

vid arist. c flobothomia p. p. d. 4 cap. 2°. in solutioni dubij .38.

A. a. b. c.
d. e. f. g. h.
i. k. l. m. n.
o. p. q. r. s.
t. u. x. y. z.

Della famiglia
Angeli -

Tabula dubiorum

Ac capitulorum Gentilis Fulgi. super Primo & Secundo Canon̄. Auicēne.

Gentilis legebat q̄tidie duas lectiones collegi fen. p^a. p. doct. 2. cap. 1. dub. 16. & 17. et p^a p. doct. 3^a. fol. 49 dubio 33.

Tabula dubioꝝ Gētilis

ei qd̄

videas [illegible] hoc 4. c. fen. 6. capº 2. duº 9.

Tabula dubioꝝ Gentilis

4 Utrum

vtr dilatato ~~[illegible]~~ dilatentur arterie. 83.
cordis

Tabula dubioꝝ Gentilis

Sup primo can. Auic.

Tabula dubioꝝ Gētilis sup Primo cañ. Aui.

Finis dubioꝝ primi libri.

Primus Aui. canon.

Auicēne medicoꝝ principis canonū Liber: vna cū lucidissima Gētilis Fulgi. expositione: qui merito est Speculator appellatus.

Additis annotationibus oīum auctoritatum ⁊ priscoꝝ ⁊ recentioꝝ auctoꝝ: proprijs locis ſm propria eoꝝ cap. vel cōmenta: pulchro etiã indice exornatus: qui ſm capitulorum numerum: dubiorum ordinem ostendit.

Nuper sollerti cura correctus: ab infinitisq; fere erroribus emēdatus: ⁊ nouiter in edibus heredū Octauiani Scoti ac socioꝝ: omni cum diligētia impressus.

Bartholomeus Tantuccius physicus dilectissimis auditoribus bene agere.

CUm Animaduerterem ꝙplurimos hactenus pro correctione Commentariorum Gentilis fulginatis (quē haud imerito Speculatorem appellāt) insudasse: minimeqꝫ ad portum ea redigisse: ineffabili quodam audientium amore ductus (quibus quo ad vita hos reget artus obtemperare proposui) imortale quodammodo opus hoc adire volui: quo inde ad Apollineaʒ artem facilior omnibus pateat accessus. En ergo lector acutissime quod promisi lege perlege ac scrutare diligentius.

¶ Vita Auicenne quam quidam illius arabs discipulus scripta ita reliquit.

PRincipem Aboaly Auicennam e Balech oppido oriundum fuisse constat patre viro in medicina percelebri. Is cum Mageri migrasset quo in loco medicine opus exercuit: vicinis populis ⁊ ciuitatibus magne fuit admirationi. Quare ⁊ multa egit preclara apud Aramenios: quibus oppidum quoddam vicinum erat: nomen satis est notum. Hic vxorem duxit: ex qua Aboalym ⁊ alteruʒ suscepit filiuʒ. Verum vbi per etateʒ infantulus Aboaly pedibus se suis cepit sustinere: Mageri quod oppidum superius ostenderam pater repetijt: atqʒ hic puerum tradidit disciplinis. Tanta autem erat illius ingenij prestantia: ea pollebat acrimonia: vt decimo ferme etatis anno Alchoranum: qui liber Mahumeti leges continet: memoria teneret. Quocirca primo legibus ibutus mox se ad alias trāstulit scientias: in quibus tātam sibi puer adhuc breui temporis spatio eruditionē comparauit: vt doctor crearetur decimumoctauum etatis annum non egressus. Quo factum est vt ingens discipuloruʒ multitudo illius domum quotidie frequentaret. E quibus multos qui metaphysicaʒ audire cupiebant: vidi confluentes. Alij canonum libros atqʒ canticam discebant: alij alias quoqʒ scientias ab eo tanꝙ a fonte doctrinaruʒ haurientibus. A lectionibus mox fessi ⁊ fatigati aduentationes ⁊ commessationes: ad vina quoqʒ nos recipiebamus: musicis interdum ⁊ cantoribus adhibitis: quibus fulcturis animus recreatus ad studia promptior ⁊ ad labores parātior redderet. Multa ibi fiebant narratu difficillima que longum esset sigillatim dinumerare. Dum his studijs vitam transigeret colico dolore correptus est: nos ilico clysteres multos iniecimus: subsecuta est mox visceruʒ excoriatio: huic magis fuimus intenti: ea sedata epilepsia inuasit. Causa dolor fuerat colicus: euestigio metridatum exhibuimus deuorandum. Cui cum nonnulli ex condiscipulis opij multum imprudenter miscuissent: praua quedam ex eo in membris remansit affectio. Tunc rogare cepit vt se alio in Asbaen quod oppiduʒ vicinuʒ erat: leniter transferrent. Eo deductus ipsum se statuit medicari: rursusqꝫ in morbum recidit. Valitudine anxius iussit se ad regem Amaden deferri. Vix ad regem appropinquauerat in via dum vehitur colica opprimitur. Ille vbi flaccidam defectamqʒ virtutem agnouit: neqʒ eam vehemētie doloris posse diutius resistere: curationem dimisit: medicabula deposuit: iubet famulis vt remedijs parcerent ex quo valitudo medicinis contemnebat. Cum illius iussis obtemperatur ad dies pauculos extinguitur: atqʒ regis cura apud se humatur honorifice. Anno. 428. a natali Mahumet cum natus fuisset. 370. Vixit annos. 58. habitauit circa Damascum.

¶ Gentilis Fulginatis in Primũ librũ Auicẽ. Expositiones.

¶ Liber canonis Primus quem princeps Aboali abinsceni de medicina edidit: Trãslatus a magistro Gerardo Cremonensi in Toleto ab arabico in latinum. Verba Aboali abinsceni.

Al primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo ⁊ beneficijs ipsi⁹ multitudo meretur: cuius misericordie super omnes eius prophetas existunt.

Dei q nos creauit hymnũ verũ cõpono.) Gal. in lib° de vtilitate ꝑtiũ tertio. 10° cap°. ¶ Ego opinor iter ceteros q fuerunt ab initio mũdi facere qͦddã opus mirabile.) Tesilus medicus ad Germanũ claudiũ ꝑmo cap°. ¶ Quãtis sit laudib⁹ ꝓferẽda quãtis extollẽda ꝓconijs ⁊ mirãdis ĩsignijs ꝓponẽda scĩa medicĩe multis retro a me cõpositis generalib⁹ sermonib⁹ declarat̃ ⁊ mõstrat̃. Et est delectatio ineffabili multitudine: aĩas illabentes eius vtilitates: inexplicabili mõ recreãs: in sentẽtijs vlterius adimplẽs. De ea possumus dicere vbũ Alexãdri in cõmẽ. sui libri ꝓhemiali ca. (Bonũ aliqͦd diuitiaꝝ al' diuinoꝝ adinuẽta est ars medicine.) Est enĩ medicinalis scĩa bonũ diuinũ: q2 cũ amenitate dulciflua succulẽter. Est ẽt bonũ diuinũ: q2 cũ copiositate fructiflua opulẽter: vt in nostris sermonibus est ꝓlixe declaratũ: quare ꝯcludẽ possumus verbũ Halyab. ꝑ theorice dispõnis. ꝑ ca. Medicina iter excellẽtiores est artes. i. scĩas. ¶ Ad hãc ergo sciam totis affectib⁹ aspirãtes: totis laborib⁹ vel conatib⁹ anhelãtes: eã idefessis amplexibus amplexãtes: primitus diuini luminis gr̃am ĩuocem⁹: ad qͦd nos ĩuitat primo eius potẽtia ĩfinita: qua oĩa exĩtia ex nihilo ꝓcreant̃: qͦd in ꝑma ꝓpõne ĩnuit Gal'. cũ dicit (Dei qui nos creauit.) Secũdo mea iubilatio diuinis aurib⁹ misericorditer audita: qua humiliter exorãtem sua gratia illustrauit: qͦd tangit cũ dicit. (Hymnũ veꝝ cõpono.) Infinitã diuinã potentiã ꝓducentẽ affirmat Rabi moyses in libro aforismoꝝ ꝑticula 25ª. 44° afor^{mo} cũ dicit. (Mũdus est nouus ⁊ origo mũdi est per deũ.) Idẽ vult Plato. 2. Thimei. ꝑ ca. ⁊ Auicẽ. in multis locis sue metaphĩce. Et Jo. mesue in suo de approp̃riatis cuz dicit. (Syrũ celi fecit deus.) Et Halyab. ꝑ theorice sue. ꝑ cap̃. ꝭm trãslationem arabicam. Et Rasis ꝑmo tractatu Almãsoris caplͦo ꝑ. Et sumitur a Seneca libro 22. epistola. 120. ad Lucillũ. Jubilationes ⁊ orõnes infinitas fore ad dei laudẽ dirigẽdas.) Innuit Gal'. in auctoritate premissa: ⁊ ꝑ libro de virtutib⁹ naturalibus. 13. cap̃. cuz dicit. (Hippocrates sũmus medicoꝝ physicoꝝ primus: cognoscẽs certissime operationes nature admirat̃: ⁊ hymnis eam extollit.) Si ergo nãm aĩalia gubernantẽ Hippocrates hymnis extollit: multomagis nãz oĩa ꝓducẽtem. Idẽ ponit 7° de vtilitate partiũ. 15. cap̃. vbi dicit. (Ego nec laudare ꝭm dignitatẽ eius qui creauit aĩalia sapientiaz ⁊ potẽtiam sufficiens eẽ puto maiora in non laudib⁹ solis: s3 hymnis huius opere sunt.) Q2 autẽ deus hymnis nostris iubilationib⁹ et deuotis orõnibus ⁊ opationibus ad nos misericorditer moueat̃ Auic. ponit. 10. metaphysice. ꝑ cap̃. duz dicit. (Prosunt hominib⁹ orationes ⁊ sacrificia ⁊ letanie.) Nullus autem est consonantior hymnus: nulla letanior letania: nulla ĩclinatior oratio: ⁊ nullũ holocaustius sacrificiũ inueniat̃ ꝙ̃ qͦd vitiorũ sordib⁹ expiatis animam nostram dei ⁊ ꝓximi dilectione fecũda: cum ad diuinaz suscipiendã gratiam preparemus. Repleat igit̃ spiritus sanct⁹ misericorditer nos gratia sua: qua in hac vita sanitatis mẽtis ⁊ corporis ac perfectione medicinalis sciẽtie perficiamur: ⁊ in fine cũ omnibus sanctis eternã gloriaz mereamur. Amen.

¶ Eo opinor ⁊c.) Hec ꝓpõ est assumpta in laudẽ ꝑmi cañ. Auic. ⁊ dicamus ꝙ Auicẽ. videt̃ grandis ingenij oĩum mundanaꝝ scientiaꝝ habitu luminosus: ex regia stirpe nobilitate originis generosus: virtutũ moralium omnibus operationib⁹ gratiosus: ac suoꝝ claritatis spirituũ gaudiosus: vt sua chronica manifestat: librũ completũ in medicinis cõposuit: qui liber cañ. noĩatur: cuius ꝑfectio in fine ꝓhemij apparebit. ¶ In laude tñ primi cañ. quẽ presentialr̃ exponẽdũ assumpsimus: post laudẽ Auicẽ. auctoritatem secũdo loco ꝓpositã sic ꝓfero. (Ego Aui. opinor ⁊c.) In qua ꝓpositione primo librum primum cõmendat quasi preteritorũ defectus in simili compositione operis innuendo cuz dicit. (Inter ceteros qui fuerunt:) quia vltra ceteros. Secundo commendat illum effectum de hoc opere mirabilem asserendo cum dicit. (Facere opus mirabile.) Defectus aũt alioꝝ ostendit̃: q2 nullus ante Aui. vnũ librũ principioꝝ medicĩe sic ꝑfectũ cõposuit: sicut est liber primus cañ. Auic. vt appet ꝑ auctores ꝓteritos discurrẽti sicut discurrit Halyab. ꝑ theorice dispõnis regalis. Gal'. enĩ de q̊ magis creditur librũ vnũ nõ fecit sic cõplete medicĩe ꝓncipia singula cõprehẽdentẽ: sed ꝑfectã ꝓncipioꝝ scĩaz per multa sparsit volumina: ita vt idem frequẽter cogat̃ replicare. Mirabile ãt tãtũ opus ostẽdit: ꝑmo quãtitas cõmẽdabilis qua scholaris audita nõ terret̃. Scdͦo copiositas laudabilis que ad eius studiũ adducit̃. Tertio ordinabilitas memorialis qua ad scĩe habituz adaptat̃. Eius quãtitatẽ cõmẽdabilẽ ostẽdit quorũdã libelloꝝ introductorioꝝ in medicina obscura breuitas: vt appet de introductorijs Ras ⁊ Joãnitij. Alioꝝ etiã tediosa ꝓlixitas sicut appet in libro Gal'. ex qbus scĩa principioꝝ cõpleta accipit̃ magis ꝙ̃ ex libro Galeni q dr̃ introductorius medicoꝝ. Eius copiositatẽ laudabilẽ oñdit ꝓncipioꝝ oĩuz medicine in hac ꝑfecta traditio: qͦd in libro q thegni dr̃ nõ ponit̃: vt appet his q hoꝝ verboꝝ scĩas ĩspexerunt vel libroꝝ scĩas. Eius v̊o ordinẽ memorialẽ oñdit partiuz libri debita ordinatio: ex qua qs põt totũ ꝑ^{m} cañ. memorie cõmẽdare. Ordo aũt cã est facilis memorationis: vt Ari. in lib° de memo. ⁊ remi.

¶ De hoc ergo ꝑ cañ. dicere possumus qͦd dicit Auer. in ꝓhemio canticoꝝ. Hic liber est melior plurib⁹ alijs ĩtroductorijs in medicina: cũ est cõpilatus ordĩe valde ꝯueniẽti ad tenendũ in memoria. Ex qb⁹ apparẽt ea que in libroꝝ ꝓncipijs dici ꝯsueuerũt. Nos aũt que sũt puerilia omittemus: ⁊ alioꝝ dicta ꝓlixe ad oẽz breuitatẽ lucidã reducemus. ¶ Causa aũt mãlis vt dr̃ est corp⁹ hũanũ sanabile ⁊ egrotabile. Sanitas aũt ⁊ egritudo vt quedã forme ⁊ passiões viuẽtis ꝯsiderant̃ a Pho nãli: vt apparet in ꝓn° libri de sensu ⁊ sensato: vt aũt circa eas versat̃ modus curãdi ⁊ ꝯseruandi ꝯsiderant̃ a medico. Dyn⁹ aũt dixit ꝙ sanitas s3 ꝙ ẽx inuẽta a medico: est ẽt cã finalis artis medicine: ꝭm aũt ꝙ ẽ in ĩtellectu ⁊ cognoscibilis est subm huius artis: ⁊ hoc est silẽ ei qͦd dixit Auer. 12. meta. cõmẽto. 36. de balneo in aĩa ⁊ ẽx aĩam. Nos aũt dicem⁹ ꝙ scĩa sit forma in aĩa hñs cãm efficientẽ ⁊ finalem: nõ aũt ꝓpriemãlẽ nec formalẽ. Causa formalis vt dicũt est modus ꝓcedẽdi q est multiplr̃. s. diffinitiuus diuisiuus cõpositiuus ⁊ resolutiu⁹: narratiuus exẽplatiuus. Multa eniz sunt scibilia in medicina. Et est aggregatiua multaꝝ notitiaꝝ diuersaꝝ vt apparet: ⁊ ideo multis modis diuidi op3 vt in hac scĩa. Causa efficiẽs fuit Auic. iam dictus. Causa finalis est ꝯseruatio sanitatis ⁊ curatio egritudinis: alia sunt nota. ¶ Diuidit̃ aũt liber in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ. Prohemiũ aũt ẽ cõe toti cañ. In hoc aũt ꝓhemio ad qnque ĩtẽdit. Prio ad agẽdũ gr̃as deo. Scdͦo ad dandũ cãm incitatiõis ad cõponendũ librũ. ibi (Et post.) Tertio ordinat illos ⁊ dat eoꝝ distõnez. ibi (Et mihi placuit.) Quarto dat libri vtilitatẽ. ibi (Nõ est autem.) Quinto ⁊ vltimo promittit alia. ibi (Q2 si mihi deus.) Dicit ꝑ ⁊c. Agamus. i. petamus vel agamus. i. referamus: siue enĩ ponatur gr̃a pro opis cõplemento: siue deferat̃ ꝓ habitu scĩe quam in aĩa Aui. habebat: dignũ est gr̃as agere ei q existit super oĩa. vñ dicit. (Ordis celsitudo.) Ei q est bñfactor ⁊ nobis misericorditer agẽs: ⁊ ideo dicit (Beneficij ⁊c. Cuius misericordie sup oẽs ꝓphetas.) Cõsiderãdũ ꝙ ordo talis ponit̃ ab Algazele vltimo meta. ca. 4. ⁊ cõsonat dictis Aui. 9. meta. ⁊. 10. ca. 1. ⁊. 2. Prio enĩ in ordĩe ẽ de⁹: deinde angeli ꝓpheta sapiens postea vulgus. ꝓphetis ergo mediantibus deus in nos influit ⁊ dixit de eis ⁊ non de angelis: quia ꝓphete sunt nobis magis noti cum sint hoĩes l3 diuini. distĩguere aũt hic ꝓphetas nõ est nostre cõuẽtionis vel cõsiderationis: s3 pertinet ad sextum de naturalibus. particula quarta. ca. 4.

¶ Et postea dicã ꝙ qdaz de meliorib⁹ amicis q̊s hĩe videor: cui in oĩb⁹ ꝓ qbus me deprecat⁹ fuerit satisfacere debeo de re quã possuz: me rogauit vt ei librũ de medicina faciã: ei⁹ regulas vniu'les ⁊ ꝑticulares taliter cõprehẽdentẽ: vt explanatio cũ breuitate ĩ eo ꝯiũgat̃: ⁊ ꝭm plĩmũ afferam quãtum est afferendũ de declaratione in verbis paucis: qͦd equidem ꝯcessi.

¶ Hic oẽs magistri dicũt ꝙ triplex ẽ amic⁹. s. ꝓp virtutẽ siue honestũ vt sapiẽs est amicus sapiẽti: ⁊ talis amic⁹ fuit Aui. hic. Ali⁹ est ꝓpter vtile: alius ꝓpter delectabile. Arnaldus ĩmẽsa ꝓlixitate hic vtens disputat: vtrũ amicus teneat̃ ꝓ amico: ⁊ nos hmõi

extranea dimittimus.(Quos hīe videor)qꝛ quilibet scit quãtuz diligit:sed non quantũ diligit.8.ethicorum.ca.6.

¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de reb⁹ cõib⁹ ꝛ vlib⁹ vtriusq̃ ptis medicie: theorice.vz.ꝛ practice. Postea ṽo loquar vlr̃ de iudicijs virtutũ medicinaꝝ simpliciũ:ꝛ post hec particulariter de eis.

¶ Hz partes qnque sicut qnque sunt libri cañ.quos ordinat:ꝛ eorum intẽtionẽ dat.In primo ergo libro loquit de reb⁹ vlibus ꝛc̃. Et ideo hic liber p̃cedit.dixit(cõibus)quãtũ ad ea que sũt cõia vlr̃ cõia participatione:sicut mẽbra cõsimilia de qb⁹ per anathomiã dat sciaz.ꝛ dixit(vniulr̃ibus)predicatiõe sicut complexio ꝛ multa alia de quibus diximus infra.Postea ṽo dat intẽtionẽ scd̃i cañ. ꝛ pz:ꝛ qꝛ ibi tradit notitia instrumentorum: ideo precedit alios libros in quibus ponuntur modi curationis particulares.

Dub^m p^m ¶ Dubitant qdã quare scia vlis simpliciuz medicinaꝝ nõ ponit in p̃mo cañ.Dõm q̄ sibi placuit.si eñi posuisset nõ peccasset. Est.n. scia multũ ꝓfunda in ꝓhemio primi phicoꝝ.ꝛ in libro de sensu ꝛ sensato in p̃ma sui parte.Uel est dõm q̄ scia simpliciũ medicinarũ põt eẽ triplex.Cõissima ꝛ ista tradet in p̃ lib°.Alia ẽ cõis:ꝛ ista tradet in p̃mis cañ.scd̃i libri.Alia ẽ spãlis ꝛ tradit in scd̃o cañ.

¶ Deinde loquar de egritudib⁹ que in vnoquoq̃z contingũt mẽbro.Prius tñ incipiã ab anathomia illi⁹ mẽbri ꝛ eius iuuamẽto.De anathomia eñi simpliciũ mẽbroꝝ:ꝛ silr̃ iuuamẽtis in libro p̃mo vniulr̃i iã tũc locutus ero.Cũ ãt mẽbri anathomiã ꝯsumauero in q̃buplu⁹ rib⁹ locis demõstrare icipiã q̃ñ eius ꝯseruet sanitas. Deide sermone absoluto ostẽdã eius egritudies vlr̃es ꝛ causas ꝛ semitas cognoscendi eas:ꝛ vias eas medicandi in sermone vniulr̃i.Postq̃ aũt has res vlr̃es explevero:ad egritudies redibo ꝑticulares:ꝛ in q̃buplu⁹ ribus eaꝝ ẽt demonstrabo in primis iudiciũ vlr̃e in sui diffõne ꝛ ipsius causis et sigñationib⁹.Deide ad iudicia reuertar ꝑticularia.Post ostẽdam regulã vlr̃em in medicãdo.Deide descẽdã ad medicandũ ꝑticulariter cũ vnaquaq̃z medicia simplici aut cõposita. Ad illud aũt qd̃ prius dicã de iuuamẽtis medicinaꝝ simpliciuz in egritudinibus in libro medicinaꝝ simpliciũ in tabulis pictis:quas bonũ est fieri:sicut in discipline modo aspicies cum ad ipm ꝑuenies:nõ reuertar ad dicẽduz nisi modicã rẽ.De medicinaꝝ quoq̃z cõpositaꝝ q̃ mihi videbunt in antidotario melius ponẽde iuuamentis:ꝛ q̃ñ misceant vsq̃z ibi loqui dimittam.

¶ Hic dat intẽtionẽ ꝛ modũ ꝓcedẽdi tertij libri.ꝛ p̃mo facit hoc. secũdo remouet cauillationẽ.ibi scd̃a.(Ad illd̃.)Cõsiderãdũ autẽ q̄ totũ ordinẽ quẽ dat in valde paucis fen tertij cañ.obseruat:sz ex toto tertio talis ordo colligit.In prima aũt fen ꝛ tertia satꝫ cõpletuz cõplet hũc ordinem.Ad illud qd̃ dixerat q̄ in lib° 3° docet mederi cũ medicina simplici:ꝛ iã de simplicib⁹ medicinis locutus erat in 2° cañ.in tabulis pictis ꝛc̃.Ideo vt nõ credas q̄ dicta oia scd̃i cañ.repetat in tertio.dicit q̄ nõ reuertet in tertio ad dd̃z de eo qd̃ dixerat in scd̃o nisi rem modicã.opz ergo volẽtẽ curare cũ scia ꝛ medicina cõposita tertio cañ.sciat sciaz scd̃i cañ.Quia dixerat ẽt q̄ in tertio cañ.docet curare cũ medicia cõposita:ꝛ scia medicinaꝝ cõpositarum pertinet ad quintũ librum vbi de iuuamẽtis medicinaꝝ cõpositaꝝ ꝛ modis cõponẽdi sz q̄ sibi vr̃ dicet. vult ergo aliqua scribere in quinto ꝛ aliqua in tertio.

¶ Placet autẽ mihi vt postq̃ hunc librum cõsumauero:alium librũ componaz de rebus particularibus in quo sit ꝓprietas noiandi egritudines:que cũ accidunt nõ fiunt vni eidem mẽbro ꝓprie:in quo etiaz de pulchritudine loquemur:ꝛ vt in hoc libro eo calle ꝓcedã quo in libro particulari qui est ante ipsum processi.

Dub^m 2^m ¶ Hic multi inutiliter ꝓlõgant dicentes:videt q̄ scia quarti libri p̃cedat sciam tertij libri:qꝛ liber quart⁹ est de cõib⁹ egritudinib⁹ ꝛ nõ appropriatis vni mẽbro:sed scia de egritudinib⁹ cõib⁹ precedit sciaz de egritudinib⁹ ꝓprijs.¶ Amplius dubitãt q̃ñ in quarto determinat de egritudinib⁹ cõibus:cum ẽt ibi determinet de ruptura syphac fen quarta.Itẽ de vulnere neruoꝝ ꝛ de dispõnibus ossiũ fen quarta ꝛ qnta.¶ Ad p̃mũ dicũt q̄ egritudo dr̃ cõis cõitate p̃dicationis:ꝛ notitia talis precedit ꝛ ponit in libro p̃.Alio mõ dr̃ cõis cõitate subiecti:qꝛ accidit toti eius corpori:ꝛ sic egritudines de qbus determinat in quarto sunt cões:qꝛ non appropriãt vni mẽbro:sed toti corpori vel multis partib⁹ corpis:ꝛ tũc egritudo vnius ꝑtis p̃cedit in notitia egritudinẽ totius:naz sicut subm se hz ad subm sic dispõ ad dispõnẽ:sed sicut mẽbra simplicia p̃cedũt organica ꝛ organica p̃cedũt totũ:sic egritudies organicoꝝ p̃cedũt egritudinẽ totius.¶ Ad 2^m dicũt q̄ in 4° libro determinat de egritudinib⁹ cõib⁹ multis modis sic̃ dictis aggregatione.s.cõib⁹ pluriũ morboꝝ sicut apa.Alio mõ cõib⁹ qꝛ toti accidit sicut febris.Tertio mõ cõibus:qꝛ põt vnicuiq̃ mẽbro accidere sicut solr̃o ꝯtinuitatis ꝛ apa.Et cuz dr̃ de ruptura syphac dicũt q̄ ruptura est morb⁹ cõis lz nõ sit cõis vt ruptura syphac.hec dicta si bñ deducant faciunt nos itelligere q̄ ruptura venarũ de qua determinat in quarta fen quarti cum sit sermo de fluxu sanguinis ꝛ vulneꝝ neruoꝝ de qb⁹ ibi fit sermo ꝛ dispões ossiũ:etiã poni deberẽt in libro aliquo ante tertiũ librum:qꝛ sicut cõsimilia precedũt organica:ita passio consilium passionẽ organicoꝝ. Amplius.4.lib.fen.4.ponit cura solr̃onis continuitatis syphac vt syphac.¶ Aliter q̃nq̃ nos diximus s̃m causas iã dictas ꝓpiquas ꝛ in parte remotas:ꝛ sunt q̄ egritudines corporis p̃dicatõe cões sunt de qb⁹ in libro p̃ loqtur:ꝛ ille de qbus loquit in 3° ꝛ 4° sunt particulares respectu p̃cedẽtiũ:qꝛ sunt determinate egritudies vel ad subm organicũ sicut in tertio:vel determinate ad spẽs sic̃ febres ꝛ apata:vel determinate ad quedã mẽbra ꝯsilr̃ia vt carnẽ neruũ ꝛ ossa ꝛ silr̃ia.Istis itaq̃ modis p̃dictis dicunt cões:pñt tñ alijs modis dici cões vt febris dr̃ passio cõis:qꝛ totius passio apostematis de qbus loquit in quarto dicit cõis:qꝛ cõiter tã itrisece q̃ extrinsece parti põt accidere:lz alibi loquat de apatib⁹ ẽt itrisecis.vulnera puncture ꝛ fracture dicuntur cões:qꝛ accidũt mẽbris quasi cõibus.i.per corpus sparsis.Accidit autez loqui de ruptura syphac:dispões aũt venenose cões sunt cum totũ corpus inficiãt.¶ Nunc aũt maturius dicamus q̄ ordo quẽ Auic.tenet est ad placitũ.vnde dixit.(Placet aũt mihi.)Si sciẽtiam quarti libri voluisset anteponere scientie libri tertij potuisset:sicut fecit Halyab.s.eñi liber theo.qui est de febrib⁹ ꝛ apatibus in vijs p̃cedit nonũ librũ qui est de egritudinibus que vnicuiq̃ mẽbro accidunt a capite vsq̃ ad pedes.Dicamus ergo q̄ postq̃ Aui.placuit premittere sciam tertij cano.placuit ẽt sibi aggregare in vno libro sciam egritudinũ que nõ sunt vni ꝛ eidẽ mẽbro.s.organico ꝓprie sicut sunt ille de qbus loqtur in tertio libro saltim plurime illaꝝ:ꝛ est hoc loqui de decoratione:nõ ergo querantur ita limitati ordines in sciẽtiarum partibus sicut in vniulr̃ibus.(Eo calle) non q̄ ponat anathomiaz:nec per cõsequens cõseruationem sanitatis:sed incipit primo generalr̃ loqui de egritudinibus ꝛ causis ꝛ signis cognoscẽdis ꝛ curis ꝛ postea in speciali ꝛc̃.sicut appz fen p̃ma de febribus ꝛ alijs ꝓportionalr̃ fen vsq̃ ad.7.

¶ Qꝛ si mihi deus auxiliatus fuerit:ꝛ hũc cõsumauero libruz : addaz postea in vno libro antidotariuz.

¶ Cõsiderãdũ q̄ liber Antidotarij potuisset locari post 2^m libruz: sicut in hoc mõ ꝓcessit Auer.5.collz.ꝛ Mesue:sed ꝯsuetudo ẽ pluriũ nroꝝ auctoꝝ ponere vltimo antidotariũ:qꝛ necessitas cõpõnis medicinaꝝ p̃supponit multã notitiã egritudinuz:ꝛ iõ scia cõpositaꝝ mediciaꝝ est post notitiã passionũ:vt Galr̃.est visuz 3° de ingenio.5.ca.hec autẽ ꝓlixius scripsimus super quinto cañ.

¶ Nõ est aũt bonũ vt huius libri plr̃m nõ sit apd̃ vnũquẽq̃z:ꝛ in eius memoria qui huius doctrine noie vocari ꝛ per eã lucrari desiderat:minus nãq̃z q̃ medico necessariũ est:cõprehẽdit.Qd̃ ṽo super ipm additum est:incõprehensibile est.Et si deus meum prolongauerit terminũ:ꝛ secũda successerit fortuna:me ad alia preparabo.Explicitum est prohemium.

¶ Plurimũ)qꝛ ma.par.sunt eñi in toto Aui.aliq̃.v̄.g.multe descriptiones mediciaꝝ que si nõ eẽnt eẽt dãnosum in scia.Qꝛ iste liber cõprehẽdit minimũ qd̃ est neccĩuz medico.i.cõprehẽdit oia q̃ medico sunt necessaria:nec plura:nec pauciora:qꝛ si plura eẽt superfluũ:si pauciora nõ cõprehẽderet neccia.Sũt aũt posita q̃dam curiositate:minimũ.i.minimã rẽ scibilez:qꝛ toti vltimant ꝯclr̃ones.Certũ aũt est q̄ maximũ:qꝛ sciaz principioꝝ.arguit g̃ Auicẽ. sic.liber ille dz eẽ apd̃ quẽq̃ ꝛc̃.qui cõprehẽdit medicinã a maximo.i.p̃n° vsq̃ ad vltimas cõclusiões.sz liber tot⁹ cañ.est hmõi:ex

quo

quo seqtur ꝙ illō qō supadditū est incōprehēsibile est. Dicunt qdā qō supaddit nihil est: ⁊ nihil est icōprehēsibile. Dicit Bartholomeus ꝙ additū est opōnes circa singularia siue ꝑticularia que sūt ifinita: ⁊ de ifinitis nō est scia. Nos dicemus ꝙ illō additū ē habitus estimatiue acqsitus ꝑ exercitiū q non est docibilis: ⁊ iō bene dixit Plusq̄cōmētator in thegni tractatu p̄io sup illo v̄bo (Medicina est scia.) Q̄ ars que est habitus ex operationib⁹ artis factus nō est ꝓprie docibilis: s; assuescibilis qō sic patet.

ℭ Dubitant vtrū oīum fere scibiliū in hac arte vel scia possit h̄ri certa cognitio. Uꝛ ꝙ nō: q̄ quedā sunt scita estimatiōe siue arbitrio siue ꝯiectura. ḡ nō certa scia. ꝯñia est no. q̄ notitia estimatiua siue cōiecturalis ꝯdistinguit certe cognitioni: vt itelligitur a Gal. in itroducto. medicoꝝ cap. 7. ⁊ ab Haly in thegni tractatu scdō sup isto v̄bo. Stomachū qdē. Añs est Gal. in cōmēto. 12. illius afoꝛ. Paroxismos. ⁊ p̄ de interioꝛib⁹ cap. 4. ⁊ p̄ de crisi. cap. 7. ⁊ Aui. p̄ cañ. fen. 4. penul. ca. ⁊ fen. 2. de cōplendis dispōnib⁹. ⁊ 3° cañ. 3° tra. vlti. cap. in oīb⁹ his locis ⁊ in multis alijs habet. Q̄ aliqua sunt cognita quodā arbitrio siue cōiectura vel artificiali industria circa particularia. ¶ Amplius medicū peritissimū hac arte qñq; cōtingit errare: ergo nō oīa sunt certe cognita. ꝯña est nota: q̄ peritissimus h; notitiā coꝝ que sciri pñt. si ergo oīu; eēt certa cognitio nō erraret. añs est Gal. p̄ ꝓnostic. cōmē. 6. ⁊ tertio ꝓnosti. cōmē. 43. ⁊ inuit colliget libro p̄ caplō p̄. ¶ Amplius speculatio medicinalis nō trāscendit sensum: vt Haly trac. 2. 22. et 24. cōmen. ⁊ tractatu. 3. 74. cōmento: ergo quedam in medicina nō certe cognita. cōsequentia est nota. q̄ illa que nō sunt per sensum nota nō erunt certe cognita vt spectat ad medicinā: sed sūt aliqua cognita rōne ⁊ non sensu: vt an virtutes sunt tres vel due vt dicū̄r. ¶ In oppositū q̄ medicina est scia vel ars. S; quecunq; scia vel ars est habit⁹ intellectus verus distictus cōtra opionez ⁊ suspectionē: vt. 6. ethicoꝝ. c. 4. Rñ. Dy. breuis ꝙ pluriu; q̄ sciūtur in medicina est certa cognitio quoꝛūdā: tñ est icerta vt apꝑ; in libris medicinaꝝ. Rñsio Antonij. coꝝ que sunt in medicina qdaz cōsiderant solū rōne: quedā experimēto: quedā vtroq; mō: vt Gal. 3. de creticis p̄ ca. que cōsiderant rōne tm̄ eoꝛu; est certa cognitio: q̄ habent per itellectū cū sint vl'ia que cōsiderant via experimenti tm̄: hoꝝ est certa cognitio. que acqruntur ex posteriori vt experimēto: nō tñ est coꝝ certa cognitio: sicut que rōne habētur: vt ꝙ reubarbaꝝ trahit chol'a;: hoc enī non posset rōne ꝓbari. que v̄o cōsiderant rōne ⁊ experimēto sunt egritudines. Et egritudinū cause quedā cognoscunt per sensu; certe vt egritudines mēbroꝝ exterioꝝ: quedā cognoscunt per sensum minus certe vt egritudines interioꝝ que extra per sensu; tactū possunt ꝑcipi vt epatis ⁊ splenis: quedā oīno incerte per sensu; vt que per tactū nō possunt cōpꝛehendi sicut egritudines renū: ⁊ illoꝝ est cognitio coniecturalis. L; multipl'r ꝯ Antoniu; posset argui tm̄ arguo ꝯ primū dictū. Notitia medicinaꝝ per coloꝛē odoꝛē ⁊ saporē est per rōnē. 3. cap. scdi cañ. ⁊ quarto de simplici medi. capi. 25. ⁊ Auer. 5. colliget. sed talis cognitio est icerta ⁊ fallax: īmo demonstratio locū nō h; in ea: vt coll'. 5. cap. 27. ℭ Ad rōnē quā inuit ꝙ ista est certa: q̄ per intellectū habet: q̄ cognitio est vl'ium. Dōm ꝙ nec q̄ itellect⁹ sit cognitio: nec q̄ vniu'liu; d; dici certa nisi cū habet circa modū sciēdi q est ꝑ demōstratiōes si est scibile dmōstrabile. In scdō dicto l; vellet queri ab Antonio qō ꝑ notitiam expimētalē intelligit: an notitiā que est habit⁹ itellect⁹ ex effectibus: ⁊ in hoc posset itelligi notitia vera ex posterioꝛi ꝑ demonstrationē: q̄ est notitia certa l; nō sit sicut ꝓpter qd: an notitiam que est habit⁹ potētie sensitiue memoꝛie ⁊ ista nō est scia. Sūt ḡ sermones Antonij ꝯfusi. ℭ Nos ia; diximus ꝙ notitia in medicina q̄dā est sẏbalis mēbꝛoꝝ humani coꝛꝑis: ⁊ ista ꝑ anathomia; est certa ea certitudīe quā anathomia dare pōt. Quedā est notitia instr̄oꝝ: ⁊ talis notitia est satis certa: ⁊ quo ad q̄dā ⁊ q̄rūdā: et quo ad q̄dā nō. v̄. g. dosis est icerta ⁊ estimatiua vt apꝑet in nr̄o tracta. de gradib⁹. Quedā est notitia finis vt egritudinū ⁊ sanitatū: ⁊ quarūdā certā: ⁊ quarūdā icertā. Quedā est notitia modi inducēdi finē ⁊ ista est duplex. Una in ḡnali vt oīs cura per ꝯriu; ⁊ sil'es cañ. ⁊ hec est certa. Quedā in sp̄ali. s. in singulari: ⁊ ista ē incerta vt icerta petita ad Glauconē p̄ ca. ¶ Apꝑet aūt nobis sic eē dōm in hoc ḡnali quesito ꝙ nullo mō pōt apꝑere veritas nisi ꝑquisiuerit oēs ꝑtes hui⁹ scie: tūc iā scient que vere ⁊ que nō vere scibilia sūt. ¶ Scdō est sciēdū ꝙ scita in hac scia vel sūt scita modis scialib⁹. s. demōstrationib⁹ vel rōnib⁹ sufficiētib⁹ vel diffōnibus certis ꝯcessis. v̄. g. ꝙ genera egritudinū sunt tria. vel sūt scita sola via estimatiua siue arbitratiua: ⁊ ista nō sunt vere scita: vt arguebat in p̄mo argumēto. Cōtra. cognita ab estimatiua sūt cognita ꝑ estimatiuā virtutē que cogitatiua d̄: sed cognita ꝑ hāc virtutē sunt certa cognita. hec enī virtus seruit itellectui ⁊ compꝛehēdit itētiōes indiuiduales; vt 2° de aīa cōmē. 63. Dōm ꝙ cognitio estimatiua accipit dupl'r. Uno mō per opōnez estimatiue siue cogitatiue virtutis que est cōpꝛehēsio itētionis idiuidualis: ⁊ de hac cognitiōe estimatiua nō est hic sermo: vt h̄r in intētiōe medicoꝝ qñ dicunt. hec est cognitio estimatiua siue arbitratiua. Alio mō notitia estimatiua sumit ꝓ notitia quada; que d̄r arbitratiua siue ꝯiecturalis: ⁊ talis notitia est qñ cognoscēs aliqd determinat se ad h̄ nō hñs aliquā viā sufficiētē ꝓbatiuā: sed h; suū videre. i. suū iudicare determiat se ad hoc. v̄. g. Gal. in thegni 2° tractatu de vētre textu cōmē. 15. iudicauit hoīem h̄re epar ꝑuū: q̄ h; strictas venas fedū coloꝛē: ⁊ dolet scdō; dextrū hypocūdriū assumptis plurib⁹ cibis ꝓprie grossis vētosis: sed h̄ iudiciū ē estimatiuū: vt ibidē Haly. nā nō est neciu; his exñtibus paruu; esse epar nec sufficiēter hoc ꝓbāt. Et sil'r est cōiecturale iudiciū aliō qō Gal. ibidē textu cōmēti. 19. dedit de poꝛo felleo ⁊ iudicium qō dedit. 12. terap̄. ca. 7. de doloꝛe colico ꝓueniēte a chol'a: ⁊ de eo q ꝓuenit a reliquijs scamonee. Aliud exēplū est qō frequēter contingit. aliqs febriēs apparet tibi debilis ⁊ foꝛtiter iflāmatus iudicas debilitatē ei⁹ eē tātā ꝙ idiget pulla. Sotius aūt dicit ꝙ sufficit ptisana oꝛdei ⁊ iulep: hoc iudiciū est arbitrariū: ⁊ nullus posset h̄re viam demōstratiuā vt sufficiēter ꝓbaret alteri. Et in sūma oīs notitia in hac scia in qua medicū op; dare iudiciū de determinata mēsura quātitatis intēsiue vel extēsiue est iudiciū cōiecturale vel arbitrariū vel estimatiuu; vel sil'r dictu;. Et hoc dicit Gal. 3. de ingenio sanita. 3° cap. cū dixit. ꝙ certa rei quātitas non pōt patefieri. i. sciri vere. ⁊ in libꝛo de flobothomia dū dicit. Nihil ita medicinalē artē in actionib⁹ ostēdit cōiecturatiua;: vt quātitas vniuscuiusq; auxilioꝝ. Manifestū aūt est ꝙ talia iudicia dicta estimatiua sunt act⁹ intellectus ⁊ ēt cogitatiue sub illo. Et cū hoc manifestū ꝙ in his estimationib⁹ est gradus ꝺm magis ⁊ minus: appꝛopinquās v̄o ⁊ ad hoc facit diuersitas hoīu; in bonitate cogitatiue: ⁊ diuersitas eoꝝ de quib⁹ cōiecturamur ꝺm ꝙ habet plura vel paucioꝛa: ⁊ potētioꝛa vel debilioꝛa ea: ex qb⁹ artificiose quedam deducta iudicamus arbitramur vel estimam⁹: ex quib⁹ cessant cōtraria. ¶ Id autē qō dicitur medicinalis speculatio non transcendit sensum est sermo a me declaratus sup thegni. quidam tamen dicunt ꝙ est verum dictu; in his que sensu cognosci possunt: sic autem non opoꝛtet vti ratione: vt Gal. 2° de simplici medicina. cap. 9.

ℭ Sequitur diuisio huius totius libꝛi in qnque libꝛos partiales ⁊ p̄mi libꝛi fen: doctrinas sūmas ⁊ capl'a.

ℭ Nūc aūt hunc componam Librum que; in quinque sic diuidam libꝛos.

Liber pꝛimus est de rebus vniuersalib⁹ scientie medicine.

Liber scdō est de medicinis simplicibus.

Liber tertius est de egritudinibus particularibus que fiunt in membꝛis hoīs a capite vsq; ad pedes manifestis ⁊ occultis.

Liber quartus est de egritudinib⁹ ꝑticularib⁹ que cu; accidūt nō sunt vni mēbꝛo ꝓprie ⁊ de decoratione.

Liber 5° ē de cōponēdis medicis ⁊ ipse ē antidotariū.

ℭ Libꝛi pꝛimi sunt quatuoꝛ fen.

Fen pꝛima est de diffinitiōe medicine ⁊ subiectis ei⁹: ⁊ rebus naturalibus.

ℭ Fen secunda est de diuisione egritudinum ⁊ causaꝝ ⁊ accidentium vniuersalium.

Fen tertia est de conseruatione sanitatis.

Fen quarta est de diuisione modoꝛum medicationu; ꝺm egritudines vniuersales.

ℭ Fen pꝛime sunt sex doctrine.

Doctrina p̄ma est de subiecto medicine ⁊ ei⁹ diffōne.

Doctrina secunda est de elementis.

Doctrina tertia est de complexionibus.

Doctrina quarta est de humoꝛibus.

Doctrina quinta est de membꝛis.

Doctrina sexta est de opōnib⁹ ⁊ spiritib⁹ ⁊ virtutib⁹.

ℭ Doctrine pꝛime sunt duo capitula.

Capl'm.10.est de vrina virorum ac mulierum.
Capl'm.11.est de rebus vrine animalium:⁊ q̃uo est di-uersa ab vrina hominis quibus probant medici.
Capl'm.12.est de rebus liquidis que vrine similes exi-stunt ⁊ differentia inter eas ⁊ inter vrinam.
Capl'm.13.est de significationibus egestionis.
¶ Capitula ergo fen sc̄de sunt nonagintanouem.
¶ Fen autē tertie est capl'm vnū ⁊ doctrine quinque.
Capitulum singulare est de causis sanitatis ⁊ egritudi nis ⁊ necessitate mortis.
Doctrina prima est de nutritione.
Doctrina secunda est de regimine cōi albalegbin.
Doctrina tertia est de regimine senum.
Doctrina quarta est de regimine cuiuslibet corporis cuius complexio non est bona.
Doctrina quinta est de mutationibus.
¶ Doctrine p̄me q̄ est de nutritiōe sunt q̄tuor capl'a.
Capl'm p̄mum est de regimine infantis ex quo nascit᷑ vsquequo incipit ambulare.
Capl'm.2.est de regimine ablatiōis mamille ⁊ asite.
Capl'm.3.est de egritudib⁹ que accidunt infantibus.
Capl'm.4.est de regimine infantium cum peruenerūt ad pueritiam.
¶ Doctrina secunda est de regimine qđ est cōmune al balegbin:cuius.17.sunt capitula.
Capl'm primū est summa sermonis de exercitio.
Capl'm.2.est de speciebus exercitij.
Capl'm.3.est de hora incipiendi exercitiuȝ ⁊ mensurā-di ⁊ ordinandi ipsum.
Capl'm.4.est de fricatione.
Capl'm.5.est de balneatione ⁊ noīatione balneorum.
Capl'm.6.est de ablutione cum aqua frigida.
Capl'm.7.est de regimine comestionis.
Capl'm.8.est de regimine aque ⁊ vini.
Capl'm.9.est de somno ⁊ vigilia.
Capl'm.10.ē đ eo qđ opȝ vt postremet᷑ ab hoc loco.
Capl'm.11.est de cōfortādis membris debilibus.
Capl'm.12.est de lassitudie que seq̄tur post exercitium.
Capl'm.13.est de alicibus ⁊ oscitationibus.
Capl'm.14.est de medicatione lassitudinis exercitial'.
Capl'm.15.est de alijs dispositionibus que exercitium sequuntur ⁊ alijs.
Capl'm.16.est de medicatiōe lassitudis q̄ p se accidit.
Capl'm.17.est de regimine corporum quorum cōple-xiones non sunt bone.
¶ Doctrina tertia est de regimine senuȝ:cuius sunt sex capitula.
Capl'm p̄mū est sermo vniuersalis de regimine senuȝ.
Capl'm.2.est de comestione senum.
Capl'm.3.est de potu senum.
Capl'm.4.est de apertione oppilationis senum.
Capl'm.5.est de fricatione senum.
Capl'm.6.est de exercitando senes.
¶ Doctrina quarta est de regimine quorūlibȝ corpoꝝ quoꝝ cōplexio nō est bona:cuius sunt q̄nque capl'a.
Capl'm primum est de rectificatione complexiōis:cu-ius caliditas est superflua.
Ca.2.ē đ rectificatōe cōpl'onis:cui⁹ friditas ē supflua.
Capl'm.3.est de regimine corporum que cito incurrūt egritudines.
Capl'm.4.est de incrassatione macri.
Capl'm.5.est de extenuatione crassi.
¶ Doctrina quinta est de mutationibus:cuius est vnū capitulum ⁊ vna summa.
Capl'm est de regimie tēpoꝝ cū rectificatione aeris.
¶ Sūma ē đ regimie iter agētiū:cui⁹ sunt.8.capl'a.
Caplȝ p̄m ē ad succurrēdū ei qđ ꝓnosticat egritudies.
Capl'm.2.est sermo vl'is de regimine iter agentium.
Capl'm.3.est de cautela a calore in itinerib⁹ ⁊ quomo-do regendi sunt in hora caloris.
Capl'm.4.est de regimie ei⁹ q iter agit in frigore.
Capl'm.5.ē de custodiendis extremitatibus a frigore.
Capl'm.6.est de custodiendo calore in itineribus.
Capl'm.7.est de custodiendo iter agentem ab impe-dimento aquarum diuersarum.
Capl'm.8.est de regimine iter agentis in mari.
¶ Capitula ergo fen tertie sunt quadragintaduo.
¶ Fen v̄o quarte sunt.31.capitula.
Capl'm p̄muȝ est sermo vniuersalis in medicando.
Capl'm.2.ē ad medicādū egritudines male cōpl'onis.
Capl'm.3.est de vbi ⁊ q̃uo ⁊ q̄n opȝ vt fiat euacuatio.
Capl'm.4.ē đ regulis cōib⁹ vomitui ⁊ inanitiōi:et q̃uo vomit⁹ aut medicia solutiua attrahat supfluitatem.
Capl'm.5.est de inanitione ventris ⁊ regulis eius.
Cap.6.ē đ medicie solutiue supfluitate ⁊ ei⁹ ꝯstrictiōe.
Capl'm.7.est ad succurrendū dispositioni illius in quo virtus superfluit catartici.
Capl'm.8.de eo q bibit catarticū ⁊ nō mouet᷑ ab eo.
Capl'm.9.est de dispōnibus medicinarum soluentiuȝ.
Capl'm.10.est de eo qđ ē ingrēduȝ alibi de hoc cap.
Capl'm.11.est de vomitu.
Capl'm.12.est de eo qđ opȝ facere eum qui vomit.
Capl'm.13.est de iuuamentis vomitus.
Capl'm.14.est de impedimento superflui vomitus.
Capl'm.15.est ad succurrendum dispositionib⁹ que ac-cidunt euomenti.
Capl'm.16.est de eo in quo superfluit vomitus.
Capl'm.17.est de clysteri.
Capl'm.18.est de epithimatibus vel simpasmatibus.
Capl'm.19.est de embrocie siue votulet.
Capl'm.20.est de minutione.
Capl'm.21.est de ventosis.
Capl'm.22.est de sanguisugis.
Capl'm.23.est de retentione euacuationum.
Capl'm.24.est de medicationibus oppilationum.
Capl'm.25.est de medicationibus apostematum.
Capl'm.26.est ad aperiendum apostemata.
Capl'm.27.est ad medicādū putrefactiōes membri.
Capl'm.28.est ad medicandū solutiones ꝯtinuitatis.
Capl'm.29.est ad cauterizandum.
Capl'm.30.est ad sedandum dolores.
Capl'm.31.est a q̄bus medicationib⁹ ē nobis icipiēdū.
¶ Omnia igitur capitula huius Primi Libri sunt du-centum sexagintatria.

¶ Capl'm p̄m

¶ Capitulum primum Fen prime Doctrine prime libri primi: de diffinitione medicine.

Dico ꝙ medicina est scia q̃ humani corporis dispõnes noscunt̃ ex pte qua sanat̃ vel ab ea remouet̃: vt habita sanitas cõseruet̃ ⁊ amissa recuperet̃.

Diuersimode põt diuidi liber deiceps: ȝ leuiꝰ sic posito ꝓhemio hic exeq̃t̃: ⁊ hȝ ptes q̃nq̃ sic̃ q̃nq̃ sũt libri. Primꝰ liber hȝ duas ptes. In p̊ p̃mittit duo q̃ sũt neccia ad sciaȝ p̃ncipiorũ vl'iuȝ theorice ⁊ practice. Scd̃o exeq̃t̃. ibi zᵃ (Elinta.) Illa duo sũt diffõ scie medicie vt sciamꝰ qd ē scia: scd̃ȝ est q̃ sunt subta de qbꝰ ꝯsiderat. ibi zᵃ (Qm̃.) Pria in duas. p̊ ponit diffõnē. z° mouet istãtias circa illã. zᵃ ibi (Põt aũt.) ¶ Dicit Guilelmus de Brixia medicia sumit̃ ꝓ hitu itell'us nõ pro instr̃o de quo dicimꝰ iste sumit medicinã. ¶ Considerãdũ scd̃o medicia diffinit̃ q̊ ad qd nois. Unde dicit Isidorus medicia. i. modicina: q² modũ dat ꝯseruãdi ⁊ curãdi. ista tñ diffinitio Aui. est quo ad qd rei. ¶ Cõsiderãdũ tertio ꝙ multe dant̃ diffõnes de ea q̃s scribit Alexãder in cõmento sectaruȝ p̊ cap̃. Et alie p̃ter eas dant̃: al's vide Al'. Auer. ⁊ Isaac ⁊ Haly. ⁊ cũ itellecte fuerit diuersificat̃ i voce ⁊ ñ i itell'u siue i re.

Dubᵐ p̊ᵐ ¶ Dubitat̃ q² videt̃ ꝙ diffinitio hec sit mala. p̊ per Gal'. in libro introductoriȷ cap̃. 8. vbi reprobat diffõnē medicine quã imemores medici dederũt que est hec. Medicina est sanitatis ꝯseruatiua ⁊ egritudinis liberatiua: sed hec diffinitio real'r eadē est cũ diffõne Aui. Reprobat aũt: dicēs p̊: q² medicia nõ opat̃ ista: sed ꝓueniũt ista ex eis cũ qbꝰ operat̃. Scd̃o q² ista nõ semꝑ fiunt ab ipsa medicina. Scd̃o dãnat̃ hec diffinitio ab Auer. colliget. 6. p̊ cap̃. q² in hac diffõne ponit̃ genus remotũ. s. scia est cõe ad speculatiuas et practicas: ⁊ iõ laudat diffõnē medicie positã in Argusa que dicit ꝙ medicina est ars operatiua inuēta exꝑimento ⁊ rõne. ¶ Dõm ꝙ diffinitio est bona: q² ponit genus ⁊ differētias sicut ꝯuenit in diffinitione que dari põt accidentibꝰ in abstracto: vt 7° meta. tex. cõmenti. 14. etiã q² per hãc diffinitionē medicina differt ab aliȷs habitibꝰ itell'us tã speculatiui q̃ȝ practici. lege hec ab auctoribus scriptis ⁊ meliꝰ a Trusiano in thegni cõmē. 7. sup illo v̊bo Medicina est scia. ¶ Ad Gal'. dõm ꝙ ꝑpter supfluã dilectionē Hippocratis ꝓrumpit ⁊ vult laudare istã diffinitionē Hippocratis: medicina est additio ⁊ ablatio. Et ꝑpter eiꝰ laudē ⁊ ad saluãdum ipm̃ Gal'. q̃nq̃ se p̃cipitari ꝑmittit. ¶ Ad p̊mã eiꝰ rõnē illa ꝯ eũ cõuincit: sicut ꝯtra illos medicos q dñt: medicina eñi neq̃ est additio neq̃ est ablatio: sed ista docet fieri. ¶ Ad scd̃aȝ dõȝ neq̃ semꝑ aufert vel addit: sicut in apoplexia maiori inquãtũ nihil agit̃. Debemus aũt credere ꝙ in lingua greca diffinitio Hip. erat sub talibꝰ vocibꝰ ꝙ saluabat̃ apud Gal'. ȝ diffinitio iunioꝝ nõ: al'r Gal'. fuisset valde rudis in illoꝝ redargutiõe q̃d nefas est. ¶ Ad Auer. dõm ꝙ oĩno redarguit hãc diffinitionē: sed plus laudat suaȝ quã cõpleuit in Argusa. ¶ Ad rõnē cũ dr̃: ꝙ ponit̃ genus remotũ. Dõȝ ꝙ scia nõ sumit̃ ꝓprie sed iꝓprie: vt solũ debet̃ hoc nomē scietiȷs practicis: ⁊ talis scia põt dici ars: ⁊ tñ hoc nomē ars ad h̊ est remotũ genus: cũ ars q̃dã sit p̃cipiens vt gubernatiua nauis: quedam faciens vt faciens nauim: sicut Auer. ibidē ponit medicina est faciens sanitatē. ¶ Adhuc aũt scia que ꝓprie accepta propinquius genus est q̃ȝ si accipiat̃ cõiter: ⁊ sic põt saluari diffinitio.

Dubᵐ zᵐ ¶ Dubitat̃ scd̃o vtꝝ medicia sit scia vel ars. Et videt̃ ꝙ nõ sit scia 5° meta. cõmen. 20. scia nõ est genus medicine. Uidet̃ ꝙ sit ars ex p̊mo aforismoꝝ afoꝝ. p̊. ⁊ i libro de lege. ⁊ Auer. p̊ de aĩa cõmē. 17. ⁊ colliget 7° cap̃l'o de cura ap̃atũ frigidoꝝ: dicit medicinã esse inter necessarias artes. ¶ Ampliꝰ scia que ꝯsiderat res ꝑpter opꝰ nõ est dignũ vt dicat̃ scia: vt itelligit̃ z° meta. cõmē. 3. sed talis est medicina. ¶ Oppositũ vult Auic. hic ⁊ fen. 3. ca. p̊. Dicit Bartholomeus ꝙ medicina ꝯsiderat̃ q̃tũ ad sua p̃ricipia ⁊ sic est scia: vl' q̃tũ ad finē eius qui est modus operãdi ⁊ sic est ars. ¶ Cõciliator d̃ñtia tertia dicit ꝙ medicina q̃tũ ad theoricã est scia: q̃tum ad practicã est ars. ¶ Dynus v̊o ⁊ Trusianus dicũt ꝙ medicina põt accipi pro hitu itell's speculatiui quo ꝯsideramꝰ q̃dã ꝯclusiones que sunt necessarie ⁊ eterne. v̊. g. ꝙ cõplexiones sunt q̃tuor: g̃ña morboꝝ sunt tria: ⁊ vt sic medicia ē vera scia. ¶ Alio mõ ꝓ hitu q̊dã in itellectu practico resultãte ex his ꝓpõnibꝰ: quo hito dirigit̃ quis in opꝰ: ⁊ sic est ars: tñ medicinalis cognitio dr̃ verius ars illa que est habitꝰ factꝰ i itellectu: vel cogitatiua ex frequēti actu sicut ex frequētibꝰ actibꝰ alie fiunt. s. artes: qui hitus surgētibꝰ ex actibus nõ sunt docibiles: sed assuescibiles. Hec dicta sic posita pñt saluari vt vera. ¶ Nos iam diximus ꝙ qñ querit̃ vtrũ medicina ⁊c̃. põt rñderi sicut Gal'. dicit i thegni: ꝙ nomē scie si accipit̃ ꝓprie: tũc medicia nõ est scia: q² scia ꝓ prie accepta est pure speculatiua ⁊ nõ ꝑꝑ opꝰ: vt z° meta. 3. cõmēto. Si aũt nomē scie accipiat̃ cõiter. i. iꝓprie pro notitia termini in opꝰ directa vt sic medicina dici põt scia ⁊ alie artes dñr scie. ¶ Differt aũt ars medicine ab aliȷs artibꝰ: q² alie artes multe vt sartoria ⁊ cerdonia: ⁊ ꝯsimiles acq̃runt̃ exercitio ⁊ nõ vtimur in illis viȷs demr̃atiuis: sed medicina acq̃rit̃ in multa sui pte viȷs scialibus vt notũ ē. Si aũt esset alia ars vt. v̊. g. agricultura que iuestigaret nãm sui subiecti vt esse plantarũ: sicut homo inuestigat corpus humanum: ⁊ inuestigaret dispõnes illarũ: tunc medicina non excederet illam in modo sciendi. Contraria cessant. ¶ Dubitatur tertio vtrũ medicina sit vna scia. Ista q̃d soluit̃ an sit theorica vel practica.

¶ Põt aũt aliquis dicere ꝙ medicina diuidit̃ in theoricam ⁊ practicã: sed tu totam ipsam posuisti theoricã cum dixisti ꝙ est scientia.

¶ Primo facit istãtiã ꝯ genus. Scd̃o ꝯtra differentias. ibi (Neq̃ põt.) Prima in tres. p̊o facit istãtiã. scd̃o soluit. tertio ifert q̃dam. ibi scd̃a (Nos.) ibi tertia (Cũq̃.) Primo arguit sic ꝯ genus in diffinitione positũ. Si medicina eēt scia: tũc ipsa nõ diuideret̃ in theoricã ⁊ practicã: imo tota eēt theorica. destruit aũt Aui. p̊mo hoc cõseq̃uēs cõseq̃uētiã tenet esse notã: ex hoc ꝙ hoc nomē scia significaret tm̃ scientiam speculatiuam. s. theoricam.

¶ Nos aũt respõdebimus tũc ⁊ dicemus ꝙ artiũ q̃dã est que est theorica ⁊ practica: ⁊ de phĩa ꝙ est theorica ⁊ practica: ⁊ de medicina dr̃ ꝙ est theorica ⁊ practica. In vnaquaq̃ȝ aũt harũ diuisionũ aliud volumꝰ dicere cũ dicimus theoricaȝ ⁊ aliud cũ dicimus practicã: nõ tamē nobis necesse est declarare diuersitatem que inter eas existit nisi in medicina.

¶ Primo premittit q̃dã ad solutionē instãtie. Scd̃o declarat illũ. scd̃a ibi (Cũ g̊.) ¶ Cõsiderãdũ p̊mo ꝙ in hoc p̃misso cõfirmat q̃d dixit in destructione ꝯseq̃uētis: ⁊ affirmat hoc ꝙ medicina diuiditur in theoricã ⁊ practicã. i. hȝ aliq̃d in se q̃d est theoricũ: ⁊ aliquid in se q̃d est practicũ. ¶ Cõsiderandũ scd̃o ꝙ siquis attendat Auicē. ꝓbat hoc sic. In artibꝰ ⁊ in scietiȷs est dare theoricũ ⁊ practicũ: g̊ ⁊ in medicina. cõseq̃uentia est no. q² medicina est vel ars vel scia. ¶ Cõsiderãdũ tertio: ꝙ sicut iã diximus alibi sic deduximus hic quãdã rõnē pro iunioribus: sicut se hȝ theoricũ ad sciam sic se hȝ practicũ ad artē: ergo cõmutata proportione: sicut se hȝ practicũ ad sciam: ita theoricũ ad artē. Sed in scia speculatiua reperiri põt aliq̃d practicũ vt in phĩa: g̊ in practicis artibus aliquid theoricũ. ⁊ iõ dictũ est practica scia speculat̃ vsq̃ ad quid secũdo metaphysice: ⁊ aliquã habēt speculationē in arte.

¶ Dubitat̃ q̊uo in artibꝰ est theoricũ. Dõm est: ꝙ iquãtum artifex operatiuus aliquas suas ꝯclusiones de obiecto probat dr̃ theoricus. v̊. g. cũ carpētarius ꝓbat q̃titatē alicuius vegetis ex mēsura diametri. s. medietatis eius: ꝙ tũc imiscet geometriã in sua arte: ⁊ cũ agriculator ꝓbat in medio hyemis nõ esse seminandũ: q² frigus corrũpet calorē seminis aliter tũc imiscet phĩam. Dubᵐ 3ᵐ

¶ Dubitatur q̊uo in phĩa est practicum. Respondit Dynus ꝙ phĩa naturalis est theorica: sed phĩa moralis est practica. dicit tamen ꝙ differt theorica ⁊ practica in medicina ⁊ in phĩa: q² in medicina theorica ordinatur ad practicã: sed in phĩa nõ: q² theoricũ non ordinat̃ ad practicũ: q² phĩa naturalis nõ ordinat̃ ad moralem: q² Phs speculatiuus ex ordine naturali debet cõsequi naturaliter vt sit virtuosus naturaliter: vt põt intelligi in cõmento physicoruȝ in ꝓhemio: ⁊ ideo fm̃ meũ videre homo nõ virtuosus nõ põt habere perfectionē speculationis vere. Aliter iam diximus ꝙ in ipsa phĩa morali est theoricũ: ⁊ hoc est totũ illud q̃d ꝓbat Phus moralis per demõstrationes suas. Et practicũ quãtuȝ ad illud q̃d docet de mõ quo virtuosi fiamus. vel vna cõclusio vt natura iter demonstrata est theorica: vt principaliter directiua in actus ꝙ simus virtuosi est practica. In naturali etiã phĩa lȝ plurima pars eius sit theorica: tamē nõ dubito ꝙ alique sint in ea demonstrate ꝯclusiones q̃ sint practice: sicut apꝑet de multis ꝯclusionibꝰ q̃rti Dubᵐ 4ᵐ

metheororum: sicut q elixatio fit a calido sicco extrinseco.

¶ Cũ ergo de medicina dixerimus q eius est theorica τ ex ea est practica: nõ est existimãdũ q velimus dicẽ q vna diuisionũ medicie est scire τ altera opari: quẽadmodũ multi hũc locũ pscrutãtes existimãt.

¶ Primo declarat que nõ intelligit in medicina proprie τ primo. Secundo que intelligit. ibi (Sed debes.)

Dubm 5m ¶ Dubitat vtrũ scia medicie diuidat in sciaz τ opõnẽ. Vr q sic per Halya. pͦ theorice 4° cap. τ Hymaiz ĩ pͦ libri qõnũ ĩ medicia. τ Auer. colli. pͦ ca. pͦ cũ dic̃ q vna ps medicie ẽ experimẽtalis. ∕ Jn ɔtrariũ ẽ Aui. Dõm q opõ põt accipi p actu opõnis: τ vt sic medicina nõ diuidit in sciaz τ opõnẽ: qr opõ est qd extrinsecũ. Alio mõ p habitu in aĩa ppinque directo in op9: τ vt sic medicia in illã diuidit. ∕ Ad Halya. τ Hymaiz dõz q cũ Halyabas diuidat medicinã ĩ sciaz τ actionẽ ĩtellexit hĩtũ ĩmediate directiuũ ĩ op9. ∕ Ad Auer. dõz q p expimẽtũ ĩtelligit ps scie q̃ sumit ab expimẽto sic scia medicine: vel intelligit que docet experimẽtari τ operari.

¶ Sed debes scire q illd qd volum9 ẽ aliud: τ q nulla duarũ diuisionũ medicie est nisi scia: sz vna earũ est ad sciendũ principia τ altera ad sciendũ operãdi q̃litatẽ. Post vo primã earũ noĩe scie aut theorice appropriauimus: τ alterã appropriauimus noĩe practice.

¶ Prĩo d̃clarat sil' qd ĩtelligit p theoricũ τ practicũ. Scdo qd per theoricũ. Tertio qd p practicũ. ibi 2° (Per theoricã.) ibi 3° (Per practicã.) ∕ Cõsiderãdũ q Aui. ĩnuit pbationẽ hui9 ɔclusionis. ps vtraq3 medicie ẽ scia τ arguit sic. ps medicie q̃ sciunt pͦn° ẽ vera scia: qr pͦn° medicie sunt vere scita p demr̃atiões veras phicas: τ p sensuz: τ h̃ ĩtelligit cũ dixit. vna ẽ ad sciẽdũ pͦn°. q. d. pͦn° in hac scia sũt scita: τ ps q̃ scit modũ opandi ẽ vera scia: qr modi opandi sũt pbati his demr̃atiõib9 euidẽtib9: g̃ tã theorica q3 practica est vera scia. Et intelligit Aui. per sciaz notitiã scitã p veros modos sciẽdi siue sit directiua in opus siue nõ. ∕ Cõsiderãdũ scdo q Aui. dixit. Post vo ad remouẽdũ qõnẽ d̃ noĩe. q. d. partẽ medicinalis notitie que docet modũ operãdi. nota qcqd vis tñ ipsa est scia. τ in hoc differt ab artib9 mechanicis vt sartoria: qr illa solũ docet modũ operãdi. ista aũt pbat τ demr̃at que in eius sufficienti demr̃atione q apatib9 in principio cõpetãt ea que repellãt τc̃.

¶ Per theoricã vo ipsius volum9 q qñ eã sciuerimus sciam tm̃ acqremus: ita q in declaratione qualitatis operatiõis nos nõ ĩmittemus: sicut dicit in medicina q genera febriũ sunt tria τ cõplexiones sunt nouẽ. — A. l. sñiam

Dubm 6m ¶ Dubitat Guilelm9 quõ Aui. ptẽ theorice medicĩe dicit eẽ ad sciẽda pͦn°: τ nõ dicit h̃ d̃ practica: cũ tñ practica hẽat sua pͦn°: vt. v. g. oĩs cura fit p ɔtrĩũ τ ɔsuatio fit a sĩl'i. ∕ Dõz q lz practica hẽat sua pͦn° oĩa: tñ que in ea sciunt sũt directiua in op9: sz scita ĩ theorica nõ sunt sic directiua: τ iõ oĩa illa vocant pͦn° sic pͦora τ remotiora a doctrina modi operãdi (Per theoricã) appet q ps theorice est vera scia: qr est vere demr̃ata. in ei9. n. sufficiẽtib9 demr̃atiõib9 pbat tria esse gñ̃a febriũ: vt appet pͦ de differẽtijs febriũ cap. pͦ τ q ɔclusiones sunt nouẽ vt demr̃at Gal'. pͦ de cõplexionibus cap. 8. τ cũ h̃ nescim9 modũ opandi. s. ɔseruãdi vel curandi: lz vt disponamur ad h̃ vt psupponat hoc sciri debẽte scire modũ operãdi.

¶ Et per practicã ipsi9 volumus nõ opationẽ in effectu: neq3 laborẽ motionũ corporearũ: sed diuisionem operationis medicie: que cũ eã sciuerimus auxiliabit nobis ad acquirendũ scias (vel sñiam) τ ipsa sentẽtia erit in qualitate operationis. Sicut dicit in medicina q apatib9 calidis adhibẽda sunt in pricipio que repellant τ infrigidẽt τ inspissent: τ postea repellentia cuz resoluẽtib9 tẽperabimus. Et post statũ postea in declinatiõe sufficiẽter mollificãtia resoluẽtia. Preter in apostematib9 que sunt de materijs q̃s mẽbra expellũt pͦncipalia. Hec igit doctrina in scia tibi auxiliabit. Et hec sciẽtia est declaratio qualitatis operationis. — A. l. sñia

¶ Cõsiderãdũ pͦ qd ĩtelligit: scdo qd nõ ĩtelligit. τ dicit: sz p practicã ĩtelligim9 dictionẽ opõnis. i. practicatiue q̃ dicit modũ operandi: vel q̃ dĩ τ denoĩat a mõ opandi al' diuisionẽ. i. ptẽ diuisionis. i. q̃ docet opari. τ si sequeret lr̃a q̃ dic̃: τ ipa scia erit ĩ q̃litate dispõnis siue opõnis text9 eẽt clarus: sz difficil'r reddit testi. lr̃a q̃ dicit. Que cũ eã sciuerim9 auxiliabit nobis ĩ acqrẽdo sciam. ∕ Dicam9 g̃ q Aui. imaginat sciaz modi opandi q̃ ẽ practica scripta ĩ libro: vel in aĩa magr̃i. v. g. apatib9 cõpetũt in pͦn° repcussiua: τ ista ẽ dictio opõnis. i. ps que dat modũ opandi postea imaginat. ista scia scripta gñat sciaz in aĩa nr̃a: τ iõ dic̃: q̃ cũ eã sciuerim9. s. a magr̃o vel libro auxiliabit nobis ad acqrẽdũ sciam. i. esset tũc scia in nobis. τ ipa scia in nobis erit in mõ opandi: sic erat in magr̃o vel in libro: τ h̃ est qd vltimo dicit. Hec igit doctrina vel in scia vel sermone. i. scia tibi auxiliabit: qr doctrĩa p vocẽ vel p librũ facit ĩ te sciaz. (Et hec scia ẽ d̃claratio τc̃.) Jmo. n. τ scia idẽ hic sigñant: vt ĩtelligitur pͦ cap. fen. 3. ex glosa Gerardi. Al'r possumus dĩe q scia practica. i. scia de mõ opandi auxiliabit in acqrẽda scia: qr ĩcitat sciaz supra se. audiẽs. n. q apatib9 ĩ pͦn° cõpetũt τc̃. statim querit qd est apa: qd repcussio τc̃. τ ipa. s. scia q̃ ad h̃ ĩcitat τc̃. Sil'r auxiliabit in acqrẽdo sciam. i. notitiã que acqrit ex habitu experimẽtali. sciẽtifici. n. hoĩes qui cũ regulis artis operant melius acquirunt habitũ experimẽtalẽ q nõ est docibilis: vt supra diximus.

¶ Cunq3 duarum diuisionum qualitatem sciueris: iaz scientiam scientialem τ scientiam operatiuaz adeptus eris: τ si nunquam operatus fueris.

¶ Cũq3. i. mẽbrorũ diuisionis. ɔsiderãdũ q lz hic videat illatũ qddã expssuz: tñ Aui. vĩ velle pbare q vtraq3 ps medicie sit scia. Jllud ẽ vere scia qd dic̃ hĩtũ ĩ aĩa adeptũ oĩ opõne extrĩseca circũscripta. scia medicialis est hmõi. maior est nõ: qr notitia q̃ vere ẽ ars est hĩtus in aĩa acqsit9 ex frequẽtib9 opõnib9: sicut citharizare vt intelligit 6° ethicorũ caplo 5°. τ primo metaphy. caplo pͦmo. ∕ Ex qbus apparet solutio ĩstãtie quã faciebat Auic. ɔtra diffinitionẽ quia negatur consequentia: quia theorica τ practica est sciẽtia.

Dubm 7m ¶ Dubitat vtrũ aliqs possit esse pfect9 medic9 pfectissime doct9 libro τ voce: q̃uis nunq3 opat9 fuerit vel q̃uis nunq3 viderit opari q appropinq̃t in dãdo pfectionẽ huic qd est opari. Et vĩ q sic p Aui. hic. ∕ Cõtrariũ ĩtelligit Gal'. in cõmẽ. pͦ afoꝛ. ∕ Jn scriptis q̃rũdã bononiensium reperit q medicinalis notitia põt hẽri p experimẽtũ: τ iõ nõ põt bene opari: τ nec bonus medic9 sine rõne. s. q̃ rectificet expimẽtũ. Et sine expimẽto. ∕ Alio mõ põt hẽri p doctrinã librorũ τ voce magr̃i: τ sic põt bene opari τ eẽ bon9 medic9 sola rõne doct9 absq3 h̃ q expiẽtiã videret. Rõ ẽ duplex. Primo habens actũ pͦm põt exire in actũ 2m: sz hñs sciam pfecte hz actũ pͦm: g̃ τc̃. ∕ Scda rõ: habẽs notitiã subti ĩstrorũ τ finis τ modi põt pfecte opari: sz habẽs sciam medicine p libros h̃ hz. ∕ Nos dicimus perfectũ medicũ esse nõ posse q̃uis oẽm sciam scriptã τ auditã τ poẽẽz sibi audiri hõ sciat. ∕ Rõ est ex actuali opõne. i. visione: qr ĩfirmorũ curatione gñat in aĩa qddã notitia que ex libris τ voce nõ põt hẽri τ que nõ est docibilis: vt ĩnuit Gal'. 12. terapẽ. ca. 7. cũ loqt de colico dolore. ¶ Ampli9 oĩ ppõne nota per intellectũ in actu opõnis opz subsumi ppõnẽ particularẽ per actũ cogitatiue: vt intelligit ab Auer. in cõmẽto de somno τ vigilia. Sed exercitatus melius hoc facit: nã exercitium aliqd addit in notitiã: sed qd addit: nec ĩpedit: nec frustrat: igit opz q iuuet. medic9 g̃ cũ h̃ habitu exercitiũ melius operat seu operabit: igit sine hoc eẽt imperfect9. Hoc pbatur per multas claras auctoritates pͦmo per Aristo. in pͦmo metaphy. expertos magis pficere videmus. Jdez sentit Alpharabius in libro de ortu sciarũ caplo de scia ciuili. vbi dicit medicus nõ fit pfect9 nisi per duas virtutes. i. duas notitias: quarũ vna est virtus sup vl'es canones quos acqrit ex libris medicine: τ altera est que adducit frequẽtie actioni medicine in egritudines τ studij in eis per lõgitudinẽ expimẽti τ visionis corporũ ĩdiuiduorũ. τ per hãc virtutẽ põt medic9 mẽsurare medicinã τ curationẽ hominũ vel vnũqdq3 corpus in vnaquaq3 dispõne. Jdem vult Gal'. 9. tera. 6. ca. nõ est poẽ nisi exercitemur multiformiter in particularib9 agere que opz circa laborantẽ: sicut enĩ qcũq3 ire aliq3 viã crurib9 cupiũt vtriusq3 τc̃. Jdẽ Gal'. 6. de simplici pͦ ca. innuit cũ vituperat illos q volebãt scire herbas ex picturis: τ ponitur ibi exẽplũ de pͦconizante τc̃. vide ibi. Hoc voluit Gal'. pͦ d̃ creticis 5° cap. cũ dixit. in esse hui9 quo fit iuuamẽtũ in opõne medicine est necessariũ tẽp9 longũ. Hoc est qd volebat s° theo. in fine cũ dixit. exercitatũ opz esse medicũ. ¶ Hui9 aũt sñia fuit Zoar 10° libro teisir s° caplo cũ dixit. Esto certus q scia medicine omnis nõ operat in aliq̊ pfecte: nisi post multã cõsuetudinẽ τ longã experientiã in ipsa. Jn sũma opatio recta ab arte habẽte principia τ vias demõstratiuas pẽdet a duplici habitu. s. sciẽtiali τ docibili: qui cũ aĩa intellectiua τ ab habitu experimentali. i. acq̃sito per exercitiũ artis circa pticularia qui hĩtus nõ est docibilis: sz assuescibilis vt diximus: τ tũc artifex est perfect9. ∕ Ad ɔtraria soluit: quia si nunquã fuerit operatus habet habitum scientialem solũ; — Al'r Zoar 2. tra. j. li. teisir τc̃.

sed nō habitū experimētalē nec doctrinalē dcm̄. ¶ Ad aliā cū dicit habēs actū p̄mū ⁊c. dōm ꝙ iste nō hꝫ actū p̄ᵐ ꝗ̄tuꝫ ad partē que ab experimento siue ab exercitio ꝯsurgit ⁊ sic soluit alia rō.

¶ Neqꝫ etiā aliqs dicere pōt ꝙ dispōnes corporis humani sunt tres: egritudo sanitas ⁊ dispō: que nō est sanitas neqꝫ egritudo cū tibi due suffecerint.

¶ Jstantiā facit cōtra dr̄ias diffinitionis: scdo illā soluit. ibi scda (Possibile) ¶ Cōsiderādū supra dixit (Pōt aūt) q̄ illa instātia hꝫ plus de veritate. hic aūt statim incipit negare (Neqꝫ pōt) q̄ illa instantia nō hꝫ veritatē: cū ꝫm veritatē neutrū nō sit.

¶ Possibile nāqꝫ est vt cum hmōi dictor bene cōsiderauerit non inueniat vnam duarum rerum affirmantem hanc trinitatem neqꝫ negantē.

¶ Primo soluit solōne cōmuni phī negātis neutrū ⁊ medico contrariātis. scdo soluit solōnē pro medico. ibi scda (Amplius.) Prima expositio hic est Guil. ꝙ Aui. vult ꝙ ꝯdictor diffinitioni nō inueniat vnā duarū rerū. i. aliqꝫ rōnē affirmātē neutrū eē: que rō nō posset solui ab eo q negat neutrū neqꝫ negantē. i. ille q negat neutralitatē nō pōt rōnē adducē ad ꝓbādū h̄ qd̄ nō possit solui a medico q affirmat neutralitatē. rō quā faceret Phs esset ista quā facit Auer. p̄mo colliget. iter equale ⁊ ineq̄le nō est mediū: ⁊ iter nocitā operationē ⁊ nō nocitā nō est medium. Respondit Gal. ꝙ tu accipis sanitatē valde large. ¶ Ratio medici ad ꝓbandū neutrū est. iter corp⁹ qd̄ hꝫ ꝑfectissimas opōnes ⁊ corp⁹ qd̄ nō hꝫ illas ē mediū. Rn̄dit Phs ꝙ tu accipis sanitatē valde stricte. i. valde ꝑfectā sanitatē. ¶ Scda expō Bartholomei que dicit nō inuenies vnā duarū. i. nec sanitatē nec egritudinē ⁊c. q̄ nō sequit nō est sanitas: ꝗ est neutralitas: q̄ pōt esse egritudo. Eodē mō nō sequit: ē egritudo: ꝗ nō est neutralitas: q̄ neutralitas est occulta egritudo. Similiter nō sequit nō est egritudo: ꝗ est neutralitas: q̄ pōt esse sanitas: ⁊ iō nō est simile de hoc ⁊ de duab⁹ spēb⁹ per opposita diuidētib⁹ genus aliqd̄ vt rōnale ⁊ irrōnale ⁊c. ¶ Tertia expositio Dyni vbi notat ꝙ neutrū qdā est scdi sign̄ati: vt illud qd̄ hꝫ simul ⁊ semel. s. in eodē tp̄e sanitatē ⁊ egritudinē: ⁊ ꝗ̄tū ad hoc dicit (Nō inueniet) hanc trinitatē. i. hanc neutralitatē (affirmantem) vnā duaꝝ rerū. i. neutrū secūdi sign̄ati: ⁊ ꝙ ipse ꝯtinet res. s. sanitatē ⁊ egritudinē. ¶ Aliud est neutrū primi sign̄ati: q̄ dr̄ per abnegationē: ⁊ est corp⁹ qd̄ neqꝫ est sanū neqꝫ egrū. v̄. g. neutruꝫ ꝯualescentie vel decidentie (neqꝫ negantē). i. non erat neutrū per negationē. ¶ Quarta expositio Antonij vnā duarū rerū. i. sanitatem ⁊ egritudinē. si eni dicat sanitas est dispositio in qua opōnes fiunt perfecte nō affirmat: ⁊ sanitas est dispositio in qua opōnes nō leduntur nō negat: q̄ in neutro nō leduntur sensibiliter. Et egritudo est dispositio in qua opationes leduntur nō negat: q̄ in neutralitate leduntur operationes insensibiliter. Et egritudo est dispō in qua operationes leduntur sensibiliter non affirmat. ¶ Jsta quarta expositio Antonij est vilior que fit vt pꝫ: aliqꝫ eni de diffōnib⁹ q̄s dicit nō affirmare appet ꝙ neget: sicut p̄ma diffinitio sanitatis negat neutrū: ⁊ vltima diffō egritudinis negat neutrū. Etiā ē ista expositio Dyni. vnā duaꝝ reꝝ. i. duaꝝ ꝑticulaꝝ positaꝝ in diffōne vltima: habita sanitas ꝯseruetur nō affirmat neutralitatē amissa recuperetur nō negat neutrū ꝯualescētie. ¶ Sexta expō mea. vnaꝫ duaꝝ reꝝ. s. sanitatis ⁊ egritudinis ꝫm ꝙ ponuntur in diffōne affirmātē ⁊c. bis aūt in diffōne noiatur egritudo ⁊ sanitas p̄ cū dicit ex ꝑte q̄ sanatur ⁊ ab ea remouetur. pro h̄ aūt dicto ego nō affirmo neutralitatē: q̄ nō feci mētionē de ea neqꝫ negaui eam: q̄ si dixissē ex ꝑte qua sanantur ⁊ ab ea remouentur ⁊ nō ex alia ꝑte ego negassem. 2° noiatur cū dr̄ vt habita sanitas ꝯseruetur: ⁊ ꝑ has duas res in h̄ dicto positas nō affirmatur neutralitas: neqꝫ negatur. ⁊ ideo si tibi placet supple neutralitatē in diffōne medicine ⁊ est simile: sicut si ego dicerē geometria est scientia de triāgulo ⁊ quadrato: hic ego nec affirmo ꝙ sit de circulo: nec nego.

¶ Amplius si hec trinitas nec̄ia fuerit qd̄ diximus tibi remoueri a sanitate colliget īfirmitatē: ⁊ dispositionē tertiā: quā nō habere sanitatis diffōneꝫ posuerūt: que est habitus aut dispositio ex qua opōnes subti ipsius sane ꝓueniūt. Neqꝫ hui⁹ diffinitionis oppositū: nisi sanitatē diffinierint queādmoduꝫ desiderauerint ⁊ posuerint in ea cōditionē qua nō indigent.

¶ Hic dat aliā solutionē ꝑ medico q vult ꝙ sit neutrū. scdo ꝓbat. tertio remouet dubiū. q̄rto excusat se. ibi scda (Quam.) ibi tertia (Neqꝫ hui⁹.) ibi q̄rta (Preterea) Qd̄ p̄mo dicit est notū quo ꝓbat qd̄ dixit ⁊ arguit sic. neutralitas que dr̄ trinitas nō hꝫ diffinitionē sanitatis: ꝗ pōt intelligi vel colligi per hoc qd̄ dr̄ ⁊ a sanitate remouetur. ꝯn̄tiā dicit notā. ꝓbat an̄s: q̄ diffinitio sanitatis est: hui⁹ sanitas est h̄itus aut dispō ex qua ꝓueniūt opōnes subti sani: sed certū est ꝙ hec diffinitio nō cōpetit neutralitati.

¶ Sed dubitatur: q̄ ꝯcesso antecedēte nō vr̄ ꝯn̄tia bona. recedē eni vel remouere a sanitate dicit motū ⁊ recessum a sanitate. sed nō oē qd̄ nō hꝫ diffinitionē sanitatis pōt ītelligi vel cōprehēdi sub h̄ qd̄ dicitur recedit a sanitate. nā lapis nō hꝫ diffinitionem sanitatis cū nō cōprehēditur sub hac dictione a sanitate remouetur. ¶ Dōm p̄° ꝙ hoc qd̄ dicit ⁊ a sanitate remouetur. dꝫ exponi ⁊ nō est sanum: ⁊ tūc ꝯn̄tia hec tꝫ. neutralitas nō hꝫ diffinitionē sanitatis: ꝗ pōt intelligi per hoc qd̄ dr̄ ⁊ a sanitate remouetur. i. nō est sanus vt sit integra diffinitio illa. medicīa est scīa qua humani corporis dispōnes noscuntur ex ꝑte qua sanantur. i. ē sanū ⁊ ex ꝑte qua nō est sanū. ⁊ notū est ꝙ in h̄ colligitur neutralitas cū sit dispō corporis. q̄ sunt sanitati opposite ⁊ nō sint ab ītrinsecis principijs nālib⁹ nō īpeditis erūt per modū recessus a sanitate siue actuali siue q̄ inesse debuit. ¶ Quid de h̄ textu sentiat Cōciliator lege dr̄iaꝫ. 72. (Neqꝫ) remouet hic dubiū siue cauillationē. hic. n. Aui. rn̄debat instantie facte medico q ꝯcedit neutralitatē ⁊ dicebat qd̄ ꝑ h̄ dcm̄ remouetur a sanitate ītelligitur siue colligitur neutralitas. Diēt aliqs ꝯ. tu in h̄ dicis ꝯ medicū: q̄ remoueri a sanitate nō vr̄ esse aliud nisi accedere ad egritudinē. si ꝗ neutrū dr̄ remoueri a sanitate: ꝗ dr̄ accedēs ad egritudinē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s pōt dici neutralitas egritudo: q̄ accessus est de nā termini ad quē. Rn̄dit ꝙ neutralitas nō hꝫ diffōneꝫ sanitatis: nec hꝫ diffōnē egritudinis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s hꝫ diffōnē ꝑ se. stant ꝗ ista simul ꝙ neutralitas sit dispō ītellecta sub hoc qd̄ dr̄ a sanitate remouetur: ⁊ tn̄ neutralitas nō est egritudo. Ad formā aūt rōnis quā cauillator facit sic dōm est cū dr̄ remoueri a sanitate est accedere ad egritudinē pōt negari: q̄ remoueri a sanitate pōt intelligi. i. nō est sanitas nō tn̄ seq̄tur apud medicū ꝗ egrū. vel al'r cōcessa ꝓpōne: ⁊ cū dr̄ ꝗ neutralitas pōt dici egritudo: nego: ⁊ cū ꝓbatur ꝙ mot⁹ siue accessus dr̄ de nā termini. dōm ꝙ verū est: tn̄ ad h̄ pōt tm̄ differre a termino subti ꝙ cōpetit aliud nomē ⁊ dr̄ neutrū ⁊ dispōni male cū termino quodā ꝙ cōpetit aliud nomē ⁊ dr̄ egritudo. (Nisi) hic adiect̄ statiꝫ remouet aliā cauillationē: dixit eni ꝙ neutralitati nō cōpetit diffinitio sanitat̄ neqꝫ diffinitio opposita q̄ est diffō egritudinis. dicit igitur Aui. loquēs vt medic⁹ ꝙ h̄ est veꝝ: nec illi q aduersantur medicis in hac neutralitate diffiniūt sanitatē: sicut eis placet cū ponāt in diffōne sanitatis ꝯditionē q̄ nō īdiget. i. quā nō dn̄t ponē: tūc diffō egritudinis opposita diffōni sanitatis cōpetit neutralitati. v̄. g. si dicāt sanitas est dispō qua opōnes subti ꝓueniūt ꝑfecte: tūc accipiatur opposita diffō: egritudo est dispō qua opōnes subti ꝓueniūt īperfecte: māifestū est ꝙ hec diffō egritudīs cōpetit neutralitati: q̄ neutralitas est dispō q̄ opōnes subti ꝓueniūt īperfecte: sed medic⁹ dicit ꝙ in diffōne sanitatis posuisti ꝯditionē q̄ nō īdiget q̄ ꝯditio est: hec dictio ꝑfecte cui⁹ sumitur oppositū īꝑfecte: facias ꝗ diffōnē sanitat̄ ⁊ nō ponas ꝯditionē istā dicēdo: sanitas ē h̄itus aut dispō q̄ opōnes sbti sane ꝓueniūt: hec diffō nō ꝯuenit neutralitati: nec hui⁹ diffōnis oppoᵐ q̄ ē egritudo est dispō q̄ opōnes subti egri ꝓueniūt. hec. n. diffō nō cōpetit neutralitati vt pꝫ. ¶ Antoni⁹ v̄o male expōit hūc passuꝫ. Dicit. n. Aui. hic remouet dubiū ⁊ vult dicē ꝙ aliqs diceret ego dicā ꝙ neutralitati cōpetit alia diffō q̄ꝫ diffō data: ⁊ h̄ ē qd̄ dicit. Neqꝫ huius diffōnis oppoᵐ. i. neqꝫ alia diffō sanitat̄ a diffōne data nisi facias diffōnē aliā ad placitū cū ponas in ea diffōne ꝯditionē q̄ nō īdiget: q̄ dicas sic: sanitas est dispō q̄ opōnes nō ledūtur. ista ē opposita ei q̄ posita est ab Aui. q̄ dicit est h̄itus ⁊c. i. cuꝫ alia diffō ab illa cū ponitur in hac diffōne ꝯditio q̄ nō īdiget. s. h̄ qd̄ dicit nō leditur: ⁊ iō nō est mirū si hec diffinitio cōpetit neutralitati. hāc expositionē inuit Antonius: lꝫ male ꝓferat eam.

¶ Preterea cū medicis in hoc nō litigemus. Neqꝫ eni sum qui cū eis in huiusmodi disputare debeā. Neqꝫ litigiū hoc eis neqꝫ illis qui cōtra eos sunt in medicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

¶ Hic excusat se ab h̄ litigio de neutralitate. ¶ Dubitatur q̄ dicit ꝙ nō cōfert. cōtra: īmo cōfert: q̄ medicus dꝫ ponere neutrū corpus. ¶ Dōm ꝙ medicus dꝫ ponē neutrū: q̄ distinctū hꝫ op⁹ ad neutrū ⁊ ad sanū ⁊ egrū: tn̄ debet ponere illud absqꝫ litigio cū Pho nāli: q̄ litigiū nō ꝓdest sibi ⁊ trahit eū a sua arte ad scīam nālē: iō dixit neqꝫ sum ⁊c. q̄ Auicē. hic erat medicus: ⁊ medicus cum medico nō debet litigare: sed cōcorditer cōcedere neutralitatē. (Neqꝫ litigiū hoc ⁊c.) Cū eni cōsiderabitur litigiū hoc erit de nomine: medicus enim vult sibi cōcedi vnā paruā egritudinē per quā transit

Dubᵐ 8ᵐ

Dubᵐ 9ᵐ

ad sanitatē: aut per quā sit casus ī egritudinē nominari neutrū.s.
ꝯualescētie ⁊ decidentie ⁊ ꝓportionaliter de alijs modis neutri.
Sed phs illis neutris īponit nomē egritudinis: sed an īter egrū
⁊ sanū sit mot⁹ vel mutatio ꝑtinet phie nāli.s.7° physicoꝝ.

Dub^m 1o^m ¶ Dubitatꝰ vtrū medicia diuidatꝰ in theoricā ⁊ practicā. Et videtꝰ ꝙ
nō: q2 tota est practica eo ꝙ tota est directa in opus siue directi-
ua. ¶ Amplius tota est theorica: ꝫ nō diuiditꝰ in theoricā ⁊ practi
cā. ꝯsequētia est nota: añs ꝓbatꝰ: q2 tota est scia speculandi. vt pri
mo cañ. fen. 3. cap̄. 1. ¶ Amplius qñ dr̄e diuidūt aliqđ genus per
se ipoſe est ꝙ cōstituāt vnā spēm sub illo genere: sed theoricū ⁊
practicū diuidūt genus scie ī cōi vt creditꝰ voluisse Auer. 6. meta.
cōmē. ꝑmo. ¶ In cōtrariū est Aui. Hic ꝑmo notificāt noīa. Theo
rica. i. speculatiua ⁊ dr̄ a theos. i. de deo cui⁹ scia est speculatiua:
⁊ speculatiuū dr̄ spēi latinū. i. cōsideratiua spēi eēntie rei. Practi
cū dr̄ a praxi. i. opōne. i. directiuū in opōnē. ¶ His postpositis di
camus ꝙ Guil. de Brixia dic̄ ꝙ aliq̄ scia pōt dici speculatiua vel
practica a ꝑte rei scibilis vl'a ꝑte rei sciētis. A ꝑte rei scibilis q2
illa q̄ est de reb⁹ nō oꝑabilibus a nobis est speculatiua vt scia de
deo: ⁊ scia de entib⁹ nālib⁹. illa aūt q̄ est de reb⁹ opabilib⁹ a nobis
dans moduꝫ opōnis illoꝝ: vt phia moralis dr̄ practica: ⁊ isto mō
medicina est simpl'r practica: q2 est de reb⁹ opabilib⁹ a nobis. s.
de mō operandi sanitatē: q2 docet medicina facē sanitatē. A ꝑte
vō sciētis dr̄ scia speculatiua: vno mō illa quā hō addiscit ꝓpter
specl'ari ⁊ practica quā hō addiscit ꝑꝑ oꝑari: ⁊ iō medic⁹ q̄ addi-
scit medicinā ꝑꝑ scire dicetꝰ hr̄e sciam speculatiuā: ⁊ astrolog⁹ q̄
addiscit astrologiā ꝑꝑ oꝑari hꝫ sciaꝫ practicā. ¶ Scđo mō dicitꝰ
scia speculatiua vel practica a ꝑte scie. s. a ꝑte modi tradēdi: qñ
eñi sciēs tradit sciaꝫ ꝑ rōnes illa vocatꝰ theorica sic alchimia tra
dita a Uitruuio guibeīn. sꝫ qñ tradit narratiue sine rōne vocatꝰ ꝑ-
ctica sic arithmetica tradita a Boetio. ¶ Tertio mō a ꝑte scie dr̄
speculatiua scia qñ. v.g. medic⁹ in seipō speculatꝰ: qñ aūt medic⁹
opatꝰ: tūc ei⁹ scia dr̄ practica. ¶ Hi ſmōes q̄tū ad ꝑ^m dcīn ꝙ pra-
cticū ⁊ theoricū sit a ꝑte rei scibilis est ſmo satis sustētabilis ⁊ a
multis cōcessus ⁊ est intātū Auicē. in ꝑn° sue medicine. ¶ Alij aūt
modi videntꝰ mihi nimis lōgiq̄ a vero. ¶ Scđs modus ē Trusia
ni in thegni. cōmē. 10. sup illo v̄bo (Et ſm ꝑmā rōnē) ⁊ sequitꝰ eum
Antonius ⁊ Dynus ⁊ fere oēs ⁊ est ꝙ scia medicine tota sit pra-
ctica qđ ꝓbat. ¶ Primo aliq̄ scia est practica. s. opatiua circa sa
lutē ⁊ egritudinē aīe vt dcā ethica: igitꝰ aliq̄ scia est practica dicte
opposita. s. circa salutē egritudīs corpis: ⁊ talis nō est nisi medici
na. ¶ Scđo scia q̄ est de opabilib⁹ circa corp⁹ humanū est practi
ca: sed medicia est de opabilib⁹. maior est nō ex 2° meta. tex. cō.
3. ⁊ 6. ab Auer. cō. 1. ¶ Tertio cui⁹ finis est op⁹ est scia practica: sꝫ
medicie finis est op⁹. ¶ Quarta rō ē mea: ⁊ arguo sic. si medicia
eēt aliqđ theoricū eēt notitia subti finis ⁊ instroꝝ: sꝫ istoꝝ notitia
est practica: ꝫ tota est practica. maior ꝯceditꝰ ab Auer. ī ꝑ° colliget
cap̄. 1. ⁊ ꝑ° canti. cōmē. 2. ꝓbo miorē: q2 notitia illoꝝ dirigit in op⁹
vt ꝯseruemus sanitatē ⁊ remoueamus egritudinē: q2 ex h̄ scim⁹
modū operādi. Hoc ꝓbatꝰ per modū curandi: q2 modus curandi
particularis vt tertiane hui⁹ puta per dationē syrupi violati ha-
betꝰ habita notitia hui⁹ tertiane ⁊ hui⁹ violati syrupi: nō. n. videtꝰ
alia res vel alius modus esse curādi in spāli: ꝫ nō videtꝰ alia noti-
tia eē modoꝝ curādi in gñali nisi notitia subtoꝝ ⁊ finis ⁊ instroꝝ
in gñali tota: ꝫ medicia est practica. ¶ Sed tūc dubitatꝰ ꝯ ꝑdicta
ꝑ hic qđ est ꝯ Aui. q̄ dixit ꝙ ꝑ theoricā ītellexit sciam q̄ nō īmit-
tit se in declaratiōe modi. ⁊c̄. ¶ Scđo dubitatꝰ vñ hꝫ medicinalis
scia ꝙ ipa sit directiua in op⁹: an ab obiecto: an a fine: an a volun
tate. ¶ Ad ꝑ^m dōm vt dicit Trusian⁹ ꝙ Aui. dicit ꝙ theorica me
dicine nō est declaratiua modi operādi: ītelligit ꝙ nō sit īmedia-
te ⁊ directe sicut practica. Finis ꝫ totius medicie est op⁹: sꝫ plus
hꝫ h̄ a practica q̄ꝫ a theorica: tñ a tota scia h̄ hꝫ. Sicut nos dice-
rem⁹ dom⁹ hꝫ plus defendē a caumatib⁹ ⁊ pluuijs per tectū ⁊ pa
rietes q̄ꝫ per fundamētū: ⁊ tñ tota domus diffinitꝰ ꝙ est illud qđ
nos defendit a caumatib⁹ ⁊ pluuijs ⁊ frigore ⁊c̄. ⁊ ita tota medici
na est scia q̄ habita sanitas ꝯseruatꝰ ⁊ amissa recuꝑatꝰ. ¶ Ad 2^m
ꝯsueui dicē ꝙ hitus scie medicie nō dr̄ directiu⁹ in op⁹ ex parte
obti qđ ꝯsiderat: q2 eadē obta ⁊ subta ꝯsiderat nālis vt hoīem ⁊
plātas ⁊ hmōi. nec ex ꝑte finis: q2 sanitatē ⁊ egritudinē cōsiderat
Phs. nec ex ꝑte volūtatis q̄ vult oꝑari vel nō vult vt dixit Guil.
q2 volūtas operādi cū habitu vel nō operādi est posterior habi-
tu sciētiali: ꝫ hitus scialis in aīa medici hꝫ ꝙ sit practicus. i. dire-
ctiuus in opus ex ꝯsideratione subti relati ad finē ſm ꝙ iste finis
est aliqđ factibile ꝑ directiuū siue modū quē dat iste hitus sciēti
ficus: ⁊ nō dico ſm ꝙ finis est aliqđ bonū ꝓsequibile. nā ꝑ cogni-
tionē quā habeo de hoīe ⁊ de sanitate que est finis in egritudine
v.g. febris est finis remouibilis ꝑ hos syrupos ⁊ sanitas est finis
īducibilis: ego sum practic⁹ ⁊ habeo sciam practicā docētē indu-
cere istū finē vel istā formā: q̄ꝫuis ego ignorē febrē esse malū ⁊ sa-
nitatē esse bonū. ¶ Sed tu dices nōne Phs nālis ꝑ sciam libri de
aīalib⁹ pōt hr̄e notitiā hoīs: sed per sciam libri de plātis notitiā
plāte habētis tēperare calorē ⁊ per sciam libri de sanitate noti-
tiā sanitatis: ꝫ pōt scire istā plantā tēperatā facere sanitatē ⁊ sic
erit practicus. ¶ Dōm ꝙ ꝯcedo. ⁊ iō ꝯclusiones phi nālis possunt
tātū venire ad minima ꝙ ꝯstituitꝰ ex eis vna scia practica electꝰ
multis ex eis simul. ¶ Aliter posset dici ꝙ cognitio vltimataruꝫ
cōclusionū phi nālis quā cognoscit subm instr̄m ⁊ finē nō est co-
gnitio modi operādi: ⁊ per ꝯñs nec est practica. Nā cognita hac
plāta frigida: ⁊ hac febre tertiana requiritꝰ notitia modi vsus: an
potetꝰ: an emplastretꝰ: an detꝰ succ⁹ vel decoctio: an cū alio miscea
tur: an sola detꝰ ⁊ q̄tū detꝰ ⁊ quo tēpore. ⁊ ista sunt scita que dant
modū operādi. cū ꝫ cognitis instrumētis ⁊ subto ⁊ fine tu habes
vsum tu es medicus ⁊ es practicus. Et ex h̄ pōt remoueri qđdaꝫ
dcīn nostrū supra in quarta rōne hui⁹ opīonis. s. ꝙ notitia modi
operādi nō est idē ꝙ notitia subti finis ⁊ instrumēti: īmo est alia
notitia: ⁊ tūc opꝫ aliter formare illā rōnē: ⁊ sic arguere ex ꝑticula
ri notitia subti finis ⁊ īstrumēti accipitꝰ particularis notitia mo-
di operādi vel saltim notitia modi operādi ꝑticularis illā ꝑsup-
ponit vt necessariā vt illi adiūgitꝰ. igitꝰ notitia vl'is modi operādi
eodē mō se hēbit ad notitiaꝫ vl'em subti finis ⁊ instroꝝ. ¶ Opꝫ ꝫ
tenere ꝙ medicina est qđā hitus q̄tū ad oēm sitū in ea directiuū
in op⁹: ⁊ iō diximus al's ꝙ ignis ⁊ aer ⁊ alia el'nta cōsiderata a me
dico est ignis sanabilis ⁊ egrotabilis ⁊ opabilis a nobis: ⁊ sic de
quocūq; cōsiderato: lꝫ al'r sanabilitas tribuatꝰ substātijs ⁊ al'r in-
strumentis. hāc opīonē si tibi placet tene. ¶ Alia est opīo ꝙ vna
ꝑs medicine sit vere scia theorica: ⁊ alia sit vere practica. ꝑs eñi
scie medicine que ꝯsiderat elemēta cōplexiones humores mem
bra virtutes ⁊ opōnes ⁊ spūs est vere scia speculādi cui⁹ finis est
scire. Sed pars medicine que ꝯsiderat modos curādi ista est pra
ctica: ⁊ ꝓpter opus. hec opīo videtꝰ Auer. ꝑmo colliget caplo ꝑ°
in cōmēto cañ. cōmē. 2. vbi multis ꝑmissis dicit. Pars per quaꝫ
ꝯiungitꝰ hec scia scie nāli est vera ⁊ ꝓpria scia talis. s. ꝙ finis in-
tentus in ea est solū scire ⁊ nō opus. alia vō ꝑs spālis in cōsidera
tione artis medicine dici pōt practica siue operatiua eo ꝙ sit af-
finis ⁊ ꝓpinq̄ operationi. Uidetꝰ etiā esse intētio Aui. cū voluit ꝙ
per theoricaꝫ homo tñ hꝫ sciam: sed per practicā hꝫ modū ope-
randi. hec opī. ꝯsueuit sic ꝓbari a me. Eedē ꝓpositiones in voce
⁊ in litteris ⁊ in re significata sunt ille que ponuntꝰ in libris phie
nālis: ⁊ ille que ponuntꝰ in libris medicoꝝ de pricipijs medicine:
ergo aliqua pars medicine est vere theorica. ꝯsequētia est nota:
q2 phia nālis quātū ad libros in q̄bus ille ꝓpositiones in q̄b⁹ po
nuntꝰ est vere theorica siue speculatiua. antecedēs pꝫ: q2 ista ꝓpo
sitio: el'nta sunt q̄tuor. ⁊ ista. aq̄ est frigida ⁊ humida: ex eisdē litte
ris scribuntꝰ ⁊ eandē reꝫ significāt in libro de gñōne ⁊ corruptio-
ne scđo. ⁊ in ꝑmo cañ. ⁊ in ista ꝓpositione: sanguis est humor ca-
lidus ⁊ humidus: sed cholera flegma ⁊ melācholia sunt superflui
tates: eisdē litteris scribitꝰ ⁊ ꝓ eodē supponit vel idē significat in
scđo de hystorijs aīaliū ⁊ de partib⁹. ⁊ in h̄ ꝑmo cañ. ista ēt ꝓpo
sitio: magna mēbra quedā organica q̄dā cōsimilia: ⁊ plurima que
de membris scribuntꝰ eodē mō scribuntꝰ in libris de aīalibus ⁊ in
primo libro. ⁊ similiter se habēt ꝓpositiones de virtutib⁹: īmo si
cōsideras Gal'. de nālibus ⁊ librū de aīalib⁹ Aui. de q̄bus quilibet
cōfitetꝰ ꝙ sint libri theorici videmus multa capitula in ꝓpria for
ma scripta in primo libro ⁊ in libris illis ⁊ multa capitula scripta
in tertio cañ. ⁊ in libris. apparet igitꝰ ꝙ in medicina est aliq̄ pars
scita que est vere theorica. ⁊ hoc est qđ dixit Auer. ꝑmo colliget.
Aliqđ huius artis est speculatiuū ⁊ illud est scia nālis. Ideꝫ pli-
rius scribit in cōmēto cantice cōmento. 2. Qđ aūt sit aliqua pars
vere practica. s. cuius finis est opus apparet: q2 ꝑs medicine que
docet modū cōseruandi ⁊ curādi. ¶ Sed tu dices q̄uō pōt dici ꝙ
aliqua pars medicine sit ꝓpter sciam tñ ⁊ non ꝓpter op⁹. ¶ Di
cendū ꝙ notitia in aīa nō directiua in opus quecūq; sit illa non
est ꝓpter opus: ⁊ ideo nō est frustra q̄ꝫuis sciēs nihil operetꝰ: sed
nō ꝓuenit ex ea opus sicut carpentaria a qua nō ꝓuenit scānuꝫ
vel aliqđ artificiū. ¶ Cōtra dicta primo: q2 dr̄et aliquis ꝙ ꝓposi-
tiones. v.g. de membris scripte in libris aīaliū sunt de membris
vt corpora nālia: sed etiā scripte in libris medicoꝝ sunt de mem
bris vt sanabilia sunt ⁊ egrotabilia: ⁊ sic ille que ibi sunt theori-
ce sunt hic practice. ¶ Solutio. nego ꝙ ista ꝓpositio. caro est mē-
brum cōsimile significat carnem sanabileꝫ vel egrotabilē. ⁊ ideo
vbicūq; scribatur est theorica. Et si tu diceres ꝙ sic intelligit me
dicus: dico ꝙ de virtute propositionis illius nō potest istud intel
ligere si eam intellectus cum illa carne aliqua alia predicatione
ponit carnem egrotantem egritudine calida posse sanare aqua
frigida: tunc bene ista propositio significat carnem sanabilem. ⁊
ideo si aliter intelligat medicus eam vel illam ꝓpositionem que
dicit caro est consimile membrum est ſm hoc quia sibi placet.

Scđo diceret quis cõtra: tunc sciẽtia medicine nõ esset scientia vna siue habitus vnus. Dõm ꝙ verũ est ꝙ est quedã scientia de multis cõposita. ⁊ siquis cõsideret multũ ⁊ miscerent scientie cũ scientijs vt ponit Auicẽ. in sufficientia sua illo caplo. 8. Postꝗ̃ iã scis nãm ⁊ siqua vnitas est in hac scientia est per cõparationem ad vnũ finẽ que in illo caplo intendit: vt intelligit 7° metaphysi. cõmẽ. 15. Et ideo siquis a me quereret de medicina si est theorica vel practica: dicerem medicinalis sciẽtia est multa scita ⁊ nõ est vna sciẽtia. Si quereres a me de isto scito mẽbra sũt corpora ⁊c. ⁊ de scđo elemẽta sunt quatuor ⁊c. dico ꝙ theorica. Si tu quereres a me scitũ qđ est circa modũ operãdi: vt ꝙ apostematibus in principio competunt repercussiua: ⁊ dico ꝙ est practica. practica aũt que est pars medicine nõ põt bene a theorica absolui. capitula eñi de notitia membrorum ⁊ dispositionuz ⁊ instrumentorum sunt theoricalia: sꝫ capitula de curis sunt practicalia. ¶ Halyabas aũt multũ conatus fuit separare theoricã a practica. ⁊ ideo per librũ scđm cañ. iacet mixta theorica cum practica. Ex qbus infero ꝙ aliqua cõclusio practica põt certius esse demonstrata ⁊ nobiliori demõstratione quadã alia cõclusione theorica: vt ista ꝓpositio: apostemati in principio cõpetit repercussio: clare põt demõstrari vt in thegni tracta. 3. tex. cõmẽ. 160. ⁊ ista cõclusio: estimatiua ⁊ phantasia sunt vna virtus: nõ põt sic demõstrari. Scđo ꝙ siquis appellat theoricũ qđ vere scitũ ⁊ practicũ qđ in opus dirigit: tũc eadẽ ꝓpositio ẽ theorica ⁊ practica. ❡ Ad rõnes Plusquãcõmẽ. põt solui. tota sua rõ ex trib⁹ rõnibus collecta fundat in hoc scia que dirigit in opus est practica. Dõm ꝙ aliqs habitus scientific⁹ dirigit in opus duplr. Primo ꝙ ille habitus est ipsa scia de mõ operãdi ⁊ talis est habitus sciẽtie practicus: ⁊ ideo nulla notitia est ita vere practica sicut illa que accipit ex vsu multo ⁊ exercitio ꝗ̃ notitiã diximus nõ esse docibilẽ sed assuescibilẽ. Alio mõ dicit dirigere in opus: qꝛ est prior notitia ordinata ad illã que dirigit in opus: ⁊ vt sic nõ est ꝓpterea practica. Phia eñi moralis si dꝫ bene sciri ꝓsupponit ante se nãlẽ: ⁊ tñ nãlis nõ dirigit in opus ex hoc nec dicit practica. Ampli⁹ tota sciẽtia quarti metheororum ꝓsupponit ab alchimico: ⁊ tñ tota illa scia nõ est practica: imo est theorica saltẽ plurima dicta eius. Cõsimiliter se hꝫ de theorico ⁊ practico in medicina. Manifestũ est eñi ꝙ intellectus practicus ꝓsupponit ꝓpositiones nobiles in intellectu speculatiuo. Rõnez quartã supra factã omitto: qꝛ iam apparet soluta: ⁊ qꝛ aliã difficultatẽ inducit. s. an notitia que dicit modũ operãdi sit aliud a notitia subiecti finis ⁊ instrumẽtorum: dico notitia instrumentorum ꝫm oẽs dispositiones que sunt forme in eis. Deo gratias.

❡ De subiectis medicine. Cap. 2m.

Qoniã medicina corp⁹ humanũ ex pte vnde sanat ⁊ a sanitate remouet ꝯsiderat: ⁊ cuiuscꝫ rei scia nõ acqrit necꝫ cõplet cũ causas habuerit nisi per sui causas sciat: ergo debem⁹ in medicina scire sanitatis ⁊ egritudinis causas.

❡ Posita diffinitione huius scientie: ostẽdit ea de qbus ista scientia ꝯsiderat. ⁊ ista noiat suba. ⁊ ideo dicit rubrica caplm de subis medicine. ꝓmo ꝗ ostẽdit que ⁊ quot sint ista de qb⁹ medicina cõsiderat. scđo recolligit illa in sũma. tertio ostẽdit modũ ꝫm quez medicus ꝯsiderat illa. ibi scđa (Et postꝗ̃ iam.) ibi tertia (Hor.) ꝓma in duas. ꝓmo ostẽdit ea de qbus cõsiderat theorica pars huius sciẽtie. scđo de qbus practica. scđa ibi (Huius aũt inquisitionis.) prima in tres. ꝓmo ꝓbat necessariũ medico esse cõsiderare ea que Aui. dicit esse suba que cõsideranda a parte theorica medicine. scđo illa declarat. tertio cõcludit. ibi scđa (Causarum.) ibi tertia (Hoc ergo.) ¶ Ad ꝓmi intellectũ ꝯsidera ꝙ suba medicine theorice. i. ea de qbus pars theorica medicine cõsiderat sunt cãe sanitatis ⁊ egritudinis siue corporis sani ⁊ egri ⁊ accidentia ⁊ significationes sanitatis ⁊ egritudinis ꝫm ꝙ debet scire accidẽtia ⁊ significationes que in sanitate accidũt ⁊ egritudine. tertio nos remittit. ibi scđa (Et qꝛ.) ibi tertia (Jam aũt.) ¶ Prio arguit sic. medicina cõsiderat corpus humanũ ex parte qua sanat ⁊ a sanitate remouet: ergo in medicina debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis in corpe humano. Antecedẽs ponit in lr̃a ⁊ est notum per primã partẽ diffinitionis que dicit est sciẽtia qua humani corporis dispões noscunt ex parte qua sanant ⁊c. ꝯsequẽtiã ꝓbat: qꝛ scientia rei nõ acquirit nisi per scientiã causarũ ⁊c. ⁊ tũc ponit ꝯsequẽs cũ dicit: ꝗ debem⁹. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ caplm de subiectis medicine exit a caplo medicine: nam diffinitio data de scia medicie est de diffinitionibus datis notis ꝑ se ⁊ ꝯcessis: que diffinitiones sunt principia artis. Hꝫ aũt diffinitio data ptẽ vnã que dicit est scientia qua humani corporis dispositiones noscunt ex parte qua sanat ⁊ a sanitate remouet: ⁊ hec est pars diffinitiõis que facit partẽ medicine theoricã. ⁊ hac parte ꝯcessa arguit Aui. ꝙ debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ que accidentia ⁊ que significationes. Aliã partẽ hꝫ hec diffinitio que dicit. vt habita sanitas ꝯseruet ⁊c. ⁊ per hanc intelligimus partẽ practicaz: ⁊ que sint illa que ꝯsiderat per hoc post apparebit: bene ergo dixit ꝙ hoc capitulũ ꝓcedit ex resolutione vel apertiõe diffinitionis medicine. ¶ Cõsiderandũ secũdo per hoc qđ Auicẽ. dixit cap. 2. de subiectis medicine. Apparet ꝙ medicina nõ est vna sciẽtia: ⁊ si est vna est per ordinẽ vel attributionẽ ad vnũ finẽ in vno subiecto. ¶ Cõsiderandũ tertio nõ acquirit. s. doctore extrinseco. ⁊ cõplet. s. a se per intrinsecũ doctorẽ. s. lumẽ ꝓprij intellectus. alij dicunt acquirit. s. demõstratione: qꝛ cõplet. s. ꝓpter quid: vel acquiritur aliquo genere cause: cõplet. s. omni genere cause aliter acquiritur dum est in acquiri: cõplet. i. acquisitũ est. ¶ Cõsiderãdũ quarto cum causas habuerit. hoc dixit vt dicit ꝓpter duo: qꝛ quedaz nõ habẽt oẽs causas vt separata ꝫm esse a mã ⁊ quãtitate habẽt causas finales solas vt intelligentie vt dicunt. quedã habẽt solũ causam formalẽ vt mathematica: vt intelligit in primo cõmẽto physicorum: vt dixit hic: qꝛ lꝫ aliqua eẽntia siue entia hẽant oẽs cãs nõ tamẽ habent eas notas siue cõprehensibiles. ¶ Considerandũ quinto ꝙ causa huius dicti est: qꝛ sicut res se hꝫ ad esse ita ad intelligi: vt secũdo metaphysice: sed hꝫ eẽ a causis: ergo ⁊ cognosci: ⁊ intelligit de causis ꝓprioribus ⁊ magnis imediatis. Hec dicta egent multa declaratione: sed sequor aliorum errores.

❡ Et quia sanitas ⁊ egritudo ⁊ earũ cause plerũcꝫ sunt manifeste: plerũcꝫ occulte: que nõ sensu necꝫ nisi per significationes accidentiũ comprehenduntur: debemus etiam in medicina scire accidentia que in sanitate accidunt ⁊ egritudine.

❡ Hic probat ꝙ in theorica medicine debemus scire accidentia que accidunt in sanitate ⁊ egritudine ⁊ arguit sic. Cause sanitatis ⁊ egritudinis aliqñ sunt occulte lꝫ quãdocꝫ sint mãifeste: ꝗ debemus scire in hac sciẽtia accidentia que accidũt in sanitate. ponit antecedẽs ⁊ ꝯsequẽs: ꝯsequentiã dimittit notã ex hoc ꝙ medicũ debere cognoscere sanitatẽ ⁊ egritudinẽ est notũ. si ergo cãe sunt occulte nõ potẽtes dare notitiã opꝫ recurrere ad signa ⁊ accidentia. ¶ Cõsiderandũ sanitas ⁊ egritudo ⁊ earũ cãe. i. cãe sanitatis et egritudinis. ¶ Cõsiderãdũ scđo ꝙ qd accidẽs ⁊ qd signũ hic omittitur. ⁊ si differt signũ ⁊ significatio hic omittit. declarauit autem Gal. hoc tertio ꝓnosticorum. 41. cõmẽto. ¶ Cõsiderandũ ꝙ hic accipimus medicũ ꝓcedere duplici genere demõstrationis ad sciendum sanitatem ⁊ egritudinẽ. s. demõstratione ꝑꝑ qd: ex causis et demõstratione: qꝛ ex signis siue accidẽtibus siue effectibus.

❡ Jam autem declaratum fuit in scientijs veridicis ꝙ rei scientia non acquiritur nisi per scientiam causaruz ⁊ principiorum ipsius si causas habuerit ⁊ principia: aut nõ completur nisi ex parte sciendi eius accidentia ⁊ cõcomitantia essentialia.

❡ Hic remittit nos pro ꝓbatione eorum que inuunt in duab⁹ rõnibus ꝓmissis. scia rei nõ põt haberi nisi per causas: ⁊ quare etiaz nõ põt haberi nisi per accidẽtia qñ cause sunt incognite: ⁊ dicit ꝙ hoc est declaratũ in sciẽtijs veridicis. i. in logica ⁊ metaphysica. ¶ Cõsiderandũ primo causarũ. s. finaliũ: ꝓncipiorum. s. causarum efficiẽtiũ: ⁊ hoc est cõforme ꝓmo cõmẽto primi physicorum. tñ hec expositio hic nõ bene stat: cũ Aristo. ibi dicat ⁊ elemẽta. Dicamus ꝗ ꝙ per hoc qđ dicit causaruz: intelligit formã ⁊ mãm. per hoc qđ dicit principiorum: intelligit finẽ ⁊ efficiens. ⁊ per hoc qđ dicit accidentia: intelligit accidentia magis cõmunia. ⁊ per hoc qđ dicit cõcomitãtia: intelligit vere ꝓpria. cõferũt. n. accidẽtia ad cognoscẽdum quid est res: vt primo de aĩa. tex. cõmen. 21. ¶ Considera aũt ꝙ aliter sumit hic cõpletur: ⁊ aliter supra vt patet.

❡ Dubitant vtrũ corpus humanũ sit subiectũ in medicina. Videt ꝙ nõ: qꝛ scientia medicine transcendit subiectũ hic: cũ cõsideret celi impressiones ⁊ plantas ⁊ alia. ❡ Amplius cõsiderat mortem que opponit homini sano ⁊ egro ⁊c. ❡ Jn ꝯtrariũ hic dixit Thadeus ꝙ subiectũ in medicina est sicut in metaphysica. s. subiectuz ꝓdicatione vt ens in metaphysica: ⁊ tale subiectũ in medicina est cañ. medicinalis siue res medicinalis: qꝛ res medicinalis ꝓdicat de termino de quo medicus ꝯsiderat. Aliud subiectũ in meta. est per viam finis sicut deus ⁊ tale subiectuz in medicina est corpus sanũ siue sanitas quã itẽdit i eo. Tertiũ subiectũ in metaphysica est per viam reductionis sicut subiecta in qua alia predicata siue entia reducunt: ⁊ tale subiectũ in medicina est corpus humanuz.

Dubm pm

posio Thadri triplex ponit subiectum in metaphysica

hec opio ꝯsueuit discuti a me sed hic omittit᷑. ⁋Dixit Bartholomeus ꝙ subm̄ in medicina est idē ꝙ obiectū: simile ꝗ pōt dari de obiecto visus ⁊ subto huius sciētie. Est eniz q̄ddā obiectū vl'e vt visibile ⁊ simile obiectū in medicina vt res medicinalis. Aliud est obiectū particulare vt color: ⁊ simile ei in medicina est corp⁹ humanū. Tertiū est magis particulare vt hoc albū: ⁊ illō ⁊ simile huic obiecto in medicīa est hec vel illa res ꝓ sanitate ꝯsiderata. ⁋Alij q̄dē quoꝝ nomina nō inueniunt᷑ subtilizati sunt ⁊ dn̄t ꝙ subiectū in medicina est corp⁹ humanū viuificabile sanabile ⁊ egrotabile: ⁊ iō deficit dictū Aui. hic ⁊ cōmuniter medicoꝝ. ⁋Dynus nondū adhuc exercitat⁹ in hac scīa sed iuuenis existens dixit cōtra istos: ꝙ intentio viuificationis. s. intētio ꝯsideratiōis ꝯseruationis vite nō est distincta a ꝯseruatione sanitatis. s. ab ītētiōe ⁊ curatione egritudīs. ⁊ hec appet: q2 Galenus dicit in nono de ingenio. cap̄. 10. ꝙ vna cōis ītētio est corꝑis sanatiui ⁊ curatiui custodia vite. ⁊ iō in diffōne vel subto sufficit ꝙ dicat᷑ sanabile ⁊ egrotabile. ⁋Quidā aūt soci⁹ noster volēs iuuare Dy. dixit ꝙ vita est idē ꝙ sanitas ⁊ egritudo: ⁊ iō intētio que est ad vitā ē idē q̄ꝺ scīa ꝯseruādi ⁊ curādi. ⁋Nos iaz diximus cōtra: ꝑmo ꝙ vita ⁊ sanitas ⁊ egritudo dr̄ant: q2 illud q̄ꝺ est subm̄ indifferēs habitui ⁊ priuationi nō est idē q̄ꝺ priuatio ⁊ habitus: sed viuū eē per vitā est subm̄ habitui. s. ⁊ sanitati ⁊ priuationi. s. egritudini. vel est subm̄ his duob⁹ alternatim: siue sit ꝑuatio alterū coꝝ siue nō: q2 sanitas ⁊ egritudo sunt ei⁹ passiones: ergo ⁊c̄. ⁋Scđo ꝓbo ꝙ q̄cq̄d sit de dr̄ia vel idētitate vite ad sanitatē ꝓbo ꝙ intētio viuificandi differt ab intētiōe sanādi. i. curādi vel faciēdi sanitatē ⁊ ab ītētione ꝯseruādi sanitatē. ħ appet ꝑ Gal. 9. tera. 13. cap̄. vbi. Prima q̄dem oīum ītētio que virtutis est nō tn̄ vt curatiua: demū prima ⁊ que demū nullo modoꝝ curatiuarū est: sed vt vtiq3 dicet q̄s viuificatiuarū: nō. n. vt sani simus: neq3 vt eruamur ab egritudinibus ex ipsa q̄d primo accipimus: sed vt viuamus. ꝓbat᷑ rōne: q2 cōseruatio vite cōtrariat᷑ quādoq3 curationi: cū addimus in febrē volendo vitā ꝯseruare ⁊ fortificare virtutes per cordialia cal'a. ⁋Sed tamē esset dubitatio vtrū aliquid sit cōueniens ad vitā ꝓlongandā ⁊ impediens sanitatē: sed hoc est extra ꝓpositū: sed si est aliquid est caro serpentis: q2 actu aliqualiter nocet: l3 illud nocumētum faciat sequi iuuamentū. ista omittamus hic. ⁋His hitis dicamus cū Cōciliatore Dyno ⁊ alijs: ꝙ corp⁹ humanū ⁊c̄. est subm̄ in hac scientia: q2 hoc est cuius partes ⁊ passiones ꝯsiderat medicus. ⁋Ad cōtrariū. Ad ꝑm̄ ꝙ cōsideratio de ipressionibus celi ⁊ de planetis in medicina est in attributiōe ad hoiez. ⁋Ad scđam declarationē: ꝙ mortē cōsiderat nō vt finē intentuz: sed vt illam quātū pōt retrahat. ⁋Ad rōnē oppositionis dōm: ꝙ l3 intentio viuificandi sit alia ab intentione sanandi ⁊ conseruandi: q2 tamen hec intentio est cōmunis ⁊ prior non oportuit illam explicare in diffinitione: presupponit᷑ enim hec intētio sicut vita presupponitur sanitati ⁊ egritudini: ⁊ hoc forsan Dynus voluit.

⁋Causarum v̄o quatuor sunt species: materiales efficientes formales ⁊ finales.

⁋Postq3 ꝑmisit ꝙ medicina cōsiderat de causis sanitatis ⁊ egritudinis: hic vult declarare que sint ⁊ quot iste cāe. Et ꝑ ponit diuersitatem earum ⁊ numerum. Secūdo exponit illarū declarationem. ibi secunda. (Cause vo.)

Dubm 2m ⁋Dubitat᷑ q̄re Aui. nō numerauit accidētia: iam enī ꝓbauit ꝙ in medicina op3 scire nō solū cās sed sigñationes accidentiū. Dōm ꝙ narratio accidētiū inclinabat sciam istius fen ad ꝺmones valde ꝑticulares: ⁊ ideo reseruauit ad fen scđam: vbi sciant᷑ sermones accepti ab operationibus exeuntib⁹ ⁊ q̄litatib⁹. Uel dōm ꝙ qn̄ dixit de operationib⁹ que sunt cause finales dedit intelligi de accidente aliquo de quo sumitur significatio: l3 operatio non sit omne accidens. Uel dōm ꝙ si hic Aui. enumerasset accidentia a q̄b⁹ sumimus sigñationes de sanitate ⁊ egritudine qn̄ per alias causas nō īnotescāt bene fecisset: ꝯfisus est tn̄ nos intelligere ex illo capitulo fen secunda: accidentia ⁊ significationes.

Dubm 3m ⁋Dubitat᷑ scđo q2 hic deficit vnū genus cāe. s. instrumētalis quā ponit Gal. 3. de accidēti ⁊ morbo ꝑmo cap̄. Dōm ꝙ oīs cā causat vel intrinsece: ⁊ hoc dupliciter. vel recipit esse m̄aliter vel dat eē formal'r vel extrinsece: ⁊ tūc mouet real'r vt agens: vel ītētionaliter ⁊ sic est finis. hec sunt cōmunia dicta: causa instrumentalis est de summa causarum efficientium.

Dubm 4m ⁋Dubitat᷑ tertio vtrū sanitas sit forma absoluta vel respectiua. istā q̄ōnē hēs scriptā ꝓlixe ⁊ placet mihi plus illa quā scripsim⁹ legēdo librū de accidēti ⁊ morbo. Posuimus aūt q̄ꝺ credim⁹ veꝝ in q̄tuor ꝓpōnib⁹. ⁋Prima. sanitas cōplexionis non est alia res nisi ipsa cōplexio. ex hac ꝓpōne ꝯcludit᷑ ꝙ aliq̄ sanitas ⁊ aliq̄ egritudo sunt in eadē specie specialissima sicut albedo vel caliditas vnius gradus ⁊ duoꝝ graduū. Scđo ꝙ aliq̄ sanitas pōt per verū motū partibiliter acquiri: ⁊ hoc ꝓbat Gal. ꝑmo de interioribus scđo capl'o. ⁋Scđa ꝓpositio: ꝙ sanitas organicoꝝ. s. q̄ntitatis numeri ⁊ alioꝝ nō est aliud q̄3 ipsa q̄ntitas ⁊ numerus ⁊ ꝯsimilia. Ex hac ꝓpōne ꝯcludo post ꝙ sanitas nō est de vno ꝑdicamento: vt bene dixit Auer. 2. colli. cap̄. 3. Scđo ꝙ cū numerus substātie nō sit res alia a substantia apud me ꝙ aliq̄ egritudo est in ꝑdicamēto substātie vt lapis in vesica ⁊ aliqua sanitas vt. v. digiti. ⁋Tertia ꝓpositio. sanitas totalis que est sanitas cōplexionis ⁊ cōpositionis ⁊ vnitatis nihil aliud est q̄3 iste res. Ex hac ꝓpositione īfero ꝙ in nobis nō est vna forma absoluta ꝑter oēs istas. s. ꝑter cōplexionē cōpositionē ⁊ vnitatē: que forma resultet ex ꝯcursu istarū formaꝝ: ⁊ dicat᷑ vna sanitas totalis sicut vna vestis qua īduamur: sicut nec ꝑter q̄ntitatē tātū que est sanitas mēbri quāti non cōsurgit vna alia forma absoluta: que dicit᷑ sanitas quātitatis vt multi crediderūt: ⁊ posuit istū errorē Antonius vt saluaret sanitatē oēm esse de prima specie q̄litatis. ⁋Quarta ꝓpō: ꝙ semper sanitati siue partiali siue totali est annexa rel'o. Quot aūt sint isti modi rel'onis ⁊ q̄liter ꝓlixe est ibi declaratū. Ex hac quarta ꝓpositione ego saluo ꝙ ad sanitatē nō est motus ⁊ quomodo acq̄rit᷑ in instanti ⁊ multa talia que de sanitate dicunt᷑: op3 aūt cum illa questione habere questionē aliā quā scripsimus super thegni in qua declaratur quomodo sanitas vni non est sanitas alteri.

⁋Cause v̄o materiales posite in quibus sanitas ⁊ egritudo mensurant᷑: sunt: subiectū quidē propinquū mēbrum aut spiritus: ⁊ subiectū quidē longinquū humores ⁊ eis longiora sunt elementa.

⁋Hec pars h3 partes quatuor vt p3: ꝑma in duas. Primo facit hoc: scđo q̄dā declarat ibi. (Et hec duo.) ⁋Cōsiderandū posite. s. dicto ꝑ viā positionis ⁊ narrationis absq3 ꝓbatione: vel posite. s. ab alijs ⁊ īde accepte: q2 ex libro de gn̄ōne accipiūt elemēta ⁊ ex libro de aīalib⁹ accipiūt hūores ⁊ mēbra. ⁋Cōsiderādū scđo mēsurant᷑. dixit Guilelmus. i. cāntur. vel mēsurant᷑ subto: subiecta. n. sunt accidentiū m̄ā. ⁋Cōsiderandū tertio ꝙ ꝓpinquū: q2 mēbru3 cū sit viuēs est īmediatū subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis: cū sanitas ⁊ egritudo sint forme siue passiones viuētis vt viuens est. humores aūt nō viuunt nisi cum fiunt membrū: ⁊ similiter elemēta remota sunt. Remotiora autez sunt elemēta a participatione vite q̄3 sint humores: ⁊ ideo sunt subiecta longinquiora.

⁋Dubitatur. vtrū humores sint subiectū sanitatis ⁊ egritudinis. Dubm 5m Uidet᷑ ꝙ nō: q2 humores sunt cā efficiens sanitatis ⁊ egritudīs dicit᷑ q2 sanguis est potētia viuens: q2 pōt fieri: membrū dicitur subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis: sed remotū. ⁋Dubitat᷑ aūt de cōpositione mēbroꝝ ex humorib⁹: ⁊ est q̄ꝺ sup capl'o de membris.

⁋Et ħ duo sunt subta ꝺm cōpōnē: l3 sint cū alteratione. In cuiusq3 aūt rei cōpōne ⁊ alteratiōe q̄ sic cōponit᷑ ad aliq3 hmōi ꝑuenit᷑ vnitatē. Et ħ vnitas ad quā hmōi reuertit᷑ multitudo aut est cōplexio aut forma. cōplexio v̄o est ꝺm alterationē ⁊ forma ꝺm cōpōnē.

⁋Uult declarare q̄ūo hec duo. s. humores ⁊ el'a sūt suba sanitat̄ ⁊ egritudīs: ⁊ dicit ꝙ sunt suba ꝺm cōpōnē. i. qn̄ ex eis cōponit᷑. i. fit viuēs sic̄ ex m̄ā: sed ex hūorib⁹ vel el'ntis nō pōt fieri ħ cōpositū viuū nisi fiat alteratio. in hac ꝗ cōpōne ⁊ alteratiōe hui⁹ q̄ sunt multa. s. hūores vel el'nta vniunt᷑: q2 al'r nō fieret vnū aliq̄ꝺ: ⁊ hec vnitas q̄ ħ fit vnū aut est forma subalis aut cōplexio. fit q̄dē foa subalis: q2 forme subales el'ntoꝝ vniunt᷑ in foa vna. ⁋Cōsiderandū ꝙ ex intētione Aui. accipim⁹ ꝙ el'nta in mixto nō stāt sub ꝓprijs formis: īmo sicut q̄litates vniunt᷑ ad cōplexionez: ⁊ ħ nō est remanere q̄litates sub ꝓprijs formis: sed q̄litates refrāgi vel alterari in vnā formā vel corrūpi ⁊ aliā vnā formā aduenire ꝟtualiter ꝯtētiuā illi⁹. Simil'r vult ꝙ forme subales nō remaneāt sub ꝓprijs actib⁹: sed vniant᷑ in vnā formā in quā refrāgunt᷑ vel iterminant᷑. i. ꝑdūt ꝓprios terminos: ⁊ stāt sub terminis illi⁹ vni⁹ forme: vel ex toto corrūpunt᷑ ⁊ aduenit alia forma ꝯtinens virtual'r formas el'ntoꝝ. nescio vnde Auer. 3. celi ⁊ mūdi cōmē. 67. accipit q̄ꝺ Aui. īponit. ⁋Cōsiderādū ꝙ Guilelm⁹ hic distīguit m'ltos modos vnitat̄. s. aggregatōis. s. vt alicui lapidi: ordinis vt ciuitat̄: colligātie vt lapides ī pariete: vnitat̄ ēt vni⁹ foe vt el'ntoꝝ ī mixto.

⁋Efficiētes aūt cāe sūt cāe ꝑmutātes ⁊ ꝯsuātes hūani corꝑis dispōnes sic̄ sūt aeres ⁊ q̄ eis ꝯtinuant᷑: ⁊ comestiōes ⁊ aq̄ ⁊ pot⁹ ⁊ q̄ eis ꝯtinuant᷑: ⁊ eūatio ⁊ retētio ⁊ regiōes ⁊ ciuitates ⁊ loca habitabilia ⁊ q̄ eis ꝯtinuant᷑: ⁊ mot⁹ ⁊ quietes corporei ⁊ aīales: ⁊ ex eis sunt

somnus ⁊ vigilie ⁊ alteratio in etatibꝰ ⁊ diuersitas in eis: ⁊ in generibꝰ ⁊ in artibꝰ ⁊ in moribus ⁊ in rebꝰ que in humano superueniunt corpori ipm tangentibus siue sint cõtra nãm siue nõ sint cõtra naturam.

¶ Hic enumerat cãs que efficiũt in corpore humano sanitatẽ vel egritudinẽ. Considerandũ ꝙ efficiens sumit large ad ꝯseruantes. vñ subdit ꝑmutãtes ⁊ ꝯseruãtes. Cõsiderãdũ 2° ꝙ enumerat oẽs res. 6. nõ nãles vt pꝫ vt aeres que ꝯtinuant. i. que ãnectunt. ꝯsiderat de aere vt ipressiões celestes ⁊ terrestres (Et cõmistiões ⁊c. ⁊ que eis ꝯtinuãtur) vt medicine. (Regiones ⁊c.) ista sunt annexa considerat de aere: vt patet fen secunda (que eis cõtinuantur) de impressionibus ventorum ⁊c.

Dubm 6m ¶ Dubitat cũ res nãles sint in sũma cãrũ efficiẽtiũ. v.g. cõplexio ⁊ humores q̃re nõ dixit de eis. ¶ Dõm ꝑmo ꝙ res nãles vt sic non sunt ita indifferẽtes ad causandũ sanitatẽ ⁊ egritudinẽ: sicut sunt res nõ nãles: imo potius determinant ad cãnduꝫ sanitatẽ. ¶ Uel dõm scõo ꝙ res nãles vt cãe faciẽtes sanitatẽ ⁊ egritudinem hic dant itelligi. elnta eni vt causant dant intelligi per aerẽ: qꝛ maxime eo mediãte causant. humores dant itelligi per hoc ꝙ dixit de cibis ⁊ potibꝰ vt exponit Bar. cõplexiones aũt vt cãnt dant intelligi per hoc ꝙ dixit de etatibꝰ ⁊ gñibꝰ. i. sexibꝰ que sunt cõplexioni ãnexa. virtutes aũt ⁊ opões dant itelligi cũ dixit de motu ⁊ qete corporeis ⁊ aĩalibꝰ. ⁊ in sũma oĩa efficiẽtia dedit itelligi cum dixit (rebꝰ que in humano ⁊c.) sed explicauit cãs magis manifestas et de quibus minus dubitat sicut dꝫ fieri in scĩa ꝑncipioꝝ.

Dubm 7m ¶ Dubitat circa premissa quare Aui. ponẽs subm sanitatis ⁊ egritudinis esse membrũ dixit membrũ: aut spũs: debuit enim dicere cũ copulatiua ⁊ spũs: ꝓbat. subm sanitatis ⁊ egritudinis est membrũ viuens: sed membrũ nõ viuit sine spũ: ⁊ spũs nõ viuit formaliter: qꝛ est corpꝰ inaĩatuꝫ ⁊ cõiter sunt ꝯcesse dicte ꝓpositiones vt intelligimus ex scõo colliget. ergo debet dicere subm sanitatis et egritudinis est membrũ ⁊ spiritus. i. mẽbrũ spirituosum. ¶ In oppositũ est Auicẽ. ⁊ ꝓbat. membrũ viuit absq; spiritu ⁊ spiritus est formaliter viuẽs: ergo vtrũq; per se sine alio põt esse subm sanitatis ⁊ egritudinis. ꝓbat ꝑma pars antecedẽtis: qꝛ ligatis arterijs euntibus ad membrũ viuit aliquo tẽpore membrũ sine spiritu: ⁊ intellige plenius q̃ hic a Galeno ꝑmo caplo libri de vtilitate pulsuum. ꝓbat secũda pars per Auer. 7. metaphysice cõmen. 31. vbi dicit ꝙ aĩa est forma in calore nãli: sed per calorẽ naturalẽ Auer. itelligit spiritũ vt apparet colliget scõo cap̃. 18. ⁊ 9. ¶ Amplius in cõmẽto canticoꝝ ꝑmo libro cõmẽto. 73. dicit notũ est ex anathomia membroꝝ ꝙ cor est fons caloris naturalis existentis in corpore vt spiritus ⁊ ꝙ ab ipso distribuat ⁊ multipliciter per cetera mẽbra. est eni notũ in sciẽtia naturali ꝙ calor predictus est subiectũ ⁊ materia anime. ¶ Hic põt adduci ratio tua quã tu facis in cap̃. de vertigine ad ꝓbandũ ꝙ spiritus sit animatus que ratio reputat fortis. ¶ Amplius egritudo ⁊ sanitas põt fundari in corpore inaĩato. Probo de egritudine: qꝛ lapis in vesica est morbus: aut ergo dicit morbus qꝛ causat morbũ: ⁊ hec non: qꝛ vt sic est causa vel in se est lapis formaliter. s. formaliter est morbꝰ: sed cũ morbꝰ sit q̃litas nõ põt lapis formaliter esse morbus: nisi qꝛ aliqua qualitas est morbus in eo ⁊ lapis est inaĩatus: ergo ⁊c. ¶ Amplius morbus in numero est in numeratis: sed lapis in vesica est morbꝰ in numero: ergo est in numerato: sed numeratũ hic est lapis vt distinctus cõtra vesicam: ergo morbus est in lapide. Probo hoc idẽ de sanitate: qꝛ sanitas quãtitatis nõ est nisi tãta quãtitas que est anime instrumẽtum: sed in primo instanti animati esse põt tanta quãtitas: immo eadẽ que est ante est post: ergo ⁊c. ¶ Primo opꝫ hic videre quid est spũs ⁊ si dicimus ꝙ est vapor sanguinis tẽperatus vt dixit Gal. 7. de iuuamẽtis, cap̃. 7. hec diffinitio nõ erit cõmunis. forsan eni oppositionẽ hꝫ. ⁊ ideo dicimus ꝙ per spiritũ intelligimus q̃dã corpus subtile ⁊ igneũ: qd̃ est subm vel instrumentũ aĩe. ¶ Dicit ergo Bartholomeus ꝙ membrũ simul cũ spiritu est animatũ. Aui. tñ dixit aut spũs: qꝛ membrũ magis est subm sanitatis ⁊ egritudinis scꝫ q̃ sit spũs: lꝫ vtrũq; sit subm: ⁊ causa est: qꝛ membrũ est actualius q̃ spũs. ¶ Contra si intelligis ꝙ spũs sit animatus formaliter actualius erit spũs q̃ mẽbꝝ. ꝑmo ex cõplexione: qꝛ magis igneus. scõo qꝛ perfectius animatũ erit q̃ membrũ cuꝫ aĩa sit forma eius ꝑncipalis: mẽbro aũt forma erit per spiritũ sicut per formalioreꝫ partẽ. ¶ Secũdus modus dicẽdi Antonij ⁊ Dyni: sed qꝛ Dynus clarius q̃ Anto. eũ ponit dicamus sermonẽ Dyni qui iuenit in q̃õne sua de spiritu an sit aĩatus: ⁊ in q̃õne de actione calidi in humidũ: dicit ergo: spũs in nobis est duplex. s. inatus ⁊ influens. Et Cõciliator ostẽdit hũc sermonẽ dĩa. 59. dicit. Et inatus spũs dicit cõplãtatus ⁊ est spũs formaliter aĩatus manens idẽ tota vita. Spũs influens est ille q a corde mittit super oĩa mẽbra ⁊ est inaĩatus. ¶ His ꝑmissis ex oĩbus dictis Dyni ⁊ Antonij sumo sex ꝓpositiones. Primo est dari spiritũ quẽdã cõplãtatũ in oĩbus mẽbris: qd̃ declarat ꝑmo rõcinio. elnta veniũt ad mistionẽ ⁊ cũ ipsa sint mã nõ occurrunt ad formã misti: nisi ꝙ calido extrinseco vincto inspiratio generat virtute solis ⁊ stellarũ itelligit hoc ab Auer. li. 12. metaphy. cõmẽ. 18. alš. 7. eiusdẽ cõmẽ. 31. generat ergo in misto q̃dã calidũ qd̃ ꝯseruat humidũ: ⁊ ideo hoc calido exhalante humidũ euaporat ⁊ mistũ corrũpit: ergo spũs qui est spirituosus generat aĩal. vt eniꝫ velint arguere calidũ generãs mistũ tam inaĩatũ q̃ aĩatum est vaporosum spirituosum: ergo in misto generabit calor: ex qua ꝓpõne ⁊ dictis infert quatuor ꝯclusiones. ¶ Prima in misto est dare spirituꝫ cõplantatũ. tñ Aristo. in libro de causa motus aĩalium dicit ꝙ oĩa habẽt spiritũ cõplantatũ. ¶ Scõa ꝯclusio. hic spũs maxime reperit in corporibus aĩaliuꝫ. Rõ est: qꝛ aĩa est perfectior: ⁊ ideo eguit perfectiori organo ⁊ magis igneo ⁊ talis est iste spũs. ¶ Tertia ꝙ hic spũs ⁊ humidũ membri sunt duo corpora: ita ꝙ calidũ non est accidens in subto: sed calidũ inatũ siue spũs inatus est q̃daꝫ corpus cõparatione humidi: sicut sua perfectio: ⁊ est in eo nõ sicut in subto: sed sicut ignis in candela. ¶ Quarta cõclusio est. calidũ agit in humidũ cũ verũ sit corpus. ¶ Scõa ꝯclusio principalis est siue ꝓpõ: hic spũs cõplantatus est aĩatus. ꝑmo pꝫ tertio cañ. fen. 11. ca. 6. qui istũ spiritũ vocãt radicẽ ⁊ corpꝰ cordis vocat ramũ. secundo per Gal. 11. terapẽtice. 3. ⁊ 1. cap̃. vult ꝙ substãtia nr̃a cõplet tribus particulis. s. spiritu: suba spermatica ⁊ carniformi: ponit ergo spiritũ inter partes nostras. ¶ Tertia ꝓpositio ꝑncipalis. iste spũs complãtatus dictus calor inatus manet idẽ tota vita. apparet primo per Aristo. in libro de cã motus aĩaliũ vbi dicit. vtrũ aũt idẽ sit spiritus: aut semper fiat alter ⁊ alter idẽ sermo ⁊ de alijs partibꝰ. A. d. eodẽ mõ dõm de isto spiritu sicut de alijs mẽbris que viua manent eadẽ numero tota vita. Item si spũs inatus nõ maneret idẽ tunc humidũ radicale nõ maneret idẽ: qꝛ hic spũs siue calor inatꝰ ꝯseruat humidũ radicale dictũ inatũ: si ergo variat humidũ radicale variat forma ⁊ sic nõ erit idẽ homo numero tota vita. Itẽ qd̃ est animatũ põt facere idẽ numero: sed hic spũs est aĩatus. ¶ Amplius hic spũs restaurat per nutricationẽ: ergo idẽ in tota vita. ¶ Quarta ꝓpositio est dare spiritũ influentem qui generat in corde: tunc qꝛ membra debẽt habere quãdã agnoscentiã ad cor. ⁊ hoc nõ fit nisi cũ spiritu dato a corde. ¶ Quinta ꝓpositio. iste spũs qui est a corde datus oĩbus membris nõ est aĩatus. ꝓbat ꝑ° per Gal. 11. terap. ꝑmo cap̃. qui dicit ꝙ suba spũs exaltat ꝭm qualibet receptionẽ. s. cibi. i. spũs inouant in nobis frequẽter. ¶ Ex q̃bus q̃nq; ꝓpositionibus infert sexta ad expositionẽ textus Auicẽ. ꝙ lr̃a Aui. põt exponi duplr̃: aut pro aut: aut pro ⁊: qꝛ tam membrũ q̃ spũs sint animata põt dici subm ꝓpinquũ sunt membrũ aut spũs. s. aut ꝓ aut: sed qꝛ vnũ nõ est aĩatum sine alio põt dici aut pro ⁊ spũs. ¶ Cõtra hanc opinionẽ pono. 7. ꝓpositiones. Prima nõ est dare istũ spiritum cõplantatũ. ꝑmo rõcinio fundato in principijs eoꝝ ⁊ ꝯtrario eis: dico ergo ꝙ elnta veniũt ad mistionẽ ⁊ virtute caloris existẽtis in spatio aeris vel viscaribꝰ terre fit mistũ vnũ ꝯtinuũ ꝯtinuitate nãli: qd̃ est vnũ corpus ⁊ nõ duo corpora. v.g. aurũ qd̃ non hꝫ duas partes diuersas quarũ vtraq; sit aurũ ⁊ vna dicatur spũs in auro ⁊ alia sit humidũ in auro: sed totũ aurũ est vnũ corpꝰ nature ꝯtinuũ cõtinuitate naturali grossum graue malleabile sonans ⁊c. sic etiã virtute seminis generat caro ⁊ os ⁊ vnũq̃dq; ꝯsimiliũ qd̃ est vnũ corpus nõ diuisum in duo corpora. habito rõcinio ꝓbo id qd̃ videt fuisse intentũ auctoꝝ. Auer. eni secundo colliget. cap̃. 1. ⁊ Auicẽ. supra loquẽtes de mistione absolute nõ inuestigãt per illaꝫ ⁊ in illa ꝯsurgere nisi formã substantialẽ ⁊ cõplexioneꝫ. si ergo ex his duobꝰ corporibꝰ ꝯstituet omne mistum mirandũ est ꝙ de eis nõ dixerunt. ¶ Amplius pluralitas rerũ nõ est ponẽda sine causa: sed huius corporis calidi dicti spiritus esse nõ est necesse: qꝛ nõ vt efficiens qꝛ celuꝫ ⁊ agentia particularia sufficiunt in generatione mistoꝝ nõ vt recipiens: qꝛ mistũ totũ ꝯtinuũ in omni parte ⁊ per vnã cõplexionẽ super tota materia vel subiecto receptã recipiet formã misti. ¶ Secũda ꝓpositio. in animalibꝰ vt in homine spiritus datus a corde vt appropriatus dicit spũs cõplantatus: qd̃ declarat tali ratiocinio. cor dat suũ spiritũ qui est corpꝰ caliduꝫ subtile mobile omni particule corporis. cõplexio quousq; igit iste spiritus est in locis cõmunibꝰ voluctuando super membra dicit spiritus siue calor influens. cũ aũt appropinquat huic carni illi ossi ⁊ penetrat intus in poris eius ⁊ q̃escit in eis dicit inatus. ⁊ nõ imaginor ꝙ in carne sit vnus spũs siue calor dictus qui sit formaliter caro ⁊ alius in osse qui sit formaliter os ⁊ iste dicat spũs cõplãtatus siue inatus: sed spũs a corde datus est ille qui dicit inatꝰ ⁊ cõplãtatus cũ appropriat mẽbro: tunc ꝓbo sic. Si in vnoquoq; cõsimili nõ est necessarius alius calor siue spũs innatus q̃ ille qui dat a corde: igit frustra alius ponit: sed sic est: qꝛ vel esset necessarius vt daret formã vnicuiq; ꝯsimili vl formã ꝯseruaret nõ vt illã det:

q̄ꝛ ſperma generãs illã dat: nõ ↄſeruat: q̄ꝛ ſufficiēter ↄſeruant mē bꝛa a calido extrinſeco. i. a calido dato a corde. ¶ Cõtra pdicta p° cõiter dicit ꝙ in mēbꝛis eſt caloꝛ ĩnatus qui eſt alius a calido dato a corde. ⁋ Dõm eſt ꝙ ille caloꝛ eſt qualitas. ſ. cõplexio ⁊ nõ eſt coꝛpus q̄ddã diſtinctū. ⁋ Sed ↄtra: in p̄mo inſtanti gñati eſſe coꝛdis coꝛ hꝫ ſpiritū ĩnatū: ſed illū nõ dedit ipſi coꝛ: q̄ꝛ fit in tp̄e. ⁋ Amplius generato corde aliquo tp̄e poſt hoc generat caro manus: ſꝫ p̄mo inſtanti gñati eſſe nõ hꝫ ſpiritū a corde: q̄ꝛ coꝛ in tp̄e trãſmittit ſpiritū. ⁋ Ad p̄mū dõm ꝙ ſicut p̄mo eſt ibi alimētū ſibi appꝛopꝛiatū virtute ſeminis gñantis: q̄ꝛ epar nõdū eſt ꝙ poſſit ſibi dare ſanguinē vt ĩtelligit ab Ariſto. 2° de gnõne aĩaliū. cap̄. 12. ita ſperma gñans coꝛ ſimul gñat ſpiritum qui ſufficit quouſq; ipſe ſibi faciat ſpiritū: ⁊ ſic dicimus de ſpiritu carnis manus. vel poſſet dici: ꝙ q̄ñ fit manus ſemꝑ aſtat ſpūs a corde datus: ĩmo credit ꝙ coꝛ generet mēbꝛa alia. Sed tu dices iam redit in ꝓpoſitū Dyni cū dicit ꝙ gñans mēbꝛa gñat in eis ſpiritū. Dõm ꝙ ſpūs quē pono generari in corde ⁊ manu a ſpermate gñante eſt ſpūs inanimatus ⁊ eiuſdē ſpēi cū ſpiritu qui poſtea fit a corde. ⁋ Ad ↄtraria quãtū ad iſtã ꝓpoſitionē dõm ꝙ iſta ↄſequētia nõ eſt mihi euidēs. hoc coꝛpus agens eſt vapoꝛoſum: ḡ gñabit vapoꝛē. ⁋ Ad Ariſto. qui dicit oĩa habent ſpiritū ⁊c̄. dõm ꝙ dicit oĩa aĩalia ⁊ intelligit vt determinatū eſt. ¶ Tertia ꝓpoſitio eſt. ſpūs iſte ĩnatus quē ego pono ⁊ ipſi ponunt nõ eſt aĩatus. ꝓbo p̄mo per auctoꝛitatē Gal̄. quã Dynus allat: ⁊ ſm̄ Gerardū eſt de Dyno in hoc: nã cuꝫ Gal̄. enumerat tres ſubas ex q̄bus coꝛpus noſtrū cõponit: ĩter quas poſuit ſpiritū quē Dynus dicit eſſe aĩatū ex hoc ꝙ ĩter coꝛpoꝛis partes numerant ſtatiꝫ de eodē ſpiritu. Gal̄. ibidē ſubdit ꝓpoſitionē. vnde ipſi allegãt ꝙ ſpūs influens nõ eſt aĩatus. ſ. ꝙ iſte ſpūs mutat ſm̄ cibi receptionē. hec ꝓbo rõne. p̄mo ꝙ nõ opꝫ ꝙ ſit aĩatus aliq̄ neceſſitate vt ꝓbatū eſt. ⁋ Amplius homo eſſet duo coꝛpoꝛa aĩata diuiſa ſm̄ locū ⁊ diuerſarū ſuperficierū: ĩmo ſunt talia ꝙ vnū eſt terminatū ꝓpꝛio termino. ſ. coꝛpulentia carnis ⁊ aliud nõ ſic eſt terminatū: ĩmo eſt multū cõfigurabile alteri. ſ. coꝛp᷒ vapoꝛoſum dictum ſpūs. ¶ Quarta ꝓpoſitio ſequit ex pdicta. ſpūs ĩnatus non manet idē tota vita: ĩmo ↄtinuo ĩnouat per gnõnē eius in corde ⁊ trãſmiſſione ad mēbꝛa ⁊ ↄtinua reſolutione ei᷒. quare aūt in vnoquoq; mēbꝛo nõ fiat virtus gñans illū cū ſit virtus potētioꝛ. ſ. dãs aĩam in nutricamēto ⁊ augmēto eſt alter ſermo. ¶ Quinta ꝓpoſitio. illud q̄d formaliter eſt aĩatū eſt mēbꝛū: rõ q̄ꝛ aĩa eſt act᷒ coꝛpoꝛis organici: tale nõ eſt ſpūs nec hūoꝛes: igit eſt mēbꝛū. ¶ Sexta ꝓpoſitio. mēbꝛū nõ durat in eſſe aĩato niſi per aſtantiã ſpūs in totum: q̄ꝛ hic ſubaliter mēbꝛū nõ durat niſi a corde recipiat influentiã: hanc recipit per ſpiritū. ⁋ Amplius aĩa nõ ſtat niſi cū quodaꝫ actuali caloꝛe: ſed iſte caloꝛ eſt inuētus in ſpiritu vt ſenſus oſtendit. ¶ Septima nõ opꝫ ꝙ minimū foꝛmale ſpūs veniat ad q̄dlibꝫ minimū foꝛmale carnis ⁊ alioꝝ: ſed ſufficit ꝙ in tota mēſura magna pars ↄſimilis calefiat a ſpū tãte q̄ntitat. rõ q̄ꝛ minimū foꝛmale ſpūs occupat maioꝛē locū minimo foꝛmali carnis. cū minimum tãti ſic ſit maius minimo diuerſi vt intelligit collꝫ 2°. ſi ḡ q̄dlibet minimū carnis hēret iuxta ſe vnū minimū ſpūs: ita ꝙ tot eēnt minima ſpūs quot ſunt minima carnis: tunc euaneſcēte ſpū ab hoĩe vt in reſoluto ⁊ moꝛtuo per euapoꝛationē caro apparet in duplo minoꝛis tumoꝛis q̄ꝫ p̄us eſſet. ⁋ Amplius eſt aliq̄d minimū mēbꝛi q̄d indiget tribus minimis ſpirituuꝫ. ſ. nãlis vitalis ⁊ aĩalis: q̄uo ḡ tria minima ſtabūt in minimo carnis. ⁋ Cõſiderãduꝫ tñ ꝙ imaginari poſſumus multa minima tangi ab vno minimo. v̄. g. diuidat circulus in plures partes ⁊ in cētro ſint ſpūs oēs: ille pñt tangi ab vno minimo vel ſpū ſm̄ ꝙ ad tot partes foꝛmales diuidat ſpūs in carne ad q̄d eſt poſ̄e diuidi carnē nõ eſt expediēs. Ex q̄b᷒ infertur q̄re Aui. dixit mēbꝛū: q̄ꝛ ip̄m ſolū eſt ſubm̄ ſanitatis ⁊ egritudinis ⁊ ſpūs non eſt eius ſubm̄: lꝫ nõ ſit ſubm̄ ſine ſpū: ſed q̄ꝛ ſpūs valde appꝛopinquat ad eſſe aĩati põt dici quaſi aĩatus cū hēat aĩam virtualiter. ⁊ ideo egritudo que eſt in membꝛo foꝛmaliter põt dici in ſpū virtualiter. ⁊ ideo dixit: aut ſpūs. i. ſubm̄ ſanitatis foꝛmaliter eſt mēbꝛū: ſed virtualiter eſt ſpūs. ⁋ Ad ↄtraria pꝫ ſolutio: ſermo enĩ Ariſto. ibi dꝫ intelligi de iſto ſpiritu facto in corde. ⁊ q̄ꝛ iſte ſpiritus ↄtinue generat ⁊ tranſmittit: ideo dixit. vtrū idē ſpūs ſemꝑ aut fit ſemꝑ alter ⁊ alter ſermo idē ⁊ de alijs quaſi q̄d leuis: q̄ꝛ idē ſermo eſt de ſanguine ⁊ de fluuio ⁊ de his fluentib᷒. Alie rationes ſoluuntur in queſtione noſtra de ſanitate. cum autem Auicen. dixit tertio cañ. fen. 11. ꝙ ſpiritus eſt radix intelligit ꝙ animam radicat. i. conſeruat in. ſ. corde ⁊ tenuit illam.

¶ Foꝛmales v̄o cauſe ſunt cõplexiones ⁊ virtutes que poſt eas eueniunt ⁊ compoſitiones.

Dubᵐ 8ᵐ

¶ Dubitatur vtrum cõplexio ⁊ cõpoſitio ſit cauſa foꝛmalis ſanitatis ⁊ egritudinis. ⁋ Dicendum ꝙ non. pꝛimo tunc foꝛme eſſet foꝛma. ſecundo q̄d eſt indifferens ad ſanitatem ⁊ egritudinem nõ eſt ſanitas ⁊ egritudo: ſed complexio ⁊ compoſitio eſt huiuſmodi.

Dubᵐ 9ᵐ

¶ Scd̄o dubitat q̄uo virtus põt eſſe cauſa foꝛmalis egritudinis cū virtus ſit res naturalis ⁊ p̄ncipiū bonarū operationū de ſe. ⁋ Amplius quero que egritudo eſt in virtute et que ſanitas in virtute. ⁋ Amplius pꝛima genera egritudinū eſſent quatuoꝛ. ſ. in complexione ⁊ cõpoſitione in virtute ⁊ vnitate. ⁋ Conſiderandum hoc ꝙ cõpoſitio ſumit hic pꝛo natura cõpoſitionali. ſ. creatura quãtitate ⁊ numero ⁊ ſitu: ⁊ nõ ſumit hic ſicut ſupꝛa ſumebat pꝛo ſubſtãtiali foꝛma ſiue pꝛo vnione vel pꝛo cõpoſitione in ſubſtãtia. ¶ Dicūt igit quidã ⁊ videt fuiſſe Dynus ꝙ iſta dicunt cã foꝛmalis inquantum infoꝛmant ſubm̄. Cõtra: q̄ꝛ albū poſſet dici cã foꝛmalis ſanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ ſimiliter etas ⁊ ſexus ⁊ hmõi. ⁋ Alia ſolõ Dy. ꝙ cõplexio ⁊ cõpoſitio poſſunt ↄſiderari dupliciter. ſ. vno mõ abſolute ⁊ vt ſic nõ ſunt cãe foꝛmales: ĩmo mãles ſanitatis ⁊ egritudinis. Alio mõ vt ſtant ſub ꝓpoꝛtione vel in ꝓpoꝛtione ⁊ ſic ſunt cã foꝛmalis: q̄ꝛ ſunt ipſa ſanitas ⁊ egritudo. hãc viã tenui in q̄õne nr̄a antiqua de ſanitate: vbi multa poſuimus que mõ nõ tenem᷒. ⁋ Aliter poſſumus faciliter dicere ꝙ cõplexio eſt cã foꝛmalis ſanitatis: q̄ꝛ eſt ipſa ſanitas: ſed hec cõplexio: ⁊ hec alia cõplexio eſt ipſa egritudo ſimiliter cõpoſitio. v̄. g. quãtitas hec iſto: ⁊ hec tãta quãtitas in alio eſt ipſa egritudo q̄ntitatis vt ſupꝛa diximus. ⁋ Ad ↄtrariū p̄mo dõm ꝙ ibi eſt q̄dã modus loquēdi: quaſi diceret. Si aliquis quereret que eſt cã foꝛmalis ſanitatis: diceremus ſua eēntia. ⁊ tūc vlterius querēti que eſt ſua eſſentia: diceremus ſanitatẽ in cõplexione eſt ipſa cõplexio ⁊ in cõpoſitione eſt ipſa cõpoſitio cū q̄bus aĩa bene operat ⁊ ecõuerſo de egritudine. ⁋ Ad ſcd̄m dicendū ꝙ nulla cõplexio vel cõpoſitio eſt indifferēs ſanitati ⁊ egritudini ſicut nullus coloꝛ eſt indifferēs cã foꝛmalis coloꝛis albi ⁊ nigri. vel al'r ꝙ cõplexio vt nõ determinata ad hãc mēſurã ſiue ḡdū vel illū nõ eſt cã foꝛmalis: ĩmo eſt res a qua ſumit rõ generis pdicabilis de ſanitate ⁊ egritudine cõplexionali. Sed complexio ſub certo gradu vel mēſura eſt ipſa ſanitas: iſta rñſio inducit difficultatē de realitate vniuerſalis. ¶ Ad dubitationē ſecūdã. dicit Dynus ꝙ per virtutē intelligimus vnitatē nõ virtutē vt eſt potentia aĩe: ſicut enĩ ſanitas ⁊ egritudo eſt aliq̄ in cõplexione aliq̄ in cõpoſitione: ita eſt aliqua in vnitate in v̄tute aliter nõ põt eſſe ſanitas: q̄ꝛ in virtute nõ attēdit ꝓpoꝛtio ⁊ diſpꝛopoꝛtio ad moderationes cū ipa ↄſiſtat in indiuiſibili. Guilelmus dicit ꝙ virt᷒ eſt cã foꝛmalis ſanitatis ⁊ egritudinis: q̄ꝛ ſanitas ⁊ egritudo nõ infoꝛmãt mēbꝛū niſi ſit viuū: ⁊ per ↄñs niſi ſit virtutē aĩe habens. Aliter poſſumus dicere ꝙ ſi virtus eſt aĩa vel eſt aliud ab aĩa: hic nõ curam᷒ tñ dꝛ cã foꝛmalis non eo mõ quo cõplexio que eſt ipſa ſanitas vel ipſa egritudo: ſed dicit cã foꝛmalis: q̄ꝛ appꝛopĩquat ad eſſe cõplexionis ⁊ cõpoſitionis in opõne. virt᷒ enĩ opõnis eſt p̄ncipiū p̄ncipalius q̄ꝫ ſit cõplexio vel cõpoſitio: ĩmo cõplexio ⁊ cõpoſitio ſunt inſtr̄m ⁊ cõplexio: ⁊ cõpoſitio ſana eſt ĩſtr̄m bonū ſicut bona dolabꝛa carpētario: ſed cõplexio ⁊ cõpõ mala vel egra eſt iſtius maluꝫ ĩſtr̄m ſicut mala dolabꝛa. ⁋ Ad ↄ̄riū pᵐ dõm ꝙ virt᷒ eſt p̄ncipiuꝫ bonarū opationū cū bono ĩſtrumēto ⁊ malarū cū malo: vel aliter ꝙ ipſa de ſe ſemꝑ eſt p̄ncipiū bonarū opationum: ſed malarū per accidēs. ſ. per ĩpedimentū ab inſtr̄o malo. Nos aūt iaꝫ declarauimus tertio de accidēti ⁊ moꝛbo ſuꝑ p̄mo ca. ꝙ egritudo nõ dꝫ dici p̄ncipiū actionis leſe: ſed verius dicet p̄ncipiū leſionis in actione. ⁊ maturius declarauimus hoc in ſcripto ſuper thegni p̄mo ca. de ſigno in q̄õne de ſanitate. ibi An iudicamus per partē. ⁋ Ad ſcd̄m dõm p̄mo ꝙ virtus nõ differt ab aĩa. Scd̄o ⁊ ſi ſit aliud ab aĩa ſequit animã ⁊ eſt foꝛmale quid ſanitati nõ eo modo quo cõplexio: ⁊ ideo nõ facit diſtinctum genus ſanitatis ⁊ egritudinis.

Dubᵐ 10ᵐ

¶ Dubitat tertio q̄re nõ dixit cã foꝛmalis eſt vnitas. iaꝫ app̄et vna ſolutio ex dictis Dy. Antonius dixit ꝙ nõ debuit enumerari: quia vnitas nõ eſt aliq̄d quo virtus operet: ſed aliquid ſine quo nõ põt operari. Cõtra. ſanitas eſt in quo virt᷒ operat: ſed vnitas. ſ. vnitas ↄtinuitatis vel ↄtiguitatis eſt aliq̄ ſanitas ſiue in vnitate eſt ſanitas ſicut ēt in cõpõne: vt. G. p̄mo de accidēti ⁊ moꝛbo. cap̄. 4. ⁊ apparet q̄ꝛ operatio vnitatis eſt moꝛb᷒. ſ. diuiſio ↄtinui. Aliter dõm ꝙ Auicē. per cõpoſitionē ⁊ cõplexionē dedit intelligi naturam cõmunem que dicitur vnitas ⁊ eius oppoſitio ſicut eniꝫ Gal̄. fecit in thegni in diffinitione coꝛpoꝝ ſanoꝝ ſimpliciter.

Dubᵐ 11ᵐ

¶ Quarto dubitat q̄uo cõplexio põt poni cã foꝛmalis ⁊ cã efficiēs. Reſpõdit Antonius ꝙ cõplexio ⁊ etiã virtus eſt cã efficiens mediata: q̄ꝛ mediãte cibo ⁊ potu. cibus enim ⁊ potus ⁊ medicine non poſſunt eſſe cã ſanitatis ⁊ egritudinis niſi permutent a coꝛpoꝛib᷒ noſtris: ⁊ ideo dicit q̄d ſupꝛa: cū fecit Aui. mētionē de cauſis efficientib᷒ nõ dixit de virtute nec de cõplexione. Contra. complexio q̄ñq; ponit cã ↄiuncta vt fen ſcd̄a huius capitulo p̄mo de cauſis: ergo non cauſat quandoq; mediante cibo. ⁋ Amplius aliud dictū non eſt verum. pꝛimo quia de cauſato quem fecit virtus dixit cuꝫ dixit de operationibus quibus mediantibus virtutes cauſant. de

complexione

complexione ēt dedit intelligi cū dixit de etatib⁹ ⁊ sexu que sunt annexa cōplexioni ⁊ causant saltē dispositiue: qꝛ ad alias egritudines ⁊ sic ad alios modos sanitatis disponit̄ tā īfans ꝙ̄ iuuenis. Dicamus igit̄ ꝙ cōplexiones ẜm ꝙ sunt forma in mēbro qua fiūt operationes bone vel male sunt causa formalis. ẜm aūt ꝙ cōplexio mēbri vnius. v̄.g. epatis dat stomacho vnū bonū calorē qui ē sanitas est causa sanitatis effectiua. ẜm autē ꝙ dat malū calorez qui est egritudo in stomacho est causa efficiēs egritudinem.

¶ Quinto dubitat̄ quō dicit ꝙ virtus aduenit post cōplexiones: imo videt̄ ꝙ cōplexiones post virtutes: qꝛ cōplo est accn̄s qd̄ cōsequitur formā substantialē: ⁊ per ꝯn̄s virtutē aīe que īmediati⁹ alio seqtur aīam. Dicit Antonius ꝙ hec nō est aīa: qꝛ aīa nec est complexio: qꝛ illa est qualitas mediata inter extremas qualitates: nec est extreme qualitates: tn̄ hec aīa operat̄ cū complexione: ⁊ qꝛ cōplexio qua mixtū est mixtū est prior ꝙ̄ anima. nam aīal prius est mixtū ꝙ̄ aīatum: ideo virtus sequit̄ cōplexionē. Cōsueui instare contra hoc. complexio de qua hic est sermo est formaliter sanitas: imo complexio que est aduenicns aīato ẜm ꝙ aīatuz: nam sanitas est dispositio viuētis: ergo cōplexio que est sanitas est dispositio siue forma viuētis: ⁊ per ꝯsequens cōplexio est post virtutes aīe. ¶ Alij dicunt ꝙ cōplexio que est in fieri antecedit virtutez: quia antecedit animam: sed vt est in facto eē sequit̄ virtutez: quia accidētia terminata sequunt̄ formam in mā: vnde generans ignē generat oīa accidētia que insunt igni mediāte forma ignis. i. ꝓducendo formam ignis: lꝫ simul cum illa nisi sit ꝓhibens: vt intelligit̄. 8. physi. cōmēto. 32. ⁊ 4. celi cōmēto. 22. ⁊ ideo post hec in gn̄atione accn̄tia sequent̄ formā. nō dicit ordinē in tēpore: qꝛ simul fiunt veꝝ ẜm ordinē ex nā rei vel ordinis causalitatis quos modos ordinis ītelligimus in cōmē. 37. 2° de aīa. ¶ Ista solo posset molestari per id qd̄ diximus ꝯ̄ Anto. nam cōplexio in fieri nō est formal'r sanitas vel egritudo. ¶ Alij dixerūt ꝙ isti sermones Aui. hic sunt diuersi: ⁊ vnus est de principali intētione posit⁹. s. ꝙ cōplo ⁊ virt⁹ est cā formalis ⁊ est sermo verus. Alter est ꝙ aīa. s. virt⁹ aduenit post cōplōnē: ⁊ iste sermo nō est de ꝑncipali intētione Aui. hic positus: est tn̄ verus: qꝛ gn̄atio aīalis. i. inductio aīe sequit̄ post cōplōnē: cū gn̄atio sit terminus alterationis quodāmō: vt. 8. physi. intelligit̄. cōmen. 55. Cuꝫ ergo Aui. dicit eas nō intelligit cōplōnes que sunt sanitas formaliter: qꝛ ille sūt post aīam: ⁊ sunt post virtutes: sed ītelligit post eas. i. cōplōnes absolute que sūt qualitates in alteratiōe ante gn̄ationē. ¶ Alij trāsponunt textū sicut ⁊ cōpōnes que eueniūt post eas. s. complōnes: qꝛ cōplexio est causa cōpōnis: vt Gal. 2° de cōplōnibus ca. vlt. ⁊ ꝑ° ō accn̄ti ⁊ morbo ca. 1. ¶ Alij dixerunt ꝙ virtus nō accipit̄ hic ꝓ potentia aīe ꝑꝑ dictam cām: sed accipit̄ pro quadā dispōne siue habitu de prima specie qualitatis que resultat ex ꝯcursu aīe ⁊ v̄tutis ⁊ instroꝝ. s. cōplōnis ⁊ cōpōnis: ⁊ ista ēt pōt dici qdā nālis potētia. s. sanitatis ⁊ egritudis ⁊ qdā nālis īpotētia: sed ꝑ ista posuimus ⁊c̄. de scd̄a spē q̄litatis. Ego ꝯsueui dicere ꝙ cōplo que ē sanitas sequit̄ in ꝓductione virtutē. i. mām: sed in eē formali sanitatis ꝑncipalius se hꝫ cōplo ꝙ̄ virt⁹ que est ꝑncipale agēs ⁊ complexio. i. sanitas īstrāle: ⁊ iō pōt dici virtutes que post eas. s. complexiōes eueniūt. s. post in cōpōne: qꝛ cōplo cū sit instrm̄ īmediatius ⁊ virtus mediatū agens potest dici post quodam modo.

¶ Cause autem finales sunt operationes.

¶ Primo dat causas finales. Scd̄o considerationi eaꝝ finaliū annectit cōsiderationē virtutū ⁊ spirituum. ibi (Et in scia.) ¶ Considerandū ꝙ operatio sumit̄ pro actiua sicut motiua ⁊ cōsiles: pro passiua vt visiua ⁊ similes. est ꝙ̄ ꝑfecta siue bona oꝑatio finis sanitatis: sed lesa actio vel operatio est finis egritudinis.

¶ Dubitāt hic quō operationes hic ponūtur cā finalis ⁊ supra sūt posite cā efficiēs cū dixit: motus ⁊ quies corporei ⁊ somnus ⁊ vigilia. ¶ Dōm ꝙ iste operationes vt sint aliqd intētum ab agētib⁹ sunt causa finalis: vt nos trāsmutare possunt sunt causa efficiēs.

¶ Et in scia quidem operationum est scientia virtutuz proculdubio: ⁊ scia spirituuz qui sunt virtutū subiecta quēadmodum nos modo declarabimus.

¶ Quasi dicat lꝫ oꝑatio reponatur in vno genere cause ⁊ virt⁹ in alio genere: tn̄ in vna scia dicetur de virtute ⁊ operatiōe ⁊ spū vt apparebit infra de virtutib⁹. Qui sunt virtutuz subiecta. i. instrā. quasi dicat cū in scia virtutum cadat scia operationū sicut scientia effectus in scientia cause ⁊ virtus operet̄ cuꝫ spiritu: vꝫ ꝙ loquendo de operatione virtutū debeamus loqui de spiritu.

¶ Hec ꝙ̄ sūt subta doctrine medicialis. Vn̄ aliqs inqrit de corpore humano quomodo sanat̄ aut īfirmat̄.

¶ Quomodo sanat̄. i. ex parte qua sanatur ⁊ a sanitate remouet̄: quia hec erat prima pars diffinitionis per quam probauit ꝙ medicus cōsiderat causas sanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ hoc pertinet ad partem theoricam: ⁊ sic habemus subiecta theorice.

¶ Hui⁹ aūt inqsitiōis ꝑfectiōez. s. vt sanitas ꝯseruet̄ et egritudo remoueat̄: opꝫ ēt hr̄e ꝑtes ẜm istaꝝ duaruz dispōnū ⁊ suoꝝ istroꝝ causas. Et hui⁹ qdē cā est regimē cū comestiōe ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mēsura motus ⁊ qetis: ⁊ medicatio cū medicina ⁊ medicatio manualis. Hoc āt totū apud medicos ⁊ ē ẜꝫ tres spēs: sanoꝝ ⁊ egroꝝ ⁊ mediorum quos mō noiabimus.

¶ Hic inuestigat subiecta partis practice ꝙ fit aperiēdo secūdaz partem diffōnis que dicit vt habita sanitas cōseruet̄. Et ꝑ° ponit istā partē scientie habere partes. Secūdo declarat. ibi (Et hui⁹.) ¶ Dicit primo ꝙ perfectionē. i. per practicā huius inquisitiōis. s. predicte que est theorice hꝫ partes. i. habet diuisionē ẜm cās diffinitionū siue dispōnū. s. sanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ ẜm causas īstrumentoꝝ. ¶ Considerādū primo ꝙ practica vocatur perfectio qꝛ est finis: sed theorica vocat̄ inquisitio: qꝛ est inqsitum vel īuestigatum ⁊ scientialis magis ꝙ̄ sit practica. ¶ Considerādum scd̄o ꝙ ex ea accipitur quō sumuntur partes: ⁊ per consequens subiecta theorice ⁊ quomodo practice: qꝛ suba theorice sumuntur ẜm causas ⁊ ẜm accn̄tia: sed partes practice vel subiecta nō diuersificant̄ siue nō sumunt̄ ẜm cās: sed ꝑ diuersitatē modi oꝑandi.

¶ Cōtra. qꝛ Aui. dicit ẜm cās dispōnū ⁊ ẜm cās instroꝝ. ¶ Amplius practica medicine tēdit ad cās egritudinū. ¶ Dōm ꝙ cā apd̄ medicuꝫ sumit̄ tripl'r. Uno mō pro cā efficiente que sumit̄ in ꝑn° fen secunde huius primi cañ. quomodo oīs humor putridus facit febrem. Alio mō sumit̄ ⁊ diuiditur in q̄tuor genera cāruꝫ quō sumitur supra cū dꝛ. causaꝝ quatuor sunt ⁊c̄. Tertio mō sumit̄ a Gal. ī thegni trac. 3. cuꝫ determinat de causis practice: ꝙ̄ ꝑs medicine q̄ hic dꝛ ꝑfectio nō hꝫ ꝑtes: siue nō subdiuidit̄ ẜm cās ꝑmo ⁊ secundo modo: nec ẜm accn̄tia ẜꝫ que duo. s. causas ⁊ accn̄tia diuiditur theorica medicine: qꝛ scia causaꝝ dicto mō ⁊ scia accn̄tiuꝫ est ad sciēdū eē sanitatis ⁊ egritudinis qd̄ eē scit̄ ꝑ causas vel ꝑ ẜmonē accn̄tiū: sꝫ practica medicie hꝫ ꝑtes: siue diuidat̄: siue diuersificet̄ ẜm diuersos modos oꝑandi. Iste aūt diuersus modus oꝑandi est ẜm diuersos modos approximādi īstrā ad vnāquāꝗ̄ dispōnem. modus aūt approximādi instrā vocat̄ cā: sꝫ manifestū ē ꝙ modus approximādi illa nō pōt recipe diuisionez nisi ẜm ꝙ diuidunt̄ instrumēta vel ẜm ꝙ diuidunt̄ dispōnes. Iste enī modus operandi q dꝛ scia practica sumit̄ ex habitudie īstroꝝ ad dispōnes: ergo diuersificat̄ ẜm diuersitatē īstroꝝ diuersoꝝ. i. ẜm diuersuꝫ modum vsus eoꝝ: ⁊ istū modū vsus instroꝝ ꝯsueui vocare modū actiuū ⁊ diuersificat̄ ẜm diuersas dispōnes ⁊ cōsueui ipm̄ vocare modum receptiuū: siue in qd̄ tēdit modus vsus instrī: ⁊ hoc est qd̄ ꝑ° dicit. Et hui⁹ qdē cā. i. hic modus operādi diuersificat̄ ẜm instrā. Est regimē ⁊c̄. ¶ Ista ergo ꝑs practica medicine q̄ ē scia de mō approximādi īstrā: siue operādi cū eis diuidit̄ in tres ꝑtes. s. in modum operādi cū sex reb⁹ nō nālib⁹ de qb⁹ ītelligit lꝫ explicet tres: ⁊ in moduꝫ operandi in medicinis et cum medicinis: ⁊ in modū operandi cum īstrumentis chirugicalib⁹: ⁊ iō Aui. nō dixit. Et hui⁹ qdē cā ē cib⁹ ⁊ pot⁹. nā vt absolute effic̄ cadit in scia theorice ⁊ posit⁹ supra qn̄ narrabant̄ cāe efficiētes: sꝫ dixit Auic. regimē. i. modus debit⁹ vsus cibi ⁊ pot⁹: vt sic enī cadit in practica ꝑte medicine. Scire ꝙ̄ ꝙ lactuca ē cib⁹ frigidus ⁊ hui⁹ ⁊c̄. est de ꝑte theorica: sed scire modū vsus lactuce in corꝑe sano egro vel neutro est de ꝑte practica medicie. Diuersitas āt modi oꝑandi ẜꝫ diuersitatem dispōnū tāgit cū dic̄. h āt totū. Et attēde subtil'r ītellꝫ ꝙ Auicē. nō dixit. est regimē dispōnū. sꝫ suffic̄ ibi dicē ꝙ modus vsus īstrozuꝫ diuersificat̄ ẜꝫ tres dispōnes: qꝛ modus vsus ꝙ̄tū ē ex ꝑte dispōnis nō dꝫ dici iō ꝓprie regimē siue cā: qꝛ dispō solū se hꝫ ī ratione passiui. s. ꝯseruabilis vel curabilis vel ꝓseruabilis: ⁊ iō forsan notitia dispōnis theorica idē ē ꝙ notitia practica: sꝫ notitia īstrozuꝫ theorica nō ē ꝑcise idē ꝙ notitia practica: qꝛ cōplectit̄ notitiā instrī ⁊ dispōnis. qcqd ꝙ̄ sit modus vsus īstroꝝ diuersificat̄ ẜꝫ īstrā: vt diximus. i. ẜꝫ dispōnes vt dic̄ hic: ⁊ iō dꝛ ꝙ cāe qdā faciūt sanitatē: qdā ꝯseruāt: qdā neutralitatē regūt: ⁊ dꝛ ẜꝫ hec cā sana egra ⁊ neutra vt ī thegni ꝯ̄clat̄. Ex qb⁹ hꝛ solo ad ꝑmū argumētū ī ꝯ̄riuꝫ. ¶ Ad 2m est dōm ꝙ cognitio de cā q̄ facit egritudinē: vt. v̄.g. fe. vt ipaꝫ fac̄: ⁊ vt ꝑ ipsi⁹ notitiā fe. cognoscim⁹ ē de ꝑte theorica sꝫ notitiā de cā ẜm ꝙ respectu ei⁹ diuersificat̄ modus vsus instrorū de ꝑte practica: ⁊ iō cū dicim⁹ regimen ꝑ medicias qd̄dā ē ẜm corꝑa sana: ⁊ ītelligit̄ siue hoc regimē sit ad sanitatē q̄ ē forma: siue ad cām sanitat̄. s. a qua sanitas depēdet si depēderet. sil'r cū dicim⁹ qd̄dā regimē egroꝝ ītelligit̄ quātū ad egritudinē ⁊ sui cāꝫ: ⁊

dē qd̄ est p̄ter nām. ¶ Cōsiderādū circa hāc p̄tē: ħ aūt totū ⁊c. ꝙ pōt itelligi dupl'r. Primo ꝙ modus vsus oīum instroꝝ. vꝫ. istoꝝ triū possit esse ꝺm vnāquāq; disp̄ōnem: ⁊ tūc dubitabile erit quō in sanis vtimur chirugia. Dicēduꝫ ꝙ hoc fit in sanis non vere sicut apparet cum incidimus vmbilicū. Secundo modo ꝙ oēs illi tres modi reperiant̄ in omnib⁹ simul: q2 sanos regimus cibis ꝓprie: neutra corpora medicinis: egros v̄o omnibus tribus.

¶ Et dicemus quomodo inter duas diuisiōes īter q̄s proculdubio non ē medium media vocentur.

¶ Dixerat se mō noīare neutrū corp⁹: ⁊ si ītelligis mō. s. in p̄nti hora: tūc dic̄ quō q̄si iter ⁊c. q. d. vocemus mediū ꝗuis nō sit mediū. Si aūt intelligis mō: q2 in hoc. 1. lib. fen. 2. dicit. dicemus. s. fen. 2. modū quo vocent̄ media ⁊c. q2 ponet ibi modos neutri.

¶ Hic cadit dubitatio an īter sanitatem ⁊ egritudinem sit media disp̄ō neutra. Hāc scripsimus sup̄ lib. theg. A. tñ hāc sol'onē īuēdo pōit duas ꝓpōnes. Pr̄ia ē ista: īter sanitatē ⁊ egritudinē ꝓculdubio nō ē mediū. rō ē Auer. 1. coll'ꝫ. c. 1. ⁊ p̄ cāti. cōmē. 1. q2 iter nocumētū ꝯpōnis: ⁊ iter nocumētū nō ē mediū. Scđa ꝓpō merito ꝓcedit̄ vocare aliquā disp̄ōnē mediā īter sanitatē ⁊ egritudinē: ⁊ ħ p̄p diuersitatē ꝯpōnis: nā neutrū ꝯseruat vel resumit.

¶ Et postq̄ꝫ diuiserimus has demōstrationes: tūc iaꝫ collectū est nobis ꝙ medicia tractat de el'ntis ⁊ cōplexionib⁹ ⁊ humorib⁹ ⁊ mēbris simplicib⁹ ⁊ cōpositis et spiritibus ⁊ virtutibus coꝝ nālibus ⁊ spiritualib⁹ ⁊ animalibus ⁊ vitalibus: ⁊ op̄ationibus ⁊ dispositionibus corporis. s. sanitate ⁊ egritudine ⁊ medio ⁊ causis earū. s. comestione ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊ aq̄s ⁊ regionib⁹ ⁊ motibus ⁊ quietibus corporeis ⁊ aīalib⁹ ⁊ etatibus ⁊ generibus ⁊ extrinsecus accidentib⁹ que corpori eueniūt ex rebus extrinsecis ⁊ regimine cū comestionib⁹ ⁊ potibus ⁊ medicis ⁊ manuū op̄ationib⁹ ad sanitatē cōseruandam ⁊ vnāquāq; egritudinem medicandam.

¶ Hic assumit ea que sunt suba medicine. i. ea de q̄b⁹ ꝯsiderat medicina. Et p̄o ea que cōsiderat in p̄te theorica. Scđo in p̄te practica. ibi (Et regimē.) ¶ Cōsiderandū demōstratiōes ꝙ Auicen. tres fecit demōstrationes. Prima fuit ista. medicia op̄at̄ corp⁹ humanū ex parte sua qua sanat̄ ⁊ a sanitate remouet̄: ergo in medicia debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis. s. causas māles efficientes ⁊c. ⁊ per hanc demōstrationem manifestū est nobis ꝙ theorica medicine tractat de el'ntis compl'onibus ⁊c. Secūda demonstratio fuit ista. sanitas ⁊ egritudo plerūq; est occulta: ita ꝙ nō pōt sciri per causas: ergo opꝫ scire sermones accidentiuꝫ. ⁊ quātum ad hoc notum est ꝙ theorica medicine tractat de significationibus ⁊ accidētibus: ⁊ hoc omisit hic Auic. dicere ꝓpter causas quas supra diximus. Tertia demōstratio est ista. medicina est scia vt habita sanitas conseruetur ⁊ amissa recuperet̄. i. ē scia de modo operandi: ergo in tot diuisiones diuidit̄ cōsideratio practica: ⁊ per cōsequens tot sunt eius subiecta quotuplex est diuersitas in mō operandi: sed talis diuersitas est ꝺm modū vsus triuꝫ instroꝝ: ⁊ ꝺm tres disp̄ōnes: ergo p̄s practica tractat de regimie partis non nālis ad sanitatē ꝯseruādā ⁊ vnāquāq; egritudinē medicādā. Et dic̄ Bartholomeus ꝙ dixit sanitatē in singulari ⁊ egritudines in plurali p̄p plures eē egritudines oppositas vni sanitati. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. nō curauit de ordine narratiōis ꝺm ordinē cāruꝫ: q2 dixit medicina tractat de el'ntis de cōpl'onib⁹ de mēbris: ⁊ sic numerasset causas māles. tractat ēt de cōpl'onib⁹ de cōpositionibus de virtutibus: ⁊ sic numerasset formales: ⁊ ideo vsq; ibi. ⁊ de disp̄ōnibus ponit illa de q̄b⁹ tractat in hac prima fen primi. ⁊ q̄ñ dicit. ⁊ disp̄ōnib⁹ corporis in sanitate. narrat ea de q̄buꝫ tractat in scđa fen hui⁹: lꝫ ibi ponat de etatib⁹ ⁊ ḡñib⁹ de q̄b⁹ sine dubio in fen 2ª nō tractat sed in p̄ma: iō sermones īmiscuit.

¶ Dubitat̄ quare determinat de disp̄ōnibus. s. sanitate ⁊ egritudine: sed cōpl'o est sanitas. Dōm ꝙ sanitas cōpl'onis est cōpl'o sine dubio: sed vt facta ex qualitatibus el'ntoꝝ dr̄ cōpl'o. vt autē est ꝯpōnis principiū dr̄ sanitas. ¶ Cōsiderandū ⁊ extrīsecis accidentibus pōt ītelligi. i. tractat ēt medicina de accn̄tib⁹ que veniūt ex rebus exn̄eis: ⁊ tūc illa narratio r̄ndit scđe d̄mōstratiōi. Alio mō pōt intelligi ⁊ extrinsecis. i. ex morbis. i. de disp̄ōnib⁹ q̄ ꝓueniūt a causis nō necessario nobis approximat̄ de q̄b⁹ loq̄tur fen. 2. illo cap̄. Loquemur. ⁊ illo. Quidā ornate loquētiū. ⁊ illo. In arena sepeliri. que quō p̄tineāt ad p̄tē scie ibi debemus d̄clare. ¶ Considerādū vltimo ꝙ Bartholome⁹ hic subtilizat sup̄flue, dic̄ eniꝫ ꝙ

op̄atio medici ē duplex. s. ītrīseca q̄ dr̄ respectu corp̄is. ⁊ extrīseca q̄ dr̄ respectu reꝝ q̄b⁹ medicus vtit̄ ⁊ vnicuiq; op̄atiōi dat causas mālē formalē efficientē ⁊ finalē: ⁊ tu accipe ab eo si placet.

¶ Haꝝ v̄o reꝝ quedā sūt de q̄bus medico nihil aliud est agēdū nisi vt q̄d sint tm̄ eēntiali formatōe īformet: ⁊ vtruꝫ sint vel nō sint doctori sapiētie physicalis credat. Et eaꝝ sunt de q̄bus in sua arte ratiocinari dꝫ.

¶ Cū posuit suba medicinalis scīe: hic ostendit quō medic⁹ vel medicinalis scia se hꝫ ad considerāduꝫ illa. Et primo ꝓbat ⁊c. Secūdo exemplificat. ibi (Que ergo.) Considerandum essentiali. i. diffinitione cum narratiua scia quid est: ⁊ sic vel sicut est absq; probatione. ratiocinari. s. per rationes demōstratiuas vel ꝓbabiles.

¶ Que ergo earum sunt sicut principia vtrum sint vel non sint credere debet.

¶ Prīo ponit que sunt ea de q̄b⁹ medicus nō dꝫ rōcinari: sed īformare. i. docere. i. īformatiōe eēntiali. Scđo que sūt ea de q̄bus in sua arte pōt rōcinari. ibi (Ea aūt de q̄bus.) Tertio dubium remouet. ibi (Sal'.) Prima in tres. Prīo ponit illa in ḡnali. Scđo ꝓbat. ibi (Sciaꝝ.) Tertio enumerat illa. ibi (Eius v̄o.) ¶ Dicit prīo ꝙ subiecta medicine que sunt sicut principia. i. que sunt principia dꝫ credere ⁊ non dꝫ illa ꝓbare. dixit auteꝫ sic: quia sunt principia solum huius scientie ⁊ non principia simpliciter.

¶ Sciaꝝ nāq; particulariū principia credita reperiūt̄. Et in aliīs scientiīs que ꝺm ordinē sunt ante eas rōcinant̄: ⁊ ita fit donec sciaꝝ oīum principia ad phiaꝫ primam que metaphysica nuncupatur eleuentur.

¶ Habet tres partes sicut tres rationes adducit. Prima rō: p̄ricipia sciaꝝ recipiūtur a scia superiori quousq; leuent̄ ad metaph̄. ergo medicus dꝫ credere sua principia ⁊ non dꝫ rōcinari de eis. i. probatiue procedere. antecedens ponit in littera vt notuꝫ. ꝯn̄tia est nota. quia medicina est scientia particularis.

¶ Dubitat̄. q2 Aui. ponit: q2 medicia supponit̄ vl' subalternat̄ phie nāli cū dixit. doctori sapiētie physicalis credat. Cōtra. q2 medicina est scia operatiua: quō igit̄ pōt supponi nāli phie que ē speculatiua. ¶ Cōsiderandū ꝙ scia supponit̄ alteri vel subalternat̄ dupl'r. Uno mō. i. supponit̄ sicut sp̄es sub genere: quō scire de aīā supponit̄ scīe libri physicoꝝ: ⁊ sic nō se hꝫ medicina ad phiā. Alio mō dr̄ aliqua scia subalternari vel supponi: q2 accipit ab vna sciētia suū s̄bm siue p̄tē subiecti: ⁊ addit sibi aliquā cōditionē accidentalē quā pōt accipere ab alia scīa: ⁊ isto mō cōstituit s̄bm suū sicut ꝑspectiua accipit lineā a geometria ⁊ radios siue visualitatē vel visionē a ph̄o nāli: ⁊ tunc fit sub̄m perspectiui qd̄ est linea visualis: ⁊ iō per rōnes geometricas ⁊ ēt physicas pōt arguē perspectiuꝰ. Et sic de musico q accipit numeꝝ ab arithmetico ⁊ sonū a nāli ph̄o. Medicina ergo subalternat̄ phie nāli: q2 accipit ab ea subiectū. s. corpus humanū sanū ⁊ egrū ⁊ adiungit sibi cōditionē istā. s. posse sanari ⁊ posse a sanitate remoueri per aliquā notitiam directiuā in opus: ⁊ tūc fit integrū medicine s̄bm. ¶ Et si diceretur ꝙ de ente per accn̄s nō est s̄bm scīe. Dōm ꝙ veꝝ est vna. vel veꝝ est de tali per accn̄s quale dicit̄. 6. metaph̄. tex. cōmē. 4. ¶ Cū ergo dicit̄ ꝙ scia speculatiua nō subalternat sibi practicā: nec practica subalternat̄ speculatiue. Dōm est ꝙ falsum est. nam carpētaria pōt subalternari geometrie: ⁊ hec ꝯclusio. vulnera circularia tardi⁹ sanant̄. ꝓbatur per geometrā siue per geometriā: ⁊ isto mō scīe copulant̄ adinuicē: vt intelligit̄ 3° celi ⁊ mūdi com̄. 6. Hoc aūt hic breuiter dicūt: q2 mā est ex ꝓpositū. siq̄s aūt vellet ꝙ medicina quātuꝫ ad theoricam subycitur naturali ⁊ quātū ad practicam est de genere artium factiuaꝝ nō prohibeo eum.

¶ Cūq; aliq̄s medicoꝝ loq̄ īceperit ⁊ affirmare el'nta ⁊ cōpl'oneꝫ ⁊ que ista sequunt̄: ⁊ eis que scīe nālis subiecta existūt egressus al's aggressus fuerit errabit: iō ꝙ in sciam medicine mittit qd̄ eius nō est: ⁊ errabit q2 se aliq̄d declarasse existimabit cū nihil declarauerit.

¶ Hec est scđa rō ⁊ arguit sic. cū medicus incipit loq̄ ⁊ egreditur ad affirmādū. i. ꝓbandū per rōnē ista sua principia. s. el'nta cōplexionē ⁊c. errat: ergo medicus dꝫ illa credere ⁊ nō ꝓbare. ꝯn̄tia est nota. ꝓbat̄ an̄s: q2 ille errat qui mittit in scia qd̄ nō est de scia: sꝫ medicus ꝓbans ista principia facit hoc: q2 nō pōt ꝓbare nisi per aliam sciam: ⁊ sic ponit in medicina medicus qd̄ nō est de hac sciētia. ¶ Et errabit. Ista pōt poni scđa ꝓbatio p̄missi antecedentis. s. q2 ille errat qui estimat aliq̄d declarasse: cū tñ nihil declarauit; sed medicus ꝓbans sua p̄ncipia est hmōi. ¶ Et pōt poni tertia rō

tia rõ vt dicať. medicus volēs ꝓbare sua pͣcipia nihil declarat: imo errat: ꝫ ꝛc. Causa aũt ꝓpõnis ē: qꝛ medicus vt medicus exclusa sciētia naturali ꝓbat per nãles ꝓpositiones principia medicine que ꝓpositiones cõcludentes principia medicine sunt ignote in medicina: ergo ꝓbat nota. s. principia per ignota: qꝛ ꝑ ꝓpõnes extra principia ꝛ supra illa que in hac scia sunt ignota.

Ei⁹ v̄o de quo medicus formare dꝫ qd sit ꝛ vtruꝫ sit vel nõ sit cui⁹ eē nõ ē manifestũ credere hec ē summa. Elnta an sint ꝛ quot sint ꝛ qũo sint ꝛ q̄ sint. Et cõpl'ones q̄ sint ꝛ q̊t sint. Et hũores an sint ꝛ quot sint ꝛ qũo sint. Et v̄tutes vtrũ sint ꝛ quot sint. Et spũs vtrũ sint ꝛ quot sint ꝛ vbi. Et quecũqꝫ mutatio hꝫ dispõnē ꝛ eius mora hꝫ cām. Et cause quot sint. Mēbra autēꝫ ꝛ eoꝝ iuuamenta sensu ꝛ anathomia discernere debet.

Hic cõnumerat ista q̄ sũt p̄n°ī medicīa: ꝛ dicit hec ē sũma ei⁹ de q̊ medic⁹ foꝛare. i. iformare vel dicē dꝫ qd sit. s. diffinire ꝛ narrare sciam absqꝫ ꝓbatiõe ꝛ dꝫ credere vtrũ sit vel nõ sit cui⁹ eē nõ est manifestũ. i. ꝑ demõstratiões in medicīa. Elnta ꝛc. an sint. i. an nõ sint elnta: sꝫ coꝛpa cõponanť ex supficiebus vel athomis: vt. 1. de gñone ꝛ coꝛruptiõe. q̊t sint an q̄tuoꝛ vel plura vl' paucioꝛa: ꝛ qũo sũt. s. in mixto. Et cõpl'ones q̄ sint. s. an sint forme facte ex q̄litatibus p̄mis vel alie: qũo sint. s. ꝑ gñationē an ī corde vel ī epate ꝛc. Et q̄cũqꝫ mutatio. Bar. sic exponit. q̄cũqꝫ mutatio hꝫ dispõnem. i. medic⁹ nõ dꝫ īuestigare vtrũ qlibꝫ mutatio de nouo fcā ī corpore hũano d̄ nouo hēat cāꝫ ꝯseruationis ꝛ vtrũ egritudo possit curari. Scđa expositio Dy. q̄cũqꝫ mutatio hꝫ dispõnē. i. oīs motus ordinatus ad formā acquirēdi: ꝛ mora forme hꝫ cām cõseruantem. Tertia est mea expositio quecũqꝫ mutatio. i. oīs mot⁹ hꝫ dispositionē. i. mobile qđ est in potētia ꝛ ei⁹ mora. i. cessatio a motu hꝫ cāꝫ. vel q̄cũqꝫ mutatio ꝛc. i. oē qđ moueť moueť ab alio. ꝛ ei⁹ mora. i. qes a motu hꝫ ēt cāꝫ. ꝛ hāc expõnē sensit Guil'. d̄ Brixia. Cā aũt que mouit Aui. ad dicēdũ h̄ fuit: qꝛ medicus sepe vtiť ꝓpositionibus de motu ꝛ mouente ꝛ mobili de cessatione motus: ꝛ iō debet eas que probātur in naturali pħia accipere vt notas.

Ea aũt de qbus formādo rõcinari dꝫ sunt egritudines ꝛ eaꝝ cāe ꝑticulares ꝛ eaꝝ signa ꝛ qualr̄ egritudo remoueať ꝛ sanitas ꝯserueť. Et cuiuscũqꝫ eaꝝ esse occultũ fuerit ad illud declarandũ demõstrationē afferre debet ipsuꝫ diuidendo numerādo ꝛ complendo.

Hic cõnumerat ea de quibus potest ratiocinādo docere.

Dubitať q̄re dixit egritudīes ꝛ nõ sanitates. Dõm ꝙ egritudines sũt notioꝛes apđ nos: ꝛ ex his cognoscim⁹ qñqꝫ sanitates: vñ per priuationē qñqꝫ notificam⁹ habitũ: vt. 5. phyſi. 20. cõmen.

Dubitať qr̄ dixit ꝑticulares. Dõm ꝙ forsan medic⁹ nõ posset ꝓbare eē sanitatis in gñe nec esse egritudis in gñe. s. ꝓbatione a prioꝛi: sꝫ h̄ faceret pħs nãlis. Sꝫ particulares egritudīes. i. hꝫ determīata gña posset: aut ꝯcesso medico sit tēꝑamētũ in cõpl'one ꝛ cõpõne ꝛ vnitate ꝓbabit ꝙ nõ sunt nisi tria pͣia gña egritudinũ. Hic tñ eēt dubiũ de p̊ dicto: qꝛ. G. vi p̊ de accñti. ca. 4. ꝓbare eē sanitatis ꝑ p̄n^m ꝯcessuꝫ ꝑ sensuꝫ: ꝛ tale põt esse p̄n^m nãli pħo ꝛ medico. Et iō dicam⁹ alr̄ ꝙ de ꝑticularib⁹ egritudib⁹ vt egritudine epatꝭ vel capitꝭ: ꝛ de febꝛe ꝛ apatib⁹ medic⁹ meli⁹ demõstrať q̄ꝫ egritudinē in vl'i: qꝛ demõstratiões de egritudine: ꝛ ēt sanitate in gñib⁹ p̄mis regrũt ꝓpõnes declaratas in alia scia. s. an q̄ꝫtitas agat an nũerus: ꝛ sic de loco ꝛ positiõe. lꝫ ꝯces. sibi p̄mis generib⁹ moꝛboꝝ d̄mõstrabit medic⁹ epar posse ledi egritudīe cal'a vl' frigida ꝛc. ꝛ sic demonstrabit de causis ꝑticularib⁹. v̊. g. chol'a posse cāre in epate talē ꝛ talē põt medic⁹ demõstrare signo. s. accñtia ꝑ egritudīes sic effect⁹ ꝑ cās ꝛ eque sic cām ꝑ effectũ: ꝛ põt demonstrare hoc accñs eē hui⁹ egritudis in hoc mēbꝛo ita ꝙ non alteri⁹: ꝛ h̄ ē notũ sciēti librũ de īterioꝛib⁹ ꝛ siľeꝫ sciaꝫ: vt. 3. cañ. ꝛ q̄rti etiā. Et qualr̄. Habito eñi p̄n° gñali curatiõis vel pͣcipalis modi curādi sũt demõstrabiles: vt bñ fac: ꝛ. G. frequēter ī terapentica. Et cuiuscũqꝫ eaꝝ. s. reꝝ ꝯsideratāꝝ in practica. esse occultum fuerit ad illđ ꝛc. Hic sunt multe expõnes. Pͣia Thadei diuidēdo. s. spēs egritudinũ: numerādo. s. signa: cõplendo. s. dādo causas. Scđa expõ Guil'. ꝛ cuiuscꝫ. s. rei p̄ter nãm vel alterius eē occultũ fuerit ꝛc. v̊. g. dī iste hꝫ faciē toꝛnatileꝫ occultũ est ibi a qua cā sit: ꝛ tũc debes declarare diuidēdo: ꝛ h̄ est qđ dicit demõstratõeꝫ afferre demõstrationē dꝫ diuidēdo. v̊. g. hec facies toꝛnatil' vel ē a cā extrinseca vel intrīseca: sꝫ nõ ē a cā extrīseca ꝑ talia signa: ꝫ ab ītrīseca: ꝛ tũc reuertiť a cā suꝑ effectũ ꝛ ē expleta scia. Tertia expõ est Bartholomei. s. diuidēdo signum aliqđ: numerādo. s. dr̄ias gñis: cõplendo. s. spēs per dr̄ias. Quarta est Dyni diuidēdo ꝛ numerādo. s. vtēdo demõstratione ꝑꝑ qd. Quinta ē Mundini diuidēdo: qꝛ numerādo ꝑꝑ qd: cõplendo per diffõnē. Sexta expositio quā ego do: qñ eñi egritudines ꝛ cause eaꝝ sunt occulte: ꝛ video aliq̄ accñtia: tũc diuidendo diuido numero ꝛ compleo v̊. g. iste hꝫ fluxũ vētris kilosum: dicā vel est ab epate nõ trahēte vel intestinis nõ tenentib⁹: sed nõ est ab epate: ergo. Pͣio ꝫ diuidis. Secũdo numeras. Tertio cõples cũ dicis ergo ab hoc: ꝛ ista expõ est eadē cũ illa Guilelmi nisi ꝙ est clarioꝛ: ꝛ dedi eā prius q̄ꝫ viderem dicta sua ꝓpͣia: ꝫ expositio mea apparet ꝛ est ꝙ occultuꝫ hic sumiť ꝓ docibili: qꝛ libꝛi nostri vel voces docent demonstrationib⁹ sufficiētib⁹. tenet aũt Aui. in hoc mõ docēdi talē viaꝫ: qꝛ p̊ diuidit postea enumerat ꝛ declarat qđlibet mēbꝛum diuisionis: postea ponit quosdā cañ. cõpletionis illius sciētie: ꝛ in h̊ inserit plures demõstrationes: ita ꝓcedit fen. 2. huius. nā volēdo dare sciam de egritudinib⁹ ꝓcedit diuidendo ꝙ alia in cõpõne: alia in cõpl'one: alia in vnitate alius moꝛb⁹ cõpositus. scđo enumerat vnũqđqꝫ diuisionis mēbꝛũ: qꝛ dicit. egritudo in cõpl'one est hic ꝛc. Ultimo in vno caꝑ. ponit cañ. completiuos īfra. ēt qñqꝫ īmo frequēter facit in capitulis libꝛoꝝ particulariũ: vt 3° ꝛ 4° cañ. qñqꝫ enim p̄missa diffi. alicuius egritudis cuius sciam querim⁹ vel nõ premissaꝫ facit diuisionē: deinde vnũqđqꝫ mēbꝛum diuisiõis d̄clarat. ꝛ hoc est diuidere ꝛ numerare. Ultio in fine capl'i ponit cañ. cõpletiuos scīe illi⁹ q cañ. nõ poterāt poni in mõ scīe diuisiue vel numeratiue vt declarauimus frequēter cũ legim⁹ caꝑ. fen 2ͤ hui⁹ de cõpo. sermonē in dispõnib⁹: ꝛ cũ Aui. sic ꝓcedit diuidēdo membꝛa diuisiõis d̄cl'ando ꝛ cañ. sciales cõpletiuos ponēdo dat sciam demõstratiuā: qꝛ medic⁹ accipit īde demõstratiões certas ex qb⁹ demõstrat de illa egritudīe in ꝑticulari: ꝛ de causis ei⁹ ꝛ de signis. ponere aũt in h̊ exēplum esset nimis ꝓlixũ: sed tu considera.

Galenus nāqꝫ cũ demõstratiuā argumētationē suꝑ diuisionē primā facere aggressus ē: nõ dꝫ aggredi inquātũ est medicus: sed inquātum est pħus.

Quia diceret aliqs tu dixisti ꝙ medic⁹ nõ dꝫ d̄mõstrare d̄ el'nꝭ. ꝯ. qꝛ Gal'. fec librũ de el'nꝭ: ꝛ ibi fec demõstratiuā doctrinā: ꝛ h̊ est qđ dicit suꝑ diuisionē p̄mā. Primũ eñi qđ supꝛa enumerauit nõ demõstrando a medico: sed credēduꝫ fuit el'a cũ dixit. hec ē sũma elementa ꝛc. Rñdit ꝙ non fecit vt medicus: sed vt pħus.

In scia eñi nãli dꝫ loqui sicut alphachi qui cũ affirmare aggressus fuerit qđ cõitatē seq debēt: nõ dꝫ loq de hoc inquātũ est alphachi: ꝫ inquantũ ipse ē mutachelin. Medic⁹ eñi inquantum ē medicus: ꝛ alphachi inquātum est alphachi: nõ potest de hoc rõcinari. qđ si non: perueniemus ad circuitionem.

Declarat ꝑ siľeꝫ: alphachi apđ arabes ē legislatoꝛ siue doctoꝛ q nõ ꝓbat qđ dicit: sꝫ ponit solũ dicēdo ꝙ p̄ceptis legis opꝫ obedire: ꝛ iste ē ꝓpheta q hꝫ h̊ a deo. Mutacheli ē pħs q ē in oꝛdīe sb̄ ꝓpħa q ꝓbat hec dicta ꝓphete argumētꝭ. ꝛ iō Maumet⁹ sarracenus fuit alphachi: sꝫ Aui. fuit mutachali. diċ ꝫ Aui. ꝙ medicus in scia nãli dꝫ loq vt medic⁹. vel Gal'. ī suis p̄ncipijs q̄ ꝑtinēt ad sciētiā nãlē dꝫ loq sic alphachi. s. in lege: qm̄ si alphachi fuit aggressus affirmare. i. ꝓbare ꝑ rõnē ꝙ oēs debēt seq cõitatē. i. cõeꝫ aliquā culturā. v̊. g. in tali hoꝛa nõ ꝓbat hoc inquātũ alphachi: sꝫ inquātũ mutachali. medicus eñi inquātũ ē medicus nõ põt rõcinari. i. ꝑ rõnē ꝓbare de hoc. i. de elntis. ꝛ alphachi īquātũ alphachi i. latoꝛ legis inquātũ latoꝛ legis nõ põt de hoc rõcinari. s. ꝙ oēs sequanť cõitatem. i. talem cõem cultũ: sed hoc ꝑtinet ad mutachali. ꝙ si nõ: qꝛ si inquātũ medicus põt rõcinari de principijs: tũc ꝓbabit illa per inferioꝛa: sed illa sunt minus nota q̄ꝫ principia: ꝫ illa ꝓbabit per principia. ꝛ per ꝯñs fiet circulus. Guil'. disputat hic vtrum sciētia medicine debeat tradi modo subtili vel grosso: et Dynus seqtur ipsum ꝛ nos omittimus. Deo gratias. Amen.

Doctrina 2ª est de elemētis: Cuius est vnũ capl'm.

ELemēta sunt coꝛpoꝛa: ꝛ sunt partes prime coꝛpoꝛis humani ꝛ alioꝛuꝫ que in coꝛpoꝛa diuersarum formarum diuidi minime possunt: ex quoꝛum cõmixtione species diuerse generatoꝛum fiunt.

Cum p̄misit ea de qbus medicina vel medicus ꝯsiderat ꝛ modũ hic exequiť. Et p̊ de his que medicina tractat que sunt sb̄ta theorice. Scđo de his que sunt sb̄ta practice. scđa ibi (In prin° tertie

fen. ⁋ Ea autē de qbus tractat medicina in pte theorica: quedam sunt de qb⁹ medico nihil aliud sit agēdū nisi qd sint tm̄ eēntiali in formatione īformet: ⁊ de his tractat in pᵃ fen. qdā sunt de qb⁹ in sua arte pōt rōcinari: ⁊ de his tractat in zᵃ fen. Et q̄uis Auic. dixerit ꝙ de ea qbus tractat rōnem formādo sint egritudīes ꝑticulares ⁊ cause particulares: tñ vt supra diximus per ꝑticulares possumus ītelligere prima gn̄a que sunt ꝑticulares respectu cōis cōceptus egritudīs ⁊ sanitatꝭ. Ea aūt de qbus medicus nō potest rōcinari: sed dꝫ essentiali īformatione īformare sunt el'nta cōplexiones ⁊c. ⁋ Habet ergo ꝑtes qnque: q̄uis sint. 7. res. pᵒ determinat de el'ntis. z° de cōplexionibus. 3° de humorib⁹. 4° de mēbris. 5° de virtutib⁹ ⁊ opōnib⁹ ⁊ pꝫ. ⁋ Pria in q̄tuor. pᵒ diffinit. z° ponit numerꝝ. 3° vnūqd̄qꝫ declarat. 4° cōparat ⁊ vltio cōcludit ⁊ pꝫ. ⁋ Cōsiderādū pᵒ ꝙ lꝫ supra dixerit. mēbra aūt ⁊ iuuamēta sensu ⁊ anathomia discernere dꝫ. tñ quedā scia de mēbris est preter sciam anathomie de qua medicus dꝫ īformari credēdo phīe nāli: ⁊ ista apparebit in caplo de mēbris. ⁋ Cōsiderādū ꝙ ille res d̄ qbus tractat medicus nō ꝓbādo oīno sunt. 7. ⁊ dicunt. 7. res nāles. s. el'nta cōpl'ones ⁊c. que dicunt nāles: qꝛ nobis magis ītrīsece ⁊ ad essentiā nr̄i ꝑtinētes. sunt. n. cause māles vt el'nta hūores ⁊ mēbra: ⁊ cause formales vt compl'ones ⁊ virtutes: ⁊ finales vt opōnes. ⁊ quedā ex istis sunt efficiētes vt humores ⁊ spūs: ⁊ ideo pn̄t dici res nāles. Ea aūt de qbus determiat in vna pte zᵉ fen dicunt res nō nāles que sunt sex: que dicunt extrīsecus occurrentia. s. 6. res nō nāles dicte sint: vt dꝛ cōiter: qꝛ sunt idifferentes: ad ꝯseruandū vt cū sunt cōmēsurate: ad faciēdū egrotari vt cū sunt distēperate. Nos aūt in fen zᵃ hui⁹ hoc ꝓtelamus ẜm hoc: ꝙ qdaꝫ diuiserūt primā fen ⁊ scd̄aꝫ. ⁋ Cōsiderādū ꝙ el'ntuꝫ dꝫ hr̄e. 5. ꝯditiones. s. ꝙ sit corpus ad dr̄iaꝫ principioꝝ que nō sunt corpora vt mā ⁊ forma. z° ꝙ ex eo cōponat res: qꝛ aliqd̄ est corp⁹ ex quo nihil cōponit sicut celū. 3° ꝙ componat pᵒ ad dr̄iaꝫ mēbroꝝ ꝯsil'iū. 4° ꝙ remaneat virtual'r in mixto: ⁊ hoc ītellexit Aui. cū dixit cō mixtiōn. 5° ꝙ sit indiuisibile in aliud sicut mixtū diuidit in el'nta: qꝛ tūc nō eēt el'ntuꝫ primū. ⁊ hoc dixit que in corpora. hec ē diffinitio Arist. 5. meta. tex. cō. 4. Elementū est ex quo aliqd cōponit. concordant huic diffinitiones Gal'. elementorum: ⁊ Isaac in libᵒ elementoꝝ. reliqua puerilia que hic dicuntur omittamus.

⁋ **Medicus aūt physico credere dꝫ ꝙ sunt q̄tuor elementa ⁊ nō plura: quoꝝ duo sunt leuia ⁊ duo grauia: leuia sunt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aqua.**

⁋ Rōcinat sufficiētiā el'ntoꝝ. dicit pᵒ ex qualitate que est pn̄ᵐ motus localis. el'nta eni quedā leuia vel simpl'r vt ignis vel ẜꝫ qd vt aer. qdā grauia simpl'r vt terra ẜm qd vt aqua. scd̄o ex qualitatibus que sunt principia motus alterationis. ex quatuor eniꝫ qualitatibus fiunt quatuor possibiles combinationes nam cōiūgitur calidum ⁊ siccum: vel calidum ⁊ humidum: vel friduꝫ ⁊ siccū: vel frigidum ⁊ humidum: ⁊ sic qua tuor sunt elementa.

⁋ **Terra ē corp⁹ simplex cui⁹ loc⁹ nālis in medio toti⁹ existit in quo nāliter manet qeta ⁊ ad ipm cū ab eo separata fuerit nāliter mouet. Et hec qdē ei⁹ nālis grauitas existit. Cui⁹ qdē nā frida ē ⁊ sicca. Ipsa eni talis existit ꝙ si dimissa fuerit: neqꝫ altera res extrīseca eaꝫ ꝯuerterit: appebit ex ea frigiditas sensibilis ⁊ siccitas. Ei⁹ v̄o eē in gn̄atis iuuamētū p̄stat ad retētionē faciendā ⁊ fixionē ⁊ ad ꝯseruandas figuras ⁊ formas.**

⁋ Considera ꝙ notificat terram ex loco in medio ⁊c. ex qualitate frigida ⁊ sicca qd̄ probat: qꝛ nisi alia res eaꝫ permutauerit sic apparet. tertio ex fine: qꝛ facit ad retētionem ⁊ fixionem.

Dubᵐ pᵐ ⁋ Dubitat. vtrū locus terre sit centrū mūdi. Videt ꝙ nō. centrum terre vel est ꝑs terre: ⁊ tūc ꝑs locabit totū. vel ē pūct⁹ imagiat⁹: ⁊ ille nō hꝫ v̄tutē locatiuā. ⁋ Amplius tunc terra locabit aquā ⁊ aqua aerē ⁊ aer ignē. ⁋ In ꝯ̄triuꝫ Auic. ⁊ rō sua. Ille est loc⁹ nālis terre in quo qescit ⁊ ad quē mouet cū est ex̄ illum. sed mediuꝫ totius mūdi est hmōi. s. cētrū terre. Sufficiat nobis qd̄ dicit Cōmētator alchindi ca. de cētro terre: est zˣ loc⁹. s. terminās motū rei: ⁊ h̄ ē cētrū. ali⁹ ē loc⁹ ambiēs: ⁊ iste ē suꝑficies ex̄ corpis ꝯtinentꝭ. i. suꝑficies aque: exēplū ponit de triāgulo stāte cū angulo suꝑ plano. locus eni terminās est pūctus plani quē tāgit: sed loc⁹ ambiens est suꝑficies corpis in quo est triāgulus ex h̄ soluit ꝯ̄dictiōeꝫ inter 4ᵐ phy. tex. cō. 4z. vbi terra locatur in aqua ⁊ aq̄ in aere ⁊ aer in igne ⁊ ignis in celo ⁊ h̄ nō ampli⁹. ⁊ 4ᵐ cōmēto. 34. ⁊ zᵐ celi cōmento. 99. vbi terra locatur in centro.

Duᵐ zᵐ ⁋ Dubitat. vtrū formale loci terre sit in medio. ⁊ voco formale loci illud qd̄ est ꝑfectio terre: ꝑꝑ qd̄ terra mouet deorsum sic ꝑꝑ finē ⁊ formā sibi. Vꝫ ꝙ hoc sit in cētro: qꝛ ad cētrū terre mouet: ⁊ ibi nāliter qescit: ⁊ a ꝯcauo aque recedit: ergo cētrū est talis locus ⁊ nō ꝯcauū aque. ꝯn̄a est nota ex dicto Cōmētatoris 4° celi ⁊ mūdi cōmēto. zz. vbi dicit: ꝙ el'nta nō trāsmutantur ad loca illa nisi inquātū sunt sil'ia ⁊ ꝑfectiua: ⁊ generalius accipit. 4. phy. cō. 69. intētio igit terre est sil'itudo ⁊ ꝯueniētia ad terrā q̄ mouet versus cētrū: ⁊ per ꝯn̄s ibi ē formale loci. ⁋ In ꝯ̄triū ar. qꝛ formale loci est aliq̄ qualitas ꝑ quē locus ꝯuenit locato ⁊ ꝯseruat illud: sed talis q̄litas nō pōt eē in īdiuisibili mathe. sicut est cētrū: ergo erit in suꝑficie aque. ⁋ Rn̄dit Cōmentator alchindi in ca. de loco elemētoꝝ ꝙ locus ad quē terra mouet ē duplex. Unus ad quē mouet ẜm ꝙ terra. s. ꝑ nāꝫ forme: ⁊ iste locus est suꝑficies aque. Rō qꝛ illuc mouet terra ꝑ nām sue forme vbi ꝯseruat. forma eni est qua qs ꝯseruat ⁊ cōseruari appetit: sꝫ suꝑficies aq̄ est hmōi. in ea eni cōseruat terra. cui⁹ rō est: qꝛ corꝑa nāliter sese locātia habēt nāl'r virtutes seinuicē ꝯseruātes. s. qua loc⁹ cōseruat locatū. loc⁹ eni est cōseruatiuus locati: vt pᵒ de aīa cō. 4. vel. 4. phy. cō. 4. aq̄ aūt ⁊ terra sese locant. s. aq̄ terreā. ⁋ Ampli⁹ ibi est formale. s. cōseruās terrā: vbi est qualitas que cōuenit terre: sꝫ in suꝑficie aq̄ est h̄. s. friditas. Appet igit ꝙ semꝑ suꝑficies aque est cōseruans terrā ⁊ formale loci terre. Ali⁹ est locus ad quē terra mouet per mām: ⁊ est hic locus deorsuꝫ. terra eni ꝑꝑ multā mām ē grauis: ⁊ iō ꝯ̄ appetitū sue forme mouet ad cētruꝫ. ⁊ dicit Alchindi ꝙ iste modus ē corrupt⁹: dat exēplū de vna q̄ nascit in regione vna. vbi optīe ꝯseruat: sꝫ qꝛ ꝑꝑ multū calorē ē mobilis appetit⁹ vadit ad terrā vbi morit. Cōtra. si terra mouebat deorsuꝫ ꝑꝑ grauitatē: ꝙ nō ꝑꝑ mām. tenet ꝯn̄tia: qꝛ grauitas est pn̄ᵐ formale grauib⁹ ⁊ leuitas leuib⁹: vt Cōmētator. 4. celi ⁊ mūdi. cōmēto pᵒ. ⁊ reducitur ad sb̄aꝫ: vt Cōmentator. z. de aīa cōmēto. z. al'. 4. celi cōmēto. 4. ⁋ Amplius ignis eēt alicuius grauitatis: qꝛ alicuius māe. ⁋ Amplius motus qui semꝑ cōcomitat terrā sicut ītētū ab ea videt eē ꝑꝑ aliquā ꝑfectionē acqrēdā: ⁊ nō ꝑꝑ corruptionē: sꝫ mot⁹ d̄orsū est hmōi: ⁊ tūc difficultat rō: sed in cētro nulla videt eē rō perfectiua: neqꝫ videt ibi eē virt⁹ corruptiua: igit ad centrū nō mouet nec appetitu forme nec materie. ⁋ Ampli⁹ mirabile est ꝙ hic fit mot⁹ a forma ⁊ nūqꝫ fit īuētus. semꝑ eni terra ad centrū tendit. ⁋ Dicamus igit qd̄ al's dixim⁹. s. ꝙ virt⁹ siu: q̄litas cōseruatiua locati est in duplici sb̄to: vt in sb̄to qd̄ est corpus ambiens: ⁊ hec virt⁹ ē efficiēs: ⁊ in sb̄to qd̄ est ipm corp⁹ qd̄ cōseruat: ⁊ h̄ ē qua īmediate cōseruat: exᵐ ego sum in aere cal'itas solis qua conseruor effectiua ē in aere v̄tute solis: sꝫ cal'itas formali⁹ vel īmediatius cōseruās ē in meipso. ⁋ Dicam⁹ igit ꝙ aqua recipit lumē ⁊ modū qualitatis a celo quo ꝓducit in terrā lucē siue cal'itatē: qꝛ conseruat īmediate: ⁊ istā qualitatē q̄ est forma terre: terra recipit tāto magis quāto magꝭ appropīquat ad cētrū: ⁊ h̄ qꝛ ex ordīe partiū vniuersi terra hꝫ h̄ ꝙ magis ꝑficit quanto magis mouet ad cētrū ⁊ ignis quāto magis mouet ad celū. cū ꝙ dꝛ ꝙ suꝑficies aque ē loc⁹ ꝯseruatiuus terre ītelligit ꝙ est īmediatū ꝙ causat ī terrā q̄litatē celestē circa quā ꝯseruat in eē: ⁊ est aq̄ tale mediuꝫ qd̄ si ignis circuiret terrā celū nō posset eo mediāte ꝯseruare terrā. virt⁹ eni que dat a celo terre mediāte aq̄ reqrit nō solū agens celū: sed h̄ mediū īmediatū terre. s. aq̄: ⁊ iō aq̄ est loc⁹ nālis terre. ⁊ qꝛ quāto magis elōgat terra ab aq̄ tāto magꝭ recipit hec perfectio in terrā. ē locus terre ad quē mouet cētrū vt magis terra ꝑficiat: exēplū de ferro fugiēte a magnete. fugit eni qꝛ quāto plus fugit tāto ꝑficit vsqꝫ ad certū spatiū. ⁊ ex hoc appet ꝙ aliqd̄ patiēs magis distās magꝭ trāsmutat ab agēte. ⁊ appet: qꝛ velocius mouent grauia qn̄ magis appropinquāt īferi⁹. nō eni est nisi ꝑꝑ istā cām. s. qꝛ magis ꝑficiunt ⁊ nō est tota cā maior ipulsio aeris vt al's diximus. ⁋ Ex qbus appet sol'o ad qōnē cū q̄rit vbi sit formale loci terre. dōm ꝙ nō est in cētro sꝫ in terra. solue ⁊ cōseqt istud est tāta distātia ⁊ dico hoc: qꝛ si tota terra eēt in celo ꝑtes terre nō mouerent ad illam: īmo deorsuꝫ vt dicit Arist. 4. celi. ⁊ Cōmētator. zz. cōmēto. hic cōsidera multa contraria cessant.

Dubᵐ 3ᵐ ⁋ Dubitat aūt qūo terra faciat ad retētionē ⁊ fixionē: dꝛ qꝛ nō appetit moueri a medio: siccut appetit siccū hoc puta igneū: ⁊ ideo siccum terre retinet elemēta alia in mixtiōe: ⁊ ꝑꝑ hoc in mixtis abūdat terra. ⁊ cū dꝛ ꝙ est pulueriꝫabile dicit ꝙ per admixtionē aque cū ipso fit cōtinuū: ⁊ ideo terra ab aqua recipit cōtinuationem: sed aqua ꝯ terra recipit fixionē. Tu tamē cōsidera ꝙ continuitas terre ab aq̄ est extrinseca. terra eni cōtinuitatē hꝫ intrinsecā seipsa sine sua quātitate. dꝛ ēt ꝙ dixit figuras ⁊ formas ꝑꝑ formas aīatoꝝ ⁊ inaīatoꝝ: vel ꝓpter artificiales ⁊ nāles.

⁋ **Aqua aūt est corpus simplex cui⁹ nālis locus est: vt sit circūdans terrā: ⁊ circūdata ab aere cū in suis sitib⁹ nālib⁹ ꝑmāserit. Et hec qdē est ei⁹ grauitas cōparatiua: que**

na:q̃ frida ē ⁊ hũida.s.ei⁹ nã tal' existit:ꝙ si dimissa fuerit sic est:neq; vlla cã extrīseca ei ↄ̃ria fuerit: apparebit ex ea friditas sensibil' ⁊ dispõ q̃ est humiditas.

¶ Hic notificat aquã ⁊ postq̃ dixit genus dicit pmũ locũ ei⁹:⁊ ꝓbat scd̃o qualitatē eius.tertio vtilitates q̃s facit in mixtione.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat' si aq̃ circũdat terrã nullus eēt locus habitabilis. Jn hoc est opio Cãpani dicētis ꝙ aq̃ nõ est cõcentrica terre.q̃uo eiz totã terrã coopiret.nã pone ꝙ vna ps aq̃ deprimat':tunc ab alia pte eleuabit' versus celũ.⁊ sic ergo descēdet ⁊ replebit locuz q̃uo tu dicis discooptũ:opz igit' ꝙ aqua sit excētrica terre:⁊ ideo ps eius.s.terra remanet discoopta. Ant.dicit ↄ̃:q² Auer.ponit.12.meta.45.cõmēto ꝙ toti⁹ mũdi est vnũ centrũ:⁊ iõ grauia ad locũ vnũ mouent'.⁊ alia argumēta adducit de qb⁹ nõ curam⁹. Alia est opi.cõis ꝙ ex diuina ꝓuidētia ꝑꝑ vitã aĩaliũ respirãtiuz terra est discooperta que nãliter deberet eē coopta aqua. Cõciliator vo dĩa 13ª dicit.ꝙ h̃ est ꝑꝑ tres causas.Una ꝑꝑ q̃sdam stellas in quibusdã imagĩb⁹ celi stãtes in septētrione ēt cõpescũt mare occeanũ vt nõ cooperiat terrã.⁊ dicit hic Guil'.ꝙ nõ est ĩcõueniēs ex nã celesti sit aliqd hic ĩferius qđ nõ est de nã eius in qua reperit' sicut fluxus ⁊ refluxus maris nõ est de nã aque:q² oĩs aq̃ haberet:sed est de nã lune faciētis fluere in aere.i.aq̃ maris. Secũda cã est porosa siue cauernosa:vt Arist.ꝓblema.23.ꝓblemate.cũ assignat cãm:quare est ꝙ serenitate existēte in mari:q² nõ existente procella naues q̃nq; deglutiũtur ⁊ pereunt:⁊ vna causa est terre cauernositas ex inclusione:ergo aqua in cauernositate terre pars terre discooperitur. Tertia causa est:q² dicit Cõciliator ꝙ terra eleuata est in septētriõe:⁊ oñdit hic ex Ar.2º metheoro.q̃ vult ꝙ mare illius ꝑtis ex hoc fluit ꝑ reliq̃ maria.

¶ Et ipsa qdē est eius gñatio in creatione sua q̃ reddit eã aptã ad spargēdũ ⁊ extēdendũ ꝓ q̃libet re q̃uis sit pauca.Et recipit oēz figurã que ē:ꝫ nõ retinet.Cuius eē in gñatis iuuamētũ ꝑstat ad figurãdas formas: q̃s in suis diuisiõib⁹ aliq̃ figurare volũt ⁊ ad figurandũ ⁊ ad lineãdũ ⁊ tēperãdũ. Humidum eniz lz cito formas figurales amittat:cito tñ eas recipit sicut siccuz:lz eas duriter suscipiat:duriter tñ retinet eas. Cũq; humidũ ⁊ siccum se adinuicem tēperauerint:adipiscet' siccũ ab humido vt cito suscipiat tēsionez ⁊ facile figurare possit ⁊ acquiret humiduz a sicco:vt retineat firmiter qđ in eo accidit ex certificatiõe ⁊ equatione.Et ꝓpter humidum ꝓhibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccum prohibetur humiduz a sua fluxibilitate.

¶ Special'r ostēdit quid cõsequit' aque per humiditatē.notũ eniz est ꝙ per frigiditatē infrigdat ⁊ dicit ꝙ ipsa gñatio eius.s.humiditas in creatiõe sue.s.aque est que reddit.i.aqua ꝑ hũiditatē hz aptitudinē sparsionis ⁊ extēsionis pro qualibet re:q̃uis sit pauca.s.res spargēs ⁊ extēdēs.q.d.debile agēs spargit aquã ⁊ extendit.Dicit aũt eius gñatio.q² Aui.cũ imaginat⁹ est qualitatē ĩ sb̃to ꝙ subiectũ ex natura ꝓcedit ante vidit ꝙ qualitates nõ proprie creant':sed sub̃ta que ex nihilo facta sunt ⁊ accidētia facta sũt in subiectis.(Cuius eē.) ¶ Considera hic ꝙ aqua ꝑꝑ sui humiditatem plura facit iuuamēta in mixtione q̃ per frigiditatē.friditate enĩ tēperat calidũ:sed humiditate facit aptitudinē receptiõis formarum nãlium ⁊ figurarum artificialium ⁊ nãlium:⁊ ideo referens ad artificialia dixit figurãdas quas ⁊c̃.vel totuz qđ dixit refert' ad artificiales formas.⁊ tũc si ergo de nãlib⁹ cũ dicit ad figurãdũ ⁊ lineãdũ ⁊c̃.⁊ tēperãdũ.s.terreũ ⁊ siccũ.hũidũ enĩ ⁊c̃.Et cõsidera ꝙ ista fac̃ aqua ꝑ hũidũ mãle corpulētũ dcm̃ ꝙ est aptũ teneri ⁊ ĩbibitũ terreo sicco ⁊ nõ erit ex̃ sic hũidũ fac̃ aereũ.(Cũq;.) q² humidũ ꝓprio termino.i.seipso nõ bñ est terminabile: sed termino alieno:q² termino sicci ⁊ siccũ suo termĩo ē bñ terminabile ⁊ nõ bñ alieno:q² nõ est alij cõfigurabile:iõ siccũ largit' hũido ⁊ humidũ sicco.ƀm ꝙ Aui.dicit.ex certificatiõe ãt ⁊c̃.intelligit forme inductionē ēt de cõfuso facit certũ ⁊ determinatũ ad vnũ:⁊ ideo vocat' certificatio ⁊ eq̃tio:⁊ ē vocabulũ quo Aui.vtit' in pª phi.

¶ Aer autez est corpus simplex cuius naturalis locus est:vt sit super aquam ⁊ sub igne.hec etiam est eius leuitas comparatiua. Jpsius enĩ natura calida est ⁊ humida ƀm regulam quaz diximus.Cuius quidem eē in generatis iuuat vt rarificentur ⁊ alleuientur ⁊ subtilientur:⁊ ad superiora eleuentur.

¶ Considerãdum notificat aerem sicut alia elementa per sui locũ. Scd̃o per sui qualitates(ƀm regulã quã diximus:)q² si dimittatur ⁊ nullatenus euz res alia impediat erit calidus ⁊ humidus: cum hoc tamē potest tēperare calidũ cordis nostri:q² in eo ē calor qui est in igne quo excedit aerez in caliditate. Tertio ponit vtilitatem aeris in mixtione:q² rarificat porosando mixtũ subtiliatur per sui sb̃am subtilem:alleuiat q² leuitatem dat cũ sit leuis comparatiue.leuitatem autē sequitur ascendere superius.

¶ Jgnis vo est corpus simplex cuius naturalis locus super omnes elementarias existit partes qui est concaua celi superficies:ipse nãq; ad celuz peruenit.Et hec quidem est eius leuitas absoluta:cuius natura calida est ⁊ sicca:⁊ eius esse in generatis prestat iuuamentum vt maturet ⁊ subtiliet ⁊ permisceat:⁊ vt eius penetratione currat per ea sub̃a aerea:⁊ vt duoꝝ elemētoruz grauiũ frigidoꝝ purã frigiditatē frangat:⁊ vt de elemētaria ꝓprietate ad complexionalitatē redeant.

Dub^m 5^m ¶ Dubitat' si locus nãlis ignis est cõcaua celi superficies q̃r nõ lucet. Dõm vt dicit Auic.in 5º primi canticoꝝ cõmēto.15:ignis q̃ est hic differt ab igne qui est in cõcauo celi:q² iste ignis est causa corruptionis:⁊ nõ est causa gñationis:sed ille ignis est cã essentie mixtoꝝ ⁊ gñationis eoꝝ:vñ statim post ꝙ de ꝓprietate huius.s.ignis elemēta veniunt ad cõplexionalitatem.Scd̃o.q² iste ignis hz calorē.s.luciduz siue lucē:q² caliditas hec.s.huius ignis hic existentis est in mã terrestri dispersa nõ rara.vnde videmus ꝙ hic ignis q̃ est flãma nõ est diaphanus.ignis autē superior ꝑꝑ eius vltimam sui raritatem nõ comburit.Et signũ in hoc est:q² aquauita que fit de vino cõuersa in flãmam stans in manu non comburit manum sicut facit flãma aliarum rerũ:⁊ non videt' esse nisi ꝓpter raritatem suam.cũ ergo ignis superior extendat' valde in raritate non calefaciet:⁊ tũc est speculandũ q̃uo agit in mixtione:⁊ q̃uo fit ex eo nouum mixtũ qđ non spectat hic dicere.

Dubiũ 6^m ¶ (Cuius nã.) Dubitat' quare nõ dixit ƀm regulã quã diximus.dicunt q² ille ignis nõ potest alterari vt existens in natura calidus fiat frigidus:⁊ sine dubio non sic accidit deceptio in qualitatibus ignis:sicut aliorum elementorum.

Dub^m 7^m ¶ Sz tunc est dubiũ.Si ignis non fit frigidus q̃uo corrũpit' ab aq̃. Jtē q̃uo scimus nos de suo calore si ille ignis ꝑꝑ sui raritatē non calefacit.Et iõ dicũt alij ꝙ de qualitate supioris ignis exñtis puri nõ possemus iudicare per tactũ.⁊ ideo Aui.nõ dixit de h̃ ƀm regulã ⁊c̃.sed arguimus qđdã corpus eē calidũ ⁊ siccũ ꝑꝑ sufficiētē diuisionē illius:ꝫ ignis caliditas nunq̃ repñtat' tactui nisi q̃n coniũgit' el'ntis depssorib⁹:⁊ iõ ignis qui ĩciperet fieri terra vel aq̃ appareret calidus:⁊ in sui simplicitate nõ sentiret' calidus:⁊ ꝫ hoc primũ oĩum calidoꝝ sensibilium est calidũ non sensibile:⁊ ista dicunt' hic.(Et eius eē.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ Antonius hoc mõ imaginat' ignem facere has opõnes.Naz ex igne ⁊ alijs el'ntis fit qđdã mixtum ĩperfectum qđ est qđdam corpus vaporosum in quo est plus de igne q̃ de aliquo el'nto:⁊ nos tenemus hoc corpus vaporosum habere virtutē a calore celi ⁊ stellaꝝ:⁊ hoc est qđ generat vnũqđq; mixtum. Nos autē dicamus ꝙ q̃cqd sit:agēs ĩmediatum est in gñatione mixtoꝝ inaĩatoꝝ quale est agens in generatione aĩatoꝝ:⁊ semen facit virtute caloris ignei hos effect⁹.maturat.i.digerit.mixtũ enĩ per digõnē fit cũ fiet perficiēdũ humidũ a calido.subtiliat.pz.ꝑmiscet humidũ cũ sicco q² sic digeret:⁊ q² ignis est subtilior aere ꝓfundat' magis ⁊ sepat ꝑtes grossoꝝ elementoꝝ ⁊ facit aeri viã:⁊ iõ dicit currat ⁊c̃.ad cõpl'onē redeant.elemēta enim nõ mutarent nec facerēt cõplexionē nisi miscerentur ⁊ ad hanc mixtionē facit ignis:vnde q̃uis ignis sit mã mixti:tñ cum hoc est motiuus ⁊ cõmixtiuus:⁊ vltra hoc est instr̃m caloris celestis ⁊ virtute illius agit actiões diuersas ⁊ terminatas.pōt igitur intelligi de elemētis.i.ignis qui est elemētũ fac̃ venire el'nta ad cõpl'onē:tñ vt dixim⁹ nõ facit ĩquãtũ ignis.alio mõ ly de.dicit enĩ a quo.i.el'nta recedũt ab eē el'ntari ⁊ miscentur.

¶ Duo aũt grauia plus iuuãt ad mēbroꝝ generationē ⁊ eorum quietem.Et duo leuia plus iuuant ad generationem spirituũ ⁊ motionem eoꝝ ⁊ ad mouēda mēbra:lz motor nõ sit nisi aĩa.hec sunt elementa.

¶ Cõparãt el'nta grauia ⁊ leuia:⁊ q² in mēbris abũdat terra ⁊ aq̃: quãtum inde mēbra sunt corpora grauia ⁊ corpulēta appz ꝙ ter-

ra ⁊ aqua faciūt ad mēbroꝝ gñationē: ⁊ q̄ cuȝ hec mēbra nō sunt sic mobilia vt spūs: imo respectu eoꝝ quiescentia respectu aeris ⁊ ignis faciunt ad quietē membroꝝ ⁊ spūs aliter se hñt vt appet: ideo duo leuia plus faciunt ad spirituū gñationem ⁊ motionez in se ⁊ motū mēbroꝝ: lȝ mouens. s. principale nō sit nisi anima.

Dub^m 8^m

¶ Circa p̄dicta in caplo oēs dubitant. p̄mo vtrū grauitas terre sit absoluta. Videt̄ ꝙ nō. q̄ reperit̄ res grauioꝛ terra sicut plūbū: sic ponit Auer. in trac. de tyriaca. ⁊ simili argu. pbat̄ ꝙ friditas aq̄ nō sit absolute friditas. i. intēsioꝛ que sit: q̄ reperit̄ mixtū qd̄ magis infrigidat q̄ aqua sicut psiliū opiū ⁊ glacies: ⁊ sic pbo de igne qd̄ nō sit calidius: q̄ ferruȝ ignitum comburit ⁊ calefacit plus q̄ ignis elemētū. ¶ Amplius si iste qualitates essent prime ⁊ absolute ī aliquo elnto: sicut grauitas in terra: ⁊ siccitas ⁊ leuitas ī igne ⁊ caliditas: seqtur ꝙ qbuscūq̄ reperient̄ iste qualitates in minori gradu reperirent̄ per participationeȝ eius nāe qd̄ est in gradu perfectioꝛi: sicut dicimus ꝙ oīa calida sunt cal'a pticipatione primi cal'i. Dicūt ꝙ grauitas terre ē absoluta. i. p̄a ⁊ maioꝛ q̄ sit. rō q̄ simpl'r tēdit ad dorsuȝ. s. ad cētrū: ēt oīa sūt g̃uia pticipatiōe terre.

¶ Ad arg. de plūbo dicūt ꝙ plūbū est grauius terra: q̄ hȝ plures partes terre q̄ terra sub eadē mēsura: in plūbo nō oēs ptes sunt terra: q̄ sunt ibi alia elnta: sed sub mensura terre date oēs ptes existentes sunt terra: q̄ nō sunt ibi alia elnta: tñ partes terre in plūbo sunt magis dense. sed hoc videt̄ mirabile ꝙ terra sit dēsioꝛ aliquid nō existēs terra: sicut ꝙ aliqd sit rarius q̄ ignis. Auer. āt in trac. de tyriaca dicit. ꝙ in cōposito potest reperiri maioꝛ virtus q̄ sit in singulari cōponente sicut maioꝛ grauitas in plūbo q̄ sit in terra: sicut maioꝛ virtus in tyriaca q̄ ī simplici ex quo fit: ⁊ tunc est dicere ꝙ grauitas terre non dicit̄ prima grauitas: nisi q̄ est principiuȝ aliȷs: ⁊ sic est prima in virtute nō in forma a qua pueniat maioꝛ effectus grauitationis. i. descēsionis. ¶ Ad 2^m argumentū dicēduȝ ꝙ ignis est absolute ⁊ sūme calidioꝛ ⁊ aqua summe frida. s. in virtute ⁊ primitate sicut dicimus de grauitate. ⁊ rō est: q̄ iste qualitates primo reperiunt̄ in aliquo: sed hoc non pōt dari nisi ꝙ aliqd̄ elementū de corpoꝛibus generabilib⁹ ⁊ corruptibilibus. ¶ Ad argumētū de glacie ⁊ psilio dicūt ꝙ ista stant sil': hoc est calidius isto vel frigidius isto: ⁊ tamē minus calefacit vel minus infrigidat. Glacies enī plus īfrigidat q̄ aqua ⁊ sil'r psiliuȝ: nō q̄ sit plus frigida: sed pp densitatē materie que facit ad actiōeȝ: ⁊ sil'r de igne. ⁊ ideo videmus celū per partē densaȝ plus calefacere vt per solē: sil'r glacies ⁊ psilium plus adheret ⁊ plus applicat̄ mēbro q̄ aqua: que statim elabit̄ a mēbro: ergo plus aget glacies ⁊ psiliū infrigidādo q̄ facit aqua. ⁊ hāc cām dat Isaac in libro elemētoꝝ. penultimo cap. ¶ Ad 3^m argumētū. qdā dixerūt ꝙ grauitas aque que est mioꝛ q̄ grauitas terre: ⁊ sil'r oīs qualitas remissa in elemēto ⁊ parata ad qualitatē intēsaȝ differt ab illa specie: vnde apud istos calidū aeris ⁊ calidū ignis differunt spē: ⁊ sic de aliȷs. ⁊ addūt ꝙ q̄uis specie differāt: habēt enī ordinē dependentie: q̄ caloꝛ aeris nō esset nisi ignis eēt caloꝛ: sicut etiaȝ dicim⁹ ꝙ non esset coloꝛ nisi essent primo qualitates: ⁊ dī hoc via exempli. Aliȷ dicūt ꝙ caliditas ignis ⁊ caliditas aeris differāt s̄m mag' et minus. Et cū dī tūc aer esset calidus virtute ignis. ¶ Rñdēt ꝙ verum est virtute. i. caliditate que ītrinsece reperit̄ in igne. ꝙ tamē aliqua ps ignis vel sbalis foꝛme ignis reperiat̄ in aere: hoc nō est veꝝ. ⁊ eodem mō dicūt eē de grauitate aque que est mioꝛ grauitate terre: tñ est facta per pticipationē terre remittēte alio elemēto terre grauitatē in aqua: q̄ tūc aqua eēt facta ex duob⁹ elemētis. ⁊ vī ꝙ hoc sensit Cōmēta. 4° celi ⁊ mūdi cōmē. 26. Antonius aūt hoc ītellexit cum dixit. grauitas aque est cōparatiue nō per admixtionē contrarioꝝ: sed cōparatiue: q̄ aqua est grauioꝛ aere respectu ignis. possumus idē ītelligere cōparatiue. s. ad p̄mā q̄litatē: ⁊ sic ītelligēdū de oī q̄litate mioꝛi ī elnto cōpata ad ma.

Dub^m 9^m

¶ Dubitat̄. vtrū aer sit grauis vel leuis ī sua sphera. Vr̄ ꝙ grauis per Arist. pble. 21. 17. pble. vbi dicit. aer nil facit leuis. habȝ enim grauitatē aer in aere: ⁊ ideo vult ꝙ pasta que fit ex faria ⁊ aq̄ sit leuioꝛ q̄ qd̄libet illoꝝ non pp aeris inclusionē: q̄ ex hoc eēt grauioꝛ: sed est pp exclusionē qua pertinet aque in motu cōmixtōis. ¶ Itē 4° celi ⁊ mūdi idem vult Aristo. ⁊ Cōmē. tex. ⁊ cō. 30. ⁊ dat signum: q̄ plūbeolum ligni velocius descēdit in aere q̄ plūbeolū plumbi: nō autē in aqua. ¶ In 2rium Aui. cū dicit vt alleuiet̄ ⁊c. ⁊ Arist. pblematū. 25. 12. pble. vbi dicit. Aer sursum fert̄. signuȝ inflati vtres: q̄ sursum ferūt. vī ꝙ nō hȝ aliquā istaꝝ tñ: q̄ aer cū grauib⁹ est grauis ⁊ cum leuibus leuis: vt. 3. celi ⁊ mūdi cōmē. 28. Cōius dī ꝙ aer in sua sphera hȝ grauitatē: ⁊ hoc declarat dictuȝ de plumbeolo: ⁊ q̄ aer facilis facilius mouet̄ ad locuȝ aq̄ q̄ ad locum ignis: vt. 4. celi ⁊ mūdi cōmē. 39. hic que declarat̄: q̄ inflati vtres plus pōderant. ēt vox de sursuȝ in deoꝛsuȝ plus audit̄ q̄ in deoꝛsuȝ in sursuȝ: ⁊ hoc pp grauitatē aeris moti in voce: vt intelligit̄ ab Aristo. pble. 11. 45. pble. ¶ Ad Auic. dōm ꝙ intelligit alleuiatur respectu aque. ¶ Ad argu. dōm s̄m quosdā ꝙ nō loqtur pprie: sed alioꝝ sniā: vel dōm ꝙ dixit illd̄ s̄m ꝙ apparuit: tñ aliud est veritas. ¶ Ad aliud dōm vt dixit Cōmētatoꝛ 3° celi ⁊ mūdi. cōmēto. 28. Grauitas aūt ⁊ leuitas quas hȝ. s. aer in suis locis nō est nisi velocitas mot⁹ ad īferius ad supi⁹ ab eo ꝙ facit violētiam.

Dub^m 10^m

¶ Dubitat̄ an aqua sit humidioꝛ aere. Vr̄ ꝙ sic humiditate grossa coꝛpulenta. aer aūt est humidioꝛ humiditate subtili substātiali.

Dub^m 11^m

¶ Dubitant etiā an terra sit frigidioꝛ aqua ⁊ dicunt ꝙ frigiditate per priuationē caloꝛis celestis terra est frigidioꝛ. sed positiua frigiditate aq̄ est frigidioꝛ. ⁊ multa alia scribūt que omittimus.

¶ Doctrine tertie de complexionibus. Cap. p^m.

Complexio est qualitas que ex actiōe adinuicem ⁊ passione contrariarum qualitatuȝ in elementis inuētarum puenit: quoꝝ partes ad tantā paruitateȝ redacte sunt: vt cuiusq̄ eaꝝ plurimū 2tigat: plim alterius.

¶ Post distōnem de elemētis dicit de cōpl'onibus: q̄ fit ex qualitatib⁹ elntoꝝ. Et p̄ de cōpl'one determinat in abstracto mag' siue absolute siue in gñali. Scd̄o magis in 2creto siue 2hēdo siue magis spāli. scd̄a ibi (Dico ꝙ deus.) In fine aūt cap. de etatib⁹ excusat se: ⁊ pōt dici pars tertia. Pria in duas. p̄ ponit diffi. cōpl'onis. scd̄o ponit diuisionē. ⁊ in fine capl'i cōcludit siue ponit finē: 2ª ibi. (Et illud est.) Prima in duas. p̄ ponit diffi. scd̄o decl'at. scd̄a ibi. (Cū enī.) ¶ Cōsiderandū ꝙ cōpl'o nō est vere mixtio: sed cōpositio vere est mixtio: q̄ mixtio est coꝛpoꝝ: sed cōpl'o est qualitas ⁊ illamet res que dī cōpl'o: q̄ foꝛma ex qualitate facta dī caloꝛ naturalis inquātū vincit ibi caliditas: ⁊ ideo in libello de rigoꝛe ca. 6. dicit Gal'. ꝙ ex calido ⁊ frido sicco ⁊ humido est mixtio caloꝛis nālis: ⁊ hec eadē cōpl'o in certa mensura est sanitas in cōpl'one. ¶ Cōsiderādū 2° ex actione ⁊c. q̄ ex transmutatione qualitatuȝ fit cōpl'o sicut ex transmutatione in sūba elntoꝝ fit substantialis foꝛma. ¶ Cōsiderandū 3° quoꝝ partes: q̄ per diuisionē ad partes paruas actio ⁊ passio melius fit cū agēs magis intrinsece attigat passum. ¶ Cōsiderandū 4° plurimū vel minimū: dixit ergo plurimū: q̄ nō qd̄libet minimū foꝛmale cuiuslibet elnti pōt tāgere vel tangi a quolibet minimo foꝛmali alterius elnti. rō est q̄ elntum aliqd̄ vt terra ⁊ aqua est in maioꝛi quātitate molis q̄ ignis in generatione mixtoꝝ: ⁊ ideo ad plura minima diuidit̄ terra ⁊ aq̄ q̄ ignis: ergo nō qd̄libet minimū tāgit ⁊ tāgit̄: sed plurimū q̄ plurima minima. saluat̄ aūt l'ra que dicit minimū: q̄ 2tactu virtuali q extēdit̄ p actionē in cōtactu qd̄cūq̄ minimū vnius elnti tam foꝛmale q̄ māle ab alio tangat̄. i. trāsmutet̄. vnum enī minimuȝ foꝛmale ignis positum iuxta duo foꝛmalia aque potest dici ꝙ tanguntur illa inquantum agit super illa tota.

Dub^m p^m

¶ Hic essent dubitationes derelicte a ph̄o. Prima an māe q̄ erāt sub foꝛmis elntoꝝ cū sunt foꝛma mixti iuxta ponant̄: ita ꝙ homo possit imaginari a pūcto huius mixti ad istū sit mā que fuit sb̄ foꝛma aque: ⁊ sic sub foꝛma ignis: ⁊ ab isto pūcto imaginato ad istuȝ sit materia que fuit sub foꝛma aque ⁊ sic de aliȷs. Ego enim credo ꝙ sic: ⁊ in hoc. s. pp hoc saluo difformitatem omnis mixti.

Dub^m 2^m

¶ Scd̄a dubitatio est: qd est illud exquo ille qualitates vniunt̄ in foꝛmā vnā cōpl'onalē. Cā aūt dubitationis est: naȝ calidū ⁊ friduȝ elntoꝝ sunt sicut mā cōpl'onis mixti: ⁊ cōpl'o mixti est aliqua res que nō est aliqd illoꝝ. Per istā dubitationē dicūt qdā ꝙ nūq̄ fieret vna cōpl'o nisi daret̄ agens ab extra: cuius virtute actiua vna sit illa vna cōpl'o ex qualitatib⁹ pluribus. Cā aūt alia dubitandi in hoc est. nā si calidū aeris ⁊ ignis est vni⁹ spēi: ⁊ sic de aliȷs est q̄rēdū: quare ex concursu q̄tuoꝛ elntoꝝ resultat cōpl'o vna ⁊ actione ignis in aquā nō resultat vna cōpl'o īter caliduȝ ⁊ fridū. cū aūt aq̄ fit ignis in tota trāsmutatiōe trāsit p oēȝ ptē caliditatis ⁊ friditatis: ⁊ p totā latitudinē istaꝝ qualitatū: ⁊ p 2ñs trāsit p taleȝ friditatē qualis ē friditas terre: ⁊ p talē cal'itatē q̄lis ē cal'itas aeris: g̃ deberet posse fieri in aqua cōpl'o īter calidū ⁊ fridū talis qualis est cōpl'o mixti alicui⁹. ⁊ si subtil'r consideras poteris pbare ꝙ in ipsa aqua solo igne agēte poterit fieri talis siccitas qualis ē aliq̄ pars siccitat̄. s. qualitatis sicce que est in terra: ⁊ aliqua ps humiditatis īuenit̄ in hac trāsmutatiōe que est talis qualis est aliq̄ ps humiditatis repte in aere: g̃ in tota cōpl'o mixti fieri pōt: ⁊ q̄ cōplexio p̄parat ad foꝛmā ex aqua ⁊ igne poterit fieri veꝝ mixtuȝ. ⁊ qui tȝ ꝙ qualitates differāt ī pe. s. calidū ignis ⁊ calidū aeris leuiter soluit rōnē. q aūt tȝ ꝙ differūt s̄ȝ magis ⁊ min⁹ difficulter soluit. dicet tñ ꝙ lȝ sit māle cōpl'onis. s. qualitates: tñ nō est agens. s. mixtū qd̄ dat foꝛmā ⁊ vniat illas qualitates: ⁊ tunc dī 2: pone ꝙ qd̄dā mixtū tāgat ab vna pte totā istā aquā ignis trāsmutat: ⁊ pone ꝙ nihil agat in aqua vsq̄ ad tp̄s vel istās in quo aqua hȝ pro-

portionē

portionē ꝑtiū istaꝝ qualitatū que pñt vniri in aliā formā isti⁹ mixti: ⁊ tūc agēs agat: ergo fiet mixtum: dimitto alijs.

Dub^m 3^m ¶ Dubitat̄ cōiter pro medicis vtrū cōplō sit sbā. Gal. enī in lib. 1. de vtilitate ꝑtiū. 9. ca. ⁊ ꝑ de iuuamētis mēbroꝝ. 2. cap. ⁊ in lib. de secretis ca. 1. ponit cōplonē eē sbāz mēbroꝝ cōsiliuz. ⁊ Haly. trac. 2. cōmē. 8. dicit. ꝙ cōplexio est sba virtutis. ¶ In ꝯriū Auic. dz q̄sdā dixisse ꝙ cōplexio cōparata mēbro est pn^m actionis ⁊ est accidens ⁊ cōparata opationi est sba. sed isti ignorāt ꝙ illi ⁊ vni accidens nō est alterius sba: vt. 5. physi. 10. cōmēto. ⁊. 8. meta. cōmē. 5. ¶ Dōm igit̄ ꝙ cōplexio ē accñs: qꝛ fit ex accñtib⁹. Sed Gal. vocauit cōplonē sbāz īpropꝛie sic dicimus de reb⁹ multum ītēsis ⁊ appropꝛiatis alicui ꝙ sūt de sba illi⁹ rei. cōplō aūt est res a qua pendēt nr̄e opōnes: vñ oīum mēbroꝝ opōnes ad cōplonē reducūtur sicut ad pꝛincipale instr̄m virtutis vel aīe. Gal. in ꝑdictis locis intellexit ⁊ in septimo tera. 3. cap. ⁊ ꝑmo de accñti ⁊ morbo. ca. 1.

¶ Cū enī adiuicē agūt ⁊ patiunt̄ suis virtutib⁹: accidit in eaꝝ sūma qualitas in toto eaꝝ silis que est cōplō.

¶ Dicit Bartholomeus ꝙ Aui. ponit hic vnam aliā diffōnē complexionis que sumit̄ ab ipsa essentia cōplexionis. Et dicit ꝙ complexio est qualitas silis in toto mixto. diffi. autē quā pꝛimo dedit de cōplone sumit̄ a mō ꝓuētus cōplonis. cā aūt qua dic̄ ꝙ hic ponit diffōnē ⁊ nō declatiōnē est: qꝛ tūc Auic. ꝯdiceret sibi: qꝛ supra dixit ꝙ medicus nō dz declare sua pn^a. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ Aui. declarat diffōnē: nō tñ vtit̄ vijs ꝓbatiuis sed narratiuis: ⁊ talis declaratio pncipioꝝ pōt dari in sciā. pꝛiō declat qd ꝓuenit de actōe ⁊ passiōe qualitatū elntoꝝ: qꝛ plm tāgit plurimum. scdō declat ꝙ dixit ex actiōe qualitatū elntis inuētaꝝ. 2ª ibi. (Et qm̄.) ¶ Dicit ꝑ Cū eniz ⁊c. ita ꝙ ad minima se tāgūt accidit in eaꝝ sūma. i. cū assumant̄ ⁊ vniunt̄ accidit qualitas que est cōplō. ¶ Cōsiderandum (in toto eaꝝ) duplr̄ exponit̄. Pꝛimo accidit qualitas ī toto. s. subiecto eaꝝ. s. qualitatū silis: qꝛ nō dat̄ pars materie que pꝛi⁹ eēt sb forma elemēti in qua nō sit ista cōplexio: ꝗ ipsa est in toto sbto similis. Scdō mō accidit qualitas in toto. s. sbto silis eaꝝ. i. ꝯm silitudinē eaꝝ qualitatū in proportione: qꝛ sicut qualitas excedit: ita ꝯm illam denoīatur cōplexio: ⁊ dr̄ cōplexio calida vel frida ⁊c.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat Dynus ⁊ alij vtrū in mixto actu ꝯstituto elemēta agāt ⁊ patiant̄: ⁊ est dicere vtrū mixtū corrūpit̄ ab intrīseco. Uī ꝙ sic. qꝛ in mixto est ꝯrietas inter calidū ⁊ fridū cū iste equalitates nō sint corrupte: ⁊ silr̄ inter siccū ⁊ humidū ꝓbant ꝙ in mixto aīato ab ītrinseco fit corruptio: qꝛ ibi ꝯrietas nutrimenti ad nutritum. ¶ In ꝯriuz qꝛ corruptio que debet̄ mixto ꝯm ꝙ mixtū est putrefactio: vt Aristo. 4. metheoroꝝ. tex. cōmen. 6. sed illa nō fit ab intra: imo ab extrīseco calido. s. ꝯtinētis vt ibidē sumit̄. ꝗ ⁊c. ¶ Itē simile nō agit in sile: sed ꝑtes mixti sunt similes. vñ Auic. Accidit qualitas silis. ¶ Narrat Dynus quosdā dixisse ꝙ ab extrinseco ī mixto īaīato nulla fit actio: ⁊ ꝑ ꝯñs nec corruptio: lz tñ cōiter ꝓbet de oī mixto. Rō qꝛ in oī actiōe tale est agēs in actu quale ē patiēs in potētia: sz in mixto nō est dare ꝑtē vnā que sit actu: ⁊ aliā que sit in potētia: qꝛ oēs sunt sub vna forma. ¶ Ampli⁹ vbi nō est cōtrarietas ibi nō est actio: sed in mixto nō est ꝯrietas: qꝛ ꝯria sūt reducta ad formā vnā: dicūt tñ ꝙ in mixto aīato ꝑ accñs cōuenit corruptio ab intrīseco. s. ex repassione mēbri a nutrimento: lz ꝯm veritatē nutrimētū fit qd extrinsecū qd nō est aīatū. ¶ Cōtra hoc dicit Dynus. Pꝛius est actio calidi ⁊ humidi ad ꝯsumptionē ꝙ sit actio in nutrimētū. ¶ Dicit ergo Dynus ⁊ Antoni⁹ ꝙ in mixto ab intrinseco fit actio ⁊ passio ⁊ corruptio ipsi⁹ mixti virtute qualitatis elntoꝝ. Rō est: qꝛ in oī mixto sūt duo pꝛīcipia: quoꝝ vnūqdqꝫ est corpus. s. illud qd vocat̄ humidū tale est corp⁹ factuz ex q̄tuor elntis: ⁊ illud qd vocat̄ calidū est corpus factū ex quatuor elntj: ⁊ ex eis duob⁹ cōstituit̄ oē mixtū ītrinsece: vt dcm̄ est supra ⁊ dicet̄ in qōne de actiōe calidi in humidū: ergo calidū aget in humiduz. ¶ Ad rōnes ī ꝯriū. Ad pꝛimā ꝯcedo maiorē: ⁊ cū dz ꝙ putrefactio nō fit ab intrīseco: īmo ab extrinseco calō. s. ꝯtinētis: dōm ꝙ putrefactio ꝯm qd fit ab extrīseco vt dicūt ⁊ ꝯm qd ab ītrinseco. nā calidū intrīsecū mixti ꝯm ꝙ determinatū vel ꝓportionatū tz humidū ⁊ gubernat illud: ⁊ est qd nāle ⁊ intrīsecū nobis. ꝯm āt ꝙ calidū absolute resoluit ⁊ separat humiduz a sicco: ⁊ vt sic dr̄ qd extrinsecū. istuz aūt calorē intrinsecū distēperat caliditas aeris ꝯtinēs: ⁊ ipse calor distēperat⁹ agit in humidū putrefaciēdo. Sz licet querere ab istis viris vtrū circūscripta actione ꝯtinētis mixtum putrefiat ab ītrinseco. videt̄ enī sentire ꝙ nō. ¶ Ad scdām dicunt ꝙ simile oīno nō agit in simile; ⁊ iō cōplexio resultās ex pn^o actiuo ⁊ passiuo sil̄ est vna cōplexio silis ⁊ non agit in se: sed vnū pn^m istius cōplonis. s. calidū agit in aliud. s. in humiduz. ¶ Ad rōnē oppositi dōm ꝙ lz tam corpus humidū ꝙ siccum sit sub vna forma mixti: tñ inter se hñt ꝯrietatē aliquā: ⁊ qui delectat̄ in his modis Dyni ⁊ Antonij legat qōnes Antonij. 4. metheororuz. qꝛ ipse fuit caput ⁊ fundator horum modorum dicendi.

¶ Et qm̄ virtutes pꝛime que sunt in elemētis predictis sunt quatuor: caliditas: frigiditas: humiditas: ⁊ siccitas: tunc manifestum est ꝙ complexiones in corporibus generatis ⁊ corruptis sunt per eas.

¶ Cōsiderandū ꝙ ex hoc Auic. duo hz. Pꝛiō declarationē ei⁹ qd dixit qualitatū in elntis ⁊c. ostēdit enī que sunt iste qualitates: quia sunt q̄tuor virtutes elntoꝝ que dicunt̄ virtutes vt sunt pn^m agendi dicunt̄ qualitates vt sunt forme qualificātes. Scdō hz declarationē eius qd ītellexit ꝙ cōplexio resultat ꝯm silitudinē qualitatū. nam cōplones mixtoꝝ sunt per eas. s. qualitates elntoꝝ. s. ꝑut per mām ⁊ ꝑ eas tāqꝫ per agēs: qꝛ hñt aliquē effectū ad ꝓductionē cōplonis lz necessarium sit agens extra: ergo ꝯm diuersitatem ꝓportionum qualitatū est diuersitas complexionum.

Dubiū 5^m ¶ Dubitant vtrū cōplexio ex mixtione elntoꝝ consurgens sit vna. Uidet̄ ꝙ sic: qꝛ mixti est vna forma subalis mixtionis: ꝗ vna cōplexio. ¶ In ꝯrium qꝛ ibi sunt due ꝯrietates: ergo duplex mediū. ¶ Dōm ꝙ cōplō mixti nō est vere vna ꝑꝑ cām dictaz. nā alia ē cōplexio media īter calidū ⁊ fridū: ⁊ alia īter humidū ⁊ siccū: si eniz extrema sunt diuersoꝝ geneꝝ: mediū enī ⁊ extremū est in eodem gñe: ⁊ ideo mediū coloꝝ est aliud a medio sapoꝝ. ¶ Dōm 2° ꝙ aliquē modū vnitatis hñt. nā cōplō facta ex calido ⁊ frido est sic formale ⁊ perfectio eius que fit ex humido ⁊ sicco. qualitates enim actiue hñt cōem rōnem principij formalioris actiui quo fit actio: passiue hñt rōnē pꝛincipij materialioris quo fit receptio: ⁊ iō constitutū ex duob⁹ pncipijs cōstituit̄ ex vno. s. ex forma vt ex medio inter actiuas qualitates ⁊ ex alio sic ex mā. ⁊ hoc intellexit Auer. 2. colliget cap. 1. qñ loquēs de his qualitatibus dixit ꝙ forme ꝓpꝛie habēt ꝓpꝛias materias: intelligens ꝙ passiue qualitates sint sicut materia actiuis. ⁊ idem scdō colliget in fine.

Dubiū 6^m ¶ Dubitant 2° vtruz oēs quatuor qualitates sint actiue ⁊ passiue. Uī ꝙ sic per Auic. hic. Gal. et in thegni cap. de neutro. ca. vltio. et illo capi. Totius qdē. ⁊ 2° regiminis acutoꝝ ꝑ cōmēto oēs vocat illas actiuas siue effectiuas siue efficiētes. ¶ Amplius oēs adinuicem agūt ⁊ patiunt̄: ergo oēs actiue ⁊ passiue. ¶ In ꝯrium Aui. infra fen 2^a. ⁊ Arist. 4° metheoroꝝ. duas eniz ponit actiuas ⁊ duas passiuas. ¶ In hoc quesito cadit multa diuersitas. Haly enī ī thegni tracta. ꝑ. 6. cōmento. calidum ⁊ frigidū dicunt̄ actiue qualitates: qꝛ diffiniunt̄ per agere. Naz calidū dicit̄ ꝙ aggregat res homogeneas: frigiduz etiā dr̄ ꝙ aggregat partes: ⁊ vult Haly idest aggregat etherogenea: humiduz ⁊ siccum sunt. vel dicunt̄ passiue qualitates: quia diffiniūtur per pati. dicit̄ enī humidū quo aliqd facilr̄ patitur: siccū aūt ꝙ difficulter. ⁊ hāc opinionē Haly cōmēto. 8. tractatu 2° in tractatu testiculoꝝ. ⁊ addit ibi qūo possunt vocari actiue. oēs enim sunt in vno caplō dialectice. s. in tertia specie qualitatis. ¶ Alia opi. in hoc Isaac. 11. febꝛiū. caplō de diuersitate interpolataꝝ: vbi ꝓcedens ꝯ Jo. damascenū dicit. ꝙ caliduz ⁊ frigidū sunt actiua qꝛ semꝑ agūt: ⁊ qꝛ calidū ꝓducit siccū: ⁊ frigidū ꝓducit humidū: sed siccuz ⁊ humidū sunt passiua: qꝛ nihil faciūt in calz ⁊ frigidū. als in humidū ⁊ siccū. ¶ Alius modus dicendi est quorūdā vltra mōtē suꝑ pꝛimū de virtutibus nālib⁹ 3° cap. vbi dicūt ꝙ calz ⁊ fridū in īpꝛessionib⁹ metroloicis sunt actiua: et humidū ⁊ siccū sunt passiua: sz in gñe mixtoꝝ alioꝝ oēs q̄tuor sūt actiue ⁊ passiue: ⁊ dicūt hūc fuisse Gal. sermonē. Nos aūt alit̄ exponimus illū passum. ¶ Quart⁹ modus dicēdi ē Cōciliatoris dr̄ia 19. ꝙ calidū ⁊ fridū sūt actiua: vt dr̄ humiduz ⁊ siccū sunt passiua: tñ accidit humido ⁊ sicco ꝙ sint actiua. s. ꝑꝑ multā quātitatē quā humidū ⁊ siccū exuberāt ⁊ stant sic forma ⁊ ꝑfectio. ¶ Quit⁹ modus dicēdi ē Auer. 3. collz. cap. 32. de accñtib⁹ sensus tact⁹: oēs qlitates quatuor possunt dici actiue: qꝛ in oīb⁹ inest agere in nos: sz calm̄ ⁊ fridū qꝛ plus agūt dicunt̄ actiue ⁊ ecōuerso humidū ⁊ siccuz. ¶ Sext⁹ modus dicēdi ē Cōmētatoris suꝑ alchindi: calz ⁊ frigidū dicunt̄ actiua: qꝛ virtute ꝓpꝛia agūt. s. calz calefac̄ ⁊ frigiduz infrīdat: sed humidū ⁊ siccū passiua: qꝛ humidū nō humectat nisi virtute frigoris vel caloris: ⁊ siccū nō exiccat nisi virtute caloris vel frigoris. ¶ Septim⁹ modus dicēdi est Antonij suꝑ metheo. et Dyni in thegni ⁊ Trusiani ⁊ radix eoꝝ est ꝯmo Auer. 4. metheo. ⁊ est ꝙ calz fridū: siccū ⁊ humidū ꝯsiderant̄ vt sunt qualitates cōparate elntis: ita. s. vt sunt trāsmutata adiuicē: ⁊ sic oēs sūt actiue ⁊ passiue: qꝛ calidū ⁊ humidū: friduz ⁊ siccū. Alio mō vt cōparant̄ mixtis: ⁊ quātum ad dispōnes que reperiunt̄ in gñatiōe indiuiduoꝝ mixtoꝝ: ⁊ isto mō calidū ⁊ friduz solū agūt: ⁊ humidū ⁊ siccū sunt solū qbus mixta patiunt̄. Rō pꝛimi: qꝛ sex sunt dispositiones siue actiones que actiōes in gñatione mixtoꝝ requirunt̄ s. congregatio terminatio ⁊ humectatio: ⁊ exiccatio induratio ⁊ mollificatio. calidū aūt ⁊ fridū faciūt ista. calidū enī terminat qꝛ

generat.s.ꝯgregat homogenea humectat trahēdo humidū ad superficiē: exiccat resoluēdo: īdurat ēt ꝛ mollificat vt pꝫ. fridum ēt terminat: qꝛ iuuat ad gñationē ꝛ alia facit vt pꝫ: ſꝫ humiduꝫ ꝛ siccū nō agūt hec: ſꝫ patiunt̄.i. ineſt eis paſſio mixti q̄ eſt cōgregari ꝛ terminari. nā humidū terminat̄ facile termino alieno: ſed nō ꝓprio. ꝛ iō dixit Auer. 4° metheo. non debemus dubitare in h̄ qđ dicimus ꝙ humidū ꝛ ſiccū ſunt paſſiua: ꝛ calidū ꝛ friduꝫ ſūt actiua: q̄ꝛuis inueniamus illa generare ſibi ſimilia. ſicut enī ſiccum generat ſiccū: ꝛ humidū humidū: ſicut calidū gñat calidum ꝛ frigidum frigidum: qm̄ hoc dictuꝫ eſt de actiuis ꝛ paſſiuis vt ꝯſiderātur in cōparatione gñationis indiuiduoꝝ mixtoꝝ non actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ in ſe. textus enim Auer. ibidem male reperitur.

¶ **Et illud quidem eſt ſm ꝙ oportet per diuiſioneꝫ rationalem cum conſideratione abſoluta abſq̄ vlla cōparatione ad rem aliquam.**

¶ Hic determinat de cōpl'one via diuiſiua: ꝛ ꝑintelligēdo ꝙ complexio eſt duplex. vna ſolū ſm ītellectū determinat ꝑmo de ea. ꝛ ꝙ alia eſt cōplexio in re determiat de illa. 2ª ibi (Debes aūt ſcire.) ¶ Prima in duas. ꝑ ꝑmittit. ſcđo oſtēdit qūo medicus ad illā ſe hꝫ. 2ª ibi (Q. aūt.) Primo dicit (Et illud.) i. ꝛ cōplexio q̄ eſt q̄litas ex qualitatib' el'ntoꝝ eſt ſm ꝙ opꝫ. q.d. eſt ſm ꝙ opꝫ nos ſic dicere per diuiſioneꝫ rōnalē. intellectus enī fingit hoc: ꝛ h̄ eſt qđ ſubdit. abſq̄ vlla cōparatione ad rē aliquā. i. abſq̄ hoc ꝙ ſit in re iſta cōplexio: vel abſq̄ vlla cōparatione ꝛc. i. nō cōparādo ipſam ad aliquā operationē: qꝛ eſt cōplexio imaginata priuata oī fine. i. operatione oī. ¶ Cōſiderādū ꝙ lr̄a que dic̄: per diuiſionē rōnalē pōt dupl'r exponi. Uno mō vt diximus: ſed tūc eſt dōm q̄re Aui. nō dixit per cōpōnē rōnalē: imo dixit ꝑ diuiſionē rōnalē. Dōm ꝙ qꝛ iſta cōplexio vocat̄ cōplexio ad pōdus: ſiue ſit inequalis oportet prius imaginari cuiuſcūq̄ el'nti vel qualitatis pōdus: ꝛ ex his ſic pōderatis. i. mēſuratis imaginari cōpl'onē ꝛ facilius eſt phantaſiari el'ntoꝝ ꝛ qualitatis pōdus. i. mēſurā q̄ꝫ imaginari ſtāte eq̄litate fieri cōpl'onē ꝛ abſtrahere eā ab omni fine. Alio mō pōt exponi per diuiſionē rōnalē. i. per diuiſionē quā facit ītellectus cōplexionis phātaſiate a cōpl'one irrepetibili. ītellect' enī ſtatiꝫ cōprehendit aliqua plura cōponētia: cōprehendit illa ſtatim vt abſolute cōponētia nullo cōſpecto fine: ꝛ hec eſt cōpoſitio ſm phantaſiā: ꝛ cōprehēdit illa vt cōponētia taliter ꝙ aliqua opatio inde ꝓueniat ꝛ aliqua forma nālis: ꝛ ſtatim intellectus diuidit vnam iſtaꝝ cōpl'onū ſiue compoſitionum ab alia: ꝛ vnā dicit poſſibilē ꝛ aliam dicit impoſſibileꝫ: ꝛ iō dixit per diuiſionum rōnem.

¶ **Et eſt duobus modis: quorum vnus eſt vt ſit cōplexio equalis: ita vt quātitates qualitatū cōtrariaruꝫ in cōplexionato ſint equales: nō ſuperātes neq̄ ſuperate: ꝛ ſit cōplexio qualitas in medio earum vere.**

¶ Hic diuidit hanc cōplexionē a ratione in intellectu ſtatim: que tñ non eſt in re: ꝛ vult ꝙ eſt duplex hec cōplexio. ſ. equalis pōdus ꝛ inequalis pondus. ¶ Conſiderandū ꝙ per quātitates qualitatum elemētoꝝ poſſumus intelligere quātitates ex ſito. vbi gratia ſit quantitas pedalis ignis ꝛ quantitas pedalis terre: de hac nō eſt ſermo: qꝛ forſan nō eēt impoſſibile ex el'ntis equalis quātitatis diuiſionabilis reſultare mixtum: qꝛ ibi eſt inequalitas virtutū. Alio mō intelligimus per quātitates potētie ſiue virtutis ꝛ intelligo qualitatū nō ſolū calidū fridū ſiccū ꝛ humiduꝫ: īmo grauitas ꝛ leuitas. ¶ Cōſiderādū 2° ꝙ duplex reperit̄ lr̄a. vna que dicit īcōplexionato ꝛ pꝫ: alia lr̄a que dicit incōplexarū. i. qualitatuꝫ anteq̄ cōſtituat hanc cōpl'onē vt ſupra diximus: ꝛ forſan dicit h̄: qꝛ ſtatim ꝙ ītellectus cōcipit equalitatem potētiaꝝ que ex nā rerū eſt imaginabilis ſtatim cōprehēdit iſta equalia nō poſſe cōplexari: īmo incōplexa remanere: ſed vltra hoc fingit̄ cōpl'o īpoſſibilis ꝓ poſſibili ꝛ imaginat̄ cōplexio in medio illarum vere.

¶ **Alter vō modus eſt vt non ſit cōplexio qualitatū cōtrariarum media abſolute: ſed ad vnam magis declinet extremitatū: aut in cōtrarietate que eſt inter caliditatem ꝛ frigiditatē: aut in contrarietate que eſt īter humiditatem ꝛ ſiccitatem: aut inter vtraſq̄ꝫ.**

¶ Hic determinat de cōpl'one inequali ad pondus ꝛ pat et.

¶ **Q8 aūt in doctrina medicine ꝯſideratur equale aut extra equalitatē: nō eſt hoc neq̄ꝫ illud: ſꝫ medicus phyſico credere dꝫ ꝙ equale ſm hanc intētionē quā diximus impoſſibile eſt aliquo mō inueniri: quāto magis vt ſit hominis complexio aut membri humani.**

¶ Hic Aui. oſtēdit qūo medicus ſe hꝫ ad conſiderationē iſtoruꝫ: ꝛ vult ꝙ neq̄ hoc equale ad pondus: neq̄ illud. ſ. inequale ad pondus cōſiderat. ꝛ cauſa eſt: qꝛ hoc equale ad pondus nō pōt inueniri. Et hoc credit phs. ꝛ ſi nō pōt inueniri multomagis nō īuenie̓t in hoīe vel in mēbro eius. ¶ Cōſiderāduꝫ ꝙ Auicē. hic plus negat eq̄litatē ponderis ab hoīe toto vel pte ei'. ſ. mēbro q̄ꝫ ab aliq̄ pte mūdi entiū ſm h̄ plus diſtat hō vel qđcūq̄ mēbrū humanum ab hac complexione q̄ꝫ aliud mixtū: cuius tñ contrarium ponet.

Dubiᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat̄ vtrū ſit reperire complexionē equalē ad pōdus. Uīr ꝙ ſic. primo per Gal'. ꝑ de cōplexionib'. cap. 8. ꝛ eſt exēplum eius de aqua ꝛ cinere: ꝛ hoc declarat nobis equalitatē corporis in humiditate ꝛ ſiccitate. Item aliud exēplum de aqua feruenti ꝛ niue: ꝛ declarat nobis hanc cōplexionem mediā inter caliduꝫ ꝛ frigidū. Halyabas autē ꝑ ſermone theorice. in hoc ſequit̄ Gal'. ¶ Ampli' intellectus eſt veroꝝ. ſi ergo datur ſm intellectum ergo in re. Itē medicus comparat oēs cōplexiones ad illam. ergo iſta maxime videt̄ eſſe. ¶ In cōtrariuꝫ hic Aui.

pᵃ opinio. ¶ Antiqua opi. fuit Petri de Aluernia ꝙ cōplexio equalis ad pondus reperiri pōt. hanc cōcluſionem quidā moderni poſuerūt opi. nouā. dicūt qnque lꝫ poſſint ad quatuor reduci. Primo ꝙ cōpl'o equalis ad pōdus repit̄ in reruꝫ nā. Scđo ꝙ nō durat niſi per inſtās. Tertio ꝙ non durat per tēpus. Quarto ꝙ nō dꝫ negari a medico. Quinto ꝙ eſſe iſtius cōplexionis magis apparet cū latitudine mixti cū mutat̄ de vna cōplexione in aliam q̄ꝫ appareat qñ de nouo ſit mixtū ex elementis. Prīo probat ꝙ ſit dare complexionē equalem ad pōdus in rerū natura: ꝛ non ſolū per imaginationē. ¶ Pr̄ia rō: ſicut ſe hꝫ in motu locali: ita ſe hꝫ in motu alterationis: ſed in motu locali ꝯuenit̄ ad mediū punctuale īter terminū a quo ꝛ ad quē: ergo ſil'r in motu alterationis. ¶ Scđa rō: ſicut ſe hꝫ in motu augmēti ꝛ diminutionis: ita in motu alterationis de vna forma ꝯtr̄ia ad aliā formaꝫ cōtrariā. ſed inter augmētū ꝛ diminutionē al' venit ad mediū punctuale. qđ ꝓbat̄: qꝛ augmētū ſit aliquo adueniēte: ꝛ per ꝯñs ſit in tpe ꝛ nō in inſtāti cū ſit mot': ꝛ diminutio ſit aliquo recedente ꝛ ſic in tpe tūc accipit̄ inſtās īmediatū toti augmētationi ꝑcedēti: ſiue accipiat̄ tot' mot' augmēti vſq̄ ad inſtās. a. excluſiue: ꝛ pone ꝙ in tpe īmediate ſequēte inſtās. a. diminuat̄: talis diminutio ſit in tpe: ergo nō ſit in. a. igit̄ in ſola mēſura. a. inſtās hꝫ eē in medio pūctuali. iſta tñ rō ſi iſte al' bñ īducit eā ꝓbat plus ſcđaꝫ concluſionē q̄ꝫ primā. ¶ Tertia rō: aliqđ mobile ſit plus cal'ꝫ q̄ꝫ fridū in tpe. a. ꝛ illđ idē ſit plus fridū q̄ꝫ cal'ꝫ in tpe alio: ergo in medio ē equal'r cal'ꝫ ꝛ friduꝫ. ¶ Quarta rō: oēs cāe ſunt huius cōpl'onis. ꝑ materiales. i. qualitates el'ntares. ſcđo formales. i. debitū tēperamētū. tertio finales. i. opatio: qꝛ multo melior ſit opatio cum hac cōplexione tēperata q̄ꝫ diſtēperata. ¶ Alia rō ꝑſupponit ꝙ hō ꝯ ſcđo mō q̄litatis hēat meliorē cōpl'onē ad iuſtitiā q̄ ſit poſſibilis: īmo ꝙ mag̃ appropīquat ad equale ad pōdus. Scđo ꝙ iſta complexio iſti' hoīs hꝫ latitudinē in qua eſt dare gradū vltimum ꝑfectiſſimū vltra quē hō iſte ire nō pōt. Tertio ſupponat̄ qꝛ iſta complexio tēperatior diſtēperet̄ diſtēperamēto ad pōdus in 2° gradu caliditatis ꝛ humiditatis: ꝛ ꝙ medicus approximet ſibi frida ꝛ ſicca in ſcđo gradu: tūc arguit̄: qñ iſta cōplexio erat alterata a reb' fridis ꝛ ſiccis: aut erit eq̄lis ad iuſtitiā: ꝛ hoc nō: qꝛ añ iſtā alterationē erat. & hꝫ equalitatē ad pōdus. ¶ Scđa ꝯcluſio ꝓbatur. ſ. ꝙ iſta cōplexio durat ſolū per inſtās iā qꝛ ꝯtinuo approximant ſibi cauſe alterātes ꝛ ꝑmutātes. ſ. aer cib' potus ꝛc. & iſte cāe nō permittūt eā ꝑmanere: ſꝫ cū ſit ꝛ nō ꝑmaneat ſeqtur ꝙ ꝑduret in īſtanti. Hoc idē ꝓbat quadā rōne quā ponit in 5ª ꝯcluſiōe que cōſtat in hoc: mot' alteratiōis ſit in tpe: ergo ꝛ cōplexio que eſt alterationis ſit in tpe vltīo terminatiuo illi' toti' alteratiōis: ꝛ qꝛ ꝯtinue ſit alteratio: & illa complexio nō durat niſi ī īſtāti: ꝛ h̄ dcm̄ dicit eē cōe de oī complexione. ſ. ꝙ hꝫ eſſe in tpe dum ſit: ſed in facto eſſe hꝫ eē in īſtāti. ¶ Tertia ꝯcluſio. hec complexio non durat tpe: pꝫ ex ſcđa. ¶ Quarta ꝯcluſio: lꝫ iſta duret ſoluꝫ per īſtans nō dꝫ negari a medico. Rō: qꝛ corpus ſemꝑ ſanum eſt in reꝝ nā: ergo iſta complexio. ꝯñtia tꝫ. qꝛ corpus ſimpl'r ſanum ſemꝑ hꝫ iſtā cōplexionem. ¶ Quinta ꝯcluſio. hec complexio appet in trāſmutatione mixtoꝝ adīuicem dicit hoc videt̄: lꝫ ego dicā ꝙ nouuꝫ mixtum poſſet fieri ex elemētis: ꝛ hic non vltra dicit niſi qđ dixim' in ꝯcluſione ſcđa. ꝯtr̄ia aūt que dicunt̄ ꝙ hoc mixtū non eſſet graue nec leue dicit cuꝫ Auer. 2° colliget ꝙ hoc mixtū non ſit ex elementis adequatis in q̄litatib'. ¶ Nos hic primo addimus ad primaꝫ ꝯcluſionē rationes alias. Prima de vltimo frido itur in vltimo cal'ꝫ: ergo ī medio erit complexio nāe eq̄lis. Scđo calidū pōt ſtare cuꝫ humido ꝛ cū ſicco: & cū tēperato: ꝛ ita de humido pōt ꝓbari ꝛ de ſicco: ꝛ eſt ratio Gal'. 1. de compl'onib'. cap. 8. ¶ Dicam' & ꝙ Auer. ꝑ celi cōmē. 7°. ꝛ 1. cāti. cōmē. 19. ꝛ 2. colliget. 1. ca. ꝛ Algazel trac. 3.

zel tract.3.meta.1.cap̄.negāt equale ad pondus ꝙ ſit mediũ inter grauitates ⁊ leuitates elĩtoꝝ:qꝛ iſtud mixtuȝ nõ haberet magis vnũ locũ q̃ȝ aliũ:lȝ qdã hoc credãt nõ fore ĩconueniẽs:ſed decentius hoc. Sed de equali ad põdus in quo q̃litates elĩtares actiue inter ſe ⁊ paſſiue inter ſe ſint punctual'r adeq̃te in ſuis potentijs vnde dicaꝫ cõplexio eq̃lis ad pondus q̃ȝtũ ad potẽtias q̃litatũ de h̃ eſt dubiũ. Et dicim⁹ p̃ ꝙ ſi ſumim⁹ hãc cõplexionẽ eq̃lẽ ad pondus vt Aui. ſumit oĩno negãda eſt.ſ.eq̃litas põderis inquã abſq̃ȝ cõparatiõe in rẽ aliq̃ȝ.i.ad aliquẽ finẽ. Rõ eſt qꝛ nã nihil facit fruſtra.diceꝫ ꝗ ꝙ nã ꝓduceret hãc nullo fine de ea intento qđ eſſet dare nãm ſiue dicẽ fruſtra agẽ ⁊ nõ ĩtendẽ finẽ qđ eſt falſuȝ. Jam ꝗ habem⁹ duas ꝓpõnes. Pꝛia eq̃litas põderis.i.eq̃litas leuitatũ ⁊ grauitatũ elĩtoꝝ nõ repiꝫ. Scđa eq̃litas ponderis.i.virtute q̃litatũ p̃moꝝ elĩtoꝝ ꝯſiderata ſine oium fine nõ repiꝫ. Tertia cõcluſio eſt iſta:cõplexio eq̃lis ad pondus in qua elĩtoꝝ q̃litates p̃me ſunt oĩno in virtute eq̃les ĩpoſſibile eſt in re repire nec in tẽpoꝛe nec in inſtãti.rõ ex ꝯ̃rijs oĩno adeq̃tis in potentia ⁊ virtute nõ põt reſultare:nec in tp̃e nec in inſtãti vna cõplexio:ſed necio ſunt due q̃litates in actu:nec redacte in tertiũ:ꝗ nõ eſt dare complexionẽ eq̃lẽ ad põdus mediã iter cal'm ⁊ fridũ nec in medio.cõcluſio eſt nota:qꝛ cõplexio dicit vnã foꝛmã.aũs eſt Auer.z.coll'ȝ in fine. Et rõ qꝛ vnũ reſpcũ alteri⁹ ſemꝑ eſt vt act⁹ ⁊ in ꝓductiõe foꝛme opȝ ꝙ vnũ habeat rõneȝ foꝛme ⁊ determinãtis ⁊ alterum rõnẽ mãe vt 10° meta.z3.cõmẽ. ꝯ̃ria enĩ equata oĩno:lȝ enĩ poſſint agere foꝛſan:vt ĩtellexit Gal'.3.de virtutib⁹.7.cap̄.⁊ in thegni trac.3.a Gal'.⁊ Haly.5.tex.cõmẽ.50.tñ eoꝝ actio ĩpoſſibile eſt ꝙ ſit ad mediũ reſultatũ ex illis:ſed ad eoꝝ coꝛruptionẽ in ĩuicẽ accidit:tñ q̃ñq̃ȝ reſultare foꝛmã mediã in actione ꝯ̃rioꝝ eq̃liũ in virtute non ꝙ ex illis ſit factũ reſpcũ illoꝝ:ſed alterius coꝛruptione mediũ derelinquiꝫ.v̄.g.ego ſum ſanus in duob⁹ g̃dib⁹ caloꝛis aduenit tertius g̃dus q coꝛrumpiꝫ vt in exẽplo a tertio g̃du frigoꝛis illi eq̃li:tunc ſit caliditas duoꝝ g̃duũ ex iſtoꝝ eq̃lium actione que nõ eſt foꝛma reſultata ex calido ⁊ frigido triũ g̃duũ:imo poti⁹ dȝ dici derelicta vel dimiſſa in actione:⁊ qcq̃d ſit eſt foꝛma in q̃ calidũ vincit fridũ:vnde diciꝫ cal'm in ſcđo g̃du:nõ ꝗ põt fieri cõplexio vna ex q̃litatib⁹ ꝯ̃rijs:⁊ ſic nõ eſt dare eq̃le ad pondus:nec in tp̃e nec in inſtãti:qꝛ hoc repugnat ex nã rei iſtis duob⁹ ꝯ̃rijs:⁊ iõ pꝛo oĩ menſura repugnat ſiue diuiſibilis ſiue indiuiſibilis. Et hec fuit ĩtẽtio Auer.z.de gñõne.cõmẽ.48.cũ dixit. Mixtio ſit qñ alterũ nõ dñaꝫ alteri.ſ.oĩno:neq̃ȝ hȝ eq̃lem potentiã.ſi enĩ potẽtia alterius fuerit ſimpl'r dñans erit coꝛruptio dñati:⁊ gñatio dñantis:⁊ ſi eq̃les fuerint potentie tunc nõ fiet aliq̃ foꝛma vt declaratum eſt in 4° metheo.cõmẽ.10.⁊ cũ potẽtia ei⁹ nõ fuerit dñantis ſimpl'r:ſed fuerit dñans dominata:gñabiꝫ ex eis aliqđ medium:ſed tñ declinabit ad partẽ dñantis:⁊ ideo hoc medium.i.per hoc cũ hoc qđ eſt declinãs ad aliqđ extremoꝝ hȝ aliq̃ȝ latitudinẽ recipiendi magis ⁊ minus.⁊ ex hoc patebit tibi ĩpoſſibile eſſe cõplexionẽ tẽperatã quã poſuit Gal'. Hoc idẽ 10° meta.z3.cõmẽ.ſic dicit. Si poſſet ĩueniri cõplexio eq̃lis tal'r ꝙ elĩta ĩ ea vel eo equal'r vnirenꝫ minime inueniref opatio aliq̃ in hac cõplexione pꝛimis qualitatibus appꝛopꝛiata eſſetq̃ȝ neceſſarium nec haberet foꝛmam aliquaȝ.i.illa complexio appꝛopꝛiata pꝛimis qualitatibus non eſſet vna foꝛma:⁊ ideo non tribueretur ſibi aliqua operatio a cõplexione ꝓueniẽs. Jdẽ ponit ad l'raȝ.z.coll'ȝ vltio cap̄.vbi q̃buſdã p̃miſſis diċ. Si due q̃litates ꝯ̃rie dominãtes eẽnt ſuꝑ vnuȝ ambe eq̃les in potentia vel in actu nõ eſſet opatio in ſuo termio:qꝛ ex duab⁹ reb⁹ ꝯ̃rijs in actu nõ põt fieri vnũ in actu. ¶ Conſiderandũ aũt circa dicta Auer. Dõm pꝛimo ꝙ ſolũ fuit viſuȝ ſibi impoſſibile eſſe cõplexionẽ vnã mediã inter illa que ſunt extrema abſolute in fine vt cal'm ⁊ frigidũ:⁊ ſimilia vt albũ ⁊ nigrũ:nõ inter ꝯ̃ria illa que ſunt extrema in eadẽ ſp̃ẽ.ſ.in ſpecie humana cuius extremũ eſt cõplexio frigida.v̄.g.flegmatica ⁊ aliud cõplexio calida.v̄.g.cholerica.⁊ ideo vult ſi nos imaginati erimus hoiem tẽperatũ habere cõplexionẽ mediã inter extrema ſpeciei humane nõ diciꝫ ĩpoſſibile inueniri in ſcđo de gñõne.cõmẽ.48.vbi cõtinuat dicta ſua ſic. Et ex hoc apparebit etiaȝ ĩpoſſibile eſſe aliq̃ȝ cõplexioneȝ tẽperatã eſſe quã poſuit Gal'.ſ.tẽperatã que eſt ſm̃ extrema que ſunt in fine:nõ tẽperatã que eſt ſm̃ extrema cõplexionis ſpeciei in qua ꝯſiderat medicina. Cũ aũt Auer. ꝯſiderauit ꝙ iter ꝯ̃ria abſolute vt albũ ⁊ nigrũ ⁊ cal'm ⁊ frigidũ ⁊ vniuerſalia nõ põt ĩueniri mediũ ꝯſtitutũ extremis oĩno equalib⁹ dixit in 10° meta.cõmen.z3.hũc ſermonẽ. Jmpoſſibile eſt ꝙ in cõpoſitis ex extremis ꝯ̃rijs ſint due partes equales:ſed altera dȝ eſſe dominans cui attribuiꝫ foꝛma.⁊ hoc ꝓbat ĩpoſſibile eſſe inuenire complexionem mediã in extremis ꝯ̃rijs:vt dicit Gal'.q̃m ſi eſſet:eſſet poſſibile ĩuenire cõpoſitũ ex his extremis ꝯ̃rijs:vt diċ Gal'.abſq̃ȝ eo ꝙ accideret eis trãſmutatio aut diminutio. Et intelligit per h̃ ꝙ ꝯ̃ria equata vel nõ ſe tranſmutant vel nunq̃ȝ eſt vnũ diminutũ plus reliquo:⁊ per ꝯñs nõ poſſunt ꝯſtituere tertium. Et per hoc etiã Aui. hic modo negat eq̃litatẽ que ſit media ꝯtrarioꝝ eq̃liuȝ.

¶ Sȝ dubitaꝫ qꝛ Auer.coll'ȝ z° vr̃ eã ꝯcedẽ cũ diċ:iſtđ nõ poſſet eẽ ſi nõ poſ'e eẽt ĩuenire coꝛp⁹ ꝯſimiliũ ꝑtiũ:ĩ q̊ mẽſure elĩtoꝝ eẽnt eq̃les penit⁹ ĩ q̃ȝtitate. ¶ Dicam⁹ ꝙ Auer. ibidẽ ẽ occult⁹.p̃ enĩ p̃mittit dcm̃ famoſuȝ.ſ.ꝙ cõplexiões ſũt nouẽ ĩ ſp̃ẽ humana q̃ ẽ ſimillima eq̃litati ad põdus:vl'ĩ hoĩe tẽꝑatiſſimõ q ſil'i mõ ẽ eq̃lis ad põdus ĩ mẽſura q̃litatũ:qꝛ ſiċ ĩ eq̃li ad põdus mẽſure q̃litatuȝ elemẽtoꝝ ſũt eq̃les:ſic ĩ hoĩe ꝓpinquo eq̃li ad põdus mẽſure ſũt equales quãtũ poſſibile eſt. Et hoc eſt qđ dicit finiri extremitatem ⁊c̄.finis enĩ extremitatũ.ſ.finis ĩtrinſecus eſt mediũ. ¶ Sed tũc dubitaꝫ qđ fuit motiuũ Auer. in dubitatione an iſti nouẽ modi cõplexionũ reperianꝫ in hoĩe. ¶ Dõm ꝙ fuit h̊ qđ eſt appꝛopiquare eq̃li ad pondus:⁊ iõ dixit ſimilãti fini.i.ſimilãti eq̃litati ad põdus.nã per ſimilare ſp̃ẽm humanã ĩter alias ſp̃ẽs vel hoĩeȝ tẽperatũ ĩter alios eq̃li ad põdus:oȝ nos imaginari q̃litates elĩtorũ eſſe valde eq̃les tã actiuas inter ſe q̃ȝ paſſiuas ad actiuas:⁊ ex hoc ſeq̃ꝫ ꝙ in hoĩe quelibet foꝛma.ſ.caliditas vel frigiditas hȝ ꝓpꝛiã mãm.ſ.humidum ⁊ ſiccũ plus q̃ȝ hoc ſic ſit in quacũq̃ȝ alia ſp̃ẽ ⁊ in indiuiduo tẽperato hoĩs plus q̃ȝ in alijs.⁊ ſi illa eſt:ꝗ cõplexiones erunt ſolũ.z.vt poſt Auer. arguit hoc:ꝗ fuit motiuum Auer.⁊ hoc eſt ꝙ ſubdit iſtud nõ poſſet eſſe.ſ.ꝙ homo ſimilareꝫ eq̃li ad põdus ſi nõ eſſet poſſibile ĩuenire coꝛp⁹ ſimiliũ ꝑtiũ vt cutim vel carnẽ hoĩs:in quo mẽſure elĩtoꝝ eſſent eq̃les penitus.i.oĩ mõ quo poſſibile eſt in rerũ nã. Dixit aũt Auer. de mẽbꝛo ꝯſimili:qꝛ nõ poterat hoĩem facẽ ꝓpinquũ eq̃li ad põdus per oꝛganica ſicut per ꝯſimile:⁊ ex hoc etiã ĩtelligit ꝙ per oꝛganica ſimul ꝯſiderata vt dicaꝫ etiam per ꝯſimilia ĩueniri:integra ꝗ ſnĩa eſt iſta. ¶ Dubitãdũ eſt ſi ĩuenianꝫ vel nõ iſte nouem cõplexiones in hoĩe ſil'r eq̃li ad põdus iſtud aũt poſſibile ⁊c̄.tñ hic declarat in motiuo ꝯcluſionis.ſ.q̃uõ dȝ ĩtelligi ꝙ in hoĩe reperiꝫ mẽbꝛũ ꝯſimile:in q̃ mẽſure q̃litatũ elĩtoꝝ ſunt eq̃les. Et oſtẽdit ꝙ ĩpoſ'e eſt oĩno eſſe eq̃les.⁊ p̃mo de q̃ȝtitate qualitatũ.ſ.grauitatis ⁊ leuitatis.⁊ pȝ z° ꝙ qualitates pꝛime nõ pñt penitus eſſe eq̃les:imo recedũt ad calidũ ⁊ hũidũ qꝛ iſtis cõpleꝫ digõ. Appꝫ igiꝫ ꝙ Auer. negat eq̃le ad pondus tã in q̃litatib⁹ que ſunt graue ⁊ leue q̃ȝ in q̃litatib⁹ que ſunt pꝛime q̃tuoꝛ:ſed ꝯcedit hoĩem illi ſimilari. Jtẽ arguit diſtẽperatas cõplexiones eẽ q̃tuoꝛ ſolũ. Cõtra ꝯcluſiões alias ⁊ oppoſitiones p̃miſſaꝫ nõ arguim⁹ ne ꝓlongem⁹. ¶ Ad ꝯ̃ria dõm ꝙ nec ex cinere ⁊ aq̃ nec ex niue ⁊ aq̃ feruẽti fiet vnũ ſm̃ foꝛmã:ſed per iuxta poſitionem niſi alterum domineꝫ in alteruȝ. ¶ Ad id quod diciꝫ de intellectu:dõm ꝙ equiuocatur hic de intellectu:intellectus enim.ſ.pꝛincipioꝝ hic eſt qui dicitur intellectus ⁊ eſt veriozis.ſumiꝫ aũt intellectus pꝛo imaginatione:⁊ ſic põt eſſe impoſſibilium in foꝛma vt compꝛehenditur hominẽ volantem eſſe. ¶ Ad aliud dicamus nunc ꝙ iſte non ſunt ꝓpꝛie comparationes:⁊ eſt ac ſi imaginarem pulchꝛioꝛeȝ imaginem vel non tempoꝛalẽ ⁊ ad iſtam cõparẽ alias. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ cũ diciꝫ:ſicut ſe hȝ in motu locali:ita in motu alterationis:dõm ꝙ hec ſimilitudo negatur ex ſententia Auer.4.celi cõmen.z4.nam medium inter contraria eſt cõpoſitũ ex ꝯtrarijs:⁊ ideo opȝ ꝙ ſi dȝ eſſe vnũ ſm̃ foꝛmam opȝ ꝙ alterũ vincat vt diximus:ſed mediũ in loco nõ eſt cõpoſitũ ex ꝯtrarijs:medium enim in loco ſemper occupat plus de ſpatio:⁊ in ſpatio põt ſignari medius pũctus. ¶ Alius v̄o modus negandi ſimilitudinem ſumitur cõmen.34.melius.38.qꝛ mediuȝ in loco aliquo eſt duo in foꝛma ⁊ duo in ſubiecto:ſed medium inter ꝯtraria eſt vnum in ſubiecto:⁊ duo in foꝛma:inquantuȝ medium debet habere intentionẽ duoꝝ ꝯtrarioꝝ. ¶ Aliter etiã poſſet ſolui dicendo ꝙ quecũq̃ȝ pars ſpatij ad quã terminatur mot⁹ eſt ſuperficies naturaliter:⁊ ideo diuiſibilis in infinitum:⁊ ideo medietas ſpatij quã acquiſiuit mobile ⁊ medietas quam dimiſit non habent mediũ aliquod poſitum:⁊ ſm̃ hoc quacũq̃ȝ parte data in inſtanti acquiſito eſt dare minoꝛeȝ:⁊ ſi non tunc ſuperficies ſequeretur ſuperficiem:qđ eſt contra veritatem:⁊ contra Auer. 6° phy.cõmẽ.3z. ¶ Ad ſcđaȝ dõm dupl'r.p̃mo ꝙ ratio ꝓbat ꝙ illa cõplexio duret in inſtãti:ſed cũ iam ꝓbatũ ſit illã nõ eſſe nõ debet dici ꝙ duret nec in inſtãti nec in tẽpoꝛe. Aliter dõm ꝯceſſis oĩb⁹ ꝓpoſitionibus nõ ſequitur:ergo inter augmentũ ⁊ diminutionẽ eſt medium punctuale qđ apparet ei qui intelligit.nam per medium punctuale non poteſt intelligi aliud niſi perduratio quantitatis acquiſite per augmentum.ſ.inter duo punctualia ſiue inſtãtanea:ſed ꝯcedo ꝙ augmentũ ſit in tẽpoꝛe:⁊ ꝙ augmẽtatũ eſſe ſit in inſtanti.i.in inſtãti ſequẽte illud tẽpus. Hec ꝓpoſitio eſt vera:homo eſt augmentatus:⁊ in toto tẽpoꝛe p̃cedenti augmẽtabaꝫ:⁊ ꝯcedo ꝙ diminutio ſit in tẽpoꝛe:ſed nõ video ꝙ ſequaꝫ:ergo q̃ȝtitas per augmentũ acq̃ſita durat in inſtãti.nã in toto tẽpoꝛe ꝯtinuato illi inſtãti augmẽtati eẽ poterit q̃ȝtitas addita ꝑdurare:⁊ ẽ ſil'e ac ſi dicerẽ gñõ ꝑ alteratione ſit in tp̃e ⁊ gñatũ eſſe in inſtãti

ad 3m ⁊ corruptio in tēpore: ꝗ durat gñatū in īstāti. ⁋ Ad tertiā dōm ꝙ istud mobile si ē mixtū nūꝗ̄ ē plus fridū ꝗ̄ cal'm respcū eq̄lis ad pōdus: q2 in oī mixto vincit calor: sed dī plus cal'm: q2 cal'm est in ꝓportione maiori supra frigidū ⁊ dī fridū: q2 cal'm est ī ꝓportio- ne minori supra fridū. vel dōm ꝙ si ꝯcedat suppō: tunc dicā ꝙ in medio nō erit vna forma: sꝫ due nō ꝯstituētes vnā: ⁊ vna īest per nām subti trāsmutabilis alia per violētiā agētis. ⁋ ad 4m Ad q̄rtā nego cām formalē pol'em: ⁊ sic alias. s. efficiētes ⁊ finē ⁊ potētiā: q2 eēt ad 5m ociosa. ⁋ Ad qntā oib⁹ ꝯcessis vsꝗ̄ ibi istō corp⁹ distēperet distē perātia ad pōdus. dico ꝙ īmo erit distēperatū iustitiale. v̄. g. egri tudo cal'a ⁊ hūida in duob⁹ gradib⁹ ꝓbat: q2 ledunt opōnes exq̄ erit latitudinē sue ꝑfectionis. ⁋ Ampli⁹ si ꝯcedit ꝙ illud sit distē- peratū ad pōdus ⁊ det ꝙ medicamē fridū ⁊ siccū reducit ad eq̄- litatē pōderis. ⁋ Dōm ꝙ illud est f'lm: īmo reducet ad pristinā sa nitatē. Si enī ego sum distēperatus in vno gradu caloris solū illo corrupto remaneo sanus: illō aūt qō decepit hūc virū fuit ꝙ ima ginat⁹ est ex distēperamēto illo addito ex eq̄litate medicie fride: ⁊ sicce fieri qōdā aliud mediū. ⁋ Ad rōnes additas cū dī de vltio frido v̄tit in vltimū cal'm ꝯcedo: ⁊ cū dī ꝙ in medio tātū erat de vna q̄litate q̄ꝫtū de alia ꝯcedo: nō tñ seqt: ꝗ cōplexio q2 nō fit vnū scꝫ nō resultat vna cōplexio: sꝫ cū dicit remoueat agēs. dōꝫ ꝙ sta- tim īcipiet cessare cal'm qō est in acgri. ⁋ Sed tu dices ꝓ illo istā ti est dōm ꝙ ꝓ q̄cūꝗ̄ instāti sunt ambo ⁊ sunt eq̄ nō fiet cōplexio ⁊ hic eēnt dubia a quo fieret corruptio illius caloris eq̄lis frigori cessante calefactiōe: ⁊ q2 nimis ꝓlongarē iō omitto. ⁋ Ad aliā cū dī ⁊c. dōm ꝙ cal'm qō stat cū tēpamēto iter hūidū ⁊ siccū stat cū humido: q2 sicut in mixtis calor vicit sic ēt humiditas. ⁋ Ad aliaꝫ que innuebat in quarta ꝯclusione cū dī. dat corpus sanū semper: ergo equale ad pondus: nego cōsequentiā.

Dubiū 2m ⁋ Dubitat scōo vtꝝ sit dare cōplexionē inequalē ad pōdus. Ur ꝙ sic. ꝓ p Aui. q solū dixit ꝙ nō repit eq̄le ad pōdus ⁊ nō dixit h̄ de ineq̄li ad pōdus. ⁋ Ampli⁹ cōplexio declinās mag̃ ad vnā extre- mitatē ꝗ̄ ad aliā pōt repiri: sꝫ talis est cōplexio ineq̄lis ad pōdus vt Aui. ⁋ Ampli⁹ data aliq̄ cōplexione. v̄. g. cal'a vel ē eq̄lis ad pō- dus: ⁊ h̄ est īpol'e: vel ineq̄lis ⁊ hoc est ꝓpositū. ⁋ In oppositū est Aui. q cōplexionē pōderis dixit eē ꝫm rōnē: ⁊ illā dixit eē nec eq̄lē nec ineq̄lē. ⁋ Sol'o Anto. īeq̄le ad pōdus dupl'r ꝯsiderat. vno mō ꝫm se ⁊ vt sic est aliqd in re: q2 est cōplexio distēpata. alio mō in cōpōne ad eq̄le ad pōdus ⁊ sic nihil est. ⁋ Al'r possum⁹ dicē ꝙ cō- plexio īeq̄lis ad pōdus nō repit. Appet ꝓ ex ītentiōe Aui. q dicit eā esse: ⁊ eq̄lē ad pōdus eē per diuisionē rōnalē absꝗ̄ vlla cōpōne ad aliꝗ̄ rē. i. nō repibilē in re: vel. i. nō hñte aliquē finē siue opōnē sed auferēs aufert entitatē: vt Cōmētator 9° meta. 7. cōmēto. Et h̄ ēt ꝓbat rōne nr̄a tali: minimā mēsurā cuiuscūꝗ̄ q̄litatis debē- tis vincere ꝯriā vt fieret sibi vna cōplexio pōt ītell's cōprehendē que tñ nō erit cū h̄ eq̄lis sue ꝯrie: sed excedēs in tam pauco ꝙ nō pōt fieri vna forma. i. vna cōplexio: sed talis cōplexio imaginata nō est eq̄lis neꝗ̄ īeq̄lis ad iustitiā: nec eq̄lis ad pōdus: ꝗ est īeq̄lis ad pōdus ⁊ nō est repibilis in re: ꝗ cōplexio īeq̄lis ad pōdus nō re perit. ⁋ Ampli⁹ cui⁹ nō est hītus ei⁹ nō est ꝓuatio: ⁊ ista est rō Dy ni ad ꝯria. ⁋ Dōm ad ꝓm ꝙ Aui. nō curauit dicē eq̄le ⁊ ineq̄le ꝫm hāc intētionē quā dicimus: q2 iā dixerat ꝙ cōplexio pōderis erat ꝑ diuisionē rōnalē absꝗ̄ vlla cōpatione ad rē: ⁊ sic cōprehēderat vtrūꝗ̄: vel qñ ineq̄le ad pōdus eq̄le pōderis adinuicem pugnāt ꝙ ambo pñt vocari eq̄le equalis iustitialis. ⁊ videt ꝙ Conciliator h̄ senserit differētia. 18. ⁋ Ad 2m cū dicit. cōplexio magis declinans ad vnā extremitatē pōt reperiri: dōm ꝙ verū est si dominium sit tātū quo possit fieri vna forma: sed pōt esse minus hoc: ⁊ tamē nō erit equale ad pondus. ⁋ Ad 3m dōm ꝙ aliqua cōplexio data vt petri nō est equalis ad pondus nec inequalis vt notū est.

⁋ Debes aūt scire ꝙ equale de quo medici in suis in- quisitionibus tractant nō est ꝯnominatū ab eq̄litate: in qua equalitas cū pondere equaliter existit: sed de- nominatur a iustitia in diuisione.

⁋ Jam dixit de cōplexione pōderis: hic incipit loq de cōplexione iustitiali: ⁊ primo de eq̄li scōo de inequali. ibi scōa (Postꝗ̄ igit.) Prima in duas. ꝓmo de eq̄li iustitiali hoīs. scōo medicinarū. ibi scōa (Debes aūt.) Prima in tres. ꝓmo notificat hanc cōplexionē eq̄lē ad iustitiā notificatione nois: ⁊ est notificatio gñalis ad oīa cōplexionata. scōo diffinit illā appropriādo hoī. tertio diuidit il- lā ⁊ dat sciam ꝫm illā diuisionē. ibi scōa (Et h̄ est.) ibi tertia (Hec ꝯo.) Hic scias ꝙ iustitia vt dicūt alia distributiua que distribuit ꝫm ꝙ vnicuiꝗ̄ ꝯuenit. alia cōmutatiua. Sunt aūt multi modi cō- mutatiōis. v̄. g. venditio ⁊ emptio. cōplexio igit eq̄lis ad iustitiaꝫ dī iustitialis a iustitia distributiua siue diuisiua: q2 est ꝫm ꝙ vni- cuiꝗ̄ cōplexionato cōuenit pro sui fine. i. operatione.

⁋ Et hoc est ꝙ cōplexionatū in primis attēdit siue sit corp⁹ totū siue sit mēbrū vnū vt sit in eo de elītis cuꝫ suis q̄ꝫtitatib⁹ ⁊ q̄litatib⁹ mēsura quā humana nā ha- bere dꝫ ꝫm meliorē ꝓportionis ⁊ diuisionis eq̄tatē.

⁋ Hic īnuit istā diuisioneꝫ oppositā cōplexionati ad pōdus: ⁊ per ꝯñs cōplexionis ad pōdus ⁊ dicit sic. eq̄le ad iustitiā siue sit totuꝫ corp⁹ humanū siue sit mēbrū vnū est: in quo est de elītis in q̄ꝫtita te ⁊ q̄litate ⁊ mēsura quā dꝫ hēre hō ꝫm meliorē eq̄tatē ꝓportio- nis ⁊ diuisionis. ⁋ Cōsiderādū ꝙ Aui. ē vsus hucusꝗ̄ mō loquēdi ꝙ cōplexiōatū. i. cōplexionatū ī ꝓmis attēdit. i. cōplexionat. Pri- mo ꝯsiderat vt sit in eo talis cōplexio ꝓ opōnib⁹ q̄ est ꝓor ꝗ̄ cō- plexio alia pōderis ⁊ ista est ꝓoritas dignitatis in eē. ⁋ Cōsiderā- dū scōo q̄ꝫtitatib⁹ q̄ꝫtū ad molē: q̄litatib⁹ q̄ꝫtū ad q̄litates actiuas ⁊ passiuas ⁊ q̄litates q̄ sunt ḡuitas ⁊ leuitas ⁊ mēsura. i. ꝓportiōe istaꝝ ꝫ meliorē eq̄tatē. i. ꝫ meliorē iustitiā equā ꝓportionis ⁊ di- uisionis. i. ꝓportiōis q̄ꝫtitatū ⁊ q̄litatū diuisaꝝ: q. n. ꝓportiōamus adinuicē ꝓus sumim⁹ vt in se diuisa: deīde ꝫm mēsuras facimus ꝓportionē. ⁊ attēde diligēter ꝙ iustitia hic nō ē rigida pūctualis: īmo eq̄ siue eq̄tatis: q2 cōplexio iustitialis lata est: ⁊ iō ꝯsentit in ꝓportiōe gñica ex meditatiōe q̄ est melior ꝓ opōne: q2 est lata.

⁋ Accidit aūt vt hec diuisio cū homo eā habuerit ve- re equalitati quā primā diximus valde sit ꝓpinqua.

⁋ Hec ꝑs pōt cōtinuari vt pꝫ. hic dicit. hec diuisio. i. hec cōplexio equalis ad iustitiā que est vnū mēbrū diuisionis: vel que fit ꝑ di- uisionē iustitialē. ⁋ Considerādū ꝙ hic tex. ēt ꝯtradicit superiori. hic enī hoīem appropinquat equali ad pōdus: sed supra elōgauit ipm cū dixit q̄ꝫto magis vt sit hoīs cōplexio aut mēbri. ⁋ Conside randū etiā diligēter dixit accidit vt post dicam.

⁋ Huic ꝟo eq̄litati que ꝫm humana attēdit corpora ⁊ que est in cōparatione alioꝝ que hāc nō habēt eq̄lita tē neꝗ̄ habēt ꝓpinq̄tatē eq̄litatis quā pri⁹ noīauim⁹ quā hꝫ hō: octo ꝯsiderationū accidūt modi. Aut eniꝫ erit ꝫm spēm cōparataꝫ ei que ab ea diuersificat ⁊ est alia ab ea. Aut ꝫm spēm vel al'r ꝫm vnā manerīē spēi cōparatam ei qō est diuersum ab ea ex eo qō est in ea. Aut erit ꝫm aliquā partē spēi cōparatā ei qō ab ea di uersuꝫ existit ⁊ est extra ipsaꝫ ⁊ in eius specie. Aut erit ꝫm partē spēi cōparatā ei qō diuersum est ab ea ex eo qō est in eius parte sue spēi. Aut erit ꝫm singulare cō- paratū ei qō est diuersum ab eo ⁊ est ex̄ ipm. Aut erit ꝫm singulare cōparatū suis dispōnib⁹ que in ipso sunt. Aut erit ꝫm mēbrū cōparatū ei qō ab eo diuersuꝫ exi stit ex eo qō est extra ipm in corpore suo. Aut erit ꝫm mēbrū cōparatū suis dispositionibus in seipso.

⁋ Scilicet ꝓmo. ꝓmo ponit diuisionē. scōo declarat. ibi scōa (Pri mus.) ⁋ Considerādū ꝙ accipimus ꝙ homo maxime hꝫ hāc eq̄- litatē ad iustitiā ⁊ non ex alio: nisi q2 hꝫ ꝑfectiorē opōnē: tñ vna- queꝗ̄ spēs hꝫ suā iustitialē cōplexionē ꝫm ꝙ meret. Accipim⁹ 2° ꝙ ex h̄ mag̃ appropinq̄t eq̄li ad pōdus. ⁋ Cōsiderādū ēt ꝙ isti sūt 8. modi ꝯsiderādi cōplexionē hūanā: ꝙ oēs in cōplexione mea in- ueniri pñt: ⁊ ideo nō sūt tot cōplexiones quot sūt modi: sꝫ sūt tot modi ꝯsiderādi cōplexioneꝫ q sic ordinant: cōplexio hūana eq̄lis ad iustitiā: aut ꝯsiderat q̄ꝫtū ad spēm: aut q̄ꝫtū ad partem habitu- dinalē spēi: aut quātū ad īdiuiduū: aut quātū ad partē īdiuidui. s. vnū mēbroꝝ: ⁊ sic sunt quatuor partes siue materie diuisionis: et vnūquodꝗ̄ diuidit in. 2. ⁊ fit diuisio octimēbris: ⁊ sic fiūt isti octo modi ꝯsiderationū in specie humana ita in alia specie aīalium di stinguibiliū in partes: ⁊ etiā plantarū: declarabunt aūt in ꝓcessu.

⁋ Primus modus est eq̄litas que in hoīe attēdit cōpa ratione alioꝝ generatoꝝ: ⁊ est res magnā habēs lati- tudinē que diffinitione minime pōt cōprehendi: neꝗ̄ etiā qualitercūqꝫ ꝯtingat existit: sed inter multitudinē ⁊ paucitatē duas obtinet extremitates: ab vna quarū cū egressa fuerit nō poterit esse humana cōplexio.

⁋ Hic notificat hos modos ⁊ tandē discurrit per illos. s. quosdaꝫ illoꝝ vt dicet. ibi scōa (Cū aūt.) Pria hꝫ. 8. sicut. 8. partes ꝯclarat ⁊ modos. Et primo primū. ꝯsiderādū ꝙ notū facit istuꝫ modū eq̄- litatis ex parte subti cū dicit in homine. Scōo ex parte latitudi-

nis cũ dic̃ magnã hñs latitudinẽ. Tertio ex pte nr̃e cognitiõis ad
illã cũ dic̃ diffõne.i.certa ⁊ dtermiata cognitõe mĩme põt cõpre-
hẽdi. Quarto ex pte terminatõis cũ dic̃ duas obtinet exitates.

Dub^m 9^m Dubitãt p̊ vtꝝ destruct alijs spẽb⁹ hic modus reperiat̃ in hoĩe. Dicũt ⁊ bene ꝙ reperit̃: sed nõ cõparabilis alij rei que sit.

Dub^m 10^m Dubitãt 2° q̃re nõ põt certe cognosci. Rñdẽt Guil. ⁊ Bartho. ꝙ hoc est pp ĩfinitatẽ idiuiduoꝝ: ⁊ rõ est ĩfinitas. Cõtra iste modus hꝫ duas extremitates: ergo nõ põt dici ĩfinit⁹. Ampli⁹ iste modus cõplexionis sequit̃ formã humanã: que est forma finita in gradu pfectiõis entiũ. Et lꝫ ĩdiuidua sint ĩfinita: iste modus ex h̃ dr̃ finitus sicut esto ꝙ eẽnt ĩfiniti ignes nuõ tñ calĩtas ĩtẽsiue eẽt finita: qr caliditas.10.g̃dus. Dõm ergo ꝙ cã est qr certa mensura q̃litatũ elr̃oꝝ in plus vltra ꝙ nõ est ꝓ humana forma ẽt certa: ĩnuit̃ ĩfra ꝙ nõ est ꝓ hũana forma ⁊ q̃lis sit vni⁹ ad aliũ est ꝓportio ĩcognita vt tractatu de mẽbris cordialib⁹ põt ĩtelligi: ⁊ nulla enĩ via hominis est ad cognoscẽdũ hoc vt ẽt sumit̃ scdo colliget cap̃.p̊.

Dub^m 11^m Dubitat̃ que multitudo ⁊ que paucitas est ista que sunt termini hui⁹ latitudinis ab vna quaꝝ extremitatũ cũ egressa fuerit cõplexio humana nõ põt dici homo. Quidã dixerunt multitudinis.i. multe tẽperãtie ⁊ paucitatis.i.paucissime qr mĩor si ponat̃: tunc homo est mortuus vel nõ est homo: ⁊ maiorẽ temperantiã nõ est dare tẽperantia hoĩs tẽperati: ⁊ lꝫ hec solõ q̃busdã nõ placet: qr dicunt ꝙ homo tẽperatissimus est mediũ ⁊ nõ extremũ: tñ vt al's in thegni diximus hõ tẽperatissim⁹ põt dici extremũ in tota spẽ humana cui opponit̃ distẽperatissimus hõ.i.hõ distẽperat⁹ qua distẽperãtia si det̃ maior nõ viuit. Alia solõ est qr est cõplexio humana sicut determinata per determinatã mẽsurã calidi frigidi sicci ⁊ humidi: ista mẽsura calidi ⁊ frigidi ꝓ hac cõplexione in plus hꝫ terminũ vltra quẽ nõ est bonũ ꝓ hoĩe cũ minus enĩ ĩfra ꝙ nõ est ꝓ hoĩe: ⁊ rõ ibi est ꝓportio maior ⁊ etiã minor. v̾.g. caliditas ꝓ homine est duoꝝ graduũ ad plus ⁊ vnius ad minus.

Scdõs v̾o modus est medialis q̃ iter duas extremitates hui⁹ late cõplexionis existẽs ĩuenit̃ in ĩdiuiduo qd̾ est in vltimo eq̃litatis ex spẽ que est in fine eq̃litatis ⁊ in etate in qua augmẽtũ ad suũ peruenit finẽ.

Primo declarat istũ modũ. Scdõ cõparat ad eq̃le ad põdus. ibi scdã (Et hoc q̃dẽ.) Consideradũ ꝙ notũ facit modũ per nomen qr põt dici medialis. Scdõ per subm qr inuenit̃ in indiuiduo.s.h̃ vel illo vel illis: qr plura pñt esse corpora tẽperata. Tertio ꝑ suaꝫ rõnẽ formalẽ: qr est melior equalitas que sit possibilis in tota spẽ cũ quacũq3 etate: ⁊ hoc est qd̾ dicit hac spẽ ⁊c. ⁊ in etate ⁊c. Cõsiderandũ scdõ ꝙ lr̃a que dicit que est in fine põt dupl'r intelligi. Primo que spẽs humana sit tẽperatior spẽs que sit iste sensus ꝙ istud indiuiduũ hꝫ meliorẽ tẽperantiã spẽi humane: que spẽs humana inter oẽs ẽt alias est tẽperatior. Alio mõ.s. eq̃litas vl' cõplexio scdĩ modi est in fine eq̃litatis.i. est ꝑfectior eq̃litas que sit.

Dub^m 12^m Dubitat̃ vtꝝ iste modus sit indiuidualis vel sit specific⁹. Videt̃ ꝙ indiuidualis: qr Aui. dicit ꝙ reperit̃ in indiuiduo. In 2riũ: qr supra dicit aut f̃m spẽm cõparatã ei ꝙ diuersum est ab ea ex eo ꝙ est in ea. Dõm ꝙ iste modus ⁊ oĩs modus est ĩdiuidualis: qr reperit̃ in indiuiduo: sed nõ est indiuidualis qr sit ex nã ĩdiuiduali: ĩmo ex nã spẽi. rõ qr tota latitudo cõplexionis speciei humane est latitudo specifica sequẽs nãm spẽi: ergo mediũ illius est hoc mõ specificũ siue ex spẽi tẽperãtia: ergo media est que reperit̃ ex nã speciei. ⁊ hoc est qd̾ Aui. inuit cũ dixit ex specie: ⁊ ideo supra Aui. ponendo istũ modũ posuit eũ f̃m ordinẽ ⁊ inter modos spẽi: ⁊ dixit aut f̃m spẽm cõparatiue ⁊c.i. aut cõparãdo latitudinẽ cõplexionis ad mediũ qd̾ est in eadẽ specie cũ extremis: ⁊ tñ est diuersuꝫ a specie 2siderata in suis extremis: sed qñ mediũ est diuersuꝫ ab extremis nõ est diuersum ꝑ aliqd̾ qd̾ sit extra spẽm: ĩmo per aliqd̾ qd̾ est in ipsa specie: ⁊ ideo ex eo qd̾ est in ipsa specie. Et ad 2ria dõm ꝙ dixit in indiuiduo: qr in eis reperit̃: ⁊ hoc notãter fecit Aui. ꝓpter illos qui dicũt ꝙ illa optima tẽperantia que est in medio totius humane latitudinis nõ reperit̃ in re: ĩmo est quedã fictio imaginata: ⁊ forsan de hac opione fuit Haly in thegni tractatu scdõ.102. cõmẽto. cũ dixit hoc corp⁹ esse f̃m intẽtionẽ diuꝫ logicoꝝ.i. f̃m 2ceptũ ⁊ rõnẽ ⁊ argutioneꝫ istoꝝ: ergo dixit inuenit̃ in indiuiduo: quasi dicat est aliquid in re.

vel cõmẽ. 11. trac. testiculoꝝ.

Dub^m 13^m Dubitat̃ scdõ vtꝝ sicut dicimus ꝙ hic modus secundus reperit̃ in indiuiduis qui modus est medialis: ita extrema que sunt in primo mõ equalitatis reperiant̃ in indiuiduis. Et dõm p̊mo ꝙ sic: qr sicut est possibile reperire mediũ: vt. v̾.g. hominẽ tẽperatũ inter aliqua extrema: ita est possibile reperiri extrema.s. homineꝫ distemperatũ in calido ⁊ distẽperatũ in frigido. Vtrũ aũt sit reperire ita calidissimũ ꝙ vltra eius calorẽ nõ det̃ calidior: ⁊ ita frigidissimũ vltra cuius frigiditatẽ nõ det̃ frigidior est qd̾ extra ꝓpositũ: ⁊ est q̃õ an sit dare maximũ ⁊ minimũ. Cõsiderandũ autẽ ꝙ iste distẽperãtie extremitatũ humanarum que an reperiuntur sunt valde res extranee ⁊ nõ minus mirãde ꝙ sit extraneitas medij in specie: ex inuẽtione hoĩs tẽperatissimi inuenies bonitatem aĩe in operationib⁹ suis oĩbus f̃m intellectũ: vnde ĩuenies hoĩes aptissimos dictos anglicos. Vtrũ aũt ad ꝑfectionẽ hãc requirat̃ totius corporis ꝑfectio vel hoc possit esse in hoĩe male cõplexionato in habitudine totius est dubiũ de quo aliq̃d diximus in tractatu de resistẽtijs: ex inuẽtiõe aũt extremitatũ in uenis extrema admirãda que sint in latitudine sanitatis ĩuenis hoĩes quosdã vt aĩalia bruta q̃eta vt asinus ⁊ bos. q̊sdã vt bruta furiosa vt hoĩes q̃si serpẽtes: ⁊ ex hac ĩuẽtiõe põt ĩueniri hõ cui⁹ saliua ex nã esset venenũ fere oĩ homini: lꝫ ad has ex̃neitates multũ faciat nã indiuidualis q̃nti modi. Si aũt extrema sint egrotãtes tu vides egritudines igneas ⁊ egritudines ĩfrigidãtes hoĩeꝫ sicut glacies.

Du^m 14^m Questio siue dubitatio q̃re Aui. modũ 2siderandi cõplexionẽ ex etate nõ fecit nec faciet modũ ex etate distinctũ a medio ex specie. Dõm ꝙ si voluisset potuisset: tñ Aui. 2siderauit ꝙ istũ modũ f̃m eq̃litatis medici multũ attẽdũt: qr ad hoĩem de hoc scdõ mõ cõparãt oẽm hoĩem: ⁊ iõ vt tale mediũ faceret bene medium tẽperantiã ex etate nõ fecit distinctã 2siderationẽ faciẽtẽ distinctũ modũ eq̃litat̾: sed posuit illã sicut 2ditionẽ hoĩs eq̃lis ex spẽ.

Dub^m 15^m Sed tu dices: ita debuisset sibi apponere cõditionẽ equalitatis quarti modi vt ꝙ iste esset tẽperatus ex regione. Dõm ꝙ si voluisset potuisset. Vel dõm ꝙ quart⁹ modus nõ est medialis vnius climatis tm̃.s. temperati: sed est medialis cuiusq3 climatis: ⁊ ideo poterat poni 2ditio hujus secundi modi: ⁊ ideo hoc debet intelligi ꝙ iste homo sit tẽperatus nõ solũ ex etate sed ex aere: qr in aere tẽperato ⁊ nõ expressit qr talia corpora vt multũ reperiant̃ in regione tẽperata qualis fuit regio Hippocrat̾ vbi multa corpora reperiunt̃ tẽperata vt Gal'. scdõ regiminis sanitatis. Considerandũ hic ꝙ ab Aui. sumit̃ ꝙ etas iuuẽtutis est tẽperatior: ⁊ cã est: qr homo in prima etate cõstitutus est in sup̃flua humiditate ꝓpter q̃ sensus ei⁹ ⁊ mot⁹ hebetant̃: in senectute aũt est sup̃flue siccus: ⁊ iõ in medio iuuẽtutis est sufficiẽtior ⁊ tẽperate humiditatis: ⁊ qr cũ hoc esset cũ calore ita tẽperato sicut puer: ergo tẽperatior quacũq3 etate. Dyn⁹ tñ de h̃ tenet in qõne ꝙ puer sit tẽperatior ⁊ lr̃am legit correpte.i. nõ ꝓducit dicens ꝑuenit: ⁊ ly.ue. facit breuẽ ⁊ nõ dicit ꝑuenit. hec tñ expõ est 2 mentẽ Auicẽ. q eũ textũ ponit sub hac forma.12.lib. de aĩalib⁹.ca. de cõplexionib⁹.ca.1. loquẽs de 2° modo eq̃litatis illa tẽperantia.s. secundi modi equalitatis est post cõplementũ crementi.

Dub^m 16^m Dubitat̃ vtꝝ equalitas secũdi modi habeat latitudinẽ. Videt̃ ꝙ nõ: qr Aui. nõ ponit. Itẽ primo de regimine sanitatis ponit ꝙ ipsa est in ictu oculi.i. in ĩstãti. In 2trariũ: qr extrema latitudinis habent latitudinẽ vt distẽperantiã in calore vel frigore: qr est dare ibi multos gradus: ergo ⁊ mediũ videt̃ hẽre latitudinẽ. Dõm ꝙ tẽperantiã scdĩ modi hẽre latitudinẽ põt dupl'r ĩtelligi. vno mõ ex ꝑte subtoꝝ: ⁊ dõm ꝙ sic: qr plura sunt ⁊ pñt repiri corpora tẽperata vt diximus aucte Gal'. alio mõ ꝙ latitudinẽ in forma temperantie.i. ꝙ talis cõplexio tẽperata nõ sit pũctualis: ⁊ tũc dõm ꝙ hec tẽperãtia est duplex. vna que in re repit̃ actu vt hõ tẽperat⁹ ⁊ iuuenis ⁊ ista hꝫ latitudinẽ. rõ qr vigilat ⁊ dormit ⁊ q̃escit ⁊ ambulat: in q̃bus oĩbus mutat̃ de calido ad minus vel magis calidũ ⁊ est sanus: ergo sua tẽperãtia hꝫ latitudinẽ. Alia ẽ tẽperãtia q̃ in re est mag̾ pũctualis nõ ponibilis actu distincta: ⁊ ista cũ imaginati fuerim⁹ pũctũ mediũ siue ĩstãs trãsit de iuuẽtute ĩ senectutẽ isti⁹ hoĩs vltio tẽperati ex spẽ: ⁊ tũc ei⁹ tẽperãtiã imaginari oꝫ ẽt ĩdiuisibilẽ: ⁊ iõ Trusian⁹ in thegni trac.2. illo ca.1. cõmẽ.7. imaginat̃ illã ⁊ bñ sic̃ punct⁹ in linea. Cõsiderãdũ tñ ꝙ adhuc illã sanitatẽ vel tẽperãtiã quã ĩdiuisibilẽ ⁊ sic̃ pũct⁹ imaginat̃ possim⁹ dicẽ ꝙ lꝫ hic sit ĩdiuisibilis duratiõe: est tñ diuisibilis in ꝑfectiõe.i. qr est dare q̃dã ꝑfectiorẽ q̃dã alia ⁊c. v̾.g. ego signo Platonẽ in puncto in medio iuuẽtutis ⁊ senectutis hẽre cõplexionẽ ꝑfectã: que lꝫ solo duret instanti: tñ adhuc potuisset ꝓ illo ĩstãti ꝑfectiorẽ habuisse. nã ꝓ illo ĩstãti nõ occurrit tẽperatissima dispõ aeris: ĩmo trãsiuit ad senectutẽ a iuuẽtute in tꝑe hyemis: ⁊ alius eiusdẽ ꝑfectõis ex etatiua spẽ trãsiuit in tꝑe veris: ergo tota cõplexio vnius illoꝝ ꝓ q̊cũq3 instanti est ꝑfectior cõplexione alterius: ⁊ sic hꝫ latitudinẽ q̃uis nõ duret nisi ꝑ instãs. Ad Aui. dõm ꝙ nõ curauit assignare latitudinẽ huic tẽperãtie: qr voluit hoc eẽ notũ ex dictis: sicut enĩ tota cõplexio totius spẽi hꝫ suas extremitates: ita mediũ. vel aliter ꝙ hoc fecit qr extrema huius latitudinis parũ distant.

Et hec quidem equalitas etiam lꝫ non sit equalitas certa quaꝫ in huius capituli principio nominauimus eo ꝙ hãc inueniri nõ est posse: est tamẽ ei propinqua.

Et hic etiā homo equalitati nō qualitercūq̧ vicinus existit: sed ſm suoꝝ membroꝝ alteratione vel alternatione calidoꝝ sicut cor: ⁊ frigidoꝝ sicut cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar: ⁊ siccoꝝ sicut ossa. Cū ergo ponderabunt ⁊ equabunt erit vicinus equalitati certe.

¶ Hic cōparat hāc eq̄litatē scōi modi ad eq̄le ponderis: ⁊ p̊ pmittit: scōo declarat. ibi (Et hic ēt.) Primū dcm̄ est notū declarando aūt p̄mo declarat q̄uō ꝯsiderato toto hoīe eq̄li hoc 2° mō eq̄litatis appropinquat iste tot⁹ eq̄li ad pōdus. scōo q̄uō nō appropinquat ꝯsideratione cuiuscūq̧ ptis. ibi 2° (In ꝯsideratione vo.)

Du^m 17^m ¶ Dubitat̄ vtrū repiat̄ cōplexio ex coalteratiōe. Et videt̄ q̄ nō: q̄r vel est ꝯsimiliū: ⁊ hoc nō: q̄r ꝯsimilia hn̄t cōplexionē ex elemētoꝝ mixtione. vel organicoꝝ ⁊ hoc nō: q̄r illoꝝ est cōpō ⁊ nō cōplexio nisi vt ex ꝯsimilib⁹ vl' nisi que est ꝯsimiliū. ¶ In ꝯ̄riū Aui. hic aliq loquunt̄ ſm cōmuniores modos loquēdi: ⁊ tūc nō ꝯcordabit cū dictis nostris in tractatu de resistētijs. Dico igitur q̄ complexio de coalteratione reperit̄: q̄r ptes que sunt in nobis q̄nq̧ modis sunt coalterātes ⁊ coalterate: ḡ repit̄ cōplexio ex coalteratiōe.

Primus ¶ Primus est: q̄r calor actualis datus a corde calefacit ⁊ alterat membra vt notū est: ⁊ cū spūs appropriat̄ mēbro alterat ip̄z: spūs etiā alterat̄ quodāmō a mēbris cū diuersificent̄ in q̄litate: ⁊ sic possumus imaginari aliū modū ex nutrimēto veniēte ad mēbrū.

2° ¶ Secūdus modus est: q̄r mēbra iter se sunt diuersa siue dissimiliū cōplexionū: ⁊ ideo op̄z vt agant vt Gal'. in libro de malitia cōplexionis diuerse. c. 5.

3° ¶ Tertius modus coalteratiōis est spirituū adiuicem: q̄r sunt diuersi in cōplexione ⁊ differt a scōo: q̄r iste pōt fieri vna pte mēbri ꝯsimilis circūscripto q̄cūq̧ alio ꝯsimili: ⁊ sic̄ imaginamur de spiritib⁹: ita possum⁹ imagiari aliū modū. s. cōplexionem ex coalteratione humoꝝ iter se ⁊ sup mēbro.

4° ¶ Quart⁹ modus est quē solū Mūdinus posuit q fit ex vaporib⁹ a corpore surgentib⁹ qui diuersi sunt diuersitate mēbroꝝ ⁊ humoꝝ isti veniūt ad cutim ⁊ ibi refracti euaporāt ⁊ cutim alterāt ⁊ dāt sibi aliquē modū cōplexionis: que dicit̄ ex coalteratiōe.

5° ¶ Quint⁹ modus est dict⁹ per coalternationē ⁊ nō p coalterationez: que coalternatio idē est q̄ coalternata sumptio: sicut cū accipim⁹ simul oīa mēbra suis ꝯ̄rijs cōplexionib⁹. Dicem⁹ q̄ toti⁹ corpis. i. oīum mēbroꝝ sil' cōplexio est satis tēperata: posito q̄ iter se nullā faciāt siue facerēt refractionē: dātes aūt cām hui⁹ tēperātie dicim⁹: q̄r ⁊ si in corpore sit pars frigida vt cerebruz ibi ēt est pars calida vt cor: ⁊ iō totū dicet̄ tēperatū q̄uis cerebruz stet in suo frigore ⁊ cor in suo calore ⁊ vnū reliquuz nō tēperet: vt Aui. dicet. Et de hac videtur Aui. loq ⁊ si nō loquit̄ de hac loquit̄ de illa que fit ex mēbroꝝ alteratione adinuicem: ⁊ apparet q̄ isti modi possunt poni plures q̄ duo. ¶ Ad contrarium dōm: q̄ consimilium est complexio: sicut subiecti: cuz ⁊ similia alterant se qualitatibus contrarijs: que cōtrarietas est iter ea virtute q̄litatū p̄marū elementoꝝ.

Dub^m 18^m ¶ Dubitat̄ tertio vtrū ista cōplexio ex mēbroꝝ alteratiōe adiuicē sit vna cōplexio. Vr̄ q̄ sic: q̄r ē cōplexio scōi modi i cā eq̄litatis: sed eq̄litas scōi modi videt̄ maxime vna: imo aliq̄ idiuisibilis vt dcm̄ est. ¶ In ꝯ̄riū q̄r est in plurib⁹ mēbris: dōm est q̄ cōplexio ex alternata sumptiōe nō est aliud q̄ ꝯ̄rie complexiones in diuersis mēbris siml' sumpte: ⁊ ideo est tot quot sunt mēbra. sil'r cōplexio ex coalternatione nō est vna subto eodē mō nisi iquātū tu imagineris oīa mēbra esse vnū per vnā aīam in toto extensaz. Dicit tn̄ Dynus q̄ est vna ordine: q̄r quē ordinē habēt ꝯsimilia i organico: eūdē modū hn̄t cōplexiōes ꝯsimiliū: ⁊ p ꝯn̄s cōplexio ex alternatione que in ꝯsimilib⁹ fundat̄. ¶ Ad rōnē cuz dicit̄ q̄ eq̄litas scōi modi est vna: dōm q̄ est vna in forma habente latitudinē: q̄r ſm diuersas ptes siue gradus latitudinis pōt eē in diuersis mēbris: ⁊ ipsa nō diuersificata p gradus: sed p numerū in eadē spē pōt eē in plurib⁹ idiuiduis: sicut tepidū in multis aquis numero.

Dub^m 19^m ¶ Dubitat̄ tertio. Vtrꝝ cōplexio ex coalternatiōe mēbroꝝ adiuicē sit p̄n^m opōnis in nobis. Vr̄ q̄ sic. Prio Aui. ponit istū ſm moduz eq̄litatis: sed iste est iustitialis. s. pro opōne ⁊ est pfectior modus eq̄litatū: ḡ p̄n^m pfectarū opationū. Scōo q̄r aliqō mēbrū nō agit suā actionē nisi ab alio coalteratū: ḡ in illo mēbro erit p̄n^m opōnis. an̄s pbat̄. Caro. n. est p̄n^m sentiēdi obm̄ alteratū a neruo. Vn̄ Auer. 2. colliget. ca. 10. cū dī q̄ caro i sensu tact⁹ stat sicut oculus in visu: dicit q̄ neruus est seruitor carnis in hac apphēsiōe: q̄r tēperat spiritū q transmittit̄ a corde ipsi carni. sed ille spūs alterat carnē alteratōe p sensu tact⁹. ¶ Ampli⁹ cutis est sic̄ mediū vel organicū tact⁹: sʒ hec sua pfectio nō pficit̄ nisi tēperamēto facto in cuti per coalterationes: nā caliditas venaꝝ sanguinis neruoꝝ frigiditati in ea adequat̄ vt ifra ponit Aui. ¶ Amplius cōplexio per ꝯsimiliū alterationez vī organici cōplexio vt organicū est: ḡ p̄n^m operationis. an̄s vī Auer. 2. colliget ca. 1. est cōplexionē efficiens aliq̄. ¶ In ꝯ̄riū Auer. 4. colliget. 2. cap̄. q vult q̄ cōplexio siue tēperātia q̄ posset imaginari ex refrigidatiōe ⁊ humectatiōe facta a cerebro ⁊ epate ad caliditatē intēsam quā dat cor est tēperātia dicta equoce: ⁊ nō pp opōnes. ¶ In hac q̄ōne p̄mo p̄supponim⁹ q̄ nō loqmur de cōplexione ex coalternatiōe: q̄r illa nil ē nisi ipa cōplexio ꝯsimiliū oīuz simul sumpta per itellectū. ¶ Scōo p̄supponim⁹ q̄ sermo noster est de cōplexione ex alteratiōe mēbroꝝ ꝯsimiliū adiuicē. v. g. in musculo in tota manu est caro: ossa: nerui: pāniculi q sese alterāt: ita q̄ eoꝝ cōplexio dicta est ex h̄ ex coalteratiōe. ¶ Dubitādū ḡ est vtrū hec cōplexio ex coalteratiōe resultans sit illa per quā fiunt opōnes ꝯsimiles ⁊ officiales. ¶ In hac ḡ q̄ōne est opio Dyni quaz ponit in q̄ōne de mēbro organico: vbi vult q̄ in mēbro organico nō sit dare cōplexionē ex coalteratiōe ꝯsimiliū q̄ cōplexio sit p̄n^m opōnis ⁊ tribuat̄ organico vt organuz est ⁊ iducit q̄tuor rōnes.

p^a rō. ¶ Prima. ista cōplexio vel est vna: ⁊ hoc est ipōle: q̄r subā sunt plura ꝯsimilia: nō. n. os ⁊ caro refrangunt̄: sicut el'nta in mixto: sed saluāt suas formas. vel nō est vna nisi ordine: sicut ꝯsimilia in organico hn̄t ordinem. Si ḡ est p̄n^m opōnis vel est rōne ordinis ⁊ habitudinis formal'r: ⁊ h̄ est ipōle: q̄r rel'o nō est p̄n^m opōnis: vt Cōmētator 2° de aīa. vel rōne subti talis habitudinis: ⁊ tūc illa eēt cōplexio ꝯsimiliū ⁊ nō organici.

2^a rō. ¶ Scōa rō cōplexio nō est p̄n^m opōnis que in tota vita nō acqrit̄: nec est in termino siue terminata: sed cōplexio per alterationē mēbroꝝ cōsimiliū adinuicē in tota vita nō acqrit̄: ⁊ nunq̧ est in termino: q̄r quousq̧ vita durat mēbra ꝯsimilia se alterāt.

3^a rō. ¶ Tertia rō: ista cōplexio ex coalteratiōe: que est alia a cōplexione ꝯsimilis vel hʒ p suo subto ꝯsimile vl' officiale. nō ꝯsimile: q̄r ista ponit̄ q̄ sit cōplexio officialis ēt: q̄r ista cōplexio: vel est alia spē a cōplexione ꝯsimilis: ⁊ h̄ nō: q̄r totū itegrale differret spē a sua pte vel nuō: ⁊ tūc duo accidētia nuō dr̄ia eēnt in eodē subto: cui⁹ ꝯ̄riū habet̄ 5° met. tex. nō hn̄te cōmē. q est iter. 15. ⁊. 16. nec pōt hēre p subto officiale. Primo q̄r officiale nō est vnū. Scōo q̄r officiali debet̄ nā cōpositionalis: ⁊ tūc duo p̄ma gn̄a mēbroꝝ tribuent̄ organico.

4^a rō. ¶ Quarta rō: si ista cōplexio poneret̄ in organico esset maxime: q̄r cōplexione organici causata: sed nō pōt ab ea cāri. ⁊ ꝯducit Dynus istā rōnē plire: sʒ dimitto eā q̄r extra ppositū. credo q̄ Dyn⁹ habuit bonā intētionē.

p^a ppō. ¶ Sed nos dicemus sex ppōnes in q̄b⁹ stat veritas quesiti. Prima ē cōplexio ꝯsimiliū mēbroꝝ cōponētiū manū meā: que cōplexio dī per coalterationē ꝯsimiliuz adinuicē nō est q̄dā forma cōplexionalis addita cōplexioni ꝯsimilium in se: ita vt sint due cōplexiones. s. vna ꝯsimilis in se siue vt ꝯsimilis ⁊ alia cōsimilis vt recipiat ab alio ꝯsimili. Rō: cōplexio carnis stant̄ iuxta neruū nō est nisi cōplexio carnis tāte mensure q̄te nō eēt si neruus nō eēt ⁊ nō eēnt due cōplexiones in carne: ḡ cōplexio in carne ex coalteratiōe nō est alia res a cōplexiōe carnis. ¶ Sed tu dices: dicaz q̄ cōplexio nerui est vna q̄litas distincta a cōplexione carnis que stat illi: sicut forma ⁊ pfectio queādmodū cōplexio calida cordis est cōplexio cōplexioni itrīsece ꝯsimiliū. ¶ Dōm p̄mo q̄ cōplexio cordis facit vnā cōplexionē cū cōplexione ꝯsil'is. v. g. cōplexio nerui ppria ⁊ calor dat⁹ a corde sunt vna forma in actu sicut calor quē mihi dat sol ⁊ calor me⁹: ⁊ tūc argu. ꝯcludit ꝯ̄riuz. ¶ Vel dōm q̄ nō est sil'e: q̄r cōplexio data a corde est nec̄ia pro oī opōne ⁊ nō ipedit: sed cōplexio nerui distincta a cōplexione carnis que est talis qualis est cōplexio nerui cū sit frigida ipediret ⁊ falsuz faceret actū sensatiōis: sed cū refrangit̄. i. tēperat̄ cōplexio carnis a frigiditate nerui: tūc fit optimū organū p sensu tactus. ¶ Cōsiderandū tn̄ q̄ pn̄t dici due q̄n ex vna pte tu sumas oēs cōplexiones ꝯsimiliū simul ⁊ ex alia pte cōplexionē solū vni⁹ ꝯsimilis. ¶ Est aūt dubiū vtrū refractio caliditat̄ carnis a frigore nerui sit refractio p opōne nec̄ia sit positiua: q̄r neruus sit pductus fridior q̄ expediat ⁊ caro calidior ⁊ postea se refrangāt: vt cōiter sunt imaginati moderni: vl' sit refractio p̄uatiua. i. caro iuxta neruū ē in p̄n° gn̄ōnis pducta cū tāta mēsura caloris cū q̄ nō fuisset pducta si nō eēt iuxta neruū sicut nos imaginati sum⁹. est qō determinata i tractatu nr̄o de resistētijs.

2ª ppō. ¶ Scōa ppō: aliq̧ opōnē posset facē caro q̄uis ñ refracta nec sit mēsurata a frigore nerui. rō q̄r posset nutriri ⁊ augeri vt oñdūt sensus in mult̄ vulnerib⁹ ⁊ est ppō nō.

3ª ppō. ¶ Tertia ppō: cōplexio ista ex coalteratōe fuit nec̄ia pueniēs in mēbris organicis que oportebat esse cōposita ex ꝯsimilib⁹ ꝯ̄riarū cōplexionū. v. g. in manu in qua debuit esse caro os ⁊ neruus: q̄r exquo cōponentia sunt ꝯtrariarū cōplexionū opʒ q̄ se remittāt siue refrangāt siue coalternēt qō idē est: ⁊ hoc positiue vel priuatiue vt diximus.

4^a ppō. ¶ Quarta ppō: ista cōplexio ex coalteratione pōt dici cōplexio organici nō q̄ subm̄ suū sit organicū sʒ ꝯsimilia: sʒ vt sunt in organico. Rō illa cōplexio ex coalteratōe nō eēt: si talis ꝯstitutio diuersoꝝ mēbroꝝ nō eēt: ḡ pōt dici cōplexio organici. aīs pʒ: q̄r si caro fuisset vnū entiū mūdi p se ⁊ nō fuisset sociata cū neruo vt ꝯstitueret manus: caro nō haberet istam

cōplexionē ex coalteratiōe.i.nō hēret suū calorē talis mēsure:qꝛ cū maiori mēsura caloris posset esse vnū ens mundi:⁊ apparet in carne rubea icēsa que multiplicat in vulnerib⁹. ¶His q̄tuor ꝓpositionib⁹ p̄missis addo vnū notabile:⁊ est ꝙ cōplexio ex coalteratione est duplex:lꝫ melius esset dicē ꝙ dupl'r imaginari possumus istā coalterationē i carne vt in exēplo. Uno mō vt imaginemur cōplexionē carnis habētē determinatā mēsurā in hac cōplexione ex friditate nerui s̄ꝫ ꝙ reqrit ꝓ opōne carnis:⁊ sic in vnoquoqꝫ ꝯsimili imaginaremur posito iuxta aliud ꝯsimile sibi ꝯ̄riuꝫ vel nō sil'e in cōplexione ꝯsil'r in organico iuxta organicum.

5ª ppo. ¶Et tūc pono ꝓpōnē qntā que soluit ad qōnē:⁊ dico ꝙ cōplexio dicta ex coalteratiōe que est cōplexio ināta actuata per influentē mēsurā in vnoquoqꝫ ꝯsimili ex mēbro ꝯ̄rio sibi addito.adueniēte s̄m ꝙ opꝫ ꝓ opōne est p̄n^m opōnis: ꝓpō est nota per suos terminos. Alio mō possum⁹ imaginari cōplexionē coalteratione:qꝛ mēbra ꝯsimilia postq̄ꝫ sunt mēsurata in eoꝝ cōplexione vt diximus:qꝛ remanēt ad hoc sub aliq̄ ꝯ̄rietate aliq̄ꝫ alterationē faciāt adinuicem que est alteratio valde pauca cū sunt in sanitate:⁊ ista est cōplexio ex coalteratiōe de qua loquit Gal'.in lib.de malitia cōplexionis diuerse cap̄.5°.⁊ talis coalteratio nō ē ad aliquē finē neqꝫ ꝓ aliq̄ opōne:sꝫ nec̄io ꝯn̄s nō tn̄ nec̄io intenta a nā:⁊ iō si nō esset posset fieri opatio.v̄.g.caro postq̄ꝫ hꝫ mēsurā oēm sui caloris s̄m ꝙ reqrit ad opōnē quā mēsurā hꝫ ex ināta cōplexiōe ⁊ ex calore cordis ⁊ ex friditate nerui remittēte suū calorē ⁊ neru⁹:ēt postq̄ꝫ eodē mō hꝫ mēsurā sue cōplexionis:adhuc neru⁹ ⁊ caro p̄nt imaginari se aliqual'r alterare alteratiōe que nō est nec̄ia pro opōne neqꝫ est opōni nociua:qꝛ est iter latitudinē p̄dicte mēsure que est ꝓ opōne. Sil'r cū imaginati erimus cerebrū cū sua friditate quā hꝫ ex cōplexione ināta ⁊ cū mēsura sui caloris quē dat sibi cor cerebrū est potēs in sui opōnes ⁊ cor ēt in suas. Si igit vltra h̄ nos imaginemur cerebrū alterare cor ⁊ cor cerebꝝ imaginemur vnā coalterationē in medio eoꝝ vel in se itra latitudinē suarū cōplexionū sanaꝝ talis cōplexio est equoca:qꝛ nō est nec̄ia ꝓ opōne ⁊ sic pōt itelligi sermo Auer.colliget.4.ca.2.lꝫ ēt Auer.posset al'r intelligi:⁊ est ꝙ iter calidū cordis datū cerebro ⁊ cerebrū ip̄m nō fit coalteratio per quā q̄litatē caloris spiritus cordis remittat:⁊ per quā frigiditas cōplexionalis cerebri corrūpat:imo vnuꝫ stat alteri sicut forma ad mām.s.calor cordis cōplexioni cerebri:⁊ si in aliquo se refrangāt est sicut per ꝯn̄s:⁊ dꝫ dici equoce cōplexio qꝛ nō est cōplexio:sed modificatio cōplexionis:⁊ nō est ꝓ opōne.

6ª ppo. ¶Tunc pono sextā ꝓpōnē.cōplexio ex coalteratione adueniens postq̄ꝫ mēbra h̄nt determinatas mēsuras q̄litatū s̄m ꝙ reqrunt ꝓ opōne nō est cōplexio que sit p̄ncipiuꝫ opōnis.i.que sint nec̄ia requisita pro operatione:⁊ hec ꝓpositio apparet:qꝛ exquo iam membra h̄nt mensurā cōplexionis qua indigēt pro operatione:ꝫ coalteratio sequēs post hec nō est pro opatione:aliter.n.nō habuisset cōplexionē pro opatione mēsuratā principaliter.⁊ cū ꝯsiderabimus lꝫ ista coalteratio sit cū quo mēbrū agit:nō tn̄ erat sibi necessaria.v̄.g.in exēplo grosso ego habeo mensurā caloris vni⁹ vncie ꝓ opōne ⁊ aer istarū stellarū vltra illā mēsurā me alterat: ista alteratio que est iter latitudinē sanitatis est cū q̄ ego ago nō tn̄ reqrebat ad actionē meā:qꝛ si pūctualis mensura caloris quā habebā ante introitū nūc haberem ego bene operarer. Ex scia tn̄ nostri tractatus de resistētijs pōt teneri ꝙ ēt ista coalteratio nō est necessaria:imo hoīe existēte bene sano mēbra ꝯsimilia adinuicē stant in pacifica dispōne ⁊ nō alterant se. Ex qb⁹ apparet solo ad singula ꝯtraria.oēs eni qui tenēt cōplexionē ex coalteratione esse principiū opationis intelligunt de coalteratione p̄mo modo dicta.qui v̄o negāt intelligunt de coalteratione secūdo modo,illi v̄o ⁊ de ea Dynus intelligebat:sed longe respiciebat eam.

¶In consideratione v̄o cuiusqꝫ membri nō nisi vnius qd̄ est cutis queādmodū postea dicemus.

¶Hic ostēdit quarū partiū ꝯsideratione nō est ꝓpinquū ei ⁊ cui⁹ ptis ꝯsideratione est ꝓpinquū.p̄mo hoc p̄mittēs post ponit nos ꝓ declaratiōe vni⁹ dicti.2° declarat.ibi 2ª(In cōparatione aūt.)

Duᵐ 20ᵐ ¶Dubitant vtrū cōplexio cutis sit vna. Uidet ꝙ nō:qꝛ ē facta ex venis ⁊ neruis vt ifra hoc cap'o:⁊ sic sua cōplexio ē ex coalteratione ⁊ nō vna subto. ¶In ꝯ̄riū:qꝛ est p̄ncipiū opationis vni⁹.s.tactiue. ¶Cōsiderādū p̄mo ꝙ sermo hic est de cuti intrinseca magꝫ nō de extrinseca subtili dicta himen:que a qb⁹ mēbris q̄nqꝫ emūdat ⁊ cadit. ¶Cōsiderādū scd̄o:ꝙ illa cutis vel est organū sensus tactus vt qdā dicūt.vel est nāle ⁊ intrinsecū mediū:⁊ tūc organū est caro vt intellexit Auer.in cōmēto cantice p̄mo lib.⁊ cā est s̄m eū qꝛ est p̄n^m.s.mēbrū ꝯsimile in oī aīali cōmune sicut est sensus tactus.aut organū est neruus et caro est mediuꝫ:sicut videt posse intelligi scd̄o de aīa cōmēto.105.qcqd ꝫ sit organū tact⁹ cutis opꝫ ꝙ sit mediū. In hoc ergo opꝫ ꝙ cōplexio sua sit ꝓpinquans ad equale ad pondus per multā refractionē extremitatū elementoꝝ alioqn in sensu tact⁹ caderet multus error in iudicio. ¶Quibus p̄missis p̄mo dōm ꝙ organū sensus tactus opꝫ esse vnum.vt Auer.2.colliget cap̄.11°.⁊ Aristo.scd̄o de partib⁹ aīaliū 2° cap'o. Et ratio est:qꝛ si organū esset duo tunc vnū sensibile iudicaret vt duo:cū.n.duob⁹ sensiterijs sentimus duo iudicamus vt intelligit ab Aristo.ꝓble.35.ꝓble.vlti.⁊ cā est qꝛ essent duo:in acceptione aūt videt ꝙ vnitas nō solū requirat in organo:sed in medio itrīseco:sicut apparet cū cācellatis digitis vnā pilā paruā iudicam⁹ duas ⁊ maxime in medio intrinseco cuius motus simul ⁊ imediatū opꝫ esse cū motu perfecto in particula principali.hoc dico ꝓpt̄ crystallinas siue oculos esse ⁊ ad vnuꝫ sensiteriū visus principale ⁊ tamē est intrinsecū ⁊ imediatū illi sicut cutis est imediatū organo principali sensus tactus. Aut alia cā est quā nūc nō discutim⁹. ¶Dōm scd̄o:ꝙ lꝫ cutis que organū vel mediū intrinsecū sit vnū mediū actu cū hoc hꝫ in se ꝓportiones per quas pōt esse mediuꝫ pluriū virtutū tactiuarū.s.percipiētis calidū ⁊ frigidū ⁊ siccum ⁊ humidū ⁊ asperū ⁊ durū. ¶Sed dubiuꝫ esset in pħia qūo pōt esse mediū in percipiēdo graue ⁊ leue si nō hꝫ ꝓportionē mediā inter graue ⁊ leue:⁊ hoc omittimus. ¶Ad ꝯ̄riū dōm:ꝙ dꝫ intelligi cuti existēte in se vno mēbro ꝯsimili ꝯtinuo rami venarū cū sanguine ⁊ neruoꝝ cānt i illa vnā tēperiē. Al'r posset dici ꝙ cutis nō est vnū mēbrū ⁊ ꝙ ad vnitatē sensus siue vni⁹ v̄tualis sensatiōis nō reqrit vnitas medij ēt itrinseci.exēplū due crystalline.⁊ tu ꝯsidera.

¶In cōparatione aūt spirituū ⁊ mēbroꝝ principaliuꝫ ipossibile est ip̄m huic certe eq̄litati esse ꝓpinquū:sed egredit ab ea tendēs ad caliditatē ⁊ humiditatē.

¶Postponēs de cuti ꝙ sit mēbrū eq̄li pōderis ꝓpinquum:qꝛ hoc posterius ꝓbabit:declarat ꝙ ꝯsiderādo mēbra alia homo elōgatur ab equali ad pondus.⁊ p̄mo ponit.scd̄o ꝓbat.ibi 2ª(Uita.)

Dubᵐ 21ᵐ ¶Dubitat:qꝛ cerebrū est de principalib⁹ ⁊ nō trahit ad calidū:sed ad frigidū. Cū ergo dicit ꝙ cōparatione principaliū egredit ad caliditatem. Dōm ꝙ loquit hic de principalibus que sunt principia spūs ⁊ mãe nutrimēti.s.cordis ⁊ epatis.vita eni per hec duo maxime ꝯsistit.in his duob⁹ eni maxime disponit totū corp⁹ s̄m cōplexionem ⁊ nō fit a cerebro vt Gal'.in thegni tractatu.2.cordis tex.cōmē.3.vel tracta.epatis tex.cōmē.1. ¶Scd̄o mō pōt dici ꝙ ꝯsideratis oībus p̄ncipalib⁹ adhuc corp⁹ declinat ad calidū ⁊ humidū:qꝛ dominiū calidoꝝ.s.cordis ⁊ epatis excedit super dominium frigidi membri.s.cerebri vt dicit.

¶Uite eteni principiū sunt cor ⁊ spirit⁹ que qdē ambo vehemēter calida existūt ad sup̄fluitatē declinantia:⁊ vita qdē existit per caliditatē:⁊ augumētū per hūiditatē. Et ēt cal'itas in humiditate existit ⁊ ab ea nutrit.

¶Primo probat ꝙ spirituū consideratione hoc corpus de secundo modo equalitatis nō appropinquat equali ad pondus:sed tendit ad calidū ⁊ humidū:⁊ cū imiscet sermonē de corde.scd̄o ꝓbat ꝙ ꝯsideratione principaliū:ēt nō appropinquat:sed tendit ad caliditatē ⁊ humiditatē:ibi scd̄a(Mēbra.) Prio arguit sic:spirit⁹ ⁊ cor ⁊c̄.per ꝯsequens nō appropinquat equali ad pondus premisso antecedente ⁊ ꝯsequēte ꝓbat ꝯsequentiā cū dicit.⁊ vita. ¶Cōsiderandū ꝙ oportuit Aui.ex ꝯsequentia sermonis dicere de corde:qꝛ est minera spirit⁹:⁊ ideo cū ꝓbabat ꝙ spiritus recedit ab equali ad pondus per caliditatē dixit de corde.

Duᵐ 22ᵐ ¶Dubitatur etiā quid intelligit per vitam. Dicendū ꝙ vel intelligit participationē siue essentiā anime in corpore:⁊ tunc manifestum est ꝙ hoc fit cum calore vt apparebit cū loquemur de virtute vitali:aut intelligit nutricationē.vita eni ꝯsistit per alimentum. ¶Tunc dubitat per dictū Damasceni primo aforismoꝝ dicentis ꝙ per calidū ⁊ humidū viuimus:qꝛ pars subtilis sanguis que calida est ⁊ humida ⁊ per frigidū ⁊ siccū nutrimur. ¶Ampli⁹ Hippo.in libro de nā fetus videt inuere ꝙ corp⁹ nostrū frigidis nutritur. ¶Dicendū quomodocūqꝫ sumat vita ipsam existit per caliditatē:nā vita pro existentia vitalis virtutis est per caliditateꝫ multā fundatā in multo spiritu cui⁹ vitalis virtus est p̄ncipiū. vita enim per nutricationē facit in nobis per multā caliditatē.s. spiritū ⁊ sanguinē. Sciendū eni est ꝙ nutricatio materialiter fit ex grossiori parte sanguinis:sed sicut pricipio perfectiuo ⁊ stāte vt forma fit spiritu qui est in mēbris:sicut forma cuius spūs participatiōe viuimus:qꝛ pars subtilis sanguis:que cal'a est ⁊ hūida ꝯuertit in spiritū:ideo dixit Damascenus ꝙ viuim⁹ calido ⁊ humido:sed qꝛ parte grossa nutrimur:que lꝫ etiā sit cal'a ⁊ humida respectu eq̄lis ad pondus est tn̄ frigida ⁊ sicca respectu ptis spumose.ideo dixit ꝙ frigido sicco nutrimur.i.grossiori pte sanguis. ¶Ad p̄mā cuꝫ dicimus cal'm nutrit frigido impropria locutio est

potius enim q̄dā refrenatio: ne cito cõsumāt suū humidū quo dicimus de aqua ꝙ ꝓlongat vitā vt itelligit̄ in cõmē. 21. tertij regiminis acutoꝝ. ¶ Cõsiderādū ꝙ cū Aui. ꝓbat ꝙ ex pte qua cõsideramus spiritus corpus excedit in caliditate: ⁊ hoc ꝓpter vitā. ꝓbat ꝙ excedit in humiditate cū dicit (⁊ augmētū ꝑ humiditatē.) ⁊ videt̄ arguē sic. spirit⁹ nõ solū est ꝑncipiū vite: sed ēt augmēti: ḡ excedit in humiditate: q2 augmētū ēt est ꝑ humiditatē. vel ab h̄ ꝙ sit vna ꝓpositio quā Aui. iduxit ad ꝓbandū ꝙ spūs ⁊ cor excedunt in caliditate: ⁊ est de ꝓpõnib⁹ famosis que dicit calido viuimus ⁊ humido augemur. viuere eni videt̄ dr̄e aīam participare. ⁊ hec participat̄ quodā calido vt Ari. in de morte ⁊ vita. ⁊ Auer. ꝑmo cantice. 74. cõmē. augeri eni videt̄ dicere q̄dā distinctū: ⁊ h̄ fit per humidū. vel est dispositio humidi: ⁊ iõ surrexit in famositate ꝓpositio ꝑdicta: q2 ex seipsa est nõ. eius tñ ꝓpõnis vna ps sufficiebat ad ꝓbādū ꝯsequētiā. s. ps que dicit per calidū viuim⁹: sed Aui. assumpsit illā integrā: q2 forsan sic currebat in vsu. Et cū dicit (Et etiā caliditas.) hic ꝓbat ꝙ ꝯsideratione spirituū corpus excedit in humiditate: q2 iam ꝓbatū est ꝙ excedat in caliditate: ex hoc sequit̄ ḡ in humiditate: q2 calm̄ nutrit̄ humido ⁊ in eo fundat̄: ⁊ tūc Aui. h3 integrā solõnē ad ꝯclusionē quā ꝑmisit cū dixit ꝯiungēdo vt op3 dicta eius in cõparatione spirituū: ⁊ vt sic cordis ipossibile est ipm̄ esse ꝓpinquū equali ad põdus: sed tēdit ad caliditatē ⁊ humiditatē. ¶ Cõsiderādū aūt ꝙ aliqñ exposui istum passum: sicut augmētū. i. ꝑduratio vite existit per humiditatē: q2 caliditas cui⁹ ꝑduratione vita durat fundat̄ in humido ⁊ eo nutrit̄. ¶ Dubitat̄ quare calidū mixti indiget humido ⁊ calidū ignis stat cū sicco. ¶ Solõnē hui⁹ inuit Trusianus in trac. 3. lib. thegni in scđa lectione. nā ignis in mixtis est per quādā generationē. est eni agēs ꝯsumēs. generat̄ aūt successiue ab humido itrinseco: q2 aereū est ⁊ sibi ꝓpinquās in nā vt aqueū: aut humidū est illi⁹ destructiuū: sed caliditas in igne est in ꝓpria mā ⁊ nõ agēs in illam. Dixit aūt (existit) inquātū humidū est calidi subiectū. dixit (nutritur) iquātū successiue ꝯsumit̄ illud humidū vnde calidū sustētat̄.

¶ Membra ṽo principalia sūt tria sicut declarabim⁹. Et ex eis q̄dē est vnū frigidū qđ est cerebrū cui⁹ friditas nõ peruenit ad cordis caliditatē tēperādā ⁊ epatꝭ caliditatē. Et ex eis vnū est siccū: aut siccitati ꝓpinquū: ⁊ ipm̄ est cor: sed eius siccitas nõ peruenit ad humiditatē cerebri ⁊ epatis temperandam.

¶ Probauit ꝙ spirituū ꝯsideratione tēdit ad calidū ⁊ humidū: hic ꝓbat ꝙ principaliū membroꝝ ꝯsideratione tēdit ad calidū ⁊ humidū: ⁊ ꝑmisso ꝙ principalia sunt tria arguit sic. cerebri friditas nõ vincit caliditatē cordis: ⁊ epatis igit̄ ꝑncipalium ꝯsideratione corp⁹ tēdit ad caliditatē ⁊ humiditatē recedēs ab equali ad pondus. ꝯsequētia est nota: q2 membra pricipalia corporis sunt tria mēbra dicta. añs ponit in lr̄a ꝑmo. scđo ꝓbat illud. ibi 2ª (Neq3.) ¶ Dubitat̄ igit̄ nõ dixit de testiculis cū numerent̄ iter ꝑncipalia a Gal. in thegni. ¶ Dõm ꝙ testiculi nõ sunt ꝑncipale membrū ad esse indiuidui: vel dõm ꝙ sufficiebat pro sua ꝯclusione ꝓbāda ponere illa tria principalia: si tñ de testiculis dixisset adhuc iuuebat eius intetionē: q2 testiculi ad caliditatē ⁊ humiditatē declinant.

Du^m 25^m ¶ Dubitat̄ scđo: q2 Arist. 2. de partib⁹ aīaliū cap. de cerebro cap. 12. vr̄ dr̄e ꝯtrariū. s. ꝙ cerebrū tēperat caliditatē cordis. ⁊ Auer. etiā colliget. 2. cap. 8. Nos scripsimus hāc q̄õnē ꝓlixe sup ꝑma fen. 3. cañ. ⁊ posuimus ibi rõnes. 12. quas Gal. 8. de vtilitate partiū cap. 2. ⁊ 3. in hoc facit ꝯ Ari. ¶ Hic aūt dicamus ꝙ sufficit nobis ⁊ est ꝙ cerebri frigiditas nõ remittit cordis caliditatē remissiõe q̄ appropinquat equali ad põdus: sed ꝓhibet cordis icēdiū sup̄fluū: ⁊ cū hoc cor remanet cū actuali excessiuo calore: cuius signū est ꝙ si miseris digitos in cor inuenis ipsum calidum tactu.

¶ Neq3 etiam cerebrū tantū est frigidū neq3 cor tantū est siccū: sed cor cõparatiõe alioꝝ duoꝝ est siccū ⁊ cerebrum alioꝝ duoꝝ cõparatione est frigidum.

¶ Hic ꝓbat qđ statim dixit ⁊ arguit sic. cerebrū nõ est tātū frigidum. i. sed respectu cordis ⁊ epatis dr̄ fridū: q2 minus illis calm̄. simil'r cor nõ est tm̄. i. absolute ⁊ in excessu siccū: sed respectu illoꝝ duoꝝ: ḡ cerebrū nõ tēperat caliditatē cordis ⁊ epatis: nec cor humiditatē cerebri ⁊ epatis. ⁊ ponit añs: q2 ꝯsequentiā h3 ꝓ nõ.

Du^m 26^m ¶ Dubitat̄ ꝙ ex sermone Aui. videt̄ ꝓbari ꝯtrariū ei⁹ qđ intēdit. si eni cerebrū est frigidū respectu cordis: ḡ est ꝯtrariū respectu illius: ⁊ per ꝯñs agens ⁊ remittens illi⁹ calorē. ¶ Amplius dubitat̄ ꝙ ipertinēs sermo vr̄ dr̄e ꝙ cerebrū est frigidū respectu cordis: regula. n. Gal. de cõplexionib⁹ libro ꝑmo ⁊ Aui. est ista ꝙ mēbra nõ debēt dici calida vel frida adiuicē. i. quecūq3 respectu cuiusq3 sed respectu medij. s. cutis. Dõm ꝙ cū Aui. itēdebat ꝓbare ꝙ caliditas cordis nõ tēperet̄ nec refrangat̄ a friditate cerebri: ita ꝙ appropinquet multū eq̄li ad põdus habebat in intētione sua has ꝓpositiones. ¶ Prima: cordis caliditas est multi excessus ab eq̄li ad põdus: hec ꝓpositio est nota ad tactū: ⁊ etiā nota per rõnē: q2 cor est fons vite: ⁊ per ꝯsequēs spiritus ⁊ multe caliditatis. ¶ Scđa ꝓpositio: cum dicimus cerebrū est frigidū nõ intelligimus tm̄. i. in excessu frigidū vel tm̄. i. solū: q2 frigidū sit sibi forma ⁊ ꝑdominās calido vel tātū. s. q̄tū cor est calm̄ recedēs a tēperātia cutꝭ tm̄ cerebrū sit fridū ṽsus aliā extremitatē recedēs a tēperamēto cutis. Et rõ est ex iam dictis: q2 cerebru3 est viuens pars aīalis: ergo nõ põt habere frigiditatis dominiū absolute. nec põt esse frigidū: q2 cū ea nõ staret aīa: nec ita recedit a tēperātia cutꝭ per frigiditatē: sicut cor per caliditatē: ⁊ totū hic ostendit sensus tactus vt nõ sit opus rõne. ¶ Sequit̄ ex his ꝓpositionibus: ḡ cor nõ põt tēperari ab ista ꝑua frigiditate quare remanet in excessu ⁊ distēperamēto respectu eq̄li ad pondus: siue sumamus eq̄le ad põdus pro medio imaginato in vniuersitate generabiliū ⁊ corruptibiliū: siue sumamus eq̄le ad põdus eq̄litatē cutis que est fictio illius equalitatꝭ ad põdus. certū eni est ꝙ caliditas est excedēs ⁊ recedens ab illius equalitatib⁹ põderis. tenet igit̄ ꝯñtia Aui. q2 si cerebrū est frigidū respectu cordis: ⁊ nõ frigidū tm̄: igit̄ est q̄da3 remissum calidū respectu cordis. nõ igit̄ poterit excessu3 caloris cordis reducere ad equalitatē põderis: q2 hec operatio est frigidi equalis calori cordis: solu3 ḡ remittit ⁊ apud sciam nostrā hec remissio est priuatiua resistentia vt diximus in tractatu de resistentijs. ¶ Ad 2^m ꝙ sermo Aui. nõ est hic ad ponēdū mēbra in cõplexione vel gradu cõplexionis: q2 hic sermo erit in sequēti capitulo: ⁊ intentio eius est ostendere ꝙ frigiditas cerebri nõ est equipotens caliditati cordis ⁊ epatis: ⁊ ꝙ siccitas cordis nõ est eq̄potens humiditati cerebri ⁊ epatis: ergo principaliū cõsideratione homo hic recedit ab equali ad pondus tendens ad caliditate3 ⁊ humiditatem: ⁊ hec fuit vna conclusio Auicen.

Du^m 27^m ¶ Dubitat̄ tertio ꝙ Aui. ꝯdicit sibi: ia3 eni dixerat ꝙ hõ hic membroꝝ alteratiõe ꝓpinqu⁹ est eq̄litati ad põdus: fridoꝝ sicut cerebrū: calidoꝝ sicut cor: ēt humidoꝝ sicut epar: ⁊ hic dicit ꝙ hoꝝ cõsideratione ⁊ alteratiõe ēt corp⁹ recedit ab equali ad pondus.

Du^m 28^m ¶ Dubitat̄ quarto quare Aui. dixit hoc de homine equali in scđo mõ equalitatis: cū ea que dicit vera sint in corporib⁹ distēperatis ṽ. g. hõ sanguineus suoꝝ mēbroꝝ coalteratione. s. calidoꝝ vt cor: frigidoꝝ vt cerebrū: cū eni põderabunt̄ ⁊ equabunt̄ erit vicinus equalitati certe: cõsideratione aūt cuiuscūq3 membri in hoīe sanguineo nõ erit nisi vnū mēbrū. s. cutis ⁊c̄. que dicit Aui. de eo quo verificat̄. Preteritū dubiū in nullo scripto iueni: ⁊ iõ nulli⁹ solõnē possumus dicere. Qñq3 dixi ꝙ mēbra ꝑncipalia cū põderabuntur ⁊ equabunt̄ sup toti⁹ habitudinē faciūt istū hoīem tēperatu3 appropinquare eq̄litati põderis. ⁊ sic Aui. locutus est supra. Cum aūt iter se cõparant̄: hõ desistet ab equali ad põdus per excessu3 in calido ⁊ humido. Est aūt hec solõ ꝑma frõte placita: h3 tñ hāc nr̄am instātiā: sicut se hñt cor ⁊ cerebrū iter se: sic se h3 calidū datū a corde. s. spiritus cordis ⁊ calidū diminutū datū a cerebro iter se sup toto: sed illa nõ se tēperat: ḡ nec ista ꝓportionaliter: ḡ vl'r se habebūt: cui ḡ placet dicta solõ soluat instantiā. ¶ Scđa solõ quā aliqñ dedi est ꝙ per ꝯsiderationē oīum mēbroꝝ tam ꝑncipaliū q3 nõ ꝑncipaliū homo appropinquat equalitati põderis. nā l3 cerebrū solū nõ ꝯtrapõderet calori cordis ⁊ epatis: tñ sunt in nobis ossa nerui cartilagines flegma: ⁊ multa alia mēbra frigida. ⁊ sunt etiā multa sicca que põderata ⁊ mēsurata faciūt imaginari equalitatē põderis: ⁊ sic intellexit Auicē. prius: ⁊ iõ ibi numerauit ossa. Ex q̄b⁹ appꝫ ꝙ illa appropinquatio nõ est per alterationē ꝓprie dictā: q2 cū toto hoc corp⁹ nr̄3 est calidū ⁊ humidū: ⁊ nõ est facta refractio siue remissio excessus cal'itatis ⁊ humiditatꝭ: s3 talis appropinquatio est ꝓpinquior per q̄da3 alternationē. i. simul sumptionē cū alteratione vt ponēdo hoc ꝯtra illud. Si eni tu dices ꝙ in hoc hoīe abūdat caliditas: ⁊ est in ea distēperatus: q2 in eo est cor: ⁊ ego ꝯtrapono sibi frida membra vt cerebrū ⁊ neruos ⁊ alia simi'ia: sed ꝯsideratiõe soloꝝ principaliū homo nõ appropinquat vt hic Auicen. probat ⁊ sic intelligit hic. hanc. n. solõnem tene si placet quousq3 post meli⁹ apparebit. ¶ Tertia solutio est quā dedi al's totum textū reuoluendo ab illa parte. ⁊ hic etiā hõ. Et diximus ꝙ Auicē. vult ꝓbare ꝙ homo de scđo mõ eq̄litatis nõ appropinquat equali ad pondus nisi per cutim ⁊ arguit sic. hõ nõ põt appropinquare equalitati põderis nisi per coalternationem membroꝝ habentium ꝯtrarietatē a qua ꝯtrarietate remittunt̄ ⁊ veniunt ad equalitatē. ⁊ hoc nõ fit nisi in cuti solū: ergo sola cutis est illi ꝓpinqua. primo ponit maiorē. scđo minorē declarat. dicit ꝙ hec ratio non appropinquat equalitati ponderis nisi membroꝝ coalternatione, i, nisi fieret membroꝝ inuicē coalter-

natio ⁊ refractio. ¶ Cū ꝗ pōderabunt̃.i.cū imaginati fuerimus ea in ceteris ponderibꝰ equalitati erit vicinus ⁊c̃.s.si talis equatio fieret. Sed hoc est īpossibile nisi in cuti: ⁊ ideo subdit. in ꝯsideratione vo: quasi dicat in aliquo mēbro debet apparere talis equalitas ex fractione ꝯsurgens: sed nō apparet nisi in cuti: ⁊ tūc probat ⁊ pꝫ: ⁊ videt̃ hec expositio ire ad intentionē Auicē. 12. de animalibꝰ cap̄. de complexionibꝰ: ⁊ etiā hec solutio mihi nō placet. Solutio ergo pendet a questione statim dicenda.

Du^m 29^m

¶ Dubitat̃ vtrū homo sit magis ꝓpinquus cōplexioni equalitati ponderis quocūq₃ alio aīali generabili et corruptibili: ⁊ si homo magis appropīquat quis homo. an homo de scdo mō equalitatis qui est homo tēperatus: an homo distemperatus. ¶ Uidetur primo ꝙ aliud aīal magis appropinquet: qꝛ testudo ponit̃ equalis ad pondus ab Isaac in dictis vniuersalibus primo caplo illos. 5. Aialia tribus modis. dicit eā de aīalibus de quibꝰ elemēta quatuor equaliter dominant̃. ¶ Amplius homo multū excedit in calido vt Arist. 4. ꝓbl. 6. proble. ⁊. 2. de partibus aīaliū 10° caplo. ⁊ Gal. lib. 14. de vtilitate partiū 6° caplo. ¶ Amplius ⁊ si homo appropinquaret videt̃ ꝙ homo melācolicꝰ magis appropinquet: qꝛ homo recedit ab equalitate ponderis per calidū ⁊ humidū: ꝗ homo frigidus ⁊ siccus plus appropinquat equalitati ponderis. ꝓpositiōes sunt note per istā rationē pōt ꝓbari ꝙ ceruus capra musca: ⁊ omne animal frigidū ⁊ siccū plus appropinquāt equalitati pōderis ꝙ̄ homo: cuius ꝯtrariū Auicē. ponit. ¶ Quid in hac questione senserit Bartholomeus quid Cōciliator ⁊ Dynus lege ab eis in qōne nostra ꝓlixa de hoc. ¶ Solū ergo ponamus opionez Antonij de Parma que iam habebat̃ in cōmuni vsu: ⁊ est ꝙ in homine est triplex cōplexio. Una que debet̃ ei vt viuēs: ⁊ ista est cōplexio que a corde fluit ad mēbra: ⁊ loquēdo de hac cōplexione frigida ⁊ sicca magis appropinquat equali ad pōdus. Rō est: qꝛ homo per cōplexionē qua viuit declinat ad caliditatē ⁊ humiditatē: ergo frigida ⁊ sicca plus appropinquat. Scōa est: cōplexio que debet̃ vnicuiq₃ parti que est inata ⁊ actuata per influentem ⁊ sic cōplexio cutis est propinquior. Rō qꝛ cōplexio cutis est magis media inter qualitates primas: vt infra ꝓbat Auicē. Amplius melius iudicat de tāgibilibꝰ. Tertia est cōplexio excoalternatione membroꝝ oium: ⁊ sic cōplexio temperata de secūdo mō equalitatis est illi ꝓpinquior: ratio qꝛ melius iudicat de tangibilibus. Scdo mō: qꝛ iste homo meliꝰ itelligit: ⁊ ideo magis remotus a ꝯtrarietate. ¶ Ista opio est vna ꝯfusio ⁊ miratꝰ sum de hominibus sani intellectus qūo acquiescunt. ¶ Primo nō video distinctas res esse cōplexionē qua viuimus ⁊ cōplexionē nostram innatā actuatā per influentē. Ratio qꝛ cōplexione itrinseca vnicuiq₃ membro cū cōplexione data a corde nos participamus aīa ⁊ operamꝰ ⁊ illa viuimus: nec opus est aliā ponere: ⁊ si est detur illa qd est ⁊ vbi est. ¶ Scdo ꝯtra primā ꝯclusionez: cōplexio qua viuimus lꝫ dicat̃ calida ⁊ humida tñ ipsa hꝫ latitudinē diuisaz in cōplexionē magis calidā ⁊ humidā vt sanguinei: ⁊ minus vt melācholici: ⁊ mediā: ⁊ tunc ꝓbo ꝙ cōplexio media ⁊ que stat iuxta eā magis appropinquet equali ad pondus per rōnes quas ponit in secūda ⁊ tertia ꝯclusione. naz cōplexio qua viuimus que est in medio latitudinis est qua homo perfectius iudicat de tangibilibus ⁊ perfectius itelligit ꝙ̄ cōplexio in extremo latitudinis: ꝗ cōplexio tēperata qua viuimus est ꝓpinquior equali ad pondus: ꝗ debebat distinguere de complexione qua viuimus. Ratio sua apparebit post que cōtinet duas cōclusiones. Dictū scdm nō vadit ad questionē. nā questio querit que cōplexio inata omniū partiū actuata per influentē circūscripta omni alteratione membrorūz magis appropinquat equali ad pōdus ⁊ tu respōdes mihi de cuti: ⁊ si querens nō querit hec est diminuta questio ⁊ si sic diminute videt̃ respondere Anto. s. ꝯsiderata cuiuscūq₃ membri complexione inata actuata per influētē sola cutis magis appropinquat. ¶ Sed tūc etiā ꝯtra: qꝛ adhuc stat questio que cutis est tēperata vel distēperata: ⁊ tunc oportebit Antoniū redire ad diuisionem truffaticā. Dicendo cutis ꝙ est membrū habēs inatā cōplexionē actuatā per influentē pōt ꝯsiderari vt viuens ⁊ vt habens complexionem innatā ⁊c̃. ⁊ totum hoc est ꝯfusio. ¶ Amplius per rōnes suas secūde ⁊ tertie ꝯclusionis probo ꝙ aliud membrū a cuti plus appropinquet equali ad pondus per hanc cōplexionē innatā actuatā per influentē qua cōplexione membra faciunt suas operationes: qꝛ medius ventriculus cerebri est habēs nobiliorez ⁊ perfectiorē operationē. s. estimationē siue cogitationē ꝙ̄ aliqd membrū: ergo ꝓpinquior equalitati ponderis. rōnes sue apparebunt solute in positione nostra. ¶ Contra tertiā cōclusione: cōplexio ex coalternatione declinat ad calidū ⁊ humidū vt Aui. ꝓbat in coalternatione principaliuz adinuicē: ergo frigidus ⁊ siccus in cōplexione appropinquant equalitati pōderis. Ista rō est sua in prima conclusione. Rationes aūt quas adducit ad istā partē que sumunt̃ ad perfectionē operationū arguūt cōtrariū huius: qꝛ cuz equalitas ponderis nullius sit operationis: igit̃ quāto entia sunt perfectioris operationis tanto lōginquiora ab equali ad pōdus. ¶ Nos aūt post multū laborē deuenimus ad id: in quo quieuit intellectus noster: prolixe diximus illud in qōne quā scripsimus de hoc: cuius assumptio est in ꝓpositionibus principalibus ex quibus deducunt̃ alie ⁊ ex illis soluit̃ questio.

p^a ꝓpō.

¶ In omni mixto salꝰ tiz perfecto vincūt due qualitates. s. caliditas ⁊ humiditas. Ista ꝓpositio fuit in mēte Auer. clara: cum cōsiderabit̃ sermo eius in quarto metheoroꝝ. cōmen. 5. ⁊. 2. colliget. 1. cap̄. ⁊. 5. colliget. cap̄. de cognitione ciboꝝ ⁊ medicinarū cap̄. 24. Et ratio est qꝛ mixtū fit per digestionē: ⁊ hoc fit calido ⁊ humido. ¶ Amplius sicut frequenter dicit Auer. mixtū nō esset vnuz nisi haberet qualitatem actiuā que sit sicut forma cōterminans aliā actiuā ⁊ passiuā que terminet aliam passiuam: ⁊ ideo dixit 4° metheoroꝝ: ꝙ calor in mixtis est similitudo forme: qꝛ terminās. impossibile eñi est ꝙ in mixtis frigidū stet in forma calido: nec siccum pōt stare in forma humido: qꝛ mixtū cōplet̃ digestione. ¶ Amplius in theorica canticoꝝ cōmē. 19. qꝛ vo nō sit equale ad pondus: qꝛ nō magis haberet principia vite. s. calido ⁊ humido ꝙ̄ ꝯria. vita āt ex vero nō solū est aīalibꝰ: sed alijs. ¶ Amplius qūo saluabunt ꝙ putrefactio sit ꝓpria mixti corruptio si frigidū est vincens ⁊ terminās. humidum etiam est victum a sicco: ⁊ est siccū forma. esset eñi putrefactio extrinseci frigoris exitus ⁊ interminatio: ⁊ sicco etiā denso ⁊ diminuto vt putrefacta oīa calidiora essent ⁊ humidiora in termino putrefactiōis. Qd̄ aūt arguit ꝙ metalla sunt frigida a predominio ⁊ ꝙ stant per frigidū: qꝛ eliquata a calido fluunt: nō intelligit que sit vera cōplexio metalloꝝ per quaz metalla merent̃ formā taz soluta ꝙ̄ fixa: ⁊ qui nō pōt capere dictā ꝓpōnē vniuersaliter ꝯcedat illā in aīalibꝰ ⁊ ꝓprie in aīalibꝰ ꝑfectis. Apud nos eñi est vera vniuersaliter vt scripsimus illā qua dicit Auer. 2. colliget. cap̄. 1. ꝙ mēbra sunt illa qbus frigiditas dominat̃ ⁊ cōplet. illa intelligimus. i. diminuta caliditas: ita ꝙ induratio ossiuz sit a diminuta caliditate vt pōt itelligi. 2. de cōplexionibꝰ. 3. cap̄. ¶ Cōsiderandū tñ ꝙ ista victoria dꝫ intelligi virtualiter. i. in virtute ⁊ potētia maiori: lꝫ nō in quātitate molosa. palmus. n. ignis vigorosior est cubito terre.

2ª ꝓpō.

¶ Scōa ꝓpō: iste modus cōplexionis q in oī mixto reperit̃. s. modus cōplexionis: in quo calidū est terminans ⁊ cōprehēdens ⁊ humidū etiā ⁊ ideo vincūt: habēt multā latitudinem: in qua sunt plurime mansiones ⁊ diuersitates. hec apparet ad sensuz. Rō ēt ꝯcludit: qꝛ calidū pōt occurrere frido ⁊ humidū sicco ꝫm multos ⁊ multos ⁊ multos gradus ꝓportionū nobis incognitaꝝ: igit̃ multa multitudo mixtoꝝ fieri poterit ⁊ diuersitas in illis. vnde Aui. dixit ex qua cōmixtione diuerse spēs inaiatoꝝ fiunt. ⁊ idē Auer. colliget. 2. ca. p̊.

3^a ꝓpō. 4^a ꝓpō.

¶ Tertia ꝓpositio ista: latitudo mixtoꝝ nō est infinita ꝫm spēs igit̃ hꝫ terminos. ¶ Quarta ꝓpō: extrema huiꝰ latitudinis sunt duplicia. s. intrinseca ⁊ extrinseca. Rō ꝙ tota latitudo claudēs mixta oīa que sunt finitarū spērum aliqd in extremis includit: exclusuz est terminus extrinsecus inclusum est intrinsecus.

5^a ꝓpō.

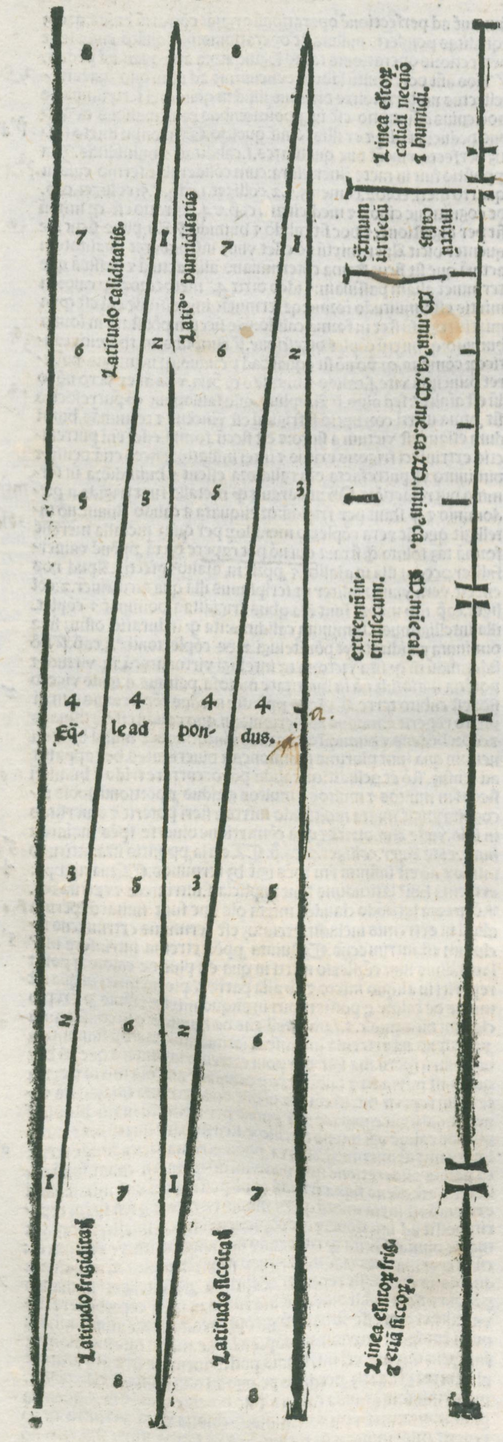
¶ Quinta ꝓpō: extrema intrinseca huiꝰ latitudinis sunt cōplexio mixti in qua est plus de calore q possit reperiri in aliquo mixto ⁊ ab alia parte cōplexio mixti in qua est minus de calore q possit repiri in aliquo mixto: ⁊ ꝙ̄uis ꝓ exēplo clariori dicamus. c. ⁊. f. ita intelligas de humido ⁊ sicco. ista qnta ꝓpō est no. nā extrema intrinseca latitudinis mixtoꝝ sunt mixta diuersarū spērū. illa igit̃ dn̄t poni extrema intrinseca que cū hec que sunt mixta itra distātiā eoꝝ ꝯcludunt̃ alia oīa mixta ⁊ extra se nullū reperit̃ mixtū. ita aūt se hn̄t duo extrema imaginata ⁊ inuenta. nolo aūt cauillare istā ꝓpōnē per itellectū malū hic dicit̃ plus de calore vel minus de calore. s. cū sit dare mixtū maximi caloris ⁊ mixtū minimi.

6^a ꝓpō.

¶ Sexta ꝓpō: extrema latitudinis extrīseca ꝑdicta ꝯsideratione sunt duo. vnū iuxta mixtū calidissimū calidū: ita excedens supra frigidū ꝙ nō possit facē vnū mixtū. aliud extremū est iuxta mixtū qd̄ hꝫ minus de calore q ꝫm spēm reperiri possit ad mixtionē: ⁊ tūc cōprehendimꝰ cū intellectu calidūz magis dimīutū hꝫ: ita ꝙ cū frigido nō possit ꝯstituere vnū mixtū: cū tñ erat maioris vigoris ꝯstituebat mixtū positū cū minori gradu caloris qui possit repiri.

7ª ꝓpō.

¶ Septima ꝓpō. itellectꝰ humanus pōt oīa mixta mūdi diuersificata ꝫm suas spēs cōprehēdere sub vna linea recta esse situata. v.g. cōprehēdit. a. calidissimū mixtuz mūdi ꝫm spēm mixtionis ⁊ cōprehēdit. e. mixtū mioris caloris q ꝫm spēm mixtoꝝ vel mixtionis possit iueniri ⁊ itra ista ꝯstituat alia mixta gradatiz ꝓcedēdo de vno ad aliud imaginādo post. a. mixtū minoris gradus caloris ⁊ sic. b. deīde aliud ⁊ sic. c. quousq₃ gradatim veniat̃ vsq₃ ad. e. minoris caloris vltra vel infra ꝙ̄ nō reperit̃ calor minor q sit terminās: ⁊ sic forma mixti. si. n. esset nō fuisset illud mixtū mioris caloris: ⁊ opꝫ necessario stare in ꝓcessu ꝫm spēz ⁊ nō itur ī ifinitū. Ponamꝰ igit̃ lineā oium mixtoꝝ hāc. s.

In hac parte linea locatur. Ignis et aer.

In hac p[ar]te linee nullu[m] mixtu[m] locari pot[est] iuxta 5.^m et septam p[ro]p[ositi]onem

Linea inequalis ad pondus pp calidi et est extremum extrinsecum.

Ista est linea omnium mixtorum latitudinem continens.

A	Sulphur, Viride es	et similia.	Linea mineralium calidorum.
B	Aconitum, Napellus, Colongtida	et similia.	Linea plantarum calidarum.
C	Leo	et similia.	Linea brutorum calidorum.
	homo Cholericus, Temperatus, Flegmaticus		Linea hominum.
	Scorpio	et similia.	Linea brutorum frigidorum.
D	Mandragora, Papauer, Solatrum	et similia.	Linea plantarum frigidarum.
E	Glacies, Plumbum, Lytargirium, Ferrum	et similia.	Linea mineralium frigidorum.

Linea inequalis ad pondus pp frig. et est extremum extrinsecum.

Huic puncto correspondet equale ad pondus si daretur.

In hac parte linea nullum mixtum locari potest. iuxta 5.^m et septam p[ro]positionem

In hac parte linee locantur terra et aqua.

Octaua

8ª ꝓpõ. ¶ Octaua ꝓpositio: equale põdus ē exclusuꝫ a tota linea mixtoꝝ ita ꝙ nec ē in medio: nec in extremis in itrīsecis. Rõ qꝛ in lſa mixtoꝝ nulla res põt poni nisi hẽat rõnē mixti: sꝫ rõ mixti īcludit victoriā calꝭ digerētie ⁊ ꝯtinētie: ⁊ in cõplõne eq̃li ad põdus nulla ē victoria vniꝰ qualitatꝭ suꝑ aliaꝫ: sed quo ad oīa eq̃litas. igitur ad põdus eq̃le est ex̄ totā lineā mixtoꝝ.

9ª ꝓpõ. ¶ Nona ꝓpõ: id q̃d linea mixtoꝝ excludit ⁊ ex̄ se existit equale ad põdus nõ ē excessus calꝭtatis suꝑ friditatē. ⁊ eodeꝫ mõ põt ītelligi hũiditatꝭ suꝑ siccitatem. hec ꝓpõ est ex seipsa nota. nā forma vel rõ equalitatis põderis ē hr̄e caliditatē parē friditati. rõ āt mixtionis est ad põdus: ⁊ quēadmodū eq̃le ad põdus excludit̄ a linea mixtoꝝ ꝑ h̄ q̃d calꝫ vicit in mixtꝭ: ita excludit̄ nec̄io per hoc q̃d frigidū vincit̄ in mixtis. sequit̄ eni si calꝫ est vicēs ꝙ fridū sit victū. s. in eo in quo calꝫ ē vincēs.

10ª ꝓpõ. ¶ Decima ꝓpõ: in tota latitudīe mixtoꝝ opꝫ ponere mediuꝫ īter extrema ꝙ sit mixtū. Rõ ē: qꝛ si ē dare extrema. s. mixtū pauci calidi ⁊ mixtū multi: igit̄ dabit̄ mixtū mediuꝫ.

11ª ꝓpõ. ¶ Undecima ꝓpõ est hec: mediū inter oīa extrema mixta ē hõ: sed q̃ũo põt poni mediū īter oīa mixta cū non sit in eodē gn̄e cū illis. ¶ Ampliꝰ q̃ũo dicemꝰ ꝙ hõ calidissimū oīuꝫ aīaliuꝫ: qꝛ aīalia in vna extremitate essent calidiora. Dicamꝰ breuiter ꝙ hõ põt poni mediū īter mixta oīa duplici via. Pria via est accipiēdo hoīeꝫ vt est vltimū ꝑfectū in mixtiõe. Scd̃a via est accipiēdo hoīeꝫ vt hñs est nobilissimā opõneꝫ. Procedēdo igit̄ pma via dicimꝰ ꝙ tota linea mixtorū diuidit̄ in q̃tuor lineas subordinatas. s. lineā mixtoꝝ nõ viuētiū vt mineraliū: ⁊ lineā viuētiū vita vegetatiua solū vt plātaꝝ: ⁊ lineā viuentiū vita rõnali ⁊ irrõnali: ⁊ vtraq̧ linea hꝫ suā latitudinē ⁊ mediū. cū ḡ extra oīa mixta nos imagīamur formas elementares siue elꝭta refracta refractione nõ multa: tūc ꝯstituunt̄ mixta inaīata: cū āt imaginamur mixta inaīata magꝭ refracta in radicalibꝰ elꝭntaribꝰ ⁊ magꝭ ꝑfecta: tūc ꝯstituit̄ mixtū viuēs aīa vegetatiua: ⁊ cū imaginat̄ plātas magꝭ refractas ⁊ ꝑfectas: tūc cõstituit̄ viuens aīa sensitiua: cū āt imaginat̄ aīalia in suis excessibus magꝭ refracta: tūc ꝯstituit̄ spēs humana. non ḡ acq̄sita est forma humana in mā nisi post vltimā refractionē excessuū elꝭtoꝝ mineraliuꝫ plātaꝝ ⁊ aīaliuꝫ. ¶ Cõsiderādū aūt vt in tractatu nostro scripsimꝰ ꝙ nõ imaginor aīalia ītrare in matricē ⁊ ꝯfrangi in hominibꝰ ⁊ plātis terre in mr̄icibꝰ aīaliuꝫ ⁊ fieri aīalia: sed intelligo ꝙ iste mixtiões ⁊ gn̄ationes sese ex nā rei ꝑsupponūt sic hoīes dicūt hõ fit ex elꝭntis ⁊ ꝯcedunt hāc ꝓpõnē ꝑꝑ multā ꝯsuetudineꝫ: ⁊ tñ nõ videmus elꝭta intrare in mr̄icē vt fiat hõ: sed mixtio ꝑsupponit̄. silr̄ hõ fit ex aīalibus: qꝛ gn̄atio hoīs ꝑsupponit illā sic materiā. i. sicut aliq̃d minus ꝑfectū ⁊ magis perfectibile. põt aūt formari ex p̄dictis talis rõ ꝙ in toto eē gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū reperiunt̄ diuersi gradus ꝑfectionū suꝑ formas elꝭntares ⁊ inuenit̄ mixtū vltime ꝑfectionis vt hõ in quo ēt iuenit̄ virtus elꝭntorum prioꝝ: ergo elꝭta ⁊ oīno mixta gradatim sunt vt mā ⁊ elꝭnta vltimi mixti ꝑfecte. s. hoīs: ⁊ sunt maxie refracta: ex q̄bꝰ dictis ponemus has ꝓpões subdinumeratas ꝓpõni vni.

1ª ꝓpõ. ¶ Prima. oīa mixta mundi quodā mõ pñt cõparari hoī sicut elꝭnta. rõ qꝛ remotis excessibus qualitatuꝫ q̄bꝰ non merebant̄ formā humanā fit hõ: ḡ ⁊ possunt dici q̃dā etiā īperfecta ⁊ mā respectu hoīs.

2ª ꝓpõ. ¶ Scd̃a ꝓpositio ⁊ est. 13. hõ est mixtū magis cõpositū q̃cūq̧ mixto. rõ qꝛ hꝫ oīum mixtoꝝ mixtionē ⁊ cõpõnem.

3ª ꝓpõ. ¶ Tertia ꝓpõ ⁊ est. 14. hõ in virtute ꝯtinet oīa aīalia ⁊ oīa mixta ⁊ oīa elꝭnta. rõ qꝛ oīa comparant̄ sibi vt mā ⁊ elꝭnta: ⁊ ideo Arist. ad Alexādrum īuenit in hoīe nām oīs aīalis.

4ª ꝓpõ. ¶ Quarta ꝓpõ. ꝑfectio mixtionis humane ē postrema ꝑfectio nullā hñs vltra se mixtionē possibileꝫ īueniri ꝑfectiorē. Ratio: qꝛ tūc fuisset īuenta: ⁊ per ꝯñs fuisset aīal gn̄abile ⁊ corruptibile ⁊ perfectius hoīe. hoc est falsuꝫ nisi ponéremꝰ quādā opinionē Apullei in libro de deo socratis. Hoꝝ quatuor cõpositiones intellexit q̃cūq̧ precessit ph̄s. ꝑ Auer. 2. de aīa. cõmē. 32. cuꝫ dicit. Cõplementuꝫ aīaliuꝫ ⁊ finis eoꝝ est modus aīaliuꝫ hñs virtutē speculatiuā: quē cū nā potuit pertingere stetit. ⁊ Alex. ꝺm allegationē Auer. 3. de aīa. cõmē. 5. cū dicit: ꝑꝑ multitudinē cõpõnis que est in aīalibus ⁊ hoīe fiūt virtutes diuerse. Sūt ḡ in hoīe multe cõpositiones que si non fuissent inuēte non fuisset inuenta cõpositio hoīs: sicut si non fuissent q̃tuor elꝭnta nõ fuissent prima mixta. s. mineralia ⁊ eis ꝯformia. ⁊ Isaac in pn̄o libri elꝭntoꝝ dic̄. Jam maximū est ꝙ corpus est postremū gn̄ationum aīalium et finis eoꝝ ꝑꝑ hoc meret̄ nomē cõpositionis: ⁊ eius ītētionē hꝫ veritatē. cū ergo insit nõ est dubiū quin media que sunt īter corpus humanū ⁊ elꝭnta sint simplicia ⁊ cõposita simul ꝺm modū aliquē. modus aūt est: qꝛ sunt simplicia in se siue respectu eius q̃d cõponūt. sunt autē cõposita ex formis p̄cedētiuꝫ mõ alio diximꝰ. Hoc idē vult Auer. 6. colliget. ꝑ° cap̄. totū hoc est: qꝛ in hoīe multe spēs compositionū īueniunt̄: qꝛ est vltimuꝫ compositū: ⁊ tūc appꝫ. vltimo vult Auer. ꝑ° physi. cõmē. 1. cuꝫ dicit. Que sunt p̄ter primam māin ⁊ vltimā formā cuiuslibet reꝝ nāliuꝫ sunt materie composite: ⁊ forme cõposite. i. oēs forme p̄ter formas elꝭntares sunt forme composite: ⁊ oēs māe p̄ter māin primā sunt māe composite vt' bñ apparet ex dictis.

5ª ꝓpõ. ¶ Quinta ꝓpositio. hõ potest dici vnum extremū oīum mixtoꝝ. Ratio. qꝛ ꝑfectū põt dici extremū respectu īperfecti. vnuꝫ ḡ extremū erit īperfectissimuꝫ mixtū cui oppositū homo vt ꝑfectissimū.

6ª ꝓpõ. ¶ Sexta ꝓpõ ⁊ est ꝓpõ supra posita. 11. de qua dubitabat̄ homo: ideo põt poni mediū oīuꝫ mixtorum: qꝛ oīuꝫ mixtoꝝ excessus sunt refracti vt inueniat̄ forma humana ⁊ mā humana. Sicut ḡ mediū īter colores: ideo dr̄: qꝛ est inuentum per refractionem excessuuꝫ coloꝝ ita homo: ⁊ sicut perfectissimū medium colorum est color celestis: qꝛ ꝑsupponit plurium colorū differētium specie refractioneꝫ: cuius signuꝫ est: qꝛ nunq̧ consurgit de trāsitu in albo in nigrum: ⁊ hoc voluit Auerro. 2. de aīa. cõmen. 105. cum dicit. ꝙ in transitu de extremo in extremuꝫ nõ itur per omnia media. Apparet igitur via prima ponendi hoīem medium inter oīa mixta mūdi. Secunda via considerāda est considerando perfectissimaꝫ operationem hoīs: cuꝫ eniꝫ videamus operationes ꝯiunctas excessibus cuiuscunq̧ extremitatis esse īperfectas vt operationes elemētoruꝫ ⁊ mixtoꝝ inanimatoꝝ ⁊ sic de alijs: igit̄ homo perfectissime operationis aīalis erit mediū istorum excessuum. ⁊ hac via quādoq̧ Gal. ꝓcessit pmo de complexionibus cap̄. vlti. ⁊. 2. capi. ꝑ°. Ex his cessat prima instātia: homo enim non est mediuꝫ generis. ¶ Ad scd̃am dicēdum ꝙ homo est calidior omni animali non in gradu: sed qꝛ respectu sue molꝭ participat plus calore calido. s. spirituoso. Aliter põt dici ꝙ est calidior: qꝛ virtualiter ꝯtinet caliditatem oīum aīalium ⁊ mixtoruꝫ.

12ª ꝓpõ. ¶ Duodecima ꝓpositio principalis est hec. equalitates ad pondus tot sunt quot sunt operationes ꝯtrarie. Ratio: equalis ad põdus est quoddaꝫ mediū complexionatuꝫ siue cõplexio ex equalibus contrarijs. Sed quot sunt operationes cõtrarie tot pñt imaginari media ex equalibus extremis. Sꝫ est vna ꝺm caliduꝫ ⁊ frigidum absolute: sicut est calidū ⁊ frigidum elemētare. ḡ cõplexio ex calido ⁊ frigido elꝭntaribus equatis in virtute est vnus equalis ad pondus: ⁊ ita in humido ⁊ sicco. Alia ꝓpositio est ꝺm totaꝫ lineā mixtoꝝ sumendo oīa in vna linea vnaꝫ mineralium aliaꝫ in linea plantaꝝ: aliam in linea aīalium: aliam in linea hoīum: ⁊ hoc est semper imaginādo aliquid vnuꝫ constitutū ex corporibꝰ extremis cõtrarijs equipotētibus in virtute: ⁊ hoc vnū dicetur equale ad pondus in illa ꝯtrarietate.

13ª ꝓpõ. ¶ Decimatertia ꝓpositio: equalitates ad pondus posite mõ dicto possunt reduci ad duo in gn̄e: q̃rū vna dicetur equalitas ad põdus in tota. i. in tota vniuersitate generabilium ⁊ corruptibiliū: alia dicetur equalitas ad põdus in tota vniuersitate mixtoruꝫ. Ratio est: qꝛ due sunt prime oppositiones siue cõtrarietates ꝺm genus. Una est oppositio ꝺm pmas q̃litates absolute siue simplices: vt. v̓. g. calidissimū ignis frigidissimum aque cõsideratis in eaꝝ simplicitate: ⁊ ita intelligat̄ de humido ⁊ sicco: ⁊ tūc equale ad põdus imaginatuꝫ mediū inter ista est vnū equale ad põdus q̃d dicit̄ mediū in vniuersa substātia: qꝛ trāsmutatio in vniuersa substātia est virtute haꝝ qualitatū. Alia est oppositio prima lꝫ nõ sit prima ꝺm qualitates mixtas vt imaginādo oīa mixta mūdi in vna linea ⁊ accipiēdo caliditatem complexionalē calidissimi mixti: ⁊ ex opposito qualitatem cõplexionalem mixti frigidissimi. i. minimi caloris: ⁊ accipiēdo eas pares in vigore ⁊ imaginādo ex his vnam cõplexionē equalem ad pondus: ⁊ istā cõplexionē equaleꝫ ad põdus vidit Auer. in cõmē. 48. 2. de generatione: sicut ostēdimus supra in prima q̃one de equali ad põdus.

14ª ꝓpõ. ¶ Decimaq̃rta ꝓpositio: hõ nõ est equale ad põdus q̃d est mediuꝫ in vniuersa sb̃a: nec est equale ad põdus q̃d est mediū in tota linea mixtoꝝ pmo: manifestū est ex ꝓpositione octaua: ꝙ homo nõ est equale ad pondus in tota substātia: ⁊ manifestuꝫ est ex dictis in prima ꝓpõne ꝙ hõ non est equale ad pondus in tota linea mixtoꝝ. naꝫ qui imaginant̄ hoīem fieri refractis extremitatibus ⁊ excellētijs oīum mixtoꝝ: necessario opꝫ ꝙ vnum extremū sit potētius alio. s. caliditas cõplexionalis q̧ frigiditas cõplexionalis. ¶ Cõsiderādū autez diligēter ꝙ Gal. fuit facile fieri eq̃litatem ad põdus in tota substātia: ponēdo exēplum de niue ⁊ aq̃ feruenti: sed nõ fuit facile loqui de equalitate ad pondus in tota latitudine mixtoꝝ: ⁊ hoc equale ad pondus q̃ñq̧ sibi apparuit: et q̃ñq̧ ab eius intellectu disparuit. Et q̃ñq̧ hoc equale ad põdus in tota vniuersitate mixtoꝝ notauit equale in tota nā siue distātia. s. mixtoꝝ: ⁊ hoc decepit multos credentes intelligere Gal. ipse ēt Gal. quādoq̧ vidit hoc equale ad põdus in tota nā mixtoꝝ ⁊ reddidit hoc hoīem esse in primo caplõ: hoīem temperatum posuit medium in vniuersa substātia. s. mixtoruꝫ: ⁊ inuestigauit hoc per operationes: ⁊ quādoq̧ considerādo partes posuit ipsuꝫ mediuꝫ per partē que est cutis. cum ergo omnes sermones Gal. assumebunt̄ apparebit bono intellectu ꝙ Gal. non habuit claꝝ ⁊ quietū intellectū in scientia de qualitatibꝰ ponderis: sed siue sit: siue nõ

15ª ꝓpõ. procedamus. ¶ Decimaquinta ꝓpositio est. homo inuestigat⁹ me
dium in tota linea mixtoꝝ declinat versus extremitatē ⁊ calido-
rum ⁊ mixtoꝝ humidoꝝ. ⁊ simil'r homo tēperatus se habet ad la
titudinē speciei humane ꝙ declinat ad calidū ⁊ humidum. via i-
uestigandi hec est ꝙ totaꝫ lineā mixtoꝝ diuidamus in pūcto me
dio equidistātē ab extremis: ⁊ tota vna medietas sit equalis alte
ri in vigore ⁊ habeāt se sicut contraria ⁊ imaginemus hoīem fie-
ri confractis his extremitatibus: manifestum est ꝙ oportet alte-
rum vincere ⁊ dñari si debet resultare compositū in reꝝ nā. cuꝫ
enim extremitates ꝯtrarie erunt pares in vigore erit equale ad
pondus in linea mixtoꝝ: ⁊ talis non est hō vt dixit precedēs ꝓpo-
sitio. Si igit̃ altā extremitatū erit vigorosioꝛ: aut erit extremitas
que dī frigiditas compl'onalis: ⁊ hoc est īpossibile: qꝛ sicut in vni-
uersa sb̄a frigidū non vīcit vt fiat mixtū: sed calidū in vniuersita-
te mixtoꝝ fridū compl'onale non dꝫ vīcere vt fiat ꝑfecti⁹ mixtū:
vīcet cal'itas igit̃ extremitatꝭ calide: ⁊ eodē modo ꝓbaret̃ de hu-
mido. Dicamus igit̃ ibi ꝙ sicut refractis frigido ⁊ calido el'arib⁹
⁊ humido ⁊ sicco digestione maturatione ⁊ mixtione fit mixtum
in quo calidū vincit ⁊ humidū vīcit: vt dixit ꝓpositio ꝑma: sic re-
fractis caliditatib⁹ ⁊ frigiditatib⁹. s. remissis calorib⁹ compl'ona
libus. s. mixtoꝝ resultat mixtū. s. homo in quo compl'onalis cali-
ditas ⁊ humiditas vīcūt: ⁊ ideo homo est calꝫ ⁊ humidū mixtum.
tota igit̃ spēs humana capit̃ a medietate linee latitudis mixtoꝝ.
Sꝫ cū vis tuā imaginationē exercere: videbis qꝛ si tota linea pri-
maꝝ qualitatuꝫ diuidat̃ in. z. medietates: medietas vna excludit
oīa mixta: ⁊ est longioꝛ ꝙ̃ tota linea mixtoꝝ. Qꝛ aūt excludāt̃ ab
vna medietate appꝫ: qꝛ oīa mixta excludūt totā latitudinē fri-
gidi actualis: qꝛ in nullo stat vt forma ⁊ ꝑfectio. Qꝛ aūt hec me-
dietas linee excludēs totā lineā mixtoꝝ sit longioꝛ ab vtraqꝫ ꝑ-
te extremitatis apparebit postremo ꝯsiderās ex prioꝛib⁹ aliqua-
liter apparet. nā ab vna extremitate est longioꝛ ꝑꝑ eq̃le ad pon-
dus: ⁊ propter inequale ad pondus: sed ab alia extremitate est
longioꝛ propter caliditatem maioꝛem quacūqꝫ caliditate reperi-
bili in mixto quātūcūqꝫ calidissimo. deīde ab alia. ego accipio to-
tā lineā mineraliū ⁊ ab eius medietate capit̃ ꝯsil'i modo predicto
tota linea plātaꝝ ⁊ diuide post totā lineā plātaꝝ: ⁊ ab eius medie
tate capit̃ tota linea aīaliuꝫ ⁊ ab eius medietate capit̃ tota linea
hoīuꝫ: homo enī est aīal calꝫ ⁊ humidū. vide suꝑ figurā hoꝝ ex q-
bus appꝫ. ⁋ Scd̃a pars ꝓpositionis assumpte. s. 15. naꝫ sic se ha-
bet homo tēperatus ad totā latitudinem hoīuꝫ sicut se hꝫ homo
ad totā latitudinē aīaliū ꝓpique mixtoꝝ siue el'itoꝝ longinque.
Cū ergo imaginati erimus duo extrema. s. mel'icuꝫ hoīeꝫ. s. frigi-
dū ⁊ siccuꝫ ⁊ hoīem sanguineū. i. calidum ⁊ humidū que sunt duo
extrema recte sibi opposita in latitudīe humana: ⁊ accipiem⁹ sub
vna linea totā latitudinē friditatis ⁊ siccitatis humane ⁊ calidi-
tatis ⁊ humiditatis: ⁊ diuidemus in duas lineas: quaꝝ vna erit to
ta latitudo frigidi ⁊ sicci: ⁊ alia tota latitudo calidi ⁊ hūidi: ⁊ ima-
ginabimur hoīem tēperatissimuꝫ produci a nā ⁊ fractis istis ex-
tremitatibus apparebit per rōnē ꝯsil'em: ⁊ ꝙ iste tēperatus ho-
mo declinat versus calidū ⁊ humidū: ⁊ ꝙ medietas linee latitudi
nis humane que est linea caliditatis ⁊ humiditatis capit lineam
hominis tēperati. Hec est intētio Auer. primo cantice. cōmē. 19.
vbi imaginato prius equale ad pondus dicit ꝙ in hoīe caliditas
vincit frigiditatē ⁊ humiditas siccitateꝫ: ⁊ ideo homo est calidus
⁊ humidus. postea dicit ꝙ ista caliditas speciei humane habꝫ la-
titudinem. s. in plus calidum ⁊ humiduꝫ ⁊ in minus ⁊ in mediuꝫ: ⁊
hoc mediū est homo tēperatus: qui etiaꝫ est calidus ⁊ humidus:
sed non caliditate ⁊ humiditate superflua: ⁊ ideo cōmēdat vel sal
uat antiquos qui dicebant homo tēperatus est calidus ⁊ humi-
dus. Gal'. ergo p̊ de complexionibus cap̃. 3. non intellexit subtiles
mētes antiquoꝝ quando dixerunt ꝙ complexio tēperata est ca-
lida ⁊ humida. Est autē diligēter intelligendum ⁊ attēdendum ꝙ
cum consideramus ſm dictos gradus mixtiōis ⁊ ꝑfectionis ostē
dendo ab elemētis ad hoīem temperatuꝫ status in homine tem-
perato: qꝛ nihil est dare in mundo hoc perfectius eo: ⁊ ideo lꝫ re-
fractis elementis fiant mineralia que differāt specie ab elementꝭ
⁊ refractis mineralibus. i. motis ad vlterioꝛē gradū perfectionis
fiant plāte que differūt specie a mineralibus: ⁊ refractis plantis
fiant aīalia que etiā a plantis differunt specie: ⁊ sic etiā aīalia ha
beant se ad hoīem: tamē excessibus humanis refractis nō surgit
homo specie differēs: sed hō in specie humana: qꝛ in gradib⁹ haꝝ
perfectionum est status: ⁊ sine dubio hominis temperati vigētis
in actu intellectus est tāta perfectio vt curiosuꝫ est dicere ꝙ dif-
fert specie ab alijs hoībus: ⁊ quasi equiuoce nomē hoīs dicit̃ de
eis ⁊ alijs: ⁊ sine dubio videmus in mūdo mirabilia de perfectio-
nibus ⁊ imperfectionib⁹ hoīum. ¶ Decimasexta ꝓpositio est. eq̃-
litates ad pondus possunt multiplicari ſm multitudinē equalita-
16ª ꝓpõ. tuꝫ iustitialiū: etiā via alia ab illa que dedit ꝓpositio. 12. suꝑdicta.

Rō huius ꝓpositionis. nā in omni cōpl'one ad iustitiaꝫ vna quali-
tas vincit ⁊ alia vincit̃. sed noster intellectus statim pōt equalita
tem augendo victam vel diminuēdo deuincēte quousqꝫ fiant pa-
res oīno: ergo iuxta omneꝫ equalitateꝫ ad iustitiā possumus fin-
gere vnā equalitatem ad pōdus: ⁊ tot erunt in genere iste equali-
tates ad pondus quot sunt in genere equalitates iustitie: ⁊ tot in
specie quot sunt ille in specie: ⁊ tot in īdiuiduis quot sunt ille in ī-
diuiduis. Differt aūt hic modus equalitatis ad pondus ab alio: qꝛ
ille accipit extrema latitudīs cuiuscunqꝫ ⁊ ex illis equal'r equatis
oīno constituit equale ad pondus: sed iste accipit quācunqꝫ eq̃li-
tatem ad iustitiā datam ⁊ accipit caliditatem ⁊ frigiditateꝫ ex q-
bus constituit illa equalitas iustitialis: ⁊ qꝛ sunt inequales. s. cali-
ditas ⁊ frigiditas adequat illas. ¶ Decimaseptiā ꝓpositio ē. eq̃le
17ª ꝓpõ. ad pondus de quo cōitas pħoꝛuꝫ ⁊ medicoꝝ loquitur: est illud qd̃
dicit̃ medium in vniuersa sub̃a: ⁊ nō est equale ad pondus qd̃ est
medium in linea siue vniuersitate mixtoꝝ siue aīalium siue homi
num: nec est eq̃le ad pōdus qd̃ est inuētum per adequationem cu
iuscūqꝫ inequalitatis inuēte in equalitate iustitiali. Hec ꝓpositio
hꝫ tres partes. ⁋ Prima ꝙ equale ad pōdus de quo loquunt̃ oēs
est equale ad pōdus in vniuersa sb̄a. Rō huius est. qꝛ illud equale
ad pōdus est primū ⁊ maximū eq̃le ad pōdus: qꝛ est iter ꝑmas ꝯ-
rietates ⁊ maximas ꝯrietates vt notū est: cū ḡ sermo absolute ꝓ
fert̃ intelligit̃ de p̊ ⁊ max̊io tali. ⁋ Scd̃a ꝑs est ꝙ equale ad pon-
dus de quo loq̄mur nō ē illud qd̃ est mediuꝫ in linea mixtoꝝ. Rō.
qꝛ suꝑfluū est loq. nā iudiciū de situatiōe ⁊ appropiquatiōe huius
eq̃lis ad pōdus respectu illoꝝ ad que cōparant̃ ē istud mediū de
appropiquatione ⁊ situ eq̃litatis ad pondus in tota sb̄a respectu
eoꝝ ad que cōparant̃. nā colligi pōt ex dictꝭ in ꝓpōne. 15. sicut eq̃-
le ad pōdus in tota nā siue sb̄a est ex̄ totā lineā mixtoꝝ: ita equa-
le ad pōdus in tota linea mixtoꝝ est ex̄ totā lineā hoīuꝫ: ⁊ magis
ꝑticularizando hoc equale ad pōdus in tota linea mineraliū ē ex̄
totā lineā plātaꝝ: ⁊ equale ad pōdus imaginatū in tota linea plā-
taꝝ est ex̄ totā lineā aīaliuꝫ: vt equale ad pōdus in linea aīalium
est ex̄ totā lineā hoīuꝫ: ⁊ equale ad pōdus imaginatuꝫ in linea ho
minū est ex̄ lineā hoīs tēperati. ⁋ Tertia ꝑs ꝓpōnis est ꝙ equa-
le ad pondus de qua loq̄mur nō est equale ad pondus qd̃ est iuē-
tum per adequationē iustitialis compl'onis ſꝫ ꝙ docuit ꝓpositio
decimasexta. Rō est zᵃ. Prima qꝛ hoc equale ad pōdus nō ē vnū
ad qd̃ possint cōparari diuerse spēs mixtoꝝ: īmo totuplex ē q̊tu-
plex est equalitas ad iustitiā ⁊ cū hoc plus ꝙ sit totuplex iā appa
ret: qꝛ quācūqꝫ equalitatē ad iustitiā possis facere statim equale
ad pondus mō dicto ex quo sequit̃ ꝙ quelibet equalitas ad iusti-
tiā est ꝓpinquioꝛ suo equali ad pōdus ꝯsiderato hoc mō: ⁊ tūc in
hoc non cadit questio. Sꝫ qd̃ equale ad pondus īuētuꝫ per equa-
tionem in equalitate sit totuplex q̊tuplex iustitialis ⁊ vltra plus
apparet. nā ꝑmo est totuplex quot sūt mēsure equalitatꝭ siue gra
dus inuēti in mixtis excedentis vel excessi. i. quot sunt equalita-
tes ad iustitiam. Sꝫ vltra hoc cū intellect⁹ se fundat suꝑ ineq̃lita
tes ⁊ eq̃litates iustitialiū īuenit gradū qualitatū qui nō īueniunt̃
in mixtione ſm cōeꝫ modū loquēdi vt tā intēsuꝫ calidū qd̃ in nul-
lo mixto reperit̃: ⁊ tūc illi ꝯponaꝫ equale frigidū ⁊ erit equale ad
pondus. Isti ḡ sunt modi equalitatis ad pōdus inuēti eo mō quo
inueniunt̃ equalitates ad pōdus ſm mām equalitatū ad iustitiā:
⁊ tñ sunt extra illas eq̃litates ad pōdus que sunt equalis numerꝭ
cū equalitatib⁹ ad iustitiā: ergo equalitates ad pōdus hoc mō in-
uente excedūt in numero equalitates ad iustitiā ⁊ hoc erat ꝓba-
tuꝫ. Scd̃a rō est. qꝛ equalia ad pondus hoc mō imaginata que sūt
multa oīa sūt sicut via ⁊ mā equalis ad pōdus qd̃ est in tota sb̄a.
hoc appꝫ: nā equale ad pondus vnū qd̃ dī in tota sb̄a fit acceptꝭ
primis qualitatib⁹. v̊. g. igne ⁊ aq̄ equalib⁹ cū deueniūt ad vltimā
remissionē imaginabilē. Sed manifestuꝫ est ꝙ oīs adequatio in-
equalitatis iustitie si dꝫ eē vere equale ad pōdus reuertit̃ ad istaꝫ
vltimā refractionē: īmo si subtiliter ꝯsideras eq̃le ad pondus in
vniuersa sb̄a cū imaginat̃ ꝯstitui transit per oīa eq̃lia ad pondus
inuenta ſm numeꝝ equalitatū iustitialiū. hoc appꝫ. sit mioꝛ cali
ditas īuēta in mixtis. a. ⁊ maioꝛ. d. ⁊ oꝛdinet̃. a. b. c. d. tūc equaliter
misceant̃ ignis ⁊ aq̄: certū est ꝙ trāsit ꝑ oēs dictos gradus calo-
ris eq̃les. a. b. c. d. ⁊ per gradus frigoꝛis sibi oppositos equales: ⁊
hoc est notū paꝝ intelligēti. Nō igit̃ sermo medicoꝝ ⁊ pħoꝝ de-
bebat eē de his equalitatib⁹ ad pōdus: cū nō sint ꝓprie equalita-
tes ad pondus: sed sint res ex q̄bus imaginamur fieri equalitatē
vnā ad pōdus: ⁊ sicut viā in illā vnā ⁊ mā illi vni equalitati vere
in tota sb̄a trāsmutabiliū: iā igit̃ ꝓgredimur a nobis tunc eq̃le ad
pondus ꝑterqꝫ illud qd̃ est medium in vniuersa sub̃a de quo for-
matur ꝓpositio. ¶ Decimaoctaua ꝓpositio est: equale ad pōdus
18ª ꝓpõ. qd̃ est oīno mediū in vniuersa nā siue sb̄a est vnuꝫ ⁊ maxime di-
stans ab extremis ⁊ īdiuisibile mediū. ꝓbat̃ ꝙ sit vnuꝫ: qꝛ est me-
diuꝫ vnius oppōnis. s. primaꝝ qualitatū ⁊ accipio illas duas op-
positiones

positiones.s.actiuaꝝ ⁊ passiuaꝝ pro vna oppõne.ꝓbat ꝙ maxie
distet ab extremis:qꝛ si non ergo aliud mediũ plus distat:ergo h̃ non
est oĩno mediuꝫ:qꝛ aliud est magis mediuꝫ qđ plus distat ⁊ tẽdit
ad medium:imaginabit̃ igit̃ equale ad pondus in vniuersa sba:si-
cut centrũ circuli ex qbus apparet ꝙ equale ad pondus est me-
diũ indiuisibile:qꝛ si eẽt diuisibile.s.hñs latitudinẽ:tunc aut latitu
do eẽt versus vnũ extremũ tm̃:⁊ tunc non eẽt oĩno mediuꝫ: siue
veꝝ medium ſm imaginationẽ.aut eẽt equaliter versus duo ex-
trema:⁊ tũc medium illius eẽt magis mediuꝫ.si ergo imaginatio
hec non vadit in ĩfinitũ:opꝫ ꝙ stet in medio ĩdiuisibili vt pũctus
in circulo.¶ Decianona ꝓpositio.equale ad põdus qđ est in vni-

19ª ppõ.

uersa sba exñs vnũ indiuisibile mediũ ꝯsistit ex calido ⁊ frido eq̃-
libus minorib⁹ in virtute quã sit possibile imaginari:⁊ silr̃ de hu-
mido ⁊ sicco.hec ꝓpositio est nota ex p̃missa.si eñi calm̃ ⁊ friduꝫ
ex qb⁹ cõplo ꝯstat equalis ad pondus p̃dicta haberet latitudinẽ
in virtute eoꝝ:tũc tota cõplo hr̃et latitudineꝫ ⁊ non eẽt ĩdiuisibi-
lis vt dixit p̃missa ꝓpõ.¶ Amplius in ista latitudine possent ima
ginari calidũ ⁊ friduꝫ magis ꝯfracta:⁊ sic cõplonẽ magis equalẽ
ad pondus:ergo illa nõ erat magis equalis ad pondus.⁊ seq̃tur ex h̃
ꝙ si cũ illa cõplone equalis ad pondus imaginaris aĩam sensiti-
uã tactiuã ꝙ oĩa mixta iudicabit calida:qꝛ in oĩb⁹ vincit calor:⁊
q̃uis vincit friduꝫ ẽt respectu equalis ad pondus:tm̃ illđ est possi
bile ⁊ clausuꝫ sub calido.¶ Uigesima ꝓpositio est.equale ad pon

20ª ppõ.

dus in vniuersa sba situatur iux̃ mixtũ mũdi qđ in sua spe est mi
noris caliditatis cõparatũ ad oẽs spẽs mixtoꝝ:⁊ silr̃ intelligi dꝫ
ꝙ situat̃ iux̃ mixtũ qđ minoris est hũiditatis.Rõ est:qꝛ sicut ap-
paret ex ꝓpõne.8.⁊.9.oĩa mixta recedunt ab equali ad pondus ꝑ
excessum caliditat̃ supra frigiditatẽ ⁊ humiditatis supra siccita-
tem:cũ ergo oĩa mixta ſm gradũ caliditatis imaginamur sub vna li-
nea:tũc qđ minus participat de calido magis appropinquat eq̃li
ad pondus:⁊ ꝑ ꝯñs equale ad pondus plus siue magis appropin-
quat illi.⁊ silr̃ est cũ imaginamur mixtũ paucioris hũiditat̃.Sed
hic est instãtia fortis:nã lꝫ mixtũ inter oĩa mixta paucioris calo-
ris magis appropinquet ad eq̃le ad pondus ꝑ calorẽ q est minor
q̃ȝ sit in aliq̃ specie mixtoꝝ:tm̃ recedet ab eq̃li ad põdus ꝑ fridum
qđ nõ est minus q̃ȝ sit in aliq̃ mixto:ĩmo in mixto calidissimo fri-
gus est min⁹ ⁊ in mixto modicissimi calidi frigus est plus.¶ Hic
damus duas solones.Prima ꝑ cõibus intellectib⁹ ⁊ opĩonibus
cõioribus ⁊ hꝫ tria dicta.Primũ est ꝙ in mixto calidissimo ẽ mi-
nus de frido ⁊ in mixto paucissimi calidi est plus de frido. Rõ ẽ:
qꝛ ad itẽsioneꝫ vnius ꝯtrarij sequit̃ remissio alterius:vt.7.meta.
cõmẽto.23.Scđꝫ est ꝙ cõplexio equalis ad põdus sic situata iux̃
mixtũ mũdi modicissimi caloris nõ est per calidi in se cõsideratio
nẽ:⁊ ꝑ frigidi in se consideratione:vt sunt due res ⁊ due ꝑtes siue
eq̃litates ĩ mixto paucissimi caloris:sed hoc est per rõnẽ forma-
lẽ ⁊ cõem oĩb⁹ mixtis per quã rõnẽ recedũt ab equali ad põdus ⁊
a rõne formali equalis ad põdus excludũt illã qualitateꝫ ad pon-
dus a tota linea mixtoꝝ.hec aũt rõ ⁊ forma cõis omni mixto per
quã excludit̃ eq̃litas põderis est esse calidũ ⁊ humidũ:vt dixit ꝓ-
positio quinta.igit̃ moderatiõe hac formali ꝑticipata magis ap-
propinquat ad equale ad põdus.¶ Tertiũ dictũ est ꝙ cõsiderãdo
cõplones mixtoꝝ multipliciter.i.quãtuꝫ ad ꝑtes cõplonis q̃ sunt
caliditas ⁊ frigiditas in tãta mẽsura ⁊ cõsiderando equalitatem
ad pondus mãliter.i.quãtũ ad calidũ ⁊ frigidũ que sunt ꝑtes eius
in tãta mẽsura:tunc equale ad pondus situat̃ in duob⁹locis:quia
vt sic est due res:nã situat̃ iuxta mixtũ mũdi paucissimi caloris:⁊
hoc qꝛ sibi appropĩquat per paucissimũ calm̃.⁊ situat̃ iux̃ mixtuꝫ
maximi caloris:⁊ ꝑ ꝯñs min⁹ frigoris:⁊ hoc qꝛ sibi appropĩquat
per minimũ frigidum.Consideratio aũt hec dicit̃ ſm mãm:quia
ſm partes ⁊ partes sunt vt mã totius.Cõsideratio aũt equalita-
tis ad põdus ſm formã est cõsideratio eius ſm ꝙ vna res in qua
nulla vincit qualitas:⁊ huic rõni formali opponitur rõ formalis
oĩum ꝑfectoꝝ mixtoꝝ:⁊ est cõplo vna per victoriã calidi ⁊ humi
di:quoꝝ ergo minus ꝑticipat hac rõne formali magis appropĩquat
formali equalitati ad põdus:h̃ autem mixtuꝫ paucissimi caloris.
¶ Scđa solo est ꝑ ĩtellectib⁹ subtiliorib⁹ ⁊ cõformat̃ nostre opi
nioni extranee in q̃one de ĩtẽsione formaꝝ:⁊ est ꝙ in mixto ca-
lidissimo vt leone sunt plures ꝑtes frigiditatis:⁊ in mixto mini-
mi caloris.v̓.g.in pisce equalis mol' leoni si delphinus vel porc⁹
marinus sunt pauciores ꝑtes friditatis:⁊ loquor de ꝑtib⁹ intẽsi-
uis qb⁹forma intendit̃ per additionẽ partis ad partẽ vtraq̃ par-
te remanẽte.Hoc ꝓbo q̊ detur hoc mixtũ in quo calm̃ est vincẽs
⁊ terminãs est minus qđ eẽ possit ſm spẽm aliquã mixtoꝝ:ita ꝙ
minus illo in ꝑte formali nõ ꝯstituet̃ mixtũ aliqđ ⁊ sit illđ mixtũ
piscis:tũc arguo sic.calm̃ vincẽs ⁊ terminãs in hoc mixto.s.pisce
est minus ꝙ possit vincere ⁊ terminare:ergo frigidũ est min⁹ꝙ pos-
sit vinci ⁊ terminari.tꝫ ꝯñtia:qꝛ debilior potentia motiua si mo-
uet:opꝫ ꝙ moueat minus resistens mobile:si ergo minimũ calꝫ mo-
uet frigidũ ad mixtionẽ nõ põt mouere nisi fridũ qđ sibi min⁹ re-
sistit.Scđo ꝓbo sic:accipio frigidũ qđ est cõiunctũ calo leonis qđ
est calidissimũ aĩal ⁊ accipio frigidũ qđ est coniunctũ calo piscis
qđ est minimũ calm̃ ⁊ arguo sic.frigidũ leonis vel est plus q̃ȝ fri-
gidũ piscis vel est minus.hic eñi nõ dat̃ equale apud aduersariũ.
Si vno cõtrario intẽso aliud remittit̃:si frigidum leonis est plus
habet̃ ꝓpositũ si minus est frigidũ leonis frigido piscis:ergo poterit
obtineri ⁊ cõduci ad mixtionẽ a calido minori q̃ȝ sit calm̃ piscis.
ponat̃ ergo ꝙ fridũ piscis sit quadruplũ ad fridũ leonis sic calm̃
leonis est quadruplũ ad calidũ piscis:ergo tãtũ frigidũ quãtũ cũ
calido leonis poterit obtineri a caliditate que sit quarta pars ei⁹
qđ est in pisce.si sic.ergo dabit̃ mixtũ minoris caloris in quadruplo
q̃ȝ sit piscis:sed iã ponebatur piscis minoris caloris reꝑibilis.hic
esset fuga dicendo ꝙ calidũ piscis est tãte mẽsure ꝙ ita min⁹ non
poterit reperiri ducẽs ad mixtionẽ.Nos dicamus ꝙ hoc est di-
cere minima ẽt caliditas in specie mixtoꝝ est diuisibilis intẽsiue
ad multas ⁊ multas ꝑtes formalis caliditatis:qđ ergo ꝓhibet ꝙ
calidũ minus eo.v̓.g.pars quarta informet ⁊ ducat ad mixtioneꝫ
frigidũ sibi ꝓportionale in mẽsura vt illud qđ informat̃ a calido
leonis.Dicamus igit̃ ꝙ cũ mixto paucissimi caloris vt pisce sunt
paucissime partes frigiditatis:sed sunt ꝑfecte res in rõne frigidi
⁊ cũ mixto calidissimo vt leone sunt plures:siue plurime ꝑtes fri
giditatis sed sunt ĩperfectiores:⁊ h̃ hic dimittimus sub cõfusione
⁊ ꝯcludamus ꝙ equale ad põdus situatũ extra totã lineã mixtoꝝ
stat ꝓpe mixtũ mũdi paucissimi caloris ⁊ paucissimi humidi:⁊ h̃
est qđ ꝓpõ vigesima vult.¶ Uigesimaprima ꝓpõ est:inequale ad

21ª ppõ.

põdus est duplex:vnum situatũ inter equale ad põdus ⁊ mixtum
mũdi paucioris caloris:aliud situatum inter equale ad pondus ⁊
elemẽta:puta frigida ⁊ sicca:qꝛ ꝑ nulla opõne est eo ꝙ nõ est pro
aliqua forma nãli.Rõ est:qꝛ in nã inequale ad põdus est imagiã-
bile:⁊ nõ reperit̃ in re vt supra diximus:⁊ in h̃ cõuenit cuꝫ equali
ad põdus.Quot sunt modi imaginãdi hoc inequale tot erũt ineq̃
les cõplexiones ad põdus.Sꝫ sunt duo modi.Unus quo imagine
mus calidũ mixti hñtis minorem calorẽ qui possit reperiri in ali-
quo mixto:⁊ imaginemur illũ calorẽ inequalem suo frigido:non
tm̃ tãtũ excedentẽ nec tãtũ potẽtẽ ꝙ possit ducere suũ fridum ad
mixtionẽ:⁊ hoc est vnus modus inequalitatis ad põdus queꝫ po-
tes aliter imaginari:⁊ est ꝙ imagineris calidũ qđ est in cõplone
equali ad põdus ⁊ imagineris ipm̃ fieri inequale suo frigori:tm̃ in
tã pauco excessu ꝙ nõ possit ex hoc resultare aliqua spẽs mixto-
rũ:manifestũ est ꝙ hoc inequale ad põdus situat̃ ⁊ locat̃ ĩter eq̃-
le ad pondus ⁊ mixtũ mũdi paucissimi caloris.Alter modus ima-
ginãdi inequale ad põdus est ꝙ capias frigiduꝫ qđ est in cõplone
equali ad pondus ab vna ꝑte ⁊ frigiditatẽ elareꝫ ab alia ꝑte siue
elñta frigida.Et queãdmoduꝫ imaginaris duo inequalia ad pon-
dus nõ cõstituentia aliquã spẽm entiũ nãlium que inequalia sunt
ex calido ⁊ frido inequalib⁹ nõ tm̃ potẽtib⁹ actu constituere ali-
quã spẽm mixtoꝝ sic possibile est tibi imagĩari duo inequalia ad
põdus in humido ⁊ sicco.Nos aũt cõi locutione inequalia ad põ
dus reducimus ad duo inequalia sicut equale ad põdus ad vnum
vt dixi in.13.ꝓpõne.¶ Sed dubitat̃ qꝛ videt̃ ꝙ sit aliud ineq̃le ad
pondus qđ est situatũ iuxta mixtũ mũdi calidissimũ vt iux̃ leonẽ
vel regulũ vt imaginabimur calorẽ tãtũ excedere ꝙ nõ possit cũ
suo frigido stare in mixtiõe.Duplr̃ dđm.Primo ꝙ si vis cum tua
imaginatione illud fingere potes.Scđo ꝙ hoc inequale ad pon-
dus trãsit ad nãm elñtareꝫ:calidũ eñi excessiuum supra frigidum
taliter ꝙ mixtũ nõ ꝯstituit̃ ⁊ tẽdit ad igneã nãm:siue est ignis nõ
refractus.¶ His.21.ꝓpõnibus positis apparet solo ad q̃onẽ cuꝫ

Solo q̃o-
nis.

querebat̃ vtrũ hõ sit ꝓpinquior equalitati ponderis quocũq̃ alio
mixto.⁊ dicamus q̊ sicut docuit ꝓpõ.17.ꝙ qđ est de equali ad põ
dus in tota suba ⁊ nõ de equali ad põdus alijs duob⁹ modis.nam
equali ad põdus qđ est adeq̃tio excessuuꝫ cuiuscũq̃ mixti qđlibꝫ
mixtũ suo equali ad põdus magis appropĩquat:silr̃ equali ad põ
dus qđ est pũctuale mediũ in tota linea generis vel spẽi mixtorũ
mixta illi⁹ linee magis appropinquãt ⁊ tẽperatũ in illa linea sicut
equali ad põdus in linea hoĩuꝫ plus appropĩquat hõ q̃ȝ aliq̃ spẽs
aĩaliũ:⁊ hõ tẽperat⁹ mag̃ appropĩquat q̊cũq̃ alio hoĩe vt docuit
p̃missa ꝓpõ.17.Cũ ergo reducimus q̃onẽ ad cõplonẽ equalẽ ad pon-
dus q̃ est mediũ in tota sba.i.in tota sũma gñabiliuꝫ ⁊ corruptibi-
liũ:dicemus vt diximus in q̃one antiq̃ nr̃a ꝙ in hac cõplone eq̃li
ad põdus nos ꝯsideramus tria.Prĩo ipsaꝫ formã hui⁹cõplonis q̃
est eẽ factã ex adequatis extremis oĩmõ eq̃litatis.Scđo ipꝫ situꝫ
eius.Tertio finẽ ei⁹ vel vt ꝓprius dicat̃ priuatio finis:qꝛ ꝑ nulla
opõne reꝑibili in aliqua spẽ entiũ est bona.Sꝫ hec ergo ponimus
tres ꝯclones.¶ Prima ꝯclo ⁊ est ꝓpõ.22.mixtũ mũdi min⁹ hñs

pª ꝯclo ⁊ ẽ
22ª ppõ.

de calo plus appropĩquat quo ad sitũ cõploni eq̃li ad põdus q̃ est
mediũ ĩ tota sba:⁊ per ꝯñs cõplo frida situaliter plus illi appro-
pinquat.Rõ huius ꝓpõnis apꝑet ex ꝓpõne vigesima vbi est de-

claratū ꝙ eq̄le ad pōdus situat̄ iuxta mixtū mūdi qđ in sua sp̄e ē
minoris caliditatꝭ. ¶ Ex qua ꝑpōne. zz. que est p̄ma ɔclo inferū-
tur he alia ɔclōnes. Una ɔclusio ⁊ prima ānexa ꝙ mixtuȝ mundi
calidissimū situaliter magis distat ab equali ad pōdus ꝓm modū
declaratū in p̄dicta ꝑpōne. zo. ¶ Alia ɔclo ⁊ scđa est ꝙ hō situa-
liter medio mō distat ab equali ad pōdus. Rō est: qꝛ hō ē medi⁹ in
vniuersa linea mixtoꝝ: vt declauit ꝑpō. 11. Si ḡ lōgitudo mixtoꝝ
linee est a mixto paucissimi caloris vsq; ad mixtū calidissimuȝ: et
hō est in medio totius isti⁹ linee mixtoꝝ ⁊ p̄n^m huius linee est iux̄
equale ad pōdus per calorē seqtur ꝙ hō situal'r medio mō distat
ab eq̄li ad pōdus. ¶ Tertia ɔclo annexa prime p̄ncipali est ꝙ hō
mel'icus siue flegmaticus: ⁊ in sūma hō fride cōplōnis plus situa-
liter appropinquat cōploni equali ad pōdus qua hō tēperatus et
hō chol'ic⁹ magis distat: ⁊ per ɔñs hō temperat⁹ medio mō se hȝ
in hac appropinquātia. Rō est: qꝛ si recessus ab equalitate pōde-
ris est ꝑ calȝ: igit̄ minus hñs cal'm siue de calido plus appropin-
quat: sed mel'icus ⁊ flegmatic⁹ hō min⁹ hñt de cal'o: ⁊ hec sūt no-
ta ex plurib⁹ ꝑpōnib⁹ p̄missis. Et ex hoc appet veritas rōnis an-
tique quā oēs conabant̄ soluere. Et est rō que probat ꝙ mel'icus
plus appropinquat eq̄litati ad pōdus: qꝛ recessus ab equali ad pō-
dus est per calȝ: hec enī rō demōstrat siqs attēdit: ⁊ ꝑꝑ hoc nō vi-
dētes veritatē in hac qōne iuoluūt se cū ea. ¶ Quarta ɔclo āne-
xa est ꝙ idē est iudiciū de cōplonib⁹ ꝑtiū nostri corporis sic̄ de to-
to corpe in hoc ꝙ mēbra frīda plus appropinquāt situal'r cōplo-
ni equali ad pōđ. mēbra āt calida plus distāt: mēbra āt tēpata me-
dio mō se hñt. Hic aūt nō discutimus an mel'icus sit frigidior fle-
gmatico hoīe: appebit enī cū quereret̄ cōplo mel'ie ⁊ complexio
flegmatis in cap̄. de humorib⁹. Quidā aūt medicus quesiuit a no-
bis qūo ego assignabā cōplonib⁹ sitū cū ipse non sint situabiles. et
hic sermo ridēdus est. ¶ Uigesimatertia ꝑpō: que est scđa ɔclo

23ª ꝑpō ⁊ ē 2ª ɔclo.

principalis est: mixtū mūdi tēperatū in tota linea mixtoꝝ magis
appropīquat quātū ad formā siue moduȝ cōploni equali ad pon-
dus in vniuersa sp̄a. Rō est: qꝛ forma siue modus equalitatꝭ pōde-
ris est eē verissimū mediū siue eq̄lissimū īter extrema: ḡ mixtum
īnter oīa extrema mag̃ tēdit ad eē mediū: illud magis assimilat̄
equalitati ad pōdus: ⁊ vt sic magis sibi appropīquat: sed tale mi-
xtum est illud qđ īter oīa mixta est tēperatum. Ex qua ɔclone ī-
ferunt̄ alie annexe. ¶ Prima: ꝙ qꝛ hō est mixtū in tota linea mi-
xtoꝝ magis tēperatum: ideo magis appropinquat hoc mō equa-
litati ad pōdus. ¶ Scđa cōclusio annexa ꝙ hō tēpat⁹ magis ap-
propinquat. ¶ Tertia ɔclusio: ꝙ idē iudiciū est de mēbris vt no-
tuȝ est. Hāc ɔclonē tertiā cū suis annexis itellexit Aui. īfra h̄ cap̄
illo paragrapho. (Cū aūt sp̄es ɔsiderauimus) vbi volēs īuestiga-
re modos cōplonū magis appropinquātes cōploni equali ad pō-
dus inuestigauit semꝑ modos mediales: vñ de sp̄ebus accepit ho-
minē qui est mediū īter extrema sp̄ēruȝ. Et de hoīb⁹ accepit ho-
minē tēperatū q est medius īter extrema hoīs. s. chol'icis ⁊ fl'ati-
cis. Et de mēbris humanis accepit cutiȝ vole man⁹ hoc ꝙ qꝛ eq̄le
ad pondus est qđ mediū īter extrema absolute siue toti⁹ sp̄ei: oīa
illa mixta que sunt mag̃ media īter suas extremitates ex hac si-
militudīe mediatiōis magis appropinquēt equalitati ad pōdus.

Contra

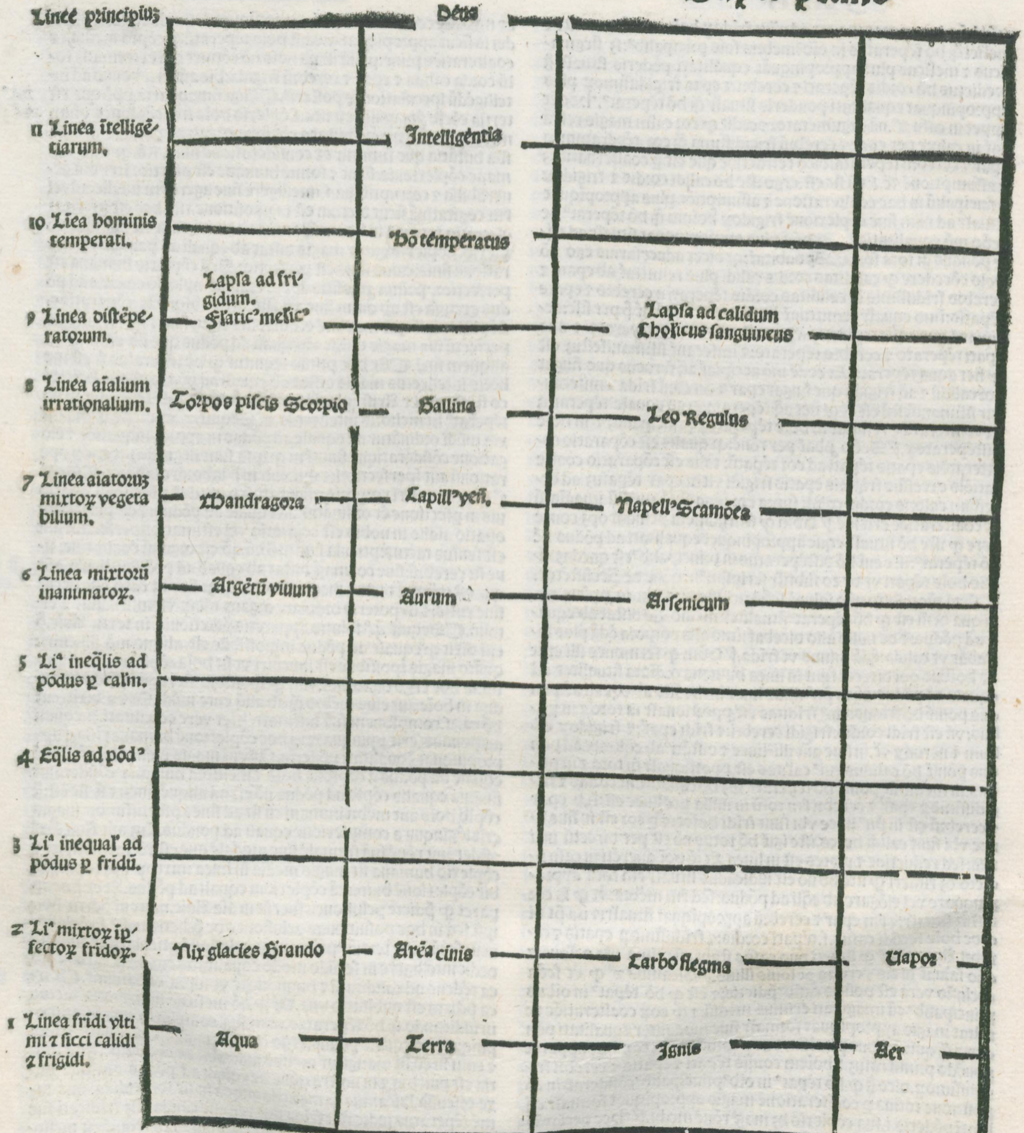
¶ Cōtra hāc ɔclonē 2ª^m siue ꝑpōnē. 23. arguo sic. Mixtio aq̄ fer-
uētissime cū niue siue glacie fingit eq̄le ad pōdus in vniuersa sp̄a:
vt Gal'. p̄ de cōplonib⁹. ca. 8. sed cutis īter oīa membra magis ap-
propīquat illi situal'r: qꝛ min⁹ patit̄ ab illa ⁊ ꝓprie cutis vole ma-
nus ⁊ ꝓprie īdicis: vt dicit Aui. īfra: ossa aūt ⁊ nerui magis distāt:
qꝛ patiunt̄ ab illa aqua ⁊ iudicarēt illā aquā decedere in calore si
hr̄ent sensus: ergo eodē mō tactu hō tēperat⁹ situal'r mag̃ appro-
pinquat illi cōploni. s. illius aque mixte: ⁊ ꝑ ɔñs equali ad pōdus.
¶ Dōm ꝙ lȝ illius aque mixtio fingat equalitatē pōderis: nō tñ ē
illud: īmo aqua illa quā dicim⁹ tēperatā siue tepidā hȝ excessuȝ ca-
lidi supra friduȝ: qꝛ equali accepta mēsura aque feruētis ⁊ niuis
calor est acutior. Et ꝑꝑ h̄ si imaginabimur aquaȝ plus appropin-
quātē equalitati pōderis q̄ȝ ista sit quā fecimus ex niue ⁊ aq̄ fer-
uēti illa iudicabit̄ frīda a cuti ⁊ erit ꝑpiquior cōploni nerui ⁊ os-
sis: ⁊ cū cōsideras aquā p̄dicte cōmixtiōis ex aqua feruēti ⁊ niue
plus fingit eq̄le ad pōdus in tota sp̄a: ⁊ illud equale ad pōdus in
linea mixtoꝝ visuȝ est qñq; Gal'. eē equale ad pōdus in tota sp̄a:
⁊ qñq; non apparuit sibi ⁊ qñq; appuit: vt dixit ꝑpō. 14. ¶ Scđo
arguo ɔ̄ scđaȝ ɔclonē ānexā. diceret quis Auicē. volēs oñdere ꝙ
hō tēperatus 2° mō equalitatis appropīquat magis eq̄li ad pon-
dus q̄ȝ alius hō. ꝓbat per suoꝝ mēbroꝝ coalterationeȝ siue coal-
ternationē: ⁊ nō ꝓbat per h̄ ꝙ sit mediū inter extrema sue sp̄ei. s.
inter chol'icū ⁊ flegmaticū: ḡ modus Aui. nō est ɔformis tuo mō.
¶ Nos dicamus ꝙ Auicē. fuisset facile illud dicere in manifesto
sermone. tñ p̄dixit sed dixit illđ sermone valde occulto vt ex hoc
remouet errorē a mētib⁹ male imaginātiū ⁊ faceret nos labora-
re in subtili via speculatiōis hui⁹ cōplonis, dixit enī (hic hō eq̄li-

tati nō qual'rcūq; vicinus existit: sed ꝓm suoꝝ mēbroꝝ coalterna-
tionē.) In hoc ergo ꝙ dixit suoꝝ mēbroꝝ: itellexit suoꝝ: qꝛ tēpe-
ratoꝝ: nō enī appropīquāt hoīes equalitati ponderis coalterna-
tiōe mēbroꝝ: sed qñ mēbra sunt tēperata: ⁊ ista sunt mēbra hoīs
tēperati: lȝ enī hoīs cholerici mēbra coalterent̄ vel coalternent̄:
tñ in coalternatiōe ⁊ assimilatione excedit calor respectu coalte-
rationis tēperatoꝝ mēbroꝝ in hoīe tēperato: cor eniȝ chol'ici est
chol'icū: ⁊ epar cholerici est chol'icū: ⁊ cerebrū chol'ici est chol'icū
⁊ ossa ⁊ nerui chol'ici sunt chol'ica: lȝ ergo coalternent̄ vel coalte-
rent̄: tota tñ sūma excedit in calido respectu coalterationis mē-
broꝝ tēperati hoīs. Et sil'r flegmatici cōsideratiōe: lȝ mēbra fl'ati-
ci hoīs coalterent̄: tñ in sūma excessus erit ī frīdo respectu tēpe-
rati. hoīs aūt tēperati ista mēbra cū sint oīa tēpata respectu ex-
tremitatū chol'ici. s. ⁊ fl'atici qñ pōderabunt̄ ⁊ equabunt̄ resulta-
bit in nr̄a imagīatiōe qđdā mediū eqdistās ab extremis. s. chol'i-
co ⁊ fl'atico ⁊ a medio imaginato ex alteratiōe mēbroꝝ chol'ici ⁊
ab alio imagīato ex coalternatiōe mēbroꝝ fl'atici. Ergo hō tēpe-
rat⁹ suoꝝ mēbroꝝ coalteratione vicinior erit equalitati ad pon-
dus q̄ȝ hō chol'icus vel fl'aticus suoꝝ coalteratiōe. Et dico ꝙ erit
vicinior h̄ scđo mō vicinitatis q est quātū ad modū siue formam
essendi mediū īter sua extrema. ¶ Ex qb⁹ appent solute īstātie di-
misse supra statiȝ añ p̄n^m qōnis de equali ad pōdus cū dicebatur
ꝙ dicta Aui. erāt vera de hoīe sanguineo sic̄ de tēpato. nā mēbra
sanguinei vel chol'ici coalterant̄ adīuicē sicut tēperati. appȝ eniȝ
qđ sit dicēdū. Scđo appet sol'o melior ad dubiū motuȝ añ illđ qđ
dubiū dico ꝙ in nullo scripto īueni cui date sunt supra tres sol'o-
nes. Dubiū aūt erat h̄. A. enī p̄ dixit ꝙ hic hō tēperat⁹ vicin⁹ ē eq̄-
litati ad pōdus suo ꝝ mēbroꝝ coalternatiōe cal'oꝝ frīdoꝝ siccorū
⁊ humidoꝝ: q̄ cū pōderabūt̄ vicinus erit equalitati certe. i. ad pō-
dus. deīde Aui. dixit ꝙ cōparatiōe spirituū ⁊ mēbroꝝ p̄ncipaliuȝ
s. illoꝝ coalteratione vel assumptiōe īpossibile ē ꝙ sit ꝑpinquus
hō tēperat⁹ certe eq̄litati: sed tēdit ad cal'itatē ⁊ humiditateȝ: qꝛ
mēbra frigida nō tēperant caliditatē membroꝝ calidoꝝ. In h̄ ḡ si
ɔsideras vr̄ manifesta ɔ̄dictio. ¶ Nos dicamus ꝙ ex mēbris ho-
minis tēperati coalternatꝭ vel coalteratꝭ resultet mediū qđ ē ma-
gis mediū in linea hoīuȝ q̄ȝ ex mēbris chol'ici vel q̄ȝ ex mēbris fle-
gmatici: ḡ ex hoc mō medij verioris hō tēperat⁹ suoꝝ mēbrorum
coalternatione appropīquabit equalitati ad pōdus. flegmaticus
aūt ⁊ chol'icus distabāt ab equali ad pōdus: ⁊ sil'r sanguine⁹ ⁊ me-
lāc holicus. Uñ ḡ dixit Aui. ꝙ hō de 2° mō equalitatis appropin-
quat equalitati ad pōdus suoꝝ mēbroꝝ coalteratiōe. ⁊ in hoc in-
nuit ꝙ appropīquat: qꝛ est mediū īter chol'icos ⁊ flegmaticos et
sanguineos ⁊ mel'icos. ¶ Dicamus 2° ꝙ lȝ hō tēpatus suoꝝ mem-
broꝝ coalteratiōe appropinquat equalitati ad pondus rōne forme
siue modi medij: tñ situal'r distat ab equali ad pōdus tēdēs ad ca-
liditatē ⁊ humiditatē que dñant̄ in hoīe sanguineo: in h̄ ḡ Aui. in-
nuit ꝙ cōpl'o calida ⁊ humida vt sanguinei plus distat: qđ appȝ ex
mō suo loquēdi cū dixit. Egredit̄ ab equalitate pōderis tēdēs ad
cal'itatē ⁊ humiditatē. qđ enī tēdit in aliud recedens ab aliq̄ mi-
nus distat ab eo quo recedit q̄ȝ illud in qđ tēdit: calidū ergo ⁊ hu-
midū que dñant̄ in sanguīea cōplone plus recedūt ab equalitate
pōderis q̄ȝ cōplexio hoīs tēpati: ⁊ ꝑ ɔñs Aui. īnuit ꝙ hō frigidus
situal'r minus distat vel magis appropīquat eq̄litati ad pondus.
¶ Tertio appet quare Auic. dixit (accidit āt vt est hoc ⁊c̄.) qꝛ ve-
rior appropinquatio rei ad rē est situal' appropinquatio. appropī-
quatio enī in mō vr̄ accidentalis. i. nō ꝓpria: sicut si dicerē tepido
plus appropinquat pallidū q̄ȝ albū vel nigrū. ¶ Tertio arguo cō-
tra hāc ɔclonē sic. accipio vnū hoīeȝ cordis calidi vel tēpati ⁊ ce-
rebri ⁊ epatis frigidissimoꝝ: ostēdo ꝙ hic hō magis appropīquat
ad equale ad pōdus in tota sp̄a appropinquatiōe qđ est ad modū
siue ad formam q̄ȝ hō tēpat⁹: ⁊ iā fiet maior refractio īter cor ca-
lidū vel tēperatuȝ ex vna ꝑte: ⁊ epar ⁊ cerebrū frigidissima q̄ȝ īter
cor tēpatū ⁊ epar ⁊ cerebrū tēpata: ḡ maior erit mediatio siue rō
medij in cōplone p̄dicti hoīs q̄ȝ in cōplone hoīs tēpati. ¶ Istā no-
strā īstātiā alij oēs tenent̄ soluere q tenent ꝙ hō tēpat⁹ mag̃ ap-
propīquet ad equale ad pōdus mēbroꝝ ɔfractiōe: qꝛ mēbra in ho-
mine tēpato sūt mag̃ ɔfracta: ⁊ el'nta ēt mag̃ ɔfracta. Et qdā ru-
dis nō potēs euadē h̄ arg^m negat talē hoīeȝ reperiri. Sȝ iste vere
male expimētat⁹ ē armoniacas dispōnes corpoꝝ ⁊ casus ex̄neos
in mūdo possibiles: ⁊ male cōprehēdit itellectū Auicē. fen. 2. p̄mi
canonis. de signis ei⁹ qui egredit̄ ab equalitate supflue. ¶ Nos ḡ
ɔcedamus casuȝ vtrūq; q sunt duo. Primū ꝙ hō sit cordis tēpe-
rati ⁊ epatis ⁊ cerebri frigidissimoruȝ. Scđm ꝙ hō sit cordis cali-
dissimi ⁊ epatis ⁊ cerebri frigidissimoꝝ. Dicamus ḡ ꝙ in his duo-
bus causis ēt saluant̄ nostre p̄dicte ɔclones. Et p̄ ꝙ isti hoīes si-
tual'r magis appropinquāt ad equale ad pōdus in tota sp̄a q̄ȝ hō
tēperat⁹; hoc appet in p̄ casu. Nā cor tēperatū plus remittit̄ a ce-
rebro ⁊ epate fridissimis q̄ȝ a cerebro ⁊ epate tēperatis: ḡ in p̄mo

casu

casu hõ plus appropinquat ad nãm fridoꝝ hoium.s.flegmatici ⁊ melĩci ꝙ̃ hõ tẽperatus in oib⁹ mẽbris suis pricipalib⁹:ꝫ flegmaticus ⁊ melĩcus plus appropinquãt equalitati põderis situalr:ꝫ predictus hõ cordis tẽperati ⁊ cerebri ⁊ epatis frigidissimoꝝ plus appropinquat equalitati ponderis situalr ꝙ̃ hõ tẽperat⁹. Hoc ẽt appet in casu 2°.nã argumẽtator ꝯcedit ꝙ cor calĩm magis refrãgat in calore per epar ⁊ cerebrũ frigidissima ꝙ̃ cor tẽperatum ꝑ epar ⁊ cerebrũ tẽperata:dico refractiõe que est ꝑ coalternatiõez ⁊ assumptionẽ ⁊c.Et si sic est.ergo iste hõ calidi cordis ⁊ frigidoꝝ principaliũ in hac coalteratione ⁊ assumptiõe plus appropĩquat situalr ad nãm siue cõplexionẽ frigidoꝝ hoium ꝙ̃ hõ tẽperat⁹ de scdo mõ equalitatis:⁊ per ꝯñs plus appropinquat situalr ad eq̃le pondus in tota sba. ¶Sz dubitat:q: dicet aduersarius ego nõ volo cõcedere ꝙ caliditas cordis calidi plus remittat ab epate ⁊ cerebro fridissimis ꝙ̃ caliditas cordis tẽperati a cerebro ⁊ epate tẽpatis:ĩmo equalr remittunt in adinuicẽ.Et pbat ꝓ per sile:accipiant due aque tepide:quaꝝ vna similat cordi tẽperato ⁊ alia epati tẽperato ⁊ cerebro tẽperato:⁊ misceant sil:manifestuꝫ est ꝙ fiet aqua tẽperata.Et eodẽ mõ accipiat aq̃ feruens que fingat cor calidũ ⁊ aq̃ frigida que fingat epar ⁊ cerebrũ frĩda ⁊ misceantur sil:manifestũ est ẽt ꝙ fiet aq̃ tẽperata;ergo equale tẽperatuꝫ ex coalteratiõe resultat in hoie tẽperatoꝝ principaliuꝫ ⁊ in hoie distẽperatoꝝ. ¶Scdo pbat per rõnẽ:q: qualis est cõparatio coalteratõis epatis tẽpati ad cor tẽpatũ: talis est cõparatio coalteratiõis excessus frigoris epatis frigidi vltra epar tẽpatuꝫ ad excessum caloris cordis calidi supra cor tẽpatũ:iõ mediũ imagĩatũ ex coalteratiõe erit idẽ. ¶Dõm ꝙ si argumẽta ꝯcludũt opꝫ concedere ꝙ iste hõ situalr eque appropinquet equalitati ad põdus sicut hõ tẽperat⁹:iste enĩ hõ distẽperatus in principalib⁹ est quedaꝫ fictio hoĩs tẽpati vt de eo subtilr scripsim⁹ in q̃one de ꝯresistẽtijs. ¶Sed tũc dubito q̃uo saluat scda ꝯclusio accepta in ꝓpõne.22. in qua dcm̃ est ꝙ hõ tẽperat⁹ situaliter medio mõ distat ab equali ad põdus:⁊ de nullo alio dicebat:ĩmo alia corpora q̃dã plus distabãt vt calida:q̃dã minus vt frida. ¶Dõm ꝙ sermones illi erãt de hoibus qui directe sunt in linea humana ordĩata situaliter ad equale ad põdus:nã in ꝑn° illius linee inchoãdo ab equali ad pondus ponit hõ fridus:cui⁹ friditas est ꝓportionalr in toto ⁊ in ꝑtibus:vñ est frĩdi cordis:frigidi cerebri:⁊ frĩdi epatis:⁊ frigidoꝝ ossium ⁊ neruoꝝ ⁊c.in fine aũt illi⁹ linee ⁊ distãti⁹ ab eq̃litate ad pondus ponit hõ calidus cui⁹ calĩtas est ꝓportionalr in toto ⁊ in ꝑtibus.in medio ãt ponit hõ tẽperat⁹. Sz hõ calidissimi cordis ⁊ frigidissimoꝝ epatis ⁊ cerebri ꝫm totũ in nulla ꝑte linee est:ꝫ ꝑ epar ⁊ cerebrũ est in ꝑn° linee vbi sunt frĩdi hoĩes:⁊ ꝑ cor est in fine linee vbi sunt calidi hoĩes.iste igit hõ totus nõ est per directũ in linea:sed reductiue ⁊ ꝑ ꝑtes est in linea.Et iõ hoĩ querẽti in casu ꝓdicto dꝫ rñderi ꝙ iste hõ nõ est iudicãdus situalr ꝫm totũ appropinquare vel elõgare ab eq̃li ad põdus:sed ꝫm mẽbra:vt ꝙ ꝫꝫ cor distat situalr:⁊ ꝫm epar ⁊ cerebrũ appropĩquat situalr:⁊ ita ꝓt dici de hoie secũdi casus.s.tẽpati cordis:⁊ fridissimoꝝ epatis ⁊ cerebri.Appet igit ꝙ ꝓdicti duo casus stant cũ prima nr̃a ꝯclone:⁊ q̃uo saluat in eis veritas ꝯclonis illius. ¶Dicamus 2° ꝙ ẽt scda cõclusio vera est positis casib⁹ ꝓdictis:⁊ est ꝙ hõ tẽpat⁹ in oibus principalib⁹ cũ imaginati erimus mediũ:⁊ ꝙ eoꝝ coalteratiõe resultat magis appropĩquat formalr siue modaliter equalitati ponderis ꝙ̃ quicũꝙ duoꝝ hoium duoꝝ casuũ predictoꝝ.hoc apparet ponẽdo primũ casuꝫ.s.hoĩem cordis tẽpati ⁊ epatis ⁊ cerebri frigidissimoꝝ.dico ꝫ ꝙ hõ tẽpat⁹ in oib⁹ principalib⁹ cõsiderat in cõpositione totius ꝑ coalteratiõnẽ magis appropĩquat formalr eq̃litati põderis.i.sua cõplexio hꝫ mag̃ rõnẽ medij. ¶Hec declarãt duplr. Primo q: iã ꝓbatũ est supra ꝙ cõplexio ex coalteratione in hoie frĩdo vt flegmatico vel melĩco nõ est vere media.s.nõ hꝫ verã rõnẽ medij.sed hõ primi casus.s.cordis tẽpati ⁊ epatis cerebri ⁊ frigidissimoꝝ tẽdit ad nãm flegmatici:igit distabat a nã veri medij ⁊ vere mediationis. ¶Scdo declarant ex alio.nã medium q̃d virtualr ꝯtinet oĩa extrema est verius mediũ ꝙ̃ mediũ q̃d cõtinet aliqua ⁊ aliqua nõ:sed cõplõ ex coalteratione mẽbroꝝ hoĩs tẽperati cõtinet oĩa extrema:q: cor tẽperatũ est mediũ inter oĩa extrema cordis:⁊ silr epar tẽperatum ⁊ silr cerebrũ:ꝫ mediũ iter cor ⁊ epar ⁊ cerebrũ in hoie tẽpato ꝯtinet oĩa extrema.sed in homine cordis tẽperati ⁊ epatis frĩdi nõ est medium ex oib⁹ extremis:q: epar frigidũ nõ cõtinet in virtute epar tẽperatũ nec epar calidũ:ergo ꝑfectius mediũ est q̃d resultat ex coalteratiõe membroꝝ hoĩs tẽperati de 2° mõ equalitatis ꝙ̃ hoĩs tẽperati cordis ⁊ frigidissimoꝝ epatis ⁊ cerebri.Et nos imaginatiõe fingam⁹ ad iuuãdũ nos hoc exẽplũ:imaginemur hoĩeꝫ factũ ex cõfractiõe animaliũ calidoꝝ ⁊ plantaꝝ frigidaꝝ:certũ est ꝙ prior hõ est verius mediũ ꝙ̃ scds hõ.Ex q̃b⁹ appet q̃uo hõ secũdi casus.s.hñs cor calidissimũ ⁊ epar ⁊ cerebrũ frigidissima si imagĩati erimus mediũ ex mẽbroꝝ coalteratione nõ appropĩquat formalr equalitati põderis sicut appropĩquat mediũ hoĩs tẽperati:q: cõplõ media ex coalteratiõe principaliũ illius hoĩs nõ cõtinet oĩa extrema:ꝫ solũ corda calida ⁊ epar ⁊ cerebrũ frigida:hic aũt erit bonus ad intelligẽdũ speculationes posteri⁹. ¶Uigesimaquarta ꝓpõ que est tertia cõclõ ꝑncipalis est ista.Cõplexio hoĩs ĩter cõplões oium mixtoꝝ mundi magis distat a cõplõne equali ad pondus in tota sba distãtia que sumitur ex consideratione finis. Rõ:q: finis humane cõplexionis:sicut ⁊ forme humane est ꝑfectior ĩter oĩa generabilia ⁊ corruptibilia.s.intelligere siue agere ꝫm intellectũ vel ꝫm cogitatiuã sicut dictum est in ꝓpositione.11.⁊ hec est ꝑfectior operatio reperta in hoc mũdo:vnde homini data est nobilior cõplexio.Cõplexio igitur magis distat ab equali ad pondus cõsideratione finis:cuius finis est perfectior.Sed cõplexio humana est perfectior. Prima ꝓpositio apparet.nã complexio equalis ad põdus exclusa est ab omni fine.vñ Aui.dixit absꝙ vlla cõparatiõe. Cõplexio igit que maxime ordinabilis est in fine ⁊ in fineꝫ magis perfectũ illa magis distat ab equali ad põdus que nõ ordĩatur in aliquem finẽ. ¶Ex hoc primo sequitur ꝙ hõ tẽperatus si est melioris intellectus magis distat ab equali ad põdus aliquo hoie:dico si est.ꝓpter Arist.ꝓble᷑.30.ꝓble.ꝓ. Nos autẽ tenemus ꝙ hõ tẽperat⁹ sit melioris intellectus. ¶Sequit 2° ex dictis ꝙ oĩa mixta mũdi ordinãtur ad equale ad põdus in appropinquatiõe ⁊ elõgatione cõsideratione finis ꝫm ꝙ ipsa sunt in gradu ꝑfectiori operationũ aut ĩperfectiori:⁊ qui vult in hꝰ laborare laboret. ¶Seq̃t 3° ꝙ ꝑtes nostri corporis ꝯsiderate ꝫm gradus ꝑfectionũ operationis in ꝑfectione ẽt ordinãtur ad equale ad põdus:⁊ q: perfectior opatio aĩalis in nobis est cogitatio vel estimatio:ĩperfectior aũt est sensus tactus:ꝑticula siue mẽbrũ q̃d est organũ cogitatiue:siue sit cerebrũ:siue cor mag̃ distat ab equali ad põdus:ꝑticula aũt que est organũ tactus mag̃ appropinquat siue sit caro siue neru⁹ siue cutis:⁊ tñ poteris ordinare organa aliaꝝ virtutũ nãliuꝫ ⁊ vitaliũ. ¶Sequit 4° solutio apparẽtis ꝯdictionis in textu Auic.ꝓ enĩ dixit ꝙ equale ad põdus impossibile est aliquo mõ inueniri:quãto magis ĩpossibile est inueniri vt sit hoĩs cõplexio aut membri.in hoc ergo dicto Aui.vult ꝙ ĩpossibili⁹ sit repiri eq̃le ad pondus in hoie aut eius mẽbro ꝙ̃ ab aliq̃ ente mũdi. Scdo dixit(cuꝫ hõ eã.)s.complõnem suã iustitialr(hꝫet vere equalitati.)i.equali ad pondus(erit ꝓpinqua)⁊ in hoc cõplexionẽ humanaꝫ mag̃ appropinquat equalitati põderis.Qñ enĩ magis elongauit cõplõnẽ equalẽ ad põdus a cõplõne hoĩs ⁊ membra humana cõsiderauit finẽ:nã equalis cõplõ ad põdus nõ est ad aliquẽ fineꝫ:⁊ si sic est:ꝫ cõplõ hoĩs aut mẽbri humani cũ sit ad fines ꝑfectissimos magis erit lõginqua a complexione equali ad pondus.Cuꝫ aũt Auicẽ.2° ꝯsiderauit rõnẽ suã formalẽ siue modalẽ que est rõ mediatiõis:⁊ cõplexio humana sit magis media in linea mixtoꝝ appropinquabit cõplexionẽ humanã cõplexioni equali ad põdus.Et ex hoc apparet ꝙ ꝓdicte ꝯclusiones fuerũt in aĩa Auic.non enĩ ꝯdixit sibi ipsi sed in hoc posuit duas ꝯclusiones de ꝓdictis trib⁹.s.cõclusionem secũdaꝫ ⁊ tertiã. Primaꝫ aũt ꝯclusionẽ ꝑticulariter sumptã dedit intelligere in secũdo modo equalitatis cuꝫ dixit.egredit ab ea tẽdens ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ vt supra exposuim⁹. ¶Circa ꝓdicta est dubitatio vna. Ur ꝙ hõ melĩcus sit melioris tactus in iudicando ꝙ̃ hõ tẽperatus.nam sua complexio magis appropinquat ad equale põdus:ergo calidũ magis est adequatũ frido:⁊ cum in eo sit aĩa:igitur melius iudicabit de tãgibilib⁹. Ista ĩstãtia est pulchra ⁊ in nostra q̃one de equali ad põdus antiqua ꝓlixe discussa.Dicamus ꝙ melĩcus aliqua iudicabit calida: que tamẽ tẽperatus iudicabit frida siue remisse calida:⁊ lꝫ friditati sue caliditas sua sit mag̃ tẽperata alĩequata:non tñ sequit est melioris tactus:ĩmo cũ hoc stat ꝙ cõplõ tẽpata sit melioris tact⁹.nam bonitas tactus cõsistit in bonitate cõprehẽsionis vel receptionis diuersitatum qualitatũ tãgibiliuꝫ elñtoꝝ.Cõplõ que ꝯtinet in virtute oẽs d̃rias qualitatũ tãgibiliũ est ꝑfectior ꝑ sensuꝫ tact⁹ ꝙ̃ cõplexio que nõ ꝯtinet oẽs d̃rias sicut aĩa que ꝯtinet in virtute oẽs res est perfectior ꝙ̃ aĩa que tm̃ quasdã ꝯtinet:q: ergo cõplõ tẽperata ꝯtinet in virtute oẽs extremitates ⁊ excellẽtias vsꝙ ad elemẽta:cõplexio aũt melĩca nõ continet:ergo cõplõ tẽpata est melior pro perfectione sensus tactus:⁊ in hoc saluant dicta antiq̃rũ qui dicebãt ꝙ aĩa iudicat de calido per calidũ ⁊ de frido ꝑ fridũ:⁊ saluat q̃uo vnicuiꝙ sensui ꝯiũgit cõicatio alĩs ꝯgregatio:⁊ q̃uo nõ:q: ꝓlixe scripsimus in ꝓdicta q̃one. ¶Ex quibus soluunt contraria:omnia enim suis vijs incedũt.Dictuꝫ aũt Isaac ꝙ testudo appropinquat equalitati dꝫ intelligi ꝙ testudo ꝫm quasdam ꝑtes habet multum de humido vt ꝫm carnes:⁊ ideo datur cõsumptis ꝫm quasdam multum de sicco terrestri vt ꝫm restã ⁊ cum hac assũptiõe appropĩquat eq̃litati ad põdus: deiceps ponũt figure oiuꝫ ꝓdictoꝝ.De⁹ gloriosus sit laudat⁹.Amẽ.Ugo Maria auxiliare.

24ª ꝓpõ ⁊ 3ª ꝯclõ

❡ hec supꝛascripta figura est figura totius imagiatōis p̄misse ⁊c̄. Primo imaginef fridũ vltimũ vt aqua. Scḋo mixta iperfecta frigidissima: vt nix glacies ⁊c̄. Tertio inequale ad pondus p frigus. Quarto equale ad pōdus. Quito inequale ad pōdus p cal'm. Sexto oia mixta mũdi inanimata. Septimo oia aiata aia vegetabili. Octauo oia aiata aia sensitiua ⁊ irrōnabilia. Nono totā spēm humanā. Decimo hoiem tēperatum in medio. Undecimo primā intelligentiā ascendēdo. hō igif est cōnexio dei ⁊ mundi.

❡ Modi vo tertij latitudo angustioꝛ est latitudie primi modi. s. equalitatis spālis: latitudinē tñ hz magnaꝫ. Et est complexio que alicui gentiũ congrua existit sꝫ cōparationem alicuius climatis ⁊ alicuius aeris.

❡ hic notificat tertium modũ equalitatis. p̊ cōparando ad p̄muꝫ modum. scḋo in se. tertio dat exēplũ. quarto ex dictis ↄcludit qḋdam. 2ᵃ ibi (Et est cōpl'o.) 3ᵃ ibi (Indi.) 4ᵃ ibi (Queq̃.) dicit sic de prima parte ⁊ scḋa ⁊c̄. ❡ Considerādum q̄ non solum est diuersitas partiuꝫ spēi declinātis ad clima: sed ↄrietas de dispōne aeris vnius ad aliũ in eodē climate. ⁊ iō dixit: ⁊ alicuius aeris. ❡ Dubitaf qũo tertius modus est angustioꝛ p̊: cum tante latitudis sit vnus quāte sit alter. non enī reperif spēs humana nisi in locis habitabilibus. ⁋ Bartholome⁹ dixit q̄ sumēdo vnuꝫ locũ solum habitabilē: iste modus est angustioꝛ. ⁋ Antonius dixit q̄ real'r tāta est latitudo medij tertij quāta primi: sꝫ quātũ ad terminos cōparabiles: ⁊ p quēdā circuitioneꝫ iste modus terti⁹ est angustioꝛ. Nā termini cōparabiles p̄mi modi eq̄litatis sunt spēs humāe et alie spēs. Sꝫ termini cōparabiles hic sũt hoies vni⁹ climatis ad hoies alteri⁹ climatꝭ. Sꝫ magis est latitudo comparatiōis spēi ad spēm q̄ꝫ spēi iter se. ⁋ Dynus vult q̄ eq̄litas p̄mi modi est vna similis ⁊ cōis oib⁹ hoib⁹: ita q̄ vn⁹ in illa nō est alio eq̄lioꝛ: sꝫ equalitas tertij modi nō est vna eq̄lis oibus ⁊ cōis. p̊ equalitas vni. s. vni genti

Duᵐ 3ᵐ

vni genti est ineq̃litas alteri. ¶ Oẽs eñi hi viri bene dicũt ⁊ in sũma veritas est hec: q̄r in primo mõ equalitatis sumit̃ cõplõ spẽi humane in ratione totius: hic autẽ sumit̃ cõplexio speciei humane in rõne determinati ⁊ partis: ita ꝙ totũ sumit̃ particul'r. sed illa ps ⁊c̃. ¶ Ad ꝯ̃rium dõm ꝙ lꝫ nõ reperiat̃ hõ nisi in loco habitabili: ali⁹ modus equalitatis sibi dedit⁹ ſm ꝙ hõ ⁊ alius ſꝫ ꝙ sclauus vel ſm ꝙ tuscus: ⁊ sic considerando per omnes modos.

¶ Jndi nãqꝫ cõplõnez hñt insimul qua sani existũt. Et sclaui aliã hñt cõplexionẽ qua sani degũt: ⁊ vnaqueqꝫ eaꝝ p cõparationẽ ad suã spẽm sue spẽi cõparatõe est tẽperata: q̃ cõparatõe alteri⁹ nõ est temperata.

¶ Hic dat exẽplũ de h̃ modo equalitatis. scdõ qd̃ dicit ꝓbat. 2ª ibi (Corpus nãqꝫ.) ¶ Cõsiderandũ hic p̊. (Jndi.) Hic ĩtelligit habitantes regiões calidas: ⁊ sclaui frigidas: ⁊ vnaqueqꝫ eaꝝ. s. cõplõnum sclaui ⁊ indi p cõparationẽ ad suã spẽm. i. ad ptez sue spẽi que ps est ps huius habitabilis terre est tẽpata ⁊ rõne sue spẽi. i. comparatiõe facta ĩtra spẽz: q̄r tota ista cõparatio fit ĩtra spẽm humanã. Aliter facil'r põt exponi vnaquaqꝫ cõplõ tã sclaui q̃ȝ indi ẽ tẽperata p cõparationẽ ad suã spẽz sue spẽi. i. ad ptẽ sue spẽi: ⁊ tunc supfluit illa ps que dicit cõparatõe: ⁊ sic credo ꝙ voluit eẽ ĩ textu Aui. Uel sic: vnaqueqꝫ eaꝝ. s. cõplõnũ per cõparationẽ ad suã speciẽ. i. suã gẽtẽ: sue spẽi. i. sui loci habitabilis comparatione ⁊c̃.

¶ Corpus nãqꝫ ĩdicũ ſꝫ cõplõnẽ sclaui quale fiet: aut infirmabit̃ aut morieẽ. Et simil'r cum sclaui cõplõne indi quale reddet̃: erit corporis dispositio cõtraria.

¶ Probat ꝙ ista complexio lꝫ sit tẽperata cõparatione ad illã gẽtem cuius est complexio: tamẽ est distemperata alteri genti. naꝫ indus cũ quale fit cõplõni sclaui infirmat̃ vel morit̃: sic sclauus. ⁊ hoc ẽ qd̃ dic̃: ⁊ sil'r erit corporis dispõ. s. sclaui cũ cõplexione ⁊c̃.

Dub^{m} 31^{m} ¶ Cõtra. q̄r tũc ars medicine nõ posset pmutare cõplõnes. ¶ Dõm ꝙ pmutare ſm extrema sicut est cõplõ indi ⁊ sclaui nõ põt: vel nõ põt subito ſꝫ paulatiꝫ. Q̄ ãt iste pmutatiões nõ possint fieri subito sumit̃ ex gñali p̃cepto afoꝛ. Hip. 2. pticula afoꝛ. 51. ſm multũ ⁊ repẽte. ꝙ aũt ſm extrema distãtia nõ sit possibile. s. vel ĩpossibile vel difficile. ista pmutatio dicũt qdã eẽ intẽtionez Damasceni p̊ª pticula afoꝛ. cũ dicit. Cõplõ nãlis ſꝫ vicinitatẽ est. s. sepabil' actu: tñ ĩsepabilis dꝛ ĩsepabilis actu que est ad extremũ nõ ad vicinũ.

¶ Queqꝫ igitur species in terra habitabili cõmorãtiuꝫ habebit complexionem eis propriam aeri sui climatis cõuenientẽ ⁊ habebit latitudinẽ. Cuius qdez latitudo duas hꝫ extremitates multitudinis ⁊ paucitatis.

¶ Scꝫ gẽtium. Cõside^{m} ꝙ latitudo ista ẽ ĩter m'ltitudinẽ ⁊ paucitatẽ. v. g. ĩdi ad plus: tñ excedũt ĩ calꝫ sue cõplõnis ⁊ ad min⁹ sclaui.

Du^{m} 32^{m} ¶ Dubitat̃. vtrũ equalitas tertij modi sit equalitas sanitatis tm̃ vl' eq̃litatis vite siue cũ qua stat vita. Et vꝛ ꝙ sanitatis tm̃ ex Aui. cũ dixit: qua sani existũt. ⁊ iõ ꝓbat̃ q̄r ista qualitas est ex loco: ſꝫ loci est cõseruare locatũ. ꝯseruatio autẽ est sanitatis ⁊ non egritudĩs: sed egra dispõ est illa ps vite ex̃ sanitatẽ. ¶ Jn ꝯ̃riũ: q̄r sicut in primo mõ eq̃litatis cõprehẽdit̃ hõ sanus ⁊ infirmus: sic ⁊ in h̃ tertio mõ. ¶ Diximus q̃ñqꝫ ꝙ eq̃litas hec est sicut equalitas primi modi. s. sibi similat̃. equalitas ãt illa põt sumi strictius: ⁊ sic cõprehendit solũ hoĩes sanos ⁊ infirmi erũt inequales: põt ẽt sumi lati⁹. ⁊ sic videt̃ sumere Aui. ⁊ tũc cõprehẽdit oẽm hoĩem qui viuit. ita ẽ de isto tertio mõ equalitatis. ¶ Diximus ẽt al's absolute sine aliq̃ dispositionũ distictione ꝙ equalitas huiusmodi est eq̃litas sanitatis ⁊ vite: ⁊ ideo tã sani q̃ȝ egri sclaui hñt hãc equalitatem. ⁊ similiter indi. ⁊ hoc videt̃ voluisse Aui. 12. de aĩalibus. caplõ p̊. ⁊ in hoc cap̃. cuꝫ dixit. Jndi habent suã complexionẽ qua viuũt ⁊ sclaui aliã. Ratio est: q̄r equalitas indi ĩfirmi viuẽtis est aliqua equalitas inquãtum viuit: ⁊ nõ esset equalitas sclauo: ergo illa equalitas est in aliquo modo equalitatis: ⁊ discurrẽdo non põt poni nisi in tertio modo. ¶ Ad contrarium dõm ꝙ Aui. cum dixit: sani degũt est vsus exẽplo magis manifesto: tñ cũ hoc intellexit ꝙ etiaꝫ qua degũt ĩfirmi. ¶ Ad rõnem dõm ꝙ locus ꝯseruat locatũ nõ solũ in sanitate: ſꝫ ẽt facit ad ꝯseruationẽ vite. accidit aũt ꝙ ꝯbuet̃ egritudo a loco nãli inquãtum accidit viuẽtem eẽ infirmum.

¶ Quartus aũt modus est mediũ qd̃ est ĩter duas extremitates latitudinis complexionis climatis: ⁊ ipsum est cõplexio complexionibus speciei temperatioꝛ.

¶ Hic declat 4^{m} modũ eq̃litatis: ⁊ hꝫ se quart⁹ ad tertiũ sicut secũdus ad p̊^{m}: ⁊ iõ dicit ẽ cõplõ cõplõnib⁹ spẽi. i. gentis siue partis sue spẽi tẽpatioꝛ sic̃ in exẽplo: ẽ hõ tẽpatioꝛ inter tuscos ⁊c̃.

Dub^{m} 33^{m} ¶ Dubitat̃, q̄r iste quartus modus equalitatis videt̃ ĩcludere 2^{m}: q̄r hõ tẽperatus de secundo mõ equalitatis est qui reperit̃ in tẽperata regione: ⁊ est tẽperatioꝛ inter oẽs illius regionis: sed eẽ tẽperatũ in regione est quartus modus equalitatis. ¶ Dõꝫ ꝙ secũdus modus equalitatis est equalitatis ex etate. Sꝫ hic est modus quartus ex loco habitabili quicũqꝫ sit locus equalitatis: dũmodo hõ inter omnes hoĩes illius loci sit temperatioꝛ: ⁊ ideo modus secundus est diuersus ab illo quarto ⁊ nõ cõprehẽsus sub eo. ¶ Ad ꝯ̃rium dõm ꝙ homo dicit̃ de scdõ mõ ⁊ non determinat se ad h̃ clima ex parte que est de secundo modo: sed ex pte que est eq̃lis ex loco: ⁊ eẽ equalis ex loco est de hoc mõ ⁊ nõ de secundo.

¶ Modus v̊o quintus est angustioꝛ primo ⁊ tertio: et est complexio quã debet habere indiuiduuꝫ designatum qua viuum ⁊ sanum reperitur. Que etiam latitudinem habet ad quã due terminantur multitudinis ⁊ paucitatis extremitates.

¶ Hic p̊ notificat 5^{m} modũ equalitatis. scdõ ponit̃ notabile. 2ª ibi (Debes aũt.) ¶ Cõsiderãdũ ãt ꝙ hic q̃ntus modus equalitat̃ notabit̃ 3^{r}. Primo cõparatiõe in sui latitudĩe cũ dꝛ: est angustioꝛ. Secũdo notificat in se ⁊ dicit̃ est cõplõ ⁊c̃. designat. q̄r hoc vel id demõstratũ. Tertio ex pte terminoꝝ latitudinis cũ dꝛ. que etiã ⁊c̃.

Du^{m} 34^{m} ¶ Dubitat̃. quare Aui. cõparauit istũ quintũ modũ primo ⁊ tertio ⁊ nõ scdõ nec quarto. ¶ Dicit Dynus ꝙ primus ⁊ terti⁹ modus dicũt cõplõnẽ totius. s. totius spẽi ⁊ toti⁹ ptis spẽi. ⁊ iste modus q̃ntus dicit ẽt cõplõnẽ totius: ⁊ iõ põt cõparari: q̄r cõplõ totalis ad totã cõparari põt: sed modus secũdus ⁊ quartus dicit cõplõnem partis. ¶ Q̄uis Dynus posset saluari exponẽdo ipm: tñ quãtum ad id qd̃ cũ supficie v̊boꝝ dicit nõ vꝛ eẽ sermo verus. nã scdõs modus plus vꝛ dicere rõnez totius: ⁊ ẽt q̃rtus q̃ȝ quintus: q̄r dicit cõplexionẽ hñtem mediationẽ ex nã spẽi vel ptis spẽi. ⁊ q̃ntus dicit cõplõnẽ hñtez determinationẽ ex hoc ĩdiuiduo vel illo. ¶ Dicam⁹ igit̃ ꝙ Aui. volebat cõparare 5^{m} modũ in latitudĩe ad modos dictos: sed de modis dictis nulla latitudo euidens erat sicut p̊mus ⁊ tertius. vñ Aui. eis assignauit latitudinẽ. modus aũt secundus ⁊ quartus nõ est ita euidẽs latitudo: dicũt eñi tẽperatã cõmediationẽ: cui⁹ latitudo nõ sit lata nec sit euidẽs. s. latitudo formẽ: nec ẽt latitudo suppositoꝝ: q̄r nõ sic appꝫ ꝙ ĩ mult̃ repiat̃ illa media cõplexio: ⁊ iõ Aui. nõ assignauit illis latitudinẽ. Modus ãt q̃ntus eo ipso q̊ ĩdiuidualis hꝫ latitudinẽ maiorẽ p pluralitatez ĩdiuiduoꝝ: ⁊ hec ẽ latitudo suppositoꝝ ⁊ hꝫ latitudinẽ forme q̃ statiꝫ appꝫ ꝙ q̃lĩbet ĩdiuiduũ hꝫ suã cõplõnẽ latã in qua pmutat̃ tota vita.

Dub^{m} 35^{m} ¶ Dubitat̃ hic. vtrum iste modus equalitatis sit angustioꝛ p̊ ⁊ tertio. Uꝛ ꝙ nõ: q̄r hic modus ambit oẽm hoĩeꝫ: g̊ non ẽ angustioꝛ p̊: neqꝫ tertio: q̄r ambit ẽt oẽm locũ habitabilem: ergo nõ angustioꝛ tertio. ¶ Dõm p̊ ſm Antoniũ. hic modus nõ est angustioꝛ aliquo istoꝝ ex pte rei sbte: sed ex pte terminoꝝ cõparabiliũ: q̄r hic comparat̃ ĩdiuiduũ ad ĩdiuiduũ: sed in p̊ mõ cõparat̃ spẽs ad spẽz: ⁊ in tertio ps spẽi ad ptẽ. ¶ Scdõ est dõꝫ ꝙ iste modus accipit totaꝫ spẽm ſm suas ptes. s. ptibil'r: q̄r hoc indiuiduũ vel illud ⁊c̃. Sꝫ primus modus accipit totã in rõne totius: g̊ hic modus q̃ntus ẽ angustioꝛ p̊. simil'r tertius modus accipit vnã gẽtẽ. s. illius climatis totã. s. huius climatis vel illius: sed iste q̃ntus modus accipit huius gentis hoc ĩdiuiduũ vel illud: ⁊ sic est strictioꝛ modus q̃nt⁹ q̃ȝ tertius. ¶ Ad rõnem cum dicit̃: circuit oẽm hoĩem: veꝝ est partibiliter. s. istũ vel illum ⁊c̃. sed non oẽm in ratione totius.

Dub^{m} 36^{m} ¶ Dubitat̃ cum dicit̃ ꝙ secũdus modus ⁊ quartus sint alicuius latitudinis: vtrum quintus modus hic sit latioꝛ vel angustioꝛ illis. Et dõm ꝙ si nos cõparamus istũ modũ quintũ illis quãtũ ad supposita iste modus est latioꝛ: q̄r accipit istud vel illud ĩdiuiduuꝫ siue tẽperatum sit siue distẽperatum: sed secũdus modus ⁊ quart⁹ accipit solũ homines temperatos siue ex specie vt secundus modus: siue ex pte speciei vt quartus qui ambo sunt mediales. ¶ Dynus tñ cõtrariũ dicit ꝙ modus quintus quãtũ ad supposita ẽ strictioꝛ: secũdus ⁊ quintus accipit vnũ indiuiduuꝫ tm̃: ⁊ posset Dyn⁹ saluari. ¶ Sed si ꝯsideremus nãꝫ forme que est ipsa nã temperare ex specie ⁊ ex etate: sicut dicit secũdus modus adhuc iste q̃nt⁹ est latioꝛ: q̄r accipit equalitateꝫ cõplexionis cũ qua hic vel ille viuit vita: siue sanus siue ĩfirmus. simil'r imaginari possumus ꝙ ipsa equalitas que est tẽperantia ſm partẽ speciei sit strictioꝛ q̃ȝ temperãtia indiuidualis: ⁊ tu considera q̄r hec cõparatio est molesta.

¶ Cõsiderandũ aũt ꝙ Dynus hic accipit omne ĩdiuiduuꝫ a generatione eẽ sanũ vt nũc. s. ad minus: q̄r hꝫ sanitatem sibi propriaꝫ: nã natura nil facit frustra: sed hñs operationem ꝓpriã hꝫ sanitatem propriã: aut igitur sanitatẽ simpl'r: ⁊ hoc est impossibile: aut sanitatẽ nunc: ⁊ hoc est ꝓpositum. Nos autẽ iã descripsimus super thegni ꝙ a natiuitate nõ quilibet hõ est sibi sanus: ĩmo multi sunt sibiipsis ĩfirmi. ¶ Cõsiderandũ ꝙ latitudinẽ hmõi videm⁹

manifeste cum videamus hoc vel illud indiuiduū viuere cum sanitate ⁊ egritudine: ⁊ cū sanitate modo sanantium mō infirmantium: oportet ergo imaginari extrema multitudinis ⁊ paucitatis scilz ꝓportionis qualitatum ſm ꝙ dictum est in alijs.

¶ Debes aūt scire ꝙ oē indiuiduū dꝫ hr̄e cōplōnē sibi solūmō ꝓpriā in qua aliud ei associare est ípossibile.

Dub^m 37^m ¶ Dubitaꝛ. vtrū sit possibile duo indiuidua hr̄e eādem cōplexionē. Uideꝛ ꝙ sic per Auer. 6. collꝫ. p̊ caplō qui concedit posse reperiri duos hoīes vnius ⁊ eiusdē temperantie equalr̄. ¶ Amplius plura corpora reperiri tēperata: vt 2° de regimine sanitatis: ⁊ silr̄ plura cholerica: ⁊ sic de alijs. ¶ Ampliꝰ ponamus ꝙ aliqs sit cholericus a prin° cholericitatis qua recediꝛ a sanguīeo: ⁊ iste moueaꝛ a prin° cholericitatis vsqꝫ ad mediū latitudinis cholīce cōplexionis. Postea pono aliū qui de cōplōne sanguinea trāseat in cholericā ⁊ moueaꝛ vsqꝫ ad extremū cōplōnis cholerice: igiꝛ in aliquo tēpore habebit oīno similez cōplōnez vnius alterius: qꝛ per quascūqꝫ partes cholericitatis trāsit vnus transit ēt alter. ¶ Amplius tūc ars medicine eēt frustra: qꝛ indiuidua sunt infinita ⁊ incognita. si ergo vnius cōplō nō eēt vel alterius pūctualr̄: non possemꝰ scire nec cōseruare nec curare. ¶ Amplius duo gemelli ꝑ oīa sūt inuenti similes: vt Albertus 9° de aīalibus vltimo cap̊. ⁊ Quintilianus declamatione septima. vbi ponit pro duobꝰ gemellis īfirmātibus: desperātibꝰ reliquis medicis de eis vnus medicoꝝ salutem ꝓmittit si alterius illoꝝ intralia. i. mēbra interiora inspiciātur: ⁊ cōcedente hoc patre īuiit Quintilianus ꝙ ex oīmoda similitudine visa egritudīe vnius per anathomiaz alter curatus euasit: vnde vxor virum īcusauit male tractationis. ¶ Amplius si diuidatur vna gutta aque per mediuꝫ fiunt duo indiuidua eiusdem dispōnis penitus. ¶ In ꝯ̄trium est Auic. ⁊ Halya. p̊ libro theorice. cap̊. 6. ¶ Hic est premittēdum p̄mo ꝙ sumitur hic indiuiduuꝫ ꝓprie pro hoc vel illo indiuiduo demōstrato. ¶ Secūdo ꝙ sumiꝛ ꝓ indiuiduo ꝓducto per gn̄ationem. s. digestionem ⁊ mixtionem et alias trāsmutationes que requirūtur: nō autem est sermo de indiuiduo per diuisionez facto sicut de vna aq̄ fiunt due aque: lꝫ id qđ dicit Auicē. de quocūqꝫ indiuiduo possit saluari. ¶ Tertiuꝫ qđ ꝑmittitur est ꝙ cōplexio in indiuiduis tēperata est duplex siue dupliciter considerabilis. vna que sequitur indiuiduū rōne sue forme: ⁊ alia rōne materie. ¶ Et Antonius dicit. ꝙ cōplō cōsequens formā est illa que sequiꝛ principium actionis vt sperma viri. Sequēs aūt mām est illa que sequitur principiū passiuuꝫ vt sperma mulieris. Sed sermo secūdus nō est conueniens: qꝛ etiā īdiuiduū effectiue sequitur principiū agentis ſm ꝙ hoc: qꝛ h̊ sperma agēs hoc indiuiduuꝫ est cā huius indiuidualis actionis: ēt ex principio passiuo vt mēstruo mulieris possumus cōsequi cōplōnem que dicetur sequens formā. v̄. g. qꝛ aliquis est cholericus: qꝛ mēstruum ex quo ꝓductum fuit est instrumētum cholericum. hoc forte nō fit apud nos bene cōprehēsibile nisi imaginemur mēstruū coagere agenti spermate viri. ¶ Rabi v̊o moyses in p̄mo cōmēto afor. Hippo. qđ nos trāstulimus: vult ꝙ accidētia sequentia māꝫ que sequuntur nos inquātuꝫ aīal vt somnus vigilia sanitas ⁊ egritudo: sed accidētia sequētia ad formā sunt que sequunꝛ nos inquātum hō vt intelligere. Et forte ꝙ Rabi moyses nō distinxit genus a mā prima: sicut quidā cōtra quos est Auer. p̊ meta. cōmēto. 17. ¶ Dicamus igitur quātum ad ꝓpositum spectat ꝙ cōplō que nos insequitur rōne forme est omnis cōplexio de primo modo eq̄litatis: ⁊ est complexio per quā homo absolute meretur formā: ⁊ hꝫ latitudinem diuisaꝫ in suos modos qui modi vocātur spēs cōplexionum in specie humana. s. cōplexio cholerica ⁊ flegmatica ⁊c̄. Complexio aūt sequens nos rōne materie est complexio que sequiꝛ hoc indiuiduū ſm ꝙ hoc indiuiduū demōstratum cū oībꝰ cōditionibus ad eius indiuiduitatem faciētibꝰ: ⁊ diciꝛ hec cōplō sequens rōne materie: qꝛ mā multū facit ad has rōnes indiuiduantes. ¶ His ꝑmissis dicit Dynus ꝙ cōplō sequens formā pōt pluribus cōicari: qꝛ est infinita. Hic sermo nisi glosetur est falsus: qꝛ etiā cōplō indiuidualis lꝫ successione sit īfinita: tn̄ hec cōplō huiꝰ īdiuidui est finita: qꝛ est terminata duobꝰ extremis: vt dixit Ant. ¶ Amplius ipsa preparāt ad formā finitaꝫ: ergo videꝛ esse finita. ¶ Dicamus ergo ꝙ cōplexio quātum seq̄tur rōne forme ⁊ modi illius cōplexionis qui dicūtur species in specie possunt pluribus cōicari in indiuiduis. nā plures reperiunꝛ hoīes cholerici: ⁊ hꝫ plura indiuidua possunt habere eādem cōplexionem ⁊ sibiinuicez in cōplexione associari. ¶ Complexio autē indiuidualis que est indiuidui ſm ꝙ hoc indiuiduum est oībus alijs conditionibus facientibus vel figurātibus indiuidualitatē nō potest alteri cōicari. Rō prima: qꝛ non eēt indiuidualis eoipso ꝙ cōicabilis alteri. Secundo: qꝛ hoc indiuiduū impossibile est ꝙ sit illud: ergo hec cōplexio impossibilis est ꝙ sit illa: ergo duo īdiuidua non possunt eē vnius indiuidualis cōplexionis sicut duo īdiuidua impossibile est ꝙ sint vnum indiuiduū ⁊ sic Auic. loquiꝛ. ¶ Quidam autem dicūt ꝙ iste sermo est inartificialis qꝛ notus est: sed nos nō curamus de istis: ⁊ cū cōsiderabuntur dicta alioꝝ ad hoc redire opꝫ. ¶ Ad primuꝫ ꝯ̄trium dicēdum ꝙ illi duo hoīes temperati nō habēt eādem temperātiam indiuidualr̄: ⁊ ideo Auer. ex hoc deducit ꝙ si ambo reguntur vno regimine alteꝝ eoꝝ poterit venire ad malum finez: ⁊ hoc ꝓpter cōditiōes illas īdiuiduales. ¶ Ad 2^m pꝫ solutio. ¶ Ad 3^m arg. de cholerico dicēdum ꝙ nunqꝫ itur per eādem complexionem indiuidualē: qꝛ hoc indiuiduuꝫ nō est illud. ¶ Ad aliud dicēduꝫ ꝙ ars medicine nō est frustra: sed bene diuersitas indiuidualis facit eam non posse esse perfectā in suo fine: vt sumitur colliget. 6. cap̄. 1. ⁊. 7. ca. 6. ¶ Ad illud de gemellis dicendū ꝙ lꝫ multū similem cōplexionem habuerint: vna tamē nō erat alia ꝑꝑ cōditiones īdiuiduales. v̄. g. locum: impossibile enī fuit illos gemellos generatos fuisse in eodē loco ⁊ stare in eodez loco: ⁊ sic neqꝫ stare in eodē aspectu oīno. ¶ Ad illud de guttis aque pꝫ solō ꝑdicta.

¶ Sextus aūt modus est mediū qđ est īter istos duos terminos qđ est cōplexio: quā cū habuerit indiuiduū erit melioris complexionis cuius ipm eē oportet.

¶ Considerādū qꝛ sicut secūdus modus est medialis primi ⁊ q̄rtuꝫ scđi: ita sextus est medialis quinti. ¶ Cōsiderandum scđo ꝙ hec melior sanitas indiuidualis nō opꝫ ꝙ sit in fine augmenti. rō demonstrans hoc est: qꝛ aliqđ indiuiduuꝫ necessario moriꝛ ante aduentum iuuētutis: alius infirmatur egritudine que stat cū eo in iuuentute tota vt demōstrauimus suꝑ libro thegni: igiꝛ opꝫ an̄ hāc egritudinem esse tempus in quo melius tota vita se habuit.

¶ Modus aūt septimus est complexio quā vnaqueqꝫ mēbroꝝ species habere dꝫ in qua aliud diuersificaꝛ. Equalitas nāqꝫ ossis est vt siccitas in eo plus abundet: ⁊ cerebri vt humiditas in eo plurimuꝫ abundet: ⁊ cordis vt in eo sit plus caliditatis: ⁊ neruoꝝ vt in eis plurimū abūdet frigiditas. ¶ Modus aūt octauus ē complexio membri singularis quā cum habuerit erit melioris dispositionis quā habere potest.

¶ Considerand uꝫ ꝙ qꝛ isti erant modi equalitatis partis ⁊ ꝑmissi erāt totius: ideo nō cōparant eos in latitudine ⁊ strictura: sꝫ modus octauus ꝙ sit angustior septimo est notus.

Dub^m 38^m ¶ Dubitaꝛ. vtrū modi equalitatis in quibus ꝯsistit cōplō humana sint octo tm̄ vel plures. Uꝛ ꝙ plures: qꝛ p̊ modo equalitatis accidūt octo: ergo sunt nouē. ꝓbaꝛ an̄s. eq̄litas que attēdiꝛ ſm hūana corpora cōparatione alioꝝ aīaliū ⁊ cōmixtoꝝ que nō hn̄t hāc eq̄litatem est eq̄litas primi modi: sed huic accidūt octo modi eq̄litatis: vt dicit. Itē debet poni modus eq̄litatis ab etate distinctꝰ ab alijs. igiꝛ ⁊c̄. an̄s pꝫ. accepto mō eq̄litatis a loco: nō plus diuersificat cōplōnē humanā in modos qꝫ facit pueritia ⁊ senectꝰ. Tertio est modus eq̄litatis ſm sexū qui modificat eq̄litatez primi modi nō minus qꝫ clima: īmo magis qꝫ ſm climata: mutatio enī ſm clima plus fieri ꝑmittiꝛ qꝫ ſm sexū. nā lꝫ poetice dicaꝛ de Tyresia q de viro factꝰ est mulier: ⁊ tn̄ redijt vir: vt Cōciliator in annexo differētie. 34. hic debuit poni. ¶ Amplius. 13. de aīalibꝰ. cap̊ p̊. Auicē. ponit in hoc cap̊ modū equalitatis ſm sexū. ¶ Ampliꝰ mediū p̄mi modi equalitatis facit vnū modū eq̄litatis huius scđi modi: ergo extrema faciūt alios modos. s. cōplexiones distēperatas calidaꝫ ⁊ frigidā. ¶ Amplius sicut se hꝫ equalitas scđi modi ad eq̄litatez primi modi: ita se hꝫ eq̄litas cutis ad equalitatē septimi modi: sꝫ equalitas scđi modi. s. hoīs tēꝑati facꝫ distinctū modū eq̄litatis a p̊ mō: ergo equalitas cutis facꝫ distīctū modū a septīo. s. eq̄litas tēperati mēbri ab eq̄litate distēperatoꝝ mēbroꝝ. maior est nota. sic ad hominē tēperatū cōparanꝛ oēs alij hoīes de p̊ mō equalitatis: quia sunt oēs distēperati respectu tēperati qui reperiꝛ in scđo mō q̄litatis: ita oīa membra in suis cōplexionibꝰ: ⁊ q̄uis inter se sint tēperata cōparantur cuti ⁊ dicūtur distemperata respectu illius: ergo temperata cutis facit distinctuꝫ modum a septimo mō: ⁊ ꝓcedit ab illo sicut secūdus a primo ⁊ est medialis illi sicut scđs p̄mo. sꝫ tēperantia cutis nō est aliqs modoꝝ. s. ipsa tēperantia sola accepta: ergo facit modū per se distinctum. ¶ In ꝯ̄trium Auic. ¶ Dōm ꝙ distinguendo modos equalitatis ſm viā quā Aui. ītelligit octo sunt illi modi ⁊ nō plures. Rō est: qꝛ equalitas que in hoīe attenditur: aut est ſm spēm: aut est ſm particulas speciei: aut ſm īdiuiduū: aut ſm membra indiuidui. Si ſm spēm: aut cōparataꝫ ei qđ est extra ipsaꝫ: ⁊ sic est equalitas primi modi: aut ei qđ est in ipsa: ⁊ sic est secūdus modus. Si ſm partē. s. locum habitabilē siue gēteꝫ: aut comparatā ab illa gente: ⁊ sic est tertius modus: aut ei qđ

est in

est in ipsa.s.tẽperatiori de illa gẽte: ⁊ sic est quartus modus: simili mõ de alijs dicat̃. ⁋ Dico scđo ꝙ si sunt alij modi eq̃litatis vel dant̃ intelligi per istos vel nõ poterãt ex hac forma diuidẽdi numerari: ⁊ iõ oportuit illoꝝ sciam cõpleri in septio loco modi eq̃litatũ ꝫm sexũ ⁊ ꝫm etates ponunt̃ in caplõ de cõplexionibꝰ etatum. Qꝛ aũt modi eq̃litatũ ex etatibꝰ ⁊ sexibus ⁊ ꝯsuetudinibꝰ ⁊ artibꝰ nõ potuissent narrari in forma diuisiua quã Auicẽ. facit apparet. nã nõ poterãt poni in primo mõ vt notũ est: nec in scđo qꝛ dabat̃ itelligi per 2^m modũ eq̃litatis hoĩs tẽperati ex specie qui erit modus medialis: sed nec tẽperata etas: nec sexus tẽperatꝰ.s. respectu mulieris est tẽperata ex spẽ: lꝫ tẽperata ex etate poneret̃ vt ꝯditio tẽperati scđi modi equalitatis. neq; poterat poni in tertio mõ eq̃litatis: qꝛ illa eq̃litas est eq̃litas ꝫm partẽ spẽi: ⁊ vĩ ꝙ pars spẽi sigñat in lingua eoꝝ gentẽ determinate habitatiõis: ⁊ in hoc nõ cadebat ponere eq̃litates etatis: nec sexus nec artis. Apud nr̃am tñ linguã ꝑs spẽi poterat distingui: qꝛ ꝑs sumit̃ pro ꝑte hoĩum diuersificata ꝫm loca habitabilia: vel pro ꝑte hominũ diuersificata ꝫm etates. Unde dicimꝰ q̃dã ꝑs hoĩuꝫ est pueri: q̃dã iuuenes: q̃dã senes: vel sumit̃ ꝓ ꝑte hoĩuꝫ diuidẽdo hoĩeꝫ ꝑ ꝑtes aĩalis que dicet̃ diuisio: q̃dã ꝑs hoĩuꝫ est masculina: q̃dã femina. vel sumit̃ ꝓ ꝑte diuidẽdo.s. hoĩeꝫ ꝫm artes qua dicimꝰ hoĩuꝫ qdã exercẽt artes circa aquas: qdã circa ignẽ ⁊c̃. ⁊ tũc ꝑ subdiuisionẽ eq̃litatis sumpti ꝫm partẽ oẽs ꝑdictos modos eq̃litatis cõprehẽdisset quos dimisit: ⁊ tũc dixisset eq̃litas ꝫm etates est duoꝝ modoꝝ: aut cõparãdo etatẽ ad etatẽ sicut diximꝰ ꝙ eq̃litas pueroꝝ est alia ab eq̃litate iuuenũ: aut cõparãdo etates ad meliorẽ etatẽ sicut dicimus ꝙ tẽperatior etas est iuuenũ: sed qꝛ vt diximꝰ in lingua arabica pars spẽi videbat̃ sigñare gentẽ q̃dã ex habitatione distinctaꝫ: iõ Auic. dimittit in hoc mõ diuisionis narrare modos eq̃litat̃ ex etate q potuissent poni duo ⁊ modos ex sexu q ẽt possent poni duo ⁊ modos ex artibꝰ q ẽt possent poni duo eo mõ q̊ diximꝰ de etatibꝰ: ⁊ h̾ si posset dari ars q̃ iter oẽs artes existit tẽꝑata: ⁊ qꝛ oẽs omiserat cõpleuit in alio caplõ eoꝝ sciaꝫ.2.ca. de etate. ⁊ tũc erit obseruatũ ꝯsiliũ Aui. cũ dicit diuidẽdo numerãdo ⁊ cõplendo deberet dari scĩa occultoꝝ: ⁊ lꝫ istud dixerit de his que ꝯsiderat rõcinãdo: ⁊ tñ obſuat illũ modũ in locis multis theorice sicut h̾z. Ex his cessant ꝯ̃ria. ⁋ Ad ꝑmũ ꝑ̊ mõ eq̃litatis accidũt.8. modi ⁊c̃. falsum est. ⁊ cũ dĩ ꝙ eq̃litas que ꝫm humana corpora attendit̃ cõparatiõe alioꝝ est eq̃litas que in hoĩe attẽdit̃ respectu alioꝝ aĩaliũ: dõm ꝙ duplr̃ ꝯsiderat̃. vno mõ vt est sola eq̃litas ex spẽ sola: ⁊ sic est eq̃litas ꝑmi modi ⁊ ei nõ accidũt octo modi alij: imo est vnus ⁊ ꝑmus.8. modoꝝ. Alio mõ eq̃litas ꝫ humana corpora q̃tũ ad oẽm suã q̃litatẽ ꝯsideratã: vnde cõprehẽdit tẽperatos ⁊ distẽperatos cũ oĩ cõplexione data ex loco ⁊ ex nã idiuidua li ⁊ ꝑte idiuidui. ⁊ hec est q̃ diuidit̃ in octo modos ⁊ est dicẽ ꝙ cõplexio reꝑta in h̾ octo modis ꝯsiderat̃. ⁋ Ad 2^m de etate ⁊ q̃litate ⁊ de sexu iam aꝑꝑet solõ. ⁋ Ad aliud de modis distemperatoꝝ.s. cholericoꝝ ⁊ flegmaticoꝝ siue calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ. Dõm ꝙ illi sũt modi ineq̃litatis cũ ꝯsiderant̃ in cõparatione ad 2^m modũ equalitatis: ⁊ iõ nõ ponunt̃ in ꝫmone de q̃litate: sed intelligit̃ ex ꝫmonibꝰ de cõplexionibꝰ ineq̃libꝰ ⁊ ponunt̃ in fine capituli. Sed vt cõsiderant̃ in se vt sunt q̃dã q̃litates cõprehẽdunt̃ sub ꝑmo mõ eq̃litat̃. ⁊ si totũ hoc tibi nõ placet: dõm ꝙ dant̃ itelligi ex opposito scđi modi eq̃litatis. ⁋ Ad vltimã que fuit data nr̃a rõ: lꝫ oẽs ꝑdicte fuerãt: qꝛ nõ iuenio hãc q̃õnẽ disputatã ab alio. Dixerũt qdaꝫ nostri socij ꝙ eq̃litas cutis nõ facit modũ eq̃litatis distinctũ: sed cõprehẽdit̃ in.8. mõ eq̃litatis. ⁋ Cõtra: qꝛ sic posset cõprehẽdi secũdus modus in ꝑmo mõ: vt pꝫ ꝯsiderãti. ⁋ Alius socius dixit ꝙ nõ est simile de cuti respectu mẽbroꝝ: ⁊ de hoĩe tẽperato respcũ hominũ: qꝛ homo tẽperatus hꝫ oꝑationes perfectas: sed cutis hꝫ iperfectã operationẽ: ⁊ tũc de illo arguã ꝙ ponat modũ eq̃litat̃ distinctũ. ⁋ Aliter dõm ꝙ cũ cutis cõparat̃ ad alia mẽbra: tũc cõparat̃ vna spẽs alijs spẽbꝰ: ⁊ iõ tũc ꝯstituit̃ ꝑmus modus eq̃litat̃ distinguẽdo modos eq̃litatis in mẽbra sicut si esset q̃dã spẽs animaliũ. Et tũc dicamꝰ ꝙ ꝑmus modus eq̃litatis cutis est q ꝯuenit cuti cõparatione ad alia mẽbra. Scđs modus eq̃litatis est cutis medialis qui est cutis tẽperate iter cutes. Tertius modus eq̃litatis est eq̃litas cutis ꝫm vnã regionẽ. Quartus modus eq̃litat̃ est qui reꝑit̃ in cute tẽperatiori que sit possibilis in vnaquaq; regione. Quintꝰ modus est eq̃litas que est in vnoquoq; indiuiduo cut̃. Sextus est eq̃litas quã hꝫ hoc idiuiduũ ⁊ est cutis que est melior que sibi sit possibilis. Septimus modus erit ponẽdo cutim ꝑtes ac si esset organũ respectu eq̃litatis quã hꝫ vnũq̃d; mẽbrũ cutis v̄.g. rami venaꝝ ⁊ arteriarũ. Octauus modus est notꝰ. ⁋ Tũc ad formã rõnis cũ dĩ: sicut se hꝫ secũdus modus ad ꝑ^m: ita se hꝫ tẽperies cutis ad septimũ modũ eq̃litatis. ⁋ Dõm ꝙ falsum est: qꝛ cõparatio secũdi modi ad ꝑ^m est cõparatio medij ad extrema vniꝰ latitudinis ꝫm spẽm: sed cõparatio cut̃ ad 7^m. i. ad oĩa mẽbra est cõparatio medij ad latitudinẽ pluriũ spẽrũ siue ad plures spẽs.s. spẽs mẽbroꝝ: ⁊ iõ septimus modus nõ est septimus sed ꝑmus: iõ ex hoc cessat ꝓbatio. Sed attẽdendũ ꝙ lꝫ cõparãdo cutiꝫ ad alia mẽbra fiant modi eq̃litatis sicut cõparando hoĩes ad alias spẽs: tñ dĩa est: qꝛ homo iter aĩalia est ꝑfectioris oꝑationis appropinquãdo hoc tñ eq̃litati põderis. Sed cutis respectu alioꝝ nõ ẽ ꝑfectioris opõnis q; sunt alie: tñ est silr̃ ꝑfectiori vt videt̃ in h̾ ꝙ cutis magis appropinquat eq̃litati põderis. ⁋ Considerandũ ꝙ isti octo modi distinguunt̃ in hoĩe sicut in quocũq; aĩali pñt distigui: lꝫ differãt in hoc ꝙ hõ cõparatꝰ ad oĩa aĩalia dicit̃ equalis.

⁋ Cum autem species considerauerimus inueniemus hominem certe equalitati propinquiorem.

⁋ Declaratis modis equalitatis discurrit aliquos illoꝝ vt eligat eq̃liores modos equalitatis ꝓpinquiores eq̃litati põderis. ⁊ p̃io discurrit per ꝑmũ modũ eq̃litatis.s. per equalitatẽ spẽi humane vt ad alia cõparat̃. scđo discurrit per tertiũ modũ eq̃litatis. tertio discurrit per septimũ modũ eligẽdo semꝑ id qđ ꝫm vnũq̃d; hoꝝ mẽbroꝝ est eq̃lius ⁊ ꝓpinqus eq̃litati ad põdus. 2ª ibi (Cũq; regiones.) 3ª ibi (In mẽbris vo.) qđ ꝑmo dicit pꝫ. ⁋ Considerãdũ ꝑmo ꝙ discursus per ꝑmũ modũ eq̃litat̃ nõ est per ipm̃ in se: sed per ipm̃ vt alijs cõparat̃: vt ex hoc eligit̃ ꝙ hõ est tẽperatior oĩ aĩali. ⁋ Cõsiderãdũ scđo ꝙ Aui. eligẽs ꝓpinquiorẽ eq̃litati põderis eligit ꝑꝑ id qđ est mediũ extremitatis sicut hoĩem iter spẽs ⁊ locũ tẽperati aeris iter loca habitabilia ⁊ cutim iter mẽbra. Et ex hoc accipio ꝙ ista appropĩquatio est ex parte medij.s. ex ꝑte eius qđ est esse medium vt in q̃õne de hoc diximus.

⁋ Dubitat̃ q̃re nõ discurrit per alios modos eq̃litatis q̃ꝫ per ꝑmũ tertiũ ⁊ septimũ. ⁋ Dõm ꝙ cũ ego scio ꝙ hõ est ꝓpinquior eq̃litati: qꝛ est aĩal magis tẽperatũ q̃ꝫ alia aĩalia: statim scio ꝙ hõ de scđo mõ eq̃litatis est ꝓpinquior eq̃litati põderis quolibet aĩali ⁊ quolibet hoĩe. ⁊ cũ scio ꝙ regio sub eq̃noctiali vel q̃rtũ clima est tẽperatior habitatio ⁊ ꝙ illoꝝ eq̃litas est ꝓpinquior eq̃litati põderis statim scio ꝙ magis tẽperatus homo de illa regione est illi eq̃litati ꝓpĩquior ⁊ sic est discursus per tertiũ ⁊ quartũ modũ: ⁊ tũc omisso.5.⁊.6. cũ scio ꝙ inter oĩa mẽbra ꝓpinquius eq̃litati põderis est cutis ꝙ scio discurrẽdo per.7. modũ: statiꝫ scio ꝙ cũ cõplexio cutis erit melioris dispõnis que esse põt: tũc ẽ ꝓpinq̃or eq̃litati põderis: ⁊ sic est discursus per septimũ ⁊ octauũ modũ.

⁋ Sed tũc dubitat̃ q̃re omissum est discurrisse per q̃ntũ ⁊ sextum modũ. ⁋ Dõm ꝙ q̃ñ subtiliter ꝯsiderabit̃ eq̃litas q̃nti ⁊ sexti modi vt distincta ab alijs nõ est cõparabilis eq̃litati ad põdus penes ꝓpinquationẽ vel elõgationẽ. nã qđcũq; indiuiduũ sibiipsi cõparatũ hꝫ meliorẽ equalitatẽ que sibi ꝯuenit ⁊ vnũ nõ excedit aliuꝫ in qualitate. ⁊ si excedit est rõne spẽi vel eq̃lis de scđo mõ vel ex rõne regionis vt equalis de quarto mõ ⁊ vnũq̃d; idiuiduũ est in meliori dispõne que eẽ põt respectu ipsiꝰ ⁊ vnuꝫ nõ excedit aliud in hoc. ⁋ Si aũt iste modus dicẽdi nõ placet dicas ꝙ idiuiduũ de indiuiduis qđ hꝫ tẽperatiorẽ cõplexionẽ indiuidualẽ: ⁊ tũc tẽpus ante eã hꝫ ⁊ est ꝓpinquior eq̃litati põderis. ⁊ ꝫm hũc modum est discursus per quintũ ⁊ sextũ modũ: ⁊ Auicẽ. dedit hoc intelligi.

⁋ Cũq; regiones attẽderimus certificatum erit nobis ꝙ si fuerit locus q ihabitabit̃ sub equatiõe diei: neq; aliqua de rebus terrenis obuiãdo impedierit videlꝫ montes aut maria: oportebit ibi habitãtes equalitati certe ꝓpinquiores existere q̃ꝫ alicuius regionũ.

⁋ Hic discurrit per tertiũ modũ eq̃litat̃ ⁊ eligit de regionibꝰ tẽperatiorẽ: ⁊ vult ꝙ sit regio sub eq̃noctiali ⁊c̃. ⁊ pꝫ. Scđo eligit tẽperatiorẽ post illã. 2ª ibi (Post istas.) Prima in duas. ꝑmo ꝑmittit h̾. scđo remouẽdo opiõnẽ que similr̃ falsa videt̃: ꝯfirmat ꝓpositũ. scđa ibi (Jam aũt.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ linea eq̃noctialis est vnus de circulis maioribus diuidens spheram in duas partes equales transeundo ab oriente in occidens: ⁊ est equidistans duobꝰ polis. Et dicitur equinoctialis qꝛ cum sol ibi fuerit nox equabitur diei. Hanc aũt equinoctialem intersecat zodiacus in duobus locis.s. in principio arietis ⁊ in principio libre: ⁊ per ꝯñs ẽt maior distantia zodiaci ab eq̃noctiali est in duobꝰ tropicis. terra igit̃ hic linee eq̃noctiali subtra vocat̃ regio siue locus eq̃noctialis. ⁊ de h̾ Auic. dicit ꝙ est locus tẽperatioris habitationis ⁊ melioris qui reperiri possit: ⁊ magis appropinquans equali ad pondus.

⁋ Jã aũt nobis affirmatũ ẽ ꝙ opio que recipit ꝙ excessus ab eq̃litate est cã ꝓpinq̃tatis solis: est falsa.

⁋ Primo hoc premittit ꝯ̃riã opi. esse falsam. Scđo ꝓbat. ibi (Rectitudo.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ multi viri illustres opinati sũt sub eq̃tore diei. i. sub eq̃noctiali nõ sit locꝰ h̾itabilis. ⁊ hec opi. fuit Arist.

ſcḋo metheo.cap̄.2.Cā aūt que eos mouet eſt falſa:qꝛ ſol bis in āno eos reſpicit directe ⁊ eis appropinquat in p̄n.arietis.ſ.marcij:⁊ in p̄ncipio libre.ſ.in p̄n° ſeptēbris:vnde ſol ibi cadens ſuper capita eoꝝ nō facit vmbrā:ꝫ opꝫ radios in ſeipſos reflecti:⁊ per ꝯn̄s eſſe locū cal'm.Q꜠ aūt ſol magis appropinquat apparet:qꝛ terra ſphericitate ſua eſt eleuata.igiꝰ ſol cū directe aſpicit ꝓpinquioꝛ eſt q̄ꝫ cū eſt in declinatione vel obliquo aſpectu.Auic.ꝫ remouēs hoc dicit ꝙ opinio que accidit.i.euenit falſa.q.d.eſt opi. aduenticia falſa ponens ꝙ cā exceſſus ab equalitate in loco ſub eqnoctiali eſt ꝓpinquitas ſolis.ſ.⁊ rectitudo:⁊ hoc eſt nobis iaꝫ affirmatum.i.a nobis ꝙ falſa eſt opi.que accidit.i.ſuperuenit ꝙ exceſſus ab equalitate.ſ.ſub linea eqnoctiali eſt cā.i.per cām ⁊c̄.

¶ Rectitudo.n.ſolis ſuꝑ capita minꝰ ibi maluꝫ oꝑaꝰ:⁊ minꝰ mutat aerē q̄ꝫ rectitudīs ꝓpinqtas apḋ nos:aut apḋ eos q ſunt ī maioꝛi latitudīe q̄ꝫ nos lꝫ rectitudinē nō hēamꝰ.Ampliꝰ aūt oēs diſpōnes moꝛātiū in linea eqnoctiali ſꝰ diſpōnes nobiles ſil'es.Neqꝫ aer ibi ipediꝰ ipedimēto ſenſibili:ꝫ eoꝝ cōplexiōibꝰ ſemꝑ eſt ſimilis:⁊ ad hāc ſn̄iam affirmādā iaꝫ fecimꝰ dictionē.

¶ Probat p̄mo remouēdo iſtoꝝ motiuū.Scḋo inducit rōnē.ſcḋa ibi(Amplius.)Dicit p̊ ꝙ verū eſt ꝙ capitibꝰ ipſoꝝ q habitāt ſub eqnoctiali ſol appropinquat ⁊ directe illa aſpicit:tn̄ minus malū operaꝰ hic eis ⁊ minus mutat eoꝝ aerē ad caloꝛē q̄ꝫ rectitudo ſolis ⁊ q̄ꝫ ꝓpinqtas apud nos.ſ.apud locū habitabilē in q̊ erat Aui. ⁊ dꝛ ꝙ eſt tertiū clima.Sed illud Auer.de ſua habitatiōe dixit 2° metheo.cap̄.2° ꝙ eſt in qnto climate.ſi igiꝰ fuit illud Aui.nō potuit eē tertiū clima:⁊ queadmodū apud eos qui ſunt in maioꝛi latitudine vt ī climate p̊ ⁊ 2°.¶ Cōſiderādū p̊ opionē Aui.fuiſſe ꝙ lꝫ ꝓpinqtas ⁊ directio.i.directꝰ aſpectꝰ ſolis ſint cāe calefactionis:tn̄ maioꝛ cā eſſet moꝛa.Ex h̄ ꝓbat Aui.fen.2.cap̄.8.de mutationibꝰ aeris nō nālibꝰ:⁊ ꝑ duo ſigna.Vnū qꝛ maioꝛ caloꝛ eſt poſt meridiem q̄ꝫ in medio diei:⁊ tn̄ in meridie ſol magꝭ nobis appropinq̄t ⁊ directius aſpicit q̄ꝫ poſt meridiē.v̇.g.iter nonā ⁊ veſperam.Aliud ſignū eſt:qꝛ de menſe iunij ſol directius aſpicit capita nr̄a q̄ꝫ de menſe iulij ⁊ auguſti:tamē plus calefacit de menſe iulij vſqꝫ ad mediū auguſti.⁊ hoc nō eſt ꝓpter aliud niſi qꝛ ſol maioꝛē ꝯtraxit moꝛā.¶ His p̄miſſis Aui.ſoluit ad illoꝝ motiuū:cū eniꝫ dicūt ꝙ ſol directe aſpicit ⁊ magis appropinquat ad capita nr̄a habitātiū ſub eqnoctiali ꝯcedit hoc:tn̄ negat ꝙ ex hoc ille locus cōburaꝰ qꝛ nō moꝛaꝰ ibi ſol:ſed ſtatim ab eoꝝ oppōne declinat:qꝛ latitudo linee eqnoctialis videꝰ eſſe duoꝝ ḡduū.¶ Scḋo Aui. arguit ꝯtra eos:ꝯceſſo ſibi hoc p̄mo ꝙ moꝛa plus facit q̄ꝫ rectitudo arguit ſic.Apḋ nos qui ſumus in tertio climate ⁊ apud eos q ſunt in p̄mo climate ⁊ ſcḋo ꝓpinqtas ſolis ⁊ rectitudo quā hꝫ:⁊ hoc eſt qḋ dicit ⁊ rectitudinis ꝓpinqtas nō oꝑaꝰ malū:īmo ſunt loca habitabilia:ꝫ minus malū operabiꝰ eis qui habitāt ſub eq̄tione.tenet ꝯn̄tia ex ſuppōne.ſ.ꝙ moꝛa ſolis plus facit q̄ꝫ rectitudo ⁊ q̄ꝫ ꝓpinqtas:ſed magis moꝛaꝰ ſol ſuꝑ capita eoꝝ qui ſunt in p̄mo ſcḋo ⁊ tertio climate vt notuꝫ eſt.⁊ qꝛ dixerat rectitudinis ꝓpinqtas:vult oſtēdere ꝙ nō ītelligit ita eſſe rectitudinē ⁊ ꝓpinquitatē ſolū apud eos vel apḋ illos qui ſunt in maioꝛi latitudine ſicut eſt apud habitātes ſub equinoctiali:⁊ ideo ſubdit:lꝫ rectitudinē nō habeamus.ſ.nos nec illi qui ſunt in primo vel in ſcḋo climate:lꝫ illi qui ſunt in climate p̄mo vel ſcḋo nō hēant rectitudinem:adhuc tn̄ ſtat rō Aui.qꝛ ſi moꝛa eſt potioꝛ cā calefactionis ⁊ vbi eſt maioꝛ moꝛa ſicut apud nos.i.in.3.climate malū nō operatur:ꝫ minoꝛ moꝛa minus poterat operari malū.ſ.ſub eqnoctiali. ¶ Conſiderandū ꝙ illi qui ſunt in climate p̄mo ⁊ ſcḋo dicunꝰ eē in maioꝛi latitudine climatū:qꝛ climatis pꝛimi ⁊ ſcḋi latitudo eſt maioꝛ q̄ꝫ tertij.latitudo p̄mi eſt.400.ſed tertij eſt.350.ſm̄ auctorem ſphere.¶ Amplius inducit rōnē.nā dicit ꝙ diſpōnes eoꝝ ſūt nobiles ſimiles qꝛ nō eſt inter eos magna diuerſitas(Neqꝫ ipeditur ⁊c̄.)¶ Cōſiderandū ꝙ Antonius credit iſtā rōnē eſſe ꝯ Aui.nā ſi cōplexiones aeris ſunt ſimiles cōplexionibꝰ illoꝝ coꝛpoꝝ ⁊ cōplexiones coꝛpoꝝ cōplexionibꝰ aeris:igiꝰ cū aer ſit calidus ⁊ ſiccus talis erit illoꝝ cōplexio.Sed iſte vir nō ītelligit Aui.per hoc enī qḋ dicit nobiles ītelligit ꝙ ſit tēperate.per hoc qḋ dicit ſimiles intelligit ſimiles aeri.⁊ iam hoc Aui.ꝓ affirmato hꝫ ꝙ aer ſit tēperatus:vel intelligit ſimiles.ſ.īter ſe:qꝛ tota illa habitudo eſt vniformis in tēperamēto.⁊ iḋ hoīes ſunt ſibi ſimiles inuicē in figura q̄ꝫtitate coloꝛe ⁊ alijs.illius aūt loci tēperātiā multi multis vijs conanꝰ ꝯfirmare:⁊ in hoc vide Cōciliatoꝛē differētia.67.

¶ Poſt iſtos aūt qui in quarto moꝛantur climate magis temperati exiſtunt.

¶ Hic oſtēdit que eſt magꝭ tēperata hītatio poſt illā q̄ ē ſub eqnoctiali ⁊ ītelligit q̄rtū clima.ſcḋo ꝓbat ibi(Neqꝫ.)¶ Cōſiderādū ꝙ clima eſt ꝑs terre hītabilis ſumpta penes diuerſitateꝫ lōgitudīs diei ex additiōe hoꝛe vniꝰ.v̇.g.maioꝛ dies ſub eqnoctiali ē.12.horarū:maioꝛ v̇o in p̄mo climate ē.13.hoꝛaꝝ:in ſcḋo aūt.14.⁊c̄.modus aūt imaginādi.7.climata eſt quē lege in tracta.de ſphera.

¶ Neqꝫ.n.aduruntꝰ ꝓpter moꝛā rectitudinis ſolis ſuꝑ eoꝝ capita:neqꝫ elōganꝰ ab eis parū queadmodū ſit in climate ſcḋo ⁊ tertio:neqꝫ ꝯgelanꝰ ſic̄ ꝯtingit his q in extmitate qnti climatꝭ habitāt:⁊ q ſm̄ latitudinē ſūt remotioꝛes:ꝓpterea ꝙ ſol ab eoꝝ capitibꝰ ē remotꝰ.

¶ Arguit ſic.Illi ſūt magꝭ tēꝑati ex habitatiōe q nō cōburunꝰ ꝑ moꝛā rectitudinis ſolis:ſic̄ ſūt illi q recte ſupponunꝰ duobꝰ tropicis q duo ſūt hyemalis ⁊ eſtiualis ꝓprijs ſub hītationibꝰ:lꝫ vnus cōparatꝰ alteri ſit hyemalis:illi ēt ſūt magꝭ tēperati a qbꝰ ſol nō elōgaꝰ modicū ſic̄ modicū elōgaꝰ ab illis q ſunt in.2.⁊.3.climate:vn̄ ſūt hītatiōes calide.illi ēt ſunt magꝭ tēꝑati a qbꝰ ſol ēt nō ſuꝑflue elōgatꝰ ſicut ſit habitantibꝰ remotius ab eqnoctiali v̇ſus ſeptētrionē vt ī climate.6.⁊.7.⁊ vl'r ꝑtibꝰ multis appropinquātibꝰ polo ſeptētrionali:ſed habitātes in q̄rto climate ſunt tales:quia hn̄t rōnē cuiuſdā medij:ꝫ ⁊c̄.¶ Cōſiderādū ꝙ cū Auic.ꝯcoꝛdare videꝰ Haly in thegni tracta.2.cōmen.46.ſed Auer.coll'ꝫ.2.vltio cap̄.dicit ꝙ tēperatioꝛ habitatio eſt in qnto climate ⁊ nō eſt veꝝ qḋ dꝛ de.4.Cōmē.v̇o adheret Aui.Noſtra aūt hītatio vꝛ eſſe in 5° climate.Roma aūt eſt ī medio qnti climatꝭ:⁊ iḋ dꝛ clima diaromedes vl' diaromes a roma.Hec ſufficiāt hic ꝓ cōibꝰ ītellectibꝰ.

¶ In membꝛis v̇o iam manifeſtū fuit ꝙ mēbꝛa pꝛincipalia nō ſunt equalitati certe multū pꝛopinq̄:imo opꝫ vt ſcias ꝙ caro eſt membꝛū illi eq̄litati ꝓpinquius q̄ꝫ cetera mēbꝛa.Cutis tamē carne pꝛopinquioꝛ eſt.

¶ Hic diſcurrendo per.7.modū eq̄litatis eligit mēbꝛū tēperatuꝫ qḋ magis appropinquat equalitati pōderis.⁊ p̄mo p̄mittit.ſcḋo ꝓbat.ſcḋa ibi(Quaſi ipſa eni.)tertio oſtēdit que pars eiꝰ ſit temperatioꝛ.tertia ibi(Q꜠ aūt.)Et vult ꝙ īter oīa mēbꝛa cutis ſit tēperatioꝛ tēperamēto ꝓpinquo eq̄litati ad pōdus.¶ Cōſiderāduꝫ ꝙ neceſſaria fuit medico hec inueſtigatio vt hēret aliqḋ mediuꝫ ad qḋ cōpararet reliq̄ mēbꝛa:⁊ ad qḋ differrent calida ⁊ frigida. ¶ Conſiderandū ꝙ caro eſt quintuplex.ſ.glandoſa ⁊ de hac dicit Bartholomeus ꝙ Auicē.intellexit hic.¶ Alia eſt caro cōfuſa vt caro cuiuſcūqꝫ viſceris vt caro pulmonis ⁊ epatis ⁊ ſplenis ⁊c̄.⁊ diciꝰ ꝯfuſa vt apparet.10.terapētice cap̄.11.qꝛ eius cōplexio cōfundiꝰ ſm̄ vnūqḋqꝫ membꝛuꝫ in quo eſt:vnde caro pulmonis eſt calida ⁊ ſicca:illa epatis calida ⁊ humida.¶ Tertia eſt caro lacertoſa ⁊ eſt ipſe lacertꝰ ⁊ ſm̄ Dynū de hac carne ē hic ſmo.¶ Quarta caro eſt pura ⁊ iſta nō inuenitur in actu:ſed eſt pars lacerti vt ſcribiꝰ ſcḋo de cōplexionibus ca.2.¶ Quinta caro eſt ſimplex.i. caro ſolū hn̄s ſenſum tactꝰ ſicut caro gingiuarū ⁊ caro que eſt in extremitatibꝰ digitoꝝ:⁊ iſta eſt caro de q̄ loquiꝰ Auic.ſm̄ Anto. ⁊ credo eū verius dixiſſe:qꝛ iſta eſt que eſt magis ꝯfracta in qualitatibꝰ extremis cuius ſignū eſt certioꝛ ſenſibilitas.

glandoſa
confuſa
lacertoſa
pura
ſimplex

¶ Quaſi eni nō patiꝰ ab aq̄ equal'r tēperata cuius medietas ſit nix ⁊ altera medietas aqua feruens.Et foꝛſitan caliditas venaꝝ ⁊ ſanguinis neruoꝝ frigiditati in ea equatur.Similiter quoqꝫ nō patitur a coꝛpoꝛe qḋ bene tēperatū exiſtit ex ſiccioꝛibus coꝛpoꝛibꝰ ⁊ humidioꝛibus cū in eis equalia fuerint.

¶ Probat ⁊ inducit tres rōnes.Prima eſt hec cutis nō patiꝰ a tēperato inter cal'm ⁊ frigidū:ꝫ cutis eſt tēperata:ꝓbat an̄s ſi miſceaꝰ nix ⁊ aqua feruēs equal'r.Conſiderādū ꝙ dixit quaſi:qꝛ nō pn̄t fieri punctuales eq̄litates:ita ꝙ nullo mō patiaꝰ.¶ Scḋa rō eſt hec:in cuti ꝯcurrunt ꝑtes calide ⁊ frigide:ꝫ in cuti ſit eq̄litas. Dixit aūt foꝛſan ꝙ nō poſſit ꝓbari q̄ꝫtitas ſanguinis ⁊ ḡdus caloris neqꝫ q̄ꝫtitas neruoꝝ ⁊ frigus eoꝝ.¶ Tertia rō:cutis nō patiꝰ a tēperato inter humidū ⁊ ſiccū:ꝫ eſt temperata inter illa.hāc aūt ſicci ⁊ humidi mixtionē vide a Gal.p̄mo de cōplexionibꝰ.8.cap̄. ꝫ ꝯcludit ꝙ cutis ſit tēperata īter oēs quatuoꝛ qualitates.

¶ Et nos quidem ſcimus ꝙ nō eſt cauſa quare nō patiatur niſi qꝛ non ſentit illud.

¶ Probat an̄s ⁊ ꝯn̄tiā duarū rōnū.p̄mo an̄s ſic:cutis nō ſentit illas res temperatas:ergo non patitur ab illis.ecce ꝙ dicit nō eſt cā q̄re nō patiꝰ:qꝛ nō ſentit,tenet hec ꝯn̄tia:qꝛ mēbꝛū hn̄s ſenſus

ſi patitur a ſenſibili ſentit illud cum ſentire ſit in pati.

¶ Neqȝ eſt tale qle eſt illud: niſi qꝛ ꝓpter ipm nō patiť: niſi eni tale eſſet quale illud: ꝑꝑ illud patereť.

¶ Probat ꝯñtiā: ſic cutis nō patiť ab hͦ tēperato corpe vt iam ꝓbatū eſt: ꝗ cutis eſt ſil'is illi: ꝛ ꝑ ꝯñs tēperata. ꝛ hͦ eſt ꝙ dicit qꝛ nō patiť eſt tale q̄le illud. ꝓbať hoc: qꝛ deť oppoſitū ꝯñtis nō eſt tale q̄le id. i. nō eſt illi ſimile cōparatū ſicut id: ſequiť ꝗ patiť ab illo. ꝛ hoc deſtruit añs: iam eni ponebať nō pati ab illo.

¶ Res. n. q̄ vni⁹ ſt̄ origis ꝛ i naturis opponunť vne ab alijs patiunť: ꝫ ab eo qꝺ ei i q̄litate cōicat res ñ patiť.

¶ Probat hāc vltimā ꝯñtiā: qꝛ que cōicāt in mā ꝛ ſunt diſſimiles abinuicē patiunť: ꝗ ab eo ꝙ ꝯuenit cū alio in q̄litate res nō patiť: apparet igiť ꝙ cutis eſt mēbꝛū tēperatū iter q̄tuoꝛ qualitates.

Du. 41. ¶ Dubitať an cutis ſentiat. ꝙ nō: qꝛ pellis eſt res terreſtris: vt q̄nto de gnōne aīaliū. cap̄. 4. ꝛ eſt viſcoſa ꝛ ſic nō eſt eq̄lis in cōplexione: vt. 2. cañ. cap̄. de pelle. ꝛ. 3. de hyſtorijs aīaliū. ca. 11. Amplius tertio de hyſtorijs dicit Ariſt. pellē nō ſentire niſi hñs ſub ſe carnē. ꝛ hͦ Aui. ponit. 3. de aīalib⁹. 2. cap̄. ¶ In ꝯ̄riū Aui. ꝛ Gal'. 1. de cōplexionib⁹ vltio cap̄. ⁋ Quot ſint diuerſitates cutis lege a Gal'. 11. de vtilitate partiū. 15. cap̄. ꝛ aſſumpſit ibidē Halya. theoꝛice ſcḋo cap̄. de cute. 15. Eſt aūt vt ad ꝓpoſitū ſpectat duplex cutis. ſ. exterioꝛ dcā hymē: que q̄ſi ex ſupfluitate ſit qꝺ exiſtēs tegimentū ꝛ hāc cuti vilificat Gal'. 2. ꝺ accñti ꝛ moꝛbo. ca. 6. ꝛ nō ſentit. ⁋ Alia cutis eſt iterioꝛ ꝛ has duas cutes facit te intelligē Aui. 4. cañ. fen 7. cap̄. de ſcabie. ꝛ fen. 3. cap̄. de heriſipila. ꝛ iſta ſentit. hic ꝓ appet ad ſenſum. 2ͦ qꝛ ad ipſam veniūt nerui: imo ex neruis dꝛ ꝙ ꝯſtituiť vt pōt itelligi ꝓ de cōplexionib⁹. ca. vltio. fruſtra aūt viueret ſi nō ſentiret. Amplius magna fuit vtilitas aīali in ſenſu ei⁹ cū ſit tegimē ꝛ vagina oīum mēbꝛoꝝ. Et ſi vis tenere ꝙ ipſa ſit oꝛganū ſenſus tactus ꝛ hymē ſit mediū ꝯcurrēs nō reputo falſuȝ teneri: lȝ nō placeat tenētib⁹ ꝙ oꝛganū ē caro: vt q̄nqȝ dixit Auer. vt ſup̄ dixim⁹. ꝛ dixit id Ariſt. 2ͦ de partib⁹ aīaliū illo cap̄. Nūc de ceteris ſimilarib⁹ partib⁹ docēdū eſt. neqȝ tenētib⁹ ꝙ neruus ſit oꝛganū: vt voluit Cōciliatoꝛ dif̄a. 42. ꝛ Truſianus in thegni tracta. 3. cōmē. 45. videť in hāc ꝑtē declinare. ⁋ Ad ꝯ̄riū dōȝ ꝙ Ariſt. ſmo eſt illi ſimilis ꝛ eſt de extrinſeca cuti ꝛ de cuti iaȝ ab aīali ſeꝑata q̄ cōmixta vel decocta viſcoſa ē: actu tñ viuēs diſponiť bñ. ⁋ Ad Ariſt. cū dicit ꝙ nō ſentit ſine carne dōȝ ꝙ cutis que melius ſentit ē que ꝑticipat nām carnis exiſtētis q̄ȝ cōpoſitū ex carne ꝛ neruo: qꝛ. ſ. illoꝝ ꝑticipat nām carnis nō ꝙ cutis ſit vnū oꝛganicū mēbroꝝ ex his duab⁹ diſtictis cōpoſitū: ꝛ talē puto cutē labioꝝ: vt intelligiť a Gal'. 11. de vtilitate ꝑtiū. 15. ca. ꝛ talē cutiȝ credo cutiȝ vētriculoꝝ digitoꝝ ꝛ cutiȝ vole manus. ⁋ Cutiȝ aūt hñs de neruoſo duro ꝛ nō ꝑticipās nām tēperātis illā nō ſic bene ſentit.

Du. 42. ¶ Dubitať ſcḋo vtrū ipſa ſit tēperate cōplexionis. ꝛ videť ꝙ nō ex dictis rōnib⁹. ¶ In ꝯ̄riū Aui. ⁋ Dōm cū Gal'. ꝛ Aui. hic ꝙ cutiȝ eſt mēbꝛū tēperatū inter extremas q̄litates ꝓpinquū equalitati pōderis. ꝛ rōnes ſunt quas hic Auicē. ꝛ Gal'. ibi adducit. ⁋ Cōtraria ſoluunť: qꝛ cutis tēperata eſt iſta que iterioꝛ eſt nō illa que extra ſtat vt hymen ꝑ qꝺ hymē accidit ſentiri ſenſibilia ſicut cū ꝑ clipeū ſentiť ꝑcuſſus vt dꝫ intelligi ſcḋo de aīa tex. cōmē. 15. gd aūt de his Aui. voluit vide. 6. de nālib⁹. particula ſcḋa. cap̄. 3.

¶ Qꝺ aūt in cute magis exiſtit tēperatū eſt cutis manus. Et qꝺ in cute manus tēperatius eſt: eſt cutis vole. Et tēperatius ei⁹ eſt qꝺ eſt ſuꝑ digitos. Et tēperatius ei⁹ eſt qꝺ eſt ſuꝑ indicē. Et ꝙ temperatius ei⁹ eſt qꝺ eſt in pulpa extremitatis ei⁹: ꝛ ꝓpter illꝺ eſt melioris ſenſibilitatis. Et qꝺ in cute vole magis exiſtit tēperatū eſt qꝺ in digitoꝝ extremitatib⁹ iueniť: q̄propter extremitates digitoꝝ alioꝝ quaſi iudices exiſtūt qualitatū natura tactualiū. Debet eniȝ declinatio iudicis equalis exiſtere ad vnāquāqȝ extremitatum: ideo vt greſſum ab equalitate ꝛ a medietate percipiat.

¶ Hic eligit tēperatioꝛē cutiȝ ꝛ vult ꝙ ſit cutis extremitatū digitoꝝ ꝓpe ſuꝑ idicē ꝛ iducit ſignū. ꝓ qꝛ ſunt maioꝛis ſenſibilitatꝭ. 2ͦ qꝛ ſūt iudices q̄ſi qꝛ verū iudicāt de q̄litatib⁹ vel q̄ȝtitatib⁹ tāgibilib⁹. cōiť. n. digitis vtimur ad tāgēdū res cal'as vel fridas vl' ſiccū vel hūidū. Judex aūt dꝫ eē eq̄lis ſiue medi⁹ ꝛ nō ꝺclinare ad aliq̄ȝ ꝑtē. vt Haly. ēt dicit in hͦ ca. ⁋ Cōſiderādū lȝ hūana cutꝭ ſubtilioꝛ ſit cuti alioꝝ aīaliū vt Ari. ꝓble. 10. 5. ꝓble. ꝛ. 5. ꝺ gnōne aīaliū. c. 5. Ipa tñ hꝫ in hͦ diuerſitatē: qꝛ q̄dā ſubtilioꝛ vt faciei: ꝛ q̄dā groſſioꝛ vt calcanei: vt notū ē: ꝛ ſbtilioꝛ ꝛ ſenſibilioꝛ. Diuerſificāť ēt qꝛ q̄dā ē piloſa q̄dā ꝓuata pilis. ꝓuata pilis ſenſibilioꝛ vꝫ religs ꝑtib⁹. Pil⁹. n. treſtrē vapoꝛē circa eā ſētit ex q̄ oñdiť ꝙ lōgiō ē a tēꝑamēto. Diuerſificať ēt ꝙ q̄dā ē carni ꝯiūcta ꝛ iſta ē ſēſibiliō vt digitorū ꝛ labioꝝ. q̄dā ſeꝑata maxīe vt vētrꝭ: ꝛ iſta ñ ē ſic ſbtil' ſēſibilis.

Du. 43. ¶ Dubitať qꝛ dicit extremitatē in digitꝭ eē melioꝛis ſenſibilitatis. Sꝫ. 4. de accñti ꝛ moꝛbo. ca. 7. dꝛ ꝙ nullū mēbꝛū tātū hꝫ de ſenſu q̄ȝtū os ſtōchi. Itē oculus ſenſibiliū ſenſibiliſſima ꝑticula ē: vt. 13. terapētice vltio cap̄. Amplius virile mēbꝛuȝ eſt ſenſibilis ꝑs ſiue ꝑticula multū: vt Gal'. 6. de iterioꝛib⁹. ca. 5. ⁋ Dōm ꝙ aliqꝺ mēbꝛū diciť altero ſenſibilius tripl'r. Primo qꝛ melius iudicat de tāgibilib⁹ q̄litatib⁹ abſolute vt cal'o ꝛ frido ꝛc̄. ꝛ vt ſic extremitates digitoꝝ ſūt tales: ſignū qꝛ vtimur eis vt iudicib⁹ ad iudicādū ꝺ his. Scḋo dꝛ aligd ſenſibilius: qꝛ faciliter recipit ipꝛeſſiones ꝯueniēter rerū occurrētiū ꝑꝑ quā vehemētē receptionē noceť ab illis ꝛ ſic os ſtōchi eſt ſenſibilius: hꝫ eni neruos magnos ꝛ diſcooꝑtos: vñ a fridis calidis acetoſis ꝛ acutꝭ faciliter ipꝛimiť ꝛ noceť a qb⁹ nō noceť manus. ꝛ hͦ mō oculus ꝑ ſui ꝯiunctiuā eſt ſenſibiliſſima ꝑticula reſpcū q̄rūdā rerū occurrentiū: vnde cito ipꝛimiť a collyrijs ꝛ noceť ꝛ dolet ꝛ puluerib⁹ ꝛ oleo a q̄bus manus in nullo doleret. q̄re aūt ē hͦ ꝙ nō rigeſcat oculus a frigoꝛe: dcm̄ eſt Ariſt. ꝓblematū. 31. 22. ꝓble. ꝛ itelligiť ex libꝛo de ſenſu ꝛ ſenſato. Tertio mō dꝛ aligd ſenſibilius q̄dā appꝛopꝛiata ſenſatiōe ad hͦ cal'm ꝛ frigidū ſiccū ꝛ humidū ſicut cōplexio oꝛis ſtōchi ad cal'm ꝛ ſiccū qꝺ eſt cib⁹ in fame ꝛ fridū ꝛ hūidū qꝺ eſt pot⁹ in ſiti. ⁋ Opio aūt nr̄a antiq̄ iaȝ eſt ꝙ appetit⁹ q dꝛ fames ꝛ ſitis ſit actio cognitionē ſequēs q̄ ſuboꝛdinať cuidā triſtitie. i. ſēſibilitati male i oꝛe ſtōchi. ꝛ ꝺbem⁹ eā ſcribē cū cōplebim⁹ tractatū ꝺ appetitu famis ꝛ ſitis ſi de⁹ voluerit. Et de hac ꝺtermiata ſēſatōe genitalia ſt̄ ſēſibilioꝛa.

¶ Debes aūt ſcire vltra hoc qꝺ ſciuiſti: ꝙ cū dicimus de medicina ꝙ eſt tēperata: nolumus dicere ꝙ ſit tēperata certe: qm̄ illud eſt ipoſſibile. Neqȝ volum⁹ dicere ꝙ tēperamento humano in ſua cōplexione ſit tēperata. ſi eni ita eſſet: tūc eſſet ex ipſamet humana ſubſtantia. ¶ Sed volumus ꝙ cū ꝓpter caloꝛē naturalē qui in coꝛpoꝛe exiſtit humano patieť: qualitate afficietur que hominis qualitatē nō ſuperegrediť in aliqua duarū extremitatū equalitatē excedentiū: nō ꝗ in ipſo operabiť effectū equalitatē excedētē. Conſideratione igiť ſue operationis in coꝛpoꝛe humano eſt eq̄lis.

¶ Cū determinauit de cōplexione eq̄li hoīs quā cōplexionē medici vocāt talē in actu determinat hic de cōplexione medicinarū q̄ cōplexio ab eis vocať talis in potētia: vñ dicūt ꝙ medicie dicunť calide ꝛ frigide ꝛc̄. in potētia nō in actu. Et ꝓ oſtēdit gd itelligit ꝛ gd nō per medicinā tēperatā. ſcḋo per diſtemperatā ibi (Et ſil'r.) Prima in. 2. ꝓ ponit gd nō itelligit. 2ͦ gd intelligit. ſcḋa ibi (Sed volumus.) Dicit ſic de pꝛimo ꝛ ſcḋo certe. i. ad pondus. ſi eniȝ ſic eſſet: cā eſt apud Anto. qꝛ tēperamentū humanū ꝯſurgit ex alteratione membꝛoꝝ hoīs: igiť medicina habens humanū tēperamentū haberet hoīs membꝛa. Secūda cauſa eſt: qꝛ habens tēperamentū humanū haberet foꝛmā ꝛ finē hoīs ꝛ ſic eſſet homo. cōplexio eni pꝛeparat ad foꝛmā ꝛ foꝛma eſt per operationē. ⁋ Conſiderandū ſecūdo vt dicunt ꝙ cōplexio animaliū ꝛ ꝓpꝛie perfectoꝝ diciť talis in actu: qꝛ habent tale calidū quo indigent pꝛo vita. ſed medicine quibus vtimur cū nō viuāt ꝛ ſi aliqua viuant vt plante viuunt vita imperfecta: ideo nō habuerūt calidū in actu: ideo dicunť habere cōplexionē in potentia. Aliquādo etiā dicunt medici vltra hoc ꝙ medicine dicunť tales in potētia: qꝛ ad actuȝ reducunť a caloꝛe noſtro: ꝛ aliter nō agunt. hec aūt omnia declarauimus in tractatu noſtro de reductione medicinarū ad actū.

Du. 44. ¶ Feſtinat hic Antonius cū queſtione an ſit reperire medicinam tēperatā. Et videť ꝙ nō: qꝛ oīs alterat vt de cōplexionibus. 3. ca. 2. ꝛ. 3. de ſimplici medicina diſtin. 2. cap̄. 3. ꝛ. 4. ꝛ ꝓmo cap̄. 2. Intelligiť a Gal'. vnde dixit Auer. 5. colliget ca. 3. ꝙ difficile eſt attribuere medicine tēperantiā. ¶ In ꝯtrariū eſt Auicē. ꝛ omnes opiniones cōmunitatis medicoꝝ. Cōmunitas medicoꝝ dicit pꝛimo ꝙ medicina diciť talis in potentia: qꝛ eget tranſmutatione vt dixit iam. ⁋ Scḋo dicunt ꝙ aligd calefacit nos dupl'r. vno modo in quanto: qꝛ auget ſanguinem ꝛ hic eſt cibus qui facit etiā hoc. alio modo ꝙ calefacit ſm̄ qualitatē non qꝛ augeat ſanguinē: ſed quia auget qualitatē ꝛ ſic calefacit medicina. ⁋ Tertio dicunt apparere in quo differunt cibus ꝛ medicina. nā cibus conſeruat coꝛpus augendo caloꝛem in quanto: ſed medicina alterat: quia auget in q̄li: ꝛ hoc eſt alterare. ⁋ Quarto dicunt eſſe notū ꝙ differūt medicina temperata ꝛ cibus tēperatus. nā lȝ vtraqȝ conſeruet nos

tamē cibus ꝯseruat subam nr̄am ⁊ qualitatē: sed medicina ꝯseruat solā qualitatē. Tunc dubitāt q̄r aliq̄ medicina tēperata ⁊ etiā distēperata pōt ꝯuerti in sanguinē: ergo seruabit solā subam nr̄i corporis. Dicunt qdā ꝙ illa medicina tēperata ⁊ etiā distēperata nō dꝫ dici amplius medicina. s. cū ꝯuertit in sanguinē: sed dꝫ dici cibus. Aliter dicūt ꝙ lꝫ medicina ꝯuertat in sanguinē: tamē plus alterat q̄ ꝯseruet cib⁹ aut plus ꝯseruet q̄ alteret: ⁊ iō de cibo multā q̄titatē dare possum⁹: de medicina paucā. In multa eni q̄titate data medicina ꝑmutaret ⁊ corrūperet. ¶ His p̄missis dicūt ꝙ reperit medicina tēperata: q̄r reperit medicia que corp⁹ alterat nō ad maiorē caliditatē ⁊ friditatez q̄ hēat in se: ergo ⁊c. sicut vestis que est medicia tēperata: vt Gal'. 2. de simplici medicina. distin. 3. cap. 2. p̄mo recipit calorē a corpore ⁊ postea cum illo coalterat corp⁹ caliditate tēperata. ⁊ silr calīm dulce inunctū ⁊ talis ꝯseruatio q̄r est ꝯseruatio q̄litatis: ideo vocat alteratio sumendo large alteratione pro ꝯseruatione: ⁊ sic cessant ꝯtraria. ¶ Nos aūt arduas difficultates habemus in hoc quesito de qb⁹ vna est an aliquā formā qualitatū p̄marū det nobis medicina tēperata: ⁊ si sic quomō se hꝫ illa ad calorē nr̄m. ⁊ alia multa scripsimus de h̄ tractatu nr̄o de gradib⁹ ⁊ in q̄ōne ꝓpria de medicina tēperata quā scripsimus sup primo cap. scd̄i cañ. vbi q̄ō hec est magis ꝓpria.

¶ Et silr cū dicimus ꝙ est calida aut frigida nolum⁹ dicere ꝙ in sui substātia sit in vltio caliditatis aut frigiditatꝫ: aut in sui suba sit calidior corpore hūano: aut frigidior. si eni ita foret cuius cōplexio esset sicut hois cōplexio eēt tēperatū. Sed volumus dicere ꝙ ꝓpter ipsam in corpe hois ꝓuenit caliditas: aut friditas maior illa quā ex se hēbat: q̄propt vna medicina plerūq̄ est frida humani corpis cōparatiōe: ⁊ cōpōne corpis scorpionis calida: ⁊ humani corpis cōparatiōe cal'a: ⁊ frida corpis ꝑpētis cōparatiōe. Immo q̄nq̄ ēt vna medicina existit calida cōparatōe corpis petri magis q̄ cōparatione corpis pauli. Ideoq̄ p̄cipit eis q medicant vt cū cōplexionē mutare voluerint et vnā adhibuerint medicinā que nō ꝯtulerit ab ea discedāt.

¶ Hic p̄mo ostēdit quid nō intelligat per medicinā tēperatā. Secūdo qd itelligat. ibi (Sed volumus.) Tertio ifert qdā. ibi tertia (Quapropter.) ¶ Cōsiderandū ꝙ duos itellūs falsos abijcit qb⁹ posset qs itelligere medicinā calidā vel frigidā ⁊c. ¶ Primus est ꝙ nō itelligit medicina calida vel frida: q̄r sit ignis vel aq̄ de qb⁹ dixim⁹ ꝙ sunt vltime calida aut frigida in suba. i. q̄r iste q̄litates sunt istis elemētis. q. suba: vnde dicunt substātiales ⁊ ponunt in diffinitione istoꝝ elm̄toꝝ: sicut pꝫ a Cōmē. 8° meta. cōmē. 5. ¶ Cōsiderandū aūt ꝙ lꝫ elm̄ta vel res sub actualitate elm̄tari sint in vsu medicoꝝ sicut cauteriū potus aque fride ⁊ hmōi: tn̄ p̄nt dici medicine qb⁹ vtunt medici ꝙ sunt tales in potētia. ¶ Scd̄s itellūs abiect⁹ est: q̄r vult ꝙ nō itelligat medicina cal'a q̄r sit calidior corpore hūano. ¶ Cōtra: q̄r hō est medius iter oīa mixta: ergo oīa p̄nt illi cōpari vel calidiora vel fridiora: ⁊ p ꝯn̄s medicie. ¶ Dōm ꝙ nō dꝫ dici medicia cal'a calidior hoie in ordine caliditatis hūane: sic dicerem⁹ hō choleric⁹ est calidior hoie tēperato. ita. n. itelligēdo medicina hēret caliditatē cholerici hois. ⁊ sic ēt dicim⁹ de frida q̄r si sic itelligeret hēret friditatez flegmatici hois. ex h̄ ergo sequit ꝙ cōplexio: que eēt sicut cōplexio hois. s. tēperati eēt tēpata: ⁊ h̄ iam apparuit eē falsuꝫ. Aliter tn̄ posset exponi vt hoc ꝙ dicit calidior corpe hūano itelligat ꝙ sit calidior tota spē humana sicut caliditas leonis ⁊ friditas ⁊c. sicut friditas bouis: ergo ex hoc sequit ꝙ medicina tēperata eēt hō ⁊ eēt qd tēperatū in toto vniuerso sicut hō. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ sicut p̄me q̄litates sunt substātiales elm̄tis: ita secūdarie cōplexiones sunt substātiales quodāmō tertio appropriate spēb⁹ aīaliū: iō dixi in sua suba sit calidior calore humano. ¶ Dyn⁹ tn̄ dixit ꝙ medicie p̄nt ꝯsiderari vt q̄dā mixta: ⁊ si cōparate sint ad hoiem p̄nt dici calidiores vel frigidiores ⁊c. q̄r oīa mixta cōparant hoi per excessuꝫ alicui⁹ q̄litatis. Alio mō p̄nt cōparari in cōparatione ad opationē quā efficiūt in nobis: ⁊ sic nō dicunt calide q̄r calidiores nr̄o corpe: q̄r tūc tēperata medicina esset ipsa cōplexio humana: si tibi placet accipe: sed vult ꝙ ex effectu dicat talis. ¶ Sed ꝯsiderādū ꝙ queādmodū Aui. dixit de medicia tēperata ꝙ dicit talis ex effectu qui est nō excessiue: ⁊ ꝓuenit a medicina tēperata cū patit a calore nr̄o ⁊ efficit talis q̄litatis: ita debem⁹ intelligere de medicinis distemperatis. v. g. medicina dicit calida ex effectu: q̄r calefacit vltra q̄ sit caliditas quā corp⁹ a se hꝫ: ⁊ illō ꝓuenit ab ea cū patiet a caliditate corporis humani. cū ergo tu ꝯiunges que hic dicit Auic. cū his que dicit in fen. 2. hui⁹: ⁊ ꝓprie cū dixit ꝙ medicina agit manēte sua specie ⁊ forma poteris vidē que fuit opi. Auic. de reductione medicinarū ad actū. voluit. n. ꝙ noster calor daret medicinis quādā formam que staret vt forma ⁊ perfectio cōplexionib⁹ illarū: ⁊ ꝙ ex h̄ fiat vnū p̄n^m actiuū. Ex qbus appet ꝙ actiones medicinarū diuersificari p̄nt nō solū ꝑm diuersitatē earuꝫ: sed ꝑm diuersitatē corpoꝝ qb⁹ approximant: pp h̄ ꝙ diuersa corpa dāt medicinis diuersas ꝑfectiōes: ergo medicia pōt eē frida hoi ⁊ cal'a scorpioni. Et nō solū hmōi diuersitas est ꝑm spēm: sed ꝑm idiuidua eiusdē spēi. q̄ō eni dat Petrus de q̄litate ipsi medicine: est aliud ab eo q̄ō dat Paulus: ⁊ iō pōt eē vna medicia calidior Petro q̄ Paulo: sicut vnus cib⁹ Petro multiplicabit sanguinē sanguineū ⁊ Paulo flegmaticū. ¶ Ex his ergo seqt ꝙ ꝑmutatio fiat in vsu medicinaruꝫ. nā corpa nr̄a dāt hmōi formas medicis iter q̄s ⁊ corpa p̄nt currere diuerse ꝓꝑetates: vn̄ diuersificabit forā quā calor vr̄ dare huic medicie: ⁊ forma quā dat illi lꝫ sit eiusdē g̃dus tn̄ diuersaꝝ spērū: ⁊ per ꝯn̄s ꝓprietatiue ex hac diuersitate accidit diuersitas in actiōe. si ergo nō iuuat ꝑmuta: q̄r alteri medicie ad quā ꝑmutabis calor nr̄ dabit formā cū q̄ aget quā nō dedit alteri medicie q̄ vtebat pri⁹. Ex qb⁹ appet q̄uo saluant hec dicta ꝑm opi. de reductiōe mediciarū quā credim⁹ fore Aui. ⁊ tūc leuius est itelligē q̄uo hic saluant ꝑm opi. quā credim⁹ Auer. ⁊ oportebit te ꝯsiderare q̄uo hic saluant ꝑm opi. aliā antiq̄ quā nos approbauimus quā vt verā lege ergo hec in tractatu meo dicto. ¶ Mouerūt aūt circa p̄cedētia aliqui q̄ōnes an sit reperire corp⁹ tēperatū: ⁊ si est an sit vnū vel plura. a qbus excusamur ꝓpter illa que dixim⁹ sup thegni ⁊ scripsim⁹.

¶ Postq̄ igr̄ de cōplexione tēperata que dicēda erāt cōpleuim⁹: ad loquēdū de cōplexionib⁹ distēperatis redeamus. Dicem⁹ itaq̄ ꝙ cōplexiones distēperatas equale est siue cōprehenderis ꝑm cōparationē speciei aut partis speciei aut idiuidui aut mēbri que sunt octo ⁊ sunt oēs cōicantes in hoc ꝙ cōplexioni tēperate sūt opposite. Et he octo ꝓueniūt queādmodū dicemus.

¶ De p̄ncipali itentiōe locut⁹ est de cōplexione eq̄li hois ⁊ ex ꝯsequēti de cōplexione medicinarū eq̄li ⁊ ineq̄li: ⁊ q̄r videbat in hoc digressionē fecisse cū dixit de medicis reuertit ⁊ ꝓcedit ad dōm de cōplexionib⁹ distēperatis de quibus pricipalius loq debebat post sermonē de cōplexione tēperati hois. ⁊ p̄mo ponit numerū distēperatarū cōplexionū. scd̄o declarat. ibi (Et est.) tertio subdiuidit. ibi (Et vnaqueq̄ earū.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ oīs modus eq̄litatis hꝫ ineq̄litates sibi oppositas que cuicūq̄ opponant sunt. s. nā tēperātie spēi humane vel opponimus distēperātias aīaliū vel quorūcūq̄ mixtoꝝ vel distēperātias cadaueruꝫ in que per mortē est facta trāsmutatio. aīalia aūt que respcū hois dicunt distēperata cal'a vel frida vel sicca vel humida. ⁊ hoc vel his q̄litatibus simplicib⁹ vel cōpositis. ⁊ sunt. 8. modi ineq̄litatis. de cōpositis aūt distēperātijs facil'r dat exēplū. naꝫ leo ē calidior ⁊ siccior. equꝰs calidior ⁊ humidior. piscis frigidior ⁊ humidior. capra frigidior ⁊ siccior. ¶ De simplicib⁹ aūt distēperātijs difficiliter dat exēpluꝫ: sed posses illa exēpla fingere ⁊ sic discurre per alia mixta. Si aūt distēperātias oppositas p̄mo mō equalitatis ꝯsideras in cadaueribus nō potes aliud melius fingere nisi ꝯsiderare distēperantias quibus homo mortuus est ⁊ cadauera illorū denominare excessib⁹ illarū q̄litatū simplicibus vel cōpositis. Si aūt distemperantias oppones tēperantie scd̄i modi equalitatis simil'r sunt. 8. s. q̄tuor simplices ⁊ q̄tuor cōposite. Sunt aūt distēperantie illi opposite vel egre vel sane nūc ⁊ quecūq̄ distēperantia homini tēperato opposita iuenies illos. 8. modos. ¶ Cōsiderādū tn̄ hic diligēter ꝙ subdiuisio distēperātiarū quā Aui. facit cuꝫ dicit ꝙ q̄dā sunt cū mā ⁊ q̄dā sine mā nō cōpetit distēperātijs sanis oppositis tēperamēto scd̄i modi equalitatis: nō eni dicimus ꝙ distēperātia cholerica vel sanguinea sana q̄dā sit cū mā: q̄dam sine mā vt super libro thegni declarauimus. ⁊ q̄uo ēt posset dici ibi diximus: ⁊ apparet ꝙ nec illa subdiuisio cōpetit distēperātijs que sūt cōplexiones aīaliū alioꝝ oppositis p̄mo mō eq̄litatis. nō est eni bene dictū ꝙ distēperātia calida ⁊ sicca qua leo sibi sanus excedit hois tēperātiā: q̄dā est cū mā: q̄dā sine mā: vt que dixim⁹ supra in thegni. quis fingere vellet ⁊ general'r nō cōpetit distēperantijs sanis aliter existētibus in subto cuicūq̄ membroꝝ equalitatis opponant. Simili mō si distēperantias oppositas tēperamento tertij modi eq̄litatis. s. tēperamēto climatis. s. hui⁹ vel illius erūt. 8. cuiuscūq̄ eni climatis tēperātia data pōt ab illa recedere vel p mag̃ cal'm vel per mag̃ fridū vel per siccū vel humi-

dum simplicibꝰ vel cõpositis existẽtibꝰ his distẽperãtijs. Eo mõ s. distẽperãtie opposite q̃rto mõ eq̃litatis: τ sic discurrẽdo ꝑ oẽs alios modos sempꝛ inuenies illas. s. que oẽs illi tẽperãtie sũt opposite. Hoc ḡ est qđ Aui. voluit ꝙ distẽperãtie sũt. s. cuicũq; mõ eq̃litatis opponas illas τ nõ refert in h ꝙ est illas esse. s. oppositas illi tẽperãtie: τ h est qđ dicit. Dicemꝰ itaq; cõplexiones distẽperatas eq̃le est. i. nõ refert: siue cõpꝛehẽderis τc̃. ex q̃bꝰ appet ꝙ distẽperãtie ꝯsiderate in rõnibꝰ siue modis q̃busdã spãlibus sunt 64. in ꝑma diuisione τ modi illi spãles sunt modi spãles exitꝰa tẽperãtia: q2 fit per calm̃ vel frigidũ. vno. n. existẽte temperamẽto pñt multi eẽ modi exitꝰ ab illo vt itelligit̃. 7. ca. 3. de igenio sanitatis. Cõsiderate v̊o iste distẽperantie in rõne cõi qua dicimꝰ tẽperamẽto opponit̃ distẽperamẽtũ sic sunt. s. sicut ꝯtemperantie: q2 vel sunt ẜm spẽm vel sunt ẜm partẽ spẽi vel idiuiduũ vel ꝑtẽ τc̃.

¶ Et est ꝙ egressus ab equalitate: aut est simplex qui equalitatẽ nõ excessit nisi ẜm vnã ꝯtrarietatẽ: aut est cõpositus qui equalitatẽ ẜm duas ꝯtrarietates excessit. Et simplicis quidẽ qui ẜm vnã excessit ꝯtrarietatẽ: aut est excessus ẜm ꝯtrarietatẽ agentẽ: qđ est aliquo duoꝝ modoꝝ: quoniam aut est calidioꝛ q̃ʒ debet: sed nec humidioꝛ nec siccioꝛ: aut frigidioꝛ q̃ʒ dʒ: sed neqʒ humidioꝛ neqʒ siccioꝛ: aut ẜm contrarietatẽ patientẽ qđ est vno duoꝝ modoꝝ: quoniam aut siccioꝛ q̃ʒ debet: sed non est calidioꝛ neqʒ frigidioꝛ: aut humidioꝛ: sed non est frigidioꝛ neqʒ calidioꝛ.

¶ Hic declarat hos. s. modos. ꝑ ꝑmittit diuisionẽ τ pʒ. 2° declarat. ibi (Et simplicis.) Et ꝑ declarat distẽperãtias simplices. 2° cõpositas. ibi 2° (Cõposite aũt.) Prima in duas. ꝑ facit h. 2° ostẽdit distẽperantias simplices nõ posse perdurare. ibi scđa (Iste tñ.)

¶ Dubitat̃ vtrũ sit reperire simplicẽ distẽperantiã. i. que sit solũ distẽperãtia in vna ꝯrietate. ꝙ nõ per Auer. 2. collʒ ꝑ cap̃. τ in cõmen. cãtice. 22. cõmẽ. vbi ꝯtra Gal. qui has simplices cõplexiões posuit. dicit ꝙ Gal. parũ didicerat τ imperfectꝰ erat in scia nãli. Probat̃ rõne Auer. nã actiuũ diuersificat̃ diuersificatione passiui q2 ꝑpꝛie foꝛme hñt ꝑpꝛias mãs: sed calm̃ τ frigiduʒ sunt actiue: igit̃ opʒ ꝙ mẽsura eoꝝ τ diuersitas sit ẜm mẽsurã τ diuersitatẽ passiuarũ: nõ ḡ poterit excessus esse in actiuis quin sit in passiuis neq; ecõtra. Amplius numerus cõplexionũ est ẜm numerũ humoꝝ: sed humoꝛes sunt q̃tuoꝛ: ḡ q̃tuoꝛ cõplexiones. τ est rõ Auer. ꝑ cãtice cõmẽ. 22. In ꝯriũ Gal. ꝑ đ cõplexionibꝰ. ¶ In hac discoꝛdia est modus ꝯcoꝛdãdi Dyni in q̃one qua querit̃ vtrũ spiritus idẽ maneat tota vita. Et dicit ꝙ qñ Auer. dicit ꝙ diuersificatione facta in q̃litatibꝰ actiuis fit diuersificatio in passiuis: q2 foꝛme ꝑpꝛie habẽt ꝑpꝛias mãs: nõ debet intelligi de ipsis q̃litatibꝰ: sed intelligit de spiritu innato qđ est qđdã coꝛpus calidũ qđ ẜm sui virtutẽ variat humidũ cui cõparat̃ sicut foꝛma. Hic aũt modus ꝯcoꝛdãdi stare nõ põt. Primo q2 in q̃bꝰ q̃litatibꝰ Gal. posuit 8. distẽperantias: in illis Auer. posuit q̃tuoꝛ: q2 negauit simplices cõplexiones: sed Gal. posuit illas in q̃litatibꝰ que sunt foꝛme non que sunt coꝛpoꝛa vt appet bene legẽti librũ ꝑ^m de cõplexionibꝰ: ḡ de illis Auer. loquit̃ ꝯ eũ. Scđo q2 adhuc remanet discoꝛdia. Ga. eni τ sequẽtes si ponerẽt illa duo coꝛpoꝛa que Dynus dicit ẜm illoꝝ ꝑpoꝛtionẽ põerent illoꝝ mẽbꝛoꝝ cõplexiones itrinsecas siue inatas: sed medici diuersificãdo distemperãtias mẽbꝛoꝝ itrinsecas nõ ꝯcederẽt eas solũ quatruplr̃ oppositas: imo etiã q̃tuoꝛ vt notũ est. Conciliatoꝛ v̊o dĩa. 19. ꝑmittit ꝙ mediũ est duplex vt in ꝑposito spectat. s. strictũ siue arithmeticũ τ latũ siue geometricũ: arithmeticuʒ est qñ iter ipm̃ τ extrema est cõparatio siue ꝑpoꝛtionabilitas penes idẽtitatẽ q̃titatis vt duo iter vnũ τ tres: τ dicimꝰ sicut se hʒ duo ad vnũ: ita tria ad duo. vtrobiq; enim est eq̃lis excessus. s. in vno sʒ nõ eq̃lis ꝑpoꝛtio: q2 duoꝝ ad vnũ est ꝑpoꝛtio duplex: sʒ ꝑpoꝛtio. 3. ad. 2. ẽ sexqaltera. Mediũ v̊o geometricũ ẽ ꝙ iter ipm̃ τ ext̃ma ẽ cõpatio siue ꝑpoꝛtio penes idẽtitatẽ ꝑpoꝛtiõis τ nõ q̃titatꝭ: vt sic se hʒ q̃tuoꝛ ad duo ita. 8. ad. 4. vtrobiq; ẽ ꝑpoꝛtio dupli: sʒ ñ ẽ excessus eq̃lis: q2 q̃tuoꝛ excedit duo in duobꝰ. sʒ. 8. excedit. 4. in. 4. hec sũt ad declarãdũ dicta Cõciliatoris. His habitꝭ τ multis iterpositis vult ꝙ excedente vna q̃litate nõ possit dari mediũ siue tẽperãtia in alijs duabꝰ. s. mediũ strictũ siue arithmeticũ. s. ꝙ ꝑduret imo statiʒ ꝑmutat̃: q2 si dñat̃ calm̃ associat sibi siccũ ꝑdurãdo τ fridũ associat sibi hũidũ τ siccũ exacuit calm̃ τ hũidũ associat sibi fridũ. Sed ꝙ possit cũ excessu vniꝰ q̃litatꝭ stare mediũ geometricũ siue latũ ĩ alijs nõ ẽ dubiũ ꝙ sic. τ h vʒ voluisse Gal. 6. đ regi. sani. τ A. hic dũ dixit. Iste tñ q̃tuoꝛ τc̃. Solo igit̃ Cõciliato. quã in manifesto mag̃ suo ẜmone inuit est eadẽ cũ solone Anto. τ est ꝙ distẽperãtia simplex repit̃: vt dixit Gal. sed nõ ꝙ duret: vt dixit Auer. Isti ẽt viri nõ sedãt hãc discoꝛdiã. Auer. eni nõ negauit distẽperãtiã simplicẽ vt nõ ꝑdurãtẽ: imo vt ipolem repiri. ¶ Dicamꝰ igit̃ ad q̃onẽ ꝯclusiones siue ꝑpositiones sex τ appebit in q̃ discoꝛdat Auer. τ Gal. cũ. n. q̃rit̃ an sit repire distẽperãtiã in vna sola q̃litate.

pᵃ ꝯclusio.

Dõm ꝑ ꝙ est repire distẽperãtiã oppositã tẽpamẽto ad iustitiã ĩ vna sola q̃litate τ in alia q̃litate erit tẽperatꝰ. i. sanus: τ est dĩe ꝙ aliq̃s põt esse eger in vna sola q̃litate τ in alijs siue ẜm aliã oppõnẽ erit sanus. Et lʒ sermo possit declarari in egritudinibꝰ que sunt sanitates vt nũc tñ ẜmo manifestꝰ est in egritudine vt nũc: dicamꝰ ꝙ Gal. τ Auer. cõcoꝛditer h volũt. Gal. eni in. 1. thegni tex. cõmẽ. 6. vult posse eẽ sanitatẽ in actiuis τ egritudinẽ in passiuis τ ecõuerso. τ 2° de accidẽti τ mo. ca. 1. distĩguit. s. spẽs malarũ cõplexionũ τ in multꝭ suis libꝛis: ex q̃bꝰ appet posse dari malã cõplexionẽ calaʒ solũ vel frigidã. In h ẽt Auer. ꝯcoꝛdat secũ. 3. collʒ ꝑ cap̃. vbi spẽs egritudis mẽbꝛoꝝ ꝯsimiliũ sunt. s. calm̃ vel fridũ vel siccũ vel hũidũ τc̃. Et ca. de egritudinibꝰ fridis τ siccis sine mã dicit egritudinẽ calidã τ humidã. s. sine mã difficile est imaginari. Sed calm̃ simplex frigidũ hũidũ siccũ pñt imaginari. In ca. 17. de accidẽtibꝰ stõchi in sua retẽtiua. dicit huiꝰ cã est mala cõplexio frigida τ hũida aliq̃ñ solũ frida. Idẽ vult. 6. collʒ. ca. 11. de regimine coꝛpoꝝ hñtiũ malã cõplexionẽ. Et in. 7. in ꝑn° ẽt iuenies h. Probat̃ rõne accepta ex ꝑncipijs suis. ꝯcedit eni. 3. τ. 4. collʒ humoꝛes ꝯriarũ q̃litatuʒ vel de ꝑ se misceri. misceant̃ igit̃ cholera τ sanguis ꝑpoꝛtõe qua siccũ τ hũidũ eoꝝ ꝯtẽperet̃ talr̃ ꝙ mẽbꝛa ex eoꝝ excessu nõ ꝑmutant̃. cũ igit̃ excedãt in caliditate faciẽt moꝛbũ caliduʒ τ nõ siccũ neq; humidũ. Et q2 aliq̃s posset dĩe iste caloꝛ exiccabit: tũc pone casuʒ ꝙ alicuiꝰ sanitas sit in humido vsq; ad tres ḡdus caloꝛis. s. ab vno ad tria τ icipiat febꝛire cũ est hũidũ in tribꝰ ḡdibꝰ. igit̃ aliq̃ñ habebit egritudinẽ calam̃: τ tñ erit sanus in hũido. Hoc idẽ ostẽdit̃ fuisse de intẽtiõe Auer. nam. 2. collʒ ꝑ cap̃. dicit ꝙ erroꝛ q̃ accidit ex h in arte est multũ ꝑuus. sed si Auer. voluisset ꝙ distẽperãtia egritudis in vna q̃litate nẽcio ꝯiũgeret sibi distẽperãtiaʒ in alia q̃litate h esset verũ τ ꝯriũ huiꝰ ꝙ dicit esset falsum: tũc iste erroꝛ esset maximꝰ in arte: q2 ibi eẽnt due egritudines: curaremꝰ vnã τ valde maioꝛ erroꝛ esset iste q̃ʒ erroꝛ Auer. dicit seq̃ opiõneʒ Alchindi in distĩone ḡduũ ẜm ꝑpoꝛtionẽ dupli q̃ erroꝛ nõ accidit si distĩctio fiat ẜm ꝑpoꝛtionẽ arithmeticaʒ: τ h nos declarauimꝰ in tractatu nr̃o de ḡdibꝰ. Ad h aũt ad bonũ itellectũ pñt reduci rõnes due q̃s facit ꝑ de cõplexionibꝰ. Pꝛia est ista: dicit calitas põt existẽ cũ hũiditate vel cũ siccitate: igit̃ cũ media iter ista. qđ eni põt stare cũ vtroq; extremoꝝ mlto plus vʒ posse stare cũ medio. mag̃. n. ꝯriant̃ duo ext̃ma adinuicẽ q̃ʒ mediũ extremis. Secũda rõ: cõplexio eq̃lis iter q̃tuoꝛ eq̃litates repit̃ τ repit̃ cõplexio extrema q̃ est excessus duaꝝ q̃litatũ: simlr̃ ḡ repit̃ seu repiri poterit cõplexio media. s. in q̃ est excessus ẜm vnã oppõnẽ τ tẽperãtia ẜm aliã. appet igit̃ ꝑᵃ cõplexio ꝙ distẽperantia. i. egritudo in vna sola q̃litate põt repiri apđ Gal. τ Auer.

2ᵃ ꝯclusio.

¶ Scđa ꝯclusio ꝑncipalr̃ est: ꝙ ipole est repire excessuʒ siue distãtiã absolute in vna q̃litate q̃n nẽce sit in alia: τ intelligo absolute. s. respcũ eq̃lis ad põdus qđ dĩ eq̃le absolute siue eq̃le ĩ vniuersa suba. vult igit̃ illa ꝯclusio ꝙ nõ possit aliqđ mixtũ viuẽs vel nõ viuẽs eẽ ieq̃le ẜʒ vnã oppõnẽ vel calidi vel fridi τ ẜm aliã eq̃le ad põdus. Rõ est: q2 cũ omne mixtũ appꝛopꝛiet̃ foꝛme ex ꝑte q̃litatũ agẽtiũ: q2 opʒ ꝙ ex q̃litatibus agẽtibus fit vna foꝛma τ illa est caloꝛ nãlis vel caliditas in vnoquoq; mixto: igit̃ opʒ ꝙ appꝛopꝛiet̃ vni foꝛme passiue ex ꝑte q̃litatũ patiẽtiũ: τ ꝑ ꝯñs ꝙ ex passiuis ẽt fiat vna foꝛma: τ ista vocat̃ hũiditas nãlis cuiuscũq; mixti. Et seq̃t̃ ex h ipole eẽ excessuʒ in q̃litate actiua q̃n sit ẽt in passiua. Et eodẽ mõ ꝑbat̃ ꝙ ipole est ꝙ sit in passiua q̃n sit in actiua. Jam. n. supꝛadictũ est ꝙ ex eq̃li victoꝛia duaꝝ q̃litatũ ẽt q̃rũcũq; oppõnũ ipole est ꝙ resultet aliqđ vnũ mixtũ aut qđcũq; hʒ vnã foꝛmã que est ex calido τ frigido: τ alia que est ex humido τ sicco: iõ ipole est ẜm alterã oppõneʒ tñ eẽ eq̃le ad põdus. h ḡ est qđ dicit ꝙ mẽsure duaꝝ q̃litatũ actiuarũ sequunt̃ a mẽsuris passiuaꝝ: q2 ꝑpꝛie foꝛme hñt ꝑpꝛias mãs.

3ᵃ ꝯclusio.

¶ Tertia ꝯclusio est: ꝙ nõ põt esse variatio in q̃litatibus actiuis q̃n aliq̃ sit variatio in passiuis τ ecõtra. Rõ ẽ: q2 diuersificatio in dispõne mãerũ siue in mã nẽcio diuersificat aliq̃ mõ foꝛmã τ ecõuerso. si igit̃ duo mixta sunt diuersa in hũido τ sicco nõ põt eẽ q̃n aliq̃ diuersitas ex hoc sit in calido τ frigido: alioq̃n ille q̃litates. s. calidũ τ frigidũ nõ diuersificant̃ ẜm diuersitatẽ dispõnis subtoꝝ: τ similr̃ in diuersitate existẽte in calido τ frigido opʒ diuersitatẽ aliq; fieri in humido τ sicco sicut in materijs pꝛopꝛijs. mãe tñ diuersificãt foꝛmas τ foꝛme mãs vt distĩcte sumit̃ a Cõmentatoꝛe. 8° phy. cõmẽ. 46. τ ꝑ de aĩa. 52. τ. 2.

4ᵃ ꝯclio.

¶ Quarta ꝯclusio ẽ: ꝙ ista diuersitas q̃litatũ actiuaꝝ. v. g. calitas ex diuersitate actiuaꝝ τ passiuaꝝ. v. g. hũiditatis nõ est necesse in gradu caliditatis vel humi-

ditatis in mixtis:sed solū in mō caliditatis vel in mō humiditatꝭ:
ꝛ sic ītelligēdū de caliditate ꝛ siccitate ꝛ humiditate ꝛ frigidita-
te. Rō pᵐi est:qꝛ caliditas in tertio gdu vel 2º vel alia mensura
pōt ꝯiungi cū humiditate multa ꝛ pauca siue cū siccitate. ꝛ hᵒ ap-
paret discurrēdo per spēs aīaliū ꝛ plātarū ꝛ mineraliū ꝛ ꝑ diuer
sos hoīes. Uidemus enī hoīes diuersificatos in humido ꝛ sicco
hr̄e caliditatē eiusdē excessus ad tactū:iste tñ caliditates nō sunt
eiusdē modi vt dicet in qōne de calore pueri ꝛ iuuenis. ¶ Hic tñ
esset dubiū iter Auer. ꝛ medicos discutiēdū:an qñ dico ꝙ diuer-
sitate facta in humido ꝛ sicco sequit diuersitas in calido ꝛ frido
qꝫtū ad modū caloris dicat varietatē in calore in se.s.in cal'itate
q̄ est cal'itas:an solū dicat diuersitatē in eo ex subto:ita ꝙ sit di-
cere calor ē diuersificatꝰ:qꝛ hūidū est diuersificatū:lꝫ in se sit ca
lor eiusdē mēsure cū hᵒ hūido ꝛ cū illo minus hūido vl' sicco. ¶ Est
tñ hic ītelligēdū ꝙ cū attēte ꝯsiderabunt ītētiōes Auer. videbit
ꝙ variatio in q̄litatibꝰ actiuis ꝑꝑ passiuas ꝛ eꝯ̄ ē variatio ī ipsis
q̄litatibꝰ in se. v.g. in ꝑtibꝰ cal'itatꝭ bm ꝙ est forma ītēsibilis ꝛ re-
missibilis: ꝛ sic ēt de passiuis ītelligit:voluit tñ ꝙ ista variatio nō
eēt eq̄lis sꝫ ꝓportiōalis: ꝛ iste ꝓportiōes sūt occulte geometrice
ꝛ irrōnales ꝛ in occultissimis mēsuris pñt saluari. Et iō cū Auer.
ꝯsiderauit ꝙ est nec̄e apud eū diuersificatiōe facta ī passiuis ali-
quā diuersitatē fieri in actiuis bm ꝙ sūt forꝫ ītēsibiles ꝛ remissi-
biles dixit duas ꝓpōnes. ¶ Pᵃ ꝙ distēperate cōplexiones ne-
cessarie sūt q̄tuor ꝛ nō plures. Rō est:qꝛ distēperamētū vl' est re-
spectu eq̄litatꝭ pōderis: ꝛ tūc īpo'le est vnā q̄litatē hr̄e excessum
ab eq̄li ad pōdus ꝛ aliā esse cū sibi opposita eq̄lē ad pōdus:qꝛ for
me ꝓprie hñt ꝓprias mās vt supra diximꝰ. Uel hᵒ distēperamētū
est respcū tēperamēti ad iustitiā: ꝛ tūc ēt īpo'le est ꝙ in vna q̄li-
tate aliqs distēperet qn ēt alia q̄litas ēt bm aliā oppōnē distēpe-
ret aliq̊ mō respcū tēperamēti qᵒ hēbat ꝑus qꝫ distēperaret in
vna q̄litate. Rō est:qꝛ supposito q̊dā tēperamēto bm oēs q̄tuor
q̄litates vt po'le est ad iustitiā si accidit distēperātia in calido ne
cessario ꝙ aliqd trāsmutet bm humidū ꝛ siccū. Cal'm enī qᵒ ad-
uenit ꝛ distēperat aliā hꝫ ꝓportionē ad hūidū ꝛ siccū huiꝰ corpo
ris qꝫ haberet cal'm ꝑus existēs:igit nec̄io aliq̄ꝫ nouitatē inducit
in humido ꝛ sicco: ꝛ sic pōt ꝓbari ꝙ si distēperet in passiuis ꝙ di
stēperet in actiuis: ꝛ totū hᵒ fundat in supradicta ꝓpositione ꝙ
forme hñt mās ꝓprias. ¶ Scd̄a ꝓpō quā Auer. dixit est:ꝙ īpos-
sibile est īueniri duo corpa q̄ sint cōia in calore:quoꝝ vnū sit sic-
cius altero. i. īpo'le est ꝙ vna cal'itas oīno eq̄lis sit in corꝑe sicco
ꝛ hūido vt in puero ꝛ iuuene. cū aūt Auer. ꝯsiderauit ꝙ hec diuer
sificatio q̄litatū actiuaꝝ ex passiuis ꝛ eꝯ̄ nō est nec̄io diuersifica-
tio eq̄lis:sꝫ bm aliq̄s ꝓportiōes occultas geometricas ꝛ irrōna-
les dixit se nimis loq de hᵒ:qꝛ ista ꝑtinēt ad q̄rtū metheoroꝝ: ꝛ iō
dixit se exiuisse a via publica medicoꝝ:ēt dixit ꝙ iste error ī hac
arte est paruꝰ. Et rō est:naꝫ dato ꝓ possibili meliori tēperamēto
ad iustitiā in tota spē vel meliori huic hoī facto vel fieri excessuꝫ
in vna q̄litate vt in calido id distēperamētū ꝙ nec̄io ꝯsequit in
passiuis q̄litatibꝰ. v.g. in sicco pōt esse ita ꝑuū ꝙ stabit in latitudi
ne sanitatis huiꝰ hoīs tēperati simpl'r vel tēperati sibi qꝫuis quis
excessus in calido sit egritudinalis. sil'r qñqꝫ poterit vterqꝫ exces
sus esse ex̄ sanitatē:sed vnus erit magnus ꝛ vocabit egritudo: ꝛ
alter ꝑuꝰ ꝛ occulta neutralitas. ex hoꝝ aūt ꝑuoꝝ distēperamēto-
rū ignorātia nō sequit error in arte q sit alicuiꝰ note:īmo paruus
nō notabilis vt notū est. ¶ Quinta ꝯclusio est. Auer. opinatus est

5ª ꝯclusio.

de Gal'. ꝛ opinatꝰ est Gal'. velle ꝙ existēte distēperamēto respcū
eq̄litatꝭ pōderis in vna oppōne q̄litatū possit eē tēperatū ad pon-
dus in alia oppōne:pꝫ hᵒ fuisse de mēte sua eiꝰ sūmatā ītētionē hꝫ
pᵐi libri de cōplexionibꝰ:vt pᵒ Gal'. ostēdit ex q̄tuor q̄litatibꝰ fieri
cōplexionē siue ex q̄tuor elemētis fieri mixtionē. ꝛ dñt ꝙ opꝫ po-
nere cōplexionē mediā q̄ est ātiqor ꝛ melior: ꝛ oñdit ꝙ illa cōple-
xio nō est idē ꝙ cōplexio ca'a ꝛ hūida: ꝛ ostēdit in ca. 6. 7. 8. ꝙ cō-
plexio vere media in tota suba est:in qua oēs q̄tuor q̄litates sunt
eq̄les nō superātes neqꝫ suꝑate:qꝛ in ea cal'm nō vicit frīdū neqꝫ
frigidū cal'm ꝛc̄. ꝛ manifestū est ꝙ ꝑ istā cōplexionē Gal'. nō ītelli
git nisi cōplexionē equalē ad pōdus. Oibꝰ his pmissis Gal'. ꝓbat
ꝓcedere q̄tuor distēperātias simplices quas antea nō posuerūt:
ꝛ inducit duas rōnes iam dictas. Prima qꝛ caliditas pōt vincere
cū hūiditate ꝛ cū siccitate:g cū medio. Scd̄a est qꝛ dat cōplexio
vere media que est vnum extremū ꝛ dat cōplexio distēperata in
duabꝰ q̄litatibꝰ:igit dat distēperātia in vna cū tēperātia in aliis
duabꝰ. manifestū est aūt ei q nō vult seipm obtēperare ꝙ Gal'. lo
quit ibi de cōplexione media quā statiꝫ iuestigauerat:sed illa est
eq̄lis ad pōdus:g de illa ꝯcludebat qꝛ bm vnaꝫ sui partē poterat

6ª ꝯclusio.

reperiri cū distēperātia vniꝰ q̄litatis. ¶ Sexta ꝯclusio est:ꝙ opi
nabile est de Gal'. ꝛ opinatus est Auer. ꝙ existēte tēperamēto iu
stitiali de scd̄o mō eq̄litatis vel tēperamēto huiꝰ vel illius indiui
dui de. 5. ꝛ. 6. mō eq̄litatis vel quocūqꝫ alio possit fieri distēperan
tia in vna q̄litate nulla facta distēperātia in alia. ¶ Hic apparet
pᵐo qꝛ Gal'. añ credebat ꝙ tēperamētū ad pōdus sit tēperamē-
tū hoīs:g si illud dixit de eq̄li ad pōdus. s. ꝙ pōt fieri distēperan-
tia in vna q̄litate ꝛ non in alia:g de eq̄li iustitiali hoīs: ꝛ per ꝯñs
mulieris vel huius vel illius. Apparet scd̄o qꝛ Gal'. cōprehēdit ꝙ
caliditas pueri ꝛ iuuenis sint pcipue eiusdē mēsure: ꝛ tñ in sicco
ꝛ humido diuersificant. Sed isti excessus intelligunt respectu cu
tis hoīs tēperati: ꝛ sil'r illa eq̄litas ꝛ cutis hoīs tēperati iudican
tis ꝛ hō tēperatus sunt eq̄les ad pōdus vel ꝓpinque. ¶ Ex qbus
oībus si ꝯsideras apparet q̄lis pōt esse ꝯcordia iter Auer. ꝛ Gal'.
sufficit enī medicis id:in quo ꝯcordari pñt ꝛ apparet ītell's ꝓpō-
nis que dicit ꝙ actiue q̄litates diuersificant bm diuersitatē passi
uarū ꝛ ecōtra:sicut ēt mãe diuersificant ꝑ formas ꝛ ecōtra. sunt
enī passiue q̄litates ī mixtis sicut mãe actiuarū:qꝛ bm illas dispo
nunt mixta ad receptionē ꝛ passibilitatē ab agēte calido ꝛ frido.
Sil'r qꝛ cū sint q̄litates valde mãles:iō nō actiue qꝛ paruꝫ actiue
siue debiliter actiue ꝛ cal'm ꝛ frīdū sint formales. s. ꝯueniēs est ꝙ
humidū ꝛ siccuꝫ dicat sicut mã ca'a ꝛ frīda:iō opꝫ ꝙ variatio in
vna istaꝝ duaꝝ oppōnū hēat ꝓpriā intentionē ꝛ remissionē sicut
hꝫ ꝓpriā entitatē ꝛ ꝓpriā ꝯtrarietatē. Pro sol'one alterius rōnis
vide infra capitulo de humo. in paragrapho de sanguine.

**¶ Iste tñ q̄tuor nō diu permanēt. Caliditas nāqꝫ ma-
ior qꝫ debet reddit corpus siccius qꝫ opꝫ. Et frigidi-
tas maior qꝫ debet facit corpus humidius qꝫ opꝫ hu
miditate extranea. Et siccitas maior qꝫ debet cito red
dit ipm fridius qꝫ opꝫ. Et humiditas maior qꝫ debet
si valde fuerit superflua velocius reducit ipsum ad fri
giditatem qꝫ siccitas maior. Que si plurima non fue-
rit conseruabit ipsuꝫ sic prolixiori tempore:ad vltimū
vo reddet ipsum frigidius qꝫ debet.**

¶ Hic pᵐo dubitat an cōplexiones distēperate simplices possint
ꝑdurare ī sui simplicitate. Ur ꝙ sic:qꝛ aliqᵒ corpꝰ pōt eē talis cō
plexiōis. v.g. vt corpꝰ tale simpl'r. s. cal'm ꝛ dr̄ a cōitate medicoꝝ
corpꝰ egrū simpl'r:sed tale corpꝰ ē aptū ꝑdurare. ¶ Amplius bm
aliā opp. bm quā ē tēperatū dicet sanū simpl'r:g ꝑdurabile. ꝓbat

Duᵐ 46ᵐ

ex nā coꝝ q̄ sūt talia simpl'r. Itē qꝛ Gal'. in thegni ponit signa cor-
poris distēperati tm̄ in cal'o vel tm̄ in frīdo:sed nō poneret si illa
corpa nō ꝑdurarēt. ¶ In ꝯ̄riū est Aui. ꝛ Gal'. de regimine sanitatꝭ.
Dōm ꝙ nullus excessus siue distēperātia bm vnā q̄litatē pōt ꝑdu
rare cū eadē q̄litate bm alterā oppōnē. Rō est que sumit ab Aui.
hic ꝛ a Gal'. ibidē. nā si excedit calor ꝛ sit tēperies inter humidū ꝛ
siccū opꝫ ꝙ cal'm addat in siccitate ꝛ distēperet in sicco:sil'r si ex-
cedit friditas ꝛ distēperabit in humido ꝑ viā indigōnis: ꝛ iō dixit
hūiditate ex̄nea sil'r vt excedit siccitas ꝛc̄. ¶ Ad rōnē ꝯ̄riā dicūt ꝙ
corpꝰ cal'm a gnōne dr̄ qꝛ aptū ꝑmanē:nō tñ dr̄ qꝛ actu ꝑmaneat.
¶ Contra:aptitudo corpoꝝ que sunt talia simpl'r est aptitudo ab
ipsa intrinseca dispōne ponibilis in actu:sed istud corpus simpl'r
egrū. v.g. in calido nō hꝫ ab ītrinseco ꝙ sic ꝑmaneat qꝛ fit cal'm ꝛ
siccū. ¶ Alij dixerūt ꝙ illud corpꝰ ꝑmaneat egrū simpl'r. i. calidū
in tota vita:sed fit ex tēpore distēperatū in humido ꝛ sicco. ¶ Cō
tra:qꝛ adhuc est qᵒ vtꝝ corpꝰ tale simpl'r vel a gnōne possit ꝯser
uari tota vita in illa dispōne. apparet enī ꝙ nō:qꝛ homo natꝰ ca-
lidus fit siccus ꝛ si sic nō ponere pōt signa corpoꝝ vel partiū distē

Duᵐ

peratarū in vna qualitate. ¶ Amplius sicut dicit a gnōne caloris

Duᵐ

distēperatus: ꝛ tūc eadē questio vtrū corpꝰ simpl'r sanū inter hu-
midū ꝛ siccū possit permanere. ¶ Alij vt Cōciliator differētia. 19.
videt sentire ꝙ corpꝰ simplex habitudinal'r possit ꝑmanere:sed
actual'r nō. solutio sua est ꝯfusa ideo nō valet. Post istā Anto. vt
soluat facit nos imaginari tria corpora. Primū est corpꝰ tēpera-
tum in q̄tuor qualitatibꝰ. Scd̄m corpꝰ distēperatū in calido ꝛ sic-
co. Tertiū corpꝰ tēperatū in humido ꝛ sicco. Et tūc dicit ista tria
corpora ꝓcedūt semꝑ exiccādo:sed corpꝰ tēperatuꝫ nunqꝫ venit
ad tātā siccitatē ad qꝫtā veniūt duo alia corpora:simil'r corpꝰ ca-
lidū tm̄ nō venit ad tātā siccitatē ad qꝫtā venit corpꝰ cal'm ꝛ siccū.
¶ Sine dubio bonū fundamētū fecit Anto. sed adhuc licet q̄rere
an corpꝰ cal'm tm̄ veniat ad siccitatē qua exeat latitudinē corpis
tēperati in sicco ꝛ hūido. ꝛ si sic tūc istud corpꝰ nō ꝑmanet cū sua
dispōne: ꝛ tūc nō poterāt poni eiꝰ signa lꝫ ponerent signa calidi ꝛ
sicci corꝑis. ¶ Etiā ꝯ̄riū facit Gal'. in thegni. Si aūt remanet tēpe
ratū in sicco ꝛ hūido:g caliditas maior qꝫ opꝫ nō associat sibi sic-
citatē. ¶ Alij dixerūt ꝙ ista corpa distēꝑata in vna q̄litate pñt cō
parari corꝑi tēperato: ꝛ vt sic semꝑ remanēt in dispōne in q̄ sunt
v.g. corpꝰ cal'm tm̄ semꝑ remanet cal'm tm̄ respcū tēꝑati:qꝛ al'r
Gal'. nō posset signa istoꝝ corpoꝝ ostēdere. Alio mō pñt cōparari

sibiipsis ⁊ vt sit addens distẽperamẽtū semꝑ in alia q̄litate.v.g. corpꝰ cal'm tm̄ sit cal'm ⁊ siccū respectu suiipsiꝰ. ¶ Alij dixerūt totū ꝯriū.s.ꝙ ista corꝑa qn̄ cōparant̄ cor.tẽpato fiūt distẽperata ſʒ aliq̄ q̄litatẽ ſm quā p̄us dicebant̄ tẽperata.v.g.corpus cal'm tm̄ respcū tẽperati sit cal'm ⁊ siccū respcū eiꝰ ꝓcessu tẽporis.Sed cū ista corꝑa cōparant̄ sibiipsis remanẽt tẽperata:q̄ lʒ semꝑ plus ⁊ plus exiccent̄ tota ista siccitas stat in latitudine tẽperantie coꝝ. ¶ Nos iam diximꝰ duos modos.Primꝰ ꝙ isti ſmones Aui.veri sunt in cōplexionibꝰ que sunt egritudines nūc:cal'itas eñi febris exiccat corpꝰ ⁊ nō durat qn fiāt exiccationes.friditas ēt.v.g.hydropica vel paralytica humectat corpꝰ:siccitas fortificata p̄ter nām ĩfrigidat corpꝰ.certissime.n.in ĩtẽsionibꝰ his ĩfrigidant̄ particule:humiditas ēt supflua.v.g.cacesis suffocādo ĩfrigidat:⁊ raro facit h̄ nisi supflua fuerit si nō fuerit multa pōt calor cū ea durare pluri tꝑe. ¶ In cōplexionibꝰ aūt que sunt distẽperātie nāles que sunt q̄dā sanitates nō est necesse talis associatio q̄litatū supfluaꝝ adinuicẽ:lʒ sit pol'is. ¶ Alius modus dicẽdi est q cū ꝯsiderabit̄ est idẽ in ꝑte ꝙ modus p̄missus q̄ est ꝺterminatio illiꝰ. ¶ Ad cuiꝰ ĩtellectū p̄mitto fundamentū Antonij ꝓ exẽplo.sint eñi tria corꝑa dicta que talia sint nāliter ⁊ sint sana. ¶ Dico ḡ ꝙ corpꝰ calidū tātū nescio exiccat̄ plus q̄ si calore fuisset tẽperatū.Rō est q̄ hʒ plus de p̄ncipio exiccatiuo.s.calido. ¶ Dico scd̄o ꝙ minꝰ exiccat̄ q̄ corpꝰ cal'm ⁊ siccū.Rō est q̄ mag̃ resistit exiccationi q̄ id qd̄ hʒ minus de humido. ¶ Dico tertio ꝙ h̄ corpꝰ cal'm tātū ꝯtingens est nō exiccari exiccatione cū qua stabit in latitudine tẽperamẽti corꝑis ⁊ dicemꝰ ip̄m cal'm ⁊ siccū:⁊ ꝯtingens est exiccari exiccatione cū q̄ stabit in latitudine tẽperamẽti.Rō huiꝰ ꝯtingẽtie est hec:q̄ aliqd̄ corpus cal'm tm̄ pōt multū excedẽ in calore ⁊ hʒ tẽperātiā ĩter humidū ⁊ siccū v̄sus extremitatẽ latitudinis.s. tẽperātie q̄ tẽperātia hʒ latitudinẽ.ponat̄ ḡ ꝙ sit extremo v̄sus siccū ⁊ ꝙ ḡdus caloris sit excedẽs multū:igit̄ exiccatiōe mouebit̄ extra latitudinẽ tẽperamẽti hẽbit signa distẽperamẽti ĩ vtrisq̄.

Eodẽ mō corpꝰ distẽperatū in calido pōt esse parū distẽperatū in calido:⁊ tẽperātia in humiditate sit v̄sus aliā extremitatẽ.s.v̄sus humidū:vnde potẽtia calidi q̄ parū excedit sit talis ꝙ nō possit mouẽ humidū ab vna extremitate latitudinis tẽperātie vsq̄ ad aliud extremū:h̄ corpꝰ tota vita remanebit distẽperatū in calido ⁊ tẽperatū in humido ⁊ sicco:⁊ huiꝰ signa ꝓprie ponunt̄ cū ĩtelligunt̄ ꝑseuerātia.⁊ queadmodū diximꝰ de cal'itate:sic ĩtelleximꝰ de q̄cūq̄ alia q̄litate quā Aui.dicit non ꝑdurare. ¶ Sed tūc est rō mea fortis ꝯ̄ solōnẽ nr̄aʒ datā:tota latitudo cal'itatis corꝑis distẽperati in calore est plus exiccatiua q̄ tota latitudo corꝑis caliditatis tẽperati in oībus q̄tuor q̄litatibꝰ:ḡ plus exiccabit̄ tota latitudo siccitatis que stat cū tẽperantia siue tota sūma corpoꝝ calidoꝝ tm̄ q̄ corpoꝝ tẽperatoꝝ in oībus q̄litatibus:sed tota latitudo siccitatis possibilis stare in latitudine tẽperatoꝝ est acq̄sita in oībus corporibꝰ tẽperatis:ḡ qd̄ acq̄rit̄ de siccitate corporis a corporibꝰ calidis tātū est extra latitudinẽ corpoꝝ tẽperatoꝝ in oībꝰ q̄litatibꝰ. ¶ Ista res ĩdiget lōga discussione:⁊ dicamus ꝙ totꝰ primus ꝓcessus ꝯcedit̄. ¶ Ad 2m nego ańs.nā tota latitudo siccitatꝭ pol'is stare in latitudine tẽperatoꝝ nō est acq̄sita in oībus:q̄ illa latitudo est tāta ꝙ si in ea poneret̄ aliqd̄ siccū qd̄ reperiri pōt in corporibꝰ distẽperatis in calido ⁊ temperatis in humido ⁊ sicco:adhuc diceret̄ tẽperatū illd̄ corpꝰ:⁊ tu ꝯsidera. ¶ Nā que diximꝰ vera sunt si intrinsecus vidisti ĩtẽtionẽ Gal'.in thegni qñ distẽperata graduāt.⁊ ĩtẽtionẽ Aui.fen.3.huiꝰ p̄mi capituli de regimine corpoꝝ habentiū malam complexionem.

Duᵐ 48ᵐ ¶ Dubitat̄ 2°:q̄ dic̄ ꝙ siccitas reddit cito corpꝰ fridiꝰ. ¶ Cōtra q̄ fen.3.huiꝰ dicit ꝙ cal'itas plus durat cū siccitate q̄ cū hūiditate.

Duᵐ 49ᵐ ¶ Dubitat̄ 3°:q̄ dicit.q̄ si plurima nō fuerit ⁊c̄. ¶ Diceret aliq̄s ad vltimū:humiditas erit minor:⁊ sic in vltio nō reddit corpꝰ fridū. Si eñi cū hūiditas est maior nō suffocat:ḡ nec ad vltimū cū ẽ minor. ¶ Ad p̄m dōʒ ꝙ ĩtẽtio Aui.fuit ꝙ distẽperātia caliditatꝭ plus sit apta ꝑmutari:vel ad ꝯriū sue q̄litatꝭ associari.s.hūiditatꝭ si ꝯpiū git̄ hūiditati q̄ siccitati.Rō est q̄ hūiditas si sit multa suffocat cito ⁊ sit ꝑmutatio ad frigiditatẽ:sed siccū cū calido si sit multū nō sic cito finit̄ sicut humidū multū ⁊ claudit vias.si aūt humiditas sit pauca:tūc cal'm ꝑmutat̄.s.in q̄litate associata:q̄ sit cal'm siccū ⁊ prius erat cal'm ⁊ humiduʒ:sed si siccitas sit pauca remanet caliditas cū siccitate. ¶ Ad 2m dōm ꝙ ly ad vltimū pōt dupl'r intelligi.Uno mō.i.in fine vel ꝓcessu iam minorata humiditate:⁊ tūc ſmo Aui.nō eẽt verꝰ ꝓpter cām dictā. ¶ Alio mō ad vltimū.i. in sūma qsi dicat loquẽdo in sūma humidū supfluū suffocat calidū.Tertio mō ad vltimū ꝓcedẽte tꝑe ⁊ ꝓcedẽtibꝰ aliq̄bꝰ causis augmẽtātibꝰ humiditatẽ plus q̄ cāe cōsumptionis eiꝰ:ita ꝙ humiditas paulatim plus crescat que in p̄n° pauca fuit:⁊ tūc ad vltimū suffocat. ¶ Cōsiderādū hic ꝑ h̄ ꝙ Aui.dicit ꝯſuabit ip̄m ꝓliriori tꝑe.q̄dā accipiunt ꝙ corpꝰ cal'm ⁊ hūidū est lōgioris vite q̄ tẽperatū:qd̄ tm̄ hic bñ accipi nō pōt cū hic cōparet̄ distẽperātia cal'a ⁊ hūida ad alias distẽperātias in ꝓductiōe nō aūt ad tẽperātiā:q̄uis illa fuerit opi.Haly ĩ thegni li.2.tra.testicl'oꝝ cōmẽ.20.

¶ Tu tñ ex h̄ ĩtellige ꝙ eq̄litas ⁊ sanitas magis ꝑtinẽt caliditati q̄ frigiditati:⁊ he q̄dẽ sunt simplices q̄tuor.

¶ Hic est qd̄dā notatū siue hic ĩfert̄ q̄ddā ex p̄missis:q̄uis.n.sint posite multe distẽperantie que possunt aliq̄bus esse sanitates tñ perfectior eq̄litas siue sanitas est cū caliditate q̄ cū frigiditate.

Dubᵐ 50ᵐ ¶ Dubitat de h̄ Anto.nā egritudo ⁊ ineq̄litas peior est cū caliditate:calidi.n.morbi plus sunt frigidis mortiferi vt Damascenus in p̄ma ꝑte aforismoꝝ.ḡ frida eq̄litas plus est salutifera. ¶ Ampliꝰ Dynus arguit sic.sanitas est medium:sed de rōne medij est ꝙ nō plus declinet ad vnū extremū q̄ ad aliud. ¶ Ampliꝰ ita sūt ḡdus distẽperati in cal'itate sicut in friditate. ¶ Dōm ꝙ eq̄litas ⁊ sanitas plus attinẽt caliditati q̄ friditati:q̄ eq̄litas ꝓ vita ⁊ sanitas ꝓ ꝑfectione opōnū ambe sunt ꝑꝑ finẽ q est opō viuẽtis sani:calidū aūt mag̃ opatiuū est q̄ frigidū. ¶ Cōtra:ḡ mag̃ stabit cū sicco q̄ cū humido. ¶ Dōm ꝙ nō:q̄ opōnes p̄ncipiatiue sūt per cal'm:⁊ cal'm agebat humido:iō ꝑꝑ necessitatẽ p̄ncipij actiui formalioris.s.calidi maior fuit necessitas hūidi q̄ sicci q̄uis siccū sit actiuius. ¶ Ad ꝯriū dōʒ:ꝙ calidi morbi nō sunt plus mortiferi ꝓpter plus distare calidū gradualiter a formaliori principio in sanitate ⁊ eq̄litate:imo fridū plus distat.sed hoc est per accidẽs:q̄ morbi calidi sūt mag̃ motiui ⁊ velociꝰ vltimant̄ q̄ fridi:iō dixit Damascenꝰ morbi calidi plus sūt mortiferi ꝑꝑ ignei motꝰ velocitatẽ. ¶ Ad p̄mā rōnẽ Dynꝰ r̄ndit ꝙ cal'm ⁊ fridū p̄nt cōpari vt cōparant̄ medio absolute.s.eq̄li ad pōdus:⁊ sic sanitas plus attinet caliditati q̄ friditati:q̄ frigiditas nō ĩgredit̄ opus nāe.Alio mō vt referunt̄ ad mediū ad iustitiā ⁊ vt sunt extrema respectu illius ⁊ sic ab eq̄litate eq̄liter accedit̄ versus calidū ⁊ versus frigidū.

¶ Cōposite aūt sunt in quibus fit egressus ab equalitate ſm vtrasq̄ ꝯtrarietates:velut si sit complexio calidior ⁊ humidior simul q̄ opʒ:aut calidior ⁊ siccior simul q̄ opʒ:aut frigidior ⁊ humidior siml' q̄ oportet:aut frigidior ⁊ siccior simul q̄ opʒ.Nō eñi pōt esse frigidior ⁊ calidior simul:neq̄ siccior ⁊ humidior simul.

Dubᵐ 51ᵐ ¶ Dubitat̄ q̄ dicit nō pōt esse calidior ⁊ frigidior simul:ꝯriū ponit Gal'.2.de accidẽti ⁊ morbo.6.ca.vbi ponit ꝙ ⁊ si sit ĩcredibile:nō tñ est impol'e morbū cal'm ⁊ fridū eẽ simul in eadẽ ꝑticula. ¶ Antiquus modus dicẽdi meus erat sicut alioꝝ ꝙ in eadẽ ꝑte nō poterat esse morbꝰ cal's ⁊ frigidus:sed apparẽter erat hoc:q̄ ꝑtes erāt ita ꝓpinque ꝙ nō poterāt distingui:sicut in febre empiala:⁊ sicut dicūt de coloribꝰ in collo colūbe.Cū aūt inspicimus particulares effectꝰ nāles coacti sumus tenere ꝙ respectu huiꝰ determinati subri ⁊ respectu sue tẽperātie cal'm ⁊ frigidū p̄nt simul intẽdi ⁊ ꝙ aliqd̄ corpus habebit plures ꝑtes caliditatis q̄ sua tẽperantia req̄rat:⁊ plures ꝑtes frigiditatis. ¶ Ad hoc aūt ĩducūt ex effectibꝰ nālibꝰ tyriace ⁊ satureie ⁊ philonij ⁊ aliaꝝ que sunt medicine caliditati addẽtes in calore:vñ faciūt ĩflāmationẽ ⁊ febrẽ:qñq̄:⁊ cū h̄ stupefaciūt sensuʒ:⁊ nō est ꝑꝑ aliud nisi q̄ ꝑtiū mẽsure cal'itatis in nobis ⁊ friditatis cū q̄bꝰ stat.v.g.sensus est determinatꝰ:iō additis ꝑtibꝰ frigoris fit stupor ⁊ additis ꝑtibꝰ caloris fit febris.Hoc ēt app̄et in frenetico cuʒ damus opiū vt dormiat p̄ stupefit:ḡ infridat̄ ⁊ tñ stat febricitās.Hoc app̄et ꝺ hoīe hñte febrẽ q morit̄ ꝑ resol'ōnẽ ⁊ est fridior q̄ esset ipse sanus:⁊ cū hoc hʒ malā cōplexionẽ.s.calidā:vt app̄et de hoīe frido p̄ter nām in tribꝰ gradibꝰ morso a serpẽte ledẽte veneno calido.Hec fuit ĩtẽtio Auer.3.colliget tra.de accidẽtibꝰ.cap̄.1.cū effectū qui est acetosaꝝ reducit in cal'm ⁊ frigidū:vbi vult ꝙ stante calore accidentali hō pōt esse infridatꝰ friditate qua fiet acetositas.hoc app̄et in hoīe qui ex mala cōplexione frida epatis in febrẽ incurrit.hec fuit mẽs Gal'.3.de simplici medicīa.8.ca.⁊ p̄ cap̄.tertie distin.⁊ h̄ ꝓlixe deduximꝰ in scripto nr̄o sup.5.cañ.⁊ in q̄ōne de maioritate morbi est dictū de hoc aliq̄d.Sermo aūt famosus ꝙ ꝯ̄ria nō p̄nt esse simul verus est ꝙ nō p̄nt esse simul nisi aliq̄ hẽant ꝯfractionem vel ĩperfectionẽ:vñ simul mixta nō hñt sic ꝑfectū esse sicut pura.⁊ sic dʒ ĩtelligi sermo Aui.hic dum dicit.nō eñi pōt esse calidior ⁊ frigidior simul.s.in esse ꝑfecto sicut si esset solus.Iste tñ cōtrarie q̄litates simul repte in eodẽ subro nunq̄ p̄nt esse simul in esse ꝑfecto nisi cū ex eis fit vna forma.Cū aūt remanent due vel ambe sunt ꝑ violẽtiā in subro vel vna est nāliter ⁊ alia ꝑ violẽtiā agẽtis:⁊ ideo nō stat nisi ad eius p̄sentiā ⁊ eo remoto cessat.

¶ Unaqueq̄ aūt harū octo cōplexionum aūt est sine materia:qd̄ q̄dẽ est cum complexio corpus qualitate

solũmõ afficit:ita ꝙ corpꝰ hac q̃litate nõ afficiť pꝑ hu
morẽ in ipm penetrãtẽ q hãc hẽat q̃litatẽ ad quã imu
tať corpꝰ neqꝫ fiat nisi sicut cũ caliditate eius q calefit
ad ignẽ:aut friditate eiꝰ q ad niuẽ ĩfrigidatus est. Aut
est cũ mã. Qδ q̃dẽ est cũ corpꝰ nõ afficiť q̃litate huiꝰ
cõplexionis nisi ꝓpter vicinitatẽ humoris in ipm pe-
netrantis:in quo hec q̃litas supabũdãs existit:quẽad
modũ corpꝰ humanũ cã vitrei flegmatis infrigidať:
aut cã cholerici hũoris prassini calefit. Tu aũt ĩ libro
tertio ⁊ q̃rto cuiusqꝫ.xvj.cõplexionũ exẽplũ inuenies.

¶ Hic subdiuidit:⁊ postea iterũ subdiuidit. ¶ Consideradũ ꝙ per
materiã intelligimus hic humores:caliditate igiť fiente ab igne
medicus vocat sine materia:sed fiente a cholera vocat cum mã.

Duᵐ 52ᵐ ¶ Dubitať vtrũ possit reperiri mala cõplexio sine mã simplex sine
vna q̃litate que sit cũ mã. Videť ꝙ nõ per Auer.tertio colliget p°
cap̃.difficile est imaginari egritudinẽ mãlẽ esse simplicẽ:q: nulla
egritudo mãlis ledit operationẽ nisi per aliã nõ mãlẽ que supue-
nit mẽbro a calore vel frigore.vult ẽ Auer.ꝙ oĩs egritudo pẽdẽs
a mã hẽat secũ egritudinem que nõ est a mã. ¶ Amplius ꝓbať ꝙ
semp mãlis sit duplex:q: oĩs humor est distẽperatus in duabꝰ q̃-
litatibꝰ. ¶ In ꝯriũ Auicẽ. Dõm ꝙ qδ duo querit. Primo an possit
inueniri vna sola mala cõplexio.v.g.solũ calida pendẽs ab humo
re. Et dõm ꝙ sic. Primo q: corpꝰ aliqδ est multũ humidũ ⁊ distẽ
peratũ ĩ calido:si igiť accidat cholera distẽperabiť in calido ⁊ nõ
in sicco. Scδo q: cholera ⁊ sanguis pñt misceri ⁊ fiet aliqδ distẽ-
peratũ in calido:nõ aũt in sicco nec in humido vt supra diximus.
Ex hoc cessat argumẽtũ factũ in ꝯriũ:lꝫ enĩ q̃libet humor habeat
peccatũ duarũ q̃litatũ:tñ corpꝰ est aptũ pati ab vna ⁊ nõ ab alia.
¶ Scδo põt querere.qδ est an possit reperiri aliq̃ mala cõplexio
pẽdẽs a mã cui nõ ꝯiũgať aliq̃ alia mala cõplexio ĩmãlis.s.nõ pẽ-
dens a mã. Et dicit hic Dynus ꝙ nõ põt esse aliq̃ mala cõplexio a
vitio humoris pẽdẽs cui nõ ꝯiungať mala cõplexio nõ pẽdẽs. Rõ
q: in oĩ fieri est aliqδ factũ.mala igiť cõplexio facta dĩ ĩmãlis:q:
nõ depẽdẽs ab humore:sed mala cõplexio futura fieri pendet ab
humore. Similr̃ nunq̃ mala cõplexio fiens ledit opõnẽ nisi rõne
eiꝰ qδ facta est ⁊ illa dĩ ĩmãlis:ex quo ab humore nõ depẽdet. ⁊ h̃
est qδ dicit Auer.3.colliget.nulla egritudo mãlis ledit opõnẽ nisi
per aliã nõ mãlẽ.i.per factã que nõ est depẽdẽs ab humore. Hic
esset locus ꝓlõgationis:tñ ꝯ Dynũ forma accidẽtalis põt dici fa-
cta eo ipso quo ĩformat subm:⁊ tñ nõ est necessariũ ꝙ si ĩformat
nõ depẽdeat a pñtia agẽtis:imo indiget eius pñtia aliogn nõ re-
maneret:sed vel cessaret vel remaneret in tẽpore corruptionis:
⁊ tũc arguiť:talis forma põt ledere opõnes sicut lumine aliqd il-
luminať ⁊ operať opõnẽ diaphani in aliq̃:igiť forma que depen-
det a pñtia humoris põt opõnẽ mẽbri ledere. Et scδo appꝫt.ma-
la enĩ cõplexio que est febris putrida nõ ledit opõnẽ per factã:q:
tũc in oĩ putrida esset ethica. ¶ Amplius tertio nõ dareť mala cõ
plexio distincta ꝯtra factã que opõnẽ lederet ⁊ sic que esset mor-
bus.futurũ enĩ distinctũ ꝯ factũ nihil est nisi in sua cã effectiua ⁊
potẽtia receptiua:nõ ẽ fuit illa ĩtentio Auer.neqꝫ posset saluari.
¶ Antonius vo ĩponit Auer.ꝙ in morbo pendẽte ab humore sit
duplex morbus.vnus ĩpressus in mẽbra vel qui ĩprimiť:alter ma
litia q̃litatis que est in mã:⁊ tũc Auer.errauit q: credidit malitiã
que est in mã esse morbũ ⁊ facere opationẽ cũ morbo qui est q̃li-
tas in mẽbro. ¶ Sed Anto.valde vile ĩposuit Auer.s.ꝙ morbꝰ ali
qs esset in humore sicut in stõcho. ¶ Aliũ aũt ĩtellectũ dat Anto.
Auer.quẽ dixit esse verũ.s.ꝙ nulla cõplexio pendens a mã põt di
ci ita simplex morbus sicut mala cõplexio absqꝫ mã. Rõ est:q: in
mala cõplexione cũ mã cura est cõposita ex alteratione ⁊ euõne:
sed in mala complexione sine mã sufficit sola alteratio. ⁊ sic dicit
Auer.intelligere. Et cũ ꝯsideras nõ vadit hoc ad ĩtentionẽ Auer.
nõ enĩ dicit hoc:sed ꝙ egritudo mãlis est cõposita cũ alia egritu-
dine nõ mãli que superuenit mẽbro. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ Auer.du-
bitauit an egritudo mala.s.mala cõplexio cuꝫ vitio hũoris possit
aduenire nisi adueniat egritudo nõ mãlis.s.egritudo a cã primi-
tiua. Accipiamus igiť hanc egritudinẽ mãlem que fit ab humore
vel etiã que est facta ab eo:⁊ ĩmãlẽ illã que fit a causis primitiuis
vt aere cibo potu ⁊ quiete ⁊c̃.vel que non fit ab humore. ⁊ visum
est Auer.ꝙ difficilis sit imaginari.s.imaginatione de facto ꝙ ali-
quis homo distẽpereť ab aliquo humore nisi per egritudinẽ aliã
nõ mãlẽ.i.nõ ꝓcedat alteratio ẽm cal'm ⁊ frigidũ a causis primi-
tiuis:⁊ sine dubio hoc est vt in pluribus.posito enĩ aliquo hoĩe in
sua sanitate nullus humor vtplurimũ ledit euꝫ:nisi q: calefit aut
infrigidať vel q̃ũlibet mutať a causis primitiuis,nã si humor le-
dit nũc ⁊ nõ p̃mo aliqua noua dispõ est in eo:sed nõ ab ĩtrinseco:
q: p̃supponiť bene dispositus:igiť ab extrinseco mutatuꝫ est.s.a
causis primitiuis:⁊ q: tales mutationes ẽm plurimũ cal'm ⁊ fri-
gidũ sunt male q̃litates a cã primitiua:ẽ male cõplexiones nõ le-
dunt nisi per aerẽ ⁊c̃. ¶ Sed ꝯ aliquis põt egrotare ex ꝓportione
vel ĩproportione ĩtrinsecoꝝ p̃ncipioꝝ q̃uis nõ erret in regimine
vt intelligiť ab Auer.in libro de causis lõgitudinis ⁊ breuitatis vi
te ⁊.6.colliget p̃mo cap̃. ⁊ demr̃atũ est a nobis sup thegni. ¶ Am-
plius infrigidatio ⁊ calefactio aut quecũqꝫ mutatio ex causis ex-
terioribꝰ mouentibꝰ humores possunt imaginari ita attingẽ hu-
mores ꝙ nõ membra.si sic nõ erunt ille mutationes egritudines.
¶ Ad pᵐ dõm ꝙ ideo dixerit vtplurimũ est hoc:q: non verificať
in egritudinibꝰ ꝓueniẽtibꝰ a p̃ncipioꝝ ꝓportione vel ĩproportio-
ne:quas egritudines hoĩes necessario ĩcurrũt quocũqꝫ regimine
reguntť:sed est sermo de egritudinibꝰ cõiter accidentibꝰ hoĩbꝰ q̃
dicũt cõiter hr̃e cãs p̃mitiuas mouẽtes ꝯiũctas ⁊ añcedẽtes. Vel
dõm ꝙ q̃litates mẽbroꝝ ex qbꝰ ꝓueniunt gñõnes mẽbris qbꝰ ex
ĩtrinseco hõ egrotat pñt dici ⁊ sunt male complexiones sine mã:
nõ q: sint a causis primitiuis:sed q: nõ sunt ab humore depẽden
tes:⁊ dicunť egritudines ĩquantũ sunt cã gñõnis maloꝝ humoꝝ
qui causant egritudines.v.g.in Petro circa etateꝫ ex intrinseca
sui dispõne gñata ex cholera prassina que necessario occidit euꝫ
vel prauã egritudinẽ facit:nõ possumꝰ hoc imaginari nisi imagi-
nemur distẽperamẽtũ ĩ mẽbris quo ista cholera gñata fuit:scias
hoc. ¶ Ad scδm dõm ꝙ sicut bene dixit Auer.difficile est h̃ ima-
ginari.v.g.ꝙ aere calefiant humores vel infrigidenť ⁊ in mẽbris
nullã ponat alterationẽ:lꝫ pol'e sit ꝙ maioreꝫ alterationẽ ponat
in humoribꝰ q̃ in mẽbris ⁊ ecõtra:⁊ hic appꝫt mihi fuisse ĩtentio
Auer. ⁊ iõ dicit:difficilis est imaginari egritudinẽ mãlẽ eẽ simpli-
cem.i.nõ ꝯiũctã male q̃litati ĩmãli:q: nulla egritudo mãlis ledit
opationẽ.i.nõ ꝓuenit aliqua egritudo mãlis ledens operationẽ
nisi ꝑ aliã.i.nisi ꝓueniat in rõne cãe egritudo nõ mãlis q supuenit
mẽbro a calore vel a frigore sui vel alia mutatiõe a causis p̃miti-
uis vl'ĩtrĩsecis nõ hũoribꝰ.hec aũt scĩa cõpleť ĩ aĩas nr̃as cũ lege-
mꝰ scδam fen p̃mi. ¶ Cõsiderãdũ circa hãc rẽ siue ꝑtẽ ꝙ male cõ
plexiões sine mã nõ diu stãt:qn mãs malas sibi associẽt vt notũ ẽ.

Dubiũ

¶ Et est tibi sciendũ ꝙ cõplexio cuꝫ mã duobꝰ modis
est. Mẽbrũ enĩ q̃nqꝫ exteriꝰ a mã madefactũ est:q̃nqꝫ
mã penetrat ⁊ retineť in foraminibꝰ ⁊ vẽtriculis ipsiꝰ.
Et est cuꝫ receptio ⁊ penetratio est apostemans:⁊ est
quando non. Hec est de complexione dictio. Medi-
cus autem physico credere debet ẽm semitaꝫ positio-
nis quod non est ei manifestum per se.

¶ Hec est alia subdiuisio:⁊ tu potes multiplicare apponẽdo mo-
dos distẽperantiarũ oẽs q sunt.32.vnicuiqꝫ mẽbroꝝ.8.eq̃litates:
⁊ tũc ꝯtingit hoc de cõplexione ⁊c̃.vt pꝫ erunt.256. Sit nomẽ dñi
benedictũ:sancta Maria auxiliare nobis in omnibus. Amen.

¶ De complexionibus membroꝝ. Cap̃.2ᵐ.

Dico ꝙ deꝰ cuiqꝫ aĩali ⁊ cuiqꝫ membro do-
nauit ex complexione qδ magis mereť:⁊ qδ
eius actionibus ⁊ dispositionibus ẽm possi-
bilitatem melius existit:hoc autem certifica-
re physici est ⁊ non medici.

¶ Cũ determinauit de cõplexione in sermone magis vl'i ⁊ de ea in
abstracto:hic determinat de cõplexione cõtrahendo illã ad mẽ-
bra:⁊ ideo determinat hic de cõplexionibꝰ membroꝝ:⁊ in sequẽ-
ti capitulo cõtrahendo ad etates sexus ⁊ artes. Prima in duas.
primo ostendit membra esse diuersa in cõplexione.scδo ponit il-
loꝝ cõplexiones.scδa ibi(Qꝫ aũt in corꝑe.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ mẽ-
brũ accipiť hic large ad partes que nõ viuũt vt poneť complexio
piloꝝ ⁊ flegmatis ⁊ sanguinis que ꝓprie membra nõ sunt. ¶ Con
siderandũ scδo ꝙ Aui.cõcessit creationẽ ⁊ oĩa adeo ꝓduci vt ap-
paret ex vltimis libris sue metha. Res igiť ꝓducunť cũ dispõne
meliori que esse possit pro operatione;sicut ergo sunt diuersi fi-
nes animalium ⁊ diuersi fines membroꝝ.s.fines particulares:sic
opꝫ ea habere diuersas complexiones. ¶ Considerandũ tertio.
actionibus.ꝓpter operationes actiuas ⁊ ꝓpter passiuas:iõ dixit
quo agit ⁊ patitur. ¶ Considerandũ quarto ꝓpter possibilitatẽ.i.
ẽm ꝙ possibile est has cõplexiones reperiri in istis inferioribꝰ,
nã multi defectꝰ eueniũt ꝓpter mãm istã generabiliũ ⁊ corrupti
biliũ vt intelligiť a Gal'.in lib.de vtilitate partiũ.3.10.cap̃.

¶ Donauit autẽ homini cõplexionem temperatiorem

q̃ in hoc

q̄ȝ in hoc mundo esse est possibile cum suarum virtutum conuenientia quibus agit ⁊ patitur.

¶ Causa est. si eñ dat vnicuiqȝ aïali vt ꝯuenit ꝑ opatiõe hoïs que opatio nobilior ⁊ ꝑfectior est. s. itelligere: vñ aïaliũ prudẽtissimũ est hõ: vt ꝓbatũ ẽ. 30. ꝓble. 3. ꝓblemate. ⁊. 2. de g̃none aïaliũ. ca. 4. ⁊. 2. de aïa tex. 94. igit̃ hõ cõplõnẽ meliorẽ habuit. ¶ Sed ꝯ. q̃ quedã aïalia ꝑfectiorẽ hñt opõnẽ: sicut aq̃la visum: vultur odoratuȝ: ⁊ sic de q̃busdã alijs vt fama dicit. ¶ Dõm ꝙ nõ reputo icõueniens aliud ab hoïe hr̃e perfectiorẽ vnã opõneȝ hoïe sicut cursus perfectior est in equo ⁊ sic de multis: sȝ ꝑfectionẽ extremã quam vnũq̄dq̄ȝ aïal itẽdit: nullũ aïal nobilissimũ nisi hõ: ⁊ iõ q̃ oẽs alie opõnes in hoïe sunt ordinate nãliter ad finẽ q̄ est itelligere: iõ vt sic oẽs ei⁹ opõnes possunt dici ꝑfectiores. ⁊ h̃ est q̄ð dic̃: cũ suaruȝ virtutũ ꝯueniẽtia. Sũt eñ humane virtutes adinuicẽ magis ꝯuenientes ⁊ magis ordinate ⁊ hñtes ordinẽ ad perfectissimã opõnẽ. Credo tñ vt al's diximus. ꝙ si odoratiuã vulturis posuisset in homine ⁊ visuȝ aq̃le: ꝑfectiorẽ notitiã haberemus de odoribus ⁊ coloribus: ⁊ in hoc est locus considerationis non paruus.

¶ Et vnicuiqȝ membro donauit de cõplexione q̄ð meretur. Posuit ergo quedã ex membris calidiora ⁊ alia frigidiora: ⁊ alia sicciora: ⁊ alia humidiora.

¶ Scȝ ꝯsil'i ⁊ organico vt apparebit exẽplificãdo. Cõsiderãdũ dicit cal'iora ⁊ nõ cal'a: q̃ cõplões hoꝝ mẽbroꝝ dicunt̃ cõparatiue ad mẽbrũ mediũ. s. cutim q̄ est tẽperatius mẽbrũ vt apparuit ex ꝑcedẽti cap̃. dicunt̃ igit̃ calidiora mẽbra: q̃ calidiora cuti: ⁊ simil'r frigidiora ⁊c̃. ⁊ per hoc ẽt dedit intelligi cõplexiones compositas.

¶ Quod autem in corpore est calidius est spiritus ⁊ cor a quo procedit.

¶ Hic ꝓsequit̃ de cõplexionibus mẽbrorum. ⁊ primo ponit membra calida ⁊ ordinat illa respectu medij q̄ð est cutis. secũdo membra frigida. tertio humida. quarto sicca. partes patent.

Dubiũ pm ¶ Dubitat̃ que cõpl'o est ista ꝑm quã mẽbra dicunt̃ cal'a ⁊ diuersorũ generꝝ siue graduũ sicut cor ⁊ epar ⁊c̃. ⁊ aliq̄ dicunt̃ frĩda. ¶ Dixit Guil'. ꝙ ẽ cõpl'o ĩfluẽs: ⁊ signũ ẽ: q̃ Aui. ponit venas ⁊ arterias calide cõpl'onis: ⁊ h̃ ẽ solũ ꝑꝑ cõpl'onẽ ĩfluẽtẽ. Hic sermo nõ ẽ sufficiẽs lȝ Aui. de venis ⁊ arterijs dicat id: tñ cũ loq̄t̃ de ossib⁹ ꝓbat ꝙ sũt min⁹ sicca pil': q̃ nutriũt q̄dã aïalia. h̃ ãt ẽ ꝓbare ipsa eẽ talis cõpl'onis ĩnate: q̃ ꝑ hãc vel cũ hac trãsmutant̃ in nutrimẽtũ. ¶ Ampli⁹ cõpl'o piloꝝ ĩuestigat̃ ex h̃: q̃ ex mã fumosa fiũt: ⁊ hec est cõpl'o inata. ¶ Post h̃ ẽ modus dicẽdi cõis: ⁊ ẽ ꝙ qñ dicim⁹ q̄dã mẽbra eẽ calida ⁊ q̄dã frĩda ⁊c̃. itelligim⁹ de eis q̄ȝtũ ad cõpl'onẽ eoꝝ inatã actuatã ꝑ ĩfluẽtẽ: ⁊ hic ẽ modus dicẽdi in q̄ oẽs gescũt. ¶ Nobis ãt vr̃ ꝙ isti sermones ĩdigerẽt maiori ꝺcl'atõe ⁊ cõplemẽto. ¶ Dicam⁹ igit̃ vt scripsim⁹ in tracta. nr̃o de resistentijs. Tres sũt modi cõpl'onis ꝯsiderati ĩ mẽbris ꝯsil'ib⁹ ⁊ ẽt organicis ĩquãtũ eis debet̃ ⁊ cũ ꝯsiderabunt̃ pñt dici q̄tuor. Est enim cõpl'o quã vocãt inatã siue potẽtialẽ ⁊c̃. q̄ȝ vnũq̄dq̄ȝ ꝯsil'iuȝ hȝ ex el'ntoꝝ mixtiõe: ⁊ ꝑm hãc cõpl'onẽ ẽ diuersitas multa in ꝯsil'ib⁹: ⁊ accñtia duritiei ⁊ mollitiei ⁊ coloꝝ ⁊ ꝯsil'iuȝ q̄ sũt accñtia ĩ eis sequuntur hãc cõpl'onẽ. Alia ẽ cõpl'o quã hñt a corde dãte vnicuiqȝ cal'itatẽ in mẽsura ꝓportiõali cõpl'oni itrĩsece: ⁊ ista vocat̃ cõpl'o ĩfluẽs: ⁊ istis duab⁹ cõpl'onib⁹ vnũq̄dq̄ȝ ꝯsil'e facit suã opõnẽ: ⁊ queadmodũ ꝑ primã cõpl'onẽ mẽbra ꝯsil'ia diuersificant̃: ita ꝑ istã ĩfluẽtem equal'r sil'ant̃ ĩ eo ⁊ q̄dã sil'i cal'itate ꝑticipãt. s. cal'itate actuali spirit⁹ q̄ in vnoquoqȝ repit̃: ⁊ ĩ q̃busdã cal'itate sanguis actualis: nihilomin⁹ mẽsure istoꝝ calidoꝝ spũs. s. ⁊ sanguis diuerse sũt in diuersis ⁊ sunt ꝓportionales cõpl'oni itrĩsece. s. inate. Tertia cõpl'o in assumptiõe ponet̃. Quarta ẽ calor hȝ ꝙ mag̃ vel min⁹ est ꝓpinquus cordi: vñ pedes dñr frĩdi: q̃ lõgiqui a fonte caloris ⁊ gradatim ascẽdẽdo nãl'r ꝑtes sũt calidiores. ⁊ itelligit̃ h̃ a Sera. 4. tra. breuiarij. c. 7. de hydropisi. ⁊ a Gal'. 2. ꝓno. cõmẽ. 3. cũ dicit. pedes ap̃ant̃ ꝑꝑ vehemẽtiã lõgitudĩs sue a mẽbris multe cal'itatꝭ: ⁊ ĩ rei veritate sensus h̃ decl'at. ¶ Differt ãt ista cõpl'o calida magis vel min⁹ hȝ ꝓpinq̄tatẽ ⁊ lõgationẽ a corde a cõpl'one q̄ dr̃ fluẽs q̄ ẽ q̄litas recepta in vnoquoqȝ mẽbro a corde ĩ. s. Prio q̃ ꝑ cõpl'onẽ ĩnatã sil' cũ ĩfluere mẽbra ꝯsimilia pñt eẽ frĩda: siue in sũma frĩdorũ: siue remisse calida vt ligamẽta chorde nerui flegma ⁊ hmõi. ⁊ quedã sunt cal'a vt caro musculi ⁊ hmõi. ⁊ tñ per appropinquare cordi ea mẽbra q̄ ponunt̃ in ordine frigidoruȝ erunt valde calida ad tactũ: ⁊ que ponuntur in ordĩe calidoꝝ erũt frĩda siue remisse cal'a respectu frigidoꝝ. v̇. g. si excorticato pede hoïs viui tãgis carnẽ pedis ⁊ aperto corde tãgens neruũ vel flegma: tũc apparebunt tibi flegma ⁊ illi nerui calidi: ⁊ caro valde parui caloris: ĩmo respectu illoꝝ frigidi: ⁊ tñ caro est calida ⁊ flegma frigidũ: ⁊ etiaȝ nerui si cõsiderabunt̃ quãtũ ad cõpl'ones inatas ⁊ ĩfluẽtes. ¶ Secũda dr̃ia est ꝙ mẽbra cõsil'ia pro opõnib⁹ ꝓprijs nõ indiguerunt iste calore tãto quãtuȝ hñt ex appropinquatione eoꝝ: sed minor eis sufficit: neruus eñ circa cor ꝑ opatione nutrimẽti ⁊ ꝑ operatione sensus tactus nõ indiguit tãto calore quãtũ actũ reperit̃ in spũalibus cũ hõ ĩmittit manus ad pect⁹ aïalis viui ꝑforato pectore: tũc eñ vbicũqȝ neruus eẽt tãto egeret calore. ¶ Sȝ tu dices. si iste calor est plus q̄ȝ pro opõne indigeat: igit̃ est nociuus mẽbris. ¶ Dõm ꝙ iste calor q̄ reperit̃ in mẽbris ꝓpinq̄s cordi maior q̄ȝ sit necẽius ꝑ ꝓpria opõne sil'ium nõ est nociuus: ĩmo se hȝ in rõne cõseruationis illi⁹ mẽbri: sicut si hõ ⁊ formica hñt eãdẽ regionem eiusdẽ modi caloris ⁊ formica nõ tãtũ opat̃ calore sibi ꝓpõ quantũ operat̃ hõ: vñ pñt ꝯseruari in vno cõi calore aeris. ⁊ hoc apparet: q̃ diuersa animalia ⁊ diuerse plante conseruant̃ in vno aere. ¶ Sed dubitat̃ scðo qual'r ligamẽtũ ⁊ neruus cordis ĩdigẽt multo calore ad cõseruãdũ ⁊ ligamẽtũ ⁊ neruus pedis pauco calore: ⁊ tñ isti nerui ⁊ ligamẽta sunt eiusdẽ spẽi mẽbroꝝ ꝯsil'iuȝ. ¶ Dõȝ ꝙ cõpl'o nerui ⁊ ligamẽti ĩnata actuata ꝑ influẽtẽ fuit indifferẽs cõseruari cũ multo calore ⁊ cuȝ pauco sicut in exẽplo hõ ꝯseruatur hyeme ⁊ estate in sanitate ⁊ loquor vt in exẽplo: sed q̃ ligamẽtũ ⁊ neruũ aliq̄ð oportuit eẽ in corde fuit eius cõseruatio ibi cũ multo calore: sicut cor req̃rit calorẽ. ¶ Tertia dr̃ia est: q̃ cõpl'o influens est caliditas q̄ vnicuiqȝ cõsimili cor dat per viã spirituũ. Sed arbitror cõpl'onẽ istã actu calidã quã mẽbra hñt ꝑm ꝓpinq̄tateȝ ad cor eẽ nõ solũ per spũȝ ⁊ sanguinẽ sed multotiẽs per vapores calidos qui nõ sunt spũs. ⁊ per hãc viã saluo ꝙ ꝑs sinistra sit calidior dextra. s. cal'itate vaporosa: nõ tñ necessario spirituosa: ĩmo vt sic est frigidior: vt dicit Arꝫ. 3. de partib⁹ aïaliũ. cap̃. 7. ⁊ signum maioris caloris est: q̃ ap̃ata in latere sinistro sunt mag̃ resolubilia ⁊ magis apta maturationi q̄ȝ in dextro: vt dixit Auic. 3. canoñ. fen. 10. tracta. 4. ꝑ cap̃. ¶ Quarta dr̃ia est ꝙ si subtil'r consideras ista cõpl'o põt imaginari vt qualitas q̄dã nõ fundata in membris sũme: sed sũme fundata in multitudine vapoꝝ ⁊ spirituũ ꝑ quoꝝ multã participationẽ ex appropĩquatione ad cor mẽbra appareant calida: nõ tñ ꝙ calor ille sit in mẽbris sicut in s̃bto: sed in illis vaporib⁹ ⁊ spiritib⁹. mẽbra igit̃ nostra ꝯsil'ia ⁊ ꝑ ꝯñs organica ex illis cõstituta hñt ĩnatas cõplexiones: ⁊ vltra h̃ hñt calorẽ nãlem siue caliditatẽ quã dedit cor: ⁊ vltra hec sunt plena ⁊ circũdata vaporib⁹ multis actu calidis plurib⁹ ⁊ pauciorib⁹ ꝑm ꝓpinq̄tatẽ ⁊ lõginquitatẽ cordis: ⁊ per ꝯñs ĩnatas ⁊ ĩfluẽtes agũt suas opõnes: ⁊ per istos spũs cões ⁊ vapores ꝯseruant̃ ille cõpl'ones tali ꝯseruatione ꝙ mẽbra nulla alia qualitate sunt ĩformata nisi illa ĩnata ⁊ influẽte mẽsurata ꝓportionabil'r illi ĩnate: ⁊ ideo neruus ⁊ ligamẽtum in corde ꝑ cõpl'onẽ que sit in eis sicut in s̃bto nõ sunt cal'i: ĩmo sunt remissi caloris ⁊ ille magnus calor q̄ tãgit̃ nõ ẽ in illis sicut in s̃bto: sȝ in spiritib⁹ ⁊ vaporib⁹ quoꝝ assistẽtia sine vlteriori calefactiõe illorum cõseruantur cõplexiones eorum ĩnate cũ ĩfluentibus. ⁊ signum huius est: q̃ iuxta pãniculos ⁊ membra frigida in corde ⁊ locis calidis spiritualiũ g̃nantur adipes: ⁊ hoc est soluȝ per operationem illoꝝ cum propria cõplexione ĩnata ⁊ influẽte. ¶ Dubitatur an sit alius spũs a corde dat⁹ ꝯsil'is q̄ ĩformat illa cõplexione dicta ĩfluẽte a spũ ⁊ vaporib⁹ q̄ hñt se vt ꝯseruãtes complexionẽ ĩfluẽtẽ: ⁊ qui sũt plures ꝓpinq̄orib⁹ q̄ȝ in distãtib⁹ membris. ¶ Dõm ꝙ lȝ nõ sint alij spũs spẽ: tamẽ pñt imaginari diuersi loco. Spũs eñ appropriati vnicuiqȝ cõsimili: qui iã penetrauerũt in poros sunt illi qui dant ĩfluẽtẽ cõpl'onẽ. spũs autẽ qui remanẽt in locis cõib⁹ simul cũ vaporib⁹ sunt illi qui conseruant mẽbra in suis cõplexionibus. Possumus ẽt eos imaginari in eodẽ loco esse vnũ spiritũ: cũ enim dat cõplexionẽ vnicuiqȝ cõsimili dat illaȝ ꝑm aptitudinẽ ĩnate cõpl'onis in vnoquoqȝ cõsimili: q̃ forme dantur ꝑm diuersitates materieꝝ: ⁊ illa cõplexio data dr̃ cõplexio ĩfluẽs. Postq̄ȝ aũt illa cõplexio data est remanet ille idẽ spũs vt conseruans cõplexionẽ illam in sua mensura: hoïes autem debilis itellectus nõ pñt cõprehendere ꝙ multitudo spirituuȝ ⁊ vapoꝝ possint stare iuxta mẽbra pauci caloris ⁊ nõ calefiat vltra mensuraȝ suã: saltẽ vsq̄ȝ ad aliq̄ð tꝑs: ⁊ tñ vident in eodẽ loco cõseruari hominẽ ⁊ caprã. Siquis ergo nõ põt imaginari hoc dicat ꝙ mẽbra cõsimilia per appropĩquationẽ maiorẽ ad cor sunt s̃btiue magis calida. ¶ Quinta differẽtia est: q̃ complexio illa influens actuãs ĩnatã est cũ qua simul cũ ĩnata mẽbra agũt suas actiones: sed cõplexio in spiritu ⁊ vaporib⁹ variata ꝑm appropinquationẽ ad cor nõ est cũ qua mẽbra agunt suas actiones: nec cõsimiles nec organicas: sed est cũ qua ꝯseruant̃ cõpl'ones eoꝝ quib⁹ agũt. s. ĩnata et influẽs. ¶ Via aũt qua opȝ ponere quartã cõpl'onẽ que appropat̃ organico plus est ꝙ imaginemus oẽ mẽbrũ organicũ hr̃e plus vl' minus de calore cordis. s. spiritu ꝑm necessitatẽ sue operatiõis: ⁊ ꝑm hoc epar plus indiget ⁊ hȝ de calore cordis q̄ȝ splen: q̃ epar ẽ factor sanguinis ⁊ manus ꝓpter captioneȝ plus de calore q̄ȝ pes: q̃ est motionis mẽbrũ. Qr̃ autẽ vnũq̄dq̄ȝ organicũ habeat de isto

spiritu fm ꝙ reqrit pro operatione appet p Auer. 2. coll3. ca. 4. vbi dicit ꝙ mēbra cōsilia sunt inuēta ꝓpter organica sicut ligna ꝓpter formā nauis ⁊ mēbrū organicū est pp opationē. s. sicut pp finem. ⁊ postea dicit ꝙ mēbra cōposita siue organica sunt inuēta ꝓpter istū calorem. s. pp corpus spirituosū calidū datū a corde q spūs est eis forma: ⁊ iō sūt īuēta pp spiritū sicͭ mā pp formā: lʒ pͬter h sit alia forma que est aīa: vt bn̄ dicit Auer. recipiant igit he due ꝓpōnes sicut supposite ab Auer. 2° coll3. ⁊ declarāde īfra ca. de mēbris: ⁊ cap. de virtute vitali. ¶ Prima ꝓpositio est. membra consimilia sunt ꝓpter organica. ¶ Secūda ꝓpositio est. mēbra organica siue cōposita sunt ꝓpter spiritum datū a corde. i. istiꝰ corporis spirituosi. organica igit que plus hn̄t de illo dicunt calidiora ⁊ que minus hn̄t dicunt frigidiora vel minus calida.

Du. sub. i. ℭ Sed dubitat primo: qꝛ ista quarta cōplo siue caliitas vr̄ eē idē ꝙ caliitas tertia dicta supra quā hn̄t mēbra p mag vel minꝰ cordi appropiquare. ¶ Dōm ꝙ in tractatu de resistentijs ego facio istas duas cōplōnes sil'currere: ⁊ iō dixi ibi ꝙ cōplōnes sunt tres dicte. s. inata ⁊ īfluēs: ⁊ tertia quā hn̄t mēbra fm ꝙ mag vel minus cordi appropiquāt ⁊ fm ꝙ organica īuēta sunt pp istuʒ calorē. Si ergo mēbra organica fm ꝙ magis īdigēt spū cordis magis fuere sibi ꝓpinqua: tūc cōplōnē tertiā ⁊ quartā possumꝰ imaginari vnā rē oīno. nā mēbra organica sunt plus cal'a que plus hn̄t de isto spū cordis: ⁊ illa plus hn̄t ō eo que īdigēt eo plus pp opōnes: ⁊ que īdigēt eo plus pp opōnes fuerūt cordi ꝓpingora. si ergo sic est idē est in re mēbrū organicū eē magis calidum pp hr̄e plus de spū: ⁊ pp plus cordi appropiquare. Sʒ quādo bn̄ speculabimur videbimus mēbra organica lōgingora a corde aliq plus hr̄e de hoc spū: ⁊ iō dicunt calidiora pp illū ⁊ aliqua ꝓpingora minꝰ hr̄e de illo: ⁊ iō dn̄r nō sic cal'a. v̄. g. musculi pectorꝝ circa loca mamillaꝝ. s. cassula cordis sunt mēbra organica: ⁊ tn̄ minus sunt cal'a q̄ʒ epar vel splen vel nāle mēbrum. s. minus participat spūˢ p opatiōe eoruʒ que eis debet fm ꝙ organica: ⁊ signū qꝛ plures arterie veniūt in splenē ⁊ in mēbruʒ nāle q̄ʒ in cassulam cordis vel in musculos. ¶ Sʒ tu. d. epar nō hʒ nisi paruā arteriā veniētem ad ɔcauum: vt Auic. 3. cañ. fen. 14. ⁊ Gal'. 4. de vti. partiū. ca. 13. paꝝ igit hēbit de calore. ¶ Dōm ꝙ cor aperitur in epar cum multo spū quē pōt dare per venā magnam: sed in cassulā suam non habet aperturam.

ℭ Sed dubitat: qꝛ si mēbra organica nō hn̄t mensurā caloris fm appropinquationē ad cor: īmo aliqd distātius hʒ plures arrerias ⁊ plus de calore: g aliqd mēbrū a corde distātius erit ad tactū calidius quodā mēbro ꝓpinquiori cordi: cuius cōtrariū sensus ostēdit. ¶ Dōm ꝙ ista stant simul ꝙ mēbrū aliqd organicū distantius a corde recipiat plus de spū pp necessitatē sue opōnis: ⁊ ꝙ cordi ꝓpinquius vt pāniculus cordis. s. cassula ⁊ pāniculus tegens costas minus de illo spū recipiat: ⁊ qd mēbrū lōginquius vt epar et splen minus recipiat de calore vaporoso siue spirituoso siue non spirituoso qui nō est pro opatione: sed p cōseruatiōe: ⁊ ex illo ad tactū ista mēbra apparebūt minꝰ cal'a ⁊ loca circa costas ītrīseca vt loca pāniculoꝝ apparebūt ex illo mag cal'a ītātū ꝙ hō acutum sentiret calorē si a perto pectore viui hominis īmitteret manus. Et nos sciuimus a fideli socio ꝙ ipse īmisit duos digitos sub myrach ventris hominis ⁊ sensit fortem caliditateʒ: īmo dixit sibi tediosuʒ esse. Apparet igitur ꝙ aliud est membra esse plus vel minus calida ꝓpter appropinquare ad cor ⁊ aliud propter habere plus vel minus de spiritu ꝓpter necessitatem operationis.

Du. sub. i. ℭ Sed tūc dubitat fortius 2°. qꝛ illa cōplo videt eē idē ꝙ cōplo cōsimiliū influēs que actuat īnataʒ. Nam ista cōplo est mēsura caliditatis in vnoquoqʒ organico vel ɔsimili que sequat mēsurā spūs a corde dati fm ꝙ exigit vnūqdqʒ organicū p opōne: sed nulla est alia caliditas in organico vel ɔsili que ɔsequat mensurā spiritꝰ a corde dati nisi illa quā sbtiue recipiūt oīa ɔsil'ia ab isto spū: sed illa est caliditas īfluēs actuās īnatā: ergo hec cōplo est illa cōplo. ¶ Amplius hec cal'itas qua mēbrū dr̄ calidū fm mensurā spūs hʒ sbm: quero igit qd sit illud vel organicū vel ɔsil'e: si organicū cum nō sit aliud nisi ɔsil'ia ɔiūcta ⁊ ordinata sil': igit sbm eius est membra ɔsimilia. sed mēbra ɔsil'ia cōponētia organicuʒ nō vident hr̄e aliā cōplōnē supra: supple pͬter cōplōnē īnatā nisi caliditatē qualitatiuā influētē a corde qua actuat īnatā: igit ista cōplo nihil est. ¶ Dōm ꝙ ista cōplo que īuenit in mēbris organicis non est aliud q̄ʒ caliditas ipsa in spū: siue ipse spūs calidus diuersificatꝰ in multitudīe ⁊ paucitate fm finē. s. opationis mēbroꝝ: nec est qualitas positiua in mēbris ɔsil'ibꝰ ab isto spū: sed ipse spūs in mēbro cuiꝰ denoīatione mēbrū dr̄ calidum plus vel minus fm ꝙ est amplior aut minor circūscripta caliditate quaʒ ponit in mēbro quocunqʒ cōsimili cōstituēte organicū. Exēplū pone ꝙ in hac domo pōt eē magnus ignis qui parietes domus ⁊ nos stantes in ea calefaceret: ⁊ imaginemur ꝙ ignis sit vna ps domus fm quā domus denoīet: ⁊ tunc admoueat ignis: ⁊ pone ꝙ in parietibꝰ ⁊ aere in nobis tātū calor remaneat quātus qn̄ erat ignis: si querat a te vtrū domus ɔnoīata sit calida sicut prius qn̄ erat ignis. respōdebis ꝙ nō: qꝛ deficit vna ps eius calida q dr̄ ignis. ita ēt est in proposito.

ℭ Sed tu dices si iste spūs datus a corde organicis mēbris nō requirit pp aliud nisi vt det de oībus cōsil'ibus caliditateʒ illam influētē: ergo p illā solā debēt dici ɔsil'ia ⁊ ipm organicū ⁊ īstra cōplexionata ⁊ nō denoīatio spūs in eis. ¶ Dōm ꝙ ꝓpō assumpta ē falsa. spūs enī datꝰ a corde vnicuiqʒ organico non reqrit solū pp cōplōnē quā dat vnicuiqʒ cōsil'i ⁊ toto organico per cōplōnē q dr̄ cōplexio influens: sed reqrit pp opationē organici vt ps organici. spūs enī fm ꝙ tale corpus subtile calidū in fine. i. in vltima caliditate tēperata in nobis cōcurrit vt agēs in opōnibꝰ organicoꝝ s. organicū respectu aīe: ⁊ ideo nō opʒ ꝙ sit aīatꝰ spūs pp hoc. ⁊ h apparet multū in opōnibꝰ motiuis voluntarijs. nam spūs a corde datꝰ est multū motiuus: qꝛ multū mobilis extēsione ⁊ retractiōe vt notū est: ⁊ apparebit in tractatu de virtutibꝰ. Appet ēt in operationibus gn̄ationis sanguinis: qꝛ multū facit ad eius generationē: ⁊ sil'r imaginādum est ꝙ cōcurrat in opōnibus oīuʒ organicorū lʒ in qbusdā magis appareat q̄ʒ in qbusdā alijs: ⁊ hec erūt nota in caplo de virtute vitali. Si igit hec vera sunt apparet ꝙ si mēbris ɔsil'ibus organici daret a qdā allo agēte caliditas q̄ʒ dat spiritus cordis: ⁊ nō eēt spūs cordis in organico nō cōplerent operationes organici. Est igit hec quarta cōplo fm quā mēbra organica dn̄r calida magis vel minus multo vel pauco spū per opōneʒ. ¶ Ad ɔria. Ad pᵐ cū dr̄ ista cōplexio est mēsura caliditatis in cōsil'ibꝰ organici. Dōm ꝙ si per hāc mēsuram ītelligatur qualitas q sbtiue est in mēbris cōsil'ibus: dico ꝙ nō est veꝝ. si ītelligeres mēsurā caliditatis. i. mēsuraʒ spūs cuius denoīatione mēbrū dr̄ spirituosuʒ plus vel minus: ⁊ vt sic calidū plus vel minus: dico ꝙ verum est ⁊ est p nobis. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ista cōplo dicta in abstracto fundat in spū ⁊ denoīatiue in toto organico: sicut si diceremꝰ coxa est mēbrū carneū. i. calidū: qꝛ hʒ multā carnem circūscripta omni caliditate quā caro daret ossi. Ex opōnibus igit infero ꝙ in mēbris nostris sunt tres modi cōplōnū p opōne ⁊ quartꝰ modus nō pro opōne. ¶ Primus modus vel pma cōplo est que dr̄ īnata que est cōplexio cuiuscūqʒ ɔsil'is ex el'ntoꝝ mixtione. ¶ Scda cōplexio est que dr̄ influēs: ⁊ ista est cal'itas quā ponit cor mediāte spū in vnoquoqʒ cōsil'i: ⁊ iste due cōplōnes sunt qualitates ⁊ forme in cōsil'ibus: ⁊ qꝛ ɔsil'ia sunt pp officialia nec pp aliud sunt inuēta: sicut ligna nauis pp nauim: igit iste cōplōnes ēt sunt pp officialia. Sed adhuc iste due cōplōnes nō sufficiūt pro opōnibꝰ completis officialiū: qꝛ est tertia cōplo est pp hoc corpus cal'm qdā subtile dcm̄ spūs qd est pars organici qd simul cū illis duabꝰ cōplexionibꝰ. s. simul cū mēbris actuatis illis cōplōnibꝰ. s. īnata ⁊ īfluente pficit opōnes: īmo stat hic spūs sicut forma ⁊ pfectio organici: lʒ vltra hoc requirat aīa. Hec fuit intētio Auerro. 2. coll3. ca. 4. q posuit istos tres calores: siue tres cōplōnes: siue qūocūqʒ vis noīare cū dicit. Et cū eo. i. dicimus adhuc ꝙ accidit eis membris de isto calore. i. de spū ⁊ cōiunctū in mēbro de istis duobꝰ caloribꝰ. s. īnato ⁊ cōplexionali. i. influēti: ⁊ quē hʒ ex mixtione illud est sua forma ⁊c. al'. littera: ⁊ illud qd accidit ex isto calore vel spiritu cōiūcto cū mēbris de istis duobꝰ caloribꝰ supradictis ⁊c. Ecce manifeste ꝙ Auer. vult ꝙ corpus cal'm qd est spūs est vnus calor ⁊ duo alij calores sunt qbꝰ fit actio ⁊ passio mēbroruʒ: ⁊ sic iste due cōplōnes sunt magis cōsil'ium: ita ista. 3. est mag cōplo organici. Et considerādū ꝙ ēt mēbra possunt dici fm h humidiora vel ficciora eo ꝙ spūs humidū corpus est. ¶ Sʒ tu dices isto mō posset dici ꝙ oē mēbrū pōt dici cōplōnis talis qualis est qdcūqʒ consil'iuʒ: qꝛ poterit denoīari ab eo. ¶ Dōm p ꝙ veꝝ est. ⁊ iō qn̄qʒ auctores ⁊ doctores sic dicūt: nā si quereret cuius cōplōnis sit cossa dicerēt ꝙ potest dici cōplōnis calide: qꝛ caro abūdat in illa: ⁊ stomachus dr̄ membrū frigiduʒ: qꝛ pellicula neruosa vincit in illo. h aūt nō est facere alias cōplōnes: sed est cū cōplōnibꝰ īnatis consimiliū denoīare organicū. Aliter possuʒ dicere ꝙ lʒ per victoriam partis vt alicuiꝰ cōsil'is mēbri possint poni calida vel frida: tn̄ illa cōplexio ɔsueuit noīari potētialis: spiritꝰ aūt cōplexio est actual'r: est etiā corpus actu calidū in nobis ⁊ primū cal'm. ¶ Tertius modus cōplōnis siue caloris ē fʒ appropiquationē ⁊ elōgationē a mēbro: ⁊ iste ē calor a vaporibꝰ: q̄ʒuis nō sit vere spūs ⁊ a spiritibꝰ q pticipāt fʒ plus vl' minꝰ: sʒ ꝙ mag vl' minꝰ cordi appropinquāt.

Du. sub. ℭ Dubitat hic ɔsil'i dubitatione supiori qn̄ quesiuimus de spū conseruāte cōplōnes ɔsil'iuʒ: ita pōt dubitari de organicis: an spūs q dant organico. v̄. g. manui p opōne sunt alij ab his qui dant p cōseruatione fm ꝙ ꝓpinquū est cordi hoc mēbrū. ¶ Dōm ꝙ vapores benignos sparsos in nobis eē ɔseruationes nostraꝝ cōplōnū notū est. videmus enī ꝙ ipsimet reflexi a viscceribꝰ cordis ⁊ quibusdā mēbris vt a ɔrio cōseruāt nostrā caliditatē. Et ꝙ de his vaporibꝰ plus habeāt mēbra organica ⁊ cōsimilia cordi ꝓpiquiora:

hoc ēt

hoc ēt est manifestū: sed ꝙ ēt aliqua quātitas spūs ultra ea q̄ necessaria est pro opōne mittatur ad ꝯseruādū tā spūs ꝙ̄ mēbra: h̄ nō est manifestū: sed manifestū est ꝙ spūs cōseruat̄ cōtinua generatiōe ꝛ reflexiōe ad mēbra siue renouatiōe in illā. ꝛ manifestum est ēt ꝙ quātitas spūs que mittit̄ ad vnūqdq̄ mēbrū h̄z latitudinē: q̄ cū minori illo posset opari: ꝛ h̄ fit vt nō statiz ꝑdant̄ spūs ꝑ resolōnē: hic ergo dimitto aliqua vt alij speculent̄ sup h̄. ¶ His habitis dico .5. ꝑpōnes.

pⁱma ꝑpō. Prima: mēbra que ab Auic. in h̄ cap. ꝛ in ꝯsilī loco a Gal. pⁱ ꝛ 2° de cōplexionib⁹. ꝛ Halya. pⁱ theori. ꝛ Auer. 2. collī ponunt̄ determinate cōplexionis ꝛ gradus in cōplōne sūt que sūt actu partes in nobis. Rō est: q̄ hic est sermo de cōplōnibus vt causa formalis sanitatis ꝛ egritudinis. ꝛ est sermo de mēbro s̄m ꝙ mā ꝛ s̄bm. sed talia sunt ꝑtes viuētis: ꝛ iō si sic ponant̄ pili in cōplexione vel ēt humores est sermo de eis s̄m ꝙ annexa partib⁹ viuētib⁹ vel viuēti hoī. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ multa de his que dn̄r de cōplōne haꝝ partiū que sunt partes viuētis pn̄t inueniri vera de eis separatis ab aīali. dicere eniz ꝙ ossa sunt frigida ꝛ sicca ꝛ caro calida ꝛ humida: ꝛ hoc est veꝝ de huius ꝑtib⁹ ēt cū sunt separate: nō tn̄ auctoꝝ intētio in his locis iuit ad hoc iteruz post apparebit.

2ª ꝑpō. ¶ Scd̄a ꝑpō: mēbra que hec dn̄r talis vel talis cōplōnis sunt aliqua ex eis cōsilīa vt caro neruus: ꝛ hec aliq̄ sūt organica vt coꝛ epar cerebrū ꝛ splen ꝛc̄. musculus aūt quo ad q̄d pōt dici organicū: q̄ s̄m rei veritatē organicū est: s̄z q̄ nō est multe organizationis: iō dī ꝯsilē.

3ª ꝑpō. ¶ Tertia ꝑpō est: ꝙ cū auctores posuerunt mēbra ꝯsilīa in cōplōne ꝛ gradu cōplōnis: vtplurimuz et maxime ꝯsiderauerūt illa quātū ad cōplōnes inatas illoꝝ mēbrorū: q̄uis illa inata nō absoluant̄ ab īfluēti vt sunt in animali viuo actu. Rō prima est: q̄ de illa cōplōne intelligūt auctores qn̄ mēbra ꝯsilīa ponunt̄ determinate cōplōnis s̄m quā membra cōsilīa sunt inuicē valde diuersa. sed s̄m cōplōnem īnataz valde diuersificant̄ adinuicē ꝛ nō s̄m influentē: ꝙ s̄m īnatā sint diuersa est notū 2° colliget pⁱ cap. ꝛ est per se manifestū. Q̄ aūt s̄m influētē nō sic diuersificant̄: apparet: q̄ diuersitas in influēte nō est nisi s̄z diuersitatē pluris vel paucioris caloris actualis cordis ꝛ spūs: ꝛ iō diuersificant̄ s̄m mag̃ ꝛ min⁹ in illo caloꝛe. Scd̄a ratio est: q̄ magna diuersitas medicinaꝝ q̄bus vtimur super ꝯsilīa sumit̄ ex diuersitate cōplexionū īnataꝝ vt notū est: l̄z ēt cū h̄ influentes cōsideremus. hoc ēt apparet fuisse de intētiōe Auer. qui anq̄ inuestigaret cōplōnē influētē posuit mēbra cōsilīa in determinatis modis cōplōnū.

4ª ꝑpō. ¶ Quarta ꝑpositio est: ꝙ auctores ponētes ēt mēbra cōsimilia aliqua ꝛ aliqn̄ in gradu complexionis considerauerūt illa vt hn̄t cōplōnē influentē ꝛ īnataz simul ꝛ nō minus vt habēt influētez q̄ īnatā. hoc appet q̄ aliqn̄ dixerunt ꝙ vene ꝛ arterie sunt corpora calida in tali gradu. s. ꝑpe cutim: sed h̄ est ꝑ complexionē eoꝝ influētē vt actuat īnatā. ⁋ S̄z tu. d. q̄re nostri auctores hoc fecerūt. Dōz vt notificarent tibi dispōnes ꝯsilium s̄z oēz modū cōplexionis in eis possibilē ꝛ vtilem sciri pro curatiōe. ꝛ vt scires ꝙ vnū ꝛ idē mēbruz frigidū vt corpus vene in se. ꝛ pōt dici calidū corpus vene cū sanguine. ¶ S̄z dubitat̄ q̄ videt̄ ꝙ ꝯsiliuz oīum cōplexio quādo ponit̄ in cōplexione ꝛ gradu intelligēda sit influēs: q̄ Gal. 1. de cōplōnibus. vltio cap. ꝛ maxime inuestigat h̄ mēbrū calidū vel frigidū participatiōe sanguis ꝛ etiā spūs dz itelligi. ⁋ Amplius cutis ad quā oīa cōparant̄ est mediū per cōplōnē īnatā ꝛ influētē. silr̄ igit̄ cū cōparata mēbra cōparant̄ hn̄t complexionē īnatā ꝛ influētē. ⁋ Dōm vt dicit ꝑpō tertia ꝙ qn̄ nostri auctores dn̄t mēbra eē in gradu cōplōnis ꝛ cōplōne hac vel illa maxime in hoc attēdēdū cōplexionē intrīsecam. s. īnatā: l̄z sermones eoꝝ ꝑbati ō eis vt hn̄t īnatas cōplōnes: frequēter enī verificent̄ de eis vt hn̄t influētē: sicut cū dico caro est calida ꝛ ossa sunt frigida: l̄z intelligat̄ pricipalr̄ de cōplexione innata eoꝝ: tn̄ sermo verus est de cōplōne eoꝝ influēte vt actuat īnataz eoꝝ: tn̄ qnq̄ non verificat̄ sic: sicut cū dicimus vena est frida. ¶ Ad ꝑ̄rium dōm ꝙ quādo doctores ex paucitate sanguis ꝛ spūs arguūt friditatē vel caliditatē aliqn̄ volūt ꝙ tu itelligas hoc sicut signū innate cōplōnis: vt cū dico ossa ligamēta sunt frigida ꝛ sicca: q̄ priuata sanguine: intelligo hoc hic vt signū terrestritatis eoꝝ ꝛ cōpactionis: vn̄ in nā eoꝝ nō sunt apta recipe sanguinē vt perfectionē eoꝝ. aliqn̄ ꝙ intelligas vt cā sicut cū dico vene sunt calide ꝑꝑ sanguinez: q̄uis semꝑ cōcurrat: sed ēt vt causa cōplexionis. s. influētis. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ cutis est medium: ꝛ ideo l̄z sua complexio sit cōstituta ex īnata ꝛ influēti: possunt tamē sibi cōpartiri membra cōsiderata solū quātuz ad īnatam: ꝛ posset dici ꝙ illa esset sua cōplō innata: ꝛ q̄ nerui ꝛ caro siue sanguis quoꝝ tēperamento fit cutis tēperata cōparant̄ cuti sicut elīnta. ¶ Dubitat̄ 3° que est cōplō spirituuz sanguinis ꝛ flegmatis cū dn̄r esse talis vel talis cōplexionis. ⁋ Dōm ꝙ spūs nō h̄z duas cōplexiones distictas sicut caro ꝛ neruus: sed caloꝛ actualis est sua cōplexio īnata ꝛ sua influens: ꝛ sanguinis ēt 2° de partibus, cap. 3. est huius: ꝛ tunc erūt in hoīe duo corpora actu calida. s. spūs ꝛ sanguis: ꝛ in rōne vtriusq̄ icludit̄ calor ꝛ nulli eoꝝ cōparat̄: vt quid extrinsecuz sicut comparat̄ carni calor spūs. de flegmate aūt possumus dicere q̄d dī esse talis complexionis vt hn̄s īnatā frigiditatē: l̄z etiā verum sit q̄d dicit̄ de illo vt h̄z paucā caliditatē a corde qua perficit̄.

5ª ꝑpō. ¶ Quinta ꝑpō est: quando nostri auctores ponūt mēbra organica in cōplexione ꝛ in gradu cōplexionis: aliqn̄ intelligunt de cōplōne que in eis similat̄ cōplexioni īnate: aliqn̄ intelligūt de cōplexione īfluenti. Rō q̄ videmus auctores qnq̄ ponere mēbra organica in cōplexione ꝑ dominiū cōplexionis partiū cōsilīuz cōparataꝝ ad alias ꝑtes vl̄ per refractionē partiū ꝯsimiliū ad partes. Exēplū primi dn̄t epar est mēbrū calidū: q̄ est sanguis īspissatus: tūc hic musculus est min⁹ calidus carne simplici: q̄ nerui in eo tēperant caloꝛez carnis: hic est sermo de cōplōne musculi quā h̄z ex cōparatione partiū consimiliū que cōparant̄ sibi sicut elemēta sese tēperātia. Exēplū scd̄i sicut cū dicimus coꝛ est calidū: q̄ h̄z multū spiritū ꝛ multū sanguinē: vel diceremus epar est calidū: q̄ h̄z multū de calido a corde: ꝛ ista cōplexio est similis influēti vel influēs actuās ꝛ pficiēs īnatā ad quā īnatā cōparat̄ īfluēs nō sic refrāgēs s̄z sic for⁹ ꝛ pfectio.

Dubᵐ 2ᵐ ꝑncipale. ¶ Dubitat̄. q̄ nostri auctores sic locuti fuerunt de cōplexionib⁹ organicoꝝ qnq̄ itelligētes de cōplexione ex dn̄io partiū ꝯsilium viuētium: vt cū dicimus stomachus est mēbrū frigidū ꝛ siccū: aliqn̄ de cōplexione īfluente actuāte īnatā vt cū dicimus coꝛ est sanguineum spirituosum ꝛ per ꝯn̄s calidū. ⁋ Dōm ꝙ hoc fecerunt vt oī via meliori notificēt illoꝝ cōplexiones: ꝛ oī via possibili ꝛ vtili ad curā l̄z sequat̄: hoc mēbrū organicū ē fridū dn̄io partiū fridarum neruosaꝝ: q̄ est fridū priuatione calidi īfluentis. In h̄ tn̄ priuatio notat duo positiua. Primū est: paucus caloꝛ influens aliud est intrinseca frigiditas ex elemētoꝝ cōmixtione vincētib⁹ aqua ꝛ terra: ꝛ hoc est cōplexio īnata. Appet igit̄ tā s̄m silīa q̄ s̄m organica ad quā cōplexionē se referūt auctores nr̄i cū ea dicunt calida vel frigida: q̄ se referunt ad aliquē terminū. s. vel ad īnatā vel ad influentē ꝛ ad īnatā vel ad ea q̄ est multi spūs vel pauca ꝑticipatōe: ꝛ appet ꝙ nō currit per aīas eoꝝ cōplō que est s̄m ꝑpinqtatē vel lōginqtatē a corde. illa enī faciliter scitur. Et q̄ cōprehēdere cāz cōplexionat̄ cuiuscūq̄ mēbri est valde difficile ꝛ videre ad q̄d se referāt auctores: ideo dixit Auer. 2. colliget. cap. 2. in hoc loco ꝙ h̄ est pelagus in quo quis nauigare posset ꝛc̄.

Dubᵐ 3ᵐ. ¶ Dubitat̄ 2°: q̄ oīa mēbra cōparam⁹ ad cutim ponēdo illa in gradu cōplōnis. q̄d enī est cuti calidius vel frigidius vel humidi⁹ dicimus calidū frigidū ꝛc̄. ⁋ Dōm ꝙ oīa que ponunt̄ in aliquo gradu: opz ꝙ cōparent̄ ad aliq̄d mēbrū mediū a quo per recessum et mensurā in recessu ponant̄ in gradu: s̄z nō ē in gn̄atiōe mēbroꝝ īuentū nisi cutis vt supra probauit Aui. ꝛ Gal. pⁱ de cōplōnib⁹ cap. 8. ergo cutis est mediū ad q̄d oīa dicūtur. est tn̄ preter cutiz: q̄d. s. est mediū in genere aliud vel alia media s̄m spēm sicut coꝛ temperatū epar tēperatū. Sed q̄ sicut in omni specie mēbroꝝ est dare vnū mēbrū tēperatū q̄d est tēperatū ꝑ opōnib⁹ ad q̄d oīa alia mēbra illius speciei cōparant̄ vt corda distēperata cordi tēperato: ita nō est in tota vniuersitate mēbroꝝ vnuz mēbrū tēperatum pro opōnib⁹ ad q̄d oīa alia mēbra cōparent̄ sicut distēperata ꝛ in gradu posita. ⁋ Dynus vī perpendisse de hac difficultate ꝛ dixit ꝙ oīa mēbra debebāt cōparari ad mediū q̄d est eq̄le ad pōdus vl̄ simili equali ad pōdus sicut cutis: sed nō debebāt comparari eq̄li ad iustitiā: q̄ vnūq̄dq̄ mēbrū h̄z equalitatē ad iustitiā cōparatuz ad suā opōnē: ꝛ nullū est inequale nec distēperatū: imo q̄dlibz est tēperatū respectu sue opōnis: q̄ caro h̄z cōplexionē meliorē que sit possibilis pro opōne carnis ꝛ neruus pro opōne nerui ꝛ sic de alijs. Iste sermo Dyni nō sufficit l̄z sit verus in se: q̄ l̄z oīa mēbra respectu propriaꝝ operationū sint equalia: tn̄ cū cōparabunt̄ ad mediū q̄d h̄z ꝑfectissimas opatiōes oīa dicent̄ inequalia sicut oīa aīalia cōparata homini: stat q̄ questio. ¶ Igit̄ dicamus nos ꝙ q̄d duo querit. Prio q̄ dato mēbro ꝑfectissime opōnis in gn̄e membroꝝ nos nō ponimus alia mēbra in gradu cōplōnis respectu illi⁹ medij ꝯsiderata s̄z gradus opōnis: ꝛ tn̄ facim⁹ h̄ in spē mēbroruz. ⁋ Dōm ꝙ ꝯcesso h̄ mēbro ꝙ iter oīa sit ꝑfecte opōnis illō mēbꝝ erit determiate mēsure in calitate. v. g. sit coꝛ iter oīa mēbra habēs nobiliorē opōnē que est in gn̄are spm̄ vel que est virt⁹ cogitatiua quā phi vt dī ponūt in corde. sed manifestū ē ꝙ alia mēbra a corde nō pn̄t in mēsuris cōplexionū ordinari s̄m ordinē quē hn̄t ī gradu ꝑfectionis opōnis respectu illius ꝑfectissime opatiōis q̄d appet sicut in exēplo. visio ꝑfectioꝛ opatio que est post opationē cordis manifestū est ꝙ nō fit cū caloꝛe ꝑpinqssimo calori cordis: ꝛ iō oculus nō potuit poni in gradu caloris post caloꝛez cordis: et hic est locus speculatiōis dimisse alijs. ¶ Scd̄z q̄d querit q̄ō ē: q̄ perfectio opōnis s̄m vniuersitatē mēbroꝝ nō ꝯcurrit cū medio inter extremas cōplōnes mēbroꝝ: imo mediū q̄d ē hic cutis h̄z vilissimā opōnē de oīb⁹ opatiōibus aīe sensitiue. s. tactiuā ꝛ mediuz q̄

ad ꝑfectū tēperamētū ſm ſpēꝫ cuiuſcūqꝫ mēbri ſemꝑ ꝯcurrit cuꝫ medio iter extremitates ſicut ꝑfectū cor ⁊ epar ꝑfectum ⁊ ſic de alijs. ⁊ ſilr mediū iter oīa mixta mundi vt hō: ſic ē mediū q̊ ad exceſſuꝫ extremitatū: ita ē mediū q: ꝑfectiſſime opōnis. Et dōꝫ ꝙ nulla pōt in hac diuerſitate dari cā a ꝓori: ſicut ſi q̄rat: q̄re cōplo leonis īdiguit tali cōplōne ⁊ opatio formice tali: nulla ē cā niſi q: talis cōplo eſt ꝯformis tali opationi: ī ꝓpoſito ǵ nobiliſſima operatio hoīs ſꝫ ſpēꝫ īdiguit media cōplōne excludēte exceſſuꝫ caliditatꝭ leonis ⁊ ſerpētū cōburētiū ⁊ excludēti exceſſuꝫ friditatis piſciū: ⁊ hec opatio conſideratis mēbris aīaliū ꝑficit ꝑ mēbrū ꝑ qđ mēbrū ē in gradu cōplōnis caloris vel frigoris diſtēperatū niſi ꝑ cor vel cerebrū: ⁊ iperfectiſſima opatio hoīs ſꝫ ꝙ alꝰs fit per mēbrū tēperatiſſimū ad pōdus: ⁊ nō eſt alia cā niſi q: eſt talis ꝯformitas haꝝ qualitatū ad has opōnes. Cōſiderādū tñ ꝙ opatio nobiliſſima vt cogitatio vl' itellꝰs lꝫ fiat ꝑ ꝑtē diſtēperataꝫ in q̄litate reſpectu cutꝭ: ꝓſupponit tñ illa ꝑs tēperiē in cuti ī q̊cūqꝫ mēbroꝝ qđ ē organū tactꝰ: ex quo arguit Arꝫ. ꝙ ōbite diſpoſiti ī carnibꝰ q dñr molles in carne ⁊ ſubtilis cutꝭ ſūt apti ſꝫ ītellectū: vt appꝫ. z. ō aīa. tex. cō. 94. ⁊ hic ēt omittimꝰ has ꝓfūdas ſpeculatōes alijs.

Dubᵐ 4ᵐ Dubitat̄ 3° qua via damus hic iudiciū de vnoquoqꝫ mēbro de q̊ dicimus qđ eſt calidū vel fridū. Solō cōis ē ꝙ h̊ iudiciū eſt ꝑ tactū. h̊ ꝓbāt per dcm̄ Gal'. z. de cōplōnibꝰ. cap. 3. qui vult ꝙ ſenſus tactꝰ ē regula ad iudicandū de calō ⁊ frido. oē ǵ qđ tactus iudicat cuti calidius ē calꝫ: ⁊ qđ cuti iudicat frigidius ē fridū: ⁊ ita de ſicco ⁊ hūido h̊ ꝓbat̄: q: cutis ⁊ ꝓprie digitoꝝ ponit̄ tēperata: q: eſt iudex quātitatū tactualiū qualitatū: ǵ ex eiꝰ iudicio res dicentur excedētes a ſeipſa. Sꝫ tūc eſt argumētū meuꝫ difficile ꝯ h̊ cōe dcm̄. nā ſuppono ex dictis cōibꝰ eiꝰ ⁊ nobis ꝙ qñ auctores dicūt mēbra ꝯſil'ia hr̄e tales vel tales cōplōnes ītelligunt de eis vt hñt cōplōnes īnatas vel vt hñt īnatas ſimul cū īfluētibꝰ. Si h̊ iudiciū eſt datū ꝑ tactū quero: aut tāgis aīal mortuū aut viuū. ſi mortuuꝫ nō poterit iudicari de gradu cōplōnis influētis. ſi viuuꝫ nēcio cadit error: q: plures nerui apparebunt calidi ad tactū. nā ſi tangis neruos cordis ⁊ pectoris ⁊ pāniculos ⁊ oſſa: nulli dubiū ē ꝙ apparēt actu calidiores cuti. Nos igit̄ dicamꝰ ꝙ nr̄i auctores iuuerūt ſe oī via qua potuerūt ad ſciēdū cōplōnes mēbroꝝ. ſūt ergo ō hoc vſi tactu cū quo iudicāt ſanguinē calꝫ ⁊ ſpm̄: ⁊ iudicāt ꝙ flegma ē fridū ꝑ ſenſibilē īpreſſionē quā ſentiūt ex illo: ⁊ iudicant ꝙ oſſa ſunt ſicca q: dura: nec dubitāt ꝯcipi q: durities eoꝝ nō eſt a frigido ꝯgelāte ſic eſt fridū glatiei: q: talis nō repit̄ in viuo: vt bñ dixit Gal'. z. de cōplōnibꝰ. 3. ca. ⁊ iudicāt carnes humidas q: molles. Scđo auctores ſunt vſi vijs ſyllogiſticis ꝯceſſis eis ꝓncipijs ꝙ mēbra ſunt cal'a ꝑticipatiōe ſanguīs ⁊ ſpūs: ⁊ iō poſuerūt mēbra quecūqꝫ ꝑticipātia ſanguīe ⁊ ſpū copioſiꝰ eē calidiora: q̄ autē ſunt priuata illis eē frida ⁊ eſt via qua multū vtitur Gal'. ꝓ̊ ⁊ z° de cōplōnibus. via ſyllogiſtica eſt quā intēdit Aui. cū dicit epar ē calidū: q: eſt ſanguīs ꝯgelatus. via ēt ſyllogiſtica ē qua Gal'. arguit pinguedinē ⁊ adipē humidiora cerebro: q: ſūt eliquabiles qđ non ꝯtingit de cerebro: lꝫ ēt hec via poſſet dici expimētalis. via ēt ſyllogiſtica eſt dicere in h̊ organico vicūt mēbra cōſil'ia calida: ǵ cō calidū. Tertia via qua vſi ſunt in hac doctrina eſt expimētabilis que nihil ē minus cū ſyllogiſtica: qua via Arꝫ. z. de ꝑtibꝰ aīaliuꝫ. 7. cap. de cerebro eſt vſus. ⁊ Auer. coll'et. z. cap. 3. qñ volūt ꝓbare ꝙ cerebrū eſt frigidū. ſ. aqueū ⁊ terreſtre: q: de corꝑe euaporat qđ ē aquoſuꝫ ⁊ remanet terreſtre. hac ēt via ſūt vſi cū expti ſūt diſtillare equalē quātitatē oſſis ⁊ piloꝝ. ⁊ Aui. facit. Quarta via eſt teſtimonialis: ſic Aui. īducit teſtificationē Gal'. ⁊ hac via multū ꝓteſtant̄ auctores vnꝰ poſt aliū ꝯfidētes de ſeipſis ⁊ ꝓprie īponēdo virtutes medicinaꝝ ſimpliciū vt diximus in trac. nr̄o de gradibꝰ. valde igit̄ errāt illi q dicūt ꝙ oīa iſta mēbra ⁊ ſil'ia ⁊ organica ponant̄ in cōplexione ⁊ gradu cōplexionis per tactū: īmo multꝭ vijs alijs ſe iuuerunt ad hāc ſciam tā Gal'. q̄ꝫ alij: vt appet maxime de Galeno ꝓ̊ ⁊ z° de cōplōnibꝰ. Ad auctoritatē Gal'. dicētꝭ ꝙ nulla eſt regula melior ſenſu tactꝰ ad iudicādū de cal'o ⁊ frigido. Dōm ꝙ ſiquis īſpicit bñ ſermo eiꝰ eſt de calō ⁊ frido totius corꝑis hominis. ſ. pueri cōparati ad iuuenē. Uel dōꝫ ꝙ vbi ē poſſibile ꝙ caliditas ⁊ friditas iudicādo de tactu occurrāt tactui melior regula eſt tactꝰ: q: iſte q̄litates ſunt eius obiectū circa qđ nō decipit̄: ſed q̄litates quedā quorūdā mēbroꝝ non pn̄t occurrere tactui vt ſupra diximus. ēt friditas oſſis intrīſeca. i. ſua īnata cōplō carniꝫ calida nō poſſunt per tactū iudicari: cū ſm cōeꝫ doctrinā dicātur qualitates q̄ſi potētiales nō actu īſeruiētes ſine cōplōne īfluēti. Ad ſcđaꝫ cū dr̄: cutꝭ eſt tēꝑatū mēbrū: q: iudicat de exceſſibꝰ q̄litatū tāgibiliū. Dōꝫ ꝙ veꝝ ē: ⁊ iō illa mēbra q̄ hñt exceſſuꝫ ſuꝑ cutim iudicata ꝑ tactū a cuti reponunt̄ in gradu ꝑ tale iudiciuꝫ: ſed mēbra de qbꝰ per tactū nō pōt dari iudicium vel de qbꝰ etſi poſſit dari: ſed cū h̊ vtimur via ſyllogiſtica reponunt̄ in cōplōne ⁊ gradu ſyllogiſtico cōparate ad cutiꝫ. v̊. g. h̊ mēbrū habet plus de ſanguinē vt viſus oſtēdit q̄ꝫ habeat cutis. ǵ eſt cuti calidius.

Dubiū 5ᵐ Dubitat̄ 4°. quare nō poſuit doctrinā cuiuſcūqꝫ cōplexionis hominis totius. ſ. hoīs tēperati ⁊ hoīs calidi ⁊ fridi ⁊c̄. Dōm ꝙ viſum eſt ſibi hoc poſtponere ad fen. z. ⁊ cā eſt ꝙ hoīes cholerici ⁊ ſiue calidi ⁊ fridi ⁊c̄. nō potuerūt numerari ſicut numerant̄ membra cōſil'ia: ſed ſcia illoꝝ erat ponere illoꝝ ſigna que debēt poni in fen. z. Halyab. tñ primo theo. poſt ſermonem de complexiōe poſuit ſigna complexionum vt ſibi placuit.

Dubiū 6ᵐ Dubitat̄ 5°. an ſpiritus ſit calidus ꝙ eſt in corꝑe. Et vr̄ ꝙ non: q: chol'a ponit̄ calidior res que ſit in corpore per Gal'. in libro de malitia cōplexionis diuerſe. cap. 5. Itē ſpūs eſt vapor ſanguīs tēperatus: vt. 7. lib. de iuuamētis mēbro. vlt. ca. ǵ nō eſt calidiꝰ. Amplius ſꝫ Alchindū in libro principioꝝ nāliū. ſpūs reſoluit̄ in aerē: calor aūt nālis in igneꝫ: ergo calor nālis calidior ſpū. In ꝯ̄rium Auic. Dōm vt cōiter dr̄ ꝙ ſpūs eſt calidior ꝑs que ſit in nobis. hoc ꝓbat per ſenſuꝫ tactꝰ: vt Gal'. in libro de malitia cōplexionis diuerſe. ca. 5. ⁊ ſcđo lib. de cōplexiōibꝰ. c. 4. ⁊ Auer. z. colliget ca. 7. cū dixit. Cognitū ē ꝑ ſciaꝫ anathomie ꝙ in corde aīalis vel corpore īuenit̄ vnū corpꝰ vaporoſuꝫ calidū in fine. i. in vltīo qđ poſſit reperiri in corde. h̊ apparet rōne: q: nō eſt pars in nobis tante mobilitatis ⁊ tā ſubite vt ſpūs. hic aūt indicat calorē. calidi enim eſt mouere ⁊ fridi ꝗetare: vt īfra cap̊ de virtutibꝰ. ⁊ Arꝫ. ꝓble. 13. ꝓble. 5. Amplius eſt cōe organū virtutū aīe vt appet cap. ō virtutibus. ⁊ ſumit̄ in de morte ⁊ vita: qđ ergo cōe eſt oī opatiōi videt̄ pluri calore participare. Ampliꝰ ſpūs cordis eſt radix caliditatis vt pōt ītelligi. 3. cañ. fen. 11. illo cap. Nos ⁊c̄. Ad auctoritatē Gal'. dixit Thadeꝰ cholera ē calidior ſpū caliditate mala: ſpiritꝰ ē caliditate bona calidior. Bartholomeꝰ ⁊ Anto. dixerunt ſpūs eſt calidior res caliditate actuali ſiue formali q̄ ſtatim tactu repſentat̄: ſed cholera eſt calidior caliditate poteſtatiua. Nā caliditas poteſtatiua ē duplex. Una actiua ⁊ hac cholera ē calidior q̄ appet effectibꝰ īflāmatiōis quos cholera īducit. cōburit eniꝫ corpus ⁊ facit eſcaras vt ignes. Alia ē paſſiua ⁊ hac ēt cholera eſt calidior q̄ appet: q: ſi aliqđ calefaciens calefaciat cholerā ⁊ ſpiritū ad maiorē caliditatē eleuat̄ cholera q̄ꝫ ſpūs. Alij dicūt. 6. modiꝫ aliqd alio dr̄ calidius. Primo: q: ꝓ̊ occurſu magis calefacit ſicut flāma eſt calidior carbone: ⁊ vt ſic ſpūs eſt calidior cholera vt ſenſus oñdit. Scđo mō: q: maiori mordicatiōe ⁊ corruptiōe tactꝰ imprimat ſicut carbo calidior q̄ꝫ flāma ⁊ aq̄ feruēs calidior q̄ꝫ flāma: ⁊ vt ſic cholera ē calidior ſpū. Tertio dr̄ aliqd calidius: q: magis cōburit ⁊ inflāmat cōbuſtibile ſicut flāma calidior ē q̄ꝫ aq̄ feruens. aq̄ enī feruens nō īflāmat palleas. ⁊ hoc mō adhuc cholera eſt calidior. cōburit eniꝫ cutim. Quarto mō dr̄: q: maioris molis: ⁊ de hoc nihil ad ꝓpoſitū. Quinto qđ nō cito īfrigidat̄ dr̄ calidius: q: ſ. diutius retinet calorē ſibi dimiſſuꝫ: ⁊ h̊ mō cholera eſt calidior ſpū. Sexto ꝙ in ſe magꝭ inflāmat̄: ⁊ ſic ēt cholera ē calidior. hāc diuerſitatē calidoꝝ magꝭ ⁊ minus voluerūt iſti accipere ab Arꝫ. z. de partibꝰ. z. cap. ⁊ ab Auic. 12. de aīalibꝰ. cap. 6. ⁊ ō cerebro. ⁊ Cōciliator ponit illā dr̄iam. 27. ſuper qua diuiſiōe non laboramus ad pn̄s: ſed dicimus oēs ſolutiones datas eſſe bonas. Dynus v̊o dixit ꝙ chol'a ē calidior ſpū: tñ non eſt ꝑs corpis: ſed flegma ⁊ ſanguis eſt ꝑs. Solō nō placet q: magꝭ eſt ꝑs chol'a q̄ ē in chiſti fellis q̄ꝫ pili. Ad ſcđaꝫ dōm ꝙ ſpūs eſt vapor tēperatꝰ ad iuſtitiā. alij dicūt ꝙ eſt tēperatꝰ reſpectu calorꝭ febrilis. Aliꝫ argumētū querit qōnē de ſpiritu ⁊ calore īnato qūo differāt de q̄ dicetur infra. Sed nūc dicamus ꝙ idē eſt ſpūs ⁊ calor nālis; lꝫ ſit alius calor naturalis cum hoc. ſ. qui eſt calor īnatus mēbroꝝ. ſpiritus autē ex parte ſbe eſt aereus ⁊ ex parte qualitatis eſt magis igneus: ⁊ ideo eſt cōformis duobꝰ elementis. ſ. aeri ⁊ igni. ⁊ h̊ mō intelligebat Alchindus. Pro nūc ſufficit ad queſtionem de hoc.

Dubᵐ 7 (Et cor.) Dubitat̄ qd ſit calidiꝰ an ſpiritus an cor. Uidet̄ ꝙ ſpūs: q: Aui. illum premiſit. Ampliꝰ cor eſt cal'm ꝑꝑ ſpiritū: ǵ ſpiritꝰ magis calidus. In ꝯ̄riū. q: cor generat ſpūꝫ: ergo ſpiritꝰ minꝰ calidus cū habeat caliditatē a corde. Cōfirmat̄ iſta rō: q: Aui. ſtatim videt̄ ꝯcedere ꝙ ſanguis vt factꝰ ab epate non eſt epate calidior: ſed vt recipit ab alio. ſ. a corde maiorē caliditatē. Reſpondet Ant. ꝙ qñ querit̄ an cor ſit calidius ſpū vel ecōtra nihil ē aliꝫ querere niſi qd ſit calidius an cor: an cor ſpirituoſuꝫ. Rō ē: q: ſpiritus ſoli cordi eſt qd intrīſecū cū aīa ſit tactus ſoliꝰ cordis ꝓ̊: aliorū aūt participatiōe: ⁊ iō cor eſt cor ſpirituoſuꝫ ⁊ ſunt equal'r calida. Opīo Anto. hꝫ multos defectꝰ. Unus hic omittit̄ de informatione aīe. Scđs defectus q: auctoritatē quādā falſaꝫ allegatā ex. 3. cañ. fen. 11. h̊ Aui. vide in ſcripto ſuo. ⁊ h̊ eſt ſignū ꝙ paꝝ viderat in ſcia medicine cū legit hūc librū. Tertius q: nō appet bene qd velit dicere. ſi enī vult ꝙ iſta nō ſint cōparabilia ſicut Dynꝰ vr̄ etiā ſentire: hic eſt ſermo falſus. nā de qbuſcūqꝫ duobꝰ ſbtis dr̄entibus ſpecie: tñ participātibꝰ eadē qualitate ſm ſpēm pōt q̄ri cōparatiue ſi magis alteꝝ altero illa ꝑticipat: q: inter hec eſt cōparatio: vt

ratio: vt. 7. physi. tex. cō. 29. Sed cor ēt cū toto spiritu differt spē ab ipso spiritu q̄ño domus a pariete ⁊ participāt qualitate vna ⁊ caliditate: ꝫ pn̄t cōparari ⁊ queri pōt ab eis. ¶ Ad rōnē quā inuit cōtra hoc cū dicit: querere de h̄ est querere ꝙ sit calidius: an cor: an cor spirituosuz. ⁋ Dōm ꝙ nō est verꝫ: imo est querere qd̄ sit calidius an spūs solus: an cor cū spiritu vel sine spū: nec ex hoc ꝙ dicit spiritū eē qd intrīsecū cordi sequit̄ ꝙ illa nō possint cōparari: que enī sunt magis iūcta vt mā ⁊ forma cōparant̄ in idētitate et querit̄ ꝙ sit magꝫ ens: vt scd̄o de aīa. cōmē. 7. Si āt vult dicere ꝙ ista sunt eque calida: tūc non appet q̄ño ista que ipse cōparat sint eque calida. cōparat aūt cor ad cor spirituosuz. sed cor distictuz ꝯ cor spirituosuz ⁊ cor spirituosuz nō sunt eque cal'a. Alia opio fuit antiqua que dixit: ꝙ cor ꝯsideratū quātum ad partes suas. s. ligamēta ⁊ alias ptes nō ē sic cal'z sicut spūs. sed cor quātū ad partes suas ⁊ ꝯsimiles spūs ⁊ spūz in eo existētē est cal'z sicut est ipse spirit'. hec fuit antiqua opio quā Anto. diminute recitat. Arguit Antoni' ꝯ eā: qr mēbra nostri corporis nō dn̄r talis vel talis cōpl'onis quātū ad īnatā cōplexionē: sed quātū ad īnatā actuatā per influētem. ⁋ Nos iā diximus ꝙ iste est magnus error quem posuit Antonius: imo qn̄qꝫ auctores volūt nos scire ꝙ cū dicunt h̄ membrum est frigidū vel calidū ītelligūt quātū ad cōpl'onē īnatā: sicut cum dixit Gal'. p̄ de cōplexionib'. cap. 8. Corpora arteriaꝝ esse frigida cōsiderauerūt que cōplexio in mēbro plus diuersificat operationē medici cū suis medicinis: ⁊ tūc qn̄ hoc īspexerūt notificauerunt maxime ipm per illā cōplexionē sicut fecerūt de corde: cuius cōpl'ones oēs ponūt calidū per multū spiritū: qr ille ē ad quez multū rectificamus vsum medicinaꝝ nostraruz plus q̄ ad cordis sb̄am que est difficulter passibilis: vt hꝫ videre in curatōe passionum cordis. cū aūt viderūt cōplexionē īnatā membroꝝ eē multuz cōsiderādā in vsu medicinaꝝ circa illud mēbrū notificauerūt illū per illā sicut hoc fecerūt de epate ⁊ de multis ꝯsil'ib' mēbris comparatis adinuicē ⁊ ad cutim vt diximus supra. q̄ño aūt istoꝝ opio possit saluari dicet̄ nūc. ⁋ Nos dicamus ꝙ in corde sunt due partes spūs. vna appropriata sibi: alia cōis que est expāsibilis in mēbra: ergo hic sunt tres cōparatiōes. ¶ Prima accepta ꝑ ītellectū cordis absqꝫ spū ⁊ īfluente cōplexiōe: ⁊ accipit̄ hic corpus cordis actu viuens. ⁊ cōparare ipꝫ spiritui suo: siue appropriato: siue cōi nō est dubiū ꝙ spūs est calidior corde. hoc āt corpus cordis ex cōplexione īnata est in sūma mēbroꝝ calidoꝝ: qd̄ appet: qr est carnosum carne rubea a predn̄io: relique aūt ptes eius. s. pāniculi et nerui ⁊ alie ptes carnis sūt pauciores. Nec est attēdēdus sermo Cōciliatoris annexo dr̄ie. 24. qui ponit ꝙ est frīde cōpl'onis ⁊ sicce eo ꝙ resistit cōbustioni. hoc enī signū nō sufficit. vinū eniz plus cōbustioni resistit q̄ oleum: ⁊ tn̄ vinū est calidius oleo. illud ꝫ est: qr hꝫ partes sb̄e cōpactas densas ⁊ non vnctuosas: cū hoc tn̄ stat ꝙ sit in cōplexione īnata calidius cuti. ¶ Scd̄a cōparatio est: qr accipiat̄ corpus cordis cū illa mēsura caliditatis qd̄ dedit sibi spiritus ei' appropriat' siue cōis: ⁊ cōpararet̄ spiritui hꝫ se accepto: ⁊ tūc est qd̄ qd sit calidius an corpus cordis cū tali caliditate īfluente: an spūs cordis cuz sua actuali caliditate: sed de hac cōparatiōe perpēdit Dynus dicēs ꝙ in vtrisqꝫ est eq̄lis caliditas. sed illa q̄ est in corde est acutior: illa aūt que est in spū est suauior. ⁋ Nos dicamus ꝙ sb̄a cordis hꝫ caliditatē ꝓ suis opōnib' a spiritu cordis: ⁊ ꝙ hoc est manifestum per se: sed ꝙ in tāta caliditate egeat quātā hꝫ spūs. s. in tāto gradu nō est nobis manifestū. ⁋ Sꝫ dicet quis ad vnā ptē: imo vr̄ ꝙ illa caro cordis paucū calorē ī se sb̄tiue habeat: sed solū denoīatione spūs calidi sit calida: qr caro cordis est sensibilissima sensu tact': cui' signū qr nō tolerat dolores. Si ꝫ eēt valde calida recederet de medio iter extremas ptes: siue qualitates: ⁊ si caro est organū sensitiuū sensu tactus: q vult tenere ꝙ sb̄a cordis hēat multā caliditatē soluet ad rōnē dicēdo ꝙ cor est sensibile multū. i. multū patiens a reb' extraneis cū occurrūt: nō tn̄ bene iudicās de quātitate qualitatū tāgibiliū cū occurrunt: sicut diximus de ore stōchi supra. Uel pōt dici ꝙ eadē rōne posset dici ꝙ spūs cordis non sit calidus excessiue: qr ille spūs necessario ꝯcurrit vt mediū sensationis ꝑ h̄ ꝙ nullū tāgibile extrinsecū cordi occurrit absqꝫ spū ⁊ vaporib' medijs: nō tn̄ ꝙ h̄ sit necessariū ad sensuz: sed nēcio ꝯcurrit hoc. Uolēs āt tenere ꝙ caro cordis ⁊ in sūma corpus totū habeat eq̄lē calorē spiritui dicet ꝙ ibi est calor agēs. s. spūs calidus ⁊ cor est recipiēs: igit̄ sequit̄ effectus. ⁋ Ampli' calor in spū vltra illū quē ponit in cor ad qd reqrit̄ dices. Si vis tenere ꝙ minus de calore habeat ꝙ cor est dterminatū in receptione: qr recipit enī tātū q̄tū eget pro sua actōe: sed an tanta caliditate egeat quātuz est in spū nō est manifestuz. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ ille calor in spiritu reqrit̄ pro spū vt est instrm: forma aūt instri pōt valde diuersificari a forma pn̄cipalis agent̄: dimittamus igit̄ hanc cōclusionē sicut nō manifestā. ¶ Tertia cōparatio est ꝙ accipiat̄ corp' cordis cū illa quātitate spūs que sibi appropriat̄ pro actionibus suis ⁊ cōparetur alteri parti spūs q̄ non appropriatur cordi: imo cor illā hꝫ vt superfluā quā pellit in mēbra sicut vocaremus supfluum sanguis epati illud qd̄ epar in mēbra pellit: ⁊ tūc est qd̄ qd sit calidi': an h̄ aggregatū: an spūs ille distīcte assumpt' ab hoc aggregato: ⁊ dicamus ꝙ vnus est spirit' appropriat' pro opōnib' cuiuscūqꝫ ꝯsil'is que sunt nutricationis opa: ⁊ de sūma eaꝝ possunt dici hec opa sensus tact': ⁊ hic dico duo. ⁋ Primū est antiquū meū dcm̄ ꝙ cor cū isto appropriato spū est minus cal'm q̄ sūma reliqui spūs. Rō. qr iste spūs appropriatus aliqual'r remittit̄ in sui caliditate magna a minori cal'itate partiū ꝯsil'iuz cordis: ꝫ totū hoc est minus calidū. Assumptū ꝓbat̄. nā mēbra ꝯsimilia sunt minus calida q̄ spūs iste: ⁊ iste spiritus mouet illa ad maiorē calorem: ꝫ illa membra quadā ꝯrietate qr minus calida mouebūt spiritū appropriatuz ad minorē cal'itatez. ⁋ Scd̄m dcm̄ est qd̄ al's tenuimus ꝓ opinabili ꝙ spūs appropriatus cordi nō remittit̄ in sui caliditate per h̄ ꝙ iter ipꝫ ⁊ membra cordis nō est ꝯrietas: imo sb̄a cordis est sic ꝑfectibile ⁊ mā et spūs est sic perficiēs ⁊ forma. ⁋ Nūc autē dicamus ꝙ nō vr̄ posse absolui spūs appropriat' ⁊ sb̄a cordis ab aliqua ꝯrietate ⁊ actōe. signū exiccatio que fit ab isto calore: lꝫ enī calor ītrinsecus qualitatiuus exiccet: cū hic spūs sit agens ꝯiunctū ⁊ tangens siue imediatū nō videt̄ posse absolui ab aliq̄ repassione. Alius est spūs appropriatus cordi ꝓ opōne eius s̄m ꝙ organicū: ⁊ iste aut est tot' spūs qui est in eo aut magna ps: opatio aūt eius est gn̄atio spūs ⁊ dilatatio ⁊ ꝯstrictio de qb' opōnib' ꝙ sint cordis nulla est dubitatio. ⁋ Tūc est dubitatio qd sit calidius an cor cū sua quātitate spiritus qua gn̄at spiritū ⁊ qua se dilatat ⁊ ꝯstringit: an illa quantitas spūs quā alter pellit in mēbra vel quā cor gn̄at. dico ꝙ sūt eq̄lis caliditatis. i. cor cū suo spū quo generat spiritū quē dꝫ in mēbra impellere: ⁊ ēt pro se. ⁊ spūs ille qui dꝫ in mēbra ꝓcedere an̄q̄ ꝓcedat sunt equalis caloris: ⁊ intelligo cū dico cor cū suo spiritu quē in mēbra dꝫ ipellere quē generat ⁊c̄. cor vt denoīat̄ h̄ spiritu: ⁊ tātū vult dicere ac si dicerē spūs cordis quo cor gn̄at spirituz ⁊ quo se dilatat ⁊ ꝯstringit est eq̄lis caliditatis itensiue cū spiritu quez in mēbra dꝫ pellere saltē anteq̄ pellat. Rō est: qr hi duo spūs sunt vnus spiritus ⁊ ꝯtinuus in corde cū vterqꝫ est actu spiritus vt notū est. ⁋ Sꝫ ꝯ. spiritus appropriatus cordi vt organicū mēbrum: appropriat̄ oībus ꝯsil'ibus simul iūctis ⁊ acceptis cū illo spiritu appropriato eis vt ꝯsil'ia: sed totum h̄ hꝫ ꝯtrarietatem ad spm̄ cordis qui est eius vt organū: ergo iter ista fiet actio. ⁋ Dicēdum dupl'r ꝙ vnū cōparari ad aliud nō vt ꝯriuz sed vt ꝑfectuz ⁊ perficiens. Uel aliter ꝙ quātū ad superficiē spūs qui tāgit cor forsan nō pōt esse quin sit aliqua actio ⁊ repassio. Appet igitur ꝙ cor faciēs spiritū ⁊ impellēs spiritū est equalis caloris cū spiritu ipulso ⁊ facto ab eo. ¶ Quartā aūt cōparationē quā qs possꝫ fingere omitto que est sil'is eius quā supra diximus si cōparem' domuz ad parietē: ⁊ ita hic si acceperimus cor cū spiritu ⁊ eūdē spiritū per se. ¶ Ex his ad ꝯria. Aui. aūt voluit ꝙ equal'r essent cal'a: qr dixit ⁊ cor. Et si tu dicis ꝙ premisit spiritum: dicendum ꝙ necessario alteꝝ debebat prius scribere: ⁊ qr ītelligebat de corde vt organicū est dixit a quo ꝓcedit. q. d. ītelligo de corde cōparato ad spiritū qui dꝫ ꝓcedere ⁊ ista sunt equal'r cal'a. ⁋ Sed tu. d. in p̄ma gn̄atione spiritus quo spiritu cor gn̄atur. Dōm ꝙ spūs gn̄atio fit virtute seminis. Si āt tibi placet ꝙ spūs sit calidior corde: ⁊ ideo Aui. ꝓmiserit accipe cōparationē tertiā quātū ad primuz mēbꝝ. ⁋ Ad rōnē primā cum dr̄: cor est cal'z per spm̄ verꝫ est: vt per formā: qr spiritus est sibi forma ⁊ denoīat̄ ea: ergo cōpl'o spirit' est magis calida. Dicēduz ꝙ ꝯn̄tia nō tenet in istis. ⁋ Ad ꝯriuz dōꝫ ēt ꝙ ꝯsequētia nō tenet: qr effectus pōt eē eq̄lis perfectionis cuz cā. ⁋ Dynus notat in hoc quesito dicit ꝙ spirit' qdā est cōplātatus: ⁊ de h̄ nō licet querere qs sit calidior: qr sunt eq̄liter calida. Alius est gn̄atus in corde fluēs ⁊ refluēs: ⁊ iste ēt est eq̄liter calidus cuz corde: sed calor vnius fundat̄ in sb̄a grossa. s. cordis alteri' in sb̄a subtili vt spiritu. Hec opinio appet impugnabilis ex premissis.

Dubiū 5^m

Dubiū 6^m

Dub^m 7^m

¶ Deide sanguis lꝫ in epate generet̄: qr enī cum corde ꝯtinuus existit: ab eo plus acqrit caloris q̄ epar hēat.

¶ Dubitat̄ an sanguis factus in epate habeat calorē actualē quez habet dispersus. Ur ꝙ sic: qr sanguis factus ab epate est sanguis. ergo calidus actualiter. tenet ꝯn̄tia. qr in ratiōe sanguinis. i. in sui diffinitione includit̄ calor: vt 2° de partibus aīaliuz. ca. 3. ⁋ Dōm ꝙ habet calorē vt sensus ostēdit. Sed tn̄ vltra illū sibi dat cor: qr ab epate versus cor ascendit vt ostendit anathomia: ⁊ intelligit̄ a Gal'. quarto ⁊ quinto ⁊ sexto de vtilitate partium. ⁋ Ad contrarim dōm ꝙ sanguis in epate non est sanguis perfectus.

Dub^m 8^m

¶ Postea epar quia est sicut sanguis cōgelatus.

¶ Dubitat̄ an epar sit minus calidū q̄ sanguis. Ur ꝙ nō: qr epar

Dub^m 9^m

facit sanguinē.ergo est calidioꝛ.¶ Amplius epar est sanguis ꝯge-latus.i.ispissatus:ergo vel a friditate:⁊ tūc eēt in sūma mēbroꝛuꝫ fridoꝝ.vel a calido:⁊ tūc videt̄ eē multū calidūꝫ:vel erit siccū qꝺ vꝛ̄ falsuꝫ.¶ Amplius vꝛ̄ ꝙ sit frigidum qꝛ epar est caro celata vel stellata minimis villis neruoꝝ:vt dicūt dicere Isaac.8.vꝛinaruꝫ.cap̄.3.sed minimi nerui illā īfrigidabūt.¶ Dōm ꝙ Auic.dat duas cās q̄re epar est minꝰ cal'm ꝙ̄ sanguis.¶ Pꝛīa.qꝛ sanguis a corde recipit plus de caloꝛe ꝙ̄ sibi det epar:vt Gal'.de vti.ꝑtiū.lib.4.c.6.¶ Scōa cā.qꝛ epar ē sanguis īspissatꝰ a cal'o:⁊ tūc ītelligit Aui.ꝙ in tali īspissatōe aliqua ꝑs subtilis cal'a euapoꝛauit:ergo hoc īspissatū ē minus cal'm.⁊ h̄ est qꝺ dicit Gal'.4.lib.de vti.partium.ca.12.de sba ⁊ vtilitate epatꝭ vbi dicit.Siqs euidēter scrutat̄ epatis nāꝫ ꝓxima sanguini videbit̄.et si enī excogitaueris a cal'itate euapoꝛatū sanguinē ⁊ īgrossatuꝫ nil aliud inuenies fieri ꝙ̄ epatis carnē.Ex his accipiēda sunt duo.Pꝛimū ꝙ valet ad qōnē de eq̄li ad pōdus qd est dr̄e aliqua mēbꝛa cōpleri frigido:est enī illa minoꝛi caloꝛe participare ꝙ̄ sit in agēte ⁊ ꝙ̄ sit in mā̄ ⁊ hoc per accidens de qbus accn̄tibꝰ vnuꝫ est resol'o calidi subtilis:⁊ h̄ mō ossa cōplentur a frigiditate:⁊ tn̄ sunt calida respectu eq̄lis ad pōdus.Scōm est que cōpl'o cal'a epatis est illa quā Auic.hic ꝓbat.apparet manifeste:qm̄ est cōpl'o cal'a eius inquātū est sanguis īspissatus.ꝫ cōplexio īnata inquātū īnata attribuit̄ officialibꝰ ꝑ ꝯsil'e:⁊ nō dixit epar est calꝫ:qꝛ est sanguineū multuꝫ:qꝛ h̄ erat satis notū.⁊ h̄ ēt fecit qꝛ scire eius cōpl'onē īnatā ꝑ suā cām est scire suuꝫ modū sbe:qꝛ sba carnosa ⁊ spumosa ex īspissato sanguīe ⁊ talis est multū apta īdurari.h̄ aūt scire de epate maxīe ad curā cōfert ⁊ notū est sciēti curas passionū epatꝭ:vt.13.terap̄.⁊.3.can̄.fen.14.

¶ Ad ꝯ̄ria dōꝫ ꝙ epar facit sanguinē:sed vltra h̄ coꝛ facit.¶ Ad 2m dōm ꝙ est sangnis īspissatus caloꝛe:vt dixit Gal'.⁊ bene ītellexit hoc Conciliatoꝛ differentia.20ꝛ.non tamē sequit̄ ergo multū calidū:īmo minus calidū ꝑ euapoꝛationē.¶ Ad Isaac dōm ꝙ auctoꝛitas falso allegatur:vult enī dicere celata.i.cooꝑta pāniculo subtili vt apparet ab eodē:⁊ nō vult dicere stellata.i.penetrata.

¶ Post qꝺ est caro q̄ minoꝛis ē caloꝛis ꝙ̄ epar:ꝓꝑea ꝙ neruoꝝ villi in ea mixti sunt q sunt fridi. Deide sunt musculi q minoꝛis sunt cal'itatis ꝙ̄ caro simplex:pꝛopter illud qꝺ de neruis ⁊ ligamētis eis admiscetur.

Dubm 10m ¶ Postea caro.s.sensitiua. ¶ Dubitat̄ vtrū caro soluꝫ sensitiua sit cal'ioꝛ carne motiua.i.carne musculosa.Ut̄ ꝙ nō:qꝛ musculus est p̄nm motus:sed motꝰ fit a cal'o pluri.sensus autē a cal'o paucioꝛi:vt Gal'.4.de accn̄ti ⁊ moꝛbo.ca.5.ꝫ ⁊c̄.¶ In ꝯ̄riū Auic.¶ In h̄ est p̄ma sol'o:musculus ē calidioꝛ carne solū sensitiua caloꝛe aīali.s.dato a cerebꝛo.sed caro simplex.i.solū sensitiua ē calidioꝛ caloꝛe vitali.hec sol'o nō est bona.ꝓꝑe apud Auer.q vult ꝙ caloꝛ motiuꝰ ẜm locū fit a coꝛde:vt apꝑet.2.coll'ꝫ.ca.18.¶ Scōa sol'o:musculus totus sil' cū choꝛda est minus cal's carne simplici:qꝛ hꝫ magnam ꝑtē fridā.s.choꝛdā.sed musculus.i.ꝑs carnosa q̄ est mediū musculi est calidioꝛ carne simplici:⁊ illa ꝑs musculi ē illa que p̄ncipalis mouet.hec sol'o nō valet:qꝛ reperiunt̄ musculi nō hn̄tes choꝛdas sicut musculi lōgitudinales.¶ Nos dicamꝰ ꝙ cōpl'o musculi carnis sensitiue ⁊ motiue in qua cōparat̄ carni sensitiue solū est triplex:ẜm p̄ncipia nr̄a superiꝰ posita due sunt q̄ debent̄ ei p̄nr rōne ꝯsil'ium.s.īnata tm̄ ⁊ influēs q̄ est foꝛma ꝯsil'iuꝫ ⁊ quātū ad h̄ caro motiua est minꝰ cal'a ꝙ̄ sensitiua.rō est quā Aui.īnuit:qꝛ caro sensitiua hꝫ solū neruos sensitiuos carni mixtos:ſꝫ caro motiua p̄ter hoc hꝫ ligamēta:⁊ iō dixit Aui.ꝓꝑ illꝺ qꝺ de neruis ⁊ ligamētꝭ ei admiscet̄:ꝫ caro motiua minꝰ cal'a ē ꝙ̄ sensitiua.hec rō valꝫ si ꝯsideras ꝙ caro cōponēs musculū sentit sic̄ caro simplex.i.hꝫ sensuꝫ tactꝰ:⁊ vltra hec ē mobilis ⁊ plicabilis vt reqrit moꝛꝰ volūtariꝰ.ꝫ opoꝛtuit ꝙ hr̄et ligamēta vltra neruos ad vtilitatē motōis:⁊ h̄ vꝛ̄ qꝺ ītellexit Anto.Alia cōpl'o musculi q̄ debet̄ sil'i ẜm oꝛganicū que cōpl'o supꝛa posita qn̄ꝙ̄ ē tertia:⁊ qn̄ꝙ̄ q̄rta cōpl'o.⁊ ī hac cōplexiōe musculus.i.caro musculosa ē calidioꝛ carne simplici.musculus enī mouet caloꝛe.vt.2.coll'ꝫ.ca.18.physi.cō.43.⁊ sic̄ motus eget foꝛtioꝛi caloꝛe sensus:ita musculus ē calidioꝛ carne.Al's aūt diximꝰ ꝙ caro simplex nō ē oꝛganū sensus ꝑfecti ſꝫ cutꝭ vera:⁊ iō postea ē calidioꝛ musculo.Hec opīo pati pōt instātias foꝛtes.

¶ Postea est splen pꝛopter illud quod est in eo de fece sanguinis.

Dubm 11m ¶ Dubitat̄.qꝛ vꝛ̄ ꝙ splen sit calidioꝛ epate p̄:qꝛ plures hꝫ arterias ꝙ̄ epar:ēt qꝛ caro eius est rarioꝛ ⁊ subtilioꝛ carne epatꝭ:vt q̊dam mō in medio sit carnis epatꝭ ⁊ pulmonis.hec legunt̄ a Gal'.4.lio de vti.ꝑtiū.ca.15.de vtilitate splenis.¶ Dōm ꝙ cū ꝯsiderata fuerit multa multitudo sanguis mel'ici veniētis ad splenē ⁊ ī eo stātꝭ apparet ꝙ lꝫ splen sit mēbꝛū cal'm:qꝛ carnosuꝫ ⁊ arteriosum valde:tn̄ depꝛimit̄ sua cal'itas friditate mel'ie multū exuberātꝭ.signū magnū dn̄ij eius in eo est nigredo eiꝰ.cā aūt quā mouit Auicē.ad notificationē splenis cōpl'onis ꝑ mel'iā in eo exn̄teꝫ est:qꝛ ex hoc surgit in cura vtilitas.eget enī medicis subtiliātibꝰ ⁊ aperiētibus qbus existētibꝰ foꝛtibꝰ tolerat eas sine nocumēto ⁊ ex eiꝰ dispōne:vt apparet scienti particularia in cura splenis.dꝫ igit̄ exponi postea splen.s.remissioꝛis caloꝛis ꝙ̄ caro musculosa:ꝓꝑ illꝺ qꝺ ē in eodē de fece sanguis.s.refrenātis eius caliditatem plus ꝙ̄ faciat neruus vel ligamētū respectu caliditatis musculi.Considera igit̄ ꝙ hoc iudiciū est syllogisticū ⁊ estimatiuum.¶ Ad ꝯ̄riū dōm ꝙ lꝫ epar paucas habeat arterias:tn̄ coꝛ aperit̄ cuꝫ multo caloꝛe epati.i.dat sibi multū caloꝛem per latam viam ⁊ apertam.

¶ Postea renes eo ꝙ nō multus in eis existit sanguis.

Dum 12m ¶ Dubitat̄.qꝛ rignones sūt pīgues ⁊ pinguedo arguit friditatem. Dōm ꝙ renes sunt cal'm mēbꝛū:qꝛ carnosuꝫ rubea carne:sed qꝛ nō penetrāt vene:īmo densa fuerunt:rignones sunt remisse cal'i.cā aūt eoꝝ densitatis legat̄ a Gal'.in lib.de vti.partiū.5.cap.7.igit̄ rignones bene similant̄ auaro hoī q est in diuitijs ⁊ nihil sibi applicat.pinguedo aūt intrinseca pauca est respectu carnis.

¶ Deide arteriaꝝ tunice nō ꝓꝑ ipsaꝝ neruosa coꝛpa:sed ꝓꝑ illꝺ qꝺ recipiūt de calefactiōe sanguis ⁊ spūs q sunt in eis. Postea sunt venaꝝ nō pulsatiliū tunice ꝓꝑ sanguinē solū. Postea cutis vole temperate.

¶ Hic vide ꝙ arterie ⁊ vene cū ꝯsiderate fuerint quātū ad cōpl'onē īnatā sūt fride cōpl'onis:qꝛ sbe neruose:siue ligamētales:siue pāniculose vel pelliculose:ſꝫ ꝯsiderate quātū ad īfluētē.s.calefactionē quā recipiūt a spū ⁊ sanguīe arterie ⁊ sanguine vene sunt cōpl'onis cal'e:⁊ qꝛ spūs ē cal'ioꝛ sanguīe:iō ī eleuatioꝛi gradu caloris ponit̄ arteria ꝙ̄ vena solū:nō enī pōt dici solus sanguis:qꝛ in venis ēt ꝯtinet̄ spūs:sed paucus ē ⁊ nubilosus respectu eiꝰ q ꝯtinet̄ in arterijs:vt Gal'.de iuuamētis mēbꝛoꝝ.lib.7.cap̄.2.

Dubm 13m ¶ Dubitat̄.qꝛ hic oꝛdinat tunicas venaꝝ ⁊ arteriaꝝ statiꝫ iux̄ cutiꝫ in gradu caliditatis:carnē āt simplicē multꝭ gradibꝰ elōgauit a cuti.Supꝛa āt dixit ꝙ caro est mēbꝛū ꝓpingus ꝙ̄ cetera mēbꝛa preter cutiꝫ.dr̄ ꝙ vene ⁊ arterie sunt tēperatioꝛes carne ī cal'o ⁊ frigido:sed nō in hūido ⁊ in sicco:⁊ iō caro absolute posita ē tēperatioꝛ:qꝛ īter q̄tuoꝛ q̄litates.¶ Alij dicūt ꝙ hic ē sermo de carne rubea sensitiua:sed supꝛa de carne mamillaꝝ ⁊ testiculoꝝ.¶ Al'r potest dici caro perfecta sensu tactus qualis est circa vētriculos digitoꝝ est tēperatioꝛ in suo caloꝛe ⁊ ꝓpinqoꝛ tēperamēto cutis:⁊ de hac dixit supꝛa.Sed caro simplex qualis est gingiuaꝝ caro:et pars carnis nata est calidioꝛ tunicis arteriaꝝ ⁊ venaꝝ:īmo calidioꝛ carne musculosa:⁊ de hac hic loquitur.

Dum 14m ¶ Aliq hic pueriliter dubitāt.ponūt enī gradus cal'itatꝭ.i.nouē oꝛdines cal'oꝝ mēbꝛoꝝ:⁊ tn̄ gradus mediciaꝝ sūt q̄tuoꝛ.¶ Dōm ꝙ nō est idē modus ponēdi hos gradus in mēbꝛis ⁊ in medicinis.

¶ Frigidius v̄o quod est in coꝛpoꝛe est flegma.

Dubm 15m ¶ Dubitāt hic.qꝛ.13.ponit oꝛdines siue gradus frigidoꝝ ⁊ solū sūt nouem calidoꝛum.Dicēdum ꝙ hoc est.qꝛ tot reperiuntur membꝛa frigida diuersificata in frigiditate siue in frigoꝛe.

Dubm 16m ¶ Dubitāt an flegma sit frigidius.ꝯ̄.qꝛ ē ꝓpiquiꝰ nāe sanguis vt īfra dicet̄.¶ Quidā dn̄t ꝙ hic est ẜmo de flegmate īnāli.Alijs non placet h̄ dcm̄:qꝛ Auic.⁊ auctoꝛes vident̄ loq de cōpl'one ꝑtiū nālīū in nobis.Aliter dn̄t ꝙ flegma ēt nāle ē frigidiꝰ qꝺ sit in nobis qꝺ apꝑet:qꝛ fit a cal'o diminuto:ēt qꝛ ꝑticipat pauco spū.¶ Nos dicamꝰ ꝙ flegma īter ꝑtes nr̄i coꝛpoꝛis vꝛ̄ ꝙ sit magis sil'e aque ī oībus dispōnibus qꝺ nō conuenit de mel'ia.⁊ cū hoc viderūt auctoꝛes a flegmate fieri foꝛtes īfrigidatiōes ī nobis:⁊ iō tā flegma nāle ꝙ̄ īnāle ponūt frigidius qꝺ sit in nobis.¶ Ad contrariū dōm ꝙ appꝛopinquat nature sanguinis in potentia non in actu.

¶ Postea pili.

Dum 17m ¶ Dubitatur de pilis:qꝛ videntur calidi cum nos calefaciāt.Item cito inflāmātur.ergo calidi.¶ Ampliꝰ vident̄ frigidioꝛes flegmate cū sint extra nō participātes spiritu ⁊ sanguine.flegma aūt intus cū sanguine ⁊ spiritu iacet.¶ Dicūt ꝙ pili sunt frigidi:qꝛ non participāt spiritu neꝙ̄ sanguine.Nos ꝓlixe locuti sumus de generatione piloꝝ fen.7.4.libꝛi.Et dicamus bꝛeuiter ꝙ pili sūt frigidi:qꝛ de mā terrestri:⁊ qꝛ frigus spissat ⁊ constare facit fumum terrestrē exeuntē poꝝ cutis:vnde ꝯtinuo ꝓpulso vapoꝛe ⁊ continuo densato a frigiditate aeris vel cutis fit pilus:⁊ est ac si ceraꝫ fluidā mitteres per foꝛamē tenue ad qꝺ staret frigus illaꝫ ꝯstare faciens:⁊ qꝛ vapoꝛ ille terrestris hꝫ aliquid de adusto:ideo pilus hꝫ aliquid plus de caloꝛe ꝙ̄ flegma:⁊ ideo ponunt̄ minus frigidi.Aliqui tn̄ dicūt de caloꝛe vite:qꝛ viuunt ⁊ ꝑticipāt spiritu qꝺ dicūt Auer.voluisse colliget.2.ca.2.⁊ cap̄.8.⁊ signū qꝛ hō subito ti-

more

more fit canus qđ non fieret nisi spūs aliquis cōicaret eis: ⁊ tu cō sidera. Ad primū in ꝯtrariū dicēdum ꝙ calefaciunt reflectendo sicut hoc mō plumbū calidius est lana: vt Arist. ꝓble. 18. 19. ꝓble. Ad 2[m] dicenduꝫ ꝙ aliqua cito inflāmātur: non q2 calida: sed q2 rara ⁊ subtilia stupa canape ⁊ calamus sicca. Ad 3[m] dicenduꝫ ꝙ lꝫ sint extra habent de caliditate ex materia fumosa.

Deinde os. Postea cartilago. Post ligamentū. Deinde chorda. Post pāniculus. Deinde neruus.

Cōsiderandū ꝙ ista mēbra gradatim sunt terrestriora ⁊ minus penetrata a spū ⁊ sanguīe: ⁊ iō sic sunt gradatim frigida. friditatē enī ossis declarat sua terrestritas ⁊ durities: vñ eius cōplemētuꝫ est a frigiditate ꝺm modū supradictū: ēt intelligiť. 2. collꝫ. cap̄. 2. ⁊ in 2° de generatione aīalium. cap̄. 4. Nerui etiam cōplenť a frigido. i. diminute calido: vt intelligiť. 4. cañ. fen. 4. p̄mo cap̄.

Postea nucha.

Dub[m] 18[m] Dubitať an nucha cerebro sit frigidior. Uř ꝙ nō: īmo calidior ꝑ Ar. 2° de ꝑtib⁹ aīaliuꝫ. 6. ⁊ 7. ca. de medulla. ⁊ per Aui. 12. de aīalibus. 6. ca. imo sentit Arist. ꝙ nucha suo calore tēperat cerebri frigiditatē. Amplius cerebrū est frigidius oīuꝫ ꝑtiuꝫ: vt Ar. ibidē. ergo frigidius ꝙ̄ nucha. Amplius medulla est cal'a vt ibidē Ar. cū ab ea alimentū sumiť: sed nucha est medulla vnde dī spinalis medulla. In ꝯtriuꝫ Aui. hic ⁊ Halyab. p̊ theorice. cap̄. 9. ⁊ Gal'. 2° de cōpl'onib⁹. 3. ca. In hoc quesito est p̊ opio Ar. ꝙ de medulla spinali opinatus est ꝙ sit quedā sup̄fluitas sanguinis digesti intercepti in spina: cū hoc tñ voluit ꝙ medulla hic nō eēt sic aliorū ossiū. medullā enī hanc spinalem oportuit eē cōtinuā per spondiles: ⁊ ideo nō est seposa sicut alie medulle: nō enim eēt sic ꝯtinua. Scđo opinať Aristo. ꝙ sit calida in sua cōpl'one. hanc opinionē iprobat Plusquācōmētator. Trusianus scđo thegni. cō. 15. sup illā partē. s. Si vō ꝺm occipitiū. redarguit ⁊ ꝯuenienter vt opinor ⁊ ꝯ predictum Arist. dicit. ꝙ medulla spinalis est mēbrū ⁊ non est nutrimētum siue nutrimēti superfluitas sicut medulle alioꝝ ossiuꝫ: īmo generatur spina in prima gñatione ex mā ꝓpria. ꝓbať q2 spinalis medulla nutriť ⁊ augeť sicut mēbra reliqua. Itē diuersa est causa ablationis sensus ⁊ mot⁹ oībus ꝑtib⁹ īfra illā. Cōtra 2[m] dictum Ar. ponit ꝙ nucha nō est calida īmo frida. cuius signū ē: q2 est neruosa. i. sil'is neruis. Aliud signū est: q2 ꝑꝑ ipsaꝫ totū dorsum sit frigidius: vñ rigores maxime a dorso īcipiūt. Posset autē Arist. saluari in hoc ꝙ ītellexerit nuchā eē mēbrū per illud qđ dixit ꝙ oꝫ eā esse cōtinuā. Rōnes Ari. apparēt solute. Alia est opinio ꝙ nucha ⁊ cerebrū sunt equalis frigiditatis. ⁊ huius opiniōis fuit Plusquācōmētator. Siqs attēdet finē capituli sui ⁊ Auer. 2. colliget. cap̄. 3. cū dixit. Nā nucha est de nā cerebri. ⁊ Gal'. 3. alimētoꝝ. cap̄. 9. de medulla vbi dicit. Spinalis medulla cōtinua est cerebro ⁊ eiusdē nature cū ipso: durior aūt paꝝ. Aliȷ voluerūt ꝙ nucha esset cerebro frigidior: de qbus fuit Aui. hic ⁊ Halya. p̊ theo. cap̄. 9. ⁊ Gal'. 2. de cōpl'onibus. cap̄. 3. Cōciliator aūt dīa. 25. fauet huic opinioni per rōnes. Prīo q2 nucha minus ꝑticipat sanguīe ⁊ spiritu vt oñdit sensus. Scđo q2 cerebrū magis calefit a corde: q2 locatus in opposito cordis ꝺm lationē caloris cordis cui⁹ ē ferri sursuꝫ. ⁊ alia īducit Cōciliator que omitto. Aliȷ sunt q volunt cōcordare istos dicētes ꝙ nucha quātū ad cōpl'onē īnatā est cerebro calidior: quātū vō ad influētē cerebrū est calidi⁹ nucha: q2 hꝫ multos spūs ⁊ sanguinē. In hac cōtrouersia nō credo viā eē sufficientē ad tenendā alterā partiū: ⁊ ideo omitto ⁊ dico cū h̊ ꝙ pl'm iudiciū in ordine hoꝝ mēbroꝝ frigidoꝝ est estimatiuum.

Post cerebrum.

Dub[m] 19[m] Dubitať. vtrū cerebrū sit frigide cōpl'onis. Uř ꝙ nō: īmo cal'e q2 est p̄n[m] motiuuꝫ. Amplius ab eo venit sperma Arist. ꝓblema[m] 10. ꝓble. 58. ⁊ de gñone aīaliuꝫ. 2. cap̄. 5. cū dicit. ꝙ porus qui ē circa oculos est maxime spermaticus. In ꝯtrium Auic. hic. Hanc qōnem scripsimus sup p̄ma fen. 3. cañ. cap̄. 2. ⁊ fuimus secuti ibi viā cōem medicoꝝ modernoꝝ ⁊ ꝓprie Cōciliatoris: ⁊ ideo solum alioꝝ auctorita. loquebamur. Hic aūt scribimus ꝙ vř ꝯueniēs: ⁊ est ꝙ cōplexio cerebri pōt accipi vel quātū ad cōpl'onē īnatā circūscripta influenti: ⁊ vt sic est cōpl'onis frigide: appet q2 sūba sua medullaris que est maior ei⁹ pars simul cū pāniculis frigida est ⁊ exanguis: ⁊ abūdant in eo. s. in sūba medullari aqua ⁊ terra vt apparet in eius decoctiōe: vt dixit Ari. Alio mō pōt accipi quātuꝫ ad cōpl'onē īnatā actuatā per influentē que est ex multitudīe caloris in spiritu ⁊ sanguīe venientib⁹ ad cerebrū: ⁊ vt sic cerebrum est cōpl'onis calide. Rō est: q2 videmus in eo multitudinē venaꝝ: ⁊ etiā arteriaꝝ magnaꝝ ad eū venientiuꝫ. Scđo q2 si tangať aīali existenti viuo appet ad tactū calidū. Amplius cū aer q nos circūdat ad tactū nostrū est calidus vt in estate: cerebrū est calidius aere: īmo infrigidať ab aere vt apparet vere cerebro frigidi⁹: vñ cogimur ēt in estate defendere ipm ab aeris frigiditate: igiť cerebrum respectu cutis est calidū. hec rō sumiť a Galeno. 8. de vtili. partiū. 2. cap̄. Ex his colligiť quedā ꝯdictio in dictis Isaac. naꝫ in dietis vniul'ib⁹ cap̄. 16. ⁊ in dietis particularib⁹. cap̄. de cerebro ponit ꝙ cerebrū calidū est ⁊ humidū. in libro vō. 5. de febrib⁹ cap̄. 3. ponit ꝙ cerebrū est fridū. intelligit enī ꝙ sit frigidū quātum ad suā sūbam medullarē circūscripta cōplexione influenti: ⁊ sic intelligit Aui. 3. cañ. fen p̄ma. 2. ca. ⁊ Haly in thegni trac. 2°. 44. ⁊ 52. cōmētis. Cōtra hanc opionē que antiqtus fuit Dyni ař. p̊ q2 nō debemus loqui de cōpl'one cerebri īnata solū: sed de īnata sil' cuꝫ influēti. Rō. q2 est sermo de cōplexione cū qua operatur. Scđo ař. q2 cerebrū iudicio tactus est frigidū: ergo respectu cutis frigidum. Tertio. q2 hoc mēbrū tēperat cordis caliditateꝫ: ergo debuit esse fridū. Quarto. q2 orta a cerebro sunt frigida vt nerui. Ad primū iā appꝫ ꝙ est ꝺmo corrupt⁹. qñqꝫ enī loquiť de complexione īnata mēbroꝝ tñ. Ad rōnē cuꝫ dř ꝺmo Auer. est de cōpl'one mēbroꝝ cū qua opanť ⁊ sūt viua. Dōm ꝙ veꝝ est: sꝫ nō est sermo de oī cū qua opanť. Ad 2[m] dōm ꝙ ꝯriū vř fuisse exptus Gal'. Ad 3[m] dōm ꝙ sufficit ꝯtēperātia per cōpl'onē īnatam vel sufficit remissus calor. Uel dōꝫ ꝙ Gal'. negat illam tēperātiā cordis a cerebro ⁊ nō vult ꝙ tēperetur nisi a frigiditate aeris. Ad 4[m] dicēdum ꝙ nerui similātur sibi in complexiōe īnata. Hec igiť que hic dñtur nō credātur eē cōtradictiones eoꝝ que scripta sūt libro tertio. fen p̄me. cap̄. 2. sed correctiones ⁊ supplementa.

Deinde adeps. Postea pinguedo. Postea cutis.

Adeps. i. axungia. Pinguedo. i. lardum.

Dubitať. vtrū iste ꝑtes sint fride. Uř ꝙ nō: per Serapionē ī suo de simplicibus proprio capitulo. vbi dicit. virtus adipis ⁊ piguedinis est que nos calefacit. In contrarium hic. — Du[m] 20[m]

Dubitať 2° que sit frigidior. Uř pinguedo per Isaac in dictꝭ vniuersalib⁹. cap̄ de diuersitate aīalium ꝺm mēbra. vbi dicit facile intelligiť vnctuositatē. i. adipē eē calidiorē piguedine. Item adeps generať in locis calidiorib⁹: q2 in īteriorib⁹ ⁊ pinguedo in exterioribus. s. iter cutim ⁊ carnē: vt Arist. 3. hystoriaꝝ. cap̄. 17. Dōm ꝙ adeps ⁊ pinguedo ꝯsideranť quātū ad cōpl'onē quā hñt ex nā materie: ⁊ sic sunt complexionis calide. Rō. q2 mā est vnctuosus sanguis qđ ꝯsurgit ī bona digestiōe ⁊ multa: vt sumiť 2° colliget. ca. 8. hoc aūt vnctuosum est hñs caliditatē in eo qđ acquiriť in actu digestionis sanguinis: ⁊ ideo pinguedo inūcta calefacit ex ista caliditate quā habet vnctuosum sicut ex his que ab igne exuruntur est vestigiū caloris: vt sumiť ab Ar. 2° de partib⁹. ⁊ in 3° cap̄. 9. de renūculis. Alio mō ꝯsiderať quātum ad cōplexionē quā hꝫ ex natura forme que ꝯsequiť efficiēs: ⁊ sic que fiūt a frido īspissāte siue ꝯgelante dñr fride cōplexiōis. Auctores ergo loquētes de his partib⁹ vt nobis occurrūt loco medicine dicūt ꝙ sunt calida: sed de eis dicūt ꝙ sunt frida cū loquunť vt sunt ꝑtes. Rō aūt que eos mouit est: q2 ꝯseruatio pinguedis in nobis fit ꝯseruando illarum actualiū fixionē: ⁊ ꝓhibēdo liquefactionē que fit in febrib⁹. Opinor aūt pinguedinē ⁊ adipē non viuere sed generari ⁊ augeri per quādā appositionē partis ad ꝑtē. Ad 2[m] dubitationē dōm ꝙ māliter adeps est calidior ꝙ̄ pinguedo. Rō est: q2 mā sua est magis vnctuosa: ⁊ sic calor in eā magis egit ⁊ magis reliquit suū vestigium in tēpore digōnis sanguis. ⁊ signū huius est q2 adeps non hꝫ humidū aqueū crudū qđ sit sibi ꝑs signū: q2 in eliquatōe nō stridet: sed pinguedo hꝫ: fortius ꝗ egit calor in adipe ꝙ̄ in pinguedīe: ergo est adeps calidior māliter ꝙ̄ piguedo: ⁊ sic loquiť Isaac. formal'r tamē inquātū ad cōplexionē que sequiť formam ab agente adeps est frigidior: qđ apparet ꝺm quosdā: q2 fortius frigus īspissauit adipē ⁊ expressit humidū aqueū eius: vnde nō stridet: qđ nō ꝯuenit de pinguedine. Aliȷ dant aliud signū: q2 forti⁹ densať adeps ꝙ̄ piguedo: vt Gal'. 11. de simplici medi. 2. cap. signū q2 rumpi pōt intātū densať qđ nō fit in pinguedine. Ad ꝯria dōm ꝙ si adeps generet in interiorib⁹ gñatur virtute mēbroꝝ magis frigidorū. s. pāniculorum: sed pinguedo generata extra sub cuti generať virtute mēbroꝝ minus frigidorum vt cutis ⁊ carnis sub cute. — alr p̄mi

Humidius vō qđ est in corpore est flegma.

Primo ponit ordinem horum membrorum. Secundo quedam declarat. secunda ibi (Scire tamen.)

Du[m] 22[m] Dubitať nō vř ꝙ flegma sit hūidi⁹: q2 ipm ē fridi⁹: igiť non ē humidi⁹. tꝫ ꝯñtia: q2 due q̄litates nō p̊ debenť alicui. Ampli⁹ spūs est humidior: vt Auer. 2° coll'ꝫ. ca. 2. ⁊ appet ꝙ similať aeri q ē p̊[m] humidoꝝ. In ꝯriū Aui. ⁊ Gal'. 1. de cōpl'onib⁹. ca. vlti. Dōm vt dicūt ꝙ humiditas est duplex. Una sūalis que est substātialis ⁊ intrinsecalis: ⁊ hac est magis humidus spiritus. Alia est humiditas madefactiua nō substātialis: sed ex̄ stans ⁊ tali hūiditate flegma est humidius ⁊ tactus ostendit ꝙ flegma sit humidius. Ad p̊[m] argumētū dōm primo ꝙ lꝫ illud sit veꝝ in elemētis: tñ in mēbris

nõ est verũ:q2 dñr talia nõ absolute sed respectiue. Aliter põt dici ꝙ nõ tribuunt sibi due qualitates eque primo:imo pmo debet sibi frigiditas.i.potius debetur sibi frigiditas ꝙ̃ humiditas.

¶ Postea sanguis. Postea pīguedo. Postea adeps.

¶ Qz pinguedo ꝛ adeps sint minus hũida sanguie appet ad tactũ. Qz pīguedo sit humidior adipe apparet ex supra dictis ꝛc.

¶ Postea cerebrum. Postea nucha.

Dum 23m ¶ Dubitatur an cerebrum sit humidius ꝙ̃ nucha. Videt ꝙ non:imo siccius:q2 ad ignem positum fit terrestre:vt Arĩ.scdo de partib⁹.cap.7.ꝛ Auer.2° colliget.cap.3. In ꝯtrariũ Aui. Dõm ꝙ cerebrum est humidius:qd̃ apparet:q2 ad tactũ est molli⁹. Amplius ad ipm multi ascendũt vapores humidi a corpore:vt apparet secũdo de partibus aĩaliũ.cap.7. Amplius plures operationes cerebri sunt apphẽsiue que fiunt humido. ¶ Ad Arĩs.dõm ꝙ lz sit terrestritas in cerebro:tamẽ cum hoc est humiditas aquosa multa que in eius assatiõe emanat ꝛ exhalat.potest ergo cerebrũ dici minus humidum:q2 suum humidum est minus permixtũ sicco:vñ ad ignẽ separat:sed humidũ nuche est magis pmixtũ cum sicco:vnde est magis vnctuosum humidũ nuche ꝙ̃ cerebri ꝛc.

¶ Postea caro mamillarum ꝛ testiculorum.

¶ Dicit ꝙ sicut lac est humidius ꝛ fluidius spermate:ita caro mamillaꝝ est humidior carne testiculorũ.similiter sensus ostẽdit ꝙ carnes glandose mamillarum sunt molliores ꝙ̃ testiculorum:et fecit hoc natura propter finem.sperma enĩ indigebat fixione q̃dam ꝛ esse semotum a fluiditate lactis:ꝛ ideo decoquẽs sperma vltima decoctione oportuit esse non sic humidum membrum et fluidum vt decoquens lac.

Dum 24m ¶ Dubitat.quare caro mamillaꝝ ꝛ testiculorum nõ ponunt inter calida mẽbra. Quidam dicunt ꝙ non declinant ad caliditatẽ:nec ad frigiditatem. Alij dixerũt ꝙ parum aliqd ad frigiditatẽ declinat caro mamillaꝝ:sed caro testiculoꝝ ad aliquã caliditatẽ.

¶ Post pulmo.

Dum 25m ¶ Dubitatur.quare nõ posuit inter ordinẽ calidoꝝ mẽbroꝝ. Dicẽdũ ꝙ pulmo quãtũ ad complexionẽ nãlem est mẽbrum calidũ:ꝛ credẽdũ est ꝙ nõ poneret calidum sicut epar plus pp multas ꝛ magnas arterias ꝛ venas:ꝛ quãtum ad accidentalẽ cõplõnẽ est fridũ vt dicit statim. Qz aũt pulmo sit humidus ostẽdit tactus.

¶ Postea epar. Deinde renes.

¶ Hoc etiam tactus indicat.habet enĩ epar plus de duritie ꝛ renes adhuc non sunt ita molles sicut epar.

¶ Postea ligua. Postea musculus. Post cutis. Et hic quidem est ordo quo Gale.disponit ea.

¶ Cõsiderandũ ꝙ caro simplex poterat poni humidior musculo:quia non habet ligamenta secũ mixta vt caro musculosa. Et hic est ordo quo Gal.primo ꝛ secundo de complexionib⁹ ea disponit:vtitur autem testimonio Gal.quia multa iudicia data sunt estimatiua:ꝛ Gale.fuit multum perfectus in ista.

¶ Scire tñ debes ꝙ pulmo in sui substãtia ꝛ nã nõ est humidus vehemẽti humiditate. Dis enim complexio mẽbri nãlis similis est ei quo nutritur:ꝛ ſm suam accidentalẽ cõplexionẽ similatur ei qd̃ ab ipso superfluit. Pulmo aũt nutritur calidissimo sanguine ꝛ multe admixto cholere:ꝛ hoc qdẽ ipsemet Gal.nos docet.

¶ Hic primo declarat qd̃ dixit de humiditate pulmonis. Et pmo probat ꝙ pulmo sbaliter nõ sit humidus. Scdo ꝙ accidẽtalr sit humidus.scda ibi(In ipso vo.) In prima parte arguit sic,pulmo nutritur sanguine calido:igit nõ est in cõplexione nãli siue substãtiali ꝛ intrinseca humidus multũ:imo minus ꝙ̃ epar.añs ẽ Gal. 6.de vtilitate partium.10.cap.vbi causam huius dat.

¶ In ipso vo multa humiditatis superfluitas colligit pp illud qd̃ ad ipsũ ascẽdit de vapore corporis:ꝛ pp illud qd̃ ad ipsũ descẽdit ex catarris. Postꝙ̃ igit sic ẽ res:epar multomagis humidũ est pulmone hũiditate nãli. Et pulmo magis est madefact⁹:lz humiditatũ mora ipsum in sui ẽt substãtiã molliorem fecerit.

¶ Arguit sic.multe humide in pulmone superfluitates adunãtur:igitur accidẽtaliter est humidus:ꝛ si bene cõsideras ambas istas duas rõnes voluit Auicẽ.fieri vnam.sed non curamus de hoc.

Dum 26m ¶ Dubitat.q2 pulmo deberet poni sicce complexionis:q2 cholera est sicca. Dõm ꝙ nõ nutrit sanguine cholerico.s.quo sit nã cholerica vt dicunt;sed cholerico.i.subtili sanguie:qui tñ respectu cutis est humidus:vel si ibi esset natura cholerica adhuc vincit sanguis in nutricatiõe:q2 pulmo ẽ carnose sbe que caro est hũida.vñ tñ ꝙ Aui.velit.12.de aĩalib⁹.ca.2.ꝙ sit minus humidus epate.

Dum 27 ¶ Dubitat 2° an mẽbra similent ei a quo nutriunt. Vr ꝙ non:quia oĩa essent silĩa:q2 oĩa nutriunt sanguine. Amplius nutrimẽtũ assimilat nutrito:vt tertio de virtutib⁹ nãlib⁹.cap.13.14.15.ꝛ prio cap.5,ꝛ nõ ecõtra. Itẽ dicit ꝙ similant ſm nãlẽ cõplõnẽ.ꝯ.q2 cõplexio aduentitia nõ est nãlis:sed cõplexio ex nutrimento est aduentitia. Dõm ꝙ Aui.cũ dicit.ꝙ cõplexio nãlis est silĩs ei a quo nutrit:nõ intelligit ꝙ cõplexio nutrientis assimilet sibi nutritum nec ecõtra:sed ĩtellectus intelligit ꝙ inter cõplõnẽ nutriti ꝛ nutrientis est cõuenientia:q2 inter mãs ppias ꝛ organica ppria est ꝯuenientia:alr qd̃libet fieret ex quolibet ꝛ determinatũ ex non determinato:calida ergo mẽbra nutriunt calidis ꝛ frigida frigidis.cũ ergo pulmo nutriat sanguine calido:g sua cõplõ ad h ꝯclinat:ꝛ q2 cõplõ cũ qua nutritũ nutrit est cõplõ essentialis siue intrinseca siue nãlis:q2 est illa que aĩe nutritiue seruit:ideo dic cõplexio mẽbri nãlis. ¶ Ad primũ ꝯrium dicẽdũ ꝙ oĩa sunt silĩa cõi similitudine sicut sanguis est nutrimẽtum cõe ꝛ differunt specialibus differẽtys sicut specialia nutrimẽta differunt. ¶ Ad 2m dõ ꝙ non est sermo de illa similitudine. ¶ Ad 3m dicẽdũ eodem mõ. Aliter cõsueuit dici ꝙ similitudo in nutrimento est nãlis:q2 non est egritudinalis:sed cum hoc est aduentitia q2 ab extra.

Dubm 28 ¶ Dubitat 3° vtrum mẽbrum ſm accidẽtalẽ cõplõnẽ similet ei qd̃ ab ipso superfluit. Vr ꝙ nõ:q2 per vrinã nõ possemus arguere supernãlẽ cõplõnẽ epatis sed solũ supaccidẽtalẽ. Solõ vsitata superfluitas quedã cõis q̃dã ppria. Cõis dr p.q2 de nã cõi vt supfluitas que est egestio vel vrina. Scdo,ꝙ ab agente cõi:vt ẽt egestio ꝛ vrina. Tertio.q2 ad cõem finem vt sperma. Quarto.q2 a multis mẽbris ad vnum expulsa sicut supfluitates pulmonis que ex catarris ꝛ vaporib⁹ aliqñ venientib⁹ fit. Propria supfluitas dr oppositis modis. Primo.q2 de appropriata mã. Scdo.q2 ab appropriato agẽte vt supfluitas nutrimẽti carnis. Tertio.q2 ad ppriũ finẽ sicut ẽt supfluitas data.s.nutrimẽti carnis. Quarto.q2 a solo mẽbro vno fit:igit cũ supfluitas cõis quarto mõ significat de cõplexione accidentali:sed supfluitas ppria quarto mõ de cõplõne nãli. Nos dicam⁹ ꝙ supfluitates vel morant in mẽbro q̊usq3 illud trãsmutẽt sicut hũiditates catarrales in pulmone:ꝛ iste significãt q2 causant cõplõnẽ accñtalẽ:ꝛ iõ si vrina remaneret tãtũ in epate ꝙ illud inflãmaret significaret ẽt cũ eẽt de eius cõplõne accidẽtali.ꝛ hoc est qd̃ voluit cũ dixit ſm accñtalẽ similat ei qd̃ ab ipso supfluit.i.ei qd̃ est supfluũ stans in ipõ:ꝛ iõ.12.de aĩalib⁹.ca.2.Aui.ꝛ in hoc passu dicit in cõplõne accñtali similat sibi ppinq̊. si aũt superfluitas sic exiens a mẽbro nõ morans vt illud alteret:tũc significat de dispõne nãli vel preter nãm ſm ꝙ membrum est dispositum quãdo illam facit ꝛ ab eo exit ꝙ sic cessat instãtia.

Dubm 29 ¶ Dubitat qd ĩtelligit per vapores corpis ascẽdẽtes ad pulmonẽ. Dõm ꝙ forsan nil aliđ ĩtelligit nisi vapores ex quoꝝ ascensiõe fiũt catarri:ꝛ forsan vult vapores hũidos nutrimẽtoꝝ q nõ pñt phiberi quin penetrẽt p poros diaphragmatꝭ:ꝛ forsan vult vapores multos sanguinis q sibi cõicant p arteriã venalẽ:lz hũiditatꝭ quasi remouet dubiũ.nã res madide sũt in supficie hũide:sed pulmo vsq3 ad ptes ꝓfundas ẽ remollit⁹ pp morã humiditatũ.

¶ Et dispõnes flegmatis ꝛ sanguis ita ĩtelligẽde sunt. Flatis nãq3 hũectatio ẽ ſz modũ madefaciẽdi:ꝛ sanguis hũectatio ẽ ſm modũ augmẽtũ faciendi in suba. Lz flegma nãle aqueũ plerũq3 al plm sit maioris humiditatis ꝙ̃ sanguis. Ex sanguie enĩ cum quãtũ digeri dz digeritur multũ humiditatis ex eo resoluitur que erat flegmatis nãlis aquei qd̃ ad ipsum ꝯuersum fuit. In sequẽtibus autẽ scies ꝙ flegma naturale est sanguis qui aliqua cõuersus est conuersione.

¶ Hic secundo declarat ꝙ dixit de hũiditate flegmatis ꝛ sanguinis.ꝛ primo facit hoc.scdo remouet errorẽ.scda ibi(Lz flegma.) Error aũt põt cadere:q2 diceret aliquis humiditas sanguis substantialis est augens substãtiam nostrã p nutricationẽ ꝛ augmẽtationem:sed flegma totum ꝯuertitur in sanguinẽ:ergo flegmatꝭ humiditas est sbalis ꝛ augmẽtatiua. Et primo resumit ꝙ flegma est humidius sanguine dicẽs:ꝛ lz flegma nãle plurimũ sit ꝛc. Secũdo remouet errorẽ.naz dicit ꝙ sanguis illic factus a flegmate qñ digerit resoluit ab eo multa hũiditas q̃ ẽ ĩ eo:q2 fcm̃ ẽ a flate. Tertio ostẽdit ꝙ flegma potest fieri sanguis per diffinitionẽ flegmatis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ littera duplex inuenitur. Una que dicit plurimum vt valde maioris humiditatis:ꝛ tunc subintelligit sed flegma

flegma pōt fieri sanguis:ꝫ subā est sua humiditas.⁊ hec lr̄a est cō formis lr̄e Aui.12.de aīalibꝰ cap̄.2.cū dicit.lꝫ flegma sit mag̃ humidū ꝙ̄ sanguis. Alia lr̄a dicit plerūqꝫ ⁊ dicit h̄ qꝛ est verū qn̄ fl'a ⁊ sanguis sunt in eoꝝ nālibꝰ dispōnibꝰ ⁊ plerūqꝫ est h̄. ¶ Cōsiderādū 2° diceret aliqs: vnde hꝫ Aui. ꝙ totū flegma ꝯuertat̃ in sanguinē. ¶ Dōm ꝙ ex h̄:qꝛ toti cōpetit hec diffinitio flegmatis. ¶ Amplius si pars flegmatis remaneret:tūc ēt ps fieret cholera ⁊ ps melācholia qd̄ est incōueniēs vt ostēdet̃ posterius. ¶ Tertio dicet qs: vnde mihi notū est ꝙ sanguis flegmaticus qn̄ digerit̃ resoluat̃ multa pars humiditatis aquose que erat ps flegmatis in ip̄m ꝯuersi. ¶ Dōꝫ ꝙ si Auicē. nō hꝫ hoc ab aliq̊ sensato tn̄ hꝫ per itellectū ponentē hoc ꝯtra aduersariū qui dicit totā humiditatē flegmatis esse substātiabilē. Auicen. igit̃ dicit ꝯtra eū lꝫ nō ꝓbet. ¶ Vel dōm ꝙ hoc posset eē manifestū per sudores ⁊ per multas euaporationes visas in hominibus sanguinis flegmatici.

Dub. 29. ¶ Res aūt siccioꝛ q̄ est in corpe sunt pili:sunt eni ex vapore fumoso q eleuat̃. Resolutū nāqꝫ fuit qd̄ in eo de vapore mixtū erat ⁊ pura fumositas ꝯgelata remāsit.

¶ Ponit partes siccas.⁊ p̄mo ponit ꝙ pilus est siccioꝛ ⁊ ꝓbat.2° ꝙ os est minus siccū pilo ⁊ ꝓbat.3° cōplet ordinē harū partiū.2ª ibi (Postea est os.) 3ª ibi (Post os.) Primo arguit sic:pilus fit de vapore fumoso a quo resolutū est humidū qd̄ in eo erat ⁊ ip̄a pura fumositas ꝯgelata remāsit:ꝫ pilus est ps siccioꝛ corpis. añs ꝓbat̃ in lr̄a: ꝯn̄tia est nota:qꝛ nulla ps corporis fit ex mā terrestri exiccata ⁊ ꝯgelata:imo oēs fiunt per modū digōnis humidi a calido.s.ex sanguine.⁊ ex hoc vide ꝙ pilus est de iꝑfectis mixtis. parū eni ꝯcurrit in eius gnōne de digōne aut nihil. ¶ Considerādū ꝙ ponit mām suā ex vapore fumoso.i.sicco. Scōo ponit efficiens cū dicit ꝯgelata. fumus eni iste cōgelat̃ ⁊ spissat̃ a frigido:⁊ qꝛ nō dissoluit̃ a calido:ꝫ de inspissatis a frigido nō tn̄ dissolutis a calido:de qbus diximus super scd̄a fen cañ. Trusianus v̊o in thegni tractatu.cōmē.18.sup illo paragrapho. Adhuc v̊o videt̃ sentire ꝙ illa inspissatio fiat a siccitate cutis debita.

Dub. 30. ¶ Dubitat̃ vtꝝ pili sint de mā fumosa. Videt̃ ꝙ nō:imo d̄ humida. Primo qꝛ maxime multiplicant̃ in capite qd̄ est membrū humidū: vnde hō pilosissimus est aīaliū vt ꝓblematū.10.63.ꝓble.i.pilosum ꝑm caput. ¶ Amplius pili multiplicant̃ multiplicatiōe humiditatis nō fumose:imo hūide ⁊ illius minutione minuunt̃. hic apparet ex ꝓble. Arist.10.ꝓble.58. Propt̃ qd eunuchi nō fiūt calui.⁊ ꝓble.31.5.ꝓble.pp qd ceci a nā nō fiunt calui. vtrobiqꝫ accipit̃ ꝙ h̊ fit pp multā humiditatē ꝯseruatā in eis. ¶ In ꝯriū Aui. hic ⁊ 4° cañ.fen.7.⁊ Gal'.2.de cōplexionibꝰ cap̄.5. ¶ Dōm ꝙ mā pilorū est fumosa terrestris non multe subtilitatis qꝛ exhalaret:nec multe grossitiei:qꝛ nō exiret:sed tante ꝙ stat in poro ⁊ spissat̃ et expectāt se ptes post ptes i expl'siōe. Signū aūt huiꝰ ē qꝛ videmꝰ hoīes i p̄ª etate ⁊ hoīes hūidos multū nō ml'tiplicare pilos:sꝫ cū aduenit humiditatibꝰ eoꝝ ꝯuerti ad nām sicciorē:tūc fiunt pili vt apparet in mutatione ꝑm etates. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ lꝫ Aui. dicat resolutū fuit qd̄ de vapore humido mixtū erat nō est itelligēdū ꝙ oīs fit frida ꝯsumptio illiꝰ:qꝛ tūc nō fieret sicci fumosi ꝯtinuatio:sed vult ꝙ multa est facta diminutio illiꝰ:qꝛ tūc nō fieret sicci illiꝰ ꝯtiuatio. Qꝛ aūt sit diuersitas radicis piloꝝ in cuti hūana ⁊ in cuti alioꝝ aīaliū: vide ab Aristo.ꝓblema.10.ꝓble.22.23.⁊ 29.⁊ de gnōne aīaliū.5.cap̄.4.⁊.5.de pilatura. ex qbus diuersitatibꝰ cutiū ⁊ radicationū piloꝝ fiunt multū diuersi effectꝰ nāles in nobis ⁊ alijs aīalibꝰ:ex qbus est ꝙ ex nr̄is cicatricibus nō oriunt̃ pili:sed ex cicatricibꝰ equoꝝ asinoꝝ sic lꝫ mutēt colorē ⁊ ꝙ hoiuꝫ crines euulsi renascunt̃ duriores:ecōtra de lanis ouiū ⁊ ꝙ ꝓlōgatis crinibꝰ ouiū fiunt duriores hoīum molliores. Que sit diuersitas in pilis faciei alioꝝ barbe ⁊ capitꝭ ⁊ alioꝝ ptiū lege Gal'. ꝓlixe ⁊ rhetorice loquētē in libro de vtilitate ptiū.11.cap̄.14.ꝯ Moysen ꝓphetā de q̊ fortit̃ icrepat euꝫ Rabi moyses.25.pti.afoꝛ.54.cap̄. ¶ Ad ꝯria dōm ꝙ eunuchis ⁊ cecis a nā nō fit piloꝝ multitudo:sꝫ piloꝝ ꝯseruatio. Sed siue ēt fiat multitudo totū h̊ nō fit nisi qꝛ in mēbris multis ꝯseruatꝭ ꝯseruant̃ māe q̄ ad fumū ꝯuerse faciūt pilos sic̄ appet p oppositū. multū eni vtens coitu caluescit:⁊ tn̄ exiccat̃:⁊ h̊ qꝛ mā diminuit̃ a q̄ surgit fumosum ⁊ nō fumosuꝫ ⁊ de exhalatione sicut appet. ethicus eni est aridioꝛ ꝙ̄ sanus:sed tn̄ nō hꝫ mām a q̄ possit surgē sufficiēs fumi q̄titas. ¶ Tūc ad formā rōnis cū dr̄.pili multiplicant̃ multiplicatione māe nō fumose sed humide. Dōm ꝙ nō ml'tiplicant̃ ex multitudine māe humide nisi iquantū in illa est mā fumosa multa:qua ꝯsumpta ⁊ corpore facto ethico vel ptisico est mā fumosa pauca. mā enim fumosa ⁊ nō fumosa sed vaporosa surgit ab humoribꝰ nostri corporis ⁊ humiditatibus. ¶ Ad aliud cū dicit̃ de cerebro. Dōm ꝙ illi fumi a toto corpore sursum ferunt̃. hic tn̄ esset locus ꝯsiderationis ꝓpter quādā ꝯtradictionē Aui.4.cañ.fen.7.ad dicta q̄dā Arist. supra.

¶ Postea est os:ip̄m nanqꝫ oībus mēbris durius existit:humidius tn̄ pilis est. Ossis nāqꝫ generatio est ex sanguie:cuius situs est situs:al's cuiꝰ fumus est siccus q hūores nāles exiccat locatꝰ in eis:q̄propt̃ os multa nutrit aīalia. Pili v̊o eoꝝ nullū nutriūt:aut fortasse si nutriūt ex eis aliqd̄ valde est rarū ⁊ ex̄neū:sicut existimāt qdā ꝙ vespertiliones eos digerāt:⁊ i eis delectent̃.

¶ Arguit p̄mo sic. os est durius oībus membris:ꝫ siccius. (Humidius tn̄ pilis.) ꝓbat̃ p̄mo sic. os generat̃ ex sanguine:ꝫ humidius pilo qui generat̃ ex fumo. Scōo sic. situs ossis est inter humiditates:sed pili extra:ꝫ ⁊c. (Quapropter) ꝯcludendo arguit. os multa aīalia nutrit vt canes lupos ⁊c. sed pilus nō nisi ꝑm qd̄ dicit̃ de vespertilione vel scarabeo ꝑm aliam litteram.

¶ Nos aūt cū duas quātitates ossis ⁊ piloꝝ in pōdere eq̄li assumpserimus ⁊ eas in cucurbita alēbico supposito distillauerimus:egrediet̃ ex osse plus aque ⁊ plus olei:⁊ remanebit minus fecis os ꝫ pilo humidius est.

Dub. 31. ¶ Probat per experientiā ⁊ pꝫ ⁊c. ¶ Dubitat̃ qꝛ videt̃ ꝙ pilus sit humidioꝛ osse qꝛ est flexibilius. sed os est frāgibile. ¶ Dōm ꝙ est siccioꝛ pp causas quas Aui. dat. ¶ Ad ꝯriū dixerūt aliq ꝙ est flexibilis pp subtilitatē. ¶ Cōtra:qꝛ si os attenueret̃ vt pilus frangeret̃. ¶ Dōm igit̃ vt bene dixit Anto. ꝙ oē flexibile cōplicabile est ex modo permixtionis humidi cū sicco:⁊ ex hoc res multū humide possunt esse rūpibiles ⁊ cōminuibiles sicut glacies crystallū ⁊ vitrū ⁊ res sicce possunt esse plicabiles vt es.

¶ Post os autem in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post chorda.

¶ Est cartilago qꝛ hꝫ duritiē iter oīa mēbra post os:imo est de nā ossis:⁊ sic se hꝫ ligamētū post cartilaginē:⁊ chorda post ligamētū.

¶ Post panniculus.

Dub. 32. ¶ Videt̃ ꝙ sit siccus sicut chorda:qꝛ cōponit̃ ex villis ligamētalibus.i.neruosis vt chorda:vt sciet̃ capitulo de mēbris. ¶ Dōm ꝙ chorda in sui compositione venit ad maiorē duritiē vt tactꝰ ostēdit. Pāniculus aūt qꝛ habuit cooperire mēbra mobilia:ideo fuit mollioꝛ:⁊ si aliquis pāniculus tegit mēbra dura vt qui tegit os capitis forsitan illic nō est minus siccus ꝙ̄ chorda.

¶ Post arterie. Post vene.

¶ Quia sunt mag̃ ligamentales ⁊ dure ꝙ̄ sint vene:siqs aūt vellet posset imagīari siccitatē illoꝝ refrāgi ab hūiditate spūs ⁊ sanguinis:⁊ iō nō multū elōgaret̃ a cuti cū sic ꝯsiderate fuerint.

¶ Post nerui motiui. Post coꝛ. Post nerui sensus.

¶ Motionis.n.nerui fridiores sicciores ⁊ sil'r existūt tēperato. Nerui aūt sensus fridiores qdē:sed nō multuꝫ sunt tēperato sicciores:⁊ fortasse sunt ei ꝓpinq:⁊ neqꝫ ēt in friditate sunt ab eo valde remoti. Postea ē cutꝭ.

Dub. 33. ¶ Dubitat̃ qūo nerui motiui sunt frigidi ⁊ sicci cū motus fiat a calore vt supra diximus. ¶ Amplius plus caloris in motu requirit̃ ꝙ̄ in sensu: vt Gal'.4.de accidēti ⁊ morbo cap̄.5.⁊ in lectione hodierna primi de interioribꝰ cap̄.6. ¶ Cōsiderādū ꝙ hic est sermo de motiuis q sunt distincti a sensitiuis.s.q solū hn̄t sensum ⁊ non motū:nō tn̄ est ꝑmo de sensitiuo ꝯiūcto motiuo:qꝛ vnus neruus est. oīs eni neruus motiuꝰ est sensitiuus:sed nō ecōtra. ¶ Dōm ꝙ neruos esse cōplexionis sicce statim ꝓbat̃:qꝛ sūt mēbra exāguia. Scōo neruos motiuos esse cōplexionis fride ēt pōt ꝓbari qꝛ frigido regrit̃ in motu:sed ꝙ nerui sensitiui sint sicci nō bene pōt ꝓbari:⁊ iō stet̃ testificationi auctoꝝ q forsan cuꝫ magna solēnitate tetigerūt neruos sensus ⁊ iuenerūt eos cuti sicciores. Sed cū A. ꝯsiderauit ꝙ nerui sensus.s.tactꝰ sūt organū tactꝰ aut sūt sibi ꝓpinq: dixit ꝙ valde parū excedūt in sicco ⁊ ēt in frido. h̊ enim mō ꝯfirmat̃ virtuti tactiue. ¶ Ad ꝯriū dōm ꝙ motus fit calore aīali scꝫ spiritu dato a cerebro qui venit p neruos motiuos ꝙ̄uis sint frigidi:⁊ sic calore dato a corde ⁊ his duobꝰ p̄ncipijs mouent̃ musculi: vt dicetur capl'o de virtute motiua. ¶ Ad scōm dōm ꝙ ille plus caloꝛ est a corde vel plus caloꝛ aīalis q regrit̃ est a cerebro.

Du. 34. ¶ Dubitat̃ vtꝝ coꝛ sit cōplexionis sicce vel hūide. Vr̄ ꝙ humide per Auer. coll'ꝫ.2.cap̄.3. ꝓbat̃ qꝛ est membrū valde spirituosum ⁊ sanguineuꝫ:igit̃ est humidū. vn̄ Gal'. p̄ de cōplexionibꝰ cap̄. vlti. ponit coꝛ maxime sanguineū ponit̃ ēt spirituosum.7.libro de iuuamentis mēbroꝝ cap̄.2.⁊ ab Aui. in p̄ncipio libri de viribus cordis. ¶ Amplius magna ps cordis est carnosa carne rubea. sed caro est humidū mēbrū. ¶ Amplius membrū vr̄ maxime esse humi-

dum ꝑ cuiꝰ humidi ꝯsumptionē distiguunť spēs morbi sicci: sꝫ h̄ est coꝛ: vt Gal.ꝑ de differētijs febriū cap.8. ⁋ Ampliꝰ vꝫ ꝙ sit humidius epate: qꝛ eiꝰ siccitati minus pōt resisti ꝙ̄ siccitati epatis.

℄ In ꝯriū Aui. ⁊ cōiter medici. Dixit Mūdinus ꝙ iudicio sensus tactꝰ coꝛ est cōplexionis sicce: sed ꝗ̄tū ad opōnes est cōplexionis hūide: qꝛ cōplexio cū q̄ opať est humida ⁊ cal'a. Sed mirādū est si in coꝛde est aliq̄ cōplexio cōpꝛehēsibilis tactu ⁊ tñ coꝛ nō opať cū illa. Alij dixerūt ꝙ coꝛ in se est calidū ⁊ siccuꝫ: sed rōne effectꝰ est hūidū: qꝛ effectꝰ eiꝰ est spūs. Anto. tñ de opōne coꝛdis distīxit. nā q̄dā est ꝓpꝛia qua ꝑparat sibi nutrimētuꝫ: ⁊ sic opať mā̄ sicca: qꝛ nutrimētū coꝛdis est siccū. alia est cōis qua ꝑparat nutrimētū ꝓ alijs membꝛis ⁊ sic opať mām humidā vt patiať ab alijs mēbꝛis.

℄ Hic ego ꝯsueui q̄rere vtrū cū dico coꝛ est mēbꝛū oꝛganicū calide cōplexionis ⁊ sicce vel hūide debeā ītelligere de coꝛde cū toto spiritu ⁊ sanguine quos hꝫ in se ⁊ in suis auriculis: ⁊ pono vnā ꝓpositionē ꝙ dꝫ ītelligi de coꝛde cū tāto spū cuꝫ ꝗ̄to facit opōnes suas oꝛganicas ⁊ nō cū spū ꝓpulsibili ad mēbꝛa. s. nō cū illa ꝑte q̄ nō idiget ꝑ se ꝗ̄ta sit ista ꝑs nō est nobis notū. Rō est: sic vꝛ ponēda cōplexio coꝛdis sic̄ epatꝭ ⁊ stōchi ⁊ alioꝝ nobiliū inquātū sunt vtraq̄ꝫ oꝛganica ⁊ ꝑ̄ncipalia vel nobilia. Sed cū dicimꝰ epar calidū nō īcludimꝰ sanguinē quē in mēbꝛa tollit: sꝫ vel accipimꝰ epar ꝗ̄tū ad carnē suā vt dixit Aui. vel ꝗ̄tuꝫ ad sanguinē q in eo est vt dixit Gal.ꝑ de cōplexionibꝰ cap. vlti. cū dixit epar esse sanguineū post coꝛ. Simil'r cū dicimꝰ stōchꝰ est fridus nō ītelligimus de eo ꝗ̄tū ad chilū quē dat mēbꝛis. ⁋ Scd̄a rō: cōplexio nālis mēbꝛi nō est dicēda talis cū eo: ex eo ꝙ q̄ñq̄ꝫ membꝛū nō hꝫ sed alijs dat: ergo. ⁋ Tertia rō: per id qđ coꝛ nō dꝫ poni in cōplexiōe per qđ nō agit opōnē oꝛganicā sibi debitā: sed ꝑ spiritū quē dꝫ trāsmittere siue transmittit nō opať suā opōnē: qꝛ opatio sua ꝑ̄ncipalis est ḡnare spiritū: sed cū toto spiritu nō ḡnat: qꝛ iā trāsmisit sicut epar cū toto sanguīe nō ḡnat sanguinē. ⁋ Cōsiderādū hic tñ ꝙ semꝑ de spū cū q̊ agit coꝛ transmittit in mēbꝛa: sic̄ epar hn̄s sanguinē cū q̊ mō agit ad alia mēbꝛa trāsmittit de illo qđ ꝑ̄us in eo erat: ⁊ sic cedit sibi sanguis ꝯtinuus: sꝫ tñ cū mīoꝛi mēsura spiritus ꝙ̄ sit illa quā trāsmittit simul cū illa q̄ agit coꝛ facit suaꝫ opōnē. hic abbꝛeuio q̄ al's hic ꝓlōgaui: ⁊ h̊ qꝛ multa apposui ex his q̄ diximus suꝑ de cōplexione tertia. ⁋ His habitꝭ al's ꝯsueuimꝰ tenere ꝙ coꝛ est sicce cōplexionis. s. simul cū spū ꝑ quē agit vt nec̄io īstrumēto q nō est tāta ꝑs ꝗ̄tus totꝰ alius q in membꝛa trāsmittiť sicut nō est tātus sanguis epatis ꝗ̄tus totus q ad oīa mēbꝛa vadit. Hoc ꝓbať ꝑ̊: qꝛ coꝛ cū toto isto spū sibi nec̄io vt appꝛopꝛiatū instrumētū opōnis hꝫ plures ꝑtes tam siccas ꝙ̄ duras. s. carnē que dura ē vt sensus ōndit ⁊ ligamēta ⁊ pāniculus q̄ oīa sunt plura ⁊ maioꝛis ꝗ̄titatis ꝙ̄ sit spūs q̊ vt īstrumēto nec̄io vtiť vt notū est. Scd̄o qꝛ talis cōplexionis dꝫ eē coꝛ q̄lis reqriť ꝓ sua opōne. Sed hēre caliditatē siccā reqriť qꝛ coꝛ dꝫ euapoꝛare sanguinē: sed h̄ fit a calido acuto sicco: ⁊ hec est cōis rō medicoꝝ: ⁊ tūc soluebā ad ꝯ̄ria. ⁋ Ad Auer. ꝙ accipit coꝛ cū tāto spiritu ⁊ sanguine appꝛopꝛiato ⁊ ꝓpulsibili in mēbꝛa ⁊ sic sibi placuit ex isto dixit coꝛdis cōplexionē eē humidā: qꝛ totū illud est plus ꝙ̄ moles reliquarū ꝑtiū: nec imaginabile est. ⁋ Ad rōnē dōm ꝙ illa caro est sicca signum est durities. ⁋ Ad alia dōm ꝙ distinctio spērū ethice ex sumptione hūiditatū coꝛdis nō fit: qꝛ coꝛ sit hūidius qđ sit in nobis: sed qꝛ est ꝑ̄us ⁊ ꝑ̄ncipalius ⁊ iā humidū eius est ꝑ̄ncipalius oī humido: ⁊ ꝑꝑ h̊ minꝰ pōt siccitati eius resisti. deficiēti eni ꝑ̄n° nō est a quo subsidiū fiat ēt vt Arist. 3. de ꝑtibꝰ aīaliū cap. 4. ⁋ Al'r ergo dicamꝰ ꝙ coꝛ ꝗ̄tū ad cōplexionē ꝑ̄mā. s. innatā ⁊ ēt scd̄am. s. influētē. s. datā sibi ꝭm mēsurā innate est cōplexionis sicce lꝫ parū: qꝛ parū vltra siue suꝑ cutim est siccū vt tactꝰ ostēdit. ⁋ Sed ꝗ̄tū ad cōplexionē tertiā est humide cōplexionis. Rō est: qꝛ spūs est humidus. cū denoīať coꝛ a spū poniť cōplexionis humide. Placuit aūt Auic. postꝙ̄ coꝛ posuit cal'm ꝑ spūm ponē ipm siccū ꝑ alias ꝑtes: vt in h̊ faceret nos scire oēm modū cōplexionis coꝛdis. Deo sint gr̄e infinite. Amē.

℄ De complexionibus etatuꝫ ⁊ generū. Cap. 3m.

ETates oēs sunt q̄tuoꝛ. Etas adolēdi que vocať etas adolescētie ⁊ est fere vsq̄ꝫ ad. 30. annos. Postea est etas ꝯsistēdi que vocať etas pulchꝛitudinis: ⁊ est fere vsq̄ꝫ ad. 35. aut. 40. annos. Et est tertia etas minuēdi cuꝫ virtus nō amittitur manifeste: ⁊ hec est etas senectutis q̄ fere est vsq̄ꝫ ad annos. 60. Et est etas minuēdi cū manifesta virtutis debilitate: ⁊ hec quidem est etas seniū ⁊ finis vite.

℄ Cū determinauit de cōplexione diuersificata ꝭm mēbꝛa: hic determinat de cōplexione diuersificata ꝭm etates ꝑ̊ ⁊ 2° ꝭm ḡña. ibi

sexus ⁊ hec dicit Rubꝛica ⁊ ꝑ h̊ de cōplexiōe diuersificata ꝭm regiones ⁊ ꝭm artes bꝛeuiť de h̊ ꝑcurrēs. 2ª ibi (Scōm vo.) Prima in duas. ꝑ̊ ꝑmittit numerū etatis. 2° docet cōplexionē cuiuscūq̄ꝫ etatis. 2ª ibi (Infantiū vo.) Prima in duas. ꝑ̊ ponit q̄tuoꝛ etates ⁊ declarat. 2ª alterā illarū subdiuidit. 2ª ibi (Adolescentie.)

℄ Dubitať q̄re nō diffinit etatē. Dōm ꝙ sibi nō placuit: ⁊ rō displicentie fuit vel nō placētie: qꝛ est aut mēsura aut tꝑ̄s: ⁊ hoc non dꝫ in hac scia diffiniri vt mēsura etiā nō dꝫ diffiniri: sed ponē etateꝫ vt est dispō ī hoīe est ipsa cōplexio mēsurata tꝑe ⁊ cōplexio ista est diffinita: nō igiť restabat ostēdere nisi q̄uō variať ꝭm tēpoꝛa. ⁋ Quidā tñ magistri diffiniūt etatē dicētes: etas est mēsura mensurans dispōnē coꝛpoꝛis viui. ⁋ Alij dn̄t etas est tꝑ̄s vite aīalis q̊ crescit stat diminuiť occulte ⁊ manifeste. ⁋ Alij dn̄t etas ē dispō accidētalis cōplexioni ꝑ̄ncipal'r attributa mēsurata ꝑiodo tēpoꝛali ꝭm diuersam habitudinē calidi nālis ad humidum radicale. ⁋ Albertꝰ vo alamanus in libꝛo de etate siue de iuuētute ⁊ senectute sic eā notificat. etas est spatiū tꝑis in viuēte relictū ī q̊ virtꝰ vite oēꝫ ꝑficit sue mēsure motū vl' opōnē nisi ꝑ accn̄s īpediať.

Dubm 1m

℄ Dubitatur 2° an etates sint q̄tuoꝛ: ⁊ videť ꝙ due siue tres: qꝛ hō vel crescit vel decrescit: ⁊ si est alia dispō ē in q̄ stat: ergo vel due sūt vl' tres. ⁋ Ampliꝰ videť ꝙ nulla sit adolēdi siue ꝑficiēdi: qꝛ semꝑ a ꝑ̊ instāti ḡnōnis. s. aīati tūc ꝓcedimꝰ in humido radicali diminuendo. s. per exiccationē. ℄ In ꝯriū oēs. Cōsiderādū ꝙ totū tꝑ̄s vite diuersum inuenimus a nālibus ⁊ astrologis. Auer. eni in fine de ḡnōne ⁊ coꝛruptione in cōmē. 58. ponit ꝙ cōe tꝑ̄s vite. 70. annoꝝ. s. 35. q̄bꝰ perficimus. ⁊. 35. q̄bus declinamus. ⁋ Astrologi multi ponūt tꝑ̄s. 98. annoꝝ ⁊ inueniūt mēsurā illarū per dominiū planetarū. Et Anto. laboꝛauit īponēdo hoc hic: medici vo nō determinauerūt se ad certā mēsurā vite nec etatū: sꝫ cū latitudine voluerūt totū tꝑ̄s vite esse determinatū ēt cuiuscūq̄ꝫ etatis vt dicet Aui. ⁊ Gal. ponit. 6. de regi. sani. distinxerūt aūt etates ꝑ̄ma distinctione in q̄tuoꝛ sicut q̄tuoꝛ māifestas diuersitates iuenerūt in toto vite spatio. in ꝑ̄ma. n. vite ꝗ̄dā ꝑtē inuenerūt in q̄ coꝛpꝰ ꝑuum erat ⁊ humidū tēdere ad ꝑfectionē per augmētū ⁊ suꝑflui humidi exiccationē: ⁊ hanc dicūt etatē adolendi. i. augendi vel ꝑficiendi quā dicūt esse vsq̄ꝫ ad. 25. annos fere. ⁊ dixit fere qꝛ diuersitas est in hoc ꝭm dispōnē ⁊ cōplexiones diuersas hoīum. in sequenti q̄dā ꝑte iuenerūt coꝛpꝰ stare in hac sua ꝑfectione ⁊ nō plus ꝑfici ⁊ hāc iuenerūt durare. 10. annis fere ⁊ cōputādo ꝑcedētes durat 35. annis vel. 40. annis. pōt aūt hoc esse vel qꝛ pꝛioꝛ etas durauit 25. vel. 30. annis qꝛ status durat. 10. annis ⁊ hāc etatē vocant pulchꝛitudinis: qꝛ tūc oībus cōpletis mēbꝛis hō pulcher est. In alia parte tēpoꝛis post hāc inuenerūt hoīem diminui in virtute ⁊ potentia sua caloꝛe nāli lꝫ nō diminutione manifesta ⁊ attribuit sibi tēpus latū cū dixit fere. In postrema parte tēpoꝛis iuenerūt manifestū defectū ⁊ tendētiā ad moꝛtē ⁊ hec etas est finis vite. ⁊ apparet ꝙ Auicē. nō determinauit tēpus ꝓpter multā diuersitateꝫ hoīum in mēsura vite. ℄ Ad ꝯriū dōm ꝙ tēpus diminutionis est diuisuꝫ in tēpꝰ diminutionis occulte ⁊ manifeste. ⁋ Sed tu dices ita tēpus augmēti pōt diuidi. Dōm ꝙ tēpus augmēti hꝫ alias diuisiones euidentioꝛes vt apparebit. ℄ Ad scōm dōm ꝙ nō vocatur etas adolendi. i. perficiendi qꝛ addamus in potentia videndi al's viuendi: qꝛ semper plus moꝛimur: ⁊ nos in nostra vulgari cantilena diximus ꝙ homo simul incipit viuere ⁊ moꝛi: sed vocatur etas adolendi: qꝛ augemur in ꝗ̄titate ⁊ ꝑfectione opationuꝫ.

Dubm 2m

℄ Adolescētie vo etas diuidiť in etatē īfantie. Et hec q̄dē etas est cū membꝛa pueri nōdum ad motiones ⁊ ambulandū sunt apta. Et in etatē dentiū plantatiuaꝫ que est post ambulationē ⁊ antequā sit foꝛtis. Et illđ est cū nondū gingiue sunt omnibus dentibus replete. Postea est etas ꝯcussionis que quideꝫ est post vehementiā ⁊ natiuitatē dētiū ⁊ anteꝙ̄ polluať.

℄ Cōsiderādū ꝙ in hac etate que est a ꝑ̄ncipio natiuitatis vsq̄ꝫ ad 30. āнos sūt q̄nq̄ꝫ notabiles diuersitates: ⁊ iō hāc etatē in q̄nq̄ꝫ diuisit. s. in etatē īfantie. i. nō locutiōis dicta ab īfari ⁊ nō posuit sibi terminū ꝑꝑ multā diuersitatē pueroꝝ: in h̊ q̄dā ēt cito q̄dā valde tarde loquunť ⁊ ambulāt: ⁊ iō dicūt aliq̄ hoc tēpus esse. 2. annoꝝ alij vnius āni: ⁊ etatē dentiū plātatiuā ⁊c̄. ⁊ q̄dā dicunt tēpus esse vsq̄ꝫ ad. 7. annos alij dicunt q̄tuoꝛ: ⁊ etatē ꝯcussionis. hec etas est vsq̄ꝫ ad. 11. vel. 12. ānos. alij vsq̄ꝫ ad. 14. ⁊ dr̄ etas ꝯcussionis ꝭm fratrē Albertū qꝛ calidū manifeste incipit ꝯcutere humiduꝫ ⁊ dn̄ari suꝑ illo. vel dr̄ qꝛ ipsi foꝛtiter ꝯcutiunť ⁊ ioꝛdinatꝭ mouenť motibus. ēt ꝯcutiunť ad libidinē aliq̄ꝫ nō ꝙ possint sperma emittē: sed aliq̄ vētositas iā īcipit agitare ⁊ īcitare genitalia: vnde delectanť illarū partiū tactu ⁊ ꝯcussione: ⁊ intelligiť hoc ab Aristo. ꝑ̄mo de

generatione aĩalium penulti.cap.⁊ ꝓble.4.26.ꝓble.vehemẽtia natiuitatis.i.iam dentes primi ceciderũt ⁊ cõpleri sunt.2.al'necessitatis anteq̃ polluat: q2 nõdũ põt emittere sperma.

¶ Deide est etas alguelemati vel alguadi ⁊ rebac.i.cũ ab eo egredit sperma q̃ ẽ quousq̃ barbescat. Postea est etas fortitudinis que est donec desinat crescere.

¶ Hic ẽ q̃rta etas: ⁊ q2 tp̃s barbatiõis ẽ valde diuersũ ĩ diuersis: iõ tp̃s nõ posuit. dicunt q̃dã ꝙ durat a.14. vsq̃ ad.25. q2 hec etas pubertat̃: sz pubertas ĩcipit ĩ.17.⁊ ĩ.25.finit: vt in cõmẽ.8.afoꝛ.5. pti.epilepsie.q̃b' añ iuuẽtutẽ ĩnascunt postea est q̃nta etas ⁊ pz.

[Dub. 3m] ¶ Dubitat p̊ an in alijs viuẽtib' reperiant etates. Dõm ꝙ in aĩalibus ꝓprie attribunt ⁊ plus ꝑfectis q̃ ĩperfect̃ ꝑꝑ mutatiões manifestas q̃s videm' vite eoꝝ. plãtis aũt ⁊ multo plus mineralibus nõ sic attribuim'. dicim' tñ de plãtis ⁊ q̃busdã nõ viuẽtib' ꝙ sũt iuuenes vel ãtique. si g̃ est aliq̃d nõ viuẽs q̃d manifestã mutationẽ in spatio sue ꝑdurationis hẽat sicut tyriaca attribuimus sibi etates q̃si vt vni aĩali vt appꝫ 5° cañ. cũ diuidim' tyriace etates.

[Dub. 4m] ¶ Dubitat 2° an etas augmẽti duret.30.ãnis: ⁊ ꝑ ꝯñs an hõ augeat vsq̃ ad annos.30. Dõm ꝙ tp̃s augmenti manifesti ⁊ magni est in primis annis ⁊ ante.12.annũ ⁊ vsq̃ ad.15.ãnos hꝫ hõ fere medietatẽ sue q̃ñtitatis s̃m Aristo. p̃mo de gñõne aĩaliũ in caplo.20. ꝙ aũt semẽ. sed post.12.vel.15.annũ nõ apparẽt hoĩes ita nobiliter crescere ⁊ ꝓpterea cadit discordia in hac mẽsura. Quidã eñ dicũt ꝙ homo crescit vsq̃ ad.35.annos: ⁊ de hac s̃nia fuit Halyab. 4.theori.2.cap.2.⁊ Halya.in thegni tracta.3.cõmen.63. lz Thadeus ibi illũ textũ corrumpat. Aristo. ṽo voluit ꝙ homo crescat vsq̃ ad annos.30. vt ꝓblema.20.ꝓblema.7.

[Dub. 5m] ¶ Dubitat scd̃o an cõplexio nãlis ⁊ cõplexio etatiua differãt. Videt ꝙ sic: q2 Auicẽ. Halyab. ⁊ Haly faciunt distincta capitula de cõplexionib' nãlibus.s.modũ tẽperamentoꝝ ⁊ de cõplexionibus etatũ. ¶ In ꝯtrariũ q2 iste cõplexiones habẽt eadem principia.s. sperma ⁊ sanguinẽ menstruũ ⁊ idẽ subm hominẽ ⁊ eundẽ finẽz.s. operationes aĩali debitas: g̃ sunt idẽ. ⁋ Quidã moderni dicũt ꝙ cõplexio etatis ⁊ cõplexio naturalis differt formaliter siue essentialiter: ⁊ in tãtã ruditatẽ q̃dã modernus venit ꝙ dixit cõplexionem etatis esse cõplexionẽ superadditã naturali cõplexioni ⁊ inueniunt ab eo scripture q̃bus facit imaginari ꝙ cõplexio etatis sit vna cõplexio superemplastrata super cõplexionẽ nãlez. ⁋ Rõ prima: cõplexiones sunt distincte a quibus diuersa sumit indicatio: sed a cõplexione naturali humida sumit indicatio de pauco cibo dando vt a flegmatica complexione: sed a complexione humida etatis sumit indicatio de multo cibo dando vt a cõplexione pueri. ⁋ Scd̃a rõ: cõmunis cõplexionis nãlis p̃ncipia differũt ⁊ p̃ncipia cõplexionis etatis: igit he cõplexiões differũt. ꝯñtia est nota. p̃mo añs. nã calidũ nãle ⁊ hũiduz sunt in nobis duo p̃ncipia cõplexionũ que sunt in nobis. calidũ aũt nãle cõparatũ ad hũiduz vt q̃le est p̃nm nãlis cõplexionis: q2 excedit multuz dicit calida. si parũ dĩ frigida cõplexio. ⁊ si hũida excedit dĩ humida ⁊c̃. Sed calidũ cõparat ad humidũ in rõne q̃ñti ꝯstituit cõplexionẽ etatiuaz: q2 cũ calidũ ⁊ humidũ sunt multe q̃ñtitatis est complexio etatiua adolescẽtie: cũ pauce est cõplexio senectutis: cũ medio mõ est cõplexio iuuẽtut̃. ⁋ Tertia rõ mea in eoꝝ fauorẽ cõplexiones differũt q̃ hñt diuersos terminos: sz cõplexio etat̃ ⁊ cõplexio nãlis sũt hmõi: q2 cõplexio etat̃ terminat ad mortẽ: sz nãlis nõ: ĩmo terminus ei' põt dici opõnis ꝑfectio. ⁋ Quarta: cõplexione nãli corrupta ĩducit etatiua: igit differũt. ꝓbat añs. q2 cal'a ⁊ sicca cõplexio nãlis veniẽs ad senectutẽ fit frĩda ⁊ sicca: vt Gal'. ponit in thegni illo caplo. Decidẽtie ṽo. aut p̃mo theorice.21.cap. sed frĩda cõplexio nõ est cal'a: ĩmo cõplexio etatiua ĩcludit q̃dẽ q̃d mõ ĩcludit cõplexio nãlis: q2 ĩcludit calidũ agẽ in humidũ: sed nãlis hec nõ ĩcludit: igit differũt. ⁋ Ad ponẽdũ q̃d credim' verũ in hac q̃õne p̃mittendũ q̃d sit cõplexio nãlis. Et dicam' id in quo oẽs ꝯueniũt: complexio nãlis est cõplexio quã homo hꝫ ex p̃ncipijs gñõnis cũ qua ꝑficit opõnes suas: lz ẽt si sit ex tꝑe possit dici nãlis vt frĩditas caliditas ex tꝑe. Ista complexio nãlis diuisa est in suos modos siue spẽs: q2 q̃dã est cal'a siue cholerica: quedã frĩda siue flegmatica ⁊ q̃dã tẽperata ⁊c̃. ⁋ Scd̃o ꝯsiderãdũ ꝙ cõplexio nãlis hꝫ latitudinẽ: q2 cõplexio cal'a mea repit plus cal'a ⁊ min' cal'a ⁊ sic de alijs. ⁋ His habitis dico ꝙ nãlis cõplexio ⁊ etatiua sunt vna res siue cõplexio ⁊ nõ imaginor in me duas formas q̃litatiuas siue duas res quaꝝ vna sit mea cõplexio nãlis ⁊ alia sit mea cõplexio etat̃. Sed mea cõplexio nãlis succedẽs in tꝑe ꝑ ꝑtes sue latitudinis dĩ cõplexio etatiua. ṽ.g. ego nat' sum cõplexionis cal'e fui puer cal'e cõplexionis ⁊ fui iuuenis calidus ⁊ sum senex cal'e complexionis. ⁋ Hoc ꝓbat rõnib' ⁊ p̊ sic. cõplexio ĩ se ⁊ cõplexio mẽsurata tꝑe ẽ vna cõplexio sic albedo ⁊ albedo hodie ⁊ cras. sz cõplexio nãlis est cõplexio in se ꝯsiderata: ⁊ cõplexio etat̃ ẽ cõplexio tẽporalis: g̃ sũt vna res. Scd̃o si cõplexio nãlis eẽt alia cõplexio ab etatiua: tũc cõplexio nãlis nõ ĩueniret nisi in ĩstãti. ꝓbat ꝯñ a. accipio p̊m ĩstãs gñõnis hoĩs: ꝑ illo instãti hꝫ cõplexionẽ nãlẽ: ⁊ tunc q̃ro aut ista cõplexio succedit in tꝑe: ⁊ tũc nõ est op' ꝙ alia cõplexio etatiua succedit: aut nõ succedit: igit nõ durat nisi ꝑ instãs. ⁋ Tertio quero q̃d ẽ agẽs ꝓducẽs istã cõplexionẽ etat̃: aut tp̃s ⁊ h̃ nõ: aut calor nãlis ⁊ h̃ nõ: q2 nõ agit ad cõplexionẽ nouã: sz mouet ꝑ g̃duz latitudinis. ⁋ Quarto etas in morbo nõ dicit aliã rẽ a morbo: sed dicit morbũ in tꝑe ⁊ quecũq̃ etas dicit partẽ illi' morbi vt ĩtelligit a Gal'. in libro de tꝑib' ꝑoxismoꝝ: g̃ sil'r hic. ⁋ Cõsiderãdũ aũt ꝓ solõne rõnũ ꝙ illud q̃d decipit in h̃ quesito est: q2 accipiũt vnã ꝑtẽ latitudinis cõplexionis ⁊ cõparãt ad aliã partẽ eiusdẽ latitudinis: ⁊ q̃ñq̃ partẽ vni' latitudinis cõparãt ad partẽ alterius cõplexionis. Accipe g̃ vnã cõplexionẽ nãlẽ cũ oĩb' ꝑtib' sue latitudinis ⁊ cõpara ad totã aliã cõplexionẽ nãlẽ ⁊ inuenies ꝙ differt sic tota cõplexio flegmatica cũ tota sui latitudine extẽsa ꝑ totã vitã est alia a cõplexione cholerica tota ⁊ ꝑs a ꝑte: ⁊ tota cõplexio flegmatica nãlis petri nõ est alia a cõplexione etatũ petri: tñ si vnã ꝑtẽ cõplexiõis flegmatice petri cõparas ad aliã ꝑtẽ: tũc iste ꝑtes differũt sic ꝑtes ĩtegrãtes vnã latitudinẽ vt frĩditas petri ĩ pueritia ⁊ frĩditas ei' in senectute. Et ex his tollit alia ꝯceptio q̃ accidit in locutiõe cũ cõparam' ꝑtẽ latitudinis nãlis cõplexionis ꝑti alteri' latitudinis: ⁊ dicim' oĩs senex hꝫ cõplexionẽ siccã etatiuã. nõ tñ hꝫ cõplexionẽ siccã nãlẽ. hic.n. s̃mo dꝫ sic intelligi: oĩs senex siue choleric' siue flegmatic' siue mel'ic' hꝫ cõplexionẽ suã nãlez q̃ñtũ ad ꝑtẽ latitudĩs cũ q̃ est mag̃ sicc' q̃ p̃us fuerit: tñ senex est choleric' q̃ fuit p̃us choleric': ⁊ flegmatic' q̃ fuit p̃us flegmatic' ⁊ sic de alijs: ⁊ sic ad ꝯ̃ria. ¶ Ad p̊m cũ dicit illa sũt diuersa a q̃bus sumit diuersa indicatio. Dõm p̊ ꝙ ꝓpõ est falsa: q2 ab vna re diuersificata s̃m mag̃ ⁊ min' sumi põt diuersa ĩdicatio. ṽ.g. ego suz ita fort̃ ꝙ possuz tolerare febrẽ septẽ dieb' ĩdigeo cibari subtili dieta. Ego suz fort̃ ita ꝙ possuz plus sustinere nõ debeo cibari: tñ iste nõ sũt due ṽtutes: sz vna ĩ suis g̃dib'. ⁋ Vel ꝯcessa ma. dꝫ ꝙ mi. ẽ falsa: cũ sumit sic dꝫ: cũ.n. dĩ pueri ĩdicãt multũ cibũ est dicẽ cõplexio flegmatica cholerica mel'ica ⁊c̃. in p̃ma ꝑte latitudinis parũ q̃ vocat cõplexio pueritie ĩdicãt multũ cibũ: ⁊ hec ꝓpõ ṽa ⁊ sic cõparatiõe ad reliq̃s ꝑtes cõplexionũ istaꝝ in alijs tꝑib': h̃ tñ q̃d ẽ oẽs pueros ĩdicare multũ cibũ hꝫ latitudinẽ: q2 puer fl'atic' nõ tãtũ req̃rit cibũ q̃ñtũ puer chol'ic'. ⁋ Cũ g̃ dĩ ĩ alia ꝓpõnis ꝑte ꝙ hõ flegmatic' ĩdicat pauciori cibo. Dõm q̃d falsuz est flegmaticus in p̃ma ꝑte flegmatic': ĩmo multũ lz nõ tãtũ q̃ñtũ choleric' in eadẽ ꝑte: ⁊ si bene ꝯsideret ista rõ perit: q2 semꝑ accepit ꝓ diuerso illd̃ q̃d ẽ idẽ: tota g̃ sũma flegmatice cõplexionis req̃rit minus de cibo tota sũma cholerice cõplexionis: sz q̃dã ꝑs fl'atice cõplexionis pluri cibo q̃dã ꝑte eiusdẽ cõplexiõis vt ꝑs ĩ pueritia q̃ ꝑs in senectute. ⁋ Ad 2am dõm ꝙ idẽ p̃nm est in me cal'm ⁊ cal'm q̃ñtũ ⁊ si sunt diuersa ĩquãtũ q̃ñtitas accidit q̃litati ẽ diuersio per accñs: ⁊ ex h̃ nõ opꝫ seq̃ duas cõplexiones: sed vna cõplexio variat in sui latitudine. ⁋ Ad 3am dõm ꝙ cõplexio nãlis vt forma q̃ est organũ aĩe est p̃nm opõnis: ⁊ ipsa vt succedit in tꝑe terminat ad mortẽ sicut albedo q̃ ẽ ĩ muro vt forma mouet oculũ. ipsa aũt vt ꝓcedit ĩ tꝑe ⁊ alterat a fumo terminat ad nigredinẽ: ⁊ tñ vna est albedo a p̃n° vsq̃ ad finẽ. i. ipa nõ est due albedines. ⁋ Ad aliã dõm ꝙ ẽt cõplexio frĩda in quã cadit ẽ sibi cõplexio nãlis: nec ẽ alia etatiua suꝑ illã. Vl' dꝫ ꝙ senex ẽ calidus ⁊ sicc'. senex respectu tẽꝑati q̃d aũt hẽat plus q̃ alij ex h̃ ꝙ fuit calidus ⁊ siccus ꝑꝑ q̃d dĩ frĩdus sicc': nõ hẽm' hic dicẽ: in thegni eñ discussimus h̃. ⁋ Ad 5am dõm ꝙ ẽt cõplexio nãlis includit hoc. siquis aũt vellet imaginari ꝙ cõplexio nãlis eẽt quã dat gñans. ṽ.g. tãta hũiditas ⁊ cõplexio etatiua eẽt g̃dus siccus qui acq̃rit ⁊ imaginaret istas duas res distictas ⁊ vnã ĩ termino in q̊ ⁊ aliã in termino ad quez nõ ꝓhibeo sibi: tñ hec duo nõ ꝯstituũt duas cõplexiones in actu.

[Dubiũ 6m] ¶ Dubitat vtꝝ ꝑfectio iuuẽtut̃ duret aliq̊ tꝑe. Vr ꝙ sic: q2 Aui. ponit sibi spatiuz q̃nq̃ ãnoꝝ ⁊ ꝓbat rõnib' Dy. Primo q2 ĩter duos mot' ꝯ̃rios cadit q̃es media 8° phy. tex.62. sz cũ mot' ad ꝑfectionẽ iuuẽtut̃ ⁊ mot' recedẽs ab illa ꝑfectiõe sũt mot' ꝯ̃rij: g̃ in medio erit q̃es. Ampli' oẽ q̃d mouet ad aliq̃ formaz stat aliq̊ tꝑe in illa: sed hõ mouet ad ꝑfectionẽ iuuẽtutis: g̃ ibi q̃escit. Antecedẽs notũ: q2 si forma illa corrũpit vel eodẽ ĩstãti ⁊ h̃ ĩpossibile: vel in alio: g̃ inter duo instãtia q̃escit ⁊ illud est tp̃s: g̃ ⁊c̃. Tertio nã nihil ꝓducit ad cuius ꝯseruationẽ nõ ĩntẽdit: vt Aristo.2.de gñõne aĩaliũ ca.1. si igit ꝓducta ẽ ꝑfectio iuuẽtutis intẽdit nã ꝙ ꝯseruet tꝑe. ¶ In ꝯ̃riũ ꝙ Gal'. in.1.de regi.sanita. ⁊ Haly in thegni tra.2. 24.cõmẽ. vident sentire ꝙ optima sanitas sit occulta a sensu: ⁊ cõiter exponit ꝙ nõ durat nisi ꝑ instãs. ⁊ h̃ voluit Gal'. tñ dixit in ictu oculi: sed optima sanitas est illa q̃ in ꝑfectiõe iuuẽtut̃ repit: g̃ ⁊c̃. ⁋ Dõm ꝙ triplex est ꝑfecta forma iuuẽtutis.s. ꝑfectio quãtitatis: q2 ibi est deuentũ ad vltimã q̃ñtitatẽ que per augmentum

pōt hēri. Alia ē pfectio caliditatis: qꝛ hꝫ mēsurā calītatis meliorē que possit hēri. Tertia ē pfectio siccitatꝭ: qꝛ hꝫ pfectiorē siccitatē que possit hēri: qꝛ hꝫ tātā mensurā siccitatꝭ supra quā ⁊ infra quā nulla siccitas esset ita bona pro operationibꝰ ⁊ sic itelligo de caliditate. loq enī de pportionibꝰ occultis sequētibꝰ has mensuras non est multi ppositi. pcedit hic aūt ꝙ iuuenis sit tēperatioꝛ puero siue sit verū siue nō. ¶ Dico ḡ tres ppōnes. Pria perfecta q̄titas quā iuuenis acqrit durat tpe. Rō qꝛ inter acqsitionē q̄titatis ⁊ deperditionē est qes media ⁊ nō fit totū augmētū tpe ptinuo: vt 3° physi. cōmē. 6. ⁊. 8. physi. cōmē. 23. ḡ multo fortius vꝫ ꝙ iter augmētū ⁊ diminutionē sit tps mediū. Scda rō: qꝛ in augmēto ē gn̄atio: in diminutiōe eiusdē gn̄ati corruptio: ḡ augmentatū durat tpe. pn̄tia est nō. añs pꝫ: qꝛ in augmēto est nutricatio: ēt in augmēto est q̄ti alicuius informatio subalis: ḡ gn̄atio. s. piuncta. Alia ps an̄tis est nō: qꝛ diminutio fit per corruptionē alicuiꝰ ptis per viā resolōnis. Hec tn̄ rō difficultatē hꝫ: qꝛ gnō carnis in augmēto apud qsdā fit an̄ extēsionē apō quosdā fit post extēsionē: tn̄ si sit post extensionē certū est ꝙ qescit tpe in illa q̄titate: si sit ante extensionem. Adhuc dōm ꝙ augmētatio nō pōt continuari siue imediari diminutioni: qꝛ sunt pꝛij motꝰ: ⁊ iō ⁊c̄. Tertia rō est augmentatio ⁊ diminutio sunt duo motꝰ pꝛij facti ab eodē pn̄°. s. calido lꝫ diuersificato: ⁊ vnus istoꝝ motuū nō est pfectio alterius sicut motꝰ diuturnus est pfectio pp̄ij motꝰ lune ⁊ motꝰ ambulationis ad scholas est motꝰ pfectionalis q̄ qn̄qꝫ retro moueo manū ⁊ sunt motꝰ per se terminati: ḡ nō pn̄t esse sine qete media. cōsequētia est nō: qꝛ ad h̄ ꝙ motꝰ pꝛij hēant qetē mediā ille tres cōditiones regrunt: vt vꝫ sciri p Auer. 1. cātice. 239. cōmē. ⁊ 8° phy. 62. cōmētis. añs pꝫ de se. ¶ Sed p̄ pone opionē cōem ꝙ p̄us fiat gn̄atio carnis in instāti ⁊ in tpe sequēti fiat extēsio: tūc suppono ꝙ tpe toto illo in quo extēdit calefiat aliq̄ ps carnis: ⁊ pro q̄cūqꝫ instāti est verū dicē: hoc hꝫ esse extēsuꝫ: hꝫ ēt esse calefactū: pono ꝙ sequit corruptā esse aliq̄ partē carnis: ḡ pro isto instāti hēbit diminutū esse: ⁊ pono qd̄ est p̄ᵐ corruptū esse carnis: sed p̄ᵐ hoc esse corruptū carnis nō pōt hēre nisi in p̄ instāti post augmētationē carnis: ḡ diminutio ⁊ augmētatio sunt imediata. istā rōnē dimittimus pp plixitatē. ¶ Scda ppō est: pfectio caliditatis iuuenilis durat tpe: qꝛ idē est ḡdus caloris in iuuene ⁊ puero: cuꝫ igit imaginati erimus vnū ḡdū caloris currere per totā pueritiā ⁊ iuuentutē erimus imaginati ḡdus caloris q pdurāt in tpe. Contra: iter duos motꝰ pꝛios est quies: sed calefactio in iuuētute pꝛiat infrigidationi senectutis. Dōm ꝙ non est calefactio ⁊ ifrigidatio: imo caloris p̄existētis in etate adolescētie remissio: quē remissio icipit in tpe senectutis. ¶ Tertia ppō: pfectio siccitatis iuuētutꝭ nō durat tpe: sed in instāti. Rō: a p̄ncipio natiuitatis vsqꝫ ad finē vite exiccat exiccatione ptinua: ḡ nunqꝫ est quies in aliq̄ mēsura siccitatis: qꝛ da oppositū: tūc motꝰ nō eēt ptinuꝰ. añs pꝫ: qꝛ semp caloꝛ vꝫ eē pn̄s humido: vn̄ semp q̄litatē exiccat. ¶ Cōsiderādum hic ꝑm dicta supra ex intētione Auer. oꝫ tenē ꝙ pfectio in calore nō duret in tpe: qꝛ actionē aliq̄ in actiuis opꝫ seq ad mutationeꝫ in passiuis: lꝫ illa mutatio in calore possit eē iter latitudinē ḡdus: ⁊ sic ēt mutatio siccitatꝭ possit eē iter latitudineꝫ ḡdus. ¶ Ad pꝛia pꝫ solō. inquātū enī pbāt ꝙ pfectio q̄titatis pduret tpe ⁊ ꝙ pfectio caliditatis ⁊ in certa mēsura q̄titatis ḡdus duret tpe pcedicur: sed inquātū pbarēt certa mēsura siccitatꝭ durat tpe. i. qescit hoc nō pcedit: qꝛ ptiua est exiccatio. ¶ Ad rōnē ḡ cū dꝛ: iter duos motꝰ pꝛios est qes media. Dōm ꝙ verum est ꝑm modū dcm̄: sed motꝰ exiccationis est vnus ptinuus a p̄n° vsqꝫ ad finē ⁊ non sunt duo motus pꝛij. ¶ Ad scdam dōm ꝙ siccitas in nobis nō est forma ad quā sit motꝰ. s. ꝙ in ea qescamꝰ: sed est forma que ptiuo est in motu eo mō q̄ modus alterationis est ptinuus. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ nā nihil pducit de quo sit verū dicē ꝙ hēat pductū esse ad cuius pseruationē nō intendat: sed siccitas in nobis semp pducit ⁊ nunqꝫ in tota vita hꝫ esse pductū: neqꝫ tota neqꝫ tāta pars: ita ꝙ in ea quiescat. Ex his pꝫ q̄uo perfecta sanitas durat in instanti.

¶ Infantium v̄o solum ab infantia vsqꝫ ad iuuentutē complexio in calore fere temperato: ⁊ in humiditate fere superflua existit.

¶ Positis etatibꝰ ponit eaꝝ cōplexionē. p̄mo q̄lis cōplexionis sit in calido ⁊ frido. 2° in hūido ⁊ sicco. 2ª ibi (Sed pueroꝝ corpora eq̄liter sunt hūidiora.) Pria in tres. p̄ ponit que est cōplexio adolescētiū ⁊ iuuenū in caliditate. 2° que cōplexio senū ⁊ decrepitoꝝ. 3° assumat. 2ª ibi (Pretera sciēdū.) 3ª ibi (Nꝫ ḡ ex hoc acqsiuimꝰ.) Pria in duas. p̄ ponit Auer. opionē. 2° Gal. 2ª ibi (Gal. v̄o.) Pria in duas. p̄ p̄mittit cōplexionē adolescētiū. 2° ponit opiones illas. ibi 2ª (Medici.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cōplexio infantiū ab ipsa ifantia vsqꝫ ad iuuentutē solū. i. accipiēdo solū hoc qd̄ est dicē adolescentiā psiderādū fere supflua: qꝛ respectu siccitatꝭ iuuētutis est supflua: respcū ipsoꝝ adolescentiū vt debēt augeri nō est supflua.

¶ Medici aūt antiq iter se disceptauerūt de duabꝰ caliditatibꝰ pueritie ⁊ iuuētutꝭ. Fuerūt. n. eoꝝ qdā q dixerūt ꝙ calītas pueri est maioꝛ. Et pp illaꝫ plus crescit. Ideoqꝫ oēs eiꝰ opationes nāles psiderij ⁊ digōnis sīt maiores ⁊ diutiꝰ durātes. Qm̄ caloꝛ inatꝰ qui iest eis ex spermate magis est aggregatꝰ ⁊ est mioꝛis tēporis.

¶ Primo ponit opi. vnā que dicit: ꝙ caloꝛ adolescentiū est maioꝛ siue fortioꝛ. Scdo ponit pꝛia que dicit ꝙ caloꝛ iuuenū sit maioꝛ. ibi 2ª (Et ex eis.) Prima in duas. p̄mo ponit opi. scdo inducit rōnes. ibi 2ª (Et ppter.) Hec ps hꝫ. 3. sicut. 3. rōnes inducit. ¶ Considerandū ꝙ hic puer sumit p adolescēte: sed dixit puer vt ēt verus sit sermo accepto puero pꝛo. ¶ Arguit p̄ sic: ppter caliditatē puer plus crescit: ḡ est calidioꝛ. tenet pn̄tia qꝛ argumētū fit a calore: ḡ plus crescēs plus est calidus. Antecedens est notū quātuꝫ ad hanc partē que dicit puer plus crescit: quātū aūt ad hoc qd̄ dicit ppter caliditatē crescit p̄supponit. (Ideoqꝫ.) ¶ Scda rō operationes pueroꝝ tā appetitꝰ nālis q̄ꝫ ⁊ digōnis sunt maiores. i. potentiores ⁊ diutius morātes. s. sine ipedimēto: ḡ caloꝛ eoꝝ fortioꝛ. tenet psequētia: qꝛ iste operatiōes fiunt calore. ¶ Cōsiderādū ꝙ iste ppōnes sūt illate ⁊ psequētes in forma loquēdi Aui. siue ātiquoꝝ. ⁊ hoc qꝛ sunt signa quedā ⁊ effectus siue sumptus ab effectibꝰ: ⁊ tunc incipiēdo ab eis possumus eis facere antecedentes. (Qm̄.) ¶ Tertia rō caloꝛ inatꝰ qui est in pueris ex spermate est magis aggregatus ⁊ est minoris tēporis: ḡ pueri sunt calidiores. antecedēs pꝫ q̄tū ad p̄mā partē: qꝛ est caloꝛ in minori quātitate. Ad scdaꝫ partē pꝫ: qꝛ pūū tēpus est ex quo nati fuerūt respectu iuuenū. psequētia est nota: qꝛ pgregatio calidi in maiori m̄ā ⁊ nō p̄teriisse multū tempus sue durationis est cā ꝙ caloꝛ sit fortioꝛ ⁊ minus debilitatus: ⁊ cause opposite sunt cause oppositoꝝ.

¶ Et ex eis fuerūt q dixerūt ꝙ caloꝛ inatꝰ in iuuenibꝰ est valde fortioꝛ: qm̄ eoꝝ sanguis ē maioris q̄titatꝭ ⁊ magis spissus. Iōqꝫ accidit eis fluxꝰ sanguis ex naribꝰ plus ⁊ fortius. Et ꝙ eoꝝ cōplexio plus ad cholerā dclinat: ⁊ pueroꝝ cōplexio plus dclinat ad flegma. Et ꝙ iuuenes vehemētioꝝ motionū existūt: motꝰ v̄o nō est nisi pp calorē. Et ipsi ēt vehemētioris istimbꝛe existūt ⁊ sūt melioris digōnis. Et h̄ ex calore. Desideriuꝫ nāqꝫ nō est ex calore: ꝫ ex friditate. Iōqꝫ caninꝰ appetitꝰ ex friditate sepius ptigit. Signū aūt ꝙ vehemētioris istimbꝛe isti existant est: ꝙ neqꝫ nausea accidit eis neqꝫ vomitꝰ neqꝫ fastidiū: quēadmodū ptingit pueris pp digestiue eoꝝ malitiā. Et signum ꝙ eoꝝ cōplexio magis cholere ptinet est ꝙ oēs eoꝝ egritudines sunt calide sicut febris tertiana: ⁊ eoꝝ vomitꝰ totꝰ est cholericꝰ. Egritudies aūt plime q̄ pueris eueniūt sīt fride ⁊ hūide ⁊ eoꝝ febres flatice: ⁊ plꝫ qd̄ vomūt ē flegma. Et augmētū qd̄ ē in pueris nō est pp fortitudinē caliditatꝭ eoꝝ: neqꝫ est nisi pp multā ipsoꝝ hūiditatē: maximū ēt eoꝝ desideriū significat caloris eoꝝ dimutionē. Et he qdē sunt duaꝝ sectaꝝ snie ⁊ ipsarū rōnes.

¶ Hec est opi. pꝛia que p̄ iducit q̄tuoꝛ rōnes. Scdo soluit motiua p̄dicte opionis ⁊ iducit signa ad pbādū dicta in solōne ⁊ in rōnibus. ibi (Desideriū.) Pria rō. iuuenū sanguis est maiorie q̄titatis ⁊ mag̃ spissus: ḡ caloꝛ iuuenū fortioꝛ. Añs pbat q̄tū ad p̄mā partem: qꝛ videmus plus accidere sanguīs fluxū ⁊ fortius qꝛ ipetuosus. Aliā partē antecedētis. s. ꝙ sanguis sit spissioꝛ dereliquit vt notā ex hoc qꝛ terrestrioꝛ: ⁊ caloꝛ i m̄ā pluri ⁊ terrestriori fundatus est fortioꝛ: ḡ pn̄tia est nota. (Et ꝙ.) ¶ Scda rō: cōplexio iuuenū plus est cholerica ⁊ pueroꝝ plus flegmatica: ḡ cōplexio iuuenum est calidioꝛ. (Et ꝙ iuuenes.) ¶ Tertia rō: iuuenes sunt vehementioꝝ. i. fortioꝝ motuū q̄ꝫ pueri: ḡ sunt calidiores. pbat pn̄tiā qꝛ motꝰ fit pp calorē. (Et ipsi.) ¶ Quarta rō: iuuenes sūt vehemētioris. i. fortioris istimbꝛe. i. digōnis: ḡ ēt melioris. i. fortioris caloris. pn̄tia est nō: qꝛ digō fit calore. ¶ Hec opio soluit ad motiua q̄dā p̄me opionis. s. ꝙ pueri sūt vehemētioris appetitꝰ: qꝛ pcedūt ⁊ arguūt ex h̄ p̄ eos: qꝛ appetitꝰ fit a frido qd̄ pbāt: qꝛ appetitus caninus fit a frido. (Signū.) ¶ In hac 2ª pte pbat qd̄ dixit in 4°

rõne que destruit scḋaꝫ p̃me opiõis. dixit aũt ꝙ iuuenes sũt vehemẽtioris appetit⁹. signũ ei⁹ est: qꝛ ipsa pseuerant nõ nocita: vñ nõ fit eis nausea ⁊c. (Signuꝫ.) In hac tertia pte ꝓbat qḋ dixit in scḋa rõne ⁊ pꝫ. (Et augmẽtũ.) Hic est q̃rta ratio in qua soluit ad p̃mã rõnẽ p̃me opiõis negando ꝯñtiã: qꝛ nõ sequit̃ mag̃ crescit puer: ꝯ̃ est calidior: qꝛ hoc fit ꝑꝑ humiditatẽ nõ ꝓpter caliditatẽ: imo sunt diminuti caloris: signũ est appetitus magnus.

❡ Galenus ambabus ṽo sectis contradicit. dicit enim ꝙ eorũ caliditates in radice sunt equales: sed puerorum caliditas est maioris quãtitatis ⁊ minoris qualitatis: scꝫ acuitatis: ⁊ iuuenũ caliditas est minoris quãtitatis ⁊ maioris qualitatis. s. acuitatis.

❡ Hic ponit opiõnẽ Gal. ⁊ p̃mo illaꝫ p̃mittit. Scḋo illã declarat. Tertio ostẽdit solões quas dabãt illi de scḋa opiõne ad rões p̃me opiõis nõ esse veras. Quarto ꝯcludit. scḋa ibi (Et hoc.) tertia ibi (Qꝫ aũt dixit.) quarta ibi (Hec est dictio.)

Dubiũ 7m ❡ Ante aũt q̃ ꝓcedamus dubitat̃. Utꝝ caliditas pueroꝝ sit maior vel iuuenuꝫ an sit eq̃lis in radice. ꝙ q̃uis de hoc scripserimus in q̃one ꝓpria iam ꝓmulgata: hic tñ summã dicem⁹ ꝓ expõne textus. Videt̃ ꝙ pueroꝝ calor sit maior ⁊ fortior. p̃mo per Isaac 5° dietarũ p̃ caplo: ⁊ per tres rões antiquoꝝ superius positas. Videt̃ ꝙ nõ sit eq̃lis in radice per Auer. 2° collꝫ cap. p̃ vbi ꝯ̃ Gal. ponit ꝙ ĩpossibile est ĩuenire duo corpora que sint cõia. i. eq̃lia in calore quoꝝ vnũ sit siccius alio: sicut opinat̃ Gal. in puero ⁊ iuuene. ⁋ Videt̃ ꝙ sit eq̃lis per Auicen. hic ex sñia Gal. ⁋ Omissis oĩbus

Opĩo Antony. opĩonibus dicamus illã Antony que magis erat in vsu ⁊ suꝑ quã nõ videbat̃ dubitari que erat ꝙ caliditas pueroꝝ ⁊ iuuenũ est eq̃lis in radice: sed calor pueroꝝ ẽ maior in quãto: iuuenũ est maior in q̃litate: ⁊ hoc est qḋ dicit. Gal. ṽo ambab⁹. ⁋ Ad declarationeꝫ huius dicit: ꝙ radix calidi est humidũ radicale qḋ est humidum substãtiale ꝯtinuatiuũ mẽbroꝝ acq̃situꝫ in p̃ma gñone a spmate. cal'm radicale est cal'm fundatũ in ħ hũido radicali: sed cal'm influens est cal'm qḋ dat̃ a corde: ⁊ hic ꝓlõgat. His abbreuiat̃ ĩnuit tres ꝯclusiones ⁊c. ❡ Pria cal'm pueri est eq̃le in radice. i. in humido radicali. Rõ qꝛ hũidũ radicale in puero ⁊ iuuene est eq̃le: ꝯ̃ cal'm in radice est eq̃le. ꝯñtia est nõ: qꝛ cal'm esse eq̃le in radice est hũidũ radicale esse eq̃le. Añs ꝓbat̃: qꝛ humido radicali pueri ⁊ iuuenis nõ aduenit res que ip̃m diminuat: qꝛ talis diminutio fit in senectute: ꝯ̃ humidũ radicale ꝯtinuatiuũ mẽbroꝝ acquisitũ a p̃n° gñõnis est eq̃le in radice vtrisq̃. ❡ Scḋa ꝯclusio est ꝙ calidum pueri est magis in quãto. Rõ qꝛ humidũ radicale pueri est magis in quãto ⁊ minus in quali q̃ humidũ radicale iuuenis: ꝯ̃ calidum pueri est magis in quãto q̃ calidũ iuuenis. ꝯñtia est nota: qꝛ q̃titas caloris hic sumit̃ ex quãtitate humidi. Antecedẽs ꝓbat̃. naꝫ humido radicali pueri fit multa additio per humidũ nutrimẽtale ex quo nutrimẽtali humido humidũ radicale recipit augmẽtũ qḋ nõ facit humidũ radicale iuuenis: ꝯ̃ humidũ radicale pueri est magis in quãto. ꝙ aũt sit minus in quali declarat tactus qꝛ sunt molliores pueri q̃ iuuenes. ❡ Tertia ꝯclusio est: calidũ iuuenis est magis in quali. s. acuitate. Rõ qꝛ humidũ radicale iuuenis est magis exiccatũ. s. in quali: nõ est diminutũ in quãto: qꝛ talis diminutio nõ fit nisi in senectute: ꝯ̃. Has cõclusiones declarat ex duabus rõnib⁹. scḋa ibi (Et ita.) Circa p̃mã partẽ dicit esse notanduꝫ ꝙ lꝫ calidũ per se mutet sensum tactus aliter vel aliter tamẽ mutat ꝭꝫ diuersitatẽ subti: sicut etiã apparet de albedine recepta in corpore diaphano luminoso: aliter mutat visum q̃ si recipiat̃ in opaco. (Et ita hic.) Primo ꝓbat ꝙ pueri sint calidiores in quãto. Scḋo ꝙ iuuenes sint calidiores in q̃li. Tertio ꝙ sint eq̃les in radice. i. in humido radicali. scḋa ibi (Iuuenib⁹ ṽo.) tertia ibi (Non tamẽ.) Primo arguit̃ sic. illi habẽt plus de calore in quãto q̃bus nõdũ aduenit res que diminuat calorẽ ⁊ nõ cessat augeri: sed pueri sunt hmõi: ponit mi. ⁋ Notat hic ꝙ qñ dicim⁹ ex spermate intelligimus effectiue nõ materialiter. (Iuuenib⁹.) Hic ꝓbat ꝙ calor iuuenuꝫ est maior in quali ⁊ arguit sic. illoꝝ calor est maior in quali calori quoꝝ nõ aduenit res adhuc que ip̃m diminuat ⁊ non ꝓcedat augẽdo gradatim: sed calidũ iuuenis est hmõi. ponit mi. (Neq̃ tñ.) Probat ꝙ calor istoꝝ sit equalis in radice. Rõ illoruꝫ calor est equalis in radice: radici cui⁹ nõdũ aduenit res que ipsaꝫ diminuat: sed radici. i. humido radicali pueri ⁊ iuuenis nõdũ aduenit res que diminuat. hanc mi. ꝓbat: qꝛ radix istius caloris est humidũ radicale: sed hoc humidũ in pueritia facit ⁊ operatiões ꝯseruare vel augere calidũ: in senectute ṽo facit neutrũ: ꝯ̃ in medio. s. iuuẽtutis ꝯseruabit calidũ ⁊ nõ augebit: ⁊ sic etiã calidũ cõseruabit humidũ. ⁋ Ista opĩo est de magis cecis q̃ legereꝫ: ⁊ fuit recepta ꝓpter pigritiã docentium. nos aũt in tractatu nostro in hac mã magistraliter ꝯtra illã arguim⁹. hic aũt breuiter. ❡ Primo ꝯtra p̃mã ꝯclusionẽ ⁊ arguo sumẽdo ꝯtrariã ꝓpositionẽ. humidũ radicale pueri ⁊ iuuenis nõ est eq̃le in eis: ꝯ̃ nec calidũ. ꝯsequentia est nota. ꝓbo antecedens: qꝛ quero quid intelligit per radicale humidũ: aut id solũ qḋ est in primo instãti cũ aĩa hominis inuenit̃ qḋ certe est diminutũ per resolutionẽ: aut illud cũ eo qḋ addit̃ per augmẽtationẽ ⁊ certũ est ꝙ est augmẽtatũ ⁊ inequale: qꝛ extẽsius est in iuuẽtute q̃ in puero paruo. Rõ nihil ꝯcludit cuꝫ dicit humido isto nõ aduenit diminutio. p̃mo dicẽdo ꝙ falsum: ⁊ cũ dicit̃ ꝙ talis fit in senectute: dõm ꝙ fit etiã a principio nostre pueritie ⁊ toto tꝑe ⁊ tñ semꝑ fit restauratio: sed in senectute non fit. Vel dõꝫ ꝙ si nõ fit diminutio fit tñ additio ⁊additũ facit inequale. ꝓbat̃ qꝛ per Antoniũ in scḋa ꝯclusione additio facit humidũ esse plus. ❡ Cõtra scḋam ꝯclusionẽ dicit: ꝙ humidũ in pueris est magis in quãto: qꝛ augumẽtat̃ per nutrimẽtũ. ⁋ Cõtra: qꝛ qḋ est augmẽtatũ est magis q̃ qḋ est in augeri: sed humidũ iuuenũ est augmentatũ ⁊ pueri est in augeri: ꝯ̃ ex ħ appet ꝙ ista ꝯclusio nulla est. ❡ Cõtra tertiã cũ dicit̃: calidum iuuenis est magis in quali: qꝛ humidũ est exiccatũ: quero q̃d ĩtelligis per magis in q̃li: qꝛ vel in gradu: ⁊ hoc est falsum: nõ etiã sequit̃ augeri calidũ intẽsiue. si intelligis in quali. i. in acuitate: tũc est verũ: sed opĩo remanet vacua. nã quero q̃ño se hꝫ ille calor in sui intẽsione sicut se hꝫ humidũ in sui quãtitate. textũ aũt Auicẽ. nõ intelligunt: ⁊ cũ omni eoꝝ inuolutione nullus potuit exponere textuꝫ qui dicit: ꝙ calor iuuenis saluet̃ in humido minoris quãtitatis cũ tñ iuuenis sit maior puero. ⁋ Nos aũt in ħ quesito habuimus duas opĩones. Prima fuit quã multis annis sustinuimus: ⁊ q̃dã nr̃i eã adhuc tenent.

p̃a opĩo Gent. Opꝫ aũt ad huius intellectũ primo p̃mittere ꝙ humidũ radicale est humidũ aĩatũ in nobis siue sit a gñõne acquisita siue ex tꝑe ꝑ nutrimẽtũ vel augmẽtũ. Scḋo ꝙ calidũ hꝫ tres intensiones: vnã intrinsecã que dicit̃ intẽsio: alias extrĩsecas ⁊ denoĩatiuas existẽtes: ⁊ vna est ꝭm subti extensionẽ: alia est ꝭm humidi intensioneꝫ vt dicat̃ calidũ magis: qꝛ humidũ intensius. ⁋ His p̃missis accipiat̃ puer. i. adolescẽs tot⁹ terminatus extrinsece ad iuuentutẽ: manifestũ est ꝙ tãta est q̃titas pueri q̃ta iuuenis: ⁊ hoc humidũ pueri est humidius humido iuuenis: sed hic ego ponebã tres cõclusiones. ⁋ Prima: calidũ pueri ⁊ iuuenis est eq̃le in radice. i. in q̃titate humidi radicalis: qꝛ dimẽsiones pueri ⁊ iuuenis sunt eq̃les. ⁋ Scḋa ꝯclusio: calidũ pueri est maioris q̃titatis. i. fundat̃ in humido magis humecto ⁊ aereo ⁊ aqueo: ⁊ per ꝯñs est cal'm magis mite. ⁋ Tertia ꝯclusio: calidũ iuuenis est minoris q̃titatis. i. fundat̃ in humido extẽsiue minori ⁊ minus humecto ⁊ magis terreo: ⁊ per ꝯñs acutiori. ⁊ exponebã textũ Aui. calor in iuuenib⁹ cõseruat̃ humiditate minoris q̃titatis ⁊ pro. i. q̃litate simul. ⁋ Ista opĩo in se nõ includit falsitatẽ: sed nõ vadit ad intẽtionẽ Gal. Primo qꝛ Gal. ⁊ Aui. querũt de ista caliditate in se. s. in sui intensione q̃ño se hꝫ in vtroq̃. ⁊ de ħ nihil dicit hec opĩo. Scḋo qꝛ iudiciũ ꝺ̃ eq̃litate caliditatis datũ a Gal. est datũ ꝑ sensuꝫ tact⁹: sed iudiciũ datũ de eq̃litate duarũ mẽsurarũ eq̃liũ nõ daret̃ per tactũ sed potius per visuꝫ mẽsurãdo cum vna mẽsura que vtrisq̃ esset eq̃lis. Tertio hec opĩo nõ exponit textũ ꝙ hoc qḋ Auicẽ. dicit simul facit nos scire ꝙ nõ põt exponi ⁊ pro. i. ĩmo sunt diuersa. ⁋ Altera

2a opĩo Gent. est opĩo nr̃a quã post p̃dictã posuimus ⁊ credimus verã ꝭm intẽtionẽ Gal. ⁋ Opꝫ aũt p̃mittẽ p̃muꝫ ꝙ calor de quo querit sumit̃

p̃m p̃mit. pro calore ĩnato mẽbroꝝ ⁊ pro calore influẽte spirituũ ⁊ humoꝝ: qꝛ hi calores sunt in nobis ⁊ hi cõprehẽdunt̃ ꝑ tactũ: lꝫ innat⁹ cõprehẽdat̃ vt actuat⁹ ꝑ ĩfluẽtẽ. ⁋ Scḋm ꝙ calor sumit̃ ꝓ cal'itate

2m p̃mit. in abstracto: ⁊ iõ in titulo q̃õnis que dicit: an sit calor eq̃lis intelligit̃ de forma cal'itatis: lꝫ in sermone q̃ñq̃ currat calore ĩ ꝯcreto.

3m p̃mit. ⁋ Tertiũ ꝙ puer lꝫ possit sumi ꝓ toto adolescẽte: tñ in q̃õne accipit̃ ꝓ puero ẽt ꝑuo. ṽ. g. 5. ãnoꝝ: ħ appet qꝛ Gal. multos pueros tetigit vt veritatẽ videret ĩ hac q̃õne ⁊ eos cõparabat iuuenib⁹. q̃ño igit̃ est mag̃ mãifestius si accipim⁹ puerũ nõ cõpletũ ⁊ cõparam⁹ illũ iuueni nõ cõpleto vt. 35. ⁋ Quartũ p̃mittẽdũ ꝙ eq̃le vel

4m p̃mit. ineq̃le hic sumit̃ pro eq̃litate vel ineq̃litate intẽsiua caloris: ⁊ ẽt extẽsiua. de vtraq̃ enĩ eq̃litate ⁊ ineq̃litate est dubiũ q̃ño in puero ⁊ iuuene se hẽat ⁊ in calore. ⁋ Quintũ p̃mittẽdũ ẽ eq̃litas intẽ

5m p̃mit. siua est eq̃litas gradus caloris. iste aũt gradus caloris in aĩalibus que hñt cal'm actuale est certa mẽsura caloris imaginabilis ⁊ cõprehẽsibilis sensu tact⁹ que mẽsura distincta denoĩatõe differat tm̃ a q̃libet alia mẽsura nõ tali: ⁊ iste g̃dus caloris ali⁹ ẽ ĩ cholico ⁊ ali⁹ in flegmatico alius in mel'ico ⁊c. Iste ẽt g̃dus caloris vn⁹ in vno corpore hꝫ multã latitudinẽ ꝑ quã corporaliter ẽ recept⁹ in oĩbus mẽbris. s. carnib⁹ ⁊ ossib⁹ ⁊ hũorib⁹ ⁊ spiritib⁹: vñ totũ corpus cholerici hꝫ vnũ g̃dũ. i. ꝺ̃noĩatã mẽsurã caloris cũ cõparabit̃ totũ corpus flegmatico. Cũ ꝯ̃ querit qḋ vtrũ calor sit eq̃lis in puero ⁊ iuuene: ĩtelligit̃ de eq̃litate vel inequalitate intensiua: debet sibi rñderi de eq̃litate vel inequalitate in mẽsura intẽsiua caloris que dicit̃ g̃dus. ⁋ Sextũ p̃mittẽdũ est ꝙ cũ equalitas vel ineq̃li-

6m p̃mit.

tas extēsiua sit ex eq̄li vel ineq̄li extēsione subti calidū hꝫ duplex subm. vnū cōe ꝛ est totū corp⁹ dimēsionatū. aliud ꝓpriū ꝛ est humidū aereū ꝛ aqueū cōmixtū illi aereo terreo ꝛ factū vnctuosuꝫ. nō enī cal'm īmixtū sustētat̄ nisi cū tali mō humidi. hoc aūt humidū hꝫ duplicē extēsionē. s. cōeꝫ q̄ totū mixtū vt tot⁹ hō ē extēsus: ꝛ ꝓpriā qua hoc humidū ꝓpria extēsione est extēsuꝫ. ꝛ hāc ꝓpriā extēsionē humidi nunq̄ꝫ est signare ꝛ terminare termino sibi extrinseco: q2 q̄cūq̄ꝫ pte mixti data inest ps q̄ est h̄ humidū aereū ꝛ ps q̄ est siccū terrestre: ꝛ gr̄a igit̄ doctrine manifeste ꝛ ꝓ his q nō pn̄t oīa ꝓfundius capere accipiam⁹ ꝙ h̄ hūidū sit aer ꝛ aq̄ ī aīali vel aer solus: ꝛ ꝙ caliditas fundat̄ in eis ꝛ retineāt eā in mixtiōe. Cal'z ḡ fundatū in duob⁹ hūidis eq̄lib⁹ in ꝓprijs dimēsionib⁹ poterit dici ineq̄le: q2 illa hūida sunt ineq̄lia extēsionib⁹ cōib⁹. v̇. g. accipiant̄ duo cyati eiusdē vini ꝛ vnus cyatus sit puus ꝛ alter magnus: calor fundat⁹ in vino maioris q̄ꝫtitatis est maior extēsiue ꝛ extēsione ꝓpria. sed in cyato minoris q̄ꝫtitatis est mior extēsione ꝓpria ꝛ videt̄ ꝙ calor est eq̄lis in ḡdu: q2 vnū vinū est: ꝛ tūc pone vinū pui cyati ī magna amphora aque: ita ꝙ paucū vinū dispgat̄ p totā aquā ꝛ magnū cyatū in puo vase aque: ꝛ pone ꝙ cuiusq̄ꝫ vini calor nō ītēsiue corrūpat̄: māifestū est ꝙ calor vini q est ī amphora magna est mag̃ extēsiue extrīseca. s. extēsione totius sed est minor ꝓpria extēsione: q2 fuit vinū pui cyati. ecōtra est de vino magni cyati sparsi in puo vase aq̄. Aliud exēplū ē ꝓpriū de minoritate ꝛ maioritate humidi. v̇. g. de magno cyato aque ꝛ pauca farīa fiat pauca pasta ꝛ mollis: ꝛ de puo cyato aque ꝛ multa farina fiat multa pasta: ꝛ in oēm dimēsionē maior pasta ꝛ dura: certū est ꝙ in pauca pasta molli est plus de hūido in suis ꝓprijs dimēsiomb⁹: ꝛ tn̄ est minus de dimēsiomb⁹ cōibus. i. totius: ꝛ in multa pasta est paucū hūidū: q2 parū extēsuꝫ ꝓprijs dimēsionib⁹: q2 pauca aq̄. s. paru⁹ cyat⁹ est: tn̄ hūidū multū: q2 multe extēsionis extrīsece siue cōis siue totius. Hec exēpla voluit fingere Gal'. ī cōmē. afor̄. 14. p̄me pti. Qui crescūt. cū loquebat̄ d̄ suba ɔfusa. i. cōposita ex vino ꝛ aq̄ ꝛ nō ɔfusa: sed nullus ante nos de his que scimus sciuit recipe ista exēpla a Gal'. cū ḡ qō querit de maioritate extēsiua vel minoritate: ītelligēdū de ea que est ex parte subti ꝓprij ꝛ nō subti cōis. fatuū. n. est dubitare qs sit maior an puer. 5. annoꝝ an iuuenis. 25. ānoꝝ. ⁋ Septimū p̄mittēdū est ꝙ in hac cōpatiōe dꝫ p̄supponi paritas cōpabiliuꝫ pterq̄ꝫ in eo in q̄ fit cōpatio: ꝛ iō cū quero qs sit cal'ior an puer an iuuenis debēt accipi ābo eiusdē cōplexionis. v̇. g. ābo cholerici ꝛ in eodē aere ꝛc̄. lege h̄ a Gal'. 2. d̄ cōplexiōib⁹. ca. 1. ℭ His septē p̄missis pono tres ɔclusiones. Prima ɔclusio. Caliditas ī puero ē eq̄lis in ḡdu. ⁋ Scd̄a: cal'itas pueri ānoꝝ q̄nq̄ꝫ est maior in q̄ꝫtitate subti ꝓprij q̄ꝫuis puer sit vnius cubiti: ꝛ sequit̄ ex h̄ ꝙ pueri calor est mitior ad tactuꝫ: ꝛ h̄ est esse minoris q̄litatis. i. minoris acuitat̄. ⁋ Tertia ɔclusio est: calor iuuenis est minoris q̄ꝫtitatis quātitate subti ꝓprij q̄ꝫuis iuuenis sit triuꝫ cubitoꝝ: ꝛ sequit̄ ex h̄ ꝙ calor iuuenis sit maioris q̄litatis. i. acutior calor. ℭ Ad declarationē harū ɔclusionū p̄mo admoueo equocationē vocabuli: q2 cū dicem⁹ maior. i. caliditas sumit̄ maioritate vel minoritate ītēsiua vt dcm̄ est. ꝛ ꝓ maioritate extēsiua ꝛ ꝓ minoritate vt dcm̄ est. s. ꝓprij subti. ꝛ sumit̄ pro acuitate maiori vel minori caloris: vt qn̄o cal'm ꝛ siccuꝫ d̄r maioris q̄litatis. i. acutius: sed cal'm humidū q̄ꝫuis sit eq̄le in ḡdu calido sicco d̄r minoris q̄litatis. i. mīoris acuitatis: q2 est calor mitis sicut calor siccus est mordicatiuus. obseruent̄ igit̄ ista: q2 possent facē errare. Nūc per dictas ɔclusiones deduco rōcinio sic: imaginor ꝙ petr⁹ p̄mo instāti aīationis in vtero matris hēat aliq̄ꝫ vnā mēsurā caloris ītēsiue que est in aliq̄ ḡdu h̄ est neciuꝫ: deide imaginor ꝙ cū ista mēsura caloris intēsiua currit p totā adolescētiā ꝛ p iuuētutē eo hn̄te sanitatē sibi debitā: statim aūt cū pdit̄ illa mēsura caloris tm̄ ꝙ pmutat ḡdū p friditatē: ꝛ h̄ nāli de cursu etatis tūc fit senex: vsq̄ꝫ igit̄ ad p̄m instās senectutis stat calor vnius ḡdus a p̄ instāti aīationis. ⁋ Sed tu dices ego ꝓbo tibi ꝙ iste vnus ḡdus stet vsq̄ꝫ ad mortē: ꝛ p ɔn̄s in senectute: q2 iste ḡdus diuersificat̄ ſm modos cōplexionū. v̇. g. in cholerico est ꝓprius ḡdus: q2 ꝓpa mēsura: sed choleric⁹ stat vel stare pōt choleric⁹ tota vita ꝛ flegmatic⁹: ḡ stat vnus ḡdus caloris. ⁋ Dōꝫ ꝙ ḡdus caloris ſm modos cōplexionū ɔsideratāꝝ q̄ꝫtū ad totā latitudinē quā hn̄t in tota vita sunt ḡdus valde lati cōprehēdētes notabiles ḡdus diuersimode īmutātes tactū. s. gradū etatis pueritie ꝛ iuuētutis ꝛ ḡdū caloris senectutis qui in vnoquoq̄ꝫ sene cōparato sibiipsi iuueni dicit̄ friditas: lꝫ ḡ tot⁹ hō choleric⁹ cōparat⁹ toti flegmatico hēat vnā mensurā caloris in tota vita aliā a mensura hoīs flegmatici: tn̄ hec mēsura caloris cholerici est diuisa in duas ptes. vnā q̄ est in senectute. aliā in iuuētute ꝛ pueritia. Jā ḡ imaginati sum⁹ vnū ḡdū caloris currentē p pueritiā ꝛ iuuētutē. hoc habito imaginemur ꝙ in puero q̄nq̄ꝫ ānoꝝ est plus de humido aereo ꝛ aqueo. s. q̄ꝫtitas extēsiua ꝓpria extēsione: q̄ꝫuis puer sit vni⁹ cubiti imaginemur ꝙ in corpore vni⁹ cubiti sit q̄ꝫtitas ꝓpria extēsione pedalis hūidi aerei ꝛ aquei sui ꝓprij subti calidi: sed in iuuene q ē triū cubitoꝝ est q̄ꝫtitas medij pedis istius hūidi qd̄ est ꝓpriū subm calidi: ḡ cal'm est maioris q̄ꝫtitatis in puero ꝛ mioris q̄ꝫtitatis in iuuene. ex qb⁹ sequit̄ ꝙ calor pueri sit mitior ꝛ calor iuuenis sit acutior. h̄ ḡ noluerūt Aui. ꝛ Gal'. qn̄ dixerūt ꝙ calor pueri est maioris q̄ꝫtitatis: q2 nō fuit ita amēs ꝙ nō videret puerū eē pue q̄ꝫtitatis cōis: ꝛ in iuuene magne q̄ꝫtitatis cōis: sed in puero puo vni⁹ cubiti est coartata multa vel magna q̄ꝫtitas humidi aerei ꝛ aquei vn̄ sunt molles: sed in iuuene magno triuꝫ cubitoꝝ est dispersa q̄ꝫtitas humidi aerei ꝛ aquei ꝙ est ꝓpriū humidū calido. ⁋ Nūc has ɔclusiones pticularizem⁹ ſm ptes cōes pueri ꝛ iuuenis. ⁋ Dico ḡ ꝙ carnes iuuenis sūt eiusdē ḡdus caloris: sed calor isti⁹ in carnibus pueri est maioris q̄ꝫtitatis ꝛ in carnibus iuuenis est minoris q̄ꝫtitatis: ita ossa pueri ꝛ ossa iuuenis sūt eiusdē ḡdus caloris: eodē mō simil'r spūs ꝛ sanguis pueri ꝛ iuuenis se hn̄t ꝛ chol'a pueri ꝛ iuuenis ex qb⁹ īferas cholericū ꝛ oēs egritudines māles puероꝝ ex nā māe sunt breuiores q̄ꝫ iuuenū. Rō q2 sūt humidiores in q̄ꝫto hūido aereo ꝛ aqueo digesto euaporabili: sꝫ iuuenū māe sūt ficciores ꝛ terrestriores. ⁋ Deinceps ostēdit̄ hāc fuisse Gal'. intētionē. ꝛ arguo sic. Gal'. 2. de cōplexionibus. 1. cap̄. vult ꝙ caliditas pueri ꝛ iuuenis nō hēant dr̄iam nisi ex pte subti: ḡ ē eq̄lis in ḡdu. Antecedēs pꝫ per exempla sua d̄ aere de balneo ꝛ de lapide ꝛ de aq̄: lege qd̄ scripsim⁹ ꝓlixe in q̄ōne hac aforismoꝝ: vel ēt declarauim⁹ textū ei⁹ in cōmēto. Qui crescūt. ⁋ Jsta fuit ītētio Alber. p̊ sermone theo. 21. ca. Hanc intētionē habuit Auer. de Gal'. naꝫ qn̄ Auer. arguit ꝙ in passiuis existēte ineq̄litate opꝫ fieri ineq̄litatē: in caliditate ītelligēdū de ineq̄litate intēsiua vt supra declarauimus in p̄ma q̄ōne de eq̄li ad pōdus: ḡ Auer. ītelligit de Gal'. ꝙ voluerit esse eq̄lis in ḡdu siue mēsura intēsiua caloris. ⁋ Has tres ɔclusiones ostēdimus fuisse de intētione Aui. hic ꝛ per ɔn̄s Gal'. cuius se dicit īterpretē: ꝛ dicit (Gal'. v̇o ambabus.) Primo p̄mittit tres ɔclusiones. scd̄o eas exēplo declarat. tertio per rōnē. scd̄a ibi (Et huius qdeꝫ.) tertia ibi (Pueri enī.) Dicit p̄rio Gal'. 2. de cōplexionib⁹ cap̄. p̊ ɔtradicit ambabus opinionib⁹: ꝛ tūc in ꝓpria forma ponit tres ɔclusiones. Prima: caliditas eoꝝ. s. pueri ꝛ iuuenis est eq̄lis in radice. i. in gradu siue mensura intensiua caloris. Scd̄a: pueroꝝ caliditas est maioris q̄ꝫtitat̄ mitior. Tertia: cōplexio iuuenū est mioris q̄ꝫtitatis ꝛ acutior. ℭ Hic p̄mo ɔsiderādū. d. qs q̄re. cū sp Aui. dicit ꝙ calor pueroꝝ est maioris q̄ꝫtitatis statiꝫ subdit ꝛ mioris q̄litatis. i. acuitatis: ꝛ qn̄ dicit calor iuuenuꝫ minoris q̄ꝫtitat̄: subdit ꝛ maioris q̄litatis. s. acuitatis. ⁋ Dōm vt faciat te ītelligē ꝙ hūidū pueroꝝ est maius nō solū extēsiue. s. ꝓpria extēsione: vnde cal'm pueri d̄r maioris q̄ꝫtitatis: sꝫ ēt est magis intēsiuus. i. humidius in ḡdu: vnde calor pueri d̄r mitis ꝛ minoris acuitatis. ꝛ sil'r humidū iuuenis nō solū est minoris extensionis. i. q̄ꝫtitatis ꝓprie: lꝫ iuuenis sit triū cubitoꝝ: vnde ēt caliditas sua dicit̄ minoris extēsionis siue q̄ꝫtitatis ēt minoris intēsiue humidi. i. est maioris q̄litatis siccū: ꝛ ideo calor ei⁹ d̄r maioris q̄litatis. i. magis acutus. addi enī humidū intēsiue ꝛ addi siccuꝫ seq̄t̄ acui cal'm. ⁋ Cōsiderādū scd̄o ꝙ per hoc qd̄ Aui. dicit Gal'. ambabus sectis ɔtradicit: statim inducit nos ad ītelligendum ꝙ Gal'. posuit equalē gradū caloris in puero ꝛ iuuene. Nā per hoc ꝙ est cal'm pueri esse mag̃ in q̄ꝫto ꝛ minus in quali ꝛ cal'm iuuenis est minus in q̄ꝫto ꝛ maius in q̄li nō ēt ɔtradicit duab⁹: īmo reducunt̄ ad ɔcordiā: sed per hoc solū ꝙ calor est eq̄lis in ḡdu ꝛ d̄r vtrisq̄ꝫ q2 q̄libet ponebat ineq̄lē. ⁋ Considerādū tertio ꝙ necessario opꝫ exponere in radice. i. gradu. Probo sic. preter diuersitatē maioris humidi caliditas pueroꝝ est eq̄lis caliditati iuuenis. ꝛ eodeꝫ mō p̄ter has diuersitates ex parte subti caliditas iuuenis est eq̄lis caliditati pueri: ḡ sunt equales in gradu. ɔn̄tia est nota q2 illis abstractis que sunt dispōnes subti nō remanet nisi calor in quo eq̄litas ꝛ ineq̄litas nō est nisi per gradus. ān̄s est Aui. ⁋ Cōsiderādū q2 dicit quis quare gradū forme nomīauit radicē. Dōm ꝙ sibi placuit ꝛ credo in līgua eoꝝ nō erat extranea noīatio sicut est apud nos qui per radicē statiꝫ imaginamur radicē arboruꝫ. Uel dōm ꝙ hoc vocabulū gradus videt̄ esse datū ab arabibus ꝛ grecis mēsuris virtutū medicinarū: ꝛ ideo voluit vti hic illo vocabulo ne statim audiens imaginet̄ puerū ꝛ iuuenē esse vnā medicinā. Sed hoc vocabulū radix erat ꝓpriū vocabulū apud eos ad significādū mensurā caloris quā nos dicemus gradū. vel dicam⁹ quo circunscripto subto verissime radix forme est sue partes ex quibus ɔstat ꝛ a quibus per additionē vel diminutionē fit intensio vel remissio ꝛ gradus: ꝛ ideo radicem vocat gradum.

ℭ Et hui⁹ qdē declaratio sicut ipse dicit est vt opinemur vnā solā caliditatē in mēsura: aut corp⁹ subtile calidū vnū in q̄ꝫtitate ꝛ qualitate in substantiā humidā

7m p̄mit.

p̄a ɔclusio.

2a ɔclusio.

3a ɔclusio.

Dub'

Dubm

Dubm

multā semel penetrasse sicꝫ aq̄: ⁊ alia vice penerasse in subaꝫ siccā ⁊ paucā sicꝫ lapis: ⁊cū sic fuerit iueniemꝰ caliditatē aqueaꝫ maioris q̄titatꝭ ⁊ molliozis q̄litatis: ⁊ caliditatē lapideā mīoris q̄titatꝭ ⁊ acutiozis q̄litatꝭ: ⁊ ita debes agnoscē caliditatē q̄ est ī pueris ⁊ iuuenibꝰ.

¶ Hic dictas ꝯclusiones exēplo declarat. Ꝯsiderādū p̄ ꝙ ex hoc exēplo Gal. ⁊ Aui. hn̄t .3. dictas ꝯclusiones. nā p h qđ dicit vnā caliditatē in mēsura ītelligit vnā in vno ḡdu ītēsionis: ⁊ vt appet nihil aliud pōt ītelligē: ergo est vnꝰ ḡdus caliditatꝭ in aq̄ ⁊ in lapide. i. in puero ⁊ iuuene. p h aūt qđ dicꝫ calꝭitatē istiꝰ mēsure in aq̄ eē maioris q̄titatꝭ ⁊ mīoris q̄litatꝭ. i. acuitatis ītelligit secūdā ꝯclusionē q̄ est: pueri sunt ma. caliditatis in q̄to ⁊ mīoris acuitatꝭ. p h aūt qđ dicit caliditatē lapidis minoris q̄titatis ⁊ maioris acuitatꝭ hꝫ tertiā ꝯclusionē q̄ ē. iuuenes sꝫ miorꝭ calꝭitatꝭ ī q̄to ⁊ maiorꝭ acuitatꝭ.

Dubm 8m ¶ Sed dubitat̄ q̄re Aui. volēs dare ītelligē equalitatē ḡdus ⁊ vnū ḡdū caloris dixit vnā calꝭitatē ī mēsura aut corpꝰ subtile. ⁋ Dōm ꝙ dixit ꝓpterea hoīes ꝯbilis imaginatiōis: qꝛ nō pn̄t imaginari calꝭitatē abstractā nec pn̄t imagīari eā penetrare ī corpꝰ nō potētes imaginari ꝙ nō possit penetrare nisi sit corpus. ⁊ iō dixit Aui. corpus ⁊c̄. ⁊ certū est ꝙ hoc corpus dꝫ intelligi esse vnius mensure caloris: ⁊ ideo dixit vnius quantitatis ⁊ qualitatis: quasi dicat sit hoc corpꝰ vniforme simplex. v. g. ignis. ⁊ in hoc placet Gal. in cōmento pzeallegato afoz. qui dixit: ꝙ si exēplū ꝯsideremus calidū. i. ignē inueniemus in puero ⁊ iuuene equū ⁊c̄.

Dubm 9m ¶ Dubitat̄ 2o: qꝛ dixit penetrasse: ⁊ non dixit penetrare. ⁋ Dōm ꝙ h fecit pp cauillatores. stati. n. diceret qs in penetratiōe aq̄ ḡdus caloris remittit̄ vel corrūpit̄: sꝫ p lapidē nō: ergo calor in aq̄ ⁊ lapide nō erit vnꝰ in ḡdu. dicit ergo Aui. opinemur iam penetrasse: ita ꝙ in quietato esse sit eadē mēsura caloris. s. aq̄ ⁊ lapide. ⁊ qꝛ iā Aui. ex ipso exemplo ⁊ mō loquēdi hēbat ꝙ caliditas in lapide ⁊ aq̄ erat eq̄lis in ḡdu: qꝛ vterqꝫ hēbat penetratū eē ⁊ īpressum esse: ⁊ iō nō subiūxit in exēplo nisi diuersitateꝫ que est istius caloris ex parte subti cū dixit. iueniemus ⁊c̄. ⁊ sic ꝯclusit duas postremas ꝯclusiones. Prima enim erat nota: īmo fuisset nugatio repetere illam.

Dubm 10m ¶ Dubitat̄ 3o de mō loquēdi Aui. cū dicit in subam humidā multā vt aq̄: īmo ꝯbuit dicē in subaꝫ hūidā paucā. i. pauce extēsionis vt puer ē: ⁊ in subam siccā paucā: īmo ꝯbuit dicē in subam siccā magne q̄titatꝭ vt vnū magnū lapidē: qꝛ iuuenis est magnus. ⁋ Dōm ꝙ hic Aui. extra extraxit per imaginationē suba ꝓpria caliditatꝭ pueri ⁊ iuuenis: ⁊ imaginoz hūidū pueri vt aq̄ꝫ multā q̄ ē multa in q̄to ⁊ ītēsa in hūiditate lꝫ puer sit puus: ⁊ imagīoz hūidū iuuenis vt lapidē paruū. i. humidū ꝓpriū subm calido iuuenis pauce q̄titatꝭ extēsiue ⁊ pauce ītēsionis ī hūido: lꝫ iuuenis sit maioz puero.

¶ Pueri enim nō fuerunt generati nisi ex spermate qđ est multum calidum.

¶ Hic p̄dictas ꝯclusiōes ꝓbat rōnibꝰ. Et p̄ ꝙ calꝭitas pueri sit maiozis q̄titatꝭ. Scđo ꝙ sit eq̄lis in ḡdu calꝭitati iuueni. Tertio ꝙ caliditas pueri sit minozis q̄litatis. 2a ibi (Et huic calozi.) 3a ibi (Sed ille.) Primo arguit sic. pueri sūt ex spermate qđ est calꝭm multū: ergo pueroꝝ caloz est maiozis q̄titatis q̄ꝫ iuuenuꝫ. Añs est notū. s. ꝙ sperma sit calꝭm. nā tactꝰ hoc ostēdit. sed ꝙ sit multū. i. multe humiditatis cuiꝰ multitudine caliduꝫ dꝛ multū ēt est notū. ꝯn̄tia est nō. qꝛ hoc humidū ꝯtinuo tendit ad siccū. corpꝰ igit̄ qđ est ex hoc spermate īmediatius illō hēbit plus de ista multitudine calidi q̄ est ex multitudine hūidi. Istā rōnē facit Gal. 2o de cōplexionibꝰ p̄mo cap̄. in fine. ⁊ in cōmē. 14. p̄me pti. afoz. Qui crescūt. ⁋ Ꝯsiderandū ꝙ hic p̄supponit̄ de quo spermate ītelligat̄ qꝛ mulieris vel viri vel vtroqꝫ s̄m Gal. in libro de spermate. 2. cap̄. 1. Qđcūqꝫ aūt sit sperma viri vel mulieris calida sunt ⁊ humida multū caliditate aerea ⁊ aquea. i. fundata in istis. ⁋ Considerandū scđo ꝙ Gal. iudicio tactuali hanc conclusionē confirmat cum tetigit pueros ⁊ percepit ab eis multā fieri euapozationē humidā: ⁊ ex hoc arguit ꝙ ipsoꝝ caloz fundatur in multo humido.

¶ Et huic calozi nondum accidit res que ipsum extinguat: puer nanqꝫ augeri nō cessat: sed crescendo graditur: neqꝫ adhuc stetit nedum ꝙ iam retrocedat.

¶ Hic ꝓbat ꝙ caloz pueri sit eq̄lis in ḡdu calozi iuuenis ⁊ p̄mittit istā ꝓpōnē. calozi pueroꝝ. s. caliditati ī suo ḡdu nōdū aduenit res que ipm diminuat. hanc ꝓbat per duas rōnes. Prio puer semp crescit: ergo nō diminuit̄ ī ḡdu caloris: qꝛ caloz nō posset agē augmētum. Scđo si caliditati pueri adueniret extinctio puer decresceret. hoc est falsum qꝛ nōdū stetit. ⁋ Ꝯsiderandū ꝙ Aui. etiā ītelligit ꝙ isti caliditati pueri nō aduenit etiam res ipsam augens ad alium gradum: qꝛ nec ab intrinseco nec ab extrinseco vt dꝛ de calore iuuenū: ⁊ credo ꝙ exēpluꝫ Aui. debebat ita stare: huic calozi nōdū accidit res que ipm extinguat neqꝫ que ipm diminuat.

¶ Iuuenibus vō nihil accidit ꝙ eoꝝ calozē augmentet innatū: neqꝫ ēt aliquid qđ ipsuꝫ extinguat.

¶ Hic ponit vnā aliā ꝓpōnē que ē: caliditati iuuenis nō est facta additio neqꝫ diminutio: īmo ꝯseruat̄ ille caloz in eis ille. s. quē acceperūt a puero. ⁋ Ꝯsiderādū ꝙ Aui. dimittit istā ꝓpōnē vt notā. Primo ꝙ caliditati iuuenis nō sit facta additio q̄ trāsit ad aliū ḡdū. nā ꝙ eēt agēs trāsmutās calozē nr̄m de ḡdu ad ḡdū: nec res extrinsece debite ꝯcurrētes: qꝛ iste ꝯseruāt vt poꝭe est aut iuuāt ad extinguendū calozē: caloz ergo iuuenū nō est mutatus de gradu in gradū ad maiozē gradū. Scđo dimittit notuꝫ ꝙ caliditati iuuenū nondum aduenerit res que ipsam extinguat qꝛ hoc fit in senectute. ⁋ Ꝯsiderādū ꝙ Aui. videbat̄ plus esse dubitādum an gradus caloris qui a generante in vtero nobis dat̄ sit diminutus cū habeat cām diminutiōis. s. exiccationē humidi: q̄ꝫ sit dubitādū an ille ḡdus caloris augeat̄ cū nō videat̄ cā augēs augmentationē ad ḡdū aliū illiꝰ caloris: ⁊ pp h qđ ꝓbauit illi calozi nō accidit diminutio ⁊ posuit vt notū ꝙ illi calozi non fit additio: ⁊ maxie qꝛ oēs ꝯcozdāt ꝙ si caliditati accidit mutatio in ꝓcessu fit v̄sus diminutionē nō v̄sus additionē lꝫ vsqꝫ ad senectutē sit diminutio ītra latitudinē ḡduū nō ex. ⁋ Ꝯsiderādū ꝙ acceptꝭ duabꝰ ꝓpōnibus p̄missis ⁊ ꝯcessis demōstrat̄ ꝙ pueri ⁊ iuuenis caliditas sit eiusdeꝫ ḡdus: sic calozi pueri nō est facta additio neqꝫ diminutio intēsiua siue extinctio ⁊ calozi iuuenū nō est facta additio neqꝫ diminutio intēsiue: ergo est eq̄lis caloz in ḡdu. ꝯn̄tia est nō: qꝛ caloz q̄ est in puero est ille q̄ trāsit in iuuenē. ⁋ Ꝯsiderādū ꝙ Gal. istā ꝯclusionem ꝓbat per iudiciū suū datū sensu tactꝰ ⁊ rectificatū cū ītellectū. ⁊ h est qđ dꝛ 2o de cōplexionibꝰ ca. 1. in sensu: ergo ⁊c̄. ⁊ in fine capꝭi cū dicit. ⁊ ego s̄ꝫ hāc viā multotiēs sum exptꝰ hoīes: quoꝝ qdā erāt pueri ⁊ qdā adolescētes ⁊c̄. ⁋ Ꝯsiderādū. 5. ꝙ in nr̄o trac. de hac mā facit tres rōnes ꝓbantes cōclusionē de qbꝰ vnā dicemꝰ hic: alie legant̄ ibi. Est aūt rō hec. oīs nā q̄ est p̄nm opōnis in nobis q̄. s. nā aīa in etate pfecta. s. iuuētutꝭ pōt opari ꝯbitas opōnes īducit̄ in īstāti gnōnis si nō sit ꝙ ꝓhibeat: īmo in eiꝰ opōnibꝰ īperfecte etatꝭ sit vtilitas: sꝫ determīata mēsura calꝭitatꝭ est p̄nm opōnis in nobis q̄ aīa in pfecta etate iuuētutꝭ opat̄ ⁊ nihil īpedit eā induci in īstāti gnōnis: ergo īducet̄ ille ḡdus caloris quē hꝫ iuuenis: igit̄ eq̄lis ḡdus caliditatꝭ in iuuene ⁊ puero. Ma. ꝓpō ē nō. discurrēdo. videmꝰ. n. numerū gnariū digitoꝝ figuras ⁊ foramina ⁊ q̄cūqꝫ nā potuit a p̄no īducē īduxit: ergo sic erit de mēsura caloris ⁊ maxie cū ipsa necia sit opōnibꝰ etatis īperfecte. s. pueritie. ¶ Contra p̄ est ꝓhibēs gradū caloris. s. multū humidū. Ampliꝰ scđo eēt frustra: qꝛ nō pōt exercē opa motiua. Tertio dic cū aliqđ organū poꝭe generari a p̄no gnōnis: vn̄ qdā nascunt̄ cū dētibꝰ vt pōt ītelligi. 9. de aīalibꝰ Aui. ca. 5. tn̄ nā nō gn̄at a p̄no dētes vt in pluribꝰ. Quarto ḡdus siccitatꝭ q̄ est in iuuētute posset īduci in p̄no gnōnis. Quinto nō est siꝭe de figuris ⁊ foraminibꝰ que fiunt a virtute īformatiua ⁊ ḡdu caloris q̄ fit a virtute alteratiua ⁊ que pōt īueniri in gn̄ato. Itē figure mutant̄ ⁊ crescūt: ergo sic dicimus de caloze. ¶ Ad p̄m dicendū ꝙ multū humidū nō ꝓhibet istū caloris ḡduꝫ: qđ appet qꝛ sperma est hūidius ⁊ sanguis q̄ꝫ sint mēbza frigida: ⁊ tn̄ in eis pōt repiri tātus ḡdus caloris. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ nō est frustra qꝛ eo fit augmentuꝫ. ⁋ Ad 3m ꝙ dens est pars que nascit̄ a supfluo nutrimēto mādibularū ⁊ ossiū capitis vt post dicet̄: qꝛ in p̄no non est h supfluū: qꝛ hō est magni capitis ⁊ ꝓprie a p̄no vnde dꝛ imago dei vt. 2. de partibꝰ ca. 10. ⁊. 7. ⁊. 5. de gn̄ōne aīaliū. ca. vlti. ⁊ totā māꝫ in ossa capitis facit nā trāsire: iō nō supest p dētibus: vnde a p̄no nō sunt ꝓducti. ⁋ Ad 4m dico ꝙ īpossibile fuit illud p̄mo qđ non fiet augmētū scđo: qꝛ necessariū est nō solū plātas ⁊ aīalia sed ēt mineralia in p̄no gnōnis hēre q̄dā humiditatem ⁊ mollitiē: vt hꝫ declarari ex p̄ncipys 4o metheo. ⁋ Ad 5m dōꝫ duplr. p̄ ꝙ īformatiua est alteratiua. 2o ꝙ lꝫ hoc nō sit idē est tn̄ siꝭe. ⁋ Ad vltimū dicendū ꝙ figure in nobis nō mutāt ḡdus: sed extēdunt̄ plus extensione subti: ⁊ ita se hꝫ caloz vnius mēsure in puero ⁊ iuuene.

¶ Sed ille caloz in eis ꝯseruat̄ hūiditate minozis q̄titatis ⁊ q̄litatis simul donec ad declinationē ꝑueniat.

¶ Hic ꝓbat tertiā ꝯclusionē que est: caloz iuuenū est minozis q̄titatis ⁊ maiozis qualitatis. i. acuitatis. ⁊ p̄mo facit h. scđo remouet. ibi (Neqꝫ tn̄.) Prio arguit: caloz iuuenū ꝯseruat̄ qꝛ fundat̄ in humiditate minozis q̄titatis extēsiue ⁊ minozis q̄litatis. i. magis remissa in humiditate vsqꝫ ad senectutē: ergo caloz iuuenū est minoz in q̄to ⁊ maioz in quali. i. magis acutꝰ. ⁋ Ꝯsiderandū p̄mo per h qđ dicit ꝯseruat̄: facit te rememozari ꝙ sit idē in ḡdu cum caloze pueri: ⁊ iō ista pars iuuat p̄cedentē ⁊ pōt cū illa ēt ꝯiungi. ⁋ Secūdo ꝙ per q̄titatē minozē intelligimꝰ q̄titatē ꝓpꝛy subti calo-

ris: qꝛ fatuũ ē dicē ꝙ tot⁹ iuuenis sit mioris q̄titatꝭ pueroꝝ: s3 hũidũ aqueũ ⁊ aereũ qđ ē in iuuene ē mioris q̄titatꝭ q̄titate ꝑpria ⁊ mioris q̄litatꝭ .i. remissioꝛ in hũiditate. Et ex h̄ appet expõ textus quē nõ potuerũt ītelligē alij expositores cũ dicit mioris q̄titatꝭ ⁊ q̄litatis. mirabant̄. n. quõ iuuenes sũt minoris q̄titatis q̄ȝ pueri. ⁋ Cõsiderãdũ tertio ꝙ ꝑpõ Aui. ponit̄ vt nõ ex dictꝭ in ꝓbatione p̄me ꝯclusionis. nã si pueri hñt cal'm multuȝ .i. in multo hũido qđ est multũ extēsiue ⁊ ītēsiue ꝑꝑ h̄ ꝙ sunt ꝓping gñõni ex ſpermatib⁹: ḡ iuuenes hñt cal'm in pauco hũido q̄titatiue ⁊ graduant̄: qꝛ sunt lõging a p̄ncipio gñationis: vñ exiccatio semꝑ ꝓcedit.

Dub^m 11^m ¶ Dubitat̄ an de calore senũ sit vera hec ꝓpõ: caloꝛ senũ ē mioris q̄titatꝭ ⁊ maiorꝭ acuitatꝭ q̄ȝ pueroꝝ. ⁋ Dõȝ ꝙ sic: s3 qꝛ facti sũt fridi ⁊ mutauerũt calorē siue ḡdũ caloris ñ pñt ꝓp̄e dici acuti caloris.

¶ Neq3 tñ huius humiditatis diminutio est adhuc diminutio que caliditatē retinē nõ possit: neq3 ē nisi qꝛ augmētũ facē nõ v3: q̄si humiditas tãta erat prius ꝙ duas res facē poterat custodire videl3 calorē: ⁊ supesse ēt ad augmētũ faciēdũ. ad vltimũ v̄o ad h̄ deueniet ꝙ neutrã duarũ rerũ efficere valebit: op3 ḡ vt in medio talis existat ꝙ possit vnã rē efficē ⁊ nõ alterã. Falsuȝ aũt est vt dicam⁹ ipsam posse augmētare ⁊ nõ posse retinē calorē inatũ. Q̄uõ. n. in re augmētũ p̄stare põt qđ radicē nõ valet custodire. Restat ḡ vt dicamus ꝙ calorē custodire põt ⁊ in corpore augmētũ p̄stare nõ põt. Et scitũ est ꝙ hec est etas iuuentutis.

¶ Hic remouet suspitionē siue dubiũ qꝛ dixerat hũidũ iuuenis eē mioris q̄titatꝭ ⁊ q̄litatꝭ q̄ȝ hũidũ pueri ex h̄ aliqs dicēt: ḡ nõ poterit tale hũidũ ꝯuare calorē ī eodē ḡdu. hic remouet dicēs: neq3 huius. s. iuuenis hũiditatꝭ diminutio ē tãta ⁊c̄. Quare ꝓbat ꝙ hũidũ iuuenũ l3 sit paucũ ī q̄ȝto ⁊ q̄li respcũ hũidi pueroꝝ: tñ põt ꝯuare ḡdũ caloris quē iuuenis habuit a puero: ⁊ arguit sic. humiditas in pueritia erat tãta ꝙ poterat facē duas res. s. custodire calorē in sua mēsura ⁊ ḡdu: ⁊ vltra h̄ augmētare corp⁹: ad vltimuȝ si in senectute neutrũ facit: ḡ in iuuētute alterã istarũ opõnũ faciet sine alia. falsuȝ aũt ē dicē ꝙ augmētet corp⁹ nõ ꝯuet calorē ī sua mēsura cũ caloꝛ sit radix effectiua augmēti: ḡ relinqt̄ ꝙ ꝯuet calorē ⁊ nõ possit augē corp⁹. dixit aũt q̄si ex mõ loquēdi nõ ꝙ sit diminuēs: qꝛ q̄si ſm grãmaticos nõ ē sꝑ diminutiuũ. ⁋ Considerãdũ ꝙ Aui. ex h̄ h3 vnã rõnē ad ꝓbandũ ꝙ caloꝛ iuuenis sit eq̄lis in ḡdu calori pueri ⁊ arguit sic: puer suũ calorē põt ꝯseruare in sui mēsura ⁊ augē corp⁹ vt sit pfecte q̄titatꝭ: senex nullus põt facē h̄: ḡ iuuenis põt ꝯuare illã mēsurã caloris: ⁊ l3 nõ possit augere corp⁹.

Dub^m 12^m ¶ Sed circa p̄dictã nr̃aȝ opionē: imo Aui. ⁊ Gal'. sũt sex difficultates quas in nr̃o tractatu ꝓlixe scripsim⁹. Pria est: nã Gal'. vult ꝙ ꝑ sensuȝ tact⁹ det̄ h̄ iudiciũ de calido hoꝝ corpoꝝ sicut de niue ꝙ sit alba dat̄ iudiciũ ꝑ visuȝ ⁊ rep̄hēdit antiq̄s q ꝑ rõnē volebãt in h̄ ꝓcedē: ⁊ tñ Aui. ⁊ Rasis ꝑ rõnē ꝓbãt. hãc difficultatē ꝓlixe tractabim⁹ ibidē: ⁊ dicam⁹ nũc ꝙ ēt Gal'. in libro p̄dicto ⁊ in cõmēto afoꝛ. q crescũt. ꝑ rõnes ꝓcedit ꝑ quas Aui. hic ꝓcedit. Si ḡ īprobat antiquos ꝓcedētes ꝑ rõnes: est qꝛ ꝓcedebãt per rõnes que ꝓcedebãt ex ignotis vt ibi apparet: vult ḡ Gal'. ꝙ tu imiteris sensum tactus: ⁊ cũ hoc intellectu vero ꝓcedere ex notis.

Dub^m 13^m ¶ Scđa difficultas ē: quõ iste dimēsiões hũidi qđ ē ꝓpriũ ſbm calidi se hñt ad dimēsiões sicci qđ ñ ē sic ꝓpriũ. ⁋ Dõȝ ꝙ ñ distiguũtur ī actu: s3 sũt actu vna dimēsio sic̄ illa duo sũt actu vnũ ſbm. v̄. g. ponam⁹ ꝙ ī oī mixto imaginem⁹ difformitatē ī subtilitate ⁊ ḡssitie ꝑtiũ q̄ difformitas ñ ē actu signabil': qꝛ nulla dabit̄ ꝑs ī īfinitũ q̄ nõ hēat has duas ꝑtes. i. hãc difformitatē: ⁊ iõ dimēsiones ꝑtiũ subtiliũ ⁊ ḡssaꝝ nõ faciũt duas dimēsiões ī actu: ⁊ tu ꝯsidera hic.

Dub^m 14^m ¶ Tertia difficultas: ē accepto ꝑ ītellectũ hũido aqueo ⁊ aereo qđ ē ī puero vni⁹ cubiti ⁊ posito eo ī vase. a. ⁊ accepto hũido aqueo ⁊ aereo qđ ē ī iuuene triũ cubitoꝝ ⁊ posito in q̄dã alio vase. b. eq̄lis capacitatꝭ vase. a. quero a te qđ hũidũ sit maioꝝ dimēsionũ. v̄r ꝙ illđ qđ ē extctũ a iuuene: nã si distillet̄ pullus pu⁹ ⁊ gallus cõplet⁹ plus aq̄ exibit a gallo magno q̄ȝ a pullo. ⁋ In hac difficultate multa dixim⁹ ibi ꝓ ītellectib⁹ rudioꝛib⁹. Hic dicam⁹ ꝙ aq̄ accepta ꝑ ītellectũ a puero ē dimēsionũ ꝓpꝛaꝝ maioꝝ q̄ȝ accepta a iuuene. Rõ ē: distãtia a p̄n° gñõnis. ⁋ S3 tu dices l3 distãdo a p̄n° gñõnis sꝑ hũidũ sꝑmaticũ aqueũ ⁊ aereũ dimiuat̄: tñ plus addit̄ q̄ȝ illđ sit ꝑ v̄tutē augmētatiuã. ⁋ Dõȝ ꝙ illđ qđ addit̄ l3 sit ī dimēsionib⁹ toti⁹ sibi ē ī dimēsiõib⁹ min⁹ ꝓpꝛijs hũidi qđ ē ꝓpriũ ſbm cal'i. ¶ Ad ꝯ̄riũ: ꝙ aq̄ distillata a gallo magno ꝯpabit̄ ad aq̄ȝ distillatã a polastro ꝑuo sic̄ gallus ad polastrũ: qꝛ illa aq̄ se tota ē magis extēsa q̄ȝ aq̄ ꝑui pulli: s3 ꝓpriũ hũidũ qđ est illa aq̄ galli magni ꝓpꝛijs dimēsiõib⁹ est minus extēsa. vtraq3 enī aq̄ est corp⁹ mixtũ ⁊ difforme. ⁋ Alias tres difficultates hic omittim⁹: ē vltra has difficultates vna quã regre īfra ī q̄õne an iuuenis sit tēꝑatioꝛ. ⁋ Ad ꝯ̄ria dõm ꝙ auctes cessant oēs ⁊ rõnes hincinde p̄terq̄ȝ rõ Auer. Dicam⁹ igit̄ ꝙ Gal'. ⁊ Aui. supposuerunt eq̄litatē ḡdus caloris in puero ⁊ iuuene cũ aliq̄ latitudine: ⁊ iõ l3 sit eq̄lis ḡdus in puero ⁊ in iuuene nõ est pũctualis: qꝛ cũ ꝑmutatio fiat ab hũido ad siccuȝ op3 ꝙ aliq̄ fiat mutatio in mensura caloris: qꝛ aliq̄liter remittit̄ caloꝛ in iuuene cũ deficiat sibi de humido: ⁊ h̄ appet qꝛ in senectutis p̄n° est mãifesta īfrĩdatio: ḡ ī posteriori etate aliq̄ remissio caloris est facta. ⁊ h̄ ītellexit Auer. ⁊ h̄ ēt pl3 Gal'. q vult hanc mutationē caloris esse intra latitudinē ḡdus: ⁊ iõ Gal'. cũ se determiat nõ vult ꝙ ista eq̄litas ḡdus sit pũctualis sed lata: sed parũper extensioꝛ in puero q̄ȝ in iuuene: vnde scđo de cõplexionibus. ca. 2. dicit iuuenis caliditatē pueri eq̄lē in potētia. s. in vigore caliditatis iuuenis: aut maiorē ea parũ. idē dicit Aui. fen. 2. ca. de pulsu etatũ: cũ dicit. caliditas in pueris ⁊ iuuenib⁹ fere est similis. idē vult Auer. p̄ cantice. 34. cõmē. Nos credebamus hic dicē quõ ⁊ q̄liter passiua sunt mã actiuoꝝ: sed ꝓpter ꝓlongationē omittimus.

¶ Q̄đ aũt dixit scđa secta ꝙ augmētũ qđ est in pueris nõ est nisi ꝑꝑ hũiditatē: ⁊ nõ ꝑꝑ calorē ē dictio falsa: hũiditas nãq3 augmēti est mã. Et mã nõ patit̄ per se: neq3 per se creat̄: nisi apud opõnē virtutis in eã agentis. virtus aũt h̄ agens est aĩa: aut natura p̄cepto dei: neq3 agit nisi cũ instrumēto ⁊ illud est caloꝛ inat⁹.

¶ Ostēdit dicta scđe secte ꝯtra p̄mã sol'onē rõnũ nõ esse vera: ⁊ p̄ vnũ: 2° aliud. 2ª ibi (Q̄đ aũt.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ mã nõ patit̄ ꝑ se. i. a se qꝛ idē eēt actu ⁊ potētia respcũ eiusdē reqrit̄ ḡ agēs. ⁋ Cõsiderãdũ ꝑ h̄ ꝙ dicit virt⁹ agēs põt dupl'r exponi. Pꝛĩo agēs gñaliter ītelligēdo de oĩb⁹ actionib⁹ que fiunt hic inferius. p̄ncipal'r aũt hec agētia sũt vel aĩe vel nãe: ⁊ tũc qđ dic̄ neq3 agat exponat̄ sc3 aĩa: qꝛ vere forme que nõ sũt aĩe vt forme elĩtares agũt sine calore qđ eis fit īstrumētũ vt aq̄ ⁊ terra. Alio mõ põt intelligi de actione que in augmēto ꝯcurrit. hec aũt actio fit ab aĩa. s. in aĩalib⁹ ⁊ nã. s. in plãtis: neq3 agit. s. aĩa aĩaliũ ⁊ nã plãtaꝝ nisi cũ īstrumētis ⁊c̄. p̄cepto dei qꝛ oĩa hec agētia deo subordinant̄. ⁋ Cõsiderandũ ꝙ Aui. h3 ꝙ augmētũ fit a calore: qꝛ est agēs īstr̃ale respcũ aĩe ⁊ nãe. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ cã q̄re caloꝛ nãlis ē īstr̃m aĩe ⁊ nãe est: qꝛ iste forme sũt valde opatiue. i. p̄n^a multaꝝ opõnũ: ⁊ iõ indiguē q̄litate q̄ sit valde opatiua: ⁊ hec ē cal'itas īnata. diuisio al'r dat̄.

Dub^m 16 ¶ Q̄đ aũt dixerũt etiã ꝙ vehemēs desideriũ qđ est in pueris nõ est nisi ꝓpter friditatē cõplexionis eoꝝ: est dictio falsa. Ex malo nãq3 đsiderio qđ ē ꝑꝑ friditatē cõplexionis nõ ꝓuenit ītimbꝛe neq3 nutrimētũ. Pueroꝝ. n. ītimbꝛe melioꝛ est q̄ȝ eē põt ī pl'ib⁹ horis: neq3 in eoꝝ corꝑib⁹ nisi foret ꝑꝑ h̄ de ꝑmutatiõe ei⁹ qđ comedit̄ pl's ꝓuēit q̄ȝ sit illđ qđ dissoluit̄ ꝑꝑ qđ crescũt.

Dub^m 17 ¶ Ponit scđm vel aliud dcm̃ eoꝝ nõ esse verũ. p̄ ponit. 2° ꝓbat. 3° dictũ qđdã declarat. 4° īfert q̄dã ex dictis. 2ª ibi (Ex malo.) 3ª ibi (Aliqñ.) 4ª ibi (Quapꝛopter.) Pꝛopositio stat in h̄ cũ appetitu malo facto a friditate vt est canin⁹ nõ stat bona digõ neq3 nutricatio: sed pueroꝝ ē bona digõ: imo melioꝛ q̄ eē põt ⁊c̄. (Neq3.) ꝓbat ꝙ eoꝝ digõ ⁊ nutrimētũ sit bona: qꝛ al'r nõ pl's restauraret q̄ȝ sit illud qđ dissoluit̄. ⁊ h̄ est qđ dicit (Neq3 in eoꝝ corꝑib⁹ plus ꝓuenit q̄ȝ sit illud qđ dissoluit̄ ⁊c̄.) nec foret ꝑꝑ h̄ de ꝑmutatõe. s. bona. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ appetit⁹ fit a frĩdo positiuo addito vt flegmate vel mel'ia vel extrinseco frĩdo: ⁊ iste appetit⁹ est cũ malitia digõnis ⁊ talis nõ est pueroꝝ appetit⁹: vt Aui. ꝓbat. fit ēt appetit⁹ a resol'one nec̄itatꝭ restauratiõis ⁊ additiõis ⁊ ista fit cũ bonitate digõnis vel fieri põt q̄lis est in pueris. ⁋ Cõsiderãdũ scđo ꝙ augmētũ pueroꝝ est bonũ: nã gñate carnes ⁊ ossa sũt laudabiles: ḡ op3 mãm ꝑ digõnē datã esse laudabilē. ꝓpter hoc igit̄ Aui. ex augmēto pueroꝝ arguit bonitatē digõnis: ⁊ ex bonitate digestionis bonitatē appetitus qui est in eis. s. cum nõ sit a frigiditate sicut fit appetit⁹ canin⁹. ⁋ Utrũ aũt in oĩ appetitu ꝯcurrat frĩditas oris stõchi: ⁊ q̄ frĩditas: querat̄ ex tractatu nr̃o de fame ⁊ siti.

¶ Aliquando v̄o accidit eis malitia ītimbꝛe propter eoꝝ gulositatē: ⁊ qꝛ eoꝝ comestiones malis disponũtur ordinib⁹ ⁊ comedunt res malas ⁊ humidas ⁊ multas: ⁊ desuper malis mouentur motibus.

¶ Quia

¶ Quia dixit ꝙ digestio eoꝝ ē melior q̄ eē pōt in ꝑlib⁹ horis d̄clat q̄re h̄ dixit: q2 ꝑꝑ gulositatē ⁊ malā. s. inordinatā comestiōez ⁊c̄.

Dubm 15m ¶ Dicet qs quō ꝑꝑ gulositatē cū iā dixerim⁹ ꝙ eoꝝ appetit⁹ nō est caninus īmo bonus. ¶ Dōz ꝙ aliqn̄ est caninus ⁊ gulosus ꝑꝑ crudos hūores q̄s aggregāt in stōcho ex īdigestiōib⁹: vel qn̄qꝫ eoꝛuz gulositas nō sequit̄ sensationē stōchi: sꝫ imaginatiuā cum vident alios comedē: aut recordant̄ comestiōis eoꝝ vel alioꝝ. (Et humidas) nō dixit h̄ q2 hūida sunt pueris mag̃ nociua q̄ꝫ frida vt apparebit in v̄tutib⁹ in cap̄ de v̄tutib⁹: sed accidit h̄ dixisse vel dixit h̄: q2 pueri multū inclinant̄ ad poma ⁊ fruct⁹ qui sunt humidi.

¶ Quapꝑ de sup̄fluitatibus plus in eis adunat̄: vnde purgatiōe īdigēt ⁊ p̄cipue eoꝝ pulmones. Jdēqꝫ eoꝛū anhelit⁹ est spissior ⁊ velocior: magnitudinē tn̄ non hꝫ eo ꝙ eoꝝ virtus nōdū ad cōplementum peruenit.

¶ Dep̄ īfert vnū ⁊ pꝫ. Scd̄o q2 īdigēt purgatione. s. cuz re leui: vel cū clysterijs: vel cū cassia: vel similibus p̄cipue pulmones: q2 hn̄t caput magnum ⁊ humidū a quo in pect⁹ multa mā cadit: purgētur aūt ligritie vsu ⁊ sil̄ibus leuibus repleto pectore a materia.

¶ Hec est dictio de cōpl̄one pueritie ⁊ iuuētutis: quēadmodū Gal̄. declarauit cui⁹ nos sumus interpretes.

¶ Patet per Gal̄. scilicet secundo de complexionibus secūdo ca° ⁊ in cōmento afoꝛis. Qui crescunt.

¶ Preterea sciendum est ꝙ caliditas post tempus cōsistendi minui incipit.

¶ Posita cōpl̄one pueroꝝ ⁊ iuuenū in actiuis q̄litatibus p̄ncipal̄r ponit cōpl̄onē senuz. p̄ p̄mittit. 2° decl̄at. ibi (Propterea.) 3° ponit mortē nālē vnicuiqꝫ. ibi tertia (Et hec est mors.) Jn p̄ pte vult ꝙ senes sūt fride cōpl̄onis respectu prioꝝ minui. s. diminutōe q̄ mutat gradū q est ita remissus ꝙ pōt dici fridus: lꝫ a p̄n° natiuitatis aliqua remissio fiat: tn̄ in latitudīe gradus vt supra dicebatur.

¶ Propterea ꝙ aer circundans materiaꝫ eius que est humiditas exiccat.

¶ Hic dat. 5. cās ꝑꝑ q̄s cal̄itas post tp̄s ꝯsistēdi īcipit minui. Pria cā ē: q2 aer circūdās exiccat māꝫ ei⁹. s. caloris nālis q̄ mā ē hūiditas: sꝫ ad exiccationē māe seq̄t̄ extictio calorꝭ vt ī lapide appet.

Dubm 16m ¶ Dubitat̄. q2 aer circūdās resoluit ⁊ exiccat in oī etate. Dōm ꝙ lꝫ ita sit: nō tn̄ apparet ei⁹ īpressio in etatib⁹ p̄orib⁹: aliq̄ ḡ etas ē in qua h̄ appet ꝯtinuatiōe actiōis ⁊ talis ē senect⁹. Dicūt tn̄ qdaꝫ ꝙ in p̄orib⁹ etatib⁹ aer q̄uis exiccet: tn̄ plus restaurat̄ q̄ꝫ depdatur in pueritia vel tm̄ in iuuētute: sed si tu bn̄ cōsideras cām ꝑꝑ quaꝫ plus restauratur vel tm̄ in prioribus etatibus est: quia cause exiccantes de q̄bus est aer nō fecerunt impressionē manifestā: quarū sit facta cōmutatio gradus in calore ad inferiorem gradum.

Dum 17m ¶ Dubitat̄. vtrū aer nos circūdans exiccet nos. Videt̄ ꝙ non. quia aer est calidus ⁊ humidus vt supra Aui. ¶ Ampli⁹ aer est nr̄ locus nālis: sed locus nālis ꝯseruat ⁊ nō corrūpit vt ītelligit̄ ab Ar. 1 de morte ⁊ vita. ⁊ ab Auer. cō. 115. scd̄i de aīa. ⁊. 4. phy. cō. 4. ¶ Jn ꝯ̄rium Aui. ¶ Quidā dixerunt ꝙ aer ⁊ locata in eo nāliter: ⁊ simil̄r de alijs locis in qualitatib⁹ ꝯ̄riant̄ sed nō in sb̄a. ¶ Alij dixerūt ꝙ locata in aere cōsiderari possunt quātū ad actualē cōpl̄onez: ⁊ vt sic nō trāsmutātur ab aere: q2 vt sic sunt nāliter locata in illo: ⁊ locus fecit ad illoꝝ ꝯseruationē ⁊ gn̄ationē: alio mō quantū ad elemētoꝝ virtualitates saluatas in illa actuali cōpl̄one: ⁊ vt sic aer hꝫ ꝯ̄rietatē ad locata in eo nāliter: q2 virtualitates ille aeri ꝯtrariantur: saltē virtualitates triū el̄ntoꝝ. ¶ Antonius dicit ꝙ aer ē humidus potestatiue: sed actu nō est humidus sicut corpus nr̄m: ⁊ vltra hoc hꝫ mutationes a corpore celesti: ⁊ ideo lꝫ nobis sit locus ⁊ sit calidus ⁊ hūidus: pōt tn̄ exiccare nos. ¶ Alij dixerūt ꝙ in loco est duplex qualitas. Una est nālis: ⁊ ista est forma q̄dā in loco quā hꝫ a se ⁊ a corpore celesti in tāta ⁊ in tali distātia. Alia ē q̄litas accn̄talis quā acq̄rit ex ꝑmixtionib⁹ corpoꝝ extraneoꝝ. v̄. g. in aere ꝑmixtio pulueꝝ ⁊ qualitates a celo īducte nō ꝓportionate ad locū. Et sil̄r in locato est duplex qualitas. Una nālis quā dedit sibi generās: ⁊ per quā est in meliori dispōne ⁊ conformiori locāti aeri. Alia est accn̄talis quā acq̄rit ex cibis cōpl̄onib⁹ ⁊ motibus ⁊ quietib⁹ ⁊ sil̄ibus. dicūt ergo ꝙ locus ⁊ locatū nō se trāsmutant in qualitatib⁹ nālibus. i. cū fuerint disposita nāliter sicut debent: sed cū disponūtur dispōnibus accn̄talibus. Hec dicta conuenientia sunt. A. tn̄ dicit ꝙ aer exiccat ⁊ fundat̄ super eo qd̄ dr̄ fen 2. cap̄. de tēporibus anni: q2 aer habitabilis in omnib⁹ dispositionibus resoluit. Si ergo illud est veꝝ ꝙ nunq̄ꝫ aer absoluat̄ ab hac impressione virtute solis ⁊ stellaꝝ apparet ꝙ aer exiccat: ⁊ saltiꝫ est veꝝ cuz nō multū infrigidant̄. s. ꝙ exiccat resoluēdo. ¶ Ad ꝯ̄ria dōm ꝙ lꝫ aer sit humidus: tamē caliditate resoluit ⁊ exiccat.

¶ Ad scd̄ꝫ dōm ꝙ aer in sui naturalitate nos cōseruat: sed accidit ipsum multū permutari. Uel dicēdum ꝙ cōseruat. s. valde parū ⁊ occulte permutādo: tn̄ ꝑmutatio apparet in lōgo tēpore.

¶ Calor quoqꝫ inat⁹ q est ītus ad hoc adiuuat.

¶ Hec est scd̄a ꝑꝑ quā īfrigidat̄ ⁊ est calor īnatus qui adiuuat ad hoc. s. ad exiccādū humidū vnde calidum extinguatur.

Dubm 18m ¶ Dubitat̄. quare dixit adiuuat. dicūt q2 iuuat̄ a calido cōtinēte in sua actiōe: sed ſm h̄. A. deberet dicere calor quoqꝫ īnatus ad hoc adiuuat̄. Alij dicunt ꝙ calor p̄dicabilis vt calor facit istā consumptionē siue exiccationē humidi: sed vt nālis conseruat illud humiduꝫ: ⁊ q2 sibi nō debet̄ ꝙ sit magis naturalis q̄ꝫ ꝙ sit calor nec eꝯ̄: ideo dixit adiuuat. q. d. hoc non facit vt nālis. ¶ Nos dicamus ꝙ iste est modus loquendi ⁊ surgit ab hoc: q2 quādo multe cause faciunt vnū effectuꝫ: altera sola potest dici iuuās: lꝫ omnes simul faciant: ita dicemus de trahentibus pondus ꝙ omnes trahūt: sed si de vno solo quereretur diceremus ꝙ iuuat.

Dum 19m ¶ Dubitat̄. quare dixit qui est intus. Dōz ꝙ vel fuit modus loquēdi. vel dixit h̄ vt intelligamus de calido īnato qd̄ nos exiccat ⁊ nō solū influens: vnde mixta ab intrinseco ponunt̄ corruptibilia ſm plures opinātes. i. ꝙ intus hn̄t primum agens corruptionem.

Dum 20m ¶ Dubitat̄ 3°. vtrū calidū naturale exiccet humidū nostrū radicale i. humidū aīatum. Videt̄ ꝙ nō. p̄ q2 agens ⁊ patiens debēt esse distincta loco ⁊ sb̄to: vt cōiter allegat̄. 7. phy. tex. cō. p̄mi ⁊ secundi. ¶ Secūdo tunc in eodē essent actus oppositi. s. cōseruare ⁊ corrūpere. calidū enī nāle ꝯseruat ⁊ gubernat humidū: vt fen. 2. huius ca. de signis cōpl̄onū: ⁊. 11. terapē. 4. ca. si ergo exiccaret corrūperet. ¶ Amplius calꝫ cōparat̄ humido sicut forma māe: ḡ non agit in humidū. ꝯn̄tia est vera. q2 actio est cōpositi. añs est Auer. scd̄o colliget. c. 1. ¶ Jn ꝯ̄riuꝫ Aui. ⁊ hic ⁊ p̄ ca. fen. 3. hui⁹: ⁊ Gal̄. p̄ d̄ regi. sani. ¶ Quidā dixerūt ꝙ cal̄m vnius partis agit in humidū alterius partis: ita ꝙ vna ps carnis agit in aliam: hec opinio reducit̄ in opinionē Antonij. ¶ Alij dicūt ꝙ aptius est calidū agere in humidū in vnoquoqꝫ mixto: q2 aliter non fieret corruptio ab intra. ¶ Ad ꝯ̄riuꝫ dōm ꝙ actio hec nō fit a calido vt nāli: sꝫ vt calor. ista opi. est ꝯfusa. si enī intelligūt ꝙ calor nālis ꝯsumēs humidū facit hoc vt calor. s. aeris extrinsecus: q2 ille sit calor hic agēs: tūc corruptio nō fit ab intrīseco. si aūt ītelligunt ꝙ calor nālis vt calor. i. cū hac ꝯsideratiōe qua calor: tūc nō euitāt argumētū q2 calor naturalis vt calor ⁊ vt nālis est vna res siue vna forma: ⁊ tunc ad h̄ stat ꝙ agēs ⁊ patiēs nō distinguit̄ loco ⁊ sb̄to. ¶ Tertia opi. ꝙ calor qui nos exiccat est calor actualis dat⁹ a corde q est corp⁹ qd̄dā spirituosuꝫ: ⁊ tūc appet ꝙ agēs ⁊ patiēs sunt distīcta loco ⁊ sb̄to.

Op. Ant. ¶ Ant. opi. ⁊ Dy. est eadē: tn̄ Anto. hic suā opi. sic fundat in sex ꝓpositionib⁹.

p̄ ꝓpō. ¶ Pria calidū nāle agit in humidū. rō ē: q2 actiuo approximato passiuo fit actio: sꝫ cal̄m nr̄m est actiuū ⁊ hūidū ē passiuū: ⁊ sunt adīuicē approximata.

2a ꝓpō. ¶ Scd̄a ꝓpō ē. calor est duplex s. inatus siue cōpl̄onalis: ⁊ īfluēs datus a corde. hoꝝ duoꝝ necītas fuit. nā per calorē īfluētē mēbra nō faciebāt nisi opōnē cōem siue absolutā. v̄. g. nutricationē: sꝫ vt faciāt hāc vel illā nutricationez: vt ꝙ caro aliter q̄ꝫ os nutriat̄ īdigere cal̄o inato.

3a ꝓpō. ¶ Tertia ꝓpō lꝫ vterqꝫ calor exiccet humidū: tn̄ calor īfluēs mag̃ exiccat vel cōsumit humidū radicale q̄ꝫ calor cōpl̄onalis dict⁹ innatus. Rō est duplex. Una q2 calor īfluēs ē in maiori excessu caloris siue cal̄itatis. Scd̄a cā est: q2 est magis distinctus a mēbro.

4a ꝓpō. ¶ Quarta ꝓpō. isti duo calores ꝯseruāt hūidū radicale. rō ē: q2 cooꝑant̄ sibi vt agentia ꝓportionata: q2 isti calores mouent mēbra ad suas opōnes: ḡ sūt agētia ꝓportiōata. Agēs āt ꝓportionatū pōt ꝯꝯuare suū passiuuꝫ vt ꝓportionatū: sꝫ vt agēs pōt illd̄ corrūpere.

5a ꝓpō. ¶ Quīta ꝓpō. in etatib⁹ p̄orib⁹ isti calores cōparant̄ hūido plus vt agētia ꝓportionata q̄ꝫ vt agētia absolute. Jn etate āt senectutꝭ eꝯ̄. q̄r in senectute plus ꝯsumūt q̄ꝫ ꝯseruēt.

6a ꝓpō. ¶ Sexta ꝓpō. ꝙ vtrūqꝫ istoꝝ caloꝝ est corp⁹ distīctū loco ⁊ sb̄to ab hūido: ꝑ h̄ cessāt ꝯ̄ria.

Op. Dyni ¶ Din⁹ enī istā opi. diffuse ponit: ⁊ in sūma tria sūt dicta ei⁹.

p̄m dcm̄ ¶ Primū in oī mixto sūt duo p̄n̄a: quoꝝ qd̄cūqꝫ ē corp⁹: vnū p̄nm est cal̄m ⁊ alīd ē hūidū ⁊ ex his oē mixtū ꝯstituit̄.

2m dcm̄ ¶ Scd̄m dcm̄ ē ꝙ hec duo corꝑa sūt distīcta loco ⁊ sb̄to. nā eoipso ꝙ sūt corꝑa sunt duo: oꝫ ponē ꝙ sint determinata loco ⁊ sb̄to. i. sunt diuisa sb̄a: ex q̊ seq̄t ꝙ calꝫ nō est in hūido sic̄ in sb̄to: īmo sicut ꝑfectio in ꝑfectibili sic̄ dicim⁹ ignis est in cādela.

3m dcm̄ ¶ Tertiū dcm̄ ē ꝙ ambo hec corꝑa faciūt vnū. ¶ Cōtra primū dcm̄ si hec duo p̄n̄a sunt in oī mixto. igit̄ in mixtꝭ ꝓcederē in īfinitū. ꝓbo ꝯn̄tiā: q2 qd̄cūqꝫ hoꝝ corpoꝝ est mixtū. igit̄ erūt ibi duo p̄n̄a. ¶ Amplius ad ꝓbōnē ꝯn̄tie qd̄cūqꝫ istoꝝ p̄ncipioꝝ qd̄ est in aīali est ꝑfectius mixtū q̄ꝫ sit minerale: sed in minerali sunt hec duo principia: igit̄ in quocūqꝫ hoꝝ principioꝝ in aīali sint hec duo prin̄a. Jtē accipe caliditatē prin. actiui qd̄ dr̄ calidū: aut recipe in corpore illius p̄cipij sicut in isto statur: ita pōt fieri in corpore toto mixti: ⁊ sic nō est corp⁹ in corꝑe ⁊ nō ꝓcedit̄ in īfinitum.

¶ Amplius tūc passiones mixtoꝝ nō deberent̃ ꝑ se mixtis: imo ꝑ accñs q2 per ꝑtē. ꝓbat̃ ꝯñtia. q2 corp⁹ illud calꝫ ē corpus subtile: q2 dr̃ spūs cōplātatus tali corpi nō debet̃ eē sensibile cōicabile eē trabibile ⁊ huius que scribit̃ 4° metheo. ¶ Amplius quecūq3 apparentia circa mixtionē saluat̃ ponēdo mixtū vnū nō hñs duo ꝑn cipia in se: ergo nō opꝫ illa ponere. ¶ Amplius pꝫ. q2 vnum ꝑꝑ qđ ponunt illud ꝑn^m est ne elr̃nta per se poneret ⁊ tēdāt ad ꝓpria loca: sed hoc fit eoipso ꝙ sunt fracta: q2 sic in ꝑrin° illo actio cōseruat̃. ¶ Cōtra 2^m ⁊ 3^m. si ista sunt duo corpora dr̃ia loco ⁊ sbto: ergo mixtū aīatum nō est vnū per vnā aīam numero que fit forma illis duob⁹ corporibus. ¶ Cōtra. ꝓ aīa est vna forma numero: ⁊ tñ ē actus pluriū corpoꝝ differētium loco ⁊ subiecto vt ossis ⁊ carnis. ¶ Scđo Cōmentator super Alchindo ponit ꝙ reperit̃ quedaꝫ arbor in quadā aqua: cuius ꝑs est aq̃ ⁊ frigidū ⁊ supra est lignū. Dicēdū ꝙ intellectus nō capit ꝙ vna forma sbalis numero vna dās esse sbale: nec etiā vna forma accñtalis absoluta sit actus duoruꝫ sbtoruꝫ numero distinctoꝝ: ⁊ potest ītelligi. 12. meta. 15. cō. ¶ Ad primū ꝯrium dōm ꝙ oīa mēbra sunt vnuꝫ corpus numero: ⁊ non differunt nisi qbusdam differentijs accñtalibus. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ illud nō credo. Cōcedo tñ ꝙ hec opinio saluatur a me per hūc modum. naꝫ oīa mixta sunt difformia in sui sb̃a vt ꝓbauimus sup 2° cañ. quedā enim ꝑtes sunt subtiliores ⁊ calidiores: ⁊ q̃dā grossiores ⁊ fridiores: ita ꝙ īfinite sunt tales ꝑtes sic ꝙ nullam est dare partē mixti determinati in qua nō sint iste due partes accipiēdo in infinitū in diuisiōe s̃m ꝙ ꝯtinuū: ⁊ hoc posito pōt saluari actio in partes diuersas corpoꝝ s̃m ꝙ intellexerunt Dynus ⁊ Antoni⁹. His dictis imaginor corpus nostrū. v̾.g. carnem corpus esse vnū continuum nāli continuitate ⁊ habere in se caliditatē que est forma. s. qualitas: ⁊ est duplex: īnata ⁊ īfluēs: que influēs pēdet in ea a spiritu dato a corde. Post hec imaginor carnem corpus in suis partib⁹ difforme: ⁊ hec oīa sunt nota per se. ¶ His ꝑmissis pono tres ꝯclusiones.

1ª ꝯclusio.

¶ Pria humidū nostrū mēbrale exiccat̃ a caliditate corpoꝝ calidoꝝ actu. s. spiritus ⁊ sanguis. Hec ꝓpō est concessa ab oībus. Rō. q2 ista corpora sunt calida actu: ⁊ per ꝯñs potētia exiccare: q̃uis hec sint humida mēbra nostra sunt a cal̃itate illoꝝ exiccabilia: sicut dicimus ꝙ aq̃ calida exiccat resoluēdo: q̃uis sit humida: vt dicit Auēzoar. 1. theysir cap̄. de ethica stōchi. ca. 1. 15. trac.

2ª ꝯclusio.

¶ Scđa ꝯcl̃o ꝙ ꝑtes illius ꝑtis ꝯsimilis ꝑꝑ difformitatem ⁊ diuersitatē in calore possunt se exiccare: vñ pars calidior exiccat minus calidā. Hec ꝯcl̃o apparet ex dictis Ant. ⁊ Dyni: q2 hoc ipsi intellexerūt.

3ª ꝯclusio.

¶ Tertia ꝯcl̃o est ꝙ caliditas que est forma in humido mēbroꝝ exiccat humidū. i. mēbra ꝑ cal̃itatē que est eis forma alterāt se ad siccitatē. ¶ Ista ꝯclusio ꝯclarat̃ ꝓ gñal̃r. s. ꝙ idē possit se alterare: q2 videmus ꝙ idē pōt se mouere local̃r vt graue ⁊ leue. ⁊ credo fuisse de intētiōe Cōmē. 8. physi. 32. cō. 3. celi. 28. cōmēto. ⁊ 4. celi plurib⁹ cōmētis. 1. 2. 22. ⁊ 24. ⁊c̃. lꝫ huic graui vel leui se mouēti accidat mouere se inquātū accidat eē ꝓhibituꝫ a suo loco: ⁊ iō ista sunt remixta adinuicē. s. mouere se cum eo qđ est ꝑ accñs. ¶ Hoc appet q2 aqua calefacta reuertit̃ ad suam frigiditatē: lꝫ q̃dā dent agens extrīsecū. s. aerē vt diximus. 2. cañ. ¶ Hoc appet q2 magnes moueret̃ ꝑ virtutem al̃s formā in se: nil enī est terminās: sed magis vadit vt ꝑficiat̃ sicut ītelligit̃. 7. phy. cōmēto. 10. ¶ Scđo declarat̃ ī caliditate nr̃a que est forma in nobis: nā agens ꝯtinens in virtute ꝓductiua aliquē effectuꝫ posito sufficiēti receptiuo ꝙ illo caret si nō sit īpediens ꝓducit illđ: sed partes nostri corporis per caliditatē hñt in virtute ꝓductiua siccitatē ⁊ illa carent: igit̃ ꝑ caliditatē poterit se exiccare. mior ꝯclarat̃: q2 calidū qđ est in nobis a ꝑdominio est igneū: q2 iste est qui est sicut forma in mixtis: vt appet. 4. metheo. sed cal̃m igneū est exiccatiuum vt notū est: g̃ nos per nr̃am cal̃itatē exiccamus nos: ita ꝙ spūs ⁊ sanguis exiccant̃ ꝯtinuo per cal̃itateꝫ que est forma illis: ⁊ mēbra ēt per caliditatē que ē illis forma.

Contra.

¶ Cōtra ꝑdicta. ꝓ ꝯ primū: q2 idē nō posset se alterare per dicta Cōmētatoris ꝓ in scđo phy. cō. 1. vbi dicit nō inuenit̃ corp⁹ simplex. i. vnū ꝑ formam sbalem qđ alterat̃ ex se aut gñetur ex se. qđ āt debeat exponi simplex. i. vnum per formā sbalē: appet q2 subdit sicut inuenit̃ aliqđ qđ trāsfert̃ ex se ⁊c̃. ¶ Scđa auctoritas est. 7. phy. cō. 3. vbi dic̃ ꝙ que mouent̃ motu gnōnis ⁊ corruptionis: ⁊ motu alterationis et motu augmēti mouent̃ ab extrīseco in qb⁹ manifestum est ꝙ ab alio mouent̃. sil̃r q̃dā que mouent̃ motu trāslatiōis mouentur ab alio: ⁊ ītelligit Cōmētator ꝑ ista aīalia. quedaꝫ aūt que mouentur motu trāslationis nō mouent̃ ab alio: ⁊ ītelligit Cōmētator ꝑ ista elr̃nta. ¶ Tertia est auctoritas Cōmē. 8. phy. cō. 20. vbi dic̃. nō inuenit̃ aliqd moueri ex se nisi motu locali. in ceteris aūt motib⁹ motor est extrinsecus. ¶ Quarta auctoritas est. 4. celi ⁊ mūdi. com̄. 24. vbi dicit. manifestū est ꝑ se ꝙ faciēs motū alteratiōis in re alterabili est extra alterabile ⁊ accidit ꝙ putet̃ vt alterabile alterat̃ ꝑ se cū in eo fuerūt due ꝑtes: pars. s. alteratiua ⁊ ꝑs alterabil̃ vt accidit īfirmo sanari se. cor enī in eo alterat mēbrū egrotās ad sanitatē: mēbrū aūt infirmum est alterabile. ¶ Quinta est auc̃tas ei⁹. 9. meta. cō. 2. vbi dicit. Et forte est possibile vt potētie actiue ⁊ passiue ab eis sint in eodē. estimat̃ enī ꝙ potētia que est alteri⁹ s. potētia que est in agēte est ei⁹ cui⁹ est potētia passiōis. v̾.g. illud qđ mouet̃ in loco ꝑ se. alteratio aūt ⁊ gñatio estimant̃ eē vere vt ꝑn^m actionis in eis sbto aliquo alio a sbto potētie passiue. ¶ Probat̃ rōne: q2 si idē se alteret tūc qđlibet mixtū hñs paucū caloreꝫ posset fieri ignis: q2 iste calor pōt īducere tātū de calore: q2 pōt īducere medietatē ⁊ aliā medietatē: ⁊ sic per additioneꝫ partis ad partē crescere vsq3 ad calorē ignis. Itē lumē posset crescere in īfinitū. ¶ Cōtra 2^m dcm̄. s. ꝙ caliditas in nobis possit esse ꝑn^m exiccandi nos. ꝓ siccitas est quedā forma ⁊ actus primus ad quē sbm est in potentia essendi: sed motū de potētia essentiali ad actuꝫ indiget motore extrinseco: vt. 2. de aīa. cō. 52. ⁊ 54. sumit̃ ēt. 8. phy. cōmēto ꝑallegato. 32. ¶ Amplius vel sicut addit̃ siccitas ita addit̃ caliditas: ⁊ hoc experimur esse falsum: imo diminuto calore addit̃ siccitas vt in sene vel stante cadeꝫ mēsura caliditatis additur siccitas: ⁊ hoc vr̃ falsum: q2 sicut tāta mensura stetit cum tāto calore aliquo tp̄e: ita poterit stare tota vita. ¶ Amplius totū humidum mēbrale est indifferēs ad hāc exiccationē: ⁊ per ꝯñs resol̃onem: ergo totū simul resoluet̃. ¶ Hic ꝑꝑ sol̃onē auctoritatū premitto duo. Primo ꝙ motiua motu augmētationis nō est necium distingui semꝑ loco ⁊ sbto: sed sufficit in aliqbus distinctio hꝫ essentiā ⁊ diffōnem: q̃uis nō sint duo sb̃a. hec est intētio Cōmentatoris. 4. celi ⁊ mūdi. cō. 22. vbi vult ꝙ hoc voluit ꝓbare Arist. in ꝑrin° 7. phy. cō. 2. cum distinxit agens aīale a nāli. Secūdo ꝙ hec est dr̃ia inter ea que mouent̃ motu alterationis ⁊ motu locali: q2 motū s̃m locū mouet̃ a se exñs in opposito loco: imo carens parte loci nālis mouet̃ ad locū nālem: sicut si ignis eēt in centro terre iret sursum: sed nil pōt moueri motu alterationis a se existens in opposita qualitate sicut ignis nō se infrigidat nec oīno carens aliquo ꝑrin° forme: sed oē alterās se hꝫ in se aliquaꝫ partē forme per quā se mouet ad vlteriorē perfectionē que sibi est ꝓhibita ꝑ violētiā ꝯrij agentis sicut cū aq̃ reuertit̃ ad suā frigiditatē nāleꝫ: vel hꝫ in se formā īducētē virtual̃r aliā sicut cal̃m inducit siccuꝫ: elr̃nta igit̃ mota ad sui loca nō mouēt se per aliquā ꝑtē loci quam habebāt de loco ad quē mouent̃: sed solū q2 ꝑn° ītrīseco ꝑñt se locare cū fuerint ꝓhibita. sed entia nālia vt aq̃ calefacta mouet se ad frigiditatē per aliquā ꝑtē friditatis quā hꝫ in se. Utrū aūt posito ꝓ possibili ꝙ tota frigiditas eēt āmota ab aqua ⁊ stante forma sbali aque posset redire ad suā friditatē: est questio ex ꝓposito. hec que dicta sunt ostēdo fuisse de mēte Cōmētatoris. 4. celi ⁊ mūdi cō. 24. vbi dicit sic. signū ꝙ alteratio nō ex ꝑn° agenti exñti in alterabili sicut est in trāsmutabili s̃m locū est: q2 idem pōt recipere cōtraria: ⁊ idē nō pōt facere ꝯria. qđ dcm̄ sic intelligo: alterabile omni circūscripta qualitate sicut graue oī circūscripto loco est aptū recipere duo ꝯria: q2 calefieri ⁊ infrīdari. si ergo oī ħ extrinseco alterāte āmoto se alteraret: tūc idē posset duo ꝯria: q2 ē in potētia ad duo ꝯtraria. ⁊ si faceret vnum: tūc ꝯtraria in potentia faceret vnū. ⁊ sic saluat̃ alia littera que ibi repit̃ que dicit: naꝫ nō possunt facere idem: sed graue oī circūscripto loco. v̾.g. sic in loco vacuo nō est in potētia ad duo ꝯria: imo ad vnuꝫ. s. ad locum deorsum: ⁊ ideo pōt se mouere deorsum: ergo si in sbto sit aliqua pars forme: lꝫ illud subiectū sit aptū ad duo ꝯtraria inquātū est in potētia: tamē vt habēt partē illā forme que potest causare alias partes vt aq̃ calefacta hꝫ aliquā partē frigiditatis: tunc illđ sbm non est aptum recipere a friditate aque nisi friditatē sicut graue a grauitate nisi motus deorsum: ⁊ rō tūc alterabile alterabitur a principio intrīseco. Hoc ēt appet de intētione Auer. in codeꝫ cōmento. vbi postq̃ dixit ꝑdicta verba vult ꝙ cuꝫ aliqđ istoꝝ. s. que alterant̃ mouent̃ a paruo ꝑrin° extrinseco trāsferātur ad fineꝫ. s. a se. v̾.g. si aliquid mouetur ad sanitatē a principio extrīseco mouet̃ ex se ad sanitatem perfectaꝫ: ⁊ si aliquid mouet̃ s̃m viā infirmādi alio infirmāte mouebit̃ per se ad infirmitatē perfectaꝫ. Ex his volo eē expositas oēs auctoritates Cōmen. in ꝯtrarium allegatas apud bonos intellectus: nos tñ ꝯsueuimus exponere cōmentuꝫ. 20. 8. physi. expōne quadā propria in eo passu que videt̃ ꝯtra nos: sed nunc ꝑdicta sufficiant. ¶ Pro sol̃one rōnum premitto ꝙ forme nāles sunt determinate in se ⁊ in suis actionib⁹: ⁊ ideo qđdam paruuꝫ calidum vt camomille nō est paruuꝫ calidū ignis: sed est paruuꝫ calidum hoc: ⁊ ideo calor camomille nō mouet ad formā ignis: q2 est calor tātus qui est perfectio ⁊ forma materie sue: simil̃r calor aeris nō exiccat calidum aeris: sed si aliqua ꝑs illius caliditatis corrupta est ab agēte contrario camomille posset camomilla reuerti ad suā perfectionem per ꝑrin^m in se. ex hoc premisso cessat prima rō post auctoritatē. ¶ Secūda rō de lumīe crescente in infinitū etiā posset solui ex hoc: q2 ipsa est forma deter-

minate

minatē mēsure.s.lumē ⁊ hoc lumē.difficultas tn̄ quā hic inducit est cōis:tamē cuiq; tenēti opinionē cōtrariā ei quā teneo in principali quesito. ¶ Ad rōnes cōtra 2m dictū nostrum cum p̄mo dicitur ꝙ siccitas est quedā prima perfectio. Dicēdū ꝙ lz respectu subiecti in se sit p̄ma perfectio:tn̄ respectu subiecti calidi potest dici quedā perfectio secūda inquātuz calidū ꝯtinet siccū virtualiter:q2 potest producere illud in quocunq; sbto apto nato. ¶ Ad scd̄am dicēdum ꝙ hoc potest quis dupliciter imaginari.p̄mo ꝙ sola siccitas intēdatur stante eodē gradu caliditatis.secūdo ꝙ simul aliqua mēsura caliditatis addat̄ cū illa siccitate ⁊ hoc in ptibus que resoluunt̄. Prima imaginatio sic saluat̄:siccum qd̄ ꝑducitur a calido receptū in partib9 subtilibus est siccū igneū cū quo sicco igneo ille partes simul cū calido que hn̄t rarefiunt ⁊ redeūt ad nām igneā:⁊ ideo corrumpitur forma carnis ⁊ fit vapor: reliq̄ aūt partes remanēt sicce terrestriores:⁊ in hoc cōuenit etiā aereum euaporare. Alia imaginatio saluat̄ ꝙ simul cum sicco illo intēditur aliqs calor in partib9 que resoluunt̄ ⁊ corrumpunt̄ semper:tn̄ imaginando ꝙ in partib9 etiā que remanent intēdit̄ siccū qualitate. Si hic est aliq̄ difficultas est cōis omni opinanti.s.quō vnū agēs actuans aliq̄s ptes mixti ad nām vnius elemēti actuat reliquas ad nām elīnti vel aliorꝝ elīntorꝝ. ¶ Ad scd̄az dōm ꝙ nūq̄ stat calor cū aliqua mēsura humiditatis:imo semp fit exiccatio. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ humiduz mēbrale minime ptis formalis nedū totius mēbri est difforme. ¶ Ad rōnes principales. Ad p̄mā dōm ꝙ falsuz est agēs ⁊ patiēs debere esse distincta loco ⁊ sbto: lz hoc sit in q̄busdā:nō tn̄ est in oībus. Ad secūdā dicēdū ꝙ act9 oppositi possunt esse ab eodem.s.vnum per se reliquum per accidens:accidit enim calido seipsum extinguere. Ad tertiam dicendum ꝙ forma non agit sed subiectum per formam.

¶ Et labor proueniēs ex motionibus corporeis ⁊ animalibus que necessarie sunt in vita.

¶ Hec est tertia causa exiccationis nostri humidi ⁊ extinctiōis caloris ex hoc:labores autē corporei siue voluntary siue coacti siue labores sint artificiādi siue artes exercēdi quot sint ⁊ quāti notuz est:⁊ qd̄ resoluēdo exiccat. labores aūt anime.i.anime accn̄tia q̄ euitari nō possunt:q2 nos exiccent:aut resolōne aut faciēdo deficere nutricationē notuz est.⁊ hoc quādo īmoderata sunt:⁊ vtplurimū ita occurrūt:lz in thegni absolute dicat̄ ꝙ exiccēt de q̄ vide Plusq̄cōmen.in thegni sup illo v̄bo. Utemur v̄o materys ⁊c̄.

¶ Et defectus nature ad resistēdum illi toti semper.

¶ Hic ponit quartā cām que est defectus virtutis.⁊ p̄ istā ponit. scd̄o ꝑbat.tertio ꝙ ꝯcesso virtutē eē infinitā:tamē humidū radicale dissolueret̄ ⁊ exiccaretur ⁊ finiret̄. scd̄a ibi.(Amplius.) Dicit p̄mo ⁊ supponit:adiuuat ad exiccationez humidi defectus nature.i.naturalis virtutis nutritiue ad reficiēduz illi toti.s.resolōni facte a calido nāli ⁊ aere ⁊ laboribus.

¶ Omnes enim virtutes corporee sunt finite.hoc autē iam ratiocinatū fuit in sciētia naturali. Eius ergo operatio non semper existit in materys.

¶ Probat ꝯfectū nature ⁊ dicit ꝙ cā est:q2 oēs virtutes corporee sunt finite:vt declaratū est.8.phy.cōmento.79.⁊.12.meta.cō.41. Uirtus enī infinita:nō p̄ot enim īueniri in corpore īfinito:q2 tale nō reperit̄:vt ꝑbatū est.1.celi ⁊ mūdi.tex.cō.68.nec in corpore finito:q2 ista virtus est finita cū diuidat̄ ad diuisionē corporis finiti.virtus igit̄ nostra nutritiua est finite actōis:in restaurādo igit̄ opz siccitatem accidere defectu restaurationis.

¶ Amplius si hec virtus īfinita foret ⁊ semper ꝑmutationē in corpore faceret eius qd̄ dissoluitur equal̄r et vno mō:dissolutio tamen vno mō non esset:imo semper quotidie augeretur ⁊ corpus dissolutionez tolerare non posset ⁊ dissolutio humiditatem finiretur.

¶ Oñdit ꝙ si virt9 restaurativa.s.nutritiua eēt īfinita: adhuc humidū ꝑ exiccationē finiret̄:⁊ per ꝯn̄s calor extingueretur.

Du.m 21.m

¶ Sed dubitat̄ de hoc:q2 si virtus est infinita ⁊ semp faceret repositionē eius qd̄ dissoluitur equaliter ⁊ vno mō:ergo hō semp viuit. hoc ꝑbatur humido qd̄ nunc est sb̄m anime.hō viuit.⁊ impossibile est tali existēte humido ⁊ calido nō viuere.v̄.g.humidum.s. signatū restauratiua permutat semp loco alterius:⁊ ponit:necessario semper viuit aīal:q2 semper stant cause vite. Exēplū si vinū vni9 vegetis semp auriatur ⁊ semp tātū ⁊ tale reponat̄ q̄ꝝtuz ⁊ q̄le extrahitur vel incōtinēs resoluit̄:semper veges remanebit plena eodē vino.s.eiusdē bonitatis vini. Hic posset dici ꝙ lz iste hō viueret:tn̄ non eēt idem hō qui prius erat:q2 cū sit permutata tota mā opz permutatā esse formā:vel ꝑmutatū esse numerale. Istud nō placet Plusq̄cōmētatori trac.2.ca.de signis epatis:necnō ad mentē Aui.hic. Et ideo dicamus tria. Unū q2 Aui.debuit mouere hanc difficultatē:ipse enī posuit aīam intellectiuā eternā:⁊ ꝑ cōsequens duratiuā a parte post in īfinitū ⁊ posuit eā formā nobis s.nobis numerari per numerationē hoīum sicut apper.6.de naturalibus particu.5.⁊ tunc si aīa intellectiua est nutritiua in homine:ita ꝙ nō sit dare formā aliā que sit aīa in nobis:tunc potentia nutritiua est īfinita in duratione.s.aīa infinita:quō ergo huic potentie accidit finitas in actione:q2 videmus corpus mortuum in quo cessauit operatio potētie infinite. H̄ ergo fuit motiuum dubitationis Aui. Scd̄o dicēduz est ꝙ infinitas quā Auic.ꝯcedit in potētia nutritiua nō est infinita intēsiue:q2 tūc necessario sequeret̄ perpetuatio in vita:posset enī de potētia infinita vigore ꝑducere qd̄cūq; humidū esset aptius calidi sb̄m si hec potētia ponat̄ actionis etiā infinite:sed īfinitas hec est infinitas duratiōis in tēpore.i.sb̄a aīe de se est apta durare in infinitū ⁊ reponere in īfinitum. Tertiū p̄mittēdum est ꝙ hec virtus lz sit eterna ꝯterminat̄ ad hoc corpus per certam mēsuram dispōnum.v̄.g.per tres gradus humiditatis sicut intelligētia determinat sibi celū vt proprium mobile per tātū numerꝝ stellarum:vt si vna stella adderet̄ vel diminueret̄ nō posset mouere celum:vt intelligit̄ ex scd̄o lib9 celi ⁊ mundi cōmēto.38.⁊.71. ¶ His p̄missis dicamus ꝙ Aui.duo concedit. Unū est ꝙ virtus nutritiua.i.aīa in se est infinite duratiōis:⁊ hoc est qd̄ dic̄. Amplius si hec virtus infinita foret. Scd̄z qd̄ ꝯcedit̄ est ꝙ semp permutationē.i.restaurationez in corpore faciat.i.de se facere possit eius qd̄ dissoluitur.i.humidi qd̄ resoluitur equaliter in quātitate ⁊ vno mō in qualitate. ¶ Considerādum aūt ꝙ humidum reponi semp equalis quātitatis ⁊ qualitat̄ ei qd̄ dissoluitur p̄ot duobus modis intelligi. Uno modo equalis quātitatis ⁊ qualitatis ei qd̄ dissoluitur vt erat total̄r in termīo a quo.v̄.g.humidum carnis in quo primo instāti inductionis anime est triū graduū ⁊ taliū graduuz ⁊ tāte extensionis:tunc si semper reponat̄ semper hō viueret:q2 semp starent principia vite. Sed cū hoc est impossibile q2 anima agit hāc actionē mediāte calore:sed calor semp exiccat:ergo impossibile est reponi tale ⁊ tātuz quātuz fuit in primo instāti. Alio mō ꝙ reponat̄ equalis quātitatis ⁊ qualitatis ei qd̄ dissoluit̄:⁊ est vt in termino ad quez vel saltim vt recedit a termino a quo:vt.v̄.g.carni vt ab ea est facta dissolutio ⁊ vt in ea exiccatio:⁊ hoc ꝯcedit Aui.⁊ hoc est qd̄ dicit ⁊ semp permutationē in corpore faceret ⁊ semp reponeret̄ siue restaurationē facerēt ei9 qd̄ dissoluit̄ equal̄r ⁊ vno mō.s.respectu ei9 qd̄ est in termīo dissoluti eē.s.carnis a qua aperte facta ē dissolutio. ¶ His p̄missis ꝑbat Aui.ꝙ hec humiditas cū qua aīa ista eterna vnitur corpori finit̄ ⁊ arguit sic:dissolō hūiditatis nr̄e cui applicat̄ aīa eterna nō est dissolō vno mō.i.vni9 modi.s. quiescat in vno gradu:sz semp q̄tidie augeret̄.illis ꝯcessis:igit̄ corpus dissolōnē nō posset tolerare.s.tolerātia qua aīa sibi possz vniri. Et dat cām hui9 cū dicit.⁊ dissolō humiditatē finiret:q2 per cōtinuam exiccationē venitur ad siccitatem extra oēm latitudinez triū graduum in q̄bus stabat applicatio anime ad corpus.

Du.m 22.m

¶ Dubitat̄ in quo dīt modus exiccatiōis vltime ⁊ mortꝭ ꝯcessa virtutis finitate a mō hui9 si ꝯcedit̄ īfinitas. Dōm ꝙ hi modi mortis ⁊ finitiōis hūidi sunt sibi ꝑpiqui in eē. hic enī corrūpit̄ forma substātialis si ꝯcedit̄ eē de formis mālib9:⁊ ibi separ̄:q2 nō applicat̄ huic corpori si ipsa ē eterna:⁊ cā cōis est remotio dispōnū.s.triuz graduū hūiditatꝭ positorꝝ ꝑ exēplo. nō aūt hic ē loc9 discutiēdi q̄d sit corrūpere formas sb̄ales māles. Isti āt modi ītātū differūt. nā mors siue ꝯsumptio hui9 hūidi q̄ aduenit ꝑꝑ defectū v̄tutꝭ nō potētis reponē aduenit ex h̄ sicut ex cā lz nō īmediata:sz ad nō posse reponere ptē hūidi q̄ euaporauit seq̄t calorē agē ī residuū ⁊ tātū exiccare q̄litatiue ⁊ q̄ꝝtitatiue ꝙ finit̄ mensura hūiditatꝭ necia ad vitā:vn̄ calor extīguit̄:⁊ sz h̄ appet ꝙ ꝑꝑ h̄ nō eē repositū qd̄ debuit vl̄ oportuit reponi nō stat vita:lz h̄ possit hr̄e dubōnē de quo hic nō curam9. in mō āt mortis veniētis cū infinitate virtutꝭ non morit̄ hō siue nō finit̄ hūiditas:q2 virt9 ꝯbuit reponē ⁊ non reposuerit:īmo reposuit qd̄ debuit post aliquā datā resolōnē:⁊ sic stomachus viuēs staret.i.disposit9 ꝑ hūiditatē q̄ aīa sibi vniebat̄ ad h̄ reponeret:sz postq̄ hec virt9 īfinita reposuit mouet̄ corpus ad exiccationē extra totā latitudinē:⁊ iō morit̄.i.aīa nō plus sibi applicat̄ ⁊ finit̄ sua actio que de se eēt infinita:ex quib9 cessant ꝯria. Argum enī iā ē solutū. Exēplū āt de vino ⁊ vegete nō ē ad ꝑpom. ¶ Cōsiderādū āt circa supiora:q2 aliter textū exponim9:vt ly equaliter:⁊ vno mō nō refert̄ ad ꝑmutationē:sed ad ly dissoluit̄:vt dicat̄:si hec virt9 eēt īfinita ⁊ semp reponeret sic ē posse.s.reponere illud qd̄ dissoluit̄ equal̄r:⁊ vno mō.i.vniformiter:tn̄ dissolō non eēt vno mō.s.q2 in vno staret dissolō. & p̄ot dici equal̄r ⁊ vno mō fieri:⁊ p̄ot dici vno mō.i.equal̄r:⁊ vno mō fieri:q2 semp addit̄.

¶ Quāto magis cū due res se īuuent ad minorationez

faciendā ⁊ retrocedendū. Et postq̄ sic est opꝫ necessa rio vt materia destruatur ⁊ calor extinguatur.

¶ Cōsiderādū aūt ꝙ per duas res qdā ītellexerūt duos defectus. Unus ē defect⁹ calidi nālis nō potētis trāsmutare alimentū. Ali⁹ defect⁹ est materie nutrimētalis. s. hūidi īfluētis qr nūq̄ reponit tale humidū quale est illō qō depdit. Nos p duas res intelligim⁹ duas causas finitionis siue vltimate ꝯsumptiōis nāe hūidi calidi vitalis. vna ē finitas v̄tutꝭ nō potētis reponere. alia ē ꝯtinua exic catio humidi. qn̄q̄ āt p duas res ītelligim⁹. i. plures res.

als pp ¶ Et p̄cipue cū ad eius extinctionem adiuuet p̄ter ma teriei defectum alia causa. Et illud est humor ex̄neus qui accidit assidue: propterea ꝙ cibus priuatur dige stione: ⁊ adiuuat ad extinguendum ipsum duobus mo dis: vno suffocando ⁊ tegendo: alio qualitati obuian do: hic enīꝫ humor est flegmaticus frigidus.

¶ Hic ponit qntā cām que est cā extinctiōis caloris. q cā est hūor crudus. ¶ Cōsiderādum ꝙ z^x lr̄a reperit. vna que dic̄ p̄ter. i. p̄ter cām extictiōis calidi p viā ꝯsumptiōis hūidi qō ē sua mā que dr̄ extictio p viā extictiōis eius p viā ꝯgelatiōis ⁊ suffocatiōis a mā frigida: ⁊ de ambab⁹ his ꝯsumptionibus calidi loquit Arist. in de morte ⁊ vita. Alia lr̄a dicit pp materiei defectū. i. ꝑpter aliā cām que est defectus. i. malitia materie. ¶ Cōsiderādum ꝙ humor fle gmaticus frigidus est viscosus grossus oppilās: ⁊ vt sic suffocat: ⁊ est frigidus: ⁊ vt sic obuiat q̄litati caloris nostri. i. caliditati.

Du^m zz^m ¶ Dubitat in qua etate iste humor gn̄atur ⁊ in qbus locis. ¶ Dōm ꝙ in etate senectutis necessario generat defectu caloris ⁊ gn̄at ꝫm oēs digōnes tres. Auic. aūt vr̄ dicere ꝙ assidue accidit: ⁊ ideo imaginari debemus ꝙ in anteriorib⁹ etatib⁹ semper aliqd de ci bo effugit digestionē ⁊ ꝯuertitur in flegma. i. hu. crudū: ⁊ hoc ap paret multū in stōcho: vn̄ flegma ponitur primū indigestoꝝ. acci cidit aūt flegma plus esse q̄ alium humorem: ⁊ qr cibaria ⁊ pot⁹ quibus ꝯtinuo ⁊ nāliter vtimur sunt a predominio humida.

¶ Et hec est mors nālis cuiq̄ indiuiduo destinata ꝫm suam primā cōplexionē vsq̄ ad terminū quē in sua po tentia habet ad suam humiditatē ꝯseruādaꝫ. Unum quodq̄ enim eoꝝ terminum prefixum hꝫ qui in indi uiduis diuersificatur propter cōplexionū diuersitatē: ⁊ hi qdem sunt termini naturales. Sūt v̄o ⁊ alij termi ni abbreuiati: totū tamē diuino ꝑuenit precepto.

¶ Hic ꝯsiderat nālem mortē vnicuiq̄ indiuiduo. ¶ Cōsiderādū ꝙ cū vita nō sit aliud q̄ participatio aīe in quodā vel cū quodā ca lore: ⁊ etiā humido: vt colligit ab Aristo. in de morte ⁊ vita. mors erit priuatio aīe per p̄ticipationē frigidi ⁊ sicci. cū ꝫ ex causis di ctis sequit infrigidatio ⁊ exiccatio bn̄ Auic. dixit hec. s. īfridatio ⁊ exiccatio est ⁊c̄. ¶ Cōsiderāduꝫ z^o ꝙ duos ponit modos mortꝭ. s. nālis ⁊ acci. nālis est sequēs exiccationē ⁊ īfrigidationē factam a causis necessarijs: sed accn̄talis a causis ꝯtingētib⁹ ⁊ p̄uenietib⁹ terminos nālis vite vt ferro febre ⁊ hmōi. ¶ Consideraduꝫ ꝫ^o to tū ⁊c̄. i. termini oēs vite sunt ꝫm ꝙ deus vult: ⁊ hoc est de fide vel totū qō est de breuitate ⁊ ꝑlōgatione vite ꝑuenit diuino p̄cepto i. a deo. i. ītelligētia dicta colcodea que est principium vite.

Du^m z3^m ¶ Dubitat. vtrū aliq̄ mors sit nālis. ¶ Dōm vt dicit Gal. in libro de tabe. z. cap̄. loquēs de senectute: ꝙ senectutē ⁊ per ꝯn̄s mortē eē nālem z^r ītelligit. Uno mō ꝙ sit nature opatio. s. nutricatio ⁊ au gmētatio ⁊ hmōi: ⁊ hoc mō nō est nāle: qr ista sunt opa aīe necīa ad nostrā permanentiā: mors aūt nō est talis. Alio mō pōt intelli gi ꝙ sit nālis: qr sit passio cōsequens actiones principioꝝ nālium in nobis. s. calidi in humidum. ⁊ sic dicitur naturalis.

Du^m z4^m ¶ Dubitat z^o cuius humidi cōsumptione fiat mors. ¶ Dōm ꝙ cuꝫ vita ꝯsistat duplici humido. s. radicali qō est aīe s̄bm ⁊ īfluēti qō est reponēs illud: ꝫ mors cōsurgit in defectū duplicis hūidi: ſꝫ cu ius defectu p̄ncipalr̄ cōsurgat: dōm ꝙ sicut ista humida se hn̄t in participatiōe vite: ita oppositi defect⁹ in p̄ticipatione mortꝭ. vita aūt p̄ncipalr̄ ꝯsistit p hūidū radicale sicut p s̄bm: ⁊ accipio hūidū īradicale pro mēbrali humido īformato aīa vt hꝫ actū caliditatꝭ ī fluētis. vita aūt cōsistit p humidū īfluens vt per cām mālē ⁊ vt p cāꝫ cāntēꝫ in humido radicali bonā dispōnē calefaciēdo ⁊ hume ctādo: ꝫ nō sic p̄n^r cōsistit per humidū īfluēs sic̄ per hūidū radica le: tn̄ in morte vtrūq̄ diminuit ⁊ ꝑmutat ī qualitate vt nō sint ꝑ portionata ad vitā: ⁊ iō cū hac diminutione quātitatiua ⁊ q̄litati ua stant quātitates eoꝝ multe ⁊ manifeste sensu: vn̄ in hoīe quā tūcūq̄ morti ꝑpinquo p exiccationē inuenit notabilis quantitas sanguinis in corde eius: ⁊ sic est de humido membrali.

Du^m ¶ Dubitat ꝫ^o. vtrū de morte nāli sit dolor. Ur ꝙ sic: qr est maria ꝑ mutatio. dolor aūt est sensus ꝑmutationis ꝯrie: vt habet fen. z. et 4. de accidenti. cap̄. 6. ¶ In ꝯriūm Galenus p̄ de differentijs feb. ca. 8. vbi dicit. ꝙ senum mors est icōtristabilis. ¶ Dōm ꝙ in mor te vere nāli nō est dolor corrumpens. Rō est: qr illa infrigidatio ⁊ exiccatio paulatim abintra acquiritur: ⁊ ideo non sentit. Accidit tn̄ quasdā mortes videri nāles ⁊ non sunt vt hn̄tibus mēbra ipro portionata. v̄. g. ex senectute quasi vltima deficiet p̄ cerebruꝫ vel cor vel pectus: vn̄ in isto fit catarrus ex hoc suffocatio in hoc do lor in alio fiet malitia anhelitus defectu lacertorum.

Dub^m ¶ Dubitat 4°. vtrū terminus vite nālis possit ꝑlōgari: nō enī ē du biū de abbreuiatiōe. Ur ꝙ sic. qr cōplexio nālis pōt ꝑmutari: vt in thegni trac. ꝫ. ¶ Ad ꝯriū qr. A. dicit. sunt v̄o alij abbreuiati. Conci liator dr̄ia. 113. absolute tꝫ ꝙ termini vite pn̄t ꝑlōgari: ⁊ iduc̄ tres auctoritates: quaꝝ clarior est Haly in cōmen. thegni vlti. cō. z13. capl̄i resumpta. ⁊. 11. rōnes quas lege. Alij v̄o multi dicūt ꝙ termi ni vite qdā sunt q sequunt spēm vt cum hō cōparat elephāti vel leoni est tāte vite. v̄. g. 124. annoꝝ ad plus: ⁊ talis vite termīos di cūt nō posse ꝑlōgari. Rō. qr cōplexio speciei nō pōt ꝑmutari. Quī dam sunt termini qui sequunt modos cōplexionum in latitudine speciei. v̄. g. cholerici viuunt tāto spatio. s. lōgiori q̄ flegmatici vl̄ melācholici: temperati adhuc lōgiori vel calidi ⁊ humidi: ⁊ tales termini vite pn̄t ꝑlōgari. Ratio. qr de flegmatico melīco pōt fie ri temperatus ⁊ de sanguineo: ergo termini vite possunt ꝑlōgari. Alij sūt termini vite qui sequunt determinatas dispōnes indiui duoꝝ: ⁊ hic diuersificatur quidā sapientes ab alijs. Dicunt enī ali qui ꝙ hi termini vite nō possunt ꝑlongari. Rō eoꝝ: qr cōplexio ī diuidualis non potest permutari. s. ꝑprie īdiuidualis sicut nec in diuiduum hꝫ terminum vite p̄fixū quē hꝫ in sua potestate ad con seruādum humiditatem: sed talis potestas cōsurgit ex tali ꝑpor tione humidi ad calidū que in vnoquoq̄ videt impermutabilis: ꝫ termini vite sunt impermutabiles. s. in ꝑlongatione: ex quib⁹ di cunt apparere ꝙ termini vite īdiuidui possunt abbreuiari: qr pōt iudicium precorrūpi: sed ꝑlōgari implicat cōtradictionem. s. tol lere ꝑportionem qualitatuꝫ indiuidualium ⁊ saluare indiuiduuꝫ. Et ideo dixit Aui. sunt tn̄ alij abbreuiati. ⁊ nō dixit sunt alij ꝑlōga ti. ¶ Nos autē iā sustētauimus cōtrarium huius: naꝫ diximus de conditionibus indiuidualib⁹ est determinatus aspectus quo ho mo pōt infirmari ⁊ mori: ⁊ ille erit terminus sibi deditus hꝫ ꝙ in diuiduum hoc: ⁊ tn̄ illa mors pōt tardari. ¶ Amplius ex cōditione indiuiduali aliqs pōt habere hāc dispōnem cerebri ad caput qua sic infirmabit nisi preueniat ⁊ aliquis poterit p̄ueniri. ¶ Ad con trarium diximus ꝙ cōplexio indiuidualis hꝫ latitudinē: vnde ad ꝑlongādā vitā huius īdiuidui non expedit ipsum extra totā lati tudinem mutari: sed sufficit moueri ad meliorem dispositionē in sua latitudine possibilem. ¶ Ad Auic. diximus ꝙ dixit ꝫm primaꝫ cōplexionem. sed prima complexio pōt esse peior que sit in sua la titudine: ⁊ ideo subdit vnumqōq̄ eorum. s. indiuiduoꝝ vel eorum s. calidi ⁊ humidi ⁊ ꝫm complexionum diuersitatem. i. ꝫm ꝙ com plexio est diuersa non solum vnius ab alio: sed in partibus sue la titudinis. ¶ Ad Aui. ēt diximus ꝙ cum considerata fuerit cōditio indiuidui plus accidit abbreuiari q̄ prolongari.

Du^m ¶ Dubitatur ēt cōcesso ꝙ aliqs ex dispōne sue cōplōnis debeat vi uere. 80. annis ⁊ ex aspectu celesti d̄beat viuere. 60. annis q̄ mors continget aut que dr̄ nālis. ¶ Dicunt ꝙ illa est mors nālis que ex habitudine suaꝝ qualitatum siue ex cōplexione ꝯtingit. Illa autē que ex aspectu celesti contingit est accidentalis ⁊ pōt ꝑhiberi.

Du^m ¶ Dubitat. pone ꝙ aliqs ex hoc ꝙ sanguineus debeat viuē. 70. an nis. ex cōditione aūt indiuiduali debeat viuere. 60. vel. 50. qualr̄ il le habebit. ¶ Dōm ꝙ quecūq̄ causaꝝ duaꝝ est fortior illa vincet: qr malitia dispōnis īdiuidui posset eē aptitudo ad rupturaꝫ vene que oīno fiet: hic tn̄ omittimus multa que de morte loq ītēdeba mus de h̄: qr nobis hec scribētib⁹ die. z6. Nouēbris. 1315. mortuus est dilectus vt fili⁹ ⁊ carissimus noster soci⁹ magister Stephan⁹ medicie doctor cui⁹ morte magna tenemur angustia: omittim⁹ ēt qōnē que corpora sint lōgioris vite: an cal̄a ⁊ hūida: an tēperata.

¶ Quod ergo ex hoc acquisiuimus est: ꝙ puerorum ⁊ iu uenum corpora quantum ad equalitatem sunt calida. Et corpora senum ⁊ decrepitorum sunt frigida.

¶ Hic ex dictꝭ colligit ⁊ ps sequēs posset diuidi ꝯ istā quātū ad ly eq̄litatē: multiplr̄ posset exponi: tn̄ melior expō ē. i. equalr̄ sūt ca lida: qr eodē gradu vt sup̄ d̄clātū ē: ⁊ iste text⁹ sic stat. 12. de aīali bus Aui. cap̄. ꝫ. in h̄ cap̄. corpa iuuenū ⁊ pueroꝝ sunt cal̄a equalr̄. qn̄q̄ tn̄ dixi eq̄litatē. i. respectu equalis ad pōdus: qr plus excedit in calore iuuenis ⁊ puer respectu eq̄litatis ponderis q̄ faciat se

nex. corpora

nex. corpora senū ⁊ decrepitoꝝ sunt frigida ⁊ nō dixit quātum ad equalitatē. i. equal'r sunt frida. decrepitoꝝ aūt corpora frigida.

¶ Sꝫ pueroꝝ corpa eq̄li sūt hūidiora ꝓꝑ augmētū: ⁊ h̄ gdē nobis insinuat experimētuꝫ qđ de mollitie ossiuꝫ est ⁊ neruoꝝ vel mēbroꝝ ipsoꝝ: ⁊ ꝯsideratio qm̄ parū est: ex quo fuerunt sperma ⁊ spiritus vaporalis.

¶ Hic ponit cōpl'ones hāꝝ etatū quātū ad q̄litates passiuas. Secūdo q̄ꝫtū ad actiuas ⁊ passiuas sil' recolligit sn̄iaꝫ in his cōpl'onibus. 2ª ibi (Et in pueris.) P̄ria ī duas. p̄ ponit cōpl'onē pueroꝝ. 2° senū. ibi (Senes.) P̄rio dic̄ corpa pueroꝝ sūt hūidiora eq̄li pōt intelligi eq̄li. s. ad pōdus: q꞉ respectu eq̄lis ad pōdus plus recedūt in hūido q̄ꝫ iuuenes: vel eq̄li. s. ad iustitiā q̄ eq̄litas ad iustitiā melioꝛ reperit̄ in etate iuuētut̄ vbi ē cōpl'o siccitat̄ ꝓ opōnibꝰ: vt appet 5. fen. huius p̄mi p̄ cap̄. ꝓꝑ augmētū tres causas dat siue ratiōes. Prima ꝙ pueri sunt hūidiores ꝓꝑ augmētuꝫ. Scđa cā siue rō sumit̄ a posteriori. s. a signo mollitiei ossiuꝫ: ex quo appet ꝙ accipit pueꝝ ꝓ puero in p̄mis etatibꝰ qbꝰ mēbra adhuc sunt mollia multuꝫ. Tertia cā est a priori accepta: q꞉ pueri paꝝ est ꝙ fuerūt sperma ⁊ spūs vaporosus in spmate q̄ sunt corpa valde humida.

¶ Senes aūt ⁊ decrepiti ꝓprie preter hoc ꝙ sunt frigidiores: adhuc sunt sicciores. Et h̄ gdē scit̄ experimento qđ h̄r de duritia ossium eoꝝ: ⁊ asperitate cutis eoꝝ: ⁊ cōsideratione eo ꝙ prolixum est tempus ex quo fuerunt sperma: ⁊ sanguis: ⁊ spiritus vaporalis.

¶ Cōsiderādū ꝙ ex duobꝰ Aui. ꝓbat corpa senū ⁊ ꝺcrepitoꝝ eē sicciora. p̄ ex duritia ⁊c̈. 2° ex rōne q꞉ ꝓlixū ē tp̄s ex q° fuerūt spma: h̄ appꝫ ex supradict̄. omisit āt cāꝫ ex fine vt dic̄ Anto. q꞉ ꝺcremētū nō ē finis a nā ītēꝰ: ⁊ iō fit a v̄tute cordis. Scđo dixit de senibꝰ q꞉ elōgant̄ a sanguīe: q꞉ elōgant̄ ab etate sanguis. s. iuuētut̄ ⁊ adolescētie: ⁊ cū h̄ elōgant̄ a spmate ⁊ spū cordis. Tertio ꝙ lr̄a vna reperit̄ q̄ dic̄ ꝓꝑ friditatē: ⁊ p̄t saluari: vt ly ꝓꝑ. dicat signū siccitat̄.

¶ Et in pueris quidem ⁊ iuuenibus est igneitas equalis: sed in pueris plus abundat aeritas ⁊ aqueitas. Et in senibus ⁊ decrepitis plus abūdat terrestritas q̄ꝫ in illis duobus: ⁊ est in decrepitis plus.

¶ Hic sil' ponit cōpl'onē hāꝝ etatū in q̄litatibꝰ actiuis ⁊ passiuis. secūdo ponit cōpl'onē iuuenū sp̄aliter. 3° decl'at q̄dā. 2ª ibi (Juuētꝰ.) 3ª ibi (Decrepitus.) Primo dicit ꝙ igneitas. i. caliditas est equalis in puero ⁊ iuuene: sed pueri sunt humidiores: q꞉ aquei ⁊ aerei ⁊ senes sunt fridiores ⁊ sicciores q꞉ terrestriores. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ cal'itatē nālē vocat igneitatē: q꞉ in illa ignis ꝺn̄at̄: siue sit īnata siue īfluēs caliditas: ⁊ iō ēt Auer. cātice p̄ cōmē. 74. aut p̄ cantice cōmē. 14. aut. 18. ⁊. 124. vocat illā caliditatē el'areꝫ. ⁊ sic ēt ītellexit Gal'. in cōmē. afoꝛ. Qui crescūt. 14. p̄ᵉ ꝑticu. Jste tn̄ caloꝛ igneꝰ ⁊ mensuratus est caloꝛe celesti. Utrū autē sit vnus caloꝛ in nobis celestis elemētaris: nō curamus nūc discutere multū: tn̄ laborauit in h̄ Gualte. Burleꝰ. est ēt cōmēsuratꝰ ⁊ terminatꝰ aīa quam Auer. frequēter dic̄ eē ī illo caloꝛe: quā ēt vocat ītētionē: vt appꝫ p̄ cātice. 73. ⁊. 74. ⁊. 7. meta. 31. cō. ⁊. 2. de aīa. 41. cō. ⁊ assimilat cōiter illā aīaꝫ illi calori: vt fabrū igni vel clibanariū igni clibani.

¶ Juuentus autem habet complexionē magis equalem complexione pueri.

¶ Lā dicta ē: q꞉ pueri ⁊ iuuenes in caloꝛe sūt eq̄les ⁊ sic eque tēꝑati: ⁊ in siccitate sūt mag̃ tēꝑati: q꞉ sūt in medio siccitat̄ vltie senil' ⁊ hūiditat̄ supflue puerilis. ḡ iuuenes sūt mag̃ tēꝑati q̄ꝫ pueri.

¶ Comparatione tamen pueri est eius complexio sicca: ⁊ senis ⁊ decrepiti comparatione est humida.

¶ Hic ꝓbat ꝙ sit tēꝑatꝰ in passiuis: q꞉ illđ qđ hꝫ rōnē mediȷ dr̄ tēꝑatū: sꝫ iuuenis in sicco ⁊ humido hꝫ rōnē mediȷ qđ ꝓbat: quia mediū ē illđ qđ ad duo extrema cōparatū pōt dici oppositarum dispōnū sicut pallidū respectu albi dr̄ nigrū: ⁊ respectu nigri dr̄ album: vt intelligit̄. 5. physi. cōmen. 6. ⁊ cōmē. 19. ⁊ pōt accipi a Gal'. in. 76. cōmento afoꝛ. 4. ꝑtic. Quibus in vrina grossa.

¶ Decrepitꝰ vō ē siccioꝛ iuuene ⁊ sene ī mēbris simplicibꝰ: ⁊ hūidioꝛ ē vtrisq̄ꝫ hūiditate extnea madefaciēte.

¶ Quia dixerat ꝙ in decrepitis plus adhuc abūdat in terrestribꝰ siue terrestritas q̄ꝫ in senibus: ⁊ per ꝯsequēs siccitas: vult hic ostēdere ꝙ decrepitus est siccioꝛ iuuene ⁊ sene in cōpl'one nāli: ⁊ hoc est qđ dicit in mēbris simplicibꝰ: q꞉ hoꝝ cōplexio ꝓprie est forma ⁊ ꝓprie nālis: sed humidioꝛ hūiditate accidentali. ⁊ idē ponit Gal'. 2. de cōpl'onibꝰ, ca. p̄. ⁊. 6. de regi. sani. ⁊ ifra ēt ponit Auic.

¶ Dubitat̄ qs sit tēꝑatioꝛ an puer an iuuenis. Ut̄ ꝙ puer ꝑ Gal'. 6. de regi. sani. 2. ca. vbi dicit. optimā eucrasiā hꝫ pueroꝝ q̄ est etas. alie v̄o oēs deteriores sunt. 2. de cōpl'onibꝰ. ca. 5. ponit ꝙ pueroꝝ capilli sunt sicut habitātiū in terra eq̄li. ¶ Ampliꝰ pueri adunant hūoꝛē plus tēꝑatū. s. sanguinē: vt. 3. ꝓnosticoꝝ. cō. 14. ¶ Amplius pueri plus h̄nt de caloꝛe nāli q̄ est tēꝑatus ⁊ suauis: vt in cō. afoꝛ. Qui crescūt. 14. ꝑtic. p̄ᵉ. Rursus pueri ꝯseruātur ꝑ tēperieꝫ plus q̄ꝫ iuuenes: appet in cōmē. afoꝛ. 3ᵉ ꝑtic. Scđm hoꝛā gdē ⁊c̈. ⁊ iō bn̄ se h̄nt in tēꝑato tp̄e. s. vere: ergo tēꝑatiores. ¶ Jn ꝯ̄riū Auic. hic ⁊ supra in 2° mō eq̄litatis vbi eq̄litatē. scđi modi posuit ī iuuētute: ēt. 3. can̄. fen. 11. cap̄. de causis syncopis vbi pueros dicit neutros: ⁊ fen. 2. hꝰ.

Du^m 2^m

¶ Jn hac q̄ōne est opio p̄ª q̄ dic̄ ꝙ puer ē tēꝑatioꝛ q̄ꝫtuꝫ ad cōpl'onē nālē: sꝫ iuuenis q° ad etatiuā ē tēꝑatioꝛ. hāc opinioneꝫ omitto ꝓꝑ dicta ī q̄ōne an cōpl'o etat̄ ⁊ nālis differāt. [p̄ª opio.] ¶ Scđa est opio Dyni q̄ hꝫ q̄tuoꝛ p̄ncipales ꝯcl'ones. [2ª op̄. Dy.] P̄ria iuuenes sūt magis tēꝑati in hūido ⁊ sicco q̄ꝫ pueri. Rō ē: q꞉ sūt ī medio trāsitꝰ a pueritia ad senectutē. [p̄ª ꝯclusio.] ¶ Scđa ꝯcl'o. pueri sᷓ mag̃ tēꝑati q̄ꝫ iuuenes ī cal'o siue actiuis q̄litatibꝰ. rō ē Gal'. in cōmē. afoꝛ. Qui crescūt. nā cal'itas pueroꝝ assil'at̄ cal'itati sanoꝝ. sꝫ cal'itas iuuenū sil'at̄ cal'itati febriētiū. [2ª ꝯclusio.] ¶ Tertia ꝯcl'o tēꝑamēto īter actiuas ⁊ passiuas sil' relato ad opōnes iuuenes sᷓ tēꝑatiores. rō ē: q꞉ iuuenes sūt ī eoꝝ opōnibꝰ mag̃ ꝑfecti. s. ī opōnibꝰ sensus ⁊ motus. [3ª ꝯclusio.] ¶ Quarta ꝯcl'o tēꝑamēto īter actiuas ⁊ passiuas sil' absolute pueri sᷓ mag̃ tēꝑati. rō. q꞉ pueroꝝ tactꝰ iudicat pueros mag̃ tēꝑatos q̄ꝫ iuuenes. et addit Dynꝰ ꝙ h̄ tēꝑamētū absolutū qđ ē mag̃ ī pueritia ē ꝓꝑe in etate pubertat̄: q꞉ tūc nō ē supflua hūiditas sic̄ ī etate ꝓꝑe pueritie: nec tāta siccitas ⁊ ita acuta sic̄ ī iuuētute. ⁊ iō dic̄ Dynꝰ ꝙ textꝰ Aui. sup̄ ī 2° mō eq̄litat̄ cū dic̄ ꝑuenit dꝫ legi correpte ⁊ nō ꝓducte vt ibi ēt diximꝰ. [4ª ꝯcl'o.] P̄ria ꝯcl'o ē vera. Scđa ē fl'a: q꞉ iā ꝓbatū ē supra ꝙ ī cal'itate sūt eq̄lis gradus: ⁊ ī tēꝑamēto qđ ē ꝺtermīata mēsura cal'itat̄ sunt eq̄lis. vt ēt. A. dixit ꝙ pueroꝝ ⁊ iuuenū corpa q° ad equalitatē. i. equal'r sunt cal'a. ⁊ iteꝝ dixit in pueris ⁊ iuuenibꝰ est igneitas eq̄lis. ¶ Ad rōnē Dyni dđꝫ ꝙ cal'ꝫ pueri assil'ari calori sanoꝝ ⁊ caloꝛē iuuenū calori febricitātiū nō ē ex diuersitate ī tēꝑamēto caloris ī se: sꝫ diuersitate hūidi ⁊ sicci. nā eadē mēsura cal'itat̄ q̄ ē in puero cū hūiditate pueroꝝ appꝫ tactui suauis ⁊ grata: ⁊ q̄ ē in iuuene cū siccitate eoꝝ appet acuta moꝛdicatiua. ⁊ hic est s̄mo Gal'. 2. de cōpl'onibꝰ. ca. 2. cū dic̄. ꝙ ipse nō īuenit cal'itatem vniꝰ maioꝛē cal'itate alteriꝰ. vn̄ dic̄. Et ego ⁊c̈. nō īueni iuuenē calidioꝛē puero: neq̄ꝫ pueꝝ calidioꝛē iuuene ⁊ nō repi īter eos ꝺr̄iam: queādmodū dixi: nisi q꞉ cal'itas ī pueris ē vicinioꝛ nāe vaporis: et cū h̄. s. q꞉ ē ꝓpīqua nāe vaporis ē multa ⁊ ꝺlectabilis: iuuenibꝰ est pauca sicca: ⁊ nō ē eiꝰ tactꝰ delectabil'. Tertia ꝯcl'o vl'r accepta est falsa: q꞉ quasdā opōnes ꝑfectiꝰ exercēt pueri q̄ꝫ iuuenes. s. opationes circa nutrimētū: vt fuit ītētio Gal'. 6. ꝺ accn̄ti. ca. 3. ⁊. 6. ꝺ regi. sani. Quarta ꝯcl'o ꝯ̄dicit p̄me ꝯcl'oni ⁊ veritati qđ appꝫ p̄misso h̄ ꝙ tēꝑamētū. i. cōpl'o īter actiuas ⁊ passiuas nō sit q̄dā res vna distīcta a tēꝑamēto passiuaꝝ ⁊ a tēꝑamēto actiuaꝝ sil' assūptaꝝ vt notū ē. nulla enī tertia forma resultat ex actiuis ⁊ passiuis sil' ꝯiūct̄ q̄ sit alia ab eis sic̄ resultat ex cal'o ⁊ frido cōpl'o media q̄ ē forma alia a formis extmoꝝ. Tūc arguit̄. pueri sūt mag̃ tēꝑati tēꝑamēto qđ ē īter actiuas q̄litates: vt dic̄ 2ª ꝯcl'o: ⁊ nō sᷓ tēꝑati inter passiuas: vt dic̄ p̄ª ꝯcl'o. ḡ nō sᷓ tēꝑati īter actiuas ⁊ passiuas sil' ꝯiūctas: vt dic̄ 4ª ꝯcl'o. ⁊ h̄ nō eēt tēꝑamētū q̄ꝫtū ad eas sil' ē ꝓꝑ nō eē tēꝑatū ī passiuis. ¶ Ampliꝰ ꝯ̄ hāc ꝯcl'onē ⁊ ꝯ̄ q°scūq̄ꝫ q̄ dicūt ꝙ ista etas. s. pueroꝝ ē tēꝑatioꝛ tēꝑamēto absolute ⁊ tēꝑamēto cōprehēso ꝑ tactū: ⁊ ꝯ̄ q°scūq̄ꝫ ꝯ̄riū dicētes arguit̄ sic: ⁊ ē de rōnibus meis molestis. iste q̄ dabit iudiciū ꝑ sensuꝫ tactꝰ: vel erit ipsemet puer: ⁊ sic iudicabit se tēꝑatū ⁊ iuuenē distēꝑatū: ⁊ eadē rōne cuꝫ iuuenis dabit iudiciū: q꞉ iudicabit se tēꝑatū: q꞉ sua cal'itas sibiipsi est ꝓpingoꝛ ⁊ ꝯformioꝛ tactui: ⁊ iudicabit pueꝝ distēꝑatum: q꞉ ab eo mag̃ patiet̄: dico mag̃ in excessu gradus ī eo ī q° puer excedit. ¶ Si āt aliqs hō tertiꝰ iudicet iste nō erit senex: q꞉ ē mali tactꝰ cū deficiēt ī eo v̄tutes. ¶ Ampliꝰ iudicabit pueꝝ distēꝑatū sic̄ mag̃ a se distāte iudiciū: igit̄ dabit puer tēꝑatꝰ vel iuuenis tēꝑatus ⁊ redeamꝰ ī id qđ p̄us. Jsta tn̄ rō molestat me ⁊ quēcūq̄ꝫ h̄ꝫ cōem doctrinā ⁊ nō appꝑuit neq̄ꝫ appꝫ sol'o eiꝰ: sꝫ cauillatiōes sᷓ facte ꝯ̄ eā. ⁊ rō āt quā īduc̄ ꝓ hac 4ª ꝯcl'one ē soluta: q꞉ tactus iudicat tēꝑamētū pueri ⁊ suauitatē caloris pueri q̄ suauitas nō arguit magis tēꝑamētū absolute: īmo mag̃ arguit distēꝑamētū in hūiditate ꝯ̄ dcm̄ Dyni. nā dic̄ ꝙ h̄ tēꝑamētū absolute īter oēs q̄litates ē mag̃ in etate pubertat̄: cōcedūt ei cōiter ꝙ h̄ tēꝑamētū absolute idem sit ꝙ tēꝑamētū eq̄lis ad pōdus de q° iudicat sensus tactꝰ. s. cut̄: q̄ ⁊ si nō sit eq̄lis ad pōdus: ē tn̄ ꝓpīqua eq̄litati ad pōdus. ex h̄ ḡ seq̄t̄ ꝙ pubertas plus appropīquat eq̄li ad pōdus q̄ꝫ iuuenis. cuiꝰ ꝯ̄riū Aui. dixit in 2° mō eq̄litat̄ nisi destruat̄ textꝰ eius vt ibi diximus.

¶ Cōtrariū ēt appꝫ in q̄ōne de equali ad pōdus. ¶ Ampliꝰ rō molesta statiꝫ p̄cedēs ē ꝯ̄ eos. ¶ Tertia ē opio Cōciliatoris dr̄ia. 26. [3ª opinio.]

⁊ dicit. ꝙ simplr̄ idistincte iuuenes sūt tēpatiores pueris qḋ ḋclarat ex sb̄alr̄ īherētib⁹ ex opōnib⁹ ⁊ casib⁹. Pzio qdē a sb̄alr̄ inherētib⁹ ꝯsil'ib⁹. i. ab ipsa sb̄a siue eē̄ntia cōpl'onis. naz cōpl'o iuuenis eq̄lior ē: vt dixit Aui. ⁊ Gal'. z. de cōpl'onib⁹. ca. i. ⁊ ꝓbaṫ rōne. Nā iuuenis appropiquat ad eq̄le ad pōdus: s; recedit ꝑ cal; ⁊ hūidu;: ꝫ pueri mag̃ recedūt cū sint cal'iores ⁊ hūidiores. Appz ēt z° a sb̄stātialr̄ īherētib⁹ organicoꝝ: qz ois nā organica ē ī eis. s. iuuenib⁹ cōpleta ⁊ ꝑfecta: s; hec eq̄litas ī naturis organicis a cōpl'one depēdet. decl'at h̄ tertio ex opōnib⁹. nā opōnes sensus ⁊ mot⁹ perfectiores sūt in iuuenib⁹ q̄ȝ puerꝭ: vt Gal'. i. de regi. sani. ⁊ opōnes ēt vitales in hoib⁹ diċ eē fortiores vt oñdūt pulsus. opōnes ēt nāles diċ in puerꝭ eē efficatiores. Tertio appz iuuenes eē tēpatiores ex canib⁹: nā iuuenes sūt mediū iter duritiē ⁊ mollitiē: aspitatē ⁊ lenitatē: multitudinē piloꝝ ⁊ paucitatē: hec opio nō pōt hic discuti: sed in scia de v̇tutib⁹ cū q̄reṫ in qb⁹ facte sint opōnes nāles pfectiores: an ī iuuenib⁹ an in pueris. ℂ Quarta ē opio Auic. quā nō recito: qz Cōciliator nō itellexit seip̄z. ⁊ Dicam⁹ ꝫ breuiter ꝙ cum q̄riṫ qs sit tēpatior in compl'one an puer an iuuenis. qḋ pōt q̄rere qs istoꝝ sit ꝑfectioris opōnis an puer an iuuenis: qz cōpl'o ē opationis p̄n^m. ⁊ ide pōt dici qs tēperatior plus vel min⁹: s; Gal'. cap. z. sexti de regi. sani. pueri ꝑfectiores hn̄t v̇tutes circa alimētū: iuuenes āt hn̄t ꝑfectiores sensitiuas ⁊ motiuas: ⁊ ita dico pueꝝ eē tēpatioris cōpl'onis iuuene in h̄ ⁊ eꝯ in alio. Pōt ēt q̄rere qs istoruz absolute vbi statiz dubitare opz. Iste eni ē modus loquēdi vsitat⁹ oib⁹ doctorib⁹: qd igiṫ itelligim⁹ cū dicim⁹ iuuenē vel puerū eē vel nō eē tēpatiorē absolute. ⁊ Ampli⁹ Aui. nō vtiṫ his vocabulis: s; sine alia determiatiōe diċ pueros esse cal'os ⁊ hūidos: senes siccos: iuuenes tēpatos mag̃ q̄ȝ pueri sint. ⁊ Rursus cū oē cal; in nobis excedēs vel fridū ⁊ tēpatū mag̃ dicaṫ respectu alicui⁹ tēperamēti: q̄ro qd sit istud tēpamētū ad qḋ cōparam⁹ pueros ⁊ dicimus eos cal'os: ⁊ senes fridos: ⁊ iuuenes tēpatiores q̄ȝ sint pueri.

4ª opio.

ℂ Dicam⁹ hic aliqd qḋ nr̄i p̄decessores nō decl'auerūt: ⁊ p̊ manifestū eē ꝑ se ꝙ cōpl'o etatū h; ꝯsideratione vt ē p̄n^m opōnū in nobis: ⁊ iō appz qd dōm de h̄. Scḋo ꝙ hec cōpl'o ꝯsideraṫ vt ē forma q̄dā cōposita ex cal'o ⁊ frido: ⁊ hūido ⁊ sicco. Tertio ꝙ hec cōpl'o etatis h; magnā latitudinē: cui⁹ vna ps ē in etate pueritie: alia in etate iuuētutꝭ: ⁊ alia in senectute. ℂ His habitꝭ dico ꝙ duob⁹ modis possum⁹ imagiari nr̄os auctores ⁊ doctores cōprehēdisse alias vel hmōi cōpl'ones etatū. Pzio ponēdo ꝙ ī forma cōpl'onali q̄ est ī nobis s̄; oē; etatē cū cōparanṫ ad eq̄le ad pōdus vincit cal'itas ⁊ hūiditas: vt appz ex qōne de eq̄li: ⁊ tūc cū in hac cōpl'one facim⁹ māsiōes respectu eq̄lis ad pōdus pueri ⁊ iuuenes sūt magis recedētes: ⁊ senes mag̃ appropinquāt situalr̄: ⁊ isto mō qn̄q; auctores nr̄i dixerūt iuuenes ⁊ pueros eē cal'os: ⁊ senes fridos. i. minus excedētes in calore. ⁊ si aliqn̄ dixerūt iuuenes tēpatos nō dixerūt ꝙ mag̃ situalr̄ appropiquēt eq̄li ad pōdus in vniuersa sb̄a: s; qz iuuenis t; mediū eq̄lis ad pōdus: qz ē mediū iter sua ex̄ma. s. pueꝝ ⁊ senē siċ eq̄le ad pōdus ē mediū iter sua ex̄ma: ꝫ nr̄i p̄decessores cū dicebāt pueros ⁊ iuuenes eē cal'os absolute itelligebāt: qz cōparabāt isti eq̄litati pōderis a qua plus recedūt ꝑ cal'itatē ⁊ hūiditatē q̄ȝ senes. S; ē dubiū ex q̊ iudicio deuenerūt preteriti ad dōm senes sūt fridi absolute pueri ⁊ iuuenes sunt cal'i. i. respectu eq̄lis ad pōdus. Dōm ꝙ p̊ ꝑ rōnē dictā hic ⁊ supra de eq̄li ad pondus viderūt ꝙ ī nr̄a cōpl'one cōparata eq̄litati ad pōdus vicit caliditas ⁊ humiditas: ⁊ ꝙ in iuuene ⁊ in puero plus vicit q̄ȝ ī sene. Scḋo ḋderūt h̄ iudiciū ꝑ sensuz tact⁹. nā nō iuenerūt aliqḋ membrū faciēs ita ꝯsil'e vel ꝓpiquū eq̄litati ad pōdus phātasiaꝝ vt cutis: ⁊ tūc cōpl'onē etatꝭ dicūt cal'a; aut fridā s̄; ꝙ tact⁹ iudicat: aut ēt tēpatā: ⁊ tūc huic imagiatōi medicoꝝ accidit difficultas dcā. s. q̄ cutꝭ erit iudicās an pueri an iuuenis an senis. iā ꝫ appz qd itelligūt vno mō auctores ⁊ doctores p̄teriti qn̄ dn̄t corpa iuuenu; vel pueroꝝ vel senū cal'a vel cal'a absolute: vl' ēt si nō dicāt absolute: qz itelligāt cōpatōe facta ad eq̄litatē pōderis: ⁊ tūc appz sol'o ad qōnē qua q̄riṫ qs sit tēpatior absolute an puer an iuuenis. dō; ꝙ iuuenis: qz plus appropiquat eq̄litati pōderis: ⁊ s̄; h̄ senex longe tēpatior est: ēt dı̄ iuuenis tēpatior ꝙ h; plus rōnē medij. ℂ Alius modus ḋclarādi mētes p̄cedētiū ē ꝙ imagiemur toti cōpl'oni etatiue ex̄mitates ꝯrias: vt Gal'. imaginaṫ. z. de cōpl'onib⁹. cap̄. i. vna est frida ⁊ sicca ī vltia senectute quā cōprehēdim⁹ per friditatē ⁊ siccitatē cadaueris: alia est ex̄mitas cal'a ⁊ hūida. s. p̄n^m nr̄e īfantie siue gn̄oni in vtero: ⁊ hāc cōprehēdim⁹ ꝑ cal'itatē ⁊ hūiditate; p̄ncipioꝝ. s. spmatꝭ ⁊ sanguis mēstrui. His extremitatib⁹ imagiatis in itellectu Aui. ⁊ in itell'u Gal'. dico ꝙ cōparauerūt has etates iter se in hac forma cōpl'onali q̄ currit in tota vita: ⁊ dixerūt. 5. ꝓpōnes has nō imaginādo aliqḋ tēpamētū ad qḋ ista cōpareṅt: s; solū cōparādo adiuicē: l; h̄ ꝓbent vno mō ꝑ mediū: vt appz in z^a rōne in qua ꝓbaṫ p̄ma ꝯcl'o ꝑ tactuz. ℂ Pzia ꝓpō: puer ⁊ iuuenis sūt cal'e cōpl'onis respectu senis ⁊ senex fride. Istā ꝓpōnē ꝓbauerūt. p̊ qz puer ⁊ iuuenis sūt ꝓpingores spermati ⁊ sanguini menstruo. scḋo qz cōitas tāgētiū h̄ affirmat ⁊ diċ. tertio ꝙ nectio ē calorē quē in nobis expimur in p̄mis etatib⁹ venire ad exiccationē ꝑꝑ. 5. cās dictas: ⁊ cū venit ⁊ tūc noiaṫ senect⁹. ℂ Scḋa ꝓpō: pueri ⁊ iuuenes sūt equalr̄ calidi. istā ꝓpōnē ꝓbauim⁹ sup̄. ℂ Tertia ꝓpō: pueri sūt multe hūiditatꝭ cōparati ad senes siċ senes sṫ mlt̄e siccitatꝭ. Istā ꝓpōnē ꝓbauerūt p̊ ꝑ sensuz: qz cōitas iudicātiū expeₐriṫ senes duros ⁊ aspos q̄ dispōnes sūt a siccitate: ⁊ pueros molles. Scḋo ꝑ ꝯsideratione ⁊ rōnē vt appz ex lr̄a Aui. ℂ Quarta ꝓpositio: iuuenes sūt medij iter hūiditatē puerilē supfluā ⁊ siccitatē senilē: ꝫ sūt tēpati in hūido sicco. ℂ Ex his q̄tuor ꝓpōnib⁹ Aui. intelligit ꝓpōnē qntaz: ⁊ est: iuuenis est in cōpl'one mag̃ tēpat⁹ q̄ȝ puer. ℂ Cōsiderādū igiṫ ꝙ cū dicim⁹ iuuenē eē mag̃ tēpatuz puero nō dı̄ h̄ cōparādo ad aliqḋ tēpamētū: s; dı̄ qz pticipat tēpamēto quo puer nō pticipat. s. tēpamēto iter hūidū ⁊ siccuz: ⁊ vltra h̄ tātā h; mēsurā caloris iuuenis quātā h; puer. Ex qb⁹ solui possūt tria supi⁹ q̄sita. ⁊ Cū eni p̊ dı̄ de h̄ mō cōsuete locutiōis: qz intell'iṫ ꝑ h̄ qḋ dı̄ puer vel iuuenis ē cal's vel tēpatus absolute. ⁊ Dōm ꝙ s̄m rei veritatē credo ꝙ Aui. ⁊ Gal'. voluerūt ponē cōpl'ones etatū absq; cōpatiōe ad eq̄le ad pōdus in tota sb̄a vel in hac ꝯrietate q̄ est iter pueꝝ ⁊ senē: s; solū cōparādo ex̄ma adiuicē ⁊ eoꝝ mediū ad ex̄ma nō fingēdo in illo medio aliqḋ eq̄le ad pōdus: nec signādo ex̄ totā latitudinē eq̄le ad pōdus siċ fingebat p̄mus modus dicēdi. Rō hui⁹ ē. qz si etates ponerenṫ talis vel talis cōpl'onis cōparate eq̄li ad pōdus in tota sb̄a: tūc h̄ imaginātes plus debēt ponē senes tēpatos q̄ȝ pueros vel iuuenes vt notū ē ⁊ maxīe senes decrepitos. Si āt ponerem⁹ eq̄le ad pōdus in hac ꝯrietate q̄ ē inter ex̄mitates etatū: tūc siċ ab vna pte plus appropinquaret iuuenis sic ab alia pte plus appropiquaret senex q̊dā mō: meli⁹ ꝫ ē dicē ꝙ Gal'. ⁊ Aui. cōparauerūt etates iter se ponēdo illaꝝ cōpl'ones: nec in h̄ cōsiderauerūt eq̄le ad pōdus: q̄ȝuis ꝑ iudiciū datū a sensu tactus. s. ꝑ cuti; iuuerint se ad ꝓbandū has etates eē talis cōpl'onis. Ex qb⁹ appz ꝙ iō magr̄i dicūt si puer ⁊ iuuenis ꝯsidereṅt absolute ē sic vel sic: qz in libris Aui. ⁊ Gal'. qn̄ ponunṫ cōpl'ones etatum nō iueniṫ absolute. i. nō iueniṫ apposita ꝯditio qua daṫ itelligi h̄ ī rl'one ad eq̄le ad pōdus. Et ꝑ h̄ soluiṫ ad z^m. Ad 3^m ēt p; sol'o: qz n̄ dı̄ puer calidior ⁊ senex fridior: nisi adiuicē cōparati: ⁊ iuuenis nō dı̄ tēpatior puero nisi ꝙ h; vnū tēpamētū qḋ puer nō h;. Ex qb⁹ appet sol'o ad q̄sitū p̄ncipale cū q̄riṫ qs ē mag̃ tēpat⁹ an puer an iuuenis nō cōsiderādo hoc tēperamētū vt factiuū pfectiōis opatiōis: qz iā dixim⁹ de h̄: s; ꝯsiderādo has cōpl'ones etatū vt forme q̄dā cōposite ex cal'o ⁊ frido diuersificāte in hoc diuersitate max^e apparente in duab⁹ ex̄miratib⁹. s. puero ⁊ sene. ⁊ Et dōm ꝙ iuuenis est mag̃ tēpat⁹ q̄ȝ puer ꝑꝑ cā; dictā. s. qz in calido tantū excedit quātū puer: ⁊ vltra hoc h; temperamentū in siccitate.

5ª op. Gēt.

Alr̄ mod⁹

ℂ Sed hic sunt due dubitationes. Pzia vtrū inter has extremitates etatū possim⁹ fingere vnū equale ad pōdus ad qḋ possim⁹ cōparare etates oēs. ⁊ dicendū ꝙ h̄ est in libertate imaginationis.

Dubm

ℂ Scḋa est. q̄re est ꝙ in trāseūdo ab hūiditate pueritie ad siccitatē senis nos trāsim⁹ ꝑ tēpantiā iter siccū ⁊ hūidū q̄ repiṫ in iuuentute: tn̄ trāseūdo de cal'o pueri ad fridū senis nō trāsim⁹ ꝑ tēpatū iter cal; ⁊ fridū. ⁊ Nos dicam⁹ mani^m eē ꝑ se ꝙ aīa iduciṫ cū determiato ḡdu caloris q̄ ē pfectior forma de accn̄tib⁹. iduciṫ ēt cū determiato ḡdu hūidi. Cal'm eni nō ꝯiūgiṫ ab itra. n. ꝙ ꝑ seip̄z cōtinuo corrūpat corruptiōe manifesta. hic oñdit sensus ēt in corruptiōe illi⁹ ḡdus caloris nō vı̄ ꝙ fit vtilitas. hūor. n. crudus q̄ ꝯriaṫ calori vel aggregaṫ in senectute vel in p̊orib⁹ etatibus si aggregaṫ nō faċ ꝯtinuā sensibilē ifridatōe;: ⁊ iō cal; nō ꝯtinuo manifeste ifrigidaṫ siue corrūpiṫ: s; hūidū semꝑ corrūpiṫ ⁊ fit sicci⁹: vn̄ videmus mēbra natoꝝ ꝯtinue firmari ꝯsolidari ⁊ idurari: ⁊ iō ꝯtinuo ꝓcedit iduratio ⁊ exiccatio vsq; ad mortē: ⁊ est iste vn⁹ mot⁹ cōtinuus vel q̄si ꝯtinu⁹. ⁊ Infridatio āt caloris nr̄i q̄ ī senectute appz nō ē ꝯtinua a p̄n° gn̄ōnis vsq; ad finē: ⁊ h̄ oñdit tact⁹: ⁊ iō nō ꝯseq̄ṫ mensura ifridatiōis caloris eq̄le; mēsurā exiccatiōis: vt sup̄ diximus: l; s̄; Auer. sequāṫ sese ꝓportionabil'r. si ꝫ siċ ē vt sensus ostēdit: oz dicē ꝙ tot⁹ ḡdus caloris pueri. s. tot⁹ in rōne toti⁹ pdiṫ in istāti p̊ senectutꝭ ⁊ gradus frigoris senis h; p̄^m iductū esse in p̊ istāti senectutꝭ. i toto āt tpe an̄ p̄^m istās senectutꝭ dispō fiebat q̄ dispō erat hūidi exiccatio. Hic āt dimitto multas difficl'tates alijs discutiēdas. ⁊ Ad ꝯria: dō; p̊ ad Gal'. cū diċ optimā eucrasiā h; pueroꝝ etas: pōt dici h; optimā ꝑ oib⁹ opōnib⁹ nālib⁹: vt ibidē subdit vel alr̄ ꝯcludit Cōciliator: diċ dr̄ia. z6. ꝙ Gal'. loquiṫ de cōpl'one tēperata s̄m oēs q̄litates q̄ ē in oi etate melior q̄ȝ distēpata: etas ꝫ tempatoꝝ pueroꝝ habet optimam eucrasiaz respectu distemperatoꝝ pueroꝝ: ⁊ sic ēt iuuenes distēpati habent meliorem eucrasiā ⁊c̄. ℂ Ad z^m dō; ꝙ dispō illa capilloꝝ in pueris. s. pubescētib⁹ est ꝑꝑ cal'i dispōnē cū hūido nō potēti multū figē q̄ȝtū figit ī iuuentute: nec ita paꝝ vt in ifantia: tn̄ s̄mo Gal'. ꝙ ē ibidē est mihi ispectus.

Dubm

ctus. ¶ Ad 3^m dōz ꝙ Gal. itelligit ita ibi de iuuenib⁹ sic de pueri si ꝯsideret. ¶ Ad 4^m dōz ꝙ tātū hz de calore i gdu pueri qītū iuuenis. ¶ Ad 5^m dōz ꝙ pueri iō ꝯseruant̄ ꝑ tēꝑata: q2 sūt rari i carnibus. i. passibiles a reb⁹ excedētib⁹ qđ nō ꝯtigit ī iuuenib⁹ ꝑꝑ membroꝝ soliditatē: ⁊ alij modi soluēdi sūt hic q̄s tu ꝯsidera. restat soluere rōnē q̄ molestat oēs hoīes cuiuscūq3 opīonis in hac mā.

¶ Scđm vo diuersitatem complexionū generꝝ femine frigidioris existūt complexionis. Ideoq3 sunt in creatura minores masculis ⁊ sunt humidiores: ergo ꝓpter complexionum earum frigiditatem multiplicant̄ earꝝ superfluitates: ⁊ ꝑꝑ paucum ipsarum exercitium.

¶ Hic determīat de diuersitate cōplōnis q̄ ē sex⁹. Scđo ponit diuersuz modū sbe siue dispōnis viroꝝ ⁊ mulieꝝ. 2° ibi (Et sba.) Dic̄ ꝓ ꝯm diuersitatē cōplōnū generꝝ. s. sexuū. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ qdaz posuerūt cōplōnē etat̄ aliā a cōplōne nāli: multomag̃ debuerunt ponē cōplōnez sex⁹ esse aliā ab illis. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ friditatez mulieꝝ ꝓbat ꝑ breuitatez: q2 fridi est ꝯstrigē ⁊ ꝓhibere dilatationez siue extensionez: sic etiā itelligit̄ ab Arist. ꝓble. 10. 8. ꝓble. ⁊ sūt hūidiores. s. ad tactū. ⁊ h̄ dimittit vt notū. Cū āt dic̄ ergo ꝑꝑ. ꝓbat q2 sint humide humiditate accn̄tali que ꝓuenit ex supfluitatibus aggregatis ꝑꝑ frigiditatē ⁊ ꝓpter paucū eorum exercitium.

Du^m 32^m

¶ Dubitat̄ an masculus sit calīor femīa. Ur̄ ꝙ nō: q2 iuenit̄ mulier cholīca ⁊ vir flīaticus. etiā repit̄ mulier magni pulsus: vt appꝫ ꝓ cōmēto pulsuū. ¶ Ampli⁹ mulier hz plus de sanguīe q̄3 hō. signum mēstruatio mēsal̄. ¶ Ampli⁹ videm⁹ mlīeres n̄ ledi a frīdo sic viri: vn̄ stant i aq̄s ad lauādū pānos securi⁹ ⁊ sanius q̄3 viri faciant. ¶ Ampli⁹ signū Aui. nō vr̄ verꝝ q2 iueniunt̄ femīe de aīalib⁹ q̄ sunt maiores masculis sic appꝫ i falconib⁹ ⁊ vl̄r auib⁹ de rapina viuētib⁹ ⁊ pisciculis ꝑuis ouificātib⁹: vt ītelligit̄ ꝓ de gnōne aīaliū. ca. 16. ⁊ 5° de nā aīaliū. ca. vlt. ēt repit̄ vr̄sa vigorosior vr̄so vt. 9. de hystorijs. cap̄. 1. ¶ Ampli⁹ mulier in ꝓ^a etate plus crescit q̄3 vir: vn̄ in 12. āno pubescit. ¶ In ꝯ̄riū Aui. ¶ Quidā dicūt ꝙ vel cōparam⁹ totū gdū masculoꝝ toti gn̄i femiaꝝ: ⁊ sic masculi sūt calīores: vel determīat⁹ vir determīate mulieri: ⁊ sic pōt repiri mulier calīor masculo. v. g. mulier cholīca i regiōe debite calīa vtēs exercitio ⁊ etate iuuenis: masculus āt oppositaꝝ oppōnū: ⁊ solīo hec est bōa. ¶ Alij dicūt fere idē ꝙ ꝯmo iste cōparat⁹ sic de vero masculo et vera femīa masculus ē calīor femīa. ē āt verus masculus h̄ns cōplōnē masculi: nā in corde vbi ꝓncipali⁹ firmat̄ vel fundat̄ dispōnis masculina ⁊ feminina: vt Arꝝ. 4. de gnōne aīaliū. cap̄. 1. ⁊ oīb⁹ mēbris cū hec genitalia sūt masculina. iste āt calidior ē. rō est q̄ capit̄ a Gal. 14. de vti. ꝑtiū. 6. ca. nā masculus ꝑfectior est femīa ⁊ agēs igit̄ dz eē ꝑfectioris cōplōnis ⁊ actiue mag̃: ⁊ hec est cōplō calīa. ¶ Si āt ꝯmo sit de masculo ⁊ femīa orbat̄. i. iperfect̄ i his dispōnib⁹ ⁊ q̄si mōstruosis: tūc pōt repiri femīa calīor masculo ex hac orbatōe: vn̄ Aui. 3. can̄. fen. 21. ca. de causis sterilitat̄ nō ē vir frigidior muliē nisi accidat ex cōplōne accn̄te. i. accn̄tali. Ista āt accidētalitas ⁊ ꝯfect⁹ acciditz^r. ¶ Prio q2 cordi ⁊ cōplōni ei⁹ n̄ correspōdet sex⁹ vt fiat cordis masculini ⁊ hēat genitalia muliebria: et nō eēt ita mlīer i sexu s3 i oīb⁹ vir. ¶ Scđo q2 mēbra n̄ rn̄dēt adiuicē: hz enī sexū ⁊ cor muliebre: tn̄ anchas pectinis ⁊ ossa ⁊ tales multū mouent̄ i ꝑtib⁹ ꝓmis. ⁊ ista adhuc ē frīdior viro. ¶ Tertio. q2 l3 a gnōne sit mulier: tn̄ v̄sa est regimine viri. vir āt deses ⁊ piger fact⁹ ē custos dom⁹ qđ ē officiū mulieris: vt Gal. 2. de cōplōnibus. 4. ca. ¶ Ad ꝯ̄ria dōz ꝙ illa est mala cōꝑatio: q2 dz cōꝑari vir cholīc⁹ mulieri cholīce ⁊c̄. Uel dōm ꝙ vir flīatic⁹ ē calidior muliere cholīca siūterq3 ē verus iste vir ⁊ illa mulier non orbati. ¶ Ad 2^m dōz ꝙ ille sanguis ē supꝑflu⁹ crudus aggregat⁹ ꝯfectu calīitatis resoluent̄: īmo ex h̄ vult Auer. 1. cātice. cō. 36. ꝙ arguam⁹ illaꝝ frigiditatē. ¶ Ad 3^m dōz ꝙ illđ ē ꝑꝑ dēsitatē poroꝝ: vn̄ frig⁹ ⁊ aq̄ nō penetrat: ⁊ signū h⁹ est: q2 hoīes cholīci excarnati rari a frīdo pedū plus ledunt̄ q̄3 flīatici. ¶ Alij dicūt ꝙ rō ꝯ̄riū arguit: mlīeres. n. nō ledunt̄ a frīdo: q2 sūt frīde ⁊ ꝯ̄buatio fit a silī. ¶ Ad 4^m dicunt: ꝙ i aīalib⁹ iperfect̄ vt muscis ⁊ qbusdā gn̄ib⁹ pisciū ꝑuoꝝ femīa dz eē maior masculo: q2 hz multa portare ī vētre. s. multa oua: vt appꝫ i piscib⁹ ꝑuis. silr̄ magne musce sūt illa q̄ ēt multa velut oua velut v̄mes ꝑuos albos portāt ī vētre q̄s v̄mes videmus de magnis muscis ꝯponē supꝑ carnes: ⁊ ꝑꝑ istū finē femīe muscaꝝ ⁊ aliorū ortomoꝝ sūt maiores: ⁊ vt sic dicūt̄ qdē eē calīores. ¶ Alij dn̄t ꝙ cū illaꝝ maioritate molis stat mīor calor: ⁊ iō signū Aui. sūptuz a ꝑuitate nō arguit nisi ī aīalib⁹ ꝑfect̄ ⁊ ꝓꝓe ī hoīe: l3 sit verꝝ oēm femināē eē frīdiorē: nō tn̄ ē verꝝ oēz esse mīorē in qb⁹ āt griffonicis. i. viuentib⁹ de rapina vt falconib⁹ dicūt ꝙ masculus est ꝑuior: q2 ꝑꝑ multā eoꝝ calīitatē fit in eis multa siccitas: vn̄ non ꝑn̄t augeri masculi nec magni fieri. De vr̄sa āt dr̄ ꝙ nō est fortior vr̄so: s3 est grauioꝝ moꝝ tꝑe lactatōis catuloꝝ: sic etiam de porca contingit.

¶ Ad vltimū dōm ꝙ mulier citi⁹ auget̄ ex̄ vteꝝ: nō tn̄ magis crescit in tota sūma tꝑis. Causa aūt quare citius extra vteꝝ: nō autē crescit in tota sūma tꝑis ⁊ tardius intra: non spectat hic.

Dub^m 33^m

¶ Dubitat̄ an masculus sit femella humidior. ¶ Dōm ꝙ vir hūiditate aerea ⁊ aquea digestis est humidior.

¶ Et suba carnium ipsaꝝ est rarior: l3 viri caro ex ꝑte cōplexionis eius qđ ei admiscetur sit rarior. Sua nāq3 spissitudine plus prohibetur in ipsam penetrare qđ a venis ⁊ neruorum villis ad eam profluit.

¶ Oñdit qualis est dispositio substātie siue compositionis carniuz viroꝝ ⁊ mulierum: ⁊ dicit ꝙ suba carniū mulierum est rarior.

Du^m 34^m Raritas sigt ꝓ.

¶ Dubitat̄ de h̄: q2 calī est rarefacē. viri āt sūt calīores. ¶ Amplius raritatē ꝯclīat pilus: vt 5ª ꝑticu. Rigores mulierib⁹. ca. 68. ¶ Dicamus ꝙ in libris phi. ⁊ medicoꝝ iuenio ꝙ raritas. 5. sigt: ⁊ sic ꝑ oppōnez dēsitas ꝓ sigt maiorē extensiōez ī mā eadē in q̄ dēsitas sigt ꝑuā extensiōez: quō ignis ē rarus ⁊ terra ē dēsa: ⁊ sic sumit̄. 4. ꝓh. ⁊ a Cōmēta. 84. cō. ⁊ duob⁹ sequētib⁹: ⁊ h̄ mō n̄ sumit̄ hic ab Aui. raꝝ ⁊ dēsuz. S3 si q̄rat̄ quō mulier ⁊ vir disponunt̄ hac raritate ⁊ densitate. rn̄det Ant. ꝙ mulier ē rarior q̄3 vir. Rō ē: q2 circa eādez māz mulier maiorez occupat locū q̄3 vir qđ ꝓbat: q2 sui frīditate nō potuit ꝑmisceri hūidū cū sicco terreo. istū ꝯmonē credo falsū. nā in viro plus abūdat aer ⁊ ignis: ī femīa v̄o terra ⁊ aq̄ vt notuz est: ⁊ ꝓbat̄ ꝓ. q2 sic se hz sꝑma mulier̄ ⁊ sꝑma viri adiuicē in dn̄io hoꝝ elītoꝝ vt appꝫ ꝓ can̄. fen. 3. h⁹. ¶ Ampli⁹ vir est ꝑfectior femina. 14. de vti. ꝑtiū. ⁊ calīor: g̃ ꝑfectiora elīta vicūt i eo. vir g̃ rarior est femīa. Decept⁹ āt fuit Ant. vel reportator i hac mā siue ꝯn̄tia: ī mulierib⁹ terra ⁊ aq̄ nō sūt adiuicē mixta siue penetrata: sed q̄si iux̄ seposita: in viris āt sūt cōmixta: bn̄ g̃ maiorē locū occupāt in mulierib⁹ q̄3 viris. ꝯn̄s ē falsuz: ⁊ ꝯn̄tia īmo oppo^m seq̄t. in h̄. n. ꝙ terra ⁊ aq̄ ī mulierib⁹ nō sūt mixta remanēt ī dispōne terre et aq̄. s3 ex h̄ ꝙ ī viris sūt mixta sūt mag̃ fracta ab eoꝝ terreo ⁊ aq̄o ⁊ ꝑ ꝯn̄s mag̃ mora v̄sus ꝑfectōez aereā ⁊ igneā: ⁊ ꝑ ꝯn̄s v̄sus raritatē. ¶ Scđz qđ sigt h̄ nomē raritas est idez qđ laxitas siue lubricitas sicci. sic oīa cruda respectu digestoꝝ sūt lubrica laxa sic dicim⁹ carnes pisciū: vt anguille ⁊ tincaū sūt rare. i. laxe: ⁊ huic opponit̄ dēsitas. i. ꝯstātia opposita illi laxitati: ⁊ h̄ mō accipit raritatē Aui. cū dic̄ sba carniū mulieꝝ est rarior. 2. can̄. 3. cap̄. cū dic̄ ꝙ ex ꝯuersiōe ad aqueitatē rarificat̄ cōpo^m. ⁊ sic etiaz sumit̄. 3. can̄. fen. 10. c̄pa. de sputo sanguīs: vt ibidez declīauim⁹: et h̄ mō accipit hic Aui. cū dic̄ sba carniū mulieꝝ ē rarior. i. laxior ⁊ mollior ꝑꝑ dn̄iuz aqueitat̄. g̃ ꝑ oppo^m caro viroꝝ est densior ⁊ ꝯstātior ꝑꝑ multaz digōnē ī gnōne carniū eoꝝ.

2° sigt.

¶ Tertiū qđ sigt h̄ nomē raritas ē porositas. s. multa cui opponit̄ dēsitas. i. poroꝝ ꝓuatio vel paucitas quō sumit̄ a Gal. ī thegni trac. 2. cap̄. 12. b3 Haly. expōnē illo cap̄. In oīb⁹ v̄o q̄ ꝓdicta sūt. ⁊ h̄ mō sumit̄ ab Auic. hic cū dic̄: l3 viri caro ⁊c̄. sit rarior. i. porosior: q2 plurimoꝝ poroꝝ ⁊ latoꝝ.

3° sigt.

¶ Cōsiderādū āt ꝙ q2 Aui. dixerat carnes mulieꝝ eē rariores voluit statiz declīare se: q2 ꝑ illā raritatē ītelligebat laxitatē siue lubricitatem siue fluiditatē: ⁊ nō ītelligebat porositatē: q2 caro viri ē porosior: ⁊ h̄ ē qđ dic̄: l3 caro viri sit rarior. i. porosior: ⁊ ꝑ ꝯn̄s caro mulieꝝ est dēsior. i. min⁹ porosa. ꝓbat āt Aui. ꝑ hāc rōnē quā sat̄ in textu inuit. carni viroꝝ admiscet̄ qđ ad ipsaz ꝓfluit de spū q cōponit̄ cū illoꝝ carne: carnes āt mulieꝝ nō recipiūt hos spūs. g̃ carnes viroruz sūt rare porose: mulieꝝ spisse ꝓhibētes hāc receptiōez. ꝯn̄a tz. q2 spūs venaꝝ ⁊ arteriaꝝ sūt ignei ⁊ aerei: vn̄ faciūt corp⁹ alteratiōe porosuz: ⁊ h̄ cū hō gn̄at̄ ⁊ recipiunt̄ ī poris. alr̄. n. nō possent illi spūs cōponi cū carne: ⁊ h̄ ē qđ dic̄. l3 caro viri sit rarior ex ꝑte cōpōnis ei⁹. s. spūs q ei admiscet̄. ⁊ dixit cōpōnis: q2 fit qdaz modus cōpōnis ex spū ⁊ carne: sic ex ꝑfectiōe ⁊ ꝑfectibili. alia tn̄ lr̄a hz ex ꝑte cōplōnis ei⁹. i. spūs: q2 spūs q ꝓfluūt ad mēbra sunt cōplōnis ignee ⁊ aeree. i. calīe ⁊ hūide cui⁹ cōplōnis ē rarificare: sua. s. mulierū spissitudīe. i. poroꝝ paucitate ⁊ strictura plus q̄3 ꝓhibet penetrare. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ cū nā nihil frustra faciat sic spūs ꝓhibet̄ penetrare ī carnes ⁊ mēbra mulieꝝ: sic ēt ꝓhibet̄ gn̄ari. s. multiplicari ī mulierib⁹. S3 tu diceres ꝯmo Aui. nō valeret: q2 dcā ꝓhibitio penetratōis spūs nō ē ꝑꝑ dēsitatē carniū: s3 ꝑꝑ illoꝝ paucitatē. nō igit̄ bn̄ dr̄ ꝙ sua spissitudīe ꝓhib3. ¶ Dōm ēt ꝙ frustra essent pori nisi recipent̄ spūs ī poris. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ ⁊ si sermo Auic. sit ī carnib⁹ viroꝝ ⁊ mulieꝝ: tn̄ ꝓportionalr̄ ꝯmo ē de oībus alijs mēbris: porosiora āt sūt ī masculis q̄3 femīs. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ tres spūs īnuit. s. vitalē ⁊ nālē ⁊c̄. cū dic̄ a venis. s. pulsantib⁹ et qet̄: ⁊ aīalē cū dixit neruoꝝ. Guil. āt de brixia nō ītellexit hūc passuz. Credidit. n. ꝑ h̄ ꝙ dixit. sua nāq3 spissitudīe referat̄ hic ad carnē viri q̄ q2 ē spissa ⁊ cōpacta ī se nō recipit supꝑfluitates a venis ⁊ neruis: ⁊ iō oportuit illā carnē eē porosam vt illa supꝑfluitas ꝑ poros pelleret̄. S3 appꝫ ex ꝓmissa nr̄a expōne ꝙ nō vadit ad mētem

Aui. ꝛ ꝙ Gerardus ēt ĩ sua glosa errauit: ꝫ cũ conatu possit saluari. 4° sigt. ℂ Quartũ qȝ sigt h̃ nom̃ raritas ē idē qȝ mala textura villoꝝ mēbroꝝ hñtiũ villos: sic ēt dicim⁹ de pãno ex filis non bñ ꝯtexto ꝙ ē rar⁹ siue lax⁹ cui opponit̃ bona textura q̃ ē bona adĩuicē villorũ ĩsertio ꝛ cõpõ. ꝛ h̃ mõ sumit̃ ab Aui. z. fen. z9. ca. h⁹ cañ. de causis ȯbilitat̃ mēbroꝝ. cũ dic̃: ſȝ q̃ ex eis hñt maiorē ꝓprietatē ꝛc̃. ē raritas texture illi⁹ mēbri. h̃ ēt nõ sumit̃ frequēter ab Auic. 3. cañ. fen. 13. ĩ cap̃ de egritudib⁹ stõchi. ꝛ cap̃. de stõcho: ꝛ h̃ nõ sumit̃ hic ab Aui. Sȝ si q̃rat̃ q̃uo se hñt vir ꝛ mulier ĩ hac dispõne: certuȝ est ꝙ meli⁹ ꝛ cõpositi⁹ sũt texta mēbra viroꝝ ex suis villis q̃ȝ mēbra 5° sigt. mulieꝝ ꝑꝑ vigorē agent̃ gñant̃ viꝝ. ℂ Quĩtũ qȝ sigt h̃ nomē raritas ē aptura ꝑtiũ aliq̃rũ q̃ ꝑ̃us erãt clause vel ꝯiũcte pñtia hũiditatũ ꝯiũgētiũ vel ĩplētiũ: ꝛ ꝑ oppᵐ dēsitas sumit̃ ꝓ clausiõe vel ꝯiũctõe opposita: q̃uo nos dicim⁹ ꝙ nouiter edificate ꝛ suplenite dom⁹ siue edificia st̃ dense: antiq̃ v̄o dom⁹ sũt rare ꝛ euētabiles: a multis enĩ locis cecidit cemētũ qȝ ꝯiũgebat ꝑtes. ꝛ h̃ mõ accipit̃ raritas ꝛ dēsitas ab Aꝝ. ꝓble. 10. 4. ꝓble. sic reducēdo q̃ȯnē sic dȝ reduci. Querit ꝑꝑ qd morphea min⁹ accidit puer̃ q̃ȝ vir̃ cõplet̃: ꝛ q̃re plus accidit vetustiorib⁹ viris ꝛ mulierib⁹ q̃ȝ iuniorib⁹: ēt innuit ĩ h̃ Aꝝ. ꝙ min⁹ accidit mulierib⁹ q̃ȝ masculis: ꝛ ĩter alias cãs ponit ꝙ corpa pueroꝝ ꝛ antiq̃rũ mulieꝝ st̃ bñ euētabilia: q2 st̃ rara: sic ēt antiq̃ edificia. imagĩat̃ ḡ Aꝝ. ꝙ aptura ꝑtiũ ĩ senib⁹ virorũ ꝛ mulieꝝ q̃ aptura ē ex ꝯcl'one corpoꝝ claudētiũ vel ꝯiũgentiũ sit cã ꝙ vapores q faciũt morpheã veniãt ad ꝑtes cut̃ ꝛ ĩ illã penetrēt qñ cut̃ ē sic rara sic ĩ vetustiorib⁹ viroꝝ ꝛ mulieꝝ: ꝛ ꝑꝑ eãdeȝ raritatē opinat̃ Aꝝ. ꝙ pili supcilioꝝ crescũt in oib⁹ antiq̃s: vt appȝ. 3. de hystoriys. ca. 11. ꝛ. z. ȯ ꝑtib⁹ aĩaliũ. ca. 15. ꝛ ꝓble. 4. ꝓble. 18. ꝛ ꝫ nos ĩ cã hoꝝ effectuũ nãliũ alterã opinemur cãȝ ab ea quã dat Aꝝ. tñ suffic̃ nobis scire ꝙ raritas ꝛ densitas sumit̃ aliq̃ñ hoc mõ. 5. ⁋ Cõsiderãdũ tñ ꝙ ĩ eodē. 4. ꝓble. ꝑtic. 10. de ꝓblematibus. aliq̃ñ sumit densitateȝ ꝓ poroꝝ paucitate ꝛ strictura: sic cũ dĩ leuitas. i. ꝑ̃uatio piloꝝ oñdit densitateȝ: ſȝ cũ bñ ꝯsiderabit̃ dĩnt: q2 pori ꝛ apture siue rimule ĩter mēbra pñt eē rari ꝑꝑ exclusionem reꝝ claudētiũ vel oppilãtiũ vel ꝯtinuãtiũ siue ꝯiũgētiũ vt ĩ senib⁹ ꝛ pñt pori eē strictiores q̃ȝ ꝑ̃us: q2 minoris spaty ꝑꝑ frig⁹ ꝛ siccũ cõstrigēs ꝛ accētrãs. h̃ ãt mõ nõ sumit̃ raritas hic ꝛ dēsitas. Sȝ si ȯ hac raritate ꝛ densitate queritur q̃uo se habent in illa viri ꝛ mulieres. Dõm ꝙ mulieres sunt densiores. i. oppilatiores ꝛ clausiores in eorum poris ꝛ rimulis inter membra vt notum est ꝓpter materierum retentionem ex quibus contraria cessant.

ℂ Qui v̄o terras ĩhabitãt septētrionales humidiores sũt: ꝛ q artes exercēt aqueas hũidiores existũt: ꝛ q ab ĩstis diuersificant̃ diuersi existũt. Signa aũt cõpl'onuȝ narrabimus vbi v̄lia signa ꝛ ꝑticularia referemus.

ℂ Hic breuiter facit nos rememorari diuersitatem cõplexionum ƀm loca habitabilia que diuersitas ponitur in. z. fen.

Dubᵐ 35ᵐ ℂ Dubitat̃. q2 terre septētrionales ĩ q̃b⁹ dñat̃ vent⁹ septētrionalis q fridus ē ꝛ sicc⁹: q̃uo ḡ dic̃ ꝙ st̃ hũidiores. ⁋ Dõm ꝙ ꝑꝑ h̃ ē ꝙ ꝑꝑ ꝯuersionē cal'i fit ĩtus multa digõ ꝛ multitudo hũiditatũ ex h̃: ꝛ iõ fit ĩ eis multa euaporatio ad caput: igit̃ nõ sunt sapiētes sic q ⁱsũt ĩ locis cal'is: vt voluit Aꝝ. ꝓble. 14. 15. ꝓble. ⁋ Ant. ãt imagĩat̃ cũ h̃ ꝙ in h̃ loco septētrionali abũdat hũiditas: q2 ibi termĩat̃ vēt⁹ meridionalis. vēt⁹ enĩ sui motu sĩl'at̃ motui violēto q ē in ꝑ̃n° fort̃ ꝛ in fine debilis: vt intelligit̃ ab Aꝝ. 1. celi. 89. sic igit̃ borealis. i. septētrionalis ĩ ꝑte septētrionali vt ĩ hac nr̃a habitatõe ē expurgatio aeris ꝑꝑ vehemētiã sui mot⁹. ita auster ĩ locis sui ort⁹ expurgat sic boreas hic: ꝛ hic fac̃ ĩpressionē pluuie: q2 hic ducit vapores q̊s vlteri⁹ mouē nõ põt. Hec ãt dicta Anto. nõ vadũt ad ĩtētioneȝ Auic. loca q̃ dic̃ septētrionalia nõ sũt ita passa a vēto meridionali ꝙ debeãt dici hũida ꝑꝑ hoc ꝛ q patēt. Deo gratias. Amen.

ℂ Doctrina Quarta Fen ꝑ̃me primi: ad ingrēdũ qd sit humor: ꝛ quot sint eius partes. Cap̃. ꝑ̃ᵐ.

Humor est corpus humidum liquidũ: in qȝ in primis nutriens conuertitur.

ℂ Post sciam de el'ntis ꝛ cõpl'onib⁹ seq̄t̃ ĩ hac 4ª doctrina sciaȝ de humorib⁹: ꝛ cã ordĩs ē nota. Prio oñdit qd sit hũor ꝛ ei⁹ diuisiões ꝛ spēs. Scȯ oñdit modũ gnõnis illoꝝ. scȯa ibi (Nutriens masticatione ꝛc̃.) Pria in tres. ꝑ̃ ostēdit diffõneȝ. z° diuisionē ꝛ spēs. 3° quorũdã sñias ponit ꝛ remittit nos. ibi (Ei⁹ v̄o.) 3ª ibi (Inqt Gal'.) ℂ Cõsiderãdũ ꝙ q̃ȝuis humor in multiplici sigñatiõe ĩueniat̃ in libris medicoꝝ: sumit̃ q̃ñq̃ȝ ꝓ chilo: vt in cõmē. 17. afoꝛ. z' ꝑtic. vbi cib⁹ ꝑter naturã. q̃ñq̃ȝ ãt ꝓ q̃tuor humoribus q sunt ꝑtes in nobis: ꝛ hoc mõ sumit̃ hic: ꝫ ēt possit sumi ꝑ̃ ꝛ scȯo modo. ℂ Cõsiderãdũ z° ꝙ est corp⁹ hũidũ ꝛ liq̄dũ. i. currēs: vt dicit Aui. 12. de aĩalibus. c. 5.

Dubᵐ ꝑ̃ᵐ ℂ In h̃ cap̃. de h̃ dubitat̃: q2 chol'a ꝛ mel'ia sũt hũores ꝛ nõ corpora hũida: ĩmo sũt sicca. ⁋ Amplius hũores ĩcinerati sũt hũores ꝛ nõ sũt fluidi. Itē flegma gipseũ nõ fluit. ⁋ Dõm ꝙ hũores oēs sũt corpora hũida ꝛ fluida: q2 aquea a dñio: oportebat enĩ hũores labi in mēbra: ꝛ hoc nõ poterat fieri sine fluiditate. ℂ Ad ꝑ̃ᵐ dõm ꝙ aliq̃ sunt actu sicca v̄tute humida vt glacies. aliqua sũt actu fluida et virtute sicca vt vinũ. oēs ḡ hũores sũt actu fluidi q̃si aquei fluidi: tñ v̄tute pñt hũectare: ꝛ q̃dã exiccare. ℂ Ad zᵐ dõm fluidũ eē ē eē cursibile. ꝛ h̃ inest aqueo actuali. ĩcinerati ḡ hu. si ad vltimã ĩcinerationē venerint equoce sunt hũores: ꝛ sĩl'r fl'a gipseũ nõ ē ꝓ̃pe hũor: sed annectit̃ cõsiderationi de hũorib⁹. tñ cum dicim⁹ hu. aliquē eē ĩcineratũ nõ sic ȯbemus ĩtelligere vt cinerē lignoꝝ: vt sentit Gal'. z. de diffe. feb. 11. cap̃. ⁋ Cõsiderãdũ 3° inqt in qȝ ꝑ̃ nutriēs ꝯuertit̃. lr̃a ista põt 3ʳ exponi: ꝑꝑ qȝ sciēdũ ꝙ sic ĩtelligit̃ a Gal'. ꝑ̃ de virtu. na. ca. 11. nutrimētũ sumit̃. 5. mõis. Uno° ꝓ nutrimēto qȝ actu nutrit. s. ꝙ actu apponit̃ vnit̃ ꝛ assĩl'at̃. Scȯo° ꝓ hũiditatib⁹ ex̃neis currētib⁹ in mēbra. Tertio° ꝓ sanguĩe. Quarto° ꝓ chilo. Quĩto° ꝓ cibis ex̃. Dicam⁹ ḡ ꝙ nutrimētũ ex̃ põt dici ꝑ̃ᵐ in ordĩe trãsmutatiõis ꝛ ĩperfectiõis ꝛ ꝑ̃ᵐ quo ad nos: q2 nobis mag̃ notuȝ. dĩ ḡ humor corp⁹ fluidũ hũidũ in quo ꝯuertit̃ nutriēs ĩ ꝑ̃mis s. exteriora cibaria q̃ dicunt̃ ꝑ̃ª nutrimēta ꝛ ꝙ extrinseca cibaria ꝯuertunt̃ in chilũ ꝛ. 4. hũores: hic ēt humor sumet̃ ꝓ chilo. Scȯo mõ põt exponi ꝙ ꝑ nutriēs in ꝑ̃mis exponat̃. i. chilus: q2 ē ꝑ̃mũ ĩ ordĩe de nutriētib⁹ ĩtrĩsecis. s. fact̃ a nobis. hũor ḡ est corp⁹ humidũ fluidũ qȝ ꝯuertit̃ in ꝑ̃mis. i. chilus. Tertio mõ cõponēdo ly in primis cũ ly ꝯuertit̃: est sensus humor est corp⁹ ꝛc̃. ita ꝙ ꝑ̃us conuertit̃ nutriens q̃ȝ ꝯuertit̃ in mēbra: ita ꝙ q̃cq̃d dȝ nutrire ꝑ̃us dȝ ꝙ fiat hũor q̃ȝ ꝙ fiat mēbruȝ siue nutriēs sumat̃ ꝓ cibis ex̃ siue ꝓ chilo: ꝫ ista expositio possit intelligi ex duabus primis.

ℂ Eius v̄o est humor bonus: ꝛ est illȝ de cui⁹ ꝓprietate est vt fiat ꝑs substãtie nutriti solus: v̄l cũ alio: ꝛ assimilari ei solus vel cũ alio: ꝛ ĩ sũma mã restauratõis ei⁹ qȝ ex ea dissoluit̃. Et ei⁹ supfluitas est humor malus. Et est qȝ istud agere nõ ꝯsueuit: raro tñ in bonũ ꝯuertitur humorē. Uñ antea a corpore expelli ꝛ ꝓ̃ĩci dȝ.

ℂ Ponit sciam de hũorib⁹ via diuisiua qua ĩuestigabit oēs hũoris spēs. ꝛ ꝑ̃ ponit vnã diuisioneȝ. z° aliã. scȯa ibi (Dicem⁹ ḡ.) Pria in duas. ꝑ̃ ponit vnũ mēbrũ. z° aliud. scȯa ibi (Et ei⁹ supfluitas.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ bonũ hũoreȝ fecit differre a malo ꝑ hoc qȝ dic̃ eē posse nutrire: nã bonus dȝ dici humor q ꝓpriũ finē ꝯseq̄t̃. finis ãt ꝑ̃ncipalis ꝛ ꝓprius humoꝝ vt humores sunt ē nutricatio. ⁋ Cõsiderãdũ dixit solus vel cũ alio: ꝑꝑ diuersitatē opinãtiũ. ⁋ Cõsideᵐ ꝙ tres act⁹ ꝯcurrũt in nutricatiõe. s. vnio ꝑ nutrimēti aĩatiõeȝ: ꝛ ꝓpterea dixit ꝑs s̄be nutriti. Scȯo ꝯcurrit assĩl'atio in oib⁹ accñtibus ꝛ quãtũ ad hoc dixit ꝛ assĩl'at̃ ei. Tertio ꝫ ꝑ̃ in ordĩe concurrit appositio siue applicatio nutrimēti ad mēbrũ ꝛ q̃tũ ad h̃ dic̃ materiã restauratiõis. Aly dicũt ꝙ tria dic̃: q2 tria debēt restaurari s. hũidũ radicale: ꝛ iõ dic̃ vt fiat ꝑs. humidum nutrimētale ꝛ dixit mãȝ restauratiõis ꝛ spũs. ꝛ dixit assĩl'ari ei. Aliq̃ dicũt ꝙ in nutricatione siue restauratione attēdunt̃ tria. s. q̃ fieri dȝ. s. s̄ba: ꝛ q̃tuȝ ad hoc dic̃ ꝑs s̄be ꝛ q̃litas: ꝛ q̃tũ ad hoc dixit assĩl'ari. ꝛ q̃titas que seq̄t̃ mãȝ ꝛ q̃tũ ad hoc dixit mã restauratiõis. ⁋ Cõsideᵐ 4°. q2 accipim⁹ diffõnē iã notã boni humoris: q2 est corp⁹ hũidũ ꝛc̃. de cui⁹ ꝓprietate est ꝛc̃. dixit aũt ꝓprietate: q2 ĩter nutriēs ꝛ nutritũ currit ꝓprietas siue forma specifica passiua in nutrimento actiua in nutrito. appet ēt per oppositum diffinitio mali hũoris. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ dixit expellit̃. s. de parte ad ꝑtē ꝓ̃ycit̃. s. extra corpus.

Dubᵐ ℂ Dubitãt vtrũ humor malus possit nutrire. Ur̃ ꝙ sic: q2 venenuȝ põt nutrire: vt dĩ de puella nutrita ex napello siue alio veneno: de qua Gal'. 3. de sim. medi. ca. ꝑ̃. disti. 4. ꝛ ĩtelligit̃ ab Aui. 4. cañ. fen 6. z. cap̃. ex scia Rufi. ꝛ Ari. ad Alexãdrũ ꝛ Rab. zo. ꝯti. ꝫ hoc non placeat Auer. 7. coll'ȝ. cap̃. z. ergo multo mag̃ malus hũor. ⁋ Amplius corpora leprosoꝝ nutriunt̃ malis hũorib⁹. Dĩ ꝙ nutricatio quedã ꝑfecta q̃dã ĩperfecta ꝛ diminuta vbi nõ fit bona assĩl'atio. dĩ ēt ꝙ hũor vel est vehemēter malus: ꝛ talis nullo° põt nutrire: q2 ex quo est vehemēter malus nõ põt ad benignũ ꝯuerti. vel non est oĩno malus: ꝛ talis põt nutrire ꝫ ĩperfecte: q2 ꝑꝑ sui malitiaȝ in trãsmutatiõe valde trãsmutat mēbrũ: vñ mēbrũ nõ põt ipȝ sibi ꝑfecte assĩl'ari: ĩmo nutrimētũ multũ assĩl'at sibi mēbrũ: ꝛ sic nutriunt̃ mali leprosi. ⁋ Ad id de puella dicũt ꝙ fuit nutrita iusq̃amo ꝛ nõ napello. sol'o istoꝝ ad q̃ȯnē põt sustineri: q2 bona est. ⁋ Nos tñ clari⁹ dixim⁹ de h̃ qȝ scripsim⁹ sup. 6. ȯ accñti ꝛ morbo. id ãt qȝ dicũt de puella nõ ē ꝑfectũ dcm̃: ꝛ nos scripsim⁹ hãc. q. sup. 6. fen. 4. ca. vbi oñdim⁹ q̃uo fuit possibile illã puellã nutriri napello. vñ ipa

venenabat

venenabat alios hoïes: ex eiꝰ saliua ĩterficiebat aïalia: ⁊ nõ appropinq̃bat saliue eius gallina. Hec ãt sunt ex̃ nostrũ ꝓpositum.

¶ Dicemus ergo ꝙ humiditatũ corporis: quedã sunt prime: quedã secunde. Prime sunt quatuor humores: quos paulopost nominabimus.

¶ Hic põit aliã diuisionẽ q̃ ex ordĩe sumit̃ ꝓor aut sumpta fuit ex fine: ⁊ p̊ ponit diuisionẽ de vno mẽbro de q̊ ꝓmittit se dicturũ ĩ h̃ cap̃. zº mẽbꝝ diuisiõis ↄ̃clarat̃ ⁊ ꝓseq̃t̃. zª ibi (Scdaꝝ.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ nõ est fiẽda vis q̃re hic in gñe femineo loq̃t̃ supra in masculino vt q̃dã laborãt hic: nã stati ẽt hũiditates vocabãt hũores.

¶ Secũdaꝝ ṽo due sunt diuisiones. aut. n. sunt superfluitates: aut non sup̃fluitates. Sup̃fluitates ṽo in sequẽtibꝰ noïabimꝰ. Et que nõ sunt sup̃fluitates sunt humores q̃ a principali dispõne ↄuersi membris ↄ̃legati fuerũt: sed nõdum alicuius mẽbroꝝ simpliciũ ↄpõne: ꝑfecta pars effecti sunt: quoꝝ sunt quatuor species.

¶ Prĩo declarat scdas humiditates. zº ꝓmas. zª ibi (Et dicemꝰ.) Prĩa in duas p̊ ponit diuisionẽ ⁊ vnũ mẽbrũ diuisionis postponit ad cap̃. q̃d seq̃t̃. Scdo de alio mẽbro diuisionis ꝓseq̃t̃. zª ibi (Et q̃ nõ sũt sup̃fluitates.) Hec hꝫ duas. p̊ diffinit hũiditates ⁊ ponit numerũ illarũ q̃ sunt q̃tuor. zº vnũquẽq̃ declarat. zª ibi (Una ẽ humor.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ hũores q̃tuor de q̃bꝰ est sanguis dñr hũiditates ꝓma via gñõnis. sed q̃tuor hũiditates q̃ zº gñant̃. s. post humores: via tñ ꝑfectiõis ẽ eↄ̃. nã scde hũiditates sunt ꝓores ꝑ finẽ cũ magis appropinquãt ad nãm mẽbri q̃ꝫ hũores: ⁊ iõ forsan incepit loq̃ de hũiditatibꝰ ꝓus. ⁋ Cõsiderãdũ zº ꝙ hũiditates sũt mediũ quodãmõ ĩter hũores ⁊ mẽbra ⁊ post apparebit: ⁊ iõ in diffinitione hũiditatũ ponit hũores vt genꝰ ⁊ terminꝰ a q̊ hũiditatũ ⁊ ponit mẽbra vt id ĩ q̃d tẽdit̃: dix̃ simpliciũ q̃ hoꝝ ẽ actꝰ nutricatõis.

¶ Una est hũor ĩ foraminibꝰ ex̃mitatũ ꝑuaꝝ venaꝝ cõtẽtꝰ mẽbris simplicibꝰ ꝓpinq̃rũ ĩbibentiũ ea vel eam.

¶ Hec ꝑs diuidit̃ in q̃tuor. Prĩo notificat ꝓmã hũiditatẽ: notificat aũt illã ex duobꝰ. p̊ sui essentia q̃ est hũor. zº ex loco q̃ ↄtinet̃ in foraminibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ. i. ĩ ↄcauitatibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ q̃ sũt vene vl' time in diuisiõe: ⁊ iõ dĩc mẽbrꝭ simplicibꝰ: q̃ ista vltĩa ramificatio vl' vltimi rami vẽaꝝ st̃ ĩ mẽbrꝭ ↄsĩl'ibꝰ. dico ꝑuaꝝ venaꝝ. s. hũiditatẽ ĩbibẽtiũ. iacet. n. hec humiditas in illis ramis venaꝝ ĩbibita.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat̃ q̃ si ista hũiditas ẽ ĩ venis ⁊ nõ ẽ hũor ↄ̃beret alio noĩe noïari. s. hũiditas. ⁋ Ampliꝰ si ip̃a est in vltimis ramis venaꝝ vel q̃uocũq̃ ĩ venis tũc ip̃a ñ rep̃it̃ ĩ ossibꝰ: ⁊ si ip̃a neccĩa ẽ in ordĩe nutricatiõis sĩc aliq̃d ĩ q̊ p̊ trãsmutat̃ sãguis: tũc remanet dubiũ q̃uo ossa ⁊ alia mẽbra nõ venosa nutriunt̃. ⁋ Dõꝫ ꝙ hũores medici vocãt hũiditates ꝓmas stãtes cũ forã ⁊ dispõnibꝰ q̃lis epar ↄ̃dit. cũ aũt iã mãifeste mouent̃ ab illis dispõnibꝰ ⁊ acq̃rũt formã mẽbri. s. disponunt̃ a mẽbrꝭ ad q̊ tẽdũt: tũc vocant̃ hũiditates. Prĩa ãt trãsmutatio q̃ fit a mẽbrꝭ mãifesta ĩ hũiditates: ita ĩ hũores fit ĩ ꝑuis venis. cũ. n. vene st̃ diuerse ꝑ ramos capillares ꝑ ĩtrĩseca mẽbra: tũc sĩa mẽbri ↄsĩl'is agit ĩ hũorẽ q̃ ẽ ĩ vẽis illis ꝑuis sĩl' cũ vena: vñ tũc vena ñ se hꝫ solũ vt ↄ̃uãs cões sĩc magni rami venaꝝ: ſꝫ vt alterãs alteratõe ĩcipiẽte remouẽ a dispõne hũorali ⁊ faciẽte tẽdẽ ad dispõnẽ mẽbroꝝ simpliciũ ĩ q̊ iste venule st̃ disꝑse. ⁊ hec est ꝓª hũiditas q̃ hꝫ h̃ nomẽ ꝑꝑ istã dispõnẽ quã acq̃rit vt fiat mẽbꝝ: tñ cũ h̊ hꝫ formã sĩalẽ hũorꝭ: ⁊ iõ p̃t ẽt dici hũor: ⁊ ꝑꝑ h̃ in ea fit febrꝭ hũoral' dcã febrꝭ ebullitõis: vt appꝫ. 4. cañ. ca. ↄ̃ ethica. ⁊. 12. ↄ̃ aïalibꝰ Aui. ca. 5. ↄ̃ ea ñ fuit locutꝰ distinctĩ. ⁋ Ad zᵐ dõm ꝙ hũiditas rep̃it̃ solũ ĩ mẽbris venosis: q̃ ip̃iꝰ locꝰ est venaꝝ rami vltimi tñ ip̃a ẽ ꝓ oïbꝰ mẽbris q̃ nutriri oꝫ. vel dõm ꝙ in ossibꝰ sũt pori magni q̃ sũt cões pluribꝰ aliȷs poris: ⁊ isti sũt loca istiꝰ ꝓme hũiditatꝭ ossiũ vel ꝙ eã faciũt vel ꝙ venaꝝ vltimi rami hũiditatẽ istã ꝓmã in illa foramina ossiũ p̊ ĩpellãt vel euomãt. ẜm hũc ꝗ ĩtellectũ opꝫ dicere ꝙ cũ Aui. dicit in foraminibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ nõ dixit oẽm locũ in quo põt ↄtineri vel fieri. ꝓma tñ sol'o plus mihi placet.

¶ Alia ẽ hũor ꝑ oïa simplicia trãsiẽs mẽbra: sĩc ros q̃ ĩ nutrimẽtũ ↄũti ẽ aptꝰ: cũ corpꝰ nutrimẽto caret: ⁊ vt mẽbra hũectet cũ aliq̃ cã fortꝭ motꝰ aut alia ea exiccauẽit.

¶ Hic notificat scdaꝫ hũiditatẽ. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ ꝑ q̃tuor eã notificat. Prĩo ꝑ eẽntiã gñalẽ q̃ est hũor. Scdo ex loco q̃ est trãsiẽs ꝑ simplicia mẽbra ⁊ ĩ hac ĩnuit ꝙ ẽ ex̃ venas. Tertio ex sĩl'itudĩe sĩc ros. ẽ. n. ĩ mõ rorꝭ ĩuẽtꝰ sup̃ herbas ⁊ sĩg̃t h̃ nomẽ ros hũidũ q̃dã irrorãs siue roridũ sꝑsuꝫ ⁊ sĩc dixit trãsiẽs: ⁊ hec hũiditas ẽ ĩ semita ex̃pãdẽdi ⁊ irrorãdi ñ ãt ĩ semita r̃cõdẽdi sĩc r̃cõdit̃ cãbiũ vt sĩbi ĩtellexit. A. 4. cañ. c. ↄ̃ eth. ⁊ nos ĩ h̃ exposuimꝰ. Quarto notificat eã sui fine duplici q̃ pꝫ aut alia: vt euõnes calores ex̃nei ⁊ sĩlia.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitat̃ q̃ vĩ ꝙ hec hũiditas zª sit flegma q̃ hic est finis fl'atꝭ: vt apparebit. s. nutrire tꝑe necessitatis: ⁊ humectare mẽbra cum fortis motus ea exiccauerit. ⁋ Dõm ꝙ valde differat a fl'ate lꝫ in quodã cõi fine cõicet ista ẽt humiditas fit ex sanguine ↄuerso iaꝫ ad ꝓmã humiditatẽ: ⁊ ip̃a cũ nutrit ea neccĩo ↄuertit̃ in humiditatẽ q̃ dĩ cãbiũ: ſꝫ flegma fit ex chilo ⁊ cũ eã nutrit ↄuertit̃ in sanguinẽ: ꝗ flegma lõge distat a nutricatiõe respectu roris: hũectatio ꝗ fl'atis ẽ q̃dã cõis hũectatio ⁊ ñ sĩc appropriata sĩc hũectatio rorꭗ.

¶ Tertia est humor qui parũ ante coagulatus fuit. Et est nutrimentũ q̃d in substãtiã membroꝝ ex parte cõplexionis cõuersum est. Sed ex parte essentie cõplete ⁊ similitudinis nõdum conuersum fuit.

¶ Hic notificat humiditatẽ tertiã quã cõiter vocamꝰ cãbiũ. ⁊ dĩc p̊ ꝙ ẽ hũor. sĩ ꝗ vt sonat vocabulũ tũc adhuc hꝫ formaꝫ sanguis: ⁊ dĩc q̃ cãbiũ nullã formã acq̃ret nisi formã mẽbroꝝ: ꝗ ĩter formã sanguĩs ⁊ formã mẽbroꝝ nulla ẽ alia forã media ↄ̃ q̊ tñ ĩfra dicet̃. Dĩt zº q̃ paꝝ añ coagulatꝰ fuit. Ista coagl'atio fcã fuit dũ hũiditas ꝓª trãsibat ĩ cãbiũ: nã sꝑarso rore ꝑ digõnẽ hũiditatꝭ ꝓᶜ fit aliq̃d fixũꝰ ⁊ hic dĩ cãbiũ: nã ip̃ꝫ cãbit illꝺ q̃d accipit̃ ↄ̃ ꝑtibꝰ ꝑ resol'onẽ. Tertio dicit ⁊ ẽ nutrimẽtũ. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ h̃ cãbiũ nõ est ꝑfecte ↄuersuꝫ ex ꝑte cõplexionis: q̃ tũc esset ↄuersuꝫ ex parte subẽ: sed modicũ deficit sibi vñ nõ cõpletũ ẽ sĩl'e: ⁊ iõ sĩdit. ex ꝑte eẽntie ⁊c̃.

¶ Quarta est humor qui est intus in membris simplicibus a principio natiuitatis: per quẽ partiũ eoꝝ ↄtinuitas existit: cuius principiuꝫ est ex spermate. Spermatis ṽo principium est ex humoribus.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitat̃ q̃uo ẽ hũor cũ h̃ sit hũidũ aïatũ ⁊ hũor sit ĩaïatꝰ. ⁋ Ampliꝰ diffõ sup̃ posita hũorꝭ. dĩc. n. in q̃d ⁊c̃. ſꝫ nõdũ ꝑfecta ꝑs effecti st̃. q̃dã hic ml'tũ laborãt. Anto. n. dĩc ꝙ hũiditas 4ª in fcõ eẽ ẽ mẽbrũ: ſꝫ ĩ fieri dĩ hũiditas q̃ ĩ fieri ẽ cãbiũ: ⁊ sĩc ẽ zª hũiditas. ⁋ Aliȷ dicũt ꝙ hũiditas 4ª vt ẽ actu mẽbꝝ ñ oꝫ dici hũiditas nec ẽt ĩ fieri ĩ corꝑe gñato iã ſꝫ ĩ corꝑe gñaturo. s. ĩ fetu q̃ ẽ ĩ mr̃ice. añq̃ꝫ aïa ĩducat̃ ĩ illa mã dĩ 4ª hũiditas: ſꝫ stati cũ hꝫ aïaꝫ cessat nũc hũiditas. hic ẽt ñ vadit ad ĩtellectũ. A. cũ dicit ꝑꝑ quã ↄtiuitas existit. ⁋ Aliq̃ñ diximꝰ ꝙ ĩ mẽbrꝭ ẽ ꝑs hũida ↄtinuãs ⁊ ẽ ꝑs sicca ↄtiuata ⁊ vtrũq̃ꝫ ẽ corpꝰ ⁊ rep̃it̃ ĩ vnoq̊q̃ꝫ mixto ⁊ q̃cũq̃ꝫ ꝑte mixti: ⁊ ĩ h̃ est mixtoꝝ difformitas vt apꝑet h̃ ex q̃õne ↄ̃ puero ⁊ iuuene. neutra ãt istaꝝ ꝑtiũ ĩ se ẽ aïata q̃ neutra ẽ in se ꝑfectũ q̃d: ſꝫ sĩl' ↄiũcta faciũt corpꝰ. ṽ. g. mẽbꝝ q̃d dĩ aïatũ sĩc aq̃ ⁊ farina faciũt pastã dĩnt tñ: q̃ illꝺ hũidũ nunq̃ꝫ rep̃it̃ actu sep̃atũ a sicco. cũ ꝗ. A. ↄsiderauit illꝺ hũidũ ĩ se ↄtiuatũ sicci ꝙ ẽt ĩ se ñ eẽt aïatũ: lꝫ sꝑ sit actu aïatũ dixit ꝙ ẽ 4ª hũiditas: ⁊ ꝙ ẽ ↄtinuãs: ⁊ q̃d ẽ ex diffõne gñali ẽ hũor nõdũ ↄuersus ad nãꝫ vl' ad formã mẽbri. i. q̃d seip̃ꝫ ñ meret̃ foraꝫ mẽbri: ſꝫ ↄiũctũ alteri: ſꝫ hic modus dicẽdi fac̃ ml'tũ ad ↄ̃cl'ationẽ opĩonis Anto. ↄ̃ duobꝰ corꝑibꝰ ĩ q̃cũq̃ꝫ mixto: ĩmo oꝫ ẜꝫ h̃ imagiñri tria corꝑa ⁊ sĩ ĩꝑfecta cõpol'ia ĩ vnoq̊q̃ꝫ mixto. ⁋ Aliꝰ modus dicẽdi meus ẽ quẽ al's imaginatꝰ fui vt ↄsideremꝰ ĩ mẽbrꝭ q̃dã hũidũ collosuꝫ viscosuꝫ actu ĩaïatũ q̃d ĩ mẽbrꝭ rep̃it̃ dãs ei aliq̃ꝫ hũiditatẽ ⁊ tẽacitatẽ. s. ꝑtibꝰ eaꝝ adiuicẽ sĩc fac̃ colla q̃ sup̃appõit̃ charte ↄ̃ papyro: q̃ tñ colla ñ ẽ charta: ⁊ sĩl'r ista collosa hũiditas ñ est mẽbrũ nec cãbiũ nec ẽ ros ſꝫ ẽ 4ª hũiditas: ⁊ hãc imagĩationẽ vĩ hũisse Cõciliator. dĩa. 33. ĩ fine cũ assĩl'at istã 4ᵃᵐ hũiditatẽ cemẽto ĩter lapidẽ. ⁋ Postremo aũt vidimꝰ aliã viã vt euitemꝰ multitudinẽ inutilẽ reruꝫ: ⁊ dicamꝰ ꝙ per quartã humiditatẽ nõ ĩtelligo nisi ip̃ꝫ mẽbꝝ viuẽs q̃d ẽ q̃dã corpꝰ hũidũ ⁊ ↄtiuũ: ⁊ tũc diffõ humoris cõis data ↄ̃ hũiditatibꝰ nõ cõpetit ĩdirecto huic hũiditati: ſꝫ ꝑ obliquũ: nã mẽbrũ ip̃m est factũ ex spermate ⁊ sperma ex humoribꝰ: ꝗ q̃rta hũiditas ex hũore: ⁊ h̃ est q̃d Auic. dixit q̃rta hũiditas est hũor q̃ est ĩtus in mẽbris simplicibꝰ: ⁊ q̃rta humiditas est mẽbrũ simplex ẜm ꝙ est q̃dã corpꝰ humidi per quã partiũ eoꝝ simpliciũ est ↄtinuitas. i. q̃rta hũiditas est mẽbꝝ simplex vt ↄtinuum siue ↄiũctũ ⁊ vt hũidũ: ⁊ tũc nõ oꝫ imaginari ⁊ res nec duo corꝑa.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat̃ q̃re dixit a ꝓncipio natiuitatꝭ. Dõm ꝙ forsan fec̃ ne aliq̃s imaginet̃ ꝙ h̃ humidũ sit aliud q̃ꝫ ip̃a mẽbra hũida ⁊ ↄtiua q̃d potuisset q̃s imaginari cõprehẽdẽdo ꝙ post ꝓnᵐ gñõnis hu. q̃ vadũt ad mẽbra q̃ ad aliq̃ꝫ ꝑtẽ ↄuertunt̃ ad hũidũ q̃dã ↄtinuãs q̃d nõ est mẽbri ꝑs aïata vt dixit ꝑcedẽs modus. vl' h̃ dixit q̃ hũiduꝫ p̊ aïatũ. i. mẽbratũ est ꝑfectiꝰ hũidũ q̃ꝫ q̃d fit ꝑ nutricationẽ. s. ꝑfectiꝰ ĩ eẽ vite lꝫ ñ ĩ oꝑari: cuiꝰ signũ ẽ: q̃ illa plus elõgant̃ a morte.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat̃ p̊ vtꝝ hũiditas zª dicta ros sit hũiditas neccĩo req̃sita ĩ ordĩe nutricatiõis. i. vtꝝ ꝓª hũiditas neccĩo trãseat tota in scdaꝫ ⁊ zª ĩ tertiã. Et vĩ ꝙ sĩc: q̃ oẽs auctores sĩc ordĩatas has q̃tuor spẽs hũiditatũ notificãt ⁊ ꝓꝑe ĩ capl'is ↄ̃ ethica. ¶ In ↄ̃riũ. A. cũ dĩc ꝙ ĩtus ↄuertit̃ ĩ nutrimẽtũ tꝑe accñtalis neccitatꝭ. s. cũ nutrimẽto ca-

ret.h.n. signat apud arabes. Hec ē opio Dyni qꝛ talis hūiditas
est nec̃ia in ordine nutricatiōis: ita φ ipoſſe sit fieri cābiū nisi pus
cābiū fiat ros. h ꝓbat q̃druplr̃. Prio sic. nā semꝑ agit ordinate
de hūiditate min⁹ coagulata ad mag̃ coagulatā: ſʒ iste q̃tuor hūi-
ditates sic coagulati al's g̃dati se hñt i coagulatiōe sic i ordie ꝓo-
ris ꝛ posteriorꝫ: igr̃ nec̃io ꝑ vnāquāq; oʒ trāsire qd̄ nutrit. Scd̄o
sic. nutrimētū nō nutrit nisi disseminet ꝑ corp⁹ vl ꝑ poros mēbroꝝ
vt itelligit frequēter a Gal. 7. ter. c. 6. ꝛ p̊ d̄ v̄tu. na. ca. 11. h igit nu-
trimētū qd̄ disseminat ꝑ corp⁹ aut ē hūiditas p̄ª: ꝛ h nō qꝛ ē in ve
nis ꝑuis. aut ē hūiditas ʒª dcā cābiū: ꝛ h nō qꝛ talis ē apposita mē
bris. aut 4ª hūiditas: ꝛ h nō qꝛ ē actu mēbrū: ſʒ nulla ē alia hūidi-
tas de q̃ possit dici φ dispgat siue disseminet ꝑ mēbra nisi zª q ē
ros: g̃ ros ē hūiditas nec̃io ꝯcurrēs i ordie nutricatiōis vt dcm̄ ē.
Tertio illa hūiditas ē nec̃io i ordine nutricatiōis ex cui⁹ ꝯsū-
ptiōe distiguit vna spēs ethice: ꝛ hec ē penes rorꝫ ꝯsūptionē vt di
cūt oēs. Quarto sic. illd̄ ē nec̃iū q̊ fit iuiscatio nutrimēti: ſʒ i ro-
re fit iuiscatio. g̃. Ad. A. rñdēdū qꝛ zª humiditas hʒ duas ꝑtes.
vna rebuat ꝓ tꝑe necessitatꝫ alia fit cābiū. Nos dicam⁹ φ hec
opio Dyni ꝛ oīuʒ modernoꝝ pōt sustētari: ſʒ credo φ nr̄i auctōes
aliā imaginationē habuerūt d̄ hūiditate zª q dr̄ ros ꝛ nō viderūt
eē nec̃iā ꝑmā hūiditatē totā ꝯuerti p̊ i ros ꝛ ros i cābiū: ſʒ imagi
nati sꝫ ꝑmā hūiditatē ordie nālis trāsmutatiōis ꝯuerti i cābiū ꝛ
imediate ꝛ φ ros fit suꝑ cābiū nō alia trāsmutatiōe trāsmutet ꝛ
silr̃ i h ē d̄ flate: qñ. n. chilus fit sāguis falsuʒ ē dicē φ tot⁹ fit san-
guis ꝑs qdā crudior. s. fl'a φ iteꝝ pōt fieri sāguis tꝑe nec̃itatꝫ. h rō-
cinio ꝑmisso dico adqōnē duas ꝯclusiōes. Pria. ros est i nobis
vtilis ꝛ nec̃ia. Rō ē: qꝛ pōt deficē nutrimētū ꝛ pōt corp⁹ exiccari
supflue: ſʒ nec̃iū ē tūc nutriri. s. nec̃iū ex ꝯditiōe ꝛ vtile ē hūectari
ꝛ ros pōt facē ista: g̃ ros est hūiditas nec̃ia ꝛ vtilis. hoc dixit Aui.
Scd̄a ꝯclusio. ros nō ē nec̃iū in ordine nutricatiōis: ꝛ q̃uis h nō
possit demr̄ari pōt ꝓbabilr̃ oñdi sic. illud qd̄ est supfluitas ꝯsur-
gēs in trāsitu hūiditatꝫ ꝑme in cābiū. i. tertiā hūiditatē nō ē nec̃ia
in ordie trāsmutatiōis. s. φ pª ꝑus ꝯuertit tota i illā ꝛ illa i cābiū:
ſʒ ros ē talis supfluitas qd̄ appꝫ per simile iudiciū vt arguat. sic
i ꝯuersiōe i p̄ᵐ cōe nutrimētū qd̄ ē ꝑs i nobis resultat qdā supflui
tas aq̊sa q dr̄ fl'a: ita i ꝯuersiōe sanguis i postremū nutrimētū vni
cuiq; mēbro appropriatū qd̄ dr̄ cābiū vr̄ φ debeat resultare silr̃
qdā supfluitas aquosa madidās. Ampli⁹ ad ꝓbōnē eiusdē mio-
ris ar. sic. ab oī corꝑe hūido fluido d̄cocto ꝑ d̄coctionē similē pe-
pansi vel hepsesi siue elixato siue optesi siue assationi hūido dico
d̄cocto distāte a termino ꝑ aquositatē multū oʒ φ i hac d̄coctōe
ꝑs multa aquea effugiat d̄coctionē ꝑfectā: ſʒ pª hūiditas ē corp⁹
fluidū distās a forma mēbroꝝ vel cābÿ qd̄ ē corp⁹ ꝯstās: g̃ opʒ φ
multa hūiditas effugiat ꝑfectionē: ꝛ tūc vltra hūiditati effugiēti
ꝑ cruditatē actū d̄cociōis nō repugnat vlteriori decoctōe ꝑfici: g̃
hic ros poterit ꝑ vlteriorē actionē fieri mēbrū ꝛ cābiū. ꝑus stem⁹
i h φ i digōne hūiditatꝫ pᵉ cū trāsit i cābiū resultat ros sic resultat
fl'a i ꝯuersiōe chili i sāguinē: ꝛ sic fl'a nō nutrit nisi tꝑe nec̃itatꝫ sic
ros iste: ꝛ sic fl'a hūectat tꝑe exiccatiōis sic ros. h fuit Aui. itētio i
h cap̄. cū dixit: cū corp⁹ nutrimēto caret: h itellexit cū dixit ʒª est
humor q paꝝ añ coagulat⁹ fuit. q. d. cū fiebat ros tūc coagulabat.
h itellexit cū nō vocauit eā oino scd̄aʒ i ordie. dixit alia erat: g̃ zª
i locatiōe nō dixit ʒª est: vt daret itelligi φ quodāmō est zª ꝛ q̊dā
mō nō est zª vt appꝫ: ita fuit mens Aui. 4. cañ. cap̄. de ethi. cum
ros dixit humiditatē que est in semita expandendi.

Dub^m 8^m Sed circa ꝑdicta dubitat p̊ in quo differret humectatio ꝛ nutri
catio fcā a fl'ate ꝛ a rore. Dd̄ʒ φ in cōi ꝯueniūt φ vtraq; dr̄ nutri-
catio ꝛ hūectatio: ēt ꝯueniūt qꝛ sic fl'a nō nutrit nisi fiat sāguis sic
ros nisi fiat cābiū: dr̄nt aūt vt diximꝰ qꝛ hūectatio fl'atꝫ ē aq̊sior ꝛ
crudior ꝛ ideterminatio: hūectatio aūt roris ē ꝯformior ꝛ appro-
priatior vnicuiq; mēbro. sicut. n. cābiū diuersificat per mēbra.

Dub^m 9^m Dubitat zº: qꝛ q̃ rōne in trāsmutatiōe ꝑme hūiditatꝫ i cābiū re-
sultat aq̊sa supfluitas dcā ros: eadē rōne resultat alia supfluitas
terrestrꝫ. Ampli⁹ i trāsmutatiōe sanguis i ꝑmā hūiditatē resul
tabit supfluitas alia qdā aq̊sa. Ampli⁹ dicā φ cū hūiditas pª fit
cābiū siue mēbrū illd̄ hūidū crudū euaporat. Ad p̄ᵐ dd̄ʒ φ veꝝ
ē ꝛ ille supfluitates terrestres sūt sordities ꝛ mãe piloꝝ ꝛ vnguiū
vt postea sciem⁹. Ad zᵃᵐ dd̄ʒ φ ista est pauca trāsmutatio cū
sāguis trāsit in zᵃᵐ hūiditatē: vñ adhuc pª hūiditas ē valde liqda
qꝛ ē fluida. Ad ʒᵐ dd̄ʒ φ cū isti⁹ hūidi fit vtilitas nō debat eua-
porare. Ad rōes Dyni. Ad ꝑmā dd̄ʒ φ nā agit ordie nec̃io req-
sito: lʒ g̃ ros sit mag̃ coagulata hūiditas q̃ pª nō oportuit ꝑ istaʒ
trāsire. Aliter posset qs imaginari φ ros nō sit mag̃ coagulat⁹ q̃
pª hūiditas qd̄ tñ nō credo: sed disputatiue posset defendi. Ad
zᵃᵐ: nutrimētū nō nutrit nisi disseminet: credo. i. nisi vadat: ſʒ va
dit ꝑma cū fit ʒª ꝛ cū fit zª. Ad ʒᵃᵐ nego maiorē: qꝛ spēs ethice
sunt modi distincti qbusdā effectib⁹. vnde vna spēs ethice posset
poni ista que ꝯsumit pinguedinē nouā. alia que ꝯsumit antiquaꝫ
vel carnem vt apparet. 10. terapentice cap̄. vlti. ꝛ illa nō sunt ne-
cessaria in ordine nutricationis. Ad 4ᵃᵐ nego minorē. vt enim
cābiū imiscet cū membro nō reqrit ros sicut colla media: sed se-
ipso inuiscat. i. sua viscositate appropriat.

Dub^m 10^m Dubitat vtrꝫ ad h φ sanguis nutriat oporteat eū trāsire ꝑ. ʒ. hu-
miditates dictas. Ur̄ φ nō. Prio qꝛ sāguis ponit vltimū alimētū
ab Arist. in de iuuētute ꝛ senectute: ꝛ de somno ꝛ vigilia: ꝛ vbiq; i
libris de aīalib⁹. z. de ꝑtib⁹. ca. ʒ. ꝛ. 1. de gnōne cap̄. 19. sed nō esset
vltimū alimētū si poneret hūiditas pª. Gal. in thegni tract. ʒ. tex.
cōmē. 120. loquēs de nutrimento ossis: ex q̊ porus sarcoides fieri
dʒ notat illū sanguinē. Itē Aui. sequēti caplo loquēs de ꝓcessu
sanguis v̄sus mēbra dicit φ sanguis labit i mēbra ꝛ nō dic φ hūi
ditas labit. Ampli⁹ tp̄s oīuʒ digōnū vr̄ eē. 18. horaꝝ ſʒ doctrinā
Auer. i practica cātico. 1z. cōmē. ꝛ collʒ. 6. in fine. sed de his. 10. vlr̃
hore digōnis ꝛ descēsionis cibi in stōcho ſm Aui. ʒ. cañ. fen. 13. ca.
de tarditate descēsionis cibi in stōcho: qūo g̃. 8. horis residu⁹ pos-
set fieri sanguis ꝛ tot hūiditates. Ampli⁹ eēt dare aliud genus
febriū ab humoralib⁹ mēbralib⁹ ꝛ spiritualib⁹ qꝛ iste hūiditates
sunt alia mã. In ꝯriū Aui. Dd̄m φ oēs medicine auctores fa
mosi has humiditates affirmāt vt Gal. 7. terapē. cap̄. 6. ꝛ aliqua-
liter tertio de v̄rutib⁹ nālib⁹. c. 1. ꝛ in lib. de tabe. z. ca. 1. ꝛ Halyab.
in capitulis de ethica. ꝛ ēt Isaac. h appꝫ per experiētiā: qꝛ circa
orificia venaꝝ ꝛ in villis ꝛ in ramis neruoꝝ ꝛ ligamētoꝝ ꝛ ossiuʒ
iueniunt qdā hūiditates albe vt ēt dicit Gal. 1. ꝓnosticoꝝ vltimo
cōmē. cū dicit φ hec hūiditas alba reperit circa tunicas venarū
in libro de spermate ꝑmo: ideʒ inuit tracta. ʒ. cañ. fen. 20. cap̄. ʒ. de
causis spmatis. Cōciliator dr̄ia. 33. ēt dicit φ qdā decollati emise-
runt albas hūiditates. Aly ēt dñt φ de sūma haꝝ hūiditatū ē qd̄-
dā albū qd̄ appꝫ expr̄ssa pūcta nasi. Hoc ꝓbat rōne ꝓbabili: naʒ
ab extremo distāti ad extremū oʒ trāsire ꝑ mediū: imo ꝑ media
vt itelligit ꝑmo. ca. 10. ꝛ. z. ca. ʒ. ꝛ vlt. ꝛ. ʒ. ca. 1. ꝛ vlt. de virtutib⁹ nā-
lib⁹. ꝛ. 5. de iuuamētis mēbroꝝ. ca. ʒ. Sāguis aūt in sui forma quaʒ
dat epar ꝛ cor ē extremū distās ab alio extremo. s. mēbris: qꝛ san
guis est qd fluidū liqdū: mēbra aūt sunt fixa solida: g̃ opʒ trāsire ꝑ
mediū. hoc aūt mediū sunt hūiditates. Scd̄o dico φ iste hūidita-
tes sunt cōpacte hūiditate mēbrali. Prio qꝛ ꝑnª effectiua qb⁹ aīa
agit sunt q̃tuor. s. p̊ cōplexio. zº calor nālis. ʒº virt⁹. 4º spūs. g̃. silr̃
q̃tuor eēnt ꝑnª nālia. Scd̄o iter mēbra est multa distātia vt os ca
pitis ꝛ medulla cerebri: nā duo posuit media. s. z. pāniculos durā
ꝛ piā matrē: igit silr̃ iter ꝑmā humiditatē ꝛ quartā due alie erūt
medie. Tertio ꝓbat ex spēb⁹ ethice que sunt. ʒ. quarū ꝑma possi-
det. z. ꝑmas hūiditates. Iste autē rōnes sunt valde insipide. via
aūt ꝯueniētior ad oñdēdū numerū hūiditatuʒ est sumpta ex locis
digōnis. manifestū est eni φ rami capillares venarū penetrātiū
in mēbra simplicia sūt loca in qb⁹ sanguis manifestā recipit trās-
mutationē. s. iam mēbrū simplex q̃si ad minima tāgit sanguinē in
ꝑua vena ꝛ vena ēt tāgit illū: ꝛ iō fortit trāsmutat ꝛ hec est pª hūi
ditas. Est aūt alius loc⁹ digōnis. s. ipsi pori ꝛ rimule mēbroꝝ in q̃s
ꝑma hūiditas labēs alterat ꝛ digerit ꝛ fit solidior anteq̃ fiat mē-
brū ꝛ hoc est cābiū: ꝛ qꝛ in hac trāsmutatiōe aliqd̄ aquosum effu-
git ꝯuersionē in cābiū ꝓ illo tꝑe: iō ꝯsurgit ros: ꝛ sic appꝫ nume-
rus triū hūiditatū. Sʒ tu dices qñ mã sanguiea ex q̃ fit embrio
trāsmutat ad formā trāsit ne ꝑ has hūiditates. Dd̄ʒ φ possumus
imaginari qd̄ trāsit ꝑ dispōnes siles istis ſʒ φ ꝯsideram⁹ illū san
guinē lōgingorē ꝛ ꝓpingorē forme mēbroꝝ. Tertio dico φ. ʒ. hūi
ditates ꝯcurrūt in nutricatiōe cuiuscūq; mēbri: manifestiores tñ
sunt in nutricatiōe mēbroꝝ spmaticoꝝ alboꝝ valde distātiū a nā
sanguis: sunt aūt magis ꝯfuse ꝛ indistincte in nutricatiōe carnis
ꝛ carnosaꝝ ꝑtiū: q̃to eni extrema sunt distātiora tāto media ma
gis apparēt: ꝛ q̃to extrema sunt sibi ꝓpingora tāto media mag̃
latēt: ꝛ h ēt Aui. ponit in ca. de mēbris. ꝛ Gal. in fine tertÿ de v̄tu-
tib⁹ nālibus. Quarto dico φ sanguis aliqñ sumit ꝓ toto ꝯtēto in
venis qd̄ dr̄ massa sanguinea cōiter ꝛ colligit in se vt dicūt medi-
ci oēs hūores vt Haly ponit in thegni tracta. z. 12. cōmē. trac. de
epate. ꝛ. 26. cōmē. trac. de vētre. Sumit zº sanguis ꝓ vno hūore
disticto ꝯ alios vt ibidē ab Haly ꝛ stati ab Aui. cū dicit sanguinē
eē vnū hūorē de q̃tuor. Hic aūt sanguis sumit vt distiguit ꝯ hūi-
ditates sicut ab Aui. hic cuʒ dicit sanguis est hūor cal's ꝛc̃. nā iam
Aui. distinxit. z. hūiditates ꝯtra ꝑmas: ꝛ postea ꝑmas distinxit in
q̃tuor hūores quoꝝ vnus est sanguis: igit sumit sanguis vt distin-
guit ꝯtra humiditates. Sumit etiaʒ sanguis cōiter vt in se. s. suo
nomine cōprehendit omnes humiditates dictas. ꝛ hoc modo su-
mitur in libris Aristo. nō. n. iuenit ab Aristo. manifesta distinctio
humiditatū a sanguine. ex hoc cessant argumēta ꝑora. Ad aliud
cū dr̄ de spatio digōnis stōchi φ fit spatio decem horaꝝ. Dd̄m φ
illud dictū originalr̃ nō fuit Aui. sed iudei rubei medici vt appa-
ret. 5. lib. toti⁹ ꝯtinētis: ꝛ iō ſmo ille idiget discussione quā fecim⁹
in suo loco, si g̃ cōcedimus hic φ digō cibi in stōcho ꝛ totalis de-

scẽsus ei⁹ ab eo duret. x. horis: qđ tñ nõ ẽ simplr̃ ɔcedẽdũ: oz dicẽ ꝙ in residuo tp̃e fiat tota trãsmutatio sequẽs ĩ sanguinẽ ⁊ hũiditates. ¶ Itẽ ɔriũ posset ꝓbari. ¶ Ad aliã dõz ꝙ nõ ẽ aliõ gen⁹ febris si ẽt putrefiũt he humiditates fit febris putrida. si aũt calore fixa ĩ mẽbro ɔ̃buat̃ sũt signa distõnis modoꝝ ethice. ¶ Tertia dubitatio ẽ. vtꝝ aliq̃ hũiditas spẽ differat a mẽbris ⁊ ab hũorib⁹. de hac qõne loq̃mur cũ dicem⁹ de spẽb⁹ digõnis in sequẽti capitulo.

¶ Et dicemus etiã ꝙ humores humorosi boni ⁊ superflui vel nõ superflui q̃tuor cõtinent̃ generibus. Genere sanguinis qui oĩbus illis melior existit: ⁊ gñe flegmatis: ⁊ genere cholere rubee: ⁊ genere cholere nigre.

¶ Hic exequit̃ de hũiditatib⁹ p̃mis que absolute dicunt̃ hũores. p̃ ponit diuisionẽ. 2° declarat. 2ª ibi (Sanguis ṽo.) ¶ Cõsiderãdum hũorosi. q2 multũ aquei aerei. hic aũt dixit fm̃ Guilelmũ pp̃ hũiditates q̃ sũt hũores nõ sic hũorosi: sz mag̃ ɔstãtes cũ hẽant plus de dispõne mẽbroꝝ. ¶ Cõsiderãdũ 2° boni ⁊ superflui: q2 tã ð bonis q̃3 de malis ꝓseq̃t̃: lz p̃ncipali ĩtẽtiõe de bonis: ⁊ iõ saluat̃ lr̃a que dicit boni ⁊ non superflui vt dicit boni nõ superflui. i. boni q̃ nõ debẽt noĩari superflui: lz ẽt hic de superfluis fit fmo. ¶ Cõsiderãdũ 3° de generib⁹ dixit: q2 vnũq̃ðq3 hz sub se spẽs vt apparet.

Dub^m 11^m ¶ Antonius festinat hic an humores sint q̃tuor. Ur̃ ꝙ q̃nque: q2 oz dari humor tẽperatus: sed talis nõ est sanguis cũ sit calidus ⁊ humidus. ¶ Amplius cõplexiones sunt q̃tuor. s. cõposite ⁊ vna tẽperata: g̃ hũores q̃tuor: ⁊ p̃ter hos vnus humor tẽperatus. ¶ In ɔ̃riũ sunt oẽs. ¶ Ueritas hui⁹ quesiti apparebit ex his que dicent̃ in fine hui⁹ capituli ẽt cap̃lo sequẽti hic tñ currem⁹ via alioꝝ dicentiũ ꝙ humores sunt q̃tuor. ¶ Prima rõ tot sũt humores quot sunt prima elementa: sed illa sunt q̃tuor. g̃ hu. q̃tuor. Prima ꝓpõ est nota: q2 humo. qui cõiter dicunt̃ a medicis scõa elemẽta siue filij eoꝝ, vt sumit̃ ab Isaac p̃° libro elemẽtoꝝ ⁊ ab Hippo. in lib. de nã humana ⁊ in libro elemẽtoꝝ Gal'. vlti. cap̃. ⁊ Halya. p̃ theo. 25. cap̃. ¶ Scõa rõ simile ð gñõne humoꝝ ⁊ gñõne vini ex musto vt intelligit̃ scõo de virtutib⁹ nãlib⁹ cap̃. 9. ⁊ 5. de iuuamentis mẽbroꝝ p̃mo cap̃lo. sed est sic cũ fit vinuz. 3. superfluitates separant̃. s. fex ⁊ spuma ⁊ aquositas que euaporat: ⁊ quartũ cõpletũ est vinũ: g̃ sic in sanguinis gñõne. ¶ Tertia rõ q̃tuor sunt fines in nobis necessario cõplendi per q̃tuor materias: g̃ q̃tuor sunt humores. Primus est nutricatio oĩum ⁊ sic indigemus sanguine. Scõs est nutricatio omni tẽpore necessaria ⁊ sic indigemus flegmate. Terti⁹ est exiccatio appetit⁹ ⁊ sic egemus melia. Quart⁹ est mũdificatio intestinoꝝ ⁊ expulsiue euigilatio ⁊ sic egem⁹ cholera. Alij ẽt laborant in dãdo numeꝝ humoꝝ in q̃bus nõ laboram⁹. ¶ Ad ɔ̃riũ p̃^m dicũt ꝙ sanguis est humor tẽperatus. ¶ Ad 2^m dicũt ꝙ cõplexio tẽperata apud Auer. declinat ad calidũ ⁊ humidũ. ⁊ ita est fm̃ veritatẽ: vt supra deduxim⁹ in qõne de eq̃li ad põdus: nõ g̃ dicit̃ cõplexio tẽperata nisi ex tẽperata ꝓportione humoꝝ.

¶ Sanguis ṽo nã calidus existit ⁊ humidus. Cui⁹ sunt due spẽs: nãlis ⁊ nõ nãlis. Naturalis aũt est cuius calor est rubeus malo carens odore ⁊ est valde dulcis.

¶ Prio notificat sanguinẽ p̲ diffõnẽ. Scõo diuidit in cui⁹ ⁊c. diffõ est. sanguis est hũor cal's ⁊ hũidus. postea diffinit nãlẽ sanguinẽ.

Du^m 12^m ¶ Dubitat̃ q2 sanguis supra ponit̃ calidus ⁊ humidus cũ tñ sit temperat⁹ humor. qđ ꝓbat̃: q2 sanguis similat̃ veri sicut flegma hyemi ab Aui. p̃ cantice. 24. sed ver est tẽpus tẽperatũ: g̃ sanguis est humor tẽperatus. ¶ Dicũt ꝙ hic est sermo de sanguine taz arteriali q̃3 venali: ⁊ ꝙ sãguis põt cõparari ad alios humores ⁊ sic dr̃ tẽperat⁹. i. melior ĩter alios. Uel põt cõparari ad mẽbra. Et h̃ dupliciter. vel vt nutritiu⁹ vel vt aliq̃d eoꝝ: ⁊ sic est distẽperat⁹ humor: ⁊ tot cõplexionũ in potẽtia quot sunt mẽbra que nutriunt̃. Uel vt aliqđ membrũ iudicat de eo sicut cutis: ⁊ sic sanguis est calidus ⁊ humidus vt supra dixit Auic. cap̃lo de mẽbris. Auer. ṽo p̃ cãtice cõmẽ. 24. ex simili ĩnuit ꝙ sanguis cõparat⁹ ad extremos humores est tẽperatus. s. respectu flegmatis ⁊ cholere. Sed in se est calidus ⁊ humidus: q2 de q̃litatib⁹ p̃mis vicit in illo caliditas ⁊ hũiditas. Et nõ sũt eq̃te sic̃ si eẽt eq̃le ad põdus: ita. n. dicit de vere: ⁊ põt dici tẽpus tẽperatũ: ⁊ põt dici calidũ ⁊ humidũ.

Dub^m 13^m ¶ Dubitat̃ circa notificationẽ sanguinis nãlis. Primo dicit ꝙ est rubeus. Cõtra: q2 calidum agẽs in humidũ denigrat: sed sanguis est humidus. ¶ Dicit scõo malo carẽs odore. Cõtra: q2. 8. terapentice ante penultimo cap̃lo. s. cap̃. 7. scribit̃ ꝙ corpora calida ⁊ humida fetẽt sicut hirci. ¶ Dicit tertio ꝙ est valde dulcis. Cõtra: q2 dulcia amplius decocta reddunt̃ amara: vt scõo de virtutib⁹ naturalib⁹ vltimo cap̃lo: ⁊ quarto de simplici medicina cap̃lo. 2. distinctionis. 4. ⁊ 3. distin. cap̃. 5. g̃ sanguis in corde ⁊ mẽbris fieret amarus. ¶ Ad p̃^m sensus manifestat sanguinẽ oẽm rubeũ: a p̃ori ṽo demõstrari nõ põt: differũt tamẽ rubedo sanguinis ⁊ cholere q2 illa sanguis nõ est sic clara sicut rubedo cholere: lz sanguis arterialis rubedo sit clarior q̃3 venalis q2 est subtilior: ⁊ etiã demonstrat rubedo nubiũ obscurior ⁊ lucidior fm̃ ꝙ magis vel minus penetrat̃ a sole. Quãuis aũt sanguis sit rubeus hz tamẽ cũ depuratus est superfluitatibus quãdã lucidationẽ siue splendorẽ similem celesti vt Gal'. 5. libro de iuuamẽtis membroꝝ p̃mo capitulo: ⁊ quarto libro de vtilitate partiũ quarto cap̃lo auctoritate Platonis. ¶ Ad rõnẽ dõm ꝙ calidũ agens terminatas actiones rubificat ⁊ alios facit colores fm̃ nãm specierũ entiuz vt dicet̃. ¶ Ad scõm ⁊ tertiũ dõm ꝙ sanguis hz optimã digestionẽ ⁊ cõmixtionem humidi saporis cũ sicco vnde ɔsurgit dulcedo ⁊ odor est sequela saporis: ĩmo vt al's diximus super. 2. cañ. cap̃lo. 3. humiduz saporosum subtiliatũ in siccũ subtile aptũ euaporationi est odorosum. ¶ Ad p̃^m in ɔ̃rium. Dõm ꝙ ille fetor sanguineoꝝ corpoꝝ nõ est a sanguine: sed superfluitatibus calidis ⁊ humidis paratis putredini. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ argumentũ excitat qõnẽ in ꝓblematibus. s. an res dulcis magis cocta fiat amara: de qua hic nõ intẽdimus loqui. ¶ Dicũt Guilelmus ⁊ Anto. ꝙ dulcedo in cibis. ṽ. g. melle transit per decoctionẽ in amaritudinẽ: sed dulcedo in humoribus nõ. ¶ Nos hic iam diximus ꝙ calor occurrẽs reb⁹ dulcibus vel est acutũ ⁊ facit illas trãsire in amarũ per separationẽ humidi ⁊ diuisionẽ sicci terrei exusti in quo stat rõ saporis amari vt Arist. ꝓble. 23. ⁊ 4. ꝓble. penultimis. vel nõ est calor acutus: ⁊ tũc faceret trãsire de dulci in dulce aliud. ¶ Cõtra: calidũ cordis est acutũ respcũ sanguinis dulcis descẽdẽtis ab epate. Dicebã ꝙ ille sanguis nõdũ hz dulcedinẽ verã: sed sicut hz ad hoc cruditatẽ ita insipiditatẽ q̃3dã: cõplet̃ ergo ei⁹ digõ ⁊ dulcedo calore cordis. ¶ Aliter dicim⁹ ꝙ calores agẽtes in res dulces q̃dã sunt determinate actionis trãsmutãtes ⁊ ad determinatas spẽs ⁊ illi de reb⁹ dulcib⁹ si sũt appropriata passiua faciũt dulces ⁊ stipticas ⁊ amaras fm̃ ꝙ exigit finis. i. essentialiter: accidentaliter aũt euenit ex istis agentibus fieri ex dulci amarũ vt cuz patiens ex aptitudine prouenit pati a calore determinati agẽtis ꝓuenit dico pati ab eo vt calor nõ vt talis calor sicut est mel ꝙ incendit̃ in stõcho. q̃daz aũt sunt calores nõ sic determinate agentes: sed absolute calefacientes ⁊ resoluentes: ⁊ isti calores de re dulci faciunt amarum.

¶ Non nãlis ṽo sunt due diuisiones. Alius eni est qui a cõplexione bona fuit mutatus: nõ ꝓptera ꝙ aliq̃d ei admixtũ fuerit: s̃ q2 ei⁹ cõplexio in se vitiata fuit. ṽ. g. q2 aut fuit infrigidat⁹ aut calefact⁹. Et est alius q̃ nõ fuit mutatus nisi ꝓpter humorẽ maluz qui ei admixt⁹ fuit: qđ est fm̃ duas diuisiones. Aut eni ad eũ humor deforis venit ⁊ penetrauit in ipsum ⁊ corrupit: aut in ipsomet fuit gñat⁹ humor. ṽ. g. aliq̃ ei⁹ pars putruit: ⁊ ei⁹ subtile in cholerã rubeã: ⁊ spissuz in cholerã nigrã ɔuersum est. Et remãserũt ambe: aut vna earũ in eo. Et hui⁹ q̃dẽ diuisionis p̲tes fm̃ illud qđ ei admiscet̃ ⁊ ipsi⁹ spẽs de spẽbus flegmatis: ⁊ specieb⁹ cholere nigre: ⁊ speciebus cholere rubee diuersificãtur: ⁊ aquositas eius: plerũq3 ergo fit turbidus ⁊ aliq̃ñ fit subtilis: ⁊ aliquãdo niger multa infectus nigredine: ⁊ quãdoq3 albus. Similiter quoq3 in odore sui ⁊ sapore mutatur: fit nanq3 amarus aut salsus aut acetosus.

¶ Hic notificat sanguinẽ nõ nãlẽ p̲ diuisiones ⁊ sensus; ⁊ est notũ qđ dicit. ¶ Cõsiderãdũ p̃mo ꝙ sanguis in q̃litate mutatus nõ põt multũ mutari stans sanguis cũ forma ei⁹ stet cũ tẽperamẽto vt. 3. colliget dr̃ cap̃. 8. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ sanguis cũ putrefit nõ statiz p̲s est cholera ⁊ p̲s melia: sed cũ hz esse putrefactuz: ⁊ de h̃ ꝓlixe scripsimus sup̃. 4. lib. cap̃. de feb. sanguis. ¶ Cõsiderãdũ 3° cũ dic. ⁊ hui⁹ q̃dẽ diuisionis p̲tes. ꝙ p̲ h̃ intelligit sanguinẽ ĩnãlẽ factũ p̲ admixtionẽ hu. siue in eo gñatũ fuerit siue ex̃ euenerit: nã q̃libet hũor sanguinẽ corrũpẽs põt gñari ex sanguine cũ ẽt p̲s ei⁹ ĩfrigidat̃ ⁊ ĩcrudat̃ ⁊ admiscet̃ alijs p̲tib⁹ boni sanguis dicet̃ sanguinẽ corrũpi p̲ admixtionẽ modi ĩlaq̃ gñati in eo: sub alijs aũt ẽ notũ.

¶ Flegmatis aũt aliud est naturale ⁊ aliud nõ nãle.

¶ Primo ponit diuisionẽ flegmatis. Du^m 14^m ¶ Dubitat̃ quare nõ diffinit̃ flegma. ¶ Dõm ꝙ ei⁹ diffinitio erat nota famosa. s. ꝙ est humor frigidus ⁊ humidus albus viscosus ⁊ nõ posuit illã forsan nõ conueniebat multis speciebus flegmatis. ṽ. g. flegmati salso. ¶ Considerandũ secundo ꝙ flegma dicit̃ naturale: q2 finem includere potest qui dicetur: scz conuerti in sanguinem ⁊ nutrire membra:

innāle aūt qȝ hic nō pōt. ex hoc cessant puerilia que hic dicunt.

¶ Naturale est qȝ est aptū vt in aliquo tēpore fiat san guis quoniā est sanguis nō bene coctus.

¶ Prio determiat de flate nāli. Scdo de flegmate nō nāli. ibi (Nō nālis.) Prima in duas. p̄ notificat hic flegma ex sui p̄ncipali fine ꝛ imediate. 2° ex sui q̄litate. 3° ex sui loco ponens ibi fines ꝛ vtilitates ꝓprias. 2ª ibi (Et est.) 3ª ibi (Dulcis vo.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cū dicit qm̄ est sanguis diminute decoctus ꝓpter qȝ dixit qꝛ diminute coctū pōt cōplete coqui: si ḡ flegma est sanguis dimīute decoctus poterit aliquo tēpore fieri sanguis.

Dub^m 15^m ¶ Dubitaṫ p̄ q̄re cū flegma possit fieri cholera ꝛ melancholia q̄re nō notificauit p actionē ꝯuersionis in illas. Dōm qꝛ ꝓprie nō est aptū ad h̄ lȝ sit potēs trāsmutari in illa violētia agētis ēt trāsmutatio in sanguinē est sibi ƀm nām nālitate finis in quē ordinaṫ.

Dub^m 16^m ¶ Dubitaṫ 2° an flegma sit sanguis dimīute decoct⁹. Videṫ ꝙ nō: qꝛ tūc oīs sanguis p̄us fieret flegma q̄ȝ sanguis: qȝ est falsum: lȝ h̄ qn̄qȝ eueniat vt in cibis multū flegmaticis ƀm Gal. 2° regi. acutorū cōmē. 31. ¶ Dōm p̄ ꝙ nō prius opȝ sanguinē fieri flegma q̄ȝ fiat sanguis. Rō qꝛ nālis humoꝝ gn̄atio est simul vt in sequēti caplō. ¶ Ampli⁹ sicut cholera plus decocta q̄ȝ sanguis nō fit necio p̄us sanguis: sic sanguis plus coct⁹ q̄ȝ flegma nō fit necio p̄us flegma: lȝ ꝙ sanguis possit eē p̄us flegma. Modus aūt est iste qꝛ in chilo cū sit etherogene⁹ sunt ꝑtes apte fieri sanguis: ꝛ ꝓ eodē tpe quo fit sanguis sunt ꝑtes apte aduri ꝛ fieri cholera: ꝛ ꝑtes apte diminute coq ꝛ fieri flegma. ¶ Scdo dōm ꝙ cū dicim⁹ flegma est sanguis diminute coct⁹ nō itelligit ꝙ sit differēs a sanguine ƀm mag ꝛ minus: qꝛ tunc sanguis semꝑ esset p̄us flegma: sed est diminute coct⁹ hic. s. in spē differēs a sanguīe sicut in saporib⁹ dicim⁹ ꝙ sapor acetosus qdā fit diminuta ꝯcoctiōe: dulcis aūt ꝑfecta fit ꝯcoctione: itelligim⁹ ꝙ ꝯcoctio illa sit hec ꝯcoctio ƀm spēm: ꝛ iō opȝ ante dulce fieri acetosuȝ saporē sicut dulcescit castanea nucleus amigdale gn̄a pini oliua caro aīaliū fabe ꝛ sil'ia ꝛ nō p̄us fiūt acetosa: lȝ qdā anteq̄ȝ dulcescāt p̄us sint acetosa vt vua ꝛ gn̄a qdā piroꝝ vt prolixe declarauimus super scdo cañ. Non ergo oportet ꝙ lȝ flegma dicaṫ sanguis diminute coctus ꝙ ꝓpter hoc sanguis prius fiat flegma semper: lȝ qn̄qȝ ꝯtingat.

Du^m 17^m ¶ Dubitaṫ an flegma sit sanguis ꝛ totuȝ trāseat in sanguinē: an ex eo fiāt q̄tuor hūores. Vr̄ ꝙ q̄tuor hu. qꝛ q̄ rōne ex chilo fiūt q̄tuor hu. eadē rōne ex flate. chilus. n. assimilaṫ flati ꝛ est qȝdā flaticuȝ vt itelligiṫ ab Aui. 3. cañ. fen. 13. cap. de egritudinib⁹ stōchi: ꝛ sensus hic ostēdit. ¶ In ꝯtriū: qꝛ flegma ƀm se totū est sanguis diminute coct⁹: ḡ ƀm se totū trāsit in sanguinē ꝛ nō in aliū hūorē. ¶ Dicūt qdā tenētes q̄tuor hu. nutrire ꝛ nō solū sanguinē ꝙ flegma cōuertiṫ in q̄tuor hu. ꝛ iō cū dicit Aui. ē aptū vt fiat sanguis: accipit sanguinē ꝓ tota massa. Rō: sanguis in quē ꝯuertiṫ flegma nutrit: ḡ ꝯuertiṫ in q̄tuor hu. tȝ ꝯn̄a: qꝛ sanguis q nutrit ē q̄tuor hu. ¶ Al'r credo dōm ꝙ flegma nāle ꝑ ꝯcoctionē ꝯuertiṫ in solū sanguinē ꝛ nō ī q̄tuor hu. Rō est p̄ⁱ iā assignata. flati. n. ƀȝ oēm ꝑtē cōpetit eē crudū qȝdam diminute decoctū: igiṫ ƀm totū fiet sanguis nisi ƀm ꝑtes que euaporāt. ¶ Ampli⁹ ꝑs flatis que ꝯuertiṫ in flegma vel est ꝑ viā remanētie. s. qꝛ remāet itrāsmutata ƀȝ illā ꝑtē: ḡ ꝑ trāsmutationē nō fiunt nisi. 3. hūores. aut trāsmutaṫ ƀm subam: ꝛ tūc nō fiet flegma. nā corrupto idiuiduo sube videṫ absurdū ꝙ ex eo gn̄eṫ idiuiduū eiusdē spēi. posset ēt argui ꝓcessus in ifinitū. ¶ Ad rōnē p̄mā dōȝ ꝙ nō est sil'e de chilo ꝛ flate: lȝ. n. chilus sit res sil'is flati nō tn̄ dr̄ sanguis diminute decoctus. ¶ Ad rōnē oppositiōis dōm ꝯcesso an̄te negādo ꝯn̄tiā. ille. n. sanguis distinct⁹ ab alijs fact⁹ a flate nō nutrit nisi mixt⁹ toti masse sanguinee a q̄ corp⁹ q̄ȝtūcūqȝ flaticū ꝛ q̄ȝtūcūqȝ necītatē habēs nō euāṫ oīno. ¶ Cōtra sanguis istius hoīs hȝ ꝓportionē in mēsuris hūoꝝ q̄ pōt nutrire quā ꝓportionē hȝ hec ꝑua q̄ȝtitas sic ēt magna hēbat ꝛ nō deficit nisi maior q̄ȝtitas oīuȝ hūoꝝ sub eadē ꝓportiōe: sȝ qn̄ flegma ꝯuertiṫ ī sanguinē. s. ī solū sanguinē hūoꝝ tūc tolleret talis ꝓportio: ḡ nō poterit nutriri hō. ¶ Dōȝ ꝙ ꝓportio hūoꝝ hȝ magnā latitudinē.

Dub^m 18^m ¶ Dubitaṫ 4° vtrū sanguis fact⁹ ex flate ꝛ fact⁹ ex chilo sit eiusdē spēi. Vr̄ ꝙ nō. diuersitas māeꝝ arguit diuersitatē spērū: vt sumiṫ ab Auer. 8° phy. cōmē. 46. ¶ In ꝯtriū: qꝛ q̄ rōne nō distiguunt ꝛc̄. ¶ Dōm p̄ ꝙ diuersitates specifice in subijs sūt multū ꝯcesse ex cōsuetudine. velle aūt ꝓbare de mult̄ speb⁹ subaꝝ eēt valde difficile ꝛ ipol'e forsan qꝛ latēt accn̄tia subalia. ¶ Dicā tn̄ ꝓbabil'r posse teneri ꝙ sāguis fact⁹ ex flate ꝛ fact⁹ ex chilo īmediate sit eiusdē spēi: qꝛ eiusdē color̄ ꝛ sapor̄ ꝛ odor̄ ꝛ modi sbe ꝛ idē finis. s. mutatio p̄ncipalis qȝ nō ꝯuenit alijs hūorib⁹. ¶ Ad rōnē dōȝ ꝙ ex diuersitate formaꝝ arguim⁹ diuersitatē māeꝝ plus q̄ȝ ecōuerso vt p̄ de aīa. 53. cōmē. 2. de aīa. 60. cōmē. ¶ Ad Auer. 8° physi. dōm ꝙ ƀmo ei⁹ ē ver⁹ ī entib⁹ ꝑfect̄ sic hō ꝛ aīalia ꝑfecta q̄ fiūt solū ex appropriata mā vn̄ hō fit ex semīe hoīs ꝛ nō asini: ꝛ iō multominus fit a terra ꝑ putrefactionē: vt Aui. ī li. de diluuijs. Et ego teneo cū Aui. ꝛ credo rōnes Auer. ꝯ Aui. nō ꝯcludē hic: tn̄ nō est loc⁹ dicēdi hic in entib⁹ aut ꝑfect̄ vn̄ ƀm spēm pōt fieri ex diuersis speb⁹ sic chilus ex pane ꝛ carnib⁹. vel dōm ꝙ ibi Auer. per mām intelligit mām ꝛ agēs q̄ cū fuerint diuersa diuersificabiṫ gn̄atū: ꝛ h̄ appet ex Auer. ibideȝ: qꝛ sermo ei⁹ est de hoīe gn̄ato ex semine ꝛ gn̄ato ex terra per putrefactionē. in his aūt hoībus diuersificaṫ mā ꝓpria ꝛ agens ꝓpriū ꝛ vtrūqȝ possumus dicere ꝙ vocat mām: siue aūt hoc Auer. velit siue nō ad p̄sens nō curo.

¶ Et est quidaȝ modus dulcis flegmatis qȝ nō valde existit fridū: imo corporis cōꝑōne est fridita̅ꝫ pauce: sanguis vo cōparatione ꝛ cholere rubee est frigidū.

¶ Notificat hic flegma nāle ex q̄litate. 2° ponit differētiā iter hec ꝛ qȝdaȝ flegma innāle cui assimilaṫ. 2ª ibi (Et est ēt.) Dicit p̄ ꝛc̄. s. hoc flegma nāle qdā modus dulcis flegmatis: qꝛ est qȝdā flegma dulce ꝛ nō omne flegma dulce vt apparebit in sequēti ꝑte. ¶ Cōsiderandū p̄mo ꝙ ex particula p̄cedenti ꝛ ista colligiṫ diffinitio cōpleta nālis flegmatis: nā flegma nāle est sanguis diminute coctus dulcis saporis nō valde frigide cōplexionis.

Dub^m 19^m ¶ Dubitaṫ qꝛ dicit ꝙ flegma nāle est dulce: ēt ꝯtriū ponit Joāniti⁹: vn̄ p̄ cātice cōmē. 57. cap. de hūorib⁹. cap. 20. dicit flegma nāle est īsipidū ꝛ fridita̅ꝫ tēperate vt Auer. dicit flegma nāle caret sapore. ¶ Dōȝ ꝙ aliqd dr̄ dulce proprie qȝ cōpleta digōne est tale factū vt mel: ꝛ vt sic flegma nō est actu dulce eoipso q̄ diminute coctū. ¶ Alio mō dr̄ aliqd dulce ꝓprie sicut insipida vocam⁹ dulcia: vn̄ vulgus bonā aquā vocat dulcē cū tn̄ ipsa sit aquea. i. sine sapore vt Gal. in libro de aqs: ꝛ sic flegma nāle vocat dulce. i. īsipidū. ꝛ h̄ īnuebat Aui. in mō loquēdi cū dixit: est qdam modus dulcis flegmatis: lȝ forsan aliq̄ diminuta dulcedine ꝑticipet vt credo.

Du^m 20^m ¶ Dubitaṫ qꝛ dicit ꝙ h̄ flegma est fridita̅ꝫ pauce cōparatiōe corporis: qꝛ supra in caplō dico ꝙ deus. dictū est ꝙ fridius qȝ est in corpore est flegma. Ista ꝯdictio visa est difficilis Guilelmo: ꝛ iō postponit illā. ¶ Quidā dixerūt ꝙ sup̄ loqṫ de flate ināli. ¶ Dyn⁹ dixit ꝙ flegma nāle actu nō est fridū nisi pauca friditate ꝛ sic itelligit hic: sȝ potētia ad fridū valde. s. qꝛ pōt multū ifridare corpus. ¶ Alij dixerūt ꝙ hic est ƀmo de flegmate dulci innāli facto ꝑ sanguinis mixtionē cui⁹ notitiā cōplet statim in sequēti particula cū dicit. ꝛ est ēt. ꝛ tūc manifestū est ꝙ tale flegma dulce est pauce frigiditatis: sed nāle flegma est frigidita̅ꝫ multe. Hec expō corrumpit textū Aui. ꝛ ei⁹ intētioneȝ. ¶ Nos p̄ dicam⁹ ꝙ flegma nāle est p̄mū fridoꝝ qȝ est in nobis ꝛ similaṫ aque: ꝛ ꝑ ꝯn̄s est fridius qȝ sit in nobis de partib⁹ nālib⁹ ꝛ corꝑe existēte in nāli dispōne: ꝛ dr̄ hic qꝛ in corpore indisposito reperiṫ res fridior. s. flegma vitreū. ¶ Scdo ꝙ flegma cōpatuȝ cholere ꝛ sanguini ꝛ multomag̃ spūi est res valde frida qꝛ est extremū ꝯtriū illi⁹ oppōnis. ¶ Tertio ꝙ flegma ꝑ sui friditatē nō multū excedit a cōplexiōe corpis representata in cuti: imo respcū ei⁹ est pauce fridita̅ꝫ. Rō qꝛ cū frigidū sit nāe ꝯtriū nō pōt tāta ei⁹ latitudo esse in nobis itēsiua in tali corpore nāli disposito. ¶ Quarto dico ꝛ ex p̄dictis ꝯcludo ꝓ solōne ꝯdictionis ꝙ iste due ꝓpōnes nō ꝯdicūt. Pria cōparādo oīa mēbra nr̄i corpis medio gn̄is qȝ est cut̄ vt fridū ē ī toto. Dico ꝙ frigidius qȝ est ī corꝑe ē flegma nāle cū corp⁹ est ƀm dispōnē nālē. ¶ Scda ꝓpō. flegma nāle est pauce frigiditatis respcū cutis siue corꝑis. s. vt caliditas ei⁹ rep̄sentaṫ ad tactū circa cutiȝ qȝ idē est dicē. ¶ Opior āt auctorē h̄ itellexisse: sed ꝯfect⁹ fuit ī reportatōe.

¶ Et est etiā flegma dulce qȝ nō est nāle qȝ ē flegma saporē nō habēs: qȝ nominabimus: qȝ fit cū acciderit vt cū eo sanguis misceaṫ naturalis: ꝛ qȝ multotiēs in reumatismis ꝛ in saliua sentiṫ.

¶ Hic vult ponē qȝdā flegma dulce ināle vt ostēdat dr̄iam inter ipm ꝛ flegma nāle qȝ ēt sup̄ vocauit dulce. ꝛ in h̄ declarat qȝ dixit. est qdē modus dulcis flegmatis: qꝛ nō est modus de q̄ mō dicet: imo alius ab eo: qꝛ illud flegma nāle hȝ dulcedinē rei diminute decocte: sed hoc flegma dulce ināle hȝ verā dulcedinē per admixtionē rei vere dulcis. s. sanguinis. ¶ Cōsiderandū ꝙ h̄ flegma dulce ināle fit ex flegmate ināli isipido ꝛ denominabiṫ a sanguīe secū mixto: ꝛ hoc est qȝ dicit: ꝛ ē ēt flegma dulce qȝ nō est nāle. i. reperiṫ qdā spēs dulcis flegmatis inālis qȝ est flegma saporē nō habēs qȝ nominabimus qȝ fit. s. hoc flegma dulce ināle cū acciderit cū eo. s. flegmate hoc isipido ināli misceaṫ sanguis ꝛc̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ flegma insipidū qȝ nominabit est flegma ināle de q̄ dicet cū nominabit flegma aquosuȝ: ḡ intelligit ꝙ hoc flegma dulce innāle fit ex insipido innāli flegmate ꝛ sanguine ꝛc̄.

Du^m 21^m ¶ Dubitatur quare hoc flegma dicitur innaturale. sanguis enim deberet rectificare flegma ꝛ melancholiam. ¶ Dicendum ꝙ hoc

flegma aquosum insipidum vincit in mixtione.

Du^m 22^m ¶ Dubitat̃ 2° an ex flate nãli mixto cũ sãguie possit fieri h̃ flegma dulce inãle. refueẽ aũt qd̃ ista ad q̃onẽ q̃ q̃rit̃ vtꝝ melia possit fieri innãlis per sanguis mixtionẽ. Si tñ est possibile: ⁊ de hac Aui. loquit̃ vt al's sustinuimus: tunc opꝫ exponere ꝙ est flegma. s. naturale. saporẽ v̈o habẽs qd̃ nominabimus. s. ibi Dulcis v̈o.

Dub^m 23^m ¶ Dubitat̃ q̃re sentit̃ multum in reumatismis vt ẽt Arist. in de somno ⁊ vigilia ⁊ Gal'. 2. de differẽtijs febriũ. ¶ Dõm ꝙ nõ est alibi sensus gustus: ⁊ iõ de hoc expressit. ¶ Uel dõm ꝙ cerebrũ est multũ flegmaticũ ⁊ multa flegmata per colatoriũ distillãt in loco gutturis. sanguis etiã cerebri. i. venarũ quietarũ cerebri apt⁹ est inferius cadere: q2 venarũ ramificatio est in sursuꝫ sicut arteriarũ cuius ramificatio est in sursuꝫ vt itelligit̃ ab Aui. i caplo de anathomia arterie ⁊ vene ascẽdẽtis ⁊ 3ª cañ. fen. 1. 2. cap̃. tñ clari⁹ a. G. 9. lib. de vtilitate ptiũ. cap̃. 5. in h̃ tñ cões anathomici male sentiũt.

¶ Dulcis v̈o naturalis receptaculũ. Dixit Gal'. naturã nõ fecisse membrũ ꝓpriuꝫ: queẽadmodũ duabus fecit choleris. hoc nanq3 flegma sanguini ꝓpinquã habet similitudineꝫ: ⁊ egent eo membra omnia: ideoq3 fecit natura vt cum sanguine vadat.

¶ Hic ponit locũ flegmatis nãlis ⁊ in hoc dat specialiter fines ei⁹ p̃mo p̃mittit. secũdo declarat. ibi (Dicimus aũt.) Dicit p̃° ꝙ Gal'. dixit secundo de virtutibus naturalibus in fine ⁊c̃.

Du^m 24^m ¶ Dubitat̃ de hoc q2 Mesue de sputo sanguinis ⁊ Isaac p̃mo vrinarũ ponũt ꝙ pulmo est receptaculũ flegmatis. ¶ Ampli⁹ Aui. 3. cañ. fen. 13. cap̃. de egritudinib⁹ stõchi. ⁊ Mesue cap̃. de intẽtione curatiõis sode videt̃ ponẽ ꝙ stõchus sit flegmatis receptaculuꝫ. ¶ Dõm ꝙ flegma nõ hꝫ ꝓpriũ receptaculũ in quo colligat̃ ⁊ ꝯseruet̃ separatũ sicut hꝫ cholera chistim ⁊ melia splenẽ. Rõ est Aui. hic ⁊ Gal'. q2 hoc flegmate oia mẽbra indigẽt q̃re opꝫ ꝙ ꝑ venas cũ sanguine vadat. Propter solõnẽ auctoritatũ d2 ꝙ receptaculũ est duplex. Unũ qd̃ est multiplicatiuũ ꝑꝑ gnõnẽ ⁊ sic stõch⁹ est receptaculũ flegmatis q2 ꝑꝑ indigõnes multas que vtplĩm fiunt a frigido multiplicat̃ flegma in stõcho: ⁊ q2 chilus est ꝓpinquus nãe flegmatis. Aliud est receptaculũ qd̃ est receptaculũ illi⁹ mẽbri nõ tñ ꝙ ꝯbuet ad finẽ necessariũ ⁊ talis est pulmo. Tertiũ est ꝓprie dictũ qd̃ ad se trahit aliquẽ humorẽ ⁊ illũ ꝯseruat ad fineꝫ necessariũ ꝙ vtilẽ: ⁊ tale receptaculũ flegma nõ hꝫ.

¶ Dicimus aũt ꝙ hec indigẽtia est propter duas res. Una est necessaria: ⁊ altera iuuatiua. Necessaria v̈o ẽ ꝓpter duas res. Una est vt sit iuxta mẽbra ad hoc vt cũ mẽbra nutrimẽtũ qd̃ ad ipa ꝯsueuit venire amiserit qd̃ est sanguis bonus ꝑꝑ retẽtionẽ mãei ei⁹ que a stomacho fit ⁊ epate ꝑꝑ aliq̃s causas que acciderũt: operent̃ in eo virtutes nãles eoꝝ ⁊ coquant: ⁊ digerant: ⁊ nutriant̃ ex eo. Et sicut calor innatus digerit ipsum ⁊ rectificando facit ipm sanguinẽ: similiter calor extraneus ipm plerũq3 putrefacit ⁊ corrumpit.

¶ Hic declarat qd̃ dixit de flegmate qd̃ eo indigẽt mẽbra. ⁊ p̃mo ponit diuisionẽ hui⁹ indigẽtie. scd̃o exeq̃t. ibi (Necessaria.) Et hec in duas. p̃mo declarat indigẽtiã necessariã. scd̃o iuuatiuã. ibi (Juuatiua v̈o.) Pria in duas sicut due sunt indigẽtie necessarie. 2ª ibi (Altera est.) Prima in duas. p̃ facit qd̃ dcm̃ est. 2° sermonẽ applicat ad duas choleras. 2ª ibi (Hanc v̈o.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ cũ necessariũ dicat̃ vno mõ id sine q̊ aliqd eẽ siue ꝑmanẽ nõ põt vt cib⁹ est aiali necessariũ vt 5° meta. tex. cõmẽ. 6. ⁊ h̃ mõ flegma est neciũm ⁊ eius idigẽtia est necia vt nutriat mẽbra tꝑe icũbentꝭ idigentie nutrimẽti. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ cause q̃bus mãe retinent̃ a stõcho pñt esse extrinsece vt ꝑuatio cibi: ⁊ itriusece vt lubricitas stõchi ⁊ intestinoꝝ. Silr cãe ꝑꝑ q̃s mã nutrimẽtalis retinet̃ ab epe. i. nõ dat̃ ab epe pñt esse extrinsece vt ꝑuatio cibi: itrinsece vt eũones sanguinis ⁊ ꝯsimiles cause cui⁹ sanguis nõ vadit in mẽbra.

Du^m 25^m ¶ Quare istud flegma nõ fiebat sanguis añ tp̃s huius necessitatis cũ ipm erit in venis sicut est mõ ⁊ agẽs. s. calor esset approximatus: imo potẽtior calor p̃us q̃3 nũc cũ desinit nutrimentũ. ¶ Dõm ꝙ q ponit in nobis virtutẽ regitiuã vtẽtẽ calido nãli ẽt ad actiones nãles ꝺm necessitatẽ ⁊ idigẽtiã ac si mẽte vteret̃ faciliter soluit dubiũ. dicit. n. ꝙ virtus hec mouet spũs ⁊ eos multiplicat sup illo flegmate cũ idigẽtia digõnis eius qd̃ nõ facit qñ nõ idiget eo: sed q2 sermo hic de virtute regitiua nõ est ꝯformis nr̃e opioni in ca vt apparebit in ca. de virtutib⁹: iõ omittim⁹ hic. ¶ Aliter possumus dicẽ sicut dicimus de humiditate que d2 ros: ⁊ hoc q2 ꝯuersio eius in cãbiũ fit in loco determinato. v̈. g. in talib⁹ ⁊ talib⁹ poris in q̃b⁹ cã hui⁹ reponit̃. humiditas aũt roralis nõ iacet in illis recõdita: sed vadit roridũ sparsa. cũ aũt deficit cãbiũ tũc trahitur ros v̈sus illas porositates ⁊ ꝯuertit̃ in cãbiũ. ita in ꝓposito dicamus ꝙ exñte copia sanguis in venis mẽbra attrahũt sanguinẽ ⁊ vene nãli ordine illũ mittũt. flegma aũt stat sicut nõ ꝯueniẽs pro nutrimẽto ꝯueniẽtia que ꝯuenit sanguini: cũ sanguis deficit tunc flegma fit actuali⁹ ⁊ ꝑurius ⁊ attingit̃ ⁊ mag̃ digerit̃ a venis debẽtib⁹ ipm coquere ⁊ cõplere: ⁊ iõ tũc nutrit. ¶ Ad motiuũ g̃ dõm ꝙ causa q̃re prius nõ fiebat sanguis ⁊ mõ fit cũ tamẽ ꝯtinuo stet actio nãlis caloris est: q2 prius stabat q̃si occultatũ cũ sanguine ⁊ ꝯseruabat̃ in eo ex nãli ordine partiũ in nobis: nũc aũt tẽpore necessitatis est factũ illud flegma actualius ⁊ attingẽs loca que pñt illud ꝯuertere in sanguinẽ. ¶ Ad 2^m motiuũ qd̃ innuebatur: q2 in homine inanito est minor calor q̃3 prius qñ hẽbat copiã sanguis. Dõꝫ ꝙ verũ est lꝫ posset dici ꝙ acutior calor tñ cũ isto minori calore h̃ flegma digerit̃ ⁊ suffic̃ sibi ad cõplemẽtũ digõnis ⁊ cũ maiori calore ẽt ꝯseruabat̃ iacẽs in sanguine ⁊ hic est loc⁹ speculationis.

Du^m 26^m ¶ Dubitat̃ vtrũ istud flegma qd̃ tẽpore necessitatis digerit̃ ⁊ ꝯuertitur in sanguinẽ vbicũq3 in corpore possit h̃ pati. s. ꝯuerti in sanguinẽ an oporteat hoc flegma reducẽ ad epar ⁊ ibi fieri sanguis. Uidet̃ ꝙ vbiq3 corporis: q2 Aui. dicit operent̃ i eo virtutes coꝝ. s. membroꝝ que debent nutriri: ⁊ nõ dixit operet̃ in eo epar. ¶ Amplius sicut cõparat̃ sanguis cholere: ita flegma sanguini. sed sanguis vbiq3 põt fieri chol'a: g̃ flegma vbiq3 põt fieri sanguis. ¶ Amplius põt aduri vbiq3: g̃ perfecte coqui. ¶ In ꝯtrariũ: q2 diffamatuꝫ est in libris medicoꝝ ꝙ locus generationis sanguis est epar. ¶ Opio Anto. ⁊ cõmunis est ꝙ flegma extra venas nõ põt fieri sanguis. Rõ est: q2 nõ est in loco nãli generatiõis vꝫ ꝯseruationis sanguinis ⁊ in hac ꝯclusione ꝯuenio cũ eo. Dicũt tñ scd̃o ꝙ vbiq3 in venis põt fieri sanguis. Rõ est Anto. q2 hoc flegma in venis nõ est derelictũ a regimine nature sicut quando est extra venas: g̃ vbiq3 põt digeri ⁊ fieri sanguis. ⁊ sic sentit Cõciliator in. 3. annexo 29. differentie. ¶ Nos aũt vigoramus opinionẽ Anto. per auctoritatẽ Auicẽ. 3. cañ. fen. 13. cap̃. de vomitu. cũ dicit. ⁊ stõchus libenter accipiat ipm flegma dulce ⁊ digerendo faciat ipm sanguineꝫ. ¶ Amplius ibi flegma põt fieri sanguis vbi est virtus sanguifica: sed in venis est virtus sanguifica vt intelligit̃. 5. de iuuamẽtis mẽbroꝝ cap̃. 1. ¶ Amplius sic vident̃ se hẽre vene post epar ad epar sicut intestina ad stõchũ: sed intestinũ monoculũ cõplet qd̃ diminute coctũ est a stõcho vt. 3. cañ. fen. 16. p̃mo cap̃. g̃ sic faciẽt vene ad epar. ¶ Hic p̃mo dicamus ꝙ tenendo generationẽ sanguinis fieri in epate virtute carnis sue rubee: vnde sanguis est rubeus sicut mamille v̈tute carnis albe faciũt lac albũ: ⁊ ꝙ talis gñatio fiat per ꝯtactũ q̃sto possibilis est in mediatione vt vident̃ sentire vere oẽs medici opꝫ tenere ꝙ flegma qd̃ iã trãsiuit in venas versus mẽbra nõ põt fieri sanguis nisi resumat̃ in epar. ¶ Nõ oꝫ aũt admirari flegma retrahi a venis in epar. nã ab vltima superficie cutis vsq3 ad epar pñt trahi materie vt Gal'. 3. de virtutib⁹ nãlibus cap̃. 13. rõ nã ibi hoc flegma fit sanguis ⁊ nõ alibi vbi sanguis hꝫ generationẽ ⁊ nõ alibi: sed hoc est in epate apd̃ medicos. ¶ Sꝫ ꝯtra duo indiuidua eiusdẽ speciei possunt generari in locis differentib⁹ specie vt mus in vtero ⁊ mus per putrefactionẽ. ¶ Dõm transeũdo ꝙ illi mures differũt specie ꝺm intellectũ Aristo. p̃mo de gnõne aialiũ p̃mo cap̃. ¶ Amplius non plus differt a sanguine pars chili que trãsmutat̃ in sanguinẽ que hꝫ aliqd de rubedine ⁊ cõplexione sanguinis lꝫ nõ hẽat formã subalẽ. flegma aũt nullam hoꝝ hꝫ: sed cõiter credit̃ ꝙ si chilus nõ factus sanguis trahat̃ in venas post epar corrũpit̃ ⁊ nõ fit sanguis: g̃ multominus flegma. ¶ Ampli⁹. 5. de iuuamẽtis mẽbroꝝ cap̃. 3. ponit Gal'. ⁊. 4. de vtilitate partiũ. ca. 17. ꝙ vene diuise ꝑ epar sunt subtiliores q̃3 alie vene ad h̃ vt epar sua carne melius attingat mãꝫ que trãsmutat̃ in sanguinẽ: sed h̃ nõ oportuisset si sanguis alibi q̃3 in epate fieri poterat. ¶ Dicam⁹ scd̃o ꝙ hic flegma cũ iuit in venas si nõ reuertit̃ ad epar: ⁊ per ꝯñs si nõ fiat sanguis nõ poterit vera nutricatione nutrire, tamẽ iproꝑria nutricatione nutrire poterit: ⁊ hoc est qd̃ trahet̃ ad mẽbra famelica ⁊ aliqua digeret̃ digestione ⁊ apponetur eis q̃3uis nõ vniatur: ⁊ ex hoc sequetur membroꝝ cõseruatio amplius in vita ⁊ ꝓhibitio incendij exiccationis que sequunt̃ famẽ. i. defectũ nutrimẽti veri qũo dicim⁹ ꝙ chilus nutrit stõchuꝫ nõ vera nutricatiõe ⁊ dicim⁹ ꝙ aq̃ nutrit ⁊ ꝓlongat vitã eoꝝ qui incẽdio resoluerent̃: vt Gal'. ponit in cõmẽ. 3. re. acutoꝝ cõmento 21. ¶ Dicam⁹ 3° ꝙ iã frequẽter iuit ꝑ aiaꝫ meã tenẽ ꝙ vbiq3 corporis in venis possit fieri sanguis aliq̃s ⁊ verius sanguis v̈tute epatis vel corde fluẽte in venas: ⁊ iõ cũ dicim⁹ cor vel epar facit sanguinẽ dꝫ itelligi ꝙ maior ꝑs in eo fit: ⁊ vbicũq3 fiat eoꝝ v̈tute fiat ⁊ hꝫ h̃ oꝫ tenẽ ꝙ aliquẽ ꝑtes chili subtilis tracte ad arterias ⁊ venas ⁊ stati sũpto alio vel alio tꝑe in illis venis ⁊ arterijs fiat san-

guis q̃uis nõ tãgat epar. Qđ ãt arterie p̃ueniat fugẽ aliqd chili a stõcho ⁊ itestinis sumit a Gal'. 4. de vtilitate ptiũ. ca. 17. de vtilitate itestinoꝝ. ⁊ q segt illã opionẽ soluat multa apparẽtia ⁊ cõformabit se mult dict Arist. in libris de hysto. ca. 4. ⁊. 2. de ptib' aĩaliũ. ca. 3. Nos aũt nõ possum' vacare ad fundadũ illã: tenẽdo ꝯ͂riã opionẽ cũ dict fundamẽtis dõm ad ꝯ͂rias rõnes. Ad p^am ⁊ ad oẽs auc̃tes siles dõm ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ i mẽbris fit sanguis ⁊ nutrit h flegma accipit sanguinẽ iproprie. s. pro eodẽ f l'ate plus cocto: lꝫ nõ coctiõe determiata dãte verã formã sanguis. accidit aũt nutrire iproprie. Ad 2^am dõm ꝙ nõ est sile: q2 ꝯuersio sanguĩs in cholerã ẽ ꝯuersio p̃ter nãꝫ ꝑ putrefactionẽ vel adustionẽ ⁊ talis põt fieri vbiꝗ: sꝫ ꝯuersio f l'at i sanguinẽ ẽ nãlis facta a determinato agẽte. s. epate. Ad 3^am dõm negãdo ꝯñtiã. Ad rõnes oppo. Ad p̃mã cũ di h flegma nõ ẽ derelictũ a regimine nãe stans in venis: dõm ꝙ veꝝ ẽ tñ nõ segt: ꝗ põt fieri sanguis. Ad auc̃. Aui. iã est solutũ. Ad rõnẽ dõm ꝙ in venis ẽ virt' sanguifica. s. al'r p̃paratiua ad formã sanguis sicut in meseraicis ⁊ ꝯ͂uatiua ⁊ cõpletiua aliquoꝝ accidẽtiũ sicut in venis post epar nõ tñ datiua forme: ⁊ sic ẽt se hꝫ monoculũ intestinũ ad stõchũ vt sup illo passu scripsim'. Sed dubitat ꝙ h flegma stãs in venis ferat in epar ⁊ fiat sanguis: ⁊ tũc iterũ factũ sanguis vadat in mẽbra aut ꝙ nõ ferat in epar vadat in mẽbra ⁊ nõ fiat sanguis ⁊ iproprie nutriat. Dõm ꝙ accidit ex causis ꝯtingẽter occurrẽtib'. si. n. h flegma sit in venis ꝓpe epar ⁊ defect' mãe inchoauerit ab epate ⁊ epar sit forte in trahendo: tũc ex hac necessitate flegma trahit in epar ⁊ fiet sanguis copiosus ſm flegmat copiã de quo epar alijs poterit dare partẽ. si aũt hoc flegma sit in venis ab epate remotiorib' ⁊ mẽbra sint plus idigentia q̃ꝫ sit epar fortior in trahẽdo: tũc rapiẽt h flegma ⁊ abutent eo in nutrimẽtũ. raptuꝫ aũt nutriti iuicẽ lege a Gal'. 3. de virtutib' nãlibus penultimo capitulo.

Hãc v̇o necessitatis partẽ nõ hñt due cholere. Due nãꝗ chol'e flegmati in h nõ cõicãt ꝙ calor nãlis ipm rectificat ⁊ facit ex eo sanguinẽ: lꝫ in h cõicẽt ei ꝙ calor accñtalis ipm mutat ⁊ facit ex eo rẽ putridã ⁊ corruptã. Altera ẽ vt sãguini admisceat vt ipꝫ aptũ reddat ad mẽbra f l'aticaꝝ cõplexionũ nutriẽda i sãguie: quoꝝ q ea ẽ nutritur' oꝫ flegma actual'r eẽ ſꝫ mẽsurã notã sic̃ ẽ cerebrũ. Et h qdẽ i duob' ẽ reptũ choleris.

Du^m 27^m Hic dubitat an chol'a possꝫ fieri sãguis. Ur ꝙ sic: coctũ põt icrudari siue fieri min' coctũ vt cũ sanguis fit lac. Ampli' chol'a põt fieri flegma: vt Hip. 3. regimis acutoꝝ. vbi ẽ cõmẽ. 40. ꝗ põt fieri sanguis: q2 plus distat chol'a a f l'ate q̃ꝫ a sanguine. In ꝯ͂riũ Aui. Dõm p̊ ad h p̊ ꝙ mel'ia nõ põt fieri sanguis ex ieptitudine mãe. nã ꝙ ẽ fex nõ ꝯuertit in illđ sic̃ amurca olei nõ fit oleũ. Scđo ꝙ chol'a nõ põt fieri sanguis. Rõ cõis: q2 agẽs nãle nõ retrahit suaꝫ actionẽ: q2 tũc eẽt agẽs cũ cognitõe: sꝫ calor nãlis egit ad terminũ ml'te cal'itat cũ gñauit chol'aꝫ: ꝗ nõ poterit illã retrahẽ ad iferiorẽ decoctionẽ. ⁊ h inuebat Auer. coll'ꝫ. 3. ⁊. 4. ca. cũ dicebat. Nõ ẽ pol'e vt chol'a recipiat digõnẽ: q2 nõ ẽ pol'e rei q̃ trãsiuit terminũ sue decoctiõis vt redeat ad terminũ decoctiõis: sic̃ nõ est pol'e vt assum reuertat ad elixuꝫ. Nos dicam' ꝙ melior modus dicẽdi est ꝙ cholera nõ põt fieri sanguis: q2 est mã iproportionata illius forme cũ sit ignea subtilis amara: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ apta mutari vl' digeri digõne sanguinea: flegma aũt est aptũ. Ad ꝯ͂ria dõꝫ. Ad p^m dõm ꝙ lac fit ab alio agẽte ⁊ ab alio sanguis: sꝫ si cholera dꝫ fieri sanguis segt ꝙ illđ agẽs qđ fecit illã cholerã. s. epar det sibi formã sanguis mouẽdo illã ad iferiorẽ g̃dũ caloris qđ est ipol'e. Sed tu diceres pone ꝙ illud epar ifirmet. dõꝫ ꝙ remisit cal'itatẽ illi' chol'e nõ tñ fecit ex illa sanguinẽ. Ad Hip. dõm ꝙ nõ fit flegma sed infrigidat ꝑ acetũ. ⁊ hoc dicit ꝯuerti ad nãm flegmatis.

Iuuatiua v̇o est vt humectet iuncturas ⁊ membra que multe existũt motionis: ne siccitas eis accidat ꝑꝑ calorẽ qui ex motu ꝓuenit ⁊ fricatiõe. Et hoc qdẽ est iuuamentũ stans in terminis necessitatis.

Hic declarat indigentiã iuuatiuã ꝙ iuuatiuũ distinguit a necessario: q2 sine hoc homo bene esse nõ põt: sed absꝗ nutrimẽto absolute esse nõ põt: ⁊ q2 hic iuuatiuũ est valde magnũ: ideo põt dici necessariũ scđo mõ necessariũ vt hoc mediãte.

Non naturalis aũt flegmatis aliud est sup̃fluitas diuerse essentie vsꝗ ad sensuꝫ ⁊ istud est mucilaginosuꝫ. Et aliud est in substãtia eq̃le in sensu ⁊ in veritate diuersum ⁊ est flegma cruduꝫ. Aliud est valde subtile ⁊ ipm est aquosum. Aliud est valde grossuꝫ albũ videlꝫ ⁊ est illud qđ vocat gipseuꝫ: ⁊ ipm est cui' subtile fuit resolutũ: ideo qđ in foraminib' ⁊ iuncturis diu fuit retentum qđ omnibus existit grossius.

Primo ponit spẽs flegmatis nõ nãlis distinctas ex mõ subẽ. 2° ex sapore tãgens ẽt de mõ subẽ. 3° ꝯcludit. 2ª ibi (Ex flegmate.) 3ª ibi (Iam igit.) Cõsiderãdũ ꝙ cõiter dat sufficiẽtia haꝝ spẽrũ flegmatis sic: a flegmate nãli fit recessus vel ꝑ subẽ subtilitatẽ ⁊ sic est flegma aquosuꝫ: ⁊ h est flegma isipidũ ex quo cũ sanguine aliq̃ mixtiõe fiebat flegma dulce inãle: vel per grossitiẽ subẽ: ⁊ hoc tripliciter. vel multũ recedit ab eo ⁊ sic est flegma gipseũ. vel paꝝ ⁊ sic est flegma crudũ. vel medio mõ ⁊ sic est mucilaginosum.

Du^m Sed dubitat q̃re de flegmate aquoso nõ fiunt tres spẽs diuersificate in gradu subtilitatis sicut tres fiunt diuersificate in gradu grossitiei. Dõm ꝙ diuersitas in subtilitate nõ est tanta nec sic manifesta sicut in grossitie vt manifestũ est.

Du^m Dubitat 2° si flegma crudũ ẽ ad sensuꝫ eq̃le: vñ possum' scire ꝙ i v̇itate sit diuersus. Dõꝫ ꝙ flegma mucilagiosuꝫ qđ mucis q a naso exeũt similat cũ mucilaginib' senũ ẽt ad sensuꝫ visus ⁊ tact' oĩs hoĩs attẽdẽt appet difforme i sꝫ. crudũ v̇o flegma ad sensuꝫ oĩuꝫ hoĩuꝫ appet vniforme: nõ. n. multũ excedit a nãli f l'ate sicut excedit flegma mucosum: sed ad sensuꝫ prudentiũ hoĩum q paruos excessus cognoscũt: vt. 3. ꝓnosticoꝝ. cõmẽ. 7. appet difforme ⁊ h ẽ dr̃e ſm veritatẽ. Uel dõm ꝙ hic arguimus idẽ: q2 ẽ cruduꝫ nõ ꝑmixtũ in suis partib' ꝑmixtiõe tam bona vt nãle flegma: ⁊ h flegma crudũ hꝫ nomẽ generis loco nominis specialis.

Du^m Dubitat q̃uo ponit aliqđ flegma subtile cũ Gal'. dicat oẽ flegma eẽ crudũ hũorẽ ⁊ ꝙ hũores crudi st difficile mobiles ꝑꝑ grossitiẽ. Dicũt ꝙ lꝫ flegma cõꝑatũ sanguini ẽ grossus hũor: sꝫ cõꝑatũ i suis spẽb' ẽ aliqđ g̃ssuꝫ ⁊ aliqđ subtile. Ego aũt imaginor ꝙ f l'a aq̃suꝫ fit subtili' sanguie ⁊ cũ ꝯsiderabit flegma nãle isipidũ ẽ subtilius sanguie q2 aq̃sius. Ad. G. dõꝫ ꝙ vtpl'm flegma repit grossum: vel sumit grossuꝫ ꝓ cõpacto siue spisso qđ fit in f l'ate a friditate.

Et ex flegmate est quoddã qđ est salsuꝫ qđ oib' flegmatis specieb' acutius est ⁊ siccius ⁊ leuius.

Hic ꝺterminat de spẽb' flegmat ex ꝑte saporis. ⁊ p̊ de salso. 2° de acetoso. 3° de pontico. 4° de q̃dã spẽ flegmatis cui a similitudine nomẽ est ipositũ. 2ª ibi (Et ex flegmate.) 3ª ibi (Et est aliud.) 4ª ibi (Et est.) Prima in duas. p̊ notificat hoc flegma ex ꝑte q̃litatis. 2° dat cãm saporis salsi in eo. 2ª ibi (Ois v̇o.) Cõsiderãdũ ꝙ cũ di diuersitas sapoꝝ arguit diuersitatẽ in mõ subẽ rerũ saporabiliũ: iõ lꝫ illa dicat diuersitas ex parte sapoꝝ: est tñ in his spẽb' flegmatũ diuersitas in subã talis qual'r significat sapor. sed dixit de diuersitate ꝑ sapores: q2 est nobis sapor in illis mag̃ manifestus. Cõsiderãdũ 2° ꝙ q2 flegma salsuꝫ fit ꝑ chol'e amare admixtionẽ cũ flegmate dicẽdo: iõ flegma ex illa cholera calefit. ⁊ h est qđ dicit acutius. i. calidius ⁊ abutit cõꝑatiuo vt in plurib': q2 plures spẽs flegmat nõ sunt calide sꝫ fride. flegma. n. dulce inãle aliquã cal'itatẽ hꝫ quã sigñat dulcedo: vt itelligit a Gal'. 2. de dijs febriũ cap̃. 6. cholera ẽt exiccat ⁊ leuificat illđ: ⁊ iõ sicci' dixit ⁊ leui': nõ ãt dixit sbtili': q2 aliqđ flegma nõ salsuꝫ vt aq̃suꝫ valde posset eẽ subtili' q̊dã flegmate salso: vt si fieret flegma salsuꝫ ex aliq̊ grosso f l'ate ⁊ cholera. non. n. oporteret ꝙ resultaret subtilius flegmate subtili aq̊so nõ salso: sꝫ cũ flegma subtiliet ⁊ in chol'a miscet sibi.

Omnis v̇o salsuginis cã est vt aquose hũiditati pauci saporis: aut priuate eo terree partes aduste cõplexionũ siccarũ ⁊ saporis amari equali temperamẽto misceant. Si eni multe fuerint: amarus sapor ꝓuenit.

Primo ponit cãs salsedinis in gñali. 2° applicat ad flegma. 3° vt cõpleat cãs salsedinis flegmat ponit oppo. Gal'. 2ª ibi (Simil'r.) 3ª ibi (Gal'. v̇o.) Prima in duas. p̊ ponit. 2° ꝓbat vt declarat. 2ª ibi (Si enim.) Et hoc p̃mo ꝓbat quare opꝫ misceri tẽperamento equali. i. ꝓportionali: q2 si nõ sic esset excederent partes amare ⁊ fieret sapor amarus: opꝫ igit eas esse pauciores.

Et ex hoc qdẽ simil'r fiũt sales ⁊ aque salse. Et est ẽt cũ sal fit ex cinere alchali ⁊ calce: ⁊ ex alijs cũ in aq̃ coquunt ⁊ colant: ⁊ coquit illa aq̃ donec in salẽ coaguleт: aut ita dimittit donec per se coagulet. Similiter quoꝗ flegmati tenui qđ saporẽ nõ hꝫ: aut cui' sapor adeo est paruus ꝙ nõ superat cuꝫ cholera sicca nã se miscuerit adusta equalitatis admixtione ipsum faciet salsum ⁊ calefaciet. hoc igit flegma est cholericum.

¶ Probat ꝑ signa ꝙ salsedo fiat ex mixtione sicci terrei amari cū humido aqueo. ⁊ sunt signa ēt que Arist. īducit 2° metheo.cap.p°.

Dub^m 31^m

¶ Dubitaẗ vꝝ salsedo fiat ex mixtiōe sicci terrei cū hūiditate pauci saporis: aut ꝑuate eo.i.ꝑuato sapore. Uī ꝙ nō: q2 dulce cū exiccaẗ amarificaẗ vt diximꝰ: sed cū sibi misceẗ amarū exiccaẗ. ¶ Itē euidēter appet ꝙ paꝝ rei amare cū multa re dulci vt melle facit appere amarū. ¶ Ampliꝰ multo minꝰ vī ꝙ ex īsipido ⁊ amaro resultet salsus sapor. nā salsus sapor ē mediū ⁊ extremi sapores sūt dulcis ⁊ amarꝰ: igiẗ oꝫ ꝙ ī ꝓductiōe salsi ꝯcurrāt dulcis ⁊ amarꝰ. ¶ Ampliꝰ cū a nullo frāgaẗ sapor amarꝰ remanet sapor amarꝰ: sꝫ qñ cū īsipido misceẗ amarꝰ sapor a nullo pōt frāgi sapor amarꝰ: q2 īsipidū ē ꝑuatio: cōpositū ḡ remanebit amaꝝ. ¶ In ꝯriū ē Aui. ¶ Nos ī solōne huiꝰ ꝑsupponimꝰ q̄ dicta sūt sup. 2. cañ. ca. 3. ⁊ ꝓprie ī qōne an extremi sapores sint dlcis ⁊ amarꝰ. Et p° ꝙ sapor ē passio hūidi cōpulēti cōmixti actuali sicco qō ē mixtū. ¶ Scōo ꝙ diuersitas ī his passiōibꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs saporibꝰ ē ex mō sbe hoꝝ corporū ⁊ ex caľitate ⁊ friditate alr ⁊ alr disponētibꝰ hūidū ⁊ siccū: ꝫ respectu forme q̄ ē sapor caľm ⁊ fridū sūt cāe vt diẗ Arist. ⁊ nos ēt ꝺclarauimꝰ. ¶ Tertio ꝙ sapor amarꝰ ē sapor in q̊ siccū terreū est grossuꝫ: q2 separatū ab hūido aqueo. signū q2 cōiter cineres ⁊ res aduste sūt amare: vt ēt ītelligiẗ 2° metheo. ca. 1. ⁊ ꝓble. 23. ⁊ 24. ꝓble. penultimis. Utrū aūt h̄ eē terreū nō īpressuꝫ hūido: sꝫ separatū sit effectꝰ soliꝰ calidi vt sensit Gal. 4. de simplici medicia disti. 4. ca. 2. ⁊ Arist. in pluribꝰ suoꝝ ꝫmonū an sit effectꝰ repibilis a calido ⁊ frido: vt sensit Auer. 2. de aia cōmē. 105. ꝯ Gal. ⁊ collꝫ. 5. ca. 27. nō ītēdimꝰ hic ꝓseq. ē. n. qō an oē amaꝝ sit caľm. Ex q̄ tertia ꝓpōne īferẗ p° ꝙ res amara nō ē nāľr saporita: vñ qñqꝫ diẗ ꝙ sapor amarꝰ nō ē actu sapor q2 hūidū ē eductū ex siccū. ⁊ hoc sensit Auer. in cōmē. de sensu ⁊ sensato. Ex q̊ ēt 2° īferẗ ꝙ forma q̄ ē verus sapor ē dulcedo in q̄ ē ꝑfecta facta mixtio hūidi cū sicco ꝑ ꝑfectā digōnē. Tertio īferẗ ꝙ sapor dulcis ⁊ amarꝰ ꝫm dcm̄ modū ponūẗ extremi. i. oppositi sapores: ꝫ īter sapores repiaẗ q̄dā alia oppō maior ista vt ibidē diximꝰ. ē aūt vnctuosum nō sic magꝭ oppositū amaro: q2 maior ē ꝑmixtio hūidi cū sicco. signū eiꝰ ē q2 nō pōt separi ab igne qō nō discutimꝰ hic. ¶ Quarto ꝑsupponimꝰ ꝙ sapor salsus sit in q̊ ē siccū terreū amarū magꝭ refractū in hūido aqueo q̄ꝫ sit ī amaro. ⁊ iō tā hūidū q̄ꝫ siccū in salso est subtiliꝰ q̄ in amaro. signū ē q2 oīa salsa cū magꝭ exiccanẗ ⁊ īgrossanẗ fiūt amara: vt. 4. de simpli. medi. ⁊ colligiẗ ēt. 2. metheo. signū aūt siccitatꝭ ē ꝙ sales exiccāt. signū aūt aqueitatꝭ ꝙ sales fiūt fluidi. ¶ Ex qbꝰ p° īfero ꝙ sapor salsus ⁊ amarꝰ sūt sibi ꝓpinq: q2 in vtroqꝫ ē siccū terreū ꝫ in amaro magꝭ sepaẗ: in salso aūt nō sic. ⁊ iō Arist. ꝓble. 23. 35. ꝓble. diẗ ꝙ salsuꝫ ⁊ amarū siľ vī. ¶ Scōo infero nr̄m ꝓpositū ꝙ salsuginis cā ē cū res amari saporis misceẗ rei aquee frangēti ⁊ subtiliāti illō siccū amaꝝ. ⁊ ex h̄ colligiẗ rō saporis amari ⁊ sit sapor salsus. ¶ Tertio īfero cās apparētiū circa sales q̄re sal ꝓiectū in ignē crepitat: q2 ignis occurrēs illi hūido nō mixtū cuꝫ sicco crustulā faẗ ⁊ hūidū intꝰ fit vapor ⁊ dilataẗ ⁊ rūpit crustulā violēter: ⁊ iō sal tritū cito crepitat ꝑua crepitatiōe: sꝫ sal grossuꝫ tarde crepitat ⁊ magna crepatiōe. ⁊ iō si ī ignē valde violētū ꝓiciẗ nō sonat: q2 aduriẗ ex ⁊ intꝰ. ⁊ ista fuit mēs Arist. ꝓble. 11. 26. ⁊ 43. ⁊ 42. Et appet vlteriꝰ q̄re accēdit ignē: q2 vētus ab eo eleuatus q crustā rūpit ꝙ vētilabat ignē ⁊ ipsiꝰ siccitas exiccat hūidū crudū ꝙ ignē obtūdit. ꝓblemata aūt circa māꝫ omittimꝰ. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ semꝑ cū dicimꝰ hūc saporē fieri sicco cū humido ⁊ mixto vel hūido seꝑato caľo vľ frido agētibꝰ debemꝰ ītelligē certas ⁊ ꝺtermīatas mēsuras ⁊ ꝓportōes q̄litatū nobis occľtas: ex qbꝰ resultāt hi sapores. Nos tñ circūloqmur illis signis qbꝰ possumꝰ. ¶ Ad p^m dōm ꝙ illō dulce cui misceẗ amaꝝ corrūpit amarū: ⁊ ēt dulce corrūpiẗ ⁊ fit salsedo: ⁊ iō ñ ē solū iux ꝑsitio: ⁊ sic apparet solō ad 2^m. ¶ Ad 3^m rñdet Anto. dicēs duo. Primū ē ꝙ sapor amarꝰ ⁊ dulcis sūt sapores extremi: vt diẗ Ari. s. iquātū ex illis fiūt oēs sapores medij: tñ ꝯsiderādo effectꝰ q ꝓueniūt ī nobis ab alijs saporibꝰ sapor acutꝰ ⁊ pōticꝰ siue acetosus sūt extremi: vt diẗ Gal. 4. de simpli. medi. q2 acutꝰ calefaẗ ⁊ pōticꝰ siue acetosus īfrigidat. Scōꝫ qō diẗ ē ꝙ sapor salsus nō pōt fieri nisi ex dulci ⁊ amaro: ⁊ iō hūidū aqueū cui admisceẗ res amara oꝫ ꝙ sit alicuiꝰ dulcedis. ¶ Primū dcm̄ Anto. omitto ꝑꝑ qōnē nr̄aꝫ quā scripsimꝰ sup. 2. cañ. ¶ Cōtra 2^m dcm̄ ē Auic. cū dixit pauci saporis aut ꝑuate eo. ꝓbaẗ rōne: q2 siľr vī de ꝓductiōe coloꝝ medioꝝ ⁊ alioꝝ ⁊ de ꝓductiōe sapoꝝ agētibꝰ ꝑmis q̄litatibꝰ vel alijs ꝑncipijs ꝓductiuis. hec ꝓpō appet ex gñali dcō aucte Gal. p° de ꝩtutibꝰ nāľibꝰ cap. 6. vbi vult ꝙ colores ⁊ sapores ⁊ siľia sūt sequele ꝑmaꝝ q̄litatū: ꝫ dr̄ia sit ꝙ colores nō sic īmediate sequunẗ trāsmutatiōnē ꝫ ꝑmas q̄litates sic sapores. sūt. n. sapores īmediatiores ꝑmis q̄litatibꝰ: ⁊ iō saporabile ē qōdā tāgibile ⁊ gustꝰ qdā tactꝰ: colores aūt lōgingus sequunẗ mixtionē ⁊ trāsmutationē ꝫm ꝑmas q̄litates; imo īmediatiꝰ mixtionē lucidi cū opaco: ⁊ iō manifesta facta mutatōe fitꝰ ꝯtiū ⁊ nulla fcā mutatōe māifesta ꝫ caľm ⁊ fridū fit trāsitꝰ ꝺ extremo colore vt nigro ad extremū albū sic appet ī rasura ⁊ ꝯtusione cornu nigri qō appet albū. Tūc appet nō exñtibꝰ actu coloribꝰ ex̄mis fiūt colores medij ꝑ trāsmutatione ꝑncipiorū ꝯtinētiū ī ꝩtute ꝓductiua hos colores. appet p° ī coloribꝰ ī qbꝰ dubitaẗ an sint veri colores. nubes. n. appet rubea nullo ꝯcurrēte ibi nigro opaco. s. terreo ꝙ misceaẗ cū suo albo. ī verī ēt coloribꝰ appꝫ: nā segetes virides ⁊ folia arboꝝ mouenẗ ad viriditatē ad citrinitatē calore agēte ꝑter qō ibi fit albū ꝙ cū viridi obscuro qō stat loco nigri faciat citrinū: ḡ ñ exñtibꝰ saporibꝰ ex̄mis ī actu: sꝫ ī ꝩtute ꝑncipioꝝ ꝓducētiū fiūt sapores medij: ⁊ iō ꝑexñte amaro ꝫ hūidū qō ibi misceẗ ꝑuatū sit sapore: tñ fit aptū esse saporosuꝫ: pōt calore ꝯuicēte ea resultare sapor salsus. Sꝫ. t. d. dicā ꝙ ꝯtiuo cū trāsmutaẗ aliqd a nigro siue a viridi obscuro ad citrinū agēs ꝓduẗ rē albedīe ꝯcurrētē illi nigro ⁊ ducētē ad formā mediā aliā scꝫ citrinū: ⁊ sic cū trāsmutaẗ aliqd ꝺ amaro in salsuꝫ ꝯtiuo gñaẗ res dulcis. i. aliq̄ dľcedo q̄ frāgit illō amaꝝ ⁊ faẗ salsuꝫ. ¶ Dōꝫ p° ꝙ h̄ ꝯcesso nihil ad ꝓpositū: sufficẗ. n. mihi ꝙ añ actionē caľi ex amaro ⁊ aqueo faciēte salsuꝫ nō sit veꝝ extremū ī actu: īmo posito ꝙ poľi ꝙ duo corꝑa. s. hūidū saporabile ꝑuatū sapore ⁊ siccū saporabile ī hūido ēt ꝑuatū sapore ponerenẗ ī actu ⁊ postea cōmiscerentur: resultarēt sapores medij ⁊ ex̄mi ꝫm diuersaꝫ narrationē: ꝫ ēt nullus ꝑfuit sapor. ¶ Scōo possꝫ dici ꝙ mediū sufficiēter ꝯriaẗ alteri ex̄mo ꝑn. ḡ actiuo hñte ī ꝩtute ꝓducē mediū sufficiēter pōt refrangē ex̄mū. ex qbꝰ appet solō ad ꝓpōnē cū diẗ sapores medij fiūt ab ex̄mis. Dōm ꝙ veꝝ ē qñ fiūt ꝑ viā cōmixtiōis: sꝫ qñ fiūt ꝑ viā gnōnis ñ. Uľ alr medij sapores fiūt ab ex̄mis. i. a ꝑncipijs habētibꝰ ī ꝩtute ꝓductiua ex̄ma q̊ cū hic hñt ī ꝩtute ꝓductiua sua media tñ ex ordie nāli ꝓcedit ex̄moꝝ ꝓductio ꝓductiōe mediorū: ꝫ media ñ ꝯstituanẗ ex illis saltē ꝑexñtibꝰ añ actionē agētis. ¶ Ad vltimū dōm ꝙ amaritudo frāgiẗ a salsedine q̄ ī hūido ꝓduciẗ aqueo ꝑ siccū terreū qō ē in amaro caľo agēte. Siľr vult ꝙ cū flegmate misceaẗ cholera equatis. i. ꝓportionatis mixtione ⁊c.

Du^m 32^m

¶ Dubitāt an flegma salsuꝫ sit ponēdum iter spēs fľatū. Uẗ ꝙ nō: q2 flegma ē hūor fridiꝰ ⁊ hu. vt sumiẗ. 4. de regi. sa. ¶ Ampliꝰ flegma salsuꝫ faẗ causonē q̄ ē ꝺ sūma choľicaꝝ: vt. 4. cañ. fen. 1. ⁊. 4. regimis acutoꝝ tex. cōmē. 12. ¶ In ꝯriū Aui. ¶ Dōm ꝙ h̄ flegma ponit in ca. flegmatū q2 moles flegmatꝭ vicit. si. n. vinceret choľa aut eq̄reẗ: sapor amarus vincēt. siľr q2 videmꝰ motū eiꝰ eē quotidianū qō attestaẗ nā flegmatꝭ. ¶ Ad p^m dōm ꝙ illa diffinitio nō est cōis oī flegmati. Uľ dōꝫ ꝙ flegma salsuꝫ in se ē fridū ⁊ hūidū: q2 ꝑtes fride ⁊ hūide. s. flegma vicit: sꝫ respcū corꝑis nr̄i ē caľm ⁊ siccū q2 calefacit ⁊ exiccat nos: nec ē icōueniēs ꝙ aliqd ī se sit frigidū. i. pľes hēat ꝑtes fridas q̄ꝫ caľas ⁊ tñ nos calefaciat: vt sensit Auer. 2. de aia cōmē. 105. Et vnꝰ modus ē q2 ꝑtes caľe pauce pñt penetrare ⁊ ꝓfundare in nos: ⁊ ꝑtes fride ex remanē ⁊ nō agere: īmo corpꝰ calefactū ꝩtute ꝑtiū caľaꝝ ꝓfundataꝝ corrūpet vľ corrūpē poterit postea ꝑtes fridas ex remanētes. Alij aūt modi ītelligunẗ ex qōne nr̄a de reductōe mediciaꝝ ad actū. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ ista febrī causon diẗ fľatica: sꝫ icēdio vehemētis sitis diẗ causon.

¶ Galenus vō dixit flegma hoc salsum fieri ꝓpter ipsius putredinē aut aquositatē que ei admixta fuit.

¶ Primo ponit dcm̄. G. 2° ꝯtractat. 3° exponit dictionē. 2ª ibi (Et nos.) 3ª ibi (Et mihi qdē.) ¶ Cōsiderādū ꝙ tex. G. sic iacet scōo de differētijs febriū. ca. 6. Est ⁊ alia spēs flegmatis salsa que vel per putrefactionē vel per mixtionē salse serose humiditatis fit.

¶ Et nos qdē dicimus putredinē ipsum salsum efficere: ideo ꝙ in ipso adustionē facit ⁊ cinereitatē que cū eiꝰ hūiditate cōmiscenẗ. Sola aūt aquositas cū ei admisceẗ: salsedinē in ipso efficere nō valet cum ibi vlla alia nō fuerit cā. Et mihi qdē vī ꝙ illa aut nō ꝑmutationis est sed ꝯtinuitatis: tūc. n. locutio cōpleta erit.

¶ Hic ꝯtractat hoc dictū ⁊ ostēdit ꝙ neqꝫ sola putredo neqꝫ sola aquositas mixta flegmati est cā salsedinis in flegmate. Et ponit p° hāc ꝓpōnē. putredo flegmatꝭ facit salsedinē: q2 facit cinerē ⁊ reꝫ adustā que misceẗ cū hūiditate. i. cū ꝑtibꝰ hūidis fľatis. ¶ Cōsiderandū p° ꝙ ex hac ꝓpōne Aui. p° hꝫ modū aliū fiendi flegma salsuꝫ: q ꝫ sit alius in spē nō est tñ aliꝰ in gñe. ꝑdictꝰ. n. modus fiebat per mixta caľa adusta amara cū fľate: sꝫ iste modus fit ꝑmixtio cū flegmate cinē fľatꝭ q ēt cinis suspicādū est ꝙ sit amarꝰ: ꝫ forsan nō sit amarꝰ vel sit acute amaritudinis sicut cholera adusta amara: sunt ḡ in gñe duo modi salsi fľatꝭ. Scōo hꝫ ex ꝓpōne dicta ꝙ putredo sola ⁊ īmediate nō ē cā salsedis. nā salsedo īmediate fit ex mixtiōe cinerī cū fľate dulci vel īsipido: sꝫ putredo nō hꝫ ꝑmiscē: īmo ꝑ se solū hꝫ seꝑare ⁊ cinerē ꝓducē: ḡ ñ ē ꝑ se sola cā putredo

salsedinis. ¶ Ampli⁹ oīs febris putrida flegmatica eēt de flegmate salso qđ est falsum. appet igit̃ ꝙ Aui. glosat pᵐ dcm̃ Gal'. cū dixit. flegma salsum fit per putrefactionē: ⁊ hec cū ꝯtingit cinerez illū misceri vt diximꝰ qđ nō semꝑ ꝯtigit. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ Aui. ponit scđaʒ ꝓpōnē ⁊ est sola aquositas cū admiscet̃ flegmati nō facit ip̄m salsum. Rō est: qꝛ tā flegma insipidū ꝙ̃ aquositas ēt insipida sunt que a sicco patiētia fiunt saporita: ꝗ vnū respectu alterius nō est agēs saporē. aliā ꝗ opʒ esse cām. s. siccū aliqđ ⁊ calidū agens seu cōmiscens: iō dixit cū igit̃ vlla alia fuerit cā. ¶ Considerandū tertio ꝙ Aui. aliā l̃ram hʒ ab ea que ex greco reperit̃. nam Gal'. dicit ꝙ flegma salsum fit ꝓpter cōmixtionē salse aquositat̃ cū flegmate: ⁊ tūc nō est mirū si res salsa facit flegma salsū ⁊ est sermo verus lʒ grossus ⁊ rudis ꝫmo: nō tñ est tā grossuʒ dcm̃ dicē flegma aliqđ nō ponticū fit ponticū per admixtionē melācholie cui appropriat̃ sapor pōticus: sicut dicē flegma salsum fit salsum qꝛ admiscet̃ sibi aquosuʒ flegma salsuʒ: ⁊ est sicut diceremus flegma ponticū fit ponticū qꝛ sibi ꝑmiscet̃ ponticū flegma: nisi forsan tu velles dicē ꝙ humiditas salsa serosa de qua. G. loquit̃ non est flegma salsuʒ: sed q̄dā res salsa. Littera aūt Auicē. dicit ꝓpter aquositatē que ei fuit admixta ⁊ vt ex libris ex greco inuenit̃ serosa humiditas: in illis ex arabico inuenit̃ aquositas. cū ꝗ Auicē. vidit hanc litterā faciendo ꝙ ly aut siue ly vel teneat̃ copulatiue facit sermonē Galeni esse perfectū ⁊ scientificuʒ: quia sermo ꝫm litterā Aui. est falsus si teneatur aut disiunctiue vel est rudis ꝫm litterā Gal'. a greco: ⁊ hoc est qđ dicit: mihi videt̃ ꝙ aut nō ꝑmutationis. i. nō disiunctiuum est: sed ꝫm ꝯtinuitatem. i. copulatiuū vt aut pro ⁊: tunc enim locutio completa erit: quia tunc putredo facit salsedinem generatione cineris cōmixti cū aquositate.

¶ Et ex flegmate est qđ ē acetosuʒ: ⁊ queādmodū dulce est ꝫm duos modos dulce ꝑ suā essentiā ⁊ aliud ꝓꝑ rem ex̃neā que ei admixta fuit. Sil'r acredo flegmatis acetosi ꝫm duos ꝯtingit modos. Uno ideo qꝛ res extranea ei admixta fuit que est cholera nigra acris quā in subsequēti noīabimꝰ. Altero ꝓꝑ cāʒ que in ipsomet ꝯtingit: ⁊ illud q̄dem est vt flegmati dulci qđ diximus ipso dulci existēte accidat sicut accidit alijs succis dulcibus qui prius bulliunt ⁊ postea acescunt.

¶ Hic determinat de flegmate acetoso: ⁊ tñ hic recolligit ꝫmonē in flegmate dulci ⁊c̃. Cōsiderādum ꝙ acetositas ꝑ cōmixtionē est nō. acetositas aūt que accidit ꝑ alterationē est duplex. Una q̃ fit ꝑ iperfectā ꝺcoctionē in rebꝰ in q̄bꝰ ē multū de hūido aqueo siue debeāt tēdere ad dulcedinē vt in vua: siue stare in acetositate vt in lymonibꝰ ⁊ malis ĝnat̃ ⁊ arancijs: talis vocat̃ acetositas pura ꝫm oēm denoīationē: ⁊ dʒ itelligi pura ab acuitate. i. nō ꝯiūcta sapori acuto sic̃ alia acetositas de q̃ dr̃: nō tñ est necium ꝙ sit pura ab alijs saporibꝰ. pōt ēt ꝯiūgi stiptico vel pōtico vt in agresti vua ꝓpe in pn° ⁊ q̄busdā ĝnibꝰ piroꝝ. Alia est acetositas facta ꝑ putrefactionē: qꝛ cal'm rei aquose ex̃neū factum educit de humido rei subtili ex̃ euaporat cū quo erit cal'm nāle ⁊ infrigidat̃ res ex hoc sicut res aquose ꝑ diminutā ꝺcoctionē: fit ꝗ acetosus sapor. sed qꝛ cal'm extraneū aliq̄s ꝑtes rei adurit cū educit humidum ⁊ cal'm illius rei: opʒ ꝙ remaneat aliqđ vestigium caloris ex̃nei in ꝑtibꝰ cōbustis huiꝰ rei acetose: ꝗ acetū ꝑ putrefactionē factū hʒ aliq̄s ꝑtes calidas secū mixtas hñtes saporē acutū ꝓꝑ adustionē: ⁊ ideo acetū hoc nō est pure acetosuʒ: sed cū hoc acutū. ⁊ hoc itellexit. G. 4. de simplici medicina. distin. 2. cap̄. 1. ⁊ distin. 3. cap̄. 2.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ His habitis querēdū est vtꝝ flegma dulce his duobꝰ modis fiat acetosum ⁊ an flegma dulce ⁊ an aliud flegma a flegmate dulci.

¶ Ad pᵐ rñdet Anto. ꝙ flegma dulce vtroq; mō fit acetosuʒ: qꝛ p° anteq̄ʒ dulcescat pōt fieri acetosuʒ ꝓꝑ iperfectā decoctionem. ¶ Scđo mō postq̄ʒ hʒ dulcedinē cū accidit sibi putredo. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ māifestū est ꝑ se flegma posse fieri acetosuʒ post suā dulcedinē cū bullit calore putredinali sic̄ fit in reliq̄s succis dulcibꝰ vt vino ⁊ alijs: q̃ postq̄ʒ sunt cōpleta ꝑ putredinē ꝯuertunt̃ in acetū. ⁊ h̄ Aui. expssit cū dixit. Flegmati dulci ip̄o existēte dulci. q. d. nō dico ꝙ fiat acetosuʒ anteq̄ʒ fiat dulce: sʒ postq̄ʒ est factū dulce.

¶ Dicamꝰ 2° manifestū eē ꝑ se ꝙ flegma nāle dulce ⁊ flegma innāle dulce nō pus fiunt acetosa q̄ʒ dulcescāt. de flegmate dulci innāli est manifestū ꝙ nulla est ibi cā que faciat acetosum saporē: imo semꝑ causat̃ dulcedo in tota trāsmutatione que dulcedo est sapor valde ab acetoso distās. de flegmate dulci nāli apparet: qꝛ tūc nō posset ĝnari humor nālis. s. flegma nāle q̄n prius generet̃ innālis humor. s. flegma acetosuʒ. ⁊ ꝓꝑ h̄ Aui. nō voluit istū saporē acetosuʒ fieri in flate ante dulcedinē vt opinat̃ Anto. sʒ post dulcedinē.

¶ Dicamus 3° absoluit Anto. ꝙ poſ'e eēt aliqđ cal'm diminutū innāle ꝑuenire mām ex q̃ fit flegma dulce nāle ⁊ ꝯuertē illā i reʒ acetosaʒ. ¶ Ad 2ᵐ quesitū dđm ꝙ verū flegma dulce ꝑ putredinē pōt acescē. ¶ Ad 3ᵐ dđm ꝙ non reputo incōueniēs alia flegmata vt aq̄sa ⁊ isipida inālia ꝑ putredinē posse ꝯuerti in acetū.

¶ Et est aliud pōticū cuius dispō est queādmodū hec dispositio: fortasse enī erit eius ponticitas ꝓpterea ꝙ cholera nigra pontica ei admixta fuit. Et fortasse erit eius ponticitas ꝓꝑ cām qua in se vehemēti infrigidatione infrigidatū est adeo ꝙ eius sapor ad pōticitatē sit ꝯuersus: ideoq; eiꝰ aquositas ꝯgelata est ⁊ ad siccitatē paꝝ ⁊ terrestritatē alterata est. Et neq; fuit calor debilis qui ipsum bullire faceret ⁊ ꝯuerteret in acredinem: neq; calor fortis qui ipsum coqueret.

¶ Cōsiderādū ꝙ hic ponticū sumit̃ ꝓ stiptico ⁊ pontico ⁊ sunt sapores fundati in humido frīdo simul cū sicco terreo grosso frīdo. signū pira in pncipio natiuitat̃ ⁊ nespilla ex quo apparet modus quo fit flegma pōticū ꝑ alterationē ⁊ est ꝙ flegma dulce nāle nō occurrat calido putrefaciēti nec calido forti coquēti ad sanguinē sʒ occurrat frīdiori ispissanti ⁊ exp̄mēti subtile hūidū: vñ fit i eo siccū terrestre cū hūido aqueo grosso exñte vtroq; frīdo. ⁊ hec ē rō saporis pōtici ⁊ oēs iste frīditates sunt modi caloꝝ remissoꝝ.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ an ex aliq̊ flegmate q̄ʒ ex dulci nāli possit fieri h̄ pōticū flegma. ¶ Dđm ꝙ sic: qꝛ ex q̊cūq; flegmate potēte h̄ pati: ⁊ iō flegma mucilaginosuʒ ⁊ crudū pñt fieri pōtica: q̄ʒuis i se sint isipida: ⁊ flegma ēt acetosuʒ ꝑ fortiorē ifrīdationē ēt posset fieri ponticū.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ qđ sit frigidius an flegma ponticū an acetosuʒ. ¶ Dđm vt dicit̃. 4. de simpli. medi. ca. 4. scđe distin. ⁊. 2. cañ. cap̄. 3. ꝙ res pontica in se est frigidior. signū qꝛ fit a minori calore: vnde pmuʒ res sunt pōtice q̄ʒ acetose: vt in agresta apparet: sed respectu nostri acetosa sunt frigidiora qꝛ subtiliora magis penetrant.

¶ Et est flegmatis spēs vitrei spissi grossi vitreo liquefacto similis in sui viscositate ⁊ pōderositate. Qđ plerūq; est acre: ⁊ plerūq; saporē nō habebit. Et videtur ꝙ illud ex eo qđ est grossuʒ saporē nō habēs sit crudū aut ꝯuertat̃ in crudū. Et hec q̄dem est illa flegmatis spēs que in principio rei erat aquosa frigida que neq; putruit neq; res alia ei admixta fuit: sed sic ꝑmāsit recōdita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas fuit ei addita. Jaʒ igit̃ ꝺclaratū est ꝙ corrupti flegmat̃ modi ex parte sapoꝝ ipsius sunt quatuor: salsuʒ: acre: ponticū ⁊ insipidū. Et ex parte sue essentie sunt quatuor: aquosum: vitreū: mucilaginosuʒ: ⁊ gipseum. crudum v̊o in collectione mucilaginosi continetur.

¶ Hic determinat de flegmate vitreo. ¶ Cōsiderandū ꝙ illud flegma Aui. notificat p° ex ꝑte modoꝝ sub̃e ex q̄bꝰ similat̃ vitro eliq̄to: vitrū enī eliq̄tū est grossum hñs multā terrestritatē lʒ ꝯtinuatā cū aqueo igrossato i illo terreo: est ēt spissuʒ poris ꝑuatū. i. paucoꝝ poroꝝ: ⁊ est ēt tenax viscosum in suis ꝑtibꝰ ⁊ est pōderosuʒ. ⁊ hec q̄tuor sunt manifesta de vitro eliq̄to. ⁊ sil'r repit̃ vnū flegma qđ hʒ oīa ista q̄tuor que sunt dispōnes modi sub̃e. p° est grossuʒ. 2° spissum. 3° viscosum. 4° graue. ⁊ eius grauitatē manifeste cognoscimus: dicūt ēt infirmi ⁊ astantes quādo exit hoc flegma sentire sonū rei grauis in casu eius. similiter etiaʒ q̄n cum aliqua re subleuant: illud apparet ponderosum: eius etiā grossities ⁊ spissitudo ⁊ tenacitas satis visui ⁊ tactui apparet: vt possibile est hoc apparere in alijs rebꝰ ex q̄bus ꝓprie dispōnibus dicit̃ flegma vitreū ad quas sequit̃ qđ sit flegma valde frigidū: qꝛ tāta grossities ⁊ spissitudo nō fiunt in flegmate nisi a forti frigiditate stante flegmatis viscositate. Scđo notificat hoc flegma ex parte saporis: ⁊ dicit ꝙ plerūq; est acre. i. acetosum ⁊ plerūq; est insipidū.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ p° q̄re de h̄ flegmate vitreo ꝺtermiat ꝑ se ⁊ nō iter modos flegmat̃ distīctos ꝑ sb̃aʒ: neq; iter modos distīctos ꝑ saporē.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ 2° an sit determinati coloris.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ 3° vtrum hoc flegma aliq̄n est acre. i. aliq̄n acetosum ⁊ aliquādo insipidū: vtrum alter sit ponticū vel etiā salsum.

Dubᵐ ¶ Dubitat̃ 4° qꝛ dicit ⁊ videt̃ ꝙ illud qđ est grossum. i. flegma vitreū grossuʒ nō hñs saporē est crudū. ¶ Cōtra: qꝛ flegma cruduʒ parū recedit a nāli flegmate: mucilaginosuʒ aūt multū plus recedit vt sup̄ patuit; sʒ flegma vitreū valde recedit in sb̃a: imo ponit̃

grossissimū:

grossissimū:qꝛ ceteꝝ alijs ğssi⁹:vt Halya.1.theo.ca.25.ð hūoꝛib⁹.

Dum 40m

¶Dubitaẜ 5° qūo hoc flegma ꝯuertiẜ in crudū.Ad ītellīm haꝝ dubitationū ꝑ sciendū ꝙ flegma vitreū dīt ab alijs modis flat ꝯ modis sbe reptis in hoc flate ꝗ simul ī alijs nō repiunẜ:nullū enī est flegma qð simul hēat oīa ista q̄tuoꝛ in excessu sic̄ flegma vitreum.s. grossitieȝ:viscositateȝ:spissitudīeȝ:ꝛ ğuitatē.Cōtra:qꝛ flegma gipseū est grossi⁹:lȝ de alijs.s.de crudo ꝛ mucilaginoso sit notū.Dðȝ zr.ꝑ ꝙ lȝ gipseū sit grossi⁹:non tñ hȝ alias dispōnes sic̄ in excessu: qꝛ est porosi⁹hūido educto ab eo ꝑ resolōneȝ:ꝛ iō est leui⁹ ēt ꝛ nō sic viscosuȝ vel nō viscosuȝ.Uel dðm ꝙ grossities flat ꝯ gipsei ē solū grossities ꝑ siccū terreū qð in eo est factū actu ꝑ resolōnem:ſȝ grossities flegmat ꝯ vitrei est ꝑ siccū terreū ꝛ hūidū aqueū quoꝛuȝ vtrūqꝫ est īgrossatū ꝑ ꝯgelationeȝ:exq̄ appet qð est spissi⁹ flegma vitreū q̄ꝫ gipseum:appet igiẜ ꝙ hoc flegma dīt ab alijs ꝑ modos sbe.differūt etiā ab alijs specieb⁹ nō ꝑ vnū saporeȝ:qꝛ nō reperiẜ vni⁹saporis:īmo aliqð est īsipidū aliqð est acetosuȝ ꝛ aliqð ē pōticū vt appebit:ex quo appet solō.¶Ad ꝑm dðm:nā qꝛ h̄ flegma lȝ erit diuersuȝ ab alijs in mō sbe:poterat tñ repiri multoꝝ saporū:iō de hoc flegmate ꝑ se locutū est hic.Cū āt Auic.ꝯsiderauit ꝙ hoc flegma dīt plus ab alijs ꝑ modos sbe:qꝛ in eis cū nullo cōuenit flate:īmo excedit qðcūqꝫ flegma ināle:nō āt differūt ꝑ saporē aut sapores:qꝛ nō hȝ illos in excessu ꝛ ꝯuenit ꝑ saporē cū alijs:posuit flegma vitreū inter spēs flat ꝯ diuersificatas ex pte modi sbe. ⁋Scðo ꝯsiderādū ꝙ h̄ flegma hȝ cāȝ efficientē fortissimā friditateȝ:qð appet qꝛ ipm est fridissimū:vt Gal.ponit.z.de īte.ca.5.ēt qꝛ ipm hȝ dispōneȝ spissitudīs ꝛ ğssitiei q̄ fiūt a fortissima friditate.Ex h̄ appȝ solō ad qōnes q̄sdā quas hic cōiter mouent.

Dum 41m

¶Prio an sit hoc flegma fridi⁹ flegma.Dðm ꝙ sic:vt Ras.ponit 18.ꝯtinen.1.ca.ꝛ a Gal.ītelligiẜ.z.de diffe.feb.ca.6.posset tñ ꝯtingere ꝙ flegma acetosum distinctum a vitreo magis infrigidaret propter penetrationem vt superius diximus.

Dum 42m

¶Scða qō:an hoc flegma possit in corꝑe ğnari cū sit res congelata.Dðm ꝙ sic:pōt enī reperiri friditas in nobis.i.remissus caloꝛ ꝛ ꝑprie in locis remotis a ꝑncipalib⁹ sic̄ intestina ꝛ materie flatice fride multū fride ex comestione pisciū ꝛ fungoꝝ ex qb⁹māe cōgelabunẜ ꝛ īgrossabunẜ. ⁋Cōsiderādū 3° ꝙ materie ğnate in nob apte cōuerti in hoc flegma vitreū sūt cōes materie flegmatice q̄ ab intrīseca friditate sunt apte ꝯgelationi ꝛ īspissationi.tales aūt sunt flegma crudū ꝛ mucilaginosuȝ:ꝛ flegma aquosuȝ ꝛ acetosuȝ ꝛ pōticū ꝑꝑ multā friditateȝ.flegma aūt gipseū nō est aptū congelationi:cū cōgelatio ꝛ ꝑprie ad formā flegmat ꝯ vitrei sit passio humidi aquei.flegma ēt salsuȝ ꝑꝑ cholerā nō est aptum cōgelatiōi: neqꝫ ēt flegma nāle:qꝛ paꝝ est friduȝ.Cū ergo nos imaginati erimus flegmata ꝑdicta:qꝛ sunt frida occurrere frigoꝛi cōgelāti qðcūqꝫ sit illud siue extrīsecū siue ītrīsecū:ꝛ imaginati erim⁹multaȝ cōgelationē ꝛ spissatiōeȝ appebit nobis flegma vitreū factū ēt ex ꝑdict ꝯ flegmatib⁹.Fit igiẜ vitreū flegma vel ex flegmate aquoso vel mucilaginoso vel crudo vel acetoso vel pōtico:ꝛ pōt formari rō ex ꝑmissis sic:flegmata vitrea fiūt ex materieb⁹ q̄ pñt ꝑ ꝯgelationē ad hoc ꝑuenire:ğ ex illis pñt fieri flegmata vitrea.Si qs āt vult imagīari ꝙ flegma salsuȝ ꝛ ēt flegma nāle lȝ nō sint apta ꝯgelationi:tñ ꝑ violentiā agent ꝯ cōgelātis pñt ꝯgelari ꝛ īspissari ad vitreū flegma:nō ꝓhibeo eū:lȝ videaẜ mihi lōgīquū.flegma aūt gipseū si imaginaẜ ꝯgelari nō erit h̄ ad aliqð viscosuȝ vt est flegma vitreū:īmo ad aliqð lapideū frāgibile.¶His ꝑmissis appȝ ꝑ solutio ad scðaȝ qōnē.s.an flegma vitreuȝ sit alicui⁹coloris.Dðm ꝙ vtplīn hoc flegma repiẜ diaphanū cū q̄dāmō albedis diaphanaꝝ reꝝ sicut vitrei.ꝛ rō est:qꝛ vtplīm fit a flegmatib⁹crudo aquoso ꝛ mucilaginoso:qꝛ ista plus ꝯtigit reperiri.ꝛ ista flegmata in se sūt diaphana alba.ꝛ iō ꝯgelata seruāt ꝑ se illā dispōnē saltē in latitudine aliqua:accidit aūt hec flegmata diaphana qñqꝫ apparere vt meliā nigrā:qꝛ nō penetrantur a radio:ꝛ hoc qñqꝫ decipit medicos. ⁋Dico scðo ꝙ cōtīgit illud repiri vere coloratū vel ex mā:qꝛ est vere colorata sic̄ qð fit ex flegmate acetoso ꝛ pōtico fact ꝯ ꝑꝑe per melīe cōmixtiōnē in qb⁹est verus coloꝛ tēdens ad nigredineȝ aliquā siue obscurā diaphaneitatē:sic̄ etiā si flati mucilaginoso īsit aliqua albedo:ꝛ postea ꝯgeleẜ in flegma vitreū:vel talis est:qꝛ in actu cōgelatiōis:vt ꝯtigit.i.cōtigēter ītercept⁹ aer aliqs in flegmate ꝙ cōgeleẜ vel ꝑus erat ītercept⁹.aer aūt sic in mixtū facit res appere albas:vt.5.de gnōne aīa.ca.de pilatura.cap̄.5.ꝛ diceẜ hoc posteri⁹.¶Ad tertiā dubōnem appet ēt solō:qꝛ h̄ flegma vitreū pōt repiri pōticū cū fit ex pontico cui accidit tāta congelatio ꝙ venit ad silītudinē eliquati vitri.salsuȝ āt ꝛ vitreū aut nō repeiẜ aut est polē lōginquū.repiẜ āt acetosum:ꝛ hoc qñ fit ꝑ ꝯgelationeȝ flegmat ꝯ acris.i.acetosi.Aui.aūt cū dixit ꝙ flegma vitreuȝ plerūqꝫ.i.aliqñ est acre.i.acetosuȝ:ꝛ hoc qꝛ fit ex acetoso flate:ītellexit ēt ꝙ plerūqꝫ est pōticū:ꝛ qꝛ h̄ erat notū nō est ꝓsecut⁹ declarationeȝ ei⁹.Ex hoc appet rudis ꝑmo Antonij ꝗ imaginaẜ flegma vitreū esse ꝙ ꝑus cōgelatū a frido:ꝛ postea ꝙ caloꝛ violēt⁹ dissoluat id ꝛ vitrū liqdū faciat,sic̄ ītersecanẜ lateres a forti calore ex hoc credit fieri saporē acetosum:nō enī expedit ponē ꝙ flegma ad hoc ꝙ sit vitreū acetosuȝ patiaẜ ordinatim duas ꝯrias in nobis:ſȝ credā ꝙ ipȝ exñs vitreū eget fortib⁹medicis vt dissoluaẜ ꝛ euēẜ ꝑȝ ꝙ auctores ponunt. ⁋Appȝ solō ad dubōneȝ q̄rtā.nam cū Aui.dixit ꝙ repiẜ flegma vitreū nō hñs saporē:voluit h̄ ðclaẜ vel ponē ꝙ erat magꝫ occultū:opȝ ğ scire ꝙ flata q̄ saporē nō hñt sunt mucilaginosuȝ crudū ꝛ aq̄sum:sunt.n.īsipida vt muci vlīmucilagines:ꝛ vt res crude ꝛ aq̄se cōuerse:ğ ꝑ cōgelatiōeȝ multā ad rē silēȝ vitro effuso tūc fit flegma vitreū īsipidū.Et hoc ē qð Aui. dic̄.Et vī ꝙ illud qð ex eo est grossuȝ saporeȝ nō hñs.i.flegma vitreū qð est flegma grossuȝ qð saporē nō hȝ est crudū.i.fit ex flate crudo:ꝛ iō est crudū.i.est flegma cruduȝ vlteri⁹cōgelatū.ꝛ dedit ꝑ hoc ītelligē ꝙ est flegma mucilagīosuȝ multomagꝫ cuȝ vlteri⁹congelaẜ.Nō.n.īdiget mucilaginosum tāta cōgelatiōe vt fiat vitreuȝ quāta īdiget flegma crudū:qꝛ mucilaginosuȝ est ğssi⁹ꝛ crudi⁹: vñ statiȝ Aui.reponet crudū flegma sb mucilagīoso.Et tūc sbdit aut cōuertiẜ in crudū.i.aut hoc flegma vitreuȝ ğssum īsipidū est aliud flegma q̄ꝫ flegma crudū ꝑdictuȝ siue mucilagīosuȝ:ꝙ alið flegma ꝯuertiẜ ī cruduȝ.i.īcrudaẜ ꝑ vlterioꝛem cōgelationem.Et tūc dat exm cuȝ dic̄.(Et hec qdeȝ est illa ꝛc̄.)i.ꝛ ēt flegma vitreuȝ īsipiduȝ qð fit ex flegmate cōuerso ad cruditateȝ ꝑ cōgelationem cū illa.s. vt ex mā.i.ex flate aquoso cōgelato nō putrefacto:qꝛ tunc potuisset ex eo facē salsuȝ vel fuisset putrefactuȝ resolutū:neqꝫ res alia admixta fuit:qꝛ illa fecisset hoc flegma saporosuȝ.s.acetosum vel pōticū:ꝛ tunc illð flegma vitreuȝ nō fuisset īsipiduȝ de q̄ hic logẜ. Ex his appȝ ꝙ hoc vocabulo crudo Aui.vtiẜ ī hoc cap̄.de flate in trib⁹signationib⁹.Prio pro flegmate crudo distīcto ab oī alia spe diuersificata ex pte sbe:ꝛ h̄ supra cū dixit ꝙ flegmatis alið ē mucilaginosuȝ aliud est crudū.Scðo ꝑ flate mucilaginoso ꝛ crudo sicut hic cuȝ dic̄:ꝛ est flegma cruduȝ.i.crudum vel mucilaginosum. Tertio ꝑ flate aquoso qñ cōuertiẜ ꝛ incrudaẜ īcrudatiōe qua fit vitruȝ:ꝛ hoc cuȝ dic̄ aut cōuertiẜ in cruduȝ. ⁋Considerāduȝ z° ꝙ si imagīatio tua cōprehendit flegma aquosuȝ qñ conuertiẜ ad vitreuȝ trāsire per grossities crudi ꝛ mucilaginosi flegmat ꝯ tunc poteris dicere:aut cōuertiẜ in cruduȝ.i.aut flegma aquosum de quo fit vitruȝ postq̄ꝫ fiat vitruȝ fiat crudū.Et apparet solutio ad qrtā dubōnem ꝛ apparet ꝙ Anto.nihil hic intellexit.

Dum 43m

¶Sȝ dubitaẜ tunc ꝑ si flegma acetosuȝ vel pōticuȝ fit vitrū nō ðberet remanē pōticū vel acetosuȝ:qꝛ qð mutat modū sbe de ğdu ad ğduȝ vī saporē mutare.Dðm ꝙ nō mutat istā sbam ꝙ nō possint illi sapores saluari:īmo ē ac si vinuȝ acetosuȝ glaciareẜ: illa.n.glacies est acetosa:lȝ nō appeat acetositas nisi cuȝ eliquaẜ forsan.

Du. 44m

¶Dubitaẜ z°.qꝛ vī ꝙ flegma vitreuȝ factuȝ ex flate aq̄so vel crudo vel mucilagīoso q̄ sunt flata īsipida fit nec̄io pōticuȝ:qꝛ ista flegmata īsipida nō veniunt ad vitreitateȝ nisi ꝑ forteȝ friditatē:sed talis cōgelat ꝛ mouet ad terrestreitateȝ vt appȝ in flate pōtico:ğ multomagꝫ cuȝ fit vitreū. ⁋Dðm ꝙ frig⁹ adueniens flati.v.g.aq̄so cuȝ ꝯuertiẜ ipȝ in vitreū cōgelādo vel exꝑmit aliq̄s ptes hūidi subtilis:ꝛ tunc terrestrificat taliter ꝙ fit sapoꝛ pōtic⁹:vel nō exꝑmit illas:ſȝ silīllas cōgelat ītus:ꝛ tūc nō fit terrestrificatio ꝛ non fit sapoꝛ pōtic⁹.accidit āt in cōgelatiōe exꝑmi vel nō exꝑmi humidū ꝑꝑ multas cās.ꝛ vna de manifestis est:qꝛ res hec est porosioꝛ vel nō porosa:ꝛ hec diuersitas pōt accidē in īdiuiduis eiusdē spēi flegmat ꝯ.v.g.aq̄si.hic enī potuit īcipe digeri ꝛ fieri porosuȝ: ꝛ tādeȝ occurrit sibi frig⁹cōgelās.hic āt stat in sua aq̄sitate purioꝛi ꝛ densa.ꝛ alie multe sẜ cāe q̄s aliūde scis:ğ ex flatib⁹īsipidis pōt resultare flegma vitreuȝ īsipiduȝ ꝛ pōticuȝ. ⁋Alij ēt sẜ modi dicēdi ad hāc dubōneȝ q̄s per te ꝯsidera:ꝛ īuenies aliuȝ moduȝ in prōptu ꝑ illud qð supra dixit ad siccitatē parūper ꝛc̄.dixit.n.parūper nō sine cā.iā igiẜ dic vt ꝑus dixit de īsipido. ⁋Dðm ꝙ hic accipit īsipiduȝ large ad dulce:ꝛ tunc cū locut⁹fuit de dulci īnāli locut⁹ ē ð ri sanguīs.est ēt locut⁹de īsipido ꝛ locut⁹est de flate aq̄so ꝛ crudo ꝛ mucilagīoso:ꝛ ꝑm hoc vna species flegmatis est de duabus speciebus:de vna per saporem de alia per substantiam.

Dum 45m

¶Dubitatur.qꝛ hic ponuntur.s.species flegmatis īnaturalis:ꝛ tamen Gal.solum ponit quatuoꝛ secūdo de differentijs febriuȝ.ca. 25.ꝛ Halyab.primo theo.ꝛ Uiaticus cum multis alijs.s.salsum acetosum dulce ꝛ vitreum. ⁋Dðm ꝙ perfectioꝛ fuit distō Aui.īter oēs distinctiones:velle aūt omnes q̄s Aui.ponit cōprehendē sub illis.4.quas Gal.ponit esse parūper difficile.

Dum 46m

¶Dubitaẜ de quodā flate qð qñqꝫ apparet cuȝ clysterijs qð est albuȝ ouoꝝ sicut pinguedo quedā. ⁋Dðm ꝙ vel est īpropꝛie flegma sed est mucositas ītestinalis vel sunt flegmata mucilaginosa aut vitrea longo tempoꝛe ibi ꝯtenta ꝛ digesta parumper:vñ multuȝ apparent in finibus egritudinuȝ ꝓlixaꝝ flegmaticarum.

¶ Cholera autem rubea alia est naturalis alia est que est superfluitas non naturalis.

¶ Primo ponit diuisionez. Scdo declat. Cōsiderāduz q chola sumit pro oi humore vt intelligit vt facies egrotātiuz. Intelligitur etiā per cholerā rubeā ⁊ nigram: vt supra Auic. ⁊ p sola rubea vt in cōmento. 33. afor. 7. particule. Quibus cholerice.

Du^m 47^m ¶ Nūc dubitat q nulla vr chola nālis cuz ois sit supfluitas: vt. z. collz. ca. 1. ⁊. z. de vtutib nālibus. ca. 9. ¶ Dōm q cholera ois sanguini cōparata dr superfluitas ⁊ respectu sui inālis. i. nō hñs illaz perfectionē quā hz sanguis: sz cū ipsa chola in se ɔsiderata fuerit qdā est nālis que hz fines ⁊ vtilitates nobis expedientes vt dicet. illa autem est inālis que mala ⁊ nociua est.

¶ Nālis est spuma sanguis cuius color est rubeus clarus ⁊ est leuis acuta: ⁊ quāto magis fuerit calida erit eius rubedo maior.

¶ Prio determinat de nāli. scdo de ināli. ibi (Nō nālis.) Pria i. z. p eā notificat p sui accña. z° p suos fines. z° ibi (Que cū i corpe.)

Du^m 48^m ¶ Cōsiderādū q notificat cholerā nālē ex qtuor. p per hoc qd dic spuma. ¶ Cōtra: q flegma est spuma: vt Isaac p vrinaz. Itez spuma fit qñ humiditati viscose icludit vel miscet ventositas: vt in cōmē. 43. z^e ptic. afor. Strangulatoz. ⁊. z. pnosticoz. 47. cō. ⁊ 7ª pticula aforz. 31. afor. Quibuscūq spumose fiunt egōnes. sed cholera nō est talis. Amplius spuma stat sepata ab eo cui ē spuma: sz cholera nō ē sic in venis. Dōm q cholera respectu sanguis dr spuma dupl'r. Prio: q apta est supnatare sui caliditate ⁊ sbtilitate. Scdo: q est apta facē in sanguinē agitationē ⁊ euaporationem q sunt de causis spume. dico ēt q flegma potest dici spuma q sui viscosa hūiditate ⁊ grossis vaporib ē aptū in ampullis cōuerti ⁊ pprie in ampullas pdurātes. Et iō bñ dixit Antoni ⁊ dixit hic q si sanguis q p flōmiā exit hz spumā pdurātez sigt flegma. si cito frāgit sigt cholerā: posset tñ cito recedēs spuma sigñare cholerāz et flegma ex qbus ɔria cessant. ¶ Scdo notificat cholerā p colorez: q est rubea clara ppter sbtilitatez sue sbe: ⁊ quāto est calidior ē eius rubedo. s. clara maior: q magis tendit ad igneum.

Du^m 49^m ¶ Sz arguit ɔ. q a calore nō sumit certa sigtio: vt Gal. 4. de sim. medi. ca. vlt. ⁊ Aui. z. cañ. ca. 3. sed si chola qto est calior tāto rubedior: igit ex rubedie possum argue sup calitatē. Dicūt q in diuersis spe nō possum argue ex rubedie vel ex maiori rubedie supra calitatē: q rubedo stat cū frido sic i corallo ⁊ sandalo: sz i eadē spe possum argue: h rubeū ē calz: q rubicūdi ē calidi. ¶ Tertio notificat p leuitatē cū dic. ē leuis. rō q sbtilis ignea. ¶ Quarto p h qd dic acuta: ⁊ itell'it acuta vel in sapore: vel acuta. i. calida.

¶ Que cū i corpe gñat i duas diuidit ptes: quaz vna cū sanguie vadit: ⁊ altera ad chistim trāsmittit fellis.

¶ Hic ponit fines cholere nāles. Et primo ostendit duas ei ptes. Scdo vniuscuiusq eaz ponit ppriū finē. secūda ibi (Illud.)

Dub^m 50^m ¶ Dubitat cōcesso q aliq chola cū sanguie vadat q sit pl'ime qtitatis: an illa q cū sanguie vadit: an illa q ad fel tēdit. Hāc qōnez a nullo iueni ⁊ credo q cā sit: q vitas i h sciri nō pt. Possz igit teneri q min ē illō qd cū sāg vadat q sit tāta: nec imagiabile eēt q sanguinē facēt amaz: paz q ō ea suffic ad vtilitatē nutricatiōis ⁊ penetrationis. sigs āt huius ɔriū vult tenere nō phibeo eum.

Dub^m 51^m ¶ Secūdo dubitat que cholera sit subtilior: an illa que vadit cum sanguine: an illa que ad chistim fellis cōmittitur. ¶ Dōm q illa q vadit ad chistim: vt potest colligi a Gal. in. z. de virtutib nālib. ca. 9. nam que cum sanguine vadit est magis benigna ⁊ magis ppinqua nature sanguinis: ⁊ ideo grossior: que aūt vadit ad chistiz est purior ⁊ calidior: ⁊ p ɔñs magis ignea ⁊ subtilis.

Du^m 52^m ¶ Tertio dubitat. vtrū chola semp in corpe generet. Ur q nō ex Aui. q dic. (Que cū.) Itez reperiunt aīalia q nō hñt fel sic ceruus: vt p de hystorys. ca. penul. ⁊. z. eiusdē. c. 15. ⁊ 4° de ptib aīalium. cap. z. q in eis nō gñat chola: qrū multomagis est pol'e q in hoie nō semp gñet. ¶ In ɔriū. q Gal. z° de vtutib nālib vltio ca. ponēs moduz gnōnis humoz semp cuz dic sanguinē gñari: dic etiaz gñari cholaz ⁊ alios humores: ⁊ ita ponit Aui. sequenti cap. ¶ Dr quosdā dixisse cholaz nō semp gñari vt cuz hō accipit cibaria frigida ⁊ cui epar est friduz. ¶ Nos dicam cuz cōit dicētib q cholerā semp gñari posset itelligi vt sonat smo. i. ɔtinuo tota vita: et est smo falsus: q gñatio cholere non est opatio ɔtinua in nobis. ¶ Alio mō q semp cuz gñat sanguis in epate: gñet cuz eo aliq ps cholere. ⁊ tenet cōiter q sic: iō semp cuz gñat aliqd gñat ei superfluitas: nā gñatio cholere est per digōnez ⁊ in digōne segregat superfluuz vt post sciem: q cuz gñat sanguis: gñat ēt chola. ¶ Alit etiā pbat. q nō eēt verus sanguis si nō gñaret cholera: q nō eēt ɔtinēs alios humores. ¶ Aly pbāt sic. q semp cholera est necia cuz sanguie p cās quas Aui. dic: q semp gñat cum sanguie: accidit tñ qñq plus: ⁊ qñq min gñari. ¶ Ad ɔria dōz. Prio q hic est qdā modus loquēdi sicut si dicerē cuz chola mouet ego curro. Uel dōz q dixit cuz gñat: q nō semp gñat sanguis. ¶ Ad rōnē dōz p q lz aīalia nō hñt fel: tñ in eis gñat cholera: sed non que vadit ad fel: sed que vadit cuz sanguie. ¶ Aly credunt q in his aīalib fel sit occultuz sicut ceruus in cauda: vñ in cauda cerui ponit venenuz. ¶ Ad rōnem opinantium dōm q lz epar sit frigiduz ⁊ hō vtatur fridis: tñ cuz fit sanguis fit aliquid de cholera sed parum.

¶ Illd vo qd de ea vadit cū sanguie cū eo penetrat cā necessitatis ⁊ iuuamēti. Necessitas vo est vt sanguini admisceat ad nutriēda mēbra: in quoz cōpl'onib magnā chol'e rubee partē eē opz sm moduz quem meret de diuisione sicut pulmo. Sed iuuamētū est vt sanguinē subtiliet: ⁊ in itinerib ipsum penetrare faciat.

¶ Primo ponit finē cholere eunt cuz sanguie ⁊ est notū. ¶ Cōsiderādū q sic neciuz est mēbra nutriri chol'ica vt pulmo: sic necia est chola que p nutrimēto eoz cuz sanguine miscet: ⁊ sic subtilitate sua iuuat penetrationem: q penetrationē facit pncipal'r nā mēbroz trahentium ⁊ pellentium: sic cholere finis talis vocatur iuuatiuus nō autē necessarius: q penetratio sanguinis fieret: qūis chola nō iuuaret subtilitate sua: ⁊ iō opz dicere q nutricatio pulmonis nō fieret solo sanguie si cholera illi nō esset mixta.

Dub^m ¶ Dubitat p qd fit de cholera que cuz sanguie vadit iuuās ad penetrādū postq cōpleuit penetrationē vel vtilitatē penetratiōis. ¶ Dōm q si oia mēbra nutriunt quatuor humorib: illa ps cholere que cuz sanguie vadit subtilians illum vt penetret: illa est q sil' cum sanguie nutrit mēbra: sed q plus indiget hoc pulmo q alia mēbra: ideo Aui. de eo exprssit. ¶ Uel dōm q si vltra quantitatem qua indigēt p nutricatione vadit de cholera cuz sanguie soluz ad finē qui est penetratio sanguis: vel si vadit soluz p hunc finē ⁊ nō per aliquā nutricationē: tūc hec cholera cōpleta sua vtilitate insensibil'r resoluit: ⁊ si aliqñ eūaret sensibil'r simul cum aliqua sanguinis aqsitate tūc fit sudor. Sudor eni est qdā sanguis aquositas cui pus chol'icuz est admixtū: vt. z. cañ. ca. de sudore. ⁊ ex hoc colligit q sudor est salsus: q est aquositas cui miscet amaz. ⁊ laborat Aristo. in hoc pblematum quarta pticula. pble. 12.

Dub^m 55^m ¶ Dubitat z° an chola nālis sit sbtilior sanguie. Ur q nō: q chola est facta p maiorē decoctionē: q mag gssa: q decoctio ingrossat: vt. z. pnostic. cō. 33. ¶ Ampli chola est amara: sz sapor amar sigt sbam grossiorē dulci: vt pōt colligi. 4. de sim. medi. cap. z. ⁊ pbat: q dulce fit amaz educto sbtili humido ⁊ remanentib ptib gssis terreis. ¶ Itē dic Dyn chola pura ⁊ flegma puz sūt hūores gssi: vt Gal. z. pnosticoz. ca. de vomitu. cō. 38. ¶ In ɔriū ē Aui. ¶ Quidā dixerūt q chola ex sanguie gñata est gssior sanguie. Hic sermo reprobat q cholera q ex sanguie fit: fit ex sbtiliori pte sanguinis: sz tot sanguis est gssior sbtili sua pte. ¶ Guil. dixit q fz Isaac in libro vrinaz aliqd dr sbtile z^r. Uno mō in sba ⁊ sic chola nō est subtilior sanguie pp cās dictas. Alio mō in qlitate vel actiōe vel virtute: ⁊ sic chola est sbtilior. ¶ Nos dicam cū. G. z. de virtu. naturalib. z. ca. vbi cholaz vult in sba eē sbtiliorē sanguie sic vrinā in sba eē sbtiliorez chola: ⁊ vult q hoc sit sensu pceptibile. Rō: q ex sbtiliori mā fit: illud eni qd in chilo sbtile est fit cholera vt oēs ɔfitent. ¶ Amplius ipsa ē ignea leuis respectu sanguis: vt Gal. in 4. de vtili. ptiuz. c. 4. ¶ Ampli digō chol'e est p igrossationem: vt 4. cañ. ca. de cura gñali putridaz: ⁊ alia signa aly ad hoc inducūt.

Dub^m 56^m ¶ Ad pmā rōnē negāda est ɔña. ⁊ cum pbāt q decoctio igrossat. Dōm q vez est nō decoctū: vñ chola qñ est in fieri. s. ps chili que cholere rñdet est sbtilis sbtilitate q debet reb vt crude sīt respcū sui ipsaz cū sunt decocte: tñ hoc min coctū vt sanguis potest eē grossi qdā alio magis cocto vt chola. Qūo āt ppō que ɔceditur hic. s. q digō vel ɔcoctio igrossat dēat intelligi est smo in cap. de virtutib. ¶ Aly tñ dicunt q decoctio q igrossat est illa q ɔgregat: sed digō que sepat subtile a grosso sic digō qua fit humoz gñatio aliqd ingrossat ⁊ aliqd sbtiliat. ¶ Ad scdaz cū dr. sapor amar sumit in sba gssa. Quidā dñt q chol'e sapor nō est amarus purus: imo est sapor acut multum cū illo amaro: ⁊ iō est sbtilior in sba q dulces res: ⁊ ppe q in chola sapor acut est dñans sup amaz: ⁊ p ɔñs ptes subtiles supra gssas dñant.

Du^m 57^m Aliter dōm q ppō que dicit amaz est grossi dulci: est falsa ppō vl'r accepta sic fumus ē amarus: ⁊ est sbtilior carnib q sunt dulces: sil'r est res sbtilior melle: igit ppō va cū res dulcis cōparat ad ipsaz factā amarā. Chola āt suā hz māz ⁊ sāguis suā. ¶ Sz tu dices. ego accipio cholaz factā p sanguis dulcis itēsionē illa saltē erit gssior illo sanguie dulci. Dōz dupl'r. p q vez est illa pte sanguis que in cholerā trāsit: nō tñ in

toto

toto sanguie: cuz in sanguie sit pars alia que trāsit in melā; que est pars grossior. Sz tu dices accipiatͣ illa ps sbtilis sanguis que ps cōuertitͣ in cholerā ₇ sepetͣ a sanguie alio: tunc verꝫ erit dicere hic est sanguis ₇ est sbtilior ꝙ̄ cholera que ex eo fit. Dōm ꝙ nō ē possibile accipe illā partē sanguis in actu sepatā que sit sanguis: sed oī pte in se accepta hz in se duas ptes. s. grossam ₇ sbtilē. Alitͣ pōt dici ꝙ quecunqꝫ ps sanguis trāsit in choleram est grossior ꝙ̄ cholera in qua trāsit: ₇ cholera est subtilior ꝙ̄ illa pars sanguis q̄ in eā trāsit. Et cum dr̄ ꝙ illa ps ingrossatͣ: q̄r fit terrestris. Dicēdū ꝙ sicut illa ps fit terrestrior per hoc ꝙ ab ea excluditͣ humiduz: ita fit subtilior: q̄r terrestre illud subtiliatur in siccuz igneū igneo calore. ¶ Ad argumētuz Dyni rn̄det Dynus ꝙ cholera pura. i. ꝓpinqua nature elemētali est grossa. s. pp̄ fortem adustionem.

¶ Qd̄ vō de ea colatū ad chistim trāsmittitͣ fellis cā necessitatꝫ trāsmittitͣ ₇ vtilitatꝫ: necītas āt aut ē ſm totuz corp⁹ qd̄ ē ipz a supfluitate mūdare: aut ſz vnū ipsius mēbrū qd̄ ē fel nutrire. Utilitatꝫ vō duo sūt iuuamēta: vnū ē itestina a stercore ₇ flate viscoso abluē: ₇ alid̄ itestina ₇ ani musculos pūgē vt qd sit ei nec̄iū sentiat: ₇ egestiones emittat: iō qꝫ sepe accidit colica cā oppilōnis q̄ fit in foramine qd̄ a felle descēdit ad intestina.

¶ Hic ponit finē cholere euntꝫ ad fel. ⁋ Cōsiderādum ꝙ si chol'a q̄ vadit ad chistim fellis iret cū sanguie in aīalib⁹ in qb⁹ h̄ nō idigetͣ corrūperet sanguinē ₇ nutricationē: ₇ ita colorē: vn̄ necessariū est nō ire: ₇ iō in nullo hoīe sano vel sibi sano est ꝙ illa cum sanguine vadat. ⁋ Cōsiderādū 2° ꝙ nutricatio chistis fellis non fit a chol'a pura sed ab vnctuoso aliq̄ eūte cuz illa chol'a: pp̄ hoc āt hz chistis fellis nutrimētuz p venas ꝓpas euntes in euz ab epate quas visu anathomia oñdit. ⁋ Dicem⁹ igitͣ ꝙ vel illud vnctuosuz qd̄ est cholera vadit aggregat⁹ cum eo ꝙ p venas vadit de sanguie ad chistim fellis: ₇ ambo sil' iuncta nutriuntur vere: vel ꝙ illo vnctuoso chistim fellis abutitͣ ₇ voluptuatͣ in illo: nō tn̄ vere nutriuntur ab illo: oportet enim ꝙ omne mēbrum qd̄ aliquā superfluitatez trahit gratia alicuius cōuenientie ₇ delectationis trahat: vt. 3. de virtutibus naturalibus. cap. 7. ₇. 13. Gal'. ponit.

Dub^m 55^m ¶ Sz tunc dubitatͣ qūo iste finis est necessarius. Dōm ꝙ si ab illo vnctuoso chistis vere nutritͣ ₇ sine illo non nutritͣ: manifestū ē ꝙ nec̄iuz est cholerā cum illo vnctuoso ire ad chistim: ₇ opz tenē ꝙ illud vnctuosum nō iret sine chol'a. si autē soluz voluptuatͣ ₇ abutitur illo vnctuoso ₇ nō vere nutritͣ illo sine dubio illa cholera vt portat hoc vnctuosum nō est necessaria: nisi inquantum illa voluptuatio siue delectatio est necessaria: ₇ q̄r chistis nō mūdificaret sanguinē ab illa cholera nisi eēt hec delectatio: ₇ illa mūdificatio est necessaria vt iā est dictū: igitͣ hec voluptuatio est nec̄ia. ⁋ Considerādū ꝙ circa itestina multa flegmata adunātur: ₇ cū hec egestio est supfluitas grossa: vtile ḡ fuit illā cholerā ad principiū itestinoꝝ ire vt illa flegmata abstergat ₇ purget euigilās expulsiuā: ad stomachū aūt si iuisset corrupisset digestionē: hec sunt que ꝓlixo sermone Gal'. decl'at 5° libro de vtilitate ptiuz. 4. cap. lz credā ꝙ ad stomachū auiū de rapina viuētiuz vadat chol'a iuuās ad illoꝝ digōnez: q̄r voraciter comedūt cruda. In hoīb⁹ autē vadit ad p̄n^m intestinoꝝ. s. ad duodenū vt oīa intestina emūdet: lz mōstruose in aliquo hoīe vadit porus ille ad fundū stōchi ₇ nō ad intestinū: vn̄ cogitͣ hic quaqꝫ die choleraz euomere: vt Gal'. in thegni. 2. tracta. de vētre. textu cō. 19. ₇. 2. de cōpl'onib⁹. vltio cap. ₇. 2. de regimie acu. cō. 30. In aliquo etiam subtilissimus alius porus vadit ad fundū stomachi p̄ter eum qui vadit ad intestina: vt q̄nqꝫ anathomia inuētum est: ₇ Haly. p̄mo the. vult. 25. cap.

Dub^m 56^m ¶ Sz tunc dubitatͣ: qūo finis iste est vtilis cum videatͣ nec̄ius. Dicēdum dupl'r. p̄mo ꝙ stat in terminis necessarijs tāta est ei⁹ vtilitas: tn̄ q̄r opatio expulsionis materieꝝ intestinalium est act⁹ principalis virtutū duaꝝ. s. nālis ₇ aīalis cōpressiue musculoꝝ: dicim⁹ ꝙ opatio facta a chol'a est iuuatiua siue vtilis siue ad hāc opōnez ₇ nō nec̄ia: ₇ iō inuenitͣ hō sibi sanus: lz ₇ non sanus semp qui non hz hoc auxilium a cholera: ideoqꝫ causa est euidens.

¶ Non nālis vō chol'a alia est q̄ a nā egreditͣ: pp̄ cām extraneā que ei admiscetͣ: alia est que a nā egressa est pp̄ cām in se: q̄r eius substantia est nō naturalis.

¶ Prio ponit diuisionē. 2° decl'at mēbra. scd̄a ibi (Partis prime.)

Dub^m 57^m ¶ Dubitatͣ quare non distinxit per sapores. Dicendum ꝙ omnes species cholere participant amaritudinem.

¶ Partis prime est alia que est scita ₇ famosa: ₇ est illa cui ex̄neū illud qd̄ est admixtū est flegma: cui⁹ gn̄atio magis est in epate: ₇ alia est que est minoris fame: ₇ ē illa cui extraneum qd̄ est admixtum est melāncholia.

¶ Primo determinat de cholera īnāli facta per admixtionez. Secūdo de ea que fit per alterationez in sb̄a. scd̄a ibi (Que.) Pria in duas. primo ponit diuisionē. scd̄o exequitͣ ibi (Nota autem.)

Dub^m 58^m ¶ Dubitāt p̄ an flegma misceatͣ cholere. Uꝛ ꝙ nō: q̄r Isaac vrinaꝝ primo dicit ꝙ est spuma: ₇ sic nō est miscibilis. Dicunt ꝙ cholera ₇ flegma possunt misceri: lz non facil'r: ₇ pōt ex eis fieri vna res in forma: ₇ possunt misceri saluātes formā. ⁋ Ad cōtrariuz pz quid dicēdum cum diximus quomodo flegma est spuma.

Dub^m 59^m ¶ Dubitatͣ 2°. quare ista est scita ₇ famosa. Dōm ꝙ frequētius euenit: plus enī est aptum fieri mixtio flegmatis cum cholera: q̄r flegma chol'az iuiscat ₇ chol'a diuidit flegma: ꝙ̄ sit apta fieri mixtio mel'ie q̄ ē sicca terrestris cū chol'a q̄ est ēt sicca ignea. Et iō plus de hac loquitͣ Auic. ₇ ideo etiā in maiorē surrexit famam.

Dub^m 60^m ¶ Dubitatur 3°. quare chol'a īnālis facta p fl'atis ad mixtionem īueniatͣ in stōcho: vt pōt ītelligi ab Isaac in dictis vl'ib⁹. 4. cap. Cuz chol'a gn̄etͣ in epate. Dōm ꝙ flegma in epate fit passibili⁹ p diuisionē ei⁹ in ptes ab ipsa chol'a: ₇ iō eoꝝ vterqꝫ ibi meli⁹ miscetͣ: cuz autē hec mixtio ibi facta est nō toleratur ab epate: sed pellitͣ in loca lata ₇ apta: ₇ ideo inuenitͣ in stomacho: vt dixit Isaac.

Dub^m 61^m ¶ Dubitatͣ 4°. vbi fit gn̄atio chol'e īnālis p mel'ie mixtionem. Dōz ꝙ lz Aui. nō explicet: tn̄ credēdū est in epate pp̄ cāz dictam.

Dub^m 62^m ¶ Dubitatͣ 5°. quare nō dixit de chol'a īnāli per admixtionē sanguinis. Aliq dicūt ꝙ si sanguis admiscetͣ chol'e nō pmāet ī sua dispositiōe: sz trāsit ī nāz chol'e. ₇ iō chol'a illa stat ī dispōne illa q̄ prius erat: sz si sanguis misceatur flegmati: non ꝓpterea cōuertitͣ ī flegma sed mutat flegma: ₇ iō reperitur flegma innaturale per sanguinis mixtionē: ₇ nō reperitͣ īnālis cholera per mixtionē sanguinis. ⁋ Alij dicūt ꝙ cholera nō pōt fieri īnālis per sanguis mixtionē: imo semper ex hoc fit magis ſm naturam. Nos autez hoc hic postponimus ad questionem de qua dicemus parū in fine.

¶ Nota aūt ₇ famosa aut est chol'a citrina: aut ē chol'a vitellina: flegma nāqꝫ cui admiscetͣ chol'a q̄nqꝫ est tenue ₇ gn̄atͣ inde p̄ma: q̄nqꝫ est grossum: ₇ gn̄atͣ inde secūda. s. cholera que ouorum vitellis similis existit.

¶ Hic p̄ notificat chol'az nō nālē famosaz. 2° non famosam. 2° ibi (Que āt.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ chol'a citrina in vsu ꝓp̄o hui⁹ vocabuli citrinū apd̄ Aui. ē chol'a cui flegma sbtile aq̄suz ē cōmixtū: ₇ h̄ hz colorē vni⁹ aque tīcte cū croco: sz ī vsu cōi frequēter īuenitͣ cholera citrina ꝓ chol'a nāli: aliq̄n ꝓ chol'a quacūqꝫ inaturali.

Dub^m 63^m ¶ Dubitatͣ. vtrū chol'a vitellina gn̄etͣ p flegmatꝫ grossi mixtionem cū chol'a. Uꝛ ꝙ nō per Gal'. 2. de virtutib⁹ nālib⁹. vlti. ca. qui vult ꝙ fiat per assationē chol'e. i. nālis chol'e. Idē Auer. coll'z. 3. ca. 3. p̄fert in hoc sn̄iaz Gal'. In hoc q̄sito est discordia. Auic. enī ₇ Isaac in dietis vl'ib⁹. 4. cap. ponūt ꝙ vitellina chol'a fiat ex admixtione flegmatis grossi cū chol'a: ₇ iō est min⁹ cal'a ꝙ̄ sit chol'a nālis: ₇ iō dr̄ p̄ cantice. ca. de humorib⁹. cō. 64. ꝙ cholera vitellina nō est ꝑnitiose virtutꝫ ₇ potētie. Et mirādū est de Halyab. p̄ theo. cap. 25. qui fidelis secutor est Gal'. ꝙ in hoc. c. nō insequitͣ eū: imo cōcordat cū Auic. ₇ Isaac. Sz Gal'. ₇ Auer. ponūt ꝙ chol'a vitellina fiat per chol'e nālis assationē siue fortē ignitionē: ₇ iō ipsa est cal'ior ꝙ̄ cholera nālis. Quidā ḡ attēdētes hāc discordiā secuti sunt Gal'. et qdā Aui. ₇ aliq incōueniēter ꝯcordare voluerūt de qb⁹ non curamus. ⁋ Dicamus igitͣ ꝙ chol'a vitellina dr̄ q̄r sil'atͣ vitellis ouorū: sunt aūt vitelli ouoꝝ oēs sb̄e grosse ₇ aliqual'r viscose ₇ citrini coloris: ₇ in hoc oēs cōicāt. Diuersificantͣ aūt in ḡdu citrinitatis: qa qdā vitelli ouoꝝ sunt coloris citrini ignei tēdētes ad quādā rubedinē: ₇ qdā sunt citrini paꝝ tincti: imo cuiusdā coloris citrini ōbilis citrinitatis. Ex his appet discordie sedatio: nā chol'a vitellina i. sil'is vitellis ouoꝝ in viscositate sb̄e ₇ grossitie ₇ citrinitate coloris nō intēsa: sed debili fit ex pmixtione grossi fl'atis cū chol'a: de hac loqtur Aui. ₇ sequaces. Ex his appet ꝙ ista chol'a vitellina ē remisse caliditatis respectu cholere nālis: ₇ istā chol'az vitellinaz Auer. non vidit qd̄ appet: q̄r postꝙ̄ dixit ꝙ chol'a vitellina si fieret ex flegmatꝫ mixtiōe deberet h̄re cū sua grossitie aliqd viscositatis: subdit ꝙ sensus visus in h̄ adiuuat Gal'. si ḡ ītelligitͣ ꝙ ad visum chol'a vitellina nō appet viscosa dicem⁹ eē falsuz: q̄r p experimētū videmus eā aliq̄n viscosaz: dixit ḡ Auer. q̄r nō cōtingit eum illā videre: sed chol'a vitellina sil'is vitellis ouoꝝ in grossitie ₇ citrinitate coloris intēsa ignea: nō aūt in viscositate fit ex chol'e assatiōe p quā multo euaporāte hūido igrossatͣ: ₇ de hac logtͣ Gal'. ₇ Auer. ₇ ista est calidior chol'a nāli. Siqs āt posset imagiari istam chol'az in suo hūido decoq sicͣ assata coquuntͣ: vn̄ Gal'. assationem vocat illā poterit imagiari istaꝫ chol'az vitellinā aliqꝫ h̄re viscositatem

ſtatē: manifeſta tñ viſcoſitas ē illa q̄ ex gſſi viſcoſi ſtatis mixtiōe fit: ⁊ iō oībus conſideratis ita dicit̃ verius cholera vitellina.

¶ Que āt mioris eſt fame ē illa q̄ chol'a vocat̃ aduſta que aliq̄ duoꝝ gñat̃ modoꝝ. Unus eſt vt chol'a in ſe aduraẗ ⁊ accidat ī ea cinereitas: ſꝫ ei⁹ ſubtile nō ſepet̃ ab ipſius cinereitate: imo cinereitas in ea ꝯtineat̃: ⁊ h̄ q̄dē eſt peioꝛ. Et ali⁹ eſt vt chol'a nigra extriſec⁹ ad eā veniat: ⁊ cū ea miſceat̃: ⁊ hec q̄dē eſt melioꝛ. Hui⁹ aūt ſpēi cholere coloꝛ eſt rubeus: ſed non eſt clarus neq̄ floꝛidus: imo eſt magis ſimilis ſanguini: ſꝫ eſt tenuius: ⁊ plerūq̄ a ſuo coloꝛe ꝓpter aliquas mutat̃ cauſas.

Du^m 64^m ¶ Hic ponit duos modos cholere īnālis facte per admixtionē q̄ cholera nō eſt famoſa. ¶ Cōſiderādum q̄ primus modus cholere eſt cholera quā Gal'. vocat vitellinā factā per aſſationē: hoc app꜄ ex mō quē Aui. dat cū dicit. accidit vt cholera in ſe aduraẗ ⁊ accidit ⁊c̄. i. ex qua aduſtione ꝑtes alique tēdunt ad nām cineris: ⁊ ex hoc tñ ducit ad nām melācholie. Sed eius ſubtile nō ſepareẗ. i. ſꝫ eius humidū nō ſepareẗ: imo illud cineritiū cōtineatur in illo humido ⁊ app꜄et ex alio: nā credendū eſt q̄ Aui. cognouit cholerā vitellinā factā ex aſſatione cholere nālis: ſed necubi de ea locut⁹ eſt niſi hic loquat̃ de ea: tñ nō placuit ſibi vocare eā vitellinā: ſed vocauit eā cholerā aduſtā: ⁊ cā fuit: q̄ nō oīno ſil'at̃ vitellis ouoꝝ: q̄ nō in euidēti viſcoſitate. Sꝫ tu diceres iſta chol'a vitellina fcā ex chol'e aſſatiōe ē famoſa: ſꝫ Aui. dic̄ eā nō famoſaꝫ. Dōm q̄ ipſa ē famoſa apō Gal'. nō āt apō alios medicos q̄ fuere Auic. ꝓpingores q̄ Gal'. ⁊ ſine dubio frequēti⁹ īuenim⁹ in nobis chol'as īgroſſatas ꝑ flegma ꝑꝑ hoīuꝫ guloſitates q̄ īueniam⁹ chol'as aſſatiōe ingroſſatas multum: q̄ non fit hoc niſi a valde extraneo caloꝛe.

Du^m 65^m ¶ Dubitat̃: q̄ chol'a aduſta nō vr̄ cadere in hac ꝑte: q̄ hic dꝫ eē ſermo de cholera īnāli facta per admixtionē: ⁊ nō de chol'a īnāli facta per alteratiōnē in ſe. ¶ Dōm q̄ lꝫ in gñatiōe hui⁹ cholere aduſte cōcurrat alteratio in ſui ſb̄a: tñ cum imaginamur cinerulētuꝫ ei⁹ miſceri cū ſuo hūido qō cinerulētū tendit ad verā mel'iā: tunc imaginamur hāc cholerā fieri ꝑ admixtionē mel'ie aduſte: ⁊ ideo ſi cinis ille ſepareẗ eſſet vera ſpēs melācholie dicēda. (Et hec q̄dem eſt peioꝛ) lꝫ poſſet eſſe verus ſermo q̄ hec chol'a eſt peioꝛ q̄ vitellina de qua ſupꝛa dixit: tñ Aui. intelligit q̄ ſit peioꝛ q̄ illa de qua ſtatim diceẗ cum dicit. ⁊ alius vt cholera nigra.

Dub^m 65^m ¶ Dubitat̃ de qua cholera nigra ītellexit. Dōm q̄ de nāli. cum enī mel'ia nālis miſceẗ cum cholera nāli vincēte chol'a fit chol'a īnālis: q̄ ꝑmutat̃ a ſui ſb̄a ⁊ qualitate ſibi cōuenienti: ex quo app꜄ q̄ iſta eſt melioꝛ q̄ ꝓmiſſa: mel'ia eniꝫ nālis nō malignat cholerā naturalē: ſicut malignat eā aduſtio aſſans illā ⁊ incinerās: ⁊ in cinereū continuās cū humido. Si aūt Aui. per chol'aꝫ nigrā hic abſolute ꝓlatā ītelligeret melācholiā aduſtā: tunc falſuꝫ eēt dicē q̄ hec chol'a facta per mel'ie mixtionē ſit melioꝛ q̄ predicta. Sūt. n. multi modi melancholie ꝓauiſſimi qui mixti naturali cholere facerent illam peioꝛem ⁊ ꝓauioꝛeꝫ q̄ ſit cholera facta per aduſtionem incinerantem de qua ſtatim dicit.

Du^m 66^m ¶ Sꝫ tūc dubitat̃ qūo iſta cholera dr̄ aduſta. Dōm q̄ qñ miſcetur mel'ia nālis cū cholera fit per caloꝛē aliquē miſcētē qui addit eis ſiccitatē vel aliter qō large ſumit̃ hic aduſtū ꝓ magis ſicco: addit autē mel'ia cholere ſiccitatē: q̄ eſt ipſa ſiccioꝛ vt cōiter teneẗ. (Et huius q̄dē ſpēi cholere.) ſ. facte ex mixtione mel'ie nālis cum cholera nāli eſt rubeus. ſ. ſanguini ſil'is: nō tñ clarus. Cā eſt: cum eniꝫ imaginamur coloꝛi rubeo claro aduenire qōdā obſcurum melancholicū: tūc imaginamur coloꝛē rubeū depꝛeſſuꝫ nō claꝝ: ⁊ hic eſt coloꝛ ſanguīs: ⁊ ideo hec cholera eſt cholera que in coloꝛe eſt magis ſimilis ſanguini: ⁊ ſine dubio decipit īſpiciētes qñq̄: q̄ videẗ q̄ ſit ſanguis. Sed qō eam a ſanguine diſtinguit eſt pꝛimo: q̄ illa rubedo non eſt floꝛida. ſ. pulchꝛa rubedo ſicut eſt rubedo ſanguinis: īmo eſt tenebꝛoſitas quedā ex nigro melācholico: ⁊ iſta cum lingua melius expꝛimi non poſſunt. ¶ Secūdo: q̄ ſi iſta chol'a reſpectu ſanguis eſt tenuis: hic etiaꝫ vincit cholera ⁊ pauca eſt ibi melācholia: ⁊ iō hec chol'a lꝫ ſit aliq̄liter ingroſſata per illā melancholiā: ad hoc tñ eſt tenuis reſpectu ſanguīs. (Et plerūq̄ mutat̃ a ſuo coloꝛe.) i. plerūq̄ non habet iſtum coloꝛeꝫ ſanguinis ꝑꝑ aliq̄s cauſas: q̄ ꝓpter diuerſas ꝓpoꝛtiones melācholie nālis ad chol'aꝫ illā: nā quādo in quadā ꝓpoꝛtione occurrit melācholia nālis illi cholere nāli facit apparere rem ſil'eꝫ ſanguini. ſed quādo eēt multa quātitas melācholie: tūc apparet res nigra ⁊ nullus decipiẗ in hoc. Simil'r ſi eēt valde pauca ita appareret citrinitas ſiue coloꝛ rubeus cholere q̄ non decipitur homo: ſed cum eſt in quadā media pꝛopoꝛtione: tunc ſignificat coloꝛeꝫ ſanguinis. Poſſet āt exponi ꝓpter aliquas cauſas. ſ. extrinſecas vt aere occurrente.

¶ Circa pꝛimā ſpēꝫ cholere nō famoſe Anto. dubitat: an ſit peioꝛ. Et arguit q̄ nō: q̄ calidum illud qō cōburit extrahit caliduꝫ nāle: ⁊ infrigidat illā cholerā: ⁊ ſic facit illam minus malā. Dicēdum q̄ lꝫ educat vel coꝛrumpat calidum nāle illius: tamen inducit qōdā aliud accidentale malignum. hic non plura dicemus. Anto. enim habebat voluntatem loquendi de aduſtione vitrioli qō hic nō ꝑtinet: ſed ſcripſimus de hoc ſuper cañ. 2. 5. ca.

¶ Que vō in ſui ſubſtātia extra nām eſt: alia eſt cui⁹ generatio ſepius eſt in epate. Alia eſt cuius gñatio magis eſt in ſtomacho. Et illa q̄dem cuius generatio magis eſt ab epate eſt vna ſpēs. Que eſt cū qō in ſanguie eſt ſubtile adurit̃: cuius ſpiſſitudo chol'a eſt nigra.

¶ Hic determinat de cholera īnāli facta ꝑꝑ mutationē in ſb̄a: nō q̄ aliud ſibi miſceatur. Et pꝛimo ponit diuerſitatē vel diuiſioneꝫ. Secūdo declarat. ibi (Et illa.) Et hec in duas. pꝛimo declarat. illa etiā generatio eſt magis in epate. ¶ Cōſiderādum hic q̄ per aduſtionē intelligimus pꝛopꝛiā aduſtionē vel putrefactionem: vtroq̄ enim caloꝛe ſubtilis ſanguis pōt cōuerti in choleraꝫ malā: ⁊ groſſam in melācholiā de qua dicetur. ¶ Cōſiderādū q̄ generatio iſti⁹ eſt ab epate ⁊ intellige in epate vel venis cōībus: q̄ in eis cōtineẗ ſanguis: ⁊ in eis multum aduenit īflāmatio cōbuſtiua ⁊ putrefactiua qua ſanguis ſubtilis fit cholera: cū autē ſanguis exit loca venaꝝ fit tenebꝛoſus: ⁊ nō accidit ex eo gñari cholerā per aduſtiōeꝫ partis ſubtilis: ergo hoc voluit cum dixit (Ab epate.)

¶ Et que in ſtōcho magis gñatur duas hꝫ ꝑtes: praſſinaꝫ. ſ. ⁊ viridē vt erugo eris. Et mihi q̄dē vr̄ q̄ praſſina ex vitellina gñat̃ cū adurit̃. Cū eni adurit̃ aduſtio in ea efficit nigredinē ex qua cū citrinitate mixta generat̃ viriditas. Ziniar vō videẗ mihi q̄ gñeẗ ex praſſina cū tātū adurit̃ donec eius humoꝛoſitas ſiccat̃: ⁊ ad albedinē redire īcipit ꝑꝑ ſui ſiccitatē. Caloꝛ nāq̄ in humido coꝛpoꝛe in ꝓmis nigredinē efficit: deide dēnudat ipm nigredine qñ eius oīno finit humiditatē. Et qñ ſuperfluit in eo ipꝫ albificat: ⁊ hoc q̄dē in lignis attende que pꝛius in carbonē vertunt̃: deinde in cinerem.

¶ Hic declarat illā que generat̃ in ſtōcho ⁊ diuidit eaꝫ in. 2. ſpēs. Deinde declarat vnāquāq̄. ſecūda ibi (Et mihi.) Tertio qō dixerat decl'at. 3ᵃ ibi (Caloꝛ nāq̄.) Quarto oſtēdit q̄lis eſt noticia quā dedit. 4ᵃ ibi (Hoc tñ.) Quinto cōparat. ibi (Hoc autē.) ¶ Cōſiderādū q̄ praſſina dr̄ a coloꝛe praſſij hoꝛtulani: cui⁹ coloꝛ eſt viridis obſcurus: ⁊ dr̄ ēt poꝛralis a coloꝛe folioꝝ poꝛri. ſ. ſucci folioꝝ. ſed ziṅaria dr̄ a zinar. i. viride eris: cui⁹ coloꝛ eſt viridis clarus.

¶ Dubitat̃. vtrū cholera praſſina gñetur in ſtomacho. Ur̄ q̄ nō ex Auer. 3ᵒ coll'ꝫ. 3. cap̄. ⁊ rōne ſua: q̄ idem eſt mēbꝛum generās choleram nālem ⁊ cholerā non nālem: ſed ſtomachus non gñat cholerā nālem: ergo neq̄ non nālem. ¶ Amplius cholera praſſina generatur ex calido adurente: ſed talis caloꝛ nō eſt ſtomachi: q̄ eſt mēbꝛum frigidum neruoſuꝫ. ¶ Amplius cholera praſſina fit ex vitellina: ſed vitellina gñata eſt in epate vt ſupꝛa: ergo ibidē cōuertitur in praſſinā. ¶ In cōtrariuꝫ Aui. ¶ Nos dicamus ꝓpter ꝓpoſitionem famoſam qua dicit̃ idem eſt generās humoꝛem nāleꝫ ⁊ non nālem q̄ humoꝛ dicitur non nālis dupliciter. Uno mō q̄ ſit ſuperfluitas reſpectu ſui nālis generati ex eadem cōi mā cum illo: ſed tñ ꝓpter agentis inꝓpoꝛtionem malā recipit foꝛmaꝫ ſicut tres humoꝛes ſunt ſuperfluitas reſpectu ſanguīs. i. quilibet humoꝝ in ſui ſpecie pōt habere nālem ⁊ non nālem humoꝛem, ⁊ talis humoꝛ non nālis non fit niſi ab agente faciēte humoꝛem naturalem: ⁊ in eodeꝫ loco: q̄ idem eſt in coꝛpoꝛe iuuatiui ⁊ ſui ſuꝑflui ⁊ reſpectu ſuperflui dicit̃ agens intenſum vel remiſſum. Alio mō dicitur humoꝛ non nālis: q̄ per coꝛruptioneꝫ ſue nālis foꝛme ſicut cū coꝛrumpitur vinū cuꝫ fit acetum: ⁊ iſto mō pōt fieri humoꝛ īnālis in quocūq̄ mēbꝛo poteſt ſibi accidere coꝛruptio ⁊ ſine dubio talis humoꝛ dr̄ equiuoce: ⁊ hoc intellexit Auer. nā. 3. colliget. cap̄. de accidentib⁹ ſtōchi. ⁊ cap̄. de accidētib⁹ matricū cōceſſit humoꝛes malos generatos in ſtōcho ⁊ in matrice: qō eſt dicere hu. in illis mēbꝛis poſſe coꝛrūpi ⁊ trāſire in q̄ſdā materias malas q̄s vocamus humoꝛes: cū tñ equoce ſint humoꝛes: ſic ergo dicemus q̄ Auer. imaginatus eſt q̄ chol'a praſſina vel eruginoſa nō ſit vere chol'a: nec ſuꝑfluitas cholere nālis: q̄ tūc fieret ab epate: ſꝫ eſt equoce cholera: ⁊ ideo aliq̄d fit. ſ. in ſtōcho ſꝫ q̄ ipſe ibidē ponit: ⁊ hoc eſt qō dicit: manifeſtū eſt q̄ gñat̃ chol'a praſſina ⁊ eruginoſa in ſtōcho ſm eos. ſ. medicos: ⁊ ſtōcbus per ſuā nāꝫ nō hꝫ gene

rare

rare cholerã nãlem nec ĩnãlem: q̄ꝛ qui gñat nãlem gñat ĩnãlez: q̄ꝛ quãdo corrũpit̃ cõplexio ipsi⁹: q̄ꝛ ipsi⁹ cõplo intẽdit̃ aut remittit̃: ergo prassina ⁊ eruginosa nõ hñt hoc nomẽ nisi equiuoce: ⁊ videt̃ ꝙ causa illaꝝ gñatio est quãdo cholera egredit̃ in sui rasura a caliditate ⁊ siccitate ꝑꝑ sparsionẽ illius ad stõchuz: appꝫ igit̃ ꝙ Auer. nõ dicit cholerã prassinã ⁊ eruginosam non generari in stomacho: sicut multi nõ intelligẽtes Auer. opinãtur: imo dicit eam generari in stomacho: sed dicit ꝙ equiuoce dicitur cholera ⁊ humor ois qui non fit a membro faciẽte bonos humores equoce dr̃ humor. ⁋ Ex qbus ifero ꝙ cholera prassina põt in stomacho generari: nã ad stomachum põt cõfluere cholera vitellina: ⁊ ibi potest incendi a calore extraneo: ergo fiet prassina ⁊ tãdez eruginosa. ⁋ Ex his cessat primũ argu^m. ⁋ Ad 2^m dõm ꝙ stomachus potest distẽperari: ⁊ q̄uis nõ superueniat sibi calor extraneus calore suo ⁊ membroꝝ circũstãtium eo stante in latitudine sue sanitatis quãtum ex mensura caloris poterit agere actionem non nãlẽ in mãm que est apta fieri cholera prassina: ⁊ ideo hoĩes quãdoq̄ incipiunt egrotare ex cholera prassina quã generauere ex calore stomachi stante in latitudine sue sanitatis in se: lꝫ ageret in materiã malã. s. cholerã vitellinaz. Sed tu dices q̃õ est possibile ꝙ in stomacho sit cholera vitellina ⁊ stomachus stet in latitudine sui sani temperamẽti. Dõm ꝙ si es hõ exercitatus in hac sciẽtia cõprehendẽs per vsum ⁊ scientiã occultationes materieꝝ malaruz in nobis scire poteris hãc possibilitatẽ: ꝙ si nõ es talis pone hoc impossibile loco possibilis. ⁋ Ad 3^m dõm ꝙ vitellinã generatam in epate epar pellit ad stõchuz: sui enim nobilitate epar non tolerat multũ mãs malas: ⁊ ideo vitellina reperit̃ a stõcho frequenter. Sed tu dices pone ꝙ retineat̃ in epate vel pellat̃ in venas vel pellat̃ in intestina. Dõm ꝙ si ista cholera vitellina moueret̃ in illis meseraicis q̄usq̄ calefiat ⁊ cõburat̃ fiet ibi prassina: ⁊ forsan ꝙ gradus prassinitatis erit diuersus ꝑm diuersa membra in calore. Sed tu dices ꝓ quare plus dixit generari in stõcho q̄ in epate vel venis vel intestinis. Dõm ꝙ frequẽtius choleraz vitellinã dixit vel ꝯtingit expelli v̾sus stomachũ ⁊ intestina q̄ versus mẽbra post epar: q̄ꝛ ista sunt loca apta eñoni materieꝝ: frequentius aũt ꝯtingit ipsam expelli ad ĩtestina q̄ ad stomachũ: sed intestina nõ sunt mẽbra multo calore adurẽte participãtia: ⁊ iõ vitellina q̄ vadit ad ista raro accidit ꝙ fiat prassina: stomachus aũt est mẽbruz multi caloris auxilio circũstãtium vt post sciemus: ergo ibi plus fiet cholera prassina: cor aũt q̄uis sit mẽbrũ valde calidũ: tñ lõginquum est vt recipiat has malas ⁊ prauas materias.

Du^m 69^m ⁋ Dubitat̃. vtrum modus fiẽdi cholerã prassinã sit ille quẽ Aui. dicit. Dicamus hic ꝙ tres vident̃ ĩueniri modi cholere prassine: ⁊ ꝑ ꝯñs eruginose que fit ex prassina. ⁋ Unus q̄ fit ex cibis in stõcho corruptis ad viriditatẽ ꝓprie qñ sunt virides: vt blitis porri folia ⁊ silĩa: ⁊ de hac cholera prassina loquit̃ Gal. 2. ꝓnostico. cõ. 39. ⁊ 2. de cõplexionib⁹ vltimo caꝑ. ⁋ Alius modus est q̄ fit ex cholera vitellina cui per adustionẽ accidit nigredo: ⁊ nigredo cũ citrinitate facit viriditatẽ vt experientia ostendit: ⁊ de ista loq̄tur Aui. ⁊ plurimi medicine auctores in hoc ꝯcordãt. ⁋ Terti⁹ modus est quem imaginatus est Auer. eẽ intẽtionem Gal. ⁊ est ꝙ cholã vitellina facta per cholere nãlis assationem quãdo vadit ad stomachum: ⁊ miscet̃ alijs humoribus ⁊ ꝓprie cuz melĩa, vitellina ibi recipit aliquã spẽm putrefactionis: tũc ꝯuertitur in hãc complexionem quã hꝫ cholera prassina vel eruginosa. ⁋ Attende igitur diligẽter ꝙ Auer. dat subtiliter duos modos ꝑm quos cholera vitellina sua fit prassina vel eruginosa: siue aliq̃ cholera nãlis egrediẽs terminũ suum in calore ⁊ siccitate qñ fiat prassina vel eruginosa. Unus modus est per admixtionem cholere cuz melĩa: ⁊ rõ Auer. est ista que Auic. nã nigrum ꝯiunctum citrino facit viride: sed qñ melĩa miscetur cholere vitelline: tunc nigruz adiungit̃ citrino: id igitur nigrum qd̃ imaginat̃ Aui. per adustionem imaginat̃ Auer. per cõmixtionez rei nigre. Sed tu dices cholera mixta melĩe faciebat silr̃ colorem sanguinis: lꝫ nõ floriduz: q̃õ ergo hic facit colorem viridẽ prassinũ. Dõm ꝙ cholera illa erat nãlis stans sub colore rubeo claro qualis est illa ꝓprie que cum sanguine vadit: vel que adhuc sanguine ꝑticipat: ⁊ ista est cholera vitellina. ⁋ Secũdus modus fiẽdi prassinã ex vitellina est per putrefactionẽ. i. per superfluã calefactionẽ que tendit ad nigrũ: nã fit viride: ⁊ iste modus melius saluat positionẽ Auic. qui ponit ꝙ vitellina cholera ẽ flegmatica viscosa: vñ calor in ea facit nigredinẽ: ⁊ ideo suspẽdẽdum est: an Auer. voluerit istũ modũ ꝓpter qd̃ reperit̃ ibi littera aliq̃ que dicit recipit ibi aliquã speciem viridificationis.

Du^m 70^m ⁋ Tertio dubitat̃. q̄ꝛ vident̃ quedã alie species male cholere quas A. non tãgit: reperit̃ enĩ cholera fumosa: vt ꝓ cãtice ca. de humoribus. 7. ca. cõmẽ. 62. ⁋ Ampli⁹ haly. in thegni trac. 2. cõmẽ. 26. ⁊ 27. trac. de vẽtre. ⁊. R. de ĩteriorib⁹. 5. lib. ca. 6. de egritudinib⁹ stomachi. ponit spẽm quãdã cholere quã vocat indicã. i. idico silẽz. ⁋ Ampli⁹ cholera citrina posset comburi sicut vitellina ⁊ fierent alie spẽs cholere. ⁋ Ampli⁹ omnes modi melãcholie possunt misceri cholere nãli ⁊ facient illã ĩnãlem: ⁊ erunt alie species ab illa que est vt sanguis nõ floridus. Dõm ꝙ species cholere ĩnãlis sũt septem quas Aui. via diuisiua inuestigat: alie autẽ spẽs multe possunt fieri que dãtur intelligi per istas. ⁋ Ad primũ dõm ꝙ ꝑ choleram fumosam intelligit illã que in stomacho stans facit corruptos fumos: ⁊ illa posset esse aliq̃ cholera subtilis ꝓpinqua cholere nãli que est in chisti fellis. Auer. tamen ibidez aliter vult ꝙ nõ sit distincta spẽs: tñ alij auctores de hac non faciunt mentionez. ⁋ Ad 2^m dicẽdum ꝙ per indicã intellexit haly modum prassine cuius viriditas est valde obscura. ⁋ Ad 3^m dicendum ꝙ oẽs alias species cholere ĩnaturalis factas per admixtionem melãcholie naturalis dedit intelligere cum dixit de illis duabus.

⁋ Calor enĩ in humido efficit nigredinẽ: ⁊ in ei⁹ ꝯ̃rio albedinẽ: ⁊ frigiditas in humido albedinẽ opat̃: ⁊ nigredinẽ in eius ꝯ̃rio: hec tamẽ duo iudicia que in prassina ⁊ zinaria iudicaui: estimatiua sunt iudicia.

⁋ Hic d̃clãt qd̃ dixit: dixerat enĩ ex cholã vitellina fieri prassinã: q̄ꝛ adustio facit in ea nigredinez ex qua ⁊ sua citrinitate fit viriditas: vt ostẽdit sensus in mixtiõe coloꝝ apd̃ pictores: dixerat ẽt ꝙ zinaria fit ex prassina cũ per vlteriorẽ decoctionẽ siue adustionez tẽdit ad albedinẽ: ⁊ hoc facit illud viride obscuꝝ qd̃ dr̃ prassinum tẽdere ad claritatẽ: ⁊ hic est color zinar: hec duo dicta Aui. declãt ⁊ ꝑmo ꝙ cholera prassina cũ aduritur tẽdat in nigrum: naz calor agẽs in corpus humidũ denigrat eũ: cum igit̃ cholera vitellina sit quoddã corpus humidum ꝓpter grossum flegma qd̃ est in eo qñ cõburetur nigrificat: ⁊ sic fiet prassinus color: ⁊ q̄ꝛ ista cholã prassina est corpus qd̃dã exiccatum respectu sui prius: tunc si adustio procedatur super eã spoliabit̃ illa nigredine: q̄ꝛ remittetur illa nigredo ⁊ cõtinuatione actionis tendit ad albũ sicut appꝫ in lignis que primo fiũt nigri carbonis vel coloris: ⁊ ex hoc appꝫ declaratio scd̃i. s. q̃õ ex prassina fit zinaria: ⁊ tunc Auic. ponit. s. ꝙ calidũ agens in humidũ denigrat: ⁊ in eius ꝯ̃rio. s. in sicco dealbat: friduz v̾o econtra. hec tamẽ dicũtur estimatiua: q̄ꝛ non habent demonstrationem: sed sic Auicẽ. arbitrat̃ de generatione cholere prassine ⁊ eruginose: ⁊ sine dubio satis in hoc quiescit intellectus.

⁋ Hec autem spẽs que dicitur zinaria omnibus cholẽ rubee speciebus calidior existit ⁊ peior ⁊ magis perniciosa: ⁊ dicitur ꝙ est de substantia venenorum.

⁋ Ego autem nunq̄ vidi euadere hominẽ in quo apparuerint huius cholere zinarie exitus.

Dub^m 71^m ⁋ Dubitat̃ an calĩm agẽs in humidũ denigret. Ur̃ ꝙ nõ: q̄ꝛ agẽs in aquã nõ denigrat illã. ⁋ Amplius agẽs in albũ oui dealbat. nã albumẽ est albũ qd̃ ꝓ erat trãslucens. ⁋ Scd̃o: nõ videt̃ ꝙ si caliduz agat in siccũ dealbet: q̄ꝛ charta de papyro est corpus siccũ ⁊ cum cõburit̃ denigrat̃. ⁋ Amplius mã pili est sicca fumosa: ⁊ tamẽ calor cũ plus agit in illã plus denigrat: vnde capilli fiũt nigri a calore. ⁋ Tertio: nõ videt̃ ꝙ frigidum agẽs in humidũ dealbet: q̄ꝛ sanguis ⁊ mẽbra ex eo colorata ex actione frigoris nigrescũt: ⁊ tamẽ sanguis est corpus humidũ. ⁋ Quarto: nõ videt̃ ꝙ frigidũ agẽs in siccum denigret: q̄ꝛ lutum est siccũ: ⁊ tñ frigus glaciãdo illud facit appere album. ⁋ Incipiã hic cum ꝯcessis cõibus ⁊ est ꝙ calidum agens in humidũ ẽt silr̃ frigidũ agunt qñq̄ vt instrumenta determinati agẽtis intẽdentes per se ⁊ semꝑ in sua actione formã determinatã: ⁊ talis calor ⁊ friditas q̄ꝛ sunt determinati agũt albedinem ⁊ rubedinẽ ⁊ alios colores ꝑm ꝙ requirit forma agentis: ⁊ ideo calidũ epatis rubificat: calidũ mamillaꝝ albificat: calĩm autẽ vuee nigrificat ⁊ viridificat: calidum ẽt crystalline, diaphaneitat: qñq̄ autẽ agũt calefactiones ⁊ infridationes absolute ⁊ vt contingit: ⁊ tũc si actio sit inter simplicia nõ merentia colorẽ non sequit̃ color: si aũt actio sit inter mixta: tũc ad has calefactiones ⁊ infrigidationes sequunt̃ colorationes: vt hic Aui. dicit. ⁊. 2. cañ. caꝑ. 3. calidũ ergo agens in corpus humiduz denigrat. Dat̃ in hoc cã 2^x. Una calĩm agẽs in humidũ trahit humidũ rei illius ad supficiem: ⁊ ex hoc excludit̃ aer ⁊ lux que sunt cã albedinis. Scd̃a cã: q̄ꝛ calĩz agens in corp⁹ humidũ eleuat ab eo humidũ aqueũ ⁊ siccũ terrestre ex qb⁹ fit fumus qui est niger qui dispersus per rẽ facit eã nigrã vt lignis pꝫ ꝯuersis in carbonib⁹. ⁋ Addit aũt Cõmentator alchindus ꝙ humidũ in qd̃ calidum agẽs facit nigredinẽ dꝫ esse humidũ viscosuz inobediẽs calido: tũc enim calĩm per violentiã ipm cõburit ⁊ facit ex eo fumũ. ⁋ Cõtra primã cãm est instãtia mea: nã tunc carbo esset niger in ꝑtib⁹ exteriorib⁹ nõ interiorib⁹: cuius ꝯ̃rium appꝫ ad sensum cũ frãgit̃. Solõ. cuz dicimus humidũ trahi ad superficiẽ nõ intelligit̃ humidũ trahi ad superficiẽ solũ que

est terminus actualis corporis ex circūdātis: sed intelligimus ad
oēm ptē intrinsecā ⁊ extrinsecā: ita ꝙ in qbuscūq3 ptibus p̊ iace-
bat aer luminosus in eisdē diffundit dilatatū humidum ⁊ excluso
aere sine lumine fit nigredo. ¶ Adhuc ꝯ: actio calidi est mouē hu-
midū a centro ad exteriora: ꝰ humidū qd̄ erat intus ex toto veni-
ente prius alique ptes carbonis intus erūt albe exclusa oppilōne
⁊ ꝯclusione que fiebat per illud humidū ⁊ ptes extrinsece erūt ni
gre: ista rō stet nunc. ¶ Amplius si illud sic eēt: tūc iste color niger
formalr̄ nō esset nisi priuatio: ⁊ sic motus de nigro in albū nō eēt
nisi per gradū albi. ¶ Cōtra scd̄a3 cām ipsa petit pnᵐ: dubiū eni3
est qre agēte calō ī hūidū fac̄ fumū nigrū: sic̄ qre facit rē nigra3: ⁊
qre siccū terreū cū humido aqueo facit nigrū h3 ēt questionem.

Duᵐ 72ᵐ ¶ Dubitat̄ 2ᵒ ꝙ calm̄ agēs in siccū dealbat. i. calm̄ cōtinuās actio-
nē sup hoc corpus qd̄ denigrauit ꝙ aliqualr̄ pōt dici siccū respe-
ctu sui ꝑus dealbat illud. In hoc dāt cās duas. pma: q2 excluso il-
lo humido qd̄ claudebat poros ⁊ nō pmittebat lumen penetrare
nūc penetrat lumīosus aer qre res appet alba. Scd̄a cā ē: q2 cal3
nō pōt amplīꝰ eleuare fumū nigrū factū ex pmixtione terrei cum
aqueo: ⁊ iō agens in siccas ptes illīꝰ rei conuertit illas in vapores
igneos ⁊ aereos q sūt sic̄ lucidi faciūt rē illā lucidā q̄ p̊ erat nigra.
Et qñ istas cās nos tenemꝰ vt veras damus cās multoꝝ apparē-
tiū. posito eni h̄ ꝙ cā albedīs in rebꝰ ē inclusio aeris: ⁊ p ꝯñs lumīs
mixti cū re: vt ēt dic̄ Aui. 3. cañ. fen. 3. ca. de imagīatiōibꝰ. appet ꝙ
oē spumosu3 albescit: ⁊ pp h̄ ē alba spuma: vt. 5. de gnōne aīaliu3
ca. 6. ⁊ pp h̄ mixto lisciuio cū oleo fit res alba vt lac: q2 lisciuiū sui
acuitate diuidit ptes olei ⁊ fac̄ ī illas penetrare aerē. Silr̄ si ptisa
na decoquat̄ cū oleo fit multū alba: vt ꝓble. 21. ꝓble. p̊. fit eni ī de-
coctiōe ex viscoso olei ⁊ aere īcluso sic̄ spuma: ⁊ pp h̄ ēt cornu ni-
grū ⁊ tritū fit albū: ⁊ crystallus p triturationē albescit. S3 ꝯ h̄ cōe
dcm̄ sr̄ nr̄e īstātie. Primū: qre exñte aq̄ diaphana ⁊ aere diapha-
no: silr̄ crystallino exñte diaphano: ⁊ aer ēt qr̄ fit albū: nā illīꝰ cry-
stalli adhuc qlibet ps ē crystallus: l3 sūt pue ītātū ꝙ sensum effu-
giūt: ꝙ igit̄ fac̄ lumē diuisu3 in ptes crystalli diuisas facē d3 totu3
lumē in totā crystallū: ⁊ sic d3 appere alba. Albertꝰ ī cōmē. de sen
su ⁊ sensato. trac. 2. ca. 2. vr̄ dicē ꝙ lumē diuisu3 in ptes diaphani
facit appere corpꝰ albū: q2 qlibet ptiū cōminute crystalli irradiat
aliā pticulā ⁊ reflectit sup aliā: ⁊ ex hac lumīs multiplicatione fit
alba: s3 hec fuga nō valet: accipio eni crystallū vel vitrū ⁊ cōtero
ipsa3 in loco pauci lumīs: ⁊ accipio duas crystallos ꝯcauas in īui
ce3 sibi oppositas talr̄ ꝙ multiplicēt sup̄ seipsas radios: tūc d̄be-
rent appere albiores q̄3 trita crystallus: cū tñ apparēt lucidiores.
hoc arg. hic stet. ¶ Amplīꝰ ꝯ pncipale nō ē minus siccū corpꝰ: ossa
longo tpe exiccata q̄3 cholā prassina vel q̄3 carbo niger: s3 ossa ni-
grescunt in p̊ occursu ad ignē: ꝰ sic erit de corpe sicco: qd̄ tu dicis
albescere p calr̄i actionē. s. de cholā prassina. Hoc argu. nō ē diffi-
cile soluē: cū eni dicimꝰ ꝙ calm̄ agēs in hūidū denigrat ītelligi d3
humidū qd̄ h3 hūiditatē trahibilē ad supficiē a calō ⁊ siccum qd̄
eā nō h3: ⁊ iō charte de papyro ⁊ ossa l3 sint sicciora corpa q̄3 car-
bo recēs vl q̄3 cholā prassina: hñt tñ modū hūidi trahibilis ad ex-
teriora: ⁊ p ꝯñs sūt denigrabilia a calido: ⁊ iō charte de papyro ⁊
ossa cū p̊ attigunt̄ ab igne apparēt nigra postea fiūt alba: ex hoc
cessant oīa q̄ de charta ⁊ de pilis dicta sr̄. ¶ Amplīꝰ ꝯ h̄ pncipale si
inclusio aeris eēt cā albedīs ⁊ exclusio cā nigredīs: tūc ouū. s. albu-
mē elixū eēt factū nigrīꝰ vel minꝰ albū. ꝓbat̄ q2 ē exclusus aer: si-
gnū q2 est ḡuis in aq̄. ¶ Amplīꝰ gipsu3 ⁊ calcina trita ⁊ puluriza-
ta sūt magꝭ aerea q̄3 ipsa cōmixta cū aq̄ ⁊ postea ꝯgelata: ⁊ tñ non
sūt magꝭ alba: ꝰ nō fit albedo pp ptiū aerearū luminosaꝝ īclusio-
nē. ¶ Amplīꝰ argu. euidētissimū sumit̄ ab Alber. magꝭ in lib. 5. d̄ mi
neralibꝰ. 4. ca. de lacte q̄dā ficto qd̄ dr̄ lac virgis qd̄ fit ex lythar
girio ⁊ auro ex virtute alumīs in quo app3 ꝙ illo tpe ꝙ h̄ cōposi-
tū plus excludit aerē ē magꝭ albū: l3 Alb. p̊allega. ca. conet̄ soluere
hec dicta: sed deficiūt iudicio meo. ¶ In his ꝰ oppōnibꝰ appebit
cū ꝯsiderata fuerit opi. Aui. q̄ dissona ē ab opione Alberti: iuenieꝭ
ꝙ albū ⁊ nigrū sunt forme q̄dā p se sine lumīe: ⁊ lumē est q̄dā alia
forma faciēs varietatē in eis: ⁊ ꝙ albedo ⁊ nigredo sequunt̄ mo-
dos cōplōnū nobis imagīatos: vñ p̊allegato cap̄. dic̄. Nos nō ne-
gamꝰ hr̄e aliquā affectionē in albificādo: sed nō queādmodū dixe-
rūt. s. p lucis īclusionē: ita ꝙ albedo sit lux īclusa: q2 effic̄ cōplōnez
aliquā. ⁊ ita subdit. aer nō facit colorē albū pp pmixtionē tm̄: sed
pp pmutationē. s. cōplōnis. ¶ His postposit̄ vt nō hñtibꝰ hic lo-
cū discussiōis redeamꝰ ad d̄m quō fridū agēs in humidum deal-
bat: ⁊ dic̄ ꝙ cā est: q2 p̊mittit ītus humidū aq̄su3 qd̄ obturat ⁊ clau
dit poros lumini. i. aeri lumīoso. Cū aūt ꝯtinuat actionē tūc ꝯstri-
git ⁊ dēsat ptes ⁊ exp̊mit illd̄ aereū lumīosu3 qd̄ fac̄ tēdere ad ni-
gru3. ¶ Cōtra hec dicta sūt ēt dicta supīꝰ. ¶ Ad ꝯria app3 solō ad
illud de aq̄: q2 cū sit elr̄ntū nō est colorabile. ¶ Ad 2ᵐ dicamꝰ sequē
do istā viā ꝙ corpa peruia cū ꝯdensant̄ fiūt alba: ⁊ ē cā q2 lumen
qd̄ ē in eis ꝯstrigit̄ ⁊ īcorporat̄ cū his ⁊ vna ps aliā irradiāt: vnde

fiūt alba: ⁊ iō si calm̄ agēs in diaphanū moueret qētū peruiu3 hu-
midū in eo claudēdo poros: tunc fieret nigrū sicut appet in albu-
mine oui cū exponit̄ calori violēto. Ad illud qd̄ dicit̄ de sanguine:
d̄m ꝙ calor sanguinis est in presentia calidi nālis quo extincto a
frigore ⁊ constrictis partibus eius fit nigrior. ¶ Ad argumentum
de luto dicendum ꝙ lutum est corpus humidum a cuius superfi-
cie frigidum premit intus humidum: ⁊ ideo extra dealbat.

**¶ Cholere autem nigre alia est naturalis alia non na-
turalis superfluitas.**

¶ Prio ponit diuisionē. Cōsiderādū ꝙ noīe h̄ qñq3 auctores vtunt̄
ꝓ sola nāli melācholia: qñq3 ꝓ sola īnāli: quādoq3 pro vtraq3.

**¶ Nālis est boni sanguinis fex ⁊ turbulētia ⁊ superflui
tas (in cōparatione ad sanguinē: q2 omnes humores
dicūtur superfluitates ad cōparationem sanguis) cu-
ius sapor inter dulcedinē ⁊ ponticitatem existit.**

¶ Prio de nāli ꝯtermīat. Scd̄o de nō nāli. 2ᵒ ibi (Melīa v̄o nō nā-
lis.) Pria in duas. p̊ notificat eā ī suis dispōnibꝰ. Scd̄o sui fine. 2ᵃ
ibi (Que cū.) ¶ Considerādu3 ꝙ melīā nālē notificat ex quatuor.
Prio: q2 ē fex q2 apta descēdē ⁊ subsidē. Scd̄o: q2 est turbulēta eo
ꝙ īturbidat ⁊ denigrat sanguinē cū sibi miscet̄ īcōuenīēter. Ter-
tio: q2 ē supfluitas h̄ ē cōe oī hūori nāli alio a sanguīe: s3 dixit hic
plus de melīa: q2 ipsa fit a calore tēperato sicut sanguis vt īfra di
cet. Quarto: q2 est saporis mediȷ inter pōticum ⁊ dulce.

Duᵐ ¶ De q̊ dubitat̄: q2 sapor dulcis significat calr̄itatē: vt 4ᵒ de sim.
medi. distin. 4. cap̄. 2. ⁊ dist. 3. cap̄. p̊. ꝰ melīa eēt calā vel media ī-
ter calm̄ dulce ⁊ fridū pōticū. ¶ Amplīꝰ melīa ponit̄ saporis ace-
tosi: vt Gal. in cōmēto regimīs acuto. 3. cō. 3. In h̄ est solō antiq̄ ꝙ
melīa pura ē acetosa ⁊ pōtica: ⁊ iō ab aliqbus ponit̄ acetosa: ⁊ ab
aliqbꝰ pōtica: s3 melīa mixta cū aliq̄ pte sanguīs h3 dulcedinē ex
illo. Cōtra quā cōiter dr̄ ꝙ h̄ nō ē bñ dcm̄: q2 auctores loquētes ꝯ
cōplōne melīe loquunt̄ de cōplōne eiꝰ pure ⁊ in se. ¶ Amplius sic
posset dici ꝙ cholā ē saporis mediȷ inter amaꝝ ⁊ dulce. Hic mo-
dus dicēdi antiquus posset saluari: melīa eni nālis q̄ ad splenē tē-
dit: ⁊ q̄ cū sanguīe vadit aliq̄s ī se h3 ptes sanguineas dulces p q̄s
ꝯuenit cū toto reliq̊ sanguīe: ⁊ p q̄s trahitur a splene: ⁊ splen dele-
ctat̄ ī illa q̄ cū sepata fuerit remanet pure acetosa ⁊ pōtica. ¶ Ad
ꝯrium primū d̄m nō est veꝝ. ¶ Ad 2ᵐ d̄m ꝙ l3 cū cholā sit ali-
qd̄ dulce: q2 tñ sapor amarus valde vicit ⁊ īprimit valde magꝭ q̄3
dulcis: iō cholā nālis vadēs cū sanguīe: vel vadēs ad chistim non
ponit̄ media īter dulcedinē ⁊ amaritudinē. ¶ Alia solō ē moder-
noꝝ ⁊ est ꝙ in h̄ dr̄t melīa ab aliȷs duobꝰ hūoribꝰ. s. cholā ⁊ flate:
q2 cholā ⁊ flegma associant̄ sanguini in decoctione ⁊ trāseūt ter-
minū per supfluā decoctionē vt cholā: aut p diminutā vt flegma.
S3 melācholia associat sanguinē vsq3 ad terminū tēperate deco-
ctiōis: illa ergo tēpata decoctio fac̄ aliquā dulcedinē: s3 q2 mā nō
est apta pfecta digeri fit cū h̄ sapor pōticus: īmo sapor iste vicit:
q2 mā est facta sicca terrestris: apparet igit̄ ꝙ melīa h3 saporem
dulcem paucū sed pōticū multu3: ⁊ ideo ad h̄ d3 poni fride cōplō-
nis: ⁊ iō qdam auctores absolute dicūt ꝙ est saporis pontici vel
acetosi: ⁊ h̄ q2 iste sapor vincit. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ iste due opio
nes dicūtur in hoc: q2 prima ponit ꝙ melācholia nālis h3 dulcedi
nem aliqua3 per aliquas ptes cū ea mixtas que partes sunt san-
guis in forma. Sed scd̄a opinio ponit ꝙ melīa ē dulcis p ptes di-
minute dulces que sunt melīa ⁊ vtraq3 opinio potest saluari.

**¶ Que cu3 in epate generatur in duas separatur par-
tes: quarum vna in sanguine remanet ⁊ cum eo pene-
trat: ⁊ alia ad splenem transmittitur.**

¶ Primo premittit diuisionē. Scd̄o exequit̄. scd̄a ibi (Pars.)
¶ Hic pñt qri ea que supra qrebant̄ de cholera. Et p̊ que ps melīe
sit maior. D̄m ꝙ qd̄ ad neutrā ptiū h3 rōnes difficiles: supra te-
nuimus ꝙ cholera que vadit ad chistim sit amplior: hic teneamꝰ
ꝙ melīa q̄ vadit ad splenē sit minoris quātitatis: ⁊ que cū sangui-
ne vadit sit multa: q2 magne molꝭ sunt mēbra que nutriri op3 san-
guine hñte multū de melīa sicut ossa. ¶ Amplīꝰ vr̄ ꝙ iuuatiuū ali-
cuius plus sit q̄3 supfluū: sed qd̄ vadit ad splenē est supfluū respe-
ctu eius qd̄ ad venas vadit: ⁊ hec rō ꝓbat etiam de cholera.

Duᵐ ¶ Scd̄a dubō ē an melīa sit grossior. D̄m vt Gal. ponit 2ᵒ de vir-
tutibꝰ nāli. ca. vlt. ꝙ melīa q̄ ad splenē vadit ġssior est q̄3 ea q̄ vadit
cū sanguīe: q2 que associat sanguinē est ꝓpingor nāe sanguis: que
aūt vadit ad splenē distātior est seu grossior tēdēs ad siccu3 terre-
stre: eꝯrio ergo est de melīa ⁊ de cholera quodā modo.

Duᵐ ¶ Tertia dubitatio est vtrum semper generetur cum generat̄ san
guis. Dicēdum ꝙ sic sicut de cholera diximus.

¶ Pars āt q̄ cū sāguīe penetrat vadit cū eo cā necīta-

tis ⁊

tis ꝛ vtilitatꝫ. Necitas vō ē vt sanguini admisceatur eo mō quo dꝫ ī nutrimēto cuiusqꝫ mēbroꝝ ī quoꝝ complonibꝰ magnā melie ptē eē opꝫ sic sunt ossa. Utilitas vō ē vt sanguinē restrigat ꝛ ꝯfortet ꝛ inspisset ipm. Et ps eiꝰ q̄ ad splenē trāsmittit̄ ē illđ quo sanguis nō idiguit: q̄ ad ipm vadit cā necitatꝫ ꝛ vtilitatꝫ. Necitas vō aut ē fꝫ corpꝰ totū. s. vt a supfluitate mundet̄: aut fm vnū mēbrū qđ ē vt splenē nutriat. Utilitas vō iō accidit: qꝛ ī os stōchi q̄si mulgēdo ꝓfluit. Et hec qdē vtilitas duobꝰ ē modis. Uno qꝛ os stōchi stringit ꝛ ꝯfortat ꝛ īspissat. Alio vt ī ore stōchi cōmotionē faciat pp acredinē ꝛ excitet ad famē ꝛ faciat desiderium.

¶ Primo ponit finē eius que cum sanguine vadit: necessariꝰ finis notus est: finis aūt vtilitatis vt ꝯfortet. s. admouendo abominationē dulcedinis nō ꝙ mēbra habeāt gustuꝫ ꝛ appetitū sensitiuū: sed notificamꝰ has īpressiōes p vocabula magꝭ manifesta: sic eni dulce nimis fastidiū gn̄at in stōcho sic in membris pura dulcedo sanguis fastidiū faciet. (Restringat.) s. prohibēdo eius multā fluiditatē per quā elaberet̄ a mēbris (inspisset) ꝓhibēdo aptitudineꝫ resolutionis: vide Halyab. theorice primo capi. 25. ponens vtilitatem melancholie in sanguine dicit ꝙ cum vadit teneat sanguinem ne forte sic transeat membra ꝛ non reficiantur eo.

Dum 77m ¶ Sꝫ tu dicis chola fac̄ ipm labilē resolubilē ꝛ displicibilē mēbris ꝛ melia fac̄ ꝯriū: ǵ melius eēt sanguinē puꝝ sibiipsi dimittere. Dicēdū ꝙ hoc argumētū placeret phis q tenēt ꝙ solus sanguis nutriat. Sꝫ nos dicamꝰ ꝙ si q̄tuor humores nutriūt sanguis sibiipsi dimissus. s. solus non posset nutrire: mixtio igit̄ melācholie ꝛ cholere cū sanguine non fit principalr̄ vt vnum moueat alterius malitiam sed vt nutriant: cum hoc aūt rectificant sese. Et est imaginādum ꝙ q̄uis Aui. ꝛ alij dicant ꝙ melācholia inspissat ꝛ ꝯstringit ꝛ chola sbtiliat: ꝙ h̄ est dicere effectus per sigta in nutricatōe dant sanguini modos q̄litatū occultarum materieꝝ ī nutricatōe. Alij sic q dn̄t ꝯstrigat ꝛ ꝯfortet p stipticū īspisset p siccū: ꝛ ea q̄ dic̄ hic de fine necio sunt nota ex dictꝭ ī ca. hic de chola rubea.

Dum 78m ¶ Querūt qd vult dicē (mulgēdo ꝓfluit.) Et exponūt. i. stomachus cum violentia trahit ꝓpter famē. H̄ expō nihil est: non enī stomachus trahit istā meliam ꝓpter famē cū ipsa sit que ꝓprie causat vehemētiā famis q̄re dicamus ꝙ melia ista ꝓfluit a splene ad stomachū. s. ad partē stomachi supiorē: ꝛ ipsa qꝛ est stiptica ꝛ acetosa emulget ꝛ stringēdo ꝛ cōprimēdo: sic emulgit̄ aliqd ꝯstrictione manus: ꝛ h̄ est dicere emulgendo ꝓfluit vt vocabula significant.

¶ Cōsiderādū ꝙ huius emulgētis ꝓflui melie Auic. 2. ponit vtilitates. Prima est: qꝛ hec melia cū sit pontica ꝛ acetosa stringit os stōchi: ꝛ inspissat ꝛ ꝯfortat: qꝛ vnitio ꝛ īspissatio est q̄dā fortificatio. ꝛ ex hoc sequit̄ ꝙ stomachus meliꝰ retinet cibū quousqꝫ digerat: ꝛ hec fuit intētio Gal. 5. de vtili. ptiū. 4. cap. in fine. vbi loquēs de humore isto melico eunte ad os stōchi dic̄. Qm̄ aūt nō ledit in aliquo vētre sapor on̄dit: pontica enī existēs ꝛ acida nigra chola cōgregare ꝛ ꝯstringere nata est: ꝛ in fine subdit. colligit ad seipm ꝛ cōprehēdere diligēter cogit cibaria ꝛ retinere quousqꝫ sufficiēter digerant̄. Alia vtilitas est vt cōmotionem faciat ꝓpter acredinē in acetositatē ꝛ excitet ad famē ꝛ ex illa faciat desiderium.

Dum 79m ¶ Dubitant qūo pōticū ꝛ acetosum excitāt ad famē. Dicūt Anto. et alij ꝙ h̄ est: qꝛ ista exiccāt ꝛ exprimūt humiditatē stōchi: ꝛ ponūt indigētiā eiꝰ. Scđa cā ē: qꝛ hi sapores ponūt in stōcho indigētiam saporis dulcis. ⁋ Cōtra primū: res stiptica ꝛ acetosa nō minꝰ exprimit humidū subtile aquosuꝫ q̄ꝫ humidū grossuꝫ: īmo si p viā expssionis fit: subtilia humida sūt magis exprimibilia q̄ꝫ grossa: vt intelligit̄. 2. can̄. cap. 3. Si aūt p viā exiccationis humidū aquosuꝫ ē magis exiccabile: ǵ magis fiet ex h̄ sitis q̄ꝫ fames qđ est fl̄ꝫ. ⁋ Cōtra 2m: tūc sapor amarus faceret famē: qꝛ ponit indigētiā saporꝭ dulcis. ¶ Ad hāc rōnem rn̄dent ꝙ sapor amarus nō est pfectibilꝭ per dulcē: sꝫ pōticus ꝛ acetosus sic. Hec solō nō valet: naꝫ stōchꝰ exn̄s in dispōne n̄āli per famē dꝫ pfici a cibo nō sic̄ forma m̄ām: sꝫ dꝫ corrūpi in eo dispositio p̄ter n̄ām q̄ qs famescit ꝛ acgri dispositio n̄ālis: nō enim imus ad sumēdum cibū exn̄s in dispōne naturali oino: vt. 4. de sim. medi. dist. 3. cap. 1. dispō igit̄ per ponticum inducta dꝫ abijci. ⁋ Nos ergo dicamus cuꝫ principijs cōibꝰ ꝙ fames fit ex ꝯsumptione humidi grossi: ad cuius ꝯsumptionē seqt̄ īfrigidatio siue diminutio calidi: ꝛ sequit̄ exiccatio ꝛ asperitas siue corrugatio: ꝛ hec est dispositio in ore stomachi hoīs famescētis: pontica aūt ꝛ acetosa infrigidāt ꝛ exiccāt ꝛ asperāt os stomachi: ꝛ per ꝯn̄s disponūt stomachū taliter qualr̄ disponit̄ ex defectu humidi grossi: vn̄ hō famescit: ǵ pōticū ꝛ acetosum fac̄ famē: īmo tūc est sensibilior friditas ꝛ asperitas ꝛ corrugatio stōchi qn̄ fit a pōtico: ꝛ iō stōchus desiderat aliqd quo hic remoueat̄: remouēs aūt infrīdationē ꝛ asperitatē ꝛ corrugationē est res dulcis q̄ est cal̄a ꝛ humida humiditate grossa: ꝛ iō dr̄ ꝙ fames est appetitus calidi ꝛ sicci. i. humidi grossi. ⁋ Dicamus 2o ꝙ sitis fit ꝯsumptione humidi roridi ꝓhibentis calidū incēdi: cuius priuatiōe fit inflāmatio ꝛ ex hoc fit sitis: ꝛ ideo res calefacientes faciunt sitiꝫ.

¶ Breuiter hic dubitat̄: an enī ista hūida sint ptes membroꝝ. an sint humiditates chilose hꝫ dubium: silr̄ q̄re n̄ā nō misit choleraꝫ ad stomachum ad faciēdum sitim sicut misit meliam ad faciēdū famē: ꝛ an fm vnā particulam possit esse desiderium cibi ꝛ potꝰ: ꝛ an fm esse intensum se compatiātur: ꝛ multa alia dubia preter hec querenda sunt in tractatu nostro de appetitu.

¶ Debes aūt scire ꝙ chola rubea q̄ ad chistim trāsmittit̄ fellis ē illđ quo sanguis nō īdiget: ꝛ illud qđ a felle egredit̄ ē illđ quo fel nō indiget. Et silr̄ chola nigra q̄ ad splenē trāsmittit̄ ē illđ q̄ sanguis nō īdiget. Et illđ qđ a splene egredit̄ ē illđ q̄ nō īdiget splen. Et quēadmodū illa chola rubea postrema euigilat v̄tutē expulsiuā īferiꝰ: sic chola ista nigra postrema v̄tutē appetitiuā euigilat supiꝰ: vn̄ sit đ oībꝰ meliori factoribꝰ laus.

¶ Hic comparat postremam choleram que descēdit ꝛ postremā melācholiam que ascendit: ꝛ ideo de taꝫ mirabili ordine nature deum laudat: qui deus res ad meliorē finem cōtra impetuꝫ ꝓprie nature dispensat: vnde grauem melācholiam facit ascendere ꝛ leuem choleram descendere facit ꝓpter fines vtiles homini.

¶ Melia vō nō n̄ālis nō est ad moduꝫ hypostasis ꝛ fecis: īmo est ad modū adustionis ꝛ cinereitatis.

¶ Hic determinat de speciebus melācholie non naturalis. Et primo ponit que est forma non naturalis melancholie. Secundo qđ dixit in hoc probat. Tertio ponit species. secūda ibi (Res.) tertia ibi (Melancholia.) Dicit primo ꝙ melancholia non naturalis est facta per adustionem non per modum hypostasis.

¶ Res nāqꝫ humide cuꝫ rebꝰ terrestribꝰ admiscent̄: separatur terrestritas ab eis aliquo duoꝝ modoꝝ: aut ad modū hypostasis: ꝛ tale quale illđ de sanguie ē melācholia n̄ālis: ꝛ ad modū adustionis qđ est cū resoluitur subtile ꝛ spissuꝫ remanet ꝛ tale quale illud est de humoribus est melia superfluēs: ꝛ ista qdem vocatur chola nigra. Et neqꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Ex flegmate eni pp sui viscositatē nihil descēdit sic ex oleo. Et ex cholera rubea ꝓpter sui subtilitatem ꝛ sue terrestritatis paucitatē ꝛ sui motꝰ assiduitatē. Et ppea illud qđ de ea a sanguie separat̄ in corpore est parum non descendit res de qua sit curāduꝫ. Nec cū separat̄ moratur nisi parum sed putrefit: aut a corpore expellit̄. Et cū putrescit eius subtile resoluitur ꝛ spissum remanet: ꝛ fit cholera nigra adusta ꝛ nō hypostasiua.

¶ Probat ꝛ p̄supponit istā ꝓpōnē ꝙ melia n̄ālis est humor qdam terrestris: ꝛ hoc est notū ꝙ oīs melia est terrestris: vn̄ dr̄ melia a melan qđ est nigrum: qꝛ hꝫ terreā nigredinē: hac p̄suppositiōe facta arguit sic. melia non n̄ālis que est quid terreuꝫ: aut separatur ab humoribꝰ per viā hypostasis: aut p viā adustionis: sed nō per viā hypostasis a sanguine: qꝛ hec est melancholia n̄ālis: ergo hoc erit per viā adustionis: ponit istā rōnem in forma: ꝛ qꝛ aliquis diceret ꝙ melācholia īn̄ālis separat̄ per modū hypostasis ab alijs humoribus: q̄uis non a sanguine discurrit Auic. per alios hūores ostendendo ꝙ non hn̄t hypostasim: sed ps sanguis hꝫ illam.

¶ Dubitat̄: qꝛ dic̄ ꝙ ex oleo nil descēdit. cōtra qꝛ amurca. Dōm ꝙ ex perfecto oleo nil descēdit. Alij dicūt ꝙ si aliqd descēdit est per modū corruptionis. ⁋ Cōsiderādū ꝙ quatuor causas ponit quare a chola rubea nil vel paꝝ đscēdit. Una sbtilitas. Scđa pauca terrestritas: ꝛ iste due cause stant in vna. Tertia ē assiduitas motꝰ. Dum 80m

¶ Cōtra. qꝛ hec chola iacet cū sanguine: si ergo ipsa assidue mouet̄ ꝛ sanguis mouebit̄: ꝛ tunc a sanguine nil descēdit. Dōm ꝙ per assiduitatem motus intelligimus aptitudinē ad motū: ꝛ hoc erit signum sbtilioris sbe: ꝛ non facit distinctā cām: vel dōꝫ ꝙ plus poterit moueri chola in venis q̄ꝫ sanguis: q̄uis stet cum sanguine. Dubm 81m

Quarta cā est: qꝛ cholera est pauca res. ⁋ Cōsiderandū ꝙ ista q̄rta causa pōt referri ad cholerā que cū sanguine vadit ad illaꝫ que vadit ad chistim vt dicat̃ cholera que a sanguīe sepat̃.i.que ē humoꝛ a sanguīe distict⁹ assumēdo totā eam que est in venis ⁊ que est in chisti ē humoꝛ pauce quātitatis: qꝛ de cholera ē min⁹ ī corpoꝛe q̄ꝫ de aliquo humoꝛe: ideo nil notabile ab eo pōt descēdere. Sed qꝛ hoc dcm̄ nō ꝯceditur a plurib⁹ vt appebit in sequenti capitulo: iō dicamus qꝛ hec quarta cā pōt referri ad cholām que ē in chisti fellis: nā diceret aliquis ꝙ chola assidui motus est illa q̄ ē in venis: sed illa que est in chisti fellis sicut ꝯtenta in vno sacculo quiescit: igit̃ poterit hr̄e vel fecem vel hypostasim: ꝑꝑ hoc dicit: illud qδ de eo separat̃ a sanguine in corpoꝛe exn̄te.s. vadēs ad chistim: dixit aūt in corpoꝛe: qꝛ aliquis sanguis vadit cum ea que ad chistim vadit.s.aliqd vnctuosuꝫ: ⁊ ideo nō separat̃ oīno a sanguine: sed a sanguine reliqui corꝑis est paꝝ.i.ē modica quātitas: qδ apparet qꝛ chistis fellis ē paruū vas: de his āt q̄ꝫtitatib⁹ dicet̃ in sequēti cap̄. ⁋ Cōsiderādū ꝙ Auic. vult ꝙ nihil descēdit sensibilis q̄ꝫtitas ꝑꝑ cās dictas: ⁊.si qd modicū d̄scēdit n̄ moꝛat̃: qꝛ ē qdi exneū: ⁊ iō medic⁹ nō curat illud distiguere a cholera adusta.

Du[m] 82[m] ¶ Dubitat̃ vtrū melīa nālis possit fieri nō nālis per admixtionem alicuius humo.secū. Ur̃ ꝙ sic: qꝛ sic de alijs humoꝛib⁹ nālibus accidit. ⁋ In ꝯtrium est Aui. qui solū dicit ꝙ fit innālis per adustionem. Hic ꝑmittere opꝫ duo. Primū: ꝙ qδ presupponit q̄tuoꝛ humoꝛes esse distinctos specie in venas. Scd̄m: ꝙ humoꝛ dr̄ nālis cum hꝫ cōplōnem sbam saporem ⁊ coloꝛē sibi debitos: vn̄ pōt in finem in quē ordinat̃: dr̄ aūt īnālis cum hoc nō hꝫ. ⁋ Ex his īferūtur quatuoꝛ ꝯclusiones. Prima qlibet humoꝛ nālis existēs in venis pōt fieri īnālis per alterius humo. nālis mixtionem. Rō ꝑma quilibet humoꝛ naturalis stans in venis habet determinatam ꝓportionem quātitatis ad alium humo. nālem: ergo si hec ꝓportio remoueat̃ fiet īnālis. Ratio secūda: quilibet humoꝛ in venis ē determinate substātie ⁊ qualitatis cum est nālis: sed quicūqꝫ ali⁹ humoꝛ nālis pōt eum a sui substantia ⁊ qualitate remouere. ⁋ Secūda ꝯclusio: flegma naturale associans sanguinē ī venis pōt fieri īnāle per admixtionē sanguinis naturalis. Ratio est: qꝛ flegma existens humoꝛ est specie distinctus a sanguine: ⁊ sic debet habere suā cōplexionem ⁊ sbam ⁊ ƀm sanguinis mixtionem ab hoc remoueri pōt: ergo pōt fieri īnaturale. Ex hoc eodē mō ꝓbatur ꝙ cholera nālis ⁊ melācholia nālis associantes sanguinem in venis pn̄t fieri īnāles per admixtionem indebitam sanguinis nālis.

Dub[m] 83[m] ¶ Dubitatur quare auctoꝛes medicine nō fecerūt mētionē de humoꝛibus alijs a sanguīe nālibus factis īnālibus per admixtioneꝫ sanguinis naturalis. A. enī non dixit supꝛa hoc de cholera nec de melīa hic: cū autē dixit flegma dulce īnaturale per admixtionem sanguinis cū flegmate: ītellexit ꝙ hoc flegma cui sanguis miscet̃ fit insipidū īnaturale de quo nōdum ibi dixerat: sed dixit se nominatuꝝ illud. ⁋ Ampli⁹ ꝑ admixtionē cū bono sanguine magis ꝑficitur flegma ⁊ fit magis nāle. ¶ Dicamus manifestuꝫ eē per se.ꝫ. hu. alios a sanguine existētes in venis cū sanguine hr̄e ꝓpoꝛtiōeꝫ ad sanguinē ⁊ sanguinē ad illos determinate quātitatis: ⁊ cū hac ꝓpoꝛtione stant sub determinatis modis sbe ⁊ qualitatum: ꝫ manifestum est ꝙ illi.ꝫ.hu. male disponunt̃ cū exitus fit ab illa ꝓpoꝛtione: sed exitus fit ab illa ex ꝑte sanguinis vel per diminutioneꝫ a quātitate debita vel ꝑ additionē: cū aūt aliqs humoꝝ dictoꝛum triū sit īnālis per diminutā mēsurā sanguīs debētis eos associare in venis: tūc malignant̃ in qualitatib⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in sba: furit ꝫ cholera: ⁊ incrudat̃ flegma ⁊ melīa: ergo hec innaturalitas est reducta ad īnālitateꝫ ex parte qualitatis. Si autē aliquis triuꝫ humoꝛum fiat īnālis per superfluam mēsurā sanguinis. v.g. flegma hoc erit: qꝛ superflua quātitate sanguinis naturalis flegma ꝓfundum attingit̃ a multo sanguine ⁊ alterat̃ ad caliditatem ⁊ humiditatē ⁊ tendit ad nām sanguineam: ⁊ dr̄ sanguis quidem flegmatic⁹ in se cōsideratus: ⁊ pōt dici flegma īnāle: cum comparabit̃ ad seipꝫ prius: ⁊ simil̄r intelligitur de melīa ⁊ cholera. Apparet igit̃ prio quare nostri auctoꝛes nō dixerunt de trib⁹ humoꝛib⁹ nālibus stantibus in venis factis īnālibus per admixtionē superflui sanguīs cum eis: nā locuti sunt de h̄ qn̄ dixerunt de sanguine flegmatico vel cholīco vel melīco per admixtionem melīe nālis vel cholere naturalis vel flegmatis nālis: ⁊ hoc in cap̄. de egritudinib⁹ sanguinis: locuti ēt sunt qn̄ dixerunt de fl̄ate sanguineo in cap̄. de egritudinib⁹ fl̄atis: ⁊ de cholera sanguinea ⁊ melīa sanguinea quādo cōsiderātur vt sunt sub ꝓpꝛijs foꝛmis. in cap̄. de egritudīb⁹ cholere ⁊ melīe. ⁋ Apparet 2° ꝙ hi humoꝛes pn̄t noīari flegma sanguineū chola sanguinea ⁊ melīa sanguinea quādo cōsiderant̃ vt sunt sub ꝓpꝛijs foꝛmis sbalib⁹: sed īfecti vel nutriti sanguine nāli vltra qδ dꝫ. v.g. sit aliqs qui nāliter debeat.y.ꝫ. flegmatꝫ nālis cum tali cōplōne ⁊ mō sbe tādem.ꝫ.j. istius misceatur sanguis vltra q̄ꝫ debeat ⁊ faciat.j.ꝫ.semoueri a nā flegmatica sub qua debebat esse:

remaneat tn̄ sub foꝛma sbali flegmatis: manifestuꝫ ꝙ hec vna.ꝫ. flegmatꝫ trāsmutati v̄sus sanguinē dicet̃ īnālis respectu suiipsi⁹ prius: ⁊ dicet̃ flegma īnāle: pōt etiaꝫ h̄ flegma vocari sanguis flegmaticus cū ꝯsideramus sanguinē vt infectus est isto fl̄ate: ⁊ ꝓprie cū sanguis ē maioꝛis quātitatis: ⁊ tūc dr̄ sanguis fl̄aticus: sic si flegma ē maioꝛis q̄ꝫtitatis pōt dici flegma sanguineū: ⁊ hic eēt locus speculatiōis ꝓlixus dicto. Si qs enī tenens opīonem medicoꝝ sustētaret se super hac ꝓpōne ꝙ.ꝫ.hu. sanguinē associātes in venis cū sunt magꝫ ƀm nām appꝛopinquant magis ad nāꝫ sanguineā ⁊ recedētes a nā eius vsqꝫ ad aliquā mēsurā: ideo sunt ƀm naturā eius. totū qδ dcm̄ est āmouetur tenēdo pꝛedictā viā. ¶ Dōꝫ ad scd̄am rōnē: ꝙ lꝫ flegma tēdēs ad nāꝫ sanguinis magis ꝑficiat̃ rōne termini ad quē: tn̄ magꝫ īperficit̃ respectu sui ꝑoꝛis vt dꝫ eē in tali mensura dispōnum. ¶ Tertia ꝯclō duo hu. nāles hn̄tes ꝓpꝛia receptacula pn̄t fieri īnāles per admixtionē sanguinis nālis. Rō est: qꝛ cholā vadens ad chistim fellis ⁊ melīa ad spleneꝫ debēt hr̄e mixtionē sanguīs vel rei sanguinee secū in ꝓpoꝛtiōe d̄termīata: ergo si supflua q̄ꝫtitate sanguis misceat̃ cū eis fiet īnālis: ⁊ sequit̃ ex hoc ꝙ melīa debēte ire ad splenē hn̄te secū multū d̄ sanguine nālē vltra ꝓpoꝛtionē sui splen nō trahet vel si trahet nō remanebit bn̄ acetosa: vn̄ nō bn̄ excitabit appetitū: ⁊ cholā eodem mō per sanguinē disposita nō trahet̃ a chisti: vel si trahet̃ non remanebit postea cholā bn̄ pūgēs ⁊ abꝛadens: ⁊ appet ꝙ si vtilitas fl̄atis ē hūectare iūcturas cū tali mō hūidi aquei ꝙ ꝑ supfluā mixtionē sanguinis poterit fieri īutilis ⁊ sic īnālis. ¶ Quarta ꝯclō: melīa nālis q̄ ē fex hypostasiua sanguīs ꝑt fieri īnālis ꝑ admixtionē cuiuscūqꝫ hūoꝛis alteri⁹ a sanguīe siue sit nālis siue īnālis. H̄ ꝓbat̃ ꝑ ꝑ Auer. i. cāti. cō. 70. vbi dicit. q̄ cholā nigra innālis gn̄at̃ ex cōmixtiōe ⁊ adustiōe: vbi Cōmētatoꝛ ꝓculdubio dic̄ ꝙ spēs īnālis melīe gn̄ant̃ ex cōmixtiōe ⁊ adustiōe alioꝝ humoꝝ. Rō ē: qꝛ glibꝫ humoꝛ de tribus siue nālis siue īnaturalis pōt remouere melīam nālem a sui nālitate vt notuꝫ est. Aui. v̄o hoc nō posuit dans ītelligere. voluit aūt dicere modos melīe innālis qui sunt melīe ꝓpꝛij: sed facti innāles per adustionem plus appꝛopꝛiantur melancholie q̄ꝫ alijs: ex hoc tamē seq̄tur ꝙ oēs humoꝛes per adustionē conuertunt̃ in melīā: sed melīa ꝑ adustionē nō cōuertit̃ in aliquē aliū hūoꝛē ex̄ suū genus. ⁋ Cōsiderādū ēt ꝙ nō solū ꝑ adustionē vel cōmixtionē pōt melīa fieri īnālis: sed etiā ꝑ ꝯgelationē: vt in seq̄nti cap̄. intelliget̃: ⁊.4. can̄. fen. 6. cap̄. de moꝛsu canis rabidi.

¶ Melīa aūt que ē supfluēs: alia ē q̄ est cinis cholē: ⁊ qδ de ea adurit̃ q̄ ē amara: inter quā tn̄ ⁊ cholām rubeā quā adustā vocauimus existit dr̄ia: ꝙ illa ē cholā rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec v̄o nō est nisi cinis per se cognitus cuius subtile fuit resolutum.

¶ Hic ponit spēs has melīe īnālis aduste. Et sunt q̄tuoꝛ spēs. 2° assumat. 2° ibi (Male igit̃.) ⁋ Circa ꝑmā ꝯsiderādū ꝙ cholā rubea pōt aduri dupl̄r. Uno° ꝑ viā assatiōis: ita ꝙ cal̄m ducēs istam ad cinereū nō dimittit separi hūidū multa sepōne: īmo in isto remanet illō terreū: ⁊ h̄ ꝓpe vocat̃ assatio: ⁊ h̄ mō fiebat cholā adusta de qua supꝛa diximus ibi (Que aūt minoꝛis est fame) Et que apδ Gal. ē cholā vitellina. Alio° pōt aduri faciēdo euapoꝛationē ⁊ ducēdo ad cinerē: vn̄ ꝑ ꝯuersionē ad multā terrestritatē ⁊ ꝑꝑ nō assari in suo hūido dr̄ melīa adusta ⁊ trāsmutat̃ nomē sui gn̄is: ⁊ de hac hic ītelligit. Cū aūt in diuersitate haꝝ adustionum est diuersitas ꝓpoꝛtionum agētiū ⁊ patiētium. ⁋ Cōsiderādū aūt ꝙ nō dꝫ ītelligi cinis per se congregatus: qꝛ purus cinis quia adhuc hꝫ foꝛmam humoꝛalem. ⁋ Cōsiderādū ꝙ cum Auic. dicit. aduritur. ītelligit adustionem. i. putrefactionem: hoc enim duplici caloꝛe humoꝛ quilibet pōt terrestris fieri. s. incinerari. ⁋ Considerādum ꝙ amaritudo est ꝑꝑ multū siccū adustū ⁊ paucum humidum.

¶ Alia est q̄ est cinis fl̄atis: ⁊ qδ de eo adustuꝫ fuit: ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosuꝫ fuerit ei⁹ cinis erit salsus: ⁊ si nō trahet ad acredinem aut ponticitatem.

¶ Hec est secūda spēs. Considerādum ꝙ si adustum flegma ē valde subtile aquosum fit sapoꝛ salsus. Ratio ē: qꝛ consurgit ex h̄ sicco terrestre subtile qδ ē amaꝝ: ⁊ ipsum remissum aquoso subtili cōstituit salsum: sed quando flegma est grossum: tunc cinis ē terreus grossus: ⁊ terreum grossum est magis aptum facere sapoꝛeꝫ pōticū: ita ꝙ si cū hoc sit ibi salsedo aliqua vel amaritudo erit cū pontico. dixit aūt acredinē. i. acritatē vel adustionē in ꝑtib⁹ subtilibus: vel acredinē. i. acetositatē: pōt enim hec melīa declinare ad acetositatē si caloꝛ incineratus sit putredinalis ⁊ flegma grossuꝫ s. flegma dulce qδ respectu aquosi est grossuꝫ: ⁊ si sit grossius poterit facere melācholiam ponticā vt notū est paꝝ exercitato.

¶ Alia

¶ Alia est q̄ est cinis sanguinis ⁊ qḋ de eo est adustuz. Et hec quidē est salsa trahens partz ad dulcedinem.

¶ Hec est tertia spēs de qua incidēter dixit supra cum dixit. eius spissitudo est cholera nigra. hec aūt cinis cōseruat aliqd dulcedinis ex materia sanguinea ex quo fit. salsedo aūt est ex mixtione cineris amari cum aliqua parte aquosa vel humida que remansit.

¶ Alia est q̄ est cinis melācholie naturalis. Que si subtilis fuerit erit eius cinis ⁊ qḋ de ea adustuz est valde acre sicͭ acetū: qḋ cuz sup terre faciē cadit ebullit: ⁊ ei⁹ odor est acris a quo musce fugiunt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca.

Du.m 84.m ¶ Hec est quarta spēs diuisa in duas. ¶ Dubitaꝛ qꝛ quilibet hūor potest diuidi in grossuz ⁊ subtile ex quoꝝ adustione fient due species melie aduste. Dicendū ꝙ hec diuisio manifestius cadet in flegmate ⁊ melancholia ⁊ ideo dixit hoc in eis: cholera enim valde subtilis nō sustentat adustionē sed euaporat tota: pars aūt sanguinis subtilis fit cholera innaturalis cum aduritꝛ vt supra dixit.

Du.m 85.m ¶ Dubitaꝛ vtrū oīs spēs melancholie facte ꝑ adustionē hēat acetositatē. Videtꝛ ꝙ sic: qꝛ melācholia facta per adustionē cholere rubee est acetosa acris vt intelligitꝛ ab Halya. primo theorice: ꝫ multo magis oēs alie spēs. tꝫ ꝯsequētia qꝛ acetositas attestaꝛ frigiditati. sꝫ cholera rub. est calidior ⁊ factū ex ea ꝑ adustionē etiaz erit calidius. Hic p̄termitto hāc ꝓpositionē: oīs humor ꝑ calidū putredinale extractiuū calidi ꝓpꝛij ⁊ ex hoc infrigidatiuū isti⁹ pōt acquirere aliquē moduz acetositatis. hec ꝓpositio est nota: ergo quicūqꝫ humor cōuertitꝛ ad terrestritatē per calidū putredinale pōt participare aliq̄ acetositate: ⁊ sequitꝛ ex hoc ergo melācholia facta ex quocūqꝫ hūore ꝑ putefactionē est aliq̄liter acris. i. acetosa. ¶ Secūda ꝓpō est: oīs humor ꝑ calidū cōbustū veniens ad terrestritatē habet aliqd saporis acuti ꝓpter aliquas partes subtiles ignitas a calore. ¶ Tertia ꝓpō est: vnus ⁊ idē calor terrestrificās hu. pōt dici putredinalis ⁊ cōbustiuus respectu vnius humo. ꝓpter partes etherogeneas. Ex his appet ꝙ quelibet melancholia facta per viā incinerationis a calido habet de acetoso ⁊ de acuto. sed quādo calor est plus adustus q̄ꝫ putredinalis habet plus de acuto. quādo autē est plus putredinalis q̄ꝫ adustus habet plus de acetoso. ⁊ hec erit diuersitas sola ex parte agētis. Apparet etiam ꝙ harū spērū melancholie aduste sapores diuersificantꝛ fm mās. nā qꝛ cholere calor incinerat⁹ ē plus adustus q̄ꝫ putredinalis: igitꝛ plus est amarus sapor. s. cū acuitate q̄ꝫ acetosus: ⁊ iō ꝑ amaritudinē notificauit Aui. melācholiā ex cholera factā: sed qꝛ calor incineratiu⁹ melācholie nō est violētus adustiuus sꝫ vel putredinalis vel sibi silis: ⁊ p̄ter hoc ab intrinseco melācholia ꝑticipat acetositate cū ponticitate: iō sapor acetosus ⁊ ponticus puriores sunt in melācholia facta ꝑ adustionē. i. incinerationē melācholie nālis: ⁊ per hos sapores Aui. notificauit illos. ⁊ apparet q̄re que fit ex subtili melācholia est acetosa: qꝛ terreū eius est subtilius. que aūt fit ex melācholia grossa est pontica respectu illius qꝛ terreū eius est grossius. melācholia ergo facta ꝑ sanguinis ⁊ flegmatis incineratione si fiat ꝓpꝛie a calore putredinali: erit etiā acetosa ꝓpter causam dictā. si habebit cū hoc aliquē salsuz saporem ⁊ aliquem ponticuz de melancholia a flegmate factis vel factis a sanguine habebit saporē dulcē ⁊ salsuz: ⁊ ꝑ hos sapores Aui. notificauit illas.

Du.m 86.m ¶ Dubitaꝛ q̄re melācholia adusta facta ex adustione melancholie nālis subtilis ebullit sup terrā ⁊ q̄re fugiūt musce ⁊ silia aīalia. Dicendū ꝙ nō solū melācholia adusta facta ex nāli melācholia subtili est acuta acris ebulliēs ex q̄ musce fugiūt: sꝫ multo magis hēt hoc melācholia facta ex cholere rubee adustiōe. fugiūt enī aīalia qꝛ est eis nociua sui acuitate. cā aūt q̄re ebullit sup terrā ē eadē q̄ acetū vini bullit sup terrā ꝓiectū: imo sup lapidē vt q̄nqꝫ lapidez rūpat. Dicitꝛ ꝫ a q̄busdā ꝙ cā q̄re acetū bullit sup terrā est qꝛ ꝑtes subtiles penetrāt ⁊ excludunt aerē a poris terre ⁊ ille aer sursum mot⁹ facit ampullas. Dicamus ꝙ acetū faciēs h̄ marie est acetuz acutū ⁊ quāto acuti⁹ tāto magis ebullit. est ꝫ cā ꝙ ꝑtes acute calide in v̄tute agūt in ꝑtes subtiles rei sup q̄ ꝓijcitꝛ ⁊ illas ꝯuertūt in vaporē q̄ ascēdēs ostēdit ebullitionē: ⁊ ꝑꝑ hāc cām rūpit lapidez. hec ꝫ cā ē ꝓpꝛia aceto acuto. Sꝫ si acetuz oē h̄ facit. s. ꝙ ebullit vt pōt ītelligi a Gal. p̄ de simplici medicina penul. cap. q̄n dicit h̄ absolute de re acetosa tunc cā nō v̄ꝛ alia nisi qꝛ acetosa sunt subtilis s̄be penetratiue. vt Gal. p̄mo de simplici medicina distin. 3. ca. 4. ⁊ in hac penetratiōe mouent aerē inclusum vt dixerūt supiores.

¶ Dubitaꝛ quare cholera ꝫinaria nō ponitꝛ inter spēs melancholie cum sit multū adusta. Dicendū ꝙ q̄n adustio terrestrificat multuz tam in substātia q̄ꝫ in q̄litate qḋ est frigiditas aliq̄ tūc hūor tal' sic adustus dꝛ melia: ⁊ iō dictū est ꝙ oīs melia hꝫ aliqd acetosi saporis. sꝫ q̄n adustio ꝓducit ad igneū subtile ita ꝙ terrestre subtiliatꝛ in illo igneo ⁊ calefit tūc est modus cholere ꝫinarie: ⁊ hec diuersitas ꝓuenit ex diuersa ꝓportiōe calidoꝝ agētiū ad mās patiētes.

Du.m 87.m ¶ Dubitat Dynus vtꝝ per adustionē humor possit trāsire in spēm alteri⁹. Vꝛ ꝙ nō: qꝛ putredo nō facit trāsire in aliā spēm: vt. A. ca. de feb. sanguinea. ¶ Ampli⁹ chola ꝑ adustionē nō acq̄rit ꝓprietates alteri⁹ humoris. s. melie: ꝫ nō pōt fieri melia. añs pꝫ: qꝛ melia est frigida. ¶ In oppositū Aui. Dꝛ ꝙ hic est s̄mo de adustione nō vltimata que īcinerat: qꝛ illa nō trāsmutat de hūore ad humorē: sed corrūpit hu. sed est s̄mo de adustione nō vltimata cū q̄ saluatꝛ forma hūoralis. s. eē corp⁹ humidū fluidū. ¶ Tūc sunt. 2. opiones. ¶ Pꝛia Guilelmi: qꝛ ꝑ adustionē dictā hu. nō acq̄rūt vere formaz melie. Rō qꝛ in gnōne melie ⁊ cuiuscūqꝫ entis particularis req̄ritur agēs vl'e ⁊ ꝑticulare: cū ꝫ ibi nō ꝯcurrat melia ad melie gnōnem: igitꝛ nō fiet melia vera: vel cū nō ꝯcurrat calor epatis gn̄atiuus: sed solū calor putredinalis vel cōbustiuus nō fiet vera melācholia. Scḋo dico ꝙ acq̄rit aliquas dispōnes q̄bus assimilatꝛ humori melancholico. s. terrestri: vn̄ talis humor ꝑoxismat de q̄rto in q̄rtū. ¶ Scḋa est opio Dyni ꝙ ꝑ adustionē hu. pōt in spēm aliā vere trēsire: vt sanguis in verā meliam ⁊ verā cholaz: nō ꝙ calor adustiuus vt adustiuus h̄ faciat: sꝫ vt talis adustiuus vel talis putrefactiuus: qꝛ nos videmus ꝙ ꝑ putrefactionē pōt fieri vermis ꝙ est vera spēs aīalis: ita ꝙ ꝑ hanc adustionē pōt fieri vera spēs melie. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ hi duo viri si se bn̄ ītelligūt sūt ꝓping in iudicio: nā māifestū ē ꝑ se ꝙ adustio pōt corrūpe quecūqꝫ hūorē: ꝫ nō est in spē p̄oris humoris: si igitꝛ repitꝛ aliq̄ spēs humoris erit spēs habēs nomē ei⁹ cui magꝭ cōicat: ⁊ qꝛ vltimo adusta sunt terrea: ideo talia dicuntꝛ melica: sꝫ differūt specie a melia nāli ⁊ tot sunt spēs quot sunt spēs adustoꝝ q̄bus oībus cōicat esse terreum per hoc melācholicū: ⁊ ex hac cōi dispōne posuit in quartū paroxismare. ¶ Ad p̄m dōm ꝙ putrefactio vltimo mutat de specie in speciē. ¶ Ad 2m apparet solutio ex supradictis nostris.

¶ Male igitꝛ cholere nigre species sunt tres: cholera rubea cuz aduritur ⁊ eius subtile resoluitur ⁊ due alie diuisiones quas post eam diximus.

¶ Hic ostēdit has spēs melācholie male. i. que sunt peiores alijs. vna est que fit ex adustione cholere rub. ⁊ due alie quas postea. i. postremo noīauim⁹. s. que fit ex subtili melia: ⁊ que fit ex grossa. ¶ Cōsiderādū ꝙ melia que fit ex sanguine: ⁊ ēt que fit ex cholera ⁊ ex flegmate nō sunt ita pure sicut p̄dicte: qꝛ in eis saluatꝛ aliqd de nā hūiditatis ⁊ bonitatis ex mā. que aūt sunt ex chola ru. ⁊ ex melia sunt valde aride: ⁊ ex h̄ ꝓue. hic Anto. facit notabile ꝙ īter hu. est ordo gnōnis: ⁊ sic flegma pōt fieri sanguis ⁊ sanguis chola: ⁊ cholera melācholia ⁊ nō ꝯuertitꝛ. alius est ordo ꝑfectionis: ⁊ sic p̄or hu. est sanguis qꝛ ꝑfectior: postea flegma qꝛ ꝯuertibile est in sanguīe: postea melia qꝛ pl'a mēbra nutrit q̄ꝫ chola: postea chola.

¶ Melia v̄o fl'atica est tardioris īpedimenti ⁊ malitie.

¶ Hic duo cōparat. Et p̄ meliā flegmaticā ad alias: ⁊ in h̄ ītelligit ad sanguineas. Scḋo cōparat cholicā ad duas postremas factas ex melia. Tertio cōparat duas factas ex melia īter se. 2a ibi (Et melia cholerica.) 3a ibi. (Et de alijs.) ¶ Cōsiderādū ꝙ sicut melia flegmatica est tardioris īpedimēti q̄ꝫ cholica ⁊ melica ꝓpter h̄ qꝛ nō est multū arida: sic ēt melia sanguinea: ⁊ tacuit h̄ Aui. sicut notū ex illo. Sꝫ tu. d. q̄ ē peior: an fl'atica vl' sanguinea. ⁊ v̄ꝛ ꝙ posit teneri ꝙ fl'atica adhuc ē melior ꝑꝑ hūiditatē maiorē. Sāguis enī hūiditas cū sit vnctuosuz ē aduribile plus q̄ꝫ hūidū flegmatis.

¶ Et melia cholica ē q̄ ē fortioris malitie ⁊ velocioris corruptionis: verūtn̄ ē susceptibilior curatiōis q̄ꝫ ille.

¶ Causa prauitatis eius est nota ex dictis: est enim ignea subtilis penetratiua: ergo intense alterat ⁊ cito corrūpit. est aūt susceptibilioris cure q̄ꝫ ille due species facte a melancholia nāli adusta: ⁊ hoc ꝓpter sui subtilitatē. vnde citius euaporat ⁊ citius eūatꝛ: ⁊ apparet ēt ꝙ est susceptibilioris cure q̄ꝫ flegmatica ⁊ q̄ꝫ sanguinea.

¶ De alijs v̄o duabus diuisionibus que magis acris est deterior existit. Si tamen in eius principio auxiliū presto fuerit citius medicationem recipiet.

¶ Idest de duab⁹ spēb⁹ melācholie aduste facte ex adustione melācholie nālis: quarū vna est ex adustiōe subtilis melācholie: alia ex adustione grosse que magis acris est. i. que magis est acetosa ⁊ acuta: ⁊ ista est que fit ex adustiōe subtilis melie nālis deterior existit. s. q̄ꝫ illa que fit ex grosse melie adustione: cā est qꝛ subtilior ⁊ magis penetratiua: ⁊ ex h̄ sequitꝛ ꝙ citius recipit medicationē.

¶ Tertia v̄o que minus sup terrā ebullit: ⁊ min⁹ in mēbra penetrat: tardius ꝑimit: ꝫ ad resoluēduz ⁊ ad maturādū ⁊ medicationē recipiēdū magis est effrenis.

¶ Scilz de malis spēb⁹ que est 2ª spēs ex mel'ia nāli ⁊ est illa que fit ex grossa mel'ia cū adurit̄ que min⁹ sup terrā ebullit: qꝛ nō est ita acuta nec ita cetosa: hꝫ enī de pōtico multum respectu mel'ie male facte ex cholera ⁊ facte ex subtili melācholia: lꝫ illud ponticū nō semp excedat suū acetosum: ⁊ ideo dixit supra cū ponticitate pauca: ex h̄ sequit̄ ꝙ minus penetrat in mēbra ⁊ tardius agit: ⁊ sequit̄ ex hoc ꝙ magis est rebellis ⁊ effrenis in cura: siue velis resoluere illam siue digerere siue euacuare cū medicina solutiua.

¶ He ergo sunt species humorum non naturalium et superfluentium.

¶ Nos hic consueuimus distinguere species lepre sm̄ has melancholias: sed qꝛ scripsimus de lepra. 4. canō. ideo hic omittimus.

¶ Inquit Gal'. ille q dixit ꝙ humor nālis solūmodo ē sanguis: ⁊ alij humores sunt supfluitates qb⁹ nō eget̄ nō dixit verum. Si enī solus sanguis esset humor qui mēbra nutrit: oīa in suis cōplexionib⁹ ⁊ essentijs similia forēt. os aūt carne durius nō existit: nisi qꝛ sanguis cui substātia dura melācholica fuit admixta ipm nutriuit: neqꝫ cerebrū mollius est carne: nisi qꝛ sanguini qui ipm nutriuit substantia mollis flegmatica fuit admixta. Ipm quoqꝫ sanguinē alijs iuenimus admixtū humorib⁹ q ab eo separant̄. Cū.n. exhibit̄ ⁊ ordinatiꝫ ponitur alcatim al's actinim visu discernit̄ qđ separat̄ in partē que est sicut spuma ⁊ est chol'a rubea: ⁊ ptē que est sicut fex ⁊ res turbida ⁊ est mel'ia: ⁊ pteꝫ que est sic̄ albumen ouoꝝ ⁊ est flegma: ⁊ partē aquosam que est aquositas cuius superfluitas in vrina euacuatur.

¶ Hic circa sciaꝫ de hūorib⁹ ponit opiones. 3. siue smones. 2ª ibi (Sunt aūt.) 3ª ibi (Et sūt.) Pria in duas. p̄ ponit sniaꝫ quādā Gal'. ꝯtra quēdā antiquū. Scđo adducit rōnes Gal'. 2ª ibi (Si enī.) Dicit p̄ ꝙ Gal'. vltimo cap'lo libri elementoꝝ dicit ꝙ ille qui dixit ꝙ solus sanguis est humor nālis: ⁊ per ꝯñs solus nutrit ⁊ alij humores sunt superfluitates ⁊c̄. nō dixit verum.

Dub^m 88^m ¶ Dubitat̄ vtꝝ solus sanguis nutriat: an q̄tuor humores. Videt̄ ꝙ solus sanguis nutriat p Gal'. in fine libri elemētoꝝ vbi dicit: opꝫ vt laudet̄ sermo illoꝝ qui dixerūt ꝙ aīal nō generat̄ ⁊ nutritur nisi ex solo sanguine. ¶ Ampli⁹ solus sanguis ē dulcis ⁊ iuuatiuus. alij humo. sunt supfluitates vt ītelligit tertio de hystorijs ca. 19. ¶ In contrariū Gal. vt Aui. hic allegat. ¶ In h̄ quesito sunt due opi. vna Arist. ⁊ Auer. ⁊ sequaciū: ⁊ alia que fuit Hippocratis sm̄ Gal. q̄s opiniōes impol'e est ꝯcordare vt apparebit: lꝫ Dynus crediderit ꝯcordare eos.

Op. Aris. ¶ Opinio Aristo. est ꝙ solus sanguis depuratus a suis supfluitatib⁹. s. cholera mel'ia ⁊ flegmate nutrit. ⁊ si flegma nutrit est per ꝯuersionē in sanguinē. Qꝛ hec fuerit opio Arist. apparet qꝛ alios hūores a sanguine vocat supfluitates sicut egestionē ⁊ vrinā: vt apparet tertio de hystorijs aīaliū. sanguinē eniꝫ dicit esse vltimū alimētū vt famosuꝫ est p multos suos libros. ⁊ hec etiā fuit opio Auer. 2. colliget cap̄. p̄. ⁊ 2° d̄ vētre cōmē. 26. ¶ Rōnes aūt hi viri habēt multū apparētes ⁊ difficiles.

p^a rō. ¶ Pria si q̄tuor humo. distincti membra nutrirēt aut vadunt ad mēbra distincti in formis eoꝝ aut p̄us q̄ ꝯuertunt̄ in mēbra fit ex eis aliqd vnū. si vadūt distincti cū oporteat eos trāsire ad q̄libet minimū mēbri erit dare aliquē poꝝ in quo cōtinebitur vnus solus humor absqꝫ alio: ergo illa ps illo solo nutriet̄. Sꝫ tu dices in vno poro ꝯtinent̄ q̄tuor minima. Cōtra: qꝛ spatiū pori nō videt̄ esse magis q̄ ꝯtinui cui⁹ est porus vt sensus ostēdit: ergo impol'e est q̄tuor minima humoꝝ ꝯtineri in vno poro. tenet cōsequētia: qꝛ minimū hūoris debet esse maius minimo mēbri. nā humor aquei q est rarior ⁊ mēbra sunt magis terrea que terra est dēsior. minimū aūt rarioris est maius minimo dēsioris. Si aūt dicas ꝙ prius ꝯuertant̄ in aliqđ vnū: hoc ꝓbant esse impol'e. nā querūt vbi fit hoc vnū ex q̄tuor humorib⁹. aut ī venis ⁊ hoc nō qꝛ adhuc sunt ibi q̄tuor humo. in actu qꝛ ibi est sanguis actu. aut in mēbris ⁊ hoc nō ꝓpter duo. p̄mo qꝛ recipiunt̄ in poris: sed in poro vno nō possunt esse q̄tuor humo. scđo qꝛ mēbra sunt diuersa ⁊ hūiditas que fit in mēbris oportet ꝙ fit diuersa sm̄ mēbra: ergo nō pōt fieri aliq̄ vna res cōmunis oīb⁹.

2^a rō. ¶ Scđa rō: flegma nutrit sm̄ ꝙ oēs cōcedūt ⁊ tamē nō cōuertit̄ in quatuor humores qꝛ tunc ꝓcederet̄ in infinitū: qꝛ si pars ꝯuertit̄ in flegma accipio illđ flegma aut cōuertit̄ in sanguinē solū vel in q̄tuor humo. ⁊ sic in infinitū. Amplius flegma est sanguis diminute decoct⁹ ⁊ nō est cholera diminute cocta nec flegma nec melācholia: ⁊ ꝯuertet̄ in solū sanguinē: igitur solus sanguis nutrit. Sꝫ aliquis diceret vt supra dicebat̄ ꝙ nō nutrit nisi misceat̄ reliquis hūorib⁹ qui sunt in venis: ideo fortificat̄ ratio sic. qꝛ qua rōne vna pars flegmatis ꝯuertit̄ in sanguinē: eadē rōne totū flegma qđ est in venis cōuertit̄ ī sanguinē: ꝫ nihil erit de fl'ate in venis: ⁊ p ꝯñs corpus nō nutrit̄ q̄tuor hūorib⁹.

3^a rō. ¶ Tertia rō: si q̄tuor hūores nutrirēt: igit̄ gnō nr̄a eēt ex quatuor hūorib⁹: qꝛ eadē ē mā gnōnis ⁊ nutricatiōis. sꝫ ꝯñs est falsuꝫ. p̄ qꝛ cōpō corpis nr̄i eēt q̄druplex. vna ex el'ntis. 2ª ex humorib⁹. 3ª ex ꝯsil'ib⁹. 4ª ex organicis. Gal. āt p̄ de accñti. c. 2. ponit solū tres. s. cōpōnes ꝯsil'iū ex el'ntis organicoꝝ ex ꝯsil'ib⁹ ⁊ toti⁹ ex organicis ⁊c̄. 2° qꝛ in mr̄ice nō iueniunt̄ q̄tuor hūores.

4^a rō. ¶ Quarta rō: vni⁹ forme vna dꝫ eē mā: sꝫ corpis ē vna forma: igit̄ vna dꝫ eē mā ⁊ nō q̄tuor.

5^a rō. ¶ Quīta rō ꝓbat ꝙ chol'a ⁊ mel'ia nō nutriāt: qꝛ illud qđ est superfluitas sanguīs ex cui⁹ sepatiōe sanguīs dr̄ sanguis nō nutrit: imo nutrimēto ꝯriat̄. sꝫ chol'a ⁊ mel'ia sunt hmōi. ꝓbat̄ p Auer. 2. colliget cap̄. p̄. ⁊ p̄ cātice cōmē. 56. auc̄te Gal'. 2° de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄. vlti. vbi vult ꝙ chol'a ⁊ mel'ia cōparant̄ sanguini sic̄ spuma ⁊ tartarū. i. fex vini: sꝫ vinū illoꝝ mixtōe corrūpit̄ ⁊ sic sāguis.

6^a rō. ¶ Sexta rō: ꝓbat: qꝛ si corp⁹ est cōpositū ex q̄tuor hūorib⁹ in sui gnōne qꝛ sibi cōparent̄: sic̄ el'nta īpol'e est corp⁹ nutriri ex q̄tuor hūorib⁹. ⁊ arguūt sic: qđ est cōpositū ex q̄tuor humorib⁹ nō pōt gn̄are q̄tuor hu. distinctos: igit̄ in nobis non reperiunt̄ q̄tuor hūores distincti. añs ꝓbat̄: qꝛ sicut qđ est factū ex q̄tuor el'ntis nō gn̄at q̄tuor el'nta sed mixtiꝫ: ita qđ est factū ex q̄tuor hūorib⁹ nunq̄ gn̄abit q̄tuor humo.

7^a rō. ¶ Septima rō: eo ꝙ p se solo nutriunt̄ mēbra qđ a nā solū est ꝓductū: sed solus sanguis est hmōi: ⁊ nō chol'a nec mel'ia. hoc ꝓbāt: qꝛ multa cibaria fiunt vnus cib⁹ vel chilus q est p se intentus ⁊ qui est nutrimētū: fex aūt nullo mō est nutrimentū: ꝫ multo mag̃ ex vno chilo fiet vn⁹ sanguis ⁊ vn⁹ hūor p se: qꝛ solus ē p se ītēt⁹ ⁊ ꝓduct⁹ ab epate: alij āt solū p accñs.

8^a rō. ¶ Octaua rō: si chol'a ⁊ mel'ia nutrirēt: h̄ ē ꝙ ei fit sic̄ el'nta in sanguie: sꝫ h̄ est falsum: qꝛ vel eēnt el'nta: qꝛ sanguis cōponeret̄ ex illis: ⁊ h̄ est falsuꝫ: imo qꝛ sanguis cū fit separat̄ ab illis: sic̄ vinū a fece ⁊ spuma vt diximus: vel eēt qꝛ iueniunt̄ in potētia in sanguine. Sed modus iste potentie est p viā corruptiōis: sic̄ acetū est in potētia in vino ⁊ vinū est hyle ⁊ mā aceti ⁊ corpus viuū est hyle ⁊ mā mortis vel mortui: ⁊ isto mō sanguis est mā istaꝝ supfluitatū: qꝛ sanguis corrūpit̄ in illas. s. cholerā ⁊ melancholiam. vult ꝫ Auer. ꝙ fallacia ꝯsequētis siue syllogismus in scđa figura ex puris affirmatiuis decipit medicū dicentē due superfluitates. s. cholera ⁊ melancholia sunt in potentia: in sanguine ergo nō sunt illi elemēta. ¶ Arguit̄ etiā sic. elemēta nō inueniunt̄ in alio in potentia: ⁊ cholera ⁊ melācholia inueniunt̄ in sanguine in potētia: ergo nō sunt elemēta sanguinis. Hec fuit intētio Auer. 2° colliget cap̄. 1. ⁊ 1. cātice. cōmē. 56. apparet igit̄ ꝙ solus sanguis nutrit separatus ab alijs humoribus. flegma aūt si nutrit ꝯuertit̄ in sanguinē qđ de duab⁹ choleris nō poterit ꝯtingere: ⁊ ideo dixit Auer. de his ꝙ nō sunt materia membroꝝ ꝓpinqua vt sanguis nec remota vt flegma. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ sanguis apud Aristo. ⁊ Auer. nō est humor omnino vniformis: imo hꝫ partes grossiores ꝯformes ossib⁹ ⁊ ptes alias cōformes alijs mēbris. ⁊ hec diuersitas in sanguine tota est sub forma sanguinis qui est vnus humor. ¶ Ex his cessant due rōnes q̄s hic Auicē. facit pro parte Gal'. ¶ Ad p̄mā cū dicit̄ si solo sanguine fit nutricatio: tunc omnia mēbra essent similia in suis substātijs. dicerēt aūt cōsequētiā nō valere: ⁊ cū ꝓbat̄ qꝛ os nō est duri⁹ carne: nisi qꝛ sanguini qui ossa nutrit admiscet̄ melancholia: dicerēt Aristo. ⁊ Auer. esse falsum in sanguine grosso ⁊ nō habens de melancholia: sed similis melancholie est ille qui ossa nutrit. ¶ Ad secundā dicerent ꝙ sanguis in venis est purus nō permixtus alicui humori. si aūt per distillationē hoc est per viā corruptionis sicut acetū inueniret̄ in vino: qꝛ ex vino.

Op. Hip. ⁊ Gal. ¶ Opinio aūt Hippo. ⁊ Gal'. est ꝙ nutricatio fit ex quatuor humorib⁹: ita ꝙ sanguis qui est in venis est quatuor humores: lꝫ a predominio fit sanguis: ⁊ ex hoc aggregato membra nutriunt̄. Hāc opinionē Gal'. ꝓsequit̄ in vltimo cap'lo libri elemētoꝝ: ⁊ Halyab. ēt p̄mo dispositionis regalis 25. cap̄. hec fuit intētio Auic. sup̄ cū dicebat necessitates cholere melācholie ⁊ flegmatis. Probat rōnib⁹ duab⁹ quas hic Auic. ponit que sunt Gal'. Pria si solo sanguine fieret nutricatio: tunc oīa mēbra essent in suis essentijs similia. ꝯsequentiā ꝓbat in littera. ¶ Scđam rōnē ponit ibi (Ipsum quoqꝫ sanguinē.) scđo remouet dubiū. ibi (Aquositas aūt.) ⁊ arguit sic. sanguis ī venis est humor nō simplex: sed cū eo sūt alij humores: ergo nō solus sanguis: sed simul cum alijs nutriunt. ꝯsequentia est nota qꝛ talis sanguis nutrit qualis est in venis. antecedens ꝓbat̄ per sensum: nec intelligo per sensum distillationis: sed posito sanguine in catino: appet ista pars in eo hoc quidē magis in vna: alia in alio. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ Gal'. pulchrius ⁊ fortius ꝓbat hoc añs q̄ Auic. nā nos inuenimus homines habere magnā diuersitatē in sanguine: quorum-

dam eni ē turbidus quorūdā est albus ⁊ sic de alijs. hec autē di-
uersitas nō fit nisi ꝓpter alios humores sibi mixtos. hoc ꝓbaꝛ: qꝛ
medicina solutiua si deꝛ nō solū infirmo sed sano euacuat humo
rem qui sibi ꝯuenit. ille aūt humor vel erat anteq̄ȝ medicia daret
⁊ sic ꝓpositū: vel postq̄ȝ ē data medicia: ⁊ tūc redibit error Ascle-
piadis qui dicebat ꝙ medicina gñabat sibi humorem quē hēbaꝛ
eūare: quā opionē testanꝛ oēs esse falsam ⁊ Gal. z. elntoꝝ. ⁊ p̄mo
de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄. 13. ¶ Sed. d. qd si detur medicina eūatiua
cholere homini sano: ego dico ꝙ euacuat cholera; chistis fellis.
Dōm ꝙ illa est pauca cholera respectu eius quā videmus educi.
pōt aūt vigorari dictuȝ illud Hippo. sic: illo mō medicus hȝ ponē
hu. esse in venis quo mō melius saluat sensata: sed h̄ est ponendo
illos q̄tuor: qꝛ sic saluanꝛ modi febriū ꝯtinuarū ⁊ aliarū de mate-
rieb⁹ in venis. Auer. tamē diceret ꝙ h̄ totū fit ꝓpter sanguis cor
ruptionē vel remanentiā superfluitatū cū sanguine que debebāt
ab eo separari. ¶ Cōsiderādū aūt: ꝙ hec opio nō pōt ꝯcordari cū
opione Aristo. vt credidit Dynus q opinat⁹ est ꝙ cū Gal. ⁊ Hipp.
dñt nutricationē fieri ex q̄tuor humorib⁹ intelligūt ex sanguine q
hȝ diuersitatē similē q̄tuor humorib⁹. nā subtile ei⁹ pōt dici chole
ra: ⁊ tñ nō est cholera sed sanguis: ⁊ sic grossum pōt dici melācho
lia ⁊ viscosum flegma ⁊ mediocre sanguis: ⁊ tñ oēs iste q̄tuor par
tes actu sunt sanguis. ¶ Hic aūt intellect⁹ nō vadit ad intētioneȝ
Hippo. ⁊ Gal. nā signū qđ īducit Gal. est purgatio facta cū phar-
maco. si ğ cholera quā educit medicina eūatiua chole nō est actu
cholera: sed est sanguis ⁊ per medicinā trāsit in cholerā: igꝛ Gal.
ponit sñiam Asclepiadis quā euitare intēdit. voluit ğ Gal. ex intē
tione Hippo. ꝙ q̄tuor humores distincti formis eēntialib⁹ sint in
venis ⁊ ex eis fiat nutricatio. ¶ Cōsiderāduȝ z° ꝙ Gal. in h̄ quesi-
to dicit neutrā partē esse demr̄abilē: ⁊ qꝛ rōnes pro opione Ari. ⁊
Auer. sunt fortiores q̄ȝ rōnes pro opione Hippo. iō soluam⁹ ad il
las: ⁊ p̄mo ad auctoritatē Gal. in fine libri elntoꝝ. Dōȝ ꝙ Gal. lau
dat illū qui dixit ex solo sanguine nutricationem fieri: sed statim
plus laudat Hippo. vnde subdit. Hippo. aūt trāsiuit eos in subti-
litate. ¶ Ad rōnē cū dꝛ: solus sanguis est dulcis. Dōm ꝙ lȝ nutri-
mentū debeat esse dulce a p̄dominio: tñ alios sapores opȝ illi dul-
ci misceri pp diuersitatē membroꝝ. ¶ Ad p̄mā rōnē de. s. rōnib⁹
dōm: ꝙ lȝ possit defendi ꝙ q̄tuor humores remanent q̄tuor vsq̄ȝ
ad acq̄sitionē forme mēbri: ⁊ in poro paruissimo erūt q̄tuor par-
ue partes: quarū quelibet est mālis pars: sed cōtinua alteri parti
humoꝝ: tñ facilius sustinetꝛ ꝙ post trāseant in rē vnā ꝺm formā.
Et cū dꝛ vbi fit hoc: dico ꝙ extra venas in cōib⁹ ⁊ magnis poris ⁊
rimis membroꝝ habētiū illas rimas: ⁊ talia loca sunt ita magna
ꝙ pñt recipere q̄tuor partes q̄tuor humoꝝ. Et cuȝ dicitꝛ ꝙ mēbra
sunt diuersa. Dōm ꝙ sunt vnū in forma substantiali ⁊ diuersa in
modū q̄litatū ⁊ ita illa humiditas ⁊ erit illa humiditas cambiuȝ.
Aliter pōt dici ꝙ fit hec in extremitatib⁹ venarū paruarū dātiuȝ
q̄tuor humoribus vnā cōem formā que vocatꝛ prima humiditas.
¶ Ad scđam. p̄mo grā disputationis dico ꝙ flegma ꝯuertitꝛ in q̄-
tuor hu. ⁊ nō est ꝓcessus in infinituȝ: qꝛ pars que nō posset ꝯuerti
in q̄tuor hu. actu: ꝯuertitꝛ vt pars mālis in q̄tuor. hec tamē via nō
placet mihi ꝓpter rōnē quā sup̄ diximus. Et ideo dico ꝙ flegma
qđ trāsmutatꝛ in sanguinē ꝯuertitꝛ in solū sanguinē: ⁊ cū dicitꝛ ergo
totū flegma: negāda est ꝯñtia. nā q̄tuor humo. sunt in nobis sicut
quatuor elemēta: ⁊ ideo ex ordine corpoꝝ habent ꝙ semper sint
quatuor: ⁊ nunq̄ȝ stante vita vnus humor ex toto deficit sicut vnū
elemētū mundi nunq̄ȝ ex toto corrūpitꝛ: sicut aer lȝ ꝯtinuo appro-
ximet igni. ⁊ hic esset locus speculationis. ¶ Ad tertiā rōnē cōce
do ꝯsequens. Et cuȝ dicitꝛ cōpositio corporis nostri est q̄drupler.
Dōm ꝙ verū est: sed ꝯtentus est Gal. eas ponere. z. qꝛ tam ex pri-
mis elemētis q̄ȝ ex secūdis resultat vna natura que dicitꝛ comple
xio. ¶ Sed tu. d. ita ex cōpositione ꝯsimiliuȝ in organico ⁊ organi-
coꝝ in toto resultat vna natura que dicitꝛ compositio. ¶ Dōm ꝙ
adhuc apparet maior diuersitas ad sensum ex cōpositione ꝯsimi-
lium in organico ⁊ cōpositione organicoꝝ in toto q̄ȝ cōplexio que
resultat ex elementis ⁊ cōplexio que resultat ex humoribus: imo
sunt vna res cōplexio illa. ¶ Ad quartaȝ dico ꝙ vnius forme est
vna mā: qꝛ vna humiditas in quā p̄mo trāseūt q̄tuor humo. Uel
dōm ꝙ mā dicitꝛ vna per vnā formā: ⁊ hoc nō est necessarium: qꝛ
chilus est res vnius forme ⁊ fit ex carnib⁹ ⁊ pane ⁊ vino. Alio mō
vna per ꝯformitatē ⁊ ꝯueniētiā ⁊ sicut q̄ȝuis sint plures materie
respectu vnius oēs dicunꝛ vna: qꝛ illi ꝯformes sicut panis ⁊ vinū
sunt mā chili hoīs: nō aūt fenuȝ ⁊ palea. ¶ Ad quintā dōm ꝙ re-
spectu sanguinis sit sup̄fluitas tñ respectu mēbroꝝ qñ sunt in mē
sura debita nō sunt superfluitates. ¶ Ad sextā nego istam ꝯñtiā:
mixtū ex q̄tuor elemētis nō pōt facē q̄tuor elnta: ğ cōpositū ex q̄-
tuor humorib⁹ nō pōt facē q̄tuor humo. Et rō est: qꝛ ad gnōneȝ q̄-
tuor elntoꝝ requiritꝛ multū excessus q̄litatꝭ q nō iuenitꝛ in mixto:
sed ad gnōnē q̄tuor hu. sufficit tātus excessus caloris q̄ȝtus repe-
ritꝛ in aīalib⁹. aliter posset dici negādo aūs: qꝛ calor putredinalis
est calor mixti ⁊ cū gñat aliquid simile elnto. s. terreū in eo ꝙ pu-
trefit. ¶ Ad septimā nego: ꝙ solus sanguis sit ꝑ se ꝓduct⁹. ꝯcedo
tñ ꝙ de p̄ncipali intētione est ꝓductus: ⁊ cū dꝛ ex multis cibis fit
vnus chilus q nutrit ⁊ eius fex abyicitꝛ: ğ ex vno chilo fiet vnus
sanguis. Dōm ꝙ fit vnus sanguis p̄ncipalius intentus: sed ēt oēs
alij sunt per se intēti. similitudo de fece nō tȝ: qꝛ similitudo illa est
similitudo valde extranea. ¶ Sȝ dubitatꝛ ad qd oportuit ex chilo
vno fieri q̄tuor res ⁊ q̄tuor hu. ex illis q̄tuor iterū fieri vnū ⁊ ex il-
lo iteꝝ fieri mēbra. Dōm ꝙ cū forma aīalis sit ꝑfectior nō potuit
iueniri nisi ꝑ multā trāsmutationē ⁊ refractionē ⁊ elongationē a
nā elemētari. h̄ aūt fit ꝑ tot ⁊ tot trāsmutationes. ¶ Ad octauam
dōm ꝙ sanguis nutriēs req̄rit alios secū actu: ⁊ h̄ mō sunt elnta
in sanguie. Et cū dꝛ sanguis est sanguis qñ ab illis est depuratus.
Dōm ꝙ veꝝ est ꝙ est sanguis. s. vn⁹ hūor distinct⁹: sicꝛ aer est aer
cū bene a terra depuratꝛ: sȝ vt sanguis nutriat oȝ ꝙ associetꝛ alijs
hūorib⁹. h̄ ğ mō pt sustētari opio medicoꝝ: si tibi placet illā tene.

¶ Aquositas nāq̄ȝ nō est ex humoribus secūdis: neq̄ȝ est nisi ex eo qđ bibitꝛ ⁊ non nutrit: neq̄ȝ est necessaria nisi in nutrimēti attenuatione ⁊ penetratione. humor nāq̄ȝ est ꝙ ex eo qđ bibitꝛ ⁊ comeditꝛ est nutriens. Qđ aūt dico nutriens volo intelligi qđ est in potētia simile corpori. Qđ aūt in potentia corporis. s. humani similitudinem habet est corpus cōmixtum nō simplex. Et aqua quidem est simplex.

¶ Quia diceret aliq̄s ex tua rōne pōt probari ꝙ aquositas nutrit:
qꝛ iuenitꝛ cū sanguine in venis remouet h̄. Et p̄ p̄mittit. z° qđdaȝ
ꝓbat. z° ibi (Qđ aūt.) ¶ Cōsiderandū ꝙ q̄tuor dicit. Primo ꝙ aq̄
cuius maior pars est vrina nō est ex humorib⁹ secūdis. i. nō est ali
qđ q̄tuor humoꝝ vt ostendit sensus visus. ⁊ vocauit hic illos hu-
mores secundos respectu chili. ⁊ supra vocauit eos p̄mos respcū
humiditatū vel ex humorib⁹ secūdis. i. ex humorib⁹ ⁊ est notū.
¶ Scđꝫ dictū est. (Neq̄ȝ est nisi ex eo qđ bibitꝛ.) ¶ Cōtra: qꝛ nō bi-
bētes hoīes ēt vrināt: ⁊ multa aīalia bibūt ⁊ nō vrināt vt gallina
⁊ singula volatilia. Dōm ꝙ hoīes vtplurimum bibūt: ⁊ si q̄s inue-
nitꝛ multis dieb⁹ stans sine potu ⁊ vrinet: hoc est qꝛ vel sunt ciba-
ria aquosa vt poma: vel qꝛ hēt humiditates flegmaticas crudas
multas que dissoluunꝛ in aqueū: vel ꝙ aquosuȝ qđ ē in potētia in
cibis comestis fit in actu. De aīalib⁹ potātib⁹ ⁊ nō vrinātib⁹ dicūt
q̄dā ꝙ ista mā ꝯuertitꝛ ī ꝑtes illoꝝ sup̄fluas. s. in pēnas. Uel dōm
ꝙ paꝝ potāt ⁊ sunt aīalia multū porosa vñ resoluitꝛ ab eis multa
aq̄ ⁊ nō īdigēt ꝓprio receptaculo vt vesica. ¶ Tertiū dcm̄ est (Et
nō nutrit.) h̄ Aui. ꝓbat ꝑ duas rōnes. Pria: hūor ē nutriēs: aq̄ nō
est hūor. ğ nō nutrit. p̄mā ꝓpōnē pōit vt ꝯcessaȝ ⁊ famosaȝ. Scđa
rō: oē nutriēs est simile in potētia simile corpori: sed qđ est simile
corpori. s. corpori humano qđ nutritꝛ est mixtuȝ: ğ oē nutriens est
mixtū: sed aq̄ est simplex: ğ nō nutrit. ¶ Cōsiderādū ꝙ aqua nō est
simplex oīno sicut purū elntū: sed valde appropinq̄t ad nām sim-
plicitatis: ⁊ iō dicit est simplex. ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝺm Cōmētatorē
alchindi caplō de loco elntoꝝ. cā q̄re simplex nō nutrit est: qꝛ tūc
nutrimētū eēt ꝑ se cā corruptiōis ⁊ nō ꝯsuatiōis: qꝛ vigoraret vir
tutē elnti dominātis ⁊ corrūperet ꝯriū. v. g. dicꝛ sit ignis q nutriat
corrūpet aq̄ȝ siue virtutē aque in mixto. ¶ Quartū dcm̄ est ꝙ aq̄
nō est nec̄ia nisi vt subtiliet nutrimentū ⁊ illud penetrare faciat.
¶ Dubitatꝛ vtrū aq̄ semꝑ generetꝛ cū alijs humorib⁹. Dōm ꝙ sic. rō
p̄ma qꝛ semꝑ est necessaria in subtiliatione ⁊ fluiditate sanguinis
vt penetret per epar alteri. Scđa rō: qꝛ cibaria nostra sunt mul-
tum humida: ⁊ ideo semper aliquid aquosum resultat.
¶ Dubitatꝛ z°: an modus gnōnis ei⁹ sit sicut alioꝝ humoꝝ. Dōm ꝙ
ꝯtingēs est sic eē: ita ꝙ ꝑ viā gnōnis ex vna cōi mā q dꝛ chilus ꝑs
aliq̄ gñetꝛ: q ē aq̄ tēdēs ad nām simplicitatꝭ ⁊ ex alijs q̄tuor ꝑtib⁹
fiūt q̄tuor alij hu. ⁊ sentit h̄ Haly tracta. z. cōmē. 191. suꝑ illo v̄bo.
Quos neq̄ȝ glutinosos ⁊c. ꝯtingēs ēt ē: qꝛ res potate trāsmuten
tur in aquā per viā gnōnis: vt cum vinū fit vrina: ⁊ ꝯtingēs est ꝙ
modica alteratiōe in q̄litatib⁹ fiat aq̄ sicut q̄dā mingūt sicꝛ potāt.
¶ Dubitatꝛ z°: vtrū aqua facta in epate vadat cuȝ sanguine versus
membra. Uidetꝛ ꝙ sic: qꝛ iuuat ad penetrādū. ¶ In ꝯtrariū: qꝛ ꝓ-
hibet nutricationē. ¶ Quidā dicunt ꝙ vadit cū sanguine. Rō est:
qꝛ iuuat ad penetrādū in mēbra. ¶ Amplius Aui. dicit ꝙ sup̄flui-
tas aquositatꝭ per vrinā euacuatꝛ: ğ iuuatiuū est illud qđ vadit ad
mēbra: ⁊ per ꝯsequēs aquositas vadit cū sanguine. ex hoc dñt ap
paret quō vrina significare pōt de dispositionibus membroꝝ vt
de dispositionibus iuncturarū actionē quandā in vrina apparen
tem de passionib⁹ capitis circulus in vrina. Nā aqua ista associat
sanguinē vsq̄ȝ ad membra ⁊ a membris recipit impressionem ꝺm

coꝝ dispositionē: ⁊ tūc ipa reuertit per easdē vias: ⁊ venit ad renes ⁊ vesicā. iste sermo nō est sufficiēs: q2 hō nō vrinaret facta 2ª digōne: sed potius facta vel fienti 3ª digōne. ⁋ Dicamus ꝫ sniam Gal. in li. 4° de vtilitate ptiū cap. 6. ⁊ lib. 5. ca. 5. ꝙ sanguie facto in epate cū ascenderit sup zirbū tota aq̄sitas mūdat ab eo ⁊ vadit ad renes ⁊ vesicā. Et rō est: q2 amplius nō est ei⁹ vtilitas. in epate eni faciebat penetrare per venas strictissimas capillares a ꝯcauo in zirbū. vene aūt post epar versus mēbra sūt latiores. Si aūt aliqd vadit modicū est ⁊ ꝯtingēter et in hoībus nō sanis in qbus nā nō bene dispēsat: ⁊ iō aperta vena nō semp inuenit aquositas cū sanguine: lꝫ in qbusdā iueniat. Et h̄ est qd̄ scribit Gal. 4° libro p̄dicto cap. ꝙ solus sanguis pur⁹ eat p totū corp⁹ pauco oīsariā pmixta ei q̄dā aquosa humiditate. nō eni eget adhuc multo hoc vehiculo seu per amplas qdē vias ab inde duci debēs. Libro aūt 5° 75° cap. dcit. multis quotidie icidētes venas paucissimā videmus aquā supnatātē coagulato sanguine: q̄uis oēs q flōmia egēt malū aliqd̄ hēant circa corp⁹: ⁊ nocita est oīno nālis dispensatio acrū his coagulato sanguine nil aquosum supnatat nisi vt dictū est oīno paucū: igit qdā bene habēte aīali totaliter renes purgare serū. i. aquositatē sanguis ex p̄dictis ⁊ alijs multis licet ostēdē: īmorari aūt amplius supfluū mihi esse videt. ⁊ idē vult 2° de virtutib⁹ nālib⁹. vlt. cap. vbi vult ꝙ corp⁹ aīalis opꝫ purū eē a sero. i. aquositare: sed nō opꝫ eū esse purū a duab⁹ choleris. apparet igit ꝙ Gal. vult ꝙ hoīe bene se habēte nihil aut modicū qd de aq̄ vadit cū sanguine in mēbra. ⁊ Auer. in theorica cāti. cōmē. 134. ⁊ iō est q2 nō est vtilis: nec ad penetrationē nec ad nutrimentū: q2 vō de facto ꝯtingit ꝙ in multis hoīb⁹ aliqd de ea vadit: ideo Aui. dixit in sanguine extracto in catino inueniri partē aquosam cuius supfluitas est ista que in vrina euāt. idē etiā dicit in sequēti capitulo: ꝫ imaginat Aui. ꝙ sicut cholera hꝫ duas partes: vnā que sanguini associat: aliā que cū illius superfluitate que vadit ad chistiꝫ fellis: ita aquositas hꝫ duas partes: quaꝝ vna q̄ vadit ad renes: opꝫ ꝫ nos intelligere ꝙ aut Aui. cognouit aliq̄ vtilitatē illi pauce pti aquose que cuꝫ sanguine penetrat in mēbra quam hꝫ magna ps que vadit ad renes; ⁊ iō dicit superfluitas respectu illius: aut modus loquēdi ipꝛoprius est vt dicatur supfluitas. i. plus q̄ illd̄. ⁋ Ad motiuū vō opponit cū dicit de signis ab vrina. dicem⁹ i fen 2. ꝙ aliquā superfluitatē ꝯtingēs est per vrinā de partib⁹ distantibus aliqd signāre sicut ꝯtingēs est aliq̄ supfluitatē distātis mēbri per vrinā euāri. ⁋ Ad argumētū cū dr̄ iuuat ad penetrandum. Gal. dicit ꝙ nō reqrit hoc iuuamētum: sufficit eni sibi subtiliatio quā cholera dat ⁊ quā hꝫ a calore suo dato a corde ⁊ epate.

❡ Sunt aūt qdā hominū qui opinant corporis virtutem sanguinis sequi multitudinē ⁊ ipsi⁹ debilitatē seq ei⁹ paucitatē. Sed nō est ita: qd̄ vō attendit est dispositio eius quātitatis que de eo corp⁹ ingredit.

❡ Motiuū istoꝝ fuit: q2 videbāt corpora alterari plenissima sanguine eē fortia in virtute. ⁋ Ampli⁹ in sanguine est virt⁹: ꝫ in maiori maior virt⁹. (Sed nō est ita.) Qd̄ vō attēdit de quātitate sanguinis est dispō q̄titatis que de eo corp⁹ igredit: sed est talis q̄titas respectu ad corp⁹ qua corp⁹ indiget pro nutrimēto ⁊ mēsura caloris: posset ꝫ eē tāta multitudo ꝙ remitteret de mēsura caloris: īmo extingueret ⁊ suffocaret ⁊ pauca respectu illi⁹ multe sufficeret corpori. ❡ Ad ꝯriū dōm ꝙ cōiter dr̄ ꝙ fortitudo athletarū ⁊ corpoꝝ vltime repletoꝝ est fortitudo p̄sens: sed nō perdurabilis. fortitudo aūt que est cū minori quātitate sanguis est p̄sens ⁊ perdurabilis: ⁊ ista est bona fortitudo illā aūt nō. Et forsan vocāt cōiter opinātes ꝙ vnicuiq̄ homini est aliq̄ mēsura sanguis cū qua stat vltima ei⁹ fortitudo: ⁊ calor amplior qui in eo sit poīe esse f̄m nām. Sed esse in hac vltima mēsura sanguis ⁊ vltima bona dispōne ex hoc nō est tutum: q2 sanguis ille multū pōt dilatari pp mot⁹ calefaciētes corporeos ⁊ aīales: ⁊ nō stat qn multiplicētur: q2 nō pn̄t stare absq̄ cibo. ⁊ h̄ est qd̄ dixit afoř. 3. p̄c pti. Hipp. In exercitātib⁹ ad sūmū. ista āt hic nō discutim⁹. ❡ Ad 2m dōꝫ ꝙ in maiori q̄to est maior virtus q̄ extēdit extēsione q̄ti. Sꝫ virt⁹ q̄ est dispō in quodā alio sequēs mēsurā determinatā. v. g. sanguis corporis cū extēdit mēsura ex hoc accidit corrūpi ꝓpinquā virtutē quāti: sanguis aūt supflua quātitate suffocans ⁊ infrigidans spiritus ⁊ mēbra infrigidat seipm ⁊ corrumpit per accidens.

❡ Et sunt qdā qui opinant ꝙ cū humores aucti fuerit aut diminuti: postq̄ in corpore humano f̄m cōparationē fuerint qua debēt in q̄titate vni⁹ ad alterū sanitas erit ꝯseruata. Sed nō est ita: humores nanq̄ p̄ter istud mēsurā in quātitate ꝯseruatā habere debēt: non in cōparatione alterius humoris: imo in se cuꝫ custodia mensurationis quā habent in cōparatione vnius ad alterū. Adhuc quidē remanserūt de rebus humorum questiones: que non medicis sed tm̄ ptinēt phis: ideo q̄ꝫ eas pretermisi.

❡ Hic est valde extranea opio. credebāt isti ꝙ humoꝝ adinuiceꝫ est aliq̄ ꝓportio ⁊ est verū. fit ꝫ vt in exēplo ꝓportio dupli vt sanguis duplus ad flegma ⁊ flegma duplū ad cholerā ⁊ chola dupla ad meliaꝫ. volūt ꝫ ꝙ ꝓportione dupli saluata siue crescat siue diminuat corp⁹ sit sanū. ⁊ hoc est qd̄ dicit. postq̄ corpa humana. i. postq̄ in corpore humano f̄m ꝓportionē fuerūt q̄ debeāt esse in q̄titate vnius ad alterū ⁊c. Motiuū fuit forsan: q2 sanitas est ꝓportio vel in ꝓportiōe ꝯsistēs: ꝫ saluata ꝓportiōe saluat sanitas. (Sed nō est.) Nā humores p̄ter istud. i. p̄ter hāc ꝓportionē dupli adinuicē mēsurā seruare debēt in q̄titate. i. debitā q̄titatē hēre debēt nō in cōparatione alterius humoris tm̄. i. nō tm̄ in cōparatione vni⁹ ad alterū: imo in se. i. prius in se sunt determinate mēsure per quā mēsure in se ꝯueniūt corpori. ⁊ sup hac mēsura fundat ꝓportio vni⁹ ad alterū: ⁊ ideo dicit cū custodia. ex hoc cessat argumentū: sanitas nō est ꝓportio sola humoꝝ adinuicē: sed est in mēsura humoꝝ in se que est respectu corporis super qua mensura fundat ꝓportio eoꝝ adinuicē. (Adhuc aūt.) Ut an humores sint actu vel potētia in cibis ⁊ an sint aīati vel inaīati ⁊ similia.

❡ Dubitat vtꝝ sanguis sit q̄dā q̄rta sbā disticta a cholica flegmatica ⁊ melica: an solū sit trinitas istaꝝ triū subarū ⁊ nihil sit aliud q̄. 3. ille sube existētes sub ꝓportione debita. Est aūt opinat⁹ Trusia. dict⁹ Plusquācōmētator ꝙ sanguis repert⁹ in vena nō est aliqua 4ª suba: sed est illarū triū subaꝝ trinitas ⁊ aggregatio. s. sbe melice flatice ⁊ cholerice cū debite miscent: tūc eni hoc aggregatū dr̄ sanguis nō ꝙ sanguis sit suba 4ª: sed ꝯgregatū ex illis trib⁹ qd̄ cōparat ad vnāquāq̄ subaruꝫ triū per se dr̄ q̄rtus humor siue 4ª suba. nō ꝫ est sanguis q̄dā 4ª suba purior ab illis trib⁹ disticta: sed est ille tres simul debite ꝓportiōate. festinauit aūt hic vir cū hac opione i caplō de signis cordis. cōpleuit aūt illā in suo loco. s. in caplō signoꝝ epatis. ⁋ Possunt aūt ex dictis eius formari rōnes nouē: ⁊ lꝫ plures ⁊ pauciores possint fieri ⁊ alio mō formari.

Dubm 93. — Op. Trusiani monachi.

⁋ Prima rō: si sanguis esset q̄dā q̄rta sbā distincta ab illis tribus cū totū aggregatū ex his q̄tuor esset illud qd̄ dr̄ sanguis in venis: tūc sicut dr̄ hic sanguis ē choleric⁹ hic melic⁹: ita diceret hic sanguis est sanguine⁹. hoc aūt est falsuꝫ qd̄ ꝓbat: q2 cū dr̄ sanguis est choleric⁹ nō itelligit ꝙ in eo sit chola: sed ꝙ declinat ad sbaꝫ cholericā. ⁊ silr dicim⁹ sanguinē melicū. si ꝫ p declinare ad has sbas dicim⁹ sanguinē melicū: sic ꝫ p declinari ad has sbas dr̄ talis per remoueri ab ista iproportiōe ⁊ hēre debitā ꝓportionē in istis diceret sanguis tēperatus ⁊ nō diceret sanguineus: q2 declinet ad q̄daꝫ q̄rtā sbam. *(pª rō.)* ⁋ Scda rō: si sanguis esset q̄dā q̄rta suba distincta ab illis trib⁹: tūc nā istum humorē vt simpliciorē ⁊ tēperatiorē ⁊ maioris q̄titatis defecasset ab alijs ⁊ vteret eo simplici qd̄ nō videt ꝯtingere. hoc nō ꝓbat sed intelligit ex dictis eius infra: q2 q̄cūq̄ parte sanguinis accepta hꝫ tres substātias. ꝯn̄tia est nota: q2 alie tres substātie mixte illi quarte substātie reddūt vere displicibilem ⁊ horribilē. s. amarā acetosam ⁊ insipidā. ista aūt mixtura est horribilis nobis existentib⁹ sanis. *(2ª rō.)* ⁋ Tertia rō: si sanguis eēt vna quarta suba ⁊ p̄ter eū essent tres alie sube. s. cholerica melācholica ⁊ flegmatica: hoc maxime esset ꝓpter nutriēda mēbra cholerica flegmatica ⁊ melica vt dicūt medici. sed ꝓpter hoc nō est necessariū: q2 sanguis existēs sbā ꝯstituta ex illis trib⁹ pōt penetrare in mēbra ⁊ digeri ⁊ ispissari ꝓ vnoquoq̄ mēbro. *(3ª rō.)* ⁋ Quarta rō: sanguis q̄tūcūq̄ depurat⁹ accept⁹ semp separat in tres sbas p̄dictas: sicut ēt vinū q̄tūcūq̄ defecatū: igit vinū est ille tres sube. *(4ª rō.)* ⁋ Quinta rō: lac nil est nisi aggregatio triū sbarum. s. casealis vel melācholice aquose flegmatice ⁊ butyrose cholice: ꝫ sanguis nil est nisi triū subaꝝ aggregatio. ꝯn̄a pꝫ: q2 lac nil est aliḋ q̄ sanguis quadā alia decoctiōe decoctus. *(5ª rō.)* ⁋ Sexta rō: si sanguis esset quedā quarta suba: igit eius esset aliq̄ quarta supfluitas. hoc est falsum. ꝯn̄tia est nota. falsitas ꝯn̄tis appet: q2 supfluitates nō sunt nisi. 3. cholerica flatica ⁊ melica: erit ꝫ supfluitas sanguinea. s. illi⁹ sbe quarte que dicit sanguis. Sed aliquis diceret ꝙ iste tres sbe sūt supfluitates illi⁹ scde substātie. Ipse hoc amouet vt apparebit. *(6ª rō.)* ⁋ Septima rō: si sanguis esset quarta suba esset dare medicinam eductiuā illi⁹ sic dat medicia eductiua cholere ⁊ alioꝝ. *(7ª rō.)* ⁋ Octaua rō: si sanguis in venis esset quedaꝫ quarta substātia: tūc fieret ab eo febris vt ex quarto humore simplici ⁊ disticto ab alijs. hoc est falsum qd̄ ꝓbat: q2 ex hoc humore esset aliqua febris ꝯtinua. ⁊ si sic ꝫ aliqua interpolata: sed nō fit ex sanguine interpolata: ꝫ nec ꝯtinua. Quod autem de sanguine non fiat febris interpolata est *(8ª rō.)*

conceſſum per omnes.tunc ꝓbaꝛ ꝙ ſanguis vt quarta res face‑ret febrē ꝙ ex eo fieret īterpolata.nā quādo cholera vel flegma vel melācholia putrefiūt in medijs regionibus.ſ.extra venas fit īterpolata ſicut int⁹ fit ꝯtinua:ſed ſi ſanguis eſt q̄dā quarta ſub‑ſtantia poterit expelli ad illa loca ⁊ ibi putrefieri:igiꝛ faciet īter‑polata. ¶ Nona rō:ſi ſanguis eſt q̄dā quarta ſubſtātia potēs pu‑treſcere in venis vel extra venas:tūc febris de ſanguine haberet periodū determinatū diſtinctū a periodo cholerice flegmatice ⁊ melācholice:ſicut ſanguis eſt diſtinct⁹ humoꝛ.ſ.q̄rta q̄dā res diſti‑cta ab illis.Uult igiꝛ iſte vir ꝙ febris de ſanguine in venis nō ſit de ſanguine:ſicut de vno quarto humoꝛe:ſed ſicut de quodaꝫ qđ eſt tres res alterate ⁊ ꝯfracte ⁊ ꝓpoꝛtionate:⁊ iō cū excedit vna illarū triū ſubſtātiaꝝ.v̄.g.cholerica ſuba dicit̄ febris de ſanguine cholerico.cū aūt excedit melācholia dicit̄ de ſanguine melācho‑lico:⁊ ſic de flegmate.⁊ hoc mō oīs febris ꝯtinua eſt de ſanguine ſcꝫ vel cholerico vel flegmatico vel melācholico.Et nos foꝛtifice‑mus opinionē iſtius viri per textū Auer.in p̄ctica cāticoꝝ cōmē. 68.in p̄te de curatione.vbi dicit ꝓbabilius eſt ꝙ cū purus ſit ſan‑guis gn̄eꝛ inde.3.feb.putride ⁊ ꝯti.ſi.n.augeꝛ caliditas ⁊ ſiccitas gn̄aꝛ febꝛis cholerica ⁊c̄. ¶ Opꝫ nos p̄ intelligē qd iſte vir voluit cū dicit ſanguis eſt trinitas ſubarū triū:potuit enī ītelligere ꝙ in epate ſanguis nihil eſt aliud niſi flegma cholera ⁊ mel'ia ꝯfracta ⁊ cōmixta ſub debita ꝓpoꝛtiōe:⁊ hūc ītellectū qn̄qꝫ viſus eſt hr̄e: ⁊ qn̄qꝫ nō hr̄e iſte vir:vt appet intuēti ei⁹ dicta ⁊ eſt ītell's falſus. Pꝛīo:qꝛ nō eēt gn̄atio ſanguis ſicut gn̄atio vini per depurationē ⁊ ſeparationē partiū ſupfluaꝝ:imo eſſet ꝑ aggregationē ſupfluita‑tū:ſicut ſi vinū fieret ex fece ⁊ ſpuma:qđ eſt ꝯtra eūdē viꝝ ⁊ ꝯtra Gal.2.de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄.vlti. ¶ Ampli⁹ p̄us epar faceret.3. iſtas ſupfluitates ⁊ poſtea cōmiſceret qđ nullus dixit. ¶ Ampli⁹ aut iſti.3.hūoꝛes cū ꝯſtituiꝛ ab eis ſanguis trāſmutanꝛ ſolū in q‑buſdā accn̄tib⁹ cōib⁹ ⁊ ſtant ſub foꝛmis ꝓpꝛijs ⁊ aggregatū eſt il‑la res ſanguinea que dr̄ trinitas:⁊ h̄ eſt impoſſ'e:qꝛ aggregatū ſm̄ nām partiū nō eſſet vere dulce:qꝛ ſm̄ nullā partē eſt vere digeſtū ſed repſentaret.3.ſapoꝛes.aut trāſmutanꝛ ſm̄ ſubam ⁊ ſit aliqđ differēs ſp̄e ab illis:⁊ tūc pōt dici ſuba q̄rta ⁊ nō trinitas. ¶ Scđs ītell'us huius viri eſt ꝙ in epate fiāt q̄tuoꝛ hu.ſp̄e diſtincti.⁊.3.ex eis ſunt ſupfluitas illius q̄rti q dr̄ ſanguis:ita ꝙ nullus hūoꝛ actu nāliter eſt in venis qn ſit ſanguinis ſupfluitas:⁊ hec eadē ſuba dr̄ trinitas ſbaꝝ:qꝛ ꝯtinet in v̄tute.3.alios hu.in q̄s iſte ſanguis coꝛ‑rūpiꝛ.iſte ītell'us hꝫ q̄tuoꝛ dicta.Pꝛimū dcm̄ eſt verū ꝙ in epate fiāt q̄tuoꝛ hu.⁊ nullus vn̄qꝫ negauit.Scđm dcm̄ ēt eſt veruꝫ:qꝛ.3. humoꝛes ſint q̄ſi ſupfluitas reſpcū ſanguis.Tertiū dcm̄ eſt falſuꝫ ꝙ nullus humoꝛ aſſociet ſanguinē in venis:⁊ ꝙ nullus humoꝛ in venis ſit ſupfluitas ſanguis:qꝛ ibi nō repiaꝛ:nā ſaltē flegma repe‑riꝛ:cū.n.gn̄eꝛ in epate ⁊ nō hēat receptaculū vadit cū ſanguīe vt oēs ꝯcedūt.Quartū dcm̄ eſt verū:⁊ videꝛ qn̄qꝫ h̄ velle ꝙ ſanguis coꝛrūpiꝛ in aliqđ cholericū ⁊ in aliqđ mel'icū:⁊ in aliqđ ſimile fle‑gmati:⁊ iō dr̄ trinitas.h̄ tn̄ dcm̄ nō eſt verū:nec dꝫ ponē ſanitatē eſſe trinitatē.ex h̄ enī male arguiꝛ h̄ coꝛrūpiꝛ in aliq̄ tria.ſ.mō in vnū ⁊ mō in aliud:ḡ hoc eſt aggregatū ex illis tribus:⁊ nō eſt aliq̄ res p̄ter illa tria vt apparet parū exercitatis in ph̄ia.vinuꝫ qn̄qꝫ coꝛrūpiꝛ in acetū qn̄qꝫ in rē que nō eſt acetū:⁊ fatuū eſt dicē vinū eſt illa.3. ¶ Terti⁹ ītellect⁹ hui⁹ viri eſt ꝙ in venis nāliter nō ſint q̄tuoꝛ hūoꝛes:ſꝫ vnus ſolus hūoꝛ:⁊ hic hūoꝛ dr̄ ſanguis ⁊ eſt ethe‑rogeneus etherogeneitate ſolū triū modoꝝ partiū quas hꝫ in ſe: q̄rū vna ē groſſa melācholica:alia aquoſa flegmatica:tertia ſpu‑moſa cholerica.⁊ iſtarū triū partiū q̄libet eſt ſanguis ⁊ aggrega‑tū dr̄ ſanguis calidus ⁊ humidus:⁊ nō eſt in ſanguine q̄rta ꝑs que dr̄ ſanguis:ſed aggregatū ex illis tribus dr̄ ſanguis.Et differt iſte modus intelligēdi dicta huius viri a mō ſcđo:qꝛ ſecūdus modus negabat hūoꝛes alios a ſanguine ire in venas.hic aūt modus po‑nit ꝙ ſiue ſint ſiue nō:tn̄ ſanguis nō repiꝛ in venis q differat ſba‑liter a cholera flegmate ⁊ mel'ia:ſed hꝫ in ſe partiū etherogenei‑tatē.ſ.partiū triū ⁊ nō q̄tuoꝛ:⁊ ideo aggregatū ex illis eſt ver⁹ ſan‑guis:⁊ nō ſic poneret in ſanguine vero quādā quartā partē dictā ſanguineā.Differūt etiā duo iſti modi:qꝛ modus ſecūdi intelligen‑di Pluſquācōmētatoꝛis ponit ſanguinē eē trinitatē:qꝛ coꝛruptio in tres ſbas.Hic aūt tertius modus ītelligēdi ponit ſanguinē eē trinitatē verā:qꝛ hꝫ in ſe tres modos partiū circūſcripta oī eius coꝛruptione:lꝫ per coꝛruptioneꝫ ſicut per ſignū poſſit declarari. ¶ Nos ḡ ex duob⁹ intellectib⁹ vltimis aggregemus illud qđ iſte vir ītellexit:⁊ eſt ꝙ imaginemur in epate fieri q̄tuoꝛ hu.q̄rū vnus eſt ſanguis:⁊ totū h̄ aggregatū vbicūqꝫ ponaꝛ ſiue in epate ſiue in venis ſi vocat ſanguinē eſt q̄ternitas ⁊ nō trinitas.cū aūt accipit vnū de his q̄tuoꝛ qui dicit̄ verus ſanguis repertus in venis copio‑ſe hꝫ iſte ſanguis tres partes ſolū que non ſunt cholera flegma ⁊ mel'ia:ſed ſunt ſimiles cholere fl'ati ⁊ mel'ie:⁊ hoc aggregatū eſt ſanguis:⁊ nō eſt quarta pars que dicaꝛ ſanguiea:⁊ iō ſanguis eſt trinitas.i.illarū triū partiū ſanguis aggregatio:⁊ nō ē q̄ternitas: ⁊ iō etiā coꝛrumpiꝛ in tres ſupfluitates.ſ.cholerā flegma ⁊ melā‑choliā.vel vt melius ſit dicere ſanguis trāſmutaꝛ in modos ſube. ⁊ q̄litatuꝫ ſimiles cholere flegmati ⁊ mel'ie. ¶ Hec igiꝛ eſt huius viri opinio quam iſte vir ꝯfuſius ⁊ obſcurius poſuit aliq̄ alia ſua op. ¶ Cōtra quā oſtendo ꝙ ſanguis diſtinctus ab alijs humoꝛib⁹ ſit quaternitas.i.quatuoꝛ partiū aggregatio:⁊ pꝛimo rōcinio ſiue tu imagineris in ſanguine partē quādā ſimilē melācholie terreā: que tamē eſt ſanguis ⁊ quādā ſimilē cholere igneā ⁊ quādā ſimi‑lem flegmati aquoſam:⁊ etiā ſunt ſanguis:ita imaginoꝛ quādam partē vnctuoſaꝫ pinguē aereā:⁊ hoc eſt qua ꝓpꝛius ⁊ foꝛmalius eſt ſanguis:vnde cōiter dicunt nutrimentū eſſe pingue:alij dicūt vnctuoſuꝫ:⁊ hoc ꝓbo rōne.Diuerſitas in partib⁹ vnius mixti eſt ex diuerſitate dominij elemētoꝝ in diuerſis partib⁹ illius mixti. hec ꝓpoſitio eſt manifeſta:in ſanguine igiꝛ ſicut in q̄buſdā ꝑtib⁹ dominaꝛ terra:⁊ in q̄buſdā ignis:⁊ in q̄buſdā aqua:⁊ in q̄buſdam dominaꝛ aer:ſanguinis ḡ partes erunt q̄tuoꝛ:vna aerea vnctuo‑ſa:⁊ hec eſt magis ſanguinea.alia terrea melācholica:alia ignea cholerica:⁊ alia aquoſa flegmatica:⁊ omnes ſunt ſub foꝛma ſan‑guinis:⁊ aggregatū ex eis eſt ſanguis:ḡ ſanguis eſt quaternitas ⁊ nō trinitas. ¶ Cōtra hoc p̄mo.d.hanc etherogeneitatē partium ego ponā in omni mixto ⁊ in flegmate ⁊ cholera que ſunt diſtin‑cti humoꝛes a ſanguine:⁊ in ligno ſicut tu ponis in ſanguine.ſed hoc eſt falſum:qꝛ reperiunꝛ mixta que nō habēt niſi.2.partes q̄‑bus ſunt etherogenea vt caulis hꝫ enī partē terreſtrē ⁊ partē ni‑troſam igneā.ſimil'r roſa hꝫ tres partes terreā aquoſam ⁊ igneā vt Meſue. ¶ Scđo ſi eſſet iſta q̄rta ꝑs aerea:tūc ēt iſta eſſet diui‑ſibilis in terreā ⁊ aquoſam ⁊ igneā:igiꝛ redimus ad p̄mā trinita‑tem. ¶ Tertio ſi ſine ſanguine eſt iſta ꝑs ipſa erit pauca valde:qꝛ vnctuoſum ſanguis eſt paucū ⁊ ſupernatās. ¶ Quarto ſi vnctuo‑ſum ſanguinis eſſet multū:tūc ſanguis eſſet valde leuis:cui⁹ ꝯriū experiꝛ.ḡdus enī ſanguinis nō magnus eſt ſex.3.vel circa. ¶ Quī‑to dicet q̄s ex numero elemētoꝝ pꝛimoꝝ arguit nām partiū ſiue elemētoꝝ duoꝝ.hec aūt nō vꝫ:qꝛ nec ex numero elementoꝝ poſ‑ſumus arguere numerū ꝯſimiliū.ſunt enī mēbꝛa ſimilia nō ſoluꝫ q̄tuoꝛ:ſed ſex vel plura.⁊ hanc ſolutionē ponit Pluſquācōmēta‑toꝛ dubitās de rōne p̄dicta. ¶ Ad p̄m dōm:ꝙ oē mixtū hꝫ hāc di‑uerſitatē q̄tuoꝛ modoꝝ partiū:ſed in quodam mixto apparet tm̄ vnus modus partiū in quodā duo modi in quodā tres in quodaꝫ quatuoꝛ.⁊ hoc ꝓpter diuerſitatē ſpecierū mixtarū in ſanguine.ḡ lꝫ ſint quatuoꝛ modi partiū:dominanꝛ tamē in eo partes aeree ⁊ aquee bona ⁊ perfecta digōne cōmixte terreis:⁊ hoc oſtendit ſa‑poꝛ dulcis ⁊ vnctuoſus:lꝫ vnctuoſus ſit dulcis modus:vt ītelligiꝛ ſcđo can̄.3° cap̄.cū dicit̄ ꝙ vnctuoſus ſapoꝛ coꝛrūpaꝛ cuꝫ dulci:⁊ ideo ſanguis eſt calidus ⁊ humidus ꝓpter factā digeſtionē ⁊ do‑miniū partiū perfecte digeſtarū. ¶ Ad 2m tu dicis:ſi eſt in ſangui‑ne pars aerea ipſa eſt diuiſibilis in partes tres:⁊ ſic redimus ad trinitatē.Dōm ꝙ pars terrea ⁊ ſicca ⁊ quelibet pars in eo eſt di‑uiſibilis in quatuoꝛ:⁊ ſic etiā in infinitū.ſic enī accidit hec diuiſio in partib⁹ trinitatis ſi poniꝛ trinus. ¶ Ad 3m dōm ꝙ iſta pars eſt multa:imo eſt illa que dicitur actu ſanguis:⁊ relique partes ſunt magis potentiales. ¶ Ad 4m dōm ꝙ vnctuoſum bene digeſtum aqueū ⁊ aereū eſt multū in virtute:lꝫ terreū ſit multū in mole:tn̄ totū eſt perfectū calido ⁊ humido:⁊ cū hoc ſtat ſanguinis graui‑tas. ¶ Uel dōm ꝙ ſanguis in nobis eſt leuis:ſed extra venas ꝑꝑ euapoꝛationē aerei ⁊ ꝯgelationē ſit ḡuis. ¶ Ad 5m dōm ꝙ ex mō elntoꝝ arguim⁹ numerū ꝯſimiliū nō q̄ꝫtū ad ſuppoſita que nume‑ranꝛ:ſed q̄ꝫtū ad cōplexiones.nā ꝯſimiliū q̄dā ſunt calida ⁊ humi‑da:⁊ q̄dā frigida ⁊ ſicca:q̄dā calida ⁊ ſicca:quedaꝫ frigida ⁊ humi‑da.Membꝛū aūt tēperatū vt cutis eſt in ſumma calidoꝝ ⁊ humi‑doꝝ membꝛoꝝ:ſicut ēt homo tēperat⁹ vt ſupꝛa dixim⁹.apparet igiꝛ ꝙ ſanguis q eſt vnus humoꝛ cōparat⁹ ad ſuas ꝑtes eſt q̄ter‑nitas ⁊ nō trinitas:⁊ ꝙ ꝑs ſanguinea cal'a ⁊ humida ſimilata aeri eſt per quā eſt in actu:⁊ reliq̄ tres ꝑtes ſunt mag̃ potētiales.Si‑mil'r ſanguis cōꝑat⁹ ad reliq̄s ꝑtes vt ad tres humoꝛes diſtictos ab eo eſt quart⁹ humoꝛ:⁊ aggregat⁹ eſt q̄ternitas ⁊ nō trinitas.ex q̄b⁹ ceſſant rōnes ſuperi⁹ facte. ¶ Ad p̄m dōm ꝙ aliq̄s ſanguis eſt ſanguineus dominio partis calide ⁊ humide.cū dicit̄ ſanguis eſt cholericus nō ꝑ cholerā:ſed ꝑꝑ hēre partē ſanguineā declinā‑tē ad nām cholere.Dōm ꝙ vtroqꝫ mō pōt dici choleric⁹:ſed ꝯceſ‑ſo illo ⁊ toto ꝓceſſu nō hētur ꝓpoſitū.naꝫ has tres ꝑtes hēre ꝓ‑poꝛtionē debitā ē veritas remota a ꝓpꝛijs exceſſib⁹ ꝑ acq̄ſitionē ꝑtiū dulciū digeſtaꝝ hn̄tiū ꝑfectā digōnē:ḡ remouē ſanguinē a di‑ſtēperātia cholerica nō eſt ſolū remitti chol'icū:ſꝫ acq̄rē ꝑ digōnē multitudinē ꝑtiuꝫ dulciū:⁊ ſil'r remitti terreſtre vel aquoſum eſt ꝑtes dulces mltas fieri a ſanguīe. ¶ Ad 2m dōm ꝙ nā defecauit dulce ſanguis.i.totū ſanguinē a ſupfluitatib⁹ q̄ differūt ſp̄e a ſan‑guine:ſꝫ nō defecauit vl' depurauit ſanguinē a ſuiſmet ꝑtib⁹ q̄ ſūt.

ſanguis: ſʒ oēs ptes ſanguis fecit pfectiores ꝗtū potuit. ⁊ h̄ ē di-
uerſuʒ ſm̄ diuerſos hoīes: cū ꝗ ſanguis hʒ plures ptes ſanguīeas
i. eſt mag diſtīctus ⁊ dulcis: ille eſt melioꝛ ſanguis: in quo aūt eſt
maioꝛ aq̄ſitas eſt minus bonus vt in fl'atico: cū ꝗ dr̄ ꝙ q̄cūꝗ pte
ſanguis accepta eſt diuiſibilis. ſ. in. 3. ptes. dōm ꝙ ſiue in. 3. ſiue in
4. hoc eſt: qꝛ nā nō ōbuit defecare vl' depurare ſanguinē a ptib'
ſanguineis: ſʒ facē ſanguinē pfectiorē ꝗ eē potuit ⁊ mag ſemotuʒ
a mō ptiū ꝗ ſunt in eo diſtēperate. Ad 3ᵃᵐ cū dr̄. hec diuerſitas ſi
eſſet: eſſet pp diuerſitatē mēbroꝝ nutriēdoꝝ. Dōm ꝙ diuerſitas
actualis ꝗ eſt ſanguinē iuuenis eē ꝗtuoꝛ hūoꝛes ſpē differētes eſt
pp nutricationē diuerſoꝝ mēbroꝝ ſm̄ opiōnē medicoꝝ ſup poſi-
tā. diuerſitas ēt in ſuis ptib' ſi ipē eſt vnus hūoꝛ ⁊ ſolus ꝗ nutrit:
vel ēt ſi nō eſt ſolus eſt qōdā mixtū ⁊ ꝯformat ēt p illas mēbrī. Et
qn̄ dr̄ ꝙ ſanguis exn̄s ſb̄a cōſtituta ex illis trib' pōt al' ꝯformari.
Dōm ꝙ nō eſt veꝝ: imo opoꝛtuit hr̄e ptē cal'am ⁊ hūidā p quā cō
formaꝛ tēpatꝭ ſanguīeis. Ad 4ᵃᵐ iā appet: qꝛ petit pn̄ᵐ: imo ꝗ-
cūꝗ pte accepta eſt diuiſibilis in ꝗtuoꝛ ſb̄as. Sʒ tu dicis qn̄ ſan
guis in venis putrefit nō ſeparaꝛ niſi in terreū mel'icū ⁊ chol'icū ⁊
debem' imaginari ꝙ aq̄ſuʒ euapoꝛat. ēt Aui. ponit ꝙ cū poniꝛ in
catino ſepaꝛ ſolū in tres ptes hūoꝛales ⁊ nullā partē aſſignat ſan
guineā. Dōm ꝙ ſi ſanguis ſeparetꝛ p coꝛruptionē diſtillatione vel
putrefactiōe nō apparēt niſi tres ptes qꝛ ſanguīeū ei' coꝛrūpiꝛ. ſ.
dulce vnctuoſuʒ. Sʒ tu dicis iſtud eſt qō ego volo. ſ. ꝙ ſanguineū
ſanguis nō ſit niſi illa tria ꝗ māifeſtanꝛ cū ſanguis coꝛrūpiꝛ. Dōm
ꝙ ego volo ꝙ ſit pᵃ ꝗtuoꝛ ꝗruʒ tria māifeſtanꝛ. i. in actu ponunꝛ.
aliud aūt coꝛrūpiꝛ in via. ſi aūt ſit modus māifeſtatiōis ꝗrte ptis
diceꝛ ſtati. Dicam' ꝗ hic ꝙ ſanguis in eſſe ſanguis eſt vna res ⁊ ꝗ-
libet ei' ps eſt ſanguis: ⁊ in h̄ nō eſt etherogeneitas: ſed cū ps pti
cōparaꝛ appet ꝙ in eo eſt ps plus ſanguinea cal'a ⁊ hu. ⁊ ps aliꝗ
minus cal'a ⁊ hu. qꝛ illa tendēs ad terreū ⁊ ſic de alijs. Ad 5ᵃᵐ di
co ꝙ lac hʒ ꝗtuoꝛ ſb̄as: aqueā flegmaticā caſealē mel'icā butyro-
ſam ſanguineā cal'am ⁊ hūidā ⁊ nitroſam cal'aʒ ⁊ ſiccā cholericā
ꝗ aſſociaꝛ aquoſitati: vn̄ aq̄ caſei dr̄ cal'a ⁊ ſicca a multꝭ auctoꝛib':
⁊ ſic tolliꝛ ꝯdictio īter auctoꝛes de aqua caſei. Sed tu dices dicit
Pluſquācōmētatoꝛ butyroſum nō pōt appꝛopꝛiari pti ſanguīee:
ſcʒ cal'e ⁊ hūide. pᵒ qꝛ pigue ſiue butyroſuʒ eſt cholericū. cui' ſignū
ē: qꝛ eſt marie īflāmabile. 2ᵒ qꝛ butyrū in lacte eſt pua ps: ſʒ ps ca
lida ⁊ hūida ſanguinea eſt magna ps: ꝗ de ꝗlibet lacte butyruʒ dʒ
eſſe maioꝛ ps. Ad pᵐ dico: ꝙ lʒ pingue vnctuoſuʒ ⁊ dulce ſit mā
cholerica: ipm tn̄ in ſe eſt ſanguineū cal'm ⁊ hūidū. Ad 2ᵐ dōm
dupl'r. pᵒ ꝙ ptes ſanguis mel'ice fl'atice cholerice in mole ſūt mul-
te ⁊ ꝓpꝛie mel'ice ⁊ fl'atice: ſʒ ptes cal'e ⁊ hūide ꝗs dicim' dulces
⁊ butyroſas ſunt pauce in mole ⁊ multe in vigoꝛe īquātū ſunt in
ſanguine foꝛmalioꝛes ⁊ actualioꝛes ⁊ alie partes ſunt potētiales
mag ⁊ pfecte illis: ⁊ ideo cū ſit ſeparatio ſanguinis facti lac ap-
paret maioꝛ ps terrea ⁊ aquoſa ⁊ mioꝛ butyroſa. Scđo dōʒ ꝙ
ptes ſanguis ſanguinee calide ⁊ humide ſunt duplices. ſ. pingues
butyroſe ⁊ iſte ſunt pauce ⁊ dulces: ⁊ iſte ſūt plures oīb': partes
aūt butyroſe hn̄t hūidū nō ſepabile a ſicco ſicut oē vnctuoſuʒ hʒ:
⁊ iō cū ſanguis ſit lac butyroſuʒ lactꝭ: qꝛ fuit pus ſanguis in ſepa-
tiōe lactꝭ vi caloꝛis coaguli ſepaꝛ ab alijs ptibus: ⁊ ſic erat paucū:
ita eſt paucū. ptes aūt dulces hn̄t hūidū ſepabile a ſicco: ſignū qꝛ
illas ignis ſepat: ⁊ iō dulce totū trāſit in duas ptes cū lac ſepeꝛ. ſ.
in terreū caſei ⁊ acetoſuʒ qō dr̄ aq̄ lactꝭ vel ſerū: ex h̄ īfero ꝙ lac
vaccaꝝ eſt ſatꝭ butyroſuʒ: qꝛ hn̄t vacce butyrū groſſum friditate
illaꝝ ⁊ ſic hn̄ ſepabile ab alijs ptib'. Sūt aūt multe cāe diuerſe
multitudinis butyri in aīalibus: ⁊ iō auctoꝛes videnꝛ ꝯdicē ſibi vt
dixim' ſup. 2. can̄. cap. de lacte. Ad 2ᵃᵐ cū dr̄ ſi eēt dare hāc ꝗr-
tā ſb̄am: tūc ei' eēt aliꝗ ſupfluitas. Dōm ꝙ ipſi' ſanguinis vt eſt
vnus hūoꝛ alij tres ſunt ſupfluitas: ⁊ vt melius dicaʒ due cholere
ſunt ſupfluitates ꝯdicit: qꝛ haꝝ ſupfluitatū erit ēt ſupfluitas ⁊ ſic
in īfinitū: qꝛ iſte cholere ſunt purioꝛes ptes ⁊ īpurioꝛes cū ſangui
ne remāſerūt vt Gal'. 3. de v̄tutib': ſed puri eſt ſupfluitas. Dōm ꝙ
ſtaꝛ ad poſtremā cholerā ꝗ abꝛadit īteſtina ⁊ poſtremā mel'iaʒ ꝗ
excitat appetitū. Dico ēt ꝙ cōparādo ptes ſanguis inter ſe ille. 3.
ptes ſunt ſupfluitates pter vnā ꝗ ē bene digeſta. ⁊ h̄ mō ego ꝯce-
do ꝓceſſuʒ i īfinitū in accipiēdo: qꝛ nullā eſt accipe partē ſanguis
ꝗtitatiuā in qua nō ſit ꝯſiderabilis hec quaternitas. Sʒ hic eſt i-
ſtātia Pluſquācōmētatoꝛis difficilis. nā ſupfluitas eſt ſil'is ei cu-
ius eſt ſupfluitas: vt. 3. can̄. fen. 3. 1. cap. ſed nulla iſtarū triū ſupflui
tatū. ſ. triū humoꝝ ſimilaꝛ pti ſanguinee que eſt in ſanguine: igiꝛ
illi pti nulla appꝛopꝛiaꝛ ſupfluitas. ſolū igiꝛ in ſanguine erūt tres
ptes ſanguifice ptes ſupfluitatꝭ. Ad ītellectū hui' ꝯſiderādū ꝙ
ptes ſanguis ſanguineā cal'am ⁊ hūidā dulciorē ⁊ piguiorē diſtin
ctā ꝯ alias tres ptes ſanguīeas hr̄e ſupfluitatē pōt dupl'r ītelligi.
Uno mō ꝙ extra totū ſanguinē iſtū ꝗ eſt ꝗtitas inueniaꝛ quarta
ꝗdā res que ſit eius ſupfluitas. ſ. appꝛopꝛiatioꝛ ſibi ⁊ ſibi coꝛreſpō
dens: ⁊ ſic dico ꝙ iueniꝛ: qꝛ ſicut iueniꝛ melācholia terreſtrī que
ſimilaꝛ terreſtri parti ſanguis: ſʒ eſt ſupfluū terreſtreū: ⁊ ſicut in-
ueniꝛ chol'a ignea ꝗ eſt ſil'is pti ignee ſanguis: ſʒ ē ſupflua ignea: ⁊
ſicut iueniꝛ flegma: ſil'i mō iueniꝛ qōdā vnctuoſum ⁊ dulce qō nō
reperiꝛ diſtinctū loco ⁊ ſubto ab alijs: ſed iueniꝛ cū cholera ꝗ va
dit ad chiſtiʒ: vn̄ chiſtis ōlectaꝛ eo ⁊ illō vnctuoſuʒ aſſumit ſibi: ⁊
ſil'r iueniꝛ in mel'ia que vadit ad ſplenē ⁊ imaginari debemus ꝙ
iueniꝛ in flegmate: vn̄ ſi habuiſſet puū receptaculū: illud vnctuo
ſuʒ qō vadit cū flegmate eſſet id quo ſuū receptaculū delectareꝛ:
⁊ quēadmodū pars ſanguis quarta dicta ſanguinea calida ⁊ hu-
mida eſt pfectio partiū ſanguinearū ⁊ terreſtriū ⁊ ignearū ⁊ cū il
lā pfectionē pdit ſiunt actu odioſe res ⁊ nociue ſi moꝛenꝛ ſic ſup-
fluitas ꝗrta. ſ. ꝗrte partis que eſt ꝗd dulce vnctuoſum ſtat vt pfe
ctio alijs ſupfluitatib': ⁊ cū ſepaꝛ ab eis ſiūt mā̄e odioſe nociue:
vn̄ chiſtis pellit cholerā depuratā ⁊ ſplen mel'iam ſicut res noci-
uas: lʒ in expulſione hēant vtilitatē ſup ptes ſup ꝗs trāſeūt: appa
ret igiꝛ ꝙ ſicut ſanguis eſt ꝗternitas ſic ꝗtuoꝛ ſunt ei' ſupfluita-
tes coꝛrn̄dētes ꝗtuoꝛ ptib' eius: ⁊ cū hoc oēs ille ꝗtuoꝛ ſupfluita-
tes pn̄t dici ſupfluitas illi' vnius que eſt ps dulcis ⁊ pinguis cal'a
⁊ humida. Sed dubitaꝛ: ſubtil'r ego video ꝙ ex̄ ſanguineʒ ſunt
ꝗtuoꝛ ſupfluitates coꝛrn̄dētes ꝗtuoꝛ partib' ſanguis: quero vtrū
ps ſanguinea hēat ꝗtuoꝛ ptes ſanguineas que ſint ſibi ſupfluita-
tes. Dōm dupl'r. Pꝛimo qꝛ ſolū ſunt. 3. ille ſupfluitates. i. 3. modi
partiū que ſunt iperfect' ſanguis: ⁊ tūc ꝓpō que dicit ꝙ ſupflui-
tas eſt ſil'is ei cui' eſt ſupfluitas nō eſt ſimpl'r admittēda vt eam
diſcuſſimus ſup. 3. can̄. fen. 3. ſed dr̄ ſil'is iquātū ſit ab eodē agente
cū ſuo iuuatiuo. Alio mō pōt dici ꝙ in quacūꝗ illarū triū ptiū ſan
guinearū eſt imagīati modū quēdā vnctuoſuʒ dulcē ꝗ eſt ſupflui-
tas ptis vere dulcis ⁊ vere vnctuoſe ſanguinee ſicut cuʒ duabus
choleris ⁊ flegmate imaginati ſum' hic: ⁊ tūc ꝯcoꝛdat nobis ꝓpō
que dicit ꝙ ſupfluitas eſt ſil'is ei cui' eſt ſupfluitas. ſ. ſupfluitate
appꝛopꝛiata aliꝗ ⁊ nō oīs. Jā ꝗ appet vnus ītell'us ponēdi ſupflui
tates ꝗrte ptis ſanguinee: ſiue ille ſint ptes ſupfluitatꝭ ſanguinee
ſiue nō ſanguinee. Scđo mō poſſet ītelligi partē iſtā ſanguineā
ꝗrtā diſtinctā ꝯ alias tres ſanguineas hr̄e ſupfluitatē. i. ipaʒ poſ-
ſe diſtēperari in ſanguīe ⁊ ſanguis exire tēperamētū p dominiū
hui' ptis ſicut exit tēperamētū p dominiū ptis terreſtrī: vnde ſit
ſanguis mel'icus ⁊ ſic de alijs. Et dōm ꝙ ſic: qꝛ p dn̄ium partiū
calidarū ⁊ humidaꝝ in ſupflua ꝗtitate ⁊ in exceſſu calidi ⁊ humi
di intēſiue ſupꝛa mēſurā nāe cognitā que reperiꝛ in hoīe tēpera-
to ſit diſtēperamētū in ſanguine per multitudinē: ⁊ p multā cali-
ditatē ⁊ humiditatē: ⁊ iō hō ſanguineus eſt diſtēperat' reſpectu
hoīs tēperati: ſicut mel'icus eſt diſtēperat' ⁊ febꝛiēs febꝛe nō: eſt
diſtēperat' reſpcū ſuimet ⁊ reſpcū tēperati hoīs ſicut habēs fe-
bꝛē ꝗrtanā eſt diſtēperat': ⁊ hec ſunt vera fundamēta ad ingren-
dā veritatē de nā febꝛiū ſanguinearum quā veritatem ignoꝛauit
Pluſquācōmētatoꝛ: vt appet tractatu. 3. libꝛi thegni ſup illo v̄bo
ferūt. n. circa finē cōmē. 38. Ad 7ᵃᵐ dōm ꝙ daꝛ medicia ſanguis
eductiua ſm̄ Gal'. in lib. de pharmacijs: lʒ nō ſit in vſu: ⁊ ſi ille ptes
ſanguis ꝗtuoꝛ ponerenꝛ in actu dareꝛ medicia illarū eductiua ꝗ
medicia eēt vel diuerſarū ſpērū vel vni' ⁊ de h̄ nō curamus hic.
Ad 8ᵃᵐ ꝯcedo ꝙ ſanguis pōt facē interpolatā: ſed raro eſt ⁊ nō
pdurat: qꝛ trāſit cito in nām alterius hu. cū eſt ex̄ venas: demſraꝛ
ēt per me in mā de febꝛib' ꝙ ſanguis facit interpolatā. i. nō pti-
nuā febꝛē qn̄ꝗ etiā ꝯtingēter valde tamē de ſui nā facit ꝯtinuaʒ.
Ad 9ᵃᵐ dōm ꝙ periodus febꝛis ſanguinee eſt nō hēre periodū
aliaruʒ: ſed eſſe vnifoꝛmis motus. hec dicunꝛ hic valde bꝛeuiter:
qꝛ ꝓlixe ſcripſim' ſup libꝛo de differētijs febꝛiuʒ ⁊ ſup pᵃ fen. 4.
Dicamus ꝗ hic ꝙ Truſianus nō poſuit iſtā opinionem niſi pp
difficultatē de febꝛe ſanguinis. nō. n. potuit vidē q̄uo ſanguini ap-
pꝛopꝛieꝛ aliꝗ febꝛis ſi eſt humoꝛ diſtinctus: ita ꝙ ſit ꝗternitas: qꝛ
tūc erūt ꝗtuoꝛ febꝛes putride. ⁊ iſtā ꝗrtā ipſe nō potuit cōpꝛehen
dere vili argumēto decept' hoc. ſ. pmo qꝛ hēret ſuā īterpolatam.
ſcđo qꝛ haberet ꝓpꝛiū periodū. Et nos dicamus: ꝙ hʒ ſuā īter-
pollatā nō habētem aliquē determinatū diē in inuaſione: ſed ac-
cidit ſibi hoc ſm̄ menſurā tēpoꝛis in effuſione ſanguinis. dicim'
ꝙ hʒ periodū ꝓpꝛiū: qui eſt nullū habere periodū alioꝝ. Opʒ aūt
nos oſtēdē in ſciētia febꝛiū ꝙ ꝯceſſo Pluſquācōmētatoꝛi ꝙ ſan
guis ſit trinitas nō pōt euadere ꝗn adhuc ſit febꝛis ꝗrta. Et bꝛeui
ter oſtendiꝛ ſic. ſanguis ſolū peccans in calido ⁊ humido pōt facē
febꝛē que nō erit febꝛis ei' vt alterā triū partiū hʒ: ſed vt eſt hec
trinitas ſimul. conaꝛ aūt effugere hāc rōnē magno pcipitio: qꝛ ta
lem febꝛē reducit in flegmaticā vt appet in thegni tracta. 3. palle
gato loco cōmē. 38. Ad auctoꝛitatē Auer. in pctica cāticoꝝ dōm
ꝙ ſolū voluit inueſtigare febꝛē ſanguis que ſimilaꝛ febꝛib' alioꝝ
triū humoꝝ ſepatoꝝ a ſanguine: ⁊ iō feb. ſanguis ponit vnā qn̄ ſit
cholericus: aliā qn̄ flegmaticus ⁊ aliā qn̄ mel'icus. tacuit aūt de fe
bꝛe ſanguis qn̄ ſanguis ſit ſanguine'. Sed tu dices febꝛis de ma-
terieb' ex̄ ſanguinē nō ſunt ſolū. 3. imo. 4. qꝛ illud vnctuoſum qō

repit cū melia ꝛ chola pōt putrefieri. Dōꝫ ꝙ vel nō putrefit distictum: vel reducitur illa febris ad sanguinem. ꝛ addo hic vnum ꝙ scia de febribus non est completa in mundo ꝛ forsan alius veniet qui complebit: ꝛ deus det mihi gratiam complendi illam.

ℭ De qualitate generationis humoꝝ. Cap. 2m.

Nutriens masticatione aliquam habet digestionem.

ℭ Postq̄ sciaꝫ cōpleuit de spēb⁹ hu. vel de humorib⁹ in facto eē lꝫ sit aliqd dcm̄ de mō gnōnis aliquoꝝ: seqꝉ scia d gnōne hu. ꝛ placuit sibi hic hūc ordinē sic suare quē idē tenuit. 12. de aīalib⁹: ꝛ cā vtriusq̄ est nō scienti ꝙ gnō est poꝛ gnato in tpe. sed gnatū est pus in dignitate. h aūt caplm multiplr ꝯsueuit diuidi ꝛ bene leui⁹ tn̄ sic ꝙ dterminat de gnōne humoꝝ vt hūoꝛ cōprehēdit chilū ꝛ hu. ꝛ hūiditates. hoꝝ aūt gnō fit p digōnē. p determinat de gnōne chili: ꝛ p ꝯn̄s de digōne pᵃ que fit. 2° de gnōne sanguis ꝛ hu. ꝛ sic de digōne 2ᵃ. 3° de digōne humiditatū ꝛ sic de digōne 3ᵃ ꝛ 4ᵃ. 4° de supfluitatib⁹ dictarū digōnū. 5° addit can̄. cōpletiuos. 2ᵃ ibi (Deinde eius subtile.) 3ᵃ ibi (Debes aūt scire ꝙ sanguis ꝛ qd cuꝫ eo labiꝉ.) 4ᵃ ibi (Supfluitas igiꝉ.) 5ᵃ ibi (Debes aūt scire ꝙ si.) Prima in duas. p determinat de gnōne pparāte q̄ fit in oꝛe. 2° de digōne cōpletiua q̄ daꝉ forma chili q̄ fit in stōcho. i. p actū masticationis. Pria in duas. p ponit in oꝛe fieri aliqualē digōnē. 2° pbat hoc. 2ᵃ ibi (Supficies eni.) ⁋ Cōsiderandum pmo masticatione fieri aliquā digestionem. a masticatione ꝯteriꝉ cibus: ꝛ ex hoc fit passibilioꝛ a stōcho vt dicit Aristo. 2. de partib⁹ cap. 3. ex hoc pōt dici ꝙ habēs raros dentes est breuioris vite: qꝛ nō bn̄ ꝯterit cibū: lꝫ Arist. hui⁹ aliā cām det pble. 10. pble. 48. vel masticatiōe. i. in actu masticatiōis: ꝛ hec fit pellicula ꝛ saliua. ⁋ Cōsiderādū 2° qꝛ dicit aliq̄ qꝛ diminutā ꝛ ipfectā ꝛ nō verā.

ℭ Superficies eni oꝛis supficiei stōchi cōtigua existit: imo est ac si vna esset supficies: estq̄ in eo virt⁹ digestiua ex ipso. Cūq̄ masticatū tetigerit aliq̄ ipm ꝯuersione pmutabit. Et in hoc qdē auxiliaꝉ saliua acquisita per digōnē in qua cadit caloꝛ inatus. Ideoq̄ triticū masticatū in maturatione furūculoꝝ ꝛ exiturarum operaꝉ ꝙ nō operaꝉ triticū cū aqua tritum neq̄ illud qd cū aqua coquiꝉ. Et dixerūt quidā ꝙ signū ostēdēs nobis ꝙ masticatū iam parū incipit digeri est ꝙ neq̄ primus odoꝛ: neq̄ primus sapoꝛ in eo inuenitur.

ℭ Primo pbat hoc per causas: scdo per signū. 2ᵃ ibi (Et dixerūt.) Primo dat vnā cām que est virtus in pellicula oꝛis digestiua cuꝫ sit ꝯiūcta pellicule stōchi: cū sit aūt agēs tāgit passum fit actio: igꝉ pellicula oꝛis tangēs cibū in oꝛe masticatione reuoluta fiet actio. Considerādū ꝙ pellicula que os tegit est in se tota ꝯtinua cū pellicula stōchi: ꝛ iō dixit (Est ac si esset vna.) Signū cū est tremoꝛ labij in vomitu ꝛ anathomia hoc ostēdit. sed qꝛ mēbra que teguntꝉ nō sunt sic ꝯtinua: ideo diciꝉ ꝯtigua pellicula aūt stōchi intrinseca lꝫ sit neruosa tn̄ cū hoc est digestiua. (Et in hoc.) Hic dat aliaꝫ cām ppter quaꝫ aliq̄ digestio fit in oꝛe. 2° quod dixit pbat. 2ᵃ ibi (Ideoq̄.) qd pmo dixit pꝫ. pbat aūt ꝙ i saliua sit caloꝛ innat⁹: qꝛ triticū masticatū maturat furūculos qd nō facit triticū cuꝫ aqua tritū vel coctū. igiꝉ aliquid plus virtute caloꝛis digerentis hꝫ triticū masticatū. sed illd nō hꝫ nisi a saliua. ⁋ Cōsiderādū ꝙ furūculus hic sumiꝉ pro apātib⁹ qbusdaꝫ sanguineis dictis aldemul vel durūguli in vulgari: vt intelligi pōt ab Haly in thegni tract. 2. cōmē. 32. de vētre. cū furūculos reponit iter apata calida. Qꝛ aūt p hos furūculos possumus itelligē apata calida dicta aldemul apparet. 4. can̄. fen. 3. cap. aldemul. vbi hāc curā ponit: ꝛ iō possum⁹ per furūculos intelligē furūculū palpebꝛe dictū oꝛdeolū: vt apparet q̄rto de simplici medicina. ca. de saliua. (Exituraruꝫ.) i. hoꝛum apatū dictoꝝ furūculi cū perueniūt ad exiturā. sūt aūt hec apata vtplurimū exituralia: vt declaramus sup tertia fen quarti libꝛi.

ℭ Dubitāt an saliua iuuat ad digōnē. Uideꝉ ꝙ nō: qꝛ est supfluitas: ꝛ per ꝯn̄s nociua non iuuatiua. ⁋ Amplius dicit ꝙ hoc facit qꝛ in eo cadit caloꝛ innatus. ℭ Cōtra: qꝛ farina seminis lini ꝛ fenugreci maturat ꝛ nō cadit in eis caloꝛ innatus. ⁋ Nos iam declarauimus in fen. 6. 4. can̄. cap. de moꝛsu canis rabidi sermone pertinēte ad fen. 6. tertij libꝛi p cap. ꝛ cū est gnatio saliue. ꝛ diximus ꝙ in carnib⁹ glādosis circa radicē lingue generaꝉ saliua ꝛ ꝙ ibi ꝯcurrit virtus multa triū pncipaliū membꝛoꝝ: ꝛ ideo saliua est res in qua est magnū vestigiū cōplexionis siue caloꝛis oꝛis cui⁹ est saliua: ꝛ per hanc saliuā venenosa aīalia quedā moꝛsu occiduntꝉ: imo qdā serpētes illā expetūt: ꝛ hec saliua in nobis est alijs aīalib⁹ venenū: qꝛ tꝫ vestigium nostri caloꝛis: vnde occidit scoꝛpionē. ꝛ hoc signū inducit Gal. 3. de virtutib⁹. 7. cap. ꝛ ppter hoc inueniꝉ q̄nq̄ ꝙ si vnus homo bibit ad cyatū in quo quidē alius bibit aut bibit residuū potus ab alio valde lediꝉ: hec saliua hoc caloꝛe digerit cibum in oꝛe masticatū digōne cibi aliq̄ ꝛ non saliua que est flegma catarrizās a capite. Et ppter hoc panis infusus in aqua vel vino nō sic est digestibilis qꝛ nō imisceꝉ illi saliua: imo supnatat. ⁋ Ad pm ꝯriū dōꝫ ꝙ aliqua superfluitas vnius alteri pōt esse iuuatiua. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ habēs in se calorē naturalē digerit nō tn̄ omne digerens hꝫ saliuā: sed aliquē modū caloꝛis virtualē qualis cōpetit medicinis. (Et dixere.) s. Gal. 3. de virtutib⁹ nālib⁹. 7. cap. ⁋ Cōsiderandū ꝙ mutatio in odoꝛe ꝛ sapoꝛe malo sicut apparet in cibo qui inter dentes seruaꝉ significat mutationē ad malū: sed mutatio ad bonū odoꝛē ꝛ sapoꝛē significat digestionē fieri.

ℭ Deinde postq̄ stōchū ingrediꝉ itegra digeriꝉ digestione: nō ppter stomachi caloꝛē tm̄: ꝫ ppter caloꝛeꝫ membꝛoꝝ que ipm circūdant ꝛ a dextra qdē epar: ꝛ a sinistra splen. Splē nāq̄ calefacit nō ppter sui substātiā: sed ppter arterias ꝛ venas multas que in eo sunt. Et ab anterioꝛi qdē ē zirbū adipinū qd cito suscipit caloꝛē causa adipis ꝛ ad stōchū reducit: ꝛ superius qdeꝫ coꝛ mediāte diaphꝛagmate ab eo calefacto. Cūq̄ nutriens in primis digeriꝉ fit sua essentia in multis aīalibus auxilio ei⁹ qd ei admisceꝉ de eo qd bibiꝉ plerūq̄ chilus ꝛ est sūba liq̄da ptisane in spissitudinē similis.

ℭ Hic vult ostēdere gnōnē chili in stōcho per actū secunde digestionis. ⁋ Considerandū pmo Gal. 3. de virtutib⁹ cap. 7. imaginatum fuisse stomachū vt lapigiuꝫ siue lebetē igni expositū. stōchus igne digerit membꝛoꝝ circūstātiū calefacientiū cū suo pprio caloꝛe. ⁋ Cōsiderādū 2° ꝙ qꝛ māifestū erat ꝙ epar ꝛ coꝛ calefaciūt: iō hoc Aui. sine alia declaratione dixit: sed de splene poterat dubitari pp suā malitiā: ꝛ ideo declarauit illud de zirbo ēt cū sit mēbꝛū pingue: iō plurima ps est piguedo: ꝛ iō dixit ꝙ hoc facit reflectēdo calm̄ ꝫm quē moduꝫ plūbum plus calefacit q̄ lana vt dixit Arist. pble. 8. pble. 19. ꝛ iō pfectio cibi nō est cuꝫ defectu digōnis: vt Auēzoar. 2. theisir cap. 2. ꝛ Gal. 4. lib. de vtilitate partiū ca. 12. Alia etiā mēbꝛa pter hec que Auicē. ponit sunt que stōchū suo caloꝛe adiuuāt. s. arteria magna ꝛ vena descēdēs ꝛ musculi vētris.

ℭ Hic ergo dubitaꝉ qd plus facit ad digōnem cibi in stōcho: an caloꝛ stōchi: an membꝛoꝝ circunstantiū. Uideꝉ ꝙ circunstantiū caloꝛ qꝛ est maioꝛ caloꝛ. ℭ In ꝯriū qꝛ ad effectū plus facit agēs pncipale q̄ coadiuuans: sed stōchus est pncipale agēs. ⁋ Dn̄t cōiter ꝙ in digōne qua fit chilus ꝯsideramus ipsam eliquationē siue digestionē absolute: ꝛ istaꝫ magis operaꝉ caloꝛ alioꝝ membꝛoꝝ: qꝛ est maioꝛ ꝛ foꝛtioꝛ: ꝛ ideo eliquatioꝛ siue magis trāsmutatus ꝯsideramus ipsam transmutationē vt chilificatio: ꝛ hanc facit plus pus caloꝛ stōchi. eliquatio cibi in stōcho plus fit a caloꝛe mēbꝛoꝝ circunstantiū q̄ a caloꝛe stōchi: sed foꝛma chili plus daꝉ a caloꝛe stōchi qꝛ ppꝛia foꝛma daꝉ a ppꝛio agēte. stōch⁹ aūt vt hoc determinatū membꝛū est ppꝛiū agēs ad foꝛmā chili. Sed hic est locus speculationis. cū eni dicimus ꝙ stōchus propꝛio caloꝛe plus agit ad foꝛmā chili: opꝫ scire q̄uō stōchus accipiꝉ an vt habens solum cōplexionē innatā: ꝛ tunc stōchus nō diciꝉ agere digestionem aliq̄ā: an vt hꝫ innatā actuatā per influentē: ꝛ tūc cū influens sit caliditas quā dat sibi coꝛ: stōchus agēs cū cōplexione inata ꝛ influēte nō recipit aliud auxiliū a coꝛde pter istā influētē: ꝫ q̄uō digeret pꝛio caloꝛe ꝛ caloꝛe coꝛdis pter hoc. ⁋ Et nos dicamus ꝙ tenētibus vias modernoꝝ nō est facile exire hāc difficultatē: sed tenētibus vias nostras que fuere auctoꝝ de quadruplici cōplexione ꝛ vidētib⁹ vnā de illis cōplexionib⁹ esse per appꝛopinquationē ꝛ elongationē a coꝛde: ꝛ sic ad quēcūq̄ mēbꝛū calidū: ꝛ videntibus etiā vnā esse per multitudinē aut paucitatē spūs apparebit exit⁹ ab hac difficultate. ⁋ Cōsiderādū 3° (In multis aīaliuꝫ.) hoc dixit ppter aīalia nō habētia stōchū siue pp exanguia in qb⁹ sicut non reperiꝉ sanguis ita nō reperiꝉ chilus: qꝛ chilus est oꝛdinat⁹ in sanguine. credidit Anto. ꝙ hoc etiā dicaꝉ pp aīalia ruminātia: qd tn̄ est falsum sed hic nō discutim⁹ hoc scripsimus aūt de effectibus duoꝝ vētriū aīaliū ruminātiū. 2. can̄. cap. de coagulo. ⁋ Cōsiderādū 4° (Qd bibiꝉ plerūq̄.) dixit hoc qꝛ aliq̄ aīalia sunt que nō bibūt: ꝛ tn̄ fit in eis chilus vt viuētia de rapina. s. aues: vel dixit qꝛ nos q̄nq̄ nō bibim⁹: sunt. n. hoīes q stāt dieb⁹ aliqb⁹ sine potu de qb⁹ supꝛa dixim⁹. Aliter posset exponi: fit plerūq̄ chilus qꝛ pp aliquas cās antecedētes posset nō fieri chilus. ⁋ Cōsiderādū 5° ꝙ accipim⁹ qd est chilus sūa liq̄da similis ptisane in spissitudīe ꝛ ēt in

colore vt ostēdit Anto. chilus ḡ p l. hāc subaꝫ signat: sed chimus p m. signat hu. vt dicit Haly in thegni trac. 2. cōmē. 5. in tract. de epate ⁊ trac. 3. 191. cōmē. ⁊ qꝛ chilus est qdā res subaľr differens a cibis extra: ideo digestio in stōcho est vera digestio ⁊ perfecta qꝛ subaľr transmutat: ⁊ ideo dixit integra digōne digerit.

Dubm 3m ¶ Dubitāt que sit maior trāsmutatio an ciboꝝ in chilū an chili in sanguinē. Et dicunt ꝙ cū absolute ꝯuertant iste trāsmutationes vna nō est maior alia qꝛ vtraqꝫ est subalis transmutatio. Alio mō ꝯsiderant cū cōparant in suis terminis a qbꝰ ⁊ ad q̊s ⁊ eꝫ: ⁊ h̄ mō est maior trāsmutatio ciboꝝ in chilū q̄ chili in sanguinē. Rō ē: qꝛ mag̃ distat forma chili a foꝛa ciboꝝ q̄ foꝛa sanguis a foꝛa chili. Hoc qdā pbāt: qꝛ difficilius cibꝰ trāsit in chilū q̄ chilus in sanguinē: vn̄ digō in stōcho pluribꝰ horis durat q̄ digō in epate. Ista rō nō pbat pp diuersitatē agētiū. alr̄ posset ondi ex sensatꝭ. oīs. n. chilus hꝫ accn̄tia qbꝰ mag̃ ꝯuenit cuꝫ sanguie. s. actualē fluiditatē ⁊ huozositatē. cibaria aūt plīma nō hn̄t silr̄itudinē in chilo. ¶ Alij dicūt ꝙ vtraqꝫ distātia est eq̄lis qꝛ vtraqꝫ est subalis ⁊ vtraqꝫ imediata. i. p nullā aliā subalē formā mediā. ¶ Scias tn̄ ꝙ duaꝝ distātiaꝝ q̄rū vtraqꝫ est sbalis ⁊ vtraqꝫ imediata vna pōt eē maior vl' pp g̃dus diuersos pfectiōis formaꝝ sicut plus appropinq̄t canis vulpi vl' lupo q̄ lapis cani vel q̄ plāta cani: vel h̄ est pp accidētia difficilioris amotiōis sic̄ plus appropinquat stupa igni q̄ lignū.

Dubm 4m ¶ Dubitāt hic oēs vtrū stōchus nutriat ex chilo. Vr̄ ꝙ sic p Gal'. 3. de v̄tutibꝰ nālibꝰ ca. 13. ⁊ 4. de regi. sani. ⁊ in cōmē. afoꝛ. 18. 2e pti. Eoꝝ que nutriunt. ¶ Ampliꝰ qd̄ appōit vnit ⁊ assilat vere nutrit: sꝫ chilus est hmōi vt. G. 3. de virtutibꝰ nālibus antepe. ca. 13. ¶ In ꝯriū qꝛ nil nutrit nisi trāseat p tres digōnes: vt Gal'. 3. de cōplonibꝰ. c. 2. ⁊ 4. ¶ Famose opi. sūt tres. Una ꝙ stōchꝰ q̄tū ad tunicā carnosaꝫ nutrit sanguie: sꝫ q̄tū ad itrisecā nutrit chilo. ⁊ vꝛ ꝙ. A. sentiat h̄ ifra cap̄. de anathomia vene porte. ¶ Alia est opi. ꝙ stomachꝰ vera nutricatiōe nutrit ex chilo q̄tū ad ambas tunicas. ⁊

Ant. ⁊ Dy. ista opi. est Anto. hic: ⁊ Dynꝰ ēt satꝭ ꝯcordat secū. hec opi. ꝯfirmat p̊ p Gal'. ⁊ Auer. 2. collꝫ ca. 9. q̊rū dicūt eē itētionē. pbat rōnibꝰ qn

pa rō. que. ¶ Pria: si stōchꝰ nō nutrit ex chilo: tūc egrediēte chilo de stomacho ad epar maior eēt fames q̄ priꝰ. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ priꝰ tpe famis erat fcā resolō ⁊ nō cū fit chilus: ⁊ postq̄ est factꝰ ⁊ exit a stōcho

2a rō. adhuc maior est facta resolō: igit maior fames. ¶ Scd̄a rō: chilus est sil'is stōcho: ḡ ex illo nutrit. ꝯn̄a est nō aн̄s pꝫ: qꝛ est sil'is in sba ⁊ coloꝛe. ꝙ si sil' in colore appet ad sensuꝫ: ḡ in sba: qꝛ alr̄ illa sil'itudo colorꝭ eēt ociosa.

3a rō. ¶ Tertia rō: si stōchꝰ nō nutrit chilo sequunt 3. icōueniētia. Primū qꝛ tūc duo mēbra inata. s. stōchꝰ ⁊ epar vnū traheret a reliq̊: qd̄ vr̄ icōueniēs. Scd̄ꝫ qꝛ tūc sanguis i venis meseraicis quē ad se trahit stōchꝰ miscebit chilo q̄ trahit epar. Tertiū icōueniēs: qꝛ tūc epar sil' traheret ⁊ expellēt qꝛ trahit chilū a

4a rō. stōcho ⁊ expellit ad eū sanguinē. ¶ Quarta rō: si stōchꝰ nō nutrit chilo semp chilus a stōcho exiret corruptꝰ. ꝯn̄tia pꝫ: qꝛ oē qd̄ ab alio expellit vt supfluū in q̄to sui nutrimīti: aut vt malignū ⁊ sup-

5a rō. fluū in q̄li. ¶ Quinta rō: stōchꝰ nō pōt nutriri ex eo ꝙ trāsiuit terminū decoctiōis sibi ꝓportiōalis. s. ꝯueniētis sue forme: sꝫ cū chi-

6a rō. lus est factꝰ sanguis iaꝫ trāsiuit terminū ꝺcoctiōis sue ⁊ sibi ꝯueniētis q̄ est pa ꝺcoctio. ¶ Sexta rō: pōt itelligi ab Anto. tale membrū iperfectū vt stōchꝰ nutrit nutrimēto minꝰ pfecto vt chilus. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ sanguis q est in arterijs iuuat ad digōnē illius chili q̄ digōne fit ꝯueniēs stōcho. ¶ Hāc opi. roboremꝰ p̊ p Auēzoar. 2. theisir trac. de sterilitate. c. 1. q sine dubio illa sentit. ⁊ per Rasim. 5. lib. ꝯtinē. penul. c. ⁊ p rōnē nr̄aꝫ. Stōchꝰ idiget chilo pro corpe chili ⁊ nō ꝓ q̄litate chili: ḡ nutrit chilo. ꝯn̄a vꝛ nō: qꝛ corpe nō idigemꝰ nisi vt reponat corpꝰ ⁊ h̄ est nutrire. aн̄s ꝓbat ex sil'i mō qd̄ Gal'. ꝓbat in lib. ꝺ vtilitate respiratiōis ꝙ aere nō egemꝰ ꝓ corpe sed ꝓ q̄litate. nā si chilo egeremꝰ ꝓ q̄litate ⁊ nō ꝓ corpe: tūc acq̄sita q̄litate in stōcho. v̄. g. calefactio eo tpe famis cessaret

Op. Gēr. appetitꝰ: qd̄ est falsuꝫ. ¶ Nos ponamꝰ opi. pluriū antiquoꝝ quā credimꝰ verā lꝫ nō sit ꝺmr̄abilis sꝫ ꝓbabilis ē in duabꝰ ꝯclonibꝰ.

pa ꝯclusio. ¶ Pria ꝙ stōchꝰ v̄a nutricatiōe nutrit sanguie ⁊ nō chilo. Rō eadē est mā nutricatiōis ⁊ gnōnis: sꝫ gn̄amur in vtero ex sanguie sꝫ rōnē oēꝫ ptē: stōchꝰ. n. ex sanguie fit: ḡ nutricatio erit ex sanguie. Ista rō pōt solui dd̄o ꝙ sanguis ex q̊ gn̄at stōchꝰ ꝯuertit a spmaie in sbaꝫ q̄dā chilosaꝫ ex q̊ fit stōchꝰ. hec solō n̄ ḡetat itētionē lꝫ posset qs in ea sustētari. nō. n. vꝛ ꝙ sāguis q imediate factꝰ sit ex chilo fiat imediate chilus ⁊ ꝓpe ab agēte cuiꝰ est de sanguie facē mēbra: ⁊ nō vꝛ ꝙ sit eiꝰ trāsmutare sanguinē de foꝛa i foꝛaꝫ vt faciat mēbꝝ. ¶ Scd̄a rō. ifans in vtero nutrit multꝭ mēsibꝰ sanguie: ḡ ex vteꝝ multomag̃. ꝯn̄a est nō. qꝛ tūc stōchꝰ fm oēꝫ pticulā pfectissime nutriebat. Cōsueuit adduci alia his opinātibꝰ. ¶ Tertia rō est qꝛ hois est vna foꝛa: igit eius est vna mā: aut igit solus chilus ⁊ h̄ nō: aut solus sanguis ⁊ h̄ ꝓpositū. ¶ Ampliꝰ mēbra q̄ plus distāt a sanguis sil'itudie nutriunt sanguie sic̄ ossa: ḡ mltomag̃ stōchꝰ. he

2a ꝯclusio. q̄tuor rōnes lꝫ sint subtiles tn̄ nō fidē faciunt. ¶ Scd̄a ꝯclō est ꝙ stōchꝰ nutricatiōe nō v̄a nutrit chilo. s. aliq̄ pte chili quā ꝓ se accepit. opꝫ igit scire q̄ nutricatio dꝛ nō v̄a. Et dicamꝰ ꝙ nutricatio

Nutri. 2x vera nō vera

v̄a ē qꝛ nutrimētū vnit in foꝛa sbali cū nutrito ⁊ h̄ mō sanguis nutrit stōchū. dꝛ nō v̄a qꝛ nutritū delectat in nutrimēto: aliq̄ bonā q̄litatē ab eiꝰ pn̄tia ⁊ appropinq̄tiōe recipit nutritū nō tn̄ subalē formā recipit nutrim̄tū: sꝫ semp stat distictū spē a nutrito: ⁊ talis nutricatio vocat ab Auer. 2. col. c. 9. nutricatio attinēs q̄litati qꝛ ꝯsistit in acq̄sitiōe q̄litatꝭ ⁊ nō sbalis foꝛe. Nutricatio āt v̄a dꝛ nutricatio attinens q̄titati: qꝛ fit p repositionē ptiū māliū q̄ q̄titati ptinēt: vel qꝛ reponunt ptes sbales q̄te p actū nutricatiōis. Gal'. ꝺo has nutricatiōes nō v̄as vocat voluptatiōes ⁊ abusus ⁊ lasciuias ⁊ qn̄qꝫ vocat euaporatiuas nutricatōes. A. āt n̄ verā nutricationē vocat fomētationē vt ꝯsiderāti appet itētionē eiꝰ. 13. tertij ca. 1. ⁊ ꝯsiderāti. G. 3. ꝺ v̄tu. nāli. His p̄missis appet ꝙ stōchꝰ iproprie nutrit chilo: nā stōchꝰ aliq̄ ptē chili accipit ⁊ r̄liq̄ ꝺponit vt Gal'. 3. ꝺ v̄tu. nālibꝰ. c. 13. ⁊ rō ē qꝛ stōchꝰ n̄ fac̄ chilū solū ꝓ alijs sꝫ ꝓ seipo. hoc enī cōe est oī mēbro faciēti māꝫ cōem: igit partē de eo accipit. cū ergo nō nutriat ex illa vera nutricatiōe vt dictū est: ergo aliquā bonā qualitatē ab eo accipit que stōcho est ꝯformis. ⁊ hoc est qd̄ volebat Auer. 2. colliget cuꝫ dicebat ꝙ nutricatio q̄ stōchus nutrit ex chilo plus attinet q̄litati q̄ q̄titati. i. plus dꝫ dici nutricatio nō vera q̄ vera. dicit ergo nō vera plus: qꝛ ibi nō est acq̄sitio substātialis forme stōchi qua principaliter nutricatio dꝛ vera: sed cū venit cū vera nutricatiōe in aliquo iquātū ibi est acq̄sitio q̄litatū ꝯueniētiū. ¶ Sed tu dices Auer. ponit ibi ꝙ nō est incōueniēs stomachū nutriri ex primo nutrimēto. s. chilo q̄uis nō fiat sanguis: qꝛ videmus multa aīalia exanguia que nō nutriunt sanguie sed ex alio. vult igit Auer. ꝙ ita nutrit stōchꝰ chilo sicut aīalia exanguia ex nō sanguie: ḡ stōchus vere ex chilo nutrit. Dicendū ꝙ aīalia exanguia lꝫ nutriant vere ex non sanguine: tn̄ nutriunt cū hoc nō vere ex illo nō sanguine: vt cū solus ꝯformat eis nutrimētū illud in q̄litatibꝰ ⁊ nō in substātia ⁊ q̄tū ad hoc currit: exemplū Auer. vt solū velit hoc ꝙ aliquid qd̄ nō est sanguis pōt habere ꝯformitatē ad partē aīatam aīa sensitiua. hoc idē intellexit Aui. 3. cañ. fen. 13. 1. ca. vbi dicit ꝙ stōchus fouet. i. qn̄qꝫ fomentat cibo qui est in eo. nutrit aūt sanguine duplr̄ veniēte ad eū vt ibi appet. hoc intellexit Gal'. cū dixit. 3. de virtutibꝰ nālibꝰ cap̄. 3. ꝙ euaporatiue. i. q̄si fomentatiue iponit chilū tunicis suis. ¶ Sed dubitat ad quātas ⁊ quas ptes stōchi pertingit iste chilus qui bona q̄litate disponit stōchū. Dōm est ꝙ illud est occultū: sed imaginādū est ꝙ iplet rugositates stōchi ⁊ ꝓprie superioꝝ partiū que sunt appetitiue appetitu sensitiuo ⁊ replet poros magnos: ⁊ ꝙ in forma vaporis spargat per magnas partes stōchi ⁊ ꝓprie in tunicis pellicule neruose ⁊ ꝓprie partis supioris cuiꝰ est appetitꝰ. ¶ Ex his ad ꝯria: ad auctoritates oēs itelligūt ꝙ nutrit nō vere. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ ille appositiōes vnitiones ⁊ assimilationes sūt equoce his que vere fiunt in nutricatiōe vera. dꝛ enī chilus apponi qn̄ stōchꝰ eū facit ꝓpinquū suis poris. dꝛ vniri qn̄ tangit eū immediatius q̄ sit potētiale. dicit assimilari qn̄ stōchꝰ hꝫ ab eo conformiorē qualitatē que sit potētialis. ¶ Ad p̄mā rōnē Anto. cum dicit tūc exeunte chilo nō cessaret fames. Dōm p̄mo ꝙ rō est cōtra eū. nā si cessatio famis est per chilū vere nutriētē ⁊ trāsubstātiātē in stōcho ⁊ per nil aliud solū q̄uo statim post comestionem cessat fames: qꝛ mirabile ē ꝙ in tā breui tpe fiat chilus ⁊ nutriat stōchū qd̄ est mēbꝝ fridū neruosuꝫ. Modus ḡ quo cessat fames est: qꝛ sumpto cibo: imo cū sumit cibus subito aliq̄d vaporosum fertur ad epar: ⁊ epar habēs obm̄ in qd̄ agit finit stōchū ⁊ membrum ad se trahere sanguinē: ⁊ tunc cessat actio membroꝝ a stomacho ⁊ sic cessat fames. Et itelligit hic modus a Gal'. de accidēti ⁊ morbo. ca. 7. Nos aūt in tractatu de appetitu tenemꝰ cū sn̄ia antiquoꝝ ꝙ ad p̄ncipia chili in ptibꝰ stōchi ⁊ ꝓprie oris eius approximati cibi ⁊ appropriati siue associati in rugis ⁊ poris q̄busdam stat hois satietas ⁊ bona q̄dā dispō caloris stōchi. cū aūt illa pars chili abscindit epate rapiēte a stōcho trahētibꝰ mēbris vel v̄tute mel'ie exp̄mētis illā vel acceptionē alicuiꝰ rei acetose: tūc cessat illa bōa dispō organi ⁊ iducit mala. v̄. g. q̄dā friditas ⁊ asperitas: ⁊ tūc desideramꝰ cibū vt reponat bona dispō ptiū. cū igr̄ hō comedit stati aliq̄ ps cibi aliqualr̄ trāsmutata iducit aliqualr̄ bonā dispōnē. vn̄ tollit vel remittit fames: ⁊ sic̄ fit chilus ita fit res melior ad remouēdū illā malā q̄litatē q̄ fit fames: vn̄ i bn̄ dispositō mag̃ cessat fames i q̄ete post cōmestionē q̄ in actu cōmestionis. qd̄ p̄ceptuꝫ ē in reg. sani. ꝙ nō repleat qs q̊usqꝫ cessat fames: sꝫ reliquijs famis remanētibꝰ q̄ cessabūt meliori fcō chilo. ⁊ pp h̄ gulosoꝝ ⁊ male masticātiū fames nō cito cessat: qꝛ nō cito fit chilus ꝯueniēs aut aliq̄d stās loco chili: ⁊ pp h̄ acetosa admouēdo illū chilū ⁊ corrūpēdo illū calorē cāṫ appetitū q̄uis hō cibo nō idigeat: sꝫ mel lꝫ illd̄ abstergat: qꝛ fac̄ calorē illi ꝯsilē: iō nō sic fac̄ appetitū ⁊ ex h̄ exgre diffuse tractatu illo. ¶ Ad 2m dōm ꝙ chilus

in colore

in colore ꝛ sba hꝫ silitudinē.i.ɔueniētiā cuꝫ stōcho quā non hēbat añ:sꝫ h nō suffic̄ nisi fiat sanguis. ¶Ad 3am dōm ꝙ illa tria sūt cōueniētia:epar.n.inanitū trahit chilū a stōcho ꝛ stōch9 ꝓpa nutricatiōe trahit sanguinē ab epate:ꝛ ꝑ delectatiōe trahit chili ꝑtēꝫ sibi debitā. Silr ꝑ eādē viā qua trahit stōch9 sanguineꝫ epar trahit chilū:vñ Gal.4.ō vti.ꝑtiū.19.ca.ꝛ silr.3.ō vtu.nā.ca.13. Admirant̄ aliq si ꝑ venas ꝑ q̄s anadosis.i.reditio nutrimēti a stōcho ad epar facta ē ꝑ eas rursus retro venit sanguis benign9 ꝛc̄. Tertiuꝫ incōueniēs ē ɔueniēs vt pꝫ. ¶Ad 4am dōꝫ chilus q exit a stōcho est supflu9 i q̄titate ꝛ q̄dāmō i q̄litate:accipit eni stōch9 ꝑtē magꝭ ɔueniētē ꝑ iductiōe ꝛ ɔ̄suatiōe q̄litat illi9 qua stat nō famescēs: nō tñ seqt̄.ꝑ illō vere nutrit. ¶Ad 5am dōm ꝙ chilus fact9 sāguis est i termio ɔueniēt ɔcoctiōis ꝑ nutrimēto. ¶Ad 6am dōm ꝙ iꝑfectū nutrimētū ē sanguis hñs de fridis ꝑtib9 stōcho ɔformibus. ¶Amplius q̄rimus ab Aui.q̄uo nutrit̄ itestinum grossum qō est multo imperfecti9 stomacho q̄ȝ stōchus epate aut non min9. ¶Ad nr̄am rōnē dōm ꝙ stomachus nō idiget chilo ꝑ corꝑe chili.s.vt corporeā ꝑtē sbalem reponat:sꝫ idiget ꝑ corꝑe dātis taleꝫ qualitatē qualē nulluꝫ corpus pōt dare nisi chilus ꝑfect9 q perfecte dat vel iperfect9 q incipit dare. Et hec sint breuiter dicta.

¶Deide eius subtile a stōcho ꝛ itestinis attrahit̄ ꝛ per vias venaꝝ q̄ meseraice vocant̄ ipellit̄ q̄ sūt vene subtiles dure oib9 itestinis cōtinue. Cūq̄ȝ ꝑ eas ipellit̄ ad venā ꝑuenit q̄ epatꝭ porta vocat̄ ꝛ penetrat in epar in diuisiōib9 ꝛ ramis porte itrātib9 ꝛ se minorātib9 ꝛ subtiliātib9 ad modū capilloꝝ occurrētib9 orificijs diuisionū radicū vene q̄ a gibbo epatꝭ ascēdit. Et nō facit ipsaꝫ penetrare in illas coangustatiōes nisi melior cōmixtio aque bibite supra id quo indiget corpus.

¶Hic determiat de gñe humoꝝ:ꝛ ꝑ ɔ̄ñs de gnōne 2a q̄ fit i epate: q2 qō digerit̄ i epate ē chilus dat9 a stōcho. ꝑ oñdit q̄uo a stōcho ad epar vadit chilus. 2o q̄uo coquit̄. 3o qd ex hac vel in hac decoctiōe resultat:q2 q̄tuor hu. 4o qd fit de hmōi hūorib9 q̄tuor i epate factꝭ. 5o vnicuiq̄ȝ hūori appropriat suas cās. 2a ibi (Cuꝫ ꝑ.) 3a ibi (In oi aūt.) 4a ibi (Qui tāq̄ȝ diu.) 5a ibi (Sāguis ꝑ.) ¶Cōsidem ꝙ accipim9 ꝑ qd trahit̄ q2 sbtile:grossuꝫ.n.ē fex. ¶Scdo accipimus terminū a q̄ fit tract9:q2 stōch9 ꝛ itestina i q b9 repit̄ chilus. Ubi ɔsidem ꝙ a stōcho fit tract9 mediate.s.mediātib9 itestis:ꝛ imediate q2 vene meseraice q̄ ad stōchū veniūt suggūt ēt ꝑtē chili q ñ vadit ꝑ itestia:fit ēt tract9 a stōcho ꝛ itestis nō solū vt a tmio a q̄ cōcedēte fieri tractū:sꝫ vt a termio ipellēte:h.n.cōe ē mēb9 mot ō mēbro ad mēbrū:ꝛ iō Aui.dixit ipellit̄. ¶Tertio accipim9 mēbrū ꝑ qō trahit̄:q2 ꝑ meseraicas q̄ dicunt̄ sic a meserēterio cui initūtur:vl ē ɔ̄ meserēteriū dr̄ ab illis q̄rū sba ē dura:q2 duro membro cōplicant̄.s.intestio:ꝛ sbtilis:q2 orte a sbtilib9 venis epatꝭ:ex istis aūt ɔstituit̄ porta q̄ nō ē vna vena sꝫ q̄ucq̄ȝ. ¶Quarto accipim9 q̄ ē dispō vene porte ad venā supiorē gibbi q̄ dr̄ vena chilis:nā rami capillares vni9 occurrūt ramis capillarib9 alterius. h āt anathomia nō appꝫ sꝫ argumētabile:cū eni ramos vtriusq̄ȝ vene videamus ad ramos tā ꝑuos ꝙ effugiūt visuꝫ nr̄m:igit̄ facte sunt ex ramis vtriusq̄ȝ vene rami capillares ꝛ iuisibiles:ꝛ h qō ē ɔtētū i ramis vni9 vene:videam9 postea ɔtineri i ramis alteri9 vene:ꝑ oꝫ ꝙ rami ramis occurrāt. ¶Quito accipim9 terminuꝫ ad quē ꝑuenit iste chilus:q2 ad ɔcauū ꝛ ad gibbū epatꝭ. ¶Cōsiderādū tñ ꝙ i toto ꝑuētu semꝑ alterat̄ manifesta alteratiōe:vñ vene meseraice aliqualr chilū albū rubificāt ꝛ ɔuertūt ad nāꝫ sāguineā. ¶Sexto accipim9 qd auxiliat̄ i hac penetratōe:q2 aq̄ dans chilo sbtilitatem. ¶Sꝫ ɔ̄.q2 aq̄ cū sit frida morat̄:vt.3.regi.acu.cō.42. Dōm ꝙ aq̄ q̄ ē i chilo ē calefacta siue sit idem sbalr qō chilus siue sit disticta res ab eo:dixit āt suꝑ id q̄ corpus idiget.i.vltra q̄ȝ corp9 indigeat: ꝓpterea q2 sanguis vadēs in mēbra q̄ ipse vocat corp9 nō indiget aqua nisi pauca:vñ trahit̄ a renibus sicut supra diximus:sed eius indigentia est in penetratione per venas strictas epatis.

¶Cū ꝑ in istaꝝ venaꝝ villis diuidit̄ fit q̄si epar totaliter tāgat huius chili totalitatē:ꝛ ꝑꝑ illud tūc ei9 opatio est vehemētior ꝛ fortior ꝛ velocior:ꝛ tūc coq̄tur.

¶Hic oñdit modū decoctiōis hui9. Cōsiderādū ꝙ diuiso chilo ad tā ꝑuas ꝑtes epar ad minima tāgit ipm:ergo coq̄t velocius i tꝑe ꝛ fortius ꝛ vehemētius quo ad ꝑfectionē forme sanguinis.

Dubm 5m ¶Dubitāt q2 nō fecit in epate vnā concauitatē magnā sicut in stomacho ꝛ corde. R. G.4.de vtilitate ꝑtiū.ca.13. ꝙ hoc fuit vt magꝭ moret̄ in epate sanguis.s.chilus q dꝫ fieri sanguis. vbi eni nā māꝫ vult manere difficilē operatur trāsitum ad id qō multa alia cā ē: vt ꝙ magis trāsmutetur cum ad minima tangitur.

Dubm 6m ¶Dubitat̄ vtrū digō qua fit sanguis in epate fiat silr in cōcauo ꝛ in gibbo:ꝛ in hac q̄ōne q̄ñq̄ȝ ꝓlōgauim9. Sꝫ nūc dicam9 breuiter qō credim9 veꝝ:ꝛ ē ꝑ ꝙ aliq̄ ꝑticula tꝑis pōt eē i qua fit digō determinate māē ꝛ i ɔcauo:ꝛ nō fit illi9 digō i gibbo. Rō:q2 mā ꝑus est in ɔcauo q̄ȝ i gibbo ꝛ in illo priori digerit̄. Scdo ꝙ ē dare tꝑs in q̄ silr fit hec digō. Rō:q2 tꝑs aliq̄ ꝑs ē in qua tā ɔcauū q̄ȝ gibb9 est replet9 mā sanguiea q̄ digerit̄. Tertio ꝙ cū mā designata iā tota penetrauit in gibbū ꝛ dimisit ɔcauū nō fit illi9 digō i ɔcauo sꝫ in gibbo saltiꝫ fit cōplemētū ꝑ calefactionē:q̄ȝuis noua forma sbalis nō detur. Quarto ꝙ vbicunq̄ȝ fit mā siue in ɔcauo siue in gibbo digō fit ꝑ cōcauū ꝛ ꝑ gibbū:q2 totū epar ē agens hanc digestionem.

Dubm 7m ¶Dubitat̄ 2o vbi fiat maior digō an in ɔcauo vel in gibbo:ꝛ rñdēt ꝙ in gibbo:q2 ibi ē maior calor:tñ appebit in q̄ōne sequenti.

Dubm 8m ¶Quarto dubitat̄ an sanguis gñatio sit i epate vel in corde. Ur ꝙ in corde ꝛ nō in epate ꝑ Arꝭ.3.de ꝑtib9 aīalis illo cap. De corde.ca.4. vbi dic̄ ꝙ nullū epar pōt eē pn̄m sanguis. ¶Ampli9 cor ē maxie sanguineū:vt Gal.1.de cōplōnib9 i fine ꝛ magꝭ sanguineū q̄ȝ epar: vt Arꝭ.3.de ꝑtib9 aīaliū illo cap.4. Seqt̄ ꝑ cor ē pn̄m sanguis. ¶In ɔ̄riū est hic Auic. Et Auer.in trac.de corde vult ꝙ gñatio sanguis est in corde qō ꝓbat q̄nq̄ȝ rōnib9 q̄ ab eo sumi pñt. ¶Pria cor est pn̄m nutrimēti:ꝑ pn̄m sanguis. ɔ̄ñtia ē nota.añs pꝫ:q2 cor ē pn̄m nutritiue aīe:q2 est pn̄m sensitiue ꝛ in codē sbto ꝑ recipit ꝑmū sensitiuum ꝛ ꝑmum nutritiuum. ¶Secūda ratio:q2 cor est pn̄cipiū venarum.ergo sanguinis. ɔ̄sequentia est nota:q2 venis sanguis dat̄ ꝛ principalr alijs. añcedēs est notum:q2 vene ad cor terminantur ꝛ nō penetrāt. ¶Tertia rō:cor hꝫ ɔcauitatē ɔtinētē ꝛ cōprehēdentē sanguinē:epar āt nō hꝫ imo penetrat ꝑ ipm sic ꝑ viā:ꝑ cor ē pn̄cipiū sanguis. ¶Quarta rō:cor ꝑficit sanguinē vt possit nutrire:ꝑ est pn̄m factiuū sanguis. ɔ̄ña ē nota. añs ē ɔcessuꝫ ab oib9:nisi eniꝫ cor daret sanguini calorē vltra q̄ȝ epar det non posset nutrire: vñ A.supra dixit ꝙ sanguis ē cals post spūs ꝛ cor lꝫ in epate gñet̄ ꝑꝑ calorē cordis. ¶Quita rō:idē dat formā ꝛ māꝫ:sꝫ cor gñat formaꝫ q ē spūs:ꝑ gñat sanguinē q ē mā. añs ē notū:q2 sic gñans gñat formā ꝛ māꝫ:vñ gñat cōpositū ꝛ nō formā i mā:vt Cōmē.7.met.cō.26.ꝛ.12.meta.cō.18. silr dās formā.i.rē sileꝫ forme vr̄ dare ꝛ mām ꝛ sbm illi9. cor āt dat formā.s.spm̄ q ē sic forma:igit̄ dabit sanguinē. ¶Gal. vō opio ꝛ oiuꝫ medicoꝝ ē ꝙ gñatio sanguis sit i epate: vt appꝫ.4.de vtili.ꝑtiū.cap.12.de vtili.ꝛ sba epatꝭ. ¶Rōnes q̄ pñt colligi ab eo.3.sūt. Pria supfluitas sang.vt cholā ꝛ melīa hñt suas formas i epate:ꝛ ꝑ ɔ̄ñs ab epate.ꝑ ēt sang. ɔ̄ña ē no.q2 ideꝫ est agēs dans formā iuuatiuo ꝛ nociriuo ꝛ sil dat̄ illoꝝ forma.añs pꝫ: q2 splen ꝛ chistis fellis trahūt ab epate:ꝛ ex hac rōne ifert̄ q̄dam ɔclō ꝙ sanguis recipit formā sanguineā i ɔcauo epatꝭ.rō q2 melīa in ɔcauo hꝫ suā formā:ꝑ sanguis. ɔ̄ña ē no.añs pꝫ:q2 splen suggit illā a ɔcauo vt oñdit anatho. ¶Scda rō:ibi gñat̄ sanguis vbi totū patit̄ a toto ꝛ vbi morat̄:sꝫ i epate ē h ꝛ nō i corde: vt anathoꝝ mēbroꝝ oñdit. ¶Tertia rō:aliq̄ ꝑs sanguis pri9 vadit ad nutriēdū q̄ȝ vadat ad cor:ꝑ nō fit a corde vel i corde. ɔ̄ña ē no.añs patet:q2 a ɔcauo epatꝭ vadit sanguis nutriēs stōchū ꝛ splenē vt anatho.oñdit. ¶Quarta rō ꝑt ɔcipi a. G.5.de iuua.mē.ꝛ ita sanguis ē magꝭ silis epati q̄ȝ cordi:igit̄ gñat̄ i epate:ꝛ ē.c.3.ꝛ ē ēt 4o de vtili.ꝑtiū.c.de sba epatꝭ:epar ē sanguis igrossat9 a calō vt ibidē. ¶Hāc cōtrouersiā possuꝫ tollere sic. epar gñat sanguinē: q2 dat sanguini formā sbalē sanguineā quā circūscribim9 ꝑ colorē rubeū saporeꝫ dulcē ꝛ bonū odorē:cor ēt gñat sanguinē. Dic̄ ꝑ q2 epar nō gñat illū nisi cū recipit calorē a corde:ꝛ iō epar vēdicat a corde i hac generatiōe. Scdo q2 sanguis ille ascēdens v̄sus cor supra epar recipit vlteriorē ꝑfectionē accñtalē:ꝛ fit magꝭ digest9 ꝛ magꝭ calidus q̄ȝ epar fecerit illū:ꝛ tūc pōt nutrire mēbra cū prius nō posset solo calore ab epate dato:ꝛ h itellexit Gal.li.4.de vti.ꝑtiū.cap.15.ꝛ 7.li.de iuua.mē.ca.2. ¶Sꝫ tu dices iā ɔcessuꝫ est ꝙ aliq̄s sanguis vadit ad splenē ꝛ stōchū nutriēdos q nō ascendit ad gibbū epatis nec ad cor. Dōm ꝙ ꝑficit̄ a corde ꝑ calorē multaꝝ arteriaꝝ q̄s associat venis portatib9 illū sanguinē. ¶Ex his cessant rōnes Auer. ¶Ad primā ꝓbat ꝙ sit pn̄m sanguis vt hꝫ dispōnē qua pōt nutrire. ¶Ad 2am negaret medic9 q2 cor sit pn̄cipiū venaꝝ. ¶Ad 3am diceret medic9 ꝙ rō arguit oppositū. ¶Quartā rōneꝫ concedit. ¶Ad 5am negat̄ añs ꝑ dicta sua.2.colliget.c.10. Mr̄ eni dat māna fetui ꝛ nō formā:q̄uo aūt ꝑmones illi metaphysici debeāt itelligi nō est pñtis speculatiōis. ¶Ad Ari. dōm ꝙ itelligit cor eē pn̄m sanguinis mō quo dictū est. ¶Ad rōnē cū dr̄ cor est maxie sanguineū dōm ꝙ veꝝ est sanguine vltima perfectiōe sanguinea disposito. ¶Quidā aūt hoies pauce cōsiderationis dixere splenē eē pn̄m generationis sanguis per quādā auctoritatē Gal.in lib.de iuuamēto anhelitus in fine. vbi ponit ꝙ splen sicut epar trahit succū cibi ab intestinis:ꝛ iō vult ꝙ splen pōt dici sinistrū epar. ¶Nos dicamus ɔ̄ hos q2 Arꝭ.2.de hystorijs illo.c.15. Que interioꝝ.ꝛ.3.ō ꝑti-

bus illo.c.7.Viscera q̄dā: ⁊ Gal'.4.de vtilitate partiū.15.c.de sple‑ne: vult ꝙ splen sit mēbrū mūdificās mel'iaȝ a sanguie factā i epa te.⁋ Amplius Auer.vult ꝙ in oib' sanguineis aīalib' est splē: imo in q̄busdā ē solū signū splenis.fatuū ē dicē splenē esse factiuū san‑guis.⁋ Sermones āt multi q̄ ponunt i libello de iuuamēto anhe litus sūt mihi suspecti: ⁊ credo librū nō fuisse Gal'.⁊ si volum' sal‑uare sermones illos dicam' ꝙ lȝ splen aliq̄d succi.i.chili trahat ab itestis: nō tñ ex illo fac sāguinē: sȝ ex eo ip̄rope nutrit.Gal'.eni 4.de vtili.ptiū.17.cap.vult ꝙ ēt arterie terminant ad itestina ⁊ aliq̄d cibi ab eis sumūt: splen ēt pōt dici epar sinistrū: nō q: sāgui nē faciat: sȝ q: sanguie multo in magnis venis ⁊ arterijs abūdat.

⁋ In oi āt dcoctōe q̄ ē hmōi: ē res q̄ ē sic spuma: ⁊ res q̄ ē sic hypostasis: ⁊ res fortasse erit cū eis: aut que ad adustionē puenit si dcoctio supflua fuit: aut res q̄ non ē bñ cocta si dcoctio fuit mior q̄ dȝ.Spuma āt ē cho lera rubea ⁊ hypostasis ē mel'ia q̄ ambo st nāles.Adu sti vo subtile ē mala chol'a rubea ⁊ ei' spissum ē mel'ia mala nō nālis: ⁊ q̄d nō bñ coctū ē flegma ē.Q̄d āt de hoc toto res colata ē que est bene cocta est sanguis.

⁋ Cū dixit ꝙ chilus coquit in epate: oñdit q̄ res resultāt ex hac d‑coctione.⁋ Cōsiderādū fm Ant.ꝙ in decoctiōe cuiuslibet rei opȝ segregare supfluū vt dicit eē itētionē Ari.4.metheo.tex.cō.17.⁊ Gal'.2.de vtutib' nā.c.8.⁊.9.⁊ cā ē: q: res q̄ digerit hȝ in se super‑fluitates p quas ꝯriat forme itroducēde in decoctiōe.naȝ si eēt si‑milis nō idigeret trāsmutāte.⁋ Nos dicam' ꝙ patiēs pōt resistē agēti p gradus forme: q̄uis nō p ptes oino indispositas receptōi forme: ⁊ si aliquid digestibile est tale est cābiū vt posteri' de h̄ di‑cemus: chilus āt cū sit etherogeneus vt ēt sensus ostēdit aliq̄d hȝ ptes aptas incēdi ⁊ aptas residere vt fex in decoctiōe ⁊ aptas pfi ci: ⁊ iō Aui.nō dixit absolute in oi decoctiōe: sed addit q̄ ē hui'.i.i decoctiōe chili ⁊ reȝ sibi similiū etherogenearuȝ.⁋ Cōciliator tñ dria.29.dicit.in oi decoctiōe que ē hmōi que est simultanea.

Dub^m 9^m ⁋ Sȝ dicet que digestio est ista an pepasis an nephesis an optesis. Dōm ꝙ digestio chili in epate pōt oibus his assimilari lȝ tota sil' possit similari pepasi multum elixati: q: decoctio omniū fit in hu mido quodam aqueo q̄d separatur in vrinaȝ.⁋ Cōsiderādū (sicut spuma) q: chol'a rubea nālis nō est spuma vt supra diximus.

Dub^m 10^m ⁋ Dubitat que chol'a rubea mala ē ista vt supra de ea ē facta men tio.Sil'r dubitat q̄ mel'ia mala ē ista.Dubitat ēt an in dispōne sa‑nitatis possint ista fieri.Dicam' ꝙ hoie exñte sano: tñ in ei' epate gñant humores nāles pol'e ē aliquā ptē sanguis trāsire terminuȝ decoctiōis: ⁊ h̄ q: hō ē cal'i epatis nāliter: ⁊ tūc ē calefactiuus cale factiōe maiori nāli q̄ sibi sit possibilis itra latitudinē sanitat: ⁊ san guis ē aliqual'r iflāmationi apt': q: fact' ē vnctuosis carnib' illi': igit sanguis q̄ supcoquit ps subtilis fit chol'a rubea mala de qua dixit supra cū dixit (Et illa q̄dē ei' generatio mag̃ erit ab epate.) Pars āt grossa ē mel'ia adusta de qua ibidē dixit: ⁊ ēt cū loquebat de speb' male chol'e nigre: ⁊ queādmodū imaginamur hāc chole rā nālē: ⁊ hāc mel'iaȝ posse fieri ex aliq̄ pte sanguis supexcepta sic potes imagiari eā fieri ex aliq̄ pte chol'e.fieri āt illa mel'ia ex adu stione mel'ie in dispōne sanitatis lȝ sit lōgiquū: nō tñ credo eē im‑possibile lȝ forsan nō erit h̄ in vna gnōne hu.sȝ forsan in lōgo tēpo re mult ⁊ mult gñatis reuolutionib' humoȝ.⁋ Cōsiderādum ꝙ hāc cholerā rubeā malā ⁊ malā mel'iaȝ quas ꝯtigit gñari i dispō ne sanitat nos debem' itelligere eē paucā q̄ cū m'tiplicat fac ca‑dere i egritudīes: q̄rū p̄n^m ē ab illa mala chol'a rubea vel nigra.

Dub^m 11^m ⁋ Dubitat.vtrū gñatio hu.alioȝ a sanguie sit nec̄ia.dicēdū vt dicūt ꝙ gñatio sanguis est p̄ ⁊ p se nec̄ia: ⁊ iō humor p̄ per se gñat' a nā rū humoȝ est nec̄ia p se: q: ēt sunt nec̄ia ppriis finibus: sed gñatio alio‑rum generatio est necessaria primo sicut sanguis: q: primū ⁊ prin cipalem finem qui est nutricatio non includunt nisi vt participāt sanguinem ⁊ sanguis stat eis sicut perfectio ⁊ forma.

Du^m 12^m ⁋ Dubitat 3°.q̄r Auic.loquēs de gñone hu.ptinētis ad adustionē ⁊ loquēs de gñatione fl'atis dixit ⁊ fortasse.Appȝ eni ꝙ hoc aduer‑biū dubitādi fortasse aut refert ad gnōnē aduste rei ⁊ ad gnōnem rei diminute dcocte q̄d appȝ p disiūctiuā a qua statim trāsiuit cū dixit: aut q̄ ad adustionē: cū repetat alia: aut vt pȝ.⁋ Dixit Ant.cū sua dicta assumabunt ꝙ fl'atis necessitas ē ex fine: nō āt ex cōi mā nec ex cōi agēte siue decoctiōe: ex cōi ēt mā nō resultant nisi.3.hu. s.chol'a rubea: nālis sanguis: ⁊ mel'ia.simil'r ex cōi decoctiōe: hȝ tñ flegma necessitatē ex mā ppria: q: sic ex chilo chol'ico fit cholera: ita ex fl'atico fit flegma ⁊ sic de alijs: hȝ ēt flegma nec̄itatē ex agē‑te primo siue decoctione ppria: q: sicut epar calidum multiplicat cholerā: sic epar frigidū flegma: loquēs igit Auicē.de gñone fl'atis dixit: fortasse q: accidit decoctiōi cōi ⁊ materie cōi ꝙ generet fle gma.⁋ Nos dicam' p̄ ꝯ Ant.ꝙ si necessitas fl'atis respectu chol'e ⁊ mel'ie est necessitas finis ⁊ nec̄ior in gñatione fl'atis q̄ in gene‑ratione illoȝ: ergo minus dubitatiue poterit Auic.loq̄ de gñatiōe flegmat q̄ alioȝ cū finis sit maxia cā.⁋ Scd̄o nec̄itas flegmatis est ex chilo vt chilus est: ḡ eius necessitas ē ex mā cōi.ꝯña est nō: q: nulla vr̄ verior cōis mā oib' humoribus q̄ chilus.ans pbat: q: sicut in chilo est ps apta supflue coqui vñ fit chol'a: ⁊ ps apta resi stere vt fex vñ fit mel'ia: ⁊ pars apta perfecte coqui vnde fit san‑guis: sil'r in eo est ps apta diminute coqui: q: viscosa grossa vnde fit flegma.⁋ Amplius hec pars apta fieri flegma multuȝ vr̄ repe‑riri in chilo cū chilus tēdit ad nām flegmaticā: vt itelligit.3.cañ. fen.13.ca.de egritudib' stōchi.⁋ Tertio appet ꝙ necessitas fl'atis est ex pte cōis decoctiōis: q: sicut ex decoctione cōi hȝ aliq̄ ps q̄d supflue decoquat: ita vr̄ ꝙ hēat aliq̄ ps q̄d diminute decoquat. ⁋ Quarto ꝯcessis Anto.oib' que dicit adhuc dr̄ q̄r cū loquebat d gñatione chol'e ⁊ mel'ie locutus nō est de gnōne fl'atis: sed sil' loq̄t de gnōne flegmat ⁊ chol'e aduste.⁋ Nos dicam' oium hu.gnōnē necessariā eē in hoie sano ex mā cōi: q: ex oi cibo gñant q̄tuor hu. ⁊ ex fine cōi.i.cōis necessitatis vel vtilitat cōi hoi: q: oium q̄tuor est necessitas finis vitalis vt appȝ.⁋ Dicam' ēt vniuscuiusq̄ hūoȝ gñationē necessariā eē ex ppria mā ⁊ ppa decoctiōe siue ppo agē te: nā ex cibo vel chilo fl'atico ⁊ epate fl'atico fit fl'atis multitudo sicut ex cibo chol'ico ⁊ epate chol'ico fit chol'e multitudo: ⁊ sil'r ex his sanguineis ⁊ mel'icis: lȝ q̄dā credūt ꝙ sanguineum epar plus multiplicat mel'iaȝ q̄ epar mel'icuȝ.⁋ Dicamus ēt gnōnē siue mul tiplicationē vniuscuiusq̄ hūoris eē nec̄iaȝ ex pprio fine: ⁊ hoc cuȝ epar in sui excessu pportionat mēbris: in epate eni chol'ico debēt mēbra eē chol'ica idigētia plus chol'a p actu nutricatiōis q̄ mē‑bra flegmatica: iō cholere multiplicatio in epate chol'ico ē pp fi‑nē ppriuȝ.Nō curamus aūt si chol'ic' plus indigeat de cursu cho lere ad itestina q̄ flegmatic': tñ certū est ꝙ ampli' currit de cho lera ad ei' itestina: ⁊ hic eēt loc' speculatiōis dimisse alijs: cū ergo mēbra nō pportionant epati hō nō viuit vel cū malis dispōnib' ⁊ iterationib' egritudinū viuit: tūc aūt potes vidē nec̄io modos ge neratiōis ⁊ multiplicatiōis hoȝ humoȝ ex ppa mā tm̄ ⁊ ppo agē te tm̄: nā si chilus fl'aticus vadit ad epar chol'icū plus flegmat ge nerabit ex illo q̄ ex chilo tēpato aut chol'ico in eodē epate chole rico: ⁊ h̄ ē ex mā hac: ⁊ sil'r epar chol'icū ex chilo fl'atico plus mul tiplicabit chol'aȝ q̄ epar fl'aticū vel tēpatū ex chilo fl'atico eodē: ⁊ h̄ vigore agētis hui'.⁋ Cōsiderādū āt ꝙ si qua dr̄ia pōt assigna‑ri iter cās nec̄itatis ⁊ gnōnē flegmat ⁊ gnōnē duaȝ choleraȝ est hec: nā nec̄itas gnōnis chol'e ⁊ mel'ie ex mā relata ad agēs hic pōt dici nec̄itas absoluta h̄ mō: q: ipol'e est ꝙ ex talib' ptib' chili oc‑currētib' tali epati nō gñet chol'a ⁊ mel'ia: ⁊ ipol'e est q̄cūq̄ conti‑nuatiōe actiōis ꝙ fiat sanguis ab eodē agēte: sȝ nec̄itas gnōnis fle gmatis ex mā relata ad agēs est ꝯditionalis h̄ mō: q: nec̄iuȝ est in tāto tpe in quāto fit sanguis ex tali pte chili fieri flegma: sȝ nō est nec̄iuȝ simpl'r: q: circūscripta illa mēsura tpis pōt totū flegma fie ri sanguis.dico ꝙ pōt totū.i.toti flegmati iest aptitudo vt fiat san‑guis: ⁊ ex pte sui sibi nō repugnat vt totū ꝯuertat in sanguinem: ⁊ credo ꝙ dfectio pōt euenire ꝙ totū flegma q̄d ē factū in epate i vna decoctiōe trāseat p iteratas decoctiōes in sanguineȝ: nec pp hoc corp' erit priuatū flegmate: q: p digōnes p̄cedētes ⁊ sequen‑tes pōt gñari flegma.⁋ His igit habit dicam' ꝙ aduerbiū dubi tādi fortasse ꝯueniēter addit gñationi rei aduste: q: ꝯtigēs ē ⁊ ra‑ro illā rē adustā in hoie sano gñari: si aūt repetat cū dr̄: aut fortas se res erit q̄ nō ē bñ cocta si decoctio ⁊c̄.dixit h̄ vt daret itelligi ꝙ si nō stat in termio diminute decoctiōis erit ex h̄ sanguis ⁊ nō fl'a imo fl'a trāsibit i sanguinē.⁋ Alio mō pōt dici ꝙ ly fortasse: nō re‑petat cū loq̄t de gnōne fl'atis: sȝ solū sic itelligit fortasse res erit q̄ ptinet adustiōi ⁊c̄.aut erit res q̄ nō ē bñ cocta sȝ diminuta ⁊c̄.i.q: decoctio ē dimiuta: ita ꝙ Aui.nō ponit dubitatiue fl'at gnōnem. Sȝ tūc dubitat q: locut' est de supflua decoctione aduste rei ⁊ di‑minuta decoctiōe fl'atis in vno loco: debuit eniȝ loq̄ de diminuta decoctiōe fl'atis cū loquebat de gnōne cholere nālis q̄ ē res sup‑flue decocta.Dicam' ꝙ nō hȝ se diminute decoctio fl'atis respcū tēperate decoctiōis sanguis sic supflua dcoctio cholere nālis re‑spectu tēperate decoctiōis sanguis in eodē corpe: nā q̄tūcūq̄ su‑perfluus gradus caloris chol'e nālis tollat nunq̄ ex hoc remanet ꝙ sit sanguis: sed est chol'a diminuta vel chilus in cholerā cōuer‑tibilis.Sȝ si diminuta dcoctio fl'atis cōpleat fit sanguis: cōparabi lia vo sunt supflua dcoctio rei aduste facte ex sanguie vl' cholera nāli ⁊ diminuta decoctio fl'atis: nā sicut se hȝ hec diminuta deco‑ctio ad flegma: ita se hȝ decoctio supflua ad chol'am adustā: nā sic cōpleta diminuta dcoctōe fl'atis fit sanguis: ita posito p possibili ꝙ supflua adustio remoueret ab adusto facto a sanguie erit san‑guis:

guis: pp hoc q̃ de his sil' locut⁹ est. ¶ Tertio mõ põt dici φ cuz .A. dicit: ⁊ fortasse loq̃t de gnõne hũoris successiua: vt velit dicẽ φ fortasse dato aliq̃ alio cholico ĩtrãsibili pueniet fieri chola adusta vl' melica adusta: vt cũ mel daẽ cholicis: vt .z. de virtu. nãlib⁹. ca. s. ⁊ fortasse si decoctio erit diminuta: q2 deẽ cib⁹ flegmatic⁹ erit fl'a. i. pueniet gñatio fl'atis ex cibo illo: vt Gal'. z. re. acutoꝝ cõmẽ. 3.

¶ Dubitaẽ 4.° vtruz hũores in epate gñenẽ sil' vel successiue. Uiẽ φ successiue: q2 fl'a prius gñaẽ cũ sit supfluitas p2ia vtilis alimenti: vt sumiẽ. i. de gnõne aialiũ illo ca. 18. Sz cũ scrutanẽ. ¶ Ampli⁹ humiditates successiue gñanẽ: g hũores p locũ a sil'i. ¶ In ɔ̃riũ: q2 generatio hũoris ẽ sil'is gnõni vini ex musto: lz sil' gñaẽ. i. sepaẽ vinuz a supfluitatibus ⁊ supfluitates ab eo: q vult plur̃itatẽ in h̃ q̃sito q̃rat Cõciliatorẽ d2ia. 29. ¶ Dicam⁹ g breuiter φ p sil' gñari itelligo p quocũq3 istãti est veꝝ dicẽ sanguis hz formã sanguis p eodem alij tres hu. hñt suas formas: ⁊ p quacũq3 mẽsura tpis sanguis ẽ in gñari p eadẽ alij tres hu. sũt in gñari. Hoc habito dõm φ cib⁹ siue chilus q occurrit epati sano vt ex illo gñenẽ hũores aut ẽ pportionat⁹ ⁊ ɔueniẽs quo ɔseruabiẽ in sua sanitate pter oẽz neutralitatẽ: ⁊ tũc dico φ hũoꝝ gñatio est sil': q2 p quocũq3 istãti sanguis hz suũ eẽ pfectuz: p eodẽ alij hu. tres q sunt supfluitates hñt eẽ sepatũ ⁊ pfectũ: q2 da φ nõ: tũc sanguis nõ eẽt pfect⁹: ⁊ si supfluitates pus eẽnt sepate q̃3 sanguis cõpleretẽ: tũc supfluitas vlteriori trãsmutatiõe cũ cõpleẽ sanguis corrũpereẽ. Aut chilus ẽ improportionat⁹. v.g. q2 sit supflue choleric⁹: ⁊ tunc poterit puenire gñatio cholere: vel supflue fact⁹ fl'atic⁹: ⁊ tũc pueniet gñatio fl'atis vt pdiximus: forsan aũt difficile ẽ imaginari ex aliq̊ chilo puenire gnõnẽ mel'ie: si ei⁹ gñatio ẽ p modũ residẽtie a sanguie ex chilo ẽt sanguineo puenire gñationẽ sanguis difficile ẽ imaginari an sil' cũ eo gñeẽ aliqd cholere ⁊ mel'ie. ¶ Ad ɔ̃riũ primuz dõm φ fl'a d2 p2ia supfluitas pp ei⁹ multiplicationẽ in stõcho: vel q2 respcũ sanguinis est dignior superfluitas. ¶ Ad z^m dõm φ nõ est sil'e φ humiditates nõ sunt supfluitates vni⁹ hu. sz tres hu. sũt supfluitates vni⁹ hũoris: hũiditas ãt roralis q2 ẽ supfluitas cãbij: iõ sil' cum eo gñaẽ vt supra dixim⁹. Argu. in ɔ̃riũ incq̃tũ facit ɔ̃. soluiẽ q2 non semp illa sil'itudo iueniẽ in gñatiõe cuiuscunq3 humiditatis.

¶ Dubitaẽ 5.° vtrũ calor epatis factiuus oĩum q̃tuor hũoꝝ sit vnus. Uiẽ φ nõ: q2 idẽ siue vnũ ẽ natũ pducẽ idẽ: vt itelligiẽ. z. de gnõne. ¶ Ampli⁹ calor tẽpatus ⁊ distẽpat⁹ nõ ẽ vn⁹: sed calor faciẽs sanguinẽ est tẽpat⁹: faciẽs aũt cholaz ẽ distẽpat⁹. ¶ In ɔ̃riũ: q2 epar ẽ vnũ mẽbrũ ⁊ vni⁹ cõpl'onis: igiẽ vn⁹ calor factiuus hũoꝝ. ¶ Hanc qõnẽ soluit Cõciliator d2ia. 3z. calor enĩ epatꝭ põt ɔsiderari in se et in cõi ⁊ sic ẽ vn⁹: aut pticulariter: ⁊ put referẽ ad aliõ: ⁊ sic diuersificaẽ: illud aũt ad qõ referẽ ẽ vel aĩa vel ptes epatꝭ vel ptes materiei. Sigdẽ referaẽ ad aĩaz siue nãz opãtẽ diuersificaẽ hic calor: ⁊ p ɔñs hu. q2 nã diuersos hũores ĩtẽdit pn^r: tñ sanguinẽ deide flegma deide alios. Si aũt referaẽ ad ptes epatꝭ diuersificaẽ hic calor sicut ptes epatꝭ diuersificanẽ fm diuersitatẽ quaꝝ fit gñatio diuersoꝝ hũoꝝ: in pte enĩ supiori ⁊ itrĩseca epatꝭ cordi ppinqua calor gñatiuus humoꝝ est purior: ⁊ ibi mag' gñaẽ sanguis: ⁊ in eminẽtia ãt supiori gñaẽ cholera: i ĩferiori pte gñaẽ mel'ia ⁊ flegma. Si aũt referaẽ ad mãm pp ei⁹ diuersitatẽ ẽt diuersificaẽ ei⁹ actio vt notũ ẽ hic. ¶ Sermo Cõciliatoris q̃tũ ad vltimũ dcm̃ ẽ ɔueniens. Prim⁹ aũt fmo est suspect⁹ qũo calor vt aĩe cõparat⁹ ẽ diuersus cũ aĩa nõ sit diuersa in se: nec diuersitas ĩtẽtiõis in aĩa nãli realẽ facit diuersitatẽ. Scõs ẽt sermo ẽ incõueniẽs: in q̃cũq3 enĩ parte epatꝭ gñaẽ vnus hũor nãliter in eadez gñanẽ alij vt notum est. ¶ Nos q̃nq3 disputatiõis gr̃a tenuim⁹ φ calor epatꝭ lz sit vn⁹ formal'r: tñ est 4^r virtual'r: q virtualitas est res siue modi rei in calore: ⁊ sunt pter mãm: ita φ nõ sunt respectu ad mãm: ex h̃ diximus φ posito p possibili φ ptes chili q̃ debẽt fieri sanguis separentur ab alijs ptib⁹ ⁊ eẽnt in tãta quãtitate quanta ẽ tot⁹ chilus: lz in q̃cũq3 quãtitate eẽt pportionalis agẽti faceret epar de illis q̃tuor hu. ⁊ his q̃tuor virtualitatib⁹ ex qb⁹ cõstat ille calor. Hoc pbabaz sic: in minimo formali carnis exñte vno calore ⁊ in actu sũt q̃tuor virtualitates sicut appebit in sequenti capl'o ex alioꝝ opiõne: igiẽ in epate pñt eẽ duo finis ĩpermutabiles: ⁊ finis ĩpermutabilis hz cãm ĩpermutabilẽ: sz gñatio q̃tuor humoꝝ hoĩe exñte sano est finis ĩpermutabilis: g oz φ sit diuersitas ab agẽte. Alia rõ chilus factus de fabis hz vnã ptẽ de qua fit sanguis ⁊ nõ aliõ: ⁊ p ɔñs fabe hñt vnã ptẽ q̊ corrñdet vt mã illi⁹ ptis chili: sz tot⁹ chilus fact⁹ de vitellis ouoꝝ vel carne pdicis: ⁊ sil'r vitellus oui tot⁹ ⁊ caro tota pdicis est ɔformior nature sanguis q̃3 sit ps illa chili de fabis ⁊ q̃3 sit ps illaꝝ fabaꝝ: ⁊ tñ ex chilo de vitellis ouoꝝ sumit q̃tuor hu. g pcedit h̊ a virtutib⁹ q̃ sunt in agẽte. ¶ Cõtra quaz opi. Dyn⁹ credit demõstrare. p̊: q2 tũc epar eẽt vl'e agẽs: sz h̃ nõ agit nisi determieẽ per agẽs pticulare. Scõo tũc sanguis corrũpereẽ: q2 chol'e factiua virt⁹ est in toto epate ⁊ attiget sanguinẽ: g corrũpet illũ in cholerã. Tertio in stõcho virt⁹ faciẽs chilũ ⁊ fecẽ est vna q̃ h̊ pficit et illõ sepat: g in epate. ¶ Ad p̊^m põt dici φ ɔ̃termĩatio sua ẽ ex mã: vel al'r φ nõ ẽ tale agẽs vl'e quale ẽ celũ: sz q̃le est spma. ¶ Ad z^m dõm φ qñ epar ẽ in tali dispõne nãli cholere factiua virt⁹ ɔ̃ficiet agere cũ fecit cholerã ex chilo. ¶ Ad 3^m dõm φ nõ ẽ sil'e: q2 fex nõ est vtilis in nutricatiõe: sic̃ est vtilis qlibz ali⁹ humor a sanguie: imo est nec̃iuz fm medicos. ¶ Hi⁼ ãt postpositꝭ dicam⁹ φ q2 non multiplicam⁹ res frustra dicam⁹ φ calor epatꝭ est vn⁹ ⁊ vna res factiua q̃tuor humoꝝ: ⁊ φ in se nõ hz diuersitatẽ realẽ: sz solũ respectiuã p cõpationẽ ad diuersaz mãm: ille. n. calor q d2 tẽpat⁹ cõparãdo ipm ad ptẽ chili sanguinabilis d2 distẽperat⁹ cõparãdo ipm ad ptẽ chili icẽdibilẽ vñ fit cholera: nec opz ponẽ in calore esse diuersas formalitates q̃ sint res absolute: ⁊ cõformaẽ hic fmo dicto Auer. 7. met. cõ. z8. vbi dicit. multiplicitatẽ gñabiliũ ab vno agẽte esse ppter diuersitatẽ in mã. Rõnes aũt nr̃e sunt suasiue al' solubiles si consideras: ⁊ sil'r rationes facte in contrarium.

¶ Dubitaẽ 6° an hu. specie differãt: ⁊ hoc est breuiter trãseũduz: q2 vt supra dixim⁹ specifice diuersitates in entib⁹ nõ facil'r pbanẽ: tñ cũ diuersus effect⁹ ⁊ calores ⁊ sĩa ⁊ sapores ⁊ odores videam⁹ in hũorib⁹ nõ minoris diuersitatꝭ q̃3 sit diuersitas accñtiũ argẽti ⁊ auri que differũt specie videẽ φ hu. q̃tuor ab iuicẽ differãt spẽ. Mirãdũ aũt ẽ de Cõciliatore d2ia. z9. vbi dicit Hippo. voluisse φ hu. spẽ nõ differãt mot⁹ rõne tã vili φ nõ meretur solutionem.

¶ Dubitaẽ 7° an chilus sit res subtilior q̃3 sanguis. Uiẽ φ sit grossior: q2 de grossiorib⁹ reb⁹ fact⁹ vt plĩm. s. de reb⁹ masticatꝭ. ¶ In ɔ̃riuz q2 chilus fit sanguis p digõnẽ si digõ ingrossaẽ: vt. z. pno. cõ. 33. igiẽ chilus erat pus sbtilior. Hãc qõnẽ a nullo iuenio dubitatã. ¶ Dicam⁹ igiẽ φ fmo nõ ẽ de chilo sil' cũ fece q̃ p itestina euaẽ: q2 talis ẽ grossior sanguie: sz ẽ fmo de chilo q in epar pelliẽ: ⁊ dico φ hic chilus ẽ sbtilior. s. subtilitate aquea q̃3 sit sanguis: ita φ totus hic chilus ẽ sbtilior toto gñato in epate φ est q̃tuor hu. ⁊ qlibz ps chili ẽ sbtilior cõpata ad suũ hu. h̃ appet: nã toti huic chilo admisceẽ magna ps aq̊sitatꝭ q̃ euaẽ cũ vrina q̃ aq̊sitas ẽ sbtilior chol'a: vt Gal'. z° de v̊tutib⁹ nã. z. ca. ⁊ iõ illũ reddit sbtiliorẽ q̊cũq3 humore: ⁊ h̃ sentit Gal'. 4. de vti. ptiũ. 1z. ca. cũ dic̃. si v̊o excogitauer assumptũ ex vẽtre chilũ alterari a carne epatꝭ ac paulatiz trãseũtez ad illius nãm grossior sil' ⁊ rubrior erit ex necessitate anq̃3 ita assimileẽ: vult g Gal'. φ sanguis q ẽ in fieri est grossior chilo: g multo magis sanguis i facto eẽ: lz text⁹ videaẽ ɔ̃riũ sonare si nõ itelligatur: ista ẽt fuit intẽtio Plusq̃3 cõmẽtato. 3. thegni cõ. 39. sup illo verbõ. Sz dicta qdẽ spẽs alteratiõis: vbi vult φ cũ pcediẽ p digõnez de massa ptisanaria. i. chilo ad sanguinẽ pceditur ingrossando.

¶ Qui tñ q̃3diu ẽ in epate subtilior existit q̃3 d3 pp aq̊saz supfluitatẽ q̃ pp rẽ quaz dixim⁹ est nec̃ia. Istõ v̊o qõ ẽ sanguis cũ ab epate sepaẽ: ab aq̊sitate supflua ilico mũdaẽ q̃ nec̃ia nõ est: nisi pp cãz quãdã q̃ iã sublata ẽ. Exbiẽ ergo aq̊sitas a sanguie in vena q̃ ad renes descẽdit ⁊ fert secũ sanguinẽ q ad renes nutriẽdos sua quãtitate ⁊ q̃litate bon⁹ existit. Nutritq3 renes vnctuositas hui⁹ aquositatꝭ ⁊ sanguineitatꝭ: deide aliud qõ remanet ad vesicã tẽdit: ⁊ post ad virgã. Sanguis autẽ eẽntie bone p venã magnã ad gibbositatẽ epatꝭ ascendẽtẽ vadit ⁊ tẽdit p venas que ab ea vt rami sepanẽ: deinde in gedeguil venaꝝ postea sedenechi gedeguil: post in suggẽtib⁹ seguecbi: deide in venis q̃ sunt sicut villi capillarib⁹ sil'es: postea sanguis ab earũ orificijs resudando labiẽ in mẽbra ex parte diuina.

¶ Hic ɔsiderãdũ φ nõ solũ mũdaẽ sanguis ab aq̊sitate sz ẽt a cholera ⁊ mel'ia: ⁊ tacuit h̃ sic̃ notũ ex supiori ca. ¶ Cõside^m z° φ dixit renes nutriri nõ solũ nutriri vnctuositate sz ẽt sanguie: supfluũ. n. qõ cũ vr2ia vadit ẽ nõ solũ supfluũ ptꝭ vnctuose sanguis: sz ptꝭ dulcis q̃ ppe d2 sanguieitas. ¶ Cõsiderãduz 3° φ sanguis bone eẽntie qui trãsit de ramis in ramos labiẽ in mẽbra ex pte diuina: q2 forma specifica ⁊ virtute aĩe que agit dei virtute. s. colcodei. ¶ Considerãdũ 4° φ nõ solũ hic sanguis transit vt nutriat: sed ẽt sanguis arterialis q̃m vterq3 nutrit: vt Auer. colliget. z. ca. 8.

¶ Sãguis ergo cã efficiens calor est tẽperatus. Et cã mãlis est qõ de nutriẽtibus est tẽperatũ ⁊ de potibus bonis. Et formalis causa ipsius est decoctio bona. Et eius causa finalis est vt nutriat corpus.

¶ Hic ponit cãs cuiuscunq3 humoꝝ. de z° ponit q̊sdã cañ. scõa ibi (Debes aũt scire φ gnõnis humoꝝ.) P2ia in q̃tuor sic̃ sunt q̃tuor

humo.⁋ Cõsiderãdũ ꝙ ex ṗdictꝭ iste cãe iferunt scita nã ꝛ gñone hu.ꝛ iõ dicit ꝑ ꝙ cã efficiens sanguinem est caloꝛ temperatus.

Du^{m} 17^{m} ¶ Cõtra.qꝛ ẽ caľioꝛ res q̃ sit in coꝛpe post spm̃ ꝛ coꝛ. Jtẽ epar tẽperatũ plus multiplicaret sanguinẽ ꝙ̃ calꝫ ꝛ hũidũ. Dõm ꝙ est calidioꝛ respectu cutꝭ:sꝫ respectu aliorum humorum est humoꝛ temperatus. ¶ Ad 2^{m} dicẽdum ꝙ sanguinem temperatũ plus multiplicat epar tẽperatum:sed sanguinem excedentem in calido ꝛ humido plus mľtiplicat epar calidũ ꝛ hũidũ.⁋ Decoctio bõa ẽ hic loco signi foꝛme q̃ ex ea resultat.ðcoctio enĩ bona vt diĉ nõ est foꝛma sanguis vt nutriat:qꝛ ṗncipalioꝛ hũoꝛ ẽ in h̾ vt supra dixim⁹.

¶ Efficiẽs ṽo choľe rubee cã ẽ igne⁹caloꝛ supfluus et ꝓprie ĩ epate. Et ei⁹ cã mãlis est qð de nutriẽtib⁹ẽ subtile calꝫ dulce ꝛ vnctuosuꝫ ꝛ acutũ. Et eius cã foꝛmalis est de decoctione ad supfluitatẽ ꝓcedere. Et ei⁹ finalis cã est necessitas ꝛ vtilitas quas nominauimus.

¶ Jgne⁹caloꝛ supfluus:dixit igne⁹ ꝙ̃tũ ad excessuꝫ tactu cõpꝛehensibilẽ.dixit supfluus respectu ei⁹ q sanguinez facit:ꝛ ꝙ̃uis ille caloꝛ q faĉ sanguinẽ sit ille q faĉ choľaꝫ:tñ respectiue dꝛ tẽpat⁹ ꝛ distẽperat⁹.(ꝓprie in epate)dixit hic vt dñt vel credaꝛ ꝙ caloꝛ coꝛdis gñat cholerã:vel vt intelligaꝛ de cholera naturali cui⁹gñatio est in epate causa materialis ꝛc̃.qꝛ illa sunt inflãmabilia.

¶ Efficiens aũt flegmatis cã est caliditas attenuata. Et eius mãlis cã est ꝙ de nutriẽtib⁹est grossuꝫ humidũ viscosum ꝛ frigidum. Et eius causa foꝛmalis est decoctionis attenuatio. Et eius finalis cã est necessitas eius. Et vtilitas ipsius quas nominauimus.

¶ Causa flegmatis patet.

¶ Meľie ãt hypostasiue qdẽ cã efficiẽs ẽ caloꝛ tẽperatus. Sꝫ cã efficiẽs aduste ẽ caľitas q̃ ab equalitate est egressa. Et ei⁹ cã mãlis est ꝙ de nutriẽtib⁹ẽ vehemẽter grossuꝫ pauce hũiditatꝭ:ꝛ eoꝝ calidũ ẽ foꝛtius illo. Et cã eius foꝛmalis ẽ fex hypostasiua ẜm vnũ duoꝛuꝫ modoꝝ:vñ neq̃ labiꝛ neq̃ resoluiꝛ. Et eius cã finalis est necessitas ei⁹ ꝛ iuuamẽtũ ipsius qð noiauimus.

¶ Primo ponit quatuoꝛ causas meľie. Secundo ponit causas multiplicationis eius. scðа ibi(Meľia autem fit multa.)

Dub^{m} 18^{m} ¶ Dubitaꝛ quare posuit cãs meľie nãlis ꝛ nõ nãlis qð nõ feĉ ð alyꝫ hũoꝛib⁹. Dicũt qdã ꝙ h̾ fecit qꝛ ẽ multaꝝ ſpẽrũ:ois eniꝫ hũoꝛ per adustionẽ põt ĩ meľiaꝫ ꝯuerti. Aly dicũt ꝙ meľia nãlis ꝛ ĩnãlis habẽt hoc cõe qð est eẽ fecale.i.terrestre aptum descendere.

Du^{m} 19^{m} ¶ Dubitaꝛ:vtrũ efficiẽs meľie sit caloꝛ tẽperatus. Uꝛ ꝙ nõ ꝑ Gal. 2.de virtutib⁹nãlib⁹.s.c.q dicit ꝙ sanguis gñatio fit a cõmoderato caloꝛe:alioꝝ ṽo humoꝝ gñatio ꝑ ĩmoderãtiã caloꝛis fit.⁋ Ampli⁹ si caloꝛ efficiẽs meľiaꝫ est tẽperat⁹:ergo foꝛmalis cã eius deberet eẽ decoctio tẽperata.⁋ Jn ꝯriũ Aui. ¶ Hic sunt multi modi dicẽdi.⁋ Primus ẽ Thadei ꝙ caloꝛ efficiẽs meľiaꝫ est tẽperatus:qꝛ ẽ ille qui efficit sanguinẽ.⁋ Cõtra.qꝛ sic choľaꝫ efficiẽs ẽ tẽperatus.⁋ Scðs modus dicẽdi ẽ Alberti.3.lib.de aĩalib⁹ tract.2. 4.ca.vbi sic glosat istuꝫ tex.efficiens cã meľie nãlis est caloꝛ q in epate cũ caloꝛis tẽperamẽtũ fit cũ refrigerio aliq̃ ꝛ põt hec exponi sitio tolerari.⁋ Terti⁹modus dicẽdi est Bartholomei q diĉ.efficiens cã meľie nãlis est caloꝛ tẽperat⁹.i.ꝓpoꝛtionat⁹ ẜm ꝙ requirit mã.iste modus dicẽdi est ĩcoueniens:qꝛ caloꝛ effectiuus choľe est tẽperat⁹.i.ꝓpoꝛtionat⁹ẜm ꝙ reqrit mã vt recipiat foꝛmã cholere. ¶ Quart⁹modus dicẽdi est quoꝛũdã ĩnoiatoꝝ ꝙ iõ caloꝛ tẽperat⁹ est cã efficiẽs meľiaꝫ:qꝛ meľia multiplicaꝛ plus in epate tẽperato ꝙ̃ in epate distẽperato.s.frĩdo ꝛ sicco:cuius ꝓbatio est:qꝛ epar tẽperatũ plus multiplicat sanguinẽ:ꝫ plus multiplicat melãcholiã:qꝛ meľia est fex boni sanguis:vbi igiꝛ est plus de sanguine ibi plus erit de fece sanguis. Hic est ẜmo falsus ꝛ bñ illuꝫ ĩpugnat Anto.nã in epate frĩdo ꝛ sicco plus gñabiꝛ de meľia ꝙ̃ ĩ epate tẽperato. Rõ ẽ:qꝛ agẽs assiľat sibi passuꝫ:epar igiꝛ frĩdũ ꝛ siccũ gñabit per se humoꝛẽ tẽdentẽ ad frĩduꝫ ꝛ siccũ.⁋ Ad rõnẽ dðꝫ ꝙ vbi plus est de sanguĩe bono min⁹est de fece sanguis ꝙ̃ vbi est minus de bono. Exẽplũ paucũ vinũ malũ plus hꝫ fecis ꝙ̃ multuꝫ bonum.⁋ Quint⁹modus dicẽdi est Anto.ꝛ est ꝙ caloꝛ nãlis epatis aliquã ꝑtẽ chili supflue decoquit ꝛ illã cõuertit in choľaꝫ:ꝛ aliq̃ꝫ diminute coquit ꝛ illã ꝯuertit in flegma:aliquaꝫ tẽperate decoqt ꝛ illã ꝯuertit in sanguinẽ:nullaꝫ aũt ꝑtẽ chili decoquit que cõuertaꝛ in meľiam ꝛ ꝓlõgat hic. Hic sermo Ant.prima frõte ẽ falsus:qꝛ meľia nõ est in actu in cibis siĉ nec aliq̃ hu.ĩmo ꝑ gñationem fit:vt Gal.ꝓbat.2.de virtutib⁹nãlibus.c.8.qð aũt gñaꝛ de mixtis

gñatur ꝑ modũ gñõnis:vt intelligiꝛ.2.colliget ꝑ ca.igiꝛ meľia suũ modũ decoctiõis hẽbit:qꝛ suũ modũ ꝑmixtionis hũidi cuꝫ sicco q̃ est factũ aliqð ens pꝛius nõ exñs.⁋ Sext⁹modus dicendi ẽ Cõciliatoꝛis dñ̃ia.32.vbi vult ꝙ q̃ñcũq̃ aliqð mediũ geometricũ ẽ iter duo extrema illð ẽ mediũ latũ:ꝛ iõ in tria diuisum:ꝛ per ꝯñs cum duob⁹ extremis resultãt.5.ita ãt est in ꝓposito.nã choľa fit ab excedẽti caloꝛe:flegma ṽo a diminuto:tẽperatũ ṽo iter ista vel ðclinat ad lat⁹excedẽtis calidi ꝛ gñabit sanguinẽ choľicũ:vel ad lat⁹ frĩdi siue calidi diminuti:ꝛ talis caloꝛ erit gñatiuus meľie:aut recte erit in medio:ꝛ a tali caloꝛe gñabiꝛ sanguis.⁋ Hic ẜmo Cõciliatorꝭ si dꝫ ad bonũ ĩtellectũ reduci opꝫ ꝙ cadat in sñiam fratris Alb.ꝓlatus tñ vt Cõcilia.eũ scribit est ẜmo ĩsufficiẽs:ꝛ arguo sic ex suis dictꝭ:choľa fit ab excedẽti caloꝛe flegma a diminuto ꝛ sanguis choľicus fit a caloꝛe tẽperato nõ vere sed declinãte ad calꝫ: igiꝛ sanguis fit a caloꝛe tẽperato tẽdente ad calidũ diminutũ:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ fit ab illo meľia:vel saltim nõ põt ꝯcludi ex dictꝭ suis ꝙ ab illo fiat meľia:sed cõcludiꝛ ꝙ fit sanguis flegmatic⁹.ꝯña est nota: qꝛ qualis ẽ cõparatio sanguis choľici ad sanguinẽ tẽperatuꝫ ꝛ ad choľaꝫ:talis est cõparatio sanguis fľatici ad sanguinẽ tẽperatũ ꝛ ad flegma.⁋ Nos dicam⁹ꝙ caloꝛ generatiuus meľie nõ dꝛ tẽperat⁹:qꝛ reperiaꝛ in hoĩe sano semꝑ:qꝛ hec tẽpantia ẽ cõis caloꝛis gñare alios hũoꝛes.nec dꝛ caloꝛ tẽpat⁹ qꝛ ꝓductuꝫ ab eo sit tẽperatũ:ĩmo est qd frĩdũ ꝛ siccũ:ꝛ iõ ẜm rei ṽitatẽ caloꝛ factiuus nãlis meľie deberet dici caloꝛ distẽpat⁹ in frĩdo:ꝛ hoc qꝛ frĩdũ ẽ qð ꝓducit:sꝫ dict⁹ caloꝛ tẽpat⁹ ꝑ quãdã abnegationeꝫ caloꝛis superflue decoquẽtis respectu choľe ꝛ diminute decoquẽtis respectu fľatis:caloꝛ enĩ decoquẽs chili ꝑtẽ vt meľia nãlis fiat nõ põt dici ꝙ supflue decoquat:qꝛ hic caloꝛ faĉ choľaꝫ.nec ꝙ diminute coq̃t diminutiõe cui possit cõplemẽtũ decoctiõis aduenire:qꝛ hic caloꝛ facit flegma:ꝫ caloꝛ factiuus meľie nãlis põt dici tẽperat⁹ ẜm qd s.per abnegationẽ duoꝝ extremoꝝ dictoꝝ:ꝛ h̾ credo qð voluit dicere Anto.ꝛ Guil.ꝛ ex h̾ appꝫ q̃re Aui.nõ dixit cã foꝛmalis meľie est decoctio tẽperata:sꝫ dixit fex cã fuit ꝑ:qꝛ hec est sua vera foꝛma.s.eẽ hypostasiuũ. Scðа cã fuit qꝛ in rei ṽitate caloꝛ factiuus meľie nõ est tẽperat⁹ caloꝛ:ꝛ iõ ei⁹nõ est tẽperata ðcoctio nec ei⁹ foꝛma est diminuta ðcoctio cui possit aduenire cõplemẽtũ:ꝛ foꝛsan in arabica ligua hoc sig̃t decoctio diminuta.s.illã q̃ possit cõpleri. ¶ Cõsiderãdũ(ꝛ eoꝝ nutrimẽtũ grossuꝫ pauce hũiditatꝭ calidũ foꝛti⁹ est illo.)s.gñando meľiaꝫ nõ nãlem ꝓpꝛie siĉ appet de meľia frigida:nã caľm iuuat vt rei humidũ magis euapoꝛet ꝛ res mag̃ remanet terrestrioꝛ:posset ẽt exponi ꝙ cibaria ꝙ̃sa caľa sũt mag̃ multiplicatiua meľie nãlis ꝙ̃ frigida:ꝛ hoc qꝛ trahunꝛ mag̃ ad epar ꝛ minoꝛ pars tendit in fecem:ꝛ ideo fit multum sanguis melãcholicus ꝛ multa fex:ꝛ ꝓpter hoc ex melõgiana ꝛ carne bouina plus fit meľia ꝙ̃ ex fabis ꝛ foꝛsan ꝙ̃ ex lẽtibus ꝛ reliq̃s exñtibus parib⁹:ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Cõsiderãdũ vnum duoꝛum modoꝛuꝫ s.per modũ residentie vel per moduꝫ adustionis:large ꝫ sumitur hic qð dicit fex hypostasiua:vñ neq̃ labiꝛ.i.meľia eoipso que est fex.i.terrestre quid non est labilis:neq̃ resoluitur.i.non est resolubilis eius cã finalis.s.naturalis melancholie.

¶ Meľia autẽ fit multa:aut ꝑꝑ caľitatẽ epatꝭ aut splenis debilitatẽ:aut ꝑꝑ frigoꝛis vehemẽtiã cõgelãtꝭ:aut ꝓpter cõstrictionis ꝑseuerãtiã:aut ꝓpter egritudines que multe ꝛ ꝓlixe fuerũt:quare ꝓpter illð humoꝛes facti sunt cineres. Cũq̃ melãcholia multiplicaꝛ ꝛ iter stomachũ ꝛ epar stat sanguinis ꝛ bonoꝝ humoꝝ gñatio cũ ea minoꝛatur:ergo sanguis minuetur.

¶ Hic ponit cãs multiplicatiõis meľie. Scðo ponit effect⁹ei⁹multiplicate cũ est inter stõchũ ꝛ epar.2ª ibi(Cũq̃.)⁋ Cõsiderãdũ ꝙ cãe multiplicatiõis meľie sunt q̃nque.⁋ Pꝛia est epatꝭ caľitas et facit meľiaꝫ adustã.⁋ Scðа est splenis debilitas.s.in mũdificãdo epar:vel in expellẽdo meľiaꝫ in stõchũ:ꝛ ex h̾ multiplicaꝛ meľia fecalis que ꝑ sui multitudinẽ trãsit in meľiaꝫ nõ nãlẽ.⁋ Tertia cã est frigus cõgelãs vñ ꝯuertit sanguinẽ ꝛ meľiã ẽt nãlẽ ad siccitatẽ ꝛ frĩditateꝫ meľicaꝫ malã.⁋ Quarta cã est ꝑseuerãtia oppiľonuꝫ in epate vel splene vel in ꝑtib⁹meseraicaꝝ:ꝛ ista oppiľo põt esse cã multiplicatiõis meľie:vel qꝛ ꝓhibet meľiaꝫ trãsire ad splenẽ: ꝛ tũc redit in cãm scðam. Posset tñ poni dñ̃ia:qꝛ illa scðа cã erat debilitas splenis.s.ꝑꝑ cãm in splene:ista aũt quarta cã est ðbilitas in splene in magnificãdo meľiaꝫ ꝑꝑ cãm in via.vel ista oppilatio põt esse cã multiplicatiõis meľie per viã extinctionis caloꝛꝭ ꝛ infrigidationis:ꝛ ista cã est eadẽ cuꝫ tertia:poterit tñ assignari diuersitas:qꝛ ꝑ frigus ꝯgelãs ĩtelligiꝛ frigus a causis extrinsecis: sed hoc frigus erit ꝓpter oppilationes:vel quarta ista cõstrictio potest esse causa multiplicationis melãcholie ꝓpter humoꝝ putrefactionem:

Du^{m}

trefactionem: vñ fit icineratio: ⁊ ista cã ẽ ꝑticulr cuȝ q̄nta causa. ⁋ Quita cã est egritudies prolixe ⁊c̃.i. febres ꝓlixe ⁊ cã est nota. ❡ Lũq; melancholia.) Cõsiderandũ ꝙ locus inter stõchuȝ ⁊ epar est vene meseraice ꝓp̄rie que ab epate ad stomachuȝ vadũt ⁊ sũt coniuncte venis que vadunt ad splenem: ⁊ hec dispositio melancholie myrachie. Minorat̃ autem generatio sanguinis ⁊ bonorũ humorum. Primo ꝓpter nocumentum qδ cõmunicat stomacho vnde fit malus chilus. Secũdo ꝓpter nocumentum qδ epati cõicat: ⁊ isti modi nocumentoꝝ sunt diuersi ꝺm diuersitateȝ modoꝝ melãcholie: ⁊ nos ꝓlixe scripsimus de hoc. 3. cañ. fen. 1. c. de melãcholia. dixit Aui. ergo minuit̃ sanguis: q₂ nõ solũ minuit̃ in gnõne sed post per viam corruptionis a malis humoribus.

❡ Debes autẽ scire ꝙ gnõnis humoꝝ cause caliditas ⁊ frigiditas cũ alijs existũt causis. Sȝ caliditas eq̃lis sanguinẽ generat. Et superfluens choleraȝ gignit rubeã. Multũq; superflua melãcholia generat ꝓpter superfluitatẽ adustionis. Et frigiditas q̃dem flegma generat. Et multũ superflua generat meliam ꝓpter superfluitatẽ ꝯgelatiõis. Debes autem attendere virtutes passiuas cum virtutum actiuarum equidistantia.

❡ Hic ponit cañ. cõpletionis sciẽtie de generatiõe humoꝝ ⁊ sunt duo vel tres. ⁋ Primus cañ. habet tres expõnes. Prima Guil. caliditas ⁊ frigiditas. i. diminuta caliditas sunt cause gnõnis humorum cuȝ alijs causis. s. m̃alibus formalibus ⁊ finalibꝰ superius dictis. ⁋ Scd̃a expositio Bartholomei. caliditas ⁊ friditas. s. actiue cũ alijs passiue. ⁋ Tertia expositio Anto. cũ alijs causis. s. qualitatibꝰ passiuis. ⁊ hoc est qδ subdit. debes aũt attẽdere. s. in causis generationis humoꝝ: virtutes. i. qualitates passiuas cũ eq̃distãtia ⁊c̃. i. cũ proportione. ad actiuas. ⁊ dixit ꝺ Aui. q₂ gnõnẽ humoꝝ appropriauerat cause efficiẽti calido intẽso remisso ⁊ tẽperato ⁊ nõ dixerat de humido ⁊ sicco: ⁊ ꝑꝑ hoc textus põt sic cõuenienter exponi. caliditas eq̃lis. s. cuȝ debita humiditate gñat sanguinem: ⁊ sup̱fluẽs. s. caliditas cũ siccitate cholaȝ gignit rubeaȝ. s. nãlem lȝ etiã possit facere inãlem multũ que superflua. s. cũ siccitate generat ⁊c̃. (Et frigiditas) pȝ. ❡ Cõsiderãdũ ꝙ melia ꝑ sup̱fluitates frigoris generata est inãlis facta ꝑ cõgelationẽ. ⁊ hic cõpletur qδ supra Aui. dimisit cũ posuit spẽs male melancholie.

❡ Neq; opȝ vt sit credulitas ꝙ omnis cõplexio sibi generat simile ⁊ nõ sui cõtrariũ per accñs lȝ nõ sit per essentiam. Cõplexioni enĩ multotiẽs accidit vt ꝯ̃rium generat: frigida nãq; cõplo ⁊ sicca plerũq; gñat humiditatẽ extraneã: nõ ꝓpter ꝯueniẽtiam sed ꝓpter digestiue debilitatẽ. Et hm̃oi quidem complexionẽ habẽs est homo macer cuius iuncture sunt laxe ⁊ est lenis: et ipse est timorosus ⁊ frigidus tactu ⁊ suauis ⁊ vene anguste: ⁊ similatur huic qδ generatur senĩ de flegmate: lȝ certa senij complexio frigida sit ⁊ sicca.

❡ Hic est scd̃s cañ. vel tertius in quo vult ꝙ cõplexio frida ⁊ sicca per se multiplicat meliã: q₂ simili est ꝯsimilis: sed per accñs. i. per viã idigestionis multiplicat flegma sicut fit in senibꝰ. Et hñs hm̃oi cõplõnẽ. s. flegmaticã accñtalem ex friditate ⁊ siccitate naturali est macer: q₂ pauce carnis ⁊ pinguedinis pauce macre (⁊ laxe) ꝑꝑ flegmatis abũdantiam. (Est lenis.) i. sine pilis ꝑꝑ hũiditateȝ accidentalem superfluã ꝓhibentẽ fumosam eleuationẽ: ⁊ ꝑꝑ poroꝝ clausionẽ a flegmate: hõ ergo melãcholicus stans in termis melie ẽ pilosus: vt appȝ fen 3ª huiꝰ cap̃ de signis melie. (Timorosus) q₂ paucoꝝ spirituũ: (fridus) pȝ (⁊ suauis.) i. mollis ad tactum ꝑꝑ fla qδ remollit eiꝰ cutẽ: (vel suauis.) s. in moribꝰ ⁊ venis ⁊c̃.

❡ Dubitatur circa ꝑmissa q̃s hũoꝝ est fridior an flegma an melia. Ur̃ ꝙ fla ꝑ Aui. supra q̃ dicit ꝙ frigidius qδ est in corpore est fla. ⁋ In ꝯ̃rium q₂ melia fit a fortiori frigore: vt dicit Aui. cũ dic̃ frigiditas flegma gñat multũq; sup̱flua meliaȝ gñat. ⁋ Quidã dñt flegma est fridior res q̃ melia: ⁊ hoc friditate positiua sed melia ẽ frigidior frigiditate priuatiua sicut dicimus ꝙ aqua est fridior frigiditate positiua q̃ terra: lȝ terra frigiditate priuatiua est fridior: q₂ est mag̃ elõgata a calore solis ⁊ stellaꝝ. ⁋ Alij dicunt melius ꝙ flegma nãle est frigidior humor q̃ melia nãlis: q₂ flegma est hu. aqueus melia terreus. ⁋ Ad ꝯ̃riuȝ dñt ꝙ melia nãlis fit a minori frigore q̃ fla: sed melia inãlis per viã cõgelationis fit a fortiori frigore q̃ flegma nãle: ⁊ tũc nõ est incõueniens ꝙ melia inãlis generata per viã cõgelatiõis sit frigidior q̃ flegma nãle. ⁋ Aliter dĩ ꝙ frigiditas vel est nãlis vel accidẽtalis siue egritudialis: siq̃dem sit nãlis ⁊ sit pauca cũ ꝓportionali siccitate gñat meliaȝ: q₂ agẽs assimilat sibi passum: si aũt sit multa tũc per accidẽs. i. per idigõneȝ ⁊ non bonã ꝑmixtionẽ humidi cuȝ sicco fit multitudo flegmatis. si aũt frigiditas sit accidẽtalis ⁊ sit pauca: q₂ est cã indigestionis et cruditatis multiplicat flegma: si aũt sit multa sup̱ueniens hũoribus cõgelat eos ⁊ ꝯuertit ad nãm terream expresso humido ⁊ sic multiplicat meliam. ⁋ Ex q̃bus dictis tollit̃ ꝯ̃dictio que põt colligi ex dictis Aui. nam prius dixerat ꝙ frigiditas multũ sup̱flua generat meliam ⁊ intelligit de accidentali: post võ ꝙ friditas senuȝ que est sup̱flua respectu prioris etatis gñat flegma ⁊ intelligit de friditate naturali: ⁊ tu cõsidera. ⁋ Alij dicũt ꝙ aliq̃d factũ a maiori frigore põt eẽ minꝰ friduȝ: q₂ exp̃sso hũido aqueo fridior res fit minꝰ frida q̃ illo remanẽte: sed cũ miori frigore nõ exp̱imit̃.

❡ Dubitat̃ 2º quis humor est siccior an chola an melia. Dĩ ꝙ melãcholia in se sit siccior: q₂ terre similat̃: vñ nõ labit̃ sed effectiue põt chola mag̃ exiccare ꝑꝑ duo. s. ꝑꝑ calidum qδ exiccat: ⁊ ꝓpter subtilitatẽ vt ꝓfundiꝰ penetret ⁊ mag̃ attingat passum.

❡ Dubitat̃ 3º de quo hũore sit maior q̃titas in nobis. Ur̃ ꝙ de sanguie sit plus: hoc ẽ notũ ad sensuȝ: ⁊ rõ q₂ ẽ humor iter oẽs ꝯuenientior post sanguinẽ ẽ plus fla: vt Mesue de ꝯsola. 2. cap̃. ⁊ rõ q₂ est hũor post sanguinẽ in bonitate. ⁋ Est ĝ dubitatio solũ an chola nãliter sit amplioris q̃titatis q̃ melia: nõ aũt itelligit̃ amplioris in põdere: sed in mole. i. occupatiõe spatij. ⁋ In ꝺ dubio opio Cõciliatoris d̃ria. 32. vbi vult ꝙ chola sit plus in nobis q̃ de melia: imo vult ꝙ humoꝝ adinuicẽ in quãtitate sit ꝓportio talis qualis est hoꝝ numeroꝝ. 30. 8. 3. 2. ita ꝙ sanguis ꝑtes sint. 30. flatis. 8. cholere. 3. melie. 2. erit ĝ ꝓportio sanguis ad flegma proportio multiplex superꝑtiens: sȝ chole ad meliaȝ erit sexq̃altera: hoc ꝓbat Cõciliator ꝑ Alex. in ꝓblematibꝰ vbi vult ꝙ sanguis magis abundat post flegma post chola post melia q₂ est nãe inimica. ⁋ Ampliꝰ ꝺ terra ẽ minꝰ in nobis: vt Oribasiꝰ in cõmẽto afforismi: ĝ de melico hũore põt iuuari opio Cõciliatoris ꝑ Gal. 5. de vti. ꝑtiũ. cap̃. 6. vbi vult ꝙ melica sup̱fluitas ẽ paucissima: amplior ãt ẽ chola. ⁋ Alij dicũt ꝙ melia ẽ in maiori q̃titate i nobis q̃ sit chola. ꝺ ꝓbãt ꝑ: q₂ melia plura mẽbra nutrit. scd̃o q₂ i liquoribꝰ siue succis maior ꝑs appet fex q̃ spuma. Hec opio mihi plus plȝ: q₂ videmꝰ abundare hũc humorẽ in oibꝰ qδ appet ex sui effectu: lȝ exitꝰ eiꝰ extardet̃: ⁊ hoc decipit multos in cognitiõe egritudinũ melicaꝝ. ⁋ Ad cõtraria postpono auctoritatẽ Alexãdri vel intelligit de melia que vadit ad splenẽ vt apparebit. ⁋ Ad rõnẽ cuȝ dĩ melia est nature inimica: dδm vt tendit in mãm mẽbroꝝ nõ est nature inimica: q₂ sapor põticus plus est aptus nutritioni q̃ amarus: ipsa aũt melia si eẽt vt forma eẽt mag̃ ꝯ̃ria vite q̃ chola. ⁋ Ad 2ᵘᵐ cũ dĩ ꝙ de terra ẽ minꝰ: dδȝ ꝙ veꝝ ẽ in v̓tute qua stet vt forma: sȝ in mole i nobis de terra ẽ plus: vñ grauitas vincit in nobis. ⁋ Ad Gal. dδm ꝙ nõ cõparat meliaȝ ⁊ cholam que cũ sanguie vadũt: sȝ que vadunt ad ꝓpria receptacula: melia enĩ que vadit ad spleneȝ miorís q̃titatis est q̃ cholera q̃ vadit ad chistim fellis: ⁊ de ꝺ Ga. mirat̃. s. q̃uo pauce sup̱fluitati magnũ fecit receptaculũ vt melie ⁊ ãpliori sup̱fluitati vt cholere fec̃ receptaculũ ꝑuuȝ: ⁊ cãm dat quã ab eo vide. Ex hoc ĝ ꝯ̃riũ arguit̃. nã q̃n de humore melico paꝝ trãsmittit ad receptaculũ videt̃ ꝙ plus de eo retineat in venis.

❡ Dubitat̃ 4º an calor gñatiuus boni hu. ⁊ mali. s. ꝑter nãȝ sit idẽ. Dδm ꝙ põt eẽ idẽ sb̃to differens solum ꝺm relationẽ ad mãm vt notũ est: ⁊ iõ in hoc nõ ꝓtelamus: scripsimus enĩ de idẽtitate ⁊ diuersitate calidi nãlis ⁊ inãlis super ꝑ libro de differẽtijs febriũ.

❡ Debes aũt scire ꝙ sanguis ⁊ qδ cũ eo labit̃ tertiam hȝ in venis digõnẽ: ⁊ cũ ꝑ mẽbra diuidit̃ vt vnũq̃δq; suum recipiat nutrimentum: hȝ digestionẽ quartaȝ.

❡ Cũ dixit de digõne prima qua fit chilus in stõcho: ⁊ de digõne secũda qua fiũt hu. in epate: hic loquit̃ de digestiõe tertia ⁊ quarta quibꝰ fiũt humiditates. ⁋ Considerãdum ꝙ semp Auicẽ. opinioni medicoꝝ adheret in ꝺ ꝙ nõ solus sanguis ẽ in venis: nec solus nutrit: sed cũ alijs humoribꝰ simul: vñ dicit: ⁊ qδ cũ eo labit̃. ⁋ Considerãduȝ 2º ꝙ si per digõnẽ tertiã venaruȝ intelligit illã que fit in extremitatibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ: tũc inuit generationẽ ꝑme hũiditatꝭ: ⁊ si per quartã intelligit illã que fit extra venas in mẽbris inuit generationem humiditatis secũde tertie quarte vt notum est.

❡ Utrũ vene digerãt digõne cõi. Ur̃ ꝙ non: q₂ digestio cõis ẽ ꝑparatio nutrimẽti cũ ꝯuersione ad aliã formã sicut appȝ in epate et in stõcho: sed vene nõ ꝯuertunt ad aliã formã ꝑparãdo nutrimẽtum. ⁋ In ꝯ̃riũ Aui. ❡ Hic ꝑ videndũ de q̃bꝰ venis est ꝺmo. Et dicũt q̃dã ꝙ de venis post epar que sunt vene cões ⁊ magni rami. ⁊ nõ est sermo de vltimis ramis capillaribꝰ venaꝝ: qδ ꝓbãt: q₂ digestio in ramis illis capillaribꝰ nõ est cõis sed ꝓpria mẽbro in quo

ſunt illi rami: dicūt ēt iſti ꝙ ille vene cões digerūt nõ dãdo aliam formã. Sꝫ ſi ſanguis in epate nõ ē bñ cõplet⁹ cõplet̃ in his venis: ſil'r flegma in his venis fit q̃nq̨ ſanguis. d'gerūt ēt iſte vene: quia aliquã diſpõnẽ iducūt i ſanguie vt pparet̃ nutricatiõi mẽbrorꝫ. Nã ſic̃ vene añ epar pparãt epati: ita videt̃ ꝯueniẽs ꝙ vene poſt epar pparẽt mẽbris. ⁋ Nos dicamꝰ ꝙ iſtoꝝ ſermo ē tolerabilis: tñ veriꝰ mihi vĩ ꝙ q̃ñ auctores dicūt tertiã digõnẽ fieri in venis intelligūt digõnẽ q̃ fit in venis capillaribꝰ q̃ ſunt vltimi rami diuiſionis venaꝝ. ⁊ rõ ē: nã iſta digõ eſt cū manifeſta trãſmutatõe: q̃ꝫuis nõ ſit ſbalis forſan: vñ ex illa digõne reſultat aliqd diuerſum ab eo qð in 2ª digõne reſultat: qꝛ reſultat hũiditas pͥma quã p aliquã dñiaꝫ auctores ponūt differre a ſanguie. ⁋ Ad rõnẽ ꝯ̃riã cū dĩ ꝙ hec digõ nõ eſt cõis. Dõm ꝙ digõ oĩuꝫ venaꝝ capillariū ē cõis: qꝛ oĩa mẽbra nutriunt̃ ex mã illa ſic pparata: ſꝫ quarūdã venaruꝫ capillariū eſt ꝓpria. Cõciliator vo in annexo dñe. 29. ponit ꝙ ſex cõditiões reqͥrunt̃ ad h̃ ꝙ digõ aliqua ſit cõis. pͥma ꝙ fiat in membro hñte ꝯcauitatẽ. 2ª ꝙ in oĩbus ſit cõe. 3ª ꝙ fiat calido ⁊ humido. 4ª ꝙ trãſmutet̃ ſbaliter. 5ª ꝙ plura mẽbra nutriat imediate. 6ª ꝙ habeat ſupflua. Nos non curamus hec mẽbra diſcutẽ. ⁋ Ad ꝯ̃riuꝫ dõm pͦ ꝙ humiditas illa hꝫ aliã formã ſbalẽꝫ: ⁊ põt hoc teneri. ⁊ cū A. dicit ꝙ cū humor large accipit humorẽ. Uel dõm ꝙ illa humiditas ē ſãguis formal'r: ⁊ ideo digeſtio tertia factiua illiꝰ humiditatis nõ eſt ꝓpria digeſtio ⁊ hoc modo apparebit.

Dubm 25m ⁋ Dubitat̃ ꝗ vtrū digõnes ſint q̃tuor. Uꝛ ꝙ nõ: ſꝫ ſolū tres p Auer. 3. coll'ꝫ. ca. 24. de accñtibꝰ ipediẽtibꝰ digõnẽ cerebri. ⁊ p Gal'. 3. de cõpl'onibꝰ. ca. 3. ⁋ In ꝯ̃riū Aui. ⁋ Dõm ꝙ digõ nutrimenti põt ſumi tribꝰ modis. Unoͦ p quacūq̨ trãſmutatiõe eiꝰ ſenſibili vel diuerſa vel alia trãſmutatiõe: ⁊ ſic digõnes ſunt octo. pͣ in ore. 2ª i ſtõcho. 3ª in meſeraicis. 4ª in epate. 5ª in corde. 6ª i venis ad formã pͥme hũiditatis. 7ª in mẽbris ad formã cambij ex qua digõne reſultat ⁊ ros: vñ nõ opꝫ ponere diſtinctã digõnẽ roris ad digõnẽ cambij. 8ª in mẽbris ad formã mẽbroꝝ ⁊ ſi vis potes creſcere numeꝝ haꝝ digõnū. Scðoͦ põt ſumi digõ pro ſbali trãſmutatiõe nutrimẽti ſiue ſit ppara͂s ſiue ſit vltĩo cõplens: ⁊ ſic de cõi cõceſſiõe ſūt tria. ſ. digõ ad formã chili. 2ª digõ ad formã ſanguinis. 3ª digõ ad formã mẽbroꝝ. Tertioͦ põt ſumi digõ pro ſbali trãſmutatiõe ppatiua ad formã mẽbroꝝ: ⁊ ſic ſūt due. ſ. digeſtio ſtõchi ⁊ epatis. ⁋ Sꝫ tu dices ꝑm illū moduꝫ ſunt q̃tuor digõnes ſicut formas ſbales ⁊ digeſtionẽ in venis ad formã humiditatꝭ: ⁊ ſic fecit eas q̃tuor. pͣ in ſtõcho. 2ª in epate. 3ª in venis. ſ. ad formã prime humiditatis. ⁊ quartã fecit cū ſimul coadunauit digõnẽ ad formã cambij ⁊ ad formã mẽbroꝝ. vel aliter dõm vt modo dicemus.

Dum 26m ⁋ Dubitat̃ ꝗ vtrū digõ ad forma humiditatū ſit digõ trãſmutãs ſbſtãtial'r: ⁊ p ꝯñs vtrū hũiditas differat ſbal'r ab hũoribꝰ ⁊ a membris. Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ qua rõne h̃ eẽt ð digõne ad hũiditatẽ pͥmã eadẽ rõne ad ſcðaꝫ ⁊ ad tertiã. ⁊ ſic digõnes vene ſbal'r trãſmutãtes erūt ſex qð vĩ abſurdū. ꝯña pꝫ: qꝛ ſex ſūt res ſbal'r differẽtes i q̃s per digõnẽ nutrimẽtū trãſmutat̃. pͣ eſt chilus. 2ª hu. 3ª pͣ humiditas. 4ª ros. 5ª cãbiuꝫ. 6ª mẽbra ipſa. ⁋ Ampliꝰ tūc eẽt aliud genus febriū. ꝯña eſt nota. ⁋ Rurſus ſi digõ ſanguis qua cõuertit̃ in humiditatẽ anteq̨ fiat mẽbrū eſt trãſmutatio ꝑm ſbam: vñ humiditas differret ſpẽ a ſanguine ⁊ mẽbris: aut ipſa digõ fieret in venis aut extra venas. nõ in venis qꝛ caro regenerata in vulnẽ non poſſet nutriri: qꝛ in ea nõ regñant vene in qbꝰ poſſet fieri digõ: et ſil'r oſſa cū nõ hñant venas nõ poſſent nutriri: qꝛ i eis nõ poſſꝫ fieri hec hũiditas ſpẽ differẽs ab hũoribꝰ. nõ extra venas: qꝛ mẽbra agūt tūc actionẽ vltimatã ꝓpriã q̃ ē gñatio mẽbri. ⁋ Ampliꝰ ſi conuerſio ad hũiditatẽ eẽt ꝯuerſio ſbalis: tūc eẽt dare mẽbra nobilio ra epate i gñõne nutrimẽti qð vĩ falſuꝫ. ꝯña nota: qꝛ illa hũiditas eſt ꝑfectior res q̨ ſit ſanguis: ꝗ dãs ei formã ē ꝑfectiꝰ agens pparãs q̨ ſit epar vel ēt cor in ppatiõe nutrimẽti. ⁋ In ꝯ̃riū ē Aui. q cū numerauit digõnẽ pͥmã ⁊ ſcðaꝫ in qbꝰ fit ſbal'r tranſmutatio ponit tertiã ⁊ q̃rtã in qbꝰ dꝫ ēt itelligẽ ꝙ ſit ſbalis trãſmutatio: qꝛ ſi nõ ſic itelligeret poterat plures ponere digõnes. ⁋ Dõm ꝓbabiliter poſſe teneri ꝙ ꝯuerſio ſanguis ad humiditatẽ. ſ. ad cãbiuꝫ ſit trãſinutatio ſbalis: ita ꝙ cambiū differret ſpẽ a ſanguie. hic põt teneri ex pͥncipijs Ariſt. 3. de hyſtorijs. ca. 2. ⁊ 3. de ꝑtibꝰ. ca. 5. vbi vult ꝙ ſanguis nõ eſt niſi in vena nõ in corde. hũidū ꝗ qð ē cõtẽtū nãliter ex̃ venas nõ eſt ſanguis: h̃ aūt eſt cãbiū: hec ē itentio Auer. coll'ꝫ. 3. cap̃. 24. de accñtibꝰ ipediẽtibꝰ digõnẽ cerebri. vbi dicit meliꝰ vĩ mihi ꝙ in venis nõ ponat̃ 3ª digõ: ꝓpea ꝙ ſanguis in eis nõ trãſit ad aliã formã ſic̃ fit in ſtõcho ⁊ in epate ⁊ in alijs mẽbris: qꝛ ſtõchus cõuertit cibū ad chilū: epar ad ſanguinẽ: membra alia ad ſpma albū: vult ꝗ Auer. ꝙ ſperma albū. i. hũiditas alba in mẽbris ſit ſbali trãſmutatione facta ſic̃ chilus ⁊ ſanguis ⁊ illð eſt cãbiū vt notū ē. Probat̃ h̃ rõne pͦ gñali ⁊ ē ſuaſiua. Inter formam mẽbroꝝ ⁊ hũoꝝ ē alið ex hũoribꝰ ſcm̃ hñs rõnẽ pͥncipij actiui differẽs ſbaliter ab vtriſq̨ vt ē ſpūs: ꝗ iter formã hũoꝝ ⁊ mẽbroꝝ ē dare aliqd ſbal'r ab vtriſq̨ differẽs hñs rõnẽ pͥncipij mãlis ⁊ hec eſt hũiditas. Scðo ꝓbat̃ ſpãliter de cãbio: nã humiditas dĩt ſpẽ a ſanguie q̃ ē alteriꝰ coloris ⁊ ſbe ⁊ hꝫ aliud efficiẽs ⁊ locū: ſꝫ cãbiuꝫ eſt hmõi. Hec rõ ē ꝓbabilis: qꝛ nullus poſſꝫ ꝓbare al'r ꝙ lac ⁊ ſanies differat ſpẽ a ſanguie niſi p has diſpõnes. eſt ãt ꝯueniẽs h̃ vt nã p plura media veniat ad ꝑfectã formaꝫ mãlẽ q̃ ē aĩa ſenſitiua. ⁋ Sꝫ dubitat̃ q̃re nõ diceremꝰ ꝙ hũiditas pͥma q̃ ē in orificijs ꝑuaꝝ venaꝝ ſiue in ꝑuis venis differat ſpecie a ſanguie. ⁋ Dõm ꝙ Auer. hic credidit Aui. voluiſſe ꝙ 3ª digõ fit in venis ſbal'r trãſmutatiua. 4ª aūt fit in mẽbris qua fit cãbiū qð Auer. vocat ſꝑma albū: ⁊ tūc Auer. dic̃ ꝙ i venis nõ fit digeſtio 3ª: qꝛ nõ fit in eis ſbalis trãſmutatio ſanguis. ⁋ Et nos dicamꝰ ꝙ ſi h̃ vis tenere ꝙ Auer. Aui. iponit potes tenere: ꝯ̃riū credo ꝙ demõſtrari nõ poſſit. Et dicamꝰ ꝙ in venis capillaribꝰ fit pͥma hũiditas: ⁊ ꝑꝑ multã trãſmutationẽ ſanguis in illis venis ē trãſmutatio ſbalis: ⁊ iõ differt ſpẽ a ſanguie. pͣ aūt hũiditas ſbal'r trãſmutata fit cãbiū: ⁊ ꝑm h̃ ſolū erūt q̃tuor digõnes ſbal'r trãſmutãtes nutrimẽtuꝫ ⁊ pparãtes ad nutricationẽ. pͣ in ſtõcho. 2ª in epate. 3ª in venis capillaribꝰ q̃ fit pͥma hũiditas. 4ª in mẽbris q̃ fit cãbiū ⁊ ſil' cū eodeꝫ actu digõnis fit ros: trãſmutatio ãt ſbalis in mẽbra nõ dĩ digõ ſꝫ nutricatio. cū ꝗ dic̃ Aui. ꝙ pͣ hũiditas ⁊ ꝙ cãbiū ē hũor: equoce ſumit̃ ibi hũor. Si ãt vis tenere ꝙ hũiditas pͣ ſit eẽtial'r ⁊ ſanguis ſolū accñtaliter trãſmutat̃: tūc digõnes erunt. 3. vt dixit Auer. ⁋ Ad ꝯ̃ria. Ad pͫ dðꝫ ꝙ ꝯceſſo ꝙ hũiditas dĩat ſpẽ inter ſe ⁊ a ſanguie digõnes nõ ſt̃ niſi q̃tuor. nã ꝯuerſio ad formã mẽbri nõ dĩ digõ ſꝫ nutricaͦ. ꝯuerſio ãt ad foꝛaꝫ cãbij ⁊ formã roꝛꝭ fit ꝑ vnã digõnẽ ſic̃ digõ flatꝭ ⁊ ſanguis. ⁋ Ad 2m dðꝫ ꝙ oẽs fe. facte ab hũoribꝰ cãntibꝰ febrẽ reducunt̃ ad fe. hu. vt ſcripſimꝰ ſuꝑ pͦ de dĩjs fe. ſic̃ fe. a carne putrida vel neruis putridis ⁊ chilo putrido reducit̃ ad feb. putridam. ⁋ Ad 3m dõm ꝙ fit in venis pͥma hũiditas: ⁊ cū dĩ caro regñata in vulnẽ nõ nutriet̃: dõm 2ᵉ. Pͥo ꝙ ſil' cū illa carne regñant rami venaꝝ ꝑui: vt ſentit Gal'. in li. 1. ca. 8. trãſlatiõis noue: ⁊ Auic. li. 4. fen. 4. c. de gñali curatiõe vlceꝝ. Uel dðꝫ ꝙ nutrit̃ hũiditate pͣ gñata in alijs venis: ⁊ ſic ēt nutriunt̃ oſſa. Dõm ēt ꝙ ex̃ venas generat̃ cãbiū ⁊ ros. Et cū dicit̃ ꝙ mẽbra agūt actionẽ vltimatã: dicẽdū ꝙ veꝝ ē poſtq̨ fecẽ cãbiū. ſic̃ ꝗ ex ordĩe formaꝝ epate agẽte in chilū ſequit̃ formã ſanguis ⁊ nõ formã epatꝭ: ſil'r ex eodẽ ordĩe venis capillaribꝰ ſuo calore ⁊ mẽbroꝝ in qbꝰ ſūt agẽtibꝰ i ſanguinẽ ſequit̃ formã pͥme hũiditatꝭ ⁊ vlteriꝰ mẽbris agẽtibꝰ i pͥmã hũiditatẽ exeūtẽ ex̃ venas ſeqtur formã cãbij: cãbiū aūt ē imediatuꝫ trãſmutabile in mẽbra. ⁋ Ad 4m dõm dupl'r. Pͥo ꝙ oẽs rami venaꝝ vltimati ⁊ mẽbra i qbꝰ ſūt illi rami ſūt qd nobiliꝰ epate vt facit ſanguinẽ: ⁊ ſil'r oĩa mẽbra vt dant formã cãbio ſunt qd nobiliꝰ epate vt ſanguinẽ fac̃: ⁊ ēt corde vt pparat ſanguinẽ: iter membra enĩ faciẽtia pͥmã humiditatẽ ⁊ ēt facientia cambiū cadit cor ⁊ epar. Scðoͦ põt dici ꝙ epar apud medicos nõ hꝫ pͥncipatū ſoluꝫ ppatiõe materie nobilis. ſ. ſanguinee: ſed ēt datione virtutis.

⁋ Supfluitas igit̃ digeſtionis prime que eſt in ſtomacho per inteſtinoꝝ egredit̃ viã: ⁊ ſcðe digõnis que fit in epate ſuperfluitatis plurimū cū vrina egredit̃.

⁋ Hic determĩat de ſupfluitatibꝰ ꝑm dictas digõnes: ⁊ in h̃ ſatiſfacit ei qð ſupra dixit: in eiſdẽ hũoribꝰ ſupfluitates vo i ſequẽtibus noĩabimꝰ: ſꝫ nõ ſolū illas ſupfluitates ð qbꝰ ꝓmiſit ibi: ſꝫ ēt alias. ⁋ Cõſiderãdū ꝙ ex Aui. hĩ ꝙ fex q̃ ē ſupfluitas ꝑ iteſtĩa exiẽs fit in ſtõcho: qꝛ ē ſupfluitas ꝗſſa ⁊ terreſtris chili: idẽ ãt ē dãs foꝛaꝫ iuuatiuo ⁊ nocitiuo: ꝑter h̃ ãt qð ſtõchꝰ dat acqrit fex. i. terreſtrꝭ ⁊ ꝗſſa ꝑs chili i iteſtĩs diſpõnes alias: qꝛ coloꝛat̃ p cholaꝫ fluẽtem ad iteſtĩa: ⁊ figurat̃ ēt ibi ⁊ diſtĩguit̃ ab alia ꝑte chili cui miſcebatur: ⁊ hec diſtõ fit ab epate trahẽte bonã ꝑtẽ chiloſaꝫ: ⁊ ex h̃ appꝫ ꝙ fex lꝫ ſit ſupfluitas digõnis pͤ ſtõchi: tñ põt dici ſupfluitas digeſtiõis epatꝭ: vñ Auer. i theo. cãticoꝝ cõmẽ. 320. Feces ſunt ſupfluitates iſtoruꝫ mẽbroꝝ. ſ. ſtõchi ⁊ epatis. Ex his dictis ſoluit̃ qð: an fex recipiat ſuū eẽ in ſtõcho vel in inteſtinis: appet enĩ ꝙ pͥmū eſſe a ſtõcho recipit: vt Gal'. 4. de vtilitate partiū pͥmo cap̃.

Dum ⁋ Dubitat̃ q̃re chilo nõ aſſignamus q̃tuor ſupfluitates ſic̃ ſanguini. Dõm ꝙ cã ē qꝛ cibaria quibꝰ nãliter vtimur nõ reſiſtūt forme chili: niſi ꝑ ꝑtes terreſtres: ⁊ nulla ē alia cã niſi qꝛ forma chili eſt hic: ⁊ nutrimẽta ſūt hec ⁊ expiẽtia hec iuenit̃: ⁊ iõ Gal'. 4. li. ð vti. ꝑtiū. pͦ ca. ⁊. 3. nullã ſupfluitatẽ. ſ. ſenſibilẽ ponit ſepari in chilo ſiue in chili factiõe: ſic̃ terreſtrẽ groſſaꝫ: ſic̃ ruſtici a grano lapidem ſeparãt: ⁊ frumẽtū ad ciuitatẽ portãt: ſic hec a ſtõcho elaborãt ⁊ mūdus portat̃ ad epar velut ad cõeꝫ locū ſiue plãtã. Nõ aūt dꝫ qs mirari de ſol'one dcã: qꝛ multa ſil'ia nãlia ſūt qbꝰ nõ daret̃ alia cã. v. g. q̃re totū oleū fit flãma ꝑter fecẽ: ⁊ nulla pars olei alia effugit formã flãme. ⁋ Aliter ãt poſſet dici ꝙ in prima digõne ſunt q̃tuor ſupfluitates ſiue tres. Pͥa groſſa terreſtris ſimulata mel'ie. Se-

cunda

cunda subtilis vaporosa similata chol'e q̄ isensibil'r expellit' in q̄busdā sensibil'r ꝑ eructuationē. Tertia ē sup̄fluitas aq̄sa: ⁊ ista nō sepat' a chilo: ſʒ vadit cū eo vt faciat ipʒ penetrare: ⁊ ſʒ hoc vrina posset poni sup̄fluitas digōnis p̄me: ⁊ q꞉ p̄ter hec in epate recipit vlteriorē trāsmutationē ⁊ mixtionē cū hūorib' eā colorātibus et dātib' moduʒ sbe: ⁊ alia ēt recipit: dr̄ vrina sup̄fluitas digōnis 2ᵉ. Si aūt cogimur ponere quartā sup̄fluitatē silr̄ flati: dicem' ꝙ ē aliq̄ ps chili cruda q̄ diminute cocta cōplet' i monoculo: vt. 3. cañ. fen. 16. hec sol'o mea apparēs ē: ſʒ mihi nō plʒ. ¶ Cōsiderandū (plʒ cū vrina egredit'.) Hic dixit vel q꞉ siq̄d de aq̄ vadit cū sanguīe illō est paꝝ vt supra dixim'. vel dixit ſʒ q꞉ sup̄fluitas vrinalis ē maioris quātitatis q̄ q̄titas mel'ie ad splenē ⁊ a chistim chol'e: vt. 5. li. de vtili. partiū. 7. c. ⁊. 6. Gal'. de iuuamentis membroꝝ. cap̄. 3.

¶ Qd̄ aūt de ea remanet ad splenē ⁊ fel tendit.

¶ Nō exponat' ex ea. s. vrina: ſʒ ex ea sup̄fluitate digōnis scd̄e.

¶ Duaꝝ v̄o digōnū remanētiū superfluitates per resolutionem que nō sentit': ⁊ per sudorē ⁊ per sorditieʒ extrinsecā egrediunt'. Cui' pars est ꝙ per foramina egreditur sensibilia sicut per nares ⁊ istr̄m auditus: aut nō sensibilia sicut per poros: aut extra naturam sicut per apostemata cuʒ aperiūtur: aut ꝙ nascitur ex additionibus in corporibus sicut pili ⁊ vngues.

¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ per. 2. digōnes itelligit tertiā qua fit humiditas prima: ⁊ quarta qua fit cābium: nā cōuersio camby in mēbra non dr̄ ꝓprie digestio ⁊ cābium per nullā partē resistit actioni agēt̄. s. per gradū forme: ⁊ ideo in cōuersione camby in mēbra non sepat' sup̄fluitas saltem aliqua sensibilis. ¶ Cōsiderādū 2ᵒ ꝙ Aui. simul ꝯfundit superfluitates duaꝝ dictaꝝ digōnuʒ: q꞉ nō sunt distinguibiles apud nostrā notitiā superfluitates digōnis tertie a sup̄fluitatibus digestionis quarte: sunt eni in locis fere eisdē ⁊ per eadē loca eūantur: ⁊ credēdū est ꝙ in sba similātur adinuicem: q꞉ earū iuuamēta ēt similant'. ¶ Cōsiderādū 3ᵒ ꝙ tetigit diuersitatē sup̄fluitatū tertie ⁊ quarte digōnis. Primo ex parte sbe q꞉ q̄dā vaporose vel fumose que insensibil'r expellūtur: quedam aquose vt sudor: quedā terrestres vt sordities: quedam humorose magis vt q̄ per ap̄ata eūantur. Secūdo ex p̄te modi eūonis: q꞉ quedā sensibiliter: quedā isensibil'r: ⁊ quedā nāliter: ⁊ quedā p̄ter nām. Tertio ex parte eius a quo: q꞉ quedā a toto vt sudor ⁊ sordities: ⁊ quedaʒ ex p̄te vt mucus a cerebro. ¶ Cōsiderādū 4ᵒ (per resol'onē q̄ non sentit') ꝙ tā in tertia digōne q̄ in quarta aliq̄d imaginamur euaporare insensibil'r: ⁊ ēt a prima ⁊ scd̄a. (Et per sudoreʒ) sudor pōt dici sup̄fluitas tertie ⁊ quarte digōnis. Dicit' p̄ q꞉ transit per loca illaꝝ. Secūdo. q꞉ in nām sudatiuam egit aliquid digō tertia ⁊ digestio quarta trāseūte sudore per illa loca. Auer. tñ in theor̄. canticoꝝ. cō. 338. ponit sudorē sup̄fluitatem tertie digōnis: ⁊ hoc quia ipse nō cōcedit digōnem in venis: imo quartā apud Auic. est tertia apud Auer. (Et per sorditiē) est sup̄fluitas que dr̄ imunditiēs circa cutim: vt itelligit' ab Auer. theorica cāticoꝝ. cō. 152. ⁊ est q̄d grossuʒ terrestre nō euaporabile nec fluxibile. (Cui' ps ⁊c̄.) q꞉ sic̄ cerebrum est pars corporis: ita eius sup̄fluitates dicūtur p̄tes superfluitatum tertie ⁊ quarte digōnis. ¶ Cōsiderādū autem ꝙ ſm Maumetum arasim in itroductorio ꝙ sup̄fluitates cerebri fl'atice eūantur per nares ⁊ palatū: cholerice per aures: signuʒ q꞉ sunt tincte ⁊ acuti saporis: vñ q̄dam pictores miscēt illā cū colorib' ad frāgenduʒ spumā. Mel'ice autē eūantur per lippitudines oculorum: sed Plus q̄ cōmētator nō assignat mel'icam sup̄fluitatē cerebro: vt ap̄pet tractatu 2ᵒ de signis cerebri illo cap̄. Adhuc v̄o mihi vidētur. cō. 18. (sicut per poros) pōt intelligi aut poros totius: ⁊ tunc est declaratio eius qd̄ dixit per resol'oneʒ eius qd̄ nō sentit': vel pōt intelligi poros. s. lachrymaliū ⁊ palpebraꝝ que sunt foramina nō sensibilia ex q̄b' erit lippitudo ⁊ lachryma: vt ꝓlixe scripsimus fen 3ᵃ terty cañ. Aut extra nām: q̄m Aui. inuit ꝙ exit' predictaꝝ superfluitatū oīum sit ſm nām: sed exitus superfluitatum per ap̄ata fit p̄ter nām ꝓprie cū aperiūtur: q꞉ cū insensibiliter resoluūtur ap̄ata: nō est ita cum exitus illaꝝ materieꝝ magis fit ſm naturam: vtrum autem sudor sit euacuatio naturalis: scripsimus super de accidenti ⁊ morbo tertio.

Duᵐ 28ᵐ

¶ Dubitat' vtrum mā apostemās sit superfluitas digōnis tertie et quarte. Ur̄ ꝙ non: q꞉ est aliquis humor. s. sanguis ⁊c̄. ¶ Bartholomeus dicit ꝙ est superfluitas digōnis tertie ⁊ quarte rōne loci in quo fit ap̄a. ¶ Aly dicunt ꝙ apostema per viā cōgestionis ⁊ nō ꝑ viam defluxus est cui' mā est superfluitas digestiōis tertie ⁊ q̄rte rōne loci in quo fit. ¶ Aliter pōt dici ꝙ aliqua mā dr̄ sup̄fluitas alicuius digestionis dupl'r. Primo: q꞉ per actū eius generet': ⁊ sic mā ap̄atis facti per fluxū nō est superfluitas tertie nec quarte digestionis vt notū est. Scd̄o mō: q꞉ per actionē tertie vel quarte digestionis: aut eaꝝ defectu ꝑmutationē recipiat: ⁊ si mā ap̄at̄ vniuscuiusq̄ pōt dici sup̄fluitas tertie ⁊ quarte digōnis ⁊ ꝓprie apostematis qd̄ aperit': q꞉ in eo sunt sensibiliores actiones digestiue ad bonū ⁊ defect' eius ad malū. (Aut qd̄ nascit'.) Cōsiderādum ꝙ pili ⁊ vngues sunt de mā terrestri grossa ⁊ dura qualis nō est que surgit ex digōne prima vel secūda: sed que est ex actiōe mēbroꝝ ⁊ surgit cum agunt in nutrimētum ꝓprium. qd̄ autem vaporosius est fit pilus ⁊ pēne in alys animalibus. qd̄ autē corpulētius ⁊ fixū magis fit vnguis ⁊ rostra ⁊ cornua in alys aīalib'. Aꝝ. v̄o imagiat' 3ᵒ de ꝑtib' aīaliū illo cap̄. 7. Uisceꝝ q̄dā simplicia. ꝙ in q̄b' no est vesica: quia illud superfluum. s. aquosum conuertitur per raras carnes in pennas ⁊ plumas: ⁊ hec indigent cōsideratiōe. ¶ Querūt aliq̄ q̄re nō dixit de hypostasi cū sit sup̄fluitas tertie digōnis. dr̄ ꝙ dedit itelligi: sed ſm̄o de hoc spectat ad fen scd̄am huius.

Duᵐ 29ᵐ

¶ Dubitauerūt aly an expulsio per apostema sit preter naturā. Uidetur ꝙ non: q꞉ est expulsio cretica vel similis creticevtplurimū: ⁊ crisis est actio virtutis naturalis: vt tertio de crisi. cap̄. primo: ⁊ primo de virtutibus naturalibus. cap̄. 14. Dicēdū ꝙ expulsio per apostema est ſm naturam intantum inquantum fit expellēte naturali virtute: sed non ſm naturam inquantum in hoc accidūt nocumenta: ⁊ sic est de crisi.

¶ Debes autē scire ꝙ si alicuius humores subtiles existunt: eorum euacuatio eum debilitat cui multum nocet in sui fortitudine suorum pororum amplitudo.

¶ Hic ponit duos canoñ. completiuos scientie de humoribus. secunda ibi (Et debes scire.)

Dubᵐ 30ᵐ

¶ Dubitant que sit melior dispō an humoꝝ grossoꝝ vel subtilium. Rñdet Guil'. ⁊ bene ꝙ homo subtilium humoꝝ est melius dispositus ad actus intellectus: sed hō grossoꝝ humorum est meli' dispositus ad labores corporeos: ⁊ videt' quo ad quid dictū Arist. 2. de partibus aīalium. ca. 2. ¶ Sed cōtra. q꞉ Ari. 3. ꝓblemate. 1. vult ꝙ melancholici sint peritiores. Dicēdum p̄mo ꝙ hoc est ꝑ accñs: q꞉ possunt magis tolerare vel ꝙ melācholici hñtes mel'iaʒ sb̄tileʒ ⁊ nō grossam illi sunt boni itellectus ⁊ aliter diximus al's.

Dubᵐ 31ᵐ

¶ Dubitat' 2ᵒ an eūatio hoīum hñtium subtiles humores ⁊ eūatio subtilium humoꝝ plus debilitet q̄ eūatio hñtiū grossos hu. Et vr̄ ꝙ eūatio grossoꝝ hu. ⁊ per ꝯñs hñtes grossos hu. plus debilitet. Prīo q꞉ cū p̄ñtia grossoꝝ hu. virt' est fortior: vt Aꝝ. p̄allegato loco: ⁊ sumit' fen 3ᵃ huius. capl'o de regimīe: per cibū ergo illoꝝ euacuatione plus debilitat' hō. Scd̄o euacuatio grossoruʒ fit fortiori pharmaco vt notū est: ergo magis debilitat eoꝝ eūo. Tertio flobothomia ampla plus euacuat sanguinē grossuʒ: vt 4ᵃ fen huius. ⁊ plus debilitat q̄ stricta: que euacuat subtilem: vt ibidem Auic. ¶ Dubitat' ēt q꞉ dicit multuʒ nocet in sui fortitudine. i. multuʒ in debilitando iuuat poroꝝ amplitudo. Contra: q꞉ Gal'. 2. de regi. sa. cap̄. 6. multum laudat corpora rara. ⁊ Arist. in fine de ꝓblematib' laudat rarā carnem: q꞉ bñ euentabilē: ⁊ sic ēt ciuitas laudat' bene euentabilis. ¶ In ꝯriū dictoꝝ est Aui. ¶ Hic dicamus tria. ¶ Primuʒ ꝙ sermo Aui. est manifestus si ponamus duo corpora. vnum habēs subtilem hu. ⁊ raꝝ in poris. aliud hñs hu. grossos vt q̄ssum sanguiñeʒ ⁊ in poris diuersum. ¶ Scd̄m ꝙ hō grossoꝝ hu. ⁊ spirituum est fortior q̄ hō subtiliū humoꝝ ⁊ spirituū: fortior dico fortitudine qua dicimus hoc corpus magis resistit occurrētib' causis vt laborib' ⁊ vigilys. vtrum aūt sit fortior tēperato scripsim' in thegni. ¶ Tertiū ꝙ hec duo corpora vel occurrūt eidem cause vel diuerse. si eidem magis debilitāt corpus subtiliū humoruʒ q̄ grossoꝝ. ⁊ hoc vult Auicē. v̄. g. ambo hec corpora abstineāt a cibo vna die: vel occurrant aeri calido vni vel exercitentur vno exercitio vel vna vigilia vigilent vel sumant equalem dosim scamonee: ⁊ nō est dubiuʒ ꝙ multo magis debilitat' hō subtilium humorum rarus in poris q̄ hō grossoꝝ humoꝝ. vnde statiʒ hō subtiliuʒ humoꝝ perueniet ad tornalitatem faciei ⁊ syncopim. ⁊ hō grossoꝝ humoꝝ fere nō erit in aliquo permutatus: vt ꝓlixe scripsim' primo ꝓnosticoꝝ. Ratio. q꞉ ab eadē causa euacuante ille mag̃ debilitatur qui in suis spiritib' ⁊ humoribus magis euacuat' siue diminuit': sed hñs subtiles hu. ⁊ corpus rarum est hmōi: q꞉ est aptū euacuationi illi: hoc est qd̄ Aui. dicit. Debes scire ⁊c̄. eoꝝ. s. humorum subtiliū ab hoc corpore: q꞉ causa debilitādi est illoꝝ euacuatio. cui ⁊c̄. i. multū iuuat in debilitando pororum amplitudo.

¶ Propter qd̄ resolutionem sequitur debilitas.

¶ Hic ꝓbat qd̄ dixit. ⁊ primo ꝙ poroꝝ amplitudo iuuat ad debilitandum hec corpora. Scd̄o ꝙ eūatio subtiliū hu. i. corporis habētis subtiles humores magis d̄bilitat. scd̄a ibi (Et ꝙ hūores.) Primo arguit sic. ad resol'onē sequit' debilitas: ⁊ per ꝯñs ad maiorem resol'onem sequit' maior debilitas: ergo amplitudo poroꝝ nocet

fortitudini hñtiū subtiles humores.i.iuuat ad debilitādū eos.añs ꝑmū ꝛ ꝯña pᵃ sūt nota.ꝛ ponit ꝑmū añs in lr̃a.ꝯña vltima est nota:q2 quāto corpora in poris latiora tāto magis resolubilia.

¶ Et ꝙ humores subtiles ad euacuandum ꝛ resoluendum sunt faciles.

¶ Probat zᵐ dictū.s.ꝙ euacuatio corpoꝝ hñtiuȝ subtiles hu.magis debilitet ea ꝛ inducit duas rōnes.scđa ibi(Qđ autē.)Pͥo arguit sic:humores subtiles sunt faciles ad euacuādum ꝛ resoluendum:ergo euacuatio corporum habētium subtiles humores magis debilitat eos.ꝯñtia est nota.quia euacuatio talis magis euacuabit eos ꝑpter aptitudinem euacuabilium.

¶ Qđ aūt ad resoluēdū ꝛ eūandū est facile:spiritui facile associari pōt i sua resol'one:cū eo igit resoluit.

¶ Scđa rō arguit sic.qñ hu.ad resoluendū ꝛ eūanduȝ sunt habiles siue facilis spūs faciliter associant eis in eūatiōe in resol'one siue ipsis spiritibꝰ:ꝛ ꝑ ꝯñs cū eis resoluunt:ergo corpora subtiliū hu.magis debilitant ex eūone.ꝯña est nota:q2 spirituū eūatio maxīe debilitat.¶ Dubitat de veritate añtis:ꝛ dicēdū ꝙ causa est dupl'r.Prima q2 qñ hō est subtiliū humoꝝ est ēt subtiliū spirituū:causa ergo que mouet resoluit hu.multo magis resoluit de spiritibus.Scđa cā est:q2 qñ hu.sunt subtiles tūc cause euacuantes ꝛ resoluētes illos hu.mouent hu.motu veloci:ex quo ēt spiritus veloci motu mouent ꝛ agitant:ꝛ per ꝯñs resoluunt ꝛ exeunt ꝛ nō solum per partē in quā declinat eūatio.v.g.si sit fluxus vētris inchoans per ꝑtes alias:vñ ab hoīe subtilium humoꝝ cū eūatio per vētreȝ fit in spiritibꝰ veloci motu ꝛ agitatione ꝛ inflāmati euaporāt per corporis totius ꝛ faciei poros:in hoīe aūt grossoꝝ humoꝝ sūt ꝯ̃ria dictis:q2 spiritibꝰ grossi ꝛ hu.tardi motꝰ:ꝛ ideo ex causis euacuātibꝰ nō sic sunt debilitabiles ꝛ in sūma plus est apta effrenitare eūatio in hoīe subtiliū humoꝝ raro ꝙ̃ in hoīe grossoꝝ humoꝝ denso.¶ Ex qbus duo inferas.ꝑ ꝙ quādo dicimus hō subtiliū humoꝝ plus debilitat intelligit plus respectu sue fortitudinis:ita ꝙ plus distat a sua fortitudine in hac vel in illa eūone siue cā eūante ꝙ̃ homo grossoꝝ humoꝝ distet.Ex quo soluit ꝑma rō cum dr̄ ꝙ ad ꝑñtiam humoꝝ grossoꝝ plus stat fortitudo ꝙ̃ ad ꝑñtiaȝ subtilium.dđm ꝙ veꝝ est.Et cum dr̄:ergo illoꝝ eūationes plus fit debilitas.dicēdum ꝙ verum est si euacuent:sed cū occurrunt hec corpora eidem cause eūanti non fit grossoꝝ humoꝝ euacuatio.ꝛ posito ꝙ in vtrisq; fiat euacuatio equalis eēt debilitas equalis respectu gradus sue fortitudinis:lȝ in se eēt inequalis dico in se vt mēsura defectus virtutis denoīat mēsura fortitudinis cui opponit.¶ Secūdo ꝙ si hō subtiliū humoꝝ ꝛ grossoꝝ ad eūdē casum pulsus ꝛ extenuationis gradus ꝑueniant:peius hȝ hō grossoꝝ humorū ꝙ̃ debiliū:q2 fortior fuit cā imprimēs ꝛ magis distat a sui fortitudine.¶ Si aūt ista corpora occurrāt diuersis causis eūantibꝰ:tūc ꝯtingens est corpus grossoꝝ humoꝝ plus debilitari ex eūone ꝙ̃ corpa subtiliū:ꝛ ꝯtingēs est ecōtra:ꝛ ꝯtingens est equal'r debilitari:ꝛ h̄ ꝺm cōtingētias vigoris cārum occurrētiū.¶ Jā ꝫ apparet ꝙ positis duobꝰ corpibꝰ vno grossoꝝ humoꝝ vt hñs sanguīeȝ grossuȝ flegmaticū vel mel'icū ꝛ alio subtiliū humoꝝ vt est habēs subtilē cholericū plus debilitabit ex eūone hō subtiliū humoꝝ ꝙ̃ grossoꝝ.s.cū occurrunt eisdē causis eūantibus:q2 est apta euacuatio in vno magis fieri ꝛ magis intēdi ꝙ̃ in alio.¶ Ex qbꝰ cessant rasorum humoꝝ euacuat fortiori pharmaco.Dicēdum tripl'r.Pͥo euacuatione:q2 dat sibi elleborus:ꝛ hoīem melācholicuȝ magis euacuari ꝛ etiā debilitari debet in bilitari:q2 datur sibi māna:hoc est per accidens.s.ex parte rei cū qua fit euacuatio:non autē ex parte nature corporis debilitantis in euacuatione plus vel minus:per se enī corpus rarum subtiliuȝ humoꝝ est magis debilitabile in eūone.Scđo modo dȝ dici ꝙ debet presupponi ꝙ vtriq; detur vna medicina euacuatiua:naȝ magis tolerabit illam corpus grossoꝝ humoꝝ ꝙ̃ subtiliū.Tertio mō pōt dici ꝙ data vtriq; corpori medicina proportionali plus timēdum est de superfluitate euacuationis ꝛ debilitatis in hoīe subtilium humoꝝ ꝙ̃ grossoꝝ.¶ Ad tertiā dicēduȝ ꝙ si rō debet arguere ad ꝑpositum opȝ cōparare vel flobothomiā eiusdem amplitudinis ad dicta duo corpora:ꝛ tūc magis debilitatur ex ea hō subtilis sanguinis ꝙ̃ grossi:q2 plus euacuabit de sanguine ꝛ spiritu ab hoīe subtilis sanguinis ꝙ̃ grossi:q2 eadem stante amplitudīe pluȝ est aptuȝ exire de sanguine ꝛ spiritu ab hoīe subtilis sanguinis ꝙ̃ grossi:vel cōparabimus flobothomiaȝ amplaȝ homini grossi sanguinis ꝛ strictā homini subtilis sanguīs ꝛ vtrinq; vtriq; facienꝰ proportionalē:ꝛ tunc equaliter ab eis debilitātur.¶ Ad vltimuȝ dicēdum ꝙ rarus siue raritas laudata est moderata raritas vt sumit a Gal'.in libro de optima habitudine.Nos autē de ipressibilitate raroꝝ corpoꝝ ꝛ densoꝝ scripsimus fen ꝑma quarti in cap̄.de febre pestilētiali.¶ Sed dubitat pono vnum ꝛ idē corpus quero quoꝝ humoruȝ eūatione plus debilitatur an grossoꝝ an subtiliū.Ur ꝙ eūatione grossoꝝ per argumēta supra facta.primo q2 grossoꝝ humoꝝ ꝑsentia magis stat fortitudo.secūdo q2 grossi hu.fortiori medicina eūantur.tertio q2 flobothomia ampla plus debilitat.¶ In ꝯ̃riū vr̄ Aui.cū dicit.si alicuiꝰ hu.sint subtiles coꝝ.¶ Hec qđ est tediose speculationis cū ꝯsiderabit ꝛ nos dicamꝰ tria.Primū manifestū est per se corpa de facto plus deficere eūone spirituū ꝙ̃ humoꝝ:q2 spiritibꝰ oēs nr̄e virtutes erigunt ad actus:flobothomia ꝫ ampla nō plus debilitat q2 plus eūat hu.ꝫssos:sed q2 largo foramīe facto plus eūat de spiritu flōmia ampla ꝙ̃ stricta.¶ Scđo dicamꝰ ꝙ cū vnus hō ꝯsideratꝰ fuerit vt distictꝰ in duas ꝑtes tā in humoribꝰ ꝙ̃ in spiritibꝰ.s.in ꝑtē grossam ꝛ in ꝑtē subtilē dr̄ hō fortis ꝺm modū supradictū ꝑ grossiores partes humoꝝ ꝛ spirituū minꝰ fortis.i.minꝰ resistēs occurrētibꝰ ꝑ ꝑtes subtiliores:ꝛ tūc idē ē iudiciū de h̄ hoīe ꝯsiderato quātū ad has duas ꝑtes et de duobꝰ hoībꝰ supradictis.v.g.cuȝ hic hō occurrit causis eūantibus ꝛ eūo inchoabit in eo plus debilitabit eūone subtiliū humoꝝ ꝛ spirituū subtiliuȝ ꝙ̃ grossoꝝ:q2 plus de facto accidit eūari ꝙ̃ de grossis humoribꝰ ꝛ spiritibꝰ:ꝛ plus est apta eūo augmentari ꝛ effrenitare cū educunt subtiles hu.ꝙ̃ grossi.cū aūt hic homo ꝯsiderari possit vt occurrēs diuersis causis eūantibꝰ:quaꝝ alique appropriarent grossis hūoribꝰ ꝛ spiritibꝰ ꝛ aliq̄ ꝑe alique subtiliuȝ ꝛ alterutra ageret actionē suā solam:possemus imaginari contingētias supradictas in duobꝰ corporibus:ponere aūt has causas ꝺ̃ facto in eodem corpore.s.quaꝝ vna agat effectū suuȝ solū in ꝑtes grossas ꝛ nō in subtiles est impossibile aut fere ipossibile.¶ Tertio dicamus ꝙ cū vnus homo ꝯsideratus fuerit vt hñs in se dominiū mel'ie ꝛ flegmatis qui sunt grossi humores:saltem melancholia ꝛ vt habens dñium cholere qui est subtilis ꝛ sanguis q est humor mediꝰ:manifestū est ꝙ eūone sanguinis hō magis debilitatur ꝙ̃ alicuiꝰ eūone humoꝝ.iudiciū autē de debilitate ex eūone mel'ie vel cholere est idē qđ dictū est de debilitate duoꝝ corpoꝝ:quorum vnum sit melācholicū ꝛ reliquuȝ cholericū ꝛ tu ꝯsidera:Rōnes autē cōtrarie soluuntur vt supra apparet.

¶ Et debes scire ꝙ queādmodū hūores isti in suis generationibꝰ cās hñt:sic ꝛ in suis motibꝰ hñt cās.Motus nāq; ꝛ res cal'e sanguinē mouēt ꝛ chol'aȝ rubeā:ꝛ fortasse mouebūt mel'iaȝ:ꝛ fortē facient cā.Quies vō flegma forte reddit ꝛ aliqs mel'ie species:ꝛ etiaȝ ipsemet estimationes mouent humores:verbi gr̃a.sanguinem enim mouet res intueri rubeas:quapropter prohibemus illum ex cuiꝰ naribus sanguis fluit:res splendorem habentes rubeum aspicere.

¶ Hic est vltimus cañ.cōpletiuus scīe de hūoribꝰ.¶ Cōsiderādum ꝺm Guil'.ꝙ per motū humoꝝ ītelligimꝰ motū ꝑ corpꝰ.s.motū localē:vñ iprimit suū effectū cū ꝑ corpꝰ discurrit:vel.s.solū motum alteratiōis:ꝙ̃uis hūor nō moueret:sȝ multiplicatꝰ sup alios iterficeret corpꝰ.vlteriꝰ ēt ꝑ motū humoꝝ ītelligere potes motum in aīa.nā chol'a dñans mouet ad irā:sanguis ad gaudiū:mel'ia ad tristitiā:flegma ad ociū ꝛ pigritiaȝ ꝛ debilitatē cogitatiōis.(Motꝰ.)s.corporalis calefaciēdo eliquat ꝛ mouet sanguinē ꝛ choleram q sunt humores magis apti moueri ꝙ̃ sint alij.(Et res cal'e)vt vsus vini ꝛ sil'iuȝ.(Fortasse mouebūt mel'iaȝ.)s.adustā cholerā vel melācholiā fecalē quietā ꝛ ꝯgelatā eliquādo illā.dixit aūt fortasse:q2 maior calor reqrit ad motū mel'ie ꝙ̃ cholere ꝛ sanguīs:ille ꝫ calor qui mouet sanguinē:fortasse mouet mel'iaȝ ꝛ fortasse nō.(Eaȝ fortē faciēt:)q2 cū mouent multiplicat ex h̄ qđ ificit alios hūores ꝛ mouet eos ad sui nāȝ.(Quies)corpis ꝛ ꝑe.(Fl'a forte reddit)q2 est cā multiplicatōis eiꝰ:ꝛ addit i frigore ꝛ hūiditate eiꝰ:q2 qes īfrigidat ꝛ humectat:vt fen zᵃ ꝑmi ꝛ aliqs mel'ie spēs:q2 factas ꝑ ꝯgelationē ꝛ fecalē mel'iā q vigorat ꝛ multiplicat a frīditate quā qes īducit:lȝ ex ꝑte humectatiōis qes reprimat illas:dabit ꝫ i h̄ iudiciū estimatiuū.¶ Cōsiderādū ꝙ ēt calor pōt fl'a reddere forte eliquādo ipȝ qđ prius erat qetū:vñ nocet sic eliquatū vt ītelligit a Gal'.z.de diffe.feb.c.6.Et ēt ipsemet estimatiōes.i.imaginationes ꝯiūcte estimationi siue cogitatiōi.¶ Cōsiderādū ꝙ si volumꝰ fluxum sanguinis coercere:ꝑhibemus intuitū reꝝ rubeaꝝ:q2 tale imaginatiuuȝ mouet sanguinē ꝛ facit ipm cursibileȝ magis:qñ ergo volumus sanguinē magis moueri sicut in ꝑncipio variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ facimus inspicere res rubeas:vñ pueros sic dispositos inuoluimus in scarleto ꝛ volendo mouere icteritiam ad exteriora precipimus inspicere citrina:vt.z.cañ.fen.15.dicitur.

¶ Dubitat

Dub^m 32^m

¶ Dubitat coiter vtrum spēs in aīa sit cā realis transmutatōis. Uł ꝙ nō: qꝛ agēs ⁊ patiēs cōicant in mā: vt p° de gnōne tex. cōmē. 57. sꝫ spēs in aīa ⁊ corp⁹ nō cōicant in mā: qꝛ spēs est qd inmāle. ¶ Amplius qd hꝫ esse debile vt spēs in aīa: nō vꝫ agere in id qd hꝫ esse forte vt res mālis. s. corp⁹. ¶ In ꝯriū Auicē. Hanc. q. hic breuiter discutimus. Et dicamus p° opi. fuisse Auicē. 6. de nālibus particula 4. cap. 4. ⁊ Algazelis vltimo sue meta. ꝙ aīa vni⁹ hoīs siue imaginatio iprimit in aliud corp⁹ extra se: vt cū aīa alicuius fuerit nobilis cōstans ex nobilib⁹ pncipijs obediēt ei elīnta ⁊ res mundane trāsmutabiles vt eius voluptate ꝓueniat pluuia ⁊ lapides fiant panes ⁊ alij effectus ꝓueniēt in hoīes quos effectus vocamus fascinationes. vꝝ aūt hec opi. fuit vera omittamus. ¶ Scdo dicamus opi. fuisse oīum vere philosophātiū ꝙ spēs in aīa siue imaginatio sit cā realis motus in corpore eodē. hoc appet ex pensatis. p° qꝛ vides alio comedēte acetosa dentes imaginātis qnqꝫ stupesiunt: ⁊ alio oscitāte nos oscitamus: ⁊ alio mingēte excitamur ad mingendū. ⁊ hec oīa ꝯcedit Aristo. ꝓble. 7. ꝓble. p°. 5. ⁊ ꝓble. 8. ⁊ Gal. in lib. de motib⁹ liqdis. aliquo ēt acuēte serrā vel incidente pumicē vel lapidē moliri horrescimus. ꝯcedit his similia Aristo. ꝓble. 7. 8. ꝓble. videmus ēt ꝙ sup trabe posita sup flumē nō possumus trāsire: vt Aui. 6. de nālibus particula. 4. cap. 4. nec ēt sup pinaculo alti montis vt Gal. ꝯcedit in lib. de motib⁹ liquidis cap. 7° scdē distinctionis. imaginatio aūt lasciuientis mulieris est cā titillationis genitaliū. imaginatus etiā homo nigra in hora coit⁹ talis visus est gnari qnqꝫ: vt intelligit fen. 2. huius. ⁊ Egidius romanus in suo tracta. de formatione hoīs. ⁊ in sūma fatuuꝫ est negare ꝙ spēs in aīa nō sit cā motus realis in corpore eodē: imo negans hoc negaret opationes aīe. Modi aūt qbus cōprehēdimus spēm in aīa esse cām alteratiōis corporis cui⁹ est aīa sunt. 2. Primus ꝙ fit ab aliquo efficiēte vel māliter saluat aliq mō virtuteꝫ ⁊ ꝓprietatē ei⁹ vel saluare ꝯtingit. Appet hoc qꝛ semē saluat patris virtutē. Simil'r stercus accipitris dr̄ ꝙ si misceat stercori colūbe corrumpit illd ⁊ incinerat. si ponat chorda de intestino lupi iuxta chordā de intestino ouis rūpūt se ⁊ nō ꝯsonāt vt dr̄: ⁊ voluit hoc Cōcilia. in specie g que est in aīa calidi vel frigidi vel acetosi ⁊ sic de alijs pōt aliquo mō saluari virt⁹ rerū extra: ⁊ sic ꝯtingere pōt ꝙ spēs calidi calefaciat ⁊ spēs acetosi stupefaciat. ⁊ hec fuit snīa Arist. in lib. de cā motus aīaliū cū dixit. alterāt aūt sensus et phantasie. ¶ Cōtra: qꝛ tales spēs ōberet pmutare speculū in quo hꝫ esse mag realr vel mālr q̄ in oculo vel tactu. ¶ Amplius spēs coloris deberēt pmutare oculū. ¶ Ampli⁹ spēs calidi pōt īfrigidare vt cū cōprehēdit in rōne nociui ꝯtristātis: ⁊ spēs aque frigide pōt calefacere: qꝛ pōt cōprehēdi sub rōne iuuatiui ⁊ delectantis. ¶ Dōm ad p^m ꝙ agētia reqrūt determinata patiētia ⁊ aptitudines: spēs g aliq recepta in speculo pōt esse virtuosior qꝛ mālior: ⁊ tñ speculū nō aptū pati sicut sunt nr̄i spūs vel alr ꝙ spēs recepta in aīa est virtuosior q̄ in inaīato. ¶ Ad 2^m statim apparebit solo. dicamus g ꝙ secundus modus quo spēs in aīa est cā mot⁹ realis in eodē corpore est ordo nālis virtutū nāliū ad aīales vñ sic disposita aīa aīali sic virtutes nāles mouēt spūs: vñ sequunt in nobis diuersi effect⁹. dispō aūt in aīa per spēm cōprehēsam est duplex. ¶ Una est dispō sequēs actū estimatiuū q̄ hō appetit ⁊ vult ꝓseq aut fugere: ⁊ qua disponit accidentib⁹ aīe. s. ira tristitia ⁊ hmōi: ⁊ tūc ad has dispōnes aīe irrōnalis sequit mot⁹ realis in eodē corpore: qꝛ sequit mot⁹ spūs intus vel extra ⁊ ſm modos pticulares mot⁹ nobis occultos: ⁊ nulla est alia cā quare in ira spūs mouent extra nisi qꝛ sic disposita aīa sic subordinat sibi spirit⁹ vt sic moueat. ¶ Sed tu dices quis est motor illius spūs. dicam⁹ ꝙ aut ipe seipm mouet cuꝫ prius quiesceret: ⁊ hoc qꝛ spūs sic subordinant ad aīam aīalē. s. cognoscitiuā. aut aīa est agēs hūc motū in spiritū cū aīa est disposita tali specie ⁊ tali cognitiōe vel appetitu. aut virtutes nāles expulsiue ⁊ retētiue que sunt in mēbris subordinate aīe aīali cognoscitiue mouēt spūs sic vel sic: cū aīa sic vl' sic est disposita: ⁊ hūc ēt motū Aristo. itellexit in palle. loco de cā mot⁹ aīaliū. ¶ Alia dispō in aīa cognoscitiua per spēm apphensam est sola spēi imago ⁊ fixus ītuitus q̄uis nō sequant aliq accñtia aīe: sicut cū simplr imaginor albū vel nigrū absqꝫ aliquo appetitu fuge vel ꝓsecutionis: ⁊ ex tali imaginatione sola ⁊ fixa mouet qnqꝫ corp⁹ realr: sicut cū assimilat homo natus ei qui fuit imaginatus in hora coit⁹: ⁊ cā istius alterationis vel est virtus spēi quā reseruat a re a qua spēs decidit. vel est ordo nālis virtutū subiectarū ⁊ subordinatarū aīe nāli. s. cognoscitiue vt tali specie fixa existente in aīa spūs sic moueant ⁊ sic ēt humores: ⁊ ī hoc cadit diuersitas ſm diuersitatē hoīum in spālib⁹ dispōnib⁹. ¶ Ex qbus appet p° ꝙ vna res pōt calefacere ⁊ īfrigidare diuersimode: ⁊ vt sic in diuersis faciat diuersos effect⁹. v. g. imaginatio acetosarū rerū in aliq hoīe sic disposito īducit gaudiū: ⁊ ad gaudiuꝫ seqt mot⁹ spirituū ⁊ expāsio ad extra: ⁊ hoc est cā calefactionis. in quodā alio disposito nō sequit gaudiū: imo potius tristitia: vel nullū sequit accidēs aīe. spēs virtute sua causat hāc īfrigidationē ⁊ ꝓprie in parte determinata ad eius receptionē. s. dentes vel virtutes nāles. specie rei acetose stante in aīa mouet spūs a dentib⁹ ⁊ dimittūt illos infrigidatos: ⁊ sic soluit rō supra dimissa de specie calidi ꝙ pōt īfrigidare. ¶ Scdo appet q̄re imaginatio rei rubee mouet sanguinē. Rō est qꝛ tali specie existente in aīa siue tali notitia sanguinis ex nāli ordine hꝫ sic moueri vel sic se mouere: nec ego plus miror de hoc q̄ q̄re mouea pedē ad ambulādū si imaginor amicū eē in platea. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ istū ordinē nāliū virtutū obediētiū aīalibus vtutib⁹ cognitiuis oēs phi posuerūt: ⁊ Aui. voluit h' spālr. 8. de aīalib⁹ ca. vlt. cū loqt de gallina pugnāte ꝯ gallū q fugat ⁊ gallina credidit se eē gallū. vñ dicit sic in hoc pcipi pōt obediētia nāe cogitationis aīe. ⁊ 3. can. fen p^a cap. de amore. ⁊ fen. 13. cap. de cura debilitatis digestionis. ex quibus cessant ꝯria. ¶ Ad p^m dōm ꝙ species in aīa ⁊ corpus illa aīa īformatum quodāmodo cōmunicant in mā. vel pōt dici ꝙ ille sermo Aristo. est de agente ⁊ repatiēte. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ species in aīa hꝫ esse taꝫ forte ⁊ vigorosuꝫ ꝙ sufficit vt sit principiū quo fit transmutatio ſm modos dictos.

Dub^m 33^m

¶ Dubitat circa pmissas digōnes vtrū sese possint rectificare. Uł ꝙ sic: qꝛ mēbra sese in cōplexionibus pñt rectificare: g sepata ab eis. ¶ In ꝯriū Gal. 4. de regi. sa. in fine vbi vult ꝙ cibaria exteri⁹ deficiēter cocta in stōcho male coquant in epate ⁊ mēbris. ⁊ idē vult Isaac p° lib. vrinaꝝ p° cap. Cōciliator ꝓlōgat in h' qsito. ¶ Sed nos breuiter dicamus ꝙ puus defectus digestionis precedentis potest per digestionem sequenteꝫ rectificari in homine bene disposito. magnus aūt defectus non est imaginandum ꝙ rectificari possit. hoc declarat simile de cibis diminute coctis.

¶ Et hec quideꝫ dicimus de humoribus ⁊ eoꝝ generationibus. Loqui vō ꝯtra proteruos ⁊ deuiātes debent sapientiarū opifices ⁊ nō medici.

¶ Hoc dixit pp Gal. 2. de virtutib⁹ nālibus. cap. 8. vbi disputat cōtra antiquos qui dixerūt humoꝝ nō esse gnōnē: qꝛ latitabāt in cibis. hic eñi sermo gnāliter ꝓbatus est ab opifice sciētie nālis 12° meta. tex. 9. cū iprobat latitationē formarū.

¶ Doctrina 5ª fen prime primi de mēbris: cui⁹ est vnū capitulum ⁊ quinque summe.

¶ Ad inquirēdū qd sit mēbrum ⁊ sue ptes. Cap. p^m.

Membra sūt corpa q̄ ex p^a hūoꝝ gnant cōmixtione: quēadmodū hūores sūt corpa q̄ ex pma ciboꝝ gnant cōmixtiōe sic cibi sūt ex pma cōmixtione gnati elementoꝝ.

¶ Post sciam de humorib⁹ ponit sciaꝫ de mēbris. dr̄ aūt mēbrū a memis qd ē diuisio: qꝛ corp⁹ diuidit in illud. Prio gnālē mag. 2° spālē ōterminat de spāli notitia ꝯsimiliū p anathomiā. 2ª ibi (Dicemus ꝙ ossiū.) Pria in duas. p° ponit diffinitioneꝫ siue notificationē mēbroꝝ. 2° diuisiones eoꝝ ⁊ sniaꝫ diuisionis ꝓsequit. 2ª ibi (Mēbroꝝ āt.) Dñt expositores ꝙ mēbꝝ accipit ꝓut cōiter se hꝫ ad ꝯsile ⁊ organicū lꝫ mēbrū ꝓprie sit organicū: qꝛ illud est aīe instrumētū vt stati dicet Aui. ⁊ p° de hystorijs aīaliū p° ca. Dñt ēt ꝙ mēbꝝ qd hic diffinit est aīatū: ⁊ iō nō diffiniunt hic ptes iaīate. s. pili vngues ⁊ hu. Dñt ēt ꝙ dixit corpa: qꝛ p h' differūt a cōplexionib⁹ ⁊ virtutib⁹ que nō sūt corpa. (Que ex p^a hūoꝝ gnant cōmixtione.) Ostēdit ꝙ mēbra diffiniunt p mām: qꝛ in mā oīa cōicāt in forma aūt nō: qꝛ alia est forma organicoꝝ ⁊ alia ꝯsimiliū: ⁊ ītelligūt de forma accidētali. ostēdit ēt ꝙ tāgit māꝫ. s. hūoralē ⁊ modū qꝛ p cōmixtionē. dñt ꝙ forsan hic diffinit mēbꝝ ⁊ ēt spūs qꝛ diffinit mēbrū aīatū: sꝫ est aīatū cū spū: tñ dñt ꝙ adhuc differt spūs ⁊ mēbꝝ in mō q fit ex mā ⁊ in loco: qꝛ mēbra fiūt in mrīce ⁊ fiūt per viā cōmixtiōis. sꝫ spūs fiūt ī corde p viā euaporatiōis a sanguine.

Dub^m p^m

¶ Dubitat p° qꝛ dicit ꝙ membra p^a cōmixtione. i. imediata fiunt ex humoribus. Contra: qꝛ organica nō fiunt ex humoꝝ cōmixtione: īmo cōsimiliū cōpositione. Item membra fiunt per actū nutricationis ex humido cambij. i. īmediate ⁊ nō ex humoribus. Dicēdū ꝙ loquat de factione membroꝝ in vtero: ibi aūt nō apparet mā manifestior ex qua membra fiant: nisi humi. forsan tamen humi. transeunt ad formas membroꝝ per humiditates similes humiditatibus quibus membra nutriunt: sed ille nō sunt multū manifeste: ⁊ ideo dicunt membra primo. i. īmediate vt cōmuniter exponit fieri ex humorib⁹ existētib⁹ in matrice. ¶ Ad p^m ꝯriū dōm ꝙ mēbra organica essentialiter nil sunt nisi ipsa ꝯsimilia: ⁊ iō si cōsimilia fiunt ex humorib⁹: g organica. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ si intelligit de factione mēbroꝝ p nutricationē ⁊ augmētationē dixit ꝙ fiūt ex humoribus: sicut ex mā magis manifesta q̄ sint humiditates.

Uel dōm ꝙ per hu. intelligit hu. ⁊ humiditates. Uel dōm ꝙ Aui.
nō dixit mēbra fieri p̄mo ex humorib⁹: sed ex p̄ma cōmixtiōe hu-
moꝝ: sed p̄ma cōmixtio humoꝝ est qua fiunt humiditates: ℊ mē-
bra fiunt ex humorib⁹ que sunt p̄ncipiū cōmixtuȝ in qd̄ transeūt
hu. ¶ Dynus aūt dicit ꝙ Auicen. accipit membra pro membris ⁊
humiditatib⁹: q̄ humiditates iam habēt aliqd de forma mēbri.

Dub^m 2^m ℂ Dubitat̄ 2° an mēbra fiāt ex hūorib⁹ ꝑ viā cōmixtiōis hūoꝝ. Ur
ꝙ nō per Auer. 2. coll'ȝ p̄ cap̄. ⁊ ꝑ rōnes Antonij sup̄ cap̄. de subtis
medicie. ¶ Pria: sic fit mēbꝝ ex hūorib⁹ sic chilus ex cibis: sȝ chi-
lus fit ex cibis vt ex mā sic ꝙ tota forma cibi corrūpit̄: ⁊ nō fit ex
cibis ꝑ cōmixtionē sic mixtū ex el'nt̄. ¶ Scd̄a rō: qn̄ aliq̄ cōponūt
aliqd̄ sic el'nta ip̄a debeāt agē ⁊ pati adinuicē: sȝ hu. nō agūt ⁊ pa-
tiunt̄ iuicē: imo patiunt̄ a mēbro qd̄ mēbꝝ fit ex eis ꝑ nutricatio-
nē aut a sp̄mate qn̄ fiūt mēbra ꝑ gnōnē. ¶ Tertia rō: si mēbrū cō-
ponit̄ ex hūorib⁹ sic ex el'nt̄: ℊ resoluit̄ in hūores sic in el'nta qd̄ tn̄
est falsuȝ. ¶ In ꝯriū Aui. Ista qd̄ vel rn̄sio p̄supponit opionē me-
dicoꝝ verā. s. ꝙ q̄tuor hūores reperiant̄ in venis ꝓ nutricatiōe ⁊
in mr̄ice ꝓ gnōne: ⁊ ꝙ solus sanguis nō sit mā mēbroꝝ: ⁊ tūc sol'o
ad qōnē est euidēs ꝙ mēbra fiunt ex hūorib⁹ ꝑ modū cōmixtiōis
p̄ in hūiditates: ⁊ si hūiditates nō d̄nt sp̄ē ab humorib⁹ imediate
mēbra fiūt cōmixtiōe humoꝝ. Rō est duplex. p̄: q̄ sicut mixta fiūt
ex el'ntis p̄mis: ita mēbra ex el'ntis scd̄is. s. ex hūorib⁹ ƀm medicos.
¶ Amplius ad mēbroꝝ gnōnē ⁊ nutricationeȝ reqrunt̄ q̄tuor hu.
oppositarū q̄litatū adinuicē: igit̄ actione eoꝝ ⁊ passione ⁊ cuȝ hoc
extrinseco agēte fient mēbra ex illis. ans̄ ⁊ ꝯn̄tia vn̄r nō. ¶ Ima-
ginandū igit̄ est ꝙ sp̄mate vel mēbro agēte in hu. ipsi ēt ad se iui-
cē cōmiscent̄ ⁊ ꝯfrangunt̄ ⁊ fit mēbrū. ¶ Sed dubitat̄ q̄re hu. isti
cū sunt in venis adinuicē nō agūt. dōm ꝙ agūt: sed nō diu ꝑdurāt
in venis: ita ꝙ actio appeat: ⁊ iō cū diu starēt in venis appareret
actio eoꝝ adinuicē ⁊ victoria alicui⁹ vel aliquoꝝ sicut apparet in
egritudinib⁹ mālib⁹ ꝑꝑ retētionē māerū in venis nō ƀm nām. vel
dōm ꝙ hu. nāli actiōe nō agūt adinuicē nisi agat in eos agens ex-
trinsecū per actū tertie digōnis vel q̄rte. ¶ Ad Auer. 2. coll'ȝ. dōȝ
ꝙ ipse voluit mēbra nutriri solo sanguine vt supra dixim⁹. ¶ Ad
rōnē p̄mā dōm ꝙ nō est simile de chilo ⁊ mēbro: q̄ mēbrū necio
p̄exigit q̄tuor humores: sed chilus nō preexigit cibaria plura: sed
solis carnib⁹ vel pane comestis fieret chilus: ⁊ iō cū simul come-
dit̄ panis ⁊ caro nō expedit ea simul cōmisceri vt fiat chilus. vel
dōm ꝙ cibaria ēt cōmiscent̄ vt fiat chilus. ¶ Ad 2^{am} dōm ꝙ cuȝ
hoc ꝙ hu. patiunt̄ a mēbro ēt abinuicē patiunt̄ ⁊ refrangunt se in
suis q̄litatibus. Siquis aūt volet fatigari in speculatione poterit
tenere ꝙ q̄uis q̄tuor hu. necessario reqrant̄ vt mā mēbroꝝ cum
hoc tn̄ iter se nil agunt necessario requisitū ad mēbroꝝ gnōnem
sed extrinseco agēte fiunt mēbrū. ¶ Ad 3^{am} negāda est ꝯn̄tia. tyria
ca eni nō resoluit̄ in medicinas simplices ex q̄bus cōponit̄ sic mē
brū nō ꝯuertit̄ in hu. Et rō est: q̄ gnō humoꝝ requirit agēs deter
minatū ⁊ locū determinatū vt dicit Alexāder atheniēsis distōne
7ª: ꝓpō ℊ q̄ dic̄ ꝙ oē cōpositū resoluit̄ i eo ex q̊ cōponit̄ nō ē vl'is.

Dub^m 3^m ℂ Dubitat̄ de eo qd̄ dicit hu. sūt corpora que gn̄ant̄ ex p̄ma ciboꝝ
cōmixtione. i. imediate ex cibis. ¶ Cōtra: q̄ humo. fiunt ex chilo.
¶ Amplius hu. p̄nt fieri ex sanguie vt cū aliqs ꝓpriū sanguinē bi-
berit: aut cū ad stōchū ab epate per meseraicas portaret̄ sanguis
qd̄ fieri pōt: vt. 3. de virtutibus nālibus. cap̄. 13. 3. can̄. fen. 13. p̄ cap̄.
¶ Dōm ꝙ hu. fiunt ex cibis imediate: q̄ nulla alia forma iterue-
nit media iter hu. ⁊ cibaria. ⁊ cū dico humores itelligo siml' hu. ⁊
chiluȝ. ⁊ sic soluit̄ p̄ª rō. Uel dōm vt sup̄ dixim⁹ ꝙ p̄ma cōmixtio
ciboꝝ cū q̄ fit chilus: ⁊ tūc cū Aui. dicit hu. gn̄ant̄ ex p̄ma ciboꝝ cō
mixtiōe: itelligit. i. ex chilo. ¶ Ad 2^{am} dōm ꝙ sanguis tūc hȝ rōnē
cibi: ⁊ p̄mo trāsmutat̄ in chiluȝ q̄ꝫ fiat sanguis. Sed an p̄us q̄ꝫ ille
sanguis fiat chilus trāsmutet̄ in q̄ꝫdā aliā rem specie differentē a
sanguine ⁊ chilo. ⁊ hoc ne sit gn̄atio circularis sanguis in chilū ⁊
chili in sanguinē. Est dubiū de quo potes tenere partē quā vis.

Dub^m 4^m ℂ Dubitat̄ q̄ dicit cibi sunt gn̄ati ex p̄ma elementoꝝ cōmixtione.
¶ Cōtra: q̄ caro est nobis cib⁹: sed ip̄a fit ex hūorib⁹. Quidā dicūt
textū p̄dictū nō eē Aui. Alij dicūt ꝙ dixit illd̄ nō de oi cibo: sed de
plurib⁹. Alij dicūt ꝙ ƀmo ē ver⁹ de carne mortua: q̄ illa est nobis
cib⁹ ⁊ fit imediate ex el'nt̄. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ cibaria fieri imedia-
te ex el'ntoꝝ cōmixtōe ē iter formā ciboꝝ ⁊ formā el'ntoꝝ n̄ eē for
mā mediā māifeste: oīno aūt inaīata sunt hmōi: ⁊ iō nō dȝ itelligi
vt sonat vox ꝙ cibi fiant ex el'ntis: imo semꝑ mixtū fit ex mixto.

ℂ Membroꝝ aūt alia sunt que sunt simplicia: alia sunt
que sunt composita. Et simplicia qdē sunt quoꝝ quā-
cūq̄ꝫ sensibilē assumpseris parteȝ in nomine ⁊ diffini-
tione erit toti cōmunicās: sicut caro in suis partibus:
⁊ os in suis partib⁹: ⁊ neruus in suis partib⁹ ⁊ his simi
lia: ideoq̄ꝫ similiū vocant̄ partiū. Cōposita vō sunt il-
la quoꝝ quācūq̄ꝫ acceperis partē in nomine ⁊ diffini-
tione toti cōicans nō erit sicut manus ⁊ facies. Pars
eni faciei nō est facies neq̄ꝫ pars manus est manus: et
vocant̄ mēbra instrumētalia: eo ꝙ sunt anime instru-
menta ad complendū motus ⁊ operationes.

ℂ Hic determinat de membris via diuisiua. Et p̄ ponit diuisiones
q̄sdā mēbroꝝ magis gn̄ales. Scd̄o gn̄ales minus. ibi (Et dicem⁹
ꝙ mēbroꝝ sentiētiū ⁊ mobiliū.) Gn̄alis diuisio mēbroꝝ qdā est ex
ꝑte cāe formalis: ⁊ p̄ ponit hāc. qdā ex ꝑte cause finalis ⁊ ponit eā
2°. qdā est ex parte cāe mālis ⁊ efficiētis ⁊ ponit eā 3°. 2ª ibi (Gal'.
aūt dixit ꝙ mēbrū.) 3ª ibi (Et ēt de p̄ dicem⁹.) Cā formalis. i. ꝙ est
sicut forma mēbroꝝ est cōplexio ⁊ cōpositio ⁊ virt⁹. Primo ℊ po-
nit diuisioneȝ mēbroꝝ penes formā eoꝝ que est cōplexio ⁊ cōpō.
Scd̄o penes formā que est virt⁹. 2ª ibi (In vnoq̄ꝫ vō mēbro est
virt⁹ ⁊c̄.) Pria in. 2. p̄ ponit diuisionē. 2° declarat ibi (Et simpli-
cia.) 3° exeq̄t ibi (Primū.) ¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ cū dicimus mēbroꝝ
q̄dā sunt simplicia q̄dā cōposita est ac si diceremꝰ mēbroꝝ q̄dā sūt
quoꝝ forma ꝓprie est cōplexio q̄dā quoꝝ forma est cōpō: ℊ hec di
uisio sumit̄ penes cām formalē. ¶ Cōsiderādū 2° dicūt ꝙ cā diuer
sitatis mēbroꝝ in nobis fuit diuersitas opōnū: q̄ eni aīa aīalis ⁊
ꝓprie ꝑfecti sic est hō est p̄n^m multarū ⁊ diuersarū opōnū: vt. v̄. g.
mot⁹ visionis ⁊ auditionis ⁊c̄. iō multa ⁊ diuersa oportuit eē mē-
bra in nobis. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ mēbra dicunt̄ ⁊ simplicia similia
⁊ omiomera ab omi qd̄ est vnus ⁊ meros qd̄ est nā. mēbra eius
dn̄r organica anomiomera. i. diuerse nāe composita ⁊ dissimilia.
¶ Cōsiderādū 4° ꝙ mēbrū ꝯsimile est tale ꝙ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ꝑtē assum-
pseri͡ȝ toti cōicat noīe ⁊ diffōne: q̄ al'r nō eēt ꝯsimile. ꝯsimile tn̄ vt
nā organica ꝑticipat nō est tale. v̄. g. os core dȝ eē parūꝑ obliquū
⁊ vt sic nō q̄ꝫcūq̄ꝫ ꝑteȝ acceperis toti cōicabit. ¶ Cōsiderādū 5° ꝙ
ꝯsimilia q̄dā sunt vere ꝯsimilia vt caro glādosa ⁊ ossa ⁊ hmōi: q̄dā
sunt apparēter ꝯsimilia: sicut musculus vena ⁊ arteria. Hic ℊ po
nit ꝯsimilia nō solū vera: sed que apparēter sunt talia. ¶ Conside
randū 6° ꝙ organica etiā q̄dā sunt valde organica: vt que ex orga
nicis fiunt vt caput: q̄dā sunt nō sic organica sicut manus vel bra-
chiū. ¶ Cōsiderādū 7° ꝙ per motū ⁊ opōnes aīe debemus itelli-
gere opōnes sensus ⁊ mot⁹ voluptatū quoꝝ p̄n^m est aīa aīalis q̄
ꝓprie ⁊ vere est aīa. Sed aīa nālis ꝓprie vocata est nā a multis
antiqs ⁊ ꝓprie a Gal'. p̄ de v̄tutib⁹ nālib⁹ cap̄. p̄. q̄ ℊ mēbra instru
mētalia sunt q̄bus he opationes ⁊ motus fiunt: ⁊ hec fuit necessi
tas hoꝝ mēbroꝝ: ⁊ ideo dicta sunt organica siue istrumētalia: q̄
aīe aīalis. s. instr̄a. ⁊ ꝑꝑ h̄ plātis nō attribuimus mēbra. s. ꝑtes q̄
ꝑꝑ nō hēre aīam aīalē nō fuit in eis multa organizatio.

Dub^m ℂ Sed tu. d. nos videm⁹ ꝙ aīa nutritiua ēt agit suas opōnes q̄sdā
cū multa organizatiōe: vt appet de epate ⁊ stōcho ⁊ venis ⁊ arte-
rijs. Dōȝ ꝙ ista organizatio nō debet̄ aīe nutritiue ƀm se: sȝ vt est
ꝯiūcta ⁊ ꝑfecta aīa sensitiua ⁊ vt stat illi sicut mā forme. Utꝝ aūt
mēbrū organicū faciat suā opōnē ꝑ ꝑticulā p̄ncipalē. ⁊ si sic vtꝝ ꝑ
eā opantē cū nā ꝯsimili vel organica. ē qd̄ quā scripsim⁹ p̄ de acci
dēti ⁊ morbo in. 8. ꝯclusionib⁹ ⁊ ꝓpōnib⁹ p̄ncipalib⁹ imaginatis.

ℂ Primum membroꝝ similiū partiū est os: qd̄ durū est
creatum: quoniam ipsum est corporis fundamentū et
sustentaculum motuum.

ℂ Hic exeq̄t de mēbris ƀm diuisionē datā solū aūt exeq̄t de ꝯsimi
lib⁹ q̄ sūt nouē. poterat aūt replere h̄ capl'm exequēdo de organi-
cis sic Auer. fac̄ ⁊ Rasis q̄ in eodē loco ponūt sciāȝ ꝯsil'iū mēbro-
rū ⁊ organicoꝝ. 82. ⁊ placuit ponē notitiaȝ organicoꝝ in lib. 3. lȝ ēt
eoꝝ notitia gn̄alis sat̄ appet in h̄ cap̄. cū loquet̄ de diuersitatib⁹
mēbroꝝ penes v̄tutes ⁊ opōnes ⁊ iuuamēta. icipit ℊ a mēbro ꝯsi
mili qd̄ est os ⁊ dicit ꝙ est p̄^m mēbrū. Dn̄t q̄dā ꝙ os est p̄^m mēbrū
q̄ p̄mo occurrit tactui in duritie sua. Alij dicūt ꝙ est p̄^m q̄ est p̄^m
sustentās oīa mēbra mollia ne ledant̄. Alij dicūt p̄^m q̄ sp̄maticū.
Nos dixim⁹ ꝙ est p̄^m multitudine sue q̄ꝫtitatis siue molis. nulli⁹
eni oīno ꝯsimilis mēbri q̄ꝫtitas in nobis est tāta q̄ꝫta soloꝝ ossiuȝ.
caro. n. q̄ vr̄ multa ē in v̄tate organicū mēbꝝ respcū ossiū puroꝝ:
q̄ est cōposita ex carne ⁊ villis neruoꝝ: nūc dicam⁹ ꝙ os ē p̄^m mē
brū q̄ ab eo icipit ⁊ potuisset ab alio incipe. (Fundamētū ⁊c̄.) q̄
mot⁹ eget fixo: vt Ari. d̄ ꝓgressu aīaliū. ⁊ i lib. d̄ causis mot⁹ aīaliū.

ℂ Post ipsum vō est cartilago que osse existit mollio-
r: ideoq̄ꝫ flecti pōt: ℏ est oib⁹ alijs mēbris durior: cu-
ius iuuamētū in creatione fuit vt ossium cū corporib⁹
mollib⁹ per ipsaȝ melior fieret cōtinuatio: ⁊ vt durum
cū molli nō absq̄ꝫ medio cōponeret̄. duro. n. molle le-
deret̄ ⁊ p̄cipue in hora ꝑcussionis ⁊ cōstrictionis si nō

esset cõpositio ordiata: sicut est in osse spatule ꝛ hypocundrioꝝ ꝛ in ossibus costaruꝫ ꝛ sicut est epiglotalis cartilago ꝛ illud qđ ẽ sub thorace. Et vt ꝑ ipaꝫ ẽt foret melior iũcturarũ se adinuicẽ fricantiũ vicinitas: ne sua duritie rũperent: ꝛ ẽt vt cũ aliqs musculus se extẽdendo ad aliqđ ꝑuenerit membroꝝ in quo os nõ existat cui initat ꝛ a quo ꝯfortet sicut palpebraꝝ musculi: vt sit ibi sustẽtaculũ cordis eoꝝ ꝛ defensio. Et plerũqꝫ ẽt in multis locis est necesse rẽ aliq̃ꝫ rei alicui initi que nõ sit dura in vltimo sicut epiglotis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ notificat cartilaginẽ vt mollia mẽbra melius ꝯtinuent ossib⁹: vt appet ĩ osse lato spatule ꝛ ĩ ossib⁹ costarũ mẽdosarũ ꝛ ĩ epigloti ꝛ illđ qđ ẽ sub thorace. i. cartilagĩe q̃ rñdet ĩ directo oris stomachi: que a Gal. 7. de iuuamẽtis mẽbroꝝ ꝑ cap. dĩ pomũ granatũ. Scđꝫ iuuamẽtũ ẽ vt melior fiat vicinitas ossiũ se ꝯfricãtiũ. Tertiũ vt sit sustẽtãs ꝑ musculũ ĩ mẽbro in quo os esse nõ potuit sicͨ ĩ palpebra. Quarto ꝙ oportuit rẽ aliquã ꝛc. (Epiglotalis) cui ĩnitunt musculi vitales. difficile ẽ h̄ q̃rtuꝫ iuuamẽtũ distĩguat a ꝑmo. Hic aũt esset locus ꝓlongatiõis ꝫ verã sciaꝫ anathomie.

¶ Postea sunt nerui q̃ sunt corꝑa a cerebro orta aut a nucha alba: ad flectẽdũ mollia ꝛ ad sepandũ dura ad hoc creati vt ꝑ eos mẽbra sensum habeãt ꝛ motũ.

¶ Ponit tertiũ mẽbrum consimile. s. neruum quoruꝫ albedo ꝛ flexibilitas est nota ad separandum. i. rumpendum dura: ꝛ hoc est verũ de neruis elongatis a radice. propinqui enim medulle ꝛ cerebro faciliter rumpuntur siue diuidunt sicut apparet in neruis opticis iuxta cerebrum: lꝫ possit dicere ꝙ neruus in quacunq̃ꝫ sui parte est plicabilior q̃ꝫ rumpibilis: ꝛ hoc qꝛ habet tenacitatem cũ qua sunt creati vt per eos membra sensum habeãt ꝛ motũ. Quomodo membra moueant motu voluntario ꝛ q̃liter neruus motiuus in h̄ opeꝛ erit ꝑmo cap. de ṽtute motiua. ꝛ q̃liter nerui sensitiui faciãt ad sensuꝫ ꝛ ꝓꝑe nerui tactiui ca. de ṽtute aĩali pergri oꝫ.

¶ Hic oẽs dubitãt vtꝝ nerui nascant a cerebro vl' a corde. Uꝛ ꝙ a corde ꝑ Ari. 3. de hystorijs. ca. 5. ꝯfirmãt ei⁹ opionẽ rõnib⁹. ¶ Prima neruoꝝ est aliq̃ multitudo reducibilis ad aliqđ ꝑmũ: lꝫ illđ primũ ẽ neru⁹ cordis cũ cor sit ꝑn^{m} ĩ nobis. ¶ Scđo ꝓbat rõne Aui. 3. de aĩalib⁹ ꝑmo cap. cor est ꝑn^{m} ṽtutis sensitiue ꝛ motiue: ꝓ ꝑn^{m} neruoꝝ. ꝯña pꝫ: qꝛ qđ ẽ ꝑn^{m} ṽtutis est ꝑn^{m} istrĩ. ¶ Tertio mẽbruꝫ sentiẽs nõ oriꝛ a mẽbro nõ sentiẽte: lꝫ cerebrũ nõ sentit in sua sba. ¶ Quarto mẽbrũ durũ q̃le est neru⁹ nõ oriꝛ a mẽbro molli q̃le est cerebꝝ. ¶ Quinto cor sentit anteq̃ꝫ cerebrũ sit generatũ: ꝓ hꝫ neruũ: igiꝛ cerebꝝ illi⁹ nerui nõ est ꝑn^{m}. ¶ In ꝯ̃riũ est Gal. de vtili. ꝑtiũ. 3. ca. ꝛ ĩ oĩb⁹ suis libris vult ꝙ cerebꝝ est ꝑn^{m} neruoꝝ. s. 7. pariũ ĩmediate ꝛ. 31. pariũ mediãte nucha. ꝛ sic. A. seqꝛ eũ ĩ medicina ꝛ oẽs medici. ¶ In h̄ est ꝑma opio Petri đ aluernia ꝙ nerui oriũtur a corde: qꝛ ex neruis cordis ascẽdẽtib⁹ ad cerebꝝ fiũt pãniculi cerebri ꝛ inde oriunt nerui. ꝛ Albert⁹ ꝑmo de aĩalib⁹ ꝛ tertio vꝫ h̄ sentire. ¶ Cõciliator ṽo d̃ria. 41. absolute vult ꝙ a cerebro oriant ꝯfirmãs hoc ꝑ Ari. 3. de hystorijs. ꝛ ꝑ multas rõnes viles. Aui. ṽo aliq̃ñ ꝯcedit neruos nasci a cerebro: vt appet. 12. de aĩalib⁹. 8. ca. aliq̃ñ ṽo a corde: vt. 3. de aĩalib⁹ ꝑ ca. ¶ Nos dicamus ꝑ cũ medicis ꝙ nerui qdã nascunt a cerebro ĩmediate qdã mediãte nucha. hoc appet ad sensum ꝑ anathomiã. ¶ Ampli⁹ ab eo oriunt nerui ꝙ dat illđ ꝑꝑ qđ nerui sunt facti: sed cerebrũ dat h̄ qꝛ dat spiritũ sensitiuũ ꝛ motiuũ. ¶ Sed tu dices spũs cordis est sensitiu⁹ ꝛ motiuus. Dõm ꝙ siue sit siue nõ experiẽtia ostẽdit ꝙ aliud delatuꝫ ꝑ neruos ẽt reqriꝛ ad sensuꝫ ꝛ motũ ꝛ tale delatũ fit in cerebro siue sit factũ trãsmutãs subaliter siue nõ. de hoc tñ disputauimus sup ꝑma fen. 3. cañ. ꝛ si ita est ꝙ nerui nascunt a cerebro portãtes aliquid in cerebro factũ vel alteratũ. Gal. vicisset pignus qđ posuit cũ custode altaris. de quo hystoriã ponit Auic. 3. de aĩalib⁹ ꝑ cap. Trusianus ṽo in thegni tract. 2. de signis cerebri. cõmẽ. 15. ꝛ trac. 3. ca. illo. nerui ṽo ꝛ tenãtos. cõmẽ. 54. pũctura. tꝫ eãdẽ sniaꝫ: ꝛ de oĩbus rõnib⁹ ei⁹ vna est bona. Nã vnius nerui pũctura facit oẽs pati cerebro mediãte: igiꝛ oẽs in cerebro cõicant. ¶ Dicim⁹ 2° ꝙ cũ ꝯsiderabiꝛ mens Aui. ꝓꝑrie loquẽdo nõ dꝫ dici ꝙ mẽbrũ aliqđ nascaꝛ a mẽbro: sed oĩa sunt facta de vna mã cõi: ꝛ vnũqđq̃ꝫ facit op⁹ suũ ꝫm nãm existẽs. ꝛ h̄ appebit cũ loqueꝛ de ortu venarum. ¶ Tenẽdo igiꝛ ꝙ nerui oriant a cerebro: dõm ad ꝯ̃ria. Ad Arist. ꝑ ꝙ Aristo. nõ dixit neruos nasci a corde: nisi qꝛ primus neruus reperiꝛ in corde: sicut hoc mõ diceremus ꝙ oĩa ossa nascunt a corde: qꝛ in aĩali qđ hꝫ os in corde ꝑmuꝫ os reperiꝛ in corde. ꝛ simil'r oĩs caro nasciꝛ a corde: ꝛ sic de alijs ꝛ similib⁹ mẽbris que in corde repiunt. h̄ ẽt appet fuisse de ei⁹ intẽtione. Nã Ari. ꝑ neruos ibi ĩtelligit nõ solũ veros neruos: sed ẽt ligamenta ꝛ villos q̃sdã q̃ in sanguine repiunt: lꝫ manifestũ est ꝙ ligamẽta nõ nascunt a corde cũ multa eis ꝯtinuent ĩter duo ossa: siue aũt Aristo. h̄ velit siue nõ dicam⁹. ¶ Ad rõnes. ¶ Ad ꝑ^{m} dõm ꝙ tantũ ꝯcludit ꝙ neruus cordis est ꝑor dignitate inquãtũ est ꝑs dignioris mẽbri: sicut caro cordis est ꝑor dignitate: nõ tñ seqꝛ: ꝓ inde oriunt alij nerui: sed sequiꝛ: ꝓ illũ ꝑsupponunt. ¶ Ad 2^{m} dõm ꝙ cor nõ est ꝑn^{m} virtutis sensitiue que est in spũ aĩali: sed illius que est in spũ vitali: ꝛ iõ qꝛ vitalis portabaꝛ per arterias fuit indigẽtia neruoꝝ vt portarent aĩalẽ spiritũ ad mẽbrũ in quo fit. s. in cerebro. ¶ Ad 3^{m} dõm: ꝑmo ꝙ neruus nõ sentit ꝫm q̃sdã. vel dõm ꝙ mẽbrũ sentiẽs põt nasci a mẽbro nõ sentiẽte formal'r: tñ sentiẽte virtual'r vt est cerebruꝫ. ¶ Ad 4^{m} dõm ꝙ argumẽta sumpta a duritie ꝛ mollitie ꝛ grossitie ꝛ tenuitate nihil valẽt in hac mã: vt dicit Aui. 13. de aĩalib⁹. Corallus est res dura ꝛ nasciꝛ in terra molli. Uel dõm ꝙ nerui iuxta cerebrũ sunt molles. ¶ Ad 5^{m} dõm ꝙ ille neruus cordis nõ diciꝛ vere neru⁹ q̃usq̃ꝫ nõ est factũ cerebrũ ꝛ ꝯtinuãt cũ cerebro ꝛ cerebrũ dederit ei spirituꝫ sensitiuum: ꝛ lꝫ ante gnõnẽ cerebri cor sentiret h̄ erat ꝑ spiritũ datũ siue gñatũ a semine: sed postea cerebꝝ dabit sibi spiritũ: ꝛ tũc ille neruus hẽbit vere rõnẽ nerui. Al'r posset dici ꝙ cor ꝛ cerebrũ ꝛ epar simul gñanꝛ: vt post de h̄ aliqd diceꝛ. Dictũ aũt Petri de Aluernia est ĩcõueniẽs: qꝛ sensus ostẽdit ꝙ eleuatꝭ pãniculis cerebri nerui ꝯtinui sunt cũ suba cerebri.

¶ Post neruos sũt chorde que qdeꝫ sunt corpora que ab extremitatibus musculoꝝ oriunꝛ ꝛ neruis similanꝛ: ꝛ ad mẽbra tẽdẽtes mobilia plerũqꝫ sua retractõe retrahũt mẽbra ꝑꝑ musculi ꝯ̃ctionẽ ꝛ ꝯgregationẽ ꝛ ꝑꝑ retrorsum reductionẽ: ꝛ q̃ñqꝫ relaxãt laxamẽto sui ꝓpterea ꝙ musculus dilataꝛ cũ ad suũ redit sitũ: aut supra mẽsurã quã ei⁹ hꝫ lõgitudo: ꝛ supra dispõnẽ quã hꝫ cũ in suo nãli existit situ: addit sicͨ in qbusdaꝫ videmus musculis. Qui q̃dẽ ꝫ pl'm sũt cõpositi ex neruis q̃ ad musculũ tẽdũt: ꝛ ab altera ꝑte egrediunꝛ ꝛ ex corporib⁹ de qbus post chordaꝝ rel'onẽ tractabim⁹. Et h̄ q̃dẽ sũt q̃ ligamẽta vocanꝛ: q̃ ẽt ꝫ visuꝫ ꝛ tactũ neruosa existũt ꝛ ab ossibus veniẽtia ad musculũ vadũt ꝛ fiũt fila ipa ꝛ nerui in eo. Qꝛ ꝓ est supra ꝑtẽ musculi vocaꝛ caro: ꝛ qđ ab eo sepaꝛ ꝛ ad iũcturã vadit ꝛ mẽbrũ motũ colligiꝛ in seipso ꝛ permutaꝛ chorda.

¶ Chorde neruis similanꝛ: ĩmo cõiter vocanꝛ nerui. ꝛ Aristo. inter neruos reponit chordas ꝛ sumiꝛ ab Haly. tracta. 3. cõmẽ. 121. Dixit plerũq̃ꝫ qꝛ qdã sunt musculi qui nõ habẽt chordas vt lõgitudinales ventris: ꝛ musculi frontis. Dixit aũt tria. ꝯ̃ctionem ꝯgregationem ꝛ reductionẽ ꝫm Anto. ꝓpter debilẽ mediocrẽ ꝛ fortẽ cõtractionẽ. Sed dõm aliter ꝯtractionẽ vt moueꝛ versus ꝑncipiũ: ꝯgregationẽ vt in se ꝯgregaꝛ: retrorsum reductionẽ vt cũ moueꝛ a membro vel situ a quo retrocedit sicut ecõtra motũ antrorsum ibat: vnde subdit (Q̃ñq̃ꝫ ꝛc. dilataꝛ.) i. extendiꝛ extra. (Qui qdeꝫ.) scꝫ actu. (Plurimuꝫ cõpositi sunt.) i. manifesta cõpositio eoꝝ vel plurimũ ex neruis: qꝛ maior pars eoꝝ sit neruus. (Et ex corporibus de quibus ꝛc.) i. ligamentis. ꝛ iõ subdit: ꝛ hec. s. corpora fiunt fila ipsa. s. ligamẽta ꝛ nerui. s. fiũt fila. in eo. s. musculo. (Qđ ꝓ ꝛc.) i. pars. media musculi carnosa vꝫ caro q̃ꝫuis illa sunt fila neruoꝝ ꝛ ligamẽtoꝝ. ꝛ ꝙ ꝛc. chorda. s. vocaꝛ. ¶ Cõsiderãdum aũt ꝙ in his ṽbis Aui. dimittit nobis notificatũ musculũ: qꝛ est mẽbrũ cõpositũ ex carne ꝛ filis neruoꝝ ꝛ ligamẽtoꝝ: sed cũ hoc sint in eo vene ꝛ arterie ad finẽ quẽ Gal. ponit primo de interiorib⁹ in fine.

¶ Post eas aũt sunt ligamenta que ꝑdiximus que etiã sunt corpora neruo similia: quoꝝ q̃dã sunt que absolute ligamẽta vocanꝛ ꝛ q̃dã sunt q̃ noĩe alabacab vel alcbaab approprianꝛ. Illud ṽo qđ ad musculũ extenditur nõ vocaꝛ nisi ligamentũ. Et illud qđ ad musculum non extendiꝛ: sed tm̃ qđ est inter duo extrema ossium iuncture ꝯtinuat: aut inter alia membra. Et vnã rem alij firmiter annectit ꝓpter qđ ligamentũ vocaꝛ: ꝛ quãdoqꝫ nomĩe alabacab vel alcbaab appropriaꝛ. Ligamentũ ṽo nullum sensum habuit ne ꝓpter mo-

tum multū ⁊ fricationē doleret. Juuamētum aūt ligamēti ex eo qđ p̄missum est perpendit.

¶ Hic determinat de ligamentis ⁊ pz. (Alabacab.) i. ↄnerui inter duo ossa: qꝛ ligamentū qđ exit ab osse ⁊ tendit in musculuz sentit. vnde Auicē. 4° cañ. fen. 4. dicit ꝙ in vulneribꝰ ⁊ disruptionibus que adueniunt ligamentis nascentibus ex osse ad os nō est malū: ergo vult ꝙ in alijs sit malum: ⁊ hoc nō est nisi propter sensum ⁊ forsan ꝙ nō hꝫ sensum nisi cum cōiungit neruo.

¶ Et post ligamēta sunt arterie: q̄ sūt corꝑa q̄ a corde nascunt ↄcaua in longitudine extensa neruosa ⁊ in sui sub̄a ligamētalia habētia motiōes dilatādo se ⁊ ↄstringēdo que ex getibꝰ discernunt. Que qdē ad hoc fuerunt create vt cor euentet: ⁊ fumosus vapor ab eo expellat: ⁊ spiritꝰ mēbris corporis distribuat.

¶ De ortu arteriarum omnes concordant ꝙ a corde nascuntur: qꝛ portant sanguinem arterialem ⁊ spirituꝫ qui in corde fit. (Cor euentetur.) i. calor cordis vel in corde vel in arterijs.

¶ Post sunt vene que arterijs similes existunt: sed sunt ab epate: ⁊ sunt quiete. Que qdem fuerunt create ad hoc vt sanguis mēbris que sunt in corpore partiat.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat vtruꝫ vene oriant ab epate vel corde. Vr ꝙ a corde per Aristo. 3. de partibꝰ aīaliū. cap. 5. ⁊ 3. de hystorijs. cap. 3. In ↄriū Gal. 16. d̄ vtilitate partiū. 2. ca. ⁊ Aui. hic ⁊ fere oēs medici. Qui vult videre extraneas sn̄ias antiquoꝝ. legat Aui. 3. de aīalibꝰ. ca. 3. ⁊ Aris. 3. de hystorijs. cap. p°. Post istos fuerūt ⁊ sunt moderni q dn̄t ꝙ vene originaliter sunt a corde: māifestatiue sunt ab epate: volētes ↄcordare Ari. ⁊ medicos. Alia est via Aristo. ꝙ vene oriant a corde quā Auer. ↄfirmat in tractatu de corde. Preterea qꝛ ab eo oriant vene a quo orit sanguis: sed sanguis hꝫ ortū a corde. Scđa vene terminant ad cor: ⁊ nō penetrāt per ip̄m. ⁊ vr̄ hoc sensisse Gal. 7. de iuuamētis mēbroꝝ. 3. cap. Alia est opio medicoꝝ ꝙ vene oriant ab epate. Rō qꝛ epar est p̄nᵐ sanguinis: vt sup̄ ꝓbatū est: ⁊ sic cessat p̄ma rō Auer. Scđa rō est: nā nascētia arboris est a radicibus suis: sed radices venaꝝ sunt in epate. Ad 2ᵐ dōm est ꝙ rami venarū terminant ad epar. s. diuisiones capillares venarum orte: que sunt p̄nᵐ vene porte: ↄditiones capillares ascendentiū: que sunt vnū p̄nᵐ vene ascendētis. Alius modus dicēdi est qui cū ↄsiderabit placuit Aui. ꝙ vene nō dn̄r nasci ab aliquo: sꝫ sicut nā de tali mā fecit cor: de tali ossa ⁊ sic de alijs: sic de tali mā fecit venā tante longitudinis tot partiū ⁊ talis figure ⁊ cō cauitatis. ⁊ hoc ꝓbat. nā qcunqꝫ ponit venas nasci ab aliquo: aut hoc itelligit māliter: aut effectiue: aut terminatiue: aut seruitiue: aut p̄rogatiue: aut qꝛ in eo est p̄ma vena. Siquidē venas dicimus nasci ab aliquo effectiue: tūc etiā oīa fiunt a corde: ⁊ sic ab eo nascunt ꝭm cōem opionē: que tenet ꝙ cor gn̄at alia mēbra. Si terminatiue tūc nō minus terminant vene ad membra q̄ꝫ ad cor vel epar: ⁊ sicut tu incipis ab epate vel corde: ita ego incipiā a mēbri. nec vꝫ dicere ꝙ sunt magna multitudo: qꝛ ab illis multis pōt p̄ncipiare sicut arbor a radicibꝰ multis. Et si tu. d. p̄nᵐ dꝫ esse vnuꝫ māle ꝓpriū: sed p̄nᵐ qđ est terminus vltra qđ nō pōt esse multiplex. Si aūt intelligat venas nasci ab aliquo seruitiue. i. qꝛ ab illo mēbro nascunt cui seruiūt: tūc qđ redit in qōnē an sanguis fiat in epate vel corde. Amplius nō minus nascerent a mēbris ad que vadūt vene q̄ꝫ a corde vel epate: qꝛ seruitiū earuꝫ respectu membroꝝ alioꝝ maius est vel nō minus q̄ꝫ seruitiū earuꝫ respectu cordis vel epatis. Amplius vene meseraice nō dicunt nasci ab intestinis vel stōcho qbus portāt mām: sed ab epate ad qđ portāt. Ampliꝰ vasa spermatica ⁊ virga dicerent nasci a testiculis. Si aūt vene dicant nasci ab aliquo: qꝛ inde ꝓtendunt siue ꝓpagant siue multiplicant hoc est sicut tibi placet: qꝛ potes incipē ab epate: ⁊ inde fit multiplicatio vel a corde vel a loco medio. ⁊ hoc innuebat Aui. 3. cap. fen. 14. p°. cap. cū dicebat: aut ꝭm ambas intentiones. Si aūt intelligant vene nasci ab aliquo. s. a corde: qꝛ in eo est p̄ma vena: sic pōt dici de alijs mēbris. ⁊ quēadmodū diximus de venis: ita de neruis pōt dici. Apparet igitur ꝙ vene a nullo nascunt: sed sunt membra facta in nobis ex ꝓpria mā ⁊ habēt tales ⁊ tales terminos. Cōtra quā opionē Auer. arguit in tractatu de corde. Primo qꝛ epar posset agere sine corde ⁊ cor sine epate. Secūdo qꝛ virtutes corporis humani essent partite: nec reducerent ad vnū p̄ncipiū. Tertio qꝛ crementū plantarū ⁊ aīaliū sunt similia: ⁊ nō videmus ꝙ nā ex vna parte māe faciat vnā partē plante ⁊ ex alia aliā ⁊ postea illa duo ↄiungat simul. Ad p̄ᵐ dōm negādo ↄn̄tiā. vena eniꝫ q̄uis a nullo nascat: vt est aliqd diuersum ab alijs mēbris: tn̄ q̄dā mēbra ↄiungit in qua ↄiunctione vnā ab alio recipit per hāc viā. Ad 2ᵐ etiā negāda est ↄn̄tia eodem modo. Amplius stant ista simul ꝙ p̄ncipiū totius corporis sit vnuꝫ vt cor: ⁊ tamē vena nō nascit a corde sed ordinat ad cor. Ad 3ᵐ dicendū ꝙ natura nō facit venam primo vt aliquod distinctum qđ postea glutinet alijs: sed simul cum alijs facit venam.

¶ Deinde sunt pāniculi q sunt corpora de filis neruosis nō sensu ꝑceptꝭ texta: quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpoꝝ suꝑficies cooperiētia ⁊ ↄtinentia ea ꝑꝑ multa iuuamēta ex qbꝰ est vt sūmā eoꝝ i sua figura ⁊ factura custodiāt. Et ex eis est vt ea ab alijs corporibꝰ suspēdāt ⁊ eis ānectāt mediātibꝰ neruo ⁊ ligamēto: q̄ fila facta fuerūt ex qbꝰ texti fuerūt sic̄ renes a dorso. Et ex eis est vt mēbra ꝭm sui subaꝫ sensuꝫ nō habētia ꝑ ipsos hēant suꝑficiē sui eētiā sentiētē: q̄ illud qđ ei occurrit sentit: ⁊ accidētal'r sentit qđ in corpore accidit qđ eis iuolutū est. Et hec qdē mēbra sūt sicut pulmo: epar: splen ⁊ renes. hec eni sua sub̄a nullo mō sentiūt: sꝫ neqꝫ sentit illud qđ in eis ꝑcussionē facit nisi qđ de pāniculis suꝑ ea existit. Cūqꝫ in eis accidit vētus aut apostema sentit. Sꝫ ventū sentit pāniculus accidētal'r ꝑꝑ extēsionē q̄ ↄtigit in ipso. apostema vō sentit pricipiū pāniculi ⁊ eiꝰ appēsionē accidētaliter: ideoqꝫ mēbrū apostematis grauitate laxat.

¶ Quod dicit notum est.

¶ Postea est caro que est locoꝝ vacuoꝝ ipletio que in hoꝝ membroꝝ situ in corpore existunt ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustentatur.

¶ Hic per carnē possumus intelligere carnem que est ꝑs lacerti ⁊ carnē sensitiuā: lꝫ in eis sit alius finis: ⁊ dedit intelligē per hoc ēt piguedinē: ⁊ forsan ꝙ nō dixit de ea: qꝛ nō est verū mēbrū. Hic aūt ↄsidera qđ dicit Arist. 2° de gnōne. cap. 4. ꝙ nā facit sicut pictor qui lineat primo figuram ⁊ postea replet illā.

¶ In vnoquoqꝫ vō mēbro est virtus nālis qua ei res nutrimēti cōplet. Et h̄ qdē est nutrimētū attrahere ⁊ retinere ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ suꝑfluitatē expellere.

¶ Cū diuisit mēbra in ↄsimilia ⁊ organica diuisiōe sumpta a cōplexione siue cōpōne ⁊ postposuit notificationē organicoꝝ: hic vult ponē diuisionē mēbroꝝ ex ꝑte virtutū. ⁊ p° ōn̄dit q̄ sūt virtutes in qbus oīa mēbra cōicant. 2° q̄uo post h̄ accidit diuersitas ⁊ sic diuisio mēbroꝝ. 2° ibi (Et post hoc.) Cōsiderādū ꝙ ꝑ virtutē nālē itelligimꝰ virtutē qua mēbrū seip̄m per nutrimētū ↄseruat: ⁊ iō dixit qua alijs res nutrimēti cōplet: qꝛ non est verū ꝙ in vnoquoqꝫ mēbro sit v̄tus nālis q̄ ei res nutrimēti cōplet. Sꝫ hec v̄tus est in mēbris agētibꝰ cōe officiū māe nutricalis vt stōchus ⁊ epar: sꝫ hꝫ virtutē nālē q̄ cōparet sibiipsi rē nutriri. i. q̄ seip̄ꝫ ↄseruat ꝑ nutrimētū. Cōsiderādū 2° (Et h̄ qdē.) s. cōplementū rei nutritiue (nutrimētū attrahē). q. d. he sunt opōnes istiꝰ virtutꝭ nālis q̄ res cōpletur nutrimēti. s. attrahē ⁊c̄. (Et assimilare.) pōt exponi dupl'r. Prio assimilare vt dic̄ actū vnū nutricatiōis de actibꝰ tribꝰ: ⁊ tūc dat itelligē actū appōnis: ꝫ inuit. 3. actꝰ nutricatiōis. s. appōnē assimilationē ⁊ vnitionē ex qbꝰ tribꝰ itegrat opō q̄ dr̄ nutricatio: vt īfra appebit: ⁊ ꝭꝫ hāc expōnē ēt Aui. dedit itelligē opōnē digōnis: vt dicat ꝙ res nutrimēti cōplet vl' facit v̄tꝰ nālis i vnoq̊qꝫ mēbro q̄tuor opatiōibꝰ q̄tuor v̄tutū ministrātiū. s. attractiue: retētiue: digestiue ⁊ expulsiue: ⁊ tribꝰ ꝑticularibꝰ opatiōibꝰ q̄ sunt actꝰ v̄tutis nutritiue ministrāti. s. approꝑatiōe vnitiōe ⁊ assimilatiōe; ⁊ abbreuiauit hoc Aui. hic sperās ꝓlixe infra declarare ista. Alio mō pōt exponi ⁊ assimilare. i. digerē: qꝛ digō p̄paratiua in vnoquoqꝫ mēbro pōt dici assimilatiua: qꝛ disponit nutrimētū ad nutricationē: tāgit ꝫ explicite q̄tuor opōnes q̄tuor virtutū ministrantiū: ⁊ tāgit vnū opꝰ p̄ncipale de tribꝰ opōnibus nutritiue. s. vnitionez que est sub̄alis trāsmutatio: ⁊ illa est p̄ncipalior opō de tribꝰ vt notū est.

Dubᵐ ¶ Dubitat vtruꝫ in vnoquoqꝫ mēbro fuerit necessariū esse virtutē nālē q̄ ei cōpleat res nutrimēti attractiōe retentiōe ⁊c̄. Vr ꝙ nō: qꝛ cutis ē mēbrū ⁊ nō hꝫ virtutē expulsiuā: vt Gal. 2. de accidēti ⁊ morbo. ca. 6. Ampliꝰ nāe siue forme entiū iperfectoꝝ vt inaīatoꝝ possunt cōseruare sua sb̄a absqꝫ re nutrimēti: ꝫ multo magis forma ꝑfecta q̄ est aīa poterit cōseruare vnūquodqꝫ mēbrū absqꝫ re nutrimēti. In ↄtrariū ē Aui. ⁊ Ari. ēt. 2. de aīa. textu. 14. Hic

est respõsio Anto. cū suo ratiocinio vsitato oib⁹: ⁊ est ꝙ in corpore aīalis est cor qđ est oīuʒ opōnū pn^m quas non poterat pficere sine organis .i. mēbris: q̄re gnauit sibi alia mēbra ⁊ fec̄ illa aīata: qꝛ si eēnt inaīata: tūc forme itrinsece corporalis .s. aīe eēt organū extrinsecū .s. mēbra inaīata: cor aūt gnans mēbra aīata non dedit eis oēm potētiā aīe: qꝛ tūc alia mēbra eēnt eque pma sicut cor: et tūc īdigerēt organis ⁊ sic in infinitū. dedit ꝓ cor mēbris aliqs potētias aīe: sed nō dedit posteriores .i. sensitiuas ⁊ motiuas: qꝛ tūc dedisset pores .s. nutritiuas. ⁊ sic sequit idē incōueniēs. dedit ergo mēbris solū virtutes aīe pores .i. virtutes nāles. vnūqđqꝫ ꝓ membrū hꝫ virtutes istas nāles nutritiuas: ⁊ per illas in suo esse ꝯseruari hꝫ tn̄ cū hoc egēt mēbra ꝯtinuo īfluxu caloris a corde cū cor oīa mēbra gnauerit sibi ad nata: sicut stipes plante gnat ramos ⁊ ꝯseruat ramos per ꝯtinuū influxū. format ꝓ Anto. rōnem sic: illa virtus est in vnoquoqꝫ mēbro per quā mēbra ꝯseruant in esse: sꝫ per nālē virtutē est hoc. hoc rōciniū Anto. apparebit eē nihil posterius. hic aūt vt appet nō satisfacit quesito. ¶ Nos dicam⁹ manifestū esse per se ꝙ aīa est nobilior forma terrena: ⁊ ꝙ aīa aīalis est nobilior forma al's aīa ⁊ ꝓprie aīalis pfectioris operationis. ¶ Scđo dicam⁹ ꝙ aīa ⁊ ꝓprie nobilis īdiguit ⁊ ꝓprie in suo sbto quodā igne: qꝛ vita est participatio aīe in illo igne vt Ari. dicit in de morte ⁊ vita. ⁊ nos sup̄ dedimus cām. ignis aūt nō pōt pdurare si nō hꝫ aliqđ qđ ꝯtinuo cōburat: ꝓ ꝯtinuatio ab aīalib⁹: ⁊ sic a plātis lꝫ minus fit resolō q̄re nō pdurarēt inesse nisi esset virt⁹ nutritiua. ⁊ hec sunt dicta Auer. in theori. canti. cap̄. de cibo ⁊ potu. cōmē. p̄. cōmē. 124. totius ptis. ⁊ alia dicit que hic afferre potes. ¶ Tertio dicam⁹ ꝙ si forma nobilis: que est aīa potuisset īueniri in mā durissima nō euaporabili: sed tali qualis est lapis vel aliqđ metallū: nā fecisset illud cū semp faciat qđ meli⁹ est: sꝫ īpōle fuit īmo aīa fuit forma pficiēs mām igneā ⁊ aereā: ⁊ p h̄ habētē ītrinsece euaporationē ⁊ mām euaporabilē ⁊ ꝓpterea aīato fuit indigētia cibi ⁊ v̄tutꝭ cōplētis rē ei⁹. ¶ Ad ꝯ̄ria. ad p^m dōm ꝙ cutis ex̄ dicta īmen nō hꝫ v̄tutes: qꝛ nō est verū mēbꝝ. Alij dicūt ꝙ cutꝭ hꝫ expulsiuā supfluitatū ꝓprij nutrimēti ad ex̄: sꝫ nō hꝫ expl'siuā cōez: nec hꝫ expl'siuā ad īt⁹. ¶ Ad z^m dōꝫ negādo ꝯn̄tiā vt appꝫ ex dictꝭ.

Dub^m 9^m

¶ Dubitat z° vtrū iste q̄tuor v̄tutes .s. attractiua retētiua digestiua ⁊ expulsiua ⁊ 5ᵃ cū eis .s. nutritiua possint eē in vno mēbro. Uꝫ ꝙ non: qꝛ vnius mēbri est vna opatio: ꝓ vna virtus. anſ ꝓbat: qꝛ vnius mēbri est vna cōplexio. ꝓbat ēt per Haly. in thegni tract. z. cōmen. 27. ¶ Ampli⁹ cui⁹ est vna cōplexio ei⁹ est vna virtus: qꝛ virtus in cōplexione fundat vt Haly. in thegni tract. z. tractatu de vētre cōmē. 30. ¶ Ampli⁹ ꝯ̄ria nō pn̄t esse in eodē: sed attractio ⁊ expulsio sūt ꝯ̄ria. ¶ In oppo^m. A. ¶ Probat cōiter ꝙ in vnoqꝫ mēbro ⁊ vnaquaqꝫ pticula formali mēbri sunt iste q̄tuor virtutes vel qnqꝫ. p° qꝛ īuenim⁹ aliqđ ad cōem pticulā mēbri attrahi ⁊ retineri ⁊ digeri ⁊ subari: ⁊ illius supfluitates expelli: ꝓ erūt virtutes agētes has opōnes. z° qꝛ iā ꝓbatū est ꝙ vnaqueqꝫ pticula īdiget nutrimēto: sꝫ nutrimētū cū nō sit pn̄s īdiget attrahi: ⁊ cū nō sit simile īdiget digeri: ⁊ cū digerit oꝫ retineri: ⁊ qꝛ que digerunt emittūt supfluitatē in hora digōnis opꝫ supfluū expelli ⁊ iuuatiuū mēbro vniri: q̄re in vnoquoqꝫ mēbro sunt he v̄tutes. ¶ Ad ostēdēdū aūt q̄re opōnes iste ꝯ̄rie ⁊ diuerse pn̄t fieri ab vna pticula habēte vnā cōplexionē in actu: notat Anto. ⁊ oēs sequunt eū ꝙ in cōplexione mixti saluant q̄tuor q̄litates ⁊ nō sunt oīno corrupte: qꝛ al'r fit mixtū ex el'ntis: ⁊ al'r elemētū ex el'nto .i. aliud est mixtio ⁊ aliđ est gnatio: in vna ꝓ cōplexione sunt q̄tuor q̄litates. virt⁹ ꝓ mēbri qn̄ volet attrahere vtet calido vt est vincēs frigidum: ⁊ qn̄ volet expellere vtet humido vt est vincēs siccū: ⁊ qn̄ volet retinē vtet sicco vt est vincēs humidū. Hec declarat signo: qꝛ qn̄ volum⁹ cōfortare mēbri attractiuā calefacimus: qn̄ retētiuā exiccamus: qn̄ expulsiuā hūectam⁹. sil'r artifex cū vno instr̄o vt mallio malliat ⁊ īcidit. ⁊ credo ꝙ velit dicē Anto. ꝙ lꝫ malleus sit vnū instr̄m actu cū hꝫ ptes qb⁹ egit: sicut planities malleat acutum incidit. ¶ Iste s̄mo Anto. est rethoric⁹ nec vī ꝯformis dictis nālib⁹. Et arguo sic: agēs nāle nec eget instr̄o: nec cohibet actionē suā siue nō refrenat actionē suā: qꝛ tūc nō est nāle agēs sꝫ volūtariū: ꝓ mēbruꝫ agēs in circa ꝓpriū nutrimētū nō pōt vniri hūido ⁊ refrenare siccū ⁊ mō eꝯ̄ agē. ¶ Nos ꝓ dicam⁹ ꝙ hic est s̄mo de v̄tutib⁹ agētib⁹ opōnes ꝓpriū nutrimētū nō operātibus cū motu locali mēbri: sicut agūt v̄tutes agētes opōnes cōes que agūt cū diuersitate villoꝝ vt apparebit: ⁊ p ꝯn̄s cū locali motu mēbroꝝ: ⁊ hec virtus circa ꝓpriū nutrimētū reperit in q̊cūqꝫ ꝯsil'i ⁊ q̄libet sui pte formali. ¶ Scđo dicam⁹ ꝙ mēbꝝ vnū p vnā aīaꝫ vl' vnā v̄tutē ⁊ p vnā cōplexionē posito ꝙ cōplexio illa esset forma simplex: sic̄ q̊cūqꝫ forma simplicior s̄m vnā actionē .s. vnā ex pte vni⁹ agētis pōt facē oēs has. 4. vel. 5. opōnes ⁊ nō oꝫ ponē. 4. res vel. 5. nec. 4. v̄tutes vel. 5. ¶ Rō huius qꝛ caro vel os vel qđcūqꝫ ꝯsimiliū agēs vna forma .s. aīa ⁊ vna simplici cōplexione pōt nutrimētū ad se trahē ⁊ eadē actiōe retinere ⁊ eadē actiōe ꝯtinuata digerē illud ⁊ eadē iuuatiuū trāsformare ⁊ eadē supfluū expellē: igr̄ nō expedit ponē plures res .s. nec plures q̄litates in cōplexione vna: nec plures v̄tutes: sed vna aīa vna virt⁹ ⁊ vna cōplexio totū h̄ faciet ꝯn̄tia est nota. ꝓbo anſ per sil'e. p° ꝓsuppono ꝙ sic moueat nutrimētū ad vnūqđqꝫ ꝯsimile mēbrū sicut ferrū ad magneteꝫ: vt ītelligit 7° phy. cōmen. 10. ⁊ in libro el'orum vltīo. tūc ꝓ exēplo suppono ꝙ magnes hꝫet virtutē faciēdi de ferro magnetē. magnes ꝓ agēs in ferrū dat sibi formaꝫ p quā mouet ad magnetē: ⁊ tūc magnes dꝛ attrahē eadē actiōe .i. forma ab agēte recepta: ferrū cū ꝯiūgit magneti quiescit cū magnete: ⁊ tūc magnes dꝛ retinere ferrū nō ꝙ aliud pn^m in magnete existēs agat formā p quā q̄escit: ⁊ aliud egerit formā per quā moueat: īmo ea forma q̄ mouet distās ea q̄escit ꝓpinquū siue ꝯiūctū magneti. Subseq̄ter magnes ꝯtinuādo actioneꝫ gnat de ferro magnetē: ⁊ aliq̄ ps ferri rubiginosa: que nō pōt fieri ferrū recipit formā per quā euaporabit: lꝫ recedit a magnete. Sed sil'e est oleū in lucerna. ignis .n. agēs in oleū distās dat sibi modū caloris q̊ mouet ad locū lycinij ⁊ flāme. qūocūqꝫ mot⁹ ille fiat: qꝛ de h̄ nō curamus eadē actiōe ꝓcedēte oleū īfectū fit flāma: nec fuit ī igne siue flāma lycinij vna caliditas agēs q̄ attraheret oleuꝫ ⁊ postea cum fuit attractū alia caliditas agēs q̄ ꝯuertat in flāmā: sed vn⁹ calor fuit ⁊ vna actio. in hoc aūt tpe quo stās iuxta flāmā h̄ oleū fit flāma: pōt dici ꝙ retinet siue q̄escat localiter siue nō q̄escat: qꝛ de h̄ nō curo. eadē aūt calefactione ps olei aquosa vel aliter mala separat a flāma ⁊ expellit. Simili mō dicemus ꝙ pticula vna ossis cū vna aīa vna q̄litate siue vna forma specifica agit in humiditatē nutrimētalē: ⁊ tūc mouet v̄sus os ⁊ sibi vnit eadē actione stat cū osse eadē trāsmutat ⁊ fit similior ossi ⁊ ꝯuertit tādē in eis: ⁊ ps illius que nō pōt fieri os expellit. modus aūt expulsiuus est aut p viā expulsionis: aut p viā ꝯuersionis in vaporē: aut qꝛ actio membri in māꝫ supfluicā q̄rte digōnis est talis: qꝛ illa supfluitas fugit a mēbro ⁊ fugit versus ex̄: qꝛ est actio a tali forma specifica: vnde sicut mēbrū agēs suā actioneꝫ iuuatiuū facit ꝙ illud mouet v̄sus mēbrū: sic eadē actione agēs in nocitiuū facit ꝙ nocitiuuꝫ fugit a forma specifica: nec est de hoc plus mirādū q̄ꝫ de illo sicut nō est de hoc plus mirādū q̄ꝫ de magnete ⁊ sensui pꝫ. hec fuit ītētio Aui. hic cū dic̄ (In vnoquoqꝫ mēbro est virt⁹.) ⁊ nō dixit v̄tutes: ⁊ tūc subdit: ⁊ h̄ cōplemētū rei nutrimēti factū ab hac v̄tute est nutrimentuꝫ ⁊c̄. q. d. ista vna virtus attrahit retinet ⁊ assimilat: vnit ⁊ expellit. virtus aūt vt dicet p̄ter aīam nō est nisi complexio: ⁊ sic vna complexio facit omnia illa.

Dubium.

¶ Sed dubitat extra p̄dictā ꝯclusionē qꝛ Gal'. 6. de accidēti ⁊ morbo cap̄. 3. dicit ꝙ diuerse opationes ⁊ virtutes īdigēt diuersis tēperamentis. Hoc ꝓbat p° qꝛ diuerse cōplexiones diuersimode se hn̄t ad opōnes vt calida ⁊ humida meli⁹ digerit: frida ⁊ sicca melius retinet. Scđo ꝓbat ex etatib⁹ qꝛ in aliq̄ etate melius hꝫ vna v̄tus ⁊ vna opatio q̄ꝫ in aliq̄ alia. ¶ Dōm ad h̄ dupl'r. Prio ꝙ sermo iste. Gal'. est verus de opōnib⁹ ⁊ v̄tutib⁹ operātib⁹ cū motu locali mēbri que vtunt diuersis partib⁹ mēbri ꝓ diuersis opōnib⁹ vt diuersis villis. ille ēt opōnes fiunt diuersis tēperamētis existētib⁹ in diuersis villis. Uel dōm ⁊ melius ꝙ in vno mēbro ꝯsimili ⁊ in vna pte oēs iste opōnes fiunt per vnā cōplexionē: ⁊ tn̄ vnus modus cōplexionis est ꝯformior vni opōni q̄ꝫ alteri sicut calor attractioni ⁊ siccū retētioni: ⁊ h̄ nō est ꝯtra ꝓpositū. ¶ Ad rōnes ꝯ̄rias. ¶ Ad p̄mā dōm ꝙ virtus que facit oēs has opōnes est vna ⁊ vna cōplexio .i. vna q̄litas in actu .s. cōplexio īnata ⁊ influens vt dꝛ tn̄ multiplex p multas opōnes. ¶ Ad scđaꝫ dicit Anto. ꝙ attractio ⁊ expulsio nō fiunt eodē tpe: ⁊ si fiunt nō fiunt per eandē ptē. ¶ Cōtra p^m ꝓ quocūqꝫ tpe nutrimētū trahit ad mēbrū pro eodē supfluū pōt eē iuxta mēbrū ⁊ ab eo pelli. ¶ Cōtra z^m si non fit per eādē ptē itelligas .i. p eādē viā. h̄ nō est neccīuꝫ: qꝛ p eādē cōeꝫ viā pōt nutrimētū venire ⁊ vapor expelli vel p eādē ptē .s. agentē: qꝛ vna ps est que has duas actiones facit. v̄. g. minimū formale carnis: ⁊ iō dꝛ al'r ꝙ q̄ꝫuis ꝯcedat ꝯ̄ria nō posse esse in eodē tn̄ pn̄t eē ab eadē: ⁊ iō minima ps carnis trahit vtile ⁊ pellit supfluū: ⁊ hoc est fieri in eodē tpe. ¶ Ad signū dōm ꝙ hec ꝓpō est vera. calefactio mēbri vigorat actū attractiōis: ⁊ cū hac alia est nā. vna cōplexio mēbri fac̄ oēs has opōnes: ⁊ iō nego istā ꝯn̄tiā. retētiua vigorat sicco ⁊ frido attractiua calido: ꝓ cōplexio mēbri hꝫ in se diuersas res q̄bus facit diuersas opōnes. negat: īmo eo calido q̊ trahit eo retinet. ¶ Ad exēplū de malleo dōm ꝙ nō est sil'e. malleū .n. est vna res q̄ꝫta difformis hn̄s in vna pte planitieꝫ q̄ pōt malleare ⁊ in alia acutiē q̄ pōt incidē: nō aūt sic est de forma cōplexionali.

¶ Et post hec quideꝫ membra diuersificantur. sunt .n. eoꝝ quedā que p̄ter hanc virtutē insuper aliā virtutē habēt que ab eis ad aliud ꝓcedit. ⁊ q̄dā sunt eoꝝ que

hoc non habent: ⁊ aliter quedam eoꝝ sunt que preter hanc virtutem insuper virtutē habent que eis ab alio influit: ⁊ sunt eorum quedam que non.

¶ Hic pōit diuisionē mēbroꝝ in q̄ oīa mēbra cōicāt: ⁊ iō dixit post h̄ q̄ facꝫ eā penes alias ṽtutes adiūctas illi. ⁊ p̄ ponit diuisionē. 2° mēbra diuisionis declarat. 3° ex dictis īfert aliaꝫ diuisionē. 2ᵃ ibi (De mēbri aūt.) 3ᵃ ibi (Et tūc qdē explanabit.) Pria in duas. p̄ ponit diuisionē mēbroꝝ hanc magꝭ in ꝯfuso. 2° distincte magꝭ. 2ᵃ ibi (Cū q̄ cōpō fiet.) ꝟ Cōsiderādū ꝙ diuisio quā Aui. p̄ ponit est ꝯfusa: q̄ q̄ōlibet mēbrū diuisionis nō ꝯstituit in re vnū determinatū genus mēbroꝝ: īmo sub vno mēbro pn̄t cōprehēdi plura gn̄a mēbroꝝ. v. g. ꝓm mēbrū diuisionis est. ⁊ qdā sunt eoꝝ que nō hn̄t virtutē que ab eis ad aliō ꝓcedat. Hec aūt ꝓpō hꝫ duas cās veritatis siue duas expōnes. h̄ eni est vel q̄ nō hꝫ virtutē aliq̄ꝫ p̄ter inatā sicut ossa: vel hn̄t aliā virtutē: sed nō ꝓcedētē ad aliud mēbruꝫ sicut caro sensitiua. ꝟ Cōsiderādū mō q̄rtū mēbrū diuisionis. Aui. cōprehēdit duo genera membroꝝ: nā nō habere virtuteꝫ que ab eis ad aliud īfluat cōpetit cordi ⁊ ossi. ⁊ hoc occulte īnuebat Aui. in mō loquendi cum dixit: ⁊ aliter. q. d. hec diuisio in quolibet suo mēbro diuisiōis nō facit alia supposita ꝓm genꝰ: sed est alietas ꝯsiderandi illā saltē in q̄busdā mēbris siue partibus diuisionis.

Alr. q̄ eis ab alio influatur.

¶ Cū q̄ cōpositio fiet sequet̄ ꝙ est mēbꝝ suscipiēs ⁊ tribuēs: ⁊ mēbꝝ tribuēs ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbꝝ suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbrū neqꝫ tribuēs neqꝫ suscipiēs.

¶ Hic ponit diuisionē magꝭ distincte q̄ hꝫ vnūq̄dq̄ꝫ mēbrū diuisionis ꝯstituit̄ determinatū genꝰ mēbroꝝ siue suppositū. Cōsiderandū ꝙ ex p̄missa diuisiōe nos accipimꝰ q̄tuor termīos. s. tribuēs ⁊ nō tribuēs recipiēs ⁊ nō recipiēs. p h̄. n. ꝙ aliq̄ mēbra p̄ter ṽtutē īnatā hn̄t ṽtutē alijs īfluētē ⁊ aliq̄ nō hn̄t virtutē hāc alijs īfluētē accipimꝰ duos termīos. s. tribuēs alijs ⁊ nō tribuēs. per h̄ aūt ꝙ mēbra aliq̄ p̄ter hāc ṽtutē īnatā hn̄t ṽtutē q̄ eis ab alijs influūt: ⁊ q̄dā nō accepimꝰ duos alios termīos. s. recipiēs ⁊ nō recipiēs. Cū q̄ cōpō fiet. s. ternaioꝝ q̄tuor collectoꝝ ex p̄dcā diuisiōe: ⁊ seq̄t ⁊c̄. nā ex q̄tuor termīs surgūt sex cōbiatōes: due īpoſſes ⁊ q̄tuor possibiles: vt ītelligit̄ p̄ de cōplexionibꝰ a Gal. cap. 2°. īpōle q̄ est inuenire membrū tribuēs ⁊ nō tribuēs ⁊ suscipiēs ⁊ nō suscipiēs: sed inuenit̄ membrū suscipiens ⁊ tribuens: tribuens ⁊ nō suscipiens: suscipiens ⁊ nō tribuens: neqꝫ suscipiens neqꝫ tribuens.

¶ De mēbri aūt tribuētis ⁊ suscipiētis inuētiōe nō dubitamus. In cerebro nāqꝫ ⁊ epate oēs ꝯuenerūt medici ꝙ vnūq̄dq̄ꝫ eoꝝ virtutē vite suscipit ⁊ calorē naturalē ⁊ spiritū a corde ⁊ vnūq̄dq̄ꝫ etiā eoꝝ principiū hꝫ virtutis quā alijs tribuit. Sed cerebrū qdē prebet sensuꝫ ꝓm quosdā absolute ⁊ ꝓm quosdā nō absolute: ⁊ epar est principium nutrimenti ꝓm quosdam absolute: ⁊ ꝓm quosdam non absolute.

¶ Exequit̄ ꝓm mēbꝝ diuisionis de q̄bꝰ nō est discordia vel nō multa. 2° de alijs duobꝰ d̄ q̄bꝰ ē magna discordia. 2ᵃ ibi (De alijs ṽo.) Primo ostēdit q̄ sunt mēbra suscipiētia ⁊ tribuētia. 2° qd̄ est mēbrū suscipiēs ⁊ nō tribuēs. 2ᵃ ibi (De mēbri aūt.) ꝟ Cōsiderādū ꝙ lꝫ oēs ꝯcedāt ꝙ cerebrū aliq̄d recipiat a corde ⁊ aliq̄d det mēbris. vn̄ dr̄ recipiēs ⁊ tribuēs tā de eo ꝙ a corde recipit q̄ꝫ de eo ꝙ mēbris dat est aliq̄ discordia. Quidā. n. dn̄t ꝙ cerebꝝ recipit a corde solū virtutē vite. s. calorem ⁊ spiritū q̄ viuit ⁊ in eē ꝯſuat̄. Alij aūt dn̄t ꝙ cerebꝝ r̄cipit a corde cū h̄ ṽtutē sensus ⁊ motꝰ. ex h̄ appet discordia i eo ꝙ tribuit cerebꝝ mēbris. nā qdā ponūt ꝙ tribuit sensuꝫ ⁊ motū absolute: q̄ sic̄ p̄ᵐ p̄nᵐ. qdā nō absolute: sꝫ vt vicarius cordis. silr̄ est discordia de epate eodē mō: ⁊ vltra h̄ est discordia q̄ qdā tenēt ꝙ epar nullā ṽtutē dat mēbris: sed solū mā: ⁊ nullū ponūt spiritū nālē q̄d est ꝯ medicos ⁊ ꝯ qdā sēsata q̄ post dicent̄.

Duᵐ 10ᵐ ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ dicit calorē nālē ⁊ spiritū. Ideo dubitāt vtruꝫ spūs ⁊ calor nālis differāt. de quo opꝫ dici in cap̄. de virtute vitali. Hic tn̄ dicamꝰ ꝙ spūs datus a corde ⁊ calor nālis datꝰ a corde ⁊ virtus vite data a corde. s. que ꝯtiuo dat̄ apud me est vna res. s. spūs q̄d est corpꝰ calidū cuiꝰ p̄ntia mēbrū calefit caliditate q̄ pōt viuere. dr̄ q̄ spūs q̄ corpus vaporosuꝫ. dr̄ calor nālis q̄ ad tactuꝫ ꝑcipit̄ calīm q̄d ⁊ dr̄ nālis q̄ nobis ꝯueniēs. dr̄ virtus vite īquantum receptus in mēbris mēbra pn̄t in oꝑationes vite.

¶ De mēbri aūt suscipiētis ⁊ nō tribuētis īuētōe nō dubitamꝰ sic̄ caro est que sentiēdi ṽtuteꝫ ⁊ vite suscipit ⁊ nō est alicuiꝰ ṽtutis p̄ncipiū quā alij vllo mō tribuat.

¶ Dicit aliq̄s ꝓm tuā opinionē virtus nō est aliud q̄ꝫ aīa vel cōplexio: si q̄ caro sensitiua dat cōplexionē alteri vt ossi: q̄ dat virtutē: sꝫ dat q̄ mēbra sese coalterāt: vt scribit̄ i libº d̄ malitia cōplexionis diuerse. Dōm vt supra diximus ꝙ illa alteratio non est p̄nᵐ operationis. vel aliter vt apparet ex tractatu de resistentijs.

¶ De alijs ṽo duabꝰ diuisionis ꝑtibꝰ in vna eaꝝ medici a magno phoꝝ diuersificati sunt. Phoꝝ nāqꝫ magnus dixit ꝙ mēbrū tribuēs ⁊ nō recipiēs est cor: ip̄m eni est oīum ṽtutū p̄ma radix ⁊ oībꝰ alijs mēbris suas tribuit virtutes q̄bus nutriunt̄ ⁊ viuūt ⁊ q̄bꝰ cōprehēdunt ⁊ q̄bus mouēt. Medici aūt ⁊ qdā primoꝝ phoꝝ has virtutes in mēbris partiti sunt: ⁊ nō dixerūt ꝙ sit mēbrū tribuēs ⁊ nō suscipiēs. Et phi qdē sermo cum subtiliter certificat̄ est veracior. Sed medicoꝝ sermo in primis cū attendit̄ est magis manifestus.

¶ Hic ponit ꝑtes diuisionis alias in quibꝰ est discordia. p̄ vna. 2ᵃ aliā. 3° ostendit q̄uo medicus nō se debet hēre ⁊ q̄uo debet in hac discordia. 2ᵃ ibi (Postea.) 3ᵃ ibi (Medico tamen.)

¶ Dubitāt vtꝝ sit dare mēbꝝ aliq̄d i nob̄ q̄d oībꝰ tribuat ⁊ a nullo recipiat. arguūt ꝙ nō. Primo q̄ in toto fit cōplexio ex coalternatione: q̄ nullū est mēbrū q̄d ab alio nō recipiat. Scd̄o q̄ illud mēbrum esset sufficiēs per seip̄m: q̄ alia mēbra essent ociosa. Tertio tria genera virtutū sunt in nobis: q̄ tria prima mēbra que sint illarū organa: q̄ distincte virtutes egent organis distinctis.

¶ Dubitat̄ 2° vtꝝ h̄ mēbꝝ sit cor. Ur̄ ꝙ nō: q̄ cor recipit a pl̄mone ⁊ recipit ab epate ⁊ cerebro. ꝟ In ꝯriū Ari. 2° de gn̄ōne aīaliū ca. 4.° ⁊ vbicūq̄ꝫ de corde loq̄t̄: vult q̄ ꝙ sit p̄nᵐ oīs ṽtutꝭ in aīali: ⁊ ꝙ nullū aliud mēbꝝ p̄ncipiet ṽtutē cordi. ꝟ Dōm vt innuit Aui. p̄ ꝙ in hoīe est vnū mēbrū p̄ᵐ ⁊ p̄ncipale q̄d oībꝰ īfluit ṽtutē ⁊ a nullo recipit. Rō q̄ in oī m̄ltitudine oꝫ dare aliq̄d vnū p̄ᵐ q̄d sit alioꝝ cā: alr̄ illa multitudo eēt īordinata: sꝫ mēbroꝝ ⁊ oꝑōnū eoꝝ est notabilis multitudo: igit̄ dabit̄ vnū mēbrū q̄d est p̄nᵐ p̄ᵐ ⁊ cā illa in multitudine. si sic q̄ nō recipiet ab alio ꝙ causet cātū. ¶ Scd̄o ꝙ cor est tale mēbrū q̄d declarāt phi ex pluribꝰ. Prio q̄ cor p̄ gn̄at̄ ⁊ p̄ viuit ⁊ vltimo morit̄: vt Arist. vult 2° de gn̄ōne aīaliū cap̄. 4.° ⁊ Auicē. 3° cān. fen. 11. p̄ cap̄. ⁊ fen. 21. 2° cap̄. q̄ cor est p̄ᵐ p̄nᵐ aīe. Scd̄o q̄ oēs oꝑōnes aīe fiunt cuꝫ quodā calido sicut apparet de oꝑōnibꝰ nutritiuis in nobis ⁊ de sensitiuis ⁊ motiuis. fugiēte eniꝫ calore a mēbris mēbra nō pn̄t moueri nec sentire nec nutriri: sed p̄nᵐ ⁊ finis istiꝰ caloris in nobis est cor vt anathomia viuoꝝ ostēdit. silr̄ q̄ iste calor ad cor reuertit̄ qn̄ retrahit̄ in somno vel alia cā: ⁊ p ꝯn̄s a corde expādit̄: q̄ cor est p̄nᵐ oīum aīe virtutū ⁊ operationū ⁊ oībꝰ dans. h̄ ēt appet q̄ est in loco corꝑis medio sic̄ est locus regis in medio regno. hec oīa ītelligunt̄ ab Auer. collꝫ scd̄o cap̄. 9°. cor q̄ est mēbrū p̄ncipale oībꝰ dans: ⁊ iō Auic. dixit 3° cān. fen. 11. ꝙ cor est p̄ncipale ⁊ p̄ncipalius oī p̄ncipali. ꝟ Sed tu dices nos videmus ꝙ cerebrū aliq̄d dat cordi per neruū ⁊ epar dat aliquid cordi per venā ascendentē. Dōm ꝙ cerebrū nō dat illud q̄d dat sicut p̄nceps in eo: sed sicut seruꝰ ⁊ minister in eo: q̄ nō facit illā operationē nisi virtute cordis: ⁊ similiter epar: ⁊ ideo sicut p̄nceps vel comes qui seruit regi nō diceret̄ dominās: q̄ id q̄d facit facit ī virtute regis. sic est de cerebro ⁊ epate: q̄d id faciūt cordi ⁊ alijs membris faciunt virtute eis data a corde. ¶ Tertio dico ꝙ Plato posuit in nobis tres aīas primas ⁊ tria mēbra p̄ma. vnam aīaꝫ in corde aliā in epate aliā in cerebro: vt appet p̄ d̄ aīa cōmē. 90. ⁊ hāc opiōnē ꝯsequit̄ Gal. in lib. de virtu. dispēsantibꝰ corpꝰ ⁊ tera. 9. cap̄. 10. ⁊ in. 12. tera. 5° cap̄. aut. 4° theo. ca. p̄. ⁊ h̄ ē q̄d Aui. dicit (Medici aūt.) s. Gal. ⁊ sequaces de q̄bꝰ est Haly. 3. theo. ca. 11. (Et qdā primoꝝ phoꝝ.) s. Plato ⁊ sequaces (Has virtutes in mēbris partiti sunt.) q̄ ꝑtiti sunt aīas. ꝟ Rō aūt que mouit Platonē fuit q̄ oꝑationes distincte ꝓm genus indigēt p̄ncipijs distinctis ꝓm genus: sed in nobis sunt operationes sensitiue ⁊ motiue que ꝓm genus differūt ab operationibꝰ vegetatiue: ⁊ sunt etiā in nobis operationes vitales in quas reducunt̄ appetitiue ⁊ desideratiue: ⁊ p ꝯn̄s virtꝰ quā vocāt irascibilē: igit̄ in nobis sunt. 3. aīe: q̄ tria suba p̄ma illarū: q̄ tria p̄ncipalia mēbra ex q̄bus pēdent he oꝑationes virtute aīaꝝ que sunt p̄ncipia illarū. Et vlterius cū appareat cerebrū oꝑari oꝑōnes imaginationis ⁊ cogitationis ⁊ memorie in seipso ⁊ oꝑōnes sensuū. 5. ⁊ motꝰ per instra vt visionē ꝑ oculos: vt Gal. ponit. 2. de interioribꝰ vlti. cap̄. ⁊ videamꝰ cor esse p̄nᵐ oꝑationū vitaliū; igit̄ aīa sensitiua est p̄mo in cerebro: vitalis in corde: ⁊ nutritiua ī epate. ꝟ Scd̄a rō: que mouet Gal. vt appaaret in libro de ṽtutibꝰ dispēsantibꝰ corpꝰ: q̄ videmus ꝙ cerebro nocito nocent̄ operationes sensus ⁊ motus: silr̄ nocito epate

nocent opõnes nutricatiõis: vñ fiunt hydropes ꝛ discolorat[i]ões: ꝛ hic: ꝙ ista mẽbra sunt p^a pncipia harum opõnũ. Ex qbus infert ꝙ ẽm Platonẽ ꝛ medicos nõ dat membrũ qḋ sit tribuẽs ꝛ nõ recipiẽs. ꝛ h̃ est qḋ dicit Aui. ꝛ nõ dixerũt ꝙ sit mẽbrũ tribuẽs ꝛ nõ suscipiẽs. Rõ est qꝛ si illa tria mẽbra sũt p^a in vnoqꝫ sit opõ alia ab ea cui^9 ipm est p^m pn^m qḋ recipit ab altero illoꝝ: igit vnũqḋꝫ illoꝝ ab alio recipit ṽtutẽ: igit coꝛ sentit virtute cerebri ꝛ nutrit ṽtute epatis ꝛ cerebrũ viuit ṽtute cordis ꝛ nutrit virtute epat̃: ꝛ epar viuit virtute cordis ꝛ sentit in suo panniculo ṽtute cerebri. ¶ Ista opio est reprobata ab Auer. p̃ de aĩa. cõmẽ. p̃allegato. ꝛ p̃ cãti. cõmẽ. 73. Rõ qꝛ tũc vnũ aĩal nõ esset vnũ imo tria per. 3. aĩas. ¶ Ad rõnẽ Platonis dõm ꝙ in eodẽ subto vna forma põt eẽ pn^m opõnũ distinctaꝝ ẽm gen^9: vñ aĩa hui^9 aĩalis est pn^m sentiẽdi mouẽdi ꝛ vegetãdi: qꝛ forã posterioꝛ ṽtualiter ẽ ꝯtẽtiua oĩuꝫ p̃maꝝ formaꝝ sic pẽtagonũ ẽ vna forã q̃ ẽ vna forma ꝯtinens triãgulũ ꝛ q̃drãgulũ siue q̃drilaterũ. ¶ Ad 2^m rõnẽ Gal. dõm ꝙ si nocito cerebro noceret sensus ꝛ mot^9 in toto corpe: h̃ est qꝛ nocumẽtũ illḋ fit ei^9 qḋ est p̃mũ organũ siue p̃m^9 vicari^9 cordis in sensu ꝛ motu: sic si leso p̃ncipe fiat lesio in ciuitatib^9 qb^9 p̃ncipat^9 nõ est h̃ qꝛ ledat p^m simplex qꝛ talis est rex ꝛ nõ p̃nceps: ꝛ iõ ẽt oꝫ dicẽ ꝙ lesio in toto fit lesio in sensu ꝛ motu ꝛ ĩ oĩb^9 opõnib^9. Al': posset dici ꝙ lesio cerebri est cã lesionis distĩcte in sensu ꝛ motu sic ipm ẽ pn^m distĩctũ opõnis sensus ꝛ mot^9 ꝛ nõ pn^m p̃ncipale. ¶ Quarto dico ꝙ de his duabus opionib^9 opio Phi est verioꝛ vt Aui. dic̃. Rõ qꝛ fundat sup rõnes veras fundatas sup ꝓpõnes veras q̃ sũt ꝙ vnũ aĩal nõ est tria aĩalia ꝛ ꝙ multitudines mẽbroꝝ nõ sunt tria p^a ſꝫ vnũ p^m. ¶ Opio aũt Gal. ꝛ Platonis ẽ mag̃ mãifesta qꝛ accepta a sensato isto ꝙ nocito cerebro nocent sensus ꝛ mot^9 ꝛc̃. ꝛ qꝛ facilius põt qs imaginari ꝙ diuerse opõnes fiant a diuersis p̃ncipijs q̃ ab vno. ¶ Ad rõnes oppositas dõm. ¶ Ad p̃mã ꝙ cõplexio ex coalteratione nõ est pn^m operãdi. ¶ Ad 2^m dĩ ꝙ lꝫ tale mẽbrũ sit dominãs: tñ ĩdiget alijs mẽbris nõ vt p̃ncipãtib^9: ſꝫ vt seruiẽtib^9. ¶ Ad 3^m apparet solutio: nam distincte virtutes. 3. indigẽt distinctis organis ad illarũ distinctionẽ. i. vt distinctũ in operationes exeunt: tñ oẽs ille. 3. sunt vnius aĩe in corde ꝛ vnius caloris cõis in corde. deinde vna exit in actũ cum cerebro alia cũ epate.

¶ Postea in alia diuisionis pte diuisificati sunt medici ĩter se ꝛ phi ĩter se. Una. n. secta dixit ꝙ ossa ꝛ caro nõ sentiẽtia ꝛ eoꝝ silia nõ pdurãt nisi p ṽtutes ꝓprias q̃ sũt in eis q̃ nõ ab alijs p̃ncipijs eis ĩfluxerũt: ſꝫ p illas ṽtutes cũ nutrimẽtũ eis trãsmittit sibi sufficiũt: ꝛ neqꝫ ipsa alij rei virtutẽ tribuũt neqꝫ ẽt aliḋ mẽbrũ eis aliã tribuit virtutẽ. Alia ṽo secta dixit ꝙ virtutes iste non sunt eis ꝓprie: ſꝫ ab epate ꝛ corde in gnõnis principio eis influxerũt: ꝛ in eis quiete permanserunt.

¶ Ponit aliã diuisionẽ q̃ discordãt. ¶ Cõsiderãdũ ĩ pte diuisiõis q̃ dicim^9 ꝙ ẽ dare: nec suscipiẽs nec tribuẽs ẽ ꝯueniẽtia in h̃ qꝛ oẽs ꝯcordãt ꝙ tale mẽbrũ sit oẽ illḋ mẽbrũ qḋ solũ nutrit: ꝛ nõ hꝫ sensuꝫ ꝛ motũ nec dat sẽsum ꝛ motũ alijs nec aliã ṽtutẽ sic caro nõ ẽ sentiẽs ꝛ ossa ñ sẽtiẽtia qḋ dixit pp dẽtes: ſꝫ discordia ẽ quã põit.

Du^m 14^m ¶ Dubitat in q̃ dñt iste due opiones circa sñiaꝫ de mẽbro nec tribuẽte nec suscipiẽte. ¶ Dõꝫ ꝙ p^a secta q̃ põit ṽtutes ossis ꝛ carnis nõ sentiẽt nõ pẽdet ab aliq̃ pn^o. s. ab aliq̃ mẽbro. ſꝫ in pn^o gnõnis gñans vt sperma dedit formã subalẽ ossi ꝛ silib^9 mẽbrĳ nõ sentiẽtib^9: ꝛ dedit eis ṽtutẽ q̃ se nutriũt: vñ nõ ɔ̃ficit eis nisi nutrimẽtũ vt possit nutriri ꝛ ꝯsuari in eẽ: ꝛ h̃ ẽ qḋ dic̃ p illas ṽtutes cũ nutrimẽtũ eis trãsmutet ꝛ sibi sufficiunt. ¶ Scḋa aũt secta ponit istas ṽtutes q̃ se nutriũt ꝛ inesse pmanẽt nõ sunt ꝓprie eis. s. date a generãte: imo pẽdẽt ab epate ꝛ corde in pn^o gnõnis ꝛ inde eis influxere ꝛ in eis quiete pmansere: q̃re virtutes iste nãles nõ sunt mobiles. i. mõ inexistẽtes ꝛ mõ recedẽtes sicut ṽtutes sensitiue: ꝛ iõ dicit quiete pmãserũt in eis. s. ossib^9 ꝛ carne nõ sentiẽtibus.

¶ Medico tñ nõ attinet vt in sequẽdo demonstratiua ꝓcedat argumẽtatione: vnde de his duab^9 diuersitatibus ad veritatẽ exitus ꝯueniat: neqꝫ patet ei semita ad hoc inquantũ est medicus: neqꝫ hoc ipm in aliqua suarũ perscrutationũ ꝛ suarũ actionũ impedit.

¶ Hic p̃ oñdit qd nõ attinet medico in his diuersitatib^9. Scḋo qd in vnaquaqꝫ illaꝝ dꝫ tenẽ siue credẽ. 2ª ibi (Debet aũt.) Prio põit ꝙ medic^9 ĩuestigãdo nõ dꝫ ꝓcedẽ via demr̃atiua vt veniat ad veritatẽ haꝝ diuersitatũ. Scḋo ꝓbat hoc cum dicit neqꝫ pꝫ ei. addit duas rõnes. Pria qꝛ ĩquãtũ est medic^9 nõ pꝫ ei exit^9 ab his diuersitatib^9 qꝛ ista discordia ꝛ nõ exire ab ea nõ ĩpedit ipꝫ in aliq̃ suarũ actionũ ꝛ pscrutationuꝫ. s. q̃ pscrutat morbos cãs ꝛ loca illoꝝ.

Dub^m 15^m ¶ Dubitat vtꝝ medic^9 possit via demr̃atiua. i. sufficiẽter vel ꝓbabil'r ꝓbatiua exire ad veritatẽ hoꝝ diuersitatũ. Et vĩ ꝙ sic: qꝛ saltim p̃mã diuersitatẽ exit ꝛ teneret oppõnẽ Arist. ꝓbãdo ꝙ coꝛ p̃ gñet: ꝛ p̃ hꝫ aĩam: ꝛ ꝙ in eo fiat caloꝛ ꝛ spũs ꝓ oĩb^9 opõnib^9: ꝛ ista sunt declarata in hac scĩa: vt aliqd Aui. 3. cañ. fen. 21. 2. cap̃. ꝛ ĩfra cap̃. de virtute vitali. Dõm ꝙ medic^9 ĩquãtũ medic^9 in p^a diuersitate nõ põt ꝓbare ꝙ oꝫ eũ accipe ꝓpõnes phi nãlis ꝛ ꝙ aĩal vnũ non est plura aĩalia ꝛ ꝙ coꝛ p̃ gñat. que ꝓpõnes fundant sup scĩa de gnõne aĩaliũ ꝛ scĩa metaphysica ꝛ physica ɔ̃ vno ꝛ multiplici. Si ꝙ Aui. in 3° lib^o vel p̃ vtit illis ꝓpõnib^9 nõ vtit eis ĩquãtũ medic^9: ꝛ reqrit alia ante se. Nec pꝫ exit^9 in diuersitate scḋa. s. q̃liter os ꝛ caro nõ sentiẽtia nec tribuũt nec recipiũt: ꝛ iõ dĩ ꝙ hñt ṽtutẽ ĩnatã. ꝙ enĩ illa diuersitate vellet virtutẽ hẽret inuestigare an ossa gñent a spermate cũ oĩ cõplexione q̃ se inesse pñt ꝯsuare: an gñent a corde ꝛ epar ꝛ coꝛ dederũt sibi virtutẽ: ista. n. ĩuestigatio est phi nãlis loquẽtis de gnõne partiũ ꝛ nõ est sibi facilis.

Dub^m 16^m ¶ Dubitat 2° vtꝝ nõ ꝓuenire ad veritatẽ diuersitatis p̃me que est de mẽbro tribuẽte ꝛ a nullo suscipiẽte ĩpediat medicũ in sua perscrutatione. s. in cognitiõe egritudinũ ꝛ sua actiõe. Uidet ꝙ sic: qꝛ Auer. coll'ꝫ. 2. ponit ꝙ medic^9 multotiẽs hꝫ neciaꝫ istã inq̃sitionẽ. ¶ Ampli^9 ignorato loco passiõis ignorat debit^9 modus operãdi: ſꝫ ignorato an coꝛ sit pn^m sensus ꝛ mot^9 nutrimẽti ignorat loc^9 passionis. nã ad cognoscendũ locũ passionis reqrit scire qd sit mẽbri actio ꝛ qḋ iuuamẽtũ: vt appet p̃ ꝛ 2° de ĩteriorib^9. ſꝫ si ignores an coꝛ agat in mẽbris sensuũ ꝛ motuũ añ cerebrũ: ꝛ silr̃ ɔ̃ epate ignoras istoꝝ mẽbroꝝ actionẽ. ¶ Ampli^9 sic appet in hodierna lectione scḋi libri de ĩteriorib^9 vlti. cap̃. Gal. nõ ꝯcedit remedia applicari capiti in passiõe sensus ꝛ mot^9 siue regitiue ṽtut̃: nisi qꝛ credidit eẽ veꝝ ꝙ aĩa sensitiua habitaret in cerebro. Si enĩ credidisset ꝙ hec aĩa sensitiua esset in corde p̃cepisset cordi. s. ptib^9 pectoris poni remedia: ꝙ ad recte agẽdũ opꝫ scire si cerebrũ sit pn^m sensus ꝛ mot^9 an coꝛ. ¶ Ampli^9 si medic^9 nõ ĩpedit in aliq̃ suaꝝ actionũ ex diuersitate p^a: ꝙ põt tenẽ sñiam Arist. s. ꝙ coꝛ sit oĩuꝫ virtutũ p̃ma radix: ꝛ p ꝯñs sit pn^m sensus ꝛ mot^9. Sed tenere in hoc. s. in hac discordia sñiam Ari. facit errare medicos: vt Haly in thegni tract. 2. cõmẽ. 28. sup illo ṽbo al'. §. Ab illis ṽo orta. ¶ In ꝯriũ est. A. ¶ In h̃ quesito debiliter moto ab alijs ĩuenio solõnes debiles. ¶ Anto. n. dicit ꝙ medic^9 nõ hꝫ inq̃rere hoc: sed supponere a Pho nãli: siue. n. cerebꝝ sit pn^m sensus ꝛ mot^9 per se vel ei ĩfluat ab alio nõ hꝫ inq̃rere: qꝛ nõ ĩpedit eũ. Sed mirandũ est de Anto. p̃ qꝛ medic^9 nõ põt a pho supponẽ veritatẽ in hac discordia: qꝛ medicus. s. Gal. ꝛ sequaces p̃supponũt ꝯriũ ei^9 qḋ Phs. s. Arist. ꝛ sua secta vult. Scḋo mirãdũ de eo qꝛ dicit ꝙ non nocet medico: ꝛ tñ nil ꝓbat. ¶ Guilelmus ẽt dicit ꝙ medicus nõ dꝫ ꝓcedẽ in p̃dicta discordia via subtili sed via grossa. ¶ Nos dicam^9 istis postpositĩ ꝙ siue teneat opio Arist. de h̃ ꝙ sit dare mẽbꝝ qḋ est coꝛ oĩb^9 tribuẽs ꝛ a nullo recipiẽs: siue teneat opio Platonis ꝛ Gal. ꝙ nõ sit dare mẽbꝝ h̃ sed tria p̃ncipalia quoꝝ qḋcũqꝫ tribuit ꝛ recipit nihil diuersificat cura nec inq̃sitio egritudinũ ꝛ loci eoꝝ cui^9 ɔ̃claratio est qꝛ Arist. ponit coꝛ eẽ pn^m oĩuꝫ virtutũ: qꝛ p̃ hꝫ aĩaꝫ cũ oĩb^9 potentijs: ꝛ hꝫ vnũ calorẽ potẽtẽ in opõnes oẽs sicut vnũ organũ gñale siue cõe. sed nõ poneret Aristo. istũ spiritũ siue calorẽ posse distinctim in opõnes sensus ꝛ mot^9 nisi determinet a cõplexione cerebri: ꝛ simil'r de epate: ꝙ cerebrũ apud Arist. est p̃ncipiũ sensus ꝛ motus ꝛ nõ absolute: sed sicut qḋdã instr̃m determinãs gñaleꝫ artẽ que est in spiritu dato a corde: distincta ergo lesio operationũ sensus ꝛ motus fit cerebro ꝛ nucha ꝛ neruis patiẽtib^9: ꝙ Arist. ponẽs medicinã ꝯtra egritudinẽ appropriatã sensui ꝛ motui nocitis ponet illã cerebro nuche ꝛ neruis: ꝛ sic faciet Gal. naꝫ aĩam sensitiuã. s. cogitatiuã ꝛ motiuã ponet formã cerebri ꝛ nõ cordis: ergo ponet cerebrũ absolute p̃ncipiũ sensus ꝛ motus: ꝛ h̃ erit per aĩam sicut per p̃ncipiũ: ꝛ per cõplexionẽ ꝛ spiritũ sicut per instrumentũ: ꝛ ideo etiã remedia capiti nuche ꝛ neruis ponet ꝓ rectificatione illius cõplexionis. de aĩa enĩ siue sit substãtialis act^9 cerebri siue cordis nõ curabit medicus cũ sua actio non sit ad illã: sed ad sanitatẽ. hãc sentẽtiã intellexit Haly. p̃allegato cõmẽto: ĩmo intelligit ex hoc intẽtio eius occulta. ¶ Sed dicet quis ego ostendo ꝙ diuersitas illarũ opionũ diuersificat curã: qꝛ si cerebrũ absolute est p̃ncipiũ sensus ꝛ motus vt Gal. dicit: ꝙ in cura passionũ ledẽtiũ sensuꝫ ꝛ motũ solũ dꝫ intẽdẽ ad spiritũ ꝛ cõplexionẽ cerebri vel a cerebro datũ. ſꝫ si est coꝛ ꝛ cerebrũ ẽm Arist. deberet intẽdẽ ad cerebrũ ꝛ ad coꝛ: qꝛ spũs cordis etiã hꝫ se vt efficiẽs sensationũ ꝛ motuũ voluptarioꝝ. ¶ Dicamus cõtra: ꝙ lꝫ Gal. ꝯcederet aĩam sensitiuã esse formã cerebri primo ꝛ nõ cordis ꝛ quãdã aliã vt vitalẽ formã cordis tñ ponet ordinẽ ĩter eas ꝛ ꝙ vna p̃suppo-nit aliã: ꝛ si nõ in rõne efficientis saltem in rõne finis: ꝛ ideo spiri-

tum cerebri diceret ꝓsupponere spiritum cordis: ⁊ ꝓpter hoc in passionibꝰ etiā sensus ⁊ motus videt̄ ꝯueniens intendere ad cor etiā apud Aui. imo quādoq; Gal. dixit ꝙ mēbra faciūt suas actiones cū tēperantia caloris cordis. vt qnto libro de īteriorībꝰ ꝑmo caplo. ¶ Ad ꝯria dōm ꝑmo ad Auer. opinor ꝙ illa verba dixerit ꝯtra Auicē. hic cum dixit nō attinēt. ⁊ ꝙ Auer. nō bene intellexit Aui. ⁊ ideo sua auctoritas negat̄. possemus tamē saluare eū dicēdo ꝙ medicus hꝫ necessariā inquisitionē qua sciat: an epar sit solum ꝑncipiū nutrimēti. s. māe vt stōchus est ꝑncipiuꝫ chili ⁊ nullius virtutis sit ꝑncipiū: an sit ꝑncipiū māe ⁊ virtutis: ⁊ de hoc loquit̄ Auer. Sed si medicus ꝯcedit ꝙ epar sit ꝑncipiū virtutis naturalis nō hꝫ necessario inquirere: an sit ꝑncipiū absolute vel non absolute. ¶ Ad scdam rōnē nego minorē. ⁊ cū dicit̄ ad sciēdū locū passionis requirit̄ scire que sit membri actio ꝯcedo. ⁊ cuꝫ dicit̄ si ignoro: an cor agat. i. det mēbris sensum ⁊ motū an cerebrū ignoro actionē hoꝝ membroꝝ. Dōm ꝙ nō est in hoc discordia: neq; tū Arist. quā medici ponūt ꝙ cerebrū est aliqualiter ꝑncipiū sensus ⁊ motus: sed discordia est: an cecebrū sit ꝑncipiū primū siue absolute: vt dixit Gal. an cor sit ꝑncipiū ꝑmū ⁊ cerebrū sit seruitor cordi in hoc vt dixit Arist. ⁊ Auer. Hec aūt discordia nō īpedit inuētionē egritudinis: nec curā vt diximus. ¶ Ad tertiā cuꝫ dr̄. Gal. in passione sensus ꝯcedit remedia applicari capiti: q2 credidit aīam regitiuā siue sensitiuā habitare in cerebro. dōm ꝙ verum est. Et cuꝫ dicit̄ si credidisset ꝙ esset in corde ⁊c̄. dōm ꝙ si credidisset eā distinctā ⁊ solā esse in corde applicasset cordi remedia: ⁊ si cōprehendisset opinionē Arist. ꝺm modū dictum etiā applicasset remedia cerebro vt diximus. ¶ Ad quartā dōm ad Haly. ꝑmo ꝙ sn̄ia Aristo. facit errare medicos. s. ignaros vt exponit Cōciliator differētia. 41. Guilelmus ꝟo de Brixia dicit ꝙ sn̄ia Aristo. facit errare medicos: q2 error est in omni scīa accipere ꝑncipia cōia ⁊ dimittere ꝓpria: ⁊ hoc facit medicus qui ingrit dicta physica Ari. Dicit scdo ꝙ facit errare: q2 opinio Aristo. est subtilis profunda quādo medicus ꝓcedit via tam subtili tardat̄ ab operatione sua. Aliter pōt dici ꝙ sn̄ia Aristo. cū nō sit bene comprehēsibilis facit opinari ꝙ ꝓprius locus aīe sensitiue sit cor. ⁊ ex hoc aliqs statim crederet remedia debere poni ad cor: ⁊ est error vel infert cōtra Aristo. ꝗ opꝫ remedia poni ad cor: ⁊ iste qui sic ꝯtrariat̄ Arist. errat: q2 nō intelligit eū: ⁊ ideo Auer. collꝫ 2° cap̄. 9° multuꝫ vituperat Gal. qui ꝑdicto mō arguit ꝯtra Archienē. 3. de īterioribꝰ cap̄. 4° in lectione hodierna ⁊ in. 13. terapē. penul. cap̄.

¶ Dubitat̄ 3°: an ignorare veritatē in alia diuersitate īpediat medicū in sui actione. Videt̄ ꝙ sic: q2 si ossa ⁊ caro nō sn̄ia habēt virtutes eis appropriatas nō pendentes ab epate ⁊ corde: vt prima secta dixit in rectificatione istoꝝ partiū nō intēdimus ad cor nec ad epar: sed ꝺm sectā scdam intendimus in cura eoꝝ ad rectificationē epatis ⁊ cordis a qbus habuerūt has virtutes quietatas in eis. Dicamꝰ vt aliqd diximus in fine primi de interioribus: ⁊ post dicet̄ ꝙ mēbra ꝓpter mutationē cōplexionis eis ꝓprie. s. innate q2 multū cū illa agūt ꝓprias actiones sicut mēbra sentiētia respectu illoꝝ multū agūt cū influēti. si aūt cōplexio ossis sit data a generante siue ab epate nihil ad curā differt. ¶ Sed tu. d. adhuc stat diuersitas cure ꝺm diuersitatē opinionū duaruꝫ: q2 prima opinio nō ponit ossa pati epate patiēte: sed scda sic: ⁊ tūc vna opīo quandoq; curabit ossiū passionē curādo epar alia nō. Dōm dupl'r. Pridem mō curat̄ vt in osse: q2 si calida est infrigidat̄ ⁊c̄. ⁊ sumit̄ hec solo a Gal. ꝑ de īterioribꝰ ⁊ 2° vlti. cap̄. Scdo mō dōm ꝙ vtraq; opi. ponit ossa pati epate patiēte: q2 lꝫ virtus nālis ossis nō sit ab epate ꝺm primā seāct: tamē mā nutrimētalis est ab epate qua infecta vel diminuta vel multiplicata ossa possunt cōpati. Vel dōꝫ ꝙ lꝫ ille due opiniones differant in hoc ꝙ vna dicebat virtutem ossiū nutritā dari spermate generāte: ⁊ alia dicebat dari ab epate: tū vtraq; conueniebat in hoc ꝙ hec virtus ꝯseruabat̄ calore ⁊ spiritu cordis ⁊ epatis ⁊ apparebit quid dōm posterius.

¶ Debet aūt scire ⁊ credere in diuersitate prima ꝙ nō est ei curandū: vtrū cor sit principiū sentiēdi ⁊ motionis cerebro: ⁊ virtutis nutriētis epati: aut nō sit. Cerebrū nāq; siue per se siue post cor habeat: principiū animaliū actionū existit cōparatiōe alioꝝ membroꝝ. Et epar similiter actionū nāliū nutriētiū principiū existit alioꝝ membroꝝ comparatione.

¶ Hic ostēdit qd in vnaquaq; illarū diuersitatū credere dꝫ. ⁊ ꝑmo in ꝑª. 2° in 2ª. 2ª ibi (Et de alia.) Dicit ꝑmo ꝙ diuersitate ꝑª que cadebat super hac parte diuisionis: mēbrū qdā est tribuēs ⁊ nō recipiēs: ⁊ fuit ꝑma de duabꝰ partibꝰ diuisionis in qbus cadebat discordia. (Debet credere.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex hac lr̄a appet sn̄ia nr̄a vera ꝙ nō est curandū inquisitione siue perscrutatione medici: an cerebrū sit principiū sensus ⁊ motꝰ sensuū siue post cor ⁊ sic de epate ⁊ cā apparuit. ¶ Cōsiderādū 2° (Cōparatione alioꝝ) pōt dupl'r exponi. Prio cerebrū est principiū actionū: comparatione alioꝝ membroꝝ. s. alioꝝ a se: ⁊ sic pricipat etiā cordi. Vel alioꝝ. s. a corde. ⁊ dixit q2 cor sentit anteq; sit cerebrū.

¶ Dubitant vtrū cerebruꝫ sit ꝑnᵐ sensus ⁊ motꝰ vel cor. ⁊ est qō q̄ Gal. īcedit in suis libris cū querit frequēter ⁊ dicit imagīatio est in cerebro. i. virtus regitiua. s. imaginatiua cogitatiua ⁊ memoratiua. Vr̄ ꝙ cerebrū sit ꝑnᵐ sensus ⁊ motꝰ. s. sensuū īterioꝝ ⁊ exterioꝝ ꝑ per Gal. 4. de accn̄ti ⁊ morbo cap̄. vlt. ⁊ frequēter in libris de vtilitate partiū 8° lib. cap̄. 2° 3° ⁊ 5°. ⁊. 16. lib. cap̄. 3. ⁊ in libro de virtutibꝰ dispēsantibꝰ nr̄m corpꝰ. Et ꝓbat̄ rōnibꝰ. ꝑª q2 nerui ab eo nascunt̄. Scda: q2 somnus ⁊ vigilia sunt eiꝰ passiones: ꝗ īde ꝓcedit sensus ⁊ motꝰ. tenet ꝯn̄tia: q2 in somno ligant̄ sensus ⁊ motus. an̄s pꝫ per Gal. 4. de accidēti. ⁊ ꝓbant q2 opōnes cerebri gescunt in somno: nō aūt cordis opōnes. Tertia in gn̄e mouentium est deuenire ad mouēs īmobile: igit̄ in gn̄e sentientiū ad ꝑᵐ insensibile tale est cerebrū ⁊ nō cor. ¶ In ꝯriū est Aui. cuꝫ dixit ꝙ ꝺmo Arist. est verior. ¶ Rn̄sio cōis dicit tria. Primo ꝙ cor est ꝑᵐ ꝑnᵐ instrumēti sensus ⁊ motꝰ caloris spirituosi. Scdo q2 cor est ꝑnᵐ aīe ꝑmū. Tertio q2 in corde fit vnio sensibiliū ad aīam sentientē. ꝓbat̄ q2 in corde sequit̄ passio sequēs hāc vnionē. s. tristitia ⁊ delitia ⁊ appetitꝰ ꝑsecutiōis: ⁊ fuge oēs etiā ꝯfirmāt ista esse in corde exquo sequit̄ ꝙ cor sit ꝑnᵐ ꝑmū virtutis motiue: q2 est ꝑnᵐ appetitus vt dcm̄ est: ⁊ motꝰ sequit̄ appetitū. Dicit 2° ꝙ cerebrū est 2ᵐ ꝑnᵐ ꝺm calorē datū a corde vt sit aptuꝫ ad sensum ⁊ motum. multus enī excessus caloris noceret vt ponit Auer. 2° colliget. ꝙ aūt cerebrū sit ꝑnᵐ aliqō in sensum ⁊ motū apparet: q2 ꝑmutatio facta in eo ꝑmutat sensum ⁊ motū totius. Tertio dicit ꝙ medicꝰ hꝫ ponere sensum ⁊ motuꝫ totius ꝓcedere a cerebro. Rō q2 in eo dat̄ cōplexio determinatiua ad sensuꝫ ⁊ motū. medicꝰ aūt agit ad illā ꝯseruādā vel ꝑmutādā cū suis medicinis. ¶ Ad ꝯria dōm. Ad ꝑmā ꝙ ortus neruoꝝ est ꝓ spiritu aīali q est ꝑnᵐ distincte sensationis ⁊ talis spiritꝰ vel est vitalis aliq̄liter alteratus vel est alius spūs q est sicut instr̄m spiritꝰ vitalis. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ somnus ⁊ vigilia sunt passiones cordis ꝺm Aristo. ⁊ cuꝫ dr̄ ꝙ opōnes cordis nō quiescūt in somno. dōm ꝙ īmo q2 opōnes sensus ⁊ motꝰ que sunt primo cordi. ¶ Ad tertiaꝫ dōm ꝙ nō est simile: q2 motus est actio in alio. sed sensus est operatio in se. ¶ Nos iaꝫ ostendimus ꝙ rōnes oēs que pro opinione Aristo. fiunt sunt euidenter solubiles ⁊ ꝙ opinio Gal. ⁊ Platonis pōt sustentari: sed hic omitto.

¶ Et de alia quidem diuersitate debet scire ⁊ credere ꝙ nō est ei curandū vtrū virtus naturalis in tali quale est os in principio gn̄ōnis ab epate venerit: aut eaꝫ pro suamet cōplexione meretur aut nihil sit eoꝝ.

¶ Ostēdit qd sentiēdū in 2ª diuersitate que cadit sup ꝑte diuisionis. ¶ Cōsiderādū ꝑmo (Aut nihil sit eoꝝ.) q2 nec ab epate venerit nec a gn̄ante: sꝫ a colcodea. vel nihil sit eoꝝ: q2 hec virtꝰ nō sit forꝫ in osse ⁊ carne nō sensitiua sꝫ solū sit forꝫ ī epate ⁊ corde cuiꝰ ꝟtute ossa se ꝯꝺuēt. vl' nihil sit eoꝝ. i. sit ꝟtꝰ ī istis mēbr̄ tū nesciat̄ qsqs ōderit eā. vl' hic est modus loquēdi ꝯsuetꝰ disputātibꝰ. q. d. ꝯcessa vtraq; parte cōditionis hoc debet medicus tenere.

¶ Sed debet credere ꝙ hec virtus ad ipsum nō profluit nisi ab epate: nam si iter ea via clauderet̄ ⁊ os nutrimentū aptuꝫ haberet: eius actio destrueret̄ queadmodū fit in sensu ⁊ motu: cum neruus qui ꝓuenit a cerebro stringit̄. Virtus ꝟo illa ossi naturalis facta est dum eius permanserit complexio.

¶ Dubitat̄ q2 virtus nālis ossis pōt dici influēs sicut aīalis musculo ⁊ carni sentienti. Dōm dupliciter. Primo ꝙ de virtute nāli ⁊ aīali est simile: q2 vtraq; nō agit in membris in qbus sunt nisi per ꝯtinuationē ad ꝑnᵐ: sicut caro sensitiua nō sentit nisi q2 ꝯtinuata cerebro: ⁊ os nō nutrit̄ nisi ꝯtinuet̄ epati ⁊ cordi. sed est differētia q2 influens a cerebro ad musculuꝫ pōt tolli stante vita ⁊ sanitate sicut in somno: sed ab osse nō pōt tolli īfluxus epatis ⁊ cordis qn os corrūpat̄. Scdo mō pōt dici ꝙ aliud est membrū nō posse sentire nisi ꝯtinuatione ad cerebrum: ⁊ aliud est ossa nō posse nutriri nisi ꝯtinuatione ad epar. nā mēbra nō sentiunt discōtinuata cerebro; q2 deficit eis aliq̄ q̄litas qua agūt que stat eis sicut forma vt q̄litas spūs aīalis. Sed possumꝰ ītelligē ꝙ ossa cū claudit̄ via iter ipsa ⁊ epar nō agūt nō q2 deficiat eis virtꝰ actiua siue q̄litas qua debeat esse forma in eis qua agāt; sed q2 deficit dispositio in mā:

vnde

vnde mãm quã dat epar mẽbris imaginabimur talis dispõnis ꝙ nõ est apta recipere actionẽ ossis ⁊ mẽbroꝝ nisi sit ꝯtinuata epati: ⁊ ideo mẽbra lꝫ possint sufficiẽter agere ipsa mã nõ põt sufficiẽter pati: ⁊ hic noster modus dicẽdi facit imaginari pricipatũ epatis: ꝗuis epar nullã det virtutẽ qua mẽbra agant in nutrimẽtũ et est dcm̃ qđ medicis erit valde molestũ: ⁊ hoc vꝫ Aui. inuisse cũ dixit. actio destruet: ⁊ nõ dixit agẽtis potẽtia nõ erit. ¶ Cõsiderãdũ (virtus vo illa ossi nãlis.) In hoc Aui. ꝑdicto dubio satisfacit. naꝫ lꝫ aliquo mõ sit sĩle de sensu ⁊ motu: in aliquo tñ est dissĩlitudo: qꝛ illa virtus sensitiua ⁊ motiua nõ est facta nãlis mẽbro sentienti ⁊ mouẽti: sed põt aduenire ⁊ recedere: sꝫ ossi illa virtꝰ est facta nãlis. (Dũ ergo eius ꝑmãserit.) i. dum cõplexio ossis est facta ꝑmansiua statim cũ est os in principio gnõnis. i. virtus vitalis a pn° generationis est facta nãlis ⁊ ĩpermutabilis ossi: nõ aũt est permutabilis sicut permutat virtus musculi eo remanente sano.

Dubᵐ

Duᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat. vtrũ sit in nobis mẽbrũ neq̃ tribuẽs neq̃ recipiẽs virtutẽ: ⁊ per ꝯñs dubitat vtrũ ossa ⁊ caro nõ sentiẽtia recipiãt vtutem ab aliquo pncipali. ⁊ ꝑ ꝯñs ẽt dubitat q̃re mẽbra hñtia ẽt soluꝫ virtutẽ nãlem vt ossa dicunt hꝛe virtutẽ ĩnatã: oẽs eniꝫ iste q̃stiones in idẽ redeũt. ¶ Ur p̊ ꝙ nõ sit in nobis mẽbruꝫ nõ recipiẽs nec tribuẽs: qꝛ hoc mẽbrũ eẽt aliqd per se nõ faciẽs vnũ cum nr̃o corpore. ¶ Amplius est mẽbrũ oĩbꝰ tribuẽs vt cor: sed h̃ nõ potest tribuere mẽbris nõ sentiẽtibꝰ vt sunt ossa nisi virtutẽ nãlẽ. s. vtutẽ eẽ alimẽti: g̃ cũ ossa ⁊ caro nõ sentiẽtia recipiũt ex alio: sequit ꝙ in ossibꝰ virtꝰ nãlis nõ dꝫ dici ĩnata sed ĩfluxus. In ꝯriũ hoꝝ est Aui. hic: qꝛ ossa ⁊ mẽbra nõ sentiẽtia dicit nõ recipe vtutẽ nec dare alijs. In ꝯriũ ẽ Gal. in thegni trac. 2. cũ dicit. ꝙ q̃dam ꝑtiũ neq̃ aliaꝝ dñat neq̃ alie dñant eaꝝ ĩnatas hñtes virtutes ⁊ regentes eas. ⁊ p̊ de ĩteriorĩbꝰ vltio cap̃.

1ª opinio. ¶ Pria opio ꝙ mẽbra hñtia soluꝫ virtutẽ nutritiuã vt caro os ⁊ sĩlia dicunt nõ recipe vtutẽ ⁊ dicũtur hꝛe virtutẽ ĩnatã: qꝛ ibi sui opõne nõ ĩdigẽt ĩfluxu ab aliq̃ pncipali vel nõ ꝯtinuo: qꝛ talis est eoꝝ virtꝰ q̃lis est virtꝰ magnetꝭ ĩ attrahẽdo ferrũ: ⁊ ita dñt eẽ intẽtionẽ Gal. ꝯ in libro de virtutibus dispẽsantibꝰ nr̃m corpus: ⁊. 9. tera. ca. 10. ⁊. 2. de re. sa. ⁊ in oĩbꝰ suis libris fere vult ꝙ epar est pnᵐ nãlis virtutis ⁊ illã mẽbris influit. mẽbra ẽt egẽt in fluxu ꝯtinuo a corde vt apparet ad sensum. Amplius os nõ nutrit si via ĩter ip̃m ⁊ epar claudet. Item abscissum posset viuere.

2ª opinio. ¶ Ad Gal. dõm ꝙ nõ intelligũt eũ vt appebit. ¶ Secũda opinio est Haly. in thegni trac. 2. cõ. 29. qui vult ꝙ ossa cartilagines ⁊ hmõi mẽbra nõ sentiẽtia humana nõ solũ virtutẽ nãlẽ qua se regũt dicunt nõ recipere virtutẽ ab alio: sꝫ hꝛe virtutẽ ĩnataꝫ tm̃: qꝛ ab epate ⁊ corde nõ recipiunt manifestũ ĩfluxũ vt cũ nõ habeãt venã nec arteriã: simĩlr a cerebro nõ recipiunt ⁊ si in cerebro sit aliud: ita tñ appet ad sensum. Et medicinalis speculatio nõ trãscẽdit sensum. Hãc opinionem sequit Thadeus ⁊ Guil. posset sustentari hec opio: tñ cõiter ĩpugnat: naꝫ virtus sensitiua alicui mẽbro diceret nõ recepta sed ĩnata: qꝛ nõ apparẽt ad sensuꝫ nerui q̃ hãc virtutẽ deferũt.

3ª opinio. ¶ Tertia opinio ꝙ virtutes nãles membroꝝ possunt 2ʳ ꝯsiderari. Uno mõ vt absolute ꝯsiderant operantes: ⁊ sic dicunt influxe a principalibꝰ. s. corde ⁊ epate qꝛ dant calidũ alteratũ. Alio mõ vt sicut operantes talẽ nutricationeꝫ vt os ossificũ ⁊ caro carnificũ: ⁊ sicut sunt ĩnate per ꝓprias actiões ĩnatas: mẽbra ergo que hñt virtutes nãles solas qua se nutriunt dicũtur nõ recipere virtutes sed hꝛe eas ĩnatas mõ dicto. s. vt naturales virtutes sunt sic vel sic determinate agẽtes. Ista opio nõ satisfacit qꝛ posset dici ꝙ virtus sensitiua est ĩnata inq̃tuꝫ sic sentit vt sensitiua oris stomachi hꝫ determinatũ sensum tactꝰ: vt apparet. 3. colliget. ca. 32. ⁊ dꝫ declarari a nobis tractatu nr̃o de appetitu ꝑte scđa.

4ª opio. ¶ Quarta opio ꝙ virtutes nãles dicunt mẽbris ĩnate: qꝛ in p̊ instãti gnõnis oĩa membra habẽt illas: sed posteriꝰ non influũtur virtutes huius: sed calor cõseruatus ab epate ⁊ corde. sꝫ virtutes aĩales dicũtur influentes qꝛ mõ fluunt ad mẽbra mõ retrahunt. ista opinio põt saluari vt apparebit.

5ª op. Ant. ¶ Quinta opinio ẽ Antonij vsitata quã perfectius in q̃one quadaꝫ generali ponit q̃s hic ⁊ ponit p̊. 5. ꝓpões. ¶ Prima: illud est alicubi ĩnatũ qđ est ꝑ principia ĩtrinseca: ⁊ ꝙ nõ põt remoueri ab eo absq̃ illius corruptione: ecõtra dꝛ influẽs. ¶ Scđa: vnũqđq̃ recipit suũ eẽ sbale in hora sue gnõnis ⁊ oẽs suas virtutes ⁊ accñtia ab ipso generante. ¶ Tertia ꝓpõ: cor ꝓprie gñatur ⁊ alia mẽbra a corde nõ ꝓprie generant sed adnascunt cordi. Rõ. qꝛ aĩa cum sit forma simplex requirit vnũ sbm: ⁊ tale est cor ⁊ nõ totuꝫ corpus q̃a. ¶ Quarta ꝓpõ est fabula superius narrata: cor aggenerauit alia mẽbra aĩata et dedit eis potẽtias aĩe nutritiue ⁊ nõ alias qꝛ eẽnt eque prime sic cor. ¶ Quinta ꝓpõ est: qꝛ inter virtutes aĩe est ordo: vñ nutritiue sunt priores sensitiuis ⁊ motiuis: ex quo sequit ꝙ cor gñans mẽbra aĩata si nõ potuit dare potẽtias siue virtutes oẽs aĩe ꝙ necessario dedit nãles solas: ⁊ iste sunt que insunt mẽbris ab ĩtrinseco per aĩam quã dedit cor oĩbus mẽbris. ¶ Ex qbꝰ ĩfert Anto. ꝙ nãles virtutes nõ debẽt dici influẽtes: ⁊ ꝑ ꝯñs mẽbrũ qđ hꝫ solã vtutem nãlem pro seipso dꝛ nec tribuẽs nec recipiẽs ex quo sibi soli seruit cũ ĩnata pro seipso. Rõ. virtus nutritiua inest per pnª intrinseca. s. per vitã datã vnicuiq̃ mẽbro: sꝫ aĩalis virtus est extrĩseca: qꝛ per aĩaꝫ cordis que est extrĩseca: qꝛ iaꝫ dcm̃ est ꝙ alijs mẽbris nõ sunt cõicate potẽtie sensitiue ⁊ motiue: g̃ virtus nãlis est ĩnata. Scđa rõ: opatio virtutis nãlis nõ põt separari sine corruptiõe partis sed aĩalis sic: g̃ illa dꝛ ĩnata. ¶ Scđo infert ꝙ aliter spiritꝰ aĩalis se hꝫ ad mẽbra ad que vadit ⁊ aliter nãlis ⁊ vitalis: qꝛ naturalis ⁊ vitalis nõ deferunt virtutes istas mẽbris: qꝛ mẽbra ista añ habuerũt illas a pn° gnõnis vt dcm̃ est: ⁊ ideo solũ ꝯseruãt illas: sed spũs aĩalis simplr defert virtuteꝫ ad mẽbra sensitiua ⁊ motiua: qꝛ mẽbra nõ hñt has virtutes ab ĩtrinseco: vt dcm̃ fuit. ¶ Tertio infert ꝙ spũs aĩalis deferens virtutẽ sensitiuaꝫ ⁊ motiuam a corde vel cerebro ad mẽbra defert illã ad ea sicut ad organa: sꝫ organa nõ agũt per virtutẽ in se: sed ꝑ virtutẽ que est in pncipalibꝰ agẽtibus: g̃ seqtur ꝙ virtus sensitiua ⁊ motiua sit in mẽbris alijs a corde vel cerebro extrĩseca ⁊ nõ ĩnata. Hec opio cuꝫ bñ intelligit nõ vult aliud: nisi ꝙ aĩa sensitiua est forma sbalis cordis: ⁊ alia mẽbra a corde non hñt formã sbalem nisi vegetatiuã: ⁊ ꝙ sensus ⁊ motus fiũt per mẽbra sicut per instr̃a vt malleus ẽ instr̃m fabri respectu artis: ⁊ hãc opinionẽ senserũt in ꝑte ab Alberto mag̃ p̊ de aĩa. trac. 2. 15. cap̃. ⁊. 2. de aĩa. trac. 1. 3. cap̃. ⁊. 7. cuius ĩpugnatio apparebit ponẽdo nr̃aꝫ.

6ª op. Dini. ¶ Dinus aũt q̃nq̃ secutus est Anto. in ꝓpria forma: vt sup thegni apparet: ⁊ q̃nq̃ dixit aliud: vt appet sup p̊mo de interiorĩbꝰ. vbi dixit ꝙ virtus nãlis dꝛ ĩnata: qꝛ seqtur ĩtrinsecã cõplexionẽ: ⁊ dꝛ influens: qꝛ nõ seqtur illã intrinsecã cõplexionem sed extrinsecã quã dat spũs sensitiuus ⁊ motiuus: ⁊ cũ cõsiderabimus ista opinio redit in opĩonẽ Anto.

7ª opio. ¶ Septima opinio fuit quorũdã qui dixere ꝙ virtutes nãles dicunt ĩnate. i. mag̃ intrinsece materie: sed aĩales dicunt influentes. i. magis sepate a mã s̃m gradũ perfectionis. Mẽbra igit que hñt solas nãles vtutes qbus se regũt dñr nõ recipere vtutẽ. i. hꝛe vtutẽ ĩnatã. i. imp̃ssam mãe.

8ª op. Gẽt. ¶ His oĩbꝰ postpositis dicamꝰ id qđ nobis apparet in hoc: ⁊ p̊mittimus hãc ꝓpõnẽ: aĩa sensitiua est actꝰ sbalis oĩs ꝑtis corporis aĩalis: ita ꝙ id ꝑ qđ vnũqđq̃ mẽbrũ ꝯsĩle: ⁊ ꝑ ꝯñs organicũ ꝯstituit in eẽ sbali est sba q̃ ẽ aĩa sensitiua. Et q̃uis auctoritates multe possint adduci: qꝛ cuꝫ sunt diuersimode exponibiles: iõ ponemus eas post ⁊ ꝓbabimꝰ ꝑ rõnes nobis sufficientes.

1ª rõ. ¶ Pria aĩa sensitiua dat esse corpi ⁊ oĩ parti corpis: g̃ est actus sbalis oĩs partis. añs est notũ: qꝛ destructa aĩa sensitiua in nobis oĩs ꝑs tẽdit in putrefactionẽ: ⁊ nulla ẽ talis nisi equoce. ꝯña est nota. ¶ Sꝫ tu dicis ꝓbatio añtis nõ est bona: qꝛ nõ sequit h̃ destructo vt aere hoc destruit vt aĩa. ergo aer dat eẽ aĩali. Dõm ꝙ nõ est ꝓbatio necessaria: sed signũ ĩducẽs ad ꝓbãdũ istud: vel dõm ꝙ oẽ ad cuius destructionẽ aliud destruit hꝫ cõicare alteri in eẽ illius: si g̃ cessante aĩa sensitiua oĩs ꝑticula nr̃i corporis dꝛ equiuoce ꝑs ⁊ tẽdit ad corruptionẽ: g̃ aĩa hꝫ in hac rõnẽ cãe: sed nõ põt eẽ nisi cã formalis: ⁊ cũ sit sba: igit erit forma sbalis. Sꝫ dices ꝙ est forma sbalis vniꝰ ꝑtis. v. g. cordis in q̊ sũt oẽs opatiões aĩe: vt Cõmẽtator p̊ de aĩa. cõ. 94. ⁊ ꝑ ꝯñs alia mẽbra sũt ꝯseruata in eẽ a corde. Dõm ꝙ hec est opio multoꝝ opinantiũ: ⁊ opꝫ sic soluere ꝙ si aĩa sensitiua est actus sbalis huiꝰ ꝑtis organice. s. cordis nõ vꝫ ĩpõle: ĩmo cõueniens ꝙ sit actus sbalis oĩs organici ⁊ ꝑs oĩs ꝯsĩlis.

2ª rõ. ¶ Scđa rõ ad al' demõstratũ vt petrus hꝛet vnitatẽ per aggregationeꝫ quã naturales ꝑipathetici negauerũt. ꝯña ꝓbat. nã nãles. P. negauerũt in h̃ hoĩeꝫ habere tres aĩas: quaꝝ vna sit in cerebro: alia in corde: alia in epate: sicut posuit Plato ⁊ cãm quaꝫ assigna[uerũ]t: qꝛ aĩal nõ esset vnũ cũ sit vnũ per vnam aĩam: vt Cõmẽtator p̊ de aĩa. cõ. 90. vñ p̊ cãticoꝝ cõmẽ. 74. dicit. ꝙ s̃m hãc opĩonẽ vnũ aĩal esset plura animata: sed si aĩa sensitiua est forma quarũdã partiũ ⁊ q̃rũdã aliaꝝ forma est aĩa nutritiua: solũ g̃ hoc indiuiduũ est aggregatũ ex diuersis aĩalibꝰ. i. diuersis viuẽtibꝰ sicut Plato fecit. Dices ꝙ nõ accidit sĩle incõueniẽs incõueniẽti Platonis: qꝛ Plato posuit tres aĩas sicut tria pnª: ita ꝙ posuit in nobis tria aĩalia p̊ma. i. tria prima viuẽtia. s. cerebrũ cor ⁊ epar. Ex his tribꝰ p̊ viuẽtibꝰ nõ fit vnũ: sed si ponimus cor primũ viuere ⁊ solũ cor hꝛe aĩam sensitiuaꝫ vt formã ⁊ alia mẽbra eẽ organa cordis: sed nõ hñtia aĩaꝫ sensitiuã: tũc aĩal est mag̃ vnũ: qꝛ oĩa mẽbra sunt vnita in vno principali. i. corde sicut ĩstr̃a in pncipali agẽte. Dõm ꝙ de Platone senserunt ꝑipathetici: ꝙ lꝫ posuerit. 3. aĩas ⁊ tria aĩata p̊ma respectu aliorũ mẽbroꝝ: tñ intra se sunt sbordinata: qꝛ aĩa cordis ⁊ cor ⁊ aĩa epatꝭ ⁊ epar subordinant aĩe cerebri: ⁊ cerebro s̃z intẽtionẽ Platonis vñ posuit cerebrũ pricipalius mẽbrũ ⁊ dignius: sic g̃ mẽbra alia a corde q̃ nõ sunt ĩformata aĩa sensitiua: ĩmo sunt in specie vegetatiua tu ordinas ad cor ⁊ ex hoc saluas vnitatẽ: ita Plato oĩa mẽbra ordĩat ad cerebrũ: vel ẽt ad cor ⁊ saluat vnitatẽ aĩalis. ¶ Ter-

3ª rõ.

b

tio ad ꝑncipale si malleus cōiūgeret manui artificis esset vnitas
vnius aggregati satis ꝓpīqua vnitati ossis ꝛ cordis: vel eadē met
instantia
cordis qḋ dr̄ incōueniens. ꝯña est nota. Sz dices dr̄t illa aggrega-
tio. p̊: q2 malleus nō viuit. scḋo: q2 non ꝯseruat in esse a fab. sed a
sua forma cōueniēte. tertio: q2 si discōtinuat malleus a fabro du-
solo
rat malleus in eē. Dōm ꝙ lz sit dr̄ia aliq̄ īter duas aggregatiōes:
tn̄ satis vident appropinquari vt diximꝰ. Hoc mō ꝯfirmat in-
tellectꝰ: ꝛ tūc ad p̊mū dicemus: ꝙ lz malleus sit qd inaiatꝰ: tn̄ dr̄t
specie a manu fabri ꝛ ēt os dr̄t spē. vtrobiq3 ğ est aggregatū aliqḋ
ex specie differētibꝰ: nec ex hoc ꝙ aliq̄ cōueniūt in genere sil'iun-
cta magis faciūt vnū in actu q̄3 si nō ꝯueniant in genere: īmo q̄dā
sunt que minꝰ faciūt vnū. Ad 2m dōm ꝙ aliquo tēpore possz eē
os ꝛ nō ꝯseruatū eē a corde. Ad 3m dōm ꝙ os abscisuz aliq̊ tem
pore durare pōt: ꝛ tūc erit simile de osse ꝛ aliq̊ instr̄o artificis ali-
4° rō.
cuius qḋ duraret aliquo tp̄e pauco. Quarto aīa sensitiua ē for-
ma sbalis cordis: ğ totius reliq corporis pōt poni forma. aīs oēs
ꝯcedūt. ꝯña ꝓbat: q2 cor est tāte diuersitatis fere in nūero ꝑtium
quāte est totū corpus. nā in corde sunt ossa: in aliq̊ aīali sunt ibi li-
gamēta nerui pāniculi caro pīguedo: ğ si totū hoc aggregatuz est
solo, 3 totuoz
etherogeneū qd ꝛc̄. simil'r totū corpus pōt hr̄e aīam ꝓ actu sbali.
Sed dices ꝙ aīa est forma sbalis vniꝰ ꝑtis cordis ꝛ nō oīum. Con
tra. q2 q̄ro que est illa ꝑs ꝯsimilis: ꝛ seqtur ꝙ eēt os cordis in hn̄-
tibus os in corde aut ꝓportionabile in nō hn̄tibꝰ. nā aīa ponit for
ma cordis: q2 est in medio totius corporis sic̄ Rex in regno: ğ for-
ma ossis cordis: q2 est in medio. Nō vr̄ ēt ꝙ possit esse forma car-
nis: q2 nō est pars ꝑncipalis in opōnibꝰ aīe: q2 in sensu tactus po
nit mediū: vt scḋo de aīa. cō. 115. ꝛ. cō. 116. nec forma nerui q2 ē mē-
brū siccū. ꝙ aūt aīa sit sbalis forma solius mēbri frigidi: ꝛ sic vr̄ ī-
cōueniens cū ipsa recipiat in quodā calore: vt in libro de morte ꝛ
vita: ꝛ in p̊ cantice. cō. 74. Ampliꝰ cōtra solonem est Auer. p̊ de
aīa. cō. penul. vbi vult ꝙ aīa recipit in corde ꝭm ꝙ totū qḋdā hn̄s
talem figurā vt in exēplo ꝛ nō recipitur vt actus partis ꝭm ꝙ ꝑs.
5° rō.
Quinto ad ꝑncipale aīa nutritiua in embrione stat loco mā̄e et
perfectibili: ꝛ aīa sensitiua stat loco forme: ꝛ ambe sunt idez loco
ꝛ sb̄to: vt dixit Auer. 2° collꝫ. cap̄. 8. de sensibꝰ. Si ergo aīa nutriti
ua est in oībus mēbris: sed nō pōt eē nisi vt forma: ꝛ cū sit sb̄a erit
6° rō.
forma sbalis. Sexto ad ꝑcipale vnitas sbalis in aīali hoc de-
mōstrato nullo sequēte incōuenienti est ponenda ꝛ pluralitas fu-
giēda quāto magꝭ est possibile: sed ponere vnā aīam sensitiuā esse
formā sbalem totius ꝛ oīum partiū viuētiū aīalis est in aīali po-
nere magnā vnitatē sbalem ꝛ effugere multiplicitatē ꝛ nullū icō-
ueniens seqtur ex hoc. ğ ꝛc̄. Imaginabunt ergo in hoīe demr̄ato
ꝯ op̄. Gēt. p̊
oēm particulā esse īformatā aīa vna sensitiua: ꝛ per istā hr̄e sbalē
vltimum p̄ter intellectū. Sz ꝯtra hāc ꝯclusionē p̊ arguit ꝑ Ar.
in libro de cā motus aīaliuz in fi. vbi dicit. estimādū aūt ꝯsiderare
al'queādmodū ciuitatē bene legibꝰ rectaz: ꝛ nihil sit opus in vno-
quoq3 ente extra aīaz: sed in quodā ꝑcipio corporis exn̄te aīalia
2°
quidē viuere eo qḋ aīata sunt. Hic surrexit vsitata ꝓpositio mē-
bra omnia sunt aīata corde: ꝛ cor solū est aīatū aīa sensitiua. Se
cūdo ꝑ Auer. 12. meta. cō. 2. ꝛ. 6. phy. cō. 59. vbi vult ꝙ cor ꝛ oīa mē
bra sunt in eodē genere: sed cor an̄cedit illa: ğ vult ꝙ dr̄ant specie:
sed cor est in spē per aīaz sensitiuā: ergo reliqua mēbra nō sūt per
illam. Ampliꝰ 2° celi. 42. cō. vult ꝙ celum. s. totus orbis sit sicut
vnum aīal. sed totus orbis est dispositus in partibꝰ: q2 vna sphe-
ra ꝯtinet aliā: vt 4° phy. cō. 43. ꝛ hz diuersas intelligētias ꝭz spēz
vt pōt intelligi. 12. meta. ꝛ cō. 36. ꝛ. 37. ergo sic erit in aīali. Am-
plius. 5. meta. cō. 11. vult ꝙ vnitas organici sit alia ab vnitate cōsi-
3°
milis qḋ nō ꝯtingeret si aīa sensitiua eēt extensa suꝑ toto. Am-
plius. 1. meta. cō. 51. vult ꝙ caro ꝛ os dr̄nt spē. Tertio ꝓbat hoc
per Albertū atheniēsem qui vult ꝙ ꝓpō que dicit: aīa est tota in
toto ꝛ tota in qualibet ꝛ nō ꝑs in parte: nō est sermo verus nisi in
aīalibus valde īperfectis vt anulosis que decisa viuunt: aīa enim
quantū ad totalitatē suā vr̄ saluari in q̄libet parte: vn̄ quelibz ꝑs
decisa viuit: ꝛ vr̄ esse intētio Auerro. 1. de aīa. 94. cō. ꝛ. 7. meta. 56.
cōmē. ergo in hoīe qui est aīal ꝑfectū aīa sensitiua nō est in q̄libet
4° ꝛ p̊ rō
ꝑte. Quarto ꝓbat ꝑ rōnes. Primo sequeret ꝙ alia mēbra a cor
de essent eque prima sicut cor. ꝓbat ꝯña: q2 aīa sensitiua est forª
cordis: ğ oēs potentie aīe sunt in corde: q2 potētie sequunt eēntiā
aīe. sed eadem aīa est forma carnis ꝛ manus: ergo ēt in carne ꝛ in
manu sunt potētie aīe: ergo eque principalia sicut cor. Hec est rō
Anto. quā facit in forma ratiociny dicendo cor p̊ gn̄atur in aīali: ğ
hz oēm aīe potentiā: ꝛ tunc cor generans alia membra generauit
ipsa aīata. Aut ergo dedit eis oēm potentiam aīe ꝛ hoc non: quia
tunc essent eque prima sicut cor: ergo quasdā dedit ꝛ quasdā non.
Aut ergo dedit potentias priores aut posteriores. s. sensitiuam et
motiuā: nō posteriores: q2 dedisset etiam priores: ꝛ sic habuerunt
oēs: sequit ꝙ cor generās alia mēbra a se aīata nō dedit potētias
2° rō
aīe sensitiue. Scḋa rō sequeret ꝙ in gn̄ōne membroꝝ eēt ꝓces-
sus in īfinituz. Nā si aīa sensitiua est forma hoīs siue cuiuslibet ꝑ-
tis: tūc quelibet pars hz oēs potētias: ergo quelibet pars indiget
organis: sed organa sunt mēbra: ergo qḋlibet mēbruz idiget alys
membris: ꝛ tūc querā de illis mēbris: vel sunt aīata aīa sensitiua
vel nō: ꝛ sic in infinitū: q̄re quiescendū in primo. s. ꝙ solum cor sit
aīatum aīa sensitiua: reliqua aūt mēbra sint sibi organa. Scḋa cō
sequētia est nota. s. ꝙ si quelibet ꝑs hz oēs potētias aīe: ğ quelibz
indiget mēbris: nā ita dicimus de corde ꝙ q2 in corde est aīa ꝭm
oēs potentias indiguit organis: nam nō posset exire in actū diuer
sarum potētiarum per seipsum sicut non posset videre ꝛ audire
ꝛ cogitare ꝛ gn̄are sanguinē per se: sed ꝓ visu indiguit oculo ꝓ au
ditu aure ꝓ sanguine epate: ergo ita erit de quacūq3 ꝑte siue mem
bro alio a corde: ꝙ si aīa est actus sbalis: ꝛ per ꝯn̄s omnes poten
3° rō
tie sunt in illo membro oportebit ꝙ habeāt organa. Tertia rō:
tūc ossa sentirent q2 habēt aīam sensitiuaz: ꝛ per ꝯsequens orga-
num ad sentiēdū: q2 cuicūq3 dedit natura potētiam aīe ei dedit or
gana: aliter ista potētia eēt frustra: vt Arist. deducit. 3. de aīa. tex.
4° rō
cō. 45. Quarta rō materie appropriate membroꝝ sunt spēs di
uerse: ergo forme sunt spēs diuerse. ꝯña est nota per Auer. 2. ph.
cō. 6. vbi vult ꝙ cuz materie sint diuerse diuersificant forme. aīs
ꝓbatur: nā mā ꝓpria ossis est alys dispōnibus mixtionis disposi-
5° rō
ta q̄3 mā ꝓpria carnis: vt habet 4° metheoroꝝ. in fine. Quinta
rō seqtur ꝙ vnitas cōsimilis nō eēt maior q̄3 vnitas officialis qḋ
6° rō
est ꝯtra Auer. 5. meta. cō. 11. ꝛ contra sensum visus. ꝯña est nota:
q2 vtrobiq3 est vnus actus sbalis. Sexta rō. mēbra dr̄nt specie:
ergo nō sunt actuata vna aīa sensitiua. aīs ꝓbat: q2 mēbra habēt
distinctas opōnes spē ꝛ distinctos modos sb̄e ꝛ figuras ꝛ colores
7° rō
ꝛ oīa alia: ergo distinctas formas specie. Si enī hoc negaret non
posset ꝓbari ꝙ asinus ꝛ equus dr̄ant specie. Septima rō est: si
vna aīa sensitiua est forma sbalis oīs partis diffō ossis eēt diffini-
8° rō
tio carnis. ꝯn̄tia est nota: q2 diffō est forma sbalis: vt pz p̊ phy. cō.
63. Octaua rō: caro petri ꝛ os petri plus dr̄nt q̄3 caro petri ꝛ ca-
ro martini. sil'r in organicis: oculus meus ꝛ auris mea plus diffe-
rūt q̄3 oculus meꝰ ꝛ oculus tuus: sed caro petri ꝛ caro martini dif
ferūt nūero: ꝛ oculus meꝰ ꝛ oculus tuus dr̄nt nūero: ğ caro petri ꝛ
9° rō
os petri dr̄nt plus q̄3 nūero: ğ specie. ꝛ simil'r oculus meus ꝛ auris
mea dr̄nt plus q̄3 nūero: ꝛ per ꝯn̄s specie. Nona rō: membris di
uersis vt carni ꝛ ossi manui repugnat continuari vere: ğ dr̄nt spē.
ꝯña est nota: q2 vel repugnat cōtinuari vere per quātitates vl' ꝑ
formas: nō per quātitates: q2 quātitatibus nō repugnat cōtinua-
tio: īmo due quātitates mathematice vel duo pūcta se tangentia
faciūt vnū: vt. 5. physi. cō. 22. ergo repugnat formis: sed non repu-
gnaret si eēt vna forma nūero vt notū est: ğ repugnat q2 est diuer
sitas formaꝝ in specie: nā formis diuersis in spē. s. īformatꝭ per il-
las repugnat ꝯtinuari: vt. 6. phy. cō. 2. vbi dicit. impossibile est vt
vnum ꝭm ꝯtinuationē cōponatur ex diuersis spē. aīs est Auer. 5.
meta. cō. 11. vbi vult ꝙ nō sic est vnum mēbrum organicū sicut est
vnum mēbrum ꝯsimile vt os: sed os est vnū ꝭm cōtinuationez: q2
diuidit in partes que sunt cōtinue: vt ibidē Cōmētator: ergo vult
ꝙ organicū nō sit vnum ꝭm cōtinuationem. Ampliꝰ ꝭm Cōmenta
torem ibidē vnū ꝭm ꝯtinuationē est a quo si pars auferat: adhuc
qḋ remanet dr̄ vnū vt linea recta vel corpus aliqḋ cōsimile vt ca
ro. Sed mēbrū organicū nō est tale: q2 si pars auferat nō dr̄ vnuz:
īmo nō dicitur illud sicut si pars auferat a sotulari. Ampliꝰ. 5. ph.
cō. 26. vult ꝙ continuitas que reperit in membris continuatis. s.
organicis: ꝛ etiaz in artificialibus nō est talis qualis est illa que re
perit ī mathematicis vt pūctus duabꝰ lineis ꝛ linea duabꝰ super-
ficiebus: nā ista cōtinuatio nō est nālis. s. vt organica dicimus na-
turaliter cōtinua: vt ibi intelligit Auer. ergo cōtinuatio cōsil'is il
lius vt ossis ad aliud vt carnē est per duas suꝑficies ꝛ nō per vnā
cōem. ꝛ illud cōmētū male intellectū facit imaginari ꝙ ꝯtinuitas
nālis sit cōtinuitas mathematica cū Auer. hoc voluerit nisi de q̄-
dam nāli cōtinuatione sicut est ꝯtinuitas diuersoꝝ ꝯsil'iuz ꝛ diuer
soꝝ lignoꝝ: nā simile in suis ꝑtibꝰ est vere ꝯtinuū cōtinuatiōe me-
10° rō
taphysica: ꝛ hec fuit mens Auer. sigs cōsiderat. Decima rō: que
sic se hn̄t ꝙ vnū pōt in aliquē effectū in gn̄e: alteꝝ non pōt aliquo
mō nec intēse nec remisse nec cōpletiue nec dispositiue videntur
specie differre: sed quedā mēbra organica adinuicē cōparata ita
se hn̄t vt oculus ꝛ pes ꝛ quedā cōsil'ia vt caro ꝛ os. ğ. maior ꝓbat.
q2 forma est p̊nm operationis: ergo ꝑticipantia in eadē forma pn̄t
in eadē operationē: q̄3uis nō sit neciuz equal'r posse in illā. Nec va
let si dicat ꝙ stante vna forma fiūt diuerse opōnes ꝑꝑ diuersitatē
cōpōnuz ꝛ cōpl'onū mēbroꝝ. nam oꝑatio dz hr̄e latitudinē tantaz
quātā hz cōpl'o: q2 actus dz hr̄e latitudinē tātā quātaz potētia: al'r
forma eēt sine opōne siue oꝑatio sine forma: sz forma nūero vna
stat cū cōpl'one lata tanta latitudine quāta est diuersoꝝ mēbrorū
cōplexio: ergo eadē oꝑatio diuersificata ꝭm gradum stabit cū cō-
plexione ꝭm graduz diuersificata: ita ꝙ vnus gradus opōnis sta-
bit cum

bit cū vno gradu cōtinuitatis: ⁊ alius gradus opōnis cuȝ alio gradu continuitatis. ¶ Amplius nō valet dicta solō: q₂ videt̃ cōcedere φ cōplexiones diuersarum operationū differāt specie. ⁊ appȝ: q₂ cōplexio epatis est pricipiū alicuius opōnis cuius nullo modo pōt eē pnm oculi cōplexio: sed diuersitas specifica complōnis arguit diuersitatē specificam in sba: sicut arguit Auic. c. de cōplōnibus cū dicit: φ si medicina tēperata hr̄et tēperamentum hois esset de sba hominis. ¶ Posset etiā dici ad maiorē φ est fl'a: q₂ masculus ⁊ femina sunt eiusdē speciei: vt. 10. meta. tex. cō. 25. ⁊ cū nō possunt in eādem opōneȝ: ita vt qcqd pōt vnū possit reliquuȝ: dicendū φ hoc est ppter pprietates siue qualitates dn̄tes specie que pōt esse in nō differētib⁹ spe sicut in vno pomo color ⁊ odor: ꝫ vbi in cōplexionibus nō est diuersitas specifica stante vna forma mēbroꝝ. i. qcqd pōt vnū pōt alteꝝ. Post has rōnes sūt rōnes magistri Angeli de Senis sibi pprie. ¶ Prima rō ⁊ est. 11. alicui⁹ gn̄ati ptes magnitudis differūt specie: ꝫ ptes aīalis sunt specie differētes. añs est Auer. 6. phy. cō. 59. pbo ꝯn̄am: q₂ alicuius gn̄ati a natura ptes magnitudis spe differūt: tūc ille partes vel sunt continue ꝯtinuitate aliqua posita ab Ari. 5. phy. ⁊ cō. 34. vel sunt contigue sepate: sed hoc scd̄ȝ est īpossibile: q₂ ptes hui⁹ nō eēnt partes vnius generati: sicut nec dicimus φ lapis ⁊ ferrū sint partes vni⁹ magnitudinis generate. Reliquit ergo primū φ alicuius generate magnitudinis vnius ptes specie differūt: sed in nullo vno generato īuenimus tātā diuersitatē partiū quātā in aīali pprie in homine: ergo ptes eius spe differūt. ¶ Duodecima rō. si vna aīa sensitiua est forma cuiuslibet partis aīalis: ⁊ per ꝯn̄s ptes nō differūt specie: tūc in gn̄one aīalis trāsmutatū in pn° trāsmutatiōis eēt in eadē specie in fine trāsmutationis: ⁊ sic totū trāsmutatū eēt vnuȝ numero ⁊ tota trāsmutatio eēt vna numero cōposita ex partib⁹ differētibus numero sicut est mot⁹ localis: hoc est Auer. 6. ph. cō. 59. vbi dicit. Motus gn̄onis ⁊ corruptionis est cōposit⁹ ex trāsmutatione in qualitate ⁊ trāsmutatione in sba: ⁊ trāsmutatio que ē in sba est in nō tpe. s. puentus forme sbalis: ⁊ est motus generati alicui⁹ totius cōpositus ex motib⁹ partiū in gn̄abilibus cōpositis ex mēbris diuersis: ⁊ ppter hunc modū postremū excepit hoc in gn̄one: ⁊ dixit sed nō semp est ⁊c. sed nō sequit̃ vt trāsmutatuȝ pcedēs: ita sit de specie transmutati posterioris: sed de alia specie lȝ trāsmutatio sit eadem specie. Comē. ergo loquēs de gn̄one vni⁹ aīalis vult φ talis generatio non sit vna in specie in pn° ⁊ in fine: īmo vult φ gn̄atio aīalis sit mot⁹ cōposit⁹ ex motib⁹ gn̄abilibus ptiū diuersis in spe. h̄ ēt appet fuisse de sua intētiōe qua vult φ in gn̄one homogenei nō sit dare pnm gn̄atum cū gn̄atio sequat̃ alterationē: ⁊ sic in alteratione nō est dare pnm sicut nec in continuo: ita in gn̄one ꝯsimilis rei siue homogenei nō est dare prinm: sed in generatione alicuius hn̄tis multitudinē distictaꝝ specie est dare prinm qd̄ gn̄atur sicut cor in aīali: hec est mens Auer. ibidē: lȝ possent dari quedā alie expōnes. ¶ Tertiadecima rō. si aīa sensitiua informaret ossa: ergo sentirēt. pbat̃ h̄ al'r φ supra: q₂ ossa pn̄t recipere sensibiles qualitates receptiōe spūali ⁊ hn̄t aīaȝ sensitiuā: ergo sentiūt. ꝯn̄a est nota: q₂ nō plura reqrunt̃ ad sentire: vt. 2. de aīa cō. 124. vbi pbat̃ φ plāte nō sentiunt: q₂ nō hn̄t modū quo recipiant spēm sine mā: q₂ iam dixit φ patiunt̃ q₂ tales calefiūt ⁊ infrigidant̃. añs pbat̃. s. φ ossa recipere possunt spēm sine mā: ⁊ presupponat̃ φ in pceptione caloris per tactū mediante carne vera caliditas realis gn̄et̃ in carne sentientis. ⁊ pbat̃ q₂ scd̄o de aīa cō. 118. corpus equale in calore nō sentimus: etiā tactus sentit tāgendo suum obiectum vt cō. 115. ⁊. 116. tunc arguit̃. magis calido min⁹ calidum tāgēte necessario ipm alterat: ergo ⁊c. Iteȝ tactus sentit in instāti. Itē manus infrigidata nunq̄ȝ sentit caliduȝ nisi per realem remissionē frigoris: ergo manus tēperata sentiens excellens calidū intenditur realiter in calore. Item sensu doloroso intēdit̃ manifeste φ nō pōt fieri sine reali corrumpente. Ex his infert̃ φ in sensatione que fit mediāte carne: omnis receptio que fit rōne carnis per suam cōplexionē fit materialis ⁊ corporalis ⁊ ad oēm sensationē requiritur receptio spiritualis illa fit per aīaȝ carnis: ita φ recepta caliditate māli in carne ad ipsaȝ sequitur receptio spiritualis in anima carnis vel in carne sm̄ φ aīata est que receptio spiritualis psupponit primam mālēȝ: ergo illud per qd̄ fit receptio abstracta a mā est anima sensitiua: sed in osse est aīa sensitiua: ergo sentiūt. Nā nihil est qd̄ phibeat quin osse real'r calefacto intētionaliter recipiat̃ caliditas in aīa ossis: vel in osse vt animatum est: ⁊ forte diceretur φ receptio spiritualis fit in toto aggregato. hoc autē repugnat complexioni ossis: sed hoc non valet: q₂ complexio ossis vel carnis disponit ad receptionem sine materia. ¶ Quartadecima rō. si anima sensitiua esset forma cuiuslibet partis non magis erit instr̄m in sensu tactus neruus q̄ȝ caro qd̄ ē cōtra Arist. ⁊ Comē. 2. de aīa textu ⁊ cōmēto. 116. ⁊ in multis alijs cōmentis. pbatur cōsequētia. q₂ neruus non esset maius instr̄ȝ q̄ȝ caro per aīam nec per cōplexionem: q₂ magis est media in complexione caro q̄ȝ neruus cum sit frigide ⁊ sicce cōplōnis. cōfirmatur: q₂ sensitiuuȝ est illud qd̄ est primū sbm potentie sensitiue: sed tā caro q̄ȝ neruus equal'r est sbm hui⁹ potētie q₂ aīe: ergo nihil est qd̄ facit plus vnum eē instr̄m q̄ȝ aliud. ¶ Quintadecima rō sequit̃ φ sensibile positū supra sensuȝ faceret sensuȝ qd̄ est ꝯ Arist. 2. de aīa ⁊ ꝯ Comē. 73. ⁊. 74. 116. ꝯn̄a est nota. ¶ Sextadecia rō. sequit̃ φ sensus tact⁹ nō sint pl'es vno qd̄ est ꝯ Arꝫ. 2. de aīa. ⁊ cō. 108. ꝯsequētia pbat̃. nā aīa sensitiua eadē in se ⁊ in suis ptib⁹ extēdit̃ eq̄liter supra oēm pticulā sentiētē: ergo status in vna particula sensitiua. v. g. in neruo est sensus tact⁹: sȝ ois ps que hȝ tēpamētū per sensuȝ calidi ⁊ fridi: hȝ ēt tēpamētū sicci ⁊ humidi: q₂ eadeȝ pte h̄ iudicam⁹ aspeꝝ ⁊ leue: ⁊ graue ⁊ leue: ꝫ vna sensitiua in vna pticula vni⁹ tēpamēti dr̄ ois tact⁹: nisi tu velles ponere aīaȝ vnā ⁊ potētias diuersas differētes ab eēntia aīe: vel velis ponere aīam sensitiuā solū in corde: ⁊ opari diuersis instr̄is qd̄ est ꝯ positā ꝯclōneȝ. ¶ Nos ergo p dissolōne rōnum resumamus cōclusionē quā intēdimus ⁊ addamus ad decl'ationē illius: q̄ȝuis credam⁹ ꝯclōnē non eē demōstrabilem nec eius oppom. Est aūt ꝯclō φ aīa sensitiua ē forma sbalis cuiuslibet ptis aīalis. v. g. oēs hāc credim⁹ fuisse mētem Arist. 2. libro de ptib⁹ aīaliū illo ca. Habitū aūt. vbi vult φ totuȝ corp⁹ hȝ vnam aīaȝ sensitiuā: lȝ corpus aliā habeat. h̄ credim⁹ voluisse Auer. 1. de aīa. cō. 53. cū dixit. φ mēbra cerui ⁊ leonis differunt: q₂ aīe differūt: oculus eni cerui ⁊ leonis ex nā mixtionis nobis apparētis ⁊ os cerui ⁊ leonis nō vr̄ differre specie: si ergo differūt: q₂ aīe differūt. Idē p de aīa. cō. 93. Cum ita sit necessariū est vt aīa sit in toto aīali vna in sbto ⁊ plura sm̄ virtutē: ita vt q̄dam partiū sit sbm quarūdam. s. qd̄ nutritiua sit sbm sensibilis. Dixit ꝫ in toto ēt dixit sbm: igit̃ si nutritiua in aīali est pprie mā ⁊ subiectū vbicūq̄ȝ eē opȝ φ sit sensitiua. Has autē auctoritates scimus aliter posse iduci: sed sic nobis satisfaciūt. ¶ Ad decl'ationē autem vlteriorē psupponimus hic p φ sperma viri agēs in māȝ homogeneā ⁊ ꝯtinuā generet aīal inducēdo in illā māȝ ꝯtinuā diuersas dispōnes in ptibus eius diuersis sm̄ φ aīa reqrit. ¶ Scd̄o rōcinamur φ aīa sensitiua hūana est quedā forma que si eēt sepata eēt vna res simplex vt vna ītelligētia que esset pnm ois operationis sensitiue ⁊ cogitatiue vsq̄ȝ ad sensuȝ tact⁹: ⁊ hoc q₂ talis forma et talis gradus pfectionis sicut intelligētia mouēs celuȝ est pnm ois effect⁹ pducibilis a celo: ⁊ sic si ītelligētia eēt forma in mā ⁊ celuȝ hr̄et mām ⁊ reciperet formā mediāte quātitate recipet in oī pte celi ⁊ celū eēt multiplicabile: sic ista aīa sensitiua que ē forma materialis ⁊ nō sepabilis: vt. 2. de aīa. cō. 22. est extēsa sup toto aīali ⁊ in oī eius pte: ⁊ si ipsa fuisset pnm vnius solius opōnis pfectibilis vno mō subiecti ⁊ cōis al'r fuisset qd vnū vniforme vt metallum vel lapis: sed q₂ illa forma de sua nā est pnm opōnis visiue que fit tali mō organi: ideo oportuit in hac mā ꝯtinua que informat̃ q̄dā parte sic figurari ⁊ situari ⁊ cōplexionari vt ea possit fieri visio: et q₂ est pnm opōnis auditiue: opȝ fieri aurē in hac mā ꝯtinua: ⁊ q₂ ē pnm opōnis ambulationis ⁊ captiōis: iō oportuit fieri pedes ⁊ manus ⁊ sic discurrēdo per oēs opōnes: ⁊ sic hec aīa est pncipiuȝ generationis ⁊ nutricationis in aīali: ita inuestigabis necessitatem organoꝝ necessarioꝝ ad alimēti ⁊ spermatis gn̄onē: hāc ergo formā. s. aīam sensitiuā sperma generat sup tota mā ⁊ in diuersis ptibus hui⁹ materie facit diuersas dispōnes in mō continuitatis ⁊ sbe ⁊ situs ⁊ alligationis ⁊ figure ⁊ oīum alioꝝ ēt que ad diuersitatem opōnū reqrunt̃: sed q₂ aīa illa informans oia mēbra nō poterat in illis recipi nec ꝯseruari: nec ēt poterat opari aliquā opōnē in quocūq̄ȝ organo nisi esset quedam caliditas actualis: ⁊ h̄ appet ad sensuȝ lȝ in nr̄is ꝯclōnib⁹ pl'm conati simus in dando cām in h̄: ideo factū est vnū mēbrū. s. cor in quo iste calor actualis. s. spūs generaꝫ actu calidus gn̄at̃: ⁊ iō calor ille valde dignificat̃ ab Auer. colliget. 2. ca. 4. frequēter colliget. 4. ca. 2. de signis cōplōnū cordis. ⁊ iō ēt aīa ponit̃ φ sit ī illo calore q dr̄ calor nālis: vt appȝ. 7. met. cō. 31. ⁊. 8. phy. cō. 43. ⁊. 1. cantice cō. 73. nō φ sit in eo sicut in sbto: sed sicut in cōi organo pro oī opōne: ⁊ sicut in eo qd̄ est forma caloris cōis in vnoquoq̄ȝ mēbro ⁊ sine quo aīa nō posset pdurare in quacūq̄ȝ particula: ⁊ q₂ cor facit hūc calorē: ideo principale ponit̃. nec hoc pbat̃ per aīaȝ sensitiuā eē sibi formā sbalem: q₂ in h̄ digitus pedis est ita nobis sicut cor. nec pbat hoc φ est prius aīaȝ recipiēs sensitiuā q̄ȝ alia mēbra: q₂ vmbilicus eēt prior ⁊ nobilior: sȝ cordis nobilitatē pbat hoc φ gn̄at vnū corpus cal'ȝ qd̄ est forma ⁊ perfectio cuiuslibet particule sm̄ φ dcm̄ est. ¶ Nos aūt iā diximus exēplū in hoc: ⁊ est φ imaginemur formā ferreā eē aīaȝ ferri: ⁊ φ ipsa esset pnm opōnis secatiue ⁊ lineatiue ⁊ malleatiue pūgitiue ⁊ esset pnm opōnis specularis ⁊ opōnis que eēt in posse primi ⁊ accepta vna mā ꝯtinua de qua fieret ferrū vnū vere ꝯtinuū: vna pars illius ferri alteri ꝯtinua discreta formaret̃ ad formam serre: alia ad formā linee: ⁊ alia ad formā mallei: ⁊ alia ad formaȝ

11ª rõ — Rões Angeli de senis. — 12ª rõ — 13ª rõ — 14ª rõ — 15ª rõ — 16ª rõ — Rñsio

acutaꝫ: ⁊ alia fieret tersa polita specularis: ⁊ alia ps mollificaret ita ꝙ est possibile: ⁊ vltra h̄ imagineris in medio ferri vnā parteꝫ circũcirca specularē lucidā que irradiaret oẽs alias p̄dictas ptes ferri sine qua irradiatione opari nõ possent: manifestũ est enĩ ꝙ hoc totũ corpus h̄ꝫ aĩaꝫ ferreā ⁊ totũ est cõtinuũ: lꝫ vna ps sit ſm aliquē modũ discõtinua ab alia: ⁊ ꝙ aĩa ferri fac̄ has oẽs operationes ⁊ nulla ps in hoc ꝙ est eẽ ferrũ est alia p̄ncipalior: sed in h̄ ꝙ est alias radiare sicut suo mõ imaginabimur vnum hoĩem siue vnũ equũ in quo ē vna aĩa sensitiua ĩformās oĩa mēbra: ⁊ ꝑ oĩa faceret oẽs opões. s. ꝑ diuersa diuersas opões: ⁊ ideo videt ꝑ oculũ ambulat per pedē: ⁊ pes. i. aĩa pedis ꝑ oculũ videt: ⁊ oculus per pedē ambulat ⁊ sic de alijs. ¶ Sed dubitat̄ p̄ q̄ꝛ videt̄ ꝯ Auer. 1. de aĩa cõmēto. 89. vbi vult ꝙ aĩa nõ facit diuersas opões ꝑ vnicaꝫ virtutē ⁊ mēbra diuersa: sed ex hac opione tua iũcta cum alia que dicit ꝙ potētia nõ differt ab aĩa: seqtur ꝙ ad diuersitatē operationis stante vna aĩa solũ reqrit̄ diuersitas mēbroꝝ. ¶ Secundo dubitat̄. q̄ꝛ si aĩa sensitiua extēdit̄ sup qualibet pte sicut forma ferri sup ferro: ꝫ manu amputata eēt factũ aliud indiuiduũ sic̄ cũ de vno frusto ferri fiũt duo frusta. ¶ Dubitat̄ tertio ꝯcesso ꝙ aĩa sensitiua sit forma vltima dans eẽ vltimũ p̄ter eā possumus ponē diuersitateꝫ specificā in vnaquaqꝫ pte. v̄. g. carne respectu ossis: ⁊ hoc ꝑ diuersas formas ſbales ꝯsurgētes in diuersitate mixtionis ⁊ modoꝝ ſbe. ¶ Dubitat̄ 4°. q̄ꝛ videt̄ ex his ꝙ gñatio aĩalis sit sil' sicut rei hñtꝭ vnā ſbalē formā qd̄ est ꝯ Arist. 2. de gñõne aĩaliũ. ⁊ Auer. collꝫ. 2. ca. 8. ⁊ 6. phy. cõmēto. 59. ⁊. 12. meta. cõ. 2. ⁊ Auicē. 3. cañ. fen. 21. 2. cap̄. ¶ Ad p̄m dõm pro ĩtellectu illius cõmēti ꝙ per diuersitatē virtutũ distictā cõtra diuersitatē mēbroꝝ intēdendo nãm aĩe talis ꝑfectiõis siue lineatiõis que dr̄ p̄n^m tot vel tot operationũ sicut sit aĩa aĩalis hñtis solũ sensum tact⁹ h̄ꝫ solũ vnā virtutē: ⁊ hoc q̄ꝛ est talis nã: vñ si eēt sepata talis est aĩa talpe h̄ꝫ q̄tuor virtutes q̄ꝛ nõ h̄ꝫ visiuā: ⁊ tñ aĩa talpe est vna forma simplex nõ hñs in se q̄tuor res que sint quatuor virtutes. aĩa eq h̄ꝫ qnque virtutes. aĩa hoĩs h̄ꝫ sex loquēdo in exēplo ⁊ quecũqꝫ istarum formaꝝ est forma simplex. ¶ Scd̄o ꝯsiderādũ ꝙ ꝑ mēbra diuersa ĩtelligo diuersa ĩ modis cõplõnũ ⁊ modis ſbe ⁊ alijs naturis vt caro diuersificat̄ ab osse ⁊ alijs mēbris ⁊ manus ab oculo. ¶ Tertio ꝯsiderādũ ꝙ ꝑ mēbra iuncta ĩtelligo mēbra pri̇cipalia ⁊ ꝓprie cor: in qb⁹ p̄ncipalib⁹ reliqua alia mēbra vniunt̄ per modos calorꝭ q̄s recipiũt: ⁊ ipsa p̄ncipalia dicunt̄ vnũ: q̄ꝛ sunt p̄n^m respectu alioꝝ ⁊ hoc totũ dr̄ verius in corde. ¶ Quarto ꝯsiderādũ ꝙ ꝑ mēbra cõueniētia ĩtelligo mēbra ꝑticipātia vna forma ſbali vltima ꝑ quaꝫ ꝯstituunt̄ in esse specifico. ¶ His habitis q̄ sunt expõnes vocabuloꝝ qb⁹ vbi vtit̄ Auer. dicam⁹ aĩa sensitiua hoĩs nõ agit opatiões diuersas. v̄. g. opões qnqꝫ sensuũ per virtutē vnā ⁊ mēbra diuersa: q̄ꝛ si aĩa hoĩs eēt vnius virtutꝭ vel paucaꝝ nũqꝫ posset ꝑ diuersitatē mēbroꝝ diuersa agere: sicut si aĩa aĩalis hñtꝭ solũ sensuꝫ tactus ĩformaret mēbra hũana: nõ ꝓpea oparet̄ plures opões: ⁊ si aĩa talpe ponat̄ in hoĩe non videret. ¶ Nec 2° agit opões diuersas per virtutes diuersas ⁊ mēbra vnita. i. vni⁹ dispõnis: q̄ꝛ si aĩa hoĩs ĩformaret corpus oĩno homogeneũ nõ ageret diuersas operatiões: q̄uis illa aĩa habeat diuersas virtutes. ¶ Nec 3° agit diuersas opões per virtutes diuersas ⁊ diuersa mēbra tñ. s. ꝙ illa diuersa nõ eēnt iũcta in vna forma ſbali: q̄ꝛ tũc rediret opinio Platonis: nā h̄ aĩal nõ eēt vnũ. ¶ Sequit̄ 4°. ꝙ aĩa hoĩs agit operationes diuersas q̄tuor ꝯcurrentib⁹. Prio q̄ꝛ ꝑ virtutes diuersas. i. per aĩam vnā que est p̄n^m diuersaꝝ opõnuꝫ. Scd̄o ēt ꝑ mēbra: q̄ꝛ diuersa ꝯsil'ia ⁊ diuersa organica ꝑ diuersitatē cõplõnum ⁊ modoꝝ ſbe ⁊ cõplõnũ. Tertio. ⁊ ꝑ mēbra vnita. s. p̄ncipalia: q̄ꝛ requirunt̄ mēbra p̄ncipalia ꝓbat diuersus modus caloꝝ q nõ possꝫ eē in vnoquoqꝫ mēbro ex intrinseca mixtione in qua sunt diuersa. Quarto. opꝫ ꝙ mēbra ꝯueniāt ĩ forma ſbali: aliter rediret opinio Platonis ꝙ aĩal nõ eēt vnũ. ¶ Opinant̄ ꝙ facit ꝑ virtutes diuersas ⁊ mēbra vnita. s. p̄ncipalia ⁊ mēbra diuersa. ⁊ ĩtelligo cum dixit ꝑ virtutes diuersas ⁊ mēbra diuersa. i. cũ h̄ ꝙ agit cũ membris cõueniētib⁹. s. in ſbali forma: qm̄ si sic nõ ĩtelligeret̄ erit idem cuꝫ sermone Platonis: q̄ꝛ si poneres mēbra diuersa ſm diuersas formas ſbales vltimas: ista eēt sic̄ opio Platonis q posuit vnam formā ſbalē. s. vnā in cerebro ⁊ aliā ĩ corde: ⁊ sil'r si ꝑ diuersas v̄tutes ĩtelligeres diuersas aĩas ⁊ nõ vnā aĩam rediret opio Platonis. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ hic hõ demõstrat⁹ inquātũ est qd vnũ ꝑ vnā formā extensam in mã: sic est de eo in diuisione sicut de diuisione ferri vni⁹ homogenei: sed inq̄tũ est qd vnũ aggregatõe suaꝝ ptiũ diuersaꝝ ordinataꝝ ad vnā opõnē principalē que est cognitio diuisio manus ab eo nõ facit aliud ĩdiuiduũ sꝫ ĩperfecti⁹. ¶ Ad 3^m dicēdũ ꝙ tu potes ĩcedere altera duaꝝ viaꝝ. Pria ꝙ nulla dr̄ia ſbātialis sit ĩter mēbra: sed solũ dr̄ia in modis cõplõnũ ⁊ aliaꝝ naturaꝝ qualis dr̄ia reperiri põt in vno difformi ꝯtinuo hñte vnam solā formā ſbalē sicut in ferro supra exercificato: ⁊ sic̄ in auro cuius ps ē fixa ⁊ ps ꝯgelata. ⁊ vr̄ supficial'r dicere Auer. h̄ collꝫ. 2. 1. cap̄. vbi dicit. dr̄ia que ĩuenitur in istis corporib⁹ ꝯsil'ib⁹ nõ euenit nisi ſm dr̄iam calidi frigidi sicci ⁊ hu. ſm qd̄ ĩuenit̄ temperātia in eis: ⁊ est determinatũ in 4° metheo. ꝙ forme eaꝝ nõ sint aliđ nisi forme cõplõnales sue: ⁊ ꝙ accñtia que sũt ꝓpria in vnaquaqꝫ spē ipsoꝝ nõ sunt ſtātia ꝑ se. i. a ſba ꝑ se: sed sũt sequētia formas complexionales. dꝫ aũt exponi ſba. i. a ſba q̄ꝛ nõ erat dõm ꝙ diuersa accñtia in diuersis sil'ib⁹ eēnt ſba: sed an essent a diuersa ſba. ⁊ ſm hāc viā qñ ph̄i ⁊ medici dicũt mēbra eẽ diuersaꝝ spērum ĩproꝑe sumũt ibi dr̄iaꝫ specificā ꝑ diuersitatē in multis accñtib⁹: q̄uis in ſba sunt ꝯueniētia. ¶ Scd̄a via ē ꝙ vnũqđqꝫ cõsil'e differt ab alio spē qñ ꝯsiderat̄ p̄ter vltimā ſbalē formā q̄ est aĩa sensitiua. sꝫ cuꝫ cõsiderata fuerint vt sũt ſb aĩa sensitiua sunt vnũ nũero: ⁊ ē dicē ꝙ in hoĩe sunt plures forme ſbales nõ q̄ sint act⁹ vltimi cõpletiui per quos act⁹ specificent̄: ĩmo ꝑ vnā solā ſbalē formā q̄ est aĩa sensitiua oĩa mēbra sunt in actu in aĩali viuo. forma enĩ ſbalis ossis per quā os ſbal'r est aliđ a carne nõ ē ĩ actu vltĩo cõpletiuo ossiꝫ: ĩmo sicut potētia ⁊ recipiens actũ cõpletũ q est aĩa sensitiua: ⁊ iõ corrupta vel ꝑ diuinā potētiā remota aĩa sensitiua remanēt mēbra sub ꝓprijs actib⁹ ⁊ dr̄ia spē: ⁊ qđ euidēter decl'at h̄ est: q̄ꝛ complexio siue calor nãlis ꝓprius vnicuiqꝫ cõsil'i est diuersus a calore cõplõnali alteri⁹ ꝑ q̄s calores dr̄nt cõplõnal'r: ⁊ oẽs illi calores nõ sũt vltimi act⁹ cõplõnales in ꝯsil'ib⁹: ĩmo sũt sicut potētia ⁊ perfectibiles vno calore actuali extēso a corde sup oĩa mēbra. ¶ Item dicim⁹ ꝙ forme ſbales diuerse in vnoquoqꝫ ꝯsil'i nõ sunt in actu p̄ ⁊ vltĩo: sꝫ sũt potētia ⁊ ꝑfectibiles vltĩa ſba q̄ est anima sensitiua. ¶ Ad 4^m dõm ꝙ iā sustētauimus ꝙ toti⁹ aĩalis gñatio sit sil': ita ꝙ tot⁹ sanguis p̄ disponit̄ ⁊ sil' sup toto ĩducit̄ vna aĩa sensitiua: ⁊ si in h̄ sit successio ē ꝓp ſbm eẽ ꝯtinuũ cui⁹ ptes q̄dā sũt mag̃ ꝓpinque agēti qbusdā q̄uo ignis ꝯtinuo gñat̄ in ligno. ⁊ qñ dr̄ ꝙ cor p̄ gñat̄ ĩtelligit̄ quātũ ad manifestationē sue opõnis. Seq̄mur autē viā cõem ꝙ p̄ gñat̄ cor subsequēter alia mēbra: ⁊ q̄ꝛ gñans ē vnuꝫ ⁊ mã vna ꝯtinua ꝯtinuũ aliqđ gñat̄ ⁊ cor dr̄ gñans alia: q̄ꝛ ē sic̄ finis ĩ qđ ordĩant̄. ¶ Sꝫ tu diceres statĩ cũ cor ē p̄ gñatũ mã sit discõtinua ⁊ nõ vna. Dõꝫ p̄ ꝙ falsuꝫ ē sic̄ lignũ cui⁹ ps ardet est ꝯtinua ligno nõ ardēti vt post dicet̄. vel dõm ꝙ virtute vni⁹ agētis dātis vnā formā fit recõtinuatio sic̄ si vnus ignis ĩciperet ardere ligm̄ꝫ p̄mo ab vna pte ⁊ postea ab alia in toto fiet vnus ignis ꝯtinuus.

¶ Propter solõnes quarũdā rõnũ ꝯsiderādũ ꝙ aĩa sensitiua cõsiderat̄ siue sumit̄ 3^r. Uno° pro ipsa ſba ſm qđ ꝑ ipsaꝫ suppõnē ꝯstituit̄ in eẽ circũscripta opõne: ⁊ vt sic est act⁹ ſbalis oĩs ptis consimilis ⁊ disponit ad ipsaꝫ cõpl'o ⁊ nõ reqrit corp⁹ manifestā organizationē vt sustētaret̄ ꝓp aĩaꝫ: vñ q̄libet ps ꝯsil'is aĩati est aĩata: ⁊ iõ in p̄n° gñõnis parua vel occulta organizatio est in hoĩe cuꝫ p̄ aĩatur in vtero: ⁊ h̄ mõ sumũt aĩam ph̄i qñ de ea absolute dicunt ꝙ est ſba que est forma. Scd̄o° sumit̄ aĩa pro ipsa ſba ordĩata in opões: ⁊ tunc est act⁹ corporis organici. ⁊ h̄ mõ sumũt aĩam ph̄i qñ dicũt ꝙ est act⁹ organici corꝑis: ita ꝙ ipsa aĩa quātũ ad sui totalitatē virtualē. i. quātũ ad oẽs virtutes: ⁊ ſm ꝙ potēs opari oẽs operatiões est act⁹ totius hui⁹ hoĩs hñtis oĩa organa: ⁊ vt potēs opari ĩmediate principalē opõneꝫ que est: cogitatio est act⁹ p̄ncipalis mēbri. v̄. g. cordis vl' cerebri sic organizatoꝝ: ⁊ vt potēs operari alias opatiões min⁹ nobiles est act⁹ ptiũ minus nobiliũ. v̄. g. vt potēs vidē est actus oculi si visio fit in oculo. ¶ Ex qb⁹ appet p̄ quare mēbra organica cõposita ex sil'ib⁹ dicta sunt istr̄a anime ab Arist. 2. de ptib⁹ aĩaliũ p̄ ca. ⁊ ab Aui. supra. nā organizatio nõ ē inuēta nisi ꝓp opões aĩe sicut fistula ꝓp fistulationē: ⁊ quanto aĩa opatiuior tāto organizatio maior: vt enĩ aĩa constituat in eẽ ſbali ſbm. i. vt sit actus materie nõ reqrit̄ organizatio sicut appet: quia minimũ carnis est aĩatũ. ¶ Scd̄o appet ꝙ aĩa potēs opari ē act⁹ totius organici ⁊ nõ ꝓprie partis: vt enĩ potens operari. v̄. g. vidē est act⁹ totius oculi: q̄ꝛ mēbra hñtia talē figurā ⁊ cõcauitatē ⁊ huiusmodi nãs: ⁊ iõ diuiso organico nõ dr̄ aĩatũ: ⁊ ꝓp hoc aĩalia q̄rũ mēbra sunt cõsil'ia: ⁊ quoꝝ partes decise viuunt hñt aĩam que est actus toti⁹ ⁊ partis. ⁊ dr̄ illoꝝ aĩa. q. vna in spē: q̄ꝛ diuiso ſbto q̄libet partiũ agit opõnē sensus ⁊ mot⁹: sed diuisa manu vel pede vl' oculo nõ: ⁊ dr̄ illa pluralitas aĩe in numero ⁊ q̄si vnitas in spē non ꝙ sint actu diuise ⁊ numerate: sed sicut forma ligni continui dicit̄ multiplex nũero vel vna spē: q̄ꝛ per diuisionem pñt fieri plura ligna numero: sꝫ aĩalis organici mēbri dr̄ aĩa vna numero: q̄ꝛ nulla pars diuisa potest operari: ⁊ sic intelligit̄ cõmentũ Auer. p̄ de aĩa 93. ⁊. 94. ¶ Cõsiderādum tñ ꝙ lꝫ dicamus mēbra organica esse aĩe instr̄a vniu'le: tñ instr̄m ⁊ p̄n^m in omni opõne est cõpl'o. Et ratio ē: q̄ꝛ sicut ſba que est aĩa est p̄n^m ⁊ principale agens in omni opõne aĩati: ita cõplexio que est ĩmediatum dispõnēs ad aĩe receptionē ſbam: vt apparet p̄ de vtilitate partiũ. 9. ca. ¶ Tertio appet quid voluerũt antiqui dicere multi cũ dixerũt cor eẽ aĩatũ ⁊ reliq̄ mēbra esse

Dubi. ꝓ

2°

3°

4°

Ad p̄^m du.

Ad 2^m

Ad 3^m

bra eē instra cordis: ꝗuis viderent ꝙ vna aīa sit actꝰ cordis ⁊ alio-rū: nā aīa sensitiua que informat cor agit per cor nobiliorē operatione. v.g. cogitationē ſm multos q ponūt illas virtutes in corde: sed ꝑ alia mēbra agit aīa opōnes innobiles ⁊ famulātes illiꝰ virtutis: ⁊ iō alia mēbra dicunt̄ famulari siue seruire cordi: vel dicemꝰ ꝙ q̄ alia mēbra a corde nō possunt agere nec viuere nisi īformato calore: cuius calor est dn̄s: iō oīa possunt dici facta per illuꝫ calorē sicut materie sunt facte ꝓꝑ formā ⁊ organa ꝓꝑ arteꝫ artificis ⁊ nō ecōtra. ¶ Tertio mō aīa sumit̄ pro aīa ꝯsiderata sub potētia nobiliori vel nobili habente dominiuꝫ sicut potētia volitiua qua volitione actiones ītellectus. s. abstrahere ⁊ ītelligere sunt reducte ad nr̄am volūtatē: vt. 3. de aīa. cō. 48. ⁊ per ꝯn̄s vnitio imaginatiōis cogitatiōis ⁊ memorie qua seruit̄ ītellectui: vt de eodē. 3. cōmē. 7. ⁊ cō. 20. qua ēt volitōe siue potētia volitiua exercemꝰ motus volūtarios sicut motore vl'i siue mediato: ⁊ h̄ mō sumit aīam Arist. in li. de cā motꝰ aīaliū cū dicit. ꝙ nō est opus in vnoq̄ꝫ eē animā: sed in q̄dā p̄n°. s. corde: vult eni Ar. ꝙ queādmodū in ciuitate bn̄ legibꝰ stante vno monarcha in loco vno cū sua iusta volūtate quilibet hō ciuitatis facit qō sibi ꝑtinet: ⁊ ita reducta est in vsu: ⁊ iō dicunt̄ agere ꝓꝑ ꝯsuetudinē ab Aristo. ⁊ actio illa a q̄cūq̄ hoīe fit ꝑ suā virtutē sicut ꝑ ꝓximū ⁊ īmediatū agēs: nec opꝫ ꝙ monarcha agēs vnicuiq̄ hoī ꝯiungat̄: ⁊ sit particulare mouens in vnoq̄ꝫ qō fit: imo est sicut qōdā vl'e mouēs: ita aīa cognoscēs cognitiōe cognita ⁊ volēs: nō opꝫ ꝙ sit in vnoquoq̄ mēbro volūtarie moto: imo iudicio dato ꝑ cogitatiuā ꝙ bonū est ambulare ⁊ volūtate volēte q̄ sunt opōnes cordis vel cerebri pedes mouent̄: nec illud iudiciū nec illa volūtas est in pede sicut in sbto sed in corde. sed pedes aīati eadē aīa qua cor h̄ntes ꝓpriā organizationē ex ꝑtibꝰ ossis et mollibꝰ cū calore dato a corde ⁊ cerebro mouent̄: ita ꝙ mouent̄ ꝑ ꝓpriā potētiā in eis q̄ poª nō est aliud q̄ aīa cū tali calore ⁊ talibus organizatiōibꝰ: ⁊ h̄ voluit Auicē. īfra ca. de virtute motiua. ⁊ Auer. coll'ꝫ. 2. c. 15. de instr̄is volūtary motꝰ cū dixit. ꝙ virtꝰ voluntaria cōis ē in corde h̄ est in musculo. i. neruo cordis: ⁊ v̄tutes ꝑticulares volūtarie in vnoquoq̄ musculo. ꝑ v̄tutes aūt ꝑticulares volūtarias nō ītelligit Auer. ꝑticulares actꝰ volutiōis sicut est velle pomū manus mouet̄: velle vinū de taberna vn̄ pes mouet̄: quia isti sūt actꝰ volūtarie v̄tutꝭ quā vocat cōeꝫ. i. potētē ad cōem volitionē: sꝫ intelligit v̄tutes ꝑticulares motiuas in vnoq̄ꝫ musculo q̄ sunt nate obedire volūtati cordis: ⁊ hoc ex ordīe nāli quē h̄nt iste virtutes ad volūtatē cordis: ⁊ iō mēbra dicunt̄ hoc agē ꝑ nām ab Arist. ibidē. ꝙ āt per musculū possumꝰ ītelligere neruū apparet ex eodē Auer. p̄° li. c. de forma auris lꝫ ꝑ musculū cordis possimꝰ ītelligere carnē cordis que neruosa est ⁊ sil'is musculo: vt Aui. fen. 11. 1. cap. ⁊ sic appet ītellectus tex. Ari. q multos facit errare. ¶ Cōsiderandū 2° ꝓꝑ sol'ones rōnū ꝙ cū dico potētias aīe ex ꝑte aīe nihil intelligo nisi ipsaꝫ aīam: ita ꝙ cū dico aīa sensitiua hꝫ potētiā mouēdi ⁊ potētiā cognoscēdi ⁊ potētie cognoscēdi sunt. 6. vel. 5. nō ītelligo in ipsa aīa res diuersas siue multiplices: sed ītelligo ꝙ aīa que est vna forma simplex est p̄n̄ᵐ p̄ncipale: q̄ ꝓductiuū opōnis motiue ⁊ cogitatiue: ⁊ hoc q̄ est talis nature vel ꝑfectionis ī gradibꝰ entiū: sil'r cū dico potētias aīe ex ꝑte organoꝝ nō ītelligo nisi ipsas nās diuersas in diuersis mēbris: ꝗ aggregatū ex aīa ⁊ organo dr̄ potēs in ꝓpriā opōneꝫ per aīaꝫ ⁊ ꝑ dispōnes organi q̄ sūt cōplexio talis ⁊ cōpositio. s. figura simultas a ligno ⁊ alia h'mōi ex dictis. ¶ Jā appet sol'o ad oēs auctoritates Cōmē. q̄ ꝓbāt ꝙ mēbra vnius aīalis differāt spē: que cōcedit̄ accipiēdo īproprie dr̄iaꝫ specificā: vel ēt dr̄nt spē nō sicut actu vltio quo in eē cōstituant̄. sꝫ sic actu priori ⁊ potētiali vt supra diximus in sol'one tertie dubōnis ꝯ̄ cōclusionē assumptā: nec ītēdimus hic ostēdere ꝓlixe dr̄iaꝫ īter vnitatē celi ⁊ aīalis: tn̄ sil'itudo est talis: cū eni imaginaris totum vnū aīal integratū ex oībꝰ mēbris imaginatꝰ eris totū celum motuꝫ diurno motu: ⁊ cū imaginatꝰ eris vnā aīam sensitiuā q̄ est forma oīs ꝑtis corꝑis siue totius: lꝫ p̄nʳ cordis ꝓꝑ calorē principalē: tūc imaginatꝰ eris vltimā ītelligētiā que est totiꝰ celi perfectio lꝫ p̄ncipal'r primi mobilis. ⁊ cuꝫ imagineris diuersa mēbra ⁊ diuersas ꝑfectiōes specificas que sunt s̄be vel vt s̄be diuersoꝝ mēbroꝝ spē: tūc imaginatꝰ eris diuersitatē spheraꝝ ⁊ diuersitatē ītelligentiaꝝ q̄ sunt s̄be appropriate diuersis spheris. ⁊ cuꝫ imagineris diuersitates specificas mēbroꝝ nō eē vltimas ꝑfectiōes eoꝝ: sꝫ oēs ꝑfici per vnā s̄baꝫ q̄ est aīa sensitiua que est postrema s̄balis ꝑfectio oīuꝫ mēbroꝝ ⁊ p̄ncipale operās in eis: tūc imagiatꝰ eris oēs intelligētias eē in potētia ⁊ ꝑfectibiles ꝑ vltimā ītelligētiā q̄ ē p̄ᵐ ⁊ vltimū mouēs in oībꝰ ītelligētys: ꝗ diuersitas spheraꝝ ⁊ ītelligētiaꝝ nō est ꝓprie diuersitas specifica ⁊ vnitas gn̄is q̄lis est diuersitas aīaliū diuersaꝝ spērū qbꝰ vna s̄ba nō est cōis ꝑfectio: sꝫ ē q̄lis diuersitas mēbroꝝ aīalis vniꝰ in vno aīali: sꝫ celi nō sūt colligati sicut mēbra sunt colligata. ¶ Hec fuit imaginatio Auer. de celo si qs cōsiderat p̄° celi: ⁊ in cō. 90. ⁊. 2. celi cōmē. 42. ⁊. 49. ⁊. 71. ¶ Ad aucto. Arist. iā appet qd dōm in notabili p̄° vbi cōcessimꝰ ꝙ aīa vt forma dās eē est actꝰ cuiuslibet ꝑtis: sꝫ vt p̄nᵐ diuersaꝝ opōnum est forma totiꝰ corꝑis: ⁊ vt p̄ncipiū huiꝰ opōnis est forma huiꝰ totiꝰ organi. ¶ Ad rōnes in ꝯ̄riū. Ad primā rōnē Ant. ꝯcedo ꝙ q̄olibet mēbrū est eque p̄mū sicut cor quo ad eēntiā aīe qua qōcūq̄ mēbrū ⁊ cuiuslibet mēbri ꝑs īformat̄: sꝫ nō quātū ad opōnē vt apparuit supra. ¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē dico ꝙ in mēbris nō est ꝓcessus in īfinituꝫ: ⁊ nego ꝯn̄aꝫ. ⁊ cū ꝓbat̄ ꝙ q̄libet ꝑs informata aīa sensitiua hꝫ oēs potētias. dōm ꝙ hꝫ eēntiā aīe sensitiue: ⁊ sic oēs potētias vt dicūt idē est poª ꝙ eēntia aīe. Et cū dr̄: ꝗ quelibet ꝑs īdiget organis: dōm 2ʳ. Primo ꝙ veꝝ est ⁊ nō est ex h̄ ꝓcessus in īfinitū. naꝫ qualibet ꝑte aīe sensitiue data in q̄libet ꝑte oīa mēbra sūt organa illiꝰ aīe q̄ est in illa ꝑte. v.g. aīa sensitiua q̄ est ī digito pedis videt per oculū ⁊ audit ꝑ aurē: ⁊ sil'r aīa sensitiua in oculo videt ꝑ oculū ⁊ ambulat ꝑ pedē: ⁊ rō huiꝰ ē: q̄ oēs iste ꝑtes aīe sensitiue sunt ꝑtes vniꝰ aīe nūero. Scd̄o dōm negādo ꝯn̄aꝫ: naꝫ aīa sensitiua q̄ est in manu vel oculo vel carne est ꝑs vniꝰ aīe sensitiue nūero. s. q̄ est vna in toto corꝑe sicut vna albedo in toto ligno: ⁊ iō ipa tota aīa vno nūero īdiget oībꝰ organis. i. in toto hoīe sūt oīa organa: nō tn̄ seq̄tur ꝗ q̄libet ꝑs istiꝰ aīe vniꝰ nūero īdiget oībꝰ organis. Et cuꝫ ꝓbat̄ ꝙ aīa sensitiua cordis īdiget organis: dōm ꝙ anima sensitiua cordis ſm ꝙ ꝑs vnius aīe sensitiue exn̄tis in toto ita īdiget organis sicut aīa sensitiua pedis: sed aīa sensitiua cordis: q̄ cum talibus dispōnibꝰ cordis agit p̄ncipalē opōnē que est cognitio: iō indiget oculo quo videat aīa sensitiua oculi: ⁊ q̄ videre est opatio īstralis respectu cognitiōis: iō cor īdiguit mēbris sicut dās formā indigeret mā: ⁊ iō dr̄ ꝙ corde gn̄ato totū est gn̄atū in potentia: cor hꝫ spm̄ aptū ad oīa. ¶ Sꝫ tu. d. si aīa hꝫ istas ꝑtes q̄ sunt ꝑtes vniꝰ aīe nūero: ꝗ si abstraheret̄ a mā aīa h̄ret ꝑtes. Dōm p̄° ꝙ nō: q̄ nō haberet quātitatē. Uel dōm ꝙ sic. q̄ h̄ret ꝙ nulla partiuꝫ aīe posset recipi supra aliā in eadē ꝑte materie: q̄ aliter eēt forma intēdibilis ⁊ remissibilis sicut albū: ⁊ hic omittimus multa. ¶ Ad 3ᵃᵐ dōm ꝙ ossa nō sentiūt īmediate: sed sunt ꝑs aīalis sentiētis: lꝫ Auēzoar trac. 9. p̄mi lib. 18. c. ꝯ̄riuꝫ dicat. ¶ Ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ cuicūq̄ nā dedit potētiā aīe ei dedit organū. Dōm ꝙ h̄ns potētiā aīe vniꝰ ſm spēm siue vnius ſm numeꝝ hꝫ organū correspōdēs illi potētie nisi sit mōstruosuꝫ: ⁊ sic arguit Arist. ꝙ aīalia h̄ntia potētiā sensitiuaꝫ que nō mouent̄ in loco nō h̄nt potētiā motiuā in loco: q̄ cum nā ꝑfecte operet̄ dedisset eis organa motiua: sꝫ h̄ns potētiā aīe q̄ est per ꝑtē aīe que cū alys ꝑtibꝰ cōstituit vnā aīam nūero ⁊ vnuꝫ aīatū nūero nō opꝫ ꝙ h̄eat organa illiꝰ potētie vbicūq̄ sicut nō opꝫ oculū eē in osse vel in pede: ⁊ per hoc cessant multa argu. que fiūt ⁊ credūtur fortia: sicut cū dr̄. si plāta h̄ret sensitiuā: ꝗ sentiret. Dōꝫ ꝙ ꝯn̄a tꝫ. ⁊ tn̄ ista alia ꝯn̄tia nō tꝫ: si ossa h̄rent aīam sensitiuam ꝗ sentirent īmediate: ⁊ iō pōt dici ꝙ ossa sentiūt: q̄ caro sentit que simul cū osse cōstituūt vnū aīal. ¶ Ad 4ᵃᵐ pꝫ sol'o ex dictis in solutione tertie dubitationis supius mote vbi declauimꝰ q̄uo stante vna forma vltima oīuꝫ mēbroꝝ: mēbra tn̄ p̄nt dici differre spē duobꝰ modis. ¶ Ad 5ᵃᵐ dōm ꝙ vnitas cōsimilis ⁊ vnitas que sumit̄ ab vnitate forme s̄balis vltime nō est maior q̄ vnitas officialis. Sꝫ ex ꝑte modoꝝ s̄be cōsimilis vnitas est maior: ⁊ h̄ cōsiderāt intelligētes ꝙ mēbrū organicū quāto magis organicū tāto magis informet̄ hac forma s̄bali ſm ꝙ vnum. i. ſm ꝙ nō diuisibile: ⁊ per ꝯn̄s ſm ꝙ vnū in forma vel ſm ꝙ totū: ⁊ mēbrum ꝯsil'e quāto magis cōsimile tāto magis informat̄ ſm ꝙ multiplicabile siue ſm ꝙ multiplex in potētia: ⁊ per ꝯn̄s nō ſm ꝙ vnū continuū. hoc voluit Cōmen. 5. meta. 11. ⁊. 31. cōmētis. ¶ Ad 6ᵃᵐ rōnē dōm 2ʳ. Prio negādo an̄s si vis sequi illā viā: ⁊ ad ꝓbōneꝫ dico ꝙ in multis entibꝰ diuersitates specifice sūt tradite ⁊ nō possent demōstrari negāti. Scd̄o cōcesso an̄te nego ꝯn̄am ⁊ ꝯn̄s. aliqua eni diuersaꝝ spēruꝫ que nō cōstituunt̄ per illas in actu vltio p̄nt actuari vna forma sꝫ numeꝝ: vt supra diximus in sol'one tertie dubōnis. v.g. in vna ꝑte plante sunt res q̄tuor el'ntoꝝ: q̄ est aliq̄d eiꝰ qō fuit ignis: ⁊ aliq̄d eius qō fuit aq̄: ⁊ vltra hoc est aīa vna: ⁊ hoc ſm opi. nr̄am de mixtione el'ntoꝝ. ¶ Ad 7ᵃᵐ ꝯcedo ꝙ diffinitio que solā formā s̄balē vltimā accipit eadē est carnis ⁊ ossis: sꝫ diffinitio que accipit cuꝫ hoc ꝓpria q̄dā accn̄tia est diuersa: ⁊ tales ēt diffōnes cōcedunt̄ a Cōmē. 5. ph'i. cō. 10. ⁊. 8. meta. cō. 5. ¶ Ad 8ᵃᵐ dōm ꝙ caro petri et os petri quātū ad vltimū actū per que ꝯstituunt̄ in eē plus cōueniūt q̄ caro petri ⁊ caro martini: sꝫ quātū ad q̄dam accn̄tia ⁊ modos s̄be: vel quātuꝫ ad s̄bam que nō est actꝰ vltimus caro petri ⁊ os petri plus differunt q̄ caro petri ⁊ caro martini: ⁊ iō corrupta vltima forma ꝑ quā ꝯstituunt̄ in eē ⁊ separatis istis ꝑtibus os qō fuit petri ⁊ os qō fuit martini poneret̄ in vna spē mixtoꝝ aut ꝓpinqua ⁊ caro in alia spē. ¶ Ad 9ᵃᵐ dicemꝰ ad an̄s ꝙ carni ⁊ ossi nō repugnat vere ꝯtinuari in loco aliq̄: sꝫ in oī loco ⁊ ſm oēꝫ supficiē repugnat vere ꝯtinuari. Exēplū: tota cutꝭ manꝰ est ꝯtinua in vola: sed de digito ad digitū ē discōtinua. ¶ Ad Cōmētatorē. 5. ph'.

⁊.5.meta.dōm vt dicit ꝙ organicū mēbrū nō est vnū ↄtinuitate ſi-cut os ē vnū ſ; ē vnū figura.v̆.g.ↄſil'es ptes cordis ſituant̄ tal'r:q2 fit talis figura qua coꝛ mereť aīa;.i.est organū aīe:⁊ q2 hec figura nō ſaluať in q̄libet pte:iō nō q̄libet ps cordis est coꝛ:nec q̄libet ps manꝰ est manꝰ. Jsta ḡ ſtant ſil' mēbra ↄſil'ia cōſtituētia manū non ſūt vnū ↄtinuū ſ; oēm lineā:ſ; ſūt vnū in figura tali ⁊ tāta q̄ttitate gbus manꝰ est organū ⁊ mēbra ↄſil'ia ſūt vel in manu vel alibi ve-re ↄtinua.v̆.g.ſi facis circinū de vna virgulta nō ſ; oē; lineā ⁊ ptē ptes circini ſūt cōtinue:ſ; in loco gibboſo.ħ qð diximꝰ voluit Cō-mētatoꝛ p̄dictis cōmētis.⁊.5.meta.cō.8.⁊ cō.31.⁊.1.de aīa cōmēto penul.⁋ S; dubitať.q2 ↄſil'ia ſunt cōceſſa differre ſp̄e ſ; vnā viā. ⁊ Cōmētatoꝛ dixit.5.phy.cō.39.ꝙ dr̄ia ſp̄e non ↄtinuant̄.dōm 2ʳ. Primo ꝙ nō differūt ſp̄e vt vltimo actu ꝑ qð ī eē ↄſtituunť:imo ſunt vnū nūero ⁊ ſic ↄtinua ꝑ vnā formā:⁊ ſic ītelligiť cōmēto.90. primi de aīa. Uel dōm ꝙ diuerſa ſ̄m ſpēm ꝑ accn̄s pn̄t cōtinuari cū vna mā ↄtinua q̄ttū ad aliquā ſui ptē īformať alia forma ſp̄e ſi-cut narrat Cōmētatoꝛ Alchindi de plāta poſita in fonte hyberni-co de qua q̄ttū poniť in aqua fit ferrū cōtinua cū plāta ſicut appꝫ de ramo viridi ⁊ ſicco:⁊ de carne viua ⁊ mortua.modus āt imagi-nādi ħ ꝙ imaginemur vnū lignū ↄtinuū:forma āt ligni nō est cōti-nua:niſi q2 cōtinuant̄ in q̄ttitate corrupta:ḡ forma ligni ī medieta-te alia alia medietate remanēte ⁊ eade; q̄ttitate q̄ priꝰ remanebit eadē cōtinuitas que prius:⁊ ita in eodē ſanguīe cōtinuo l; īducāť forme diuerſe forme ſ̄bales cōſil'iu; dr̄ntiū ſpecie primū modū ſu-pradictū adhuc poterit ſaluari cōtinuitas:hi tn̄ ſ̄mones difficiles ſunt:⁊ abſq; hac difficultate pōt trāſire.⁋ Cū' ḡ Cōmētatoꝛ dic̄.ꝙ dr̄ia ſp̄e nō cōtinuant̄:dōm ꝙ prius diſticta ſpecie nō cōtinuant̄: ſed vno cōtinuo poſito in vna pte eiꝰ pōt fieri alia ſpēs ſtāte cōti-nuitate ⁊ de tali cōtinuo non v̆ificať qð dr̄.5.phy.cō.39.est enī hec cōtinuatio facta ꝑ accn̄s.ſ.cū ramus viridis ſicco cōtinuať leuiꝰ: tn̄ est dicere ꝙ mēbra in actu nō differūt ſp̄e.¶ Ad 10ᵃᵐ ſupponē do maioꝛē nec mediate nec īmediate:ſed aīa ſenſitiua oculi audit ⁊ ambulat mediate.ſ.mediāte pede aure.Et cū dr̄ ꝙ ſi forma vna in diuerſis mēbris fac̄ diuerſas opōnes hoc est per diuerſas com-plexiones ⁊ nās alias.dōm ꝙ ſic.ſ.ſimul cū aīa talis gradus.nā ſi in oculo hoīs poneret aīa talpe nō videret.⁋ Ad totū relictū pro-ceſſu; rōnis dōm p̊ ꝙ quāta est latitudo opōnis tāta est cōpl'ōnis ⁊ etiā aīe.i.nō fit opatio niſi ab aīa ⁊ cōpl'one ⁊ naturis alÿs:nō tn̄ qualis est diuerſitas actualis opōnis talis est diuerſitas actualis cōpl'onis ſicut nec ēt aīe:⁊ iō cū vna cōpl'one diuerſificata ſolum ſ̄m gradus fiēt opōnes diuerſe ſ̄m ſpē; ſic̄ a cal'a ⁊ ſicca ſ̄m mag⁊ ⁊ minꝰ diuerſificata ꝓuenire pōt albū ⁊ nigrū. Uel dō; ꝙ opōnes ſunt diuerſe ſ̄m ſpē;:ſtantes tn̄ ſ̄b vna cōpl'one nūero.ſ.ſub cal'o cordis actualis.¶ Ad 11ᵃᵐ cōcedo ꝙ ptes hoīs differūt ſp̄e nō ꝙ conſtituant̄ in vltīo actu per dr̄ias illas ſpecificas:ſ; per vnā ſ̄ba; que est aīa ſenſitiua.¶ Ad 12ᵃᵐ dico ꝙ gn̄atio aīalis in prinº gnō-nis quātū ad īductionē forme ſ̄balis que est aīa ſenſitiua vna ſuꝑ toto est in eadē ſp̄e cū gn̄ato eodē in fine:ſicut gn̄atio ignis ī ligno a prinº ad finē:ſed gn̄atio aīalis quātū ad diuerſitates organoꝝ a p̄nº nō est eadē ſp̄e ⁊ in fine ſic̄ coꝛ qð p̊ gn̄atur nō est in eade; ſp̄e cū pede q vltimo gn̄atur.diuerſitas aute; ſpecifica organoꝝ.v̆.g. cordis ab epate nō est per formas ſ̄bales vltimas:q2 hn̄t vnā ani-mā ſenſitiuā dātē eē:ſed per accn̄tia diuerſaꝝ ſpecieꝝ gbꝰ ſunt di-uerſa organa.v̆.g.coꝛ est figure rotūde ⁊ epar figure gibboſe que ſp̄e differūt.ſil'r ptes cordis ſūt alterius ſitꝰ ⁊ nūeri q̄ partes epa-tis.⁊ hoc īuenebat Cōmētatoꝛ cū dixit:ſed de alia ſp̄e.ſ.quo ad ac-cidētia:l; ſit in eadē ſpecie.ſ.quo ad formā ſ̄balē:⁊ q2 organizatio v̆.g.figura rotūda cordis qua coꝛ mereť aīam.i.eē organū aīe est diſpō totiꝰ cordis ⁊ nullius vniꝰ ptis cordis:iō in gnōne aīalis ē da-re vnū p̄nᵐ quātū ad organicoꝝ ꝓductionē:ſ; in gnōne cōſil'is pt̄ nō est dare p̄ncipiū cū diſpō extēdať extēſiōe q̄ttitatis:ſed totali-tas figure vt circulatio acqriť in inſtāti:vt.7.phy.16.cō.Aliter tn̄ poſſet in qbuſdā organicis aſſignari dr̄ia ſpecifica ſic̄ aſſignata est inter carnē:⁊ os ⁊ diceť ꝙ caro epatis ⁊ caro cordis differūt ſp̄e ⁊ ob hoc epar ⁊ coꝛ differūt ſp̄e q̄ est ſ̄ba:l; nō ſit actꝰ vltimus con-ſtituēs in eē vel ſepe diximus.¶ Ad 13ᵃᵐ cōcedo ꝙ receptio ī car-ne que est mediū ſit mālis:nō tn̄ ſit oīno mālis ſic̄ in re ex̄ ſi dꝫ fie-ri ſenſus ſine corruptiōe:īmo cal'itas in carne ħ; quēdā modū in-mālitate latentē:⁊ rō est.q2 mediū qð est caro mouet in rōne cāe ſicut media in alÿs ſenſibꝰ:ſed q2 ſenſus tactꝰ ē valde mālis reſpe-ctu alioꝝ latet multū in eo.Et cū īferť oīs receptio que fit medi-ante carne per ſuā cōpl'onē est mālis:⁊ ꝑ aīa; carnis īmālis.dōm ꝙ in carne vt mediū nō imaginoꝛ duas receptiōes ſic̄ nec in aere vt mediū viſus:ſ; vnā receptionē que reſpectu forme ex̄ est q̊dā-mō īmālis l; ſit occulta:ſ; est mālis reſpectu eiꝰ q̄ dꝫ fieri in ꝑticu-la ſentiēte.v̆.g.neruo.⁊ ſi ſint due receptiōes eodē mō ſe hēbunt. Et cū dr̄ id ꝑ qð fit receptio īmālis est aīa ſenſitiua.dō; ꝙ ꝑticu-la p̄ncipalis in ſenſatōe in qua dať iudiciū recipit īmāliter:nō ſo-luȝ ꝑ viā ſenſitiuā ſ; per cōpl'onē q̄ est ſuū organū:ſic̄ ḡ ad eē me-dium regriť determinata cōpl'o:vn̄ aīa ſtat cū quodā calore vt ī-telligiť ab Ariſt.2.de aīa.⁊ clariꝰ a Cōmētatore cū dixit.ꝙ ignis ē cōis oībus ſenſibꝰ.⁊ hoc voluit Cōmētatoꝛ cōmento.130.cū dixit. ꝙ ꝓportio organi ſenſus ad ignē est ſic̄ ꝓportio ad formam.¶ Ad 14ᵃᵐ nego ↄn̄a; volēdo tenere ꝙ neruus ſit inſtr̄; ⁊ caro mediū: ⁊ dico ꝙ caro plus recedit a medio ſil'i medio pōderi qð est cutis q̄ recedat neruus:vel dō; ꝙ nerui frīditas ⁊ ſiccitas tēperať ſpi-ritu vitali:⁊ ex hoc ſol'o ad cōfirmationē.¶ Ad 15ᵃᵐ nego ↄn̄a;:ſi enī caloꝛ ex̄ īmediate ponereť ſuꝑ neruo organo tactꝰ qcqd ſit il-lud nō ſentireť:īmo opꝫ prius recipi in medio ꝙ ſic ſe ħ; ad tactū ſicut aer ad viſu;:qcqd ſit illð medium:ſic̄ est ſn̄ia Auer.2.de aīa cō.115.⁊.116.¶ Ad 16ᵃᵐ dōm ꝙ īducit difficultatē cōe; mihi ⁊ ad-uerſario de multiplicitate ſenſus tactꝰ.dicamꝰ ꝙ Auer.imaginať carnē eē mēbrū mag⁊ vnū q̄ ſit neruus:⁊ iō arguit ꝙ ſi caro est ī-ſtrumētū ſenſus tactꝰ:tactꝰ est vnus vt appꝫ cōmēto.107.neruus aūt est multiplex valde ī ſui p̄nº cū ſint.7.paria a cerebro:⁊.31.pa-ria a nucha ⁊ ꝑ neruoꝝ ramificationē nerui ſūt multipl'r multipli-ces:⁊ iō ob diuerſas ꝓportiōes qbꝰ fiat ſenſus diuerſoꝝ tāgibiliū fuit meliꝰ diuerſificare ꝑ neruos q̄ per carnē.Et cū dr̄ in eadē pte vel in eodē neruo pōt eē tēꝑamentū ꝓ ſenſu cal'i ⁊ frīdi:⁊ ꝓ ſenſu ſicci ⁊ hūidi.dōm ꝙ veꝝ ē:ſ; certiora ⁊ ꝑfectiora erūt qn̄ ſūt ꝑti-ta in diuerſis.vtrū āt poſtq̄ ſūt diſticta ꝑ neruoꝝ modos fiant in aliq̊ vno vel nō ē qð de qua nō habemꝰ diſcutere. Appꝫ ḡ ex dictꝭ ꝙ aīa ſenſitiua ē forma ſ̄balis oīs ptis corꝑis quā opiōnē plusq̄ cōmētatoꝛ in thegni trac.2.cō.12.tetigit dubitās illā confirmare.

¶ His ḡ habitꝭ ponamꝰ qnque ↄcl'ones.⁋ Pria.oēs virtutes aīe vt ſe tenēt ex pte eēntie ſūt īnate in mēbris in qbꝰ ſunt.rō virtus dr̄ īnata:q2 ītrinſeca ⁊ ſ̄balis.i.nō auferibilis abſq; ſ̄be corruptio-ne:ſ; oēs v̆tutes ſe tenētes ex pte eēntie aīe ſunt ītrinſece:q2 aīa est ītrinſecus actꝰ ⁊ ſ̄balis oīu; mēbroꝝ vt diximꝰ:ſunt ēt īſeꝑa-biles niſi corrūpať mēbrū:ḡ ſunt oēs īnate.⁋ Scða ↄcl'o:oēs v̆tu-tes aīe vt ſunt caloꝛes īnati ſiue cōpl'o īnata ⁊ accn̄tia illā confir-mātia cōpl'onē coartātia ſic̄ est durities ⁊ mollities ⁊ ſil'ia ſunt ī-nate.Rō.q2 talis cōpl'o est īnata acqſita ī p̄ma gnōne ſiue mixtōe el'oꝝ q̄ gn̄ať qðcūq; mēbrū.⁋ Tertia ↄcl'o:oēs iā dicte virtutes in alÿs mēbris a mēbris p̄ncipalibꝰ:q̄uis ſint ītrinſece ⁊ eēntiales: tn̄ pn̄t dici īfluētes:q2 nō ↄſeruant̄ niſi ꝑ cōtinuatione; ad mēbra pꝛīcipalia a qbus recipiūt modos caloris.v̆.g.ad coꝛ vel ad coꝛ ⁊ epar.hāc cōcl'onē ītelligit Gal'.1.de īterioꝛibꝰ.ca.vltº.qn̄ voluit ꝙ tā inſtr̄m nāle q̄ aīatū īdiguit fluxu a corde ⁊ epate ꝑ venas ⁊ ar-terias vt eoꝝ ſ̄ba ↄſerueť.⁋ Quarta ↄcl'o.oēs v̆tutes aīe ſunt idē ꝙ caloꝛ ſiue modi caloꝝ datoꝝ a p̄ncipalibꝰ mēbris:ſunt īfluētes oībꝰ alÿs mēbris a p̄ncipalibꝰ. Jſtā cōcl'onē ſenſit Gal'.in libro de virtutibꝰ diſpēſantibꝰ nr̄m corpꝰ.⁊.9.the.ca.10.⁊.12.the.ca.5.⁊ in oībꝰ alÿs locis in qbꝰ dixit p̄ncipalia mēbra eē p̄ncipalia alÿs per ſp̄m aīalē vitalē ⁊ nāle; q ſp̄e ſunt qdā modi caloꝝ. Ex qbꝰ q̄tuoꝛ ↄcl'onibꝰ īfero duo. Primū ſi potētie ſiue virtutes aīe ſunt alið q̄ aīa ⁊ ſunt aliud q̄ caloꝛ īnatus ⁊ q̄ caloꝛ īfluēs ⁊ ſunt q̄litates ab-ſolute diſtincte ab alÿs:eodē mō verificabunť p̄dicte ꝓpōnes de illis potētÿs ſiue virtutibꝰ ſic̄ de p̄dictꝭ caloꝛibꝰ ⁊ de aīa:nam ipſe erūt vel q̄litates ī aīa vel q̄litates fluētes ex aīa in corpꝰ ex vniōe aīe ad corpꝰ vel q̄litates ſurgētes ex applicatiōe vel vnione illoꝛū caloꝝ ad corpꝰ aīatū. Scðm ꝙ a p̄ncipalibꝰ ad reliq̄ mēbra aīa vł potētia aīe q̄ ſit res in aīa vel aīa:q2 vnūqðq; mēbrū ħ; aīa; a ge-nerāte:⁊ ſi ↄtinuo aīa flureť a p̄ncipalibꝰ ↄtinuo mēbra gn̄aren-tur:vt dixit Alex.atheniēſis:ſed ſolu; fluit caloꝛ.v̆.g.a corde ſp̄ūs vitalis quo aīa ↄſeruať ⁊ opať in vnoquoq; mēbro.⁋ Quīta ↄcl'o ꝙ virtꝰ nālis qua mēbra ſeīpa nutriūt dr̄ īnata cū cōparať ad vir-tutē aīalē qua mēbra ſentiūt ⁊ mouent̄ volūtarie. Jſtā ↄcl'onē ſen-tit Gal'.in thegni tra.2.⁊.1.de īterioꝛibꝰ vltīo ca.modus āt ꝙ Gal'. in hac imaginať est ꝙ inſtr̄m nālis.i.mēbrū hn̄s virtutē nālē qua ſeīpm nutrit fac̄ ħ ꝑ ſuā nā; ſibi ītrinſecā ⁊ formā cōpl'onalē ītri-ſecā. Si aūt caloꝛ ſibi ab ex̄ veniat vt corde ⁊ epate:hoc est ad ſui ↄſeruationē ſic̄ magnes ꝑ nām magnetis ⁊ ſui q̄litatē trahit:⁊ ca-loꝛ aeris regriť vt ↄſeruatiuus magnetꝭ:ſ; īſtr̄m volūtariū.i.mē-brū ſentiēs ⁊ motū volūtarie ħ facit ꝑ p̄ncipiū intrīſecū.ſ.ꝑ calo-re; datū a cerebro cū quo caloꝛe aīa ſenſitiua ⁊ motiua opať prin-cipal'r ſiue aīa veniat cū caloꝛe ſiue nō:ſ; ſit actꝰ mēbroꝝ:q2 ħ non ħr̄ a Gal'.bn̄ exp̄ſſu;:l; plus videať ſentire Gal'.ꝙ virtꝰ aīe ſenſiti-ue ⁊ motiue veniat cu; illo caloꝛe ſiue ſpiritu dato a cerebro:⁊ iō ſicut aer illuminať ꝑ lumē datū a ſole:ita mēbrū ſentiēs ⁊ motu; volūtarie facit hoc ꝑ virtutē ab ex̄ veniēte:⁊ iō Gal'.īfert ꝙ nāle inſtr̄m.i.mēbrū hn̄s ſolā virtute; nutritiuā vel hn̄s illā ſolā nō po-test ledi niſi ledať inſtr̄m quo ꝑ ſe agit:⁊ hec cōpl'o intrinſeca ſibi. ledi enī epar per diſtēperamentū caloris dati ab epate vel corde vel nutrimēti nō est ꝑ ſe ledi:q2 illi caloꝛes nō ſunt ꝑ ſe ad agēdū: ſed ad ↄſeruādū p̄nª actiōis ſ; aīati inſtr̄i.i.mēbri ſentiētis ⁊ mo-

bilis

dālis volūtarie. actio pōt ledi absq3 lesione essentie: q2 calo2 ille a cerebro dat⁹ cū quo pfect⁹ fit sensus ⁊ mot⁹ est qd extrīsecū ⁊ aduentitiū instr̄o sensitiuo ⁊ motiuo: ⁊ iō eo remoto stat eēntia istr̄i sicut remoto lumine stat aer: ⁊ forsan oporteret dicē Gal. q lesio in opōne sensus ⁊ mot⁹ per lesionē essentie instr̄i nō est lesio p se: q2 non est lesio in eo eq̄litate qua p se fit illa opatio. ⁊ postq̄ Gal. phātasiat⁹ est p̄dicta ⁊ vidit q̄dā mēbra esse alijs p̄ncipātia vt co2 cerebrū ⁊ epar: ⁊ vidit q̄dā mēbra famulari p̄ncipalib⁹ fecit diuisionē quadrimembrē: ⁊ dixit q mēbra q̄dā sunt p̄ncipalia: q̄dā p̄ncipalib⁹ deseruientia dicta o2ta a p̄ncipib⁹: q̄dā hn̄tia virtutē īnatam tm̄: q̄dā īnatā ⁊ influentē. Ista dicta Gal. sic intellecta ab eo sunt falsa: vt ēt de p̄ma opione ⁊ 5ª diximꝰ improbata a Trusiano in. z. thegni cō. 12. ⁊ inq̄tū Gal. imaginat virtutē nutritiuā eē nāz vel virtutē talē q̄lis est adamātis vel alteri⁹ inaīati est reprobata ab Auer. z. coll3. ca. 8. vbi vult q virt⁹ nutritiua est aīa q2 organica: ⁊ iō est aīa s3 opōnē ⁊ est aīa s3 relōnem ad formas mixto2 inaīato2. Via tn̄ saluādi Gal. est. nā si oia mēbra agūt q̄cūq3 actōes plus p cal3 influēs q̄ p īnatū: q2 est cal3 actual'r: vel saltem agunt plus actiōe absolute ⁊ indeterminata: s3 per cal3 īnatū agūt plus actiōe d̄terminata: vel q̄ocūq3 sit mēbrū qd̄ solū nutrit agit plus p cal3 īnatū q̄ per cal3 influēs respectu mēbri qd̄ sentit ⁊ mēbru3 sentiens: ⁊ motū agit plus per cal3 influēs a cerebro q̄ per īnatū respectu mēbri qd̄ solū nutrit: ⁊ cū hac cōsideratione cōparatiua pōt saluare q̄cūq3 Gal. dixit. ⁊ vltra h̄ virt⁹ nālis pōt dici īnata vt alij dixerūt: q2 nō pōt cessare ab opōne nisi sb̄a mēbri corrūpat. s. nālis qua mēbrū se nutrit: sed sensitiua ⁊ motiua ab instr̄is potest cessare: ⁊ tn̄ nō corrūpunt vt in dormiēte ⁊ paralytico. si āt aliqui musculi vt pecto2is nō pn̄t cessare sine corruptiōe h̄ est sine corruptiōe co2dis: sed possent q̄escere absq3 corruptiōe ppa musculoru3. Sil'r si virt⁹ digestiua stōchi qua chilificat non cesset ab opatione: sano stāte stōcho posset separi calo2 cerebri quo pōt sentire ⁊ moueri: ⁊ sit impotēs absq3 sui corruptiōe. Sil'r si q̄dam caro nec pōt pdere sensu3 sine corruptōe vt forsan caro co2dis: hoc est inq̄tū caro talis mēbri. Appz solo ad. q. principalē. s. q est dare mēbrū q neq3 tribuit neq3 recipit. s. membrū q solū nutrit q nullī⁹ principiat virtute: ⁊ d̄ nō recipiens: q2 nō recipit sic sic mēbrū sensitiuū ⁊ motiuū: q2. s. illd̄ receptiuū nō semp concurrit ad eius actionē. Appz z° q ossa ⁊ alia nō recipientia recipiūt a p̄ncipali: sed q2 qd̄ recipiūt instr̄a sensitiua ⁊ motiua semp cōcurrunt ad actionē: iō dn̄r respectu illo2 nō recipe vt dicim⁹ q alia nō dn̄ant illo2. Et appz 3° q2 mēbra hn̄tia solas virtutes nāles dicunt habere v̄tutes īnatas: q2 hn̄t v̄tutes plus opantes cū īnata cōplōne q̄ cū influēti saltim cōparatiue: ⁊ q2 virtutes eo2 min⁹ pn̄t separi ab operatione absq3 corruptione mēbri: ⁊ tu adiunge ea que diximus supra in expositione illius partis. De alia quidam ⁊c̄.

Et tūc q̄dē explanabit ei diuisionis habitudo: ⁊ videbit mēbra principalia que sunt: ⁊ mēbra p̄ncipalib⁹ deseruientia: ⁊ mēbra non principalia absq3 seruitio.

Cū p̄misit diuisionē mēbro2 quādā sumptā ex parte v̄tutū ⁊ d̄clarauit illā hic ex illo2 decl'atiōe infert planā ēt q̄dā aliā: ⁊ p̄ p̄mittit. z° exeq̄tur. ibi (Mēbra v̄o.) Cōsiderādum v̄o q iō explanabit tūc: q2 ista diuisio ex illa h̄r. nā cū ego scio q membra quedam alijs tribuūt scio q in nobis sunt mēbra principalia: ⁊ cū scio hoc ⁊ scio membra que solum recipiunt scio q sunt aliqua seruientia principalibus: ⁊ cum scio q sunt membra que neq3 tribuunt neq3 recipiunt scio q sunt membra absq3 seruitio. explanatur etiam ex illa: quia cum ego dico co2 cerebrum et epar sunt principalia membra: iam intelliguntur quomodo sunt principalia: q2 vel absolute principalia: vt dixit Gal. vel solum co2 est absolute principale vt dixit Ar. Cōsiderandū secūdo (diuisionis habitudo.) i. habita diuisio. ⁊ dixit hoc: q2 hec diuisio est famosa vel habitudo: q2 ista diuisio super habitudīe ⁊ respectu q̄dā fundat aut p̄uatione habitudīs principat⁹ cū d̄ in habitudine ad sensum.

Dub^m 21^m Dubitat q̄uo dicit q sunt aliq̄ mēbra non p̄ncipalia absq3 suitio: nā p̄ de iteriorib⁹ d̄. q nullū mēbrū caret iuuamēto: g nullū caret seruitio: iuuare suire est. D3m q membrū aliqd̄ eē absq3 seruitio posset itelligi z^r. Prio absq3 alia opōne siue cōi siue ppria: ⁊ h̄ ē falsu3: q2 oē mēbrū h3 aliquā opōnē saltim ppriā qua se nutrit: vt dcm̄ ē sup̄. ⁊ si Gal. dicat p̄ de iteriorib⁹. ca. 1. q mēbrū aliqd̄ caret opōne cōi cui⁹ sit p̄n^m vel istr̄m p̄cipale. Scd̄o mō itelligitur absq3 seruitio. i. absq3 omni vtilitate: ⁊ sic est falsu3: q2 nō est aliqd̄ mēbrū q in corpe nō sit ad aliquā vtilitatē ⁊ finē: ⁊ h̄ etiā mō ē falsu3 q sit aliqd̄ mēbrū absq3 seruitio. cā q2 eēt frustra vn̄ ossa hn̄t seruitiū replēdi spatia vacua. Tertio mō dicunt membra absq3 seruitio appropriato opōni p̄ncipaliū qd̄ seruitiū ē latoriū vel p̄paratoriū: ⁊ h̄ mō sunt in nobis mēbra absq3 seruitio vt illa q̄ neq3

tribuunt neq3 recipiunt: de q̄bus sermo precessit: vt ossa caro non sentiētia: ⁊ iō hic Aui. nō p̄sequit de his mēbris q2 nota sunt.

Mēbra v̄o principalia sunt mēbra que prima2 virtutū que in corpore existūt que ad hoc sunt necessarie vt singulare aut spēs perdurent principia habent.

Primo hic Aui. declarat que sunt membra principalia. Scd̄o q̄ sunt p̄ncipalib⁹ seruiētia. z° ibi (Mēbro2 v̄o.) Pria in duas. p̄mo ostendit q̄d est mēbrū esse principale īnuens quādā3 diuisionē. z° p̄sequit. scd̄a ibi (Scd̄m v̄o.) Cōsiderādū q virtus pōt dici p̄ tripl'r: primitate gn̄ōnis: ⁊ sic nālis d̄ prima: q2 cū cerebrū p̄ viuit vita nāli. s. vita vegetatiua postea sensitiua ⁊ postremo itellectiua: vt sumit ab Aristo. z. de generatione aīalium cap. 6. Secundo mō d̄ virtus prima primitate perfectionis: ⁊ sic virtus aīalis est p̄ma. Tertio mō d̄ prima primitate generis: ⁊ sic q̄tuo2 sūt prime virtutes. s. nālis aīalis ⁊ vitalis ⁊ gn̄atiua: que tn̄ sub naturali reponit esse: ergo mēbrū principale est eē p̄ncipem alicui⁹ generationis virtutū. Cōsiderādū z° vt dicūt q mēbra principalia l3 sint diuisa in ea quo2 principat⁹ est ad p̄seruationē īdiuiduiz ⁊ quo2 principat⁹ est ad p̄seruationez spēi: tn̄ que sunt ad conseruationem indiuidui: sunt ēt ad p̄seruatiōez spēi inq̄tū nō p̄seruat spēs sine cōseruatione īdiuidui: ⁊ dicūt q que faciunt ad cōseruationem indiuidui sunt nobilio2a: ⁊ nos de his non curamus.

Scd̄3 v̄o singularis durabilitatē sunt tria principia. Cor q̄dem est principiū virtutis vite: ⁊ cerebrum quidem est principium virtutis sentiēdi ⁊ mouēdi: ⁊ epar qd̄ est principium virtutis nutriendi.

Prīo exeq̄t de p̄ncipalib⁹ faciētib⁹ ad p̄seruationē īdiuidui. Secūdo spēi. z° ibi (S3 scd̄3.) Cōsiderādū q q̄uo co2 sit principium supra dcm̄ est: ⁊ appebit in. c. de virtute vitali q̄uo cerebrū sit p̄ncipiū sensus ⁊ mot⁹ supra diximus: epar aūt est principium nālis virtutis eo mō quo cerebrū est principiū sensitiue ⁊ motiue. *dubio 13° et 18°*

S3 s̄m spēi durabilitatē sunt p̄ncipalia hec tria ⁊ ēt aliud quartū qd̄ speciei existit ppriu3 ⁊ sunt testiculi q vni rei sūt necessarij ⁊ ad rē aliam iuuatiui. Necessitas v̄o est ad sperma generādū qd̄ genealogiā conseruat. Juuamentū v̄o est ad hoc vt cōplemētū forme def: ⁊ cōplexio masculina ⁊ feminina cōseruet: que specieb⁹ animalis accidētia sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus inanimalitatis essentiam ingredientibus.

Cōsiderādū q l3 testiculi dēt vltimā forma3 s̄pmati: vel q̄cq̄d sit illd̄ qd̄ dāt: tn̄ p̄supponit i h̄ actio co2dis p spū vitali: ⁊ actio epatis p spū nāli: ⁊ mā sanguinea ex qua fit s̄pma: ⁊ actio cerebri pro spū aīali. hi. n. spūs s̄t i s̄pmate: vt Aui. 9. d̄ aīalib⁹. c. 4. ⁊. 3. li. fen. 21. z. ca. ⁊ iō dixit s̄t p̄ncipalia hec tria. Cōside^m q q̄lis ē nec̄itas genealogie. i. successiue gn̄is p semē: talis ē nec̄itas semis: ⁊ p p̄ns testiculo2 q apd̄ medicos gn̄ant semē. Semē āt nec̄io i genealogia est viri ⁊ mulierꝭ: ⁊ iō de testiculis vtrisq3 ē h̄ s̄mo: l3 ēt dent cōplemētū forme. i. habitudīs siue figure: q2 appz ex eis distō viri a muliere. Scd̄3 vt p̄seruet cōpl'o masculina ⁊ feminina p̄pe fundata i corde: vt Ar. 4. d̄ gn̄ōne aīa. c. z. ⁊ Aui. 3. li. fen. 21. z. cap. nō g testiculi cānt illā cōplōnē: s3 p̄seruāt illā: q2 a testiculis masculi ⁊ ēt feminine fit reflexio cuiusdā modi calo2ꝭ sup corp⁹ q̄ fit cōpl'onis masculi ⁊ femine p̄seruatio. ⁊ iō abscisio eo2 multū p̄mutat aīalia: vt appz ad sensu3: ⁊ Gal. ponit p̄ lib. de s̄pmate ca. 4. z^e distōnis. ⁊ iō nō solū p̄mutāt illa in cōplōne: s3 in morib⁹ ⁊ fiunt hoīes eunuchi prauo2 mo2: vt Zoar z° theisir. trac. 3. ca. p̄. Cōsiderādū 3° Aui. hic vult s̄mone3 Ar. 10. meta. cō. 25. q masculinitas ⁊ femineitas nō sunt d̄ r̄ie eēntiales s3 accn̄tales īsepabiles: non tn̄ aīali oī siue perfectis siue non o2batis. s. non generatis per putrefacitonez: vt primo lib. de generatione animaliū. cap. 4.

Dub^m 22^m Hic cadūt. q. tres. Prima vtrū testiculi sint principalia mēbra ⁊ nō intēdimus hic dicere de eis: q2 plixius scripsimus sup thegni. Et diximus q Gal. in lib. de s̄pmate p̄ ca. vel. 4. c. z^e distōnis valde extollit eo2 principatū vt quodāmō eos co2di p̄ferat: de q̄ Rabi moyses. 25. pti. afo2. valde vitupat Gal. ⁊ nos Gal. ad bonū itellectū reduximus ⁊ diximus q testiculi sunt mēbra principalia in p̄seruatione spēi: q2 sunt p̄mū instr̄m co2dis in gn̄ōne aīalis: ⁊ diximus Gal. imaginatū fuisse q sic a cerebro in neruis q̄dā v̄t⁹ fert ⁊ a corde in arterias: ita a testiculis in totū corp⁹ tradi quādā virtutē que in marib⁹ est cā robo2is ⁊ masculinitas: ⁊ in femis femineitas: vt apparet primo lib. de spermate. 15. ca.

Dub^m 23^m Et p declatione huius cadit qō: vtrū testiculi sunt nec̄arij i actu

gnõnis. Et diximus ꝙ testiculi apud Ar. p̃ de gnõne aĩa. ca. 6. non sunt necessarij: qꝛ eẽnt in oĩbus aĩalib⁹ gñantib⁹ ẽt qꝛ thaurus abscisis testiculis ĩpꝛegnauit vaccam: vt Auer. p̃ cantice. 76. cõ. hanc opi. sufficiẽter repꝛobat Gal. p̃ lib. de spmate: ꝛ oñdimus ꝙ in animalib⁹ pfectis sunt necessarij ad gnõnẽ: qꝛ spma fit in eis saltiz aliqua factione neciã ad gnõnẽ. ❡ Tertia qõ est an ꝯcesso Ar. ꝙ testiculi nõ sint necarij ipsi sint vtiles vtilitatib⁹ q̃s Ar. imaginatus est. Et sequẽdo Gal. in p̃ li. de spermate oñdimus ꝙ Ar. q̃tuoꝛ vtilitates posuit in testiculis. ⁋ Unã p̃ de gnõne qꝛ saluãt super reduplicatiões vasoꝝ spmatis appꝛhensi vasis spmatis sic̃ lapides liciatoris. Gal. aũt sufficiẽter remouet Ar. sñiam in hoc per multas rõnes ꝯ qb⁹ vna est ꝙ illa supꝛeduplicatio poterat fieri ad osseũ vł radicem virge. ⁋ Scd̃a vtilitas fuit quã ponit ẽt p̃ de gnõne cap̃. 6. vt circũuolutis ad eos vasis spermaticis aĩal fiat moꝛosum in coitu. Hãc ẽt sñiaz nos remouimus ꝛ tenemus cũ Galeno. vna ꝯ causis circũuolutiõis est cõplemẽtũ digõnis spmatis. ⁋ Tertia vtilitas testiculoꝝ apud Arist. est ad virge erectionẽ. ꝛ hãc ponit ꝑble. 4. 23. ꝓblemate. Et nos oñdim⁹ ꝯ Ar. ꝙ illa tensio fit a spũ vẽtoso: sic ẽt ipse vult ibidẽ: ꝛ nõ fit ꝓpõderãtia testiculoꝝ. ⁋ Quarta vtilitas eoꝝ apð Ar. est: qꝛ testiculi saluãt robur coꝛdis: ꝛ hanc vtilitatez ponit eis Ar. 5° de gnõne aĩaliũ. ca. 11. de voce. ꝛ si Arist. voluisset ꝙ testiculi facerent hoc ꝑꝑ aliquam virtutem quã dent coꝛdi valde placuisset Galeno: vt apparet p̃ libꝛo de spermate ca. 15. aut caplo 4° secũde distinctionis. sed voluit ꝙ huius roboris coꝛdis saluatio fit per tensionẽ quam facit. ꝛ ideo pꝛimo libꝛo de spermate multis rationibus cõtra Aristo. Gal. pꝛocedit.

❡ Mẽbꝛoꝝ v̂o deseruiẽtiũ alia sũt q̃ seruitute deseruiunt p̃paratoꝛia: alia q̃ fuiũt seruitute latoꝛia. Et p̃paratoꝛia qdẽ seruit⁹ vocat̃ vtilitas: latoꝛia v̂o fuit⁹ absolute vocat̃. Seruit⁹ ãt pꝛepatoꝛia ẽ anteq̃ꝫ p̃ncipale opet̃: ꝛ latoꝛia seruit⁹ postq̃ꝫ p̃ncipale operat̃. Coꝛdis v̂o seruiẽs p̃paratoꝛ est sic̃ pulmo: ꝛ ei⁹ seruiẽs latoꝛ ẽ sicut arterie. Cerebꝛi v̂o seruiẽs p̃paratoꝛ est sic̃ epar: ꝛ alia nutrimẽti mẽbꝛa ꝛ custodie spũs: ꝛ latoꝛ est sic̃ nerui. Epatis v̂o pꝛeparatoꝛ seruiens est sic̃ stõchus: ꝛ latoꝛ est sicut vene. Et testiculoꝝ qdẽ seruiẽs pꝛeparatoꝛ sunt sicut mẽbꝛa que anteq̃ꝫ ipsi generant spma. Sed eoꝝ seruiens latoꝛ est virga in viris ꝛ vene q̃ sũt inter eos ꝛ ipsaz: ꝛ in mulierib⁹ sil̃r sunt vene que sperma ad locũ conceptionis impellũt: ꝛ mulieres insuper hñt matricem per quam spmatis cõplet̃ vtilitas.

Du. 24^m ❡ Dubitat̃ qꝛ Auic. videt̃ diminutus: nã est seruit⁹ aliqua sustẽtatoꝛia vt ossiuz: aliqua defensoꝛia vt cutis: aliqua expurgatoꝛia vt cerebꝛum. Dicẽdum ꝙ dꝫ intelligi vel aliter ꝙ hic loquitur de seruitio appꝛopꝛiato pꝛincipalibus ꝓpꝛie in operatione in qua sunt pꝛincipalia: ꝛ qꝛ ipsa pꝛincipalia habẽt alijs tribuere opoꝛtuit habere seruitoꝛes delatoꝛes: ꝛ qꝛ ipsa etiã egent determinatis materieb⁹ p̃dispositis eis opꝫ hr̃e seruitoꝛes pꝛeparatoꝛes.

Dub^m 25^m ❡ Dubitat̃ 2° quare seruitus pꝛeparatoꝛia vocatur vtilitas. Dõm ꝙ pꝛincipali membꝛo affert vtilitatem: sed delatoꝛia plus est ad vtilitatẽ alterius q̃ꝫ pꝛincipalis: ꝛ ideo absolute dꝛ seruitus.

Du^m 26^m ❡ Dubitat̃ 3°: qꝛ epar vꝫ p̃parare coꝛdi ꝛ nõ pulmo. Dõm ꝙ loqt̃ ꝫ opiõnẽ medicoꝝ ꝓpꝛie Gal. q dicũt spm̃ fieri ex aere attracto p̃ digesto in pulmone: vt appꝫ. 7. lib° de vti. ꝑtiũ. ca. 8. de pulmone. ꝛ 12. tera. ca. 5. ꝛ. 8. de iuua. mem. 1. ca. Uel dõꝫ ꝙ pulmo p̃parat coꝛdi aerem ad operationem coꝛdis que est dilatatio ꝛ cõstrictio q̃bus fit caloꝛis euentatio auxilio attracti aeris per pulmonem.

Du^m 27^m ❡ Dubitat̃ 4°: quõ epar qõ est p̃ncipale seruit alteri. Ampli⁹ coꝛ vꝫ seruire cerebꝛo: qꝛ dat sibi spm̃ q fit aĩalis: vt apparebit ĩfra. Ampli⁹ qd intelligit per custodias spũs. ❡ Ad p̃mũ dõm ꝙ lꝫ sit pꝛincipale in virtute nutritiua: tñ epar p̃parando mãm sanguineã p̃parat cerebꝛo: nec hic tollit pꝛincipatũ epatis. ❡ Ad 2^m dicũt q̃dam ꝙ coꝛ nõ seruit cerebꝛo seruitute p̃paratoꝛia: qꝛ nõ pꝛeparat spm̃ sꝫ dat spm̃ sicut hꝫ: ꝛ ideo subsequẽter exponũt (custodie spiritus.) i. arterie: qꝛ ille pꝛeparant spm̃. Aliter dõm ꝙ epar p̃parat coꝛdi: qꝛ dat mãm cõuenientẽ. s. sanguinẽ: vnde fit spũs ꝛ custodit spũs. i. coꝛ pꝛeparat cerebꝛo: qꝛ dat illum spm̃ vitalem in determinata mensura quãtitatis ꝛ qualitatis: ꝛ hec vocat̃ p̃paratio: ergo epar mediãte coꝛde pꝛeparat cerebꝛo: ꝛ ĩtelligit per epar epar et venas: ꝛ per coꝛ ĩtelligit coꝛ ꝛ arterias. ⁋ Ad ꝫrium appet solo cũ dicit̃ coꝛ nõ pꝛeparat cerebꝛo: qꝛ dat sicut hꝫ. Dõm ꝙ hoc est p̃parare. s. dare sicut habet ꝛ in mensura debita. ⁋ Cõsiderãdũ tñ ꝙ ꝑ custodias spũs possumus intelligere arterias subethicas ꝛ rhete mirabile ex illis ꝯstitutũ que p̃parãt ad spm̃ aĩalem generãduz in cerebꝛo. Guilelmus autẽ noluit subtilizare in dando modum quo epar pꝛepat cerebꝛo: qꝛ epar est p̃n^m nãlis virtutis que est sic̃ pꝛeparatio ꝛ mã ad virtutẽ aĩalez cui⁹ pꝛincipiũ est cerebꝛũ: ꝛ iõ spũs nãlis est materia spiritus aĩalis. Hi sermones multũ sunt falsi in eo ꝙ dicunt spiritũ nãlem fieri aĩalem: ꝛ q̃uis veruꝫ sit ꝙ spirit⁹ aĩalis stet naturali spiritu sicut foꝛma ꝛ perfectio: qꝛ ita se habet virtus ad virtutẽ: tñ nõ est veꝝ ꝙ ex spiritu nãli fiat aĩalis.

Dub^m ❡ Dubitat̃ 5° quid intelligit per membꝛa que antequã testiculi. Dicẽdum ꝙ intelligit coꝛ epar ꝛ cerebꝛum a quoꝛum quolibet aliqd peruenit ad generationem spermatis: vt. 3. cañ. fen. 20. ca. de causis spermatis. vel intelligit soluꝫ coꝛ cuius est generare spma. vel solum epar quia dat materiam testiculis quoꝛuꝫ testiculoꝝ sperma est superfluitas: vt Gal. pꝛimo libꝛo de spermate. 3. cap̃. in fine vult ꝙ locus generationis sit multiplex. ⁋ Nos quãdoq̃ꝫ sustinuimus cõtra Auer. 8. physi. cõmen. 46. ꝙ homo possit generari extra matricem ꝛ sine semine, vt dixit Aui. in trac. de diluuijs.

❡ Gal. aũt dixit ꝙ mẽbꝛoꝝ alia sunt que opõnẽ tm̃ efficere hñt alia que iuuamẽtuꝫ tm̃: ꝛ alia sunt que opatiõnẽ ꝛ iuuamentũ hñt. pꝛimũ est sicut coꝛ. scd̃m est sic̃ pulmo. tertiũ sicut epar. Dico aũt ꝙ per opõnẽ opꝫ ĩtelligi illð qð cũ re solũmõ opõnũ in vita singularis ĩgrediẽtiũ cõplet̃: aut in spẽi permanẽtia sicut coꝛ in generatione spũs. Et per iuuamẽtuꝫ opꝫ intelligi illð qð pꝛeparat̃ ad alterius mẽbꝛi opõnez suscipiẽdã: ꝛ tunc erit operatio completa ad dãdam singulari vitaz aut spẽi ꝑmanẽtiã: queãdmodũ pulmo aerem pꝛeparat.

❡ Hic ponit diuisionem membꝛoꝝ sumptam ex parte finis. Et pꝛimo pꝛemittit. secũdo declarat. secũda ibi. (Dico autez.) Gal. autez dixit illud lꝫ nõ sic clare: vt libꝛo. 17. de vtilitate partiuꝫ. ꝛ p̃mo de interioꝛibus. cap̃. 1. Secũda pars habet tres. Pꝛimo ostendit qd est operatio ꝛ quomodo coꝛ habet operationez. Secũdo quid est iuuatiuum ꝛ quomodo pulmo habet iuuamentuꝫ. Tertio ostẽdit quomodo epar habet operationem ꝛ iuuamentuꝫ. secũda ibi (Et per iuuamentum.) tertia ibi (Ipsum v̂o.) Considerandum ꝙ littera potest dupliciter exponi. Pꝛimo ꝙ Auicen. volens notificare operationem notificat membꝛũ vt est operans. ꝛ dicit ꝙ per operationem. i. per membꝛum operans vt operans est. ego intelligo illud membꝛum cuius complementũ conuertit. i. cuius perfectio ꝛ finis cum re aliqua a suis operationibus facta que operationes ex hac re facte ingrediuntur ad conseruandum indiuiduum aut speciem sicut coꝛ est hoc membꝛum operans ꝛ eius complementum est in generatione spũs. vitalis pꝛouenientis per coꝛdis operationes: ꝛ certum est ꝙ iste spiritus ingreditur in conseruatiõe indiuidui in summa: ergo membꝛum operans qð facit aliquã rez qua stat esse indiuidui ꝛ speciei: ꝛ si hoc est membꝛum operans: ꝫ operatio est actiue qua fit ista res: ꝛ tunc opoꝛtet exponere ꝛ per iuuamentum. i. per membꝛum iuuãs opoꝛtet intelligi illud ꝛc. ita ꝙ illud membꝛum qð iuuat operationem coꝛdis spirituificaꝫ facit iuuamentum sicut pulmo pꝛeparans aerem coꝛdi. ⁋ Secundo modo potest exponi ꝙ Auicẽ. diffiniat operationem ipsam ꝛ notificet eam per pꝛoductum ex operatione ꝛ pꝛo fine pꝛoducti ꝛ dicat ꝙ operationem debemus ĩtelligere illud qð completur. i. cuius complementum est cum re aliqua ab operationib⁹ pꝛouenĩete que operationes per illã rem ꝓductam ingrediuntur ad cõseruationem indiuidui vel speciei: ꝛ per iuuamentũ opꝫ intelligi illð i. illam actionem qua fit pꝛeparatio. Et cum considerauimus iste due expositiones sunt ꝓpinque. vna enim diffinit operationez in cõcreto: qꝛ mẽbꝛũ operãs: alia in abstracto: qꝛ operationẽ ipsaz: ꝛ similiter est de iuuamẽto diffinito in abstracto ꝛ concreto.

Dub^m ❡ Sed dubitatur specialiter quare dixit plurali nũero cum re operationum. Dõm ꝙ spiritus qui est quidam finis ꝛ complementũ coꝛdis operantis siue operationis coꝛdis: vnde coꝛ faciens spiritũ facit operationem ꝛ cõpletur ꝛ fit non vna operatione coꝛdis: sꝫ multis operationib⁹ coꝛdis. s. attractiua: retẽtiua: digestiua: ꝛ expulsiua: ꝛ sic dilatione ꝛ constrictione coꝛdis quas cũ Aui. considerauit diuersas vocauit eas operationes: cũ autez considerauit vt intendunt vnum finem qui est spiritus ꝛ pꝛĩcipaliter faciunt illũ: pulmo autem iuuat vocauit illas opationes in singulari nũero: et sic coꝛ habet opationem: cũ autẽ ille operationes vt diuerse cõparabuntur adinuicẽ: vna est alteri p̃paratiua siue iuuatiua: ꝛ in sũma oẽs seruiunt ei operationi que dat spiritui foꝛmam.

Du^m ❡ Dubitat̃ q̃re dixit solũmõ. Dõꝫ ꝙ lꝫ al's multũ ꝓlõgaueriꝫ super

hanc

hanc dictionē solūmō: veritas tm̄ vr̄ mihi ꝙ Aui. nō dixit h̄ nisi vt ostenderet ꝙ mēbrū operans dr̄ operans solū: qꝛ facit aliq̄ rē: ita ꝙ nō dicit operās actiōe: sed re ꝓueniēte ab actione q̄ re fit ꝑmanētia spēi ꝛ indiuidui sicut cor dicit operans subam spūs: ꝛ iō siue solūmō cōponat cuz ly re siue cū ly operationū eadē snīa est. posset etiā cōponi cū ly vita singularis vt apparebit.

Dubm 31m ¶ Dubitat circa ꝑdicta 3° gn̄alr vtr̄ diuisio data sit bona. Ur ꝙ nō: qꝛ nullū mēbꝝ ē qd̄ nō hēat opōnē: vn̄ sup̄. A. in vnoq̄z mēbro est virtꝰ nālis q̄ ꝛc. ¶ Amplꝰ vr̄ ꝙ cor nō hēat solū opōnē: imo iuuamētū: qꝛ a corde fit ꝑparatio ad alterꝰ mēbri opōnē suscipiendā: qꝛ ꝑparat spiritū vitalē cerebro in d̄bita q̄titate: ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄litate. Tertio vr̄ ꝙ pulmo nō hēat solū iuuamētū: imo opōnē qꝛ motus suus est sibi sua opō: lꝫ sit iuuamentū cordi. ¶ Dōm ꝙ iuuamētū ꝛ opō duplr̄ accipit. vno mō ꝓ actiōibꝰ istis ꝯsideratis in opōne ꝑticulari alicuiꝰ determinati mēbri: ꝛ h̄ mō dicimꝰ ꝙ in opōne visionis que est opō oculi actio crystalline ē ꝓprie opō: sꝫ actio cornee est iuuamētū: ꝛ ī motu manꝰ musculus opat ꝛ os iuuat: ꝛ isto mō nō sumit hic opō ꝛ iuuamētū: qꝛ nō est dare aliqd̄ mēbꝝ organicū ſm̄ h̄ ꝙ tm̄ hēat opōnē: imo ꝯsideratū in suis ꝑtibꝰ semꝑ hꝫ opōnē ꝛ iuuamētū. Et silr̄ oē mēbꝝ ꝯsimile hꝫ opōnē que ē opō vt nutricationē ꝛ opōnē que pōt dici iuuamētū: qꝛ attractionē retētionē ꝛc. que seruiūt nutritiue. Ex h̄ soluit 3ª instātia de pulmone: qꝛ pulmo hꝫ opōnē que est sua ꝑticularis actio sibi tributa ſm̄ ꝙ h̄ mēbꝝ: vnūqd̄q̄ enī mēbꝝ vt sic hꝫ opōnē siue ꝯsimile siue organicū. Et soluit ēt pª rō. ¶ Alio mō accipit opō ꝛ iuuamētū ſm̄ ꝙ dn̄t aliq̄ actionē vel actiōes ordinatas ad eē totiꝰ indiuidui vel spēi ꝑ genealogiā: ꝛ tūc dr̄ illud hr̄e opōnē qd̄ ꝑ sui opōnē facit aliq̄ rez faciētē ꝑncipalr̄ ad eē īdiuidui vel gnōnē siue ꝯsuationē spēi. illd̄ aūt hꝫ iuuamētū qd̄ iuuat in h̄. cor aūt suis v̄tutibꝰ solū ꝓducit spiritū: qꝛ est illud qd̄ ꝑncipalr̄ intēdit ꝛ hic est finis eiꝰ. q spūs ꝙ sit necessarius ad eē īdiuidui ꝛ ad gnōnē notū est: qꝛ cor ſm̄ veritatē est oīuz v̄tutū pª radix. ꝛ ita vr̄ loq Aui. seq̄ns phoꝝ snīaz: lꝫ eius verus sit ſmo sequēdo snīam Gal. pulmo aūt hꝫ iuuamētū: qꝛ nō gn̄at spiritū: sed dat aerē quo spūs vitalis corde tēperat vel ꝑparat aerē ex q̄ spūs iste gn̄at ſm̄ medicos. ꝛ q̄cq̄d sit actio pulmonis in eē vite ꝛ gnōnis successiue nō est ꝑncipalis: sꝫ iuuās ī bonificādo spiritū ꝛ dādo sibi aliqd̄ cōplemētū ꝑ tēperātiā ꝛ exclusiōe maloꝝ vapoꝝ: ꝛ tūc actio cordis erit cōpleta: qꝛ spūs erit cōpletꝰ potēs dare vitā oībꝰ mēbris ꝛ testiculis potēs dare illis gn̄atiuā virtutē: ꝛ nō dico ꝙ det spiritū testiculis: qꝛ trāsmutet ꝛ fiat gnō sicut fit in cerebro aīalis: sꝫ dico qꝛ spūs vitalis stabit vt forma testiculoꝝ ꝛ spūs gn̄atiui in eo. Jā ℊ appet ꝙ iter oīa mēbra corporis cor est solū qd̄ hꝫ tātū opōnē. pulmo āt hꝫ tm̄ iuuamētū. ꝛ silr̄ oīa istra anhelitꝰ hn̄t tm̄ iuuamētū. ¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē dōm ꝙ cor nō est ꝓp̄e ꝑparator cerebri vt ꝑparatio sumit ꝓ iuuamēto in ꝑmanētia īdiuidui vel spēi: qꝛ calor cordis est ꝑncipale faciens h̄ ꝛ illa vocat opō: cerebꝝ. n. viuit ꝑ cor ꝛ testiculi ꝛ oē mēbrū. s. ꝑ spiritū cordis: sꝫ si tu sumis opōnē ꝓ actiōe cuiuscūq̄ mēbri vt sic cor ꝑparat cerebro: qꝛ dat spiritū q fit aīalis: tn̄ ꝑter h̄ cor dat cerebro spiritū vitalē q stat toti cerebro vt forma ꝛ toti corꝑi nō trāsmutatꝰ in aliū spiritū: imo stās in cōplexiōe ꝛ forma subali quā d̄dit sibi cor saltē ī cōplexiōe lata. Ex qbꝰ appet ꝙ ſmo Aui. v̄ificat nō solū ſm̄ snīaz Ari. sꝫ Gal. qꝛ calor cordis est nec̄ius oī mēbro ꝓ sui opōne ꝑter necessitatē eiꝰ q̄ est nec̄ius ꝓ spū aīali sicut ex mā. nā lꝫ in mēbris eēnt dicti spūs nālis ꝛ aīalis ꝛ gn̄atiuus in testiculis: nō tn̄ agerent actiōes ꝓprias si nō esset in mēbris spūs vitalis factus a corde vt notū est: ꝛ est sermo qui intelligit ab Auicē. infra caplo de virtute vitali: ꝛ a Gal. 5° de interioribus ꝑ caplo.

Dubm 32m ¶ Dubitat q̄re Aui. loq̄t cū disiunctiua aut dicēdo ꝙ cor faciēs spiritū dr̄ hr̄e opōnē eo ip̄o q̄ iste spūs facit ad vitā singularē: vel eo ip̄o q̄ facit ad spēi ꝑmanētiā: vtrūq̄. n. istoꝝ ē finis ꝛ ꝑfectio totiꝰ īdiuidui. accidit tn̄ ista q̄nq̄ seꝑari sic hō orbatꝰ ī genitalibꝰ ꝑmanet in vita ꝑ illū spiritū vitalē ꝛ nō pōt gn̄are. Silr̄ infans nō pōt gn̄are de ꝓpinq̄ sed poterit ꝛ decrepitus potuit: sꝫ nō pōt nec poterit. ecōtra aūt ip̄ole est ꝙ ꝑn̄tia huius spūs quis possit gn̄are: ꝛ nō possit ꝯseruari in vita: lꝫ q̄nq̄ sit diuersitas in ꝓportione vt in habētibꝰ genitalia fortia ad gn̄andū ꝛ reliq̄ mēbra ad vitā d̄bilia de q̄bus locuti sumus 3° can̄. fen. 20. ca. de multitudine sꝑmatis.

¶ Ipsum v̄o epar scd̄am suā perficit primo digōnē: ꝛ digestioni tertie ꝛ quarte apparatū prestat: ℊ inquātū digestionē secūdā adeo ꝑfectā efficit quoad sanguis ad ipsummet nutriendū sit bonus actionez operatus est. Et inquantum operationem efficit que in alia expectata operatione auxiliatur: iuuamentū efficit.

Dubm 33m ¶ Dubitatur quare non dixit de cerebro ꝛ testiculis.

¶ Secundo ipse debens notificare operationem epatis notificat operationē per se nō pro esse indiuidui vel speciei.

Dum 34m

Dubm 35m ¶ Dubitat 3°: qꝛ epar faciēs sanguinē expectatuz in 3ª ꝛ 4ª digōne facit iuuamētū: sꝫ epar faciēs sanguinē ꝓ semet nutriēdo fac̄ sanguinē expectatū ꝓ digōne 3ª ꝛ 4ª: ℊ vt sic fac̄ iuuamētū: sꝫ Aui. dic̄ ꝙ fac̄ opōnē: ꝛ hec est rō nr̄a. Istū saltū subtilē saltat Anto. Guil. v̄o dicit de epate ꝙ īquātū fac̄ sanguinē q nutrit epar ꝛ totū corpus fac̄ opōnē: sꝫ īquātū iste sanguis ordinat ad alias digōnes facit iuuamētū: de cerebro. dic̄ ꝙ īquātū facit spiritū aīalē sensitiuū ꝛ motiuū facit opōnē: sed inquantū iste spūs expectat pro opōne ꝑticularis mēbri. s. visiua ꝛ auditiua ꝛc. facit iuuamētū. Sed primus ſmo Guil. est cōfusus: nō. n. appet in quo dn̄t opō epatis q̄ fit sanguis nutriēs ip̄m: ꝛ mēbra ꝛ opatio qua fit sanguis trāsiens ꝑ tres digōnes siue. 2. reliquas. ſmo ēt scd̄s vt appebit statiz nō est ītētiōis Aui. ¶ Nos ℊ dicamus māifestū esse per se ꝙ vita in oībꝰ mēbris ꝛ potētia gn̄atiua stat ꝑ caliditatē actualē que est vt forma potētialis caliditatis in oībꝰ mēbris. manifestū est ēt ꝙ ista caliditas actualis ē ꝑ duo corꝑa. s. spiritū ꝛ sanguinē: vtrūq̄. n. hoꝝ corpoꝝ ē calm̄ actu. vn̄. 2. de ꝑtibꝰ aīaliū vult Arꝫ. ꝙ in rōne sanguis ē calitas. de calitate aūt spūs nō est dubiū q̄uis he due caliditates cōparent adinuicē sicut duo corꝑa que sunt subta illaꝝ. s. spūs ꝛ sanguis: vna. n. est ꝑfectior ꝛ formalior alia: sic spūs cordis est ꝑfectior sanguie ꝛ sibi cōparatꝰ vt forma: sic ℊ cor opans suis v̄tutibꝰ istā rē que est spūs dr̄ hn̄s opōnē: ita epar opans suis v̄tutibꝰ sanguinē calm̄ faciētē ad vitā: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ad gnōnē dr̄ hn̄s opōnē nō q̄dē ꝙ calitas sanguis quā dat mēbris sit tante v̄tutis in esse vite q̄ta est calitas spūs cordis cū cōparat illi sicut mā ꝛ sic ipꝑfectū q̄d respcū illiꝰ vt imaginemur ꝙ calitas spūs in mēbris nō possit recipi nisi recipiat calitas sanguis: vn̄ videmꝰ ista duo corpora simul expādi ꝛ retrahi suꝑ mēbra: vita ℊ ꝯseruabit in īdiuiduo ꝑ has. 2. calitates ꝛ sic gn̄atiua potētia: factores ℊ hoꝝ duoꝝ corpoꝝ spūs ꝛ sanguis. s. cor ꝛ epar hn̄t opōnē. ¶ Cōtra: ad ossa ꝛ neruos ꝛ hmōi vadit spūs ꝛ nō sanguis. Dōm ꝙ oēm partem nr̄i corꝑis calor sanguis attingit: lꝫ ēt sanguis nō imediate sic ēt calor spūs oēm ꝑtē attigit vt sup̄ diximꝰ cap̄. de subtis medicine. ¶ Ex qbꝰ appet solo ad rōnē. nā q̄n Aui. dicit ꝙ epar īquātū facit scd̄az digōnē adeo ꝑfectaz quo ad. i. q̄usq̄. i. ꝙ sanguis ad ip̄mmet epar nutriēdo sit bonus voluit ītelligē ꝙ signū boni sanguis hn̄tis bonū calorē ꝓ vita ꝓportionalez calori formali spūs est: qꝛ sangnis pōt nutrire epar: ꝛ nō ītellexit ꝙ cā ꝑꝑ quā epar hꝫ opōnez sit: qꝛ facit sanguinē bonū vel aptū nutrire epar. Pⁱo qꝛ vt sic epar nō facit rē que faciat ad esse totius īdiuidui: sꝫ ꝑtis īdiuidui. s. epatis nutriētis seip̄m vt est h̄ mēbꝝ ꝯsimile. Scd̄o qꝛ vt dicit 3° rō iaz dicit Aui. ꝙ epar facit iuuamētū īquātū facit opōnē. i. rē ex opōne vt sanguinē expectatū in 3ª ꝛ 4ª digōne: sꝫ epar faciēs sanguinē ꝓ se facit sanguinē expectatū in aliȷs digōnibꝰ: qꝛ epar ꝓprīuz nutrimētū digerit ēt ordiatis digōnibꝰ. s. 3ª ꝛ 4ª vel sibi ꝓportionalibꝰ: ℊ epar vt sic hēret iuuamētū ꝛ nō opōnē. ¶ Dicamꝰ ℊ ꝙ epar faciēs sanguinē bone q̄litatis qua oīa mēbra bene disponunt q̄litatiue simul cū calore spūs facit opōnē ꝛ huius bone q̄litatis sanguinis signū est: qꝛ epar bene eo nutrit: vnde epar bene disponit. signa aūt bone dispōnis epatis sunt ītellecta fen. 14. tertȷ. ¶ Dubitat q̄d mouit Aui. ad dandū tale signū boni sanguis q̄re nō dixit ꝙ aperta vena apparebit bonus. Dōm ꝙ hoc signū ab Aui. datuz est valde artificiale. nā īnuit per h̄ ꝓpōnē famosaz quā ex isto loco vult ītelligi: ꝛ est ꝙ vnūq̄dq̄ membrū gn̄ans aliq̄ mām ꝑncipalr̄ ꝓ suo cōmodo facit sicut epar chilū ꝓ se facit: vn̄ de eo ꝑtez mā ab aliq̄ mēbro facta sit bona est q̄n illi mēbro ē bene ꝯformis: vn̄ chilus stōcho ꝯformis est bonus. sic posset dici de spū cordis ꝙ cū est sibi ꝯformis est bonus: ꝛ sic de epate cū sanguis ē sibi cōformis: cuiꝰ signū est: qꝛ bene eo nutrit est sanguis bonus. Hic aūt omittimꝰ q̄dā particularia de signis bone dispōnis epatis ꝛ male qbꝰ hoīes nō maturi in medicīa crederēt nos molestare de q̄bus nō curamꝰ: iā ℊ declarauimus q̄uō epar facit opōnē iuuatiuā. i. iuuamētū. cū aūt oē iuuamentuz sit respcū opōnis opꝫ vidē que sit opō que sit expectata in quā iuuat epar. Et dicamꝰ manifestū eē per se ꝙ oīa mēbra corporis simul accepta hn̄t opōnez que vere est opatio ꝓcedēs a virtute nutritiua qua in oībꝰ mēbris cōplet res nutrimēti: qd̄ cōplemētū fit attractōe retētōe digōne ꝛ expulsione ꝛ vnitione vt sup̄ docuimꝰ. Qd̄ aūt actio mēbroꝝ possit vere dici opō appet: qꝛ resultat in hac actiōe vel actiōibꝰ res q̄ facit ad eē īdiuidui: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝑmanētia spēi. nā resultāt hūiditates ꝑme ꝛ cābiū qbꝰ īdiuiduū in eē ꝯsistit sic appropriatio ꝑ mām: ℊ imaginabimur ꝙ sicut totū īdiuiduū ꝯseruat in eē caliditate spūs ꝛ sanguinis recepta ī mēbris ꝛ stāte in spū sic ꝑncipȷs formalibꝰ: sic cōseruat in esse hūiditatibꝰ ꝛ ꝓprie cābio vt pro ꝑncipȷs mālibus resultat ēt in vltima opōne pars mēbri. ꝛ ꝙ illa faciat ad eē indi-

uidui notū est: imo ꝓpinquus ad hoc facit ꝙ faciāt humiditates: ⁊ iō opatio q̄ fiunt hūiditates pōt dici iuuamētū respcū opationis nutritiue que est vnitio siue informatio: ſꝫ dr̄ opatio cōparata ad actionē que est ante ipsam. s. gnōnē sanguinis. ⁋ Sed dubitat̄: qꝛ opōnē nutritiue in mēbris vocas verā opōnem ⁊ supra dixisti ꝙ hic non est sermo de opōne que est actio vniuscuiusqꝫ mēbri de q̄ Aui. supra. (In vnoquoqꝫ ⁊c̄.) Dō̄ꝫ ꝙ actio nutritiue in vnoquoqꝫ mēbro diuisim accepto nō est opatio de q̄ hic est sermo que operatio est actio faciēs aliqd ad permanentiā idiuidui. s. totius: sed actio nutritiue totius. i. oīum simul est opatio vt pꝫ: ex qbꝰ apparet q̄uo epar hꝫ iuuamētū qꝛ inquātū facit sanguinē digerēdū digestione tertia ⁊ q̄rta facit adiuuans ad opōnes oīum mēbroꝝ. s. opōnē q̄ fiunt humiditates ⁊ mēbra per nutricationē: epar ꝫ faciens sanguinē ꝯuertibilē in humiditates ⁊ mēbra facit iuuamentū. ⁊ hoc intelligit Aui. in textu si bene ꝯsideras. dixit aūt p̄mo nō ꝙ in hoc sit p̄oritas tēporis: sed nāe. p̄mo eniꝫ pro se epar agit ꝙ pro alijs. ⁋ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ cerebrū facit spiritū aīalē dantē sensuꝫ ⁊ motū corpori. si ꝫ sensus ⁊ motus corpori ⁊ spiritus aīalis super mēbra sunt necessarij in esse indiuidui ⁊ spēi: cerebrū agēs illū spiritū hꝫ operationē ⁊ cor respectu eius qꝛ p̄parat spiritū q fit aīalis habebit iuuamētū: sed manifestū est ꝙ calor spiritꝰ aīalis ⁊ ꝑ ꝯñs sensus ⁊ motus nō sunt simpliciter siue ꝯtinuo necessaria in esse vite totius indiuidui ⁊ cuiuslibet partis eius: videmus. n. ꝙ in somno tollunt̄ he operationes ⁊ ꝓprie in hoīe nō somniāte ⁊ ꝓprie si anhelitus in somno nō est actio aīalis virtutis sicut nos sustentamus quodāmō sup fen. 10. tertij cañ. testiculi aūt habēt operationē inquātū gñant spiritū ingredientē in ꝯseruatione spēi. s. gñant illū. ⁋ Ex qbus inferas ꝙ mēbra p̄ncipalia que mandāt spiritū membris alijs a se nō p̄ncipalibus vt illū spiritū mandat hñt solū operationē ⁊ nō iuuamentū qꝛ spiritus nō pōt transmutari a membris nō p̄ncipalibus trāsmutatione tali qualis est sanguis in humiditates: sed applicat̄ mēbris vt forma: ⁊ hoc manifestum est de spiritu cordis. ⁋ Sed tu dices q̄re Auicē. dicēs epar habere operationē nō dixit ꝙ hoc erat qꝛ epar facit spiritū nālē necessariū pro vita totius aīalis. Dōm ꝙ dubiū erat an esset spiritꝰ naturalis. Uel dōm ꝙ dedit itelligi cū dixit ꝙ facit sanguinē bonū. talis eni sanguis est informatus nāli spiritu ⁊ ꝓm hoc cor etiā respectu epatis hꝫ iuuamētū: qꝛ preparat mām spiritui nāli. ⁋ Sed dubitat̄: qꝛ cor ꝓm hoc habebit iuuamentū cū preparet ad operationē epatis necessarijssimā in ꝯseruatione indiuidui. s. gnōnē sanguinis informati spiritu nāli qꝛ ad gnōneꝫ etiā spiritꝰ nālis. Dōm vt supra diximus ꝙ si cor cōparet̄ ad operationes determinatoꝝ p̄ncipaliū pōt dici ꝙ hꝫ iuuamentum: sed si cōparet̄ ad esse totius siue permanētiā totius per īmediatū suū effectū qui est spiritꝰ hꝫ operationē in cuius spiritꝰ cōplemēto iuuat pulmo. ⁋ Sed tu dices adhuc stat ꝙ cor hꝫ iuuamentuꝫ respectu epatis sicut pulmo respectu cordis: vel saltim sicut epar respectu operationis membroꝝ. Dōm p̄mo ꝙ ꝯcedat̄ vt diximus: vel aliter ꝙ solū cor hꝫ veram operationeꝫ: qꝛ eius spiritu sicut principio formali stat vita singuloꝝ ⁊ in spēi permanētia. actiones aūt epatis oēs sunt iuuamentū respectu illius: sed cōparate inter se vna pōt dici operatio alia iuuamentū. simil'r operatio epatis plus hꝫ de nā operationis respectu caloris: qꝛ est calor qui est illi mā ꝙ hēat actio pulmonis respectu caloris. s. respectu spiritus cordis. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Et ēt denuo dicemus ꝙ membroꝝ alia sunt que generant̄ ex spermate que sunt similiū partiū mēbra preter carnē ⁊ adipē: ⁊ alia sunt que ex sanguine generantur sicut adeps ⁊ caro: quod enim est preter hec duo ex duobus generatur spermatibꝰ masculoꝝ spermate ⁊ spermate mulierū. Sed ꝓm sermonem eius qui de sapientibus verificat̄ de spermate masculi generatur sicut generat̄ caseus de coagulo: ⁊ de spermate mulieris generat̄ sicut caseus generat̄ de lacte. Et sicut principiū coagulationis actiue est in coagulo: ita principiū coagulationis forme est in spermate viri. Et sicut principiū coagulationis passiue est in lacte: ita principiū coagulationis forme. s. virtutis patiētis est in spermate mulieris. Et quēadmodū vnūqdqꝫ duoꝝ coaguli vꝫ ⁊ lacꝭ est ꝑs subē casei q fit ex eis: ita vnūqdqꝫ duoꝝ spermatū est pars substātie embrionis.

¶ Positis diuisionibus mēbroꝝ quas sciuimus: hic ponit diuisionem mēbroꝝ ex mā: ⁊ cū hoc tāgit agēs. Et p̄ᵒ ponit mām ⁊ agēs in gnōnē mēbroꝝ ponens quomō in mā diuersificat̄. Scd̄o ponit mām nutricationis addens alia. zᵒ ibi (Postea vō sanguis.) Prima in duas. Primo ponit diuersitatē membroꝝ in materia generationis in quo nutrit̄ qꝛ duo spermata ꝯcurrunt in membroruꝫ generatione. Scd̄o declarat dicta in hoc. zᵒ ibi (Sed ꝓm sermonem.) ¶ Considerandū ꝙ Auicē. innuit hāc diuisionē membroꝝ: quedā generant̄ ex sanguine vt caro ⁊ adeps: quedā ex spermate vt reliqua membra que dicunt̄ spermatica vt dicitur.

¶ Dubitat̄ quomō piguedo fit ex sanguine cū sit membrū exāgue. Amplius de qua carne intelligit. Amplius Gal'. zᵒ de virtutibus nālibus cap̄. 3ᵒ ponit oīa mēbra ex sanguine fieri. ⁋ Opꝫ nos parumper hic declarare vocabulū: ⁊ dicamus ꝙ nomē hoc sperma equiuocū est in viris ⁊ mulieribꝰ ꝓm Aui. fen. 20. in viris est etiaꝫ equocū ad duo. ad sperma verū ꝓlificum cuius signa ⁊ ꝯditiones subē ⁊ odoris ⁊ coloris ponit Aui. 3ᵒ lib. fen. 20. cap̄. de signis sterilitatis. ⁊ ad sperma dictū alguadi qd̄ est q̄dā humiditas que p̄uenit coitū: imo sine coitu exit in tactu mulieris: vt intelligit̄ 3ᵒ cañ. p̄ cap̄. fen. 20. ⁊ iō dicit̄ sperma sine coitu fen p̄ᵃ cap̄. de signis epilepsie: cū ꝫ hic noīat̄ sperma viri intelligit̄ de vero spmate. ⁋ In mulieribꝰ aūt sunt tres māe que īportant̄ noīe spermatis. Unuꝫ sperma est humiditas q̄dā salivalis in cuius expulsione mulieres delectant̄ in coitu: ⁊ de hoc spermate nō est hic sermo: qꝛ hoc nō ꝯcurrit necessario ad gñationē: cuius signū est. p̄mo qꝛ expellitur extra matricē. scd̄o qꝛ si nō delectet̄ mulier in coitu pōt ꝯcipere: vt Aristo. p̄mo libro de gñatione aīalium cap̄. 28. ⁋ Scd̄a est mā que vocat̄ mēstruū mulieris qd̄ cōiter omni mense expellit̄. ⁊ dr̄ menstruū a mense. i. ab expulsione facta omni mense: ⁊ hoc sperma ab Aristo. sic nominatū apd̄ medicos cōiter nō dicit̄ sperma: qꝛ nō est id ex quo in prima gñatione fit fetus: vt intelligit̄ a Gal'. p̄mo libro de spermate 8ᵒ cap̄. ⁊ ab Auēzoar i fine theysir tracta. 3ᵒ libri. 3. cap̄. vlti. ⁊ rō Gal'. est qꝛ ex mā superfluica mala quaꝫ nā odit ⁊ exit a matrice nō est ꝯueniēs ꝙ fetus fiat. vnde dicit excercuit nā matricis menstruū vt superfluū: non igit̄ retinere poterit ipm sic familiare: nō ꝫ sermo Aui. hic est de hoc spermate cū dicit: ⁊ spermate mulierū. ⁋ Alia tertia est mā in muliere que ꝓprie dicit̄ sperma mulieris que qdē est mā alba digesta in vasis spermaticis circa testiculos mulieris que in hora ꝯceptionis cadit in ꝯcauū matricis vt determinatū passiuū in gñatione fetus. ⁋ Et h̄ sperma mulieris ⁊ mēstruū qd̄ oī mense expellit̄ dictū spma ab Aristo. differūt in octo rebꝰ: vt scripsimꝰ in tractatu nostro de impregnatione mulieris ante mēstruationē qd̄ ex multis libris inuestigauimus. ⁋ Primo in mā: qꝛ mā mēstruoꝝ periodice expulsorū est supfluitas nō ꝯueniēs sanguini: sed mā boni spermatis mulieris est sanguis optimꝰ ⁊ laudabilis solū i quāto supfluēs. ⁋ Secūdo differūt in efficiēte: qꝛ oē efficiēs menstruū est reductiuū in causas nō oīno nāles: imo in defectꝰ ex qbus sanguis incōuenienter in eis supfluit: vt intelligit̄ ex libro de nā fetus Hip. sed cause boni spermatis mulieris sunt nāles ⁊ in nālē cām reducte. s. virtus gñatiua que in feminis sperma generat. ⁋ Tertio differūt in forma: qꝛ menstruū respectu boni spermatis est supfluū in quāto ⁊ etiā in quali quodāmō ⁊ est rubeū nō bene digestuꝫ: sed sperma bonū mulieris est digestū albū habēs de viscoso aliqual'r supfluū in q̄to solū. ⁊ videmus hoc qñqꝫ in modū gomoree exire a mulieribꝰ vt credo. ⁋ Quarto differūt ex ꝑte finis: qꝛ finis mēstrui nullus est intus in muliere: sed dꝫ expelli. finis aūt spermatis veri in matrice est gñatio passiua ꝓm cōiorē opiōnē: vel actiue ⁊ passiue ꝓm Gal'. ⁋ Quinto differūt ex parte termini ex quo est ꝓuētꝰ siue motꝰ: qꝛ mēstruū venit a sanguine totius mulieris multiplicato defectu caloris: ⁊ qñqꝫ plus ab vno mēbro eiꝰ ꝙ ab alio vt ꝯtingit mulieres plus de eo multiplicare in hoc vel illo mēbro: sed veruꝫ sperma mulieris venit vel a corde vel a testiculis vel a toto sicut venit sperma viri: ⁊ eadē qd̄ erit de vtraqꝫ. ⁋ Sexto dr̄nt ex ꝑte termini ad quē est motꝰ. ⁊ iā appet qꝛ terminus ad quē spermatꝭ veri mulieris sicut viri est ꝯcauū matricis vt eiꝰ cōpleat̄ vtilitas: vt dicit Aui. sed terminus ad quē mēstrui nō est in vera mr̄ice: ſꝫ extra pellit̄ sicut vrina ⁊ egestio pellit̄. ⁋ Septimo dr̄nt ex parte modi motꝰ siue virtutū agētiū motꝰ haꝝ māerū. nā mēstruū mulieris nō mouet̄ ad mr̄icē nisi virtute expulsiua mēbroꝝ que sunt sup̄ mr̄icē ⁊ nō ꝯcurrit ibi attractio mr̄icis: ſꝫ trāsit per ipaꝫ sicut ꝑ vnū cānale. h̄ appet ex ītētiōe Gal'. 5ᵒ de simpli. medi. ca. zᵒ dist. 6. ⁊ alioꝝ auctoꝝ loquētiū de medicis ꝓuocātibꝰ mēstrua: ponūt eni ꝙ medicia ꝓuocās mēstrua dꝫ eē fortior ꝙ medicia ꝓuocās lac q̄uis agāt in mām quādā cōem ⁊ in loca q̄daꝫ cōia. s. in venas mediastinas ⁊ magnas ꝯtētas in illis: ⁊ cām dant qꝛ mā lacꝭ mouet̄ ad mamillaꝫ duplici virtute. s. expulsiua mēbroꝝ ⁊ attractiua mamillarū: ſꝫ mā mēstrualis mouet̄ ad mr̄icē sola expulsiua mēbroꝝ ⁊ nō attractiua mr̄icis: igit̄ medicia mouēs ad mr̄icē opꝫ ꝙ sit fortior: ſꝫ spma bonū mulieris qd̄ mouet̄ ad mr̄icē mouet̄ nō

Dubᵐ

Duᵐ

Dubᵐ

solū virtute pellēte mēbroꝝ: sed ēt attrahēte matrice. vn̄ in cau-
sis sterilitatis ponit᷑ defect⁹ matricis in attrahēdo sperma: vt ap
paret 3° can̄. fen. 21. cap̄. de causis sterilitat̄. ¶ Octauo d̄nt in tpe
mot⁹: q2 nālis mot⁹ boni spermatis mulieris est in hora coit⁹ vt
ↄcurrat simul cū spermate viri: s3 nālis mot⁹ mēstrui est oī men-
se. ¶ Ex qb⁹ oibus īferas p̄mo ꝙ sicut sperma viri vtile est qōdā
corp⁹ albū digestū spirituosum factū a virtute gn̄atiua viri vbi-
cūq3 sit: ita ꝙ sperma pōt gn̄are actiue tale alteꝝ q̄le est id a quo
decidit᷑ ita bonū sperma mulieris est qōdā corp⁹ albū digestū cō
tinēs in virtute passiua appropriata totū qō sperma viri ↄtiet in
virtute actiua. Uel al'r vt dicet᷑ b̄m sn̄iam Gal'. ¶ Scd̄o īfert᷑ d̄ria
īter sperma. verū ⁊ nō verū mulieris qō cū delectatiōe emittit᷑ et
mēstruū qō mēsaliter expellit᷑: ⁊ est d̄ria nō ad sensum: ⁊ appebit
plus ex eo qō statī3 dicet᷑. ¶ Tertio īfert᷑ d̄ria īter sperma qō mu
lier cū delectatione emittit ⁊ sperma verū in eis: q2 sperma verū
h3 finē iā dictū: sed sperma qō est sicut q̄dā saliua in cuius expul-
sione delectat᷑ mulier h3 finē delectationē in eis: ⁊ iō loc⁹ sue ex-
pulsionis nō est in matrice ad ↄcauū: sed extra v̄sus collū m̄ricis
vbi est multa sensibilitas in eis ⁊ delectatio: ex qbus appet ꝙ nō
est in viris aliud sperma in cuius expulsione delectet᷑ ab eo ꝙ ge
nerat. ⁊ cā est q2 sperma viri debēs gn̄are expellebat᷑ ⁊ transibat
per sensibilissima loca. s. meat⁹ virge per quos transiens inducit
delectationē magnā: ⁊ q̄uis per loca illa vrina trāseat hoc nō fa-
cit: q2 nō est appropriatū ob̄m ⁊ ↄforme vt dixim⁹ sup thegni tra
ctatu. 3. in mulierib⁹ aūt q2 mā apta gn̄oni nō trāsibat p loca sensi
bilia. s. p collū matricis: sed a pte m̄ricis supiori ⁊ mēbris ex̄ ma-
tricē cadebat in ↄcauū m̄ricis: ac si imagineris sperma viri cadē
in ↄcauū burse testiculoꝝ. nā ꝓducit ō mā illa l3 inutile ad gn̄onē
māliter tn̄ in ei⁹ expulsione h̄ñte delectationē: ⁊ sicut aliqd in ma
sculo cui possim⁹ hāc mām assimilare est alguaida sicut h̄ūiditas
aquosa quā vir sine coitu solū tactu mulieris qn̄q3 emittit.

Dum 37m ¶ Sed dubitat᷑ qs est locus gn̄onis istius spermatis cui⁹ expulsio-
ne mulier delectat᷑. D̄om ꝙ vasa spermatica circa testiculos mu
lierū obuoluta b̄m vias expulsionis op3 imaginari extra alias sic
in viris via sp̄mat̄ est alia a via alguaida: l3 sit occulta: tn̄ via ve-
ri sp̄mat̄ in ↄcauū m̄ricis erit breuior. ⁊ hāc viā anatho. ostēdit. ⁊
Gal'. 14. de vtili. ptiū. ca. 10. s3 via sp̄mat̄ delectātis ē lōgior. ⁊ hāc
nec anathomia nec a Gal'. iuenimus: ⁊ breuiter de hoc trāsimus.

Dum 38m ¶ Apparēt ēt ex dictis sol'ones leues multarū q̄ōnū in qb⁹ laborāt
vt an sperma mulieris in hora coit⁹ reqrat᷑ simul cū spermate vi
ri. Quia d̄om ꝙ verū sperma sic: aliud aūt nō: q2 nec mēstrua nec
sperma qō cū delectatiōe emittit᷑. ¶ Cōsiderādū aūt circa p̄missa
ꝙ semp cū dico verū sp̄ma mulieris ⁊ bn̄ digestū: nō ītelligo hoc
respcū sp̄mat̄ viri: q2 respcū illi⁹ est īcōpletū: s3 ītelligo respectu
mēstrui mulier̄ vel respcū alteri⁹ sp̄mat̄ in eis. ¶ His declarat̄
dicam⁹ p̊ ꝙ pīguedo ⁊ adeps fiunt ex sanguine. i. de vnctuosa pte
sanguīs mulier̄ ⁊ nō fiunt de illo sp̄mate qō in eis est bene dige-
stū. Rō q2 ad h̄ ꝙ vnctuosu3 sanguīs fiat adeps nō op3 ꝙ digerat᷑
plus: sed ip̄m vnctuosum a sanguine separatū ⁊ frigefactū vt sup
dixim⁹. ¶ Ex qb⁹ soluit᷑ p̄m argumētū. nā adeps ⁊ pīguedo est mē
brū exāgue. i. nō ↄtinens in se rubeū sanguinē: s3 est sanguineū: q2
de vnctuosa pte sanguīs factū nō habēte plures trāsmutationes
nisi q̄dā inspissationē a frīdo. ¶ Dicam⁹ 2° ꝙ p mēbra sp̄matica
possum⁹ ītelligē oīa mēbra que ad duritiē deueniūt ⁊ albedinē sal
tim plurima sicut sūt ossa cartilagīes nerui chorde ligamēta pā-
niculi vene ⁊ arterie: ⁊ dixi pl'ima q2 q̄dā sp̄matica sūt celestini co
loris vt tunica siue pellicula vuea ⁊ secūdina que reducunt᷑ in sū-
ma pāniculoꝝ. ⁊ p mēbra carniformia siue carnes intelligim⁹ oīa
alia mēbra mollia p̄ter pīguedinē que h3 suū ꝓpriū nomen. ⁊ sub
h̊ noīe caro cadūt oēs carnes rubee dicte carnes ↄfuse sicut caro
cordis caro epatis pulmonis. cadit ēt in h̊ caro musculoꝝ ⁊ caro
sensitiua nasi ⁊ gīgiuarū. sub h̊ ēt cadit caro glādosa oīs. ḡ dicem⁹
ꝙ mēbra spermatica oīa fiunt ex sp̄mate. i. ex illa mā data a mu-
liere que ē alba digesta mag̃ ↄstans ⁊ mag̃ spissa. mēbra aūt mol
lia dicta carnes ⁊ pīguedines siue adipes fiunt ex sanguine mulie
ris nō trāsmutato illa trāsmutatiōe. s. nō facto sp̄ma. Rō hoꝝ est:
q2 mā illa q̄ est dealbata sanguis est mag̃ d̄coct⁹ ē ↄformior illis
mēbris albis ⁊ solidis ⁊ mag̃ fixis. sanguis aūt est ↄformior car-
nib⁹ rubeis ⁊ nō rubeis mollib⁹. ¶ S3 tu dices de q̄ mā fiet corp⁹
cerebri medullare. D̄om ꝙ ēt de sanguine ⁊ nō de sp̄mate: s3 talis
actio agētis in ip̄m dealbauit illud: imaginamur igit᷑ nām agē vt
pictor facit q p̊ lineat figurā ⁊ postea colorib⁹ replet spatia. ¶ Di-
cam⁹ 3° ꝙ p mēbra sp̄matica possum⁹ ītelligē oīa mēbra p̄ncipa-
lia ⁊ nobilia ītrinseca q̄tū ad oēm ptē necīā eis ⁊ oīa mēbra extrī
seca dura vel solida sic̄ ossa nerui ⁊c̄. ⁊ tūc caro epatis ⁊ cordis ⁊
splenis ⁊ pulmonis ⁊ corp⁹ cerebri dicent᷑ mēbru3 sp̄maticū. car-
nes aūt pure in musculis ⁊ carnes sensitiue ⁊ carnes glādose di-
cent᷑ mēbra carniformia ⁊ illa fiūt ex vero sp̄mate mulier̄: ista āt

ex sanguine: ⁊ nos iā sustētauim⁹ hūc modū dicēdi. ¶ Ad ↄria ḡ p3
sol'o. ¶ Ad Gal'. d̄o3 ꝙ p sanguinē ītelligit sanguinē digestū ⁊ dal-
batū: vl' al'r vt post appebit. ¶ S3 b̄m:) q2 dixerat mēbra fieri ex
duob⁹ sp̄matib⁹ dat p̊ ī h̊ sn̄ia3. Gal'. 2° Aꝝ. 2ª ibi (Hoc aūt v̄bū.)

Dum 39m ¶ Hic q̄dā mordēt Aui. ꝙ nō bene ītellexit Aꝝ. q2 vult ꝙ vnūqōq3
duoꝝ sp̄matū est ps sub̄e embrionis: ex h̊ q̄dā dicūt eū voluisse in
9° lib. de aīalib⁹: q2 dicit ꝙ sperma viri fuit sp̄ūs īfant̄. ¶ Nos di
camus ꝙ Aui. oīno sequit᷑ Aꝝ. in hac opiōne: ⁊ subdit ꝙ coagulu3
h3 duas ptes. s. subtilē in q̄ est virtus operās actiue coagulationē
lactis ⁊ partē grossam in q̄ fundat᷑ illa ps subtilis ⁊ defert illa cu-
ius nō est necītas ꝓ coagulatiōe lact̄: q2 si coagulū liget᷑ in petia ⁊
ponat᷑ in lacte coagulat lac. vidit ēt Aui. ꝙ sp̄ma h3 duas ptes. s.
subtilē spirituosa3 ⁊ ista est gn̄ans fetū: ⁊ ptē grossa3 in q̄ includit᷑
⁊ portat᷑ ille sp̄ūs ⁊ hec nō ē necīa in gn̄one. nā mulier clausa pōt
ↄcipere vt 3° can̄. fen. 21. tracta. 4. p̊ cap̄. ⁊ oua ēt nō gn̄atiua fiūt
gn̄atiua si supcoeat gallus: vt Aꝝ. 2° de gn̄one cap̄. 5°. ⁊ p̊ de gene
ratione vltimo cap'o. similē sn̄ia3 ponit. ⁊ Auicē. ibidē. ex qb⁹ ap-
paret ꝙ coagulū nulla est pars casei: q2 nec grossa pars nec subti
lis est pars ei⁹: sic etiā sperma viri nulla est pars fet⁹. ⁊ hāc simi-
litudinē Aui. ponit quā etiā ad l'ram ponit Aristo. p̊ de gn̄one aīa-
liū vltimo cap̄. vbi dicit. masculus exhibet sp̄ēm ⁊ p̄ncipiū mot⁹:
femina aūt corp⁹ ⁊ mām velut in lactis coagulatione: corp⁹ qde3
lac est: formās aūt coagulū. exponat᷑ igit᷑ Auicē. queādmodū vnū-
qōq3 duoꝝ coaguli ⁊ lactis vt pars sub̄e casei ⁊c̄. Sed coagulū est
pars per formā quā dat ⁊ nō est mā ⁊c̄. Intētio igit᷑ Auicē. ⁊ Aris.
est vna. ¶ Ad id aūt qō dicit. 9. de aīalib⁹ p̊ cap̄. in fine: dicamus ꝙ
sermo vniuersalis decepit Egidiū romanū ⁊ Guilelminū de Bri-
xia q opinati sunt Auicē. voluisse sperma viri esse partē substātie
embrionis: cū tamē nunq3 voluerit. Sed cū aliq duo imponerent
Aristo. vnū ꝙ sperma viri nō est pars: aliud ꝙ nō fundat᷑ in mām
ex qua fit finis: Aui. solū ↄtra hoc arguit. s. ꝙ sperma nō ꝓfundat᷑
in mā ex qua fit finis: ⁊ tenet q2 ipsum subtiliat᷑ vt spiritus quidā
⁊ ꝓfundat᷑. aliter etiā istū textū saluamus in nostris dictis super
cap'o de generatione embrionis vbi ostendimus ꝙ Egidius de-
ceptus est per equiuocationem huius vocabuli spiritus.

¶ Hoc aūt verbū nō parū: imo multū verbis Gal'. est
cōtrariū. Sibi nāq3 videt᷑ ꝙ vnicuiq3 duoꝝ sperma-
tū inest virtus coagulatiua ⁊ virtus coagulationē su-
scipiens: ⁊ ꝓpter hoc nō se prohibet quin dicat ꝙ vir-
tus coagulatiua in masculis est fortior: ⁊ virt⁹ coagu-
lationem suscipiens est fortior in feminis.

Dum 40m ¶ Quidā d̄nt hāc nō fuisse opīonē Gal'. imo talis fuit ei⁹ opīo qua-
lis Aristo. vt apparet scd̄o de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄. 3. vbi sperma
assimilat factioni statuarū ⁊ sanguinē menstruū māe ex qua fit vt
ere vel auro. ¶ Nos aūt dicam⁹ ꝙ Gal'. in libro de spermate noue
trāslatiōis cap̄. 2. p̊ iuestigat ꝙ in feminis est sperma digestu3 ꝓ-
uis sensus h̊ ↄformet: tn̄ ostēdit᷑ p anathomiā vasoꝝ sp̄maticorū
portionale sp̄mati viri qō sp̄ma est aliō a sanguine mēstruo: ⁊ q̄
similē satis in feminis ⁊ viris. postea aūt in 2° lib. cap̄. 2° ponit ꝙ
in sp̄mate viri est virtus actiua fortis ⁊ remissior passiua. ⁊ in mē
struo. i. sp̄mate mulieris est virtus ēt actiua; sed debilis ⁊ passiua
fortior. postea v̊o cap̄. p̊ probat cathegorico ⁊ hypothetico syll'o
vtrūq3 sperma agere assimilationē quos syll'os Aui. reprobat 9°
de aīalib⁹ 2° cap̄. ⁊ iō dicit hic (Nō se ꝓhibet.) ⁊ deīde dixit in re
prehēsiōe Gal'. visu3 enī fuit Aui. ꝙ Gal'. in hoc valde errauit. par
ticulariter aūt loquēdo Gal'. voluit ꝙ sperma mulieris sicut frigi
dius ⁊ aquosius fit quidā cibus spermati viri vt apparet p̊ lib. de
spermate cap̄. 5° ⁊ 2° lib. cap̄. 4°. voluit etiā ꝙ ex h̊ spermate fiat
pāniculus alancodeius qui ↄtinet vrinā fetus ⁊ alius q ↄtinet su-
dorē. ex spermate aūt viri fit secūdina: ⁊ iō alancodeius est minor
secūdina nō ↄtinēs totū fetū: sicut sp̄ma mulieris est minus sper
mate viri. isti sermones colligunt᷑ p̄mo de spermate 10° cap̄. aut
cap̄. 7°. ⁊ habēt suas difficultates discussas sup cap̄. de gn̄one em
brionis. ¶ Ad id qō dicit scd̄o de virtutib⁹ nālib⁹: dicamus ꝙ ibi
sequit᷑ in parte opi. Aristo. que in hoc suo tēpore erat cōmunior.
Sed si subtilius ↄsideras Gal'. ibi per sperma vtrūq3 sperma ītel
ligit l3 p̄ncipal'r sp̄ma viri: ⁊ vult ista spermata vere augeri ⁊ ve-
re nutriri. s. ex sanguie mulieris. vocat tn̄ ibi sp̄ma id qō est agēs:
⁊ hoc principalius est sperma viri. ¶ Nos aūt intentionē Gal'. de-
claramus ibi ⁊ nō possumus hic ꝓlongare cum ea.

¶ Qualiter aūt sermo in hoc verificetur inuenit᷑ in no
stris libris qui sunt de sapientijs radicalibus.

¶ Hic nos remittit ad libros de sapiētijs radicalib⁹. i. a qb⁹ sumū-
tur radices alia4 scia4 particulariū: ⁊ discutit hoc 9° de aīalib⁹.

Postea vero sanguis qui in tẽpore mẽstruorum a muliere separabatur fit nutrimentũ. Sed alia pars eius est que in similitudinẽ cõuertitur substãtie spermatis et mẽbrorum que ex eo generantur et erit nutrimẽtũ augmentans ipsum. Alia pars eius est que nõ nutrimẽtũ fit ad hoc: sed est cõueniẽs vt coaguletur ad implẽda loca mẽbrorum primorum vacua et fit caro et adeps. Et alia pars eius est superfluitas que nulli harũ duarum rerũ est bona et remanet vsque ad horã partus quã vtpote natura superfluã expellit.

Ostẽdidit materiam ex qua fiunt mẽbra spermatica et ex qua fiunt caro et adeps: hic ostẽdit materiam nutricatiõis mẽbrorum spermaticorum dictorum in vtero: et cũ hoc declarat materiam ex qua fit sanguis caro et adeps: et addit quãdam alia. Secundo ostẽdit materiam nutricatiõis extra vterum. Tertio ostẽdit modũ fiendi carnis et adipis. Quarto ponit cõparationẽ spermaticorum et carniformiũ. 2a ibi (Cũque.) 3a ibi (Et caro.) 4a ibi (Mẽbra autem.) Cõsiderãdũ quod quattuor partes assignat sanguini mẽstruo. Unã que dealbatur vt fit nutrimẽtũ cõueniẽs mẽbrorum spermaticorum iam formatorum: et hoc est quod Aui. dicit. postea. q. d. iam factis spermaticis mẽbris hoc modo nutriuntur et augentur: quia pars sanguinis mẽstrui qui periodico motu ostẽtabatur fit nutrimẽtũ hoc modo: quia vna pars eius. s. melior cõuertitur in similitudinẽ substantie spermatis. Aliã partem huius mẽstrui. A. ponit cõuerti in carnẽ et adipẽ predictos secundum modum qui dicitur. Tertiã partẽ ponit que reseruatur ad horã partus. Quartã partẽ ponit que vadit ad mamillas et fit lac quo nutritur nouiter natus. et hanc partẽ tãgit cũ dicit. Cũque infans parturitur. Et notandũ quod 3o can. fen. 21. 2o ca. huic sanguini solũ tres partes assignat. s. vnã ex qua fetus nutritur et aliam que fit lac: et iste sunt meliores partes illius sanguinis: et tertiã que reseruatur vsque ad horã partus: sed per partẽ qua fit nutricatio fetus intelligit etiam partẽ ex qua fit caro et adeps. Cõsiderãdũ 2o quod vt nobis hic sufficit duplex est tẽpus fetus. Unum generationis siue formationis: et licet in hoc sit magna discordia: videtur tamen pluribus quod sit vsque ad. 40. dies: et tunc apparet quantitas magna formata vt Arist. 7. de hystorijs. 7. cap. Sed probabiliter est quod prius. s. post sex dies vel circa animetur materia embrionis si concedimus quãdam principia. A. et Hal. s. quod post sex dies sperma aliquid querat a matrice quod transeat in substantiam eius quod generatur nõ per extrinsecam appositionẽ que est operatio animati. hic autem ista omittimus et placet nobis posuisse. nec medici festinẽt esse homicide nõ curãtes prouocare aborsum ante. 30. dies. Aliud est tẽpus nutricatiõis et augmẽtatiõis quod incipit post tempus generationis. s. spermaticorum: et tunc simul incipit generatio carnis et adipis.

Du^m 41^m

Dubitatur primo per hoc quod dicit postea sanguis qui separabatur: quia videtur innuere quod prius oporteat mulierẽ menstruari quam impregnetur: cũ tamen contrariũ inueniatur per experiẽtiã: imo scimus mulierẽ que hodie viuit nunquã mẽstruatã et frequẽter impregnatã ad bonũ finẽ. Nos de hoc fecimus breue tractatũ: et dicamus nunc quod mulierẽ incipere menstruari naturaliter est signũ cõueniẽtis tẽporis ad cõceptionẽ: quia significat iam naturalẽ motũ materierũ superfluẽtiũ ad matricẽ: et sic imaginãdũ est materias moueri ad testiculos vt fiat in eis sperma. contingunt autem et alia signa que hic nõ dicimus. Dicamus 2o quod quamuis nõ inceperit menstruari pot incipere. nã debẽte aliqua muliere hinc ad tertiũ diẽ primo mẽstruari et eã habẽte materiam aptam in vasis suis spermaticis possibile est cũ receperat sperma viri eã impregnari vt notum est. Amplius pono casum quod aliqua mulier nõ habeat materiam sanguineam superfluã quã mensaliter expellat: est enim multi exercitij et lati pectoris: sed cũ hoc habeat materiam spermaticã bonã et bene digestã et sufficientẽ quã materiam si alteratione et cõmotiõe facta in matrice per coitũ nõ pelleret in concauũ pelleret eã via pollutiõis aut gomoree: cũ igitur coit virtute duorum spermatũ et virtute matricis ordinata ad spermatis vtilitatẽ trahetur per venas matricis a corpore istius mulieris et sanguis sufficiẽs pro augmẽto et nutrimẽto fetus: et hec mulier multum permutabitur impregnatiõe et parturiet fetũ nitidũ cũ quo nõ exibit fere nisi aquositas et nõ sanguis: et possibile est quod paucas habet variolas omnino: et tu cõsidera quia ista raro eueniũt. A. autem dixit quod accidit frequenter.

Du^m 42^m

Dubitatur 2o vtrum infans possit nutriri ex sanguine mulieris qui nõ debet periodice expelli. Et dicamus quod plurimum est quod embrio nutritur et caro et adeps generatur de sanguine mẽstruo periodice euacuabili. Ratio est: quia facto cõceptu corpus mulieris cõcedit trahi ad superfluũ quod in ea cõiungatur et impellit illud in matricẽ: bonum autem pro se retinet: et quamuis ante impregnationẽ determinato periodo moueretur ad matricẽ tempore tamen impregnationis cõtinuo decurrit vt 9o de animalibus 3o ca. et melior pars de eo est illa que nutrit. Dicamus 2o quod possibile est fetũ nutriri sanguine nõ mẽstruo: aut parum habẽte de mẽstruo: et hoc vel quia mulier nõ debet mẽstruari vt diximus: vel quia si sit mulier mẽstruabilis accidit parum de illo quod debet esse mẽstruũ pelli ad matricẽ et multũ de bono venire ad matricẽ.

Cã autem huius accidẽtalitatis siue cõtingẽtie est duplex. Una diuersitas tẽporis in impregnatiõe: si enim mulier impregnetur post perfectã mundificationẽ mẽstruorum: quia diebus sequẽtibus sanguis totius corporis mulieris remãsit mũdus: nõ trahitur ad matricẽ malus sanguis: sed bonus qui mulieri est cõueniẽs: et parum quidẽ trahitur quod incepit reaggregari pro alia mẽstruatiõe. si autem impregnetur prope mẽstruationẽ multus malus sanguis trahitur: et fetus erit multorum et malorum morbillorum et variolarum: et si hora mẽstruatiõis impregnetur fiet leprosus: vt Aui. 4. can. ca. de lepra: et prolixe scripsimus cap. de variolis et morbillis. Alia causa est diuersitas proportiõis inter matricẽ tribuẽtẽ et mẽbra cõcedẽtia vel retinẽtia: possibile enim est matricẽ et spermata duo siue vnũ. s. viri habere fortẽ attractiuã et cũ hoc bonã expulsiuã illi cõuiẽtẽ: vnde a venis mulieris trahet bonũ sanguinẽ quẽ pro se mulier teneret et dimittet malũ sanguinẽ quẽ debeat periodice expellẽ: et talis mulier multum macrescit et accidẽtia mala habebit: et possibile est quod ea pregnãte omni mẽse mẽstruetur sicut nos vidimus et fetus parturiret ad bonũ finẽ: possibile enim est contrariũ eorum que diximus quod mẽbra trahãt bonũ sanguinẽ et cõcedãt trahi malũ et quod nõ violẽter in hoc: et hic fetus erit infectus secundum gradus malitie mẽstrui: et quia hoc plurimum euenit: ideo plurimi fetus variolantur vt pauci vel fere nulli effugiãt. possibile etiam est quod mẽbra cõcedãt trahi de bono sanguine qui nõ pelleretur per mẽstrua: imo esset nutrimẽtũ propriũ mulieri: et tamen cũ hoc cõcedãt: imo pellãt sanguinẽ mẽstrualẽ ex quo nõ nutrietur fetus: sed inficietur: et iste modus magis placet Auenzoar in fine theysir: vt scripsimus 4o can. cap. de morbillis: et tunc exponetur alia pars eius. s. sanguinis et nõ sanguinis menstrui: licet vulgus omnem sanguinẽ mulieris vocet menstruum sicut omne apostema gule squinãtiã vt Auẽzoar.

Dubitatur 3o quid illud sit quod cõuertit istã partẽ sanguinis ad spermatis similitudinẽ. Dicendum quod nõ imaginor quod hoc fiat a vasis spermaticis et testiculis mulieris: quia illud est solũ quod prime generationi subijcitur: sed fit virtute vel spermatis viri vel ipsorummet mẽbrorum spermaticorum preparantiũ materiam ad nutricationẽ vel fit vtrorumque attractione.

Cũque infans parturitur sanguis quẽ ipsius corpus generat huius sanguinis vices implet et generatur ex eo quod ab illo sanguine generabatur.

Cõsiderãdũ (Generatur ex eo.) quia sicut ex sanguine predicto generabatur in vtero quoddam simile spermati: vnde nutriebantur et augebantur spermatica mẽbra: similiter ex parte alia nõ sic dealbata generabatur caro: sic sanguis ab epate infantis factus lactis subiectione cõuertitur in humiditates albas vt cambiũ et auget spermatica mẽbra cõparabilia nondũ trãsmutata nutrit et auget carnes et adipem.

Et caro quidem ex sanguine generatur spisso quem caliditas et siccitas coagulãt: adeps vero ex eius aquositate et vnctuositate generatur quã frigiditas coagulat: ideoque ipsam caliditas resoluit.

Hic ostẽdit modũ generationis carnis et adipis: quia ponit materiam et agẽs.

Dubitatur cũ sperma sit vnũ corpus consimiliũ partiũ quomodo pot calefacere sanguinem grossum et infrigidare vnctuosum eius: nec valet dicere quod hoc est propter diuersitatẽ materie: quia materia vnctuosa resoluetur ab eodẽ calido a quo digestione inspissante generatur.

Amplius dubitatur quomodo caro fit ex sanguine spisso qui est sanguis melancholicus conformis ossibus.

Tertio dubitatur: quia dicit quod illã coagulauit caliditas. Cõtra per Ari. 2o de generatione animaliũ. ca. 14. illo ca. Generatio autem omiomeron. dicit quod generatio carnis fit a frigido: cuius signũ est quod dissoluitur ab igne. i. liquefit a calido.

Quarto dicit et siccitas. Cõtra: quia carnes sunt humide et significant si attingũt augmẽtũ humiditatis super equale vt sumitur a. G. 2. de cõplexionibus. ca. 3.

Quinto dicit adeps ex aquositate. i. subtili parte quam frigiditas. Cõtra: quia multiplicatur circa cor quod est membrum calidum.

Sexto dicit ipsam caliditas resoluit. Cõtra: quia sic probatur quod caro fiat a frigido quia caliditas ipsam resoluit: vt Ari. 2o de generatione animaliũ. cap. 14.

Septimo quare nõ dixit quod frigiditas et humiditas coagulãt adipẽ. Dicendum quod materia carnis est substantia sanguis rubea que grossior est. oleagenũ autem supernatans est materia adipis. Ratio est: quia iste materie sunt cõformes istis: vt apparet ad sensum ex quo sic materia carnis: oleagenũ autem siue vnctuosum humorum est magis siccum quam sit corpus eorum: et ideo exponi debet ex aquositate. i. subtili parte: licet pinguedo fiat ex parte que includit de aqueo vero plus quam adeps vt supra diximus. Dicendum 2o quod calor generans carnẽ est quasi mediocriter calorẽ faciẽtẽ ossa et partes duras et calorẽ debilẽ faciẽtẽ adipẽ: fit enim adeps a frigiditate. i. multũ debili calore: vnde multiplicatur iuxta frigida mẽbra. fiunt autem mẽbra dura a forti calore: quoniam assant materiam: vnde perducit ad incinerationẽ et cõsumptionẽ humidi quod est calidi secundum: et sic perducitur per accidens ad infrigidationẽ: vnde ista mẽbra dura ponuntur frigida et sicca: caro autem a calore medio inter istos generatur: et ideo respectu adipis caro fit a calido: et quia calido intẽsiori ducẽte ad inspissationẽ et aliquam duritiẽ est cõformior gradus siccitatis: [illegible] aro fit a

calido ſicco. ⁊ h̄ ē qđ dicit quē caliditas ⁊ ſiccitas coagulāt. ¶ Ad ꝯ̄ria. Ad p̄ᵐ dōm ꝙ q̄rit difficultatē de virtute īformatiua que eſt in ſꝑmate quō de vna mā̄ pōt facē oſſa aſſando ⁊ carnes ꝯ̄biliter coquēdo: ⁊ nunq̄ Ariſt. 2. de gnōne cap̄. 3. potuit dicē aliq̄d: niſi q̄ꝛ ſꝑma eſt tale in v̄tute q̄le eſt in actu id a q̄ venit. Quātā aūt argumentū h̄eat difficultatē in ꝓpoſito: nos poſſumꝰ dicē ꝙ ſui v̄tute cal̄a digeſtiua gn̄at carnē ex ſāgᵉ: ſ; mēbra ſꝑmatica iā̄ frida eoꝝ friditate vnctuoſuz ſanguīs īſpiſſant in piguedinē: ⁊ iō dicimꝰ ꝙ nā̄ nō ītēdit ꝑ ſe gnōnē piguedinis: ſ; ꝑ ſe ītēdat gnōnē ſanguīs: ⁊ ꝑꝑ h̄ dixit Ariſt. ꝓble. 5. ꝓble. 14. ꝙ piguedo nō eſt nālis ſ; accidētalis: ⁊ nō eſt ꝑtiū necīarū queādmodū caro eſt ꝑtiū necīaruz ꝑꝑ ſenſuz ⁊ motū: vt appꝫ in muſculo. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ſanguis ex q̄ fit caro nō dr̄ ſpiſſus ꝑꝑ mel'ie mixtionē: ſed reſpc̄u ſubtilis aerei vnctuoſi ex q̄ fit adeps. ¶ Ad 3ᵐ appꝫ ſol'o: q̄ꝛ caro reſpc̄ū piguedinis ⁊ adipis fit a calido. ¶ Ad 4ᵐ ſoluit Pluſquācōmē. in thegni trac. 2. cōmē. 9. ſuꝑ illo cañ. cognitiōis cōpetētis craſeos. nā̄ ſ; maiorē exceſſuz h̄ūiditat̄. ſ. ex mā̄ ſanguifica h̄eat caro q̄ adeps: tñ q̄ꝛ cal'm īſpiſſatiuū ꝑ digōnē eſt fortiꝰ qđ facit carnē mag̃ exiccat illā: vt appꝫ ad tactū ē caro minꝰ mollis: ꝯ̄bilis aūt calor ſiue friditas faciēs piguedinē ⁊ adipē dimittit illas mag̃ molles. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ qđ dr̄ ab Aui. īfra ca. ꝺ̄ ſignis cōplexionū. ꝙ ē ꝑꝑ finē. Nos dicamꝰ ꝙ eſt a friditate pāniculi cordis ⁊ neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ potentiū facē h̄ ꝑ ꝓprias cōplexiones fridas q̄s nō corrūpit cal'itas ſp̄ūs cordis vt diximꝰ in tractatu de reſiſtētys. ⁊ ſuꝑ̄ apparuit illo cap̄. dico ꝙ deus. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ ꝯ̄dictio appꝫ in ſmonibꝰ Ari. q̄ꝛ 2ᵒ de gnōne aīaliū vult ꝙ caro liquefit a calido. Hic poſſumꝰ dicē ꝙ in ꝓblemate p̄allegato accipit pinguedinē vt diſtinguit ꝯ̄ carnē: q̄ꝛ caro nō liquefit a calido: q̄ꝛ nō a calido h̄ūido vt appꝫ: ſed neq̄ eliquat̄ a calido ſicco q̄ꝛ aſſat̄: ſ; alique h̄ūiditates in carne exiſtētes liquefiūt ꝑ aſſationē in. 2. v̄o de gnōne accipit carnē pro adipe ⁊ piguedine ⁊ nō ꝓ vera carne. ¶ Sed ꝯ̄: q̄ꝛ caro ethici tertie ſpēi ⁊ in febribꝰ colliquatiuis caro diſſoluit̄ ⁊ eliquat̄ ſicut appꝫ ad ſenſuz: ⁊ ſumit̄ a Gal'. 10. terapeu. in fine. ¶ Dōm ꝙ toti carni eſt admixtū aliq̄d vnctuoſuz: imo vnctuoſo ꝑticipat caro: ⁊ ſm nām nō ſeparat̄ ab eo: ⁊ illud eſt qđ eliquat̄ ꝑ febres colliq̄tiuas: illud nō erit ꝑ viā diſſol'onis oppoſite ꝯgelatiōi ſiue coagulatiōi a frido: ſ; erit ꝑ viā reſol'onis ⁊ ꝯuerſionis ad ſubtile vaporoſuz. ¶ Al'r tñ ꝯſueuit a q̄buſdā ſolui: ⁊ ē ēt ſol'o Cōciliatoris ſuꝑ p̄allegato ꝓblemate ꝙ caro a forti cal'itate eliquat̄ ſiue diſſoluit̄ ⁊ nō a debili: ⁊ iō Ariſt. dixit. 2ᵒ de gnōne. diſſoluit̄ ab igne. i. forti calore: ſ; piguedo ⁊ adeps a debili calore diſſoluit̄. ¶ S; ꝯ̄ h̄ eſt fortis inſtātia: nā ſi caro forti calore diſſoluit̄: g̃ forti frigore eſt īſpiſſata vel ꝯgelata ꝯgelatiōe oppoſita illi diſſol'oni. Cōciliator vr̄ inuiſſe ſol'onē huiꝰ: nā ꝙ caro egeat forti calido eliq̄tiuo nō ē q̄ꝛ forti frigido ſit ꝯgelata: ſ; ſm nām ſue mā̄e groſſe: ſ; piguedo facil'r eliq̄tur ꝑꝑ raritatē ⁊ ſubtilitatē mā̄e. ¶ Et nos dicamꝰ ꝙ loq̄ de coagulatiōe reſol'one vl' eliq̄tiōe in gn̄ali ⁊ abſolute ſm ꝙ fiūt a cal'o frido h̄ūido ⁊ ſicco eſt facile: ſ; cū applicamꝰ ad ꝺ̄terminatas ſpēs entiū ē difficile: q̄ꝛ calores ⁊ friditates h̄ agētes ſ̄t iſte. ſ. ꝺ̄terminataꝝ ſpēꝝ q̄s ſpēs ignoramꝰ a p̄ori. ¶ Ad 7ᵐ dōm ꝙ ꝯ̄ſiderato effectu ꝺ̄relicto calor factiuꝰ carnis p̄t dici ſiccꝰ: q̄ꝛ caro ē ſicca r̄ſpc̄ū adipis. i. minꝰ h̄ūida vt ſuꝑ̄ appꝫuit cap̄. de cōplexionibꝰ mēbroꝝ.

¶ Mēbra aūt q̄ ex ſꝑmate ſunt creata cū ſolutionē ꝯtinuitat̄ patiunt̄ certa ꝯtiuitate nō reſtaurant̄ niſi pauca ex eis ⁊ in paucis h̄itudinibꝰ ⁊ in etate pueritie: ſicꝰ oſſa ⁊ rami venaꝝ ꝑui: nō eni magni neq̄ arteriarū.

¶ Hic cōparat ſꝑmatica mēbra ad carniformia. Scđo dubiū remouet. 2ᵃ ibi (Et ill'd.) ¶ Cōſiderādū p̄ ꝙ de mēbris ſꝑmaticis duo dic̄. Prio ꝙ ſi ſoluunt̄ nō vere reuniunt̄: q̄ꝛ nō vere recōtinuant̄: ſ; recōtinuant̄ aliq̄ h̄ūido ſupligāte inſpiſſato ⁊ applicato vtriq̄ ꝑti ſic faciūt rami: vt. 4ᵒ cañ. fen. 5. de fracturis p̄ cap̄. Scđz dcm̄ eſt ꝙ cū aliqđ fruſtū ꝑdit̄ nil renaſcit̄: ⁊ hoc dicit ibi.

¶ Cū eni aliqua eoꝝ ꝑs ſeiūgit̄ nihil loco eiꝰ naſcit̄. Et hec q̄dez ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. Illa v̄o q̄ ex ſanguine ſunt creata renaſcunt̄ poſt perditionē ſuā ⁊ ꝯtinuant̄ tali ſubſtātia qualis ſunt ipſa ſicut caro.

¶ Mēbra eni carniformia p̄ñt vere reuniri ⁊ fruſtū perditū alios gn̄are. ¶ Cōſiderādū 2ᵒ ꝙ ponit exceptionē p̄mi: nā in aliq̄ etate vt pueritia ⁊ aliq̄ habitudine. ſ. bona p̄ñt reuniri: vñ molle ⁊ puerile os pōt vere reuniri: vt dic̄ Gal'. in. 3. thegni. tex. cōmē. 106. 114. excipit ēt q̄ꝛ aliq̄ ſūt talia vt oſſa: ſ; ipſe nō explicet: ⁊ rami venarū ꝑui. dico venarū q̄ꝛ rami arteriarū ꝓpter motum nō p̄ñt vere reuniri: ⁊ iō dicit neq̄ arteriarū. dico ꝑui nō magni q̄ꝛ etiā magni rami venarū ꝓpter fluxū multū ſanguinis nō p̄ñt bene ꝯſolidari vt dr̄ cōiter: vel q̄ꝛ nō p̄ñt ꝑtes bene ſibi occurrere: vel q̄ꝛ ſeq̄t̄ in mēbra magna mutatio: vnde virtꝰ deficit cū reſtaurat. ¶ Cōſiderādū 3ᵒ ꝙ ſ; nō ponat exceptionē dicti ſecundi: tñ ſi ſeq̄mur Gal'. pōt excipi ab eo: q̄ꝛ rami ꝑui venarū p̄ñt renaſci: vt p̄ li. ꝺ̄ ſꝑmate cap̄. 13. al's cap̄. 2. diſtin. 2. ⁊ Aui. in fi. 4. cañ. fen. 4. tracta. p̄ cap̄. 3.

¶ Dubitāt vtꝝ ſꝑmatica mēbra ſoluta poſſint vere reuniri: ⁊ ꝑdita poſſint vere reſtaurari. Ur̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ in eis eſt mā̄ ⁊ agēs. ſ. virtꝰ nutritiua ⁊ mā̄ qua nutriunt̄. ¶ In ꝯ̄riū ē Aui. ⁊ oēs. ¶ Sol'o cōis eſt ꝙ mēbra ſꝑmatica vt oſſa vene arterie nerui corde ligamēta ⁊ h̄mōi cū ſint debilia in v̄tute: q̄ꝛ ſūt mēbra frida ⁊ ſic debiliora facta ꝑꝑ ſol'onē ꝯtinuitatis nō p̄ñt vere ꝯſolidari: ⁊ ꝑ ꝯñs multo minus ꝑdita reſtaurari. Et tūc dicūt mag̃ri ꝙ mēbra aliq̄ difficulter ꝯſolidant̄ vel īpoſſibil'r vera ꝯſolidatiōe: vel ꝑꝑ defectū v̄tut̄ ſicut oīa ſꝑmatica: vel ꝑꝑ duritiē ſicut oſſa: vel ꝑꝑ motū ſicut pulmo: vel ꝑꝑ nobilitatē opōnis vñ p̄uenit̄ morte ſicut caro cordis. nā vt caro eſt nō ꝓhibet̄ ꝯſolidari ſ; vt cordis: vel ꝑꝑ accñtia ſequētia ſic fluxꝰ ſāguis vt caro epat̄. ¶ Ad rōnē dñt ꝙ ꝺ̄ficit agēs. ¶ Alia eſt opīo Gal'. i lib. ꝺ̄ ſꝑmate. p̄ cap̄. 13. 14. vbi vult ꝙ mēbra ſꝑmatica nō regn̄ant̄ ꝺ̄fectu copioſe mā̄e ſpermatice q̄ in vtero exiſtēte copioſa potuit gn̄ari vnūq̄đq̄ ſꝑmaticoꝝ: ſ; ex̄ vterū nō eſt copioſa mā̄: ⁊ vr̄ ēt q̄ñq̄ ſentire ꝙ ſit ꝺ̄fectu ꝯditor̄ ſiue agēt̄. Nos aūt ſcripſimꝰ qđ viſum eſt nobis de h̄ ſuꝑ 3ᵒ tracta. thegni.

¶ Et illud quidem qđ eſt creatum ex ſanguine in quo adhuc virtus exiſtit ſpermatis dum nōdū inter ipſum ⁊ ſperma tēpus interceſſit niſi paruum: illud membrū quādo tollit̄ iterū naſci pōt ſicut dentes in etate pueritie. Cum autem ſanguis ad aliā conuerſus fuerit cōplexionem nō iterum renaſcetur.

¶ Quia dixerat ꝙ mēbra ſꝑmatica ꝑdita nō regn̄ant̄ h̄ēbat dubiū de dentibꝰ q̄ cadūt ⁊ poſtea regn̄ant̄: ⁊ ipſe rñdet dicēs ꝙ dētes nō dñr ꝓpria mēbra ſꝑmatica: imo ſanguinea: q̄ꝛ fiunt ex ſanguine in quo eſt virtus ſꝑmatis: ⁊ iō cū inter ſanguinē ⁊ ſꝑma ꝑ vnū iter veniat ſpatiū ſi dētes cadunt p̄ñt renaſci. Anto. dicit de Aui. ꝙ ſomniauit. Et Pluſquācōmētator in thegni tracta. 3ᵒ illo cap̄. ⁊ quecūq̄ maiora. cōmē. 29. redarguit Aui. q̄ꝛ tūc in ſanguine eēt virtꝰ actiua ad gnōnē dētis ⁊ virtꝰ receptiua. i. mā̄: qđ vr̄ falſuz: ⁊ iō dicūt ꝙ dētes nō fuerunt necarij a p̄nᵒ gnōnis: ⁊ iō nō fuere facti a p̄nᵒ. Poſterius v̄o gn̄ant̄ ex ſuꝑfluitate nutrimēti mādibularū: que ſuꝑfluitas eſt ſolū in q̄to: nō aūt in quāto ⁊ q̄li ſic mā̄ ex q̄ fiunt vngues. Addit aūt Pluſquācōmētator 3ᵒ thegni cōmē. 29. ꝙ nā̄ dentiū mag̃ vr̄ de nā̄ carnis q̄ oſſiū: qđ appꝫ q̄ꝛ h̄ñt ſenſum: ſed q̄ꝛ fiunt in foraminibꝰ oſſiū: ſ; nō ꝯtinuati oſſi in quo fiunt ſūt adepti nām oſſis: tñ ſuſpicādū eſt ꝙ fiunt ex alimēto mag̃ ꝓpinquo ad nām carnis q̄ oſſis: ⁊ iō ſicut caro ⁊ adeps pōt regn̄ari ſic dētes. Sed mirādū eſt de iſtis viris qui ita vilificāt ītellectū Aui. ⁊ credūt eū voluiſſe ꝙ circa mādibulas filij remāſerit ſꝑma p̄ris ſiue virtus factiua dētis. ¶ Amplius cām quā dant in nō gn̄ari dētes a p̄nᵒ nō eſt oīno ſufficiēs: q̄ꝛ virga nō eſt necīa a p̄nᵒ natiuitatis ⁊ tñ gn̄at̄. dico tñ ꝙ eſt aliq̄ cā: ſed nō totalis. ⁊ Haly. tract. 3. cōmen. 106. etiam ponit illaz. ¶ Amplius multū ꝯ̄dicit ſenſui ꝙ nā̄ dentiū ſit plus de nā̄ carnis q̄ oſſis cū inueniamꝰ Alexandrū ⁊ Oribaſiū dubitare an dētes ſint oſſa: ⁊ nullus dubitauit an ſit caro an carnea. De ſenſu eoꝝ dicamꝰ ꝙ forſan in parte oſſuoſa nō ſentiūt: ⁊ ſignū eſt q̄ꝛ eleuari p̄ñt abſq̄ dolore: ⁊ nos expti ſumus illud. ¶ Dicamꝰ g̃ p̄ ꝙ ſicut oēs affirmāt ꝙ mā̄ ex q̄ fiunt dētes eſt ſuꝑfluitas mā̄e oſſiū capit̄: ⁊ mā̄ eoꝝ eſt ꝯformis ſicut dētes ſunt ꝯformes oſſibꝰ: ⁊ vlteriꝰ ſicut dentes ſunt q̄dā ꝑtes ſuꝑflue ⁊ ſuꝑ applicate oſſibꝰ capit̄: ⁊ nō tāte neceſſitatis quāta ſunt oſſa capitis: ſicut mā̄ dentiū eſt ſuperflua reſpectu mā̄e oſſiū capitis. ¶ Dicamus ſcđo ꝙ cā ꝓpter quā dentes a ꝑ̄cipio nō ſunt ē duplex. Una q̄ꝛ caput a p̄ncipio eſt magnū in hominibꝰ ⁊ oſſa eius a magna pōderoſitate capitis nō ambulāt a p̄ncipio vt quadrupedia: quare totā mām oportuit expendi in generationē ⁊ nutricationē magnoꝝ oſſium. poſt natiuitatem vero eſt abūdātia nutrimēti: ⁊ q̄ꝛ caput nō creſcit ꝓportionaliter reliquis membris: imo magis creſcūt in hominibꝰ que ſunt ſub capite ſiue poſteriora. p̄mo eni ꝓpter capitis magnitudinem homines ſunt nanonei. i. vt nani vt hec omnia intelligunt̄ ab Ariſto. 4. libro de partibus animalium cap̄. 22. illo cap̄. de entomis aūt. ſuperfluit igitur materia ex nutrimēto mandibularū ⁊ oſſiū capitis ex qua poſſunt fieri dentes. Scđa cauſa eſt: q̄ꝛ a ꝑ̄cipio nō fuerūt neceſſarij dētes: ⁊ he due cāe mag̃ ſufficiūt q̄ vna ſola. ¶ Dicamus tertio ꝙ nā̄ nō ꝓducēs a p̄ncipio dentes generat mandibulā cū foraminibus numeratis numero dētiū: ſuꝑfluēte g̃ nutrimēta mādibularū nā̄ expellit illō ad illa foramina ⁊ ibi īſpiſſat̄ ⁊ gn̄at̄ dens ī illo foramine ſic gn̄at̄ pilus in foramine cutis q̄dāmō: ſ; pilus īſpiſſat̄ ⁊ ꝯtinuat̄ ſua mā̄

⁊ nõ aīaṫ ꝺm veriorē opīonē: ſꝫ dens aīaṫ: ⁊ cā est qꝛ agēs cū h̄ ⁊ mā h̄. Est aūt mirādū de aīa vegetatiua dētis q̄ ſemꝑ dētē aūget: ⁊ poſt cōplemētū etatꝭ māīfeſtū eſt ꝙ ſolū augeṫ in lōgū. de dētiū aūt augmēto vide Ariſto. z. de gnōne aīaliū. ca. 15. aut. 14. cū ꝫ primi dētes cadūt: qꝛ nā q̄ſi eos vilipēdit pn̄t regn̄ari aliȷ. ⁋ Dicam⁹ 4° ꝙ ſi a pn̄° natiuitatꝭ nā ꝓduxiſſet dētes in vtero ſic q̄n̄qꝫ h̄ accidit: qꝛ aliq̄s naſciṫ cū dentib⁹ ⁊ nō alr̄ ꝓduxiſſet q̄ꝫ ꝓducat poſt natiuitatē: nā in vtero ſiue ſꝑma egiſſet mediāte mandibula ſiue mādibula ſola: vel q̄cq̄d fuiſſet agēs feciſſet foramina in mādibulis ⁊ in illa īpuliſſet mām ſuꝑfluā illis oſſib⁹ ⁊ īſpiſſat illā ad nām oſſis. ſic aūt fit ex̄ vterū: qꝛ in illa foramina mādibulaꝝ ipelliṫ mā ⁊ īſpiſſaṫ ad nāꝫ dētiū. Ex q̄b⁹ appꝫ q̄d Aui. vult cū diꝯ. dens gn̄aṫ ex ſanguīe in q̊ v̄tus exiſtit ſꝑmatꝭ. i. dēs fit ex tali ⁊ tāto ſanguīe ⁊ talr̄ diſpoſito q̄lr̄ fuiſſet diſpoſit⁹ a ſꝑmate ī vtero ſi dēs ꝺ buiſſet gn̄ari. Sāguis aūt ī q̊ ē talis virt⁹ ē ſanguis ſuꝑfluēs mādibulis ꝯformis nāe oſſuoſe ex ſui nā v̄tute foraminū mādibulaꝝ. ⁊ h̄ repiṫ ī ſanguīe ⁊ mādibulis cū ꝑuū ē ſpatiū īter iꝑm ⁊ ſanguinē ⁊ ſꝑma: vel īter iꝑm. ſ. factū. i. cū hō ē ꝓpinqu⁹ pn̄° gn̄ōnis. ⁊ h̄ ē in etate pueritie: ſꝫ cū ſanguis ad aliā ꝯuertiṫ cōplexionē: qꝛ nō ē talis nec tāt⁹ vt ī iuuētute ⁊ ſenectute: nec ēt foramīa mādibulaꝝ ſꝫ virtuoſa ī agēdo nō renaſciṫ dēs ſi cadat vt ī ſenectute. ⁊ ītelligūtur hec niſi raro ⁊ nō mōſtruoſe. poſſe. n. eſt ī aliq̊ ſene dētes naſci ſꝫ rariſſime: vt diꝯ Albr⁹. z. ꝺ aīalib⁹. ca. 4. ⁊ teſtamur nos vidiſſe.

Et dicemus ēt ꝙ mēbroꝝ ſentiētiū mobiliū plerūqꝫ mot⁹ ⁊ ſenſus ſimul p̄icipiū ē vnus neruus: ⁊ plerūqꝫ ſeparanṫ: ⁊ erit principiū cuiuſqꝫ virtutis neruus.

Cū poſuit q̄ſdā gn̄ales diuiſiōes mēbroꝝ hic ponit ſpāles magꝭ: ⁊ hꝫ q̄tuor ꝑtes ſicut q̄tuor ponit diuiſiones. z^a ibi (Et dicemus.)

Dubitāt: an ꝑ vnū neruū poſſit tribui ſenſus ⁊ mot⁹. Uiṫ ꝙ nō: qꝛ ꝯ̄ria eēnt in eodē. ſ. agē ⁊ pati. ⁋ Ampli⁹ nerui ſenſitiui oriunṫ a cerebro ⁊ ꝓp̄e ab anteriori ei⁹ ꝑte: motiui aūt plurimi a nucha ⁊ ꝑte poſteriori cerebri: vt cōiṫ dr̄ ⁊ ītelligiṫ a Gal. in thegni trac. z° ſed īpoſſe ē vnū neruū a duob⁹ naſci. ⁋ In ꝯ̄riū Aui. ⁋ Dicam⁹ p̊ māifeſtū eē ꝑ ſe q̄dā mēbra ſentire ⁊ nō moueri vt caro gigiuaꝝ q̄ ſentit ſenſu tact⁹ ⁊ ītrinſecū bucinū auris q̄ꝺ ſentit ſenſu auditus ⁊ vtrūqꝫ ē īmobile. Q̄ꝺ aūt mēbꝝ ſit aptū moueri ⁊ ſentire vt muſculus ⁊ labiū q̄ ſenſu tact⁹ ſentiūt ⁊ oculi qui vidēt ⁊ mouenṫ: nō aūt ē īuētū mēbꝝ motuꝫ volūtarie ⁊ nō ſentiēs. mot⁹. n. volūtari⁹ ē poſterior ſenſu: ⁊ nō abſoluiṫ ab eo ex q̄ īferṫ ꝙ oīs neruus dās motū dat ēt aliq̄lē ſenſuꝫ tact⁹ ⁊ nō eꝯ̄. ⁋ Dicam⁹ z° ꝙ ī mēbris habētib⁹ vtrūqꝫ. ſ. ſenſuꝫ ⁊ motū: aliq̄n̄ ꝑ vnū ſolū neruū ambo ſunt ſic appꝫ ī muſculis ⁊ ꝓp̄e coxaꝝ ⁊ extremitatū ad q̊s nō ꝑueniūt aliȷ ſenſus p̄ter eos q̄ ſūt motiui. Aliq̄n̄ aūt ad mēbruꝫ p̄ter neruū motiuū venit ſēſitiu⁹ neru⁹: ⁊ h̄ ꝑꝑ. z. cās. Una qꝛ mēbꝝ nō īdiget ſolū ſenſu tact⁹ q̄ poſſit ei dari ꝑ neruū motiuū: ſꝫ īdiget alio ſenſu vt ſenſu viſus. v̄. g. ⁊ iō ad oculos venit ſenſus ꝑ alios neruos ab eis q̄ mouēt oculos: ⁊ ſic ēt ē de līgua. Alia cā qꝛ mēbꝝ indiget exteriori ſenſu tact⁹ alio q̄ꝫ ille q̄ dare poſſit ꝑ neruū motiuū. nerui. n. mot⁹ ꝑꝑ duritiē nō ſūt apti ad ſenſuꝫ tact⁹ certū ⁊ ꝑfectū: ſꝫ ad ſenſuꝫ tact⁹ īde obtuſuꝫ ⁊ īperfectū ⁊ tardū. cū ꝫ mēbruꝫ eguit optio tactu ⁊ forti motu oportuit ꝙ ſenſus tact⁹ ꝑfect⁹ ⁊ certus dareṫ ꝓprio neruo ⁊ mot⁹ alio: ſꝫ ille neru⁹ q̄ dat motū det ēt ſenſuꝫ tact⁹ nō ſic ꝑfecte illis ꝑtib⁹ mēbri ſuꝑ q̄s expādiṫ. neru⁹ aūt ꝓpri⁹ ꝓ tactu dabit ꝑfectū ſenſuꝫ tact⁹ illis ꝑtib⁹ organi in q̄bus expādiṫ: ⁊ h̄ appꝫ in manu: qꝛ alter ramus nerui venit ad cutim ⁊ vētriculos digitoꝝ dās optimū ſenſuꝫ: alius ram⁹ venit ad muſculos motiuos man⁹: ⁊ iō q̄ cecidit de eq̄ vadēs romā amiſit ſenſuꝫ tact⁹ digitoꝝ man⁹ ⁊ nō mot⁹: vt appꝫ. 1. de īteriorib⁹ ca. 6. dixi aūt ramis neruoꝝ: qꝛ iſti rami pn̄t eē ab vno trūco nerui vni⁹ ⁊ vn⁹ ram⁹ ſaluabiṫ mollis ī ꝓceſſu ⁊ dabit ſenſum tact⁹ certū: ali⁹ aūt īdurabiṫ ⁊ erit ꝯueniētior ad motū ⁊ nō ſic ꝯueniēs ad tactiuā v̄tutē. hec oīa ſumunṫ ex dictꝭ Gal. in lib. 5. de vtilitate ꝑtiū. ca. 9. vel in lib. 16. de vtilitate ꝑtiū. ca. 3. ⁊ lib. 9. ca. 8. ca. de explātationib⁹ cerebri. ⁋ Ex q̄b⁹ īferṫ ſolo cōis q̄ōnis an ſenſu ablato remaneat mot⁹: qꝛ d̄ōm vt Gal. dixit p̊ de īteriorib⁹ caꝑ. 5. ⁊ 4. de accidēti ⁊ morbo caꝑ. 6. nā ſi ſenſus ⁊ mot⁹ per vnū neruū portanṫ neceſſario ablato ſenſu auferṫ mot⁹: ſed pōt auferri mot⁹ ⁊ nō ſenſus. ſi aūt per diuerſos neruos portenṫ: pōt vnū remoueri altero remanēte. ⁋ Ad ꝯ̄ria d̄ōꝫ ꝙ ſenſitiui plurimi ꝺm ſpēs ſenſus oriūtur ab anteriori cerebro. ſ. viſiui: auditiui: guſtatiui ⁊ odoratiui et multi tactiui. Sed a poſteriori ⁊ nucha plures motiui q̄ꝫ ſenſitiui qui ſunt a cerebro: ſed cū hoc oēs ſunt ſenſitiui tactiui ⁊c̄.

Et ēt dicem⁹ ꝙ oīuꝫ īterioꝝ q̄ pāniculis ſunt īuoluta: pāniculus ex vno pāniculoꝝ pectus aut vētrē coperiētiū naſciṫ. Sed eoꝝ que in pectore ſunt pāniculoꝝ origo ſicut diaphragmatis ⁊ venarū ⁊ arteriaꝝ ⁊ pulmonis eſt ex pāniculo interiore qui coſtas tegit: ⁊ mēbroꝝ q̄dē ⁊ venarū que ſunt in vētre pāniculi oriūtur ex ſyphac q̄ iterius vētris cooperit muſculos.

Dubitaṫ q̄uō ſe hn̄t iſti duo pāniculi adīuicē ī ortu. ⁋ Dn̄t cōiter anathomiſte ꝙ ſuꝑ̄ ſyphac ī medȷs muſcloꝝ vētris ē q̄dā pāniculus dict⁹ alberiteron: vt appꝫ. 3. cañ. fen. zz. 1. ca. ⁊ ab illo oriṫ ſyphac: ⁊ a ſyphac dn̄t ꝙ oriṫ pleuretic⁹ pāniculus: ⁊ ab h̄ aſcēdēte oriṫ dura mr̄ ⁊ pia mr̄: ⁊ capſulā cōdis dicūt naſci a pāniculo pleuretico: ſed pāniculū q̄ īmediate tegit cor dn̄t naſci ſiml̄ cuꝫ corde. ⁋ Nos dicam⁹ ꝙ naſcētia iſta ſꝫ īpropria naſcētia: ⁊ ꝙ ſic fit cor fit ſu⁹ pāniculus ſic ī vnoq̄ꝫ mēbro accidit: n̄. n. trahiṫ pāniculus a pāniculo ſic trahunṫ fila a globo: ſꝫ dr̄ naſcētia maior affinitas ſiue ꝯiūctio hoꝝ pāniculoꝝ. Q̄ꝛ āt vene ⁊ arterie tegāṫ pāniculo coſtaꝝ oñdit mutatio pulſus ī ſenſibilitate ⁊ diuerſitate vl̄ vnduoſitate ⁊ ex aꝑate coſtaꝝ ⁊ pulmonis. ⁊ ꝙ pleuretic⁹ cōīcet ſyphac ⁊ ſyphac aliȷs pāniculis nutritiuoꝝ oñdit ēt ſil̄ ꝙ ꝓportiōalis mutatio pulſus ex aꝑatib⁹ nutritiuoꝝ. ⁊ ſic poſſem⁹ dicē ꝺ aꝑatib⁹ cerebri: ⁊ ꝑ ꝯn̄s pāniculis ei⁹. Q̄ꝛ aūt dixē dealberiteron nō ē ad mētē Aui. ꝺm vnā nr̄aꝫ expōnē. oñdimus. n. ibi ꝙ ꝑ ſyphac Aui. ītelligit pāniculū carnoſuꝫ ⁊ ꝑ alberiteron intelligit ſyphac ſub muſculis vētris diaphragmatis. ſ. q̄ꝫtū ad partē ſuꝑiorē: qꝛ q̄ꝫtū ad īferiorē tegiṫ pāniculo a ſyphac: vt intelligiṫ p̊ caꝑ. fen. zz. 3° cañ.

Dubitaṫ an vene teganṫ pāniculo. Uiṫ ꝙ nō: qꝛ tūc vena hr̄et. z. tūicas. ⁋ Quidā dixē ꝙ villi pāniculoꝝ tegētes tūicas venaꝝ ⁊ arteriaꝝ n̄ faciūt tūicā ꝑ ſe: ſꝫ īmiſcēṫ ſibe vene ⁊ arterie. ⁋ Aliȷ dn̄t ꝙ ē pāniculus tegēs vēas fact⁹ ex pāniculis dictꝭ: ſꝫ ita īſēſibil̄ ꝙ n̄ pōt diſtīgui: ⁊ iō vena n̄ hꝫ. z. tūicas: ſꝫ arguim⁹ illū qꝛ vēa a ꝑte extrīſeca ſentit: ſꝫ ab ītrīſeco nō. ꝙ aūt ab ex̄ ſentiat dn̄t ꝙ experiētia oñdit: ſꝫ ꝙ ab ītra nō ſentiat appꝫ: qꝛ māe int⁹ in venis nō faciūt rigorē defectu ſenſus: vt dicit Gal. 5° de accidēti ⁊ morbo. ⁋ Aliȷ dn̄t ꝙ illa tela eſt apparēs ad ſenſum: ſed dr̄ vena vni⁹ tunice. ſ. venalis: nō aūt venalis ⁊ pānicularis: qꝛ vt ſic eſt duarū tunicarū ⁊ arteriarū. ⁋ Nos aūt hāc diſcordiā dimittim⁹ labori anathomizātiū. in multis. n. anathomȷs quas fecimus q̄n̄qꝫ viſuꝫ eſt nobis hanc telā inuenire ſuꝑ magna arteria dorſi ⁊ ſuper magna vena: ⁊ quādoqꝫ viſum eſt nobis ꝙ illa ſit pellicula ligans.

Oīa quoqꝫ mēbra carnoſa ſꝫ aut villoſa ſic caro q̄ ē ī muſclis aut villis carētia ſic epar. Et nullus q̄dē mot⁹ fit niſi ꝑ villos. Uolūtari⁹ v̄o mot⁹ fit cā villoꝝ q̄ ſꝫ ī muſculis. Et nālis ſic mot⁹ mr̄icis ⁊ venaꝝ. Et cōpoſit⁹ ſic mot⁹ trāſglutiēdi fit villis ꝓprȷs ꝑ formā ex ſitu lōgitudīs ⁊ latitudīs ⁊ trāſuerſiōis. Attractōi v̄o ſꝫ villi q̄ ī lōgitudinē ꝓtēdunṫ: ⁊ expl̄ſiōi villi q̄ ī latitudinē tēdūt ꝯſtrigētes: ⁊ r̄tētorȷ villi q̄ ex trāſūſo vadūt.

Hec eſt alia diuiſio (Sicut epar.) q̄ꝫuis Iſaac dicat libro vrinarū 3° caꝑ. ꝙ epar eſt caro velata villis. non tn̄ dicit ꝙ caro epatis ſit villoſa. (Et nullus quidem.) arguit ſic. oīs motus vel nālis vel voluntarius vel cōpoſitus ex vtroqꝫ fit villus: igiṫ ⁊c̄.

Dubitaṫ de hoc qꝛ mot⁹ nutrimēti ad vnūq̄ꝺqꝫ ꝯſimile fit abſqꝫ villis. D̄ōꝫ ꝙ eſt ſermo de motu locali mēbri qui ſi ſit volūtarius fit per villos cū ibi ſit neceſſaria extēſio ⁊ retractio. ſi ſit nālis fit ēt per villos: qꝛ talis mot⁹ eſt ad attrahēdū vel expellendū. ⁊ hoc nō fit niſi per villos q̄bus mēbrū ſe diſtendit vel trahit vel eȷcit.

Hic ēt dubitāt an ī mery dicto iſofag⁹ ſꝫ tria gn̄a villoꝝ. h̄. n. ponit. A. ꝙ ſic. ſꝫ. 3. cañ. fen. 13. p̊. c. pōit ꝙ ſolū hꝫ duo gn̄a villoꝝ: qꝛ n̄ fit ī eo retētio cibi: ⁊ iō n̄ hꝫ trāſuerſales. ⁊ ſi q̄ retētio ē nec̄ia q̄ ē fixio ī motu forſan ſufficiūt villi lati: ⁊ fuit imagīatio. A. ꝺ q̄litate trāſglutōis. Dicam⁹ ꝫ ꝙ vl̄ nō ſūt ibi mery trāſuerſales vl̄ ſūt occulti ⁊ pauci: ⁊ ſcripſim⁹ hāc q̄ōnē. 3. cañ. fen. 13. (Attractiōi.) Rō ē qꝛ tal̄ diuerſitas villoꝝ ē ꝯformis diūſitati haꝝ oꝑōnū vt ē notū.

Membroꝝ aūt que vnā hn̄t tunicā ſicut venaꝝ ⁊ veſice: tres villoꝝ ſpēs adinuiceꝫ ſunt texte. Et mēbroꝝ que ſunt duas habētia tunicas: villi q̄ in latitudinē tēdunt ſemꝑ in extrīſeca exiſtūt eoꝝ tunica ⁊ aliȷ duo in tunica eoꝝ intrinſeca. Illi tn̄ q̄ in longitudine ꝓtendūtur ad ſuꝑficiē magis declināt extrinſecā. Qui taliter nō creati fuerūt niſi ne attrahēdi ⁊ expellēdi villi ſiml̄ exiſtāt: imo melius eſt vt villi attrahēdi ⁊ retinēdi ſūt ſimul niſi in inteſtinis: non enim multa indigent retē-

tione:sed attractione ⁊ expulsione.

¶ Uult innuere hanc subdiuisionē membroꝝ habētiū villos ꝙ vel habēt eos in vna tunica vel in duab⁹. Considerādum ꝙ in mēbro habēte vnā tunicā nō sunt cōtexti villi sicut pānus ex filis: q꞉ sese impedirēt: sed ꝯtexti sunt. i. suppositi: ⁊ forsan illoꝝ ordinē habēt in vesica quē hn̄t in intestinis: ꝫ hoc dubitatiue dicant.

¶ Utruꝝ vesica hēat duas tunicas. Uꝛ ꝙ sic est ꝑ Aui. 3. cañ. fen. 18. ⁊ Auer. ꝓ collꝫ cap̄. 31. ꝺ forma vesice. ¶ In ꝯriū Aui. ¶ Hic dōm ꝙ hꝫ duas tunicas: ꝫ occultas ⁊ nō bn̄ sepabiles q̄rū dualitatē ostē dit obliq̄ penetratio poroꝝ vritidū. ¶ Cōsiderādū ꝙ ex q̊ mēbruꝫ fuit duaꝝ tunicaꝝ meli⁹ fuit villus attractiu⁹ ⁊ expulsiu⁹ nō siml' eē: ꝫ retētiu⁹ ⁊ attractiu⁹ siml'. Itē q꞉ attractiōi succedit retētio. ¶ Sꝫ Aui. nō ꝓbat ꝙ villi lōgitudinales attractiui sint in iteriori tunica: ꝫ forsan ꝺreliqt h̄ notū ex h̄. nā attractio ē ꝓor opō: ⁊ qm̄ dignior iō iteri⁹ ⁊ ꝓus debuit situari eius villus nisi in intestinis.

¶ Dubitāt ꝓ an arteria hēat in tunica iteriori villos lōgos ⁊ in exteriori latos. Uꝛ ꝙ sic ꝑ Aui. hic q꞉ ꝓdictā situationē villoꝝ nō excipit nisi in itestina. ¶ In ꝯriū ē Gal'. 7. de iuuamētis. 3. ca. ⁊ Auer. ꝓ collꝫ. ca. 5. ⁊ Gal'. in lib. de vtili. ꝑtiū. 6. lib. 11. ca. volūt ꝙ in itrinseca nō sunt lōgitudinales. ⁊ Gal'. dicit ꝙ in iteriori tunica arterie sint villi trāsuersales. Uñ ꝓdicto loco de vtilitate ꝑtiū dic̄. sūt arterie due tunice grossa qdē sufficiēter ⁊ dura ⁊ dēsa q̄ est ab itus ad inulos diuisa trāsuersos. Sꝫ. 3. de v̄tu. nālib⁹. 11. ca. dic̄ ꝙ in extrinseca tunica arterie sūt lati siue rotūdi: in itrīseca v̄o multi lōgi ⁊ pauci trāsuersi. ¶ Quidā dn̄t absolute ꝙ arteria i iteriori tunica hꝫ latitudinales. Rō ē: q꞉ arterie plus idigēt expulsione fumicapinosi. Et nos iuuam⁹ eos cū nr̄a rōne. nā ꝓª cordis opō ē attractio. ꝫ ꝓª arterie opō est expulsio si dilatato corde arterie ꝯstringunꝛ: vt vult Gal'. in lib. de cōpēdio pulsus. cap̄. 2. ⁊ 3. ꝫ iterior villus arterie ē latitudinalis. Ad Gal'. dn̄t ꝙ ꝑ trāsuersos itelligit latos. Ad. A. h̄ dn̄t ꝙ dꝫ suppleri: nisi i itestis supple ⁊ arterijs. Alij dn̄t ꝙ i vtraqꝫ tūica arterie sꝛ villi lōgi: ⁊ tu labora i anathomia.

¶ Dubitaꝛ 2°: q꞉ dic̄ ꝙ itestina idigēt attractōe. Cōtra: q꞉. 3. ꝺ v̄tu. nālib⁹. ca. 8. dꝛ ꝙ itestina circūtrahūt solū: attrahūt aūt parū aut nil. Dicam⁹ ꝙ ꝓncipalis opatio itestinoꝝ ē expulsio: ⁊ iō nihil trahūt. i. nō hn̄t attractiuā respcū expulsiue ita māifestā sic̄ stōchus hꝫ. ⁊ si ita est: ꝫ villus lat⁹ dꝫ eē situat⁹ int⁹ in itestinis: ꝫ Gal'. ex h̄ arguit villos latos eē multos in itestinis: ꝫ in tunica extrinseca ⁊ in tunica itrinseca vt appꝫ. 3. de v̄tu. nālib⁹. ca. 8. illo ca. ꝺ trāsglutiōe v̄o. Alia opō itestinoꝝ ē attractio. cū. n. delectenꝛ in mā q̄ in eis ꝯtineꝛ sigt ꝙ illā trahāt. attrahēs. n. attrahit ꝑ voluptuari: vt Gal'. 3. de v̄tu. nālib⁹. ⁊ ꝫ h̄ villi lōgi eēnt situati post latos vt in tunica itrinseca vel extrīseca: ⁊ h̄ inuit Aui. cū dic̄. idigēt attractōe ⁊ expulsiōe. Tertia opō ē retētio ⁊ ē pauca in eis. i. paꝝ idigēt retētiōe: ꝫ villi trāsuersales eēnt exteriores i eis ⁊ pauce multitudinis. In sūma aūt dicam⁹ ꝙ auctores multū discordans in h̄ q꞉ cū scribebāt nō semꝑ hēbāt memoriā anathomię i ꝑuis villis: q videnꝛ q̄nqꝫ vnius siue alicui⁹ figure cū trahunꝛ ⁊ nō sūt illi⁹ figure.

¶ Et dicem⁹ ēt ꝙ mēbroꝝ neruosoꝝ corꝑa a sui suba aliena ꝯtinētiū: alia sꝛ q̄ vnā hn̄t tunicā ⁊ alia q̄ duas.

¶ Hec est alia diuisio membroꝝ sp̄alis quā ꝓ ponit. 2° dat cās. ibi (Que aūt.) ¶ Cōsiderādū mēbrū dꝛ neruosuꝫ: vel q꞉ de neruis factum sic̄ pāniculus: vel q꞉ neruis sil'e sic̄ vena ⁊ arteria. hic vtroqꝫ mō sumiꝛ. s. siue vno mō siue alio. arterie. n. hic cōprehēdunꝛ ⁊ stomach⁹ vt mēbra habētia duas tunicas: ꝫ tunica itrinseca stōchi pōt dici neruosa q꞉ filis neruo ⁊ ēt q꞉ de neruis multis facta saltim in suo orificio. ¶ Cōsiderādū scōo corpora aliena. i. corꝑa que nō sunt membra sicut sanguis chilus fex ⁊ huiusmodi.

¶ Que aūt duab⁹ ꝯsistūt tunicis nō tal'r creata fuerūt nisi ꝑꝑ iuuamēta multa. Quoꝝ vnū est multa necītas multe custodie fortitudinis sue corporeitatꝭ ne findantur cā fortitudinis mot⁹ ei⁹ ꝙ ꝯtieꝛ i eis sicut arterie. Scðm ē multa necītas multe custodie i re corꝑis qꝺ i eis ē recōditū ne resoluaꝛ ⁊ egrediaꝛ. Resol'onis v̄o timor ꝑuenit cā sue raritatꝭ si vnā hn̄ent tunicā. Et exit⁹ timor ē iō ꝙ ꝑꝑ h̄ ēt ad scidēdū eēnt apte: ⁊ h̄ qdē corpus qꝺ i eis ē recōditū ē sic̄ sp̄us ⁊ sanguis q i arterijs sūt recōditi i q̄rū custodia valde ē studēdū ⁊ ꝺ qb⁹ timeꝛ ne ꝓ nihilo recedāt. Sp̄us qdē ꝑꝑ resol'onē ⁊ sanguis qdē ꝑꝑ fixurā. ex hoc nāqꝫ maximū timeꝛ malū. Tertiū ē qm̄ cū alicui mēbro fuerit necīū vt sit ipi⁹ attractio ⁊ expulsio motu vehemēti factū ē vnicuiqꝫ eaꝝ singulariter istr̄m sine ꝑmixtōe: ⁊ h̄ ē sic̄ stōch⁹ ⁊ itestina. Quartū ē qm̄ cū volūtas fuerit vt vnaqueqꝫ mēbri tunica opōni que est ei ꝓp̊a sit ꝓꝑata: ⁊ vnaqueqꝫ duaꝝ opōnū acciderit ꝑꝑ cōplexionē ab alteri⁹ opōnis cōplexione diuersam fuit meli⁹ iter eas diuidē sic̄ stōch⁹ i q̊ fuit volūtas sentiēdi v̄tutē eē: qꝺ qdē nō fit nisi i mēbro neruoso: ⁊ digerēdi ꝙ sil'r nō fit nisi ꝑ mēbrū carnosuꝫ. Unicuiqꝫ igiꝛ haꝝ duaꝝ reꝝ tunicā posuerūt ꝑ se: tunicā neruosaꝫ v̄tuti sentiēdi ⁊ tunicā carnosaꝫ digōni. Et nā qdē itrīsecā tunicā fec̄ neruosaꝫ ⁊ extrīsecā carnosaꝫ. Pōt nāqꝫ digerētis opō ad id qꝺ digestū ē i potētia sine occursu ꝑuenire. Sētiēs v̄o id qꝺ sentiꝛ nō pōt sentire nisi obuiādo ei sensu vꝫ tact⁹.

¶ Hic q̄tuor facit sic̄ q̄tuor cās ponit. Cōsiderādū ꝙ ista ꝓª cā ē ad vtilitatē ipsi⁹ corpis arterie vt nō rūpaꝛ ei⁹ forti motu qꝺ ꝯtineꝛ in eis vel alia cā. Cōsiderādū ꝙ 2ª cā ē ad vtilitatē ꝯtēti ne recedāt a suo loco ꝑꝑ fixurā: q꞉ sanguis nō ē apt⁹ exire q̄ cito fierēt a qbuscūqꝫ cāis si arteria eēt soli⁹ vni⁹ tūice vt vena. Cōsiderādū ꝙ ex h̄ accipimus ꝯ Isaac in lib. el'oꝝ ꝓ q posuit ꝙ sp̄us vadit iter tunicā ⁊ tunicā arterie. accipim⁹ ēt ꝯ Erasistratū q solū sp̄ūm credidit i arteria ꝯtieri ⁊ nō sanguinē: vt ꝺ motib⁹ liq̄dis. disti. 2. ca. 3. ꝯ quē Gal'. ꝓcedit. 6. de vtilitate ꝑtiū. ca. 17. ex h̄ scim⁹ ꝙ iterior tunica arterie dꝫ eē grossior: q꞉ ipulsioni occurrit sp̄us ⁊ sanguis. ei⁹ aūt grossities ē q̄ncupla vt Haly. 2. theo. ca. 13. ⁊ tota arteria ē sexcupla ad venā: vt Gal'. 6. de vtilitate ꝑtiū ca. 10. aucte Erophili (Tertiū est.) ꝙ ex h̄ opꝫ tenē ꝙ vesica fellis ⁊ vesica vrine nō ita fortib⁹ motib⁹ moueꝛ vt stōch⁹ ⁊ itestina: q꞉ māe eoꝝ sūt mobiliores: ⁊ iō habuere vnā tunicā vel duas ꝯfusas. (Quartū est.) Cōsiderādū ꝙ q̄n iste duas opōnes i vno mēbro sūt itēse vtraqꝫ oportuit fieri suo tēperamēto ex sua ꝑte sicut in stōcho: ꝫ q̄n vna opō est debilis ⁊ alia fortis pn̄t vna cōplexione fieri sic̄ sensus in neruo q est fortis ⁊ digō in neruo que est debilis fiunt vna cōplexiōe. Cōsiderādū 2° ꝙ lꝫ dicaꝛ ꝙ tunica extrinseca facit mag̃ ad digestionē hoc est ad digōnē absolute: ꝫ ad digōnē vt chili factiuā facit magis intrinseca tunica vnde magis similaꝛ chilus ei.

¶ Dubitaꝛ q꞉ alterās prius alterat mediū q̄ extremū: ꝫ tunica carnosa prius calefaciet tunicā neruosaꝫ q̄ cibum qui est digestus in potētia: ergo tunica neruosa impedieꝛ in sensatiōe ꝑꝑ nimiū calorē. hic eēt difficultas quā tāgit 2° celi ⁊ mūdi Auer. cōmen. 42. tu tn̄ recurre ad ea que diximus de q̄tuor modis cōplexionū sup̄ in cap̄. dico ꝙ deus: sentiēs v̄o nō pōt sentire nisi obuiādo.

¶ Cōtra: q꞉ sensibile positū sup̄ sensuꝫ nō fac̄ sensuꝫ: ꝫ tunica itrīseca nō ꝺbuit imediate occurrē sensibili cibo vel potui: q꞉ nō sētit illꝺ. ¶ Quidā dn̄t ꝙ sēsibile positū sup̄ sensuꝫ fac̄ sensuꝫ. s. obtusuꝫ siue malū: vt itelligiꝛ a Cōmētatore. 2. de aīa. cōmē. 116. Hec solo nō valet: q꞉ stōchus nō male vel obtuse sentit ciboꝝ q̄litates imo bene. ¶ Alij dn̄t absolute ꝙ sensibile positū sup̄ sensuꝫ fac̄ sensum ꝑ se: ꝫ accidit sibi ꝙ nō faciat: ⁊ iō in q̊cūqꝫ sensu mediū ꝯcurrit ꝑ accñs: ⁊ ē itētio Trusiani sup̄ thegni. tracta. 3. illo cap̄. nerui v̄o ⁊ tenātos pūctura. cōmē. 45. Nos nō ꝓseqmur h̄. ¶ Alij dn̄t ꝙ sensus tact⁹ sine medio sentire pōt. mediū aūt reqriꛗ i trib⁹ sensib⁹. s. auditu ⁊ odoratu ⁊ visu. Hāc opiōnē reprobat Cōmētator 2° de aīa. ꝓallegato cōmē. ¶ Nos dixim⁹ ꝙ sensus tact⁹ indiget medio itrīseco ⁊ illꝺ ē caro vt Auer. 2. ꝺ aīa cōmē. 109. ⁊ vocat illā mediū q꞉ nō ē mediū extrīsecū. tunica ꝫ itrīseca neruosa nō occurrit immediate neruis ex qb⁹ ipsa cōponiꛗ: sed mediāte aliq̊ carnoso nō faciēte vnā tunicā distinctā a neruosa parte: sed ex illo neruoso ⁊ modico carnoso vel aliq̄ re simili carni fit vna tunica q̄ dꝛ iterior ⁊ dꝛ neruosa a ꝓdn̄io ꝑtiū neruosaꝝ: ⁊ iō sensibile nō occurrit sēsiterio imediate imo cū aliq̄ carne vl're illi ꝓportōali: ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Et dicem⁹ ēt ꝙ sūt q̄dā mēbra q̄rū cōplexio sanguini est ꝓpinq̄. nō ꝫ idiget sanguis i eoꝝ nutrimēto multotiēs ꝯuerti sic̄ carnis: q̄ꝑꝑ in ea neqꝫ foramia facta fuerūt neqꝫ vētriculi i qb⁹ aliq̄to tꝑe nutrim̄tū qꝺ ei digeriꛗ imoreꛗ: ⁊ deinde caro ex eo nutriaꛗ: imo illico cū ei nutrim̄tū occurrit i ipaꝫ ꝯūtiꛗ. Et sꝛ ex mēbris q̄dā q̄rū cōplexio a sanguis cōpl'one valde est remota: iōqꝫ cū necē fuerit sanguinē ea nutrire oportebit vt i silitudinē sꝺe eoꝝ multꝭ ꝯūsiōib⁹ ordiati ꝯūtaꛗ sic̄ os. Quapropter in creatiōe ante vnū positū fuit foramē

qd eo℞ nutrimēto tāto ꝯtineat tpe q̄zto illud in ei⁹ similitudinē ꝯuertat̄ sicut in osse cruris ⁊ adiutorij: aut foramina multa in ipsis diuisa sicut in osse mandibule īferioris. Et mēbris qdē q̄ sic sunt: necesse est vt nutrimēto ampliori q̄z eis tūc fit necesse repleant̄: vt paulatiz ⁊ paulatiz ꝓcedāt illd in sui similitudinē ꝯuertēdo.

¶ Hec est qdā alia diuisio mēbro℞ ⁊ est gn̄alis. Cōsiderādū ꝙ ex h̄ ꝙ aliq dicūt ꝙ sanguis nutriēs carnē nō trāsit per humiditatem p̄mā scdaz ⁊ tertiā: sed īmediate trāsit in carnē. Alij dn̄t ꝙ p oēs hūiditates trāsit sicut qn̄ nutrit ossa ⁊ alia mēbra spmatica: sz tn̄ nō sic manifesto transitu ⁊ distīcto sic̄ qn̄ nutrit spmatica mēbra. Et lz neutra ptiū possit demr̄ari: tn̄ scd̄s modus dicēdi q mag̃ placet mihi pōt ꝯfirmari. naz in venis puis fit p̄ᵃ hūiditas ⁊ ille sunt in carnē dispse ꝓ nutricatiōe carnis vt oēs affirmāt. ⁋ Amplius sunt pori maiores ⁊ minores in qbus poterit fieri ros ⁊ cambiuz.

¶ Dubitāt vtr℞ medulla nutriat ossa. Ur̄ ꝙ sic p Aui. hic ⁊ in sequēti cap̄. ⁊ Gal'. 3. de v̄tutib⁹ nālib⁹ vlti. cap̄. ⁋ In ꝯriū qꝛ ē supfluitas alimēti vt Ari. 2. de ptib⁹ aīaliū cap̄. 18. de medulla. ⁊ Meß. de appropriatꝭ cap̄. de pipleumonia. ⁋ Ampli⁹ oīa ossa istā h̄ent qd est falsuz: qꝛ ossa leonis nō h̄nt ꝯcauitates: vt. 3. de hystorijs ca. 7. de ossib⁹. ⁋ Jā dixim⁹ ꝙ ossa h̄nt medullā difformē ⁊ ꝙ aliq ps illi⁹ medulle est nutrimētū: ⁊ aliq est supfluitas: sz meli⁹ est dicē ꝙ medulla nutrit ossa. nā cū ossa lōgiori tpe debuerit trāsmutare nutrimētū d̄buit in eis eē remotū: sz nō īuenim⁹ ad sensuz remotū ī eis nisi medullā. Dicam⁹ ēt ꝙ cū h̄ qd ē supfluū alimti. s. supfluū ī q̄to: qꝛ ē vltra id qd ꝓ vna vel ꝓ pn̄ti nutricatiōe egēt: ⁊ iō dr̄ supfluitas. vn̄. A. necio est vt nutrimto āpliori q̄z eis tūc fit necīū repleant̄. idē colligit̄ ab. A. 12. d̄ aīalib⁹. 9. c. ⁊ vult ꝙ medic⁹ n̄ dz pl's disputare de ista. Cōtraria cessant. ⁋ Ad illd qd dr̄ de leone: dōm ꝙ h̄nt cauernas ossa ei⁹: nō tn̄ sic manifestas sicut in alijs aīalib⁹.

¶ Membra aūt fortia supfluitates suas ad mēbra debilia sibi vicina expellūt sic̄ cor ad ascellas: ⁊ cerebruz ad loca que sunt post auriculas: ⁊ epar ad inguina.

¶ Hic cañ. est cōpletus: ⁊ cū hoc ponit diuisionez gn̄alē ꝙ mēbra qdā sunt fortia nāliter qdā debilia. Nos deinceps ꝓcedemus ad caplm de virtutib⁹ sequēdo cōem errorē. Nā scia anathomie deberet p̄mo doceri introducēdis sicut docent lr̄e alphabeti debēti discere ⁊ legere. Benedictus deus ⁊ virgo Maria.

¶ Sūme prime doctrine quinte ⁊ est sermo vniuersalis de ossibus ⁊ iuncturis. Cap̄. p̄ᵐ.

Dicemus ꝙ ossiū que sunt in corpore alia sunt que sunt sicut fundamētuz: qm̄ sup ea est corpus fabricatū sicut spondiles dorsi. Spondiles nāqz ille corporis sunt fundamentū sup quas ip̄m fabricatū est quēadmodū nauis sup lignū fabricat̄ qd in ea primū ponit̄. Et alia sunt que sunt in corpore sicut clipeus ad tuendum sicut os cranei. Et alia sunt que sunt arma quib⁹ bellatores īpediētes repellunt̄ sicut ossa que vocant̄ simenia ⁊ sunt ossa que sunt super spōdiles dorsi sicut spine. Et alia sunt qb⁹ iuncturarū vacuitates replent̄ sicut ossa sisamina que inter ossa digito℞ existunt. Et sunt alia que sunt ad corpora suspēdenda que suspensione indigent sicut os laude assimilat̄ qd est musculi gutturis lingue ⁊ alio℞ suspēso℞. Omnia aūt ossa corporis sustentaculū sunt ⁊ erectio. Et ossa qdez que ad sustentandū tātū sunt aut defendēdū ⁊ ad mēbra mouenda necessaria nō existūt solida facta fuerūt: lz sint in eis vacuitates ⁊ foramina parua ⁊ pori qui fuerunt necesse in eis esse. Eo℞ v̄o que pp motū ēt necessaria fuerūt in q̄ztitate ꝯcauitatꝭ augmētū factū fuit ⁊ ipo℞ ꝯcauitas in medio eo℞ posita fuit: ⁊ vna ne corp⁹ ei⁹ receptaculis nutrimēti puis ⁊ sepatis īdigeret: qm̄ lapsuz ide fieret: imo durū factū ē ei⁹ corp⁹ ⁊ ipsi⁹ nutrimētū qd est medulla in ei⁹ īteriore est aggregatū. Juuamētū igit̄ additōis ꝯcauitatꝭ ītrinsece est vt sit leue. Et iuuamētū vnitatꝭ ꝯcauitatis ītrinsece est vt sit corpus ipsi⁹ duri⁹. Et duritiei sui corpis iuuamētū est ne in hora fortissimo℞ motuū rūpat̄. Et iuuamtū medulle q̄ est in eo est vt nutriat ip̄m sic̄ añ declarauimus: ⁊ vt ip̄m semp mollificet ne frāgat̄: iō ꝙ mot⁹ ip̄m exiccat: ⁊ vt sit vētrē h̄ns ⁊ forte ⁊ solidū. Cōcauitas v̄o ē minor cū firmitudo magis ē necīa. Et ē maior cū plus necīa est leuitas. Ossa aūt porosa facta fuerūt sicci nutrimēti qd noīauim⁹ cā: ⁊ pp additionē necītatꝭ: cā rei alicui⁹ q̄ nece est vt in ea penetret sicut odor q cū aere attrahit̄ in osse collatorio simili: ⁊ cerebri supfluitates que per ip̄m expellunt̄. Oīa v̄o ossa vicina sūt ⁊ ꝯiuncta neqz īter aliqd os ⁊ os qd ip̄m seqt̄ magnuz existit spatiū. Inter aliq tn̄ eo℞ īuenit̄ spatiū puū qd cartilaginosa iplēt laguabic aut cartilaginib⁹ silia que pp iuuamētū creata fuerūt pp qd ⁊ cartilagines. Et vbi qdē de iuuamēto illo nō est curādū: iūctura īter ea sine laguabicata facta fuit sic̄ in mādula īferiori. Uicinitates v̄o q̄ īter ossa existūt multꝭ sunt modis. Sūt. n. ossa q̄rū vicinitas ē vicinitas iūcture laxe. Et sūt alia q̄ruz vicinitas est vicinitas iūcture nō laxe neqz multū stricte: ⁊ sūt alia q̄rū vicinitas iūcture multū stricte ē vicinitas fixe aut almodrusu: aut mulsabac. Et iunctura qdē laxa ē cui⁹ vnū ossiuz suo℞ suis motib⁹ facile pōt moueri: ita ꝙ os nō moueat̄ sic̄ ē iūctura rasete cū asseid. Et iūctura dura nō valde stricta ē illa cui⁹ vnius ossiū mot⁹ p se nō ē facilis neqz ē nisi qddā modicū sic̄ iūctura q̄ ē īter rasetā ⁊ pectinē: aut iūctura q̄ īter duo ossa pectinis. Iūctura v̄o valde stricta ē illa cui⁹ nullū ossiū vllo mō moueri pōt sic̄ iūctura thoracis. Et fixa qdē ē cui⁹ vnū ossiū hz additamētū: ⁊ alid hz foramē ī q̄ figit̄ illd additamētū fixiōe q̄ nō mouet̄ sic̄ dētes ī suis originib⁹. Et almodrus qdē ē cui⁹ vnūqdqz ossiū hz vacuitates ⁊ dētes sic̄ serra: ⁊ dētes vni⁹ tal'r sunt p̄parati ꝙ alteri⁹ ossis vacuitates īgrediunt̄ quēadmodū erarij eris tabulas cōponūt: ⁊ hec qdē iūctura vocat̄ seren seu adorē: sic̄ sunt iūcture ossiū cranei. Et mulsach qdē alia ē q̄ ī lōgitudine ē ꝯnexa sic̄ iūctura q̄ ē īter duo ossa asseid: alia est que in latitudine ꝯtinuat̄ sicut iūcture spōdiliū īferio℞ ex spondilib⁹ dorsi. Earū eni q̄ superi⁹ sunt iūcture nō valde sunt stricte.

¶ De anathomia cranei. Cap̄. 2ᵐ.

Omniū qdē ossiū cranei iuuamētū ē ꝙ sūt vt clipe⁹ cerebri ip̄m coopiētia ⁊ ab oib⁹ malis ōfendētia. Iuuamētū v̄o ī h̄ ꝙ ml'ta creata fuerūt: ⁊ nō fuit vnū tm̄ os: in duas ptit̄ summas: q̄rū vna ꝯsiderat̄ f͞z res q̄ sͭ ī cōpōne ipi⁹ ossis ⁊ alia ꝯsiderat̄ ī cōpone ei⁹ qd ip̄m os colligit. ¶ Pria v̄o sūma ī duo didit̄ iuuamta. Unū ē ꝙ si craneo īpedimtū ī vna sui pte euenerit fracture aut putrefactōis n̄ erit toti craneo cōis quēadmodū eēt si vnū foret os. Scdm ē ne ī ptib⁹ vni⁹ ossis diūsitas ī duritie ⁊ mollitie ⁊ raritate ⁊ spissitudine ⁊ subtilitate ⁊ grossitie habeat̄. Et hec qdē diūsitas est necīa pp intētionē quā in ꝓmo dicturi sum⁹. ¶ Sūme v̄o scde iuuamta sūt que per adorez cōplent̄. Quo℞ q̄dā sunt q̄ sunt in cōparatione

paratiōe ipsius cerebri: vapores enī grossi q ab eo re-
soluti egredi nō valerēt si eēt vnū os: egrediēdi autē
hūt viā in adorem que ab eo sepant̄ vt cerebrū ꝑꝑ re-
solōnē mūdificet̄. Et aliđ est in cōparatiōe eiꝰ qđ de
villis neruoꝝ a cerebro egredit̄ q ꝑ mēbra capitꝭ va-
dūt vt viā habeāt. Et sūt alia duo iuuamenta cōia in-
ter ossa ⁊ inter alias duas res: vnū est in cōparatione
venaꝝ ⁊ arteriarū que interius ingrediunt̄ in capite
vt viam habeant. Et aliud est in cōparatiōe dure ma
tris spisse ⁊ grauis vt alique eius partes cū adorē te-
neantur ⁊ a cerebro eleuent̄ ne ei grauamē iferāt. Et
huius qdem nālis figura ossis est vt sit rotundū ꝓpter
duas res ⁊ duo iuuamēta. Unū est ꝓpter cōparatio-
nem ad interius. figura nāq rotūda est maioris dimē
sionis ea quā recte linee comprehendūt figure: cū ea-
rum cōprehēsiones equales fuerint. Et aliud est in cō
paratione ad exteriꝰ: qm̄ figura rotūda ꝑꝑ ipulsiones
nō patit̄: queadmodū angulos hūtes patiunt̄. Et ipm
qdē lꝫ sit rotūdū in lōgitudie: tn̄ factū est: qm̄ origies
neruoꝝ a cerebro in lōgitudie sunt posite: ⁊ sic opꝫ vt
nō coangustet̄. Et duas hꝫ eminētias ante ⁊ retro vt
neruos defendat q descendūt ad frōtē ⁊ ad nuchā. Et
hec qdē figuras tres veras hꝫ adorē ⁊ duas hꝫ men
dosas. Et in p̄mis vna adorē frōti est cōicās arcualis
hoc mō. C. ⁊ vocat̄ coronalis. Et alia adorem q̄ dire
cte transiēs in lōgitudinē diuidit caput in duo media
⁊ per se ꝯsiderata vocat̄ sagittalis: ⁊ inquātū est conti
gua coronali vocat̄ neruālis. Et hmōi qdē figura ar
cui similat̄ in cuius medio linea recta sic̄ ꝑpendicula-
ris est recta q̄ est h̄ mō. T. Et adorē tertia iter occi-
put ⁊ basiꝫ ipsiꝰ cōis existit: cuius pūcto cū ipsa sit ꝭꝫ fi-
gurā anguli extremitas sagittalis ꝯtinuat̄ ⁊ vocat̄ ado
rem laude eo ꝙ laude lr̄e grece silr̄is existat q̄ ē ita. λ.
Cūq duabꝰ adorē q̄s prius noīauimꝰ ꝯiūgit̄ sit figu-
ra talis. >(. Due v̄o adorē mendose ꝭm capitis lon-
gitudinē sunt ꝓtense vtrinq eq̄distātes a sagittali q̄
profunditate integra in ossibus nō ꝓfundantur. Et he
due corticales vocātur. Non nāles aūt capitis figure
sunt tres. Una est vt anterior eminentia minuat̄: ⁊ ꝓ-
pterea de adorē amittat̄ adorē coronalis. Et alia est
vt posterior minuat̄ eminētia ⁊ ad hoc de adorē per-
dat̄ adorē laude. Et tertia est vt vtreq ꝑdant̄ eminē-
tie ⁊ fiet caput vt sphera lōgitudinē ⁊ latitudinē hn̄s
eq̄les. De hac qdē figura sūmꝰ medicoꝝ Gal. dixit ꝙ
ꝑꝑea ꝙ dimēsiōes in ea sūt eq̄les oportuit ꝭꝫ eq̄lita-
tē vt dimēsiōes adorē eēnt eq̄les: ꝫ diuisiōes adorē i
primis erāt tres in lōgitudie ⁊ due in latitudine. Erit
itaq in hac adorē vna in lōgitudie: ⁊ silr̄ adorē vna i
latitudine. Et erit adorē qdem latitudinalis in medio
latitudinis ab aure ad aurem sicut lōgitudinalis ado-
rem in medio lōgitudinis. Dixit etiā sūmus medicorū
Gal. ipossibile est caput aliā figurā quartā nō nālem
hr̄e. s. ita vt sit lōgitudo minor latitudine: nisi de vētri-
culis cerebri: aut de ipsiꝰ corpore aliqd minueret̄: qđ
qdem vite est ꝯrium ⁊ cōpositionis prohibens bonita
tem. Et hic qdē primi medicoꝝ Hippo. dicta ꝯcessit
qui dixit capitis figuras quatuor tm̄ existere.

¶ De anathomia eius qđ est sub craneo. Cap. 3^m.

Caput post h̄ qnq hꝫ ossa: quoꝝ q̄tuor sunt
vt parietes: ⁊ vnū est sic̄ basis. hi aūt parietes
craneo facti sūt duriores eo ꝙ casus ⁊ ꝑcus-
siōes ad eos ꝭm plm̄ tendūt: ⁊ q2 nec̄e fuit vt
craneū esset rarū factū est meditulliū silr̄ raꝝ ꝑꝑ duas
res. Una ē vt vapores ide egrediant̄ q resoluunt̄. Et
altera ne grauamē cerebro iferat. Et de parietibꝰ qdē
posterior durior factꝰ est eo ꝙ a sensus custodia ē re-
motꝰ. Paries p̄mus est os frōtis cuiꝰ supior terminꝰ ē
adorē coronalis ⁊ iferior adorē q̄ ab vna extremita-
te coronalis ꝓueniēs trāsit sup oculos apđ supcilia: et
cōtinuat̄ eius finis aliȷ̄ extremitati coronalis. Aliȷ̄ v̄o
duo parietes q a dextra sūt ⁊ sinistra sūt ossa in qbꝰ sūt
aures ⁊ vocant̄ petrosa ꝑꝑ sui duritiē. Quoꝝ vnum-
qđq terminat̄ supius ⁊ ad adorē coronalis ⁊ iferiꝰ ad
adorē q̄ ꝓuenit a sūmitate adorē laude ⁊ ꝓtēdit̄ vsq
ad coronalē ⁊ ab iteriori ꝑs coronalis ⁊ posteriori ꝑs
adorē laude. Quartū v̄o parietē termiat supiꝰ adorē
laude ⁊ iferiꝰ adorē q̄ est cōis iter caput ⁊ paxillū ⁊ iū
git iter duo ex̄ma laude. Basis āt cerebri ē os qđ oīa
alia sustinet ossa ⁊ vocat̄ paxillare: qđ qdem duꝝ ꝑꝑ
duo iuuamēta fuit creatū. Unū ē ꝙ durities ad portā-
dū iuuat. Et aliđ qđ duꝝ minꝰ suscipit putrefactōē su
ꝑfluitatū: ⁊ h̄ qdē os sub supfluitatibꝰ q̄ sup ipꝫ sp de-
scēdūt positū ē: ideo fuit meliꝰ ipꝫ eē duꝝ. Jn vnaq̄q
p̄terea duoꝝ tipoꝝ ꝑte sūt duo ossa dura q̄ coopiunt
neruū q trāsit in tipore. Quoꝝ situs est ꝭm lōgitudiē
tiporis ex transuerso ⁊ vocant̄ hec duo ossa paris.

¶ De anathomia ossiū mādibulaꝝ ⁊ nariū. Cap. 4^m.

Ossiū qdē mādibule ⁊ tiporis nūeꝝ declarabi-
mus adorē mādibule declarando. Et dicemus
ꝙ supiorē mādibulā t̄miat supiꝰ adorē cōis
iter eā ⁊ frōtē trāsiēs sub supciliȷ̄s a tipore ad
tipꝰ. Et iferius termināt eā dentiū origies: ⁊ a duabꝰ
ꝑtibꝰ adorē q̄ a ꝑte auris venit cōis iter eā ⁊ os basi-
lare qđ est retro post dentes. Deide alia ex̄mitas q̄ ē
eiꝰ finis valꝫ. vꝫ. q2 eminēdo ad domesticā parūp decli
nat: ⁊ est adorē q̄ diuidit iter h̄ ⁊ adorē quā noīaui-
mus q̄ est illa q̄ i lōgitudie sup palatū secat. Jsti qdē
eiꝰ sūt t̄mini. Adorē v̄o termios eiꝰ igredientiū q̄dā ē
q̄ secat i lōgitudie qđ i palato est sup̄mū: ⁊ alia adorē
est q̄ icipit iter duo supcilia ⁊ vadit ad oppositū q̄ est
iter duos dentes duales: ⁊ est adorē q̄ i pricipio inci-
pit huiꝰ adorē: ⁊ descendēdo declinat ab ea ad oppōnē
q̄ est iter q̄druplū ⁊ caninū a dextra: ⁊ alia q̄lis illa a si
nistra. Et ex his qdē tribꝰ adorē. s. media ⁊ duabꝰ ex̄-
mis: ⁊ iter oppōnes originū dentiū p̄dictoꝝ fiunt duo
ossa triāgula. Sꝫ triāguloꝝ bases nō sūt apđ dentiū
origies: ꝫ añ h̄ fit i medio adorē secās circa basiꝫ na
riū. Tres. n. adorē hāc secātē i locis p̄dictꝭ trāseūt et
fiūt sub duobꝰ triāgulis duo ossa: quoꝝ ambo horū
triāguloꝝ ⁊ origies dentiū ꝯtinent bases ⁊ due ꝑtes
adorē ex̄maꝝ. Et vnū os sepat ab illo illđ qđ de me-
dia adorē descendit. Jn vnoq̄ ꝫ illoꝝ duoꝝ ossiū sūt
duo anguli recti apđ hāc adorē secātē: ⁊ acutꝰ eius
apud duos caninos: ⁊ expāsus eius apđ nares. Et de

adoꝛez mādibule ſupioꝛis eſt adoꝛez q̄dā q̄ deſcendit
ab adoꝛez cōi ſupioꝛi ⁊ ad ptē dirigit̃ oculi: ⁊ cū perue
nit ad oꝛbitā in tres ſepat̃ ramos: q̊ruz vnus ꝓgredit̃
ſub adoꝛez q̄ cū frōte eſt cōis ⁊ ſup oculi oꝛbitā donec
ſupcilio ꝯtinuet̃. Et alia adoꝛez eſt ſub ea: ⁊ ſil'r conti-
nuat̃ p̄ter ꝙ oꝛbitā nō igredit̃. Et alia adoꝛez tertia ſi
mil'r ꝯtinuat̃ poſtq̈ȝ oꝛbitā igredit̃: ⁊ qcqd ꝺ illis inte
rius exiſtit i cōparatiōe adoꝛez q̄ ē ſub ſupciliis lōgiꝰ
eſt a loco quē illꝺ qꝺ eſt ſupiꝰ tāgit: os v̊o qꝺ adoꝛez
pꝛia triū ſepat ē maiꝰ: ⁊ poſt illud qꝺ ſepat ſcꝺa. Naſi
āt iuuamīta manifeſta ſūt q̄ ſūt tria. Vnū ē qm̄ cū foꝛa
mine qꝺ eſt i eo i odoꝛatiōe iuuat donec plus aeris in
eo ꝯtineat̃: ⁊ ēt tēperet̃ p̄us q̈ȝ i cerebꝝ penetret: lȝ.n.
pl'ȝ aeris q attrahit̃ ad pulmonē vadat: magna tamē
eiꝰ ps ad cerebꝛū etiā tendit: ⁊ cū aeris ēt attractōe cū
qs odoꝛare vult multꝰ i vno loco aer coꝛā iſtr̄o odo-
ratus adiūgit̃: vt ſit app̄hēſioꝛ plus ⁊ copioſioꝛ: i vno
ſgit̃ iuuamīto ſūt h̄ tria iuuamīta. Scꝺȝ āt eſt qꝺ ad lit-
teras iuuat diſtiguendas: ⁊ vt eaꝝ exitus ſit facilis i i-
ciſiōe: ⁊ ne totus aer apud locū cui lr̄aꝝ accidit iciſio
cōpꝛimat̃ ſ; ſm̄ menſurā: ⁊ hec duo iuuamēta i vno cō
ſiſtunt iuuamento: ⁊ tātū eſt qꝺ facit naſus in menſu-
ratione aeris harum lr̄arum quātū illud qꝺ facit fo-
ramen perfoꝛatū abſolute poſt fiſtulā qꝺ nihil obtu-
rat. Tertiū v̊o eſt vt ſuperfluitates a cerebꝛo egrediē
tes tegmentuȝ ⁊ defenſioneȝ a viſibus habeāt ⁊ etiaȝ
eſt inſtrumentū iuuatiuum ad ipſas excutiendas cum
exufflatione. Et oſſiū qdem naſi cōpoſitio ex duobꝰ ē
oſſibꝰ ad modū duoꝛum trianguloꝝ: quoꝝ duo angu-
li ſuperius cōcurrūt ⁊ baſes apud vnū angulum ſe cō-
tingunt ⁊ in duos ſepant̃ angulos: ⁊ vnūquodq̈ȝ duo
rum oſſium vnicuiq̈ȝ duarum adoꝛem ſuperponit̃ ex-
tremarum quas nominauimus: ⁊ ſuper duas eoꝝ in-
ferioꝛes extremitates ſunt due cartilagines molles: et
inter eas ſm̄ lōgitudinem adoꝛem medialis eſt carti-
lago cuius ſupioꝛ pars iferioꝛe eſt durioꝛ q̄ tota aliis
duabꝰ cartilaginibꝰ durioꝛ exiſtit. huiꝰ v̊o medie carti
laginis iuuamītū eſt vt naſus i duas ptiat̃ nares: iō vt
cū a cerebꝛo ſupfluitas ꝺſcēdit ſm̄ plī̄m ad vnā earum
declinet ⁊ nō totā attrahēdi aerē viā obturet q̄ a cere
bꝛo aerē ꝺfert q qꝺ ibi de ſpū exiſtit euētat. Duaꝝ v̊o
cartilaginū extremaꝝ iuuamētū tres res exiſtūt. vna ē
iuuamētū oibꝰ cartilaginibꝰ q̄ ſup oēs oſſiū exiſtūt ex-
tremitates cōe: qꝺ iā executi ſumꝰ. ⁊ ſcꝺa eſt vt expan-
dant̃ ⁊ dilatent̃ ſi neceſſe fuerit aerē ſupflue attrahere
aut expellere. ⁊ tertia eſt vt ad vapoꝛē excutiēdū cum
ſuo motu ⁊ q̊tione ⁊ tremoꝛe iuuet cū exufflauerit. Et
duo qdē nariū oſſa facta fuerūt minuta ⁊ leuia: qm̄ le-
uitas magis ē hic nec̄ia q̈ȝ firmitudo ⁊ p̄cipue qꝛ a mē
bꝛoꝝ ꝯtinuitate ſūt ſepata q̄ nocumēta ſūt recipiētia ⁊
ſūt poſita cū cuſtodia ſenſus. Oſſium v̊o mādibule ife
rioꝛis foꝛma ⁊ iuuamētū ſcita ſunt. Ex duobꝰ nāq̈ȝ cō
ſiſtit oſſibꝰ q̄ ſtricta ſub mēto ꝯnectit iūctura. Et in ſū-
mitate cuiuſq̈ȝ duoꝝ alioꝝ extremoꝝ eoꝝ ſecādo fa-
cta eſt ſeratura curua: q̄ cū additamēto ei igenioſe p̄-
parato cōponitur: qꝺ ex oſſe naſcitur qꝺ ad eaȝ perue
nit quarum vnaqueq̈ȝ ligamentis fuit ligata.

¶ De anathomia dentium. Cap. 5m.

Dentes qdē ſt̃. 32. ē tm̄ cū ꝯtigit q̄ſdā hoies nō
hr̄e neguegidii q ſt̃ q̊tuoꝛ ex̄mi: ⁊ tūc nō erūt
niſi. 28. Eoꝝ v̊o duo ſt̃ duales: ⁊ duo q̊dru-
pli ſupiꝰ: ⁊ totidē iferiꝰ ad icidēdū: ⁊ duo canini ſupiꝰ:
⁊ duo iferiꝰ ad frāgendū: ⁊ molares ad molendum ab
vtraq̈ȝ ſupioꝛes ⁊ iferioꝛes q̊tuoꝛ aut qnq̈ȝ: ⁊ hꝰ totiꝰ
ſūma ē aut. 32. aut. 28. q̊tuoꝛ duales ⁊ q̊tuoꝛ q̊drupli: ⁊
q̊tuoꝛ canini: ⁊ octo molares ⁊ q̊tuoꝛ neguegid. Et ne
guegid qdē ſȝ pl'ȝ naſcunt̃ i medio tp̄is augm̄ti. Et h̄
qdē eſt poſt ſpmatꝫ emiſſionē ⁊ an̄ ꝯſiſtētiā: qm̄ ꝯſiſtē-
tia ē circa. 30. annos. Iōq̈ȝ dētes iſti ſenſus vocāt̃. Et
dētes ēt hn̄t radices ⁊ capita acuta q̄ i foꝛamibꝰ figūt̃
oſſiū duaꝝ mādibulaꝝ i qbꝰ ꝯſiſtūt. Et ſup marginem
cuiuſq̈ȝ foꝛamis additamītū magnū rotūdum oꝛit̃ qꝺ
dētē circūdat ⁊ ſtrigit vt eius foꝛtioꝛa ſint ligamenta.
Vnuſq̈ſq̈ȝ v̊o dētiū p̄ter molares vnuȝ hȝ caput. Sȝ
molariū i iferioꝛi mādibula fixoꝝ q̈ſq̈ȝ ad minus duo
hȝ capita: ⁊ ē ēt cū hȝ capita plura: ⁊ p̄cipue neguegi-
dii qui q̊tuoꝛ hn̄t capita. Sȝ fixoꝝ i mādibula ſupioꝛi
q̈ſq̈ȝ ad minꝰ tria hn̄t capita: ⁊ foꝛtaſſe plura ⁊ ꝓp̄e ne-
guegidii q pl'a hn̄t capita. Capita v̊o molariū ml'ta fa
cta ſt̃: qm̄ ſūt magni: ⁊ qm̄ eoꝝ opatio ē maioꝛ. Et ſu-
perioꝛibꝰ qdē additamīta ſt̃ eo ꝙ ſt̃ ſuſpēſi: ⁊ ꝙ graui-
tas fac̃ eos ad oppōnē ptis ſuoꝝ capitū ꝺclinare. In-
ferioꝝ v̊o pōderoſitas ifixiōi eoꝝ nō exiſtit ꝯ̄ria. Nul
lū p̄terea oſſiū vllo mō ſentit p̄ter dētes. G.n. dixit ꝙ
expimētū nobis demōſtrauit eos ſenſum hr̄e de q̄ nā
ſollicita fuit: ⁊ fecit ipm̄ cū virtute q̄ a cerebꝛo ꝓuenit.
Icc irco vt ipſi etiā iter calidū ⁊ frigidū diſcernant.

¶ De iuuamento doꝛſi. Cap. 6m.

Doꝛſuȝ pp̄ q̊tuoꝛ iuuamēta fuit creatū. Vnuȝ
eſt vt ſit nuche ſemita q̄ i pmanētia aialis eſt
nec̄ia: pp̄ illꝺ qꝺ i ſuo loco ꝺ nuche iuuamīto
clare narrabimꝰ. Nūc āt ſūmā aggregatā ꝺ eo refere-
mus. Et h̄ ē ꝙ ſi nerui oēs a cerebꝛo naſcerent̃ eēt ne
ceſſariū caput multo maiꝰ eē q̈ȝ ſit: ⁊ ſic grauaret ſup
totū coꝛpꝰ. Neruo q̈ȝ eēt nec̄iū grāde ptrāſire ſpatiuȝ
⁊ lōgū donec ad ex̄moꝝ finē ꝑueniret: ⁊ eēt nocumītis
expoſitū ⁊ ad icidēdū: ⁊ eiꝰ qdē lōgitudo ipſiꝰ ꝺbilita-
ret foꝛtitudinē ad attrahēdū mēbꝛa grauia ad ipſoꝛū
p̄ncipia. Iōq̈ȝ deꝰ cuiꝰ nomē ſit bn̄dictū mificoꝛditer
egit faciēs ptē cerebꝛi q̄ ē nucha ad iferioꝛa coꝛpis i-
cedere: ſic̃ cānales a fonte q̊tenꝰ ex ea neruoꝝ diuiſio
nes a duobꝰ ſuis lateribꝰ ⁊ eiꝰ ex̄mo ſȝ eiꝰ oppōnē ⁊ vi
cinitatē cū mēbꝛis egrediant̃: poſtea ſcm̄ ē doꝛſuȝ ſe-
mita eiꝰ ⁊ cuſtodia. Et ſcꝺȝ qdē ē qm̄ doꝛſū ē cuſtodia
⁊ clipeꝰ mēbꝛoꝝ nobiliū q̄ ſt̃ poſita coꝛaȝ ipſo: iōq̈ȝ in
creatōe facte fuerūt ei ⁊ ſpine ⁊ ſimenia. Et tertia ꝺ cā
ꝙ doꝛſuȝ creatū fuit vt ſit alioꝝ oſſiū p̄ncipium: ſic̃ li-
gnū qꝺ i exoꝛdio nauis p̄ ponit̃ cui alia ligna ifigunt̃
ſcꝺo ⁊ annectunt̃: iōq̈ȝ doꝛſuȝ duꝝ creatū fuit. Et q̊r-
tuȝ eſt vt poſſit hō ſtare: ⁊ ad multas ſe mouere ptes:
ideoq̈ȝ doꝛſuȝ de ſpōdilibꝰ oꝛdinatis factū eſt non de
oſſe vno neq̈ȝ de oſſibꝰ magnis. Iūcture quoq̈ȝ inter
ſpōdiles facte ſunt nō laxe: qm̄ ſtādi potētiā debilita-
rent: neq̈ȝ valde ſtricte: qm̄ pꝛohiberent inclinare.

¶ De

¶ De anathomia spōdilium. Cap.7m.

Spōdilis ē os i cuiꝰ medio ē foramē ꝑ qđ nucha trāsit. Et ē cuꝫ spōdilis q̄tuoꝛ hꝫ additamēta a dextra ⁊ a sinistra ⁊ a duobꝰ laterıbꝰ foramis. Et ea qdē q̄ sursuꝫ tēdūt sursuꝫ aspiciētia dicunt. Et q̄ sūt iferiꝰ tēdentia iferiꝰ aspicientia ⁊ iuersa. Et ē ēt cū additamēta sūt sex: q̄tuoꝛ ab vna ꝑte ⁊ duo ab alia. Et ē cū sūt octo. Jn his v̄o additamenꝭ existit iuuamētū vt ꝑ ea ꝯtinuitas q̄ ē iter spōdiles ꝯtinuitate iūcturali: ordinet cū ꝯcauitatibꝰ i qbusdā eaꝝ ⁊ capitibꝰ bucellis silibꝰ i qbusdā q̄tenꝰ capita buccis silia q̄ sūt i qbusdā eaꝝ ad aliaꝝ penetrēt additamēta: q̄ q̄dā aliaꝝ additamēta igrediunt. Sūt p̄terea ex spōdilibꝰ q̄ alia hn̄t additamēta: ⁊ nō ꝑꝑ h̄ iuuamētuꝫ: ſ ꝑꝑ defensionē ⁊ clipeū ⁊ repulsionē eiꝰ qđ ꝑcutit: ⁊ suꝑ ea texunt hoꝝ additamētoꝝ ligamenta. Et sūt ossa ampla ⁊ dura ſꝫ spōdiliū longitudinē posita. Que aūt ex eis retro posita fuerūt spine vocant ⁊ simenia. Et q̄ ex eis a dx̄tris ⁊ a sinistris sūt posita vocant ale. Jp̄a v̄o sūt ad defendēdū illđ qđ i lōgitudie corꝑis ex neruis ⁊ venis ⁊ musculis ꝓfundiꝰ q̄ꝫ ipsa igredit. Et q̄dam ex aliȷ̄s q̄ ad partē costaꝝ tēdūt: aliđ ꝓpriū hn̄t iuuamētū. Qđ qdē ē vt in eis creent vacuitates qbꝰ capita costaꝝ gibbosa mirabilr̄ ligent. Jn vnaquaq꜃ eni ala ex eis sūt due vacuitates: ⁊ i vnaquaq꜃ costa sūt duo additamēta gibbosa. Sūt p̄terea ex alis q̄ duo hn̄t capita: ⁊ ale duplici similant. Et h̄ qdē in spondilibꝰ existit colli cuiꝰ iuuamētū nūc noiabimꝰ. Spondiles q̄ꝫ p̄ter foramē mediū alia hn̄t foramia: ꝑꝑ illđ qđ ab eis egredit de neruis: ⁊ qđ in eis igredit de venis. Quedā aūt illoꝝ foraminū sūt q̄ cōplent in vna vniꝰ spōdilis eminētia: ⁊ sūt q̄dā eoꝝ q̄ cōplent iter duas spōdiles cōiter. Et locꝰ eaꝝ ē cōis terminꝰ q iter eas existit. Et plerūq꜃ ē cū istđ a duabꝰ ꝑtibꝰ .s. superiꝰ ⁊ iferiꝰ existit. Et plerūq꜃ est in vna ꝑte. Et est ēt cū i vnaquaq꜃ spondili est semicirculus. Et est cū in vna eaꝝ est maioꝛ ⁊ i altera minoꝛ. Et hec qdē foramia a duobꝰ lateribꝰ spondilis posita fuerūt ⁊ nō retro ꝑꝑ defensiōis defectū illic eiꝰ qđ egredit ⁊ qđ igredit: ⁊ qꝛ ꝑcussionibꝰ eēt expositū. Neq꜃ fuerūt posita anteriꝰ: qꝛ in locis eēnt ad que corpꝰ sua nāli pōderositate ⁊ suis etiaꝫ volūtarȷ̄s motibꝰ declinat: ideoq꜃ debilitarent. Et nō fuit possibile vt eēnt stricti ligamti: vt anteriꝰ egrederent ⁊ postea retro redirent fuit impossibile: qm̄ declinatio etiā eēt super neruoꝝ egressiones que eis faceret coangustationē ⁊ nocumentū. His aūt additamentis q̄ ꝓ defensione existūt superposita fuerūt ligamēta ⁊ nerui: ⁊ leuia facta fuerunt ⁊ lubrica ne tactu carni iferant nocumentū. Additamentorū quoq꜃ coniūcturaliū nā est hec. Sūt eni adinuicē fortiter ligata ligamēto posterioribꝰ tendente ad anterioꝛa ligamēto vehemēti vndiq꜃: verūtn̄ ligatura anteriꝰ ē plus stricta ⁊ posterius plus laxa: qm̄ anteriꝰ curuari ⁊ ꝯflecti est magis nec̄iū q̄ꝫ posteriꝰ flecti ⁊ curuari. Et ꝑꝑea ꝙ ligamēta q̄ sūt posteriꝰ facta fuerūt laxa īpleta fuerūt spatia q̄ ibi proculdubio fiūt humoribꝰ viscosis. Spondiliū aūt dorsi q̄dam sūt q̄ valde bene ligant cū athachib: ac si essent vnū os creatū ad fixionem ⁊ q̄etem: ⁊ q̄dam sūt q̄ sunt laxa: ac si essent ossa multa creata propter motū.

¶ De iuuamēto colli ⁊ anathomia ossiū eiꝰ. Cap.8m.

Collū fuit creatū ꝑꝑ tracheā arteriaꝫ. Et trachea qdē arteria fuit creata ꝑꝑ illđ qđ narrabimꝰ de creatiōis eiꝰ iuuamētis i suo loco. Et ꝑꝑea ꝙ spōdiles colli ad sūmū suꝑiores sunt delate super eas q̄ cū sint dorsi ⁊ sūt sb̄ eis oportuit vt fuissent minores. Qđ eni defert deferēte leuiꝰ eē opꝫ cū placuerit vt motꝰ qdem sint f̄m sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initiū nuche grossiꝰ esse ⁊ maiꝰ sicut cōcauitatū p̄ncipiū eo ꝙ illđ qđ ex diuisiōe neruoꝝ sup̄me parti est ꝓpriū ē plus eo qđ est ꝓpriū ei qđ est iferiꝰ: oportuit in spōdilibꝰ colli foramina magna ampla fore. Et qꝛ ꝑuitas ⁊ foraminis amplitudo earum attenuauerūt corꝑa: oportuit firmitudis itētiōeꝫ ibi affuisse qua illđ qđ due res q̄s narrabimꝰ đbilitauerūt emēdaret. Oportuit igit eas oībꝰ aliȷ̄s spōdilibꝰ duriores creari. Et qꝛ cuiusq꜃ spōdilis earum corpꝰ fuit subtile: creata fuerūt eoꝝ simenia ꝑua. Magna eni si creata forēt: spōdiles eēnt exposite rupture ⁊ nocumentis eo ꝙ earum simenȷ̄s res occurrerunt fortes. Et quia earum simenia fuerūt parua facte fuerūt ale eaꝝ magne duo duplicia hn̄tes capita. Et qm̄ motꝰ magis fuit necessariꝰ eis q̄ꝫ fixio eo ꝙ ipse nō multa fuerūt ossa: quēadmodū ille q̄ sūt iferiꝰ: laxe facte fuerūt spōdiliū earū iūcture cōparatiōe iūcturaꝝ eaꝝ q̄ sunt inferiꝰ. Et qm̄ q̄ꝫtū defuit eis ex firmitudie ꝑꝑ laxitatē tātūdeꝫ recuperat aut plus eo ex ꝑte eiꝰ qđ eas circūdat ⁊ suꝑ eas gradit de neruis ⁊ musculis ⁊ venis: iō nō fuit necessaria multa firmitudo i iūcturis. Et qꝛ nō fuit nec̄iū multū firmare iūcturas ⁊ sufficit eis mēsura q̄ ex ea attributa eis fuit: ideo eaꝝ additamēta cōiūctionalia sursum aspiciētia rursuꝫ in sūma nō fuerūt creata magna ⁊ multe latitudis: quēadmodū illa q̄ fiūt sub collo. Uerūtn̄ eaꝝ bases posite sūt longiores ⁊ eaꝝ ligamēta laxioꝛa. Et neruoꝝ egressiōes i eis posite fuerūt cōes sicut diximꝰ: qm̄ nō fuit possibile vt in vnaquaq꜃ illarū spōdiliū eo ꝙ sit subtil̄ ⁊ ꝑua: ⁊ foramē ꝑ qđ trāsit nucha amplū eēt ꝓprie: nisi i illis q̄s decl̄abimꝰ: ⁊ quarū demōstrabimꝰ dispōnes. Nūc aūt dicemꝰ ꝙ spōdiles colli septē sūt nūero. Hec nāq꜃ mēsura in lōgitudie et nūero fuit eq̄lis: ⁊ queq꜃ eaꝝ oia .xi. p̄dicta hn̄t additamēta p̄ter primā .s. simenia ⁊ duas alas ⁊ q̄tuoꝛ additamēta cōiūctionalia sursuꝫ aspiciētia: ⁊ q̄tuoꝛ iferius aspiciētia. Et vnaqueq꜃ ala duos hꝫ ramos. Et circulus egressiōis nerui iter oēs duas spondiles diuidit in duo media. Pria aūt spōdilis ⁊ scđa q̄sdaꝫ hn̄t ꝓprietates q̄s nō hn̄t alie. Jn primis v̄o ē tibi sciēdū ꝙ motus capiꝭ a dextris ⁊ a sinistris fit iūctura q̄ est iter caput ⁊ spōdilē primā. Et ipsiꝰ motꝰ anterius ⁊ posterius fit iūctura q̄ est iter illā ⁊ spōdilē scđaꝫ. Est igit nobis de iūctura primi in p̄mis loquēdū. Dicemꝰ igit ꝙ suꝑ laboriosaꝫ ꝑtē spondilis prime a duabꝰ ꝑtibus q̄ sunt suꝑius create fuerūt due vacuitates in q̄s duo ossis capiꝭ additamēta igrediunt. Et cū vnū eoꝝ eleuat: ⁊ alteꝝ deprimit đclinat caput ad deꝑssum. Et ꝙ in hac

spōdili alia sit iunctura īpossibile fuit. Ibi igiť alia fa-
cta fuit spōdilis ꝑ se q̄ ē scđa ex q̄ creať a ꝑte eiꝰ añrio-
re q̄ ē ad iteriora additamētū lōgū duꝝ oriri fec̄ qđ ꝑ-
trāsit ⁊ igrediť foramē ꝓprie corā nucha foramie iter
eas cōi.s.foramine qđ a posterioribꝰ ad añriora ē lon-
giꝰ q̄ȝ a dextra ⁊ sinistra: qm̄ iter posterius ⁊ añrius sť
duo igrediētia q̄ maiorē occupāt locū q̄ȝ vnū ex igre-
diētibꝰ occuparet. Latitudo āt mēsurať ſm vnū igre-
diēs qđ ē maiꝰ. Et h̄ qdē additamētū vocať dens a q̊
qdē occupata fuit nucha ligamētꝭ fortibus q̄tenus dē-
tis ex̄mitas a nuche ex̄mitate sepeť: ne dens suo motu
nuchā ꝑcutiat ⁊ ei coāgustationē faciat. Deide addi-
tamētū h̄ a spōdili ꝑ̄ma eleuať ⁊ vacuitatē q̄ est i capi-
tis osse igrediť: qđ vacuitas q̄ i osse existit capitꝭ añriꝰ
⁊ posterius circūdat. Et hic qdē dens nō ad iteriꝰ fuit
factus nisi ꝑꝑ duo iuuamēta: quoꝝ vnū est vt sit am-
plius custoditū: ⁊ alteꝝ vt latus spōdilis qđ est magis
subtile sit iterius ⁊ nō exteriꝰ. Et ꝑ̄me qdē spōdilis ꝓ-
prietas est ne simenia hēat iō ne ei inferat grauamē: ⁊
ne ꝑꝑ ipsaȝ nocumētꝭ sit exposita. Additamētuȝ nāq̄ȝ
qđ repellit iquātū est fortius ip̄mmet fracturā ⁊ nocu-
mētū afferret ei qđ ē debilius: ⁊ ēt ne musculos ⁊ ner-
uos multos q i eius circuitu sūt positi ledat: ⁊ q̄r ēt pa-
rū idigemus h̄ spinis custodiētibus. Hec eni spōdil' ē
q̄si sūmersa ⁊ sepulta i custodijs scđe q̄ ipaȝ a nocumē-
tis custodiūt: ⁊ ꝑꝑ has qdē itētōes nō ꝓp̄e ei facte fue-
rūt ale. Neruoꝝ.n. ⁊ musculoꝝ plures i duobus eiꝰ la-
teribꝰ positiōe spissa positi sť: ꝑꝑea q̄ ꝑ̄ncipio sūt ꝓpin-
qua: iōq̄ȝ ale locū nō habuerūt ibi. Amplius ex ꝓprie-
tatibꝰ huiꝰ existit spōdilis q̄ nerui ab ea nō ꝑ duo eiꝰ
egrediunť latera: neq̄ȝ ꝑ foramē cōe: ȝ ꝑ duo forami-
na q̄ in ea posteriꝰ ad ꝑtē tēdūt suꝑiorē. Si eiꝰ neruoꝝ
egressiōes eēnt vbi duo capitꝭ additam̄ta orificijs iun-
gunť suis: ⁊ vbi motꝰ eoꝝ sūt vehem̄tes vehemēti ipe-
dimēto caput īpediret. Silr̄ q̄ȝ si eēnt vbi scđa deglu-
tit ad deglutionē ſ̄ȝ sua additamēta q̄ igrediunť i ipsa
ex suis duobꝰ additamētꝭ q̄ suꝑ eā icedūt: ⁊ vbi iter eaȝ
⁊ iter secūdā iūctura sit laxa q̄ añriꝰ mouet ⁊ posteriꝰ:
neq̄ȝ fuit ꝯueniēs vt añrius ⁊ posterius egrederet ꝑꝑ
eas q̄s in decl'atiōe cause aliaꝝ spōdiliū demōstraui-
mus: neq̄ȝ a duobꝰ lateribus ꝑꝑ ossis ibi ex̄ntꝭ subtilita-
teȝ cā dētis: quapꝑ fuit necesse vt paꝝ sub iūctura ca-
pitis eēt posteriꝰ a duabꝰ ꝑtibus.s.i medio eius qđ ē i-
ter id qđ est posteriꝰ ⁊ latꝰ. Oportuit igiť vt duo fora-
mina eēnt ꝑua: quapꝑ necesse fuit neruos fuisse ꝑuos.
Q̄r v̄o in spōdili scđa īpol'e fuit neruoꝝ egressiōes su-
perius fuisse: sic fuit īpol'e in hac: eo q̄ si in ea eēnt ner-
uoꝝ suoꝝ egressiōes sicut in prima: timereť ne ꝯquas-
sarenť ⁊ rūperenť motu prime spōdilis suꝑ eā cū caput
anteriꝰ aut posterius moueť. Neq̄ȝ ēt fuit possibile vt
anterius egrederet ⁊ posterius: ꝑꝑ illud qđ diximus.
Nec fuit possibile vt a duobꝰ egrederet lateribus qm̄
si eēt ita eēt cū pria cōis: ȝ qđ inter eas oriret eēt val-
de subtile: neq̄ȝ primoꝝ corrigerēt paruitatē: ⁊ qđ cō-
prehēderet essent paria debilia sil' iūcta. Et si cū ꝑ̄ma
eēt cōis: iā.n. cognouimꝰ cām ꝑ̄me ⁊ q̄ eēt corruptio si
eā a duobꝰ ꝑforarēt lateribꝰ: ꝙ oportuit foramina in
scđa esse añ duo latera simenij ⁊ duobꝰ ꝑ̄me opposita
lateribus: qm̄ corpus ꝑ̄me cū eis associabitur nō ledet
eos. Et dēs qdē q ex scđa oriť bn̄ ꝑ̄me ē annexus liga-
mēto forti. Et iūctura capitꝭ cū pria ambe cū scđa sť la-
xiores q̄ȝ eaꝝ spōdiliū iūcture: iō q̄ motꝰ q ꝑ eas fiunt
valde sť nec̄arij ⁊ iūctura vt eēnt firme ⁊ manifeste. Et
cum caput moueť vnius spondilis: alia manet insepa-
rabilis in alia sua iunctura: sicut opposite facie ad fa-
ciem. Et cū caput anterius moueť ⁊ posterius stat cū
prima spondili: ac si ambo essent vnum os. Et cum ad
duo latera sine transuersione mouetur fit spōdilis pri-
ma cum secūda sicut vnum os. Hoc est qđ de spōdili-
bus colli ⁊ eaꝝ ꝓprietatibus narrare volumus.

¶ De anathoꝰ spōdiliū pectoris ⁊ eoꝝ iuuam̄tꝭ. Ca. 9m.

Spondiles pectoris ille sť cū q̄bus iūgunť co-
ste ⁊ attractiōis aeris mēbra cōprehēdūt: ⁊ sť
spondiles .xi. simenia hn̄tes ⁊ alas: ⁊ vna que
alas nō hȝ. Sūt igiť .xij. spōdiles. Eaꝝ v̄o si-
menia nō sūt eq̄lia. Que eni ex eis sūt corā mēbris q̄ sť
nobiliora maiora sūt ⁊ fortiora. Et spōdiliū qdē pecto-
ris ale alijs duriores ex̄nt: ꝑꝑea q̄ cū eis coste iūgun-
tur. Septē āt suꝑ̄maꝝ spōdiliū simenia sūt magna. Et
ipsaꝝ ale grosse vt coꝝ fortissime tueanť. Et iō q̄r carū
corporeitas i h̄ fuit diminuta: facta sūt ipsaꝝ addita-
mēta ꝯiūctiōalia curta ⁊ lata: ⁊ illaꝝ qdē supra decem
additamēta ꝯiūctiōalia q̄ sursuȝ tēdūt sūt illa i q̄bꝰ est
vacuitas bucelle. Et illa q̄ iferius tēdūt sť illa i q̄bus
egrediunť gibbositates q̄ vacuitates egrediunť quaꝝ
simenia ad iferiora curuanť. Decimū āt simeniū est re-
ctū ⁊ nō curuū: ⁊ eiꝰ additamēta ꝯiūctionalia vtrinq̄ȝ
hn̄t vacuitates q̄ corā bucellis existūt: cū suꝑiꝰ ⁊ iferiꝰ
sil' bucellaꝝ sit receptio: postea v̄o illaꝝ q̄ sub decima
existūt bucelle sūt ad suꝑiora: ⁊ eoꝝ vacuitates ad ife-
riora ⁊ ipsaꝝ simenia ad suꝑiora curuanť: ⁊ nūc huius
totius iuuamētū noīabimꝰ post. Duodecia v̄o spondi-
lis alas nō hȝ: qm̄ nec̄itas multa q̄ costaꝝ cā inerat iā
est diminuta: ȝ firmitudo alio mō ē igeniata i q̄ firmi-
tudo cū alio iūgiť iuuamēto. Et huiꝰ qdē existit dcl'a-
tio q̄ spōdiles alchatiȝ nimia idiguerūt magnitudie ⁊
iūcturaꝝ multa firmitudine: q̄r ferūt totū qđ est supra
ipsas. Iōq̄ȝ necesse fuit vt in iūcturis vacuitates ⁊ bu-
celle plures nūero fierēt: quaꝝ iūcturaꝝ eaꝝ addita-
mēta duplata fuerunt. Et fuit necesse vt ꝑs duodecie
que est v̄sus ꝑtē illaꝝ sil'is illis fieret: quapꝑ eiꝰ addi-
tamēta ꝯiūctionalia duplata fuerūt. In his igiť addi-
tamētꝭ destructa fuit res ex q̄ dignū erat vt ale fierēt:
post h̄ amplissime fuit dilatata: ⁊ qđ ex ea ampliatum
fuit fere ale sil'e existit. Duo igiť iuuam̄ta sil' i hac crea-
tura ꝯiūcta fuerūt. Et hec qdē duodecia ē illa cū qua
diaphragmatꝭ iūgiť ex̄mitas. Ille āt q̄ supra hanc exi-
stūt spōdilē nō hac idiguerūt firmitudie in multiplica-
tiōe additamētoꝝ ꝯiūctionaliū: imo qđ ex eis oriť de
simenijs ⁊ alis magnificatū fuit: q̄re eaꝝ corpꝰ ad hoc
occupatū fuit. Et ꝑꝑea qđ pectoris spōdiles maiores
existūt spōdilibus colli nō fuerūt posita foramina iter
duas spōdiles cōia equal'r diuisa: ȝ paulatim fuerunt
ordiata: qm̄ in illis q̄ sūt suꝑius fuit factū augmētuȝ: ⁊

in eis

in eis q̄ sũt iferius fuit facta diminutio donec totũ foramē in vna remāsit. Et hui⁹ qdē finis in decima existit spondili. Eaꝝ vero q̄ ex spōdilib⁹ pectoris remanēt: ꝛ spondiliũ alchatiz corpa tolerare potuerũt a dextris ꝛ a sinistris vt in eis fiat foramē cōpletũ: fuit ergo in spondilib⁹ alchatim foramen a dextris ꝛ foramē a sinistris propterea vt neruus egrederetur.

¶ De anathomia spōdilium alchatim. Cap. 10m.

Super alchatim vero spōdiles sũt simenia ꝛ alelate. Et ipsoꝝ qdē additamēta ꝯiũctionalia iferiora dilatant̄ ꝛ assimilant̄ alis defendētibus. Et spōdiles iste sũt qnqꝫ. alchatiz vero cũ albauiz ē sic basis toti⁹ dorsi: ꝛ ipse qdē sustinēt ꝛ deferũt os femoris ꝛ sũt a qb⁹ nerui pedis oriuntur.

¶ De anathomia albauis. Cap. 11m.

Ossa albauis sũt tria q̄ magis igeniose sũt coniũcta q̄ȝ oēs spōdiles. Et eaꝝ iũcture sunt firmiores. Et ipsaꝝ ale sũt magis ample. Et neruus qdē q de foramie i eis exñte egredit̄ non exit a certitudine duorũ laterũ: ne anche iũctura ipsuz comprimat: sed est magis remotus ꝛ multo plus spissus ad anteriora ꝛ posteriora. Et ossa qdeȝ albauis similia ossibus existunt alchatim.

¶ De anathomia alhosos. Cap. 12m.

Alhosos ē cōposit⁹ ex trib⁹ spōdilib⁹ cartilaginosis que nō hñt additamēta. Et neruus qdē a foraminibus illarũ cōmunib⁹ oritur sicut est in collo propterea ꝙ sunt parue: sed a foramine tertie neruus egreditur impar.

¶ In q̄ ē sermo q ē sic finis de iuuamēto dorsi. Ca. 13m.

Iam locuti sum⁹ de ossib⁹ dorsi vba moderata. Nũc aũt de toto dorso vba loq̄mur ꝯtinētia sũmā. Dicem⁹ igit̄ ꝙ totũ dorsuz est sicut res vna ꝓpriā hñs figurā aliȷs figuris meliorē q̄ ē circularis. Hec nāqꝫ figura remotior est a receptiōe nocumētoꝝ ex ꝑcussiōe vel ipulsiōe euenietium q̄ȝ oēs alie figure: ꝛ ꝓpter hoc capita eoꝝ q̄ supi⁹ ad iferiora fuerũt curuata: ꝛ eoꝝ q̄ sũt iferi⁹ ad supiora ꝛ ꝯiũxerũt se apud mediā q̄ est decima. Hec vero ad nullā curuata fuit ptē: iō vt sup eā due sil'r cōueniāt curuitates. Et decia qdē iter simenia nō sm̄ numeꝝ ſ; sm̄ lōgitudinem media existit. Et qr qñqꝫ ē neče dorsuz ad aliqd duoꝝ curuari lateꝝ: ꝛ istd nō fit nisi vt declinet mediũ ad ꝯtrariuz ptis: ꝛ declinet illd qd est supra ipm: ꝛ sub ipso ad illā partē ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiādũ declinarēt: ꝓpterea in medio nō facte fuerũt bucelle: sed vacuitates tm̄: ꝛ facte fuerũt bucelle supiores ꝛ iferiores ad ipm declinantes: ſ; supiores descēdētes ꝛ iferiores ascēdētes. Iō vt eaꝝ ablatio ad ꝯtrariũ partis declinationis facilis sit ꝛ vt supiores curuentur ad inferiora: ꝛ inferiores ad superiora.

¶ De anathomia costarum. Cap. 14m.

Coste sunt tutamētuz eius qd ex instr̄is attractionis aeris: ꝛ ex supiorib⁹ instr̄oꝝ nutrimēti circũdant. Et ipse qdē nō facte fuerũt vnuz os ne grauarēt: ꝛ ne si aliqd accideret nocumētũ foret cōe: ꝛ vt facile esset dilatari cũ necessitas addit sm̄ illd qd est in nā ꝛ implent̄ interiora nutrimēto ꝛ iflatiōe et indigent loco magis amplo: ꝛ ꝓpter aerē qui attrahitur: ꝛ vt iter eas musculi pectoris qui i opōnibus attrahēdi aerē iuuant: ꝛ eius qd ꝯtinuat̄ cũ ipso inciderēt. Et ꝓpterea pectus circũdat pulmonē ꝛ cor: ꝛ qd est cum eis: necessaria fuit cautela vehemētissima in eoꝝ ꝯseruatione: qm̄ nocumētoꝝ ipressiōes q̄ eis accidũt sũt maiores: ꝛ cũ hoc eoꝝ minuitio vndiqꝫ non ea angustat neqꝫ eis nocet. Et iō septē coste superiores create fuerũt ꝯtinētes illd qd est i eis sibi apud cassuz obuiātes ꝛ mēbrũ circũdātes principale ab oib⁹ ptib⁹. Ille vero q̄ existũt in pte instr̄oꝝ nutrimēti create fuerũt sicut posterius minute vbi sensus nō ꝑuenit visus: ſ; anteri⁹ nō fuerũt ꝯtinuate: imo paulatim ordinate fuerũt cuȝ sectione: fuerũtqꝫ superiores ꝓpinqus hñtes spatiũ inter duo extrema egrediētia: ꝛ inferiores lōginqus. Et istud oino fuit vt cũ cautela membroꝝ nutrimēti. s. epatis ꝛ splenis ꝛ alioꝝ amplitudo loco stomachi iũgeret̄ ne cũ impleret̄ nutrientib⁹ ꝛ inflāmantib⁹ cōprimeretur. Septē vero coste superiores pectoris coste vocant̄ que ab vnaquaqꝫ parte sũt septē: sed due q̄ sũt in medio sunt maiores ꝛ lōgiores: ꝛ ille q̄ sũt in extremitatibus sunt breuiores. Hec eni figura vt cōprehēsuz vndiqꝫ cōprehēdat̄ melior existit. Et coste qdē iste in primis supra sui gibbositatē ad inferiora inclinant̄: deinde redeũdo ad supiora icedũt ꝛ ꝯtinuant̄ cuȝ thorace sicut noiabimus postea. Ideo vt sit earũ comprehensio in locis amplior: duo p̄terea cuiusqꝫ earuȝ additamenta duas profundas ingrediũtur vacuitates q̄ sũt in vnaquaqꝫ ala que est supra spondiles ꝛ prouenit iũctura dupla. Et simil'r existũt ale septem cũ ossib⁹ thoracis. Quinqꝫ aũt curuate que remāserũt sunt ossa posteriora ꝛ coste false: quaꝝ capita creata fuerũt cũ cartilaginib⁹ continuata vt sint secure a fractura cuȝ percussiones affuerũt: ꝛ ne occurrant membris lenibus ꝛ diaphragmati cũ sua duritie: sed occurrat ei in corpore qd inter eas ꝛ membra lenia existat medium ꝛ inter duritiem ꝛ lenitatem mediocritatem habeat.

¶ De anathomia thoracis. Cap. 15m.

Thorax ex septē ossib⁹ ē cōposit⁹. Ex vno aũt osse nō fuit creat⁹ ꝓpter iuuamētũ qd i aliȷs locis sciuisti: ꝛ ꝓpterea vt sit laxus vt cōueniēs sit ei qd colligit ex mēbris attrahēdi aerē in dilatatione. Ideoqꝫ creata fuerũt nō solida cũ cartilaginib⁹ cōtinua vt in ipsoꝝ iteriori motu adiuuent: lꝫ sint iuncture eorũ firme. Que ēt septē creata fuerũt sm̄ numeꝝ costarũ que cũ eis iungunt̄. Cũ inferiori preterea parte thoracis os cartilaginosuz latũ cōtinuat̄: cui⁹ inferior extremitas rotũditati attinēs vocatur epiglotalis eo ꝙ epigloti sit silis. Et ipz qdē est tutamētũ oris stōchi ꝛ mediũ iter thoracē ꝛ mēbra lenia: iō vt ꝯtinuitas duri cũ leni sit melior: queādmodũ multotiens diximus.

¶ De anathomia furcule. Cap. 16m.

Furcula ē os positũ sup vnāquāqꝫ duaꝝ ptiũ ei⁹ qd i thorace est supmũ curuatũ coram anhar. i. loco q est in iferiori parte gule: ꝛ ꝓpter sui ꝯcauitatē accidit foramē in quo penetrat vena ad

cerebrũ ſubiẽs: ⁊ nerui ab eo deſcẽdẽtes: ⁊ ꝺclinat ad
partẽ ſyluestrẽ: ⁊ ꝯtinuaꝛ cũ capite ſpatule ⁊ cum ipſo
ſpatula ligatur ⁊ cuꝫ eis ambobus adiutorium.

¶ De anathomia ſpatule. Cap. 17m.

Spatula fuit creata ꝓꝑ duo iuuamẽta. Unuꝫ
eſt vt adiutoriũ ⁊ manus ab ea ſuſpẽdanꝛ ne
adiutoriũ cũ pectore ſit ꝯtinuũ: qm̃ facilitas
mot⁹ vniuſcuiuſqꝫ duaꝝ manuũ ad alterã deſtrueretꝛ
⁊ coangustatio fieret. Ipa v̓o creata fuit a coſtis ſepa
rata ⁊ partes motuũ ad illã fuerũt ampliate. Et alteꝝ
eſt vt ſit defenſio firma mẽbroꝝ que intra pect⁹ exñt:
⁊ vt eleueꝛ in loco ſimenioꝝ ſpõdiliũ ⁊ alaꝝ ipſaꝝ vbi
non ſunt ſpõdiles que percuſſiones repellãt: neqꝫ ſen-
ſus qui eas ꝑcipiant. Spatula v̓o a ꝑte ſyluestri ſubti-
liaꝛ: ⁊ a parte domeſtica igroſſaꝛ: ⁊ ſuper extremitateꝫ
ipſi⁹ ſyluestrẽ ſit vacuitas ꝓfunda quã rotũda adiuto
riȷ̃ igrediꝛ extremitas. Et ipſa qdẽ duo hꝫ additamen
ta. Unũ eſt ad ſuꝑiora ⁊ poſterius ⁊ vocaꝛ deſtructũ
⁊ roſtrũ corui: ⁊ per ipm ligaꝛ ſpatula cũ furcula: ipm
eſt qꝺ ꝓhibet ne adiutoriũ ad ſuꝑiora de ſuo moueaꝛ
loco. Et aliud eſt iteri⁹ ad iferiora qꝺ ẽt ꝓhibet ne ca-
put adiutoriȷ̃ diſloceꝛ. Poſtea ſine itermiſſiõe dilataꝛ
quãtũ plus ad ꝑtẽ icedit domeſticã: iõ vt ſit ei⁹ cõpre-
hẽſio plus defendens. Et ipſa qdem ſupra ſui dorſum
additamẽtũ hꝫ ſicut triangulũ cuius baſis eſt ad ꝑteꝫ
ſyluestrẽ ⁊ ipſi⁹ angulus ad ꝑteꝫ domeſticã ne dorſi ſu
perficies friceꝛ. Si eñ foret baſis ⁊ ad partẽ domeſti-
caꝫ eleuaret cutẽ ⁊ cũ ꝑcuſſiones adeſſent efficeret do
lorẽ. Et hoc qdẽ additamẽtũ eſt ei ſicut ſimenia ſpon
dilib⁹ creatũ ad ꝺfendẽdũ ⁊ vocaꝛ oculus ſpatule. Ul
tima v̓o ſpatule dilatatio eſt vbi eſt cartilago cuꝫ qua
cõtinuaꝛ: cuius extremitas eſt rotũda que cũ ea conti-
nuatur ꝓpter cãm quã in aliȷ̃s diximus cartilagib⁹.

¶ De anathomia adiutoriȷ̃. Cap. 18m.

Adiutoriȷ̃ os rotũdũ fuit creatũ vt a nocumẽ-
toꝝ receptiõe magis foret remotũ. Cui⁹ qdeꝫ
ſuperior extremitas eſt gibboſa vt ſpatule va
cuitatẽ igrediaꝛ cũ iũctura laxa nõ valde firma ⁊ laxi-
tatis cã iũcture hui⁹ accidit ei frequẽter diſlocatio. Iu
uamẽtũ v̓o qꝺ in hac exiſtit laxitate ſũt due res: neceſ-
ſitas: ⁊ ſecuritas. Sed neceſſitas eſt facilitas motionũ
ad oẽs ꝑtes. Et ſecuritas ẽ qꝺ lꝫ adiutorio ſit neceũ vt
diũſis motionib⁹ ad ꝑtes poſſit moueri diuerſas: mo-
tiones tñ iſte: neqꝫ ſũt multe: neqꝫ ꝑdurant vſquequo
timeaꝛ: ne eius rũpanꝛ ligamẽta ⁊ diſlocenꝛ: imo adiu
toriũ in plurib⁹ diſpõnib⁹ ẽ qetũ. Et aliud qꝺ ẽ ex ma-
nu eſt mobile: ⁊ ꝓꝑ hoc alie iũcture firmiores facte ſũt
qꝫ adiutoriȷ̃. Adiutoriȷ̃ v̓o iũcturã quatuor amplectũ-
tur ligamẽta. Unũ eoꝝ eſt dilatatũ pãniculare iũctu-
rã circũdans ſicut oẽs alie circũdanꝛ iũcture. Et duo
alia ligamenta que a roſtro corui deſcendũt: quorum
vnũ eſt hñs extremitatẽ dilatatã ⁊ circũdat adiutoriȷ̃
extremũ: ⁊ alteꝝ ẽ mai⁹ ⁊ duri⁹ deſcẽdens cũ q̃rto qꝺ
ẽt deſcẽdit ab additamẽto roſtrali i tenuitatẽ eis ꝑ̃pa
ratã: quoꝝ figura ad latitudinẽ trahit ⁊ ꝓ̃pe cũ adiuto
riũ tãgũt. Et ipſa qdẽ ſolẽt occultari ſub adiutorio et
ꝯtinuari muſculis q in eius iteriore extẽſi ſũt ſequẽtes
adiutoriũ. Adiutoriũ ꝑ̃terea a ꝑte domeſtica ẽ ꝯcauũ
⁊ a ꝑte ſyluestri gibboſuꝫ: vt ꝓpter hoc qꝺ ſuꝑ ipm ex
muſculis ⁊ venis ⁊ neruis diſponiꝛ affirmetur: ⁊ vt hõ
hñ amplectaꝛ qꝺ vult amplecti: ⁊ ꝙ vna man⁹ ad alte
rã ꝑueniat. Suꝑ iferiorẽ ãt adiutoriȷ̃ extremitatẽ duo
additamñta ꝯtinuata cõpoſita fuerũt ex qb⁹ illꝺ qꝺ eſt
ad iteriora ẽ lõgi⁹ ⁊ ſubtili⁹ cũ nulla re hñs iũcturã: qm̃
nõ ẽ niſi neruoꝝ ⁊ venaꝝ ꝺfenſio. Sꝫ cum eo qꝺ ẽ ad
exteriora cõpleꝛ iũctura cubiti ꝑ bucellã q̃ in ipſo exi-
ſtit ſm̃ modũ quẽ noiabim⁹: ⁊ iter ea ꝓculdubio ſubti
litas exiſtit. Et in duab⁹ qdẽ hui⁹ ſubtilitatȷ̃ extremita-
tib⁹ due ſunt vacuitates ſuꝑi⁹ ad anteriora ⁊ iferi⁹ ad
poſteriora. Et eaꝝ ſuꝑior domeſtica cõcauitas eſt le-
nificata ⁊ nõ exiſtit ſuꝑ eã ſeꝑatio: ꝫ ſyluestris ꝯcaui-
tas ẽ maior eis ⁊ qꝺ ad finẽ ſyluestris ꝯcauitatis ten-
dit nõ eſt lenificatũ: neqꝫ eſt ipſi⁹ perforatio rotunda:
ſed eſt ſicut paries rect⁹ ita vt cũ additamẽtũ aſſeid in
ipſa ad ꝑtẽ moueꝛ ſyluestrẽ ⁊ cuꝫ ad ea ꝑuenit ſtet. Et
nos qdẽ declarationẽ neceſſitatis eaꝝ cito afferem⁹.
Has v̓o ꝯcauitates duas vocat Hip. duos limites.

¶ De anathomia aſſeid. Cap. 19m.

Aſſeid ex duob⁹ oſſib⁹ in lõgitudie ꝯiũctis eſt
cõpoſitũ ⁊ vocanꝛ focilia. Superi⁹ v̓o ex eis
qꝺ ad policẽ tendit eſt ſubtili⁹ ⁊ vocaꝛ focile
ſuperius. Et iferius ex eis qꝺ vadit ad auriculareꝫ eſt
groſſius: qm̃ eſt differẽs ⁊ vocaꝛ focile inferius. Supe
rioris v̓o focilis iuuamẽtũ eſt ꝙ ipꝫ eſt mot⁹ aſſeid ad
ſe torquẽdũ ⁊ reſupinãdũ. Et iferius focilis iuuamẽtũ
eſt vt ꝑ ipſuꝫ ſit mot⁹ aſſeid ad ꝯſtringẽdũ ⁊ dilatãduꝫ.
Cuiuſqꝫ v̓o ipſoꝝ mediũ attenuatuꝫ fuit: qm̃ groſſitu-
dine nõ idigẽt ꝓꝑ illud qꝺ ex muſculis groſſis ſuꝑ ipa
iacet ⁊ ipſoꝝ duo extrema igroſſata fuerũt: ꝓꝑea ꝙ ſu
per ipſa multa ligamentoꝝ origo eſt eis neceia: qꝛ fre-
quenter accidũt v̓bera ⁊ ꝑcuſſiones fortes cum mot⁹
eſt iuncturaꝝ: ⁊ ꝓpterea ꝙ carne denudanꝛ ⁊ muſcu-
lis. Superius v̓o focile eſt tortũ quaſi veniat a ꝑte do
meſtica: paululum tortuoſe ⁊ ad partem ſyluestrẽ gib-
boſuꝫ fiat: ⁊ iuuamentũ hoc exiſtit preparamẽti boni-
tas ad motũ torquendi: ſed iferius eſt focile rectũ: qm̃
hoc ad ꝯſtringendũ ⁊ dilatandũ melius exiſtit.

¶ De anathomia iuncture cubiti. Cap. 20m.

Cubiti v̓o iũctura ex iũctura focilis ſuꝑioris
⁊ iferioris focilis iũctura cũ adiutorio cõpo-
niꝛ. Suꝑi⁹ qdẽ focile in ſui ext̃mitate vacuita-
tẽ igenioſe factã hꝫ in quã bucella ſyluestris
extremitatȷ̃ adiutoriȷ̃ igrediꝛ ⁊ ligaꝛ cũ ea ⁊ ex ipſi⁹ cir-
cuitu in vacuitate illa ꝓuenit mot⁹ reſupinus ⁊ tortio-
nis. Inferius aũt focile duo hꝫ additamẽta inter q̃ exi
ſtit tenuitas que ſime grece lr̃e ſimilaꝛ ⁊ eſt ita. C. Et
huius qdẽ tenuitatis contorqueꝛ ſuꝑficies illa q̃ eſt in
ipſius ꝯcauitate vt bene ſit factus eius itroitus in con
cauitatẽ que eſt in extremo adiutoriȷ̃ qꝺ ꝯcauũ exiſtit:
ſed ſue ꝯcauitatȷ̃ figura gibboſitati circuli ſimilaꝛ. Ex
bona igiꝛ ingreſſiõe ſubtilitatis que inter duo focilis
inferioris additamẽta exiſtit in illã inferioreꝫ tenuita-
tem iũctura cõponiꝛ cubiti. Cũqꝫ tenuitas vel ꝑs ſuꝑ
tenuitatẽ vel partẽ ad poſteriora moueꝛ ⁊ iferi⁹ extẽ-
ditur

ditur manus ⁊ cū parietalis tenuitas eā refrenat a va
cuitate bucellā tenēte tenet eā ⁊ ꝓhibet a dilatatione
superflua. Stant igit̄ adiutoriū ⁊ asseid ſm rectitudinē ꝫ.
Cū vo vna duaꝝ tenuitatū sup aliā ad añriora ⁊ supe
rius mouet̄ ꝯstringit̄ manꝰ donec asseid tāgat adiuto
riū ad ꝑtē domesticā ⁊ ab anterioribꝰ. Et duo qdē fo
cilia superiꝰ sil'iūgūtur sicut res vna: ⁊ accidit i eis va
cuitas ampla cōis: cuiꝰ plꝰ in focili existit inferiori. Et
aūt supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosuz lenifi
catū vt sit lōginquū a nocumētoꝝ receptione. Et po
sterius quidē ex vacuitate focilis inferioris orit̄ addi
tamentū qđ ad lōgitudinē quādam trahit. Et de huiꝰ
totius iuuamēto loquemur si deus voluerit.

¶ De anathomia rasete. Cap. 21m.

Raseta ex multis ē cōposita ossibꝰ ne nocumē
tū si accideret cōe fiat: ⁊ vt p ipsaꝫ plāta ꝯca
uari possit cū corpa rotūda ꝯtinēdi volūtas
affuerit ⁊ cū liqda currentia retinere voluerimꝰ. Et h̄
qdē ossa iūcture sue firmiter ⁊ bñ adinicē sūt ligata ne
separent̄ ⁊ plāta debil'r illđ teneat qđ colligit ⁊ qđ tꝫ:
ita vt si cuꝫ plāte excoriaret̄ iueniret̄ hec oīa ossa cō
tinua quoꝝ sepatio a sensu sit lōgiqua. Et cū h̄ ligamē
tuꝫ firmiter strigit vnū cū vno: ꝫ in eis existit obedien
tia ad ꝑuā ꝯstrictionē ex qua ꝑuenit vt iteriꝰ plāte con
caue. Rasete vo ossa sūt septē ⁊ vnū additū: ꝫ septem
radicalia in duabꝰ ꝯsistūt aciebꝰ. Una acies ē ad ꝑteꝫ
asseid: cuius ossa sūt tria: qm̄ ꝑpea qđ est ad ꝑtē asseid
oportuit vt eēt plus subtilis. Et alteriꝰ aciei ossa sūt q̄
tuor q̄ sūt ad ꝑtē pectinis ⁊ digitoꝝ: vñ pp h̄ oportuit
vt essent magis ampla. Et tria qdē ossa ordinata fue
rūt. Eoꝝ eni capita q̄ sūt ad ꝑtē asseid subtiliora sūt et
meliꝰ adinuiceꝫ collecta ⁊ plus ꝯtinuata: ⁊ eoꝝ qdem
capita q̄ sunt ad ꝑtē aciei alteriꝰ sunt latiora ⁊ minꝰ bñ
collecta ⁊ ꝯtinuata. Octauū vo os nō ꝯsistit in duabꝰ
rasete aciebꝰ: ꝫ fuit creatuꝫ ad defendēdū neruū q est
in plāta. Et aciei scđe fit extremitas ex ꝯiūctiōe capitū
ossiū eiꝰ ⁊ igredit̄ vacuitatē quā noīauimus que est in
extremitate duoꝝ fociliū. Fit ḡ iūctura dilatatōis ⁊ cō
strictionis. Additamētum vo predictuꝫ qđ est in focili
inferiori vacuitatem ossium rasete ingreditur ⁊ fit in
de tortionis ⁊ resupinationis iunctura.

¶ De anathomia pectinis manus. Cap. 22m.

Ossa pectinis plāte sunt q̄tuor ꝑpea cū q̄tuor
ꝯtinuant̄ digitꝭ ⁊ sūt ꝯiūcta a ꝑte q̄ est ad ra
setaꝫ: iđ vt cū ossibꝰ que sūt sic cōnexa ⁊ cōiū
cta bñ cōtinuent̄ que in ꝑte digitoꝝ paruper
dilatant̄: ⁊ vt cū ossibꝰ que sunt distincta ⁊ sepata bene
ꝯtinuent̄: ⁊ fuerunt ad iferiora curuata ꝓpter illud qđ
iam sciuisti. Rasete vo iunctura cum pectine cōponit̄
per concauitates que in extremitatibus ossium rasete
ꝯsistunt: in quas bucelle ossium pectinis que iā cartila
ginibus inuestite fuerunt ingrediuntur.

¶ De anathomia digitoꝝ. Cap. 23m.

Digiti sūt instra que ad colligēdū res iuuant.
Et ipsi qdē nō fuerūt creati carnei ab ossibus
vacui: ⁊ si tñ hec diuersis motibꝰ possint mo
ueri: queadmodū multi vermiū ⁊ pisciū potētia debili
mouerent̄: ⁊ h̄ ideo ne eoꝝ opationes forent debiles:
⁊ etiā dbiliores q̄ꝫ vermis: neqꝫ etiā in vno creati fue
rūt osse: ne eoꝝ opationes forent difficiles: queadmo
duꝫ accidit patiētibꝰ cuzeꝫ: ⁊ ipsis qdē tria suffecerunt
ossa: qm̄ si eoꝝ numero adderet̄ in augmento numeri
motuū ipsoꝝ iuuaret: ꝫ debilitas ꝓculdubio intēdēdo
illud qđ ipsos in supflua firmitudie opꝫ tenere ꝑueni
ret. Et si ex paucioribꝰ q̄ꝫ tribus creati fuissent: queād
modū si creati fuissent ex duobꝰ ossibus: eēt firmitudo
maior sed motus minueret̄ ab eo qđ sufficit: ⁊ nos ḡ
dē plus idigemus motibꝰ diuersis q̄ꝫ augmēto firmi
tudinis terminū trāseūtis. Ipsi vo creati fuerūt ex os
sibꝰ quoꝝ bases sunt latiores ⁊ ipsoruꝫ capita sunt ma
gis tenuia. Et que eis sunt inferiora sunt maiora ſm or
dinē: ita vt que in eis sunt subtiliora sint extremitates
anemul: ⁊ h̄ qdē est pp decorationē cōparatiōis que
inter portantē existit ⁊ portatū. Ipsoꝝ aūt ossa creata
fuerūt rotūda timore nocumentoꝝ. Et facta fuerunt
dura nō hñtia ꝯcauitatē neqꝫ medullā vt eēnt fortio
ra: ⁊ ad ꝯstringēdum ⁊ ad figēdum in motibꝰ ⁊ attra
hēdū. Et fuerūt creata interius curua ⁊ extremis gib
bosa ꝓpterea vt illud qđ tenēt melius retineāt ⁊ meliꝰ
fricent ⁊ melius premāt illđ qđ fricāt ⁊ p̄mūt. Et inter
vnūquodqꝫ ⁊ aliud nō fuit posita in medio cōcauitas
neqꝫ gibbositas vt bene tāq̄ꝫ res vna cōtinuent̄ cū ne
cessitas fuerit vt ex eis iuuamētū quasi vnius ossis ha
beat̄. Eoꝝ vo extremi sicut pollex ⁊ auricularis gibbo
sitatē ad partē in qua nō est digitꝰ hñt vt si eoꝝ sūma
cum applicant̄ simul figure rotūde que a nocumentis
tuetur. Et intrinseca eoꝝ pars fuit carnosa vt sustētet
eos ⁊ vt cedāt sibi obuiantibꝰ cū ea strinxerint. A fo
ris vo nō taliter facti fuerūt ne grauarent ⁊ vt pugnuꝫ
eēt arma dolorem faciēs. Uerūtñ in anemul plus car
nis positū fuit vt bene apud ꝯcursum quasi coniuncta
applicent̄. Et medius qdē ex lōgioribꝰ factus fuit iun
cturis. Et postea ānularis. Deide index. Et postea au
ricularis. Ideo vt eoꝝ extremitates apud cōprehēsio
nem equent̄: ⁊ nō remaneat apertio: ⁊ cū hoc vt digiti
oium q̄tuor digitoꝝ iustitia existit: q si nō in suo ꝑone
ta poneret̄ plurimuꝫ operationū quas per plātā habe
mus destrueret̄ nobis. Et si ad partē poneret̄ auricu
laris: vna manus ad aliam ad tenēduꝫ illud in quo iū
guntur nō perueniret. Et hoc quideꝫ remotius existit:
quoniaꝫ si retro poneret̄ ⁊ pectini pollex nō alligare
tur: lōgitudo inter ipsum ⁊ alios digitos non coangu
staretur. Cū ergo aliꝫ quatuor digiti rē aliquā ab vna
parte comprehēderent ⁊ pollex ab alia parte adiuua
ret: possibile esset vt plāta rem magnam comprehēde
ret ⁊ pollex ab alia parte eēt sicut applicās illđ qđ plā
ta ꝯstrigit ⁊ tenet: ⁊ auricularis ⁊ annularis sic coop
toriū posterius. Omnia autem digitoꝝ ossa continua
ta fuerūt cum tenuitatibus ⁊ cōcauitatibꝰ intrantibꝰ i
ter quas humor existit viscosus: quorum iūcturas liga
menta comprehendunt fortia que sibi obuiant cū pan
niculis cartilaginosis. Et vacuitates quidem impient

que in iuncturis existunt propter augmentũ firmitudi nis ossa minuta que sisamina vocantur.

¶ De iuuamento vnguis. Cap. 24m.

Vnguis ꝓpter quatuor fuit iuuamẽta creatꝰ. Vnũ est vt carnis extremitas digitoꝝ podiũ existat ne cũ suꝑ aliquã presserit rẽ debilitet. Et aliud vt digitus per eam res minutas possit capere. Et tertiũ vt per eas valeat scalpere ⁊ mundare. Et quartũ vt qñqꝫ sit arma. Tria vº prima speciei humane dignius ꝯueniũt. Et quartũ ceteris aialibus. Et vnguis qdem extremitas rotũda creata fuit propter illđ qđ scis. Et ipsa ex ossibus creata fuit lenibus vt sub eis flecteretur que ipsum percutiũt ne scinderetur. Et vngues quidem create sunt semper crescentes: propterea ꝙ sunt apte vt fricentur ⁊ radantur.

¶ De anathomia ossiũ femoris. Cap. 25m.

Corã albauiz sunt duo ossa a dextris ⁊ a sinistris q̃ in medio firma ꝯtinuant̃ iũctura: ⁊ ipa qdẽ sũt sic oĩuz supioꝝ ossiũ fundamẽtum et portãtia ⁊ mutãtia local'r inferiora: vnũqđqꝫ aũt ipsoꝝ in q̃tuor diuidit̃ partes: illud qđ est ad partem syluestrem vocat̃ albarafa ⁊ os ilij: ⁊ illud qđ est ad anteriora os vocat̃ femoris: ⁊ illud qđ est ad posteriora vocat̃ os anche: ⁊ domesticũ qđ est ad superiora vocat̃ piscis coxe: q2 in ipso est concauitas quaꝫ caput coxe gibbosum ingredit̃: ⁊ suꝑ hoc os mẽbra posita sunt nobiliora sicut vesica ⁊ matrix ⁊ spermatis receptacula in viris ⁊ ficteris ⁊ intestinũ rectum.

¶ Est sermo aggregatꝰ de iuuamẽto rigil. Cap. 26m.

Corũ iuuamẽta in duabꝰ consistũt rebꝰ. Vna est figere ⁊ stare ⁊ hoc est per pedeꝫ: ⁊ altera mutatio: eq̃lis aũt ascendẽs aut descẽdẽs: et hoc fit per coxã ⁊ per crus. Cũqꝫ pedi nocumentũ acciderit: stare ⁊ figere difficile erit: sed mutari non: nisi tantũ quantum necessaria fuerit mutatio multe fixionis que est ad vnum pedem. Cum auteꝫ musculis coxe aut cruris nocumentuꝫ acciderit figere erit facile: sed moueri difficile.

¶ De anathomia ossiũ coxe. Cap. 27m.

Primũ ex ossibꝰ rigil est coxa. Et ipm qdeꝫ est os maiꝰ qđ in corpore existit: q2 ipm est deferens illud qđ est supra ipm ⁊ mutans illđ qđ est sub ipso. Cuiꝰ superior extremitas fuit facta rotunda vt in pixidem anche bene ingrederet̃. Et ipm qdeꝫ est gibbosum ad partem syluestrem ⁊ curuatũ ad partem domesticam ⁊ ad posteriora. Si enim ipsum foret positum ẜm rectitudinem ⁊ pixidis eq̃distantiam accideret inde aliq̃s claudicationis motus: quẽadmoduꝫ accidit ei cuius talis est creatio: neqꝫ bene defenderet musculos magnos ⁊ neruos ⁊ venas: neqꝫ ex hoc toto recta res generaret̃: neqꝫ sedẽdi forma eẽt bona. Amplius si curuum ad partem domesticam non fuisset reductũ ꝓueniret inde alteriꝰ modi claudicatio: neqꝫ statio illi media foret ⁊ fieret ei cõis declinatio: neqꝫ eẽt equalis. Et in ipsius extremitate inferiori sunt additamenta duo ꝓpter poplitis iũcturam. Nos tamẽ prius de crure ⁊ postea de iunctura loquemur.

¶ De anathomia ossiũ cruris. Cap. 28m.

Crus ẽ quẽadmodũ asseid ex duobꝰ ossibꝰ cõpositũ. Vnũ est maius ⁊ lõgius ⁊ ipm est domesticũ ⁊ vocat̃ cãna magna. Et aliđ est minus ⁊ breuius: non enĩ peruenit vsqꝫ ad coxaꝫ: imo ab ea breuiat̃: inferius tamẽ peruenit ad locũ ad queꝫ ꝑtendit̃ maius ⁊ vocatur cãna minor. Crus etiam habet gibbositatem apđ partẽ syluestreꝫ: postea apđ extremitatem iferiorẽ hꝫ gibbositatem: aliã ad ꝑtem domesticã: ꝑꝑea vt per eam melior sit statio: ⁊ cãna qdeꝫ maior equat̃ que pro certo est crus: ⁊ mior creata fuit q̃ꝫ coxa: ⁊ illđ est ꝓpterea ꝙ adiũcte fuerũt res ꝓpter quas ei in magnitudie fuit addendũ: ⁊ hoc est figere ⁊ deferre qđ est supra ipm. Et res ꝓpter quã fuit addendũ ei in paruitate est facilitas ad motũ. Et res secũda magis ꝯueniẽs fuit itẽtioni pro qua fuit factũ crus minus: ⁊ res prima intẽtioni pro qua fuit facta coxa maior. Duo aũt cruris ossa sunt quantitas tẽperata adeo ꝙ si vnũ os adderet̃ accideret de debilitate ⁊ duritie motꝰ illđ qđ accidit hñti elephantiam ⁊ varices. Et si vnũ minueret̃ accideret de debilitate ⁊ duritie motꝰ ⁊ de impotẽtia deferẽdi illud qđ est supra ipm illud qđ accidit crura hñtibꝰ de natura subtilia: ⁊ ꝓpter hoc totum sustentatũ fuit ⁊ fortius factum est cũ cãna minore. In cãna preterea minore alia existũt iuuamẽta sicut neruos ⁊ venas: ⁊ que sunt inter eas cooperire: ⁊ cõitas cãne minoris in iũctura pedis: vt velox ⁊ fortꝭ fiat iunctura dilatationis ⁊ tortionis.

¶ De anathomia poplitis. Cap. 29m.

Iunctura poplitis ꝓuenit ꝑꝑ igressuꝫ duorũ additamentoꝝ que sunt super extremitatẽ coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que firmata fuit ligamẽto cingente ⁊ alio ligamẽto in ꝓfundũ tẽdente ⁊ duobꝰ ligamẽtis fortibus a duabꝰ partibꝰ: cuius qdem pars anterior hñ facta fuit cũ rasga .i. patella: hoc est oculo poplitꝭ ⁊ est os ad rotũditatẽ trahẽs. Cuiꝰ iuuamentuꝫ est refrenare illđ qđ timet̃ cũ est necesse super digitos pedũ curuatũ stare ⁊ suspensum sedere ex ruptura ⁊ dislocatiõe. Et iũctura qdem laboriosa sustentata fuit: ꝑꝑea ꝙ suo motu defert corpus ⁊ positꝰ fuit locus eius ad iteriora: qm̃ plꝫ qđ ei accidit de labore inclinatiõis est ad iteriora: nõ enim habet ad posteriora inclinationẽ laboriosaꝫ: ad duas tamẽ partes rẽ modicã declinationis hꝫ. Tota vº eius declinatio est ad anteriora: ⁊ accidit ei ibi labor in hora incedẽdi ⁊ stãdi super digitos pedis cum aliq̃s quasi suspensus curuus stat ⁊ hoꝝ similium.

¶ De anathomia pedis. Cap. 30m.

Pes creatus fuit vt sit instr̃m figendi ⁊ facta fuit figura eius ad anteriora vt figura lõga: vt in stando ⁊ in appodiãdo super ipm auxilium prebeat: cui in parte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora stãdi: ⁊ ꝓprie vacillãti ad ꝑtẽ ꝯtriam parti pedis eleuati: quatenꝰ refrenet illud qđ opꝫ constringi ex nixu super ꝑtẽ bene eleuandi pedẽ eleuatuꝫ: ⁊ vt statio sit tẽperata: ⁊ etiã vt sit facile calcare super res exeũtes ⁊ absqꝫ magno dolore:

⁊ vt pes

⁊ vt pes bene circũdet illd qd gradibꝰ ⁊ extremitatibꝰ eoꝝ ꝑ que fit ascẽsio similaꝛ. Et pes qdẽ ex multꝭ ossibus creatꝰ fuit ꝓpter iuuamẽta ex qbꝰ est vt bene retineat ⁊ circũdet illud suꝑ qd incedit ex terra cũ necesse fuerit. Pes nãqꝫ plerũqꝫ tenet illd suꝑ qd icedit quẽadmodũ manus retinet illud qd recipit ⁊ cũ tenens ꝑ̃paraꝛ vt moueaꝛ suis partibꝰ ad aliquã formã vt per eũ retẽtio fiat melior erit melius q̃ꝫ vt totũ vt vnũ frustũ ne figura post figurã figureꝛ. Et ex eis est iuuamẽtũ toti cõe cuiꝰ ossa sunt multa. Pedis v̇o ossa sunt vigintisex. Cahab per qd iũctura pedis cũ crure cõpleꝛ. Et calcaneus qd est sustentamẽtũ fixionis. Et nauiculare per qd est tenuitas. Et q̃tuor ossa rasete cũ qbꝰ pecten ꝯtinuaꝛ: quoꝝ vnũ est os grandinosum exagono simile positũ ad partẽ syluestrẽ ꝓpter qd pars illa suꝑ terrã bene figit. Et quinqꝫ pectinis ossa. Alcabab v̇o humanũ magis subtiliatũ est ad exteriora ⁊ magis ingrossatũ ad interiora q̃ꝫ alcabab oium alioꝝ aialiũ: ⁊ ip̃m est q̃si nobilius ossibꝰ pedis in motu iuuantibus sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis in figendo adiuuantibꝰ. Et alcabab quidẽ inter duo extrema positũ est a duabꝰ cãnis egrediẽtia ip̃m a suis partibꝰ circundantia.s.a supremo ipsius ⁊ a suo loco ⁊ a duabus suis partibus syluestri ⁊ domestica: ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates que sunt in cannis fixe ingrediunꝛ. Alcabab ꝑ̃terea inter crus ⁊ calcaneũ medium existit: per ip̃m eni melius ꝯtinuaꝛ ⁊ iunctura inter ea firmaꝛ ⁊ secura fit a dislocatione: ⁊ ip̃m quidẽ pro certo in medio est positũ: lꝫ existiment quidã ꝙ ad domesticã sit declinãs ꝓpter ꝯcauitatis tenuitatẽ. Ad alcabab v̇o os nauiculare ab anterioribus cõiunctionaliter ligaꝛ. Et hoc qdẽ nauiculare cuꝫ calcaneo posterius ꝯtinuaꝛ: ⁊ anterius cũ tribus ossibꝰ rasete a parte syluestri. Os v̇o grandinosuꝫ est illud qd si maius vocat os solitariũ: ⁊ si volueris pones quartũ ossiũ rasete. Calcaneus aũt sub alcabab positus est durus rotũdus ad posteriora vt percussionibꝰ ⁊ nocumẽtis resistere valeat ⁊ inferius lenificatꝰ vt melius calcet ⁊ pes melius cooperiat illud suꝑ qd quiescit cum stat: cuius quãtitas magna facta fuit vt corpus portare queat: ⁊ fuit factus triangulatus ad longitudinẽ: ⁊ subtiliando paulatiꝫ ꝓtendiꝛ donec finiaꝛ ⁊ annihileꝛ corã tenuitate ad partẽ syluestrem: ideo vt subtilitatis ꝯcauitas sit ordinata superius ad suũ mediuꝫ. Raseta v̇o pedis a palme raseta est diuersa qm̃ hec est vna acies ⁊ illa due acies: ⁊ qꝛ eius ossa sunt numeri multũ minoris: ⁊ in hoc quidẽ iuuamẽtũ existit: qm̃ in palma motus fit plus necessarius ⁊ cõprehẽsio q̃ꝫ in pede: ⁊ maius iuuamentũ qd in pede consistit est figere. Multiplicare aũt diuisiones ⁊ iuncturas in retinendo nocet ⁊ in cooperiendo illud super qd stat: ꝓpterea qd ꝓuenit ide laxitas ⁊ apertio multa quẽadmoduꝫ si nulla foret ibi laxitas noceret: ꝓpterea ꝙ dilatatio eq̃lis que est cõueniens deesset. Jam eni scitũ fuit ꝙ circũdare ⁊ retinere cũ eo qd est nũeri maioris est meliꝰ ⁊ bene stare ⁊ bene posse deferre cũ eo qd est numeri mĩoris ⁊ maioris quãtitatis est melius. Pedis v̇o pecten de qnqꝫ ossibꝰ fuit creatũ vt cũ vnoquoqꝫ ipsoꝝ q̃sqꝫ digitoꝝ qui sunt quinqꝫ ꝯstituti in vna acie ꝯtinueꝛ: qm̃ in eis fuit plus firmitudo necessaria q̃ꝫ cõprehẽsio ⁊ circundatio qd in ossibus manus fuit necessariũ. Quisqꝫ aũt digitus ꝑ̃ter pollicẽ ex tribꝰ ꝯsistit ossibꝰ. Jã de ossibꝰ locuti fuimus q̃ꝫtũ sufficit. Et hec quidẽ ossa cũ cõputata fuerint erũt ducẽta ⁊ quadragintaocto: preter sisamina ⁊ preter os qd laude littere grece similaꝛ.

a.l.macbᵒ

¶ Sũme scḋe doctrine qnte: ⁊ est verbũ vniuꝰle de neruis musculis cordis ⁊ ligamẽtis. Cap. pᵐ.

Qvoniã motꝰ volũtarius mẽbris nõ cõpleꝛ nisi virtute a cerebro eis mediãtibꝰ neruis adueniẽte: ⁊ neqꝫ erat ꝯueniẽs vt nerui ossibꝰ ꝯtinuarenꝛ que pro certo sunt mẽbrorum nobiliũ radices in motu ꝓpter intentionẽ primã: qꝛ ossa sunt dura ⁊ nerui sunt subtiles: ꝓpterea misericorditer egit deus ⁊ ex ossibꝰ rẽ neruo similẽ extraxit que ꝯnexio ⁊ ligamẽtũ vocaꝛ: ⁊ ip̃aꝫ neruo adiũxit ⁊ ex eis rete faciẽdo q̃si rem vnã efficit. Et ꝓpterea ꝙ corpꝰ qd ex neruo ⁊ ligamento componiꝛ prorsus fuit subtile: qm̃ corporis nerui augmẽtũ cũ ad mẽbrũ peruenit nõ est tñ ꝙ ab ipsiꝰ corpore ⁊ grossitie cũ est in sui ortu remoueaꝛ tãta longinquitate de q̃ sit curãdũ cũ neruus nõ ꝯsequaꝛ augmẽtũ faciẽs adipisci corpꝰ eius perueniẽs ad mẽbra ꝯsecutionẽ lõginquã suꝑ corpꝰ suũ in ortu suo ⁊ sua grossitie ꝯsecutionẽ de qua sit curãdũ. Et eius corpꝰ cũ est eiꝰ ortus est tãtũ q̃ꝫtũ ip̃m cerebri corpꝰ ⁊ nucha ⁊ capitꝭ ꝯcauitas ⁊ neruoꝝ egressiones tolerare possunt: tũc eni si neruis mẽbroꝝ motus affirmareꝛ ipsis in sua corporeitate possibili existẽtibꝰ: ꝓprie cũ diuidunꝛ ⁊ patiunꝛ ⁊ ramificanꝛ in mẽbris: ⁊ fit illud qd ex eis vni accidit mẽbro multo subtilius q̃ꝫ radix: ⁊ cũ a suo pricipio ⁊ ortu elõgaꝛ: esset in hoc corruptio manifesta. Sua igiꝛ sapientia deus ip̃m gubernauit: grossitiẽ ei attribuẽdo: que ꝓuenit ꝓpter corporis ex eis ⁊ ligamẽto cõpositi villoꝝ ꝯfusionẽ quoꝝ vacuitates carne ipleuit: ⁊ hoc ip̃m pãniculo texit: ⁊ in ipsius medio perpendicolareꝫ sicut megar de suba nerui posuit. Et huiꝰ sũma facta est mẽbrũ ex neruo ⁊ ligamẽto ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implente ⁊ pãniculo cooperiẽte cõpositũ: ⁊ hoc quidem membrũ est musculus: ⁊ ip̃m est qui cuꝫ colligit trahit chordã que ex ligamẽto ⁊ neruo cõponiꝛ illa.s. que ab eis ad mẽbri partẽ trãsit ⁊ colligiꝛ ad mẽbrũ attrahẽdũ ⁊ cũ dilataꝛ laxaꝛ chorda ⁊ elõgaꝛ membrũ.

¶ De anatho. musculoꝝ mouẽtiũ q ſꝛ i facie. Cap. 2ᵐ.

Ex eo qd sciꝛ est ꝙ musculi faciei sunt ꝓm numerũ membroꝝ mobilium que sunt in facie. Membra aũt mobilia que sunt in facie sunt frons ⁊ oculi ⁊ palpebre superiores: ⁊ maxilla in cõmunitate cũ labijs ⁊ labia sola: ⁊ due aurium extremitates ⁊ mandibula inferior.

¶ De anathomia musculoꝝ frontis. Cap. 3ᵐ.

FRons aũt per musculũ tenuẽ dilatatũ pãniculare moueꝛ qui sub cute frontis dilataꝛ: ⁊ cuꝫ ipsa adeo misceꝛ donec sit quasi essentie cutis pars ⁊ fiat impossibile ip̃m ab eo exco-

riari: 7 mébro qdē qđ p ipm mouet̄ absq3 chorda obuiat: qm̄ illud qđ per ipm mouet̄ est cutis dilatata lenis: 7 mouere tale quale ipm est per chordā nō est bonum. Et hui⁹ quidē musculi motu eleuant̄ supercilia. Et est etiā cū ad claudendū oculū iuuat ꝓpter suaruz virtutum diuisionem 7 sui laxitatem.

¶ De anathomia musculoꝝ ocl'i. Ca. 4m.

Musculi vo oculū mouētes sūt sex: quoꝝ q̄tuor i q̄tuor ei⁹ laterib⁹ ꝯsistūt: sursuz 7 deorsuz: 7 duo almecheni. vnusq̄sq3. n. ipoꝝ ad suā p̄tē mouet: 7 sūt duo musculi ex trāsuerso icedētes q̄ s̄m rotūditatē mouēt. Ab oculo vo posterius ē musculus q̄ neruū ꝯcauū quē post noiabim⁹ sustētat ꝓpterea ꝙ cū eo miscet̄ 7 ꝯtinuat̄ 7 eleuat ip3 7 ꝓhibet ipm a laxitate ex q̄ ꝓuenit albod: ꝓpterea ꝙ retinet ipm cū intēte ituet̄. Et hui⁹ qdē musculi pāniculis ligamētalib⁹ accidit ex diuisione vnde in ei⁹ esse ad dubietatē p̄uenit̄. Sunt nāq3 ex anathomicis q̄ tenēt ꝙ est vnus musculus: 7 sunt ex eis q̄ duo: 7 sunt ex eis q̄ tres: q̄cūq3 tn̄ mō sit eius caput vnū existit.

¶ De anathomia musculoꝝ palpebre. Cap. 5m.

Parū vo iferior motu nō indiget. intētio nāq3 ꝓuenit 7 cōplet̄ motu sup̄ioris solū: 7 eo cōplet̄ oculi clausura 7 aspect⁹ q̄ fit itēte. Volūtas eni dei fuit vt instrumēta q̄to plus pol'e fuerit sint pauciora cū nō ꝓuenerit ipedimētū: qm̄ in multiplicatiōe eoꝝ ꝓuenit ex nocumentis illud qđ est scitū. Et pol'e qdē erat vt palpebra sup̄ior quieta maneret 7 iferior esset mobilis. Sed factoris volūtas est vt opōnes suis approximent principijs 7 cās ad suos fines eleuet tēperatiori via 7 rectiori semita. Sup̄ior aūt palpebra neruoꝝ origini ꝓpinquior existit: vnde nerui cū ad ipsam tēdunt reflexione 7 reuolutione nō indigent: 7 q2 palpebra superior duobus indiget motibus eleuationis cū aperit̄ oculus: 7 depressionis cuz claudit̄: 7 clausura indiget musculo trahente ad inferiora: ꝓpter qđ fuit necessariū vt musculus ei adueniret ad inferiora declinans 7 ipellens. Et si vnus fuisset: tunc ipossibile foret vt ꝯtinuaret̄ nisi aut cū extremitate palpebre: aut cū ipsi⁹ medio. Et si cū palpebre medio ꝯtinuaret̄ cooperiret pupillaz cū ad ipsam eleuaret̄. Et si cū extremitate palpebre ꝯtinuaret̄: nō cōtinuaret̄ nisi cuz extremitate vna 7 nō proueniret palpebre coopertura equaliter: sed trāsuersaret̄: q2 clausura in parte vbi esset chorda ꝯstringeret̄ primo: 7 ab alia debilitaret̄ parte: 7 coopertura nō esset equalis: sed similis esset cooperture palpebre hominis torturā patiētis: ꝓpter hoc ei nō vnus creatus fuit musculus: sed duo qui a partibus duoꝝ almecheni nascētes palpebram ad inferiora simili deponunt attractione. In apertiōe aūt palpebre vnus sufficiebat musculus qui ad mediū perueniret palpebre 7 eius chorde extremitas super palpebre dilataret̄ extremitatē 7 cū ꝯtraheret̄ aperiret̄: 7 ꝓpterea ad hoc vnus creatus fuit qui s̄m rectitudinē inter duos descendit panniculos 7 dilatat̄ 7 ꝯtinuat̄ cū corpore cartilagini simili: 7 expanditur sub pilorum palpebre origine.

¶ De anathomia musculoꝝ maxille. Cap. 6m.

Maxilla duos h3 mot⁹. vn⁹ ē seq̄uēs motū mādibule inferioris: 7 alter est ei cuz labio cōis. Mot⁹ aūt cā quē h3 motū alterius mēbri seq̄uētē sūt musculi illi⁹ mēbri. Et mot⁹ quē cū alio mēbro h3 cōem cā est musculus q̄ est ipsi⁹ 7 illius alterius cōiter. Et iste qdē musculus in vnaquaq3 maxillarū gena vnus existit latus: q̄ 7 h̄ noie scit̄. Unusquisq3 aūt eoꝝ ex q̄tuor cōposit⁹ est p̄tib⁹: qm̄ villus a q̄tuor ei aduenit locis. Uni⁹ origo est ex furcula cui⁹ fines cū extremitate labioꝝ ad iferiora ꝯtinuant̄ 7 trahūt os iferi⁹ ex trāsuerso. Et scđi origo existit iter thoracē 7 furculā a duab⁹ p̄tib⁹ 7 ipsoꝝ villi trāsuersi ꝓtendunt̄. Et ille q̄ a dextris orit̄ cū eo qđ a sinistris nascit̄ transuersando iungit̄ 7 penetrat. Et ꝯtinuat̄ ille q̄ nascit̄ a dextris cū inferiori parte extremitatis sinistre labij 7 ille qui a sinistris nascit̄ ecōtra. Cūq3 villus iste colligit̄ angustat os 7 ipm ad anteriora ꝓtrahit sicut in bursa efficit corrigia que bursaz claudit. Et tertius orit̄ ab osse qđ rostro corui in spatula similat̄ 7 ꝯtinuat̄ iferius ꝯtinuitate illius musculi 7 trahit labiū in duas partes attractione simili. Et quartus orit̄ a simenijs colli 7 transit circa terminos auriū 7 ꝯtinuat̄ cum fine maxille 7 mouet maxillā motu manifesto quē sequitur labiū: 7 fortasse valde approximat̄ loco vbi ē auris igressus in plerisq3 hoib⁹ 7 ꝯtinuat̄ cū ea 7 mouet aurē.

¶ De anathomia musculoꝝ labioꝝ. Cap. 7m.

Ex musculus vo labij sūt illi quos diximus ei 7 maxille cōes eē. Et ex musculis ei⁹ sūt q̄ sunt ipsi⁹ ꝓprij 7 sūt musculi q̄tuor. par vnū aduenit ei a sup̄iori in rectitudine duarū genaruz maxillarū 7 ꝯtinuat̄ ꝓpe ipsi⁹ extremitatē 7 duo ab iferiori. Et hi qdē q̄tuor ad h̄ vt solū labiū moueat̄ sufficiūt. vnaqueq3 eni pars eoꝝ cū mouet̄ ad partē illaz mouet. Cūq3 duo ad duas mouent̄ p̄tes ad duas dilatant̄ p̄tes. Adsunt igit̄ ei s̄m cōplemētū mot⁹ ad q̄tuor p̄tes: neq3 vllū h3 motū nisi istos. In his igit̄ q̄tuor adest ei sufficiētia. Et isti qdē q̄tuor musculi 7 sūma musculoꝝ cōmuniū cū corp̄e labij miscent̄ taliter ꝙ sensus a substātia labij prima ipsos discernere non v3 ꝓpterea ꝙ labiū ē mēbꝝ molle carneū os nō h̄ns.

¶ De anathomia musculoꝝ nasi. Cap. 8m.

Cum extremitate vo leporis duo p̄ui ꝯtinuātur musculi fortes. p̄uitas aūt existit ne super alios musculos plus nec̄ios coāgustatio fiat qm̄ mēbroꝝ maxille 7 labij motiōes pl'es sūt nuō 7 frequētius fiūt: 7 p̄seuerāt plus: 7 plus sūt nec̄ie q̄3 mot⁹ extremitat3 leporis. Fortes aūt creati fuerunt vt eoꝝ fortitudine illud qđ ei defuit p̄p̄ ossis defectuz emēdet̄: quoꝝ aduētus est a parte gene maxille: 7 miscet̄ pri⁹ cū villis pomi maxille: nō aūt a p̄te gene maxille adducte fuerūt nisi vt ipm ad eū moueāt.

¶ De anathomia musculoꝝ mandibularuz superioris 7 inferioris. Cap. 9m.

Mandibule iferiori absq3 mādibula superiori motus ꝓprie attributus fuit ꝓpter iuuamēta ex q̄bus est ꝙ leuioris motus est me-

lior. Et ex eis est q̄ dimittere ad mouẽdũ superiorem mẽbra nobilia cõprehẽdẽtẽ: iõ q̄ motꝰ in ipsis nocumẽtũ efficit est dignius ⁊ salubrius. Et ex eis ẽt est q̄ si supior mãdibula tali mõ eẽt vt ipsiꝰ motꝰ facilis foret nõ fieret iunctura que est iter ipam ⁊ caput firma. Preterea in mãdibula iferiori motꝰ plures q̃ tres nõ fuere necij. Motꝰ aperiẽdi os ipm ⁊ motꝰ masticãdi. s. ⁊ claudẽdi ⁊ molẽdi. Aperiẽs aũt mãdibulã ad iferiora descẽdẽ facit. Et claudẽs ipsam eleuat. Et molens ipsa3 circuire facit ⁊ ad duas ptes declinare. Manifestũ est igit̃ q̄ op3 vt motꝰ claudẽdi sit ꝑ musculos ꝗ a supioribꝰ descẽdũt ⁊ ad supiora retrahunt̃ ⁊ aperiẽdi ecõtrario ⁊ molendi cũ trãsuersione. Quapropter ad claudẽdũ duo creati fuerũt musculi ꝗ duo tẽporis musculi vocant̃. Ipsoꝝ võ q̃titates in hoie parue facte fuerũt: qm̃ mẽbrum qd̕ per os mouet̃ in hoie ꝑue existit q̃titatis in medio vacuitates habẽs ⁊ est in põdere leue. Nãq3 motꝰ ꝗ huic accidit mẽbro ꝑ hos duos veniẽtes musculos magis sunt leues. in ceteris aũt animalibꝰ inferior mãdibula est maior ⁊ grauior q̃ sit in hoie. Unde per eos moueri in motu mordẽdi ⁊ res comedẽdi duras ⁊ icidẽdi ⁊ eradicãdi est difficilius. Et hi qdẽ musculi duo sunt molles: ꝓpterea q̄ iuxta ꝑncipiũ existũt qd̕ est cerebrũ qd̕ est corpꝰ in vltimo molle: ⁊ neq3 est iter ipsos ⁊ cerebrũ nisi vnũ os. Unde tũ ꝓpter hoc: tũ ꝓpter illud qd̕ timet̃ ex societate cerebri cũ eis in nocumẽtis si acciderẽt ⁊ in doloribꝰ si euenirẽt: adeo q̄ ille cui accidissent inde ad frenesim ꝑueniret: ⁊ ad eas que sunt similes eis ex egritudinibꝰ sepeliuit eos creator apud ipsoꝝ originẽ ⁊ egressionẽ a cerebro in osse paris: ⁊ ipsos penetrare fecit in cooꝑtura que similis est cãnali: ⁊ est cõposita ex duobꝰ ossibꝰ paris: ⁊ tortuositas foraminũ per que trãsit que cũ eis vadũt eoꝝ vestiẽtes extrema magno spatio dõec pertrãseant vt eoꝝ substãtia paulatim iduret̃ ⁊ a loco vbi orti fuerũt paulatim elõgent̃. Unicuiq3 aũt duoru3 hoꝝ musculoꝝ magna generat̃ chorda que super mandibule inferioris incedit extremitatẽ ⁊ ipsam cum ꝯtrahit̃ eleuat. Et hi qdẽ duo musculi ab alijs duobꝰ adiuti fuerũt musculis qui in iferioribus bucce incedentes ad mandibulã descendũt inferiorẽ in fornice: quoniã in eleuãdo graue est necessariũ ipsu3 ingeniose regere ⁊ sollicitari pro ipso q̃liter plus habeant fortitudinis. Et chorda etiã que ex istis duobꝰ nascit̃ musculis ⁊ ipsoꝝ orit̃ medietate ⁊ nõ ex eoꝝ extremitatibus ꝓpter firmitudinem. Et chorde due nascentes ex istis duobꝰ musculis ꝓcedunt ex medio eoꝝ: ⁊ non ex eoꝝ extremitatibꝰ ꝓpter firmitudine3. Musculoꝝ võ aperiendi ⁊ mandibulã descendere facientiu3 villi ex additamentis nascunt̃ adhubriẽti que retro post aures creata fuerũt ⁊ descendunt ⁊ vniunt̃ ⁊ fiunt vnus musculus: post separant̃ ⁊ fiũt chorda vt firmitudinẽ augeãt: deide iterũ ramificãt̃ ⁊ carne replent̃ ⁊ fit musculus ne ꝓpter sui tensionẽ ad nocumẽta recipienda sit p̃parata: deinde mandibule reflexio mẽto obuiat: ⁊ cũ ꝯtrahit̃ trahit mandibulã retro ⁊ descendit ꝓcul dubio: ⁊ ꝓpterea qd̕ nãlis grauitas in descẽdẽdo adiuuat duo suffecerũt ⁊ neq3 adiutorio eguerũt. Masticãdi võ musculi sunt duo ab vnaquaq3. n. ꝑte vni musculo triãgulato cũ eiꝰ caput positũ fuerit angulus qui ex suis ãgulis in facie ꝯsistit duo ꝓtẽdunt̃ latera. vnũ ad mãdibulã descẽdit inferiorẽ: ⁊ alterũ ad partẽ paris ascẽdit: ⁊ iter ea basis cõtinuat̃ recta ⁊ miscet̃ q̃sq3 angulus ei qd̕ ante ipm existit propterea vt musculus iste diuersas in ꝯtrahendo habeat partes: ⁊ non sit ei motus equaliter: sed diuersis possit iclinari iclinationibus: ideo vt per eas mollitio ⁊ masticatio cõpleat̃.

¶ De anathomia musculoꝝ capitis. Cap. 10m.

Caput motus h3 ꝓprios: ⁊ motꝰ cũ quinq3 colli spõdilibꝰ cões per quos est motꝰ cõpositus ex declinatione capitis ⁊ declinatio colli simul. Unusquisq3 võ duoꝝ motuũ. s. ꝓprius ⁊ cõis aut erit curuãs anteriꝰ aut curuãs posterius aut inclinãs ad dextrã aut sinistrã. Et inter ipsos qdẽ f̃m circũdãdi formã motꝰ generat̃ ꝯuersionis. Musculi aũt qui caput ad inferiora ꝓprie curuãt sunt duo musculi qui a duabꝰ descẽdunt partibꝰ qui cũ villis suis miscent̃ retro post aures a superioribꝰ ⁊ ab osse thoracis ab inferioribus ⁊ eleuant̃ sicut ꝯtinui. Est ẽt cũ qdã existimãt q̄ sint tres musculi: duo nãq3 vnius eoꝝ extrema ramificant̃ ⁊ duo capita fiunt eis. Cũq3 vnus eoꝝ mouet̃: caput ad iferiora curuat̃. ⁊ cũ ambo mouent̃ caput ad anteriora tẽperate curuat̃. Musculi võ qui caput ⁊ collu3 simul anterius curuant sunt par sub meri positũ qd̕ ad partem spondilis prime ⁊ secunde vadit ⁊ cũ eis miscet̃. Cũq3 pars ipsiꝰ que est ad partẽ mery ꝯtrahit̃ curuat̃ caput solũ: ⁊ si pars cũ duabus spondilibus cõtinuata operat̃ curuat ad anteriora etiã collũ. Sed musculi qui solum caput ad posteriora curuant: quatuor sunt paria sub paribus que nominauimus posita. Et hoꝝ quidẽ pariũ origo supra iũcturã existit: ⁊ ex eis etiã sunt que ad simenia perueniũt: ⁊ ipsoꝝ origo est longinquior medietate que est posterius: ⁊ sunt ex eis qui ad alas perueniũt quoꝝ origo est a medio. Ex istis sũt par qd̕ ad duas prime spondilis alas peruenit suꝑ par qd̕ ad scd̕3 ꝑuenit simeniũ. Et par cuius villus ex ala prime orit̃ ⁊ vadit ad simeniũ scd̕m. Et eius quidẽ ꝓprietas est vt capitis declinationẽ cũ ipm curuat̃ ad naturalẽ eleuet dispositionẽ sui trãsuersione. Et ex eis est propter quartũ qd̕ a superioribus incipiens penetrat sub tertio cũ transuersione ad partẽ syluestrem ⁊ comitat̃ prime spondilis alam. Duo prima paria caput posterius sine declinatione: aut cũ declinatione valde parua curuãt. Et tertiũ declinatiõis rectificat torturã. Et quartũ trãsuersione manifesta ad posteriora curuat ⁊ quecũq3 tertij ⁊ quarti solus declinauerit iclinabit caput ad suã partẽ. Et cũ ambo retrahent̃ mouebit̃ caput ad posteriora ꝯuersu3 absq3 d̕clinatiõe. Musculi võ qui caput cũ collo curuãt sunt paria tria ꝓfunda ⁊ par vnũ cooperiẽs vnũqd̕q3 impar eoꝝ est triãgulus cuiꝰ basis ẽ posteriꝰ os cerebri: ⁊ qd̕ ex ea remanet ad collũ descẽdit: ꝫ triũ pariũ sub eo expansoꝝ. Unũ suꝑ duo latera spõdiliũ descẽdit. Et aliud multũ declinat

ad alas. Et aliud per mediũ trãsit iter duo spõdiliũ latera ⁊ duo extrema alaruꝫ. Musculi aũt qui caput ad duo inclinãt latera sunt duo paria capitꝭ iũcturã ꝯcomitãtia. Unius paris eoꝝ locus est anterius ⁊ ipsum est qđ ĩtus caput ⁊ spõdilẽ ꝯtinuat secũdã cui⁹ vnũ impar est ad dextrã ⁊ alterũ ad sinistrã. Et par scđꝫ eoꝝ est cui⁹ locus est posterius ⁊ ꝯtingit iter spõdilẽ primã ⁊ caput cui⁹ vnũ ĩpar ĩcedit a dxtra ⁊ alterũ a sinistra: ⁊ qđcũqꝫ vnũ ex istis ꝯhet caput declinabit ad partẽ ipsi⁹ cũ trãsuersione: ⁊ qcunqꝫ duo ab vna pte ꝯhent declinabit ad eos caput absqꝫ trãsuersione: ꝙ si anteriores mouebunt iuuabũt in curuãdo caput ad iferiora. ⁊ si posteriores mouebunt reducẽt caput ad posteriora: ⁊ si vt oẽs q̃tuor simul mouebunt stabit caput recte. Et hi qdẽ q̃tuor musculi aliꝭ musculis sunt minores: verũtñ eis locoꝝ ipsoꝝ bonitate: ⁊ qr sub aliꝭ descẽdũt musculis restauratũ fuit q̃tũ aliꝭ ꝑ magnitudinẽ hñt. Jũcture ꝑterea capitꝭ due res necie fuere qbus due ĩtẽtiões ꝯrie erãt opportune. Una est firmitudo ⁊ hec qdẽ pẽdet ex affirmãda iũctura: ⁊ vt pariꝭ motib⁹ obediat. Et altera est multitudo nũeri motuũ: ⁊ hec pẽdet ex facilitate iũcturaꝝ ⁊ laxatiõe eaꝝ. Factũ est igit vt iũcturaꝝ laxitas ptrãsiret cõplemẽtũ firmitudinis que ꝑꝑ musculos multos qui sunt cingẽtes eas ⁊ circũdãtes acqrit. Due igit intẽtiones ei acqsitę fuerũt: vñ deus oibus factorib⁹ melior sit benedict⁹.

¶ De anathomia musculoꝝ epiglotis. Cap. 11[m].

Epiglotis est mẽbrũ cartilaginosum creatum vt vocis sit instrumẽtũ: qđ qdẽ ex trib⁹ cõpositũ est cartilaginib⁹. Una est cartilago quã sensus cõprehẽdit corã gula ⁊ sub mẽto que vocat peltalis ⁊ clipealis: qm̃ eius vẽter est ꝯcauus ⁊ dorsum gibbosum pelte similis ⁊ clipeo paruũ ei⁹. Et secũda est cartilago post illã posita ad partẽ colli cuꝫ ea ligata ⁊ vocat que nomẽ nõ hꝫ. Et tertia est sup illas cooperiẽs que cũ ea que nomẽ nõ hꝫ ꝯtinuatur ⁊ obuiat peltali absqꝫ ꝯtinuitate: ⁊ inter ipsaꝫ ⁊ illã que nomẽ nõ hꝫ est iũctura dupla ꝓpter duas vacuitates que sunt in ipsa in quas duo additamẽta nõ habẽtia nomẽ decẽter igrediunt cũ eis ligamẽtis cõnexa ⁊ vocat coopertorialis ⁊ cymbalaris. Et ꝓpterea ꝙ peltalis qñqꝫ adiũgit nõ habẽti nomẽ: ⁊ qñqꝫ elõgat ab ea est epiglotis amplitudo ⁊ ei⁹ coangustatio. Et ꝓpterea ꝙ cymbalaris cooperit clipealẽ ⁊ ipsaꝫ comitat: ⁊ ꝓpterea qđ ab ea separat est epiglotis apertio ⁊ clausio ipsius. Ubi aũt est epiglotis ⁊ corã ipsa est os triãgulatũ lauda vocatũ: qđ laudã grecã lrãm significat: ⁊ est ita. λ. Jn creãdo ṽo os hui⁹ existit iuuamentũ vt sit origo ⁊ principiuꝫ exquo villi musculoꝝ epiglotis oriunt. Epigloti ꝑterea musculi fuere necessariꝭ qui clipealẽ nomẽ nõ habẽti applicẽt: ⁊ musculi q cymbalarẽ applicẽt ipsis ⁊ eas cũ ea cooperiãt: ⁊ musculi qui cymbalarẽ ab aliꝭ duab⁹ elõgent vt epiglotis aperiat. Ex musculis ṽo epiglotim aperientib⁹ est par qđ ab osse laude nascit ⁊ vadit ad anteriora peltalis ⁊ ꝯtinuat ⁊ expandit sup ipsam ⁊ cũ ꝯtrahit trahit cymbalareꝫ ad anteriora ⁊ ad inferiora ⁊ dilatat epiglotis ⁊ par qđ numerat inter musculos gule ad inferiora trahẽtes: ⁊ nobis qdẽ videt vt ipm̃ numeret inter eos qui iter eas sunt cões: cui⁹ origo est interius in thorace ⁊ vadit ad peltalẽ. Ei ṽo ⁊ multoꝝ aialiũ motu aliud associat par ⁊ duo paria: quoꝝ vnũ ad cymbalarẽ ꝑuenit posterius ⁊ ꝯtinuat cũ ea. Cũqꝫ ꝯhunt ad cymbalarẽ eleuãt ⁊ eã ad posteriora trahũt ⁊ separat ab applicatiõe sui cũ peltali ⁊ dilatat epiglotꝭ. Et alterius paris musculi ad duos cymbalaris margines veniũt qui cũ ꝯhunt ipsam a peltali separãt ⁊ in latitudinẽ extẽdũt ⁊ in dilatãdo epiglotim adiuuãt. Ex musculis aũt q epiglotim coangustãt est par qđ a pte laude venit ⁊ ꝯtinuat cum peltali postea dilatat ⁊ cingit sup illã que nõ hꝫ nomẽ: donec duo extrema duoꝝ impariũ ipsi⁹ post illã que nomẽ nõ hꝫ vniant ⁊ cũ ꝯhit coãgustat. Et ex eis sũt q̃tuor musculi ⁊ fortasse existimat ꝙ sint duo musculi dupli ꝯtinuantes peltalis extremitates cũ extremitatib⁹ ei⁹ q̃ nomẽ nõ hꝫ: q cũ ꝯhuntur iferiora epiglotꝭ coãgustãt. Et sunt q existimãt ꝙ vnũ par ipsoꝝ sit occultũ ⁊ alterũ manifestũ. Ex sitib⁹ ṽo musculoꝝ q claudũt melior fuit vt in iferiorib⁹ epiglotꝭ creati fuissent: ita vt cũ ꝯhunt cymbalarẽ ad iferiora traherẽt ⁊ eã claudẽdo cooꝑire facerẽt: ⁊ ꝑꝑ h̃ par creati fuerũt qđ de radice peltalis nascit: ⁊ eleuat interius ad duo cymbalaris extrema ⁊ ad radicẽ ei⁹ q̃ nomẽ nõ hꝫ a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ cũ ꝯtrahunt iũcturã stringũt ⁊ epiglotim tali clausura claudũt que musculos pectoris ⁊ diaphragmatꝭ refrenare valet in ꝓhibẽdo aeris attractionẽ. Qui qdẽ ꝑui creati fuerunt ne in iteriorib⁹ epiglotꝭ coãgustationẽ facerẽt: ⁊ fortes fuerũt creati vt eoꝝ fortitudine cũ impediti fuerint in claudẽdo epiglotim ⁊ ꝓhibẽdo aeris attractionẽ defectus multus corrigat qui eis ex paruitate aduenit: ⁊ ⁊ ipsoꝝ via est fm̃ rectitudinẽ ascẽdẽtiũ cũ dclinatione parua ꝓpter quã fit ꝯtinuatio ꝯueniẽs iter peltalẽ ⁊ nõ habẽtẽ nomẽ. Et est etiã cũ duo inueniunt musculi sub cymbalari positi qui hoc ꝑdictũ par iuuãt.

¶ De anathomia musculoꝝ gutturis. Cap. 12[m].

Guttur in sũma duo hꝫ paria que ipm̃ ad iferiora trahũt. vnũ eoꝝ est par qđ iam in capitulo epiglotis noiauim⁹. ⁊ alterũ est par etiã ex thorace nascens qđ eleuat ⁊ cũ lauda ꝯtinuat ꝑmo postea cũ gutture ⁊ trahit ipm̃ ad iferiora. Gutturis ṽo musculi sũt duo musculi gutturosi q sunt duo muscl'i apđ gulã positi i trãsglutiẽdo adiuuãtes.

¶ De anathomia musculoꝝ laude. Cap. 13[m].

Lauda ṽo musculos habet qui sibi sunt propriꝭ: ⁊ musculos in qbus aliud membrũ cum ipso cõmunicat. Sed qui laude sunt propriꝭ tria sunt paria. Unũ par venit a duob⁹ mãdibule marginibus ⁊ cuꝫ linea recta que super os existit cõtinuat: ⁊ ipsum est quod ipsum ad mandibulam trahit: ⁊ par quod oritur sub mento: ⁊ incedit inferius sub lingua ad linguam: ⁊ ad extremitatem superioreꝫ huius ossis: ⁊ istud etiaꝫ trahit hoc os ad partẽ mandibule. Et aliud par oritur ex additamẽtis sisaminis que sunt apud aures ⁊ ꝯtinuat cũ extremitate iferio-

re linee recte que est super hoc os. Illi vo quos hꝫ cū alijs cōmunes iā noiati sunt ⁊ noiabunt.

¶ De anathomia musculoꝝ lingue. Cap. 14m.

Musculi vo linguā mouētes sūt nouē: duo sūt latitudinales ab additamentis sisaminis veniētes ⁊ cū duobꝰ ipsiꝰ lateribꝰ ꝯtinuant. Et duo lōgitudiales a supmo ossis laude nascētes: q cū medio ligue ꝯtinuant. Et duo q eā in trāsuerso mouēt: ⁊ nascunt a latē qđ est iferius ex duobꝰ ossis laude lateribus: ⁊ penetrāt in linguā iter lōgitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguā resupinantes ⁊ ꝯuertētes eā quoꝝ loca sub istoꝝ locis quos notabimus existūt: ⁊ ipsoꝝ villi iam expāsi fuerūt sub eis in latitudine ⁊ cū toto osse mādibule cōtinuati fuerūt. In sūma pterea musculoꝝ lingue noiauerūt qdā musculū solitariū q iter linguā ⁊ os laude ꝯtinuat: ⁊ vnuꝫ ad aliud trahit: ⁊ nec est lōge qn musculus qui linguā ad exteriora in longitudinē mouet moueat eā sic. Inest enim ei vt in extēsione in seipsa moueat quēadmodū inest ei vt in curatione in seipsa moueat.

¶ De anathomia musculoꝝ colli. Cap. 15m.

Musculi q collū mouēt sūt duo paria. vnū par a dextra: ⁊ alterū a sinistra: ꝫ qcunqꝫ eoꝝ solus ꝯhet collū ad suā partē trāsuerse trahet: ⁊ qcūqꝫ duoꝝ eoꝝ q sunt ab vna parte simul ꝯhent: iclinabit collū rectū in parte illa nō cū trāsuersione: imo cū rectitudine. Et cū oium q̄tuor simul erit operatio stabit collū absqꝫ declinatione aliqua.

¶ De anathomia musculoꝝ pectoris. Cap. 16m.

Musculoꝝ q pectus mouent qdā sunt q tm̄ dilatāt ipm ⁊ nō ꝯstringūt ex qbus sūt musculi diaphragmatis iter mēbra aerē attrahēdi ⁊ membra nutrimēti distinguētis qđ postea noiabimꝰ. Et par sub furcula positū a pte nascit que ad caput ꝓtēdit spatule qđ postea noiabimus: ⁊ est ꝯtinuū cū costa prima a dextra ⁊ sinistra: ⁊ cū ipso vnit par vnū cuiꝰ vnūqđqꝫ ipar est duplans ipm ⁊ faciēs ipm duas ptes: quaꝝ supior cū collo ꝯtinuat: ⁊ ipm mouet: ⁊ iferior eaꝝ mouet pectus ⁊ miscet cū musculo eius quē nunc noiabimus: ⁊ ipse est ille qui est ꝯtinuus cū costa qnta ⁊ sexta. Et par qđ est in loco spatule ꝯcauo ifusum ⁊ cū quo par ꝯtinuat qđ a spōdilibus ad spatulā dscēdit ⁊ fiunt sicut musculus vnus ⁊ cū costis ꝯtinuant posterioribꝰ. Et par tertiuꝫ qđ nascit a sexta spōdiliū colli ⁊ a prima ⁊ secūda spondiliū pectoris ⁊ ꝯtinuat cū costis thoracis: isti sūt musculi dilatātes. Musculoꝝ vo pectus ꝯstringentiū alij sunt q pectꝰ in latitudine ꝯstringūt ⁊ est diaphragma cū qescit. Alij sunt qui fm essentiā: ⁊ ex istis est par qđ sub radicibus costarū superioꝝ est extensum cuiꝰ operatio est stringere ⁊ aggregare. Et ex eis est par apud extremitates istius cuꝫ thorace vel adherens thoraci iter epiglotale ⁊ furculā ꝯtinuatū ⁊ ꝯtinuat cū musculis vētris q sunt recti. Et alia duo paria que ipm cooperiūt. Musculi vo q simul ꝯstringunt ⁊ dilatāt sunt musculi q sunt iter costas: verūtn̄ pscrutatione in cōsiderādo cognoscit ꝙ ꝯstringentes alij sunt a dilatantibus. Inter oēs eni duas costas sunt ex eis q̄tuor ꝓ certo musculi: lꝫ qdam existimēt ꝙ sit vnus musculus. Et hic qdē qui vnū existimāt musculū ex villis ꝯtextꝰ est transuersus: quoꝝ qdā sunt intrinseci: qdā q coope riunt. Eoꝝ q cooperiūt qdā sunt qui sunt ad partē extremitatis cartilaginose coste. Et qdā sunt qui sunt ad partē alterius extremitatis que est fortis. Qđ vo interius existit totū in situ cooperiēte est diuersum. Et illđ qđ est in extremitate coste cartilaginose diuersum est in situ ab eo qđ est super aliā extremitatē. Et qn̄ qdeꝫ hic q̄tuor habent villi numero opꝫ vt musculi sint numero q̄tuor. Et qui ex eis sunt superius positi sunt dilatantes. Et qui ex eis sunt inferius positi sunt ꝯstringentes. Per hoc itaqꝫ sit oium musculoꝝ pectoris numerus. 86. musculi. Et est etiā cum musculos pectoris duo alij iuuāt musculi qui a furcula ad spatule caput venientes ad primū eius ꝯtinuant latus: ⁊ ipm sursuꝫ eleuant ⁊ in dilatando pectus adiuuant.

¶ De anathomia musculoꝝ motꝰ adiutorij. Cap. 17m.

Ex musculis motꝰ adiutorij sūt illi qui mouēt spatule iuncturaꝫ: ⁊ sunt tres musculi qui ei a pectore adueniūt ⁊ ipm mouēt ad inferiora. Et musculus qui inferius sub mamilla orit ⁊ cū parte adiutorij antecedente continuatur apud antecedentē partem marginis cartilaginis cōcauitatis: ⁊ ipse est qui adiutorium ad pectus applicat cū communitate qua spatula ipsum sequit. Et musculus qui a suppremo thoracis nascit ⁊ efficit vt domesticū capitis adiutorij cooperiat: ⁊ est applicans ipsuꝫ ad pectus cuꝫ impulsione pauca. Et musculus duplus magnus qui a toto oritur thorace cōtinuatus cuꝫ infimo antecessionis adiutorij: qui cū operatur cuꝫ villo qui in superiori parte eius est adiutoriuꝫ ad pectus ducit ipm eleuando ⁊ cū alia pte ducit illud ad ipm faciens ipm ad iferiora descēdere ⁊ cū eis ambobꝰ ducit ipm ad pectꝰ fm rectitudinē: ⁊ alij duo musculi q a pte nascunt ilij magis iterius ꝯtinuati qꝫ sit ꝯtinuitas magni musculi q a thorace ascēdit. Unus eoꝝ est magnꝰ veniēs a loco q est apud iliū ⁊ a costis posterioribꝰ ⁊ trahit adiutoriū ad costas posteriores directe ⁊ alter est subtilis q nascit a cute ilij ⁊ nō ab eiꝰ osse ⁊ dclinat magis ad medietatē qꝫ ille: ⁊ ꝯtinuat cū chorda illiꝰ qui a parte mamille ascēdit ⁊ ꝓfundat. Et hi qdē opationē primoꝝ efficiūt fm modū adiutorij: sed tamen ad posteriora parūper declinant. Et quinqꝫ musculi qui ab osse spatule nascunt vnꝰ musculus eoꝝ ortꝰ est ab osse spatule cū implet illud qđ est inter separās ⁊ costā superiorē villis ⁊ penetrat ad partē superiorem capitis adiutorij syluestrem declinās parūper ad domesticā ⁊ ipse etiā cū declinatione penetrat ad domesticā. Et duoꝝ musculoꝝ ex istis qnqꝫ origo est a latere superiore spatule: quoꝝ vnus est maior ⁊ villi ipsiꝰ vadūt ad inferiores partes separantis ⁊ iplent illud qđ est inter separans ⁊ latus inferius ⁊ ꝯtinuant valde cū capite adiutorij a parte syluestri ⁊ penetrāt cū dclinatiōe ad syluestrē. Et alter est cū hoc primo ꝯtinuꝰ adeo ꝙ est quasi eius pars ⁊ penetrat cū eo ⁊ ipsius operationeꝫ

efficit. Iste võ nõ multũ pẽdet a sũmo spatule ⁊ eiꝰ cõtinuitas est ꝼm trãsuersionẽ in mãifesto adiutoꝛij ⁊ ꝺ̃clinat ad syluestrẽ. Et q̃rtus est musculus qui locũ cõcauũ ossis spatule iplet cuiꝰ choꝛda cũ ꝑtibus iterioꝛibus lateris domestici capitꝭ adiutoꝛij cõtinuaꝛ: ⁊ eius oꝑatio est efficẽ vt adiutoꝛiũ posteriꝰ circũeat. Et alĩ musculus est q̄ ab iferioꝛe extremitate lateris spatule iferioꝛis nasciꝛ cuiꝰ choꝛda suꝑius ꝯtinuaꝛ ꝼm ꝯtinuitatẽ magni ab ilio ascẽdẽtis: ⁊ cuius oꝑatio est trahẽ sup̃mũ capitꝭ adiutoꝛij ad suꝑioꝛa. Adiutoꝛiuꝫ p̃terea aliũ hꝫ musculũ duo habẽtẽ capita q̄ duas efficit operationes ⁊ oꝑõnẽ cõem. Et ipse qdẽ sub furcula venit ⁊ a collo deglutiẽs capitꝭ adiutoꝛij bucellam ⁊ ꝑuenit vsq3 iuxta locũ ꝯtinuitatꝭ choꝛde musculi magni a pectoꝛe ascẽdẽtis. Quidã aũt dixerũt ꝙ vnũ capitũ ipsius iterius ꝺ̃clinat cũ trãsuersione pauca ad iterioꝛa. Et aliud capitũ exteriꝰ est suꝑ manifestũ spatule apud eiꝰ infimũ ⁊ declinat ad exterioꝛa cũ trãsuersione pauca ⁊ cũ operaꝛ cũ duabꝰ partibꝰ eleuaꝛ ꝼm rectitudinẽ. Sunt p̃terea hominũ qdã qui duos addiderũt musculos: musculũ paruũ qui ad mamillã venit: ⁊ aliuꝫ q̄ in spatule iunctura est sepultus: ⁊ foꝛtasse posuũt cubiti musculos cũ eis habere cõmunitatẽ.

De anathomia musculoꝝ brachij. Cap. 18m.

Musculoꝝ brachiũ mouẽtiũ alij sũt q̄ ip̃m cõtrahũt: alij sunt q̄ ip̃m dilatãt: ⁊ isti positi sũt suꝑ adiutoꝛiũ: alij sũt q̄ ip̃m gyrãt: alij sunt q̄ ip̃m resupinãt ⁊ nõ existũt suꝑ adiutoꝛiũ. Dilatantes võ sunt par vnũ cuius vnũ ex suis iparibꝰ cũ declinatione ad iterioꝛa expandiꝛ: qꝛ eiꝰ oꝛtus est superius ab antecessione adiutoꝛij ⁊ a latẽ spatule inferioꝛe ⁊ ꝯtinuaꝛ cũ cubito illic vbi sunt ꝑtes eiꝰ iterioꝛes: ⁊ ipar scd̃m expãdiꝛ ad iterioꝛa cũ declinatõe adiutoꝛij: qm̃ ab adiutoꝛij collo ꝓuenit ⁊ cũ extrinsecis cubiti partibꝰ ꝯtinuaꝛ. Cũq3 ambo operanꝛ ꝓculdubio ꝼꝫ rectitudinẽ extẽdunt. Cõstringẽtes võ sunt par aliud cuiꝰ vnũ ipar qꝺ̃ est maius trahit ad iterioꝛa cũ declinatione: qm̃ eiꝰ oꝛigo est a margine cartilaginis spatule inferioꝛe ⁊ a rostro vnicuiq3 quoꝝ ꝓpꝛie iest caput ⁊ ꝯtinuaꝛ choꝛda ipsiꝰ que est neruosa cũ parte focilis superioꝛis iterioꝛa antecedẽte. Et scd̃m ipar trahit cũ declinatione ad exterioꝛa: qꝛ eiꝰ oꝛtus est a manifesto adiutoꝛij posteriꝰ: ⁊ est musculus duo carnosa habẽs capita: quoꝝ vnũ est in posterioꝛibꝰ adiutoꝛij: ⁊ alteꝝ in anterioꝛibꝰ: ⁊ occultanꝛ hi duo in suo icessu parũꝑ donec ad antecedẽtẽ partẽ focilis iferioꝛis vadãt. Et cũ eo qdẽ iã ꝯtinuatũ fuit ꝙ ip̃m iclinat trahẽs iferiꝰ ad exterioꝛa ⁊ cũ eo qꝺ̃ iclinat trahẽs superiꝰ ad iterioꝛa vt sit tractio melioꝛ. Et cuꝫ isti duo musculi in suis ꝯiunguntꝛ oꝑõnibꝰ ꝼm rectitudinẽ stãt ꝓculdubio. Et duos qdem musculos dilatãtes vestit musculus q̄ os adiutoꝛij circũdat. Et similiꝰ est vt sit ꝑs alteriꝰ musculi ꝯstringẽtis. Faciẽtes võ brachiũ iacere supinũ sunt par cuiꝰ vnũ ex iparibꝰ est positũ in exterioꝛibꝰ duoꝝ fociliũ ⁊ obuiat focili suꝑioꝛi absq3 choꝛda: ⁊ alterum subtile ꝓlõgatũ nasciꝛ a suꝑioꝛi parte adiutoꝛij ab eo qꝺ̃ eiꝰ manifestũ sequiꝛ: ⁊ maioꝛ ꝑs eiꝰ vadit in aseid ⁊ penetrat donec ꝓpinquũ fiat iũcture rasete ⁊ venit ad ꝑtẽ occultã focilis superioꝛis ⁊ ꝯtinuaꝛ cũ eo choꝛda pãnicularis. Gyrãtes aũt sunt par positũ exteriꝰ: cuiꝰ vnũ ex duobꝰ iparibꝰ a sup̃mo domestico capitꝭ adiutoꝛij incipit ⁊ continuaꝛ cũ superioꝛi focili sub iũctura rasete: ⁊ alterũ est magis curtũ ipso ⁊ eiꝰ villus ad latitudinẽ est decliuis: sed eiꝰ extremitas est plus neruosa ⁊ incipit ab ipsomet suꝑioꝛi focili ⁊ ꝯtinuaꝛ cũ eius extremitate superioꝛi apud rasete iũcturam.

De anathomia musculoꝝ motꝰ rasete. Cap. 19m.

Musculoꝝ võ iũcturarũ rasete mouentiũ qdã sunt ꝯstringẽtes: ⁊ qdã dilatantes: ⁊ qdã gyrantes: ⁊ qdam resupinantes super collũ. Ex dilatantibꝰ võ est vnus musculus cũ alio cõtinuꝰ: ac si ambo vnꝰ essent musculus. Et istius qdem oꝛigo est a medio focilis inferioꝛis cuiꝰ choꝛda cũ pollice ꝯtinuaꝛ per quẽ pollex ab indice elõgaꝛ. Et alterius oꝛigo est a focili superioꝛi cuiꝰ choꝛda cuꝫ pꝛimo ossiũ rasete ꝯtinuaꝛ: scꝫ posito coꝛaꝫ pollice. Cũq3 isti duo simul mouenꝛ dilatant rasetã cũ gyratione pauca. Et cũ secũdus solus moueꝛ facit ipsaꝫ iacere resupinã. Et cũ pꝛimꝰ moueꝛ solus ꝓlongat inter pollicẽ ⁊ indicẽ. Et musculus q̄ iacet super focile superiꝰ apꝺ̃ rasetã a parte syluestri cuiꝰ oꝛtꝰ est ab inferioꝛi parte capitis adiutoꝛij a quo pꝛocedit choꝛda duo habens capita quoꝝ vnũ cũ medio pectinis coꝛã indice ⁊ medio ꝯtinuaꝛ: ⁊ alteriꝰ capitis choꝛda est caput inferiꝰ super focile superius apꝺ̃ rasetã ⁊ dilatat rasetã expãdendo cũ gyratione. Constringentes aũt musculi sunt par super latꝰ brachij syluestre: quoꝝ inferioꝛ incipit ab interioꝛi duoꝝ capitũ adiutoꝛij ⁊ ꝑuenit ad pectineꝫ coꝛã auriculari. Et superioꝛ vtroꝛũq3 incipit altiꝰ ꝙ̃ ille ⁊ peruenit ibi. Et est cũ eis musculus q̄ icipit ab inferioꝛibꝰ adiutoꝛij partibꝰ loca p̃dictoꝝ mediãs qꝺ̃ duo hꝫ extrema que ad modũ crucis transuersanꝛ: ⁊ postea cũ loco q̄ ẽ iter pollicẽ ⁊ mediũ ꝯtinuanꝛ: cũq3 ambo mouenꝛ ꝯstringũt. Et isti qdẽ ꝯstringẽtes ⁊ ipsimet dilatãtes gyrationẽ efficiũt ⁊ resupinationẽ: cũ duo oppositi ex eis ꝼm trãsuersionẽ mouenꝛ. Sed musculus cũ pectine ꝯtinuus coꝛã auriculari cũ solus moueꝛ gyrat plantã: ⁊ cũ musculus pollicis quẽ nominauimus ip̃m adiuuat plenarie plantam resupinã iacere facit: ⁊ cũ ille qui est cuꝫ raseta ꝯtinuus coꝛam pollice solus moueꝛ gyrat ipsum parũper: ⁊ cũ auriculari quẽ nominabimus efficit gyrationẽ completam.

De anathbo. musculoꝝ motꝰ digitoꝝ. Cap. 20m.

Musculoꝝ võ digitos mouentiũ quidã sunt qui sunt in planta: qdã sunt qui sunt in brachio: qꝛ si omnes in planta cõiungerenꝛ ꝓpter carnẽ multaꝫ grauarent: ⁊ ꝓpterea ꝙ illi qui sunt ex eis in raseta a digitis elõgati fuerũt: choꝛde ipsoꝝ necessario fuerũt lõge. Munite ergo fuerũt pãniculis q̄ eis ab oĩbus adueniũt partibus: ⁊ ipsoꝝ qdẽ choꝛde rotũde ⁊ foꝛtes create fuerũt ⁊ nõ dilatanꝛ nisi cũ ad membꝛum perueniũt. Ibi igiꝛ dilatanꝛ vt mẽbꝛũ motũ bene cõpꝛehẽdant. Oẽs aũt musculi digitos dilatantes suꝑ brachiuꝫ sunt po-

ſiti:⁊ ſimil'r ipſos ad inferiora mouẽtes. Et ex dilatan
tibus qdẽ eſt muſculus q in medio manifeſto brachij
poſit⁹ naſcit̃ a pte ſupp̃ma capitꝪ adiutorij ĩferioris:⁊
q̃tuor digitꝪ chordas que ipſos dilatant mittit. Ex eis
v̂o q eos ad ĩferiora ĩclinãt tres adinuicẽ in pte iſtius
ſunt ꝯtinui. Quoꝝ vnus a pte media capitꝪ adiutorij
ſylueſtris ĩter duo ipſi⁹ additamẽta orit̃ ⁊ duas chor-
das auriculari ⁊ annulari tranſmittit. Et vnus a ſũma
duoꝝ muſculoꝝ duploꝝ q ſunt duo ex his trib⁹ orit̃
ſub duob⁹ additamẽtis adiutorij ĩterius ⁊ a margine
focilis ĩferioris ⁊ duas trãſmittit chordas medio ⁊ ĩdi
ci. Et tertius eoꝝ ⁊ eſt ille q remãſit: orit̃ a ſup̃mo fo-
cili ſupioris ⁊ chordã pollici mãdat: ⁊ apd̾ hãc iũctu-
rã eſt muſculus q ẽ vn⁹ duoꝝ muſculoꝝ ĩter muſcl'os
mot⁹ raſcete noĩatoꝝ ⁊ naſcit̃ a loco medio focilis ĩfe
rioris cui⁹ chorda pollicẽ ab ĩdice ꝓlõgat. Cõſtringẽ
tiũ aũt qdã ſunt q ſup brachiũ exiſtũt ⁊ qdã q ſup vo-
lam plãte. Et illi qdẽ q ſunt ſup brachiũ ſũt tres mu-
ſculi: quoꝝ vnus ſm aciẽ in medio ſup aliũ eſt poſit⁹.
Ex qbus nobilior eſt ĩferius q ĩferius eſt ſepult⁹ ⁊ cuꝫ
oſſe focilis ĩferioris ꝯtinuus: qm̃ ei⁹ opatio exiſtit no-
bilior: q̃propter oportuit vt eius locus magis eſſet cu
ſtoditus. Cui⁹ pricipiũ eſt a medio capitꝪ adiutorij ſyl
ueſtris ad ĩteriora: deĩde penetrat ⁊ dilatat̃ ei⁹ chor-
da ⁊ in qnqꝫ parit̃ chordas: quaꝝ queqꝫ ad interiora
digiti ꝑuenit. Illarũ v̂o que ad q̃tuor ꝑueniũt queqꝫ
iũcturã primã ipſi⁹ ꝯſtringit ⁊ tertiã. Primã v̂o ꝓpte-
rea ꝙ eſt ibi ãnexa ligamẽto qd̾ ſup eã eſt cinctũ: ⁊ ter
tiã ꝓpterea ꝙ ei⁹ caput ꝑuenit ad eã ⁊ ꝯtinuat̃ cũ ea:
que aũt ad pollicẽ vadit eius ſecũdã ⁊ tertiã ꝯſtringit
iuncturã: qꝛ nõ ꝯtinuat̃ niſi cũ eis. Et ſecũdus quideꝫ
muſculus qui eſt ſupra iſtũ eſt minor ipſo ⁊ ĩcipit a ca-
pite ingrediẽte qd̾ eſt vnũ ex capitib⁹ adiutorij ⁊ cum
focili inferiore parũper ꝯtinuat̃: ⁊ tranſit per terminũ
cõmunẽ qui eſt inter latus ſylueſtre ⁊ domeſticũ: ⁊ eſt
ſuperior ſuperficies focilis ſuperioris: ⁊ cũ ad partem
peruenit pollicis declinat parũper ad interiora ⁊ cuꝫ
iuncturis medijs q̃tuor digitoꝝ chordas mandat vt
eos ꝯſtringant. Ad pollicẽ v̂o nõ peruenit niſi ramus
paruus q nõ eſt ex chorda eius: ĩmo ab alio loco. Et
primi qdẽ origo eſt poſt principiũ noĩatũ qd̾ eſt a ca-
pite focilis ſupioris ⁊ ĩferioris: ⁊ ſecũdi origo eſt a ca-
pite focilis ĩferioris. Factũ eſt aũt ꝙ pollex vno mu-
ſculo in ſui ꝯſtrictione ſit ꝯtentus: ſed quatuor duob⁹
ꝯſtringunt̃ muſculis: qm̃ nobilior ex operationib⁹ q̃-
tuor eſt ꝯſtrictio ⁊ ex operationibus pollicis nobilior
eſt vt dilatet̃ ⁊ ab indice elonget̃. Tertius aũt muſcu-
lus nõ eſt ad ꝯſtringendũ: ſed eius chorda interius in
planta penetrat ⁊ dilatat̃ deſuper ad hoc vt in eã adi
piſci faciat ſenſuꝫ: ⁊ in ſentiendo iuuamentũ prebeat ⁊
pilos in ea naſci ꝓhibeat: ⁊ ad ſuſtentanduꝫ illud qd̾
eſt in interiorib⁹ plante ⁊ vt fortis fiat ad ſuas actiões
peragendas. hi qdẽ ſunt illi qui ſuper raſetã exiſtunt.
Muſculi v̂o qui ſunt in plãta ſunt. xviij. in duab⁹ acie-
bus ordinati adiuicẽ ſibi ſuperpoſiti. vna acies eſt ad
inferiora ⁊ interius: ⁊ altera acies eſt ſuper cutẽ exte-
riorẽ. Qui aũt in acie exiſtũt inferiore numero ſunt ſe-
ptẽ quoꝝ qnqꝫ digitos ad ſuperiora inclinãt: ⁊ qui ex
eis delegatus eſt pollici a pricipio oſſis raſete naſcit̃.
Et ſext⁹ eſt curt⁹ ⁊ lat⁹ cui⁹ villus eſt trãſuerſus ⁊ ipſi⁹
caput pẽdet a pectine manus donec ꝑueniat in recti-
tudine medij cuius chorda cũ pollice ꝯtinuat̃ ⁊ ipſum
ad ĩferiora inclinat. Et ſeptimus eſt apud auriculareꝫ
incipiẽs ab oſſe pectinis qd̾ in ei⁹ rectitudine exiſtit ⁊
ip̃m ad inferiora inclinat. Nullus v̂o hoꝝ ſeptẽ eſt ad
ꝯſtringendũ: ſed quinqꝫ ſunt ad eleuandum ⁊ duo ad
flectendum inferius. Illi v̂o qui ſunt in acie ſuperiore
ſub muſculo ſuper plantã expanſo qui qdẽ eſt muſcu-
lus quẽ ſolus cognouit Gal. ſunt muſculi vndecim ex
qbus ſunt octo: quoꝝ duo cũ prima iũcturarũ q̃tuor
digitoꝝ ꝯtinuant̃. ſ. vnus ſuper aliũ vt hanc ꝯſtringãt
iũcturã: ſed qui ex eis eſt ĩferior ꝯſtrĩgit cũ diſpoſitio-
ne ⁊ reflexione: ⁊ ei⁹ q eſt ex eis ſupior eſt ſtrictura cũ
modico eleuatiõis ⁊ ad ſupiora aſcenſionis. Cũqꝫ cõ-
iuncti fuerint directe: ⁊ eorum tres pollici ſunt ꝓprij:
quoꝝ vnus primã ꝯſtringit iuncturã: ⁊ duo ſecũdam
ſicut ſciuiſti. Dilatãtes ergo qnqꝫ ſunt. Et de reflectẽ-
tib⁹ exceptis pollice ⁊ auriculari vnicuiqꝫ ineſt vnus:
pollici v̂o ⁊ auriculari vnicuiqꝫ aſſunt duo. Et de cõ-
ſtringentib⁹ vnicuiqꝫ digito aſſunt q̃tuor. Et de his q
ad ſupiora inclinare faciũt vnicuiqꝫ digito adeſt vn⁹.

De anathomia muſculoꝝ mot⁹ dorſi. Cap. 21m.

Muſculoꝝ dorſi alij ſunt q ip̃m ad poſteriora
flectunt: alij q curuant ad anteriora. Ex iſtis
eni oẽs alij oriunt̃ motus. Ad poſteriora v̂o
flectẽtes ſũt illi q ꝓprie dorſi vocant̃ muſcu-
li. Et ſunt muſculi duo de qbus exiſtimat̃ ꝙ vnuſqſqꝫ
eoꝝ ex. xxiij. cõpoſit⁹ exiſtat muſculis: qm̃ vnicuiqꝫ ip-
ſoꝝ ab vnaq̃qꝫ ſpondili aduenit ei muſculus: ab vna-
quaqꝫ nãqꝫ ſpondili aduenit ei villus tranſuerſus niſi
a pria. Et iſti qdẽ muſculi cũ eq̃liter tendunt̃ ſtat dor
ſuꝫ: ⁊ cũ ſupflue tendunt̃ declinant ad poſteriora. Et
cũ illi q in vno exiſtũt latere mouent̃: dorſum ad illud
inclinat̃. Muſculi v̂o curuãtes ſunt par deſup poſitũ
q ſunt ex muſculis caput ⁊ collũ mouẽtib⁹: q a duob⁹
mery veniũt laterib⁹: quoꝝ ĩferiores extremitates cũ
quinqꝫ ſpondilib⁹ pectoris ſuperiorib⁹ ꝯtinuant̃ in ali
qbus hoibus: ⁊ in pluribus hoibus cũ q̃tuor. Et eoꝝ
ſuperiores extremitates ad caput ꝑueniunt ⁊ collum.
Et par qd̾ ſub iſto eſt poſitũ ⁊ vocat̃ renale: que am-
bo a decima ⁊ vndecima pectoris incipiũt: ⁊ ad infe-
riora deſcendunt: ⁊ plerũqꝫ curuant flectẽtes. Et me-
dio qdem in ſuis motibus hoꝝ muſculoꝝ ſufficit inuẽ-
tio: quoniã incuruatione ⁊ ĩclinatione a dextra ⁊ a ſi-
niſtra duarũ extremitatũ ſequit̃ motus.

De anathomia muſculoꝝ ventris. Cap. 22m.

Muſculoꝝ aũt vẽtris ſunt octo q in iuuamen
tis cõmunicãt: ex qb⁹ eſt iuuamẽtũ ꝓbere in
exprimẽdo illud qd̾ ex ſtercore ⁊ vrina in ĩfe
rioribus ꝯtinet̃ ⁊ que in matricibus nata exi-
ſtunt. Et ex eis eſt ꝙ diaphragma ſuſtinẽt ⁊ ip̃m cum
adeſt exſufflatio que eſt in ꝯſtrictione adiuuãt. Et ex
eis eſt ꝙ ĩteſtina calefaciũt ⁊ ſtõchũ ꝓpterea ꝙ ea co
operiunt. Ex his aũt octo eſt vnum par rectum quod

ſm rectitudinē ab epiglotali deſcendit cartilaginē: cuius villus in lōgitudine vſqꝫ ad femur deſcēdit: ⁊ eiꝰ extrema in eis que ſunt corā ipſis expādunt̄. Huiꝰ vero paris ſub a ſui pͥncipio vſqꝫ ad ipſiꝰ finē carnoſa exiſtit. Et duo muſculi ꝗ cū iſtis in latitudīe ſecant̄: quorū locꝰ eſt ſub pāniculo ꝗ ſuꝑ totū extēſus eſt vētrē: ⁊ ſub duobꝰ lōgitudinalibꝰ. Sectio aūt que inter iſtoꝝ duoꝝ ⁊ duoꝝ primoꝝ villos accidit eſt ſm angulos rectos ⁊ duo paria q̄ ꝑ trāſuerſum vadūt quoꝝ vnūquodqꝫ eſt in latē a dextra ⁊ a ſiniſtra. Et vnūquodqꝫ eoꝝ par ex duobꝰ exiſtit muſculis ſe adinuicē ad modū crucis ſecantibꝰ a cartilaginis coſtaꝝ nō cōpletaꝝ extremitate vſqꝫ ad femur: ⁊ ab illo vſqꝫ ad epiglotale. Et duorūꝫ parium extremitates ſibi a dextra ⁊ a ſiniſtra apud femur obuiāt: ⁊ alioꝝ duoꝝ extremitates apud epiglotale que ſuꝑ carnoſas ꝑtes ab vnaquaqꝫ parte duoꝝ muſculoꝝ latitudinaliū ſunt poſite. Et hec q̄dē duo paria ſemꝑ carnoſa incedūt donec rectos muſculos cū chordis latitudinalibꝰ tangāt q̄ pāniculis ſimilant̄. Et hec ēt duo paria ſub duobꝰ lōgitudinalibus ſunt poſita que ſub duobꝰ poſita ſunt latitudinalibꝰ.

De anathomia muſculoꝝ teſticuloꝝ. Cap. 23m.

Teſticuloꝝ aūt viroꝝ muſculi ſunt q̄tuor ꝓpterea vt teſticl'os cuſtodiāt ⁊ eos eleuēt ne laxent̄. Quiſqꝫ teſticulus hꝫ par ſibi ꝓpriuꝫ. Mulieribꝰ vero vnū par ſufficit. ſ. cuiqꝫ teſticulo ipar ꝓpterea ꝙ earū teſticuli non ſunt in exterioribus: neqꝫ ſunt ſuſpenſi quēadmodū viroꝝ.

De anathomia muſculoꝝ veſice. Cap. 24m.

Super os veſice vnꝰ exiſtit muſculus ꝗ ipſaꝫ circūdat: cuiꝰ villus ſuꝑ ipſiꝰ os dilatat̄. Et eiꝰ q̄dē iuuamētū eſt vrinā vſqꝫ ad horā volūtatis retinere. Et cū volūtas expellendi affuerit eius laxabit̄ conſtrictio: ⁊ ventris muſculi veſicā vrgebūt: ⁊ vrinā expulſiua adiuuante expellent.

De anathomia muſculoꝝ virge. Cap. 25m.

Muſculi ꝗ vgā mouēt duo ſt̄ paria: duo vniꝰ paris muſculi i duobꝰ virge lateribꝰ ſt̄ extēſi ꝗ cū tēdunt̄ foramē dilatāt ⁊ ipm amplificāt ⁊ penetratio rectificat̄: ⁊ ſꝑma in ipa cū facilitate diſcurrit. Aliud vero par qđ a femoris oſſe orit̄ ⁊ cū radice virge ſm trāſuerſionē ꝯtinuat̄: ⁊ cū rectificatur tendit̄ ⁊ inſtrumētū ſm rectitudinē eleuat̄: ⁊ cum cōſtringit̄ reducit ipſum ad poſteriora. Qꝫ ſi vni eorū acciderit tenſio ad ipſius partem declinabit.

De anathomia muſculoꝝ ficteris. Cap. 26m.

Ficteris muſculi ſunt quatuor. Unus eoꝝ eſt muſculus ꝗ ipſiꝰ comitat̄ os ⁊ cū eiꝰ carne vehemēter miſcet̄ q̄ ꝑmixtiōi muſculoꝝ labioꝝ ſimilat̄ ⁊ ipſe q̄dē cohercet ⁊ ꝯſtringit anū a ſua expſſione: ſtercoris reliq̄as que ſunt in ipo excutit. Et muſculus ꝗ eſt poſitꝰ magis iterius q̄ꝫ iſte: cuiꝰ ſtatio eſt ſm cōparationeꝫ capitis hoīs ⁊ exiſtimat̄ ꝙ ſit habēs duo extrema cuiꝰ extremū cū radice virge pro certo ꝯtinuat̄: ⁊ par qđ ſuꝑ hos oēs trāſuerſuꝫ exiſtit: cuiꝰ iuuamentū eſt longationē ſurſum eleuare: ⁊ neqꝫ accidit longationē egredi niſi ꝓpter ipſius laxitatē.

De anathomia muſculoꝝ coxe. Cap. 27m.

Ex muſculis coxe maior eſt ille ꝗ eaꝫ extēdit: deīde ille ꝗ eā ꝯhit. Ex ſuis nāqꝫ oꝑōnibus nobiliores ſunt iſti duo motꝰ: verūtn̄ extēſio ꝯctione nobilior exiſtit: qm̄ ſtatio nō conuenit niſi cū extēſione. Poſtea ſunt muſculi ꝗ elōgāt: deinde illi ꝗ appropinq̄re. poſt illi ꝗ circuire faciūt. Ex muſculis aūt coxe iūcturarū extēdētibꝰ eſt vnꝰ ꝗ eſt oībꝰ corꝑis muſculis maior: ⁊ ipſe eſt muſculus ꝗ os femoris ⁊ anchā cooꝑit: ⁊ ſuꝑ totā coxā voluit̄ ab iterioribus ⁊ exterioribꝰ ⁊ poſterioribꝰ donec ad pollicē ꝑueniat: cuiꝰ villi diuerſa hn̄t pͥncipia: quapropter ipſius oꝑōnes ſm diuerſas ſpecificant̄ ſpēs. Ex ipſius nāqꝫ villis eſt ꝗ ab ifimo oſſis femoris naſcit̄ ⁊ ꝺclinādo ad domeſticū dilatat̄. Et eſt aliꝰ ex villis eiꝰ cuiꝰ ortꝰ eſt parū altior ortu iſtius ꝗ coxā ad ſuꝑiorē eleuat. Et eſt aliđ ex villis cuiꝰ ortꝰ eſt valde altior ortu iſtiꝰ ꝗ coxā ad ſuꝑiora ad domeſticū declinātē eleuat. Et ē ex eis aliꝰ cuiꝰ origo eſt ab oſſe anche ꝗ ſatis coxā ſm rectitudinē dilatat. Et eſt ex eis muſculus ꝗ totā āche iuncturaꝫ poſteriꝰ cooꝑit tria hn̄s capita ⁊ extrema duo. Et hec q̄dē capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alboſos naſcunt̄ quoꝝ duo ſunt carnoſa ⁊ vnū pāniculare. Duo vero extrema cū poſteriore capitꝭ coxe ꝑte ꝯtinuant̄: ⁊ ſi cum vno traxerit extremo cū ꝺclinatiōe ad ipm dilatabit: ⁊ ſi cū duobꝰ traxerit extremis ſm rectitudinē dilatabit. Et ex eis eſt muſculus qui ex tota oſſis ilij ſuꝑficie orit̄: ⁊ cū ſuppͥmo maioris additamēti ꝯtinuat̄ ⁊ vocatur carchametra maior: ⁊ paꝝ ad anteriora extēdit̄ ⁊ cū ꝺclinatiōe ad domeſticū dilatat̄. Et eſt aliꝰ talis q̄lis iſte ꝗ in pͥmis cū ifimo additamēti minoris ꝯtiuat̄: deinde ꝺſcēdit ⁊ illiꝰ oꝑōne oꝑat̄. verūtn̄ eius eſt paruā dilatationē ⁊ multā efficē ꝺclinationē: cuiꝰ origo eſt ab ifimo ſuꝑficiei oſſis ilij. Et eſt ex eis muſculus qui ab ifimo oſſis āche orit̄ ad poſteriora declinās ⁊ dilatat ipſaꝫ ⁊ eā ad poſteriora parūper declinare facit: ⁊ ad domeſticū ſufficiēter declinare facit. Ex muſculis vero coxe iūcturā ꝯſtrigētibꝰ eſt muſculus vnus ꝗ cū declinatione ad domeſticū ꝑua ꝯſtringit. Et eſt muſculus rectus ꝗ a duabꝰ deſcēdit originibus q̄rū vna cū fine lūboꝝ ⁊ altera cū oſſe ilij ꝯtinuat̄. Et ipſe q̄dē ſunt q̄ cū minore additamēto domeſtico ꝯtiuant̄: ⁊ muſculus ꝗ ab oſſe femoris naſcit̄ ⁊ cū ifimo additamēti minoris ꝯtinuat̄. Et muſculus ad duo latera ipſius tranſuerſe extēſus ꝗ eſt ſicꝰ ꝑs maioris. Et q̄rtus ꝗ a re ꝑparata ſtāte poſt os ilij orit̄ ⁊ ipſe ēt crus ꝯtrahit colligendo coxā. Ex muſculis vero ꝗ ad anteriora ꝺclinare faciūt iaꝫ q̄dē nominati fuerūt vbi dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictionis mētionē fecimus: ⁊ hec q̄dē mouēdi ſpēs hꝫ muſculū ꝗ ab oſſe naſcit̄ femoris ⁊ adeo fit lōgus vt ad pollicē ꝑueniat. Declinare vero ad exteriora faciētes ſunt duo muſculi. vnus eoꝝ ab oſſe venit lato. Sed circuire faciētes ſūt duo muſculi quoꝝ vnus a ſylueſtri femoris: ⁊ alter ab ipſiꝰ orit̄ domeſtico: ⁊ cū ſibi obuiāt trāſuerſant̄ ⁊ fiūt carnoſi apđ locū ꝓfundū circa poſteriora additamēti maioris. Et q̄cūqꝫ eoꝝ ſolus traxerit coxam ad ſui partem cū pauca dilatatione torquebit.

De anathomia

¶ De anathomia musculorum mouentium iuncturam
cruris ⁊ poplitis. Cap.28m.

Ex musculis aūt iūcturā poplitis mouētibꝰ
sūt tres in anteriorībꝰ coxe positi q muscu-
lis in ipsamet coxa positi sunt maiores. Et
eoꝝ opatio est dilatare. Unus aūt horum
triū est sic duplus duo hñs capita: quoꝝ
vnū ab additamēto icipit maiore: ⁊ alteꝝ ab interiore
coxe: ⁊ duo hñt extrema: quoꝝ vnū est carnosuꝫ: ⁊ cuꝫ
rasga añq̄ chorda fiat cōtinuat̄: ⁊ alteꝝ est pānicula-
re cū domestica duaꝝ extremitatuꝫ coxe cōtinuatum.
Alioꝝ vō duoꝝ vnus est ille quē iter coxā cōstringen
tes noiauimꝰ.s.a separāte qđ est in osse ilij nascēs: ⁊ al
ter ab additamēto syluestri qđ est in coxa orit̄. Et isti
qdem duo ꝯtinuant̄ ⁊ vniunt̄: ⁊ gñatur ex eis chorda
vna que dilatat̄ ⁊ circūdat rasgā ⁊ ipsam cū eo qđ est
sub ea ꝯuenienter affirmat: deide cū capite cruris con
tinuat̄: ⁊ poplitem dilatat ⁊ crus extēdit. Dilatatio vō
vnuꝫ hꝫ musculū qui ab obuiatione ossis femoris na-
scit̄ ⁊ incedēdo descēdit in latus coxe domesticuꝫ ꝼm
transuersionem: deinde cū parte venosa supreme ꝑtis
cruris ꝯtinuatur ⁊ crus declinans ad domesticū dila-
tat. Et musculū aliuꝫ in qbusdam anathomie libris ei
oppositū in parte syluestri qui icipit ab osse anche ⁊ ꝼꝫ
trāsuersionem in latus syluestre tēdit donec ad locuꝫ
ꝑuenit venosuꝫ. Et neq̄ ē musculus maioris trāsuer-
sionis isto: ⁊ cuꝫ declinatiōe ad syluestre dilatat: ⁊ cuꝫ
ambo dilatant est dilatatio recta. Ex eis vō q crus ꝯ-
hūt ē vnꝰ musculus angustꝰ ⁊ lōgus q ab osse ilij orit̄:
⁊ femoris circa originē dilatātis igrediens a separan-
te qđ ē in medio ilij: deide ꝼm transuersionē penetrat
ad iteriora duoꝝ extremitatū poplitis: postea egredit̄
exteriꝰ ⁊ vadit ad eminētiā q̄ est in loco poplitis ⁊ ve-
noso ⁊ cū ea vnit̄. Et ipse qdē est quo crus ad iferiora
trahit̄ declinās cū pede ad ꝑtē iguinis. Et tres muscu
li: domesticus: ⁊ syluestris: ⁊ mediꝰ. Sꝫ domesticꝰ ⁊ me
dius cū declinatiōe ad syluestrē ꝯhūt. Et syluestris cō
trahit cū declinatiōe ad domesticū. Et domesticꝰ qdē
orit̄ ab axe ossis anche: deide transuerse icedit per po
steriora coxe donec ꝑuenit ad locū cruris venosuꝫ in
ꝑte domestica: ⁊ vnit̄ cū eo cuiꝰ color ad viriditatē tra
hit. Et alioꝝ duoꝝ ēt origo est ab axe ossis anche: sed
declināt vt cū loco venoso lateris syluestris cōtinuen-
tur. In iūctura ṗterea poplitis ē musculus sicut in flu
xuositate poplitꝫ sepultus q oꝑōneꝫ efficit q̄lis huiꝰ me
dij existit oꝑatio. Et qdam existimāt ꝙ ꝑs eminēs mu
sculi dilatātis dupli a separāte est cū poplitē accn̄talr̄
cōstringit: ⁊ est cū ab eiꝰ origīe egredit̄ chorda q̄ āche
pixidē tꝫ: ⁊ cū ea ⁊ cū ipso qđ sequit̄ ipsam ꝯtinuat̄.

¶ De anathomia musculorum pedis iuncturam mo-
uentium. Cap.29m.

Ex musculis aūt pedis iūcturā mouētibus sūt
qdā q ipm ad suꝑiora eleuāt: ⁊ qdā qui ipsuꝫ
descēdere faciūt. Ex eis aūt qui ipꝫ eleuāt est
vnus musculus magnus qui est positꝰ in par-
te añcedēte cāne domestice: cuius ṗncipiuꝫ est ꝑs syl-
uestris capitis cāne domestice. Et ipe qdē cū ad exte-
riora egredit̄ inclinat̄ suꝑ crus ad ꝑtē pollicis vadēs
⁊ cōtinuat̄ cū eo qđ radici poplitis est ꝓpiquū ⁊ pedeꝫ
ad suꝑiora eleuat: ⁊ alter orit̄ a capite syluestris ex q̄
nascit̄ chorda que cū eo qđ ē iuxta radicē minimi cōti
nuat̄ ⁊ pedē ad suꝑiora eleuat ⁊ ꝓpe qñ cuꝫ eo ꝯuenit
primus musculus: ⁊ fuerit hoc ꝼꝫ eq̄litatē ⁊ rectitudi-
nē. Faciētiū vō descēdere est vnū par cuius origo ē a
capite coxe qđ postea descēdit ⁊ cruris vētrē carne re
plet ex qbꝰ chorda nascit̄ q̄ ex maioribꝰ existit chordis
⁊ ipse qdē est chorda nerui q cū osse alcabab cōtinua-
tur: ⁊ ipꝫ ad posteriora trāsuerse ad syluestrē trahit: et
est hec cā fixiōis pedis suꝑ terrā. Et ipm qdē adiuuat
musculus q a capite syluestris orit̄ cuiꝰ color ē melon-
gianus: ⁊ descēdit donec ipsemet absq̄ chorda quam
mādat: ꝫ carneꝰ remanēs ꝯtinuat̄ cuꝫ postrema alca-
bab ꝑte sub ꝯtinuitate quā añ diximꝰ. Cūq̄ musculis
istis aut ipsoꝝ chordis nocumētū accidit pes claudi-
cat. Et musculus ex q̄ due nascunt̄ chorde: quarū vna
pedē ꝯstrigit: ⁊ altera pollicē dilatat. Illđ vō est qm̄
iste musculus a capite cāne domestice orit̄ vbi ipsa syl
uestri obuiat ⁊ descēdit iter eas: ⁊ i duas diuidit̄ chor
das: quaꝝ vna sub raseta in anteriori pollicis ꝑte cōti
nuat̄ cū qua ēt chorda pedis existit humilitas. Et alte
ra chorda ē q̄ ex ꝑte istiꝰ gñata musculi prime chorde
ꝑtransit originē: ⁊ ꝓ pollicis ossi chordā mādat ⁊ ipm
cū trāsuersiōe ad domesticū dilatat. Et iaꝫ ēt a capite
coxe syluestri orit̄ musculus ⁊ cū vno duoꝝ musculoꝝ
achibaliū ꝯtinuat̄: deide ab eo seꝑat̄ cū occultum cru
ris ꝑtrāsit: ex quo orit̄ chorda q̄ ad iferiora pedis ꝑue
nit ⁊ sꝫ eo toto dilatat̄: quēadmodū fac̄ musclus q su
per plāte occultū dilatat̄ ꝑꝑ iuuamētū tale q̄le ē eius.

¶ De anathomia musculoꝝ digitoꝝ pedis. Cap.30m.

Ex musculis vō pedis digitos mouētibꝰ q sūt
ꝯstrigētes musculi sunt multi ex qbꝰ ē muscu-
lus q a capite cāne syluestris orit̄ ⁊ extēsus su
per ipsaꝫ descēdit ⁊ chordā vnaꝫ trāsmittit q̄
in duas diuidit̄ chordas que mediū ꝯstringūt ⁊ idicē.
Et alter istoruꝫ minor cuiꝰ ortꝰ est a postremo cruris:
cuius chorda cū ipm trāsmittit in duas diuidit̄ chor-
das que indicē cōstrigūt ⁊ minimū. Et diuidit̄ ab vna-
quaq̄ duaꝝ ꝑtiū chorda q̄ cū eo qđ ab alia diuiditur
ꝯtinuat̄: ⁊ fiūt chorda vna que ad pollicē ꝑuenit ⁊ ipꝫ
constringit. Et tertia chorda quā iā noiauimus a syl-
uestri duarum extremitatū que in cāna existūt dome-
stica orit̄: ⁊ iter duas descēdit cānas ⁊ ex se ꝑtē trāsmit
tit ad pedem cōstringendū ⁊ partē ad primū os polli-
cis. Et hoꝝ qdem musculoꝝ digitos mouētiū q̄s no-
minauimus situs est suꝑ crus ⁊ posteriꝰ. Illi vō quoꝝ
situs est super plantam pedis.x.sunt musculi: ⁊ in ꝭ q-
dem anathomici decepti fuerūt. Sꝫ primus q istđ sci-
uit fuit Gal'. Ipsi vō cū qnque cōtinuant̄ digitis.s.cuꝫ
vnoquoq̄ duo lacerti a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ mouent
vt cōstringant ꝼm rectitudinē si simul mouerint: ⁊ vt
declinēt si vnus mouerit. Et ex eis qdeꝫ sūt q̄tuor suꝑ
rasetā: quoꝝ vnus vnicuiq̄ digito delegatꝰ est: ⁊ duo
qui ꝓprie sunt ad ꝯstringēdum pollicē ⁊ minimuꝫ. Et
isti qdē musculi adeo sūt permixti vt cū vni coꝝ acci-

dit nocumētū ꝓuenit inde vt reliquoꝝ opatio debili-
tetᷣ in eo qđ eoꝝ est ꝓpriuꝫ vt vicem istius aliquo mō
gerant in eo qđ huic est proprium: ⁊ hac de causa dif-
ficile est vnum digitoꝝ pedis proprie absqꝫ alijs con-
stringere. Et ex musculis qdeꝫ pedis sunt qnque supra
pedē positi qui ad syluestrē declinare solent: ⁊ quinqꝫ
sub eis positi quoꝝ vnusquisqꝫ digitū ad illud qđ ipm
sequitᷣ trahit a parte domestica ⁊ ipm cū motu ad ptē
eleuat domesticā. Et isti qnque sunt cū duobꝰ q polli-
ci ⁊ minimo sunt ꝓprij ſm similitudineꝫ septē qui sunt in
planta pedis ⁊ simil'r decem primi. Oēs igitur corpo-
ris musculi sunt quingenti ⁊ vigintinouem.

¶ Summe Tertie doctrine quinte ⁊ est sermo vniuer-
salis de neruis proprie. Cap. pᵐ.

Iuuamētorum neruorum alia sunt que sūt
ſm essentiam: alia sunt que sunt per accñs.
Qꝫ vo ſm essentiaꝫ est qđ cerebrū eis me-
diantibus oibus alijs membris iuuamētū
prestat dādo eis sensum ⁊ motū. Sꝫ qđ est
per accidens est ad hoc vt caro corroboretᷣ ⁊ corpus
fortius fiat. Et ex eis ēt est percipere id qđ ex nocumē
tis mēbris accidit sensu carentibus sicut epar ⁊ splen ⁊
pulmo: lꝫ eni membra ista sensum nō habeāt super ea:
tamē cinctoriū positum est neruosum ⁊ pāniculo tecta
fuerūt neruoso: que cum apata fuerunt: aut vētosita-
te tensa perueniet apostemosi grauedo: aut ventosita
tis partitio ad cictoriū in ipsius radicē: ⁊ accidet ei ex
grauedine attractio: ⁊ ex vētositate extensio ⁊ sentiet
ipsam. Et neruoꝝ quidē principiū ſm modū scituꝫ est
cerebrum: ⁊ illud ad qđ istoꝝ perueniunt extrema est
superficies cutis. Cū cute eni villi miscentᷣ minuti: ⁊ in
ipsa nerui partiuntᷣ: qui ei a mēbris que ipsi vicinātur
aduenitunt. Qđ vo cerebrū neruorum pncipiuꝫ existit
duobus est modis: qm̄ quorūdam eorum est principiū
ſm sui essentiam ⁊ aliorum est principiū mediante nu-
cha que currit ex eo. Ex neruis quidem qui a cerebro
egrediuntur non iuuantur membra in sentiendo ⁊ mo
uēdo nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ viscerum interiorū:
aliquando vo mēbra hec iuuamenta nō habent nisi a
neruis nuche. Et Gal'. qdem iam ostendit nobis solli-
citudineꝫ magnā que neruis a cerebro ad viscera de-
scēdentibꝰ est ꝓpria. Creator eni de eoꝝ munitiōe sol-
licitus aliter ipsos muniuit qꝫ alios neruos: ⁊ illud est
quoniā ꝓpterea qđ a principio elongati fuerunt opor
tuit vt sustentarentᷣ superflua affirmatione a musculis
fortibus qui eos tegāt vt pāniculi ⁊ a corpore cuiꝰ es-
sentia inter neruū ⁊ cartilagineꝫ est media simili ei qđ
corpori nerui accidit cū torquetᷣ. Et istud qdē est ex tri
bus locis quoꝝ vnus est apud epiglotū. Et scđs cum
ad costaꝝ radices veniūt. Et tertius cū pectoris locū
transeunt. Factū est auteꝫ vt alij nerui a cerebro pro-
gredientes in quibꝰ existit vtilitas in sentiēdo iuuamē-
tuꝫ pstare penetrarent a sui principio ſm rectitudineꝫ
ad mēbrū ad qđ dirigūtur: quoniā rectitudo ad id ad
qđ dirigitur: ꝓpinquiore deferetᷣ via: ⁊ illic ex hoc est
impssio que manet ex principio fortior: ⁊ ꝓpterea qđ

in neruis sensibilibus nō queritᷣ de duritie que fac̄ ne-
cessitatē elōgādi a suba cerebri cū circuitiōe: ꝓpterea
vt ad sui similitudinē in lenitate ordinatim elōgetᷣ quātū
in mēbris queritur motus: imo quāto plus fuerunt le-
uiores plus fuerūt virtutē sentiendi dantes. Sꝫ factuꝫ
est vt motiui ad id ad qđ dirigūtᷣ eant post circuitio-
nes in quibꝰ ipsi incedunt ꝓpterea vt a pricipio elon-
gentᷣ ⁊ in duritie ordinentᷣ. In vnoquoqꝫ etiā duoruꝫ
modoꝝ ad id qđ ex duritie ⁊ mollitie in ipso est neces-
sariū adiuuerūt ortū ipsoꝝ sube: plurimi nāqꝫ eoꝝ qui
sensuꝫ tribuūt ab añcessiōe oriuntᷣ cerebri. Et partꝭ q-
dē que est cerebri: añcessio est eēntia mollior. Et plu-
rimi eoꝝ qui motū pbēt a postremo oriuntᷣ cerebri. Et
partis q̄ est cerebri postremū eēntia ē magis spissa.

¶ De anathomia neruorum egredientium a cerebro ⁊
eorum vijs. Cap. 2ᵐ.

A Cerebro septē neruoꝝ paria oriuntᷣ. primi pa
ris pricipiū est ex fundo duoꝝ vētriculoꝝ ce
rebri antecedētiū apud duoꝝ additamētorū
vicinitatē mamillaꝝ extremitatibꝰ siliū qbus
fit odoratꝰ: ⁊ ipm qdē est paruū vētrē hñs. Et ille q a
sinistra oritᷣ dextratᷣ: ⁊ ille qui a dextra oritᷣ sinistratᷣ:
deide sibi sup sectionē cruceaꝫ obuiāt: postea ille q a
dextra oritᷣ ad pupillā dextrā penetrat: ⁊ q nascitᷣ a si-
nistra ad sinistrā pupillā: quoꝝ adeo dilatantᷣ orificia
donec humorē q vocatᷣ vitreus cōprehēdāt. Quidaꝫ
vo q nō est Gal'. dixit ꝙ ad sectionē cruceā sine refle-
xione penetrāt ⁊ dixerūt ꝙ in hac sectiōe tria existunt
iuuamēta. Unū est ppea ne spūs qui ad vnā currit pu
pillā ad alterā ire ꝓhibeatᷣ cū acciderit nocumētū: ⁊ ꝓ
pter hoc vnaqueqꝫ duaꝝ pupillaꝝ cū alter clauditur
oculus in vidēdo fit fortior ⁊ clarior qꝫ ipsamet esset si
altera intuēte intueretᷣ: ⁊ pp hoc foraminis vuei dila-
tatio augmētatᷣ cū alter clauditur oculus: ⁊ hoc qdem
est ꝓpterea ꝙ spūs vehementer vadit ad ipm. Scđm
vo est ꝓpterea vt duo oculi vnū habeant deferēs qđ
visui simulacrū eis afferat ⁊ ibi vniatᷣ ⁊ sit duobꝰ vidē
oculis vnū videre ꝓpterea ꝙ simulacrū i termio vnitᷣ
cōi: ideoqꝫ luscis accidit vt ex re vna videāt duas: cū
vna pupilla superius eleuatᷣ aut iferius dprimitᷣ ⁊ de-
struitᷣ rectitudo penetrationis foraminis ad sectioneꝫ
⁊ ad cōem terminū accidit terminus torture nerui. Et
tertiū est vt vnusqꝫ duoꝝ neruoꝝ ab alio sustentetᷣ
⁊ illi initatᷣ ⁊ fiant ac si ad pupillā ex ꝓpinquo venirēt.
Scđm autē pariū neruoꝝ a cerebro ꝓcedentium na-
scitur post ortū primi paris ⁊ ab eo ad syluestrē decli-
nat ⁊ a foramine qđ est in orbita que totū cōprehēdit
oculū egreditᷣ ⁊ i musculis partitᷣ oculi: ⁊ hoc qdē par
valde est grossuꝫ. Ideo vt eiꝰ grossities sue parificetur
mollitiei quā hēe debuit ꝓpterea ꝙ est circa pricipiū:
⁊ cōfortetᷣ in faciendo motū: ⁊ pcipue cū adiutorē non
habeat cū tertiū par sit cōuersuꝫ ad mouendū magnū
mēbrum qđ est mādibula inferior quare ei nō rema-
net superfluitas: imo adiutore alio a se indiget sic mo-
do referemus. Tertij vo paris origo est a termino cōi
inter antecessionem cerebri ⁊ ipsius postremū. s. ab ifi-
mo basis cerebri qđ primo cū quarto pari paulisp mi-
scetur:

ſceꝝ:deīnde ab eo ſeparaꝝ ⁊ in quatuoꝛ ramis ramifi-
caꝝ. Unus ramꝰ ab igreſſu egrediꝝ vene ſubethie quā
poſtea noiabimus ⁊ deſcendendo ſuꝑ ceruicem vadit
donec diaphꝛagma pertrāſeat ⁊ in viſceribus que ſūt
ſub diaphꝛagmate partiꝝ. Et ſecūde qdē ʒ partꝭ egreſ-
ſio eſt a foꝛamine qd̓ in oſſe exiſtit tīpoꝛis que cū egre
ditur cū neruo continuatur qui a quinto diuidiꝝ pari:
cuius mō noiabimus diſpōnem. Et ramus tertiꝰ in fo-
ramine deſcēdit a quo ſcd̓m egrediꝝ par:qm̄ ipſiꝰ dire
ctio eſt ad mēbꝛa in anterioꝛibꝰ faciei poſita. Et neqʒ
fuit cōueniens vt in penetratione pꝛimi paris ventreʒ
hn̄tis penetraret:qꝛ nobilioꝛi neruoꝝ coanguſtatio-
neʒ faceret ⁊ ipm̄ cōpꝛimeret ⁊ via cooperireꝝ. Et hec
qdē ꝑs cuʒ ſeꝑaꝝ in tres diſtribuiꝝ ſectiōes:quaꝝ vna
ad ꝑtē lachꝛymalis d̓clinat ⁊ vadit ad muſculos tim-
poꝝ ⁊ maſticātiū ⁊ ſuꝑcilij ⁊ frōtꝭ ⁊ palpebꝛe. Et ꝑs ſe-
cūda per foramē vadit apud oculos creatū ⁊ inde ad
naſi tēdit iteriorē ſuperficiē ⁊ in tunica ſpargiꝝ q̄ in ite
rioꝛibꝰ naſi eſt expanſa. Pars quoqʒ tertia eſt ꝑs non
ꝑua in ꝯcauitate deſcēdēs barbachi q̄ in oſſe maxille
eſt facta ⁊ duobꝰ ramificaꝝ ramis. Unus vadit ad ite-
rioꝛa ꝯcauitatꝭ oꝛis ⁊ in dentibꝰ ſpargiꝝ:ſʒ illd̓ qd̓ inde
ꝑtinet dētibꝰ eſt manifeſtū:qd̓ vͦo ide alijs ꝑtinet ē vi-
ſui ſic occultū ⁊ in gigiua ēt ſpargiꝝ ſuꝑioꝛe. Alter aūt
ramus in mēbꝛoꝝ ſpargiꝝ ſuꝑficiebꝰ q̄ ſūt ibi ſic cutis
maxille ⁊ extremitatꝭ naſi ⁊ labij ſuꝑioꝛis:he qdeʒ ſunt
ſectōes ꝑtis tertie paris tertij. Quartꝰ āt ramꝰ tertij pa
ris vadit penetrās a foꝛamie ſuo qd̓ in mādibula exi-
ſtit ſuꝑioꝛe ⁊ vadit ad liguā:⁊ in eiꝰ manifeſta diuidiꝝ
tunica ⁊ tribuit ei ſenſuʒ ꝓpꝛiū q eſt guſtꝰ:⁊ illd̓ qd̓ re-
manet in dētiū tecis iferioꝝ ⁊ in ipſoꝝ gigiuis diuidi-
tur:⁊ in labio iferioꝛi:ſʒ ꝑs q̄ ꝑuenit ad liguā ſubtilioꝛ
eſt qꝫ neruus oculi:qm̄ iſtiꝰ duritiē ⁊ illiꝰ mollitiē tem
perāt groſſities illiꝰ ⁊ ſubtilitas iſtiꝰ. Quarti vͦo paris
oꝛigo eſt poſt tertiū:ſʒ ad cerebꝛi baſim eſt magis d̓cli
nās:⁊ cū tertio quēadmodū diximus miſceꝝ deide ab
eo ſeꝑaꝝ ⁊ ad palatū vadit ⁊ dat ei ſenſum:qd̓ qdē eſt
ꝑuuʒ ſʒ eſt plus duꝝ qꝫ tertiū:qꝛ palatū ⁊ palati pāni-
culus durioꝛ eſt ligue pāniculo. Sʒ vnumqd̓qʒ paris
quinti ipar cū duobꝰ naſciꝝ medijs ſʒ dupli foꝛmam:
imo multi illoꝝ tenēt ꝙ vnūqd̓qʒ ipſiꝰ ipar eſt par cu-
ius qdē oꝛigo a duobꝰ eſt cerebꝛi lateribꝰ. Et ꝑs qdē
pꝛima cuiuſqʒ paris ipſiꝰ ad pāniculū vadit q in inte-
rioꝛibꝰ iſtrī auditꝰ eſt dilatatꝰ ⁊ in eo diuidiꝝ totꝰ. Et
huiꝰ qdē diuiſiōis oꝛigo ꝓculdubio eſt a parte cerebꝛi
poſterioꝛe:⁊ ꝑ ipſaʒ eſt audiēdi ſenſus:ſʒ ſcd̓a diuiſio
eſt maioꝛ pͥma. Ipſa nāqʒ egrediꝝ a foꝛamie qd̓ i oſſe
perfoꝛatū eſt petroſo. Et ipſe qdē eſt q vocaꝝ mono-
culus ⁊ cecus:ꝓpterea ꝙ multū toꝛquetur ⁊ eiꝰ vie in
obliquationibꝰ icedūt:iō qd̓ volūtas affuit ꝓlōgandi
ſpatiū vt eiꝰ finis a pͥncipio remoueretꝝ:ꝓpterea neruꝰ
anteqꝫ ide egredereꝝ a pꝛicipio eēt lōginqus iō vt du
rities ei ide acqrereꝝ. Cūqʒ egrediꝝ cū neruis tertij pa
ris miſceꝝ:quoꝝ plurimi ad maxillā ⁊ ad palati vadūt
muſculū:⁊ qd̓ remanet ad muſculos ꝓtēdiꝝ timpoꝛuʒ.
Guſtꝰ āt in quarto creatꝰ fuit neruo:⁊ auditꝰ in qnto:
qm̄ inſtrō auditꝰ fuit necīuʒ vt eēt diſcooꝑtū ne aeris
via ad ipm̄ clauſa foꝛet:⁊ inſtrō guſtus fuit necium vt
eēt minutū:ꝑpea opoꝛtuit vt nerui auditꝰ eēnt durio-
res. Et iō oꝛigo cerebꝛi eoꝝ poſtremo fuit ꝓpinqoꝛ:⁊
neqʒ oculi muſculis vnus ſuffic̄ neruus:⁊ muſculoꝛuʒ
timpoꝝ nerui multiplicati fuerūt:niſi qꝛ foꝛamini ocu
li multa necia fuit amplitudo:ꝑpea ꝙ neruus virtutē
afferēs viſus multa idiguit groſſitudie:iō qꝛ ei necīuʒ
fuit vētrē hr̄e:nō ergo os qd̓ ad cōpꝛehēdēdū oculuʒ
eſt ꝑfoꝛatū multa foꝛamia tolerare potuit. Timpoꝛis
vͦo neruis multa fuit durities necia:ſʒ groſſitudie mul
ta nō idiguere:imo groſſitudo eēt faciēs motꝰ difficul
tatē:⁊ ēt egreſſio quā in oſſe duro petroſo hn̄t pōt fo-
ramina tolerare multa. Par vͦo ſextū a poſtremo oꝛiꝝ
cerebꝛi cū qnto ꝯtinuū:⁊ cū eo pāniculis ⁊ ligamentis
ligatū:ac ſi eēt vnus neruus:deide ſeꝑaꝝ ab eo ⁊ egre
diꝝ a foꝛamie qd̓ eſt in extremitate adoꝛē qd̓ laude ſi-
milaꝝ. Et ipm̄ qdē anteqꝫ egreſſum eēt iā in tres diui-
ſuʒ fuit ꝑtes que oēs ſil̓ ad h̄ egrediūꝝ foꝛamie. Una
eaꝝ ad gule muſculos ſuo ꝓtēdiꝝ itinere ⁊ ad ligue ra-
dicē:ꝓpterea vt par ſeptimuʒ in ipſoꝝ adiuuet motu.
Et ꝑs ſcd̓a ad muſculos deſcendit ſpatule:⁊ eiꝰ qd̓ eſt
circa eā:⁊ ipſiꝰ pl̓ꝛm in muſculo ſpargiꝝ lato q eſt ſuper
ſpatulaʒ:⁊ hec qdē ꝑs eſt magne qꝫtitatis ⁊ ſuſpēſa pe
netrat donec ꝑueniat ad qd̓ dirigiꝝ. Pars vͦo tertia q̄
maioꝛ eſt ex tribꝰ ꝑtibꝰ ad viſcera deſcēdit in aſcēſione
vene ſubethi ⁊ eſt illi annexa ⁊ cū ea ligata ex qua cum
rectitudie eſt epiglotis:ſeparanꝝ rami q ad muſculos
veniūt epiglotales:quoꝝ capita ſūt ad ſuꝑioꝛa q epi-
gloti ⁊ ipſiꝰ eleuāt cartilagines. Cūqʒ epiglotē ꝑtran-
ſeūt ex eis aſcēdūt rami q ad muſculos vadunt capita
ad iferioꝛa hn̄tes:⁊ ipſi ſūt q ad cymbalarē claudēdā
⁊ aperiēdā ſunt neceſſarij cū ad iferioꝛa trahere neceſ
ſariū eſt:⁊ ꝑꝑ hoc vocanꝝ nerui retro redeuntes. Hic
aūt neruus retro rediēs non egreſſus fuit a cerebꝛo ⁊
nō a nucha:niſi pꝛopterea qd̓ ſi a nucha aſcēderēt ab
ipſoꝝ pꝛincipio ſubirent trāſuerſi ⁊ nō recti:⁊ ad infe-
rioꝛa attractio cū eis nō ꝓueniret ſm̄ actionē decētē.
Et ipſi qdē nō de ſexto pari creati fuerūt:niſi ꝑpea ꝙ
illud qd̓ ex neruis eſt molle aut molli vicinū. ſ. illud qd̓
fuit ex eis anteqꝫ ſextū iā in muſculis faciei ⁊ capitis:⁊
in eo ꝙ in eius fuit diuiſuʒ:⁊ ſeptimū ēt nō ſm̄ rectitu
dinē deſcēderet quēadmodū ſextū deſcēdit:imo pꝛo-
culdubio trāſuerſitas eos comitareꝝ:⁊ ꝓpterea ꝙ illd̓
qd̓ aſcendit ⁊ redit qn̄qʒ indiget re firma cui initaꝝ ad
ſil̓itudinē girgilli vt ſuꝑ ipſaʒ reuoluaꝝ aſcendēs:⁊ ex
ea adiuueꝝ vt ſit ſitꝰ durus ⁊ foꝛtis ⁊ leuis ⁊ iuxtapoſi
tus nō fuit ibi ad h̄ idoneū ſicut arteria maioꝛ. Et illd̓
qd̓ ex iſtis ramis a ſiniſtra aſcēdit hāc iuenit arteriam
ipſa recta ⁊ groſſa:ergo ſuꝑ eā reflectiꝝ nō multa indi
gens firmitudie. A dextra vͦo aſcēdēti h̄ nō vicinaꝝ ar
teria ad modū pꝛimi:ſʒ vicinaꝝ ei poſtqꝫ iaʒ accidit ei
ꝑuitas ꝑꝑ ramoꝝ diuiſionē qui iā ex eo egreſſi fuerūt:
cui ēt iā defuit rectitudo in ſitu:qꝛ tranſuerſatꝰ fuit ad
aſcellā declinādo:fuit ergo necīuʒ vt ipſi re aliq̄ affir-
marenꝝ cui initerenꝝ cū ligamētis in qbꝰ rami ſtringe-
renꝝ:iō vt ꝑ ipſos illud qd̓ defuit ex rectitudie groſſi-
tie in ſitu coꝛrigereꝝ. Et ſapiētia qdeʒ in hos redeūtes

ramos elõgando est vt talis qualis ē hec suspēsio ꝓxi mi fiāt: ⁊ ꝑꝑ elõgationē a principio fortitudinē hēant ⁊ duritiē. Ex neruis autem redeūtibꝰ fortior ē ille q in duabꝰ musculoꝝ epiglotis spargiẜ tunicis cū aliīs ner uoꝝ adiuuātiū ramis: postea illō qð ex h remanet ner uo descēdit a quo rami sepanẜ q in pāniculis spargū- tur diaphragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in musculis ipsius ⁊ in corde ⁊ in pulmone ⁊ in venis ⁊ in arteriīs q̄ ibi sūt. Il lud vō qð remanet penetrat ĩ diaphragma: ⁊ associaẜ ei qð ex ꝑte tertia descendit: ⁊ in pāniculis spargiẜ vi- sceꝝ ⁊ ꝑuenit ad os latū. Septimi āt paris origo est a termino cōi q est iter cerebrū ⁊ nuchā cuiꝰ plīm incedit se in musculis spargēdo liguā mouētibꝰ: ⁊ in musculis inter peltalem ⁊ os laude cōibus: ⁊ est cuꝫ ipsius resi- duū in aliīs spargitur musculis qui huic musculo sunt vicini: nō tū semꝑ est istud: ⁊ ꝓpterea ꝙ aliī nerui ad alias reducti fuerūt necessitates: ⁊ neq̄ꝫ fuit bonum vt foramina in anterioribꝰ neq̄ꝫ in inferioribꝰ multiplica renẜ: fuit meliꝰ vt ad lingue motū neruus ab hoc loco veniret: qꝛ ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anathoꝰ neruoꝝ nuche ⁊ colli ⁊ꝰ viīs eoꝝ. Ca. 3m.

NEruí ex nucha nascētes q ꝑ colli vadūt spon diles octo sunt paria. Unius paris egressio a duobꝰ ē spōdilis ꝑme foramibꝰ qð in capitis musculis solū spargiẜ: ⁊ ē par ꝑuū minutū qm̄ meliꝰ fuit vt locꝰ a quo egrediẜ sit angustꝰ: queādmo- dū in caplō de ossibꝰ diximꝰ. Et scði qdē paris egres- sio est iter spōdilē primā ⁊ scðaꝫ. s. foramē in loco vel caplō de ossibꝰ noīatuꝫ: cuiꝰ plīm capiti tāgēdi sensum defert: trāsuerse eni ad id qð in spōdilibꝰ est supremū ascēdit: ⁊ ad anteriora reflectiẜ: ⁊ suꝑ tunicā extrisecā auriū spargiẜ. Et ꝙ par ꝑmū minꝰ facit ꝑꝑ sui paruita teꝫ ⁊ abbreuiationē ob quā expādi expedite nō pote- rat ⁊ dilatari in locis q sequunẜ ipm cōplete emendat. Qꝫ autē ex h remanet pari ad musculos q sūt in poste- rioribꝰ colli ⁊ ad musculū latū venit ⁊ eis dat motum. Et paris tertiī origo ⁊ ipsiꝰ egressio ē a foramie qð est iter secūdā ⁊ tertiā: ⁊ vnusq̄sq̄ꝫ eoꝝ in duos ꝑtitur ra- mos. Ab vno ramo spargunẜ rami ĩ ꝓfundo musculo- rū q sūt ibi ⁊ ꝓprie caput cū collo mouētuꝫ: deinde ad spōdiliū ascēdūt spinas: ⁊ cū in eaꝝ rectitudie veniunt ad radices tenenẜ eaꝝ: ⁊ post ad ipsaꝝ eleuanẜ capita ⁊ cū ligamētis miscenẜ pānicularibꝰ q̄ ab illis nascunẜ simeniīs: postea ad ꝑtē auriū reflectēdo penetrāt: ⁊ ĩ nō omni hoīe ad aures ꝑueniūt ⁊ auriū musculos mo uēt. Et ramꝰ secūdus ad añriora vadit donec ad mu- sculū ꝑuenit latū. Et cū h qdē primū cū nasciẜ imiscē- tur vene ⁊ musculi qꝰ ipm cooꝑiūt: ꝑꝑea vt in seipso sit fortior. Et ē ēt qñ cū musculis misceẜ timpoꝝ ⁊ cū mu sculis auriū in bestiīs. Plīm tū sparsiōis ipsiꝰ nō ē nisi in musculis maxillaꝝ. Quarti vō paris egressio ē a fo- ramine qð iter tertiā existit ⁊ q̄rtā: ⁊ partiẜ sic ille q est añ ipꝫ ꝑte añte ⁊ ꝑte posteriꝰ ꝯñte: ꝫ ꝑs eiꝰ q̄ antece- dit ē ꝑua: ⁊ iō cū qnto misceẜ. Et qdaꝫ iā dixerūt ꝙ ab ea penetrāt rami sic aranee tela extēsi suꝑ venā sube- thi donec ad diaphragma ꝑueniūt sepans suꝑ duo la tera diaphragmatꝭ pectꝰ in duo media ꝑtiēs icedētes.

Sed eius ꝑs maior ad posteriora reflectiẜ ⁊ in fundo musculoꝝ ꝓfundaẜ donec ad simenia vadit ⁊ muscu- lis mādat ramos q iter caput ⁊ collū sūt cōes: ⁊ deide itinere suo ad anteriora reflectēdo vadit: ⁊ cū muscu- lis maxille ⁊ auriū in aīalibꝰ ꝯtinuaẜ: ⁊ dixerunt ꝙ ab eo ad dorsuꝫ dꝭcēdit ramꝰ. Quinti aūt paris egressio ē a foramine qð ē iter quartā ⁊ qntā: qð ēt in duos par tiẜ ramos. Unus ramus. s. iste q ē añs: ⁊ ipse minor ad musculos ꝑuenit maxillaꝝ: ⁊ ad musculos q caput an- teriꝰ curuāt ⁊ ad alios musculos q capiti ⁊ collo sūt cō munes. Et ramꝰ secūdus in duos diuidiẜ ramos. Unꝰ ramꝰ iter ꝑmū ⁊ iter ramū secūdū ē mediꝰ: ⁊ ꝑuenit ad spatule supremū: ⁊ miscenẜ cū eo quidā sexti ⁊ septimi. Et ramꝰ scðs cū ramis qnti ⁊ sexti ⁊ septimi miscetur: ⁊ ad mediū penetrat diaphragmatꝭ. Par vō sextuꝫ ⁊ se- ptimū ⁊ octauū ab aliīs ꝭm ordinē egrediunẜ forami- nibꝰ: ꝫ octaui egressio ē a foramie cōi iter fineꝫ spōdi- liū colli: ⁊ iter ꝑmā spōdiliū dorsi: ⁊ eoꝝ rami vehemē ti cōmiscenẜ mixtura. Sed plīm sexti ad spatule ꝑuenit suꝑficiē ⁊ ꝑs eiꝰ maior ꝑte q̄ est ex q̄rto ⁊ minor ꝑte q̄ ex qnto ꝑuenit ad diaphragma. Et plīm septimi ꝑue- nit ad adiutoriū lꝫ sint qdā ex ipsiꝰ ramis q ad muscu- los capitꝭ: ⁊ ad colli ⁊ ad dorsi cuꝫ ramis qnti associati vadūt ⁊ ad diaphragma ꝑueniūt. Sꝫ octaui post cō- mixtionē ⁊ societatē oēs ad brachiū ⁊ asseid ꝑueniūt: ⁊ neq̄ꝫ est aliqs eoꝝ q ad diaphragma ꝑueniat. Sꝫ tū ille q ex qnto ad ꝑtē manꝰ tēdit nō trāsit spatulaꝫ: ⁊ ex septimo nō trāsit adiutoriū: ꝫ ille q ad spatulaꝫ ꝑuenit ad brachiū est ex octauo mixto cuꝫ ꝑ ramo qui nasciẜ ex spōdilibꝰ dorsi ⁊ ad dorsuꝫ vadit. Nerui autē isti in diaphragmate ꝑtiti nō fuerunt nisi nerui nuche: ꝑꝑea vt ad ipꝫ veniēs ab alto foret descēdēs loco: iō vt eiꝰ partitio in ipso eēt melior: ⁊ ꝑcipue qꝛ ꝑma eoꝝ dire- ctio fuit pricipiū pāniculi pectꝰ ꝑ mediuꝫ ꝑtiētis. Et i- possibile qdē erat vt nerui ad ipꝫ a nucha directe ve- nirēt absq̄ꝫ fractura cū angulo. Et si oēs nerui qui ad diaphragma descēdūt a cerebro ꝓtēderenẜ: ipsoꝝ ꝓ- lōgareẜ icessus: ⁊ neq̄ꝫ eoꝝ neruoꝝ ꝯtinuitas cuꝫ me- dio diaphragmatꝭ posita fuit: nisi ꝑꝑea qð nō fuit con ueniēs: vt in ipso ꝭm iustitiā ⁊ eq̄litatem spargerenẜ si cū extremitate ⁊ nō cū medio cōtinuarenẜ: aut si cū to ta ꝯtinuarenẜ circuitione: ⁊ eēt h ꝯ̄riū vie q̄ est necia: qm̄ musculi nō faciūt aliqd moueri nisi extremitatibꝰ suis: ꝓpterea illð qð ex diaphragmate moueẜ ē illð qð est circuiens: oportuit ḡ vt in ipso finirenẜ nerui ⁊ non vt in ipso iciperēt. Et qm̄ necium fuit eos ad medium venire oportuit necio vt pēderent: oportuit ḡ vt ipsi defenderenẜ: ⁊ pāniculis cū munitiōe tegerenẜ: tecti ḡ pāniculis fuerunt cuꝫ munitione defendēte in qua eis associaẜ pāniculus q pectꝰ per mediū partiẜ suꝑ quem inixi ꝑrexerūt. Et qꝛ hꝰ mēbri oꝑatio fuit nobilis facta fuerūt neruis eiꝰ pricipia multa ne eiꝰ oꝑatio ꝑꝑ aliqð destrueres nocumētuꝫ qð vni accideret principio.

¶ De anathomia neruoꝝ nuche spondiliū que sunt in rectitudine pectoris. Cap. 4m.

PRimi ex paribꝰ ipsorum egressio est inter pri- mam spōdiliū ⁊ secūdaꝫ pectoris qð in duas

diuiditur

diuiditur partes que maior est in oib⁹ musculis spargit̄ costaꝝ ⁊ musculis dorsi. Et qd̄ remanet super primas costas extēsuz ꝓcedit: ⁊ octauo neruoꝝ colli obuiat ⁊ simul ad manus ꝓtendunt̄ donec ad adiutoriū ⁊ spatulā perueniant. Par v̄o scd̄z a foramine egredit̄ qd̄ predictum seqtur foramē: cuius ꝑs ad adiutorij tēdit superficiem dans ei sensuz: ⁊ ipsius residuū cū alijs partib⁹ que remāserūt aggregātur ⁊ ad musculos spatule qui super eaz sunt positi descēdunt ipsius mouentes iūcturam ⁊ ad musculos perueniūt dorsi. Qui igit̄ ex neruis istis spōdilium pectoris oriūtur ⁊ rami q ad spatulā non protenduntur ad musculos dorsi vadūt: ⁊ ad musculos qui sunt inter costas puras in posterioribus dorsi pectoris positas. Qui v̄o ex spōdilib⁹ falsarum nascūtur costarū ad musculos veniunt qui sunt inter costas: ⁊ ad musculos ventris. Cū istoꝝ neruorū preterea ramis arterie ⁊ vene quiete currūt ⁊ nucham ingrediunt̄ per loca inferiora vnde ipsi egrediunt̄.

¶ De anathomia neruoꝝ nuche alchatim. Cap. 5m.

NEruí alchatim in hoc cōicant q̄ pars eoruz ad dorsi musculos peruenit: ⁊ ꝑs ad musculos ventris: ⁊ ad musculos qui sunt in dorso expansi. Tria aūt superiora cū neruis miscētur qui a cerebro sunt descēdentes ⁊ non alia. Et duo paria iferiora ad partem crurium multos trāsmittunt ramos cum qbus rami tertij paris ⁊ ramus nerui primi ex albauim miscent̄: sed isti duo rami anche nō trāseunt iūcturā: ꝫ in ipsius spargūtur musculis: ⁊ illi eos pertrāseunt icedendo ad crura. Neruoꝝ aūt cruriuz ⁊ pedum forma a neruis manuū sepat̄ in h̄ q̄ nō oēs cōiungunt̄ ⁊ declināt sūmersi icedendo ad occultū. Non eni est forma ꝯtinuitatꝭ adiutorij cū spatula sic̄ forma ꝯtinuitatꝭ coxe cū ancha: neqꝫ ei⁹ ꝯtinuitas cū origine suoꝝ neruoꝝ: sic̄ ꝯtinuitas ipsi⁹ cū suoꝝ neruoꝝ origine. Et isti qdē nerui ad ꝑtē cruris diuersis tēdūt itinerib⁹. Sūt eni ex eis q occultant̄ ⁊ sunt ex eis q manifestant̄: ⁊ sunt ex eis q sūmergunt̄ sub musculis coopti: ⁊ qr musculi q a ꝑte ossis femoris oriūt̄: vias ad vtrosqꝫ pedes nō habuerunt a posteriorib⁹ corporis: neqꝫ ab occulto coxarum: ꝓpterea q̄ sunt ibi musculi multi et vene factum fuit: vt pars neruorum q sunt ꝓprij musculoꝝ q sunt in pedib⁹ curreret ⁊ penetraret in foramine qd̄ ad testiculos descēdit donec ad musculos vadat femoris ⁊ descendat ad musculos poplitis.

¶ De anatho⁹ neruoꝝ nuche albaui ⁊ albosos. C. 6m.

PRimū par ex albauim miscet̄ cū neruis alchatim sic̄ dixim⁹. Alia v̄o paria ⁊ ipar qd̄ ab extremo orit̄ albosos in musculis spargunt̄ fi-cteris ⁊ ipsi⁹ virge: ⁊ in musculo vesice ⁊ mr̄icis: ⁊ i pāniculis vētris: ⁊ i ꝑtib⁹ domesticis iteriorib⁹ ossis femoris: ⁊ i musculis q nascūt̄ ab osse albauiz.

¶ Sūme Quarte doctrine Quinte: ⁊ est sermo de forma arteriarum. Cap. p̄m.

VEne pulsatiles sunt arterie que create fuerunt preter vnam eaꝝ duas habētes tunicas: quarum durior est occulta: qm̄ ipsa est illa que pulsatiōi obuiat: ⁊ forti motui substantie spūs que celari voluit: ⁊ ipsius receptaculū custodiēdū ⁊ corroborādū fuit. Arteriaꝝ aūt origo ē a sinistro vētriculo duoꝝ vētriculoꝝ cordis: qm̄ dexter eoꝝ epati est ꝓpiquior: quapꝑ oportuit vt ipse poneret̄ occupat⁹ i attrahēdo nutrimētū ⁊ exercēdo ip̄m.

¶ De anathomia arterie venalis. Cap. 2m.

QVod in primis a sinistro orit̄ ventriculo due sunt arterie. Una ad pulmonē vadit ⁊ in ip̄o partit̄: ꝓpterea vt aer attrahat̄ ⁊ sanguis q pulmonē nutrit a corde deferat̄: qr trāsit⁹ nutrimēti pulmonis est ad cor ⁊ a corde vadit ad pulmonem. Et hui⁹ qdē ꝑtis origo est ex ꝑte cordis subtiliore: ⁊ vbi vene ad ip̄m penetrāt que est vnā hn̄s tunicā ab oib⁹ alijs arterijs diuersa: ⁊ ꝑꝑ hoc vocāt ipsaz arteriā venalē. Ex vna aūt creata fuit tunica vt sit mollior ⁊ lenior: ⁊ ad dilatādū ⁊ ad ꝯstrigēdū magis obediens: ⁊ ad resudationē eius faciēdā qd̄ ab ea ad pulmonē resudat ex sanguie subtili vaporoso q sube pulmonis magis est ꝯueniēs sit apta. s. q cōplemēto digestionis in corde iā ꝓpinquus fuit. Et neqꝫ est ei nec̄ia supꝑfluitas digōnis sicut ea idiget sanguis qui in vena currit vētrē hn̄te quā mō noiabimus: ⁊ ꝓprie: qm̄ eius locus est iuxta cor: ⁊ vadit ad ip̄m ei⁹ virt⁹ calida facile digerēs: ⁊ ēt qr mēbruz in quo pulsat est raꝝ ⁊ nō timet̄ cū pulsauerit in illo raro ⁊ ꝑcusserit qd̄ ipsius durities ei noceat: ⁊ ꝑꝑ hoc in corꝑe ipsi⁹ nō tm̄ duritiei fuit necessariū quāto alie idiguerūt arterie q̄ sūt membris duris vicine. Uena aūt arterialis quā dicā lꝫ pulmoni sit vicina: nō tn̄ ei vicinat̄ nisi ipsius postremū a ꝑte dorsi: ⁊ hec arteria venalis in afficedēte pulmonis parte spargit̄: ⁊ in ipso submergit̄ q̄ iā qdē in ꝑtes ⁊ ramos diuisa est. Sꝫ cū inter duas hui⁹ arterie nec̄itates cōparatū fuerit que attēdunt̄ fꝫ firmitudinē ⁊ lenitatē que facit ei dilatationē facilē ⁊ ꝯstrictionē ⁊ resudationē ei⁹ qd̄ ab ea resudat iuenit̄ q̄ lenitas magis est ei nec̄ia q̄ꝫ spissitudo ⁊ firmitudo. Alia aūt arteria que est maior quā Aristoteles vocat orithi in primis cum ex corde orit̄ duos trāsmittit ramos: ex qbus maior in circuitu cordis reuoluit̄ ⁊ in suis ꝯuertit̄ partib⁹: ⁊ minor reuoluit̄ ⁊ in vētriculo spargit̄ dxtro. Qd̄ aūt post duos remanet ramos cū separat̄ in duas diuidit̄ partes: vna ꝑs est maior ⁊ ad descēdēdū apta: ⁊ altera ē minor ⁊ est apta ad ascēdēdū. Et q̄ est apta ad descendēdū creata fuit in quātitate sui supꝑ aliā addēs: qm̄ ad mēbra tēdit que nūero sunt plura ⁊ in quātitate maiora: ⁊ hec qdē sūt mēbra que sub corde sūt posita. Supꝑ orithi aūt essentiā vel egressionē tres duri ꝯsistūt panniculi ab anteriorib⁹ ad posteriora. Si eniz vnus aut duo fuissent nō p̄berent iuuamētum qd̄ in eis querit̄: neqꝫ ipsius quātitatē aut ipsoꝝ quātitates magnificādo ⁊ fieret motus ꝑꝑ ipsos difficilis. Qr si essent q̄tuor fierent valde parui ⁊ destrueret̄ iuuamētū eoꝝ: ⁊ si in suis quātitatib⁹ magni fierent viā coangustarēt. Uenalis arteria duos hꝫ pāniculos ad interiora declināntes: ⁊ duo qdem suffecerunt: qr non est ibi tātū necessitatis benefaciēdi formā quātū est hic: in subtiliādo v̄o est ibi plus necessitatis: ideo vt fumosuz vaporem ex-

al's ab iteriorib⁹ ad exteriora

pellere sit facile: ⁊ sanguinem ad pulmonē eūtē in ꝑte
orithi que ex duabus partibus est ascendens.

¶ De anathomia arterie orithi ascēdētis. Cap. 3m.

Pars aūt que a duabus orithi est ascēdens in
duas diuidit̄ partes: quaꝝ maior ad partem
lebriati ascēdēdo tendit: deīde ad partē trās-
uersatur dextrā donec ad carnem laxā mo-
ro similē ꝑuenit que est ibi. Et in tres diuidit̄ partes
quarum due sunt due arterie que subetheni vocant̄: ⁊
ad dextrā ⁊ ad sinistrā cū duabus ascēdit guidegis ꝓ-
fundis quas postea noīabimus: ⁊ in diuidendo cū eis
associant̄ sicut post referemus. Pars aūt tertia in tho
race spargit̄ ⁊ costis primis ⁊ in sex spōdilib⁹ colli supe
riorib⁹ ⁊ in partib⁹ furcule donec ad caput ꝑuenit spa
tule: postea ex inde ad manuū pertransit membra: ꝑs
vō minor ex partibus orithi ascendēs ad partē ascel-
le vadit ⁊ diuidit̄ sicut pars tertia maioris partis.

¶ De anathomia duarum arteriarū que subetheni vo
cantur. Cap. 4m.

Vnaqueq̄ duaꝝ arteriaꝝ que subetheni vo-
cant̄ cū ad collū perueniūt in duas separā-
tur partes: partē anteriorē ⁊ posteriorē. An-
terior vō pars in duas sequestrat̄ partes: oc
cultam que ad liguā tēdit ⁊ ad musculos occultos q
sunt musculi mādibule iferioris: ⁊ ad partē que mani-
festatur ⁊ ascendit ad illud qđ est corā duab⁹ auribus
⁊ ad musculos timpoꝝ: ⁊ pertransit eos postq̄ in eis
reliq̄t ramos multos: ⁊ ad capitis cacumen tēdit: ⁊ ob
uiant dextre eaꝝ existentes cū extremitatibus sinistre.
Pars aūt posterior in duas diuidit̄ partes: posterior
quaꝝ mior plus ad posteriora eleuat̄: ⁊ in musculis q
capitis sunt cōtinentes iuncturā spargit̄. Ex qua etiā
est qđ ad basim postremi cerebri tendit in foramē in-
grediens magnū qđ est apud adorē laudam. Maior
aūt coram foramine in foramine petroso ad rhete in-
gredit̄: imo rhete ex ea texit̄. s. ex venis in venis ⁊ tuni-
cis super tunicas ⁊ rugis super rugas: ita vt nemo ex
eis vnā solā apprehēdere possit: nisi cū alia cōtinuam
⁊ cū ea ligatā sicut rhete: ⁊ spargit̄ ad anteriora ⁊ po-
steriora ad dextrā ⁊ sinistram ⁊ vadit per totū rhete:
deīde aggregatur ex ea parte sicut erat ante: ⁊ forma-
tur ei pāniculus ⁊ ascendit ad cerebrū ⁊ spargit̄ in ipō
pāniculo subtili: postea iterius in cerebro in suis ven-
triculis ⁊ syphac vētriculoꝝ ipsius ⁊ ramoꝝ suoꝝ ori-
ficia sibi obuiāt q̄ ibi ascēderūt: quēadmodū ramorū
venaꝝ orificia nō pulsatiliū q̄ descēderūt. Nō aūt fa-
cta fuerūt ista ascēdētia ⁊ illa descēdētia: nisi ꝓꝑea ꝙ
illa sūt rigātia ⁊ fundētia sanguinē: q̄m melior ex siti-
bus suoꝝ vasoꝝ rigantiū est vt eoꝝ extremitates sint
capita ad iferiora hn̄tes: ꝫ ista iuuamētū p̄stāt in dan
do spm̄: ⁊ spūs q̄dem est subtilis ad superiora mobilis.
Et neq̄ est necesse suoꝝ vasoꝝ capita ad iferiora re-
ducere donec fundant: imo si hoc fieret multa inde ꝓ-
ueniret effusio sanguinis qui ei associat̄: ⁊ difficultas
motus spiritus in eis: q̄m ipsius mot⁹ ad superiora est
facilior: ⁊ ꝓpter illđ qđ in spiritu existit ex motu ⁊ sub-
tilitate sufficit in eo ꝙ ex ipso ad cerebrum vadit illud
qđ est necesse vt calefaciat ipsum. Et sub cerebro qui-
dē nō fuit expāsū rhete nisi vt redeūdo icedat sāguis
q̄ ē in arteria: ⁊ spūs q̄ i ea existit cōplōni cerebri post
digōnē similet̄: ⁊ deīde s̄m ordinē ad cerebrum vadat.
Et rhete q̄dem iter os ⁊ pāniculū durum est positū.

¶ De anathomia partis orithi descendētis. Cap. 5m.

Pars aūt orithi descēdēs primū s̄m rectitudi-
nē icedit donec sup̄ q̄ntā mittit̄ spōdilē: cuius
situs capitꝭ cordis situi est opposit⁹. Et ibi q̄-
dē est pulmo sic accubitatio ⁊ sustētamētum
ipsi ad h̄ vt iter ipm̄ ⁊ ossa dorsi sepōnē faciat. Meri
quoq̄ cū ad hūc ꝑuenit locū ab eo ad dextrā declinat
⁊ nō s̄m rectitudinē trāsit: deīde cū pāniculis appen-
sus icedit cū ad diaphragma ꝑuenit ne ipm̄ coangu-
stet. Et hec q̄dē arteria descēdēs cū ad spōdilē. 5. ꝑue-
nit ad iferiora trahit̄ extēdēdo se supra dorsū donec
ad os ꝑuenit qđ est ex albauim. Et cū est in pectoris
rectitudīe trāsit ide ⁊ dimittit ibi ramū subtilē ꝑuū et
dispargit̄ in receptaculo vase pulmonis qđ est ex pe-
ctore: ⁊ ꝑueniūt extrema ipsi⁹ ad cānā pulmonis: ⁊ ipa
q̄dē nō cessat dimittēdo in oīb⁹ spondilib⁹ ꝑ q̄s vadit
ramus q̄ iter costas ⁊ nuchā icedit. Cūq̄ ꝑtrāsit pect⁹
ex ea due diuidunt̄ arterie que ad diaphragma ꝑue-
niūt ⁊ in ipso a dextra spargunt̄ ⁊ a sinistra. Deīde di-
mittit arteriā cui⁹ rami in stōcho ⁊ epate ⁊ splene spar-
gunt̄: ⁊ ipsi⁹ rami ab epate egrediunt̄ ⁊ ad vesicā va-
dūt. Et postea orit̄ arteria que ad gedeguil que sūt in
circuitu minutoꝝ itestinoꝝ ⁊ colon vadit: deīde post
hos tres ab ea sepant̄ rami: quoꝝ minor reni sinistro
ꝓpius est ⁊ in ipsi⁹ spargit̄ fasciīs ⁊ in corꝑib⁹ q̄ ipsum
circūdāt: ⁊ eis iuuamētū prebet dādo eis vitam. Aliī
aūt duo ad duos vadūt renes: ideo vt cū eis rem san-
guinis aquositatē trahit: q̄m multotiens a stōcho ⁊ i-
testinis sanguinē trahūt nō purū. Postea vō due se-
parant̄ arterie que ad testiculos vadūt: sed que ex eis
ad testiculū peruenit sinistrum ei semꝑ associat̄ que ad
renē peruenit sinistrū. Immo forsitan est cū nō est illđ
qđ ad sinistrum peruenit testiculū nisi tm̄ ex rene sini-
stro. Et eius que ad dextrum peruenit testiculū origo
semꝑ ex maiore arteria: ⁊ raro contingit vt cū aliquo
eius que ad dextrum peruenit renē associetur. Postea
ab hac arteria maiore due separant̄ arterie que i viīs
venaꝝ spargūtur que in circuitu recti sunt intestini et
rami qui in nucha spargūtur in foramine spondilium
egrediūtur: ⁊ vene que ad duo vadunt ilia ⁊ alie que
ad testiculos vadūt. Ex istius autē sūma par egredit̄
paruum qđ ad vuluā vadit preter illud qđ noīabim⁹
postea. Et istud est in viris ac mulierib⁹ ⁊ miscent̄ cū
eis vene non pulsatiles. Postea hec maior arteria cū
ad finē peruenit spōdilium diuiditur cū vena nō pul-
satili que sibi associat̄: sicut dicem⁹ in duas ꝑtes s̄m si
militudinē laude in scriptura greca hoc mō λ. Vna
pars eaꝝ dextratur ⁊ altera sinistrat̄: quaꝝ vnaqueq̄
super os albauim equitat vadens ad coxas. Verūta-
mē anteq̄ ad coxas perueniat vnaqueq̄ ipsarum ve-
nam dimittit que ad vesicam tendit ⁊ ad sumen ⁊ sibi
apud sumen obuiāt ⁊ in non natis manifeste apparēt:

sed in

ſed in cōpletis eaꝝ extrema iam ſiccata fuerūt ⁊ radi-
ces remāſere eaꝝ. Et ab ipſis quidē diuidūtur rami q
in muſculis ſpargūtur qui ſuper os albauim ſunt poſi-
ti. Et illud qđ ad veſicaʒ peruenit ex eis in ea partitur
cuius extrema ꝑueniunt ad virgaʒ ⁊ ipſius reſiduū in
mulieribꝰ vadit ad mr̄icem ⁊ eſt par paruū. Due vō ad
pedes deſcēdentes in coxis in duos diuidunt̄ ramos
magnos. ſ. ſylueſtrē ⁊ domeſticum: ⁊ in ſylueſtri etiam
eſt declinatio ad domeſticuʒ ⁊ ramos in muſculis qui
ſunt ibi poſiti dimittit: poſtea deſcēdit ⁊ dclinat ex eo
ad anteriora ramus magnus iter pollicē ⁊ indicem: ⁊
qđ remāſit occultatur. Et ipſe qdem in plimo partiuʒ
pedis penetrāt tenſe ſub ramis venaꝝ nō pulſatilium
quas poſtea noiabimus. Ex his aūt pulſatilibus ſunt
que nō pulſatilibꝰ nō aſſociantur ſicut due que ab epa
te ad ſumen in corporibꝰ non natoꝝ perueniunt ⁊ ra-
mus pulſatilis nō pulſatili ſilis: ⁊ pulſatilis q̄ ad ſpon-
dilem penetrat quintā ⁊ aſcendens ad lalebrā ⁊ decli-
nans ad aſcellā ⁊ due ſubethení qua ſpargunt̄ in rhe-
ti ⁊ in ſecundina: ⁊ illa que penetrat vel que ꝑuenit ad
diaphragma: ⁊ illa que ad epar cum ſuis penetrat ra-
mis: ⁊ illa que ad ſtomachū ⁊ epar ⁊ ad ſplenem ⁊ inte
ſtina venit: ⁊ ille que de myrach vētris deſcēdūt ⁊ ve-
ne que ſunt in oſſe albauim ſolūmō. Cūqꝫ arteria ve-
ne aſſociatur non pulſatili ſuper dorſum equitat arte-
ria ſuꝑ venā non pulſatilem: ꝓpterea vt ignobiliꝰ am-
borum ſit deferēs nobiliꝰ. In mēbris autē manifeſtis
arteria ſub vena nō pulſatili ſubmergit̄: ideo vt ſit ma
gis cooperta ⁊ magis tecta: ⁊ ſit vena nō pulſatilis ſi-
cut clipeus ei. Arterie auteʒ nō fuerūt venis aſſociate
niſi ꝓpter duas res. Una eſt vt vene pāniculis ligent̄
qui ſunt cooperiētes arterias ⁊ qeſcant vene in villis
mēbroꝝ inter que vadūt. Et altera eſt vt vnaqueqꝫ il
laꝝ alterā ibibat. ¶ Cōpletus eſt ſmo de arterijs.

¶ Sūma Quinta de venis que quinqꝫ ꝯtinet capl'a.

¶ De modo venarum non pulſatilium. Cap. pᵐ.

Omnium aūt venaꝝ quietaruʒ origo eſt ab epate. Et qđ in primis ab epate oritur ſunt due vene. Una a ꝑte ipſius ꝯcaua orit̄: cuius maius eſt iuuamētum in attrahēdo ad epar nutrimētum ⁊ vocat̄ porta. Et altera orit̄ a ꝑte eius gibboſa: cuiꝰ eſt iuuamētū nutrimētuʒ ab epate mēbris deferre: ⁊ vocat̄ ventrem habens.

¶ De anathomia vene que vocatur porta. Cap. 2ᵐ.

Incipiemus vene que porta vocat̄ anathomiā. Et dicemus ꝙ porte extremitas q̄ i epatis ſbmergit̄ vētriculis in primis in qnqꝫ diuidit̄ ꝑtes ⁊ ramos a ſe emittit donec ad gibboſas epatis ꝑuenit extremitates ex qbꝰ vna vena ad fel tēdit. Et iſti qdē rami ſunt ſic̄ arboris radices que ad fundū originis ipſaꝝ vadūt. Extremitas vō q̄ eius concauitatem ſequit̄ cū ab epate egredit̄ in octo diuidit̄ ꝑtes: quaꝝ due ſūt ꝑue ⁊ ſex ſunt maiores. Et vna quidē ex duabꝰ minoribꝰ cū parte iteſtini cōtinuat̄ qđ duodenū vocat̄ ad hoc vt ab eo nutrimētū attrahat: ⁊ ab eo ēt iaʒ diuiſi fuerunt rami q ſeparati fuerunt in corpore qđ vocat̄ enchāras. Et ꝑs ſecūda in iferioribus diuidit̄ ſtomachi apud portanariū qđ eſt os ſtomachi iferius ideo vt nutrimentū trahat. Una āt ſex remanētiū ad ꝑteʒ ſtōchi latam tēdit ad ipſiꝰ ſuꝑficieʒ manifeſtā nutriēdū. Occultū nāqꝫ ſtōchi primū nutrimentū qđ eſt in ipſo tāgit ⁊ ex eo per tactuʒ nutrit̄. Et pars ſcđa ad ꝑtē peruenit ſplenis ad ſplenē nutriēduʒ a qua anteqꝫ ad ſplenē nutriēdū ꝑueniat ſeparant̄ rami q corpus qđ enchāras vocat̄ ex clariore eiꝰ ꝑte qđ in ipſo penetrat ad ſplenem nutriūt: deinde ꝑuenit ad ſplenē ⁊ ex ipſa cuʒ eo ꝯtinua reuertit̄ ramus magnꝰ q in latus ſtōchi ſiniſtrū ad ipm̄ nutriēduʒ partit̄. Et cū illud qđ ex ipſa penetrat in ſplenē in medio ponit̄ aſcēdit ex ea ꝑs ⁊ deſcēdit ex ea ꝑs. Et ex aſcēdēte quideʒ ſpargit̄ ramus in medietate ſtōchi ſuꝑiore ad nutriendu ipſaʒ: ⁊ altera ꝑs in ſplene ad ipm̄ nutriēdū. Et ꝑs altera egredit̄ donec ad ſtōchi ꝑuenit gibboſitatē: deinde in duas partit̄ ꝑtes: vna ꝑs in manifeſto ſiniſtri ſtōchi ſpargit̄: ⁊ altera ad os ſtomachi ſbmergit̄ ad ſuperfluitatē pōticā acetoſam cholere nigre ibi ꝓijciendā que cū ſuꝑfluitatibus egredit̄: ⁊ os ſtomachi titillicat titillicatione deſideriū excitāte ⁊ iam ipſaʒ ante nominauimus. Pars vō ex ea deſcēdens in duas ēt diuidit̄ ꝑtes: vnius quaꝝ rami in iferiore ſplenis medietate diuidūtur ad ipʒ nutriēdū: ⁊ altera ad rheticuluʒ vadit ⁊ in ipſo ad ipm̄ nutriendū. Et pars tertia ex ſex primis ad latꝰ vadit ſiniſtruʒ ⁊ in oibus vijs venaꝝ q̄ in circuitu recti cōſiſtunt inteſtini ſpargit̄ ad ſuggēdū illud qđ ex reliquijs nutrimēti eſt in ſtercore. Et pars quarta ex ſex ad modū capilloꝝ ſeparat̄ ex qbꝰ ſunt q in manifeſto dextri gibboſitatꝭ ſtōchi oppoſiti ꝑti que in ſiniſtro ad partē ſplenis ad euʒ venit ſpargunt̄: ⁊ ex eis ſunt que a dextra rheticuli ꝑte vadūt: ⁊ in ipſo ſparguntur oppoſiti ꝑti q̄ ad ipm̄ a ꝑte ſiniſtra venit ex ramis vene ſplenetice. Quinta vō ex ſex in gedeguil ſpargit̄ qui ſūt in circuitu iteſtini colon ad nutrimētum ex eo ſumēdū. Et ſexta eſt ſic̄ hec ⁊ ipſius plīn in circuitu ieiuni ſpargit̄: ⁊ qđ remanet in circuitu tunicaꝝ minutaꝝ ⁊ cū monoculo ꝯtinuat̄ ⁊ trahit nutrimentum.

¶ De anathomia vene habentis ventrem ⁊ eius quod ex ea aſcendit. Cap. 3ᵐ.

Sed vētrem hn̄tis radix in primis in ipſomet epate ſpargit̄ in ꝑtes que ſunt ſic̄ capilli ad attrahēdū nutrimētū a ꝑtibꝰ porte que ēt ſicut capilli partiunt̄. Partes vō vētrē habētis a gibboſitate epatꝭ ad ipſiꝰ vētrē ſunt veniētes. Et rami qdem porte ſunt veniētes a cōcauitate epatis: ad cuiꝰ vētrē poſtea eiꝰ ſtipes apđ epatꝭ eleuat̄ gibboſitateʒ: ⁊ in duas diuidit̄ ꝑtes vnā aſcēdētē ⁊ alterā deſcēdētē. Sʒ aſcēdēs ex ea rūpit diaphragma ⁊ penetrat in ipʒ: ⁊ duas in diaphragmate dimittit venas q̄ in ipſo ſpargunt̄ ⁊ dant ei nutrimētū: deide capſule cordis opponitur: cui multos trāſmittit ramos qui ad modū capillorum diuiduntur ⁊ eā nutriunt. Et poſtea in duas diuiditur partes: quaꝝ vna que eſt magna ꝑuenit ad cor ⁊ in ipʒ penetrat apud dextrā cordis aureʒ. Et hec qdeʒ vena venis cordis maior exiſtit: ⁊ nō eſt hec vena alijs venis maior: niſi propterea ꝙ alie vene ſunt ad

aerē attrahēdum:7 hoc est ad nutriēduz:ꝫ nutrimen-
tuz grossius est aere:oportuit ꝗ vt eius penetratio eēt
amplior:7 illud in quo stat eēt maius. Et huic quidem
cum cor igreditur tres creanť pāniculi quorum fissure
sunt ab exteriorib⁹ ad interiora:ꝑpea vt cor attrahat
cū trahitur ab eis nutrimētum:7 postea nō reuertatur
cum dilatabiť. Et hi qdem pāniculi oībus alijs pāni-
culis duriores sunt. Hec autez vena in opposito cor-
dis apud extēsionē eius tres dimittit venas: quarum
vna ab ea ad pulmonē vadit apd arteriarum originē
nascens iuxta sinistram:7 in vētriculo dextro ad pul-
monē reflectitur. Et ipsa qdem iā creata fuit duas si-
cut arteria habens tunicas:7 ideo eā arterialez vocāt
venam. Primuz autem iuuamētum in hoc existit vt sit
illud qd ab ea resudat sanguis in vltimo subtilis pul-
monis sube similis parum:qm̄ paꝝ est ex quo sanguis
hic a corde exiuit:neq; in eo talis existit digestio qua-
lis est eius qui ad arteriam effundiť venalez. Et scdm
existit iuuamētum vt in ea sanguis multum digeratur.
Scda vo ex his tribus partib⁹ in circuitu cordis resol
uitur:postea in iterioribus ipsi⁹ igreditur ad ipsum nu
triēdum. Et hoc qdem est cū fere vena vētrem habēs
venit vt submergať apud aurē dextrā intrās ad cor:ꝫ
pars tertia in oībus ꝓprie ad partē declinat sinistraz:
deinde vadit ad qntaz spōdilium pectoris:7 super eā
accubitať:7 in octo costis inferioribus spargiť 7 in eo
qd ipsas sequiť ex musculis 7 alijs corporib⁹. Ex ea vo
ex hñte ventrem que post tres penetrat partes cū ꝑtē
pertransit cordis ascendendo sparguntur in supremo
pāniculi pectus per mediuz partientis 7 in supmo ca-
psule 7 i carne nexa que moꝝ vocatur partes capilla-
res:postea apd furcule ꝓpinquitatem duo ab ea sepa
rantur rami:quoꝝ ambo ad partem furcule trāsuersi
incedūt:7 quātūcūq; plus vadunt adinuicem elōganť
7 fit vnusq;sq; ramus ex eis duo rami.s. vnus in vnoq;
latere descendētes sup extremitatē thoracis a dextra
7 sinistra donec ad epiglotim perueniūt:7 in suis itine
ribus ramos dimittūt q in musculis spargūtur qui iter
costas existūt quoꝝ orificia venarū obuiāt orificijs q̄
in ipsis penetrāt:7 egreditur inde collectio ad muscu-
lum pectoris extrīsecuz. Cūq; ad epiglotale ꝑueniunt
egrediť ab eis posteri⁹ 7 exterius collectio ad muscu-
los cōculcatos spatulam mouētes 7 spargitur in eis:7
alia collectio sub musculis rectis descēdit ex qua in eis
spargūtur partes:quaruz extremitates cū partib⁹ ascē
dentibus continuantur vene albauiz alis quā mō no-
minabibus. Secūdi autem vniuscuiusq; eoꝝ 7 est par
vnumqdq; duorum impariuz quinq; dimittit ramos.
Unus ex eis in pectore spargiť 7 quatuor sup̄iores nu
trit costas. Et alter ramus nutrit spatulaꝝ locū. Et al
ter ramus ad musculos submersos vadit qui sūt i col-
lo ad nutriēduz eos. Et alter ramus penetrat in fora-
minibus sex spōdiliuz superioꝝ que sunt in collo:7 in-
de ad caput trāsit. Et alter ramus magnus q illis exi-
stit oībus maior ad ascellā ab vnoquoq; vadit latere:
7 in quatuor diuidiť ramos. Prim⁹ in musculis q sup
thoracē spargiť:7 ipsi qdē sūt ex illis q spatule iūcturā
mouent. Et scds in carne laxa 7 in pāniculis q sunt in
ascella. Et tertius eoꝝ descēdit icedēs in supremo pe-
ctoris ad myrach. Et qrtus oīb⁹ illis est maior 7 i tres
diuidiť ptes. Una ps spargiť in musculo q in ꝯcauita-
te existit spatule. Et altera ps in musculo magno q est
in ascella. Et tertia est maior ipsis oīb⁹ sup adiutoriuz
tēdēs ad man⁹:7 ipsa ē que ascellata vocať. Et illd qd
ex ramis remanet primis quoꝝ vnū ex iparib⁹ in mul-
tas ꝑtitū fuerat ptes ad ꝑtē colli ascēdit: 7 añq; mul-
tum ascēdat in duas diuidiť ptes:vna est guidez ma-
nifesta:7 altera est guidez sbmersa. Et guidez qdē ma
nifesta ilico cū a furcula ascēdit in duas diuidiť ptes:
quaꝝ vna ilico cū sepať ad anteriora tēdit 7 ad lat⁹:et
altera vadit ꝓ ad anteriora 7 descendit:7 postea ascē-
dit 7 reuoluiť sup furculaz:deinde eleuať 7 manifesta
ascēdit super collū donec ad primā partē ꝑuenit 7 mi
sceť cum ea:7 fit ex eis guidez manifesta que est scita.
Uerūtñ anteq; cuz ea misceať sepanť ab ea due par-
tes:quaꝝ vna ad latitudinē tendit:deide sibi apd fur
culā duaꝝ obuiationū obuiant in loco ꝓfundo. Et se-
cūda in collo manifesta trāsuersať 7 duo eius imparia
nō post ꝟ sibi obuiāt. Et ex istis qdē duob⁹ iparib⁹ ra-
mi separanť araneales q sensui nō subiacent. Ex sūma
aūt ramoꝝ isti⁹ scdi paris ꝓprie tres vene iā separate
fuerūt sensu ꝑcepte quātitatē hñtes:ꝫ alie sūt nō ꝑce-
pte sensu. Una vo haꝝ venaꝝ sup spatulā extēditur 7
ipsa est que vocať spatularis ex qua est cephalica. Et
due ad duo isti⁹ spatularis latera ipsaz vsq; ad caput
spatule sil'comitantes:vna vo eaꝝ ibi torqueť vt ser-
pens 7 nō ꝑtrāsit eā:imo ibi spargiť: ꝫ secunda ante-
rior eaꝝ eā pertrāsit ad caput adiutorij 7 ibi spargiť:
spatularis quoq; eas ambas ꝑtrāsit ad vltimū qd est
in manu 7 hec est. Guidez āt manifesta postq; ei⁹ duo
imparia misceť in duas diuidiť ptes:quaruz vna oc-
cultať 7 separanť ex ea rami ꝑui:7 in mandibula spar-
gūtur superiore:7 alij rami multū maiores istis in mā
dibula iferiore sparguť. Ramoꝝ aūt duoꝝ modoruz
ptes in circuitu ligue sparguť 7 in manifesto partiuz
musculoꝝ q sunt ibi positi:7 pars altera manifestať in
locis qui sequuť caput 7 aurē spargiť. Guidez vo sb-
mersa comitať mery 7 ascēdit cū eo directe 7 i suo iti-
nere dimittit ramos qui misceť cuz ramis q a guidez
manifesta veniūt:7 oēs in mery 7 in epigloti 7 in oīb⁹
partib⁹ musculoꝝ ꝓfundoruz sparguť 7 penetrat ex-
tremū ei⁹ ad finē dorem laude:7 sparguť illic rami a
dextra q in membris sparguť que sunt iter spōdilem
primā 7 secūdā 7 inde vadit vena capillaris apud iun
cturā que est inter caput 7 colluz a qua rami separanť
qui ad pāniculū veniunt qui est cooperiēs craneum 7
veniunt ad locum vbi duo emigranea sibi obuiant et
submerguť ibi in craneo. Qd aūt post harum venaꝝ
transmissionē remanet ad cranei vētrē penetrat in fi-
ne adorem laude:7 inde spargitur ramus in duob⁹ ce-
rebri pāniculis ad nutriēdum eos 7 ad ligādum pan-
niculū duꝝ cuz eo qd est in ipsius circuitu 7 supra ipz:
postea egrediť ad exteriora 7 pāniculum qui cooperit
craneū nutrit:deide a pāniculo subtili ad cerebrū de-
scendit

scendit ⁊ in ipso dispargit̃ sicut arterie dispargũtur: q̃s omnes pãniculi grossi replicatio stringit ⁊ eas ad locũ amplũ qui platea vocat̃ defert in quẽ sanguis fundit̃ ⁊ ꝯgregat̃: deide ab eo separat̃ iter duas replicatiões ⁊ vocat̃ torcular. Istis quoq; ramis cũ vẽtriculo me‑dio ꝓpinqui fiunt est necesse vt magne fiant vene ⁊ ex torculari suggãt ⁊ ex suis vijs que ab eo separant̃ dei‑de a vẽtriculo medio ad duos anteriores vẽtriculos tendunt̃ ⁊ arterijs ad locũ illũ ascendentibus obuiant ⁊ texitur pãniculus qui recte vocat̃ secundinũ.

¶ De anathomia venarũ manuũ. Cap. 4m.

PRimũ aũt qd ex spatulari diuidit̃ vena que ẽ cephalica cuz in rectitudine sistit̃ adiutorij ⁊ in cutez ⁊ ꝑtes musculoꝝ spargit̃ manifestas postea iuxta cubiti iũcturã i tres diuidit̃ par‑tes: q̃rũ vna est brachij funis que sup manifestũ supe‑rioris focilis extẽdit̃: deide ad syluestrẽ iclinat̃ ⁊ ad fo‑cilis iferioris gibbositatẽ declinãs ⁊ in eo ꝙ in iferio‑ribꝰ ꝑtibꝰ rasete syluestribus est spargit̃. Scda aũt ad cubiti flexionẽ tẽdit in mãifesto asseid ⁊ ramo ascella‑ris cõmiscet̃ ⁊ fit ide vena nigra. Tertia aũt submergi‑tur ⁊ in ꝓfundũ ẽt cũ ramo etiaz ascellaris miscet̃. Ex ascellari võ in p̃mis cũ orit̃ ꝓcedũt rami q in adiuto‑rio submergunt̃ ⁊ in musculis q sunt ibi spargunt̃ ⁊ ibi finiũt excepto vno eoꝝ q ꝑuenit ad asseid. Cũq; ascel‑laris circa cubiti ꝑuenit iũcturã in duas diuidit̃ ꝑtes: q̃rũ vna submergit̃ ⁊ ramo cephalice ꝯtinuat̃ q ꝓfun‑dat̃ cũ quo parũper icedit: sed postea ab eo separat̃ ⁊ declinat vna earũ ad domesticũ donec ad articularez ⁊ annularẽ ꝑuenit ⁊ ad mediuz medij ⁊ ꝑs eleuat̃ ⁊ in ꝑtibꝰ manus extrisecis que tãgũt os diuidit̃. Scda aũt partiũ ascellaris apd asseid i q̃tuor partit̃ ramos: q̃rũ vnus in iferioribꝰ asseid diuidit̃ ⁊ ad rasetam tẽdit. Et secũdus diuidit̃ supra diuisiones p̃mi cuiꝰ diuisiones sunt sicut illius diuisiones. Et tertiꝰ silr diuidit̃ in me‑dio asseid. Quartꝰ võ est maior eoꝝ ⁊ ip̃e est ille q ma‑nifestat̃ ⁊ eleuat̃ a quo ꝓcedit ramus q ad vnũ cepha‑lice ꝑuenit ramũ ⁊ fit ex eis vena nigra cuiꝰ residuũ est basilica que ẽt occultat̃ ⁊ submergit̃ alia vice. Vena aũt nigra a domestico icipit ⁊ supra superiꝰ focile ele‑uat̃: deide ad syluestrẽ ꝑuenit ⁊ in duas ad laude gre‑ce similitudinẽ diuidit̃ partes: quarũ supior ad extre‑mũ supioris focilis tẽdit ⁊ vadit ad rasetã ⁊ i pollicis dorso spargit̃ ⁊ iter ip̃m ⁊ idicẽ ⁊ in idice. Pars aũt eiꝰ iferior ad extremũ focilis iferioris vadit: ⁊ in tres diui‑dit̃ ramos: quoꝝ vnus ramus ad locuz tẽdit q est iter mediũ ⁊ idicẽ ⁊ ramo q ad indicẽ a supiore ꝓficit̃ ꝑte ꝯtinuat̃ ⁊ fit inde vena vna. Ramus võ ipsiꝰ secũdus ⁊ ipse est sceslen ꝓcedit ⁊ inter mediũ ⁊ annularẽ diui‑dit̃. Et ꝓtendit̃ tertius ad annularẽ ⁊ minimũ. Et isti postea ꝯiungunt̃ ⁊ in digitis spargunt̃.

¶ De anathomia vene ventrem habentis descenden‑tis. Cap. 5m.

IAm quidẽ cõpleuimus sermonẽ de parte vẽ‑trem habẽtis ascendente que est duarũ par‑tiũ ipsius minor. A parte võ descendẽte pri‑mũ qd diuidit̃ ilico cuz orit̃ ab epate anteq̃ supra dorsum appodiet̃ est rami capillares qui ad fa‑scias dextri renis vadũt ⁊ spargunt̃ in eis ⁊ in eo quod circa eas existit de iterioribꝰ ad nutriendũ ea. Postea ꝓcedũt ab ea due magne vene que emulgẽtes vocan‑tur ⁊ ad renes vadũt ad sanguinis aquositatez colan‑dam. Ren eni nõ trahit nisi nutrimẽtum sui qd est san‑guinis aquositas. A sinistra aũt venarũ emulgentium due ꝓcedũt vene que ad sinistrũ masculoꝝ ⁊ femina‑rũ testiculũ vadũt f̃m modũ quẽ in arterijs diximus: nõ eni alterat̃ in hoc neq; in hoc qd post diuiduntur due vene que ad duos incedũt testiculos. Et illa que ad sinistrũ tẽdit semꝑ a sinistra harũ duarũ accipit ra‑mũ: ⁊ fortasse in aliqbꝰ tota eius origo erit inde. Illa võ que ad dextuz tendit raro a dextra istarũ duarum emulgẽtiũ accipit ramũ: imo sepe nõ ei cõmiscet̃ neq; in eo alterat̃ qd a rene peruenit ad testiculos ⁊ in fora‑mine in quo sperma digerit̃ ⁊ albificat̃ cuz prius esset rubeũ ꝓpter multitudinẽ tortuositatũ suarũ venarũ ⁊ reuolutionũ suarũ ⁊ ꝙ ad eas etiaz peruenit a corde. Et huius modi quidẽ vene plurimũ in virga ⁊ in col‑lo matricis finit̃ quẽadmodum in arterijs declarauí‑mus. Postq̃ võ due emulgentes ⁊ earũ rami nascunt̃ ventrẽ habens e vicino supra dorsum appodiat̃ ⁊ de‑scendere icipit: a qua corã oi spõdili separat̃ ramus ⁊ in ea egredit̃ ⁊ spargunt̃ ⁊ in musculis q apud eas sunt positi ⁊ vene separant̃ que ad duo tẽdũt ilia ⁊ ad ven‑tris musculos vadũt. Postea vene que per foramina spondiliũ ingrediunt̃ ad nuchã que cuz ad extremum perueniũt spõdiliũ in duas diuidunt̃ ꝑtes: quarũ vna ad dextrã ⁊ altera tẽdit ad sinistrã: ⁊ vnaqueq; ipsarũ ad vnã tẽdit coxã. Ab vnaquaq; tamẽ earum anteq̃ ad coxã ꝑueniat decẽ separant̃ tunice: quarũ vna ad duos tẽdit renes. Secũde võ earũ ꝑtes subtiles sunt ⁊ capillares que ad inferiora partiuz syphac tendunt. Tertia aũt in musculis spargit̃ q sup coxe os existunt. Quarta spargit̃ in musculis qui sunt in ano ⁊ in mani‑festo ex albauim. Quinta võ ad collũ matricis mulie‑rũ vadit ⁊ in ipso spargit̃ ⁊ in eo qd ei ꝯtinuat̃ ⁊ ad ve‑sicã tẽdit: sed illa que ad vesicã vadit in duas diuidit̃ partes: quarũ vna in vesica spargit̃ ⁊ altera ad ipsius tẽdit collũ: ⁊ hec qdez pars in viris est valde magna ꝑꝑ virgã: sed in mulieribꝰ est parua. Sexta võ ad mu‑sculos super os femoris positos vadit. Et septima ad musculos tendit q in rectitudine corporis sup ventrẽ sunt positi: ⁊ he qdẽ vene cũ extremitatibꝰ venarũ ꝯti‑nuant̃ quas in pectore diximus ad myrach vẽtris de‑scendere: ⁊ ex harũ qdẽ venarũ radice egrediuntur in mulieribꝰ vene que ad matricẽ tendũt: ⁊ a duobꝰ qdẽ lateribꝰ venarũ que ad m̃ricẽ tendunt̃ diuidunt̃ vene que ad mamillas tendunt per q̃s mamille m̃rici asso‑ciant̃. Octaua võ ad viroꝝ ⁊ feminarũ receptaculum vadit. Et nona qdẽ ꝑuenit ad musculos eiꝰ qd i coxa est oculũ ⁊ spargit̃ in eis. Decima võ a ꝑte emulgẽtis manifesta veniẽs ad duo tẽdit illa ⁊ cũ extremitatibꝰ venarũ descendentium cõtinuat̃ ⁊ precipue eis que a a parte mamillarũ descẽdunt ⁊ fit ex eis pars magna que ad narium musculos vadit. Qd võ ex istis rema‑

net ad coxã tendit vt ꝓueniũt rami quoꝝ vnus in musculis diuidit̃ q̃ supra añcedẽtẽ coxe ꝑtẽ ꝯsistũt: ⁊ aliꝰ in musculis eiꝰ qꝺ in coxa iferius est ⁊ in ipsiꝰ domestico ꝓfunde ⁊ alij multi rami in coxe ꝓfundo spargunt̃. Qꝺ aũt post hoc totũ remanet postq̃ꝫ poplitis iũcturã parũ coopit in tres diuidit̃ ꝑtes: q̃rũ syluestris sup cãnã extẽdit̃ minorẽ vsq̃ꝫ ad calcanei iuncturã. Et ipsarũ media in flexione poplitis extẽdit̃ descẽdẽs ⁊ in lacertis occulti cruris facit descendẽ ramos ⁊ in duas diuidit̃ ꝑtes: q̃rũ vna occultat̃ in eo qꝺ in iteriore cruris ꝑte existit. Altera vadit int̃ duas cãnas extẽsas ad ãteriorẽ pedis ⁊ ramo syluestri miscet̃ quẽ noĩauimꝰ. Tertia ṽo ⁊ ip̃a ẽ domestica ad locũ cruris venosum ꝺclinat ⁊ extẽdit̃ ⁊ ad chaab ad extremitatẽ cãne maioris gibbosaꝫ ⁊ ad pedis domesticũ descẽdit ⁊ ip̃a q̃dẽ ẽ saphena. Iste ṽo tres facte fuerũt q̃tuor: q̃rũ due syluestres ad pedẽ veniũt a ꝑte cãne mioris. Et duaꝝ domesticaꝝ vna supra pedẽ icedit ⁊ in supremo eiꝰ a ꝑte minimi spargit̃. Sc̃da ṽo ẽ illa q̃ cũ domestico ramo syluestris miscet̃ ꝑtis quã noĩauimꝰ. Et spargunt̃ ambo in ꝑtibꝰ iferioribꝰ. Isti q̃dẽ sũt venarũ numeri. Et iã q̃dẽ mẽbroꝝ ꝯsimiliũ bñtiũ ꝑtes anathomiã cõpleuimꝰ. Cõpositaꝝ ṽo istrumẽtaliũ cuiusq̃ꝫ anathomiã noĩabimꝰ in dictiõe que eoꝝ dispõnes ⁊ medicamẽta cõprehẽdit. Nũc de virtutibꝰ loq̃ icipiamus.

¶ Doctrina sexta cuius est summa vna ⁊ vnũ capl'm.

¶ Summa est de virtutibꝰ cuius sex sunt capl'a.

¶ Sũme que est doctrine sexte que est dictõis p̃me qꝺ est de generibꝰ virtutũ ſm sermonẽ vl'em. Cap̃. p̃m.

Virtutũ ⁊ opõnũ adinuiceꝫ alie ex alijs cognoscunt̃. Oĩs eñi virtus opationis existit initiũ neq̃ꝫ aliq̃ opatio ꝓuenit nisi ex virtute. Ideoq̃ꝫ vtrasq̃ꝫ in vno posuimꝰ capl'o.

¶ Post sciam de mẽbris est scia de virtutibus. Et p̃mo ꝓbat ꝙ in vno capl'o oꝫ esse scia de virtutibꝰ ⁊ operationibꝰ. Sc̃do ꝓsequit̃. 2a ibi (Virtutũ.) Primo arguit sic. virtutes ⁊ operationes adinuicem cognoscunt̃: ergo in vno capl'o debet tradi eoꝝ scia. probat añs ibi (Omnis eñi.) q2 que se habẽt sicut causa ⁊ effectus adinuicem cognoscunt̃: sed virtus ⁊ operatio ita sunt: q2 virtus est principiũ operatiõis ⁊ operatio ꝓcedit ex virtute. Primo ergo ponit añs. 2o ꝓbat illud. 3o ponit ꝯclusionẽ. 2a ibi (Omnis eñi.) 3a ibi (Ideoq̃ꝫ.) ⁊ per hoc dat intelligere ꝙ in capl'o eodẽ opꝫ loqui de spiritibus vt apparuit supra de subtis medicine. ¶ Considerandũ primo ꝙ virtus ⁊ potẽtia idẽ est: ⁊ iõ sicut dicimus virtus aĩe: ita possumꝰ dicere virtus medicine ⁊ potẽtia medicine. ¶ Considerandũ 2o ꝙ exclusa potẽtia que est virtus materie prime: virtus siue potentia in entibꝰ naturalibꝰ sumit̃ quatuor modis. Vno modo primo pro primis qualitatibus: vnde Auicen. supra cap̃. de cõplexionibꝰ dicit virtutes prime que sunt in elemẽtis sunt quatuor. Sc̃do mõ bibit̃. cum dicit: sicut in magnete est virtus attractiua. Tertio mõ sumit̃ pro potentia in nobis acq̃sita ex actibꝰ frequẽtatis sicut dicit̃ cõmuniter virtus moralis. Quarto mõ sumit̃ virtus pro potẽtia aĩe: ⁊ hoc mõ sumit̃ hic. ¶ Considerandũ 3o ꝙ sic diffiniũt virtutem. virtus est principiũ operandi opera aĩe corporalis actiue vel passiue. dicit̃ aũt corporalis ad differentiã intellectiue de qua medicus nõ ꝯsiderat. dicit̃ actiue ꝓpter virtutes que sunt principiũ agendi sicut nutritiua ⁊ motiua volũtarie. dicit̃ passiua ꝓpter virtutes que sunt principiũ passiue operationis sicut virtutes cognitiue. ¶ Haly ṽo in thegni tract. 2. cõmẽ. 26. dixit ꝙ virtus est quedã cã efficiens. ¶ Quinto hic q̃dam dubitant an hoꝝ cognitio adinuicẽ sit circularis: ⁊ nos hic dimittimus. ¶ Sexto ꝯsiderãduꝫ (Omnis eñi virtus.) põt dupliciter exponi. primo generaliter de quacunq̃ꝫ virtute ⁊ est sermo verus. alio mõ q2 oĩs virtus. s. aĩe ⁊ est etiã verũ (Neq̃ꝫ aliq̃ operatio ⁊c̃.) s. aĩati vt aĩatum est ꝓuenit nisi ex virtute i. potentia aĩe; aliter enim nõ esset operatio aĩati.

¶ Considerandũ septimo (In vno capl'o.) q2 in quocũq̃ꝫ capl'o tractat̃ de virtute: in eo opꝫ ꝙ tractet̃ de operatione ⁊ econtra: siue capl'm sit tota sũma siue sp̃ale capl'm. aliq̃ñ tñ tractat̃ in aliq̃ capitulo de virtute sicut de scibili inueniendo siue inuestigãdo ⁊ sciendo per operationẽ ⁊ est sciẽtia acq̃sita per demr̃ationẽ: aliq̃ñ ṽo tractat̃ de operatione scibili per virtutẽ ⁊ est scia ꝓpter quid.

¶ Dubitat̃ vtꝝ iste virtutes siue potẽtie aĩe differãt ab aĩa. Videt̃ ꝙ sic: q2 potẽtie differũt iter se vt visiua ab auditiua: ergo differũt a tertio. s. ab aĩa. Itẽ potẽtia est in p̃dicamẽto q̃litatis ⁊ aĩa in p̃dicamẽto subẽ. ¶ In ꝯ̃riuꝫ: q2 ignis calefacit sua q̃litate ⁊ nulla alia potentia addita: ergo aĩa faciet suas opationes seipsa ⁊ suo organo. ¶ Dõm omissis alioꝝ sentẽtijs ꝙ potentia aĩe nil est p̃ter aĩam ⁊ debitas q̃litates organi. Rõ q2 his p̃ncipijs põt fieri operatio: ergo nõ req̃rit̃ alia res. añs pꝫ per simile in nãlibus: ignis eñi põt ꝓducere ignẽ suo calore ⁊ sua forma ⁊ nõ req̃rit̃ alia res. appet ẽt per simile in arte: ars eñi que est in artifice mediãte dolabra ꝓducit archã ⁊ nõ req̃rit̃ alia potẽtia. ¶ Ad ꝯ̃riũ dõm ꝙ potẽtie aĩe in eẽ aĩe sunt vnũ vt appet supra in q̃õne de virtute ĩnata: sed diuersitas accidẽtiũ est q̃ fiũt diuerse opationes sicut ferrũ ꝑ ꝑtẽ planã politã est speculare ⁊ per ꝑtẽ acutã est icisiuũ q̃uis totũ sit vnuꝫ ꝯtinuũ. ¶ Ad sc̃dam dõm ꝙ potẽtia nõ est q̃litas distincta ab eo qꝺ põt sicut intelligit̃ a Cõmentatore. 2o de aĩa cõmẽ. 11. aut. 48. ⁊ 7. physi. cõmẽ. 20. auc̃te Alexã. sed dicit̃ qualitas denoĩatiue.

¶ Virtutũ aũt gñã ⁊ operationũ ex eis ꝓueniẽtiũ apꝺ medicos sunt tria. Que sunt: genus virtutuꝫ vitaliũ: ⁊ genus virtutũ naturaliũ: ⁊ genus virtutũ aĩaliũ.

¶ Hic exẽplificat ⁊ primo de virtutibꝰ vt ex opationibꝰ cognoscũtur: ⁊ ex alijs que ducũt nos in cognitionẽ. sc̃do de opationibꝰ vt ex virtutibꝰ cognoscunt̃. 2a ibi (Dicemus ꝙ operationũ.) Prima in duas. primo determinat de virtutibus in gñali. sc̃do in sp̃ali. 2a ibi (Virtutũ ṽo.) Prima in duas. primo ponit diuisionẽ virtutũ ⁊ operationũ. sc̃do declarat. 2a ibi (Et multis quidẽ.) ¶ Considerandũ apud medicos ꝙ apud pħos potẽtie aĩe siue virtutes. s. vegetatiua sensitiua appetitiua ſm locũ motiua ⁊ intellectiua. sensitiuã aũt potentiã ⁊ appetitiuã ⁊ motiuã ſm locuꝫ cõprehendit sub hoc vocabulo potentia siue virtus aĩalis. nãlem aũt vocat vegetatiuã: ergo ponit vnũ genus virtutis qꝺ nõ ponit pħs. s. vitalem de qua apparebit ꝙ est quedã naturalis virtus. ¶ Considerandũ sc̃do ꝙ ista dicunt̃ genera prima via predicationis: q2 nulla in nobis est virtus de qua non predicetur altera hoꝝ generum. dicunt̃ etiam prima: q2 habent prima subiecta. s. mẽbra principalia.

¶ Et multis quidem philosophorum ⁊ medicis omnibus ⁊ precipue Gal'. videtur ꝙ vnaqueq̃ꝫ virtutum membrum principale habet quod eius existit minera ⁊ a quo eius procedunt operationes.

¶ Primo exẽplificat de eis ſm sñiam medicoꝝ. Sc̃do ſm sñiam pħoꝝ. Tertio cõparat inter sñiaꝫ medicoꝝ ⁊ pħoꝝ. Quarto ostẽdit q̃d medicus de hoc hꝫ tenere. 2a ibi (Oĩbꝰ.) 3a ibi (Preterea cũ ꝯsiderauit.) 4a ibi (Medico aũt.) Prima in duas. p̃mo p̃mittit ꝙ vnaqueq̃ꝫ harũ virtutuꝫ hꝫ suam sedem. sc̃do declarat vnãquãq̃ꝫ illarũ sedium ⁊ operationuꝫ. 2a ibi (Et videt̃.) ¶ Considerandũ ꝙ oẽs ꝯcordant Gal'. ⁊ Plato diuisisse virtutes ſm principalia membra: sed que virtus sit in vnoquoq̃ꝫ nõ ꝯcordant. nã primo de aĩa cõmẽ. 7. ⁊ 90. ponit̃ ꝙ Plato posuit intellectiuã in cerebro desideratiuã in corde nãlẽ in epate: sed tertio de interioribꝰ. 4. cap̃. ponit regitiuã. i. imaginatiuã cogitatiuã ⁊ memoratiuã in cerebro ⁊ audaciaꝫ siue irascitiuã in corde: ⁊ desideratiuã in epate. In libro ṽo de virtutibꝰ dispensantibꝰ nostrũ corpꝰ ⁊ 9. terapẽ. cap̃. 10. ponit virtutẽ zobiticã. i. aĩalẽ in cerebro: spiritualẽ siue vitalẽ in corde: ⁊ naturalẽ in epate. ¶ Considerandũ sc̃do ꝙ Plato ⁊ Gal'. per virtutes tres intelligũt tres aĩas specie siue genere differẽtes: si eñi per virtutes intelligerẽt modos cõplexionũ ⁊ substãtiaꝝ ⁊ figurarũ mẽbroꝝ nõ discordarẽt ab Aristo. ⁊ iõ dixit ꝙ eius existit minera q̃tũ ad actũ subãlẽ ⁊ a quo eius ꝓcedũt opationes: q̃tuꝫ ad illas dixit minera: inquãtũ illa virtus p̃ncipiat alijs sicut. ṽ. g. nutritiua est in epate sicut minera: q2 oĩbus alijs mẽbris ab epate fiunt. ⁊ dixit ꝓcedũt opationes q̃tũ ad opõnes que sunt illius principales vt epatis est significatio vel factio spiritus nãlis.

¶ Et videtur eis ꝙ virtutis animalis sedes sit cerebrũ ⁊ ipsius ab eo ꝓueniãt operationes. Et ꝙ virtus naturalis duas hꝫ sp̃es. Et vna species est cuiꝰ finis est custodire indiuiduum ⁊ ꝯseruare ipsum que ministrat in re nutrimẽti quousq̃ꝫ ad finẽ crescentie eius nutriat

corp⁹. Et hui⁹ qdē spēi sedes ⁊ operationuȝ ipsius ꝓcessus est epar. Altera ṽo species est cui⁹ finis est speciem conseruare que est ministrans in re generationis ⁊ separat ex humorib⁹ corporis spermatis substantiā deinde ipsum informat sui creatoris precepto. Et huius quidē speciei habitatio ⁊ operationū ipsius ꝓuentus sunt testiculi. Uitalis ṽo virtus est illa que spirit⁹ esse conseruat qui sensus ⁊ motus vehiculum existit et ipsum reddit aptum ad eorum impressiones recipiendas cum ad cerebrū peruenit ⁊ facit ipsum potentem dandi vitā vbicūqȝ expandit̄. Et huius quidem virtutis sedes ⁊ operationis ipsius processus est cor.

¶ Primo declarat virtutē aīalē p̄dicto mō. 2° nālē. 3° vitalē: partes patēt. In p̄ª ꝑte cadit qd̄ an cerebrū sit p̄nᵐ virtutis aīalis et diximꝰ sup̄. ¶ Cōsiderādū circa scd̄aȝ partē (In re nutrimēti.) ꝙ iste modus loquendi Aui. signat oē qd̄ ad nutricationē reqrit̄ de attractiōe retētiōe digōne ⁊ expulsione ⁊ actibꝰ nutritiue. ¶ Cōsiderādū 2° (Usqȝ ad finē crescētie.) qꝛ lȝ tota vita sit actꝰ nutritiue tū ꝑfectꝰ actꝰ est vsqȝ ad finē augmēti post h̄ ē īperfectꝰ. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ sicut sup̄ diximꝰ cerebrū est p̄nᵐ aīalis virtutis: qꝛ de spū vitali facit aīalē q aīalis simul cū vitali est p̄nᵐ sensus ⁊ motꝰ distracti in oībꝰ mēbris sicut suo mō epar est p̄nᵐ virtutis nālis vt apparebit ca. de virtute vitali. ¶ Cōsiderādū ꝙ lr̄a pōt dupl'r exponi cū dicit (Altera est.) Primo ꝙ tāgat duas ṽtutes gn̄atiuas. Unā que gn̄at spma in viris ⁊ mulieribꝰ: ⁊ hāc tāgit cū dic̄: separat subam spermatis: ⁊ istius virtutis sbm sunt testiculi apd̄ medicos. Aliā ṽtutē gn̄atiuā tāgit que fundat̄ in spermate gn̄ante: ⁊ ista est que in mr̄ice gn̄at fetū: ⁊ hāc tāgit cū dicit. deide īformat ipm. s. fetū p̄cepto sui creatoris. hoc dixit: qꝛ virtutes que sunt in spmate sūt valde mirabiles ⁊ diuīe vt Cōmētator 7° meta. cōmē. 31. Alio mō pōt exponi ꝙ tāgit solū ṽtutē testiculoꝝ gn̄atiuā spermatis: sperma. n. apd̄ medicos suū eē in testiculis recipit vt Gal. p̄° li. de spmate ca. 5. dixit sui creatoris p̄cepto: qꝛ diuinū qd ⁊ est ꝙ testiculi dent tātā virtutē mā̄e sanguinee quā transmittant.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Dubitāt vtꝝ testiculi per ṽtutē gn̄atiuā separent subam spmatis ab humoribꝰ. Uidet̄ ꝙ nō rōne Antonij: qꝛ agēs ⁊ patiēs debēt eē approximata: sed testiculi nō sunt approximati humoribꝰ corꝑis. ¶ Ampliꝰ separare est actꝰ discretiue virtutis ⁊ nō gn̄atiue. ¶ In ꝯriū Aui. hic. ¶ Anto. dicit multa puerilia ⁊ credo recolligētis defectu. Primo dicit ꝙ sperma q̄ntū ad eē mā̄le eius qd̄ est sanguis separat̄ ab humoribꝰ virtute regitiua que est in corde. Rō qꝛ cuiꝰ est ꝯſuare īdiuiduū eiꝰ est separare supfluū. ¶ Scd̄o dicit ꝙ hoc fit virtute mēbroꝝ expellētiū ⁊ attrahentiū. ¶ Tertio ꝙ sperma q̄ntuȝ ad esse formale separat̄ a testiculis. Rō qꝛ testiculi dant sibi cōplexionē ꝑ quā deseruit sperma virtuti gn̄atiue. ⁊ signū qꝛ dāt sibi albedinē. Scd̄o qꝛ virtus nutritiua hȝ ꝓ obto sanguinē: ergo generatiua hēbit aliud ⁊ illud est sperma. Tertio qꝛ spma p̄us gn̄at spmatica mēbra: ergo fit a mēbro spmatico: ⁊ talia sunt vasa spmatica. Quarto qꝛ eiusdē virtutis ⁊ deseruiētis est disponere mām ⁊ introducere formā. cū igit̄ virtus cordis det formā: ergo deseruientes sicut sunt testiculi apparabunt dādo cōplexionē que est īstrumētū īformatiue. ¶ Cōtra p̄mū similiter pōt ꝓbari ꝙ sepatio fecis ab ītestino recto vel monoculo fit a ṽtute regitiua. ¶ Ampliꝰ ista virtꝰ regitiua vt in fine sūme de ṽtutibꝰ ostendit̄ nihil eē nisi ipse ṽtutes ordinate adinuicē. ¶ Cōtra 2ᵐ eē formale spermatis est esse per virtutē īformatiuā que est in suo spū: sed talē dat cor apud Antoniū ⁊ nō testiculi: ergo sperma formal'r nō separat̄ a testiculis. Credo aūt Anto. voluisse ꝙ testiculi dent spmati aliq̄ q̄litatem que seruit virtuti quā cor nō dedit spmati: sed rōnes sue sunt viles in h̄. Prima enī rō lȝ dicat verū ꝙ dealbāt: nō tū declarat h̄ ꝙ esse formale ꝓpriū recipiat. Scd̄a rō nihil ꝯcludit. nā vna mꝛ mā patiēs vltime a nutritiua fit mēbrū ⁊ eadē patiēs alia passiōe fit spma. Tertia rō nō plus ꝓbat de testiculis q̄ȝ de ossibꝰ. Quarta rō nihil ꝓbat: qꝛ aduersariꝰ dicet ꝙ seruitiū testiculoꝝ respcū cordis est deferre. ¶ His ergo omissis dicamꝰ ꝙ Aui. loqt̄ hic s̄ȝ medicos q dicūt ꝙ virtus gn̄atiua spermatis potētis gn̄are tale alterū q̄le ipm actiue vel passiue est in testiculis viroꝝ ⁊ mulieruȝ. Hoc aūt qd̄ est gn̄are sperma cōplet̄ duplici opōne. Una est separatio alicuiꝰ ꝑtis sanguis a sanguīe cōmuni ꝓ toto vt est sanguis in venis ⁊ arterijs magnis qui sanguis est mā spermatis. ⁊ hanc separationē faciūt testiculi per virtutē attractiuā que est in spermaticis vasis ortis a vena magna ⁊ arteria: lȝ vas sinistrū quantū ad ramū vene oriat̄ ab emulgēte. Et sic soluit̄ p̄mū argumentū: qꝛ testiculi approximant̄ sanguini corporis mediantibus illis vasis. Soluit̄ ēt 2ᵐ: qꝛ talis separatio fit per expulsiuā virtuteȝ supioꝝ mēbroꝝ ⁊ attractiuā testiculoꝝ ⁊ vasoꝝ in illū sanguinē separatū ab alio sanguīe per quā actionē qd̄ erat p̄us sanguis mō est sperma: ⁊ est simile de hoc sicut si diceremꝰ de nutritiua membroꝝ ꝙ eiꝰ sepatio est separare sanguinē. i. attrahere ad vnūqd̄qȝ mēbrorū: deide īformare illū. i. dare illi formaȝ mēbroꝝ. ¶ Sed tu dices bene apparet q̄uō apud medicos testiculi sunt minera ⁊ p̄nᵐ generatiue virtutis: qꝛ dāt spmati formā cōem per quā gn̄at: sed nō appet apd̄ opi. meā hic q tenēs ꝙ spma q̄ntū ad ꝑtes spirituosas gn̄atiuas venit a tribꝰ p̄ncipalibꝰ mēbris nō pn̄t agere nisi acq̄rāt q̄ndā cōplexionē a testiculis vel nō hēant q̄ndā māȝ hūoralē disponētē in actione ꝑ talē cōplexionē acq̄sitā a testiculis. spūs ergo illi. ȝ. eūtes cū sanguīe ad testiculos sic alterant̄ ⁊ fiūt potētes gn̄are cū p̄us nō sic possent queādmodū spūs vitalis fit potēs dare sensuȝ ⁊ motū cū ē alteratꝰ ī cerebro: vl' spūs cordis recipit in testiculis cōplexionē ⁊ dat illā ēt eis ꝑ quā pn̄t mā̄e spmatice dare hāc cōplexionē q̄ vt dispositore in actiōe īdigēt illi. ȝ. spūs q sunt in semine.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ (Uitalis ṽo.) Hic dubitat̄ qꝛ debēs nobis notificare ṽtutē vitalem notificat aīalē cū dicit: qui sensus ⁊ motꝰ ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ Auic. notā facit vitalē virtutē q̄ntū ad duo. s. q̄ntū ad finem īmediatū qꝛ spūs. s. vitalis esse ꝯseruat per ꝯtinuā gn̄ōneȝ: ⁊ qꝛ facit ipm. s. vitalē. s. spiritū potentē dādi vitā vbicūqȝ expādit̄. Scd̄o q̄ntū ad finem mediatū qui est sensus ⁊ motꝰ. Hic. n. est secūdus finis eius scȝ sensus ⁊ motus: ⁊ iō reperit̄ solū in aīalibꝰ ⁊ p̄misit istū finē qꝛ est nobis notior. ¶ Sed tu dices quare non dixit ⁊ nutrimenti qui virtutis nutritiue vehiculū existit cū ad epar peruenerit. Dicendum ꝙ potuisset dicere: sed notificauit istū spiritū per finē nobiliorē in quē ordinat̄. s. sensum ⁊ motū ⁊ qꝛ spirituȝ aīalem omnes concedunt ⁊ ꝙ fit ex vitali: sed de spiritu nāli dubium est.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Dubitat̄ vtꝝ spūs aīalis det vitā mēbris. Uidet̄ ꝙ sic ꝑ Aui. hic ⁊ facit ipm. ¶ Ampliꝰ hn̄s posteriorē ṽtutē hȝ p̄orē: sed spūs aīalis hȝ posteriorē. s. sensus ⁊ motꝰ: ergo hēbit vitalē ⁊ nālē. ¶ In oppᵐ qꝛ cōiter dr̄ ꝙ vitalis dat vitā ⁊ aīalis dat sensuȝ ⁊ motū. ¶ Dōm p̄° ꝙ dare vitā ⁊ dare sensum ⁊ motū ⁊ dare nutritiuā virtutē nō est dare aīam mēbris nec potētiā quā ponūt subiectiue in aīa vel ꝯfluere ab aīa: qꝛ tūc eēt ꝯtinua frequēter mēbroꝝ gn̄atio ⁊ corruptio: cū frequēter spūs sensitiuus ⁊ motiuus vadit ad mēbra ⁊ dat virtutē sensus ⁊ motꝰ: sed dare hoc est dare modos caliditatis siue tēperamētoꝝ qbꝰ mēbra exeūt in has opōnes ꝑ aīaȝ que est in eis. ¶ Scd̄o ꝙ spūs vitalis dat vitā per cōplexioneȝ quā dedit sibi cor ⁊ nō īdiget alia cōplexiōe ꝑ quā det vitā: qꝛ tūc nō eēt cor mēbꝝ p̄ncipale in dādo vitā: sȝ illd̄ mēbꝝ qd̄ daret illā cōplexionē. ¶ Ampliꝰ nos videmus ꝙ cor ꝑ suas arterias īmediate trāsmittit spiritū suū actu cal'm sup oīa mēbra. ¶ Tertio ꝙ spūs aīalis nō dat vitā mēbris vel qꝛ est subal'r permutatꝰ in cerebro vel multū remissus a caliditate datiua vite. ¶ Amplius si daret vitaȝ nō reqreret̄ amplius in mēbris spūs vitalis: qd̄ est falsum qꝛ ad mēbra ad que perueniūt nerui ꝑueniūt ēt arterie mediate vel immediate. ¶ Quarto ꝙ posset dici spūs aīalis dat vitā. i. modū vite qui est sensitiuus ⁊ motiuus. ¶ Sed dubitat̄ ꝙ spū aīali cū vitali ꝯcurrentibꝰ in minimo carnis spūs vitalis remittit̄ a sui caliditate: ergo ꝑdit virtutē datiuā vite. ¶ Scd̄o dubitat̄. nā totꝰ spūs vitalis qui vadit ad cerebrū remittit̄ ⁊ trāsmutat̄ in spūm aīalē qn̄ trāsit per subethicas ⁊ ex illis fit rete mirabile: ergo nullus in cerebro erit spūs dās vitā. ¶ Amplius Gal. 16. lib. de vtilitate ꝑtiū. 13. cap. ⁊ vlt. vult ꝙ arterie sunt pauciores venis ⁊ oēs particule indigēt arterijs: sed qdā viuūt in frigiditate: ergo vult Gal. ꝙ vita oībꝰ nō det̄ ꝑ calidū cordis: sed solū particulis multuȝ calidis: ex quo sequit̄ ꝙ partibꝰ frigiditatis det̄ vita per aīalē spūm. Siqs vellet h̄ posset dicere ꝙ spūs aīalis a cerebro datus dat vitā ⁊ sensum ⁊ motum mēbris ad que ꝑtingit: sed nō ꝑtigit ad oīa mēbra: ⁊ iō reqrit̄ p̄ter ipm spūs alius. s. cordis: hec est imaginatio rudis: qꝛ cū spūs nālis vadit ad oīa mēbra nō reqreret̄ spūs cordis. Dōm ergo ꝙ spiritū vitalē fieri aīalē nō est ipm īfrigidare absolute: qꝛ vt sic posset fieri aīalis in neruo ⁊ osse ⁊ ab aere frigido exteriori: sed est ipm taleȝ modū qualitatis acquirere determinate. s. in tali mēbro vt cerebro ⁊ in tali loco vt in rete mirabili ⁊ cōmissuris sube rectis in vētriculis: ⁊ qꝛ esse vitalē ipsum est esse sub tanta aut tali mensura caloris quā cor dat hic lȝ hēat latitudinē: ergo cū illa cōplexio est remissa ⁊ remota a sui mensura qua stabat esse vitalis spiritꝰ: ⁊ hoc nō erit amplius vitalis spūs: sed est qn̄ est factus aīalis: signuȝ ꝙ musculi habētes copiā spūs aīalis vniꝰ sensus egēt arterijs ⁊ vitali spū. ¶ Ad ꝯria dōm ꝙ in carne ⁊ musculo spūs aīalis ⁊ vitalis stāt sicut due ꝑfectiōes via ꝑfectibili: ⁊ iō fit ꝑfectio vniꝰ ad alterū. ⁊ stat spūs vitalis ad aīalē sicut vl'e instr̄m ad ꝑticulare: vt sicut manus ad malleū: ⁊ iō nō statiȝ se corrūpūt: īmo se perficiūt: ⁊ nō absoluit̄ oīno minimū carnis a spiritu vitali cum trāsmutatio fit

q2 fit illoz successiua inouatio. Ad aliã dõm ꝙ nõ totus spũs vitalis vadẽs ad cerebrũ fit aĩalis: sed ille qui pũenit ad rectiformẽ plicaturã ad rete mirabile: sed p̃ter hoc sunt rami arterie intrantes versus posterius cerebrum resciscitatũ ab arterijs subeth vt appet hic ⁊.16. libro de vtilitate partiũ. G.13.ca. ⁊ supra ab Aui. de diuisione arterie ascẽdẽtis. simil'r multus spũs põt ire ad cerebz per venã. nã in venis ꝯtinet spũs vt Gal'. ⁊ debemus imaginari ꝙ in venis superius incedentib⁹ copiosius ꝯtineat: q2 motus spũs a priori est sursum: vt Aui. p̃allegato cap̃. inuit: ⁊ p̃ter p̃dictos spũs vitales nõ factos aĩales debes imaginari circa cerebrũ ẽt portari spũs per ramos arterie q ab extra per os capitis in multis locis ĩtus penetrẽt: vnde p̃allegato ca. Gal'. dicit. In sũma aũt dõm in facie ⁊ toto capite copulat̃ nã ꝗ̃plurimas arterias arterijs: venas aũt venis a dextris ad sinistrã: ⁊ ab ante retro ⁊ a retro ante: ⁊ ab extrinsecis partib⁹ ĩtus ⁊ ab ĩtrinsecis ex̃ ducens. Ad Gal'. dõm ꝙ 5° de ĩteriorib⁹ cap̃. p̊ sentit a corde oĩbus dari calorẽ vitalẽ. sermo aũt eius. 16. lib. de vtilitate partiũ. 13. cap̃. in fine dz ĩtelligi ꝙ nõ q̃libet mẽbrũ ĩdiget flabellari siue euẽtari per arteriã: ⁊ h̃ intelligit cũ dixit. custodire ⁊c̃. lz al'r posset exponi. Ad rõnẽ p̃ncipalẽ dõm ꝙ habẽs postremã v̊tutẽ hz p̃mã in corde sicut oẽ sentiẽs nutrit̃: ⁊ oẽ stãnũ dolabratũ est lineatũ: ⁊ oĩs cultellus acutus est applanat⁹: sed hñs postremã p̃fectionẽ organice nõ hz primã: sz p̃supponit p̃mã sicut dolabrũ nõ lineat: sed carpẽtarius lineat filo ⁊ dolabrat dolabra ⁊ faber applanat malleo ⁊ acuit rota: ita spiritus animalis dat calorem ⁊ sensum motu determinato: sed vitalis dat vitam siue cõmunẽ calorem cui⁹ esse posterius declarabitur in capite de virtute vitali.

Omnibus autem phis maiori. i. Aristoteli videt̃ ꝙ omniũ istarũ operationũ principiũ existit cor: sed primarum operationũ earuz manifestatio in his p̃dictis existit principijs queẽadmodũ apud medicos cerebrũ est sentiendi principiũ ⁊ post hoc quisqz sensus hz mẽbrum in quo eius apparet operatio.

Ponit sñiam Aristo. in minera siue loco harz v̊tutũ. Cõsiderãdũ aũt ꝙ sic accipit̃ 3° de partib⁹ aĩaliũ ca. 4° de corde. ⁊ z. ca. 7° de cerebro. ⁊ illo ca. 10. nunc q̃si a p̃mis. ⁊ z° de gñõne cap̃. 4°. ⁊ in multis locis ab Aristo. Cor est p̃mũ recipiẽs aĩam ⁊ p̃mũ habens ⁊ generãs calorẽ q̊d est vniul'e instr̃m in oĩbus operationib⁹ aĩe: ⁊ iõ cor est p̃ncipiũ sensus ⁊ motus: sed cerebrum est seruiẽs sibi in hoc nõ dando virtutẽ: sed modũ tẽperamenti quo virtus data a corde põt exire in actũ sicut medici dicunt ꝙ spirit⁹ fact⁹ cerebro hz virtutẽ oĩs sensus: sed videt oculo sicut cũ instrumẽto cerebri dãtis spiritui istã virtutẽ: oculus ḡ est mẽbrũ cũ quo vel in q̊ ista opõ visiua fit manifeste. sic ⁊ cerebrum se hz ad cor ⁊ epar ad cor.

Preterea cum considerant sicut debent ⁊ certificãt inueniunt rem sicut videt̃ Aristoteli: ⁊ nõ queẽadmodum ipsis videt̃ ⁊ inueniunt tractatus suos extractos ex propositionib⁹ sufficientib⁹ ⁊ nõ necessarijs in qb⁹ nõ assequuntur nisi q̊d ex rebus apparet.

Hic cõparat inter has opiones ⁊ vult ꝙ tractatus medicoz de qbus loquunt̃ de p̃ncipatu triuz mẽbroz sunt fundati siue extracti ex ꝓpositionib⁹ sufficientib⁹. i. aliqualiter ꝓbabilib⁹. vel sufficientibus. s. eis medicis in actu nõ tamẽ sunt ꝓpõnes necessarie. nã sicut apparet tertio de interiorib⁹ ca. 5. ⁊ 6. ex hoc ꝙ alterato cerebro ledit̃ sensus ⁊ motus ⁊ medicis debitis rectificato rectificat̃ sensus ⁊ mot⁹ ponũt p̃ncipiũ sensus ⁊ motus esse cerebrũ: sed hec argumẽtatio nõ est necessaria: nã leso eo q̊d hz rõnẽ solius organi siue vicarij siue instrumẽti respectu principalis agentis siue principis põt ledi opatio ⁊ iuuari organo siue instr̃o ĩnato sicut leso vicario regni ledit̃ totũ regnũ sibi a rege cõmissum: ḡ sequunt̃ medici qdã apparẽter que nõ sunt signa sufficiẽtia. b̃m Ar. ꝓcedit sup ꝓpõnes necessarias de qbus est ista: aĩal est vnũ per vnã aĩam sensitiuã receptã in corde p̃mo b̃m ꝙ supra diximus: ⁊ etiaz isti motus sensitiui ⁊ appetitiui vident̃ incipere a corde ⁊ illic determinare. signuz sufficiens est motus caloris a corde ⁊ ad cor in accidentibus aĩe. ⁊ multe ꝓpositiones inducunt̃ per Ar. quas sequaces eius credunt esse multũ sufficientes siue necessarias.

Medico aũt inquantũ medicus nõ attinet vt consideret que sit harum duarũ sententiarũ veritas: sed illud considerare phs aut physicus debet.

Hic passus declaratus est supra capitulo de membris.

Medicus aũt cum concedit̃ ei membra hec p̃nominata istarũ virtutum principia existere nõ curat in eo q̊d de esse medicationis cõsiderat an ex alijs habeantur principijs que sunt ipsis priora vel non: neqz illud ex eis existit que phs non ei leuia facit.

Neqz hoc b̃m rei veritatem superfluit negocio: lz alij conentur exponere aliter ⁊ nos non curamus.

De virtutib⁹ nãlib⁹ qbus ministrat̃. Cap. 2m.

Virtutum v̊o naturaliũ alie sunt que sunt ministrantes: alie sunt que ministrate.

Postq̃ Aui. ĩuestigauit p̃ma gñ̃a virtutũ in p̃te ista de virtutib⁹ exequit̃. Et p̊ de virtutib⁹ nãlib⁹. z° de vitalib⁹. 3° de aĩalib⁹. z̊ ibi (Virtutes aũt aĩales.) ⁊ 3̊ ibi (In virtute aĩali.) Prima in duas: q2 Auicẽ. p̃mo p̃mittit quãdaz diuisionẽ virtutuz nãliũ. z° de mẽbris diuisionis illius exequit̃. z̊ ibi (Et ministratarũ.) Circa p̃mã partẽ est intẽdẽdum ꝙ diuisio ista penes ministrans ⁊ ministratũ appropriata est virtutib⁹ nãlibus: nõ aũt alijs virtutib⁹ videlz aĩalib⁹. ⁊ cã huius est. nã sic accidit in virtutib⁹ aĩe sicut in artib⁹ exterioribus: qm̃ virtutes aĩe sunt artes quedã quibus aĩa suas agit operationes: sed sic in illis ꝯtingit ꝙ quedã est ars p̃paratiua lignoz nauis: quedã est ministrata vt illa que est factiua forme sicut est ars factiua nauis: ⁊ iõ similiter etiã ꝯtingit in virtutib⁹ nãlib⁹ aĩe ꝙ quedã est virt⁹ ministrans vt illa que est p̃paratio mãe nutrimẽtalis: ⁊ quedã ministrata vt illa que est in factiua forme nutrimẽti vt ipsuz in formã membri inducens ⁊ id necessariũ fuit. nã corp⁹ nostrũ ex duobus fit cõpositũ: ex vno sicut ex mã vt ex mẽbris: ⁊ ex alio sicut ex forma vt ex calore: ⁊ ꝯtinuo calor iste est agẽs in mẽbra illa resoluendo: vnde vt in corpore fiat restauratio membroz oportuit esse in eo quãdã virtutẽ nãlẽ ministrantẽ que erit preparatiua nutrimẽti: ⁊ virtutẽ ministratã quandã que erit factiua forme illius. Hec aũt diuisio nõ est appropriata virtutib⁹ aĩalib⁹ vel sensitiuis: qm̃ virtus sensitiua nõ agit in exteriorẽ mãm: ⁊ si agit potius patitur ab illa q̃ in eam agat. Neqz inest appropriata motiuis: q2 si virt⁹ motiua agat in exteriorem materiã nõ prebet illi formã: sed soluz motũ: sicut videmus etiã ꝙ ars vsualis nauis nõ prebet naui formam: sed solum motũ: imo virtus naturalis est illa que formam prebet organo motiue virtutis puta membro.

Sed hic est dubitatio vtrũ virtutes nãles ministrantes ⁊ ministrate differãt essentialiter. Q̊d nõ: ꝓbat̃ q2 que existũt circa idez obiectũ nõ differũt essentialiter: sed virtus nãlis ministrans ⁊ ministrata sunt hmõi: ideo ⁊c̃. ma. appet q2 virtutes distiguunt̃ per operationes ⁊ opõnes per obiecta b̃m Aristo. in z° de aĩa tex. zz. minor declarat̃. nã obiectũ vtriusqz est ip̃m nutrimentũ. Itez ille virtutes nõ differũt essentialiter quarũ opõnes fiunt p idẽ instrumentũ: sed ẽt virtutis nãlis ministratio ⁊ ẽt ministrate fiunt per idẽ instr̃m: iõ ⁊c̃. maior apparet: q2 da ꝙ instr̃m sit vnũ: opz nec̃io agentia p̃ncipalia esse vnũ. minor declarat̃. nã operationes taliuz virtutũ fiunt per calorẽ trãsmissum a corde ad mẽbra p arterias. Itẽ in ꝯ̃riũ est Aui. q ponit virtutes nãles ministratas ⁊ ministrãtes diuidi tanq̃ in duo gñ̃a. vnde vi₂ ponẽ ipsas differre plus q̃ specie. Ad h̃ dõm est ꝙ virt⁹ nãlis ministrãs ⁊ ministrata differũt essentialiter. Et rõ huius est: q2 ille virtutes differũt eẽntialiter quoz obta ⁊ ẽt modi operãdi differũt formal'r: sed virt⁹ ministrãs ⁊ ministrata sunt hmõi: ḡ ⁊c̃. maior appet qm̃ ex his duobus sumit̃ diuersitas in virtutibus. minor appet. nã obm virtutis nãlis. s. ministrate vt nutritiue est nutrimẽtũ ip̃m vt diuisibile est ⁊ diuersuz ab eo q̊d digerit̃. differũt ẽt formaliter modi operãdi ipsarũ: qm̃ modus operãdi nutritiue est circa nutrimẽtũ corpori ꝯiunctũ: sed modus operãdi digestiue est circa nutrimentũ a corpore distinctũ existẽs. Sed aduertendũ ꝙ lz iste virtutes adinuicem differãt essentialiter: est tñ in eis q̃dã prioritas ⁊ posterioritas. Nã duplex est p̃oritas ⁊ posterioritas ĩ reb⁹. Una est que est via nãe ⁊ simpl'r vt sit finis p̃or his que ad finẽ. naz finis natura ⁊ dignitate que sunt ad finẽ p̃cedit: ⁊ hoc mõ virtus ministrata est p̃or ministrante cũ sit ipsius finis ad quã illa ordinat̃. Alia est que est via gñõnis ⁊ tp̃is ⁊ vt sup̃ virt⁹ ministrãs mĩstrata ẽ p̃or: qm̃ h̃ mõ ea q̃ sũt ad finẽ fine sũt p̃ora. Ad rõnes. Ad p̃mã illa virtus ⁊c̃. vez est si ꝯsiderat̃ circa obm vnũ formal'r vt visuz ẽ. Ad scdaz ille v̊tutes ⁊c̃. ꝯcedat̃ ad mi. fl₃ ẽ. tu ꝓbas: q2 p calorẽ trãsmissuz a corde fiũt. Dõm ꝙ ĩ mẽbri duplex ẽ calor. vn⁹ trãsmissus ⁊ ali⁹ cõplexiõalis. ⁊ p hũc duplicẽ calorẽ fiunt aĩe opõnes. mõ dico ꝙ opõ nutritiue v̊tutꝫ mag̃ fit p calorẽ cõplexionalẽ mẽbroz: sz opõ digestiue mag̃ fit p calorẽ trãsmissuz. Et cã hmõi ẽ: q2 operatio nutritiue est operatio mãe ad formã ꝓpriam: sed operatio digestiue est p̃paratio mãe ad formã cõem. Et iõ opz p̃mã opõnẽ

nota q̊d gentilis in hac q̃st̊ sibi ꝯ̃dicit qa sup̃ caplo p̊ de virtt⁹. dubio p̊. et sup̃ doct. 5a cap̊ 6 singulari de membris tenuit opp̃m vide dubio 20

magis fieri per calorē ꝓpriū qui est calor cōplexionalis mēbroꝝ. scđam aūt magis per calorē cōem q est calor a corde trāsmissus.

℄ Et ministrataꝝ qdē duo sunt gña. vnū genus ministrat in re nutriētis ad h vt indiuiduū remaneat qđ in duas ptit spēs nutritiuā ꝛ crescitiuā. Et alteꝝ genus ministrat in nutriēte ad h vt remaneat spēs qđ ēt i duas diuidit spēs in gñatiuā ꝛ formatiuā.

℄ Scđa in duas: q2 Aui. pmo exequit de virtutib9 nālib9 ministratis. scđo ministrantib9. ꝛ cā est qm ministrata est finis ministrantis. modo nō possumus cognoscere ea que sunt ad finē nisi finem cognoscamus. Scđa ibi (Uirtutes vo nāles.) Prima in duas: q2 primo ponit quādā diuisionē nālium virtutū ministrataꝝ. scđo de mēbris illius exequit. scđa ibi (Uirtus vo nutritiua.)

℄ Circa pmā partē est pma dubitatio q2 Aui. ponit virtutē nutritiuā ꝛ crescitiuā esse ministratas: ꝛ statiz in fine hui9 capituli ponit ipsas esse ministrātes virtuti gñatiue: dicēs ꝙ duo sunt gña vtutis ministrate: vna que facit ad remanētiā idiuidui: ꝛ alia que fac ad remanētiā spēi. Et cā h9 ē: q2 ex h dī virt9 nālis ministrata: q2 est factiua forme: mō nutritiua ꝛ ēt gñatiua est factiua forme sed differētis: qm nutritiua est factiua forme eius in quo est: sed gñatiua est factiua forme in alio: sicut sperma est factiuū mēbroꝝ in mēstruo: ita ponit Aꝛ. in 2° de aīa tex. cōmen. 47. vnde operatio gñatiue virtutis est ꝙ ipsa ex suo obiecto est factiua forme que est sibi eadē specie: sed operatio nutritiue est ꝙ ipsa ex nutrimento est factiua forme que est sibi eadē numero. ⁋ Sed aduertendū ꝙ virtus nutritiua ꝛ crescitiua īproprie dicunt esse ministrantes virtuti gñatiue: qm sperma a quo gñatio fit non decidit a corde: nisi in determinato tēpore ꝛ in determinata etate. mō ad hoc vt sit talis etas determinata adiuuat virt9 nutritiua ꝛ crescitiua: nō aūt ꝓprie sunt illi ministrātes. Et rō est: qm finis nutritiue virtutis est mēbroꝝ nutricatio ꝛ restauratio: sꝫ finis crescitiue est mēbroꝝ augmētatio ꝛ pfectio: mō mēbroꝝ restauratio ꝛ pfectio nō ꝓprie ordinat in op9 gñatiue virtut: sed in ꝯseruatione īdiuidui: ideo ꝛc. ⁋ Sed tu dices statim lꝫ nutritiua nō ꝓprie ministret generatiue: tamē illi ꝓprie videt ministrare virt9 sanguis gñatiua cū sanguis sit spermatis mā. Dōm ꝙ adhuc talis virtus nō ꝓprie illi ministrat. Et rō est: q2 ex hoc aliqua virtus alteri ꝓprie ministrat: q2 eius operatio īmediate in illaꝫ ordinat. Modo operatio virtutis generatiue. s. sanguinis nō ꝓprie ordinat īmediate in generationē ꝛ speciei ꝯseruationē sed indiuidui: ideo ꝛc.

℄ Scđo est dubitatio vtrū virtus nutritiua ꝛ crescituita differant essentialiter. Et videt ꝙ nō: q2 earū obm est vnum. s. nutrimentū. Etiā modus operādi est vnus: q2 vtraqꝫ operat per appositionē nutrimēti. Etiā īstrumētū earū est vnū. s. calidū cōplexionale mēbroꝝ. Itē ille virtutes nō differūt essentialiter que sunt eedem loco ꝛ sbto: sed virtus augmētatiua ꝛ nutritiua sunt hmōi: ideo ꝛc. ⁋ In ꝯriū est Auic. Dōm ꝙ virtus crescitiua ꝛ nutritiua differūt essentialiter: ꝛ hoc declarat ex duob9. Primo sic: ille virtutes differūt essentialiter que sic se habēt ꝙ vna separata alia remanet: sed separata crescitiua vt in statu ꝛ post statū remanet nutritiua vsqꝫ ad finē vite vt notū est ad sensuꝫ: iō ꝛc. Scđo sic: ille virtutes differūt eētialiter quoꝝ obiecta ꝛ modi operandi differūt essentialiter: sed virtus nutritiua ꝛ crescitiua sunt hmōi: iō ꝛc. maior ē nō ex dictis. minor declarat. nā obiectū est nutrimētū vt est potētia hoc aligd ꝛ sba: sed obiectū crescitiue est nutrimētū vt est potentia q̄tū plus q̄ illud qđ deperdit est. ita ponit Aristo. in 2° de aīa. tex. cōmē. 47. Etiā earū modi operādi differūt essentialiter. Nā modus operādi virtutis augmētatiue ꝯtinuus nō est: sed modus operādi nutritiue ꝯtinuus est: sed ꝙ modus augmētatiue nō sit ꝯtinuus hoc declarat Aꝛ. in 3° tex. cōmē. 6. ꝛ tex. 62. 8. phy. q̄dā demrātione que est talis. Ponamus ꝙ aliqs in. x. ānis augeat per vnū palmū: mō si nos diuidam9 ptē auctā in ptes plures sensibiles ꝛ ēt tp̄s illud in ptes ei9 sensibiles īuenimus ptes augmenti nō corrñdere ptib9 tēporis: īmo ptes ipsius tēporis erūt multo plures: mō h nō ꝯtingit nisi q2 aliq̊ tpe cessauit mot9 augmēti. motus aūt nutrimēti ꝯtinuus est. Nā nutricatio fit per appositioneꝫ nutrimēti cū mēbris appositi p poros minimos mēbri: ꝛ hec fuit cā pncipalis poroꝝ q sunt in membris oīb9 tā carniformib9 q̄ spmaticis mō ꝯtinuo si oꝫ esse vita oꝫ fieri appōnē istā: ꝛ iō nutricatio ꝯtinua est: sꝫ augmentatio ꝯtinua nō est. Nā ad augmentationem faciendā requirit nō solū appositio nutrimenti poris membroꝝ: sed etiā membroꝝ extensio. Si. n. oīb9 poris quorūcūqꝫ mēbroꝝ esset nutrimentū appositū adhuc corp9 nō appet augmentatū: vnde augmentatio fit hoc mō. nā membris plures fiunt appositiones nutrimenti: ꝛ ex talibus appositionibus nutrimenti peruenire opꝫ ad tātū ꝙ per restaurationeꝫ factā in membris ex nutrimento multotiens apposito pori membroꝝ repleti sunt. modo quādo illi repleti sunt tunc nā gñat alios poros in membris vt in illis possit nutrimentū recipi ꝛ ad gnōnem illoꝝ requirit mēbrorū extensio: vnde corp9 tūc sensibiliter auget. ⁋ Ad rōnes. Ad primā istarū virtutū est idē obm: falsum ē q̄tū ad formā vt visuꝫ est. Etiam ꝛ earum est idem modus operandi per appositionē nutrimenti: falsum est q2 nō fit augmentū solū per appositioneꝫ nutrimenti: sed etiā per membroꝝ extensionē. Etiā earū est ideꝫ nutrimentū: falsum est: q2 illud diuersificat ꝓpter diuersitatem modi operandi taliū virtutū. ⁋ Ad scđam ille virtutes ꝛc. falsuꝫ est. nā ad hoc q2 alique virtutes sint eedeꝫ essentialr nō solū requirit ꝙ sint eedē loco ꝛ sbto: sed etiā ꝙ ipsarū sit vnus ꝛ idē modus operandi: ꝛ talis ꝓcessus est in virtute nutritiua ꝛ crescitiua.

℄ Tertio est dubitatio. A. ponit ꝙ virtus crescitiua facit vt pmaneat indiuiduū. ⁋ Cōtra: īmo hoc facit nutritiua. Dōm ꝙ sine dubio ꝙ virtus nutritiua simplr facit ad pmanētiā īdiuidui: sed crescitiua ꝫm qd facit ad illā: q2 ad modū pmanentie bone indiuidui.

℄ Quarto est dubitatio qm Aui. videt diuidē virtutē generatiuaꝫ in generatiuā ꝛ informatiuā: vnde hoc q2 diuidit ideꝫ in seipsum. Dōm ꝙ nō est idē: vnde sciendū ꝙ virtus generatiua quā diuidit hic Auicē. est illa que est virtus aīe in potētia ꝛ nō in actu sicut illa que est in spermate diuidens virtutes que sunt in spermate. Et ista diuidit in duas virtutes vt apparebit ex sequētib9. s. in virtutem īmutatiuā que mutat mēstruū ad formā carnis ossis ꝛ alioꝝ mēbroꝝ: ēt in virtutē īformatiuā que dat debitā formā ꝛ plasma ossi carni ꝛ mēbris alijs. mō hic Aui. per virtutē generatiuā intelligit īmutatiuā. vocauit aūt ipsam generatiuā: nō aūt informatiuā quoniā generatio est motus ad substantiā. modo virtus īmutatiua mouet ad membroꝝ substantiā: sed virtus informatiua magis mouet ad ipsoꝝ accidentia sicut ad figuram ꝛ formā ipsoꝝ.

℄ Uirtus vo nutritiua est illa que nutriens in nutriti conuertit similitudinē ideo vt per ipsum restaurationem eius recuperet quod dissolutum fuit.

℄ Scđa pars diuidit in duas: q2 Aui. pmo exequit de virtutib9 ministratis absolute. Scđo cōparatiue. 2ª ibi (Huic qdē.) Prima in duas: q2 pmo exequit de virtutib9 ministratis que faciunt ad cōseruationē indiuidui. Scđo de illis que faciunt ad ꝯseruationem speciei. 2ª ibi (Generatiue vo virtutis.) Prima in duas: q2 primo exequit de illis absolute. Scđo comparatiue. 2ª ibi (Nutritiua.) Prima in duas: q2 pmo exequit de virtute ministrata que est nutritiua. Scđo de crescitiua. 2ª ibi (Uirtus aūt.) ℄ Circa pmā partem est intelligendū ꝙ vt apparet per Gal. in primo de virtutib9 nālib9 cap. 4° in oī virtute nāli est ꝯsiderare duo. s. operationem ipsius ꝛ rem operatā que ex illa operatione depēdet. ꝛ cā est: qm virtus nālis vel est ꝓparatiua vel factiua materie: vel est factiua forme: ꝛ in istis virtutib9 in quibus post operationeꝫ derelinquit operatū operatio nō est finis vltimus virtutis: sed operatū ipsuꝫ ꝫm Aristo. in pmo ethicoꝝ cap. p. Pter ista aūt in virtute nāli opꝫ ꝯsiderare obiectū circa qđ operat ꝛ modū operādi ipsius. modo Auicen. in notificando virtutē nutritiuā que est quedā virtus nālis ipsam notificat per oīa ista. pmo per obiectū per hoc qđ dicit nutriens. scđo per sui operationeꝫ ꝛ modū operandi per hoc qđ dicit cōuertit. Nam motus qui in actione virtutis nutritiue ꝯtingit nō est motus localis: sed motus alterationis ꝛ conuersionis in sba: ꝛ per hoc qđ dixit similitudinē ostēdit terminus mot9 illius. notificat ēt ipsam per operatū per hoc qđ dicit: iō vt per ipm ꝛc.

℄ Sed hic est dubitatio pmo q2 Auic. videt male dicē qm nutritiua nō solū ꝯuertit nutriēs in similitudinē nutriti: sed ēt digestiua. Nā sanguis epati assimilat: etiā nō solū per virtuteꝫ nutritiuā fit restauratio eius qđ deperditū est: sed ēt per digestiuā. Preterea videt ponere oppositionem in adiecto per hoc qđ dicit cōuertit in similitudinem: quoniā cōuersio est motus in substantia. similitudo aūt est motus in qualitate.

℄ Scđo est dubitatio: q2 Auicē. videt defectiuus q2 mentioneꝫ nō facit de appositione ꝛ vnione nutrimēti: cū etiā sic sit actus nutritiue virtutis sicut assimilatio vt apparuit supra. ⁋ Ad pmuꝫ dōm ꝙ virtus nutritiua sic ꝯuertit nutriēs in similitudinē nutriti ꝙ in illius similitudinē cōpletā ipm ꝯuertit. digestio aūt ipm nō ꝯuertit in similitudinē eius perfectā. etiā nutritiua restaurat id qđ deperditum est īmediate: sed digesta hoc facit mediate. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ nō est oppositio in adiecto exponēdo in similitudinē. i. in identitatē: vel in similitudinem cōpletā vt dictum est. ⁋ Ad aliud dōm: q2 Auicē. dedit operationes illas intelligere per similitudinem. nā nō pōt nutriēs assimilari nutrito nisi illi apponat ꝛ vniat. ⁋ Uel dōm ꝙ Auicen. hic magis generaliter fuit locutus de virtute nutritiua: sed in sequentibus loquet magis in speciali.

Dub m ¶ Ulterius est dubitatio. nō vr̄ q̄ virtus nutritiua restauret qđ a corꝑe deꝑditū ē: q2 si ita eēt tūc vita posset ꝑpetuari: sz ꝯn̄s ē fl'm ad sensuz: iō ꝛc. ꝯn̄tia declarat̄: q2 vnūqđq3 semꝑ pōt in opōnē ꝓpriā. Itē virt⁹ nutritiua nō restaurat hūidū radicale. Itez illđ qđ a corꝑe deꝑdit̄ ē hūidū radicale: sz nō restaurat nisi nutrimtale: ḡ nō restaurat qđ ꝑditū ē. Itē ī senectute min⁹ restaurat eo qđ deꝑditū ē: ḡ nō restaurat qđ deꝑditū ē. ¶ In ꝯ̄riū ē Aui. ¶ Dōm ad h̄ q̄ v̄tutē nutritiuā restaurare idē qđ deꝑditū ē pōt ītelligi dupl'r. Uno mō idē in suba: ꝛ vt sic idē restaurat. nā ip̄a restaurat subas mēbroꝝ sic̄ carnis ꝛ ossis ꝛ alioꝝ: ꝛ h̄ ꝯtingit eo q̄ ip̄a est factiua forme. Alio mō idē q̄tū ad oīa accidētia: ꝛ vt sic dico q̄ supposito qđ ēt ē pol'e. s. q̄ mā in q̊ dz agē nutritiua sit tā bōa vel melior mā ex q̄ p̊ gn̄ata fuerūt mēbra. Nā planū est q̄ sanguis q gn̄at̄ in aliquo viro melior est mēstruo ex quo p̊ gn̄ata fuerūt mēbra illius. Adhuc virtus nutritiua agēs in mām illā nō restaurat adhuc idē qđ est deperditū q̄tū ad accn̄tia p̊ nō q̄tū ad q̄litatē. Nā nutricatio fit per mixtionē nutriētis cū nutrito: in h̊. n. differt a gn̄ōne q2 ip̄sa ꝑ mixtionē nō facit: sed mag̃ aggn̄at in loco distincto. mō in mixtiōe ꝯtingit q̄ miscibilia nō oīno corrūpunt̄ sicut appet in mixtiōe aque cū vino. igit̄ in mixtione nutriētis cū nutrito nō corrūpet̄ oīno nutriēs neq3 ēt nutritū. nutriēs aliq̄liter in sua v̄tute existens poterit nutritū īmutare. Scđo h̄ declarat̄ ex alio: qm̄ nutrimētū mēbro nō assimilat̄ nisi ƀm q̄ ip̄m īuenit: sz cū ꝯtinue in corpore fiat resol'o: mēbrū p̊us existens hūidū in scđo ḡdu factū erit humidū in p̊. igit̄ nutrimentū solū illi assimilabit̄ vt humidū est in p̊ ḡdu: ꝛ sic nō erit idētitas q̄tū ad q̄litatē: neq3 etiā ei assimilabit̄ q̄tū ad q̄titatē: q2 aliqn̄ plus restaurat q̄3 sit deperditū vt in pueritia: aliqn̄ minus vt in senectute: aliqn̄ equaliter vt in iuuētute.

¶ Ad rōnes. Ad p̊mā si ita esset ꝛc. falsuz est: tu ꝓbas q2 vnūqđq3 semꝑ pōt operationē ꝓpriā. verū est dū ꝑmanet. mō virt⁹ nutritiua nō semꝑ ꝑmanet: ēt si aliqđ possit semꝑ in oꝑationē ꝓpriaz: nō tn̄ equal'r sed aliqn̄ magis aliqn̄ minus. ¶ Ad scđaz: illud qđ a corꝑe ꝛc. ꝯcedat̄. ad mi. dōm q̄ q̄tū ad subam humidā nutrimentale idē est cū radicali: lz nō q̄tū ad accidētia. ¶ Ad tertiā dōm q̄ arguit q̄ nō restauret idē q̄tū ad accidētia: q2 nō q̄tū ad q̄titatē: nō tn̄ p̊terea arguit q̄ nō restauret idē in suba ꝛc.

¶ Uirtus aūt crescitiua est illa que in totius corporis diametris addit ƀm proportionalitatem naturalem quatenus ip̄sum ad finē augmenti perducat per illud quod ip̄sum ex nutriente ingreditur.

¶ Postq̄3 Aui. manifestauit eēntiā v̄tut̄ nutritiue ꝑ sui diffōnē: in parte ista notificat eēntiā virtutis crescitiue per sui diffōnē etiā. ¶ Circa quā est p̊mo ītelligendū q̄ Aui. virtutē crescitiuā notificat q̄tū ad suū modū operādi ꝑ h̄ qđ dicit que ī totius corꝑis ꝛc. Et ēt per sui finē per hoc qđ dicit ip̄m augeri ꝛc. Et quātuz ad sui obiectū per illud qđ dicit qđ ex nutriente ꝛc. ¶ Scđo est ītelligēdū q̄ triplex est diameter. s. diameter lōgus qui ꝯsistit ƀm sursuz ꝛ deorsum: ꝛ latus qui ꝯsistit ƀm dextrū ꝛ sinistrū: ꝛ ꝓfundus qui ꝯsistit an̄ ꝛ retro: ꝛ in oīb⁹ istis trib⁹ diametr̄ addit virt⁹ crescitiua: auget. n. corp⁹ ƀm sursum ꝛ deorsum: dextrū ꝛ sinistruz: ante ꝛ retro. Ex h̊ appet dr̄ia sicut ponit Gal'. in p̊ de virtutib⁹ nālib⁹ ca. 7° iter augmētū qđ fit ab augmētatiua virtute ꝛ illđ qđ fit in rebus iāiatis: sicut cū auget̄ vesica a puer̄ cū eā apponūt in cinerē. Nā illud augmētū nō est ƀm oēm diametrū: qm̄ q̄to vesica mag̃ elōgat̄ ꝛ fit lata tāto mag̃ attenuat̄. ¶ Tertio est intelligēdum q̄ Aui. dixit ƀm ꝓportionalitatē. nā duplex est ꝓportiōalitas in diametris. Una est que ip̄soꝝ ƀm se: ꝛ ƀm istā addit augmētatiua virtus. Nā q2 in corpore a p̊ncipio lōgitudo est maior latitudine ꝛ latitudo ꝓfunditate semꝑ augmētatiua virt⁹ augēdo corp⁹ seruat talē ꝓportionē. verū est tn̄ q̄ in aliq̊ hoīe diuersificat̄: aut ex ꝑte climatis vel regimīs: vel ex ꝑte hūiditatū sꝑmaticarū ex qb⁹ generat⁹ est: vel ēt ex ꝑte diuerse īfluxionis a corꝑib⁹ celestib⁹. Alia est ꝓportionalitas diametri rōne mēbroꝝ in qbus sunt: ꝛ hoc est dupl'r. Uno mō cōparando mēbra spermatica ad carniformia: ꝛ hāc ēt seruat augmētatiua virt⁹. nā cū spermatica sint primo generata carniformib⁹: p̊us intēdit augmētatiua in augēdo spermatica mēbra: deinde auget carniformia qm̄ nō erat possibile expleri operationē sꝑmaticarū absq3 carniformib⁹. Alia est ꝓportionalitas talis cōparādo vnū mēbꝝ cōpositū ex carnibus carniformib⁹ ꝛ sꝑmaticis ad aliud ēt ex illis cōpositū sic̄ cōparādo digitū digito: a p̊n°. n. gn̄ōnis nā gn̄auit vnū digitū altero maiorē. modo augmētatiua virtus ꝛ etiā nutritiua talē ꝓportionē digitoꝝ seruat adinuicē ꝛ ēt mēbroꝝ alioꝝ: ꝛ ex hoc signo voluit ꝓbare Ari. p̊mo de gn̄ōne ꝛ corruptione tex. cōmē. 33. q̄ quelibet pars aucti est aucta ꝛ quelibet pars nutriti nutrita. nā si h̄ nō esset nō posset in mēbris saluari ꝓportio quā acq̄siuerūt a p̊ncipio generatiōis.

¶ Quarto ē ītelligēdū q̄ Aui. dixit (Nālē.) aut q2 oīuz nā ꝯstātius terminus est augmēti ꝛ magnitudinis: vt ponit̄ 2° de aīa tex. cō. 4. aut q2 nāe ip̄si⁹ est cognoscē istā ꝓportionalitatē in diametris alterius. Dixit ēt (Quatenus ip̄m ꝑducat ad finē augmēti.) Nā q2 corꝑa nr̄a a p̊n° gn̄ōnis fuerūt q̄titatis imperfecte ꝛ maxime ꝓꝑ ineptitudinē loci necessariū fuit in eis eē q̄dā augmētatiuā virtutem que faceret mēbra ip̄sa q̄titatis ꝑfecte vt possent suas opōnes ꝑficere: nō tn̄ fuit necessariū in corꝑe esse q̄dā virtutē discretiuā que faceret decremētū vt qdā bestiales ponūt: qm̄ decremētū fit in corporib⁹ ex defectu quodā nāe. ¶ Quīto est ītelligēdū q̄ per hoc qđ dicit Aui. q̄ ip̄m ex nutriēte īgredit̄ differt p̊ augmētū qđ fit a virtute augmētatiua ab eo qđ fit in figuris: qm̄ illud nō fit per aliqđ īgrediēs figurā. nā si q̄dratū augeat̄ addito gnomone gnomon nō īgredit̄ subaz quadrati sed mag̃ illi circumiacet. Differt scđo ꝑ h̊ ab augmēto qđ fit in reb⁹ inaīatis sic̄ est augmentū aque aut ignis. nā illud fit ꝑ iuxtapositionē ꝑtiū adinuicē nō ꝑ aliqđ īgrediēs illoꝝ subam. nā q̄ ex lignis augeat̄ ignis hoc nō fit ꝑ cōmixtionē vni⁹ cū altero: sed ꝑ additionē partiū ip̄soꝝ adinuicē: sed augmētatio que fit ab augmētatiua virtute fit ex ꝑmixtione nutriētis cū nutrito facta a nutritiua v̄tute. Tertio ꝑ h̄ differt ab augmēto qđ fit in re aliq̄ ꝑ rarefactionē: qm̄ ēt illud non fit ꝓprie ex aliquo nutriēte ingrediēte illius subam. Deinde cum dicit.

¶ Nutritiua v̊o virtus crescitiue seruit eo q̄ nutritiua quādoq3 affert nutriens ei qđ dissoluit̄ equale: qn̄q3 minus qn̄q3 plus. Sed crescitiua non erit nisi cum qđ ingredit̄ plus fuerit eo qđ dissoluit̄. Non tamē totum qđ taliter existit est crescitiua. Impinguari enim post macredinē in etate cōsistentie est huius secte nō tamē est crescitiua. Non est enim augmētū nisi illud qđ ƀm naturalē ꝓportionalitatē in omnib⁹ existit diametris quatenus ip̄sum ad crescentie perducit complemētuz. Deinceps v̊o post hoc nullo modo est ibi crescētia et si sit ibi impinguatio quēadmoduz ante consistentiaz nō existit etiā ariditas ꝛ si sit ibi macredo: lz illud longius existat ꝛ a necessario exiens magis.

¶ Postq̄3 aūt in gn̄ali notificauit virtutē nutritiuā ꝛ crescitiuā: in ꝑte ista illas notificat in sꝑāli per earū oꝑa. Et p̊ notificat op⁹ nutritiue v̄tut̄ in rel'one ad augmētatiuā. Scđo notificat op⁹ ip̄sius ƀm se. 2ª ibi (Et nutritiue qdē.) Pria in duas: q2 p̊ facit qđ dictuz est. 2° remouet q̄dā dubitationē ex cui⁹ remotione ostēdit opus crescitiue v̄tutis. 2ª ibi (Nō tn̄ totū.) ¶ Circa p̊mā partē est ītelligendū q̄ virt⁹ nutritiua seruit crescitiue nō ī quātū restaurat minus vel eq̄le eo qđ est deperditū: ꝛ ex hoc habemus q̄ pōt eē nutritiua separata ab augmētatiua: sed illi seruit inquātū restaurat plus eo qđ deperditū est. ꝛ vis vidē q̄ talis restauratio nō est augmētū posito q̄ ab aliq̊ mēbro deperdat̄ cētesima ꝑs ip̄si⁹ īsensibilis ꝛ restauraret̄ q̄nquagesima adhuc mēbꝝ illđ auctū nō est: sz tūc auget̄ qn̄ in mēbro ip̄so fit extēsio ꝛ additio sensibilis q̄titat̄. seruit aūt in h̄ mō ista virt⁹ nutritiua qn̄ restaurat plus eo qđ deperdituz est ꝯtingit repleri poros mēbroꝝ sic̄ pori carnis carne ꝛ sic đ alijs mēbris nō nisi ꝑ poros: vn̄ oz fieri ī mēbris alios poros: ꝛ cū alij fiūt ꝯtigit fieri mēbroꝝ extēsionē ꝛ augmētū: ꝛ sic virt⁹ nutritiua đseruit augmētatiue qn̄ restaurat plus eo qđ deꝑditū est. ¶ Dubitatio quā remouet in 2ª ꝑte ē ista. ip̄e dixerat q̄ v̄t⁹ nutritiua ē đseruiēs crescitiue qn̄ restaurat plus eo qđ đꝑditū est. mō ip̄se vult ostēdē q̄ nō semꝑ qn̄ virtus nutritiua plus restaurat eo qđ deꝑditū est fiat crescitiua. Sed hic est p̊ intelligendū q̄ l'ra illa (Lz illđ lōgius extiterit ꝛ magis exiens a necessario) ꝯsueuit multipl'r exponi. Uno mō. s. illud. i. īpinguari post ꝯsistētiā lōgius fit ꝛ mag̃ exiēs a nečio q̄3 macrefieri corp⁹ an̄ ꝯsistētiā. ꝛ h̊ iō q2 mag̃ tēdit macredo ad nām diminutionis q̄3 īpinguatio ad nāz augmētēdi: sz expō ista ꝯueniēs nō est saltē rōne cāe. nā macredo nō videt̄ augeri lz nō augeat̄ ƀm rei veritatē: ꝛ qn̄ aliqs macresit videt̄ ad sensuz minui. Alio mō sic: lz illud. s. īpiguari pōt cū ꝯsistētiā ꝛ macrefieri an̄ ꝯsistētiā lōgi⁹. i. longo crescat a vero augmēto ꝛ augmēti diminutione ꝛ magis exiens a necessario: qm̄ illa nō sunt de intētiōe nāe sed verū augmētū ꝛ vera diminutio fit. Alio mō sic: lz illud. i. ariditas vel macredo an̄ ꝯsistentiā lōgius existat ꝛ magis exiens a necessario q̄3 īpinguatio siue augmētū post ꝯsistentiā. nā magis remotū est a v̄tute vl'a veritate q̄3 aliqđ anteq̄3 ꝑueniat ad suū finē ꝑmutet̄ ad ꝯ̄riū q̄3 qn̄ iam ꝑuenit ad finē ad illud postea ꝑmutet̄.

Dub m ¶ Sed hic est dubitatio vtꝝ vera diminutio possit fieri an̄ ꝯsisten-

tiã.Et videt ꝙ sic:qꝛ diminutio fit qꝛ fit minoꝛ restauratio eo qđ deperditũ est:sed talis pōt fieri in corpoꝛe aliquo ante ↄsistentiã: qꝛ possibile est ꝙ sit aliqs puer in quo virtus imutatiua sit debilis ꝙ nō restaurat tãtũ qñtũ deperditũ ē:sed minus:iō ꝛc. Itē possibile est ꝙ in aliquo puero fiat ethica senectutis.mō in tali corpoꝛe vere diminutio fit:iō ꝛc. Itē in ↄ̃riũ est Auicen.

Postea est dubitatio vtrũ verũ augmētũ possit fieri post ↄsistētiam. Et videt ꝙ sic:nã tale fit eo qđ restaurat plus eo qđ deperdit.mō talis fieri poterit in aliq̊ sene:vt in illo in quo virtꝰ imutata erit valde foꝛtis:iō ꝛc. In ↄ̃riũ est Auic. Dico ad hoc p̊ ꝙ vera diminutio pōt fieri ante ↄsistentiã. Et rō huiꝰ est:si est possibile in aliq̊ puero mēbꝛa solida exiccari sicut in aliq̊ sene ꝛ posse est fieri veraʒ diminutionē:sed ita est:iō ꝛc.maioꝛ appet:qꝛ diminutio fit ex defectu nō imutatiue:sed ex defectu nutritiue que nō pōt totũ nutrimētũ apponē ꝛ assiĺare mēbꝛis: ꝓpterea qꝛ mēbꝛa sunt superflue dura ꝛ sicca:ꝛ ꝑ ↄ̃ns inepta ad h̊.minoꝛ declarat.naʒ h ēt est in aliquo puero sicut in illo q hēbit tertiã spēm ethice. Dico 2° ꝙ ista diminutio nō fit nisi in corpoꝛe in quo ꝑ̃us fuerit aliq̃ ↄsistētia:qm̃ sicut corpꝰ nō ꝑuenit ad vltimã additionē nisi ꝑ̃us deuenerit ad mediã:sic nō ꝑuenit ad vltimã diminutionē nisi pꝛius deuenerit ad mediã que est q̃dã corpoꝛis ↄsistētia in q̃ modicũ ē id qđ deperdit respcũ eius qđ restaurat. Dico 3° ꝙ diminutio ista nō fit in corpoꝛe sano sed in egro:qm̃ in sano añ ↄsistētiã mēbꝛa humida sunt:vnde eis faciliter nutrimentũ pōt apponi ꝛ assimilari. Dico 4° ꝙ verũ augmētũ nō pōt fieri post ↄsistētiã.ꝛ rō est qm̃ mēbꝛa tūc multũ exiccata sũt ampliꝰ extēsioni inepta. Ad p̃mã rōnē appet soĺo qñ arguit de diminutiōe añ ↄsistentiã in corpoꝛe egro. Ad auctoꝛitatē Auicē.dđm ꝙ ipse hoc intelligit in corpoꝛe sano. Ad aliã.augmentũ fit ꝛc.ↄcedat.ad mi.est falsuʒ.tu ꝓbas:qꝛ in aliquo sene pōt dici imutatiua foꝛtis esse.veruʒ est:sed ꝯm hoc nō est aliq̃ que facit ad augmentũ:sed illa que nutrimentũ membꝛis assimilat ꝛ apponit.modo hoc nō pōt fieri in senectute ꝓpter membꝛoꝝ superfluã siccitateʒ.Et per hoc possumus exponere dictũ Auicē.lʒ illud.i.augeri longius existat.s.a veritate ꝛ magis exiens a vero q̃ʒ corpus diminui ante etatē consistentie.

Et nutritiue quidē operatio tribus particularibus complet operationibus. Una ē ꝑmutationis substantie cōpꝛehensio que est sanguis:aut humoꝛ qui est in potentia ꝓpinqua in effectu similis membꝛo:qđ quãdoq̃ʒ fallit quēadmodũ in egritudīe ↄtigit que attrophia vocat que est nutrimēti defectus. Et alia est adherentia que est vt hoc receptuʒ nutrimentũ cōpleto effectu efficiat.s.vt membꝛi pars fiat:qđ plerũq̃ʒ fallit quēadmodũ in hydꝛopisi ↄtigit carnosa. Et tertia est similitudo que est vt hoc receptũ qđ iã factũ est pars mēbꝛi ponat ei ab omnibꝰ partibꝰ simile vsq̃ʒ in essentia ꝛ coloꝛe:qđ quandoq̃ʒ fallit quēadmodũ cōtingit in baras ꝛ moꝛphea. Cambium enim ꝛ adherentia iaʒ ibi sunt reperta:sed similitudo nō ibi inuenit.

In parte ista Auic.notificat opus nutritiue virtutis:ꝛ p̊mo per numerũ oꝑationũ ipsius.scđo per virtutē que est illaꝝ effectiua. tertio illius v̊tutis ponitꝰ vnitatē ꝛ multiplicitatē.2ª ibi(Et hãc.) 3ª ibi(Et est in hoīe.) Circa p̊mã partē est intelligendũ ꝙ Auic. dixit signanter tribus particularibꝰ operationibus.ostendens ex hoc virtutē a qua fiunt iste operationes esse vnã essentialiter differentē soluʒ ꝯm magis ꝛ minus:ꝛ ꝙ ita sit declarat ex pluribus. Pꝛimo ex subiecto istarũ oꝑationũ.nã eadē pars carnis sibi apponit vnit ꝛ assimilat nutrimentũ.Scđo ex obto:qꝛ ipsarũ est idē obm.Tertio ex earũ foꝛma qm̃ vnaqueq̃ʒ istarũ oꝑōnũ est imutatio nutrimēti.Quarto in fine qm̃ finis earũ est restauratio.vnde Aui.in notificãdo istas oꝑōnes tres nō notificauit ip̃as per obta: neq̃ʒ earũ fines qm̃ earũ obm est vnũ.ēt ipsarũ finis vnus est.naʒ he oꝑōnes sunt totꝰ vnus motꝰ ↄtinuus cuius est terminus differentes solũ ꝯm mag̃ ꝛ minus:qm̃ apposito est minoꝛ imutatio q̃ʒ vnio ꝛ vnio minoꝛ q̃ʒ assimilatio:vnde nō est imaginandũ ꝙ p̊mo nutrimētũ apponat apposito postea icipiat ipsius vnio ꝛ sic vlterius qm̃ sunt vnus motꝰ.Aui.ḡ ip̃as notificãs eas notificauit per ꝑuationes q̃sdã ipsarũ. Scđo est itelligēdũ ꝙ Aui.signãter dixit.cōpꝛehēsio sb̃e.s.nutrimētalis.nutritiōis.i.cũ nutricatiōe. Nã duplex est cōpꝛehēsio nutrimēti.vna que est cũ nutricatiōe ipsiꝰ: ꝛ h fit a v̊tute digestiua ꝛ nutritiua.Alia est sine nutricatiōe ipsiꝰ: ꝛ hec fit ab attractiua ꝛ regitiua:talis.n.nullo mō nutrimētũ imutat.Sed est sciēdũ ꝙ virtꝰ attractiua que est in mēbꝛis nutrimētũ cũ motu apph̄ēdit totalis.h ēt facit virtus nutritiua que est in mēbꝛis:sed alr̃ ꝛ alr̃. Nã virtꝰ attractiua mēbꝛoꝝ sic cōpꝛehēdit nutrimētũ cũ motu locali ꝙ ip̃m attrahit ad mēbꝛũ illđ mouēdo localr̃:sed virtꝰ nutritiua sic illud cōpꝛehendit cũ motu locali qm̃ mēbꝛũ ip̃m nō attrahit:sed mag̃ nutrimētũ ex se mouet ad membꝛũ.Et cã huiꝰ ē:qꝛ q̃ʒtuʒ aliqd dat alicui de foꝛma tãtũ dat illi de motu ad locũ ipsiꝰ foꝛme:ꝛ tñ qꝛ virtꝰ nutritiua apponēdo icōplete dat foꝛmã mēbꝛi nutrimēto:ꝛ oīs motꝰ est rōne idigētie:qꝛ fit per appetitũ:iō nutrimētũ icōplete hñs foꝛmã mēbꝛi ex se ad mēbꝛũ mouet vt ꝑfecte illũ acqrat.Sed qꝛ qñ virtus attractiua mēbꝛoꝝ attrahit nutrimētũ:nutrimētũ nōdũ hʒ aliqd de foꝛma mēbꝛi:iō tūc ex se nutrimētũ nō mouet:sʒ mēbꝝ tūc ip̃m ad se attrahit:illo.n.tp̃e potiꝰ idiget mēbꝝ nutrimēto q̃ʒ nutrimētũ mēbꝛo. Ex h appet expō illius dicti Auer.7° physi.cōmē.10.ꝙ nutrimentũ ex se mouet ad mēbꝛũ sicut ferrũ ex se mouet ad magnetē.

Sed est dubitatio vtrũ oꝑatio que est digestio nutrimēti in mēbꝛis p̃cedat appositionē nutrimēti in membꝛis vel illa sequat. Et videt ꝙ illã sequat qm̃ appositio nutrimenti oꝛdinat in assimilationē nutrimēti ad mēbꝝ:sʒ nō pōt mēbꝛo assimilari nisi fiat ipsiꝰ imutatio ꝛ talis est eiꝰ digō:iō ꝛc. Itē in vnoquoq̃ʒ mēbꝛo est virtus digestiua ꝓpꝛij nutrimēti:ꝛ h fit dũ nutrimentũ appositũ est. In ↄ̃riũ arguit.s.ꝙ ipsam p̃cedat:qm̃ si eã sequeret:tūc virtus nutritiua appositiua esset ministrãs ꝛ digestiua ministrata cuius ↄ̃riũ positũ est supꝛa ꝛ etiã ponet ifra. Dđm ꝙ oꝑō que est digō nutrimēti in mēbꝛis p̃cedit oꝑōnē que est appositio nutrimēti in ipsis.Et rō huius est:qꝛ semꝑ p̃paratio mãe itroductionē foꝛme p̃cedit.mō digō est p̃parãs nutrimētũ:appositio aũt inducēs in illud foꝛmã:qꝛ mēbꝛi saltē iperfecte:iō ꝛc. Unde aduertenduʒ ꝙ cũ nutrimētũ ꝑuenit ad mēbꝛũ ꝛc.in venis capillaribꝰ mēbꝛi digestiua virtus mēbꝛi ip̃m imutat ꝛ in mutatione illa separant superfluitates ab ipso grosse que sunt hypostasis in vꝛina vel subtiles que euacuant insensibiliter:ꝛ postea virtus nutritiua agit in illud ip̃m apponēdo mēbꝛo vniēdo ꝛ assimilãdo. Ad rōnes. Ad pꝛimã appositio oꝛdinat in assimilationē.verũ est:sed non assimilat nisi fiat ipsiꝰ imutatio.verũ est:sed imutatio illa digō non est:qm̃ iã in tali imutatiōe nutrimētũ acqsiuit aliud de foꝛa mēbꝛi. Ad scđaʒ in oī mēbꝛo est virtꝰ digestiua.veruʒ est:sʒ illa imutat nutrimētũ anteq̃ʒ mēbꝛo apponat visuʒ ē. Ulteriꝰ est itelligēdũ ꝙ.A. dixit.sanguis.ꝑꝑ mēbꝛa carnifoꝛmia in q̃ cũ sanguis opʒ ꝑmutari si ↄuertit ad scđaʒ hũiditatē ↄuersio illa nō ē ad sensuʒ mãifesta. Dixit aut humoꝛ.i.hũiditas ꝑꝑ mēbꝛa sꝑmatica in que cũ sãguis dʒ ꝑmutari in scđaʒ hũiditatē ↄuertit ↄuersione manifesta ꝛc.

Et hanc quidem operationem efficit virtus imutatiua que est vna de virtutibus nutritiue.

Postq̃ʒ Aui.notificauit virtutē nutritiuã per sui oꝑōnes:in ꝑte ista ipsam notificat ꝑ sui eēntiã a q̃ ꝓueniũt ipsiꝰ oꝑōnes. Circa quã est itelligēdũ ꝙ Aui.signãter dixit:ꝛ hãc q̃dã oꝑōnē.in singulari numero ad ostēdendũ ꝙ operatiōes iste.s.appositio vnio ꝛ assimilatio nutrimēti nō sunt operationes differētes eēntialr̃: sed sunt vna operatio differēs ꝯm mag̃ ꝛ minus vt ēt declaratuʒ fuit supꝛa.Dixit aũt virtꝰ imutatiua:qm̃ ex h virtꝰ est imutatiua: qꝛ mãm imutat ad aliã foꝛmã.mō qꝛ nutritiua nutrimētũ imutat ad foꝛmã mēbꝛi:iō vocata ē imutatiua.Dixit aũt ꝙ ē vna:qm̃ eiꝰ oꝑō vna ē eēntialr̃.Dixit aũt de v̊tutibꝰ nutritiue ꝑꝑ duo. Pꝛimo ad ostēdēdũ dr̃iam iter istã v̊tutē ꝛ q̃tuoꝛ virtutes ministrãtes.s. digestiuã attractiuã retentiuã ꝛ expulsiuã:qm̃ ista ministrata est. Scđo hoc dicit vt istã virtuteʒ separet a virtute ministrata que est crescitiua ꝛ etiam que est generatiua.Deinde cum dicit.

Et est in homine vna in genere ꝛ p̃ncipio p̃mo:ʒ in mēbꝛis similiũ partiũ ꝑ spēs diuisificat. In vnoquoq̃ʒ enī mēbꝛo existit virtus ꝯm eiꝰ cōplexionē que nutrimētũ in eiꝰ ↄuertit similitudinē diuersa a virtute que nutrimētũ in similitudinē alterius ꝑmutat. Immutatiua v̊o que est in epate oꝑōnē efficit toti corpoꝛi cōeʒ.

Postq̃ʒ Aui.notificauit virtutē nutritiuaʒ per sui oꝑationes ꝛ ꝑ sui eēntiã:in ꝑte ista ipsaʒ notificat ꝑ eiꝰ vnitatē ꝛ multiplicitatē.

Circa quã est p̊mo dubitatio vtꝝ virtꝰ nutritiua sit vna genere in hoīe ꝛ bꝛutis.Et arguit p̊mo ꝙ sic:qꝛ illa virtus est vna gñe cuius oꝑatio est vna gñe:sed oꝑatio nutritiue in hoīe ꝛ bꝛutꝭ est huiusmodi:iō ꝛc.maioꝛ nō est.minoꝛ declarat.nã eiꝰ oꝑō ē imutare nutrimentũ ad foꝛmã carnis ꝛ ossis ꝛ alioꝝ mēbꝛoꝝ:ꝛ ista oꝑō in vtroq̃ʒ est vna gñe. Itē illa virtus est vna cuius obm est vnũ:sed obm nutritiue est vnũ in hoīe ꝛ bꝛutis:qm̃ est inuenire q̃dam ani-

malia que nutriunt ex pane ꝛ carnib⁹ sicut hō:iō ꝛc. ⁋ In ꝯtrariū est Aui. qui ponit hāc virtutē gñe differentē esse in hoie ꝛ brutis pp qđ dixit in hoie vna gñe. ⁋ Juxta qđ est itelligēdū ꝙ vtutē nutritiuā eē vnā gñe pōt itelligi dupl'r. vno mō vnā gñe subto. alio mō vnā gñe pdicatiōis. mō dico ꝙ virt⁹ nutritiua in hoie ꝛ brutis nō est vna gñe subto. Rō hui⁹ est. nā virt⁹ nihil aliud est ꝙ̄ aīa vt potens est in opōne: sicut ḡ se hȝ aīa que est in hoie ad eaȝ que est in brutis: sic se hȝ virt⁹ nutritiua que est in hoie ad eā que est in brutis: sed aīa nō est vna gñe subto ꝛ mā in hoie ꝛ brutis vt oēs ꝯcedunt: iō ꝛc. ⁋ Dico tñ ꝙ virt⁹ nutritiua est vna gñe pdicationis in hoie ꝛ brutis. Et rō hui⁹ est. nā vt dcm̄ est virt⁹ nō est aliud ꝙ̄ aīa vt potēs est in opōne: ita ꝙ p̊ posse in op⁹ attributū est aīe: sȝ secūdario īstrumētal'r attributū est cōplexiōi mēbroꝝ: sicut igit se hȝ aīa que est in hoie ad eā que est in brutis vt p̊ᵐ potēs est in operatiōe: sic virt⁹ nutritiua que est in hoie se hȝ ad virtutē nutritiuā que est in brutis vt ēt ipsa est p̊ᵐ potēs in opōnē: sed aīa vt sic est vna gñe pdicatiōis: in vtrisq; ḡ virtus nutritiua est vna in hoie ꝛ brutis vt est p̊ᵐ potēs in opōnē. ⁋ Dico aūt vt est p̊ᵐ potēs in operationē: qm̄ nullū icōueniēs est ꝙ aīa ꝯsiderata rōne sui instrumēti sit vna spē in hoie ꝛ brutis differēs soluȝ ſm magis ꝛ minus. Nam sine dubio eadē est cōplexio oculi asini qua videt asinus: ꝛ cōplexio oculi hoīs q̄ hō videt: dn̄s solū ſm magis ꝛ minus qm̄ idē est obm virtutis visiue in vtroq;: eadē enī visibilia que videt hō videt asinus: qđ nō ꝯtigeret si cōplexio oculi vtriusq; differret spē. Ad cārū. n. diuersitatē ſm spēm in aliqbus nō reqrit oīmoda diuersitas in accidētib⁹: sed solū ſm magis ꝛ minus: in suba aūt sic: ꝛ iō lȝ hō ab asino differat poterit in eis vnū accn̄s esse dn̄s ſm magis ꝛ minus: aīa ḡ ipsa ꝯsiderata vt est p̊ᵐ operās spē alia est in hoie ꝛ brutis: ꝯsiderata aūt rōne īstrumēti. s. cōplexionis vna est spē dn̄s solū ſm magis ꝛ minus. ⁋ Sed tu dices si ita est exquo ḡ magis sumimus differētiā in opōnib⁹ aīe in hoie ꝛ brutis: an ex aīa vel ex organo ꝛ obto. Dōm ꝙ ex organo ꝛ obto: qm̄ lȝ opatio ſm eēntiā ab aīa ꝓcedat tñ ſm formā ꝛ modū operādi magis sumit ex organo ꝛ obto. ⁋ Ad rōnes. Ad p̊ᵃᵐ illa virtus est vna ꝛc. cōcedat: sed operatio nutritiue in hoie ꝛ brutis est vna. Dōm ꝙ veruȝ est vna gñe pdicationis illā cōparando ad virtutē que primū est operās: sed eā cōparando ad organū vna est specie solū differēs ſm magis ꝛ minus: ꝛ hoc est concessum. ⁋ Ad zᵃᵐ: illa virtus est vna cuius obiectū est vnū. verū est eo modo quo obiectū est vnū. Et q2 obm nutritiue in hoie ꝛ brutis aliquibus vnū est specie: ideo etiā quātum ad obiectū sicut etiā quātum ad organū virtus nutritiua vna est specie in homine ꝛ brutis: ꝛ hoc est concessum.

⁋ Scōo est dubitatio vtꝝ virtus nutritiua in hoie sit vna gñe: sed diuersificata specie in mēbris diuersis. Et videt ꝙ nō imo videt vna specie ꝛ etiā numero. Primo q2 hec virtus ab aīa hoīs ꝓcedit que est vna numero. Scōo q2 hec virtus est in membris. mō membra adinuicē nō differūt genere nec specie neq; numero: sed solū per accidens: iō ꝛc. Etiā illa virtus est vna in hoie que est ab vno pncipio: sed virtus nutritiua in hoie est hmōi: q2 a corde dat oībus alijs mēbris: iō ꝛc. ⁋ In ꝯriū est Auicē. ⁋ Juxta qđ est intelligendū ꝙ vt apparuit supra de cōplexione membroꝝ: alia est ꝓportio virtutis nālis ad mēbra: ꝛ alia ꝓportio aīalis ad ipsa: qm̄ virtus ipsa aīalis mēbris est aduentitia ꝛ extranea: vnde nunquā dicit eis īnata. Et q2 ita est ideo ipsa nunq; est differēs specie siue essential'r ex parte membroꝝ ipsam recipientiū: sed solū ſm accidens. Dicemus enī ꝙ virtus motiua in hoie est vna per essentiā: sed plures per accidēs: q2 rōne membroꝝ in qbus recipit: sed q2 virtus nālis est intrinseca: ita ꝙ illis dicat innata: ideo differentia essentialis sumit in ipsa parte membroꝝ eā recipientiū habētiū differentiā ſm speȝ vt arguat sic. Illa virtus est vna genere ꝛ plures specie que attribuit ſm spēm diuersis: sed virtus nutritiua in hoie attribuit diuersis ſm speȝ: q2 membris ideo ꝛc. maior nota est: mīor declarat. Naȝ lȝ mēbra hoīs sint vnū essentialiter q2 vna aīa participāt: tamē per diuersas cōplexiōes que in ipsis sunt per quas īmutant ꝓpriū nutrimētū ad eoꝝ formas differūt specie. ⁋ Ad rōnes. Ad pmā cuȝ dicit talis virtus ꝓcedit ab vna aīa numero. verū est: ꝛ iō gratia huius ponit vna numero: sed grā instrumēti puta genera cōplexionis ponit differens specie. ⁋ Ad scōam q2 hec virtus est in mēbris: verū est: ꝛ iō in mēbris est vna specie ꝛ esse sicut mēbra sunt vnū in specie. mō mēbra sunt vnum in specie per aīam vnā nō per cōplexionē: iō ꝛc. ⁋ Ad tertiā dōm ꝙ ista virtus bene est vna essential'r vt dat a corde: sed ꝯsiderata vt data a mēbris in illis ꝯseruat per eoꝝ cōplexionē ꝓpriā: sic est differēs specie. ⁋ Ulterius est intelligendū ꝙ Aui. signāter dixit in mēbris similiū partiū: qm̄ virtus nutritiua attributa est membris vt ꝯsimilia sunt ꝛ non organica. ꝛ cā huius est qm̄ hec virtus per cōplexionē operat: ꝛ iō illis mēbris est attributa que se tenēt ex parte cōplexionis: talia sunt ꝯsimilia ꝛ nō organica: iō ꝛc.

⁋ Tertio est dubitatio vtruȝ virtus īmutatiua que est in epate sit cōmunis oībus membris. Et videt ꝙ nō. nā Gal. ponit in qnto de interiorib⁹ cap. 7°. ꝙ īmutatio nutrimēti in epate est ꝓpria epati ꝛ cōmunis alijs mēbris. Item Gal. in 5° de iuuamētis membroꝝ cap. 3°. ponit ꝙ īmutatio nutrimēti in epate fit per ꝓpriaȝ cōplexionē carnis epatis. ⁋ In ꝯtrariū est Aui. ⁋ Dōm ꝙ īmutatio que fit in epate pōt ꝯsiderari dupliciter. Uno mō rōne forme inducte in mām: ꝛ vt sic hec īmutatio cōis nō est oībus mēbris. nā illi⁹ forme inductio fit per cōplexioneȝ ꝓpriaȝ epatis: sic aūt arguit Gal. Alio mō pōt ꝯsiderari rōne iuuamēti ꝛ vtilitatis ipsius: ꝛ vt sic est cōmunis membris. Nam materia in epate generata per īmutationē factā ab eius virtute oībus membris ab epate distribuitur. Et ex hoc pōt appere differentia inter īmutationē epatis ꝛ alioꝝ membroꝝ: quoniā īmutatio epatis est magis ad operationē materie: sed īmutatio alioꝝ membroꝝ magis est ad forme inductionem. verum est tamen ꝙ lȝ īmutatio epatis cōparata alijs membris sit preparatio ad materiā: tamen cōparata ipsi epati est preparatio ad inductionē forme. Nam epar per eandē operationeȝ per quā preparat materiā toti per eandē cū vltimate agit assimilat sue substātie partē aliquā ex illa materia. Deinde cū dicit.

⁋ Generatiue vō virtutis due sunt spēs. Una est que in masculis ꝛ feminis sperma generat. Altera est que diuidit virtutes que sunt in spermate ꝛ permiscet eas tēperando ſm ꝙ vnicuiq; ꝯuenit mēbro dans neruo cōplexionē ꝓpriā ꝛ ossi cōplexionē ꝓpriā: hoc tñ totū ꝯuenit de spermate similiū partiū ꝛ similis ꝑmixtiōis. Et hanc qdē virtutē vocāt medici virtutē īmutatiuā primam. Uirtus vō informatiua iprimens est illa ex qua pcepto sui creatoris ꝓcedit membroꝝ lineatio ꝛ ipsoꝝ figuratio ꝛ ꝯcauitas ꝛ foramina ꝛ lenitas ꝛ asperitas ꝛ eoꝝ situs ꝛ ipsoꝝ ꝯtinuitas ꝛ ad vltimū operationes que ex finibus dimensionū eoꝝ pendent.

⁋ Postq; Aui. inuestigauit virtutes nāles ministratas que faciūt ad ꝯseruationē idiuidui: in parte ista illas notificat que faciūt ad ꝯseruationē spēi. Et p̊ notificat īmutatiuā virtutē. Scōo īformatiuā. zᵃ ibi (Uirtus vō.) ⁋ Circa pmā partē est intelligendū ꝙ dȝ exponi virtutis gñatiue. i. īmutatiue ꝛ nō gñatiue simpliciter: qm̄ tunc sequeret ꝙ virtus informatiua sit nulla illarū duarū specierū qđ est falsum. Sed est aduertendū ꝙ virtus que generat sperma in viris ꝛ mulieribus dicta est īmutatiua. Nam virtus illa est īmutatiua dicta que īmutat mām ad aliā formā. modo illa virtus est hmōi. īmutat enī sanguinē ad formā spermatis: ideo ꝛc.

⁋ Sed hic est pmo dubitatio vtruȝ virtus que generat sperma in viris ꝛ mulierib⁹ sit virtus generatiua. Et arguit ꝙ nō: q2 illa virtus est gñatiua que est factiua forme gñati: sed talis virtus nō est hmōi: ḡ ꝛc. maior appet: q2 sic ex hoc dr̄ virtus gñatiua que est factiua forme gñati sicut dr̄ nutritiua que est factiua forme nutriti. minor declarat qm̄ hec virtus in nobis est. mō nihil seipsuȝ gñat ꝛ tñ seipm nutrit ſm Aristo. in de gnōne aīaliū cap. p̊ ꝛ 4°. Item illa virtus non est gñatiua que est spēs nutritiue virtutis: illa est hmōi: ḡ ꝛc. maior apparet qm̄ virt⁹ gñatiua ꝛ nutritiua differūt. minor declarat: qm̄ sicut obȝ virtutis nutritiue est sanguis: sic ēt est obm virtutis gñatiue. hoc ēt arguit ꝙ nullus alius auctor de hoc fecit mentionē. ⁋ In ꝯriū est Auicē. ⁋ Ad hoc dōm est ꝙ virtus que gñat spma in viris ꝛ mulierib⁹ est virt⁹ gñatiua. Et rō huius est: q2 illa virt⁹ est gñatiua que est factiua forme gñati: sed talis virt⁹ est hmōi: ḡ ꝛc. maior nō est. mīor declarat sic. Suppono vnū vt pnᵐ ꝙ aliquib⁹ mouētib⁹ existētib⁹ essentialiter ordinatis pmū mouēs plus facit ad effectū ꝙ̄ scōm: ꝛ cā huius est q2 zᵐ nō facit ad effectū nisi virtute sibi influente a pmo: sed virt⁹ gñatiua que est in spermate est zᵐ mouens ad gñatū: virtus aūt gñatiua spermatis est pmū ad illđ mouēs: iō ꝛc. Itē illā virtutē opȝ ponē in hoie ꝓcedere ab aīa ipsius per quā aīa ꝯseruat indiuiduū quātuȝ ad esse specificū: sed hec virtus est hmōi: ḡ ꝛc. maior apparet qm̄ hec est differentia inter aīalia perfecta ꝛ iperfecta que ex putrefactione generant: qm̄ perfecta aīalia virtutē hñt per quā cōseruant quantū ad esse specificū. iperfecta aūt nō. homo aūt iter alia perfectus est. minor declarat: sic enī per hāc virtutē ꝯseruatur indiuiduū quantū ad esse specificū sicut per nutrimentū ꝯseruat q̄tuȝ ad esse indiuiduale. ⁋ Ad rōnes. Ad pmam: illa virt⁹ ꝛc. ꝯcedat. ad mi. falsum est. tu ꝓbas q2 est in nobis. verū est: ꝛ ideo ipsa nō est mouēs vltimū ad generatum: sed primū vt visum est. ⁋ Ad scōam: illa virt⁹ que est species nutritiue ꝛc. ꝯcedat ad mi. falsum, ad ꝓbatū dōm ꝙ san. vt est vtriusq; obiectuȝ est diuersificatus ſm

ficatus ſm formam. Nam obiectum nutritiue virtutis exiſtens eſt neceſſariū mēbris: exiſtēs aūt obtuz virtutis gn̄atiue eſt ſuperfluus illis. ⁋ Ad aliud dicēdū ꝙ auctores in hoc fuerunt defectiui.

Dub^m 16^m

¶ Scd̄o eſt dubitatio vtrū in mulierib⁹ ſit virt⁹ gn̄atiua ſpmatis. Et vr̄ ꝙ nō: q2 ſi ita eēt tūc ſequeret̄ ꝙ mulier in gn̄one ſe hr̄et ratione agētis pricipalis: qd̄ eſt falſuz ſm Ariſto. in p̄ de gn̄one aīa. ca.2.⁊.20.⁊.4.ca.1. Jdeo ⁊c̄. quā declarat qm̄ ſpma eſt p̄n^m effectiuū gn̄onis vt apparuit ſupra ca. de mēbris. Jtē qd̄ eſt obūbratuz ⁊ occaſionatū reſpectu viri nō h3 virtutē gn̄atiuaz ſpmat̄: ſed mulier eſt hmōi: iō ⁊c̄. maior appet qm̄ virt⁹ que ꝯſeruat īdiuiduū in eē ſpecifico nō eſt niſi in aīalib⁹ ꝑfectis. mior appet per Ar̄. in 2° de gn̄one aīaliū ca.3.⁊.1.ca.2.⁊.9. de hyſtorijs. ca.1. Jtē in q̄ eſt virtus factiua gn̄onis materie in eo nō eſt virtus factiua gn̄onis agētis. ſ. ſpermatis: ſ3 in muliere eſt virt⁹ illa: q2 virt⁹ factiua menſtrui vt oēs cōcedūt. iō ⁊c̄. ⁋ Jn ꝯriū eſt Aui. ¶ Juxta qd̄ eſt ītelligēdū ꝙ Ar̄. nullā ponit dr̄iaz īter mēſtruū mulieꝝ ⁊ ſperma ipſi⁹: qm̄ mēſtruū ip3 ꝓportionale erit ſpermati in viris: ⁊ iō ip3 ſpma mulieris vocauit. 2. de gn̄one aīaliū. c.3. Q2 āt ſit illi ꝓportionale declat̄ per plura ſigna. 1. de gn̄one aīaliū ca.19. Unū ē: q2 eodē tēpore vr̄ fieri emiſſio ſpermatis in viris ⁊ mēſtruū in mulierib⁹: vl̄ in mulierib⁹ vt circa .14. annū. Aliud eſt: q2 ſic̄ in viris macris plus multiplicat̄ ſpma q̄ʒ in piguib⁹: ſic in mulierib⁹ macris plus multiplicat̄ mēſtruū q̄ʒ in pinguib⁹. Aliud eſt: q2 ſic̄ in emiſſiōe ſpmat̄ in viris īcipiūt pili naſci circa īferiores ꝑtes: ſic ēt cōtigit in mulierib⁹ in emiſſiōe mēſtrui. Aliō eſt: q2 ſic̄ in viris accidit īgroſſatio vocis in emiſſione ſpmatis: ſic in mulierib⁹ in emiſſione menſtrui. Attamē l3 h̄ ponat Ar̄. nō tn̄ negaret ꝙ in mēſtruo eēt q̄daz pars mag̃ aſſimilata ſpmati in colore que īperfecta eſt reſpectu alia⁊ partiū qd̄ ꝓbat ex pluribus. Prio. q2 illa nō eſt gn̄onis mā: vn̄ in coitu in quo gn̄atio fit aliqn̄ nō emittit̄. Scd̄o. q2 illaz talem ꝑtē mēſtrui aliqualr̄ dealbatā nō emittūt oēs mulieres: q2 nō nigre ſed ſolum albe. Tertio. q2 dicit ipſe nō emittit̄ talis h̄ūiditas niſi qn̄ matrix famelica eſt in coitu: ſic̄ ēt eſt cū aliqs famelic⁹ ſaliuam emittit. Et cū arguit̄ ꝯ eū ꝙ ſit mā gn̄onis: q2 cū delectatiōe emittit̄. Rn̄det ꝙ d̄lectatio nō ꝯtigit in coitu ex illi⁹ emiſſiōe: ſ3 q2 cū matrix ſit multū famelica fit attractio multo⁊ ſpirituū ⁊ ēt caloris ad ipſaz: vn̄ tūc delectatio accidit: ⁊ eſt ſile ſic̄ ēt videmus ꝙ pueri an̄q̄ʒ ſpermatizēt ſi cū mulierib⁹ accūbent delectant̄. Nam delectatio illa eis nō ꝯtingit tūc niſi ꝑꝑ multā attractionez ſpirituuz ad genitalia loca. Un̄ dd̄m eſt ꝙ virt⁹ dicet̄ gn̄atiua ſpmatis duplr̄. Uno° gn̄atiua ſpermatis factiui gn̄onis ⁊ h̄ in mulieribus nō eſt ſed in viris. Alio° gn̄atiua ei⁹ qd̄ ſpmati ē ꝓportionale ⁊ h̄ eſt in mulierib⁹. ⁋ Ad rōnes facte in ꝯriū arguūt de v̄tute gn̄atiua q̄ eſt ſpmat̄ factiui gn̄onis gn̄atiua. ⁋ Ulteri⁹ eſt ītelligēduz ꝙ virt⁹ īmutatiua diuidit virtutes h̄ ē formas mēbro⁊ q̄ ſūt in ſpermate: ⁊ ꝑmiſcet mām vt illā preparet ad membro⁊ formas.

Dub^m 17^m

¶ Et hic eſt dubitatio. Cū ſm Ariſt. ⁊ ēt veritatē ſperma ſit ſilium partiū: nō vr̄ ꝙ ab eo poſſint diuerſa mēbra ꝓuenire: q2 ad vnum inquātū vnū nō fit niſi vnū: mō ſpma ipm̄ vnū eſt. iō ⁊c̄. ⁋ Dd̄m ꝙ a ſpermate diuerſa mēbra ꝓuenire pn̄t. Et rō hui⁹ eſt: q2 ab eo qd̄ eſt vnū in actu plura: tn̄ in potētia pn̄t diuerſa ꝓuenire: ſed ſpma eſt vnū in actu: plura aūt in po^a. iō ⁊c̄. maior nota eſt: q2 vnūqd̄q̄ʒ agit per formā que eſt in ipſo. mior declat̄: qm̄ ſpma a gn̄ante deciſuz eſt ſicut ꝓles mācipata ſm Ar̄. in 2° de gn̄one aīaliū ca.4. vn̄ ſicut ꝓles mācipata abſq̄ʒ patre ꝯſtituit ſibi domū ⁊ neceſſaria ſic etiā facit ſpma abſq̄ʒ gn̄ante. ⁋ S3 nūc accidit dubitatio vna non modica: nā cū aliqd exn̄s plura in potētia non poſſit facere plura diuerſa in actu niſi ibi ſit qd̄dā diſtīguēs: querit̄ qd̄ ſit illō diſtinguēs qn̄ ſpma cōſtituit plura mēbra diuerſa. Rn̄dēt aliq ꝙ illō ē cor. ſ3 iſti nō ſoluūt ad q̄ōnē: q2 adhuc remanet dubitatio ſic̄ pri⁹: q2 cū cor ſit ēt plura mēbra in po^a querit̄ qd̄ ſit diſtīguēs qn̄ gn̄at plura mēbra diuerſa actu. ⁋ Et iō dico aliter. Juxta qd̄ eſt intelligēdū ꝙ in ſpmate hois ſit duplex īmutatio in mā. Una eſt īmutatio ad cōplōnē abſolute. ⁊ hec īmutatio fit a virtute īmutatiua attributa ſpmati ab aīa particulari que eſt in corde gn̄ant̄. Et rō h⁹ eſt: q2 illud qd̄ dat alicui cōplōnē: pōt ēt dare virtutē ei qua īmutet ad cōplōnē: ſed aīa exn̄s in corde gn̄antis dat ſpermati cōplōnē. ideo ēt illi dat virtutē qua īmutabit cōplōnē abſolute ſic̄ īſpiſſando digerēdo mollificādo mām ex qua debēt mēbra fieri vt ꝑparet̄ ad formā mēbro⁊ recipiēdā. Alia eſt īmutatio a ſpermate ad cōplōnē talē vel talē: q2 determiato⁊ mēbro⁊ ſic̄ oſſis nerui ⁊ alio⁊ mēbro⁊ ſiliuz illis ꝑſtādo formas ꝓprias. ⁊ hec īmutatio fit a virtute īformatiua. ⁊ cā huius eſt: qm̄ aliqua opatio ordiata in aliquē finez agēs eſt menſura determinata: op3 ꝙ illa fiat ab aliq̄ arte cognoſcente: cū ḡ talis īmutatio ſit hmōi egebit fieri ab aliq̄ arte cognoſcēte: tale aūt eſt virt⁹ īformatiua: ſed que ſit iſta v̄tus ſtatim dicet̄. ⁋ Sed tu dices hoc qd̄ dcm̄ eſt videt̄ ꝯriū Auicē. qm̄ iſte ponit ꝙ virtus īmutatiua diuidat virtutes que ſunt in ſpmate: mō ſi ſic eſt: ḡ ipſa īmutabit ad cōplōnē ꝓpriaz. Dd̄m ꝙ ſi Aui. ſimplr̄ intellexit nō bene dixit. poſſumus tn̄ ipſum ſaluare dicendo ꝙ virt⁹ īmutatiua diuidit virtutes que ſūt in ſpmate. ſ. inſtrāliter īmutādo ad cōplōnez abſolute: ſ3 pricipalr̄ h̄ facit virt⁹ īmutatiua īmutādo ad cōplōnem ꝓpriaz. ⁋ Ad rōnem qn̄ dubitat̄ ab vno inquantum vnum ⁊c̄. verum eſt: tamen q2 ſperma actu vnuz eſt ⁊ plura potentia poſſunt ab ipſo plura diuerſa procedere.

Dub^m 18^m

¶ Circa 2^{am} ꝑtez eſt dubitatio de iſta virtute īformatiua qd ſit q̄ agit ꝑcepto dei. Aliq enī dicūt ꝙ iſta eſt idolū paternum qd̄ eſt in ſpmate hn̄s in ſe formas oīuz mēbro⁊ gn̄antis. Aliq ponūt ꝙ ipa ſit ſic̄ qd̄dā cal3 celeſte ſpmati īmerſuz. ⁋ Omiſſis tn̄ alio⁊ opionib⁹. dico qd̄ mihi videt̄ eē ⁊ cōſonū dr̄ Ariſt. Juxta qd̄ eſt ītelligēdū in fine quarti metheoro⁊. ēt iſtis gn̄onib⁹ ⁊ corruptionibus duplex eſt agēs. Unū eſt ꝑparās mā3 actiue vt calidū ⁊ friduz: vel paſſiue vt humidū ⁊ ſiccū: ⁊ ab iſto ꝓueniūt .18. modi ꝑparationis materie poſitiui: ⁊ .18. priuatiui: vt ponit ibi Ariſto. Aliō eſt agens inducēs formā ⁊ neceſſariuz fuit ponere illō agēs ſcd̄3 ꝑꝑ plura. Prio cū modi ꝑparatiōis materie ſint ſolū .18. modi aūt inducētes formā ſunt multo plures: oportuit vt ꝑter agēs ꝑparās mā3 eēt aliō agēs īducēs modos for^ʳ i materijs ꝑpat̄. Scd̄o. nā mā q̄rit̄ ꝑ formā: forma aūt eſt determiate quātitatis ⁊ mēſure. ⁊ iō q2 ipa erit in mā ītroducenda ſub determiata quātitate ⁊ menſura oportuit ponere aliqd̄ agens qd̄ eſſet illi⁹ q̄ʒtitatē ⁊ mēſurā cognoſcēs. modo tale nō agens ꝑparās mām̄: q2 illud cognoſcens non eſt: ⁊ ideo op3 ponere aliud agēs qd̄ hr̄et cognoſcere illā: ⁊ illō eſt agēs īducens formā qd̄ agit ꝑ ītellectū ⁊ cognitionē. in h̄ enī oēs ſequētes Ariſt. cū ipſo in hoc ꝯcordati ſūt. ⁋ S3 qdā ab ipſo vlteri⁹ diſcordati ſunt de iſto agēte ꝑ ītellectū qd ſit. nā Aui. ponit tale eē quādā ītelligentiā decimā: ⁊ ēt locutus fuit beſtialr̄ ponens ꝙ iſta generat formā: deide ipſam ꝑbet materie īferiori. Et in h̄ quātū ad vnū cōcordat⁹ eſt Themiſtius cū Aui. ponūt eni3 in aīalib⁹ q̄ ex putrefactiōe gn̄ant̄ tale agēs ꝑ ītellectū īductiuū forme eē ēt illā ītelligentiā decimā. ⁊ hoc coact⁹ fuit ponere qn̄ neſciuit videre qd eēt illud qd̄ ꝑberet formā talib⁹ aīalib⁹ cū ex ſemie nō generant̄. ⁋ S3 opio Aui. falſa eſt ꝑꝑ duo. Prio. q2 ponit quādā ītelligētiaz decimā cām gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū qd̄ eſt ꝯ pricipia Ariſt. q poſuit ſolū eē nouē. Scd̄o. q2 ipſe videt̄ ponē formā quā facit ītelligentia ex nihilo fieri. qd̄ eſt ēt ꝯ Ariſt. ꝙ nūq̄ʒ ex nihilo poſſit fieri aliqd. Rō eſt iſta: oē ens qd̄ formalr̄ exit prius potuit eſſe: ſed non potuit eē niſi per potētiā paſſiuā: ſed talis eſt attributa materie: ideo ⁊c̄. ⁋ Etiā Themiſtius falſuz dixit. imaginat⁹ eni fuit ꝙ ſemē ipm̄ aīalib⁹ ꝑberet formā qd̄ eſt falſuz vt ſtatiz apparebit. ⁋ Dico igit̄ ꝙ in entib⁹ nālib⁹ op3 ponere qd̄dā agēs per ītellectuz qd̄ eſt forme īductiuū limitās agēs ꝑparans mām̄. Et cā huius eſt: q2 ſic̄ ꝯtingit in arte: ſic in nā nō poſſumus iſta aliter ꝓbare: ſ3 in arte videmus ꝙ eſt ibi aliqd̄ agēs per ītellectuz limitās agens ꝑparans mām̄ ſic̄. v̄.g. in arte fabrili appet. Nā in fabro eſt ars quedam cognoſcitiua limitās ⁊ mēſurans agens preparās mām̄ ſicut ignez aquā ⁊ ſilia: vt ex mā preparata. ſ. ex ferro ꝑparato ꝑ ignē aquaz ⁊ malleationē poſſit īduci forma quā ītendit ſicut cultelli vel alicuius alteri⁹: ſic igit̄ ēt erit in nā. ſ. agens aliqd̄ per ītell̄m limitās agēs ꝑparans mām̄: ⁊ totū corpus celeſte cōpoſituz ex oīb⁹ qd̄ q̄dē hoc efficit īſtr̄alr̄ per motū ⁊ lumē pricipalr̄ per ītelligētias q̄ in eo ſunt in qb⁹ recepta eſt ars que in celo: que q̄dē ars factiua ē oīs forme inferioris vel īferius exn̄tis. vn̄ dicebat Auer. 12. meta. cō.18. ꝙ natura nō operat̄ niſi reminiſcens ex ſuperioribus cauſis diuinioribus⁹. Et dicit ibi Albertus ꝙ ītelligētie ſunt artes q̄daz factiue cū cognitione vt iſta īferiora operātur. dicūtur autez ſpeculatiue inquātuz nos de eis ſpeculamur. Et ēt dicebat Ari. in 2° de gn̄one aīalium ca.3. ꝙ calidū ſpermatis gn̄atiuuz eſt vt ſe vergit ad ſimilitudinem corporis celeſtis: etenim illi cōparatuz vt īſtrumētum: ſic igitur declarata eſt iſta virtus īformatiua que formas in membris efficit ex precepto ſui creatoris.

Dub^m 19^m

¶ Poſtea eſt dubitatio Aui. ꝙ virt⁹ īformatiua dat mēbris q̄ʒtitatē. Cōtra qd̄ mēbris dat ſiāz ēt illis dat q̄ʒtitatē: ſ3 v̄t⁹ īmutatiua dat mēbris ſiāz abſolute vt viſuz eſt. iō ⁊c̄. ⁋ Ad h̄ dd̄m ē ꝙ quātitas pōt ſumi duplr̄. Uno mō ſm ſe: ⁊ vt ſic dat̄ mēbris a virtute īmutatiua. Alio mō vt eſt determinata per formā: ⁊ vt ſic dat̄ mēbris a virtute īformatiua. primo mō ꝓcedit argumentum.

Du^m 20^m

¶ Ulteri⁹ eſt dubitatio vtrū ſpma ſit aīatuz. Et vr̄ ꝙ nō: qm̄ aīa in eo nō eſt in actu ſ3 in potētia. ⁋ Jn ꝯriū arguit̄: q2 in eo eſt aīa ⁊ ꝑ ꝯn̄s aīatuz qd̄ īmutat eſt aīatū: qm̄ īmutatio eſt operatio aīe: ſed ſperma eſt hmōi vt notum eſt. iō ⁊c̄. ⁋ Dd̄m ꝙ ſpma pōt ſumi 2^r. Uno° vt eſt in gn̄ante: ⁊ vt ſic in calido ipſi⁹ eſt aīa formalr̄. ⁊ rō hui⁹: q2 in ſpū illo vel calō eſt aīa formalr̄ ꝑ qd̄ aīa formalr̄ opat̄: hoc eni mō ītelligimus ſpm̄ eē vehiculū virtutis nō ꝙ aīa det illi virtutē ⁊ illā deferat ad mēbra: ſed dr̄ virtut̄ vehiculū qm̄ aīa ipa nō eſt in opōne potēs niſi ꝑ ſpm̄: ⁊ vt ſic anima virt⁹ eſt: ſ3 ſpūs in

ſpmate exñs vt eſt in corde gñanti eſt hmõi.iõ ꝛc̃. Alio⁹ põt ſumi ſpma vt deciſuʒ eſt a gñante: ꝛ eſt in mulierꝫ matrice: ꝛ vt ſic aĩa eſt in ipſo iſtr̃al'r: hʒ.n. ſpma a gñante deciſuʒ modũ quedã cõplõnis a corde gñanti ꝑ quẽ cõparat̃ ꝑncipali agẽti: puta corpi ſupceleſti ſic̃ inſtr̃m qõdã. Nã ſicut cor ipm opõnes non facit niſi ẽt regulatũ ſit ab vniuerſali agente.ſ.a corpore celeſti: ſic ẽt qñ cor alicui dat modũ cõplõnis talez modũ cõplõnis dat ei ꝙ per ipʒ vniuerſali agenti vt inſtr̃m cõparatur ꝛc̃. Deinde cum dicit.

¶ **Et huic quidem virtuti miniſtrantes ſunt que rẽ nutrimenti miniſtrant ad ſpeciem cuſtodiendam ꝛ ſunt virtus nutritiua ꝛ creſcitiua.**

¶ In parte iſta poſtꝗ̃ Auicen. determinauit virtutes miniſtratas abſolute notificat comparatiue.

¶ De virtutib⁹ naturalibus miniſtrantib⁹. Cap. 3^m.

VIrtutes võ naturales que miniſtrãt tm̃ virtuti nutritiue ſunt miniſtrantes que ſunt quatuor virtutes: attractiua: retẽtiua: digeſtiua: ꝛ expulſiua.

¶ Poſtꝗ̃ Aui. determinauit de virtutib⁹ nãlib⁹ miniſtratis: in parte iſta determinat de miniſtrãtib⁹. Et p̊ ponit numeꝝ eaꝝ. Scd̃o de eis exequit̃. ſecũda ibi (Attractiua.) ¶ Circa primã partẽ eſt itelligendũ ꝙ dictio illa tm̃ põt cõponi cũ hoc ꝙ nutritiue virtuti: et tunc eſt ſenſus: virtutes nãles que miniſtrãt ſoluz ipſi virtuti nutritiue ꝛ nõ alteri virtuti. Põt ꝛ cõponi cũ hoc qδ dicit miniſtrãt: ꝛ tunc eſt ſenſus ꝙ iſte virtutes ſunt ſolũ miniſtrantes: ꝛ ſm̃ hoc põt dupliciter exponi: ꝛ vtraqʒ expoſitio tolerari prima ꝛ ſecunda. ¶ Iuxta qδ eſt intelligẽdũ ꝙ iſte virtutes poſſunt conſiderari dupl'r. Uno mõ vt ſimul ſumunt̃: ꝛ vt ſic ſunt tm̃ miniſtrãtes. nulla enim virtus eos ꝑcedit que illis miniſtrat. Alio mõ vt ſumunt̃ adinuicẽ vnam alteri cõparando: ꝛ vt ſic nõ ſunt miniſtrantes tm̃ ſed miniſtrãte. Nã attractio miniſtrat retẽtiue ꝛ retẽtiua digeſtiue ꝛ digeſtiua quodãmõ expulſiue ꝑparando qδ expelli dʒ. Etiam prima expoſitio põt ſaluari: vnde ſciẽduʒ ꝙ iſte virtutes poſſunt conſiderari dupliciter. Uno modo vt referuntur ad id in qδ ordinatur imediate: ꝛ vt ſic miniſtrant ſoluʒ nutritiue: in illa enĩ imediate ordinantur. Alio mõ vt referuntur ad id in qδ ordinant̃ mediate: ꝛ vt ſic ſeruiunt alijs virtutibus.ſ. augmẽtatiue ꝛ generatiue inquantum id preparant qδ eſt earum obiectũ: attamẽ hic eſt imediate nutritiua ſaltem vt miniſtrant augmentatiue.

Dub^m p^m. ¶ Sed nũc dubitãt aliqui vtrũ he virtutes miniſtrent virtuti generatiue que eſt in ſpermate deciſo a generãte. bene enim videt̃ ꝙ ipſe miniſtrant virtuti generatiue que gñat ſperma in viris ꝛ feminis: quoniaʒ ꝑparant ſanguinẽ qui eſt mã ſpermatis. ¶ Iuxta qδ eſt ſciẽdũ ꝙ iſte q̃tuor virtutes in nobis ſunt ꝛ in ſpmate equoce. nam virtutes he in nobis ſunt in actu: qꝛ in nobis eſt aĩa in actu a qua ꝓcedũt: ſed in ſpermate ſunt in potentia ꝛ inſtr̃al'r: vt cuʒ attrahit mẽſtruuʒ vel retinet vel qd aliud agit: eſt enim vt ſic anime inſtrumentum cui anime attributa eſt virtus informatiua a corpore celeſti tanꝗ̃ a primo cognoſcente.

Dub^m 2^m. ¶ Sʒ eſt dubitatio vtrum preter iſtas quatuor virtutes ſit ponere virtutẽ qntaʒ que vocat̃ diſcretiua. Et videt̃ p̊ ꝙ ſic aucto. Auer. 2° colliget. ca. 7. ꝛ. 9. ibi ponit ꝙ q̃dam virtus diſcretiua cõueniẽtis ab incõuenienti. Idẽ etiã ponit in 3°. c. 16. de accñtib⁹ ſtõchi. vbi dicit ꝙ Gal'. hãc virtutẽ non cognouit. hoc etiã arguit̃ auct̃. Auic. 4. cañ. ca. de cura emitritei. ibi enĩ dicit ꝙ ſi in cura illi⁹ feb. offerat̃ ptiſana cũ pipere: qꝛ hoc eſt bonũ medicamẽ: ſicut etiã ponit Gal'. qm̃ natura inter illos diſcernit ꝛ vtit̃ pipere ad digeſtionem materie morbi ꝛ ptiſana ad nutricationẽ. Idẽ etiã ponit Auic. 2° cañ. cap̃. de lacte. de diſcretiua virtute. ¶ Itẽ hoc arguit̃ rõne ſi ẽ inuenire quẽdam actũ diſtinctũ ab alijs actib⁹ iſtaꝝ quatuor v̓tutuʒ: opʒ ponere virtutem aliã preter iſtas qꝛ diſcretiua: ſed ita eſt ideo ꝛc̃. maior nota eſt: qm̃ operatio a virtute ꝓcedit. minor d̃clarat̃. qꝛ inuenitur actus ille qui eſt diſcretio cõuenientis ab inconuenienti. mõ iſte actus neqʒ eſt digerere neqʒ attrahere neqʒ retinere neqʒ expellere. ¶ In ꝯrium eſt Aui. hic ꝛ Gal'. 3° de virtutib⁹ nãlibus. ca. 6. ꝛ 2° de accñti ꝛ morbo ca. 1. ¶ Ad hoc rñdent aliqui ſaluãtes Auer. ꝛ dicunt ꝙ eſt dare virtutẽ diſcretiuã. moti hac ratione qñ aliqd debet attrahere actu diſcretum: opʒ ꝙ pri⁹ ſit aliquid actu diſtinguens illud qδ dʒ attrahi: aliter eniʒ nõ poſſet attrahi diſtinctũ actu. Sed virtus attractiua mẽbroruʒ attrahit cõueniens actu diſtinctũ ab icõuenienti: ergo opʒ prius in membris exiſtere aliqd prius illa actu diſtinguẽs: tale aũt nõ eſt niſi virtus diſcretiua: iõ ꝛc̃. ¶ Idẽ etiam cõfirmant ex quodã ſenſibili. naʒ in epate dicunt ipſi eſt virtus que ſeparat ſupfluitates a ſanguĩe cũ generatus eſt: nã cũ epar deberet trãſmittere mãm nutritiuã mẽbris oĩbus neceſſariũ fuit vt illã purã diſtribueret. ¶ Etiã dicunt ipſi in corde eſt hec virtus: nã cor ſeparat ſanguinẽ groſſuʒ a ſubtili.i. ſubtilẽ trãſmittit mẽbris ſuperiorib⁹ ꝛ groſſum inferiorib⁹. ¶ Sʒ dico ad qõnem ꝙ nõ eſt ponere iſtã virtutez diſcretiuã: ꝛ ſi ſit eã ponere: dico ꝙ nõ eſt cõſiderabilis a medico. Rõ primi eſt: qꝛ ſi eſt poſſibile actũ iſtius virtutis compleri per has q̃tuor virtutes: nõ eſt neceſſarium ponere iſtã virtutẽ: ſed ita eſt. iõ ꝛc̃. maior apparet qm̃ virtus nõ eſt neceſſaria niſi ꝑꝑ opationẽ. mĩor declarat̃. nã ipſius operatio eſt diſcernere cõueniẽs ab incõueniẽti. modo hoc perficit̃ per virtutẽ attractiuã ꝛ expulſiuam: nã attractiua nõ eſt cuiuſcũqʒ attractiua ſed cõueniẽtis: neqʒ expulſiua cuiuſlibet expulſiua ſʒ icõuenientis. ¶ Sed tu dicis ſemꝑ eſt h̃ veꝝ: tamẽ prius ꝗ̃ attractiua attrahat cõueniens ꝛ expulſiua expellat incõueniens: opʒ eſſe aliqd actu illa diſtinguens cõueniẽs ab iconuenienti. Ad hoc poſſumus dupl'r reſpõdere. Uno modo ꝙ dupl'r eſt ſeparatio aliquoꝝ vna quoꝝ eſſe eſt in potẽtia: ꝛ iſtoꝝ ſeparatio actualis eſſe nõ põt ſi vnum debeat attrahi ꝛ aliud expelli niſi prius ſit aliqd illa prius actu diſtĩguens faciens ipſa in actu: ſubiectum eniʒ motus ſemꝑ eſt in actu. Altera eſt ſeparatio aliquoruʒ quoꝝ eẽ eſt in actu: ꝛ hec ſepatio eſt duplex. Una ẽ ſeparatio aliquoꝝ quorum eſſe eſt in eſſe abſoluto: ꝛ talis ſeparatio per ſolam diuiſionem fieri põt ſʒ accidit in ſeparatione alicuius ꝯtinui. Alia eſt ſeparatio aliquorũm quorum eſſe eſt in actu medio inter potentiam ꝛ actũ: ꝛ iſtoꝝ ſeparatio fieri põt actualis ꝑ diuiſionẽ cũ alteratione q̃dã ſicut appet in ꝑtib⁹ lactis. Si ğ ponam⁹ humores actu diſtictos in corpe ſic̃ ponũt medici tũc ꝑ ſolã diuiſionẽ poterit fieri eoꝝ ſepatio actual'. mõ v̓t⁹ attractiua diſionẽ potẽs ẽ facere. Etiã ſi ponam⁹ hũores eẽ vnũ i actu: pl'a tñ i po° ex actu me° adhuc eoꝝ ſepatio actualis per diuiſionẽ cũ aliq̃ alteratione fieri poterit: ꝛ h̃ ꝑfici ẽt poterit ꝑ v̓tutes q̃tuor miſtrãtes. Declat̃ ꝛ 2° hec: ſi de q̊ min⁹ vĩ ineẽ ꝛ ineſt ꝛ id de q̊ mag̃: ſʒ minus vĩ ineẽ ꝙ aliq̃ medicina cũ in ea nõ ſit aĩa attrahat aliquẽ ꝓpriũ humorem ipʒ ab alijs diſcernẽdo: ꝛ tñ h̃ facit: ğ multo mag̃ hoc faciẽt membra cũ in eis aĩa ſit. maior nota ẽ. mĩor decl'at̃ ad ſenſum videm⁹ ꝙ ſcamonea ſolã chol'aʒ attrahit ꝛ eũat ipſaʒ ſeparando ab alijs hũorib⁹. Et ꝯfirmat̃ rõne ſm̃ Gal'. in. 3. de cõplõnib⁹ cap̃. 3. ꝛ etiam Auer. in. 5. coll'ʒ. ca. 21. ſic̃ iter medicinã aliquã ꝛ hũorẽ ꝓpriũ quẽ eũat eſt ꝯueniẽtia in ſb̃a ſic iter mẽbra ꝛ nutrimẽtũ. ¶ Tũc ad illud qδ obijcit̃ qñ aliqd dʒ attrahere aliδ actu diſtictũ: opʒ ꝙ p̓us ſit aliqd actu illud diſtiguẽs: veꝝ eſt ſi illud alteri ꝯiũctũ habuerit ſolũ eẽ potẽtiale: ꝛ iõ nõ actuale actu abſoluto vel medio mõ hu. hoc mõ ꝯiũcti nõ ſunt vt viſuʒ eſt. Per h̃ ẽt ſoluunt̃ ſenſibilia que adducũt. ¶ Alio mõ poſſum⁹ rñdere ſic. duplex ẽ attractio in mẽbris. vna cõis alia ꝓpria. mõ in attractiõe cõi nõ eſt attractio ꝯueniẽtis ab icõueniẽti: imo in tali attractiõe ſil' attrahit attrahens: vel attractio ꝯuenientis ꝛ icõueniẽtis: ſic̃ appet in attractiõe ſtomachi cũ attrahit cibũ. In attractiõe ẽt ꝓpria mẽbroꝝ nõ ẽ diſcretio cõuenient̃ ab icõueniẽti: qm̃ illa nõ ꝑceſſit. appoſitio enĩ nutrimẽti attractio q̃dã eſt: mõ anꝗ̃ illa fiat facta eſt diſcretio cõuenientis ab icõueniẽti. Probat̃. nã prius eſt opata digeſtiua mẽbroꝝ que ei qδ ꝯueniẽs eſt de nutrimẽto formã dedit vt in mẽbro aſſimilet̃: ẽt incõuenienti formã dedit: qδ qdẽ ab expulſiua expellit̃. ¶ Cũ ergo dĩ qñ aliqd attrahit ꝯueniẽs actu diſtictũ: opʒ ꝙ prius ſit aliqd actu diſtinguẽs illud ab icõueniẽti. ꝯcedat̃. ad mi. ſed illδ actu diſtiguẽs nõ eſt diſcretiua virt⁹ ſʒ digeſtiua ꝛ expulſiua pri⁹ opantes vt viſuʒ ẽ. ¶ Dico 2° ꝙ ſi ſit ponere iſtã virtutẽ: ipſa tñ a medico cõſiderabilis nõ ẽ. Et rõ hui⁹ ẽ: qꝛ illa virt⁹ nõ ẽ ꝯſiderabilis a medico alia a q̃tuor virtutib⁹ que nõ hʒ aliud iſtr̃m ab inſtrõ aliaꝝ virtutũ: ſʒ iſta virt⁹ diſcretiua ẽ hmõi. iõ ꝛc̃. maior eſt nota: qm̃ medicus virtuti nõ ſuccurrit niſi ſuccurrendo iſtrõ ei⁹. minor decl'at̃. nã cõpl'o iſtaꝝ virtutuʒ eſt cõpl'o exñs vna in actu: pl'es tñ in potẽtia vt cõpl'o qua ꝑficit̃ digõ ẽ inſtr̃m digeſtiue: ꝛ cõpl'o qua perficit̃ attractio ꝯueniẽtis ẽ inſtr̃m attractiue: ꝛ ſic de alijs. mõ cõpl'o qua ꝑficit̃ act⁹ diſcretiõis nõ ẽ aliud a cõpl'one qua fit attractio ꝯueniẽtis: ꝛ ab ea qua fit expulſio icõuenientis. Et iõ dicebat Auer. ꝙ iſti virtuti cũ deficit nõ poſſum⁹ ei ſubuenire: qm̃ Auenzoar nullũ inſtr̃m ſibi appropriauit. ¶ Sʒ aduertẽdũ ꝙ ſi iſte virtutes diſcretionẽ habeãt ꝛ opõnes determiatas ꝛ menſuratas: h̃ nõ habuit niſi vt ab aĩa ꝓcedũt cui diſcretio ꝛ cognitio attributa eſt a corpe celeſti qδ ẽ p̃n^m cognoſcẽs. p̃mũ diſcernẽs regulat̃ eni ab illo. ¶ Ad auctori. Auer. dδm ꝙ bñ ẽ actus diſcretionis: tñ ille ꝑficit̃ ꝑ virtutẽ attractiuã ꝛ expulſiuã. Et cũ dic̃ ꝙ Gal'. eã non cognouit male dixit. Nã diſcretionẽ poſuit fieri in opõnib⁹ nature: vt appet in cõmẽto illi⁹ afor. 22. p̊ ꝑti. Digeſta medicari ꝛc̃. ꝛ illi⁹ quarte ꝑti. 22. Egritudib⁹ qbuſcũqʒ icipiẽtib⁹ ꝛc̃. ¶ Ad auct̃. Auic. dδm ꝙ ſi illa ſint vere mixta nũꝗ̃ nã ea diſcernit. Sʒ ſi nõ ſint vere mixta bñ facit nã iter illa diſcretionẽ: ꝛ h̃ diſcretio ꝑ attractiuam membroꝝ

uā mēbroꝝ ꝑficiť. Nā ſm Gal. in ꝓ de virtutib⁹ ca.13. τ Serapiōez in ſuo de appropriatis. ſic mēbrū egrū attrahit ad ſe medicinā ſic ſanū attrahit ad ſe nutrimētū. ¶ Ad rōnē ſi ē inuenire τc. ꝯcedať. ad mi. veꝝ ē: ſed actus ille ꝑficiť per attractiuā mēbroꝝ τ eoꝝ expulſiuā vt viſuz ē. ¶ Ulteri⁹ ē intelligēdū ꝙ ſufficiētia iſtaꝝ q̄tuor virtutū ē iſta. Nā iſte virtutes miniſtrātes ſunt nutritiue virtuti: τ iō opꝫ ipſas eē in nūero debito quo poſſit fieri act⁹ nutricationis. Ad nutricationē aūt ꝓ reqriť nutrimētū: mō cū nutrimētū nō ſit corpori cōiunctum: oportuit eſſe quādam virtutem in corpore que faceret illud ſibi coniunctuz: τ talis eſt attractiua: τ qꝛ nutrimentum in principio corpori eſt diſſimile: in fine aūt factuz ē ei ſimile: vt dictū eſt. 2. de aīa cōmēto. 45. oportuit eſſe quandā virtutem retentiuam que nutrimentū debito tempore retineat vt poſſit ꝑmutari. ¶ Ulterius qꝛ nutrimentū non totū fiebat corpori ſimile: ſed erat in eo aliqua pars ſuperflua que illi non aſſiľabať: iō oportuit in corpe eē virtutē expulſiuā que illam expelleret.

¶ Attractiua ꝟo fuit creata ad attrahendum nutrimētum iuuatiuuz que quidem operať hoc villis membri in quo eſt ſm longitudinem protenſis.

¶ Scōa diuidiť in duas. Quia Aui. ꝓ exequiť de iſtis virtutib⁹ eas manifeſtādo per ipſaꝝ diffōnes. Scōo per iſtra qbus opať. ſcōa ibi (His autem.) Prima in q̄tuor ſicut q̄tuor ſunt virtutes q̄s manifeſtat per ipſoꝝ diffōnem. ſcōa ibi (Et retētiua) tertia ibi (Et digeſtiua.) 4ª ibi (Expulſiua.) ¶ Circa ꝓmā partē ē intelligenduz ꝙ attractiua fuit ad attrahendū qđ ē cōueniēs: τ aliqñ non ē iconueniēs qđ attrahit nocitiuū: τ hoc ꝑꝑ duo: aut qꝛ nocitiuū vehemēter ē admixtuz iuuatiuo: aut neceſſitatis gr̄a: ſicut videm⁹ ꝙ cum ſtōchus famelicus ē multas ſuꝑfluitates attrahit ab epate τ mēbris alijs. ¶ Scōo ē intelligendū ꝙ Aui. ſignāter dixit iuuatiuuz ꝓpter duo. vnū ē ad oñdendū ꝙ virt⁹ attractiua nō ē attrahēs qđcūq; ſed iuuatiuū: qꝛ attractiua aliqñ attrahit aliq̄ gr̄a nutricationis ſic̄ nutrimētū: aliqñ nō nutricationis gr̄a: ſꝫ qꝛ ꝯueniēs ſic̄ veſica attrahit vrinā τ chiſti fellis cholaz. ¶ Tertio ē intelligēdū ꝙ duplex ē attractio in mēbris. Una cōis ſic̄ attractio ſtōchi. Alia ꝓpria ſic̄ attractio alioꝝ mēbroꝝ. Mō ꝓma attractio fit ꝑ villos lōgitudinales: ſcōa aūt nō ſed ꝑ ſolā cōplōnē. cauſa hui⁹ eſt eo ꝙ attractio ꝓma fortis erat: iō idiguit nō cōplōne ſola: ſꝫ locali motu τ illa fit ꝑ villos. ſcōa aūt debilis ē ita ꝙ eis ſufficit ſola cōplexio.

¶ Sꝫ h̄ eſt dubō vtrū attractio cōis τ ꝓpria alicui⁹ mēbri ſicut ſtomachi ſit attractio vna. Et vꝫ ꝙ nō: qꝛ illa attractio nō ē vna q̄ fit per diuerſuz inſtrm: ſꝫ attractiua cōis τ ꝓpria ſunt hmōi. nā attractio cōis ſtōchi fit ꝑ villos: attractio aūt ꝓpria ſine villis. ideo τc. Itē illa oꝑatio ē diuerſa cuius obtū ē diuerſuz: ſed attractiōis cōmunis τ ꝓprie obtū ē diuerſuz. iō τc. maior nota ē. minor declať. nam obiectū attractionis cōis ſtōchi ē cib⁹: ſed obtū ꝓprie ē chilus. ¶ In ꝯriū ſunt oēs auctoritates que ponūt vnā eē attractiuā membri cui⁹ attractio ē cōis τ ꝓpria. ¶ Ad hoc dōm ē ꝙ attractio cōis τ ꝓpria nō ſunt vna attractio eſſentialr: ſꝫ ſunt vna attractio analogia. Et rō huius ē: qꝛ illa oꝑatio ē vna analogia q̄ hꝫ vnū finē analogia τ ēt finē ſilēz: ſed attractio cōis τ ꝓpria ſunt hmōi. ꝗ τc. maior nota ē. minor declať. ꝓ habent eūdem finem analogia: ſtomachus enī ꝓmo attrahit pro ſe. ſecūdo pro alijs membris eo ꝙ vnūquodq; membrum ꝓmo itendit ſue reparationi τ cōmodo ſꝫ Gal. in de motib⁹ liqdis. cap. 3. habent etiā finem ſilēm. nam veſica vrinam attrahit τ etiā nutrimentū ꝓpter cōuenientiaz: lꝫ ꝯuenientia illa ſit alia ſpecie. ¶ Ad rōnes. Ad primā iſta operatio nō eſt vna τc. cōcedať. ad mi. falſum ē. naz ſtomachus etiaz ꝓprie attrahit cum villis: ſed ſine villis bene apponit ſibi nutrimentum. ¶ Ad ſcōam illa operatio eſt diuerſa τc. concedať. ad mi. dicēduz ꝙ obiectum vtriuſq; conuenientia hꝫ ſaltem analogia quadaz.

¶ Et retentiua fuit creata vt iuuatiuū dū retineat virtutes ipſum imutantes in eo operātur que ab ipſo alimentū ſuſcipiunt qđ equidē efficitur villis qui ex trāſuerſo protenduntur. Et eſt etiam cum villi qui ſm latitudinem incedunt auxilium prebent.

¶ Circa ſcōaz partē eſt ꝓ dubitatio. Aui. ponit ꝙ virtus retentiua retinet iuuatiuū. ¶ Sꝫ cōtra: imo ēt nocitiuū qm̄ quouſq; digō nō terminať non fit ſeparatio iuuatiui a nocitiuo: ſed dū durat digō durat retentio. ideo τc. ¶ Dōm duplr. Uno mō ꝙ retentiua principaliter retinet iuuatiuuz: τ ſi retineat nocitiuū hoc eſt per accidēs: neq; de eius intētiōe exiſtit. Alio mō ꝙ virt⁹ retētiua aliq̄ ſolum retinet iuuatiuū ſicut retētiua ſtōchi cuz retinet chilū ex quo ſtōchus dꝫ nutriri: ſꝫ talis ꝟt⁹ miniſtrās ē magꝭ nutritiue ꝟtutis.

¶ Scōo eſt dubitatio. Aui. ponit ꝙ retentiua retinet nutrimentuz dum virtutes ipm̄ imutantes operanť in eo. ¶ Sꝫ ꝯ: nā talis virtus imutans ē nutritiua τ nō digeſtiua. mō retētiua digeſtiue miniſtrat τ non nutritiue. ¶ Dōm ꝙ Auicē. hoc dixit eo ꝙ digeſtiua cui miniſtrat retentiua tota in nutritiuam imutatam ordinata ē.

¶ Digeſtiua ꝟo eſt illa que qđ attractiua attraxit τ retinuit retentiua in eſſentiā ꝯuertit aptā virtutum in ea permutationē faciētiū oꝑōni τ cōplōnez que ꝯuerſioni nutriētis in effectu eſt cōpetēs. Hec eſt eni ei⁹ operatio in iuuatiuo que vocatur digeſtio. Eius ꝟo operatio eſt in ſuperfluitatibus vt ſi poſſibile fuerit eas in hanc mutet diſpōnem que etiā vocatur digeſtio. Aut vt eaꝝ egreſſionē a membro in quo ſunt retēte facilez efficiat cū expulſione eaꝝ attenuādo eſſentiā ſi qđ ꝓhibet fuerit groſſities: aut ingroſſando ſi qđ vetat fuerit tenuitas: aut ſcindendo ſi qđ ꝓhibet fuerit viſcoſitas. Et hec qdem operatio vocatur maturatio. Eſt tñ cū digeſtio τ maturatio ſynonyma dicuntur.

¶ Tertia in. 2. qꝛ. A. primo manifeſtat virtutem digeſtiuam vt ei⁹ operatio eſt in iuuatiuo. Secundo vt eius operatio eſt in nocitiuo. ſecunda ibi (Eius ꝟo operatio.)

¶ Circa hāc ꝑtē ꝓmā ē dubitatio. Prio vtrū digō que fit in iuuatiuo τ nocitiuo ſit vna digō. Et videť ꝙ non: qm̄ digōnis in nocitiuo obiectum eſt id qđ ſuperfluuz ē: ſed digeſtionis in iuuatiuo obtuz eſt id qđ ē ꝯueniēs. ¶ In ꝯrium arguiť: illa operatio ē vna que fit per vnū inſtrm: ſed digō in iuuatiuo τ nocitiuo fit per idē inſtrm: qꝛ per eandē cōplōnem mēbri: ideo τc. Itē qꝛ videmus ꝙ vtraq; digō fit per ſilitudinem: nā virtus digeſtiua agens in ſaniē fac̄ eaz ſilēm mēbris radicalibus: τ ſic agēs etiā per nutrimētū. ¶ Iuxta qđ ē intelligendū ꝙ digō ipſa in iuuatiuo aut referť ad ſuperfluū qđ dereliquiť ex actu cōplete digōnis tertie in corpore ſano ſic̄ eſt illud qđ de hypoſtaſi in vrina decidiť: τ hoc mō digō in iuuatiuo τ nocitiuo ē vna digō. τ rō eſt: qꝛ illa digō eſt vna que in vnum finez ordinať. mō hec duplex digō in vnū finem ordinať: iō τc. ma. eſt nota de ſe. mi. declať. nā finis digōnis eſt vt tranſmutet ſic nutrimētū vt formā membri recipiat: ſed h̄ ē ex intentiōe nature ex parte materie: τ iō preparatio huius poniť vnus finis digeſtionis vnius. Aut digō in iuuatiuo referť ad ſuperfluū qđ ex quacūq; digeſtione dereliquiť: τ tūc aut illud ſuꝑfluū pōt ad benignū reduci: τ ſic eſt eadē digō in iuuatiuo τ nocitiuo ſiue ſuꝑfluo: quoniam vtriuſq; vnus ē finis. ſ. nutricatio. Aut id ſuperfluū nō pōt ad benignū reduci: τ tūc digō in iuuatiuo τ digō in ſuperfluo ſunt diuerſa digō: qꝛ illa digō ē diuerſa que in diuerſuz finem ordinať: ſed digō in iuuatiuo τ ſuꝑfluo hoc mō ſunt hmōi. ideo τc. maior nota. τ minor declarať: qm̄ finis digeſtionis in iuuatiuo ē nutricatio: ſed finis digōnis in ſuperfluo hoc modo ē expulſio. ¶ Ad rōnes. illa diuerſus ē modus cōplexionis quo virtus digeſtiua digerit iuuamētum ab eo qua digerit ſuꝑfluū. ¶ Ad ſcōaz vtraq; digō agit ꝑ ſilitudinē veꝝ ē: ſed ſilitudo illa equoca eſt in iuuatiuo τ ſuꝑfluo.

¶ Scōo ē dubitatio. Aui. ponit ꝙ digō vno mō fit ꝑ ſubtiliationez eius qđ ē groſſum. ¶ Sꝫ cōtra: nā Gal. in cōmēto 2° ꝓnoſtico. cō. 33. ponit. τ 4° regi. acuto. cō. 37. ꝙ digō ſemꝑ inſpiſſando ꝓcedit. ¶ Ad h̄ dicūt aliqui ꝙ digō in iuuatiuo ſemꝑ ꝓcedit iſpiſſando. digō in nocitiuo aliqñ inſpiſſando aliqñ ſubtiliādo ꝓcedit. Sꝫ ſolutio iſta vera non ē: qm̄ quecūq; digō ſiue ſit in nocitiuo ſiue in iuuatiuo ſiue ſuꝑfluo ſemꝑ inſpiſſando ꝓcedit: vñ ē ſciendū ꝙ digeſtio cōſiderať duplr. Uno mō vt cōparať ei cui debeť τ tale ē humiduz. nam ſm Ar. 4. metheo. tex. cō. 17. Digeri eſt quoddā pati. mō humiduz qđ eſt in rebus eſt maxime paſſibile. Alio mō vt cōparatur ei cum quo ſit: τ tale eſt ſiccum. nā digō ipſa ē permixtio humidi cū ſicco groſſo ſubtiliato: τ per ꝯñs humidi igroſſatione: vnde ipſa ſemꝑ iſpiſſando ꝓcedit: vt. ꝟ. g. pirū qñ acerbū ē apparet in ipſo quedā ſubtilis humiditas aquoſa τ qđdam ſiccuz terreſtre groſſum: ſed qñ digeſtū ē τ maturū ampli⁹ illa nō apparēt qñ per digōnē facta ē iſpiſſatio illius humidi ſubtilis cū ſicco groſſo ſubtiliato cōmixto. τ eodē mō cōtingit in mā groſſa que digeri dꝫ. nam in ea anteq; digerať ē qđdam humidū ſubtile τ qđdaz humiduz ſiccū groſſuz terreū: ſed per digōnez poſtea fit inſpiſſatio illi⁹ humidi ſubtilis cum ſicco groſſo terreo ſubtiliato: ita ꝙ digō ſiue in iuuatiuo ſiue in nocitiuo inſpiſſatio ē hūidi ſubtilis τ nō ꝓprie eē ſubtiliationez groſſi terrei ſicci lꝫ iproprie ſicut digōnez in nocitiuo. τ h̄ ideo qm̄ medic⁹ ipſe digōnem talez conſiderat ꝑꝑ expul

ſionem: ⁊ q2 ingroſſatio nocitiui aliq̃n expulſionem ĩpedit: iõ medicus illius ſubtiliationem digõnem vocat improprie tñ ⁊c̃.

Expulſiua aũt eſt illa que ſupfluitatẽ expellit ex nutrimẽto reſiduã q̃ ad nutriẽdũ nõ ẽ ꝯueniẽs: aut q̃ excedit mẽſurã q̃ ſuffic̃ ad nutriẽdũ ⁊ q̃ nõ eſt nec̃ia: aut eũat in receptaculo ſibi apto ſicut vrinã in veſica.

Poſtq̃ Aui. notificauit diffinitiue tres ṽtutes nãles miniſtrantes: in pte iſta notificat quartã. ſ. expulſiuã: ⁊ p̊ eã notificat ratiõe obti. 2° rõne vie ꝑ quã fit expulſio. 2ª ibi (Et hec qdẽ.) Circa primã ptez ẽ intelligendũ ꝙ lr̃a ipſiꝰ põt 3r exponi. Uno mõ ſic ꝙ hic Aui. nobis ĩſinuat duplicẽ ſupfluitatẽ quã expellit: expulſiuã. ſ. ſuperfluitatẽ in q̃li: ⁊ ꝑ h̃ dixit ex nutrimẽto reſiduã q̃ ad nutriendũ ꝯueniẽs nõ ẽ: ita ꝙ h̃ ſequẽs ſit expoſitiuũ p̄mi. ⁊ ẽt ſupfluitatẽ in quãto: ⁊ ꝑ h̃ dicit: aut q̃ excedit mẽſura ⁊c̃. Alio mõ. nã ſupfluitas in q̃li duplex ẽ. Una q̃ ẽ ex intentiõe nãe ꝑꝑ mãm: ſic̃ vrina ⁊ egeſtio. Alia q̃ in corpe fit ex malo regimĩe vt cũ humor corrũpitur. Etiã ſupfluitas in quãto duplex ẽ. Una q̃ nõ ẽ ex ĩtentiõe nãe cũ in eiꝰ finẽ nõ ordinaẗ ſic̃ ſanguis ſupfluus bonus in q̃li. Alia q̃ ẽ ex intẽtiõe nãe cũ in eiꝰ finẽ ordinaẗ ſic̃ ſpma. Nõ Aui. tãgit p̄mã ſuperfluitatẽ in q̃li qñ dic̃ ex nutrimento reſiduã. ſcðam cũ dic̃ q̃ ad nutriendũ nõ ẽ ꝯueniẽs. Sz p̄mã ſupfluitatẽ in quãto tãgit cũ dic̃ que excedit mẽſurã q̃ ſufficit ad nutriẽdũ. ſz ſcðaz cũ dic̃ q̃ nõ ẽ neceſſaria. Alio mõ ſic: vt Aui. in ſuis dict̃ ĩſinuet nobis triplicẽ ſupfluitatẽ. ſ. in quali ⁊ in quãto: vt ẽt ponit Gal. in. 11. de ĩge. ca. 13. vñ ſupfluitatẽ in q̃li tãgit cũ dic̃ reſiduã q̃ ad nutriẽdũ ꝯueniẽs nõ ẽ. Scðam cum dicit que excedit menſuram que ſufficit ad nutriendum. Tertiam cum dicit ⁊ que non eſt neceſſaria.

Dubᵐ 8ᵐ Sz hic ẽ dubitatio vtrũ id qð ẽ ſupfluũ in q̃li ſit ſupfluuz in quãto ⁊ ecõuerſo. Et vr̃ ꝙ ſic. ideſt ſupfluũ in quãto cui debeẗ eũatio: ꝫ ſupfluo in quali debeẗ eũatio: ꝫ ⁊c̃. maior appꝫ: qm̃ ſupfluo in quãto debeẗ eũatio ſm Gal. in cõmento illiꝰ afoꝛ. 16. 2. ptic. vbi cibus ĩtrat p̄ter nãm: ⁊ in cõmento. 14. 2. ꝓno. cap̄. de egõne. minor declaraẗ. q2 illi debeẗ eũatio: cuiꝰ p̄ñtia corporis opõnes impedit vel ledit: ſz p̄ñtia ſupflui in quali in corpe ẽ hmõi. ꝫ ⁊c̃. Preterea arguiẗ ꝙ ſupfluũ in quãto ſit ſuperfluum in quali: qm̃ ſupfluo in quãto debeẗ eũatio: ſz eũatio ex qualitate cognoſciẗ: vt dr̃ a Gal. cõ. illius afoꝛ. 2. p̊e pti. In ꝑturbationibꝰ ventris. iõ ⁊c̃. In ꝯ̃riuz eſt Gal. vt dicebaẗ in. 9. de ĩgenio: ⁊ Aui. hic. De h̃ dðm eſt ſupfluitas in quali diuerſa eſt a ſupfluitate in quãto. Juxta qð ẽ ſciẽdum ꝙ vtraq̃ ſupfluitas multiplicaẗ in corporibꝰ ſanis ⁊ etiã lapſis. nã in corporibꝰ ſanis multiplicaẗ triplex ſupfluitas. Una que eſt ex nec̃itate mãe ſicut egeſtio ⁊ vr̃ia que gñanẗ eo ꝙ aliq̃ ꝑs nutrimenti fuit que ad benignũ reduci nõ potuit vt corpꝰ nutriret. Alia eſt ex nec̃itate finis: vt chol'a que ad chiſtim trãſmittiẗ ⁊ melãcholia ad ſplenẽ: illuc enĩ trãſmiſſa ſunt ꝑꝑ multas vtilitates ⁊ iuuamenta. Alia eſt ex neceſſitate mãe: q2 gñaẗ ex aliqua pte nutrimẽti que mẽbris ſupfluit. Etiã eſt ex nec̃itate finis: q2 in gnõnẽ ordinaẗ. Etiã in corpibꝰ lapſis multiplicaẗ triplex ſupfluitas. Una quãtuz ad vaſa: ⁊ hec eſt ſuperfluitas in quãto: dr̃ aũt enĩ ſupfluitas quãtuz ad vaſa ⁊ nõ quantum ad virtutẽ: qm̃ lꝫ ipſi in virtute cauſet defectũ: a defectu tñ virtutis gnõnez nõ hꝫ. Alia eſt ſuperfluitas quãtũ ad virtutez vt ſanguis in corpe corruptꝰ nõ ſupfluꝰ in quãto. Alia eſt ſupfluitas in quali ⁊ quãto vt ſanguis corruptꝰ in corpore plectorico. Ecce ꝫ qual'r in ſupfluitatibus vtroꝛũq̃ corpoꝝ differt ſupfluitas in quali ⁊ quãto. Sed eſt aduertenduz ꝙ eũatio debeẗ ei qð quãtuz eſt. oẽ enĩ qð eũaẗ quãtum eſt: ita tñ ꝙ qñ quãto debeẗ eũatio ꝓpter peccatũ quãti illa eũatio debeẗ ſuperfluo in quãto: ſed qñ ei debeẗ ꝑꝑ peccatũ q̃lis: tũc eũatio attributa eſt ſupfluo in quali. Scðo eſt aduertẽduz ꝙ eũatio principal'r attributa eſt ſupfluo in q̃to: tũc q2 qð eũatur quãtũ eſt: etiã q2 eſt aliqð ſupfluũ in quãto cuiꝰ eũatio debeẗ p̄ter ꝙ alteratio p̄cedat: ſicut eũatio ſanguis in ſynocha ĩflatiua. Sz alteratio p̄ncipal'r attributa eſt ſupfluo in quali: tũ q2 aliqð ſuperfluũ in q̃li ſola alteratione eget nõ eũone: vt cũ in benignũ ꝯuerti põt: tuz ẽt q2 ſuperfluo in quali nũq̃ debeẗ eũatio niſi alteratio p̄cedat. naz qð groſſum eſt eũari nõ põt niſi prius ſubtilieẗ: ⁊ qð ſubtile ẽ non ingroſſeẗ. Ad rõnes. Ad primã: illud eſt ſupfluũ in quãto ⁊c̃. falſuz eſt: veꝝ eſt tñ ꝙ nihil eũatur niſi quãtũ: ſed nõ p̄terea oẽ qð eũaẗ: eũatur q2 peccet in quãto: qm̃ ẽt eũatur aliq̃n q2 peccat in quali. Ad 2ᵃᵐ: ſuperfluo in quanto debeẗ eũatio: concedaẗ. ad mi. ſed euacuatio ex qualitate cognoſcitur veꝝ eſt. hoc etiaz dicere ex ſignis que ſignificant qualitatem hu. dñantis ſiue peccet in quãto: ſiue etiã in quali: non ꝙ euacuatio cognoſcatur ex q̃litate humidi peccãtis ſm q̃le: ita ꝙ illud qð eũatur ſemꝑ in quali peccet.

Et hec qdẽ virtus has expellit ſupfluitates aut per

partes ⁊ per foramina que ſunt eis p̄parata: vel ſi non fuerint ibi foramina p̄parata a nobili expellit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum. Cũq̃ in parte expulſiõis fuerit declinatio materiei ſupfluitatis nõ cõuertit eã virtus expulſiua ab illa ſemita inquãtũ poſſibile fuerit.

Circa 2ᵃᵐ partem eſt p̊ ĩtelligendũ ꝙ ſuperfluitas corporis habuit receptaculũ ſibi aptũ: aut gr̃a neceſſitatis: ſic̃ chol'a que vadit ad chiſtim: ⁊ mel'ia ad ſplenẽ: ꝑꝑ enĩ multa iuuamẽta habuerunt receptacula illa. Aut gr̃a cõmoditat̃ ſic̃ egeſtio habuit inteſtina ⁊ vrina veſicã: habuerũt enĩ illa ne corpus eẽt in ꝯtinuo motu ⁊ neceſſitate ad emiſſionẽ illaꝝ ſupfluitatũ. Scðo eſt ĩtelligẽduz ꝙ Aui. dixit de nobili ad ignobile ꝑꝑ expulſionẽ ſupfluitatũ que fit a mẽbris p̄cipalibꝰ alijs cũ virtꝰ per vias arctas eũare nõ põt. Dixit a duro ad laxũ ꝑꝑ expulſionẽ a mẽbris p̄cipalibꝰ ad emũctoria cũ virtꝰ illas ꝑ vias ꝯ̃bitas eũare nõ poſſit vt cũ oppilate fuerint. Tertio ẽ ĩtelligẽdũ ꝙ ſupfluitas eligit ſibi moduz eũonis: aliq̃n ex pte ſbe ſic̃ ſupfluitas ſbtilis q̃ ſurſuz eũaẗ ⁊ g̃ſſa deorſuz. Aliq̃n ex pte expulſiue agẽtis ſic̃ cũ expulſiua ſupfluitatẽ groſſaz expellit ad ſuperiꝰ ⁊ ſbtile ad ĩferiꝰ: vñ quãto ſba ſupfluitat̃ adiuuat expulſionez virtut̃: tũc optime ꝑficiẗ illius expulſio.

Sz hic eſt dubð quare Aui. ẽt manifeſtãdo virtutez expulſiuã ⁊ etiã digeſtiuã nõ manifeſtauit illas per villos: ſic̃ retentiuam ⁊ attractiuã. Dðm ꝙ digeſtiuaz per villos nõ manifeſtauit: qm̃ ipſa ꝑ villos nõ operaẗ: ſed expulſiuaz per illos nõ manifeſtauit dans ĩtelligere ꝑ id qð dixerat de attractiua ⁊ retẽtiua. Nã cũ illa operanẗ per villos lõgitudinales ⁊ trãſuerſales: opꝫ neceſſario expulſiuã agere ꝑ latitudĩales cũ nõ ſint niſi tres villoꝝ ſpẽs: vl' h̃ ꝯ̃dit intelligere ex eo qð dixit ſupra cap̄. de mẽbris. Deinde cũ dicit.

His ãt q̃tuor virtutibꝰ nãlibꝰ q̃tuor prime ſeruiũt q̃litates. ſ. caliditas frigiditas ſiccitas ⁊ humiditas.

Poſtq̃ Aui. notificauit ṽtutes nãles miniſtrãtes per eaꝝ diffõnes: in pte iſta eas notificat per eaꝝ ĩſtr̃a qbꝰ operanẗ. ſ. per quatuor qualitates. Et p̊ illas enumerat. Scðo eaꝝ ſeruitiũ notificat. ſcða ibi (Sz cal'itat̃ ⁊c̃.) Circa p̄mã ptez ẽ intelligendũ ꝙ rõ eiꝰ qð dicit Aui. eſt duplex. Una ẽ: q2 oĩs actio ⁊ paſſio ꝓcedit ab eo qð eſt maxime actiuũ ⁊ primũ: ⁊ etiã maxĩe paſſiuũ ⁊ primũ: ſz calidũ ⁊ frigidũ ſiccũ ⁊ humidũ ſunt hmõi: ꝫ oĩs opatio ſiue ſit actio ſiue ſit paſſio ꝓcedit ab illis. Item ſicut ſe hñt forme elementoꝝ ad iſtas quatuor qualitates: ſic ⁊ forme mixtorum: ſed forme elementoꝝ per illas operanẗ. ꝫ ⁊c̃. Sed aduertenduz ꝙ iſte q̃tuor qualitates ſeruiunt iſtis virtutibꝰ cõiunctim ⁊ diuiſim. Cõiũctim quoniam omne mixtum cõpoſituz eſt ex calido ⁊ frigido humido ⁊ ſicco. Diuiſim inquãtum operatio vniuſcuiuſq̃ virtutis per cõplexionem fit in qua eſt dñium alicuius qualitatis: ſicut digeſtio per complexionem in qua calidum dñatur: ⁊ ſic de alijs.

Sed caliditatis ſeruitium omnibus quatuor pro certo eſt cõmune.

Scða in. 2. q2 Aui. p̊ notificat ſeruitiũ iſtaꝝ q̃litatũ abſolute. Secũdo eas adiuicẽ opando. 2ª ibi (Poſt hec.) Pr̃ia in. 2. q2 p̊ notificat ſeruitiuz cal'itat̃. Scðo friditat̃. 2ª ibi (Friditas.) Circa p̄mã ptẽ eſt ĩtelligẽdũ ꝙ cã eiꝰ qð dic̃ Auic. ẽ iſta. Nã illð qð mouet ad eẽ virtutũ mouet ad eaꝝ opus: ſz cal'itas mouet ad eẽ ṽtutuz: ꝫ mouet ad eaꝝ opus. ma. appꝫ ꝑ Auer. ĩ. 4. celi ⁊ mũ. cõ. 22. ⁊. 24. ⁊ decl'aẗ rõne: q2 oẽ qð mouet ad eẽ mouet ad finẽ: aliter. n. moueret fruſtra: ſed cuiuſlibet finis ẽ opꝰ. ꝫ ⁊c̃. mĩor declaẗ. nã calidũ gñatiuum in ſperma exñs mouet ad eẽ aĩati ⁊ mouet ad illiꝰ eſſe vt cal'm eſt: qð declaraẗ ex pluribus. Primo: q2 nõ mouet ad eſſe niſi per digõnem ⁊ mixtionem: talis aũt fit a calido. Scðo: ꝙ tale calidũ non mouet ad eſſe niſi alteratum ⁊ calefactũ a corpore ſupercaeleſti per illius motum ⁊ lumen vt declaratũ fuit. Tertio: q2 videmus in animalibus eſſe quoddam calidum in actu.

Friditas ṽo cũ alicui eaꝝ ſeruit accñtaliter ⁊ nõ eẽntial'r. Qð eniz frigiditati ineſt eſſential'r eſt vt oibꝰ virtutibꝰ ſit ꝯ̃ria: qm̃ oĩuz virtutũ opationes ꝑ motũ exiſtũt: ⁊ hoc qdẽ in attractiõe ⁊ expulſiõe manifeſtũ exiſtit: ꝫ in digõne etiã qm̃ digeſtio cõpleẗ per ptes eius qð fuit ĩgroſſatuz ⁊ ĩſpiſſatũ partiẽdo ⁊ adiungẽdo ei qð attenuatũ fuit ⁊ ſubtiliatũ. Et he qdez motiões ſũt ſeparãtes ⁊ temperantes. Retentiua ṽo operaẗ villos mouẽdo trãſuerſos ſm figurã cõprehenſiõis bene factã. Et frigiditas qdẽ eſt paralyticuz faciẽs ⁊ mortificans ⁊

cans ⁊ ab omnibus ꝓhibens operationibus.

¶Scđa in duas:q̄ꝛ Auicē. ꝓponit.scđo decl'at.2ª ibi(Q̄ð eniz.)Et hec diuidit in duas.Quia p̊ decl'at quõ frigiditas nõ deseruit ope rationib⁹ istaꝝ virtutũ.Scđo quõ deseruit illis accidental'r.2ª ibi (Ad retentionē.)⁋ In p̄ma parte intendit talē rõnē:qð est per se ꝯriũ virtutib⁹:per se nõ ĩgredit eaꝝ opões:frigidũ est hmõi:qm̄ opões oĩuz virtutũ fiunt per motũ:motũ aũt ꝓhibet frigiditas: ideo ⁊c̄.Sed hoc est ĩtelligendũ ꝙ in attractione ⁊ expulsiõe ma- nifestũ est ꝙ per motũ localem fiunt:⁊ hoc ex eaꝝ descriptiõe ap paret:qm̄ expulsio est motus alicui⁹ ad aliud:sed attractio ē mo- tus ad se ab alio.hoc etiam est manifestum in digestione.

Dub^m 10^m ¶Propter qð est dubitatio.vtruz motus localis sit de necessitate digõnis.Et vr̄ ꝙ sic auctoritate Auic.in lr̄a:qm̄ digestio sepat ⁊ ꝑ- miscet.Item h̄ arguit rõne:q̄ꝛ illud est de necessitate digõnis sine quo digestio ꝑfici nõ põt:sed motus localis ē hmõi:qm̄ digestio ꝑ mixtionē fit.ergo ⁊c̄.⁋ In ꝯrium arguit:de cui⁹ necessitate ē alte- ratio:de ei⁹necessitate nõ ē mot⁹localis:ſʒ de necessitate digõnis est alteratio:qð eni digerit alterat.iõ ⁊c̄.⁋ Ad hoc dðm ē ꝙ mo- tus localis nõ est de essentia digõnis.qð ꝓbat:q̄ꝛ illud non ē de di- gestionis essentia qð essential'r nõ ingredit ei⁹diffõnem:sed mot⁹ localis ē hmõi.iõ ⁊c̄.maioꝛ apparet:q̄ꝛ diffõ explicat essentiã diffi niti.minoꝛ decl'at.p̊ nõ ponitur in diffõne digõnis data a Gal'.in p̊. cap̄.11.⁊.3.cap̄.7.de v̄tutib⁹nãlib⁹ que ē ꝙ digestio est assimilatio nutrient̄ ad id qð nutrit:nec etiã in illa q̄ ponit ab Aꝛ.4.methe. tex.cõ.14.que est.digestio est passio a cal'o a circũiacentib⁹ passi- uis.Itē motus suscipit essentiã ⁊ spēʒ a termĩo ad queʒ.ſʒ termi- nus ad quē digõnis ē qualitas:termin⁹ aũt ad queʒ mot⁹ localis ē vbi siue locus:ḡ mot⁹ nõ est de eēntia digõnis.⁋ Dico tñ 2° ꝙ mo tus localis de necessitate digõnis ē:⁊ rõ hui⁹est:qm̄ digõ est ꝯiun- ctio ꝯuenientis cũ ꝯuenienti ⁊ separatio inconuenientis a ꝯueni- enti:mõ in omni tali ꝯcurrit motus localis.ergo ⁊c̄.

Dub^m 11^m ¶Ulteri⁹ē dubitatio.vtrũ friditas ĩgrediat per se opões aĩe.Et vr̄ ꝙ sic:qð per se facit ad eē virtutũ ꝑ se facit ad eaꝝ opões:sed fridũ ē hmõi.iõ ⁊c̄.maioꝛ nota ē ex dict̄.minoꝛ decl'at:qm̄ nõ eēt mixtũ cõpositũ ex caliditate fri.hu.⁊ sicci.in oĩb⁹cõpl'onib⁹.Itē si siccitas ⁊ hũiditas ꝑ se ĩgrediunt opa aĩe ⁊ ēt friditas:qm̄ ille sũt qualitates passiue:ille aũt actiue:sed ita ē vt appꝫbit ex sequen- tib⁹.iõ ⁊c̄.Iteʒ si est ĩuenire aliquã virtuteʒ que faciat motũ sil'eʒ ei q̄ fit a frigido salteʒ in illi⁹ opõneʒ ꝑ se ĩgredit fridũ:sed ita ē si- cut est virt⁹ q̄ mouet motu expssiuo:q̄ꝛ a circũferentŷs ad cētrũ: ⁊ ideo ⁊c̄.⁋ In ꝯriũ ē Aui.hic:⁊.6.de nãlib⁹ cap̄.p̊.2ᵉ ptis.⁊ Gal'.6. de accñti ⁊ moꝛbo cap̄.3.⁋ Ad h̄ rñdent aliq̄ ꝙ friditas per se in- gredit opões aĩe:moti ꝑꝑ rõneʒ pri⁹ adductã quã putãt esse de- mõstrationē.⁋ Dico tñ ad q̄ōnem istã.Prĩo ꝙ nulli⁹ foꝛme nãlis in mixto exñtis instr̄m esse fridũ ſʒ tm̄ cal'ʒ.⁋ Dico 2ª ꝙ p̄nʳ ⁊ ma xime foꝛme nãlis que ē aĩa instr̄m ē cal'm ⁊ nullo mõ friduʒ.Prĩo declarat sic.illud qð mouet ad eē mouet ad opus:ſʒ calidum mo- uet ad esse foꝛme nãlis.ḡ ⁊c̄.maioꝛ appꝫ ex dict̄.minoꝛ decl'at p̊ auc̄te Auer.4.metheo.cõ.14.vbi ponit.ꝙ in vnoquoq; mixto est caliditas nãlis qua mouet ad mixtionē.Scđo h̄ decl'at rõne:qm̄ videm⁹ ꝙ in eadē mã cal'm plus dat de foꝛma:⁊ per ꝯñs de motu ⁊ loco q̄ꝫ friduʒ:sic̄ videm⁹ ꝙ mã aque cũ fit sub foꝛma ignis plus hʒ de foꝛma q̄ꝫ pri⁹habuit.ex vno enim pugillo aque fiũt.c.ignis. ⁋ Itē illud hʒ dñiuʒ in omni actiõe qð ĩter oĩa est mag̃ actiuũ:ca lidũ est hmõi.iõ ⁊c̄.maioꝛ nota ē.minoꝛ decl'at.Primo:q̄ꝛ ipʒ fun dat in s̄ba valde mobili:q̄ꝛ in subtili.Scđo:q̄ꝛ ipm̄ maxĩe mobile est:q̄ꝛ ad oēm spēm põnis s̄m Ari.in de moꝛte ⁊ vita.⁊ in de cau- sa motus aĩalium.⁋ Itē illud ē per se ĩstr̄m oĩs actionis ⁊ cuiusli bet mouentis ꝑticularis qð fac̄ in mouēte alteratiõem sil'em ei q̄ fit in mouente particulari a p̊ motu:⁊ cã ē:qm̄ omne mouēs par- ticulare mouet vt alteratuʒ ē a p̊ motu ad caliditateʒ ꝑ motum ⁊ lumen.Nã ista duo nata sunt calefacere s̄m Aꝛ.2.celi ⁊ mũdi cõ. 42.Iteʒ qð ē mobile ad oēm spēm mot⁹ illud ē instr̄m oĩs actio- nis.calidũ ē hmõi vt visum ē.ḡ ⁊c̄.⁋ Scđm decl'at sic.foꝛma nãlis que ē pluriuʒ opõnũ ꝑfectiua magis ĩdiget ad ꝑficiendũ suas ope rationes eo qð ē maxime actiuũ:sed aĩa ē hmõi.ḡ ⁊c̄.sed tale ē ca- lidum.ḡ ⁊c̄.⁋ Sʒ aduertendũ ꝙ lʒ fridũ per se nõ ĩgrediat opões aĩe ad illas tñ adiuuat.Et p̊ ex ꝑte agentis p̄mi.s.calidi:qm̄ cũ ope rationes aĩe sint terminate opoꝛtuit ipsas ꝓcedere a cal'o determi nate qð ē aĩe cal'm:sed cal'm nõ terminatur ⁊ ꝯtēperat nisi ꝑ suuʒ extremũ qð ē friduʒ.iõ ⁊c̄.Scđo ad illas adiuuat ex ꝑte pꝛincipŷ passiui.s.materie:⁊ h̄ multipl'r.Uno mõ:qm̄ vno mõ humidum ⁊ siccũ mixta adiuicē temperieʒ hñt in cal'o ⁊ frido.Alio mõ q̄ꝛ fri- duʒ p̄parat mãʒ.Nã si aliq̄ foꝛma debeat in mã ĩtroduci ꝑ mãe ĩ- spissationē frigidũ adiuuat ad illius ĩspissationem mouendo ꝑtes mãe a circũferētŷs ad centrũ:ita ꝙ tñ pꝛincipale ꝯiungēs ⁊ per- miscens est cal'm ipm̄.Alio mõ quãdo mixtũ foꝛmaʒ materie ali- cuius ꝯseruat sicut auri ⁊ plũbi ⁊ siliuʒ:ita tñ ꝙ pꝛima eoꝝ coagu latio sicca calido facta ē.¶Ad rõnes.Ad pꝛimã ꝙ per se facit ⁊c̄. veꝝ est si sit p̄ncipale mouēs:mõ fridũ nõ ē pꝛincipale mouēs ad esse sed coadiuuãs.ideo ⁊c̄.⁋ Ad scđaʒ si humiditas ⁊c̄.nõ est sil'e: q̄ꝛ illa passiue ingrediunt ⁊ frigiditas actiue.⁋ Ad tertiã si est ĩue- nire ⁊c̄.veꝝ ē.Ad mi.dicemus ꝙ motus ille pꝛincipal'r ē calidi:ſʒ frigidi est magis ex ꝯñti ⁊ coadiuuatiue.⁋ Postea ē ĩtelligēdũ ꝙ Aui.declarãs frigidũ nõ ingredi opões aĩe declarauit eo ꝙ oēs fiunt per motum localē qui a frigido non fit:sed cũ ipse fiant a ca lido:ideo fient oēs operationes anime a calido.Q̄ꝛ aũt fiat a cal'o apparet:qm̄ motus localis in aĩali fit ab eo qð ē pꝛimum mobile ex se:tale autē est calidũ anime qð ad oēs species motus mouet: ideo ⁊c̄.Etiã est intelligendum ꝙ non solum apparet in digõne ꝙ fiat a calido ex suo motu locali:sed etiam ex suo motu alteratio- nis:qm̄ ipsa fit per decoctionem:omnis autem decoctio fit a cali do.ideo ⁊c̄.Non autem de hoc fecit mentionem Auicē.quoniam foꝛsan hoc reliquit notum ex diffinitione digestionis.

¶Ad retentionē tñ faciendã accñtaliter ꝯfert qm̄ vil- los s̄m bone cõpꝛehēsionis figuram tenet. Non ergo in operationibus virtutũ essential'r ingreditur:sed ta- li pꝛeparat instrumētuʒ dispositione qua ipsum suam custodit operationē.Et expulsiua quideʒ a frigidita- te iuuat:ꝓpterea ꝙ ventositatis ꝓhibet fieri dissolu- tionem que ad expellēdũ iuuat:⁊ q̄ꝛ in eius auxiliatur grossitie:⁊ ꝓpterea ꝙ villũ qui s̄m latitudinē ꝓtendit exprimētem contrahit ⁊ inspissat ipsuʒ.Et hoc est etiã instr̄m pꝛeparare ⁊ nõ est in ipsamet operationē auxi- liũ ferre.Et frigus non intrat in seruitium haꝝ virtutũ nisi per accidens.Si enim in ipsismet ingrederet ope- rationibus noceret ⁊ motiones debilitaret.

¶Scđa in.3.q̄ꝛ p̊ oñdit quõ accidētal'r seruit retentioni.Scđo ex- pulsioni.Tertio ꝯcludit.scđa ibi(Expulsiua.)tertia ibi(Et frig⁹.) ¶Circa p̄mã partē est ĩtelligendũ ꝙ duplex est ꝓhibitio dissol'o- nis vētositatis:vna multa ⁊ ista ꝓhibet expulsionem vt appꝫ in colica:ſʒ pauca ꝓhibitio ipsi⁹ ad expulsionē iuuat.⁋ Scđo ē ĩtelli gendũ ꝙ 2ˣ ē cõpꝛessio ⁊ ꝯctio villoꝝ:vna absoluta que est solum quãtũ ad sitũ partiũ ⁊ hec fit a frigido:alia ē que est ad determĩa- tã foꝛmã ⁊ ista fit a cal'o:qð dicit in tertia parte notum est ⁊c̄.

¶Siccitas v̊o in trium virtutum operationib⁹ necessa ria existit que sunt due mutatiue local'r ⁊ retentiua.

¶Postq̄ꝫ Aui.declarauit seruitiũ q̄litatũ actiuaꝝ que sũt cal'itas ⁊ friditas:in ꝑte ista decl'at seruitiũ q̄litatũ passiuaꝝ que sũt hũidi- tas ⁊ siccitas.Et diuidit in duas:q̄ꝛ p̊ oñdit seruitiũ siccitat̄ respe ctu attractiue ⁊ expulsiue ⁊ retētiue.Scđo ostēdit seruitiũ hũidi- tatis respectu virtut̄ q̄rte.s.digestiue.2ª ibi(Digestiua.)Prima in duas.q̄ꝛ p̊ ꝓponit.2° decl'at.2ª ibi(Duabus v̊o.)¶Circa pꝛimaʒ ꝑteʒ est ĩtelligendũ ꝙ virtus retentiua in pꝛin° opat per motum mouēdo villos trãsuersales ad debitã figurã cõpꝛehensiõis ⁊ re- tentiõis:sed in ꝓcessu operat per quietē retinēdo nutrimētũ.at- tamē q̄ꝛ ipsa plus opat ꝑ quietē q̄ꝫ ꝑ motũ:iõ Aui.nõ dixit ipsam eē mutatiuã local'r:sed q̄ꝛ attractiua ⁊ expulsiua plus opat ꝑ mo tũ q̄ꝫ ꝑ qetē:iõ Aui.de ipsis dixit ꝙ erant mutatiue localiter.

¶Duab⁹ v̊o localiter mutatiuis que sunt attractiua et expulsiua pꝛebet siccitas auxiliũ eo ꝙ multã eis efficit sustētationē que in motu est necessaria motu.vʒ.spũs hemēti:quã ⁊ talē qualis est ipsa humoꝛalis pꝛohibet fluxus cũ in s̄ba fuerit spiritus aut instrumenti.

¶Scđa in.2.q̄ꝛ p̊ decl'at seruitiũ siccitat̄ respectu attractiue ⁊ ex- pulsiue.Scđo respectu retētiue.2ª ibi(Sʒ retētiue.)¶Circa p̊ᵃᵐ ꝑtē est ĩtelligēdũ ꝙ siccitas ē nec̄ia in motu spũs ēt in motu villo ruʒ attractionis ⁊ expulsionis qui fit a spiritu eo ꝙ semꝑ mot⁹ ē per aliqð fixum.Siccitas aũt ad fixionem facit vt apparuit suꝑ cap̊ de elementis.nõ est incõueniens si spiritu moto ēt moueãtur villi illi:qm̄ videmus ꝙ rota mota adhuc super ipsaʒ põt moueri musca:qm̄ in motu rote tanta est fixio q̄ sufficit ad illi⁹motuʒ.

¶Sʒ est dubĩ.Aui.ponit ꝙ siccitas ē nec̄ia in opatione expulsiue. Dub^m 12^m ⁋ Sʒ ꝯ.Nã Joãniti⁹dicit ꝙ expulsio fit ꝑ friduʒ ⁊ humidũ.Item mot⁹ ꝯrŷ fiũt a ꝯrŷs causis:sed attractio ⁊ expulsio sunt mot⁹cõ- trarŷ ⁊ attractio fit a cal'o ⁊ sicco:ergo expulsio fiet a frido ⁊ hu-

mido.¶ In ↄ̃rium ẽ Aui.Dõm ꝙ virtus attractiua ⁊ expulsiua in sui opõne egent siccitate.Et rõ hui⁹ ẽ duplex.vna ẽ qꝛ oẽ qð mouet indiget aliquo fixo ad qð motus appodiet:vt declaratuꝫ est ab Ari.in.2.de celo ⁊ mũ.tex.cõ.17.⁊ in de cã motus aĩaliũ.circa pñcipiuꝫ:sed virt⁹ attractiua ⁊ expulsiua cũ motu opant:iõ egẽt q̈daꝫ fixiõe:sed siccitas facit fixionẽ ꝫm Aui.supra cap̃.de elñtis:⁊ Arist.in.2.de generatione ⁊ corruptione.tex.cõ.9.⁊.12.iõ ⁊c̃. Iteꝫ oĩs motus in quo est qes necessario ĩdiget siccitate:sed mot⁹ attractionis qui fit per villos:⁊ etiã motus expulsionis qui fit ꝑ villos hñt quietem mediaꝫ:ideo ⁊c̃.maior appet:qm̃ quies fit a siccitate.minor declarat:nã cum stomachus cibũ attrahit illum attrahit per plures tract⁹ inter quos sunt qetes ĩtermedie vt ðclaratuꝫ fuit supra cap̃.de mẽbris.Etiam expellit per plures expulsiones inter quas est etiã qes media.¶ Sed tu statim dices h̃ nõ videt veꝝ:qm̃ attractio vt attractio solum dicit mihi motũ:etiã expulsio vt expulsio dicit solũ motũ ⁊ non quietem:ergo siccitate non egebũt ꝓpter quietem. Preterea nã siccitas nõ facit ad operationẽ haꝝ virtutuꝫ nisi preparando eaꝝ instrm̃:vt ponit Auicẽ. qm̃ illis sustentationẽ prebet:sed frigiditas hoc mõ illis seruit:& videt ꝙ sicut siccitas operationes illarum virtutũ ingreditur essentialiter sic ⁊ frigiditas:vel sicut frigiditas eas non ingredit essentialiter sic nec siccitas.¶ Iuxta qð est sciẽdum ꝙ nõ est simile de frigiditate ⁊ siccitate in comparatione instrumenti harum virtutum. Nã frigiditas preparat etiam instrumentum illud cõprimendo ꝙ etiam si frigiditas in illo compressionem non faceret adhuc expulsiua virtus illud comprimeret vt per ipsum operetur. Sed si siccitas in illo cõpressionem non faceret nũq̃ꝫ expulsiua id comprimeret:etiam qa frigiditas solum comprimit ĩstrumentum anteq̃ꝫ expulsiuã operetur:⁊ nunq̃ꝫ cum illo operat:sed cum ipsa operat semper siccitas in instrumẽto compressionẽ facit. Preterea ꝫm Auicẽ.in lr̃a spiritus est illud qð preparat ĩstrumenta haꝝ virtutũ:sed spiritus limitare põt siccum ad determinatam formaꝫ cũ siccũ respectu illius fit passiuũ:non autẽ limitare põt frigidum ad terminatã formã cum frigidum sibi sit ↄ̃rium. ideo ⁊c̃.¶ Sed aduertẽdum primo ꝙ aliquid est necessarium alicui dupliciter:sicut ponit Auer.2.sui colliget.cap̃.de iuuamentis mẽbroꝝ.ca.8.Uno mõ:qꝛ sine illo tale esse nõ potest:sicut dicim⁹ ꝙ membrũ cõsimile est necessarium officiali. Alio mõ:qꝛ sine illo tale bñ esse nõ põt:sicut dicimus ꝙ duo oculi sunt necessarij corpori.mõ primo siccitas est necessaria attractiue ⁊ expulsiue:quoniã sine ipsa nõ possunt eaꝝ operationes perficere.¶ Secũdo est aduertendũ ꝙ si attractio ⁊ expulsio egẽt siccitate ⁊ ẽt caliditate: tñ illis magis eget attractio:⁊ hoc iõ:qm̃ in attractione fit motus villoꝝ de centro ad circũferentias:mõ talis motus fit a cal'o. Sꝫ in expulsiua fit motus villoꝝ per cõpressionẽ de circũferentijs ad cẽtrum:⁊ talis fit a minori calido:⁊ iõ videmus ab ipso frido extrinseco adiuuari expulsiuã virtutẽ:nõ aũt attractiuã sꝫ mag̃ debilitari. Dico aũt extrinseco:qm̃ calidum ĩtrinsecũ cuiuslibꝫ operationis effectiuũ est. Et ideo forsan qꝛ expulsio in opatione ad attractionẽ eget minori calido ⁊ sicco. Dixit Ioãnitius ꝙ fiebat per frigidũ ⁊ hu. Uel hoc dixit eo ꝙ a frigido extrinseco adiuuat expulsio.¶ Ad aliã rõneꝫ:motus ↄ̃rij fiunt a causis ↄ̃rijs:veꝝ est differẽtib⁹ formal'r vel ꝫꝫ mag̃ ⁊ min⁹:⁊ h̃ mõ dñt cãe a qb⁹ fit attractio ⁊ expulsio:cũ attractio fiat a mĩori cal'o ⁊ sicco q̃ꝫ expulsio.

¶ Scðo est dubitatio. Aui.ponit ꝙ spũs deferat virtuteꝫ ad membra:ideo querit vtrũ deferat virtuteꝫ. Et vr̃ ꝙ non:qꝛ si deferret virtuteꝫ tunc virtus moueret localiter.sꝫ ↄ̃ñs est falsuꝫ eo ꝙ virtus nõ est corpus.ergo ⁊c̃.ↄ̃ña declarat.qꝛ delatio est motus qdã localis. Itẽ si spũs deferret virtuteꝫ vel ferret ipsaꝫ sicut corpus defert corpus:vel sicut mã defert formã:vel sicut sbm defert accidens:sꝫ nõ p̊ mõ:qꝛ virtus non est corpus.neq̃ꝫ scðo mõ:qm̃ mã siue sbm virtutis est membruꝫ ⁊ non spũs.neq̃ꝫ tertio mõ:qm̃ accidẽs ortũ hꝫ a principijs sbti.mõ virt⁹ nõ orit a spũ sed a mẽbro. iõ ⁊c̃.¶ In ↄ̃riũ est Aui.¶ Ad qõnẽ dico p̊ ꝙ spũs nõ defert virtutem sicut corpus defert corpus:qm̃ tũc virtus ẽt in spiritu contineret sicut locatũ in loco qð est falsum cũ locus sit corporis:neq̃ꝫ sicut mã defert formã:qm̃ forma mãm non efficit.mõ virtus efficit spiritũ sicut virtus vitalis que ẽ in corpore:neq̃ꝫ sicut sbm defert accidẽs:qm̃ virtus accidens est aĩe vel de eius eẽ:mõ si spũs esset illius sbm:tunc spũs esset aĩatus:sed h̃ est falsuꝫ:mẽbrũ eniꝫ est aĩatuꝫ ⁊ nõ spũs.¶ Sed dico 2° ꝙ spũs defert virtutem sic instrumẽtũ motũ defert principale mouẽs:sed spũs est hmõi.est.n. anime instrm̃.iõ ⁊c̃.¶ Sꝫ tu dices qs modus delatiõis est iste. Dicẽduꝫ ꝙ si spũs defert virtutẽ nõ defert ipsaꝫ:qꝛ virtus ⁊ aĩa spiritui dat suam formã:sed qꝛ virtus dat illi spiritui moduꝫ motus per quẽ spũs ad mẽbra ꝑueniẽs possunt mẽbra formal'r in eorum opõnes:⁊ est sicut videmus ꝙ ars que ẽ in aĩa fabri nõ dat suam formã igni ⁊ malleo:sed bene dat illi modum motus per quẽ põt ad actũ deducẽ formã cultelli de potentia materie ferri.¶ Sꝫ aduertendum ꝙ spũs dupl'r sumit. Uno modo vt a corde defluit ad alia mẽbra. Alio mõ vt a corde defluit ad loca gñationis. Si p̊ mõ aut spũs sic defluit ad mẽbra ꝙ eoꝝ cõpl'õnẽ innatã fecit in actu: vt sic nõ ẽ instrm̃ virtutꝫ ⁊ aĩe sed ei⁹ sbm formal'r:qm̃ per spm̃ vt sic mẽbrũ cordi ↄ̃iungit:⁊ est per ↄ̃ñs aĩatuꝫ cũ in corde sit primo aĩa.vñ totũ cõpositum hoc mõ ex spiritu ⁊ mẽbro est sbm aĩe formal'r:⁊ hoc mõ ĩtelligebat Auer.2.colliget.cap̃.18.⁊ in de sensu et sensato qñ dicebat ꝙ spũs ẽ sbm aĩe formal'r. Aut sic spũs fluit a corde ad mẽbra:qð est ab illis aliqd distictũ:⁊ hoc mõ ẽ virtutꝫ ĩstrumẽtuꝫ. Sed si spũs sumat vt a corde defluit ad mẽbra gñõnis sic solũ ẽ instrm̃:qꝛ ẽ instrm̃ corporis celestis cuilibet mixto forãꝫ ꝑbentis vt declaratũ fuit supra. ¶ Ad rõnes. Ad primã si spũs deferret ⁊c̃.veꝝ est si eã deferret:qꝛ ei virtus suã formã ꝑberet.mõ hoc ẽ falsuꝫ vt visuꝫ ẽ. ¶ Ad 2ᵃᵐ appet solutio ex dictis:qm̃ nullo illorum trium modorum defert.

¶ Tertio est dubitatio de h̃ ꝙ dicit Aui.spũs aut instrĩ qui separe videt spm̃ ab ĩstro:qð falsuꝫ est cũ spũs sit instrm̃ vt visuꝫ ẽ. Dõm ꝙ in nobis est duplex ĩstrm̃. Unũ qð obtinet locũ forme mag̃ sic spũs. Aliud qð retinet mag̃ locũ mãe sicut villus ⁊ mẽbrum. Mõ qñ Aui.dixit ĩstrĩ ꝑ h̃ ĩtellexit ĩstrm̃ qð ẽ instrumẽtũ vt villus.

¶ Sed retentiue propter constrictionem.

¶ Circa secũdam partẽ est intelligendum ꝙ siccitas seruit retentiue ꝓpter cõstrictionẽ.s.retinẽdam:quoniã retẽtio ĩdiget fixiõe ⁊ quiete:⁊ talis fit a siccitate. Etiam seruit illi per cõstrictioneꝫ.i. motum cõstrictiuum:quoniã omnis motus fixione indiget.

¶ Digestiua autem plus indiget humiditate.

¶ In parte ista oñdit Aui.qũo humiditas deseruit digestiue virtuti. Sed nota ꝙ causa eius qð dicit Aui.ẽ duplex. Una ẽ qꝛ ꝫꝫ Ari. 4.metheoroꝝ tex.cõ.14.digestio est ꝑfectio passiui a calido nãli. mõ ĩter oĩa humidũ est maxĩe passiuũ:eteniꝫ bñ terminabile termino alieno sicut siccũ termino ꝓprio.iõ ⁊c̃. Alia est qꝛ digestio fit per ĩspissationẽ ⁊ decoctionẽ mõ decoctio humido debet. Unde aduertẽdũ ꝙ lr̃a põt dupliciter exponi. Uno mõ ꝙ digõ plus eget humiditate suprema q̃ꝫ siccitate:⁊ sine dubio hoc est veꝝ:qm̃ humidũ qð digerit terminari hꝫ sicco. Alio mõ ꝙ digestio plus eget humiditate q̃ꝫ alie virtutes:etiam hoc est verũ. Naꝫ alie virtutes etiã aliq̃li humiditate egent:attamẽ qꝛ ille virtutes plus egẽt siccitate q̃ꝫ hũiditate:⁊ digestiua hũiditate q̃ꝫ siccitate:iõ Aui.ð illis dixit absolute ꝙ egẽt siccitate:⁊ digestiua dixit ꝙ eget hũiditate.

¶ Post hec aũt cuꝫ inter qualitates actiuas ⁊ passiuas cõparaueris inquantũ iste virtutes eis indigẽt reperies virtutẽ retẽtiuã plus ĩdigere siccitate q̃ꝫ caliditate: eo ꝙ tp̃s in quo quiescere dꝫ villus retẽtiue maius est tẽpore in quo moueri dꝫ villus q ꝫm amplitudinẽ tẽdit ad ↄ̃stringẽdũ. Nam tp̃s qð est ad mouẽdũ est illð qð caliditate indiget ⁊ est breue ⁊ totũ reliquum tempus eius operationis est ad tenendum ⁊ ad quiescendum. Et quia puerorum complexio plus declinat ad humiditatem:ideo virtus hec in eı̃s plus est debilis.

¶ In pte ꝑcedẽti Aui.decl'auit qũo qualitates absolute seruiũt ꝑdictis virtutib⁹:mõ in parte ista oñdit qũo illis seruiũt eas adiuicem cõparãdo. Et p̊ facit hoc.scðo ex dictis infert qðdã correlariũ.scða ibi(Et ex hoc qdẽ collectuꝫ est.) Prima in quatuor. Prio oñdit qũo seruiũt virtuti retentiue. Scðo qũo attractiue. Tertio qũo expulsiue. Quarto qũo digestiue.scða ibi(Attractiua.)tertia ibi(Expulsiua.)quarta ibi(Que aũt.) Pria in duas.qꝛ prio hoc ꝑponit.secũdo declarat.scða ibi(Eo ꝙ tempus.)Et hec in duas.qꝛ primo decl'at illud rõne. Scðo ex signo.secũda ibi(Et quia.)

¶ Circa primũ est dubitatio. Aui.ponit ꝙ virtus retẽtiua hꝫ tp̃s in quo quiescit. Sꝫ cõtra:qꝛ opatio virtutis est mot⁹ virtutis ad id qð efficit.¶ Itẽ ponit Aui.ꝙ tp̃s quo ĩdiget retẽtiua ad mouẽduꝫ est breue:sed tp̃s in quo qescit est lõgũ. Sꝫ cõtra.nã in motu eget caliditate:ergo in tẽpore in quo qescit eget ↄ̃rio:tale aũt est fridũ ⁊ sic pluri tpe egebit frido q̃ꝫ cal'o:vñ fridũ ĩgrediet opus nãe sic ⁊ calidũ puto ẽt mag̃ q̃ꝫ cal'm. Dõm ꝙ virt⁹ retẽtiua maiori eget siccitate q̃ꝫ cal'itate qð decl'at:qꝛ illa virtus eget maiori siccitate q̃ꝫ cal'itate que eget maiori qete intẽsiue ⁊ extẽsiue qꝛ pluri tpe:sꝫ retẽtiua est hmõi.& ⁊c̃.maior appet:qꝛ quies ꝑ siccitatẽ fit.mior declarat p̊ eget maiori quiete ĩtẽsiue:qm̃ retẽtio ad digõneꝫ ordinat:in digõne aũt opꝫ eẽ adherẽtiã ei⁹ qð digerit cũ digerẽte:⁊ illa est cũ magna quiete:ẽt eget maiori qete extẽsiue:qꝛ pluri tẽpore:nã tẽpore quo mouet villos illa eget:qm̃ mot⁹ semꝑ ẽ ꝑ aliqð

fixuꝫ ⁊

frīū ⁊ qescens: ⁊ in tpe qđ est post motū villoꝝ qescit: vt notū ē. Sed pp auctātē Isaac moti sūt aliq ad dōm ꝙ duplex est mot⁹: vnus q oīno qete priuat⁹ est: ali⁹ qui solū qete aliq̄ priuat⁹ est: mō dicūt ꝙ mot⁹ retentionis est mot⁹ priuat⁹ qete aliqua: q2 qete villoꝝ: necessario enī opȝ ipsos moueri saltē in retētionis prin°: non tn̄ talis mot⁹ est cū quiete virtutis: imo virtus ꝯtinuo agit ⁊ mouet circa suū obtū. Sȝ hoc nō est veꝝ. Nā virtus retētiua postq̄ mouit suos villos ⁊ figurauit figura debita: ampli⁹ nō mouet: sed cum qete est. ¶ Et iō dico ad auctoritatē illā ꝙ oīs opatio motu indiget: attamē aliqn̄ ipsa p motū pficit aliqn̄ p qetē: ⁊ illđ nullū incōueniēs est. ¶ Ad aliā dōm ꝙ qes que fit in retētiōe nō fit a frigido sed a sicco: nā qescere est imobil'r pmanere sic nō qescere ē mobil'r pmanere: mō pmanere imobiliter ⁊ mobil'r dispōnes sūt passiui: si igit in retētione fiat quies nō fit illa a frigido siue calidi priuatiōe: qm̄ calidū ibi est: sed magis fit a passiuo puta a sicco cū quiescere sit dispositio passiui qđ est siccū: sicut fluere est dispositio passiui qđ est humidū. Qđ dicitur in secūda parte notū est.

¶ Attractiua v̊o plus idiget caliditate q̄ȝ siccitate: qm̄ caliditas adiuuat in attractiōe in eo ꝙ maior sue operationis est mouere ⁊ plus necesse est ei mouere ptes sui instrī q̄ȝ quietas facere ⁊ cū siccitate stringere. Hec enim virtus nō tm̄ indiget multo motu: sed plerūq̄ ēt motu indiget vehementi. Et attractio quidem fit aut virtute attractiua: quēadmoduȝ magnes attrahit ferrū: aut implēdo vacuū sicut aqua trahit in azaracha: aut calore sicut in lampade attrahit oleū: lȝ hec ps tertia reducat necessario ad implendū vacuū apud certificantes imo est ipsamet. Cum ergo virtus attractiua caliditatis habuerit auxiliū fortior erit attractio.

¶ Postq̄ȝ Aui. execut⁹ est seruitiū q̄litatū actiuaꝝ cōparando illas ad passiuas deseruiētiū virtuti retētiue: in pte ista exequit seruitiū qualitatū actiuaꝝ cōparādo eas ad passiuas seruiētiū virtuti attractiue. Et p̊ facit h̄. Scđo decl'at qđdā qđ dixerat. s. ꝙ virt⁹ attractiua adiuuat a cal'itate. scđa ibi (Et attractio qdē.) ¶ In pria pte Aui. itelligit talē rōnē: illa virt⁹ plus eget cal'itate q̄ȝ siccitate que adiuuat mag a cal'itate q̄ȝ a siccitate: sed attractiua est hmōi. ergo ⁊c̄. ⁊ hec rō pbat ꝙ ipsa extēsiue plus eget cal'itate q̄ȝ siccitate extēsiue: ⁊ itendit talē rōnē. Illa virtus eget pluri cal'itate q̄ȝ siccitate q̄ eget pluri tpe cal'itate q̄ȝ siccitate: sȝ attractiua v̊t⁹ est hmōi: qm̄ virt⁹ illa eget pluri tpe cal'itate q̄ȝ siccitate q̄ pluri tpe eget motu q̄ȝ quiete: sed attractiua est huiusmodi. ergo ⁊c̄.

¶ Circa primā ptē est dubitatio. Aui. ponit ꝙ attractiua aliquo tēpore idiget qete ⁊ retētione. Sȝ ꝯ. nā virtus attractiua ⁊ retētiua sunt virtutes opposite: g̊ ⁊ eoꝝ actus: si sic. ergo erunt ipermixte: nūq̄ȝ igit virtus attractiua egebit retētione cuȝ illa sit act⁹ retētiue virtutis. Preterea vr̄ ꝙ attractiua tāta egeat siccitate sic caliditate: qm̄ in attractiōe semp est necessaria retētio: sic videm⁹ cū aliqd attrahit aliđ semp opȝ illud retinere: sȝ retētio fit per fixionem ⁊ fixio per siccitatē. iō ⁊c̄. ¶ In ꝯ̄rium vtriusq̄ȝ est Aui. ¶ Iuxta qđ est sciēdū ꝙ in attractione est duo ꝯsiderare: vnum ꝙ est formal'r ipsa attractio: ⁊ tale est mot⁹ localis alicuius ad se: aliud est id sine quo attractio fieri nō pōt sicut adherētia eius qđ attrahitur: nā sine tali adherētia ⁊ retētione nunq̄ȝ pōt fieri actus attractionis: sicut videmus ꝙ cū aliqs vult lignū attrahere: opȝ illđ cū fune vel cū aliq̄ alio retinere: al'r enī illđ non posset ad se attrahē. Sȝ differt retētio nutrimēti q̄ fit a virtute attractiua ab ea q̄ fit a retētiua in plurib⁹. Prīo: q2 retētio nutrimēti que fit a virtute attractiua semp motu locali est ꝯiuncta: sed retētio a retētiua semper est ꝯiūcta motui alterationis q2 digōnis. [illegible] scđo: q2 retentio ab attractiua fit p motū alteratiōis. Tertio: q2 retentio ab attractiua fit per ist̄r̄m per qđ opat attractio. s. p villū lōgitudinalē: sȝ retētio a retētiua fit per ist̄r̄m per qđ opat retētiua. s. per villum trāsuersalē. Etiā est aduertēdū ꝙ si attractio sit mot⁹ localis alicuius ad se formal'r: tn̄ iter illū motū sunt plures qetes intermedie cū ibi sint plures tract⁹ nutrimēti: sicut appet cū stōchus cibū attrahit: ⁊ tn̄ satis plus est tp̄s motus q̄ȝ tp̄s qetis organi: sicut ēt videmus in exterioribus cum quis lignum attrahit: sed illud per plures tractus attrahit ad hoc tēpus quietis: itermediū est multominus tēpore motus: ideo pluri tēpore organum mouet: sȝ qes de intētione nature non est: sed solum fit ex necessitate materie: quia ꝑpter eius distantiam: ⁊ ideo quiescere facit breui tempore.

¶ Ad rationes. Ad primam apparet solutio ex dictis. ¶ Ad scđaȝ dicendum est ꝙ si sit retentio: tamen illa semper est motui locali coniuncta: vnde pluri est egens caliditate q̄ȝ siccitate.

¶ Scđo est dubitatio. qn̄ est ꝙ virt⁹ attractiua eget vehemēti motu per hoc ꝙ dic̄ Aui. plerūq̄ȝ. ¶ Possum⁹ rn̄dere 3ᶜ. Uno mō ꝙ illud est qn̄ attrahibile est ex toto dissimile attrahenti: sic appet in attractione cōi que est stōchi attractio. Sed in attractiōe nō cōi que est mēbroꝝ alioꝝ attractio: q2 attrahibile simile est aliqual'r attrahēti: ideo nō indiget attrahēs vehemēti motu: imo ēt q2 nutrimentum oīno aliqd de forma mēbri accipit alteratiōnē: vn̄ ad mēbra mouet vt perfecte illā recipiat. ¶ Alio mō ꝙ eget vehemēti motu qn̄ attrahibile idispositū est vt attrahat: sicut videm⁹ qn̄ aliqd est facile trahibile ⁊ aliqd difficile trāsolubile. ¶ Tertio mō possumus dicere ꝙ eget forti motu qn̄ attractiua recipiētis non adiuuatur ab expulsiua mandantis. ¶ Circa scđam partē est itelligendū ꝙ iste triplex mot⁹ reperit in attractiōe nutrimēti a mēbris. Nā in mēbris est forma specifica p quā nutrimentū attrahit ⁊ attrahūt per vacuū: vt cū nutrimētū in mēbris ꝯsumptū est ne vacuū sit attrahit illuc aliud nutrimētū: vt ponit Gal'. 3. de v̊tutinālibus. cap. 15. circa finem. Etiam attrahūt per calidū: sed attractio per calidū reducitur ad attractionē que fit a vacuo.

¶ Sȝ hic est dubitatio vtrū attractio fiat a vacuo. Et videt ꝙ nō: q2 ab eo qđ est nō ens nō fit attractio: sed vacuū est nō ens: iō ⁊c̄. ꝫm Ari. 4. phy. ¶ In ꝯ̄rium est Auic. ¶ Dōm ꝙ attractionē fieri a vacuo potest dupliciter intelligi. Uno modo actiue ⁊ sic attractio nō fit a vacuo: q2 attractio actiue nō fit ab eo qđ nullius est virtutis: mō vacuum nullius est virtutis: q2 est nō ens. iō ⁊c̄. Alio modo finaliter ⁊ hoc dupl'r: aut per se aut per accidēs: mō attractio finaliter nō fit a vacuo per se: q2 vacuum est qđdam qđ est ipossibile. modo natura nullum mouēs intendit per se: qđ est iposſibile esse. iō ⁊c̄. Dico tn̄ ꝙ attractio finaliter fit a vacuo per accidens q2 ne vacuū sit: ⁊ causa est: qm̄ vacuū est impossibile eē. mō natura semper refugit qđ est impossibile esse. ideo ⁊c̄.

¶ Sed tunc est dubitatio sicut prius. s. qđ sit illud qđ est actiue p̄ncipiū attractionis que fit ne sit vacuum: vt cum aqua mouet sursum in instr̄o aliquo ꝑpter attractionem aeris factam.

¶ Etiam est dubitatio. vtrum talis motus aque sursum fact⁹ ne sit vacuum sit mot⁹ attractionis vel ipulsionis. ¶ Iuxta qđ est itelligendū ꝙ res omnis inferius existens hȝ eē ꝓprium ꝯiunctū p̊ mouenti per qđ in esse conseruat: ⁊ causa huius est: qm̄ cū corpus celeste dat esse in istis iferiorib⁹: fuit etiā necessariū vt illa in eē conseruet: conseruant autem iferiora ab illo: q2 sunt illi per medium cōiuncta: mō si esset vacuum inter rem aliquam ⁊ primū mouēs: tunc res illa in eē nō cōseruaret: q2 nō esset illi ꝯiuncta: ⁊ ab eo influxū recipiēs. Influit enī corpus celeste istis iferiorib⁹ alterādo mediū per motū ⁊ lumē: mō si vacuū eēt corpus alterari nō possȝ: igit aqua apperēs cōseruari in istanti: cū aer per instr̄m attrahit: ne vacuū intercidat inter ipsaȝ ⁊ aerē: q2 amplius nō ꝯseruaretur mouet ex sua natura ꝓpria sursum vt aeri ꝯiūgat: ⁊ hoc fit ex sua nā ꝓpria vt aeri coniūgatur: non ꝙ attractio illa fiat a corpe supcelesti sicut aliqui bestiales imaginant: nō enī est attrahēs: sed attractio illa fit q2 aqua appetit se ꝯseruari: ⁊ mot⁹ eniȝ iste aq̄ sursum q fit ne sit vacuū magis dȝ dici mot⁹ ipulsionis q̄ȝ attractionis: qm̄ expulsio est mot⁹ alicui⁹ ad aliud. mō ibi est mot⁹ aque ad aliud. s. ad aerē vt illi ꝯiūgat gr̄a seipsaȝ ꝯseruādi. iō ⁊c̄. Pōt tn̄ dici motus attractionis rōne primi attrahentis aereȝ: ad cui⁹ attractionem ne sit vacuum aqua trahit. ¶ Ad rōnē. Appet solo ex dictis: nō enim fit attractio a vacuo: q2 necessarium sit: sed ne ipsuȝ sit. ¶ Ulterius est itelligēdū ꝙ Aui. dixit ꝙ attractio a cal'o apud certificantes reducit ad eam que a vacuo: sed sine dubio hoc ē falsum: imo alia est attractio vtriusq̄ȝ ꝫ eos qđ decl'at sic. Nā quanto aliqd dat de forma tātū dat ei de motu illi⁹ forme: cū igit calīdet formā rei similem forme eius cui⁹ cal'm est istr̄m. s. formā leuitatis ignis dabit ēt illi motū talis forme. s. motū sursum. vnde qn̄ ignis papyri est in lāpade: talis ignis dat formā oleo. s. leuitat̄ per quā oleum mouet sursuȝ ꝯuertēdo aliquā sui partē in vaporem: ⁊ iste ēt mot⁹ est magis impulsio q̄ȝ attractio: eo ꝙ vapor olei ad aliud impellit ⁊ mouet sicut a papyro in quo est ignis: ⁊ nō est dicere ꝙ ignis attrahit vaporē: imo magis vapor ille p formā leuitatis quā hȝ illuc mouet: ⁊ est simile sicut videmus cū vapor aliqs ab aqua eleuat a sole nō est dōm ꝙ sol illū attrahat: imo talis vapor ex forma leuitatis quā hȝ sursum mouet. Ueꝝ est tn̄ ꝙ possumus aliqual'r saluare Aui. s. ꝙ attractio a calido reducat ad attractionem a vacuo: qm̄ cum ignis cōsumpsit totū humidū qđ est in poris papyri ne sit vacuū attrahit sursum humiditas alia oleagena: sed ꝙ illuc vapor attrahat illud est mag virtute calidi q̄ȝ vacui. Possumus ēt dicere ꝙ attractio a vacuo ꝓprius sit ipulsio q̄ȝ attractio: cū ibi prius attractū moueat q̄ȝ attrahens motu ipulso versus id qđ attrahit: sicut videmus in motu ferri ad magneteȝ: in motu aūt attractiōis semp attrahēs mouet prius q̄ȝ attractuȝ.

¶ Expulsiua vo minus idiget siccitate q̄ attractiua ⁊ retentiua: nō enim indiget cōstrictione retētiue: neqȝ insepabilitate attractiue ⁊ ꝯstrictiōe ei⁹ ⁊ circūdatiōe attracti tenēdo ptes instr̄i donec ad illas alteri⁹ partꝭ attractio ꝑueniat. Et ad vltimuȝ nullo mō indiget expulsiua quiete: ꝫ motu ⁊ ispissatione pauca q̄ ad exprimēdū ⁊ ad expellendū tali adiuuet mensura quatenus per ipsaȝ remaneat instr̄m figurā expressionis ⁊ ꝯstrictionis ꝯseruās: quēadmoduȝ in retentiua tp̄s longū ⁊ in attractiua tp̄s breue est necessariū donec ꝑtiuȝ attractio vnā applicet alteri: iōqȝ siccitate paꝝ idiget.

¶ In pte ista oñdit seruitiū q̄litatū eas cōparādo adinuicē respcū expulsiue virtutꝭ. Iuxta qđ est itelligēdū ꝙ expulsiua minori eget siccitate q̄ retētiua: qm̄ retētiua toto tpe eget illa ad bñ figurādū suū organū ⁊ retinēdo figurā cōpressiōis sui organi ⁊ ēt pp obtū: ꝫ expulsiua solū i p̄n° eget siccitate vt organū ispisset: neqȝ illa eget rōne obti. Etiā eget miori siccitate q̄ attractiua: qm̄ attractiua in suo motu hȝ q̄sdā qetes medias que siccitate egēt. Et si expulsiua qñqȝ in suo motu illas hēat ille nō sūt de intētiōe expulsiue cū itēdit suū obtū solū expellere ⁊ ab eo separe: sunt tn̄ de intētione attractiue mediate cū ipsa attrahat nutrimētuȝ nō vt expellaẜ: sed vt retineaẜ. Et forsan Ioānitius ⁊ Halyab. hoc aduertentes dixerunt ꝙ expulsio fit per frigidū ⁊ humidum. Deinde cum dicit.

¶ Que autem plus eis oībus indiget caliditate est digestiua que siccitate non indiget sed humiditate vt nutriens efficiat: ⁊ ad penetrandum in foramina ⁊ ad figuras recipiendas aptum reddat.

¶ In parte ista ostēdit seruitiuȝ dictaꝝ qualitatuȝ eas cōparando adinuicem respectu digestiue virtutis: ⁊ p̄mo facit hoc. secūdo remouet quādam dubitationem. secūda ibi (Neqȝ potest.)

Du[m] 21[m] ¶ Circa primā ptē est dubitatio. vtrū virt⁹ digestiua egeat maiori calitate q̄ attractiua ⁊ expulsiua. Et vī ꝙ nō: imo ecōuerso: qꝛ illa virt⁹ eget maiori calitate que eget maiori motu: ꝫ virt⁹ expulsiua ⁊ attractiua egent maiori motu: ergo eget maiori calitate q̄ digestiua. iō ⁊c̄. maior nota est. minor declaẜ: qꝛ ille virtutes egent motu locali: digestiua aūt motu alteratiōis: imo maiorib⁹ motib⁹ cuȝ sit oīuȝ alioꝝ motuū cā. Item qꝛ virt⁹ attractiua ⁊ expulsiua eget duplici motu locali obti. iō ⁊c̄. ¶ In ꝯriū est Auic. ¶ Ad hoc dōm est ꝙ virtus digestiua eget maiori calitate q̄ attractiua ⁊ expulsiua: ⁊ rō huius est: qꝛ illa virtus eget maiori caliditate q̄ eget maiori motu: sed digestiua est hmōi. iō ⁊c̄. facit enī in nutrimēto mutationē in sb̄a ⁊ in accñtibus: sed expulsiua ⁊ attractiua faciūt mutationem in nutrimēto solū in vno accidente: qꝛ in situ. iō ⁊c̄. Iteȝ illa virtus que eget duplici motu eget maiori caliditate ea q̄ eget vno motu: sed digestiua eget duplici motu locali ⁊ alteratiōis: sed expulsiua ⁊ attractiua solū vno. s. locali. iō ⁊c̄. Itē virt⁹ q̄ eget vnione nutrimēti ad mēbrū ꝫm sb̄a ⁊ accñtia eget maiori calitate ea virtute que eget vnione nutrimēti ad mēbra solum ꝫm situm: sed digestiua est hmōi. iō ⁊c̄. ¶ Ad rōnes. Ad primā illa virtus ⁊c̄. conceda. ad mi. falsuȝ est: qm̄ digestiua nō solū eget motu alterationis sed motu locali. ¶ Ad scd̄aȝ virt⁹ expulsiua ⁊c̄. dōm ꝙ adhuc motus digestiue maior est cū sit motus in substantia.

Du[m] 22[m] ¶ Scd̄o est dubitatio. vtruȝ virtus digestiua egeat siccitate. Et vī ꝙ sic auctoritate Gal. in. 6. de accñti ⁊ mor. ca. 3. ibi enī ponit ꝙ cū digestio habuerit tēperatā siccitatē melior fiet nutricatio. Itē digestio est reductio alicuius humidi a ꝓprio calido ad formaȝ mediā: sed reductio illa fit per siccū. iō ⁊c̄. Itē digestio fit inspissando ⁊ ispissatio fit per siccū. Itē virtus que eget forti calore plus eget siccitate q̄ humiditate: qm̄ siccitas stat cū forti calitate ⁊ non humiditas: sed digestio est hmōi. iō ⁊c̄. ¶ In ꝯrium est Auic. ⁊ Gal. 6. de accñti ⁊ mor. cap̄. 3. ¶ Ad hoc dōm est ꝙ digestiua eget humiditate multa. Et causa huius est: qꝛ illa virtus eget hūiditate multa que eget humiditatis adiutorio: sed digestiua est hmōi. ideo ⁊c̄. maior est nota de se. minor declaẜ dupl'r. s. ex parte obiecti digestiue virtutis: ⁊ ex pte finis. Ex pte obti qꝛ illo eget adiutorio virtus digestiua per qđ digerēdū facile digeraẜ: sed per humiditateȝ digerēdū facile digeriẜ: qꝛ per ipsam fit facile ad minima diuisibile: ēt fit maxīe passibile ⁊ digeri est qđdā pati: ēt per ipsaȝ aptum fit vt formas mēbroꝝ recipiat ⁊ in eoꝝ formam penetret. Ex pte finis sic: qm̄ finis digestionis est nutricatio: modo nutricatio fit ꝑ mixtionem nutriētis cum nutrito: mixtio aūt fit ꝑ humiditatem: nā humida sunt adinuicē bene miscibilia in 2° tex. cō. 89. ⁊. 2. de generatione ⁊ corruptione. tex. cō. 9. ¶ Sȝ aduertēdū ꝙ lȝ digestiua virtus egeat multa humiditate: eget tn̄ aliquali siccitate: qđ appȝ ex pte obiecti ⁊ ex pte finis. Ex pte obiecti qm̄ illud qđ digeritur dȝ duci ad debitā ⁊ determinatā formā ⁊ mediā: hoc aūt hȝ ꝑ siccuȝ. Et ex parte finis: qm̄ digestio fit per mixtionē nutriētis cū nutrito que mixtio cū vnione est: mō illud qđ hȝ aliquā siccitateȝ est melius vnibile alteri eo ꝙ hȝ supfluā humiditatē. ¶ Ad ratiōes. Ad primā. Gal. dicit in. 6. de accñti ⁊ morbo. Ad hoc appet solo ex dictis: qm̄ digestiua eget aliquali siccitate vt visuȝ est. ¶ Ad 2[m] digestio ē reductio ⁊c̄. veꝝ ē: ⁊ iō dcm̄ ē ꝙ ipsa eget siccitate aliq̄li. ¶ Ad 3[m] appet solo ex dictis. ¶ Ad 4[m] illa virt⁹ que eget forti calitate ⁊c̄. ꝯcediẜ. Ad mi. dōm ꝙ si virt⁹ digestiua eget forti caliditate nō eget illa ex pte obti digestibil': ꝫ ex pte mēbri digerentis: ⁊ adhuc mēbrū digerēs nō eget calitate acuta: ꝫ multa i q̄to: eo ꝙ illud qđ digeriẜ transmittere dȝ ad terminatam formam.

¶ Tertio est dubitatio q̄ virt⁹ egeat maiori calitate: aut digestiua: aut nutritiua. Et vī ꝙ nutritiua: qꝛ quāto trāsmutatio est fortior: tāto fortiori idiget trāsmutante puta calo: ꝫ nutritiua est hmōi. iō ⁊c̄. maior nota ē. mi. declaẜ: qm̄ nutricatio ꝓpinqor est termio motus alterationis nutrimēti. quāto enī mot⁹ est ꝓpinqor termino tāto est fortior: sicͨ cū lapis moueẜ deorsuȝ fortior est ei⁹ motus versus terminū. ¶ In ꝯriū arguiẜ: qꝛ quāto illđ qđ trāsmutari dȝ ad aliquā formā ē mag' ab illa remotū: tāto eget maiori trāsmutatiōe: ꝫ nutrimētū vt obtū ē digestiue virtutꝭ ē mag' remotū a forᵃ mēbri q̄ vt est obm nutritiue virtutꝭ vt notū est. iō ⁊c̄. ¶ Ad h° dōȝ est ꝙ virtus digestiua maiori eget caliditate q̄ virt⁹ nutritiua q̄cūqȝ sit siue stomachi siue alioꝝ mēbroꝝ. Et sufficiat rō que est adducta que est demonstratio in ꝓposito. ¶ Ad rōnē in ꝯriū cū diciẜ quāto trāsmutatio est fortior ⁊c̄. cōcedaẜ. Ad mi. falsuȝ ē. tu ꝓbaȝ qꝛ est ꝓpinquior termino. Dōm ꝙ illud est veruȝ de vno motu cōtinuo: mō digestio ⁊ nutricatio nō sūt vnus mot⁹ ꝯtinuus. vñ tota ꝑparatio que ē in nutrimēto ad formā mēbri ꝓ maiori pte facta est a digestiua virtute. Alio mō possumus dicere ꝙ transmutatio aliq̄ est fortior 2[r]. Vno mō qꝛ ꝑfectior. Alio mō qꝛ intēsior. mō nutricatio est fortior trāsmutatio digōne: nō aūt qꝛ intensior ⁊c̄.

¶ Neqȝ pōt aliqs dicere ꝙ si humiditas in digerendo eēt iuuatiua pueri possent res duras digerere. Nō enī ꝓuenit pueris nō posse istud ⁊ iuuenib⁹ posse pp hoc: sed ꝓpter homogeneā ⁊ homogenee elōgationē. Qđ enim ex rebus duꝝ existit complexioni pueroꝝ nō est homogeneū. Virtutes igiẜ digestiue corā eo nō operanẜ: neqȝ ip̄m recipiūt retentiue: sed cito ipsum expellunt expulsiue. Iuuenum vo cōplexionibus est id conueniens ⁊ ad eos nutriendos conueniens.

¶ Supra Aui. dixit ꝙ virt⁹ digestiua eget multa hūiditate. mō diceret aliqs: si ita eēt tūc pueri deberēt res duras digerere. h° āt est falsuȝ. vñ Aui. ꝑ hāc dubōnē mouet. postea eam remouet.

Du[m] ¶ Sȝ hic est dubitatio in qb⁹ fit fortior digestio: an in pueris: an in iuuenib⁹. Et vī ꝙ in iuuenib⁹: qꝛ ex hoc act⁹ digōnis est fortior: qꝛ fortius imutat: ꝫ act⁹ digōnis iuuenū est hmōi: qm̄ pñt res siccas digerere: nō aūt pueri: vt ponit Aui. in l'ra. iō ⁊c̄. Iteȝ fortitudo digestionis sumiẜ ex fortitudine instr̄i sui puta calidi cū quo operatur. Sȝ cal'm fortius est in iuuenib⁹ qꝛ acutius: vt ponit Gal. in cō. illius afor. 14. p̄me parti. Qui crescūt ⁊c̄. h° ēt arguiẜ aucto. Gal. in 6. de accñti ⁊ morbo cap̄. 3. ibi enī ponit ꝙ in cibarijs hūidis pueri ⁊ iuuenes sunt pares: in siccis aūt sunt dispares: qm̄ sicca iuuenes melius imutāt: pueri vo min⁹. ¶ In ꝯriū arguiẜ qꝛ illi⁹ est fortior digestio q̄ plura digerit: sed pueri sunt hmōi: quotidie comedūt ⁊ digerūt: iuuenes aūt nō. Itē fortitudo digōnis sumiẜ ex fortitudīe instr̄i sui: sed instr̄m. s. hūiditas cū qua operaẜ digestiua est fortius in puerꝭ q̄ in iuuenib⁹. iō ⁊c̄. Iteȝ pueri nutriunẜ ⁊ augenẜ: iuuenes aūt solū nutriūtur: hoc aūt non eēt nisi digestio eēt maior in pueris q̄ in iuuenib⁹: cū finis digōnis sit augmētū ⁊ nutricatio. Itē Gal. in libro de causis pulsuū cap̄. 2. ⁊ in. 6. de regi. sa. ponit ꝙ act⁹ nāles fortiores sunt in puerꝭ: aīales aūt in iuuenib⁹. ¶ Ad hoc rñdēt aliq ꝑ sic ꝙ digestio pōt considerari 2[r]. Vno mō quātuȝ ad actū digōnis vt digestio est: ⁊ sic dicunt ꝙ digō est fortior in iuuenibus: qꝛ in eis cal'm est fortius. Alio mō quātū ad digōnis ꝓprietatē que est mēbroꝝ cōuersio: ⁊ hec est fortior in pueris q̄ in iuuenibus cū in eis sit maior humiditas ⁊ cal'm sit sub maiori tēperie. ¶ Scd̄o rñdēt aliqui sic ꝙ digō pōt cōsiderari 2[r]. Vno° in comparatione ad virtutē digestiuā: ⁊ sic fortior est in pueris pp ipsos habere pl'm humidū ⁊ caliduȝ quo eget virtus digestiua. Alio° in cōparatiōe ad obiectū: ⁊ tūc in cōparatione ad cibaria sicca fortior

est in

est in iuuenib⁹ cū sint in illis magis homogenea: sed in cōparatio-ne ad cibaria humida fortior est in pueris cū talia sint illis homo-genea. ¶ Dico tñ aliter ad q̄ōnē sic. Iuxta q̄ð est intelligēdū ꝙ di-gestio nihil aliud est ꝙ̃ eliquatio nutriētis ꝑ quā nutriēs aptū est vt reddaꝶ mēbrū. Etiā sciēdū ꝙ si digestio sit eliquatio nutrientis est tñ illa eliquatio cū assimilatione q̄dā ad id q̄ð digerit: aliter .n. nutriēs nō posset formas mēbrorū recipe: vnde in digōne est tria ꝯsiderare .s. actū digōnis q̄ ē eliquatio nutriētis: ⁊ formā digōnis que est assimilatio nutriētis eliquati: ⁊ finē digōnis que est nutri-catio. mō si digō ꝯsidereꝶ q̃tū ad ei⁹ actū sic fortior est in iuuenib⁹ ꝙ̃ in pueri: qm̄ eliquatio siccorū ⁊ humidorū meli⁹ fit a forti calido. tale aūt est in iuuenib⁹ ⁊ in nō pueris: iō ⁊c̄. Et h̄ mō dicebat Gal. in .6. de accidēti ⁊ morbo cap. 3. ꝙ iuuenes melius imutāt cibaria sicca ꝙ̃ pueri: sed si digestio ꝯsidereꝶ q̃tū ad ei⁹ formā que est assi milatio: sic dico ꝙ q̃tū ad h̄ pueri ⁊ iuuenes nō sunt adinuicē cō-parabiles ꝯm magis ⁊ minus. Nā illa nō sunt adinuicē cōparabi-lia ꝯm magis ⁊ minus que adinuicē nullā hn̄t ꝯuenientiā: sed pue ri ⁊ iuuenes q̃tū ad hoc sunt hmōi. Nā cōplexio etatiua per quā puer sibi nutrimentū assimilat differens est specie ab ea per quā iuuenis sibi assimilat nutrimētū: iō ⁊c̄. Nā puer ipse sibi nutrimē-tū assimilat ꝯm ꝙ ꝯuenit suo corpori: ⁊ eodē modo iuuenis: ita ꝙ nō sunt quātū ad hoc cōparabiles. Sed si digestio ꝯsidereꝶ q̃tum ad sui finē qui est nutricatio sic fortior est in pueris ꝙ̃ i iuuenib⁹: nō q̄ virtus digestiua sit minus fortis in iuuenib⁹ ꝙ̃ in pueris: imo in eis est fortior: nondum enī aduenit tēpus in quo debilitari de-beat: sed perfici: sed est minus fortis in iuuenibus ꝙ̃ in pueris ex ꝑte mēbri recipientis nutrimētū. nā nutricatio fit per admixtio-nē nutriētis cū nutrito. mō nutrimētū q̄ð humidū est melius ad-misceꝶ ei q̄ð humidū est ꝙ̃ ei q̄ð siccū. mēbra aūt in pueris humi da sunt: in iuuenib⁹ aūt sicca: iō ⁊c̄. Etiā hoc ꝯuenit ex parte finis qm̄ nō tātū de nutricatione egent iuuenes quātū pueri: cū ipsi ad q̃titatē perfectā peruenerīt. ¶ Per hoc possumus soluere ad id q̄ð obyciebaꝶ in ꝯtrariū. cuꝫ dicitꝶ aucto. Gal. in .6. de accidenti et morbo. Apparet solutio ex dictis. ¶ Ad alia ex hoc actus ⁊c̄. dōm ꝙ verū est ꝙ est fortior rōne eliquationis: ⁊ hoc mō cōcessum est ꝙ est fortior in iuuenibus. ¶ Ad aliā fortitudo digōnis ⁊c̄. ꝯcedaꝶ fortitudo que est per eliquationē: ⁊ talis est in iuuenibus propter forte calidū. ¶ Ad rōnes in ꝯtrariū. ¶ Ad primā illius fortius ⁊c̄. ꝯcedaꝶ. Ad minorē falsum est. Primo q̄ iuuenis plus in vice du-plici accipit de cibo ꝙ̃ pueri in tota die. Scđo q̄ cibaria que acci piunt humida sunt. Tertio q̄ si accipiant plura cibaria plures tñ indigestiones patiunꝶ. ¶ Ad scđam fortitudo digōnis ⁊c̄. ꝯcedaꝶ. Ad minorem dōm ꝙ digestio eget humiditate: illa eget rōne obti nō rōne eius ꝙ digerit: imo rōne illius eget ⁊ multa caliditate cū siccitate aliquali terminate. vnde videmus ꝙ habentes stōchuꝫ densum melius digerunt quecūꝗ cibaria his qui habent ip̄m te-nerū ⁊ mollē. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ arguit de digestione rōne finis. Et sic etiā arguit auctoritate Gal. in .6. de regimine sanitatis. ⁊ in de causis pulsuū. ⁊ hoc mō ꝯcessum est digestionēꝫ esse fortiorē in pueris. ¶ Ulterius est intelligendū ꝙ cib⁹ ad corp⁹ debet habere triplicē homogeneitatē. Unā in cōplexione. ⁊ causa est: naꝫ cibus in fine corpori fit similis per cōplexionem membrorū vt dicaꝶ sic. quāto passum hꝫ maiorē similitudinē cōplexioni agentis tāto fa-cilius fit ei simile: qm̄ in habentib⁹ symbolū facilior est transitus ꝯm Aristo. in 2° de generatione ⁊ corruptione. tex. cōmen. 25. mō cibus respectu corporis est sicut patiens respectu agentis: iō ⁊c̄. Aliā homogeneitatē dꝫ habere cibus ad corpus in substantia. i. in materia: q̄ cibus agit a materia: vt ponit Auicē. īfra capitulo de eo q̄ð comeditꝶ ⁊ bibitur. fen. 2. ⁊ causa huius est q̄ cib⁹ a tota sui forma trāsmutaꝶ ad formā membri. modo ea que cōmunicant in materia sunt facile transmutabilia: ideo ⁊c̄. Aliam homogeneita tem debet ipsuꝫ habere in proprietate substātie hoc est in forma specifica. ⁊ causa est qm̄ cibus corpori fit similis. mō que sunt cō-traria in toto genere vnū in aliud conuerti nō pōt ⁊ ei assimilari: ideo ⁊c̄. Modo aūt ostendit in littera dura cibaria nō esse homo-genea pueris. Primo quantū ad cōplexionē per hoc q̄ð dicit: q̄ð enim durū existit cōplexioni ⁊c̄. Scđo quātū ad materiā per hoc q̄ð dicit: virtutes igiꝶ digestiue ⁊c̄. Tertio quātum ad formā spe-cificam per hoc q̄ð dicit: neꝗ ipsum ⁊c̄. Deinde cum dicit.

¶ Et ex hoc quidē collectū est ꝙ retentiua indiget cō-strictione ⁊ figurarū cōstrictionis fixione longo tem-pore ⁊ pauco motionis adiutorio. Et attractiua con-strictione indiget ⁊ fixione ⁊ cōstrictionis tēpore bre-uissimo ⁊ in motu multo indiget auxilio. Et expulsiue est necessariū stringere tātū sine fixione de qua nō est curandū: ⁊ indiget adiutorio ad motū faciēdū. Et di-gestiue est necessariū eliquare ⁊ tēperare. Ideoꝗ vir-tutes iste qualitates illas quatuor inequaliter opera-ri faciunt ⁊ eis inequaliter indigent.

¶ In parte ista Auic. ex dictis quoddā infert correlariū. Circa q̄ð est intelligendū ꝙ iste virtutes indigent ineq̄liter istis q̄litatibus quantū ad vsum ⁊ quantū ad auxiliū. quantum ad vsum quoniaꝫ cum virtus digestiua membri operari debet vtitꝶ cōplexione mē-bri vt in ea dominaꝶ calidū: ⁊ cuꝫ operari debet retentiua vtitur illa complexione vt in ea dominaꝶ siccū ⁊ sic de alijs. vtunꝶ etiaꝫ eis inequaliter quantū ad auxiliū: quoniā cū in membro debilita-ta est virtus digestiua ei auxiliū per calida: ⁊ cū debilitata est re-tentiua ei auxilium per sicca ⁊ sic de alijs.

¶ De virtutibus animalibus. Cap. 4m.

Virtutes aūt aiales intelligi volūt ꝑ illas vir-tutē illā que quando in membris recepta fue rit preparabit ad recipiendū virtuteꝫ sensus ⁊ motus ⁊ operationes vite: quibus etiā ad-miscentur timoris ⁊ ire motiones ꝓpterea ꝙ in eis re periunt dilatationem ⁊ constrictionē que accidit spi-ritui qui huic comparatus est virtuti.

¶ Postꝙ̃ Aui. executus est de virtutib⁹ nālib⁹: in parte ista exeq̄ꝶ de virtute vitali que quodā mō dici pōt aialis. Et ꝓ ipsam notifi-caꝶ q̃tū ad sui diffinitionē. In 2ª ꝑte de ipsa exequiꝶ. 2ª ibi (Nos aūt.) ¶ Circa p̄mā partē est p̄mo itelligendū ꝙ Aui. notāter dixit volūt intelligi qm̄ medici posuerūt virtutē vitalē distinctā a nālī virtute ⁊ aiali: moti hac rōne: qm̄ in corpore aialiū ⁊ maxime pfe ctorū reperire erat quādā operationē. s. motuꝫ pulsus: cuius p̄nm nō erat virtus nālis: q̄ tale p̄nm est ꝑparationis nutrimenti: neꝗ aialis: q̄ tale p̄nm est sensus ⁊ motus: sed posuerūt illius opera-tionis p̄nm esse vitalē virtutē. Sed ꝑhi nāles nō ponunt virtuteꝫ vitalē distinctā a nāli: vnde Aristo. de ipsa nunꝗ̃ mentionē facit. Et causa est qm̄ Aristo. posuit motū pulsus nō fieri ab aliqua vir-tute: sed ex necessitate materie. ¶ Scđo est intelligendū ꝙ Auic. vocat virtutē vitalē aialē: ⁊ hoc ideo qm̄ virtus vitalis membra ꝑparat ad recipiendū aialē virtutē. s. sensibilē ⁊ motiuā: ⁊ q̄ vbi-cūꝗ est ꝑparatio imediata materie ad formā ibi etiā est forma: ideo in quibuscūꝗ reperiꝶ virtus vitalis vt in animalibus in illis reperiꝶ virtus aialis. in q̄bus aūt vitalis nō reperiꝶ vt in plantis in illis nō reperiꝶ virtus aialis. Sed aduertēdū ꝙ duplex est vir-tus aialis. Una per quā aial differt a nō aiali: ⁊ hec est virtus sen sibilis ⁊ motiua ꝯm Aristo. in ꝓ de aia tex. cōmē. vlti. Alia que est ꝑparās ad virtutē aialem ⁊ hoc mō virt⁹ vitalis est virt⁹ aialis.

¶ Sed hic est dubitatio Auicē. ponit ꝙ virtus vitalis est recepta in oībus mēbris: iō queriꝶ vtrū hoc sit verū. Et videꝶ ꝙ nō: q̄ illa virtus nō est recepta in oībus mēbris cui⁹ recepta nō est opera-tio in oībus mēbris: sed operatio virtutis vitalis nō est in oībus mēbris: ideo ⁊c̄. ma. apparet q̄ operatio a v̄tute nō absoluiꝶ. mi. declaraꝶ. nā eius operatio nō est nisi motus pulsus. talis aūt solū est in corde ⁊ arterys. Itē si virtus ista esset recepta in oībus mē-bris: aut eēt in eis recepta ꝯm totū: aut ꝯm ꝑtē. nō ꝯm totū: q̄ tūc ex ipsa nō remaneret aliq̄d in corde. nō ꝯm ꝑtē: q̄ tūc talis virt⁹ esset diuisibilis q̄ð falsum est. Itē si virt⁹ ipsa esset recepta in mē-bris tūc sine ipsa possent eē mēbra eo ꝙ recipiēs pōt eē sine rece-pto: sed h̄ est falsuꝫ: iō ⁊c̄. ¶ In ꝯriū est Aui. ¶ Iuxta q̄ð est intelli-gendū ꝙ virtutē vitalē eē receptā in oīb⁹ mēbris pōt duplr̄ itelli gi. Uno mō q̃tū ad oēm effectū ipsi⁹: ⁊ vt sic nō est in oīb⁹ mēbris. Nā effect⁹ illius est mot⁹ pulsus: ⁊ tñ ille in oīb⁹ mēbris nō repiꝶ. Etiā effect⁹ ipsius est ꝑparare spūs vt recipiat sensuꝫ ⁊ motuꝫ: ⁊ iste effect⁹ solus est in cerebro ⁊ mēbris que sentiūt. Etiā effectus ipsius sunt motiōes ire ⁊ timoris ⁊ talis solū est in corde. Alio mō possum⁹ itelligē virtutē vitalē esse receptā in oīb⁹ mēbris q̃tū ad effectū ipsius qui est dare vitā: ⁊ h̄ mō recepta est in oīb⁹ mēbris trāsmittēdo eis spiritū a corde quo trāsmisso ꝯseruaꝶ in eē vt ar-guaꝶ sic. Illa virt⁹ est recepta in oībus mēbris sine qua mēbra in eē nō pn̄t ꝯseruari: sꝫ virt⁹ vitalis vt sic est hmōi: iō ⁊c̄. ma. nō est. mi. declaraꝶ. nā mēbra in esse aiato ꝯseruanꝶ: q̄ sūt cordi ꝯiūcta: in quo aīa recipiꝶ in suo s̄bto: ꝑ mō mēbra cordi ꝯiūgunꝶ ꝑ trans-missionē spūs q̄ fit ad ipsa a corde. ¶ Sed tūc est dubitatio de mō receptiōis isti⁹ v̄tutis in mēbris q̄uo ip̄a in eis recipiaꝶ. Et dōm ꝙ nō est intelligendū ipsam de nouo recipi in mēbris qm̄ a p̄n° gn̄a-tionis cōicata fuit in eis a corde vnde inata est dicta: sed dꝫ in mē-bris recipi qm̄ ip̄a i mēbris ꝯuaꝶ ꝑ ꝯtinuū iſluxū a corde ad mē-

bra. vnde si clauderet via iter cor ⁊ mēbꝝ amplꝰ mēbꝝ ipm in eē nō ꝯseruaret. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā illa virtus ⁊c̄. verū est q̄ꝫtū ad opōnē illā. Ad mi. ſꝫ opō istius v̄tutis nō recipit in oībꝰ mēbris verꝝ est opatio q̄ est motꝰ pulsus q̄ꝫtū ad illā tn̄ ponimꝰ v̄tutē vitalē nō recipi in oībꝰ mēbris. ⁋ Ad 2ᵃᵐ dōm ꝙ ipa ſm totū eēntial'r ⁊ nō q̄ꝫtitatiue recipit in mēbris: ita ꝙ in corde principal'r est recepta: in mēbris aūt alijs pticipatiue. ⁋ Ad 3ᵃᵐ tūc sine ipsa ⁊c̄. falsuꝫ est. tu ꝓbas qꝛ recipiēs pōt eē sine recepto. Dōm ꝙ duplex est receptio alicuiꝰ in aliq̄. Una que facit ad esse ītrinsecū cū illis: ⁊ talis a recipiēte nō separat illo manēte. Alia que nō facit ad eē ītrinsecū ⁊ tale bene pōt ab illo separi. mō virtus vitalis p̄ma est in mēbris recepta. ⁋ Ulteriꝰ est ītelligēdū ꝙ virtꝰ vitalis p̄parat mēbra ad recipiēdū opōnes vite. Et exponūt aliq̄ p opōnes vite opōnes aīe nutritiue: ⁊ h̄ nō est verū: qꝛ si virtꝰ vitalis ad illas opōnes p̄pararet tūc in qbꝰ reperit virtꝰ nutritiua in illis repit virtꝰ vitalis: qꝛ vbicūq̄ est p̄paratio īmediata mãe ad formā ibi ēt est forma. mō h̄ est falsuꝫ: qm̄ ī plātis repit v̄tus nutritiua: ⁊ tn̄ in eis nō est virtus vitalis. Alio mō exponunt aliq̄: ⁊ p. i. opōnes vite. ⁊ hec ēt expositio nō ē vera qm̄ sensus ⁊ motꝰ nō sūt opōnes vite simpl'r: ſꝫ sunt opōnes bone vite. Et iō al'r credo eē exponēdū: ⁊ sic virtꝰ vitalis dupl'r p̄parat mēbra ad recipiēdū v̄tutē sensus ⁊ motꝰ. Uno mō: qꝛ facit mēbra viuētia in qbꝰ nō pōt recipi sensus ⁊ motꝰ nisi p̄ viuāt. Scdo qꝛ ipa spūm gn̄at q aptꝰ est ad recipiēdū v̄tutē sensibilē ⁊ motiuā. p̄parat ēt ad opōnes vite. i. nutrimentū in mēbris aīalis p̄bēdo eis spūm q̄ in eē formal'r ꝯseruant. vn̄ spūs formal'r p̄parat ad v̄tutē nutritiuā. virtꝰ aūt nutritiua ad ipm p̄parat mãliter gn̄ando illō ex q̄ spūs fit mãliter. Uel possumꝰ exponē ꝙ p̄parat ad opōnē vite. i. ad opōnē p quā maxime cōsistit aīalis vita ⁊ talis est motꝰ pulsus. ⁋ Postea est sciēdū: aliq̄ exponūt ꝙ Auicē. vsq̄ ad illā ptē. qbꝰ ēt admiscēt. fecit mētionē de v̄tute vitali vt ē opans ⁊ actiua: ab illa pte īfra mētionē facit de v̄tute vitali opatiua ⁊ passiua: qm̄ ira ⁊ timor opōnes sunt v̄tutis ꝯcupiscibilis in corde existētis: ſꝫ h̄ est fl'm: qm̄ ēt ira ⁊ timor opōnes sunt v̄tutis vital' actiue. ⁋ Juxta qō ē sciēdū ꝙ ira ⁊ timor pn̄t ꝯsiderari dupliciter. Uno mō q̄ꝫtū ad appetitū rei p quā fiūt. nā ira est appetitus vindicte pp paruipēsionē: ⁊ timor est appetitꝰ ad fugā pp rez nocētē: ⁊ h̄ mō ira ⁊ timor opōnes sūt v̄tutis aīalis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ h̄ iō qꝛ talis appetitꝰ fit pp app̄hēsionē rei factā p sensum. Alio mō q̄ꝫtū ad motū caloris ⁊ spūs q in ipsis fit: ⁊ vt sic sūt opōnes v̄tutis vitalis: lꝫ motꝰ ille p appetitū diuersificet: qm̄ motꝰ caloris ⁊ spūs p dilatationē ⁊ ꝯstrictionē opō ē vitalis v̄tutis. Et iō dixit. A. signāter. ire ⁊ timoris motiōes. ⁊ n̄ dixit absolute irā ⁊ tiorē.

Dubm 2m

¶ Et ex his q̄ hic dn̄r pōt solui ista qō q̄ mouet in fine huiꝰ capituli. vtꝝ. s. virtꝰ vitalis sit vna vel plures. Et dōm ꝙ vna est ꝯsiderata rōne opōnis vnius q̄ ab aīa īmediate ꝓcedit q̄ est motꝰ pulsus: ſꝫ plures est ꝯsiderata rōne finiū qbꝰ deseruit p illā opōnē: attamē eēntialiter dꝫ dici vna: cuiꝰ. n. īmediate opatio sit vna essential'r.

¶ Nos autem explanabimus summā hanc ⁊ dicemus ꝙ quēadmodū ex humoꝝ spissitudine ſm aliquā complexionē substantia generatur spissa que est membruꝫ aut pars membri: ita ex humoruꝫ vaporibus ⁊ eorum subtilitate ſm aliquā cōplexionem substantia generatur subtilis que est spiritꝰ. Et sicut apd medicos epar prime generationis est principiū: ita cor generationis secunde principiū existit.

¶ Scda in duas: qꝛ p̄ exeqt. 2° excusat se a sol'one q̄rūdā difficultatū de v̄tute vitali. 2ᵃ ibi (Huiꝰ aūt virtutis.) Pria in duas: qꝛ p̄ facit qō dcm̄ est. 2° remouet quādā dubitationē circa dicta. 2ᵃ ibi (Phi aūt.) Pria in duas. p̄ notificat opōnes v̄tutis vitalis q̄ꝫtū ad opionē medicoꝝ. 2° q̄ꝫtū ad opionē pħoꝝ. 2ᵃ ibi (Et ipsa qdē est p̄ma virtꝰ.) Pria in duas: qꝛ p̄ p̄mittit qddā p̄nᵐ neciuꝫ ad ꝓpositū. 2° ꝓpositū exequit. 2ᵃ ibi (Uirtutes he qdē.) Pria in duas: qꝛ p̄ p̄mittit illud p̄nᵐ. 2° ipm dearticulat. 2ᵃ ibi (Et hic spūs.) ⁋ Circa p̄mā partē est ītelligēdū ꝙ ex dictis Aui. debemus intelligē ꝙ mēbroꝝ ⁊ spirituū est vna mã cōis: nā cuꝫ ex eis vnū ꝯstituat ſm Gal. in. de īgenio sanitatis. ca. 3°. opꝫ ipsoꝝ vnā esse cōem mãm. s. humores: attamē qꝛ in ꝯstitutione spūs obtinet locū forme ⁊ mēbrū locū mãe: vtrorūq̄ fuit mã p̄parata alia ⁊ alia: nā qō spissum est in humore est mã appropriata mēbroꝝ: ſꝫ qō vaporosuꝫ est in ipsis est mã appropriata spūs: ⁊ cā huiꝰ est: qm̄ cū spūs sit habens caliditatē mag̃ in actu q̄ꝫ mēbra oportuit ipm gn̄ari ex mã humoris que mag̃ actu est calida: talis aūt est suba vaporosa humoꝝ: iō ⁊c̄. ⁋ Scdo ē ītelligēdū ꝙ Aui. signāter dixit ſm aliq̄ cōplexionē: qm̄ mēbra nō nutriunt ⁊ gn̄ant ex q̄libet hu. sed ex humoribꝰ habētibꝰ debitā q̄litatē ⁊ ꝓportionē ēt ex q̄cūq̄ vapore humoꝝ nō gn̄at spūs: sed ex eo q ab aere est recipiēs in cōplexione tēperamentū vnde ex fumo capinoso nō hn̄t spūs gn̄ari. ⁋ Tertio est ītelligēdū ꝙ p h̄ qō dicit (Epar est p̄nᵐ gnōnis p̄me.) habemꝰ ꝙ virtus nutritiua est p̄or via gnōnis vitali: qꝛ ad ipsam p̄parat sic vitalis ad aīalē: sed via pfectionis vitalis est prior: qm̄ cū spiritus habeat caliditatē maxime in actu oportuit ipsum generationem habere in membro qō esset maxime calidū. mō cor inter oīa mēbra est maxime calidū: vt notū est: iō ⁊c̄. Et ex hoc debemus accipere ꝙ primū membrū subm existens virtutis vitalis est cor.

Dubm

¶ Sed circa hāc partē: qꝛ Aui. solū mētionē facit de v̄tute factiua spūs ⁊ nō de ea q̄ factiua est caloris nãlis: est p̄ dubitatio: vtrū calor nãlis ⁊ spūs dr̄ant. Et vr̄ ꝙ sic: qꝛ que sic se hn̄t ꝙ vnū hꝫ rōnē sube grosse ⁊ aliud rōneꝫ sube subtilis illa dr̄nt: spūs ⁊ calor nãlis sunt hmōi ſm Haly. in thegni. 2. trac. de corde. cōmē. 8. iō ⁊c̄. Et illa dr̄nt que per diuersas vias ad mēbra delegant: ſꝫ calor nãlis ⁊ spūs sunt hmōi: iō ⁊c̄. ma. est nō ex se. mi. declarat auc̄te Jsaac in libro elemētoꝝ: ibi. n. ponit ꝙ calor īcedit p ꝯcauū arteriaꝝ: spūs v̄o per viā mediā que est īter duas tunicas arteriaꝝ. ⁋ Jn ꝯtrium est Gal. in 5° de simpli. medi. distin. 2. cap. 5°: ibi. n. dicit ꝙ nos appellamus spiritū illō qō Hip. vocauit calorē nãlē. ⁋ Ad istā qōnē rn̄det p̄ ꝙ calor nãlis ⁊ spūs nō dr̄nt eēntial'r: sed solū ſm mag̃ et minus grossum in suba. ⁋ Scdo rn̄det ꝙ calor nãlis ⁊ spūs nō differūt essentialiter ſꝫ rōne: qꝛ ex hoc dicit spūs qꝛ dat vitā: ⁊ ex h̄ calor nãlis qꝛ dat esse. ⁋ Tertio rn̄det ꝙ calor nãlis ⁊ spiritꝰ dr̄nt eēntialiter: sunt tn̄ idē loco ⁊ subto. Primū declarat ex duobꝰ: qꝛ spūs dat vitā: sed calor nãlis dat esse. etiā qꝛ calor nãlis reperit in plātis in qbꝰ nō repit spūs. Scdm declarat: qꝛ si nō erūt idē loco ⁊ subto: tūc esset reperire quādā ptē corporis ꝯsimilē in q̄ esset calor nãlis in q̄ tn̄ nō eēt spūs: hoc aūt est īpol'e. ⁋ Dico tn̄ ad qōneꝫ ꝙ calor nãlis ⁊ spūs idē sunt essential'r ⁊ rōne in nullo differētes. Et cā huius est: qꝛ illa sunt idē essential'r per que mēbra agūt suas opōnes tanq̄ p vnū ⁊ ideꝫ: sed calor nãlis ⁊ spūs sunt hmōi: iō ⁊c̄. ma. nō est. mi. declarat: nā per calorē nãlē mēbra agūt suas opōnes: cū p illū ꝯbuent in esse: ⁊ sic ēt per spiritū q nihil aliud est q̄ꝫ calor nãlis. Jtē si ista sunt idē loco ⁊ subto vt illi ponūt sunt ēt idē essential'r: qm̄ si sunt in vno ⁊ eodē loco ⁊ subto vnā hn̄t cōplexionē ⁊ p ꝯn̄s vnū opꝰ. Etiā ꝙ dn̄t calorē dare eē: ⁊ spiritū dare vitaꝫ nihil est dicē: vtrūq̄. n. dat vitā ⁊ dat etiā esse. Etiā dicē ꝙ spūs nō sit in plātis falsuꝫ est. nā Arꝫ. ponit in illis esse quēdā spiritū cōplātatū. ⁋ Sed aduertēdū ꝙ lꝫ sint idē essentialiter calor ⁊ spūs: alia tn̄ ꝓprietate sunt accepta hec nomina. nā dicit calor nãlis ſm ꝙ informat mēbra: sed dicit spūs: qꝛ aīe est instr̄m: est enī vehiculū virtutū aīe. ¶ Ad rōnes. Ad primā que sic se habēt ⁊c̄. ꝯcedat. ad mi. falsum est. nā sunt vnius ⁊ eiusdē sube: vnde Cōmentator ille falsum dixit. ⁋ Ad aliā illa differūt ⁊c̄. ꝯcedat. ad mi. nō est veraꝫ: tu ꝓbas auctoritate Jsaac. dico ꝙ male dixit ꝓpter tria. Primo qꝛ ſm Aui. in lr̄a spūs existens in arteria est cā dilatationis ⁊ constrictionis ipsius. mō hoc non ꝯtingeret nisi spūs esset ꝯtentus in ꝯcauo arterie. Scdo qꝛ est inuenire quandam arteriā que solū hꝫ vnā tunicā vt illa que est in pulmone: q̄uo enī ꝯtinebit spūs inter spatiū mediū qō est inter duas tunicas. Tertio qꝛ spiritū a corde recipiunt arterie. hoc aūt nō est nisi per earū ꝯcauū.

Dubm

¶ Scdo est dubitatio vtrū motꝰ cordis ⁊ arteriarū sit causa generationis spiritus vel caliduꝫ cordis. Et videt ꝙ motꝰ auctoritate Haly. in cōmē. thegni. de signis cordis calidi ⁊ sicci cōmē. 8. ibi. n. ponit spiritū generari ex ꝯfricatione cordis ⁊ arteriarū. Jtem illud est cā generationis spūs qō est cā distributionis ipsius ad mēbra: sed motus cordis est hmōi vt notū est: ideo ⁊c̄. ⁋ Jn ꝯtrariuꝫ ar. qō est cā cordis illius gn̄ationis cā nō est motꝰ cordis: spiritus aūt ⁊ calidū corporis sunt hmōi ſm Arist. in de morte ⁊ vita circa finē. Jtē nulla virtus agit sine instr̄o. virtꝰ g̃ cordis nō mouet cor nisi cū instr̄o qō est spūs. prius igit hꝫ generationē spiritus cordis q̄ꝫ eius motus. ⁋ Rn̄dent ad hoc aliq̄ ꝙ duplex est generatio spiritus. vna simplex ⁊ hoc fit a calido cordis. alia ſm quid: ⁊ hoc fit a motu ipsius. nō declarant aliter. Dico tn̄ ꝙ spiritꝰ principaliter generatur a calido cordis ⁊ ab eius virtute. Qꝛ a calido rō huius est duplex. Una est: qm̄ spūs est habēs calidum in actu: g̃ opꝫ ipm gnōnē habere a mēbro qō est maxime cal'm. s. a corde. mō cor est maxime calidū per sui calorē ⁊ cōplexionē nō per sui motū: iō ⁊c̄. Alia rō est: qꝛ gnō spūs per alterationē est. mō inter oīa maxime alterās est calidū: ideo ⁊c̄. Qō aūt a virtute apparet: qꝛ in gnōne ipsius duplicē modū generationis ꝯsideramus: vnū absolutū qui fit vt calidū est: alterū determinatū qui fit vt naturale: sed absolutus fit a calido per alterationeꝫ: alter a virtute per debitā forme introductionē: iō ⁊c̄. ⁋ Dico tn̄ 2° ꝙ spiritus in sui gn̄atione adiuuat a motu cordis ⁊ hoc dupliciter. s. effectiue ⁊ cōpletiue. effectiue qm̄ motꝰ calefacit; vt ponit Arꝫ. ī 2° celi ⁊ mūdi. tex. cōmē. 42.

cõpletiue qm̃ ꝑ motū cordis acqrit tẽperamẽtū cõplexionis ĩ vapore ex q̃ spũs gñaf ꝑꝑ illð qð accidit ð attractiõe aerĩ fridi ⁊ expulsiõe capinosoꝝ supfluitatū. ⁋ Ad aucto. haly. dðm ꝙ si itellexit vt dcm̃ ẽ bene dixit. si aũt al'r male dixit. ⁋ Ad rõnẽ qð ẽ cã distributiõis ⁊c. dðm ꝙ nõ est neciuz. vel si arguit ꝓbat vt dcm̃ est.

Dubm 5m

¶ Tertio est dubitatio vtrū spũs qui ex vapore gñaf sic ꝑmaneat vnus numero in tota vita sicut mẽbrū qð generaf ex suba humorū spissa. Et vĩ ꝙ sic: qm̃ sicut se hꝫ humor ad mẽbrū sic vapor ad spiritū: sed quãtūcūqꝫ humor mutef adhuc membrū vnū numero manet in tota vita: ideo ⁊c. Item vita formaliter ꝯsistit per spiritū: si igif spiritus in nobis nõ maneret vnus numero: vita nõ maneret vna numero: qð est falsum. ⁋ In ꝯriū est Gal'. 6. de ingenio vbi ponit ꝙ spũs facile ẽm vnãquãqꝫ cibationez remoueaf. ⁋ Ad hoc dðm est ꝙ spiritus in nobis nõ manet vnus numero: mẽbruz aũt sic: qm̃ cū membꝝ sit formaliter subm aĩe: spiritus aũt sit illð quo mẽbrū aĩatū ꝯseruaf: si mẽbrū nõ permaneret vnū nuõ: neqꝫ vita nostra ẽt ꝑmaneret vna numero. hoc aũt est falsum: sed spiritus ⁊ humor nõ manẽt vnū numero: qm̃ cã nãlis ipsoꝝ permutaf numero in tota vita. Item generatio mẽbri ꝯiuncta est. nã cū per nutrimẽtū gñaf aliq̃ pars carnis: gñaf illa ꝯiuncta toti carni. Et iõ sicut caro preexistẽs erat vna numero: sic ⁊ pars que gñata est: sed gñatio humoꝝ ⁊ spirituū ꝯiuncta nõ est sed separata: ⁊ iõ pro tanto nõ manẽt vnū numero in tota vita: mẽbrū aũt sic. ⁋ Ad rõnes. Ad primã sicut se hꝫ humor ad mẽbrū ⁊c. dðm ꝙ in his est dissimilitudo ⁊ similitudo. similitudo qꝛ sicut humor ẽ mã mẽbri: sic vapor est mã spũs: sed dissimilitudo est qꝛ mẽbrū ex hu. gñatū manet vnū nuõ in tota vita: non aũt spũs q ex vapore gñaf. ⁋ Ad 2am appet soro ex dictis: qm̃ lꝫ ꝑ spiritū fit vita: tñ illud qð est aĩe ⁊ virtutū sbm ⁊ ẽt vite est mẽbꝝ: ⁊ tale vnū nuõ manet vt visuz ẽ.

¶ Et hic spiritus quãdo ẽm cõplexionẽ ꝓuenit quã dꝫ habere ad hanc virtutem recipiendã preparaf: deinde omnia illa ꝑparat membra ad recipiẽdū oẽs alias virtutes animales ⁊ etiã reliquas.

¶ In parte ista Aui. ostẽdidit ꝙ cor gñatiuū est spũs in quo virtutes recipiunf. In hac parte ostẽdit quo ordine virtutes recipiantur in spiritu. ⁋ Circa quã est p̊ intelligẽdū ꝙ virtus vitalis ꝑmo recipif in spiritu: eo ꝙ ipsa effectiua spirit⁹ per modū cõstrictionis ⁊ dilatationis vt apparuit supra. Sed aduertendū ꝙ si virtus vitalis aut alia virtus in spiritu recipiaf: in eo recipif sicut in instrumẽto. Nã virtus aĩe dat spiritui modū motus ⁊ mensurã cõplexionis: qbus qdẽ adeptis in spiritu ipso perueniente ad membra agunt membra suas operationes. ⁋ Scðo est intelligendū ꝙ spũs ꝑpararet mẽbra ad recipiendū virtutẽ aĩalẽ ⁊ ẽt nãlẽ dupliciter. Uno mõ dando illis vitã. Nã si in mẽbris debeat recipi virtus aĩalis ⁊ nãlis opꝫ illa prius viuentia existere. Scðo qꝛ spirit⁹ ipse est instrumẽtū aĩalis virtutis cū ad cerebrū est perueniẽs et nãlis cū peruenerit ad epar. Et ex his que hic dicunf solui põt illa questio qũo virtus in spiritu recipiaf: ⁊ qũo in mẽbro: ⁊ in quo prius recipiaf illoꝝ. Nã virtus in spiritu recipif sicut in instrõ nõ sicut in sbto: qm̃ tũc spũs esset aĩatus. hoc aũt est falsum eo ꝙ aĩa est act⁹ corpis physici organici potẽtia vitã habẽtis: sꝫ in mẽbro recipif sicut in subto: qm̃ ẽt in illo aĩa sicut in subto recipif: ita ꝙ aĩa ꝑmo recipif in mẽbro vt in subto absoluto qꝛ in corde: sed 2o in spũ recipif sicut in instrumento. 3o recipif in membris alijs sicut in subto ꝯiũcto qꝛ cordi. nam alia membra animata nõ sunt nisi vt cordi sunt ꝯiuncta: vt declaratū fuit supra. Deinde dicit.

¶ Uirtutes quidem animales in spiritu quidẽ ⁊ in mẽbris nõ ꝓueniũt nisi postq̃ꝫ hec vitalis ꝓuenit virtus. ideoqꝫ lꝫ virtutes animales alicui⁹ membri destruantur: viuū tamen membrū adhuc existit nisi hec virtus in eo fuerit destructa. Nõne vides ꝙ membrū stupidū aut paralyticū vnūqðqꝫ ẽm habitudinẽ est nõ habẽs sensum neqꝫ motū: aut ꝓpter cõplexionẽ que ꝓhibet ipm eos recipere: aut ꝓpter oppilationẽ que accidit inter cerebrū ⁊ ipm in neruis qui ad ipm ꝑueniũt ⁊ tñ ipm est viuū. Et membrū cui accidit est nõ habens sensum neqꝫ motū ⁊ accidit ei vt putrefiat ⁊ corrũpaf. In membro ergo paralytico est virt⁹ que eius custodit vitã donec qñ remotū fuerit qð ꝓhibet ꝓfluat ad ipm virt⁹ sensus ⁊ mot⁹. Ipsum nãqꝫ preparatuz erat ad suscipiẽdū eã ꝓpter virtutis vitalis sanitatẽ in eo. Prohibẽs eni nõ ꝓhibuit nisi vt nõ eã in effectu reciperet: sed membrum nõ sic est mortuū.

¶ Postq̃ꝫ ꝑmisit illud p̃n'm. s. ꝙ virt⁹ vitalis ꝑparat mẽbra ad recipiẽdū alias vtutes ⁊ illud declarauit: statiꝫ exequif ostẽdẽdo qũo vt⁹ vitalis ꝑparat ad recipiendū mẽbra illas vtutes. Et p̊ ostẽdit qũo virt⁹ vitalis ꝑparat mẽbra ad recipiẽdū virtutẽ aĩalẽ. Scðo qũo ipa ꝑparat mẽbra ad recipiendū virtutẽ nãlẽ. 2o ibi (Et ꝑparãs.) In p̊a ꝑte intendit talẽ rõnẽ. Illa virtus est ꝑparans mẽbra ad recipiẽdū virtutẽ aĩalẽ sine cuius receptione virtus aĩalis nõ recipif: sed virtus aĩalis sine receptione vitalis in membris nõ recipif: ideo ⁊c. ⁋ Circa hanc rationẽ sic ꝓcedit: qꝛ primo ponit cõclusionem. 2o declarat mi. 2o ibi (Ideoqꝫ.)

Dubm 6m

¶ Sꝫ hic est dubitatio vtrū virtus vitalis ꝑparet ad aĩalẽ. Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ nulla ꝑfectio ꝑparat ad aliã: sed virtus vitalis qdã ꝑfectio est ⁊ ẽt aĩalis: iõ ⁊c. ma. appet qm̃ ꝑparatio qdã ĩperfectio est: nã ꝑparãs respectu ꝑparati est sicut ĩperfectuz respectu ꝑfecti. mi. declaraf aucto. Arꝭ. in 2o ethicoꝝ. cap. 5o: vbi. n. ponit ꝙ virtus est que habẽtẽ ꝑficit: ⁊ opus eius reddit bonū. Iteꝫ si virt⁹ vitalis ꝑparet ad aĩalẽ: hoc nõ esset nisi cū alteratione: sed hoc est falsum qm̃ ad virtutẽ nõ est alteratio ẽm Arꝭ. 7o phy. tex. cõmẽ. 17. iõ ⁊c. ꝯñtia declaraf: qm̃ ꝑparatio nõ est aliud q̃ꝫ dispositio. mõ ad introductionẽ forme talis aũt dispositio fit per alterationẽ: iõ ⁊c. ⁋ In ꝯriū est Auicẽ. Iuxta qð est ĩtelligendū ꝙ in virtutib⁹ dupl'r attẽdif ꝑparatio: vna q̃ꝫtū ad eẽ virtutū: alia q̃ꝫtū ad op⁹ eaꝝ. ⁊ differt ista duplex ꝑparatio: qm̃ in ꝑma ꝑparatione esse posterioris virtutis includit esse prioris nõ in actu distincto: sed in ĩdistincto: ita ꝙ eẽ vnius ab esse alterius separari nõ põt. Sed in 2a ꝑparatione lꝫ operatio posterioris ꝑsupponat esse prioris ab opatione posterioris absolui põt. Rõ aũt q̃re esse posterioris virtutis includit esse prioris in actu indistincto est ista: nã virtus nõ est aliud q̃ꝫ forma in relatione ad opus: sed talis est ordo formarū ꝙ esse posterioris ĩcludit esse prioris in actu indistincto: iõ talis erit ordo virtutū. ma. apparet. nã forma siue aĩa dꝛ forma: qꝛ perficit mãm: sꝫ dꝛ virtus in relatione ad opus vt apparuit supra. mi. declaraf: nã talis est ꝓportio formaꝝ adinuicẽ q̃lis est ꝓportio numeroꝝ ⁊ figurarū adinuicẽ ẽm Aristo. 7. metaphy. tex. cõmẽ. 49. ⁊ 3o de aĩa tex. cõmẽ. 32. al's 2o de aĩa. cõmẽ. 30. sed talis est illoꝝ ꝓportio: ꝙ numerus posterior ĩcludit priorẽ sicut q̃tuor tria ⁊ vnū distincte: sed essentialiter sunt q̃tuor: ⁊ ideo talis erit ꝓportio virtutuz formarū ad inuicẽ. Modo dico ꝙ si in virtutibus ꝯsideref ꝑparatio q̃ꝫtū ad earū eẽ vt sic vitalis nõ ꝑparat ad aĩalẽ: sed q̃ꝫtuz ad operationẽ sic ipsa illi ꝑparat. Rõ ꝑmi est: qꝛ illa nõ sunt adiuicẽ ꝑparatiua que nõ hñt ordinẽ p̊oris ⁊ posterioris: sed virtutes q̃ꝫtū ad esse nõ hñt talẽ ordinẽ. s. vitalis ⁊ aĩalis: iõ ⁊c. ma. appet qm̃ ꝑparans est sicut p̊us ꝑparatū aũt sic posteri⁹. mi. declaraf: nã si virt⁹ vitalis esset p̊or q̃ꝫtū ad eẽ ipsa virtute aĩali: tũc posset absolui ab ipsa ⁊ sic posset in qbusdã repiri in qbus nõ repif aĩalis. mõ hꝫ est falsum: nã in qbuscūqꝫ reperif vitalis vt in aĩalib⁹ in eisdẽ repif aĩalis. Rõ scði est ista. Illa sunt adinuicẽ ꝑparatiua que hñt ordinẽ p̊oris ⁊ posterioris: sed vitalis virt⁹ ⁊ aĩalis sunt hmõi q̃ꝫtū ad eaꝝ opõnẽ: iõ ⁊c. ma. nõ est. mi. declaraf. nã opatio aĩalis vtutꝭ posterior est: qꝛ ea posita ponif vitalis sicut posito hoĩe ponif aĩal: sed opatio vitalis est prior: qm̃ ad ipsam ꝯñtia nõ ꝯuertif: nã ipsa posita nõ ponif aĩal sicut posito aĩali nõ ponitur hõ. ¶ Ad rõnes. Ad p̊mã nulla ꝑfectio ⁊c. veꝝ est ꝑfectio vltima: mõ virt⁹ vitalis nõ est ꝑfectio vltima respcū aĩalis: sꝫ magꝭ ecõuerso. Uel al'r ꝯcedẽdo ma. ad mi. virt⁹ vitalis ꝑfectio est. veꝝ est q̃ꝫtū ad eẽ: sꝫ q̃ꝫtū ad opõnẽ ĩperfectio qdã est respcū aĩalis. ⁋ Ad 2am si virt⁹ vitalis ꝑparet ad vtutẽ aĩalẽ dãdo vitã mẽbris: adhuc alteratio nõ est in vtute: nã si virt⁹ vitalis ꝑparet ad aĩalẽ: qꝛ spũs fiat ĩstrꝫ vtutꝭ aĩalis vtute: sꝫ in mẽbris ꝑ trãsmutationẽ spũs ad ipa actuantꝭ eoꝝ cõplõnẽ: ẽt si virt⁹ vitalis ꝑpet ad aĩalẽ: qꝛ spũs fiat ĩstrꝫ vtutꝭ aĩalis adhuc alteratio nõ est in vtute: sꝫ in spũ ꝑ quã spũs hꝫ vt sit illius ĩstrm cū ad cerebꝝ ꝑuenit. ⁋ Ulteri⁹ est ĩtelligẽdū ꝙ mẽbꝝ paralyticū nõ hẽre sensuz ⁊ motū põt dupl'r ĩtelligi. Uno mõ ẽm habitū ⁊ vt sic illa nõ hꝫ: qꝛ tũc aliqd hꝫ alið in hitu cū in ipm põt: cū vult ẽm Arꝭ. 6o ethi. cap. 3o. mõ mẽbrū paralyticū nõ põt in sensuz ⁊ motū cū vult: iõ ⁊c. Alio mõ ẽm habitudinẽ ⁊ vt sic nõ est dicẽ ꝙ mẽbrū paralyticū nõ hꝫ sensuz ⁊ motū: qm̃ vt sic ipos hꝫ: est. n. dispositū vt eos hẽat. Modo qñ Aui. dixit ꝙ mẽbꝝ paralyticū ẽm hitudinẽ nõ hꝫ sensuz ⁊ motū ꝑ hitudinẽ debem⁹ exponẽ habitū.

Dubm 7m

¶ Sꝫ tũc est dubitatio vtꝝ mẽbrū paralyticū ẽm habitudinẽ hẽat sensum ⁊ motū. Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ si ita esset tũc oẽ mẽbrū paralyticū posset sanari: qꝛ eẽt ad illa dispositū: sꝫ ꝯñs est falsuz vt appet ad sensuz: iõ ⁊c. Iuxta qð est ĩtelligẽdū ꝙ ĩ mẽbro paralytico aut est virt⁹ vitalis ⁊ nãlis sana aut defecta. Si sana tũc dico ꝙ oẽ membrū paralyticū ẽ dispositū de se vt ĩ eo fiat sensus ⁊ mot⁹: ⁊ si ĩ eo

nō fiat hoc ꝯtingit aut ex pte mēbri mandantis vel mēbri per qđ trāſmiſſio fit ſpūs aīalis ad mēbrū. Si ſit defecta dico ꝙ ad hʼ diſpoſitū amplius nō eſt: ⁊ tūc neqȝ ſm habitū neqȝ ſm habitudineȝ hȝ ſenſuȝ ⁊ motū: eo ꝙ he v̾tutes ad aīalē ꝑparāt: ⁊ iō qn̄ videmʼ mēbrū paralyticū eē macrefactū: cū tūc in eo virtus vitalis ⁊ nālis ſit defecta: ſignificamus ipſum eſſe impoſſibilis ſanationis.

¶ Et preparans nō eſt virtus nutriēdi tm̄: ita vt dicamus ꝙ quādiu virtus nutriendi affuerit viuum erit: ⁊ quādo deſtruet̄ erit mortuū: qm̄ hoc ipſuȝ verbū virtuti afferemus nutritiue: fortaſſe enī plerūqȝ in aliquo eiʼ oꝑatio mēbroꝝ deſtrueret̄ ⁊ membrū viuū remanebit ⁊ fortaſſe plerūqȝ remanebit eiʼ oꝑatio virtutis ⁊ mēbrū tendit ad mortē. Et ſi virtus nutritiua īquantū eſt nutritiua eſſet ipſa virtus que ꝑparat ad ſentiendū ⁊ mouendū vegetabilia ꝑparata forent ad ſenſum ⁊ motū recipiendū. Reſtat ergo vt ſit ꝑparās alia res que ꝓpriā ſequat̄ cōplexionē que vocat̄ virtʼ vitalis.

¶ Scđa diuidit̄ in duas. Aui. n. volēs ꝓbare ꝙ virtus vitalis ꝑparat ad nālē ꝓbat per hʼ ꝙ virtʼ nālis nō eſt ad vitalē ꝑparās neqȝ ad aīalē: ſed talis eſt virtʼ vitalis. Primo ḡ ꝓbat ꝙ virtʼ vitalis eſt ꝑparās ad nutritiuā. Scđo ꝙ virtus nālis nō eſt ꝑparans ad aīalē. 2ª ibi (Et ſi virtʼ nutritiua.) ¶ Circa p̄mā ptē eſt dubitatio vtrū virtʼ vitalis ꝑparet ad nālē. Et vr̄ ꝙ ſic aucto. Aui. in p̄nº. ſ. huiʼ capituli ⁊ in p̄nº huiʼ lectionis. hʼ ēt arguit̄ rōne. viuē eſt p̄us q̄ȝ modus viuēdi: ſed viuē eſt effectʼ virtutꝭ vitalis. modus aūt viuēdi a nutritiua v̾tute eſt effectʼ nālis virtutꝭ. mō cuȝ p̄us ꝑparet ad poſterius vr̄ ꝙ virtʼ vitalis ꝑparet ad nālē. ⁋ In ꝯriū arguit̄. virtus poſterior nō ꝑparat ad p̄orē: ſed virtʼ vitalis poſterior eſt nāli: nālis aūt p̄or: iō ⁊c̄. ma. nō eſt q2 ꝑparans reſpcū ꝑparati eſt ſic p̄us reſpcū poſterioris. mi. declarat̄ qm̄ virtʼ nālis in qbuſdaȝ reperit̄. ſ. in plātis in qbʼ nō repit̄ vitalis. ⁋ Juxta qđ eſt ītelligēdum ꝙ virtus vitalis ⁊ nālis pn̄t ꝯſiderari duplr̄. vno mō q̄ȝtū ad eſſe. alio mō q̄ȝtū ad opōnes. Si pº mō ſic virtus nālis eſt ꝑparans ad vitalē: qm̄ ſm eē p̄us ꝑparat ad poſterius. mō q̄ȝtū ad eſſe virtus nālis eſt p̄or vitali: iō ⁊c̄. Si 2º mō ſic virtʼ vitalis ꝑparat ad nālē. Et rō huiʼ eſt. que ſic ſe hn̄t ꝙ vnū hȝ rōnē ꝑfectionis aliud rōnē ꝑfectibilis. qđ hȝ rōnē perfectionis pōt dici ꝑparās ad illud qđ hȝ rōnē ꝑfectibilis nō ſicut mā ꝑparat forme: ſed ſicut forma māe. mō virtʼ vitalis hȝ rōnē ꝑfectionis. virtʼ aūt nālis rōnē ꝑfectibilis eas ꝯſiderādū q̄ȝtū ad opōnes: iō ⁊c̄. Unde aduertendū ꝙ virtʼ nālis ꝑparat vitali: q2 eſt factiua māe illius: virtʼ. n. nālis in epate exiſtēs ſanguinē facit ex quo nāliter fit ſpirituū gnō: ſȝ virtus vitalis ꝑparās nāli q2 eſt effectiua forme illiʼ: facit. n. ſpirituȝ q a corde ad mēbra ꝑueniēs eſt cā vt mēbra ſuas opōnes ꝑficiāt. ⁋ Ad auctori. Aui. dđm ꝙ arguit virtutē vitalē ꝑparare ad nāleȝ tanq̄ȝ ꝑfectio ſit ipſius. ⁋ Ad ſcđam. viuere ⁊c̄. veꝝ eſt: ſed viuere eſt effectus virtutis vitalis. verū eſt vnde bene ponimus in aīali virtutē vitalē ⁊ nālē ꝑparare. ⁋ Ad rōnē in ꝯtrariū dđȝ ꝙ arguit ſumendo iſtas virtutes quātū ad ipſarū eſſe.

Dubm 9m ¶ Scđo eſt dubitatio vtrū abſoluta virtute vitali a mēbro remaneat nālis ⁊ ecōuerſo. Et videt̄ ꝙ ſic. Ille v̾tutes que operant̄ cū diuerſis inſtrumētis vna ablata pōt altera remanere: ſed virtʼ vitalis ⁊ nālis ſunt hmōi. Nā virtus nālis operat̄ cū venis ⁊ calore nāli. vitalis aūt cū calore vitali ⁊ arterijs: iō ⁊c̄. ⁋ In ꝯriuȝ arguit̄. Primo ꝙ virtute nāli ablata nō ꝑmanet vitalis: illa v̾tute ablata nō pōt ꝑmanere vitalis ſine qua ſtare nō pōt vitalis virtʼ: ſed ſine nutricatione virtus vitaliȝ ſtare nō pōt vt ad ſenſuȝ notū eſt: iō ⁊c̄. ⁋ Scđo arguit̄ ꝙ v̾tute vitali ablata nō poſſit ꝑmanere nālis q2 illa v̾tute ablata nō remanet nālis: neqȝ alia v̾tus qua ablata remouet̄ eſſe ꝓpriū aīalis eo ꝙ ab eſſe opōnes ꝓcedūt: ſȝ ablata virtute vitali remouet̄ eſſe ꝓpriuȝ aīalis in quo illa eſt: q2 amplius nō pōt calidū ꝓpriū ꝯſeruari: iō ⁊c̄. ⁋ Juxta qđ eſt intelligēdū ꝙ iſte virtutes. ſ. virtus aīalis vitalis ⁊ nālis exiſtentes in ſuis p̄ncipijs dupliciter ſe habent. Uno mō quo auferat̄ ſm totū: ⁊ vt ſic dico ꝙ vna ablata totaliter a ſui p̄ncipio alie ꝑmanere nō pn̄t eo ꝙ iſte virtutes ſunt ſibi īuicē deſeruiētes: qm̄ virtus nālis deſeruit vitali ꝑparādo ſibi mām: ſȝ aīalis que eſt in cerebro ſeruit vitali ꝓpter illud qđ accidit ab ipſa motʼ pectoris ad quē ſequit̄ motʼ pulmonis ⁊ cordis per ꝯn̄s: ſed vitalis ſeruit nāli illi p̄bēdo formā. ſ. calidū. etiā aīali gn̄ando ſpiritū qui ad cerebrū ꝑueniens fit inſtr̄m aīalis virtutis. Alio mō ſe habent ita ꝙ deficiunt nō tn̄ auferunt̄: ⁊ hoc mō eſt poſſibile ꝙ in vna accidat defectus in alia aūt nō ſaltē ſenſibilis ⁊ ecōuerſo eo ꝙ he v̾tutes habēt diuerſos modos operādi ⁊ ēt diuerſa organa: ⁊ hoc mō ītelligebat Aui. in iſta: poſſibile. n. eſt ꝙ accidat defectus aliqn̄ in virtute vitali: ⁊ tn̄ in nāli nō erit defectus ſenſibilis: ⁊ hoc mō ꝯtingere pōt aliqn̄ ꝙ vrina eſt ſimilis vrine ſan. ⁊ tn̄ eger tēdit ad mortē: vt ponit Aui. in. 4. ⁋ Per hoc apparet ſolʼo ad rōnes. Ad primā dđm ꝙ arguit de defectu iſtarū: ſed alie arguunt de ipſarū oblatione.

Dub ¶ Circa ſcđam partē eſt dubitatio vtrū virtus vitalis reperiat̄ in plātis. Et videt̄ ꝙ ſic: q2 virtus eſt per quā ꝯſiſtit vita: ſed plante viuūt vt notū eſt: iō ⁊c̄. Itē virtus vitalis eſt virtʼ gn̄atiua ſpūs: ſȝ ſpūs eſt in plātis: iō ⁊c̄. ma. nō eſt de ſe. mi. declarat̄ dupliciter. Primo q2 in aīalibʼ ſicut eſt cor ſic nodus in plātis: ſed in aīalibʼ virtus a corde ad alia mēbra fluit ꝑ ꝑ ſpiritum: ḡ in plātis virtus fluet a nodo ad alias partes ꝓpter ſpiritū. Scđo q2 in plantis eſt ſpiritus gignitiuus. talis aūt gnōnē hȝ ex nutrimēto. ⁋ In ꝯrium eſt Aui. ¶ Ad cuius euidentiā eſt ſciendū ꝙ inter entia in viuentibʼ fuit maximū caliduȝ: ⁊ hoc vt bene poſſent eoꝝ operationes per illud expleri: attamē calor ille in plantis debilis eſt: in aīalibʼ aūt fortis ꝓpter aīalia plures operationes hēre: vnde q2 in plantis calor fuit debilis ſufficit ad ipſius euētationē ſm Ariſto. in de morte ⁊ vita euētatio que fit per poros ⁊ nutrimētū aduenies cū tale in p̄ncipio ſui ſit ꝯtrariū calido. Quia aūt in aīalibʼ fortꝭ fuit indiguit p̄ter euētationes has alijs euentationibus puta euentatione que fit a motu diſtincto a motu nālis virtutis: ⁊ iſte eſt motus pulſus qui cū determinatus ſit determinatis fit inſtrumētis in aīali. ſ. cū corde ⁊ pulmone ⁊ arterijs: ⁊ fit ēt determinata virtute. ſ. vitali. Ita tamē ꝙ pħi in plātis nō diſtinguūt vitalē a nāli: cū in eis nō fit motus diſtinctus a motu nālis virtutis contemperantis calidū qđ eſt in eis. Et nō etiā ipſam diſtinxerūt ab illa in aīalibus. nā in illis oportuit ipſaȝ eſſe perfectiorē q̄ȝ in plantis in quibus nō eſt illi quieta. Attamē medici vitalē virtutem a nāli in aīalibus diſtinxerunt cū habeat alia organa ⁊ aliū modū operandi q̄ȝ nālis virtus. Nam q2 ita eſt ſequit̄ ꝙ ipſius eſt alia ſanatio ⁊ ꝯſeruatio ab eo que virtuti nāli debet̄. Et iō pro tanto medicus vitalē facit diſtinctā a naturali. Quādo ḡ ſequit̄ vtrū virtus vitalis ſit in plantis. Dđm ꝙ ſi intelligat̄ ꝙ illa virtus ſit vitalis que eſt ſpiritus ꝯſeruatiua ⁊ factiua ſic eſt in plantis. Sed ſi ītelligat̄ ꝙ ſit illa que eſt ꝯſeruatiua ſpiritus cū motu pulſatili ſic non eſt in illis. ¶ Ad rōnes. Ad primā virtus vitalis ⁊c̄. dđm ꝙ talis virtus magis eſt nālis cui addita eſt vitalis ſicut ꝑfectio qdaȝ. ⁋ Ad ſcđam virtus vitalis eſt generatiua ſpiritus. verū eſt cū pulſatili motu accipiēdo eā ꝓprie. mō talis in plantis nō eſt: iō ⁊c̄.

Dubm 1 ¶ Et ipſa quidem eſt prima virtus que in ſpiritu ꝓuenit quādo ſpiritus ex ſubtilitate humoꝝ ꝓcedit. Deinde ſpiritus ſm pħm Ariſtotelem per eam recipit principiū primū ⁊ aīam primā ex qua alie ꝓfluūt virtutes. Harum v̾o virtutum operationes non ab hoc proueniunt ſpiritu in principio rei ſicut etiā ſenſus apud medicos nō prouenit per ſpiritū animalem qui eſt in cerebro niſi ad cryſtalloidem penetret aut ad linguaȝ aut ad alia. Quādo ergo pars ſpiritus in ventriculū ꝑuenerit cerebri cōplexionē recipiet: ⁊ erit ꝯueniens vt ex eo proueniāt virtutū operationes que in eo primo reperte ſunt ⁊ ſimiliter in epate ⁊ ſimiliter in teſticulis.

¶ Poſtq̄ȝ Aui. inueſtigauit ꝙ virtus vitalis eſt ꝑparans ad aīaleȝ ⁊ nō virtus nālis ſtans circa dicta ponit opiniones quorūdam. ſ. oſtendēdo qūo virtutes in ſpū recipiant̄ ſm opionē pħoꝝ ⁊ Ar. ſcđo hoc oſtēdit ſm opionē medicoꝝ. 2ª ibi (Et apud medicos.)

Dub ¶ Circa p̄mā partē eſt p̄mo dubitatio: vtrū ſpiritu exiſtēte in corde ſint recepte oēs v̾tutes. ſ. vitalis gn̄atiua ⁊ aīalis. de vitali aūt nō eſt dubiū. Et videt̄ ꝙ nō: q2 vt dicebat̄ ſup̄: virtʼ nō eſt aliđ q̄ȝ forma vt potēs eſt in oꝑationē: ſed ſpūs exiſtēs in corde etiā ſm pħos nō hȝ modū cōplexionis ſm quē poſſit in operationē v̾tutis aīalis nālis neqȝ gn̄atiue: iō ⁊c̄. Item ab vno inquātum vnū non ꝓcedit niſi vnū: ſed aīa in corde exiſtens vna eſt nō diuiſa. ēt cor eſt vnū per vnā cōplexionē quā hȝ: ḡ ab ipſo corde ꝓcedit ſolum vna virtus. ſ. vitalis: ḡ in ſpiritu exiſtente in ipſo nō erūt iſte virtutes recepte. ⁋ In ꝯriū eſt Aui. Anto. Ariſto. ⁋ Ad hoc dđm eſt ꝙ v̾tutes oēs recepte ſunt in ſpiritu cū eſt in corde ⁊ hʼ ab aīa cordis. Et rō huiʼ eſt duplex. vna eſt recipi v̾tutē in ſpiritu vt apparuit ſupra: eſt ꝙ ſpūs hēat actū ⁊ modū motus per quē pōt in operationes oīum virtutū: ſed ſpūs exiſtens in corde eſt hmōi: ḡ oēs virtutes in ipſo recepte ſunt. ma. appet ex dictis. mi. declarat̄: nā ſpūs exiſtēs in corde hȝ modū motus ⁊ actū per quem īmediate pōt in oꝑationē vitalis virtutis vtpu. in motū dilatationis ⁊ cō

ſtrictionis vt notū eſt ad ſenſum.hꝫ ēt actū ⁊ modū motus ꝑ quē pōt in opōnē aliaꝝ virtutum mediate:lꝫ nō imediate neqꝫ in actu ꝓprio.Et rō hui⁹ eſt:q2 ab eodē iſtr̄m recipit ſuū eē ⁊ motū ad formā:ſꝫ ſpūs iſtr̄m exn̄s oīuꝫ ꝟtutū ſuū eē totū recipit a corde:ḡ ab ipſo recipit modū mot⁹ ꝑ quē pōt in opōnes ꝓprias virtutū.Itē inſtr̄m nō mouet ad opōnē niſi ſit ꝯiunctū artifici mediate vel immediate.Spūs igiṫ cū ſit iſtr̄m ꝟtutū nō mouebit ad aliarū opōnes niſi ꝯiunctū ſit cordi in q̊ eſt aīa ꝑ:vn̄ ſi ſpūs nō recipet illā cōplexionē quā recepit in corde:nunqꝫ ꝑ ipꝫ poſſet fieri opatio aīalis ꝟtuṫ neqꝫ nālis neqꝫ gn̄atiue.¶Sed aduertendū ꝙ lꝫ in ſpū in corde exiſtēte recepte ſint oēs ꝟtutes:tn̄ imediate nō pōt in illaꝝ opōnes niſi acqſierit determinatū modū cōplexionis a qbuſdam alijs mēbris cū ad alia ꝑueniret.Et cā eſt:qm̄ ꝟtutes in ſuis opōnib⁹ idigēt ꝓprio mō mot⁹ ſpūs:⁊ ēt ꝓprio mō cōplexionis ipſi⁹:mō ſpūs a corde ſolū recipiebat modū mot⁹ cōeꝫ:⁊ ēt modū cōplexionis cōem:nō aūt ꝓpriū:ſꝫ illū recipiebat a mēbris alijs:⁊ ideo oportuit ipm̄ ad alia mēbra ꝑuenire ſi per ipm̄ debebāt imediate ꝟtutes ꝓrūpere in ſuas ꝓprias opōnes.Et ſi queraṫ q̄re cor iter alias ꝟtutes ſibi approꝑauit vitalē ꝟtutē.dōm ꝙ cā hui⁹ fuit:qm̄ op⁹ talis ꝟtuṫ erat magꝭ cōe:ipa.n.ē ſpūs gn̄atiua in quo ꝯbebāt oēs ꝟtutes recipi.¶Ad rōnes.Ad p̊^{m} ꝟtus nō eſt aliꝺ ⁊c̄.ꝯcedaṫ.ad mi.ſpūs in corde exiſtēs nō hꝫ modū cōplexionis ⁊c̄.veruꝫ eſt ꝓpriū:ſed bene hꝫ cōem:q2 pōt in opōnes aliarū virtutū lꝫ nō immediate.¶Ad 2^{m} ab vno ⁊c̄.verū eſt vnū in actu diſtincto:ſꝫ ab vno bene pn̄t ꝓcedē plura in actu indiſticto:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.nā a corde ꝓcedit vna virt⁹ diſticte.ſ.vitalis.alie aūt nō diſticte.

Dub^{m} 12^{m}

¶Scđo ē dubitatio:vtꝝ ſpūs a corde ad mēbra ꝑueniēs recipiat cōplexionē ab illis.Et vr̄ ꝙ nō:q2 ſi ab illis recipet cōplexionē ab eis ēt recipet actū ⁊ formā:ſꝫ ꝯn̄s eſt fl̄m:q2 qđ dat alteri formaꝫ nō recipit ab illo formā:ſꝫ ſpūs a corde fluēs mēbris ꝑbet formā ſm̄ Auer.2° ſui collꝫ.c.7.iō ⁊c̄.ꝯn̄a appꝫ:qm̄ cōplexio ꝑparat ad formā vt ponit Aui.in ca.de eo qđ comediṫ ⁊ bibiṫ.mō in q̊ eſt ꝑparatio vltīa forme in eo eſt itroductio forme.Itē ꝑfectū nō recipit ab iperfecto:ſꝫ ecōuerſo.mō ſpūs a corde ꝑueniēs ē qd ꝑfectū reſpcū mēbroꝝ cū fluat a mēbro ꝑfectiſſimo:iō ⁊c̄.¶In ꝯtriuꝫ eſt Aui.¶Ad ħ dōm eſt ꝙ virt⁹ a corde ꝑueniēs nō recipit ab eis ſꝫ ipa ꝑficit.Et cā hui⁹ eſt duplex.Una eſt.illđ ꝑueniēs ad mēbra ipa ꝑficit qđ eſt p̊^{m} mouēs mēbra ad ſui opōnes:ſed ſpūs fluēs a corde eſt hmōi:iō ⁊c̄.ma.nō ē.mi.declaraṫ.nā mēbra moueñṫ ad ſuas opōnes:q2 ꝯiuncta ſūt cordi in q̊ eſt ꝑ aīa.ſūt aūt illi ꝯiuncta ꝑ ſpiritū a corde eis trāſmiſſuꝫ:iō ⁊c̄.Alia cā eſt.q̄lis eſt ꝓportio forme mixti ad formā que eſt aīa:talis ē ꝓportio calidi inati mēbroꝝ ad cal'm ifluēs:ſꝫ aīa ꝑfectio eſt forme mixti:ḡ calor influēs eſt ꝑfectio calidi inati mēbroꝝ.ma.appꝫ:q2 q̄lis eſt ꝓportio forme ad formā talis eſt ꝓportio iſtrumēti ad iſtr̄m.mi.eſt de ſe nō.nā qn̄ mēbra mortua ſunt amplius nō ſunt membra:lꝫ mixta ſint.¶Sed aduertēdū ꝙ q2 ſpūs veniēs ad mēbra eſt p̊^{m} mouēs mēbra ad opōnes ⁊ p̊^{m} mouēs ꝑncipal'r facit ad eē effect⁹ abſolutū.nō aūt ad eē terminatū:oportuit i mēbris eē qđdā cal'm inatū qđ eēt ſm̄ mouēs mēbra ad determiatas opōnes actuatū ꝑ cal'm influēs:vn̄ cal'm ifluēs ad mēbra ꝑueniēs ꝯhiṫ ꝑ calꝫ inatū mēbrorū vt poſſit in eoꝝ opōnes ꝓprias.Qn̄ ḡ Aui.dicit ꝙ ſpūs iſte recepit cōplexionē a mēbris nō dꝫ itelligi ꝙ abſolute ab illis cōplexionē recipiat:imo magꝭ ipſa ab eo cōplexionē recipiūt:facit enī ipſa calida ⁊ mobilia:ſꝫ dꝫ itelligi ꝙ ab ipſis recipit cōplexionē.i.ꝙ ab ipſis ꝯhiṫ ad determinatas opōnes ꝑꝑ cōplexionē ꝓpriā q̄ in mēbris eſt.⁊ ħ verū eſt de mēbris que alia ſūt a ꝑncipalib⁹:qm̄ a ꝑncipalib⁹ bene recipit q̄ꝺdā cōplexionē accidētalē que ꝺtermiatiua eſt cōplexionis cōis quā acqſiuit a corde:vt cū ſpūs ad cerebrū ꝑuenit bene recipit ab ipo q̄ꝺdā cōplexionē accidētalē ꝺterminātē ei⁹ cōplexionē ꝑorē a corde acqſitā.¶Ad rōnes.Ad ꝑmā ſi ſpūs a mēbris ⁊c̄.verū eſt ſed nō ab illis cōplexionē accepit:ſed ꝯctionē q̄ꝺdā per illoꝝ cōplexionē vt viſuꝫ eſt.¶Ad ſcđaꝫ ꝑfectū nō recipit ab iperfecto.verū eſt eſſe ſm̄ modū agendi bene.modo ſpiritus fluēs ad mēbra nō recipit ab illis eſſe ſed a corde:recipit tamē ab ipſis quēdā modū operādi:⁊ hoc nō eſt incōueniēs.

¶Et apud medicos qdem niſi poſtq̄ꝫ ſpūs in cerebro ad aliā cōuertiṫ cōplexionē nō preparaṫ ad recipiendum aīam que eſt principiū motus ⁊ ſenſus.Et ſimil'r in epate lꝫ prima cōplexio iam iuuerit ad recipienduꝫ virtutē ꝑmā vitalē.Et ſimiliter in vnoquoqꝫ mēbro:apud eos enī vnūqđqꝫ operationū genus aliā hꝫ anīmā.Et neqꝫ eſt aīa vna ex qua virtutes iſte profluūt:quoniā hui⁹ ſūme aggregatio eſt aīa.Et ſi prima qdē cōplexio iam adiuuit ad virtutē primā recipiendā:tūc iam dedit vitalē vbi ꝓuenit ſpiritus ⁊ virtus que ſunt eius perfectio.Hec aūt virtus apud eos nō ſola ſufficit vt ſpiritus per ipſaꝫ omnes alias ſuſcipiat virtutes niſi ꝓpria ꝓuenerit cōplexio.Preterea dixerūt ꝙ virtus hec preter hoc ꝙ ipſa eſt preparans vitaꝫ eſt etiā motus ſubſtantie ſpiritualis ſubtilis principiū ad mēbra ⁊ principiū ꝯſtrictionis ⁊ dilatationis aeris attracti ⁊ pulſus.Affert enim adiutoriū in cōparatione vite qđ eſt paſſio:⁊ in cōparatione operationū anime et pulſus prebet auxilium quod eſt actio.

¶Scđa in tres:q2 Aui.ꝑ facit qđ dcm̄ eſt.2° ſm̄ opīonē medicoꝝ explicat ꝑticulares opōnes ꝟtuṫ vitalis.3° ꝟtutē vitalē cōparat ad ꝟtutes nāles ⁊ aīales.2^{a} ibi.(Preterea dixerūt.)3^{a} ibi(Et hec qdē virt⁹.)¶Circa ꝑmā ꝑtē eſt intelligēdū ꝙ opīo iſta medicoꝝ quā ponit hic Aui.vera nō eſt ⁊ ſuꝑ reprobata fuit capl'o de mēbris.poſſum⁹ tn̄ ſoluē rōnē ipſoꝝ quā hic adducit Aui.que eſt talis.in illo mēbro ſpūs recipit ꝟtutē in q̊ recipit cōplexionē:ſꝫ ſpirit⁹ aīalis in cerebro recipit cōplexionē ꝓpriaꝫ ⁊ nālis in epate ⁊ gn̄atiuus in teſticulis:ideo ⁊c̄.Ad ma.in illo mēbro ⁊c̄.ꝯcedaṫ.ad mi.dōm ꝙ falſuꝫ eſt:bene.n.in illis quēdā modū cōplexionis recepit terminantē ſuā cōplexionē ꝓpriā quā habuit a corde.

Dub^{m} 13^{m}

¶Sed hic eſt dubitatio:vtꝝ ſpūs in epate ſic recipiat quēdā modū cōplexionis per quā eſt nālis:⁊ in cerebro quēdā modū cōplexionis per quā eſt aīalis:⁊ in teſticulis modū quēdā cōplexionis ꝑ quā eſt gn̄atiuus.¶Et rn̄dēt aliq ꝙ ſic:eo ꝙ ſic̄ cerebrū eſt ꝑn^{m} ꝟtutis aīalis:ſic ⁊ teſticuli gn̄atiue ⁊ epar nālis virtutis eſt ꝑn^{m}.¶Credo tn̄ ꝙ bene ħ hꝫ ſpūs in cerebro ⁊ in teſticulis:non aūt in epate.Et rō hui⁹ pōt eſſe:qm̄ ſpūs in cerebro recipit q̄ꝺdā ꝑmutationē cōplexionis per quā ipm̄ eſt inſtr̄m opōnis cōis toti.ſ.ſenſibilis motiue:⁊ i teſticulis ēt recipit q̄ꝺdā ꝑmutationē cōplexiōis ꝑ quā ēt ipe eſt inſtr̄m opōnis cōis toti.ſ.gn̄atiue:ſed in epate nō recipit ꝑmutationē cōplexionis ꝑ quā iſtr̄m ſit opōnis cōis toti:ſꝫ hꝫ ſolū illā ꝑ quā eſt iſtr̄m q̊ mediāte epar pōt ꝑmutare nutrimētū ad formā ſibi ſil'em.vꝫ.ad ſanguinē.vn̄ ſic̄ ſpūs vitalis ꝑueniēs ad os ⁊ carnē ⁊ etiā ad ſtōchū:nō dr̄ ſpūs alius q̄ꝫ vitalis:qm̄ ipe ibi ꝑmutationē cōplexionis nō recipit per quā inſtr̄m ſit cōis opōnis ſꝫ ꝓprie.ſ.imutationis nutrimēti ad formas ꝓprias illoꝝ mēbroꝝ:ſic ēt ꝑueniēs ad epar:q2 ibi nō recipit ꝑmutationē i cōplexione ꝑ quā ſit inſtr̄m opōnis cōis toti:iō dici nō dꝫ talis calor cū ad epar ꝑuenit alius q̄ꝫ vitalis ⁊ nō nālis vt aliq dn̄t.Cōfirmaṫ ħ.nā ſi in epate eēt ſpūs aligs nālis q trāſmitteṫ ad alia mēbra:ħ nō eēt:niſi q2 mediāte illo epar ſuā ꝟtuteꝫ trāſmittet ad alia mēbra.mō ħ ē fl'm:qm̄ epar ſuā ꝟtutē nō trāſmittit ad alia mēbra:ſꝫ ſolū mā͞ꝫ nutrimētalē in eo gn̄atā.ꝓbaṫ.nā virt⁹ epaṫ ē virt⁹ factiua nutrimēti:qm̄ nutrimētū iā factū ē i epate ſiue corde:iō ⁊c̄.

Du^{m} 14^{m}

¶Circa ſcđaꝫ ꝑtē ꝑ ē dubitatio:vtꝝ virt⁹ vitalis ſit ꝑn^{m} mot⁹ ſbe ſpūs ad mēbra.Et vr̄ ꝙ nō:q2 opōnis que ē circa nutrimētū ꝑn^{m} eſt virt⁹ nālis:ſꝫ mot⁹ ſbe ſpūs ad mēbra eſt q̄dā opō circa nutrimētū:iō ⁊c̄.ma.de ſe nō eſt.mi.declaraṫ.nā ꝑ ſpūm a corde tranſmiſſuꝫ mēbris ſibiipſis imutāt ꝓpriū nutrimētū.Et ꝯfirmaṫ hoc auctē Gal'.in lib.de vtilitate pulſus.vbi ponit ꝙ virt⁹ pulſatilis nō ſolū facit ad mot⁹ pulſus:ſed ēt ad mulcebrē nutricationē mēbroꝝ.Etiā Auer.2° ſui collꝫ.ca.7.vocat ꝟtutē vitalē ꝟtutē q̄ꝺdā cibatiuā.¶In ꝯtriū ē Aui.i l'ra.¶Ad ħ dōꝫ ē ꝙ virt⁹ vitalis eſt ꝑn^{m} mot⁹ ſpūs ad mēbra.Et rō hui⁹ ē.idē eſt mēbroꝝ gn̄atiuū ⁊ ipſoꝝ ꝯſeruatiuū:ſꝫ cor eſt gn̄atiuū mēbroꝝ:ḡ ē ipſoꝝ ꝯſeruatiuū.ꝯſeruat aūt illa trāſmittēdo eis ſpiritū:ſꝫ nō pōt eis trāſmittē ſpiritū niſi per ꝟtutē ꝓpriā que eſt in ipſo:⁊ talis eſt ꝟtus vitalis:iō ⁊c̄.¶Sed aduertēdū ꝙ ēt iſta virt⁹ vitalis vocari pōt nālis inquātū reſtauratiua eſt ſpūs a mēbro deꝑditi:⁊ ħ ex ſuba ſubtili que eſt in nutrimēto ſic̄ ēt ſit reſtauratio mēbroꝝ ex ꝑte groſſa que in nutrimēto eſt vt dicebaṫ ſuꝑ.Et fuit necīa iſta dupl'x reſtauratio in nobis ꝑꝑ duplicē deperditionē que inde nobis fiebat ſube mēbri ⁊ ēt ſube caloris.verū eſt tn̄ ꝙ medici habuerūt ponere iſtā virtutē diſtinctā a nāli cū habēt diſtincta organa ⁊ ēt diuerſum modū operandi naturalis virtutis.per hoc apparet ſolutio.

Dub^{m} 15^{m}

¶Scđo eſt dubitatio vtꝝ virt⁹ vitalis ſit ꝑn^{m} mot⁹ pulſus.Et vr̄ ꝙ nō:q2 illa opō nō ſit a ꝟtute vitali q̄ ſit ex necītate mā͞e etiā vacui:ſꝫ opatio pulſus cordis eſt hmōi:iō ⁊c̄.maior nō eſt:qm̄ tales opōnes ſunt diſtincte.mi.declaraṫ per Ariſto.in de morte ⁊ vita.Ponit enī hūc motū fieri ħ mō.nā cū ſit factiuū vltimi alimēti.ſ.ſanguinis accidit ꝑꝑ multā caliditatē cordis ſanguineꝫ eleuari in

tumorẽ: ⁊ tũc in tali tumore ne ſit vacuum attrahiť aer ad cor vel pulmonẽ: ⁊ illo attracto qꝛ aliqualr̃ refrigerať calm̃ fit depreſſio in ſanguine ⁊ in corde. ¶ In ꝯtrariũ eſt Auic. ⁊ oẽs medici. ¶ Ad iſtã q̃onẽ rñdet frater Thomas in quodã ſuo trac. quem fecit de motu cordis ſic dicẽs: ꝙ motꝰ cordis pͥcipiũ eſt virtus ſenſitiua nõ vt eſt ſenſitiua: ſed vt eſt quedã forma nãlis: ⁊ ſubdit palliãdo ſua dicta: ꝙ qꝛ forme iferiores aſſimilanť ſuperiori ⁊ illa mouet motu circulari nõ potẽs virtꝰ ſenſitiua cordis tali motu mouere ipm̃ cor mouit ſaltẽ ipm̃ motu ipſi ꝓportionali puta motu dilatationis ⁊ ꝯſtrictionis. Sed iſtud eſt falſuꝫ. p̊: qꝛ opatio virtutis ſenſitiue eſt ſentire nõ mouẽ: imo ſm̃ Ar. ipſa eſt maxime ſenſitiua in reſpectu ad alias virtutes: qꝛ ipſa hꝫ optimũ pati qđ eſt ſentire. Scđo qꝛ virtus ſenſitiua vt eſt forma nãlis nõ eſt aliud q̃ ſenſitiua: ſuũ eni eſſe nãle eſt eẽ ſenſitiuũ. ¶ Ideo dico alr̃. Iuxta qđ eſt itelligẽdũ ꝙ pulſus põt ꝯſiderari duplr̃. Uno mõ q̃tuꝫ ad eleuationẽ ⁊ depreſſionẽ abſolutaꝫ: ⁊ vt ſic fit a necitate nãe ⁊ vacui nõ a virtute: ⁊ cã eſt qm̃ poſſe eſt vt ſic pulſum fieri abſqꝫ virtute vt declaratũ ẽ aucto. Ar. Alio mõ põt ꝯſiderari q̃tũ ad eleuationẽ ⁊ depreſſionẽ determinatã ⁊ ordinatã: ⁊ vt ſic fit a virtute qm̃ h̓ mõ ab illis fieri nõ põt cũ illoꝝ opões ſint indeterminate. Itẽ qꝛ illa opatio fit a virtute que fit ꝓpter finẽ: ſed pulſus eſt hmõi. fit. n. ꝓpter euẽtationẽ caloris in aiali: iõ ⁊c̃. Ariſto. ꝗ in de morte ⁊ vita ponẽs cãs pulſus ſolũ ponebat cãs ipſiꝰ vt eſt motꝰ abſolute: nõ vt eſt talis motꝰ determinatꝰ. per hoc apparet ſolo ad rõnẽ de ſe. ¶ Ulterius eſt itelligẽdũ ꝙ in cõparatiõe vite h̓ eſt nutrimẽti ⁊ cõparatione opationũ aie. i. aialiũ. ſ. ſenſitiue ⁊ motiue affert virtus vitalis auxiliũ qđ eſt paſſio: ⁊ hoc ꝑparãdo ipm̃ ſpiritũ vt poſſit recipere modũ cõplexionis per quã fit inſtrm̃ nãlis virtutis cũ ꝑueniret ad epar: ⁊ aialis cũ ꝑueniret ad cerebrũ: ſꝫ in cõparatione pulſus aufert auxiliũ qđ eſt actio. nã pͥncipiũ effectiuũ motus pulſus eſt ipſa vitalis virtus vt viſum eſt ⁊c̃.

¶ Et hec quidem virtus virtutibus naturalibus ſimilať: ideo ꝙ nõ voluntate ꝓueniunt vnde ꝓfluunt. Et ſimilať virtutibꝰ aialibus propter operationũ earum diuerſitatem: ipſa eni dilatat ⁊ conſtringit ſimul: mouet ergo duobus motibus ꝯtrarijs.

¶ Poſtq̃ Aui. iueſtigauit ſniam medicoꝝ ⁊ ẽt pħoꝝ circa virtutẽ vitalẽ: in parte iſta colligẽdo ex dictis medicoꝝ ⁊ ẽt pħoꝝ cõparat virtutẽ vitalẽ ad alias virtutes. ſ. nãles ⁊ aiales. Et p̊ illã comparat ad tales virtutes quantũ ad eius operationes. Scđo quantum ad nobilitates ⁊ ignobilitates. 2ᵃ ibi (Pħi aũt.) ¶ Circa primam partẽ eſt intelligendum ꝙ Auicen. hic per voluntatem itelligit quecũqꝫ appetitũ: ſiue ille fiat per apprehenſionẽ intellectus qui dicitur voluntas ſiue per apprehenſionem ſenſus qui dicitur appetitus ſenſitiuus. Nam virtus vitalis ſuas operationes efficit ſine appetitu intellectiuo ⁊ etiam ſenſitiuo.

Dubᵐ 16ᵐ ¶ Sed hic eſt dubitatio qꝛ videtur ꝙ virtꝰ vitalis ſuas operationes perficiat cum appetitu. nã motiones ire ⁊ timoris ſunt operationes virtutis vitalis vt poſuit Auicẽ. ſupra: ⁊ etiã ponit ſtati: ſed tales operationes ſunt cũ appetitu vt notũ eſt: iõ ⁊c̃. ¶ In cõtrariũ eſt Auicẽ. ¶ Reſpõdent aliq ꝙ duplex eſt virtus vitalis. ſ. operans ⁊ operata. modo dicũt ꝙ virtus vitalis operans efficit ſuas opationes ſine appetitu: nõ aũt virtus vitalis operata. Sed iſtud nihil eſt dicere vt apparuit ſupra: quoniã etiã virtus vitalis operans facit operationes cũ appetitu. Unde dico aliter ꝙ motus pulſus põt ꝯſiderari duplr̃. Uno mõ q̃tuꝫ ad principiũ a quo perfluit: ⁊ vt ſic fit a virtute vitali que eſt quedam virtus nãlis: ⁊ hoc ſine appetitu: ⁊ cauſa huius eſt quoniã motus pulſus motus ꝯtinuus eſt. modo a virtute naturali procedit motus qui ꝯtinuus eſt nõ aũt ab aiali: ideo ⁊c̃. Alio mõ põt ꝯſiderari quãtũ ad motuꝫ ſui motus ſm̃ quẽ diuerſificať: ⁊ vt ſic diuerſitatẽ recipit a cauſis nõ nãlibus ſicut a cibo cũ aſſumiť in ſuperflua quãtitate vel incõuenĩeti qualitate: ⁊ ẽt ab appetitibꝰ nãlibus aialibꝰ ſicut apparet in accidentibꝰ aie: tũc eni virtus vitalis in ſuo motu ab aiali adiuuať: ⁊ nõ eſt hoc incõueniẽs. Nã aialis virtus in aiali fuit ad eiꝰ ſalutẽ: ⁊ iõ oportuit ab ipſa etiã iuuamentuꝫ recipere virtus que ordinať in ſalutẽ aialis ſicut eſt virtus vitalis: ſicut ẽt videmꝰ ꝙ virtus ab aiali ſuſcipit iuuamentũ: vnde forſan hoc modo virtus põt dici quodãmõ qꝛ ab aiali adiuta: tñ adhuc ipſa eſt operãs pͥncipaliter motuꝫ pulſus lꝫ ille a virtute aiali diuerſificeť in mõ ſui motus. ¶ Ad rõnẽ apparet ſolutio ex dictis: qm̃ motiones ille ſaltem in ſuo modo motus ab appetitu diuerſificanť ⁊ h̓ ꝯceſſuꝫ eſt.

Duᵐ 17ᵐ ¶ Scđo eſt dubitatio. Aui. ponit ꝙ virtus vitalis vna exiſtens ſimul mouet motibꝰ ꝯtrarijs: poſſibile eſt vnũ mobile ſimul moueri motibꝰ ꝯtrarijs: ſed ꝯſequens eſt falſum ſm̃ Ariſt. 5. phy. textu cõmẽ. 35. ideo ⁊c̃. Itẽ ſi virtus vitalis vna exiſtens ſimul moueret motibꝰ ꝯtrarijs: hoc nõ eſſet niſi qꝛ ipſa haberet in ſe virtutes et potẽtias ꝯrias. mõ hoc eſt ipoſſe: eſt eni ponẽ oppoſitũ in adiecto. ¶ In ꝯriũ eſt Aui. ¶ Iuxta qđ eſt itelligẽdũ ꝙ hoc forſan fuit vnũ motiuũ qđ mouit Ar. ad ponẽdũ motus pulſus nõ fieri a virtute ſed ex neceſſitate mãe eo qđ ipſe erat ſimul cõpoſitꝰ ex motibꝰ cõtrarijs: talis. n. motꝰ ſaltẽ a ỽtute nãli ſimul ꝑuenire nõ põt. Etiã ꝑꝑ h̓ qđ dic̃ Aui. hic motꝰ fuit frater Thomas ad ponẽdũ ꝙ motus cordis fieret a ỽtute ſenſitiua vt eſt forma q̃dã nãlis: ⁊ qꝛ iſte forme iferiores ſuperiori aſſimilanť: ⁊ illa mouet motu circulari: vñ qꝛ h̓ nõ potuit nõ ex ꝑte ſui ſed mobilis: qm̃ mobile qđ moueť motu circulari neqꝫ eſt graue neqꝫ leue. aĩa aũt iferior coniuncta erat ei qđ eſt graue ⁊ leue mouit cor ipm̃ motu ꝓportiõali illi. ſ. motu dilatationis ⁊ ꝯſtrictiõis: ita ꝙ frater Thomas ponẽs hũc motũ fieri ab vna ỽtute nõ poneret ipm̃ eẽ cõpoſitũ ex ꝯrijs motibꝰ: ſed eẽ quẽdã vnũ motũ circularẽ exiſtẽtẽ icõpletũ. Sed hec poſitio iprobata fuit ſupra: qm̃ forma nãlis adhuc minus mouet motibꝰ ꝯrijs q̃ aialis. Et iõ dico alr̃ ⁊ ſic ꝙ iſti duo motꝰ cordis. ſ. motꝰ dilatatiõis ⁊ ꝯſtrictiõis nõ fiunt ab vna ỽtute vitali eẽtialiter: lꝫ ſit vna gñe: ⁊ cã huiꝰ eſt que eſt demr̃atio in hac ꝑte motꝰ ordinatꝰ ad attractionẽ iuuatiui ⁊ expulſionẽ nocitiui nõ fiunt ab vna ỽtute ſed diuerſis: ſed motꝰ dilatatiõis ordinatꝰ eſt ad attractionẽ iuuatiui: qꝛ aeris refrigerãtis calidũ nãle. motus aũt ꝯſtrictionis ordinatꝰ eſt ad expulſionẽ nocitiui: qꝛ fumoſarũ ſupfluitatũ: iõ ⁊c̃. ma. appet qꝛ opões q̃rũ obta ſunt diuerſa ⁊ modi operandi diuerſi nunq̃ fiunt ab vna virtute ſed diuerſis. Sed motus ordinatꝰ ad attractionẽ iuuatiui ⁊ motꝰ ordinatus ad expulſionẽ nocitiui ſunt opões: quaꝝ obta ſunt diuerſa: qꝛ iuuatiuũ nocitiuũ ẽt modi operãdi ſunt diuerſi: qm̃ attractio eſt motꝰ alicuiꝰ ad ſe: ſed expulſio eſt motꝰ ad aliud: iõ ⁊c̃. minor nõ eſt apud pħos ⁊ medicos: ⁊ hec expſſe vꝛ̃ eẽ itẽtio Gal. in. 3. de virtutibꝰ nãlibꝰ ca. 13. ⁊ 14. nã ipſe ponit ibi dilatationem cordis ⁊ arteriarũ fieri per villos lõgitudinales que ordinata eſt in attractione: ⁊ ꝯſtrictionẽ fieri ꝑ villos latitudinales que ordinata eſt ad expulſionẽ: oſtendens ꝑ h̓ ipſas fieri a diuerſis ỽtutibꝰ. ſ. dilatationẽ a ỽtute attractiua que operať cũ villis lõgitudinalibꝰ: ⁊ ꝯſtrictionẽ a ỽtute expulſiua que operať cũ villis latitudinalibꝰ. ¶ Sed eſt aduertẽduꝫ p̊ ꝙ duplex eſt attractio ⁊ expulſio in corde. Una ꝓpria que fit reſpectu ꝓprij nutrimẽti: ⁊ hec fit ſine villis. Alia que eſt cõis vt attractio aeris ⁊ expulſio capinoſi fumi: ⁊ hec fit cuꝫ villis. ¶ Scđo eſt aduertẽdũ ꝙ virtꝰ in corde exiſtẽs ſimul mouet motibꝰ ꝯrijs in relõne ad diuerſa mobilia. nã dilatato corde ꝯſtringunť arterie ⁊ eꝯrio: ſꝫ in relõne ad idẽ mobile nõ ſimlr̃ mouet motibꝰ ꝯrijs. Nã virtus vitalis alio tꝑe dilatat cor ⁊ alio tꝑe ipm̃ ꝯſtringit: vñ ſi Aui. itellexit ꝙ hec virtꝰ ſimul mouet motibꝰ ꝯrijs ſit vna eẽntialr̃ peſſime intellexit: ſed ſi intellexit ꝙ eſſet vna ſm̃ genus põt ſaluari vt viſum eſt. ¶ Ad rõnes. Ad p̊mã ſi iſta virtꝰ ⁊c̃. ꝯcedať. ¶ Sed tu dicis ipoſſe eſt vnũ mobile ſilr̃ moueri motibꝰ ꝯrijs. verũ eſt vnũ mobile exñs: ſꝫ plura exñs bene põt illis ſimlr̃ moueri. mõ mobilia iſtiꝰ ỽtutis nõ ſunt vnũ ſꝫ duo. ¶ Ad ſcđaꝫ tũc h̓ nõ eẽt niſi qꝛ in iſta virtute eẽnt virtutes ꝯrie. ꝯcedať. mõ nõ eſt incõueniẽs ꝙ in vno ſm̃ genus ſint aliqua duo ſpecie differentia: ideo ⁊c̃.

¶ Tertio eſt dubitatio vtrũ dilatato corde cõſtringanť arterie ⁊ econtrario. Et dicendũ eſt ꝙ ſic ſiue argumẽtis. Et ratio demonſtratiua ad hoc eſt iſta. Nã motus pulſus factus eſt vt calor exiſtens in corde cõtempereť ⁊ temperatus a corde ad alia membra trãſmittať. modo calor fit temperatꝰ per dilatationẽ cordis ⁊ in tẽpore quietis que eſt poſt illã. Poſtea ỽo cũ cor ꝯſtringiť ipſum a ſe expellit ⁊ ad membra ipſum tranſmittit. nõ poſſet ipſum aũt tranſmittere: niſi tunc tempore conſtrictionis que ipſuꝫ expellit arterie dilatarentur: quoniã ipſum per arterias ad mẽbra tranſmittit: ideo ⁊c̃. Etiam qꝛ quando aliquod membrum alteri mandat: oportet cum membrum mandans conſtringitur in expellendo ꝙ recipiens dilateť in attrahendo ſicut apparet in expulſione ſtomachi ad epar cũ expellit chilum. modo cor calidũ cõtemperatum mandans eſt ad arterias: ideo ⁊c̃.

¶ Philoſophi aũt qñ aĩam dicũt aĩam terrenã dicere volũt perfectionem corporis nãlis inſtrumẽtalis. Et volũt dicere principiũ omnis virtutis ex qua metipſi motus ꝓueniunt ⁊ operationes diuerſe. Erit igiť hec virtus ſm̃ philoſophoꝝ ſniam virtus animalis ſicut virtutes naturales quas nominauimus apud eos virtutes vocantur animales. Qꝛ ſi noluerint dicere animam ſm̃ hanc intentionem: ſed volunt dicere virtutẽ que eſt principiũ cõprehendendi ⁊ mouẽdi qđ ex aliq

ꝯuenit cõprehensione volũtarie. Et nãlẽ volunt dicẽ pro omni virtute ex qua operatio ꝯuenit in suo corpore: ſm huius forme diuersitatez nõ erit virt⁹ animalis sed erit naturalis ⁊ altioris ordinis ꝗ̃ sit virtus quam medici vocant naturalẽ. Et si naturalẽ vocauerint illam que rem nutrimẽti ministrat ⁊ ꝯuertit: siue ad hoc vt remaneat indiuiduũ siue vt remaneat spẽs non erit hec naturalis: sed erit tertiũ genus.

¶ Circa scðam ꝑtẽ est itelligẽdũ. Auicẽ. ponit ꝙ virtus vitalis est altioris ordinis ꝗ̃ nãlis. ⁊ causa huius est: q2 virt⁹ vitalis est effectiua spiritus. virtus aũt nãlis est effectiua nutrimẽti ex quo mẽbra nutriunt̃ ⁊ generant̃. modo spirit⁹ membris comparat̃ sicut forma materie: ideo ⁊c̃. Deinde cum dicit.

¶ Et q2 ira timor ⁊ similia eoꝝ hui⁹ v̓tutis sunt passiones: tunc lȝ eoꝝ ꝑ̃cipia sint sensus ⁊ existimatio ⁊ virtutes apprehẽdentes: huic tñ cõparate sunt virtuti.

¶ Postꝗ̃ Auicẽ. notificauit diffinitionẽ virtutis vitalis vsq; ad illã partẽ ꝗbus ẽt admiscet ⁊c̃. in parte ista ipsam notificat quantũ ad aliã partẽ. ¶ Circa quã est intelligendũ ꝙ ira ⁊ timor ⁊ similia pñt ꝯsiderari dupl'r. Uno mõ vt sunt ꝗdã passiones facte per appetitũ ⁊ vt sic sunt operationes aĩalis virtutis sensibilis. Alio mõ quãtũ ad alterationẽ ⁊ motũ caloris qui fit in ipsis ⁊ sic sunt operationes vitalis virtutis. vnde ipse motus caloris ⁊ pulsus principaliter fit a virtute vitali. attamẽ talis motus per appetitũ diuersificari põt: motus ergo cordis nãlis est inquantũ ꝯtinuus: sed inquantũ diuersificationẽ recipit per appetitũ dici põt volũtarius: ⁊ sic etiã de motu pectoris. Deinde cum dicit.

¶ Huius autem virtutis declarationẽ certificare ⁊ an sit vna an plures ꝗ̃ vna in sapientia continet̃ naturali que philosophie pars existit.

¶ In ꝑte ista Aui. excusat se a sol'one cuiusdã dubitationis ꝯtingẽtis circa virtutẽ vitalẽ: ⁊ est dðm vt visuz est ꝙ virtus vitalis est vna ſm genus: plures tñ ſm spẽm. hoc est qð dicit ⁊c̃.

¶ De virtutibus aĩalib⁹ cõprehẽdẽtib⁹. Cap. 5m.

HA virtute aũt animali due copulant̃ v̓tutes quaꝝ ipsa est sicut gen⁹: vna est sicut virtus cõprehensiua ⁊ altera virtus motiua.

¶ Postꝗ̃ Aui. execut⁹ est de gñe v̓tutis nãlis ⁊ speb⁹ ipsius: ⁊ ẽt de gñe virtutis vitalis ⁊ speciebus ipsius: in parte ista exequit̃ de gñe virtutis aĩalis ⁊ specieb⁹ ipsius. Et primo ꝓmittit quãdam diuisionẽ aĩalis virtutis. Scðo exequit̃ de mẽbris diuisionis illius. 2a ibi (Et cõprehensiua ꝗdem.)

Dubm pm ¶ Circa ꝑmã partẽ est dubitatio ꝑmo: vtꝝ virt⁹ cõprehẽsiua ⁊ motiua sint aĩali necessarie. Et videt̃ ꝙ nõ: q2 si eẽnt ei necĩe: aut eẽnt aĩali necessarie ĩquãtũ est aĩatũ vel ĩquãtũ est aĩal: sed nullo istoꝝ modoꝝ sunt ei necessarie: iõ ⁊c̃. ma. apparet ex sufficiẽti diuisione mi. declarat̃. Primo nõ sunt ei necessarie ĩquãtũ aĩatũ: q2 tũc oĩa aĩata haberẽt has virtutes: sed ꝯñs est falsuz. nã plãte aĩate sunt: ⁊ tñ in eis nõ est sensus neq; motus. Scðo non sunt ei necessarie ĩquãtũ est aĩal: qm̃ est ĩuenire quedã aĩalia vt typis affixa in qb⁹ si sit sensus in eis tñ nõ est mot⁹ ſm Aristo. in libro ꝑ de hystorys aĩaliũ. ⁊ in 2o de aĩa. tex. 16. ⁊ 33. Itẽ si he virtutes eẽnt necessarie aĩali nõ eẽnt ei necessarie nisi ꝓpter eoꝝ salutẽ: sed nõ sunt ei necessarie ꝓpter eoꝝ salutẽ: iõ ⁊c̃. ma. est nõ: q2 sensus ⁊ motus dati sunt aĩali ꝓpter eius salutẽ. ſm Aristo. 3a de aĩa circa finẽ. mi. declarat̃: qm̃ sicut nã mixta alia sine his virtutib⁹ saluare põt eodez mõ aĩalia. nã ipsa est sapiẽs sapiẽtissima cui⁹ sapiẽtie nõ est finis. ſm Gal. in 2o de creticis cap. 2o. ¶ In ꝯtrariũ est Auicẽ. imo ipse has virtutes vocat aĩales alias aũt nõ. ¶ Dðm ꝙ virtus apꝑhensiua ⁊ motiua necessarie sunt aĩali. Et rõ huius est: q2 ille virtutes sunt necessarie aĩali per quas aĩal distinguit̃ a nõ aĩali: sed virtus motiua ⁊ apprehensiua sunt hmõi: iõ ⁊c̃. ma. apꝑet eo ꝙ aĩal ipm iter oĩa entia vniuersi est maxime necessariuz ⁊ magis perfectũ. mi. de se nõ est per sensum ⁊ motũ iudicam⁹ aliꝗd esse aĩal. ¶ Itẽ nã ꝑmũ mouẽs sicut corpus celeste mouens materias ad formas quãdã mãm mouere voluit ad formã sibi similẽ. talis aũt est forma sensitiua. nã ipsa oĩum est cogniscitiua siue illa sit de gñe substantie siue accidẽs: sicut ẽt est illoꝝ cognoscitiua forma corporis celestis: ⁊ vlterius q2 apprehensio rei causa est motus attributa etiã fuit aĩalib⁹ in ꝗbus est virtus apꝑhẽsiua ⁊ motiua. vnde hec virtus aĩalia mouet ad oẽm spẽm positionis sicut ẽt corp⁹ celeste ab eius aĩa mouet̃ ad oẽm spẽz positionis que ẽt aĩa per appetitum mouet. ¶ Itẽ aĩalia ipsa iter oĩa entia sunt magis tẽperata: qm̃ elemẽta in ipsis sunt magis ꝯfracta: ⁊ q2 nã maxime intendit ad salutẽ eius qð iter oĩa est tẽperatũ: iõ ipsa intẽdit maxime ad salutẽ aĩalis. nã illis dedit virtutẽ ꝗbus possunt seipsa regere vt puta virtutẽ sensitiuã qua seipsa regerẽt ꝑcipiẽdo iuuatiua ⁊ nocitiua ⁊ ẽt virtutẽ motiuã qua seipsa regerẽt ꝓsequẽdo iuuatiua ⁊ fugiẽdo nocitiua. ¶ Et ex his statim apparet ꝗre iste virtutes dicte sunt aĩales: q2 ꝓpter duo. s. q2 per ipsas distinguitur aĩal a nõ aĩali. Etiã q2 ipse faciũt ad salutẽ aĩalis. ¶ Ad rõnes. Ad primã si erant necessarie ⁊c̃. dico ꝙ necessarie sunt aĩali ĩquãtũ est aĩal. tu ꝓbas ꝙ nõ: q2 est ĩuenire ꝗdã aĩalia in ꝗbus nõ est motus. qð falsum est: lȝ enĩ in eis nõ sit motus localis ꝓgressiuus qui est de toto loco ad totũ locũ: est tamen in eis motus localis dilatationis ⁊ ꝯstrictionis. nõ fuit aũt in eis motus localis progressiuus in alys aũt sic: qm̃ ipsa nutrimẽtũ ꝯiunctũ hẽat alia aũt distans: attamen fuit in eis mot⁹ localis dilatationis ⁊ ꝯstrictionis ꝙ possent ꝓsequi qð vtile est in eoꝝ iuuamẽto ⁊ fugere qð est nocitiuum. ¶ Ad scðam si he virtutes ⁊c̃. ꝯcedat̃. ad mi. falsum est. tu ꝓbas q2 põt illa saluari nõ est verũ vt aĩalia sunt: q2 ex quo nõ habẽt sensum ⁊ motũ aĩalia nõ sunt. Uel dðm ꝙ q2 aĩalia habẽt maiorẽ nobilitatem inter oĩa entia: ideo nã habẽt per eoꝝ virtutes.

Dubm 2m ¶ Scðo est dubitatio: vtrũ virtus aĩalis sit genus ad has duas virtutes. Et videt̃ ꝙ non: qm̃ virtus cõprehensiua est virtus passiua: virtus motiua est virtus actiua: sed agere ⁊ pati nõ sunt in vno genere ꝓ̃dicamentali sed diuersis: ideo ⁊c̃. Item illa nõ sunt eadẽ genere ⁊ differẽtia specie: sed etiã specie eadẽ quoꝝ vnum est causa alterius: sed virtus apꝑhẽsiua causa est motiue: ideo ⁊c̃. ¶ In cõtrariũ est Auicẽ. ¶ Dðm ꝙ virtutẽ apprehensiuã ⁊ motiuã esse in vno genere põt dupliciter intelligi. Uno mõ esse in vno genere q2 loco ⁊ subiecto ⁊ sic sunt in vno genere loco ⁊ subiecto. Et cã hui⁹ est: q2 illa sunt in vno loco ⁊ subiecto quoꝝ vnuz ĩmediate sequit̃ aliud in eodẽ: sed virtus motiua ĩmediate sequit̃ apprehensiuam in eodẽ subiecto. ma. nota est. mi. declarat̃: naz quelibet forma est alicuius inclinationis principiũ in materia cuius est: sicut forma que est grauitas principiũ est declinationis deorsum in materia cuius est: ideo forma sensitiua principiũ erit inclinationis ⁊ appetitus in aĩali in quo est: sed inclinatio ⁊ appetit⁹ ꝑ̃ncipiũ sunt motus ſm Aristo. in 3o de aĩa. tex. cõmẽ. 48. ⁊ 51. iõ ⁊c̃. Alio mõ possumus intelligere ipsas esse in vno gñe ꝓ̃dicamẽtali vniuoco ⁊ per vnã rõnẽ ⁊ sic nõ sunt in vno gñe. Et causa huius est: q2 ille virtutes nõ sunt in vno genere vniuoco quarum obiecta per diuersas rõnes apprehendunt̃: sed obiecta apprehẽsiue ⁊ motiue sunt huiusmodi: iõ ⁊c̃. ma. apparet: q2 virtutes accipiunt distinctionẽ ex obiectis. mi. declarat̃: q2 obiectũ apprehensiue est obm inquantũ apprehendit̃: sed motiue obm est illð sub rõne qua est bonũ ⁊ delectabile ſm Aristo. 3o de aĩa cõmẽ. 51. Dico tñ ꝙ sunt in vno genere equiuoco analogico dicto de illis per prius ⁊ posterius. nã apprehensio rei per sensum causa est motus ad illam ⁊ motũ precedit: ⁊ ideo Auicẽ. dixit signanter virtutẽ aĩalem esse sicut genus ad has virtutes ⁊ nõ dixit ꝙ esset simpliciter genus. Per hoc apparet solutio ad rationes de se.

¶ Et comprehensiua quidẽ est sicut duarũ virtutũ genus. vna virtus comprehensiua est manifeste. ⁊ altera virtus comprehensiua occulte.

¶ Scða in duas: q2 Auicẽ. ꝑ̊ exequit̃ de virtute aĩali cõprehẽsiua. Scðo de virtute aĩali motiua. 2a ibi (Motiua.) Prima in duas: q2 ꝑmo ꝓmittit quãdã diuisionem illius virtutis. Scðo de membris illius diuisionis exequit̃. 2a ibi (Et virtus quidem.)

Dubm 3m ¶ Circa ꝑmã partẽ est dubitatio: vtꝝ virt⁹ manifeste cõprehẽsiua ⁊ ẽt occulta cõprehẽsiua sint eedẽ gñe. Et vr̃ ꝙ non: ꝙ ille v̓tutes nõ sunt eedẽ gñe tantũ que sunt eedẽ specie: sed he virtutes sunt hmõi: qm̃ obm eaꝝ est vnũ vt apꝑebit: idẽ. n. obm est visus ⁊ imaginatiue v̓tutis: iõ ⁊c̃. ¶ Itẽ que se habẽt sicut mouẽs ⁊ motuz nõ sunt eedẽ gñe: q2 agere ⁊ pati sunt in diuersis ꝓ̃dicamẽtis: sed virtus apꝑhẽsiua manifeste mouet virtutẽ apꝑhẽsiuã occulte: iõ ⁊c̃. ¶ In ꝯ̃riũ est Aui. ¶ Dðm ad hanc qõnẽ ꝙ he virtutes sũt in vno gñe subto: nõ aũt in vno gñe ꝓ̃dicamẽtali vniuoco. Ratio ꝑmi est ille virtutes sunt in vno genere loco ⁊ subto quaruz forma subto vna est: sed forma harũ virtutũ vna est: iõ ⁊c̃. ¶ Itez ille virtutes sunt in vno loco ⁊ subto quoꝝ obtoꝝ species distinguunt̃ per aliqð vnũ: sed species obiecti virtutis apprehensiue occulte ⁊ manifeste sunt hmõi: iõ ⁊c̃. ma. apparet: q2 ex quo per vnũ distinguunt̃ opꝫ ipsas ad vnũ locũ terminari vbi de ipsis fiat distinctio ⁊ iudicium. mi. apꝑet: nã species ille per aĩam distinguunt̃ que est vna loco ⁊ subto. ¶ Itẽ nihil mouet nisi ſm ꝙ in actu: sed sensus exte-

rior mouet cōmunē ⁊ cōis imaginatiuā ⁊ sic de alijs: ꝗ hoc nō faciet nisi ſm ꝙ in actu: sed in actu fit ꝑ sensibilia ꝓpria: ꝗ mouebit q2 illa apphēdit. vnū ꝗ erit obm sensus exterioris ⁊ cōis ⁊ imaginationis ⁊ aliaꝝ ⁊ ꝑ ꝯñs ēt taliū virtutū vnū erit ſbm ⁊ vnus etiā locus. ⁋ Et ꝑterea q ponūt obm harū virtutum esse diuersum: vt q2 obm estimatiue est amicitia ⁊ inimicitia: ſ3 obm auditꝰ in oue sit vox lupi cū illā audit nō bene dicunt. nā amicitia ⁊ inimicitia ꝑ accidēs obm sunt estimatiue virtutis: q2 nō sunt illius obm nisi ꝑ vocē quā apphēdit virtꝰ estimatiua ꝑ se sicut ēt auditꝰ illā per se apphēdit. ⁋ Preterea si obta ipsarū eēnt diuersa: tunc oporteret ponē quādā virtutē actiuā que ipsam distingueret puta amicitiā ⁊ inimicitiā a voce qm̄ h̄ facē nō pōt virtꝰ estimatiua cū sit q̄dam virtꝰ passiua. mō nullā talē ꝟtutē est ponē: iō ⁊c̄. ⁋ Rō scdi est: qm̄ spēs sub gñe vniuoco sūt coeque. mō virtꝰ apphēsiua māifeste nō est coeq̄ occulte: imo ꝑor illa ⁊ ipaȝ mouēs: nō igr̄ sūt sub vno gñe vniuoco: ſ3 magꝭ equoco ⁊ analogico. ⁊ iō ēt Aui. dixit in lr̄a sicut genus. ⁋ Ad rōnes. Ad ꝑmā que sunt eadeȝ specie ⁊c̄. ꝯcedat̄. ad mi. verū est ꝙ obiectū ipsarū vnū est. attamē modus apprehēdēdi ipm est aliud in vtraq3. Uel dōm ꝙ rō illa arguit ꝙ sunt eedeȝ gñe ⁊ subto. ⁋ Ad scdam que se habēt ⁊c̄. verū est in vno gñe ꝑdicamētali: sed in vno gñe subto bene. ⁊ hoc ideo qm̄ mouēs ⁊ motū cōicant in mā. vñ rō illa potius arguit oppositū q̄3 ꝓpositū.

Dubᵐ 4ᵐ ⁋ Tertio est dubitatio: vtꝝ sit aliq̄ virtꝰ cōprehēsiua māifeste. Et vr̄ ꝙ nō: qm̄ organa talis ꝟtutꝭ occulta sunt: talis. n. ꝟtus sūt q̄nq3 sensus. mō illi hn̄t organa occulta sic̄ crystallina q̄ ē organū visus est occulta. ēt carūcule q̄ sūt organū odoratꝰ ⁊ neruus expāsus in iteriori auris q̄ ē organū auditꝰ. ēt organū tactꝰ occultū ē: l3 mēbꝝ puta caro sit māifestū. ēt organū gustꝰ qđ ē i ligua ē occultū: ꝗ ⁊c̄. ⁋ Preterea vr̄ ꝙ oīs virtꝰ cōprehēsiua sit māifeste vl̄ occulte: qm̄ vtriusq3 obm qđ apphēdit̄ vnū ē: q̄ ꝗ rōne vna ē apphēsiua māifeste vt q̄nq3 sensus aliq̄ occulte vt alie virtutes interiores. dōm ꝙ vna virtꝰ ē apphēsiua māifeste vt. 5. sensus ⁊ aliq̄ occulte vt ꝟtutes iteriores. Et cā huiꝰ ē ista: nā ꝟtus dr̄ cōprehēsiua occulte ⁊ ēt manifeste ex ꝑte triū. s. ex ꝑte obti ⁊ ex ꝑte organi ⁊ ex ꝑte modi cōprehēdēdi. ⁋ Et ex ꝑte obti. nā spēs caloris ſm Auer. i suo trac. de sensu ⁊ sensato h3 eē itētiōale in medio: ſ3 magꝭ h3 eē itētiōale in oculo ⁊ adhuc magꝭ in sensu cōi: ſ3 obm cū h3 eē magꝭ intētiōale in aliq̄ h3 eē magꝭ occultū in illo. ⁊ cū h3 eē minꝰ itētiōale h3 eē manifestū: iō obm i sensu exteriori h3 eē māifestū: in sensu aūt cōi eē occultū. ibidē ēt q2 ꝟ3 Arꝭ. sensus exteriores apphēdūt magꝭ obm sup̄ficial̄r q̄3 ad id qđ ē ꝓfundū in ipo ⁊ occultū: sic̄ videmꝰ ꝙ auditus ouis cōprehēdit sup̄ficial̄r vocē lupi: ſ3 ꝟtꝰ estiatiua cōprehēdit qđ occultū ē i voce illa. s. amicitiā vel inimicitiā. ⁋ Declarat̄ h̄ 2° ex ꝑte organi: qm̄ organa sensuū exterioꝝ magꝭ sūt nō ad sensuȝ ⁊ ꝑ anathomiā: organa aūt sensus cōis imagiatōis ⁊ memorie minꝰ. ⁋ Tertio h̄ decl̄at̄ ex ꝑte modi cōprehēdēdi. nā aīa in corde vna exñs ē sciēs imaginās cogitās ⁊ memorās: ſ3 nō sentit nisi ꝑsente sensibili. imaginat̄ aūt cogitat ⁊ memorat̄ de specie sensibili ipso absente: iō videt̄ ꝙ sensus exteriores cōprehēdūt sensibile: mō magꝭ manifesto: interiores aūt mō magꝭ occulto: ⁊ sic declaratū est ex parte obti organi ⁊ modi apphēdēdi ꝙ alia virtus comprehensiua occulte ⁊ aliq̄ manifeste. ⁋ Ad rōnes. Ad primā apparet solutio: qm̄ organa virtutū interioꝝ adhuc sunt magis occulta. ⁋ Ad scdam dōm ꝙ l3 obiectū vnū sit modus aut cōprehendēdi alius est: ⁊ sub alia rōne est in eis obiectū apprehensum.

⁋ **Et virtus quideȝ manifeste comprehensiua est sensibilis que est genus ſm quosdā quinq3 virtutū ⁊ octo ſm alios. Qđ si dixerimus ꝙ sint quinq3: erunt virtus videndi ⁊ virtus audiēdi ⁊ virtus gustādi ⁊ virtꝰ tangendi ⁊ virtꝰ odorādi. Et si dixerimus ꝙ sint octo erit huiꝰ cā ꝙ pluribꝰ certificatoꝝ videt̄ ꝙ tactꝰ sit plures virtutes. s. q̄tuor ⁊ ponūt ꝓprie vnūqđq3 quatuor generū tactus virtutem per se l3 in membro sensibili sint cōmunia sicut gustus ⁊ tactus in lingua ⁊ visus ⁊ tactꝰ in oculo. hoc aūt certificare est phi.**

⁋ Scda in duas: q2 ꝑ° Auicē. exequit̄ de virtute apphēsiua manifeste. Scdo de virtute apprehēsiua occulte. 2ᵃ ibi (Et virtꝰ.) ⁋ Circa ꝑmā partē est itelligendū ꝙ virtutes q̄nq3 sensitiue exteriores sunt eedē gñe loco ⁊ subto. Et rō huiꝰ est q2 ille ꝟtutes sunt eedeȝ loco ⁊ subto q̄rū imutationes ad idē terminant̄: sed imutationes haꝝ ꝟtutū sūt ſm ōi: iō ⁊c̄. maior appet de se. mior ꝺclarat̄: terminant̄. n. ad sensuȝ cōeȝ q est de illis iudicās. vñ Themistiꝰ dicebat in 2° de aīa ꝙ sensus cōis est sic̄ rex in regno: ſ3 sensus ꝑticulares sunt sic̄ nūcij deferētes sensibilia sensui cōi sic̄ regi. Etiā Arꝭ. in 2° de aīa tex. cōmē. 149. sensuȝ ipm cōem cōparat cētro: sed sensus ꝑticulares ipsiꝰ circūferētijs. mō sic̄ linee ducte a circūferētijs ꝑueniūt ad idē pūctū in cētro: sic ēt sensus ꝑticulares spēs sensuuȝ sub diuersis rōnibꝰ ferūt ad sensuȝ cōem tanq3 ad pūctū cētri: vñ ipse in centro corporis positꝰ est sicut in corde. Sunt ēt he ꝟtutes eedē gñe ꝑdicabili remoto nō tñ ꝓpique: sicut ēt sensibilia ipsoꝝ eadē sunt gñe remoto: nō aūt ꝓpinq̄. ⁋ Scdo est itelligēdū ꝙ sensus isti q̄nq3 sunt. Et cā huiꝰ est: q2 tot sunt sensus quot sunt sensibilia. mo sensibilia ꝓpria q̄nq3 sunt: iō ⁊c̄. maior apparet: q2 virtutes distinguunt̄ ex obiectis. minor declarat̄. nam si ꝑter sensibilia ꝓpria inueniant̄ sensibilia cōmunia: sicut numerus magnitudo figura motꝰ ⁊ quies: accidētalia a sensibꝰ nō apprehēdunt̄ imediate: sed mediantibꝰ sensibꝰ ꝓprijs. Etiā si sint sensibilia per accidēs sicut substantia amicitia ⁊ inimicitia: talia. n. non apprehendunt̄ imediate ⁊ per se: sed mediantibꝰ sensibus ꝓprijs.

Dubᵐ 7ᵐ ⁋ Sed hic est dubitatio vtꝝ sensus tactꝰ sit vnuȝ vel plures. Et vr̄ ꝙ q̄tuor aucto. Aui. in. 6. de nālibꝰ. c. 3. 2ᵉ ꝑtis. s. tactꝰ calidi ⁊ fridi: ⁊ sensus tactꝰ sicci ⁊ hūidi: ⁊ ꝗuis ⁊ leuis: ⁊ sol̄onis ꝯtinuitatꝭ ⁊ sui ꝯrij. Preterea ⁊ ꝑter hos duos alij vident̄ eē. s. sensus tactꝰ asperi ⁊ lenis ⁊ duri ⁊ mollis. ⁋ In ꝯriū arguit: q2 q̄lis est ꝓportio organi ad obm sensus tactꝰ talis est ꝓportio obti ad ipm: sed organū vnū est: ꝗ obm: ⁊ per ꝯñs sensus tactus erit vnus. ⁋ Ad h̄ dōm est ꝙ potētie tactiue due sunt. Et rō huius est: q2 tot sunt potētie tactiue quot sunt potētie ⁊ ꝯrietates q̄litatū tāgibilium: sed tales sunt due tm̄ ad q̄s sūt reducibiles oēs alie: iō ⁊c̄. ma. app3 qm̄ ſm Arꝭ. in 2° de aīa tex. cōmē. 107. vna potētia vniꝰ est ꝯrietatis. mi. declarat̄. nā tales ꝯrietates solū due sunt. s. ꝯrietas calidi ⁊ fridi: ⁊ ꝯrietas humidi ⁊ sicci: vt ꝓbatū est ab Arꝭ. in ꝑ° phy. tex. 49. ⁊. 50. ⁊ in 2° de gnōne ⁊ corruptione tex. 8. ⁊. 16. ⁊. 4. metheo. tex. 1. 2. Et ad has reducunt̄ alie ꝯrietates q̄litatū tangibiliū: q2 nō sentiunt̄ a sensu tactus nisi mediāte sensibili cōi. si ꝗ sensibile cōe nō ꝯstituit potētiā tactiuā sibi ꝓpriā aliā a potentia sensibilis ꝓprij vt notū est: multominus iste ꝯrietates q̄litatū tāgibiliū. Qđ aūt ita sit declarat̄. nā graue ⁊ leue sentit̄ mediāte motu ⁊ q̄ete. nā aliq̄d sentit graue q2 cadit deorsuȝ: ⁊ aliq̄d leue q2 illud nō rapit: sed q̄escit ēt mediāte motu ⁊ q̄ete. sentit̄ lene ⁊ asperuȝ. nā lene est qđ est eq̄le in partibꝰ. asperū aūt qđ est in illis ineq̄le. mō nō ꝑcipit̄ aliq̄d eq̄le vel ineq̄le in partibꝰ nisi per motū manus sup̄ illud. sol̄o ēt ꝯtinuitatis ⁊ vnitas ꝑcipiunt̄ mediāte q̄ete ⁊ motu. nā sol̄o ꝯtinuitatis est q̄dā motꝰ vnitas aūt illiꝰ q̄es: ⁊ sic ēt est de duro ⁊ molli. nā durū est illud qđ tactui nō cedit: molle aūt sic. ⁋ Sed aduertēduȝ ꝙ si Aris. in 2° de aīa tex. 107. ⁊. 108. ponit virtutes tactiuas duas esse nō dicit duas esse simpl̄r gñe differētes sicut est potētia odoratiua ⁊ gustatiua: ſ3 dicit ipsas esse duas quodāmō ꝓpter duplicē ꝯrietatē q̄litatū tāgibiliū que est inter actiua adinuiceȝ ⁊ passiua adinuicē: ⁊ per hoc apparet sñiam Auicē. nō fuisse veram.

⁋ **Et virtus quidem comprehensiua occulte ⁊ non sentiens est sicut genus quinque virtutum.**

⁋ Postq̄3 Aui. executus est de virtutibus māifeste apphēsiuis: hic exeq̄t̄ de ꝟtutibꝰ occulte apphensiuis. ⁊ ꝑ° ponit numerū earū. 2° de eis exequit̄. 2ᵃ ibi (Una est.) ⁋ Circa ꝑmā partē est intelligendū ꝙ virtus occulte apphensiua dicit̄ nō sentiēs qñ res nō cōprehendit̄ in manifesto: sed in occulto sicut dicit̄ virtus manifeste cōprehensiua sentiens: qm̄ res cōprehendit in manifesto.

Dubᵐ 8ᵐ ⁋ Sed tu dices imo videt̄ ꝙ saltē aliq̄ virtus cōprehēsiua occulte sit sentiēs in māifesto sicut saltē sensus cōis. Nā vt apparuit sup̄: videre: olfare: gustare: audire: ⁊ tangere sunt operationes sensus cōis: oēs. n. ad illū terminant̄: sed videre est sentire in manifesto ⁊ etiā audire ⁊ sic de alijs: iō ⁊c̄. Item hoc videt̄ saltē ex ꝓprietate vocabuli: q2 ex hoc aliq̄d dicit̄ sensus: q2 est manifeste sentiēs. mō sensus cōis sensus est: iō ⁊c̄. ⁋ Juxta qđ est itelligendū ꝙ sensus cōis dicit̄ sentiens in manifesto ⁊ ēt in occulto. dicit̄ sentiens in manifesto in vigilia: qm̄ tunc cōprehēdit species sensibiliū que reddite sunt organis particularibꝰ sensuū ab obiectis exterioribꝰ mediāte medio: sed dicit̄ sentiens in occulto in somno: multotiēs enī sensus cōmunis in somno se iudicat vere sentire ⁊ non imaginari: ⁊ hoc ꝯtingit ꝓpter spēs sensibiliū que ei reddunt̄ ab intrinseco. naȝ sicut sensus cōmunis iudicat se vere sentire qm̄ species sensibiliū ab obiecto reddunt̄ medio ⁊ a medio organis particulariū sensuum. sic ēt iudicat se vere sentire: qm̄ spēs recepta in memoratiua virtute ab illa reddunt̄ organis particulariū: sicut videmus multotiens ꝙ spēs coloris recepta in memoratiua ꝟtute cū reddit̄ crystalline in somno sensum cōmunē iudicare se vere sentire. Et hoc mō dicebat Arꝭ. in de somno ⁊ vigilia ꝙ in somno obligata sunt organa sensuū particulariū: nō aūt alligatꝰ est sensus cōmunis: vnde ⁊ somnū fieri pōt: ⁊ vt sic possumꝰ dicē ꝙ somnus est passio sensus cōis. ⁋ Ad rōnes. Ad primam videre ⁊c̄. ꝯcedat̄. ad mi. ⁊c̄.

mi. ⁊c. dõm ꝙ verũ est qñ iste opões fiũt per spẽs que redduntur organis sensuũ prioꝝ ab obiectis: sed qñ fiunt qꝛ spẽs reddunť ab intrĩseco sicut in somno: tũc iste opões fiũt in occulto: ⁊ h mõ sensus cõis ponit vt nõ sentiẽs i manifesto. ⁋ Ad aliã dõm ꝙ sensus cõis bñ sentit: sed aliqñ in manifesto: aliqñ in occulto vt visuz ẽ.

Dub^m 7^m ¶ Scdõ est dubitatio vtrũ virtutes cõprehẽsiue occulte sint qnq3. Et vĩ ꝙ nõ: imo vĩ ꝙ sint tres aucto. Auer. in. 3. de aĩa cõ. 6. s. phãtastica siue imaginatiua: cogitatiua siue estimatiua: ⁊ memoratiua siue reminiscitiua. ⁊ dicit ꝙ iste tres sũt in trib⁹ vẽtriculis cerebri. Preterea vĩ ꝙ sint q̃tuor: qꝛ p̃ter has que dicte sũt est sensus cõis. Preterea vĩ ꝙ sint septẽ. s. sensus cõis: ⁊ virt⁹ phantastica ⁊ imaginatiua ⁊ cogitatiua ⁊ extenuatiua ⁊ memoratiua ⁊ reminiscitiua. Frater enĩ Thomas in p̊ meta. ⁊ Auer. in 3° de aĩa. cõ. 57. ⁊. 48. videnť ponere ꝙ virt⁹ estimatiua ⁊ cogitatiua differũt: qm̃ cogitatiua est que cõprehẽdit ĩtẽtiones sensatas q̃ sunt in gñe sbstãtie sicut diañ. filiũ ⁊ filia. ⁊ ponit ab eis ꝙ h reperiť solũ in homine: sed estimatiua cõprehẽdit ĩtẽtiones nõ sensatas q̃ sunt i genere accñtis sicut amicitiã ⁊ inimicitiã: ⁊ h reperiť in hoĩe ⁊ brutis. Declarãt aũt h tali exẽplo. Dicũt enĩ ꝙ si sub gallina ponuntur oua ipsi⁹ ⁊ oua anatis videm⁹ ꝙ illa gubnat sicut alia: ⁊ orto pullo ex ouo anatis ip̃m nõ repellit sed gubnat: mõ si in gallina est virt⁹ cogitatiua qua cognosceret ip̃m nõ esse suũ filiũ sed anatis illũ non gubernaret: vñ si gubnet hoc est qꝛ in ea est virt⁹ estimatiua qua cognoscit ip̃m eẽ suũ amicũ qꝛ eã sequiť. ⁋ In ꝯ̃rium est Aui. qui ponit has virtutes eẽ qnq3. ⁋ Iuxta qđ est ĩtelligẽdũ ꝙ Auic. posuit virtutes occulte cõprehẽdentes eẽ qnq3. s. sensuz cõem q app̃hendit oĩa sensibilia particulariũ sensuũ: ⁊ de illis iudicat ⁊ inter ipsa discernit ⁊ virtutẽ phantasticã que ꝯ̃seruat spẽs sensatas in occulto ab euntib⁹ sensib⁹ sicut spẽm soni coloꝝ ⁊ siliuz: ⁊ virtutẽ imaginatiuã ⁊ cogitatiuã qua cognoscit ⁊ cõprehẽdit spẽs sensatas in occulto sicut amicitiã ⁊ inimicitiã: ⁊ virtutẽ memoratiuam que spẽs illas nõ sensatas ꝯ̃seruat. Sed Aristo. solũ posuit tres. s. imaginatiuã cogitatiuã ⁊ memoratiuã sub qua cõprehẽdiť reminiscitiua. Nã virtutẽ que ꝯ̃seruat spẽs sensatas quã Aui. ponit eẽ phãtasticã: Ari. posuit eẽ memoratiuã virtutẽ que per se spẽs sensatas cõseruat: ⁊ per accñs nõ sensatas. Nõ enĩ memorať aliquis de amico vel inimico: nisi percipiẽdo colorẽ ipsi⁹ sonum ⁊ similia. Etiã Arist. nõ posuit aliquã virtutẽ que per se app̃henderet spẽs nõ sensatas quã Aui. vocat estimatiuã: qm̃ imaginari non potuit quõ forma aliqua sensitiua posset app̃hẽdere formas nõ sensatas cum nulla virt⁹ eas app̃hẽdat per se: sed per accñs solũ: vnde hec virtus memoratiua ꝺm Arist. per se cõseruat spẽs sensatas: p accidẽs non sensatas. Quid tamẽ de hoc sit tenẽdum diceť infra: tñ est tenẽdũ ad p̃sens ꝙ iste virtutes vt distincte sunt rõne organi sunt solum tres: sed distincte rõne essentiali sunt plures. Per hoc apparet solutio ad id qđ obyciebatur in contrarium.

¶ Una est virt⁹ q̃ vocať sensus cõis ⁊ phãtasia: ⁊ apđ medicos qdẽ sũt vna virt⁹: s3 apđ certificãtes q sũt ex pħis due sũt virtutes. Sẽsus enĩ cõis ẽ illa q̃ oĩa sensu ꝑcepta recipit: ⁊ ꝑꝑ eoꝝ formas patiť q̃ in ipsa copulanť. Phãtasia võ est illa q̃ eas custodit: postq̃3 ꝯiunguť ⁊ retinet eas post sensus absentiã. Et que harum duaruz est recipiens alia est a custodiẽte. Hoc autem certificare est pħi. Sed qualĩcũq3 fuerit eius sedes et opõnis eius p̃cipiũ est anterior cerebri ventriculus.

¶ Scđa diuidiť in quatuor qđ Aui. exequiť. p̊ de phãtasia ⁊ sensu cõi. 2° de imaginatiua. 3° de estimatiua. 4° de memoratiua. 2ª ibi (Et secunda quidem.) tertia ibi (Et hec virtus est instrumẽtũ.) quarta ibi (Tertia võ illarum.)

Dub^m 8^m ¶ Circa primã ꝑtẽ est dubitatio: vtrum phãtasia ⁊ sensus cõis sint vna virt⁹ vel due ꝺ̃ntes. Et vĩ ꝙ sint due aucte Aui. in lr̃a. Hoc ẽt arguiť rõne. mouẽs ⁊ motũ debẽt eẽ distĩcta loco ⁊ sbto: s3 sensus cõis mouet phãtasiã. iõ ⁊c. ma. app̃et ex 5° phy. cõ. 3. mi. declĩatur. auc. Aꝝ. in. 2. de aĩa tex. 160. circa finẽ. vbi enĩ ponit ꝙ phãtasia ẽ mot⁹ factus a sensu cõi ꝺm actũ. ⁋ Itẽ ille virutes sunt ꝺ̃ntes q̃ruz opõnes differũt ⁊ ẽt organa: sensus cõis ⁊ phãtasia sũt hmõi. ideo ⁊c. ma. nota ẽ. minor declarať: qm̃ opatio sensus cõis est receptio spẽruz sensibiliũ: sed opatio phãtasie est ꝯ̃seruatio illaruz: vt ponit Auic. in lr̃a. Et ex hoc apparet ꝙ organa ipsaꝝ sunt ꝺ̃ria: qm̃ ꝯ̃seruatio fit a sicco: receptio aũt ab humido vt apparuit sup̃ ca. de elĩtis. ⁊ hoc ẽt vult Aristo. 4. metheo. tex. 2. ⁊. 4. ⁊ in. 2. de gñõne ⁊ corruptione tex. 9. ⁋ In ꝯ̃riuz arguiť. qꝛ ille virtutes sunt vna virt⁹ quaꝝ organũ est vnũ: sed organũ istaꝝ virtutũ est vnuz: qꝛ anterior vẽtriculus cerebri: vt ponit Auic. in lr̃a. vnde vĩ ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ pħs certificare ꝺ3 ꝙ sint due virtutes falsum diĉ: qm̃ pħs ponit ista esse virtutẽ vnã cũ habeãt vnũ organũ ⁊ vnã cõplexionẽ qua opanť. nã nõ põt certificare vnitatẽ vel pluralitatẽ nisi ex vnitate ⁊ pluralitate organoꝝ. ⁋ Iuxta qđ est ĩtelligẽdũ ꝙ per phãtasiam possumus duo intelligere: per ipsaz enĩ p̊ possumus ĩtelligere virtutẽ ꝯ̃seruãtẽ spẽs sensatas ab euntibus sensib⁹: ⁊ vt ipsa essentialr̃ loco ⁊ sbto differt a sensu cõi: nõ ꝙ ꝺm Aꝝ. virtus istas spẽs conseruãs sit phãtastica: sed est virtus rememoratiua: tñ quõcũq3 sit differt hec virt⁹ conseruans vt ꝺcm̃ est a sensu cõi. Et rõ hui⁹ est: qm̃ operatio sensus cõis est receptio spẽruz. isti⁹ ãt virtutis opõ est illaꝝ ꝯ̃seruatio: mõ receptio ab hũido fit ꝯ̃seruatio a sicco. iõ ⁊c. quare diuersa cõplexio organi est haꝝ virtutũ. Scdõ possumus ĩtelligere ꝑ phãtasiã virtutẽ apprehẽdẽtẽ ⁊ imaginantẽ spẽs sensatas ab eũtib⁹ sensib⁹: ⁊ vt sic ꝓprie ⁊ vere sumiť phãtasia ab Ari. phãtasia enĩ in greco est imaginatio ⁊ apparitio in latino: ⁊ hoc mõ phãtasia est differẽs a sensu cõi eẽntiali rõne: s3 est illi eadẽ loco ⁊ sbto. Rõ primi est ista: ille virtutes differunt rõne eẽntiali: quaꝝ vna app̃hẽdit obm̃ in occulto ⁊ alia in manifesto: s3 sensus cõis app̃hẽdit obm̃ in manifesto ⁊ phãtasia in occulto siue imaginatio. iõ ⁊c. ma. app̃et. nã diuersitas formalis sumiť in vtutib⁹ ex mõ opandi circa obm̃. mi. declĩať: qm̃ sensus cõis spẽs apprehẽdit vt ille ei redduntur ab organis sensuuz ꝓprioꝝ: s3 phãtasia illas app̃hẽdit vt ei reddunť ab ĩtrinseco mag̃: vtputa memoratiua virtute p̃ter ꝙ prius recipianť in organis sensuũ ꝓprioꝝ. vñ sensus cõis in cõparatiõe ad phãtasiã vĩ magis app̃hẽdere suum obm̃ in manifesto: sed in cõparatiõe ad sensus priores mag̃ illud app̃hẽdit in occulto: qꝛ absq3 obtis exteriorib⁹ qđ nõ faciunt sensus ꝓprij. Rõ scđi est ista: ille virtutes sunt eedẽ loco ⁊ sbto quaꝝ ĩmutatiões ad vnũ terminũ ⁊ locũ ꝑ vnũ organũ ꝑficiũt eaꝝ operationes: s3 opatio sensus cõis saltẽ que est app̃hẽdere sensibilia l3 nõ iudicare: ⁊ ẽt opatio phãtasie sũt hmõi: qꝛ terminanť ad aĩam vnã que in corde ẽ. iõ ⁊c. ⁋ Itẽ sentire nõ fit: nisi qꝛ sensibile ꝯiunctũ est p̊ sentiẽti: ⁊ imaginari nõ fit: nisi qꝛ imagĩabile ꝯiũctũ est p̊ imaginãti. s3 p̊mũ sentiẽs primũ imaginãs est aĩa in corde existẽs. iõ ⁊c. ⁋ S3 tu dices hoc nõ vĩ verũ: qm̃ medici ponũt imaginationẽ in anteriori vẽtriculo cerebri: ⁊ Ari. sensuz cõem in corde: g̃ nõ sunt eedẽ loco ⁊ sbto. Dõm ꝙ imaginatio est in illo vẽtriculo solũ sicut in organo: sed in corde sil̃ est cũ sensu cõi sicut in vno subiecto. ⁋ S3 est aduertẽdũ ꝙ vt ꝺcm̃ est ꝙ spẽs sensate quas cognoscit imaginatiua virt⁹ ab euntib⁹ sensib⁹ cõseruate sunt a memoratiua virtute que est in alio loco q̃3 imaginatiua: qꝛ in posteriori vẽtriculo in quo est maior siccitas: ⁊ illa in anteriori vbi est maior humiditas. Et cã hui⁹ est: qm̃ si eẽnt in vno loco: tũc toto tp̃e q̊ fieret receptio spẽi sensibilis fieret ipsi⁹ imagĩatio: mõ nos expimur in nobis hoc eẽ falsuz: qñ igiť imagĩatiua virtus imagĩari vult de specie aliq̃ sensibili illa sibi reddiť ab ipsa memoratiua vtute q̃ eã ꝯ̃seruabat: vñ tũc aperiť via que est ĩter vẽtriculũ anteriorẽ ⁊ posteriorẽ cerebri. ⁋ S3 est sciẽdũ ꝙ ẽt in anteriori ventriculo cerebri est aliqua ꝯ̃seruatio spẽi: qꝛ aliter ibi existẽs nõ posset imagĩari: sed illa ꝯ̃seruatio ibi exñs est ꝯ̃seruatio spẽi dum imaginať. attamẽ si sibi sit talis ꝯ̃seruatio nõ p̃terea fit a virtute phãtastica distĩcta ab imaginatiua: sicut vĩ velle Aui. sed ab ipsa imagĩatiua q̃ nihil aliud est q̃3 phãtastica ꝺm Aꝝ. ⁋ S3 tu dices quõ ab eũtibus sensib⁹ põt aĩa exñs in corde imagĩari de specie sensibili. Dõm ꝙ hoc mõ: nã aĩa exñs in corde ⁊ sensus cõis in actu fit per spẽs sensibiliũ ad sensuz cõez delatas ꝑ organa sensuũ ꝑticulariũ ⁊ factus in actu spẽ3 sensibilẽ ĩprimit in anteriori ventriculo cerebri: ⁊ illa imp̃ssa ibi dans ei modũ mot⁹ ꝑ spirituz. s. illi vẽtriculo deseruiẽti cordi vt organũ aĩa in corde exñs imagĩať spẽm app̃hẽsam: ⁊ põt exponi illđ ꝺcm̃ Aꝝ. in. 2. de aĩa qñ dicit ꝙ phãtasia est mot⁹ cõis factus a sensu cõi ꝺm actũ: nã nõ fit phãtasia ⁊ imagĩatio: nisi qꝛ sensus cõis fact⁹ in actu per spẽm sensibilis app̃hẽsam illã ĩprimit in ꝑte cerebri anteriori ⁊ illa ĩpressa accidit imaginationẽ fieri: non ergo intelligit Aꝝ. ꝙ phantasia sit quedã virtus mota a sensu cõi distincta ab illo loco ⁊ sbto: sed dixit ꝙ est mot⁹ qdã fact⁹ ab illo vt visuz est. ⁋ Ad aucto. Aui. dõm ꝙ si ĩtellexit eas eẽ distĩctas loco ⁊ sbto. male dixit. ⁋ Ad rõnẽ mouẽs ⁊c. cõcedať. ad mi. phãtasia est virtus mota a sensu cõi falsum est: sed est qdã mot⁹ fact⁹ ab illo vt visuz est. Uel dõ3 ꝙ si sit mota adhuc est ĩter eas solũ ꝺ̃ria rõne essentiali. ⁋ Ad aliã ille virtutes differũt quaꝝ ⁊c. ꝯcedať. ad mi. falsum est. tu ꝓbas aucto. Aui. dico ꝙ conseruatio illaꝝ spẽruz nõ est opatio virtutis phãtasie sed memoratiue vt visum est.

Dub^m 9^m ¶ Scdõ est dubitatio: vtrũ sensus cõis sit vnus vel plures. Et vĩ ꝙ plures: qꝛ saltem duo aucto. Ari. 2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ ca. 21. ibi enĩ diĉ ꝙ sensus tactus ⁊ gustus ĩmediate tẽdunt ad cor: ⁊ iõ op3 ponere vnũ sensum cõem in corde qui iudicet ĩter gustabile ⁊ tangibile: ⁊ quendã in cerebro q iudicet ĩter visibile ⁊ odorabile. ⁋ In ꝯ̃riũ est Aui. ⁊ oẽs qui ponũt sensuz cõem eẽ solũ vnũ. Dõm ꝙ sensus cõis

solũ est vnus: ⁊ talis exiuit in corde ad quē oēs spēs sensibiliũ terminant: ⁊ hoc iō: qm̃ hic sensus solũ discernere nō dꝫ iter tāgibile ⁊ gustabile: sꝫ ēt inter visibile audibile ⁊ odorabile: ⁊ ꝓterea Arist. hũc sensum ad sensus particulares cōparat sicut cētrũ ad circunferētias. ¶ Unñ aduertendũ ꝙ Arꝛ. in suis dictis noluit ostēdere ꝙ duo essent sensus cōmunes: sed illud dixit pro tanto eo ꝙ organa illoꝝ triũ sensuũ magis videnť habere ortũ a cerebro: organa autem illoꝝ duoꝝ minus: vel ēt hoc dixit: qm̃ illi tres sensus cũ sint magis īmateriales egent in sui opatione maiori tēperie caloris: illi aũt duo minus cũ sint magis m̃ales. Et per hoc pōt exponi illđ vbuꝫ qđ dixit Auer. in. z. collꝫ. ca. 19. cum dicit ꝙ sensus cōis latitat post crystallinā: potuit enim hoc dicere per hoc sensus visus audit⁹ ⁊ odorat⁹ inter quos discernit sensus cōis īmediate tēdũt ad cerebrum: nō ꝙ propterea velit sensum cōem esse in cerebro: nam si hec intellexerit male dixit. Hoc est qđ dicit ⁊c̃.

¶ Et scđa qdē est virtus quā medici vocant cogitatiuā. Sꝫ certificatores vocāt qñqꝫ imaginatiuam qñqꝫ cogitatiuā. Si eniꝫ īperauerit ei virt⁹ estimatiua aīalis quā postea noīabim⁹ ⁊ ipsamet ad suā ꝑuenit opōneꝫ vocāt eā imaginatiuā. Et si virt⁹ rōnalis ei īperauerit ⁊ reduxerit eā ad illđ qđ ei ꝓdest vocať virt⁹ cogitatiua. Quocũqꝫ tñ mō fuerit īter hāc virtutē ⁊ primā existit dr̃ia ꝙ prima ē recipiēs ⁊ custodiēs id qđ ad eā ꝑuenit de formis sensu ꝑceptis: ⁊ ista est illa q̄ se exercet in eis que in imaginatiōe recōdita sunt exercitio cōponēdi ⁊ diuidendi: ⁊ singulas efficit formas: quēadmodũ ad eā ꝑueniunt a sensu ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hominēꝫ qui in mōte volat smaragdino. Sed phātasia nō ponit coraꝫ te nisi quātum recipit a sensu. Et hui⁹ qdē virtutꝭ sedes ē vētriculus cerebri medi⁹.

¶ Postq̃ꝫ Aui. declarauit duas virtutes occulte cōprehēdētes vnā que est sensus cōis qui vocat⁹ est virtus occulte cōprehēdens ratione appħēsionis quā facit in somno: ⁊ aliā que est virt⁹ phantastica que ꝯseruat spēs sensatas ab euntib⁹ sensib⁹: lꝫ illa sit memoratiua ꝺm Ari. In parte ista declarat tertiā virtutē occulte cōprehendentē que est virt⁹ imaginatiua que ꝺm Ari. est scđa virt⁹ occulte cōprehēdens. Et p̊ ipsaꝫ declꝫat per sui opōnes. Scđo quātũ ad cōparationē ipsius ad virtutes ꝑcedētes. Tertio ipsam declꝫat quātũ ad sui locũ. scđa ibi (Quocũqꝫ.) tertia ibi (Et hui⁹ qdē virtutis.) ¶ Circa primā partē est p̊ ītelligēdũ ꝙ duplex est estimatio. vna n̄alis que fit ex instictu nature sicꝫ estimatio qua agnus exiēs de vtero ouis statim suggit mamillas ipsi⁹ ꝑter ꝙ eā videat ⁊ audiat: ⁊ sicut estimatiua qua irundo format suũ nidũ quē semꝑ eodē mō format qđ nō faceret si illius eēt factiua cuꝫ discretione et prudētia sicut estimatio qua domificator domũ ꝯstituit: mō Aui. in lr̃a signāter dixit. si ei īperauerit virt⁹ estimatiua aīalis: ad differētiā estimatiue n̄alis. ¶ Scđo ē ītelligēdũ ꝙ virt⁹ imagiatiua pōt sumi zʳ. Uno° vt est appħēsiua spērũ sensataꝝ ab euntib⁹ sensib⁹ sicut spēm odoris ⁊ coloris ⁊ sil'iuꝫ: ⁊ vt sic ei nō īperat virtus estimatiua in brutꝭ ⁊ rōnalis in hoīe. Alio mō vt cōponit ⁊ diuidit spēs illas appħēsas: vtputa qꝛ appħēdit albũ vbi dꝫ eē ⁊ sic de alijs: ⁊ vt sic ei īperant ille virtutes: naꝫ qñ virt⁹ imaginatiua alicui⁹ appħēdit ꝙ petrus est ille ꝑ visuꝫ ⁊ auditum: ⁊ virt⁹ estimatiua illi⁹ iudicat ꝙ talis sit inimic⁹ illa īperat imaginatiue vt talē fugiat: si aũt iudicat ꝙ sit amicus īperat imaginatiue vt illũ ꝓsequať. ¶ Circa aliā ꝑtē est ītelligēdũ ꝙ ista virt⁹ quā Aui. ponit tertiā. s. imaginatiuā. Ari. ponit scđaꝫ ⁊ eādē cũ phātastica: ⁊ ꝺm Arꝛ. ad imaginari nō seqtur opīo neqꝫ fides: vt ponit. z. de aīa circa finē. s. tex. cō. 157. vñ si virtus imaginatiua cōponat et diuidat spēs appħēsas: nō tñ de illis dat iudiciũ ipsas asserēs esse vel nō eē: nā si imaginor aliqd nō ꝓpterea asserēdo illđ ita esse vel nō eē: sꝫ iudiciũ ⁊ assertio de talib⁹ spēb⁹ imaginatꝭ ꝑtinet ad virtutē estimatiuā q̄ sic vocať in brutꝭ: in hoīe autē vocať cogitatiua: differt tñ hec virt⁹ estimatiua asserēs vel nō asserēs de spēb⁹ imaginatis vt est in hoīe ⁊ vt est in brutꝭ: qm̃ in brutis hec agit simplici sensatiōe sine discursu vni⁹ in alteꝝ. Nā si canis imaginatur ibi cibũ eē de ipso nō asserit cibũ eē sibi ꝓpriũ cũ discursu: sꝫ simplici sensatiōe cũ illũ viderit ⁊ gustauerit: sꝫ hō asserit de aliquo imaginato eē vel nō eē discurrēdo ab vno ꝑticulari in aliđ quousqꝫ possit assertionē facere ⁊ imagiato vel nō. ¶ Circa tertiā ꝑteꝫ est ītelligēdũ ꝙ sine dubio vētriculus medius cerebri nō est sedes huius virtutis: sed magis vētriculus anterior: ⁊ cā hui⁹ est: nā spērũ sensataꝝ ꝯseruatio fit in vētriculo posteriori cerebri ꝑꝑ eius siccitatē vt ponũt oēs: sꝫ discursus taliũ spērũ fit in ventriculo medio: ⁊ cā est: qm̃ discursus taliũ spērũ fit qꝛ ipse ꝯseruate in memoratiua virtute redduntꝛ imaginatiue virtuti: mō illi redduntꝛ ꝑ ventriculũ q medius est īter anteriorē ⁊ posteriorē ventriculũ: ⁊ iō opꝫ necessario ponere imaginationē taliũ spēruꝫ fieri in vētriculo medio cerebri: ⁊ hec exꝑsse est ītentio Gal'. in. z. de accñti ⁊ mor. ca. z. ⁊. z. de īteriorib⁹ ca. 7. ⁊ ēt Ari. ⁊ iō possibile est pati imagiatiuam virtutē ⁊ nō estimatiuā que fit cũ discursu sicut in illo q imaginās tibicinatores in domo videbat illos expelli: ⁊ ēt possibile est pati estimatiuam ⁊ non imaginatiuam sicut in illo qui proyciebat vrceos de domo. Deinde cum dicit.

¶ Et hec qdē virt⁹ est istꝛm virtutꝭ que ꝓculdubio in aīali est occulta cōprehēsiua ⁊ est estimatiua: ⁊ ipsa qdē est virtus qua aīal iudicat ꝙ lupus est inimic⁹ ⁊ filius est dilect⁹: ⁊ q annonā ꝑbere ꝯsueuit est amicus a quo nō est fugiēdũ. Et hoc iudiciũ ꝺꝫ modũ existit nō rōnalē. Amicitia enī ⁊ inimicitia nō sensu sunt ꝑcepte: neqꝫ sensus aīalis cōprehēdit: neqꝫ de eis iudicat nisi virtus alia: ⁊ lꝫ nō sit cōprehēsio rōnalis: est tamē proculdubio aliqua appħēsio nō rōnalis. Hō etiam plerũqꝫ vtitur hac virtute in multis suoꝝ iudicioꝝ: ⁊ ꝓcedit in hoc: quēadmodum animal non rationale.

¶ In ꝑte ista declꝫat quartā virtutē occulte cōprehēdētē. s. v̊tuteꝫ estimatiuā. Et p̊ ipsam declarat ꝑ sui opōnes. Scđo eaꝫ notificat cōparādo ꝑcedentib⁹ virtutib⁹. Tertio ipsaꝫ notificat quātuꝫ ad modũ cognitionis ipsi⁹ a medico. scđa ibi (Et hec qdeꝫ virt⁹.) tertia ibi (Et medico.) ¶ Circa ꝑmā ꝑtē est ītelligenduꝫ ꝙ virt⁹ estimatiua pōt dici vt appħēsio rōnalis: qꝛ non est absolute rōnalis: qꝛ nō appħēdit vl'ia nec īsensibilia cũ rō apprehendat nō sensata. Pōt ēt dici appħēsio nō vl'is īquantũ vl'ia non apprehendit.

¶ Et hec qdē virt⁹ diuiditꝛ a phātastica: qm̃ phātastica sensu ꝑcepta retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu ītētiōes discernit nō sensu ꝑceptas: ⁊ separať ab ea quā imaginatiuā vocamus ⁊ cogitatiuā: qm̃ illius opōnes nullũ sequiť iudiciũ: sed isti⁹ opōnes nō soluꝫ iudiciũ ꝺꝫ ēt iudicia sequunť: ⁊ illius opōnes sunt in sensu ꝑceptis cōpositionē facere: ⁊ istius opatio in sensu ꝑceptis iudicare intētiones extra sensuꝫ. Et quemadmodũ in aīali sensus est iudicans de formis sensu perceptis: sil'r estimatiua est iudicās de intētionib⁹ illaꝝ formaꝝ que ad estimationem perueniunt ⁊ non ad sensum.

¶ Scđa in duas: qꝛ Aui. p̊ facit qđ dcm̃ est. Scđo remouet quādaꝫ dubitationē. scđa ibi (Quidā aũt.) ¶ Circa primā ꝑtē est ītelligendũ ꝙ ex dictis Aui. debem⁹ cōcipere ꝙ virt⁹ estimatiua est illa q̄ asserēs est vel nō asserēs imaginatꝭ cōferēdo ꝑticularia adinuiceꝫ ⁊ maxime in homine. Et pro tanto frater Thomas in ꝑmo metaphysice ponit ꝙ in homine est duplex virtus: vna collectiua particularium que est cogitatiua vel estimatiua: ⁊ alia que est collectiua vniuersalium que est intellectiua.

¶ Sed hic est dubitatio vtrũ sit aliqua virtus que cōprehēdat ꝑ se non sensata que vocať estimatiua. Et vꝫ ꝙ sic aucto. Auic. hic ⁊ in suo sexto de n̄alibus: hoc ēt arguiť aucto. Thome ⁊ Alberti. nam ipsi ponũt ꝙ sit q̄dā virt⁹ que cōprehēdat intētiōes ꝑticulares de gñe sꝭe sicut diarꝛ filiũ alicuius que solũ est in hoīe: q̄dā que cōprehēdit intentiones particulares de gñe accñtis sicut amicitiā ⁊ inimicitiā ⁊ sil'ia: ⁊ hoc repiť in hoīe ⁊ ēt in brutis: ꝑma vocať cogitatiua: scđa aũt estimatiua magꝭ. Hoc ēt rōne arguiť. si in nobis nō eēt aliqua virt⁹ cōprehēdēs intētiōes ꝑticulares de gñe sꝭe: sequiť ꝙ ītelligere nō eēt in nobis: sꝫ ꝯñs est falsuꝫ vt notũ ē ad sensuꝫ: iō ⁊c̃. ꝯñtia est no. nā qđqdest rei est primũ obm̃ ītellect⁹: qđ apparet: qꝛ qđquidest est ꝑmũ ens ꝺm Arꝛ. 5° meta. tex. 16. aut. 7. trac. 14. mō primũ ens est primũ obm̃ ītell'us ꝺm Arꝛ. in z° de aīa. tex. 37. ideo qđqdest de gñe sꝭe vl'e existens est obm̃ ītellect⁹. Intellectus ergo volens intelligere vl'e de gñe sꝭe puta hoīem: opꝫ ꝙ ipm̃ abstrahat ab indiuiduis particularib⁹ gñe sꝭe: sicut a sorte ⁊ platone ⁊ sil'ibus. Si igiť ita est necio opꝫ ponere quādā virtutē que cōprehēdat īdiuidua đ gñe sꝭe ⁊ talis est estimatiua: qm̃ intellectiua illa cōprehēdere non pōt. ¶ Itē illa virt⁹ q̄ ponit dr̃iaꝫ inter aliqua opꝫ ꝙ illa cognoscat: sed virt⁹ estimatiua ponit dr̃iam

inter sensata ⁊ non sensata: igit̄ opȝ ꝙ vtraqȝ cognoscat. ma. de se
nota est. mi. declaꝛ̄. Nā talis virtus ponit dr̄iam īter vocē lupi et
inimicitiā lupi ⁊ neutrū per alteꝝ cognoscit. ¶ Itē nā non debuit
in necessarijs deficere sicut neqȝ debuit abundare in superfluis: sȝ
hec virtus hoī est necessaria: iō ⁊c̄. ma. apparet ex 3° d̄ aīa. tex. cō.
45. ⁊ pluribus alijs locis. mi. declarat̄. naȝ qꝛ homo inter oīa ani-
malia est perfectū opoꝛtuit vt in eo nō solū eēt virtus cognosciti-
ua ꝯueniens ⁊ icōueniens ī sensatis: sed in nō sensatis vt amicitiā
vt cōueniens: ⁊ inimicitiā vt icōueniens: mō talis est virtus esti-
matiua. ¶ In ꝯriū ēt Aꝝ. qui necubi ponit istā virtutē estimatiuaȝ
que per se est cōpꝛehēdēs nō sensata. ¶ Ad istā qōneȝ dico ƀȝ intē
tionē Arist. ⁊ veritatē ꝙ virtus cogitatiua est eadē cū imaginati-
ua virtute loco ⁊ sbto differens solū rōne ab illa. Pꝛimū declarat̄
sic. pꝛimū ex iposition e noīs. Naȝ ista virtus cōpꝛehēdēs non sen
sata per se sicut idiuidua sbe vt dianirū filiū: vel indiuidua accidē
tis vt amicitiā vel inimicitiā: vel est virtus itelligibilis vel sensibi
lis: nō intelligibilis vt illi ꝓcedūt: nō etiā sensibilis: qꝛ tunc seque-
ret̄ ꝙ virtus sensibilis sicut est sensibilis: sic etiā est nō sensibilis.
Nā sensibilis dr̄ ꝙ per se cōpꝛehēdit sensata. si ergo cōpꝛehendit
nō sensata per se diceret̄ nō sentiens qḋ falsuȝ est. ¶ Itē suppono
vnū ꝙ virtus sensata non imutatur nisi a spēbus que ad ipsaȝ de-
late sunt sensib⁹ pꝛopꝛijs: tūc arguo sic. Quotiens aliqd est coniun
ctum alteri per accn̄s: nō pōt per se cognosci nisi per se distiguat̄
a sensato: sed distictū a sensato ab aīa sensitiua cognosci non pōt
vt supponebatur: iō ⁊c̄. Et nō valet si dicat̄ ꝙ virt⁹ estimatiua ab-
strahit non sensata a sensatis: vn̄ abstractas pōt per se cognoscē:
qm̄ cū abstrahere sit qōdā agere: ⁊ virt⁹ estimatiua sit virt⁹ passi-
ua ab estimabili: sequeret̄ ꝙ vna virt⁹ respectu eiusdem esset vna
virt⁹ actiua ⁊ passiua: hoc aūt est ipossibile. Nā ēt valet si dicatur
ꝙ spēs nō sensate sunt obm̄ ꝓpꝛiuȝ virtutꝫ estimatiue: ⁊ vnaqueqȝ
virtus cōpꝛehēdit per se ꝓpꝛiū obm̄: qm̄ nō sūt spēs ille eē obȝ ꝓ
pꝛiū estimatiue virtutis nisi per se distincte sint a speb⁹ sensatis: nā
vt iam declaratū est: virt⁹ estimatiua nō pōt illas cognoscere nisi
vt distincte sūt a spēbus sensatis: iō ⁊c̄. ¶ Item estimatio est mot⁹
factus a sensu ƀm actū: vn̄ in essentialr̄ oꝛdinatis posteri⁹ mouet̄
a pꝛioꝛi: sed virt⁹ estimatiua est posterioꝛ imaginatiua: iō ab ipsa
mouebit̄. Tūc arguo nihil mouet nisi ƀm qḋ est in actu: sed virtus
imaginatiua fit in actu ꝑ se ꝑ spēs sensatas per accn̄s ꝑ spēs non
sensatas: iō per se mouebit estimatiuā cū per se cōpꝛehēdit sensa
ta: ⁊ ꝑ accn̄s cū cōpꝛehēdit nō sensata. ¶ Itē sic se hȝ imaginatiua
virt⁹ ad ꝯueniēs ⁊ nociuū ꝯiūctū imaginabili sicut se hȝ sensus ad
ꝯueniens ⁊ nociuū ꝯiūctuȝ sensibili: sed sic se hȝ sensus ad illa qḋ
per se distiguit inter ꝯueniēs ⁊ nociuū ꝯiunctū sensibili: ꝫ sic se ha
bebit imaginatiua ad ꝯueniēs ⁊ nociuuȝ cōiunctū imaginabili sic̄
ad amicitiā ⁊ inimicitiā ⁊ silia: ꝙ per illa per se distiguet: nō ergo
erit necc̄ium estimatiua que hoc faciat. maioꝛ satis vr̄ nota. minoꝛ
declarat̄: nam sensus gustus distiguit īter dulce ⁊ amaruȝ: qꝛ dul-
ce est ꝯueniēs sibi ⁊ amaꝝ nociuū: eo ꝙ iclinatio sensus est ad de-
lectabile ⁊ fuga ipsi⁹ a nociuo. Etiā qꝛ obm̄ ꝓpoꝛtionatū est ⁊ ipꝛo
poꝛtionatū sensui: sed talis virtus que ꝑ se cōpꝛehendat ꝓpoꝛtio-
natum est qꝛ ei cōueniens: ipꝛopoꝛtionatū qꝛ nociuū: iō ⁊c̄. ¶ Iteȝ
si eēt talis virtus que per se cōpꝛehēderet nō sensata. s. estimati-
ua: hoc nō eēt nisi qꝛ ipsa poneret dr̄iam īter sensata ⁊ nō sensata
ƀm eos. Sȝ non pōt ponere dr̄iam īter illa: qꝛ ƀm ipsos ipsa nō co
gnoscit sensata: sed soluȝ nō sensata: ideo opoꝛtebit ponere aliam
virtutem que ponat dr̄iam īter illa que illa cognoscat: mō hoc est
impossibile: qm̄ obta genere dr̄ia non possunt esse vnius dr̄ie. mo-
do sensata ⁊ nō sensata differūt genere: iō ⁊c̄. Et non valet si dicat̄
ꝙ virtus estimatiua pōt ponere dr̄iam inter illa: qꝛ est cōpꝛehen-
dens sensata per se ⁊ nō sensata ꝑ accn̄s: mō sufficiēs est in cogni
tione nō sensataꝝ vt ipsa per accn̄s cognoscant̄ per sensata: ꝫ suf
ficiet virtus imaginatiua in cognitōe illoꝝ p̄ter estimatiuā. ¶ Itē
illḋ cognoscit̄ tm̄ per accn̄s qḋ cognoscitur altero cognito: ⁊ sine
cuius cognitione alteꝝ cognosci nō pōt: sed nō sensatum per acci
dēs cognoscit̄ cognito sensato per se: ⁊ sine illius cognitiōe cogno
sci nō pōt: ideo ⁊c̄. maioꝛ nota est: minoꝛ declarat̄: nā aliqs non co
gnoscit inimicū: nisi qꝛ percipit eius vocē ⁊ figurā: ouis enī nō co-
gnoscit lupū inimicū: nisi qꝛ eius vocē percipit per auditū ⁊ figu-
ram per visuȝ. ¶ Dico tn̄ ꝙ lȝ virtus estimatiua sit vna virt⁹ loco
⁊ sbto cū imaginatiua: est tamē differēs rōne ab illa. Nā virt⁹ ima
ginatiua vna rōne dr̄ imaginatiua ⁊ alia rōne dr̄ estimatiua: virt⁹
enim imaginatiua est virt⁹ que cōpꝛehēdit spēs sensatas per se: ⁊
etiā per accn̄s: ꝯseruās in memoꝛatiua virtute: estimatiua v̄o il-
las opōnes etiā diuidēs: ⁊ etiā de eis asserēs vel nō asserēs cū de-
liberatiōe ⁊ discursu: vnde virt⁹ imagiatiua in vno differt ab esti-
matiua in brutis: dr̄ imagiatiua inqȝtū solū apphēdit spēs sensa-
tas per se: sȝ dr̄ estimatiua inquātū per accn̄s apphēdit spēs non
sensatas qꝛ per sensatas. Sȝ in duob⁹ ƀm rōnem differt imagina-
tiua ab estimatiua in hoīe. Vnū est qꝛ ex hoc est imagiatiua: qꝛ ap
pꝛehēdit sensata: est autē estimatiua vt dcm̄ est: qꝛ apphēdit non
sensata per sensata. Aliud est: qꝛ in hoīe nō sensata appꝛehendi ꝑ
sensata cū discursu quodā discurrendo a sensato per se in sensa-
tum per accidens: ⁊ a sensato per accn̄s in sensatū per se: ita tn̄ ꝙ
virtus imaginatiua apphendit non sensata: ⁊ per sensata magis
per vētriculum anterioꝛē cerebꝛi: sed in cognoscēdo illa cū discur
su magis agit per vētriculum mediū per quē fit redditio spērum
cōseruatarum in memoꝛatiua virtute. ¶ Ad rōnes illoꝝ. Ad pri-
mam. si in nobis: falsuȝ est. sufficit enī in nobis esse virtutē que so
lum per accn̄s apphendat idiuidua de genere sbe ⁊ etiā de gene-
re accn̄tis: ⁊ talis est imaginatiua: qm̄ intellectus agēs abstrahēs
vniuersale de gn̄e sbe ab indiuiduis sbe etiā ipm̄ abstrahit ab idi
uiduis de genere accn̄tis. Non enī fuit possibile itellectum cogno
scere sbam nisi per accidētia: ita tn̄ ꝙ in instanti simul in intelle-
ctu acqritur cognitio perfecta sbe ⁊ etiā accn̄tium: lȝ nā sit pꝛioꝛ
cognitio sbe qȝ accidētium. ¶ Ad 2ᵃᵐ: illa virtus ⁊c̄. concedat̄ vel
per se vel per accn̄s: mō virtus imaginatiua que per se est cogno
scens sensata cognoscit per accn̄s non sensata: ⁊ hoc ei sufficit ad
ponēdum dr̄iam inter illa. ¶ Ad 3ᵃᵐ: natura nō debuit ⁊c̄. ꝓcedat̄.
ad mi. falsuȝ est tu pꝛobas. Dōm ꝙ sufficit nature vt nobis daret
quādam virtutem que esset per se cognoscens cōueniens ⁊ incon
ueniens in sensatis: ⁊ per accidens cōueniens ⁊ non conueniēs in
non sensatis: ⁊ hec est virtus imaginatiua vt visum est: ideo ⁊c̄.

¶ Quidā aūt hoīuȝ sūt q p̄sumūt ⁊ hāc virtutē imagia
tiuā vocāt: ꝫ nō tn̄ curam⁹ qꝛ de noībus non disputa-
mus: sed intētiōes ⁊ differētias itelligere debemus.

¶ In parte ista Auicēna ponit quādaȝ dubitationem. dixit enī su-
pꝛa ꝙ virtus appꝛehensiua spērum non sensatarum est virt⁹ esti
matiua: modo vult ostendere ꝙ etiā ƀm quosdam talis virt⁹ vo-
cari potest imaginatiua. ¶ Iuxta qḋ est intelligendum ꝙ virtus
estimatiua vocari potest imaginatiua inquantum ipsa est eadem
loco ⁊ subiecto cum imaginatiua virtute: vocari autē potest esti-
matiua inquantum ipsa differens est ratione a virtute imagina-
tiua. Nam virtus imaginatiua est que species cōpꝛehēdit ab eū-
tibus sensibus: sed virtus estimatiua est illa que asserens est vel
non asserens de speciebus imaginatis. Deinde cum dicit.

¶ Et medico qdē non est curādū vt hāc virtuteȝ sciat.
Impedimēta nāqȝ opationū eius ⁊ ipedimenta opō-
nū aliaꝝ virtutū que sunt aīi qȝ ipsa: sequētia sunt sicut
phātasia ⁊ imaginatiua ⁊ memoꝛialis quā postea no-
minabimus. Et medic⁹ qdē nō curat nisi de virtutib⁹
ex qb⁹ qn̄ in sūmis impedimentis accidit lesio ꝓuenit
egritudo. Qꝛ si lesio accidit operationi alicui⁹ virtutis
causa ipedimenti qḋ accidit pꝛius operationi alterius
virtutis qȝ ei: fueritqȝ ipedimentū illud secutū malitiā
cōplo̅nis alicuius mēbꝛi aut coꝛruptionē cōpōnis: suf
ficit medico vt sciat ipedimētū illud ꝑꝑ malitiā cōple
xionis mēbꝛi aut sue cōpōnis coꝛruptionem accidisse
ad hoc: vt qn̄ medicina ei subueniat: aut ipm̄ ab eo cu
stodiat: ⁊ nō curat scire dispositionē virtutꝫ cui qḋ ac-
cidit nō accidit nisi alio mediāte postqȝ sciuerit dispo-
sitionem eius cui accidit illḋ qḋ accidit sine medio.

¶ In ꝑte ista oñdit moᵐ ꝯsideratōis medici circa v̄tutē estiatiuā.
¶ Circa quā est dubitatio. Aui. ponit ꝙ ipedimēta virtutꝫ estima-
tiue sequunt̄ ipedimēta virtutꝫ imaginatiue phātastice ⁊ memo-
rialis. ¶ Sȝ ꝯ. nā Gal. in. 3. de accn̄ti ⁊ moꝛ. cap. 3. ponit ꝙ possibile
est virtutē estimatiuā siue cogitatiuā defectiuā eē p̄ter ꝙ d̄fect⁹
accidat in imaginatiua ⁊ memoꝛatiua virtute. Recitat enī ibi de
quodā in quo virt⁹ imaginatiua defecta non erat: qꝛ imaginabat̄
vrceū eē vrceū ⁊ cyatū eē cyatuȝ: neqȝ memoꝛatiua: qm̄ restitutus
fuit sanitati rememoꝛabat̄ eoꝝ q̄ fecerat: sȝ in eo virt⁹ cogitatiua
defecta fuit: qꝛ iudicabat eē ꝓijciēdū qḋ erat retinēdū. ¶ Itē cui⁹
virtutis est obm̄ ꝑticulare distictū ab obtis aliaꝝ virtutū sensiti-
uaꝝ: illa virt⁹ dȝ hr̄e locū ⁊ oꝛganū distictū ab oꝛganis ⁊ loco alia-
rū virtutū: sed virt⁹ estimatiua est hmōi: iō ⁊c̄. possibile igitur erit
ipsam deficere ꝑꝑ defectū sui loci p̄ter qḋ accidat defect⁹ aliaruȝ
virtutū. ma. nota est: qꝛ lȝ illa virtus cui⁹ obm̄ est vniuꝛ̄le sicut vir-
tus imaginatiua nō possit hr̄e oꝛganū distictū ab oꝛganis aliarum
virtutū. mi. declaꝛ̄: qm̄ obm̄ estimatiue virtutꝫ est spēs nō sensata
que alia est ab obto aliaꝝ virtutū. ¶ Preterea nō vr̄ ꝙ nocumētū

Dubᵐ IIᵐ

possit accidere in estimatiua virtute ex nocumẽto memoralis: qm̃
ex nocumẽto posterioris nõ accidit nocumẽtũ prioris: sꝫ virtꝰ me
moralis est posterior imaginatiua: iõ ⁊c. ¶ In ↄ̃riũ est Aui. Rñdẽt
aliq volẽtes saluare Aui. cũ Gal. ꝙ virtꝰ estimatiua cõparatur ad
imaginatiuã 2r. Unoº vt virtꝰ imaginatiua est simpliciũ apphẽsi-
ua: ⁊ vt sic accidere põt nocumẽtuꝫ in estimatiua virtute pter qd
accidit in imagĩatiua: ⁊ h mõ ĩtelligit Gal. 3. de accñti ⁊ mor. Alioº
vt est cõpositiua ⁊ diuisiua simpliciũ apphẽsoꝝ: ⁊ vt sic nũꝗ acci-
dit nocumẽtũ in ipsa qn accidat nocumẽtũ in estimatiua vtute: ⁊
hoc iõ qꝛ iudiciũ estimatiue virtutꝭ sequit̃ cõpõnẽ ⁊ diuisionẽ spẽ-
ruꝫ apphẽsaꝝ ab imagĩatiua virtute: ⁊ h mõ ĩtellexit hic Auicen.
¶ Sꝫ qd dicũt isti nõ est veꝝ: neqꝫ ↄcordari põt Aui. cũ Gal. qm̃ ꝑ
intẽtionẽ sibi ↄ̃dicũt. vñ dico ꝙ possibile est ꝙ accidat ↄ̃fectus in
virtute imagĩatiua pter ꝙ accidat in estimatiua ⁊ econuerso. Et
rõ huiꝰ est: nã opatio imagĩatiue vtutꝭ est ꝙ apphẽdat simplicia ⁊
etiã illa diuidat ⁊ cõponat: ita tñ ꝙ circa hãc virtutẽ nõ ↄsistit ve
ritas: qd ↄ̃clat̃ p auc. Ari. in 2º de aĩa. tex. 103. dic̃ enĩ ibi ꝙ possibi-
le est imagĩari falsa ⁊ ẽt nõ entia: qꝛ possibile est ꝫ ipꝫ in de sensu
⁊ sensato: imagĩari magnitudinẽ que nõ est sic hircoceruũ ⁊ sĩlia.
Declat̃ h rõne: qꝛ vbi nõ est assertio vel nõ assertio ibi nõ consistit
veritas ⁊ falsitas: sꝫ assertio vel nõ assertio de spẽbꝰ nõ imaginatꝭ
ptinet ad estimatiuã vtutẽ: nõ aũt ad imagĩatiuaꝫ: ⁊ iõ circa iudi-
ciũ estimatiue existit vitas ⁊ falsitas: nõ aũt circa apphensionem
imagĩatiue: nã possibile est ꝙ ego imagier mõtẽ aureũ: ⁊ tũc h fal
suꝫ nõ est neqꝫ veꝝ: quousqꝫ ego nõ estimer vel iudicẽ sic eẽ vł nõ
eẽ. Quare igit̃ alia est opatio imagĩatiue virtutis: siue apphẽdat
simplicia: siue illa cõponat vel diuidat ab opõne estimatiue vtutꝭ
que asserẽs vel nõ asserẽs de spẽbꝰ imaginatꝭ. ¶ Sꝫ aduertẽduꝫ ꝙ
defectꝰ estimatiue vtutꝭ aliqñ sequit̃ ↄ̃fectũ imagĩatiue virtutꝭ vt
cũ qs imagĩat̃ vrceũ vitreũ eẽ argẽteũ: ⁊ sic iudicat ⁊ asserit eẽ. ali
qñ sequit̃ defectũ memoratiue vtutꝭ vt cũ iudiciũ estimatiue fieri
ꝫ ex collectiõe pluriũ in memoria retẽtoꝝ. ¶ Per h appꝫ solo ad
aucto. Gal. qꝛ bñ dicit vt visuꝫ ẽ: ⁊ ꝑ ↄñs ẽt rõ veꝝ arguit. naꝫ vir-
tuti estimatiue inquãtũ discurrit ab vno in aliud appropriat̃ ven-
triculus mediꝰ cerebri ꝑ quẽ reddunt̃ spẽs a memoratiua ipsi vir-
tuti imaginatiue. ¶ Ad aliã qñ dĩ ex nocumẽto posterioris ⁊c. ve-
rũ est qñ posterius nõ est priori necẽiũ: mõ virtꝰ memoratiua ẽ ne-
cessaria estimatiue: qꝛ ↄseruat spẽs nõ sensatas q̃s cognoscit esti-
matiua. Uel dõm ꝙ virtꝰ memoratiua quãtũ ad apphẽsionem sit
posterior: tñ quãtũ ad redditũ spẽrum cũ reddunt̃ a memoratiua
estimatiue ⁊ ẽt imaginatiue est illis prior. Deinde cum dicit.

¶ Tertia vo illaꝝ q̃s noĩant medici est qnta aut q̃rta qñ certificauerimꝰ q̃ ẽ vtꝰ ↄseruatiua ⁊ rememoratiua.

¶ In pte ista Aui. ↄ̃clat virtutẽ occulte cõprehẽdẽtẽ q̃ est virtꝰ me
morialis. Et p ipsaꝫ declat quãtũ ad sui opõnes. Scdo quãtum ad
sui locũ. Tertio remouet quãdã dubõnẽ. Quarto ↄ̃termĩat de q̃-
dã virtute occulte cõprehẽdẽte q̃ ad medicũ nõ ptinet q̃ ẽ virtꝰ ĩ-
tellectiua. 2a ibi (Et ẽ thesaurus.) 3a ibi (Et eiꝰ quidẽ locus.) 4a ibi
(Hic vo locꝰ.) ¶ Circa pmã ptẽ est ĩtelligẽdũ ꝙ virtꝰ memorati-
ua põt dici 5a h mõ: qm̃ sensus cõis est pma virtꝰ occulte cõprehẽ
dens. 2a est virtꝰ phãtastica. 3a imaginatiua. 4a estimatiua siue
cogitatiua. 5a memoratiua. Põt ẽt dici quarta ponẽdo ꝙ sensus
cõis ⁊ phãtasia sint vna virtꝰ. Põt ẽt dici tertia ꝫm Gal. ⁊ Aꝝ. ⁊ ve
ritatẽ ponẽdo ꝙ sensus cõis sit ex virtutibꝰ manifeste cõprehẽdẽ
tibꝰ: ⁊ sic virtutes occulte cõprehẽdẽtes solũ erũt tres. s. phãtasti-
ca siue imagĩatiua: ⁊ virtꝰ estimatiua ⁊ virtus memorialis.

Dubm 12m ¶ Sꝫ est dubitatio: vtrũ sit aliq virtꝰ que ↄseruet ꝑ se spẽs nõ sen-
satas q̃ dicta est memoratiua. Et vĩ ꝙ sic auc. Aui. hic. ⁊ idẽ ponit
Thomas ⁊ Albtꝰ. h ẽt arguit̃ rõne. Obiecta gñe dĩa hñt diuersas
virtutes: sꝫ spẽs sensate ⁊ non sensate sunt gñe dĩntes: virtutes ꝙ
eaꝝ erũt diuerse. Alia igit̃ erit virtꝰ que est ↄseruatiua ꝑ se spẽrũ
sensataꝝ ab ea q̃ est ↄseruatiua spẽrũ nõ sensataꝝ: sed h nõ potest
eẽ nisi virtꝰ memoratiua. iõ ⁊c. ¶ Itẽ illa virtꝰ est ponẽda q̃ fac̃ ad
necessitatẽ aĩalis ⁊ eiꝰ salutẽ: sed virtꝰ ↄseruatiua ꝑ se spẽruꝫ non
sensataꝝ est hmõi. iõ ⁊c. ma. appet: qꝛ nã nõ deficit in necessarijs:
mi. declat̃: qꝛ sic necẽiuꝫ est aĩali cognoscere qd ↄueniẽs est ⁊ icon
ueniẽs in spẽbꝰ sensatis ꝑ memorationẽ illaꝝ: sic necẽiuꝫ est ei co-
gnoscere qd cõueniẽs est ⁊ icõueniẽs in spẽbꝰ nõ sensatꝭ ꝑ illarum
memorationẽ. ¶ In ↄ̃riũ arguit̃. aucto. Aꝝ. in de memoria ⁊ remi-
niscentia. s. ꝙ nõ sit virtꝰ aliq que sit ꝑ se ↄseruatiua spẽrũ nõ sen
sibiliũ per se sꝫ ꝑ accñs: dicit enĩ sic ibi Aꝝ. ꝙ memoria ꝑ se ẽ sen-
sibiliũ: ẽt per accñs ĩtelligibiliũ: tũc arguit̃ sic. Si in eodẽ loco cuꝫ
ↄseruatiõe sensibiliũ sit ↄseruatio ĩtelligibiliũ in eodẽ loco cũ con
seruatiõe sensibiliũ sit ↄseruatio nõ sensibiliũ: qm̃ plus distat ĩtel-
ligibile a sensibili q̃ꝫ nõ sensibile a sensibili: sꝫ ita est ꝫm Aꝝ. ibideꝫ.
ꝙ ⁊c. ¶ Itẽ Ari. ponit ibi ꝙ imagĩatio estimatio ⁊ memoria sͭ pas-
siones sensitiui: tũc arguo sic. si imaginatio estimatio ⁊ memoria
sunt passiões eiusdẽ. s. pmi sensitiui in eodẽ loco ↄseruata est spẽs
imagĩatiua ⁊ estimatiua ⁊ memoratiua: sꝫ ita ẽ ꝫ Aꝝ. ibidẽ. iõ ⁊c.
¶ Ad qõnẽ istã ego dico ꝙ nõ est aliq virtꝰ q̃ sit ↄseruatiua spẽruꝫ
nõ sensataꝝ ꝑ se: sꝫ illa eadẽ que est ↄseruatiua spẽrũ sensataꝝ ꝑ
se est cõseruatiua spẽruꝫ nõ sensataꝝ per accñs. Et rõ huiꝰ est: cõ-
seruatio rei seqtur cognitionẽ rei: qm̃ aliqs accipit cõseruationẽ
de re vt eã cognoscat cũ vult: hoc aũt non põt fieri nisi eam cõser
uet: sed primũ seruitiũ est ꝑ se cogñscẽs sensibilia ⁊ ꝑ accñs nõ sen
sibilia: ꝙ erit ꝑ se ↄseruans sensibilia ⁊ per accidens nõ sensibilia.
¶ Sꝫ hic est dubitatio de intelligibilibꝰ sicut de sensibilibꝰ: vtruꝫ
intelligibiliũ sit memoria ꝑ se. Et vĩ ꝙ sic aucto. Arist. in. 3. de aĩa.
tex. cõ. 38. ⁊ tex. cõ. 7. dicit enĩ ibi ꝙ aĩa est locus spẽrũ sensibilium
ꝑ sensuꝫ ⁊ ĩtelligibiliũ per ĩtellectũ: sed locꝰ est ↄseruatiuus loca-
ti: iõ sicut erit aliqua virtꝰ ↄseruatiua sensibilium per se: sic ẽt erit
aliq virtꝰ ↄseruatiua ĩtelligibiliũ per se. ¶ Itẽ apud ĩtellectũ ẽ ha
bitꝰ scientificus. sed habitꝰ ille nõ est nisi per memoriã intelligibi
liũ: ꝙ oꝫ memoriã aliquã ponẽ q̃ sit ĩtelligibiliũ. ꝑ se. ¶ Dico ad h ꝙ
nõ est aliqua virtꝰ cõseruatiua ĩtelligibiliuꝫ per se: sed illa que est
cõseruatiua sensibiliũ per se est ↄseruatiua intelligibiliũ ꝑ accñs.
Et rõ huiꝰ est 2x. vna est sicut in pma apphẽsione imaginatio red
dit spẽm ĩtelligibilẽ in ĩtellectũ possibilẽ ꝑ abstractionẽ factaꝫ ab
intellectu agẽte: sic in scda apphensiõe: qm̃ spẽ reddita imagina-
tioni a memoratiua virtute põt imagĩatio illaꝫ reddere ĩtellectui
possibili ꝑ abstractionẽ factã ab intellectu agente: sꝫ virtꝰ memo-
ratiua illã reddens imaginationi est ↄseruatiua spẽruꝫ sensibiliũ
per se. iõ ⁊c. ¶ Itẽ ꝫm Ari. in de memoria ⁊ reminiscẽtia. memo-
ria est habitꝰ pmi sensitiui: quoꝝ ꝙ nõ est habitꝰ eoꝝ nõ est memo
ria: sed ĩtelligibiliũ nõ est habitꝰ: ꝙ eoꝝ nõ est memoria. ma. nota
est. mi. declarat̃: qm̃ ꝫm Ari. 6. ethico. ca. 3. habitꝰ est potẽtia ⁊ ha-
bilitas qua qs opat̃ dũ vult: sed ĩtellectꝰ ĩtelligendo intelligibilia
nõ ĩdiget aliqua dispõne ipm habituante. Adhuc ꝫm Arist. in. 3. de
aĩa. tex. 7. ⁊. 16. ipse enĩ est summe dispositꝰ ad ĩtelligendũ ĩtelligi
bilia ⁊ totius defectꝰ q ei accidit non ↄtingit nisi ex pte virtutum
sensibiliũ. ¶ Ad rõnes ipsoꝝ: aĩa est locꝰ spẽrũ: veꝝ est: qꝛ eaꝝ app
hensiua ⁊ eaꝝ ↄseruatiua sił: sed nõ distincte: tñ aliquaꝝ per se vt
sensibiliũ: aliquaꝝ per accñs vt ĩtelligibiliũ. Et cũ dĩ locus est cõ-
seruatiuus locati: veꝝ est locus realis ⁊ exterior: nõ aũt intentio-
nalis. Uel dõm ꝙ aĩa bñ est cõseruatiua spẽruꝫ: ⁊ h per accñs cõ-
seruãdo spẽs sensibiles. ¶ Ad scdam apud ĩtellectũ est habitꝰ sci-
entificꝰ. veꝝ est: sꝫ ille fit ꝑ memoriã: veꝝ est: mõ ad h sufficit vt ĩ-
telligibiliũ sit memoria ꝑ accñs. ¶ Ad rõnes. Ad primã. obta gñe
differẽtia ⁊c. ↄcedat̃. ad mi. veꝝ est: vñ illaꝝ sic est memoria sicut
apphẽsio: ⁊ qꝛ spẽrũ nõ sensataꝝ apphensio est ꝑ accñs vt visum
est: iõ ipsaꝝ erit ẽt memoria per accidẽs. ¶ Ad scdaꝫ illa virtꝰ est
ponẽda ⁊c. concedat̃. ad mi. veruꝫ est: sed sufficit ꝙ cõueniẽs ⁊ nõ
ↄueniẽs in nõ sensatis solũ moretur per accidens.

**¶ Et ẽ thesaurꝰ eiꝰ qd ꝑuenit ad estimatiuã de ĩtẽtiõi-
bus imperceptis sensu extra formas eorum sensu ꝑce-
ptas: sicut phantastica est thesaurus eius qd peruenit
ad sensum ex formis sensu perceptis.**

¶ Circa scdaꝫ ptẽ est ĩtelligẽdũ ꝙ rõ eiꝰ qd dicit Aui. est ista: qꝛ cõ
seruatio bñ fit a sicco sic receptio ab humido: mõ ps posterior ce
rebri in cõparatiõe ad alias sicciorẽ: h ẽt declat̃ ex qbusdã sensa-
tis: nã cũ aliqs hꝫ multos humores fłaticos circa ptẽ posteriorez
cerebri vĩ illũ in memoria deficere: si aũt euanuerint ei memoria
restituit̃: ⁊ ꝓ tãto etiã Aꝝ. ponit in de sensu ⁊ sensato pueros esse
male memores ꝑꝑ plurimã hũiditatẽ cerebri ipsoꝝ: vñ ẽt Aꝝ. po
suit ↄseruationẽ spẽi fieri in cerebro ꝑꝑ fieri in cerebro ↄtẽperan
tiã spũs q multũ in corde erat distẽperatꝰ. Attñ ipse non distinxit
loca ꝫ cerebrũ in qbꝰ virtutes ↄsistãt: qm̃ ad hoc nõ habuit signa
sensata: sꝫ illas ĩuenerũt medici. Uñ est sciẽduꝫ ꝙ virtutes aĩales
pñt ↄsiderari 2r. Unoº vt cognoscitiue sũt: ⁊ sic sũt in corde. Alioº
vt repñtatiue sunt cognitiõis: ⁊ sic sunt in cerebro. ¶ Iuxta qd est
notandũ ꝙ est 4x repñtatio spẽi occulte. Una absoluta ⁊ h fit ab
imaginatiua virtute in p ventriculo cerebri. Alia est repñsentatio
ipsiꝰ quãtũ ad iudiciũ: ⁊ ista fit ab estimatiua in vẽtriculo medio.
Alia est que fit sub ratione rei prius cognite absolute: ⁊ hec fit in
posteriori ventriculo a virtute memoratiua. Alia que fit sub rõne
rei prius cognite: vt ex aliquo memorato fit recordatio alicuius
obliti. Et hec fit ab ipsa virtute reminiscitiua.

¶ Et eiꝰ qdẽ locꝰ est posterior cerebri ventriculus.

¶ Circa tertiã partẽ est intelligẽdũ ꝙ virtus reminiscitiua: vt po-
nit Auic. nõ patit̃ illa ĩpedimenta que patit̃ rememoratiua: vñ in
hoc Aui. male dicit: qm̃ ipsa in corpore organũ nõ hꝫ sicut memo-
ratiua: ĩmo ipsam suam operationẽ facit que est ĩtellectio parti-
cularium per operationem cuiuslibet triũ virtutum. s. imaginati-

ue estimatiue

ue estimatiue ⁊ memoratiue: ad ipsaȝ enī operandā requiritur vt spēs bene imaginētur ⁊ memorent: ⁊ ideo sic est dōȝ de ipsa sicut dicebat Aui. supra de estimatiua. s. ꝙ eius impedimētū sequit im pedimētum aliarum virtutū: ⁊ hec fuit virtus ꝓpter quam nobis fuit ꝯiuncta rōnalis: eo ꝙ ipsa erat collectiua partiū: ex quaꝝ col lectione fit illius cognitio qđ est subiectuȝ ītellectus. Etiā sicut est de ipsa virtute ītellectiua que in corpe organū nō hȝ: sȝ eiꝰ opatio ex opōne oīum virtutū depēdet: vñ dicebat Auer. in 3° de anima in cōmē. 7. ꝙ imaginatio estimatio ⁊ memoria sibiinuicem coad iuuāt vt repñtēt idolū ītellectui possibili ⁊ agenti: virtꝰ eniȝ ista. s. intellectiua ꝺm Aꝛ. neqȝ nobis cōiuncta est ex pte corporis: neqȝ ex parte aīe: sed ex parte cognitionis spēruȝ: vnde ꝺm ipsum hec virtꝰ saltē ꝺm actū inest nobis a quinto anno supra ⁊ nō citra.

¶ Hic vō est locꝰ ꝯsideratiōis physice vtrū virtꝰ ꝯser uatiua ⁊ memorialis ⁊ virtꝰ q̄ reducit illđ qđ ē absens ad memoriā ex eis q̄ ab estimatiua sūt reposita sit vtꝰ vna aut vtutes due. Medico tñ nō ē inde curādū: qm̄ nocumēta q̄ eis qualr̄cūqȝ sint accidūt: sunt homoge nea. Sūt enī nocumēta que in vētriculo cerebri poste riori accidūt: vel de gñe cōplōnis: vel de gñe cōposi tiōis. Virtꝰ vō cōprehēsiua que est vna de virtutibus aīe cōprehēsiuis est huana rōnalis. Et qꝛ medici vtu tē estimatiuā nō ꝯsiderauerūt ꝑꝑ cāȝ quā diximus: iō hāc vtutē nō ꝯsiderauerūt. Nō. n. fuit coꝝ cōsideratio nisi in opōnibus trium virtutū tm̄ ⁊ non in alijs.

¶ Qđ dꝛ in quarta parte notum est. Hoc est quod dicit.

¶ De virtutibus animalibus motiuis. Cap. 6m.

Motiua vō virtus est illa que chordas ꝯhit ⁊ laxat: ꝑꝑ qđ mouent mēbra ⁊ iūcture dilata tiōe sua ⁊ flexione. Et eius qdē penetratio ē in neruis qui sunt cū lacertis ꝯtinui. Et est ge nus qđ ꝺm specificationē principij motuuȝ specificat. In vnoquoqȝ igit musculo est alia natura que est se quēs iudiciū estimatiue a qua ꝓuenit cōis ꝯsensus.

¶ Sicut dicebat supra virtꝰ qua distiguit aīal a nō aīali est duplx: scȝ virtꝰ aīalis sensibilis ⁊ virtus aīalis motiua: nā per hoc ꝙ ali quēdū iudicamus illud aīal esse. Postqȝ igit Aui. iuestigauit genꝰ primū virtutis aīalis. s. sensibilis: in pte ista iuestigat genus ꝺȝ vir tutis aīalis mobilis. Et ꝓ illud notificat rōne instroꝝ cū qbꝰ fit mo tiua virtus. Scđo rōne principioꝝ a qbus fit. secūda ibi (Et est ge nus.) ¶ Circa primā partē est itelligēduȝ ꝙ laxatio ⁊ ꝯctio chor daꝝ nō dȝ intelligi respectu vnius ⁊ eiusdē chorde: sed diuersaruȝ eo qđ cōtractio ⁊ laxatio sunt motꝰ oppositi: ⁊ tales non pñt fieri in eodē tpe respectu eiusdem mobilis: sed fiūt eodē tpe respectu diuersoꝝ mobiliuȝ: sicut vbi gr̄a quādo manus mouet ad ptē ipsiꝰ domesticā: tūc cōtrahunt chorde que sunt in pte domestica: ⁊ la xantur que sunt in pte syluestri: ⁊ ecōuerso fit cū mouet ad partē syluestrē. ¶ Secūdo est ītelligendū ꝙ mēbra mouent ꝯctiōe ⁊ la xatione chordaꝝ iuncture. Nā dȝ exponi mēbra ⁊ pro. i. iuncture: ita ponit Ari. in de causa motꝰ aīaliuȝ: ⁊ in de ꝓgressu aīaliuȝ. ⁊ cā huius est: qꝛ ꝓbatū est in de cā motꝰ aīaliuȝ ꝙ oīs motꝰ fit per ali qđ fixū: vnde neciuȝ fuit mēbrū qđ mouere debebat duplicē habē partez motiuā ⁊ ptē fixā: tale aūt est in iunctura. ¶ Tertio est ītel ligendū ꝙ in cōparatione ad mēbrū qđ est ꝓnm ꝓmū motus. s. cor: sunt q̄tuor instra necessaria ad hoc vt mēbrū moueat motu volū tario ꝓgressiuo: quoꝝ vnū est via per quā trāsmittit virtꝰ motiua ad mēbrū qđ moueri dȝ que est neruus: ⁊ cā huiꝰ est: qꝛ mouere ē agere ⁊ nō pati. mō pricipale agēs nō pōt agere in passum nisi me diāte agēte īstrali: ⁊ maxie si remotū sit a passo: qꝛ igit cor primuȝ mouēs exñs maxie remotū erat a mēbro qđ moueri debebat nō potuit illud mouere nisi mediante instro qđ est calor motiuus: ꝑꝑ qđ necessariū fuit caloreȝ illiꝰ ad mēbra debentia moueri trāsmit ti: nō potuit aūt trāsmitti nisi esset qdā via illū deferēs: talis auteȝ est neruus. ¶ Scđm qđ est neciuȝ est: qꝛ opȝ esse qđdā membrum in quo virtꝰ motiua ꝑmaneat tanqȝ in qđdaȝ particulari prin° ⁊ il lud est musculus. Et cā est qꝛ non expedit vt semꝑ scđa mouentia moueāt pñte ꝓ mouente: ⁊ hoc iō ne occupatio fiat in ꝓ mouente: neqȝ etiā in secūdis. Naȝ ꝺm Ari. in de causa motꝰ aīaliū. sic est de cōstōne corporis: sicut est de ciuitate bñ legibꝰ recta: sed sic est in illa ꝙ in agendis officijs nō semꝑ opȝ monarchaȝ ciuitatis pñteȝ existere: a prin° enī ordinauit vt qlibet faceret officia ꝓpria necia ad cōem vtilitatem: ⁊ sic etiā in ꝯstōne corporis a ꝓn° ordinati fue runt musculi: vt officiales in mouēdo preter ꝙ sit pñtia alicuius transmissi a corde: vñ ipsi vocati sunt membrū mobile ex se: quia hñt partes mouētes: qꝛ calorem ⁊ partem motam vt eoꝝ sbam ⁊ nullū aliud mēbrū potuit hoc habere: qꝛ neqȝ chorda: neqȝ neruꝰ: neqȝ caro: neqȝ os: vt declaratū est ab Auer. in 2° sui collȝ. cap. 15. ¶ Tertiū qđ est necessariū est chorda vt per ipsaȝ possit ꝯiūgi mu sculus mouens membro mobili. ¶ Quartū qđ est necessariuȝ est membrū qđ moueri dȝ: ⁊ illud est iūctura que est bñ mobilis: pro pterea ꝙ diuisionē hȝ in pteȝ fixam ⁊ partē motā. ¶ Et hec oīa q̄ tuor tāgit Aui. in lr̄a. Primū tāgit dū dicit: ⁊ eius penetratione in neruis. Scđm cū dicit: qui cū lacertis sint ꝯtinui. Tertium cū di cit: que chorda ꝯhit ⁊ laxat. Quartū cū dicit: ꝓpter qđ mouētur mēbra ⁊ iuncture. ¶ Sed est aduertendū ꝙ ista instra dicta nō re quirunt ad motum localem: sed soluȝ in illo qui ꝓgressus est q est de vno toto loco ad vnū totum locū: siue sit totius corporis aīalis siue alicuiꝰ membri vt manus ⁊ pedis: ⁊ per hoc sepat motus iste a motu dilatatiuo ⁊ cōstrictiuo qui fit in aīalibꝰ terre affixis: vt in aīalibus marinis ⁊ sīlibus. ¶ Scđo est aduertēdū ꝙ si sint qdā ani malia que moueant motu locali ꝓgressiuo sicut musca apes ⁊ sī milia: in qbus ista non apparent: est tñ dicere ꝙ in eis sunt qdam ista ꝓportionalia. ¶ Circa scđaȝ partē est ītelligendū ꝙ principia motus sunt multiplicia. Unuȝ est qđ hȝ rōnem mouentis sed non moti: vt appetibile extrinsecū qđ a nullo mouet: vñ dicebat Aris. in. 3. de aīa tex. 51. ꝙ appetibile est primū mouens qđ bonū est vel apparēs bonū. Aliud est qđ hȝ rōnem mouentis ⁊ moti ⁊ illud est duplex. Unū est qđ hȝ rōneȝ mouentis ⁊ moti in aliquo gñe motꝰ a genere motus localis: qꝛ in genere alterationis: sicut spēs appe tibilis que mota est ab appetibili ⁊ mouēs est appetitū: ⁊ hoc ꝺm illos qui ponūt spēm appetibilē differre a motu appetibilis mo uentis appetitū cū spēs talis nihil sit aliud qȝ motus ille. s. appeti bilis mouentis appetitū: ⁊ talis motꝰ est alteratiōis motꝰ: vñ dice bat Ari. in de causa motꝰ aīaliuȝ. ꝙ spēs in aīa calefaciūt vel īfri gidant. Aliud est qđ hȝ rōnē mouentꝭ ⁊ moti in eodē gñe motꝰ: qꝛ localis ⁊ illud est duplex: qꝛ qđdam est mobile ex se vt musculus: qđdā est nō mobile ex se sed ab alio mouens ēt aliud vt chorda q̄ mouet a musculo ⁊ mouet membrū. ¶ Primū tāgit cū dicit. a qua ꝓuenit cōis cōsensus: vsus aūt fuit illo mō loquendi: qm̄ si estima tiua vel cogitatiua iudicare debeat de isto appetibili ex discursu intētionū indiuidualium eget in h̄ cōi appitione imaginatiue vir tutis ⁊ etiā memoratiue. ¶ Scđm tetigit cū dixit: iudiciuȝ estima tiue virtutꝭ: nā virtus imaginatiua nō est illa que mouet per spēm apphēsam eo ꝙ ipsa assertionē vel nō assertōeȝ nō facit de illa: sȝ estimatiua est illa que mouet eo ꝙ ipsa est asserēs vel nō asserēs de spē appetibili apphēsiua. ¶ Tertiū tetigit cū dixit: in vnoqȝ mu sculo est natura alia ⁊c. ⁊ dixit signāter natura: qꝛ lȝ motꝰ musculi principium sit iudiciuȝ: modi tñ motus ipsius prinm est nā: que in vnoquoqȝ musculo alia est: eo ꝙ ēt modus motus qui est in vno quoqȝ musculo alius est ⁊ alius. Et ista nā in musculis exñs nō est aliud qȝ quedā nā derelicta in musculis in principio plasmationis ipsoꝝ a virtute ītellectuali diuina illis sīlis exñs: sicut ēt in cultel lo cū factꝰ est derelinquit quedā virtus in ipso ab arte que est in aīa fabri similis illi per quā pōt incidere vel perforare ⁊ sīlia face re. ¶ Quartū autē non tetigit qꝛ hoc notū erat ex ꝓcedenti pte.

¶ Et ex his que hic dñr apparet solō illius qōnis in qua queritur: vtruȝ virtꝰ motiua sit vna vel plures. Et dōm ꝙ est vna specie sic musculi corpis ꝯueniūt in nā vna ꝺm spēm: sȝ est plures nūero sic musculi corporis sunt plures nūero. Pōt ēt dici vna numero rōne sui obiecti. s. appetibilis qđ est vnū numero. Deinde cum dicit. — Dubium

¶ De opōnibꝰ. Cap. vltimū huiꝰ doctrie.

Dicemus ꝙ opōnuȝ singulariū alie sunt q̄ ab vna cōplent virtute verbi gr̄a digestio. Alie que a duabus complentur virtutibus.

¶ Postqȝ Aui. determinauit de virtutibꝰ: in pte ista determiat de opōnibꝰ. Et cā huiꝰ pōt eē: qm̄ lȝ opatio sit effectꝰ a vtute ꝓcedens nō est īcōueniēs ꝙ aliqd appropriatū sit opōni qđ nō sit appropa tuȝ virtuti: vtputa h̄ qđ est opōnē vnā ꝓcedere a duabꝰ virtutibꝰ ⁊ quātū ad h̄ qđ appropriatū est opōni qđ nō est appropriatū vir tuti determinat hic Aui. de opōnibus. Et ꝓmo ꝓponit qđ ītendit de eis determiare hic. Scđo de eis exequit. 2a ibi (Sicut cibi.)

¶ Circa primā ptē est dubitatio. diceret aliqs q̄re Auic. dixit opa tionū singulariū. ¶ Iuxta qđ est ītelligēdū ꝙ singulare est distin ctū ꝯ id qđ cōe est: ⁊ iō quot modis opatio aliq̄ est cōis: tot modis dꝛ singularis. mō opatio aliqua dꝛ cōis 3r. Uno° cōitate ꝓdicatio nis: sicut opatio nālis que ꝓdicat ꝺ digōne attractōe ⁊ alijs. Alio° — Dubm ꝓm

cōitate participatiōis: vt operatio que a plurib⁹ mēbris participata est dī cōis sic nutricatio. Alio° cōitate vtilitatis: sicut est digestio stōchi. Modo etiā operatio in his tribus modis dī singularis vt hic sumit̄ operatio singularis primo mō ⁊ scdo: nō autem tertio: qm̄ ƀm Aui. hic appetitus cibi a stomacho est operatio singularis: ⁊ tamen hec operatio est cōmunis iuuamenti toti.

Dub^m 2^m ¶ Sed tu dices non videtur q̄ operatio aliqua fiat a duplici virtute: quoniam operatio sequitur virtutez. Et ideo si virtutes erunt plures: ⁊ per consequens operatio erit plures. Dicendum q̄ operatio que a virtute īmediate depēdet vna est ⁊ plures ƀm vnitatē ⁊ pluralitatem virtutis a qua dependet: sed opatio que ab illa nō ꝓcedit īmediate: sed mediate sicut est appetit⁹ cibi a stōcho talis pōt eē vna ⁊ si virtutes sint plures: qm̄ vna constituit̄ ab illis operationib⁹ que īmediate ab illis virtutib⁹ ꝓcedūt. ¶ Scdo est intelligendum q̄ opatio composita dicit̄ dupl'r. Uno mō q2 a pluribus virtutibus dependet. Alio mō: q2 procedit a virtute ⁊ qualitate. ¶ Sz aduertendū q̄ opatio a virtute ⁊ qualitate ꝓcedit dupliciter. Uno° sic q̄ vtrūq3 est principale mouens: ⁊ vt sic operatio ab illis ꝓcedēs est cōposita. Alio mō sic q̄ virtus est p̄ncipale ⁊ qualitas instr̄ale: ⁊ hoc mō operatio ab illis ꝓcedēs nō est cōposita: ⁊ ex hoc app3 qd̄ dixit cōposita opatio nō est: qm̄ si fiat a v̄tute ⁊ qualitate: qualitas solū est agēs instr̄ale ⁊ virtus principale.

¶ Sicut cibi d̄sideriū qd̄ cōplet̄ a virtute nāli attractiua ⁊ a v̄tute sensibili que est in ore stōchi. Attractiua v̄o operat̄ ex hoc q̄ mouet villū q ƀm lōgitudinē ꝓtendit̄ retinēdo illd̄ qd̄ attrahit̄ ⁊ suggēdo ex humoribus qd̄ est sibi ꝓpriū. Sēsibilis aūt opat̄ in h̄ q̄ hanc sentit passionem: ⁊ q2 sentit mordicationez cholere nigre que est excitans desideriu3 cuius esse noiauimus. Et hanc quidem operationē non dicemus duab⁹ cōpleri virtutib⁹: nisi ideo q̄ qn̄ sensibili acciderit nocumētū destruetur intētio que vocat̄ fames ⁊ desideriū: neq3 desiderabitur cibus l3 eo corpus indigeat.

¶ Scda in duas: q2 Aui. p̄ exequit̄ de operatione que cōposita est ex p̄te virtutū. scdo ex p̄te virtutū ⁊ q̄litatis. scda ibi (Et fortasse.) Prima in q̄tuor: sicut quatuor sunt ille opōnes cōposite de q̄bus exequit̄. 2ª ibi (Et sil'r transglutiēdi.) 3ª ibi (Trāsitus.) 4ª ibi (Sil'r superfluitatū.) ¶ Circa primā partē est p̄ intelligendu3 q̄ desideriū cibi in stomacho pōt sumi dupliciter. Uno mō pro inclinatiōe sola ad cibū: ⁊ sic fit solū hec operatio ab vna v̄tute. s. appetitiua aīali que est in stōcho. Alio mō ꝓ inclinatione cū qua est restauratio depditi: ⁊ vt sic cōplet̄ a duplici virtute: ⁊ sic ītelligit Aui.

Dub^m 3^m ¶ Et si querat̄ vtrū oē desideriū cibi a stōcho cōpleat̄ duab⁹ virtutib⁹. Dōm est q̄ sic oē desideriū factū ƀm nām. Dico aūt ƀm nām: qm̄ appetitus caninus solū fit ab vna. s. ab aīali: ⁊ bolismus solu3 fit a virtute naturali mēbroꝝ qui appetitus sunt p̄ter nām.

¶ Et sil'r trāsglutiēdi opatio duab⁹ cōplet̄ v̄tutib⁹. vna est attractiua nālis: ⁊ altera est attractiua voluntaria. Et prima q̄dē suā cōplet opōnē per villū q ƀ3 lōgitudinē ꝓtēdit̄ q est in ore stōchi ⁊ isophago. Et scd̄e cōplet̄ opatio per villum lacerti trāsglutiēdi. Cūq3 vna duaꝝ v̄tutū destruet̄ transglutiēdi opatio duriter ꝓuenit: s3 qn̄ nō fuerit destruet̄. S3 cū illa nō opata fuerit erit trāsglutiēdi operatio difficilis. Nōne vides q̄ qn̄ desideriū nō recte ꝓcedit duriter ꝓuenit operatio trāsglutiēdi illud qd̄ nō desiderat: imo qn̄ abhorrem⁹ aliquā rem: ⁊ eā postea transglutire voluerimus ⁊ territa fuerit ab ea virtus nostra attractiua desideratiua dura erit operatio voluntarie transglutiendi.

¶ Postq̄ Aui. posuit vnum exemplu3 de opatione cōposita que a duab⁹ virtutib⁹ cōplet̄: in p̄te ista ponit exemplum de alia.

Dub^m 4^m ¶ Circa quā est dubitatio: vtrū in trāsglutiōe opet̄ virt⁹ expulsiua isophagi. Et dico q̄ nō: q2 virt⁹ expulsiua ipsi⁹ sic̄ ⁊ cuiuslibet alteri⁹ mēbri solū opat̄ circa id qd̄ icōueniens est: mō cū trāsglutit̄ nō est icōueniēs ēt si opet̄ virt⁹ expulsiua isophagi solū opat̄ circa id qd̄ ex̄ stōchū per supi⁹ euat̄: nō aūt circa id qd̄ ipm̄ ingreditur.

¶ Trāsit⁹ quoq3 nutrimēti p̄ficit̄ virtute mēbri īpellētis a quo ꝓcedit ⁊ attractiua mēbri ad qd̄ accedit.

¶ In p̄te ista manifestat opōnē aliā cōpositā q̄ ēt a duab⁹ virtutib⁹ cōplet̄. ¶ Circa quā est ītelligēdū q̄ aliq p̄ egressionē sup̄fluitatu3 que fit p̄ duas vias: ītelligūt egressionē sup̄fluitatū p̄ vomitū ⁊ ēt per secessum. Nā in p̄ma v̄tute opant̄ due v̄tutes. s. expulsiua stomachi ⁊ attractiua isophagi. In 2ª āt opat̄ virt⁹ expulsiua istroꝝ supioꝝ ⁊ attractiua īferioꝝ: s3 sine dubio h̄ nō ē veꝝ saltē d̄ egressiōe q̄ fit p̄ vomitū. Nā nō credo q̄ ad talē expulsionē adiuuet v̄t⁹ attractiua isophagi: qm̄ talis opat̄ solū circa id qd̄ stōchū īgreditur: nō aūt circa id qd̄ a stōcho egredit̄. Et iō credo q̄ hic Auicē. p̄ egressionē sup̄fluitatū q̄ fit p̄ duas vias ītelligat egressionē superfluitatū q̄ fit p̄ viā vrine ⁊ illā q̄ fit p̄ viā secessus: nā p̄ª fit a duplici virtute. s. a virtute nāli expulsiua vesice q̄ p̄ villos longitudinales opat̄ ⁊ a virtute aīali que est in lacertis ventris: ⁊ ēt scda fit a duplici virtute. s. a nāli expulsiua que est in intestinis que per villos lōgitudinales operat̄ ⁊ a virtute aīali que est in lacert̄ v̄etris.

¶ Et similiter superfluitatum egressio que fit per duas vias. Et forsitan plerūq3 existūt operationes p̄ncipiū due virtutes. s. animalis ⁊ naturalis.

¶ In parte ista manifestat aliam compositam operationem que fit a duabus virtutibus. Deinde cum dicit.

¶ Et fortasse plerūq3 existunt eius causa virtus ⁊ q̄litas sicut infrigidatio que ꝓhibet materias ⁊ iuuat expulsiuā in parilitate superfluitatum que descendunt a membro ⁊ vetat ⁊ in faciē reuerberat. Et frigiditas q̄dem qualitas que propter duas prohibet res. s. cu3 essentia substantiam eius qd̄ effunditur ingrossando et coangustādo poros. Et res tertia que est per accidēs que est qua caliditas extinguitur attractiua. Et qualitas caliditatis attrahit per illud quod istis opponitur modis quos prediximus.

¶ Postq̄ Aui. manifestauit operationē cōpositā que fit a duabus virtutibus: hic declarat aliā opationē cōpositā que fit a virtute ⁊ qualitate. Et primo facit hoc. Scdo ponit qd̄dam incidens. scda ibi (Et caliditatis.) ¶ Circa primā partē est ītelligendū q̄ illd̄ qd̄ vult dicere Aui. est id. v̄. g. nam virtus expulsiua intestinoꝝ tripliciter debilitat̄. Uno mō p̄p̄ fortitudinez attractiue epatis que attrahit totū qd̄ d3 ad intestina peruenire. Alio mō p̄p̄ fortitudinez retētiue intestinoꝝ. Alio mō ꝓpterea q2 sopita est virtus expulsiua intestinoꝝ. Modo frigiditas adiuuat expulsiuā ītestinoꝝ. Primo debilitando attractiuā epatis oppilando vias. s. meseraicas q̄ sunt inter intestina ⁊ epar: ⁊ etiā īgrossando qd̄ attrahi deb3 ⁊ remittendo caliditatē attractiuā epatis. Scdo eam adiuuat debilitando retentiuā intestinoꝝ p̄p̄ id qd̄ facit de gn̄ōne v̄etositatis in ipsis: nā cū ventositas est in ītestinis ꝓhibet mā3 in intestinis retineri: ⁊ hoc est qd̄ Auic. dicit in l̄ra. s. q̄ frigiditas vetat: q2 gn̄ando v̄etositatem vetat mām in intestinis retineri. Tertio eā adiuuat quādo per v̄etositatem gn̄atam frigiditas sup̄fluitates reuerberat in faciē intestinoꝝ: ⁊ hoc nō est aliud q̄ excitare expulsiua3 ītestinoꝝ. Et ex his duob⁹ modis vltimis adiuuat frigiditas expulsiuā quādo sup̄fluitates sunt in parilitate cum expulsiua virtute. Sūt aūt cum ipsa in parilitate qn̄ in statu p̄n̄t resistere expulsioni expulsiue ita q̄ nō pōt expellere. Et ex his q̄ dic̄. A. debem⁹ accip̄e q̄ friditas nulli⁹ virtut̄ est instr̄m: s3 si adiuuet ad aliquā opōnem maḡ fac̄ hoc inquātū est p̄cipale agēs ab extrīseco aduenīēs.

Dub^m 6^m

¶ Et caliditatis q̄dē qualitas ⁊ necessitas vacui nō attrahunt in primis nisi illud qd̄ est subtile ⁊ postea qd̄ ē spissu3. Uirtus v̄o attractiua nālis nō attrahit nisi qd̄ est ei magis ꝯueniens: ⁊ qd̄ nature eius est ꝓprium attrahere ⁊ plerūq3 qd̄ est magis spissum est magis ꝓpriū ⁊ magis ꝯueniens.

¶ Qd̄ dicitur in scda parte notum est. Hoc est qd̄ dicit Auic. ⁊c̄.

¶ Ex dictis in cap̄. de virtute animali remanserunt due dubitationes. Una dubitatio est vtrum cū quis apprehendit species sensibilium sit possibile illas remanere abeuntibus sensibilibus. Et videtur q̄ non: nam visio est relatio quedam ⁊ cū visio ipsa ƀm q̄sdam non sit aliud q̄ species visibilis recepta in anima talis sp̄es erit relatio: ⁊ cum visibile terminus sit speciei illius: videtur q̄ illo abeunte non possit species remanere. Ite3 species visibilis h3 esse magis intentionale in oculo ⁊ in anima q̄ in medio ƀm Auer. in suo tractatu de sensu ⁊ sensato: sed illud qd̄ habet esse intētionale magis depēdet ab obiecto q̄ a subiecto: ideo species illa magis dependebit ex colore q̄ ex oculo siue anima: abeunte ergo co-

lore ipsa deficiet. Et sicut argutũ est de specie visibili: sic argui potest de speciebus aliorum sensibilium. ¶ In ꝯrium arguitur. Primo aucto. Arist. in. 2. de aĩa. tex. 153. ꝛ. 154. vbi ponit ꝙ abeũtib⁹ sensibilibus remanẽt spẽs phantasie. Etiã arguit rõne: qꝛ si tales spẽs nõ remanerẽt abeuntib⁹ sensibilib⁹: tunc abeũtibus sensibilib⁹ nõ possemus de ipsis imaginari cogitari ꝛ memorari: sed hoc est falsum vt qlibet in seipso expert⁹ est: iõ ꝛc. Etiã nos videmus ꝙ cuꝫ qs aspexit rem valde lucidã illa abeunte nõ põt ĩmediate videre obscura: ꝛ hoc nõ est nisi qꝛ spẽs talis rei in oculo remãsit abeũte re illa. Dõm ꝙ sine dubio ponẽdo ꝙ spẽs visibilis: ꝛ sic ẽt de alijs sit relatio quedã sicut ponit frater Thomas nõ est possibile tales spẽs remanere abeuntib⁹ sensibilibus ꝑꝑ cãm dictaꝫ. Sꝫ qḋ dicit nõ est verum ꝑꝑ duo. Primo: qꝛ spẽs coloris vꝫ sicut etiã imago que est in speculo: mõ relatio nũꝙ̃ vꝫ. Scḋo: qꝛ si spẽs illa relatio sit vel eẽt cũ relatio nõ agat nec patiat: nunꝙ̃ spẽs ille. s. sensibiliũ possent mouere sensum cõem ꝛ facere ipsum in actu: ꝛ sic imaginatio nõ fieret cũ sit motus factus a sensu cõi ꝫm actũ: h̓ aũt est falsum ꝫm ĩtẽtionẽ Ari. in. 2. de aĩa. tex. 160. ꝛ h̓ etiaꝫ qlibet in seipso experit. Et ideo dico ꝙ spẽs sensibiliũ in aĩa recepte q̄litates sũt informãtes aĩam ꝛ ipsi⁹ organa: ꝛ hoc in habitudine ad obm cum ipse nõ dependeãt ex pꝛĩcipijs aĩe ĩtrinsecis: neꝗ organoꝝ ipsius: qꝛ eẽ ĩtẽtionale hñt in suo organo ꝛ nõ reale: ꝛ ideo nunꝙ̃ illḋ pñt informare nisi in habitudine ad obiectũ. ¶ Sed aduertendũ ꝙ duplex est sbm cui cõparatur spẽs visibilis. Unũ extrinsecũ ꝛ cõnãle: vt diaphanũ inquãtũ in aĩa: tñ est ꝛ aduẽtitiũ magis vt corpus qḋ tm̃ diaphanũ est. Aliud ĩtrinsecũ ꝛ cõnãle ꝛ diaphanũ inquãtũ aĩatum est sicut oculus vt est aĩatus: est aũt hoc sbm ĩtrĩsecũ tali speciei eo ꝙ talis spẽs cũ dependeat a colore nõ rõne mãe: vt puta calidi frigidi sicci ꝛ humidi: ꝛ pro tãto recepta in oculo nõ calefacit: neꝗ infrigidat: neꝗ humectat: neꝗ exiccat: sed mag̃ ratiõe forme. Nõ ẽt opꝫ illud qḋ ipsi⁹ est sbm cõnãle sit eius sbm ratiõe forme predñantis mãe sed rõne aĩe: spẽs igit visibilis ꝛ spẽs etiaꝫ alioꝝ sensibiliuꝫ recipi hñt in aĩa ꝛ ipsius organis sicut ꝓpꝛia forᵃ recipit in ꝓpꝛia mã: ꝛ qꝛ forma recepta in ꝓp̃a mã remanet. iõ ꝛc. ¶ Sꝫ aduerte ꝙ si spẽs sensibiliũ recipiant in aĩa ꝛ ipsi⁹ organis: al̓r tñ ꝛ al̓r qm̃ in aĩa recipiunt mõ cognoscitiuo: sꝫ in ipsi⁹ orgãis recipiunt mõ ꝯseruatiuo: qm̃ cũ aĩa illas recipiet nõ fuit potẽs illas ꝯseruare. In illo ḡ in quo fit facilis receptio alicui⁹ nõ bñ fit ĩ illo ipsi⁹ ꝯseruatio: ꝛ iõ ꝓ tãto taliũ spẽrũ ꝯseruatio facta fuit ĩ organis ipsi⁹ aĩe: nã qñ aĩa ipsa facta est in actu ꝑ spẽꝫ aliquã appꝛebẽsaꝫ: tũc illa tẽdit in organo memoratiue virtutꝫ. nã abeũte sensibili cui⁹ erat spẽs illa de ipsa imagĩat ꝛ cogitat ꝑꝑ id qḋ fit de reꝑñtatiõe a memoratiua v̓tute ipsi imaginatiue v̓tuti ꝛ cogitatiue etiã. ¶ Ad rões. Ad ꝑmã: visio est q̄daꝫ rel̓o: dõm ꝙ veꝝ est: ꝛ iõ anima ipsa nunꝙ̃ videt nisi vel in relatione ad obiectum extrinsecum vel intrinsecum: sicut quãdo ei repꝛesentatur a memoratiua virtute: sed spẽs visibilis in aĩa recepta nõ est idẽ qḋ visio: ĩmo ab illa essential̓r differt cũ vnũ sit in gñe rel̓onis ꝛ aliḋ in gñe q̄litatꝫ. ¶ Ad scḋaꝫ spẽs visibilis ꝛc. cõcedat. ad mi. illḋ qḋ hꝫ eẽ intentionale mag̃ depẽdet ab obto ꝙ̃ a sbto: veꝝ est a sbto extrĩseco: sꝫ a sbto intrinseco ꝛ cõnãli magis dependet ꝙ̃ ab obiecto.

Dub^m 6^m ¶ Alia dubitatio est q̃ remãsit que est cã quare cũ qs hñs habitum pluriũ scibiliũ in memoria magis memorat vni⁹ ꝙ̃ alteri⁹. ¶ Iux qḋ est ĩtelligẽdũ ꝙ spẽs memorie dupl̓r reducit. Uno mõ cum appetitu ꝛ volũtate vt in vigilia. Alio mõ absꝗ appetitu ꝛ voluntate vt in somno: cũ in somno velit nolit memorat de aliq̃ re: mõ accidit spẽs mag̃ ꝛ minus reddi memorie qñ spẽs in memoria repñsentate sunt sic imagines in speculo repñtant: ꝛ sic ille mag̃ sunt in sup̃ficie speculi: cũ obm mag̃ approximat speculo ꝛ mag̃ ꝓfundo cũ illud magis ab ipso remouet. Sic ẽt spẽs in memoria mag̃ hñt esse in sup̃ficie quedã saltẽ ꝛ q̄dã mag̃ in ꝓfundo qñ spẽs ĩ memoria exñs hꝫ ꝯuenientiã cũ sensibili sicut cã ad cãtuꝫ vel sicut superi⁹ ad ĩferius vel sicut vnũ ꝯriũ ad aliud fit in sup̃ficie: vñ hõ magis memorat illius ꝙ̃ alterius: vna. n. spẽs ĩtẽtionalis alterã ĩferre põt: vel per modũ sil̓itudinis vel ꝑ moduꝫ ꝯrietatis: vel aliquo alioꝝ modoꝝ. Accidit aũt ꝙ p̃ter volũtatẽ vt in somno reddit aliqua spẽs ipsi memorie ꝑꝑ ꝯtinẽs ipꝫ ꝙ sic alterat corp⁹ ꝛ organa aĩe: vt si in noctevigilet põt alterari aer sic ad friditatẽ ꝙ alterabit corp⁹ vt somniet mĩgere: ꝛ ꝫꝫ hũc modũ ẽ possibile vt aliqs somniet de futuro aliq̊ bello in ꝓpĩquo. Nã possibile ẽ vt ꝯiũctio q̃rũdã stellaꝝ cã sit futuri belli: mõ ex tali ꝯiũctõe poterit sic alterari aer ꝑꝑ motũ celi ꝙ aer alterat⁹ alterabit corp⁹ aliq̃ alteratõe q̃ somniabit futuꝝ bellũ. Ad h̓ ꝯcl̓andũ adducit Aꝝ. illḋ ꝑsuasiue in de somno ꝛ vigilia: ꝛ in de memoria ꝛ reminiscẽtia. in his eniꝫ nõ possumus demõstratiões adducere: sꝫ sufficit adducere q̄dã apparẽtia ꝛ ꝓbabilia ĩ qb⁹ possum⁹ illa saluare ꝛc. Deo gr̃as Amen.

¶ Gentilis Fulginatis super primaꝫ Fen libri primi Auicẽne expositionis Finis.

¶ Fen Secunda Libri Primi canonis incipit: Cuius sunt doctrine tres.

¶ Doctrina prima est de egritudinibus.

¶ Doctrina secunda est de causis.

¶ Doctrina tertia est de accidentibus.

¶ Doctrine prime sunt octo capitula.

¶ De causa ꝛ egritudine ꝛ accñte in gñali. Cap. ꝑ^m.

Dicemus ꝙ causa in libris medicorũ est id qḋ primo est ꝛ ex quo prouenit inuentio alicuius dispositionis in corpore humano: aut eius fixionis.

Ista fen ꝫm quosdã ita ꝯtinuat ad p̃cedentẽ. Nã ꝫm Io. vl̓r res d̓ qb⁹ medici ꝯsiderãt: aut sũt res nãles: aut sũt res nõ nãles: aut ꝯ nãꝫ. Postꝙ̃ ḡ ĩ p̃cedẽti fen ẽ d̓terminatũ d̓ reb⁹ nãlib⁹. In ista 2ᵃ fen d̓terminat d̓ reb⁹ ñ nãlib⁹ ꝛ ꝯ nãꝫ: nã ĩ ista fen ipse d̓terminat d̓ aere ꝛ cibo ꝛ potu sõno ꝛ vigilia ꝛ inanitõe ꝛ repletiõe ꝛ sic d̓ alijs. Sꝫ ista ĩtroductio p̃ nõ ẽ ad mẽtẽ Aui. 2ᵒ nõ ẽ vera ĩ se. Nõ ẽ ad mẽtẽ Auic. ꝓpea sic appꝛuit p̃us vbi posuit ordinẽ scibiliũ medicĩe ipse nõ posuit talẽ ordinẽ: ꝛ iõ ĩ ꝓsequẽdo nõ dꝫ ꝓseq sil̓r ꝫꝫ talẽ ordinẽ. Io. ãt qꝛ istũ ordinẽ posuit ꝓseqt de scibilib⁹ sciẽ medicĩe ꝫꝫ istũ ordinẽ. Iteꝝ ẽt tal̓ ĩtroductio nõ ẽ vera: qꝛ p̃us determĩat nõ solũ de reb⁹ nãlib⁹: nec ẽt in ista solũ de reb⁹ nõ nãlib⁹ ꝛ ꝯ nãꝫ. In ꝑᵒ in capl̓o de hũorib⁹: nõ solũ d̓termĩauit de spẽb⁹ humoꝝ nãliũ: sꝫ de spẽb⁹ hũoꝝ ꝯ nãꝫ. sil̓r ĩ cap̃. de cõpl̓onib⁹ nõ solũ d̓termĩat de cõpl̓onib⁹ nãlib⁹: sꝫ ẽt de ĩ nãlib⁹ q̃ tenẽt se a ꝑte egritudĩs: ḡ cũ in p̃cedẽti fen cõnumerauerit p̃dicta q̃ ꝯ nãꝫ: manifestũ ẽ ꝙ ibi nõ solũ d̓termĩat de rebus nãꝫ: sꝫ de reb⁹ nõ nãlib⁹ ꝛ ꝯ nãm. Et iõ dõm al̓r ꝙ res q̃ spectãt ad ꝑtẽ theoricã sũt duoꝝ modoꝝ: q̄dã sũt de qb⁹ medic⁹ ĩuestigat supponẽdo q̄dã ingrẽdo ꝛ cãs ĩuestigãdo. dicem⁹ ḡ sic ꝙ Aui. ĩ p̃cedẽti fen d̓termĩat de his q̃ spectãt ad ꝑtẽ theoricã d̓ qb⁹ medic⁹ ꝓcedit supponẽdo: ꝛ de qbusdã q̃ sũt nota ad sensum sic ẽ in anathoᵃ. ¶ In ista 2ᵃ fen determinat de qbusdã de qb⁹ medic⁹ ꝓcedit causas ĩuestigãdo: iste ãt sũt dispões ꝛ cause ꝛ accñtia: ꝛ ꝑꝑ hoc ista fen diuidit in tres doctrĩas. Pꝛĩa doctrĩa ẽ de egritudib⁹. Scḋa ẽ de causis. Tertia ẽ de accñtib⁹. Pꝛĩa ḡ est relata ad cognitionem egritudinũ ꝛ cãruꝫ. Sꝫ Auer. non tenuit talẽ ordinẽ: qꝛ Auer. fecit vnũ libꝛũ in q̊ d̓termĩat de sanitate: aliũ in q̊ d̓termĩat de egritudine: iste aũt nõ fec̃ distĩctũ libꝛuꝫ de sanitate: sꝫ totum reduxit ad egritudinẽ. Rõ ãt potuit eẽ 3ˣ. Pꝛĩa: qꝛ lꝫ sanitas sit pꝛi⁹ ĩtẽta a medico vtpl̓m: tñ prior ꝯsideratio medici ẽ circa egritudineꝫ: ꝛ qꝛ sic est ꝓ tãto nõ curauit facẽ distĩctũ libꝛũ de sanitate. Scḋa rõ ẽ: qꝛ egritudo est notior ꝙ̃ sit sanitas: ad sensuꝫ dico: ꝛ rõ ẽ: qꝛ egritudo ꝯsistit in distẽꝑamẽto: sanitas ãt ꝯsistit in tẽꝑamẽto: mõ facili⁹ est cognoscẽ distẽꝑamẽtũ ꝙ̃ tẽꝑamẽtũ: qꝛ facili⁹ cognoscit extremũ ꝙ̃ mediũ: ꝛ h̓ dico quãtũ ad sensuꝫ: sꝫ q̊ ad ĩtellcm̃ sanitas est p̃us nota: ꝑꝑ qḋ sanitas est ꝑn^m cog̃scẽdi se ꝛ egritudinẽ: qꝛ sanitas est q̄dã habit⁹: egritudo aũt ẽ q̄dã p̃uatio: ꝛ h̓ ꝯfirmat: qꝛ Gal̓. in thegni ad corp⁹ optime sanũ adducit oĩa corpa cũ corp⁹ distẽꝑatũ est mag̃ manifestũ ad sensuꝫ. Tertia rõ est: ꝓpea qꝛ facta notificatõe eoꝝ que determĩata fuerãt in ꝑᵃ fen: qꝛ ea que d̓termĩata fuerãt erũt sicut cause: nũc ex causis sanitatꝫ est no. eẽ alicui⁹: ꝑꝑ h̓ nõ fecit spãlẽ tractatũ de his q̃ determĩata fuerãt in ꝑᵃ fen: lꝫ se possint tenere a ꝑte egritudĩs: mag̃ tñ se tenẽt a ꝑte sanitatꝫ ꝓpterea appꝛopꝛiauit tractat⁹ suos solũ egritudini. ¶ Circa istaꝫ fen sic ꝓcedit ꝑ ꝑte determĩat in gñali qd est cã: ꝛ qd dispõ ꝛ qd accñs. Secũdo d̓termĩat in spãli de dispõne distĩguẽdo ipsaꝫ. 2ᵃ ibi (Corporis hũani dispões.) Et hoc est ꝙ dic̃ rubrica ꝛc. Pꝛĩa hꝫ duas. In ꝑᵃ ꝑte notificat vnũqḋꝗ. s. illoꝝ. i. s. egritudinem cãm ꝛ accñs ꝫm se. Scḋo cõparat ista adiuicẽ. 2ᵃ ibi (Et est cum egritudo sit alterius egritudĩs.) Pꝛĩa hꝫ duas. Pꝛĩo notificat siue diffinit vnũquodꝗ. Scḋo qꝛ vnũ illoꝝ hẽbat noĩa diuersa oñdit cãm q̃re vocat accidens. 2ᵃ ibi (Accñs aũt vocat accñs.) Pꝛĩa hꝫ duas. Primo notificat siue diffinit vnũqḋꝗ illoꝝ. Et scḋo exẽplificat de ipsis oĩb⁹. 2ᵃ ibi (Cause exẽplũ.) Prima hꝫ tres. Pꝛĩo notificat qd est cã. Scḋo qd dispõ. Et tertio qd accñs. 2ᵃ ibi (Et egritudo est dispõ.) 3ᵃ ibi (Et accñs est res.) ¶ Iuxta diffõnẽ istã quã ponit vos debetis aduertere ꝑꝑ illud qḋ Aui. dic̃ in l̓ra ꝙ cã in libꝛis medicoꝝ: q̃re dicit in libꝛis medicoꝝ: dõm est ꝙ h̓ dixit: qm̃ apud vsuꝫ ꝑhoꝝ alio mõ accipiunt cause ꝙ̃ apud vsuꝫ medicoꝝ: ꝛ qꝛ accipiunt cãe alio mõ dixit cã in libꝛis medicoꝝ: qꝛ ꝑhs vl̓ius accipit ꝙ̃ medicus ꝛ accipit vl̓ius: ꝛ quãtũ ad sbm in quo ꝯsiderat cãs: ꝛ quãtũ ad gñia ipsaruꝫ

cãruz: quãtũ ad sm̃ in quo ꝯsiderat causas: q2 medic9 nõ ꝯsiderat
causas nisi in corpe humano: sed phs cõsiderat causas nõ solũ in
corpe hũano sꝫ in vnoquoqꝫ si sit aĩatum. Itez ꝯsiderat cãs nõ so
lum circa sanitatẽ ⁊ egritudinẽ sed circa alias: medic9 ãt ꝯsiderat
causas in corpe hũano in respectu ad sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. ⁋ Se
cũdo accipit vl'i9 phs in respectu ad gña cãrum. s. cãs mãles: for
males: efficiẽtes: ⁊ finales: ⁊ qñ medic9 dic̃ de causis rei ĩtelligit so
lũ de cã efficiẽte: vñ Gal'. dic̃ in thegni tex. cõ. 34. ꝙ cause q̃dã sũt
efficiẽtes q̃dã ꝑmutãtes referens se solũ ad effi. etiã in thegni tex.
cõ. 2. dixit Gal'. in pn° ipsi9 thegni ꝙ cã aut est effi. aut ꝯseruãs: qm̃
ipsaz maxĩe medic9 ꝯsiderat: vñ q̃uis medic9 ꝯsideret q̃tuor cãs:
qñ tñ loquit̃ absolute de causis solũ ĩtelligit de cã effi. ⁊ h̃ appare
bit ĩferi9: ⁊ p h̃ dr̃ in libris medicoꝝ. Subdit est id qd̃ p̃ est. dixit h̃
q2 de rõne cãe est ꝙ ipsa p̃mũ sit: qm̃ h̃ ẽ de rõne cãe: q2 sibi cõpe
tit p̃ eẽ ⁊ p̃cipue cãe effi. Subdit postea: ex qua ꝑuenit ĩuẽtio ⁊c̃. h̃
dixit: q2 cã dr̃ in respectu ad id qd̃ causat ex quo ꝑuenit ĩuẽtio ali
cuius dispõnis in corpe humano aut fixionis ei9: dixit hoc pp du
plicẽ cãm. Una est ꝑpterea q2 cause sunt duoꝝ modoꝝ: q̃dã enim
sunt alicui9 dispõnis q̃ sunt in corpe hũano remanẽtes ẽt retenta
cã que gñauit tales dispões: alia autẽ sunt dispões q̃ remouent̃
ad retẽtionẽ cause que gñauit eas. ⁊ q2 cause erãt duoꝝ modoruz
volẽs tãgere primũ dixit: ex quo ꝑuenit ĩuẽtio alicui9 dispõnis in
corpore humano. volẽs aũt tangere 2m dixit: ⁊ ei9 fixionis: vel al'r
ꝙ hoc dixerit q2 cause effi. sunt duoꝝ modoꝝ: quedã sunt ꝑmutã
tes: ⁊ quedã cõseruãtes: ⁊ que erat mẽtio de causis effi. quãtuz ad
illud qd̃ efficiũt: dixit ex quo ꝑuenit inuentio ⁊c̃. vt aũt tangeret q̃
cõseruant sanitatem aut egritudinem dixit: ⁊ eius fixionis.

Dubm pm ⁋ Sed aliqs diceret cõtra. ipse dicit ꝙ causa in libris medicoꝝ est
id qd̃ p̃mo est. Uidet̃ ꝙ nõ: q2 quedã sunt cause que simul sunt cuz
suis effectib9 ita ꝙ vnũ nõ est prius altero vt prius que sũt cause
ꝯiũcte. Dr̃m est ꝙ cã est id qd̃ p̃ est: ⁊ hoc est occasione ꝯceptuũ:
sed aliqd esse prius põt eẽ dupl'r. Uno mõ tẽpore ⁊ nã. Alio mõ nã
non tñ tẽpore: si ergo sunt alique cause que simul sint cuz suis ef
fectib9: dico ꝙ verum est ꝙ sunt simul quãtũ ad tẽpus: sꝫ quãtuz
ad nãm dico ꝙ cã dr̃ eẽ prius suo effectu: pp qd̃ cãruz quedã sunt
priores suis effectib9 tẽpore: ⁊ q̃dam nã. Deinde cum dicit.

Ro.

⁋ Et egritudo ẽ dispõ nõ nãlis in corpe hũano ex qua in opõne essential'r ꝑuenit nocumẽtum ꝑuẽtu p̃: ⁊ est aut cõplexio nõ nãlis aut cõpositio non nãlis.

⁋ In ista parte notificat dispõnẽ: ⁊ q2 volẽs determĩare de dispo
sitione solũ pricipal'r ĩtendit de egritudine sicut dc̃m est: volẽs no
tificare dispõnem solũ retulit ad egritudinẽ: ⁊ hoc pp triplicẽ cãz
que dicta est: veꝝ est ꝙ ĩferius oñdit qd est sanitas: sed q2 hoc nõ
est p̃ncipal'r de suo intento: ideo dr̃m ꝙ solum notificat in respe
ctu ad egritudinẽ: ⁊ in ista diffõne p̃ tangitur genus cũ dixit ꝙ est
dispõ ĩnaturalis: verum est ꝙ dispõ est genus longĩquum: ĩnatu
ralis aũt est genus ꝑpinquũ: ⁊ dispõ est genus lõginquũ: ꝑpterea
q2 dispõ est sicut genus ad sanitatẽ egritudinẽ ⁊ neutralitatem et
ad accñtia que hñt sm̃ qualificare: sꝫ hoc ꝙ dicit ĩnãlis cõtrahit
hoc ad genus ꝑpinquũ: ⁊ isto mõ est genus ad cãm ⁊ egritudinem
vt ipsa refert̃ ad egritudinẽ: ⁊ ideo tñ debetis aduertere ꝙ accñs
nõ est ꝑprie dispositio: q2 accidens hꝫ cõsequi qd̃dam aliud: ⁊ pp
hoc proprie nõ hꝫ rõnem per se subsistẽtis: ⁊ ꝑpter hoc ab accñte
non accipitur ꝑprie indicatio curatiua: ⁊ ꝑpter hoc ꝑprie nõ di
citur dispositio: ⁊ ꝑpter hoc dicit̃ in 2° de ĩgenio cap̃. vlti. ꝙ mor
bi sunt vere entia: ideo principal'r a morbo sumitur rõ curatiua.
Subdit ex qua ꝑuenit lesio ꝑuentu p̃mo: ⁊ in hoc tangit̃ dr̃ia in
ter causas ⁊ morbũ: nam ad morbũ seqtur lesio in opõnibus ꝑuẽ
tu p̃mo: sed ĩter causam ⁊ lesionem ĩteruenit aliud mediũ: ⁊ ista ẽ
quedam dispõ media ad quã seqtur ĩmediatus defect9 in opõni
bus: ⁊ pp illud qd̃ dixit ꝑuentu p̃ est dr̃ia essentialis ꝯhẽs ad esse
morbi. Causa aũt quare egritudo notificat̃ per lesionẽ opõnis est
illa: q2 esse egritudinis cõsistit in distẽperamento: ⁊ tũc ipsi9 sani
tas cõsistit in tẽperamẽto: ⁊ causa ipsi9 sanitatis consistit in tẽpe
rato: nũc aũt esse distẽperati fundatur in esse ĩnaturali: ⁊ q2 eẽ di
stemperatum est ĩnaturale: ⁊ ista referunt̃ ad opus: q2 tẽperatuz
est potẽtia naturalitatis que erat pricipiuz alicuius opõnis: hinc
est ꝙ notificauit egritudinẽ in respectu ad p̃uationẽ vel defectuz
in opõnib9 sicut sanitas notificat̃ respectu ad pom nãlẽ efficiendi
opões: ⁊ q2 iste diffões fundãtur sup hoc: qd̃libet nãle est p̃nm
opõnis: ⁊ qd̃libet ĩnaturale est p̃nm defectus in opõnibus: hinc est
ꝙ Aui. dicit ꝙ iste diffões sunt ex diffõnibus per se notis: ⁊ quia
egritudo notificat̃ in cõparatiõe ad lesionẽ opõnis: hinc est ꝙ le
sio opõnis est ꝑpriũ accñs ꝯsequẽs egritudinẽ: ⁊ q2 accñs est tri
plex qualitas ĩmutata: opatio lesa ⁊ exiẽs a corpore: tñ dr̃ triplex
actio mutata vel lesa. Subdit postea ꝙ est aut cõpl'o nõ nãlis ⁊c̃.

⁊ p h̃ subĩtelligit qd̃dã aliud genus tertiũ. vz. sol'onẽ ꝯtinui. ⁋ De
betis tñ scire circa hoc sicut habuistis in p9 fen: q2 aliqs posset di
cere sicut dicit ipse ꝙ est aut cõpl'o nõ nãlis aut cõpositio. Cõtra.
dixit supra ꝙ cõpl'o erat causa formalis: quõ dicit ergo ꝙ egritu
do est aut cõpl'o aut cõpositio. Dr̃m est ad h̃ ꝙ cõpl'o põt cõsidera
ri dupl'r. vno mõ absolute. alio mõ põt considerari ꝑut stat sm̃ pro
portione. vel sic dico ꝙ egritudo formal'r est: aut mala cõpl'o: aut
mala cõpõ: aut sol'o continui: quia sanitas est temperatũ: egritudo
aũt indistemperatũ: ⁊ istud aut põt contingere in triplici nã: aut in
cõplexione: aut in cõpositione: aut in vnitate. Deinde cum dicit.

Dubm

⁋ Et accñs est res que hãc seqtur dispõnẽ que est non nãlis: siue sit nãli ꝯtria sicut dolor in colica: siue nõ sit ꝯtria sicut rubedo multa maxille in peripleumonia.

⁋ In pte ista oñdit qd est accñs. ⁋ Iuxta quã ptẽ debetis aduertẽ
ꝙ accidens ipm̃ sumit̃ tribus modis. Uno mõ large. Alio mõ ma
gis ꝑprie. Tertio modo sumit̃ strictissime. Large sumit̃ accidens
pro omni eo qd̃ sequit̃ alteruz siue alicui accidit: siue sit egritudo:
siue sit sanitas: ⁊ hoc mõ nõ accipit̃ h̃: alio mõ proprie: ⁊ isto mo
do sumitur pro omni eo qd̃ aduenit cõtra nãm: ⁊ isto mõ dicebat
Gal'. 3. de accidẽti ⁊ morbo. cap̃. 1. ꝙ oĩs egritudo est accñs: non tñ
cõuertit̃: sed vt sic determinat̃ de ipso in de accñti ⁊ mor. ⁊ h̃ mo
do dr̃ accidens oĩs dispositio non nãlis. Alio mõ sumit̃ accñs stri
ctissime: ⁊ hoc mõ dr̃ accidens vt ꝯsequit̃ aliqd cõtra nãm: ⁊ hoc
mõ sumit̃ h̃ vt cõsequit̃ morbuz ipm̃ sicut cõsequit̃ vmbra corp9.
Subdit postea q̃ hãc sequit̃ dispõnẽ q̃ est nõ nãlis: siue sit nãli cõ
traria sic̃ dolor in colica: siue nõ sit nãli ꝯtria vt rubedo maxille.
⁋ Dices tu hoc vr̃ falsuz: q2 Gal'. expsse. 3. de accñti ⁊ morbo. cap̃. 1.
vult ꝙ oẽ accñs est ꝯ nãm: sil'r hoc appet ex alio q2 oẽ accñs seqt̃
morbũ vt vmbra corpus: ergo sicut morb9 est de gñe preter nãm:
ita ẽt accñs. Dr̃m est ad hoc p expõnez l'fe. Iuxta qd̃ debetis ad
uertere ꝙ aliqd eẽ ꝯ nãm 2r põt intelligi. Uno° vt in ipso sit facta
remotio a dispõne nãli ad dispõnẽ ꝯ nãm: ⁊ h̃ mõ oẽ accñs ẽ ꝯ na
turã: q2 motũ est ex aliq̊ nãli ad ꝯ nãm: ⁊ oẽ accñs ẽt sequit̃ mor
bũ: oẽ aũt qd̃ sequit̃ morbũ ꝯsequit̃ sub dispõne ĩnãli. Alio mõ ali
qd dr̃ ĩnãle vt ipsuz est p̃nm lesiõis opõnis: ⁊ hoc mõ nõ oẽ accñs
est ꝯ nãm. Propter qd̃ d̃betis scire ꝙ accidẽtia sunt duoꝝ modo
rũ: q̃dã sũt q̃ ꝑfluũt in virtutem ipsaz resoluẽdo sicut dolor exñs a
corpore ⁊ ad ista ĩtendit medic9 sicut ad morbũ: ⁊ tale accñs est a
toto gñe p̃ter nãm. Aliud est p̃ter nãm qd̃ nihil ꝑfluit in v̊tute in
ꝑmutatiõe ipsi9 vt color: ⁊ ex isto nõ sumit̃ aliq̃ ĩdicatio curatiua.
Ut g̊ oĩa h̃ oñderet dixit ꝙ accñs qd̃ sequit̃ hanc dispõnẽ est res
nõ nãlis aut nãli ꝯtria tãgens primũ: siue sit nõ nãli ꝯtria p h̃ tãgẽs
2m. g̊ per illud qd̃ dicit posset dici ꝙ tãgit accidens qd̃ est ⁊ actio
lesa ⁊ qualitas mutata ⁊ exiens a corpore. Deinde cum dicit.

⁋ Cause exẽplũ ẽ putredo. Egritudis exẽpluz ẽ febris. Exẽplum accñtis est sitis ⁊ dolor capitis. Cause quoqꝫ exẽplũ est repletio in receptaculis q̃ ad oculũ descendunt. Exẽplũ egritudis oppil'o in vuea q̃ est egritudo instrũalis vel cõpõnalis. Exẽplũ accñtis est destructio visus. Exemplum etiã cause est reumatismus acutus. Exẽplũ egritudis est apa in pulmone. Exẽpluz accñtis est rubedo ambaꝝ maxillaꝝ ⁊ gibbositas vnguium.

⁋ In parte ista exemplificat de vnoquoqꝫ illorum: planum est qd̃
dicitur. Deinde cum dicit.

⁋ Accidens autẽ vocat̃ accidens respectu sue essentie: aut cõparatione eius cui accidit ⁊ vocat̃ significatio respectu cõsiderationis medici ad ipm̃ ⁊ ꝓcessiõis ei9 ab eo ad sciendum egritudinis essentiam.

⁋ In pte ista oñdit q̃re accñs hꝫ diuersa noĩa. Deinde cum dicit.

⁋ Et est cũ egritudo fit alteri9 egritudinis causa sicut colica syncopis aut paralysis aut epilepsie.

⁋ Comparat ista adinuicem ⁊ duo facit. Primo cõparat adinuicẽ
distincte. Et secundo vt coniunguntur in re vna.
⁋ Sed circa istas partes vltimas cadit nõ modica dubitatio. ⁊ p̃9
est dubitatio l'ralis de eo qd̃ dicit ꝙ interdum egritudo est cã al
terius egritudis sicut colica syncopis. Naz syncopis est accidẽs ⁊
dolor est accñs ⁊ paralysis est accidẽs in sensu ⁊ motu. Epilepsia
aũt est accñs regitiue virtutis. Dr̃m ꝙ syncopis aut paralysis 2r
possunt cõsiderari. Uno° quãtũ ad intẽtiones quas h̃ noĩa signifi
cant: ⁊ isto mõ cum ista significent ĩtẽtiones distĩctas manifestuz
est ꝙ nũqꝫ egritudo vt egritudo est cã: neqꝫ ẽt accñs vt accñs est
cã: cui9 rõ ẽ: q2 hñt rões ⁊ diffões distinctas: ea aũt que hñt rõ
nes distinctas:

nes disticcas: vnũ nõ est alterũ. Alio mõ p̃nt accipi q̃tũ ad ea qb⁹ applicant he itẽtiones: ⁊ h mõ p̃nt sigñare q̃sdã egritudines: ⁊ q2 iste egritudines notificant per accidẽtia ipsa tñ numerauit inter egritudines. Et cã nõ est alia nisi q2 ad ista sequit dissolutio virtutis: adeo q2 medicus totã curã ꝯuertit ad talia accidentia.

Dub^m 4^m ¶ Postea est dubitatio maior ꝑꝑ illõ qõ dicit ꝙ plerũq3 accñs sit cã egritudinis nõ vĩ q2 ista sint ꝑ se disticta: vt vult. G. p̃. de ingenio. ca. vlt. q̃ vnũ nõ sit alterũ. Preterea qõ dicit ꝙ plerũq3 accñs sit morb⁹ nõ est verũ: imo vĩ f̃lm: q2 qõ est egritudo nõ est accidẽs q2 egritudo est dispõ ad quã seqt imediate lesio opõnũ. Accñs ãt est sequẽs illã dispõnẽ. Preterea egritudo a sui p̃n° est egritudo. Nõ q̃ ipsa sit q2 ẽ a sui p̃n°: si q̃ dolor est egritudo a sui p̃n° sic solo ꝯtinui sit morbus a sui p̃n°: qñ sil'r ⁊ dolor erit egritudo siue sigat siue nõ sigat. ¶ Solue ꝙ accidẽs ⁊ egritudo p̃nt dupl'r ꝯsiderari. Uno mõ q̃tũ ad itẽtiões q̃s noĩa sigñant: ⁊ h mõ vnũ nõ est alterũ: ⁊ rõ est q2 illa nõ miscent q̃ hñt diuersas diffõnes: ⁊ h mõ loq̃bat Gal. p̃ de igenio ca. vlt. ꝙ vnũ nõ est alterũ: q2 hñt rõnes distictas: ⁊ h mõ rephẽdit ip̃e antiq̃s: q2 dicebãt ꝙ egritudo est aliqd stabile: q2 egritudo siue sit stabilis siue nõ: dũmõ ledat opõnes immediate est egritudo. Et iõ dicebat Gal. p̃ de iteriorib⁹ cap. z. Credere aũt mẽbra nõ ĩfirma q̃ q̃to dolore patiunt ac si terebello ꝑforarent ẽ inutile. Alio mõ q̃tũ ad s̃ba ad q̃ referunt tales ĩtẽtiones: ⁊ tũc posset esse dubitatio vtꝝ accñs possit egritudo fieri. ⁊ h mõ possum⁹ accipere accñs ⁊ egritudinẽ dupl'r. vno mõ ꝓp̃e. alio mõ f̃m silitudinẽ. Si p̃ mõ dico ꝙ accñs nõ ẽ egritudo nec ecõuerso. Et rõ ẽ q2 illõ qõ ẽ dispõ i se nõ ẽ ꝓprietas neq3 cã. Iteꝝ de rõne accidẽtis ẽ ꝙ seqt alteꝝ: q̃ si egritudo seqt egritudinẽ hec nõ ẽ vere cã: s3 cã vere ẽ illa a q̃ ꝓuenit aliud ⁊ nõ nocumẽtũ. Alio mõ f̃m q̃dã silitudinẽ cã sit egritudo. ¶ Ad aliud de accidẽte dõm ꝙ accñs ⁊ egritudo si accipiant ꝓp̃e nũq3 accñs sit egritudo ⁊ semꝑ sequit eã. Alio mõ p̃nt accipi nõ ꝓp̃e: s3 ꝑ q̃dã metaphorã: q2 de rõne accñtis ẽ ꝙ seqt alteꝝ: de rõne morbi ꝙ sit dispõ ꝑ se exñs: vñ dolor ẽ accñs fe. qñ q̃ nõ recedit ad recessionẽ fe. dĩ morb⁹ ꝑꝑ metaphorã: ⁊ h ĩtelligit a me h colligi aliud ẽ de suo. ¶ Et põt esse dubitatio nũqd illõ cui ꝯuenit vt sit egritudo possit eẽ cã vel ecõuerso: ⁊ illõ cui ꝯuenit vt sit accñs possit eẽ egritudo vl' ecõuerso. Et dõm ꝙ si alicui ꝯuenit ꝙ ꝓprie sit cã nõ ꝯuenit ꝙ sit egritudo nec ecõuerso: ⁊ cui ꝯuenit ꝙ ꝓprie sit accñs ꝯueniet ei ꝙ nõ hẽat rõnẽ ꝑ se subsistẽtis: s3 hẽat eẽ ad modũ vmbre sequẽtis aliõ. tale aũt nunq3 est egritudo. Et cã est q2 morb⁹ h3 rõnẽ ꝑ se subsistẽtis. Sil'r cui ꝯuenit ꝙ sit cã ꝓp̃e sibi ꝯuenit vt ab ip̃o nõ ꝓcedat lesio act⁹ nisi dispõne mediãte vt appꝫ tertio de accidẽti. tale aũt nũq3 est egritudo. ¶ Et si dicat ꝙ imo q2 ponit ꝙ cõpl'o ⁊ cõpõ hñt rõnẽ cãe ad egritudines. Dõm ꝙ cõplexio ⁊ cõpõ ꝯsiderata f̃m se sũt cãe egritudiales: s3 ꝯsiderata vt referunt ad op⁹ sũt egritudines ip̃e. vñ si in aliq̃ mẽbro sit mala cõplexio q̃ sit cã egritudis cõplexionalis ĩ alio sic mala cõpl'o cal'a in pulmone ẽ cã male cõplexionis in corde: aut sit cã male cõpõnis ĩ illo vt minima siccitas ẽ cã coartatõis. Et h qdẽ nõ est ĩquãtũ talis mala cõpl'o sic excedẽs absolute q̃si ab extrĩseco eẽt: q2 tñ ista mala cõplexio vel cõpõ est aliqd corpis: idcirco dĩ cã corpea: s3 qñ ab extrĩseco ꝓueniret diceret cã p̃mitiua: s3 si accipiat large vt oẽ illõ dicat cã qõ aliq̃ mõ causat ⁊ accñs ꝙ alterũ subseqt nõ ẽ ĩcõueniẽs: ꝙ. n. ꝯuenit ꝙ ꝓprie sit egritudo possit eẽ cã largo mõ ꝓprie tñ cã nõ ẽ. Nã aũt humoꝝ aut mala cõpl'o vel cõpõ vt absolute ꝯsiderant f̃m ꝙ p̃nt eẽ ĩ alijs reb⁹: ⁊ isto ẽt mõ ꝯuenit ꝙ ꝓp̃e sit accñs: põt eẽ cã vt dolor est cã ap̃atꝫ ꝓp̃e tñ cã ap̃atis est humor aut mala cõpl'o illo mõ q̃ dcm̃ est egritudo. põt eẽ accñs large assumptũ: ⁊ isto ẽt mõ vt exponit in cl'a alia accñs plerũq3 sit egritudo. alio mõ ĩtelligẽdo eẽt f̃lm. Et h mõ ĩtelligunt v̓ba Aui. q̃ cõiter male ꝯsueuerũt exponi.

¶ Accidẽs quoq3 plerũq3 ẽ cã egritudinis sicut in colica dolor fortis q̃ sit cã vt accidat syncopis. Et sic dolor vehemẽs q̃ sit cã ap̃atis ꝓpterea ꝙ mãe ad locu3 descẽdũt doloris. Et plerũq3 ẽt ip̃m accidẽs sit egritudo quẽadmodũ dolor capitis q̃ ex febre accidit cu3 qñq3 figit: ⁊ tam diu sit mansiuus donec sit egritudo. Et est ẽt cũ vna res cõparatione sui ⁊ rei que est ante ipsam ⁊ rei que est post ipsam est egritudo ⁊ accidẽs ⁊ cã quẽadmodũ. v̄.g. febris ethica que est accidẽs apostematis pulmonis ⁊ est egritudo f̃m se ⁊ est cã debilitatis stomachi: ⁊ sicut dolor capitis qui accidit ex febre cũ dolor ille figit q2 est accidẽs febris ⁊ egritudo in se ⁊ plerũq3 ꝓuenit ex eo febris ⁊ sit ipsius causa.

¶ Istud dcm̃ si ĩtelligeret de accidẽte qõ ꝓprie ⁊ vere est accidẽs eẽt f̃lm ⁊ inutile accñs sicut est dolor q̃tũcũq3 figat semꝑ est accidẽs. ꝓlõgatio aũt aut breuitas duratiõis ei⁹ nõ variat eẽntiã eius sicut ĩtelligit õ accidẽte ꝙ large dĩ accñs: quẽadmodũ dicem⁹ ꝙ qõ p̃mũ patit: sic eni est verũ: isto. n. mõ dolor capitis p̃us qñ ista dispõ est in capite solũ ꝑ colligantiã sicut qñ ꝯsequit ad passione3 alterius mẽbri que ex se est in illo dĩ accidẽs illius: sed hec dispõ qñ figit in capite sic ꝙ nõ depẽdet a p̃ncipali: ĩmo sit vt p̃ncipalis in capite dicit tũc esse egritudo in illo. Et merito sic potuit dicere Auicẽ. q2 qñ dispositio ista sic eẽ h3 in capite sicut ad sequẽs subiectũ: ipsa nõ indicat ꝙ primo debeat curari: ĩmo ꝙ primo debeat curatio alteri. Uñ q2 sicut ĩdicat accidẽs ipsa accidẽs dicta est: s3 postmodũ ipsa ĩdicat sibi curationẽ ꝑ se debere auferri egritudo ꝑ se dicta est in vltia ꝑte. v̄.g. ethica que est accñs. ¶ Si tu dices illud vĩ eẽ f̃lm: q2 qõ accidit ab alio depẽdet: s3 ethica a nullo depẽdet cũ cãm nõ hẽat vt p3 ex alijs. Solue ꝙ dĩ accñs cã q2 cãta est ab alia cã: q2 l3 in se ab illa nõ d̄pẽdeat tñ in ꝯseruari d̄pẽdet: ita vt sine remotiõe illius illa remoueri nõ possit: quẽadmodũ accidẽs nõ remouet sine remotiõe egritudinis. ⁊ eodẽ mõ d3 dici de dolore capitꝭ cũ est fixus in febrib⁹. h nõ dixit sed erat in glosula.

¶ De diuisionibus dispositionum corporis humani ⁊ de generibus egritudinum. Cap. 2^m.

Corporis hũani dispõnes f̃m. G. sũt tres. Sanitas que est dispõ ꝑ quã corp⁹ hois in sui cõplexiõe ⁊ cõpõne tale existit: vt ex eo opõnes eius oẽs ꝓueniãt incolumes.

dispo sanitatis

¶ Prius Aui. d̄terminauit de his quoꝝ erat sua ĩtẽtio d̄terminare: ⁊ h in gñali ostẽdẽdo: qd sit cã: qd egritudo: ⁊ qd accidens. In ista ꝑte ẽ ei⁹ ĩtẽtio determinare de illis in sp̃ali: ⁊ q2 illa erãt tria. s. dispositiones ⁊ cãe ⁊ signa: iõ tria facit. Prio oñdit quot ⁊ q̃ sint dispositiones. Scdõ determĩat de cãis. Et 3° de accñtib⁹. z^a ibi (Cãe dispõnũ corpis.) 3ª ibi (Accidẽtia ⁊ sigñationes.) Prima h3 duas. Nã p̃mo ostendit in gñe quot ⁊ que sint gña dispositionis corporis humani. Et scdõ ꝓsequit de vnoquoq3 illoꝝ generũ in speciali. z^a ibi (Et dicem⁹ ꝙ egritudinũ.) Prima h3 partes tres. Primo ⁊ p̃ncipaliter p̄mittit distinctionẽ dispositionũ ostendendo quot ⁊ que sint species ipsi⁹. Et scdõ notificat nobis egritudinẽ. Et tertio neutralitatẽ. z^a pars ibi (Et egritudo que est dispositio.) 3ª ibi (Et dispositio que est apud eũ.) ¶ Iuxta primã partẽ debetis aduertere p̃mo ꝙ Aui. dixit signanter ꝙ dispõnes corporis humani f̃m Gal. sunt tres: dixit f̃m. G. Na3 sicut apparuit in p̃ncipio p̃me fen: dispõnes corporis humani f̃m medicos q̃ accipiũt tales dispositiones: ex qbusdã sensatis sunt tres. ¶ Scdõ debetis aduertẽ circa diffinitionẽ quã ponit de sanitate ꝙ sanitas est dispõ ⁊c. Uidete ꝙ ista diffinitio vt Auer. dicit est ex diffõibus ꝑ se notis: ꝓpterea q2 ipsa fundat suꝑ quandã radicẽ que cuilibet est nota. v3. suꝑ istã ꝓpositionẽ: vnusq̃sq3 dicat se esse sanu3 dum solitas p̄ter illud ĩpedimẽtũ fecerit actiones: ⁊ q2 fundat suꝑ isto p̃ncipio: hic est ꝙ ipsa est ex diffõnib⁹ per se notis. Et est idẽ cũ illa quã ponit Auer. z. coll3. ca. p̃ dicẽs ⁊c. Quãq3 tñ ipsa sit ex diffinitionib⁹ per se notis. Debetꝭ tñ aduertere ad maiorẽ sui explanationẽ ꝙ in ista diffõne ponit aliqd loco gñis cũ dicit ꝙ est dispositio: dispositio eni est gen⁹ ad sanitatẽ ⁊ egritudinẽ: ⁊ hic accipit dispõ large siue sit q̃litas de facili mobilis a subto: siue sit q̃litas de difficili mobilis a subto. Scdõ tangit d̃ria cũ dicit: per quã corp⁹ hois in sua cõplexione ⁊c. vt ex ipso ꝓueniãt opõnes incolumes: ⁊ q2 d̃ria maxime sumit ex causis rei: vt hic daret cõplete diffinitionẽ sanitatꝭ tetigit cã3 mãlẽ formalẽ ⁊ finalẽ. Materialẽ cũ dicit: ex qua corpus hois: q2 mã accidentiũ est subm. ⁊ iõ subm ponit loco d̃rie vt dĩ in septimo metaphy. iõ volens tãgere differẽtiã dixit corp⁹ hominis. Et videte l3 sanitas ⁊ egritudo recipiat in alijs: medic⁹ tñ ꝯsiderat sanitatẽ ⁊ egritudinẽ solũ in corpore humano: ⁊ ꝓpterea dixit hominis. Subdit propterea in sua cõplexione ⁊ cõpõne tale existit: tangit cãm formalẽ tangẽs eẽntiã sanitatis: qm̃ essentia sanitatis nõ est nisi tẽperamẽtũ in reb⁹ que ꝑficiũt opõnẽ: ⁊ q2 h sit cũ trib⁹. s. cũ cõplexione: cõpositione ⁊ vnitate: ꝑꝑ qõ dicit in sua cõplexione ⁊ cõpõne tale existit: dans per hoc intelligẽ vnitatẽ vt ex eo ⁊c. ⁊ ista p̄positio ex. nõ denotat habitudinẽ cause efficiẽtis sed habitudinẽ cãe formalis. ⁊ hoc est esse tẽperatũ in cõplexione ⁊ cõpositione. Ultimo tangit causam finalẽ cũ dicit: vt ex eo ꝓueniãt opõnes ĩcolumes: qm̃ finis sanitatis est opatio. ⁊ h est qõ dicit Haly. z. thegni. cõmẽ. 13. ꝙ cã sanitatꝭ est tẽperamẽtũ in cõplexione ⁊ cõpositione per respectu ad opõnes. ¶ Tertio d̄betis aduertere ꝙ ista diffinitio sanitatis est cõis cuicunq3 sp̃ei sanitatis:

siue sit sanitas nũc siue sit sanitas simplr̃: ⁊ ꝑpterea est dispō sani
tatis late quecũqꝫ sit illa: q̄ꝛ per sanitatē efficiunt̃ opōnes incolu-
mes: ⁊ posuit h̄ in diffōne sanitat̃: q̄ꝛ sanitas quā diffiniebat erat
sanitas lata ⁊ sanitas dr̃ in cōparatiōe ad opus: hinc est ꝙ posuit
opōnes dicēs per quē ꝓueniūt opōnes incolumes: ⁊ eodē modo
diffinit. G. in p̊ de accidēti ⁊ morbo cap̄. p̊: sed in thegni. 2. tex. cō-
men. 2. trac. 3. vbi diffinit. G. corp⁹ sanū nō posuit opōnē: sed dixit
ꝙ sanū simpliciter est corpus eucratū coequale ⁊c̃. Et cā fuit non
alia nisi q̄ꝛ Aui. diffinit sanitatē sub esse ꝯtracto. Nūc aūt sub esse
ꝯtracto nō dicit̃ nisi in respectu ad opōnē: ⁊ ꝑpterea hic diffiniēs
posuit operationē. Sed Gal̃. in thegni diffinit sanitatē absolute ⁊
nō sub esse ꝯtracto: ⁊ ꝑpterea ibi nō posuit operationē. ¶ Ultimo
debetis aduertere ꝙ Aui. diffiniens sanitatē: explicans ea in qb⁹
ꝯsistit esse ipsius explicauit essentiam eoꝝ in qbus sanitas ꝯsistit
sub copulatione ponens ibi ⁊. Sed diffiniēs egritudinē. G. in the-
gni explicans ea in qbus ꝯsistit diffiniuit cū disiunctione ponens
ibi aut. Et dicūt qdā ad hoc ꝙ nō dixit ob h̄ nisi ad ostendendū ꝙ
sanitas est spēs specialissima ⁊ egritudo ē spēs subalterna. vnde
sanitas nō distinguit̃ per spēs ꝙ quedã sit sanitas in ꝯsimilibus
quedā in officialib⁹: ⁊ sanitas est in mēbris ex oībus istis: ⁊ ꝑpter
hoc est cā quare diffiniens sanitatē diffinit cū copulatiōe ⁊ diffi-
niens egritudinē diffinit cū disiunctione. Sed ista positio est fal-
sa. Primo q̄ꝛ est in eo qd̄ dicit ꝙ sanitas nō distiguit̃ per naturas
sicut est egritudo. Nā hic est ꝯtra mentē auctoꝝ. Et Gal̃. dicit in
2° thegni tex. cōmē. 13. ꝙ gn̄a lapsuū eadē sunt his que virtutem
eoꝝ copulent: ꝫ vult Gal̃. ꝙ quot sunt gn̄a lapsuū q̄tū ad naturas
tot sint etiā gn̄a egritudinū: sed gn̄a lapsuū sunt tria quare ⁊ illa
que complent erūt tria. Unde quedā erit sanitas in cōpositione:
quedā in cōplexione: quedā in vnitate. Etiā ꝫm Auer. dicit eni ꝙ
numerus specierū egritudinis est sicut numerus specierū sanita-
tis: ⁊ lꝫ nō sint posita nomina. Itē hic apparet rōne q̄ꝛ sicut appa-
ret per. G. in. 3. de accidenti ⁊ morbo cap̄. p̊. Egritudo accidit rōne
defectus: sed iste defectus est ꝑpter principia sanitatis: ergo cuꝫ
sanitas ꝯsistat ex primis p̄ncipijs prius accipiet̃ numerus spērū
sanitatis q̄ꝫ numerus specierū egritudinis: ergo ex principijs tot
sunt quot ille: lꝫ eni sint in generib⁹ morbi tot spēs: tm̄ egritudinis
sunt plures q̄ꝫ spēs sanitatis: q̄ꝛ sanitas est qdā mediū: egritudo
aūt qdā extremū: ⁊ q̄ꝛ de rōne tēperati siue medij est ꝙ sibi op-
ponant̃ plura distēperata ⁊ plura extrema sicut videm⁹ in mora
lib⁹ sicut ꝓdigalitas ⁊ auaritia opponunt̃ liberalitati: sic ēt ⁊ due
spēs egritudinis pn̄t opponi vni sanitati ⁊ nedū due sꝫ plures. Et
hoc est qd̄ dicebat Gal̃. ꝙ bona dispō est vna: egritudines v̄o sūt
plures: sed loquēdo quātū ad genera tot sunt modi sanitat̃ quot
sunt modi egritudinis: ⁊ ꝑpterea positio illoꝝ non est vera oīno.
¶ Sed si querat̃ que fuerit cā q̄re fuerit hic locut⁹ cū copulatio-
ne Gal̃. v̄o cū disiunctione. Dōm ꝙ Auicē. diffiniuit sanitatē in cō-
paratione ad corp⁹: ⁊ q̄ꝛ corp⁹ nō dicit̃ sanū nisi habeat oēs istas
tres nās: q̄ꝛ si in vna solū accidit defect⁹ dr̃ corp⁹ egrū diffinit sub
copulatione sanitatem: egritudinē aūt cū disiunctione: q̄ꝛ si egri-
tudo fiat in vna nā tm̄ egrum erit corpus. Deinde cum dicit.

¶ Et egritudo que est dispositio in corpore hominis
huic contraria.

¶ In ista pte notificat egritudinē: ⁊ q̄ꝛ diffinitio vnius ꝯrioꝝ appa
ret ex diffōne alterius: iō nō est necesse hanc diffōnē multū explanare.
Si eni sanitas est dispō per quā corp⁹ hoīs existit in dispō-
ne sua nāli per quā ip̄m est p̄ncipiū vt ab ipso fiant operationes
eius incolumes. Similiter etiā egritudo dr̃ dispositio esse preter
nām que est p̄ncipiū faciēdi deficere opationes in corpore ⁊ ex h̄
manifestū est ꝙ sicut sanitas est tēperamētū in cōplexione cōpo-
sitione ⁊ vnitate: ita egritudo pōt esse distēperamētū: aut in com
plexione: aut in cōpositione: aut in vnitate: ⁊ ꝑpter hoc egritudo
dicit̃ esse dispositio ꝯtraria sanitati. ¶ Sed debetis aduertere ꝙ
ꝯtrariū accipit̃ dupliciter. Uno mō accipit̃ proprie: ⁊ isto mō illa
dicunt̃ ꝯ̄ria que posita sunt in aliquo genere maxime a se distan-
tia ⁊ ipsa dicunt̃ positiue: ⁊ hoc mō sanitas ⁊ egritudo nō sunt cō-
traria. Alio mō ꝑprie ⁊ ꝫm hoc illa dicunt̃ ꝯ̄ria que nō patiunt̃ se
in vno subto: ⁊ hoc mō egritudo dicit̃ esse ꝯ̄ria sanitati: lꝫ ꝫm rei
veritatem ipsa dicantur esse magis cōtraria priuatiue ꝫm priua-
tionē ⁊ habitū: ⁊ ꝑpter hoc sanitas ⁊ egritudo sunt priuatiue op-
posita. ¶ Et ex his apparent duo. Unuꝫ est ꝙ cum sanitas ⁊ egri-
tudo dicant̃ esse opposita priuatiue ⁊ habitus sit principiū cogno
scendi priuationem pro tanto prius Auicen. notificauit sanitatē:
lꝫ sanitas vt est habitus quidam ⁊ vt considerat̃ in genere sit no-
tior q̄ꝫ sit egritudo: tamē quātū ad species egritudo est notior q̄ꝛ
extrema notiora sunt: sed quantū ad genus est notior egritudine.
Et ideo Aui. in ꝓsequēdo ꝓsequit̃ de dispōnib⁹ egritudinis. Et h̄
est qd̄ dicit Auer. ⁊c̃. ¶ Scd̄o apparet ex illo ꝙ cū egritudo oppo
nat̃ priuatiue vt priuatio opponit̃ habitui ꝙ egritudo plus distat
ab egritudine. v̄. g. ponam⁹ ꝙ aliqs hēat malā cōplexionē calidā
⁊ postea hēat malā cōplexionē frigidā plus distat sanitas ab egri
tudine q̄ꝫ distet mala cōplexio frĩda a mala cōplexione calida. Et
dōm ꝙ sanitas ⁊ egritudo possunt ꝯsiderari duplr̃. Uno mō abso
lute: ⁊ hoc mō dico ꝙ plus distat mala cōplexio frigida a mala cō
plexiōe calida q̄ꝫ distet sanitas ab egritudine: q̄ꝛ sanitas est sicut
mediū. mediū aūt minus distat ab extremo q̄ꝫ extremū ab extre-
mo. Alio mō pn̄t cōsiderari puta sanitas ⁊ egritudo nō absolute:
sed vt ipsa referunt̃ ad opus: ⁊ h̄ mō plus distat sanitas ⁊ egritu-
do q̄ꝫ distet mala cōplexio calida a mala cōplexione frigida. Et rō
est q̄ꝛ sanitas ipsa est principiū operationis. egritudo aūt p̄ncipiū
faciēdi deficere operationes: ⁊ ꝑpterea est sicut priuatio ⁊ ꝑpte
rea mala cōplexio frigida est faciēs deficere opationes ⁊ ēt mala
cōplexio calida: sed plus distat priuatio ⁊ habitus q̄ꝫ distēt due p̄-
uationes. nā plus distat ens a nō ente q̄ꝫ distet nō ens a non ente.
Et hinc est ꝙ auctores potius dicūt ꝙ sanitas opponit̃ egritudi-
ni: q̄ꝫ dicāt ꝙ egritudo opponat̃ egritudini. Deinde cum dicit.

¶ Et dispositio que est apud eū neqꝫ sanitas neqꝫ egri
tudo: aut iō ꝙ nō est sanitas i vltimo aut egritudo in
vltimo queadmodū corpora senū ⁊ ꝯualescētiū ⁊ pue
roꝝ: aut iō ꝙ ambe res in vno tēpore in duobus sunt
copulate mēbris: aut in vno mēbro: sed in duob⁹ ge-
nerib⁹ remotis: sicut qui est in cōplexiōe sanus ⁊ in cō
positione eger: exēpli cā: aut in vno mēbro duoꝝ ge-
nerū propinquoꝝ sicut qui est sanus in figura ⁊ nō sa-
nus in quātitate ⁊ situ: aut qui est sanus in duab⁹ q̄li-
tatib⁹ passiuis ⁊ non sanus in duab⁹ qualitatib⁹ acti-
uis: aut vicissitudine duarū rerū in duob⁹ temporib⁹
sicut qui sanat̃ in hyeme ⁊ infirmat̃ in vere.

¶ In parte ista tertiū genus notificat. ¶ Notandū est de eo qd̄ di
cit ꝙ corpora pueroꝝ ⁊ senū sint defecta in operationib⁹: sunt tm̄
sana ꝫm Gal̃. Iterū etiaꝫ qn̄o dicit de pueris ꝙ ipsa sunt corpora
neutra: q̄ꝛ ꝫm ꝙ apparet per Gal̃. in p̊ de regimine sanitatis sunt
corpora euchima: ⁊ in cōmēto. 19. parti. 3. illius afoꝛ. ꝫm horā qdē
veris. Dōm est ad hoc ꝙ corpus neutrū pōt ꝯsiderari duplr̃. Uno
mō ꝑprie ⁊ absolute: ⁊ isto mō corpora pueroꝝ ⁊ senū nō sunt cor
pora neutra: q̄ꝛ vtraqꝫ corpora efficiūt opatiōes que eis debent̃.
Alio mō pn̄t dici corpora neutra similitudinarie ⁊ cōparatiue: et
hoc mō corpora pueroꝝ ⁊ senuꝫ possunt dici neutra ꝫm ꝙ illa cō-
parant̃ ad etatē in qua est perfectio operationū. Sed tm̄ ista cor-
pora. s. senū ⁊ pueroꝝ differēter dicunt̃ neutra: q̄ꝛ corpora senum
assimilant̃ corpori neutro decidētie: sed corpora pueroꝝ assimilā-
tur corpori neutro cōualescentie. ¶ Sed est dubitatio de corpore
neutro circa 2ᵐ signātū in quo distinguit̃ a corpore egro q̄ꝛ nō vr̃
distingui. Itē ꝫm illud videt̃ ꝙ corp⁹ febriens sit corp⁹ neutruꝫ in
secundo significato. ¶ Et similiter est dubitatio circa primū signi-
ficatū ⁊ magna. Sed q̄ꝛ istud maxime spectat ad librū thegni pro
tanto nihil dicetur de his ad presens. Deinde cum dicit.

¶ Egritudinū v̄o alie sunt que sunt simplices: alie sunt
que sunt composite. Simplices aūt sunt que sunt vna
ex specieb⁹ egritudinis cōplexionis: aut vna ex specie-
bus egritudinis cōpositionis quā postea nominabi-
mus. Cōposite v̄o sunt in quibus due spēs aut plures
ꝯiungunt̃ ex qbus vna cōponit̃ egritudo. Incipiem⁹
igit̃ prius loqui de egritudinib⁹ simplicibus. Et dice-
mus ꝙ egritudinū simpliciū genera sunt tria. Primuꝫ
est genus egritudinū que mēbris cōparant̃ quoꝝ par
tes sūt similes ⁊ sunt male cōplexionis species. Et ipse
qdē nō sunt cōparate mēbris quoꝝ partes sūt similes
nisi iō ꝙ in primis ⁊ eēntialr̃ partib⁹ accidēt similibus
⁊ per eas mēbris accidūt cōposit̃: ita vt posse sit imagi
nari eas cōprehēsas ⁊ reptas esse in quocūqꝫ mēbroꝝ
volueris quoꝝ partes sunt similes ⁊ nō in cōpositis.

¶ In pte ista ꝓsequit̃ de spēb⁹ illoꝝ generū. s. de egritudine ⁊ spe-
cieb⁹ ei⁹ distinguēdo ipsaꝫ ⁊ distinguēdo. Hec ps in. 2. q̄ꝛ egritudi
nes pn̄t distigui dupliciter. Uno mō q̄ꝫtū in seipsis. Alio mō quā-
tum ad ꝓprietates accidētales. Et primo ergo ꝓsequit̃ de distin-

ctione egritudinū vt distinguant̄ in seipsis. Et zᵒ distinguit egritudinē ꝗ̄tū ad ꝓprietates accidētales que eis debent̄. facit zᵐ īfra in illo caplo (Scire debes ꝙ egritudinū plurime.) Pria hꝫ duas: q꞉ in pᵃ pte determinat de distōne egritudinū que accepta est pe nes essentiā ipsarū. Et zᵒ determinat de distōne ꝗ̄rūdā que sunt annexa ipsius egritudinibꝰ. zᵃ ibi in illo caplo (Quedā res sunt ꝗ̄ ex̄ egritudines existūt.) Pria hꝫ duas. Prio pmittit distōnē. Secundo ꝓsequit̄. zᵃ ibi (Et dicemꝰ ꝙ egritudinū simpliciū.) Et ista hꝫ duas. Nā pᵒ distinguit egritudines simplices. Et zᵒ distinguit egritudines cōpositas. zᵃ ibi (In egritudinibꝰ aūt cōpositis dictionē ꝓferemus.) Prima hꝫ duas. Nā pᵒ ostēdit quot ⁊ que sunt gn̄a simpliciū. Scd̄o ꝓsequit̄ de duobus alijs gn̄ibꝰ. ibi (Cōpōnis egritudines.) Pria hꝫ tres. Prio distiguit egritudines cōpōnis. Scd̄o epilogat gn̄a egritudinū. Et 3ᵒ excusat se a ꝓsecutione vnius illorū generū. zᵃ ibi (Et ad vltimū qdē.) 3ᵃ ibi (Egritudinū aūt cōplexionum scite sunt.) Prima in tres ſm ꝙ tria genera ponit egritudinum simpliciū. Primo ponit primū. Scd̄o scd̄m. Tertio tertiū. zᵃ ibi (Et zᵐ genus.) 3ᵃ ibi (Tertium genus.)

Dubᵐ zᵐ ¶ Sed tu dices quō dicit ꝙ mala cōplexio attendit̄ siue pōt accidere in mēbris simplicibus sic ꝙ nō in cōpositis. Nō videt̄ q꞉ mēbra ista ꝯsimilia sunt partes istarū organicaꝝ: ergo nō videt̄ ꝙ mala cōplexio possit accidere in mēbris ꝯsimilibꝰ. Iterū etiā q꞉ sunt cōtinua ꝓpter qđ ⁊c̄. Possumꝰ rn̄dē dupl'r. Uno mō q꞉ dicit ꝙ pole est imaginari vnū qđ nō est pole ſm rez: sed ſm imaginationē: q꞉ possumꝰ imaginari ꝙ mala cōplexio ita sit in mēbris ꝯsimilibus ꝙ nō sit in officialibꝰ: q꞉ mēbra ꝯsimilia per se participāt nā complexionali. Iterū ēt sunt pora: sed pus pōt absolui a posteriori. Idcirco pole est imaginari egritudinez male cōplexionis in mēbris ꝯsimilibꝰ sic ꝙ nō erit in officialibꝰ. Uel alio mō possumus respōdere ꝙ mala cōplexio posset ſm rē accidē mēbris ꝯsimilibꝰ ꝙ nō officialibꝰ: q꞉ māifestū est ꝙ mēbrū ꝯsimile hꝫ aliq̄ rōnē qua ipm ꝯsimile est ⁊ aliā nām hꝫ mēbrū officiale sub qua cōpositū est: q꞉ ergo hꝫ aliq̄ nām ⁊ ēt aliq̄ dispōnē qua organicū est: manifestū est ꝙ in mēbro ꝯsimili poterit esse egritudo aliq̄ que ꝯuenit ei vt ꝯsimile nō tamē organica vt organicū est: q꞉ tale peccatū accidit membro ꝯsimili nō sub rōne qua cōponit organicū ⁊ talis egritudo nō est ibi per nām organicā. Deinde cum dicit.

¶ Et scd̄m genus est egritudinis membroꝝ officialiū que sunt egritudines cōpositionis que mēbris cōpositis accidēt que ex mēbris cōponunt̄: quoꝝ ptes similant̄. Mēbra aūt officialia sunt opationū instrumēta.

¶ In parte ista notificat scd̄ꝫ genus egritudinū. Et videte rete ita debetis imaginari in mēbris organicis accidere sicut dictū fuit in mēbris ꝯsimilibus. Sicut enī in mēbris ꝯsimilibus poterat accidere egritudo nō tamē per nām organicā: ita ⁊ mēbris organicis pōt accidere egritudo nō tamē per nām cōsimilē. Sed de hoc est dubitatio vt videbitis postea. Deinde cum dicit.

¶ Et tertium est genus egritudinū cōium que mēbris accidūt quoꝝ partes similant̄ ⁊ accidūt īstrumētalibꝰ īquantū sunt instrumētalia: ita ꝙ nō sequat̄ eas instrumentalibus accidere: ꝓpterea ꝙ simplicibus acciderunt. Et he qdē sunt que ꝯtinuitatis solutio vocant̄ et īparis dissolutio. Solutio enī ꝯtinuitatis plerūq̄ accidit iuncture: ita ꝙ simplicibus mēbris ex qbus iunctura fuit cōposita nullo modo accidit. Et plerūq̄ accidit neruo aut ossi aut venis solūmodo.

¶ In ista pte determīat de tertio gn̄e ⁊ est planū. Deinde cū dicit.

¶ Et ad vltimū quidē egritudinū tria sunt gn̄a. Egritudines que cōplexionis sequunt̄ malitiā. Et egritudines que sequunt̄ malitiā cōpōnis. Et egritudines que ꝯtinuitatis solōnē sequunt̄. Et oīs egritudo que vnaꝫ harū sequit̄ ⁊ per eā existit ei cōparat̄.

¶ In parte ista epilogat genera morboꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Egritudines autē complexionum scite sunt que sunt sexdecim quas nominauimus.

¶ In parte ista excusat se a ꝓsecutione vel determinatiōe vnius illoꝝ generū. s. a gn̄e egritudinū cōplexionaliū: q꞉ de spēbus cōplexionū determinatū fuerat in pma fen. Et ꝓpterea hoc nō est veꝝ ꝙ in pma fen solū determinat de rebus nālibus. ¶ Sed circa ista vltimo dicta cadit dubitatio multiplex. Pria est vtrū genera morboꝝ sint tria. Scd̄a qđ est vtrū sit possibile accidere egritudinē in mēbris organicis pmo. Tertia vtꝝ sit dare genus egritudinis cōmune cōplexioni ⁊ cōpositioni. ⁊ si sic vtꝝ solō ꝯtinui possit accidere mēbris organicis pmo: de quo queret̄ ad presens.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Prio ergo est dubitatio vtꝝ gn̄a egritudinū sint tm̄ tria. Et vr̄ ꝙ nō sint tm̄ tria: imo vident̄ plura. Quia si sint plures nāe ī qbꝰ possit fieri egritudo ꝗ̄ tres: plures erūt spēs egritudinis: sꝫ sunt plures nāe ꝗ̄ tres ꝗ̄re ⁊c̄. Maior māifesta est: q꞉ distictio egritudinū sumit̄ ex distōne nārū in qbꝰ pōt egritudo accidē. declaratio mi. q꞉ nos videmꝰ ꝙ est aliq̄ nā que nō est aliq̄ illaꝝ: ⁊ accidēs defectus in illa est pnᵐ lesionis vt diaphaneitas cornee īpedit opōnē visiuā sicut appet in diaphaneitate cornee que īpedit actionē visiuā. ēt cicatrix oculoꝝ īpedit opōnē visiuā. ⁊ manifestū est ꝙ illud nō est peccatū in cōplexiōe: nec in cōpōne nec in vnitate. ¶ Iterū ēt nos videmꝰ ꝙ est qdā alia pter istas sicut durū molle īpedit opōnē ⁊ asperū ⁊ lene. Et hoc vult Auer. q hic rephendit Gal. ⁊ breuiter oēs medicos. ¶ Dōm est ad hoc ꝙ gn̄a egritudinū sunt tria ⁊ nō plura. Et rō exhibet̄ ex pᵒ de accidēti ⁊ morbo. Et rō est: q꞉ egritudo non est nisi defectꝰ opōnū. hic aūt defectꝰ nō pōt esse nisi in ꝯfectu pncipij opōnis: sed nāe sūt tm̄ tres: iō tres erūt defectꝰ: ⁊ p ꝯn̄s tria gn̄a egritudinū. Causa aūt pp quā sunt tres nāe est ista: ꝓpterea q꞉ in corpore sunt tria pnᵃ: duo que sequunt̄ corpus sub rōne qua vnū cōpositū est: vnū aūt est ꝙ ipm ꝯsequit̄ sub rōne ꝗ̄ ꝯtinuū est sicut ⁊ alia corpa inaīata: que ꝯsequunt̄ ipm sub rōne ꝗ̄ vnū sunt cōpositū cōplexio ⁊ cōpositio: ista. n. ꝯsequunt̄ ipm vt vnū ⁊ vt cōpositū. qdā aūt ꝯsequunt̄ vt ꝯtinuū: ⁊ ista est vna nā. s. ꝙ sit vnū. pᵃ enī nā ꝯuenit sibi inꝗ̄tū cōpositū ex elntis rōne quoꝝ ipm hꝫ cōplexionē ex qbꝰ fiunt mēbra ꝯsimilia. qdā aūt nā cōpetit sibi vt est cōpositū ex illis ꝯsimilibꝰ ⁊ cōponūt organica ex ꝯsimilibꝰ. postea est alia q꞉ vtraq̄ ipsa debēt esse iniuncta. cōplexio aūt est pᵃ nā: ⁊ iō attribuit̄ pmis mēbris ⁊ ꝓpterea attribuit̄ ꝯsimilibꝰ: sed cōpositio que est ex pluribꝰ ī actu est illa que debet̄ nāe organice. ⁊ q꞉ ꝯsimilia ⁊ organica debēt esse iuncta: ita solō ꝯtinui dr̄ morbꝰ cōmunis qui hꝫ fieri in nā cōi: ⁊ q꞉ organica ⁊ ꝯsimilia hn̄t cōicare: ⁊ q꞉ sunt tm̄ tres nāe ex qbus homo ꝯsistit: iō tria sunt gn̄a ex qbus al' ꝯstat: iō ſm illa tria poterit accipi triplex defectꝰ. pmus in cōplexione. secūdus in cōpōne. tertius in vnitate. ꝗ̄re gn̄a morborū erūt tm̄ tria neq̄ plura nec pauciora. ¶ Et ex his apparet solō ad obta. Tu dicis si pole est reperire plures nās in qbꝰ pōt per defectū accidē egritudo pter illa tria: māifestū est ꝙ gn̄a morboꝝ sūt plura ꝗ̄ tria. Possum ad istud argumētū rn̄dē tripl'r quarū respōsionū due erūt argumēto diaphaneitate cornee ⁊ isti. ¶ Prio mō ꝙ pmutatio in molli ⁊ duro ⁊ diaphano cornee non est egritudo sꝫ accidēs: ⁊ hoc iō q꞉ de rōne egritudinis est ꝙ ipa nō sequat̄ alteꝝ vt dcm̄ fuit heri. Illa ergo pmutatio nō est egritudo que est facta pp pmutationē factā in egritudinibꝰ alijs q꞉ in egritudinibꝰ pmis ⁊ tn̄ reducunt̄ ad illā. Nā lenitas supflua nō reducit̄ nisi ad hūidita tē aqueā. Aspitas aūt nō reducit̄ nisi ad siccitatē nimiā. Nā siccitas est cā asperitatis corporis: mollities est cā lenitatis ⁊ ꝓpterea pmutatio in istis nō dicit̄ egritudo. Similiter diaphaneitate cornee: lꝫ enī diaphaneitas cornee nō sequat̄ qualitates pmas q꞉ pōt esse in aliquo corpe sine ꝗ̄litatibꝰ ipsis: tn̄ in mixtis nō pōt esse nec hꝫ fieri nisi ſm habūdantiā elnti aerei sic̄ opacū nō accidit in mixtis nisi ex habūdantia illius terrestris: ⁊ q꞉ sic est iō egritudo illa fuit derelicta. ⁊ ex alio ꝙ causauit illaꝫ diaphancitatē: ⁊ pp hoc ipsa nō est ꝓprie morbꝰ: sꝫ accidēs morbi: ⁊ ppea Gal. dicit ꝙ cornea nō fuisset lucida: nec fuisset talis complexionis. ⁊ iste est vnus modus soluēdi. ¶ Alio mō possumꝰ rn̄dē ꝙ pmutatio in aspero ⁊ leni aut in diaphaneitate cornee nō sit egritudo sꝫ cā egritudinis: ⁊ rō est q꞉ ꝗ̄litas que īpedit iuuamētū nō est morbꝰ: sed cā morbi vt appet de accidēti ⁊ morbo: ipse. n. ponit ibi ꝙ si fiat pmutatio in ꝗ̄litate que facit iuuamētū ꝙ talis nō dr̄ egritudo: sed cā egritudinis: sed ꝗ̄litas que aufert opōnē dr̄ egritudo: mō permutatio in molli ⁊ duro simil'r in diaphano vr̄ īpedire ꝗ̄litates que faciūt iuuamētū dicent̄ cāe egritudinis ⁊ nō egritudo: ꝗ̄re ⁊c̄. ¶ Sed dicet aliqs nō vr̄. nā lꝫ ablatio iuuamētū respcū alterꝰ mēbri nō dicat̄ egritudo: tn̄ respectu morbi ꝓprij nō cuiꝰ est iuuamētū nō dr̄ cā: sꝫ egritudo. Dōm ꝙ iuuamēta sunt duoꝝ modoꝝ. qdā sunt que insequunt̄ corpa siue mēbra ſm ꝙ aīata. qdaꝫ aūt sunt que ꝯsequunt̄ corpa siue mēbra nō ſm ꝙ aīata: sed ſm ꝙ corpa. ablatio pmi iuuamēti bene faceret egritudinē sicut pulmo dicit̄ deseruire cordi in attractione aeris ⁊ deseruit sibi ſm ꝙ aīatus: ⁊ ablatio talis iuuamēti bene facit egritudinē sed ablatio alterius nō. Nā hec operatio que est sustētare que debet̄ ossi ita fieret si ossa essent aīata sicut si nō essent: ⁊ ideo ablatio taliū nō facit egritudinez: sed ista est q꞉ causa egritudinis. ¶ Tertio mō posset responderi ⁊ est pncipalis rn̄sio ad argumētū de diaphaneitate ⁊ dic ꝙ illa egritudo reduceret̄ ad genus egritudinū cōpōnis: ⁊ tunc illa egritudo esset egritudo in supficie: q꞉ aliqd diaphanū ex hoc qđ hꝫ supficiē tersaꝫ

⁊ politā: ⁊ si exasperet̄ auferẗ illa luciditas. Et ideo cicatrix simil'r reducit ad morbū superficiei. ⁊ huius signum est. nā auctores ponentes curaȝ maxime ponunt per abstergentia ⁊ propterea que planificant superficiem cornee propter quedam ⁊c̄.

¶ De egritudinibus cōpositionis. Cap̄. 3^m.

Compositionis egritudines quatuor comprehenduntur generibus: egritudines creature: egritudines quantitatis: egritudines numeri ⁊ egritudines situs.

¶ Supra ostēdit Aui. quot ⁊ que sunt gn̄a egritudinuȝ ⁊ excusauit se a ꝓsecutiōe vni⁹ illoꝝ generū puta a gn̄e male cōplexionis. In pte ista est ei⁹ ītētio determinare de alijs duob⁹ gn̄ibus: puta de egritudinib⁹ cōpōnis ⁊ sol'onis ꝯtinuitatꝭ. Et diuidit hec ps ī ptes duas. Nā p̄ ꝓsequit de egritudinibus cōpōnis. Scd̄o ꝓsequit de egritudinibus sol'onis ꝯtinuitatis. ibi vo (Sol'ones ꝯtinuitatis.)

¶ Pria hȝ. 2. Prio p̄mittit quot ⁊ q̄ sunt modi egritudinū cōpositionis. Scd̄o ꝓseq̄t. ibi (Et creature q̄dē egritudies. ¶ Iuxta ptē p̄mā vos debetis aduertē ꝙ per egritudines cōpōnis ipe itelligit egritudines factas in plasmate aut in forma. p egritudies factas in q̄ȝtitate ipe itelligit egritudies factas in magnitudine aut puitate. qd̄ dixit in nuō itelligit egritudinē factā eē in q̄ȝtitate discreta. Nā q̄ȝtitas est duplex. q̄dā est q̄ȝtitas ꝯtinua q̄dā discreta. peccatū factū in q̄ȝtitate ꝯtinua nō habuit nomē distinctū: sȝ retinuit sibi nomē generis: sed peccatū q̄ȝtitatis discrete vocatū est peccatum numeri eo ꝙ numerus est ibi augmētatus cū nō debeat esse. ¶ Iuxta qd̄ vos debetꝭ aduertē ꝙ appellat peccatū cōpōnis peccatuȝ plasmatis siue forme creature: q2 recte talis plasmatio dr̄ creatura: qn̄ respcū ipsi⁹ creatio ⁊ gn̄atio rei: lȝ ad gnōnē ꝯcurrat q̄ȝtitas ⁊ numer⁹: ⁊ sic tn̄ p̄ncipalis īter ista vr̄ eē forma: ⁊ iō virt⁹ q̄ est in semine vocat̄ informatiua vel plasmatiua. ⁊ q2 ista forma vel plasma maxime cōsistit in cōpōne vt forma artificiali illius: ⁊ vr̄ idcirco ꝙ h̄ nā sit nā q̄ assimilat̄ forē quā fac̄ ars ī artificiato: h̄ aūt ē maxīe figura ⁊ via ⁊ ꝯcauitas ⁊ sup̄ficies. Talia. n. opa fiunt ab artifice in artificiato pp̄ h̄ plasma dr̄ eē de illis q̄tuor ⁊ egritudines plasmatꝭ fiunt ex peccato facto in aliq̄ istoꝝ quatuor.

Dub^m p^m ¶ Sȝ tūc ē dubitatio vtꝝ egritudo ꝯsistat in his q̄tuor gn̄ib⁹. Et vr̄ ꝙ nō: q2 egritudo ⁊ sanitas dn̄r eē de p̄^a spē q̄litatis. Nūc aūt q̄ȝtitas nō est de gn̄e q̄litatis sed q̄ȝtitatis. sil'r plasma nō est in p̄^a spē q̄litatis sed in 4^a: q2 forma ⁊ figura sūt de 4^a spē q̄litatis q̄re circa ista nō vr̄ attēdi eē egritudinis. p̄terea circa illa nō attēdit̄ esse egritudinis q̄ fit in dispōne q̄ nō est p̄n^m opōnis: sȝ pctm̄ in istis fit circa aliq̄ in qb⁹ nō ꝯsistit p̄n^m opōnis. ⁊ h̄ māifestabat̄ q2 egritudo est q̄litas īmediate ledēs actū: g̃ in illa dispōne nō attēdit̄ lesio opōnū que nō est p̄n^m opōnis: nūc aūt q̄ȝtitas nō vr̄ eē p̄n^m opōnis nec ēt numerus: q2 se tenēt a pte māe. sil'r plasma īsequit̄ q̄ȝtitatē rei. situs ēt nō videt̄ p̄n^m opōnis. ⁊ h̄ declarabat̄: q2 s̄m Gal'. in 6. de iterior ib⁹ cap̄. vlt. opōnes fiunt ex sb̄a mēbri ⁊ nō ex situ. Vn̄ dicit ꝙ si cor eēt alibi faceret opōnē suā: q̄re ⁊c̄. ⁊ h̄ ꝯfirmat̄ auc. Aui. ⁊ Gal'. in p̄ de iuuamētis mēbroꝝ cap̄. 2. dicit. n. ꝙ qui vult scire vtilitates ⁊ iuuamēta opȝ ꝙ cognoscat p̄n^m opōnis: ⁊ per ꝯn̄s ꝙ defect⁹ in illis mēbris possit facē egritudinē. ¶ Dōm ꝙ ꝑmutatio facta in his dr̄ facē egritudinē in mēbris organicis. Qr̄ āt permutatio in his faciat egritudinē declarat̄: q2 in his esse egritudinis sicut appet ex dictis ⁊ aucto. Gal'. p̄ de accidēti ⁊ morbo cap̄. 4. notificat̄ nobis ex nā que est p̄n^m opōnis: ⁊ per h̄ tot sūt signa egritudinuȝ quot sunt nāe que reperiunt̄ in mēbris que sunt p̄n^m opōnis: ⁊ quot sunt p̄n^a mēbroꝝ organicoꝝ tot etiā erūt egritudines. Nūc aūt nāe que reperiunt̄ in istis sunt. s. plasma q̄ȝtitas numerus ⁊ situs. Istas. n. nās reperimus in mēbris organicis q̄re ⁊ defectus in istis faciet egritudinē: ⁊ in hoc differūt ista mēbra organica a mēbris ꝯsimilib⁹: q2 mēbra ꝯsimilia solū īsequunt̄ modū cōplexionis. vnde ⁊ oēs egritudines cōplexionales fiunt in illa q2 cōplexio ꝯsistit in alteratione sola: vnde operatio mēbroꝝ ꝯsimiliū ꝯsistit in alteratione debita soluȝ: sed opōnes mēbroꝝ organicoꝝ ꝯsistūt in debita ꝓportiōe pluriū mēbroꝝ puta neruoꝝ chordarū ligamētoꝝ ⁊c̄. In debito plasmate debito numero ⁊ figura ⁊ situ ꝓpter qd̄ ex ꝑmutatiōe pluriū pōt accidē egritudo in membris organicis: sed in mēbris ꝯsimilib⁹ ꝑmutatione vnius solū. Et ex his appet sol'o ad obta. ¶ Tu dicis nō videt̄ ꝙ ꝑmutatio in his faciat egritudinē: q2 egritudo est de p̄ma specie q̄litatis. Dōm ꝙ vno mō Aristo. locutus est de egritudine s̄m ꝙ reperit̄ in complexione: ⁊ h̄ est verū de q̄libet sanitate ⁊ egritudine: ⁊ q̄re solū Ari. fuit locutus de isto gn̄e morbi est q2 talis morb⁹ erat famosior et notior. Vel al'r pōt responderi ꝯcedēdo ꝙ oīs morbus sit in p̄ma specie q̄litatis. ¶ Tu dicis ꝙ plasma ⁊ numerus nō sunt de prima specie q̄litatis. Dōm ꝙ plasma ⁊ numerus pn̄t dupl'r cōsiderari, vno mō absolute ⁊ s̄m seipsa: ⁊ vt sic ipsa nō sūt de prima specie q̄litatis. Alio mō pn̄t ꝯsiderari ꝓut in ipsis attendit̄ tēperamentū aut distēperamentū s̄m ꝙ dicimus ꝙ sanitas mēbroꝝ organicoꝝ ꝯsistit in q̄ȝtitate tēperata ⁊ numero tēperato plasmate ⁊ situ ēt tēperato: ⁊ vt sic pn̄t dici de p̄ma spē q̄litatis. ¶ Ad aliud. Tu dicebas illa ꝑmutatio que facta est in nā que non est p̄n^m opōnis nō dȝ dici egritudo ⁊c̄. Dōm ꝙ veꝝ est. Iuxta qd̄ vos debetis aduertere sicut declaratū est in p̄n^o de iuuamētis mēbroꝝ ⁊ de accidenti ⁊ morbo ⁊. 7. de ingenio. cā cuiusq̄ȝ opōnis est cōplexio ⁊ huius rō est. vȝ. ꝙ cōplexio sit cā cuiuscūq̄ȝ opōnis ⁊ nō cōpositio: q2 cōpositio nō est p̄n^m opōnis: sed quelibet operatio mēbri officialis fit per aliq̄ȝ particulā ꝯsimilē que est p̄n^m illius: sed particula ꝯsimilis nō facit operationē suā nisi per nām que est complexio. Causa aūt ⁊ rō pp̄ quā q̄libet operatio mēbri officialis fit per aliquā vnā particulā mēbri ꝯsimilis est: q2 vbicūq̄ȝ ē m'ltitudo si illa faciat vnū opȝ ꝙ sit vbi vnū p̄ncipale: ⁊ est simile in mēbris organicis sicut in toto hoīe. nā membra corporis nostri nō faciunt nisi in ordine ad vnū p̄mū: ita ⁊ in mēbris organicis si debeāt facē aliquā vnā operationeȝ opȝ ꝙ ibi sit aliq̄ vna pticula p̄ncipalis que sit p̄ncipiū illius operatiōis. Et nō debetis imaginari ꝙ quelibet pticula faciat ptē illius opationis sicut decē hoīes trahūt nauim q2 vnusq̄sq̄ȝ trahat ptē illius nauis. sed opȝ ꝙ in mēbro organico sit vna pticula principalis que sit p̄n^m illius opōnis: alia aūt sicut coadiuuātia ⁊ deseruiētia: ⁊ q2 ista pticula nō est nisi mēbri ꝯsimilis ⁊ mēbra ꝯsimilia nō faciūt opōneȝ suā nisi per nām suā que est cōplexio. Idcirco oēs opōnes fiunt mediāte opōne mēbri ꝯsimilis vel cōplexionis. Item oēs opōnes fiunt ab aīa mediāte calido nāli vt fundat̄ in cōplexione: g̃ cōplexio est cā oīum actionū. Et lȝ cōplexio sit cā cuiuscūq̄ȝ opōnis tn̄ cōcurrit ibi cōpositio sine qua nō pōt fieri opatio nisi q2 iuncta cū alijs particulis: ⁊ hoc est ꝙ ad illū actū ꝯcurrit debita cōpositio mēbroꝝ organicoꝝ: ⁊ ista est debita vnio ⁊ ꝓpterea cōpositio est ēt cā opōnis: ⁊ pp̄ hoc ꝑmutatio in illa nā facit egritudinē puta si est disproportio facta in illa adinuicē: ⁊ q2 nō ꝯtingit ibi ꝯsiderari aliā cōpōnē nisi que est vni⁹ vnio cū alio: iō facta ꝑmutatione in tali vnione que erat cā opationis nō fiet opatio ⁊ per ꝯn̄s ibi erit egritudo. Deinde cū dicit.

¶ Et creature q̄dē egritudines q̄tuor cōprehendunt̄ gn̄ib⁹. Primū genus sunt egritudies figure ⁊ est vt figura a suo cursu nāli mutet̄: ⁊ ex eius motu ꝓueniat in operatione nocumentuȝ sicut est tortura recti ⁊ rectitudo torti quadratura rotundi ⁊ rotunditas quadrati. Cuiusmodi est capitis rotunditas cū latitudine cum prouenerit inde impedimentū ⁊ multa stomachi rotunditas: ⁊ vt in crystalloide non sit parua latitudo.

¶ In parte ista ꝓsequit̄ ⁊ diuidit̄ hec pars in duas. Nā p̄ ꝓsequit̄ de egritudinibus factis in plasmate. Et 2° exequit̄ de alijs. 2^a ibi (Egritudinū aūt q̄ȝtitatis.) Prima hȝ duas. Nā p̄mo ipse p̄mittit quot ⁊ que sunt egritudines facte in plasmate. Scd̄o ꝓsequit̄. 2^a ibi (Et p̄mū est egritudines figure.) Et ista hȝ partes quatuor s̄m ꝙ quatuor ponit genera morboꝝ qui fiunt in plasmate. 2^a ibi (Et scd̄m.) tertia ibi (Et tertiū.) quarta ibi (Et quartū est egritudies superficieꝝ.) ¶ Egritudines etiā creature que sunt tot quot sunt nature perficiētes plasma. q2 ergo nature perficiētes plasma sūt quatuor: ideo quatuor sunt egritudines: q2 pōt cōrigere egritudo plasmatis aut rōne forme membri: aut rōne vie: aut ratiōe receptaculoꝝ: aut ratione superficiei sicut omnia illa requiruntur ad plasma puta forma s̄m ꝙ debet esse ⁊c̄. Deinde cum dicit.

¶ Et scd̄m est egritudines viaruȝ quaꝝ sunt tres spēs: q2 aut dilatant̄ sicut dilatatur oculus: ⁊ sicut sebel et varices: aut ꝯstringunt̄ sicut ꝯstringit̄ oculus ⁊ penetratio attrahēdi aerem ⁊ mery. Aut claudunt̄ sicut oppilatio foraminis vue ⁊ venarum epatis ⁊ alioꝝ.

¶ Ponit 2^m genus. egritudies aūt viaꝝ sunt tm̄ tres ⁊ nō plures: neq̄ȝ pauciores: q2 aut via ꝯstringit̄ aut dilatat̄: si dilatat̄ est vnus modus: si cōstringit̄ hoc est dupl'r: aut illd̄ ē de sb̄a mēbri: aut est aliqd extraneū: ⁊ vnūq̄dq̄ȝ istoꝝ: aut claudit viā in totū: aut oppilat: ⁊ s̄m hoc accipiunt̄ duo modi egritudinū. Deinde cum dicit.

¶ Et tertiū est egritudines receptaculoruȝ ⁊ ventriculoruȝ quarū sunt quatuor species: q2 aut fiunt maiora ⁊ dilatant̄ sicut testiculoꝝ dilatat̄ folliculus. Aut minorant̄ ⁊ ꝯstringunt̄ sicut minoratio ⁊ ꝯstrictio stoma-

cap^o 4°

chi ⁊ ꝯstrictio vētriculoꝝ cerebri cū est epilepsia. Aut oppilant̄ ⁊ implent̄ sicut oppilant̄ ventriculi cerebri cū est apoplexia. Aut euacuant̄ ⁊ deserunt̄ sicut euacuant̄ ventriculi cordis sanguine cū multū gaudium pernitiosum adest aut multus timor pernitiosus.

¶ Notificat tertiū genꝰ: circa quā ptē debetis aduertē plura. Primū ꝙ receptaculū differt a via: q̄ mēbrū dr̄ via alicuiꝰ delatiōis sic̄ in extrīsecis. nos videmꝰ ꝙ illa dr̄ via ꝑ quā aliqd defert̄. ⁊ in corpe dicimꝰ ꝙ mery est via ꝑ quā trāsit cibꝰ ad stōchū. Sed receptaculū aut vētriculus dr̄ rōne ꝯtinētie siue sit aliqd nāle siue sit aliqd sup̄fluū sic̄ stōchi ⁊ chistis fellis: ꝫ in h̄ dr̄nt q̄ receptaculū est rōne ꝯtinētie: via aūt rōne deferētie: ⁊ pp̄ h̄ receptacula fuerūt maioris ꝯcauitat̄ ⁊ maioris spatiositatis q̄ȝ vie: ⁊ hic est ꝙ in receptaculis cadit vnus modus egritudinis q̄ est per euōnē sup̄fluā eiꝰ qd̄ dȝ suscipi ⁊ ꝯtineri in eis q̄ nō cadit circa mēbrū qd̄ est habēs viā. ⁋ Scd̄o vos debet̄ aduertē ꝙ egritudines in receptaculis fueruat tm̄ q̄tuor ⁊ nō plures neq̄ȝ pauciores. Rō est: q̄ egritudo que accidit in receptaculis accidit aut rōne ꝯtenti aut rōne subē mēbri. si rōne subē mēbri: aut q̄ nimis dilatat̄ aut q̄ nimis ꝯstringit̄: ⁊ sic sumunt̄ due egritudines. aut h̄ rōne ꝯtēti: ⁊ hoc est dupliciter. vno mō q̄ euacuat̄ plus ab ip̄o q̄ȝ debeat: ⁊ tūc accidit vnū peccatū qd̄ q̄dē nō pōt accidere in via. aut euacuat̄ minus q̄ȝ dȝ: ⁊ q̄ pluribꝰ modis nō pōt accidē peccatū in receptaculis: ideo fuerunt tm̄ quatuor egritudines ⁊ nō plures neq̄ȝ pauciores.

Dub. 2m ¶ Postea est dubitatio de eo qd̄ dicit ꝙ in epilepsia fit cōstrictio ventriculorum cerebri. nam epilepsia fit ex contractione cerebri ad expellendum materiam nociuam.

Dub. 3m ¶ Postea est dubitatio de eo qd̄ dicit in fine sic̄ euāt̄ vētriculi cordis pp̄ multū gaudiū ꝑnitiosuȝ aut pp̄ multū timorē. de gaudio q̄liter ad ip̄m sequat̄ euātio nō est dubitatio: sȝ dubitatio est de timore. Videt̄. n. ꝙ ad timorē nō sequat̄ euō eiꝰ qd̄ ꝯtinet̄ in corde: q̄ ex ira accidit motꝰ de exteriorībꝰ ad īteriora q̄re in timore nō accidit euō. ⁋ Dōm est ad p̄m ꝙ in epilepsia accidit ꝯstrictio ventriculoꝝ cerebri: q̄ epilepsia est motꝰ ꝯctiuꝰ cerebri ad expulsionē māe nociue pp̄ quē motū cerebri ꝯ mām ꝯctiuū fit spasmus in toto sic̄ pȝ. 3. de īteriorībꝰ. cap̄. 4. in apoplexia nō est h̄ motus: sed oppil̄o sola. Tn̄ debet̄ aduertē ꝙ epilepsia est duplex. q̄dā est ꝓpinq̄ via apoplexie: quedā aūt est multū dr̄ns ab ip̄a. p̄ꝰ accidit ex mā oppilāte sic̄ ēt apoplexia. Un̄ sicut apoplexia fit rōne alicuius ꝯtēti in vētriculis cerebri: ita ⁊ ista: sȝ est drīa. nā apoplexia fit ex aliq̄ mā corporali replēte vētriculos cerebri: sȝ epilepsia nō soluȝ fit ex mā corpali: sȝ ex mā stāte sub forā vaporis pp̄ h̄ in ip̄a mouet̄ cerebrū motu ꝯctiōis ad h̄ vt expellat illud nociuū ad talē ꝯctionē ꝯsequit̄ spasmꝰ in toto: sȝ in apoplexia accidit solū oppilatio ex q̄ cōtingit mollificatio sola: ⁊ ex his pȝ sol̄o ad p̄m. ⁋ Ad 2m est dōm: qn̄ tu queris qūo accidit euō sanguis timore. dicebas tu nō videt̄ ad timorē ⁊c̄. ⁋ Ad h̄ ego nō video nisi duplicē modū rn̄dendi. Unꝰ est vt exēplū qd̄ ponit de timore nō referat̄ ad dilatationē: sȝ potius ad ꝯstrictionē: q̄ in timore nō accidit dilatatio sȝ potius cōstrictio: sed in gaudio pp̄ aliqd̄ delectabile bene accidit ibi ampliatio: ꝫ in gaudio bene accidit mors pp̄ dilatationē ⁊ resol̄onē: sed in timore accidit mors pp̄ ꝯstrictionē ⁊ suffocationē. Uel possumus al̄r rn̄dē. Juxta qd̄ debet̄ aduertē ꝙ in timore est duplex tp̄s. Unū est q̄ȝtū ad sui p̄nm: ⁊ in isto tp̄e non vident̄ euāri vētriculi cordis calore ⁊ sanguine cū in p̄nº accidat eoꝝ retentio versus cor. Aliud tp̄s in q̄ iā īcipit fieri extēsio caliditatis īnate: ⁊ tūc īcipit calor extigui in ventriculis cordis: ꝫ talis motꝰ siue euō accidit qn̄ iā timor ꝓlōgat̄ vt ex ip̄o accidat extensio caliditat̄ in corde ⁊ ꝯsumptio san. ⁊ hūiditat̄ in ip̄o: ⁊ tūc cal̄itas deserit p̄nm ⁊ venit ad exteriora: ⁊ simile accidit h̄ vidē sicut in igne: qn̄. n. apponunt̄ multa ligna nō in p̄º coadunat̄ ⁊ restringit̄ ⁊ extinguitur: ⁊ tūc venit ad exteriora. Debet̄. n. aduertē ꝙ sp̄ūs ⁊ calor hn̄t duplicem motū. Unus ꝰm quē relegata a nā regitiua totius sunt: ⁊ iste motꝰ est ad cor vt ad p̄nm: q̄ motꝰ talis ē vt ad suū p̄nm. Alio mō mouent̄ ista īquātū calida ⁊ vt derelicta a gubernatione aīe: ⁊ tūc accidit motꝰ solū vt sunt calida: sȝ calidi est mouere a cētro ad circūferētiā: ⁊ tūc motꝰ a corde ad exteriora. Et h̄ est cā cuiusdā sensati pp̄ qd accidit ꝙ q̄dā ān̄q̄ȝ moriant̄ efficiunt̄ frigidi: postq̄ȝ aūt sīt mortui efficiunt̄ cal̄i: q̄ ān̄q̄ȝ morirent̄ mouet̄ calor vt regulatꝰ a v̄tute regitiue totiꝰ: sȝ postq̄ȝ mortuꝰ ē mouet̄ calor motu ꝓp̄o q̄ ē a cētro ad circūferētias: ⁊ pp̄ h̄ ipsi apparēt cal̄i. Deide cū dicit.

¶ Et quartū est egritudines sup̄ficierū membroꝝ. Et sunt q̄ aut fit lene qd̄ dȝ esse asperū sicut os stomachi ⁊ intestina cuȝ leniunt̄: aut exasperant̄ qd̄ dȝ esse lene sicut trachea arteria quādo exasperatur.

¶ In parte ista determinat de alio genere. Deinde cum dicit.

¶ Egritudinū aūt quātitatis due sunt sp̄ēs: q̄ aut sunt ex gn̄e augmēti sicut est elephātia ⁊ magnitudo virge ⁊ est egritudo que vocat̄ thersinꝰ: aut sic̄ accidit cuidā hoi q̄ vocabat̄ Nicomachus cuiꝰ oīa mēbra adeo creuerūt ꝙ se mouē nō potuit. Aut sunt ex gn̄e diminutionis sicut siccitas lingue ⁊ pupille: aut vt ptisis.

¶ Prosequit̄ de scd̄o genere egritudinum compositionis.

¶ Numeri quoq̄ȝ egritudines aut sunt ex gn̄e augmēti: ⁊ hoc quidē augmentuȝ: aut est naturale sicut dens additus aut digitus additus: aut est nō naturale sicut glādula aut lapis. Aut ex gn̄e diminutionis. Et diminutio hec est nālis sicut cuȝ alicui nō creat̄ digitꝰ: aut nō naturalis sicut cū alicui abscindit̄ digitus.

¶ In ista pte ꝓseq̄t̄ de 3º gn̄e egritudinū cōpōnis. Debet̄ aduertē ꝙ egritudines facte sūt duoꝝ modoꝝ aut ꝑ sup̄abūdātiā aut per sup̄diminutionē. ⁋ Sȝ dices tu q̄re circa nūeꝝ rei nālis ꝯtīgit duplex egritudo. vȝ. augmēti ⁊ diminutiōis: vn̄ augmētū ī re nāli fac̄ egritudinē ⁊ dimīutio in re nāli fac̄ egritudinē: sȝ circa rē īnālē nō cadit nisi vna egritudo puta augmēti. Dōm ꝙ circa augmētū ⁊ dimīutionē cadit egritudo: q̄ vtrūq̄ȝ pōt fieri n̄ ꝰȝ d̄bitā ꝓportionē. circa āt rē īnālē n̄ cadit nisi vna egritudo puta augm̄ti. dimīutōis āt n̄ q̄ dimīutio ī re p̄ter nāȝ n̄ fac̄ egritudinē: sȝ potiꝰ ē cā sanitat̄.

¶ Sȝ circa augmētū in nuō rei īnālis est dubitatio: vtꝝ lapis in vesica sit egritudo in nuō: ⁊ simil̄r de lūbricis. Et videt̄ ꝙ nō: q̄ lapis est subā q̄dā: morbꝰ est q̄dā q̄litas: ꝫ nō est egritudo: ⁊ per ꝯn̄s nō erit egritudo in numero. Preterea h̄ arguit̄ fortius. Illud non est egritudo qd̄ nō ledit actū virtutis regitiue īmediate: sed mediante alio: sed lapis in vesica nō ledit actū virtutis regitiue īmediate q̄re ⁊c̄. ma. nō est. ꝓbatio mīoris q̄ lapis ledit: aut q̄ oppilat aut q̄ ꝓhibet delationē vrine per corpꝰ. Ista aūt reducunt̄ ad morbū in via pp̄ qd̄ ⁊c̄. Et pp̄ hoc sunt modi q̄dā ad ponēdum ꝙ lapis in vesica nō sit morbꝰ: sed sit cā morbi in nuō ⁊ mouent̄ ad ponendū eo mō ꝙ sextus digitꝰ nō est morbꝰ: sed cā morbi in nuō ⁊ mouentur ad ponēdū q̄ iste sunt q̄dā subē: morbꝰ aūt est accidēs. ⁋ Sed ista positio est falsa ⁊ ꝯtra mentem Gal̄. in p̄º de accidēti ⁊ morbo cap̄. 8º. ꝙ qn̄ lapis ledit īmediate actū virtut̄ est egritudo. qn̄ aūt ledit in ꝯcessione est cā egritudinis. Si enī illud qd̄ ipsi ponūt fuisset verū ꝙ lapis fuisset semꝑ cā morbi: ad qd posuisset Gal̄. illā distinctionē. Itē q̄re ponūt plus aucto. ꝙ sit morbꝰ de lapide q̄ȝ de humore ꝙ sit morbꝰ ⁊ tn̄ nullus ponit ꝙ humor sit cā morbi. Iterū rō quā ponūt ꝙ lapis est sbā morbꝰ est q̄litas nō vȝ. q̄ dato ꝙ lapis sit subā ⁊ sit cā morbi sic lapis est subā ⁊ cā erit vt subā: ꝫ si nō sunt egritudines q̄ subē: ⁊ nec ēt erūt cāe q̄ subē: q̄ si morbꝰ nō pōt esse subā nō ēt subā poterit esse cā. Preterea si lapis eēt cā egritudinis: tūc sequeret̄ ꝙ nō posset fieri morbꝰ in nuō per additionē rerū nō nāliū. ꝯn̄s est falsuȝ: ꝫ ēt ān̄s. falsitas cōsequētis est nota. ꝓbatio ꝯsequētie: q̄ manifestū est ꝙ lapis existēs in vesica facit numerū cū nō sit de subā vesice sicut sextus digitus qui facit numerū: q̄ est de essentia manus: ꝫ cū nō causet numerum sit de essentia vesice. ⁊ si sit cā ꝰm te erit cā alicuiꝰ alterius morbi puta excoriatiōis vel alterius. ⁊ fundat̄ rō sup̄ h̄: q̄ illud qd̄ est cā efficiēs alicuiꝰ nō est illud: ꝫ si lapis est cā efficiēs numeralis nō erit in lapide dispō numeralis. Nūc aūt manifestum est ꝙ lapis facit dispōnē numeralē: ⁊ iō est dōm ꝙ lapis est egritudo. Et rō est q̄ illud dr̄ esse egritudo qd̄ ledit actū sine aliq̄ dispōne ītercidēte: lapis est hmōi: q̄re ⁊c̄. Juxta qd̄ debetis aduertē ꝙ lapis in vesica pōt ledere duplicē actū. aut pōt ledē actū delationis: aut pōt ledē actū aggregatiōis. ⁊ si īpediat istos actus dico ꝙ est cā morbi: q̄ tūc ītercidit alia dispō media puta oppilatiōis. Scd̄o pōt ledere actū ꝯctionis per quē expellit: ⁊ tūc si ledat istū actum dico ꝙ est egritudo ⁊ est egritudo in numero: q̄ est cuȝ aliquo mēbro qd̄ nō dȝ eē ꝙ sua grauedīe ⁊ sua assistētia ledat. Debet̄ tn̄ scire ꝙ lapis dupl̄r pōt ꝯsiderari. vno mō ꝰm se ⁊ sic nō fac̄ egritudinē. alio mō pōt ꝯsiderari nō ꝰm se: sed ex assistētia illoꝝ cātur q̄dā numerus ⁊ quedā dispō in mēbro: ⁊ sic facit egritudineȝ in numero: ⁊ pp̄ h̄ dicimus ꝙ vesica patit̄ lapidē ⁊ nō dicimꝰ ꝙ patiat̄ humorē. ⁋ Et ex his appet solutio ad obiecta. Ad primū dico ꝙ morbus nō est in vno p̄dicamēto: sed pōt esse ⁊ in p̄dicamēto subē ⁊ q̄ȝtitatis pp̄ qd̄ argumētū nō ꝯcludit. ⁋ Ad aliud tu dicis. illud nō est egritudo qd̄ non ledit actū īmediate ⁊c̄. dico ꝙ si ledat illos duos actus est

causa egritudinis: vnde non est inconueniens ꝙ aliquod vnum ꝛ idem ſm se possit esse cā ꝛ morbꝰ diuersimode vt dictum est.

¶ Egritudines vō situs (Et situs qdem ſm Gal. dicit̄ pro loco ꝛ dicitur pro societate) sunt quatuor. Exitus membri a iunctura sua aut vt a suo moueat̄ situ: ita ꝙ nō egrediat̄ sicut scissura que cōparat̄ intestinis. Aut vt moueat̄ subito motu in eo nō ſm cursum naturalez neqꝫ voluntariū sicut tremor. Aut in suo figat̄ loco ꝛ nō moueat̄ ab ipso queādmodū accidit ei cū iuncture in egritudine podagre indurantur.

¶ Supra determinauit Auicē. de egritudinū generibꝰ que fiunt in q̄to ꝛ ēt numero. In ista pte est eiꝰ intētio determinare de egritudinibꝰ que fiunt ex situ: ꝛ qꝛ situs sumit̄ pro duobus p̄mo sumit̄ pro loco: scd̄o ꝓ societate: iō duo facit. Prio determinat de egritudinibꝰ que fiunt in situ ſm ꝙ situs sumit̄ ꝓ loco. In scd̄a parte determinat de egritudinibꝰ factis in situ ſm ꝙ situs accipit̄ pro societate. 2ª ibi (Egritudines vō societatis.) ¶ Debetis aduertē sicut apparet in alia scīa situs dicit duo ꝛ dicit locū ꝛ dicit ordinē partiū in loco. Sed Auer. ponit quādā aliā ordinationē ipsa tñ referat̄ ad sitū. ⁋ Sed dices tu qñ accidit egritudo ex motione mēbroꝝ de loco suo qm̄ membra non dicunt̄ esse sicut in loco: sꝫ sunt sicut partes in toto. Dōm ꝙ lꝫ membra habeant esse sicut in toto habent esse vt partes. Nō tamē est incōueniēs ꝙ cōparādo vnū membrū ad aliud ip̄m fit in alio sicut in loco ꝛ simile est hic sicut in vniuerso. Nam lꝫ ista dicantur in vniuerso sicut partes in toto nō tamē est incōueniens ꝙ facta cōparatione vnius ad alterū aliqd dicat̄ esse sicut in loco. Ratio aūt ꝛ causa q̄re sunt q̄tuor egritudines in situ est ista: qꝛ aliqd cōparat̄ ad locū dupliciter. aut sic habens esse in loco aut sicut motum in loco. si sicut habens esse: ꝛ hoc dupliciter: qꝛ aut remouet̄ a loco ſm totum: aut remouet̄ ſm partem que vel totaliter remouet̄ vel nō totaliter. si aūt cōparet̄ sicut motū in loco hoc dupliciter: vel mouet̄ qꝛ nō dꝫ vel quiescit cū deberet moueri sicut iuncture podagricoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Egritudines vō societatis oēm colligūt dispositionem quā hꝫ membꝝ cōparatione sua ad aliud qđ sibi vicinū existit siue ei appropinquet siue ab eo elonget̄ nō ſm cursum nālem. Et sunt duarū specierū. vna est vt accidat ei prohibitio motus sui ad ipsum. aut vt duriter sit postq̄ꝫ possibile erit sicut digitus cū sibi vicinum tangere ꝓhibet̄. aut cū accidit ei vt ab eo moueri prohibeat̄: aut vt separet̄ ab eo postq̄ꝫ erat possibile: aut fit difficile sic̄ palpebre laxatio ꝛ iūcturaꝝ laxatio ī paralysi ꝛ durities aperiēdi manū ꝛ aperiēdi oculū.

¶ In parte ista Auicen. notificat egritudines situs ſm ꝙ situs accipitur pro societate ꝛ est planum.

¶ De egritudinibꝰ solōnis ꝯtinuitatis. Cap. 4m.

Solutionis vō cōtinuitatis egritudo plerūqꝫ accidit cuti ꝛ vocat̄ excoriatio aut scarificatio. Et plerūqꝫ accidit carni que est ei ꝓpinq̄ in qua nondū factum est pus ꝛ vocat̄ plaga: sed cum pus fit ibi vocatur vlcus.

¶ In parte ista postq̄ꝫ Auicē. determinauit de egritudinibꝰ cōpositionis: nūc determinat de alio genere egritudinis: puta de genere solutionis ꝯtinuitatis ꝛ valde inordinate ꝓcedit. Primo ḡ ponit quot ꝛ que sunt species solute ꝯtinuitatis: ꝛ qꝛ spēs siue modi solute ꝯtinuitatis diuersitatē ꝛ distinctionē recipiūt solū ſm mēbra in qbus fiunt: iō solū ponit distinctionez solute ꝯtinuitatis penes mēbra in qbus fiunt. Et p̄mo ponit diuersitatē siue modos solute ꝯtinuitatis ſm ꝙ ipsa accidit in cute. Et scd̄o ſm ꝙ accidit in mēbris alijs. 2ª ibi (Et qñqꝫ ēt accidit ossi.) ¶ Prima pars hꝫ duas. Primo p̄mittit modos solute ꝯtinuitatis ꝛ diuersitatē ipsiꝰ ſm ꝙ accidit in cute. Et 2º declarat qđdā. ibi (Si aūt pus.) ¶ Circa primā ptē debetis aduertē aliqd gñale qđ est gñale toti caplo.

Dubm 1m ¶ Aliqs posset q̄rere cū egritudo ꝯtingat in distēperamēto pōt cōtingere in ista versus amplius aut versus minus sicut in alijs nūquid possit accidere ita hic in isto genere ista distemperantia. Et videt̄ ꝙ nō: qꝛ Aui. nō facit mētionē đ tali distēperamēto. In oppositū vr̄ qꝛ sicut in alijs naturis est plus vel minus ꝛ est tēperamētū ꝛ distēperamentū: ita ꝛ in isto gñe. Dōm est ad h̄. Iuxta qđ vos debetis aduertere ꝙ gña egritudinū pñt distigui dupliciter. Uno mō ſm dispositionē naturarū in qbus fiunt: ꝛ hoc mō distinguit̄ vt dictū fuit supra. Alio mō possunt distigui morbi ſm modū recessus a tēperamēto cū egritudo ꝯsistat ī distēperamēto. quot modis ꝯtingit fieri recessum a tēperamēto tot erūt gña egritudinū: ꝛ qꝛ recessus aut erit versus plus aut versus minus solū erūt duo genera morboꝝ aut additionis aut diminutionis: ꝛ ꝓpter h̄ laudauit Gal. in libro introductorij illā diffinitionem medicine ꝙ ipsa est adiectio ꝛ detractio: qꝛ morbꝰ aut est in diminutione aut est in augmēto: ꝛ hoc mō in quolibet genere est peccatū diminutionis aut augmēti. In genere aūt male cōplexionis est māifestū: qm̄ si est mēbrū calefactū aut erit plus aut minus. Sed si erit egritudo cōpositionis similiter h̄ accidet. nā in quātitate aut plus aut minus. nā q̄titas aut erit diminuta aut augmētata. ꝛ sil'r in numero aut augmētato aut dimiuto. ꝛ simili mō in colligātia aut societate. ꝛ simil'r hoc apparet in solōne ꝯtinui: lꝫ h̄ nō sit ita māifestū: si enī mēbꝝ dꝫ habere aliq̄ꝫ solōnē ꝯtinui ꝛ nō hēat est peccatū diminutionis solutionis ꝯtinuitatis: aut mēbrū debet hēre vnitatē ꝛ nō est ibi dicit̄ peccatū solutionis ꝯtinuitatis sup̱flue: sicut. v. g. si membrū dꝫ habere solōnē ꝯtinuitatis ꝛ hꝫ: est ibi egritudo solutionis ꝯtinuitatis superflue. ꝛ breuiter omne membrū qđ habere dꝫ orificiū ex gñatione ꝛ nō hꝫ dicit̄ esse morbꝰ in diminutione solutionis ꝯtinuitatis. Sed si mēbrū deberet esse iunctū ꝛ est solutū ꝯtinuū ipsiꝰ est ibi peccatū sup̱fluitatis solōnis. ¶ Scd̄o debetis aduertere ꝓꝓ illđ qđ dicit ꝙ qñ solutio ꝯtinui accidit cuti accidit scarificatio aut excoriatio. Dicit aūt h̄ vel ex quo mō loquēdi vel ītelligit ꝑ excoriationē solōnē ꝯtinui sup̱ficialē cutis. per scarificationē aūt ītelligit illā que est magis ꝓfunda in cute. dicit aūt ꝙ in cuti ꝓpterea qꝛ cutis magis obuiat rebus extrinsecis per pus. aut intelligit omnē saniē siue sit laudabilis siue sit illaudabilis.

¶ Fit autē pus in ea ꝓpterea ꝙ superfluitates in eam euacuant̄ eo ꝙ est debilis: ꝛ ꝓpterea ꝙ sui nutrimentum digerere nō valet: ꝛ superfluitas etiā in ipsum cōuertitur: plerūqꝫ tamē dicit̄ plaga ꝛ vlcus solutio cōtinuitatis que accidit cuti ꝛ nō carni.

¶ In ista parte qꝛ fecerat mētionē de ipso pus: ponit modū generationis ipsiꝰ pus. ⁋ Iuxta qđ vos debetis aduertē ꝙ in his verbis Aui. insinuat modū ſm quem generat̄ pus: qꝛ aut generat̄ ꝓꝓ superfluitatē que descēdit ad mēbrū: qꝛ ad membrum debile alia membra expellūt sup̱fluitates suas. fit etiā ibi pus ꝓpter malā digestionē que fit in particula. Insinuat etiā Aui. cām efficientē cū dicit ꝛ sup̱fluitas in ip̄m ꝯuertit̄. qꝛ calidū naturale non pōt ꝯtinē sup̱fluitatē: ꝛ ꝓꝓ hoc subigredit̄ calor extraneus: ꝛ ꝓpter hoc putredo partiꝫ fit a calido nāli ꝛ partim a calido extraneo: ꝛ ꝓpter hoc sequit̄ cū nō cito solidat̄ vulnus facit saniem: verū est tñ ꝙ si sanies ꝯtineat̄ a calido ꝛ deuincat̄ ab ipso fit sanies laudabilis.

¶ Quandoqꝫ etiā accidit ossi qđ ipsum in duas frāgit partes: aut in partes magnas aut paruas aut est cadens ſm longitudinē scindens ip̄m: aut ꝯtingit vt cadat in cartilaginibus ſm tres dimēsiones: aut vt accidat neruis. Sed si latitudini acciderit vocat̄ icisio. Et si acciderit ſm longitudinez ꝛ eius numerus nō fuerit multus vocat̄ scissura. Et si eius numerus fuerit multus vocat̄ cōtusio. Plerūqꝫ etiā fit in partibꝰ musculi que si in extremitate ceciderit musculi vocat̄ attritio siue cadat in neruo siue in chorda. Et si ſm latitudinē musculi ꝓueniat vocat̄ sep̱atio. Et si acciderit ſm longitudinē ꝛ fuerit eius numerus paruꝰ ꝛ fuerit eiꝰ ꝯcauitas magna vocat̄ amplificatio. Et si fuerint partes eiꝰ multe ꝛ dilatet̄ ꝛ ꝯcauet̄ vocat̄ attritio ꝛ dissolutio est. Etiā cū dicit̄ dissolutio ꝛ attritio liquefactio oē qđ etiam medio musculi accidit qñocūqꝫ ꝯtingat.

¶ In parte ista ipse ꝓsequit̄ de alijs speciebus solutionis ꝯtinuitatis. Et duo facit: qꝛ primo facit qđ dictum est etiā. Scd̄o ponit quoddā notabile. 2ª ibi (Et tu inuenies.) Prima in quatuor ſm ꝙ quatuor sunt species solutionis cōtinuitatis que accidit diuersis membris. Primo ergo determinat de illa que fit in osse. Scd̄o de illa que fit in cartilaginibꝰ. Tertio de illa que fit in neruis. Quarto de illis que fiunt in musculis ꝛ circa partes patebunt.

Dubm ¶ Sed circa predicta remanserūt dubitationes q̄plures: quarum

prima est vtrū sit possibile ꝙ aliqua mala cōplexio attribuat̃ mēbro officiali ĩquātū officiale. ¶ Scḋa erit vtrū aliq̃ cōpositio possit attribui mēbro ꝯsimili ĩquātū ꝯsimile: ita ꝙ nō dicat̃ sibi accidere per officiale. ¶ Ad p^{am} argueret aliqs ꝙ sic: ꝙ aliq̃ cōplexio possit accidē officialib⁹ inquātū officialia: ⁊ si est poſe accidē aliq̃ cōplexionē mēbris officialib⁹ ĩquātū officialia: ita ꝙ eis nō cōpetat per ꝯsimilia. manifestū est ꝙ aliq̃ cōplexio pōt accidē mēbris officialib⁹ ⁊ nō ꝑ ꝯsimilia. ma. ꝓpositio manifesta est. ꝓbatio minoris est talis. Auer. 2. coll. cap. p̊. ponit. n. ꝙ postq̃ sciuerim⁹ cōplexiones mēbroꝝ ꝯsimiliū: tūc stabimus suꝑ cōplexiones membroꝝ officialiū: ⁊ subdit ꝙ cōplexio que debet̃ mēbris officialib⁹ est duplex: q̃dā est que debet̃ eis per ꝯsimilia: ⁊ q̃dā est que debet̃ per nō ꝯsimilia: sed inquātū officialia q2 mēbra officialia inquātū officialia hn̄t aliā oꝑōnē q̃ mēbra ꝯsimilia: sed mēbra que hn̄t diuersos actus hn̄t diuersam cōplexionē qm̄ actio diuersa ꝓcedit a diuerso mō cōplexionis: ergo alius modus cōplexionis debet̃ mēbris officialib⁹ ita ꝙ nō per ꝯsimilia. ¶ In oppositū est Aui. q dicit ꝙ modus cōplexionis p̄mo ⁊ per se attribuit̃ mēbris ꝯsimilibus: officialib⁹ aūt per ꝯsimilia. ¶ Postea est dubitatio vtrū aliqs modus cōpōnis debeat̃ mēbris ꝯsimilib⁹ ĩquātū ꝯsimilia: vt. s. nō sint per officialia. Et vr̄ ꝙ sic simili rōne: q2 si ē aliq̃ nā cōpōnalis que debet̃ mēbro ꝯsimili per se sic ꝙ nō ꝑ officiale: tunc aliqs modus cōpōnis debet̃ ꝯsimilib⁹ ĩquātū ꝯsimilia: sed ita est: ergo ⁊c̃. ma. ꝓpō est manifesta. ꝓbatio mi. est aucto. Gal. 2. de regi. sani. dicit. n. ꝙ porositas est nā cōpōnalis sicut oppilatio pororuz. ⁊ subdit ꝙ tale accidēs accidit mēbris ꝯsimilib⁹ per se: officialib⁹ aūt per accn̄s. Et h̊ arguit̃ rōne q2 illis mēbris p̊ attribuunt̃ pori qbus mēbris p̊ debet̃ nutricatio. nūc aūt pori sunt per susceptionē nutrimēti q2 nutrimētū suscipit̃ in porositatib⁹. Q̊ aūt p̄us mēbris ꝯsimilib⁹ debeat̃ nutricatio: illud habitū fuit in p^{a} fen ꝙ nutrimētū p̊ est dispersum in mēbris similiū ꝑtiū. Iterū q̃titas est peccatū mēbroꝝ ꝯsimiliū: ⁊ h̊ vult Auer. qui dicit: ⁊ q̃uis mēsura ⁊c̃. ⁊ idē dr̄ in tertio. ca. 14. vbi dicit ꝙ egritudines q̃titatis p̄us attribuant̃ membris ꝯsimilib⁹. vn̄ dicit sic ⁊c̃. sed medici sunt assueti ponē in officialib⁹. ¶ In oppositū est Aui. ⁊ Gal. p̊ de accidēti ⁊ morbo ca. 4. ¶ Iā audiui sic ab aliqb⁹ rn̄deri: dicūt. n. sic aliq ꝙ aliq̃ mala complexio debet̃ officialib⁹ p̊ nō tn̄ ꝑ se ⁊ aliq̃ mala cōpō debet̃ ꝯsimilib⁹ p̊ nō tn̄ per se: sed ista positio ĩplicat ꝯdictoria: q2 declaratuz est in alia scia ꝙ illud q̊ inest p̊ inest per se: q2 aut illud q̊ inest: inest per se aut per accidēs. si per se habeo ꝓpositū. si per accn̄s: ergo per aliud: ergo nō sibi p̊: ergo dicē est ꝙ aliqd insit p̄mo ⁊ nō p̄mo. hoc aūt est ĩplicare ꝯdictoria expresse. ¶ Dōm est alr̄ ⁊ p̊ ad p̄mā dubitationē qn̄ tu queris vtrū aliqs modus cōplexionis cōpetat mēbris officialib⁹ ꝑ se ita ꝙ nō per ꝯsimilia dico ꝙ nō: sed si mēbro officiali cōpetat aliqs modus male cōplexiōis dico ꝙ cōpetit sibi per ꝯsimile: ergo ⁊ in mēbris ꝯsimilib⁹ ꝑ se ⁊ p̊ debet̃ mala cōplexio: aut alius modus cōplexionis per accidēs a mēbris officialibus. ⁊ cā est: q2 si ꝯsideremus qualiter cātur cōplexio: q2 p̄mo fit ex q̃litatib⁹ elemētalib⁹: vnde resultat ex actione ⁊ cōpositione illaruz q̃litatū cōplexio media ex qua est ꝯstituta eēntia mēbri ꝯsimilis: sed ex cōplexione nō est ꝯstituta eēntia mēbri officialis p̊ sed solū per accidēs: q2 solū ĩquātū mēbrū officiale cōponit̃ ex mēbris ꝯsimilib⁹. Sed ꝓpter dissolutionē argumēti debetis scire ꝙ modus cōplexionis in mēbris ꝯsimilib⁹ est duplex. Quidaz est q est vnus per essentiā ⁊ talis attēdit̃ in mēbris ꝯsimilib⁹ vt sunt ꝯstituta ex elemētis. Alius est qui est vnus s̄m quēdā ordinē: ⁊ iste attēdit̃ in eis vt sunt partes mēbroꝝ organicoꝝ. ¶ Et si querat̃ vtrū mēbra organica hēant vnā cōplexionē. Dōm ꝙ nō est vna quantū ad alterationē: vnde nō deberis imaginari ꝙ cōplexio mēbri quantuz ad alterationē que est ibi fit vna q2 talis nō est cā cōplexionis q2 illa talis alteratio est ibi ꝯtinua ⁊ nunq̃ finit̃: sed ꝯtinuo fit ibi illa alteratio q̃re nunq̃ deueniet̃ ad vnā cōplexionē. ¶ Itez cōplexio fit in aliqbus refractis in vnā formā: sed ista sunt semper in actu q̃re nō miscent̃: nec etiā possunt misceri q̃litates illoꝝ membroꝝ que cōponūt. Nā ꝓbatū est scḋo de gn̄one ꝙ mixtio solū corporū ⁊ non qualitatū tm̄. Et ꝓpter hoc istis nō attribuit̃ cōplexio p̄mo nec etiā operatio. Et ꝓpter hoc quelibet operatio mēbri officialis fit p̄ncipaliter per operationē alicuius mēbri ꝯsimilis sicut visus per crystallinā: ꝓpter hoc mēbra organica nō hn̄t cōplexionē vnā per se: sed dico ꝙ dicunt̃ habere cōplexionē vnā s̄m quēdam ordinē: q2 in ordine ad vnū p̄ncipale mēbrū q̊ est causa actionis membri: vnde membra que cōponunt sunt bene ꝓportionata in ordine ad illud principiū: tunc est ibi sanitas ⁊ equalitas in cōplexione: ergo qcqd est ibi de cōplexione est per mēbra ꝯsimilia: ergo nulla mala cōplexio est ibi nisi per ꝯsimilia. ¶ Et ex his apparet solutio ad obiecta. Tu dicebas si aliqs modus cōplexionis pōt accidere mēbris officialib⁹ vt officialia ⁊c̃. negat̃. ⁊ cū tu ꝓbas postea auct. Auer. dōm ꝙ Auer. vult ꝙ q̃dā modus cōplexionis debeat̃ ꝯsimili ĩquātū ꝯsimile: ⁊ alius debeat̃ officiali vt officiale est. ⁊ h̊ est q̊ ipse subdit postea ꝙ mēbruz officiale h3 duas cōplexiones ⁊c̃. videas textū ibi. ¶ Ad 2^{m} tu queris: vtꝝ aliq̃ mala cōpositio possit attribui mēbro ꝯsimili ĩquātū ꝯsimile: ita ꝙ nō per nāz officialis. Dōm est ad hoc ꝙ ex isto appebit expositio illius v̊bi. G. q̊ allegatum fuit supra. Et dōm ꝙ sic: tn̄ dico ꝙ simile est imaginari de nā mēbri officialis in mēbro officiali sicut de nā mēbri ꝯsimilis in mēbro ꝯsimili: tn̄ debetis q̊dā aduertere ꝙ nā cōpositionalis alicuius mēbri pōt duplr̄ ꝯsiderari. Uno mō sicut in sb̄to p̄mo. Alio mō q2 sub rōne illius mēbri. Tūc ergo qn̄ tu queris: vtꝝ aliq̃ nā cōpositionalis possit attribui mēbro ꝯsimili ĩquātū ꝯsimile. Dōz est ꝙ si ĩtelligas sicut subto p̊ dico ꝙ aliqua debet̃ sibi nā cōpōnis nō per officiale: q2 q̃titas p̊ debet̃ mēbro ꝯsimili nō tn̄ numerus: sed si ꝯsideret̃ 2° mō nō est veꝝ: q2 nō debet̃ rō cōpōnis ꝯsimili ĩquātū ꝯsimile: ⁊ iō subiectiue talis cōpositio nō fit in mēbro nisi vt organicū est: ⁊ ꝓpter hoc talis cōpositio nō d̊bet̃ mēbro ꝯsimili nisi per officialia. Q2 āt cōpositio nō debeat̃ mēbro ꝯsimili nisi ꝑ officialia d̊claro de q̃titate de qua est dubiū: q2 si ꝯsideremus ꝑꝑ qd est q̃titas in mēbro ꝯsimili nō rōne nutrimēti: q2 nutrimētum nō h3 rōnē quāti q̊ nutriat: q2 ita nutriret in magna quātitate sicut in parua: sed q̃titas fit ibi per actionē cōplexionis vt debeat̃ organico: q2 ipsa nō faciūt oꝑōnē nisi q2 talis q̃titatis q̃re sub rōne mēbri cōpositio debet̃ solū mēbro organico: ꝯsimili aūt per accidens. ¶ Et ex his appꝫ solutio ad obta. Tu dicebas si aliq̃ nā ⁊c̃. dico ꝙ verū est si intelligat̃ p̄mo. i. sicut subto p̄mo. Sed si intelligat̃ p̄mo. i. sub rōne illius mēbri. dico ꝙ non op3. Tu dicebas scḋo de poris. dico ꝙ peccatū q̊ fuit in poris bene videt̃ fieri in membris ꝯsimilib⁹: sed q2 simili mō videt̃ fieri sicut peccatum q̊ fit in receptaculis magis: ꝓpter hoc dico ꝙ attribuit̃ tale peccatū officialib⁹ mēbris ⁊ nō ꝯsimilib⁹. ¶ Ad aliud appꝫ solutio.

¶ Q2 si in arterijs aut ĩ venis acciderit vocat̃ apertio. Et si ꝯtigerit s̄z eius latitudinē vocat̃ incisio ⁊ separatio. Et si processerit s̄m eius longitudinē vocat̃ fissura. Et est cū hoc contingit s̄m modū apertionis orificioꝝ earū: ⁊ vocat̃ perforatio.

¶ In parte ista sicut dicebat̃. Aui. ponit modos solute ꝯtinuitatis accidētis in venis ⁊ arterijs ĩponendo nōia eis. ⁊ p̊ facit hoc. ⁊ 2° ponit q̊dā notabile. 2^{a} ibi (Debes aūt scire.) Pria pars h3 duas. Primo determinat de quodā mō soſonis venarū ⁊ arteriarū absolute. Et scḋo determiat de quodā mō soſonis ꝯtinuitatis arteriarū ponēdo q̊dā accidēs ad soſonē factā in arterijs. 2^{a} ibi (Q2 si arterijs acciderit.) Uos debetis aduertere ꝙ orificia arteriarū aperiunt̃ ⁊ dilatant̃ duplr̄. Uno mō ex dilatatiōe orificioꝝ ipaꝝ: ⁊ tūc faciūt morbū in via. Alio mō pn̄t apiri orificia venarū ⁊ arteriaꝝ ꝑ īcisionē ⁊ tūc faciūt mēbꝝ solute ꝯtinuitat̃. Deīde cū dicit.

¶ Q2 si arterijs acciderit ⁊ nō clausa fuerit ⁊ ex ea sanguis ad receptaculū q̊ ipsaz circundat exierit donec receptaculū illud ĩpleat̃ ⁊ cū p̄mit̃ ad arteriā reuertat̃ vocabit̃ mater sanguinis: alij tn̄ hoīes oēm sanguinis egressionē ab arterijs matrē sanguinis vocant.

¶ In parte ista ponit vnum modū solute ꝯtinuitatis accidentis in arterijs ponēdo q̊ ꝯsequit̃ ad illā soſonē. Sed dices quid est ista mater sanguinis. ipsa nō est aliud nisi qn̄ accidit solutio ꝯtinuitatis in arteria egredit̃ sanguis ⁊ stat in porositatib⁹ ⁊ locis qui circūdant arteriā: ⁊ qn̄ hoc ꝯtingit cū fixione cutis: tunc talis tumor egredit̃ extra: qn̄ aūt sine fixione cutis tūc fit tumor ĩterius: ⁊ qn̄ premit̃ talis tumor cessat ⁊ quādo eleuat̃ digitus tūc redit. Causa aūt quare fit hec mater sanguinis in solutione cōtinuitatis arterie est propter difficultatem sanguinis ⁊ subtilitatem vt colligat̃ in modum vaporis ventosi. Deinde cum dicit.

¶ Debes aūt scire ꝙ nō oē mēbrū in ꝑtes dissolutionē tolerat. Cor. n. nō tolerat: q2 prius accidit mors.

¶ In ꝑte ista ponit quēdā cañ. circa solutionē ꝯtinui ostēdēs possibilitates soſonis ꝯtinuitatis quorūdā membroꝝ ⁊ quorūdā nō.

¶ Sed ꝯtra hoc aliqs dubitaret: q2 dicit ꝙ cor nō tolerat soſonez ꝯtinuitatis istud videt̃ falsum. nā Auicē. 3. cañ. numerās egritudines cordis numerat soſonē ꝯtinui apostemata ⁊c̃. ergo de soſone ꝯtinui nō fecisset mentionē nisi q2 possibile est fieri soſonē ꝯtinuitat̃ in ipso. ¶ Iterū hoc arguit̃ rōne: q2 aliqs effect⁹ dicit̃ eē ĩpossibile: aut rōne agētis: aut rōne patiētis: aut rōne tēporis. Nō est hoc ĩpoſe ex ꝑte agētis sicut māifestū est: nec a parte patiētis: q2 ossa duriora ⁊ tn̄ tolerant soſonē ꝯtinui: nec ēt ĩpossibile a ꝑte tēporis in quo effectus debet ĩtroduci. ¶ Dōm est ad hoc s̄m ꝙ dicit Gal.

Dub^{m}

Dub^{m} 3^{m}

in libro de iterioribus ꝙ solõ ꝯtinui que fit in corde est duplex: qꝛ aut ipa est magna ⁊ ꝓfunda penetrãs vsqꝫ ad vẽtriculos ipsi⁹ coꝛ dis: aut ẽ ꝑua q̃ fit in sup̃ficie ipsi⁹ q̃ ꝓfunditatẽ nõ attigit. Si loq̄mur de magna dico ꝙ illã coꝛ nõ tolerat qn sequat̃ ꝑus moꝛs. Si aũt fit ꝑua ⁊ nõ penetrãs. vꝫ. ad vẽtriculos dico ꝙ talẽ bñ tolerat coꝛ: tñ adhuc ipsa est moꝛtalis: qdã viuũt ꝑ diẽ qdã ꝑ diẽ ⁊ noctẽ. Causa aũt q̃re solõ ꝯtinui magna nõ põt fieri in corde qn imediate sequat̃ moꝛs est illa quã pħs ponit in libro de aĩalib⁹: dicit eni ꝙ coꝛ est sicut p̃n^m oĩuꝫ mẽbroꝝ ⁊ sicut ꝯseruãs caloꝛẽ: sed nocito p̃n° nocent̃ oĩa alia mẽbra. Et ꝓpterea qꝛ solõ ꝯtiui est vehemẽs passio. vehemens aũt passio nõ põt fieri in corde qn sequat̃ moꝛs. coꝛ talẽ passionẽ nõ patit̃ sine moꝛte subita: ⁊ iõ pħs dicit in eodẽ loco ꝙ coꝛ nõ patit̃ vehemẽtẽ passionẽ neqꝫ solõnẽ ꝯtiui nec apostema. vñ si solõ penetret moꝛit̃ subito: qꝛ euolat spũs imediate: ⁊ qꝛ vita ꝯsistit ꝑꝑ manẽtiã calidi in corde: hinc est ꝙ ad talẽ solõnẽ seq̄t̃ moꝛs subita. Si aũt solõ ꝯtinui fit ꝑua ⁊ sup̃ficialis põt viuere ꝑ diẽ ⁊ aliq̃ ꝑ dieꝫ ⁊ noctẽ. Et iõ est qm̃ istis nõ accidit resolõ calidi nãlis subito: sꝫ imediate ad taleꝫ solõnẽ ꝯtinui seq̄t̃ ap̃a. de ap̃ate aũt nõ est poße ꝙ euadat: sed põt viuẽ ꝑ diẽ ⁊ noctẽ. ¶ Et ex his appꝫ solõ ad obta. ¶ Ad p̃^m dõm est ꝙ Auic. hic intellexit ꝙ nõ patit̃ solutionẽ ꝯtinui qn sequat̃ moꝛs nõ tñ ꝙ nõ patiat̃ solutionẽ ꝯtinui absolute. ¶ Ad 2^m tu dicebas aut est ĩpossibilis a ꝑte agẽtis ⁊c. Dõm ꝙ solutio cõtinui bene põt fieri in corde ⁊ a parte agẽtis ⁊ patiẽtis ⁊ tẽpoꝛis nõ tñ ꝙ infirmus possit liberari ⁊ ꝙ si ipsa sit magna ꝙ ad ipaꝫ nõ sequat̃ moꝛs ĩmediate. Deide cũ dic̃.

cur cor nõ tolerat solo nem continuitatis · *ad autõ^m aui.* · *ad p^m vonõ*

¶ Quod si in panniculis cadit ⁊ in diaphragmatibus vocatur ruptura.

¶ In ꝑte ista oñdit modũ solõnis ꝯtinuitat̃ accidẽtis ĩ pãniculis.

¶ Et si inter duas ꝑtes mẽbri cõpositi cadat ⁊ vnã ab alia sepat ita vt mẽbro simplici nõ accidat nocumẽtũ eius sepans ꝯtinuitatẽ vocat̃ separatio ⁊ dislocatio.

¶ In ista parte ostendit modum solutionis cõtinuitatis que accidit in membris organicis.

¶ Et si acciderit neruo qui se de vno loco remouit vocatur ruptura.

¶ Ponit modum solutionis continuitatis in ligamentis: vnde per neruos intelligit ligamenta.

¶ Et qñqꝫ etiã fit in foraminibus ꝯtinuitatis solutio ⁊ dilatant̃. Et plerũqꝫ fit in locis vbi nõ sunt foramina ⁊ facit ibi foramina que nõ fuerunt.

¶ In parte ista ponit etiam alium modum solutionis continuitatis accidentis in orificio.

¶ Et solutio qdẽ ꝯtinuitat̃ ⁊ vlceratio ⁊ his similia cũ in mẽbro fuerint bone cõplexionis cito sanant̃. Et cũ fuerint in mẽbro male cõplexionis lõgo resistunt tꝑe: q̃to plus cũ in coꝛpoꝛib⁹ ꝯtigũt eoꝝ q ꝑatiunt̃ hydropisim aut ꝯstrictiõis malitiã ⁊ leprã. Et debes scire ꝙ cũ vulnera ista sẽ stricta ꝓuenit ex eis herpestiomen⁹.

¶ In ꝑte ista ponit quẽdã cañ. vel possum⁹ dicẽ alr̃ ꝙ reddit cãm cuiusdã accidẽtis. Juxta qd̃ vos debetis aduertere ꝙ illud qd̃ est dictũ hic est dictũ ĩcidẽter: qm̃ has spẽs solõnis ꝯtinuitatis q̃tuꝫ ad facilitatẽ: ⁊ difficultatẽ ꝯsolidationis nõ spectat ad istũ locũ: sꝫ ad q̃rtũ librũ: ⁊ ꝑꝑ h̃ sicut extrahit̃ ex dictis ibi vulnera sunt facilis ꝯsolidationis aut difficilis ꝑ duas cãs que ꝯcurrunt in gñe ad ꝯsolidationẽ. Una est virt⁹ mẽbri nutritiua q̃ ꝓprie ꝯsolidat vulnus: qm̃ ꝑ nutrimẽtũ gñat̃ caro que ẽ cã vnionis ꝑtis cũ ꝑte: ⁊ qꝛ virt⁹ ista nõ agit nisi mediãte cõplexione oꝫ ꝙ ꝯcurrat cõplexio ꝑ quã agat ⁊ gñet carnẽ: ⁊ ꝑꝑ h̃ ꝯsolidatio vulner̃ siue sit recẽs siue nõ accidit ꝯsolidatio nisi ꝑꝑ nutrimẽtũ qd̃ assimilat̃ vnicuiqꝫ ꝑti. Uerꝫ est ꝙ diuersimode dr̃ fieri ꝯsolidatio in vulnẽ simplici ⁊ vulnere cõposito: qm̃ in vulnẽ simplici fit ꝯsolidatio ꝑ gnõnẽ alicui⁹ ꝑtis nõ sensibilis q̃titat̃: sꝫ in vulnẽ cõposito a q̊ fcã est deꝑditio sb̃e fit ꝯsolidatio ꝑ regnõnẽ alicui⁹ qd̃ est sensibilis q̃titatis: & in vulnẽ ꝯcauo fit regñatio carnis sensibilis q̃titatis: sed in simplici fit ꝯsolidatio ꝑ gnõnẽ carnis nõ sensibilis q̃titatis: ⁊ ꝑꝑ h̃ ad ꝯsolidationẽ ꝯcurrũt duo. s. virtus agẽs ⁊ regñans ⁊ regrit̃ mã ꝯueniẽs: ⁊ cũ ista fiat ꝑ nutrimentũ idcirco regrit̃ ꝙ sanguis sit ꝯueniẽs ⁊ in q̃to ⁊ in quali ⁊ per oppositũ cã difficultat̃: ⁊ lꝫ auctores ponãt multas cãs ꝑticulares oẽs tñ cãe ꝑticulares reducunt̃ ad istas. Cã ãt ꝑꝑ quã cũ mẽbꝝ ẽ bone cõplexiõis fit ibi bona restauratio ẽ: qꝛ in mẽbro bone cõplexionis gnõ nutrimẽti ẽ ꝯueniẽs ⁊ virt⁹ q̃ ẽ sequẽs cõplõnẽ est ẽt ꝯueniẽs; sꝫ si mẽbꝝ fuerit male cõplexiõis nõ fit cito ꝯsolidatio ꝑꝑ cãs oppositas: ⁊ ꝑꝑ h̃ qñ coꝛꝑa in se hñt multitudinẽ maloꝝ hũoꝝ sic̃ accidit in coꝛꝑib⁹ hydropicoꝝ nõ sanant̃ in eis vlcera. ¶ Ultio dic̃ ꝙ in vulnẽ stricto fit ĩ eis herpestiomen⁹. Debet̃ scire sic̃ appꝫ per Aui. in. 4. cañ. ꝙ herpestiomen⁹ dr̃ eẽ coꝛruptio mẽbri ꝑambulãs ĩ ipõ. Iterũ ẽ dr̃ia iter cãcrenã ⁊ vlcera q̃ dñr scachilos ⁊ herpestiomenũ. nã cãcrena dr̃ vlcus qd̃ iam facit mẽbꝝ tẽdẽ v̾sus coꝛruptionẽ. scachilos dr̃ esse vlc⁹ ꝑꝑ qd̃ iã fcã ẽ coꝛruptio ĩ mẽbro. herpestiomen⁹ dr̃ qñ coꝛruptio fcã ẽ ĩ mẽbro sꝫ est ꝑambulãs. Illd̃ aũt qd̃ h̃ dicit Aui. refert̃ gñalr̃ ad oẽ vlc⁹ ꝑꝑ qd̃ iã mẽbrũ tẽdit ad coꝛruptionẽ: qꝛ ꝑꝑ hũiditatẽ virulẽtã q̃ nõ põt mũdificari a vulnẽ accidit illã soꝛditiẽ retineri ⁊ ab ipa mẽbꝝ coꝛrũpi: qꝛ ꝑꝑ stricturã vulner̃ mũdificatio nõ põt fieri: ⁊ iõ vna ĩtẽtio medici est vuln⁹ apire vt possit sanies exire q̃ mũdificari oꝫ ad h̃ vt ipa nõ retineat̃ ĩ loco. Deide cũ dic̃.

¶ Et tu inuenies in libris ꝑticularib⁹ perscrutationeꝫ rei solutionis cõtinuitatis: dimittamus ergo vsqꝫ ibi.

¶ In ista parte qꝛ egressus fuerat ex p̃posito: qꝛ p̃posuerat siue fecerat mentionem de vulnerib⁹ que sunt difficilis aut facilis cõsolidationis remittit nos ad locum alium.

¶ Circa p̃dcã remãsit duplex dubitatio. p̃ᵃ ẽ: vtꝝ sit dare gen⁹ cõe. Et vr̃ ꝙ nõ. p̊ auc. Auer. 2. cap̃. 3. ⁊ 3. cap̃. 15. sui collꝫ: in oĩb⁹. n. locis istis vr̃ ponẽ ꝙ solõ mẽbri officialis nõ differat a solõne mẽbri cõsimilis ⁊ nõ distiguat̃ ab ipa ⁊ ꝑꝑ h̃ nõ ẽ dare cõe gen⁹. Preterea h̃ idẽ arguit̃ rõne: qꝛ si nõ ẽ dare nãm cõeꝫ mẽbris ꝯsimilib⁹ ⁊ officialib⁹ nec ẽt erit dare egritudinẽ cõeꝫ: sꝫ nõ est dare nãm cõeꝫ: q̃re ⁊c. Maioꝛ ꝓpõ appꝫ: qꝛ gñа egritudinũ distiguunt̃ ꝑꝫ gñа nãrũ. declaratio minoꝛis: qꝛ ꝯsideram⁹ vnitatẽ in mẽbris ꝯsimilib⁹ q̃ ẽ vera ꝯtinuitas ⁊ vera vnitas: sꝫ vnitas q̃ est in mẽbro officiali ẽ vnitas q̃ existit ꝑ modũ colligãtie ⁊ associatiõis cũ ista nõ sit vnitas q̃lis existit in ꝯsimilib⁹ nõ vr̃ vnitas vera. Itẽ vnitas q̃ existit in mẽbris officialib⁹ nõ est vnitas que reducat̃ nisi ad nãm cõpositionalẽ. Et ꝑꝑ h̃ lꝫ sit dare istã vnitatẽ in mẽbris ꝯsimilibus nõ tñ erit ipsaꝫ dare in officialib⁹ ꝙ ipa sit distincta. ¶ In oppositũ est opi. medicoꝝ. De ista qõne est ꝯtrouersia iter Auer. ⁊ medicos: qꝛ Auer. vult ꝙ nulla nã sit in officialib⁹ que sit disticta a ꝯsimilib⁹: nec est sua ĩtẽtio ꝙ ibi sit vnitas nisi equoce: ⁊ iõ ipe vult ꝙ in oĩbus ꝯsimilib⁹ sit duplex nã: in officialib⁹ aũt nõ reperit̃ vnitas nisi que est ꝑ associationẽ: ⁊ iõ causat egritudinẽ in loco. Et ꝑꝑ h̃ egritudo in mẽbris officialib⁹ nõ fit egritudo solute ꝯtinuationis: sed solũ in mẽbris ꝯsimilib⁹. ¶ Sed videte qꝛ medici sum⁹ nõ ꝯueniẽter põt teneri ista positio. Idcirco tenebis ꝙ sit dare gen⁹ cõe mẽbris officialib⁹ ⁊ ꝯsimilib⁹ ⁊ declaratio est duplex. Una que sumit̃ ex mõ faciẽdi inherẽ egritudĩes mẽbris. Scd̃o ex ꝑte nãe in q̃ accidit egritudo. Declaratio p̃mi ẽ: qꝛ nos videm⁹ ꝙ est q̃dã egritudo que p̊ ĩheret ꝯsimilib⁹ ⁊ ꝑ accñs officialib⁹: ⁊ ista est egritudo que accidit in cõplexione. q̃dã aũt est que ꝑ se accidit officialib⁹: ꝑ accñs aũt ꝯsimilib⁹ mẽbris. Et silr̃ si est dare nãm cõeꝫ in q̃ egritudo accidẽs nõ accidat in officialib⁹ ꝑ ꝯsimilia: ⁊ sic ꝯsimilib⁹ ꝙ nõ ꝑ nãm officialẽ ⁊ in vtraqꝫ sit dare istã nãm: ista erit egritudo cõis vnitat̃ q̃ sic accidit mẽbris officialib⁹ ꝙ nõ ꝑ ꝯsimilia: ⁊ sic cõsimilib⁹ ꝙ nõ ꝑ officialia: ⁊ ꝑꝑ h̃ erit gen⁹ egritudĩs cõe. ¶ Scd̃o h̃ declarat̃ ex ꝑte nãe in q̃ accidit egritudo: qꝛ si est dare nãꝫ cõeꝫ mẽbris oꝛganicis ⁊ ꝯsimilib⁹: manifestũ erit ꝙ erit dare gen⁹ cõe egritudĩs in istis duob⁹: sꝫ est dare nãꝫ cõeꝫ ⁊c. & ⁊c. ma. ꝓpõ manifesta est. declaratio mi. est illa quã facit. h̃. p̊ de accidẽti ⁊ moꝛbo. ca. 4. qꝛ tẽperamẽtũ qd̃dã est mẽbroꝝ ꝯsimiliũ ⁊ qd̃dã oꝛganicorũ: ⁊ qꝛ qd̃libet istoꝝ hꝫ opõnes ꝓprias: q̃libet aũt opatio ꝓpria regrit vnitatẽ: & ⁊c. ¶ Debetis tñ aduertẽ sic̃ colligit̃ p̊ de accidẽti ⁊ moꝛbo. ca. 13. ꝙ solõ q̃ accidit mẽbris oꝛganicis est duplex. q̃dã est que accidit eis per accidẽs: qꝛ accidit eis per ꝯsimilia. q̃dã aũt est que accidit mẽbro officiali ꝑ se: ⁊ ista siml̃ accidit cũ mẽbro cõsimili. q̃dã aũt est que accidit mẽbro oꝛganico ꝑ se: ⁊ ista est ꝓpria sibi qꝛ nõ accidit sibi ꝑ ꝯsimile: sic̃. v̾. g. qñ solõ ꝯtinuitat̃ accidit in mẽbro ꝯsimili sic ꝙ nõ sepat̃ vnitas mẽbri officialis in totũ dicit̃ illa solutio fieri per se in mẽbris ꝯsimilib⁹: ꝑ accidens aũt mẽbris officialib⁹. q̃dã aũt per se officialib⁹ tñ accidit separi cũ mẽbro cõsimili sicut qñ soluit̃ ꝯtinuitas mẽbri officialis ⁊ ꝯsimilis simul. solutio aũt que accidit officialib⁹ tm̃ sic ꝙ nõ accidit ꝑ nãꝫ ꝯsimilẽ: neqꝫ ẽt accidit solõ in mẽbro ꝯsimili: sꝫ solũ in oꝛganico vt ꝑtes oꝛganici nõ sunt vnite sicut debẽt: nõ tñ qꝛ ꝯtinuitas que est vna sit facta plures sicut accidit in mẽbro ꝯsimili: sꝫ ẽ sic̃ euulsio alicuius ꝑticule: ⁊ tũc accidit solõ ĩ mẽbro sic ꝙ nõ accidit in ꝯsimili: qꝛ oꝛganicũ ꝑdit illã vnitatẽ quã oꝫ hr̃e: & aliq̃ euulsio põt accidẽ ⁊ etiã solõ mẽbris oꝛganicis nõ per nãꝫ ꝯsimilẽ. ¶ Ulterius debetis aduertere ꝙ lꝫ vnitas mẽbris officialib⁹ ⁊ mẽbris cõsimilib⁹ vtraqꝫ sit vnitas: nõ tñ est eodẽ mõ. Nã vnitas in ꝯsimili est vnitas vna. vnitas aũt in officiali nõ sic est vna: sꝫ est ꝑ ligamentũ ⁊ vtraqꝫ est

vnitas

ꝟnitas appet per phm 5° phy.tex.cõ.26.aut.6.tex.cõ.primi:dicit ꝙ cõtinua sunt quoꝝ vltima sunt vnũ aut simplr aut ꝑ quãdã cõciliationẽ:⁊ qꝛ vnitas ꝓpria ⁊ vera reperit in mẽbris cõsilib⁹:non vera aũt officialibus:ꝑterea ꝯtigit ꝙ solõ ꝯtinui primo ⁊ ꝑ se accidit mẽbris cõsilib⁹:scdo mẽbris officialib⁹.Et ex his appet solõ ad obiecta.¶Ad aucto.Auer.dõm ꝙ voluit dicere ꝙ nõ sic ꝓprie accidit solutio in membris officialibus sicut in ꝯsilibus:non tñ ꝓbat ꝙ ibi nõ sit continuitas aliqua nisi acciperet colligantiã large:sed ꝙ medici accipiũt ꝯtinuitatẽ bñ est ibi ꝯtinuitas.¶Ad rõnem.tu dicis si nõ est dare nãm cõem mẽbris organicis ⁊ mẽbris cõsilibus:nec ẽt erit dare egritudinẽ cõem.ꝯcedatur.Tu dicis postea ꝙ ibi nõ est vnitas:dico ꝙ veꝝ est ꝙ nõ est ibi vnitas:qꝛ cõtinuitas vera:nõ tñ ꝓhibet ꝙ ibi nõ sit continuitas aliqua.

Dubiũ 5m ¶Scdo dubitaẽ:vtrũ solõ ꝯtinui accidens in mẽbris organicis sit egritudo ꝯtinuitatis.Et vr ꝙ sic aucto. Aui.supra.Preterea idem arguit rõne:qꝛ illa egritudo est egritudo cõtinuitatis in qua ꝑtes nõ seruãt debitã vnionem:sicut nos videmus in dislocatiõe ꝙ nõ est ibi ꝯueniẽs vnio.¶In oppo^m est Gal.ꝑ ⁊ scdo de accñ.⁊ morbo cap.10.qꝛ cõnumerat egritudĩes dislocationis ĩter egritudĩes loci:⁊ h dixit Aui.sup.⁊ h ẽt sonat vocabulũ.¶Dõm ꝙ 2x est modus solõnis cõtinuitatis que accidit in mẽbro officiali.Unus modus solõnis est q appellaẽ dislocatio siue sepatio a loco in q̊ euellit ligamẽtũ.Alio mõ accidit solõ ꝯtinuitatis nõ ꝑꝑ euulsionẽ:sed ꝑꝑ elõgationẽ iũcture:⁊ ista non est ꝓprie solõ ꝯtinui:sed mag dr egritudo in loco.Primo mõ dico ꝙ talis est egritudo solute continuitatis:⁊ rõ est:qꝛ principalius facit egritudinẽ ꝑꝑ solõnẽ cõtinuitatis in mẽbro organico.Et isto mõ si euelleret ligamẽtũ sꝫ elõgaret multũ fieret egritudo solute cõtinuitat.Alio mõ põt accidẽ ista dislocatio sine euulsiõe ligamẽti vt extẽdaẽ iũctura:⁊ tũc dico ꝙ talis dislocatio ꝓcipue attribuit egritudib⁹ loci:⁊ h est qd vult dicẽ Gal.qꝛ si accidit lesio opõnũ principalius a solõne cõtinui dr egritudo solute ꝯtinuitatis:si aũt nocumẽtũ principali⁹ accidit ex dislocatiõe reducit ad egritudinẽ factã in loco:⁊ ponit exẽpluꝫ de naso:ꝑꝑ qd aũt qñꝙ ponũt ꝙ dislocatio qñꝙ sit egritudo in loco:⁊ qñꝙ ponũt ꝙ sit egritudo solute cõtinuitatis:⁊ hoc est.

¶De egritudinibus compositis. Cap.5m.

IN egritudinibus autem compositis dictiõeꝫ proferemus vniuersalem.

¶Prius Auicẽna determinauit de egritudinib⁹ simplicibus:in parte ista determinat de egritudinib⁹ compositis:⁊ hoc est qd dicit rubrica:qꝛ caplꝫ.5.de egritudib⁹ cõpositis.Diuidit aũt ps hec in ꝑtes duas.Prio dat ĩtẽtionẽ suã.Scdo ꝓsequit.ibi(Dico aũt.)In h aũt qd dicit de egritudib⁹ cõpositis dat intẽtionẽ suã:in hoc aũt qd dicit vlẽꝫ dat moduꝫ quẽ intendit determĩare quãtũ ad gñalẽ intẽtionẽ in mõ gnõnis egritudinum cõpositaꝝ:quãtũ ad causas in ꝑticulari ⁊ modũ gnõnis ipsaꝝ ipse de hoc determinabit in quarto libro.Deinde cum dicit.

¶Dico g ꝙ cũ egritudĩes dicim⁹ cõpositas nõ q̃slibet egritudĩes ꝯiũctas ĩtelligi volumus:ſꝫ egritudines ex qb⁹ oib⁹ cũ ꝯiũgenẽ ꝓueniet ex eis res q̃ est vna egritudo:⁊ hec qdeꝫ est sicut apa:⁊ eminẽtia in cute est ex genere apostematis.Eminentie enim sunt apata parua sicut apostemata sunt eminentia magna.

¶In ꝑte ista ꝓsequit ⁊ diuidit in duas.Nã ꝑ õndit que sit egritudo ꝓprie cõposita.Et secũdo ꝓsequit determinãdo de spẽb⁹ egritudi nũcõpositaꝝ.Scda ps ĩcipit ibi(Apostematũ quedã sunt calida ⁊ quedã non calida.)Prima hꝫ tres.Nã primo ostendit qd ĩtelligat per egritudinẽ cõpositã.Et secũdo declarat.Tertio õndit qualr in apate sunt oĩa tria egritudinũ.scda ibi(Et hoc quidẽ est sicut apa.)tertia ibi(In apate quidẽ.)¶Circa ꝑmã partẽ in qua ipse notificat quid ipse intelligat per egritudinẽ cõpositam debetis aliqua aduertere.Primo aliqs posset dicere.nõ videẽ ꝙ sit necessitas determinãdi de egritudinibus cõpositis.Scdo aliqs dubitabit de quodã alio qd dicetur.vꝫ.propter quid est ꝙ Auicẽ.loquens de egritudinibus compositis solũ facit mentionẽ de apatibus.Ultimũ postea apparebit qualr ista dr esse egritudo vna.

Dubm 3m ¶Primo ergo arguit ꝙ nõ sit necessitas determinãdi de egritudinib⁹ cõpositis:qꝛ egritudo cõposita nihil est aliud nisi egritudines simplices adunate:ergo si cognosco egritudĩes simplices cognosco ⁊ cõpositas.Dõm ꝙ necessariũ fuit determinare de egritudinibus cõpositis:⁊ rõ sumitur ex mõ cognitionis:qꝛ vt habitũ fuit supra in ꝑ^a fen.ca.de subiectis medicine:oĩs res ꝑfecte cognoscit si hꝫ cãs ꝑ cognitionẽ oĩuꝫ cãrũ:g egritudo cõposita nõ cognoscit quãtũ ad oẽs sui cãs:qꝛ cogsco egritudĩes simplices nisi quãtũ ad sui mãꝫ:ſꝫ quãtũ ad formã aut efficiẽtẽ cãꝫ nõ cogsco:h aũt nõ cõtigit de cã finali:qꝛ finis in egritudib⁹ nõ ĩuenit:qꝛ ipse nõ ordinaẽ a nã:ꝑꝑ qd simplices nõ sũt cãe cõpõnis egritudinũ quãtũ ad cognitionẽ ex oĩ gñe cause:ita ꝙ ipse fuit cã egritudis sub eẽ distincto.Alia rõ sumit ex mõ opõnis inquãtũ ordinaẽ egritudo medico:qꝛ oẽs illas diuersitates egritudinũ:opꝫ medico cognoscere q̃ sunt cã diuersificatiõis opõnis medici:qꝛ alia est cura que debeẽ egritudinib⁹ simplicib⁹:⁊ alia que debeẽ egritudib⁹ cõpositis:⁊ ꝑꝑ hoc oportet medicũ talẽ diuersitatem morborum cognoscere.

Dubm 2m ¶Scdo aliqs quereret quare determinãdo de cõpositis solũ facit mẽtionẽ de apatib⁹:⁊ quare solũ vocat istas egritudĩes compositas.Dõm ꝙ rõ põt sumi ex duob⁹.Unuꝫ est si ꝯsideremus egritudinẽ cõpositã a ꝑte cõponẽtiũ.Alia cã sumeẽ ex mõ cõpõnis.Prio põt sumi rõ a parte egritudinũ cõponẽtiũ:qꝛ ĩterdũ cõponit egritudo cõsimilis cũ officiali aut officialis ex ꝯsimili ⁊ sic de talib⁹:et ista diuersitas que sumit ex ꝑte materie est essentialis.Scdo pñt diuersificari a ꝑte modi cõpõnis:⁊ ſꝫ hoc pñt cõponi duplici mõ:aut enĩ cõponit cũ ordĩe aut sine ordĩe.Absꝙ ordĩe vt in febribus erraticis:⁊ ex ista nõ cõponit eẽntia egritudinis sic ꝙ faciat vnuꝫ per essentiã nisi sicut aceruus lapidũ.Quedã aũt est cũ ordine:⁊ h duob⁹ modis.Unus sicut qñ ex egritudĩe cõficit vnũ sic ꝙ non sit vnũ eẽntialr:⁊ aliqñ accidit ꝙ cõponaẽ sic ꝙ faciãt vnã eẽntiam.Primus modus est sicut cõpositio febriũ quã ponit Auic.ꝙ aliqñ febris est subalternãs:aliqñ ꝯcomitãs:aliqñ succedẽs in istis aut nullus est ordo:qꝛ ille egritudĩes nõ sic cõponunẽ ꝙ faciãt vnã essentiã:sed ibi sunt plures egritudĩes in actu:⁊ tunc dicimus ꝙ patiens patiẽ plures febres.Alio mõ pñt cõponi sub quodã ordine:⁊ tũc fit vnus modus actiõis:ac si fieret egritudo vna sicut apostema.In apate aũt sunt oĩa genera morboꝝ sic:ac si ꝯstitueret eẽntiã vnã morbi:⁊ hoc accidit.vꝫ.ꝙ ex illis fit vnũ:ac si eẽnt vni⁹ essentie:qꝛ illi morbi depẽdent ab vna cã ⁊ fiũt successiue ⁊ ab eadẽ cã.Nã apa gñaẽ per istũ modũ.Nã ꝑ decurrit ad mẽbrũ materie ⁊ replet venas magnas deĩde paruas postea capillares:deĩde descendit mã in vias vacuas regiões mẽbroꝝ:⁊ extẽdunẽ ab vna cã pura repletione ſm ordinẽ in eadẽ ꝑticula:⁊ ꝑꝑ hoc ꝑma est composita ex plurib⁹ egritudinib⁹:ac si ex eis nõ fiat vna essentia:ſꝫ diuerse simul vna quaꝝ ab altera nõ depẽdet.In vulnerato dato ꝙ sit mala cõplõ solõ cõtinui ⁊ mala cõpositio non dicim⁹ ꝑꝑ hoc ꝙ mẽbrũ patiaẽ apa:sed dr ꝙ mẽbrũ patiẽ solõneꝫ ꝯtinui:qꝛ vnumqdꝙ est ꝑ se distinctũ:⁊ ꝓpter hoc in apate nõ fit diuersa egritudo:qꝛ illa plura sunt ibi sub vno mõ:⁊ ꝑꝑ hoc magis facit mentionẽ de apate:qꝛ apa hꝫ mag illa gña sub mõ vnitat.Et ex hoc põt apparere respõsio ad illud qd ꝯsueuit queri vtrũ apa sit egritudo vna:qꝛ ſm rei veritatẽ loquendo de vnitate quãtũ ad essentiaꝫ ꝙ ipsa non est egritudo vna ſꝫ multiplex:qꝛ ibi est egritudo male cõplexionis male cõpõnis ⁊ solõnis ꝯtinui:ſꝫ videte lꝫ ipsa quãtum ad eẽntiã sit multiplex:tñ loquẽdo de vnitate morbi dr vn⁹ morbus:qꝛ nõ depẽdet ab alio:⁊ dr vnus qꝛ vna cã ꝑficit curationẽ illoꝝ:ꝑꝑ qd dr egritudo vna.Silr debet aduertere ꝙ apa sumitur duplr.Uno mõ large:⁊ isto mõ sumiẽ pro apate magno ⁊ paruo.Alio mõ sumitur stricte:⁊ tũc dr apa qd est magne collectionis:⁊ istã distõneꝫ insinuat Aui.cũ dicit.⁊ eminẽtia in cute:eminẽtia.n.sunt apata parua sicut apa est eminẽtia magna.Deĩde cũ dicit.

¶Et in apate qdẽ oĩa egritudinũ genera reperiuntur.In eo nãqꝫ repit egritudo malitie cõplõnis.Nullum nãqꝫ accidit apa nisi ex cõplõnis malitia cum mã:⁊ in ipso ẽt inueniunẽ forme ⁊ cõpõnis malitia.Nullũ eniꝫ sit apostema quin cuꝫ eo proueniat lesio in figura ⁊ in dimensione:⁊ plerũqꝫ etiam adest cũ eo egritudo sit⁹.Et inueniẽ in ipso egritudo cõis que est ꝯtinuitatis solutio.Nullũ enim accidit apostema nisi ꝓculdubio cõtinuitas soluaẽ cũ in mẽbro apostemato materie euacuanẽ supfluentes ⁊ inter ꝑtes penetrant ipsi⁹:⁊ separationẽ inter vnas faciũt ⁊ alias ⁊ sibi loca capiunt.

¶In ꝑte ista declat ꝙ apa sit egritudo cõposita.Juxta quã ꝑtem vos debetis plura aduertere:ꝑ qꝛ Auic.ꝓbat ꝙ in apate sunt oĩa genera egritudinũ dicẽs ꝙ est ibi malitia cõplexionis cum mã.

Dubiũ 3m ¶Sed dicet aliqs istud vr falsum:qꝛ dicit Serapio ꝙ flegmon qñ fit a sanguĩe fit aliqñ a sanguine laudabili:g si flegmon fit aliqñ a sanguine laudabili in ipso nõ erit malitia cõplõnis cuꝫ mã ⁊ cã est duplex.Una est:qꝛ necesse est ꝙ mã que colligiẽ in apate acqrat malã discrasiã ſm ꝙ appet in illo afor.20.6.ꝑti.⁊ a Gal.i cõmen.Si sanguis fluat in ventre necesse est in pus ꝯuerti:qꝛ necessariuꝫ est ꝙ cũ sit extra locũ suũ ꝙ acqrat malitiã qualitatis:⁊ sicut ac-

cidit de ſanguīe: ita ēt accidit de alijs humorib⁹: q̄ꝛ q̄cūq̄ꝫ hūoꝛ q̄ dꝫ eē in venis ꝛ egredit̄ acq̄rit malitiā qualitatis cū mā. Alia cauſa exhibet̄ a Gal'. in. 2. de febrib⁹ ca. 9. dicit eniꝫ. G. ibi ꝙ per oppil'onē accidit ꝓhibita trāſpiratio q̄ eſt cā ꝑꝑ quā mā acq̄rit malitiaꝫ qualitatis: ſed oē apā eſt faciēs oppil'onē: ꝛ per ꝯñs ē ꝓhibēs euētationē qua ꝓhibita de neceſſitate mā acq̄rit malā qualitatē. Debetis tñ aduertere ꝙ mā que facit apā aliq̄ñ eſt male qualitatis anteq̄ꝫ faciat apā: ꝛ hoc eſt q̄ñ humoꝛ malus expellit̄ ad aliquā ꝑticulā ꝛ facit apā: aliq̄ñ non eſt male qualitatis anteq̄ꝫ expellat̄: ſed poſtq̄ꝫ expulſuꝫ eſt ꝛ gn̄auit apā acq̄rit malā qualitatē: ꝫ q̄ñ Serapio dicit ꝙ flegmon q̄ñq̄ꝫ fit a ſanguīe laudabili vult dicere ꝙ flegmon aliq̄ñ fit a ſanguīe qui q̄dē eſt male qualitatis añq̄ꝫ trāſmittatur ad locū: aliq̄ñ acq̄rit malitiā qualitatis poſtq̄ꝫ trāſmiſſus ē in locū in quo facit apā. Subdit poſtea ꝙ in apāte reperitur forme ꝛ cōpoſitionis malitia: per formā ipſe ītelligit figurā ſicut ipſe exponit: q̄ꝛ figura eſt q̄dā dr̄ia forme: per cōpōnē ipſe ītelligit malitiā egritudinis cōpoſitionalis quecūq̄ꝫ ſit illa. Subdit poſtea ꝙ nullū apā eſt quin ab ipſo nō ꝑueniat leſio in figura ꝛ in dimēſiōe plerūq̄ꝫ accidit egritudo ſitus: ergo ſm ꝙ dicit ſemꝑ accidit egritudo figure ꝛ dimēſionis. Juxta q̄ꝺ vos debetis ſcire ꝙ Auic. inſinuat ꝙ egritudīes ex ꝑte cōpoſitionis ſunt duoꝝ modoꝝ ſaltem.

Dub. 4. ¶ Cōtra. videt̄ ꝙ pctm̄ in dimēſione nō ſit egritudo cōſtituens eēntiā apātis: nam peccatū in dimēſione vr̄ eē tumoꝛ. Tumoꝛ aūt nō eſt de eſſentia apātis: ꝛ hoc vr̄ velle. G. ꝑ de accñti ꝛ moꝛ. ca. 12. dicit enī ꝙ tumoꝛ eſt accñs ꝯñs apā. ꝛ ſil'r. G. 13. de ige. cap̄. 1. dicit ꝙ tumoꝛ ꝛ ruboꝛ ꝛ iſta talia ſunt accñtia moꝛbi q̄ꝺ eſt apā. Nūc aūt q̄ꝺ eſt accñs nūq̄ꝫ eſt de eſſentia: ergo peccatū dimēſiōis nō videt̄ egritudo cōpoſitionis ꝑtinēs ad eſſentiā apātis. ¶ Dōꝫ eſt ad hoc. Juxta q̄ꝺ vos debetis aduertere ꝙ nos poſſumus loqui de apāte dupl'r. Uno° quātū ad id q̄ꝺ ꝑtinet ad eſſentiā apātis. Alio° quātū ad eſſe manifeſtū q̄ꝺ hꝫ in mēbꝛis. Si ꝑ° mō dico ꝙ tūc cōcurrit 3ᵐ genus moꝛbi. ſ. mala cōpl'o: mala cōpoſitio q̄ currit: ꝛ repletio poroſitatū que ſunt in mēbꝛis ꝯſil'ib⁹: h̄ aūt peccatū refert̄ ad genus moꝛbi cōpōnalis: q̄ꝛ ibi fit repletio receptaculoꝝ vel viaꝝ q̄ ſūt in mēbꝛis ꝯſil'ib⁹: ꝛ a tali mō cōpoſitionis tale apā abſolui nō pōt: ꝫ in apāte ſemꝑ ꝯtingit peccatū cōpōnis: ſed ſm ꝙ eſt moꝛb⁹ faciēs nocumētū in figura nō eſt nec̄iuꝫ ꝙ tale peccatuꝫ ꝯſequat̄ apā: q̄ꝛ q̄ꝺdā eſt apā q̄ꝺ nō ꝑmutat mēbꝛū a ſua figura: vt heriſipila in q̄ nō eſt tumoꝛ: ſꝫ ſaltē fit ſic ibi repletio ꝛ extēſio mēbꝛi ꝑꝑ q̄ꝺ accidit ſol'o ꝯtinuitatis nō neceſſariū eſt ibi peccatū figure: ꝛ ſm h̄ dicebat Gal'. ꝙ tumoꝛ eſt accñs ꝛ q̄ñq̄ꝫ moꝛbus: cū enī tumoꝛ ꝑ ſe ledit: tunc eſt moꝛb⁹: q̄ñ aūt nō: tūc eſt accñs: ꝛ ſm hoc dicebat ꝑ° de ingenio ꝙ tumoꝛ ꝛ cetera ſunt accñtia apātis. Scđo pōt hoc declarari a ꝑte mēbꝛi in quo accidit apā: quedā enī mēbꝛa ſunt que adeo ſunt groſſa ꝙ extēſionē nō patiunt̄: q̄dā aūt adeo ſūt mollia ꝙ nō ſuſcipiūt extēſionē rōne illi⁹ humiditatis vt cerebꝛū. ¶ Alio mō pōt cōſiderari apā quātū ad eē manifeſtū ipſi⁹ in mēbꝛo: ꝛ ſm hoc dicit Aui. ꝙ quātū ad eſſe manifeſtū nō fit apā in mēbꝛo quin perueniat leſio in figura. ¶ Ulteri⁹ debetis aduertere ꝙ ſemꝑ in apāte ſequit̄ ſol'o cōtinuitatis: ſed ſol'o ꝯtinuitatis que eſt ibi non eſt quecūq̄ꝫ ſol'o: q̄ꝛ illa ſol'o nō eſt manifeſta ſicut eſt illa q̄ fit a gladio vel a ſili: ſed eſt ſol'o cōtinui occulta que eſt ſoluꝫ in figura depēdēs ſolū a cā: ꝛ ideo ītātū dr̄ illa ſol'o cōtinui eē ibi inquātū ipſa eſt a mā replēte ꝛ extēdēte: ꝛ ꝑꝑ h̄ ſol'o ipſa ꝯtinui refert̄ ad cāꝫ: ꝛ ꝑ tāto ipſa dr̄ eē in fieri lꝫ ipſa nō ſit manifeſta: ꝛ ꝑꝑ hoc dato ꝙ in apāte ſit mala cōpl'o ꝛ mala cōpoſitio ꝛ ſol'o ꝯtinui: nō tñ dicemus ꝙ in mēbꝛo in q̄ eſt apā ꝙ ipm̄ patiat̄ doloꝛeꝫ ꝯtinui ꝛ ſol'onē: ſꝫ dicemus ꝙ patiat̄ apā. ¶ Ultimo ex his apparēt duo. Unuꝫ eſt ꝙ dato ꝙ in apāte ſit cōpoſitio egritudinū: vna tñ eſt ꝑ̄ncipalis: alie aūt ſūt ſicut ꝯñtes ad illā. Scđm q̄ꝺ appet ex dictis eſt cuius mēbꝛi ꝑ̄cipalis ꝑ̄cipali⁹ dicat̄ eē egritudo. Primo ꝫ dico ꝙ principalius in apāte eſt vnus moꝛb⁹: q̄re q̄ñ egritudo fit: opꝫ ꝙ ſi illa plura debeāt vnū facere: opꝫ ꝙ ſit ibi vnū peccatū ꝑ̄ncipale: ꝛ ſic eſt in apāte: q̄ꝛ peccatuꝫ repletionis: q̄ꝛ q̄ñ apā fit prius eſt ibi repletio poſtea extēdit̄ ꝯtinuū mēbꝛi: ꝛ tūc ſoluit̄ cōtinuitas ipſi⁹ ꝛ etiā gn̄at̄ mala cōpoſitio: ꝛ ꝑꝑ h̄ repletio eſt ſicut egritudo ꝑ̄ncipalis: q̄ꝛ alia peccata ſolū fiūt ab iſto. Scđo appet cui⁹ mēbꝛi ꝑ̄ncipal'r dicat̄ egritudo eē: q̄ꝛ cū apā gn̄et̄ ex repletiōe poroſitatum ꝛ poroſitas ꝑ° attribuat̄ mēbꝛis cōſil'ibus ꝙ poſtea dicet̄ eē ꝑ̄cipalius membꝛoꝛum conſimilium egritudo. Deinde cum dicit.

¶ Apoſtema preterea mēbꝛis accidit mollibus: ꝛ eſt ēt cum oſſibus accidit res que apoſtemati ſimilat̄ ꝑ quā eius ingroſſatur concauitas: ꝛ eius augmentatur humiditas. Nec̄ꝫ eſt mirum vt ſit illud q̄ꝺ nutrimenti recipit augmentum ſuperfluitatem recipiens cuꝫ in ipſo penetrauerit: aut in ipſo acciderit.

¶ Proſequit̄ de apātib⁹ ponēdo modos ꝛ genera ipſoꝝ in ſpāli. 2° ibi (Et apā q̄ꝺ erit aut calidū aut frigidū.) Pria hꝫ duas. Prio ponit modū cuiuſdā dubōnis euētus apātū in q̄buſdā mēbꝛis in q̄b⁹ erat aliq̄ꝺ dubiū. Et ſcđo oñdit modū gn̄ationis in mēbꝛis. ſecūda ibi (Et oē q̄dē apā.) ¶ In ꝑte iſta oñdit talē rōneꝫ. Illud mēbꝛum q̄ꝺ recipit nutrimētū pōt recipere ſuꝑfluitatē nutrimēti: ſed oſſa ꝛ cerebꝛū ſunt hmōi. q̄re ꝛc̄. ¶ Juxta quā rōnē vos debetis aduertē vnū ꝙ Aui. hoc dixit ꝑꝑ opiōnē quoꝛūdā. Quidam v° dixerūt ꝙ mēbꝛa mollia nō apānt̄: q̄ꝛ nō patiunt̄ extēſionē ſicut eſt cerebꝝ: nec ēt oſſa ꝑꝑ duritiē ipſoꝝ nō extendunt̄: ꝛ hui⁹ opīonis fuit Serapio ꝛ foꝛmauerūt iſtam rōnem. Illa mēbꝛa nō poſſunt apāri q̄ nō poſſunt extēdi: cerebꝛū ꝛ oſſa ſunt hmōi: molle enī non extēdit̄ nec durū: ꝛ ſimil'r dens nō apātur: ꝛ ꝑꝑ hoc Auic. ſil'r in tertio reprobat iſtā opiōnē in cap̄ de carabito. dicens ꝙ cerebꝛū pōt apoſtemari: ꝛ hoc ꝯfeſſus eſt. G. Nūc aūt hic ponit rōnē ſuā ꝑ quā ꝓbat̄ ꝙ oſſa ꝛ cerebꝛū pn̄t apāri. Soluēdo ad rōnē ipſoꝝ ipſi dicūt q̄ꝺ nō pōt extendi nō pōt apāri: veꝝ eſt. Tu dicis poſtea cerebꝛuꝫ ꝛ oſſa ꝛ hmōi. falſuꝫ eſt. Tu ꝓbas ꝙ cerebꝛū eſt molle: dico ꝙ mollities eſt duplex: q̄dā eſt mollities aquea ꝛ iſta mollities nō patit̄ extenſionē: ſed mollities que eſt viſcoſa bñ patit̄ extēſionē: ꝛ oſſa ſil'r q̄ꝛ pōt in ipſis penetrare ſuꝑfluitas nutrimēti ꝑꝑ poroſitates ipſi⁹ oſſis. ¶ Sꝫ videte lꝫ Aui. ꝯdicat illis: tñ poſſum⁹ eos reducere ad ꝯcoꝛdiā: ꝛ tūc dicem⁹ ꝙ noīe apātis poſſumus duo intelligere. Unū eſt ꝙ illud q̄ꝺ vere ſibi conuenit eſt rō apātis: ꝛ ſm h̄ mēbꝛa dura ꝛ mollia poſſunt apāri: ꝛ ideo q̄ꝛ in eis pōt fieri mala cōplexio replens ꝛ ſolutio cōtinui ꝛ mala cōpoſitio: hoc mō dens ꝛ talia poſſunt apāri: q̄ꝛ eis vere pōt cōtingere rō apoſtematis. Alio° ꝙ intelligatur ratio apoſtematis ſuperuenire mēbꝛis quātuꝫ ad eſſe manifeſtū: ꝛ quantū ad hoc apoſtema non pōt cōpetere iſtis membꝛis: ꝛ hoc modo intelligit Serapio. ergo pꝛimo modo ītelligit Aui. ſecūdo modo Serapio. Deinde cum dicit.

¶ Et oē q̄dē apā q̄ꝺ cām nō hꝫ manifeſtā: ꝛ eius cauſa coꝛpoꝛalis mōſtrat materiā de vno mēbꝛo ad aliꝺ q̄ꝺ eſt ſub eo fuiſſe mutatam vocatur catarrus.

¶ In iſta ꝑte oñdit modū gn̄ōnis ei⁹ in mēbꝛis. ꝛ ꝑ° facit hoc. 2° rñdet cuidam tacite q̄ōni. 2° ibi (Et eſt cū cā.) ¶ Juxta quā ꝑteꝫ debetis aduertere vt ītelligatis ꝙ in his v̄bis Auicē. vult denotare modū gn̄ōnis apātis duplicem: veꝝ eſt ꝙ vnum exprimit manifeſte: alteruꝫ aūt dat intelligere per q̄ꝺ debetis ſcire ꝙ apā pōt generari dupl'r ſm ꝙ mā pōt dupliciter conſiderari. Uno modo ſm curſum materiei de vno mēbꝛo ad aliud mēbꝛū: ꝛ iſtud gn̄at apoſtema per modū catarri. Alio mō pōt apā generari in mēbꝛo non per viā defluxus: ſed ſine decurſu materiei de vno mēbꝛo ad aliꝺ mēbꝛū: ſꝫ ꝑꝑ illꝺ q̄ꝺ aggregat̄ in mēbꝛo ipſo: vel ꝑꝑ īpotētiaꝫ expulſionis: vel q̄ꝛ aggreget̄ ex cā pꝛimitiua ſicut accidit in ꝯtuſione mēbꝛi ꝯſil'is: ꝛ tūc fit apoſtema lꝫ poſſit ſil'r in ꝯtuſione illa effundi aliūde. Aui. aūt voluit iſtū modū vltimū dare ītelligi. Ueꝝ ē ꝙ nō exēplificat niſi de vno mō opōnis gn̄ōnis. ſ. q̄ñ gn̄at̄ apā ꝑ viaꝫ defluxus: ꝛ hoc eſt q̄ꝺ Aui. dicit in l'ra ꝙ oē apā q̄ꝺ cām nō hꝫ manifeſtā gn̄ōnis in mēbꝛo in quo generat̄ mōſtrat ꝙ eius gn̄atio ſit per modū catarri. Catarrus aūt accipit̄ 2ʳ. Uno modo gn̄al'r ꝑ oī modo defluxus de vno mēbꝛo ad aliud mēbꝛū. Alio modo accipit̄ ſpecial'r: ꝛ tunc catarrus accipitur pꝛo mā que defluit a capite ad guttur. Hic autē accipit catarrū gn̄al'r pꝛo oī fluxu vni⁹ mēbꝛi ab alio mēbꝛo: ꝛ hoc eſt q̄ꝺ dicit ꝙ monſtrat materiā de vno mēbꝛo ad aliud q̄ꝺ eſt ſub eo fuiſſe mutatam. Deinde cum dicit.

¶ Et eſt cū cauſa mālis ex qua apoſtemata ꝛ eminētie gn̄antur eſt in alijs ſubmerſa humoꝛib⁹ nō ſm ſuas īpedientib⁹ qualitates. Cūq̄ꝫ humoꝛes illi boni aliquo eūōnis modo poſtea ſe euacuauerint: aut nāli ſic mulieribus accidit cū pariūt: aut nō nāli ſicut eis accidit qui vulnerant̄ cuꝫ egredit̄ ſanguis bonus ꝛ remanent humoꝛes illi mali puri ſingulares ꝛ impeditur ꝑꝑ eos natura ꝛ expellit eos. Et eſt cum expulſiōis modus eſt ad cutem ꝛ faciunt apoſtemata aut bothoꝛ.

¶ In ꝑte iſta rñdet cuidam tacite q̄ōni. poſſet aliquis dicere quomodo eſt ꝙ humoꝛ malus aggregat̄ in membꝛo ſi non hꝫ ꝙ virt⁹ attractiua illius mēbꝛi attrahat illum humoꝛē. Iteꝝ ꝑꝑ q̄ꝺ eſt ꝙ illa ſuperfluitas aggregata in mēbꝛo expellit̄ cū non expelleretur pꝛius: per q̄ꝺ Aui. vult oſtēdere q̄re virtus expulſiua expulit humoꝛē: ſiue hoc ꝙ virtus attractiua illi⁹ mēbꝛi attrahat. ſcđo vult oñdere: q̄ꝛ nō ſemꝑ expulſiua alicui⁹ mēbꝛi expellit: ſꝫ q̄re h̄ accidit iſtud ꝯtingit ꝑꝑ q̄ꝺdam accidēs. ¶ Juxta q̄ꝺ vos debetis aduertere

uertere ꝙ in his verbis Aui. duo insinuat. Primū est pp qđ accidat in genere expulsio de vno mēbro ad aliud: ⁊ si virt' attractiua illius mēbri ad qđ expellit̄ nō attrahat absq; cā ēt primitiua: q̄ isinuat Aui. ꝙ cā ei' est 2ᵃ. Quedā eni sumit̄ ex pte materie: ⁊ ista ē pp nocumētū ipsius: vñ qñcunq; mā vnius mēbri ledit̄ ab aliq̄ mā ibi cōtēta mēbrū mouet̄ ad expellendū: ⁊ dato ꝙ non sit ibi attractio mēbri ad qđ expellit̄ mā. Alia sumit̄ a pte mēbri expellent̄ ⁊ dispōne mēbri recipiētis: puta ꝙ mēbrū expellēs est forte: mēbrū aūt recipiēs est debile: ⁊ ex hoc pōt accidere apa: ⁊ hoc est qđ dic̄ in fine. Et est cū expulsiōis modus ad cutim: ꝫ cā in gñe pp quā superfluitates expellunt̄: ⁊ dato ꝙ nō attrahant̄ est: q² ille superfluitates nocēt alicui mēbro: pp qđ illud mēbruz mouet̄ ad expulsionē. ¶ Scđo isinuat pp qd est ꝙ superfluitates que sūt in vno mēbro nō expellunt̄: ⁊ postea in quodā alio tpe expellunt̄. Insinuat ꝫ quare magis iste superfluitates expellunt̄ in isto tpe q̄ȝ in illo. Cā hui' est: q² virt' exxpulsiua nō expellit nisi ꝑcepto nocumēto sensibili: hoc aūt est qñ est mixtio maloꝝ humoꝝ cuȝ bonis: sȝ qñ accidit ꝙ humor bon' expellit̄: tūc mali remanētes iferūt lesionē mēbris in qb' cōtinent̄ pp qđ mouet̄ nā ad expellēduȝ. Et cā q̄re non expellunt̄ isti humores mali q sūt mixti cū bonis est pp ineptitudinē iterdū ipsoꝝ: aut pp viscositatē ipsoꝝ: aut grossitiē: aut pp similē cām. ¶ Sȝ dices tu ipse dicit ꝙ humores boni cū eūant̄ modo nāli. Cōtra. q² nā semper modo nāli eūat qđ est nociuū. Dōm ē ꝙ per modū nālez ipse itelligit eūonem factā a nā siue nāliter operātē siue nō nāliter operantē. Vñ aliqñ humores boni eūant̄ a nā synthomatice. Aliqñ nāliter quātū ad sui principiū: q² nā iterduȝ nō pōt eūare nocitiuuȝ sine iuuatiuo sicut in mulierib' cuȝ pariūt: q² lȝ illa eūatio sit respectu alicui' nociui non pōt fieri sine eūone multa iuuatiui: vtputa san. ⁊ lȝ hoc sit de intētione nature. ¶ Sed posset aliqs dicere: quare non eūant̄ mali: dr̄ q² sunt boni in maiori quātitate: ꝓpterea non sic apparet eoꝝ eūatio. Alio mō possumus dicere ꝙ eūant̄ solū boni pp aptitudinē ipsoꝝ ad eūandū. Mali aūt retinent̄ pp ineptitudinē sue sbe. Ad eūandū aut q² sūt nimis grossi: aut q² ꝓpter viscositatē ipsoꝝ adherēt: aut ꝓpter sbtilitatē imbibunt̄ ꝓpter qđ boni eūant̄: mali autem retinentur.

¶ Apata vō diuersis differūt differētijs: ꝫ que magis sunt ꝯsiderāde sunt dr̄ie que pp eoꝝ existunt causas: q̄ quidē sunt materie ex qbus generant̄ apostemata.

¶ In ista pte ꝓsequit̄ de diuersitatib' ⁊ differētijs apatū: ⁊ duo facit. Primo oñdit quot ⁊ que sunt differētie iste. Et 2ᵒ de istis ꝓsequit̄. 2ᵃ ibi (Materie vō vñ fiūt.) ¶ Iuxta p̄mā ptē vos d̄bet̄ aduertere ꝙ dr̄ie apatū sumunt̄ ex multis. Nā q̄dā apata sunt salubria: quedā mortalia: q̄dā neruosa: quedā non: q̄dā dr̄ie sumunt̄ ex parte mēbri: vt q̄dā sunt in capite. q̄dā in manu: ⁊ iste oēs dr̄ie sūt accñtales. Sȝ dr̄ie que debēt attēdi a parte causaꝝ sunt dr̄ie eēntiales: q² sicut appuit p̄ de febrib' dr̄ia que sumit̄ a mā est magꝭ essentialis: ⁊ ꝓ tāto de istis determinat magis q̄ȝ de alijs. Alia ratio posset eē: q² iste sunt magis generales. Ad istū aūt librū spectat cōsideratio causarum magis generaliū vt dictum fuit supra.

¶ Materie vō vnde fiunt apostemata sunt sex: humores quatuor: ⁊ aquositas ⁊ ventus.

¶ In ista pte prosequitur ⁊ primo ostendit quot ⁊ que sint iste materie. Et secundo prosequitur de ipsis quantum ad materiam. secunda ibi (Et apostema qdem aut erit calidum.)

Dubiū 5ᵐ ¶ Sed aliqs quereret q̄ est cā ꝙ materie apatū sunt sex. s. quatuor humores. Et dōm ꝙ sunt sex ⁊ nō plures neq; pauciores. Nā apa dr̄ eē egritudo facta a mā corporali replente: ⁊ q² ista pñt eē quatuor humores ⁊ aquositas ⁊ vētositas: ⁊ ꝓ tanto fuerunt sex māe ⁊ nō plures neq; pauciores. ¶ Sed diceret aliqs nūquid possit fieri apa ex hūiditatib'. Dōm ꝙ humiditas est multiplex: q̄dā p̄ma: quedā secūda: quedā tertia: ⁊ quedā quarta: ex hūiditate q̄rta nō potest fieri apa: q² ipsa est facta de sba mēbri: sed ex alijs humiditatib' pōt fieri apa: puta ex humiditatibus p̄me scđe ⁊ tertie: ⁊ ħ apparet per illđ qđ dcm̄ fuit supra in prima fen ꝙ superfluitates quedā sunt prime digōnis: quedā secūde: quedā tertie: ⁊ aliquādo expellunt̄ a corpore: ⁊ aliqñ aggregant̄ in mēbro ⁊ faciunt apa: sȝ non fecit mentionem: ꝓpterea q² talis modus gñōnis reducit̄ ad gñōnem ipsorum ex humoribus. Deinde cum dicit.

¶ Et apa qdē aut erit calidū aut nō caliduȝ. Neq; existimāduȝ est ꝙ apa cal'm sit illud qđ ex chol'a aut sanguine gñat̄ tm̄: sed ex q̄cūq; mā siue sit calida pp sui essentiā: siue accidat ei caliditas ꝓpter putrefactioneȝ.

¶ In parte ista ꝓsequit̄ de differētijs apatū calidoꝝ. Secundo frigidoꝝ. ibi (Nō calida vō apata.) Prima i tres. Prio ponit diuersitates apatū calidoꝝ. Et secūdo iponit eis noīa puta illis apatib' calidis. Et tertio ponit quādam diuersitatē que est accepta penes quedā accidētia ipsoꝝ puta penes tēpora. 2ᵃ ibi (Et sanguinē qdē purum.) tertia ibi (Et apata qdem calida.) Prima pars hȝ duas. Primo facit qđ dcm̄ est. Scđo excusat se a ꝑtractatione quorūdā que magis spectāt ad quartū librū: puta de terminatione apatuȝ calidoꝝ ⁊ de specieb' ipsoꝝ in particulari. 2ᵃ ibi (Lȝ etiā hec genera.) ¶ In prima parte vult inuere ꝙ apa cal'm est duplex. qđdaȝ est ꝫm essentiā: ⁊ qđdaȝ est cal'm per accñs. Caliduȝ per essentiam est duplex: qđdam est sanguineū: ⁊ qđdaȝ cholericū. Et q² iste materie sunt equal'r calide: iō de istis ꝓsequit̄: sed q² illa alia sunt calida per accñs: iō eius itētio nō est ꝓseq nisi de dr̄ijs eēntialib': ꝓpterea de apatib' calidis per accñs nō ꝓsequit̄. Deīde cū dicit.

¶ Lȝ etiam hec genera ꝫm speciei diuisionem cuiusq; materie diuidātur. Dignius tamen est in apostematibus vt in eis specialis proferatur dictio.

¶ In parte ista excusat se a lōgiori ꝑtractatiōe istoꝝ: quasi velit dicere ꝙ sufficit illud qđ nūc dictū est de his: ꝓpterea q² in. 4. cañ. ponit oēs modos apatum formatoꝝ ex sanguine ⁊ cholera.

¶ Et sanguineū qdē puꝝ flegmonē appellare ꝯsueuerūt: ⁊ qđ ex cholera rubea ⁊ pura herisipilā. Et ex eis est compositum nomine composito superantis preponendo nomen: qñq; enim flegmonem herisipiladē dicunt: ⁊ qñq; herisipilam flegmonidem.

¶ Supra oñdit Aui. quot ⁊ que sunt genera apatuȝ calidoꝝ gñal'r: in parte ista ponit noīationē apatū calidoꝝ ꝫm essentiā ⁊ duo facit. Naȝ p̄ ponit eoꝝ noīationē vt coniungunt̄ cū quodā accidente. 2ᵃ ibi (Et cū aggregat̄.) ¶ Iuxta primā partē vos debet̄ aduertere: q² dicit ꝙ medici cōsueuerūt vocare apa sanguineū puꝝ flegmonē qui accipit̄ multipl'r. Vno° pro oī iflāmatione siue sit cum mā siue sine mā. Scđo° accipit̄ pro oī apate cū mā calida: siue sit sanguineū siue chol'icuȝ. Tertio° pro oī apate calido qđcūq; sit calidū: siue per accñs: siue per essentiā. Quarto° pro apate calido ex mā sanguinea ex accñtibus determinatis: ⁊ hoc mō accipitur hic flegmon qđ dr̄ fieri ex sanguine. ¶ Secundo debet̄ aduertere qđ dicit Aui. ꝙ apa qđ est cōpositū ex chol'a ⁊ sanguie vocāt noie cōposito ꝑponēdo humorē predñantē vt qñ abūdat san. vocant flegmonē herisipiloidē: ⁊ qñ col'. vocāt herisipilā flegmonidē. ¶ Sȝ dicet aliqs supposito ꝙ supabūdarēt ambo humores equal'r q̄liter vocarent̄. Dōm ꝙ posset vocari duobus modis in abstracto: aut herisipila flegmon: aut flegmon herisipila. Deīde cū dicit.

¶ Et cū aggregat̄ vocat̄ exitura. Cūq; exitura in carnibus fit laxis ⁊ sub ascellis ⁊ post auriculas ⁊ in iguinibus ⁊ est ex genere corrupto qđ in suo particulari loco nominabimus vocatur thauni.

¶ Ponit noīationē istoꝝ apatuȝ sumptā ꝫm qđdā accñs qđ sequitur ad apa. ¶ Iuxta qđ vos debetis aduertere ꝙ Auic. dixit. ꝙ cū aggregat̄ vocat̄ exitura: pp qđ vos debetis scire sicut appet per Aui. 4. cañ. ꝙ dr̄ia est inter apa exiturā ⁊ dubellet. Apa est sic genus ad exiturā ⁊ dubellet. Nā oē dubellet ⁊ oīs exitura est apa: sȝ nō ꝯuertit̄ ꝙ oē apa sit dubellet aut exitura: qm̄ apa significat aggregationē cuiusdā materiei in loco qūocunq; aggregent̄ in membro. Exitura aūt significat aliud: q² significat apa caliduȝ qđ aggregat mām velut in sinu ⁊ spatio magno: ꝓpter hoc in apate est vlceratio magna: ⁊ ꝓpterea necessaria est exitura terminari per saniē. Apa aūt nō est necessariū per saniē terminari: ⁊ hoc est qđ dic̄ Aui. ꝙ quādo aggregatur istud apa caliduȝ vocat̄ exitura: ⁊ pp ħ Aui. 4. cañ. ponit regimē istoꝝ apatū ꝑ maturationē ⁊ eruptionē. Vex est ꝙ iste erupture sunt duoꝝ modoꝝ: quedā sunt que a principio icipiēdo aggregāt sinū ab ipso prin° sicut apata calida q̄ fiūt in emunctorijs vt in inguie ⁊ sub ascellis. Et ideo Serapio appropriauit continuitas ꝓprie istis locis. Aliquādo autē ista apata aggregant ⁊ sinum faciunt in ꝓcessu quādo mā aggregatur postea: vtputa quādo in exitura fit termiatio ad saniē: ⁊ q² hoc nō fit nisi per calidū: iō exitura ponit̄ de regimie apatū calidoꝝ. Sed dubellet est apa qđ colligit in vno loco mām frigidā vt nodi ⁊ scrophule ⁊ ista talia: ⁊ ideo dubellet est idē qđ exitura: nō differūt nisi ex mā ex qua fiunt ista: qm̄ exitura fit ex mā calida: dubellet autē fit ex mā frigida. Subdit postea ꝙ illud qđ aggregatū corruptuȝ ex exitura in carnib' laxis vocatur thauni aut altuaym vel taul non est vis. Taul ē apa qđ fit ex mā corrupta venenosa ex qua sequūt̄ accidētia pessima cordis sicut syncopis tremor cordis ⁊ hmōi talia: ⁊ istud apostema vocat̄ alio noīe antrax. Deinde cum dicit.

¶ Et apãata qdẽ cal'a hñt pricipiũ ĩ quo humoꝛ ad exte rioꝛa egredit̃:⁊ appet ꝙ ꝯcauitas auget̃. Deide capa citas cũ eo auget̃ ⁊ distendit̃. Postea stat cũ egritudo ad maioꝛẽ ꝑuenit statũ in q̃ eẽ dꝫ. Post icipit minui ⁊ maturat̃ eiꝰ pus ⁊ ꝺclinat eiꝰ eẽ:aut ad resol'onem:aut ad puris collectionẽ:aut ad ꝯuertẽdũ in duritiem.

¶ In parte ista que fuit diuisa prius ostendit diuersitates aposte matũ penes tẽpoꝛa ⁊ modũ terminationis eoꝝ. ¶ Circa quã ꝑtez vos debetis aduertere ꝙ Aui.ĩnuit duplicẽ diuersitatem seu duo quãtũ ad essentiã ipsoꝝ. Unũ dı̃ eẽ acceptũ penes diuersitatẽ tem poꝝ:tẽpoꝛa nõ diuersificant essentiã moꝛbi. Aliud qꝺ ĩsinuat dicit̃ esse acceptum penes modũ terminationis. Primo dico ĩsinuat di uersitatẽ que est accepta penes tẽpoꝛa. Naꝫ tẽpoꝛa in apãatibꝰ sic̃ ⁊ in aliꝫ moꝛbis distinguunt̃ zʳ. Uno mõ penes accidẽtia sicut di cimus ꝙ apãa est in pꝛincipio quãdo accidẽtia sunt parua ⁊ debi lia:dı̃ esse in augmẽto qm̃ creuerunt:dicit̃ esse in statu qm̃ perue nerũt ad vltimũ sui:in declinatione qñ declinãt:⁊ per ista accidẽ tia ĩtelligit oĩa que sequunt̃ ad apãa sicut tumoꝛ q in pꝛinᵒ est ꝑuus postea crescit postea stat:deide minuit̃:sicut est de tumoꝛe ita est de oĩbus sil'ibꝰ. Scꝺo distiguit̃ penes distõnez per digõnẽ ⁊ ĩdige stionẽ:⁊ ista distictio nõ est gñalis ⁊ nõ cõpetit eodẽ mõ apãatibꝰ q̃ terminant̃ per coadunationẽ:⁊ illis que terminant̃ per resol'onẽ: vt dicat̃ pñᵐᵐ apãatis quãdo mã est cruda augmẽti:qñ mã ĩcipit di geri statꝰ:qñ mã est digesta. Uerũ est ꝙ quodã mõ cõpetit apãati bus que terminant̃ per resol'onẽ. Uerũtñ illa resol'o est sensibilis sicut in resol'one que fit ex pleuresi:qꝛ in pleuresi resol'o est sensi bilis ita ꝙ mã vı̃:sed qñ accidit mãm resolui ĩsensibil'r nõ hꝫ locũ talis distictio. Scꝺo Aui.ĩsinuat distõnem per modũ terminatio nis ⁊ ponit triplicẽ modũ.vꝫ.per resol'onẽ:aut ꝑ collectionẽ ipsiꝰ in saniẽ:aut per sclirotizationẽ. ¶ Juxta qꝺ vos debet̃ aduertere ꝙ iste terminatiões differũt ⁊ quãtũ ad tp̃s ⁊ quãtũ ad modũ ter minatiõis ipsaꝝ. Differũt quantũ ad tp̃s:qm̃ sclirotizatio ⁊ resol'o mag̃ accidit in tp̃e alicuiꝰ sanationis:cuius signũ qꝛ videmus ista fieri in tp̃e quo apãata ĩcipiũt declinare:sed saniatio vel collectio fit magis in tp̃e statꝰ:⁊ hoc appet per Aui.q dicit.⁊ postea status cũ grossitudo ad maioꝛẽ ꝑuenit statũ in quo debꝫ eẽ ĩcipit minui ⁊ maturat̃. Rõ aũt qꝛ vtpl'm ista aggregatio fit in statu est:qꝛ talis aggregatio est cũ adest difficultas accñtiuꝫ:sicut appet ꝑ illũ afoꝛ̃. Circa gñõnem saniei doloꝛes ⁊ febꝛes:hoc aũt accidit tp̃e statꝰ:& in tali accidit maturatio:⁊ nõ debet̃ ĩtelligere ꝑꝑ illud qꝺ dicit ꝙ incipit minui:⁊ maturat̃ ꝙ maturatio fiat in declinatiõe:ſꝫ soluꝫ fit in statu:⁊ ꝑ vel vt sit sensus ĩcipit minui aut maturat̃. Differũt ista duo quãtũ ad modũ terminatiõis:qꝛ termĩatio que est ꝑ reso lutionẽ est oĩno laudabilis:⁊ ideo nã oĩno vicit:sed termĩatio per collectionẽ est illaudabilis:nõ tñ oĩno sed termĩatio ꝑ collectiõez est duplex.q̃dã est laudabilis:⁊ istã partiꝫ vicit nã ⁊ partim vicit̃. quedã aũt collectio est oĩno illaudabilis sic̃ illa que ꝑ putrefactio nẽ terminat̃:⁊ ista est oĩno mala:qꝛ in totũ vicit̃ nã ꝓpter qꝺ iter istas terminatiões est talis oꝛdo:qꝛ quedã termĩatio est laudabi lissima:⁊ q̃dã illaudabilissima q̃daꝫ media. Ista media est zˣ:qꝛ q̃ dã magis declinat ad laudabilẽ:quedã mag̃ ad illaudabilẽ:termi natio oĩno laudabilis est illa que fit ꝑ resol'onẽ in qua oĩno vincit̃ mã moꝛbi:terminatio oĩno illaudabilis est illa in qua fit termina tio ꝑ putrefactionẽ. Terminatio media est zˣ sicut dicebat̃: q̃daꝫ plus declinat ad ĩnãlẽ sicut sclirotizatio:non tñ est illa laudabilis sicut putrefactio:qꝛ minus mã subtilis resoluit̃:q̃daꝫ mag̃ est ad nãlẽ:⁊ ista est termĩatio que accidit ꝑꝑ saniationẽ que fit in qua acqrit̃ dispositio media ĩter saniationẽ laudabilẽ ⁊ illaudabilẽ: ꝓ pterea qꝛ mã est magis victa q̃ꝫ vincat. Deinde cum dicit.

¶ Nõ calida v̉o apostemata sunt:aut de mã melãcho lica:aut flegmatica:aut aquosa:aut ventosa.

¶ In ista parte determinat de apostematibus frigidis ⁊ diuiditur in duas. Nam pꝛimo pꝛemittit distinctionem suam. Et secũdo ꝓ sequitur.secũda ibi(Et illoꝛum quidem.)

Dubᵐ 6ᵐ

¶ Sꝫ dicet aliqs vı̃ ꝙ Aui.male dicat.naꝫ in q̃busdã vı̃ diminutꝰ: ⁊ in q̃busdã v̉o vı̃ supfluus:qꝛ ponit ꝙ quedã apãata sunt aquosa ⁊ q̃dã vẽtosa. Et in quarto nõ facit mẽtionẽ ꝙ sit aquosa q̃re vı̃ ꝙ superfluat. Sil'r h̃ appet ex alio:nã Gal'.dic̃ in lib.1.ꝺ febꝛibꝰ.ca.6. ꝙ materie apãatũ sil'es sunt materiebꝰ febꝛiuꝫ ⁊ eis ꝓpoꝛtionales: ſꝫ ex istis materiebꝰ non pñt fieri febꝛes q̃re nec apãata. ¶ Dõm ꝙ apãata:aut sunt sanguinea:aut chol'ica:aut flegmatica:aut melan cholica:aut aquosa:aut vẽtosa:vt dicit Auic. Et rõ est:qꝛ apãa aut generat̃ de humoꝛe frido:aut calido:aut ꝓpoꝛtionali alicui istoꝛũ sicut sunt aquositas ⁊ ventositas que ꝓpoꝛtionant̃ hũoꝛibꝰ fridis. Si sunt calida aut frida sunt q̃tuoꝛ spẽs apãatuꝫ gñales sicut sunt quatuoꝛ humoꝛes. Si aũt apãata fiant a mã ꝓpoꝛtionali nõ põt eẽ nisi duplex:qꝛ aut est causata ab humoꝛe frigido per diminutionẽ ab ipso sicut flegma gñat̃ attenuatione:⁊ qꝛ iste materie sũt sex: erunt sex spẽs apãatum. ¶ Si ergo tu dicas vı̃ ꝙ sit diminutꝰ:naꝫ in quarto ipse ponit ꝙ quedã sunt spẽs apãatuꝫ cõposite. Dõm ꝙ hic per simplices dedit ĩtelligi compositas:qꝛ sua ꝺterminatio h̃ erat gñalis:vñ hic sua ĩtentio nõ erat oñdere qual'r spẽs apãatum adinuicẽ cõponunt̃. ¶ Ad aliud tu dicis ꝙ ibi nõ facit mẽtionez ꝺ apãate aquoso. Dõm ꝙ cõpꝛehendit ipm̃ sub flegmatico. ¶ Tu di cebas postea ꝙ materie apãatum erant ꝓpoꝛtionales materiebus febꝛium. Dõm ꝙ quo ad qd sunt ꝓpoꝛtionales ⁊ quo ad qd nõ sũt pꝛopoꝛtionales:qꝛ sicut in febꝛibus attendit̃ digestio ⁊ indigestio humoꝝ:ita etiã in apãatibus:tamẽ est dissimile quãtuꝫ ad species materieꝝ ex q̃bus fiunt apostemata:vñ q̃dã materie sunt in coꝛ poꝛe que pñt colligi in mẽbꝛo ⁊ coadunari ex q̃bꝰ nõ p[illegible]t colligi fe bꝛes:nã feb.vı̃ ꝑtinere ad aliqd qꝺ sit putridũ cõpositũ:ista autez magis vident̃ ꝑtinere ad nãm simplicis. Deinde cum dicit.

¶ Et illoꝝ quidẽ que ex materia sunt mel'ica tria sunt genera:durities ⁊ cancer quoꝝ plurima sunt acuta et glãdularũ genus ex q̃bus sunt scrophule ⁊ nodi.

¶ In ꝑte ista ꝓsequit̃ ⁊ diuidit̃ in ꝑtes quatuoꝛ ſꝫ ꝙ quatuoꝛ sunt spẽs apãatũ de q̃bus ꝓsequit̃. Nam pᵒ ꝓseq̃tur de apãatibꝰ mel'icis. Scꝺo de flegmaticis. Tertio de aquosis. Et quarto de vẽtosis. zᵃ ibi(Flegmaticoꝝ v̉o.)tertia ibi(Aquosa auteꝫ apãata.)quarta ibi (Et vẽtosa q̃deꝫ apãata.) Ueꝝ est ꝙ posset pꝛemitti alia diuisio vt dicit̃. Pꝛĩo ipse ꝺtermĩat de spẽbꝰ istoꝝ apãatũ. Scꝺo de his que similant̃. Tertio remittit nos. zᵃ ibi(Amplius bothoꝛ.)ꝫᵃ ibi(Tu aũt in hoc libꝛo.) Pꝛima hꝫ duas. Naꝫ in pꝛima ꝑte ponit q̊t sunt spẽs ⁊ modi apãatuꝫ melãcholicoꝝ. Et secũdo assignat dr̃iam iter istas ⁊ nodos.secũda ibi(Et inter cancrũ etiam ⁊ duritiem.)

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Sed circa pꝛimã partẽ dubitare contingit. p̂mo qꝛ dicit ꝙ apo stema durũ fit de materia melãcholica:qꝛ hoc vı̃ falsuꝫ:nam apãa durum potest fieri de flegmate:ergo non fit tm̃ a melancholia.

Dubᵐ 8ᵐ

¶ Itẽ dubitat̃ zᵒ de eo qꝺ dicit ꝙ cancer fiat a materia frida. Nõ videtur:qꝛ fit ex materia adusta vtplurimum.

Dubᵐ 9ᵐ

¶ Itẽ qꝛ determĩat de nõ calidis que fiũt ex mã adusta:postea dic̃ ꝙ plurima sũt occulta acuta. Uidet̃ ꝙ ꝯ̃dicat sibiipsi:qꝛ pᵒ dixit ꝙ ista fiũt ex mã frida postea dic̃ ꝙ plurima ipsoꝝ sunt acuta.

Dubᵐ 10ᵐ

¶ Postea subdit ꝙ genꝰ glandulaꝝ ⁊ scrophule ⁊ nodi sunt de mã mel'ica. Nõ videt̃ qꝛ nodi ⁊ scrophule sũt de mã flegmatica. ¶ Ad ista possumꝰ rñdere ⁊ exponere lr̃aꝫ. Juxta qꝺ vos debetis aduer tere ꝙ in apãate mel'ico ipse ĩcludit triplex genus.vꝫ.apostemata dura cãcri ⁊ scrophulaꝝ gñã:ꝑꝑ qꝺ ꝺbetis scire ꝙ ipse hic large accipit apãa mel'icuꝫ mag̃ q̃ꝫ faciat in quarto:qꝛ ſꝫ necessitatẽ apo stema mel'icũ qꝺdam fit ex mel'ia vera:⁊ ſm istũ moduꝫ due sunt species apãatum mel'icoꝝ.ſ.sephyros ⁊ cancer. Alio mõ põt acci pi magis large:⁊ tũc nõ solum dicent̃ illa apostemata mel'ica que fiũt vere ex humoꝛe mel'ico:sed etiã illa que fiũt ex humoꝛe decli nante ad nãꝫ mel'ie ſm h̃ scrophulaꝝ genus reducit̃ ad apãata mẽ bꝛoꝝ mel'icoꝝ. ¶ Scꝺo debetis aduertere qꝺ dixit hic ꝙ apãata q̃ fiunt de mã calida per accñs ponunt̃ inter spẽs apãatũ frigidoꝛuꝫ. Supꝛa aũt nõ solũ cõnumerauit inter apãata calida illa que calida erãt per essentiã:sed que calida erãt per accñs:nõ tenuit oꝛdinez quẽ superius posuit:ꝓꝑea qꝛ intẽtio sua erat ꝺterminare de spe ciebus apãatum ſm ꝙ distinguunt̃ per diuersas spẽs quaꝝ dr̃ie di cunt̃ eẽ accepte ex diuersis differẽtiꝫs essentialibꝰ:⁊ ideo lꝫ supius posuerit ĩter apãata calida:hic tñ ipsa ponit:ꝓpterea qꝛ ipsa sunt essential'r frigida:lꝫ sint calida per accñs:⁊ ideo ibi nõ ꝓsequit̃ ni si de calidis ſm essentiã:⁊ ideo Aui.in.4.ꝺterminat de cancro in ter apãata frigida:lꝫ in ipso sit caliditas per accñs:⁊ iccirco notan ter hic noĩat frida ea que sunt calida per accñs:⁊ notãter pᵒ ponit durũ:qꝛ lꝫ ipsuꝫ possit fieri ex flegmate:nõ tñ fit ex ipõ nisi inquã tum ꝺclinat ad nãm mel'icaꝫ. Deide cõnumerat cancrũ. Cãcer eq̃ uocat̃ ad duo ad accñtia ⁊ ad moꝛbũ:equocat̃ ad moꝛbũ per quã dam sil'itudinem reꝑtam in aĩali. Ista aũt sil'itudo est in figura:qꝛ al'illud est figure rotũde sicut ⁊ illud similat̃ in adherẽtia:qꝛ sic̃ il lud al'adheret typis:ita ⁊ istud apãa infigit radices suas in mẽbꝛo: ⁊ sicut al'illud adheret per ĩfixionẽ bꝛanchaꝝ:ita ⁊ istud apãa infi git radices in mẽbꝛo que sunt quedã vene in moduꝫ radicũ:simi latur in coloꝛe:qꝛ cancri anteq̃ꝫ decoquant̃ pendẽt ad quẽdam li uoꝛẽ sicut ẽt sil'is coloꝛis sũt ista apãata. Subdit postea ꝙ plurima sunt acuta:alia littera hꝫ autũnalia ⁊ vtraq̃ꝫ lr̃a põt saluari: si di cat ꝙ plurima sunt autũnalia veꝝ est:qꝛ cũ sint ex genere melan cholie facta:⁊ ipsa gñari ⁊ multiplicari habeãt in autũno:veꝝ dic̃ ꝙ plurima sunt autũnalia:si aũt dicat acuta refert se ad cancros. Cancer aũt est differens a sephyros:qꝛ sephyros fit a mã mel'ica

non adusta

nō adusta: cācer aūt ex adusta. Subdit postea: ⁊ glādularū gen⁹ ex quib⁹ sūt scrophule ⁊ nodi. Debes scire ꝙ glādule duoꝝ modoꝝ sunt: qdā eñ sunt molles ⁊ iste tales ponunt̄ in genere apostematum flegmaticorum: quedā autem sunt dure ⁊ solide ⁊ iste magis reducuntur ad genus apostematum meľicoꝝ. Et nodi: nodi qdā sunt duri: qꝛ nihil sunt aliud nisi sicut nerui indurati quādo faciūt eminētiā: veꝝ est tamē ꝙ nodi assimilati glandulis mollibus ponunt̄ de genere apostematum flegmaticoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Inter genus vo glandulaꝝ ⁊ inter alia duo genera est differentia: eo ꝙ genera glandularuꝫ sunt separata ab eo in quo stant sicut glādule pure aut superficiei eius sunt retente tm̄ sicut scrophule: sed illa alia sunt mixta ⁊ infusa in substantia membri in quo stant.

¶ In parte ista assignat dr̃iaꝫ iter ipsas spēs. vꝫ. iter genus glādulaꝝ ex vna pte: ⁊ cācrū ⁊ apata dura ex alia: ⁊ 2º assignat dr̃iaꝫ iter cācrū ⁊ duritiē. 2ª ibi (Et inter cancrū etiā.) ¶ Primo dicit in quo differt apostema durum ⁊ glandula. Dōm ꝙ glandule possunt separari: sed apostemata dura nō: veꝝ est ꝙ ipse istaꝫ dr̃iam ponit inter scrophulas ⁊ glandulas: qꝛ glandule possunt separari: scrophule aūt aliquātulū adherent in superficie mēbri. Deide cū dic̄.

¶ Et inter cancrū etiā ⁊ duritiē est differētia: qm̄ duricies est apostema quietū sedatū destruens sensuꝫ ⁊ ꝑmanens in mēbro in eodē statu cū quo nō est dolor: ⁊ cancer est mobilis addens ledens ⁊ hꝫ radices inexas mēbro: neqꝫ opꝫ vt per ipm̄ destruat̄ sensus nisi elongatū fuerit eius tempus ⁊ mortificet eius mēbrū ⁊ destruatur eius sensus. Neqꝫ multū distat quin differentia inter cancruꝫ ⁊ duritiem existat per accñtia inseparabilia: ⁊ nō ꝓpter differentias substantiales.

¶ In ista ponit dr̃iam inter apa durū ⁊ cancrū. ¶ Circa ꝙ vos d̄betis aduertere: p̊ ꝙ ex v̄bis Aui. 4. cañ. colligit̄ ꝙ apostema duruꝫ a cācro nō differt in eē: a cācro nō differt ab ipso ꝑꝑ mām: sed solū differt ꝑ accñs: qꝛ cācer fit ex meľia adusta: apata aūt dura fiūt ex meľia non adusta. ¶ Scd̄o vos d̄betis aduertere ꝙ ex dict̄ hic ēt in. 4. cācer differt a sephyros in. 5. que sunt accñtia inseꝑabilia per q̄ cācer cognoscit̄ in distiguēdo a sephyros. Nā cācer differt p̊ a sephyros in dolore acuitate ⁊ pulsatione eo ꝙ ista sequunt̄ in cācro: nō aūt in sephyros. Differt 2º cācer a sephyros in velocitate additionis: qꝛ cācer velociter auget̄ q̄ꝫ sephyros ꝑꝑ cām quam Aui. ponit in. 4. Differt 3º in venis nigris ⁊ fuscis q̄ sunt in circuitu cācri: nō aūt sunt in sephyros. Differt 4º per originē: qꝛ cancer fit vtpľm incipiēdo: sephyros aūt ꝑmutādo ex apostemate caľo. Differt 5º ſm loca in qb⁹ nascunt̄: qꝛ cācer vtpľm fit in mēbris raris sicut in mamillis ⁊ in epate ⁊ hmōi: ⁊ itē in neruosis: sephyros aūt nascit̄ vtpľm in aliis mēbris q̄ꝫ in mēbris raris: qꝛ potius nascit̄ in duris. ¶ Sꝫ est dubitatio de eo qd̄ dicit vt ꝙ apa duruꝫ est apa quietū ⁊ sedatū d̄struēs sensuꝫ. Nō est vt dic̄: qꝛ apa durū est duplex. qd̄dā est puꝝ ⁊ qd̄dā nō puꝝ. Purū qdem ex mā meľica ⁊ istd̄ est multe duritiei: imo vidi aliqñ ꝙ tāte duritiei existebat ꝙ cū ꝑcutiebat̄ plus dolebat ꝑcutiēs q̄ꝫ passus. Alid̄ ē apa duꝝ qd̄ ē ex mā ꝑmixta: ⁊ ꝑꝑ istd̄ apa nō priuat̄ sensus in mēbro: nō tñ ē cā sensatiōis ⁊ differt a cācro: qꝛ ex isto apate non fit dolor quātum est ex se sꝫ in cācro sic: ꝫ illud qd̄ dic̄ ꝙ est destruēs sensum refert̄ ad apostema qd̄ est duꝝ de mā pura ⁊ tale d̄struit ēt sensuꝫ: ⁊ possemus ēt saluare ꝙ illd̄ apa facit sensum quātū est de se: vñ lꝫ nō priuet sensum a membro nō est causa sensus. Deinde cum dicit.

¶ Apata vo dura meľica plerūqꝫ a pricipio sue generatiōis icipiūt cū duritie: ⁊ plerūqꝫ in duritiē mutant̄ ⁊ ꝓprie sanguiea. Et est cū h̄ qñqꝫ ꝯtigit in flegmaticis.

¶ In pte ista oñdit modū gnōnis ipsoꝝ. Cā aūt quare marie apata sanguinea marie sunt apta sclirotizari: sumit̄ ex duob⁹. Unum est a pte materie ꝑꝑ diuersitatē sb̄e que reperit̄ in sanguineꝫ: qm̄ in sanguie qdā ꝑs est subtilis: ⁊ quedā grossa: ꝑꝑ qd̄ qdā pars pura subtilis est apta resolui: reliqua vo est apta sclirotizari. Secūdo sūt marie ad sclirotizationē que multū reꝑcutiunt̄: talib⁹ autē indigēt multū apata sanguinea: ꝑꝑea ꝙ ipsa tū rōne diuersitatis mãe: tū ex mō curatiōis ipsoꝝ ipsa sunt multū apta ad sclirotizationē: sꝫ apata flegmatica: lꝫ ipsa sint apta multū ex pte materie: non tñ sic sunt apta ex pte modi curationis. Deinde cum dicit.

¶ Flegmaticorum vo apostematum genus in duas diuiditur species: apa laxum ⁊ glandule molles.

¶ In pte ista d̄terminat de alio gñe apatū frigidorum: ⁊ diuidit̄ in duas. Nā in p̄ma pte ponit q̄t ⁊ que sunt gña apatū flegmaticoꝝ. Et 2º ponit modū gnōnis ipsorum. 2ª ibi (Apata p̄terea hyemis.) Pria ꝑs hꝫ duas. Nā p̊ ponit q̄t ⁊ que sūt dr̃ie apatū flegmaticorū. Et 2º ponit dr̃iam iter ipsa. 2ª ibi (Et he qdē differūt.) Dicit̄ āt apa laxū qꝛ laxat membrū. Alio mō dr̃ vndimia qd̄ est apa factuꝫ ex flegmate. Dixit aūt signanter: ⁊ glaudule molles: qꝛ alie glādule sunt de duro gñe apatuꝫ melancholicorum. Deinde cum dicit.

¶ Et he qdeꝫ differūt: qm̄ glādule sunt separate ⁊ inuolute in cooꝑtorio: ⁊ apa laxū est mixtū ⁊ nō seꝑatū.

¶ In ꝑte ista ponit dr̃ias iter glādulas ⁊ apa laxum: dr̃t glandula ⁊ apa laxū in duob⁹. Prio in q̄daꝫ accñte: qꝛ glādule ꝑñt sepāri: apa laxū nō. Itē qꝛ glandule hñt chistim in quo sunt inducte. ¶ Et si q̄rat̄ a quo gñat̄ chistis siue cooꝑtoriū: dr̃ ꝙ gñatur a natura vt d̄fendat mēbrū a tali mā. Dōm ꝙ istud qd̄ ipsi dicūt est falsuꝫ. Primo qꝛ vr̃ ꝙ nā habeat mētem. Scd̄o erit falsum in alio: qꝛ multo fortius natura deberet facere in aliis apatib⁹ que mag̃ offendunt mēbrū ēt si fieret a nā q̄re fierēt in mēbro eēt cā recidiuatiōis. Et iō dōm est aliter ꝙ talis chistis fit a mā: qñ enī mā coagulat̄ in loco aliqua ꝑs idurat̄ a caliditate ⁊ ab arte: tunc gñat̄ tale cooꝑtoriū: ⁊ h̄ marie accidit qñ mā perseuerat in mēbro tēpore lōgo.

¶ Apata preterea hyemis plerūqꝫ sunt flegmatica ita vt illorum que sunt calida sunt coloris albi.

¶ In ista parte ponit modum generationis ipsorum in quo tēpore marime generentur apostemata ⁊ est planum.

¶ Et glādule qdē ⁊ his siľia ⁊ a neruoꝝ differūt nodositate eo ꝙ nodositas magis fit i suo loco māsiua ⁊ ei⁹ tact⁹ sentit̄ nodosus: ⁊ cuꝫ figēdo tāgit̄ spargit̄ ⁊ redit ad locū suū: ⁊ cū forti medicamie spargit̄ absqꝫ cōprehēsiōe nō redit. Et pľm eius accidit ꝑꝑ laboreꝫ: ⁊ destruit̄ ꝓpter ponderosa sicut plumbū ⁊ eius similia.

¶ In ista pte ponit dr̃ias iter glādulas ⁊ quādā dispōneꝫ que similat̄ glādulis que dispō est qdā nodositas in neruis: ⁊ illa appellat̄ nodus q hꝫ hūiditatē subtilē. Illd̄ qd̄ dr̃ i vltimo qd̄ d̄struit̄ ꝑ pōderositatē est siľe in glādulis ⁊ nodis: ⁊ rō ꝑꝑ quā ista curant̄ cum talib⁹ est: qꝛ per pōderosa spargit̄ mā illa ꝑ mēbrū qñ nō multum perseuerauit in mēbro: ꝑꝑ qd̄ cōsumit̄ illa mā ꝑ talē dispōnē: sed si mā steterit in mēbro p̄ter qd̄ cōsumit̄ illa mā ꝑ talē dispōneꝫ et fecit chistim: tūc per talia pōderosa nō curat̄. Deinde cum dicit.

¶ Et tibi qdē sciēdū est ꝙ apata flegmatica diuersificant̄ ſꝫ diuersitatē grossitiei flegmatis ⁊ mollitiē ipsi⁹ ⁊ eius subtilitatē ⁊ laxitatē ipsi⁹ ⁊ duritieꝫ: ita vt qñqꝫ meľicis sint similia: ⁊ qñqꝫ videantur ventosa.

¶ In ista parte ponit quoddaꝫ notabile circa diuersitates specieꝝ apostematum flegmaticorum.

¶ Flegma p̄terea subtile multotiēs descēdit in reumatismis in vacuitatē q̄ ē in villis neruoꝝ: ita vt ꝑueniat ad musculos q sub epigloto: ⁊ ad ea q̄ sūt sub istis.

¶ Ponit modū gnōnis apatū flegmaticoꝝ: ⁊ in h̄ terminatur.

¶ Aq̄sa āt apata sꝫ sic̄ hydropisis et hernia aq̄sa: ⁊ sic̄ apata qd̄ accidit in craneo de aquositate ⁊ hoꝝ siľia.

¶ Superius ostendit Aui. siue determinauit de apatibus calidis ⁊ non calidis: flegmaticis ⁊ meľicis. In ista parte est eius itētio determinare de apatibus aquosis: per hydropisim ipse itelligit nō quācūqꝫ sed intelligit aquosam: nā tympanites reponit̄ iter apostemata vētosa: itelligit ꝫ per hydropisim aquosaꝫ que alio noie vocat̄ asclites: per herniā itelligit herniā nō quācūqꝫ: sed itelligit herniā aquosam: nā hernia qdam est aquosa: quedā vētosa: ⁊ qdā carnosa. Subdit postea: ⁊ sicut apa qd̄ accidit in craneo de aquositate: ⁊ istud apa vtpľm accidit in ifantia ⁊ in prin° natiuitatis: ⁊ h̄ ꝑꝑ hūiditatē suꝑfluā que existit in corꝑe ex malitia cōpľonis.

¶ Sed dicet aliqs nō vr̃ ꝙ apa possit fieri ex aquositate: qꝛ si cōsideremus gñationē apatis non videbit̄ ꝙ aliqd̄ apa possit fieri ex aquositate. Nam sicut apparet in 3º thegni tex. cō. 155. Apa generatur per hūc modū: qꝛ prius implent̄ vene magne: deinde parue postea capillares: deinde desudat in porositates mēbrorū cōsiľiū: nunc autē aquositas non aggregatur per porositates membrorū consimilium. Dōm est ad hoc ꝙ apostema accipitur dupľr. Uno modo proprie pro omni aggregatione humorali facta in porositatibus membri consimilis. Alio modo accipitur large: ⁊ tunc accipitur pro omni tumore p̄ter nāꝫ: ⁊ isto modo hernia: ⁊ illa q̄ po-

Dubm 11m

nit hic dicunt apata: ⁊ hoc modo accipit hic. Deinde cum dicit.

¶ Et vētosa qdem apata sm duas diuersificant spēs: vna est cacesia: ⁊ altera est inflatio. Inter cacesiā vō ⁊ inflationē est dria duob⁹ modis: vnus est eēntia: ⁊ alter est cōmixtura. Et declaratio istius est q vētus huiusmodi in cacesia in mēbri suba est admixt⁹: sȝ in inflatione est aggregatus ⁊ separatus ⁊ nō admixtus membro. Et cacesiam qdem inuenit sensus mollem: sȝ inflatio sensui resistit resistentia multa aut pauca.

¶ In parte ista determinat de alio genere: vtputa de apatib⁹ ventosis. Iuxta quā partē vos debetis aduertere q duplex est spēs apatū ventosoꝝ: vna est que appellat cacesia: ⁊ alia appellat inflatio. Cacesia accipit 2r. Uno mō pro dispōne que precedit hydropisim: ⁊ de ista terminatur ab Aui. in 3° cañ. Alio modo accipitur ꝓ apate facto in membro in quo est ventositas admixta cū aliq humiditate: ⁊ hoc modo accipit hic: ⁊ qz ista talis dispositio vtplm apparet ante aduentū hydropisis ꝓ tanto illud apostema dr cacesia. Debetis aduertere sicut apparet ex his que dicuntur hic et dicta sunt in quarto differt cacesia ⁊ ventositas que alio noīe appellat eleuatio sicut apparet per Aui. in 4°. Differūt pͦ qz inflatione aut eleuatione apparet ventositas pura: sed in cacesia est ventositas ꝑmixta cū aliqua humiditate leui. Et ex hoc apparet alia causa: ꝓpterea q inflatio resistit tactui: qz ibi est vētositas pura aggregata in vētre: sed cacesia non resistit tactui sed cedit: qz est ibi mixta humiditas: ⁊ ꝓpter hoc cura est filis cure vndimie. Apparet ēt ex hoc qdā aliud quare cacesia est mixta cū sba mēbri: qz nō permiscet nisi ꝓpter humiditatem: sed inflatio est separata a substantia membri: ⁊ propterea tactui resistit: qz ventositas illa coadunata est in vno loco: ac si eēt in vētre. Deinde cum dicit.

¶ Amplius bothor sunt sm numeꝝ apatū. Earū enim alie sunt sanguinee sicut variole. Alie sunt ex chola rubea pura sicut essere cholerice ⁊ desudatiōes. Et alie sunt ex eis mixte sicut morbillus ⁊ formica ⁊ claui ⁊ scabies ⁊ verruce ⁊ horuȝ similia. Et plerūqȝ sunt aq̄se sicut ampulle: ⁊ qñqȝ ventose sicut inflature.

¶ In parte ista sicut dicebat ex quo Aui. ostēdit quot ⁊ que sūt diuersitates apatuȝ: in alia parte ostēdit q similis diuersitas est in apostematibus que appellant bothor ⁊ pustule: ⁊ ratio est: qz ista apata nō differunt nisi sm magnum ⁊ paruū. Et ꝓpter hoc qlibet diuersitas que est in apatibus magnis: est etiā in paruis: ⁊ sic apostemata: alia sunt sanguinea: alia cholerica: alia flegmatica: alia melica: ita ⁊ bothor ⁊ pustule. Debetis scire q Aui. distiguēs species pustulaꝝ non loquitur modo pertractatiuo: qz de ipsis debebat ðterminare in libro. 4. ⁊ ꝓpter hoc illud qd hic dicit est exemplariter dcm̄. Nam variole nō semꝑ sunt ex sanguine: sed possunt fieri similr ex cholera. Postea dicit q alie pustule sunt cholerice sicut essere. Essere sm q apparet in. 4. fiūt ex san. cholico aut flegmate falso. Desudationes sunt pustule similes. Impetigines aūt sunt macule diuerse. Morbilli sunt de specie variolaꝝ. Formica est pustula parua ambulās per membrū ad moduȝ formice. Claui sunt apata mixta ex sanguine ⁊ cholera. Verruce ðbēt exponi q quedā fiūt ex flegmate: ⁊ quedam ex melācholia. Deinde cuȝ dic̄.

¶ Tu aūt in libro quarto inuenies distōneȝ que tibi in dispositionibus sufficiet apostematū ⁊ bothor de qua conueniens est vt in ipso sit si deus voluerit.

¶ In ista ꝑte pro distinctione istorum apatum remittit nos ad locum alium puta ad quartum librum. Deinde cū dicit.

¶ De rebus que cum egritudinibus numerātur ⁊ non existunt egritudines. Cap. 6m.

Quedā res sunt que extra egritudines existūt: ⁊ cum eis tamen numerantur. Et res quidem iste sunt que in decoratione ingrediuntur.

¶ In isto caplo qd fuit diuisuȝ añ: postq̄ Aui. ðterminauit de spēbus egritudinū: in isto caplo ðterminat de qbusdam que annectunt egritudib⁹: ⁊ merito hͦ fecit: qz lȝ ille nō sint egritudines: querit tñ eaꝝ remotio sicut ⁊ q̄rit remotio ipsaꝝ egritudinū: ⁊ hͦ est qd dicit Rica. Caplȝ. 6. de reb⁹ q̄ ex egritudib⁹ numerātur ⁊ nō existunt ex eis: ⁊ ꝑꝑ hͦ qz eoꝝ remotio q̄rit sicut remotio egritudinū: iō Aui. ꝑ se distictū facit tractatū de his: ⁊ iō hic ēt ponit drias gnāles. Prima hȝ duas. Nā pͦ ponit necessitatē ðterminādi de his. Et 2° ꝓsequit. ibi (Quaꝝ alie ꝯsistūt.) Intellige q sūt extra genus egritudinū ⁊ non cōsequant egritudines: qz hoc bene ꝓsequit: qz ꝯsequunt malitiam cōplonis aut malitiā cōpōnis: sed iste quātū est de se sūt ex̄ genus egritudinum. Deinde cum dicit.

¶ Quaruȝ alie consistunt in pilis: alie in colore: alie in odore: alie in figura post colorem.

¶ In pͤte ista ꝓsequit ⁊ diuiditur hec pars in partes duas. Primo ostendit quales iste sunt. Secundo prosequitur in specie. ibi (Et egritudinum quidem pilorum.)

¶ Sed aliqs dicet videt q res ðcoratiōis nō ðbeant numerari inter egritudines: qm̄ ðcoratio magis spectat ad sanitatē q̄ ad egritudinē: qz ðcoratio ꝯsequit sanitatē: ⁊ ꝯfirmat per dcm̄ illius Cōmētatoris in libro ethicoꝝ qui dicit q quatuor sunt virtutes aīe sicut ēt quatuor sunt virtutes corporee ⁊ noīant decorationē īter spēs ipsas. Dōm q aliqd īgredi in ðcoratiōe aut in tractatu ðcorationis pōt 2r intelligi. Uno° q ingrediat ðcorationem: qz sit de gñe ðcoris: ⁊ isto mō sanitas est qdā ðcoratio: ⁊ vt sic est spectās ad eoꝝ sanitatē. Alio° aliqd īgredit ðcorationē: qz īgredit vt fiat decor: vt hic accipit nō querit nisi vt querat remotio dispōnis q̄ īpediebat ðcorē: ⁊ tūc tractat⁹ ðcoratiōis īgredit ⁊ annectit egritudini: vñ dr tractat⁹ de ðcoratione: qz remouet illud qd remouebat ðcorationē. Debetis scire q figura accipit 2r. Uno° vt est q̄dam nā inherēs mēbro: ⁊ isto mō reducit ad genus egritudinum cōpōnaliū. Alio° accipit figura pro dispōne quadā vel qualitate in qua repñtatur corporis habitudo sicut est pinguedo aut macies: ⁊ isto mō figura reducitur ad res ðcorationis: ⁊ sic non est egritudo sed macies accñs: ⁊ hinc est q aūt ðterminat de tali habitudine in tractatu ðcorationis. Subdit postea q alie cōtingūt in figura post colorē ꝓpter duplicē cām: vna est q dixit hoc ad differentiam peccati cōpositionis. Nam figura pōt accipi 2r. Uno modo vt est quedaȝ natura membri organici ⁊ sic in ipsa accidit peccatum compositionis. Alio modo pro quadam qualitate in qua representat corporis habitudo: ⁊ sic non est egritudo sed accñs: ⁊ hͦ modo sumitur hic. Alio modo q dixerit: qz ipsa figura maxīe deturpat quādo cum fedo colore cōiungitur. Deinde cum dicit.

¶ Et egritudinuȝ qdē piloꝝ genus consistit in alopicia ⁊ detrūcatiōe ⁊ paucitate: ⁊ vt sint curti: ⁊ vt scindant ⁊ sint subtiles ⁊ grossi ⁊ multa crispitudine ⁊ multa leuitate ⁊ canitie ⁊ coloris alteratio quocūqȝ mō fuerit.

¶ Et diuidit hec ꝑs in tres ꝑtes. Nā pͦ ꝓsequit de egritudinib⁹ piloꝝ. Scdo de egritudib⁹ coloris. Et tertio de egritudib⁹ figure. 2a ibi (Et nocumētum coloris.) 3a ibi (Et nocumenta figure.) Sȝ dices tu: quare nō fecit mētionē in ꝓsequendo de egritudibus odoris: possumus dicere vno modo q forsan fuit vitiuȝ scriptoris: qz ipse in. 4. bñ facit de hoc mētionē docendo corrigere illud pctm̄: vel possumus dicere q hoc fecit: propterea qz peccata illa nō tātam recipiunt distinctionem sicut ista. Deinde cum dicit.

¶ Et nocumentū coloris quatuor ꝯtinuet generibus. Unū est gen⁹ mutatiōis eius ꝑꝑ malitiā cōplonis cuȝ materia sicut icteritia: aut sine materia sicut gipseitas que fit in colore ꝓpter cōploneȝ valde frigidam: ⁊ citrinitas que accidit ꝓpter cōplonē valde calidam. Et genus mutationis eius ꝑꝑ causas manifestas: quēadmodū sol ⁊ frigus ⁊ vētus mutat colorē. Et genus expāsionis corpoꝝ colores hñtiū extraneos suꝑ cuteȝ q̄ colorē defert sicut morphea nigra: aut que ibi nascūtur sicut lentigines ⁊ macule. Et genus vestigioꝝ q̄ ꝓueniūt ex cōsolidatione solutionis cōtinuitatis que accidit sicut variolaꝝ vestigia ⁊ vlcerum foramina.

¶ In parte ista determinat de nocumentis coloris.

¶ Et nocumenta figure post colorem sunt aut macies superflua aut grassities superflua.

¶ Prosequitur de nocumentis figure.

Dubm 1m

¶ Sed circa istud caplȝ est qdā gñalis dubitatio: vtrū iste res conueniēter cōnumerent īter egritudines. Et arguit pͦ q nō: qz si connumerent īter egritudines: aut hoc eēt: qz essent accñtia egritudinum: aut qz eoꝝ remotio queret sicut remotio egritudinū: sȝ nullum istoꝝ ꝯtingit: quare ⁊c. nō cōnumerant vt accidētia: qz eadeȝ rōne ⁊ alia sicut ista: nec ēt qz querant remoueri sicut egritudies: qz tūc cū sunt accñtia qdaȝ que sunt magis ledētia quererent remoueri

Dubm 2m

moueri

moueri sicut dolor euõ multa: pp qđ ista nõ debẽt cõnumerari inter egritudines. Scđo appet ꝙ nõ dꝫ annecti aut cõnumerari inter egritudies: qꝛ quedã istaꝝ sunt egritudies: hoc appet ꝓ ꝙ sũt egritudies que fiũt in mẽbris ſm ꝓmas nãs membroꝝ: sed hꝫ fit in alijs rebꝫ: qre ꝛc. Maior ppõ est manifesta: qꝛ supra distiguebaẗ egritudo per istũ modũ. mi. appet: qꝛ solõ ꝯtinui ꝛ ꝑcisio fit in pilis qui sunt ptes corpis. Itẽ ille debẽt cõnumerari iter egritudines que ledũt imediate actũ: sed pili sunt hmõi. ꝫ ꝛc. Maior ppõ appet per rõnẽ morbi. mi. appet: qꝛ pili sunt pp ꝯfensionẽ corporis: aut pp ꝯcorationẽ: que si fit ꝯfectꝰ in istis põt accidere nocumẽtũ. Iteꝝ nõ debẽt cõnumerari inter egritudines: qꝛ qdã istarũ sunt egritudies. Nam icteritia est egritudo: ꝛ silr macies aut pinguedo que sunt egritudies quãti: aut egritudies diminutionis sic dcm̃ fuit supra ꝙ erat genus egritudinũ in quãto sicut augmentatio mẽbroꝝ: sicut posuit exẽplũ de Nichomaco ꝙ ĩtãtũ creuerũt mẽbra eius ꝙ se mouere nõ poterat. Dõm est ad hoc ꝙ iste cõnumerãtur iter egritudies: ꝛ ꝙ queriẗ remotio ipsaꝝ sicut remotio egritudinũ: nõ tñ sunt egritudines. Rõ quare non sunt egritudines est ista: qꝛ illa dispõ nõ est egritudo que nõ fit in mẽbro hñte opõnẽ: nec ẽt fit in nã que fit ꝓnᵐ opõnis: sed iste res nõ sunt tales: qre ꝛc. Maior appet: qꝛ egritudo ſm ꝙ accñs qđdaꝫ qđ ledit mẽbrũ ſm ꝙ vita pticipat illa dispõ nõ est egritudo q̃ fit in membro nõ ſm ꝙ vita pticipat. Itẽ egritudo dꝫ fieri in nã que fit ꝓnᵐ opõnis: ista aũt nõ est nã ppria sicut est cõpõ aut cõplõ aut vnitas ſm ꝙ ista sunt ꝓnᵐ alicuiꝰ opõnis: ſꝫ iste res nõ fiunt in talibꝰ: pp qđ nõ sunt egritudies. mi. appet: qꝛ in pilis nõ est vita: qꝛ in eis fit appositio sola q̃re nõ sunt egritudies: nec ẽt fiunt in naturis ꝓmis que sunt ꝓnᵐ opõnis: qꝛ quedã cõsistũt in odore ꝛ in figura accipiendo figurã nõ pro nã cõpõnali. sed accipiẽdo figuram ꝓ nã in qua repñtaẗ corporis habitudo: ꝛ ppterea iste nõ sunt egritudies: sed accñtia egritudinũ: qꝛ odor aut fetor accñtia sunt: ꝛ iõ cõnumerãtur tm̃: qꝛ queruntẗ remoueri ac si eẽnt egritudies: ꝛ nõ queruntur remoueri sicut accñtia que ĩpediũt opõnẽ sic dolor ꝛ silia que remouenẗ ad remotionẽ: sed iste res q̃runẗ remoueri sicut egritudines pp opõnẽ. Nam sicut egritudies queruntẗ remoueri pp opationes corpis: ita ꝛ iste queruntẗ remoueri pp opõnes aĩe: nã hõ est aĩal polyticũ ꝛ ciuile ꝛ sociabile alijs: si ꝫ sit turpis aut habeat fedũ colorẽ fugiũt alij societatẽ ipsiꝰ ꝛ ꝯridẽt: quare pp talẽ ꝯuersationẽ ille q̃runẗ remoueri sicut egritudies. Et ex his ad obta dicebat si ista cõnumeranẗ ĩter egritudies aut cõnumeranẗ: qꝛ egritudines aut qꝛ accñtia. dico ꝙ sic accñtia. Tu dicebas postea ꝙ eadẽ rõne ꝛ alia sicut dolor ꝛ euãtio. Dico ꝙ ista queruntẗ remoueri vt egritudies: qꝛ ĩferũt nocumentũ ac si essent egritudines: iste autem res inferunt nocumentum ſm ꝙ dictuꝫ est. Tu dicebas ꝙ vĩ ꝙ sint egritudies: qꝛ fiũt in ptibꝰ que sũt pricipia opõnis. Dicẽdũ ꝙ nõ sunt in ptibꝰ q̃ aĩaꝫ recipiũt nec ꝙ sint aĩata: ꝛ ppterea in eis nõ est sensibile nocumẽtũ. Ad illud qđ tu dicis ꝙ icteritia est egritudo. Dõm ꝙ icteritia põt 2ʳ ꝯsiderari. Unoᵒ pro colore q accidit in ipsa. Alioᵒ pro cõplõne aut dispõne que causat taleꝫ colorẽ. Si ꝯsidereẗ pro colore dico ꝙ nõ est egritudo: ſꝫ est de rebꝰ q̃ annectunẗ egritudibꝰ: alio aũt mõ dicũt ꝙ est egritudo. Silr pinguedo aut macies pñt ꝯsiderari 2ʳ. Uno mõ vt faciũt egritudines quasdã in quãto ſm ꝙ dicũt augmẽtationẽ aut diminutionẽ q̃ fit cã egritudis: ꝛ sic dico ꝙ tales sũt in quãto. Alio mõ pñt ꝯsiderari ſm ꝙ dicũt quãdã rẽ sub qua repñtaẗ corporis habitudo sub mõ pulchro aut turpi: ẽt hoc mõ sunt illa que nectunẗ egritudini: ꝛ hꝫ mõ de piguedie ꝛ macie determinaẗ in tractatu de ꝯcoratione.

De horis egritudinum. Cap. 7ᵐ.

Scire debes ꝙ egritudinum plurime quatuor habẽt horas: horaꝫ principij: ꝛ horã augmẽti: ꝛ horã status: ꝛ horam declinationis. Que võ extra istas sunt de horis sunt sanitatis.

Prius Aui. ꝯterminauit de egritudibꝰ ꝛ distõne ipsaꝝ in spẽs et modos: nũc oñdit quot ꝛ q̃ sunt gñia morboꝝ ꝛ spẽs: ꝛ qꝛ egritudo nõ solũ distiguiẗ ſm mẽbra ſꝫ ẽt ſm ptes: ꝛ pp hꝫ est eiꝰ ĩtẽtio ponẽ in isto caplõ distõnẽ que ꝯuenit morbo rõne ptiũ ipsiꝰ: ꝛ pp hꝫ dic rub. Caplꝫ. 7. de horis egritudinũ. Procedit ꝫ sic in isto cap. Prio eñi distiguit q̃t ꝛ que sũt tẽpora morboꝝ. Scđo ꝯtermiat de vnoquoqꝫ tẽpoꝝ. 2ª ibi (Cũqꝫ dicimꝰ horã pricipij.) Iuxta ꝓmã pteꝫ debeꝫ aduertere: aliq̃ lr̃a hꝫ primũ est de hꝫ qđ ipse dixit ꝯbeꝫ scire ꝙ egritudinũ plurime: põt exponi 2ʳ. Unoᵒ plurime. i. non oẽs: ppterea qꝛ iste hore nõ attẽdunẗ in q̃libet morbo: ꝛ lꝫ penes aliq̃s egritudies: nõ tñ penes oẽs: qꝛ tm̃ penes salubres oẽs: ista aũt nõ hñt locũ in mortalibꝰ. aut dixit plurime: qꝛ iste nõ cõueniũt cuilibet morbo: qꝛ nõ mortali: aut qꝛ quedã nõ hñt tẽpora. Ulterius ꝯbetis scire qđdã aliud lr̃ale de hꝫ qđ dicit q̃ võ ex istas sũt de horis sanitatis ꝙ sanitas accipiẗ hic large: qꝛ nõ opꝫ ꝙ corpꝰ qđ ẽ vltra ista tẽpora sit sanũ: qꝛ põt esse neutrũ: ſꝫ accipit sanitatẽ large vt cõprehẽdit in se sanitatẽ ꝛ neutralitatẽ. Sꝫ pp illa q̃ hic dicit Aui. insurgit dubitatio multiplex. Prima est: vtrũ morbꝰ hẽat tẽpora. Scđa dubitatio ẽ: vtrũ ista tẽpora attẽdanẗ in q̃libꝫ morbo. Tertia qõ erit: vtrũ semp salubres hẽant q̃tuor tempora. Quarta questio erit: vtrũ egritudines mortales habeãt q̃tuor tẽpora: ꝛ hꝫ nõ erit aliud querere nisi vtrũ aliqs possit mori in ꝯclinatione.

Dubᵐ 1ᵐ. Ad primã arguet aliqs ꝙ morbꝰ non hẽat tẽpora: qꝛ illud qđ est simplex ꝛ ĩdiuisibile nõ hꝫ tẽpora: morbꝰ ẽ hmõi. ꝫ ꝛc. Maior manifesta est: qꝛ distictio p tẽpora nõ ꝯbeẗ nisi hñti ptẽ ꝛ ptẽ: si ergo morbꝰ ẽ qd simplex nõ hñs ptẽ ꝛ ptẽ: ꝫ nõ hẽbit tẽpora. ꝯclaratio mi. ẽ auctas Gal. 1. de ĩterio. ca. 2. q dic ꝙ egritudo a sui ꝓnᵒ hꝫ totũ suũ eẽ: ergo ipsa nõ hꝫ ptẽ ꝛ ptẽ: nõ ꝫ per accñs hꝫ tẽpora: nolo plus arguẽ. In oppoᵐ est Aui. Dõm ꝙ in morbo est attẽdere horas egritudis q̃ vocanẗ tẽpora ꝛ vocanẗ ẽt ptes. Sic eñi videte opꝫ imagiari in morbo vt imagiamur ẽt in alijs. Nũc aũt imaginamur in alijs: ꝙ illa nõ dicunẗ hẽre tp̃s nec tẽpe mẽsuranẗ: que sũt eterna sic sunt celestia: q̃ võ sũt pmutabilia tẽpora mẽsuranẗ: ꝛ pp hoc in morbo attẽdiẗ tp̃s ſꝫ ꝙ ibi ẽ alteratio ꝛ motus: ppea qꝛ in q̃libet alteratiõe vĩ qdã dispõ noua acqri: ꝛ iõ illã distiguimᵘ ex diuersa dispõne ꝛ motu: ꝛ pp hꝫ morbꝰ distiguiẗ ſm ꝙ ẽ diuersa dispõ ꝛ alteratio pcipiẗ in ipso. Et iõ appet qd sigñat tp̃s in morbo: qꝛ nõ dicit aliud nisi solũ mẽsurã quãdã q̃ rõne alterationis facte a nã aut morbo cõspiciẗ: ꝛ ſm hꝫ distiguimꝰ tẽpora penes alterationẽ factã in mã morbi: aut ex alteratiõe virtuꝫ a mã: ſꝫ dicũtur tẽpora rõne mẽsuratiõis quã hꝫ ex tẽporali nã inclusa in eis: ptes aũt dicunẗ rõne eẽ ꝙ ĩtegrant totiꝰ egritudis que hñt a parte cause ipsiꝰ egritudis ĩclusi in eis: ꝛ ppter hoc aliqñ vocanẗ tempora partes. Scđo appet ꝙ nõ dicunẗ partes quãtũ ad eẽntiã: vt dꝫ ꝓ de ĩteriorib꞉. vñ dicit ibi ꝙ non est simile de morbo sic de domo: ſꝫ eẽ ipsiꝰ est sicut rõ formalis ĩdiuisibilis: pp qđ ipsa tempora nõ sũt ptes morbi q̃ debenẗ morbo nisi ſꝫ alterationẽ ꝛ trãsmutationẽ factã in ipso ſꝫ quã diuersificaẗ eẽ morbi: qꝛ aliũ modũ eẽndi hẽbit morbꝰ in ꝓnᵒ aliũ in augmẽto ꝛ aliũ in statu. Et pp hꝫ talis modus eẽndi tẽpore mẽsuraẗ qđ tp̃s ꝯsequiẗ talẽ diuersitatẽ: ꝛ qꝛ talis diuersitas cõspiciẗ in morbo in istis tẽporibꝰ: iõ alia ĩdicatio curatiua sumiẗ a morbo qñ est in ꝓnᵒ: ꝛ alia qñ est in augmento: ꝛ alia qñ est in ꝯclinatiõe vel statu: ſꝫ si ꝯsideremus tp̃s in q̃tuꝫ non ꝯsequiẗ talẽ dispõnẽ diuersaꝫ a tpe nõ sumiẗ aliqua ĩdicatio curatiua a tẽpore. ꝛ in quarto dic ꝙ idẽ oñdit vulnus in ꝓnᵒ sui qđ ostẽdit si eẽt q̃tuor mẽsuraꝝ: accipiẽdo tp̃s ſm ꝙ dicit mẽsurã absolute: sed accipiẽdo tp̃s ſm ꝙ ꝯsequiẗ dispõnẽ morbi ab ipso accipiẗ indicatio curatiua. Ex dictis põt colligi ꝙ in egritudibꝰ est attẽdẽ tẽpora: qꝛ in illis est attẽdẽ tẽpora in qbꝰ ẽ alteratio ꝛ motꝰ: sed in morbis est hmõi. ꝫ ꝛc. Maior manifesta ẽ: qꝛ tp̃s ꝯsequiẗ illa que hñt alterationẽ ꝛ motũ. Et ex his appꝫ solõ ad obta: qꝛ Gal. itelligit ꝙ egritudies hñt in se eẽ ĩdiuisibile rõne sue eẽntie: ꝛ qꝛ quãtũ ad istud eẽ ita hñt in ꝓnᵒ ipꝫ sicut in statu: qꝛ istđ ẽ idẽ in toto morbo ꝛ in ptibꝰ: vt appet per Gal. ꝓ de ĩteriorib꞉ cap. 2. §. Igiẗ ꝛc. ſꝫ quãtũ ad esse subsistẽtie aut quãtũ ad esse diuersuꝫ ipsiꝰ qđ qdẽ paribꝰ tẽporibꝰ mensuraẗ: pp illđ qđ accidit de manifesta pmutatione in ipso: egritudies in qbꝰ accidit illud morbi tẽpora q̃tuor sunt hñtia: ꝛ he egritudies sic hñtes mãm in qbꝰ: qꝛ eẽ hoc depẽdet ab ea: ꝛ ipsa in suis dispõnibꝰ in partibꝰ tẽporis permutanẗ: ꝛ ipm ẽt eẽ egritudies permutaẗ: in his aũt que sunt mã carentes prorsus nõ accidit ppter nõ habere cãm a qua varieẗ esse earum.

Dubᵐ 2ᵐ. Scđa qõ erat vtrũ talia tẽpora attẽdanẗ in q̃libet morbo. Et vĩ ꝙ hmõi distictio tẽpoꝝ attẽdaẗ in q̃libet morbo mãli: ꝛ hꝫ ẽ manifestũ: qꝛ cũ in morbo cõplõnali attẽdaẗ alteratio: ꝛ neduꝫ talis distictio attẽdaẗ in morbis cõplõnalibꝰ: ſꝫ in solõne continui ꝛ ẽt in morbis cõpõnalibꝰ: ꝛ hꝫ appet in ap̃ate vbi sũt oĩa illa tria gñia. Q ista attẽdanẗ silr in morbo ĩmãli: hoc ꝯclaraẗ: qꝛ febris effimera ẽ morbꝰ ĩmãlis: ꝛ tñ in ipsa auctores distiguũt prinᵐ: augᵐ: statũ: et declinationeꝫ: qre ꝛc. Preterea hoc arguiẗ rõne: qꝛ manifestuꝫ ꝙ q̃libet morbꝰ ĩmãlis hꝫ ꝓnᵐ: qꝛ q̃libet ĩcipit eẽ in sbto. Etiã manifestũ est ꝙ si ab ipso fiat euasio ꝙ tales morbi hñt ẽt ꝯclinationẽ: qꝛ ꝯsinũt eẽ in sbto: ꝫ in quolibet morbo ĩmãli est dare ista duo tẽpora. Erit ẽt dare tp̃s mediũ: ꝫ talẽ distõnẽ est dare silr in morbo ĩmãli sicut ẽt in morbo mãli: qꝛ vbi in illo tẽpore medio erit ibi signare augmẽtũ ꝛ statũ. In oppoᵐ est Aui. qꝛ ĩsinuat in lr̃a p hoc qđ dixit plurime ꝙ nõ oẽs: ꝛ lꝫ sit expositũ ſm aliã expõnẽ: tñ series lr̃e vĩ ire ad illud magꝫ ꝙ nũc dõm: ꝛ hoc appet. Nam in febre ethica que est egritudo ĩmãlis nõ cadit talis distictio. Et pp hꝫ auctores ꝯterminãtes de ipsa nõ distiguũt ipsaꝫ p tẽpora: pp qđ talis distictio nõ vĩ cõpetere cuilibet morbo. Dõm est ad hꝫ ſm ꝙ credo ꝙ talis distictio tẽpoꝝ morbi pprie in oibꝰ nõ attẽdiẗ ꝛ pprie in nullo morbo ĩmãli: large aũt assumẽdo nõ est ĩcõueniẽs ꝙ

talis distictio ēt accidit in morbis īmālibꝫ. Dico ḡ ꝙ ꝓprie nō nisi in morbis mālibꝫ. Rō est: qꝛ sicut ex dictis appet tp̄s nō attēditur in morbo nisi rōne alteratiōis ⁊ motꝰ facti in mā: ⁊ ƀȝ diuersitateȝ alteratiōis fit ibi aliō ⁊ aliō tp̄s: ⁊ sic̄ in aliȷs ꝯtigit tp̄s pp̄ alterationeȝ q̄ fit in corpore diuersa sic ⁊ in morbo: qꝛ sic̄ in etate pp̄ diuersaȝ alteratione ⁊ motū acqrit aliō ⁊ aliō tp̄s siue etas silr̄ mō in morbis. Si ḡ tp̄s in morbis est rōne alteratiōis ⁊ motꝰ māe: in illis ꝓprie distictio tēpoꝝ attēdit q̄ sunt ex mā ⁊ vbi non est aliqō fieri ⁊ nulla est ibi mā nō hn̄t: qꝛ in fieri res nō sūt: ḡ ꝓprie hn̄t attēdi in illis morbis: quoꝝ eē est in fieri ⁊ in motu: ⁊ ƀȝ ꝙ a mā ꝺpēdent ⁊ a cā: ⁊ qꝛ ethica nō ꝺpēdet a mā: nec solō ꝯtinui facta a gladio vel ab aliquo silr̄ nō ꝺpēdet a cā: ꝓ tāto in istis distictio ipsoꝝ nō attēdit: ⁊ pp̄ hoc ad ista aduertēs Aui. dixit plurime. ¶ Si aūt accipiamꝰ largo mō distōne ipsoꝝ tēpoꝝ dico ꝙ nō est īcōueniēs ꝙ talis distictio silr̄ attēdat in morbis īmālibꝫ: qꝛ si accipiamus ꝓn̄m egritudīs pūctū in quo īcipit egritudo ⁊ ꝺclinatione ꝓ puncto in q̊ egritudo recedit: ⁊ statū ī q̊ egritudo permanet: eodē mō possumꝰ dicē ꝙ distictio tēpoꝝ ƀȝ h̄ ēt ꝯueniat ī morbis īmālibꝫ: nō tn̄ ꝓprie qꝛ ꝓprie tp̄s ꝯseq̄t alteratione factā in mā: ⁊ iō auctores semp distīguūt horas ⁊ tēpora egritudinū ƀȝ alteratione māe factā a nā vel ecōuerso. Et ex his appet solō ad oba: qꝛ accipiēdo large nō ē īcōueniēs ꝙ distictio tēpoꝝ ꝯueniat morbis īmālibꝫ.

Dubm̄ 3m̄ ¶ Tertia dubitatio erat vtrū egritudines salubres semp hēant q̄tuor tēpora. Et vr̄ ꝙ non oēs salubres hēant q̄tuor tēpora: qꝛ si sit aliq̄ egritudo q̄ semp ꝓcedat augendo: aut aliq̄ q̄ semp ꝓcedat diminuēdo: ⁊ ab istis ꝯtigit euadē: manifestū ē ꝙ nō oīs egritudo salubris hȝ q̄tuor tēpora. ma. ē manifesta: qꝛ vt ponit ꝙ synocha est triplex: q̄dā ꝓcedit augēdo: q̄dā diminuēdo: q̄dā eq̄liter stando: vt dcm̄ fuit in libᵒ de febribꝫ ꝙ q̄dā vocat augmastica: q̄dā paugmastica: q̄dā homomotena. ¶ In oppm̄ ē Aui. ƀȝ vnū modū exponēdi illiꝰ vbi plr̄ime: ⁊ Galr̄. 3. de crisi. c. 9. ¶ Dōm est ad h̄ ꝙ q̄libet egritudo salubris hȝ q̄tuor tēpora: ꝓn̄m: statū: augm̄: ⁊ ꝺclinationem: ⁊ huiꝰ rō ē ⁊ cā: qꝛ tēpora morboꝝ vt appuit supra ꝯsiderant ī morbo ex actiōe nāe in mām morbi. si ḡ tēpora attendunt sic̄ ē in aliȷs alteratiōibꝫ: sic ⁊ in illa q̄ aggredit īter nāȝ ⁊ mām morbi. In aliȷs aūt videmꝰ aliqn̄ aliqō alterās ita alterat aliqd qō ip̄m ꝺuīcit ꝙ ibi ē tp̄s in q̊ īcipit fieri alteratio ⁊ augm̄ ⁊ statꝰ illiꝰ alterationis ⁊ tp̄s in q̊ manifeste appet victoria vniꝰ sup alteꝝ: ḡ ⁊ in morbo opȝ ꝙ sint talia tēpora ex q̊ ē ibi talis motꝰ alteratiōis: ḡ ē ibi ꝓn̄m in q̊ nō appet alteratio: aut si appet multū ē diminuta: postea ē augm̄ in quo appet manifeste alteratio illiꝰ māe a nā: non tn̄ illa alteratio ē cōpleta: ⁊ istud ē tp̄s augmēti: postea opȝ ꝙ sit statꝰ ī quo apparet ꝑfecta alteratio ⁊ cōpleta ⁊ dr̄ statꝰ: postea ē ꝺclinatio in q̊ manifeste appȝ victoria vnius sup alteꝝ: ⁊ ēt appet expulsio māe faciēt̄ morbū. Et ex his appȝ solō ad obta. ¶ Tu dicebas ꝙ q̄dam egritudīes ꝓcedūt sup augēdo: q̄dā aūt sup diminuēdo. Dōm ē: iux̄ qō vos ꝺberis aduertē ꝙ tp̄s ꝯsiderat in morbo ponēs actionem nāe qua tēpora pn̄t duplici rōne distīgui. Unoᵒ vt sequunt actōeȝ nāe: ⁊ qꝛ talis actio attēdit circa digōne aut īdigōne: iccirco dicimus ꝙ tēpora q̄ distīguunt penes digōne aut īdigōne māe: qꝛ dicimꝰ ꝓn̄m in quo mā est cruda: aut apparēt aliq̄ digōnis signa: non tn̄ ista sūt manifesta: augm̄ in q̊ ⁊c̄. de statu ⁊ ꝺclinatiōe. Scđoᵒ ex actiōe materie: ⁊ qꝛ motꝰ māe nō est nisi synthomaticꝰ: iō talis distictio est solū penes accn̄tia in mā: ⁊ qꝛ nō est nisi ꝑ accn̄tia: ideo hic distīguimꝰ penes accn̄tia qua talē actione cōsequunt: qꝛ ꝓn̄m dicimus in quo accn̄tia apparēt ꝺbilia. Nā in ꝓnᵒ semp apparent accn̄tia debilia sicut dcm̄ est in illo afoꝛ. 30. 2. pti. circa ꝓn̄m ⁊ fineȝ oīa imbecilliora: in augm̄to aūt sunt fortiora: in statu aūt cuȝ perueniūt ad vltimū sue fortitudīs: ex actiōe tn̄ māe in nām: nā si materia nām ꝺuīcat nō ꝑuenit ad ꝺclinatione in accn̄tibus: qm̄ eger in declinatiōe mori nō pōt: ⁊ iō ad declinatione ī accn̄tibꝰ qn̄ sunt ex actiōe māe in nāȝ nō deuenit. ḡ appet q̄uo ista distictio aliqn̄ est a ꝑte egritudīs vtputa māe agēt̄ in nām: aliqn̄ nāe agēt̄ in mām ⁊ in aliqbꝰ distīguūt ƀȝ vtrūq; modū: ⁊ tūc ꝑtiȝ distīguunt penes accidētia: ꝑtiȝ ex actiōe māe. In qbꝰ enī nā nō multū molestat distīguimus ex actiōe nāe q̄ attēdit penes alteratione factā in mā: sed in illis in qbꝰ magꝭ molestat morbus qn̄ est vehemētis furie ⁊ nō fit ꝺtermiatio ꝑ crisim: tūc distīguunt tēpora penes accn̄tia q̄ cōsequunt actione māe. ¶ Ad illō ḡ qō tu dicis ꝙ q̄daȝ egritudines sunt q̄ ꝓcedūt solū augmētādo: q̄dā aūt solum declinādo. Dōm 2r̄. vno mō ꝙ q̄libet egritudo videat ꝓcedē solū augm̄tādo tātū q̄tū ad alteratione māe est distictio q̄tuor tēpoꝝ. Uel dōm alr̄ ꝙ synocha que ꝓcedit augmētādo nō est illa ꝙ sui totū fit augmētuȝ: nec illa que ꝓcedit declinādo ꝙ ipsa sit tota declinatio: sȝ illa dr̄ ꝓcedere augmētando in qua maior ps sui est augm̄tū: ⁊ illa dr̄ ꝓcedere declinando: qꝛ maior pars sui est declinatio: vn̄ plus ꝙ est in ipsa tp̄s ꝺclinationis dato ꝙ egritudo haberet vnū paroxismū solū possibile eēt: qꝛ ibi ꝓn̄m augmentū status ⁊ declinatio.

Dubm̄ 4m̄ ¶ Quarta dubō vtrū egritudīes mortales hn̄t q̄tuor tempora: ⁊ istō nō erat aliō q̄rere nisi vtrū eger possȝ mori in ꝺclinatione. Et arguit ꝙ sic aucto. Auer. ī. 3. sui collr̄. ca. 9. vbi dicit ꝙ possibile est egrū mori in ꝺclinatiōe. Hoc ēt arguit rōne qꝛ in illo tp̄e pōt mori īfirmꝰ in quo possibile ē nāȝ eē ꝺuictā: sȝ h̄ pōt accidē in ꝺclinatiōe: ḡ in decliatiōe ē possibile egrū mori. Maior ꝓpō ē manifesta qꝛ mors nō accidit nisi pp̄ victoriā māe ⁊ nā ꝺuīcat: ⁊ h̄ nullū ē incōueniēs fieri ī ꝺcliatōe: qꝛ poss̄e ē ꝙ ī ꝺcliatōe accidit resolō caloris ⁊ sp̄ūs ad quā resolōne seq̄t mors. ¶ In oppm̄ ē. A. ī lr̄a ƀȝ vnuȝ modū dispōnis illiꝰ dictiōis plr̄ime: ⁊ ēt. G. ī. 3. ꝺ crisi ca. 5. ⁊. 9. Dōm est ad h̄ ꝙ ꝺcliatio q̄dā ē ꝑticularis: q̄dā ē vlr̄is: ꝺclinatio ꝑticularis ē illa q̄ ē ī vno ꝑoxismo. ꝺcliatio vlr̄is ē illa q̄ fit in toto morbo. aut ḡ loq̄mur ꝺ ꝺcliatōe vlr̄i aut ꝑticulari: si ꝺ ꝑticulari dico ꝙ poss̄e est egrū mori ī ꝺcliatōe: ⁊ h̄ si mors accidat pp̄ resolōne sp̄ūs qn̄ sp̄s ⁊ calor vadat ad exteriora: ⁊ q̄tū ad h̄ dicebat Galr̄. ī. 3. ꝺ crisi. ꝙ si mors dēat ꝯtigē ꝑ resolōne: tūc h̄ n̄ pt̄ fieri nec ī augm̄to nec ī ꝓnᵒ nec ī statu: qꝛ n̄ sūt tp̄a apta ad resolōne: qꝛ sp̄s ⁊ calor ī istis tp̄ibꝰ magꝭ sūt ꝯculcata ī īteriorībꝰ: sȝ ꝺcliatio ꝑoxismi maxīe ē apta ad illō: qꝛ ī illo tp̄e sp̄ūs ⁊ calor veniūt ad exteriora. Si āt q̄ras ꝺ ꝺclinatōe vlr̄i q̄ q̄dē ꝺcliatio ē 2x̄. q̄dā ē vera ⁊ ꝑfecta: alia ē non vera ⁊ mēdosa: si loq̄mur ꝺ ꝺcliatōe vlr̄i vera ⁊ ꝑfecta sic dico ꝙ īposs̄e ē egrū mori ī ꝺcliatōe: ⁊ h̄ dico si mors ꝺcliet exsupantia morbi pp̄ māȝ: ⁊ rō hꝰ ē qꝛ ī illo tp̄e īposs̄e ē egrū mori ī quo tp̄e nā exsupauit māȝ morbi: sȝ h̄ fec̄ ī tp̄e ꝺcliatōis. Itē si poss̄e eēt egrū mori ī ꝺclinatōe: tūc implicarent ꝯdictoria. ꝓbō qꝛ mors accidit ex victoria māe sup morbū: nūc āt ī ꝺcliatōe vlr̄i ē victa mā. ḡ dicē ꝙ eger moriat ī ꝺcliatōe ē dicē ꝙ mā sit victa ⁊ n̄ victa. Alia ē ꝺcliatio n̄ vera: ⁊ ista nō ē rōnabilr̄ ꝺcliatio: ⁊ ī ista bn̄ ē poss̄e mori īfirmū: ⁊ ƀȝ h̄ dicebat Hip. 2. ꝑti. afoꝛ. illo afoꝛ. 27. nō ƀȝ rōne alleuiat̄. nō oȝ credē. ⁊ h̄ dicebat. A. ī. 4. can̄. ī cap̄. de distōne horaꝝ. Deīde cū dicit.

¶ Cūq; dicimus horā principiȷ ⁊ horā augmēti nō volumus ītelligi duo extrema in quibꝰ egritudīs nō manifestet dispō: sȝ ꝙ vnūquodq; eoꝝ hȝ tp̄s perceptuȝ sensu qō propriū hȝ iudiciū. Et hora quidem principiȷ est tēpus in quo egritudo appet ⁊ eius similant dispositiones: ⁊ neq; apparet in ea augmentum eius.

¶ In ꝑte ista notificat vnūq̄dq; tēpoꝝ istoꝝ: ⁊ diuidit h̄ ps ī. 2. Prīo notificat vnūq̄dq; istoꝝ tēporuȝ absolute. Scđo notificat ista tp̄a ƀȝ diuersaȝ acceptōeȝ ⁊ distōne ipoꝝ ī morb̄. ibi (Et he qdeȝ hore.) Prīa hȝ ꝑtes. 2. Prīo oñdit qd n̄ oȝ ītelligē ꝑ horā pr̄icipiȷ. 2ᵒ qd oȝ ītelligē. ibi (Et hora qdē pr̄icipiȷ.) Et ista diuidit ī q̄tuor. Prīo enī notificat horā ꝓncipiȷ. Scđo notificat horā augmenti. ibi (Et hora augm̄ti.) Tertio statꝰ ibi (Et hora statꝰ.) Quarto notificat horā ꝺcliatōis ibi (Et hora ꝺcliatōis.) ¶ Debet̄ ītelligē ꝙ hora principiȷ dr̄ eē illa ī q̄ nō appȝ diuersitas ī alteratiōe facta ī mā ab ip̄a nā ꝺ q̄ sit curādū: ⁊ dico qꝛ sic appȝ ꝑ. G. ī lib. ꝺ crisi ꝑ̊. 17. 18. ⁊. 19. cap̄. in ꝓn̄. pn̄t appere signa digōnis occulte: tn̄ ⁊ pp̄ h̄ dicimꝰ ꝙ ī ꝓnᵒ non appȝ actio nāe ꝺ q̄ sit multū curādū: sȝ augm̄ ī q̊ apparet māifeste actio nāe: si āt distīguat q̄tū ad accn̄tia: tūc assumet ꝙ illa sit hora ꝓncipiȷ ī q̄ nō multū affligit nā: augm̄ autē in q̊ auget afflictio ⁊ alia accn̄tia ⁊c̄. ⁊ de aliȷs tp̄ibꝰ ꝓcedendo. Deinde cum dicit.

¶ Et hora augmēti est tp̄s in quo egritudinis manifestatur constrictio omni hora post horam.

¶ In parte ista notificat horam augmenti.

¶ Et hora status est hora in qua egritudo in omnibus suis partibus ƀm vnam manet dispositionem.

¶ Notificat horā statꝰ. Sȝ tu dices in q̊ drt̄ hora pr̄icipiȷ ⁊ hora status. Dōm est ꝙ tp̄s pr̄icipiȷ ⁊ tp̄s statꝰ silant: qꝛ in vtroq; tp̄e permanent dispōnes silr̄es: sed differūt qꝛ in prinᵒ sunt dispōnes similes: qꝛ in toto tp̄e pr̄icipiȷ nō apparet actio māifesta ipsiꝰ nature: sȝ in tēpore status dispōnes: qꝛ ad summū ꝓuenit actio vtriusq;: ⁊ iō in prinᵒ sunt similes cū remissione ipsaꝝ: in statu autē sunt similes cum intensione actionis vtriusq;. Deinde cum dicit.

¶ Et hora ꝺclinatōis ē tp̄s ī quo eiꝰ appȝ diminutio: ⁊ quātū plus ꝓcedit eiꝰ minoratio ē magis manifesta.

¶ Manifestat horā ꝺclinatiōis ⁊ est planum. Deinde cum dicit.

¶ Et he quidē hore quādoq; attēdunt ƀm egritudinē a principio eius vsq; ad finem eius in suis ꝑoxismis: ⁊ vocant hore vlr̄es. Quādoq; cōsiderant ƀȝ vnūquēq; paroxismum ⁊ vocantur hore particulares.

¶ In ꝑte ista notificat ista tēpora quātū ad diuersuȝ modū accipiendi ipoꝝ in morb̄. ¶ Debetis scire ꝙ paroxismi ⁊ egritudīes totius

tius silant: q2 in pn° 7 in augmẽto apparet ↄstrictio mãe in vno sicut in alio: 7 interdũ accidit ꝙ tẽpora paroxismi 7 toti⁹ egritudis sũt eadẽ: qm̃ egritudo ipsa terminat in vno paroxismo: sed differũt q2 in declinatione paroxismi põt infirmus mori vt dictũ fuit.

¶ Ad cõplẽdũ ẽmonẽ õ dispõnib⁹ egritudinũ. Ca. 8m.

Egritudines multis modis sortiunt noia: aut a mẽbris i qb⁹ sũt sicut illa q̃ est lateris 7 illa q̃ est pulmonis: aut a suis accñtib⁹ sic epilepsia: aut a suis cãis sic dicim⁹ egritudinẽ melicã: aut a sui silitudine sic dicim⁹ egritudinẽ leoninã 7 egritudinẽ elephãticã: aut cõparate ei cui pmo accidisse dicuntur sic dicim⁹ vlcera balchie: aut cõpate ei cui⁹ fama fuit ꝙ medicãdo eas curabat sic dicim⁹ vlcera charonie: aut a sui suba 7 eẽntia sic dicim⁹ febris 7 apa.

¶ In pte ista ex q̊ Aui. determiauit de distõne morboꝝ i spẽs suas 7 õtermiauit de distõne ipoꝝ i ptes. In pte ista ipe determiat de distõne morboꝝ penes accñtia vt cõpleat doctria sua. 7 h̃ ẽ qd dicit rub. ca. 8. ad cõplẽdũ ẽmonẽ õ dispõnib⁹ egritudinũ. Et diuidit h̃ ps i ptes. 2. Nã p̊ põit diuersitatẽ q̃tũ ad cognitionẽ istaꝝ egritudinũ. Scdo tãgit q̃dã distõnẽ que ẽ sumpta penes q̃dã accñtia. 2a ibi (Corpoꝝ vo ordines.) Pria hz. 2. Prio ponit vnã distõnẽ ex parte noiatiõis ipaꝝ. Scdo põit aliã q̃tũ ad modũ egritudis ipaꝝ 7 cognitionẽ. ibi (Ingt. H.) ¶ Debetis scire circa pmã partẽ ꝙ noia iponunt dupl'r. aliqñ ex cã: 7 aliqñ ab affectu. a cã multipl'r: aut a cã mãli: aut a cã formali: aut efficiẽti. A cã mãli: 7 h̃ dr̃ aut a cã mãli in q̃ aut ex q̃. in q̃ 7 h̃ est sbm vtputa mẽbrũ: 7 tũc hz ab eo denoiationẽ vt egritudo lateris aut pulmonis recipit denoiationẽ a mẽbro vt pleuresis. Aut efficiẽte: 7 h̃ dupl'r: aut itrinsecũ aut extrinsecũ. intrinsecũ est humor. extrinsecũ sicut epilepsia que dr̃ ↄuenire ab efficiẽte extrinseco: 7 ideo dixit ira dei. Aliqñ a cã formali: 7 h̃ dicit aut ab eẽ vt fe. 7 apa: feb. a feruore apa ab appõne. aliqñ a forma cui assimilat hõ in illa egritudie vt elephãtia 7 leonina vt ab efficiẽte destruẽte vt vlcera chironie: q2 pus ipa curauit. aut sumit noia ab accñte itrĩseco sic egritudo q̃ dr̃ ira dei.

¶ Ingt. H. egritudines aut sunt manifeste q̃ sensu cognoscunt: aut sũt occulte q̃s facile est cognoscẽ sic dolores stõchi 7 pulmonis: aut q̃s difficile ẽ cognoscẽ sic egritudies epatꝭ 7 cãnaliũ pulmonis: aut nõ cõprehẽse nisi cũ estimatiõe sic egritudines q̃ vijs accidũt vrine.

¶ Ponit in ista parte distõnẽ q̃ ponit a parte cognitiõis: sz si dicat quõ ponit ipse ꝙ dolor stõchi 7c. ista sunt facilis cognitiõis cũ ponat in thegni ꝙ sunt difficilis. Dõm ꝙ sunt difficilis si sint a pncipio gnõnis: sed si sint ex aliq̊ accñte sunt facilis cognitiõis. ¶ Sed dices postea ipse dicit 7 dolor pulmonis: nã nõ vr̃ bene dicere: q2 pulmo nõ patit dolorẽ: q2 nõ sentit. Dõm ꝙ pulmo sentit per accidẽs: q2 sentit rõne pãniculi capiẽtis ipm ↄpter qd nõ valet.

¶ Egritudines quoqz ẽ cũ sunt ↄprie 7 est cũ sunt ẽm societatẽ. Et mẽbꝝ qdẽ alij mẽbro i egritudie sua associat: aut q2 nã sũt ↄtiua iter q̃ aliq̊ ↄtinuant istra sic cerebrũ 7 stõch⁹ pp ↄtinuitatẽ neruoꝝ inter ea: aut matrix 7 mamille pp ↄtiuitatẽ venaꝝ iter illa: aut q2 vnũ ẽ via alteri⁹ sic iguina apatis cruris: aut q2 sũt vicina sicut pulmo 7 cerebrũ. Oẽ. n. mẽbrũ qd alteri associat 7 ↄprie cũ vnũ eoꝝ alteri vicinũ debile fuerit socij sui recipit supfluitates sicut ascelle cordis: aut q2 vnũ est pncipiũ 7 radix opõnis alteri⁹ sic diaphragma pulmonis in attrahẽdo aerẽ: aut q2 vnũ seruit alteri sic nerui cerebro: aut q2 alij tertio mẽbro associant sic cerebrũ associat reni ↄpterea ꝙ vnũqdqz eoꝝ associat epati. Et ẽ cũ societas ↄuenit ad cãuz queadmodũ cerebrũ cũ egrotat 7 associat ei stõch⁹: õbilitat. n. tũc ei⁹ digõ 7 mãdat ipi stõch⁹ vapores malos 7 nutrimẽtũ nõ digestũ 7 auget ipsi⁹ cerebri egritudinẽ: 7 sic ex hac egritudine ↄueniũt patiẽtes ad durabilitatẽ 7 circuitionẽ.

¶ Prius Aui. posuit diuersitatẽ morboꝝ qui sumunt a parte noiationis 7 a parte cognitiõis. In parte ista ponit quãdã distõnẽ que est accepta penes moduz essendi aliq̃z egritudinẽ in mẽbro aliq̊ 7 duo facit. Prio ponit istã diuersitatẽ. Scdo ponit qdã notabile pp diuersitates q̃s posuerat aliquoꝝ membroꝝ. ibi in fine (Debes pterea scire.) Pria pars hz plẽs partes ẽm ꝙ plẽs ponit diuersitates 7 distõnes ipsaꝝ egritudinũ. Prio g̊ ponit vnã que dr̃ eẽ accepta ex parte modi eẽndi egritudinẽ in mẽbro. Et 2° ponit q̃dã distõnẽ que accepta est penes ordinẽ ipoꝝ corpoꝝ. Et 3° ponit q̃dã aliã distõnẽ q̃ ẽ accepta ex pte modi termiatiõis ipaꝝ egritudinũ. Quarto põit aliã q̃ ẽ accepta ex pte modi curatõis. Quito ponit q̃dã aliã distõnẽ q̃ ẽ accepta ex pte modi trãsitiõis egritudinũ i alias egritudies. Sex° põit q̃dã aliã q̃ ẽ sũpta ex pte reꝝ extrĩsecaꝝ. 2a ibi (Corpoꝝ vo.) 3a ibi (Egritudies vo.) 4a ibi (Et tibi sciẽdũ ẽ.) 5a ibi (Debes ãt scire.) 6a ibi (Sũt egritudies q̃dã 7c.) ¶ Circa pam pte õbetꝭ aliq̊ itelligẽ qd dicat eẽ egritudo ↄpa 7 q̃ dr̃ eẽ p associationẽ. pp qd õbetꝭ scire sic appz p. H. i lib. õ iteriorib⁹ i p̊ p totũ: ꝙ illa dr̃ eẽ egritudo ↄpa qñ cã est approꝑata in mẽbro illo absqz h̃ ꝙ cã ↄueiat aliũde: sz illa dr̃ egritudo p associationẽ q̃ nõ fit ↄpe pp pctm̃ qd fit i illo mẽbro: sz pp pctm̃ qd ↄpe ẽ in alio: 7 pp h̃ dr̃ egritudo p associationẽ: q2 ipa ↄseqt ad pctm̃ factũ i altero: 7 pp h̃ ipa egritudo p° appellat egritudo: alia ãt appellat accidẽs egritudis. Et ẽz istã itẽtionẽ loq̃bat sup̃ Aui. i ista 2a fen: ꝙ q̃dã ẽ egritudo pncipal' 7 q̃dã ẽ accñs: 7 ẽ cũ accñs efficit aliqñ egritudo. ¶ Et pp h̃ õbetꝭ scire sic appz i 2° de iteriorib⁹ egritudies p associationẽ st duob⁹ modis. Uno mõ dr̃ egritudo p associationẽ alteri absqz pmutatiõe accñte i altero: q2 ad mẽbrũ qd p associationẽ patit: sz ẽz istũ modũ ñ trãsmittit ꝙ sit cã illi⁹ nocumẽti quẽadmodũ accidit i epigloto pp nocumẽtũ i lacertꝭ pectorꝭ q2 ad epiglotũ ẽ ↄueniẽs nocumẽtũ solũ: q2 ad ipz nõ trãsmittit aliqd qd sit cã õfect⁹ i opõnib⁹. aliqñ accit nocumẽtũ p associatiõez qñ trãsmittit cã egrotatiua ad illõ: 7 h̃ ↄtigit 2r. Uno° cũ ↄuẽtu soli⁹ nocumẽti absqz cã corpali: sic. v. g. i dolorib⁹ iũcturaꝝ accit dolor capitꝭ ñ ꝙ trãsmittat aliq̊ mã q̃ sit cã doloris: sz trãsmittit ad nocumẽtũ solũ aliqñ q2 trãsmutat cã faciẽs egritudinẽ in altero sic stõchi q̃ trãsmittit fumũ ad cerebꝝ q̃ ẽ cã egritudis. Uñ iste ẽ ordo iter ista nocumẽta siue egritudies p associationẽ ꝙ ẽ: q2 egritudo i q̃ ñ alterat sba mẽbri dr̃ mag̃ p cõpassionẽ dictã post dr̃ egritudo mag̃ p cõpassiõez i q̃ trãsmittit nocumẽtũ solũ postea illa i q̃ trãsmittit mã: 7 cã ordis ẽ ppea q2 illa egritudo vr̃ mag̃ p cõpassionẽ in q̃ mẽbꝝ mag̃ vr̃ associari 7 mag̃ vr̃ egritudo illa fieri a cã exñte i mẽbro. mõ qñ mã trãsmittit ad mẽbꝝ mag̃ vr̃ cã i illo mẽbro 7 sic min⁹ ẽ p cõpassionẽ. ¶ Scdo õbetꝭ aduertẽ pp illõ qd dic i lr̃a aut st vicina sic pulmo 7 cerebꝝ. dicet aliqs quõ st vicia. nõ vr̃ imo multũ distãt. Dõz ꝙ ñ itelligit ꝙ pulmo 7 cerebꝝ sint vicia absolute: sz itelligit ꝙ st vicia p respectũ ad stõchũ de q̊ fecerat mẽtionẽ: q2 stõch⁹ mag̃ distat: vl' al'r ꝙ ñ itelligit ꝙ sint vicia q̃tũ ad distãtiã: sz q2 directe vnũ alteri supponit. ¶ Tertio õbetꝭ aduertẽ: q2 dic aut nã sua ↄtiua: q2 aliqs posset dr̃e. vr̃ ꝙ oẽ mẽbꝝ possit pati egritudinẽ p associationẽ: q2 vt dcm̃ ẽ i lib. õ vtu. nãli. p̊. c. 6. oĩa mẽbra st adiuicẽ colligata 7 associata: g̊ oĩa pñt pati morbuz ex colligãtia. Dõz ẽ ꝙ cõicatio siue colligãtia accipit 2r vl' põt eẽ 2r i mẽbrꝭ. q̃dã ẽ gñalis 7 i ista oĩa ↄueniũt q2 oĩa mẽbra dñr hr̃e vnã formã 7 oĩa st ẽt i vnũ finẽ: 7 iõ vnã hñt colligãtiã gñalẽ: 7 h̃ mõ ñ loqt hic: 7 lz forsitan possit fieri aliq̊ egritudo p modũ isti⁹ cõpassionis. Alia dr̃ eẽ colligãtia spãlis in q̃ accidit ꝙ vnũ plus cõicat vni mẽbro q̃z alteri: aut q2 instr̃m aut q2 aliqd mãdat ei aut pp aliq̃z cãꝝ q̃s ponit Aui. in lr̃a. Postea debetꝭ aduertẽ pp illud qd dic. postea aũt vnũqdqz ẽ pnm 7 radix opõnis alteri⁹ sic diaphragma pulmonis. Debetis scire ꝙ istud qd nunc dcm̃ est: est positũ ẽm opi. H. de motu ipsius anhelit⁹: sicut videt velle Gal'. in lib. de iteriorib⁹. 4. cap. 7. 7 in lib. suo de cã mot⁹ anhelit⁹ quẽ nõ hẽm⁹. vult ẽt in istis locis ꝙ pulmo nõ hẽat motũ ex se: sz a lacertꝭ diaphragmatis: 7 pp hoc mot⁹ ille fit a diaphragmate solo: sz qñ est multũ fortꝭ adiuuãt ipz lacerti pectoris: sz vtꝝ h̃ sit veꝝ nõ hz hic ingri. Deinde cuz dicit.

¶ Corpoꝝ vo ordies iter sanitatẽ 7 egritudinẽ sũt sex. Corp⁹ qd ẽ i vltio sanitatꝭ. Et cõp⁹ qd ẽ sanũ ñ i vltio. Et cõp⁹ qd ẽ nec sanũ nec egꝝ queadmõz dñt. Et corp⁹ egrotatiuũ qd egritudinẽ cito rcipit. Et cõp⁹ egri q̃ ↄuã hz egritudinẽ. Et cõp⁹ egri q̃ hz egritudinẽ i vltio.

¶ In ista pte ponit diuersitates q̃ sumunt i cõpõne ad ordinẽ ipoꝝ corpoꝝ: 7 q2 talis ordo nõ attendit nisi circa dispõnes corpis: iõ in isto. §. A. vult oñdẽ ordines q̃rũdã corpoꝝ siue sint corpa sana siue egra. ¶ Iuxta qd vos debetꝭ aduertẽ ad itellectũ ei⁹ qd vult dicẽ Aui. q2 cũ dicit ꝙ corpoꝝ ordines sunt sex iter sanitatẽ 7 egritudinẽ nõ õbetꝭ itelligẽ exclud ẽdo sanitatẽ 7 egritudinẽ: sz icludẽdo sanitatẽ 7 egritudinẽ. ordies corpoꝝ st corp⁹ qd ẽ i vltio sanitatꝭ 7c. ¶ Scdo dẽtis aduertẽ ꝙ iste ordie corpoꝝ q̃ h̃ ponunt merito vo-

cant̃ ordĩes q̃ illa adiuicẽ hñt ordinẽ iter q̃ cadit pfectũ ⁊ iperfectũ. ⁊ q̃ in corpib⁹ cadit talis pfectio ⁊ iperfectio: iõ talia corpora siue dicẽ vocant̃ ordines q̃ pri⁹ est corp⁹ qd̃ est in vltima sanitate qd̃ dr̃ corp⁹ sanũ simpliciter deinde corp⁹ multũ sanũ ⁊c̃.

Dubm pm ¶ Sz anteq̃ vlteri⁹ pcedam⁹ aliqs dubitat. Vr̃ q̃ Aui. male ponat ordines istoꝝ corpoꝝ: q̃ Gal'. nõ ponit nisi qnq̃. s. corp⁹ sanũ simpl'r ⁊ sanũ nũc ⁊ neutrũ ⁊ egrũ simpl'r ⁊ egrũ nũc. Iterũ q̃ nõ sunt nisi qnq̃ h̃ declarat̃ rõne: q̃ si in ordine istoꝝ corpoꝝ est dare extrema sic sunt duo corpa. s. sanũ simpl'r ⁊ egrũ nũc. si mediũ aut vere mediũ ⁊ sic hẽm⁹ vnũ corp⁹. vz. mediũ neutrũ. aut mag̃ dclinat ad sanũ simpl'r ⁊ sic est sanũ nũc. aut mag̃ ad egrũ nũc ⁊ sic ẽ egrũ simpl'r. plurib⁹ aũt modis nõ põt fieri ista variatio: ⁊ pp̃ h̃ nõ sũt plura ista corpa. Preterea qua rõne ponit̃ corp⁹ egrotatiuũ eadẽ rõne ponet̃ corp⁹ sanatiuũ: ⁊ sic erũt septẽ corpa. Dõm q̃ hec distinctio quã Aui. hic ponit in idẽ redit cũ illa q̃ posita est a. G. in p̃ thegni ⁊. z. Corpa. n. sana sũt duoꝝ modoꝝ ⁊ corpa egra duoꝝ modoꝝ. iter ista aũt duo est mediũ qd̃ cõicat ẽm eẽ mediũ vtriusq̃. s. neutrũ: q̃re ordines corpoꝝ qnq̃ eẽ vident̃ psiderãdo. s. duplicẽ distictionẽ corpoꝝ ab actuali dispõne q̃ in eis eẽ vr̃: q̃ tñ in qbusdã istoꝝ nõ solũ psiderat̃ act⁹: sz ẽt aptitudo distinguẽdo aptitudinẽ ab actu ponim⁹ ẽt in ordine istoꝝ corpoꝝ aliqd̃ corp⁹ qd̃ lz subto sit idẽ cũ illis differũt tñ ab eis ẽm modũ psiderationis eoꝝ. ⁊ hoc est corp⁹ egrotatiuũ qd̃ corp⁹ idẽ ẽ cũ corpore egro simpl'r. dr̃ vo tale sub rõne aptitudinis q̃ in ipso reperit̃. dr̃ aũt egrũ simpl'r sub rõne actualis dispõnis repte i ipo. ⁊ sic ponim⁹ corp⁹ egrotatiuũ: ita ẽt possum⁹ ponẽ corp⁹ sanatiuũ: ⁊ lz de ipo Aui. nõ fecerit mẽtionẽ: ⁊ h̃ p tãto fecit q̃ dat̃ itelligi ab ipo ⁊ a. G. in thegni ex opposito idẽ eẽ cũ corpe sano simpl'r sic̃ ⁊ corp⁹ egrotatiuũ est idẽ cũ corpe egro simpl'r. dicem⁹ g̃ q̃ Aui. p corp⁹ qd̃ est in vltio sanitat̃ itelligit corp⁹ qd̃ est sanũ simpl'r. p illd̃ aũt qd̃ ẽ sanũ nõ vltio itelligit̃ corp⁹ sanũ. nũc p corp⁹ aũt qd̃ neq̃ est sanũ ⁊c̃. itelligit corp⁹ neutrũ. p corp⁹ aũt egrotatiuũ itelligit̃ corpus egrotũ simpl'r: ⁊ q̃ eẽ egrotatiuũ plus puenit egro semp põt itelligi p h̃ qd̃ itelligat̃ egrũ semp. ⁊ p corp⁹ egrũ qd̃ hz puã egritudinẽ intelligit egrũ vt multũ: lz ẽt illud sit egrotatiuũ. p corp⁹ aũt egrũ qd̃ hz egritudinẽ in vltimo itelligit egrũ nũc: qd̃ qdẽ merito dr̃ hr̃e egritudinẽ in vltimo: q̃ est terminus extrem⁹ priꝰ cuilibet sanitati. In talẽ aũt egritudinẽ est oĩs sanitas opposita incidẽ: ⁊ ppea. G. in. z. thegni. tex. cõmẽ. z4. dixit ponẽtib⁹ nobis duos ex̃mos terminos prios alterutrũ optimã cõpõnẽ ⁊ nũc factã egritudinẽ ppea corp⁹ egrũ nũc est sic̃ extremuz q̃ alia corpa reducunt̃ ad latitudinẽ sanitat̃ sicut appet p. G. in thegni. z. tex. cõmẽ. 19. ibi (Et diuidit̃ toti⁹ sanitatis latitudo in tres in qb⁹ iã erũt egrotãtia corpa. ¶ Sz pp̃ ista iminet dubitatio vna: q̃ posset aliqs dĩe ex h̃ qd̃ dcm̃ ẽ nũc vr̃ relinq deteri⁹ istoꝝ corpoꝝ sit corp⁹ egrũ nũc. qd̃ vr̃ eẽ ptra opionẽ Haly. cõmẽ. 4. 1. thegni. tra. 3. q dic̃ q̃ dteri⁹ istoꝝ corpoꝝ ẽ corp⁹ egrũ simpl'r. egrũ aũt nũc ẽ sic̃ minimũ iter corpa egra ẽm ipm: pp̃ qd̃ nõ vr̃ q̃ egrũ nũc sit termin⁹ ex̃m⁹. ¶ Dõm ẽ q̃ corp⁹ egrũ nũc iter alia corpa est pessimũ ⁊ peius: ⁊ h̃ appet p Aui. ⁊ h̃ ẽt appet p G. in thegni. dic̃. n. ponẽtib⁹ nobis duos terminos. s. optimã cõpõnẽ ⁊ nũc factã egritudinẽ. Q̃ aũt istd̃ sit pei⁹ appet: q̃ illd̃ est peius qd̃ distiguit̃ a toto ambitu sanitat̃: qd̃ pz q̃ corp⁹ egrũ simpl'r nõ est dubiũ q̃ distiguit̃ ab ipso q̃ ponit̃ sub latitudine sanitatis: corpus aũt neutrũ simpl'r nõ est dubiũ q̃ nõ est peius q̃ egrũ nũc. ¶ Debetis tñ scire pp̃ dcm̃ Plusquãcõmẽtatoris q̃ corpa pñt dupliciter cõsiderari. Uno mõ rõne termini lesionis: ⁊ h̃ mõ dico q̃ in corpe egro nũc est maior lesio opõnũ q̃ i corpe egro simpl'r: eo q̃ corp⁹ egrũ simpl'r nõ dr̃ hr̃e lesas opões p respectũ ad se: sz p respectũ ad corp⁹ sanũ simpl'r: sz corp⁹ nũc egrũ hz lesionẽ opõnũ per respectũ ad seipm. nũc aũt sanitas ⁊ egritudo mag̃ iudicat̃ in respcũ ad se q̃ in respcũ ad aliud. Scd̃o mõ possumus cõsiderare ista corpora q̃tũ ad cãm lesionis: ⁊ q̃ in corpe egro simpl'r est cã pmãsiua: in corpe vo nũc egro nõ est cã pmansiua: idcirco q̃tũ ad cãm faciẽtẽ corp⁹ egrũ simpl'r dr̃ eẽ deterius. Deinde vo cũ dicit.

¶ Oẽs vo egritudines aut sunt sanatiue aut nõ sanatiue. Et sanatiua qdẽ egritudo ẽ que nõ hz qd̃ phibeat qn medicet̃ vt dz: nõ sanatiua vo est cũ qua est aliqd̃ phibẽs: ⁊ neq̃ pcedit̃ medico vt medicet̃ sicut dz sic̃ dolor capitis si fuerit cũ eo reumatismus.

¶ In pte ista ponit q̃dã aliã diuersitatẽ q̃ est accepta ex pte modi terminatiõis. ¶ Iuxta qd̃ dbetis aduertẽ q̃ egritudo dr̃ salubris q̃ est facilis curatõis. dr̃ nõ salubris nõ q̃ nõ possit sanari: sz q̃ cũ difficultate fit curatio ipsius. Nũc aũt sic̃ exhit̃ a. G. in terapentica methodo in plurib⁹ locis: illa egritudo dr̃ facilis curationis in qua oẽs indicationes curatiue que assumunt̃ ab ipsa dicunt̃ esse similes. Illa aũt dr̃ esse difficilis curationis in q̃ sunt egritudines priẽ siue idicationes priẽ: ⁊ hoc vult Auicẽ. in. 4. cañ. ⁊ h̃ sic ponit exemplũ de dolore capitis q̃ cũ iungit̃ cũ eo reumatismus. ⁊ h̃ iõ q̃ si tu cures cũ fridis sicut aliqñ indigemus: tũc tu auges reumatismũ: q̃ frigida cõprimũt ad interius. si aũt cures ipm cũ calidis ⁊ resolutiuis: tũc auget̃ reumatismus q̃ talia dissoluũt ⁊ liquefaciũt humorẽ q liquefact⁹ fluit: ⁊ pp̃ h̃ difficile est tales egritudĩes curare. eodẽ mõ ⁊ in alijs sicut qñ piũgit̃ cũ pleuresi sputũ sanguinis. nã sputũ sanguĩs idiget pstringentib⁹ ⁊ psolidãtib⁹. pleuresis aũt indiget aperiẽtib⁹ ⁊ mũdificãtib⁹. Deinde cum dicit.

¶ Et ẽ tibi sciẽdũ q̃ egritudo pportiõalis cõpl'oni etati ⁊ tẽpori est minoris timoris ea que eis nõ pportionat̃: nõ eñi accidit hec nisi pp̃ cãe ei⁹ magnitudinẽ.

¶ In pte ista ponit aliã diuersitatẽ q̃ ẽ accepta ex pte modi curatiõis vel termiatiõis. oñdit. n. q̃ egritudo sit piculosa dicẽs q̃ egritudo sil'is tpi ẽ min⁹ piculosa. dissimilis aũt mag̃ piculosa. ⁊ hui⁹ rõ: q̃ q̃to patiẽs ẽ min⁹ dispositũ tãto oz q̃ cã iprimẽs effectũ sit mag̃ fort̃ ⁊ potẽs: ⁊ pp̃ h̃ egritudo dissimilis tpi est de maiori cã. De istis aũt lati⁹ dcm̃ ẽ i illo afor. 34. z. pti. In morbis min⁹ periclitant̃ egrotantes. ⁊ idcirco hic omitto. Deinde cum dicit.

¶ Debes aũt scire q̃ q̃dã egritudinũ sũt q̃ ad alias mutant̃ egritudines ⁊ dstruunt̃ ipẽ: ⁊ in h̃ psistit bonitas ⁊ est vna egritudo alterius egritudinis medicamentũ sicut quartana ex qua multotiẽs sanat̃ epilepsia ⁊ podagra ⁊ varices ⁊ articuloꝝ dolores. Et qdã ẽt sanãtur a spasmo pp̃ scabiẽ pruritũ ⁊ bothor: vẽter quoq̃ simil'r sanat̃ pp̃ oculoꝝ egritudinẽ. Et lienteria sanat apostema lateris. Et sil'r ani venaꝝ aptio oib⁹ cõfert melãcholicis egritudinib⁹ ⁊ dolorib⁹ scie ⁊ doloribus renũ ⁊ matricis. Et est cũ egritudines in alias mutantur egritudines: ⁊ ppter hoc fit dispositio maioris malitie sicut cũ mutat̃ apostema lateris in apostema pulmonis: ⁊ sicut cũ mutat̃ frenesis in lythargiã.

¶ In pte ista ponit q̃sdã diuersitates egritudinuz que sumunt̃ ex mõ trãsitiõis ⁊ pmutatiõis eoꝝ de vno corpe ad alid̃. Et q̃ istud põt eẽ tripl'r: idcirco triplicẽ ponit distinctionẽ. Primo igit̃ ponit vnã distictionẽ ẽm quã oñdit diuersitatẽ egritudinũ que trãsmutant̃ de vno mẽbro ad alid̃ sic vt egritudo nõ remaneat in mẽbro p̃ in q̃ erat. Scd̃o ponit q̃dã distõnẽ egritudinũ que transmutant̃ de vno corpe in aliud. h̃ aũt ptingit fieri dupl'r. aut accidental'r sic̃ lepra ⁊ tinea. aliqñ aũt nãliter vtputa mediante aliq̃ pncipio nãli vtputa in morbis q dñr hereditary. Scd̃am g̃ distictionẽ ibi ponit (Et est p̃terea ex egritudib⁹ q̃dã.) Tertiã ponit ibi (Et sũt egritudines q̃dã que in semine.) ¶ Iuxta qd̃ vos debet̃ aduertere q̃ ista pmutatio vnius egritudĩs in alterã egritudinẽ nõ est pmutatio in aliã q̃cũq̃ mõ: q̃ vt sonat vocabulũ egritudo est qd̃dã accidens. accidẽtia aũt nõ trãsmutant̃ de sbto in sbm. Sz dr̃ vna egritudo pmutari i aliã ẽm istã distõnẽ pprie qñ illa mã faciebat egritudinẽ in vno mẽbro fac̃ egritudinẽ i alio: ⁊ h̃ ẽ ad driaz alteri⁹ pmutatõis i q̃ fit pmutatio sic q̃ nõ cessat egritudo q̃ erat in p̃: sz in p̃a pmutatiõe cessat ⁊ remouet̃ egritudo p̃a. Et ex his põt apparẽ qñ pmutatio est bona: ⁊ qñ ẽ mala: q̃ qñ fit pmutatio mãe d vno mẽbro mag̃ nobili ad alid̃ mẽbrũ min⁹ nobile tũc talis pmutatio est bona: sz qñ fit pmutatio de vno mẽbro min⁹ nobili ad mẽbrũ mag̃ nobile illa pmutatio ẽ mala. Et pp̃ h̃ pmutatio pleuresis ad peripleumoniã ẽ pmutatio mala: q̃ nobili⁹ mẽbꝝ est pulmo q̃ sit pellicl'a costaꝝ. ⁊ sil'r pmutatio frenesis ad lythargiã ẽ pmutatio mala. ¶ Sz dices tu nõ vr̃ q̃ pmutatio frenesis ad lythargiã sit pmutatio peior: q̃ frenesis ẽ apa cal'm: lythargia aũt ẽ apa fridũ: g̃ frenesis citius iterficiet: q̃ fac̃ passionẽ acutã: illud aũt faciet apa chrõicũ. Dõz q̃ pol'e ẽ frenesiz pmutari ad lythargiã: q̃ pol'e ẽ illã mãz cal'az ifridari aut r̃solui ⁊ facẽ postea lythargiã. ¶ Si g̃ tu dicas q̃ nõ vr̃ egritudo peior. Dõz q̃ frenesis ẽ duplex. vera ⁊ q̃dã ẽ nõ va. Si loq̃mur de frenesi vera q̃ fit in pte añriori cerebri: dico q̃ nõ ẽ pmutatio peior: q̃ tã cito iterficit frenesis sic̃ lythargia ⁊ ita est mortalis. Si aũt nõ vera fit sine apate dico q̃ est pmutatio mala. Uel possum⁹ al'r dicẽ q̃ pmutatio ad lythargiã sit peior q̃ mag̃ piculosa: qm̃ frenesis fit i pelliculis cerebri: lythargia aũt fit in sba: q̃ lythargia ẽ mag̃ periculosa ⁊ min⁹ ab ipsa ptigit euadẽ.

¶ Et est p̃terea ex egritudib⁹ q̃dã que de vno ad aliũ trãsit sic̃ lepra ⁊ scabies ⁊ variola ⁊ febris pestilẽtialis ⁊ apata putrida ⁊ p̃cipue cũ dom⁹ stricte fuerint ⁊ sil'r

cū vicinꝰ fuerit sub vēto ⁊ sic̄ opthalmia ⁊ ꝑcipue ei q oculis eū intueꝛ ⁊ sicut cōgelatio cū imaginaꝛ aliqs ꝙ acetosum illud opereꝛ ⁊ sicut ptisis ⁊ albaras.

¶ In ista pte ponit ꝙ egritudo que erat ꝑ diuersitatē q̄ est de mō trāsitꝰ de vno corꝑe ad aliud sic ꝙ egritudo q̄ erat ꝑ̄ in alio nō ꝑꝑ h̄ recedit.ꝑꝑ qd̄ debetis notare istā distictionē ꝙ egritudinū q̄dā sunt ꝯtagiose ⁊ appellanꝛ ꝯtagiose q₂ absq₃ ꝯtactu gn̄anꝛ.alie aūt sunt nō ꝯtagiose ⁊ ista nō est nisi vltima ꝑmutatio.(Albaras)ꝑꝑ qd̄ debetis scire ꝙ ꝑ albaras ipse nō intelligit solū turpitudinē il lā cutis:sed corruptionē in cute que ꝓuenit vsq₃ ad ossa.

Dubm 2m ¶ Sꝫ ꝑꝑ ea q̄ hic dn̄r cadit dubitatio.Utꝝ aliqs morbꝰ possit eē cō tagiosus.Et vr̄ ꝙ nō:q₂ egritudo est qd̄dā accn̄s.accn̄s aūt nō mi grat de s̄bto in s̄bm q̄re nulla egritudo poterit eē ꝯtagiosa aut he reditaria.Preterea maiorē ꝯueniētiā hꝫ mēbꝝ q̄₃ hēat vnū corpꝰ cū alio corꝑe:mō māifestū est ꝙ egritudo exn̄s ī vno mēbro vniꝰ corꝑis nō īficit alia mēbra q̄re multo fortiꝰ nec vnū corpꝰ inficiet aliō corpꝰ.Preterea māifestū ē ꝙ iste egritudines sunt hūorales: sꝫ humor nō trāsit de corꝑe in corpꝰ q̄re nulla egritudo poterit eē ꝯtagiosa.Preterea illō qd̄ dr̄ de ꝯgelatiōe nō vr̄ eē poſe:q₂ viden do aliquē comedētē acetosa ꝯgelanꝛ:q₂ ꝯgelatio vr̄ eē effectꝰ mā lis ꝫ ⁊ cā mālis:nūc aūt māifestū est ꝙ nulla est mā q̄ trāseat q̄re nō vr̄ poſe qd̄ dic̄ de ꝯgelatiōe.Itē qd̄ dic̄ de ptisi nō vr̄ eē poſe q₂ ptisis est egritudo īmālis:sꝫ egritudo īmālis nō trāsit de s̄bto in s̄bm:q̄re ⁊c̄.¶ Dōm ꝙ poſe est esse egritudinē ꝯtagiosaꝫ sic̄ nar rat Aui.¶ Juxta qd̄ vos debet̄ aduertē ꝙ ad h̄ ꝙ egritudo sit cō tagiosa reqrunꝛ duo.Primuꝫ reqrit̄ aliqd a pte egritudis.Scd̄o reqriꝛ aliō a pte corꝑis ꝙ recipit egritudinē.⁊ ꝑ̄ a pte egritudis q̄ est in corꝑe reqriꝛ ꝙ egritudo sit ex tali hūore ꝙ possit ꝑ vaporē eleuatū ab ip̄o ꝑ aerē deferri.⁊ ꝑꝑ h̄ oēs tales egritudīes sunt ex hūoribꝰ corrupt̄ ⁊ putridis īficiētes ⁊ putrefaciētes aerē q ꝓue niēs ad alia corꝑa īficit ea sil̄i dispōne:sꝫ alie egritudīes q̄ nō sunt tales nō sunt ꝯtagiose:⁊ h̄ nō reqriꝛ a pte corꝑis in q̄ ē egritudo: sꝫ reqriꝛ a pte cōꝑis qd̄ recipit vtputa ꝙ corpꝰ recipiēs sit appa ratū q₂ si nō eēt appatū nō cadēt ī talē egritudinē.Et iō dixit Aui. 4.can̄.ꝙ nō oēs hoīes cadūt in febres pestilētiales ⁊ dato ꝙ aer sit pestilētialis ⁊ ꝓ tāto q₂ nō oēs hoīes sunt apti ad illō:ꝫ qn̄ ele uatio vapoꝝ ꝑueniēs ad corꝑa apta ad putrefactioneꝫ putresce rēt illa.¶ Debet̄ tn̄ aduertē ꝙ cā ꝑmutatiōis aliqn̄ est corꝑalis et ista est aptitudo mā̄e putride apte euaporari a corꝑe in quo est:⁊ aptitudo ēt mā̄e a pte corꝑis recipiētis.aliqn̄ īmālis ⁊ ista ē ima ginatio ꝫm Aui.in.6.nāliū cap̄.4.ptis.4.q₂ poſe est ꝙ imagiatio faciat aptitudinē in corꝑe:lꝫ nō recipiaꝛ talis dispō īꝑmēs q̄ ipri mat:⁊ ꝫm h̄ poſe est ꝙ iste vetule fascinēt pueros ꝑuos:q₂ ꝑꝑ ele uationē fumi putridi q eleuaꝛ ꝑꝑ corruptionē corꝑis ip̄aꝝ ⁊ suaꝝ cōpl̄onū ⁊ pueroꝝ q h̄nt carnes tenues īficiaꝛ puer ⁊ moriaꝛ.⁊ si mil̄r imaginatio ꝫm ip̄m adhuc adiuuat vt disponat ēt aliō corpꝰ nedū ꝓꝑriū.Et h̄ viso possumꝰ reddē cām de oībꝰ egritudinibꝰ q̄s ponit:⁊ ꝑ̄ dr̄e ō lepra ⁊ h̄ est māifestū:scabie:variola:⁊ febri pesti lētiali:⁊ ap̄atibꝰ putridis:q₂ ista gn̄ant morbū ꝯtagiosuꝫ q₂ ex ip sis eleuaꝛ fumꝰ putridus q ꝑueniēs ad corpꝰ aptū īficit ip̄m:⁊ ꝑ̄ci pue si domꝰ fuerit stricte:q₂ tūc ille aer nō poterit eūari:⁊ tūc ma gis corrūpiꝛ ⁊ cōponunꝛ vēto q directe talē aerē adducat.⁊ sic̄ ob thalmiā ⁊ ꝑcipue cū aliqs ītueꝛ oculos patiētis:⁊ h̄ est ꝑꝑ qd̄ ob thalmiā est ap̄a ꝯiūctiue:⁊ ꝯiūctiue ē valde subtilis pāniculus iō ab ip̄o resoluiꝛ.s.vapor subtilis q ꝑueniēs ad oculos ip̄os alicuiꝰ apti ad recipiēdū sil̄i egritudine īficit:sic̄ cū imaginaꝛ aliqs come dere acetosa dētes sui patiunꝛ ꝯgelationē.Cā huiꝰ est:q₂ sp̄es ace tosi ꝑueniēs ad imagiationē v̄tutē hꝫ acetositat̄:⁊ ꝑꝑea h̄ sil̄i mō mouet mēbra.vn̄ sp̄es ꝫm pl̄m sunt secū deferentes v̄tutē rei:q₂ sp̄es calidi v̄tutē hꝫ vt calefaciat:sp̄es fridi v̄tutē hꝫ vt īfrigidet: ⁊ sil̄r sp̄es acetosi v̄tutē hꝫ vt ꝯgelet:⁊ sic̄ est de ꝯgelatione:ita est de ptisi ⁊ albaras.Uerū est ꝙ de ptisi est alia rō:q₂ lꝫ ptisis sit cuꝫ ethica que est egritudo īmālis:tn̄ in ipsa ꝯgregaꝛ mā corrupta in pulmone a q̄ eleuaꝛ vapor putridus q qdē vapor ꝑ respirationeꝫ egrediꝛ ⁊ attractꝰ ad pulmonē alterius inficiꝛ ab ipso.¶ Et ex his appꝫ sol̄o ad obta ꝑ̄terq̄₃ ad illud qd̄ tu dicebas.Maiorē affini tatē hꝫ mēbꝝ cū mēbro illiꝰ corꝑis qd̄ patiꝛ q̄₃ hēat cū alio corꝑe extrinseco.Sꝫ dicebas tu postea māifestū est ꝙ nō īficit alia mē bra:ꝫ multo fortius nec aliud corpꝰ qd̄ est magꝭ distās ⁊ minus cō positū.Dōm ꝙ istō argumētū peccat dupl̄r.Uno mō q₂ lꝫ illa mē bra maiorē ꝯueniētiā hēant cū alijs mēbris in forma substātiali: tn̄ nō forsan magꝭ ꝯueniūt in aptitudine ad recipiēdū talē egritu dinē.Itē peccat in alio:q₂ ipsi videnꝛ imaginari ꝙ egritudo ꝯta giosa solū in ꝯtactu genereꝛ.hoc aūt nō est sed interdū gn̄aꝛ:q₂ fu mus putridus ꝑuenit ad corpꝰ qd̄ alteraꝛ:⁊ tn̄ iterū nō sic ꝑuenit ad alia mēbra illius corꝑoris in quo est.⁊ simile posset accidere ō ꝯgelatione:q₂ possem videre aliquē comedentē acetosa ⁊ dentes illius qui imaginaꝛ ꝯgelarenꝛ ⁊ comedētis nō.¶ Et ex his appꝫ veritas q₂ mulieres vetule possunt pueros fascinare:⁊ quare mu lier mēstruosa inficit speculū:q₂ inficit ex hoc q₂ vapor putridus ꝑuenit ad ip̄m qui eleuaꝛ a muliere mēstruosa.Deinde cum dicit.

¶ Et sunt egritudinum quedam que in semine heredi tantur sicut albaras alba ⁊ tinea naturalis ⁊ podagra ⁊ ptisis ⁊ lepra.

¶ In parte ista ponit aliā distinctionē de mō trāseūdi egritudinuꝫ de vno corpore in aliud corpus mediāte aliquo ꝑ̄ncipio nāli.

¶ Sꝫ circa istā ptē aliqs diceret de illis duobꝰ q̄ ipse ponit in fine ꝙ ptisis ⁊ lepra sunt egritudines hereditarie.Istō nō vr̄ q₂ talia corꝑora nō videnꝛ posse gn̄are ꝑꝑ corruptionē gn̄ōnis in toto. Dubm 3m

¶ Postea dubitaret aliqs de podagra ⁊ tinea vtꝝ sint morbi here ditarij:q₂ illi morbi nō sunt hereditales q sunt in mēbris a qbꝰ nō decidiꝛ semen nec mediate nec īmediate:maior est māifesta.mi nor appꝫ:q₂ sperma decidiꝛ a mēbris ꝑ̄ncipalibꝰ.s.a corde cere bro ⁊ epate.Nūc autē podagra nō fit in istis mēbris nec albaras. Iterū si podagra esset morbꝰ hereditarius:tūc sequereꝛ ꝙ virtꝰ īformatiua deficeret ꝫm illud mēbꝝ.hoc aūt esse nō dꝫ:q₂ videmꝰ ꝙ q caret vno pede gn̄at hoīem cū duobꝰ:quare nō vr̄ verū qd̄ di cit.De his dicā alibi si habebo spatiū.Deinde cum dicit. Dubm 4m

¶ Et sunt egritudinū quedam que sunt generales que sunt alicui genti proprie aut in aliqua regione moran tibus aut in eis multum abundant.

¶ In ista pte ponit q̄₃dā aliā distinctionē a pte cārū extrinsecarū. ⁊ in ista pte vult hēre distinctionē ꝙ quedā sunt egritudines pro prie vni regioni:⁊ q̄dā diuerse:⁊ quedā sunt ꝓꝑrie:⁊ q̄dam cōes:⁊ similes sunt duoꝝ modoꝝ:q̄dā sunt ex dispōne aeris:quedā ex dis positiōe regionis.aliq qui habitāt in locis humidis disponunꝛ ad egritudines flegmaticas ⁊ sic de alijs que sunt diuerse:⁊ iste ꝓce dunt ex varia dispositione corꝑoꝝ ꝫm ꝙ quidā disponunꝛ ad vnā egritudinem quidam ad aliam.Deinde cum dicit.

¶ Debes preterea scire ꝙ membroꝝ debilitas cōple xionis sequiꝛ malitiā ⁊ solutionē fabricationis.

¶ In ista pte ponit qd̄dā notabile:q₂ enī in diuersitatibꝰ supradi ctis includebaꝛ ꝙ in aliqbus ipsarū cā esset morbi membri debi litas ꝯtingit vnde ꝯtingit qd̄dā mēbrū esse debile ⁊ est planū.

¶ Doctrina secūda fen secunde cuius sunt due summe.

¶ Sūma prima est de rebꝰ que accidunt ab vnaquaq₃ causarum cōmuniū:cuius sunt.xix.capitula.

¶ Est verbum vniuersale de causis. Cap̄.pm.

CAuse dispositionū corꝑoris quarū iā ꝑ̄mi simus narrationē.s.sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ dispōnis que inter eas media existit sunt tres antecedētes ⁊ primitiue ⁊ ꝯiuncte.

¶ Aui.supra determinauit de dispōnibus q̄rū erat vna intētio ꝑ̄ncipalis istius fen.In ista pte ōterminat de alio ꝑ̄n cipali.vꝫ.de causis.Naꝫ sicut dicebaꝛ supra in ꝑ̄ncipio istius fen: tria sunt de quibus est intētio Auicē.determinare in ista fen.s.de dispositiōibꝰ:de causis:⁊ de accidētibꝰ.¶ Exquo ergo Aui.deter minauit de dispositionibus:in ista parte determinat de causis.Et diuidiꝛ hec pars in duas.Nā ꝑ̄mo determinat de causis ꝫm diuer sitatē que attēdiꝛ in ipsis ex parte ipsarū causarū absolute.Scd̄o determinat de causis ꝫm ꝙ in eis attendiꝛ diuersitas rōne dispo sitionū diuersarū ⁊ accidentiū ꝯsequentiuꝫ eas:⁊ hoc nō est aliud nisi ostendere quot ⁊ que sunt cāe vniuscuiusq₃ dispōnis egritudi nalis supra enumerate ⁊ accidentiū ꝯsequentiū eas.2a ibi(Cale facientiuꝫ multe sunt cause.)Prima in duas.Primo determinat de causis ⁊ diuersitatibꝰ in gn̄ali:⁊ scd̄o in sp̄ali.2a ibi(Aer est ele mentū ⁊ origo.)Prima in tres.Primo ponit quasdam diuersita tes causaruꝫ que respiciunt ipsas causas in cōparatione ad effe ctū.Scd̄o ponit quasdā diuersitates causarū que respiciūt ipsas rōne approximationis ipsarū ad corpus.2a ibi(Causarū ꝑ̄terea.) Tertiam ponit ibi(Dicemus etiā ꝙ cause.)Prima hꝫ duas.Pri mo facit qd̄ dictū est.Scd̄o remouet quādā dubitationē que pos set oriri circa dicta.ibi(Nō oīs v̄o cā.)Prima in duas ꝫm ꝙ du plicē ponit diuersitatem que respicit causas dispositionū absolu te.Quarū prima respicit diuersitatē ipsarū causarum ꝫm se.Se cūda respicit diuersitatē cāꝝ ex parte modi cāndi ipsaꝝ.ibi(Oēs aūt cause.)Prima in duas.Primo ꝑ̄mittit illā diuersitatē.Secū do declarat mēbra diuisionis ostēdendo ꝯuenientiā ⁊ dr̄iam inter

ipſa.ibi(Añtes vo.) ℂCirca p̄mã ptẽ debetꝭ aduertẽ duo. Primũ eſt ꝙ ſic appuit ſup̄ in p̄ cap̄.iſti' 2ᵉ fen noĩe cãe ƀꝫ medicũ nõ itelligit cã q̃cũqꝫ:ſꝫ marie intelligit cã efficiẽs ex q̃ ꝓuenit diſpõ aut ſana aut egra aut neutra:ſic.n.ↄſueuerũt accipe medici ꝛ p̄cipue accipiẽdo cãm q̃ fit in corpe gñato:loquẽdo.n.de corpore q̃ꝫtũ ad p̄nᵐ gnõnis bñ ↄſiderauit medic' ſiue fac̃ mẽtionẽ de alijs cauſis: ꝛ pp̄ ƀ iſte cãe q̃ hic ponunt̃ appellant̃ oẽs cãe efficiẽtes.⁋ Scd̃o debetꝭ aduertẽ q̃ eſt cã pp̄ quã ſũt tm̃ tres iſte cãe nec plures nec pauciores.Et eſt qꝛ iſta cã efficiẽs diſpõnẽ in corpe nõ põt ipſam efficẽ niſi in duob' modis:qꝛ iſta cã aut eſt extrinſeca ſicut p̄mitiua aut itrinſeca ipſi corpori.ſi extrinſeca eſt ſic p̄mitiua.ſi aũt itrinſeca ꝛ ƀ dupl'r:qꝛ aut eſt efficiẽs in potẽtia ꝛ ſic eſt cã añs:aut eſt efficiẽs in actu ꝛ ſic eſt cã ↄiũcta.⁋ Et ſi dicat̃ q̃uo põt eſſe aliq̃ cã efficiẽs itrinſeca cũ oẽ efficiẽs ſit ex̃ eẽntiã facti:ꝫ eſſe efficiẽs eſt extrinſecũ.Dõm eſt ad ƀ ꝙ cã efficiẽs reſpectu eius qd̃ efficit ſemp̄ eſt extrinſeca.Et lꝫ ſit extrinſeca reſpcũ ei' qd̃ efficit:tñ nõ eſt incõueniẽs ꝙ q̃ꝫtũ ad corp' totũ ipſa dicat̃ extrinſeca:vtputa humor reſpectu fumi putridi:lꝫ.n.reſpectu ei' qd̃ efficit ſit extriſecũ ꝓpterea tñ dicit̃ ꝙ iſte ſunt in corpore.Deinde cum dicit.

ℂAntecedentes vo ꝛ ↄiuncte cõicant in hoc ꝙ ambe ſunt res corporee.ſ.humorales:aut cõplexiõales:aut cõpoſitionales.Primitiue vo cãe ſunt que extra corporis exiſtũt ſubam:aut ex parte corpoꝝ extrinſecoꝝ ſicut qd̃ ex verberatiõe accidit ꝛ ex cal'itate aeris ꝛ ex cibo calido ꝛ frigido que corpori adueniũt:aut ex pte aĩe:aĩa.n.aliud eſt a corpore ſicut qd̃ accidit pp̄ iraꝫ ꝛ timorẽ ꝛ hoꝝ ſimilia.Et cãe qdẽ antecedẽtes ꝛ p̄mitiue cõicant in hoc ꝙ iter eas ꝛ diſpõnes quas noiauimus aliqd̃ exiſtit mediũ.Et cãe p̄mitiue ꝛ ↄiũcte q̃ñqꝫ cõicãt in ƀ ꝙ iter ipas ꝛ iter p̄dictas diſpõnes nõ iteruenit mediũ.Antecedẽtes vo cãe a ↄiũctis dĩnt eo ꝙ cũ cauſis antecedẽtib' nõ aduenit diſpõ:ſed inter eas alie exiſtũt cãe que ſunt diſpõni ꝓpinq̃ores antecedẽtib'.Et cãe antecedẽtes differũt a p̄mitiuis in hoc ꝙ ipſe ſunt corpales:ꝛ ẽt iter antecedẽtes ꝛ iter diſpõnẽ ꝓculdubio iteruenit mediũ:ſꝫ i cauſis p̄mitiuis nõ eſt hoc neceſſariũ.Cãe quoqꝫ cõiuncte a p̄mitiuis dĩnt in hoc ꝙ ſunt corporales:ꝛ ẽt ꝙ iter cãs ↄiuntas ꝛ inter diſpõnẽ nõ eſt mediũ.In cauſis vo primitiuis non eſt hoc neceſſariũ:imo due res in eis ſunt poſſibiles.

ℂEt diuidit̃ hec ps in duas.Nã in p̄ᵃ parte cõparat iter iſta membra diſpõnis.Et p̄ cõparat iter iſta penes ↄueniẽtiã ꝛ dĩiaꝫ.Et 2ᵒ ex dictis eligit diffinitiones eoꝝ.2ᵃ ibi(Cauſe ergo añcedentes.) Prima hꝫ ptes duas.Prio cõparat iter iſta mẽbra diſtinctionis penes ↄueniẽtiã.Et 2ᵒ penes dĩiam.ibi(Cauſe vo ↄiũcte differũt a primitiuis.)Et eſt plana vſqꝫ ad illum locum.

ℂCauſe ergo antecedẽtes ſunt cãe corporales.ſ.hũorales aut cõplexionales aut cõpõnales:ꝛ ipẽ qdẽ ſunt ex qb' aduenit diſpõ nõ p̄mo aduẽtu:ſꝫ aduenit ex eis aliq̃ mediãte.Et cãe ↄiuncte ſunt cãe corpales ex qb' diſpõnes ꝓueniũt aduẽtu p̄mo.ſ.abſqꝫ medio.Et cãe primitiue ſunt cãe nõ corporales ex qbus ꝓueniũt diſpoſitiones aduentu primo aut nõ primo.Exẽplũ cãꝝ antecedẽtiũ eſt repletio febris ꝛ repletio receptaculorũ oculi vt aq̃ in ipm̃ deſcẽdat.Exẽplũ cãrũ ↄiunctaꝝ eſt putredo febris ꝛ humor q ad foramẽ dſcẽdit oppilationi ꝛ oppilatio cecitati.Exẽplũ cãrũ primitiuaruꝫ eſt cal'itas ſolis aut fortitudo mot' aut triſtitia aut vigilia aut comedẽ rẽ calefaciẽtem ſicut allia ꝛ hoc tm̃ febri:aut ꝑcuſſio dilatatiõi ꝛ deſcẽſui aque ad oculuꝫ.

ℂIn pte iſta cũ notificauit p̄dictas cãs ex cõparatione ƀm ↄueniẽtiã ꝛ dĩiam:hic ex dictis eligit diffõnes ꝛ notificatões eaꝝ.ꝛ p̄ ponit eas.ꝛ 2ᵒ declarat ꝑ exẽpla:ibi exẽplũ cãrũ añtiũ.ℂNõ vt itelligatꝭ qd̃ dĩ de ipſi' cauſis cadit dubitatio multiplex.⁋ Et p̄ma eſt vtrũ hec diſtinctio cõpetat cuilibet diſpõni.vꝫ.ſanitati egritudini ꝛ neutralitati.⁋ Scd̃a dubitatio eſt vtꝝ cauſe primitiue ſint cãe corporales.⁋ Tertia vtrũ cãe antecedẽtes ꝛ ↄiuncte ſint cãe humorales ꝛ cõplexionales ꝛ cõpõnales:ꝛ ꝓpter qd ſunt tm̃ iſte.⁋ Quarta pp̄ qd eſt ꝙ iter quaſdã p̄mitiuas ↄcurrit mediũ ꝛ iter q̃ſdã nõ.⁋ Quinta de ƀ qd̃ dicit ꝙ repletio eſt cã añs feb.

Dubᵐ p̄ᵐ

ℂEſt ꝫ p̄ dubitatio vtꝝ iſta diuiſio cãꝝ cõpetat cuilibet diſpõni:vꝫ ſanitati egritudini ꝛ neutralitati.Et vĩ ꝙ ſoluꝫ egritudini.Nã.A. adaptat in exẽplificando ſolũ ad egritudines.⁋ Itẽ ſi cõpetit ſoli egritudini:ꝫ ſolũ cõpetet cãe ↄiuncte:qꝛ ſi talis diſtõ cõpetit ſoli morbo cã ↄiũcta vĩ eẽ illa q̃ poſita ponit̃ morb':ꝫ ſolũ cãe ↄiũcte cõpetit.⁋ In oppoᵐ eſt Aui.q dicit ꝙ cãe diſpõnis corpis q̃rũ iaꝫ p̄miſim' narrationẽ.⁋ Dõm eſt ad ƀ ꝙ talis diſtictio cãꝝ cõpetit cuilibet diſpõni:ꝛ ƀ ſatis declarat text' Aui.allegat' qꝛ dic̃ q̃rũ p̄miſim' narrationẽ.ꝛ ƀ ẽt appet rõne:qꝛ mãifeſtũ eſt ꝙ idẽ ẽ cã ſanitatꝭ egritudĩs ꝛ neutralitatꝭ:q̃ñ alio ꝛ alio mõ ſũt adiuicẽ diſpoſite ꝛ ordinate.Nã ab iſta cã a q̃ fit neutralitas:alio mõ diſpoſita fit egritudo:ꝛ pp̄ hoc eedẽ ſũt cãe ↄſeruãtes ꝛ ꝑmutãtes diſpõnẽ corporis nr̃i vt appet in thegni.vñ idẽ aer fact' fridus eſt cã cauſatiua egritudinũ fridaꝝ:fact' calidus erit cã gñatiua egritudinũ cal'aꝝ.ſil'r ẽt idẽ humor exñs ſub ꝓportiõe nãli erit cã nãlis ſanitatis.exñs ſub ꝓportõe p̄ternãli in q̃ꝫto aut q̃li erit cã egritudĩs: ꝛ ſil'r appet de cõpõne:qꝛ ipa exñs ſub ꝓportiõe ꝛ mõ nãli erit cã ſanitatis.ſub mõ inãli erit cã egritudĩs.ꝛ de vnitate ſil'r.ꝫ q̊t erũt cãe ſanitatꝭ tot erũt cãe egritudĩs:ꝛ pp̄ hec talis diſtõ oĩbus adaptat̃.⁋ Debetis tñ aduertẽ ꝙ lꝫ adaptet̃ ſanitati ꝛ neutralitati tñ euidẽtius ipſa adaptat̃ egritudini ꝛ manifeſtius.Et rõ eſt duplex. Una qꝛ maior diſtinctio accidit ꝛ maior ſegregatio ƀm ꝙ iſte cãe referunt̃ ad morbos:iõ Aui.exẽplificãs ſermonẽ ſuũ ↄrit ſolũ ad morbos.Alia rõ eſt qꝛ ſanitas eſt diſpõ q̃dã nãlis.egritudo aũt eſt diſpõ q̃dã p̄ter nãm:ſꝫ illud qd̃ eſt p̄ter nãm vĩ ab extrinſeco:ſed diſpõ nãlis nõ ſic.Et qꝛ egritudo eſt ab extriſeco marie adaptant̃ cãe efficiẽti.Nã iſte cãe ſunt de gñe cãrũ efficientiũ.Sanitas aũt eſt diſpõ ꝓueniẽs ab itrinſeco ꝛ ꝓpterea adaptauit ſermonẽ ſuũ egritudini ꝛ non ſanitati.ſi aũt adaptet̃ ſanitati adaptat̃ ſanitati que fit ꝛ nõ ſanitati que ꝓuenit a natura.⁋ Et ex his pꝫ ſolutio ad obiecta ꝓpter quã cãm Aui.adaptauit ƀmonẽ ſuũ ad egritudĩes.

Dubᵐ 2ᵐ

ℂScd̃o erat dubitatio vtꝝ cãe p̄mitiue ſint corpales.Et vĩ ꝙ ſic: qꝛ ſi effect' eſt corpalis ꝛ cã dꝫ eẽ corpalis:ſꝫ ſanitas ꝛ egritudo ſt̃ effect' q̃dã corpales:ꝫ ꝛ cã dꝫ eẽ corpalis:ꝫ cãe p̄mitiue ſũt corporales.Preterea Aui.ꝫ.cañ.cap̄.de ſputo ſanguĩs dicit ꝙ multitudo exercitij ꝛ repletio multa eſt cã ſputi ſanguĩs añs:ſꝫ ml'titudo eſt cã corpalis ꝛ repletiõ:ſꝫ iſte ponunt̃ p̄mitiue hic ab iſto:ꝛ cuꝫ ſint corpales cãe p̄mitiue erũt corpales.⁋ In oppoᵐ eſt Aui.hic. ⁋ Dõm ꝙ cãe p̄mitiue ſunt cãe icorpales:tñ notãdũ ꝙ corpale ꝛ icorpale accipit̃ dupl'r.Uno mõ icorpale qꝛ p̄uatũ oĩ rõne corpalitatꝭ:ꝛ ƀ mõ cãe p̄mitiue nõ ſũt icorpales.Alio mõ accipiunt̃ icorporales nõ oĩno qꝛ p̄uate oĩ rõne corpis:ſꝫ qꝛ ſt̃ ex̃ eẽntiã nr̃i corporꝭ ꝛ iſto mõ cãe p̄mitiue ſũt icorpales:ꝛ rõ ſumit̃ ex ſigto nois: qꝛ ƀ itelligim' noĩe cãe p̄mitiue.vꝫ.illi' q̃ ꝓuenit ab extriſeco.añcedẽtes aũt cãe ꝛ ↄiũcte ſt̃ cãe corpales:qꝛ ſũt de reb' ↄſtituẽtib' eẽntiã nr̃i corpis.⁋ Et ex his appet ſol'o ad p̄ᵐ.⁋ Ad 2ᵐ dõm eſt ꝙ equocatio eſt de plenitudine.nã ipa dĩ eẽ cã cãe añtis ꝛ nõ ꝓpa cã añs.Nã iter iſtas cãs ẽ talis ordo:qꝛ p̄mitiua cã añtis iterdũ ẽ cã.cã aũt añs eſt cã ↄiũcte.ꝛ vñ ex p̄mitiua q̃ ꝓportiõabil'r approximat̃ ad corp' fit cã añs ꝛ poſtea ↄiũcta:ꝛ q̃ñqꝫ ipſamet eſt ↄiũcta ꝛ p̄mitiua:ſꝫ vtpl'm eſt ꝙ fit p̄ añs:ſed cõparat̃ ad ↄiũctã ſicut potẽtia ꝛ act' mõ ſic a potẽtia nõ ꝓgredit̃ act':ita ꝛ a cã añte nõ ↄſequit̃ leſio opõnũ niſi mediãte cã ↄiũcta.Uel al'r ꝙ cã añs accipiat̃ dupl'r.Uno mõ large ꝓ oĩ cã remota alicui'.Alio mõ ſtricte. Nunc aũt Aui.in.ꝫ.cañ.accepit cãm antecedẽtẽ ſtricte.

Dubᵐ 3ᵐ

ℂTertio eſt dubitatio vtꝝ cãe añtes ꝛ ↄiũcte ſint cãe hũorales cõplexionales ꝛ cõpõnales:ꝛ pp̄ qd ſunt tm̃ iſte vtꝝ ſint pl'es vl' pauciores.Et vĩ p̄ d hũorib' ꝙ nõ ſint cãe añtes qꝛ hũor ẽ cã mãlis:ſꝫ iſte ſũt cãe efficiẽtes.mã aũt ꝛ efficiẽs nõ coincidũt.Itẽ cõplexio ꝛ cõpõ ſũt egritudĩes q̃dã ſiue diſpõnes:ꝫ nõ ſũt cãe.Iteꝝ poſitũ fuit ſup̄ in p̄nᵒ p̄ᵉ fen ꝙ cõplexio ꝛ cõpõ ſunt cãe formales:q̃re ꝛc. Poſtea vĩ ꝙ iſte cãe ſunt plures:qꝛ antecedẽtes ſunt cãe corpales:tũc ar.Si plures ſunt res q̃ꝫ poſſint eſſe cãe añtes in corpore nr̃o q̃ erũt cãe ſanitatꝭ ꝛ egritudinis.ſ.virt' ſp̄ũs ꝛ el'nta:ꝫ plures erũt cãe antecedẽtes:q̃re vĩ ꝙ pl'es ſint iſte cãe.⁋ Itẽ ſi ponat̃ ꝙ ſit cã añs cõplexio ꝛ cõpõ q̃re nõ virt':cũ v̄tus ꝛ ꝓportio in v̄tute ſic regrat̃ ad ſanitatẽ ꝛ egritudinẽ ſicut cõplexio ꝛ cõpõ.Dõm eſt ad ƀ ꝙ iſte cãe añcedẽtes ſint tm̃ tres.ſ.hũor:cõplexio:ꝛ cõpoſitio.pp̄ qd̃ debetꝭ aduertẽ p̄mo ꝙ iſte cãe añcedẽtes ſunt cãe corporales q̃ꝫtũ eſt apud medicũ:ꝛ appellant̃ corpales:qꝛ ſunt ptinẽtes ad eẽntiã nr̃i corporis:ꝛ ſunt cãe potẽtia reſpectu ↄiuncte cãe qꝛ ↄiũcte ſunt in actu.Cã aũt q̃re iſte cãe ſunt tm̃ tres neqꝫ plures neqꝫ pauciores eſt qꝛ nõ ſt̃ pl'es res ptinẽtes ad ſanitatẽ aut egri-

tudinē:iſte.n.tres cāe itelligunť facere diſpōnē egrā aut ſanā aut neutrā:qꝛ nō eſt aliud in corpore qꝺ de nouo poſſit diſpōnē efficē niſi iſta tria.elr̄ta aūt nō pn̄t ex ſe efficere:qꝛ ipſa nō ſunt in actu. ſpūs aūt nō pn̄t eē qꝛ cāe formales.vnitas aūt nō:qꝛ ipa nō hꝫ virtutē actiuā niſi mediante cōplexione:⁊ iō nō pōt eſſe cā an̄s.¶ Ex his apparet ſolo ad obta qꝛ humor eſt cā mālis ⁊ an̄s ſiue efficiēs alio ⁊ alio mō:qꝛ dr̄ eſſe cā mālis īquātū eſt in potētia vt ſit pars corporis nr̄i.dr̄ aūt efficiēs vt pōt aliqd efficē.Mō nō eſt incōueniens mām ⁊ efficientē coincidē diuerſis reſpectib⁹.Sed de alijs eſt dubitatio magna:tn̄ aduertenduꝫ ꝙ cōpoſitio ⁊ cōplexio ꝓut ſpectāt ad ꝓpoſitū poſſunt ꝯſiderari dupliciter.Uno mō ꝓut ſtāt ſub quadā ꝓportione ⁊ īproportione per cōparationē ad opus:⁊ ſi ꝯſidereť ſub iſta ꝓportione ⁊ īproportione nō ſunt cauſe egritudinis aut neutralitatis:ſed iſto mō ponunť cauſe formales.Alio mō pn̄t ꝯſiderari abſolute ſub rōne qua ſunt p̄ncipiū alterādi aut faciēdi aliqd:⁊ ſic ponunť cāe egritudinis ſanitatis aut neutralitatis antecedētes:⁊ qꝛ cā efficiēs nō dꝫ eſſe efficiēs niſi in quodā eē qꝺ efficit ꝙ ens dꝫ eē diſtinctū ab eo qꝺ efficit.Ideo mala cōplexio ⁊ mala cōpō vt ſunt cāe antecedētes nō dn̄r eē effectiue diſpōnis in ſb̄to in quo ſunt ſed in quodā alio:ſicut oppilatio exiſtēs in vno mēbro eſt cā febris in quodā alio.⁊ ſil'r mala cōplexio in pulmone eſt cā ethice in corde.ḡ vt cōſideranť abſolute vt ſunt p̄n^m alterādi aut faciēdi aliqd vt ſic ſunt cāe antecedētes:ſed alio mō ſunt cauſe formales vt poſitū fuit ſupra qꝛ ipſe ſunt de eē mēbri.

Dub^m 4^m ¶ Quarta eſt dubitatio ꝑꝑ qd eſt ꝙ īter cās p̄mitiuas aliqn̄ īcedit mediū.aliqn̄ aūt nō.⁊ qō nō querit aliud niſi q̄re cāe primitiue nō ſunt diuiſe in cām que facit actu egritudinē ⁊ cām que facit in potētia ſicut dicebam⁹ de cā corꝑali:qꝛ q̄dā eſt que actu facit egritudinē.q̄dā aūt in potentia.Eſt dōm ad h̄ ꝙ ſm rei veritatē q̄dā cāe p̄mitiue ſunt cāe in potētia q̄dā ſunt actu.Et in potētia ſic̄ balneū qꝛ nō facit niſi poſt ablationē:in actu vt ſoluēs ꝯtinuū.Cā aūt q̄re nō fuit facta iſta diſtinctio de cā p̄mitiua eſt qꝛ cuꝫ cā p̄mitiua ſit exterior a corpore nr̄o ipſa nō hꝫ diſtingui niſi ſm actū quē efficit in nr̄o corpore:ſed cū ipſa ſit exterior cū approximať corꝑi ſemꝑ cāt aliq̄ꝫ diſpōnē:⁊ iō ſꝑ aliqd effic̄:ſꝫ cā corꝑalis qꝛ eſt aliqd corpo͛ nr̄i ⁊ res q̄ ē ī corꝑe aut ē aliqd ī po^a aut ē aliqd ī actu ꝑꝑ qꝺ cāe p̄mitiue talē diſtōnē nō recipiūt:ſꝫ cā p̄mitiua nō ē aliqd corporis nr̄i ⁊ ꝑꝑea diuiſa nihil fac̄:ſed p̄mitiua ſemꝑ dr̄ aliqd facē ⁊ ꝑꝑea qꝛ ſꝑ aliqd fac̄:illa aūt nō ſꝑ ꝑꝑea nō fuit facta talis diuiſio.

Dub^m 5^m ¶ Ultimo eſt dubitatio de eo qꝺ dicit ꝙ repletio eſt cā an̄s.nō vr̄ ꝙ ſit cā:qꝛ ſupra poſitū fuit ꝙ repletio erat egritudo cōpōnalis. Iterū repletio erat res nō nālis.q̄uo ḡ dicit ꝙ eſt cā an̄s ſalteꝫ vr̄ p̄mitiua.Itē repletio ſaltē q̄n̄ꝫ replet eſt cā ꝯiuncta:ḡ non eſt cā an̄s.Dōm eſt ad h̄ ꝙ repletio pōt dicē duo:aut.n.dicit diſpōnem rei replētis:aut diſpōnē rei replete.Si dicat diſpōnē mēbri repleti ſic dico ꝙ eſt egritudo cōpōnalis.Si aūt dicat diſpōneꝫ rei replētis hec eſt dupl'r:qꝛ aut eſt cā corporalis aut īcorporalis.ſi rei īcorꝑalis ſic eſt cā egritudīs p̄mitiua.ſi aūt dicat diſpōneꝫ rei replētis corꝑalis h̄ ē dupl'r:qꝛ aut oppil'o ē tāta ꝙ ꝑ ſe facēt egritudinē:qꝛ ſenſibil'r ledat actū ē cā ꝯiūcta:aut nō ē tāta ꝙ ſenſibil'r ledat ꝺ ſe ⁊ ſic ē cā an̄s.Et ex hiꝫ appꝫ ſolo ad obta.Deīde cū dicit.

¶ Omnes aūt cauſe aut ſunt cauſe ſm eſſentiā ſicut piper cū calefacit ⁊ opiū cū infrigidat:aut ſunt cauſe ſm accidēs ſicut aqua frigida cū calefacit ꝓpterea ꝙ inſpiſſat cutiꝫ ⁊ tenet caliditatē:⁊ aqua calida infrigidat ꝓpterea ꝙ reſoluit ⁊ ſicut ſcamonea cum infrigidat ideo ꝙ humorem expellit calefacientem.

¶ In ꝑte iſta ponit aliā diſtōnē cārum ex ꝑte modi cāndi.¶ Circa quā partē vos debetis aduertē ꝙ cā eſſentialis dr̄ eē illa que efficit effectū ſuū ab aliq̄ virtute que eſt ſibi eēntialis ſic̄ piper qn̄ calefacit aut cū opiū aut aq̄ īfrigidat.Cāe aūt que agūt ſm accidens ſunt ille q̄ nō agūt ſm ſui eēntiā:ſꝫ ꝑꝑ aliqd qꝺ ꝯſequť ſb̄am ⁊ eoꝝ eēntiā ⁊ h̄ ē cū aq̄ calefac̄:qꝛ opať illꝫ māifeſtāte denſatiōe cutꝭ q̄ ꝯſequiť ad īfrigidationē ipſi⁹ aque ⁊ ſic̄ cū ſcamonea īfrigidat qꝛ nō niſi mediāte eūone humoris calidi quā facit.Deinde dicit.

¶ Non omnis v̄o cauſa que corpori aduenit in ipſum operatur:imo preter hoc tria ſunt neceſſaria:fortitudo.ſ.ſue virtutis agentis ⁊ fortitudo virtutis corporis preparatiue ⁊ poſſibilitas permittendi vnum tāgere aliud tāto tēpore:vt in tali quale illud poſſit ex vno prouenire operatio in aliud.

¶ In iſta parte remouet q̄dā dubitationē.Dubitatio aūt quā remouet eſt iſta:aliqs poſſet dubitare dictuꝫ eſt ꝙ cāe ꝯiuncte ⁊c.⁊ an̄tes ⁊ p̄mitiue ſunt ⁊c.poſſet aliqs credere ꝙ ſtatim ꝙ approximať cā īmediate ſequereť effect⁹.hoc aūt remouet dicēs ⁊c.dixit aūt p̄ter h̄:qm̄ illa q̄ reqrunť ad actionē ſūt q̄tuor.ſ.vnde ꝑꝑ hoc qꝺ dixit que corpori aduenit intelligit approximationē.Et cā q̄re reqrunť iſta eſt qꝛ p̊ reqriť approximatio.nā oīs actio eſt per ꝯtactū rerū.Fortitudo agētis qꝛ agēs nō ītroduc̄ nec efficit aliqd niſi victoria ſuꝑ paſſum:veruꝫ eſt tn̄ ꝙ ibi in tali victoria eſt latitudo magna qꝛ forte agēs vicit ipm̄ in breui:ꝺbile aūt in lōgo cū ſemꝑ opꝫ ꝙ ibi ſit victoria aliquo mō.Tertio reqriť ꝙ patiēs ſit diſpoſitū:qꝛ oē qꝺ fit fit ex aliq̄ nō q̊cūq̄ꝫ ſed diſpoſito determinato.Et videte qꝛ aptitudo eſt duplex.Quedā ē gn̄alis ⁊ iſta eſt aptitudo qua patiēs poſſit reduci ad aliq̄ꝫ formā ſiue per duas ſiue per plures trāſmutatiōes:ḡ opꝫ ꝙ in aliq̄ q̄uolibet patiēte ſit ſaltē diſpō gn̄alis ſicut ꝙ ex aq̄ fiat ignis.Quedam aūt eſt diſpō ſpālis ⁊ hec eſt diſpō ꝑꝑ quā patiēs reduciť ad actū vnica trāſmutatiōe ſicut qn̄ ex aere fit ignis:qꝛ nō ꝯ̄riānť ſibi niſi in vna q̄litate:ſꝫ in gn̄ali diſpōne ꝯ̄riānť ſibi in duab⁹ q̄litatib⁹.Quarto reqriť tp̄s:qꝛ agēs nō trāſmutat niſi in tp̄e.Et videte ne ꝯtīgat errare ꝙ effect⁹ q̄ inducit ꝑ trāſmutationē q̄dā ītroducunť in tp̄e q̄dā in īſtāti.In īſtāti ſic̄ ſol.in īſtāti.n.ītroducit effectū ⁊ h̄ ꝑꝑea qꝛ lux nullā ꝯ̄rietatē hꝫ ad aerē nō lucidū.Quidā īducunť in tp̄e:⁊ h̄ eſt qn̄ effect⁹ ſiue patiēs ꝯ̄rietatē hꝫ aliqd cū agente.Deinde cum dicit.

¶ Eſt autem cuꝫ cauſarum diſpoſitiones diuerſificantur in eo quod prouenit ex eis.Eſt enim cuꝫ ex cā vna in corporibus diuerſis aut tēporib⁹ diuerſis diuerſe ꝓueniūt egritudines:⁊ eſt cū eius opatio diuerſificať in debili ⁊ forti ⁊ fortis ſenſus ⁊ debilis ſenſus.

¶ In iſta parte remouet q̄dā dubitationē.verū eſt ꝙ ꝑs p̄cedens debebat diuidi.ꝙ duo facit ſm ꝙ duas dubitationes remouet.⁊ 2^a īciperet ibi(Opꝫ nō minus.)¶ Remouet aūt dubitationē quā poſſet aliqs credere ꝙ vna cā ꝑficeret vnū effectū h̄ reoſtēdēdo ꝙ vna cā in diuerſis facit diuerſuꝫ effectū per diuerſas diſpōnes patiētis.mō de oīb⁹ his reddit cām dicens ⁊c.Deinde cum dicit.

¶ Cauſarū preterea alie ſunt que ſunt vicarie:alie que non.Et vicarie quidem ſunt quarum cum ſeparantur remanet affectio.Non vicarie v̄o ſunt ex quarum ſeparatione prouenit ſanitas.

¶ Ponit diuerſitatem in operatione ad effectum.

¶ Dicemus etiā ꝙ cāe que mutant diſpōnes corporis ⁊ ille que ꝯſeruāt aut ſūt neceſſarie a qb⁹ īpoſſibile eſt hoīem egredi toto tēpore ſue vite aut nō nec̄ie.Et neceſſariaꝝ q̄dē ſex ſūt genera.Genus aeris circūdātis.Et genus ei⁹ qꝺ comediť ⁊ bibiť.Et gen⁹ mot⁹ ⁊ q̄etꝭ corporee.Et genus motuuꝫ aīaliū.Et genus ſomni ⁊ vigilie.Et genus euacuationis ⁊ retētionis.De genere ergo aeris eſt nobis prius loquendum.

¶ Modo ponit diſtinctionem cauſarum in comparatione ad approximationem ipſarum ad corpus.

¶ Eſt de affectione aeris q̄ circūdat corꝑa. Cap.2^m.

Aer eſt elemētū noſtroꝝ corpoꝝ ⁊ ſpirituū:⁊ p̄ter hoc qꝺ eſt el'ntū noſtroꝝ corpoꝝ ⁊ ſpirituū:eſt ēt emanatio noſtris aduenīēs ſpiritibus:⁊ eſt cā melioratiōis coꝝ nō tm̄ ſicut elementū:ſed etiā ſicut faciens.ſ.temperans.

¶ Supra Aui.oſtēdit diuerſitates cāꝝ gn̄aliter nūc aūt ꝓſeqť ſpecial'r de ipſis cāis.determiauit aūt in ſpāli de cāis ſm mēbra diſtictiōis q̄ vltimo ē poſita:puta ꝙ cāꝝ q̄dā de nec̄itate approximantur corꝑi nr̄o:q̄dā v̄o nō de nec̄itate.Et h̄ iō fecit qꝛ iſta diuerſitas ꝓprie reqriť in cāis p̄mitiuis de q̄rū diuerſitatib⁹ nō erat ſmo habit⁹ in p̄cedētib⁹:ſꝫ de diuerſitatib⁹ antecedētiū cāꝝ ⁊ ꝯiūctaꝝ nō fuit nec̄iuꝫ determinare:ꝓpterea qꝛ cū ille cāe eēnt humorales ⁊ cōplexionales ⁊ cōpōnales:⁊ de iſtis p̄us ſmo erat habitus:iō nō fuit nec̄iū de eis determinare.de alijs aūt diuerſitatib⁹.vꝫ.de illa que eſt penes modos cauſandi aut diuerſitate que eſt in cōparatione ad effectū nō fuit nec̄iū de illis ꝓſequi:ꝑꝑea qꝛ ille nō reſpiciūt cās ſm ſe.Et diuidiť iſtud capl'm in duas ꝑtes.Primo determinat de cāis q̄ approximanť corpori oſtēdendo actiones ipſarū quas faciūt in corp⁹:hoc.n.eſt neceſſariū cognoſcē cū ex actionibus eaꝝ al'r ⁊ al'r approximataꝝ cauſať ſanitas ⁊ egritudo.Scōo

determinat de causis q̄ nō necio corpori approximant̄ ostendēdo opōnes ipsaꝝ ēt in corp⁹ humanū.2ᵃ ibi(Loq̄mur nūc ꝛc̄.)Pria in sex sicut sex sunt illa que sunt in gñe taliū cāꝝ de qb⁹ determinat. Jncipit ḡ in eis p̄ ab aere ꝓpterea q꞉ necessarioꝛ res īter oēs que approximant̄ corpori nr̄o. Circa qd̄ sic ꝓcedit:p̄ᵐ.n.ipse determinat de aere ostēdēdo in gñali quā opōnē efficit in corpe humano. Scd̄o ex h̄ oñdit q̄dā opōnē quā h꞉ circa corp⁹ nr̄m:ostendit eni ex h̄ q̄uo aer est cā sanitatis ꝛ egritudinis in corpe nr̄o.2ᵃ ibi(Et aer qdē dū est tēperat⁹.)Uel al'r dicat̄ ꝛ credo melius ꝙ p̄ ꝺclarat qd̄dā neciū ad suū ꝓpositū. Scd̄o ex h̄ oñdit suū ꝓpositū: puta quā opōnē in gñali efficit circa corp⁹ nr̄m.2ᵃ ibi(Et aer qdē vt dixi.)Sed añ istā diuisionē dēbat p̄mitti q̄dā alia diuisio vt diuidat̄ in sex ptes b꞉ ꝙ sex sunt cāe que approximant̄ corpori nr̄o de necitate. Prio ḡ ꝺterminat de aere. Scd̄o de cibo ꝛ potu. Tertio de motu ꝛ qete. Quarto de accidētib⁹ aīe. Quinto de somno ꝛ vigilia. Sexto de eūone ꝛ retētione. Partes patebūt īfra. Pria in duas. Prio p̄mittit illud neciuꝫ ad ꝓpositū. Scd̄o illud declarat. 2ᵃ ibi(Et h̄ qdē tēperamētū.)Pria in duas.q꞉ p̄ facit qd̄ dcm̄ est. Scd̄o exponit qd̄dam vocabulū.2ᵃ ibi(Jam aūt declarauimus.) ⁋Uos debetis aduertē ꝙ Aui.in his v̄bis vult ostēdē cōparationē quā h꞉ aer ad spirit⁹.vnā eni cōparationē h꞉ in rōne el'nti:ꝛ q꞉ spūs in h̄ cōicat cū corpore nr̄o:iō p̄mittit ꝙ nō solū est el'ntū spirituū:sed corpoꝝ. Aliā cōparationē h꞉ aer ad spiritū que est ꝓp̄a ipsis spiritib⁹:ꝛ ista est ꝓpria vt ipos spūs tēperet.ꝛ h̄ est qd̄ dic̄ ꝙ aer est el'ntū nr̄oꝝ corpoꝝ ꝛ spirituū nō solū sic̄ faciēs:ſ꞉ ēt sicut tēperās:ꝛ iō q꞉ aer h꞉ duplicē cōparationē.vnā b̄m quā est el'ntū. aliā b꞉ quā dr̄ alterare ex ꝯtactu ipsi⁹. Jō Aui.duplicē fecit tractatū de ipso. Unū posuit sup̄ vt ipse dr̄ el'ntū ꝛ mā nr̄i corpis. Aliū āt posuit hic b̄m ꝙ aer dr̄ alterare rōne ꝯtact⁹:vt supple est cā adueniēs vel ꝯtigēs corp⁹ nr̄m ꝛ nō cōponat̄ ex aere solū:imo cōponit̄ ex q̄tuoꝛ el'ntis. Sil'r ēt spūs q꞉ spūs est corpus mixtū:ꝛ iō nō pōt fieri ex vno el'nto:imo ex q̄tuoꝛ.verū est ꝙ sic̄ dcm̄ fuit sup̄ caplo de el'ntis ꝙ duo leuia plus faciūt ad gnōnē spirituū:sed duo ḡuia plus faciūt ad gnōnē mēbroꝝ ꝛ ipsoꝝ fixionē:ſ꞉ aer dr̄ eē emanatio aduenīēs nr̄is spiritib⁹ ꝛ nō debetis ītelligē ꝙ sit emanatio p̱ modū fluxus ꝛ refluxus:ita ꝛ aer p̱ ꝯtractionē que fit in anhelitu p̱ respirationē ꝛ īspirationē:ꝛ iō aer est in modū aque fluētis ꝛ refluētis:ꝛ pp̱ h̄ Aui.oñdit qd efficiat aer in corp⁹ nr̄m qm̄ ē cā meliorationis ipsoꝝ nō solū p̱ modū euētatiōis ipoꝝ:sed ēt expurgādo ab ipsis fumosas ꝛ vaporosas sup̱fluitates:ꝛ h̄ nō solū sicut faciēs sed sicut tēperans:ḡ in duplici necitate cōparat̄ aer ad spūs. Una q꞉ aer est sicut el'ntū qd̄ facit ꝯstitutionē nr̄i corpori ꝛ vapoꝛ spirituū. Alia necessitas est sicut euētās ꝛ ꝯtēperās ipsos ꝛ in hoc dr̄ eis facē meliorationē. h̄ est q̄tū ad expōnē litteralē. Sed videte ꝙ Aui.dicit hoc ꝙ aer dicit̄ facere meliorationē ipsis spiritib⁹ non solum sicut faciens:sed sicut temperans:ꝛ ꝓpter hoc sunt q̄dam accipientes ꝙ aer faciat ipsum spiritū ꝓpter qd̄ quidā ponunt ꝙ aer est mā ꝛ cibus ex quo spirituū esse restaurat̄.

Dubᵐ p̄ᵐ ⁋Et idcirco gr̄a huius īquirat̄ vtrū spūs generet̄ ex aere. Et vr̄ ꝙ sic:p̄ auctoritatib⁹:ꝛ p̄ aucto. Gal'.s.de iuuamētis mēbroꝝ p̄ cap̄. dicit.n.ibi ꝙ aer nō solū euētat:sed efficit spūm aīalē.idē ēt dicit in libro de vtilitate pulsus: ꝛ ēt Aui.3.cañ.ca.de anathomia cāne pulmonis:dicit.n.ibi ꝙ iuuamētū aeris est duplex:vnū est ꝯtēperare caliditatē spūs:aliud restaurare spūm ꝛ nutrire b̄m ptē q̄ est subtilis:ꝛ h̄ etiā vr̄ velle hic. ⁋Dicūt q̄dā pp̱ istas auctoritates ꝙ qñ querit̄ vtꝝ aer possit nutrire spūm ꝙ si ītelligamus ꝙ nutriat spūm p̱ se:ita ꝙ sine aliq̄ alio nutriat:ꝙ istud nō est verū. si aūt intelligam⁹ alio mō ꝙ nutriat spūm mixtus cū aliq̄ spū puta cū sanguine arteriali sicut dicūt ꝙ bene pōt isto mō aer nutrire spiritū. ⁋S꞉ ꝙ aliud sit veritas q̄ꝫ sit istud qd̄ isti dñt pp̱ qd̄ debetꝭ scire ꝙ qñ q̄rit̄ vtrū spūs possit nutriri ex aere dico ꝙ qd̄ īplicat duo. Prio ex h̄ ꝙ dr̄ spūm posse nutriri:p̄supponit̄ spūm nutriri. Secūdo īplicat vtrū possit ex aere nutriri. ⁋Et iō ad 2ᵐ op꞉ rñdere. Ad p̄ᵐ dico ꝙ ꝓprie spūs nō nutrit̄.2º dato ꝙ nutriret̄ nō nutriret̄ ex aere. Declaratio p̄mi est ista q꞉ illud nō nutrit̄ qd̄ nō p̱ticipat actu in anima:ſ꞉ spūs est hmōi: q̄re ꝛc̄. Maioꝛ ꝓpō est manifesta:q꞉ illud qd̄ nō ē formal'r aīatū nō participat actu aīe vel nutritionis. Et pp̱ hoc dicebat Gal'.in.2.thegni tex.cōmē.21.ꝙ capilloꝝ nō est nutritio sed gñatio sola:q꞉ formaliter non participant actu aīe:ꝛ iō q꞉ nō sunt formaliter aīati nō nutriunt̄. Minoꝛ apparet:q꞉ aīa est actus corporis organici physici potētia vitā habētis:ḡ spūs nō nutrit̄ q꞉ formaliter non participat actu ipsius aīe siue aīe siue vite. Si aūt ītelligam⁹ ꝙ ipsi spūs nutriant̄ nutricatione non vera:sic dico ꝙ pōt dici ꝙ spūs nutriant̄ sicut dcm̄ fuit supra:ꝙ sicut ex humoꝝ spissitudine gñat̄ substātia spissa ipsoruꝫ mēbroꝝ:sic ex vaporib⁹ ipsoꝝ gñat̄ ꝛ nutrit̄ substātia spūs. ⁋Secundo dico ꝙ nō nutriunt̄ ex aere p̄ aucto. Auer.qui dicit ꝙ q̱ dicunt spiritū nutriri ex aere nō dicūt verū. verū est ꝙ ipse ascribit istā opinionē Gal'.vtrū aūt fuerit de intētione sui nō credo:q꞉ alibi dicit ꝯ̄riū. ⁋Jstud ēt declarat̄ aucto. Aui.in.3.cañ.cap̄.p̄allegato.dicit eni ꝙ sic cōparat̄ aer ad spūm sicut cōparat̄ aq̄ ad corp⁹ nostrum. Nunc aūt aqua nec sola nec mixta cū alio nutrit corpus sicut ipse dicit supra cap̄.de humoribus.ꝛ hoc dicet etiā in ista ꝙ ipsa nec sola nec cū alio nutrit corpus. ⁋Jtē hoc declarat̄ duplici rōne q꞉ eadē est mā generationis ꝛ nutritionis vt dictū fuit sup̄. ꝛ hoc etiā ponit̄ scd̄o de generatione:ergo qd̄ nō pōt esse mā nutritionis nec generationis.modo aer nō est mā nutritionis:ḡ ꝛc̄. Maioꝛ est manifesta.minoꝛ apparet q꞉ spiritus est corp⁹ mixtū: aer aūt est corp⁹ simplex:ergo aer nō pōt esse mā nutritionis ꝛ p̱ ꝯsequens nec generationis. Neq꞉ v꞉ si dicas ꝙ est materia nutritionis ipsius spiritus qñ cū alio admiscet̄:q꞉ ipse separat̄ ꝛ nō remanet sub forma mixti. Et ideo fuit dictū supra ꝙ aqua nō nutrit neq꞉ per se neq꞉ per mixta cū alio:ſ꞉ solū adiuuat ad penetrationē ꝛ postea separat̄. ⁋Jterū hoc declarat̄ ex rōne quā facit ph̄us in libro de sensu ꝛ sensato ꝙ nutriēs est illud qd̄ nō b̄m sui totalitatē expellit̄ neq꞉ b̄m sui totalitatē retinet̄:sed pars retinet̄ ꝛ p̱s expellit̄:sed totus aer qui nutrit spiritū expellit̄ quare aer nō nutrit. Maioꝛ ꝓpositio est manifesta.minoꝛ declarat̄ qui ad sensuꝫ nos videm⁹ ꝙ homo expellit totū quē attrahit. ⁋Jtē hoc apparet alia rōne q꞉ nutrimētū d꞉ habere diuersitateꝫ in partibus sed aer cū sit elemētū est vniformis q꞉ elemēta oīa sunt vniformia:ḡ vel totus nutrit vel tot⁹ expellit̄: ꝛ ꝓpter hoc ex ipso nō pōt fieri nutritio. ⁋Et ex hoc ad obiecta q꞉ nō solū op꞉ respondē ad text⁹ Aui.sed Gal'.ꝛ p̄ ad textū Gal'.de iuuamētis.s.de iuuamētis membroꝝ cū dicit ꝙ aeris est custodire nālē calorē ꝛc̄. Dōm ad hoc ꝙ nō credo ꝙ velit dicere ꝙ aer habeat spirituꝫ aīalē:q꞉ restauret̄ ex ipso q꞉ alibi dicit ꝯ̄riū. v꞉.in libro de vtilitate pulsus.dicit eniꝫ ibi ꝙ spiritus aīalis restaurat̄ ex vitali:sed vult dicere ꝙ aer iuuat ad hoc ꝙ spiritus aīalis restauret̄ ex spiritu vitali:q꞉ aer ipse ꝯtēperat caliditatē spirit⁹ vitalis quare adiuuat vt ipse ꝯuertat̄ in aīalē. ⁋Tu dicis postea ꝙ nutrit aucto. Auicē.3.cañ. Dōm ꝙ si bene ꝯsiderent̄ verba ipsius in eodē cañ.sua intentio est ꝙ aer nō nutriat:q꞉ dicit ꝙ simile est de aere ꝛ aqua sicut aqua non nutrit corp⁹:ita nec aer nutrit spūm:sed vult dicere ꝙ aer iuuat spiritū sensibilē sicut aqua iuuat ad nutritionē ꝛ ad penetrationē solū ita ꝛ aer adiuuat ad penetrationē ꝛ ad subtilitatē spirit⁹ ipsi⁹. Et ideo aer duplicē facit vtilitatē ipsi spiritui.p̄mo q꞉ reddit ipm̄ magis subtilē.ꝛ scd̄o adiuuat q꞉ cōtēperat ipm̄ spūm. ⁋Ad aliud aūt qd̄ hic dicit iā p꞉ rñsio per ea que dicta sunt: q꞉ ex hoc qd̄ dicit ꝙ est cā melioratiōis ipsoꝝ nō tm̄ sicut el'ntū sed sicut faciēs d꞉ exponi sic̄ faciēs.i.tēperās.vñ nō dr̄ facē factiōe simpl'r dicta ſ꞉ dr̄ faciēs factiōe b꞉ qd puta īquātū d꞉ spiritū ꝯtēperare. Deinde cum dicit.

⁋**Jam aūt declarauimus in his que precesserūt quid velimus intelligi cū spiritū dicimus:nō eni dicere volumus illud qd̄ ph̄i animam vocant.**

⁋Jn pte ista exponit qd̄dā vocabulū. v꞉.qd ītelligat p̱ spiritū. spiritus aūt appellat̄ aīa respectu istius actus.s.respiratio:q꞉ talis act⁹ maxime vr̄ aīe cōpetē:imo intātū dicunt̄ aīalia viuere īquātū respirāt ꝛ ꝓpterea aīa maxime denoīat̄ ab illa opōne.s.respiratiōis. Uel possumus aliter dicē ꝙ spūs appellat̄ aīa b̄m opionē vulgariū:q꞉ vulgares appellant aīam illud qd̄ nō vr̄:ꝛ q꞉ spūs nō videt̄ appellant ipsum aīam:sed nō est vis. Deinde cum dicit.

⁋**Et hoc quidem temperamentum qd̄ ex aere nostris aduenit spiritibus ex duabus pendet operationibus que sunt mundificatio ꝛ euentatio.**

⁋Jn ista parte declarat suū ꝓpositū. v꞉.illud qd̄ p̄miserat. Et sua intentio nō est alia nisi declarare q̄uo ꝛ b̄m quē modū aer spiritū ꝯtēperet ꝛ mūdificet. Et duo facit. primo premittit hoc. scd̄o declarat.ibi(Euentatio v̄o.)

⁋**Euētatio v̄o est tēperamentū cōplexionis spirit⁹ calidi cū sup̱fluit ꝓpter ꝯstrictionē b̄m pl'm ꝛ pp̱ aliud.s. tēperamētū qd̄ est temperamentū relatiuū qd̄ sciuisti.**

⁋Et h̄ pars diuidit̄ in p̱tes duas. Nā p̄ declarat qual'r spūs iuuat̄ ab aere p̱ euētationē. Et 2º declarat qual'r adiuuat ipm̄ p̱ mūdificationē.2ᵃ ibi(Mūdificatio v̄o est.)Prima in duas.q꞉ p̄mo ostēdit qual'r aer tēperet spūm. Scd̄o ostēdit qual'r hoc facit mediāte aere.2ᵃ ibi(Et h̄ qdē tēperamētuꝫ.)⁋Dicit ḡ sic de p̄ᵃ parte ꝙ euētatio est tēperamētū.i.cā tēperamēti ꝛc̄. ⁋Juxta qd̄ vos ꝺbetis aduertē vt ītelligatis que fuerit cā isti⁹ duplicis opōnis ipsius aeris.s.mūdificationis ꝛ euētationis:ꝛ p̄mo intelligatis qd velit dicē Aui. Cā isti⁹ duplicis opōnis est similis q̱busdā que dicta sūt supra de virtute vitali:q꞉ in corpe aīalis oportuit esse vnum p̄ñᵐ

in quo p̃us reciperet aĩa: ⁊ q2 aĩa erat p̃nm diuersoꝝ: iõ habuit plura organa qbꝰ mediãtibꝰ fit talis opõ diuersa: ⁊ q2 fit v̾tute aĩe existẽtis in corde vt alia mẽbra distent ab ipso corde: opꝫ q̄ sit aliqd deferẽs. Istud aũt est caliditas ipsiꝰ cordis: ⁊ iõ oportuit ipm̃ cor eẽ cal'm ex vehemẽti caliditate: sꝫ cal'itas multa nõ põt m'lto tp̃e durare nisi p̃ refrigerationẽ: opꝫ ḡ q̄ illa m'lta cal'itas refrigeret̃: sic̃ videmꝰ in exterioribꝰ q̄ si ignis nõ refrigeret̃ imediate corrũpit̃ q2 ignis suũ hũidũ cito ↄsumit: ⁊ p̃p̃ h̾ ad h̾ vt saluet̃ cal'm qd̃ est in corde ordinauit nã refrigerationẽ ⁊ ordinauit duplicẽ refrigerationẽ. vnã q̃ dr̃ euẽtatio. ⁊ aliã q̃ dr̃ mũdificatio. Et rõ q̃re opꝫ caliditatẽ illã h̾re istas duas refrigeratiões fuit q̄ talis cordis calor fuit aptꝰ igniri a duplici cã ↄtigẽtibꝰ sibi ⁊ a seip̃o. P̃rio q2 p̃p̃ multitudinẽ cal'itat̃ ẽ aptꝰ igniri ⁊ ↄsumi a seip̃o: q2 ip̃m q̃tũ ẽ de se cito ↄsumeret suũ humidũ. Scd̃o ẽ aptũ igniri ⁊ ↄsumi q2 gñat fumosas sup̃fluitates q̃ qdẽ qñ nõ expurgant̃ ab ip̃o augerẽt suũ igneũ ⁊ sic cito ↄsumeret̃: ⁊ iõ rõne p̃me ordiauit nã refrigerationẽ ⁊ tẽperamẽtũ: ⁊ ista opõ dr̃ euẽtatio. Alia opõ fuit nec̃ia p̃p̃ secũdã nec̃itatẽ. vꝫ. rõne fumose sup̃fluitat̃ ⁊ ista dr̃ mundificatio. ḡ p̃a opõ ↄtẽperat ip̃m rõne euẽtatiõis. ⁊ 2a ↄtẽperat rõne mũdificatiõis: ḡ ⁊ h̾ est qd̃ dicit q̄ euẽtatio est ↄtẽperamẽtũ. i. est cã ↄtẽperamenti cõplexionis ipsiꝰ sp̃ũs calidi supple nimis. ¶ Illud aũt qd̃ subdit postea (Cũ sup̃fluit p̃p̃ ↄstrictionẽ s̾m p̾lm.) ↄsueuit exponi multipl'r. Quidã. n. exponũt vt illd̃ referat̃ ad ↄstrictionẽꝫ q̃ fit in corde rõne cuiꝰ fit ↄstrictio ĩ ip̃o sp̃ũ: vñ p̃p̃ motũ ↄstrictiõis cordis fit ↄstrictio ipsius sp̃ũs vñ ignit̃: vñ s̾m p̾lm accidit q̄ sp̃ũs ignit̃ p̃p̃ ↄstrictionẽ q̃ sibi accidit ex ↄstrictione cordis. Aly exponũt vt illd̃ referat̃ ad cãs excellẽtes q̃ ipediũt sp̃ũm p̃p̃ ↄstrictionẽ q̃ accidit in sp̃ũ sic̃ accidit in timore ⁊ tristitia. Sꝫ neutra istaꝝ expõnũ ẽ v̾a. P̃rimi q̄ dicũt q̄ istd̃ refert̃ ad ↄstrictionẽ q̃ accidit in corde p̃p̃ quã ↄstrigit̃ sp̃ũs nõ dñt verũ p̃p̃ duo. P̃rimũ q2 talis ↄstrictio nõ ignit spiritũ: q2 in tali ↄstrictiõe cordis accidit mũdificatio sp̃ũs ipsiꝰ. mũdificatio aũt illiꝰ fumose sup̃fluitat̃ nõ est cã ignitiõis: sꝫ mag̃ ẽ cã tẽperamẽti ipsiꝰ. Sil'r h̾ appet ex alio. vꝫ. q̄ illa sit mala expõ: q2 s̾m nãꝫ est q̄ p̃us sit euẽtatio q̃ ↄstrictio. Si ḡ p̃p̃ ↄstrictionẽ sp̃ũs iflãmaret̃: tũc p̃us fiet inflãmatio q̃ euẽtatio: tũc ↄstrictio p̃us accidet q̃ dilatatio. hoc aũt est f'lm. Iteꝝ s̾m q̄ appet p̃ p̾hm in vltimo mort̃ cor ↄstringit̃: ḡ in p̃no vite cor dilatat̃: ḡ s̾m nãm est q̄ dilatatio fit p̃us q̃ ↄstrictio. ¶ Et iõ dd̃ꝫ est al'r ad expõnẽ huiꝰ textꝰ p̃p̃ qd̃ debet̃ scire sic̃ q̃si totũ est habitũ sup̃: q2 ista expõ põt h̾eri ex his q̃ dcã sũt q2 euẽtatio est nec̃ia p̃p̃ duas res. P̃ria ẽ p̃p̃ multiplicationẽ cal'i. Alia est p̃p̃ res extrĩsecas q̃ sibi accidũt. Uult ḡ dicẽ q̄ euẽtatio s̾m p̾lm est cã tẽp̃amẽti sp̃ũs calidi. cũ sup̃fluit ei caliditas s̾m p̾lm accidit ei p̃pter ↄstrictionẽ ⁊ p̃pter aliud. i. p̃pter alias causas sibi eueniẽtes exterius ⁊ euẽtatio. s. est tẽperamentũ. i. est cã tẽperamenti in spiritu non absolute: sed est cã tẽperamẽti relati ad opus q̄ quidẽ temperamentũ tu sciuisti supra in cañ. de cõplexionibus. Deinde cũ dicit.

¶ Et hoc quidẽ tẽperamentũ attribuit nobis aeris attractio a pulmone ⁊ a poris euẽtatiõe pulsus qui sunt cũ arterijs ↄtinui. Aer aũt qui nos circũdat valde est frigidus in cõplexione cõparatõe sp̃ũs inati q̃ꝫtoplus cõplexionis q̃ accidit p̃p̃ ↄstrictionẽ. Cũqꝫ aer ad ip̃m p̃uenit ipellit ip̃m ⁊ miscet̃ cũ eo ⁊ p̃hibet ipsum ne ad igneitatẽ ↄuertat̃ ↄstrictiuã ex qua ip̃e ad malitiã p̃uenit cõplexionis per quã remouet̃ a p̃paratiõe ad effectiones recipiẽdũ aiales in se que est cã vite ⁊ ad resolutionẽ suemet substantie vaporalis humide.

¶ In ista parte ostendit quomodo euentatio illa fit mediãte aere ⁊ duplicẽ insinuat vtilitatẽ quã facit aer ipsi spiritui: ⁊ q2 duplex est nocumentũ qd̃ põt ibi accidere si nõ euentaret̃. vnde nocumẽtum esset q2 ipse esset ineptus ad opera vite: ⁊ 2m nocumentũ accideret sibi rõne sue subtilitatis q2 posset euacuari.

Dubm 2m

¶ Sꝫ diceret aliqs: ipse dicit q̄ aer qui nos circũdat est valde frigidus cõparatione cõplexionis spiritus innati. Non videt̃ q2 aer nõ semp̃ est frigidus: imo in estate est valde calidus. ¶ Et dd̃m q̄ aer fuit ↄueniens euentans spiritum ip̃m ex duplici cã. Una est a parte substãtie q2 h̾ebat multũ calidũ ⁊ p̃pterea fuit necessariũꝫ q̄ euẽtaret̃ per aliqd̃ corpus subtile qd̃ cito haberet ingressum ⁊ recessum. Scd̃o ex parte qualitatis q2 aer frigidus est. Et debet̃ scire q̄ nõ q̃cũqꝫ aer est ↄueniẽs in euẽtãdo spiritũ: sed aer q̃ nos circũdat. Naꝫ aer est triplex. qdã est supremꝰ ⁊ ille est valde calidus p̃p̃ p̃pinq̃tatẽ ad corpora cal'a. qdã aer est medius ⁊ est ille q̃ est multũ frigidus. ⁊ qdã aer est ĩfimus ⁊ iste est ille q̃ nos circundat. vñ supremꝰ aer nõ esset ↄueniẽs p̃p̃ caliditatẽ vnde ip̃m non euentaret. medius aũt p̃p̃ nimiã frigiditatẽ extingueret: vñ iste ĩfimus est sicut mediũ inter illos aeres declinãs ad frigiditatẽ. Ad argumentũ dd̃m: q̄ lꝫ aer sit talis adhuc respectu ipsius h̾ꝫ frigiditatem vnde põt ip̃m euentare. Deinde cum dicit.

¶ Mundificatio v̾o est p̃pter societatẽ ipsius quando reuerti facit anhelitus illud qd̃ ei attribuit virtus separatiua ex vapore fumoso cuius cõparatio ad spiritum ẽ cõparatio humoris sup̃flui ad corpꝰ cũ aer expellit̃.

¶ In p̃te ista oñdit q̃o aer adiuuat sp̃ũꝫ p̃ mũdificationẽ. ⁊ p̃ ostẽdit q̃o mũdificatio ẽ tẽperãs. ⁊ 2o ostẽdit q̃o illa mũdificatio fit mediãte aere. 2a ibi (Tẽperamẽtũ ḡ eiꝰ.) Uult dicẽ q̄ mũdificatio tẽp̃at sp̃ũꝫ: q2 mũdificao expellit vaporositates fumosas: ⁊ cũ aer ẽ calefactꝰ expellit̃ ⁊ secũ ẽt expellunt̃ vaporositates ille fumose.

¶ Tẽperamentũ ergo eius est p̃pterea q̄ spiritui aduenit aer cũ attrahit̃ ⁊ mũdificatio est p̃pter eiꝰ exitũ cũ expellit̃. Aer eni q̃ attrahit̃ in primis cũ igredit̃ ad tẽperãdũ necesse est vt sit in effectu frigidus: sꝫ postq̃ꝫ ↄuertit̃ ad q̃litatẽ spiritꝰ p̃pter calorẽ lõgitudine more destruit̃ eiꝰ iuuamentũ ⁊ nõ indiget eo ⁊ est aer nouus nec̃arius qui ingrediat̃ vt illius alterius suppleat vices. Opꝫ igit̃ necessario vt egrediat̃ ad hoc vt suo vicario locũ euacuet ⁊ vt fumose superfluitates substantie spiritus cum eo expellantur.

¶ Ostẽdit q̃o illud tẽperamẽtũ fit mediãte aere. Deinde cũ dicit.

¶ Et aer quideꝫ dum est tẽperatus ⁊ clarus neqꝫ substantia extranea cõplexioni spiritꝰ ↄtraria ei admiscet̃ est sanitatem efficiens ⁊ ipsam ↄseruãs. Et cũ mutatur sue operationis ↄtrariũ operatur.

¶ In ista p̃te postq̃ꝫ declarauit illud qd̃ erat vtile ad suũ p̃positũꝫ ostẽdit mõ opõnẽ ipsius aeris in corpꝰ nr̃m: ⁊ quasi in ista p̃te velit dicere q̄ si aer est moderate sube custodit sanitatẽ nr̃i corporis. si aũt fuerit ĩmoderate ipsam corrũpit. Deinde cum dicit.

¶ Aeri preterea accidunt mutationes naturales ⁊ mutationes nõ naturales ⁊ mutationes cursum egredientes naturalem ei contrarie.

¶ In ista parte ostẽdit Auicẽ. que est operatio aeris in gñali: ostẽdendo etiã operationes ⁊ effectus quos faciũt in corpus nostrũ.

¶ Naturales v̾o mutationes sunt mutationes tẽporales: qm̃ in vnoquoqꝫ tp̃e ad aliã ↄuertit̃ cõplexionẽ.

¶ In p̃te ista est eiꝰ ĩtẽtio ostẽdẽ diuersas p̃mutatiões ipsiꝰ aer̃ q̃ p̃nt eẽ cã p̃mutatiões corp̃is nr̃i ad sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. ⁊ p̃ facit hoc. 2o p̃sequit̃ de diuersitate aeris s̾m illas mutationes ibi.

¶ De naturis temporum. Cap. 3m.

DEbes auteꝫ scire q̄ tẽpora ista s̾m medicos alia sunt ab eis que sunt s̾m astronomicos.

¶ Sup̃. A. determinauit de diuersitatibꝰ in gñali ostẽdẽdo ẽt opõnes ⁊ effectꝰ q̃s faciũt in corpꝰ nr̃m. In ista p̃te p̃sequit̃ de mutatiõibꝰ illis in sp̃ãli ostẽdẽdo mutationes aeris s̾m tp̃a anni: ⁊ duo fac̃. P̃rio d̾termi. de disp̃õnibꝰ aeris nãlibꝰ ⁊ nõ nãlibꝰ ⁊ ↄ̃ nãꝫ. Et in 2a p̃te q2 de vna illaꝝ disp̃õnũ nõ p̃fecte determinauerat p̃sequit̃ iteꝝ de ipsa determinãdo adhuc de illa mag̃ in sp̃ãli. 2a p̃s icipit multũ ĩfra ibi (Iã ventoꝝ narrauimꝰ disp̃õnes.) P̃ria p̃s diuidit̃ in p̃tes tres. Nã p̃ d̾terminat de disp̃õnibꝰ aeris nãlibꝰ. Scd̃o d̾ nõ nãlibꝰ. Et 3o de disp̃õnibꝰ ↄ̃ nãm. 2a ibi (Nũc aũt dictionẽ cõplere debemꝰ.) 3a ibi (Mutatiões v̾o nãm egrediẽtes.) P̃ria hꝫ duas. Nã p̃ determinat de disp̃õnibꝰ s̾m mutatiões q̃ cadũt in ipso q̃ sunt mutatões s̾m tp̃a ãni notificãdo tp̃a ãni: ⁊ ẽt mutatiões s̾m se. Scd̃o determi. de eis q̃ꝫtũꝫ ad op̃õnẽ quã hꝫ facẽ in corpus humanũ. 2a ibi in isto 2o cap̃. (Dẽ tp̃s qd̃ cõpl'õnẽ hꝫ sanã.) Debet̃ aduertẽ añq̃ꝫ vlteriꝰ p̃cedamꝰ q̄ mutatões q̃ fiũt ĩ aere sũt tp̃a ãni ⁊ appellãt̃ mutatões nãles. ⁊ appellant̃ nãles p̃p̃ea q2 tales mutatões sũt ↄsuete ĩ aere. alie ãt p̃mutatões appellãt̃ ñ nãles q2 ñ sũt ↄsuete euẽire: vñ iste ñ sũt nisi cãe p̃mutatiõis. ille ãt appellãt̃ p̃mutatiões ↄ̃ nãꝫ q̃ sũt cã p̃mutatiõis corp̃is nr̃i a disp̃õne nãli. P̃rocedit ḡ sic d̾ p̃a p̃te: q2 p̃ distinguit q̃t ⁊ q̃ sũt tp̃a ãni ponẽdo distõnẽ ip̃oꝝ s̾m diuersos artifices. Et 2o oñdit nãm vniuscuiusqꝫ istoꝝ tẽpoꝝ. 2a ibi (Et dicemꝰ q̄ veris cõpl'o.) P̃ria hꝫ. duas. P̃rio ostẽdit diuersitatẽ istoꝝ tẽpoꝝ s̾m

diuersos artifi. Et 2° ꝓsequit᷑ de illa diuersitate. 2ª ibi (Quatuor nãqꝫ tpa.) ¶ Circa pmã partẽ est notãdũ ꝙ dicit signãter ꝙ ipsa tpa. s. ãni: ⁊ dicit ipa tpa ad drĩaꝫ q̊rũdã tẽpoꝝ morbi de qb⁹ ꝯterminauit sup̃: ⁊ ad drĩam mẽsis ⁊ diei medicinalis q̃ hic omittens alia tpa solũ de tẽporib⁹ ãni determinat: lꝫ ẽt ⁊ medic⁹ de oĩb⁹ his tẽporib⁹ ꝯsideret: q̃ ꝯsiderat tempora morbi vt patuit: ⁊ tẽpora diei q̃ aliã medicinã dat de die aliã de nocte: ⁊ tẽpora mẽsis q̃ ⁊ mẽseꝫ lunarẽ ⁊ medicinalẽ ⁊ mãifeste apparitiõis ⁊ ꝯiũctiõis. hic vo solũ de tẽporib⁹ ãni itẽdit. ¶ Scd̃o debetis aduertẽ ꝙ ista tpa sunt alia apud medicos ⁊ alia apud astrologos. nõ qdẽ q̃tũ ad numerũ q̃ ꝫm ambos sunt q̃tuor: nec quãtũ ad ordinẽ q̃ ꝫm ambos ver p̃cedit estatẽ ⁊ estas autũnũ ⁊ autũnus hyemẽ: sꝫ sũt alia q̃tũ ad q̃titatẽ q̃ ꝫm astrologos oĩa sunt eq̃lia: ꝫm medicũ ver ⁊ autũnus sunt minora. Et sunt alia q̃tũ ad p̃n^m distinctionis eoꝝ. Nam astrologus distinguit ea ꝫm motũ circuli signoꝝ ꝓpterea q̃ nõ cõsiderat ea ꝫm alterationẽ quã efficiũt in corp⁹: medicus vo ꝫm alterationẽ quã efficiũt in corp⁹ ꝓpter qd̃ ꝯsideret ea vt sunt cã sanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ sic pp diuersos fines al'r ⁊ al'r distĩguit medicus ⁊ astrologus. Et sil'r supple ꝙ distĩguant᷑ ꝫm theologos ipa tpa ꝫm q̃sdã festiuitates vnde solet dici. Festum clemẽtis caput hyemis ẽ oriẽtis. Cedit hyems retro cathedrato symone petro, Uer fugat vrbanus: estatẽ simphorianus. Deinde cum dicit.

¶ Quatuor nãqꝫ tempora ꝫm astronomicos sunt mutationes solis in vnaquaqꝫ quadra circuli signoruꝫ a puncto incipientes vernali.

¶ In ista pte ꝓsequit᷑ de diuersa distõne istoꝝ tẽpoꝝ ãni ꝫm istos diuersos modos accipiendi a diuersis artificib⁹ ⁊ duo facit. Prio determinat de diuersitate istoꝝ tẽpoꝝ ꝫm opiõnẽ astrologoꝝ. Et scd̃o ꝫm opiõnẽ medicoꝝ. 2ª ibi (Scd̃m medicos vo.) ¶ Debetis scire ꝙ ista tẽpora nõ sunt mot⁹ formaliter in eo ꝙ tp̃s nõ est motus formal'r. ¶ Ulteri⁹ vos debetis scire ꝙ illud qd̃ dicit ꝙ mutationes tẽpoꝝ ꝫm astrologos accipiunt᷑ ꝫ mutationẽ solis in vnaquaqꝫ quadra circuli signoꝝ pp istud notãdũ ꝙ sol hꝫ duplicẽ motũ. Unũ qui nõ est ꝓprius ipsi soli: sꝫ est cõmunis oĩ planete ⁊ iste est mot⁹ prime sphere ⁊ iste motus est ab oriẽte in occidẽtẽ. Ali⁹ est mot⁹ ꝓprius ipsi soli ⁊ est mot⁹ ab occidẽte in orientẽ. Et hoc nõ est incõueniẽs ꝙ aliq̃ corpora moueant᷑ diuersis motib⁹ ꝯꝫ. vno motu ꝓprio. alio motu cõmuni. sicut. v. g. si formica esset sup quadã rota ⁊ moueret᷑ rota ⁊ formica moueret᷑ ꝯtra motũ rote: tũc formica moueret᷑ duplici motu: ⁊ motu suo qui est ꝯtra motũ rote: ⁊ motu ẽt ipsi⁹ rote. Scd̃o sol ipse mouet᷑ duplici motu. vno ab oriẽte in occidentẽ ⁊ ꝫm talẽ motũ describit diẽ. ⁊ alius est motus ꝓprius ⁊ iste est mot⁹ in circulo signoꝝ puta in zodiaco: ⁊ istũ ꝓpriũ motũ perficit in vno ãno: ⁊ ꝫm istũ motũ facit tẽpora ãni: ⁊ ꝫm ꝙ mouet᷑ per istas quadras facit siue causat diuersa tẽpora. Et q̃ in vnaquaqꝫ quadra morat᷑ tribus mensibus: ideo vnũqd̃qꝫ tẽpus anni describunt habere tres menses: sed ꝫm medicos duo tẽpora excedũt alia quantitate: propterea quia medici describũt tempora penes quedam sensata. Deinde cum dicit.

¶ Scd̃m medicos vo ver in terris temperatis est tempus in quo nõ tãtũ sunt necessarie res calefaciẽtes pp frigus vt inde sit multũ curandũ neqꝫ euẽtatio ꝓpter calorẽ. Et in ip̃o quidẽ est principiũ frõdẽdi arbores. Et eius tẽpus est tp̃s existens inter equalitatẽ vernalem aut añ ipaꝫ parũ donec sol sit in medio tauri.

¶ In ista pte ponit distictionẽ ipsoꝝ tẽpoꝝ ꝫm opiõneꝫ medicoꝝ ⁊ duo facit. p̊ notificat ista tpa penes q̃litates. ⁊ 2° penes qdã sensibilia apparẽtia in dictis tẽporib⁹. 2ª ibi (Et vĩ ꝙ ver sit tp̃s florum.) Prima hꝫ q̃tuor ꝫm ꝙ q̃tuor sunt tpa q̃ describit. p̊ describit nobis ver. 2° autũnũ. 3° estatẽ. ⁊ 4° hyemẽ. 2ª pars ibi (Et autũnus est huic oppositus.) 3ª ibi (Et estas qdẽ est totũ tp̃s.) 4ª ibi (Et hyems estati opposita.) Prio ꝫ notificat nob̃ ver q̃tũ ad q̃litatẽ. ⁊ 2° q̃tũ ad qdã apparẽtia in ip̃o. ⁊ 3° cõparat ver ad autũnũ penes q̃titatẽ tẽporis ipsoꝝ. 2ª ibi (Et ĩ ip̃o qdẽ ẽ p̃n^m frõdẽdi arbores.) 3ª ibi (Unũqd̃qꝫ igit᷑ duoꝝ tẽpoꝝ veris ⁊ autũni.) Recollige dubitationes. Aui. ꝫ notificãs ver dixit ꝫm medicos in terris tẽperatis: q̃ in distẽperatis versus calidũ eẽnt necessarie res ĩfrigidãtes pp estũ: ⁊ in distẽperatis v̉sus frigidũ eẽnt necessarie res calefaciẽtes pp frigus: ⁊ iõ ver est tp̃s in q̊ nõ multũ sunt nec̃arie res calefaciẽtes pp frigus: nec sunt multũ necessarie res ĩfrigidãtes pp estũ. ⁊ idcirco nõ vult Auicẽ. dr̃e nisi ꝙ ver est tp̃s tẽperatũ. Dixit aũt vt ĩde sit multũ curãdũ: q̃ lꝫ ver ex se ⁊ ex regione sic sit: tñ q̃ oẽ tp̃s assimilat᷑ tẽpori p̃cedẽti q̃tũ ad sui p̃n^m ⁊ sequẽti q̃tũ ad finẽ pp ħ ver in sui p̃n° ĩdiget aliquo mõ calefaciẽtib⁹ pp hyemẽ ꝫm aliqd in fine ĩfrigidãtib⁹: sꝫ in sui medio nõ: ⁊ iõ lꝫ ip̃ꝫ ꝫm se totũ sit tẽpatũ: q̃ tñ extremitates nõ sunt tẽpate absolute pp eas sic loq̃t᷑ ⁊ pp ħ tale tp̃s latitudinẽ hꝫ. Iterũ ⁊ tp̃s veris diuersificat᷑ q̃tũ ad añs qm̃ illud apparens. s. apparitio frigiditatis diu nõ est semp eodẽ mõ: q̃ aliq̃n apparẽt citi⁹ aliq̃n tardi⁹: ⁊ pp hoc ver ꝫm medicos nõ ĩcipit eodẽ mõ: q̃ temperies aliq̃n citius appet in ipso ex aliq̊ aspectu celesti ⁊ aliq̃n tardius. Deĩde cũ dic̃.

¶ Et autũnus est huic oppositus in talib⁹ quales sunt nostre terre. In alijs vo terris est possibile vt p̃cedat ver ⁊ tardetur autũnus.

¶ In ista pte notificat nobis tp̃s autũni. ¶ Sꝫ dices tu q̃uõ dic̃ ip̃e ꝙ tp̃s autũni opponit᷑ vi: q̃ ẽ aliq̊ mõ tẽpat⁹ sic̃ ⁊ ver. ¶ Dd̃m ẽ ꝙ autũn⁹ opponit᷑ q̃tũ ad q̃litates ⁊ q̃tũ ad accñs apparẽs in ipso: vñ autũn⁹ mag̃ opponit᷑ veri q̃ aliqd̃ tp̃s ieq̃le: vñ sic̃ ĩ vere nõ ĩdigem⁹ calefaciẽtib⁹ pp frig⁹ ⁊ ĩfrigidãtib⁹ pp estũ: ita in autũno opposito mõ ĩdigem⁹ mõ calefaciẽtib⁹ ⁊ mõ ĩfrigidãtib⁹: sꝫ ĩ alijs tẽporib⁹ vel ĩdigem⁹ solũ calefaciẽtib⁹ vel solũ infrigidantib⁹. Et opponit᷑ ei q̃tũ ad apparens siue ad effectũ de quo ꝓposuerat: q̃ sicut ver facit arbores frõdere ⁊ florere: ita ⁊ autũnus est tp̃s qd̃ facit deflorere. Iterũ differũt q̃tuꝫ ad p̃n^m: q̃ sicut autũnus ante hyemẽ: ita ⁊ ver ante estatẽ: ⁊ hoc est veꝝ in regionib⁹ tẽpatis: in distẽperatis aũt vt dicit Aui. in l'ra pol'e est ꝙ ver p̃cedat ⁊ autũnus tardet᷑: q̃ medicus accipit tp̃s veris ex tẽperamẽto ipsi⁹ aeris. Nunc aũt in regionib⁹ calidis tẽperamẽtũ aduenit citi⁹: ⁊ pp hoc dicit ꝙ possibile est ꝙ ver p̃cedat ⁊ tardet᷑ autũnus in regionibus calidis. In frigidis aũt ecõtra: q̃ possibile est ꝙ postponat᷑ ver ⁊ antecedat autũnus. Deinde cum dicit.

¶ Et estas quidem est totum tempus calidum.

¶ Notificat nobis tempus estatis.

¶ Et hyems totum tempus frigidum.

¶ Notificat nobis tempus hyemis.

¶ Unumquodqꝫ igit᷑ duoꝝ temporum veris ⁊ autũni est magis breue ꝫm medicos q̃ vnũquodqꝫ duoꝝ tẽporum estatis ⁊ hyemis.

¶ Infert qd̃dã correlariũ ex dictis manifestãdo vnũqd̃qꝫ tempus generaliter. Et si dicat᷑ Haliabas distinguit ista tẽpora ꝫm motũ solis. dd̃m ꝙ nõ distinxit ea inquãtũ medicus: sed inquantũ alius artifex puta inquãtũ astrologus. Deinde cum dicit.

¶ Et hyems quidem est tempus estati oppositum aut minus eo aut maius eo ꝫm terras.

¶ Notificat nobis tempus hyemis.

¶ Et vĩ ꝙ ver sit temp⁹ floꝝ ⁊ initiũ pomoꝝ. Et autũnus tp̃s mutationis coloris folioꝝ ⁊ p̃ncipiũ casus eorum. Et qd̃ est preter istud est hyems ⁊ estas.

¶ In ista parte no. nobis tempora anni penes quedaꝫ accidentia. Deinde cum dicit.

¶ Et dicemus ꝙ veris complexio est temperata: neqꝫ est sicut qdã existimãt calida ⁊ humida. certificare vo istud multa inuestigatione est in parte nãlis phie: credere aũt debemus ꝙ ver est temperatũ.

¶ In ista parte vt dicebat᷑ ipse determi. de cõplexionib⁹ istoꝝ tẽporuꝫ notificando naturas ⁊ cõplexiones vniuscuiusqꝫ istoꝝ: ⁊ diuiditur hec pars in partes quatuor. Primo enim notificat nobis ver q̃tũ ad sui cõplexioneꝫ. Et scd̃o tp̃s estatis. Et tertio hyemis. Et quarto autũni. 2ª ibi (Et estas est calida.) 3ª ibi (Hyems quidẽ frigida ⁊ humida.) 4ª ibi (In autũno vo.) Et est plana sententia p̃me partis. Deinde cum dicit.

¶ Et estas est calida ꝓpterea ꝙ sol opp̃oni capitũ est ꝓpinqu⁹: ⁊ fortitudo existit radij q ab eo ꝓfluit q imaginat᷑ ꝯuerti retro ĩ estate aut sup angulos valde acutos aut sup seip̃m ĩ lineis in qb⁹ penetrauit ⁊ ꝓpterea ĩspissat᷑ radius. Hui⁹ vo cã ꝓ certo existit eo ꝙ casus radij solis alius est q ẽ sicut casus axis colũne ⁊ pyramidis: sicut si a cẽtro corporis solis penetret ad illud qd̃ est ei oppositũ. Alius est q est sic̃ supficiei ⁊ circũferẽtie: aut q est ꝓpinqu⁹ circũferẽtie: ⁊ ei⁹ qdẽ virt⁹ existit in axe eo ꝙ ĩpressio aduenit ei ab oĩb⁹ extremis: ille vo qui est in pte extremoꝝ est magis debilis.

¶ In ista

¶ In ista parte notificat nobis quale est tp̃s estatis quantũ ad sui cōplonē. Et diuidit̃ in duas. Primo notificat nobis illud tp̃s q̃tuȝ ad actiuas. Scđo notificat ip̃m quãtũ ad passiuas. 2ª ibi (Et estas preter hoc ꝙ est cal'a.) ¶ In ista parte intẽdit sic arguere ad probãdũ ꝙ estas sit cal'a: oē tp̃s in quo aspectus solis est ꝓpiquus rectitudini super capita nr̃a dȝ esse calȝ: sed estas ē hmõi: ergo ⁊c̃. Isti⁹ rõnis p̊ ponit ꝯclusionē deide ma. ⁊ ei⁹ ꝓbationē ibi (Propter qđ in p̃nci.) Et tertio ponit mi. ibi (Nos aũt.) Ponit ꝯclationē ma. in lr̃a. Et itẽdit Aui. ponē duplicē cãm ꝓpter quã sol calefac̃. Una est q2 sol est recte oppõnis capitib⁹ nr̃is vel ꝓpinquus tũc radi⁹ solis reflectit̃ supra: vtputa si directe opponat̃ vel reflectat̃ ad ãgulos valde acutos: vt si sit ꝓpiquus rectitudini: radius aũt sic reflexus vnit̃ in seipso ⁊ ĩspissat̃: nõ ĩspissat̃ ꝙ sit corpus: q2 ph̃s vult ꝙ lux nõ sit corp⁹: sed vnit̃ in seipso: oĩs aũt virt⁹ vnita fortior est seipsa dispersa: ⁊ iõ saltē forti⁹ calefacit. Alia ꝯclatio est maioris ꝙ sol calefaciat: q2 qñ sol directe aspicit nos ⁊ directe opponit̃ capitibus nr̃is: tũc radi⁹ solis cadit sup capita nr̃a ꝫ casuȝ directũ q est casus axis colũne vel pyramidis: qñ ãt sic cadit a cẽtro ⁊ ab oib⁹ ꝑtib⁹ corpis solis: ſ3 qñ nõ ē ꝓpiqu⁹ rectitudini radij cadũt super nos a ꝑtib⁹ superficialib⁹ circũferẽtie solis. Nũc aũt ma. est virt⁹ qñ penetrat a partib⁹ oib⁹ solis q̃ȝ quãdo solũ a partib⁹ circũferẽtialibus extremis: ⁊ ideo tũc mag̃ calefacit. Istã duplicē ꝯclationē Aui. intendit in lr̃a. secũdã ponit ibi (Hui⁹ v̊o causa.) Pro certo debetis scire ꝙ corpus luminosuȝ calefacit per se mediante lumine suo: ⁊ maxĩe quãdo lumen reflectit̃ in seip̃m aut ad angulos acutos: q2 illi anguli cõgregant̃ ⁊ vniunt̃: ⁊ ideo forti⁹ calefaciũt illi radij: sed qñ radij nõ directe nos aspiciũt: ſ3 aspergunt̃ nõ tãtũ nos calefaciũt: ⁊ iõ qñ radij reflectunt̃ ad aliqđ corp⁹ tersuȝ ⁊ politũ ⁊ cõcauũ g̃rat̃ ibi ignis: sed quãdo est in directa oppõne sol reflectitur ꝫm eãdem lineã. Quia determinatũ est in alia scia: puta in perspicatiua ꝙ radi⁹ qui cadit directe reflectit̃ ꝫ eũdē modũ: ⁊ iõ in ip̃o est maior virt⁹: ſ3 qñ radi⁹ nõ sic directe cadit: q2 sol est in indirecta oppõne reflectunt̃ radij nõ ꝫm eũdē motũ: ſ3 faciunt angulũ: ꝓpterea q2 linee sunt parũ distãtes: ⁊ iõ qñ reflectunt̃ ꝫm eũdem modũ est maior virt⁹ calefactiõis: q2 ibi est maior vnitio: mõ qñ sol est sup capita nr̃a reflectit̃ in seip̃m: sed qñ est ꝓpiqu⁹ oppõni fit reflexio ꝫm angulum acutum ⁊c̃. Deinde cum dicit.

¶ Nos aũt in estate sum⁹ cadẽtes in axe aut circa ip̃ȝ: ⁊ perdurat hoc tp̃s super nos q in istis moramur latitudinib⁹. Et in hyeme sumus circa circũferẽtiã. Ideoq̃ȝ in estate lumen existit magis splendidum: l3 spatiuȝ qđ est a nostro loco ad locum solis sit longius: cũ sol circa suum existit axem.

¶ Ponit probationē mi. rõnis supra posite. Deinde cũ dicit.

¶ Istius v̊o longinquitatis ⁊ ꝓpinquitatis comparatio in parte astronomica partis disciplinalis ph̃ie declaratur: ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitudinis luminis monstratur in parte naturalis ph̃ie.

¶ In parte ista pro perfecta declaratione istoruȝ remittit nos ad locum alium. Deinde cum dicit.

¶ Et estas p̃ter hoc ꝙ est calida est ẽt sicca ꝑꝑ resol'onē humorꝝ que fit in ea multa cal'itate: ⁊ ꝑꝑ resol'oneȝ substãtie aeris ⁊ ipsius sil'itudinem cum nã ignea: ⁊ ꝓpter paucitatē ei⁹ qđ cadit in ea de rore ⁊ pluuia.

¶ Notificat nobis cõpl'onē estatis quãtũ ad qualitates passiuas.

¶ Et hyems quidem frigida est: ⁊ humida propter harum causarum contraria.

¶ In ista parte ponit complexionem hyemis.

¶ In autũno v̊o iã calor diminutus fuit ⁊ friditas nõdũ ꝑuenit ad cõplementum. Et simile existit ꝙ iam in medio stamus lõgitudinis que est iter axeȝ quã noiauimus ⁊ inter circũferentiã: propinquus igit̃ existit tẽperamento qđ inter caliditatem existit ⁊ frigiditateȝ.

¶ In ista parte ponit cõpl'oneȝ autũni. Et p̊ facit hoc. Scđo remouet quãdã dubitationē. ibi (Dispositio quoq̃ȝ que est ad ĩfridãdũ.) Prima h3 duas. Primo notificat nobis cõpl'onē autũni quãtũ ad qualitates actiuas. Et scđo notificat cõpl'onē suã quãtũ ad qualitates passiuas. ibi (Inter humiditatē aũt ⁊ siccitatē.) ¶ In autũno v̊o arguit sic: illud tp̃s in quo est caliditas diminuta ⁊ friditas nõ vltimata est ꝓpiquũ tẽperamento inter caliditatē ⁊ friditatē: autũnus est hmõi: ergo ⁊c̃. hoc est dicere ꝙ tũc. s. in autũno sol nõ respicit nos nec remittit radios per modũ axis: nec ẽt per modũ circũferẽtie que ambo sunt intẽse cal'itatis ⁊ itense friditat̃: sed respic̃ nos medio mõ: ⁊ iõ est tẽperatũ iter caliditatē ⁊ frigiditateȝ.

¶ Inter humiditatem autē ⁊ siccitatem nõ existit tẽperatus. Quomodo enim hoc esset cum sol iam siccauerit aerem: ⁊ nõdum acciderit ex causis humectantib⁹ qđ fit exiccationi cause exiccantis oppositum.

¶ Hic intendit arguere sic. oē tp̃s in quo fuit multa exiccatio aer̃: ⁊ adhuc nõ est facta humectatio aeris eq̃lis illi exiccatiõi est distẽperamentum versus siccitatem: autũnus est huiusmodi. ideo ⁊c̃.

¶ Propter illa que dicũtur in alia lectiõe est dubõ: vtrũ ver sit cõplexionis tẽperate. Et arguit̃ ꝙ nõ: q2 illud tp̃s nõ ē cõpl'onis tẽperate qđ ꝯclinat ad cal'm ⁊ hũidũ: ver est hmõi: iõ ⁊c̃. maior ꝓpõ est nota de se. mior ꝓpõ app3 per Hip. 3. afor. 19. Preterea illud tp̃s nõ est tẽperatũ in quo multiplicat̃ humor cal's ⁊ hũidus: ſ3 ver est hmõi. ergo ⁊c̃. Maior ꝓpõ ē nota: q2 multiplicatio hũoris nõ accipit̃ nisi ex cõpl'one tp̃is: alijs p̃suppositꝭ parib⁹. Mior appet q2 ĩ vere multiplicat̃ san. q ē cal's ⁊ hũidus. Preterea illđ tp̃s nõ ē tẽperatũ qđ ē cal3 ⁊ hũidũ: ver ē hmõi. ergo ⁊c̃. Maior ꝓpõ ē manifesta. Mior appet: q2 ꝫ astrologos ver ponit̃ eē cõpl'onis cal'e ⁊ humide. Iteꝝ arguit̃ rõne: q2 si est dare vnũ extremũ in nã ⁊ reliquũ: sed est dare tp̃s fridũ ⁊ siccũ sic̃ tp̃s autũni: ergo erit dare tp̃s cal3 ⁊ hũiduȝ: hoc ãt nõ erit nisi ver. In opp^m ē Aui. ⁊. H. 1. de cõpl'onib⁹. cap. 4. Dõm est ad h̊ ꝙ ver ē tẽꝑatũ ꝫm qđ dic̃ Auic. ⁊ Auer. ¶ Debetꝭ tñ aduertē ꝙ ver eē cõpl'ionis tẽꝑate possum⁹ 2r ĩtelligē. v3. absolute aut respectiue. Si ĩtelligam⁹ absolute: dõ3 ꝙ cũ talis cõpl'o tẽperata sit ad põdus: ⁊ ipsa nõ possit repiri ꝙ ver nõ ē tẽperatũ tali tẽperie. Alio mõ vt ĩtelligam⁹ respectiue: ⁊ h̊ 2r ꝫm ꝙ 2x ē ei⁹ cõplexio: aut ĩtrĩseca aut extrĩseca. Si loq̃mur de tẽperie quãtũ ad ĩtrĩsecã cũ illa cõpl'o sit valde ꝓpiqua cõpl'o ad põdus: dico ꝙ ver nõ ē tẽperatũ ista tẽperie. Si ãt loq̃mur quãtũ ad extrinsecã: dico ꝙ in vere bñ abũdat cal'itas ⁊ hũiditas: ⁊ ē sil'e de vere sic̃ de complexiõe hoĩs. In hoĩe enĩ est aliq̃ cal'itas excedēs: ⁊ tñ hõ ponitur cõpl'onis tẽꝑate ꝑ respectũ ad alia aĩalia. Si ãt loq̃mur de cõplexiõe veris ꝑ respectũ ad extrĩsecã: ⁊ h̊ ē ẽt 2r: q2 aut ꝑ respectũ ad qđcũq̃ȝ ꝯtingēs sic est oĩs cõpl'onis ⁊ cal'e ⁊ hu. fride ⁊ sicce: q2 ꝑꝑ respectũ ad hyemē est cõpl'onis cal'e: ꝑ respectũ ad estatē ē cõpl'onis fride: ꝑ respectũ ad autũnũ ē cõpl'onis hũide. Et rõ est: q2 talis respect⁹ nõ ponit ip̃ȝ in aliq̃ cõpl'one ꝺtermiata. Aut ĩtelligit̃ esse cõpl'onis tẽꝑate ꝑ respectũ ad mediũ: ⁊ h̊ mõ ĩter tẽpora ver dr̃ cõpl'onis tẽꝑate: aut ꝑ respectũ ad corp⁹ hũanũ: ⁊ h̊ mõ dico ꝙ ver est cõpl'onis tẽperate: ⁊ h̊ mõ ĩtelligũt medici: ⁊ isto° ꝯcl'at Aui. ꝙ sit cõpl'onis tẽperate: postea ꝙ sit tẽꝑate ꝑ respectũ ad corpus est manifestũ: q2 talis tẽperies attẽdit̃ circa opõnē: mõ oēs opõnes ĩ illo tp̃e sũt robuste. Itē ex alio: q2 illđ tp̃s ē tẽꝑatũ in q̊ nõ patitur cutꝭ corpis tẽꝑati: q2 tẽꝑamẽtũ ē cã q̃re corp⁹ nõ patit̃. mi. ē manifesta ad sensuȝ: ẽt dic̃ Aui. qđ dic̃ nõ dicem⁹ de reb⁹ calefaciẽtibus ꝑꝑ frig⁹ nec de ĩfridãtib⁹ ꝑꝑ estũ: ⁊ h̊ ẽt mõ rep̃hēdebat. H. ãtiq̊s ĩ p̊ de cõpl'onib⁹. ca. 4. ¶ Et ex his app3 sol'o ad obta. Illđ tp̃s in q̊ abũdat cal'itas ⁊ hũiditas siue qđ assimilat̃ cõpl'oni ĩfantiũ ē complonis cal'e ⁊ hũide. Dõ3 vno° ꝙ illa etas est cõpl'onis tẽꝑate: vel al'r ꝙ tale tp̃s est tẽꝑatũ: tñ sup̃fluit cal3 ⁊ humiduȝ ꝑ respectũ ad alia tẽpora: nõ tñ sup̃fluit ĩ cõparatiõe ad opus. ¶ Ad aliud dõ3 ē ꝙ sanguis multiplicat⁹ ĩter hũores sanguis maxĩe ꝯclinat ad tẽperamẽtũ: ⁊ iõ illo tp̃e mag̃ multiplicat̃: q2 ē sibi magis cõforme. ¶ Ad aliđ dõ3 ꝙ si aliq̃ egritudĩes multiplicant̃. Dõm est ꝙ nõ est per se ſ3 per accñs ꝓpter ebullitioneȝ hũoꝝ. ¶ Ad aliđ rñdit. H. tu dicis ꝙ si est dare vnũ extremũ in nã ⁊ reliquũ: veꝝ ē in vno tẽpore particulari: nõ tñ in tota ꝯstõne: vel al'r ꝙ si est dare vnũ ⁊c̃. verũ est ĩ tota nã: nõ tñ o3 ꝙ in ꝯstõnib⁹ anni ꝓpter qđ non valet.

¶ Dispõ q̊3 q̃ ē ad ĩfridãdũ nõ est: queadmoduȝ ea q̃ ē ad humectãdũ: qm̃ ꝯuersio que est ad infridãdũ est leuis: ſ3 ꝯuersio que est ad humectãdũ nõ est tã facilis.

¶ Prius Aui. ꝺterminauit de cõpl'one autũni quãtũ ad qualitates actiuas ⁊ passiuas. In parte ista est ei⁹ mentio remouē q̃sdã dubitationes. Et diuidit̃ hec pars in partes duas. Nã p̊ remouet vnaȝ dubõnē que ĩsurgit quãtũ ad q̃litates passiuas. Secũdo remouet quãdã aliã quãtũ ad q̃litates actiuas. ibi (Preterea nõ iudicauerimus.) Pria h3 duas. Prio remouet vnã dubõneȝ quãtũ ad qualitates passiuas ĩcidentem ex tẽperie qualitatuȝ actiuaꝝ. Scđo remouet circa hec aliã ĩcidentem ex temperie qualitatũ passiuaruȝ veris. ibi (Neq̃ȝ etiã ꝯuersio.) Pria dubitatio sic ĩcidit. Ur̃ ꝙ ĩ autũno debeat esse temperies in siccitate: q2 sicut in ipso accidit cã que tẽperat aerem: ita etiã illa cã temperabit siccitatem factã ab

illa calitate vehemẽti: ⁊ iõ sic in eo tẽperat̃ calitas ita vĩ ꝙ siccitas. Hoc Aui. remouet per hoc: nã sic tẽperies accidit in hũiditate in vere per accessuз solis ad nos: ita etiã dз eẽ temperies in autũno in siccitate ꝑ recessuз solis a nobis: hoc remouet dicens ⁊c.

Dub^m 3^m ¶ Circa hoc aũt aliqs dubitabit de hoc qd̃ dicit ꝙ dispõ que est ad infridãdũ est mag̃ facilis: dispõ aũt que est ad humectãdũ est magis difficilis: istõ nõ vĩ imo vĩ ꝙ dispõ ad ĩfridandũ sit mag̃ difficilis: qm̃ illud ĩfridat̃ qd̃ est calз: illud humectat̃ qd̃ est siccũ: nunc aũt calitas est fortior q̃litas in resistẽdo q̃ siccitas: q̃re ⁊c. ¶ Item in autũno idem est agens remouẽs calitatẽ ⁊ siccitatez: q̃re cũ idẽ sit agens vĩ ꝙ vtrũq3 equal'r faciat. ¶ Dõm est ꝙ vl'r agili⁹ est aliqd ĩfridare q̃ hũectare: qd̃ pз ex parte mãe ⁊ agent̃. Ex pte mãe: q2 illud qd̃ dз ĩfridari calз est ⁊ rar̃: ⁊ tale aũt facile est passibile ⁊ alterabile: sed ꝫm ꝙ siccũ est difficile est passibile: q2 siccitas ẽ q̃litas per quã difficulter corp⁹ patit̃ a corpore: q̃re ⁊c. Etiã h̃ appet ex parte agent̃: q2 agens humectationẽ est q̃litas que minime est actiua: agens aũt ĩfridationẽ est maxie actiua. Scd̃o hoc spãliter declat̃ in ꝓposito: puta in aere ex parte patient̃: qm̃ hic trãsit⁹ de siccitate in hũiditatez est trãsire de ꝑuatiõe in habitũ: sз trãsire d̃ calo in fridũ est trãsire de habitu in habitũ: nũc aũt facili⁹ est trãsire in habitũ ex habitu q̃ ex ꝑuatiõe: q̃re ⁊c. Etiã ex parte agentis: qm̃ hec humectatio que dз fieri in autũno fit a frido: nũc aũt facilius ꝓcedit ĩfridatio q̃ humectatio: q2 ĩfridatio ꝓcedit ab aere ꝑ se: sed humectatio per accñs ĩquãtũ recludit calm̃ in viscerib⁹ terre que est calitas agens fac̃ ipm̃ euaporare in aere q̃s vapores frigiditas existens in aere retinet: ⁊ tñ per accidens hoc fac̃ friditas ⁊ secũdario: sз p̃ ⁊ per se infrigidat. ¶ Et ex his appet solo ad obiecta. ¶ Ad primuз tu dicis postea caliditas est fortior ad resistẽdũ. Dõm est ad hoc ꝙ caliditas bene est fortior ad resistendũ inquantum caliditas: tamen est aliqd ꝓpter qd̃ facilius patitur sicut raritas. In sicco autez est dispositio que est de difficili passibilis: vtputa siccitas: ⁊ simil'r agens frigiditatem est fortius ad sensuз: pз solo: q2 lз ipsa fiãt ab eodẽ agente: nõ tñ possunt fieri eodẽ modo.

¶ Neq3 ẽt ꝯuersio que fit ad humiditatẽ ꝑꝑ frigus sic conuersio que fit ad siccitatem propter calorem.

¶ In ista pte remouet aliã dubõnẽ. Dubitatio quã ĩcidit est hec: nã sicut ver est tẽperatuз in calitate ⁊ friditate: ita g̃ ⁊ autũnus: g̃ vĩ vlteri⁹ ꝙ sic ver est tẽperatũ in hũiditate: ꝓpterea q2 calor accñs in vere diminuit humiditatẽ ꝑcedẽtẽ in hyeme: ita in autũno frigus supueniẽs d̃beret diminuẽ siccitatez ꝑcedentẽ in estate: ⁊ sic erit autũnus tẽperat⁹ in siccitate. Istã dubitationẽ remouet ⁊ sic ꝓcedit. Prio ꝓponit remotionẽ illi⁹ dubõnis. Scd̃o illã d̃clat. ibi.

¶ Cõuersio nãq3 q̃ fit ad siccitatẽ ꝑꝑ calitatẽ ẽ facilis.

¶ Et hec hз duas. Prio ꝓbat hec per rõnez cõez. Et 2° per ꝓpriaз. ibi (Lз hic existat res alia.) Intẽdit g̃ oñdere ꝙ nõ sil'e. s. ꝙ sicut in vere tẽperat̃ humiditas hyemis per calitatez: ita in autũno d̃eat tẽperari siccitas estat̃ ꝑꝑ frig⁹. Et diuidit̃ vt dixi in duas: q2 p̃mo hoc ꝓbat per rõnez cõez mag̃. Scd̃o per rõnez mag̃ ꝓpriã. ibi dixi (Lз hic existat.) In pria parte intẽdit sic arguere: facilior est alteratio ad siccitatẽ ex calitate q̃ ad hũiditatez ex friditate: g̃ non est simile. s. ꝙ in vere temperetur humiditas hyemis ꝓpter calitatem: ꝙ in autũno d̃beat temperari siccitas ꝑꝑ frigus isti⁹ rõnis solũ declarat̃ añs: ⁊ p̃mo ꝓponit ipm̃: secũdo ipsuз ꝓbat ibi.

¶ Qm̃ quelibet caliditas exiccat g̃ non q̃libet friditas humectat: imo plerũq3 q̃libet calitas fortior existit in humectãdo cũ mãz ĩuenit q̃ sit q̃libз friditas in eodẽ: quelibet eniз calitas euaporationẽ fac̃ ⁊ nõ resoluit: g̃ nõ q̃libз friditas ĩspissat ⁊ ꝯstrigit ⁊ adunat. Iõq3 nõ ẽ dispõ q̃ faciat remanẽ ver in hũiditate hyemis sic est dispõ q̃ facit remanẽ autũnuз in siccitate estat̃. Veris eni hũiditas tẽperat̃ in tãto tpe ꝓpter calitatẽ ĩ quãto non tẽperatur siccitas autũni propter frigiditatem.

¶ Hec pars diuidit̃ in duas. Primo declarat ipm̃ per rõnem. Secũdo hoc declarat per experimentuз. ibi (Cuз hoc cognoscere volens.) Prima in duas. Primo declarat ex parte agentis. Secũdo declarat ex parte patientis. ibi (Et videtur ꝙ humectatio.)

Dub^m 4^m ¶ Sed circa dicta est dubitatio multiplex. p̃ de hoc qd̃ dicit ꝙ q̃libet caliditas exiccat: istõ non: imo vĩ ꝙ aliqua calitas humectet: q2 calidũ agẽs in plũbum non exiccat ĩmo humectat. ¶ Preterea ipsemet dicit postea ꝙ quelibet caliditas in humectando existat fortior q̃ q̃liber friditas in scd̃o gradu. ergo vĩ ꝙ ꝯ̃dicat sibiipsi.

Dubiũ 5^m ¶ Item postea ẽ dubitatio: vtrũ q̃lз friditas humectet. Et vĩ ꝙ nõ: q2 videm⁹ ꝙ aliq̃ exiccat: q2 videm⁹ ꝙ in autũno folia exiccant̃: ⁊ plãte g̃ nõ q̃libet humectat friditas. Item ꝯ̃rior ꝯ̃rij sũt effect⁹: sз aliqd̃ calidũ hз humectare: ergo ⁊ aliqd̃ frigidũ hз exiccare.

Dub^m ¶ Item est dubitatio de eo qd̃ dic̃ ꝙ q̃libet calitas fac̃ euaporationẽ sз nõ resoluit̃. Vr̃ dicẽ falsuз: q2 euaporatio nõ ẽ aliõ nisi qñ fit resolõ ptiũ subtiliũ: g̃ in q̃libз euaporatiõe accidit resolutio.

Dub^m ¶ Itẽ est dubitatio de eo qd̃ dicit ꝙ frigidũ omne ĩspissat ⁊ coadunat. Nõ vĩ: q2 aliqd̃ frigidũ hз exprimere ⁊ resoluere ꝑꝑ qd̃ vĩ dicere falsuз. ¶ Dõm est ad primũ ꝙ q̃libet caliditas hз exiccare. Et rõ est: q2 qd̃libet calm̃ exiccat ⁊ ꝯsumit humidũ subtile: ⁊ q2 actio semꝑ fit a calo: iõ omne calm̃ hз desiccare. ¶ Si g̃ tu dicis ꝙ calз agens in metalla sicut in plũbo eliquat ea ⁊ humectat. Dõm ꝙ lз eliquat tñ ꝯsumit humiditatez subtilem ꝙ ꝫm sui eẽntiã ipз ẽ magis siccũ: per accñs aũt humidũ: ⁊ ꝑterea qñ coagulat̃ ipз est mag̃ spissuз. ¶ Tu dicis postea vĩ ꝙ Aui. ꝯ̃dicat sibi: q2 dicit ꝙ aliq̃ caliditas humectãdo est fortior q̃ sit aliq̃ friditas. Dõm ꝙ nõ ꝯ̃dicit: q2 ipse nõ vult ꝙ calm̃ vñ calm̃ habeat humectare: sз vult dicere ꝙ aliqua calitas mouet: tñ modicũ resoluit iccirco per accñs humectat: per se aũt q̃libet calitas resoluit ⁊ exiccat: lз ĩterdũ illud ꝑ accñs magis ꝑualeat q̃ illud per se. ¶ Ad scd̃az q̃õnez qñ tu queris: vtrũ quelibet friditas hẽat humectare. Dico ꝙ friduз vñ frigidum humectare hз: sed est aliqñ ꝙ hз humectare ⁊ aliqñ nõ: q2 qñ siccitas est tãta q̃ exiuit suũ humidũ dico ꝙ exiccat: qñ aũt nõ est tãta sed coadunat ⁊ cõdẽsat ⁊ humectat: ⁊ ideo fridũ per se infrigidat ⁊ exiccat: exiccat aũt sicut apparet in hyeme: q2 videmus ꝙ caules exiccant̃: ꝓpterea q2 friditas est tãta ꝙ calitas q̃ coadunat̃ in partib⁹ exteriorib⁹: ⁊ sic coadunata cõsumit suũ humidũ et exiccat. Si aũt q̃ras in ꝓposito sic dico ꝙ friduз humectat: sз humectatio illa quã facit est per accñs ⁊ nõ ꝑ se: nã fridũ ꝑ accidẽs humectat per istũ modũ: q2 fridũ recludit vapores in visceribus terre: reclusa aũt calitas facit euaporationẽ: ⁊ iõ ipsa est cã hũiditat̃ aer̃: ⁊ qñq3 multũ superfluit nõ solũ est cã hũiditat̃ sз exiccatiõis: sic videm⁹ in frõdib⁹ qñ exiccant̃ in magna frigiditate. ¶ Ex his appз solo ad obta. ¶ Tu dicis vĩ ꝙ aliq̃ habeat exiccare. Dõз ꝙ ver̃ est qñ superfluit: sз qñ recludit̃ calitas ꝓpt̃ friditatez ⁊ nõ sit nimia est cã humectatiõis. ¶ Tu dicis ꝙ ꝯ̃rior effectuũ ꝯ̃rie st̃ cãe: ver̃ est. ¶ Tu dicis aliq̃ calitas hз humectare; ver̃ est qñ ẽ d̃bilis: g̃ aliqua friditas hз exiccare: ver̃ est: sз nõ q̃libet calitas sed illa que est excedens. ¶ Postea tu dicebas ꝙ q̃libet calitas faciat resolõnez ⁊c. Dõm ꝙ Aui. per resolõnez ipse intelligit ꝯsumptionez vñ q̃libet hз ꝯsumere: ⁊ ꝓpterea dic̃ ꝙ q̃libet calitas nõ cõsumit vaporẽ: sз qñ ipsa est fort̃. ¶ Vltia dubitatio erat: q2 vĩ ꝙ q̃lз friditas habeat ĩspissare ⁊ ꝯstrigere ⁊ coadunare. Dõm ꝙ illõ nõ dз intelligi absolute: qm̃ quelibet frigiditas ĩspissationez ⁊ coadunationez nõ facit que sit cã humiditatis in aere: sз dз esse tanta vt caliditatez recludat ĩ viscerib⁹ terre: sз ista nõ ẽ tãta ĩ autũno: q̃re autũnus nõ ꝯtẽperat̃ in sicco: queãdmodũ ver ꝯtẽperat̃ ĩ hũido.

¶ Et vĩ ꝙ humectatio ista ⁊ exiccatio sil'es sint oꝑõnibus habit⁹ ⁊ priuatiõis ⁊ non duor̃ ꝯ̃rior̃ oꝑõnibus. Exiccatio nãq3 in h̃ loco non est nisi sub̃e humide destructio: ⁊ humectatio nõ est sicce sub̃e destructio: sed sub̃e humide acq̃sitio. Cũ eni in h̃ loco dicimus aerez humidũ ⁊ aerẽ siccũ nõ ĩtelligimus ei⁹ formã: neq3 ei⁹ qualitatẽ nãlẽ: neq3 de h̃ in h̃ loco cogitam⁹ aut multũ sollicitamur. Et cũ aerẽ dicim⁹ humidũ nõ volum⁹ ĩtelligere nisi aerẽ cui⁹ admixti fuerint vapores multi aquosi: aut aerẽ cui⁹ spissitudo ꝯuersa fuit ad silitudinẽ vaporis aquosi. Et aerẽ dicimus siccũ aerẽ. vз. ex q̃ resolutũ fuit qd̃ de vaporib⁹ aq̃sis ei erat admixtũ: qm̃ se ꝯuertit ad silitudinẽ substãtie ignis ꝓpter resolõnẽ ⁊ cũ quo admixti fuerunt terrestres fumi q̃ terre in sua siccitate similat̃. Superfluitas igit̃ humiditat̃ hyemalis minuit̃ ex vere ꝓpter quẽlibet caliditatẽ que in ipo accidit ꝓpter qd̃ sol oppositioni capitum ꝓpinquius existit. Autũni v̄o substantia non propter quãlibet frigiditatem que in ipso accidat humectatur.

¶ Probat illud idem a parte patientis.

Dub^m ¶ Sз circa partẽ istã aliqs dubitabit: ipse dic̃ ꝙ humidũ ⁊ siccũ opponunt̃ ꝑuatiue: istõ vĩ falsuз: q2 ꝫm Gal. p̃ de cõplõnib⁹ ca. 2. due ꝯ̃rietates reperiunt̃ in q̃litatib⁹: puta in calo ⁊ frido vna: ⁊ alia in sicco: q̃re humidũ ⁊ siccuз opponunt̃ ꝯ̃rie ⁊ nõ ꝑuatiue. Postea vĩ ꝯ̃dicere sibiipsi: q2 dic̃ p̃ ꝙ exiccatio fit in aere ꝓpt̃ admixtionem vaporum

vapoꝝ siccoꝝ terrestriū. Preterea si humidū ꝛ siccū opponuntur priuatiue: cū a ꝑuatiōe in habitū nō fiat regressus quō exiccare poterit aer aut humectare. Dōm ad hoc ꝙ humidū ꝛ siccū pñt duo signāre: qꝛ vno mō pñt signāre qualitatē solā: ꝛ fm hoc īter siccū ꝛ humidū attēdit̄ oppō q̄ est soli⁹ ꝯrietatꝭ: qꝛ ipsa sunt posita sb̄ eodem gñe ꝛ marīe a se distāt: ꝫ ipa sūt recte ꝯria: ꝛ h̄ mō loquebat̄ Gal. qꝛ posita ꝯrietas est īter qualitates ꝓpas. Alio⁹ pñt ꝯsiderari non vt dicūt qualitates solas: sꝫ vt referunt̄ ad corp⁹ humidū .s. per effusionē sb̄e humide sic̄ ꝯsueuim⁹ dicē ꝙ corp⁹ nr̄z est siccū p ꝯsumptionē sb̄e humide corporalis: aut dicim⁹ ꝙ corp⁹ nr̄m est hūiduz qñ in ipso est repletio sb̄e humectātꝭ: ꝛ hoc mō dico ꝙ opponunt̄ priuatiue: qꝛ humidū dr̄ per acq̄sitiōez sb̄e hūide ꝛ nō per qualitatez absolute: siccū aūt per ꝯsumptionē sb̄e hūide: ꝛ ꝓpterea humidū dic̄ locū habit⁹: siccū aūt locuz ꝑuatiōis: ꝛ iō aer humectat̄ p ingrossationē ꝛ per aduentū sb̄e humide ad ipꝫ: siccū āt fit ꝓpterea qꝛ ꝯuertit̄ ad sb̄az igneā exiccādo humiditatē: ꝫ siccitas lꝫ īducat̄ ad exiccationē ꝓpt̄ adiūctiōez vaporis: igit̄ nō tñ per se fit siccitas ab illa sꝫ coadunat̄ ab illa sb̄a ignea: ꝫ cal'm ꝛ fridū siccuz ꝛ humidū quātū ad qualitates opponunt̄: sꝫ illo mō quo dcm̄ est ꝯrie opponunt̄ isto mō opponūt̄ ꝑuatiue. ¶ Et ex his appꝫ sol'o ad obta. ¶ Ad p̄m pꝫ sol'o: qꝛ nō sic ītelligit Aui. ¶ Ad zm dico ꝙ illa siccitas illoꝝ vapoꝝ terreoꝝ nō p̄ ꝛ per se īducit siccitatez: sed dico ꝙ coadunat cōmixtionē vapoꝝ q̄ sunt de nā ignis. ¶ Tu dicebas postea: sꝫ ista opponerent̄ ꝑuatiue: tūc a ꝑuatiōe in habitū fieret regressus. Dōm ad hoc ꝙ habit⁹ est zx: q̄dā est habit⁹ q̄ hꝫ aliqd̄ pn̄cipiū nāle in sb̄to: ꝛ isto mō a priuatiōe in habitū nō ꝯtigit fieri regressuz: tñ ꝛ ecōuerso sic: qꝛ visus est q̄dā habit⁹ ꝛ hꝫ ꝑncipiū nāle in subiecto: ꝛ idcirco de priuatione in habituz nō cōtingit fieri regressuz. Ali⁹ est habitus qui nō hꝫ determinatā cām nālez in sb̄to: sꝫ habet cām subiectiuā: ꝛ a tali habitu bñ ꝯtingit fieri regressum de priuatiōe in habitū: ꝛ qꝛ ista tēpora sic cōparant̄ adinuicez pro tāto cōtingit ad habitū a priuatiōe fieri regressuz: sed in habitib⁹ qui hñt determinatā cām in subiecto ꝛ naturalem nō cōtigit fieri regressum ab habitu in priuationem. Deinde cum dicit.

¶ Et cū hoc cognoscere voles ꝯsiderabis an res sicce in aere frigido taz cito humectent̄ q̄ȝ cito res humide in aere calido exiccant̄ postq̄ȝ pones frigidū in fridita te sua sicut calidum in caliditate sua fere. Cuz hoc eni consideraueris inuenies rem inter ea diuersam.

¶ In parte ista probat qd̄ dixerat per experimentum ꝛ est planū. Deinde cum dicit.

¶ Lꝫ hic existat res alia maior ista.

¶ In p̄te ista exquo sup̄i⁹ oñdit Auic. ꝙ nō erat sil'e ꝙ sic̄ hūiditas hyemis tēperat̄ in aere ꝓpt̄ calorē ita siccitas ī estate dꝫ tēperari in autūno ꝓpter frigus: ꝛ hoc ostendit per quādam rōnem cōem: hic declarat illud per rōnem propriam ꝛ magis est efficax. Et diuiditur hec pars in tres. Primo cōparat istam rōnem ad ꝑdictā. Secūdo ponit istā declarationem. Tertio cōcludit ꝓpositū suum remouendo cum hoc quādam dubitationē. zª ibi īmediate (Et est ꝙ humiditates.) 3ª ibi (Et preterea opꝫ ꝙ natura veris.) ¶ Dicit̄ in prima parte: lꝫ enim hic existat res alia .i. declaratio maior .illa vo cōmunis ꝛ gñalis: ꝛ etiā ista īmediati⁹ cōcludit ꝛ ꝓbat ꝓpositum intātum illa nō est mediatius ꝛ fecūdius. Deinde cum dicit.

¶ Et est hūiditates in aere calido ꝛ frido simul nō permanēt nisi ꝑꝑ emanatiōis ꝑmanētiā ad eas veniētꝭ: ꝫ siccitas īdiget nulla emanatiōe. Hoc āt ꝙ humiditas nō ꝑmanet ī corꝑib⁹ aeri discooꝑtis: ꝛ in ipso aere nisi ꝑꝑ emanationē nō ē: nisi ꝑꝑea ꝙ aer nō dr̄ eē fortꝭ frigiditatꝭ nisi ꝑ cōparationē nr̄oꝝ corpoꝝ: neq̄ȝ ei⁹ frigiditas ꝑuenit apd̄ nos in terris habitatꝭ tāta q̄n aliq̄ mō resoluat: īmo in oīb⁹ resoluit dispōnib⁹ ꝑꝑ illd̄ qd̄ in eo existit de virtute solis ꝛ stellaꝝ. Cū ꝫ abscinditur emanatio ꝛ perdurat resolutio cito aduenit siccitas.

¶ Ponit decl'ationē ꝛ diuidit̄ in duas. Prīo oñdit cāz quare humiditas hyemis cito tēperet̄ in vere. Scd̄o ostēdit cām q̄re siccitas estatis nō dꝫ cito tēperari in autūno. ibi (Ampli⁹ nō ē ibi mā multa.) Prima in duas. Prīo fac̄ qd̄ dcm̄ est. Scd̄o remouet dubium qd̄dā. ibi (Hoc est fm pl'm.) ¶ In prima p̄te ad ꝓbādū suū ꝓpositū ītendit sic arguere: qñ min⁹ ascēdit emanatio ꝛ ꝑdurat resol'o: tunc post humiditatē dꝫ cito aduenire siccitas: sꝫ est in vere. ꝫ ꝛc̄. Istius rōnis p̄ ponit maiorem ꝛ eam declarat. Scd̄o ꝯclarat minorem: ꝛ ipsam etiā ponit. ibi (In vere autem illud qd̄ resoluit̄.)

¶ Sed est dubitatio multiplex in prima parte. Prīo de eo qd̄ dic̄ ꝙ humiditas in aere nō perdurat nisi per emanationē ꝯtinuā: siccitas aūt nulla indiget emanatione. Ur̄ dicere falsum de siccitate: qꝛ dixit supra ꝙ fit siccus quādo permiscent̄ vapores terrestres ꝛ sicci: ꝛ dicit ꝙ aer fit humidus qñ cōuertitur ad aquositatem.

¶ Postea est dubitatio de eo qd̄ dicit ꝙ nō dr̄ eē fortis frigiditas nisi in cōparatiōe nostroꝝ corpoꝝ. Uidet̄ dicere falsuꝫ: īmo in cōparatione alioꝝ aīalium: īmo plus alioꝝ: qꝛ hō existit maiorꝭ caliditatis q̄ȝ aliqd̄ aīaliuꝫ: īmo quedā mortificant̄ ꝓpter frigus.

¶ Postea quō dic̄ ꝙ aer quātūcūq̄ȝ fridus resoluit ꝓpter illud qd̄ in aere admiscet̄ de virtnte solis ꝛ stellaꝝ: qꝛ q̄dā stelle hñt humectare: vñ videmus ad sensum ꝙ aīalia q̄dā plenilunio sunt magis humida q̄ȝ in aliȷs tēporib⁹. ¶ Dōm ad primū ꝙ Aui. optime dixit ꝙ humiditas nō perdurat in aere nisi per emanationē vapoꝝ cōcurrentiū: qꝛ Auic. nō loquit̄ nisi de humiditate ipsi⁹ aeris: ꝛ iō talis humiditas aeris nō pōt durare nisi per emanationez ꝯtinuam vapoꝝ: mō humiditas in aere nō posset perdurare per ꝯuersionē aeris in vaporē aquosuꝫ: lꝫ supra ītelligat ꝙ hoc adiuuat ad humiditatē aeris eodē mō de siccitate. ¶ Ad zm dōm ꝙ nō vult dicere ꝙ illa frigiditas nō sit in cōparatione alioꝝ: īmo ipsa est fortior in cōparatione alioꝝ: qꝛ sunt minoris caliditatis: sed vult dicē ꝙ frigiditas nō est tāta in aere ꝙ ipsa de se ꝓhiberet resol'onē: ergo frigiditas sola nō est causa humectationis solū in ipso aere: cū frigiditas in aere nō perueniat ad hoc ꝙ aer ꝓpter illud humectet et nō resoluat: īmo cōtinue resoluit. ¶ Tu dicis tertio ꝙ alique stelle humectāt. Dicenduꝫ ꝙ lꝫ alique stelle de ꝓprietate hēant humectare: tñ q̄libet stella rōne luminis per se hꝫ calefacere ꝛ resoluere mediate lumīe ꝛ motu: mō si quelibet stella hꝫ calefacere hꝫ ēt exiccare ꝛ resoluē: ꝓpter qd̄ ꝛc̄. ¶ Debetis aduertere ꝑꝑ illud qd̄ dixit admiscet̄ de virtute solis ꝛ stellaꝝ: ꝙ virtus que reperit̄ in astris est zx: q̄dā est cōis vtputa calefacē ꝛ resoluere: alia est virt⁹ ꝓpria que īsequit̄ ꝓpriā qualitatē: sed ista virtute ꝓpria quedam stelle hñt exiccare: ꝛ quedam humectare: vñ rōne virtutꝭ cōis: sꝫ rōne luminis ꝛ mot⁹ oēs habent calefacere. Deinde cum dicit.

¶ In vere aūt illd̄ qd̄ resoluit̄ ē plus eo qd̄ euaporat: ꝛ hui⁹ q̄dē cā ē eo qd̄ euaporationē due res efficiunt. Una ē cal'itas subtilis pauca in eo qd̄ ex spatio manifestuꝫ existit: ꝛ cal'itas fortis in terra abscōdita ex q̄ ad terre sup̄ficiē res ꝓfluit subtilis. Qd̄ eni de terra occultū est in hyeme vehemēti calore cal'ꝫ existit: queadmodū in sapiētȷs nālib⁹ p̄icipalib⁹ ꝯclaratū fuit: ꝛ ē caliditas aeris pauca. Due igit̄ res ad humectādū ꝯiūgūtur q̄ sunt sublimatio ꝛ īspissatio ꝛ quātomagis qm̄ ēt frigiditas in sub̄a ipsi⁹ aeris op̄at̄ spissitudinē ꝛ ꝯuersionē ad vaporationē. In vere aūt resol'o aeris ē magis fortis q̄ȝ ei⁹ euaporatio ꝛ calor abscōditus occultus valde minuit̄: ꝛ apparet ex eo qd̄ superficiei terre aduenit subito res que est fortior q̄ȝ vaporās: aut res que subtilis existit euaporatiōis: ꝓpterea ꝙ multū superat materiam ꝛ subtiliat ꝛ inuenit eis pauca euaporatio calorē multū in aere ꝛ cōplet̄ resolutio ꝑꝑ hoc.

¶ In ista p̄te declarat mi. sue rōnis. Sꝫ circa istā p̄tē est dubō: ipse dic̄ ꝙ ad resol'onez nāe adiuuāt due res. Sꝫ dices tu istō vr̄ falsuꝫ: qꝛ caliditas in vere existēs nūq̄ȝ facit humectare vel emanatiōez: sed semper exiccat ꝛ resoluit: ꝛ si sit pauca resoluit paꝝ. Et etiam vr̄ dicere falsuꝫ ꝙ alia sit caliditas fortꝭ: qꝛ cal'itas fortꝭ est consumere hūiditates. ¶ Etiā dices tu si in vere est maior resol'o q̄ȝ euaporatio: ꝫ ver est siccū: ꝛ si in vere īuenit euaporationē īuenit multuꝫ calorē in aere: ꝫ ver est distēperatū in cal'o. ¶ Dōm est ad p̄mū ꝙ non vult dicere ꝙ caliditas pauca in aere sit cā euaporationis positiue: sed ītelligit ꝙ est cā priuatiue: qm̄ si ipsa est ita pauca ꝙ cū ea stat frigus mai⁹ potēs vaporem īspissare ꝛ conseruare. ¶ Ad aliud dōm ꝙ cal'itas fortꝭ est cā exiccationis ei⁹ in quo est: vñ ista de qua loquit̄ Aui. bñ exiccat terrā in qua est vera cal'itas: nihilominus tñ humectat aerē: qꝛ nō est īconueniens ꝙ aliquid in vno corpore in quo non erit illa caliditas: vñ caliditas que est in terra facit resoluere vaporē humidū a terra ꝛ facit aerē humidū. ¶ Ad aliud dōm non sequit̄ ꝙ ver sit distēperatus in siccitate. Nā ipse vult dicere ꝙ in vere sit maior resolutio q̄ȝ euaporatio ita ꝙ ꝑ illam maiorē resol'onē exiccat̄ humiditas superflua hyemis ꝛ īducat̄ tēperies. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ēt nō sequit̄ ꝓpterea ꝙ ver sit di-

ſtemperatũ in calĩdo. Nã nõ vult dicere ꝙ calor in aere tũc ſit multus vel nimis ertẽdens ⁊ diſtẽperat⁹: ſʒ vult dicere ꝙ tũc ſi in vere in aere nõ eſt frigus ĩſpiſſans ꝙ erat in hyeme: imo eſt calor reſoluens qui eſt multus nõ ſimplr̃: ſed reſpectu frigoris qd̃ erat in hyeme: ita ĩtelligit ⁊ ſic nõ eſt diſtẽperat⁹ in calĩdo. (Ex qua ad terre ſuperficiẽ res profluit ſubtilis.) i. ſuperfluit multus vapor q nõ eſt aliud niſi humiditas ſit ſubtiliata. Deinde cum dicit.

¶ Hoc eſt ſm plurimum ⁊ ſm earum cauſarum ſingularitatem abſqʒ alijs cauſis ex quibus he alie ꝓueniũt cauſe preter eas quas nominauimus.

¶ In parte iſta remouet quãdã dubõnem: qꝛ poſſet aliqs credẽ ꝙ autũnus aut ver eẽt ſemper talis cõplõnis. Et ipſe remouet h̃ dicẽs: ⁊ h̃ nõ eſt ſemper ſʒ vtplĩm accidit ꝙ eſt talis cõplõnis.

¶ Amplius autẽ non eſt ibi materia multa que illd̃ qd̃ fuit ſublimatum ⁊ ſubtiliatum reſtauret.

¶ Prius Aui. oſtendit cãm ꝓpter quã humiditas hyemis cito tẽperat̃ in vere: in iſta parte eſt ei⁹ ĩtentio oñdere cãm ꝓpter quam ſiccitas eſtatis nõ dʒ cito temperari in autũno: ⁊ eſt planum.

¶ Et ꝓpterea opʒ vt nã veris trahat ad eq̃litatẽ inter humiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ ſicut eſt tẽperatũ ĩter calĩtatem ⁊ frigiditatẽ: lʒ nõ prohibeamus quin principiuʒ veris trahat ad humiditatẽ quãdã: ⁊ tñ nõ eſt lõginquuʒ ab equalitate ſicut eſt ſiccitas autũni ab equalitate.

¶ In iſta parte ↄcludit ꝓpoſitũ ꝑncipale. Et deinde cum dicit.

¶ Preterea ſi nõ iudicauerimus ꝙ in autũno ſit fortis equalitas ĩter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ nõ erit ab eq̃litate lõginquius: eius eñi ꝑtes diei que ſunt añ meridiẽ ⁊ poſt ſunt eſtiue. Aer nãqʒ autũnalis eſt fortis ſiccitatꝭ ⁊ valde apt⁹ ad recipiẽdũ calĩtatẽ ⁊ ↄuerti ad ſilĩtudinẽ igneitatꝭ: ꝓpterea ꝙ eſtas ipm ad h̃ ꝑparauit: ⁊ ei⁹ noctes ⁊ ei⁹ matutina ſũt frida ꝑꝑ ſolis longitudinẽ in autũno ab oppõne capitũ: ⁊ ꝓpter ea ꝙ ſubtile reſolutũ fortiter recipit opõnẽ ei⁹ qd̃ ĩfrigidat. Ver aũt magis eſt circa eq̃litatẽ in duab⁹ q̃litatib⁹: iõ ꝙ aer ipſi⁹ nil recipit ex cã que cauſe que eſt in autũno ſimilis exiſtit. ſ. illud qd̃ recipit autũnus ex caliditate ⁊ frigiditate. Eius igit̃ nox nõ multũ lõge eſt a die ſuiipſius.

¶ In ꝑte iſta poſtq̃ȝ Aui. remouit dubitationẽ ĩcidẽtẽ circa cõplõnẽ autũni quãtũ ad q̃litates paſſiuas: qꝛ eñi dixerat ſupra ꝙ ẽ ver ꝓpe tẽperamentũ in calĩtate ⁊ friditate: poſſet aliqs dubitare an eẽt ita tẽperat⁹ in q̃litatib⁹ actiuis ſicut ver. Iſtã dubitationeʒ remouet. Et ꝑ̊ facit hoc. Scd̃o oñdit nec̃itatẽ dtermiatiõis de tꝑib⁹ anni. Tertio remouet quãdã dubõneʒ cõeʒ oib⁹ iſtis tẽporib⁹. Secũda pars ĩcipit ibi (Et eſt tibi ſciẽdũ.) Tertia ꝑs ibi (Et eſt ẽt cuʒ dicim⁹.) Prima hʒ duas. Nã ꝑ̊ remouet quãdaʒ dubitationem. Et ſcd̃o remouet quãdã aliam dubitationeʒ ĩcidenteʒ ex remotione iſtius dubitationis. ibi (Corpora aũt.) Deinde cum dicit.

¶ Or ſi aliqs dixerit qua rõne nox autũni eſt frigidior nocte veris cũ oporteret vt ei⁹ aer eſſet calidior eo ꝙ eẽt magis ſubtilis. Rñdem⁹ ⁊ dicem⁹ ꝙ aer q ẽ fortis raritatꝭ citi⁹ recipit calĩtatẽ ⁊ friditateʒ: ⁊ ſilr̃ aq̃ fortis raritatis: iõqʒ cũ tu calefeceris aquã ⁊ volueris ipſam ↄgelare citius congelabitur q̃ȝ frigida: ꝓpterea ꝙ frigiditas in ipſam penetrat ꝓpter eius raritatem.

¶ In iſta parte remouet aliam dubitationem incidenteʒ ⁊ ſolutionem illius: ⁊ eſt planum.

¶ Corpora aũt non tãtũ ſentiũt ex friditate veris quãtum ſentiunt ex frigiditate autũni: eo ꝙ corpora in vere ſunt exeuntia a frigiditate ad caliditatem ↄſecutam in frigiditate: ⁊ in autũno ſunt ad hoc contraria lʒ autũnus ad hyemem tẽdat ⁊ ver ab eo recedat.

¶ Remouet aliã dubõneʒ ĩcidẽtẽ circa dicta: qꝛ eñi dixerat ꝙ ꝑtes que ſũt añ meridiẽ ſũt eſtiue: ⁊ põt dicẽ aliqs ꝙ ꝑꝑ qd ẽ ꝙ ĩ autũno aliqs plus percipit frig⁹ q̃ȝ in vere ẽt cũ ver ab hyeme recedat ⁊ autũn⁹ ad hyemem tẽdat. Vr̃ ꝙ corpus plus d̃beret infrigidari in vere: qꝛ oẽ qd̃ decidit̃ ab aliquo ſapit nãm eius a q̊ decidit̃. Iſtã dubõneʒ remouet ibi (Ad calĩtateʒ ↄſecutã in frigiditate.) Et ſupple nõ ſolũ ex hoc: ſed etiã qꝛ corpora in autũno ſũt mag̃ rara q̃ȝ in vere: ⁊ etiã aer qꝛ tũc eſt magis ſubtilis q̃ȝ in vere: ⁊ iõ põt melius ſubintrare. ¶ Mõ qꝛ cõpletuʒ eſt illud qd̃ dʒ dici de cõplõne autũni circa dicta emergit dubitatio duplex.

¶ Prima eſt vtrũ autũnus ſit tꝑs tẽperatũ. ¶ Scd̃a dubõ eſt ſuppoſito ꝙ autũnus ſit tꝑs diſtẽperatuʒ in ſicco qd̃ tꝑs eſt mag̃ ſiccũ: aut autũni: aut eſtatꝭ. ⁋ Ad ꝑmã dubõneʒ argueret aliqs. Vr̃ ꝙ autũnus ſit tꝑs tẽperatũ: ꝑ auc. Filareti a q̊ habes tractatũ d̃ pulſib⁹: dic̃ eñi ꝙ ĩter tẽpora duo ſ̃t tẽperata. ſ. ver ⁊ autũnus. ⁋ Preterea hoc ideʒ arguit̃ rõne: qꝛ illud tꝑs eſt temperatum per qd̃ ſit trãſit⁹ de vno tꝑe in aliud: ſʒ autũnus eſt hmõi. g̃ ⁊c̃. Maior appʒ q̃re id per qd̃ ſit trãſit⁹ ab eſtate in hyemẽ eſt autũnus: ſʒ cũ eſtas ſit calĩa ⁊ ſicca: hyems ãt frida ⁊ hũida vr̃ ꝙ autũnus ſit tꝑs tẽperatuʒ. ⁋ Preterea tẽperies cãtur in aere ex appropĩquatiõe ſolis ad zenit capitꝭ nr̃i: ſʒ ſic̃ ſol appropĩquãs facit tẽperieʒ in vere: ita etiã recedens fac̃ temperamẽtũ in autũno: q̃re autũn⁹ erit cõplõnis tẽperate. ⁋ Arguit̃ 3° ꝙ ſic: ⁊ ꝑ̃ſuppono vnũ ꝙ qñ aliqd eſt remotũ a diſpõne nãli remoto agẽte qd̃ gñat ipm remouẽs a diſpõne nãli facile illud reuertit̃ ad ꝑmã diſpõnẽ ſic ꝙ aq̃ q̃ eſt fride cõplõnis ſi calefiet ab igne cito aq̃ reuertit̃ ad friditatẽ ſuã: h̃ ꝑ̃ſuppoſito arguo ſic ꝙ autũn⁹ ſit tẽperat⁹ in humiditate: qꝛ tota cã q̃r Aui. ſup̃ ponebat ipʒ diſtẽperatũ erat a ꝑte ſue ſiccitatꝭ: g̃ ſi ꝓbabo ꝙ ſit tẽperat⁹ ĩ hũiditate ꝓbatũ erit ꝙ ipſe ſit cõplõnis tẽperate. Qd̃ ꝓbat̃ ſic. aer eſt cõplõnis hũide nãlr̃: calĩs ãt eſt ⁊ ſicc⁹ ꝓpter calĩtatẽ ſolis calefaciẽtꝭ ipʒ ⁊ ericcantis: g̃ remota caliditate aer cito reuertet̃ ad nãʒ ſuã puta ad hũiditateʒ. Maior ꝓpõ ẽ manifeſta ex ſuppõne ꝑ̃miſſa: qꝛ aer eſt hũidus: g̃ ſi ericcet̃ a calĩtate eſtatꝭ aduenĩente friditate autũni aer redibit cito ad cõplõnẽ ſuã puta ad hũiditateʒ. Et iſta rõ nõ ſolũ ꝓbat ꝙ autũn⁹ ſit tẽperat⁹ in hũiditate: ſʒ ẽt ꝓbat ꝙ citi⁹ reducit̃ ad tẽperamentũ cõplõnis humide q̃ȝ fiat ver ad tẽperamẽtũ ꝑꝑ ericcationeʒ q̃ fiet ĩ ipſo. ⁋ In opp^m eſt Aui. ⁊ H. i. 3. ꝑti. afor̃. 10. ⁊ 19. cõ. ⁊ oẽs auct̃. medicĩe: imo ponit̃ ꝙ ĩter tẽpora autũn⁹ eſt maxĩe tꝑs diſtẽperatũ. ⁋ Dicũt q̃dã ad h̃ ꝙ autũn⁹ eſt tꝑs tẽꝑatũ: ⁊ hoc ꝓ tãto dicũt: qꝛ neſciũt ſoluere ad illã rõnẽ q̃ dic̃ ab ex̃mo ĩ ex̃mũ nõ eſt trãſit⁹ niſi ꝑ mediũ: tñ ponũt ꝙ tẽperies autũni nõ eſt ꝑmanẽs: ſʒ tẽperies veris ꝑmanet: ⁊ iõ ver ab auctorib⁹ ponit̃ eẽ cõplõnis tẽperate: autũn⁹ ãt diſtẽperat⁹. Sʒ iſta rñſio eſt fl̃a ⁊ nõ ẽ ad mẽtẽ Aui. ipſi dicũt ad mẽtẽ Aui. qꝛ Aui. ſup̃ voluit ꝙ eſſet diſtẽperatũ: qꝛ nõ manet ei⁹ tẽperies: ſʒ qꝛ ei⁹ ſiccitas nõ tẽperat̃ ab hũiditate: g̃ poſuit ipʒ diſtẽperatũ q̃ȝtũ ad paſſiuas: ⁊ poſuit ẽt ipʒ diſtẽperatũ a ꝑte q̃litatũ actiuaꝝ: qꝛ vt poſuit ſup̃ fridas nõ tẽperat̃ a ſua calĩtate q̃r poſuit ipʒ diſtẽperatũ ſup̃ ĩ actiuis ⁊ paſſiuis. ⁋ Alij dicũt ad h̃ ꝙ autũn⁹ eſt ſimplr̃ diſtẽperat⁹ ĩ ſe ⁊ ꝑ cõparatõeʒ ad corpora nr̃a ĩ ſe: qꝛ quãtũ ad ſui ꝑ̃n^m ipſe eſt cõplõnis calĩe: quãtũ ad ſui finẽ eſt cõplõnis fride: q̃ȝtũ ad ſui mediũ ẽ cõplõnis tẽperate. ẽt eſt diſtẽperat⁹ per cõparatiõeʒ ad nos: qꝛ ĩ cõparatiõe ad opõnes eſt diſtẽperat⁹: qꝛ in tali tꝑe opõnes nõ bñ ſiũt. ⁋ Iſti lʒ dicãt veꝝ ĩ aliq̊ nõ dicũt verũ in toto: qꝛ id qd̃ eſt de autũno ꝙ q̃ȝtũ ad ſui ꝑ̃n^m eſt cõplõnis calide ⁊c̃. eodẽ mõ poſſet dici de vere ꝙ ver q̃ȝtũ ad ſui ꝑ̃n^m eſt cõplõnis fride: ⁊ quãtũ ad ſui finẽ eſſet cõplõnis calĩe. ⁋ Iteꝝ nõ aſſignãt cãʒ diſtẽperamẽti in autũno: vñ nõ mag̃ aſſignãt de calĩtate autũni q̃ȝ veris ſiue de ſiccitate. ⁋ Et iõ dõm eſt aliter ꝙ qñ tu q̃ris: vtrũ autũn⁹ ſit cõplõnis tẽperate aut diſtẽperate. Dõm eſt ſic̃ dixim⁹ ſupra de vere ꝙ eſt loq de tẽperamẽto 2r. Vno° abſolute. Alio° reſpectiue. Si reſpectiue dico ꝙ põt eſſe 2r: qꝛ ver dr̃ tẽperat⁹ per cõparatiõeʒ ad ĩtrĩſeca: aut per cõparationẽ ad extrinſeca: ⁊ hoc 2r: qꝛ aut dr̃ tẽperatũ per reſpectũ ad qd̃cũqʒ ↄtigẽs: aut per reſpectũ ad mediũ. Qñ g̃ tu q̃ris: vtruʒ autũn⁹ ſit cõplõnis tẽperate. Dõm eſt ꝙ ſi ĩtelligas ꝙ ſit cõplõnis temperate abſolute ſic dico ꝙ ĩpoſſĩe eſt ipʒ eẽ tẽperatũ: cũ talis tẽperies ſit ad põduſ. Si ãt ĩtelligas per cõparatiõeʒ ad ĩtrĩſeca ſic dico ꝙ ipʒ nõ eſt cõplõnis tẽperate: nã autũn⁹ d̃clinat ad fridũ ⁊ ſiccũ: ⁊ ſic qd̃ eſt excedẽs in frido ⁊ ſicco: ⁊ ſic declãt Aui. qꝛ plures ſũt hore ipſi⁹ fride q̃ȝ ſint calĩe: qꝛ hore matutinales ſũt plr̃es q̃ ſũt fride q̃ȝ ille q̃ ſũt calĩe: ⁊ hoc maxĩe ꝓcedit ꝓpt̃ diſpõneʒ aeris: ⁊ iõ friditas eſt abundãs: ẽt in horis ꝑticularib⁹ ⁊ vlĩb⁹ ipſi⁹ autũni plus abundat ſiccitas. Si ãt ad extrĩſeca aut ad qd̃cũqʒ ↄtigens: dico ꝙ põt poni tẽperat⁹: qꝛ per cõparatiõeʒ ad eſtateʒ dr̃ fridus per coparationem ad hyemẽ calĩs: ⁊ iõ põt poni tẽperat⁹ iſto°. Sʒ ſi ↄſideret̃ ꝑ reſpectũ ad mediũ hoc eſt 2r: qꝛ aut dr̃ ꝑ reſpectum ad mediuʒ ſui gñis vʒ. ad ver: aut per reſpectũ ad mediũ toti⁹ nãe per reſpectũ ad hominẽ: ſi ꝑ reſpectũ ad mediũ ſui gñis: ⁊ ẽt toti⁹ nãe ſic: aut loqmur de tẽperamẽto actiuaꝝ aut paſſiuaꝝ. Si loq̃mur quãtuʒ ad paſſiuas dico ꝙ autũn⁹ eſt diſtẽperat⁹ in paſſiuis: qꝛ eſt diſtẽperat⁹ in ſicco ⁊ reſpectu cõplõnis hoĩs ⁊ reſpectu veris: ꝙ ſit diſtẽperat⁹

respectu

respectu veris: hoc decl'at Aui. in lr̃a. Q̄ aūt ꝑ respectū ad mediū toti⁹ nature sit distēperat⁹ in passiuis: hoc appet si ꝯsideremus ad opōnes humanas q̄ fiūt in corpore illo tpe: q2 in autūno fiūt egritudīes mel'ice ⁊ exiccant corpora sic plāte: ⁊ ēt corp⁹ nr̄z ꝯsiccat. Si aūt q̄rat: vtrū quātū ad actiuas sit tēperat⁹ aut distēperat⁹: oz distiguē de cōpl'one autūni: q2 aut loq̄mur de cōpl'one autūni q̄tū ad sui totū: aut quātū ad aliq̄ sui ptē. Si loq̄mur de cōpl'one quātū ad sui totū: dico ꝙ nō multū excedit in cal'o ⁊ frido: imo ꝯcliat ad tēperamētū in cal'o ⁊ frido: vez̄ est ꝙ plus ꝯclinat ad fridum. Et hoc appet. vz. ꝙ nō multū excedat in actiuis ex agēte vl'i. s. sole: q2 sic sol ꝑ appropiquationē zenit capit̄ nr̄i facit eq̄litatē in vere: ita ēt in recessu fac̄ aliquā equalitatē in autūno. Itē aer est sil'r disposit⁹ vt cito calefiat ⁊ ifridet: pp q̄ nō multū recedit ab eq̄litate iter actiuas: declinat tñ se totū cōparādo ipm ad ver ⁊ ēt ad estatē in frido. Et rō est 2x. Una est que sumit ex pte dispōnis aeris: q2 disponit vt cito friditatē suscipiat. Scđa sumit ex pte patiētis: vtputa hoīs q plus patit a friditate autūni q̄ a cal'itate aeris; q2 in estate hoīes sunt assuefacti calori: ⁊ iō citi⁹ patiunt a frigido pp ꝯsuetudinē calidi: vt dic̄ Auic. in lr̃a: sz in vere nō sic patiunt: q2 sunt ꝯsueti in frido: ⁊ iō nō sic patiunt a cal'o. Si aūt ꝯsideret autūnus quātū ad vnā ptē ipsi⁹: dico ꝙ autūnus est maxie distēperat⁹: ⁊ in hoc est maxie differēs: q2 ver q̄si ꝑm oēs sui ptes ē eq̄lis: sz autūnus ꝑm suas horas pticulares est maxie distēperat⁹: ⁊ q2 illō q̄ est distēperatū maxie nocet: iō autūnus est magis nociuus q̄ sit estas aut hyems. ⁋ Et ex his possum⁹ rn̄dē ad obiecta. ⁋ Ad p̄mū tu dicis auc̄. illi⁹ ꝙ autūnus est tēperat⁹: dico ꝙ auc̄. illa pōt negari: q2 Aui. ⁊ G. ⁊ oēs alij dicūt ꝯriuz: vel pōt al'r dici. s. ꝙ sit 2x ꝙ erat cōpl'onis tēperate ꝑ respectū ad estatē aut hyemē ⁊ hoc est vez̄: sz alio mō est maxie distēperat⁹ ⁊ maxie nocet. Tu dicis ab extremo ad extremū nō est trāsit⁹ nisi ꝑ mediū: dico ꝙ vez̄ est ꝙ mediū ē tēperatū ꝑ respectū ad ex̄mū: sz ꝙ sit tēperatum ꝑ respectū ad ver: istud nō oz ꝙ sit tēperatū respectu corpis humani: vn̄ istud ꝓbat rō ꝙ illō sit tēperatū ꝑ respectū ad ex̄ma: nō aūt per respectū ad alia que nō sūt ex̄ma. ⁋ Ad aliud argm̄ tu dicis tēperies cātur in aere ex motu solis ⁊ ei⁹ aspectu ꝟsus zenit capit̄ nr̄i ⁊c̄. dico ꝙ vez̄ est: sz hoc nō est solū cā q2 tēperies non accipit solū ex ista cā: vtputa ex mā. s. ex pte aeris: q2 aer nō sil'r est disposit⁹: nā siccitas nō est apta duci ad tēperiē in autūno sic humiditas hyemis in vere pp q̄ argm̄ nō ꝯcludit. ⁋ Tu dicebas 3° ꝙ aliq̄d ē cā alicui cōpl'onis accn̄talis sic remoto agēte illi⁹ cito reuertit in nām suā. Dōm est ad h̄ ꝙ hūiditas q̄ ꝯsurgit in aere est 2x. Quedā est que accēdit in ipso rōne sue qualitatis. Alia est q̄ isurgit in aere ex pn̄tia alteri⁹ humidi corporei. Sz si loquemur de hūiditate que est in ipso rōne sue qualitat̄: sic dico ꝙ qn̄ aer priuat illa humiditate pp aliq̄ accn̄s: tūc cito reuertit ad nām suam: sed si aer exiccet pp priuationē humidi corporalis nō cito humectat: eo ꝙ talis humectatio fit ppea veniente aliquo humido corporeo.

⁋ Scđa q̄ erat: vtruz siccitas autūni sit maior q̄ siccitas estat̄. Et vr̄ ꝙ siccitas autūni sit maior: q2 in illo tpe est maior siccitas in q̄ tpe est effect⁹ siccitatis maior: sz h̄ accidit in autūno: q̄re ⁊c̄. Maior ꝓpō est manifesta: ⁊ ēt mi. q2 videm⁹ ꝙ oīa q̄si exiccant in autūno vt plāte: ēt Aui. dicit. estas exiccat humores: autūn⁹ aūt icinerat: sz icineratio vr̄ ꝓcedē a maiori siccitate: q̄re ⁊c̄. ⁋ Preterea illud tp̄s est sicci⁹ in quo mag̃ multiplicat humor sicc⁹: sz hoc accidit in autūno: q̄re ⁊c̄. Maior est manifesta. mi. appet: q2 in autūno multiplicat mel'ia q̄ est sicca. ⁋ Preterea illō est mag̃ siccū q̄ aliō in quo multiplicant exhalatiōes sicce mag̃ q̄ in alio: sed h̄ accidit in autūno mag̃ q̄ i estate: q̄re autūnus est maior̄ siccitat̄ q̄ estas. minor est no. q2 in autūno apparēt plures stelle comete ⁊ ēt cadētes q̄ fiūt pp exhalatiōes siccas. ⁋ Preterea quāto agens forti⁹ ꝑdurat ⁊ magis: tāto iprimit maiorē effectū: sed cal'itas ꝑdurat ab estate vsq̄ ad autūnū: q̄re in autūno siccitas erit maior. Maior ꝓpositio est manifesta. ꝓbatio mīoris: q2 estas est sicca ⁊ illa siccitas vt dcm̄ fuit supra ꝑdurat in autūno: q̄re autūnus remanet magis siccus q̄ estas. ⁋ In oppm̄ est illō q̄ dcm̄ est. ⁋ Dōm ꝙ estas est mag̃ sicca q̄ autūnus. Et hui⁹ decl'atio est ex dicto q̄ Auic. dixit supra: q2 ꝯuersio ad hūiditatē in autūno nō est tāta ꝙ possit cōtēperare siccitatē estat̄: hoc p̄supponit ꝙ aliq̄ ꝯuersio ad hūiditatē fiat: ergo manifestū est ꝙ aliq̄ mō humectat. ⁋ Sil'r h̄ decl'atur rōne: q2 illud tp̄s est sicci⁹ in quo ꝯcurrūt oēs cāe ꝯrie humiditati: estas ē hmōi: q̄re estas est tp̄s sicci⁹ q̄ aliq̄ aliud. Maior ꝓpō est nota de se: q2 si ꝯcurrūt oēs cāe ꝯrie hūiditati ꝙ illō erit tp̄s siccius. mi. appet: in estate cal'itas in viscerib⁹ terre est pauca: q2 paucos vapores eleuat. ⁋ Sil'r cal'itas in aere cōsumēs est multa: q̄re in estate ꝯcurrūt cause ꝯrie: pp q̄ estas est tp̄s sicci⁹ q̄ sit autūn⁹.

⁋ Et ex his ad rōnes: illud tp̄s est sicci⁹ in q̄ effect⁹ siccitatis apparet maior. ꝯcedat. h̄ est in autūno dicis tu per interemptionez: q2 exiccatio arboz̄ fit a frido recludēte cal'm in iterioꝛib⁹: pp q̄ calor ille sic ꝯculcat⁹ ꝯsumit ⁊ ꝯstruit suū humidū vn̄ exiccat. ⁋ Tu ꝓbas postea ꝑ Aui. ita ꝙ autūn⁹ icinerat hūores. Dōm vno mō ꝙ illa lr̃a est corrupta: vn̄ ibi repit alia lr̃a q̄ dic̄ ifrigidat humores. ⁊ si sic dicat obtio est nulla: vel ꝙ dicim⁹ al'r ꝑ expōnem lr̃e ꝙ estas adurit hūores: autūnus āt icinerat illos adustos: ⁊ iō nō incinerat absolute hūores: sz adusta in ipso ꝯuertunt in cinerē: sz si adustio ⁊ incineratio fierēt ab autūno: tūc vez̄ argueret: sz si icineratio solū fit in hūorib⁹ adustis in estate: non opz ꝙ siccitas autūni sit maior: vn̄ icineratio illa nō est ex se: sz pp illō q̄ adustū est in estate. ⁋ Tu dicis 3° illud tp̄s est sicci⁹ in q̄ multiplicant hūores mag̃ sicci. vez̄ est ceteris p̄supposit̄ parib⁹. ⁋ Tu dicis multiplicat hūor mel'ic⁹. Dōm ꝙ nō solū multiplicat humor mel'ic⁹ rōne siccitat̄: sz etiā pp friditatē ipsi⁹: q2 estas si eēt frida mag̃ multiplicarent illi humores mel'ici q̄ fiāt in autūno: ⁊ pp h̄ mel'ia inālis plus gn̄at in estate q̄ in autūno. ⁋ Tu dicis 4° quāto agens maiori tpe morat mag̃ itroducit suū effectū ⁊ forti⁹. vez̄ est. ⁋ Tu dicis effectus siccitat̄ remanet in estate vsq̄ ad finē autūni: Dōm ꝙ falsum est: nā siccitas autūni nō est ꝑ itēsionē sz ꝑ remissionē: sed si ꝑmāsisset agēs eodē mō: vez̄ eēt q̄ arguis: sz aduenit friditas q̄ equal'r humectat. ⁋ Tu dicis vltio. illō tp̄s est sicci⁹ in quo multiplicant exhalatiōes sicce q̄ illō in q̄ nō multiplicant. Dōm ꝙ non opz: q2 in estate est tāta caliditas ꝙ ꝯsumit oēs exhalatōes: iō q2 in autūno nō est tanta caliditas qn̄ eleuant nō cōsumunt. Deinde cum dicit.

⁋ **Et est ibi sciēdū ꝙ tēpoz̄ diuersitas facit cōmouere in vnoquoq̄ climate aliquē egritudinū modū. Et medic⁹ q̄dez dz h̄ in vnoquoqz climate cog̃scere ad h̄ vt in ipso sint constructe custodia ⁊ regis premissio.**

⁋ In ista pte oñdit q̄ fuit nec̄itas ꝯtermiatōis de cōpl'onib⁹ tēporū anni. (fac̄ cōmoueri.) Et hoc siue sit diuersitas n̄alis ꝑm. 4. tpa āni: siue sit diuersitas accn̄tal'r sic̄ illis q̄ fiūt i epidimijs: q2 ꝯ vtraq̄ vez̄ ē: sz poti⁹ itelligit de p̄ᵃ: q2 de illa locut⁹ ē. Deinde cū dicit.

⁋ **Et ēt cū vn⁹ dies alicui tempoz̄ sil'is existit ⁊ nō alij. Est nāqz ex dieb⁹ q̄ ē ꝟnalis: ⁊ ē ex eis q̄ ē estiual': ⁊ est ex eis q̄ est autūnalis q̄ in die vna calefacit ⁊ ifridat.**

⁋ Hic pōt dici ꝙ remouet vnā dubōnē cōez oīb⁹ tpib⁹: q2 possz aliq̄s credere ꝙ p̄dicta tpa sint talis cōpl'onis quātū ad omnes suos dies: ita ꝙ oēs dies eēnt sil'es in cōpl'one. dic̄ ꝙ vn⁹ dies ⁊c̄. vn̄ dicebat ph̄s in p̄ ethicoz̄ in tex. cō. 9. ꝙ vnus dies nō facit ver ⁊c̄.

⁋ De iudicijs tēpoz̄ ⁊ eoz̄ mutationibus. Cap. 4m.

Omne tp̄s ei q̄ cōpl'onē hz sanā ꝓportionale est ꝯueniēs: sed q̄ malitiā cōpl'onis hz ꝓportionale diuersificat ab eo: sed cum multa ab equalitate egressio acciderit ꝓportionale ⁊ non proportionale ab eo diuersificabit: ideo ꝙ virtus debilitabitur. Unūquodqz etiam tempus complexioni egrote conueniens ipsius contrarium est.

⁋ In p̄cedēti cap° Aui. ꝯtermiauit absolute ⁊ hz se notificādo nobis ⁊ cōpl'ones ⁊ nās vniuscuiusq̄ illoz̄ tēpoz̄. In ista pte q2 medicus nō ꝯsiderat ista tpa: nisi in cōparatōe ad effectū quē faciūt in corpus nr̄m: iō in pte ista ē ei⁹ itētio ꝯtermiare de naturis istoz̄ tempoz̄ in cōparatiōe ad opōnes q̄s hn̄t efficē i corp⁹ humanū ⁊ duo facit. Prio ꝯtermiat de istis opōnib⁹ q̄ fiūt ab eis in gn̄ali oñdendo qual'r ꝓcedūt opōnes a tpib⁹ anni in corp⁹ hūanū. Scđo determinat de istis in spāli. ibi (Aer cal's dissoluit ⁊ laxat.) Pria i duas. Prio facit q̄ dcm̄ ē. Scđo ad maiorē māifestatiōez dictoz̄ ostendit q̄ sit malignior dispō in tpib⁹ āni ⁊ in aere. ibi (Et in tpib⁹ q̄dem sani⁹ existit.) Pria in duas. Prio fac̄ q̄ dcm̄ est. Scđo circa dicta remouet q̄dā dubiuz. ibi (Debet̄ āt scire ꝙ effect⁹ ⁊c̄.) Prima in tres. Prio oñdit in gn̄ali qual'r opōnes ꝓueniūt in corpe humano ab vnoquoq̄ tpe simpl'r. Scđo ꝙ qual'r ꝓuenit a duobus. Tertio qual'r ab oīb⁹. 2ª ibi (Cūq̄ duo tpa.) 3ª ibi (Et ē ꝯueniēs.) Ul' ꝙ al'r diuidat ⁊ meli⁹ ⁊ hz hūc modū diuisit ipē i legēdo. Ut dicat sic ꝙ p̄ determiat de istis opōnib⁹ q̄ fiūt ab eis in gn̄ali oñdendo qual'r ꝓcedūt opōnes a tpib⁹ āni in corp⁹. Scđo ꝯtermiat de istis in speciali. ibi vbi dcm̄ fuit. (Aer cal's dissoluit ⁊ laxat.) Pria i duas. Primo oñdit in gn̄e q̄ opōnes ⁊ q̄ effect⁹ ꝓueniūt in corp⁹ humanū ex istis ptib⁹: ⁊ oñdit cū h̄ q̄ aer est n̄alis ⁊ q̄ inālis. Scđo docet ipsuz aerem eligere. ibi (Aer bone ꝯie.) Pria in duas. Naz p̄ oñdit qualiter opatio ⁊ ꝑmutatio ꝓuenit in corpe hūano ex tpib⁹ āni absolute ⁊ simpl'r. Scđo qual'r ꝓuenit opatio ex tpib⁹ ꝑm ꝙ adiuicem cōbinant. ibi (Cūq̄ duo tēpora.) ⁋ Iuxta primā ptē vt itelligatis debetis aduertē ꝙ Aui. vult hīc hāc distōnē ꝙ aeris cōpl'o aut est

nālis aut egritudinalis lapsa. Si est egritudīalis aut est paꝝ lapsa aut multū. Si cōplo sit paꝝ lapsa cōpetit sibi tp̄s ꝯ̄riū. si sit multū lapsa nō cōpetit sibi nec tp̄s sil'e nec tp̄s ꝯ̄riū. Si aūt sit cōplo nālis: aut ipsa est tēperata aut distēperata. Si est tēperata sic dico ꝙ cōpetit tp̄s sil'e. s. tēperatū. s. tp̄s veris. Si est distēperata aut ē paꝝ lapsa siue mediocriter: ꝛ sic cōpetit ei tp̄s ꝯ̄riū ꝛ nō sil'e. Si āt sit multū lapsa tp̄s sil'e ꝛ dissil'e est ei ꝯ̄riū. ¶ Circa istā ꝑtē oꝫ vidē vnū. vꝫ. cāz eoꝝ que dic̄ Aui. Cā aūt primi. vꝫ. ꝙ oē tp̄s ꝓportionabile ei q cōpl'onē hꝫ tēperatā est sibi cōueniēs. Istō satis est verū ꝑ ea que dicta sūt de regimīe sanitatis: qm̄ corp⁹ tēperatū nō indiget nisi ꝯseruatiōe sola: nūc aūt ꝯseruatio nō fit nisi ꝑ sil'ia: ꝛ iō tēpus ꝯueniēs ei q hꝫ tēperatā est tp̄s tēperatū: ꝛ h̄ ē tp̄s veris: ꝛ iō inter tēpora ꝯueniētia corporib⁹ tēperat̄ est tp̄s veris. Sꝫ postea dicit ꝙ qui hꝫ malitiā cōpl'onis tp̄s simile non est sibi cōueniēs: h̄ eꝰ cōplexio in qua facta fuit multa egressio ab equalitate: nec simile est sibi ꝯueniens nec dissimile. De primo dicto nulla est dubitatio: sed de his duobus dictis est dubitatio non modica.

¶ Prima dubitatio est vtrū corpori paꝝ lapso sit ꝯueniēs sil'e tp̄s vel ꝯ̄riū: ꝛ ista dubō est sil'is cū illa: vtrū corp⁹ paꝝ lapsuꝫ dēat conseruari per sil'ia vel per ꝯ̄ria. ¶ Scōa dubō est vtrum corpori qō multū recessit ab eq̄litate tp̄s sil'e ꝛ ꝯ̄riū sint sibi icōueniētia. ¶ Ad primā argueret aliq̄s ꝙ tp̄s sil'e sit mag̃ cōueniens: ꝛ h̄ ꝑ auctoritate. G. in. 3. thegni tex. cō. 44. q dicit ꝙ corpori cal'iori cōueniunt calidiora: fridiori aūt fridiora: hoc ēt vult Haly. q vult expresse ꝙ corpori paꝝ lapso oīa sil'ia tribuant̄. Preterea hoc arguo ratiōe. Et cōsiderādū ꝭm ꝙ dcm̄ est in illo afoꝛ. 16. ꝑ̄e ꝑtic. Humide diete oib⁹ febricitātib⁹ ꝯferūt: ꝙ cōplexio corporis paꝝ lapsi est nālis: ergo dꝫ cōseruari: sed oīs ꝯseruatio fit a sil'i: ergo corpori paꝝ lapso aer similis est sibi ꝯueniēs. ¶ Istā q̄ōnē habetis solutā in de regimīe sanitatis: tn̄ hic solū dicā veritatē. Qn̄ queris vtruꝫ corpori paꝝ lapso cōpetant sil'ia vel ꝯ̄ria. Dōm ꝙ 3ᵉˣ intētio pōt hri in lr̄a a medico de tali corpore: vna est ꝯseruatio ipsi⁹: alia est reductio ad temperatū: tertia itētio est mixta. s. ꝯseruatio cū ꝓseruatōe ne cadat: ergo 3ᵉˣ habebit̄ intentio de tali corpore a medico: vna est ꝓseruatio: alia est reductio: tertia est ꝯseruatio cū ꝓseruatiōe. Rō aūt ꝛ cā istius triplicis itētiōis est: qꝛ tale corp⁹ hꝫ habitudinē multiplicem: qꝛ iquātū hꝫ cōpl'onē nālem vt sic hꝫ habitudinē ꝯseruationis: sed respectu corporis tēperati: qꝛ vt sic est aliq̄d deficiens ab ipso vt sic in ipso quereret̄ habitudo reductiōis. Et qꝛ ipm̄ est lapsuꝫ ab optima cōpl'one: iō est aptū icidere egritudinem: iō in ipō reperit̄ habitudo tertia. vꝫ. cōseruatio cū ꝓseruatiōe. Et iō intētio in tali corpore est 3ᵉˣ: tn̄ sicut appet per. G. in. 6. de regi. sa. ꝛ in thegni: lꝫ ista triplex itētio possit haberi in tali corpore nō pōt ī oī tēpore perfici. Nā ꝯseruatio ꝛ reductio nō pn̄t fieri ī vnoquoq̄ corpore: nec in quocūq̄ tp̄e: qꝛ hoc nō pōt fieri nisi in corporib⁹ viuētib⁹ vita sibiipsis: nō autē in viuentib⁹ vita ciuili. Nā ꝯseruatio dꝫ fieri per pure sil'ia: que pure sil'ia approximari nō pn̄t in viuētib⁹ vita ciuili. Sil'r enī reductio cū debeat fieri paulatine non poterit fieri in corpore viuēte vita ciuili: ergo ꝯseruatiōi cōpetit tp̄s pure simile. Et hoc totū d̄clat̄ rōne ꝛ aucto. ꝑ auc. G. in thegni ꝙ cal'iori qdē cōpetūt calidiora: fridiori v̄o frigidiora cōueniūt. Itē d̄clarat̄ aucto. Haly ꝛ rōne: qꝛ si ꝯsiderem⁹ qd sonat hoc nomē conseruatio. Cōseruatio aūt nō sonat nisi ꝑmanētiā in eodē: sed cū ꝑmanere in eodē nō fit nisi per sil'e: iōq̄ ab oīno sil'i res nō alterat̄ cū qcqd hꝫ illud qō alterat̄ in actu hēat ēt alterās in actu: sꝫ illō qō alterat oꝫ ꝙ habeat aliq̄d in actu qō nō hꝫ illud qō alterat̄: ergo cū simile nō alteret̄ a sil'i sed ꝯseruat̄: iō rōne ꝯseruationis in tali corpore sil'e tp̄s cōuenit. ¶ Si aūt q̄rat̄ qd ꝯuenit in tali corpore: dico ꝙ ꝯuenit sibi tp̄s ꝯ̄riuꝫ: ꝛ hoc appet ꝑ. G. in thegni vbi docet reducere tale corp⁹ ad approximationē reꝝ que nō multū distēt: ꝛ etiā ꝙ cōpetāt sibi ꝯ̄ria vt in ipso querit̄ reductio: hoc appet qꝛ nihil aliud sonat mihi istud vocabulū reductio nisi d̄structionē alteri⁹: destructio aūt est ꝑ ꝯ̄ria. ¶ Si aūt q̄ramus in tali ꝯseruatōeꝫ cū ꝓseruatione ne cadat q̄ erunt sibi cōueniētia. Dōm ꝙ cōueniētia in tali corpore sunt illa que sunt sil'ia in forma: nō aūt in gradu: cōueniūt aūt paꝝ ꝯ̄ria: sicut. v̄. g. q hꝫ cōpl'onē cal'aꝫ in scōo gradu cōpetunt sibi que sunt cal'a min⁹ aliquātulū q̄ sint illa que sunt in scōo gradu. Aut si cōpl'o est cal'a in ꝑ̄ gradu cōpetūt sibi ita paꝝ que modicuꝫ recedūt ab illa cōpl'one: ꝛ hinc est ꝙ ꝯ̄ria approximent̄ cum vsu tēperato. Et hoc est qō vult Auer. 6. coll'ꝫ. c. 11. dicit. n. ꝙ si essemus tuti ꝙ corpus nō laberet̄ approximaremus oīno sil'ia: sed qꝛ nō sumus securi ne labat̄ approximamus oīno ꝯ̄ria aliquātulum. Et hoc declarat̄ qꝛ ex illo querimus in tali corpore ꝯseruationem cōpetūt sibi sil'ia in forma: ex hoc qō nūc querimus ꝓseruationeꝫ ne cadat: qꝛ aptū est tale corpus labi in egritudinē cal'aꝫ approximamus minus cal'a aut paꝝ frida per respectū ad illā cōpl'onem. Et ꝑꝑ hoc in tali corpore cōueniēs tp̄s est tp̄s sil'e: nō aūt oīno sed paꝝ ꝯ̄riū. Et qꝛ corpa viuētia vita ciuili sūt plura: iō ꝑtēduꝫ ē in illis nō omnino similibus aut contrarys. Et ꝓpter hoc Aui. dixit: qꝛ vnūquodq̄ tp̄s contrarium complexioni egrote est conueniens.

¶ Et ex his ad rōnes. Ad primā. tu dicis aucto. G. ꝙ calidiori competunt calidiora: frigidiori frigidiora. Dicendum ꝙ Gal'. loquitur quādo nō intēdimus ad puram conseruationem: sed quādo habemus istam intētionē solū: dico ꝙ tunc cōpetunt omnino similia.

¶ Postea erat dubitatio de eo qō dixit ꝙ cōpl'oni que multuꝫ recedit ab eq̄litate tp̄s sil'e ꝛ ꝯ̄riū est icōueniēs. Istō vr̄ falsum: quia aut in tali corpore q̄rimus cōseruationem aut ꝑmutationē siue reductionē: si querimus in tali corpore reductionē vel ꝑmutationeꝫ dico ꝙ sibi ꝯuenit tp̄s ꝯ̄riū: si āt ꝯseruationē: cū oīs ꝯseruatio fiat a sil'i cōpetit sibi tp̄s sil'e. Iteꝝ vr̄ assignare cāꝫ falsaꝫ: qꝛ dic̄ ꝙ virtus ei⁹ d̄bilitat̄: qꝛ ex approximatiōe sil'iū nō d̄bilitat̄ virt⁹. Iteruꝫ tēperatū ꝯfortat virtutē: q̄re vr̄ ꝙ tp̄s tēperatuꝫ sit ei cōueniens. Dōm est ad h̄ ꝙ qn̄ corpus est multū remotū a cōpl'one nāli ꝛ tp̄s sil'e ꝛ ꝯ̄riū est sibi nociuū: sꝫ tp̄s tēperatū ē sibi ꝯueniēs. Et cā est illa quā Aui. isinuat occulte: qꝛ ꝓter vltimā d̄bilitateꝫ ipsi⁹ virtutis nō pōt pati aliqō excedēs: ꝛ h̄ iō qꝛ ipsa nō patit̄ fortē motū: sꝫ mediū qō est iter duo ex̄ma. Et ꝑꝑ hoc bn̄ dixit Auic. ꝙ corpa d̄bilia sicut corpa senuꝫ male morant̄ ꝛ tp̄e magni frigoris ꝛ tp̄e magni caloris: ꝛ iō male morant̄ in estate male in hyeme ꝛ bn̄ in vere. Et qō arguit̄ nō valet. ¶ Tu dicis aut q̄rimus ꝯseruationē in tali corpore aut reductionē. Dōm ꝙ nec reductionē: ꝯseruationem nō qꝛ possum⁹ nō ꝯseruare ne labat̄ nec reducere possum⁹ ad tēperamētū. Et iō. G. reductionē ōndit solū in corpore paꝝ lapso: solū enī illud corp⁹ docet reducere: ꝛ h̄ in corporib⁹ viuentib⁹ vita ciuili siue vita sibiipsi. ¶ Et si tu dicas postea tp̄s ꝯ̄riū est sibi ꝯueniēs: qꝛ reducit tale corp⁹ ad tēperamētū. Dōm est ꝙ h̄ fieri non pōt in tali corpe. Nā si tēperamētū posset fieri ī nobis quēadmodū fit ī corporib⁹ exteriorib⁹: veꝝ argueres. vꝫ. vt in corpe fieret tēperamentū: sic qn̄ ex ꝑmiscemus aquā frigidā ꝛ feruētē: ꝛ facimus tēperamētū: nō fit sic in corpe: imo fit per virtutē q̄ digerit ꝛ alterat que approximant̄ siue alterant̄ ab eis. Et ꝑꝑ hoc qꝛ virt⁹ est ꝓstrata: iō a ꝯ̄rio nō reducit̄ ad tēperamētū sꝫ pri⁹ virt⁹ ipsa destrueretur. ¶ Subdit ꝑ̄m ꝙ vnūq̄ōq̄ tp̄s ꝯ̄riū est ꝯueniens cōpl'oni egrote. Et rō q̄re absolute ꝓponit: qꝛ egritudo est aliq̄d ꝓter nāꝫ: ꝛ iō idicat a corpe remoueri: remotio aūt fit ꝑ ꝯ̄riuꝫ. Et ꝑꝑ h̄ dic̄ ꝙ cōplexioni egrote tp̄s ꝯ̄riū est cōueniēs. ¶ Debet̄ tn̄ aduertere ꝙ lꝫ tp̄s ꝯ̄riuꝫ cōpetat cōpl'oni egritudinali: tn̄ per accn̄s cōpetit sibi sil'e: non tn̄ oīno: vn̄ qn̄ corp⁹ est fort̄ cōpl'onis cōpetit sibi fortis ꝯ̄rietas: sꝫ si virt⁹ est in vltimo ꝓstrata: dico ꝙ egritudini cal'e tēperatū fridū cōpetit: vnde vltimo calidū ꝛ vltimo fridū est sibi icōueniēs. Aui. ergo ibi se retulit ad morbū ꝛ non ad illō qō potest coincidere cū morbo puta debilitas virtutis. Deinde cum dicit.

¶ **Cūq̄ duo tp̄a a sua egressa fuerint nā ꝛ fuerit eoꝛuꝫ exitus cōtrarius: neq̄ fuerit ibi sup̄fluitas lōga: quēadmoduꝫ si fuerit hyems meridiana: ꝛ superuenerit ei ver septētroinale erit aduētus secūdi sup primū conferens corporib⁹ ꝛ ipsa tēperans eo ꝙ septētrionalitas veris est opposita meridionalitati hyemis: ꝛ simil'r si hyems valde sicca fuerit ꝛ ver fuerit valde humiduꝫ: tūc ver hyemis siccitatē tēperabit: ꝛ si humiditas non fuerit multa: neq̄ ꝓlongabit̄ tp̄e multo nō mutabit illud eius tēperamentū in humectationē impedientē.**

¶ In ista ꝑte ōndit qual'r ex cōbinatiōe duoꝝ tēpoꝝ ꝓuenit opatio in corpore humano ꝛ diuiditur in duas. Primo ostendit qual'r ex combinatione duorum tempoꝝ ꝓuenit operatio. Secūdo ostēdit quomodo ꝛ ex combinatione plurium q̄ duorum. secunda ibi (Et est cōueniens.) Prima in duas. Primo ostēdit que cōbinatio duoꝝ tēpoꝝ nō est nociua. Secundo ostendit que cōbinatio est in duob⁹ maxime nociua. ibi (Mutatio preterea temporis.)

¶ Sꝫ circa ꝑtē primā aliq̄s dubitat d̄ eo qō dixit Aui. ꝙ si hyems fuerit meridiana ꝛ suꝑuenerit ei ver septētrionale ꝙ euētū secūdi tp̄is est ꝯferēs sup primū ꝛ ipꝫ tēperās. Istō vr̄ falsuꝫ qꝛ Hip. exp̄sse dic̄ ꝯ̄riuꝫ in tertia ꝑticula afoꝛ. in illo afoꝛ. 13. ꝛ. 14. Si estas fuerit humida. Id ergo dic̄ Aui. Nā Hip. ponit ibi ꝙ si hyems fuerit humida ver siccū ꝛ estas sicca autūn⁹ hūidus ꝙ talis ē pessima cōstitutio cū semꝑ in tali ꝓueniūt egritudīes plurime. ¶ Ad h̄ possumus rn̄dere duob⁹ modis. Uno° possumus rn̄dere per illō qō dic̄ Aui. in lr̄a ꝙ nō fuerit superfluitas maxīa lōga: qꝛ vult dicē ꝙ si tēpus fuerit ꝯ̄riū alteri ita ꝙ nō existat multū remotuꝫ a sui nā erit vtile. Hip. aūt itelligit si fuerit mult⁹ regressus a nā tp̄is ꝛ mora illius egressus fuerit lōga: qꝛ si eēt breuis nō hr̄et veritatē: vl' aliter qꝛ ꝭm ꝙ appet per. G. in cōmēto. Si cā egritudīs fuerit rōne qualitatis

litatis ꝯrie iuuatˀ per mutationẽ talis tp̄is ꝯrij:quãtũ est rõne q̃litatis:sed talis ꝯstitutio põt eẽ mala ex alio:q꞉ vltima ꝯstitutio potest gñare egritudĩs exp̄ssionez.Et pp̄ hoc dato ꝙ supfluitas non eẽt lõga mora:illud qđ dicit quãtũ ad egritudinũ gñationẽ ꝑ motuz exp̄ssionis nõ hr̃et veritatẽ:nõ tñ ꝙ nõ habeat gñare si ꝑmaneat:pp̄ qđ dõm ꝙ egritudines que gñantˀ sunt duoꝝ modorum. Unoᵒ rõne alterationis sed rõne multiplicationis alicuius materie egritudĩes que gñantˀ per alteratiõe materie:dico ꝙ adueniente tp̄e cõtrario curantˀ:sed si sint egritudĩes que sint gñate per aduẽtũ alicuiᵒ mãe nõ sic:sic.v.g.si fiat egritudo aliq̃ rõne alterat̃õis facte a cal'o adueniẽte tp̄e ꝯrio curatˀ.Sz si illa egritudo fuerit mãlis:dico ꝙ ad aduẽtũ cõtrarij nõ curatˀ:sed magis ĩterdum manifestatˀ:q꞉ tempus cõtrariũ aliqd resoluit vel exprimit de illa mã pp̄ qđ egritudo remanet magis manifesta.Deinde cum dicit.

Mutatio ꝑterea tp̄is in vno tẽpore est minus afferens mortalitatẽ q̃ꝫ eius mutatio in multis tp̄ibᵒ.s.mutatio adducens mortalitatẽ:ꝛ nõ est mutatio emẽdãs illud qđ prima attulit mutatio sicut diximus.

In ista parte oñdit qualiter accidat mutatio ex cõbinatõe duorum temporum in permutatione ipsoruz nociua ad permutationem que accidit in tẽpore vna.Scđo ostendit que est illa permutatio que accidit ex cõbinatione duorum tẽpoꝝ que est marĩe nociua.ibi(Et ex cõplexionibus aeris.)Et est planũ.Deide cũ dicit.

Et ex cõpl'onibus aeris dignior vt conuertatˀ ad putrefactionẽ est cal'i ꝛ hũidi aeris cõpl'o.Pl'm vo ꝙ accidũt aeris mutatõẽs ẽ in locis diũsoꝝ situũ ꝛ in ꝓfũditatibᵒ valliũ:ꝫ in collibᵒ ꝛ ĩ altĳ pauce ꝓprie existũt.

In ista ꝑte oñdit q̃ cõbinatio duoꝝ tẽpoꝝ ẽ magĳ nociua:ꝫ habetis ꝙ ex ꝑte cõpl'onis aerĳ cõpl'o cal'a ꝛ hũida ẽ magĳ nociua:ex ꝑte ãt loci ẽ ꝙ locᵒ sit diuersoꝝ situũ in locis.ꝙ sit ĩ locis ꝓfũdis:ꝛ ĩ altĳ:si locᵒ altᵒ fuerit expositᵒ bonis vẽtis nõ multũ accidet talis ꝑmutatio.Rõ ãt ꝛ cã q̃re in vallibᵒ accidit ꝑmutatio ẽ pp̄ duplicez cãz.Una ẽ:q꞉ aer in talibᵒ locis marĩe calefacˀ:ꝛ pp̄ calefactionem magnã multũ subtiliatˀ aer:vñ post recessum solis subito ĩfridatˀ:vñ sic ĩfridatᵒ ꝛ calefactᵒ sepe ꝛ sepiᵒ est cã corruptionis ipsis ꝛ diuersitatĳ.Alia rõ:q꞉ ꝑ multã cal'itatẽ fit multa euaporatio q̃ in illis locis ꝓfunditatẽ aerĳ ꝛ ipsiᵒ reclusionẽ euẽtare nõ põt:q꞉ ĩ ipõ accidit corruptio.Rõ ãt q̃re ĩ locis diuersoꝝ situũ accidit talis ꝑmutatio ẽ ex eo ꝙ sˀ ibi multe valles:accidit ꝙ ĩ illis vallibᵒ fit multa corruptio que perueniẽs ad etherẽ montiuz permiscetˀ cũ illo:vñ ex tali permixtione totᵒ corrumpitˀ.Et appellatˀ locus diuersorũ situũ ille qui hꝫ mõ montes mõ valles sepe ꝛ sepius:ꝛ ista credo ꝙ sit cã corruptiõis in terra ista:sed in locis altis paribᵒ euẽtatur aer:pp̄ qđ illa loca vl'r meliora sunt.Deinde cum dicit.

Et ẽ ꝯueniẽs vt tẽpora sic debẽt ꝓueniãt vt sit estas calida ꝛ hyems frida:ꝛ sil'r vnũqđqꝫ tp̄s.Qꝛ si plerũqꝫ nõ ita fuerit erũt cause malaꝝ egritudinũ.Annus ꝑterea in q̃ oĩa eiᵒ tp̄a ƀm vnã eueniũt q̃litatem annus est malus:quẽadmodũ si totᵒ annus fuerit humidus:aut siccᵒ:aut cal's:aut fridus.Annus eni q̃ est sic:est multaꝝ egritudinũ sue q̃litati ꝓportionaliũ:quaꝝ tp̄a postea erũt ꝓlixa:vnũ nãqꝫ tp̄s multũ cõmouet egritudinẽ sibi ꝓportionalẽ:quãto magis totᵒ annus.Tp̄s eni frigidũ cũ corpus ĩuenit flegmaticũ cõmouet epil'iam ꝛ paralysim ꝛ apopl'iam ꝛ torturã ꝛ spasmũ ꝛ sil'ia.Et tẽpus calidũ cũ inuenit corpᵒ chol'icũ cõmouet maniã ꝛ febres acutas ꝛ apostemata acuta:quanto magis si totus annus ƀm vnius tẽporis naturam incedit.

In ista ꝑte ostẽdit q̃ cõbinatio duoꝝ tẽpoꝝ est peior:ꝛ diuiditˀ in duas.Primo ostẽdit que cõbinatio tẽpoꝝ oĩum est cõueniẽs ꝛ iuuatiua:ꝛ que est incõueniens ꝛ nociua:ꝛ que est ĩconueniẽs ꝛ nociua in gñali.Secũdo ostẽdit in spãli que cõbinatio oĩum tẽporuz est nociua ꝛ iuuatiua.ibi(Annus preterea.)Et ista diuiditˀ in duas.Primo ostẽdit que cõbinatio est nociua.Scđo ostẽdit que est laudabilis ꝛ iuuatiua.ibi(Et in tẽporibᵒ qdẽ sanius.)Prima in duas.Prĩo facˀ qđ dcm̃ est.Scđo adiungit qđdã notabile qđ q̃si ex dictĳ põt inferri.ibi(Amplius cum cito prouenit hyems.)

Sz dices tu:ꝫ bñ ꝙ si totũ tp̄s fuerit cal'm:aut fridũ:aut hũiduz vel siccũ ꝙ illđ tp̄s ẽ malũ:sꝫ supposito ꝙ totũ tp̄s fuerit tẽperatũ nũqd illa cõstitutio eẽt bona.Et vr̃ ꝙ sic:ꝑ illđ qđ Aui.dixit supꝰ ꝙ q̃ habitãt in ꝑte eq̃noctiali bñ habitãt:q꞉ totũ tp̄s ẽ q̃si tp̄s veris:sꝫ tp̄s veris ẽ tp̄s tẽꝑatũ.Dõm ad hˀ ꝙ aut ĩtelligis ꝙ si totᵒ eẽt ƀm nãm veris:aut eẽt totᵒ sicut ver:q꞉ nõ eẽt nisi totus ver:ꝛ tũc dõm ꝙ vel queris quãtũ ad extrinseca aut quãtũ ad intrinseca.Si quãtũ ad intrinseca eẽt malus:qđ manifestuz est ꝙ segetes ꝛ aĩalia se hr̃ent.Si loquemur quantũ ad corpus nostrũ:dico ꝙ si oĩa eẽnt tẽperata sic vtputa ꝙ estas hr̃et tẽperamẽtum veris ꝙ eẽt tp̄s maluz:sꝫ si sint tẽperata.i.ꝙ sint remissa in q̃litatibᵒ ƀm ꝙ possibile est naturis illoꝝ tẽpoꝝ dico ꝙ eẽt bonũ:sꝫ si eẽnt sil'ia ꝙ estas hr̃et tẽperamẽtũ veris esset malum.Deinde cum dicit.

Amplius cũ cito ꝓuenit hyems cito hyemales adueniunt egritudines.Et cuz cito ꝓuenit estas cito estiue aduenĩũt egritudines ꝛ mutantˀ egritudines que erant ante ƀm iudiciũ tp̄is.Cũqꝫ aliqđ ꝓlongatur tp̄s multe eius fiunt egritudines ꝛ proprie estas ꝛ autũnus.

Ponit quoddam notabile.

Debes aũt scire ꝙ effectus mutationũ tẽporum non sunt ꝓpter cãm tp̄is vñ est tempus:sed ꝓpterea ꝙ cuz eo mutata qualitas magnã efficit opõnez in mutationibᵒ dispõnũ:sil'r quoqꝫ si aer in vna die mutatˀ de caliditate in frigiditatem mutabuntur ƀm eas corpora.

Remouet quoddã dubium:q꞉ dixerat ꝙ tempora erant cã morborum:ideo crederet aliquis ꝙ tẽpus vnde tẽpus sit a cã egritudinis hoc remouet.Deinde cum dicit.

Et in tp̄ibᵒ qdẽ saniᵒ existit vt sit autũnus pluuiosus ꝛ hyems tẽꝑata:neqꝫ sit nõ friditatẽ hñs:nõ tñ sit plurima in cõparatõe regiõis.Et si ver pluuiosuz fuerit ꝛ estas nõ absqꝫ pluuia fuerit erit istud qđ saniᵒ eẽ põt.

Hic notificat nobis cõueniẽtiã tp̄is anni:vel ostẽdit que sit optima dispositio in temporibus anni ꝛ in aere.Primo ostẽdit que sit optima dispositio in temporibus anni.Secundo ostendit que sit optima dispositio in aere.ibi(Aer bone substantie.)

Sz dicet aliqs videtˀ ꝙ talis annus quẽ hic ponit Auic.sit marĩe eger:q꞉.G.i.de cõpl'onibᵒ.ca.4.ꝛ Hip.in 3ᵃ ꝑti.afoꝛ.12.afoꝛ.ponit ꝙ quãto tp̄a sũt magĳ hũida:tãto ẽ annus magis eger:sed oĩa ista tp̄a q̃ Aui.ponit hic vr̃ ponere hũida:q̃re ꝛc.Preterea ipse ponit ꝙ autũnus pluuiosus sit laudabilis.Illđ non vr̃:q꞉ ipse dixit ĩmediate supra ꝙ tũc tp̄a sunt ꝯueniẽtia qñ seruãt ꝓpriã nãm:sed nã autũni est sicca:ꝫ nõ est ꝯueniẽs vt sit pluuiosus:tũc erit frigidus rõne aq̃ ꝛ ẽt hũidus:ꝛ sic marĩe distabit a sua nã.Itẽ ponit ꝙ hyems tẽꝑata sit laudabilis:istđ vr̃ falsuz:q꞉ iã dixit ꝙ tp̄a sũt ꝯueniẽtia qñ ꝓcedũt ƀꝫ nãz suã:sꝫ de nã hyemis ẽ vt sit frida ꝛ humida:q̃re ꝛc.Et si ĩtelligas ꝙ sit tẽꝑata:q꞉ sit pluuiosa tũc erit mala:q꞉ erit supflue hũida.Itẽ dicˀ ꝙ ver dꝫ eẽ pluuiosuz:istđ vr̃ falsuz:dicˀ oppoᵐ in libᵒ de aere ꝛ aq̃:ꝛ Gal'.in libro de compl'onibus.Postea dicˀ ꝙ estas nõ dꝫ eẽ absqꝫ pluuia:istđ vr̃ falsuz:q꞉ estas ƀꝫ suã nãm dꝫ eẽ sicca.Iteꝝ ẽt q꞉ si estas erit pluuiosa tunc erit humida:in tali autẽ marĩe multiplicatˀ putredo:q̃re ꝛc.Ad ista dõm ꝙ Aui.ꝑ ea q̃ hic ponit nõ vult aliđ nobis ꝯnotare nisi ꝙ tẽpora talis anni nõ excedãt in q̃litatibᵒ:vñ non vult ꝙ autũnus sit multũ pluuiosus:sꝫ dixit hˀ vt ꝑ hoc ĩtelligamᵒ ꝙ non nimis excedat in suis q̃litatibᵒ.s.in siccitate.Et ꝑ hoc pꝫ sol'o ad primũ ꝛ ẽt ad scđm:q꞉ bñ ꝯseruat suã nãm:sed dicit illud vt oñdat ꝙ non nimis excedat.Et ẽt pꝫ sol'o ad tertiũ.Ad quartum vo dico ꝙ in vere dicuntˀ eẽ pluuie ad hoc vt fiat gradatio paulatina ꝺ hyeme ad estatẽ:sꝫ nõ debẽt eẽ magne pluuie:q꞉ nimis humectaretˀ aer:sꝫ debẽt eẽ pluuie ꝑue ꝛ sepe.Uñ solet dici vulgariter.aprile gocciola ꝑ die.q̃lla chel di cadde mille libre vale.In estate ãt dꝫ eẽ totũ ꝯriũ:q꞉ debẽt eẽ in eadẽ magne pluuie vt tẽperetˀ siccitas ꝛ caliditas aeris ne nimis ĩprimat in corꝑa nr̃a:sꝫ nõ debent eẽ sepe:ĩmo raro vt nõ accidat nimis magna humectatio in corpore nr̃o ꝛ multiplicarentˀ humiditates.Et isto modo intelligit Aui.ꝙ ver dꝫ eẽ pluuiosum:ꝛ estas dꝫ esse absqꝫ pluuia.Argumẽta vo ꝓcedũt suis vijs per aliũ modũ.Capitula sequentia nõ consueuerũt legi pp̄ qđ dimisit vsqꝫ ad illud capl'm.Motus operatio.

De aere bono. Cap.5m.

Aer bone substãtie est aer cui nõ admiscetˀ ex vaporibᵒ neqꝫ ex fumis res ex̃nea ꝛ qui ẽ discooptᵒ celo:neqꝫ ẽ ĩter parietes ꝛ tecta ꝯstrictus.Cũ vo in aere acciderit putrefactio cõis discooꝑtᵒ:tũc erit ipsaz magis recipiẽs q̃ꝫ ꝯstrictus ꝛ

occultat⁹. Alr̃ at̃ diſcoopt⁹ melioꝛ exiſtit. Et hic qdez
bon⁹ aer ꝑmanet clarus niſi cũ eo vapoꝛes miſceãt̃ la
cuũ ⁊ ſtagnoꝝ ⁊ ꝓfunditatũ aquã ꝯtinẽtiũ ⁊ terraꝝ q̃
ſunt laxe ⁊ locoꝝ vbi naſcunt̃ olera ⁊ p̃cipue vbi talia
q̃les ſũt caules ⁊ eruca oꝛiunt̃ ⁊ arboꝛes viſcoſe ⁊ ar-
boꝛes malaꝝ cõpl'onũ ſic̃ ſobat ⁊ nuces ⁊ fic⁹ ⁊ odoꝛes
putridi: ⁊ ꝑꝑ h̃ nõ remoueant̃ ab eo vẽti boni qui ſuf-
flant ex terra alta aut eq̃li. Et aer hic nõ eſt retẽtus in
terra ꝓfunda q̃ cito caleſit cũ ſol oꝛit̃: ⁊ cito ĩfridat̃ cũ
occidit: neq3 eſt ſtrict⁹ iter parietes q paꝝ eſt ex q̊ fue-
rũt ꝯſtructi cũ ſebergi ⁊ hoꝝ ſil'ia: ⁊ nõdum integre ad
ſiccitatẽ perfectã perueniunt: neq3 obſiſtit attractioni
aeris ſicut que guttur ſtrigit. Et tu qdez iam ſciuiſti ꝙ
mutationũ aeris: alie ſunt nãles: alie ſunt nature con-
trarie: alie ſunt que non ſunt naturales neq3 extra na-
turam. Debes autẽ ſcire ꝙ mutatiões aeris que nõ ſũt
ſm nãm: ſiue ſint ei contrarie: ſiue non contrarie: quã-
doq3 eueniũt ſm circuitũ: ⁊ q̃nq3 nõ ſeruãt circuitum.
Et ex diſpõnib⁹ qdẽ tẽpoꝝ ſanioꝛ eſt vt exiſtãt tꝑa ſ3
ſuã nãm: qm̃ eoꝝ mutationes afferũt egritudines.

¶ De mutatione qualitatum aerum ⁊ eis que ex tẽpo-
ribus prouenniunt. Cap. 6m.

A Er cal's diſſoluit ⁊ laxat. Et ſi ei⁹ cal'itas pau
ca fuerit tẽperata: tñ rubificabit coloꝛẽ eo ꝙ
ſanguinẽ ad exterioꝛa trahit: ꝙ ſi multa fue-
rit coloꝛẽ efficiet citrinũ: ꝑꝑea ꝙ reſoluit illꝺ
qꝺ attraxit. Ipſe quoq3 multũ effic̃ ſudoꝛẽ ⁊ minuit vri
nã ⁊ digõnẽ debilitat ⁊ ſitiz fac̃. Fridus v̊o aer ꝯſtrin-
git ⁊ digõnẽ foꝛtioꝛẽ reddit ⁊ vrinã efficit multã: iõ ꝙ
humoꝛes cõſtrigit: ⁊ ꝑꝑea ꝙ in ſudoꝛẽ paꝝ reſoluunt̃
⁊ his ſil'ia: ⁊ minuit egeſtionem: ꝑꝑea ꝙ muſculi ani ſe
exprimũt: ⁊ iõ ꝙ rectũ iteſtinũ paꝝ obedit: vñ ꝑꝑ de-
ſtructionem obediẽtie vie ſtercus nõ deſcẽdit: quaꝑꝑ
multũ moꝛat̃ ⁊ ei⁹ aq̃ſitas in vrinã reſoluit̃. Aer v̊o hu
midus cutẽ lenit ⁊ coꝛp⁹ humectat. Et ſicc⁹ exiccat cu-
tem ⁊ d̃nigrat coꝛp⁹. Et aer turbat⁹ triſtificat aĩam cõ-
miſcet humoꝛes. Aer v̊o turbat⁹ ali⁹ ẽ ab aere groſſo.
Aer eni groſſus ẽ ille q in turbatiõe ſub̃e ſui ſil'at̃. S3
turbat⁹ ẽ ille q cũ ꝑtib⁹ miſcet̃ groſſis. Duaꝝ v̊o reꝝ ſi
gñatio eſt ꝙ ſtelle minute paꝝ apparẽt: ⁊ ꝙ ſplendoꝛ
ei⁹ qꝺ ex ſtellis fixis ſic̃ ei⁹ qꝺ ſcintillat paꝝ reſplendet.
Et ei⁹ qdẽ cã exiſtũt vapoꝛes multi ⁊ fumi multi ⁊ ven
ti boni pauci. Nũc at̃ illũ ſermonẽ ad hãc reducem⁹ itẽ
tionẽ ⁊ cõplebim⁹ ip̃3 cũ de mutationib⁹ aeris q ẽ p̃ter
nãm tractabim⁹. Et oẽ qdẽ tp̃s qꝺ ꝓuenit ſ3 ꝙ d3 iu-
dicia h3 ꝑꝑria. Et finis qdẽ cuiuſq3 tꝑis ꝑncipio tꝑis
qꝺ ẽ poſt ip̃m in iudiciꝭ duoꝝ tẽpoꝝ cõicãt ⁊ ĩ egritu
dinib⁹ ipſoꝝ. Ver at̃ cũ ẽ ſ3 ſuã cõpl'onẽ ẽ meli⁹ tp̃s: ⁊
eſt pꝛopoꝛtionale cõplexioni ſpiritus ⁊ ſanguis: ⁊ l3 cũ
ſua exiſtat equalitate qua3 nominauimus ad calidita-
tem: tamẽ ſubtilem declinat parũper ſopitam ⁊ ad hu-
miditatem naturalem: ⁊ rubificat coloꝛẽ eo ꝙ ſangui-
ne3 attrahit temperate ⁊ non peruenit ad reſoluendũ:
quemadmodu3 eſtas ꝑuenit eſtiualis. In vere quoq3
mouentur egritudines chꝛonice: facit eni3 hũmoꝛes q
ſunt quieti currere ⁊ eliquat eos: ideoq3 melancholia3
patientium melancholia cõmouet̃. Et ille in quo mul-
titudo exuberat humoꝛum in hyeme pꝛopter eius gu-
loſitatem ⁊ exercitiꝭ eius paruitatem fit in vere egritu-
dinibus aptus que ex illis cõmouentur materiꝭs: pꝛo-
pterea ꝙ ver eas reſoluit. Cũq3 ver pꝛolongatur ⁊ tẽ-
peratur: eſtiue egritudines pauce fiunt. Veris autem
egritudines ſunt ſanguinis egeſtio ⁊ fluxus ſanguis ex
narib⁹ ⁊ melãcholie ebullitio que de nã exiſtit cholere
⁊ apoſtemata ⁊ carbũculi ⁊ ſquinantes: ⁊ ſunt plerũq3
pernitioſe ⁊ alie exiture. Et in ipſo multum ꝯtingũt ve
narum ſciſſure ⁊ ſputum ſanguinolentum ⁊ tuſſis: ⁊ ꝓ-
pꝛie in eo qꝺ ex ipſo eſt hyemale ⁊ hyemi ſil'at̃ fiũt eo-
rum diſpõnes male qui has habẽt egritudies ⁊ ꝓpꝛie
ptiſim. Et ꝓpterea ꝙ ipſu3 in flegmaticis materiã fle-
gmatis mouet: accidit in eo apoplexia ⁊ paralyſis et
iuncturaꝝ doloꝛes. Et ex eis v̊o que ducũt ad hoc eſt
aliquis foꝛtis motus ex motib⁹ coꝛpoꝛeis ⁊ aĩalibus ⁊
comeſtio etiã rerum calefacientiũ eo ꝙ aeris adiuuãt
nãm. Nulla aũt res eſt que ita tueat̃ ab egritudinibus
veris: quẽadmodũ flobothomia ⁊ inanitio ⁊ diminu-
tio comedẽdi ⁊ augmẽtũ bibendi: ⁊ debilitatio potus
inebꝛiantis: ⁊ ipſius diminutio ⁊ tẽperamentum. Ver
pꝛeterea pueris eſt ꝯueniẽs ⁊ eis qui ſunt circa ipſos.
Hyems v̊o ad digerẽdũ eſt melioꝛ: ꝓpterea ꝙ frigus
caloꝛis ĩnati ſubſtantiam cõpꝛehendit: vnde foꝛtioꝛ ef
ficit̃ ⁊ nõ diſſoluit̃: ⁊ ideo qꝛ fructus ſunt pauci ⁊ gens
non comedit niſi leuia nutriẽtia: ⁊ qꝛ hoĩum mot⁹ poſt
repletionem eſt paruus: ⁊ qꝛ ad loca ĩgrediunt̃ calefa
cientia. Ipſa quoq3 chol'a3 plus debilitat q̃3 oĩa tẽpo
ra ſua frigiditate: ⁊ ſui diei bꝛeuitate ⁊ ſue noctis ꝓlixi
tate. Et ipſa eſt magis ꝯſtrigens mãs. Et ipſa eſt plus
neceſſariũ aſſumere ea que ĩcidũt ⁊ ſubtiliant. Egritu-
dinũ v̊o hyemalium plurime ſunt flegmatice: ⁊ in ipſa
flegma fit multũ ⁊ plurimũ qꝺ eſt in eo qꝺ vomitu ex-
pellit̃ eſt flegma. Coloꝛes quoq3 ap̃atu3 in ea ſm pl'm
ad albedinẽ trahũt: ⁊ in ipſa abundat catarrus ⁊ ĩcipit
catarrus cũ aer autũnalis mutat̃ quẽ poſtea ſequunt̃
ap̃ata lateris ⁊ ap̃a pulmonis ⁊ raucedo ⁊ doloꝛ gut-
turis: deĩde accidũt doloꝛ lateris ipſius ⁊ doꝛſi ⁊ ner-
uoꝝ nocumẽta ⁊ capitꝭ doloꝛ chꝛonicus: imo apopl'ia
⁊ epilepſia. Et hoc totu3 ꝓpterea ꝙ materie conſtrin-
gũtur flegmatice ⁊ qꝛ multiplicant̃. Senibus v̊o nocet
hyems: ⁊ eis ſil'r qui eis ſimiles exiſtũt: ſ3 mediꭍs iuua-
mentum pꝛeſtat. In hyeme p̃terea hypoſtaſis in vꝛia
multitudo exiſtit comparatione eſtatis: ⁊ ei⁹ ẽt q̃3titas
eſt maioꝛ: ⁊ minuitur ĩ ea ſanguis ⁊ auget̃ flegma. In
eſtate v̊o auget̃ cholera rubea: ſed poſtea in eius fine
chol'a nigra auget̃: ꝓpterea ꝙ ſubtile reſoluit̃ ⁊ groſ-
ſum retinet̃ ⁊ conſtringit̃. Et inuenies ſenes ⁊ qui eis ſi
milãtur in eſtate foꝛtioꝛes. Et eſtas quidem humoꝛes
reſoluit ⁊ virtutes debilitat ⁊ operationes nãles cau-
ſa multe reſolutionis: ⁊ citrinat coloꝛẽ: ꝓpterea ꝙ re-
ſoluit illud qꝺ ex ſanguĩe attrahit. Egritudinũ quoq3
tempoꝛa in ea abbꝛeuiantur: ſi enim virtus foꝛtis fue-
rit aere3 ĩuenit ad reſoluẽdũ adiuuãtẽ ⁊ ad egritudis
mã3 maturãdã ⁊ expellet eã ex̃. Qꝛ ſi d̃bilis fuerit caloꝛ
aeris ei addet debilitatẽ: ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ d̃ſtruet̃ ⁊
moꝛiet̃ eger. Ampli⁹ eſtas cal'a ⁊ ſicca cito ĩcidit egri-
tudines:

tudines:hũida vͦo est masticãs vñ suaꝝ egritudinũ tẽ
pora ꝓlõgant̃:iõqꝫ plĩn vlcerũ ad herpetẽ estiomenũ
ꝑuenit.Et accidũt in ea hydropisis ⁊ lienteria ⁊ lenit̃
nã:⁊ ad h̃ totũ adiuuãt hũores multi q a supiorib⁹ ad
iferiora ↄ̃scẽdũt ⁊ ꝓprie a capite.Estiue vͦo egritudi-
nes sũt sic̃ febres tertiane ⁊ synoch⁹ ⁊ causon ⁊ corpis
extẽuatio.Et ex dolorib⁹ dolores auris ⁊ obthalmia
⁊ in ea multiplicant̃ ꝓprie cũ nõ fuerit vẽtosa herisipi
la ⁊ bothor q sũt ei⁹nãe cui⁹est ipa.Cũ vͦo estas fuerit
vernalis erũt febres bone dispõnis nõ hñtes aspitatẽ
⁊ acuitatẽ siccã ⁊ multiplicabit̃ in ea sudor ⁊ expecta-
bit̃ in crisib⁹ ꝓpea ꝙ caliditas ⁊ hũiditas huic ꝓpor-
tionant̃:qm̃ ca'litas resoluit ⁊ hũiditas laxat ⁊ poros
dilatat.Cũqꝫ estas fuerit meridionalis multiplicabũ-
tur in ea mortalitates ⁊ egritudies variole ⁊ morbilli.
Septẽtrionalis vͦo estas est sana:iõqꝫ exprimẽdi egri
tudines in ea multiplicant̃.Egritudines aũt iste expri
mẽdi sunt egritudines q̃ ꝓueniũt ex cursu mãei ꝓꝑ ca
lorẽ occultũ aut mãifestũ cũ ꝑcutit eũ friditas mãife-
sta ⁊ ꝑmit.Et he qdẽ egritudies sunt sic̃ reumatismi ⁊
q̃ ipsos sequunt̃.Cũqꝫ estas fuerit septẽtrionalis sicca
flegmaticis ↄfert ⁊ mulierib⁹:⁊ cholerã hñtib⁹ rubeã
accidet obthalmia sicca ⁊ febres acute lõgi tẽporis et
ꝓueniẽt ex adustiõe cholere ↄstrictio ⁊ cholere nigre
exuberatio.Autũn⁹ vͦo mltaꝝ existit egritudinũ eo ꝙ
in ipo hõ sub sole calido multũ incedit:deide in nocte
ꝑuenit ad frig⁹ ⁊ ꝓpea ꝙ fructuũ est multitudo q̃ hũo
res fiũt mali:⁊ ꝓꝑ dissolonẽ ṽtutꝫ in estate:hũores ꝑ-
terea fiũt i autũno mali ꝓꝑ mala cibaria ⁊ ꝓꝑ subtilis
resolonẽ:⁊ qꝛ remãet spissũ:⁊ ꝓꝑ ei⁹ adustionẽ.Cũqꝫ
aliqs hũor ebullierit ꝓpea ꝙ nã ipm vult expellẽ ⁊ re
soluere reducit ipm frig⁹ ad stringẽdũ.Sãguis quoqꝫ
in autũno multũ minuit̃:imo sanguini in sua cõplexio-
ne ↄ̃trius existit.Nõ ẽ ad ipm gñandũ iuuat.Et ẽt re-
solutio iã ꝑcessit q̃ estas sanguinẽ resoluit ⁊ ex ipso mi
nuit.In ipo aũt accrescũt ex humorib⁹ cholera rubea
residua ab estate ⁊ nigra ꝓpterea ꝙ hũores in estate
fiũt cinis:⁊ iõ in ipo chola mltiplicat̃ nigra:qm̃ estas
adurit hũores:⁊ autũnus fac̃ ex eis cinerẽ.Et ꝑncipiũ
qdẽ autũni senib⁹ aliq̃ mõ ↄueniẽs existit:⁊ eius finis
eos ipedit maxio ipedimẽto.Autũni aũt egritudines
sunt scabies que excoriat ⁊ ipetigies ⁊ cãcri ⁊ iũctura-
rũ dolores ⁊ febres cõmixte ⁊ febres q̃rtane ꝓꝑ cholẽ
nigre multitudinẽ ⁊ ꝓꝑ illd qd de ei⁹ opõne ↄ̃claraui-
mus:iõqꝫ igrossat̃ splen in eo ⁊ accidit in ipo vt vrina
guttatim emittat̃ ꝓꝑ illd qd vesice accidit ex diuersita
te cõplonis iter ca'litatẽ ⁊ friditatẽ.Difficultas quoqꝫ
accidit vrie qd plus accidit q̃ꝫ qd vrina guttatiꝫ emit-
tat̃:⁊ accidit in eo liẽteria:⁊ h̃ qdẽ est ꝓpea ꝙ friditas
expellit illd qd ex hũorib⁹ ad iteriora corpis ẽ subtile
⁊ fit in eo scia ⁊ accidit in eo sq̃nãtia acuta cholica ⁊ in
vere flatica:qm̃ ꝑncipiũ cuiuscũqꝫ hũoris eaꝝ ẽ ex hu
more quẽ effic̃ tp̃s qd añ ipꝫ fuit ⁊ in ipo ẽ mltiplicat̃
iliaca sicca.Et est cũ i eo accidit apoplexia ⁊ egritudi-
nes pulmonis ⁊ dolores dorsi ⁊ coxaꝝ ꝓꝑ motuũ suꝑ-
fluitatũ i estate ꝑmũ ⁊ postea eaꝝ ↄstrictionẽ.Et mul
tiplicant̃ in ipo ṽmes i vẽtre ꝓꝑ ↄ̃bilitatẽ ṽtutꝫ i dige-
rẽdo ⁊ expellẽdo.In ipo ẽt ⁊ ꝓprie in sicco mltiplica-
tur variole ⁊ ꝑcipue cũ añ ipm fuerit estas ca'la.Et in
ipo ẽt mltiplicat̃ mania ꝓꝑ hũoꝝ cholicoꝝ malitiã:⁊
qꝛ chola nigra eis cõmiscet̃.Autũn⁹ ꝑterea ẽ tp̃s qd i
plĩmone hñtib⁹ apa est ↄ̃teri⁹ q sũt hñtes ptisim ⁊ ipse
detegit occultũ in sua dispõne cũ añ ipm initiũ hũerit
⁊ nõ hñ mãifestabat̃.Ethicã quoqꝫ hñtib⁹ singularẽ
est ipe ↄ̃terius tp̃s cã sue exiccatiõis.Ampli⁹ autũnus
est sicut nutritor reliquarum egritudinum estatis.Et
autũnus qui melior existit est qui est magis humidus
⁊ pluuiosus.Et deterior est ille qui est siccus.

De iudicijs dispositionum anni. Cap̃.7m.

Cum hyemi meridiõali ver suꝑuenerit septẽ-
triõale qd postea estas seq̃t valde vaporosa
⁊ mltiplicate fuerint aq̃ ⁊ ver ↄ̃suauerit mãs
vsqꝫ ad estatẽ mltiplicabit̃ i autũno morta-
litas in pueris ⁊ mltiplicabunt̃ dissinteria ⁊ itestinoꝝ
vlcera ⁊ tertiana nõ ꝓlixa.Cũqꝫ hyems mltarũ fuerit
aq̃rũ abortiẽt ille q̃ se i vere parituras sperabãt absqꝫ
cã.Or si pepererint erit qd parient debile aut mortuũ
aut grãdẽ hñs malitiã.Et in hoib⁹mltiplicabunt̃ ob-
thalmie ⁊ sanguis egestio.Et catarri tũc mltiplicabũt̃
⁊ ꝓp̃e i senib⁹⁊ ↄ̃scẽdẽt i mẽbra eoꝝ occultata ⁊ qñqꝫ
morte morient̃ subita:iõ ꝙ vie spũs subito ex mltitudi
ne oppilant̃.Et cũ ver pluuiosuꝫ ⁊ meridionale fuerit
ipmqꝫ hyemi suꝑuenerit septẽtriõali mltiplicabunt̃ in
estate febres acute ⁊ obthalmia ⁊ nãe solo ⁊ sanguis
egestio ⁊ plĩn hoꝝ oĩuꝫ ↄtiget ꝓꝑ reumatismos:⁊ ꝓ-
pterea ꝙ flegma qd i hyeme adunatũ fuit ad foramia
ↄ̃scẽdet occlta eo ꝙ ipꝫ mouebit calor ⁊ ꝓp̃e i hũidas
hñtib⁹ cõplones sic̃ mulierib⁹ ⁊ mltiplicabunt̃ putre-
factio ⁊ ipi⁹ febres.ꝙ si i aliq̃rũ estate euenerit pluuia
tꝑe q̃ canis eleuat̃ ⁊ postea venerit vent⁹septẽtriona-
lis hõi fiducia hẽbit̃ ⁊ resoluent̃ egritudies.Quib⁹aũt
plus nocet h̃ tp̃s sũt mulieres ⁊ pueri.Et q ex eis euase
rit ad q̃rtanas ↄ̃ueniet ꝓꝑ hũoꝝ adustionẽ:⁊ qꝛ fiũt ci
nis:⁊ post q̃rtanas ꝑueniet ad hydropisiꝫ ⁊ ad dolo-
res splenis ⁊ ad epatꝫ ↄ̃bilitatẽ ꝓꝑ h̃.In senib⁹aũt ⁊ in
corꝑe i quo ẽ timor frigoris ẽ ei⁹nocumtũ ꝑuũ.Cũ vͦo
estati sicce septẽtrionali suꝑuenerit autũn⁹ pluuiosus
meridiõalis ꝑꝑabunt̃ corꝑa ad h̃ vt veniãt in hyeme
dolõ capitꝫ ⁊ tussis ⁊ raucescẽt eoꝝ guttura ⁊ fluẽt qm̃
coriza mltũ accidet eis.Et silr cũ estati sicce meridio-
nali suꝑuenerit autũn⁹ pluuiosus septẽtriõal' mltipli-
cabit̃ ẽt i hyeme dolõ capitꝫ ⁊ post reumatism⁹ ⁊ tinit⁹
⁊ raucedo.Et cũ estati meridionali autũn⁹suꝑuenerit
septẽtriõal'mltiplicabũt̃ i eo egritudies exꝑmẽdi ⁊ cõ
strigẽdi ⁊ iã sciuisti h̃.Et cũ autũn⁹ ⁊ estas i h̃ ↄueniũt
vt sint ãbo meridiõales hũidi mltiplicabunt̃ hũores:
⁊ cũ venerit hyems veniẽt egritudies exꝑmẽdi quas
noiauim⁹:neqꝫ ẽ lõge qn ad ↄstrictionẽ ⁊ mãerũ ↄcul
cationẽ ꝑueniat̃ eo ꝙ sũt mlte:⁊ ꝙ vapores nõ hñt vñ
egrediãt̃ vt ad putridas ꝑducat egritudies:neqꝫ fal-
let qn hyems sit ifirma ꝓpea ꝙ iueniet malas mãs cõ
strictas ⁊ mltas.Cũ vͦo ãbo fuerit sicci septẽtrionales
iuuabũt eũ cui nocet hũiditas:⁊ mlierib⁹ ⁊ q ẽ tal'q̃les
ipe sũt accidẽt obthalmia sicca ⁊ catarr⁹ lõgi tꝑis ⁊ fe-

bres acute ⁊ melia. Hyems aūt que est frida ⁊ pluuio-
sa ardorē efficit vrine. Et cū estatis caliditas fortꝫ fue-
rit ⁊ eiꝰ siccitas ꝓueniēt sgnātie ꝑnitiose aut nō ꝑnitio-
se: ⁊ q̄ apienť aut q̄ nō apienť: ⁊ ille q̄ apienť aut erūt i-
teriꝰ aut exteriꝰ: ⁊ variola ⁊ migēdi difficl'tas ⁊ morbil
lus ⁊ ambo erūt salui ⁊ obthalmia ⁊ sanguinis corru-
ptio ⁊ tristitia ⁊ mēstruoꝝ ⁊ sputi retentio. Et cuꝫ post
hyemē siccā fuerit ver eius siccū erit maluꝫ. Amplius
mortalitas corrumpit arbores ⁊ vegetabilia: ideoqꝫ
corrumpunť ex aīalibus que ea comedunt: ⁊ ideo ho-
mines qui eis vescunť corrumpuntur.

¶ De accidentibꝰ aeris ipressionibꝰ que nō valde cur-
sui nature cōtrarie existunt. Cap̄. 8m.

Nunc aūt dictionē cōplere debemus de alijs mutationibꝰ aeris nō nālibꝰ neqꝫ ꝯtrijs nāe: qr ſm res celestes ⁊ terrestres eueniūt. Et iā qdē multas earū inuimꝰ in narratiōe tēpoꝝ. Ille vō que res sequunť celestes sūt sic ea que stellarū cā accidūt. Est.n. cū multe ex stellis in vno ꝯiūgunť loco ⁊ ꝯiūgunť soli: ⁊ ꝓuenit ex h̄ calefactio ml'ta eis q̄ꝝ capita sunt ipsis opposita aut locis que sunt circa eas: ⁊ est cū ab oppositiōe capitū multa remouenť lōgitudine ⁊ minuiť calefactio. Impressio.n. rectitudīs capitꝫ in calefaciēdo nō est sic ipressio durabilitatꝫ rectitudinis ⁊ ꝓpinqtatis. Rerū aūt terrestriū alie sūt q̄ sunt ꝑꝑ cām latitudinū terrarū: alie sunt que sunt ꝑꝑ altitudinē ciuitatū ⁊ ꝓpter eaꝝ ꝓfunditatē: ⁊ alie sunt que sūt ꝓpter cām montiū: ⁊ alie sunt que sunt ꝓpter marium cām: ⁊ alie sunt que ventoꝝ cā existunt: ⁊ alie sunt que sunt ꝓpter cām terre. Ille aūt que sunt ꝓpter cām latitudinū sunt q̄ si terra fuerit que sit circa reuolutionē capitis cācri in septētrione aut reuolutionē capitis capricorni in meridie erit magis calida q̄ꝫ illa que elōgabiť ab ea ad partē linee eqnoctialis aut ad septētrionem. Credere vō debēt ex eo sermonē qđ videť q̄ terra que est sub circulo equationis diei est circa equalitatē: qm̄ cā celestis calefaciēs ibi est cā vna que est solis oppositio capiti: ⁊ hec qdem oppositio sola nō magnā efficit ipressionē. Qđ aūt magnā efficit ipressionē est durabilitas oppositionis. Ideoqꝫ calor in medietate hore octaue est maior calor q̄ꝫ in medio diei: ⁊ ꝓpterea cū sol est in postremo cācri ⁊ in pꝛicipio leonis est maior q̄ꝫ est cū est in fine declinationis. Et iō cum sol a capite cācri ꝓcedit ad illud qđ est minoris declinationis q̄ꝫ ip̄m est eiꝰ calor maior q̄ꝫ sit cū est in tāta declinatione ⁊ nōdū peruenit ad caput cancri. In terra vō vbi est linea eqnoctialis non opponiť sol capiti nisi paucis diebꝰ: sed postea cito elōgať. Augmētum nāqꝫ partiū declinationis apud duos modos multuꝫ existit maius q̄ꝫ augmētū qđ existit apđ tropicos: imo fortasse apud duos tropicos nō oꝑabunť motꝰ trium dieruꝫ aut q̄tuor aut plurium ipressionē sensu ꝑceptā: deide sol morať ibi in latitudine vna aut circa lōgo tēpore ⁊ icessanter calefacit q̄propter ꝓ s̄nia tenēdū est q̄ terre quarū latitudines sunt ꝓpinque declinationi toti oībꝰ terris sunt calidiores ⁊ post ipsas ille que ab ea in duobꝰ elōganť lateribꝰ ad ꝑtes duoꝝ poloꝝ q̄ꝫ-

titate qndecim graduū. In linea vō eqnoctiali nō est calor illiꝰ suꝑfluitatꝫ quā facit oppō circa reuolutionē capitꝫ cācri in locis hītatis. Friditas aūt in terris que ad septētrionē lōge sunt ab ista reuolutiōe est maior. Et h̄ qdē est illud qđ est ꝯsiderādū ſm latitudies terrarū: ita tn̄ vt in oībꝰ alijs dispōnibꝰ similes existāt. Illud vō qđ est ſm terre sitū est q̄ qñqꝫ in alto ꝯsistit loco qñqꝫ in ꝓfundo. Et locꝰ qdē ꝓfundus est calidior. Et locꝰ altꝰ semꝑ fridior. Illud vō qđ est circa terraꝫ in h̄ spatio in quo sumꝰ est calidus ꝓpterea q̄ solis radius circa terrā fit fortior: ⁊ qđ ab eo ad terrā altā elōgať est magis fridū. Et eiꝰ qdē cā in parte nālis phie ꝯtineť. Cūqꝫ ꝓfundū ꝑter h̄ fuerit imū plus cōprehendit radiū ⁊ est magis calidū. Illud vō qđ cā montium existit si est illud in quo mons existit ſm intētionē habitationis est igrediēs in diuisionē quā noiauimꝰ. Et si est illud qđ est ſm itentionē vicinitatis est id de quo loq nūc volumꝰ. Dicemꝰ ḡ q̄ mons in spatio duobus oꝑať modis. Et vnus est ex ꝑte vnde suꝑ ciuitateꝫ solis radios reducit aut ipsos ab ea tegit. Et alter est ex ꝑte vnde ventū ꝓhibet ⁊ eius exuberationē refrenat. Primꝰ aūt est sic si a ꝑte septētrionis alicuiꝰ regionuꝫ que sunt septētrionales fuerint mōtes ⁊ eleueť suꝑ eaꝫ sol in sua reuolutione reflecteť ipsius calefactio ad regionē ⁊ calefaciet eā: lꝫ regio sit septentrionalis: ⁊ sil'r cū mons est a ꝑte occidētis ⁊ discooꝑiť ab oriēte. Et cū mons existit a ꝑte oriētis minꝰ est q̄ꝫ istud in hac intentione. Sol nanqꝫ cū moueť ⁊ suꝑ montē illū eleuať in oī hora ab eo elōgať ⁊ radij q̄litas se miorādo ꝓcedit q ab ip̄o sole ad illā tēdit. Cū vō mons est ab occidēte nō est sic: sol.n. quaqꝫ hora ei appropinquādo incedit. Modus aūt vētū ꝓhibēdi est q̄ mons aut claudit a ciuitate flatū vēti septētriōalis ifridantꝫ: aut multiplicať flatꝰ meridionalis calefaciētꝫ: aut ē ciuitas iter duo cacumina mōtiū sita ꝯtecta obuiatiōi alicuiꝰ vēti cuiꝰ exufflatio ibi fortior erit q̄ꝫ sit in terra plana: solet eni aer cū ꝑ viā icedit angustā tracti ꝓcedē ⁊ nō cessare: ⁊ sil'r aq̄ ⁊ alia. Et huiꝰ qdē cā in nālibꝰ ē scita. Ciuitates vō magis tēꝑate ex ꝑte montiū siue cooꝑte siue discooꝑte sūt q̄ ab oriēte discooꝑte sūt ⁊ a septētrione ⁊ cooꝑte ab occidēte ⁊ meridie. Ex maribꝰ vō ꝓuenit assidue ciuitatibꝰ q̄ sūt eis vicine hūiditatꝫ augm̄tū. Qꝛ si maria fuerit a ꝑte septētrionis erit h̄ adiuuās ad ifrigidādū eas ꝑꝑ reuolutionē vēti septētrionalis q i nā sui fridus existit suꝑ aque faciē. Et si a parte fuerit meridiei ꝓuenit ex eis grossitiei meridionalis augmentū ⁊ ꝓꝑe si penetrādi locū nō iuenerit: ꝓpterea q̄ mons sibi in facie resistit: ⁊ cū a parte fuerit orientis erit humectatio aeris ab eis maior q̄ꝫ si in parte fuerit occidentis: sol eni sine cessatione resolutionē augebit q̄ꝫto plus appropinquerit: sed in occidentalibꝰ nō sic efficiet. Ad summū vō ex maris vicinitate ꝓuenit in aere humiditas: postea si fuerint vēti multi sibi succedētes quos nō refrenauerit mōtes erit aer magis a putrefactiōe saluus. Qꝛ si vēti exufflare negerint erūt putrefactiōi ꝑparate ⁊ vt humores putrescāt. In hac aūt intentione vēti q sunt meliores sunt septētrionales post

orïẽtales post quos sunt occidentales. Et deteriores sũt meridionales. Sermo ṽo de eo qđ ṽetoꝝ cã gñať duob⁹ modis existit: ꝭmo ṽo vniuꝰlis absolut⁹ ⁊ ꝭmo ꝭm illđ qđ vnicuiq; ciuitati ꝓpriũ existit. Vniuꝰlis ṽo ꝭmo est ꝙ meridionalis ꝭm plïmas ciuitatuꝫ calꝰs ẽ ⁊ hũidus. Sed calꝰs ꝑpea ꝙ a ꝑte solis vicinitate calefacta venit: ⁊ hũidus ꝑpea ꝙ plïm mariũ a nobis ẽ meridionale: ⁊ ꝓter hec q̃ sũt meridiõalia opať i eis sol fortiter ⁊ euaporãt ex eis vapores q̃ vẽtis cõmiscenť: ⁊ iđ meridionales vẽti existũt laxãtes. Septẽtrionales ṽo sũt fridi eo ꝙ suꝑ montes trãseunt ⁊ suꝑ terras fridas multarũ niuiũ: ⁊ sũt sicci ꝑpea ꝙ eis nõ multi associãť vapores: qm̃ resoꝰlo a ꝑte septẽtrionis fit minus: neq; trãseũt suꝑ aq̃s marinas solutas: ꝫ trãseũt ꝭꝫ plurimũ suꝑ aq̃s ꝯgelatas aut suꝑ deserta. Et orïẽtales q̃dẽ inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ sunt tẽperati: sed fiunt occidẽtalib⁹ sicciores. Septẽtrionales nãq; orïẽtis min⁹ hñt maria q̃z septẽtrionales occidẽtis. Et nos ꝓculdubio septẽtrionales sumus. Occidẽtales ṽo parũ plus sunt humidi: qm̃ suꝑ maria trãseũt: ⁊ q: sol eos suo diuersificat motu: vnusq̃sq; eni hoꝝ duoꝝ .s. solis ⁊ ipsorũ alteri suo motu q̃si ꝯrius existit. Ideoq; nõ tãtũ resoluit eos sol quãtũ orïẽtales resoluit ventos: ⁊ ꝓprie q: maior orïẽtaliũ exufflatio est in ꝓ̃cipio diei ⁊ maior occidẽtaliũ exufflatio est in fine diei. Et iđ occidẽtales mĩoris existũt caliditatis q̃z orientales ⁊ magis ad frigiditatẽ ꝯclinãtes. Et orïẽtales maioris caliditatis lꝫ ambo cõparatione ventoꝝ meridionaliũ ⁊ septentrionaliũ sint tẽperati. Quãdoq; ṽo in ciuitatib⁹ ventoꝝ iudicia ꝭm alias res mutanť. Est eni q̃nq; in q̃busdã ciuitatib⁹ ꝯueniẽs vt vẽti meridionales frigidiores sint: cũ circa eas mõtes fuerint niuosi meridionales: ⁊ cũ verterint se vẽti meridionales ad frigiditatem: ideo ꝙ suꝑ ipsos trãseũt. Et est cũ septẽtrionales meridionalib⁹ calidiores existũt cũ circa eos deserta fuerit adusta. Sꝫ assaniaim aut sunt vẽti q̃ per deserta transeũt valde calida: aut sunt venti de gñe fumoꝝ q̃ in spatio signa efficiũt torrefaciẽtia similia igni: qm̃ cũ sunt graues ibi accidit eis sicut accensio ⁊ cõbustio et subtile separať: ⁊ qđ graue est descẽdit in quo existunt adustionis ⁊ igneitatis reliquie q: oẽs venti fortes sicut videť sapientib⁹ phoꝝ nõ incipiunt nisi a superiori: lꝫ mãerũ eoꝝ principiũ sit ab inferiori: principiũ ṽo motuũ ⁊ exufflationum ⁊ turbinis eoꝝ est a superiori. Et hoc aut est iudiciũ cõmune aut ꝭm plurimum. Et hec certificatio in parte naturalis phie ꝯtineť. Et nos q̃dem nõ nominabimus capitulũ istius modi in locis habitatis. Ciuitatũ ṽo diuersitates sunt ꝭm terrã: qm̃ eaꝝ alie sunt lutose: alie sunt que sũt petrose: alie sunt que sunt arenose: alie sunt que sunt limose fetẽtes aut cenose: alie sunt super quaruꝫ terram est virtus metallina superans: ⁊ hoc totũ in eius aere ⁊ aqua operať.

¶ De impressionibus aerearum mutationum malaruꝫ cursui naturali ꝯtrariarũ. Cap. 9m.

Mutationes ṽo nãm egredientes sunt: aut ꝓpter ꝯuersationẽ in substãtia aeris factã: aut ꝓpter ꝯuersationẽ in q̃litatib⁹ ipsi⁹. Qđ ṽo in ei⁹ existit suba est vt ei⁹ suba ad malitiã ꝯuertať: nõ ideo ꝙ aliq̃ suarũ q̃litatũ valde fortior facta fuerit ꝭꝫ augmẽtũ vel diminutionẽ: ⁊ hec est pestilẽtia ⁊ est putrefactio que accidit aeris similis putrefactioni aq̃ remolliẽtis fetide. Nos nãq; cũ aerẽ dicim⁹ nolum⁹ dicere aerẽ simplicẽ nudũ: qm̃ ipse nõ est aer q̃ nos circũdat: ⁊ si inuent⁹ fuerit purus fortasse erit alius. Ipse eni ⁊ vnũq̃dq; simpliciũ nudoꝝ nõ putrescũt: sed aut in sui q̃litate aut in sui substantia in aliud ꝯuertiť simplex sicut aq̃ ꝯuertiť in aerẽ. Cũ aũt aerẽ dicim⁹ nolumus dicẽ nisi corp⁹ in substãtia sua cõmixtum. Et est corp⁹ cõmixtũ ex aere certificato ⁊ partib⁹ aqueis vaporosis ⁊ partib⁹ terreis in fumo ⁊ nubib⁹ surgẽtibus ⁊ partib⁹ igneis. Et nos neqꝫ dicim⁹ illũ aerẽ nisi q̃no dicim⁹ aquã maris aut lacuum aquã: lꝫ nõ sit aq̃ pura simplex sed mixta ex aere ⁊ terra ⁊ igne: sed superãs in ea est aq̃: hic ꝫ aer putrescit q̃nqꝫ ⁊ ꝯuertiť ei⁹ suba ad malitiã sicut aq̃ lacunarũ putrefit ⁊ ꝯuertiť eius suba ad eã. Pestilẽtia aũt ⁊ aeris putrefactio ꝭm plurimuꝫ euenit in postremo estatis ⁊ in autũno. Et nos q̃dem noiabimus accidẽtia que ex pestilẽtia in aliis locis ꝓueniunt. Qđ ṽo in ipsius existit q̃litatib⁹ est vt ꝭm caliditatẽ aut frigiditatẽ ad q̃litatẽ ꝑueniat ĩtolerabileꝫ ĩtãtũ vt per ipm̃ messes ⁊ gñatio corrũpanť. Et hec q̃deꝫ est aut ꝯuersio homogenea sicut rabiositas estatis cũ fortior sit: aut ꝯuersio ꝯtraria sicut frigoris malitia in estate que ꝓpter aliqđ euenit accidẽs. Ex aere ṽo cũ mutať ꝓueniũt in corporib⁹ accidẽtia. Cũ enim putrescit putrefacit humores ⁊ ĩcipit humorẽ putrefacere qui a corde circũdatus est qm̃ ad ipm̃ ꝓpinquius accedit q̃z ad aliũ. Et si fortiter calefit iũcturas laxat ⁊ humores resoluit: ergo in siti augmentum prestat ⁊ resoluit spiritũ ⁊ deiicit virtutes ⁊ prohibet digestionem: propterea ꝙ calorem innatum occultum resoluit qui est instrumentum nature: ⁊ colorẽ efficit citrinum propterea ꝙ humores resoluit sanguineos colorem rubificantes: ⁊ quia cholerã alios facit superare humores ⁊ cor calefacit calore nõ ĩnato ⁊ facit humores fluere ⁊ ipsos putrefacit ⁊ defert eos ad cõcauitates ⁊ membra debilia ⁊ corporib⁹ sanis nõ est bonus. Est tamẽ cũ hydropicis cõfert ⁊ paralyticis ⁊ alcuzeꝫ frido ⁊ spasmo humido ⁊ torture humide. Aer ṽo frigidus calorẽ ĩnatũ ad interiora redire facit vbi talem adeptus fuerit fortitudinẽ per quã ad interiora ingrediať: hic nãq; est mortificãs. Aer preterea frigidus nõ multũ prohibet materierũ fluxũ ⁊ cõtinet eas: sed facit catarrũ ⁊ debilitat neruos ⁊ tracheã arteriã magno ledit ĩpedimẽto. Et cum nõ fuerit fortis digestionem efficiet fortiorẽ: ⁊ omnes occultas operationes efficiet fortiores ⁊ excitabit appetitũ. Ad vltimuꝫ ṽo est magis sanis conueniens q̃z aer multe caliditatis. Sed eius quidẽ nocumenta sunt ex parte operationũ que ex neruis pendẽt: ⁊ iđ ꝙ claudit poros ⁊ q: ꝓ̃mit illud qđ intus existit in ossib⁹. Aer ṽo humidus plurib⁹ cõplexionũ est bon⁹ ⁊ colorẽ efficit bonũ ⁊ cutẽ clarã: ⁊ reddit eã mollẽ ⁊ poros dimittit aptos: sed ad putrefactionẽ ꝑꝑat. Et sicc⁹ q̃dẽ huic existit ꝯri⁹.

¶ De naturis ventorum. Cap.10m.

Iam vētoꝝ dispōnes narrauim⁹ in caplo mutationū aeris nominatiōe aliqua. Nūc vō in eis sermonē volum⁹ ꝓferre aggregatiuū ſm aliū ordinē ⁊ incipiemus a septētrionali.

¶ De vento septentrionali.

Septētrionalis corroborat ⁊ idurat ⁊ que māifeste fluūt ꝓhibet ⁊ diuidit poros ⁊ digestiuā fortē efficit ꝯstringit vētrē ⁊ idurat ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ aerē putridū pestilētialē sanat. Cū vō meridionalis septētrionalē ṗcedit ⁊ sequit̄ eū septētrionalis accidit a meridionali fluxus ⁊ a septētrionali expressio iterius: ⁊ qñqꝫ ꝓuenit inde scissura ad exteriora. Ideoqꝫ multiplicat̄ tunc fluxus māerum capitis ⁊ pectoris egritudines: ⁊ egritudines qdē septētrionales sunt dolores neruoꝝ de qbus sūt vesica ⁊ matrix ⁊ difficultas mingēdi ⁊ tussis ⁊ costaꝝ dolores ⁊ lateris ⁊ pectoris ⁊ horripilationes.

¶ De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinē ⁊ apit poros ⁊ turbat hūores ⁊ mouet eos ad exteriora ab iterioꝛib⁹ ⁊ in sensib⁹ efficit grauitatē. Et ipse est ex eis que exituras corrūpūt: ⁊ egritudinū efficit recidiuationē ⁊ debilitat ⁊ sup exiturā ⁊ podagrā effic̄ pruritū ⁊ cōmouet epilepsiā ⁊ affert somnū ⁊ fac̄ febres putridas: ꝫ nō exasꝑat guttur.

¶ De orientalibus ventis.

Venti isti si in postremo noctis ⁊ principio diei flauerint veniēt ab aere q iaꝫ tēperatus est ꝓpter solez ⁊ subtiliatus ⁊ eius humiditas iam fuit imutata: ideoqꝫ sūt sicciores ⁊ subtiliores: ꝙ si in fine diei ⁊ ṗncipio noctis flauerint erit res ꝯ̄ria. Oriētales tñ vniuersal'r occidētalib⁹ semꝑ existūt meliores.

¶ De occidentalibus ventis.

Venti isti si flauerint in fine noctis ⁊ principio diei veniēt ab aere in quo sol operat⁹ nō fuit. Spissiores igit̄ ⁊ grossiores erunt ꝙ si in fine diei ⁊ noctis principio flauerint erit res ꝯtraria.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex habitationū locis. Cap.11m.

Iā capitulo mutationū aeris iam noīauimus dispōnes quasdā locoꝝ habitabiliū. Nūc vō ēt in eis sermonē volum⁹ ꝓferre cōpēdiosuꝫ ſm aliū ordinē: neqꝫ est nobis curandū si aliquid ex his que diximus reiteremus.

¶ Locorum habitabilium iudicia.

Iam sciuisti ꝙ locoꝝ habitabilium dispōnes in corꝑib⁹ diuersificant̄ cā altitudinū ⁊ ꝓfunditatū i ipsis ⁊ cā dispōnis eoꝝ q̄ eis vicinant̄ cū h̄ ex mōtib⁹: ⁊ dispōnib⁹ terre ipi⁹ si sit lutosa: aut humefacta aut cenosa: aut si ē i ea vt⁹ minē ⁊ dispōnis ml'titudinis aq̄rū aut paucitatꝫ eaꝝ dispōnis eoꝝ q̄ i eis vicinant̄ sic̄ arboꝝ ⁊ mineraꝝ aut fouearū aut cadauerū: aut hoꝝ similiū. Et sciuisti q̄m aerū cōpl'ones ex laxitudib⁹ ciuitatū coḡscunt̄ ⁊ ex terra ipaꝝ ⁊ ex mōtiuꝫ ⁊ mariū vicinitate quā hn̄t cū eis ⁊ ex vētis eaꝝ. Et nūc qdē dicem⁹ sūmati ꝙ oīs aer q cito ifridat̄ cū sol occidit ⁊ cito calefit cū ipe orit̄ ē subtilis. Qui vō huic est ꝯ̄rius est ecōtrario: deīde oībus aerib⁹ deterior est ille q cor ꝯstringit ⁊ aeris attractionē angustat. Post h̄ diuidem⁹ nūc cuiuslibet loci habitabilis dispōnē.

¶ De locis habitabilibus calidis.

Loca habitabilia cal'a nigrificāt capillos itātuꝫ ⁊ crispāt ꝙ eos cū colligunt̄ piꝑi sil'es efficiunt̄ digestiuā debilitantes ⁊ cū in eis maxima fuerit resolutio ⁊ minuet̄ humiditas cito adueniet seniuꝫ sicut in terra nigrorum. Illis nāqꝫ qui ibi morant̄ aduenit seniū in ānis. xxx. ⁊ eoꝝ corda sunt timida ꝓpterea ꝙ spirit⁹ multuꝫ resoluit̄. Corpora ṗterea in locis habitabilib⁹ calidis morantiū sunt magis leuia.

¶ De locis habitabilibus frigidis.

In locis habitabilib⁹ fridis morātes sūt fortiores ⁊ audacie maioris ⁊ meli⁹ digerētes sic̄ sciuisti. Que si fuerit hūida erūt ibi morantes crassi ⁊ carnosi ⁊ multa abūdātes adipe q̄rū vene erūt ꝓfunde ⁊ iūcture occulte ⁊ ipsi erūt teneri ⁊ albi.

¶ De locis habitabilibus humidis.

In locis habitabilib⁹ morātes humidis pulchraꝝ sꝫ facierū. Quoꝝ cutes sꝫ lenes. Et cū exercitant̄ cito aduenit eis laxitas. Et eorū estas nō multū calefit neqꝫ hyems valde ifrigidatur. Et eis adueniūt febres multe more ⁊ vēter ⁊ sanguis multus exitus ⁊ mēstruis ⁊ hemorroidib⁹. Et multiplicātur in eis hemorroides. Et vlcera putrida ⁊ putrefactio ⁊ multiplicatur in eis epilepsia.

¶ De locis habitabilibus siccis.

In locis habitabilib⁹ siccis morātiū exiccātur cōpl'ones. Et ipoꝝ offuscant̄ cutes ⁊ exiccant̄. Et eoꝝ cerebris cito aduenit siccitas: ⁊ eoꝝ estas ē valde cal'a. Et hyems qdē multū frigida.

¶ De locis habitabilibus altis.

In locis hitabilib⁹ altꝫ morātes sūt sani ⁊ fortes laboēꝫ ml'tū patiētes ⁊ viuūt diu

¶ De locis habitabilibus profundis.

In locis hitabilib⁹ ꝓfundis morātes i vaporositate existūt multa ⁊ epatis debilitate: ⁊ aquis abūdāt nō frigidis: ⁊ proprie si fuerint stantes aut aque lacuū aut stagnoꝝ: ⁊ quemadmoduꝫ sciuisti eoꝝ aeres sunt mali.

¶ De locis habitabilibus petrosis ⁊ discoopertis.

Horū aeres i estate sꝫ valde cal'i ⁊ i hyeme multū fridi. Et eoꝝ corꝑa sūt dura ⁊ solida ⁊ ml'toꝝ capilloꝝ fortia ⁊ iūcture māifeste ⁊ vicit in eis siccitas ⁊ sꝫ ml'tū vigilātes ⁊ sꝫ maloꝝ moꝝ iobediētes ⁊ ē i eis belloꝝ fortitudo ⁊ sollertia i artib⁹ ⁊ acuitas.

¶ De locis habitabilibus montuosis ⁊ niuosis.

In locis montuosis niuosis morātiū iudiciū est sicut aliarū terrarū frigidaꝝ. Et eorū terre sunt ventose: ⁊ dum nix morat̄ generant̄ in eis boni venti: sed cum resoluit̄ si montes habent qui ventos prohibeant fiunt vaporosa.

¶ De locis habitabilibus marinis.

Horum tēperat̄ caliditas ⁊ frigiditas ꝓꝑ sue humiditatis ad passionē iobediētiā ⁊ ad recipiendum illud qꝺ in ipsa penetrat. In humi-

ditate ṽo ⁊ siccitate ꝓculdubio ad humiditatē decli-
nant. Et si septētrionalia fuerint erit maris vicinitas
⁊ habitationis ꝓfunditas magis tēperate in eis. Et si
meridionalia fuerint calida erit ecōtrario.

¶ De locis habitabilibꝰ septentrionalibus.

Horum habitabiliū locoꝝ hominuꝫ iudiciū
est sicut iudiciū ciuitatum ⁊ tempoꝝ
fridoꝝ in qbꝰ multiplicanť expmēdi ⁊ ↄstrigēdi egri-
tudies ⁊ multiplicanť in eis hūores in occulto corpis
ↄgregati. Et solet in eis eē digestiue bonitas ⁊ vite lō
gitudo ⁊ multiplicať in eis exitꝰ sanguis ex naribꝰ ꝑꝑ
multā repletionē ⁊ resolꝰonis paucitateꝫ: vene ꝙ aliqñ
scinduntꝰ. Epilepsia ṽo nō eis accidit ꝑꝑea ꝙ sꝫ iteriꝰ
sani: ⁊ qꝛ calor eoꝝ inatꝰ ē multꝰ q̄ si acciderit erit forꝫ
qm̄ nō eueniet nisi ꝑꝑ fortē cāꝫ. In corpibꝰ p̄terea co-
rū cito vlcera sananť ꝑꝑ eoꝝ fortitudinē ⁊ sāguis eoꝝ
bonitatē ⁊ ꝑꝑea ꝙ exteriꝰ nō ē cā q̄ ea laxet aut ea d-
tegat. Sꝫ ꝑꝑ multū caliditatꝫ cordiū eoꝝ sūt in eis mo
res lupini. Mlierībꝰ p̄terea eoꝝ accidit ne a mēstruis
ꝑfecte mūdenť qm̄ eaꝝ mēstrua nō sufficiēti fluūt cur
su ꝑꝑ viarū ↄstrictionē: qꝛ nō est ibi qꝺ ipa faciat cur-
rere ⁊ laxet. Et ꝑꝑ h̄ dixerūt qdā ꝙ sūt steriles: qꝛ ea-
rū mrices nō sūt munde: h̄ tñ diuersum est ab eo qꝺ in
partoꝝ terris videmꝰ. Ego aūt dico ꝙ caloris innati
eaꝝ fortitudo parificať ei q minuiť ex causis q̄ fluē fa-
ciūt ⁊ laxāt exterioribꝰ. Et dixerunt ꝙ raro accidit eis
vt abortū patianť. Et h̄ qdē demrat ꝙ ṽtutes morā-
tiū in istis habitabilibꝰ locis sꝫ fortes. Et ptꝰ aduenit
eis durꝰ: qm̄ mēbra earū pariēdi stricta sunt ⁊ solida.
Qꝺ ṽo abortiunť ꝭm plm̄ fit ꝑꝑ frigꝰ. Eaꝝ quoqꝫ lac
paucū ē ⁊ grossuꝫ ꝑꝑ frigꝰ nō ꝑmittēs penetrare ⁊ cur
rere. Est ēt cū in hac terra accidit ⁊ p̄cipue dbiles ha-
bētibꝰ ṽtutes vt mulieribꝰ cuzeꝫ ⁊ ptisis ⁊ eis ꝓprie q̄
pariūt accidit eis ptisis ⁊ cuzeꝫ frequēter ꝑꝑea ꝙ ve-
hemēter se exprimūt ex duritie partꝰ. Vene ꝙ q̄ sūt in
ꝑte pectoris scinduntꝰ ⁊ ꝑtes aliquot ex neruis ⁊ villis.
Ex primo igiť accidit ptisis ⁊ ex scꝺo cuzeꝫ. Myrach
quoqꝫ ventris p̄paratꝰ est ad scindēdū apud vehemē
tem expressionē. Et pueris accidit ramex aquosa q̄ ab
eis remoueť cū crescunt ⁊ puellis accidit aqua vētriū
⁊ matricū que cū crescūt recedit. Obthalmia ṽo raro
accidit eis: sed cū accidit est fortis.

¶ De locis habitabilibꝰ meridionalibꝰ.

Eorum iudicia sunt iudicia terraruꝫ ⁊ tēpoꝝ
calidoꝝ: plurimū aūt aquaruꝫ q̄ sunt
in eis est salsuꝫ ⁊ sulphureū. Et capita morātiū in illis
sunt plena hūidis materijs: qm̄ meridies h̄ opať. Et
eoꝝ vētres sūt soluti ꝑꝑ illꝺ qꝺ ex eoꝝ capitibꝰ ad sto
machos dscēdit. Mēbra quoqꝫ eoꝝ sūt laxa ⁊ dbilia:
⁊ sensus ipsoꝝ graues. Et dsideria comedēdi ⁊ bibēdi
debilia ⁊ qlꝫ vino grauanť ꝑꝑ qꝺ eoꝝ capita ⁊ stōchi
grauia existūt: vlcera quoqꝫ eoꝝ duriter sananť ⁊ mol
lificanť. Mulieribꝰ ṽo accidit multū sanguis mēstrui
exitus neqꝫ ↄstringiť nisi cū difficultate. Et frequēter
abortiunť ꝑꝑ mltitudinē egritudinū eaꝝ ⁊ nō ab alia
cā. Viris quoqꝫ accidit a vētre sanguis exitꝰ ⁊ hemor
roides ⁊ obthalmia hūida q̄ cito sananť. Senibꝰ ṽo q
trāseūt qnquagita ānos accidit paralysis ꝑꝑ eoꝝ ca-
tarros. Et accidit oibꝰ eis ꝑꝑea ꝙ sūt eoꝝ capita ple-
na asma ⁊ tortura ⁊ epilepsia. Et accidūt eis febres in
qbꝰ caliditas ⁊ friditas ↄiunguntꝰ ⁊ febres longe hye-
males ⁊ nocturne. Acute ṽo febres paruꝫ accidūt eis
propterea ꝙ eoꝝ ventres multum dissoluuntur ⁊ dis-
soluiť subtile qꝺ est in eoꝝ humoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Ciuitas que ab oriente est aperta ei in oppo
sitione posita est sana ⁊ boni aeris.
Sol. n. i p̄ncipio diei sup eā eleuať ⁊ aerē eiꝰ clarificat.
Postea recedit ab ea aere iā clarificato ⁊ exsuflāt sup
ipsaꝫ venti subtiles quos p̄mittit ei sol. Deide ipsemet
eos sequitur ⁊ conueniunt ipsorum motus.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate que ab occidēte est discoopta
⁊ ab oriēte cooperta nō venit
ad eā sol nisi tarde. Et ilico cū venit ad ipaꝫ icipit elō
gari ab ea qꝛ nō ei appropiquādo icedit. Nō ꝙ eiꝰ sub-
tiliat aerē neqꝫ exiccat: ꝫ dimittit ipꝫ hūidū grossuꝫ: ⁊
si vētos ei mittit: mittit eos ab occidēte ⁊ in nocte. Iu
dicia ꝙ tēpoꝝ sūt iudicia ciuitatū hūidaꝝ ⁊ cōplexionū
calitatē habētiū tēꝑatā grossaꝫ. Et nisi eēt ꝑꝑ illꝺ qꝺ
ex spissitudie ꝓueīt aeris eoꝝ nā veris nāe similis exi-
steret. Sanitas ṽo in eis minꝰ existit qꝫ i terris oriēta-
libꝰ cū diminutiōe multa. Neqꝫ audiēda sūt ṽba eiꝰ q
diť absolute ꝙ virtꝰ huiꝰ terre est virtꝰ veris cōꝑōne
aliarū terrarū valde bonaꝝ. Qꝺ ṽo in ea vehemēter
existit malū est ꝙ sol nō aduenit ei nisi postqꝫ iā inua-
luerit ad calefaciēdū clima. Ideo qꝛ est altꝰ sup eā igiť
post frigus nocꝫ ab h̄ subito eleuať. Sꝫ ꝑꝑ hūiditatē
cōplexionis aeris eiꝰ sunt voces hoiuꝫ rauce ⁊ p̄cipue
in autūno ꝓpter reumatismos ipsoꝝ.

¶ De eligendis locis habitabilibus ⁊ eis p̄parandis.

Qui loca eligit habitabilia cognoscere dꝫ terraꝫ
ciuitatis ⁊ qūo existit eius dispositio ꝭm al-
titudinem ⁊ ꝓfunditatē ⁊ discoopertură aut cooper-
turā. Et eiꝰ aquā ⁊ subam aq̄ ipsiꝰ ⁊ qūo existit ꝭm eiꝰ
ꝓpalationē ⁊ eiꝰ discoopturā aut ꝭm sui occultationē
⁊ ipsiꝰ ꝓfunditatē. Et si sit vētis exposita aut in terra
ꝓfunda. Et dꝫ cognoscere vētos ibi flātes si sint sani
frigidi. Et qd ei sit viciuū ex maribus ⁊ pelagis ⁊ mon
tibus ⁊ mineris. Et debet scire qualis sit terra ꝭm sani
tatē ⁊ egritudines ⁊ que egritudines illic cōmoranti-
bus euenire soleāt. Et debet cognoscere illic cōmorā-
tium fortitudines ⁊ eoꝝ desideria ⁊ digestiuam ⁊ nu-
trimentoꝝ eorū bonitatem. Et quomodo existat eius
strictura ⁊ si sit ampla spatiosa aut sint eius introitus
angusti ⁊ locus vnde vapor egreditur sit constrictus.
Post hoc oportet vt fenestre ⁊ porte sint orientales ⁊
septētrionales. Sitqꝫ illud vnde magis sollicitari de-
bes vt venti orientales stricturas ingredi valeāt: ⁊ vt
sol ad vnūquemqꝫ locum intrare queat qui ibi existit
quoniā ipse est qui aerem rectificat. Vicinitas quoqꝫ
aquarum dulcium mobilium currentium multarum ⁊
mundarū ⁊ que in hyeme infrigidantur ⁊ estate cale-
fiant ⁊ diuerse ab eis que occultātur est res cōueniēs

⁊ adiutoriū p̄bens. Et iaȝ q̄dē locuti fuimus de aere ⁊ locis habitabilib⁹ v̄bis expositorijs. Nūc aūt loq̄ debem⁹ de causis que ista sequunt̄ q̄ cū eis nūerate sunt.

¶ De eis que ꝓueniūt ex motu ⁊ quiete. Cap. 12^m.

Motus operatio in corꝑe humano diuersificat̄ iō ꝙ est fortꝭ aut d̄bilis aut pauc⁹ aut mult⁹: ⁊ ꝓpter illd̄ qd̄ ei ex quiete admiscet̄. Et istd̄ q̄dē apd̄ sapiētes est diuisio per se. Et ꝓpter illud qd̄ in ipso exercent homines ex materijs.

¶ Prius Auicēna determinauit de vna ex reb⁹ que necessario approximant̄ corpori nostro ostēdēdo opōnē quā efficit in corp⁹ nostrū ipse aer ⁊ hoc general'r ⁊ spāliter per distinctiones ⁊ modos ipsius innālem nō nālē ⁊ ꝯ nām. In isto caplo est eius intētio determinare de alia re que necessario approximat̄ corpori nr̄o. s. de motu ⁊ sic ꝓcedit. Primo determi. de motu. Scd̄o de quiete que opponit̄ ipsi motui. ibi (Quies v̄o semꝑ est infrigidās.) Prima in duas. Primo ostēdit diuersitatē ⁊ distinctionē que cadit in motu ⁊ ex parte mot⁹. Scd̄o ꝓseq̄t̄ de illis diuersitatib⁹ ɓm illas d̄rias. ibi (Et mot⁹ q̄dē.) ¶ Circa p̄^am ꝑtē vos debetꝭ aduertē plura. Primo q: opō mot⁹ diuersificat̄: q: vnūqd̄ꝗ qd̄ agit ɓm ꝙ tale ī actu vel tale in v̄tute: ⁊ q: actio ipsi⁹ mot⁹ diuersificat̄ in corꝑe hūano aut ex ꝑte ipsi⁹ mot⁹ aut ex ꝑte māe circa quā h̄ȝ fieri mot⁹: hinc est ꝙ opō mot⁹ diuersificat̄ in corpore hūano. Et signāter dixit in corꝑe hūano ad d̄riaȝ mot⁹ q̄ fit in alio corꝑe q̄ nō est de ꝯsideratiōe medici vel ad d̄riaȝ mot⁹ ēt corꝑis hūani de q̄ nō h̄ȝ ꝯsiderare medic⁹. ¶ Scd̄o debetꝭ aduertē ꝙ Aui. duplicē ponit diuersitatē ipsi⁹ mot⁹. vnā ponit ex ꝑte mot⁹ ꝙ opō mot⁹ q̄dā est fortꝭ q̄dā debilis aut mult⁹ aut pauc⁹ ꝑꝑ illud qd̄ ei de q̄ete admiscet̄ ⁊ ista diuisio vt dicit est diuisio per se. Et h̄ qd̄ dic̄ ꝙ ista diuisio est ꝑ se pōt exponi 2^r. Uno mō: q: sicut apparuit in p̄ d̄ re. sa. 2^x est mot⁹. q̄dā est mot⁹ solū. q̄dā est mot⁹ ⁊ op⁹. Mot⁹ solū est sicut est currere ⁊ ambulare. Mot⁹ q̄ est mot⁹ ⁊ op⁹ est vt fabricare aut nauigare. Modo ⁊ hoc qd̄ dicit ⁊ hec est diuisio per se: q: respicit motū vt est exercitiū solū: sed 2^a distinctio nō est per se q: est q̄n coincidunt secū opus. Alio mō pōt exponi ꝙ p̄^a diuisio mot⁹ est per se q: ipse cōpetit ipsi motui rōne mot⁹: sȝ 2^a nō cōpetit motui rōne mot⁹: sed rōne ei⁹ circa qd̄ fit motus ⁊ ista est melior expositio q̄ꝫ sit prima: q: prima cōpetit ēt exercitio per se vt est mot⁹: q: mot⁹ nō differt ab exercitio: ⁊ iō scd̄a expositio est melior q̄ꝫ prima.

Dub^m p^m ¶ Sed circa ista aliq̄s dubitabit: q: dicit ꝙ mot⁹ q̄dā ē fortis q̄dā est debilis. Nō v̄r ꝙ mot⁹ aliq̄s sit debilis q: Aui. dic̄ īfra ꝙ exercitiū est mot⁹ vehemēs ītātū ꝙ anhelit⁹ fit freq̄ꝯs: sȝ anhelitus nō fit freq̄ꝯs sine vehemētia mot⁹: ⁊ ꝓpter h̄ oīs mot⁹ est fortis.

Dub^m 2^m ¶ Postea dicit quidā est q̄eti admixtus. Non v̄r recte dicē nā ipse subdit ꝙ ista est diuisio per se. Nūc aūt talis d̄ria nō v̄r per se cōpetere ipsi motui: q: si eēt cū q̄ete admixt⁹ nō inest ei per se: sed ꝑ illud qd̄ sibi admiscet̄ de q̄ete: ergo inest motui nō rōne mot⁹ sed rōne quietis que cū motu admiscet̄: ꝗ illa nō est differētia per se.

Dub^m 3^m ¶ Postea diceret aliquis v̄r insufficiēs: q: .G. in libro de regi. sani. in 2° ponit plures d̄rias mot⁹: q: quidā ē sub diuo. q̄dā sub tecto. q̄dā acut⁹. q̄dā obtusus. ¶ D̄ōm est ad p̄mū pluribus modis. Uno mō ꝙ diuisio quā hic ponit est de motu absolute: sed infra determinat de motu nō vt mot⁹ absolute: sed vt est mot⁹ cū exercitio: q: mot⁹ in plus se h̄ȝ q̄ꝫ exercitiū: sed .G. istaȝ distinctionē in libro de re. applicauit ad exercitiū. ¶ Et iō d̄ōm est aliter ꝙ exercitiuȝ applicat̄ ad ꝯseruationē sanitatis. hic aūt ponit distictionē mot⁹ absolute nō ꝯhēdo se ad sanitatē aut egritudinē. ¶ Ad 2^m d̄ōm ꝙ q̄es pōt admisceri motui dupl'r. Uno mō ꝙ motui insit quies: ita ꝙ esset sibi differētia per q̄etē: vtputa ꝙ quies formal'r sit in motu ⁊ isto mō talis diuisio bene eēt per accidēs: q: nō cōpeteret motui quies illa formal'r: sȝ īcludit̄ in motu sic vt rōne quietꝭ admixte mot⁹ sit alius. Alio mō vt quies admisceat̄. s. ꝙ sit tardius: vn̄ v̄r h̄re q̄si quietē admixtā. ¶ Ad aliud d̄ōm ꝙ hic intēdit ponē duas differētias simplices ipsius mot⁹. vn̄ per istas quas hic ponit dat ītelligē alias: q: acutū ⁊ obtusum dat intelligi ꝑ hoc qd̄ dicit q̄dā debilis ēt q̄dā tardus. vnde per istas d̄rias vult dare ītelligi alias que cadūt in motu: q: quedā est a parte mouētis: vel q̄dā est debilis: q̄dā tardus. quedā sūt due que cadūt in motu a parte tēporis vt q̄dā fit in tꝑe pauco q̄dā in multo. ⁊ iō per ista soluit̄ argumētū qd̄ fiebat ꝯtra q: videbat̄ insufficiēs ꝙ per istas dat ītelligi illas: aut q: solū ponit d̄rias simplices mot⁹. Nā obtusus ⁊ acut⁹ est cōposit⁹ ex veloci ⁊ tardo. Illud aūt qd̄ est ꝙ q̄dā fit sub diuo q̄dam sub tecto reducit̄ ad mās circa q̄s exercitiū h̄ȝ fieri. ¶ Ultimo debetis aduertē ꝑꝑ illud qd̄ dicit: ⁊ ꝑꝑ illud qd̄ exercēt hoīes ex materijs: q: mā mot⁹ ē duplex. Una est circa quā fit mot⁹ vt aer aut aq̄ ⁊ h̄mōi circa que v̄sant̄ diuersa exercitia: ⁊ de ista ītelligit hic. Alia est mā ꝑ quā fit mot⁹ vt mēbra ⁊ corp⁹: ⁊ de ista habuistis in libro de regimine ⁊ de ista nō intelligit hic. Deinde cum dicit.

¶ Et mot⁹ q̄dē fortis ⁊ mult⁹ ⁊ pauc⁹ ⁊ cū q̄ete mixtus oēs cōicant in hoc vt calorē efficiant fortiorē.

¶ In ꝑte ista ꝓsequit̄ de differētijs mot⁹ ɓm illā diuisionē. Et diuidit̄ hec ꝑs in ꝑtes duas. Nā p̄ oñdit d̄rias que cadūt in motu per se. Scd̄o ostēdit d̄rias que cadunt in motu penes mām circa quā fit mot⁹. 2ª ibi (Sed cū ipse in aliq̄ exercebit̄ mā.) ¶ Pria ꝑs diuidit̄ in tres. Nā p̄ cōparat oēs istas differētias mot⁹ penes ꝯueniētiā. Scd̄o penes d̄riam. Tertio cōparat adhuc istas penes quādā ꝯuenientiā. 2^a ibi (Sed fortis nō multū differt.) 3^a ibi (Et cū quisꝗ eoꝝ multus existit.) ¶ Circa p̄mā partē debetis aduertere: q: dicit ꝙ oēs mot⁹ cōmunicāt in hoc vt calorē efficiāt fortē. Et rō est triplex. Una est q: motus calefacit ⁊ ip̄m augmētat q: ipse facit ꝯfricationē in membris: ꝯfricatio aūt membroꝝ auget calorē. Secūdo motus calefacit ꝓpterea q: adiuuat expulsionē sup̄fluitatū que obtūdebāt ip̄m calorē ⁊ spirituȝ: vnde expulsa sup̄fluitate vigorat̄ calor nālis. Tertia rō est: q: mot⁹ diffundit calorē ⁊ spirituȝ per membra que ambo sunt vehemēter calida. Deinde cuȝ dicit.

¶ Sed fortis non multus differt a multo non forti ⁊ a multo quieti admixto: quoniam ipse vehementer calefacit corp⁹ ⁊ si resoluit parū resoluit. Multus v̄o paulatim resoluit plus q̄ꝫ calefaciat.

¶ In ista parte comparat ista penes differentiam: ⁊ dicit ꝙ fortis motus differt a multo nō forti ⁊ a multo quieti admixto per hoc ꝙ fortis vehementer calefacit non tamē multū resoluit: sed multus non fortis ⁊ quieti admixtus modicum calefacit tamen multum resoluit. Et ratio primi q: fortis multuȝ calefacit ratione sue vehementie: sed q: non durat modicum resoluit: sed multus non fortis q: non est vehemens modicum calefacit: sed multū resoluit ratione sue perdurationis. Deinde cū dicit.

¶ Et cū quisꝗ eoꝝ mult⁹ existit infrigidat ꝓpterea ꝙ vehementer calorem resoluit nālem ⁊ etiā exiccat.

¶ In ista parte cōparat alias differentias motus penes quandaȝ conueniētiam. ¶ Sed circa dicta emergit dubitatio triplex. Una est vtrum motus calefaciat ⁊ per quem modum. Scd̄a est vtruȝ motus infrigidet. Tertia est vtrum motus fortis calefaciat ⁊ nō resoluat ⁊ vtrum motus non fortis resoluat plus q̄ꝫ calefaciat.

Dub^m 4^m ¶ Ad p̄mā argueret aliq̄s ꝙ mot⁹ nō calefaciat: q: qd̄ nō est calidū nō calefacit: sed mot⁹ nō est calidus: ꝗ mot⁹ nō calefacit. maior ē nota: q: illud qd̄ calefacit opȝ ꝙ sit calidū. mior appꝫ: q: mot⁹ nō est calidus neꝗ fridus. Preterea illd̄ nō calefacit qd̄ ꝯseruat calorē corporis tēperati: sed motus est h̄mōi: ꝗ motus nō calefacit. maior est māifesta: q: si calefacit nō ꝯseruat calorē corporis tēperati. mior apparet per .G. in p̄ de regimine per totū vbi docet per exercitiū ꝯseruare corpus tēperatū. Preterea hoc apparet ex similib⁹ q: aq̄ calida mota īfrigidat̄: ꝗ motus nō calefacit. Iterum aq̄ fluuij qui fortiter mouet̄ magis est frida q̄ꝫ aqua fluminis qd̄ mouet̄ tarde: ꝗ mot⁹ nō calefacit. ¶ In oppositū est Aui. in l'ra.

Dubiū 5^m ¶ Scd̄a qō ē vtꝝ mot⁹ sup̄flu⁹ īfridet. Et v̄r ꝙ nō q: oīs q̄es īfrigidat: ꝗ oīs mot⁹ calefac̄: q: ꝯriaꝝ cāꝝ ꝯrij s̄t effect⁹. Iteꝝ dic̄ in ꝑticula ꝓcedēti ꝙ oīs mot⁹ calefacit: ꝗ q̄ūo dicit postea ꝙ mot⁹ sup̄fluus infrigidat: ꝗ nō oīs mot⁹ infrigidat: ⁊ sic v̄r ꝯdicere sibiipsi.

Dub^m 6^m ¶ Ad 3^am argueret aliq̄s ꝙ mot⁹ fortis nō modicū resoluit: q: oīs mot⁹ subtiliat: sed cū oīs motus subtiliet ꝑtes subtiliate de facili resoluunt̄ a calido: ergo si vehemēter calefacit cū ꝑtes sint subtiliate ex motu vehemēs fiet resolutio. ¶ Preterea motus resoluit ex hoc ꝙ calefacit: cū ꝗ multa resolutio sequat̄ calorē multū si calor erit multus ⁊ resolutio erit fortis: si autē debilis calor: debilis resolutio. ¶ Ad primā est duplex modus r̄n̄sionis. vnus est ḡnalis q̄ respicit motū ɓm ꝙ mot⁹ est. alius est modus r̄n̄sionis q̄ nō respicit motū ɓm ꝙ mot⁹: sed respicit motū in mā ꝓpria puta ꝯhendo motuȝ ɓm ꝙ de ipso loquunt̄ medici. Si ꝗ qō absolute querat de motu absolute. Ad istud ꝯsueuit dari duplex r̄n̄sio. Quidā. n. dicūt ꝙ mot⁹ nō calefac̄ ꝑ se sȝ ꝑ accn̄s: ⁊ rōnē assignāt: q: oē qd̄ calefacit aut calefac̄ q: actu cal'm: aut calefac̄ q: po^a cal'm. Nō calefacit q: actu cal'm: q̄m mot⁹ nō est actu cal's: nec q: po^a cal'm. vȝ. ꝙ sit in potētia ad calefaciēdū: q: vt sic ēt īfrigidaret q: est in po^a ad īfrigidādū. Iterū mot⁹ est ens īꝑfectū: sȝ maiorē ꝑfectionē h̄ȝ in fine mot⁹ q̄ꝫ in p̄ncipio vel in medio: ꝗ in fine mag̃ dȝ calefacē. Sed dicūt ꝙ mot⁹ calefacit per accn̄s q: distrahit ꝑtes corꝑis ⁊ calefacit ꝓpterea ꝙ disponit corp⁹ ad caliditatē: ⁊ h̄ mō calefacit

mot⁹ ꝛ in corpib⁹ simplicib⁹ vbi nõ est calitas in actu nõ calefacit ipsa actu: q꞉ nõ calefaceret aq̃: ſ꞉ disponit talia corpa ad calorẽ. Jtẽ corpa mixta calefac̃ p accñs: in vnoquoq꞉ mixto aiato sunt ptes cal'e q̃s mot⁹ reducit ad exteriora ꝛ sic ẽt talia corpa calefiũt a motu p accñs. Alij aũt dicũt ꝙ mot⁹ calefacit p se p acñs aũt ĩfrigidat. vñ dicũt totũ oppo^m ꝛ isti mouent̃ ꝛ rõne ꝛ textu. ꝛ text⁹ gdẽ est Ar. in lib. z. celi ꝛ mũdi tex. cõmẽ. 4z. dic̃. n. ibi ꝙ mot⁹ est nat⁹ ignire ꝛ lapides ꝛ ferrũ. ꝛ illð aũt qð ẽ aptũ facẽ aliqd p se facit illud: g̃ si mot⁹ p se est apt⁹ nat⁹ ignire lapides ꝛ ferrũ: g̃ mot⁹ p se calefacit ꝛ loqmur d̃ motu locali. Jtẽ h̃ arguit̃ rõne q꞉ illð calefacit p se qð ex̃hit p se cal'itatẽ de po^a ad actũ: vñ mot⁹ p se ex̃hit de po^a formã ignis: sic̃ videm⁹ in calibe moto cuz lapide q꞉ nõ possum⁹ dicẽ ꝙ in lapide esset ꝑus ignis nec in calibe pp qð mot⁹ p se gñat ignẽ. Et ista vĩ eẽ intẽtio Auer. ꝑ metheo. cap. ꝑ ꝙ stelle comate ꝛ cadẽtes nõ hñt calitatẽ: ſ꞉ igniunt̃ ex motu: ꝛ iõ mot⁹ p se calefacit p accñs aũt ĩfridat: qñ resoluit illð plus qð calefaciebat q̃ calefaceret mot⁹. Et rões illoꝝ soluũt qñ alij dicebãt si motus calefaceret: aut calefaceret q꞉ actu cal'us: aut q꞉ po^a. Dõm ꝙ nõ calefacit q꞉ in actu sit calidus sed in ṽtute: sic̃ stelle calefaciũt nõ tñ hñt caliditatez in actu ſ꞉ in ṽtute: ꝛ pp h̃ nõ calefaciũt q꞉ in actu absolute: ſ꞉ q꞉ talis act⁹. Jterũ qñ dicũt ꝙ mot⁹ est ens ĩpfectũ bene dicũt q̊ ad factũ eẽ: nõ ꝙ mot⁹ nõ possit calefacẽ. Ad alið rñdeas vt vis: q꞉ ista nõ est mã de q̃ multũ sit curãdũ in ꝓposito. veꝝ ẽ ꝙ circa opionẽ q̃ dicit ꝙ mot⁹ p se calefaciat cadit ĩ ĩferiorib⁹: ſ꞉ nõ est vis accipias qð vis: q꞉ h̃ spectat ad phm nãlẽ. ⁋ Si aũt queras vtꝝ calefaciat ĩ mã ꝓposita ĩpe mot⁹. q̃tũ ad medicũ oꝫ nos dicẽ pticulariter mag̃ ꝛ distinguẽ ꝛ in motu ꝛ in calefacẽ. in motu q꞉ mot⁹ qdã est pauc⁹ qdã est mult⁹ ꝛ qdã est medi⁹. ꝛ calefacẽ sil'r qðdã calefacit q꞉ ꝯseruat: qðdã calefacit q꞉ augmẽtat. ꝛ ꝙ augmẽtet h̃ põt eẽ z^r. nã talis augmentatio aut põt ꝯtingẽ in hora in q̃ sit mot⁹ aut post horã. Qñ g̃ quer̃ vtꝝ mot⁹ calefaciat. Dõm est ꝙ si ĩtelligas gñal'r ꝙ calefaciat puta vl' q꞉ addat vel q꞉ ꝯseruet. Et si q꞉ ꝯſuet aut in hora mot⁹: aut post horã mot⁹: dico ꝙ semp mot⁹ calefacit: ꝛ h̃ pp tres rões dictas. Si queras ꝙ calefaciat q꞉ augmẽtet calorẽ: aut ĩtelligis q꞉ augmẽtet̃ in hora motus aut post horã mot⁹. Si aũt in hora mot⁹ dico ꝙ oĩs mot⁹ augmẽtat calorẽ pp rões tactas. Si ãt q̃ras post horã mot⁹: dico ꝙ qdã ꝯseruat ꝛ qdã diminuit sic̃ mot⁹ tẽpat⁹ q ꝯſuat calorẽ ĩ statu suo. qdã aũt diminuit q꞉ ĩfridat corp⁹ ꝛ põt mot⁹ ĩfridare z^r. Uno mõ q꞉ supfluit ĩtãtũ ꝙ resoluit illud qð calefaciebat plus q̃ faceret mot⁹. Alio mõ põt ĩfridare mot⁹ nõ ꝓprie rõne mot⁹: sic̃. ṽ. g. si aliqs ꝯsuguit exercitari p exercitiũ resoluebant̃ ab eo supfluitates. nũc aũt mouet̃ ꝛ exercitat̃ paruz pp qð ille mot⁹ mouet illas supfluitates nõ tñ euãt̃: ꝛ pp h̃ cessat calor ꝛ ĩfridat̃ ꝛ isto mõ motus diminuit ꝛ ĩfridat. ⁋ Et ex his ad rões rñdet̃ qð nõ est calidũ ꝛc̃. veꝝ ꝙ nõ cal'm vllo mõ nõ calefacit: ſ꞉ cal'm in ṽtute nõ tñ in actu bene tñ calefacit. Tu dicebas de aq̃ ꝛ aere ꝛ fluuio. Dõm ẽ ad oĩa ista: q꞉ soluunt̃ q̃si eodẽ mõ. Ad istud qð dicis ꝙ aq̃ calida mot⁹ citi⁹ ĩfridat̃: dico ꝙ istud nõ est rõne mot⁹: sed q꞉ rõne illius mot⁹ excludunt̃ vapores cal'i q reddebãt aq̃ calidã. Simil'r tu dicis de aere nõ. vꝫ. q꞉ aer nõ ĩfrigidat q꞉ sit ĩfrigidat⁹ pp motũ: sed duplex est cã. Una ꝓpterea q꞉ aer q ẽ circa corp⁹ alterauit corp⁹ ꝛ alterat⁹ fuit a corpe pp qð facta est sil'is q̃litas ꝛ ꝓpterea vnuz ab alio nõ vĩ pati: ſ꞉ mot⁹ facit illũ aerẽ nouũ recedẽ ꝛ aduenit q nõ est alterat⁹. Et q꞉ a nõ ꝯsuetis fit passio pp qð ille aer vĩ frigidior ꝑ^a põt eẽ cã q̃re sol calefacit aerẽ: vñ qñ mouet̃ põt sic calefieri sicut qñ qescit: ꝛ pp h̃ aer ille mot⁹ vĩ fridior: q꞉ sol non sic ĩprimit caliditatẽ in aere moto sicut in stãte. ꝓterea aer ille nõ sic alterat̃ a corpe hũano: nec ẽt sic alterat̃ a sole: ꝛ ꝓpt̃ hoc sentit̃ frigidior ꝓpt̃ qð ĩnouatio illa est cã passionis. Simil'r est rñdẽdũ ad istud qð dicebas de aq̃ flumĩs stãtis ꝛ currẽtis: ꝛ q꞉ aq̃ flumis currẽtis nõ est frigidior q̃ aq̃ flumĩs stãtis rõne mot⁹: ſ꞉ hoc accidit ꝓpterea q꞉ sol nõ põt imprimere caliditatẽ velociter in currentẽ sed debiliter. ⁋ Ad z^{am} dubitationẽ pꝫ sol'o: q꞉ mot⁹ infrigidat ꝓpterea q꞉ resoluit̃ calor ꝛ spũs. Nec valet si tu dicas ꝙ oĩs mot⁹ calefaciat: q꞉ oĩs quies infrigidat: q꞉ nõ est incõueniẽs ꝙ mot⁹ infrigidet si resoluat illud quod magis calefacit corpus q̃ faceret motus ꝓpter qð motũ corpus remanet infrigidatũ: ꝛ hoc est per accidens. ⁋ Tertia dubitatio erat vtrum motus fortis faceret multũ ꝛ paruz resolueret ꝛ motus debilis plus resoluit q̃ calefaciat. Et videre q꞉ questio nõ querit aliud nisi cãm quare mot⁹ fortis ꝛc̃. Dõm ad hoc ꝙ cã põt accipi ex his que dicta sunt in primo de regimine sanitatis ꝛ etiã scðo. Et rõ q꞉ mot⁹ plus calefacit rõne sue vehemẽtie: modicũ aũt resoluit: q꞉ ad fortẽ motũ seqt̃ durities organoꝝ ꝛ ĩpassibilitas ipsoꝝ: ꝛ q꞉ cutis ipsoꝝ in forti motu indurat̃ nõ sic resoluit̃ corp⁹ ꝛ etiã q꞉ parũ durat talis motus: sed motus multus plus resoluit q̃ calefacit ꝓpterea q꞉ debilis mollificat mẽbra ꝛ subtiliat: ꝛ debilis modicuz calefacit: sed q꞉ multo tẽpore durat multũ resoluit. ⁋ Et ex his ad obiecta q꞉ fortis motus nõ subtiliat: sed magis inspissat cutim. Tu dicebas resolutio fit mediante calido. Dicendũ ꝙ nõ fit solũ mediante calido: sed fit per rarificationem corporis. Deinde cum dicit.

¶ Sed cuꝫ ipse in aliqua exercebit̃ mã plerũqꝫ mã illa efficit qð ei⁹ adiuuabit operationẽ: ꝛ plerũqꝫ facit qð ipsam diminuit: ṽbi gratia si motus fuerit motus artis fullonũ proueniet ex ea in frigiditate ꝛ humiditate augmentũ. Et si mot⁹ fuerit motus artis ferrarioꝝ accidet ex ea in caliditate ꝛ siccitate augmentũ.

¶ Ponit operationẽ motus penes materiã circa quã fit.

¶ Quies ṽo semper est infrigidans ꝓpter priuationẽ viuificatiõis caloris: ꝛ ꝓpter ꝯstrictionẽ que est suffocãs ꝛ hũectãs pp defectũ resolutionis superfluitatũ.

¶ Determinat de operatione quietis.

¶ De his q̃ ꝓueniũt ex somno ꝛ vigilijs. Cap. 13^m.

Somnus quieti vehementer similis existit. Et vigilie valde sunt motui similes. Ambobus tamen eorum post hoc sunt proprietates que sunt considerande.

¶ Supra Aui. determinauit que ꝓueniũt in corp⁹ nr̃m ex dispõnibus aeris ꝛ que mot⁹ ꝛ qes. Jn ista parte determinat de opõnib⁹ ꝛ effectib⁹ somni ꝛ vigiliaꝝ ꝛ sic ꝓcedit. Nã ꝑ d̃terminat de opõnib⁹ ꝛ effectib⁹ vigiliaꝝ ſm ꝙ spectat ad istũ librũ. Scðo ꝓ sufficiẽti determinatione remittit nos ad librũ aliũ. z^a ibi (De iudicijs ṽo somni.) Prima hꝫ duas ſm ꝙ due sũt earũ opões in corpore humano q̃tũ ad aliqd cõe reptũ in eis ꝛ in qbusdã alijs reb⁹ corpori approximatis. Scðo ostẽdit que sunt eoꝝ opões ꝓprie inquãtũ sũt res distincte motu ꝛ qete. z^a ibi (Dicemus g̃.) ¶ Juxta ꝑmã ptẽ debetis aduertẽ ꝙ in his ṽbis Aui. ostẽdit opões cões somni ꝛ vigiliarũ ĩquãtũ est aliqd cõe in eis repertũ ꝛ in alijs rebus que corpori de necessitate approximant̃ que qdẽ ꝯueniũt cũ somno ꝛ vigilia: ꝛ iste sunt mot⁹ ꝛ quies. Somn⁹. n. assimilat̃ qeti q꞉ somnus est ꝑuatio opõnũ sensibiliuz ꝛ motiuaꝝ: q꞉ somnus est in potẽtia sensitiui ꝑmi. mõ q꞉ quies nõ est ꝑuatio oĩum opõnũ: ꝛ somnus est ẽt quodãmõ ꝑuatio opõnũ sensibiliũ ꝛ motiuaꝝ. Preterea somn⁹ assimilat̃ quieti: vigilia aũt assimilat̃ motui: q꞉ sicut mot⁹ est cã opõnis virtutũ: ita ẽt ꝛ vigilia est cã opõnũ sensibiliuz ꝛ motiuarũ. Et q꞉ vigilia est operatio q̃dã ꝛ motus est ẽt q̃dã operatio ꝓpterea vigilia existit valde similis motui: somnus aũt valde similis quieti. ⁋ Et debetis aduertẽ ꝙ vigilie assimilant̃ motui alterationis ꝛ assimilant̃ motui locali: q꞉ vigilia est mot⁹ localis q꞉ in vigilia spũs mouet̃ localiter a corde ad mẽbra exteriora ad opões exercendas: ꝛ ꝓpter h̃ vigilia assimilat̃ motui locali q̃re in vigilia est motus localis. Et ꝓpter hoc dixit Auicẽ. ꝙ vigilie ꝛ somnus sunt similes istis. Et dicunt̃ similes q̃tũ ad operationes generales. Nã sicut de rõne motus est calefacere ꝛ resoluere calorẽ ꝛ spiritũ: ita etiã est operatio vigilie: ꝛ sicut operatio quietis est hebetare ꝛ nõ resoluere sed ĩfrigidare: ita est operatio ipsius somni: sed quedã sunt opões ꝛ ꝓprietates que sequunt̃ somnũ ꝛ quietẽ ex parte q̃ sũt res distincte ꝛ differẽtes ab illis reb⁹ que de necessitate approximant̃ corpi ꝛ iste sunt opões que debent̃ ꝓprie somno ꝛ ẽt vigilie: ꝛ h̃ est qð Aui. subiũgit. Preter h̃ aũt sunt ꝓprietates que sũt ꝯsiderãde ꝓprietates somni q̃ debent̃ somno vt est dĩns ab alijs reb⁹ ꝛ sole sunt ei cõpetentes. Deinde cũ dicit.

¶ Dicemus ergo ꝙ somnus omnes operatiões nãles fortes efficit ꝓpterea ꝙ calorẽ ꝯtinet innatũ ꝛ virtutẽ laxat aialeꝫ: iõ ꝙ cordis vias humectat ꝛ eas laxat: ꝛ q꞉ spiritus substantiã turbidaꝫ efficit ꝛ ꝓhibet illð qð resoluit̃. Laxitudinis ṽo modos oẽs remouet.

¶ Jn ista pte ostẽdit q̃ sunt ꝓprietates somni ꝛ vigiliarũ ꝓprie inquãtũ sunt res distincte ab alijs reb⁹ corpori approximatis. Et diuidit̃ in duas. Primo enĩ ostẽdit que sunt opões ꝛ effect⁹ somni ꝛ vigiliaꝝ in corpore humano que nõ sunt mãifeste ꝛ ꝑme. Scðo ostẽdit que sunt opões mãifeste ꝛ ꝑme. z^a ibi (Qð aũt ex dispõne somni.) Pria in duas. Prio õndit effect⁹ somni ꝛ vigiliaꝝ. Secũdo õndit effect⁹ cuiusdã dispõnis medie iter somnũ ꝛ vigiliã. z^a ibi (Et ĩsomnietas qdẽ.) Pria in duas. Prio ostẽdit effect⁹ somni ꝛ vigiliaꝝ absolute. Scðo õndit effect⁹ ipsoꝝ cũ supfluitate. z^a ibi (Cũ aũt sunt niuite.) Prima in duas. Primo õndit effectũ somni. Scðo vigiliaꝝ. ibi (Uigilie ṽo.) Prima in duas. Prio ostẽdit ope-

rationes ⁊ effectus somni circa corpus qđ est in dispositione naturali. Scđo ostendit effectus ⁊ operationes circa corp⁹ qđ egredit a dispositione naturali. 2ª ibi (Et fortes retinet.)

Dub^m p^m ¶ Sed circa pmā partē aliqs dubitaret de qlibet vbo: ⁊ Aui. ponit multa de opōnibus somni. p somnus nō vr oēs opōnes nāles fortes efficē: q2 somnus phibet motū: q2 somn⁹ est qdā qes vt dixit: sed plures opōnes nāles indigēt motu: qdā. n. idigēt motu locali: qdā aūt indigēt motu alterationis. Que indigent motu alterationis est sicut digestiua: que idigēt motu locali sicut expulsiua ⁊ attractiua: qre somnus si ipedit motū nō efficit eas fortes: qre ⁊c.

Dub^m 2^m ¶ Postea dicit q somn⁹ ptinet calorē inatū. Istud vr falsuz: q2 illđ nō vr ptinē calorē inatū qđ ē cā multiplicatiōis ⁊ diffusionis caloris p mēbra. somn⁹ est hmōi. g ⁊c. Maior est māifesta: q2 si diffundit calorē p mēbra ⁊ multiplicat ipm nō ptinet. Minor est ipsi⁹. i. de pulsib⁹ somni ⁊ vigiliarum: q2 dic pp multiplicationē cali ⁊ dispōnē ipsi⁹ ad mēbra: ⁊ iō fit pulsus fortior. ¶ Iterū somn⁹ accidit pp diminutionē factā in calore nāli: qūo g dicit qđ ptinet ⁊ auget.

Dub^m 3^m ¶ Tertio vr dic fl3 q laxat vtutē aialē: q2 illđ qđ fit ad pfortatōez aial' vtut, n laxat aialē vtutē: somn⁹ ē hmōi vt dic Auer. i. 2. coll3.

Dub^m 4^m ¶ Quarto nō vr viā cordis humectare ⁊ laxare: q2 illud nō laxat ⁊ hūectat vias cordis qđ mltiplicat ⁊ roborat spiritū vitalē: somn⁹ ē hmōi: g ⁊c. Ma. ē māifesta. mi. app3 q2 calor i sōno redit ad iteriora q2 redit ad cor: g n laxat ⁊ hūectat arterias siue vias cōdis.

Dubiū 5^m ¶ Ultio de eo qđ dicit q remouet oēs laxitudis modos: q2 illđ qđ phibet resolōnē nō remouet laxitudis modos: cū qdā modi laxitudinis idigeāt pura resolōne: somn⁹ est hmōi ⁊c. ¶ Ad itelligēdū oia ista q Aui. dic in lra oz itelligē qd sit somn⁹ ⁊ q sint cāe somni. Sed prius aduertēdū qdā distōnē de somno positā ab. Aui. 3. cañ. fen p^a trac. 4. p cap. ⁊ ab Ari. in lib. de somno ⁊ vigilia: q somnus duplex est. Unus est q est simpl'r nālis. Alius est q est simpl'r pter nām. Somnus simpl'r nālis est ille cui cāe sunt oēs nāles. Innālis est ille cuius cāe sunt oēs pter nām sic subeth cui cāe nō sunt simpliciter nāles. Et iō dicit Arist. in lib. de somno ⁊ vigilia q somn⁹ est in potētia sensitiui pmi nō quecūq: q2 subeth ē in potētia sensitiui pmi: sed nō fit talis in potētia a cā nāli. Aui. g de p somno loquit qui est simpl'r sm nām: ⁊ qui h3 oēs cās nāles. v3. mālem sm nām efficientē ⁊ finalē. Cā māl:s ipsius somni est subm in quo fit hec passio que est somnus sicut appet per Ar. in de somno ⁊ vigilia est ligamētū sensuū. g cū sit ligamētū sensuū: tūc māifestū erit q somnus pprie erit passio illius mēbri siue virtutis que est pn^m oium sensuū ⁊ ista virt⁹ est sensus cōis: g sensus cōis p ligabit: ⁊ p pñs cū somn⁹ sit ligamētū sensus cōis: ex quo vlterius est notū q illius mēbri somnus pprie dr eē passio in quo membro est sensus cōis. hoc aūt est cor vt vult Aui. in suo caplo de nālib⁹: g somnus pprie est passio ipsius cordis. Cā efficiēs ipsius somni est duplex. vna cā est que est pncipalis: ⁊ ista sm quā insinuat Auer. est virt⁹ regitiua totius que est in corde que somnū puocat vt nō resoluatur calor sm q dicit Phs in de somno ⁊ vigilia. Somnus est alio mō nālis ad salutē aialiū: cū spūs laborib⁹ ⁊ opōnib⁹ seruitijs nimis fatigat. Et pp h vt nō debilitet puocat nā somnum vt possit postea melius exercere opa sensus ⁊ mot⁹. Et ppt h somnus est passio nālis: ⁊ iō cā efficiēs ipm est aliq virt⁹ nālis: ⁊ hec est virt⁹ regitiua cordis. Aliud est efficiēs coadiuuās ⁊ istud est infridatio ⁊ humectatio. Si eni vigilie sint per calidū ⁊ siccū: op3 q somnus fit per diminutionē calidi in qto ⁊ qli. Et ppt h cā coadiuuans ad somnū est ifrigidatio ⁊ humectatio. Et friditas ⁊ humiditas sunt cā in coadiuuādo. Et infrigidatio ⁊ hūectatio attribuunt cerebro: iō cā efficiēs ponit ipm cerebrū. Iterū q2 cerebrū nō est cōe organū ipsorum oium sensuū. Et ēt cā vt pcedat frigiditas versus cor ex ifrigidatione facta in cerebro. Hinc est q passio ista que ē somn⁹ cōparat ad cerebrū sicut efficiēs. Cordi aūt cōparat hec passio sic suba: ⁊ q2 cerebrū in tali opōne est mag manifestū: iō ponūt medici q somnus sit passio ipsius cerebri: iō q2 videt q cū volūt puocare somnū medicamina ponūt ipsi cerebro ⁊ nō cordi: q2 talis ifrigidatio a cerebro pcedit: tñ sm rei veritatez est passio p ipsius cordis. Hec aūt ifrigidatio que fit in cerebro nō dz fieri ex qcūq sed ex vapore cibali siue ex vapore ex alimēto vsus cerebrū: ⁊ iō nō quecūq ifrigidatio est cā somni nālis: q2 nō est ifrigidatio que fieret ab opio. Nō. n. illa est ifrigidatio que est cā efficiens somni nālis. Causa finalis est duplex: pncipalis ⁊ ppria: ⁊ alia est secūdaria. Cā finalis pncipalis ⁊ ppria est restauratio spūs ⁊ caloris innati pp resolōnē que fit in vigilijs: nā ppt opa sensus ⁊ mot⁹ resoluit multū calor inat⁹: ⁊ iō vt nō resoluat sed restauret nā puocauit somnū in aialib⁹ in qb⁹ opera sensus ⁊ mot⁹ reperiunt: sed in alijs que nō participāt opera sensus ⁊ mot⁹ nā nō ordinauit somnū sicut in plātis. Alia est cā finalis non pncipalis ⁊ ppria: ⁊ ista est melioratio digōnis ⁊ nutritionis: q2 spūs in vigilia qñ exercet opera motus op3 necio q diminuat per duo digō in vigilia. Unū est q2 stat in exteriorib⁹ q dz eē cā digōnis ⁊ itēdit ad opera alia. Nūc aūt pfortatio in vna vtute est cā diminutiōis in alia. Et iō dicit Aui. in suo. 6. de nālib⁹. Ablatio vnius vtutis facit pfortationē aliarum: ⁊ ppterea somnus facit ad pfortationē aialis vtutis nō ppterea q2 somn⁹ faciat cessare opera sensus ⁊ motus: sed pfortat ipsa in pcessu: q2 restaurat spūs postmoduz poterit meli⁹ exercē opera sensus ⁊ mot⁹: sed somn⁹ pfortās vtutē nālē. Ex oib⁹ g causis pōt accipi diffinitio somni nālis: ⁊ talis somnus est ligamētuz sensuū factū ex reciprocatione caloris nālis ad intra ex euaporatione nutrimētali vt restauret spūs psumpt⁹ ex resolōne caloris inati: ⁊ in hac diffōne tāgunt oēs cāe pdicte. Prio g tangit sbm in quo est cor per h q dico ligamētū sensuū. nā circa idē h3 fieri sensus ⁊ ei⁹ puatio que est somnus. tāgit ⁊ cā effi. ⁊ p pncipal'r per h qđ dicit ex reciprocatiōe caloris ⁊c. tāgit effi. coadiuuās cū dr ex euaporatiōe nutrimētali ad cerebrū. tāgit finalis cū dr vt restauret ⁊c. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ apparent vlterius ea que hic dñr in lra. Et p cā ei⁹ qđ dicit q oēs opōnes nāles ⁊c. nā in somno fit melior nutricatio ⁊ digō ppt duo. p q2 tūc magis restaurant spūs nāles ex actione caloris in nutrimētū ⁊ humores: ⁊ q2 puant opōnes sensibiles que tūc nō psument nec occupāt spūs in suis opōnib⁹. Sed notādū q duplices sunt opōnes nāles. Quedā sunt que nō idigēt motu locali per se: sed motu alteratiōis vt digestio nutricatio ⁊c. ⁊ tales opōnes fortificat somn⁹ nālis in sui psentia ppt reclusionem caloris ad itra. Alie sunt que idigēt motu locali vt attractio ⁊ expulsio: ⁊ iste fortificari pñt. s. in sui absentia: q2 tales indigent mlto spū subtiliato ⁊ talis fit fortior post somnū sic ⁊ opōnes aiales. ¶ Scđo apparet cā secūdi dicti. s. q laxat vtutē aialē. Sed notandū q duplex est laxatio. Quedā est que dr ōbilitatio. Alio mō dr laxatio. i. phibitio a sua opōne. Modo nō accipit hic laxatio p mō: q2 nō debilitat: s3 fortificat virt⁹ aialis ex somno vt visuz est: s3 2° mō: q2 puat opōnē aialez: ⁊ hic reddit duplicē cām. Pria est q2 somnus efficit sbam spūs turbidā: ⁊ h est ppt permixtionē humorum ⁊ ebullitionē que fit in somno. ⁊ dicit Phs in lib⁹ de somno ⁊ vigilia q expergefactio fit qñ fit distictio ⁊ segregatio sanguis subtilis a grosso: q2 subtilis trāsmittit sursum ⁊ grossus deorsum. Aliā ponit cām quā ponit p p^a: q2 humectat ⁊ laxat vias cordis: ⁊ h fit ppterea q2 ex euaporatiōe nutrimēti ascēdēte ad cerebrū fit oppilatio circa pn^m neruorum: ⁊ ei⁹ humectatio ⁊ infrigidatio q2 phibet illa oppilo fluxū caloris ad cerebrū a pmo pn° caloris: ⁊ laxat eā q2 oppilat pncipia neruorum: ⁊ h est si dicat spūs aialis vias humectat. Si aūt dicat: iō q cordis ⁊c. pōt ēt saluari: q2 sicut dicit Aristo. in lib. de somno ⁊ vigilia: sicut est in maiori mundo: ita est imaginari in hoīe q est minor mūdus. nūc aūt in maiori mūdo fit multa eleuatio vaporum sursuz: ⁊ iō sic ēt fit in minori q a cētro ad cerebrū fit multa euaporatio que ipedit vias veniētes a corde ad cerebrū. s. arterias ⁊ venas: ⁊ iō spūs aialis existens in cerebro nō h3 vberrimū fomentū: q2 spūs vitalis est fomētū aialis spūs: ⁊ iō in somno nō est sufficiēs mā restauratiōis spūs aialis. ¶ Subdit vltimo q somnus remouet oēs modos laxitudinis. mō h pōt pringere dupl'r. Uno mō: q2 circa musculos accidit humectatio: ⁊ per pñs restauratio humidi deperditi in fatigatione operationū aialiū. Alio mō: q2 somnus accidit aliqñ ex defectu spirituū sicut qñ aliqs multū laborauit vel vigilauit laxat ei⁹ vt⁹: ⁊ tūc per somnū fortificat: ⁊ iō tūc hō mag appetit somnū q aliqđ aliud. ¶ Ex his ad rōnes. Ad pmā cū dr istđ nō fortificat opōnes nāles ⁊c. Respōsum est q2 visum est qūo fortificat. ¶ Ad 2^am cū dr: illud qđ h3 ifrigidare ⁊c. Dōm q somnus pmo h3 pgregare calorē ad int⁹: sed ex psequēti postea verberat ⁊ multiplicat exterius in mēbris. ¶ Ad 3^am dōm q nō intelligit q laxet. i. q debilitet: sed q2 priuat operationē. Ad alia duo p3 per iam dicta: quare nō valet.

¶ Et fortes retinet euones. Mot⁹ nāq oi qđ ad currēdū aptū est currēdi adauget virtutē nisi sint māe q ad ptē cutis existāt. Somn⁹. n. qñq3 ad expellēdū eas iuuat ppterea q calorē iterius ptinet ⁊ nutrimētū in corpore partit ⁊ expellit illđ qđ est iuxta cutē ppterea q ilico qđ est lōge pstringit. Uigilie vo hoc plus efficiūt: l3 somn⁹ plus efficiat sudorem q vigilie. Sudor nāq3 quē efficit somn⁹ est sm modū exuberādi mām ⁊ nō sm modū resolutionis subtilis ptinui.

¶ Hic oñdit opōnes ⁊ effect⁹ somni circa corp⁹ qđ egredit a nāli dispōne. Prio facit h vt in ipo ē māe h. Scđo facit h vt i eo ē repletio māe. 2ª ibi (Cūq somn⁹ mām.) Pria in duas. Prio facit h. Scđo declarat qđ dixit. s. q sudor fit sm modū exuberandi mām ponēdo qdā signationē q fit in somno. 2ª ibi (Qui aūt in somno.)

¶ Sed

Sꝫ diceret aliqs nõ vr̃ ꝙ somnus retineat fortes euõnes nãles: qꝛ supra dixit ꝙ efficit oẽs opõnes nãles fortes: ergo fortificat expulsiuã: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ retinet oẽs euõnes nãles: ꝑterea Auic.3.cañ.dicit cap̃.de mictu in lecto. ꝙ somnus ẽ cã mictiõis in lecto: ergo non retinet ⁊c̃. sed euacuat. ¶ Notandũ ꝙ somnus retinet fortes euõnes: cuius rõ est: qꝛ in somno accidit dispõ ꝯ̃ria dispõni humoꝝ q euacuanť: qꝛ in somno est mot⁹ caloris ad ĩtra: in expulsiõe aũt humorũ ad ex̃. Itẽ qꝛ in fortib⁹ euõnib⁹ sic̃ est ꝑ secessũ fit mot⁹ manifestus ꝫm musculos vẽtris: in somno aũt priuať talis mot⁹ cũ ligeť virt⁹ sensibilis ⁊ motiua. Itẽ in euõne forti fit motus villoꝝ: in somno aũt qescũt: q̃re ⁊c̃. ¶ Ad primã dõm ꝙ somnus bñ fortificat expulsiuã nõ in somno sꝫ post somnũ: qꝛ multiplicat ⁊ corroborat calorẽ ĩnatũ: tu aũt arguis in somno: q̃re nõ valet. ¶ Ad aliud dicẽduꝫ ꝙ Aui. nõ dicit ibi ꝙ somnus causet mictũ: sꝫ ꝙ adiuuat. Sed notãdũ ꝙ ꝑ se ĩpedit mictũ. s. qꝛ ĩpedit expulsiuã in actu somni: sꝫ per accñs adiuuat mictũ. s. qꝛ pueri hñt somnũ ꝓfundũ valde in q̊ somno fit repl'o vesice ab vrina q̃ postea stimulat musculum colli vesice q relaxať: qꝛ hꝫ lacertũ illũ debilẽ: ⁊ tũc añq̃ expgefiãt accidit mictio in lecto: sꝫ in viris ꝑfectis h̃ nõ accidit: qꝛ nõ hñt ita ꝓfundũ somnũ: ⁊ illũ musculũ vesice fortiorẽ hñt. ¶ Sꝫ circa istã ꝑteꝫ notãdũ ꝙ Aui. in ista ꝑte duo nobis insinuat. Unũ ẽ ꝙ vigilia plus fac̃ ꝑ se ad resol'onẽ in ꝑte interiori ⁊ exteriori q̃ somnus: tñ somnus ꝑ accñs ad hoc ẽt adiuuat. Qꝫ aũt vigilia ꝑ se plus faciat ad resol'onẽ in ꝑte ĩteriori ⁊ exteriori: pꝫ: qꝛ in vigilia fit magn⁹ motus ⁊ pori cutꝭ sunt tũc apti: sed iõ rõne mot⁹ fit resol'o magna: qꝛ hꝫ calefacẽ ⁊ resol'o fit a cal'o: ⁊ qꝛ pori sunt apti hñt libeꝝ exituꝫ vapores: h̃ in somno claudunť ꝑꝑ friditatẽ q̃ accidit exteri⁹ ex reuersiõe calorꝭ ad ĩteriora. Qꝫ aũt somn⁹ ad h̃ ẽt adiuuet ꝑ accñs: pꝫ: qꝛ in somno fit clausio poroꝝ in mẽbris exteriorib⁹: ⁊ tũc retineť calor ĩteri⁹ ⁊ coadunanť cũ nõ euaporet postea: ⁊ tunc fortificať dissoluẽs mãꝫ faciẽs eleuationẽ vapoꝝ. 2° qꝛ in somno ꝑtiť et distribuiť nutrimentũ ꝑ ꝑtes corpis exteriores q̊ misso ad mẽbra fit ĩpulsio hũiditatꝭ q̃ ibi erat post: ⁊ iõ h̃ ꝑ accñs adiuuat ad resolutionẽ. Scõo ĩsinuat ꝙ lꝫ vigilie plus efficiãt resol'onẽ q̃ somn⁹: tñ somn⁹ plus fac̃ sudare q̃ vigilie. Et cã h̃ ẽ 2ˣ: quaꝝ vnam h̃ insinuat: ⁊ ẽ qꝛ sudor ẽ supfluitas digõnis tertie ⁊ q̃rte: ⁊ qꝛ fit melior digõ in somno q̃ in vigilia vt oñsũ est: iõ ⁊ melior sudoris expulsio: tñ h̃ expulsio dꝫ fieri ĩsensibil'r ꝫm nãm: ꝙ ãt fiat sensibil'r hoc erit: aut ex debilitate virtutꝭ expulsiue: aut ꝑꝑ exuberãtiã mãe aggrauãtis nãm: mõ cũ virt⁹ expulsiua magis graueť in somno q̃ in vigilia: ⁊ sit maior exuberãtia materie in somno q̃ in vigilia: ideo tũc magꝭ accidit sudor. Alia cã ẽ quã ponit Aui. 4 cañ. fen. 2. cap̃. 68. de ĩdicijs sudorꝭ ⁊ est: qꝛ vl'r anhelit⁹ fit peior in somno q̃ ĩ vigilia ꝑꝑ motũ caloris ad ĩtra: ⁊ iõ supfluitates fumose ⁊ capinose que ꝺberẽt ꝑfecte ꝑ anhelitũ expelli male expelluntť: ⁊ mlťe ex eis retinenť: ⁊ iõ tẽdẽtes ad cutiꝫ in somno ꝑ sudorẽ expellunť ⁊c̃.

Qui aũt in somno multũ sudat nullã habẽs cãm nutrimento plenus existit quod tolerare nequit.

Cum hoc ponit quãdam significationeꝫ. (Nullam hñs causam) sup. intãtũ. s. ꝙ non est pãnis multum coopertus vt sic.

Cũq̃ somnus mãm inuenit aptam ad digerenduꝫ ⁊ maturandũ ad sanguinis nãm eam ꝯuertit ⁊ calefacit ipsam ⁊ transit calor per corp⁹ ⁊ calefacit corpus calore nãli. Qꝫ si humores inuenit calidos cholericos ⁊ ꝑdurauerit eius tẽpus: calefacit eos vl' corp⁹ calore ex̃neo. Et si inuenerit vacuitatẽ infrigidabit: ꝑꝑ hoc qꝺ resoluit aut humorẽ qui virtuti digestiue fit inobediẽs infrigidabit propter illud qꝺ expanditur de eo.

Hic ponit operatiões somni in corpore egresso a dispositiõe naturali: vt in ipso est repletio materie.

Vigilie v̊o huius totius contrarium efficiunt.

Hic ponit effectus vigiliarum.

Cũ ãt sũt multe cõpl'onẽ corrũpũt cerebri aliq̊ siccitatꝭ mõ ⁊ ꝺbilitãt ipꝫ ⁊ cõmiscẽt rõnẽ ⁊ adurũt hũores ⁊ egritudĩes faciũt acutas. Somn⁹ ãt mult⁹ hui⁹ efficit ꝯ̃riũ. Opať eni virtutũ aĩaliũ obtusionẽ ⁊ capitꝭ grauedinẽ: ⁊ egritudines frigidas: ⁊ illud est ꝑꝑ illud qꝺ ipe in resolutione ꝓhibet. Vigilie v̊o desiderium augent ⁊ famẽ efficiunt: ꝓpter illud qꝺ de materia resoluũt: ⁊ de digestiua minuũt ꝑꝑ illud qꝺ de virtute resoluũt.

Hic ponit effect⁹ vel opõnes somni ⁊ vigilie qñ superfluunt.

Et insomnietas quidem inter vigiliam ⁊ somnum in omnibus dispositionibus est mala.

Hic ponit effect⁹ ⁊ opõnes ĩsomnietatꝭ q̃ ẽ dispõ media ĩter somnũ ⁊ vigiliã. Circa qꝺ notãdũ ꝙ ĩsomnietas ẽ mala ꝑ viã cãe: qꝛ ipsa ĩpedit somnũ ⁊ ĩpediẽdo somnũ ĩpedit opõnes q̃ ꝺbẽt fortificari ꝑ somnũ. Itẽ ẽ mala ꝑ viã figtionis: qꝛ figt ꝙ illud corpus in quo ipsa est existit a naturali dispositione remotũ vel recedẽs.

Qꝺ autem ex dispositione somni est superans est ꝙ in ipso calor occultatur ⁊ frigiditas manifestať: ⁊ propter hoc omnib⁹ membris tanta necessaria sunt operimenta quanta in vigilijs non sunt necessaria.

Hic ponit operationes manifestas ⁊ primas que proueniunt ex somno ⁊ vigilia in corpore humano. Nota ꝙ in somno indigem⁹ plus de pãnis in cooperiendo q̃ in vigilijs.

De indicijs v̊o somni ⁊ de eo qꝺ de ipso considerať: ⁊ de ipsius dispositionibus verba multa inuenies in libris qui sequuntur si deus voluerit.

Hic pro sufficientiori determinatione dictorum de somno ⁊ vigilia ⁊ eorum effectib⁹ remittit nos ad alium locũ ⁊ patet.

De his que ꝓueniunt ex motu animali. Cap̃. 14ᵐ.

Omnia anime accidentia sequunť aut eis associanť motiones spiritus: aut ĩterius: aut exterius. Et istud aut erit subito aut paulatim.

Postq̃ determi. de opõnib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝓueniẽtib⁹ in corpe humano ex aere ⁊ ex motu ⁊ q̈ete ⁊ somno ⁊ vigilia: hic deter. de effectib⁹ ⁊ opõnib⁹ q̃ ꝓueniunt in corpe hũano ex accñtibus aĩe. ¶ Sꝫ aduertẽdũ ꝙ accñtia aĩe sũt duplicia: q̃dã sunt q̃ sequunť aĩaꝫ rõne appetit⁹: vt ira odiũ tristitia gaudiũ ⁊ sĩlia: alia sũt que sequunť absolute rõne apꝑhẽsiõis ⁊ imagĩatiõis: ⁊ hec vocãtur affectiões aĩe: vt imaginatio rei cal'e vel hec: ⁊ qꝛ oẽs iste operatiões dicunť eẽ mot⁹ aĩe ad ꝺ̃iaꝫ mot⁹ corporis: iõ de istis ambabus deter. ⁊ iõ dic̃ Rubrica. caplꝫ. 14. de his que ꝓueniũt ex motu animali: sumẽdo animale ab aĩa absolute vt distinguiť cõtra corporale ⁊ de ambobus hic determinat. Primo determi. de effectibus ⁊ operationib⁹ anime: que proueniunt in corpore humano ab istis motib⁹ anime que dicunť nature accidẽtia. Scõo de his que proueniunt a motibus aĩe qui dicunť affectiones aĩe. ibi (Et est ẽt cum corpus patiť.) Prima in duas. Primo ostendit qd est illꝺ qꝺ ꝑ̊ ꝯsequiť ad accidẽtia aĩe. Secũdo ostẽdit q̃ño penes hec accñtia accidit diuersificatio in corpore humano. ibi (Et eius motioneꝫ.)

Circa primã ꝑtẽ notãdũ ꝑ̊ duo gñalia quoꝝ primũ est vtrũ accidẽtia aĩe ꝯueniẽter ponãť ĩter res nõ nãles. Et arguiť ꝙ nõ: qꝛ illꝺ qꝺ cõsequiť operationẽ virtutꝭ corpis nr̃i vr̃ eẽ res nãlis: sꝫ accñtia aĩe sunt hec: ergo ⁊c̃. Ma. pꝫ: qꝛ res nõ nãles sunt ex̃ eẽntiã corporis nr̃i: vt aer somnus ⁊ vigilia ⁊c̃. minor appꝫ qꝛ hec accñtia aĩe sunt passiões virtutꝭ vitalis vel ei annexe: vt appetitiue q̃ sunt de essentia corpis nr̃i. Preterea illa poni nõ debẽt ĩter res nõ nãles que nõ sunt mãe dispõnũ sanaꝝ ⁊ egraꝝ ꝺtermĩate ⁊ nõ ĩdefinite, ergo ⁊c̃. Maior pꝫ: qꝛ res nõ nãles ꝯueniẽter approximate debẽt esse cause sane ⁊ ĩcõueniẽter approximate cause egre ⁊ de se ĩdifferentes: vt pꝫ de aere ⁊ somno ⁊ vigilia ⁊c̃. Mĩor appꝫ: qꝛ gaudiũ ⁊ letitia sũt ꝺtermĩate cause sanitatꝭ: ⁊ tristitia ⁊ ira ⁊c̃. sũt ꝺterminate cause egri. q̃re ⁊c̃. ¶ In opp^m est Aui. ¶ Dõm ꝙ oĩa aĩe accñtia debẽt reponi in gñe reꝝ nõ nãliũ ⁊ cãruꝫ primitiuaꝝ. Et rõ h̃ ẽ: qꝛ oĩa illa debẽt reponi in gñe reꝝ nõ nãliũ q̃ ꝑ ĩdifferẽtiã pñt eẽ mãe sa. ⁊ egritudĩs: oĩa accñtia aĩe sunt h̃. ergo ⁊c̃. Maior pꝫ discurrẽdo per oẽs. Minor appꝫ. accñtia eni aĩe ĩdifferẽter accepta ꝑ̊ nõ descendẽdo ad aliqꝺ eoꝝ in spãli: sꝫ in gñe sumẽdo aliq̃ sũt cause sa. aliq̃ egritudĩs: ergo in gñe indifferẽter se hñt ad sa. ⁊ egritudinẽ. Item h̃ ꝯuenit eis in spẽ vt pꝫ si referã sermonẽ tm̃ ad gaudiũ: qꝛ tẽperatũ gaudiũ est cã sanitatꝭ ⁊ ĩmoderatũ egrotatiua vt patebit infra. Itẽ tristitia ⁊ ira: vñ dicit. H. in. 1. lib. de regi. sani. colũna. 3. ꝙ in q̈busdã hoib⁹ ꝯueniẽs est aliqñ ꝓuocare irã: in q̈busdaꝫ aliqñ tristitiã ad eoꝝ ꝯseruationẽ sanitatis: mõ ꝓuocatio supflua est cã egritudinis ⁊ ꝺbita sanitatis: q̃re ⁊c̃. ¶ Sꝫ notandũ vt plene habeatis hui⁹ ĩtellectũ ꝙ accñtia aĩe pñt 2ʳ ꝯsiderari. Uno° vt sunt passiones vel opõnes alicui⁹ virtutꝭ corpis nr̃i large accipiẽdo opõnẽ ad actionẽ ⁊ passionẽ: q̃dã eni sunt actiões: ⁊ q̃dã passiones: ⁊ hoc mõ oĩa accñtia aĩe reponunť ĩter res nãles: ⁊ hoc mõ de istis est ꝺterminatũ in ꝑ̊ fen. doctrina de virtutib⁹ qñ dicebat ꝙ ira ⁊ timor ⁊ sĩlia erant hmõi exp̃erãtur virtuti. Alio° pñt ꝯsiderari ꝓut ab eis ꝓuenit aliq̃ opatio in corpore humano: ⁊ qꝛ h̃ fit ac si eẽnt res extrinsece corpori nr̃o: iõ ⁊c̃. Et ꝙ extrinseca pꝫ ex duob⁹. Prio qꝛ h̃

accñtia prius cōparant aīe q̄ corpori: q2 vident incipere ab aīa ⁊ termīari in corpe. ⁊ q2 aīa est aliud p̄n^m a corpore: iō vt sic h acci-dētia dicunt īpertinētia corpori nr̄o ⁊ ex̄nea: ⁊ p p̄ns res non nā-les. Scd̄o h p3 ex alio: q2 hec accñtia p̄ueniūt in aīa ab obto extrī-feco tāq̄ a p̄ p̄n°: ⁊ q2 hoc oīb⁹ est extrinsecū: iō modus opōnis p̄-ueniēs ab aīa mediate obto p̄uenit vt ab extrinseco p̄n° corpori nostro: ⁊ iō iste operatiōes dicunt fieri a re nō nāli. ¶ Sz notādu3 vlteri⁹ q̄ duplices sunt opōnes aīe: qdā sunt opōnes quar p̄n^m vī incipere ab aīa ⁊ termīari ad corp⁹: ⁊ vident eē extrīsece vt ira ⁊ hmōi. Alie sunt que vident inesse aīe per corp⁹ vt digestio attra-ctio expulsio ⁊c. Mō prime ponunt iter res nō nāles: scd̄e vō iter res nāles ⁊c. Et ex his app3 sol'o ad obta. ¶ Scd̄3 gñale qd̄ est no-tādū circa hoc est q̄ motuū aīe h determīator qdā dicunt aīe ac cidētia: alij dicunt affectiōes aīe. Accñtia aīe sunt qdā passiones q̄ p̄sequunt aīam rōne appetit⁹ q appetitus īsequit apphēsionē aīe sub rōne p̄uenīētis vel discōuenientis: ⁊ si est p̄ueniens ⁊ p̄portio-nale ex hoc īclinat ad p̄secutionē illius: si disproportiōale ⁊ discō-ueniens īclinat ad fugā illius: ⁊ ad p̄secutionē p̄uenientis p̄sequit postea dlectatio: ⁊ ad fugā incōuenientis sequit tristitia: ⁊ sic va-riant isti modi apphēsionis: ita ēt ⁊ accñtia aīe: ⁊ ista accñtia aīe nō sunt apphēsiōes p̄me ipsius aīe: sed p̄nter ad ipsas rōne appe-titus. Alij sunt mot⁹ vel opationes aīe que nō dicuntur accidētia aīe p̄prie sed affectiones aīe: ⁊ p̄cipue qñ est apphensio aīe cū for ti estimatione ⁊ credulitate: vt apprehensio fortis ipsi⁹ cal'i vel sa nitatis. p̄me insequunt apphēsionē aīe mediāte appetitu ⁊ dicū-tur accñtia aīe. scd̄e vō cōsequunt apphensionē aīe mediāte esti-matiōe. ¶ Et ex his vlterius apparet q̄ sic appetit⁹ est in corde in quo est p̄n^m virtutis vitalis q̄ ad accidētia aīe que sequunt app-hensionem aīe mediāte appetitu sequit diuersitas spūs ⁊ motus ei⁹ penes diuersitatē accñtiu3 aīe: ⁊ iō in ira gaudio ⁊ tristitia ⁊ in his accñtib⁹ aīe accidit magna diuersitas spūs vitalis adeo q̄ di-uersificet pulsus ⁊ calor vitalis in eis: s3 in affectiōib⁹ aīe diuersifi cat mag̃ spūs aīalis ⁊ nālis cū fiāt mediāte estimatiua ⁊ imagina tiua: ⁊ iō ex forti apphēsiōe sanitat̃ cū forti estimatiōe ipsa3 cōfir māte vel credulitate fit mot⁹ in opōnib⁹ nālib⁹: adeo q̄ aliqs īcur rat sanitatē ex forti p̄fidētia medici ⁊ apphēsione sanitat̃: ⁊ aliqs incurrat leprā vel aliā egritudinē vt ethicā ⁊ sil'ia ex forti apphen sione egritudīs ⁊ diffidentia medici p̄firmata p opione3 siue esti-mationē. ¶ Spāliter est notādū circa lra3 q̄ notāter Aui. dicit se-quunt aut eis associant: vt innuat q̄ accñtia aīe sunt cāe motionū spirituū ad ītra vel extra: ⁊ q2 oīs cā est prior causato vel simpl'r ⁊ tpe vel saltē simpl'r: iō dixit: sequunt q2 simpl'r operatōes ⁊ mo tiones spirituū sequunt accñtia aīe. dixit aut eis associant vt ostē dat q̄ l3 sequant eas simpl'r: tñ p̄nt eē sil' tempore cum eis.

Dubm 2m

¶ Sz diceret aliqs quō accñtia aīe sunt causa motionis spūs cum mot⁹ ipsius spūs fiat a virtute vitali ⁊ vnius mobilis vnus fit mo tor. Dōm q̄ motū spūs possumus 2r cōsiderare. Uno° absolute et hoc mō bñ fit a virtute vitali mot⁹ spūs cordis vt tu arguis. Alio° quantū ad ei⁹ diuersificationem: ⁊ hoc mō nō est īcōueniēs q̄ fiat ab alio. s. ab appetitu q est in corde: ⁊ hoc mō videmus diuersifica ri pulsum in ira ⁊ in gaudio ⁊ in alijs accidentibus aīe ex diuerso mō apprehensionis mouēte aliter ⁊ aliter appetitū: ⁊ q2 in appe-titu sunt h accñtia aīe: iō accñtia aīe sunt cā motionis spūs ad in-tra vel ex̄. ¶ Sz tu dices que est cā quare in accñtib⁹ aīe fit motus spūs aut ad ītra vel ad ex̄: dico q̄ cā hec est: q2 aut fit apphensio spēru3 in aīo ⁊ spū sub rōne cōueniētis ⁊ delectabilis: ⁊ tūc fit mo tus spūs ad exterius: q2 tūc spūs mouetur ab aīa cū qdā expāsiōe ⁊ dilatatione vt prosequat illud cōueniens vt ei applicet. Si autē apphendat sub rōne disconuenientis: tūc hoc est 2r. Aut in tali ap prehēsione querit solū fuga illius incōueniētis ⁊ nociui: ⁊ tunc est motus solū ad intra: q2 tunc retrahit spūs versus p̄n^m: tum q2 fu-git nociua: tū q2 cōfortet cor. Aut nō querit solū fuga: sed persecu tio ad euitandū illud: ⁊ tūc partim tēdit ad ītra ⁊ partim ad ex̄: vt in ira in qua est qdā tristitia ⁊ rōne hoc trahit ad ītra ⁊ est cū ap-petitu vindicte: ⁊ tūc parti3 vadit ad ex̄. Subdit vlterius q̄ mot⁹ spūs aliqñ mouet subito ad intra vel extra: aliqñ paulatim ad in-tra vel ex̄: ⁊ cā hec est: q2 qñ obtū est vehemētis virtut̃ ⁊ magna3 alteratiōnē īducēs: tūc fit mot⁹ subitus: s3 ecōuerso paulatim.

instantia 4°

¶ Et eius motione3 ad exteriora sequit friditas ei⁹ qd̄ iteri⁹ existit. Et fortasse sup̄fluit illud qd̄ resoluit. Su-bito g̃ infridat exterius ⁊ iterius ⁊ sequit ea3 syncopis aut mors. Et motū quidem eius ad interiora sequitur friditas eius qd̄ est exterius ⁊ caliditas interior.

¶ Hic ostendit quō penes hec accidētia anime accidit diuersifica-tio effect⁹ in corpore humano. Prīo oñdit hoc qñ in accñtib⁹ ani-me est simplex motus spūs. Scd̄o qñ cōponitur. ibi (Et est cum.)

Prima in duas. Primo ostendit quales effectus ⁊ opōnes proue-niāt in corpore humano ex motu spūs facto ad interius vel exte-rius. Scd̄o qñ fit motus ei⁹ subito vel paulatim sicut p̄posuit. ibi (Et motus quidē ad exteriora.) ¶ Seqtur infrigidatio iteri⁹. Cō-tra. q2 videmus q̄ in ira est mot⁹ ad extra: ⁊ tñ remanet cal'itas ⁊ ebullitio sanguinis interius circa cor vt p3 per eius diffōnē. Item non vī q̄ accidat syncopis ex motu caloris ad extra: q2 syncopis fit ex motu forti ad īteriora: ⁊ iō p̄cipiūt auctores q̄ fiāt eis frica-tiones ⁊ hmōi: qb⁹ ipsi moueant ad ex̄. ¶ Ad p̄^m dōm q̄ ver dicit vt in plurib⁹ Aui. ⁊ cā illius est: q2 cal'itas p̄uenit in corpore nr̄o vl' ex spū vel ex aliquo fundato in spū: ⁊ ideo qñ tēdit ad ex̄ īfrigidat intra ex priuatiōe eius: ⁊ qd̄ hic dicit Auic. h3 veritatē in accñtib⁹ anime in qb⁹ est vnus motus ⁊ simplex vt in gaudio ad ex̄: ⁊ in tri stitia ad intra: ⁊ timore ēt: tñ peior est ad ex̄ solū q̄ ad intra solu3: ⁊ ideo in 4° de accidēti dī. Multi ex gaudio mortui sunt: ex timo-re nullus: sed in qbus fit motus cōposit⁹ non est ver vt in ira: ⁊ in istis nō loquit in ista parte. ¶ Ad aliud dōm q̄ qñ in corporib⁹ de-fectis ex tpe vt in senibus vel nā vt in egris in qbus est modicum de calore qñ fit magnus mot⁹ spūs ad extra vt ex vehemēti gau-dio accidit subita mors. Sz in alijs in qb⁹ spūs pars exhalat ⁊ ps remanet circa cor accidit syncopis: in talibus hic loquitur.

1m Dub.

R/ 0

¶ Et est cū multa coangustatiōe constringit ⁊ infridat interius ⁊ exterius ⁊ syncopis magna aut mors sequit ipsum. Et motus quidem ad exteriora aut fit subito si-cut fit cu3 est ira: aut fit leuiter ⁊ paulatim sicut cōtin-gunt cū adsunt delitie ⁊ gaudium temperatum. Mot⁹ vō ad interiora: aut est subito sicut cū timor adest: aut est leuiter ⁊ paulatim sicut cum adest tristitia.

¶ Hic ostendit que operationes fiunt in corpore humano quādo simul cōiunctus est motus compositus ⁊ duplicatus.

Dubiū

¶ Sz diceret aliquis quō est hoc possibile q̄ idē spiritus simul mo ueat diuersis motib⁹: q2 tunc moueret ad p̄tria vnū ⁊ idē sil' qd̄ est īpossibile. Dōm q̄ hoc fit in diuersis tēporib⁹: ⁊ tūc bñ est hoc pos sibile: ⁊ si fiat in eodē tēpore: tūc fit motus diuersus in diuersis p-tib⁹ spūs: vt qñ simul miscet ira cū tristitia: ⁊ hoc bñ est possibile: vt qñ patri īterficit filius tūc cōtristat in seipso: ⁊ cu3 hoc irascit ⁊ appetit vīdictā: ⁊ tūc pars spūs cōcurrit ad ītra ⁊ pars ad ex̄ in eodē tpe. Aliqñ aūt in diuersis tpibus vt in verecūdia: nā p̄us cō-currit calor ad īteriora q̄ sentit se peccasse p̄tristat: s3 postea mo uet spūs ad extra subito: q2 cōsiliat in seipso q̄ pctm̄ fuit paruum ⁊ fit turbās. Et ex his nō vult plus hr̄e Auic. nisi q̄ aliqñ fit calefa ctio a spū pp motū eius ad extra ⁊ ītra simul. Aliqñ in diuersis tē porib⁹. ¶ Nota q̄ verecūdia est timor p̄fusiōis: vt dicit phs in. 4. ethi. cap. 16. cōfusio eni est opposita honori: mō in verecūdia rōne timoris fit mot⁹ spūs ad intra ad cōfortandu3 cor: sed postea vt se defendat ⁊ videt q̄ peccatū fuit paruū: ⁊ q̄ pōt īde euadere subi-to mouet ad extra: ⁊ ideo in iuuenib⁹ laudat phs verecūdiā: quia puri sunt in passionib⁹ cōtinētie: ⁊ hor est frequēter peccare: ⁊ q2 pauca ⁊ quasi noui vidēt res frequēter in his peccant: ⁊ iō retra-hūtur a malis operibus p̄pter verecūdiā. Sz in senib⁹ est illauda bilis: q2 nō p̄pterea retrahūtur ab eis sicut sibi cōtingit cū adsunt delitie. ¶ Iuxta hoc notādū diceret aliqs nō vī q̄ delitia fiat pau latim: q2 dicit Gal'. 4. de accñti. cap. 6. q̄ delitia ⁊ dolor nō fiāt nisi subita mutatiōe: g̃ in eis accidit subita resol'o ad exteriora: ⁊ hoc dicit qd̄ fit paulatine. Ad hoc dōm q̄ delitia ⁊ gaudiū 2r p̄nt acci pi. Uno mō pro delitia ⁊ gaudio corporali: ⁊ hoc mō in istis fit su-bito spiritus motus. Alio mō pro delectatione non corporali sed anime. s. ex apphensione cōuenientis cum conuenienti: ⁊ tale non op3 fieri subito sed fit paulatine: ⁊ bm hūc modu3 dicimus iste vi-uit delicate. s. qñ multa cōuenientia sibi cōcurrunt. Primo mō lo-quitur Gal'. 4. de acciden. Secūdo modo hic: quare non valet.

R/ 0

¶ Et suffocatio qdē ⁊ resol'o predicte nunq̄ sequūtur nisi illud qd̄ subito euenit. Diminutio vō ⁊ ptisis natu re nunq̄ sequunt nisi qd̄ leuiter ⁊ paulatine venit.

¶ Hic oñdit qd cōsequit ex istis in corpore humano: q2 suffocatio quātū ad motū spūs ad īteriora ⁊ resolutio su. ad exteriora.

¶ Cūq̄ diminutionē dico intelligo suffocationem que ordinatim ⁊ paulatim accidit ⁊ nō subito. Et cu3 dico ptisim nāe ītelligo resol'onē q̄ fit leuiter ⁊ paulatim et nō subito: ⁊ ē cu3 accidit vt in hora vna ad duas mo-ueat p̄tes cu3 accñs duo cōcomitant accñtia sic elen. Est eni cū accidit cū ea ira ⁊ tristitia ⁊ diuersificantur

iduo

duo mot⁹: ⁊ sic verecūdia: q꞉ fit prius ꝯstrictio ad ite-rioꝛa: deinde redit rō ⁊ consiliuꝫ ⁊ dilatat illud qđ est cōstrictū ⁊ egredit̄ exterius ⁊ rubificat coloꝛem.

¶ Distinguit īter diminutionē ⁊ passionē. Circa qđ notādū ꝙ reso-lutio paulatina pōt fieri ex tristitia ⁊ angustia ⁊ h̄. Sꝫ ex accn̄tib⁹ aīe rōne ꝺlectatiōis nō fit ex gaudio: imo gaudiū ꝓhibꝫ resolōnē: sed nescio nisi vnuꝫ tale accidens qđ dr̄ ireos ⁊ est passio amoꝛis. (Sicut elen.) Nota ꝙ elen vno mō exponēdo ē accn̄s aīe in quo cōponit̄ ira cū tristitia vt cū patri īterficit̄ fili⁹. Uel dōni sic dicit littera exterioꝛ Gerardi Cremonēsis ꝙ elen est tristitia ꝺ futuro qđ fac̄ vigilare: ⁊ cā hui⁹ in futuro ē sollicitudo ⁊ ꝓuisio magna: ⁊ iō fac̄ vigilare ꝓuidēdo: sꝫ tristitia de p̄terito fac̄ doꝛmire. i. nō fac̄ sic vigilare: q꞉ in ea fit q̄daꝫ laxatio ⁊ obliuio: tn̄ prima expositio ē melioꝛ: q꞉ magis appet ꝑm diuersos motus spirit⁹ ⁊ caloꝛis.

¶ Et ē ēt cū coꝛp⁹ patit̄ ꝑꝑ affectiones aīales alias ab istis quas noiabimus sicut sunt imagiationes aīales: plurimū eni imprimunt res nāles: queādmodū accidit vt puer ei similet̄ cui⁹ foꝛma imaginata fuit cū fuit cō-iūctio viri ⁊ mulieris: ⁊ vt sit ei⁹ coloꝛ ꝓpinquus coloꝛi eius quē viderūt cū fit casus spmat̄ sup mr̄icē. Et iste q̄dē sunt res quas hoīes credere abhoꝛrēt q difficilis dispositionis non nouerunt habitudines. Jlli v̄o q sa-pientiam diligunt non negant eas quemadmoduꝫ ne-gant res que esse non possunt. Et huius q̄deꝫ generis est motus sanguinis ⁊ secutio eius qui p̄parat̄ ad eū cum multū itentus fuerit ad cōsideranduꝫ res rubeas. Et istius capl'i est cōgelatio dentiū ꝓꝑea ꝙ alius acre dinem comedit. Et inuenire doloꝛes membꝛi ꝓpterea ꝙ tale quale illud dolent alij cū de eo cogitauerit. Et istius capituli est mutatio complexionis: propterea ꝙ imaginat̄ de re quam timet ne cadat in eam.

¶ Hic determinat de effectibus ⁊ operationibus que proueniunt in coꝛpoꝛe humano ab affectionibus anime.

¶ De his que proueniunt ex his que comeduntur ⁊ bi-buntur. Cap. 15^m.

Quod comedit̄ ⁊ bibit̄ in coꝛpoꝛe hūano tri-bus operat̄ modis. Aut enim in ipso sola sui qualitate operationeꝫ efficit: aut sui materia: aut operationē facit tota sui substantia.

¶ Postq̄ꝫ determinauit de oꝑōnib⁹ ⁊ effectib⁹ in coꝛpoꝛe hūano ꝓ uenietib⁹ ab aere ⁊ motu ⁊ q̄ete ⁊ somno ⁊ vigilia ⁊ aīe accn̄tib⁹: hic determīat de his q̄ ꝓueniunt in coꝛpoꝛe hūano ex duab⁹ reb⁹ nō nālib⁹. s. cibo ⁊ potu. Et p̊ ꝺterminat de oꝑōnib⁹ ⁊ effectib⁹ qui ꝓueniunt in ḡnali ex cibo ⁊ potu in coꝛpoꝛe hūano. Scđo sp̄aliter descēdit ad oñdēdū effect⁹ ⁊ oꝑōnes cuiusdam pot⁹. s. aque. 2ª ibi (Aq̄ vnū existit ⁊c̄.) P̄ria in tres sic in cibo est notādū ⁊ potu tria ꝯsiderāda a q̄bus in coꝛp⁹ nr̄m ꝓuenit oꝑatio ex cibo ⁊ potu. P̄ri mo q̄dē p̄ncipia per que cib⁹ ⁊ pot⁹ oꝑat̄. Scđo est ꝯsiderare mo dū ꝑꝫ quē in nobis oꝑant̄. Tertio est dare effectū in nobis dereli-ctū ex cibo ⁊ potu. Et iō ꝑm hec tria fac̄: q꞉ p̊ ꝺterminat de cibo et potu vt in eis repit̄ diuersitas rōne p̄ricipioꝝ ꝑ que in coꝛpus hu manū oꝑant̄. Scđo ꝺtermīat de eis rōne diuersitat̄ modi operā-di eoꝝ. Tertio rōne effect⁹ derelicti in coꝛpoꝛe hūano. 2ª ibi (Dice-mus aūt denuo.) 3ª ibi (Amplius dicemus ꝙ nutriēs ⁊c̄.) P̄ria in tres. P̄rio p̄mittit diuersitatē que ꝓuenit ex cibo ⁊ potu in coꝛꝑe humano rōne p̄ricipioꝝ. Scđo dat necessitatē ꝺclarandi mēbꝛa di-uisionis. Tertio ipsa mēbꝛa declarat ⁊ exponit. 2ª ibi (Et foꝛtasse res.) 3ª ibi (Sui v̄o qualitate agēs.) ¶ Juxta primā p̄tē notādū p̊ ꝙ h̄ large accipit cibū ⁊ potū: ⁊ h̄ accipit cibū pꝛo omni eo qđ co-medit̄ ⁊ masticat̄ ⁊ potum pꝛo omni eo qđ trāsglutit̄ siue nutriat siue alteret: siue sit verus cib⁹: siue medicina: siue venenū: ⁊ iō fuit notāter vsus his v̄bis qđ comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊ nō dixit cib⁹ ⁊ potus. Jtē sub istis cōp̄rehendit nō solū ea que alterāt coꝛpus nr̄m sum-pta interius: sꝫ exteri⁹ vt medicine ⁊ venena vt apparebit. ibi (Re-diemus aūt ⁊ dicemus ⁊c̄.) Tn̄ q꞉ oīa membꝛa diuisionis hui⁹ ap-plicantur ⁊ interius appꝛoximātur magis: ideo dixit qđ comedit̄ ⁊ bibitur. Sed h̄ cadit questio illa vtrū aliq̄d operet̄ a qualitate: ⁊ vtrum a mā: ⁊ vtrū a foꝛma specifica: ⁊ h̄ bene discutiantur.

¶ Et foꝛtasse res q̄ ex his trib⁹ itelligunt̄ v̄bis ꝓpīqua erūt ꝑm lingue ꝯsiderationē. Sꝫ cū de his loq̄mur iten tiones exprimere volumus quas mō noiabimus.

¶ Hic dat necessitatē exponēdi mēbꝛa p̄dicte distōnis vt sumitur necessitas ex hoc: q꞉ p̄dicta mēbꝛa sunt ꝓpīqua lingue ꝑm ꝯsidera-tionē: ⁊ iō opꝫ ea distīguere. Notandū ꝙ hoc qđ dicit. ꝑm lingue cō-siderationē: cōsueuit multipl'r exponi cū dico ꝑm cōsiderationem lingue. i. quātū ad vocē q̄ cū lingua ꝓfert̄. Et notādū ꝙ h̄ tria sunt ꝓ-pinqua quātū ad exꝑssionē nois quātū ad tria. P̄rio q̄dē quātum ad nomē ex p̄te operātis: q꞉ aliq̄n eadē vox significat illđ qđ pōt oꝑari a mā ⁊ q̄litate ⁊ foꝛma specifica. s. hoc nomē lactuca q̄ oꝑat a qualitate inquātū īfridat coꝛpus ⁊ a mā inquātū est cib⁹ que cō uertit̄ in coꝛpus nr̄m: ⁊ a tota sb̄a q꞉ efficit in nobis aliquā oꝑōnē occultam. Scđo sunt ꝓpīqua ex p̄te nois oꝑōnis vt pꝫ in hoc no-mine nutricatio que relata ad cibū impoꝛtat oꝑōneꝫ a mā: relata ad mēbꝛū dicit operationē a tota sb̄a: relata ad qualitatē aliquaꝫ impssaꝫ exīneā dr̄ operatio a qualitate: q꞉ ꝗ tria p̄dicta p̄n⁹ coinci-dūt in noīe rei oꝑantis ⁊ in noīe oꝑōnis ⁊ ītra se hn̄t diuersas rō-nes foꝛmales: iō opꝫ ea distīguere: ⁊ ex hoc appet ꝙ h̄ dat necessi tatē ꝺclarādi mēbꝛa distōnis. Tertio sunt ꝓpīqua ꝑm ꝯsideratio-nē lingue: q꞉ in oībus istis oꝑōnib⁹ vr̄ ītercedere oꝑatio a tota sb̄a rei vt ꝙ cib⁹ talis vtputa. s. fenū nutricat equos ⁊ nō hoīes: cōcur rit ibi oꝑatio a mā ⁊ a qualitate ⁊ a foꝛma specifica vt patebit in-fra: q꞉ tn̄ operat̄ hoc ꝑ alia ⁊ alia pꝛin⁹. s. a qualitate vt cal'ꝫ vl' fri-gidū: vel vt aliqua qualitas a p̄mis causata oꝑat̄ vt mā vt cōuer-tat̄ in coꝛpus nr̄m que oꝑatio ꝓpꝛie dr̄ passio: ⁊ operat̄ a tota sb̄a inquātū nutrit sic equum ꝙ nō hoiem: ideo opꝫ hic distinguere.

¶ Sui v̄o qualitate agens est illud qđ calefieri solet cū est in coꝛpoꝛe hoīs aut īfridari: ⁊ calefacit cal'itate sua aut frigefacit sui frigiditate: ita ꝙ nō ei assimilatur.

¶ Hic ꝓsequit̄ de mēbꝛis diuisiōis. P̄rio decl'at quēlibet istoꝝ mo doꝝ oꝑōnis. Scđo decl'at pꝛin⁹ istaꝝ oꝑōnū. s. quid est qualitas ⁊ q̄d mā ⁊ q̄d foꝛma specifica. ibi (Cunq̄ꝫ dico q̄litatē.) P̄ria in tres. P̄rio oñdit qūo aliq̄d oꝑat̄ a qualitate. Scđo qūo a mā. ibi (Et sui q̄dē operās mā.) Tertio qūo a foꝛma specifica. ibi (Sui v̄o sb̄a.)

¶ Diceret aliq̄s nō vr̄ ꝙ ꝺberet dicere ꝙ solet calefieri: sꝫ dꝫ dice-re: sꝫ dꝫ calefacere: q꞉ vult oñdere que oꝑant̄ ⁊ faciūt a q̄litate: sꝫ calefieri est pati: quare ⁊c̄. Jtem sunt aliqua que calefaciūt coꝛp⁹ nr̄m: ⁊ tamen non calefiunt vt aqua calida ⁊ similia. — Dub^m 1^m

¶ Jtē dicit: aut ꝙ solet infrigidari. Cōtra. q꞉ coꝛpus humanuꝫ agit mediante calido nāli: qđ aūt est calidū nullā hꝫ virtutē infrigidan di: nec valꝫ si dicas sicut cōiter dr̄ ꝙ caloꝛ nālis est cal's actu ⁊ fri-gidus virtute: hoc nō est: q꞉ nunq̄ꝫ a calido actu ꝓcedit fridū: imo est implicare ꝯdictoꝛia: q꞉ cū sua virtus sit suus actus per quam agat: ideo semper habet calefacere qđ foꝛmaliter est cal'm. — Dub^m 2^m

¶ Jtē dicit: ita ꝙ ei nō assimilet̄. Cōtra. q꞉ de rōne agētis est assimi lare sibi patiēs: ⁊ de rōne patientis est vt assimilet̄ agēti: q̄d ꝗ dic̄. — Dub^m 3^m

¶ Propter solōneꝫ primi notādū ꝙ eoꝝ que īgrediunt̄ coꝛp⁹ no-strū que operant̄ a qualitate: q̄dā sunt talia in actu vt aqua calida respectu coꝛpoꝛis humani: alia sunt talia potētia solū vt piper est calidū respectu coꝛpoꝛis nr̄i ⁊ lactuca frida: mō illa talia actu sūt illa que p̊ occursu faciūt ad tale qualia sunt cū p̊ obuiāt vt aq̄ cali-da calefacit coꝛp⁹ humanū p̊ occursu. Sꝫ que sunt talia potētia nō operant̄ nisi p̊ deducat̄ sua potētia ad actū a caloꝛe hūano: ⁊ tunc q̄n sunt reducta que sunt cal'a calefaciūt que sunt frida īfrigidāt: ⁊ q꞉ illa que scđo mō operant̄ sunt plura: iō dixit Auic. signāter il-lud qđ solet calefieri: sed postea calefaciunt caliditate acq̄sita vel īfrigidāt. ¶ Sꝫ tu dices hic qūo est possibile ꝙ talia calefaciāt am pli⁹ coꝛpus humanū cū ab eo recipiāt caliditatē. Dōm ꝙ nō est ī-cōueniens rōne diuersitat̄ materie: videmus eni ꝙ ab igne mag̃ calefit sulphur q̄ꝫ palea ⁊c̄. tn̄ hec oīa ꝑfecte declarabuntur infra. ¶ Ad 2^m cū dr̄: qūo aliquid solet infridari a calido. Dōm ꝙ hic nō aliud querit nisi qūo res frida reducat̄ de potētia ad actum frigi-ditatis in coꝛpoꝛe humano: sꝫ hoc declarabit̄ infra: tn̄ quātum ad p̄sens spectat dōm ꝙ res que est frigida potētia non reducit̄ ad actū nisi p̊ reducat̄ ad actū a caloꝛe nostro: vtrū autem ab eo reci-piat frigiditatē in se vel qūo fit declarabit̄ infra: q꞉ de hoc ꝯ dicit Auer. medicis. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ nō vult dicere ꝙ nulla fiat assi milatio sicut arguitur ⁊ bene: sed quia nō cōuertitur in substātiaꝫ coꝛpoꝛis nostri sicut cibus nec omnino fit p̄s coꝛpoꝛis nostri: imo magis assimilat sibi coꝛpus: vt ergo ostendat dr̄iaꝫ īter id qđ ope ratur a mā ⁊ a qualitate: hoc dixit: q꞉ cibus qui operatur a mā nō assimilat sibi coꝛpus: imo assimilatur ei: lꝫ nō sit incōueniēs ꝙ ali-quid assimiletur quo ad quid sic ⁊ quo ad quid non.

¶ Et sui q̄dē operās mā est illud qđ a sui ꝯuertit̄ nā ⁊

recipit formã alicuius diuisionis mẽbroꝝ humanoꝝ: sed eius mã lꝫ formã illã recipiat: est tñ cum accidit vt aliqua suaꝝ q̃litatũ quas habebat que suo mõ fortior existit q̃ꝫ humani corporis qualitas in ipsa remanẽ eã faciat a pͥcipio rei donec cõpleat̃ coagulatio ⁊ assimilatio sicut sanguis q gñat̃ ex lactucis: qm̃ in ipso est plus friditatis q̃ꝫ sit in cõpl'one hoĩs: lꝫ sit factus sanguis ⁊ fit bonus ad hoc vt mẽbri hoĩs pars fiat ⁊ sanguis qui ex aliĳs gñat̃ huic existit ꝯrius. Sui vͦ substantia operans est forma sui specifica agens: ⁊ est illa qua ipsum est id quod est: ⁊ non qualitate sui preter ꝙ corpori simile fiat: aut fiat simile ei corpus.

¶ Hic ostẽdit modũ ſm quẽ aliq̃d operatur a mã. Primo facit h̃. Scõo remouet dubiũ. ibi (Sꝫ eius mã.) Et dubiũ oritur ex h̃ quereret aliq̃s vtrum qͦd operatur a mã aliq̃d imprimat in corp⁹: huic dubitationi rñdet ⁊ dicit ⁊c. (Sꝫ eius mã.) Notãdũ ꝙ hic vult innuere Aui. diuersitatẽ quãdã inter operationeꝫ a mã: q̄ꝛ que operant̃ a mã sunt duoꝝ modoꝝ: quedã sunt que oĩno vincunt̃ a calore nr̃o ⁊ hoc oĩno assimilant̃: q̃dã vͦ nõ vicunt̃ oĩno: sed remanet in eis aliqͦd vestigiuꝫ in corpore nr̃o vt friditas vel cal'itas superflua: p̃me vocant̃ cibi absolute: sꝫ scõe vocant̃ cibi medicinales: ita ꝙ quãtũ vicunt̃ operant̃ a mã: inquãtũ relinquũt aliqͦd vestigiuꝫ in corpore vt aliquã frigiditatẽ vel caliditatẽ opant̃ a qualitate.

Dubm 4m ¶ Sꝫ diceret aliq̃s nõ vĩ ꝙ illa qualitas possit remanere: q̄ꝛ corrupto ꝓprio s̃bto accñtis nõ remanet illud accñs sed forma cibi ⁊ cibus per ꝯñs corruptus est: q̄ꝛ acq̃siuit formã mẽbri: ꝗ impossibile est qualitatẽ aliquã remanere. ⁋ Ad hoc dõm ꝙ nõ est intelligendũ ꝙ remaneat eadẽ qualitas cũ illa que p̊ ibi erat: sꝫ remanet q̃litas inducta a cibo mediãte illa qualitate: ⁊ hoc fit sic; q̄ꝛ cib⁹ frigidus qui digerit̃ a calore nr̃o alterat calorẽ nr̃ꝫ: ⁊ calor nr̃ alteratus gñat chilũ fridiorẽ q̃ꝫ deberet in esse seruari: ⁊ chilus ille alterat caloreꝫ epat' ex q̊ gñat̃ sanguis fridior: ⁊ ex illo restaurat̃ caro frigidior q̃ꝫ deberet: ⁊ hoc mõ itelligit. Itẽ nõ solũ est hoc ex alteratiõe caloris agẽtis: sed q̄ꝛ nutricatio fit ꝑ admixtionẽ nutriẽtis cũ nutrito: mõ qñ passiuũ est dispõnis ꝯrie dispõni agentis q̊ dispõ non põt total'r vinci remanet in chilo ⁊ in sanie facta ex chilo ⁊ in carne gñata ex sanguine illa dispõ passi que nõ erat oĩno nata vinci ab agẽte. Et ex h̃ pꝫ ad rõnẽ: q̄ꝛ nõ est illa eadẽ q̃litas sed sil'is ei.

¶ Ulterius notãdũ ꝙ hoc qͦd dicit. donec cõpleat̃ coagulatio ⁊ assimilatio: põt zr exponi. Unoͦ ita ꝙ teneat̃ istud tp̃s in quo compleat̃ coagulatio exclusiue: ita ꝙ illa qualitas cessat facta assimilatione ad mẽbrum. Alioͦ põt teneri inclusiue vt sit sensus ꝙ hec qualitas redeat a prinͦ vsq̃ꝫ ad ꝑfectã assimilationẽ.

Dubiũ 5m ¶ Sꝫ tũc tu q̃res q̊ istaꝝ ẽ melior expõ: an ꝙ teneat̃ exclusiue vel inclusiue. Dico ꝙ referendo sermonẽ ad p̃nm actiuum remanet hec qualitas vsq̃ꝫ ad tp̃s coagulatiõis sic tenet̃ exclusiue: q̄ꝛ vsq̃ꝫ ad tẽpus assimilationis nutrimẽtuꝫ est q̃d distinctũ a mẽbro: ita ꝙ potest hr̃e rõnem agẽtis in ipsum: vnde lactuca agit in p̃ma digõne in stomachũ ⁊ in epar: ⁊ anteq̃ꝫ sit mẽbro assimilata agit in membra: sed quãdo est perfecta vnitio ⁊ assimilatio nõ agit amplius q̄ꝛ ageret in seipsam. Si aũt referamus sermonẽ absolute ad qualitatẽ que remanet in mẽbro: tunc tenet̃ illud tp̃s assimilationis inclusiue: q̄ꝛ hec qualitas nõ solũ remanet in prima ⁊ scõa digõne: sꝫ etiã in tertia ⁊ quarta: ⁊ hoc est necessariũ: q̄ꝛ nisi hoc eẽt tũc mẽbra nõ possent alterari a cibis cuius oppm videmus. Itẽ videmus ꝙ ex carne vnius aĩalis fit alius humor q̃ꝫ ex carne alteri⁹ ⁊ alterius qualitatis: ⁊ sic pꝫ ꝙ vtraq̃ꝫ expositio potest saluari (que suo modo fortior existit ⁊c.) i. aliquo mõ: ⁊ hoc dicit: q̄ꝛ non est simpl'r fortior hec qualitas q̃ꝫ corpus humanuꝫ: q̄ꝛ sĩ sic esset tũc non posset ab eo conuerti ad se: sed dicitur aliquo modo fortior: q̄ꝛ derelinquit qualitatẽ. ⁋ Et ex hoc apparet sol'o dubõnis: q̄ꝛ nõ est ĩcõueniens ꝙ aliquid operetur a qualitate ⁊ a mã diuersimode.

¶ Cũq̃ꝫ dico qualitatẽ vnã q̃tuor q̃litatũ intelligo.

¶ Postq̃ꝫ decl'auit mẽbra diuisionis. s. modos operandi cibi ⁊ potus in corpore humano quãtuꝫ ad modũ operãdi eoꝝ. s. a mã qualitate ⁊ a tota substãtia: hic declarat mẽbra diuisionis declarãdo principia per que hic comparant̃. s. quid ĩtelligit per mãm ⁊ q̃d ꝑ qualitatẽ: ⁊ quid per formã specificã. Et p̊ oñdit quid ista sint. Secũdo q̄ꝛ nõ declarauit perfecte de eo qͦd opant̃ a qualitate. s. q̃uo illud dĩ cal'm frigidũ siccum vel humidũ redit ad h̃ decl'ando: ⁊ ẽt modũ ſm quẽ aliq̃d agit a qualitate. za ibi (Rediemus aũt nunc ⁊ dicemus.) Prima in tres. Quia p̊ declarat q̃d ĩtelligit ꝑ qualitatẽ eius qͦd opat̃ a qualitate. Scõo q̃d per mãm. Tertio q̃d ꝑ formaꝫ eius qͦd opat̃ a tota s̃ba. za ibi (Sua vͦ operans mã.) za ibi (Et sua q̃dẽ operãs s̃ba.) ¶ Juxta primã ꝑtẽ est notãdũ ꝙ per hoc qͦd dic̃ ꝙ intelligit vnã q̃tuor qualitatũ intellige primaꝝ. s. calꝫ fridũ ⁊c. ⁊ hoc quãtũ ad eas quas manifeste ĩtelligit. Sꝫ per istas dat ĩtelligere qualitates scõas. s. resolutiuã: apitiuã: maturatiuã: repercussiuã ⁊c. Dat ẽt intelligere qualitates tertias. s. ꝓuocare lac: prouocare vrinã ⁊ sil'ia: q̄ꝛ vt apparet per Aui. z. cañ. qualitatũ q̃dã sunt prime: quedã secũde: ⁊ quedã tertie: tñ lꝫ non exprimat de secũdis ⁊ tertĳs intelligit eas per primas: q̄ꝛ ex primis causantur.

¶ Qualitate igitur sua operãtis. al' opans: materia in opere ingressum non habet.

¶ Scõo est notãdũ ꝙ ĩuenit̃ zr l'ra. Una enĩ dicit operãs sua materia. Alia dic̃: operãtis mã: ⁊ vtraq̃ꝫ põt saluari. Si dic̃ operans materia. ꝯstrue sic. operãs igit̃ mã. i. per mãm nõ hꝫ ĩgressuꝫ in opere qualitate sua. i. operans a mã: nec est operans a qualitate: sed ab eo distinctũ lꝫ possint esse coniũcta in vna s̃ba vel s̃bto: tñ hoc est diuersimode. Si aũt dicat operãtis: ꝯstrue sic. mã igit̃ nõ hꝫ ĩgressum in ope opantis qualitate sua: quasi dicat illud qͦd operatur a mã vt sic nõ opat̃ a qualitate nec econuerso. Deinde cum dicit.

¶ Sua igit̃ operans mã est illud cuius mã cuꝫ de substãtia quã habebat alterat̃ alteratione quã in ea fecit virtus que est in corpore restaurat illud qͦd ex eo fuit dissolutũ primo ⁊ accẽdit calorẽ ĩnatũ: ꝓpterea ꝙ in sanguine facit augmentũ secũdo. Et est etiã cũ operat̃ suis qualitatibus que remanserunt in ipso tertio.

¶ Ostẽdit q̃d est p̃nm per qͦd aliq̃d operat̃ a mã. Notãdũ ꝙ Auic. duo vult hic ĩsinuare. Primo p̃nm ꝓpter qͦd aliq̃d operat̃ a mã. s. per qͦd aliquid permutat̃ de propria forma: ⁊ acq̃rit formã aliã. s. membri ad quã erat in potentia passiua: illud aũt per qͦd fit transmutatio de forma vna in aliaꝫ. s. membri ad quã erat in potentia passiua est p̃nm mãle qͦd subiacet trãsmutationi: ⁊ ideo talis opatio dĩ a mã: ⁊ hec operatio est potentia ⁊ nõ actio: ⁊ h̃ large accipit hic operans: ꝓut se extẽdit ad passionẽ. Scõo vult ĩnuere modũ operationis eius qͦd operat̃ a mã: ⁊ quãtum ad hoc q̃dã insunt ei per se. s. duo: ⁊ tertiũ inest ei per accidens. Primũ aũt qͦd ĩest ei per se ẽ ꝙ tale operãs a mã per se est qͦd restaurat humidũ radicale deꝑditũ ⁊ dissolutũ a corpore: ⁊ inest ei per se accendere calorem nãlem. Preterea q̄ꝛ auget san. ⁊ ista duo insunt ei per se ꝙ a mã operatur: q̄ꝛ hic est finis per se ad quem ordinantur: sed tertiũ inest ei per accñs. s. operari cũ qualitatib⁹ sic ꝙ remaneãt in ipõ: q̄ꝛ inest ei per aliud. s. inquãtũ hꝫ in se caliditatẽ vel friditatẽ ⁊c. ⁊ ideo prima duo cõpetunt ei semper ⁊ per se: sed tertiũ inest ei aliquando ⁊ per accidẽs vt quãdo est cib⁹ medicinalis.

Dubm 6m ¶ Sꝫ dubitaret aliq̃s de istis opõib⁹: naꝫ vĩ ipsas male ordinare: naꝫ dicit ꝙ illud qͦd operat̃ a mã p̊ restaurat deꝑdita. scõo auget san. tertio facit remanere qualitatẽ in corꝑe hũano. Iste vĩ ordo ꝯuersus: q̄ꝛ cib⁹ p̊ calefac̃ vel infrĩdat stõchũ. scõo in epate cõuertit̃ in san. tertio restaurat ꝑtẽ deꝑditã: ⁊ hic est ordo naturalis.

Dubm 7m ¶ Scõo dubitat̃ q̃uo illud qͦd operat̃ a mã hꝫ accẽdere san. cũ icẽsio sit opatio a qualitate: ꝗ vĩ ꝙ cũ accendere san. insit ei qͦd opat̃ a mã per se: ⁊ talis accẽsio fiat a caliditate ꝙ illͦd qͦd operat̃ a mã per se operet̃ a qualitate qͦd est incõueniens. ⁋ Ad primũ dõm ꝙ aliud eẽ prius zr põt intelligi. Unoͦ prius tẽpore. Alioͦ prius natura vel intẽtione: mõ illud qͦd operat̃ a mã sĩ hꝫ qualitatẽ excedentem: primo relinquit in stomacho caliditatẽ. scõo accendit san. in epate. tertio restaurat mẽbra: ⁊ hoc est quo ad prioritatẽ ⁊ ordineꝫ tp̃is: ⁊ hoc mõ nõ loquit̃ hic: sed loquit̃ de prioritate ⁊ ordine itentionis ⁊ finis: ⁊ hoc mõ prior est restauratio mẽbroꝝ. scõo san. generatio. tertio est qualitas derelicta. Et hec rõ est q̄ꝛ finis vltim⁹ cibi ⁊ principalis est restaurare mẽbra: ⁊ q̄ꝛ hoc nõ põt esse nisi cõuertat̃ in sanguinẽ: ideo ⁊ intẽtio ei⁹ est conuersio in san. ⁊ q̄ꝛ talis ꝯuersio non põt fieri nisi alteret̃ in stomacho: ⁊ ibi venit cum q̃litate sua magis in actu: q̄ꝛ ibi primo digerit̃: ideo p̃mo ĩprimit suã qualitatẽ: ⁊ quãtũ ad hoc loquitur hic Aui. ⁋ Ad scõꝫ dõm ꝙ aliquid augere calorem ĩnatum põt intelligi zr. Unoͦ q̄ꝛ multiplicet san. quo multiplicato multiplicatur calor ĩnatus saltem in quanto: ⁊ hoc modo dicet̃ infra ꝙ omnis cibus inquãtũ cibus frigidus auget calorem. s. q̄ꝛ auget san. cum quo est calor. Scõoͦ põt intelligi ꝙ adaugeat calorem in quali: ⁊ ipsuꝫ euacuat: primo mõ loq̃tur Aui. scõo modo arguis quare nõ valet. Deinde cum dicit.

¶ Et sua q̃dem operans substantia est illud qͦd per formam sue speciei operatur quã acquisiuit post complexioneꝫ: ꝙ cũ eius simplicia se cõmiscuerũt ⁊ ex eis generata

nerata fuit res vna ꝑparauit se ad recipiēdū spēz ⁊ formam additam super illud qđ habent simplicia.

¶ Hic declarat modū operandi a tota substātia. Et primo ostēdit quid est forma specifica per quā aliqd opat̃ a forma specifica. Secūdo ponit quasdam diuersitates forme specifice. ibi (Et isti⁹ forme.) Prīa in duas: q2 p̄ ostēdit ad hoc declādū modū ſm quē generat̃ specifica forma: ⁊ ſm quē acq̄rit̃ in mixto. Scđo ostēdit qd ipsa sit. ibi (Hec ḡ forma.) ¶ Notādū ꝙ hic duo inuit Auicē. q̄ vident̃ cōcurrere ad gnōnē cuiuscūq3 forme. Primū est ꝙ ꝑparatio materie ad formā recipiendā: q2 forma nō recipit̃ nisi mā disposita. Scđm est agēs introducens formā: ⁊ ideo ostēdit nobis qd est illud qđ disponit mām ad recipiēdā formā mixti: ⁊ ponit modum ſm quē hoc fit: ⁊ est iste: q2 quādo el'a cōmiscent̃ adiuicē generat̃ ex qualitatib⁹ el'ntoꝝ quedā qualitas media que dr̄ cōpl'o que ꝑparat mām ad receptionē forme super formas el'ntoꝝ: ⁊ iō imaginandū est ꝙ ex mixtione el'ntoꝝ fit p̄ qđdam mixtū ex eis iperfectū ex qua mixtiōe cōsequit̃ ide q̄dā qualitas iperfecta que est cōplexio iperfecta: ⁊ hec cōpl'o ꝑparat mām ad receptionez forme mixti: nā oīs forma sbalis req̄rit disponez in mā ꝑꝑ duo. Prio: q2 in mā p̄ erat aliqua forma que exn̄s in mā nō cōpatit̃ secū aliā formā aduenientē: q2 in eadē mā nō pn̄t sil'esse due forme ſm ponentes vnitatē formaꝝ: ⁊ iō opz primā preexistētē abycere: hec autez abiectio ⁊ corruptio fit per dispōnes materie forme aduenieti cū quib⁹ saluat̃ forma aduenies cōtraria prime. Scđa causa est: quia forma mixti est forma ꝑfecta: ⁊ q2 forma ꝑfecta est valde elongata a mā cū materia sit qd imperfectissimū de se: ideo ne fiat immediate vnio imperfecti cum perfecto opz ꝙ ante aduētū forme mixti que est valde elōgata a materia preexistat forma quedaz media que sit principiū vnionis eius cū mā: irrōnabile enim videt̃ ꝙ forma mixti īmediate vniat̃ materie sicut forme el'ntoꝝ que sunt multo imperfectiores q̄3 forma mixti: ⁊ ideo dicebat Auerrois p̄ pĥicoꝝ cōmēto p̄. ꝙ omnes forme ⁊ materie que sunt iter materiā primā ⁊ formā primā: sunt materie cōposite ⁊ forme cōposite: ⁊ ideo opz ꝙ ex mixtione elementoꝝ fiat trāsfractio formaꝝ ipsarum ⁊ qualitatū eoꝝ: ⁊ resultat ex eis qđdaz mixtū imperfectuz: ⁊ quedā cōpl'o imperfecta: ⁊ hec est qualitas que preparat ad formā mixti. Et hoc tāgit ꝙ cū ei⁹ simplicia se miscuerūt ⁊ ex eis ⁊c. vsq3 ad finē. Secūdo isinuat nobis agēs inducens istā formā: q2 si preparatio fit in mā ex mixtione el'ntoꝝ frustra esset nisi iduceret̃ forma aliqua cuius sit preparatio: ⁊ ideo opz dare agēs inducens formā mixti: istud aūt agēs non exprimit hoc. Et ideo notādum ꝙ ideo intētio Auic. fuit ꝙ dator huius forme sit aliqd extrinsecū. s. intelligentia decima quā appellat datorē formaꝝ ⁊ nō solum dat formas mixtoꝝ: sed ēt simpliciū. s. el'ntoꝝ: ⁊ el'nta per cōmixtionē ipsoꝝ recipiunt formā per datorem formaruz: ⁊ ipsamet el'nta se disponunt ad hoc per eoꝝ cōmixtionem. Sed ſm Aristo. 7° meta. cō. 31. idem est agens dans formā ⁊ preparans mām: ⁊ ideo q2 ſm ipm nullū el'ntuz dat formam: ideo ex cōmixtione el'ntoꝝ generat̃ qđdaz caliduz mensuratū a corpore celesti: q2 elementa digerit et cōmiscet: ⁊ formā inducit: vt pz circa finem 4° metheoroꝝ: ex qua cōmixtione ⁊ ꝓportione resultat forma specifica. Et ex dictis apparet ꝙ forma specifica nō est aliud ſm istū nisi ꝓpria forma mixti in qđ cōsequit̃ mixtū vn̄ mixtū: ⁊ ideo in el'ntis ꝓprie nō reperitur. Et ēt apparet vlterius ꝙ cōpl'o se tz ex parte materie ⁊ forma specifica ex parte forme cū cōpl'o sit ꝑparās mām: ⁊ q2 dic̄ ad superadditū: ideo forma specifica se tz ex ꝑte forme: ⁊ q2 forᵃ mixtoꝝ nō est aliđ nisi virt⁹ ⁊ ꝓprietas mixtoꝝ: ideo hec forma est ꝓprietas mixti inquātū mixtū: ⁊ per ꝯn̄s eius nā: q2 vt dicit Aui. in libro de cordialib⁹. trac. 1. ca. 10. ꝙ in veritate ꝓprietas rei non est aliud q̄3 eius nā: ⁊ ideo dicet infra Auic. ꝙ si aliq̄s querat ꝑꝑ quid ignis calefacit: ⁊ aliq̄s rn̄deat ꝑꝑ suā ꝓprietatē ⁊ nām: sciēter rn̄det nō ignorat. Et sil'r si q̄rat̃ q̄re magnes attrahit ferrū: ⁊ non est dr̄ia iter nām: q̄re magnes attrahit ferrū ⁊ quare ignis calefacit: nisi q2 in igne est ꝓprietas: nota in magnete āt occulta: ⁊ ideo dic̄ ibi ꝙ si ignis asserret̃ de lōgiquo ⁊ videremus ꝙ calefac̄ ⁊ fertur sursuz ⁊ lucet ⁊ cōburit oīa ei opposita nō min⁹ miraremur đ ipo q̄3 de magnete. Et ex his vr̄ ꝙ ꝓprietas idem sit ꝙ natura rei: ⁊ ideo forma specifica pōt dici proprietas ⁊ natura mixti ⁊c.

¶ Hec ergo forma nō est qualitates prime q̄s hz mā: neq3 est cōpl'o que gn̄at̃ ex eis: ḣ est ꝑfectio quā acq̄siuit mā ſ3 aptitudinē que fuit ei acq̄sita ex cōpl'one sic in magnete virt⁹ attractiua: ⁊ sicut nā cuicūq3 sp̄erum vegetabiliū ⁊ aīaliū. s. illā quā hz post cōpl'onez ꝓpter cōpl'onis ꝑparationez: ⁊ neq3 est de simplicib⁹ cōpl'onib⁹: neq3 ipsamet cōplexio: q2 non est caliditas: neq3 frigiditas: neq3 siccitas: neq3 humiditas: neq3 simplices: neq3 cōmixte: sed est verbi gratia color aut odor: aut anima: aut alia forma de nō perceptis sensu.

¶ Hic oñdit qd sit ipsa forma specifica. Notādū p̄ ꝙ hoc pōt sic iferri ex dictis: q2 dcm̄ est ꝙ elemēta ipsa ſm ꝙ cōmiscent̃ adiuicem sunt que ꝑparāt ad recipiēdū formā specificā: mō cum cōpl'o sit causata ex qualitatib⁹ el'ntoꝝ per eoꝝ mixtionē adiuicē ꝑparabit ad receptionē forme specifice in mixto: ⁊ cū ꝑparās nō sit idez cū ꝑparato: iō ista forma specifica nō erit qualitas el'ntalis: nec cōplexio: nec aliqua qualitatū cōuenientiū qualitatū elementorum. ¶ Scđo est notādū ꝙ cōpl'o que preparat ad receptionē hui⁹ forme specifice nō est cōplexio quecūq3: sed est cōplexio cōsequens. ¶ Propter qđ notādū ꝙ 2ˣ est cōpl'o in mixto: q̄dā est an̄s formā mixti: ⁊ ista est cōpl'o iperfecta ⁊ iterminata que ꝑparat aduētuz forᵉ mixti. Alia ē cōpl'o ꝯn̄s formā mixti: ⁊ ḣ aduenit sil' tpe cū forᵃ mixti: tn̄ nā est posterior ⁊ ꝑfectior q̄3 cōpl'o an̄s: q2 est termiata ꝑ formā in mām mixti: ita tn̄ ꝙ illa eadē cōpl'o qua p̄ erat iperfecta postea ꝑficit̃ per aduētū forme sbalis mixti: mō cōpl'o ꝓprie est q̄litas ꝯn̄s mixtū: vn̄ mixtū est cōpl'o: ḡ an̄s est que ꝑparat mām ad recipiēdā hāc formā: ⁊ ideo cōpl'o an̄s se tenet ex ꝑte materie: cōplexio aūt ꝯn̄s se tz ex ꝑte forme: q2 per aduētū forme ꝑficit̃. v.g. in simplicibus de hac duplici cōpl'one qn̄ ex aere fit ignis p̄ ꝑcedit caliditas iperfecta aduētū forme ignis in mā: postea sil' ꝑficit̃ caliditas ex aduētu forme sbalis ignis. Nec est itelligēdū ꝙ p̄ iperfecta abyciat̃ ⁊ ꝑfecta introducat̃: q2 nulla forma illo mō iperfecta inducit̃ in mām nec ꝑfecta ipsaz corrūperet cū sibi nō contrariet̃: sed dz itelligi ꝙ ꝑficit̃ illa que p̄ erat. Ex quib⁹ apparet ꝙ illa complexio an̄s se tenet ex ꝑte materie: q2 inducit̃ in mām an̄ aduētuz forme ⁊ est dispositio materie. Itē q2 causat̃ ex mixtiōe el'ntorū ⁊ el'nta cōparant̃ vt mā ad mixtū. quare ⁊c. veꝝ est tn̄ ꝙ Auicē. aut opinat̃ q2 forme sbales el'ntoꝝ remanerēt saluate total'r in mixto sed qualitates eoꝝ erāt cōfracte: ⁊ tūc qn̄ habebant qualitatem ⁊ cōpl'onē ꝯuenientē ad recipiēdū formā mixti: dator formaꝝ quez dicebat esse intelligentiā decimā inducebat formā sbaꝝ mixti: ita ꝙ quātū ad istū auctorē cōplexio ipsa an̄s formā mixti relata ad formas sbales el'ntoꝝ se tenet ex ꝑte forme: sed relata ad formaz mixti se tenet ex ꝑte materie: q2 ponebat formas el'ntoꝝ esse mā-les. i. forme mixti: ita ꝙ ponebat plures formas sbales in composito: ⁊ hoc ne forma mixti īmediate vniret̃ p̄me materie sicut forme el'ntoꝝ: ita ꝙ ſm istū auctorē forma specifica non est qualitas el'ntalis nec cōpl'o: q2 ḣ se tenēt ex ꝑte materie. Sz pĥs ⁊ eius sequaces vult ꝙ corrūpant̃ forme in formā mixti: sed per quē modū fiat nō spectat ad pn̄s: tn̄ ad hoc ſm pĥm p̄ma forma specifica cū sequit̃ formā sbalē mixti nō est qualitas el'ntalis nec cōpl'o: sed p̄nᵐ alterius: qd aūt ipsa sit in q̄ōne patebit. ¶ Tertio est notādū de eo qđ dicit. (Sed est. v.g. aut color aut odor.) ꝙ hoc 2ʳ consueuit exponi. Uno mō non ꝙ odor ⁊ color sint forme specifice: q2 ex dictis iā videt̃ ꝙ forma specifica sit forma sbalis: iste aūt. s. color ⁊ odor sunt accn̄tales: quare ⁊c. Itē q2 forma specifica vt hic dic̄ est de occultis ⁊ nō sensu ꝑceptis: sed color ⁊ odor sunt de manifestis sensui. Sz dz exponi ꝙ est color aut odor. i. ad sil'itudinē coloris vl' odoris: q2 sicut color facit ꝓpriā operationem in visu sic ꝙ nō in alio sensu ⁊ odor in olfatu: ita ꝙ operat̃ in forma specifica: effic̄ ꝓpriā opōnē in id in qđ operat̃. Alia est expositio que dicit ꝙ exemplificat hoc vere de forma specifica: q2 q̄daz opōnes fiunt a colore a forma specifica vt intueri res rubeas mouet san. de narib⁹. Itē quedā ab odore: q2 fetor fugat matricē: odor v̄o ipsaz attrahit ad se. Itē ista accn̄tia relata ad sensum operant̃ a forma specifica: q2 actio coloris in virtutē visiuā est actio a tota specie sicut magnes attrahit ferrū ⁊ ferrū attrahit̃ a magnete a forma specifica: ita ꝙ operatio in cōparatione ad magnetē est actio: ad ferrū est passio: ⁊ ſm hāc expositionem dicemus ꝙ hic ponit hec exēpla vt distinguat inter formas specificas: q2 quedā eaꝝ sunt occulte vt attractio ferri a magnete: ⁊ quedā manifeste vt odor ⁊ color: ⁊ ꝙ q̄daz eaꝝ sunt actiones: quedā passiones vt potentie anime quaꝝ proprietas est recipere. Sed hec secunda est melior expositio vt patebit in q̄ōne quā cras incipiam disputare. Deinde cum dicit.

¶ Et istius forme q̄ gn̄at̃ ex mā qn̄q3 est ꝑfectio passio alicui⁹ cū hec forma est virt⁹ passiua: ⁊ qn̄q3 est earuz ꝑfectio facere ⁊ nō aliud: ⁊ est cū hec forma est virtus agēdi ⁊ nō aliđ: ḣ cū est agēs ⁊ nō aliud: qn̄q3 est eius actio in corpe hois ⁊ qn̄q3 nō. Et ei⁹ q̄dē forme q̄ post cōpl'onem ꝓuenit: aliq̄n accidit vt sit ꝑfectio passio ab

alio cuz fuerit hec forma virt⁹ passiua. Et qñqz accidit vt sit pfectio ei⁹ in aliud actio. Et qñqz accidit vt sit hec forma virt⁹ sup opationez in aliud. Et qñqz euenit vt sit hec forma adiuuãs sup opationez in aliud. Sz cum fuerit operatrix in alio: aliqñ euenit vt sit ei⁹ opatio in corpore hoīs aliquãdo nõ. Et si est virtus in corpore hoīs agens: aliquãdo efficit operationẽ conuenientez corpori: qñqz operationẽ non conuenientẽ. Tota aũt opatio hec nõ ꝓuenit ex eius cõplõne: imo ex eius forma specifica adueniẽte post cõplõnez. Vñ ꝓpter hoc vocamus hmõi operationez a tota substantia. s. forma specifica ⁊ nõ qualitate. s. nõ aliqua quatuor q̃litatum: neqz eo ꝙ est eaꝝ cõmixtio. Cõueniens võ est sic peonie opatio que destruit epilepsiam. Nõ cõueniẽs autẽ sicut virtus napelli que hoīs corrũpit substantiam.

¶ Ostendit diuersitatẽ operationũ a forma specifica. Iuxta qd̄ notãdũ ꝙ aliter nunq̃ intelligeret textũ ꝙ hic vult Aui. isinuare talem distõnez: nã oĩa que fiunt a forma specifica fiũt ab aliq̃ virtute: istaꝝ aũt virtutũ quedã est actiua ⁊ q̃daz passiua: ⁊ hanc distõnẽ virtutis tetigit ẽt supra in pte p̄cedẽti cuz dixit sicut in magnete: nã in magnete est virt⁹ actiua ⁊ in ferro est virt⁹ passiua p quã attrahit. Et virtutũ actiuaꝝ q̃dã est actiua principalr̃ ⁊ directe: q̃dã võ secũdario ⁊ idirecte. Et virtutũ actiuaꝝ idirecte: q̃dã opant a forma specifica: q2 ꝓhibẽt ⁊ ipediunt opõnẽ eius qd̄ principalr̃ ⁊ directe operat sicut mus napelli ꝓhibet opõnez napelli que est interficere opões pricipalr̃ ⁊ directe: ⁊ sicut tyriaca resistit ⁊ ꝓhibet operationẽ veneni in corpore humano. q̃daz aũt opant idirecte: q2 adiuuant opõnẽ a forma specifica alteri⁹ qd̄ agit principalr̃ ⁊ directe: vt zinziber adiuuat opationẽ turbith: ⁊ ipz pparat ⁊ fortificat in o põnẽ vehemẽter: adeo ꝙ Mesue dicit ꝙ zinziber sigillat turbith sigillatiõe mirabili. Et agẽtiũ p̄nr̃ i corp⁹ aliqd̄ dterminate q̃dã agũt solũ in corp⁹ hoīs vt napellus: q̃dã in aliõ vt magnes. Et efficiẽtiũ opõnẽ in corp⁹ hoīs solũ q̃dã efficiũt opõnẽ ꝯuenientẽ ⁊ bonã vt auꝝ ⁊ margarite q̃ ꝯfortãt mãm humanã: q̃dã icõuenientẽ ⁊ malã vt napellus. Istas ḡ diuersitates vult hic innuere Aui. si bñ aduertatis. ¶ Vlteri⁹ notãdũ ꝙ illa lr̃a (Et ei⁹ qdem forme) vsq3 illud (Et qñq3 accidit vt sit hec forma.) Est vnũ al's q2 repetitio ei⁹ qd̄ dcm̃ est vt pz. Alio° põt legi sic ꝙ non erit repetitio s. referẽdo primũ v̄bũ vsq3 illuc. ⁊ ei⁹ qdẽ forme. ad cõplõnẽ q̃ preparat ad aduẽtũ forme specifice: ⁊ tũc exponem⁹ p̄mum dcm̃ sic: ⁊ isti⁹ forme. i. cõplõnũ que gñant ex mã: ⁊ lz iste velit ꝙ fiat a datore formaꝝ: ⁊ qd̄ dicit scd̄a referat ad specificã ⁊ dicat. ⁊ ei⁹ qdem forme q̃ ꝓuenit post cõplõnẽ. s. forme specifice ⁊c̃. Vel dõz ꝙ hic dat itelligere tertiũ mẽbrũ diuisiõis. s. ꝙ formaꝝ quedã sũt simul actiue ⁊ passiue: ⁊ tunc exponemus aliter ⁊ dicemus ⁊c̃.

- Ois virtus
  - Aut passiua aut attractio ferri.
  - Aut actiua
    - Aut pricipaliter ⁊ directe
      - Aut i corp⁹ hoīs
        - Aut nocitiuum.
        - Aut iuuatiuũ.
      - Aut in alia vt magnes.
    - Aut secũdario ⁊ idirecte
      - Aut ꝓhibẽt illd̄ qd̄ p̄n. agit.
      - Aut adiuuant ipsum.

¶ Rediemus ḡ nũc ⁊ dicemus: q2 cuz dicimus ꝙ res q̃ comedit: aut qua fit inunctio est calida aut frida volumus dicere ꝙ est sic in potẽtia ⁊ nõ in effectu: ⁊ volumus dicere ꝙ est in potẽtia plus calida q̃z corpora nostra: aut plus frigida q̃z corpora nostra.

s. l. nolumus

¶ Postq̃z ostẽdit qd est operãs a qualitate ⁊ a materia ⁊ a forma specifica: hic q2 nõ perfecte declarauit operationẽ a qualitate. s. quomodo illud qd̄ operatur a qualitate operatur per quatuor q̃litates elementorum: nec modũ b̄m quem moduz calidum vel frigidum respectu corporis humani redit ad hoc perfecte declarãdum. Primo in generali proponit modum b̄m quez aliqd dicitur tale. Secundo ipsum declarat in speciali. ibi (Et cum hanc potentiam.) ¶ Iuxta primam partem est primo intelligẽdum ꝙ per h̄ qd̄ dicit res que comeditur: aut qua fit inunctio habetur illud qd̄ supra dicebat. s. ꝙ non solum intendit tradere modum operationis in corpore humano eoꝝ que per os ingrediuntur: sed etiã que exterius approximant corpori humano: ⁊ ideo dixi supra ꝙ large loquebat de cibo ⁊ potu. s. prout etiã se extẽdit ad exterius approximata: sed q2 hic principaliter intẽdit de his que ingrediunt per os: ideo se retulit ad cibum ⁊ potum: ⁊ q2 plura sunt talia. ¶ Secũdo est notandum ꝙ duplicia sunt ea que corpori approximant: quedam sunt que nõ solum operant in corpus nostrum: sed etiaz in qd̄cunq3 aliud: vt aqua frigida ⁊ ignis calidus ⁊c̃. Alia sic in nobis operantur ꝙ determinate efficiunt operationem in ipso. Qñ ergo dicit hic Aui. ꝙ aliquid est tale in potẽtia. i. de his que dterminatam habent operationem in corpore nostro: q2 de alijs nihil ad ꝓpositum: ⁊ hoc est qd̄ cõsueuit dici ꝙ quedam sunt calida in actu: vt aqua calida vt aer frigidus ⁊c̃. alia sunt talia in potẽtia vt piper qd̄ est calidũ in potentia ⁊ non in actu. ¶ Tertiũ notanduz sicut põt extrahi a caplõ 3° de cõplexionibus: quid est esse tale in actu: ⁊ quid in potẽtia: nã aliquid esse tale vt dicamus calidum in actu est habere actu dispositionẽ cum qua vtatur: sed esse tale in potentia est vt nõ habeat dispõnez cum qua vtatur: sed est potẽs eam recipere. v̄. g. vt ibi dicit: canis quando nascit est in potentia venatilis ⁊ non habet ꝙ sit venatilis actu: q2 habebit dispõnẽ cuz qua venatur. Simil'r est in ꝓposito: nam res calida vel frigida in potẽtia est illa que non habet caliditatẽ vel frigiditatem cuz qua vtatur vt piper vel opium: vel calidũ in actu est qd̄ hz caliditatez cum qua vtatur: vt aqua calida ⁊ ignis: ita ꝙ calidũ dicitur piper in potẽtia: q2 est aptum recipere quẽdam modum caliditat⁊ ⁊ postea calefaciet corpus humanũ. Sed sicut extrahitur ex eodem 3. de cõplexionibus duplex est potẽtia reperta in reb⁹: nam quedaz est potentia actiua essentialis sicut illa qua per se inheret rei: vt potẽtia ad infrigidãdum est potentia essentialis aque. Alia est potentia accidẽtalis que inest ei per aliud sicut aqua calida hz potẽtiam ad ĩfrigidandũ per accidens. s. resoluẽdo calidũ: ⁊ aqua frigida hz potẽtiam calefaciendi per accidens: mõ Auic. hic loquit de potentia essentiali ⁊ nõ accidentali: q2 qd̄ hz potentiam essentialem est natũ reduci ad actũ illius potentie essentialis ⁊ per se. hec autẽ essentialis potentia est duplex vt ibidẽ apparet: nã quedam est actualis simpl'r: ⁊ quedã quodãmõ actualis passiua: ⁊ differũt ista: q2 potẽtia passiua nõ reducitur ad actũ nisi per presentiã agẽtis qd̄ est tale actu: ita ꝙ de se nũq̃ iret ad actum ad quẽ est in potentia: sed potẽtia actiua de se vadit ad actũ remoto ꝓhibente. v̄. g. de potẽtia passiua: naz quãdo aliqs nescit scribere est in potentia ad scribẽdum: non tamẽ potest scribere nisi deducat ad actuz ab aliquo scriptore docẽte ipm̃ scribere: sed quãdo iã scit scribere potest scribere dũ vult remoto ꝓhibente: ita est in ꝓposito de medicina calida actu ⁊ potẽtia: modo Aui. hic loqtur large de potentia: ꝓut ad hec duo se extẽdit: vt appebit infra. ¶ Quarto est intelligẽdũ ꝙ hic reperit duplex littera. Vna dicit. ⁊ volumus dicere ⁊c̃. Alia dicit. ⁊ nolumus dicere. vtrãq3 saluabo. Nã si dicit. ⁊ volumus dicere ⁊c̃. dico ꝙ hic dicit Aui. vt ostendat b̄m quẽ modum talia dicũtur calida vel frigida in potẽtia: q2 dicunt cal'a vel frigida in cõparationẽ ad corpus nostrũ: ⁊ ideo dicit in 3° de complexionib⁹. cap. p̊. omne qd̄ dicitur tale in potẽtia dĩ tale in respectu ad aliud: vult ergo dicere ꝙ medicina dicitur calida vel frigida in cõparatione ad corpus nostrũ: ⁊ nõ oportet ꝙ dicatur talis in comparatiõe ad aliud corpus: ⁊ ẽt dato ꝙ sit talis actu dicit talis in comparatione ad hoĩem. Si autẽ dicat. nolumus. põt saluarĩ. ⁊ dicẽdum. hic dicit vt per hoc ostendat b̄m quez modũ medicina dicitur calida vel frigida: q2 non dicitur medicina calida vel frigida: q2 sit calidior vel frigidior actu in corpore humano: sed q2 est talis in potentia in cõparatione ad effectũ quez facit in corpore humano sicut supra dicebatur caplõ de cõplexionibus. q2 medicina non dicit temperata actu sicut corpus humanum: q2 nulla est talis: sed quo ad effectum eius ⁊c̃. Incipe hic disputare de forma specifica ⁊ dicas rõnes pro ⁊ contra. ⁊ sufficit hoc.

¶ Et cũ hãc potẽtiã dicimus volumus dicere virtutẽ ꝯsideratã per opõnẽ caloris quã nr̃a corpa in ea efficiũt: qm̃ cũ ei⁹ portitor a calore inato qui est in nobis patiet accidet in ea tũc illud in effectu. Et ẽt cuz hanc potẽtiã dicimus ⁊ volumus rẽ aliã dicere. Et est vt sit potẽtia cũ itẽtione bonitat⁊ aptitudis sicut cũ dicimus ꝙ sulphur est cal'z in potẽtia. Et ẽ cũ dicim⁹ ꝙ res calida aut frida: ⁊ attẽdimus illud qd̄ in eius cõplõne ex quatuor primis el'ntis est magis superãs: ⁊ nõ cõsideramus operationem quã in nostris efficit corporibus.

¶ Postq̃z ostẽdidit in gñali modum b̄m quez aliquid dĩ esse tale in actu ⁊ tale in potentia qd̄ approximat corpori nostro: hic declãt illud

illud qđ proposuit.proposuit autē duo. Primuz fuit ꝙ alique medicine dicūtur calide ⁊ alique frigide in potētia. Scđm qđ proposuit fuit ꝙ medicina dicit̃ plus calida vel plus frigida ꝗ̃ corpꝰ nostrum. Et ideo duo facit: qz primo declarat primuz qđ premisit.s. modū fm quē res dicitur calida vel frigida in potētia. Scđo đclarat.s.modū fm quem aliqua res dicit̃ plus calida vel plus frigida in potētia ꝗ̃ corpus humanuz: ⁊ hoc nō est aliud nisi ꝙ sunt gđus quibus mā dicitur excedere corpus humanū in caliditate vel frigiditate.ibi(Preterea dicemus ꝙ medicinaꝝ ⁊c̃.) Prima in.4.fit.4.ostendit modos fm quos aliqđ dr̃ tale esse in potētia.⁊ primo ponit primū.scđo scđm.tertio tertiū.⁊ quarto quartuz.2ª ibi (Est etiā cū hāc potētiam dicimus.)3ª ibi(Est etiā cū de medicina dicimus.)4ª ibi(Et inter potētias qdē primas ⁊c̃.) ¶ Juxta pmā partē notandū sicut extrahit̃ ex.3.de cōplonibus ex quo oīa q̄ hic dicit Aui.extrahūtur: ꝙ potētia reperta in medicis est triplex: tñ hic addit Aui.quartū modū qui reducit̃ ad illos. Una est potentia absolute accepta ⁊ mixta cōicant oīa que dicunt̃ talia in potētia. Scđa est aptitudo ⁊ dispō ad recipiendū actū facilē. Tertia ē potētia cōpleta vel perfecta. ¶ Absoluta qdē potētia dr̃ oīs potētia fm quā medicina est nata agere in corpus nostrū: siue sit potentia actiua: siue sit passiua: ⁊ siue ꝓpinqua: ⁊ siue remota quātūcūqꝫ sit illa: ita ꝙ in hoc p̊ mō potentie cōicant oēs medicine que sunt tales in potētia: ⁊ differunt per hūc modum ab alijs oībus que sunt tales actu: vnde caliditas que est actu in pipere vel allio differt a caliditate ignis: ⁊ frigiditas lactuce a frigiditate aque ⁊ silibus: et istum modū tangit in ista parte: ⁊ qz omne qđ est in potētia in q̄cunqꝫ sit non operatur nisi reducatur ad actū: ideo ostēdit moduz fm quem reducatur ad actū: qz qñ obuiat calori nostro per quem fit in actu acqrit actū per quē agit postea in corpus nostrū ⁊ ipm calefacit vel infrigidat. ¶ Scđs modus fm quē medicina dicit̃ in potentia est aptitudo vel facilitas ad acqrendū actum: ⁊ isti modi secūdi ⁊ tertij sunt modi speciales: ⁊ in istis diuersificant̃ ea q̄ dicunt̃ talia in potētia p̊ mō. naz dicitur in potētia scđo mō illud qđ est aptū vt facile acqrat actum.s.per vnā trāsmutationē solum: ⁊ hoc vult phs in cōmē.meta. ꝙ illđ est in potētia ꝓprie ⁊ ꝓpiqua ꝙ vna transmutatione ad actū reducit̃: ita ꝙ iste scđs modus cōpetit potētie passiue: primus autē modus erat cōis actiue ⁊ passiue. ¶ Et tertius modus dr̃ aliqđ eē in potētia perfecta ⁊ cōpleta. ⁊ hic modus ꝓprie cōpetit solum potentie actiue que ad hoc vt ad actum reducat̃ indiget solū remouente ꝓhibens: sicut hñs habitū grāmatice non eget aliquo dante sibi potētiā: sed ad actum deducitur remoto ꝓhibente: ⁊ ideo dicebat phus.2.de aīa tex.cō.55. ꝙ ignorās medicinā si dz reduci ad actum medicandi: opz primo acquirere aliquid fm potētiam per quā sit potens in actū medicandi: ita ꝙ primo est in potētia passiua ad recipiēdū habitū medicine: sed habens habitū medicine aliqua receptione alicuius actus pōt prorūpere ad actū si vult remoto ꝓhibente: ⁊ ideo hec potētia tertio mō dicta dicitur cōpleta vel perfecta: qz est magis ꝓpiqua actui ꝗ̃ aliqua alia. Apparet ergo quō differūt iste potētie: qz primus modus est potentie cōmunis: alij duo speciales: sed scđs est passiua: tertius v̊o actiua. Notandum circa illam partem.

¶ **Est etiā cū de medicina dicimus ꝙ est in potētia sic cū fuerit eiꝰ potētia in itētiōe habitus sic̄ potētia scribe q iā dimisit scribēdi opōnē: ⁊ tñ hz in iscribēdo potētiā: quēadmodū dicimus ꝙ napellus in potētia est corrūpēs. Inter hoc v̊o ⁊ primā existit dr̃ia: qz pria nisi postꝗ̃ corpus conuersione manifesta ea ꝯuertit nō exeunt ad effectum. Istud autē aut operatur ipsamet obuiatione: sicut venenum viperaꝝ: aut per quālibet conuersionem in sui qualitate sicut napellus.**

¶ Hec potentia tertio modo dicta recte differt a potentia mō dicta sicut habens habitū a non habente habitum: qz vt apparet 2º de aīa. aliter est in potentia ad medicandum aliter anteꝗ̃ habeat habitū: ⁊ quādo iam habet habitum medicine: qz primo modo est in ipso remota ad actum: nec potest deduci ad actum nisi priꝰ acqrat habitum: sed quādo iam habet est in potentia accidentali: sed anteꝗ̃ haberet habitum erat in potētia essentiali ad ipsuz que est potentia passiua: ita ꝙ quādo est in potentia actiua potest statim exire in actum remoto ꝓhibente: eodem modo est in medicis ꝙ aliqua sunt anteꝗ̃ possint adduci ad actum opz ꝙ p̊mo reducant̃ ⁊ acqrant aliquā alterationē ipm ifrigidantē: sed venenum viperaꝝ statim cū obuiat corpori calefacit ipsum ⁊ venenum scorpionum infrigidat corpus humanum cum obuiat sine acquisitiōe alicuius alterius dispositionis a calore nostro: sed medicia venenosa vt napellus etiam cum approximantur corpori ifrigidat: tñ recipit quēdam modum caloris in principio non ꝙ recipiat aliquē actum: sed aliquam dispositionez per quā magis subtiliatur ⁊ citius peruenit ad cor infrigidādum: similiter sunt aliqua que imediate approximata corpori nostro sine aliqua transmutatiōe ipm confortant sicut est hyacintus sicut dicit Auic. in lib. de viribꝰ cordialibus: ⁊ hoc probat: qz dicit ꝙ statim retentus in corpore confortat: ⁊ tamen nullam recipit propter hoc alterationem: tamen alique sunt medicine que citius operātur adiute a calore nostro non tamē ꝙ cū aliquam virtutem recipiant sicut charabe qñ fricatur fortiter adiuuat̃ ex tali fricatione vt sua virtus citius ⁊ magis manifestetur in attractione palee: quid ergo incōueniēs est ꝙ venenū statim alteret corpus nr̃m cum obuiat ei: multomagꝭ ⁊c̃.

¶ **Et inter potentias quidem primas etiam inter potētiam quā nominauimus est aliqua potētia media que est sicut potentia medicinarum venenosarum.**

¶ Notandū circa aliam partē(Et inter potētias qdez ⁊c̃.) Ubi ponit quartū modū eius qđ est tale in potentia ꝙ sicut exhit̃ ex.3.de cōplonibus ea que approximant̃ corpori nostro sunt.4.modorū: quedā sunt que ipsum oīno vincunt ⁊ trāsmutant nullam recipiendo trāsmutationē a calore nostro sicut sūt venena vt napellus: ⁊ venena viperaꝝ que statim cū obuiant corpori ipsum alterāt et corrūpunt sine eo ꝙ trāsmutent̃ vel alterent̃ ab eo. Alie aūt sūt q̄ cum obuiāt corpori nostro prius alterant̃ ab eo: sed vltimo reuertunt̃ super ipsum corpus etiā corrumpūt ⁊ vincunt sicut sunt medicine venenose: ⁊ ista duo hñt potētiam actiuam in corpore nostro. Alie sunt que vincūtur a calore nr̃o ⁊ trāsmutant̃ ab eo ⁊ hec sunt duplicia. Nam quedam sunt que vltimo nō assimilant̃ corpori nostro vt medicine absolute loquēdo. Alia sunt que vltimo assimilātur lz nō ꝑfecte vt cibi medicinales: tūc modo dico ꝙ illa que sunt in potentia primo modo.s. venena assimilant̃ habitui: qz hñt oīno potentiam actiuam sic ꝙ non passiuam: sed cibi ⁊ medicine hñt potētiam que est aptitudo: ita ꝙ in potētia passiua primo anteꝗ̃ deducant̃ ad actum sicut illi qui nōdum hñt habitū grāmatice vel scribendi. Et hec sunt duplicia que aut cū hoc ꝙ alterantur a calore nostro totaliter vincūtur ⁊ sic sunt cibi: aut non totalr̃: ⁊ tamē alterant in fine: ⁊ sic sunt medicine. Alia v̊o sunt que habēt potētiam mediā inter hec: ita ꝙ vtraqꝫ participāt ita ꝙ nec oīno excluduntur ab alteratione a corpore nostro: nec quin ipz alterēt ⁊ mutent: ⁊ iste sunt medie inter potētiā que est aptitudo ⁊ potentiaz que similat̃ habitui: ⁊ hunc modū tangit hic Auic. in ista parte: nam iste medicine venenose indigēt solum aliquo leui dirigente ad mēbra vt eaꝝ virtus citius manifestet̃: ⁊ vt ducant̃ ad locuz debitum cito per eaꝝ subtiliationē: ⁊ nō qz acquirant aliquā trāsmutationem: sed solū ꝑparationem leuez. Et si dicas ꝙ lz sint medie inter ista duo ad quid magis declinant. dico ꝙ plus reducunt̃ ad passiuam ꝗ̃ ad actiuam: ⁊ ideo. G. circa principiū.3.de complexionibus: istā potētiam non posuit: qz sub illa que est aptitudo reposuit. Hic cadit qđ de reductione medicinaꝝ ad actū: ⁊ non cōsideramus su. sicut dicit ꝙ oīa aīalia sunt magis calida ꝗ̃ mineralia: qz in aīalibus dominātur elemēta calida super frigida cuz habeant vitā que non stat nisi cum dominio calidi: ⁊ terre nascentia dicuntur frigida: qz in eis dominantur elementa frigida super calida: ⁊ talis caliditas vel friditas est actualis ⁊ nō potētialis.

¶ **Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iā quatuor positi sunt.**

¶ Postꝗ̃ determinauit primum qđ ꝓposuit.s. ꝙ alique res dicūtur tales.s. calide vel frigide in potētia: hic declarat scđm.s. ꝙ aliqua res dr̃ magis calida vel frigida in potentia ꝗ̃ corpus humanū: ⁊ hoc non est aliud nisi determinare de gradibꝰ medicinarum. Prīo ꝓponit numeꝝ graduū. Scđo declarat mēbra diuisionis. ibi (Et gradus qdē eaꝝ.) ¶ Juxta primā ptē notādū ꝙ gradus medicinaꝝ nō est aliud nisi excessus alicuiꝰ qualitatis suꝑ tēperamētuz corporis humani: ita ꝙ ponere medicinā in aliq̄ gradu nō ē aliud nisi dicere ꝙ hz excessuz calīm vel fridū: siccū vel humidū suꝑ corpus humanū: ita ꝙ tēperamētū eiꝰ nō ꝯseruet. Deinde cuz dicit.

¶ **Et gradus qdē primus est illud qđ cū comedit̃ ⁊ bibit̃ in quo fit inūctio efficit in corpore sua q̄litate operationē nō ꝑceptā: sic̄ cū calefacit aut ifrigidat ⁊ nō ꝑcipit̃ neqꝫ sentit̃ calor: aut frigiditas nisi postꝗ̃ reiteratū fuerit ⁊ multū factū fuerit. Et gradus scđs est vt sit opatio fortior ista: sed tñ non peruenit ad ipediēdū operationes manifeste: neqꝫ cursuz eaꝝ nālem mutat**

nisi per accidēs: aut cū multotiēs aduenit ⁊ est multū. Et tertius qdē gradus est vt ex opatiōe eius essentialiter ꝓueniat impedimentuȝ manifestū: sed nōdum tñ peruenit ad mortificandū ⁊ corrūpendū. Et quart⁹ est gradus vt illud ad mortificādum perueniat ⁊ corrumpendū. Et hec quidem est ꝓprietas medicinaꝝ venenosaꝝ: hoc est illud qđ existit per qualitatem cuȝ tota ꝟo sui substantia mortificans est venenum.

¶ Declarat istos gradus. Primo pᵐ. Scđo zᵐ. Tertio 3ᵐ. Quarto 4ᵐ. zᵃ ibi (Et gradus scđs.) 3ᵃ ibi (Et tertius qdē.) 4ᵃ ibi (Et q̄rt⁹ ē gradus.) ¶ Ad euidentiā istoꝝ graduū est notādū ꝙ necessarium fuit medico distīguere gradus qualitatū eoꝝ que approximantur corpori nostro interius vel exteri⁹. Et rō hec est: qꝛ in ei⁹ opōnib⁹ indigēt diuersis gradib⁹ qualitatis: qꝛ ꝯtingit aliqñ aliquē egredi diuersimode a tēperamēto: mō cū debeat ipm reducere ad tēperamētū īdiget diuersitate graduū in medicis cū qb⁹ reducit: vñ sicut ꝯtingit recedere a tēperamēto versus cal'm sic ꝙ nō ꝑcipitur cū eo manifesta cal'itas: aut sicut ꝙ caliditas sentit manifeste nō vt ledant opōnes: aut sic ledunt manifeste ꝙ ex̄ cursuȝ nālē nō tñ corrumpunt: aut sic ꝙ total'r corrūpunt: ⁊ eodē mō in frido: iō vt sciat istis remediari opȝ distīguere in medicis cū qb⁹ tales lapsus deberet curare: ⁊ hoc ex hoc hr̄ si bñ aduertatis ꝙ distinctio graduū per prius repit in distēperātijs corporis: ⁊ secūdario ꝟo ⁊ ex ꝯñti in medicinis: ⁊ dato ꝙ medicine p̄ applicent eas medici p̄ tñ insunt distēperātijs corporis. ¶ Scđo notādū ꝙ ex hoc qđ dic̄ in p̄ ⁊ z° gradu apparet ꝙ nō est īcōueniens ꝙ medicina que est in primo gradu cal'itatis vel frigiditatis per accñs efficiat effectum calidi in z° vel 3° vel 4° gradu: sed per se solū efficit effectuȝ p̄mi gradus. s. si approximet in debita quātitate ⁊ debito tpe: sed ꝑ accidēs pōt efficere effectuȝ z° ⁊ 3° ⁊ 4° gradu: ⁊ illud per accñs est tale vel ꝙ iteret multotiens vel ꝙ addat in quātitate eius: nā ex multiplicatione agētis multiplicatur actio: qꝛ hoc faceret debile agēs in multo tpe qđ forte in pauco. Itē multiplicata quantitate multiplicat virt⁹: qꝛ in maiori quāto maior virt⁹: ita ꝙ medicina primi gradus pōt totiēs iterari ⁊ iterata quātitate exhiberi ꝙ ledit sensibil'r ⁊ corrūpit: ⁊ eodē mō medicina quarti gradus pōt ꝑ accñs inducere effectū primi ⁊ scđi ⁊ tertij gradus: qđ appet: qꝛ sicut dr̄. z. de accñti ⁊ mor. ca. z. ignis pōt accipi in tāta q̄titate modica ꝙ q̄si nō calefacit vt millesima ꝑs scintille ignis: quāto ꝫ magis medicina aliqua: vñ pōt medicina quarti gradus eē tāte quātitatis ꝙ nō efficit ibi effectū p̄mi ⁊c̄. ꝑ accñs. Ex qb⁹ appet ꝙ qñ auctores ponūt medicinā aliquā in aliq̊ gradu dȝ ītelligi quātitate ⁊ tpe debito: ita ꝙ si nō manifeste calefac̄ est in p̊: si manifeste ⁊ nō ledit opōnes est in scđo. si ledit ⁊ nō corrūpit in tertio. si corrūpit in quarto. Et si q̄rat que est ista quātitas ⁊ tp̄s mēsuratum. dico ꝙ certa quātitas reꝝ: vt dr̄. 3. de īge. ca. 3. neqꝫ calamo scribi pōt: neqꝫ ligua ꝓferri: sȝ hr̄ solū ex cōiecturarū estimatiōe boni arbitrij medici: ⁊ ex hoc apparet cā quare isti auctores diuersificati fuerūt in gradib⁹: adeo ꝙ vnus eādē rē ponit cal'aȝ in p̊: alter in scđo ⁊c̄. qꝛ habuerūt diuersas experiētias ⁊ cōiecturas circa eandem rem: ⁊ qꝛ diuersis regionibus diuersificant materie ⁊c̄.

¶ Dicemus aūt denuo ꝙ totuȝ illud qđ corpori aduenit qđ est ex eis inter que currit agere ⁊ pati: aut mutatur a corpore ⁊ nō mutat ipsum: aut mutat a corpore ⁊ mutat ipm: aut nō mutat a corpore ⁊ mutat ipm.

¶ Postq̄ p̄misit quādam diuersitatē eoꝝ que ingrediuntur in corpore humano que attēdunt quātū ad principia opationū que fiūt in corpore humano: ⁊ ōñdit que sint illa principia: ⁊ ꝙ. s. qualitas mā ⁊ forma specifica que opant ea que ꝑ os sumunt vel exterius approximant nobis: hic ponit aliā diuersitatē in eo qđ comedit ⁊ bibit sumpta rōne opōnis eaꝝ. Prio p̄mittit illā diuersitatē. Secūdo illā declarat. ibi (Qđ ꝟo mutat a corpore.) ¶ Circa p̄mū notādū ꝙ hec diuersitas ꝓprie attēdit penes diuersitatē opōnuȝ in corpore humano ex cibo ⁊ potu creatā: naȝ ꝙ corpus nr̄m alteret cibum vel alteret: hic est diuersitas in operationibus.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sȝ tu dices vr̄ ꝙ Aui. male diuidat: qꝛ diuisuȝ vr̄ ꝯdicere diuidētib⁹: nā p̊ dicit ꝙ illud totū qđ aduenit corpori nr̄o est de nūero eorū que agūt ⁊ patiunt: ⁊ hoc est diuisuȝ: postea dicit de mēbris diuidētib⁹ ꝙ eē tale: aut mutat a corpe: ⁊ ꝑ h̄ tāgit ꝙ patit ⁊ nō mutat ipȝ: ⁊ ꝑ h̄ tāgit ꝙ nō agit: ⁊ tñ dixit ꝙ oē tale hȝ agē ⁊ pati. ⁊ in 3° mēbro ēt tāgit aliđ ꝙ nō mutat: ⁊ ꝑ ꝯñs nō patit sȝ solū mutat: ⁊ ꝑ ꝯñs solū agit. Preterea vr̄ ꝙ ista diuisio sit supflua: qꝛ cum oē agēs nāle in agēdo repatiat ⁊ patiēdo agat: ꝫ pᵐ ⁊ 3ᵐ mēbrū sunt supflua. Ad h̄ posset rñderi zʳ. Uno° ꝑ expōnē lr̄e: ita ꝙ ly et accipiat īdifferēter ad h̄ vt sit ꝯiūctio copulatiua vel disiūctiua: ita ꝙ exponat ⁊ pro vel quātū ad primū mēbrū: sed copulatiue quātum ad zᵐ. Uel dōm ꝙ Aui. qñ dicit in diuiso īter q̄ currit actio ⁊ passio accipit actionē ⁊ passionē large ꝓ oī mutatiōe q̄ est in eis: siue sit magna: siue sit ꝑua. Sȝ postea in diuidentib⁹ accipit agē ⁊ pati solū ꝓ mutatiōe magna ⁊ manifesta: ita ꝙ qñ dic̄ ꝙ nō mutāt ipȝ corp⁹: veꝝ est mutatiōe manifesta sic̄ qñ nutrit corp⁹: tñ aliqual'r mutat ex eodē: imo in mēbro tertio diuisiōis: nā venenū nō mutatur mutatiōe manifesta: tñ aliq̊ mō repatit vt dicebat zᵃ rō. Et ꝑ h̄ idē pȝ ad scđaȝ rōnē: qꝛ lȝ oē qđ nāliter agit repatiat nō oȝ ꝙ patiat passiōe magna ⁊ māifesta sēꝑ ⁊ sic accipit h̄. Deinde cū dicit.

¶ Qđ ꝟo mutat a corꝑe ⁊ nō mutat corp⁹ mutatōe de qua sit curādū: aut ꝯūtit ī sil'itudinē corꝑis: aut nō cōuertit. Illđ āt qđ ī ei⁹ ꝯūtit sil'itudinē nutrimētū ē absolute. Et illđ qđ nō ī ei⁹ ꝯūtit sil'itudinē ē medicia tēperata. Qđ ꝟo a corꝑe mutat ⁊ ipȝ mutat nō ē possibile qn aut si cū mutat a corꝑe mutat corpus: ⁊ post corp⁹ mutet ipȝ ad vltimū ⁊ destruat ei⁹ mutatio. Aut nō sit ita sȝ ipȝ ad vltimū ⁊ đstruat ei⁹ mutatio. Aut nō sit ita: sȝ ipȝ mutet corp⁹ ad vltimū ⁊ đstruat ipȝ. Et p̄ma qdē diuisio aut ꝯuertet ī sil'itudinē corꝑis: aut nō ꝯuertet in sil'itudinē corꝑis. Si in corꝑis ꝯuertet sil'itudinē erit medicinale nutrimētū: ⁊ si in corporis non cōuertet sil'itudinē erit medicina absolute. Scđa autē diuisio erit medicina venenosa. Illđ ꝟo qđ a corpore nullo mō mutat ⁊ ipm mutat est venenū absolute.

¶ Hic manifestat p̄dictā diuersitatē. p̊ manifestat eā exēplificando ⁊ sbdiuidēdo qdā mēbra. z° ipaȝ đcl'at q̄ ad qdā dicta obscura ī eis. ibi (Cū āt dicim⁹ ⁊c̄.) Resumam⁹ ꝫ totā diuisionē breuit. oē qđ aduenit corpori nr̄o ꝑ viā cibi vl' pot⁹: aut mutat a corꝑe ⁊ nō mutat ipȝ: aut mutat ab eo ⁊ mutat ipȝ: aut nō mutat ab eo ⁊ mutat ipm. Si p̊ mō h̄ dicit: qꝛ aut ꝑfecte mutat a corꝑe nr̄o in sbа et q̄litate: ⁊ sic est cib⁹ absolute: aut non mutat ꝑfecte nec ꝯuertit: ⁊ sic ē medicia tēperata. Si z° mō h̄ zʳ: qꝛ aut sic mutat ⁊ mutat ꝙ vltimo vicit corp⁹ nr̄m: aut sic mutat ꝙ vltio vincit a corꝑe nr̄o. Si āt mutat su. ꝙ vltio vicit a corꝑe nr̄o: aut ꝯuertit ad sil'itudiēȝ corꝑis vt cib⁹ medicialis vel nō ꝯuertit vt medicina absolute. Si aūt sic mutat ⁊ mutat ꝙ vltio vicit ⁊ corrūpit corp⁹ nr̄m sic ē medicina venenosa. Si loq̄mur 3° mō. s. ꝙ nō mutat a corꝑe ⁊ ipȝ mutat ⁊ corrūpit sic est venenū absolute: ⁊ h̄ ē. Hic cadit qđ 4ʳ. Prima est vtrū in eadē re simplici possit repiri sil' virt⁹ cibalis ⁊ medicinal'. Scđa vtrū medicia tēpata mutet corp⁹. Tertia vtrū ī eadē re possit repiri rō cibi ⁊ medicie tēperate. Quarta vtrū medicina aliq̊ possit ꝯuerti ī sbаȝ nutriti ⁊ nutrire: q̄ oia bñ discutiant.

¶ Cū aūt nos dicim⁹ ꝙ a corꝑe nr̄o nō mutat nolum⁹ dicē ꝙ nō calefiat in corꝑe ꝑ opōnem īnati caloris in ipso: imo pl'm venenoꝝ nō opat in corꝑe nisi calefiat ꝑ opōnē caloris īnati q̄ est in ipso. Sȝ volum⁹ dicē ꝙ nō mutat in sui forma nāli: imo nec cessat ab opatione ei⁹ virtute ⁊ forma manētib⁹ donec corp⁹ corrūpat. Et est qdē cū ei⁹ nā ē cal'a ⁊ adiuuat tūc suā ꝓprietatē nā eius ad resoluēdū sp̄m sic̄ venenuȝ viperaꝝ ⁊ napelli. Et est cū nā eius est frida ⁊ adiuuat suā ꝓprietatē natura eius ad ꝯgelandū spiritū ⁊ debilitanduȝ sicut venenū scorpionis ⁊ iusq̄ami. Totū ꝟo illud qđ nutrit in fine rei nāli mutatione corpus mutat. Et est calefacere: quoniaȝ cū in sanguine cōuertit proculdubio in calefaciendo augmētū prebet: ita vt lactuce ⁊ cucurbite tal'r calefaciant qual'r istud calefacē existit. Cum ꝟo calefacere dicimus nolumus calefacere istud: sed illđ qđ ex qualitate rei ꝓuenit eius remanente specie.

¶ Postq̄ posuit diuersitatē quādā eoꝝ q̄ igrediūt corpa rōne operationū q̄ ab eis ꝓueniūt ⁊ đcl'auit aliqual'r mēbra diuisiōis: hic đcl'at qdā dicta obscura circa đterminata. ⁊ tria fac̄ sic̄ tria sūt illa dicta obscura q̄ ipse đcl'at. Nā p̊ decl'at qđ vltio dixit. s. ꝙ venenuȝ mutat

mutat corp⁹ ꝛ nō mutaꝛ ab eo. Scđo declarat q̄ddā qđ dixit in p̄ mēbro. s. q̄uo cib⁹ mutaꝛ ꝛ nō mutat. Tertio declarat q̄ddā dictū in 2° mēbro diuisionis. s. q̄uo medicina ꝛ nutrimētū mediciale mutat corp⁹ ꝛ mutaꝛ a corpe. 2° ibi (Totū v° illud.) 3° ibi (Et medicina q̄dē nutriēs ꝛc.) ¶ Circa p̄mā ptē notādū p̄ ꝙ ex h̄ qđ dic̄ hic Aui. s. ꝙ nō itelligit ꝙ venenuȝ nō muteꝛ a calore nr̄o: ita ꝙ nullo mō calefiat a corpe nr̄o appet diuersitas: imo calefactōis ꝛ mutationis medicie ꝛ veneni. Nā cū dicim⁹ ꝙ medicia mutaꝛ vtputa medicia cal'a nō itelligimus ꝙ solū calefiat a corpe nr̄o: qꝛ tūc nō differret ei⁹ pmutatio a pmutatiōe veneni: qꝛ ēt venenū calefit a corpe nr̄o vtpl'm vt dic̄ Aui. hic. ꝛ iō oȝ al'r mutari: ita ꝙ reductio medicie cal'e ad actū fit nō solū qꝛ calefit: ſȝ ēt qꝛ pmutaꝛ in forā ꝛ sub̄a ei⁹ aut venenū remanet in forā ꝛ sub̄a ei⁹: ꝛ h̄ ē qđ dicebat Auer. 5. collȝ. ca. 3. ꝙ medicia cal'a ꝯuertiꝛ in chilū calidiorē corpe nr̄o: ꝛ frida in fridiorē. ꝛ dic̄ ꝙ medicia ponit ptes cibales in corpore sic̄ ꝛ cib⁹: nec differt a cibo in h̄ ꝙ est trāsmutari a for° ꝛ sb̄a sua: ſȝ in h̄ ꝙ cib⁹ ꝯuertiꝛ in idē nuō cū corpe nr̄o: sed medicia nō pōt idē nuō: ꝛ h̄ nō repugnat dict̄. H. lȝ q̄daȝ certāt ꝙ sic. ꝛ iō dicit ibi Auer. ꝙ q̄dā ei⁹ socius distās ab eo multū vidēs istū passuȝ in collȝ: qꝛ nō itelligebat credebat ꝙ ꝯdiceret dict̄. H. ꝛ p mltas epistolas fecit eū itelligē ꝛ vidē ꝙ nō repugnat dict̄. H. tn̄ sine dubio modus. H. est vl'ior sic̄ appuit in q̄ōne disputata de reductiōe medicie ad actū ꝛc. ¶ Scđo ē notādū ꝙ notāter dic̄. pl'm venenoꝝ: qꝛ sic̄ sup̄ dicebaꝛ venena sūt duplicia. q̄dā sunt q̄ opanꝛ p° sui obuiatione ad corp⁹ sine aliq̄ calefactiōe vt sūt illa q̄ sūt actu venena: vt venenū scorpionū ꝛ viperarū ꝛ basiliscoꝝ que sūt venenoꝝ aīatoꝝ. Alia sunt q̄ nō statī p° eoꝝ obuiatione corrūpūt: ſȝ p̄ aliq̄l'r iuuanꝛ a calore nr̄o: ꝛ fiunt mag̃ in actu: ꝛ citius per calorē nr̄m: ꝛ nō qꝛ trāsmutationē recipiāt ab eo vt venena q̄ sūt ex terrenascētib⁹: vt ex plātis vel mineralib⁹: ꝛ qꝛ hec sunt plura q̄̄ p°: iō dixit: plurimū venenoꝝ ꝛc. ⁋ Et ex his appet sol'o duaꝝ q̄ōnū.

Dubm 9m ¶ Prie hui⁹ q̄ōnis. s. q̄ venena citi⁹ iterficiāt. nā illa q̄ sūt ex aīalib⁹ cū sint mag̃ in actu citi⁹ iterficiūt q̄̄ q̄ sūt in plātis: qꝛ talia sūt minus in actu. Appet ēt sol'o alterius q̄ōnis. s. ꝙ venenū citius iterficit: aut calidū vel fridū. Nā cal'm citius iterficit eo ꝙ citius puenit ad cor in quo p̄ est vita: qꝛ nō idiget aliq̄ dispōne ꝛ subtiliatione: sed fridū venenū idiget aliq̄ dispōne subtili vt pueniat ad cor. sed supposito ꝙ eque cito pueniret ad cor fridū sic̄ cal'm venenuȝ qđ eoꝝ citius iterficeret. dico ꝙ fridū qꝛ mag̃ est vite ꝛ nāli calido ꝯriū. ¶ Tertio est notādū de eo ꝙ dicit (Et est q̄dē cum hec nā est calida ꝛc.) ꝙ calefactio que iduciꝛ in venenū calȝ a calido nāli adiuuat ipsa venena calida pp duo. Prio qꝛ adiuta a calore nr̄o mag̃ calefiunt ꝛ fiūt per ipm mag̃ in actu: sicut videmus ꝙ fricatio charabe ꝓfert ad attractionē palee: qꝛ tūc mag̃ fit in actu. Secūdo iuuaꝛ a calore nr̄o venenū cal'm: qꝛ ei⁹ ptes mag̃ subtilianꝛ ꝛ ipsis subtiliatis citius petūt ad iteriora cordis: sed opōnes venenoꝝ frigidoꝝ adiuuat calefactio a calore nāli solū 2° mō nō aūt p̄ mō: qꝛ in sua friditate nō iuuanꝛ a calore nāli cū calor nālis semp hēat calefacē de se: sed mag̃ ipediret vt sic actionē frigidoꝝ: ꝓferebat tn̄ calidis venenis ipsa mag̃ calefaciendo: sed frida iuuanꝛ 2° mō a calore nāli: qꝛ eoꝝ ptes mag̃ subtilianꝛ qb⁹ subtiliatis citius penetrat coꝝ virt⁹ ad cor ꝛ iterficit. ꝛ iō dicit. H. 3° de simpli. medi. ꝙ venenū frigidū citius interficit datū cū vino q̄̄ aliter: qꝛ citius cū vino penetrat ad cor q̄̄ cū alio: dūmō vinū nō sit in tanta q̄̄titate ꝙ ipm ipediat pp caliditatē ꝛ destruat. ¶ Quarto est notādū de eo qđ dicit ꝙ venenū nō mutaꝛ i sui forma: imo nō cessat ab ei⁹ opōne donec corrūpat corp⁹ remanentib⁹ forma ꝛ virtute ei⁹: qđ hic dicit pōt 2r exponi. Uno mō ꝙ sit redditio cāe dictoꝝ: scȝ ei⁹ qđ dixit ꝙ nō mutaꝛ in sui forma remanētib⁹ forma ꝛ virtute. i. qꝛ manet forma ꝛ virt⁹ veneni: ꝛ tūc dicemus ꝙ h̄ dicit ad dr̄iam medicine cuius forma nō manet: sed corrūpiꝛ in forma chili ꝛ vinciꝛ a corpe: sed venenū nō corrūpiꝛ in stōcho. Alio mō pōt exponi remanētib⁹ for° ꝛ v̄tute. i. donec remāet ei⁹ for° ꝛ virtus: ꝛ tūc dōȝ ꝙ h̄ dic̄: qꝛ aliq̄n venenū exhibitū nō corrūpit corp⁹: ſȝ vinciꝛ a corpe mediāte medicia ei ꝯria vt sūt medicie tyriacales: aut qꝛ corp⁹ vicit venenū ꝛ ipȝ expellit: ſȝ q̄uo h̄ fiat videbiꝛ i q̄ōnib⁹.

Dubm 10m ¶ Qđ est intelligendū de eo qđ dicit. ꝛ est quidem cum hec natura est calida ꝛ adiuuat ꝛc. ꝙ lȝ venenum operetur interficiendo a tota substantia: tn̄ ad operationes ei⁹ adiuuat cōplexio ei⁹. nā in calidis venenis adiuuat caliditas iquātū resoluit spūm: sed quo ad frigida venenoꝝ adiuuat opōneȝ veneni que est a tota sub̄a mortificādo calorē inatū ꝛ extinguēdo ipm ꝛc. ¶ Intelligēdū circa illā partē (Totū v° ꝛc.) ꝙ nō est itelligēdū ꝙ nutrimētū oīno muteꝛ in corpe nr̄o sic ꝙ nullo mō ipm mutet: qꝛ oīs cib⁹ q̄̄tūcūq̄ sit fridus imutat calorē nālē ipm augēdo. nā restaurādo san. ꝛ spūm ipm auget ꝛ calefacit. Sed intellexit supra in 2° mēbro diuisionis ꝙ cib⁹ nō mutat mutatione que fit a q̄litate aliq̄ ipressa in ipo: qꝛ q̄n hoc facit tūc hȝ rōnē medicie. ¶ Scđo notādū est ꝙ mutatio que fit in corpore nr̄o a cibo est 2x. Una est que fit in p̄n° ꝛ non est manifesta. Alia est māifesta que fit in fine. s. in assimilatione: ꝛ ꝓpterea hec permutatio nō est nisi augmētū caloris inati q̄dē permanere in corpore: ꝛ de tali hoc intelligitur quādo dicit ꝙ in fine rei mutat corpus mutatione naturali. ꝛ diciꝛ mutatio nālis qꝛ fit additione in calore nāli que debet permanere in corpore.

Dubm 11m ¶ Tertio notādū: qꝛ diceret aliq̄s q̄uo dicit ipse. remanēte ei⁹ spē. cū ipsi⁹ forma corrūpaꝛ. Dōm ad h̄: ſȝ notādū p̄ ꝙ 2x est mutatio que fit in corpe nr̄o. Naȝ vna est nālis. s. illa que fit a cibo. Alia est nōnālis: ꝛ hoc fit a qualitate medicinali eius vel a medicina ipsa anteq̄̄ sit eius forma corrupta ꝛ ꝯuersa in chilū: ꝛ etiā postq̄̄ mutata est in chilū ꝛ ꝯuersa in membrū: qꝛ relinquit in sanguine virtutē ei⁹ ꝛ sanguis in mēbris: ꝛ iō vult dicē ꝙ remanet eius forma vel actu vel virtute: sed sup̄ voluit ꝙ mutareꝛ a ꝓpria forma: ꝛ h̄ est verū qꝛ denudaꝛ a forma ꝓpria tn̄ remanet virt⁹ ꝛ ipressio ei⁹ in sanguine ꝛ mēbris: ꝛ iō nō ꝯtradicit. Deinde cum dicit.

¶ Et medicina quidem nutriens a corpore per sui mutatur substātiā. Et mutaꝛ ab ipso per sui qualitatē: sed primo mutaꝛ in sui qualitate: ꝛ alia quidē mutaꝛ p̄mo in caliditate ꝛ calefacit sicut allia. Et ē alia que mutaꝛ primo in frigiditate ꝛ infridat sicut lactuca. Cūq̄ȝ eius cōuersio in sanguinem compleꝛ plurimum operationis eius est calefacere ꝓpterea ꝙ in sanguine augmētū efficit. Q̄uo eni nō calefacit cū iam facta sit calida ꝛ sua frigiditate se expoliauerit. Sed vnicuiq̄ȝ eaꝝ etiaȝ aliquid inate q̄litatis associaꝛ post ꝯuersioneȝ in substantia: quoniā in sanguine qui generaꝛ ex lactucis aliqua remanet infrigidatio ꝛ in sanguine qui generaꝛ ex alliȷs aliqua calefactio: sed est hoc vsq̄ȝ ad tēp⁹. Medicinarū preterea nutrimentū alia est que medicationi magis existit ꝓpinqua. Alia est que nutrimento est vicinior. Q̄uēadmodū ipsoꝝ nutriētiū alia sunt quoꝝ natura vicinior est substantie sanguinis sicut vinuȝ et ouoꝝ vitelli ꝛ aqua carnis: alia sunt que parūper sunt longinquiora sicut panis ꝛ caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia.

¶ Hic declarat qđ dixit supra in 2° mēbro diuisionis. s. q̄uo medicina ꝛ nutrimentū medicinale mutat corpus ꝛ mutaꝛ a corpore. Et p̄mo ostēdit hoc absolute. Scđo respectiue. s. comparādo vnā medicinā nutritiuā ad aliā. ibi (Medicinarum preterea.)

Dubm 12m ¶ Sed diceret aliq̄s circa p̄mā parteȝ. nō videꝛ bene dicē q̄n dicit (Sed vnicuiq̄ȝ earū associaꝛ aliq̄ q̄litas.) qꝛ accn̄s nō trāsmigrat de subto in subm: ergo nō vadit de medicia illa in sanguinē ꝛ mēbra. Preterea si illa q̄litas remaneret aut remaneret in actu vel potētia: sed nō manet in actu cū ei⁹ forma substātialis corrūpaꝛ: nec in in potētia: qꝛ diceretꝛ potētia calidū vel frigidū. ⁋ Ad hoc dōm ꝙ duplex est modus ſm quē possum⁹ dicere ꝙ illa q̄litas que p̄mo erat in medicina vel cibo medicīali remanet vno mō: qꝛ p̄mo mutat mēbra digestionis. s. stōchū ꝛ ipm alterat ad caliditatē maiorem vel frigiditatē maiorē quā debeat nāliter habere quo altera to gn̄at chilū calidiorē vel frigidiorē debito: ꝛ ille sanguis alterat mēbra ꝛ restaurat nutrimentū deperdituȝ calidius vel frigidius debito: ita ꝙ illa qualitas remanet in medicina. nā sicut est in generatione sic debet esse in nutricatione cū nutricatio sit q̄dā gn̄atio. nūc aūt in gn̄ōne ita est ꝙ q̄n agēs est forte ꝛ mā disposita tūc agēs total'r assimilat sibi passuȝ: ſȝ si agēs sit debile ꝛ mā iobediēs ꝛ indisposita: tūc in eo qđ gn̄atū est remanet aliq̄d de dispōne ei⁹ qđ p̄ erat in mā: ꝛ iō ꝯtigit ꝙ tūc fet⁹ similaꝛ matri plus q̄̄ patri: qꝛ mater mām ministrat. eodē mō est in nutritione ꝙ aliq̄ q̄litas remanet in mā: ꝛ tunc remanet aliq̄d in ea qđ nō potuit trāsmutari: ꝛ p h̄ cessant obta. ⁋ Sed tu dices ipē dic̄ ꝙ h̄ est vsus ad tēpus: ꝛ q̄̄tū est h̄ tēpus in quo remanet hec q̄litas medicine vel cibi medicinalis. Ad h̄ respōdent q̄dā ꝛ dicunt ꝙ vsq̄ȝ ad tēpus assimilationis durat frigiditas lactuce: sed postea q̄n est conuersa in mēbrū recedit talis infrigidatio: sed hoc nō est verum: imo post tp̄s assimilationis: qꝛ videm⁹ ꝙ nutrimētū pmutat nutritū ſm sui sub̄am. Iteȝ nō est maior rō quare hec qualitas remaneat in sanguine q̄̄ in mēbris: tamen in aduentu forme sanguinis inducatur alia forma a chilo sic̄ in nutritione iducaꝛ alia forma a forma sanguinis. Itē ꝙ nutrimentū permutat membra etiā facta assimilatione. Declarat qđ dicit Gal. 6. cap̄. p̄mo de accidenti ꝛ morbo de

arbore que fuit trãsplãtata de persia in Egyptũ que prius nõ erat fructifera ⁊ fcã ẽ fructifera. hoc aũt nõ eẽt nisi nutrimẽtũ mutaret mẽbra. Et iõ expono sic qꝙ q̃litas vt calefactio vel ĩfrigidatio manet vsqꝫ ad tps. i. vsqꝫ ad aliqđ tps vt sonat lr̃a. ⁊ hoc appet: qꝛ oẽ qđ est tale nãlr̃ si mutat̃ ad ꝯ̃riuz facile redit ad illud: nisi illa mutatio sit tãta qꝙ destruat eius nãm: sic̃ qꝛ aq̃ nãlr̃ est frĩda si dimittat̃ quiescere statiz ĩfrĩdat̃. mõ cũ corp⁹ nãliter esset prius in sua tẽperie: ⁊ ista caliditas vel frĩditas ĩducta a lactuca vel allio sit p̃ter nãz sic remanet in membris vsqꝫ ad aliqđ tps: ⁊ postea caloꝛ nãlis redit ad suã nãm nisi esset tãtus vsus eius qꝙ totalr̃ mutaret̃ ad illã q̃litatẽ corpus: sic aũt posset calefieri aqua qꝙ tota resolueret̃.

Dub^m 13^m ¶ Sꝫ diceret aliqs circa illã ptẽ. medicinarũ p̃terea. Nõ vꝫ qꝙ aliq̃ medicina mag̃ appropiquet q̃ꝫ cib⁹ cũ medicia sit disticta ꝯ̃ cibũ. Dõm qꝙ medicia põt ad duo cõpari. s. ad aliã medicinã: ⁊ tũc vna medicina põt esse ꝓpinquioꝛ nutrimento q̃ꝫ alia. s. illa que minus alterat ⁊ magis nutrit ⁊ sic intelligit. si aũt cõparat̃ ad cibum ⁊ sic nõ intelligit hoc. ⁊ hoc modo tu arguis.

Du^m 14^m ¶ Sed tu dices vlterius: vnde est qꝙ aliqđ nutrimẽtũ est ꝓpinqui⁹ sanguini q̃ꝫ aliud. Dico qꝙ hoc põt esse ex parte triũ. s. ex pte sbe vt qꝙ sit cito alterabile a caloꝛe nr̃o. ⁊ ex parte qualitatis vt qꝙ sit calidũ ⁊ humidũ. 3° ex parte ꝓportionis ad corp⁹: imo hec est rõ nutrimẽti ꝓprie vt appet. 2. alimentoꝝ. ca. 5. ⁊ cũ vinũ hẽat oĩa hec: ideo maxime est aptũ ad ꝯ̃uersionẽ in sanguinẽ ⁊c̃.

¶ Amplius dicem⁹ qꝙ nutriens mutat corporis dispositionẽ qualitate sui ⁊ quãtitate. Qualiter vero qualitate sui mutet iam sciuisti. Quãtitate aũt q̃m aut augmẽtabit ⁊ ꝓueniet ex eo ad fastidiũ ⁊ oppilõnes: ⁊ postea ad putrefactionẽ: aut minuet ⁊ ꝓueniet ex eo ad ptisiz. Sed augmẽtũ in quãtitate ex nutriẽte semꝑ est infrigidans nisi ꝓueniat ex eo putredo ⁊ calefactio que calefacit: sicut enim putredo nõ accidit nisi ꝓpter caloꝛez extraneũ: ita ꝓpter ipsam etiã caloꝛ accidit extraneus.

¶ Postq̃ꝫ oñdit diuersitatẽ ꝓueniẽtẽ in corpe ex cibo ⁊ potu rõne p̃ncipioꝝ operãtiũ ⁊ rõne modi operãdi: hic oñdit diuersitatẽ ꝓueniẽtẽ in corpe hũano ex cibo ⁊ potu q̃ꝫtũ ad effectũ derelictũ in corpe hũano ex eis. ⁊ duo. f. Prio ꝓpõit vnã diuersitatẽ nutriẽtiũ sumptã rõne q̃litatꝫ ⁊ q̃ꝫtitatꝫ cibi. Scđo ꝓponit aliã sumptã rõne sbe ⁊ q̃ꝫtitatꝫ. ibi (Dicemus ẽt qꝙ nutriens.) Prima in duas. Prio ꝓponit diuisionẽ. Scđo ꝯ̃clarat mẽbra diuisiõis. ibi (Qualr̃ vero.) Mẽbra diuisionis ponit. Prio excusat se ad ꝯ̃clarationẽ p̃mi mẽbri r̃mittẽdo nos ad sup̃dicta. Scđo ꝯ̃clarat 2^m. ibi (Q̃ꝫtitate ãt.)

Dub^m 15^m ¶ Sꝫ circa illã ptẽ: q̃ꝫtitate ãt. dubitat̃ qđ dic̃ qꝙ ex q̃ꝫtitate nimia cibi corp⁹ ĩfrĩdat̃ nisi ꝓ̃ueniat ex eo putredo vt sup̃ dixit qꝙ oĩs cib⁹ q̃ꝫtũcũqꝫ frĩdus vt lactuca calefac̃ ⁊ auget caloꝛẽ nãlez: ergo ꝯ̃dicit sibi.

Dub^m 16^m ¶ Preterea dicit qꝙ putredo ẽ cã caloꝛis extranei: ⁊ qꝙ caloꝛ extraneus est cã putredinis: sꝫ qđ est cã cãe est cã causati. Si ergo putredo est cã caloꝛis extranei: erit ẽt cã ei⁹ cui⁹ est caloꝛ extraneus: sꝫ caloꝛ ex̃neus est cã putredinis: ergo putredo est cã putredinis. hoc aũt est falsuz: qꝛ tunc idẽ esset cã sui ipsius qđ est ĩpoſ̃e. ¶ Ad p̃m dõm qꝙ nõ ꝯ̃dicit. nã multitudo nutrimẽti vel accipit̃ in se vel respectu caloꝛis. si in se ⁊ si digerat̃ a caloꝛe nãli semꝑ calefacit ⁊ sic locut⁹ est supra: sed si sit mult⁹ respectu caloꝛis nr̃i: ita qꝙ nõ possit ei dominari caloꝛ ⁊ ipm ꝯ̃uertere: tunc suffocat caloꝛẽ ꝓpter ĩproportionẽ q̃ꝫtitatis ad ipm: ⁊ dato qꝙ de se sit bonũ nutrimẽtum: vnde sicut pꝫ per Gal. 2. de accidẽti. ca. 2. caloꝛ ignis põt corrũpi vel ꝑ defectũ lignoꝝ vel ꝓpter excessum ipsoꝝ suffocãtiũ eum. ⁊ ideo si nõ digerit̃ ꝯ̃uertit̃ in superfluitates frigidas ĩdigestas que caloꝛẽ nãlem extinguũt: ⁊ hoc mõ loquit̃ hic: q̃re nõ ꝯ̃dicit. ¶ Ad 2^m dõꝫ qꝙ non intelligit qꝙ idem caloꝛ numero extraneus sit cã ⁊ effectus putrefactionis: sed idem specie. hoc aũt nõ est incõueniens sicut nõ est incõueniens qꝙ Soꝛ. ⁊ homo generat hoĩem Platonẽ: sed qꝛ dicit qꝙ semper est infrigidans nisi in eo proueniat putredo ⁊ calefactio: videt̃ innuere qꝙ putrefactio semper fiat a calido.

Du^m 17^m ¶ Ideo de hoc querat̃ ⁊c̃. Diceret aliqs. Nã vꝫ illud falsuz: qꝛ Auer. ponit in suo lib. collꝫ. ca. 3. qꝙ putredo aliq̃n accidit ex frigiditate: ⁊ hoc appet rõne: qꝛ putrefactio accidit in humoꝛe ex hoc qꝙ derelinquit̃ a regimine nãe: vt dicit Gal. in. 11. ca. 4. ⁊. 8. nũc aũt per frigidũ humoꝛ põt dereliq̃ a regimĩe nãe ⁊ mag̃ q̃ꝫ per calm: qꝛ frĩdũ ei mag̃ ꝯ̃riat̃: q̃re ⁊c̃. Preterea qđ est cã infrigidationis nõ est cã caloꝛis: putrefactio ẽ hmõi: qꝛ est via in corruptionẽ ⁊ mortẽ. Aristo. 4. metheo. tex. cõmẽ. 6. moꝛs stat per frigidũ: quare ⁊c̃. ¶ Ad p̃m dico qꝙ duplex est cã putredinis. Una est ĩmediata ⁊ ista solũ est caloꝛ. eius ratio est: qꝛ putrefactio est effumatio humoꝛis putridi, hoc aũt nõ fit nisi a calido: ⁊ ideo necesse est qꝙ tũc subeat caliditas extranea humoꝛẽ putridũ. Sed alia est cã mediata ⁊ talis cã bene põt esse frigus ꝓpter ꝓhibitã respirationẽ quã facit: ⁊ hoc mõ intelligit Auer. Preterea qđ est cã ĩfrigidationis nõ est cã caloꝛis: putrefactio est hmõi: qꝛ est mã in corruptionẽ ⁊ mortẽ vt. 4. metheo. moꝛs stat pro frigido: q̃re ⁊c̃. dõm qꝙ verũ est vltimate: sed actu putrefacit ⁊ tñ est ĩfrigidãs. ¶ Notãdũ qꝙ augmẽtum in q̃ꝫtitate cibi põt esse duplex: qꝛ qđdam est qđ põt superari cũ hoc a nã ⁊ virtute digestiua ⁊ tale augmẽtũ nõ ĩfrigidaret: imo calefaceret: qꝛ multiplicaret sang. qui calefaceret: sꝫ aliud est augmẽtũ qđ nõ põt superari a nã ⁊ tale augmẽtũ semꝑ est ĩfrigidãs qꝛ extinguit caloꝛẽ sicut multa ligna apposita super ignẽ.

¶ Dicemus etiaꝫ qꝙ nutriens aliud est subtile aliud est spissum aliud est temperatum. Et subtile quideꝫ est illud ex quo sanguis generatur subtilis: ⁊ spissuꝫ ex quo sanguis generatur grossus.

¶ Hic ponit aliã diuisionẽ nutrientiũ sumptã rõne sbe ⁊ q̃ꝫtitatis. Primo facit hoc. Scđo subdiuidit mẽbra diuisionis. ibi (Uniuscuiusqꝫ aũt haꝝ diuisionũ.) Notãdũ qꝙ hic accipit̃ diuisio rõne sbe. s. rõne subtilitatis ⁊ grossitiei non qꝙ subtilitas ⁊ grossities sit sba: sed medici sic appellant: qꝛ habent rõnem magis cõmunem.

¶ Uniuscuiusqꝫ autẽ harũ diuisionũ: aut est eius nutrimentũ multũ aut est paucum. Exemplum subtilis ⁊ multi nutrimenti est aqua carnis ⁊ vinũ ⁊ oua sorbilia calefacta aut trementia. Ista enĩ multi existunt nutrimenti: q̃m plurimũ substantie ipsoꝝ in nutrimẽtũ cõuertit̃. Exemplũ spissi ⁊ pauci nutrimenti est caseus ⁊ caro salita ⁊ melongia ⁊ his similia. Res enim que ex eis in sanguineꝫ cõuertitur est pauca. Exemplũ subtilis ⁊ pauci nutrimẽti est iulep ⁊ olera que in substantia sui temperata existunt ⁊ in sui qualitate. Et ex fructibus matiana ⁊ mala granata: ⁊ que eis similant̃. Et exẽplum spissi multi nutrimẽti est oua lixa ⁊ caro vaccina. Cuiuscũqꝫ etiã harũ dictionũ alie sunt que sunt boni chimi: alie sunt que sunt mali chimi. Exẽplũ subtilis multi nutrimẽti boni chimi: ouoꝝ vitelli ⁊ vinuꝫ ⁊ aqua carnis. Exemplũ subtilis pauci nutrimẽti boni chimi: lactuce matiana ⁊ mala granata. Exẽplũ subtilis pauci nutrimenti ⁊ mali chimi: pulmo ⁊ caro anaguaid. Exemplũ spissi mlti nutrimẽti boni chimi: oua lixa ⁊ caro ãnualis agni. Exemplũ spissi multi nutrimẽti mali chimi: vaccina ⁊ caro anatis ⁊ caro eqna. Exẽplũ spissi pauci nutrimenti mali chimi: caro salita. In hac aũt summa inuenies temperamentum.

¶ Hic subdiuidit membra diuisionis. Primo subdiuidit mẽbra diuisionis penes bonũ ⁊ malũ. Scđo declarat oĩa in exẽplis. ibi (Cuiuscũqꝫ etiam harum diuisionum.)

¶ Sed tu dices ipe dicit qꝙ oua lixa sũt multi ⁊ spissi nutrimẽti: sꝫ ꝯ̃riũ hui⁹ dic̃ Gal. sup isto afoꝛ. 18. 2^e pti. Eoꝝ q̃ nutriunt̃. vbi dic̃ qꝙ hec oua sic cocta sũt mali ⁊ pauci nutrimẽti. ¶ Ad hoc dõm qꝙ illud qđ hic dic̃ Aui. est ĩtelligẽdũ de ouis elixis nõ ĩduratꝫ. qđ aũt ibi dicit Gal. hꝫ veꝝ de ouis elixis ĩduratꝫ ⁊ in vinũ coctꝫ a qb⁹ est humidũ resolutũ. alij tñ dñt qꝙ hic ĩtelligit de vitello oui: ibi aũt intelligit Gal. de albumine ei⁹. ¶ Itẽ est ĩtelligẽdũ circa illã parteꝫ (Cuiuscũqꝫ etiã haꝝ diuisionũ) qꝙ oua diuersificant̃ in nutricatiõe s̃m diuersaꝫ dispõnẽ decoctionis: qꝛ si parũ decoquant̃: ita qꝙ sint tremẽtia: tũc sũt subtilis ⁊ multi nutrimẽti ⁊ boni chimi. Si aũt multũ superxcoquant̃: tũc sunt grossi ⁊ pauci nutrimẽti ⁊ mali chimi: qꝛ resoluit̃ ei⁹ hũiditas ⁊ remãet grossa ⁊ terrestris. Dicit qꝙ lactuce ⁊ maciana sunt subtilis pauci nutrimenti boni chimi. ⁊ hoc est qꝛ parũ recedit a tẽperamẽto virt⁹ frĩdi: ⁊ illud corrigit̃ ꝓpter calidum naturalem indigestionem ⁊c̃. (Uniuscuiusqꝫ harum ⁊c̃.)

¶ Diceret aliqs nõ vꝫ veꝝ qđ hic dicit Aui. qꝙ subtilis cibi possit eẽ qđdã qđ det multũ nutrimẽtũ ⁊ qđdã qđ paucũ: qꝛ. G. 7. ꝯ̃ igenio ca. 6. qꝙ nutricatius sit ĩde cibariũ ⁊ qꝙ multũ est grossuꝫ ⁊ viscosuꝫ sic̃ caro porcina: ergo subtilis cibus semꝑ dat paucũ nutrimẽtũ. Dõꝫ qꝙ cibũ aliquẽ dare multũ nutrimẽtũ põt dupliciter ĩtelligi. Uno modo multũ. i. fixum ⁊ permanens ⁊ nõ facile resolubile. Alio mõ qꝙ det multũ: qꝛ plurime partes cibi cõuertant̃ in nutrimentũ eo

ꝙ ibi sunt multe ꝑtes pure ⁊ pauce īpure. Primo modo intelligit semꝑ illd̄ qd̄ dat multū nutrimētū dꝫ esse grossuꝫ ⁊ viscosuꝫ: ⁊ isto mō itelligit in.7.de igenio.cap̄.6. Scd̄o mō tam grossuꝫ ꝙ̄ subtile pōt esse pauci ⁊ multi nutrimēti ⁊ sic intelligit hic Auicē.

De dispositionibus aquarum. Cap.16^m.

Aqua vnū existit elemētoꝝ que sola inter oīa elemēta hꝫ ꝓpriū vt in eo qd̄ comedere ⁊ bibere ingrediat̄: nō ideo vt nutriat: sed qꝛ nutrimētū penetrare facit ⁊ eius rectificat substantiā. Non aūt dicim⁹ ꝙ aq̄ non nutriat nisi qꝛ nutriēs in potētia est sanguis: ⁊ in alia potētia longiore ista est ꝑs mēbri hoīs. Corpus v̄o simplex nō ꝯuertit̄ ad formā sanguineā recipiendā neqꝫ formā mēbri humani nisi cōponat̄. Sed aq̄ est substātia que adiuuat ad liquefaciendū nutriēs ⁊ subtiliādū ⁊ vt cito currat ⁊ penetret in venas ⁊ in foramina: neqꝫ esse pōt absqꝫ hoc auxilio eius cōplementū rei nutrimenti.

¶ Postq̄ determīauit de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝓueniētib⁹ in corꝑe hūano ex eo qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ in gn̄ali: hic sic̄ superius dicebat̄ spāl'r ꝯscēdit ad quedā potū q̄ est aq̄ ondēdo diuersitates ⁊ opōnes ⁊ effect⁹ q̄ ꝓueniūt ex ip̄a in corꝑe hūano. ⁋ Sed tu stati queres duo. Prio q̄re mag̃ descēdit ad potū q̄ est aq̄ ꝙ̄ ad aliū potuꝫ vel cibū. ⁋ Scd̄o queres qūo determinauit hic de aq̄ cū sup̄ in p̄ª fen de ip̄a ꝯtermīauit ⁊ cū de ip̄a ēt determiet in.2.cañ. ⁋ Ad p̄^m dōm ꝙ cā q̄re mag̃ ꝯscēdit ī h̄ libro ad potū aq̄ ꝙ̄ ad aliquē potū vel cibū est: qꝛ iste liber ꝯtinet doctrinā mag̃ cōeꝫ ꝙ̄ alij. mō iter ceteros cibos ⁊ pot⁹: pot⁹ aq̄ est gn̄alior: vt vult Gal'.1.de regi.sa. qꝛ cōpetit oī etati. alij nō sic. ⁊ iō talis doctrīa mag̃ est h̄ libro ꝓportionalis. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ aq̄ pōt 2^r ꝯsiderari. Uno° q̄tū ad ei⁹ vtilitatē cōeꝫ. Alio° q̄tū ad vtilitates spāles ⁊ ꝓprias. Si p̄ mō sic ꝯtermīat̄ de ip̄a in p̄ cañ. Si 2° mō sic ꝯterminat̄ de ip̄a ī 2° cañ. Si aūt ꝯsideret̄ q̄tū ad vtilitatē cōeꝫ h̄ ē 2^r: qꝛ aut ꝯsiderat̄ vt est el'm ⁊ ꝑs corꝑis nr̄i: ⁊ h̄ mō ꝯtermīat̄ sup̄ in p̄ª fen. Alio° vt est q̄d extrīsecū corꝑi nr̄o approximatū: ⁊ h̄ 2^r. aut est idr̄nter cā sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ sic determīat̄ h̄. aut sanitat̄ tm̄: ⁊ sic ꝯtermīat̄ in 3ª fen hui⁹: ⁊ sic diuersimode q̄re nō est repetitio. ¶ Circa h̄ aūt Aui. duo fac̄. Prio ꝯtermīat de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝓueniētib⁹ in corꝑe hūano ex aq̄. Scd̄o ꝓ sufficiētiori ꝯtermīatione in spāli de ip̄a remittit nos ad.2.cañ. ibi circa finē cap̄l'i (Et ꝙ de iudicijs aq̄ ⁊ suis ꝓꝑetatib⁹ ⁊c̄.) Prīa in duas: qꝛ p̄ ꝯtermīat de effectib⁹ aq̄ in gn̄ali. Scd̄o in spāli. ibi (Ampli⁹ aq̄ diuersificant̄.) Prīa posset diuidi: qꝛ p̄ ꝑmittit gn̄alē effectū aque in corpore humano. Scd̄o declarat qd̄ dixit. ibi (Et nō aūt dicimus.) legat̄ totū simul.

¶ Sed statī tu dices ip̄e dicit ꝙ aq̄ īter cetera el'nta hꝫ h̄ ꝓpriū vt īgrediat̄ in cibo ⁊ potu. Cōtra: qꝛ aut īgrederēt corp⁹ vt cōponēs aut vt ꝑparās potū ⁊ cibū. Si aūt vt cōponēs nūc nō ē ei mag̃ ꝓprium ꝙ̄ alia elementa: qꝛ etiam oīa alia elementa ingrediunt̄ ad ꝯstitutionē cibi ⁊ potus. Si aūt ingredit̄ vt preparans tūc hoc nō est sibi magis ꝓpriū ꝙ̄ igni: qꝛ etiā ignis preparat cibos ⁊ potus: quare nō est hoc ꝓprium aque magis ꝙ̄ alijs.

¶ Scd̄o dubitat̄ de eo qd̄ dicit (nō iō vt nutriat.) sed vr̄ ꝙ aq̄ possit nutrire: qꝛ oē qd̄ pōt digeri pōt nutrire: sꝫ aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̄. pꝫ ma. qꝛ digō est ꝑparatio cibi ad recipiēdū formā mēbri vt apꝑet 3° de v̄tutib⁹.ca.7. mi. apꝑet ꝑ.G. in cōmē. illi⁹ afor.27.5.ꝑti. Preterea illud qd̄ ꝓlōgat vitā nutrit: sꝫ aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̄. ma. pꝫ: qꝛ ꝓlōgatio vite fit ꝑ cōmutationē nutrimēti. mi. apꝑet ꝑ.G. in cōmē. 21.3° regimīs acutoꝝ: q̄re ⁊c̄. Preterea illud qd̄ est in potētia corporis humani pōt esse nutriēs: hec aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̄. ma. pꝫ: qꝛ ex eisdem sumus ⁊ nutrimur. minor apparet: qꝛ compositū est corpus nostrum ex aqua ⁊ ex alijs elementis: quare ⁊c̄.

¶ Tertio dubitat̄ de eo qd̄ dicit: sꝫ qꝛ nutrimētū penetrare facit. hoc nō vr̄ verū qꝛ dicit.G.7.de igenio cap̄.6. ꝙ aq̄ nihil dignū cōfert ad penetrationeꝫ cibi. Preterea Hippo. in.3. regiminis acu. ter.42. dicit ꝙ aqua transire morat̄: ḡ nō facit ad penetrationeꝫ.

¶ Quarto dubitat̄ de eo qd̄ dicit in fine secūde ꝑtis ꝙ sunt multi quoꝝ digō corrūpit̄ statiꝫ ex potu aque: ⁊ per ꝯñs corrūpit̄ nutrimentū ⁊ nō adiuuat̄: ḡ totū est falsum qd̄ hic dic̄. ⁋ Ad p̄^m dōm ꝙ aliq̄s pōt ingredi cibuꝫ ⁊ potū 2^r: aut sic̄ cōponēs aut tanq̄ ꝑparans. Si tanq̄ cōponēs: ⁊ hoc mō nō solū aq̄ sꝫ oīa alia ēt el'nta īgrediunt̄ cibū ⁊ potū: ⁊ h̄ mō nō accipit hic: qꝛ nō est ei ꝓpriuꝫ sed cōe. Si tanq̄ ꝑparās hoc est 2^r. aut īgredit̄ virtual'r ⁊ h̄ mō ignis īgredit̄ cibaria ꝑparādo ⁊ coquēdo ea. aut qꝛ ꝑmiscet̄ corporal'r cū eis: ⁊ h̄ mō aq̄ solū hꝫ h̄ ꝓpriū inter el'nta: ⁊ sic ad p̄^m. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ aqua ꝓprie nō nutrit vt pꝫ per rōnē Auicē. qꝛ illud nō nutrit corp⁹ qd̄ nō est in potētia ad hoc vt ꝯuertat̄ in substantiā mēbri: sed aqua est hmōi: ḡ ⁊c̄. maior pꝫ: qꝛ nutricatio fit per ꝯuersionē nutriētis cū nutrito. minor apparet: qꝛ nutritio nō differt a generatione nisi sicut pars a toto. nā nutritio est quedaꝫ gn̄atio: sed eadē est mā totius ⁊ partis: cū ḡ mixtū nō possit gn̄ari ex vno elemento vt pꝫ 2° de gn̄ōne tex. cōmen.49. sed reqrunt̄ oīa q̄tuor in perfecto mixto: ⁊ sanguis ⁊ corpus nostrū sint mixta: ḡ aqua sola nō poterit ꝯuerti in sanguinē nec in mēbra nisi cōmisceat̄ cū aliq̄ elemento ⁊ fiat mixtū: vel cū alio corpore. Tamē hic aliq̄ male intelligunt: qꝛ dicunt ꝙ si misceret̄ cū cibo nutriret: sed hoc est falsum vt declaraui in cap̄. de humorib⁹ nō perdita ꝓpria forma ex tali mixtione. ⁊ iō Auicē. intelligit ꝙ aqua nō nutrit nisi cōponat̄ cū aliquo elemēto vt fiat mixtū: ⁊ tunc pōt nutrire. ⁋ Tunc ad rationē cū dicit̄ ꝙ pōt digeri ⁊c̄. dōm ꝙ digō dupl'r pōt accipi. Uno mō large pro quacūq̄ alteratione ad caliditatē: ⁊ hoc mō nō loq̄tur hic: sed.G. in cōmēto ꝑdicti afor. Alio mō ꝓ ꝑparatione ad nutriendū: ⁊ hec est vera digō: ⁊ hoc mō loquit̄ hic. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ ꝓlōgatio vite pōt fieri dupl'r vel duplici de cā. aut qꝛ restaurat humidū nāle: ⁊ hoc mō oē tale vitā nutrit: sed aqua nō est tale restaurant. Alio mō: qꝛ resistit actioni caloris ne tantū cōsumat humidū radicale: ⁊ hoc mō nō omne ꝓlongans vitā nutrit. Et ꝙ aq̄ cū sua frigiditate resistat ꝯsumptioni in humido apꝑet. videmus enī ad sensum ꝙ equi plus durant famē ⁊ sitim cum freno ꝙ̄ sine freno ꝓpter fridītatē freni que ꝓuenit ab ore vsq̄ ad os stōchi: ⁊ ip̄m alterat: ḡ multoffortius ex aqua: ⁊ hoc mō nō oportet ꝙ nutriat illud qd̄ vitā ꝓlongat. ⁋ Ad aliud cū dicit̄ oē qd̄ est in potentia corporꝫ humani ⁊c̄. dico ꝙ aliud pōt esse in potētia dupliciter. Uno mō ꝓprie ⁊ in ꝓpinqua. Alio mō in potētia remota. mō illd̄ qd̄ est in potētia ꝓpinqua corpus nostrū bene pōt nutrire nō aūt qd̄ est in potētia remota. mō aqua est in potētia remota: q̄re non opꝫ ꝙ possit nutrire: ꝓpter qd̄ notandū ꝙ aliqd̄ dicit̄ esse in potētia remota ad corpus humanū. s. qꝛ nō pōt recipere eius formā in vna trāsmutatione: sed requirit plures trāsmutationes. ⁊ hoc est dupl'r: aut qꝛ ip̄m est corpus simplex: ⁊ hoc mō aqua nō est in potentia ꝓpinqua ad corpus nostrū qd̄ est mixtū perfectum: aut qꝛ dato ꝙ sit mixtū nō hꝫ ꝓportionē ad corpus nostrū: ⁊ hoc mō ferrū ⁊ palea ⁊ fenū: ⁊ hec nō possunt nos nutrire: nō qꝛ nō sint mixta sed qꝛ nō hn̄t ꝓportionē ad corp⁹ nostrū: ⁊ sic ad illud. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ aqua iuuat ꝓpter sui subtilitatē ad penetrationē cibi: qꝛ ip̄m acuit. Et cū ꝓbat̄ ꝙ nō per.G. in.7.de inge.cap̄.6. vbi dic̄ aq̄ nihil ꝯfert dignū ad distributionē cibi per mēbra. dico ꝙ ibi loq̄t de aqua in cōparatione ad vinū aquosum. ⁊ hoc est verū: qꝛ vinū aquosum plus facit penetrare cibū ꝙ̄ aqua sola: qꝛ vinū mixtum aque remittit ei⁹ frigiditatē per quā est nata oppilare: sed nō loquit̄ de aqua absoluta: q̄re nō valet. ⁋ Ad aliud cū dr̄ ꝙ aq̄ trāsire morat̄. dōm ꝙ veruꝫ est rōne frigiditatis: sed qñ est calefacta ꝑꝑ sui subtilitatē penetrat. ⁋ Ad vltimū dōm ꝙ Aui. nō intelligit hic ꝙ res nutrimēti nō possit cōpleri sine aqua debita: sed dꝫ exponi absq̄ auxilio ⁊c̄. i. absq̄ auxilio liq̄ditatis cibi que liq̄ditas cōplet̄ per aquā: tm̄ hoc nō cōpetit aq̄ mag̃ ꝙ̄ cuilibet alij potui: qꝛ vinuꝫ aquosum melius hoc facit ꝙ̄ aqua: ⁊ sic ad illud.

¶ Ampli⁹ aque diuersificant̄ nō solū in sub̄a aqueitatis: verū etiā f'm illud qd̄ eis admiscet̄: ⁊ f'm qualitatē que in eis est superās. Aque v̄o que sūt alijs meliores sunt aque fontiū: neq̄ tamē oīuꝫ fontiū nisi fontiū terre libere in cuius territoriū nulla dispositionum qualitatum extranearū superat: aut aque que sunt petrose: qꝛ sunt digniores ne terrestri putrefactione putrescāt. Illa tamē que est terre libere melior est petrosa: neqꝫ ex omni fonte terre libere: sed illa tm̄ que preter hoc est currens. Neqꝫ omnis currēs nisi currens que est soli ⁊ vētis discooꝑta: hec nāqꝫ est ex eo ꝙ currēs nobilitatē acq̄rit. Nō currēti v̄o est cui acquirit̄ ꝓpter discoopturā malitia talis qualis nō acq̄rit̄ propter ꝓfunditatē ⁊ cooptura. Neqꝫ oīs currens discooperta nisi illa que super lutū īcedit. Et debes scire ꝙ que sup̄ lutū vadit melior est ea que sup̄ petras fluit. Lutū eniꝫ mundat aquam ⁊ aufert ab ea res extraneas sibi admixtas que sunt in ea ⁊ colat ip̄saꝫ: ß lapides nō faciūt illd̄. Opꝫ aūt vt lutū per qd̄ transit sit liberū ⁊ nō

sit lutũ fetidũ neqꝫ lacunosũ neqꝫ aliud. Et si hec aq̃ fuerit multa ⁊ forti cucurrerit cursu que ꝑꝑ sui multitudinẽ illd q̃d ei admiscet in suaꝫ ꝯuertat nãm ⁊ que suo cursu ad solẽ tẽdat. s. ad orientẽ ⁊ ꝓprie ad eius estiuũ erit melior aquis: ⁊ q̃nto magis cũ multũ a suo elõgabit ꝑncipio. Et post hanc que ad septẽtrionalẽ vadit. Illa nãqꝫ que ad occidẽtẽ tẽdit ⁊ meridiẽ est mala et ꝓprie cũ meridionales exufflauerint vẽti. Et illa q̃dẽ que a locis descẽdit alt̃ cũ aliis bonitatibꝫ est melior.

¶ Hic declarat in spãli de oꝑõnibꝫ ⁊ effectibꝫ aque. Et duo facit: q̃r p̃ ꝓponit tres diuersitates aquaꝝ. Scd̃o eas mãifestat. ibi (Aque võ que sunt aliis meliores.) Deĩde cũ dicit (Aque võ.) hic manifestat istas diuersitates aquaꝝ. Pr̃io facit h̃. Scd̃o ponit quẽdã canonẽ gñalẽ ad cognoscẽdũ aq̃s bonas ⁊ malas ibi circa finẽ capituli (Cũq̃ꝫ diuerse bone ⁊ male.) Pr̃ia in tres sicut tres sunt diuersitates aquarũ q̃s ꝓposuit ⁊ q̃s mãifestat. Naꝫ p̃ declarat que aq̃ sunt laudabiles ⁊ que illaudabiles ꝰm sui subãm. Scd̃o ostẽdit h̃ rõne eiꝰ q̃d admiscet cũ ea. Tertio d̃clarat 3ᵃᵐ diuersitatẽ aq̃rũ. s. que sunt laudabiles ⁊ que nõ rõne q̃litatis superantis in ea. 2ᵃ ibi (Aque p̃terea q̃bus subã admiscet metallina.) 3ᵃ ibi (Nix võ ⁊ aq̃ glacies ⁊c̃.) Prima in duas: q̃r p̃ ostẽdit p̃mã diuersitatẽ aquaruꝫ rõne subẽ q̃ntũ ad laudabiles. Scd̃o q̃ntũ ad illaudabiles. ibi (Puteoꝝ võ: aque ⁊c̃.) Pr̃ia in duas: q̃r p̃ determinat de vna spẽ aq̃rũ laudabiliũ. s. de aq̃s fontalibꝫ ⁊ fluuialibꝫ. Scd̃o de pluuialibꝫ. ibi (Ex aq̃s quoq̃ꝫ laudabilibꝫ sunt aque pluuie ⁊c̃.) Pr̃ia in duas: q̃r p̃ docet cognoscẽ aquas fontales ⁊ fluuiales laudabiles a ꝑte subẽ. Scd̃o docet eas rectificare ex ꝑte subẽ. ibi (Sublimatio p̃terea.) Prima in duas: q̃r p̃ notificat per cãs aquas laudabiles ex parte subẽ fontales ⁊ fluuiales. Scd̃o per effectus. ibi (Ex illa que est.) Sic in pᵃ parte dicit ⁊c̃. ¶ Iuxta istã ꝑtẽ (Aque võ que sunt ⁊c̃.) Notãdũ vt reducant̃ ad ordinẽ aliqualẽ laudes aque ex parte subẽ q̃r eas iordinate ꝓponit. bonitas ẽ aq̃ ex ꝑte subẽ aut sumit̃ ex ꝑte originis eiꝰ: aut ex ꝑte q̃ntitat̃: aut ex ꝑte motꝰ: aut ex ꝑte loci per quẽ trãsit. Si ex ꝑte originis tũc illa que est in luto libero vel petroso est laudabilior. Si ex ꝑte q̃ntitat̃ tũc illa est laudabilior que est in multa q̃ntitate. Si ex ꝑte motꝰ hec est 2ʳ: aut ꝯsiderat̃ rõne ꝑncipii vel termini: aut rõne motus absolute. Si rõne ꝑncipii illa est laudabilis que ĩcipit a mõte ⁊ ab alto loco ꝓcedit cũ motu magno ⁊ ĩpetu. Si rõne termini illa est laudabilis que tendit versus oriẽtẽ ⁊ maxime versus oriens estiuale. Si ex parte motꝰ absolute hec est 3ʳ: aut rõne motꝰ in se: ⁊ circa illa que mouet̃ est laudabilior q̃ꝫ illa que quiescit. aut rõne q̃litatis motus: ⁊ tũc illa est laudabilior que fortiter mouet̃. aut rõne distãtie motꝰ: ⁊ tũc illa que est cũ maiori distãtia a ꝑncipio mouet̃ originis est laudabilior. Si ex ꝑte loci per quẽ trãsit hoc 2ʳ. aut rõne subẽ loci. s. ꝙ sit petrosus vel lutosus. aut rõne cooperture vel discooperture loci: ⁊ sic apparet ordo ꝯditionũ bonitatũ aque ex parte subẽ acceptaruꝫ. Causa aũt q̃re ex istis ꝯditionibꝫ dicit̃ aqua laudabilis est hec: q̃r sicut apparet per. G. p̃ de regi. sani. aq̃ laudabilis debet esse subtilis subẽ de se ⁊ dꝫ esse priuata a permixtiõe rerũ extranearũ: ⁊ q̃r oẽs iste ꝯditiones p̃dicte hoc faciũt. s. ꝙ aque subtiliãt ⁊ eã remouent a ꝑmixtiõe rerũ extraneaꝝ: iõ ex eis dĩ aq̃ laudabilis. ¶ Ulteriꝰ notãdũ ꝙ nõ appellat hic Aui. lutũ illd q̃d cõiter appellamꝰ cenũ: q̃r tale lutũ reddit terrã grossam ⁊ permixtã partibꝫ terreis ⁊ rebꝫ extraneis: ⁊ per ꝯñs illaudabilẽ. Sed vocat hoc lutũ arenã minutissimã: ⁊ talis arena reddit ipaꝫ clarã ⁊ purã: q̃r colat aquã: ⁊ ideo illi qui faciunt cysternas colãt aquã per talẽ arenã.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Sed tu dices ipse dicit ꝙ aq̃ que tẽdit ad meridiẽ est mala: sed ꝯtra imo vĩ bona: q̃r tẽdit v̾sus caliditatẽ. naꝫ maior est caliditas in parte meridionali q̃ꝫ in aliq̃ alia: sicut ẽ aq̃ discooꝑta est bona q̃r respicit̃ a calore solis: ẽ multo fortius si tẽdit ad meridiẽ. ¶ Dicendũ cũ Aui. ꝙ aq̃ que tendit v̾sus meridiẽ est mala ꝑꝑ duo. p̃ q̃r a meridie ꝓcedũt vẽti valde vaporosi q̃ admiscent̃ cũ aq̃ currẽte versus illã partẽ ⁊ ipsaꝫ corrũpunt. Itẽ est mala q̃r tẽdit v̾sus vehemẽtẽ caliditatẽ que est tãta que facit ꝑtes subtiles euaporare ⁊ grosse remanẽt. vñ ab eo q̃d discooꝑta est nõ est mala: sed q̃ntuꝫ currit v̾sus talẽ ꝑtẽ. Querant̃ hic tria simul. Pr̃io vtꝝ aq̃ font̃ sit melior q̃ꝫ aq̃ flumĩs magni. Scd̃o vtrũ aq̃ flumĩs magni que currit ex ꝓpinq̃ q̃ꝫ ex lõginq̃. Tertio vtꝝ illa que a locis altis descendit ⁊c̃. q̃r de istis tribꝫ vĩ Aui. credẽ bonitatẽ ⁊ bene pertractent̃.

¶ Et illa que est sic est quasi dulcis que dulcis eẽ imaginat̃ neq̃ꝫ vinũ tolerat vt ex ea sibi admisceat̃ nisi paruꝫ: ⁊ est in pondere leuis ⁊ cito infrigidat̃ ⁊ cito calefit ꝓpterea ꝙ est resoluta frigida in hyeme ⁊ calida in estate in qua nullo mõ sapor superat aliq̃s neqꝫ aliq̃s odor ⁊ cito descẽdit ab hypocũdriis: ⁊ q̃d in ea coq̃t̃ cito coquit̃ ⁊ cito dissoluit̃. Debes aũt scire ꝙ põdus ex experimẽtis est adiuuantibꝫ ad cognoscendũ aque dispositionẽ. Aqua nãqꝫ que est leuior in plurimis dispositionũ est melior. Est aũt cũ cognoscit̃ põdus per mẽsurã. Et cũ cognoscit̃ si in duabꝫ aq̃s diuersis duo pãni: aut duo cocta vniꝰ põderis madefiant: ⁊ postea vehementer exiccentur: deinde ponderentur q̃r aqua cuius coctum fuerit leuius erit melior.

¶ Hic docet cognoscere aquã laudabilẽ ex parte subẽ per signũ ⁊ effectum eius. Primo facit hoc. Scd̃o ꝙ dixit ꝙ ipsa dꝫ esse leuis docet cognoscere leuitatẽ eius. ibi (Debes aũt scire.)

Dubᵐ ¶ Dubitaret aliq̃s circa p̃mã ꝑtẽ de eo q̃d dicit ꝙ ista aq̃ est bona q̃ est frida ĩ estate ⁊ cal'a in hyeme. nõ vĩ veꝝ ꝙ Hip. directe dic̃ ꝯtrariũ in libro de aere ⁊ aq̃ q̃r dic̃ talẽ eẽ malã q̃ cito calefit ⁊ cito infridat̃. Ad h̃ põt rñderi 2ʳ. Uno mõ q̃r ibi loq̃t̃ Hip. de aq̃ q̃ntũ ad eiꝰ exhibitionẽ. ⁊ hic ipa aq̃ est mala: q̃r effectꝰ ĩducit malos. s. oppilatiões ꝑꝑ eiꝰ friditatẽ: sed Aui. loq̃t̃ hic de aq̃ q̃ntũ ad eiꝰ signationes bonitat̃ ĩ se: ⁊ iõ nõ ꝯdicũt. Uel dõꝫ ꝙ Hip. ibi loq̃t̃ d̃ aq̃s illaudabilibꝫ: sed Aui. hic loq̃t̃ de laudabilibꝫ. mõ in aq̃s illaudabilibꝫ est malũ ꝙ sint tales. s. cal'e in hyeme ⁊ fride in estate: q̃r tunc mag̃ auget̃ eoꝝ malitia ab alteratiõe ꝯtinẽtis: ſꝫ in aq̃s laudabilibꝫ est bonũ: q̃r h̃ est eis nãle cũ viscera terre a q̃bꝫ egredit̃ sint calida in hyeme ⁊ frida in estate. vel al'r ꝙ aq̃ruꝫ q̃dã sunt occulte ⁊ ꝓfunde vt aque ꝯductuũ ⁊ puteoꝝ: alie sunt mãifeste vt aque fontiũ ⁊ fluminũ: tũc dico ꝙ aque ꝯductuũ ⁊ puteoꝝ pñt 2ʳ ꝯsiderari: aut q̃ntũ ad p̃nᵐ sui ortꝰ: aut q̃ntũ ad eoꝝ exitũ. Si q̃ntuꝫ ad p̃nᵐ sui ortus sic debent esse calide in hyeme ⁊ frigide in estate: q̃r viscera terre a quibus procedunt sunt calida in hyeme ⁊ frida in estate. Sed quãtuꝫ ad eoꝝ exitum debent esse frigide in hyeme ⁊ calide in estate ꝓpter alterationẽ ꝯtinentis. Si ergo tales aque sint calide in hyeme ⁊ frigide in estate quãtũ ad ꝑncipiũ sui exitus sunt male: q̃r ꝯtra naturam earum. ⁊ de caliditatibus hic loquit̃ Auic. Hippo. aut loquit̃ ibi de aquis manifestis.

¶ Sublimatio p̃terea ⁊ distillatio aq̃s r̃ctificat malas.

¶ Postq̃ꝫ docuit cognoscere aquas laudabiles ex ꝑte subẽ earũ per causas ⁊ per signa: hic docet eas rectificare ex ꝑte sue subẽ ⁊ tria facit. Primo docet eas rectificare ꝑ sublimationẽ ⁊ distillationẽ. Scd̃o ꝑ d̃coctionẽ. Tertio ꝑ ꝯcussionẽ. 2ᵃ ibi (Et si istd̃ nõ fuerit.) 3ᵃ ibi (Amplius decoctio subẽ ⁊c̃.) ¶ Iuxta p̃mã partẽ ĩtelligẽdũ ꝙ sublimatio ⁊ distillatio pñt accipi pro eodẽ. s. ꝙ sũt synonyma ⁊ exponemus ⁊ pro. i. vel dõm ꝙ sublimatio ⁊ distillatio sic differũt: q̃r sublimatio est decolatio per alembicũ sicut sublimat̃ aqua rosata ⁊ aqua vite. Sed distillatio est decolatio rei ꝑ res habẽtes porositates angustas vt per filtrũ: ⁊ h̃ mõ aq̃ distillat̃ in cysternis per arenã. Et cã q̃re hec rectificãt aquas est hec: q̃r aqua dĩ illaudabilis ex ꝑmixtiõe rerũ extraneaꝝ cũ ipsa. cũ ẽ de nã aque ꝓpria sit vt sit pura ⁊ simplex ⁊ sublimatiõe ⁊ distillatiõe fiat separatio ꝑtiũ extranearũ ab aq̃: iõ sublimatio ⁊ distillatio aquã rectificãt.

¶ Et si istud non fuerit decoctio rectificat. Aqua eniꝫ cocta sicut testificati fuerunt sapientes minoris est inflationis ⁊ velocioris descensionis.

¶ Hic ponit 2ᵐ modum rectificationis. s. per decoctionem. Primo facit hoc. Secundo circa hoc reprobat opinionem quorũdaꝫ. ibi (Et torpidi quidem medicoꝝ.) Deinde cum dicit.

¶ Et torpidi q̃dem medicoꝝ existimant ꝙ aque cocte subtile resoluatur ⁊ ipsius remaneat spissum: vnde in coquendo ipsam non existit iuuamentuꝫ: quoniã spissitudinem in aqua augmentat.

¶ Hic reprobat opiõnẽ quorũdaꝫ circa decoctionẽ aque ⁊ diuidit̃ in duas. Pr̃io mouet diuisionẽ illã scd̃am ⁊ cãm diuisionis ponit. Scd̃o remouet eã. ibi (Scire aũt debes.) Deinde cum dicit.

¶ Scire aũt debes ꝙ aqua in sue aqueitat̃ diffinitiõe existit ex ꝑtibꝫ in subtilitate ⁊ spissitudine similibus: q̃r est simplex: ſꝫ nõ inspissat̃ nisi ꝓpterea ꝙ frigoris q̃litas super eam preualuit: aut ꝓpter fortem terrestriuꝫ partiũ cõmixtioneꝫ que ob hoc ꝙ sunt ꝑuissime ab ea

nequeunt separari neq₃ descendere in ea: q₂ non sunt tante quãtitatis vt cõtinuitatẽ aque scindere valeant ⁊ in ea descendere ob multã paruitatẽ. Oportet ergo vt eis accidat cõmixtio cũ substantia aque.

¶ Hic remouet opinionẽ illoꝝ. Prio ondit ꝙ ꝺcoctio aq̃ rectificat aq̃. Scđo ꝓbat qđ dixit ꝑ signũ. ibi (Et hui⁹ qdẽ signatio existit.) ¶ In pte p̃ª itẽdit talẽ rõnẽ. illđ qđ remouet ab aq̃ ꝯgelationẽ frigoris ⁊ ꝙ separat ptes terrestres ab aq̃ rectificat aquã: sed decoctio facit hec duo: ergo ⁊c̃. ma. pȝ: q₂ aq̃ est de se similiũ ptiũ: ⁊ iõ vna aq̃ non dr̃ laudabilior alia nisi q₂ est mag̃ subtilis ⁊ similis in suis partib⁹ ⁊ minus hȝ admixtionẽ rerũ ex̃nearũ. mi. appet. nã decoctio ꝑꝑ caliditatẽ p̃ remouet ꝯgelationẽ ab aq̃ vt notũ est. Itẽ ꝑꝑ ꝺcoctionẽ rectificať ⁊ ex tali rectificatiõe descẽdũt partes terrestres grosse īferi⁹: ⁊ ptes aquee q₂ sunt subtiles remanẽt superi⁹ disgregate a ptib⁹ grossis: q₂ de rõne calidi ẽ disgregare etherogenea: ⁊ tũc ptes ille pue terrestres q̃ nõ poterant scindẽ aquã ꝑꝑ eaꝝ puitatẽ iuuanť ex descensu ex raritate facta in aq̃: ⁊ sic appet ꝙ ꝺcoctio rectificat aquã. Circa istã rõnẽ Aui. q̃tuor fac̃. Prio ꝓbat ma. rõnis. Scđo mi. Tertio rñdet ad foꝛas rõnis illoꝝ. Quarto īfert ꝯclusionẽ suã. 2ª ibi (Post h̃ ꝺcoctio.) 3ª ibi (Et erit illud.) 4ª ibi (Decoctio ergo nõ subtiliat.) ¶ Iuxta p̃mã ptẽ est notãdũ ꝙ ꝑ h̃ qđ dicit ꝙ aq̃ in dispõne sue aq̊sitať existit ex partib⁹ similib⁹ in subtilitate ⁊ spissitudine ītelligit sic. i. q̃ꝛtũ est ex pte eẽntie aq̃ dũmõ ipa nõ altereť a sua nã: ⁊ iõ dato ꝙ hic nõ sit īuenire elñtũ purũ: tñ q̃ꝛtũ est de sua nã mag̃ īclinať ad nãlẽ ei⁹ simplicitatẽ ⁊ puritatẽ, nõ aũt talis dr̃ia est īter simplicia sed mixta. naȝ in partib⁹ mixtoꝝ est dare aliq̃s ptes grossiores ⁊ q̃sdã subtiliores ꝑꝑ diuersam dispõnẽ mãe: ⁊ ꝑꝑ diuersam actionẽ agẽtis: sȝ simplicia sunt talis nãe ꝙ de se sunt talia in sũmo: ⁊ cũ ipa existẽtia in sũmo sint in sua puritate ⁊ ptiũ similiũ ⁊ homogenearũ: ergo aq̃ q̃ꝛtũ est ex pte eẽntie aque ꝯstat ex partib⁹ similib⁹ in subtilitate ⁊ spissitudine: ⁊ h̃ appet ꝙ si vna aq̃ sit grossior alia nõ ex pte eẽntie aque: sȝ rõne admixtionis ptiũ extranearũ cũ ea vel ꝑꝑ frigus inspissanť ei⁹ ptes. Et notãdũ ꝙ Aui. mag̃ se refert ad ꝑmixtionẽ terre cũ aq̃ q̃ȝ alterius elñti: q₂ mixtio aque cũ aere vel igne nõ reddit eã spissiorẽ cũ sint subtilioris substãtie q̃ȝ aq̃ ⁊ ipsam nõ inspissant.

Dub^m 7^m ¶ Sed dubitaret aliq̃s de eo qđ dicit ꝙ vna cã q̃re aq̃ inspissať est ꝑꝑ frigus supueniẽs ei: sed h̃ nõ videť q₂ aq̃ est frĩda in sũmo: ⁊ iõ nõ poniť eã īfrĩdari: ergo nulla frĩdas aque supueniẽs põt eã īfrĩdare vl̃ ꝯgelare. ⁊ Itẽ dicit ꝙ alia cã spissitudĩs ei⁹ est fortꝫ ꝑmixtio aque cũ partib⁹ terrestrib⁹ que ꝑꝑ earũ paruitatẽ nõ pñt descendere ⁊ separari ab aq̃: sed hoc nõ videť: q₂ q̃libet ꝑs minima terre est g̃uior q̃cũq₃ parte minima aque. nũc aũt idẽ est mot⁹ totius ⁊ partis vt totius terre ⁊ vnius glebe terre: vt pȝ 2° celi ⁊ mũdi: ergo sicut tota terra petit locũ deoꝛsum cũ sit grauior: ita ẽt q̃libet ꝑs terre dȝ descendẽ. ⁊ Ad p̃m dđm ꝙ dato ꝙ eẽntia aque sequať eẽ frĩdũ in sũmo: tñ nõ sequiť ꝙ hẽat īfrĩdare in sũmo. naȝ sicut igni cõpetit esse calidũ in sũmo vt est in mã ꝓpria. s. igni qui est elñtuȝ existẽs in ꝯcauo oꝛbis lune: ⁊ tñ ei nõ cõpetit vrere vt sic: sed solũ cõpetit igni vt est in mã aliena. s. h̊ īferius existẽti vtputa adurere. Simil'r dico ꝙ aq̃ lȝ sit frĩda in sũmo tñ nõ hȝ ei⁹ frĩditas ꝯgelare: sȝ ei aduenit ꝯgelatio ab extrinseco: ⁊ iõ diciť 2° de gñõne ꝙ vstio ⁊ ꝯgelatio insunt ꝑ accidẽs elñtis. ⁊ Ad 2^m dđm ꝙ lȝ terra sit grauior aq̃ ⁊ de rõne eius sit moueri deoꝛsum: tñ ad motuȝ cuiuslibet elñti req̃riť determinata q̃ꝛtitas. Et rõ hui⁹ est: q₂ motus eoꝝ fit ab aliq̃ v̊tute ꝺterminata. q̃libet aũt virtus req̃rit q̃ꝛtitatẽ determinatã: ⁊ ꝑꝑ h̊ ꝯtigit ꝙ millesima ꝑs vni⁹ scintille ignis nõ calefaceret: q₂ nõ est q̃ꝛtitas ei ꝓpoꝛtiõata. Sil'r est in ꝓposito. nã ptes minime terre admixte aq̃ ꝑꝑ eaꝝ puitatẽ mĩmã nõ pñt scindere aquã ⁊ descẽdẽ: qđ appet: q₂ videm⁹ ĩ aere q̃ est mediũ subtilius ⁊ citius diuisibile: sť athomi ⁊ ptes terrestres minime q̃ ꝑꝑ earũ paruitatẽ nõ pñt scindẽ aerẽ ⁊ descẽdere. quãto ergo minus poterunt scindere aquã cũ sit substãtie spissioris. ⁊ sic ad illud.

¶ Post hoc decoctio spissitudinem remouet que propter frigus accidit p̃mo: deinde partes aque vehemẽter rarificat donec fiat subtilioris substãtie vt possint ab ea separari partes graues terrestres in ei⁹ spissitudinem retente ⁊ constringant eã descendentes ⁊ propter descensum ab ea separenť ⁊ remaneat aqua pure ⁊ simplici propinqua: ⁊ erit illud quod propter calefactionem fuit separatum homogeneum ei qđ remansit ⁊ non longinquum ab eo: q₂ cũ aqua a cõmixto separať ei⁹ partes in subtilitate similantur: neq₃ multũ interest īter illđ qđ subit ⁊ īter illđ qđ remanet. decoctio ergo nõ subtiliat aquã nisi ꝓpterea q₂ aufert spissitudinẽ frigoꝛis: ⁊ q₂ facit qđ ei cõmixtũ est descẽdere.

¶ Notãdũ ꝙ cã q̃re decoctio remouet spissitudinẽ ab aq̃ frida ex ꝯgelatiõe est: q₂ ꝺcoctio fit a cal'itate. mõ aũt p̃ª actio calidi est calefacẽ: ⁊ ꝑ h̃ subtiliare ⁊ rarefacẽ: si ergo spissitudo adueniat in eã ꝑꝑ ꝯgelationẽ: q₂ ꝯgelatio opponať subtiliatiõi ⁊ rarefactiõi que fit a calido: pȝ ꝙ decoctio hȝ p̊ ꝯgelationẽ remouẽ ⁊ ei⁹ spissitudinẽ. ⁊ Itẽ hȝ 2° remouẽ spissitudinẽ accidentẽ ex cõmixtiõe ptiũ terrestriũ: q₂ cũ decoctio hẽat rarefacẽ ⁊ per mediũ rarefacti meli⁹ ⁊ citius moueať coꝛp⁹ graue q̃ȝ per coꝛp⁹ depꝛessum: sicut vidim⁹ ꝙ lapis melius ⁊ citius moueť per aerem qui est subtilior q̃ȝ per aquã iõ subtiliãdo aquã istã rarificat: ⁊ tũc partes terrestres magis possunt diuidere ꝯtinuitatẽ aque ⁊ descẽdere: quare ⁊c̃.

Dub^m 8^m ¶ Sed diceret aliq̃s qñ aq̃ est ꝺcocta ⁊ rarefacta que p̊ erat spissa remanet pura ⁊ ꝓpinq̃ simplici elñto. Sed h̃ nõ videť: q₂ hoc est ꝯtra Hippocratẽ in libꝛo de aere ⁊ aq̃ ⁊ regionib⁹. q̃ vult ꝙ talis aq̃ que p̊ fuit spissa ⁊ ꝯgelata nunq₃ redit ad pꝛistinũ statũ sanitatis: ⁊ h̃ declarat q₂ ꝑdit saporẽ quẽ p̊ hẽbat: ergo decoctio eã nõ rectificat. ⁊ Ad h̃ dđȝ 2r. Uno mõ ꝙ 2x est spissitudo aque. Una est cũ ꝯgelatione sicut glacies ⁊ de tali loquiť ibi Hippo. ꝙ nunq₃ redit ad pꝛistinã bonitatẽ: q₂ ꝑ actionẽ calidi resoluiť ei⁹ subtile ⁊ grossuȝ remãet: ⁊ de tali nõ loq̃ť Aui. hic. Alia ẽ spissitudo ꝑ admixtionẽ rerũ ex̃nearũ ⁊ de ista hic loq̃ť Aui. ⁊ Uel dđȝ ꝙ spissitudo põt 2r accidẽ aq̃. Uno° ꝑ ꝯdẽsationẽ ptiũ a frĩdo solũ: ⁊ talis spissitudo remoueť ꝑ ꝺcoctionẽ ⁊ sic loq̃ť hic Aui. Alia ẽ spissitudo facta a frigido maximo qđ hȝ exprimere partes subtiles ⁊ relinquere grossas que est frigiditas arefaciẽs quare fit sicut fit in crystallo: lȝ nõ tanta: ⁊ hec nunquã redit ad pꝛistinã bonitatẽ: ⁊ de hac loq̃ť Hippo. ibi nõ aũt hic Auicẽ. quare nõ cõtradicunt.

Dub^m 9^m ¶ Dubitaret aliq̃s circa illã pteȝ (Et erit illud) vbi soluit ad formã rõnis eoꝝ ⁊ dic̃ ꝙ nõ seq̃ť ꝙ relinquať spissuȝ in aq̃ ex ꝺcoctiõe ⁊ subtile resoluať: q₂ illđ qđ resoluiť est homogeneũ ⁊ sil'e ei qđ remanet. Sȝ h̃ nõ vr̃ veꝝ q₂ illđ qđ resoluiť ab aq̃ in ꝺcoctiõe est vapoꝛ. mõ aũt vapoꝛ ẽ hũiditas subtiliata vt appet ꝑ. H. 5. de simpli. medi. distin. 2. ca. 1. ergo oẽ qđ resoluiť ẽ subtili⁹ q̃ȝ qđ remanet. Preterea qđ hȝ nãm aereã est subtilius q̃ȝ qđ hȝ nãm aqueã: sȝ vapoꝛ est nãe aeree: q̃re ⁊c̃. Preterea si in decoctiõe aque nõ resolueretť subtilius: sȝ eẽt tota homogenea in partib⁹: tũc aut nõ de ipsa resolueretť: aut tota simul: sed nõ tota simul vt pȝ. nec est dđm ꝙ nõ resoluať cũ minuať ei⁹ q̃ꝛtitas: ergo vna pars sic ⁊ alia nõ. hoc aũt nõ eẽt nisi q₂ vna eius ꝑs est subtilior ⁊ mag̃ nata resolui q̃ȝ alia: q̃re sol'o Aui. nõ valet. Dđm ꝙ aq̃ que remanet in decoctiõe ẽ homogenea cũ illa que resoluiť: ꝑꝑ qđ sciẽdũ ꝙ hec est dr̃ia īter simplicia ⁊ cõmixta: q₂ in mixtis per decoctionẽ citius resoluiť subtile: ⁊ postea relinquiť grossum: q₂ agẽs citius īpꝛimit formã in mãm dispositã q̃ȝ nõ dispositã: cũ ergo ptes subtiles sint mag̃ ꝓpoꝛtionale ignis q̃ȝ grosse: iõ citius resoluunť ab igne ⁊ recipiũt actionẽ ei⁹ citius. Sȝ in simplicib⁹ eadẽ est rõ in oĩb⁹ partib⁹ ⁊ in toto: ⁊ iõ oẽs eoꝝ ptes sũt homogenee. itaq₃ nõ resoluiť subtilior ꝑs aq̃ cũ īter ipas nõ sit cõparatio. ¶ Ad rõnes. Ad p̃mã dđm ꝙ nõ vult ꝑ h̃ dicere Aui. qñ vapoꝛ sub forma vapoꝛꝭ est nõ subtilius fit q̃ȝ sub forma aque: ⁊ hic nullus dubitat: sed anteq₃ ꝯuertať in vapoꝛeȝ tota aq̃ est similis in suis ptib⁹. Et ꝑ h̊ ẽt pȝ ad 2^m. ⁊ Ad 3^m dđȝ ꝙ cũ dr̃ aut resolueretť tota aut nunq₃: aut vna ꝑs p̊ ⁊ alia post. dico ꝙ nõ est dđm ꝙ nõ resoluať vt tu dicis ne ẽt resoluať tota simul: cuius rõ est: q₂ lȝ sit de se eiusdẽ dispõnis: tñ q₂ alteratio ei⁹ a calido nõ fit simul sȝ successiue: q₂ p̃mo attingit ptes ꝓpingoꝛes iõ nõ simul tota resoluiť. Et cũ dr̃ si pars vna sit ⁊ alia nõ: h̃ nõ est nisi q₂ vna ẽ subtilior alia. dico ꝙ h̊ eẽt veꝝ in mixtis: sȝ in elñtis nõ ẽ: sȝ ꝑꝑ alterationẽ que fit successiue ⁊ nõ simul in īstãti: q̃re nõ valet.

¶ Et huius quidẽ significatio existit: quoniã cuȝ aque grosse dimittunť longo tempoꝛe non descendit ex eis res de qua sit curandũ: sed cum coquunť ilico descendit ex eis res multa ⁊ fit aqua que remanet in põdere leuis ⁊ clara. Et descensionis quidem causa est subtilitas que ex decoctione acquiritur.

¶ Hic ꝺclarat ꝑ signũ ꝙ ꝺcoctio rarificat aquã. ⁊ p̊ facit h̃. 2° declarat qđdã suppositũ. ibi (Nonne vides.) Et hui⁹ qdẽ.) s. ꝙ decoctio separat grossum a subtili ⁊ ꝙ aquã rectificat ⁊c̃.

¶ Nõne vides ꝙ aqua magnoꝛum fluminuȝ sicut fluminis gyon ⁊ p̃cipue ille que in postremo eius sumũ-

tur ilico cũ sumunt vehemẽter sunt turbide ⁊ postea in breui tẽpore in vna recessiõe subito ita clarificant. q si alia vice residere faceres nõ descẽderet in eis res de qua esset curandum. Sunt autẽ qui aquã nili maxima laude extollũt ⁊ eius bonitates in quatuor comprehendunt. In longitudine manationis eius ⁊ bonitate locorum per que vadit. Et q in cursu suo a meridie tẽdit ad septẽtrionẽ subtiliãs illud qd in ipso currit ex aquis. In multitudine vo sui alie cõmunicãt ei.

¶ Hic declarat qddã suppositũ prius: vel dõm q affirmat declaratione pdictã. s. q decoctio rectificat aquã. ⁊ pmo ostẽdit hoc. 2° in opposito. ibi (In aquis aũt alijs ⁊c.) Prima in duas: q pmo facit qd dcm est. Scdo põit bonitates ⁊ laudes aque cuiusdã fluuij de quo fecit mentionẽ. s. nili. ibi (Sunt aũt qui aquã ⁊c.)

¶ In aquis aũt alijs si quotidie eas d vno vase in alio mutares quotidie manifestã videres descẽsionẽ sicut in primis. Et preter hoc nõ descendit ex eis qd descendere cõsueuit nisi paulatim ⁊ nõ cito: ⁊ cũ hoc nõ perfecte clarificant. Et huius quidem cã est q cõmixtiones terrestres leuiter a substãtia subtili descendunt in qua nõ est grossitudo neq viscositas neq vnctuositas: sed a spisso non tam facile descendunt.

¶ Hic declarat qd dixit in opposito: sed in malis aquis ⁊ pz. Hic cadit questio ad euidentiam omnium predictorum. s. vtrũ decoctio rectificet ⁊ subtiliet aquã ⁊ diligenter inquiratur.

¶ Amplius decoctio substantie acquirit subtilitatem: ⁊ post decoctionem concussus.

¶ Postq docuit duos modos rectificandi aquas ex parte sube. s. per sublimationẽ ⁊ distillationẽ pmo: scdo per decoctionẽ: hic ponit tertiũ modũ rectificandi aquas. s. per pcussum ⁊ patet.

Dub^m 10^m ¶ Sz diceret aliqs nõ vr̃ q pcussus rectificet aquã: q motus friđorum ĩfridat magis: sic pz q vinũ citius ⁊ magis ĩfridat mota fiala p aquã q stãdo: nũc aũt supflua friditas ĩspissat aquã: g nõ rectificat. Dicendũ q post dcoctionẽ pcussus rectificat aquã: q est qdã motus. oĩs aũt motus subtiliat ⁊ rarificat ex q rarificatiõe magis accidit segregatio rerũ extnearum aque diuersarum vt sup dcm est: qre ⁊c. ¶ Ad rõnẽ dõm q motus friđorum nõ ĩfridat seipm: sed res extneas motas in eis: ⁊ iõ nõ vz. vñ pcussus mltũ pfert aqs puteorum ⁊ lacorum occultorum que nõ pñt moueri vel stãt coopte: ⁊ iõ qrto aque puteorum magis pcutiunt ⁊ magis de eis extrahit tãto sunt meliores ⁊c.

¶ Ex aqs quoq laudabilibus sunt aq pluuie ⁊ pcipue ille que in estate eueniũt ⁊ ex nubibus cũ qbus accidũt tonitrua. Turbidatio aũt vaporis vnde gñant vẽti maximi cũ nubibus veniẽtes turbidant nubes ex qbus venit pluuia: ideoq eius substantia est falsa ⁊ nõ pura.

¶ Postq Aui. dtermi. de vna spẽ aquarum laudabiliũ ex pte sbe. s. d aqs fontalibus qbus cõprehẽdit aqs fluuiales: hic dter. de dispõnibus ⁊ diuersitatibus spẽi aqrũ laudabiliũ. s. pluuialiũ ⁊ tria facit. Prio ponit latitudinẽ aq pluuialis in sua bonitate. Scdo ostẽdit q aq pluuiali põt iesse aliqd ĩpedimẽtũ vl nocumẽtũ. ibi (Sed tñ aque pluuiali.) Tertio docet h nocumentũ remouẽ. ibi (Q2 si aq pluuie bullierit ⁊c.) ¶ Juxta pmã ptẽ notãdũ q aq pluuiales sũt digne laudabiliũ aqrũ. nã tales aq sunt pauce ĩflatiõis ⁊ cito penetrãt: ⁊ h est pp earum sbtilitatẽ. Q2 aũt aq pluuialis sit subtilis sbe appet: q est subliniata p nubẽ. sublimatio aũt est cã subtiliatiõis ⁊ rectificatiõis aq vt visũ ẽ sup: ⁊ iõ aq pluuialis ẽ laudabilis. ¶ Ulterius ĩtelligẽdũ q ĩ ista pa pte ponit latitudinẽ bonitatis aq pluuialis. nã tãgit duplicẽ modũ aqrũ pluuialiũ laudabiliũ. vnũ modũ laudabilẽ ⁊ vltie laudabilitatis. aliũ minus laudabilẽ. pm tãgit cũ dic q ille q eueniũt in estate ex nubibus cũ qbus adsunt tonitrua. 2m tãgit cũ dic turbidatio aũt vaporis ⁊c. Cã aũt qre pe sũt laudabiliores ẽ hec. nã ille aq q pluũt ĩ estate sũt magis digeste ⁊ subtiliate a calore estatis q ille q veniũt alijs tpibus: ⁊ qrto sbtiliores tãto puriores ⁊ simpliciores: ⁊ p pñs meliores. Jtẽ sũt laudabiles maxie ille cũ qrũ nubibus sũt tonitrua: q tonitruũ subtiliat vaporẽ ĩquãtũ ẽ motus qdã fortis: ⁊ motus hz calefacẽ ⁊ subtiliare. tũ ẽt q tonitruũ vt appet ex alia scĩa fit qñ eleuat exhalatio calida ⁊ sicca agitat ⁊ cõmouet ĩ corpore nubis: postea exit de nube cũ forti ĩpetu: ⁊ ex tali pcussiõe aliqñ adurit ⁊ gñat corruscatio ⁊ ignitio; ⁊ iõ ex tali calefactiõe exhalatiõis sicce illi vapores nubis subtiliant: ⁊ iõ aq gñate ex illis vaporibus sũt subtiles: sz aq pluuialis q fit ex vẽtis ⁊ vaporibus turbãtibus nubes ẽ minus laudabilis: q eius sba est falsa vt dic. A. q nõ est pura: sz hz admixtionẽ ptiũ grossarum ⁊ terrestriũ admixtarum vẽtis. pmixtio aũt aque est cã illaudabilitatis eius vt dcm est sup: qre ⁊c.

¶ Sed tamen aque pluuiali cito aduenit putredo lz sit aqua melior propterea qd est valde subtilis.

¶ Dubitat circa illã ptẽ: sz tñ aq pluuiali. q h qd dic lz sit aq melior põt exponi 2r. Uno° lz sit aq melior. s. inter pluuiales ppterea qd ẽ valde subtilis ⁊c. Alio° referẽdo ad alias aquas nõ pluuiales vt dicat lz sit aq melior. s. oĩbus alijs aquis nõ pluuialibus.

Dub^m 11^m ¶ Sz qrtũ ad 2m expõnẽ dubitat vtrum aq pluuialis sit melior oĩbus alijs aqs. Et vr̃ q sic: q ipa sit subtilior ⁊ purior oĩbus alijs pp eius sublimationes a sole vt dcm est: ⁊ p pñs melior. ¶ In pñũ arguit: q hoĩes nõ sic vtunt ea sic alia. ¶ Dõm q in regi. sani. hoĩs puto aliã eẽ meliorẽ: ⁊ iõ ipsam elegit Gal. in. 4. de regi. sani. ⁊ h est pp tria nocumẽta que hz in se aq pluuialis magis q alia. Primũ est q pp eius nimiã subtilitatẽ est magis nata putrescere vt statĩ dicet Aui. in sequẽti pte: ad eius putrefactionẽ sequit putrefactio in humoribus. Scda cã est: q cũ hec aqua sit subtilissima eius nocumẽtum est natũ citius puenire ad spũalia. s. sua friditate que inimicat vite. Tertia cã est: q ipsa pp sui subtilitatẽ ĩpedit actũ digõnis. s. pp eius multã puocationẽ. mõ multiplicatio vrine minorat egestionẽ ⁊ ecõuerso. nunc aũt vt dicit Auẽzoar pueniẽs est vt hõ sit bis aut saltim semel solutus in die: ⁊ iõ pdicit q alia sit melior ⁊ p pñs 2a expõ nõ est bona. ¶ Tũc ad rõnẽ dico q rõne subtilitatis absolute bene ẽ laudabilis: tñ rõne aliorum ẽ illaudabilis. ¶ Notãdũ vlterius circa illã partẽ q sicut Aui. posuit duplicẽ aquã pluuialẽ laudabilẽ: vnã ĩ vltimo laudabilitatis ⁊ aliã minus laudabilẽ: ita ẽt posuit duas alias illaudabiles: qrũ pa corrñdet pe: 2a 2e. nã pa aq ex eo q erat subtilissima est laudabilissima in se: tñ cũ h etiã est illaudabilis qrtũ ad aliud. s. q pp eius supfluã subtilitatẽ ẽ magis nata putrescẽ. Scdo q ppter eius pmixtionẽ cũ rebus extraneis est magis nata putrescere ⁊ alterari q nõ pluuialis. Et vltimo ponit nocumentũ cõmune vtriq aque pluuiali qd est ĩpedire pectus ⁊ vocẽ: ⁊ cã hec est q vox causat maxime a pulmone ⁊ membris spiritualibus que sunt in pectore: nõ aũt pluuialis aqua cũ sit inter alias aquas aqua magis subtilis ideo eius frigiditas pterea statim spiritualia tendit propter eius subtilitatẽ: ⁊ ideo eius nocumentum quod est frigiditas penetrat citius ad membra spiritualia q aliarum aquarum grossarum. frigiditas autẽ est contraria ⁊ inimica spiritualibus membris ⁊ vite: quare ⁊c.

¶ Et q in ipsa corrũpẽs terreus ⁊ aereus cito opat et fit eius putredo cã cõputrescẽdi hũores ⁊ ĩpedit pectus ⁊ vocẽ. Quidã aũt dixerũt huius cãm esse q aque pluuie gñant ex vapore q fuit ex humiditatibus diuersis subtiliatus. Sed si hec eẽt cã aqua pluuie vituperabilis esset ⁊ nõ laudabilis: s nõ est ita: imo ppter multã sue substãtie subtilitatẽ: qm omnis subtilis substãtia plus recipit passionẽ. Q2 si aqua pluuie ebullierit eius receptio putrefactionis minuet. Acetosa quoq cũ comedunt tunc cũ necesse fuerit vti pluuiali aqua opponunt putrefactioni ⁊ ab impedimẽto eius securitatẽ faciũt.

¶ Hic ostẽdit q dato q aq pluuialis sit laudabilis: tñ ei põt inesse aliqd nocumẽtũ. Et p° facit h. Scdo circa hoc reprobat opinionẽ quorũdã. ibi (Quidã aũt dixerũt.) ¶ Notandũ q Aui. hic nõ exprimit quis fuit iste qdã: tñ ista lra inuenit in libro Hippo. de aere ⁊ de aq. ita q ipm videt ĩprobare. verum est tñ q in illo libro Hippo. inuenit duplex lra. Una que dicit q aq pluuialis est nata cito putrescere: q. n. ex multis cõgregant aque: iõ aquis alijs citius putrescere solent: ita dicit verũ est q alia lra inuenit dicere pñium. ¶ Sed vt hec ptrouersia tollat inter Auicẽ. ⁊ Hippo. queruntur duo simul ⁊ fit questio vtrũ aqua pluuialis sit subtilis substantie. Scdo vtrum dato q sic an sit magis nata putrescere pp eius subtilitatẽ. Et diligẽter excutiant ⁊ isti auctores ad pcordiã reducant.

¶ Puteorum vo aque ⁊ aque ductuũ sunt male comparatione aquarũ fontiũ: sunt enim aque constricte terrestreitates longo recipiẽtes tempore: ideoq esse nõ põt quin in eis aliqua sit putrefactio: quoniã extracte fuerũt ⁊ cõmote virtute cogẽte ⁊ nõ virtute que sit in eis declinante ad hoc vt manifestent ⁊ expellant nisi

ingenio ⁊ arte qꝛ via propinqua eis fuit adhibita per quā incesserūt. Et ex eis tamē ille sunt deteriores quibus ex plūbo vie facte fuerūt: quoniaȝ ex eius virtute aliquid assumūt vt frequēter ad dissinteriā ducūt. Aq̄ autem paludis deterior aqua putei existit: qꝛ manatio aque putei acuit̄ ꝓpter illud qđ de ipsa extrahit̄ vnde perdurat eius motꝰ ⁊ nō multū morat̄ in cōstrictione neq₃ manet in locis vnde manat longo tēpore. Aqua vͦo paludis propterea ꝙ longo tempore morat̄ in foraminibꝰ terre putrefacientis: ⁊ eius motus in manando ⁊ egrediēdo est motꝰ tardus qui nō ꝓuenit ex fortitudine sue expulsionis ꝓpter largitateȝ mā̄e ipsius: neq₃ est nisi in terra corrupta ⁊ putrida.

¶ Postq̄ꝫ auctor determi. de aq̄s laudabilibꝰ ex pte sub̄e: hic ꝯtermi. de aq̄s illaudabilibꝰ ex pte sub̄e. Et qnq₃ facit. Quia p̊ ꝯtermi. de aq̄s puteoꝝ ⁊ aq̄s ductuū. 2° de aq̄s paludosis. 3° de niuosis. 4° de aquis lacunalibꝰ. 5° de nō currētibꝰ. 2ᵃ ibi (Aq̄ aūt palu dis.) 3ᵃ ibi (Niuose vͦo.) 4ᵃ ibi (Et aque stātes.) 5ᵃ ibi (Aque vͦo nō currētes ⁊c̄.) Quia via ꝓpinq̄ fuit eis adhibita. postq̄ꝫ incesserūt sic qꝛ aque fontiū ꝓueniētes ad poros terre qui sunt in fonte scaturiunt ⁊ exeunt cū īpulsione ⁊ motu forti ex se qꝛ nō pōt tota exire simul: ⁊ iō vna pars īpellit aliā: ⁊ tūc ex tali motu subtiliat ⁊ ꝯpurat̄ nec fit ei admixtio partiū terrarum ex lōgitudine. Ex eis tn̄ ille sunt deteriores quibus ex plumbo ⁊c̄.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ Dubitat̄ circa h̄: diceret aliq̄s nō videt̄ ꝙ aque ductuū que ꝓcedūt per cānales plūbeos sint nate gn̄are dissinteriā qꝛ dissinteria est excoriatio ītestinoꝝ que fit a caliditate acuta. plūbū aūt est frigidū: q̄re ⁊c̄. Itē qꝛ plūbū sanat vlcera dicūt auctores medicine: ergo nō facit vlcera intestinoꝝ. Dōm ad hoc multipliciter. Uno mō ꝙ dissinteria est fluxus sanguinis per intestina: ⁊ hoc est dupliciter. Aut qꝛ fluit ab epate ꝓpter debilitatē eius ꝯtentiue: ⁊ tūc ad hoc ꝯfert maxime aurū ⁊ ferrū īquātū ꝯfirmant ⁊ fortificant virtutē viscerū ⁊ maxime stomachū vel a ꝓprietate vel stipticādo ⁊ roborando: ⁊ hic fluxus ꝓprie vocat̄ diaria. Aut fit ꝓpter excoriationē intestinoꝝ: ⁊ tunc plumbuȝ h₃ hoc facere a forma specifica: aut qꝛ in plūbo sunt alique partes subtiles aduste que habēt hoc facere: ⁊ alie grosse que ꝯsolidāt. Uel dōȝ ꝙ datū interius excoriat ⁊ sic loquit̄ hic: sed datū extra nō. Uel dōm ꝙ plumbū habet aquā igrossare ⁊ putrefacere: ⁊ aqua putrefacta cōuertit̄ ad cholerā: ⁊ ideo ꝓpter eius siccitatē sanat vlcera ⁊ sic loquunt̄ auctores: sed propter acritatem ⁊ mordicationē quā acquirit h₃ excoriare intestina ⁊ causare dissinteriā.

¶ Niuose vͦo aque ⁊ glaciales sunt grosse. Et aq̄ stantes lacunales p̄cipue discooperte male sunt ⁊ graues qꝛ in hyeme nō infrigidant̄ nisi propter niues ideoq₃ generant flegma: ⁊ calefiunt in estate propter solem ⁊ propter putrefactioneȝ vnde generant choleram. Et propter spissitudinem quidem ipsaruȝ ⁊ cōmixtionem terrestrium cum eis ⁊ propter resolutionē subtilis earum generantur in eis que eas bibunt splenes: ⁊ eoruȝ myrach subtiliatur: ⁊ interiora ipsoruȝ ingrossantur ⁊ eorum extrema macrescunt ⁊ humeri ⁊ colla: ⁊ comedendi desideriuȝ superat in eis ⁊ sitis: ⁊ cōstringuntur eoruȝ ventres ⁊ difficile vomere possunt. Et est etiam cū perueniūt ad hydropisim propterea ꝙ aquositas in eis retinet̄. Et est cuȝ perueniunt ad apostema pulmonis ⁊ splenis ⁊ ad dissinteriā ⁊ siccantur eorum pedes ⁊ manus ⁊ ipsoꝝ epata debilitant̄ ⁊ nutrimentum eorū minuit̄ ꝓpter splenē ⁊ generātur in eis mania et hemorroides ⁊ varices ⁊ apostemata laxa ⁊ ꝓprie in hyeme: ⁊ mulieres duriter ipregnantur ⁊ cuȝ difficultate pariunt ⁊ pariūt pueros apostemosos: ⁊ frequēter fit in eis mola ⁊ ipregnatio mendosa: ⁊ eoruȝ pueri sepe patiunt̄ ramiceȝ ⁊ magni varices ⁊ cruriuȝ vlcera neq₃ eoruȝ plage sanant̄: ⁊ accrescit eorum desiderīū ⁊ soluunt̄ duriter. Et est cuȝ nocumēto ⁊ apostematibꝰ in intestinis ⁊ quartanis abūdant ⁊ in senibus febres fiunt adurētes ꝓpter siccitatē naturarū ipsoꝝ ⁊ ventriū. Aque vͦo nō currētes quocūq₃ modo fuerit stomacho nō conferunt. Et iudiciū quidē eius que ex cānalibus haurit̄ est iudiciū aque nō currentis. Est tn̄ melior aqua nō currēte propterea ꝙ nō lōgo tēpore in vno morant̄ loco: ⁊ cū nō currit ꝓculdubio aliq̄ in ea existit grauitas. Et fortasse in multis earꝝ existit stipticitas ⁊ ꝯuertunt̄ cito ad calefaciēdū iteriora corporis: ideoq₃ nō sūt vtiles febres habētibꝰ ⁊ illis in q̄bꝰ cholera superat. In egritudinibꝰ vͦo in q̄bus retētio ⁊ maturatio sunt necessarie sunt meliores.

¶ Diceret aliq̄s nō videt̄ ꝙ aque niuis sint grosse: qꝛ nix h₃ partes aereas admixtas partibꝰ aqueis que debēt eā reddere subtileȝ: p̄terea aqua que fit ex liquefactione niuis fit per subtiliationem qn̄ gn̄at̄ nix. nūc aūt sublimatio h₃ subtiliare aquā vt sup̄ patuit. Dōm ꝙ aqua niuis est grossa ꝓpter duo. p̊ ꝓpter infrigidationē superfluā coagulantē ⁊ inspissantē. nā hec est cā vna de causis ingrossantibꝰ aquā vt supra dictū est. Itē qꝛ ꝓpter vehementē frigiditatē eiꝰ fit expressio partiū subtiliū q̄re remanet grossa. Ad rōnes. Ad p̄mā verū est ꝙ ille partes aeree sunt in niue: s₃ excludunt̄ ꝓpterea ab aq̄ qn̄ liquefit nix. Ad scd̄aȝ: ꝙ l₃ quātū ad primā gn̄onē nix gn̄et̄ per subtiliationē tn̄ inspissat̄ ꝓpterea a frido circūstante ⁊ ingrossat̄: quare nō valet. ¶ Notandū ꝙ aqua paludis differt in duobꝰ ab aq̄ lacunali: qꝛ in aq̄ paludali nullus est motus: sed in aqua lacunali est aliqualis motꝰ huc ⁊ illuc l₃ paucus: ⁊ ideo aq̄ paludalis ad hoc est peior lacunali. (Et p̄cipue discooperte) sup. qꝛ alterant̄ a sole ⁊ admiscent̄ ei vapores ⁊ radij: ⁊ qꝛ per motū nō subtiliant̄ ideo remanēt grosse ⁊ male ⁊ ex his peiores q̄ sunt discooperte q̄ꝫ coopte ex quo nō mouent̄: qꝛ subtile resoluit̄ ⁊ remanēt partes grosse. ¶ (Unde gn̄ant cholerā.) Notādū ꝙ nō est intelligēdū ꝙ iste aque calefacte a sole in estate ꝓprie ꝯuertātur in cholerā nec flegma qn̄ sunt īfrigidate cū multū tendant ad nām simpliciū dato ꝙ sint putrefacte: sed qꝛ ꝓpter earū caliditatem vel frigiditatē disponunt epar ad gn̄andā cholerā multā vel flegma. ¶ (Qui eas bibunt splenes ⁊c̄.) Circa qđ notādū ꝙ cause gn̄ant egritudines splenis: hoc est: qꝛ iste sunt aque grosse ꝓpter resolutionē partiū subtiliū a grossis a calore solis. Itē ꝓpter admixtionē vapoꝝ cū eis ⁊ partiū terrarū ꝓpter qđ aduenientes ad splenē ipm oppilāt. Causa q̄re subtiliāt myrach est qꝛ tales aque grosse ingrossant humores ⁊ ipsos faciūt ineptos ad penetrandū ad myrach ⁊ ꝯsequēter qꝛ male nutrit̄ subtiliat̄. Et cā q̄re iteriora eoꝝ ingrossant̄ est qꝛ oppilāt ꝓpter eius grossitiē. Cā q̄re est in istis fames ⁊ sitis est triplex: qꝛ ista aq̄ est cā indigestionis membroꝝ: ⁊ iō qꝛ mēbra nō nutriunt̄ appetūt cibū ⁊ potū ⁊ cāant famē ⁊ sitim. Alia cā est qꝛ cū hec aqua potius sit cā indigestionis in stomacho est cā acetositatis in eo que a frigida indigestione causat̄. acetositas aūt h₃ incitare appetitū ⁊ acuere īcidēdo viscosos humores q̄ obtūdebāt calorem ⁊ sic cāe appetitus cibi ⁊ potus. Alia cā est: qꝛ hec aqua causat frigiditatē in stomacho que h₃ exprimere humiditatē de villis stōchi ⁊ per ꝯn̄s inducē famē ⁊ sitim ⁊ est cū nocumēto ⁊c̄. Nam ille sunt valde stiptice ⁊ oppilatiue ꝓpter grossitiē eaꝝ ⁊ ꝑꝑ ꝑtes terrestres q̄ sūt in eis que stāt fixe in loco. (Adurentes.) i. lōge. Si tu dicēs quō fiūt tales febres in senibꝰ cū ipsi hēant corpꝰ fridū: imo mag̃ dēret fieri ī iuuenibꝰ. dōm ꝙ. A. nō vult ꝑ h̄ dicē ꝙ in senibꝰ mag̃ accidāt iste febres adurētes ex istis aq̄s rōne nāe eoꝝ calidioris q̄ꝫ in iuuenibꝰ: sed vult dicere ꝙ iste humiditates grosse ex q̄bꝰ fiūt febres adurētes mag̃ retinent̄ in senibꝰ q̄ꝫ in alijs ꝑꝑ ībecillitatē virtutis expulsiue eoꝝ.

¶ Aque preterea quibꝰ substantia admiscetur metallina aut eius simile ⁊ aque sanguisugales omnes male sunt. In quibusdā tamen earum existit iuuamentum. Illa eniȝ in qua virtus ferri superat iuuamētū prestat ad hoc vt iterioribꝰ fortitudo tribuatur ⁊ vt de rebꝰ. i. corruptio stomachi ꝓhibeat̄ ⁊ vt virtutes desideratiue oēs ꝓcedant. Et nos q̄dē eius dispositionē nominabimus ⁊ eius que est qualis ipsa post.

¶ Prius determi. de diuersitatibꝰ aquarū rōne laudabilitatis ⁊ illaudabilitatis ex parte substātie: hic determi. de aq̄s ⁊ de diuer-

ritatib⁹ eaꝝ ex rõne mixtiõis eaꝝ. ¶ Juxta qd̃ notãdũ ꝙ sba metalli põt zʳ ĩtelligi. Uno° large. s. ꝓ oĩ corpe minerali. s. ꝓut dĩ de ferro de argẽto ⁊ ere ⁊ sĩlib⁹. Alio° põt accipi ꝓ q̃dã spẽ metalli q̃ dĩ metallus ꝓpo noĩe. Mõ hic accipit h̃ z° mõ. Et qñ subdit (Aut ei⁹ sĩle.) accipit metallũ p̃ mõ. s. ꝑ ere plũbo ferro ⁊c̃. ¶ Ulteri⁹ notandũ ꝙ aq̃ põt zʳ admisceri cũ metallis. Uno° artificial'r. s. ꝙ limet ⁊ puluerizet metallũ aliqd̃ ⁊ ponat ĩ aq̃. Alio° ꝙ h̃ fiat nãl'r. s. q² aq̃ trãseat ꝑ illa loca ⁊ labat tñ mõ Aui. vtroq₃ mõ intelligit h̃. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ iste aq̃ admixte metallis sũt male q̃tũ ad regimẽ sanitat̃. Cui⁹ rõ est: q² oẽs sũt grossiores q̃ debeãt: ⁊ oẽs aq̃ grosse sũt male in regi. sani. Jtẽ q² tales aq̃ hñt aliq̃ q̃litatẽ excellẽtẽ quã ex metallis acq̃rũt: ⁊ oẽs tales sũt male. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ oẽs aq̃ sanguisugales sũt male: q² oẽs sũt putrefacte ⁊ corrupte: ⁊ iõ putrefactos gñant hũores. ¶ Propt̃ ꝑtẽ q̃dã superi⁹ dictã. s. ibi (Jlla est in q̃ virt⁹ ferri ⁊c̃.) Dicit ad h̃ vt ĩteriorib⁹ fortitudo tribuat ⁊c̃. s. mẽbr̃ q² ip̃a ꝯfortat stõchũ ⁊ epar ⁊ alia ĩteriora: ꝯfortat. n. stõchũ vel a ꝓꝓetate vel a q̃litate. s. q² ferrũ h₃ exiccare hũiditates stõchi q̃ obtũdebãt ei⁹ calorẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs ei⁹ appetitiuã. Jtẽ q² rõne friditat̃ adiuuat ad exp̃mẽdũ ⁊ corrugãdũ os stomachi exp̃mẽdo hũiditatẽ ⁊ nece circa ip̃m: ⁊ ꝑ ꝯñs est cã appetitus in eo: ⁊ eodẽ mõ dõ₃ de appetitu epat̃: s₃ aq̃ admixta auro h₃ ꝯfortare minerã ṽtutũ. s. cor: q² aurũ h₃ a ꝓꝓrietate letificare cor: siue illa aqua admisceat̃ auro q² labat̃ per minerã auri. veruʒ est ꝙ aliq̃ volunt ⁊ male ꝙ aurũ nõ sic h₃ minerã sic̃ alia metalla siue fiat ista mixtio per puluerizationẽ siue ꝑ ei⁹ extinctionẽ in aqua.

¶ Nix ṽo ⁊ aq̃ glacialis cũ munda fuerit ⁊ nõ cõmixta alij rei virtutẽ habenti malã siue soluat̃ ⁊ fiat ex ea aq̃ siue cũ ea de foris ĩfrigidet̃ aq̃ siue ip̃a mutet̃ ĩ aq̃ erit bona. Et suarũ q̃dẽ diuisionuʒ dispõnes nõ diuersificant̃ diuersitate multũ extranea: sed est spissior q̃ oẽs aque ⁊ nocet debilitatẽ habẽtib⁹ neruoꝝ: sed cũ coq̃t̃ ad bonitatẽ redit. Qd̃ si aq̃ glacialis ex aq̃s malis fuerit: aut fuerit nix virtutẽ ꝯtrahẽs malã ⁊ extraneã a locis in q̃bus cecidit erit melius vt cũ ea ĩfrigidet̃ aqua que ab istius cõmixtione sit occulta.

¶ Postq̃ d̃termi. de diuersitatib⁹ aq̃rũ rõne sbe ⁊ rõne admixtionis eaꝝ: hic d̃termi. de diuersitatib⁹ aq̃rũ rõne q̃litat̃ eaꝝ. Et p̃ facit hec rõne q̃litatũ eaꝝ p̃maꝝ. Scd̃o rõne scd̃arũ. ibi (Aq̃ ṽo salsa.) Pria in duas. Quia p̃ diuersitates aq̃rũ d̃termiat rõne friditat̃. Scd̃o rõne cal'itat̃. ibi (Aq̃ ṽo cal'a.) Pria in duas. Prio d̃terminat diuersitates aq̃rũ fridaꝝ qñ aq̃ ẽ multũ frida. Scd̃o h̃ facit qñ ẽ tẽꝑate frida. ibi (Aq̃ ꝑꝑea tẽꝑate frida.) ¶ Juxta p̃mã partẽ notãdũ ꝙ hic ĩsinuat Aui. ꝙ aq̃ niuosa ⁊ glacialis duplicẽ hñt vtilitatẽ. Una ẽ q² aliq̃b⁹ corpib⁹. s. in vehemẽti calefactiõe q̃rit̃ vehemẽs ĩfridatio q̃ fit cũ istis aq̃s: ⁊ tũc modos admĩstratiõis eaꝝ erit liq̃faciẽdo niuẽ vel glaciẽ ⁊ bibẽdo illã aq̃ siue dãdo niuẽ vel glaciẽ in forma niuis vel glaciei: aut circũdãdo aliq̃ rẽ ⁊ ĩfrĩdãdo ip̃aʒ cũ eis. Alia eaꝝ vtilitas est q² aliq̃ sũt ciuitates hñtes nãliter malas aquas: ⁊ iõ tunc dãda est eis aq̃ niualis vel glacialis q̃ l₃ nõ sint in vltimo bonitatis: q² sũt nimis spisse ꝑꝑ ꝯgelationẽ. Jtẽ ꝑꝑ exp̃ssionẽ ꝑtiũ subtiliũ a frĩdo. Jtẽ q² ꝑꝑ eaꝝ supfluã friditatẽ valde ledunt neruos ⁊ nãm ꝓsternũt: q² frĩdũ est nãe inimicũ: tñ meliores sunt q̃ q̃dã alie aque que cõiter habent̃ in q̃busdã terris.

Du^m 14^m ¶ Sed tu dicis ꝙ hec aq̃ qñ coq̃t̃ redit ad p̃mã bonitatẽ. hoc nõ vĩ q² ꝯ̃triũ dic̃ exp̃sse Hippo. ĩ lib. de aere ⁊ aq̃: ꝙ aq̃ ꝯgelate nunq̃ redeũt ad pristinã bonitatẽ: s₃ ꝑdũt id qd̃ erat saporitũ in eis. ita dic̃ ⁊ h̃ d̃clarat ꝑ signũ q² nunq̃ ꝑ d̃coctionẽ redeũt ad q̃titatẽ p̃mã. Dõm ꝙ sine dubio aq̃ ꝯgelata cocta postea ẽ mala rõne exp̃ssiõis partiũ subtiliũ a frigido vehemẽti: ⁊ iõ decoctio eius nõ rectificat ipsam quantũ ad hanc malitiã: q² nõ ĩmittit in eã partes subtiles exp̃ssas p̃ a frigido. ⁊ hoc mõ loq̃t̃ ibi Hippo. tamẽ per decoctionem perdit ꝯgelationẽ quã prius habebat ⁊ quantuʒ ad hoc quodãmodo redit ad bonitatẽ aque: q² tũc pauciores h₃ malas cõditiones. ⁊ quantũ ad hoc loquitur Auicẽ. ⁊ ideo nõ ꝯtradicũt.

¶ Aqua p̃terea tẽꝑate frida sanis melior ẽ aq̃s oĩb⁹: l₃ neruos ĩpediat ⁊ apostema in ĩteriorib⁹ habẽtes ledat. Jp̃a eni appetitũ excitat ⁊ stõchũ fortẽ efficit.

¶ Juxta illd̃ ꝑꝑea ⁊ appetitũ excitat: supple q² ꝯstrĩgit villos stomachi ⁊ exprimit hũidũ qd̃ obtũdebat calorẽ stõchi ĩnatũ ⁊ ip̃m reddit adaptũ ĩ sui opõnẽ: ⁊ sic effic̃ ip̃₃ fortẽ ⁊ fac̃ ip̃₃ appetẽ cibũ.

¶ Aqua ṽo calida digestionem corrumpit ⁊ facit natare cibum neq₃ ilico extinguit sitim: ⁊ est cũ ad hydropisim adducit ⁊ ethicam ⁊ consumit corpus.

¶ Hic determi. de dispõnib⁹ aq̃ cal'e ⁊ effectib⁹ ei⁹. Prio qñ ẽ cal'a sine admixtiõe alteri⁹ rei. Scd̃o de ea q̃ est cal'a ꝑ admixtionẽ artificialẽ. ibi (Et illi q̃dẽ.) Pria ĩ duas. Prio d̃termi. d̃ aq̃ nõ multũ cal'a q̃tũ ad opõnes q̃s effic̃ circa corp⁹ sanũ. Scd̃o q̃tuʒ ad opõnes quas efficit circa corp⁹ egrũ. ibi (Jlla ṽo que multũ est cal'a.)

Dub^m 15^m ¶ Sed tu dices nõ videt̃ ꝙ aqua calida corrũpat digestionẽ: q² digestio fit a calido: ergo iuuat̃ digestio ab aqua calida. Jtẽ q² aqua calida h₃ calefacere stomachũ. stomachus aũt calidus vt dicit̃ in thegni digerere q̃dẽ bonus: sicut frigus appetere est bonũ.

Dub^m 16^m ¶ Post nõ vĩ ꝙ ꝑducat corp⁹ ad hydropisiʒ ⁊ ad ethicã: h̃ ẽ ĩpol'e: q² iste sũt egritudĩes ꝯ̃trie: q² hydropisis ẽ egritudo mãlis ⁊ ethica ĩmãlis. Jtẽ q² hydropisis ẽ egritudo frĩda ⁊ ethica ẽ egritudo cal'a. p̃terea nõ vĩ ꝙ saltẽ ethicã possit ĩducẽ q² aq̃ ẽ cõplexio nãliter hũida siue sit actual'r cal'a siue frĩda: s₃ ethica ẽ mala cõplexio sicca: q̃re ⁊c̃. ⁋ Ad p̃^m dico ꝙ aq̃ cal'a corrũpit digõnẽ faciẽdo cibũ natare in stõcho: q² digõ fit in fundo stõchi ꝑ coadunationẽ stõchi ⁊ caloris circa cibuʒ vt p₃. z. de ṽtutib⁹: s₃ sup natatiõe fac̃ cibũ vacillare ĩ stõcho. mõ h̃ fac̃ aq̃ cal'a. nã sic̃ frĩda ꝯstrĩgit cal'a aq̃ dilatat ⁊ potissime tepida q̃ dissoluit villos stõchi: s₃ multũ calida ip̃os corrugaret nimis ⁊ malo mõ ꝑꝑ qd̃ aq̃ cal'a corrũpit digestionẽ. Alia cã ẽ q² digõ fit a calore ĩnato: s₃ aq̃ cal'a h₃ cal'itatẽ ex̃neã q̃re nõ ẽ ꝯueniẽs. ⁋ Et ex h̃ appet ad p̃mas duas rõnes: q² digõ nõ fit a q̃cũq₃: s₃ a cal'o nãli vel regulato ab eo: s₃ cal'itas aq̃ ẽ cal'itas ex̃nea q̃re nõ ꝯfert digõni: sed ĩpedit vt dcm̃ est. ⁋ Ad aliã dõm ꝙ aq̃ cal'a põt ĩducẽ hydropisim qñ eã bibit hñs epar d̃bile ieiunus: q² ṽtutẽ ei⁹ sanguificatiuã debilitat ⁊ gñat aq̃sitatẽ q̃ veniẽs ad vẽtrẽ ĩducit hydropisim. Jtẽ põt ĩducẽ ethicã vel ꝑꝑ vigilias vel ꝑꝑ ieiunia vel labores: ⁊ tũc dato stõcho ieiuno ꝑtrãsiẽs ad mẽbra supcalefacta caliditatẽ adauget ⁊ ꝑduc̃ ad ethicã. ⁋ Et per h̃ p₃ ad tertiã: q² nõ ꝑ eãdẽ rõneʒ gñat eas. ⁋ Ad 4^m dõm ꝙ l₃ ipsa sit hũida nõ est ĩcõueniẽs qñ rõne caliditatis exiccet ⁊ inducat ethicã. p̃terea cũ ad ipsaʒ qd̃ plus est potẽs caliditas ei⁹ in exiccãdo in talib⁹ q̃ ei⁹ humiditas humectãdo: q̃re nõ valet.

¶ Aq̃ aũt calefacta cũ fuerit tepida fac̃ nauseã ⁊ cũ fuerit calidior q̃ hec ⁊ in ieiuno bibita fuerit multotiens stõchũ lauabit ⁊ vẽtrẽ soluet: eã tñ freq̃ẽter bibẽ est malũ: q² stõchi d̃bilitat virtutẽ. Jlla ṽo que multũ est cal'a est cũ colicã resoluit ⁊ splenis vẽtositates frãgit.

¶ Juxta illud notãdũ (Aq̃ aũt calefacta cũ fuerit tepida facit nauseam.) q² rõne hũiditat̃ h₃ laxare villos stõchi ⁊ ip̃os mollificare ⁊ dilatare rõne debilis cal'itatis: sic̃ ꝑ oppositũ aq̃ frĩda h₃ ꝯstringere ⁊ corrugare: ⁊ iõ sub rõne q̃ est cal'a h₃ resoluẽ. Jtẽ q² d̃bilis cal'itas cũ hũiditate penetrat ⁊ replet ⁊ repletio est cã nausee: s₃ fortiter cal'a resolueret. Jtẽ q² tepida attrahit hũiditates ad villos stõchi q̃b⁹ attractis cãtur fastidiũ ⁊ nausea. ¶ Notãdũ circa illã ꝑtẽ q̃ remãsit (Aq̃ p̃terea tẽꝑate frĩda.) ꝙ aq̃ vehemẽter frigida ledit multũ ꝑꝑ ei⁹ grossitiẽ. Jtẽ ꝑꝑ vehemẽtẽ hũiditatẽ valde nocet neruis ⁊ breuiter oĩ opõni vite. Jtẽ aq̃ cal'a ledit q² digõnẽ corrũpit ⁊ facit alia nocumẽta q̃ infra dicent̃: ꝑꝑ qd̃ ꝯueniẽter dĩ ꝙ aq̃ tẽꝑate frĩda in vsu regimĩs sanoꝝ corpoꝝ ẽ ꝯueniẽtior oĩb⁹ alijs aq̃s: tñ in q̃busdã regionib⁹ in q̃b⁹ sũt vina potẽtissima magis ꝯueniẽs est vsus aq̃ vehemẽter frĩde ad ꝯtẽꝑerãdũ cal'itatẽ excellentẽ illoꝝ vinoꝝ. in alijs aũt regionib⁹ nõ. ¶ Ulterius notãdũ de eo qd̃ dicit ꝙ aq̃ multũ frĩda ĩpedit ap̃ata in ĩteriorib⁹ mẽbris: ⁊ rõ hec est: q² sic̃ appet in thegni tex. cõmẽ. 156. s̃m Haly. cõis intẽtio ĩ oĩ ap̃ate ẽ euo ei⁹ qd̃ collectũ ẽ. mõ vehemẽter frĩda faciũt oppo^m q² oppilãt. Jtẽ q² ap̃ata facta in mẽbris ĩteriorib⁹ velant̃ quodã pãniculo subtili ꝑ quẽ pãniculũ subtilẽ ꝯtinue desudat aliq̃ hũiditas sicut fit in ap̃atib⁹ oculoꝝ ꝙ gñat̃ q̃dã pãniculus subtilis regẽs ipsa. h̃ aũt nõ ꝯtingit in ap̃atib⁹ exteriorib⁹ factis in cute vt p₃: q² sufficit cutis exterior. mõ talẽ hũiditatẽ ꝯtinue resudãteʒ in ap̃atib⁹ ĩteriorib⁹ ⁊ virulẽtiã o₃ abstergẽ ꝯtinue vt p₃ ꝑ. G. in. 13. de ĩgenio cap̃. z. ⁊. 3. z. distin. ⁊ iõ dicit Aui. in. 4. canti. ꝙ habẽtib⁹ ap̃a in ĩteriora o₃ dare aquã solatri ⁊c̃. vt illa virulẽtia abstergat̃. mõ talẽ abstersionẽ hui⁹ hũiditat̃ male ꝓhibet aq̃ frĩda ⁊ iõ est eis ĩcõueniẽs. verũ est ꝙ aliq̃ñ potũ aq̃ frĩde ꝯcedũt auctores in habẽtib⁹ herisipilã in mẽbris interioribus qñ timemus de marasmo: aut g̃ra mitigatiõis cuiusdã accñtis. s. sitis. ⁊ iõ sic̃ dĩ. 3. regiminis acutoꝝ cõmẽ. 15. ꝯcedit̃ pot⁹ aq̃ frĩde mixte cũ alio potu. s. hydromellis: q² tũc tãtũ nõ põt nocere sicut si ꝑ se sumeret̃.

¶ Et illi q̃dẽ q̃b⁹ aq̃ cal'a arte iuuamẽtũ p̃stat sunt epilepsiã habẽtes ⁊ mel'iaʒ ⁊ capitis dolorẽ frĩdũ ⁊ asma ⁊ obthalmiã ⁊ bothor in gutture ⁊ siccitatẽ ⁊ apostema post

ma post aures hñtes ⁊ reumatiſmos ⁊ vlcera in dia‑
phragmate ⁊ imparis ſolõnẽ in parte pectoris. Men‑
ſtrua preterea ꝓuocat vrinã ⁊ dolores ſedat.

¶ Hic determi. de diſpõnibꝰ aque calẽ ꝑ cõmixtionẽ artificialeʒ. ¶ Notãdũ ꝙ 2ᵉ ẽ aq̃ calitas. Una ẽ actual vt q̃ fit ab igne vl ſole. Alia ẽ potẽtialis ⁊ hec ẽ 2ᵉ. aut ĩducit rõne loci ꝑ quem trãſit vt ſi trãſeat ꝑ loca ſulphurea vl alumĩoſa. alia ẽ q̃ fit ꝑ ꝯcoctionẽ q̃rũdã reꝝ calaꝝ vt herbaꝝ calaꝝ ex qbꝰ recipit ꝟtualẽ calitatẽ vt abſinthij: hyſſopi: camomille: ⁊ h̃ ⁊ ꝺ hac vltia loq̃t hic. ⁊ hec ẽ q̃ hʒ ĩducere effectꝰ q̃s hic dic̃ ſm virtutẽ quã hñt ille herbe ad ꝑdictas egritudĩes: vel ꝑ modũ potꝰ: vel ꝑ modũ balnei: vel ꝑ modũ collyrij: vel ꝑ modũ epithimatiõis: vel qũocunqꝫ aliter expedit.

¶ Aqua ꝟo ſalſa macreſcere fac̃ ⁊ exiccat: ⁊ ꝑ̃ facit ventrẽ ꝑꝑ viʒ radẽdi q̃ in ea exiſtit. Poſtea reſtrĩgit vẽtrẽ in fine ꝑꝑ ſiccitatẽ q̃ eſt in eiꝰ nã ⁊ corrũpit ſanguinẽ: ꝙ pruritũ gñat ⁊ ſcabiẽ. Aq̃ ꝟo turbida lapidẽ gñat et oppilõnes: iõqꝫ poſt ipaʒ res comedẽda ẽ ꝓuocatiua.

¶ Hic deter. diuerſitates aquaꝝ rõne qualitatũ ſcõaꝝ: ⁊ ſex fac̃: q2 ſex ſunt diuerſitates iſtaꝝ aquaꝝ. Nam ꝑ̃ de aqua ſalſa. Scõo de turbida. Tertio de aq̃ ſalis armoniaci. Quarto de aq̃s alumĩoſis. Quĩto de aq̃s ferreis. Sexto de aq̃s ereis. 2ᵒ ibi (Aq̃ ꝟo turbida.) 3ᵒ ibi (Aq̃ autẽ ſalis armoniaci.) 4ᵒ ibi (Aque ꝓpterea alumĩoſe.) 5ᵒ ibi (Et ferree.) 6ᵒ ibi (Eree ꝟo.)

Dubᵐ 17ᵐ ¶ Diceret aliq̃s nõ vĩ ꝙ aq̃ ſalſa faciat fluxũ vẽtris ꝑꝑ vim radendi: q2 ꝯ̃triuʒ hic expſſe dicit Hip. in libᵒ de aere ⁊ aq̃. ſ. ꝙ aq̃ dulces laxãt vẽtrẽ ⁊ ſalſa ſtrĩgit ipm̃. Dõm ꝙ iſti nõ ꝯ̃dicũt: q2 Hip. ibi ĩtelligit ꝙ aq̃ ſalſa ſtringit in fine vẽtrẽ: ⁊ hoc idẽ vult hic Aui. ⁊ cã hec eſt: q2 hʒ exiccare ⁊ remouere hũiditatẽ q̃ hʒ facere vẽtreʒ lubricũ ⁊ fluxibilẽ: ſʒ in ꝑ̃nᵒ hʒ ſoluẽ vẽtrẽ. Cã aũt põt eẽ 2ᵉ. Una q2 ꝑꝑ ſui mordicationẽ hʒ incitare ⁊ euigilare virtutẽ expulſiuã inteſtinoꝝ. Scõa cã eſt: q2 qñ ĩuenit humiditatẽ aliquã groſſaʒ habet ipſaʒ eliquare: ⁊ ꝑ ꝯ̃ñs vẽtrẽ fluxũ facere: tñ videte in corꝑibꝰ ſiccis q2 nõ inuenit talẽ humiditatẽ eliquãdã quãtũ ad hoc nõ facit ipſa fluxibilia in ꝑ̃nᵒ: ĩmo magis exiccat ipſa ⁊c̃. ¶ Ulteriꝰ notandũ ꝙ aqua ſalſa interius data ⁊ bibita bñ corrũpit ſan. ⁊ gñat pruritũ ⁊ ſcabiẽ: q2 ipm̃ exiccat ⁊ reddit ineptũ ad vnionẽ ⁊ ĩuiſcationẽ cũ mẽbris: ⁊ ideo generat humores groſſos ⁊ aduſtos ⁊ potiſſime ſi frequenter bibatur: ſed appoſita exterius remouet ſcabieʒ exiccando humiditates malas.

¶ Cʒ ventrẽ hñti plerũqꝫ ꝯferat ipſa ⁊ oẽs relique aq̃ groſſe ⁊ graues: ꝓpterea ꝙ in eiꝰ vẽtre tenenẽ neqꝫ cito ꝺſcẽdit. Ex cuiꝰ q̃dẽ tyriacis exiſtũt res vnctuoſe et dulces. Aqua aũt ſalis armoniaci vẽtrẽ reſoluit ſi ĩ ea ſederint: aut ex ea biberint: aut ex ea fcm̃ fuerit clyſtẽ.

¶ Hic cadit illa q̃õ: vtrũ aque ſubtiles vel aque groſſe cõpetãt habẽti fluxuʒ vẽtris. ꝟ Res vnctuoſe ⁊ dulces.)

Dubᵐ 18ᵐ ¶ Circa hec dubitaret aliq̃s: nõ vĩ ꝙ res vnctuoſe ⁊ dulces ſint tyriaca aq̃ g̃ſſe: q2 ipe adhuc mag̃ ꝯſtrĩgũt vẽtrẽ cũ oĩa dulcia ⁊ vnctuoſa faciãt oppilõnes. Dõʒ ꝙ nocum̃ta hec aq̃ g̃ſſe ſũt duplicia. Primũ ẽ ꝙ oppilãt ⁊ rõne hac cõpetit eis res ꝓuocatiua. Scõa ẽ ꝙ ꝯtinẽ ꝑꝑ res g̃ſſas terreas eis admixtas ⁊ rõne hac ei cõpetũt vnctuoſa q̃ labificãt ⁊ ñ ĩtelligit h̃ de dulcibꝰ abſolute. dic̃ ꝙ aq̃ ſalis armoniaci ſoluit vẽtrẽ: rõ hec ẽ: q2 ſal armoniacꝰ hʒ vehementẽ virtutẽ abraſiuã: vt dic̃ Meſ. ca. de ſalibꝰ. ⁊ iõ ꝑtĩgẽs ad ĩteſtia vel ad vẽtrẽ ⁊ mordicãs ea ĩcitat expulſiuã ⁊ abradit mãm.

¶ Aque ꝑ̃terea aluminoſe menſtruoꝝ ſuperfluitatem currere non permittunt: neqꝫ ſpuere ſanguinem ⁊ ꝓbibent illud q̃ꝺ de hemorroidibus egreditur: ſed corpora que febribꝰ ſunt apta fortiter ad eas ꝑducunt.

¶ Dicit ꝙ ſuperfluitatẽ currere nõ permittũt. Cauſa hec eſt: quia alumẽ eſt ſtiptice nature: ⁊ ideo hʒ cõſtringere iſtos fluxus. (Sed corpora que ſunt apta febribꝰ ⁊c̃.) Cauſa hec eſt: q2 aque alumioſe oẽs ſunt ſtiptice: vt pʒ. 5. terapẽtice. ⁊ ideo in his qui ſunt diſpoſiti ad febres retinent fumoſas ſuperfluitates que deberẽt expelli ad extra que venientes ad cor cauſant febrem.

¶ Et ferree quidem ſplenem reſoluunt ⁊ non coire valentes adiuuant.

Dubᵐ 19ᵐ ¶ Diceret aliq̃s nõ vĩ ꝙ aque ferree habeãt reſoluere ſplenẽ: quia reſolõ fit a calido ⁊ ferrũ eſt frigidũ. Itẽ nõ vĩ adiuuare nõ potentes coire: q2 ꝯ̃triaẽ virtuti gñatiue cũ ſit friduʒ ⁊ ẽt materie ſꝑmatice que eſt calã ⁊ hũida ⁊ ferrũ frigidũ ⁊ ſiccũ. ꝟ Ad h̃ põt 2ʳ dici: vt dĩ cõiter ꝙ hoc nõ facit rõne cõplõnis vt tu arguis: ſʒ a ꝓprietate ſꝺe: ſed q2 iſti ignorant cãm hoꝝ effectuum: ideo oĩa reducũt ad formã ſpecificã: ⁊ ideo dicẽdum ꝙ hoc ẽ poſſibile ꝑꝑ duo. Primo: q2 ferrum eſt ſtipticuʒ: ideo cõfortat calorem nãleʒ ⁊ vnit ipʒ ⁊ condẽſat villos: ⁊ virtus a mẽbris cõfortata expellit oppilõnes ⁊ reſoluit ſplenem: ⁊ hoc mõ valet aqua ferri in corruptionibꝰ ſtomachi vt dcm̃ eſt ſupra: ⁊ eadem rõne confortat virtuteʒ generatiuã. Itẽ q2 ferrũ eſt ſiccũ hʒ exiccare humiditates ſuperfluas obſidentes calorem nãlem: ⁊ ideo tamẽ q2 eſt ſtipticũ confortat virtutem exprimendo humiditatem ⁊ vniendo calorem: tñ etiam q2 exiccat humiditates ſuperfluas: ideo quãtum ad hoc per accñs h̃ facit: lʒ non per ſe vt tu probas rõne qualitatum actiuarum.

¶ Eree ꝟo corruptioni cõplexionis vtiles exiſtunt.

¶ Et hec dĩ caceſia vt qñ es tu nudus totꝰ. Et cã hec eſt 2ᵉ. Una eſt q2 es hʒ exiccare illã hũiditatẽ: ⁊ iõ daẽ talibꝰ electuariũ de ſcoria ferri q̃ꝺ exiccat. Alia cã eſt: q2 reſoluit humiditatẽ aquoſam propter quaſdam partes acutas quas habet es.

¶ Cũqꝫ aque diuerſe ⁊ bone ⁊ male cõmiſcebũtur fortior ſuperabit. Et nos quideʒ declarabimus regimen aquaꝝ corruptaꝝ in caplõ de regimine ĩter agentiuʒ.

¶ Hic ſicut ſuperius dicebaẽ ponit quẽdam canonem generalem ad cognoſcendum bonitatem ⁊ malitiam aquarum ⁊c̃.

¶ Et q̃ꝺ de iudicijs aque ⁊ ſuis ꝓprietatibus ⁊ modis ſuaꝝ ꝓprietatũ remãſit in caplõ aque q̃ꝺ eſt in medicinis ſimplicibꝰ nominabimus ſi deus voluerit.

¶ Hic ſicut ſupra dicebatur remittit nos ad alium locum pro ſufficientiori determinatione aquarum ſpeciali vt patet.

¶ De eis q̃ ꝓueniũt ex retẽtiõe ⁊ eũone. Cap. 17ᵐ.

Retentio eiꝰ q̃ꝺ nãliter eũari dʒ: aut eſt ex ꝺbilitate virtutuʒ expulſiuaꝝ: aut ex fortitudine virtutꝫ retẽtiue ⁊ retineẽ ab ea: aut ꝑꝑ ꝺbilitatẽ virtutũ digeſtiuaꝝ vñ elõgaẽ mora rei in receptaculo: iõ ꝙ retinẽt eaʒ ibi virtutes nãles donec digeſtio cõpleaẽ: aut ꝑꝑ viaꝝ coanguſtationẽ: aut ꝓpter oppilõnes q̃ ſunt in eis: aut ꝑꝑ groſſitudinẽ materiei: aut ꝓpter ipſius viſcoſitatẽ: aut ꝓpter eius multitudinẽ quã expulſiua neq̃t ſuperare: aut ꝑꝑ defectum ſentiendi illud q̃ꝺ neceſſe eſt expelli: queadmodũ accidit colica in icteritia: qm̃ eſt cum virtus volũtaria adiuuat in expellẽdo: aut q2 virtutes nãles ad aliaʒ partem tẽdũt ſicut in criſibꝰ accidit retẽtio vrine: aut ſtercoris ꝓpterea ꝙ eũatio cretica eſt in parte altera.

¶ Poſtqꝫ deter. de his que ꝓueniũt in corpore humano ex aere et motu ⁊ quiete: ⁊ ex ſomno ⁊ vigilia: ⁊ ex accñtibus aĩe: ⁊ ex cibo ⁊ potu: hic determi. de his que ꝓueniũt ex ſexta re nõ nãli. ſ. ex retẽtione vel repletione eũone ⁊ inanitione que erãt de cauſis extrinſecis que ꝯueniẽter approximate corpori hũano hñt efficere ſanitatẽ vel ꝯſeruare ⁊ ĩcõuenienter approximate hñt ĩducere egritudinẽ: ⁊ circa hoc tria facit. Primo deter. de inanitione ⁊ repletõe: ꝙ ꝓut ex eis ĩdebite approximatis ꝓuenit nocumẽtuʒ. Scõo oñdit quales effectꝰ accidũt ex iſtis qñ ſunt moderata. ibi (Retẽtio ꝟo ⁊ eũatio.) Tertio vtiẽ quodã trãſitu ad ſequẽtia. ibi (Et iã q̃dẽ locuti fuimus.) Pria in duas. Prio deter. de retẽtiõe eius q̃ꝺ dʒ eũari nãliter. Scõo deter. de eũone eius q̃ꝺ dʒ nãliter retineri. ibi (Euo aũt eius ⁊c̃.) Pria in duas. Prio oñdit quot ⁊ que ſunt cauſe retẽtionis vel repletionis eiꝰ q̃ꝺ dʒ nãliter eũari. Scõo oñdit nocumẽta que accidũt ex retẽtiõe eiꝰ q̃ꝺ debʒ nãliter eũari. ibi (Cũqꝫ retẽtio.) ¶ Iuxta ꝑ̃mã ꝑtẽ notãdũ ꝙ Aui. ponẽs cãs retẽtõis eius q̃ꝺ dʒ nãliter eũari ponit cauſas retẽtionis ſuꝑfluitatũ: q2 ille ſũt que debẽt eũari nãliter: ſiue ſunt per ſuꝑfluitates in quãto ſiue in q̃li vel in vtroqꝫ mõ de oĩbꝰ hic ĩtelligit: ⁊ iõ lʒ retentio eius q̃ꝺ deberet nãliter eũari referaẽ ꝓprie ad ſuꝑfluitates. ſ. ſputum egeſtõeʒ ⁊ vrinã ⁊c̃. tamẽ ad humores bonos nõ refert qñ ſunt ꝯuenientes in quãto ⁊ quali: ſed peccarẽt ẽt in quanto ⁊ quali: vel vtroqꝫ mõ deberet ẽt hoc ĩcludi. ¶ Scõo eſt notãdũ ꝙ diſtinctio ⁊ ordo iſtarum cauſaꝝ. ſ. retẽtionis eius q̃ꝺ dʒ nãliter eũari ſic põt accipi. nã Aui. inordinate eas ponit: nã iſte cauſe aut ſumũtur ex parte ꝟtutis: vel ex parte materie: vel ex parte vie: q2 nõ ſunt plura in gñe requiſita ad expulſionẽ niſi vel virtꝰ que dʒ expellere: vel mã q̃ dʒ expelli: vel via per quã dʒ expelli: ꝙ ergo nõ expellanẽ ſed retine‑

antur erat defect⁹ in aliquo istoꝝ triuꝫ. Si sit ex defectu virtutis h̄ est dupl'r: aut q2 motus virtutis est ad alteraꝫ partē q̄ꝫ ad illā per quā dꝫ eūare: ⁊ sic est vltima cā quā tāgit ibi (Aut q2 virtutes nāles ⁊c̄.) Aut ex p̄te virtutis nō h̄ntis motū ad aliquā parteꝫ ⁊ hoc 2r: q2 vel ꝯcurrit ad expulsionē illā que dꝫ fieri virtus sensibilis vl' solū virtus nālis. Si primo mō tūc accidit retētio sup̄fluitatuꝫ: q2 virtus expulsiua nō expellit qđ dꝫ nisi percepto nocumēto a virtute sensitiua: mō cōtingit aliqñ q̄ id qđ dꝫ expelli nō sentit̄ sicut accidit in colica que fit ꝓ icteritiā ex eo q̄ chol'a que dꝫ mitti ad euigilādū virtutē expulsiuā ītestinoꝝ trāsmittit̄ ad aliū locū: vñ ītestinoꝝ virtute nō irritata nō expellit̄ qđ dꝫ ⁊ tūc causat̄ colica. Si aūt ꝯcurrat solū nālis: ⁊ sic ex defectu eius hoc est 3r: q2 vel h̄ est ex fortitudie retētiue: vel ex d̄bilitate expulsiue: vel ex d̄bilitate digestiue. Si aūt fiat retentio ista ex p̄te materieꝝ: hoc est propter ineptitudinē materie: ⁊ hoc tꝫ: q2 aut hoc est ꝓ grossitudinē materie que figit̄ in loco ⁊ nō eūatur: aut ꝓ eius viscositateꝫ nimiam multū adheret: ⁊ iō retinet̄ vel ꝓ eius multitudinē ⁊ etiaꝫ nā non pōt ei dominari vt expellat ipsaꝫ. Sꝫ tu dices quare nō fecit ipse mētionem de nimia eius subtilitate materie que ēt ipedit expulsionē: vt ponit Gal'. in cō. 2. ꝑnosticoꝝ. cō. 43. ⁊. 2. de crisi ca. 10. Uī mihi dōm q̄ nō posuit: q2 dedit ītelligere per ei⁹ oppōnē. s. per grossitiē. vel dōm q̄ nō posuit: q2 subtilitas raro īpedit̄. Si āt sit defect⁹ ex p̄te viaꝝ hoc est dupl'r: q2 aut ꝓ coangustationē earū: aut ꝓ eaꝝ oppil'onē que ꝓhibet superfluitates expelli.

Dub^m p^m ¶ Tertio notādū q̄ diceret aliqs ipse dicit q̄ aliqñ cōtingit retentio ꝓ debilitatē virtutis digestiue: sꝫ hoc nō vꝫ: q2 illud qđ est cā fluxus vētris nō est cā retētionis sup̄fluitatū: sed debilitas digestiue est hmōi. ergo ⁊c̄. maior pꝫ: q2 idē nō est cā ꝯrioꝝ: minor pꝫ per illū afoꝛ. 20. 2e p̄tic. Quibuscūq3 iuuenib⁹ exñtibus ⁊c̄. ⁊ ibi ponit. H. q̄ fluxus vētris vno modo causat̄ ex debilitate digestiue: quare ⁊c̄. ¶ Ad hoc dōm q̄ duplex est defectus digestiue. Unus est cū quo nō accidit digestio sed īdigestio: ⁊ hic defect⁹ bñ est cā fluxus ventris vt tu arguis: sed nō sic ītelligit Aui. Ali⁹ est d̄fect⁹ digestiue: q2 tardat̄ eius operatio: ita tñ q̄ nō ꝓ hoc causat īdigestionem: sꝫ tādeꝫ digestionē: ⁊ q2 retentiua est ordinata ad seruitiū digestiue: vt pꝫ. 3. de virtutib⁹. ca. 2. ⁊. 4. iō qñ tardat̄ digestiua tardat̄ sup̄fluitatum expulsio: ⁊ de hac intelligit Aui. ⁊ de hoc nō arguit: q̄re ⁊c̄.

¶ Cūq3 retētio ei⁹ qđ eūari dꝫ acciderit ꝓueniēt inde egritudīes. Que aūt sunt ex egritudib⁹ cōpositis sunt oppil'o ⁊ laxitas ⁊ spasmus h̄ūidus ⁊ q̄ eis sil'ia existūt. Sed ex mō egritudinū cōpl'onis sunt putredo ⁊ caloris īnati cōstrictio ⁊ ipsi⁹ in igneitatē cōuersio ⁊ caloris īnati extinctio ex ꝓlixitate cōstrictionis ⁊ eius fortitudine: quapꝓ eam frigus sequit̄ ex superātia ēt humiditatis sup̄ corp⁹. Cōes v̄o egritudīes s̄t receptaculoꝝ fixura ⁊ eoꝝ disruptio. Fastidiū q̄ꝫ ē vna ex causis deterioꝛib⁹ haꝝ egritudinū ⁊ ꝓprie cū euenerit post q̄ꝫ ꝯsueuit euenire vacuitas sic̄ accidit in multa saturitate in annis fertilitatꝭ post sup̄fluā famē: ⁊ ī annis sterilitatis. Ex egritudib⁹ v̄o compositis sunt apata ⁊ bothoꝛ.

¶ Notādū circa istā p̄tē q̄ q̄uo oppilatio ⁊ paralysis ⁊c̄. ꝓueniant ex retentione eius qđ debet euacuari satis patet.

Dub^m 2^m ¶ Sed tu dices ipse dicit q̄ spasmus ⁊ paralysis sunt egritudines cōpōnis. Nō vꝫ q2 sunt accñtia vt ponunt auctores: ergo nō sunt egritudines. ¶ Dōm q̄ spasmus ⁊ paralysis p̄nt ꝯsiderari dupl'r. Uno° vt sunt mali motus: ⁊ hoc mō sunt accidētia ⁊ sic nō intelligit hic: sed ꝓut est dispositio ad quā īmediate sequit̄ lesio opōnuꝫ est morbus. Et hoc est dupl'r: q2 aut est mala dispō que est cōpl'o: ⁊ sic est morb⁹ ꝯsil'is: aut vt est mala cōpositio. s. repletio vie vl' receptaculi: ⁊ sic est morb⁹ officialis: ⁊ h̄ mō vltimo intelligit hic.

Dubiū 3^m ¶ Ulterius dicit q̄ putredo est egritudo cōpl'onis. Nō vꝫ q2 putredo est cā egritudīs: ergo nō est egritudo. ¶ Ad hoc dōm 2r. Uno° q̄ per putredinē ītelligit egritudinē cāt̄am per putredinē. Uel dicendū q̄ putredo pōt accipi 2r. Uno° in relatione ad humorē ⁊ h̄ mō est cā egritudinis: ⁊ sic nō ītelligit hic. Alio° in relatiōe ad mēbrū: ⁊ hoc mō est egritudo: ⁊ hoc pōt adhuc eē 2r. Uno° s̄m q̄ dicimus mēbrum putrefieri: ⁊ hoc mō putrefactio est morbus complexionalis siue ꝯsil'is. Alio° vt iaꝫ est actu mēbrū putrefactum vt manus vel pes: ⁊ hoc mō est egritudo ī numero: q2 est aliqđ oīno superfluū sicut lapis in vesica: q2 vt sic mēbrū est p̄ter nāleꝫ numerū: vt ponit Gal'. 14. de ingenio. cap̄. 13. vt mihi videt̄. ¶ Ulterius notādū de eo qđ ipse dicit: ⁊ caloris īnati cōstrictio. q̄ calor īnat⁹ pōt dupl'r cōstringi. Uno mō q̄ sit magna eius cōstrictio: ⁊ h̄ modo: q2 in seipso multiplicat̄ ꝯuertit̄ ad maiorē cal'itatē vel igneitatem vt dicit. Alio° sup̄flue pōt cōstrigi: ⁊ tūc ad ip̄m sequit̄ extinctio ⁊ īfrigidatio. ¶ Ulterius notādū q̄ cā qua fastidiū causet̄ ex retētione ei⁹ qđ dꝫ nāliter eūari est: q2 ex retētione sup̄fluitatis in corpore fit eaꝝ reditus ad stomachum ⁊ replent ip̄m ⁊ deijcit appetitum: ⁊ sic causat̄ fastidiū: ⁊ istud fastidiū est cā p̄dictaꝝ egritudinū: q2 fastidiū est cā īdigestionis: nā qñ nō accipit̄ cib⁹ cum desiderio non digerit̄: ad indigestionē aūt sequunt̄ predicte egritudines: q̄re ⁊c̄. Et causa q̄re est magis cā indigestionis qñ venit saturitas post magnā famē est: q2 tūc multū sumit̄ de cibo plus q̄ꝫ oꝫ: ⁊ q2 virt⁹ est valde debilis tūc ex fame p̄cedente: iō pessime digerit. Quere circa illud dictuꝫ: aut est ex fortitudine retētiue: vtrum fortitudo retētiue in mēbro aliquo possit esse cā morbi in illo.

¶ Eūatio aūt ei⁹ qđ dꝫ retineri est: aut ꝓ fortitudineꝫ virtutis expulsiue: aut ꝓ debilitatē retentiue: aut ꝓpterea q̄ mā nocet grauitate ꝓ sui multitudineꝫ: aut descensionē ꝓ vētositatem: aut ꝓ mordicationē sui acrimonia ⁊ acuitate: aut ꝓpter materiei subtilitatē q̄ fiet sicut qđ eliquatur per se: vnde ad expellēdū fiet facilis. Est etiā cū ipsam viarū iuuat amplitudo: quēadmodū accidit in eliquādo sperma: aut ꝓpterea q̄ in lōgitudine scinduntur: aut q2 incidunt̄ in latitudine: aut q2 earū aperiuntur orificia sicut accidit in exitu sanguinis ex naribus. Et est cuꝫ accidit hec largitas propter causam que exterius accidit aut interius.

¶ Hic determi. de eūone eius qđ dꝫ naturaliter retineri. Et p° ponit causas eūonis eius qđ dꝫ natural'r retineri. Scđo ostendit nocumenta que ex his generantur. ibi (Cūq3 euacuatio eius.)

Dub^m 4° ¶ Sꝫ diceret aliqs iuxta primā partē: q̄re nō posuit ipse cās sumptas ex p̄te virtutis nālis ⁊ virtutis sensitiue: sicut posuit in retētione eius qđ deberet nāliter eūari. ¶ Ad hoc dōm 2r. Uno mō q̄ dedit eas intelligere per ea que dixit supra vel possumus dicē q̄ non posuit: q2 nō oportebat ponere: nā virt⁹ digestiua que est virtus nālis: nec breuiter aliqua virt⁹ nālis bene disposita erit causa eūonis eius qđ dꝫ nāliter retineri cū oīs virt⁹ sit data aīali ad salutē eius. Itē nō facit mētionē de sensitiua: q2 sensitiua nō expellit nisi p̄cepto nocumēto: istud aūt nocumētū reducit̄ ad māꝫ: modo de causa hui⁹ sumpta a mā bñ facit mētioneꝫ: q̄re ⁊c̄. Eūatio autē eius qđ dꝫ retineri sumit̄ vel simpl'r vt iuuari videt̄ ex quo dꝫ nutriri: vel sicut superfluitas vsq3 ad determinatū tēpus: nā vrina ⁊ egritudo dꝫ expelli nō statim sed tēpore determinato: ⁊ iō dꝫ aliq̄ tēpore retineri: ita q̄ hic accipit large eūoneꝫ eius qđ dꝫ retineri. Itē nota q̄ sicut retentio eius qđ dꝫ nāliter euacuari sumit̄ penes tria. s. vel quantū ad virtutē vel mām vel viaꝫ: ita ⁊ ista nocumenta que accidūt ex eo q̄ euacuat̄ illud qđ deberet retineri.

Dub^m ¶ Cūq3 eūatio eius qđ retineri dꝫ acciderit ꝓuenit ꝓ ipsaꝫ cōpl'onis frigiditas ꝓ eūoneꝫ materiei que erat apta ad accendēdū ex qua calor nutrit̄ īnatus. Et fortasse ꝓueniet inde calor cōpl'onis cū illud qđ eūabitur cōpl'onis fuerit frigide sic̄ flegma: aut fuerit circa eq̄litatem cōpl'onis sicut sanguis: q2 cal'm calore sup̄abit superfluo sicut chol'a ⁊ calefaciet. Et ex ipsa q̄dē semp̄ accidet siccitas essential'r. Et est cū ex ipsa ꝓuenit humiditas s̄m cōsiderationē quā noīauimus in accñtalitate caliditatis. Et est cū humor siccās eūabitur nō superflue: ⁊ ꝓpter caloris īnati defectū qñ nutriens p̄fecte digerere nō valet: vñ flegma accrescit: h̄ tñ humiditas complexioni nō cōfert īnate: neq3 est īnata sicut calor ille non est īnatus. Qꝛ si superflue euacuatur sequit̄ ipsam frigiditas ⁊ siccitas in substātia mēbroꝝ ⁊ in eoꝝ natura; lꝫ alicui ipsoꝝ calor accidat extraneus ⁊ humiditas nō bona. Egritudines q̄dē instr̄ales que euacuationem sequūtur superfluam sunt oppil'o propter superfluam etiā venarum siccitatē: ⁊ ꝓpter earuꝫ coartationē. Et seq̄tur eam spasmus ⁊ cuꝫ eꝫ.

¶ In hac

¶ In hac pte etiaꝫ habetis ꝙ quando sanguis alicuius est plenus cholera ꝓpter qđ habet calefactioneꝫ circa epar nō dꝫ flobothomari: qꝛ pp inflāmationem sanguinis fieret ictericus ⁊c̄.

¶ Retentio v̄o ⁊ euacuatio que sunt equales.s.ille que in hora proueniunt qua est necesse conferentes sunt et vitam conseruantes sanam.

¶ Hic ostendit quales effectus fiunt ab euacuatione ⁊ retentione factis moderate.

¶ Et iā qdem locuti fuimus de rebus que sua gn̄alitate sunt necessarie: lꝫ sit cum plurimū suaꝝ spērum non est necessariū. Nūc ergo ad alias causas ꝓcedamus.

¶ Hic vtit̄ quodā trāsitu ad sequētia. (Fuimus de reb⁹ que sua generalitate.) i. in genere: qꝛ nō possumus abstinere a cibo vt cibus est absolute: sꝫ ab hoc cibo sic: qꝛ possem stare totꝭ tpib⁹ vite mee ꝙ nō comederem pisces: ⁊ sic de alijs rebus non naturalibus.

¶ Est ſmo vl'is de causis q̄ casualiter corpori accidūt ⁊ nō sunt necessarie neqꝫ impedientes. Cap.18^m.

LOquamur nunc de causis non necessarijs ⁊ nō impedientibus. Et sunt que sua generalitate nō sunt nāles: neqꝫ nature contrarie.

¶ Prius deter. de causis dispōnū que necessario in genere approximant̄ corpori humano ⁊ de effectib⁹ ⁊ opōnib⁹ ipsarū: hic determinat de causis que nō necessario approximant̄ corpori humano ⁊ de effectib⁹ ipsaꝝ. Prio deter. de eis in gn̄ali. Secūdo in spāli. ibi (Quidā ornate loquētiū ⁊c̄.) Prima in duas. Primo dat suā itētionē ⁊ inuit cām sue intētionis. Scđo exequit̄. ibi (Incipiemus aūt.) ¶ Notādū p̊ ꝙ suā intētionē ponit cū dicit ꝙ vult loqui de causis nō necessarijs ⁊ nō ipediētibus. Dicit aūt. (Et nō ipediētib⁹) ad dr̄iam causaꝝ nō necessario approximataꝝ corpori nr̄o que sunt ipediētes: sicut est morsus serpētū ⁊ viperaꝝ et incisio cultelli ⁊ hmōi qb⁹ sunt cause impediētes: ⁊ de talib⁹ nō est cōsuetudo determinari imediate ab artificib⁹: sꝫ nō ipediētes sūt vt balnea ⁊ fricatōes ⁊ hmōi. Per hoc aūt qđ dicit. Et sūt que sua gn̄alitate nō sunt res nō nāles neqꝫ res cōtra nām: innuit cām sue intentionis: nā ꝓpterea vult determinare de istis post determinationem reꝝ non nāliuꝫ necessario approximataꝝ: qui cū qbus iste res conueniunt in hoc ꝙ est esse res non nāles: neqꝫ res ꝯ nām.

¶ Et iste qdē sunt cause corpori obuiātes preter aerē qui est necessari⁹: sicut balneatio fricādi spēs ⁊ alie.

¶ Notificat istas res ⁊ patet.

Dub^m p^m ¶ Sꝫ ꝯsueuit hic queri vtruꝫ de istis causis nō nālibus debeat hic determinari. Et arguit̄ ꝙ nō: qꝛ de eis que sunt casuali ⁊ fortuitu nō dꝫ in aliqua scīa determinari: sed iste cause non necessarie sunt hmōi: quare ⁊c̄. Maior pꝫ ex supiori scīa: minor apparet per rubricaꝫ que dicit. caplm. 18. ⁊ est sermo vl'is de causis que casual'r corpori accidūt ⁊c̄. Preterea. G. in thegni. 3. tex. cō. 8. distiguēs causas que approximant̄ corpori hūano dicit ꝙ ipsaꝝ qdaꝫ approximātur necessario: qdā non de necessitate: postea subdit ꝙ ars conseruatiua cōficitur circa primū genus causaꝝ: circa 2^m v̄o nequaꝙ: ergo de eis nō dꝫ imediate ꝺterminari. ¶ In ꝯriū est Aui. qui de ipsis hic ꝺterminat. ¶ Ad hoc rn̄det qdā ꝙ de istis rebus annexis reb⁹ nō nālib⁹ est determinādū a medico. non qꝛ sint per se materie causaꝝ sanitatis ⁊ egritudis: sed per accn̄s: ⁊ hoc non valet: qꝛ iste res sunt mā̄e causaꝝ sanitatis ⁊ egritudis qn̄ approximantur corpori nr̄o debite vel idebite: ⁊ iō. G. de eis deter. in libro de regi. sanitatis: ⁊ ēt Aui. in. 3. fen huius. Alij dicūt ꝙ de istis rebus nō necessarijs annexis reb⁹ nō nālib⁹ determinat̄ a medico: qꝛ lꝫ in cōparatione ad approximationeꝫ corpori humano sint absolute casualia: tn̄ qn̄ approximant̄ ei necessario imutāt ipm̄ vt balneum ⁊ fricatio: sed hoc nō valet p̊: qꝛ cōtra rubricā ⁊ textū q dicūt ꝙ non sunt necessarie. Itē qꝛ eadē rōne ego dicā ꝙ debꝫ determinare de oībus alijs reb⁹ que cū approximant̄ corpori nostro ipm̄ imutāt necessario vt de oībus cultellis: ⁊ hoc est icōueniēs. Et ideo dicendū est aliter ꝙ ad medicū opꝫ determinare de istis causis: cui⁹ rō est: qꝛ de his que sunt materie causaꝝ salubriū ⁊ egrotatiuaꝝ dꝫ a medico determinari: sed iste oēs de qb⁹ fit hic mentio sunt hmōi: ergo ⁊c̄. maior pꝫ: qꝛ artifex nihil dꝫ dimittere de cognitione ptiū obiecti ⁊ causaꝝ ei⁹. minor appet: nā videmus ꝙ balneum ⁊ fricationes que annectunt̄ exercitio ꝯuenienter approximata corpori sunt cause ꝯseruantes vel iducētes sanitatē si indebite sunt cause egritudis. ¶ Ad rōnes. Ad primā dōm ꝙ approximatio istaꝝ rerum ad corpus humanū pōt 2^r intelligi. Uno⁰ absolute ⁊ hoc mō hn̄ est casualis: ⁊ vt sic nō determinat̄ de eis ab aliq̊ artifice sic̄ tu arguis. Alio⁰ inquātū ab artifice approximant̄ vt ꝯseruet sanitatem vel curet egritudinē per eius debitā approximationem: ⁊ qꝛ in tali mō approximandi posset accidere actio recta ⁊ error ⁊ de talib⁹ est scīa ⁊ ars: ⁊ ideo vt sic de istis hic deter. ¶ Ad scđaꝫ cum dr̄ ꝙ. G. dicit ꝙ ars ꝯseruatiua nō versat̄ circa 2^m genus causaꝝ. Dōm ꝙ id est circa ea q̄ nō hn̄t ꝯuenientiā cuꝫ causis nō nālib⁹ necessario approximatis corpori humano: sed si hēat ꝯueniētiā cum eis in ꝯseruādo vel curādo hn̄ est circa tale genus: ⁊ qꝛ balneum ⁊ fricatio sunt hmōi: ꝫ est circa ipsa: sed qꝛ cū morsu viperaꝝ ad h̄ nunqꝫ cōseruaret nec remoueret: ideo de eis nō determinat ⁊ circa tale genus nō versat̄: ⁊ sic dꝫ illud itelligi. ¶ Ulterius nōn^m circa lr̄am de eo qđ dicit p̄ter aerē q est necessari⁹: ꝙ pōt 2^r exponi. Uno⁰ sic p̄ter aerē. i. nō sicut aer qui necessario obuiat corpori su. sed obuiāt iste res a casu ⁊ ꝯtingenter. Alio⁰ pōt dici ꝙ dicit hoc: qꝛ in qbusdā istaꝝ reꝝ. s. in balneo sunt alique ptes que nec̄io approximant̄. s. aer: nā aer vt dicet̄ infra est vna de ptib⁹ balnei: ⁊ tn̄ aer nec̄io approximat̄ corpori nr̄o: sed rōne aliaꝝ partiū. s. aq̄ vel rōne fricationū nō necessario approximat: ita ꝙ est sensus ꝙ iste res sūt ⁊c̄. p̄ter aerē q est nec̄ius. i. p̄ter illā ptē balnei q̄ est aer: qꝛ illa nec̄io corpori obuiat: ⁊ vtroqꝫ mō pōt ꝯuenienter exponi.

¶ Incipiemus aūt ⁊ dicemus ꝙ cause q̄ in corpe hoīs sunt agētes exteri⁹ pp obuiationē duob⁹ opantur modis. Operant̄ enī in ipso: aut penetratiōe illi⁹ qđ ex eis subtiliat̄ in poris per virtutē penetratiuā q̄ est in ipsis. Aut qꝛ mēbra sibi attrahūt eas p poros suos. Aut iđ ꝙ vnū istoꝝ ab altero iuuat̄. Alter v̄o modus ē vt nulla operent̄ cōmixtōe: ꝫ qualitate pura ꝯuertēte corp⁹. Et istud qdē: aut ideo ꝙ hec qualitas aut est in effectu sicut epithima infrigidatū in effectu qđ ifrīdat: aut emplastrū calefactū in effectu qđ calefacit: aut est ꝓpterea ꝙ qualitas hec est in potētia: sed calor inat⁹ q est in nobis cōmouet virtutem agentem in ea ⁊ adducit ipsam ad effectum: aut propter proprietatem.

¶ Hic exequitur de istis ⁊ duo facit. Primo ponit vnaꝫ diuersitatem sumptam ex parte principiorum: ⁊ aliam sumptā ex pte effectuum vel operationū. ibi (Sunt autem ex rebus.)

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ dubitaret aliqs de eo qđ dicit ꝙ medicina operat̄ in corpe p virtutē penetratiuā: ista est mirabilis virt⁹: qꝛ de ipsa nō fec̄ mentionē determinādo de virtutib⁹: nec vr̄ ꝙ sit possibilis: qꝛ aut penetrat pp ei⁹ subtilitatē: ⁊ tūc solū tēdit ad supiora mēbra: vel pp grauitatē: ⁊ tūc solū tendit ad iferiora: nec pōt dici ꝙ sit virt⁹ ambulatiua cū ambulatio isit solū in aīalib⁹ ⁊ nō medicine. ¶ Ad h̄ dicēdum ꝙ ista virtus penetratiua pōt eē virtus el'ntalis vt si sit illa medicina cal'a ⁊ subtilis st̄ōcho citius igredit̄ orificia venarū ⁊ penetrat ad iteriora: ⁊ ad hāc penetrationē ēt multū adiuuat motus dilatationis arteriaꝝ: ⁊ iō res illa hn̄s cal'itatē ⁊ subtilitatem cū dilatatione ⁊ penetratione orificia ingredit̄ ⁊ penetrat ad interiora: vel pōt dici ꝙ hꝫ per virtutē ꝓpriā: nā sicut mēbra hn̄t virtutē attractiuā pp quā attrahūt mām: ita ēt nō est icōueniēs ꝙ medicina habeat virtutē penetratiuā: sicut videmus ad sensuꝫ ꝙ cātarides hn̄t ꝓprietatē ad vesicā: adeo vt in quacūqꝫ pte corpori ponant̄ ipsaꝫ vesicā fortiter ⁊ in paruo tpe vlcerāt: imo visuꝫ est multotiēs ꝙ apposite sup collū ingrediunt̄ eaꝝ frusta p vesicam: ita ꝙ statim penetrāt ad ipsaꝫ per virtutē ꝓpriā: nō aūt penetrāt ꝓpter caliditatē ⁊ subtilitatē s̄be sed a forma specifica. aut qꝛ mēbra attrahāt ipsam sicut cor statim attrahit crocū aut vtroqꝫ mō: ⁊ ex hoc apparet causa: quare magis penetrat ad vnum locum q̄ ad alium: ⁊ quid sit hec virtus: ⁊ per hoc patet ad obiectum.

Dub^m 3^m ¶ Scđo dubitat̄ circa 2^m modū: qꝛ dicit ꝙ aliquid operant̄ p qualitatem puram. Nō vr̄ p̊: qꝛ qualitas pura nō reperit̄: qꝛ nunqꝫ accidens sine subiecto: qꝛ tūc esset s̄ba que haberet eē per se. Scđo: qꝛ qualitas pura nō agit sed cōpositū per ipsaꝫ. Dōm est ꝙ possibile est ꝙ qualitas pura agat iterius. s. ꝙ aliqd agat per qualitatē alterādo sine eo ꝙ ad ipm̄ trāsmittat̄ aliqđ corpoꝝ: nam sicut accidit calefactio cordis ex bubonib⁹ que facit febrē. s. qꝛ ipsi inguen calefaciūt ⁊ inguen calefacit ⁊c̄. parteꝫ sibi ꝓpinquā ⁊ illa alterat aliā: ⁊ sic quousqꝫ calefactio pertingat ad cor: sic̄ pꝫ per. G. sup illo afoī. 55. 4. pti. Omnes feb. sunt male ex bubonib⁹ ⁊c̄. ita ēt ⁊ medicina alterat vnā partē ⁊ illa aliā quousqꝫ eius virt⁹ penetret ad iteriora: aut facit hoc a tota s̄ba sicut venenū approximatū exteri⁹ iterius venenat totū corpus in parua quātitate: dato ꝙ nō pene-

tret corporal'r ad totū corpus: q2 si resolueref totū nō posset attingere .x. partē corpis: ⁊ iō penetrat sua virt⁹: q2 vna ps alterata alterat aliā sibi ꝓpinquā. Itē videmus ꝙ ille piscis q̄ dr̄ stupor stupefacit absq3 eo ꝙ tāgaf dato ꝙ sit in rheti ⁊ hō tangit rhete: ⁊ sic alterat sine eo ꝙ perueniat aliquid corporale ad ipsum hominez. Et per hoc patet ad obiecta: q2 non operatur ideo ꝙ accidens separetur a subiecto: nec q2 sola qualitas agat: sed q2 compositum agit per qualitatem ⁊ alterat per quātitatē sibi ꝓpinquā: ⁊ illa postea per ꝓpriā q̄litatē acq̄sitaz alterat aliā ⁊ sic deinceps.

Dub^m 4^m ¶ Dubitaret aliqs nunqd cib⁹ apposit⁹ exterius possit nutrire interius ⁊ cōmisceri. Et arguif ꝙ sic: q2 nutritio fit per cōmixtionem: mō possibile est vt cibus appositus ex̄ subtilief ⁊ īgrediaf per porositates mēbroꝝ ⁊ cōmisceatur cū eis ⁊ sic poterit nutrire. Preterea sicut est dare ea que operanf a qualitate ⁊ a forma specifica exterius: ita ēt qd̄ operaf a mā: sed operatio a mā est cōuersio ⁊ trāsmutatio cibi ad formā membri: ⁊ hec est nutritio: ḡ ⁊c̄. In oppositū est Auic. hic ⁊ supra cap̄ de humorib⁹. Ad hoc dico ꝙ nunq3 vidi aliquē dicētem posse corpus nutriri ex appositione nutrimenti exterius nisi Auēzoar qui nouiter est trāslat⁹: nā ille auctor libro p̄ trac. 10. in cap̄. 18. de priuatione sensus ⁊ motus ⁊ relaxatione isophagi ⁊ mery ponit triplicem modū nutriēdi per exterius. Unus est ꝙ accipiaf cānula lignea vel argētea ⁊ ponaf p̱ eā liquor in os qñ nō pōt trāsglutire. Scd̄s est vt fiat per balneū reꝝ nutritiuaꝝ. Tertius est vt p̄ mūdificenf intestina: postea clysterizetur per eū succus pulli ⁊ mēbra attrahēt ip̄m ad se ⁊ nutrientur ex eo: ⁊ istū z^m modū recitatū nō asserit eū. Sed dico ad hoc ꝙ est impossibile: ⁊ rō hec est: q2 sicut appet. 3. de cōpl'onibus: nihil nutrit nisi trāseat per oēs tres digestiones: sed hoc non fit hic vt p3: ergo ⁊c̄. Item nutritio fit per cōuersionē nutriētis in nutrimētū: vt p3. 3. de virtutib⁹: ⁊ q2 hic op3 esse ordinatas alterationes a natura: q2 in suis operationib⁹ ordinate procedit: ideo ex ordine alterationū est ille modus impossibilis: nā primo op3 ꝙ altereŕ in stomacho: secūdo in epate: tertio in venis: quarto in mēbris: adeo ꝙ si inde vna istaꝝ alterationū deficeret quecūq3 eēt illa: impossibile eēt nutritio: ⁊ ideo si sanguis iret ad mēbra nutriēda sub forma sanguinis: dato ꝙ haberet tres alterationes. s. stōchi epatis ⁊ venaꝝ: ⁊ nō trāsmutaref in humiditatē p̄ tunc corrūperef: ⁊ ideo talis modus est impossibilis: p̱p̱ qd̄ dicebat Gal. 3. de cōpl'onib⁹. ca. z. ꝙ vinū extra appositū nō calefacit vt cibus: sed vt medicina. q. d. ꝙ ad hoc vt calefaciat vt cibus: op3 ꝙ trāseat per quatuor digestiones: nec val3 qd̄ dr̄ ꝙ pōt penetrare per poros cutis ad stomachū in balneo: q2 per poros nō posset penetrare cibus nisi sub forma vaporis: vapor aūt est q̄d subtile valde: talia aūt nō sunt mā ꝓportionalis digōnis stōchi: q2 illud qd̄ digerif in stomacho d3 esse q̄d corporale ⁊ grossu3 qd̄ sit natū recipere formā chili: vapor aūt non est hmōi: q̄re ⁊c̄. tñ p̱ clystere bñ posset apponi aliq̄d qd̄ dato ꝙ nō nutriret: tñ refocillaret ⁊ resisteret actioni ⁊ ꝯsumptioni caloris: sic̄ ⁊ p̱ balneū tñ p̱sona duraret. Ad aliud dico ꝙ nō est sil'e de eo qd̄ op̱af a q̄litate vel a forma specifica: ⁊ de eo qd̄ operaf a mā: q2 qd̄ op̱af a mā total'r d3 vinci a nā ⁊ priuari forma ꝓp̄a ⁊ recipere formā mēbri: ⁊ q2 h̄ nō pōt fieri nisi trāseat p̱ has tres digestiones: de alys aūt non op3: ideo nō est simile. Deinde cu3 dicit.

¶ Sūt aūt ex rebus que obuiando mutāt: ⁊ cum ingrediunf corpus nō mutāt: sicut cepe cu3 exterius ad modū emplastri corpori supponunf vulnerāt: ꝫ interi⁹ recepte nō vulnerāt. Et sunt ex reb⁹ alie que ad hoc contrarie huic existūt: sicut cerusa que cū bibif vehementer mutat: ꝫ cū ex ea fit epithima nihil ex hoc op̱af. Et sunt ex eis que nullo hoꝝ duoꝝ modoꝝ operantur.

¶ Hic ponit diuersitatem istoꝝ sumptam ex diuersitate effectuū. Primo facit hoc. Secūdo reddit causam dictorum. ibi (Et hui⁹ q̄dem causa.) Tertio pro sufficientiori determinatione istorum remittit nos ad scd̄m. ibi (Et nos fortasse ⁊c̄.)

¶ Et huius q̄dē cā in diuisione prima sex reru3 existit. Una est ꝙ cū tale aliq̄d quale cepe īgredif corp⁹ virtus digestiua īcipit ꝯstringere ipsa3 ⁊ cito mutat ei⁹ cōplexionē: ⁊ debilitat eā ⁊ nō dimittit eā incolumē tanto tp̱e: vt in tali q̄le illud possit efficere suā op̱ationē ⁊ interius vulnerare. Et alia est ꝙ fm pl'm comedif mixta cū re alia. Et tertia est ꝙ cōmiscef in receptaculis nutriētis alijs humiditatib⁹ que ipsa3 submergūt ⁊ ei⁹ frāgūt fortitudinē. Et quarta est ꝙ cū est exteri⁹ ī vno ponif situ: ꝫ iterius nō q̄escit se mouendo. Et q̄nta est ꝙ exterius multū stricte teneŕ: ꝫ iterius tāgit nō adherēdo. Et sexta est qm̄ cū est īterius p̄parationem eius ipsa virtus nālis regit ⁊ cito ei⁹ expellit sup̱fluitate3: et bonū in sanguinē ꝯuertit. Eius v̄o qd̄ ex ceruse dispositione diuersificaf causa est: q̄a cerusa est grosse nature ⁊ grossaꝝ partiū: quap̱p̱ cū est de foris nō penetrat in poris: ⁊ si penetrat nō peruenit ad poros sp̄ūs: necq3 ad mēbra principalia: sed cū comedif est res huic contraria. Et ēt natura venenosa que est in ea nō efficit īpressionē nisi impressione superflua a calore inato qui est in nobis in ea: ⁊ hoc q̄dē non acq̄rif ipsa obuiatione extriseca. Et nos fortasse reiterabimus tibi in libro de simplicibus medicinis verba modi istius.

¶ Hic decl'at p̱ cām mēbra hui⁹ diuisiōis p̄me. Et p̄ oñdit cās q̄re cepe vlcerat exterius ⁊ nō īterius qd̄ erat p̄mū mēbrū. Scd̄o dat cām secūdi mēbri. s. quare cerusa sumpta īterius vlcerat ⁊ nō exterius. z^a ibi (Eius v̄o qd̄ ex ceruse.) Prima posset diuidi in sex sic̄ sex causas ponit q̄ oēs sil' sumpte ꝯstituūt cā3 vnā optimā ⁊ cōpletissimam: partes patēt ⁊ melius est eas legere simul.

¶ De eis que proueniunt ex balneatione et fricatione ad solem. Cap. 19^m.

Quidā ornate loquentiū dixit. Ex balneis melius est cui⁹ fabrica est antiqua ⁊ cui⁹ aer ampliatur ⁊ cuius aqua est dulcis. Et ali⁹ addidit vt balneator ignem suū mensuret fm complexionem eius qui ipsum vult ingredi.

¶ Postq3 determinauit in gñali de istis causis nō necessarys ānexis reb⁹ nō nālib⁹: hic d̄ter. de eis in sp̄ali: ⁊ q2 īter causas istas nō necessarias ille q̄ mag̃ annectunf reb⁹ nō nālib⁹ sup̄ d̄terminat̄ sc̄ fricationes ⁊ balnea: iō solū de istis duab⁹ determi. ⁊ duo fac̄. s. q2 p̄ deter. de balneo. scd̄o de fricationib⁹. ibi (In arena sepeliri ⁊c̄.) ¶ Iuxta primā p̱tē d̄ter. de effectib⁹ ⁊ op̱ōnib⁹ balnei. Scd̄o pro sufficiētiori determiatione de eis remittit nos ad aliū locū. ibi (Et nos fortasse reiterabimus ⁊c̄.) Prima in duas. Quia p̄ docet eligere melius balneū auctoritate quorūda3. Scd̄o d̄ter. de op̱ōnib⁹ balnei. z^a ibi (Debes aūt scire.) ¶ Iuxta primā p̱tē notādū ꝙ Aui. per hec v̄ba q̄dā ornate ⁊c̄. nō intēdit p̱p̱ hoc rep̄hēdere illos qui talē sñiam dixerūt nā ipsi bñ dixerūt ⁊ quāquā ornate loq̄renf: ꝓpter qd̄ notādū ꝙ ornat⁹ verboꝝ est z^x. Unus est rhetoric⁹ ⁊ cursiuus sic̄ faciūt isti dictatores: ⁊ iste ornat⁹ bñ spernēdus in scīa: ⁊ iō nūq3 videbitis aliquē valētē viru3 ipso vti: sed ignorātes cognitionē reꝝ conanf ad ordinationē vocū ⁊ sonoꝝ: ⁊ de hoc nō intelligit hic Aui. Alius est ornat⁹ cū pōdere sñie qñ per breuia v̄ba p̄gnātia multa sñia cōtinef vl' colligif ⁊ hic ornat⁹ est ꝯueniēs sciē: ⁊ h̄ vtunf periti. S3 alia lr̄a īuenif q̄ dic̄ elate loquētiū: ⁊ tūc nō d3 ītelligi. i. sup̱be s3 elate. i. subtil'r: ⁊ isti sic fuerunt locuti subtil'r de balneo: q2 tetigerūt q̄tuor p̱tes balnei: quaꝝ due sūt p̄ncipales. s. aer ⁊ aq̄: ⁊ alie due nō sunt p̄ncipales. s. domus ⁊ ignis. Pria ḡ ꝯditio quā ponūt ē ex p̱te dom⁹: ⁊ ē ꝙ ipsa d3 eē antiq̄: nō tñ antiq̄ q2 sit ruinosa: nā talis ē mala p̱p̱ qd̄ debem⁹ imagiari triplicē dispōnē domoꝝ. s. nouā antiquā ⁊ mediocre3: mō noua dom⁹ ē mala ad balneū: q2 p̱p̱ calorē ignis resoluunf ab ea vapores grossi ex cemēto lapidib⁹ ⁊ lignis q̄ sp̄ūs īficiūt ⁊ īgrossant: ⁊ nō solū noue dom⁹ sūt male rōne balnei: s3 ēt rōne habitatiōis p̱p̱ cām dictā. Itē domus antiq̄ssime sūt male ad balneū ⁊ hītatiōes: p̄ q2 timef d̄ casu ⁊ ruina ip̄aꝝ. z°. q2 ab eis resoluif vapor putridus corrup t⁹ ⁊ malus: ⁊ iō dom⁹ hec ꝯueniēs ē q̄ mediocriter se h3: tñ mag̃ d3 tēdere ad antiq̄tatē aliquātulā. Scd̄a ꝯditio balnei ē ꝙ aer d3 eē āplus ⁊ nō coartat⁹: q2 tūc ē purior. Itē aq̄ ei⁹ d3 eē dulcis: ⁊ videre ꝙ h̄ d3 referri ad balneū qd̄ ē p̱p̱ regimē sanoꝝ: nā sic̄ appebit īfra: q̄dā balnea aliaꝝ aq̄rū vt salsaꝝ: ⁊ hec mag̃ ꝯueniūt q̄busdā egritudib⁹ q3 dulciū aquaꝝ: īmo dulces aq̄ eis nocerēt vt arteticis: ⁊ h̄ vt īfra patebit. Itē ignis q̄ calefac̄ domū d3 eē mēsurat⁹ fꝫ cōpl'one3 ei⁹ q̄ d3 īgredi balneū. Cui⁹ rō ē: q2 vnū corp⁹. s. molle ⁊ d̄bile īdiget alio mō cal'itatis q3 durū ⁊ forte vt īfra dicef. Deinde cum dicit.

¶ Debes aūt scire ꝙ operatio naturalis balnei est calefacere suo aere ⁊ humectare sui aqua. Et prima ca-

sa est

sa est infrigidans ⁊ humectās. Et secūda calefaciens ⁊ humectās. Et tertia calefaciēs ⁊ desiccās. Et neqꝫ attendenda sunt verba illius qui dicit ꝙ aqua nō humectat mēbra interiora cū bibitur aut cū ei obuiatur.

¶ Hic exeqtur de opōnibꝰ balneoꝝ ⁊ ꝓ aqrū dulciū: scdo aliaꝝ. zª ibi (Balneū quoqꝫ dr̄ias hꝫ ⁊c̄.) Pr̄ia ī duas. Prīo ðter. ð opōnibꝰ balnei q̄ pn̄t eē iuuatiue ⁊ nocitiue: iuuatiue qdē si debite approximenť: nocitiue si īdebite. Scdo de opōnibꝰ balnei soluꝫ nocitiuis. zª ibi (In balneo ꝓterea cū eiꝰ mult̄ iuuamētis.) Prima in duas. Prīo ðter. de opōnibꝰ balnei ꝓut diuersificanť rōne ꝓncipioꝝ balneoꝝ. Scdo ꝓut diuersificanť rōne effectuū relictoꝝ in balneo. zª ibi (Est ēt cū balneū resol'one.) Pr̄ia in duas. Prīo fac̄ qd dcm̄ ē. Scdo circa dicta remouet opinionē quorūdā. zª ibi (Et in attendēda.) Prima posset diuidi in duas. Primo ponit operatiōes nāles balnei in gn̄ali. Scdo magis in spāli distiguēdo balneū in tres casas. zª ibi (Et ꝓma casa.) Sꝫ nō est vis: legatur totuꝫ simul.

Dubᵐ pᵐ ¶ Sꝫ statim diceret aliqs nō vr̄ ꝙ calefacē sit ꝓpria opatio balnei: qꝛ qd est nāle alicui ꝓcedit a ꝓnº ītrinseco ⁊ ꝑ se: qꝛ nā est ꝓnᵐ intrīsecū motꝰ ⁊ qetis ꝑ se ⁊ nō ꝭm accn̄s: vt pꝫ. z. pħico. tex. cō. 3. ſꝫ calefacere ignē balneo ꝑ aliđ: qꝛ ꝑ ignē: q̄re ⁊c̄. ꝓterea qd est opatio artificialis nō est nālis: sed calefacere est opatio artificialis in balneo: ẜ ⁊c̄. Maior pꝫ: qꝛ ars ⁊ nā sūt ꝓnº diuersa. minor est nota. nā balneū fit artificialr̄: q̄re ⁊c̄. Preterea Auer. vult in. 6. collꝫ ca. 4. ꝙ balneū nec calefacit nec īfrigidat sed humectat vel exiccat. Itē Io. damascenꝰ in suis afoř. Balnea nō q̄rimus cā calefaciēdi vel īfrigidādi: sed humectādi vel exiccādi. Preterea vr̄ male dicē ꝙ balneū calefacit suo aere ⁊ humectat sua aqua: qꝛ aer est humidior q̄ꝫ aqua: qꝛ ē hūidus ad summū: aqua aūt nō: ⁊ iđ humectatio magꝭ est nata ꝓcedere ab aere q̄ꝫ ab aq̄. Itē aqua cal'a magꝭ dꝫ calefacere q̄ꝫ aer cal's: qꝛ caliditas magꝭ imprimiť in aqua q̄ꝫ in aere ꝑꝑ corpulētiā aque: ẜ male dicit. Dōm est ad ħ ꝙ calefacere ē nālis opatio balnei ⁊ ꝑ se: qꝛ ꝑ se ꝓcedit a qualitate ꝑtis balnei: naꝫ sic̄ dicimꝰ ꝙ aq̄ cal'a per se calefac̄ ⁊ ꝑ accn̄s īfridat: ⁊ ꝙ aqua frigida ꝑ se īfrigidat ⁊ ꝑ accn̄s calefacit: ita ēt qꝛ balneū est actu calidū: qꝛ hꝫ aquā cal'aꝫ ⁊ ignē calefaciētē tāq̄ꝫ suas ꝑtes ad ipm̄ reqsitas: iđ dr̄ balneū ꝑ se calefacere. Itē dr̄ calefacere operatio balnei ꝑ se: qꝛ est gn̄ale oī corpori: nā oīa corpa siue ðbilia: siue fortia ⁊ rara ⁊ spissa calefiūt in tali balneo. ¶ Tūc ad primam rōnē cū dr̄ qd est nāle alicui ꝓcedit a ꝓnº ītrinseco: ꝯcediť: ⁊ cū dr̄ hoc nō ē in ꝓposito falsuꝫ est. ⁊ cū ꝓbas: qꝛ inest ei mediāte aq̄ cal'a vel igne: dico ꝙ tā aq̄ cal'a q̄ꝫ ignis est ꝑs ītegralis eius: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eiꝰ ꝓnᵐ intrinsecū ⁊ nō extrīsecū: nō tn̄ est ei ita ītrīsecum sicut mā ⁊ forma hoī: qꝛ balneū est artificiale ⁊ res ꝑ aggregationē: ⁊ ꝑ hec pꝫ solutio. ¶ Ad scdaꝫ: qꝛ nō accipiť hic nāle vt distiguiť ꝯ artificiale: sed vt distiguiť ꝯ extrinsecū: qꝛ cal'itas est ei ītrinseca. ¶ Ad aliđ dðꝫ ꝙ nō vult ītelligere ꝙ balneū nō calefaciat absolute nec infridet cū ibi sint alique ꝑtes cal'e ⁊ alique fride: sed ītelligēdo in cōparatione ad humectationē vel exiccationē: qꝛ plures ꝑtes balnei humectāt vel exiccāt q̄ꝫ calefaciāt vel īfrigident: nā aq̄ cal'a solū ibi calefacit ⁊ aer cal's: ⁊ aq̄ frigida solū ibi infrigidat: sed tā aq̄ calida q̄ꝫ frigida ⁊ ēt aer humectāt: ⁊ sic ītelligit Auer. ⁊ Dama. s. quo ad plures ꝑtes balnei. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ꝑ tāto dic̄ ꝙ balneū calefacit mediāte aere potiꝰ q̄ꝫ mediāte aq̄: qꝛ aer calefaciēs ꝑꝑ sui sbtilitatē magꝭ est natꝰ penetrare ⁊ īterius calefacere q̄ꝫ aqua q̄ grossior ⁊ minꝰ penetratiua: dixit ēt ꝙ balneū hꝫ humectare mediāte aqua magꝭ q̄ꝫ mediāte aere: qꝛ aqua est magꝭ corpulenta q̄ꝫ aer: vt dicit Auer. ⁊ qꝛ in balneo nō solū est cal'a que humectet ſꝫ frigida inhumectat: aer aūt solū calefac̄ in balneo ita ꝙ nō īfridat: iđ rōne pluriū eiꝰ ꝑtiū aqua humectat magꝭ q̄ꝫ aer: ⁊ iđ magis attribuit humectationē balnei ipsi aque q̄ꝫ aeri: ⁊ sic ad illud. ¶ Ulteriꝰ ē ītelligendū ꝙ Aui. distiguit domū balnei in tres casas siue camerulas: ⁊ rō hec est: qꝛ sic̄ nā in suis opōnibꝰ nō ꝓcedit subito ſꝫ paulatine: ita ēt ars medicine in opōnibus balnei: quaꝝ ꝓma est cal'itas mediocris ⁊ talis dr̄ īfrigidās ⁊ humectās: nō qꝛ īfrigidet absolute: ſꝫ qꝛ minꝰ calefacit q̄ꝫ alie: ⁊ iđ pōt hō eius cal'itatē tolerare: dato ꝙ nō exħat pānos: ⁊ hec domꝰ prima plus humectat q̄ꝫ calefaciat: qꝛ exquo est debilis cal'itas plus hꝫ resoluere q̄ꝫ calefacere: ⁊ qꝛ resoluēdo humectat iđ plus humectat q̄ꝫ calefaciat: ⁊ istā ꝓmā casaꝫ nō hn̄t balnea nr̄a. Scda casa ē magꝭ cal'a q̄ꝫ ꝓma ⁊ minꝰ q̄ꝫ tertia: ⁊ iđ dr̄ calefacere respectu ꝓme ⁊ humectare respectu tertie. tertia casa est calefaciēs respectu aliaꝝ ⁊ exiccās ꝑꝑ suā cal'itatē. ¶ Dubitaret aliqs circa illā ꝑtē: ⁊ neqꝫ attēdenda sunt ⁊c̄. qꝛ diceret aliqs q̄uo nō sunt attēdēda illa v̄ba qꝛ sūt v̄ba. G. in cō. 13. 4. ꝑti. illiꝰ afoř. Ad hell'os his q nō ⁊c̄. Ad ħ dōm ꝑ expōnē lr̄e: qꝛ nō vult hic Aui. rephēdere. G. in hoc dicto sic̄ v̄ba videnť sonare: sed vult dicere ꝙ nō sunt huic dicto ꝯtr̄ia: ꝑꝑ qd notādū ꝙ zˣ ē humectatio: q̄dā est nutritiua sic isto mō nutrimētū cōuertiť in sbaꝫ mēbri: ⁊ ipm̄ primo rorat ⁊ humectat: ⁊ de hac ītelligit ibi Gal. ꝙ aqua hoc mō non humectat: qꝛ non nutrit vt habitum est supra. Alia est humectatio que est quedaꝫ madefactio ⁊ preparatio corporis ad resolutionem: ⁊ hoc modo intelligit hic quando dicit ꝙ aqua humectat mēbra ꝓpter qd illa v̄ba istis non cōtradicunt.

¶ Sꝫ plerūqꝫ ex balneo post illud qd noiauimꝰ de suis impressionibꝰ ⁊ mutationibꝰ alie accidūt mutationes. Quaꝝ q̄dā sūt ꝑ accn̄s: ⁊ q̄dā sunt per essentiam.

¶ Hic ponit opōnes balnei nō nāles. Primo distinguit istas operationes nō nāles. Scdo de ipsis exeqtur. ibi (Est nāqꝫ cū accidit.) Et notādum ꝙ iste operationes possunt dici nō naturales dupliciter: aut qꝛ non sunt procedentes a balneo per se: aut qꝛ non sunt cōes omnibus balneis vel omnibus hoībus: sed qd est nāle dꝫ cōpetere per se: ⁊ per cōsequens omnibus: qꝛ qd est per se est de oī sed non ꝯuertiť: vt pꝫ primo posteriorum. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Est nāqꝫ cum accidit balneo vt suo infrigidet aere: ꝓpterea ꝙ multū caloris resoluit īnati: ⁊ vt mēbroruꝫ etiā subas exiccet ꝓpterea ꝙ vehemēter humores resoluit naturales: ſꝫ extraneos augeat humores.

¶ Hic exequiť. Prīo declarat istas opōnes vt ꝓcedūt ab aere. Secūdo vt sunt ab aq̄. ibi (Cū eius aqua ⁊c̄.) ¶ Iuxta qd notādum ꝙ exiccare inest balneo ꝑ accn̄s. s. resoluēdo humidū cū deberet humectare: ⁊ iđ appꝫ ulteriꝰ ex ħ ꝙ qn̄ dixit supra ꝙ tertia casa ē calefaciens ⁊ desiccans ꝙ illa exiccatio tertie case est per accn̄s.

¶ Cūqꝫ eius aq̄ multe est caliditatis cutis ex ea horripilatur ⁊ inspissanť eius pori: quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus: neqꝫ bene resoluit.

¶ Hic ostēdit idē quātū ad opōnes aque. Prīo quātuꝫ ad q̄litates passiuas. Scdo quātū ad adiectiuas. ibi (Est tn̄ cuꝫ eiꝰ aq̄.) ¶ Cūqꝫ eius aq̄ est multe cal'itatis cutis ex ea horripilať. s. aq̄ multuꝫ cal'a i. corrugať sup. qꝛ ex multa ⁊ subita caliditate terreť nā: ⁊ tūc refugit calor nālis ad īteriora: ⁊ qꝛ calor ille ðbilitat cuteꝫ ⁊ tenebat poros aptos iđ ad eius recessuꝫ seqtur clausio ipsoꝝ ⁊ inspissatio cutis ex qua inspissatione ꝓhibetur transitus aque per poros: qn̄ ergo aq̄ est multuꝫ calida corrugať cutis: sed qn̄ est tepida dilatať qꝛ ipsa est magis cōformis calori nr̄o: ⁊ ideo ab ipsa nō terreť: sed remanet in partibꝰ exterioribus: ⁊ ideo aq̄ tepida plus resoluit q̄ꝫ multū calida: ꝑꝑ qd precipit. G. in. 7. terapē. ꝙ si dꝫ approximari aqua calida que ðbeat resoluere dꝫ eē tepida: si nō tunc dꝫ eē vel frigida vel multum calida. Quare de eo qd dicit ibi.

¶ Est tn̄ cū eius aqua calefacit ⁊ est cū īfridat. Sꝫ eius qdē calefacere est iđ ꝙ multū est cal'a: ⁊ cuꝫ ipsiꝰ calor paruus est mīor q̄ꝫ tepide īfridat ⁊ humectat: ⁊ ꝑꝑ cōstrictionē cū fuerit frida: qꝛ calorē ꝯstrigit q ex eiꝰ aere est habitꝰ: ⁊ ꝯiūgit ipꝫ visceribꝰ cuꝫ obuiauerit corpori ipsa exn̄te frida. Eiꝰ v̄o infridare erit cū in ea aliq se multū balneauerit: duobꝰ nāqꝫ īfridat modis. Unꝰ est: qm̄ aq̄ nā in vltimo rei frida existit: ſꝫ calore accn̄tali calefaciat q nō ꝑmanet: ẜ tolliť ⁊ remanet opatio nālis: ꝑꝑ illđ qd ex aq̄ penetrauit in corpꝰ: ⁊ est īfridatio: ⁊ ēt qꝛ aqua siue sit cal'a siue frigida est humida: iđ cū multum humectauerit calorem cōstringit inatū ꝑꝑ multā sui hūiditatē: ⁊ extiguet ipm̄ ⁊ infrigidabit.

Dubᵐ zᵐ ¶ Utruꝫ aqua sit frigida in vltimo: ⁊ vltimo infrigidet corpus. Et ar. ꝙ nō sit frigida in vltimo: qꝛ opiū ⁊ mādragora ⁊ iusqamus et oīa narcotica magis infrigidant q̄ꝫ aqua. ¶ In oppᵐ est Aui. ¶ Ad hoc dōm ꝙ refert querere vtrū aqua sit vltimo frigida ⁊ vtrū vltimo infrigidet: tūc dico ꝙ si queras primo modo: dico ꝙ sic. quia cui inest aliquid primo est tale in vltimo: sed aque inest friditas ꝓº: ergo aqua est frigida in vltimo: maior est nota discurrēdo in oībus. nā igni ꝓº inest caliditas: ⁊ ideo ꝓº est mensura oīum calidoꝝ: ⁊ oīa alia dicūtur calida per participationē ignis. minor ðclarata ē z. de gn̄atione tex. cō. 21. qꝛ qdlibet elementuꝫ hꝫ vnā qualitatem a dn̄io: ⁊ ꝙ aque primo inest friditas: q̄re ⁊c̄. Si autē querat quis vtrꝫ vltīo īfridet aqua: dico ꝙ nō: īmo multa sunt que magꝭ infrigidāt. ⁊ cā huius pōt esse multiplex: aut qꝛ hꝫ hoc a ꝓprietate: ⁊ dato ꝙ aqua sit frigidissima: aut qꝛ hꝫ aliquā mixtionē per quā eius frigiditas citius penetrat ad membra īteriora: nūc aūt ad actiōeꝫ rei naturalis nō solū requiriť ꝓsentia agētis ad passuꝫ: ſꝫ tp̄s suf-

ficiens ꝛ multe alie cõditiones: vñ ad hoc vt aliquid ĩfrigidet corpus requirit ꝙ habeat in se aliqd qḋ faciat ipsum cum sua virtute penetrare ad intra corpus: illud aũt qḋ est frigidum sic qḋ habet nãm penetratiuam: ꝛ dato ꝙ sit in se minus frigidũ sentit magis frigidũ q̃ȝ qḋ extra remanet: vñ sicut dicit Albertus nõ est impossibile ꝙ ignis sacer igneus sit mag calidus q̃ȝ elemẽtal' ignis: ꝛ sicut est in artificialibus: ita etiã erit in naturalibus: nam poterit mixtũ aliquod habere ex permixtiõe aeris qḋ vehemẽter penetret ꝓpter eius subtilitatẽ q̃ȝ aqua ipsa: ꝛ ꝓpter permixtionẽ terre ꝙ magis adhereat q̃ȝ aqua: ꝛ ꝑꝑ hec duo magis ĩfrigidabit: q꞉ penetrabit ad intra ꝛ stabit diu affixus in loco: aliter nõ eẽt veruȝ quando dixit ꝙ cõpositũ magis agit in cõpositum q̃ȝ simplex in cõpositum: aliter eni intelligendo esset falsuȝ: q꞉ qs dubitat ꝙ ignis magis agat in lignũ ipm calefaciendo q̃ȝ aqua calida ꝛ in corp⁹ hominis ẽt cũ cõburit. Sed credo ꝙ iuit ad hãc intẽtionẽ: nescio tñ si sic intellexit: tñ si dȝ eẽ veꝝ dȝ exponi sicut dcm̃ est supra. Unus est: qm̃ aque nã in vltĩo rei existit frida ꝛc̃. Et ex hoc appȝ ꝙ aliq̃ ꝑs balnei dȝ eẽ frigida ad h̃ vt in vltimo balneatiõis supaspergat corpus vt pori claudant vt calor nõ multũ exhalet: sȝ ꝯstrĩgat iterius ꝛ ꝯfortet: ꝛ iõ aspsio aq̃ fridẽ ꝯfert in balneo qñ aliq ḋbilitãt ex nimia resol'one spirituũ: ꝛ ꝓ tãto ibi ponit aqua frigida.

Dub^m 3^m ¶ Circa h̃ q̃rat vtrũ aq̃ cal'a possit in corpore hũano redire ad frigiditatẽ nãlẽ primã. Et arguit ꝙ nõ: q꞉ qñ aliq̃ qualitas q̄ inest alicui ꝑ aliqḋ alterãs pñte alterãte vel ĩprimẽte nõ redit ad p̃mã q̃litateȝ: sed remanet sb̃ dispõne alterantꝭ: sȝ aq̃ cal'a est hmõi. g̃ ꝛc̃. maior pȝ: minor appꝫt: q꞉ semꝑ ẽ calor nãlis pñs. Et si dicas ꝙ nõ redit ad actualẽ friditatẽ: sed ad frigiditatẽ potẽtialẽ sic opiũ. dico ꝙ nõ est sil'e: q꞉ refert de fridis in potẽtia ꝛ de frigidis in actu: nã ea q̄ sunt talia in potẽtia semꝑ opant de se idẽ: vñ dic̃. 3. de simplici medi. dist. 4. ca. 1. ꝙ dato ꝙ iusqamus det cal's actu: tñ semꝑ infridat sic aq̃: q꞉ est nãliter igni ꝯ̃ria: dato ꝙ sit calida semꝑ extiguit ignẽ ꝓiecta suꝑ ignẽ: hoc aũt est falsuȝ: q꞉ qñ est cal'a aqua calefacit: q̃re nõ valet. ¶ In opp^m est Aui. ¶ Ad hãc qõnẽ dicũt qdã ꝙ aqua redit in corꝑe ad suã friditatẽ ꝑ nãm suã quã hȝ ex seipa. Aliȷ dicũt ꝙ aqua redit ad frigiditatẽ potẽtialẽ sicut nã frida. Aliȷ dicũt ꝙ aqua redit ad friditatẽ ꝑ calorẽ ĩnatũ. ¶ Sȝ p̃ma opĩo nõ valet: q꞉ nõ mouet seipm: ꝛ ideo dicebat supra ab Auic. in. 1. fen ꝙ mã nõ patit necq̃ creat a seipsa: cũ g̃ aqua qñ est cal'a sit in potentia ad friditatẽ: ideo per seipsaȝ nõ poterit acqrere frigiditatem. Scdi nõ dicũt verũ: q꞉ nõ est simile de simplicib⁹ ꝛ mixtis: naȝ iusquiamus lȝ det actu calidus: tñ semꝑ infrigidat sicut aqua: lȝ actu calida ꝓyciat suꝑ ignẽ ipm semꝑ extĩguit: si g̃ aqua reduceret ad frigiditatẽ potentialẽ existens actu calida infrigidaret sicut ꝯtingit ĩ iusquiamo qḋ est falsuȝ. ¶ Tertia opĩo nõ valȝ: q꞉ calor ĩnat⁹ nullã hȝ virtutẽ infrigidãdi: sed semꝑ calefacit: g̃ non dabit frigiditatẽ aque. ¶ Et ideo dd̃m ꝙ eadẽ est rõ quare infrigidat in corpore: sicut q̃re eleuata ab igne infrigidat: ꝛ cã illi⁹ est: q꞉ aq̃ hȝ frigiditatẽ in sũmo: ꝛ ideo sicut vult Cõmẽta. 2. de aĩa. cõ. 115. ꝙ salua existente forma aqua ipsa nõ pȏt calefieri nisi admixtiõe partium igneaꝝ cũ ea: ꝛ ideo qñ eleuat ab igne remanet calida donec vapores ignei remanent in ea: ꝛ ideo quãdo sunt excluse ille ꝑtes ignee remanent frigide: ꝛ eodẽ mõ est in corpore. ¶ Tunc ad rõnẽ qñ dr̃ qñ aliqua q̃litas ꝛc̃. ꝯcedit si sit pñs agẽs potẽs ipsam ꝯseruare in illa dispõne aliter nõ opȝ: ꝛ qñ dr̃ in minori ꝙ calor noster ꝓpriaȝ pȏt cõseruare caliditatẽ: dico ꝙ nõ est verũ: q꞉ magis est nat⁹ pati ꝛ infrigidari ab ea ꝑꝑ eius qualitatẽ ꝛ excellentẽ: quare rõ non ꝯcludit. (Et extinguet ipsum ꝛ infrigidabit.) Notãdum ꝙ infridario ab aqua calida est per accñs dupliciter: aut q꞉ resoluit caloreȝ ĩnatum quo resoluto remanet corpus frigiduȝ: aut q꞉ ex eo ꝙ calida penetrat ꝛ sui humiditate obtũdit calorem ĩnatum ꝛc̃.

¶ Est ẽt cũ balneũ resol'one calefacit cũ inuenit nutrimẽtũ qḋ nõ fuit digestũ: aut iuenit humorẽ fridũ q nõ fuit maturat⁹. Illḋ eni digerit ꝛ hũc maturat. Est p̃terea cũ ingrediunt balneũ ipso sicco: ꝛ exiccat ꝛ confert hydropisim hñtib⁹ ꝛ laxitatẽ: ꝛ est cũ igrediunt ipsum eo humido ꝛ humectat. Est ẽt cũ in ipso diu morant ꝛ exiccat ꝑꝑ resol'onẽ ꝛ sudorẽ. Et est cũ in ipso paꝝ morant ꝛ humectat cuȝ corpus ab eo exiccat añq̃ȝ egrediat sudor. Et est cũ balneũ igrediunt ieiuni ꝛ vacui ꝛ vehemẽter exiccat ꝛ macrescere facit ꝛ debilitat: ꝛ est cũ ipm igrediunt ilico post saturitatẽ: ꝛ ĩpinguat ꝑꝑea ꝙ mãm ad exteriora trahit corporis Uerũtñ oppilationes efficit ꝓpter qḋ sui causa a stomacho ꝛ ab epate nutrimentum ad mẽbra trahitur non coctum: ꝛ est cum in fine prime digestionis ꝛ anteq̃ȝ adsit vacuitas ingrediuntur ꝛ ꝯfert ꝛ impinguat mediocriter.

¶ Hic determinat de balneo quãtum ad diuersitatẽ effectuũ relictoꝝ ex balneo. P̃rio facit hoc. Secũdo docet balneare ethicos. ibi (Qui autẽ balneum ingrediũtur.) Prima pars in duas. Primo facit hoc quãtum ad qualitates actiuas. Scdo quantum ad passiuas. ibi (Est preterea cum ingrediunt ꝛc̃.) ¶ Circa istã secũdã partem notãdum cum dicit. ipso sicco supple existẽte supple virtualiter. s. ꝓpter virtutẽ rerum exiccãtium positaꝝ in balneo: vel dicit siccum: q꞉ non apponitur aqua in ipso: ꝛ hoc potest esse dupl'r: aut q꞉ solum sic ibi aer calefacit sicut sunt terme anglicoꝝ: aut q꞉ fiat balneũ in quo sit receptus fumus solũ rerũ exiccãtium qḋ fit accipiendo quẽdaȝ locum in quo nõ possit aer respirare ꝛ de subter sit ebullitio ꝛ effumatio rerũ exiccãtiũ emissa per vnũ cãnonẽ magnũ ꝛ amplũ sicut fit in eis quos volumus fortiter exiccare.

Dub^m 4^m ¶ Querit vtrũ balneũ adiuuet digõneȝ cibi. Et arguit ꝙ nõ: q꞉ si h̃ eẽt tũc ingredi balneũ post comestionẽ esset bonũ: hoc aũt est falsum: q꞉ hoc ꝓhibet cũ faciat oppil'ones: q̃re ꝛc̃. Preterea illud qḋ distrahit calorẽ a locis digõnis ad exteriora non adiuuat sȝ ĩpedit digõnẽ: balneũ est hmõi. g̃ ꝛc̃. Preterea digestio fit a calore nãli: sȝ caliditas balnei nõ est caliditas nãlis sed extranea. ergo ꝛc̃.

Dubiũ 5^m ¶ Secũdo querit vtrũ balneum digerat humorẽ frigidũ. Et arguit ꝙ nõ: q꞉ illud qḋ ꝓhibet in catarro ante digõnem eius nõ digerit humorẽ fridum: sed balneũ est hmõi ꝛc̃. Maior pȝ: q꞉ si digereret catarrũ ꝛ humores frigidos: tunc cõcederet ꝛ nõ ꝓhiberet: minor apparet per. G. in. 8. de igenio. ca. 3. aut. 6. de regi. sani. q ipm tũc ꝓhibet. ¶ In oppositũ istoꝝ est Aui. ¶ Ad primã qõnẽ dicunt qdam ꝙ digestio fit in trib⁹ locis. s. in stõcho: scdã in epate: tertia in venis. Q. balneũ nõ adiuuat p̃mã digõneȝ sed impedit. s. digõneȝ stomachi: ꝛ hoc ꝓbant rões supra dicte: sed digestionẽ epatis ꝛ venaꝝ bene adiuuat: ꝛ sic intẽdit Auic. tñ isti meo iudicio nõ satisfaciunt bene vt videbitis statim: ꝛ ideo dico aliter ꝙ si balneuȝ ꝯuenienter approximet adiuuat digõneȝ nutrimenti in oĩbus mẽbris digestionis. s. in stomacho in epate ꝛ in venis: si aũt approximet ĩcõuenĩeter impedit ea in oĩb⁹: nã ad digõneȝ nutrimẽti bonã reqrit ꝙ caliditas sit in locis digõnis: ꝛ ꝙ ꝓhibeatur frigiditas exterior: illud ergo qḋ facit caliditatẽ esse in locis digõnis: ꝛ qḋ prohibet exteriorẽ frigiditatẽ iuuat ad digestionẽ: sed balneũ ꝯuenienter approximatũ facit hoc: quare ꝛc̃. Maior est no. nã illa duo requirunt ad bonã digõnem: mi. appꝫt: ꝓpter qḋ ꝯueniẽtia approximationis balnei cõsistit ex ꝑte duoꝝ. s. ex ꝑte balnei qḋ dȝ approximari: ꝛ ex ꝑte corpoꝝ qbus ḋbẽt approximari. ex ꝑte qdem balnei: nam qḋdam est tẽperatum ĩter caliditatẽ ꝛ frigiditatẽ qḋdã est superfluuȝ: vel q꞉ nimis calidũ: vel q꞉ parũ calidũ. Sil'r pȏt eẽ ista cõuenientia vel incõuenientia approximationis ex parte corpoꝝ: nã quedã sunt rara ꝛ debilia ꝛ facile passibilia: quedam sunt dura ꝛ fortia ꝛ depressa ꝛ quedã mediocria: tũc dico ꝙ si sit corp⁹ debile existẽs in regione frigida ꝛ aere frigido valde tũc balneum aeris tẽperati ei cõpetit nõ balneũ aque: sed balneũ q̃les sunt terme de Alamania que sunt stuffe sicce: ꝛ tũc isti meli⁹ digerũt quo ad oẽȝ digõnẽ: si v̾o sit tp̃s calidũ ꝛ estiuum ꝛ in aere cal'o: tũc balneũ aque frigide vel aeris frigidi cõfert digestioni eius: q꞉ recludit calorẽ ad interiora: nõ tñ multũ morat in eo: q꞉ tũc noceret et sic de aliȷs. ¶ Ad scdaȝ qõnẽ dd̃m ꝙ balneũ iuuat in digõne humoris frigidi: q꞉ ipsuȝ subtiliat ꝛ resoluit: ꝛ calorẽ nãlem confortat si debite approximet. Sȝ ꝑꝑ sol'onẽ argu. notãdũ ꝙ in catarro sunt duo ꝯsiderãda. s. fluxum humorẽ ꝛ humorẽ fluentẽ: modo intẽtio curatiua fluxus est resistere fluxui faciẽdo ipm sistere: sed ratiõe humoris fluxi intẽtio est euacuare ꝛ resoluere: tũc dico ꝙ balneũ nõ cõpetit catarro rõne fluxus: ĩmo noceret q꞉ faceret ipm mag fluere q̃ȝ resolueret: sed rõne humoris fluxi bene cõpeteret. Sȝ q꞉ maius est nocumẽtũ qḋ inducit ex fluxu q̃ȝ sit iuuamentũ qḋ inducit ex resol'one: ideo quãtũ ad hoc ꝓhibet balneũ ante digõnẽ catarri: ꝛ quãtũ ad hoc ipm ꝓhibet. G. in. 8. Sȝ si humores eẽnt calidi ꝓhiberent rõne vtriusq̃ȝ. ¶ Et ex his pȝ ad rões prius factas. Ad primã dictũ est quõ dȝ aliquis ingredi balneũ post comestõeȝ ꝛ quõ non. ¶ Ad scdaȝ dicẽdũ ꝙ balneum indebite approximatuȝ nõ distrahit calorẽ a locis digõnis: sed mittit vel ꝯseruat vt visuȝ est. ¶ Ad tertiã dd̃m ꝙ lȝ nõ faciat sic pricipale: tñ facit sicut coadiuuãs: ꝛ hoc sufficit quantũ ad qõnẽ q̃sitã. ¶ Ad rõnẽ alteri⁹ qõnis rñsuȝ est. ¶ Notãdũ circa illud (Uerũtñ oppil'ones efficit.) ꝙ hec pinguedo nõ est bona: q꞉ oppil'ones generat. Itẽ appꝫt ex h̃ ꝙ balneum nõ faceret hoc in quocũq̃ȝ corpore: q꞉ nõ in corpore habẽte vias strictas: nam in eis faceret oppil'ones: sed in hñtib⁹ illas latas vt libere exeat nutrimentum ad exteriora per eas.

¶ Qui

¶ Qui aũt balneũ igrediunt ppea vt humectẽtur sicut ethicã patiẽtes faciũt: debẽt in aqua mergi nisi debilitent & postea ex oleo inũgi: ideo vt in humectatõe fiat augmentũ & vt teneat aqueitas que in poris penetrauit & ↄstringat inter cutẽ & nõ lõga ibi moret mora: et locũ eligãt tẽperatũ: & in balnei terrã multaz ꝓijciant aquã ideo vt vapor elarget & aer humectetur & a balneo deferant sine sollicitudie & labore que eis accidat sup lectũ: & inungant: & odorent ilico cũ egrediunt ex bñ redolẽtib⁹ frigidis: & dimittant in domo in qua homines denudant hora vna donec eis attractio aeris tẽperata ad eos redeat & ad potãdũ tribuat eis paruz ex humectãtib⁹ sicut aqua ordei & lac asine. Qr siqs eoruz multã in balneo facit morã: timet ne supueniat ei syncopis ppterea q calefit cor & cõmouet syncopis.

¶ Hic gratia eius qd dixit docet moduz balneandi ethicos: qr incidentaliter hec introduxit vel dicatur a nobis.

¶ In balneo pterea cũ multis ei⁹ iuuamẽtis adsunt nocumẽta. Facit eniz superfluitates ad mẽbra in qb⁹ est debilitas leuiter descendere & laxat corpus & impedit neruos & resoluit calorẽ inatum & comedendi desiderium deijcit & coeundi debilitat virtutem.

¶ Postq̃ ↄterminauit de opõnib⁹ balnei que ↄbite approximato balneo sunt iuuatiue: hic ↄterminat de nocumẽtis balnei. ¶ Iuxtã istã ptẽ notãdũ q sicut dicit Auer. in. 6. collꝫ. ca. 4. balneũ facit effectus multos & ↄ̃rios: qr calefacit & infrigidat: humectat & exiccat: ↄbilitat & fortificat: macrefac̃ & impinguat. Isti aũt effect⁹ cõtrarij ↄpendẽt ex trib⁹ causis. s. ex mora in balneo. Scd̃a ex parte partiũ balnei. Tertia ex pte corpoꝝ que in balneo approximant. Ex mora qdẽ in balneo: qr si supflue morat ĩfridat vltimo pp resolõnẽ caloris inati: & exiccat & debilitat & macrefacit: si paꝝ moret facit hoꝝ ↄ̃ria si mediocriter media. Silr rõne ptiuz balnei qdã eni calefaciũt & exiccãt: qdã eni calefaciũt & humectãt: sup posuit de casis balnei. Silr ex pte diuersitatũ corpoꝝ balneatoꝝ: qr si sit corp⁹ purũ & mũdũ a supfluitatib⁹: tunc resoluit circa cutẽ & sanũ relinqt: si võ sit corp⁹ nõ puꝝ: sed plenũ supfluitatib⁹ vel hñs aliqd mẽbrũ ↄbile: tunc balneũ saltẽ aque dulcis nocet eis: & facit nocumẽta que hic enumerat Aui. nã fac̃ ↄscẽdere facile supfluitates ad mẽbra ↄbilia. Et cã hec est triplex. Prima est qr balneũ addit in motu materie: qr ipsum magis cõmouet & agitat: & per ↄñs citius fluit ad locum debilem. Scd̃a est: qr aperit & ampliat vias: & sic pparat viã humoribus vt fluãt ad locum. Tertia: qr resoluit virtutẽ illius mẽbri debilis. Quarta: qr rarefacit mãm & subtiliat ppter caliditatẽ eius: & iõ facit ipsaz magis aptã ad fluxũ. hoc fac̃ balneum aque dulcis: sed balneum aque salse faceret ↄ̃rium exiccãdo vel aque sulphuree que habent magis hoc euacuare &c̃.

¶ Balneũ q̃z diuersas hꝫ a pte aquaꝝ que in ipso fluunt. Si eni fuerit nitrose: aut marine: aut sulphuree: aut cineritie: aut salse nã: aut igenio. s. q in eis aliqd hoꝝ apponat: aut i eis coquat sicut staphisagria: aut sic bacce lauri: aut sicut sulphur: aut his silia: resoluẽt & subtiliabũt & auferẽt laxitatẽ & ꝓhibebũt humoꝝ descẽsionẽ ad apata & venam habẽtibus ciuilem cõferunt.

¶ Postq̃ ↄterminauit de opõnib⁹ balnei facti ex aq̃ dulci: hic determinat de opõnib⁹ balnei que fiunt ex aqs nõ dulcib⁹. Et p̊ pponit diuersitatẽ opõnũ eius in gñali. Scd̃o exeqtur de eis in spãli. 2ᵃ ibi (Si eni fuerint nitrose.) Et hec scd̃a i duas. Et p̊ ↄter. diuersas opõnes istoꝝ balneoꝝ aquarũ nõ dulciuz. Scd̃o ponit quedã gñalẽ canonẽ obseruãdũ in omni balneo. 2ᵃ ibi (Qui aũt in terminis.) Prima in duas. Primo oñdit in gñali diuersitatẽ opõnũ balnei ex diuersitate aquaꝝ nõ dulciũ. Scd̃o de illis ↄterminat i speciali. 2ᵃ ibi (Eree võ aque.) ¶ Notãdũ circa illud (Marine aut cineritie.) q aque cineritie fiunt hoc mõ q coquit cinis cũ aq̃: & qñ bñ est ĩpressa virt⁹ cineris in aqua exhit illud grossuz de cinere qd residet in fundo: & postea iteꝝ ponit in eadẽ aqua adhuc de cinere alio ↄcoquit & grossuz ꝓijcit: & sic fit ter vel quater vel pluries q̊usq partes multe subtiles & aduste misceant bñ cũ aq̃ & efficit fortior ꝫm fortitudinẽ cineris; & cinis est fortꝫ ꝫm q fit de lignis aptis ad hoc: nã ex qbusdã lignis fit fortis vt de cereto quercu & robore & silib⁹: ex qbusdã aũt ↄbilis vt de salice vel palleis & silibus.

¶ Et ꝓhibebũt humoꝝ ↄscensionẽ &c̃. Circa qd diceret aliqs nõ videt q ꝓhibeant fluxuz humoꝝ ad apata: qr iste aque subtiliatiue sunt: & per ↄñs faciẽt humorẽ magis fluere ipm colliquãdo & subtiliãdo. Dõm ad hoc per expõnẽ littere q ꝓhibebũt. i. ꝓhibitionẽ facient per viã resolõnis materie que dꝫ fluere ad apata causanda. Et ideo notãdũ q balneatio talis aque nõ dꝫ fieri sup locũ debilem & apandũ: qr tũc magis attraheret humores ad locuz illum debilẽ: sed in locis anteriorib⁹ a qbus materia fluit: & tunc duo faciũt ex qbus ꝓhibet fieri apostema: nã resoluunt mãm & ipsaz diuersificant diuertũt ad alias partes ↄ̃rias ppter calĩtatẽ: nã ipsaz subtiliãt & resoluunt vel expellunt. ¶ Et venã hñtib⁹ ciuilẽ.) Iuxtã qd notãdũ sicut apparet per Aui. 4. cano. vena ciuilis & vena medena sunt idẽ: vñ dr̃ medena a ciuitate meda: qr illi de illa ciuitate maxime incurrebant hanc passionem: & est pustula quedaz a qua egredit q̃si cõtinue aliqd ad modũ fluxus vene: & illud qd egredit mouetur aliqñ adeo q putatur q sit animal: vel dubitat vtruz sit aĩal vel nõ: mõ iste aque ↄferũt hñtibus talẽ pustulã: qr resoluunt subtiliant & exiccãt illã mãm melĩcaz: quare cõferunt &c̃.
Dubm 6m

¶ Eree võ aque & ferree & salse ẽt iuuãt in egritudinibus que sunt ex frigiditate & humiditate & in dolorib⁹ articuloꝝ & podagre. Et conferunt laxitati & asmati & egritudinibus renum & fracture: restaurationem fortẽ efficiunt & cõferunt carbũculis & vlceribus.

¶ Hic ↄter. in spãli de diuersitatib⁹ opõnũ istaꝝ aquaꝝ nõ dulciuz qñ ex eis fit balneũ & quatuor facit. Qr p̊ ↄterminat de effectibus aquaꝝ mineraliũ. Scd̃o de operationibus aquaꝝ aluminosaꝝ. ibi (Aquis aluminosis.) Tertio sulphurearum. ibi (Sulphuree võ.) Quarto de opõnib⁹ balnei aque maris. ibi (Marine ãt aque &c̃.) Prima in duas: qr p̊ oñdit in gñali quales opationes fiũt ab aqs mineralib⁹. Secũdo hoc facit in speciali. ibi (Et enee quidẽ &c̃.)

¶ Sꝫ statim tu dices h̄ est falsuz: qr hic dicit. s. q iste aque iuuẽt in egritudinib⁹ fridis & humidis: qr oẽs iste aque pter salsas sunt frigide: g̃ nocẽt egritudib⁹ fridis & hũidis & arteticis & podagricis & paralyticis. Itẽ nocere vident asmati cõstringẽdo vias anhelit⁹: qr oẽs iste aque exiccãt. Itẽ vident nocẽ carbũculo: qr carbunculus fit ex siccitate materie: & iste aque exiccãt. Itẽ qũo pñt egritudinib⁹ cõferre cũ sint diuersaꝝ nãrũ: nã qdã sũt calĩe & sicce vt carbũculus: qdã fride & hũide vt artetica & silia cũ ↄ̃rijs morbis cõpetãt cõtrarie cure. Ad hec oĩa dõm q iste aque ↄferũt egritudinib⁹ causatis ex friditate & humiditate. Sꝫ notãdũ q hoc faciunt diuersimode: nã aque ferree & eree cõferũt: & hoc dico maxime si apponat sup mẽbrũ ĩfirmũ cõfortãdo calorẽ pp eaꝝ stipticitatẽ & fluxui resistẽdo: sed alie aque puta salse cõferunt si apponant sup mẽbra ex qb⁹ fluũt humores anteq̃ fluãt: qr resoluũt & exiccãt: & iõ aque salse ↄferũt istis egritudib⁹ resoluẽdo & exiccãdo & cõfortãdo: & videre aque salse nõ cõpetũt in prin°: nec in augmẽto: nec in statu: qr plus attraherẽt de mã ad locũ: tñ bñ cõpetũt in fine vt resoluãt & exiccẽt vlcera: ferree aũt nõ in fine sꝫ in p̊n° & augmento: sic ↄferũt oẽs iste aque egritudib⁹ humidis exiccando: & paralysi & asmati qr exiccant: & p hoc appet solĩo ad oĩa illa. Tñ de carbũculo notãdũ q p carbũculũ nõ ĩtelligo hic apa magnũ factuz ex melĩa adusta: vt cõiter accipit carbũculus: qr iste aque mag̃ nocerent ei q̃ ꝓdessent: sed per carbũculuz ĩtelligo pustulas puas a qbus egredit aliq̃ humiditas virulẽta ad modũ carbũculi: & istis pustulis conferũt iste aque exiccãdo: & iõ expone. Et cõferũt carbũculis & vlceribus. i. pustulis vlcerosis similibus carbũculo.
Dubm 7m

¶ Et enee qdẽ ori ↄferũt & vuule & oculo laxo & humiditatib⁹ auris. Ferree võ stomachuz iuuãt & splenem. Et nitrose quidẽ & salse capitibus & pectori auxiliuz p̃bent que materias recipere solent: & conferunt stomacho humido & hñtib⁹ hydropisim & inflationem.

¶ Hic ↄterminat de opationibus istaꝝ aquaꝝ mineralium in speciali. Et posset diuidi in tres partes. Quia primo ostẽdit opatiões eneaꝝ. Secũdo ferrearum. ibi (Ferree võ.) Tertio simul nitrosarum & salsaruz. ibi (Et nitrose qdem.) Sꝫ legant oĩa simul.

¶ Aquis aluminosis & attramẽtalib⁹ balneari confert sputo sanguineo & egressioni sanguinis ab ano & menstruis & nausee & vomitui sine cã & cacesie & multo sudori. Sulphuree võ aq̃ neruos mũdificant & dolores distẽsiõis & spasmi sedãt & corpis supficiẽ a bothor et

vlceribꝰ malis antiqs ⁊ signis violaceis mūdificāt ⁊ a pāno ⁊ morphea ⁊ albaras ⁊ resoluūt sup̄fluitates ad iūcturas ⁊ splenē ⁊ epar ꝺ̄scēdētes ⁊ vulue duritiei cō-ferūt: ꝟ stōchū laxāt ⁊ desideriū deijciūt. Marine aūt aque caput eiꝰ q in eis balneat̄ replēt. Jōq3 qui in eis balneat̄ caput in ipsis ponē nō dȝ: ⁊ in eis tēpore post tempus eoꝝ calefiunt cōplexiones ⁊ proprie matrix et vesica ⁊ colon: ⁊ ideo oēs sunt male ⁊ graues.

¶ Hic ꝺ̄ter. de effectibꝰ aquaꝝ alumīosaꝝ ⁊ attramētalibꝰ. i. in q-bus est virtꝰ vitrioli: nō q2 in eis ꝺ̄n̄et̄ vitrioluȝ: ſ3 q2 hȝ aliqs ptes ferreas que hn̄t virtutē vitrioli. (Et cacesie.) i. disponi ad hydro-pisim. (Et multo sudori.) s. ꝓhibēdo ipm pp stipticitatē earum.

Dubm 8m ¶ S3 tu dices quō ꝯferūt cacesie cū sint stiptice: ⁊ cacesia fit ex su-perflua humiditate. Dōȝ ꝙ ꝯueniūt ei q2 exiccāt. Jtē q2 hn̄t ꝯfor-tare mēbra p̄ncipalia. s. epar ex cuiꝰ. s. epatꝭ defectu ꝓuenit cace-sia. Jtē hn̄t mēbra ꝯſuare exteriora ne recipiāt illas hūiditates.

Dubm 9m ¶ Jtē dubitaret aliqs. Nō vr̄ ꝙ aque sulphuree valeāt duritiei vul-ue: q2 cū ipse exiccare hēant magꝭ īdurabūt eā. Dōm ꝙ 2x accidit durities in vulua. Una q̄ fit a siccitate ⁊ isti nō ꝯfert: ſ3 magꝭ noce-ret ⁊ de ista nō intelligit. Alia est que fit ab humoribꝰ fridis ⁊ gros-sis ⁊ viscosis ⁊ talibus est cōueniens: q2 ipsas subtiliat ⁊ resoluit: ⁊ sic itelligit hic. (S3 stōchū lassant.) i. ꝺ̄bilitant ⁊ non accipit hic lassare ꝓ mollificare eo ꝙ ipse nō mollificāt ſ3 exiccāt ⁊ resoluūt.

Dubm 10m ¶ Jtē diceret aliqs. Nō vr̄ ꝙ aq̄ marine repleāt caput: q2 supra di-ctum est ꝙ aque salse sunt subtiles ⁊ habēt resoluere: sed cū aqua maris sit salsa: ideo non hȝ replere. Dicēdum est ad hoc ꝙ aq̄ ma-ris cū hoc ꝙ est salsa: tamen habet aliud q̄3 alie aque salse: q2 cum hoc est grossa: ⁊ ideo est stiptica ꝓpter admixtionem partiū ter-restrium: ⁊ ideo facit oppilationes: ⁊ ideo accidit ꝙ replet caput: sed alie aque sunt subtiles magis: ⁊ ideo hoc non facerent.

¶ Qui autē in thermis voluerit balneari oportebit vt balneet̄ in eis qete ⁊ suauiter ⁊ ordiatim ⁊ nō subito.

¶ Hic ponit quēdā cañ. generalē obseruandū in omni balneo.

¶ Et nos fortasse reiterabimus in caplō de ꝯseruatiōe sanitatis sermonē de esse balnei: ⁊ ꝯtinuādum erit qꝺ ibi dicemus ei qꝺ hic ante diximus. Et similiter loque mur cum de potu aque frigide tractabimus.

¶ Hic ꝓ sufficiētiori ꝺ̄terminatione dictoꝝ remittit ad aliū locuȝ. Circa hoc notādū cū dicit (Cū de potu aque frigide ⁊c̄.) ꝙ non de-bet intelligi sicut sonat: q2 nō ꝺ̄terminauit ibi de potu aque frigi-de: ſ3 expone de potu: de balneo aque frigide que aqua frigida dr̄ potus frigidus: tn̄ ineptus modus loquendi fuit ⁊c̄.

¶ De his que proueniunt ex vsu solis. Cap. 20m.

In arena sepeliri ⁊ volutari in ipsa ⁊ ī olō bal neari: ⁊ sup̄ faciē aquaȝ rorare ⁊ in sole calō fricari: ⁊ p̄cipue se mouēdo: ⁊ quāto plus mo uēdo se motu forti sic̄ cito eūdo ⁊ saliēdo est ex eo ꝙ sup̄fluitates vehemēter resoluit ⁊ diminuit ⁊ sudorē effic̄ ⁊ iflationē egredi fac̄ ⁊ soluit apāta laxa ⁊ hydropisim: ⁊ ꝯfert in asmate ⁊ in aeris attractōe in q̄ est nec̄e alas tēdere ⁊ resoluit dolorē antiquū fridū ca pitꝭ ⁊ cerebrū: cuiꝰ ē cōplō frida fortiꝰ effic̄. Cū āt qꝺ ē sub eo nō fiet lētū: ꝟ remanebit eiꝰ locꝰ siccꝰ ꝯfert dolo ribꝰ scie ⁊ renū ⁊ doloribꝰ lepre ⁊ suffocatiōibꝰ mr̄icis: ⁊ mūdificat matricem. Qꝫ si aliqs in sole steterit īspissa bit corpus ⁊ indurabit ⁊ exiccabit ipsum: quēadmodū cauteriū supra poroꝛuȝ orificia ⁊ prohibebit resolōnē.

¶ Postq̄3 ꝺ̄terminauit de vna re annexa exercitio. s. de balneo: hic ꝺ̄terminat de alia. s. de fricatiōe. Et notādū ꝙ nō ꝺ̄terminauit hic de fricatiōe directe: q2 de ipsa ꝺ̄termiābit in libris p̄ticularibꝰ vt de fricatiōibꝰ cū pānis rigidis ⁊ hmōi: ſ3 soluȝ ꝺ̄terminat de qbus-dā annexis fricatiōi de qbꝰ postea nō ꝺ̄terminabit: ista aūt ānexa fricationi sunt q̄tuor ⁊ duo facit. Primo deter. de istis quatuor in gn̄ali. Scōo in spāli. ibi (Et sudorez efficit.) No. ꝙ h̄ dȝ referri ad sepeliri ⁊ in arena ⁊ ad balneari in oleo: nō aūt ad aspersionem aq̄ frigide: ſ3 illa aspersio aque frigide est cā resolōnis īquātū cōfor-tat virtutez que postea superfluitates expellit: ⁊ hoc est p̄ accñs.

¶ Notādum ꝙ ex istis app̄et solō cuiusdaȝ ꝓblematis ꝙ mouet Ari. in. 2. p̄ti. 10. ꝓblemate. s. q̄re q stāt in sole calido multū cū pau cis pānis nō sudāt: q2 fortis calor cōstrīgit ⁊ coartat poros: ⁊ si qd resoluit in fumū īsensibilē ſ̄btiliat vel ꝯsumit ⁊ sudorē nō efficit.

¶ Jn sole aūt in vno loco morari est deteriꝰ in aduren do cutē q̄3 in ipso ambulare ⁊ est plus ꝓhibens reso-lutionem. Et arene quidem que in desiccando humo-res sunt fortiores in parte cutis sunt arene marine. Et est cum sup̄ eas calās existentes sedent: ⁊ est cū in eis sepeliunt̄. Et est cū super corpꝰ paulatim aspergunt̄ et resoluunt dolores ⁊ egritudines p̄dictas in caplō de sole. Ad vltimū v̄o vehementer exiccant corpus.

at in resol uendo

¶ Hic ꝺ̄termi. in spāli de istis quatuor annexis fricationi. Primo de effectibꝰ fricatiōis morādo in sole. Scōo ꝺ̄ effectibꝰ volutatio-nis ⁊ exiccatiōis ī arena. ibi (Et arene qdē.) Tertio ꝺ̄ effectibꝰ fri-catiōis ī oleo. ibi (Semicupiū v̄o.) Quarto ꝺ̄ effectibꝰ sparsiōis aq̄ sup̄ faciē. ibi (Faciē v̄o.) Pria ī duas. Prio ponit effectꝰ q fiunt in sole qn̄ nō sup̄flue morat̄. Scōo qn̄ superflue morat̄. ibi (Qꝫ si ali-qs.) ¶ Juxta ē (Et egritudiēs p̄dictas in cap̄ de sole.) i. in sermo-ne de fricatione facta ad solē sicut sonat: q2 de sole nō facit caplꝫ ⁊ dicit egritudines predictas. i. apostemata laxa ⁊ hydropisim ⁊c̄.

¶ Semicupiū v̄o igredi plenū ex tali quale est oleū est cū cōfert laxitudinē hn̄tibꝰ ⁊ febres patiētibꝰ lōgas fri gidas ⁊ eis qui cū febribꝰ dolores hn̄t neruoꝝ ⁊ articu loꝝ ⁊ hn̄tibꝰ spasmū ⁊ cuzez ⁊ vrine retētionē. Et opȝ vt oleum extra balneum sit calefactuȝ. Qꝫ si in ipso vul pes cocta fuerit: aut dalion ⁊ factum fuerit quēadmo dum noīauimus erit medicamen melius qꝺ eē poterit in dolorē habētibus iuncturarum ⁊ podagram.

¶ Hic ꝺ̄termiat ꝺ̄ effectibꝰ fricatōis in oleo vbi dicit (Aut dacty-lon.) Aliq dicūt ꝙ ē spēs vulpis aliq ꝙ ē spēs lupi aliq ꝙ ē talpa.

¶ Faciē v̄o madefacere ⁊ super ipsam aquā rorare vir tutem viuificat que est laxata a nocumento ⁊ inflāma tione febriū ⁊ cū adest syncopis. Et ꝓprie ex aqua ro-sacea ⁊ aceto. Et est etiam cum desiderio medicatur ⁊ ipsum erigit: ⁊ obest reumatismos patientibus: ⁊ dolo rem frigidum capitis habentibus.

¶ Hic ꝺ̄termiat de effectibꝰ sparsiōis aque sup̄ corpꝰ: circa qꝺ no tādū ꝙ ex hoc appȝ ꝙ in causone ⁊ in febribꝰ fortiter adurētibꝰ nō est īcōueniēs ꝙ caput ⁊ extrema ponant̄ in aq̄ frigida qꝺ virtutē corroborat ⁊ ꝯfortat: lȝ aūt habeāt hec ꝓ īcōueniēti. (Et ꝓprie ex aqua rosacea ⁊ aceto.) supple q2 cōfortat rōne sue stipticitatis et aromaticitatis: ⁊ acetū q2 facit penetrare. (Et est cū ꝺ̄siderio ap-petitus.) i. q2 appetitui cōfert pp roborationē quā facit in calore īnato. (Et dolorem frigidum capitis.) q2 adauget morbum.

¶ Sūma scꝺa ad numerādum vnāquāq3 cām cuiusq3 accidentium corporalium que. 29. continet caplā.

¶ De causis calefacientibus. Cap. pm.

Calefacientium multe sunt cause: ex qbus sunt nutrimētum in quātitate temperatū ⁊ motꝰ tēperati in qbꝰ igrediunt̄ exercitia tē-perata: ⁊ tēperata fricatio: ⁊ tēperata com plexio ⁊ vētosaꝝ absq3 scarificatione posi-tio. Que eni cū scarificatiōe est ifridat pp eūonē. Mo tus ēt qui parumper p̄tinet fortitudini ⁊ multitudini: ⁊ neq3 est sup̄fluꝰ ⁊ nutrimētū calꝫ ⁊ medicia calā ⁊ bal-neū tēperatū: sicut sciuisti qꝺ suo aere ⁊ aqua calefacit ⁊ artificiū calefaciēs ⁊ nō sup̄flue calefaciētiuȝ obuia-tio sicut aerū ⁊ emplastroꝝ ⁊ vigilie equales ⁊ somnus tēperatꝰ ꝟm cōditionē p̄dictā. Et ira ꝟm oēm dispōnē ⁊ tristitiā cū nō tāta fuerit vt ifrigidet ⁊ gaudiuȝ tēpe-ratū. Et est ēt putredo cuiꝰ ꝓprietas est vt caliditateȝ ex̄neā euenire faciat ⁊ nō ampliꝰ: ⁊ ciꝰ qdē opō ē aliō

a calefactione

a calefactõe absoluta ⁊ ab adustiõe. Calefacẽ nãq3 minus ẽ ꝓculdubio q̃3 adurẽ: multotiẽs. n. accidit ⁊ nõ efficit putrefactionẽ: ⁊ ẽ cũ añ putrefactionẽ accit. Putrefactio. n. sepe accidit cũ ĩ cõpe remãet postq̃3 ab eo cã ex̃nea calefaciẽs sepat̃ ⁊ calitas ex̃nea in mã hũida accẽdit̃ ⁊ eiꝰ hũiditatẽ mutat ab eo qꝺ cõplõni subest ĩ q̃ ẽ erat ꝯueniẽs: ita ꝙ eã ad aliã cõplõnũ spãliũ nãliũ nõ ꝯtit. Est nãq3 cũ calitas ⁊ hũiditas mutant̃ ab h ꝙ vni cõplõni ꝯueniũt ⁊ fiũt alij cõplõnũ nãliũ cõgrue: qꝺ qdẽ nõ ẽ putrefacẽ ꝫ digerẽ. Adurẽ vͦo ẽ vt suba hũida a sicca separet̃ suba: ita ꝙ illa sublimet̃ ⁊ ista descẽdat. Calefacẽ aũt simplr̃ est vt oẽs humores fm suas spãles remaneãt nãs: ꝫ plus fiãt cali. Et ꝺ calefaciẽtibꝰ qdẽ est spissitudo supficiei corpis: calefacit eni ꝓpterea ꝙ vaporẽ retinet: ⁊ raritas intꝰ in corpe: q2 calefac̃ ꝓpterea ꝙ vaporẽ dilatat. Gal. ãt has oẽs cãs in q̃nq3 gñibꝰ cõprehendẽ ꝯsueuit. s. motu nõ supfluo ⁊ obuiatiõe eiꝰ qꝺ nõ supflue calefacit ⁊ mã cala que corpori aduenit ⁊ spissitudine ⁊ putrefactione.

¶ Sic dcm̃ fuit ĩ pñͦ huiꝰ 2ᵉ fen: ĩtẽtio Aui. ĩ hac 2ᵃ fen erat qdẽ ꝺterm̃iare ꝺ tribꝰ dispõnibꝰ. s. cãrũ ⁊ accidẽtiũ ⁊ iã se expediuit de vna. s. cognitiõe dispõnũ vsq3 ibi. s. (Cã dispõnis corpis ⁊c̃.) ⁊ ibi ĩcipit ꝺter. ꝺ cãis ⁊ ĩ ꝺterminãdo ꝺ cãis iã ꝺtermiauit ĩ se ⁊ absolute ꝺ eis ⁊ ꝺ diuersitatibꝰ eaꝝ ĩ se. mõ ĩ ista pte ĩtẽdit ꝺtermiare ꝺ cãis ⁊ ꝺ diuersitatibꝰ eaꝝ rõne dispõnũ ⁊ accñtiũ ꝯsequẽtiũ dictas cãs: ⁊ h ñ ẽ aliꝺ nisi ꝺtermiare ꝺ cãis applicãdo ad dispões q̃ sũt sanitas ⁊ egritudo ⁊ neutralitas ⁊ ad accñtia. ⁊ iõ dic̃ rubrica. Sũma 2ᵃ ad numerãdũ vnãquãq3 cã3 eiusq3 accñtiũ corpaliũ. Propt̃ qꝺ ꝯsiderãdũ sic̃ appet 3ͦ ꝺ accñti ⁊ morbo ca. p̊. accñs põt 2ʳ ꝯsiderari. Unoͦ gñalr̃ ꝓut se extẽdit ad cãm morbũ ⁊ accñs. ⁊ h mõ dĩ de cã morbo ⁊ accñte. Proprie dico: ⁊ h mõ dĩ accñs ois res ꝑter nãm: ⁊ h mõ sumit̃ hic ⁊ ĩfra: ⁊ q2 accñs large dcm̃ dĩ de cãis morbis ⁊ accñtibꝰ: iõ rõne diuersitat̃ istaꝝ ꝺtermi. ꝺ cãis applicãdo eas ad accñtia ꝓut accñs accipit̃ ꝓꝓe ⁊ ad dispõnẽ cõem ꝑter nã3. s. morbũ cõplõnis cõpõnis ⁊ vnitat̃: ⁊ circa hec duo fac̃. Quia p̊ ꝺtermiat diuersitates cãrũ ex relõne ad dispõnẽ. s. oñdẽdo q̃uo sĩt cãe malitie cõplõnis cõpõnis ⁊ solõnis ꝯtiuitat̃. Scꝺo ꝺteriat ꝺ diũsitatibꝰ cãꝝ ĩ relõne accñt̃. ibi (Et qm̃ dolor ẽ vna ex dispõnibꝰ ⁊c̃.) Pria ĩ duas: q2 morboꝝ qdã sũt simplices ⁊ qdã cõpositi. simplices sũt ĩ qbꝰ vnũ genꝰ morboꝝ repit̃. cõpositi aũt sũt in qbꝰ ꝯgregant̃ aliq̃ vl' oĩa gña istoꝝ morboꝝ sil'. Et iõ duo fac̃: q2 p̊ ꝺteriat ꝺ morb simplicibꝰ. Scꝺo ꝺ cõposit̃ mõbis: ⁊ q2 ĩter morbos cõpositos apa maxᵉ aggregat oĩa gña morboꝝ. s. malã cõplõnẽ ⁊ malã cõpõnẽ ⁊ solõnẽ ꝯtiui: iõ ꝺteriat. 2ͦ ꝺ cãis gnõnis apa. ibi (Haꝝ cãꝝ ⁊c̃.) Pria ĩ tres: q2 p̊ ꝺteriat ꝺ cãis malitie cõplõnis. Scꝺo malitie cõpõnis. ibi (Ex cãis figurã corrũpẽtibꝰ.) Tertio solõnis ꝯtinuitat̃. ibi (Iste qdẽ sunt aut extrinsecus.) Pria in quatuor: q2 primo determi. de causis calefaciẽtibꝰ. Scꝺo de causis infrigidãtibꝰ. ibi (Infrigidãtiũ.) Tertio humectãtibꝰ. ibi (Humectantiũ.) Quarto exiccãtibꝰ. ibi (Exiccantia quoq3 ⁊c̃.)

¶ De infrigidantibus. Cap. 2ᵐ.

Infrigidãtiũ ẽt multe sũt spẽs. s. motꝰ supfluꝰ q calorẽ inatũ supflue resoluit. Et q̃es supflua qm̃ coadunat ⁊ claudit calorẽ ⁊ nutrimẽtum multũ ⁊ supflusi comestũ aut ebibitũ. Et eius supflua paucitas ⁊ nutrim̃tũ fridũ ⁊ medicia frida. Et obuiare ei qꝺ supflue calefac̃ ex aeribꝰ ⁊ emplis ⁊ aq̃s thermaꝝ: h. n. laxãt corpꝰ ⁊ resoluit̃ ab eo calor inatꝰ. Et obuiare ei qꝺ tẽpate calefac̃ lõgo tpe sic̃ multa in balneo mora ⁊ spissitudo multa: qm̃ calorẽ suffocat ĩnatũ. Et obuiare ei qꝺ f3 potẽtiã ĩfridat ⁊ ĩ pñti hora calm̃ existat. Et retẽtiõis supfluitas: qm̃ calorẽ suffocat inatũ. Et ĩ euõne supfluitas: qm̃ inati caloris mã3 ꝺstruit ꝓpea ꝙ spũs eã ⁊ oppilõnes q̃ sũt ex supfluitatibꝰ sequunt̃. Et ꝺ illis ẽ vehemẽter stringẽ mẽbra ⁊ vt stricta ꝑmaneãt: qm̃ ĩfridat ⁊ ꝓpea ꝙ caloris viã claudit. Et tristitia supflua ⁊ timor nimius ⁊ gaudiũ nimiũ ⁊ delitie supflue. Et artificiũ ĩfridãs ⁊ cruditas que putrefactioni est opposita. Gal. vͦo medicoꝝ priceps eas in sex solet cõprehendẽ cãs. s. motu supfluo ⁊ q̃ete supflua ⁊ obuiatione eiꝰ qꝺ ĩfrigidat: aut qꝺ vehementer calefacit donec resoluat ⁊ mã infrigidãs ⁊ vehemẽtia spissitudinis ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

¶ De humectantibus. Cap. 3ᵐ.

Humectãtiũ mlt̃e sĩt cãe. Ex eis nãq3 ẽ sic̃ q̃es ⁊ somnꝰ: ⁊ illꝺ ẽt retinẽ qꝺ euãri solebat ⁊ humorẽ siccãtẽ euãre ⁊ nutrimẽtũ multũ ⁊ hũectãs nutrim̃tũ ⁊ medicia hũectãs ⁊ hũectãtibꝰ obuiar̃ ⁊ p̃cipue balneo ⁊ post comestionẽ ꝓꝓe. Et obuiar̃ ei qꝺ infrigidat: qm̃ humorem retinet. Et obuiare ei qꝺ calefactione tenui calefacit: quonia3 humorem currere facit ⁊ gaudium temperatum.

¶ De desiccantibus. Cap. 4ᵐ.

Desiccãtia quoq3 sunt multa velut motꝰ ⁊ vigilie ⁊ vehemẽter euãre ⁊ ex eis est coitꝰ. Et nutriẽtiũ paucitas ⁊ vt sint sicca. Et medicie desiccãtes ⁊ motuũ aialiũ frequẽtia ⁊ ꝺsiccãtibꝰ obuiare. Et ex illis ẽ in aq̃s balneari stipticis. Et ex eis est frigus qꝺ ꝯgelat: qm̃ ꝓhibet mẽbrũ sibi nutrimẽtũ attrahẽ: ⁊ ꝓpterea ꝙ ipm̃ ꝯstringit q̃re oppilationes in eo accidũt que nutrimẽtũ penetrare nõ ꝑmittũt: ⁊ ex eis est obuiare ei qꝺ est caloris vehemẽtis qui superflue resoluit donec ex eis est multũ balneari.

¶ De causis figurã corrũpẽtibus. Cap. 5ᵐ.

Ex causis figurã corrũpẽtibꝰ sunt cãe que in p̃ncipio creature acciderũt ꝑꝑ q̃s ꝺtuti ĩformatiue: aut digestiue q̃ sũt in ꝑmate sue operationis cõplemẽtũ defecit. Et ex eis sũt cãe que accidũt cũ a m̃rice separat̃. Et ex eis sunt cãe que accidũt cũ ĩfans ligat̃ ⁊ cũ tenet̃. Et alie cãe primitiue que extrĩsecus adueniũt sicut casus aut ꝑcussio. Et ex eis sũt cãe que accidũt ꝓpterea ꝙ se vult mouẽ antequã mẽbra durescãt ⁊ antequã ambulare possit. Et ex eis sunt cãe egritudinales sic̃ lepra ⁊ ptisis ⁊ spasmꝰ et extẽsio ⁊ paralysis. Et est cũ ꝯuenit ꝑꝑ pĩguedinẽ nimiã. Et est cũ accidit ꝓpter supfluã maciẽ: ⁊ est qñ ꝓpter apostemata: ⁊ est quãdo ꝓpter infirmitates sitꝰ: ⁊ est qñ accidit ꝑꝑ ꝯsolidationis vlcerũ malitiã.

¶ Hic ꝺter. ꝺ cãis morboꝝ q̃ accidũt ĩ nã officiali. Et tria fac̃: q2 p̊ ꝺter. ꝺ cãis morbi q accit ĩ plasmate. Scꝺo eiꝰ q fit ĩ situ. ibi (Remotio.) Tertio eiꝰ q fit ĩ q̃titate vl' magnitudĩe. ibi (Eoꝝ cãe ⁊c̃.) ꝺ cãis ãt morbi q fit ĩ nuõ ñ ꝺter. h. Cã ãt q̃re ꝺ eis ñ fac̃mẽtionẽ põt eẽ 2ʳ. aut q2 sũt mag̃ ꝑticulares: ⁊ iõ resuat ad 3ᵐ. vel q2 ꝺdit ĩtelligẽ eis ꝑ cãs morbi ĩ q̃titate. vel q2 hec trãslatio ĩ h ẽ diminuta vel culpa trãslatoria. vel 3ͦ: q2 ex sup ꝺtermiat̃ facile põt haberi. Pria ĩ tres: q2 p̊ ꝺterminat ꝺ cãis ꝑmutatiõis figᵉ. Scꝺo sil' ꝺter. de cãis ꝑmutatiõis ĩ via vel receptaculo. ibi (Oppilatio accidit.) Tertio ꝺter. de cãis ꝑmutatiõis in supficie. ibi (Aspitas accidit.)

¶ De cãis oppilõnis ⁊ coãgustatiõis cãnaliũ. Ca. 6ᵐ.

Oppilatio accidit: aut ꝑꝑ cã3 ex̃neã q̃ ĩ cãnali cadit: ⁊ h aut erit ex̃neu3 in suo gñe sic̃ lapis: aut ex̃neũ in q̃titate sui sic̃ fex multa: aut ex̃neũ in sua q̃litate: ⁊ h erit aut ꝓpter suã grossitiẽ: aut viscositatẽ: aut q2 est ꝯgelatũ sicut sanguisuga illa que ꝯgelata est. he qdẽ sunt ꝑtes eiꝰ qꝺ oppi-

lat: ꝓpterea ꝙ in cãnali cadit ex quib⁹ sunt que in suo loco in cãnali fixa manẽt: ⁊ est ex eis qꝺ in suo loco est mobile. Et est cũ accidit oppilatio ꝓpterea ꝙ clausuʒ fuit foramen ꝓpter vlceris cõsolidationẽ qꝺ in ipso factũ fuit: aut ꝓpter nascẽtiã addite rei sicut carnis verrucose claudẽtis: aut qꝛ cãnale ꝑꝑ apatis cõprimẽtis vicinitatẽ cooperit̃: aut ꝓpter cõstrictionẽ que fit ꝓpter forte frigus: aut ꝓpter vehementeʒ siccitatẽ: que ꝓpter stipticantia accidit: aut propter virtutis retentiue fortitudinẽ: aut ꝓpter forteʒ ligaturã. In hyeme quoqꝫ multe fiunt oppilationes ꝓpterea ꝙ superfluitates multũ retinentur: ⁊ propterea ꝙ frigus stringit.

¶ Hic determi. de causis permutationis vie ⁊ receptaculi simul. ⁊ qꝛ duplex põt esse peccatũ. s. vel superflua cõtentio vel superflua dilatatio. Ideo primo determi. de causis primi peccati. Scðo secundi. ibi (cãnalis.) In quo differat via a receptaculo ⁊ in quo conueniat: ⁊ quare de eis simul determinat dicatur.

¶ De causis amplitudinis cannalium. Cap. 7m.

Cannalis ãpliat̃ aut ꝑꝑ retẽtiue ꝺbilitatẽ: aut ꝑꝑ fortẽ expulsiue motũ. Et ex h̃ qdẽ mõ est ãhelitũ retinẽ: aut ꝑꝑ medicias apiẽtes: aut ꝑꝑ medicias laxãtes cal'as ⁊ hũidas. Et cannales qdẽ ex ꝯrijs haꝝ cãꝝ coãgustãt̃ ⁊ ꝑꝑ oppil'ones

¶ Hic determinat de causis morbi facti in superficie: qꝛ isti sunt duo. s. superflua asperitas vel lenitas. Primo determi. de causis asperitatis. Secundo lenitatis. ibi (Lenitatis causa.)

¶ De causis asperitatis. Cap. 8m.

Asperitas accidit aut ꝑꝑ cãʒ medicie q̃ vehemẽter abstergit sua ĩcisiõe sic̃ acetũ ⁊ acetose supfluitates: aut sua resol'one sic̃ spuma maris ⁊ supfluitates acute: aut ꝑꝑ cãʒ stipticã q̃ exasperat̃ ꝑꝑ suã siccitatẽ sicut res põtice: aut frigide que exasperãt ꝓpterea qꝺ ꝯstrigũt: aut ꝓpter res terrestres que super membrũ iacent sicut puluis.

¶ De causis lenitatis. Cap. 9m.

Lenitatꝫ cã aut est glutinãs ꝑꝑ sui viscositatẽ aut sõtil'r r̃soluẽs q̃ mãʒ subtiliat ⁊ ipaʒ currẽ facit ⁊ spissitudinẽ a mẽbri supꝑficie remouet.

¶ De causis dislocatiõis ⁊ sepatiõis a situ. Cap. 10m.

Membri remotio est: aut ꝑꝑ cãm extendenteʒ sicut cũ aliqꝺ trahit̃ mẽbrũ ⁊ extendit̃ donec dislocat̃: aut ex motu forti sup innixionẽ que mẽbrũ a loco suo remouet sic̃ cũ alicui⁹ pes flectit̃: aut cã laxans ⁊ humectãs queãdmodũ accidit in ramice: aut ꝓpter cãm ligamẽti substãtiã corrũpentem ipm corrodendo: aut putrefaciendo: aut laxũ reddendo: queãdmodũ in lepra accidit ⁊ sciatica.

¶ Hic deter. ꝺ cãis morbi in positiõe vel situ: sitũ aũt duo noĩat: qꝛ de loco ⁊ societate. Ideo p̊ ponit cãs morbi in situ rõne loci vt est dislocatio. Scðo rõne societatis. ibi (Causa eius est.) Tertio de cã morbi motus qui reducit̃ ad peccatũ situs. ibi (Eorum causa.)

¶ De cãis malitie vicinitatꝫ q̃ sepõnẽ ꝓhibet. Ca. 11m.

Causa eius est aut grossities: aut viscositas: aut spasmus: aut laxitas: aut hũoris siccitas in iunctura qꝛ ibi fit lapis: aut cum qua natus fuit.

¶ De causis malitie vicinitatis que dilatationem prohibet. Cap. 12m.

Ipsius cã est aut grossities: aut vestigiũ ĩcarnationis vlceris: aut spasmus: aut cũ qua nascit̃.

¶ Hic ꝺtermi. ꝺ cã remotiõis mẽbri a suo situ ꝓut accipit̃ ꝓ societate ⁊ duo facit, nã hoc põt accidẽ: vel qꝛ mẽbrũ huic sociatũ cũ altero debeat posse separi ab eo ⁊ nõ separat̃: vel ꝺbeat posse ꝯiũgi ⁊ nõ ꝯiungit̃. Prio deter. cãm primi. Scðo scði. ibi (Ipsius cã.)

¶ De causis motuũ nõ nãlium. Cap. 13m.

Horũ cã est: aut siccitas ꝺbilitãs sicut tremor siccus: aut siccitas spasmificãs sicut cã singultus sicci ⁊ cã spasmi sicci: aut supꝑficies calefaciẽtes: aut supꝑficies infrigidãtes: aut cãe virtutis viã claudẽtes mẽbro suã ꝓhibẽtes penetrationẽ cũ oppilatione: aut supꝑfluitates que nocẽt: aut ꝑꝑ suã friditatẽ sicut rigor ⁊ tremor: aut ꝑꝑ pũctioneʒ sic̃ horripilatio: aut ꝑꝑ caloris ĩnati submersionẽ: aut ꝑꝑ sui paucitatẽ: ⁊ ꝑꝑ illã accidit in musculoꝝ supꝑficieb⁹ friditas ⁊ ꝓuenit vẽtositas q̃ vult resolui ⁊ exire sicut saltus. Et nũc qdẽ dicemus ꝙ hec nocumẽtalis mã: aut erit vaporalis pauca ⁊ accidens ꝑꝑ eã alices: aut erit plus ea ⁊ ꝯtinget ꝑꝑ ipsam laxitudo penalis si fuerit quieta: aut ꝓueniẽt alie laxitudinis spẽs quas nominabim⁹ si fuerit mobilis. Qꝛ si fortior fuerit accidet inde horripilatio. Et si fuerit magis fortis ꝓueniet inde tremor. Et materia quidem ventosa cum in musculo tenetur prouenit propter ipsam pulsatio.

¶ De cãis augmẽti ⁊ magnitudis ⁊ nũeri. Cap. 14m.

Horũ cause sunt mãei multitudo ⁊ virtutũ attractiuarũ in seipsis fortitudo: aut virtutum attractiuarũ fortitudo ꝓpter fricatiõis adiutoriũ ⁊ calefactionis cũ emplastris sicut cum emplastro de pice ⁊ qꝺ ei assimilat̃. Et hoc quideʒ est magnitudini ꝓprium ⁊ non numero.

¶ De causis diminutionis. Cap. 15m.

He qdem sunt que: aut in principio ꝓuenerũt creature sicut mãei diminutio: aut virtutꝫ lactricis error: aut eius debilitas: aut nocumẽta que quãdoqꝫ extrĩsecus adueniũt sicut incisio: aut ꝑcussio: aut corruptio quã fecit frig⁹: ⁊ qñqꝫ ĩtrinsecus sicut herpes estiomenus aut putrefactio.

¶ Determinat de causis morbi in ꝗtitate. Primo de causis peccati ꝑ modũ augmẽti. Scðo ꝑ viã diminutiõis. ibi (Hec qdeʒ sunt.)

¶ Notãdũ sup illo v̓bo lactricis nõ est alia virt⁹ ꝗ̃ virt⁹ gñatiua: ideo dĩ lactrix spẽi ⁊ idoli decisi a corꝑe gñantis ei⁹ idoli virtute qꝛ operat̃ actũ gñõnis: sicut enĩ artifex spẽi quã hʒ in mente facit domũ: ita alia virtus gñatiua per talẽ idoluʒ ⁊ spẽm gñantis quã in se hʒ generat aliqꝺ simile cuius est illa species ⁊c̃.

¶ De causis solutionis ꝯtinuitatis. Cap. 16m.

Iste qdẽ sunt aut ĩtrinsecus aut extrinsecus. Que v̓o fiunt intrinsecus sunt humor comedẽs ⁊ cõburẽs: aut humectans ⁊ laxans: aut siccans ⁊ findens: aut sicut repletio ventosa pungens: aut humor extendẽs propterea ꝙ se ꝯstringendo mouet̃: aut penetrando in corpore ꝓpterea ꝙ fortis motus ipm separat: aut humor pungens. Et he quidẽ omnes: aut sunt propter motus fortitudinẽ: aut ꝓpter mãei multitudineʒ: aut sicut fortitudo mot⁹ expulsiue nõ ꝫm nãlẽ cursuʒ ⁊ sicut mot⁹ sup repletionẽ: ⁊ de his q̃ eis similant̃ est vox fortꝫ ⁊ salt⁹ ⁊ sicut apatũ apertio. Cause aũt q̃ extrinsec⁹ sunt sicut corp⁹ extendens vt funis ⁊ põdera: aut qꝺ incidit vt ensis: aut qꝺ adurit sicut ignis: aut qꝺ ꝯtũdit sicut lapis: qm̃ hmõi si vacuũ iuenerit ꝯtũdet: aut si repletũ receptacula findens: aut sicut corp⁹ qꝺ ꝑforat vt sagitta: aut qꝺ pungit: aut mordet sicut canis rabiosus: aut vipa aut hõ.

¶ De causis vlcerum. Cap.17m.

Cause vlcerũ sũt apostema qđ aperit̃: aut plaga que facit pus: aut bothoꝛ q̄ se comedunt.

¶ Hic đter.đ causis morbi q̄ fiunt in nã cõi q̄ est vnitas ⁊ duo facit. Prio đter. de causis ꝯtinuitat̃ in gñe. Scđo đter. de causis cuiusdã ꝯtinui in spẽ q̄ vocat̃ vlcus. ibi (Cause vlceruz.)

¶ De causis apostematum. Cap.18m.

Harũ cãrũ q̄dã sunt que sunt ex mã ⁊ q̄dã sunt ex dispõne mẽbri. Que v̄o sũt ex ꝑte mãei sũt replõnes ex sex reb9 ꝑ̄noiat̃: ⁊ q̄ ex ꝑte dispõnũ mẽbroꝝ sunt sicut virt9 mẽbri expellẽtis ⁊ debilitas mẽbri recipiẽtis: ⁊ qđ est ꝑ̄paratũ ad sup̄flui tates recipiẽdas. Aut ꝑꝑ sue subẽ nãz: qm̃ ip̄z sit creatũ sicut cut̃: aut ꝑꝑ sui laxitatẽ: sicut caro laxa q̄ est in trib9 reflexiõib9. s. post aurẽ in collo ⁊ in inguie. Aut ꝑꝑ viaꝝ q̄ ad ip̄z ꝑueĩũt dilatationẽ ⁊ earũ q̄ ab ip̄o vadũt coangustationẽ: aut ꝓpterea ꝙ iferi9 positũ est: aut ꝑꝑ sui ꝑuitatẽ: qm̃ illđ qđ ex cibo ad ip̄z venit colligẽ nõ v3: aut ꝑꝑ đbilitatẽ sui: qm̃ illđ qđ ad ip̄m venit ex cibo digerẽ nõ p̄ot ꝑꝑ nocumẽtũ qđ est in ip̄o: aut ꝑꝑ ꝑcussionẽ q̄ mãm in ipso retinet: aut ꝓpterea ꝙ resolõ ei9 deficit ei qđ ab eo resolui solebat ꝑꝑ exercitiũ: aut ꝑꝑ calorẽ sup̄fluũ q̄ est in ipso vñ ꝯ̄bit̃. Et ille q̄dẽ caloꝛ: aut est nãlis sicut carnis: aut nõ nãlis quẽ doloꝛ euenire facit: aut mot9 valde sup̄flu9: aut aliđ ex calefaciẽtib9. Ex fractura quoq3 peruenit ap̄a ꝑꝑ vnã ex istis reb9 q̄s ꝑ̄diximus sicut ꝯcussio ⁊ mẽbri cõp̄ressio ⁊ extensio cũ ip̄m os restaurat̃. In dente quoq3 pl'm fit ap̄a: qm̃ nutrimẽti recipit augmentuz ⁊ infusionẽ ⁊ putrefactionẽ: ergo recipit apostema.

¶ Prius determinauit de causis morboꝝ simpliciuz: hic determi. de causis morboꝝ in relatione ad morbum compositũ: ⁊ q2 apostema inter omnes morbos maxime aggregat omnia genera causarum morboꝝ: ideo determi. de causis apostematum.

¶ De causis doloris absolute. Cap.19m.

Et qm̃ doloꝛ est vna ex dispõnib9 nõ nãlibus que coꝛpoꝛi aĩalis accidũt. In causis ei9 sermonem faciemus vniuersalem.

¶ Postq̄ đter. in ꝑte ꝙ calefaciẽdi multe sunt spẽs ⁊c̃. de diuersitatib9 cãrũ in relõne ad dispõnes: hic đter. de diuersitatib9 dispõnũ in relõne ad accidẽtia: ⁊ q2 accidẽtia de quaꝝ causis đter. sunt q̄tuoꝛ. s. doloꝛ euõ ⁊ retẽtio ⁊ fastidiũ ⁊ đbilitas: iõ q̄tuoꝛ fac̃. Prio đter. de causis doloꝛosis. Scđo retẽtionis ⁊ euõnis. ibi (Retẽtionis ⁊ euõnis.) Tertio fastidy. ibi (He q̄dem aut sunt extrinsece.) Quarto đ causis đbilitat̃ mẽbroꝝ. ibi (Cã đ causis đbilitatis ⁊c̃.)

¶ Ad euidẽtiã p̄c ꝑtis notãdũ ꝙ p̄us đter. de causis in relõne ad doloꝛẽ q̄ ad alia accidẽtia: q2 doloꝛ est accidẽs gñalius ⁊ pluribus cõis q̄ alia accidẽtia ⁊ mag̃ đterminate indicãs morbũ. mõ q2 in isto p̄ cañ. đter. de reb9 medicinalib9 in vl̃i: iõ ẽt mag̃ vl̃ia đbẽt p̄cedere minus gñalia. alia cã est: q2 doloꝛ ĩter alia accidentia mag̃ curat̃ adeo vt appꝑet. 4. de accidẽti ⁊ moꝛbo ca. 6. ⁊. 7. multotiens aduertit curã ad se ab egritudĩe ⁊ facit medicũ mag̃ curare đ ip̄o q̄ đ p̄ncipali: ⁊ iõ neciuz est p̄ de eo determinare q̄ de alys ⁊ ꝓlixius ẽt in đterminatiõe de causis doloꝝ sic ꝓcedit. Prio đterminat de causis ĩmediat̃ doloꝝ. s. de mala cõplõne ⁊ solõne ꝯtinuitatis. Scđo de causis mediatis. ibi (Mot9 doloꝛẽ efficit.) In p̄a ꝑte đtermĩat de causis doloꝝ. Scđo sui oppositi. ibi (Delitiaꝝ q3 ⁊c̃.) Primo đtermi. de causis efficiẽtib9 doloꝛẽ. Scđo de effectib9. ibi (Doloꝛ virtutẽ.) In p̄ma parte đtermi. de causis doloꝛ̃ in gñe efficientib9 ⁊ inducẽtib9 doloꝛẽ. Scđo de remouẽtib9 ip̄m. ibi (Causa quietis doloꝛis ⁊c̃.) Prima in duas: q2 p̄ đtermi. de causis doloꝛis in gñe. Scđo de causis doloꝛis cuiuscũq̄ sicut in sp̄ãli. ibi (Doloꝛũ gñ̄a que hñt.) In p̄ma parte ostẽdit q̄d sit doloꝛ ⁊ quot ⁊ que sunt ei9 cãe. Scđo remouet q̄dã dubia circa dicta. ibi (Doloꝛ q̄dẽ calitatẽ turbidat. Pria in duas: q2 p̄ ponit intẽtionẽ suã ⁊ cãm intẽtiõis ⁊ modũ ꝓcedẽdi. Scđo exeq̄t̃. ibi (Dicem9 igit̃ ꝙ doloꝛ.) ¶ Iuxta p̄mã partẽ istã notãdũ ꝙ Aui. in his v̄bis tria tagit. ¶ Primo intẽtionẽ cũ dicit. dicem9 igit̃ nũc de causis doloꝛis. ¶ Scđo tãgit cãz sue intẽtionis cũ dicit ꝙ doloꝛ est ex dispõnib9 nõ nãlib9 que accidunt coꝛpoꝛi aĩalis ⁊c̃. ⁊ q2 oẽ p̄ter nãm in coꝛꝑe aĩalis h3 cãm p̄ternãlẽ aliq̄: q2 ois effect9 ab aliq̄ cã ꝓcedit: iõ cũ sit eius cã p̄ter nãm op3 ⁊ eã remouẽ: ⁊ q2 nõ ostẽdit cãz remouẽ recte nisi cognoscat̃: iõ o3 hic facẽ ſmonẽ đ ei9 cognitiõe: ex h̄ hẽtur cã sue ĩtẽtionis. ¶ Tertio tãgit modũ ꝓcedẽdi cũ dic̃. ſmonẽ vl̃em. nã vl̃ia vie doctrĩe ⁊ simpl'r sũt p̄oꝛa ꝑticularib9: ⁊ iõ ab eis pri9 est ĩcipiẽdũ.

¶ Sed tu dices doloꝛ est ex dispõnib9 nõ nãlibus. hoc nõ videt̃. nã doloꝛ est accidẽs: dispositio aũt distinguit̃ ꝯtra accidẽs. nã dispositio dicit̃ de sano egro ⁊ neutro. doloꝛ aũt nullũ harum est: iõ nec dispositio. Itẽ nõ videt̃ ꝙ sit ex nõ nãlib9: q2 res nõ nãles sunt medie inter res nãles ⁊ ꝯtra nãm. doloꝛ aũt ex toto gñe p̄ter nãm: q̄re ⁊c̃. Dđm ꝙ doloꝛ est vna ex dispõnibus nõ nãlibus: sed ĩtelligit ꝙ dispõ p̄ot accipi dupl'r sicut ⁊ q̄litas. Nã vno mõ accipit̃ large pꝛo oi eo qđ disponit aliud sicut q̄litas accipit̃ large pꝛo oi eo qđ qualificat aliud. Alio mõ accipit̃ dispositio ꝓpꝛie. s. pꝛo q̄litate habente subsistere per se ĩcoꝛpoꝛe: sicut. s. ꝙ ei debet̃ solũ curatiua vel ꝯseruatiua vel p̄seruatiua. Si p̄ mõ accipiat̃ dispositio large: tũc doloꝛ p̄ot dici dispõ: q2 vno mõ p̄ot dici dispõ de eo qđ h3 esse nãle ⁊ p̄ter nãm vel extra nãm: ⁊ h̄ mõ intellexit Aui. Sed 2o mõ ꝓpꝛie ⁊ stricte doloꝛ nõ est dispõ sicut obycit̃: ⁊ mõ nõ ꝓp̄e dispõ est tñ assimilat̃ dispõni que est egritudo: q2 sicut appꝑet per. Ga. in 12. ⁊ đ inge. cap̄. p̄. doloꝛ requirit curã sicut dispõ que est moꝛb9 et aliq̄ñ plus adeo ꝙ diuertit curã ad se ⁊ relinquit moꝛbi curã: ⁊ sic ad p̄m. ¶ Ad 2m dđm ꝙ Aui. q̄ñ dicit ꝙ est vna ex dispõnibus nõ nãlib9 nõ ĩtellexit per hoc ꝙ doloꝛ sit res non nãlis sicut dicimus ꝙ aer ⁊ motus ⁊c̃. sunt res nõ nãles: sed accipit̃ nõ nãlis large pꝛo oi re nõ nãli vel ꝓ oi re distincta ꝯtra nãlez ꝓut. s. coꝛp9 remouet̃ a dispõne nãli. nũc aũt accidẽtia p̄nt dupliciter distingui. Uno mõ sicut distinguunt̃ in thegni ꝙ quedã q̄ũtitatibus quedã qualitatibus permutata ⁊c̃. ⁊ hoc mõ doloꝛ est aliq̄d p̄ter nãm vel cõtra nãm: q2 est mala ꝑmutatio facta in virtute sensitiua cuz doloꝛ sit sensus rei nocitiue. Si v̄o distiguant̃ sicut in. 4. đ accidẽti ⁊ moꝛbo ꝙ accñs aliud est q̄litas mutata vl' actio lesa vl' exiẽs a coꝛpe: ⁊ h̄ mõ accidens est vna ex reb9 disponẽtib9 p̄ter nãlẽ dispõnẽ.

¶ Dicemus igit̃ ꝙ doloꝛ est sensibilitas rei cõtrarie.

¶ Et p̄ ostendit quid sit doloꝛ. Scđo que ⁊ quot sint cãe doloꝛis. ibi (Omnes v̄o doloꝛis cause.) oẽs aũt cause dispõnũ doloꝛis.

¶ Dubitat̃ p̄ nõ v̄r ꝙ sit sensibilitas: q2 qđ sentit̃ aut illud qđ sensu compꝛehẽdit̃ nõ est sensibilitas: sed doloꝛ est hmõi: ꝗ ⁊c̃. ma. p3 q2 id qđ sensu cõpꝛehẽdit̃ est obm sensus: sed sensibilitas siue sensatio est actus. mõ actus differt ab obto sicut visus est alius a colore. mi. appꝑet per Hip. in illo afoꝛ. Quicũq̄ dolẽtes plurimuz coꝛpoꝛis ⁊c̃. vbi vult ꝙ doloꝛ sentit̃. igit̃ nõ est sensibilitas. Preterea si doloꝛ eẽt sensibilitas cũ doloꝛ sit ad extra nãm ⁊ sensibilitas sit actio: tũc doloꝛ erit actio lesa: sed actio lesa nõ est: ꝗ nec sensibilitas. ꝓbatio minoꝛis: q2 actio lesa est 3x. s. diminuta ablata ⁊ coꝛrupta. mõ doloꝛ non est sensatio diminuta vt p3: q2 valde sensibil'r ⁊ foꝛtiter: nec ablata cũ sentiat rẽ nociuã: nec coꝛrupta q2 sic̃ appꝑet ꝑ Aui. 6. đ nãlib9 ꝑte. 2. c. 3. sensus ẽ dat9 aĩali ad salutẽ: ⁊ tũc sẽsus dr̃ ver9 ⁊ ñ coꝛrupt9 q̄ñ iudicat sic̃ d3 q2 iudicat rẽ nociuã: q̄ ẽ cã doloꝛis: ꝗ nõ est coꝛrupt9: ꝗ nõ est actio lesa: ⁊ per ꝯñs sensibilitas.

¶ Scđo dubitat̃ vtruz sint sensus ꝯ̄ry. Et v̄r ꝙ nõ: q2 tũc sequeret̃ ꝙ ois sensatio esset cũ doloꝛe. sed ꝯñs est falsum: ꝗ ⁊ añs. falsitas ꝯñtis est nõ. nã delitia nõ est cũ doloꝛe: ĩmo est ꝯ̄ria. ꝓbatio ꝯñtie q2 ois sensatio fit a ꝯ̄rio: ⁊ iõ dixit superius Aui. cap̄. de cõplexionib9. Simile nõ patit̃ a simili: sed ꝯ̄riuz a ꝯ̄rio: q2 sentire est pati vt p3 2o de aĩa tex. cõmẽ. 51. ⁊. 115. ¶ Ad p̄m dico ꝙ doloꝛ est sensibilitas: ꝑꝑ qđ notãdũ ꝙ doloꝛẽ esse sensibilitatẽ p̄ot 2r intelligi. Uno mõ ꝙ doloꝛ sit sensatio ip̄a foꝛmal'r. Alio mõ ꝙ doloꝛ sit sensatio nõ foꝛmal'r: sed ꝙ est aliq̄d ꝯñs sensationẽ. Si p̄ mõ ĩtelligat̃ dico ꝙ doloꝛ non est sensibilitas vel sensatio: rõ hec est: q2 sicut appꝑet in cõmẽ. 5. 2. ꝑ. illi9 afoꝛ. Quicũq̄ dolẽtes plurimũ coꝛꝑis ⁊c̃. duo sunt accidentia que similant̃. s. doloꝛ ⁊ tristitia: q2 vtrũq̄ istoꝝ est cõpꝛehẽsio incõueniẽtis: tñ differũt q2 doloꝛ est app̄hẽsio incõuenientis coꝛpoꝛalis: sed tristitia est appꝛehensio incõuenientis aĩe: ⁊ ideo doloꝛ dicit̃ passio coꝛpoꝛis ⁊ tristitia passio aĩe: nõ q2 doloꝛ nõ percipiat̃ ab aĩa sensitiua ⁊ in coꝛpoꝛe sit ĩmo ab aĩa percipit̃: sed dicit̃ passio coꝛpoꝛalis: q2 ꝯsequit̃ appꝛehensionẽ factã ab aĩa ex lesione que fit in oꝛganizando coꝛpus a mala cõplexione vel solutione ꝯtiui. q̄cq̄d sit d. sed tristitia dicit̃ esse accidẽs aĩe q2 seq̄t̃ app̄hensionẽ: appetit9 se tenet magis ex parte aĩe: ideo tristitia que ꝯsequit̃ rõne appetit9 dicit̃ esse accidẽs aĩe. mõ sicut tristitia nõ est foꝛmal'r app̄hẽsio appetit9. ⁊ q2 appetit9: sed est ꝯñs foꝛmã app̄hẽsam a virtute appetitiua sub rõne ĩpꝛopoꝛtionis ⁊ ꝯtristabilis: ita ẽt doloꝛ nõ est foꝛmal'r ipsi9 sensibilitas: s3 est aliq̄d ꝯñs

Dub.m p̄m

Dub.m 2m

Dub.m 3m

ad ipaꝫ sensationē rei ꝯrie in organis sensus tact⁹:sicut delitia est
ꝯñs formā appħēsaꝫ sub rōne ꝯueniētis ⁊ ꝓportionis in organis
sensus ⁊ tact⁹.Et ex h̄ appet vlteri⁹ ꝙ dolor ſm rei veritatē nō ē
actio lesa:qꝛ nō est sensatio lesa cū nō sit sensatio formal'r:sed est
aliqd ꝯñs lesaꝫ actionē.s.sensationē lesaꝫ:sed qꝛ sensatio lesa ⁊ id
qd̄ ipaꝫ ꝯseqᷓ sūt valde ꝓxima:iō rōne ꝑꝑ eoꝝ approximationeꝫ
dolor pōt dici actio lesa:ſꝫ ſm rei veritatē ē aliqd ꝯñs actionē le-
sam.¶ Tūc ad rōnes.Ad pᵃᵐ dōm vno mō:qꝛ veꝝ ꝯcludit ꝙ do-
lor nō est formal'r sensatio:ſꝫ est aliqd ꝯñs sensationē vt visuꝫ est.
vel al'.cū dr̄.n.nō ē sensatio qd̄ sensu cōprehēdit:ꝯcedit:sensatio
eni sensu nō cōprehēdit:⁊ cū dr̄ i miori ꝙ dolor cōprehēdit ꝑ sen-
suꝫ ⁊c̄.ꝯcludit:ḡ dolor nō est sensibilitas.dico ꝙ nō seqᷓ:qꝛ sensa-
tio ꝗdāmō est sensibilis.nā ex h̄ qd̄ sensus ꝑcipit obm̄ p̄ ꝑcipit se-
cūdario sensationē:vñ pħs 2ᵒ de aīa tex.cōmē.137.dic̄ ꝙ visio est
color.Sicut ḡ color ꝑcipit p̄:ita visio q̄ est color.i.spēs visibilis q̄
idē est ꝙ act⁹ visibilis dr̄ ꝑcipi ad modū coloꝝ.¶ Ad aliud cū dr̄:si
dolor eēt sensatio rei ꝯrie:tūc eēt actio lesa cū sensatio sit actio ⁊
cū ledat a ꝯrio:iō esset actio lesa.dico sic̄ dcm̄ est ꝙ nō est sensatio
ipa formal'r nec actio formal'r:ſꝫ ꝯñs sensationē ⁊ actionē lesam.
¶ Et tu dices aut sensatio diminuta ⁊c̄.dico ꝙ est ꝯñs sensationē
corruptā vt pꝫ.4.de accidēti ⁊ morbo.c.6.⁊ tu ꝓbas ꝙ nō sit cor-
rupta:qꝛ sensit qd̄ dꝫ sentire.s.rē nociuā sub rōne talis ⁊ talis sen
sus est ver⁹:sic̄ est ver⁹ gustus q̄ iudicat de dulci.dico hic ꝙ dolor
pōt 2ʳ ꝑmutari.Uno° q̄tū ad iudiciū qd̄ daᷓ de sensibili vt iudica
ret aliqd nō eē calm̄ vel fridū:sic̄ est sicut ꝯtingit aliqñ in sensu vi
sus.nā aliqñ ꝑ aliq̄ q̄litatē q̄ eēt in oculo vt aliqs hūor iudicat ali
qd vere eē eēntia tale cū nō sit.Alio° pōt ꝑmutari sēsatio q̄tū ad
ipaꝫ cōpl'onē:q̄ dꝫ eē in organo sensus ſm nām.nā īter formā sen-
sibilē ⁊ organū sensus dꝫ eē q̄dā ꝓportio nālis:qñ v̄o nō ē in ꝓpor
tiōe sua nāli in q̄ dꝫ eē:tūc ē corrupta illa forma.mō ita ē in ꝓposi
to:qꝛ qñ sensibile ē ꝓportiōatū forē ⁊ cōpl'oni organi:eo ꝙ id sen-
sibile ꝓportiōatū ē alicui⁹ q̄litatꝫ excellētis ꝑ quā q̄litatē fuit po-
tēs trāsmutare formā ⁊ cōpl'onē mēbri ꝑ quā dꝫ fieri sensatio.as-
similauit sibi formā organi sensus:qꝛ nō est illa cōpl'o forᵃ mēbri ꝑ
quā fit sensatio sub rōne nāli in q̊ dꝫ:iō rōne iudicij nō ē corrupta:
ſꝫ rōne forᵉ appħēse iꝓportiōate sibi:⁊ ex h̄ cātur dolor.Et ex h̄
appet vlteri⁹ ꝙ dolor ꝓpe ē solū in sensu tact⁹:ꝙ si sit i alijs nō.n.
nisi vt ꝑticipāt sensu tact⁹:qꝛ nō solū imutaᷓ tact⁹ a suo obto itē-
tional'r:ſꝫ real'r a q̄litatib⁹ ꝑmis que ēt ingrediunᷓ cōpōnē organi
qd̄ de obtis alioꝝ sensuū nō ꝯtingit.hoc aūt declaraᷓ ꝑfecte in q̄-
daꝫ.q.⁊ h̄ est.¶ Ad 2ᵐ dubiū.dōm ꝙ aliqd eē ꝯriū pōt 2ʳ intelligi.
Uno mō large:⁊ h̄ mō oīs sensus est ꝯriuꝫ.nā isto mō oculis est ꝯ-
rius color:qꝛ in oculo nō est color ⁊ obm̄ ei⁹ est color:⁊ h̄ mō non
ītelligit hic:sed isto mō arguis.talis.n.ꝑceptio nō cāt dolorē.Alio
mō est aliqd ꝯriū alicui:qꝛ est corruptiuuꝫ illius:⁊ qꝛ solus sensus
tact⁹ est ꝑceptio q̄litatū corrūpētiū:iō dolor est ꝯrij sensus corrū-
pētis solū:⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui.⁊ hoc est enim cū dicit.

¶ Oēs v̄o doloris cāe in duob⁹ cōprehēdunᷓ generi-
bus.s.gñe mutationis cōpl'onis cito facte ⁊ est malitia
cōplexionis diuerse:⁊ gñe solutionis ꝯtinuitatis.

¶ Hic exequitur de causis doloris.⁊ primo ostēdit que ⁊ quot sint
⁊ declarat quod dixit.ibi(Per malitiam autem.)

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sꝫ tu dices.nō vr̄ ꝙ oēs cāe i duob⁹ gñib⁹ cōprehēdanᷓ:qꝛ Aui.
3.cañ.ca.de dolorib⁹ renū ponit multo pl'es q̄ꝫ duas.s.ab apate ⁊ a
vētositate:aut a lapide vl'a ꝯbilitate:q̄re ⁊c̄.Dico ad pñs cū Aui.
qꝛ ꝺ h̄ disputabo lati⁹ ꝙ oēs cāe doloꝝ i duob⁹ solū ꝯsistit gñib⁹.⁊
rō hic ē ista:qꝛ dolor cātur ex eo ꝙ fit magna ⁊ subita ꝑmutatio ī
organo sensus tact⁹:hic aūt sensus tact⁹ ē de nā cōi solū:qꝛ vt ap-
paret organū sensus tact⁹ vt vult Aui.6.de nālib⁹ ꝑte.2.c.3.ē caro
neruosa vl'neru⁹.caro aūt vel neru⁹ ē mēbꝝ omiomerū vel ꝯsil'e.
q̄t ḡ sūt nāe in mēbro ꝯsimili tot erūt cāe doloꝝ:q̄re mutatio ma-
gna vel velox in illis naturꝝ facta erit cā doloꝝ in illo:nūc aūt in q̊-
libet mēbro ꝯsimili ē nā 2ᵡ:qꝛ ē ibi nā ꝑ quā ē vnū ⁊ ꝯtinuū:⁊ hec
ē ꝯtinuitas ei⁹:⁊ ē ibi cōpl'o:⁊ qꝛ cōpō nō ē nā ei⁹ vt ꝯsil'e ē:iō ꝑmu
tatio facta ī cōpōne nō ē cā doloꝝ:⁊ iō cā doloꝝ sūt tm̄ due.¶ Tūc
ad rōnē.s.ad ꝑmā dico ꝙ Aui.loqᷓ ibi de cāis ꝑticularib⁹ cuiusq̄ꝫ
doloꝝ:hic aūt de vl'ibus cāis doloꝝ gñalis.¶ Ad 2ᵃᵐ dōm ꝙ cōpō
sit nā officialis:nō tm̄ ꝯsimilis mēbri.mō sensus nō debeᷓ mēbris
officialibus per se:sed per nām ꝯsimiliū:q̄re ⁊c̄.Deinde cuꝫ dicit.

¶ Per malitiā cōpl'onis diuerse intelligimus vt mem-
bra sui substātia cōpl'onē hēant māsiuā:deide adue-
niat eis cōplexio extranea huic ꝯria ita vt sit plus ca-
lida aut plus frida q̄ꝫ erat:⁊ virt⁹ sensibilis rei aduen
tū sentiat ꝯrie ⁊ fiet dolor:qm̄ dolē nō est nisi ꝯrie rei

ꝯrietatē sentire.Malitia aūt cōpl'onis mansiue nullo
mō efficit dolorē neq̄ꝫ sentiᷓ veluti si cōpl'o mala q̄ iā
ē i mēbroꝝ suba māsiua corrūpit cōpl'onē p̄ncipalē ⁊
facta ē:ac si ipa eēt p̄ncipalis.Ista.n.dolorē nō effic̄:
qm̄ ipa nō sentiᷓ.Opꝫ eni ꝙ sentiētes ab illo qd̄ sentiᷓ
patianᷓ.Res nāq̄ꝫ nō patiᷓ ꝓpter dispōnem mansiuā
que ipsam nō mutat:imo nō patiᷓ nisi ꝓpter ꝯriuꝫ ad-
ueniens qd̄ eam mutat ad illud qd̄ nō erat.

¶ Hic ꝓbat qdā dcm̄.s.ꝙ mala cōpl'o sit cā doloꝝ.de sol'one ꝯti-
nui nō dubitaᷓ:qꝛ illd̄ videbaᷓ eē magꝭ notū.Et p̄ oñdit q̄uo mala
cōpl'o sit cā doloꝝ:⁊ q̄ mala cōpl'o ē cā doloꝝ.Scd̄o errorē ꝗrūdā
remouet.ibi(.S.v̄o cū verificaᷓ ītētio.)Pria i duas:ꝑꝑ qd̄ notā-
dū ꝙ mala cōpl'o pōt diuersificari i mēbro:aut qꝛ hꝫ eē diuersum
vl'eq̄le i mēbro:aut penes suas spēs:q̄ sᷓ cal'a frida sicca ⁊ hūida.
Prio ḡ oñdit q̄uo mala cōpl'o ē cā doloꝝ ⁊ q̄uo nō:⁊ q̄tū ad distō-
nē ei⁹ ꝑ diuersuꝫ ⁊ eq̄le.Scd̄o oñdit q̄tū ad distōnē doloꝝ ꝑ spēs:
ita ꝙ pᵃ distō.s.ꝑ diuersuꝫ ⁊ eq̄le daᷓ ꝺ mala cōpl'one i cōpōne ad
obm̄ in q̄ est:2ᵃ v̄o ſm se q̄tū ad ei⁹ spēs.ibi(Cū igiᷓ hec sciuisti.)
Pria i duas.Prio oñdit q̄uo mala cōpl'o diuersa est cā dolo.⁊ nō
mala cōpl'o eq̄l'.Scd̄o ꝓbat illd̄ qd̄ dixit ꝑ signū.ibi(Ioq̄ꝫ ethicā
hñs.)ꝑꝑ pᵐ ītelligeñ.Pria i.d.Prio oñdit ꝙ mala cōpl'o ē cā do-
lo.Scd̄o ostēdit ꝙ mala cōpl'o eq̄lis siue māsiua nō est cā doloꝝ.
ibi(Per malitiā āt cōpl'onis māsiue.)¶ Iuxta pᵃᵐ ꝑtē notādū ꝙ
Aui.i his v̄bis duo īsinuat.Prio qd sit mala cōpl'o diuersa.Scd̄o
īsinuat ꝑꝑ qd sit cā doloꝝ.Scd̄m īsinuat cū dic̄(Et virt⁹ sensibilis
rei ⁊c̄.)ꝑꝑ 2ᵐ ītelligēdū ꝙ sic̄ mala cōpl'o diuidiᷓ ꝑ diuersuꝫ ⁊ eq̄-
lē:ita ⁊ bōa cōpl'o.mala āt cōpl'o diuersa ē oīs cōpl'o mala i q̄ mē-
bꝝ egrediᷓ a dispōne sua nāli ad dispōnē ꝯ nāꝫ:vtputa ad cal'itatē
vl'friditatē ⁊c̄.ita ꝙ ē in fieri ⁊ i alterari:ſꝫ mala cōpl'o facta ē in
mēbro in q̄ mēbruꝫ egrediᷓ a dispōne nāli ad p̄ternām in q̄ nō est
ampli⁹ in alterari:ſꝫ si est iā in termīo ⁊ in fcō eē:ita ꝙ ampli⁹ nō
depēdet ab alteratiōe:⁊ iō in mala cōpl'one diuersa nō ē vn⁹ mo-
dus cōpl'onis ſꝫ duo.s.nālis ⁊ inālis:⁊ iō mala cōpl'o diuersa nō ē
in oīb⁹ ꝑtib⁹ mēbri cui⁹ cōpl'o alteraᷓ ⁊ ꝑ tāto dr̄ diuersa:ſꝫ mala
cōpl'o eq̄lis bñ ē vna in oīb⁹ ꝑtib⁹ q̄re tota cōpl'o q̄ p̊ erat nālis fcā
est p̄ter nāꝫ tota.⁊ h̄ ē qd̄ dic̄ Aui.hic ⁊c̄.ſꝫ bōa cōpl'o diuersa quā
dñr qdā ꝙ ē cōpl'o quā fac̄ vnū mēbꝝ ꝯ aliō ipꝫ calefaciēdo aut i-
fridādo.s.ꝙ os ifridat carnē ⁊ caro calefac̄ os:ſꝫ h̄ ē ꝺria qdā:qꝛ
in mala cōpl'one eq̄li h̄ accidit q̄tūcūq̄ꝫ sit eq̄lis:ḡ mala cōpl'o eq̄-
lis nō differt a bōa cōpl'one diuersa.Itē qꝛ i cōpl'one diuersa ē sen
sus:in illa aūt quā isti ponūt nō ē sensus:qꝛ talis actio nō sentiᷓ:⁊
iō dico sic:mala cōpl'o diuersa ē qñ fit recessus a dispōne bōa nāli
ad dispōnē p̄ter nām:ita bōa cōpl'o diuersa diceᷓ rōne termini ad
quē vadit.s.ꝙ redit a dispōne p̄ter nām ad dispōnē nālē:⁊ iō sicut
in cōpl'one mala diuersa accidit dolor:ita ⁊ i ista accidit ꝺlitia ꝑꝑ
oppoᵐ:ſꝫ cōpl'o eq̄lis bona est qñ corp⁹ est in optima sanitate:⁊
iō sicut in mala cōpl'one eq̄li nō est dolor:ita ⁊ in ista nō est ꝺlitia.
¶ Scd̄o īnuit Aui.ꝑꝑ qd̄ mala cōpl'o diuersa est cā doloꝝ.ꝑꝑ qd̄
notādū ꝙ dolor ꝯsistit in passione:vt appet.4.de accidēti ⁊ mor-
bo.ca.6.cū mala cōpl'o diuersa sit i fieri ⁊ alterari:iō nō est in oīb⁹
ꝑtib⁹:ſꝫ i aliqb⁹ ē cōpl'o nālis ⁊ in aliqb⁹ p̄ter nām:⁊ iō ex passiōe
fcā a mala cōpl'one in ꝑtib⁹ in qb⁹ ē bōa cōpl'o accīt dolor:⁊ ꝑꝑ h̄
dicit Auer.3.sui coll'ꝫ.ca.32.ꝙ mēbrū in q̊ est mala cōpl'o diuersa
sentit dolorē ꝑ mediū bōe cōpl'onis q̄ ē in eo:ſꝫ qꝛ ī mala cōpl'one
nāli eq̄li nihil remāsit ꝺ nālitate nisi cū q̄ stat vita:iō ī mala cōple
xione eq̄li actiōe caloris extranei in hūidū nō fit dolor:verūtñ de-
claratio haꝝ ꝑtiū magꝭ ꝑtinet ad librū thegni de malitia cōpl'onis
diuerse:⁊ ideo ꝺ istis breuiter ꝑtranseo solū dando veritatē.

¶ Ideoq̄ꝫ ethicā habēs nō tātū sentit iflāmatōis q̄tū
habēs effimerā aut tertianā:lꝫ ethice calor calore ter-
tiane sit maior.Calor eni ethice est māsiu⁹ ⁊ in substā-
tia mēbroꝝ principaliū infixus:⁊ tertiane calor est ve
hemēs a vicinitate veniens calidi humoris ad mēbra
in qb⁹ adhuc nālis ipoꝝ cōpl'o ita ꝯſuata est.Or si hu
mor recesserit mēbꝝ in sua remāebit cōpl'one:neq̄ꝫ ca
lor ille in eo figeᷓ nisi egritudo i ethicā mutata fuerit:
⁊ cōpl'o qdē mala nō diūsa nō fit māsiua in mēbro nisi
ordinatiꝫ.Est ēt cū in dispōne sanitatꝫ iueniᷓ hoc itel-
lectu ꝓximū:⁊ h̄ ē qm̄ ei q̄ se in hyeme balneat si se cū
aq̄ calida imo tepida lauat accidit ei ex ipsa horripila
tio:qm̄ corporis ei⁹ qualitas ab eo est lōginq̄ ⁊ ei cō-

traria:postea vo vtit̄ ea ⁊ delectat̄ ex ea:⁊ ita ordinat̄ ad resolutionē frigoris qd̄ in ipo erat agēs. Deide aūt cū aliq̄ hora in casa balnei interiore sederit fiet corpus eius aqua illa calidius:⁊ cū illa eadē aq̄ prima repente eo inscio sup eū ꝓijciet̄ horripilationē ab eo patiet̄ ⁊ sentiet ex ea frigiditatē. Cū igit̄ h̄ sciuisti dicem⁹:ꝙ lz vnū ex gn̄ib⁹ causaꝝ doloris sit malitia cōplōnis diuerse:nō tn̄ ois malitia cōplōnis diuerse:imo calidū essentialr̄ ⁊ fridū essentialr̄ ⁊ siccū accidētalr̄ ⁊ hūidū nullo mō dolorē faciūt. Calor.n.⁊ frigiditas sunt due qualitates agētes:⁊ siccitas ⁊ hūiditas sunt due qualitates patiētes:quaꝝ virtutes nō sunt vt ꝑ eas corp⁹ iprimat̄ in corp⁹:s₃ vt ꝑ eas corp⁹ a corpore iprimat̄. Siccitas vo ꝑ accn̄s fac̄ dolorē:qm̄ alteri⁹ gn̄is cā sequit̄ cā que est ꝯtinuitatis solo:est enim cū siccitas ꝑꝑ sue ꝯstrictiōis fortitudinē fit cā solōnis ꝯtinuitatis.

¶ Hic ꝓbat per signū vel ab effectu qd̄ dixit. Primo per signū ab effectu reperto in corpore egro. Scd̄o per effectū. ibi (Et tamē in dispōne.) ¶ Notādū ꝑ ꝙ hoc merito hic infert ex dictis:q₂ ille q̄ h₃ ethicā h₃ malā cōplexionē que nō sentit̄:ideoq₃ ⁊c̄.

Dub^m 5^m ¶ Sed tu dices qūo dicit ꝙ habēs ethicā nō sentit tātū iflāmationes q̄tū effimerā hn̄s:q₂ ille q̄ h₃ ethicā h₃ malā cōplexionē manifestā que nō sentit inflāmationē:q₂ per hoc differt mala cōplexio diuersa a mala cōplexione eq̄li:q₂ in mala cōplexione diuersa est sensus:in eq̄li aūt nō. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ in ethica fit saltim aliq̄s sensus:q₂ vt dcm̄ est sua cōplexio nō est oimō ex̄ nām dato ꝙ sit eq̄lis:⁊ iō pōt sentire rē aliā extraneā:lz nō sentiat suā malā cōplexionē eq̄lē cū i ea eleuant̄ q̄dā fumi ⁊ vapores calidi q̄ aggregant̄ in eis ⁊ tales vapores nō est icōueniēs ꝙ ethica sentiat:⁊ iō bn̄ dixit Aui. nō tn̄. Et qd̄ dcm̄ est sup ꝙ i ethica nō est sensus aliq̄s:verū est respcū sue male cōplōnis eq̄lis:q₂ ipsam ampli⁹ nō sentit.

Dub^m 6^m ¶ S₃ tu dices qūo calor ethice est maior calore tertiane:⁊ dato ꝙ sit māsiuus nō seq̄t ꝑꝑ h̄ ꝙ sit maior. nā sicut dr̄ ꝑ de fe. ca. 9. calor est maior in causonide q̄ in ethica:⁊ tn̄ calor causonidis nō ē māsiuus. ¶ Itē videm⁹ ꝙ in q̄busdā putridis est calor colliquās sicut in ethica:ḡ saltim erit ei eq̄lis ⁊ nō maior. ¶ Dōm ꝙ Aui. dicit est maior nō calore cuiuscūq₃ putride:sed tertiane vere in qua nō est multa caliditas. ¶ Sed tu dices est ne maior calor ethice q̄ calor cuiuscūq₃ putride. Dōm ꝙ calorē vnū eē maiorē altero pōt z^r intelligi. Uno mō in q̄to aut in q̄li. Si queres de maiori in quāto nō est maior in ethica q̄ in q̄cūq₃ putrida saltim q̄ in synocha. Et rō hec est:q₂ caliditas caloris extranei isequit̄ q̄titatē caloris nālis:⁊ q₂ in synocha est plus de calore nāli in q̄to:ḡ est etiā ibi maior caliditas extranea q̄ in ethica:⁊ hoc mō itelligit Gal. ꝑ de feb. ca. 9. Si aūt dicat̄ vnus calor maior altero in q̄li hoc pōt esse z^r. Uno mō cōparādo calorē ad subm qd̄ recipit calorē febrilē. s. ad cor. ⁊ hoc mō calor est maior in ethica q̄ in quacūq₃ putrida:q₂ cor est alteratū in ethica q̄tū ad oēs sui partes:in aliq̄ aūt putrida nō:ḡ vt sic est maior in ethica q̄ in putrida. Aut pōt accipi talr̄ s₃ se nō in cōparatione ad sbm feb. ⁊ hoc mō nō est incōueniēs ꝙ in q̄busdam putridis sit maior ⁊ fortior caliditas accensa in humorib⁹ q̄ in mēbris:q₂ nō est incōueniens ꝙ humor aliq̄s sit magis apt⁹ inflāmari q̄ mēbra ipsa. Et ꝑꝑ h̄ appet ad rōnes. ¶ Notandū vlterius ꝙ ꝑ hec vba tertiane calor ē vehemēs:innuit Aui. ꝙ calor fe. tertiane h₃ eē solū s̄m sensū tactus:⁊ iō ꝑcipit̄ a ꝑte nāli:q₂ tāgit̄ ab egra ⁊ calefacta:sed calor ethice est sicut ifixus:⁊ iō nō sentit̄. Et nō velis ꝑ h̄ dicere ꝙ nihil remaneat de nālitate in cōplexione hn̄tis ethicā:q₂ tūc nō viueret si h̄ esset:tn̄ sunt aliq̄ q̄ dicunt ꝙ in cōplexione ethici cōplexio influēs a corde ad mēbra remanet:⁊ iō ethic⁹ viuit:s₃ radicalis ē ꝑmutata. S₃ h̄ nihil ē:q₂ tā i ethica q̄ i putrida remāsit aliq̄d nālitat̄ tn̄ hn̄t eē diuersa:q₂ i putrida h₃ eē mala cōplō i fieri:i ethica aūt i facto eē:⁊ adhuc tn̄ cū ea stāt opa vite. s. sensus ⁊ mot⁹:s₃ in tertiana ⁊ q̄cūq₃ putrida h₃ eē sensus caloris ꝑ tactū nisi ordinatim. ꝑ h̄ innuit ꝙ mala cōplexio diuersa ca. acq̄rit̄ ꝑ motū ꝑtis post ꝑtē ⁊ ordinate:s₃ mala cōplexio eq̄lis nō ampli⁹ acq̄rit̄ nec ordinē h₃:q₂ tota est fcā vn⁹ modus cōplōnis. Deide cū dic̄ (Cū igr̄ h̄ sciuisti,) hic oñdit ꝙ mala cōplō ē cā dolorꝭ vt diuersificat̄ i spēs q̄ spēs sūt cāe dolorꝭ ⁊ q̄ nō. dicit ꝙ hūidū nullo mō dolorē facit:verū est hūidū sine mā:q₂ ēt si eēt cū mā posset dolorē facē. s. ꝑ accn̄s:q₂ iflāmat mēbrū ⁊ replēdo extēdit ⁊ extendēdo facit solōnē ꝯtinuitatis:⁊ per ꝯn̄s dolorē:⁊ h̄ est per accn̄s. Ex h̄ habet̄ ꝙ nō reperit̄ mā hūida q̄ faciat effectū quarti gradus.

Dub^m 7^m ¶ Dubitat̄ circa illā partē (Cum igit̄ hoc sciuisti ⁊c̄.) vtrū mala cōplexio sicca essentialiter possit esse cā doloris vel causare dolorē. Et videt̄ ꝙ nō aucto. Auicē. hic ⁊ rōne eius. Itē aucto. Auer. 3. colliget. cap̄. 32. de accidentibus sensus tactus. ⁊ eadē rōne allegata ibidē. ¶ In cōtrariū arguit̄ aucto. Gal. in. z. thegni tracta. de ventre ter. cōmē. 32. ibi (Dolores aūt s̄m quē incumbit ⁊c̄.) ⁊ in illo de malitia cōplexionis diuerse. cap̄. 4. cū dic̄. Unūq̄dq₃ mēbrū neq₃ alterat̄ neq₃ egredit̄ a nā sua nisi cū calefit aut infrigidat̄ ⁊c̄. ¶ Ad hoc dōm ꝙ mala cōplexio sicca eēntialiter pōt dupliciter causare dolorē:q₂ qd̄ h₃ rōnē cōtrarij ⁊ subito permutātis h₃ rōnē causantis dolorē essentialiter:q₂ hoc in rōne doloris cōtinet̄:sed hoc h₃ siccitas essentialiter:q̄re ⁊c̄. Declaratio minoris. ꝙ h₃ rōnē cōtrarij hoc est manifestū. ꝙ habeat rōnē subito imprimētis apparet:q₂ subita impressio imoderati pōt existere cōtrarij:sed siccū per hoc ꝙ omne siccū h₃ ꝙ possit esse imoderatum:quare ⁊c̄. sed supposito ꝙ aliquā siccitatē est possibile imoderata:tunc arguo aut ipa sentit̄ aut nō. si nō aut erit s̄m eius ꝙ siccitas est:⁊ hoc est falsum:q₂ rōne vt est hoc est sensibilis:aut rōne eius q₂ imoderata:⁊ hoc est falsum:q₂ ratio sensationis in excellentia quedā est:ergo sentit̄:sed tunc aut sensu simpliciter:aut sensu qui est dolor. nō sensu simpliciter:q₂ tunc sensus moderati ⁊ imoderati ꝯtrarij eēnt eadē sensatio:ḡ sensu qui est dolor. Nec ob. rō q₂ tūc nō eēnt qualitates passiue:q₂ hoc est quātū de ipsis vt sunt in ꝓpria sua rōne accepta:nō aūt ꝯsideratis absolute passiue sunt. nā humidū cōtinuans siccū terminat̄ qd̄ est agere: vt ḋterminat̄. 4. metheo. tex. cōmē. 1. ꝓterea si siccū nō facit dolorē nisi per solutionē partiū cū dolor sit separatio:ḡ siccū per se dolorē nō facit. ¶ Sed videt̄ esse dōm ꝙ duplex est dolor:magnus ⁊ paruus. siccitas ergo non causat dolorē magnū:sed simpliciter nō priuat̄ a causatione doloris:⁊ q₂ dolor paruus nō est ꝓprie dolor sed cōfectio quedā:adeo enim ꝙ nō dicit̄ causare dolorē:⁊ hoc est ꝙ vident̄ somniare verba Gal. in lib. de malitia cōplexionis diuerse cap̄. ꝑ in illo. s. malitia cōplexionis diuerse ⁊c̄. ⁊ hec etiā vident̄ somniare verba Aui. in. 3. tracta. z. de speciebus sode facte a mala cōplexione. dicit enī quāuis sit siccū paruū faciens dolorē. Et ex h̄ pōt apparere veritas alterius q̄ſi in qua querebat̄ vtrum humiditas sine mā possit causare dolorē:q₂ magis videt̄ actiua qualitas humiditas q̄ siccitas:sed siccitas pōt vt ꝓbatū est. Preterea mala cōplexio sicca sine mā pōt in mēbro existere qua rōne huius imoderata sine mā mala cōplexio. si aūt hoc nō h₃ mala cōplexio humida nō inquātū existit cōplexio vt talr̄ ḋterminat̄:aut ḡ sentit̄:aut nō ⁊c̄. Qd̄ aūt hic dixit Aui. vel dicit̄ ab Aui. ad ꝑuū dolorē debet referri:sed oia ista vba sunt falsa ⁊ sunt magistri Bartholomei de Uarignana.

¶ Gal. vo cum verificat̄ intentio ad hoc cā reducit vt essentialis causa doloris nō sit nisi solutio ꝯtinuitat̄ et nō amplius:⁊ ꝙ calidū dolorē nō facit nisi ꝓpterea ꝙ ꝯtinuitatē soluit:⁊ neq₃ ēt fridū dolorē efficit nisi ꝓpterea ꝙ ꝯtinuitatis solutio ip₃ comitat̄: ꝑꝑ multā nāq₃ spissitudinē quā facit ⁊ coadunationē ipm ꝓculdubio sequit̄ vt partes ad locū trahant̄ vbi spissant̄ ⁊ vt a loco separent̄ a quo trahunt̄. Et i quodā suoꝝ libroꝝ s₃ hāc sniam itantū ꝓcessit donec opinari fecit ꝙ oia sensibilia nocumētū faciunt ꝓpter huius v₃:faciūt nocumentū ꝓpter eius separationē:aut ꝑꝑ coadunationē quā separatio sequit̄. Nigrū itaq₃ in visibilib⁹ dolorē efficit ꝓpter sue coadunationis fortitudinē ⁊ albū ꝓpter sue disgressionis vehementiā ⁊ amarū ⁊ salsum ⁊ acetosū in gustatione dolorē efficiunt ꝓpterea ꝙ fortiter dispergūt ⁊ ponticū:ideo q₂ vehementer coadunat qd̄ ꝓculdubio sparsio sequit̄ ⁊ in odoratis simil̄r. ⁊ ꝓpter hoc in fortib⁹ sonis fit dolor:ideo ꝙ dispgūt ꝓpter motus aeris fortitudinē cū sibi obuiat.

¶ Postq̄ oñdit ꝙ mala cōplexio est cā doloris:⁊ que mala cōplō hoc facit sicut dicebat̄. ponit circa hoc opiōnē quādā ⁊ ipsā iprobat. vel aliter. Postq̄ ostēdit ꝙ mala cōplexio est cā dolorꝭ:⁊ que mala cōplexio est cā dolorꝭ:hic declarat ꝙ mala cōplexio sit imediata cā doloris ꝓpter opiōnē quorūdā:⁊ quā visus est ponere Gal. circa hoc. Primo nota talis narrat opiōnē Gal. vt vident̄ sonare verba eius. Scd̄o circa eius determinat veritatē s̄m ꝓpriā opiōnē. ibi (Certa aūt dictio.) ¶ Iuxta istā partē notādū ꝙ istud dictū. s. cū. G. verificat̄ intētio ⁊c̄. pōt dupliciter exponi. Uno mō

ꝙ ſit dicē certificaṫ.i.cū certe accipiṫ intētio Gal.Alio mō pōt exponi verificaṫ.ſ.ſermo diſpōnē habēs ꝑ vnā opionē que putaṫ de Gal.nō ſm veritatē ⁊ itētionem eiꝰ.Si in pͦ mō accipiaṫ:tūc opio Aui.⁊ Gal.ꝯdicūt:qꝛ Gal.ponit ꝙ ſola ſolō ꝯtinui ſit cā doloris:⁊ Aui.ꝙ nō ſola ſꝫ mala cōplexio.Si exponaṫ zͦ mō nō ꝯdicūt ſimpliciter:ſed vt putaṫ cōiṫ.⁊ hec zª expō eſt melioꝛ ⁊ verioꝛ:qꝛ melius ē ꝯcordare itētiōes auctoꝝ in ſcia ꝙ̄tūcūqꝫ poſſumꝰ ꝙ̄ diſcordare:qꝛ turpe eſt vt ꝯdicāt.Et forte itētio.G.qͦ nō fuit ꝙ ſola ſolutio ꝯtinui ſit cā doloꝝ:imo eſt mala cōplexio.⁊ exponit in multꝭ locis ꝙ mala cōplexio cauſet dolorē ⁊ ſolō:⁊ hͦ magꝭ declarabo in qōne. ¶ Scōo notādū ex his appet ꝙ duo tm̄ ſint cāe doloris:qꝛ cū doloꝛ ſit paſſio mēbri ſenſitiui:⁊ mēbra organica nō ſint ſenſitiua niſi ꝑ rōnē mēbroꝝ ꝯſimiliū qbꝰ ineſt ſenſus pͦ:iō doloꝛ eſt paſſio mēbri ꝯſimilis ſolū ſm vtrāqꝫ iſtaꝝ opionū:⁊ qꝛ duplex eſt nā in mēbro ꝯſimili:vna eſt ꝓpria.ſ.cōplexio:alia cōis.ſ.ſolō ꝯtinui ⁊ vnitatis:qꝛ vnitas ēt debeṫ organicis:⁊ iō dr̄ cōis lꝫ non ſit vera vnitas ſicut in ꝯſimilibꝰ:qꝛ eſt vnitas per colligantiā.in ꝯſimilibꝰ eſt vere vnitas ⁊c̄.qꝛ ꝯtinuitas:iō tm̄ ſunt due cāe doloris.⁊ ideo diſcurrit per operationes ſenſuum caſum.ſ.viſus tactus ⁊c̄.

¶ Certa aūt dictio in hoc mō eſt vt cōplexionis mutatio ponaṫ genus ex quo doloꝛ eſſentialiter ꝓuenit:lꝫ cū eo ꝯtinuitatis ſeparatio ꝯtingat:huiꝰ tn̄ declaratio verificata in medicina nō cōtineṫ:ſed in ꝑte ſapientie nāli:ideoqꝫ ad ipſius ſummā parūper inuemus.

¶ Hic determi.veritatē doloris ſm primam opi.Et tria facit:qꝛ primo ponit ſuam intentionē.Scōo declarat cām.ibi(Dicemus igiṫ.)Tertio declaratam ꝯcludit.ibi(Hoc itaqꝫ ſcies ⁊c̄.)

¶ Dicemus igr̄ ꝙ cū doloꝛ ē ſiliuꝫ ꝑtiū in mēbro dolēte ⁊ ꝯtinuitatis ſolutio nullo mō ſimiliū erit ꝑtiū:ſꝫ dolorē in diſpoſitionibꝰ in qbus ꝯtinuitatis nō exiſtit ſeparatio nō ꝯtingit inueniri ꝓpter ꝯtinuitatis ſolutionē:imo ꝓpter cōplexionis malitiā.Et ēt frigꝰ facit dolorem vbi cōſtringit ⁊ coadunat ⁊ oīno ibi infrigidat. Et ſolutio qdem ꝯtinuitatis nō eſt vbi īfrigidat:imo in extremitatibꝰ locoꝝ īfridatoꝝ.Amplꝰ doloꝛ ꝓcul dubio eſt ꝯtrariū ſubito ipreſſorē ſentire vn̄ ipſe eſt cōtrarius ⁊ dolē faciēs.None vides ꝙ ſiquis frigus cōplexionē corrūpens ſenſerit:vn̄ cōplexionē corrūpit ⁊ fuerit ſicut nō accidēs ꝓpter ipm ꝯtinuitatis ſeparatio iſtud ſentire an erit ꝯtrariū ⁊ an dolorē faciēs.Ex hoc itaqꝫ ſcies ꝙ mutatio cōplexiōis ſubito cā exiſtit doloris quēadmodū ſolutio cōtinuitatis.

¶ Hic declarat qͦ ꝓpoſuit.Et duo facit ſm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓbādū ꝓpoſitū.Scōaꝫ adducit ibi(Amplius doloꝛ.) ¶ In ꝑte iſta itēdit talē rōnē.Si doloꝛ ē in ꝑte in q̄ nō eſt ſolō ꝯtinui:ſed ſolū mala cōplexio:ille erit a mala cōplexione ⁊ nō a ſolōne ꝯtinui:ſꝫ hͦ ē aliqn̄:iō ⁊c̄.Huiꝰ rōnis maiorē ꝑſupponit vt notā:⁊ ipſa eſt nō ex duplici ſenſu vel ꝑnͦ.Primo ex hoc:qꝛ vbicūqꝫ eſt doloꝛ ibi nec̄io eſt cā doloꝝ.Scōm ꝑn.ſuꝑ qͦ formaṫ maioꝛ ꝙ nō ſunt plures cāe doloris niſi mala cōplexio ⁊ ſolō ꝯtiui:cū ꝫ nō ſint plures ſi erit reperire dolorē alicubi ſine vna cā nec̄io erit altera.Declarat aūt ſolū minorē:⁊ hͦ duplici rōne.ſ.ꝙ doloꝛ ſit in aliq̄ parte in qua nō eſt ſolō ꝯtinui.ibi(Amplꝰ doloꝛ ꝓcul a dubio.)In pͣ ꝑte ꝓbat gn̄alr̄.Scōo ſpāliter deſcēdit ad hͦ declarādū.ſ.in quodā dolore ſpāli.ſ.facto a frigore.ibi(Et etiā frigus.)Generaliter ſic declarat:qꝛ poſſibile eſt ꝙ doloꝛ ſit in aliq̄ parte mēbri vtputa in toto digito:ꝫ neceſſario mala cōplexio erit cā illius doloris que eſt in ꝑte nō ſoluta:⁊ nō ſolō ꝯtinui.Scōa ꝓbatio eſt:qꝛ ſi ſupponaṫ aliqͦ mēbrū īfrigidari:ita ꝙ ex tali īfrigidatiōe accidat doloꝛ qͦ eſt notū:qꝛ poſe tūc nō accidit ſolutio ꝯtinui in loco vbi eſt īfrigidatio:ſed ſit in partibꝰ que ſunt iuxta ꝑtē ſanā nō infridatā:qꝛ ibi ſit diſtinctio ꝑtiū nō īfrigidataꝝ ab īfridatꝭ ꝓpter denſitatē ꝑtiuꝫ nō īfrigidataꝝ intēſe:ſꝫ cū doloꝛ ſit in loco in q̄ eſt adunatio ꝑtiuꝫ frigidarū ad vitā ⁊ nō ſit ibi ſolutio ꝯtinui que eſt diſtinctio illarū partiū.⁊ iſtas eaſdē cās vel ꝓbationes adducit in ſuo.6.de nālibꝰ parte.z.ca.z.ita bene hic ſicut ibi. ¶ Sed forte diceret aliqs volēs defendē rōnē.G.ꝙ Aui.argu.nō valet:qꝛ bene ꝯcedo ꝙ doloꝛ eſt in aliquo ꝙ̄tū ad oēs partes eq̄liter:ſicut dicit Aui.ꝯcedo etiā ꝙ ſolō ꝯtinui nō eſt in oibus partibꝰ mēbri dolētis:ſed ex his ꝓpter hoc nō ſequiṫ ꝙ ſolutio ꝯtinui nō ſit cā doloris:qꝛ nō opꝫ ꝙ cā doloris ſit in oibus partibꝰ mēbri ad hoc vt premat dolorē:qꝛ nec ēt mala cōplexio eſt in oibꝰ partibꝰ mēbri dolētis:qꝛ ſm Auer.in.z.collꝫ.caꝑ.31.doloꝛ nō ſentiṫ in mala cōplexione diuerſa niſi ꝓpter mediū bone cōplexionis que remāſit in mēbro:imo ſi eēt in oibꝰ partibꝰ mēbri nō ſentireṫ:ſicut nō ſit doloꝛ in mala complexione eq̄li:ꝫ ꝑma rō Aui.nō valet aliqd. ¶ Preterea ſcōa rō eius nō vꝫ:qꝛ dicit ꝙ nō ſit ſolutio in ꝑte in qua ſit adunatio partiū:ſed ſolū in loco in quo ſit diſtinctio:⁊ hoc nō eſt veruꝫ:qꝛ ſi ſit coadunatio partiū ſit ſubgreſſio partis vnius in aliā:⁊ per ꝯn̄s ſolō ꝯtinui vt pꝫ in libello de malitia cōplexiōis diuerſe:⁊ iō rōnes nō ꝯcludūt. ¶ Ad hoc dōm:ſed ꝑmo notandū ꝙ rōnes Aui.ſine dubio poſſent euitari tenēdo aliā opi.tamē qꝛ ad preſens legimus hunc librum turpe eſſet nō tenere cū Aui.⁊ ideo dico ꝙ mala cōplexio pōt eſſe cauſa doloris ſine ſolōne ꝯtinui.Et dico ꝙ ꝑma rō Auicē.fundaṫ ſuper hoc:qꝛ ſi debet eſſe doloꝛ in membro opꝫ ꝙ ineſſet magna permutatio.ſi aūt in membro illo in quo ſit doloꝛ:qꝛ doloꝛ ſit corruptione mēbri:⁊ ideo opꝫ ꝙ forma realiter imprimaṫ in ſenſum tactus:⁊ nō ſolū intētionaliter:ſed in alŋs ſenſitorŋs ſiue organis alioꝝ ſenſuū:nō opꝫ vt realiter imprimaṫ paſſio:ſed intentionaliter:⁊ ideo in eis nō ſit doloꝛ vt declarabiṫ in quadam qōne niſi vt participāt ſenſu tactus qui eſt fundamētū alioꝝ ſenſuū:ſed cū vehemens permutatio realis non ſit in ſenſu tactus niſi ꝑmuteṫ ab obiecto in ſimilitudinē iprimētis formā ⁊ ipm hēat eſſe in excellētia ⁊ ſit corrūpens:iō ad magnā permutationē ſenſibilis in ſenſu tactus accidit corrūpi in mēbro:ꝫ ſi doloꝛ debet eſſe in omnibus partibus mēbri ſenſibilis:opꝫ ꝙ ſit facta permutatio in omnibus partibus ſenſus tactus:tamē non opꝫ ꝙ hec permutatio ſit facta in qualibet parte minima inſenſibili:ſed ſufficit ꝙ ſit in partibus formalibꝰ:⁊ ſi ita ſit accidit doloꝛ i mēbro aliter nō in toto niſi ex cōpaſſione.ſi ꝫ ſolō ꝯtinui deberet cauſare dolorē in q̄libet parte mēbri oporteret ꝙ̄libet partē ꝯſimilē mēbri ſolui.cuꝫ ꝫ doleant ⁊ nō ſit in eis vnitas ꝑmutata oꝫ neceſſario ꝙ ibi ſit cōplexio ꝑmutata:⁊ ſic ſtat rō Aui. ¶ Ad ꝑmā rōnē viſum eſt ꝙ nō opꝫ malā cōplexionē que debet facere dolorē eſſe in omnibus partibꝰ ſenſibilibꝰ:qꝛ tūc nō fieret doloꝛ:ſed ſufficit ꝙ fiat doloꝛ in partibꝰ ſenſibilibꝰ vel formalibꝰ. ¶ Ad dictū Auer.nō vult dicē ꝙ ibi ſit aliqua particula ſenſibilis que nō hēat malā cōplexionē:ſed quātū eſt in fieri ⁊ in alterari eſt in oibus ꝑtibꝰ ſenſibilibꝰ:vt expoſitū eſt multotiēs. ¶ Itē zª rō Aui.tenet ꝙ nō eſt ꝙ ꝓpter ſubingreſſuꝫ partiū nō ſit ſolutio ꝯtinui.⁊ hoc nō vult negare Auicen.ſed hoc vult hēre qꝛ magꝭ ſit ſolutio ꝑꝑ diſtinctionē partiū que ſit in extremis partibꝰ infrigidatis ꝙ̄ inſpiſſatiōe eiꝰ:⁊ tn̄ partibꝰ ēt ſit ingreſſus ipſarū:ideo ſi ſolutio ꝯtinui eēt ſola cā doloris:tūc vbi eſſet maioꝛ ſolō eēt maioꝛ doloꝛ:ꝫ in extremis eſſet maioꝛ doloꝛ ꝙ̄ in partibꝰ adunatis qͦ eſt falſum:tn̄ ſicut dixi in alia poſſet ſuſtineri.

Dubᵐ ...

¶ Queriṫ vtꝝ ſolō ꝯtinui poſſit eſſe cā doloris:de hac qōne multiplex ꝯſueuit e[...]do.Quidā dicūt ꝙ ſolō ꝯtinui pōt eſſe cā doloris:nō aūt pōt eſſe cā ꝑma ipſiꝰ ſenſus.Alŋ dicūt ꝙ nullo mō pōt eſſe cā ꝑmo doloris ſiue ſenſus:ſed ſemꝑ opꝫ ꝙ ſit malitia cōplexionis.Alŋ dicūt ꝙ pōt eſſe cā doloꝝ ⁊ ſenſus ꝑter malitiā cōplexionis.Sꝫ ꝑma eſt falſa:qꝛ iplicat ꝯdictionē.qͦ eniꝫ eſt prima cā doloris eſt ꝑma cā ſenſus.ꝑterea iō ſenſibile cauſat dolorē ꝑme:⁊ ꝑmo ſentiṫ ſm diuerſitatē virtutꝭ illius vt albū in viſu.ſi hec zª ſolutio eſt falſa:qꝛ abſqꝫ alia mutatiōe cōplōnis videmus ſolōnē ꝯtinui factā eſſe vt ex vulnere rei tēperate vt dicit Aui.6.de nālibus.Itē ꝙ in oī ſolōne ꝯtinui apparet ſimul cōplexionē alterare ⁊ vnionē reſtituere:ita ꝙ nullū vulnus eſſet ſimplex qͦ eſt falſuꝫ. Tertia aūt ſolutio diuidiṫ:qꝛ qdā dicūt ꝙ ipſa ꝑmo ſentiṫ.Alŋ aūt dicūt ꝙ nō ꝑmo ſentiṫ ⁊ nō ſemꝑ ſentiṫ per ꝑmas qualitates:ſed per ſenſuꝫ aliaꝝ q̄litatū a quatuoꝛ que ſunt calidū frigidū ⁊c̄.Sed ꝑmū dictū nō videṫ eē verū:qꝛ cū ſolō ꝯtinui noīet quēdā motum ipſa ſentiṫ ſicut ⁊ motus cū motus ſit de genere ſenſibiliuꝫ cōium nō ſentieṫ niſi mediātibꝰ ꝑmis qualitatibꝰ:⁊ eſt rō Auer.z.colliget caꝑ.31.⁊ ideo dōm eſt ſm ſn̄iam Aui.6.de nālibꝰ caꝑ.z.ſecūde partis.⁊ ſm Alber.in ſuo de aīa ⁊ in ſūma ſua:ꝙ ſolutio ꝯtinui ⁊ ſuuꝫ ꝯtrariū habet rationē propꝛŋ ſenſibilis ⁊ nō cōmunis:⁊ hec declaratio eſt:qꝛ ſi hoc nō eſſet tūc ipſa ab alŋs ſenſibilibꝰ ſentireṫ:ſed ipſa nō ab alŋs ſenſibilibꝰ ſentiṫ vt pꝫ:q̄re ⁊c̄.Preterea ꝓpria ſenſibilia ſenſus tactus ſunt ꝑme q̄litates que aīalis corpꝰ ꝑficiūt inquātū eiꝰ:iō ⁊c̄.⁊ rō hec eſt:qꝛ ſenſus tactꝰ eſt ſenſus aīalis iquātū eſt aīalis:⁊ ex his aūt ſu.ꝯſurgit vna vnitas ⁊ ſuū ꝯriū:ꝫ ſenſus tactus eſt ꝑceptiuꝰ huius inquātū hꝫ rōnē ꝓpꝛŋ ſenſibilis nō cōmunis.Et cū diciṫ ſolō ꝯtinuitatis noīat motuꝫ:dōm eſt ꝙ noīat q̄litatē vt ſuſtentaṫ in motu ſine quo nō ꝯtingit percipi ſolutionē ꝯtinui ſicut ⁊ nullū alioꝝ ſenſibiliū ꝓprioꝝ.nā ſenſibilia ꝓpria ad ſenſum duplr̄ cōparanṫ.Uno mō vt ſunt actꝰ ſenſuū:⁊ hͦ mō ipſa ꝑmo ſentiunṫ.Alio mō vt mouētia ipſos ſenſus:⁊ hoc mō nō niſi mediate motu ſentiunṫ:⁊ ꝑ tāto voluit Auer.in zͦ de aīa cōmētos.ꝙ graue ⁊ leue nō niſi mediāte motu ſentiunṫ.Ponētes aliaꝫ

solonẽ dicũt eã sentiri ꝑ graue ꝙ ꝑmũ ꝑcipit.nã videt ꝙ per rõ-
nem grauis ꝙ res habeat ꝯtinuũ soluere nulla istarũ sufficit.

¶ Et dolor qdẽ caliditatẽ turbidat ⁊ fit fortior dolor.

¶ Hic sicut supra dicebat rñdet tacitis dubitationib⁹ potentibus incidere circa ꝑdicta. Et duo facit: qꝛ ꝑmo duo remouet dubia. 2° ibi (Est etiã post dolorẽ.) ¶ Prima dubitatio sic orit: qꝛ dictũ est ꝙ caliditas ⁊ frigiditas sunt cãe doloris. mõ diceret aliquis nunquid sunt iste cãe doloris ꝙ dolor nõ possit esse cã earũ. ¶ Ad pᵐ respõdet ⁊ dicit ꝙ dolor põt esse cã earũ.s.caliditatis ⁊c. Sed statim tu dices quõ causat dolor caliditatẽ. Dõm est ꝙ dolor multiplicat caliditatẽ ⁊ excitat caliditatẽ in mẽbro. nã dolor põt esse cã doloris per accidẽs multiplicãdo cãm doloris.s.caliditatẽ: sed cã quare dolor multiplicat caliditatẽ est duplex. Prima qꝛ dolor excitat actũ expulsiue in mẽbro cũ sit res nociua: ⁊ ideo incitãs nãm ad expulsionẽ cũ expulsio fiat per calidũ: iõ multiplicat dolor caliditatẽ. Scđa cã est: qꝛ sicut apparet per .G.13. de ingenio sani. ca. 2. scđe distin. ⁊ cap.3. pᵉ distin. dolor existẽs in mẽbro cõicat membris sanis: ⁊ tũc mẽbra sana sentiẽtia aliqđ nocumẽtũ mouent ad expellendũ: ⁊ iõ expellũt sanguinẽ ⁊ spiritũ ad membrũ dolentẽ. ⁊ hoc est qđ ꝯsueuit cõmuniter dici ⁊ male intelligit ꝙ natura currit ad membrũ dolentẽ cũ spiritu ⁊ calore: nõ qꝛ natura currat: et qꝛ habeat mentẽ nec pedes: sed qꝛ expellunt san. ⁊ spiritus a mẽbris sanis ad locũ dolentẽ: ⁊ sic dolor auget se per accidens.

¶ Est etiam cũ post dolorem remanet res que sensuz doloris habet: nec tamen est dolor certus: sed est ex summa rerum que per se resoluuntur: ⁊ torpidus quidem in medicando laborat ⁊ nocet ei.

¶ Hic remouet dubiũ. aliud dubiũ sic orit: qꝛ diceret nũqd iste cãe doloris sic sunt cãe ꝙ ad positionẽ ipsarũ sic sequit positio doloris ad remotionẽ sequit remotio. rñdet ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices quomõ põt esse ꝙ post dolorẽ remaneat res que hꝫ similẽ sensationẽ dolori. Dõm dupliciter. Uno mõ ꝙ ex imaginatione egritudinis fortis remãsit ĩpressio ⁊ genus sensationis doloris: ⁊ iõ videt postea dolor cũ nõ debeat: ⁊ tũc qñ iste cõquerit fatuus medicus calefacit vel infrigidat ⁊ nocet cũ passio sit intentionalis ⁊ iste realiter alteret ipm. vel aliter possibile est ꝙ accidãt in organo sensus tactus sicut in organis alioꝝ sensuũ. nã videm⁹ dato ꝙ lucidũ cesset ab oculo remanẽt in oculo species lucidi ĩpresse: ita etiã forte tẽpore aliquo remanet impressio male cõplexionis in sensu tactus qꝛ nõ est ꝑpter hoc corrupta eius nã: ĩmo illa dispositio nõ est ibi vera: sed post tẽpus recedit ex se sicut impressio lucis ab oculo: ⁊ tũc medicus ignorans hec curãdo dispositionem illã nocet: qꝛ alterat membrum realiter cum nõ oportet.

¶ De causis cuiuslibet doloris. Cap.20ᵐ.

Doloꝝ gñã que noĩa habẽt hec sunt pruritiu⁹ asperatiu⁹ pũgitiu⁹ cõpressiu⁹ extẽsiuus ꝯcussiuus frãgitiuus laxatiu⁹ ꝑforatiuus acualis stupefactiu⁹ pulsatiu⁹ grauatiu⁹ fatigatiuus mordicatiuus. Ista qdẽ sunt quindecim genera.

¶ Post ꝙ Aui. determi. de causis doloris in gñali ostendẽdo que ⁊ quot sunt eius cãe ĩmediate ⁊ qd sit dolor: hic deter. de causis doloris in spãli ꝺm diuersitatẽ spẽrũ doloris. Primo ꝑmittit quot ⁊ que sunt spẽs doloris. Scđo declarat vnãquãq; ipsaꝝ. ibi (Causa aũt pruritui doloris.) ¶ Notãdũ ꝙ dic gñã: qꝛ vnũqđq; istoꝝ põt hẽre spẽs sub se. dicit aũt que noĩa habẽt. ꝑpter qđ notãdũ ꝙ sic appet. 2. de iteriorib⁹. ca.6. doloꝝ qdã sunt noĩa ꝑpria ⁊ qdã cõia: illi qui habẽt noĩa ꝑpria sunt illi qui hic ponunt: sed illi qui habẽt noĩa cõia sunt illi quos noĩauit Archigenes sicut dicit ibi .G. vnde quẽdã vocauit salsuz quẽdã amarũ ⁊c. vt ibi pꝫ. mõ ista sunt noĩa ⁊ cõia dolorib⁹ ⁊ saporib⁹ ⁊ de istis nõ ĩtelligit hic. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ noĩa ꝑpria doloꝝ sumunt a ꝑprietatib⁹ rerũ: ⁊ iõ nõ sunt ĩponẽda a quocũq;: sed solũ a viris peritis cognoscentib⁹ rerũ ꝑprietates vt dicit ibi Gal. 2. de ĩteriorib⁹. ca.7. Rõ vt dicit ibi siqs deberet ĩponere noĩa istis dolorib⁹ oporteret ꝙ esset expertus ⁊ passus oĩa gñã doloꝝ: ⁊ tũc sciret melius eoꝝ ꝑprietates ⁊ differentias inuenire. ¶ Ulterius notandũ ꝙ noĩa ꝑpria ĩposita speciẽb⁹ doloꝝ sumpta a determinatis ꝑprietatib⁹ repertis in eis nõ sumunt a qbuscũq; ꝑprietatib⁹: sed vel a cã efficiẽte dolorẽ sicut asperitas: qꝛ fit ab humore aspero. vł a mẽbro in quo fit. ⁊ hoc est rõnabilius ad hũc: qꝛ cũ dolor sit actio lesa ⁊ actio lesa addat magis in relatione ad mẽbrũ ꝙ ad aliã cãm efficiẽtẽ: vt apparet primo de interiorib⁹. ideo ꝑprietates specierũ doloris magis debẽt sumi a membro dolente ꝙ a causa vel ab aliquo alio.

¶ Sed tu dices Aui. diminuit in enumeratiõe specierũ doloris habentiũ ꝑpria noĩa: qꝛ in 2° de interiorib⁹. ca.6. ⁊ 7. determinatur de dolore ꝯgelatiuo ⁊ de stupefactiuo ⁊ ambulatiuo: hic istas tres spẽs admisit vel omisit: q̃re ⁊c. Dõm ꝙ Auicẽ. numerauit hic oẽs spẽs ꝑncipales ꝑprioꝝ doloꝝ habentiũ ꝑpria noĩa ⁊ siqui alij reperiant reducent ad istas. nã dolor ꝯgelatiuus reducit ad stupefactiuũ qui est eius spẽs. Itẽ dolor stupefactiuus reducit ad mordicatiuũ: qꝛ stimulat ⁊ mordet. Itẽ dolor ambulatiuus põt ad multas species applicari ad extensiuum ⁊ perforatiuũ ⁊c.

Dubᵐ pᵐ

¶ Causa autem pruritiui doloris est humor acris acutus aut salsus.

¶ Hic exequitur de causis istoꝝ doloꝝ noĩatoꝝ ⁊ q̃tuor facit sicut q̃tuor sunt eius spẽs quas enumerat. ꝑtes patent. ¶ Iuxta primã partẽ notãdũ ꝙ hoc qđ dicit acris acuti põt referri ad eundẽ humorẽ: ⁊ tũc erit sensus: lꝫ habẽs acredinẽ cũ acuitate mixta: nam quedã sunt acria acuitate mixta vt acetũ adhuc põt referri ad diuersos humores: ⁊ est dictũ ꝙ cã pruritiui doloris est acris humor ⁊ acutus humor: sunt eñi quedam acria sine acuitate vt agresta ⁊ vtroq; mõ põt exponi. ¶ Sed forte tu dices ei⁹ mẽbri potẽtia est iste dolor pruritiuus. Dõm ꝙ principal'r sigñat circa cutẽ: qꝛ pruritus ꝑprie fit in cute ꝑpter humorẽ acrẽ vel acutum vel salsum sparsum circa cutẽ: nõ tñ est natus ibi humor facere dolorẽ qualitercũq;: sed cũ est cũ excessu vt dicit scđo de interioribus.

¶ Et doloris asperatiui causa est humor asper.

¶ Hic ponit cãs doloris asperatiui. ¶ Sꝫ tu dices quõ põt eẽ asperitas in humore cũ ipa sit ineq̃litas corpoꝝ solidoꝝ ⁊ duroꝝ: ⁊ humor est corp⁹ hũidũ fridũ. Dõm ꝙ humorẽ aliquez eẽ asperatiuũ põt dupl'r ĩtelligi. Uno mõ formal'r: ⁊ hõ mõ nullus est humor asperatiuus sicut tu arguis. Alio mõ potẽtial'r ⁊ effectiue. s. qꝛ est in potẽtia: ⁊ ẽt ad causandũ dolorẽ siue asperitatẽ in altero: ⁊ non ꝙ sit in potẽtia passiua ad asperitatẽ: qꝛ de tali cã hic nõ querim⁹ ꝺmonẽ. Et videte iste humor est nat⁹ solũ asperare membra que nata sunt de se hẽre lenitatẽ: ⁊ qꝛ lenitas maxĩe attendit in sup̃ficie: iõ iste dolor fieri hꝫ circa sup̃ficiẽ cutis: ⁊ ꝑꝑ hoc est nat⁹ fieri in sup̃ficie cãne pulmonis ⁊ ipaz asperare ex quo cãtur postea vox aspera. Ex his ẽt appet ꝙ mẽbrũ est ꝑpriũ subiectũ huius doloris.

¶ Et causa doloris pungitiui est humor qui pãniculũ extendit in latitudine sicut eius separans ꝯtinuitatez: ⁊ est cũ in sensu nõ est equalis: aut ꝑpterea ꝙ illi⁹ sup̃ qđ extẽdit pãniculus: aut illius ex eo qđ inuestituz est partes in duritie ⁊ lenitate nõ sunt similes sicut furcula ⁊ pãniculo qui super costas est inuestitus cũ apostema in pleuresi ad superiorẽ eius trahit partẽ: aut non sunt ipsi⁹ ꝑtes in suo motu similes sicut diaphragma illi pãniculo: aut ꝑpterea ꝙ partes corporis membri nõ similant: aut ꝑpter naturã: aut ꝑpter nocumentũ qđ alicui accidit suarũ partiũ ⁊ nõ alijs.

¶ Hic ponit cãm doloris pũgitiui. ¶ Iuxta qđ notãdũ ꝙ dolor pũgitiuus debet ꝑprie mẽbris pãnicularib⁹. Et rõ huius est: qꝛ hõ dolor sumit ex ꝑprietate que est ꝺm pũcturã: ⁊ qꝛ pũctura debet mẽbris de facili passibilib⁹ ⁊ talia sunt mẽbra pãnicularia: iõ appropriat mẽbris pãnicularib⁹: ⁊ vlterius qꝛ pãniculus est de se homogeneus. i. indeformis vt dicit 2° de interiorib⁹: ita quãtũ ex ꝑprietate pãniculi ꝑꝑ eius equalitatez deberet esse dolor eq̃lis: ⁊ iõ ibi cap.7. 2. de interiorib⁹. de hoc reprehendit Archigenẽ qui posuit diuersitatẽ eius ex pãniculo ꝺm ꝙ diuersificat hic dolor est ꝑpterea: qꝛ in vna parte sentit fortior ꝙ ĩ alia. Et ꝙ sentiat fortior in vna parte ꝙ in alia põt esse duplex cã. vna est: qꝛ vna pars ei⁹ est sensibilior altera: ⁊ ideo illa in qua mag̃ sentit fortis est sensibilitatis sicut accidit ĩ pãniculo oculi: qꝛ est sensibilior in parte anteriori in cornea ꝙ in clirotica: ⁊ tñ est idẽ pãniculus. aut q̃tũ ad pãniculũ quo alia mẽbra inuestiunt sicut in pãniculo costaꝝ accidit maior dolor in vna parte ꝙ in alia: vt qñ declinat mag̃ versus superius ꝙ versus inferius: qꝛ tũc declinãt versus furculam vbi est pãniculus g̃ssior ⁊ dẽsior: ⁊ tũc mag̃ extẽdit: aut qꝛ obuiat mẽbro valde mobili vt diaphragmati: ⁊ iõ fit maior dolor ꝑpt motũ ⁊c.

¶ Extẽsiui dolor cã ẽ vẽtositas aut hũor q neruũ aut musculũ extẽdit: ac si ipm ad suas trahat ex̃mitates.

¶ Hic ponit cãs doloris extẽsiui. ¶ Notãdũ ꝙ iste dolor ꝑprie hꝫ fieri in neruo siue sit extra siue intra musculũ. ⁊ causa est qꝛ dolor extensiuus hꝫ fieri in mẽbro multũ sensitiuo ⁊ multũ extensiuo: et qꝛ tales sunt nerui: ideo circa ipsos maxime habet fieri.

¶ Et doloris qdē cōpressiui cā est mā que mēbro suū coangustat locū aut vētositas que ipm coangustat et fit quasi desuper cōprimeret̃ ⁊ cōtunderet̃.

¶ Hic ponit cām doloris cōpressiui. ⁋ Et notādum ꝙ iste dolor sumitur a ꝓprietate que est cōprimo: ⁊ qꝛ id quod magis natū comprimi est caro musculosa in musculo accidit hic dolor.

a.l. corrosiui

¶ Sed cā cōtusiui doloris est mā que inter suū musculum ⁊ suū pāniculū resoluit̃ ⁊ pāniculū extendit ⁊ continuitatē soluit que inter pāniculū existit ⁊ mēbrū.

¶ Hic ponit causam doloris contusiui.

¶ Et cā doloris frangitiui est mā: aut ventositas q̄ interponit̃ media inter os ⁊ pāniculū q tegit ipm: aut frigus qđ illū pāniculū fortiter stringit.

¶ Hic ponit causam doloris frangitiui. ⁋ Notāduꝫ ꝙ h̄ dolor accidit panniculis vt cooperiūt ossa: ⁊ ideo iste dolor apparet quasi fractio: ⁊ propter hoc apparet in feb. quartanis: qꝛ mā est grossa ⁊ viscosa ⁊ in ꝓfundo exn̄s ꝙ egri sentiūt de fractura ossiuꝫ nō ꝙ ossa sentiāt hūc dolorē: sed hic pāniculus ipm cooperiens.

¶ Causa v̄o doloris laxatiui est materia que carnē musculi extēdit ⁊ nō ipsius chordam. Et hic quideꝫ neqꝫ vocatus est laxatiuus nisi propterea ꝙ musculus neruo laxior existit ⁊ pāniculo.

¶ Docet causam doloris laxatiui ⁊ patet.

¶ Et perforatiui doloris cā est materia grossa: aut vētositas que retinet̃ inter tunicas mēbri duri ⁊ grossi sicut itestini colon que incessanter ipm rūpit ⁊ in ipsum penetrat stimulando: ac si terebello perforaret̃.

¶ Ponit cās ꝑforatiui. ⁋ Notādū ꝙ mā grossa nō est cā hui⁹ doloris vt ē exn̄s sub sua grossitie: qꝛ vt sic nō ē apta ꝑforare mēbra: sꝫ h̄ꝫ ꝙ ex ipa resoluit̃ vētositas q̄ ē nata ꝑforare: vn̄ de rōne hui⁹ doloris sūt duo. vnū ē ꝙ ē vehemēs valde: ⁊ iō ex h̄ signat̃ ꝙ hꝫ fieri in mēbris multi sensus: ⁊ iō talia sūt intestina. Itē hꝫ ꝙ sit in mēbro g̃sso ⁊ duro: qꝛ tale ē ꝙ ꝑforat̃: ⁊ iō hꝫ fieri ī itestīs g̃ssis vt ī colon ⁊ in alijs ītestīs grossis a retētiōe vētositatꝭ īter tunicas grossas.

¶ Acualis aūt doloris cā est ipsa eadē materia ī hmōi membro: sed est retenta in hora qua rumpit.

¶ Ostēdit cās doloris acualis. ⁋ Notādū ꝙ dupl'r acualis differt a ꝑforatiōe ⁊ solū ſm mag̃ ⁊ minus. nā in hoc dolore sentit̃ ꝑforatio sicut in p̄: tn̄ h̄ dolor vr̄ esse ad modū puncture acus: sed ꝑforatio videt̃ ad modū ꝑforatiōis cū terebello. vn̄ in dolore acuali mā nō mouet̃: sed est ꝯcta inter duas tunicas: ⁊ ideo rūpit ad moduꝫ acus: ⁊ ideo iste dolor nō solū accidit in grossis intestinis: sed ⁊ in gracilibus: sed est tātū natus in grossis perforatiuis.

¶ Et stupefactiui doloris cā ē: aut fortꝭ frigoris cōpressio: aut poroꝝ penetratiōis spūs sensibilis q ad mēbꝛ venit clausura cū ligatura aut receptaculoꝝ repletio.

Dub^m 2^m

¶ Ostēdit cāꝫ doloris stupefactiui. ¶ Sꝫ dicēt aliqs nō vr̄ ꝙ aliqs dolor sit stupefactiu⁹: qꝛ nullus dolor ē sine sensu: sꝫ stupefactio ē p̄uatio sēsus: q̄re ⁊c̄. Ad h̄ dicūt aliq ꝙ iste n̄ ē ꝓp̄e dolor: sꝫ qꝛ. G. 2. de iteriorib⁹: ⁊ Aui. h̄ ponūt ꝙ ē dolor: iō meli⁹ ē saluare eoꝝ dicta. Dico g̃ ꝙ dolor stupefactiu⁹ aliqñ sumit̃ stricte: ⁊ tūc dr̄ solū ꝺ dolore ꝯgelatiuo q cōptetit solū dentib⁹. s. qñ aliqs comedit acrimonia patit̃ ꝯgelationē dētiū. Aliqñ accipit̃ ꝓut oē mēbꝝ pōt stupefieri: ⁊ h̄ mō accipit̃ hic. Et videte tal' dolorꝭ vl' stupefactiōis cā pōt eē 2^x. Quia qñqꝫ fit a frido excellēti: ⁊ qꝛ oīa frida sūt stupefactiua: iō dolor ꝑcept⁹ a forti frido p̄t dici stupef. dūmō retīeat sensum ⁊ motū. Alia cā ē oppil'o orificioꝝ venaꝝ ꝑ qđ dꝫ trāsire spiritus sensibilis ⁊ mot⁹ ad mēbra ex q̄ clausura accidit p̄uatio sensus ⁊ mot⁹ in mēbro sicut accidit dolor iste qñ qs retinuit crus sub se vel pedē inepte mouet̃: ita ꝙ spūs nō habuerūt liberū transitū ad mēbrū ⁊ hūc dolorē vocāt vulgares dormitionē mēbri. ⁊ istas cās hic inuit Aui. nō g̃ intellexit ꝙ sensus esset oīno priuatio.

¶ Cā v̄o doloris pulsatiui ē ap̄a cal'm ⁊ nō fridū. Frigidū eni quocūqꝫ mō fuerit siue sit duꝝ siue sit molle dolorē nō efficit nisi in cal'm ꝯuertat̃. Neqꝫ ēt dolor pulsatiu⁹ ex ap̄ate cal'o accidit nisi h̄ mō. s. cū ap̄a ꝯtigerit ⁊ mēbꝝ qđ ē ei vicinū fuerit sentiēs circa qđ exn̄t arterie q̄ semꝑ pulsant. Cū eni mēbrū sanū fuerit arterie motus nō sentiet̃ ꝓpter ipsius ꝓfunditatē: sed qñ infirmat̃ ⁊ apostemat̃ eius pulsatio dolorē efficit.

¶ Hic ostēdit cām doloris pulsatiui. Notādū ꝙ ad dolorē pulsatiuū vt hic īuit̃ tria reqrunt̃. Pꝛio ꝙ sit ap̄a calidū: qꝛ frigidū nullū facit dolorē. Scđo ꝙ sit in mēbro sensibili: qꝛ in īsensibili nō fit pulsatio. Tertio ꝙ in eo sint multe arterie: ⁊ qñ vna istaꝝ ꝺficiat nō erit pulsatiuus. Et notādū ꝙ iste dolor attribuit cām mag̃ rōne subti istius doloris q̄ꝫ rōne cāe ⁊c̄. qꝛ hꝫ fieri magis ab humore tanq̄ꝫ a cā magis cōprimēte ⁊ aggrauāte arteriā q̄ꝫ a carne.

¶ Et doloris quidē grauatiui cā est ap̄a in mēbro nō sensibili sicut pulmone rene ⁊ splene. Illud eni apostema sua grauitate trahit̃ īferius ⁊ mēbrū inferius trahitur per sensibilē fasciā ipm circundantē ⁊ suspensorium a quo orit̃ fascia: ⁊ fascia qdem ⁊ suspensoriū sentiunt qñ inferius trahit̃. Aut apostema in mēbro sensibili cuius sensuꝫ ipsa egritudo iaꝫ destruxit sicut cancer in ore stomachi cuius ponderositas sentit̃: nec tn̄ dolorē efficit ꝓpterea ꝙ ipse sensum destruxit.

¶ Ostēdit cāꝫ dolorꝭ aggrauatiui. ⁋ Sꝫ tu dices si fit ap̄a in mēbro īsensibili: quō g̃ fit dolor ⁊c̄. cū oīs dolor fit cū sensu dcm̄ ē sup̄. Dicēdū ꝙ hic dolor nō attribuit̃ mēbro nō sensibili vt īsensibile ē: sꝫ rōne pāniculi vl' circūdātꝭ ipꝫ vl' q̄ suspēdit̃: qꝛ rōe illi⁹ sētit̃ dolor.

¶ Fatigatiui autem doloris causa est aut labor ⁊ vocatur labor iste fatigatio laboriosa: aut humor extendēs ⁊ vocatur qđ accidit ex eo fatigatio extēsiua: aut ventositas ⁊ vocat̃ illud qđ accidit ex ea fatigatio inflatiua: aut humor mordicās ⁊ vocat̃ illud qđ accidit ex eo fatigatio vlcerosa: ⁊ ex eis qdē ꝓueniūt cōpōnes quēadmodū eas in locis suis declarabimus q sunt eis ꝓpꝛij. Et ex sūma cōpositionū est fricatio que apostemosa vocat̃ que est cōposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa.

a.l. fatigatio

¶ Hic ponit causas doloris fatigatiui ⁊c̄.

¶ Et mordicatiu⁹ dolor ē ex hūore q q̄litatē hꝫ acutā.

¶ Hic pōit cāꝫ dolorꝭ mordicatiui. ⁋ Notādū ꝙ 2^r mordicatiu⁹ differt a pruritiuo ⁊ pūgitiuo. A mordicatiuo pruritiuū differt ꝙ dolor pruritiu⁹ fit ī mēbrꝭ extrīsecis: sꝫ mordicatiu⁹ fit ī mēbrꝭ itrīsecis. a pūgitiuo v̄o differt: qꝛ mordicatiu⁹ ē mior ⁊ pūgitiu⁹ maior: sed oēs iste tres spēs dolorꝭ ꝯueniūt q fiūt ab hūore calido oēs ⁊c̄.

¶ De causis sedandi dolorem. Cap. 21^m.

Causa qetis doloris ē: aut qđ cāe ex q̄ ꝓuenit existit ꝯriū ⁊ ipaꝫ euāt sic̄ ābetū ⁊ lini semē cū suꝑ locū dolētē ex eis fit ēpl'ꝫ: aut cū q̄ mollificat̃ ⁊ fit somn⁹ ⁊ sensibilis v̄t⁹ ad suā redit opōneꝫ sic̄ inebriāti: aut cū q̄ infridat̃ ⁊ stupidū efficit sicut oīa narcotica. Sedans tn̄ certū est primū.

¶ Prius deter. Aui. ꝺ causis dolorꝭ ostēdēdo quot ⁊ q̄ sunt gn̄a: hic eni ostēdit cās vniuscuiusqꝫ doloris ī spāli: hic deter. de causis q̄bus destruit̃ dolor: ⁊ cā hui⁹ ꝺterminatiōis est: qꝛ ad eūdē artificē spectat cās efficiētes ⁊ ꝺstruētes dolorē. Iuxta qđ intelligēdū ꝙ sedātia dolorē sunt duplicia: q̄dā sunt sedātia dolorē vere ⁊ recte: q̄dā sunt sedātia solū ſm nomē: sicut hō mortu⁹ nō dr̄ nisi ſꝫ nomē ita q̄dā sedātia nō dn̄r nisi ſm nomē: eo ꝙ ꝑꝑ paucū tp̄s redit vel eq̄lis dolor vel maior: ⁊ hec sunt duplicia. Quia q̄dā sūt q̄ sunt sedātia ſm nomē tn̄ mag̃ approximāt ad sedātia certe: ⁊ ista sūt somnifera: qꝛ lꝫ nō remoueāt dispōnē ex q̄ fit dolor tn̄ nō īducūt aliquā malā dispōnē ꝑ quā augeat̃. Alia aūt sunt ex toto sedātia ſm nomē: qꝛ lꝫ remoueāt dolorē in p̄nti tn̄ īducūt postea dispōnes in mēbro q̄ faciūt postea redire maiorē dolorē: ⁊ ista sunt narcotica eo ꝙ ipa īspissant māꝫ ⁊ poros: vn̄ ꝓhibet̃ resol'o ei⁹. Sedātia aūt certe ⁊ vere sūt duplicia: q̄dā sūt sedātia certe ⁊ vere que sūt ꝯria egritudini ex q̄ fit dolor: ⁊ ista nō h̄nt aliq̄ꝫ ꝓꝑetatē sedādi dolorē de se: vn̄ nō cōpetūt oī morbo nisi ei ꝯriant̃. Alia sūt sedātia certe in q̄b⁹ existit aliq̄ virt⁹ sedādi dolorē ⁊ ꝓprietas ⁊ ista sunt ista q̄ sunt tēꝑate caliditatꝭ parū excedētia cal'itate māꝫ vt rarificēt poros ⁊ mām resoluāt sua cal'itate sic̄ apta infl'ari calore nāli vt augeat̃ ⁊ ꝯfortet̃ calor nālis: ⁊ īter oīa sedātia tale sedans est magis certū. Illa verba eligunt̃ ab Auer. in suo coll'ꝫ. 5. ca. 13. de sedātib⁹ dolores totaliter. Sed Auicē. reduxit has cās doloꝝ ad duplicem

modū

modũ cause:nã in dolore duo ꝯcurrũt.s.res nociua imprimẽs ꝑꝑ qđ remouet id totaľr quãtũ possibile est ꝙ dolorez sedet:⁊ h̃ facit pma cã quã tetigit.A.⁊ scđa ꝙ debilitet cãz.s.virtutez sensitiuam possibile ẽ ꝙ tale sedet dolorẽ:⁊ h̃ fac.z.⁊.z.cã que hic ponit.Sed aduertẽdũ tñ ꝙ cã ĩprimẽs est zx.quedã est ĩmediata vt mala cõplexio vel soľo ꝯtinui:⁊ qdã mediata vt humor vel vẽtositas:ĩ eo qđ dic existit ꝯriũ tãgit id qđ opponit cãe ĩmediate:in eo autẽ qđ dixit cãz eũat tãgit.z.Sz si dicat:vĩ ꝙ Aui.supfluat cũ videat eẽ negocij practici.Dõz ẽ ꝙ zx est sedatio cãrũ sedãtiuz dolorẽ.Una est quãtũ ad veritatẽ eaꝝ ĩ se ⁊ ꝑtinẽtẽ negocio theorico:⁊ sic tradit hic.Alia est ꝯsideratio quãtũ ad modũ approximatiõis eaꝝ:⁊ ista tradit in negocio practico ĩfra:q̃re nõ valz.¶Ulteri⁹ notãdũ ꝙ dolor soluit virtutẽ ex ꝑte virtutꝭ qꝛ ĩproportionat⁹:virt⁹ aũt in ꝓportiõe ꝯsistit.Itẽ ex ꝑte spũs:qꝛ ipm resoluit ex ĩpetuoso ĩpetu q fit in ipso spũ ex dolore.Itez ex ꝑte mẽbri qꝛ attrahit humores ad mẽbrũ:vñ corrũpit harmoniã cũ qua virtus operatur.

¶De eo qđ ꝓuenit ex dolore. Cap.22m.

Dolor virtutẽ dissoluit ⁊ mẽbra a suis ꝓprijs opõnib⁹ ꝓhibz:adeo vt mẽbra spũalia ab aeris ꝓhibeat attractõe:aut ei⁹ õstruat opõnez ⁊ facit eũ ĩtersectũ aut frequẽtẽ:⁊ oino non ꝭm nãlem cursum:⁊ est cũ in primis calefacit mẽbra postea infrigidat ꝑꝑ illud qđ resoluit ⁊ vincit de spiritu ⁊ vita.

¶Hic determinat de effectibus ⁊ operationibus doloris.

¶De causis delitiarum. Cap.23m.

Delitiaꝝ quoqz cause in duob⁹ sũt cõprehẽse gñib⁹:vnũ ipsoꝝ ẽ genus qđ cõpľonẽ nãlem subito reducit ad h̃ vt ipsa sentiat:⁊ alteꝝ est illud qđ nãlẽ ꝯtinuitatẽ subito reducit.Nulla eni res q̃ nõ subito venit sentit:neqz õlitie ex ea hñtur:est nãqz delitia sentire ꝯueniẽs.Et oẽ qdẽ sentire per virtutez est sensibilẽ ⁊ sentire est ꝑꝑ passionẽ sui.Cunqz sentire fuerit cũ ꝯueniẽte aut nõ ꝯueniẽte erũt delitie:aut dolor ꝭm illud qđ imprimit.Et ꝓpterea ꝙ tactus oibus sensib⁹ est spissior ⁊ magis retinens illud qđ recepit ex impressiõe ꝯueniẽte aut nõ ꝯueniẽte:iõ ei⁹ sentire illđ qđ est cõueniens cum natura ei obuiat est maior delitiarum:⁊ sentire qđ est incõueniens est deterioris doloris q̃z illud qđ alijs virtutibus existit proprium.

¶Postq̃ Aui.õter.õ cãis dolorꝭ:hic õter.de cãis õlitiaꝝ.p̊ notificat õlitiã ꝑ cãs. z° declarat qđ dixit.ibi(Est nãqz.) 3° infert correlariũ.ibi(Et ꝑꝑea.)¶Nõn̄m ꝙ delitia ⁊ dolor nõ dĩnt ĩ mõ mutatiõis facte ĩ sensu:qꝛ ĩ vtraqz fit mutatio subita:sz dĩnt ĩ ꝭmĩo mutatiõis:qꝛ ĩ dolore ẽ mutatio õ nãlitate ad ex̃ nãz:ĩ õlitia ẽ mutatio de ĩnãlitate ad nãlitatẽ.Sz dicẽt aliqs vĩ ꝙ subita mutatio ad nãlitatẽ cãet dolorẽ:qꝛ videm⁹ si aliqs hz ex̃mitates infridatas ⁊ approximẽt ea igni:tũc fit vehemẽtissim⁹ dolor.h̊ aũt nõ vĩ eẽ nisi qꝛ ibi ẽ subita ꝑmutatio õ nõ nãlitate ad nãlitatẽ.Nõn̄m ꝙ ñ cãt õlitiã nisi subita mutatio vľ reductio ad nãlitatẽ:⁊ h̃ dic phs p̊ rhetorice q dic ꝙ õlitia ẽ qdã fact⁹ mot⁹ ⁊ sensibiľi exeũte nãm.Qđ aũt tu arguis nõ valz:qꝛ ibi ñ cãtur dolor ꝑꝑ subitã mutatiõez ⁊ reductõez ad hz nãz:sz ꝑꝑ aliđ:qꝛ qñ ignis subito approxiat ipsis ex̃mitatib⁹:cũ tũc vnũ ꝯriũ fugiet vt frig⁹ exñs ĩ sup̃ficie fugiet ĩ ꝓfũdo ⁊ ꝓfundat mag̃:iõ ꝑtes ĩteriores ledunt ⁊ cãtur ibi magn⁹ dolor.

¶Ad sciẽdũ qũo mot⁹ dolorẽ effic. C.24m.

Motus dolorem efficit propter illud quod cũ eo accidit ex extensione: aut concussione:aut ruptura.

¶Ad sciẽdũ qũo mali hũores dolores efficiũt. C.25m.

Humores mali dolorẽ efficiũt:aut ꝓpter ipsorum caliditatẽ sicut cum mordicationem faciunt:aut sua multitudine sicut cũ extẽdũtur:aut propterea ꝙ vtraqz coniunguntur.

¶Ad sciendum quomodo ventositates dolorem efficiunt. Cap.26m.

Uentositas dolorẽ efficit ꝑꝑ extẽsionẽ:⁊ ventositas qdẽ extẽdẽs aut erit in mẽbroꝝ ꝯcauitatib⁹ ⁊ ipsoꝝ vẽtriculis sic ĩflatio ĩ stomacho:aut in tunicis mẽbroꝝ ⁊ eoꝝ villis sicut in colica vẽtosa:aut in tunicis musculoꝝ ⁊ sub pãniculis ⁊ sup̃ ossa:aut in circuitu musculoꝝ ĩter ipsos ⁊ carnẽ laxã ⁊ cutez:aut occultata in mẽbro sic musculi pectoris sunt occultati:⁊ ipsi⁹ qdem resoľo siue subita sit siue multo moret tꝑe ꝭm multitudinẽ sue mãe ⁊ ipsius paucitatem existit:aut grossitiem sue materie ⁊ subtilitate ipsius:aut spissitudinẽ:aut ipsius raritatem.

¶Hucusqz deter.de causis ĩmediatis doloris.s.que sunt mala cõplexio ⁊ solutio continui.hic determi.de causis mediatis doloris.⁊ primo determi.de causis.

¶De causis ei⁹ qđ retinet aut eũat.Ca.27m.

Retentionis ⁊ eũonis causas scire erit ei facile qui ea cõsiderauerit que de retẽtiõe diximus ⁊ euacuatione.Illud igitur ibi legat.

¶Postq̃ Aui.õter.de vno accñte cõsiderãdo maxie ĩ morbis.s.de dolore:h̃ õtermĩat de alio.s.de retẽtiõe ⁊ eũone.¶Nõn̄m ꝙ sup̃ fuit determiatũ de eũone ⁊ retẽtiõe vt sunt res non nãles h̃ v̊o vt accñtia.¶Notãdũ z° remittit nos ad supra determinata:qꝛ illa determinatio de repletione ⁊ eũone erat generalis:ideo ꝯuenienter põt applicari ei qđ h̃ determinatur.Deinde cum dicit.

¶De causis fastidij ⁊ repletionis. Cap.28m.

Hẽ qdẽ aut sunt extrĩsece ⁊ sũt p̃mitiue sic cuz aliqs regimie vtit:vñ multa ꝓuenit humectatio ⁊ corp⁹ nõ ĩdiget hũectatiõe cibi ⁊ pot⁹:⁊ iõ cũ hec duo ꝯiuncta fuerint sil̃ multiplicabit in corpore mã ⁊ corrũpet opatio nature in ipsa:sic multotiẽs ĩgredi balneũ:⁊ p̃cipue post comestionez et resoľonez ꝓhibentia sicut quies ⁊ dimittere exercitiuz ⁊ eũonem:⁊ in comedẽdo ⁊ bibendo ĩportunitas ⁊ regiminis malitia.Aut ĩtrinsece ⁊ sunt sic virtutꝭ digestiue debilitas q̃ nõ digerit:aut debilitas virtutꝭ expulsiue:aut retẽtiue virtutꝭ fortitudo quaꝑꝑ remanebũt humores ⁊ exteri⁹ nõ exibũt:aut cãnaliũ coangustatio.

¶Hic deter.de cãis alteri⁹ accñtis.s.fastidij ⁊ repletiõis.Et p̊ põit cãs extrĩsecas.Scđo ĩtrĩsecas.ibi(Aut ĩtrĩsece)Totum legat sil̃.¶Notãdũ ꝙ fastidiũ nausea ⁊ vomit⁹ ꝯueniũt:qꝛ sunt passiones stõchi ex repletione differũt ꝭm magis ⁊ minus:qꝛ vnũ est dispositio postea ad aliud:ita ꝙ vomitus est maior motus nausea mior ⁊ fastidium minimus respectu istorum.

¶De cãis debilitatꝭ mẽbroꝝ. Cap.29m.

Causa õbilitatis aut erit veniẽs sup̃ corp⁹ mẽbri:aut super ipz q erit virtutis lator q in mẽbro ministrat:aut sup̃ ipsam virtutem.

¶Prius õter.de cãis q̊rũdã accñtiũ ad quoꝝ remotionẽ medicus dz maxie ĩtẽdẽ.s.de cãis doloris ⁊ retẽtiõis ⁊ fastidij:⁊ qꝛ ĩter ista accñtia maxie dz ĩtẽdẽ ad retẽtionẽ õbilitatꝭ:iõ deter.de cãis õbilitatꝭ.Et p̊ oñdit q̃ sint cãe ꝓprie ⁊ ĩmediate õbilitatꝭ.Scđo oñdit q̃ sũt cãe remote ⁊ mediate.z°ibi(Cũqz cãs.)Pria in.z.Prio oñdit ex qb⁹ ⁊ ex q̊t accipiunt cãe debilitatꝭ mẽbroꝝ.Scđo exeq̃t õ eis.ibi(Illa v̊o.)¶Iux̃ p̃mã ꝑtẽ notãdũ ꝙ debilitas q̃ accidit in mẽbris cãtur ex aliq̊ istoꝝ triũ.s.vel a mẽbris vel a spũ vel a v̊tute:et rõ h⁹ ẽ:qꝛ tũc dĩ mẽbrũ õbile qñ nõ põt ĩ suã opõnẽ:⁊ potissime qñ talis debilitas sumit ĩ reľone ad virtutẽ vitalẽ ⁊ ei⁹ opõnẽ q̃ ẽ vita siue ĩ reľone ad virtutꝭ regitiue toti⁹ opõnẽ:lz ẽt possit accipi õbilitas rõne aliaꝝ virtutũ:nã ad opõnẽ cuiusqz virtutꝭ tria reqrũt s.agẽs p̃ncipale ⁊ h̃ ẽ virt⁹:⁊ agẽs ĩstrale ⁊ h̃ ẽ zx:qꝛ qđdã ẽ fixum vt mẽbrũ:⁊ qđdã ẽ mobile vt spũs q ẽ delator virtutꝭ ad mẽbrũ:et h̃ tria reqrunt in oĩ opõne mẽbroꝝ:iõ debilitas istoꝝ erit cã aliq̊rũ istoꝝ triũ.s.vel mẽbri vel spũs vel virtutꝭ.¶Scđz notãdum ꝙ Aui.tãgẽs p̃mũ modũ sup̃ ex ꝑte mẽbri dic notanter(Sup corpus mẽbri)Et nõ dic sup mẽbrũ vt distiguat sbam mẽbri a sba spũs:qꝛ mẽbruz cõiter acceptuz ⁊ ꝭm se dicitur prout cõtinet in se corpo-

reitatē mēbri ⁊ ſpūs: ⁊ q̄ alia cā ſumiť a corporeitate membri ꝙ̄ ſpūs in ꝓpoſito: iō dicit ſup corpus mēbri ⁊ nō ſup mēbrū: ⁊ excludit corporeitatē ſpūs. ¶ Tertiū notādum de eo qđ dicit ꝙ miniſtrāt in mēbro: notandū dič h̄ ⁊ nō dič mēbro: q̄ ſpūs ꝓprie nō miniſtrat ⁊ deſeruit mēbro: ſʒ virtuti regitiue totius vel aīe que eſt in mēbro: nam ſpūs eſt delator virtutuʒ aut mēbroꝝ: quare ⁊c̄.

¶ Illa v̄o cui⁹ cā in mēbro ꝓpria exiſtit eſt aut malitia cōplōnis māſiua ⁊ ꝓprie eſt frida: lʒ ēt ſit cū calor illđ efficit: iō ꝙ eius oꝑatio friditatis oꝑōni in ſtupore ſimilis exiſtit: ꝓpea ꝙ corrūpit cōplōnē ſpūs: quemadmodū accidit ei q multaʒ in balneo morā facit: imo ei cui aduenit ſyncopis ⁊ ſiccitas ꝓpterea ꝙ virtutes penetrare ꝓhibet iō ꝙ inſpiſſat. Et hūiditas ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ oppilat aut aliqua ex egritudib⁹ cōpoſitis. Sʒ que ex illis maiorē ꝓprietateʒ hʒ ne in hoīe appareat: neqʒ nocumentuʒ: neqʒ egritudo: neqʒ dolor eſt raritas texture illius membri in ſuis neruis. Omnes nāqʒ operationes naturales ⁊ volūtarie per villos: ⁊ ipſorum complexionem complentur.

¶ Hic exequiť de cauſis iſti⁹ debilitatis mēbroꝝ in ſpāli. Prīo oſtēdit qūo debilitas ꝓuenit ex ꝑte mēbroꝝ. Scđo q̄re ex ꝑte ſpūum. ibi (Illđ v̄o in quo eſt cā.) Tertio qūo ex ꝑte virtutꝭ. ibi (Et illđ qđ eſt virtuti ꝓpriū.) ¶ Iuxta p̄mā ꝑtē notādū ꝙ cām debilitatꝭ ſumptā ex ꝑte mēbroꝝ tāgit rōne duplicis nāe mēbroꝝ. ſ. rōne cōplōnis ⁊ rōne cōpōnis. Scđo tāgit cū dicit: aut aliq̄ ex egritudib⁹ compoſitis: ⁊ ꝑ hoc duo dedit ītelligē cāʒ debilitatꝭ rōne vnitatis: nam ſic ad debitā oꝑōnē reqriť debita cōplō ⁊ debita cōpō: ita ⁊ debita vnitas cū iſte ſint tres nāe mēbroꝝ: ſʒ cū ſit ſatis notuʒ cuilibet ꝙ ſolō ꝯtinui cāt magis cāʒ debilitatis mēbroꝝ ꝙ̄ de mala cōplōne ⁊ cōpōne: iō magis de illis exꝓſſit ⁊ tertiā dedit ꝑ illas duas intelligere. ¶ Secūdo notāduʒ ꝙ dič (malitia complōnis manſiua) pōt duplr̄ exponi. Uno° ꝙ ꝑ hoc intelligat malā cōplōnē eq̄leʒ vt accipiebať ſup cap° de cauſis doloꝝ: ⁊ ſi h̄ mō exponať nō h̄ dič q̄ velit ꝑ hoc excludē ꝙ mala cōplō diuerſa ſit cā debilitatꝭ mēbrorū: ſʒ hoc dič q̄ vt ſup̄ dicebať mala cōplō eq̄lis eſt termin⁹ male complōnis diuerſe: vt patet in libro de malitia complexionis diuerſe: ſi ergo mala cōplō eq̄lis eſt cauſa debilitatis membrorum: multo mag̃ cōplō mala ineq̄lis cū ſit ei⁹ termin⁹. Alio° pōt exponi: mala cōplō māſiua. i. ꝑdurās multo tꝑe in mēbro ipʒ valde debilitat: ſed illa que nō ꝑdurat nō debilitat debilitate de qua ſit curādū. ¶ Tertiū notādū ꝙ notāter dicit (⁊ ꝓprie frida) q̄ đbilitas marie attēdiť in mēbro marie qñ deficit in oꝑōnib⁹ vite: ⁊ iō ſyncopis eſt via in mortē: iō ſe hʒ debilitas ad ſyncopiʒ: q̄ eſt via ad ſyncopiʒ: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt via ad mortē: mors āt nō eſt aliud ꝙ̄ infridatio vltima caloris īnati: ita ꝙ oīa iſta. ſ. debilitas ſyncopis ⁊ mors ſunt īfridatio caloris īnati ꝑ quā ſtat vita: nō āt differūt niſi ſʒ magis ⁊ min⁹ fridū: mō ipſa mala cōplō frida maxime eſt vite ꝯ̄ria: mors enī accidit qñ friditas ⁊ ſiccitas dñať: cū ḡ mala cōplō frigida ſit formalr̄ ꝯ̄ria calori īnato: iō dič ⁊ ꝓprie frida: ſubdit poſtea lʒ mala cōplō cal̄a illud efficiat: ⁊ cā h⁹ eſt: q̄ debilitas eſt accñs ī qua defič oꝑatio vite: mō cal̄itas diminuit oꝑōnes vite īquātuʒ ē īproportionata vite: q̄ reſoluit hūidū qđ eſt ſuū pabulū ad cui⁹ reſolōnē ſequiť ſil̄r reſolō calidi nālis: ad reſolōnē calidi nālis ſequiť calidi īnati friditas: ⁊ ſic caliditas eſt cā debilitatis caloris innati mēbroꝝ remota ⁊ mediata: ⁊ hoc eſt qđ dicit Aui. ꝓꝑ qđ corrumpit cōplōnē ſpūs: quemadmodū accidit ei qui in balneo ⁊c̄.

Dub^m p^m ¶ Quartū ītelligēdū ꝙ diceret aliqs vr̄ ꝙ Auic. male dicat ꝙ oꝑatio caliditatis eſt ſil̄is oꝑōni friditatis in ſtupore ⁊ ad īducēdū ſtuporē in mēbrū. Sʒ hoc nō vr̄ veꝝ: q̄ cal̄m ⁊ fridū ſunt ꝯ̄ria ⁊ ꝯ̄riarū cāruʒ ꝯ̄ry ſunt effect⁹ ⁊ nō ſil̄es: q̄re ⁊c̄. Itē dič ꝙ đbilitatio accidit mēbris: ꝓpea ꝙ corrūpit cōplōnē ſpūs: ita ꝙ ſe refert in hac cā debilitatis ad ſpūʒ cū hui⁹ cā debeat ſumi ex ꝑte membri: ⁊ ſil̄r oīa q̄ hucuſqʒ ad locū illū (Aut aliq̄ ex egritudibus cōpoſitꝭ.) vr̄ ſe referre ad ſpiritū. ⁋ Ad primū dōm ꝙ lʒ calidū ⁊ frigidū ſint contraria ⁊ eoꝝ effect⁹ īmediati ſicut calefacere ⁊ īfridare bñ ſūt cōtrary: tñ nō eſt īcōueniēs ꝙ eoꝝ effect⁹ mediati ſint ſil̄es: ⁊ iō pñt inducere eūdē effectū: lʒ nō īmediate ⁊ hoc eſt diuerſimode: nā frigidū inducit ſtuporē mortificando calorē īnatum: ſed cal̄m hoc facit reſoluēdo humidū cū calido naturali. ⁋ Ad aliud ꝙ oēs iſte debilitates ꝓcedūt ex debilitate mēbroꝝ: q̄ primū talis debilitas īcipit a membro ⁊ nō a ſpiritu: lʒ termineť ad ſpirituʒ: ſed qñ eſſet econtra. ſ. ꝙ inciperet debilitas a ſpiritu ⁊ terminareť ad mēbruʒ bene eēt ratione ſpirit⁹: mō ita eſt ꝙ ſpūs bonus bñ veniret de ſe ad membra: ſed impeditur vel ꝓpter frigiditateʒ mēbri: vel caliditatem: vel ſiccitatem conſtringentem: vel ꝓpter humiditatem membri oppilantē: ita ꝙ iſtud nocumentū incipit a mēbris ⁊ terminať ad ſpiritus: ita ꝙ iſta debilitas dr̄ ratione membrorum.

Dub^m 2^m ¶ Ulterius notādū diceret aliqs nō vr̄ ꝙ morb⁹ cōpōnis non ſit cā efficiēs debilitatis mēbroꝝ: q̄ ipſemet Aui. dicit ꝙ raritas texture villoꝝ que eſt in morbis cōpōnis que magis vr̄ facere ad debilitatē mēbroꝝ nō facit nocumētū neqʒ egritudinē qūo debilitatē. Dōm ꝙ mala cōpō villoꝝ eſt cā vt mēbrū nō habeat ſuam vnitaʒ ⁊ cōiūctam ſicut dʒ: ⁊ hoc eſt cā debilitatis mēbri: ⁊ hoc appet q̄ videmus ea que aliqualr̄ ſunt ſtiptica ⁊ iunctiua mēbri confortāt virtutē ⁊ illa que dilatāt ipʒ debilitāt. Et ꝓpea dicebat Aui. 3. cañ. ꝙ vna cā đbilitatꝭ ſtōchi eſt raritas texture ei⁹: ⁊ ſic apꝑʒ ꝙ raritas villoꝝ texture ē cā đbilitatꝭ mēbri. ⁋ Ad rōnē dōm ꝙ Auic. nō vult dicere h̄ ꝙ in iſtis mēbris nō ſit nocumētuʒ vel egritudo nec dolor: ſʒ vult dicere ꝙ habens raritatē texture villoruʒ ſtomachi quantuʒ ad hoc ſequiť debilitas digeſtionis eius: ⁊ dato ꝙ in iſtis nō ſit aliquod nocumētū neqʒ dolor nec alia egritudo. ¶ Ulterius intelligēdū quādo dicit (Oēs nāqʒ oꝑōnes) ꝙ id qđ h̄ dič Aui. maxime hʒ veꝝ de oꝑōne mēbroꝝ que eſt motus localis vt eſt mot⁹ attractionis ⁊ retētionis vel expulſiōis: ⁊ iſte oꝑōnes marie exequuntur cum villis: lʒ etiam ad alias ſe extendant ⁊c̄.

¶ Digeſtioni quoqʒ bona ⁊ neceſſaria eſt retētio ſʒ cōgruam diſpoſitioneʒ. Et hec qdem per villos exiſtit.

Dub^m ¶ Hic vult remouere qđdā dubiū: q̄ diceret aliqs lʒ alie oꝑōnes: vt attractiua ⁊ expulſio fiāt per villos: tñ ad digōnē non ꝯferunt: q̄ digeſtio nō fit per villos: dr̄ ꝙ imo. Deinde cuʒ dicit.

¶ Illud v̄o in quo eſt cā ſpūi ꝓpria eſt: aut ꝓꝑ oppilōnis malitiā: aut ꝓꝑ reſolōnem euacuatione facta q̄ eſt ei ꝓpria: aut ſm modū ſequēdi euacuationes alteri⁹.

¶ Hic oñdit qūo ꝓuenit debilitas mēbroꝝ ex parte ſpiritus ⁊c̄.

¶ Et illđ qđ ē virtuti ꝓpriū ē oꝑōnū multitudo ⁊ ipārū reiteratio: qm̄ virtutē debilitat: lʒ ſpūs reſolō cū eo aſſocieť: queādmodū aſſociať cū vnaquaqʒ cauſa.

¶ Hic oñdit qūo venit đbilitas ex ꝑte virtutis. Deinde cum dicit.

¶ Cūqʒ cās ſʒ aliū cōnumerauerimus modū: ⁊ remotas cās cū eis miſcuerim⁹ q̄ ꝯiūctaꝝ cārū exiſtūt cāe īueniem⁹ ex eis cās ex malitia cōplōnis ⁊ cās ex corruptione aeris ⁊ aq̄ ⁊ comeſtiōis. Et ex eis ſunt q̄ ſpiritū eūant: quaꝝ nulla fetori eſt ſil̄is: ⁊ p̄cipue fetori aque ⁊ venenoſaꝝ virtutū expāſio in aere aut in corꝑe. Ex ſūma cārū p̄terea debilitatis ſunt que ex eūone pēdēt ſič ſanguinis exit⁹ ⁊ vēter ⁊ ꝓprie in ſubtilib⁹ hūorib⁹ ⁊ aque hydropicoꝝ īciſiōe ꝑactēſis exēta cū ei⁹ q̄ʒtitas multa ſubito exhiť: ⁊ perforatio magni apaťꝭ cū ab eo multū pus ſubito exierit: ſiue ipm̄ ꝑ ſe aperiať: ⁊ ſudor mult⁹ ⁊ exercitiū plm̄. Dolores ēt ſpm̄ reſoluūt: lʒ etiā cōplōnē ꝑmutēt. Et ex ſūma iſtoꝝ qdeʒ doloꝝ ſunt q maioris exiſtūt īpreſſionis: ⁊ ſicut dolor oris ſtōchi ſiue ſit extēſiuus ſiue mordicatiuus: ⁊ oīs dolor q ē cuʒ ꝓpinqtate parti cordis. Febres quoqʒ ſūt ex eis q̄ đbilitatē faciūt ꝓꝑ reſolōnē ⁊ eūonē ſanguis ⁊ ſpūs ⁊ cōplexionis mutationē. Amplitudo quoqʒ poroꝝ eſt ex eo qđ ad hoc adiuuat vt debilitas reſoluens accidat. Et multa fames hui⁹ exiſtit modi. Eſt ēt cū toti⁹ corporis đbilitas vni⁹ mēbri: aut partis mēbri ſequiť debilitatē: queādmodū corꝑis debilitas ꝓꝑ malitiaʒ q̄ oris ſtomachi accidit que tāta eſt vt eius virt⁹ reſoluať: ⁊ cum alicuius cor ⁊ cerebrū ⁊ qđlibet nocumētaliū vehemēter patiť erit hō hic velocis eſtuationis ⁊ qui ex pauca reſoluiť cauſa. Et eſt cū cā debilitatꝭ exiſtit multitudo tolerātie egritudinū. Et eſt cū aliquod mēbruʒ in creatione eſt debilius quodā: aut alio debilius exiſtit ſicut pulmo ⁊ cerebrū: iōqʒ erit recipiens qđ forti⁹

nā a

nā a ſeipſo expellit:locus enī cerebri ꝓprius ſi altꝰ non eſſet ex tali modo res ꝑueniret quaꝫ tolerare non poſ ſet:neqꝫ eius virtus cum ipſo remaneret.

¶ Hic ponit cāſ mediatas ⁊ remotas debilitatis membroꝝ:⁊ duo facit. Qꝛ p̄ ponit cauſas mediatas ⁊ remotas ꝯ nām. Scḋo ponit cauſas mediatas ⁊ remotas nāles.ibi(Et ē cū aliqḋ mēbrū.) Prima in.7.ſicut.7.ponit modos cāruꝫ ꝯ nām.2ª ibi(Ex ſūma cārū.) 3ª ibi(Dolores ēt.)4ª ibi(Febres quoqꝫ.)5ª ibi(Amplitudo qꝫ.)6ª ibi(Et eſt cum totius.)7ª ibi(Et eſt cum cauſa.) Neqꝫ pōt melius diuidi:qꝛ non habent ordinem adinuicem. ¶ Ulterius notandum ꝙ aer corruptus plus nocet q̄ꝫ cibus corruptus:qꝛ aer putridus ⁊ venenoſus ſtatim pertingit ad cor cuꝫ ſua malitia. Sꝫ cibus p̄mo purgatur a ſuperfluitatibus in digeſtionibꝰ:⁊ ideo diutius poteſt aliquis viuere ex cibo corrupto q̄ꝫ ex aere corrupto.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Ulteriꝰ dubitaret aliqs circa ſecūdā ptē.ſ.cū accidit ḋbilitas rōne exctiōis aque hydropicoꝝ vel pp exitū multe quantitatꝭ ſaniei ab a p̄ate cū iſte ſint res nociue totalr̄:ḡ eaꝝ retētio dꝫ eē cā cōfortatiōis cū eoꝝ eūatio fuerit cā debilitatis eoꝝ. Ad h̄ dicūt aliq ꝙ h̄ eſt:qꝛ etiā in oī eūone ſuꝑfluitatis q̄cūqꝫ ſit illa accidit ſil̄ eūatio ⁊ reſolō ſpirituū ⁊ ꝑficuoꝝ cū mal̄.⁊ pp hoc accidit ḋbilitas:ſꝫ h̄ nō eſt veꝝ:qꝛ cū vrina nihil de ſpiritu euacuatur:qꝛ tūc ex eis debilitaret hō cum tn̄ alleuiet:ſed cā quare in magna quantitate qn̄ eūatur aqua hydropicoꝝ vel magna quātitas ſaniei de a p̄ate ḋbilitat mēbrū eſt:qꝛ illa aq̄ vel ſanies pp multitudinē ⁊ repletioneꝫ eiꝰ oppilat orificia arteriaꝝ mēbroꝝ in qbꝰ ſunt:⁊ ideo ſi in ſubita quātitate magna eūetur diſoppilant arterie ⁊ exhalāt ſpūs:iō p̄cipiunt auctores ꝙ remanere dꝫ vt non extrahat tota ſimul:vt illud qḋ remanet ſit ſufficiens ad oppilationem arteriarum ⁊c̄.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Circa euidētiā totiꝰ capl̄i ēt queraꝛ circa illā ptē(Et eſt ḋtuti ꝓpriū.) Utrū poſſit accidere ḋbilitas ex pte virtutis de ſe:ita ꝙ ſit cā debilitatis diſticta ꝯ debilitatē mēbroꝝ ⁊ ſpūs. Et arguiꝛ ꝙ nō: qꝛ illḋ qḋ nō pōt ex ſe lāgueſcere nō pōt ex ſe eē cā ḋbilitatis mēbroꝝ:ſed virtꝰ eſt hmōi.ḡ ⁊c̄. Ma.eſt no.qꝛ ḋbilitas eſt via ad langueſcēdū.mi.appꝫ p phm p̄ de aīa tex.cō.65.vbi dic̄ ꝙ ſi ſenex haberet oculū pueri videret vtiqꝫ ſic̄ ⁊ puer. Ex quo vī īnuere ꝙ ḋtꝰ viſiua nō lāgueſcat niſi rōne organi:qre ⁊c̄. Preterea illud nō ḋbilitaꝛ ex ſe qḋ ſeqtur nocumētū alteriꝰ:ſꝫ virtꝰ ē hmōi:iō ⁊c̄. Ma. pꝫ de ſe.mi.appꝫ qꝛ ḋbilitas virtutꝭ aut ſequiꝛ nocumētū mēbroꝝ aut ſpirituū:nā ḋbilitatio eſt paſſio corpis:ḡ tertia cā nō ſumetur ex pte virtutis. ¶ In oppᵐ eſt.A. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ ḋbilitas in membris:aut ſumiꝛ ex pte mēbroꝝ aut virtutꝭ aut ſpūs. ¶ Sꝫ ad huius euidētiā eſt notādū ꝙ ſil̄i mō debemꝰ ītelligere in diſtōne cārum debilitatū mēbroꝝ ſic̄ dicimꝰ in diſtōne febriū. In diſtōne aūt cārū febriū dicimꝰ:q̄dā fundaꝛ in mēbris:q̄dā in humoribꝰ:q̄dā in ſpiritu:⁊ tn̄ in ſe caleſiūt oīa iſta tria:tn̄ hec eſt dr̄ia qꝛ in effimera eiꝰ incipit calefactio in ſpū:⁊ poſtea terminaꝛ ad hūores ⁊ ad mēbra ⁊ ſic de alijs ſuo mō. Ita ēt ⁊ imaginādo in ꝓpoſito:nā in q̄libꝫ debilitate debilitaꝛ mēbrū ⁊ ſpūs ⁊ virtꝰ:tn̄ iſta ḋbilitas:aliqn̄ incōbat a mēbro:aliqn̄ a ſpū:aliqn̄ a virtute. Qn̄ aūt īcobat a mēbro: tūc poſtea ꝓcedit ſuꝑ ſpūs ⁊ ſuꝑ virtutē ſicut qn̄ eſt debilitas ex mala cōplōne vel mala cōpōne mēbri. Aliqn̄ āt īcobat a ſpū ⁊ terminaꝛ ſuꝑ mēbrū ⁊ ſuper virtutē:vt qn̄ accidit ex reſolōne ſpiritus:vel pp oppilōnē que ꝓhibet trāſire ad mēbrū. Aliqn̄ aūt incipit a virtute vt qn̄ pp malā harmoniā debilitaꝛ mēbrū. Propter qḋ notādū ꝙ ſicut appet in libro de ſenſu ⁊ ſenſato:q̄daꝫ virtutes ſūt finite que in determiato tpe faciūt ſuas opōnes ſicut eſt virtꝰ ſenſibilis ⁊ motiua:⁊ iō ex opōne eaꝝ vltra tpꝰ ḋbitū debilitatur: ita qn̄ aliqs ſuꝑflue vigilauit vel ſuꝑflue ambulauit debilitaꝛ.hec aūt debilitatio incōbat ex defectu virtutis:qꝛ virtꝰ eſt que hoc facit principaliter:⁊ lꝫ incobet a virtute:non tn̄ ſic quin accidat poſtea corruptio harmonie in ſpiritu ⁊ membris:⁊ hoc mō ītelligit Auic. Et ex his facile eſt ſoluere ad obiecta intelligenti.

¶ Doctrina Tertia Fen Secunde: cuius ſunt.11.capi. ⁊ due ſumme.

¶ De accn̄tibus ⁊ ſignificationibꝰ in vniul̄i. Cap.pᵐ.

Accidentia ⁊ ſignificatiōes ſm̄ vnamquāqꝫ triū p̄dictaꝝ diſpōnū vnā triū ḋcl̄ant ſignificationū:aut rē p̄ntēꝫ de qua dicit Gal̄.ꝙ ſoli ꝯfert īfirmo in eo qḋ facere dꝫ:aut rem p̄teritā de qua dixit Gal̄.ꝙ ſoli ꝓdeſt medico:qm̄ decl̄at ipm in ſua arte excellētē ⁊ eiꝰ cōſilio magis credūt:aut rē futuram de qua dixit Gal̄.ꝙ vtriſqꝫ ꝯfert:medico ṽo qꝛ demōſtrat ipꝫ in ſua ſcīa excellentē:⁊ infirmo qꝛ demōſtrat qual̄r ipſe ſit regendus.

¶ Sicut dicebaꝛ in p̄nº huiꝰ.2.fen ītētio Aui.eſt in hac.2.fen ḋterminare p̄nr̄ de tribꝰ.ſ.de diuerſitatibꝰ diſpōnū cārū ⁊ ſignificationū:nā circa hec tria maxīe verſaꝛ ītētio medici. Poſtq̄ꝫ ḡ p̄us deter.de diuerſitatibꝰ diſpōnū ⁊ 2º de diuerſitatibꝰ cārū:h̄ ḋtermiat 3º de diuerſitatibꝰ accn̄tiū ⁊ ſignationuꝫ. Et p̄ deter.de accn̄tibꝰ ⁊ ſignationibus in gn̄ali. Scḋo hoc facit in ſpāli.ibi in p̄n.2.cap.(Et qm̄ eſt cū egritudīes ⁊c̄.) In p̄ ḡ cap.deter.de accn̄tibꝰ ⁊ ſignis ponēdo gn̄alē diſtōnē ipſaꝝ. Prio p̄mittit q̄dā diuerſitatē ſignationū cōeꝫ nō ſolū egritudini:ſꝫ ēt oībꝰ diſpōnibꝰ. Scḋo ponit diuerſitatē ſignationū q̄ cōpetit tm̄ ſignis ſanis vel egris.ibi(Significationū ſanaꝝ ⁊c̄.) ¶ Juxta p̄mā notādū de eo qḋ dicit accn̄tia ⁊ ſignificatiōes ꝙ lꝫ accn̄s ⁊ ſignatio poſſint cōicare aliqn̄ in eodem ſb̄to tn̄ differūt:⁊ iō dic̄ accn̄tia ⁊ ſignatiōes:⁊ dr̄ia ipſoꝝ pōt aſſignari 2r̄. Unoº quātū ad rōnē. Alioº quātū ad rē. Et quātū ad rem differūt 2r̄. p̄ ſignatio ē aliqd cōe oībꝰ tribꝰ diſpōnibꝰ.ſ.ſane egre ⁊ neutre:ſꝫ accn̄s vt accipiꝛ a medico ſolū egre appropriaꝛ:qꝛ accidēs eſt res ꝯ nām vt appet de accn̄ti:nā accn̄s ſequiꝛ morbū ſic̄ vmbra ſeqtur corpꝰ. 2º differunt qꝛ accn̄s ⁊ ſignificatio videntur ſtare ſicut excedētia ⁊ exceſſa:qꝛ ſignificatio repiꝛ in qbuſdam in qbus nō repiꝛ accn̄s:nā diſpō pōt appropriari nāli vt a cōplōne ⁊ qbuſdā alijs.ſ.a tpe āni ⁊ a regione ⁊ etate a qbus nō ſumiꝛ accidēs. Itē in aliqbꝰ ſunt in qbꝰ nō ſunt ſignificatiōes vt in egritudinibꝰ qbuſdā.in mēbris interioribꝰ pōt ꝑcipi accn̄s qḋ eſt actio leſa:nō āt ſignificatio niſi aliqn̄ ab exeuntibꝰ. Scḋo dr̄nt in rōne ⁊ h̄ 2r̄. Unoº reſpectu ad ea qbꝰ opanꛁ:nā accn̄s dr̄ in cōparatione ad corpꝰ cui accidit.ſ.ad corpꝰ egrū:dr̄ aūt ſignificatio reſpectu medici vt ad ipaꝫ ſignationē medicꝰ ſignationē aſſumat. Scḋo differūt rōne quātū ad ea a qbꝰ accipiunꛁ:nā ſignificatōes accipiunꛁ rōne eiꝰ q eſt formale in ſigno ⁊ in mō ſignificādi vel ſignificato:ſꝫ accidens ſumiꛁ rōne materie ſigni.ſ.rei q̄ eſt ſignū.ſ.cui ē rō ſigni tāq̄ꝫ in ſb̄to:⁊ qꝛ īter ſignationē ⁊ accn̄s eſt dr̄ia:iō dixit qꝛ accn̄tia ⁊ ſignificationes. ¶ Scḋm notādū ꝙ Aui.ponit diuerſas diſtōnes generales accn̄tiū ⁊ inordinate:tn̄ vt eas meliꝰ ītelligatꝭ volo eas ad ordinē reducē:nā in quolibet ſigno eſt duo ꝯſiderare.ſ.aliqd māle vt eſt ſb̄a ſignata ⁊ aliqd formale vt ē ſignificatio q̄ referꛁ ad ſignificatū. Sꝫ ſi ꝯſidereꛁ rōne formalis qḋ eſt in eo:tūc attēdiꛁ diuerſimode in ſignādo ſic̄ diuerſimode pōt ꝯſiderari:qꝛ vel cōſideraꛁ abſolute:⁊ quātū ad h̄ dicimꝰ ꝙ ſignationū q̄dā ſignificāt diſpoſitiones q̄dā locū aut reſpectiue:⁊ h̄ 2r̄. Aut in relōne ad tpꝰ ⁊ ſm̄ h̄ dicimus ꝙ ſignoꝝ q̄dā ſūt demōſtratiua vt illa q̄ ſignificāt rem p̄ſentē:⁊ q̄dā rememoratiua vt illa que ſignificāt rē p̄teritā:q̄dā ꝓnoſtica vt illa q̄ ſignificāt rē futurā. Aut in relōne ad mēbrū ⁊ hoc mō dicimꝰ ꝙ ſignoꝝ q̄dā ſignificāt ſuꝑ īteriora mēbra q̄dā ſuꝑ exteriora:⁊ hoc mō accipiunꛁ inferiꝰ. Si ṽo ꝯſidereꛁ rōne mālis qḋ eſt in eo tūc eſt 2r̄:aut abſolute aut reſpectiue. Si abſolute tūc accipiꛁ illa diſtō ſignoꝝ ꝙ quedā ſumiꛁ ab extrīſecis alterātibꝰ:q̄dā ab ītrinſeco:⁊ h̄ a q̄litate mutata:aut ab actiōe leſa vel ab exeuntibꝰ:⁊ h̄ diſtō poniꛁ a Joānitio ⁊ a.G.per totū librū de accidenti ⁊ mor. Si ꝯſidereꛁ in reſpcū ad aliud:h̄ eſt 3r̄:aut in reſpcū īherēdi corpori vel reſpectu ad nos vel in reſpcū īherēdi ad egritudineꝫ. Si p̄ mō tūc accipiꛁ illa diſtō ſignoꝝ ꝙ quedā ſumunꛁ a ſb̄al̄r īherētibus:quedā ab effectibꝰ:⁊ q̄dā a caſibꝰ:⁊ hāc ponit.G.in.2.thegni.tex.cō.7.⁊ Aui.infra. Si in reſpectu ad nos tūc accipiꛁ illa diſtinctio ſignoꝝ ꝙ q̄dā ſumunꛁ a ſenſibilibꝰ ꝓprijs vt ab odore vel ſapore ⁊c̄.quedā a ſenſibilibꝰ cōibus vt a motu ⁊ quiete ⁊c̄.⁊ iſtaꝫ ponit infra Aui. Si 3º mō.ſ.reſpectu ad egritudinē ſumiꛁ illa diſtictio ꝙ ſignoꝝ quedā ſunt familiaria ⁊ ꝓpria vt illa que ſil̄r terminant egritudinē vel termināt cū egritudine illa ſunt cōia que vocanꛁ poſt apparētia:tūc dico ꝙ diuerſitatē ſignoꝝ ḋterminat hic Aui.in p̄.§.vt cōparaꛁ ad tpꝰ dicēs ꝙ q̄dā ꝯferūt medico:⁊ q̄dam infirmo:⁊ q̄dā vtriqꝫ prout ſunt preſentia preterita ⁊ futura.

Dubᵐ pᵐ

¶ Sꝫ tu dices.videꛁ ꝙ oē ſignū ſignificet rē p̄ntē:qꝛ qḋ offert ſeipꝫ ſemꝑ ſignificat rē p̄ntē:ſꝫ oē ſignū eſt hmōi:iō ⁊c̄.maior ē nota:qꝛ oē qḋ ē:ē ſibi p̄ns.mior appet:qꝛ niſi ſe offerret nō ſignaret:nullū ergo ſignū ſignat:neqꝫ p̄teritā:neqꝫ futurā:ḡ male dicit. Preterea nō vī ꝙ aliqḋ ſignū cōferat ſoli īfirmo ⁊ nō medico:nā taꝫ egri q̄ꝫ medici eſt idē finis.ſ.ſanitas:ḡ vtriqꝫ cōfert. Preterea vī male dicere ꝙ ſigna p̄terita cōferunt ſolū medico:qꝛ ſcire cōſuetudinem preteritoꝝ actoꝝ cōfert medico in eo ꝙ ſcit meliꝰ curare egritudinem per p̄cedētia. Itē cōfert īfirmo qꝛ qn̄ medicꝰ ſcit dicere p̄terita ſine reuelatione infirmi:īfirmus magis cōfidit de medico ⁊ citius ſanaꛁ:qꝛ ille pl̄es ſanat de quo plures cōfidūt:in cōmēto ꝓhemij ꝓnoſti.ḡ vī vtriqꝫ cōferre. ¶ Ad h̄ dōm. Sꝫ p̄ notādū pp ſolutionē iſtoꝝ ꝙ in ſigno eſt duo cōſiderare. Primū eſt ipm māle qḋ eſt in ſigno abſolute vt vrinā vel egeſtionē vel doloreꝫ:⁊ h̄ mō bn̄

est illud qđ p̄ occurrit medico: ⁊ hoc signū hn̄ de se est p̄ns medico in sui cognitione: ⁊ hoc mō oē signū est p̄ns: q2 indicat seip̄z p̄mo. Scōm sciendū in signo est illud qđ relinquit ex signo ⁊ in qđ deducit itell's in cognitiōez signati: ⁊ hoc mō nō oē signū est p̄ns: s3 qđdā est p̄teritoꝝ rememoratiuū: vt qn̄ itell's fert ex eo qđ sibi p̄sential'r occurrit de re p̄terita: ⁊ ad futuroꝝ p̄nosticū.s.qn̄ manuducit p signū sup futura vt qn̄ scio q̄ habuit vel hēbit fluxū vētris ⁊ hmōi. ⁋ Scđo est nōnm q̄ sunt q̄ ꝯferūt solū medico: veꝝ est p̄nr: sed vtriq3 pōt q̄dāmō ꝯferre: tūc qn̄ dr̄ q̄dā sunt q̄ ꝯferūt soli egro veꝝ est p̄nr. S3 rō q2 nō multū ꝯferūt medico est: q2 signa demonstratiua in p̄nti qdē in egro solū sūt ad cognoscēdū: mō nō est magna laus medico cog̃scere p̄ntia: sed p̄scire p̄terita vl' futura: sicut sil'r p̄scire p̄terita p̄ncipal'r ꝯfert medico: q2 magis laudat ⁊ honorat ab ifirmo nō sic p̄nr nisi inquātū medico melius se cōmittit in manib9 suis: sed signa que sunt circa futura p̄ncipal'r cōferūt medico: q2 medicus ex his honoratur. Jtem infirmo magis q2 preuidet futura pericula potētia cōuenire egro. ⁋ Et ex his appet solo ad oēs rōnes p̄terq3 ad.2. Cū dr̄ idē est finis medici ⁊ ifirmi. Dico q̄ nihil est: q2 sanitas est finis medici vt medicus est: s3 huius medici finis est gloria ⁊ honor vt in principio primi p̄nosticorum.

⁋ Significationū sanaꝝ q̄dā sūt q̄ cōpl'onis significāt equalitatē q̄s in suo loco noiabimus. Et q̄daz sūt q̄ significāt coeq̄litatē cōpōnis ex qb9 sunt sub̄ales q̄.v̄.g. sūt vt sicut forma ⁊ sit9 ⁊ quātitas ⁊ nūerus s̄m qđ o3. Et he qdē dispōnes diuise fuerūt. Et ex eis sūt accn̄tales sic decoratio ⁊ pulchritudo. Et ex eis sūt finales ⁊ ipse sunt q̄ fiūt ex cōplemēto opōnū: ⁊ q̄ icedēdo s3 pfectionē p̄ueniūt. Oē eni mēbrū cui9 opatio cōplet est sanū. Modus aūt ex opationibus cognoscēdi est s̄m mēbroꝝ principaliū dispōnes. Secūdū cerebrū qdem est per dispōnes operationū volūtariaꝝ ei per dispōnes sensus ⁊ per opōnes existimationis. Et s̄m cor qdem est per pulsu3 ⁊ per anhelitū. Et s̄m epar qdē est per egestionem ⁊ vrinā: ipsius nāq3 debilitatē egestio ⁊ vrina loture recentis carnis similes sequuntur.

⁋ Hic ponit diuersitatē signoꝝ q̄ cōpetūt tm̄ sanis corporibus vel tm̄ egris. Et p̄ ponit diuersitatē signoꝝ appropriatā tm̄ vel solum sane dispōni. Secūdo ponit multas alias appropriatas egre dispositioni. ibi (Accidentiū aūt que egritudines ⁊c.) ⁋ Juxta istā partē notādu3 q̄ l3 ista diuersitas sit appropriata significationib9 que sunt circa sanas tm̄: tn̄ pōt fieri circa egras: nā quedā sunt que significāt malitia3 cōpl'onis: ⁊ quedā que significāt malitiam cōpōnis: ⁊ istaꝝ quedā ⁊c. vt p3 in textu: tn̄ magis posuit h̄ circa dispōnem sanam: q2 in ea est mag̃ manifesta hec diuersitas q̄3 in egra. ⁋ Et est notādū q̄ qn̄ Aui. dicit q̄ q̄dā significāt coequalitatē cōplexionis: q̄dā coequalitatē cōpōnis ⁊c. dat itelligere distōnem signoꝝ.s. positā in thegni.s. q̄ q̄dā sumunt a sb̄aliter inherētib9: ⁊ h̄ mēbrū tāgit p̄ cū dicit sunt sb̄ales vt forma sit9 quātitas: nā hec signa sumunt ab eo q̄ est de sb̄a mēbri: alia sumunt ab accn̄tibus ⁊ hoꝝ quedā sumunt a casib9 vt pulchritudo ⁊ decor. quedā ab effectibus vt opōne sensitiua vel motiua: ⁊ hoc mēbrū tāgit cu3 dr̄ ex eis sunt finales ⁊c. ⁋ Tertiū est aduertēdū q̄ in decl'atiōe cognoscendi accn̄tia que sant effectus vel opationes vel fines qđ idem est magis explicat de significationib9 principaliū q̄3 alioꝝ: q2 totū corpus qualificat ⁊ depēdet ab opationib9: siue a diuersitate operationū principaliū mēbroꝝ: ⁊ ideo sicut mēbra principalia diuersificant: ita ⁊ totum corpus: nam super significationē cerebri accipit signū sumptum ab operationib9 volūtarys sensibilib9 ⁊ motiuis ab ipso p̄cedentibus: dispositionem autem pulsus sup dispositionem cordis vel virtutis vitalis: ⁊ etiam per anhelitum.

Dubm 2m ⁋ Sed tu dices de pulsu notū est q̄ significat sup dispōnez cordis: sed de anhelitu vr̄ q2 ad anhelitū sequit virtus motiua lacertoꝝ que p̄cedit a virtute motiua cerebri nō solū a virtute vitali. ⁋ Dicendū q̄ ab anhelitu pōt sumi significatio 2r. Aut rōne eius qđ in anhelitu egredit: ⁊ hoc mō anhelitus solu3 significat sup cor: quia hec mutatio.s. fumosaꝝ sup̄fluitatū que per anhelitū egrediūtur solū p̄cedit a corde. Aut sumit sig̃atio ab anhelitu rōne actionis eius: ⁊ tūc ab anhelitu pōt sumi significatio a duob9.s. a cerebro et a corde sicut duo p̄na cōcurrūt ad actionē anhelit9.s. virt9 motiua cerebri que efficit motū. Jte3 virtus vitalis cordis que est tāq3 finis: q2 anhelitus fit pp cor: ideo pōt diuersificari a corde tāq3 a fine: na3 agens agit semp s̄m q̄ reperit necessitas finis: ⁊ iō variat anhelit9 ab accn̄tib9 aīe sic ab ira tristitia ⁊c. que hn̄t eē in appetitu qui ē in corde: ⁊ iō mutat s̄m q̄ reqrit necessitas cordis: s3 mutat a virtute cerebri absolute quātū ad ei9 factionē vel p̄iuatiōez factionis absolute cū eius virtus ad anhelitū requirat: ⁊ ideo mutatur anhelitus ex lesiōe cerebri: vt in epilepsia vel apopl'ia vt apparet. 4. de interiorib9 cap̄. 2. ⁊ apparet sic qūo significat sup dispositionē cordis: ⁊ qūo nō. ⁋ Sed vlterius tu dices de eo qđ subdit. (Et s̄m epar per egestionē ⁊ vrinā.) Auic. videt male exēplificare de egestione ⁊ vrina respectu epatis: q2 egestio ⁊ vrina sūt casus epatis nō effectus vel operationes epat̄ vt p3. Dōm q̄ Auic. bene dicit: p̄pter qđ notandū q2 hec est differentia inter opōnes vitales ⁊ aīales ⁊ operationes naturales: q2 a dispōne virtut̄ aīalis ⁊ vitalis imediate possumus sumere significatione3 ab effectibus: q2 eaꝝ operationes statim se offerunt sensui: sed sup nāle3 p exeuntia: non autē per effectus: q2 sui effectus sunt nobis occulti: ideo adaptauit ad dispositionem sanam ipsi9 epatis solum ⁊c.

⁋ Accn̄tiū aūt que egritudies sig̃ant q̄dā sunt q̄ ipa3 demōstrāt egritudinē sic diu̇sitas pulsus in festinatōe sui in febre: ipse nāq3 ipsa3 sig̃at febrē. Et q̄dā sunt q̄ egritudis significāt locū sic pulsus serrinus cui i parte pectoris fuerit dolor: qm̄ significat q̄ apostema est in pāniculo ⁊ in diaphragmate: ⁊ sic pulsus vndosus: qm̄ significat q̄ apostema est in corpore pulmonis. Et q̄dā significāt egritudinis cā3 sicut significatiōes repletionis per diuersitatem suaꝝ dispōnu3: quaꝝ q̄sq3 modus aliquem repletionis modum significat.

⁋ Ponit diuersitatē accidentium vel signoru3 que appropriat soli dispositioni in egro: ⁊ tria facit sicut tres ponit distōnes. scđa ibi (Amplius accn̄tiu3.) tertia ibi (Significationū preterea.)

Dubiū 1m ⁋ Dubitat circa illā partē. amplius accidētiū. de eo qđ dicit ⁊ sunt quedā que in fine rei eueniunt: nā ex hoc vr̄ inuere q̄ signa cretica eueniant in p̄cessu egritudinis ⁊ nō in prin°. Sed cōtra. q2 Gal. dicit in. 67. cō. 2. p̄nosti. q̄ signa cretica possunt apparere in p̄n. ⁊ tunc sunt mala: q2 sunt sine signis digōnis precedētib9: ⁊ hoc idem dicit in cōmēto. 12. p̄me parti. illi9 afor. Paroxismos ⁊ cōsistētias. ⁊ p̄ de crisi cap̄. 8. ⁋ Preterea dicit q̄ significatiōes p̄hibite maturationis nō apparēt in p̄n°. sed in p̄cessu. Cōtrariū huius ponit. G. in cōmēto illi9 afor. 12. p̄e pti. Paroxismos. dicens q̄ signa ablate coctionis apparēt in p̄n° morbi: ⁊ hoc dicit Hip. in libro vrinarū. Signa aūt initiatiue digestionis apparēt in p̄cessu. ⁋ Preterea dicit q̄ signa mortis nō apparēt in prin°. Cōtra. q2 in apopl'ia tertie speciei ⁊ squinātia prime spēi ab ipso p̄n° apparent signa mortalia. ⁋ Ad primū dōm q̄ p̄nm intelligit hic Auic. pūctum initiale in quo icipit egritudo ⁊ in tali prin° nō possunt apparere signa cretica: ⁊ hoc p̄bat per id qđ dixit supra in 2°. §. que cū egritudine icipiunt ⁊ finiūtur: nā signa familiaria nō icipiunt ab ipso p̄n° qđ est pūctum initiale in quo icipit egritudo: tn̄ p̄nt bn̄ apparere in p̄ncipio qđ est vnū de. 4. tēporib9 morbi: ⁊ ita itellexit. G. in cōmen. illius afor. Paroxismos ⁊c. q̄ signa cretica nō icipiūt cu3 morbo in sui certo initio. i. pūcto initiali: tn̄ apparēt in initio 2a ⁊ 3a cōsideratiōe. s. in prin. qđ est spatiū triū dieꝝ: ⁊ in p̄n. qđ est vnū de. 4. tēporib9 morbi ⁊c. ⁋ Ad 2m dōm q̄ secus est iter signa ablate digōnis ⁊ signa p̄hibite digōnis: nā signa ablate coctionis sunt qn̄ nā non bn̄ icepit opari manifeste circa mām morbi: ⁊ h̄ est in p̄n. q2 tunc apparēt signa occulte digōnis: sic appet p. G. in. 1. de crisi. ca. 18. s3 signa p̄hibite digōnis sunt signa idigōnis que sunt ꝯ̄ria signis digestionis: ⁊ talia sūt qn̄ nā incipit opari manifeste circa mām: ⁊ mā repugnat ⁊ nō obedit ei ⁊ talia apparēt in p̄cessu ⁊ nō in p̄n°.

Dubm 2 ⁋ Ad 3m dōm q̄ egritudinū quedā sunt mortales a toto gn̄e: quedā aūt salubres a toto gn̄e: ⁊ quedā tenēt mediū.s. egritudines acute. Jn egritudib9 qdē mortalib9.s. in apopl'ia p̄me spēi ⁊ squinātia prime spēi: ⁊ in egritudib9 salubrib9 a toto gn̄e qualis est effimera nisi cōtingat error nō h3 locū sermo Aui. Jn egritudib9 aūt icertis.s. que tenēt mediū locū h3 quales sunt egritudines acute: ⁊ hoc notauit Aui. cū dixit. Haꝝ autē plurime in egritudinib9 sunt acutis.

⁋ Amplius accn̄tiū q̄dā sūt p̄deūtia q̄ cū egritudie incipiunt ⁊ finiunt sicut febris acuta ⁊ dolor pūgitiuus ⁊ coangustatio anhelit9 ⁊ tussis ⁊ pulsus serrinus cū apostemate lateris. Et q̄dā sunt q̄ notā horā nō hn̄t ⁊ egritudinē qn̄q3 sequunt qn̄q3 nō sicut dolor capit̄ cū febre. Et sunt q̄da3 que in fine rei eueniūt de qb9 sunt significationes

gnificationes crisis ⁊ maturitatis significationes ⁊ significationes prohibitionis maturitatis ⁊ signa mortis: harum aūt plurime sunt in egritudinibus acutis.

¶ Hic ponit .2. diuersitatē signorum que appropriant solū egritudinibus. Ubi notādū ꝙ hic ponit distōnē signorum in cōparatiōe ad morbū q̄ accipit̄ ſm diuersitatē eorum q̄ apparēt in morbis. Notandū ꝙ sic appet in cōmēto illi⁹ afoꝛ. Paroxismos ⁊ cōsistētias. signorum q̄dā sūt familiaria. s. illa q̄ semꝑ ꝯcomitant̄ morbū a pn° vsq₃ ad finē: ⁊ cessant morbo cessante. Alia sunt nō familiaria: vt q̄ aliqñ sequūtur morbū: aliqñ nō: ⁊ istorum q̄dā sūt apparētia in pn° ⁊ q̄dā nō pñt appere nisi post signa digōnis ⁊ idigōnis: q̄dā sunt q̄ aliqñ apparēt in diuersis tꝑib⁹: vt signa crisis ⁊ signa salutis ⁊ mortis: vt in pn° de crisi. cap. 18. Ulterius oporteret querere vtrū₃ hec oīa que hic noīant̄ in pleuresi semꝑ ꝯcomitant̄ pleuresim de necessitate: sed q₂ nō est mō tꝑs dimittat̄. Ulterius dicit in acutis: non vult ēt dicere ꝙ nō possit ēt fieri in chronicis egritudib⁹: sed in eis fit raro: ⁊ dixit plē: q₂ oīa hec signa reperiunt̄ in acutis: vt appet in illo afoꝛ. 23. 2ᵉ par. Acute egritudines: sed alia signa. s. digestionis ⁊ idigestionis ⁊c̄. omnia possunt reperiri in chronicis ⁊ in acutis: h̄ manifestius in acutis. Deinde cum dicit.

¶ Significationū p̄terea alie sunt q̄ in eo qđ de membris appet signant q̄ sūt ex eis sumpte q̄ ꝓprie sentiunt̄ sicut colorum dispōnes ⁊ dispōnes tact⁹ in duritie ⁊ mollicie: ⁊ in calitate ⁊ friditate ⁊ in reliqs: aut ex his q̄ cōmuniter sentiunt̄: ⁊ sunt ea q̄ sunt sumpta ex forma mēbrorum ⁊ ipsorum sitibus ⁊ motibus ⁊ quietibus.

¶ Hic ponit tertiā diuersitatē signorum: q̄dā signant suꝑ egritudinē₃ mēbrorum iteriorum: q̄dā suꝑ egritudinē mēbrorum exteriorum. Deter. p̊ de diuersitatib⁹ signorum q̄ signant suꝑ mēbra exteriora. 2° iteriora. 2ª ibi (Et de signis ēt sūt q̄ egritudies demōstrāt occultas.) In p̊ ꝑte ponit suā distōnē. Scđo ꝺclat mēbra distōnis. ibi (Et cognitiones q̄dē dispōnū.) Pria in duas. Prio facit qđ dcm̄ ē. Scđo remouet q̄dā dubiū. ibi (Et fortasse illa.) ¶ Notandū ꝙ sensibilia pñt dici cōia 2ʳ. Uno°: q₂ sentiant̄ vel a sensu cōi vel a phātasia: sic̄ Auer. 2. de aīa. cō. 65. dicit eni₃ ꝙ ista sensata cōia. s. forma mot⁹ qes ⁊c̄. nō dicunt̄ cōia: q₂ solū sentiant̄ a sensu cōi. h̄ eni eēt mala expositio: q₂ oīa sensata siue cōia siue ꝓpria sentiunt̄ a sensu cōi. Alio° dicūtur cōia: q₂ a pluribus sensibus percipiunt̄: nā forma ⁊ mot⁹ et magnitudo ⁊c̄. sentiunt̄ a visu ⁊ tactu ⁊c̄. ⁊ hec est vera expositio.

¶ Et fortasse illa signabūt ipsorum dispōnes occultas sic̄ labij salt⁹ vomitū. Ipsorum p̄terea quātitates augm̄tate si fuerint aut diminute ⁊ eorum numeri fortasse occultorū dispōnes significabūt mēbrorum: quēadmodū curtitas digitorum q̄ epatꝭ ꝑuitatē signat ⁊ econtrario.

¶ Remouet dubiū ⁊ est tale: dictū est ꝙ ista sensata cōia significāt suꝑ egritudines exteriores: modo quereret aliquis significant ne ista super egritudines interiores. r̄ndet ꝙ sic: ⁊ patet.

Dubiū 4m

¶ Sz dubitaret aliqs de eo qđ dicit ꝙ breuitas digitorum ē signū paruitatꝭ epatꝭ: nā h̄ ē ꝯ̄ Auer. in. 4. coll₃. ca. 4. de signis signantib⁹ super sanitatē epatꝭ: q expsse dic̄ ꝙ q dicit ꝙ ꝑuitas digitorum sig̃t ⁊c̄. ignorat locū g̃natiue virtutis. Preterea quō sig̃t suꝑ epar cū non sint orti ab epate. Ad hoc dōm ꝙ digiti pñt 2ʳ accipi aut ꝓprie aut trāsumptiue. Si p̊ mō accipiant̄ dico ꝙ ex curtitate digitorum nō significat suꝑ dispōnē epatis ꝓprie: cui⁹ rō ē: q₂ epar ē pn^m exhibēs mām mēbrorum ex qua augent̄ ⁊ cōplent̄: qñ g̃ sūt curti signant suꝑ defectū māe: s₃ quātū ad h̄ nō mag̃ curtitas digitorum h̄ sig̃t q̄ₚ aliorū mēbrorum: s₃ sic̄ dic̄ Auer. lōgitudo ⁊ curtitas digitorum depēdet ab opōne virtutis iformatiue mag̃ q̄ₚ ab aliq̊ alio: tñ mā ad hoc adiuuat: q₂ si ē parum de mā virt⁹ iformatiua nō potuit lōgos ꝓducē ⁊c̄. ⁊ iō hoc est dcm̄ valde ex̄neū accipiēdo ꝓprie digitos. Alio° pñt accipi trāsumptiue. s. ꝙ ꝑ digitos itelligit venas epatis: ⁊ ita retulit q̄dā hebreus magistro Thadeo ꝙ in Aui. habet̄ apud arabes vene vbi habem⁹ digiti: nā vene dicunt̄ digiti epatis: ⁊ hoc vi̇̄ cōcordare cū dicto. G. in libro. 5. de iuuamētis mēbro. ca. 2. ⁊. 6. cap. 1. dic̄ eni ꝙ vene que sunt meseraice dicunt̄ man⁹ epatis: nā sicut ꝑ manus attrahim⁹ res: ita epar per meseraicas attrahit nutrimētū: ⁊ relique ēt vene dicunt̄ manus ēt epatis: q₂ per eas trāsmittit nutrimētū ad singula mēbra corporis nr̄i. Alij dicūt ꝙ hic itelligit vere digitos: ⁊ dicūt ꝙ digiti man⁹ debēt ꝓportionari epati 2ʳ. Uno mō ex ꝑte māe: q₂ si epar est magnū ⁊ oīa mēbra d̄bent eē magna eo ꝙ mā ipsorum est multa: ⁊ si epar est ꝑuū oīa mēbra d̄bēt eē ꝑua ꝑꝑ penuriā māe. Itez ex ꝑte finis: q₂ epar magnū idiget mag̃ nutrimēto ⁊ multo. allatio aūt multi nutrimēti ꝯfert̄ per digitos lōgos eo ꝙ multū pñt recipe in vice. Et sil'r intelligendū est de ore: nā os d₃ eē magnū qñ epar est magnū ad hoc vt multū nutrimentū possit recipe: sed sicut dixit hoc nō val₃. p̊ q₂ nō mag̃ arguit suꝑ digitos q̄ₚ suꝑ alia mēbra: secūdo q₂ lōgitudo ⁊ curtitas eorum nō solū depēdet a mā: imo multo mag̃ ab agente. s. a virtute iformatiua: vt dicit Auer. l₃ ad h̄ ꝯferat multitudo vel paucitas māe. ¶ Sz vlterius tu dices nūquid numerus digitorum ꝓportionat̄ epati. Dicēdū ſm quosdā ꝙ sic: nā aliquando epar h₃ pēnulas. 5. ⁊ aliqñ. 4. sicut recitant anathomici. vel quādo habebit. 5. pēnulas: tūc in illo erunt. 5. digiti. si. 4. 4. tamē vt dixi hoc nō sufficit: sed si per digitos intelligat venas: tūc dico ꝙ quādo epar erit paruū: tunc vene minuent̄ ſm quātitatem: q₂ erūt parue. s. subtiles āguste ⁊ pauce. Ulterius dicit que sentiūtur cōiter. i. que sunt sensibilia cōia vt vnguiū gibbositas: mō figura est sensibile cōe. ¶ Sz tu dices nōne ptisis ⁊ ethica signant super dispōnē mēbrorum interiorum: manifestū est ꝙ sic. ergo male exēplificat. Dōm ꝙ ptisis ⁊ ethica dupl'r possunt considerari. Uno mō quātu₃ ad principia ex qb⁹ imediate ꝓueniunt: ⁊ hoc mō significant suꝑ mēbra interiora. Alio mō quātū ad id qđ apparet exteri⁹. s. quātū ad macrescētiā ⁊ ꝯsumptionem exteriorum mēbrorum: ⁊ sic loquit̄ hic Aui. non aūt primo modo.

¶ Et cognitiōes q̄dē dispōnū eorum ꝑ egōnē si est nigra aut citrina: ⁊ suꝑ qđ signat sunt res visibiles. Et ex rugitu suꝑ iflationē ⁊ malitiā digerendi est audibile: huiusmodi quoq₃ sūt cognitiōes ꝑ odores ⁊ sapores oris ⁊ reliq̄. Et cognitiōes ptisis ⁊ ethice ꝑ vnguiū gibbositate₃ sunt visibiles: h̄ sunt de cap̄. eorum q̄ sentiunt̄ cōiter. Est aūt cum qđ manifeste sentit̄ rē significat occultā: quēadmodū rubor pomi maxille pulmonis portēdit apā ⁊ gibbositas vnguis vlcus pulmonis.

¶ Hic ꝺclat mēbra distōnis. Primo ꝺclat distōnes sumptas a sensibilib⁹ ꝓprijs. Scđo a sensibilib⁹ cōibus. ibi (Ex cognitionib⁹ vō q̄ hn̄tur.) Prima in tres. Prio ponit signationes sumptas a sensibilibus simpl'r ꝓprijs. Scđo ponit signationes sumptas a sensibilibus ꝓprijs que pñt reponi cū cōib⁹. ibi (Et cognitiōes ptisis.) Tertio remouet dubiū. ibi (Est aūt.) ¶ Sed aliqs diceret circa p̊mam partē Aui. vi̇̄ male dicere: q₂ ipē d₃ hic docere significare suꝑ egritudines exteriores ꝑ ꝓpria signa: ⁊ ipse docet suꝑ iteriores: nā egestio significat suꝑ dispōnē mēbrorum iteriorum. s. stōchi ⁊ epatis: nō āt suꝑ dispōnē exteriorum. Preterea ipse docet significare suꝑ rugitu₃ suꝑ malā digōnē: mō cū digestio fiat in stōcho ⁊ epate ad qua₃ sequit̄ rugit⁹: ⁊ hec sūt mēbra iteriora: male g̃ exēplificat. ¶ Ad primū dōm 2ʳ. Uno° per l'ram que cōiter inuenit̄ exterius q̄ dicit: et cognitiones dispōnū icteritie si est nigra aut citrina sūt visibiles: ⁊ hoc mō tollunt̄ duo. Sz notādū ꝙ aliqñ signū ⁊ sig̃tū sunt idem in sb̄to sicut sunt signa sb̄aliter inherētia: nā caliditas cutis est signū significās exterius: iherēs cuti est signu₃ in aīa medici ⁊ est significatū in corpore egri. Aliqñ signū ⁊ significatū nō sunt idē: s₃ diuersa sicut in icteritia: nā in icteritia. s. citrinitas cutis est signum ⁊ significatū: est eni caliditas cutis ⁊ nō est referēda ad epar: quia tūc eēt dispō occulta ⁊ nō manifesta. Alio mō pōt exponi subyciēdo l'ram originalē: possemus dicere ꝙ ꝑ egestionē nigrā aut citrina₃ docet auctor significare suꝑ icteritiā que est dispō exterior. s. que est cutis ⁊ nō suꝑ dispōnē occultā epatis ⁊ stōchi. ¶ Ad 2^m potest 3ʳ r̄nderi. Uno mō ꝙ dato ꝙ digestio sit dispositio occulta: tñ q₂. A. docet significare ꝑ signa ꝓpria q̄ significāt suꝑ dispōnē manifestā ⁊ occultā: ideo iterposuit. A. egritudies occultas ei⁹: tñ intentio est pn^r docere cognoscere dispōnes manifestas per ꝓpria sensibilia. Uel aliter ꝙ hic idē sit signū ⁊ significatu₃: nā ipse docet significare super dispōnē large acceptā: ⁊ nō super egritudine₃ tm̄: istud aūt signū ⁊ significatū est sonus siue rugit⁹: nā rugit⁹ est signū vt est in aīa medici: ⁊ est significatū vt est in corꝑe egri. Uel al'r dicēdū ꝙ l₃ rugitus significet suꝑ malā dispōnē stōchi vel epatꝭ que est iterius: tñ rōne cacesie que est mala dispō stōchi vel epatꝭ que appꝫ ex̄: vt tumor corꝑis q̄ ē via ad hydropisi₃: ⁊ vt sic sig̃t suꝑ dispositionē mēbrorum exteriorum. Deide cū dic̄. (Est aūt.) Remouet dubiū ⁊ est tale: q₂ dcm̄ est ꝙ sensibilia ꝓpria significāt super egritudines exteriores. Posset aliqs dicere sig̃nt ne suꝑ iteriores qñ nō significēt suꝑ exteriores. r̄ndet ⁊ dicit ꝙ significāt ēt super iteriores ⁊ ꝺclat ꝑ exēpla. Notādū q̄ est cā qñ rubor maxille sig̃t super apā pulmonis ⁊c̄. q₂ ex apate pulmonis ascēdunt q̄dā vapores ad caput ⁊ iducūt ruborē in genis: q₂ ille loc⁹ est valde rarus ⁊ porosus: ita ꝙ cito vadit ad illa loca. Cā aūt q̄re gibbositas vnguium ⁊ curuatio sig̃t vlcus pulmonis ē: q₂ ad vlc⁹ pulmonis seq̄t̄ ptisis et

cõsumptio carniũ ⁊ mag̃ apparet in vnguib⁹: q᷑ mag̃ sunt exma: ⁊ ideo citius cõsumit̃ caro que est sub vnguib⁹: ideo citius appet ibi cõsumptio q̃ȝ alibi: ⁊ tunc coartat̃ vnguis ſm latus ⁊c̃.

¶ Ex cognitionib⁹ võ que habent̃ ex motibus ⁊ quietibus trahitur res quã modo narrabimus.

¶ Prius oñdit quõ sumit̃ sigñatio ex sensibilib⁹ ex nõ sensibili cõi: qd̃ est signũ mẽbroꝝ iterioꝝ: in pte ista deter. de sensibilib⁹ cõib⁹ egritudinib⁹ siue de signis sumptis ab eis mãifeste tãgẽdo duo de sensibilib⁹ q̃ supra posuerat. s. motũ ⁊ qetẽ ⁊ de eis ꝓseqt̃. Et p̊ ponit̃ ꝙ dispõ exterior corporis cognoscit̃ ex his duob⁹. Scd̃o ꝓsequit̃ ex signis sumptis ab eis. ibi (Significationes.) Tertio epilogat. ibi (He ergo significationes.) Deinde cum dicit.

¶ Significationes võ que sumunt̃ ex mõ qetis sunt sic̃ apoplexia ⁊ epilepsia ⁊ syncopis ⁊ paralysis.

¶ Hic ꝓsequit̃ ⁊ duo facit. Primo ponit signa q̃ sumuntur ex qete. Scd̃o illa q̃ sumunt̃ ex motu. ibi (Et q̃ ex motu.) ¶ Iux̃ qd̃ notandũ ꝙ notãter dixit ex mõ qetis: q᷑ in oĩb⁹ istis que h̃ enumerat est qes: tñ in eis ẽ diuersus mot⁹ qetis: q᷑ in apopl'ia ⁊ paralysi ⁊ syncopi est qes cũ mollificatiõe: sed in epilepsia est mot⁹ cuȝ ꝯctione. Itẽ in syncopi ẽ qes ꝑꝑ nocumẽtũ factũ in corde: sȝ in epil'ia ⁊ apoplexia est qes ꝓpter nocumẽtũ factũ in cerebro. Itẽ q᷑ in aliqb⁹ ẽ nocumentũ in toto corpore: puta in epilepsia apoplexia ⁊ syncopi: sed in reliqs est nocumẽtũ solũ in pte q̃ est mollificatio ptis.

Dubiũ 5m ¶ Sȝ tu dices. nõ vĩ ꝙ signũ sumptũ ab epil'ia sit signum sumptũ a qete: q᷑ epil'ia est spasmus qdã: vt dic̃ Serap̃. ca. de epil'ia: sȝ spasmus ẽ malus mot⁹: vt pȝ. 3. de iterio. cap̃. 6. g̃ nõ ẽ sig̃tio sumpta ex qete. ⁋ Ad h̃ pt̃ vno mõ r̃nderi sic ꝙ spasm⁹ ⁊ eodẽ mõ epil'ia pñt 2r ꝯsiderari. Uno° quãtũ ad p̃nm ei⁹. Alio° quãtũ ad ꝓcessuȝ. s. q̃ꝫtuȝ ad modũ cõplemẽti ei⁹. Si p̊ mõ tũc dico ꝙ in epil'ia ⁊ ĩ apopl'ia ẽ malus mot⁹. s. spasmosus. Si quãtũ ad cõplemẽtũ ei⁹ tũc est mollitia toti⁹ corporis cũ qete: vñ. H. 4. de accñti ⁊ mor. cap̃. 8. dicit ꝙ epilepsia est mollitia toti⁹ corporis. Uel aliter ꝙ epilepsia põt dupliciter cõsiderari. Uno mõ quãtũ ad totũ subiectũ. Alio mõ q̃ꝫtuȝ ad partẽ subiecti. Si p̊ mõ tunc est cũ mollitia: si quãtũ ad aliquaȝ partẽ est cũ motu: nã q̃ꝫuis epilepticus moueat manus vel aliqua membra: tñ nõ posset mouere oĩa mẽbra: imo qd̃ peius est nõ põt stare rectus: tamẽ prima expositio est melior lȝ vtraq̃ꝫ sit bona.

¶ Et que ex motu sumunt̃ sunt sicut horripilatio ⁊ tremor ⁊ singultus ⁊ sternutatio ⁊ oscitatio ⁊ alices ⁊ tussis ⁊ saltus ⁊ spasmus cum incipit spasmari.

¶ Hic ꝓsequit̃ de significationib⁹ sumptis a motu. Et p̊ oñdit quõ h̃ significant super mẽbra exteriora enumerando multa talia accidẽtia. Scd̃o ponit diuersitatẽ inter illos motus. ibi (Et eaꝝ q̃daȝ sunt ⁊c̃.) ⁋ Sȝ diceret aliqs nõ vĩ ꝙ spasmus sit motus: q᷑ Aui. 3. cañ. cap̃. de spasmo. dicit ꝙ spasmus est egritudo officialis: nulla egritudo est mot⁹ vt ꝓbatum est. 3. de accidenti ⁊ morbo. ergo nullus spasmus est mot⁹. dicit sic Serapio ꝙ spasmus quãtuȝ ad sui p̃nm est motus: ⁊ hoc mõ intelligit h̃: ⁊ hoc apparet cũ dicit. icipit spasmari. Alio mõ põt considerari quantum ad sui ꝓcessuȝ vel cõplementũ: ⁊ hoc mõ est morb⁹: ⁊ sic intelligit Aui. 3. cañ.

¶ Et eaꝝ sũt q̃dã q̃ ꝓueniũt ex opõne nãe p̃ncipal'r sic̃ singult⁹: ⁊ q̃dã q̃ ꝓueniũt ex opõne nãe accñtal'r sicut spasm⁹ ⁊ tremor. Et eaꝝ q̃dã sũt voluntarie pure sicut estuatio ⁊ reuolutio de latere ad lat⁹: ⁊ q̃dã sũt cõposite ex nãli ⁊ volũtaria: sic̃ tussis ⁊ mictus ⁊ egestio. Et istaꝝ qdẽ q̃dã sũt in qb⁹ nã superat volũtatẽ sic̃ tussis: ⁊ q̃dã in qb⁹ volũtas superat nã⁊ sic̃ mict⁹ ⁊ egestio cũ volũtaria non cito vult efficere. Accñtiũ aũt a nã sine volũtate ꝓueniẽtiũ: q̃dã sunt que demõstrãt sensus sic̃ horripilatio: ⁊ q̃dã que sensus nõ demõstrãt: qm̃ non sentiunt̃ sic̃ saltus. Hi aũt motus diuersificant̃: aut ꝑꝑ diuersitatẽ suaꝝ eẽntiaꝝ: qm̃ tussis in seipsa fortior existit q̃ꝫ saltus: aut ꝑꝑ diuersitatem neruoꝝ motoꝝ: qm̃ sternutatiõis neruoꝝ motoꝝ plures sunt q̃ꝫ motorum tussis. Tussis eni cõplet̃ motiõe mẽbroꝝ pectoris: sed sternutatio cõplet̃ ꝯiũctiõe motuuȝ mẽbroꝝ pectoris ⁊ capitis sil'. Sȝ quãtitas timoris ĩ eis est differẽs: qm̃ mot⁹ singult⁹ sicci maioris est timoris q̃ꝫ motus tussis: lȝ sit tussis fortior: per qd̃ aũt nã iuuat̃ est cũ q̃ñqȝ adiuuat̃ ꝑ instr̃m essentiale ⁊ p̃ncipale sic̃ cuȝ iuuat̃ in expellẽdo sterc⁹ a musculis vẽtris. Et est cũ ꝑ instr̃m iuuat̃ extneũ sicut iuuat̃ in tussiẽdo ab aere. Pricipioꝝ võ earuȝ diuersitates: aut sunt ex mẽbris sicut tussis ⁊ nausea: aut ex diuersitate virtutũ agẽtiũ: qm̃ salt⁹ p̃ncipiũ est nãle: tussis p̃ncipiũ est aĩale: sed ꝑ materie diuersitatẽ: qm̃ tussis est ab excreatiõe ⁊ saltus a vẽtositate. He ergo significatiões significant in eo qd̃ de mẽbris appet. Et plurima eoꝝ demonstratio est ſm dispõnes manifestas. Est tñ cũ occultas dmõstrat dispõnes sic̃ rubedo pomi maxille q̃ pulmonis ap̃a declarat.

¶ Hic assignat differentiaȝ inter istos motus. Et quinq̃ꝫ facit. Primo ponit differentiam inter eos sumptam ex parte prin. mouentis. Secundo ponit aliam sumptam ex parte ipsius motus. Tertio ponit aliã ex parte organi principalis vel organi istrumẽtalis. Quarto ponit aliã ex pte mẽbroꝝ. Quĩto ponit aliã sumptam ex pte eius qd̃ currit ad motũ. 2a ibi (Hi aũt mot⁹.) 3a ibi (Per qd̃ ãt nã.) 4a ibi (Pricipiũ võ.) 5a ibi (Sȝ ꝑꝑ mãe diuersitatẽ ⁊c̃.) ¶ Notãdũ ꝙ Aui. posuit diuisionẽ trimẽbrẽ eaꝝ. s. sigñationũ q̃ sumunt̃ ex motib⁹ q̃dã ꝓueniũt a nã tm̃: q̃dã a volũtate tm̃: q̃dã ab vtroq̃ꝫ ⁊ tũc ꝺcl'at p̊ tertiũ mẽbrũ ⁊ ponit valde inordinate h̃. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ nõ itelligit ꝑ nãm virtutẽ nãlẽ: sed accipit̃ h̃ large ꝓ omni virtute corꝑis sic̃. H. exponit seipȝ p̊ de accñti ⁊ mor. cap̃. 2. ¶ Et vlteri⁹ notãda sunt q̃dã qñ oẽs iste ptes sunt ꝺtermĩate ad euidentiã l'fe: ⁊ p̊ q᷑ Aui. in differẽtijs istoꝝ motuũ loqtur ibi inordinate: reducẽda g̃ sũt ea dicta ad ordinẽ. Propter qd̃ sciẽdũ ꝙ iter istos mot⁹ q̃ vocant̃ accñtia suꝑ mẽbra exteriora ⁊ interiora sumit̃ 4r dĩa. p̊a est ex pte mouentis. 2a ex pte mot⁹. 3a ex pte mẽbri in q̊ fit. 4a ex pte eoꝝ q̃ cõcurrũt ad motũ. ⁋ Ex pte mouẽtis est dĩa 2x sicut 2x mouẽs cõcurrit ad istos mot⁹: vnũ est p̃ncipale: aliud istr̃ale ⁊ coadiuuãs. ⁋ Ex pte pricipalis mouẽtis est dĩa: q᷑ q̃dam istoꝝ sunt p̃nr a nã: q̃dã aũt accñtal'r. Si p̃nr hoc est 3r: q᷑ q̃daȝ fiũt a virtute nãli solũ: q̃dã a virtute volũtaria solũ: quedã ab vtrisq̃ꝫ: ⁊ iteꝝ accñtiũ q̃ fiũt a nã solũ: q̃dã sentiunt̃ vt horripilatio: ⁊ q̃dam nõ sentiunt̃ vt iectigatio. Si fiãt a virtute volũtaria solum sic est voluere se de latere in lat⁹ ꝑꝑ angustiã. Si fiãt ab vtraq̃ꝫ virtute s. volũtaria ⁊ nãli hoc est 2r: q᷑ in aliqb⁹ virt⁹ volũtaria suꝑat nãlẽ sicut in mictu ⁊ egestione: ⁊ in aliqb⁹ virt⁹ nãlis suꝑat volũtariam sicut in tussi. Si ãt fiãt ex pte mouẽtis pricipalis ꝑ accñs sic ẽ spasmus ⁊ tremor. Si ãt a p̃n° mouẽte istr̃ali ⁊ coadiuuãte: h̃ 2r: quia aut est ꝑs corporis nr̃i: ⁊ sic est musculoꝝ vẽtris: aut est p̃nm extrĩsecus: ⁊ hoc mõ fit tussis ab aere. ⁋ Scd̃a dĩa sumit̃ ex pte mot⁹: ⁊ hoc tripl'r: q᷑ aut sumit̃ ex pte existẽtie motus: aut ex pte numeri mouẽtiũ: aut ex pte timoris vel nõ timoris. Si p̊ mõ sic dicimus ꝙ saltus ⁊ tussis dĩnt: q᷑ saltus est motus ꝺbilis: sed tussis est motus fortis. Si 2° mõ sic dicimus ꝙ sternutatio differt a tussi: q᷑ in sternutatione est mot⁹ lacertoꝝ pectoris ⁊ motus cerebri: sed in tussi solũ est mot⁹ lacertoꝝ pectoraliũ. Si 3° mõ sic dicim⁹ ꝙ singultus sicc⁹ ẽ maioris timoris q̃ꝫ mot⁹ tussis. ⁋ Tertio mõ dĩa sumit̃ ex pte mẽbri in quo fit mot⁹: ⁊ hoc mõ dicemus ꝙ tussis differt a nausea: q᷑ nausea est in stõcho: tussis in pulmone. ⁋ Quarta dĩa sumit̃ ex pte eoꝝ que cõcurrũt ad motũ: ⁊ hoc mõ dicim⁹ ꝙ q̃daȝ fiũt a mã humorali vt tussis: quedã a ventosa vt saltus.

¶ Dubõnes: p̃ma. Querunt̃ q̃dã circa l'raȝ vt meli⁹ intelligant̃. Et p̊ vĩ ꝙ nullus istoꝝ motuũ sit fact⁹ p̃ncipal'r a nã: q᷑ si h̃ eẽt: tũc nullus istoꝝ motuum esset accidens morbi. cõsequens est falsum. g̃ ⁊ antecedẽs. falsitas ꝯsequẽtis est nota: q᷑ oĩa hec ponunt̃ eẽ effectus ⁊ accñtia morbi. ꝓbatio ꝯsequẽtie: q᷑ oĩa hec a nã nõ fiũt p̃ncipal'r q̃ sũt accñtia morbi cũ ipsa sint res extra nãm vel ꝯ nãm. Dubm 6m

¶ Scd̃o dubitat̃ de singultu: q᷑ nõ vĩ ꝙ fiat a nã p̃nr: q᷑ spasm⁹ nõ fit p̃nr a nã sȝ accñtal'r: vt hic dic̃ Aui. sȝ singult⁹ est qdaȝ spasmus vt appet. 5. de accñti ⁊ morbo ca. 2. ergo singult⁹ nõ fit p̃ncipaliter a natura: q᷑ in. 5. de accidẽti. ca. 1. dĩ ꝙ spasmus fit a solo morbo. Dubm 7m

¶ Itẽ nõ vĩ de tremore ꝙ fiat a nã solum: q᷑ tremor est cõpositus motus ex actiõe nãe erigẽtis mẽbrũ ⁊ ex actõe morbi deprimẽtis ipm̃ vel mãe: spasmus aũt fit ab actione morbi: ⁊ in hoc differũt. Dubm 8m

¶ Quarto dubitat̃ de tussi: q᷑ nõ vĩ ꝙ tussis sit motus cõposit⁹ ex nãli ⁊ voluntario: q᷑ id accidens qd̃ est contingens solũ in virtute nãli nõ est cõpositum ex volũtario ⁊ nãli: sed tussis est hmõi. g̃ ⁊c̃. Maior patet. mi. apparet per Gal'. 5. de accidenti cap̃. 4. Dubm 9m

¶ Quinto dubitat̃ de horripilatione. vtrum ei⁹ p̃nm sit nã vel actio volũtaria; q᷑ illud accñs qd̃ attribuit̃ volũtario organo fit a virtute voluntaria: Dubm 10m

te volūtaria: ſ horripilatio ē hmōi: ğ ⁊c̄. Ma. pꝫ: q̄ꝛ ex h̄ dicimus ſpaſmū eē motū volūtariū: q̄ꝛ fit in organo volūtario. mi. appꝫ: q̄ꝛ horripilatio fit in muſculis q̄ ſunt organū volūtariū. Preterea ad idē illi⁹ mot⁹ cui⁹ ē p̄n^m actio aīal' in q̄ ē ꝯctio ⁊ dilatatio illō accn̄s fit a v̄tute voluntaria qō ceſſat ceſſante v̄tute aīali: ſ horripil'o ē hmōi. ğ ⁊c̄. Ma. pꝫ: q̄ꝛ actio aīalis ē actio volūtaria. mi. appet: q̄ꝛ in ſomno ceſſat virt⁹ aīalis: ⁊ tn̄ in ſomno nūꝗ fit horripilatio.

Dubm 11m

¶ Sexto de eo qō dicit ꝙ ſingultus eſt mīoris timoris ꝗ̄ ſit tuſſis: q̄ꝛ ex motu tuſſis poteſt contingere fractio venarum que eſt periculoſa valde: in ſingultu autem non.

Dubm 12m

¶ Septimo dubitatur de eo qō dicit ſaltus. i. iectigatio fit a p̄ricipio naturali: non videt̄ quia. G. 5. de acciden. cap̄. 2. dicit ꝙ ei⁹ p̄ncipium eſt ventoſitas: ergo fit a ſolo morbo non a natura.

Dubm 13m

¶ Octauo ⁊ vltio de eo qō dic̄ ꝙ q̄dā accn̄tia facta ſolū a nā nō ſentiunt̄ ſic̄ ſūt ſalt⁹ ⁊ iectigatio: nō vꝫ veꝝ: q̄ꝛ ſalt⁹ ſentit̄ ab īfirmo et a medico in pulſu: ğ male dic̄ ꝙ ſalt⁹ ſit de illis q̄ ſenſus non dinumerat. ¶ Dōꝫ ad oīa ꝑ ordinē. Ad p̄^m cū dr̄ ſi aliqs illoꝝ motuū fieret a nā p̄n^r nullus eoꝝ eēt accn̄s morbi. Dōm ꝙ nullū illoꝝ accn̄tiū fit ſimpl'r a nā ⁊ ē vn⁹ modus ſoluendi ad h̄. ſ. ꝙ aliq̄d fieri a nā pōt 2^r ītelligi. Uno° ꝙ fiat ꝫ curſuꝫ nāle: ⁊ h̄ mō nullū iſtoꝝ accn̄tiū fit a nā: ſic̄ illa q̄ currūt in corꝑe vt mict⁹ vrina ⁊ egeſtio: ⁊ iō in corꝑe nāliter ſe hn̄te mot⁹ ōbēt adeſſe: ſ ſalt⁹ tuſſis ſingult⁹ ⁊ hec nō fiūt a nā oīno ꝫ ordinē nālē ſe hn̄te: q̄ꝛ fiūt a nā mota ſtimulata vel īcitata ab aliq̄ ex nāꝫ. Alio° dr̄ aliq̄d fieri a nā p̄n^r: q̄ꝛ motus ipſi⁹ p̄n^r cōparat̄ actiōi nāe: ⁊ dato ꝙ ſtimulet̄ ab aliq̄ ex nām: ita ꝙ illō dicet̄ fieri a nā ei⁹ p̄n^m mot⁹ ē a nā illa: nā non dicunt̄ fieri a nā ei⁹ cui⁹ p̄n^m ē morb⁹: ⁊ q̄ꝛ q̄dā accn̄tia cōparant̄ nāe: vt pꝫ. 5. de acci. ⁊ mor. ca. 3. ſic̄ criſis ꝑ fluxū ſanguīs: ⁊ h̄ ē qō dic̄ ꝙ talia nō ſt̄ ꝓprie accn̄tia ſ nāe: ⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui. ¶ Ad 2^m cū dr̄ ſingultus ē q̄dā ſpaſm⁹. Notādū ꝙ ſpaſm⁹ ⁊ ſingult⁹ ſūt duplices. Un⁹ ē q̄ accidit ꝑꝑ cāꝫ corporalē ⁊ cauſaleꝫ nō ē p̄n^m nā ſ cā corꝑalis: ſ inanitio vel repletio ē ei⁹ p̄n^m h̄ eſt ipſe morb⁹ ⁊ de h̄ nō loq̄t̄ hic. Ali⁹ ē ſpaſm⁹ q̄ nō fit a mā: ſ ex nec̄itate illata mēbris: ⁊ tale p̄n^m fit ab actiōe nāe. Et eodē mō diſtiguēdū eſt de ſingultu. ſ. ꝙ q̄dā fit p̄n^r a cā corꝑali. ſ. a repletiōe vel inanitiōe: ⁊ h̄ non fit a nā. Ali⁹ fit ex nocumīto illato nāe q̄n̄ nā mouet̄ ad expulſionē nocumīti ⁊ hoc mō ītelligit hic. Et cū dr̄ ſingult⁹ ē q̄dā ſpaſm⁹ ⁊ ſimilat̄ ſpaſmo q̄ fit a ſtimulatiōe nāe: cui⁹ p̄n^m ē nā mota ad expulſionē: ſ ſingult⁹ p̄ mō dict⁹ bn̄ ſimilat̄ ſpaſmo ſcd̄o mō dicto: q̄re non valet. ¶ Ad 3^m cū dr̄ ſpaſm⁹ fit: vt dr̄. 5. de accn̄ti. Uiſum ē q̄uo ōbeat ītelligi illud: ⁊ cū dr̄ de tremore ꝙ ē accn̄s cōpoſitū: ⁊ tu dicis ꝙ fit ſoluꝫ a nā. Dōm ꝙ in tremore ē 2^x p̄n^m mouēs. ſ. virt⁹ aīata q̄ ītēdit membrū eleuare ⁊ mā q̄ deprimit ipꝫ: ⁊ q̄ꝛ virt⁹ nō pōt ꝑfecte dn̄ari materie nec mā nāe iō tremit. ⁊ iō dico ꝙ q̄n̄ dic̄. G. ꝙ ſpaſm⁹ fit ſolū a morbo: ⁊ hic dic̄ Aui. ꝙ fit a nā. Ul' dico ꝙ ſpaſm⁹ fit a morbo ſic̄ ab agēte: ⁊ ſic ītelligit. G. 5. ō accn̄ti. ſ hic ītellit ꝙ fit a nā nō ſic̄ ab agēte ſ ſic̄ a patiēte: ⁊ iō fit ab ea ꝑ accn̄s: ſil'r tremor fit a nā ꝑ accidēs: q̄ꝛ morb⁹ ꝯcurrit ī tremore vt agēs p̄ncipale: ⁊ ꝑ tāto diſtīxit ſpaſmū ⁊ tremorē ꝯ ſingultū: nā in ſpaſmo ⁊ tremore ꝯcurrit nā ſic̄ patiēs ⁊ n̄ ſic̄ p̄ricipale agēs: ſ ī ſingultu nā ē agēs. ¶ Ad 4^m cū arguit̄ ō tuſſi. Dōꝫ ꝙ 2^x ē tuſſis: q̄ꝛ q̄dā eſt q̄ fit a cā egritudinali oīno ſic̄ fit ī hn̄te apā ī pectore vel pulmone. Alia ē q̄ fit cū volūtate: vt q̄n̄ aliqs cū volūtate tuſſit: tūc dico ꝙ ō p̄ h̄ loq̄t̄ Aui. nō āt ō 2. q̄ꝛ p̄n^m ī. 2. ē p̄n^m aīatū. Sꝫ aduertēdū ꝙ mot⁹ q̄ fit ī tuſſi pōt 2^r ꝯſiderari. Uno° q̄uātū ad ꝓuētū ipſi⁹: ⁊ h̄ mō tūc ē mot⁹ ſil'is nāli: q̄ꝛ ꝓuenit ſine ōliberatiōe ⁊ ꝯſil'is: ⁊ h̄ mō ītellexit. G. i. 5. ō accn̄ti. ca. 4. Alio° pōt ꝯſiderari q̄uātū ad ei⁹ p̄n^m: ⁊ h̄ mō in tuſſi ꝯcurrit virt⁹ nālis ⁊ aīalis ī q̄ actiōe plus ſupat nālis ꝗ̄ virtus aīalis: q̄ꝛ a tali tuſſi hō abſtinē nō pōt: ⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui. ¶ Ad 5^m cū q̄rit̄ vtrū p̄n^m horripil'onis ſit virt⁹ aīalis. Dōꝫ ꝙ mouens p̄ncipale in horripil'one ē virt⁹ nālis. ſ. virt⁹ expulſiua lacertoꝝ: ſ ad h̄ ꝯcurrit virt⁹ aīalis: q̄ꝛ ē ibi aliq̄d incitās ex q̄ fit ſenſatio nocumīti vt ex q̄ nocumīto ꝑcepto īcitet̄ virt⁹ aīalis expulſiua ad expellēdū ipꝫ: ⁊ iō ꝯtigit ꝙ in mēbris nō ſenſat̄ nō accidit horripil'o: ⁊ iō in tali motu p̄ricipale agēs ē virt⁹ nālis: ſcd̄ario v̄o ē virt⁹ aīalis. ſ. ꝑꝑ p̄n^m īcitans nāꝫ. Arg^m āt ꝯcludit q̄ꝛ virt⁹ aīalis ꝯcurrit ⁊ ē ſic̄ mouēs ⁊ īcitās ⁊ nō ſic̄ p̄ricipale: ⁊ h̄ ē veꝝ. ¶ Ad 6^m cū dr̄ qō fac̄ peiora accidētia ē pei⁹ ⁊ maior̄ timoris: ſ tuſſis ē hmōi. Dōm ꝙ aliqō agens eē maioris timoris pōt ēt 2^r ītelligi ꝯtigē. Uno° cauſalitate ⁊ hoc mō nō eſt īcōueniēs ꝙ tuſſis ſit maioris timoris ꝗ̄ ſingult⁹ ſicc⁹. ſ. q̄ꝛ cauſare pōt peiora accn̄tia: ⁊ hoc mō arguis. Alio° pōt dici maioris timoris ſigñatiōe: ⁊ hoc mō ſingult⁹ ſicc⁹ ē maior̄ timoris ꝗ̄ tuſſis: q̄ꝛ ſig̃t inanitiones ⁊ ꝯſumptiones humiditatis ſtōchi: ⁊ h̄ mō ītelligit Aui. ¶ Ad 7^m cū dr̄ q̄uo ſalt⁹ eſt mot⁹ nālis cū. G. dicat ꝙ fit a ſolo morbo. Dōm ꝙ virt⁹ pōt 2^r accipi. Uno° ꝓ virtute nāli. Alio° large vt nā diſtiguit̄ ꝯ volūtariū. p̄ mō nō ītelligit h̄ Aui. ⁊ illo mō arguis: ſ 2° mō ītelligit Aui. hic. q. d. ſaltus nō fit a voluntate: ſ ab alio p̄n°. ¶ Ad 8^m cū dr̄ ꝙ quedā accn̄tia facta ſoluꝫ a nā nō ſentiūtur ſicut ſaltus ⁊c̄. Dico ꝙ q̄n̄ dicit Aui. q̄dā ſunt que demōſtrat ſenſus: expō vt eſt q̄dā fiūt cū paſſiōe ſenſitiua ſic̄ in horripilatiōe: q̄ꝛ in horripil'one ſentit̄: quedam mordicatio ⁊ pūctio ⁊ frigus: ⁊ quedā nō demōſtrat ſenſus: q̄m̄ nō ſentiunt̄ ſicut ſalt⁹. i. quedam fiunt ſine paſſione ſenſitiua ſicut ſaltus ⁊ ꝓprie ſaltus fit in dormiente aliq̄n̄: horripilatio aūt nunꝗ: ⁊ ſic ad illud.

¶ Et ō ſignis ēt ſt̄ q̄ egritudiēs demōſtrāt occultas.

¶ Poſtꝗ oſtēdit ſm̄ quem modum ſumit̄ ſignificatio ſuper diſpoſitiones membrorum exteriorū: hic ponit quomodo ſumit̄ ſignificatio ſuper diſpoſitionem mēbrorum interiorum. Et primo ꝓponit qō intēdit. Scd̄o declarat. ibi (Quapropter illum ⁊c̄.)

¶ Quapꝑ opꝫ illū q̄ egritudiēs vult cognoſcere occultas vt anathomie notitiā adept⁹ ſit ad hoc vt ꝑ eā ſciat ſube cuiuſcūꝗ mēbri acq̄rat̄ ſi eſt carnoſum aut non carnoſuꝫ: ⁊ cuiuſmodi ē ei⁹ forā: iō vt ſciat. v̄. g. ſi apoſtema hoc qō hꝫ hāc figurā eſt in eo aut nō ex ꝑte vſi ſue figure eſt cōparatū aut nō: ⁊ ſciat ſi eſt poſſibile ꝙ in ipſo aliq̄d retineat̄ vel nō: ꝫ id labere fac̄ qō recipit ſicut ieiuniū: ⁊ ſi eſt poſſibile ꝙ in ipſo aliq̄d retineat̄: aut ꝙ aliquid ab eo labat̄ q̄ res ſit quā in ipſo retineri ſint poſſibile: aut ab eo labi donec ei⁹ locū ſciat q̄ten⁹ per ipm̄ iudicet de eo qō in ipſo ſentit̄ de dolore: aut ap̄ate ſi eſt in ipſo aut ab eo longinquū. Et ſciat ei⁹ ſocietatē ita vt iudicet ſi hꝫ doloreꝫ ꝑ ſe: aut ꝑꝑ ſocietatē: ⁊ ſi mā ab ipſomet ꝓceſſerit: aut a ſuo ſocio ſibi īfluxit. Et ſi ſupfluū qō ex eo ſeparat̄ eſt de ſubſtātia ipſi⁹ an ipſuꝫ eſt via per quā mā in ipm̄ penetrat qō ab alio ſeparatur donec ſciat illud qō cōprehendit vt noſcat ſi eſt poſſibile illud qō euacuat̄ ab ipſo euacuatū fuiſſe. Et vt membri operationeꝫ ſciat donec ipſi⁹ cognoſcat egritudinem ex nocumento qō in eius cōſiſtit operatione. Totum v̄o hoc per anathomiam ſcire potes. Scias p̄terea ꝙ medico qui vult egritudiēs regere q̄ in mēbris exiſtūt occultis neceſſaria eſt anathomia.

¶ Hic exequit̄. P̄rio p̄mittit q̄d eſt nec̄iuꝫ p̄cognoſcere debētē cognoſcere egritudinē mēbroꝝ īterioꝝ. 2° ibi (Lūꝗ anathomie ſcientia ⁊c̄.) ¶ Juxta p̄mā ꝑtē eſt notādū: ꝙ lꝫ Aui. inordiate loquatur: tn̄ ei⁹ ſufficiētia pōt ad ordinē reduci ⁊ cōpleti⁹ dici vel tradi: ꝑꝑ qō notādū p̄ ꝙ anathomia ꝯfert q̄uātū ad duo. ſ. q̄uātū ad cognitionē mēbroꝝ ⁊ q̄ꝫtū ad op̄onē medici: ſi ꝯfert q̄uātū ad ipſam cognitionē h̄ eſt 2^r. vel q̄ꝛ q̄ꝫtū ad cognitionē ipſoꝝ mēbroꝝ vl' iuuamētoꝝ: ſi q̄ꝫtuꝫ ad cognitionē ipſoꝝ mēbroꝝ hoc ē 2^r: q̄ꝛ aut rōne cognitiōis ſb̄e mēbroꝝ in ſe: aut q̄ꝫtū ad cognitionē cōpoſitiōis ipſoꝝ. q̄ꝫtū āt ad cognitionē ſb̄e mēbroꝝ ꝯfert: nā q̄n̄ videm⁹ mēbra īteriora cognoſcim⁹ ſi ſūt carnoſa vt eſt epar: vel ſi mēbrū īterius eſt neruoſuꝫ vt vidēdo ſtōchū vel mr̄icē ſcit ꝙ ē mēbruꝫ neruoſuꝫ: ⁊ ſil'r de p̄āniculoſis ⁊ oſſuoſis: ⁊ tūc ꝯfert anathomia in cognitiōe cōpōnis: q̄ꝛ cōpoſitio hꝫ. 4. ſ. formā: ⁊ hec hꝫ ſpēs. 4. ſ. figurā ſupficiē viā ⁊ receptaculū. 2^a eſt q̄ꝫtitas. 3^a eſt numerus. 4^a eſt poſitio: ⁊ hec hꝫ duas ſpēs: vel q̄ꝛ accipit̄ ꝓ loco vel ſocietate: ⁊ h̄ oīa cognoſcunt̄ ꝑ anathomiā. p̄ q̄dē forma: nā vidēdo anathomiā mēbroꝝ īteriorum cognoſcit̄ ꝙ ſtōchus eſt figure rotūde ⁊ ſplen oblōge. Jtē ſupficies q̄ꝛ ꝑ anathomiaꝫ video ꝙ ſtōchus ⁊ ma. hn̄t ſupficiē cū aſperitate: veſica tn̄ cū lenitate. Jtē ꝑ anathomiaꝫ cognoſcit̄ ꝙ q̄dā ſunt q̄ deferūt aliud ⁊ nō retinēt vt īteſtina feces ⁊ pori vritides vrinā arterie ſpm̄ vene ſan. ⁊ q̄daꝫ nō. Jtē ꝑ anathomiā videm⁹ q̄ ſūt receptacula q̄ hn̄t ꝯcauitatē amplaꝫ vt ſtōchus ⁊ veſica ⁊ matrix ⁊ q̄dā nō. Jtē ꝑ anathomiā cognoſco q̄ꝫtitatē vt fel eſt ꝑuū epar magnū. Jtē numeꝝ q̄ꝛ cor eſt vnū ⁊ epar vnū ⁊ renes duo ſūt. Jtē poſitionē ⁊ p̄ ꝓut ſumit̄ ꝓ loco vt ꝙ epar ē ī dextrā ꝑtē: 2° ſocietatē hꝫ cū veſica mediātib⁹ poris vritidib⁹. Et iā appꝫ q̄uō cognitio anathomie ꝯfert ad cognitionē medici ⁊ hoc 2^r: aut mediate q̄ꝛ medic⁹ nō op̄at̄ recte niſi cognoſcat: ⁊ q̄ꝛ hec faciūt ad cognitionē: iō ēt cognitio anathomie fac̄ ad op̄onē. Jtē fac̄ īmediate vt q̄n̄ opꝫ ſuere vel vrere ⁊c̄. ⁊ hoc totū ꝑtinet ad cognitionē mēbroꝝ. Secūdo ꝯfert anathomia ad cognoſcēdū iuuamēta eoꝝ q̄bus mediātibus fiunt op̄ōnes. Et ex his vlterius habetur certa cognitio cōpleta diſpōnuꝫ per anathomiā: ita ꝙ p̄mo oꝫ habere cognitionē nāe ⁊ diſpōnē mēbroꝝ: q̄ꝛ diſpō eſt p̄ncipiuꝫ ope-

Dubm 6m

Dubm 7m

Dubm 8m

Dubm 9m

Dubm 10m

rationis.2° opȝ habere notitiā iuuamentoꝝ:⁊ ex his habetᷓ cōple
ta cognitio quātum ad oīa que ꝑ anathomiā inuestigantur ⁊c̄.
¶ Cūqȝ anathomie scia ei acqsita fuerit oportebit ꝑ h
totū ipm studere in cogitatōe egritudinū occultaꝝ ꝭȝ
sex regulas. Quaꝝ prima est de nocumēto opōnuȝ:⁊
tu qdē opōnes cū suis qualitatibꝰ ⁊ quātitatibꝰ iā sci
uisti quaꝝ significatio est ꝑ̄ma ⁊ ꝑdurās. Scda vō est
de eo qđ eūatᷓ:cuiꝰ significatio ꝑdurās qdē est ȝ nō est
prima. Et ꝑdurās qdē est ꝓpterea ꝙ in ipsa semꝑ cōsi
dunt. Et ꝑ̄ma qdē nō est ideo ꝙ significat maturatio
nē aut maturationis ꝓhibitionē mediate. Tertia autē
est dolor. Quarta est de apate. Quīta est de situ. Se
xta est de accidentibꝰ manifestis ⁊ comparatis. Et eo
rum significatio non est prima neqȝ perdurans.
¶ Ostendit qūo accipimꝰ cognitionē mēbroꝝ iterioꝝ. Prio ostēdit
que ⁊ quot sūt signoꝝ genera a qbus sumitᷓ h cognitio. Scdo de
clarat singulr̄ qdlibet illoꝝ.ibi (Et in vnaqueqȝ illaꝝ.) ¶ Notādū
ꝑ̄ ꝙ genus signoꝝ sumptū ab opōne lesa ꝑ̄ma dr̄ ēt ꝑdurans. ꝑ̄ma
qdē qr sup dispōnē mēbroꝝ iterioꝝ cū possimꝰ signare ab opōni
bus siue effectibꝰ vel casibus:nō aūt a sbaliter inherētibꝰ:qr non
apparēt nobis illa ad sensuȝ sicut mēbra exteriora:⁊ qr effectus ⁊
opōnes imediatius insunt mēbris ꝙ̄ casus:ideo significatio sum
pta ab opōnibꝰ dr̄ ꝑ̄ma respectu eiꝰ que sumitᷓ a casibꝰ. Itē est si
gnificatio ꝑdurās.i.certa:qr opatio mēbri ex eius ꝓuenit effectu:
⁊ iō sicut ex ꝓpria opōne mutata arguimꝰ sup nutritionē sbti cer
te:ita ēt ab opōne sup mēbrū ꝓpriū. ¶ Scdo notādū iaȝ sciuisti.i.
in tractatu de virtutibꝰ. (Opōnes cū suis qualitatibꝰ.) Ondit ꝭm
quē modū sumitᷓ a virtutibꝰ. (Et qātitatibꝰ.) i.numeꝝ opōnum:qr
ibi dcm̄ fuit ꝙ virtutes ⁊ opōnes ad seinuicē cognoscuntᷓ:⁊ qr qt
sunt virtutes in genere tot opōnes.s.3.nāles:vitales:⁊ aīales:etiā
quātū ad dispōnes istoꝝ geneꝝ:numerus aut quātitas est:q̄re ⁊c̄.
¶ Circa duas significationes dicit aliquis:qr ipse dicit ꝙ signifi
catio ex effectibꝰ est ꝑ̄ma:⁊ ab exeūtibꝰ nō ꝑ̄ma ⁊ vtraqȝ certa. Sȝ
contra Haly. dicit in cōmē.7.2.thegni ꝙ signa q̄ sūt ab effectibus
sunt apparētis virtutis:ȝ nō sunt ⁊c̄. Item Io.dama.in suis afor.
Urina nisi morbꝰ itus appeat est signū fallax:⁊ tn̄ est ab exeūte:et
arguitᷓ qr id qđ recipe pōt plures ꝑmutatiōes nō ē signū certuȝ:sȝ
vrina est hmōi.ȝ ⁊c̄. Ad.pȝ:qr ex hoc cātur error in aliq̄ qđ pōt a
pluribꝰ causis ꝯtigē.mi.appet:qr pōt ꝑmutari ex ꝑmutatōe opa
tionis:vel lesiōe opōnis epatis ⁊ renū ⁊ vesice. Dōm ꝙ opōnes et
exeūtia si bene approprientᷓ mēbro ⁊ ꝺbite sūt signa certa:si vō nō
neqȝ. Et cā huiꝰ est:qr opatio imediate ꝓuenit a dispōne:iō signuȝ
est dispōnū mēbri:⁊ sicut passio ꝓpria ꝑmutata significat sup sbȝ
ꝓpriū ⁊ exeūtia si debite approprientᷓ mēbro cū ꝓcedant imedia
te ab opōne que est signū certū aliter nō. Tūc ad dcm̄ Haly. qr nō
vult dicere ꝙ signa sumpta ab effectibꝰ sint solū apparētis verita
tis.i.ita ꝙ nō recte significēt:sed loquitᷓ in cōparatione ad alia si
gna sbaliter inherentia:non tn̄ negat quin sint signū certum in se.
Et eodē mō soluitur dcm̄ Damasceni ⁊ rō in ꝯ̄triuȝ adducta. ¶ No
tandū circa sextā significationē ꝙ per accn̄tia manifesta itelligit
accn̄tia que sunt vt in pluribꝰ nota que veniunt ab exterioribꝰ ma
nifestis vt ab aere vel regionibꝰ tēpore ⁊ cōsimilibꝰ:⁊ breuiter oīa
accn̄tia sumpta a rebꝰ nocentibus vel iuuātibꝰ que sunt extrinse
cus alterātia:sed per accn̄tia cōparata itelligit signa cōia sumpta
a relatione infirmi ⁊ ex causis ꝑ̄cedentibus:vt in illo q cecidit de
mula ⁊c̄. dicuntᷓ accidētia cōparata qr de se nō sunt signa:nisi qr re
lata ad dispōnē ducūt aliqn̄ in dispōne in cognitioneȝ eiꝰ. ¶ Item
notandū ꝙ de ista sexta significatiōe non ꝓseqtur infra:de alijs
autē sic:qr hec significatio nec est imediata nec certa.
¶ Et in vnaquaqȝ eaꝝ sermonē diuisim faciā. Ex ope
rationibꝰ vō significatio hr̄:qm̄ cū opatio nō ꝭȝ nālem
ꝓcesserit cursuȝ q est ei significatᷓ ꝙ virtuti accidit no
cumētū ⁊ vtutꝫ nocumētū egritudinē sequitᷓ q̄ ē in mē
bro in quo est virtus. Opationū vō nocumēta sūt ꝭm
tres modos. Opōnes eni aut minuūtᷓ sic cū oculi mi
nuitᷓ visio ⁊ rē videt minorē ⁊ a ꝓpinquiore spatio. Et
sicut stōchus cū duriꝰ digerit ⁊ tardius ⁊ minorē quā
titatē:aut mutantᷓ sicut cū oculus videt illud qđ nō ē:
aut videt rē nō sic est:⁊ sicut stōchus cum cibum dissi
pat ⁊ ipsum male digerit:aut destruuntur sicut oculus
cū nō videtᷓ:⁊ stomachus cū nullo modo digerit.
¶ Exequitᷓ ⁊ ꝑ̄ de sigtiōe sumpta ab opōnibꝰ. Scdo ab exeūtibꝰ.ibi
(Eius āt.) Tertio a doloribꝰ.ibi (Doloris āt.) Quarto ab apatibꝰ.
ibi (Apostematibus autem.) Quinto a situ.ibi (Situs vō.)
¶ Dubitaret aliquis de eo qđ dicit ꝙ virtuti accidit nocumentum
vtrū possit ledi operatio sine lesiōe membri. Et arguitᷓ ꝙ sic.qr di
cit Gal.1.de interioribꝰ.cap.2.ꝙ credere membra nō posse infir
mari:⁊ dato ꝙ nō sit egritudo in substantia mēbri est inutile. ⁊ Di
cendū ꝙ nocumentuȝ operationis de necessitate dependet ex le
sione mēbri eius. ratio est:qr operatio ꝓcedit a mēbro:vt ipsuȝ hȝ
esse perfectum ⁊ completum:⁊ ideo vbi est operatio lesa:necessa
rio est egritudo in illo. ¶ Sed notādum ꝙ nocumētum aliquādo
est mansiuū:aliquādo est ꝓpter associationē alterius membri:mō
quādo nocumētū est māsiuuȝ in mēbro:tūc necessario lesa opōne
leditur mēbrū:⁊ hoc mō intelligit hic Auic. sed si est lesio per asso
ciationem:tūc lesio operationis fit a lesione mēbri reqsiti ad ipaȝ
vel hn̄tis alligātiam cum eo:⁊ hoc mō nō opȝ ꝙ mēbrum sit lesuȝ
lesione mansiua:⁊ sic intelligit Gal.⁊ ideo nō valet. Hic cadit illa
dubitatio vtrum lesiones operationū sint solum.3.vel plures:⁊ in
hac implicatᷓ vtrū augmētum operationis sit diminutiua opera
tio vel aliter. ¶ Iterum notādum ꝙ ipse dicit (sicut cuȝ oculi mi
nuitur visio.) non videtᷓ ꝙ videre rem minorē sit opatio diminu
ta:qr quāto aliqs videt rem minoris vt quātitatis vt pūctā acus
tāto subtilius videt. Dōm per expositionē littere ꝙ nō itelligit vi
dere minorē rē cōparādo vnā rē ad aliam paruaȝ sed ad seipsam:
ita ꝙ videatᷓ sibi minor ꝙ̄ sit ꝭm veritateȝ:tūc est actio diminuta.
¶ Eiꝰ aūt qđ eūatᷓ ⁊ qđ retinetᷓ significatiōes multꝫ sunt
modis:aut eni sigāt ex ꝑte retētiōis nō nālis sic cū re
tinetᷓ res que solebat eūari:queādmodū accidit illi cu
ius vrina retinetᷓ aut egestio:aut sigāant ex parte eūo
nis nō nālis. Et hoc qdē aut erit de suba mēbroꝝ:aut
nō erit ita. Sȝ qđ est de suba mēbroꝝ tribus sigāabit
modis:aut eni ꝑ suiipsiꝰ subam sigāabit sic anuli q ex
puuntᷓ herpetē estiomenū in cānali pulmonis sigāant:
aut sigāabit ꝑ quātitatē sui sicut cortices cū in dissinte
ria egrediuntᷓ:nā si fuerit grossus sigāat ꝙ vlcꝰ i gros
sis existit itestinis:⁊ si subtilis sigāat ꝙ est in subtilibꝰ
intestinis:aut sigāabit per colorem suū:queādmoduȝ
hypostasis petaloides que si fuerit rubea significat ꝙ
est in membris carnosis sicut renibus:⁊ si alba signifi
cat ꝙ est in mēbris neruosis sicut in vesica.
¶ Hic ponit ꝭm quem modū sumitᷓ significatio membrorum inte
riorum ab exeūtibus ⁊ totū legatᷓ ibi:lȝ posset habere multas par
ticulas ⁊ omnia que hic dicuntᷓ habes clare. Primo de iterioribꝰ:
qr ipse assumat h breuiter quasi totā sn̄iam primi libri. ⁊ Sȝ tu di
ces Aui. videtᷓ male determiare de significatione sumpta ab exeū
tibus mēbroꝝ interioꝝ:qr ipse ponit significationem sumptaȝ ab
operatione mutata nō ab exeunte:ponit hic per euacuationē ⁊ re
tētionē:mō euacuatio ⁊ retētio sunt opōnes quedaȝ ⁊ nō exeūtia.
Dōm ꝙ euacuatio ⁊ retentio possunt duplr̄ accipi. Uno mō in se ⁊
absolute:⁊ hoc mō sunt operatiōes ⁊ ab istis sumitᷓ significatio ab
operatione:⁊ hoc mō arguis qn̄ sic accipiūt hic. Alio mō pōt acci
pi eūo ⁊ retētio vt referuntᷓ ad rē q̄ retinetᷓ ⁊ eūatur:⁊ hoc mō ab
eis sumitur significatio ab exeuntibꝰ:⁊ sic intelligit hic Aui.
¶ Qđ vō significat illud qđ nō est de suba mēbroꝝ si
gnificat:aut qr ipsiꝰ egressio nō est nālis sic h ūores sa
ni ⁊ sanguis cū exierit:aut qr est non nāle in q̄litate sui
sic sanguis corruptus:siue ꝯsueuerit exire siue nō:aut
ꝙ est nō nāle in suba absolute sicut lapis:aut ꝙ est nō
nāle quātitate sui:lȝ nālis sit eius exitus. Et istđ ē:aut
ꝓpterea ꝙ augetᷓ:aut ꝓpterea ꝙ minuitᷓ sicut stercꝰ ⁊
vrina cū pauca fuerit aut multa:aut vt sit non nāle in
qualitate sui:lȝ exire soleat sicut stercꝰ ⁊ vrina que sūt
nigra:aut si egrediatur a parte non naturali:lȝ exire
consueuerit sicut stercus ⁊ vrina cuȝ egritudīe ilīj per
superiora egrediuntur.
¶ Hic potest dici exeūtiuȝ que nō sunt de substātia membri:ita ꝙ
subdiuidit id membruȝ qđ dicebat aut non erit ita.

¶ Doloris autem significationes in duobus cōphēduntur generibus. Et illud est quoniam dolor aut significat per suum locum. v̄.g. qm̄ si fuerit in dextra erit in epate: ⁊ si in sinistra in splene. Et est cū per suā spēȝ significat que sit ipsius causa queādmodum diximus in doctrina causarum verbi gratia: quoniam si fuerit grauatiuꝰ significabit apostema quod est in membro nō sentiēte: aut cuiꝰ sensus destructꝰ ē. Et extēsiuꝰ multā signabit māȝ. Et mordicatiuꝰ māȝ signabit acutā.

¶ Hic exponit modum ꝫm quē sumit̃ significatio ex dolore super membra interiora: ⁊ totum hoc pȝ in secūdo de interioribus.

¶ Apostematis autem significationes tribus existunt modis: aut enim sunt ex substantia sui sicut herisipila que choleram significat rubeā: aut sclirosis que choleram demonstrat nigrā: aut ex loco sui sicut cū fuerit in dextra significat: verbi gratia: ꝙ est apud epar: aut in sinistra significat ꝙ est ex parte splenis: aut per figuram sui: quoniā cū apud dextrā fuerit ⁊ fuerit lunare significat ꝙ est in ipso epate: ⁊ si longū fuerit significat ꝙ est in musculo qui est super ipsum.

¶ Ponit significationes sumptas ab a͞pate. Et notandū ꝙ hic accipit̃ large apostema pro oī tumore: ⁊ hec signatio nō hȝ locū in oībus mēbris iterioribꝰ habētibꝰ apostema vel tumorē: sed solū in eis in qbꝰ tumor representat̃ extra vt in epate vel stōcho ⁊ splene ⁊ hmōi. Notandū ꝙ lr̃a exterior Gerardi cremonēsis dicit lunare duplex. hec dicta hic nō sunt oīa vera: qr ꝫm eū figura tumoris epatis vel eius a͞patis est maior q̄ȝ luna media. s. anteq̄ȝ sit media: sed ꝫm veritatē figura a͞patis epatis representat̃ nobis plus q̄ȝ sit medietas lune: qr apostema qđ fit ī parte exteriori est quasi figure rotūde eo ꝙ sumit figurā a figura membri que est quasi rotunda q̄ȝtuȝ ad id qđ exterius representat̃: ⁊ iđ similat̃ figure lune que est plus q̄ȝ media. Sed video vnū modū saluādi litteraȝ exteriorem. s. ꝙ nō intelligat anteq̄ȝ sit media in repletione: sed in diminutione luminis qn̄ incipit euacuari anteq̄ȝ sit media: ⁊ tūc habebit veritatē: qr tunc est figure lunaris plus q̄ȝ medietas lune.

¶ Situs v̄o significationes aut sunt ex locis aut ex cōmunitatibꝰ. Et ex locis qdē apparētes sūt. Et ex cōitate qdē sunt sicut per nocumentū qđ est in digito: ex causa antecedente cognoscitur ꝙ est ꝑpter nocumētum qđ sexto ex paribus neruoꝝ accidit.

¶ Ponit quintum genus signorum qđ sumitur a situ. Notandum ꝙ dicit antecedente ꝙ hic loquit̃ large de antecedente ⁊ nō stricte: sed prout se extendit ad omnem causam preteritam.

¶ De signis distinguentibus inter egritudines ꝓprias ⁊ associatas eis. Cap. 2m.

Et quoniā est cū egritudines in p̄ncipio accidunt in mēbro ⁊ est cū accidūt ꝑpter associationē queādmodū caput stōcho in suis associat̃ egritudinibꝰ: tūc opȝ vt ordinemꝰ differentiam inter has duas res per signū distinguētes.

¶ Postq̄ȝ determi. de signis in generali: hic determinat de ipsis in speciali quantū ad duo. s. quātū ad id qđ est formale in signo. s. q̄ȝtum ad ipsa diuersa significata: scđo penes id qđ est māle in eo vt puta ꝫm ꝙ applicat̃ ad diuersas res que sunt signa vt ad pulsum vel vrinā vel egestionem ⁊ hmōi: ⁊ ideo ꝫm hoc duo facit. Primo ostendit diuersitatē signoꝝ q̄ȝtū ad id qđ est formale in eis. Scđo quātū ad id qđ est māle in spāli. ibi (Pulsus est motus receptaculoꝝ.) Prima in duas. Primo distinguit passionē principalē a passione que est ꝑpter colligantiā penes differentias eaꝝ: eo ꝙ colligantia membroꝝ poterat esse īpedimentū in significando super egritudines membroꝝ. Scđo docet significare sup̱ dispositiones membroꝝ. ibi (Et nos quideȝ coram tuis manibus.) ⁊ ibi deberet incipere sequens caplm̄. Prima in duas. Primo premittit intentionem suam ⁊ causam intentionis. Secūdo exequitur. ibi (Dicemus igitur.) ⁊ hic exequitur. Primo distinguit passionem principalem ⁊ factam ex compassione. Secundo remouet quoddā dubium qđ est cōmune toti capitulo. ibi (Lȝ quidaȝ mēbroꝝ.) Prima in duas. Primo ꝓponit signa in genere distiguētia inter passiones principales ⁊ passiones per associationem. Secundo qr penes istas differentias quas assignat posset incidere error: ideo docet illuȝ errorem remouere addendo quoddā aliud. ibi (Est tamē ex hoc.) Hic docet remouere errorem circa differentias dictas ⁊ maxime circa primam: qr non confidit vitare errorē nisi cognitum. Ideo primo docet cognoscere ipsam. Secūdo ipsum docet euitare. ibi (Semita v̄o.) Hic docet euitare hūc errorē. Et primo ꝓponit quasdam cognitiones per quas remouetur ille error. Secundo cōparat īter illas ꝯditiones. ibi (Plurimū v̄o qđ ex eo ⁊c̄.)

¶ Et quoniam egritudines.) Notandum ꝙ de hac materia complete ⁊ diffuse habet̃ a. G. in. 1. ⁊. 2. ⁊. 3. de interioribus: sed Auicen. breuiter comprehendit illa: ⁊ ideo breuiter assumendo reducā ad memoriā vobis ea que ibi dicunt̃ que faciūt ad ꝓpositū. Notandum est ergo ꝙ egritudo principalis est illa que accidit alicui mēbro propter principale nocumentuȝ illius membri ⁊ egritudo per associationē est quādo vnū membrū patit̃ nocumentū soluȝ propter societatē ⁊ colligantiā quā hȝ cū alio ⁊ nō qr principaliter in seipso hēat lesionē. ¶ Ulterius notanduȝ ꝙ sicut ibi dicit̃ duplex est morbus associationis in genere. Uno modo comparat̃ vnum membrū alteri: qr ab alio membro ꝓueniat nocumentū ad illud. Alio mō nō qr nocumentū ad id ꝓueniat ab alio: sed qr priuat̃ aliquo iuuatiuo qđ debet habere ꝫm naturaȝ ab illo membro. v̄.g. si ex repletione nuche accidat sensus ⁊ morꝰ auferri in digitis: tunc priuant̃ digiti aliquo iuuatiuo qđ debent hēre naturaliter: ⁊ dato ꝙ in digitis nulla fiat lesio principalis. Si aūt patiat̃ aliqđ membrum ex prouentu nocumenti ab altero ad ipsum: ⁊ hoc pōt esse dupliciter vt ibidē apparet: aut qr mittitur nocumētū ad membrum sine aliqua materia: aut mittat̃ nocumētū ⁊ materia nocumenti. Et si primo modo tūc compatit̃ cerebrū ab ipsis luncturis illo modo in doloribus iūcturarū: nō qr aliqua materia transmittatur ad cerebrum ab ipsis iuncturis: sed qr prouenit nocumētuȝ ad ipsum vt expresse vult Auicen. 3. can̄. fen. 1. tracta. 2. cap̄. 6. cap̄. de soda. Si secundo modo tunc aliquando compatiunt̃ oculi ipso stomacho. s. propter malā dispositionē stomachi proueniunt aliquando fumi ad cerebrum ⁊ oculos: ⁊ tunc transmittit̃ nocumentum ⁊ materia nocumēti ad eos vt patet. 4. de interioribus cap̄. 2. ⁊ hoc est qđ dicit egritudinis in genere. ¶ Ulterius notandum ꝙ inter istos modos cōpassionis est dare ordineȝ ꝫm magis proprium ⁊ minus propriū. Quia primus est magis ꝓprius ꝙ mēbrū patit̃ aliquādo solū ex prouentu eius qđ debet naturaliter hēre. Secundus modus minus proprius cū quādo vnū membruȝ patit̃ aliquando solū ex prouentu nocumenti sine materia ad ip̄m. Tertius modus ad hoc minus proprius. s. quando nocumentū mittit̃ cum materia. Et ratio huius ordinis est: qr compati dicitur cum alio pati. quanto ergo īmaterialius prouenit alteratio nocumenti ad membrū tanto dicitur esse specialior ⁊ magis propria cōparatio: ⁊ qr prima est minus realis q̄ȝ 2a ⁊ 2a q̄ȝ 3a: ideo ⁊c̄.

¶ Sed hic cadit dubitatio duplex. Prima est vtrum omne membrum possit compati alteri. Dubm pm

¶ Scđo querit̃ vtrū membrū qđ dicit̃ compati debeat ꝓprie dici egrum. Dubm 2m ¶ Ad primum dicendū ꝙ cōpassio nō fit nisi propter associationē: sicut associatio est duplex ita ⁊ comparatio. Nā quedaȝ est associatio ꝫm quā oīa mēbra ꝯueniūt in forma vna ⁊ nō in ordine: ⁊ hec associatio est gn̄alis de qua dictū est a. G. per totuȝ de virtutibꝰ. auctoritate Hippo. ꝙ oīa membra sunt ad seinuicē cōnexa ⁊ inspirantia. Alia est associatio ꝓpria quā hȝ vnū membruȝ ad aliud. Si ergo querat qđ de p̄ma cōpassione. Dico ꝙ oē mēbrū pōt cōpati generali cōpassione cū omnia membra ad seinuicē habeant colligantiā generalē. Si aūt queras de colligantia speciali: tunc dico ꝙ nō inter omnia: sed inter quedā est colligantia. s. iter determinatū membrū cū determinato: ⁊ precipue cū defert̃ materia ad illud sicut isto mō lacerti pectoris ⁊ diaphragma defert aerē epigloto in formatione vocis ⁊ facto īpedimēto in diaphragmate vel lacertis pectoris vox īpedit̃. similr̃ ēt nucha mittet spiritū sensibilē ⁊ motiuū ad membra inferiora: ideo lesione facta in ea ledunt̃ etiā inferiora: ⁊ hoc est q̄ȝtū ad transmissionē virtutis. ⁊ ideo siue vnū membrū deferat ad aliud aliqd corporale vel virtutem tm̄ vel vtrūq̄ȝ pōt membrū vnū determinatū alij compati. ¶ Aduertēdū tamē ꝙ si membrū vnū debet alteri compati sic ꝙ transmittat solū nocumentū ad illud ⁊ nō aliquid corporale: tunc opȝ ꝙ id nocumentū sit vehemens ⁊ in fortibꝰ passionibus. ⁊ hoc modo in doloribꝰ iuncturarū cōpatit̃ eis cerebrū: nō qr alqd trāsmittatur corporale ad ipsum: sed propter vehementem passionē virtutis: sed si esset paruū nō propterea compateret̃ eis. ¶ Ad secundā questionē quādo queritur vtrū membrū qđ patit̃ propter colligantiā debeat ꝓprie dici egrū. Dico ꝙ sicut apparet. 3. de iterioribus cap̄. 1. ⁊. 1. cap̄. 6. aut loqmur de cōpassione ꝓpryssima. s. qn̄ cōpatit̃ aliqđ membrū: sed qr priuat̃ soluȝ aliquo iuuamento: aut ꝓprie cōpatiat̃. s. qr defertur nocumentum sine materia cor-

poꝛali: aut minus pꝛopꝛie. ſ. qꝛ deferṫ nocumentū cū materia coꝛ-poꝛali. Si pꝛimo modo dico ſic ꝙ nō debet dici membꝛum egruʒ ex egritudine que eſt facta ex permutatione in ſubſtātia vel complexione membꝛi cōpatientis: ſed qꝛ priuaṫ aliquo qđ debet naturaliter habere. Si aūt accipiaṫ 2° ⁊ 3° mō. ſ. ꝓpꝛie ⁊ minus ꝓpꝛie: tunc dico ꝙ debet dici egrum ex permutatione ſui: tamen minus debet dici egrū quādo recipit nocumentū ſoluʒ ſine materia. magis autem cū mā. tamē quecūqʒ ſit hec eſt differētia inter egrum ex ſe ⁊ egrum ex compaſſione. qꝛ que eſt per ſe non dependet ex alio. illa autem que eſt per compaſſionem ſic ita pꝛopꝛie.

Dicemus igitur ꝙ opoꝛtet nos ꝯſiderare que pꝛius accidit ⁊ autumabimus ꝙ ipſa eſt pꝛincipalis ⁊ altera eſt ei aſſociata. ⁊ cōſiderabimus etiam que ſit illa que remanet poſtq̄ʒ altera finitur: ⁊ autumabimus ꝙ ipſa eſt pꝛincipalis ⁊ altera eſt aſſociata.

Dubm 3m Diceret aliqs nō videṫ ꝙ ſignū diſtinctiuū īter egritudineʒ ex ſe ⁊ egritudinē ex alio per cōpaſſionē ſit verū: qꝛ poſſibile eſt ꝙ ſint due egritudines in vno mēbꝛo: ⁊ tamē vna adueniat pꝛimo ⁊ alia vltimo aduenit: ⁊ tūc nō eſt veꝝ ꝙ illa que vltimo aduenit ſit per cōpaſſionē: ſed vtraqʒ pōt eſſe ꝑncipalis. Itē 2m ſignū nō videṫ eſſe verū: qꝛ poſſibile eſt ꝙ egritudo per aſſociationeʒ remaneat altera ceſſante. ſ. ꝑncipali vt vertigo cauſata ex mala cōplōne ſtomachi pōt remanē in capite ceſſante mala cōplōne ſtōchi: aut ēt doloꝛ in capite. Itē ad qđ valet hoc ſignū diſtinctiuū inter h̄ ex quo vna recedit altera remanet: ⁊ ex quo illa remanet nō poſſum errare in ea. Ad hoc dico ꝙ neceſſariū eſt medico ſcire diſtinguē īter paſſionē ex ſe: ⁊ per aſſociationē. Et rō huius eſt: qꝛ. i. nečium medico qđ diuerſificat actū curatiōis: ſed hec ſigna diſtictiua inter egritudinē ex ſe: ⁊ ꝓpter colligantiā ſunt hmōi: ꝗ ⁊c̄. ma. pʒ: qꝛ modus curādi eſt finis medico. finis aūt ponit neceſſitatē his que ſunt ad finē: mi. appet. Propter qđ notādū ꝙ Aui. notanter dixit autumabimus. i. opinabimur ⁊ in hoc titulo ꝙ hec ſigna abſolute accepta nō ſunt neceſſaria quin in eis abſolute acceptis poſſit accidere erroꝛ: ſed in particulari accepto ſuppoſito h̄. ſ. ꝙ vna ipaꝝ ſit per ſe ⁊ alia ꝓpter colligantiā: tūc h̄nt hec ſigna neceſſitatē. ſ. ꝙ illa que pꝛius aduenit ſit ꝑncipalis: ⁊ illa que aduenit per colligantiā eſt que poſterius aduenit: ⁊ h̄ q̄tū ad ipm ſignū. Et rō huiꝰ eſt: qꝛ de rōne ꝯſequētis eſt ꝙ poſt aliud eueniat. Itē ſignū 2m ēt eſt neceſſariū in particulari acceptū facta ſuppōne ꝙ vna paſſio ſit per ſe ⁊ altera per colligātiā: tūc eſt verū ꝙ remota paſſione ꝑ ſe remoueṫ illa que eſt ꝑꝑ colligātiā ⁊ nō ecōuerſo. Et rō eſt hec: qꝛ ꝑoꝛi remoto vel antecedēte remoueṫ poſterius vel ꝯn̄s ⁊ non ecōuerſo: qꝛ ꝯn̄s depēdet ex an̄cedēte ⁊ nō ecōuerſo: cū iſta ſigna abſolute accepta: lʒ poſſint h̄ere īſtātiā ſunt tn̄ vt in pluribꝰ vera: ⁊ hoc mō ꝓbat ꝑma rō: ⁊ hoc ꝯcedo ꝙ ſm ſe ſunt vere vt in pluribꝰ: tn̄ in aliqbꝰ pōt accidē erroꝛ. Ad 2m dico ꝙ illa que remanet nō remanet vt eſt per aſſociationē: ſed qꝛ facta eſt ꝑncipalis. Ad 3m pōt reſpōderi dupliciter. Uno mō lʒ nō ꝯferat iſti īfirmo tn̄ ꝯfert medico pꝛo alijs infirmis. Aut dōm ꝙ ꝯfert medico etiā in eadē egritudine: qꝛ cū moꝛbꝰ vnus ceſſat per ceſſationē alteriꝰ: videṫ in paroxiſmis ſequētibꝰ ꝙ ſi illa egritudo ad aſſociationeʒ ceſſat: alia eſt egritudo pꝛin. ⁊ alia eſt per cōpaſſionē.

Eſt tn̄ cū ex hoc ꝓuenit erroꝛ ⁊ hoc eſt: qm̄ foꝛtaſſe egritudo pꝛicipalis nō erit ꝑcepta ſenſu neqʒ doloꝛoſa in pꝛincipio ſui: ſed poſtea ſentiemus ipſius impedimentū poſtq̄ʒ aſſociata egritudo apparuerit que pꝛo certo eſt illa que poſt ipſaʒ accidit ⁊ eſt eā ſequēs. Exiſtimabiṫ ergo ꝙ aſſociata ⁊ accidētalis ſit illa que eſt ꝑncipalis egritudo. Et eſt cū nō ꝑcipiṫ niſi accidentalis tm̄ ⁊ pꝛincipalis vel oꝛigo obliuioni tradiṫ.

Erroꝛ qui poſſet accidē eſt talis circa dicta: qꝛ diceret aliquis qꝛ dictū eſt ꝙ egritudo ꝑncipalis in hoc differt ab ea que eſt ꝑ colligantiā. Pꝛimo qꝛ pꝛincipalis pꝛimo aduenit mēbꝛo q̄ʒ illa que eſt per cōpaſſionē. Itē differt ab ea per aliud recedēte ꝑncipali recedit ea que eſt per cōpaſſionē ⁊ nō econtra. mō accidē poſſet erroꝛ in cognitione. In ꝑª dico: qꝛ poſſibile eſt aliqn̄ ꝙ egritudo per ſe ad colligantiaʒ pꝛius appareat in mēbꝛo q̄ʒ illa que eſt ꝑncipalis. Itē qꝛ aliqn̄ ſolū appet illa que eſt per colligātiā ⁊ nō ꝑncipalis: ⁊ ſic in cognitione egritudinis ꝑncipalis pōt eſſe erroꝛ: qꝛ credimus ꝙ ſit ꝑncipalis illa que nō eſt. Hic tu dices pone mihi exēplum ꝑmi dato ꝙ ſit aliqs qui h̄eat epar diſtēperatū: tūc in eo ꝯgregabunṫ multi humoꝛes mali qui mittunṫ ad ſtōchū: ⁊ ex h̄ accidit ꝙ ſtōchus nō digerit ⁊ percipit nocumētū in ſtōcho: ⁊ tunc ſtōchus male digerēs cibū trāſmittet malos humoꝛes vel chiluʒ groſſum cū digeriṫ ad epar qui extēdet epar ⁊ inducet nocumētū ſenſibile in epate. mō leſio ꝑncipalis eſt in epate que pꝛius nō ſentiebaṫ: ſʒ ꝑmo ſentiṫ illa que eſt in ſtōcho que eſt ꝓpter cōpaſſionē: ⁊ poſt iſtā ſentiṫ leſio ꝑncipalis in epate. ⁊ iō crederet aliqs ꝙ egritudo ſtōchi eēt ꝑncipalis: qꝛ ꝑº ſentiṫ q̄ʒ egritudo epatis vt dicebat dr̄ia ꝑdicta. Ulterius eſt notādū qđ dicit īferius ꝙ obliuioni traditur: qꝛ eſtimabiṫ ꝙ ibi non ſit egritudo ꝑncipalis. v. g. ſi ſit leſio in oſſe ꝑncipali: deinde ſentiaṫ in carne: tunc illa que eſt in carne eſt ꝓpter cōpaſſionē: ⁊ tn̄ ipſa eſt ſenſibilis ⁊ nō ꝑma qꝛ oſſa nō ſentiunt: ⁊ tūc credimus ꝙ leſio ſit ſolū in carne ⁊ obliuiſcemur egritudinis ꝑncipalis que eſt in oſſe. Sed tu dices ꝯtra hoc: qꝛ diffinitio moꝛbi eſt ꝙ ſit leſio opōnis ſenſibilis. ſi ꝗ ſit egritudo pꝛincipalis in aliq̄ mēbꝛo īpoſſibile eſt qn ꝑticipat ſenſibilr̄: alr̄ nō erit egritudo. Ad h̄ pōt 2r rn̄deri. Uno mō ꝙ Aui. docet diſtinguē īter egritudinē per ſe ⁊ per aſſociationē: large aſſumēdo egritudinē ꝓ oī diſpōne egreſſa a diſpōne nāli ſiue ſit egritudo pꝛopꝛie ſiue ſit neutralitas: ⁊ tunc ſi egritudo faciet ſenſibilr̄ leſionē oꝑationū: ſi neutralitas nō opʒ: ⁊ hoc tn̄ ītelligit hic. Uel dōm aliter ⁊ meliꝰ qn̄ diciṫ ꝙ egritudo eſt q̄litas faciēs ſenſibile nocumētū: verū eſt q̄tū ad oꝑōnes que inſunt toti quas facere ꝯſueuit: ſed poſſibile eſt ꝙ egritudo ſit in aliquo mēbꝛo: ⁊ tn̄ nō erit in toto q̄tū ad operatiōes ꝯſuetas toti: qꝛ ꝑꝑ h̄ nō dimittet oꝑa ꝯſueta: lʒ ſit egritudo illi mēbꝛo ⁊ alia ſint ſana vt ſi ſit apā non nimis malū in crure nō ꝑꝑ hoc dimittet quis ſcribere ſi ꝯſuetꝰ eſt ſcribē: ⁊ h̄ mō loqṫ G. in. 2. ſign̄ato neutri in libꝛo thegni: lʒ cōiter nō ītelligaṫ illđ: qꝛ dr̄ ꝙ nō eſt neutrū ſed egrū: qꝛ hʒ egritudinē in vno mēbꝛo ⁊ ſanitatem in alio: ſed nō credatis ꝙ. G. nō poſuerit ſine cā illa ſign̄ata neutri: ⁊ iō nō eſt incōueniens ꝙ ſit egritudo in aliquo mēbꝛo que nō diciṫ egritudo reſpectu totius: qm̄ facit operationes ꝯſuetas toti. ⁊ hoc mō loquiṫ hic Auicē. qꝛ lʒ ſentiaṫ leſio in vno mēbꝛo nō opʒ ꝙ ſentiaṫ in toto niſi eſſet egritudo pꝛincipalis ⁊c̄.

Semita v̄o obſeruādi ſe ab h̄ erroꝛe eſt vt medicus membꝛoꝝ noſcat cōmunitatem qđ quidem erit ex ſua ſciētia in anathomia. Et nocumēta ſciat que vnicuiqʒ accidūt mēbꝛo quoꝝ quedā ſunt ſenſu percepta q̄daʒ nō percepta ⁊ moꝛetur in egritudie: ⁊ neqʒ iudicet de ea ꝙ ſit pꝛincipalis niſi poſtq̄ʒ conſiderauerit quid ſit poſſibile quod accidat ipſam ſequens. Egrū ergo interroget de ſignificationibꝰ egritudinuʒ quas mēbꝛis egro membꝛo aſſociatis poſſibile eſt accidere que nō pꝛius erant ſenſu percepte neqʒ doloꝛoſe: ita vt appareant pꝛimo neqʒ cōmouentes accidētia que ſunt eis ꝓpinqua: ſed nec etiā eas ſequunṫ res que niſi ab eis ſunt longinqua nō ſenſu percepte. Eger quoqʒ ignorat ꝙ ſint accidētia illi longinqua radici. Iſtud tamē non dignoſcitur niſi ſapientia medici.

Notādū ꝙ hic ponit tria ad euitandū erroꝛē ꝑdictū. Pꝛio eſt ꝙ medicus cognoſcat aſſociationē mēbꝛoꝝ que cognitio habeṫ per anothomiā. ⁊ cā huius eſt: qꝛ ſi cognoſcat aſſociationē mēbꝛoꝝ faciet ꝙ mēbꝛū eſt notū cōpati aliqn̄ ⁊ ꝙ non: ⁊ iō dato ꝙ infirmus nō percipiat nocu. paſſionē ꝑncipalē: ſed ſoluʒ illā que eſt per cōpaſſionē tūc habēdo cognitionē mēbꝛoꝝ moueoꝛ ad ingrendū ab infirmo de ꝑteritis ⁊ iueſtigādo ab īfirmo de paſſione ꝑncipali: ⁊ tūc reduciṫ ille erroꝛ. Scđo regriṫ ꝙ medicꝰ nō ſolū ſciat colligantiā mēbꝛoꝝ: ſʒ ēt paſſiones ⁊ nocumenta que ſunt nata ꝯtingē vnicuiqʒ mēbꝛo tā nocumēta que pn̄t ſenſu percipi q̄ʒ ⁊ ea que nō apparēt ad ſenſum: ſed cū diſcurſu rōnis ⁊ tūc mouebiṫ a ꝑdicto erroꝛe ⁊ ſciet que eſt paſſio que eſt ꝑceptibilis ⁊ que non. ⁊ ꝑ hoc ſciet ꝙ dato ꝙ ꝑncipalis nō ſit ſenſibilis tn̄ ad eā pōt alterā ꝯſeq. Tertio regriṫ ꝙ ſciat aliqđ qđ ſit poſ̄e accidē mēbꝛo h̄nti ſuaʒ paſſionē. ſ. que paſſio pōt alterā ꝯſeq. ſicut. G. ꝑ iterioꝝ. ca. 6. fecit in illo qui cecidit de mula cuius digiti erāt ꝑuati ſenſu ⁊ ipſe fuit motus ad īterrogādū de rebꝰ ꝑteritis: ⁊ tūc cognouit egritudineʒ pꝛincipalē nō ſenſu perceptā. ſ. oppilationē factā in nucha ꝓpter caſum de mula: ita ꝙ digiti erant pꝛiuati ſpiritu ſenſibili quē debebāt habere nāliter. ⁊ ſubdit ꝙ tales paſſiones ſequunṫ accidentia remota cōia queādmodū apparēt ⁊ ꝓpꝛia latēt. ⁊ iō ſi querant talia ab infirmo cū ipſe non cognoſcat h̄ remota nō pōt deuenire medicꝰ in cognitionē ꝓpꝛie paſſiōis nō ſenſu ꝑcepte ⁊ ex iduſtria medici ⁊c̄. in neutralitate dʒ ⁊ ex ꝯditiōibꝰ ſupꝛadictꝭ ⁊ ex relōne infirmi īueſtigare accidētia ꝓpꝛia ⁊ deuenire in cognitionē certā illius pꝛinci. nō ſenſu percepte: ⁊ tūc ſciet diſcernere inter ipſam ⁊ illā que ſit ex cōpaſſione ⁊ ſic euitabiṫ erroꝛ pꝛedictus.

℄ Plurimũ võ quod ex eo ad memoriaꝫ reducit est cũ operationum impedimentum consideraꝛ. Cũqꝫ operationum impedimentum inuenerit antecedens iudicabit ꝙ egritudo illa est associata.

℄ hic cõparat iter dictas ꝯditiones. Notãdũ ꝙ cã q̃re iter alias ꝯditiones habere opꝫ magis in mente nocumentum operationũ est h̃: qꝛ operatio est imediatus effectus membri. ⁊ ideo lesio facta in operatione est facta in effectu imediato membri ⁊ ꝓterea sit vlterius ꝙ si ad istam passionem ⁊ prima principalis.

℄ Lꝫ quedã membroꝝ sint talia ꝙ plurimuꝫ dispositionũ ipsoꝝ est vt sint eoꝝ egritudines alioꝝ mẽbrorum egritudines sequentes. Capitis enĩ ſm plurimuꝫ suarũ dispositionũ sunt egritudines per societatẽ stomachi. Sed illud conuertere est per parum.

℄ hic remouet qddã dubiũ qd est gñale toti capitulo. dixerat aũt ꝙ aliqñ accidũt egritudines ꝑncipaliter ⁊ aliqñ per associationẽ ⁊ qꝛ multa sunt mẽbra que sunt nata recipe tales egritudĩes per associationẽ diceret aliqs que sunt illa mẽbra que sunt nata istas egritudines recipe. iõ hic docet ea cognoscere. vel hic põt dici ꝙ hic docet remouere errorẽ ꝑdictũ qñ quis dubitat de duabꝰ passionibꝰ que sit ꝑncipalis ⁊ que per associationẽ ⁊ dic̃ ⁊c̃. ℄ Juxta qd notãdũ ꝙ cã q̃re caput vt per hoc cõparaꝛ stõcho ⁊ nõ ecõuerso est duplex. Prima qꝛ cerebrũ est mẽbrũ valde debile ꝑꝑ eiꝰ paucitatẽ caloris: nõ aũt mẽbra debilia citius recipiũt superfluitates alioꝝ q̃ꝫ fortia: ⁊ hec est cã sumpta ex propria nã cerebri. Scða cã sumpta ex parte situs eiꝰ: qꝛ ꝑꝑ ꝯtinuã euaporationẽ partiũ inferioꝝ ⁊ maxime stõchi ad cerebrũ: qꝛ replebiꝛ superfluitatibꝰ ⁊ vaporibus: qꝛ ipm est sicut caminũ vt dicit Aristoteles ⁊ ideo vt per hoc in eo accidit egritudo ex compassione stomachi: sed econuerso raro propter causas oppositas.

℄ Et nos quidẽ coram tuis manibus ponemus signa complexionuꝫ principalium ⁊ accidentalium ſm modum cõmunem. Que võ vnicuiqꝫ membro sunt proprie in suo diceꝛ cap̃. Quecũqꝫ aũt ex significationibꝰ egritudinum compositionis manifeste fuerint sensus dignoscet. Sed que occulte fuerint exceptis repletiõe ⁊ oppilatione ⁊ apostematibꝰ ⁊ solutione ꝯtinuitat̃ in dictione vniuersali cõprehẽdere est difficile. Et similiter illud qd ex repletionibꝰ ⁊ apatibꝰ ⁊ solutione ꝯtinuitatis vnicuiqꝫ mẽbro ꝓpriũ existit. Melius igiꝛ est vt hoc totum dictionibus reseruetur particularibus.

℄ hic exeqꝛ de signationibꝰ dispõnũ mẽbroꝝ. Prio dat intẽtionẽ suã. Scðo exeqꝛ. ibi (Signoꝝ gñã qbꝰ cõplõnes.) ⁊ Et est difficile qꝛ cã q̃re est difficile est: qꝛ in istis morbis mãlibꝰ cõpõnalibꝰ nõ ẽ attẽdẽ ꝓpe signa cõia vt in figura mẽbroꝝ: qꝛ qðlꝫ mẽbꝝ hꝫ ꝓpriã figurã ⁊ vna nõ ẽ similis alteri ⁊ sic de alijs: ⁊ iõ nõ pñt bene reduci ad aliq̃ꝫ ꝺterminationẽ: sꝫ replõ ⁊ accidẽtia ⁊ solõ ꝯtinui melius pñt aliqualr̃ reduci ad cõitatẽ q̃ꝺdã ⁊ de talibꝰ determinaꝛ etiã in 4. canõ. qꝛ hoc etiã appropriaꝛ diuersis diuersimode ⁊c̃.

℄ De signis complexionũ. Cap. 3m.

Signorum genera quibus cõplexionũ dignoscuntur dispositiones sunt decem.

℄ Prius deter. in gñali distinguẽdo inter egritudines ꝓprias ⁊ ꝑ cõpassionẽ: ⁊ qꝛ ĩ tali distõne poterat accidẽ error: docuit ẽt remouẽ errorẽ illũ. mõ ꝺter. de signis dispõnũ in spãli ꝓut spectat ad hũc librũ ꝺterminatio spãlis qꝛ est minꝰ gñalis q̃ꝫ illa ⁊ duo facit. Prio ꝺterminat ꝺ signis cõplõnũ. Scðo de signis egritudinũ cõpõnaliũ. ibi (Repletio hꝫ duos existit modos.) Tertio ꝺ signis solõnis ꝯtinuitat̃. ibi (Solõnẽ ꝯtinuitat̃.) Pria in duas. Prio ꝺter. de signis cõplõnũ in gñali. Scðo in spãli mag̃. ibi (Signa eiꝰ aggregata.) Pria ĩ duas. Prio ꝺter. ꝺ signis cõplõnũ nãliũ. Scðo de signis cõplõnũ accidẽtaliũ. ibi (Cõplexionũ võ exnearũ.) Pria in duas. Primo ꝓponit numerũ signoꝝ de qbus intendit ꝓsequi. Scðo ꝓsequiꝛ. ibi (Unũ eoꝝ est tactus.) Deinde cũ dicit.

℄ Unum eorum est tactus.

℄ hic ꝓseqꝛ de istis gñibꝰ signoꝝ enumerat̃ ⁊ decẽ facit. Primo ꝓponit pm. Scðo 2m. ibi (Scðm võ genꝰ.) Tertio 3m. ibi (Tertiũ võ genꝰ.) Quarto 4m. ⁊ sic de alijs. ꝑtes patẽt. Jn pa ꝑte ꝑmittit ex quo sumiꝛ h̃ genꝰ signoꝝ. Scðo ibi ipm declarat ostẽdẽdo quõ hic sumiꝛ cognitio ex tactu. ibi (Et modus qdẽ.) ℄ Juxta pam ꝑtẽ notãdũ ꝙ Aui. notãter ꝑmisit istũ modũ signoꝝ ad cognoscẽdũ cõplexionẽ que sumiꝛ ex tactu: qꝛ cognitio que hẽtur ex cognitiõe ꝑ tactũ est certior ⁊ imediatior oibꝰ alijs. Eiꝰ rõ est: qꝛ sensus tactꝰ ĩmediatiꝰ iudicat de ꝑmis q̃litatibꝰ tãgibilibꝰ que sunt calidũ frigidũ hũidũ siccũ: ex qbꝰ resultat cõplõ. iõ dicebat Gal. 2. de cõplexionibꝰ. ca. 3. ꝙ regula cognitiõis ca. fri. ⁊c̃. est sensus tactꝰ ⁊ nihil aliꝺ. ⁊ q iudicat ex alijs iudicat a posterioribꝰ: ⁊ iõ merito iste modus iudicãdi de cõplõnibꝰ alicuiꝰ supradictꝰ a tactu est ꝑmꝰ. ⁊ Ulterius itelligẽdũ ꝙ iudiciũ de cõplõnibus est 2x. Qðdã est iudiciũ de cõplõne nõ vt est relata ad tẽperiẽ vel distẽperiẽ absolute: sed in relõne ad tẽperamentũ cutis qd dr̃ mediũ gñis absolute ⁊ tale iudiciũ pº ⁊ ꝑ se sumiꝛ ex tactu: ⁊ de tali cõplõne loqꝛ Gal. 2. de cõplexionibꝰ. ca. 3. cũ dicit ꝙ regula cognitiõis cõplexiõis est sensus tactꝰ: qꝛ ibi loqꝛ de cõplõne relata ad cutẽ que est mediũ absolute. Aliud est iudiciũ de cõplexione nõ vt est relata ad mediũ absolute: sed in relatione ad tẽperamentũ ad iustitiã ⁊ iudiciũ tale nõ sumiꝛ ĩmediate ex tactu: sed ab operatione. Et qꝛ Auicẽ. in hoc capitulo loquiꝛ de vtrisqꝫ. s. de iudicio cõplõnis sumpto in relatiõe ad mediũ absolute ⁊ ad opus: iõ de ambobꝰ modis locutus fuit cũ ĩter eos ille est ꝑmus ⁊ certior qui sumiꝛ ex tactu in relatione ad mediũ absolute: ⁊ ideo istũ posuit primo. Deinde cum dicit.

℄ Et modus quidem quo cognoscitur est vt consideret an tactui sani sit equalis in terris temperatis ⁊ aere temperato: nam si equalis fuerit significabit equalitatem. Qꝛ si patiatur ab eo tactor complexioneꝫ habens sanam ⁊ infrigideꝛ aut calefiat aut ipsum sentiat materiã molliorẽ aut duriorẽ aut asperioreꝫ q̃ꝫ naturalis: neqꝫ fuerit ibi causa ex aere aut balneatione cũ aqua frigida: aut alia re que mollitiẽ addat aut asperitatẽ est: tunc ex complexione nõ temperata.

℄ hic ponit quõ sumiꝛ cognitio cõplõnis ex tactu. Prio facit hoc q̃tũ ad q̃litates que apparẽt in toto. Scðo quãtũ ad q̃litates que apparent in vno mẽbro solũ. ibi (Ex dispõne qdẽ.)

℄ Sed diceret aliqs videꝛ ꝙ iste modus cognoscẽdi de cõplõnibꝰ sit insufficiẽs: qꝛ rarissime ĩueniunꝛ corpora tangẽtia que sint corpora tẽperata cũ multo plura sint corpora distẽperata q̃ꝫ tẽperata: ꝫ hic modus est insufficiẽs vel vt in paucioribꝰ: de talibꝰ aũt nõ est scĩa vel ars. Jtẽ male dicit in terris tẽperatis ⁊ in aere tẽperato: qꝛ tũc in alijs locis nõ erit vera hec regula ꝫ insufficiẽs. nã sic ap̃pet in textu. 2. ⁊ in cõmẽ. 41. 3. ꝓnosticoꝝ. regule medicinales debẽt hẽre veritatẽ oĩ tẽpore ⁊ in oibꝰ regionibus: q̃re ⁊c̃. ⁊ Ad h̃ dðm ꝙ hec ꝑma regula est vera. s. ꝙ si aliqd corpus tãgens aliqd corpꝰ est tẽperatum ⁊ in regione tẽperata ⁊ in aere temperato si nõ patiꝛ a corpore in tactu in calido ⁊ frido ⁊c̃. qꝛ simile nõ patiꝛ a simili: tũc idẽ corpꝰ erit ẽt corpꝰ tẽpatũ. ⁊ si patiꝛ ab eo: ita ꝙ sentiat calidũ vel fridũ ⁊c̃. tũc erit distẽperatũ in illa q̃litate quã corpus tẽperatũ ꝑcipit. ⁊ rõ huiꝰ est: qꝛ sicut ap̃pet per. G. 3º de cõplexionibꝰ. ca. pº. hec est drĩa ĩter cõplexionem medicinarũ ⁊ ciboꝝ ⁊ ĩter cõplexionẽ aĩaliũ. qꝛ cõplexio medicinalis est cõplexio potẽtialis. 2a võ aĩaliũ est actualis. ⁊ iõ iudiciũ qd habeꝛ de cõplexione aĩaliũ est ſm id qd reperiꝛ actu in corpore. ⁊ qꝛ maxime ꝑcipiꝛ cõplexio actualis per sensuꝫ tactꝰ vt dcm̃ est: iõ tactꝰ hoĩs tẽperati nõ patiꝛ a corpore tacto. hoc nõ est nisi: qꝛ est ẽt similis: ⁊ ideo si corpus tangens est tẽperatũ ⁊ id ẽt ipm tactũ nõ ĩmutat. si aũt patiaꝛ ab eo ⁊c̃. ⁊ Ulterius notãdũ ꝙ istud pm signũ nõ q̃tũ ad id qd exprimit: sꝫ q̃tũ ad id qd põt ꝑ rõnẽ deduci nõ solũ hꝫ veritatẽ in tactu hoĩs tẽperati ⁊ in regiõe ⁊ aere tẽperato: sed in cõplexione distẽperata ⁊ in regione ⁊ aere tẽperato: ⁊ hoc erit possibile hoc mõ: qꝛ si sit aliqs medicꝰ q cognoscat se esse distẽperatuꝫ in pº g̃du ꝟsus calidũ: tũc sciet ꝙ si nõ patiꝛ a corpe tacto ab eo: tũc illð erit ẽt distẽperatũ in pº g̃du. si aũt patiaꝛ in excessu vnius g̃dus sciet ꝙ erit distẽperatũ in duobꝰ g̃dibus: ⁊ si ab eo patiaꝛ. s. ꝙ videaꝛ sibi minus calidũ q̃ꝫ ipse sit in vno g̃du: tũc sciet id corpꝰ eẽ tẽperatuꝫ cũ ipse tangẽs recedat a tẽperamẽto in vno g̃du. ⁊ eodẽ mõ in regione distẽperata ⁊ aere distẽperato: qꝛ si sciet aerẽ vl' regiõeꝫ eẽ distẽperatã in pº g̃du: tũc sciet ꝙ ille recedit vel appropinq̃t tẽperamẽto vt dcm̃ est de cõplõne tãgẽt̃ nec plus nec minus ⁊ tu discernas in exẽplis. Et ex his pꝫ solõ ad obta: qꝛ verũ arguũt q̃tuꝫ ad id qd exꝑmiꝛ: sed nõ q̃tũ ad id qd põt per rõnẽ deduci: q̃re ⁊c̃.

℄ Et ex dispõne qdẽ vnguiũ ĩ mollitie ⁊ siccitate ipaꝝ polẽ est cognoscẽ cõplexionis corporis dispõnẽ.

℄ hic docet cognoscẽ corporis cõplõnẽ per dispõnẽ solũ reprã in

Dubᵐ pᵐ

Ex unguibus

vna pte. Et p̄ facit h̄. Scđo remouet duo dubia circa. ibi (Lꝫ mollitiei.) ¶ Sed aliqs diceret circa p̄mā ptē nō vr̄ ꝙ ex dispōne vnguiū significet sup cōplōnes corpis: qꝛ vngule sūt pticule in qb⁹ nō repn̄tat dispō totius cū fiant ex supfluitate mēbroꝝ. Ad h̄ dicunt qdā ꝙ p vnguē itelligit totā supficiē corpis: qꝛ nō vident quō vngues possint sign̄are sup totā cōplōnē corpis vel corpis dispōnez. Et iō dico alr̄ ꝙ itelligunt vngues vere. nā ex dispōne vnguiū pōt repn̄tari dispō totius corpis pp duplicē cāz. Una est ⁊ p̄ᵃ qꝛ in vnguib⁹ repn̄tat dispō mēbroꝝ p̄ncipaliū ex pmutatione ipsarū. naz ex liuiditate vel curuitate sign̄amus sup dispōnē cordis: ⁊ sic significamus per dispōnē inālē vnguiū sup dispōnē inālē cordis: ⁊ ēt p earū n̄alitatē sign̄amus sup n̄alē dispōnez cordis: ⁊ qꝛ cor est p̄nᵐ totius: iō pōt dici ꝙ ex dispōne vnguiū sign̄amus sup dispōnē totius. Alia cā sumit ex dictis Hippo. in lib. de n̄a fetus vbi dicit ꝙ vngues positi fuerūt in extremis corpis: qꝛ sunt extremitates corpus terminātes: ⁊ dicit ꝙ sunt densissimi ⁊ spissi: qꝛ sunt dēsissimi ex venis ⁊ neruis ⁊ arterijs diffusis per totū corp⁹ que terminant ad vngues: ⁊ iō sup dispōnem totius corporis pn̄t sign̄are sicut ex venis que ab epate ⁊ neruis a cerebro ⁊ arterijs a corde. ⁊ ideo si vngues sunt grossi ⁊ duri sign̄amus sup duritiem ⁊ siccitatē illius corporis. si v̄o sint subtiles ⁊ molles sign̄amus sup mollitiē ⁊ hūiditatē illius corpis. ⁊ ita videm⁹ eē ad sensuꝫ: iō bene dicit Aui.

¶ Sed mollitiei ⁊ duritiei iudicium non sit stabile nisi prius equalitatis inter caliditatē ⁊ frigiditatē significationes precesserint. naꝫ si nō ita fuerit possibile erit vt caliditas durū tactū ⁊ asperū mollificet nedū illum qui est tēperatus ꝓpter resolutionē ipsius ⁊ facit existimari ꝙ sit mollis ⁊ humidus natura: ⁊ vt frigiditas mollē tactū induret nedū illū qui est tēperatus: ꝓpterea ꝙ multū ꝯgelat ⁊ inspissat ⁊ opinabit ꝙ sit siccus sicut nix ⁊ sol. Et nix quidē ꝓpterea ꝙ coagulat ⁊ cōgelat. Et sol quidem propterea ꝙ ingrossat.

¶ Hic remouet duo dubia. Et p̄mo p̄ᵐ. Scđo zᵐ. ibi (Eoꝝ aūt plurimi.) Dubia insurgūt ex hoc: qꝛ dictū est quō possibile est ex dispositione vnguiū cognoscē mollitiē ⁊ duritiez alicuius. mō hoc in iudicio pōt esse error: ideo docet errorē remouē. ⁋ Juxta qđ notādum ꝙ ex his que hic dicunt apparet cā ei⁹ qđ dicit z° de cōplexionib⁹ cap̄. 3°. ꝙ est dr̄ia inter iudiciū datuꝫ de calido ⁊ frigido ⁊ de sicco ⁊ humido per tactū: qꝛ in iudicio calide vel frigide cōplexionis sufficit sensus tactus: sed ad iudiciū de cōplexione passiuarum. s. humide ⁊ sicce cōplexionis indigemus discursu rōnis. naꝫ possibile est ꝙ id qđ est n̄aliter siccū ⁊ duruꝫ appareat humidū ⁊ molle ꝓpter liquefactionē factā a calido. Itē id qđ est n̄aliter humidū ⁊ molle videt aliquādo siccū ⁊ durū vt aqua ꝯgelata: ⁊ ideo in iudicio cōplexionū sumptarū a numero passiuarū primarū opꝫ p̄supponere equalitatē ⁊ tēperantiā in calido ⁊ frigido. ⁊ etiā hic opꝫ ad hoc addere. s. ꝙ cognitio fiat solū in corporib⁹ se habentibus ƀm dispositionē naturalē. nam in hoc corpore nō est possibile vt sit tāta caliditas vt liquefaciat pinguedinez membri ꝓpter qđ appareat mollities ⁊ humiditas in tactu sicut accidit aliquādo in feb. colliquatiuis. nec in eis est tāta frigiditas que ꝯgelet ⁊ arefaciat membra ⁊ induret ipsa: ita ꝙ corpus n̄aliter humidū videat siccū sicut ꝯtingit aliquādo ꝙ flegma ꝯuertit in duritiē magnam vt flegma gipseū: ⁊ ideo hec regula de cognitiōe cōplexionis humide ⁊ sicce ꝯtracta ad equalitatē iter calidū ⁊ frigidū ⁊ corpora sana hꝫ absolute veritatē ꝙ id corp⁹ qđ apparet molle ad tactuꝫ ip̄m est humidū: ⁊ illud qđ apparet duruꝫ tactui est cōplexionalr̄ siccū. in alijs aūt vbi nō sunt iste ꝯditiones nō opꝫ. ⁋ Sed tu dices ipse videt male exēplificare quando dicit ꝙ sol exiccat pp qđ ingrossat: qꝛ superius dixit ꝙ frigiditas coagulat ⁊ pꝫ in niue: ⁊ ideo vr̄ sicca cū sit humida ⁊ calidū liquefacit ⁊ mollificat: ⁊ ideo videt ꝙ illud qđ est siccū cōplōnalr̄ sit hūidū: ⁊ postea exēplificat: qꝛ sol ingrossat: imo deberet dicē ꝙ subtiliat ⁊ hūectat ⁊ mollificat. Itē est falsum ꝙ igrosset: qꝛ videmus ꝙ liquefacit. Ad hoc pōt zʳ respōderi. Uno mō ꝙ lr̄a est corrupta: qꝛ vbi dicit igrossat dꝫ dicere liquefacit sicut iuenit extra vnū al's. Alio mō pōt dici ꝙ Aui. vult hic dicere ꝙ caliditas fe. nō solū hꝫ id qđ est durū ƀm n̄am ⁊ siccū facere humidū ⁊ molle: sed ēt hꝫ ingrossare idurare ⁊ exiccare id qđ est molle ⁊ humidū n̄aliter: ita ꝙ sicut frigiditas coagulat ⁊ ispissat corpa: ēt caliditas aliqñ ingrossat ⁊ ispissat pmiscēdo partes subtiles cū grossis vt apparet in musto quādo digerit. ⁊ ideo vult dicē ꝙ iudiciū in cōplōnis cognitiōe humide ⁊ sic. pōt ipediri qñ nō solū caliditas ingrossat ⁊ inspissat. Itē hoc facit aliqñ caliditas nō solū miscendo partes subtiles cū grossis: sed ꝯtra resoluendo subtiles aqueas ⁊ eliquando grossas ⁊ induratas.

¶ Eorum autem plurimi qui frigide sunt complexionis corpora mollia sunt: lꝫ sint macra: quoniaꝫ cruditas multa consistit in eis.

¶ Hic remouet ad dubium. dixit etiaꝫ ꝙ frigiditas corpora humida facit apparere dura qꝛ igrossat. Quereret ergo aliquis pōt ne frigiditas corpus durū facere apparere molle. ⁊ pōt ne caliditas corpus molle facere apparere durum. respondet ꝙ sic.

¶ Secūdū v̄o est genus signorum ex carne ⁊ adipe assumptorum: quoniam caro rubea cū multa fuerit humiditatē significabit ⁊ caliditatem ⁊ erit ibi soliditas. Et si pauca fuerit ⁊ adeps multus non ibi affuerit significabit siccitatem.

¶ Hic ꝓsequit de z° gn̄e signoꝝ qđ sumit ex carnis ⁊ adipis quātitate. Et p̄ ostēdit a qbus sumit zᵐ genus signoꝝ. Scđo docet significare per hoc genus. ibi (Qm̄ caro.) Et hec zᵃ in tres: qꝛ p̄ docet sign̄are ex q̄titate carnis solū. Scđo ostendit sign̄are sup dispositionē mēbroꝝ ex q̄titate pinguedinis solū. ibi (Pinguedo aūt ⁊ adeps.) Tertio docet sign̄are ex q̄titate carnis ⁊ piguedinis simul. ibi (Et corp⁹ qdē carnosuꝫ.) ¶ Juxta p̄mā partē notandū ꝙ cā q̄re est hoc: qꝛ sicut apparet z° de cōplexionib⁹ cap̄. 4°. multitudo carnis sigt̄ multiplicationē humidi. nō aūt de se abūdātiā calidi. nā multa caro pōt reperiri in corpore calido ⁊ frigido: qꝛ humiditas stat cū vtroqꝫ. s. cū calido ⁊ cū frigido: ita ꝙ de se sigt̄ cōplexionē humidā. inquantū aūt est rubea caro sigt̄ caliditateꝫ: qꝛ rubedo sign̄ata attestat caliditati: ⁊ iō multitudo carnis rubee significat cōplexionē calidā ⁊ humidā. ⁋ Sꝫ tu dices vr̄ ꝙ male dicat cū dicit ⁊ erit ibi soliditas: imo dꝫ dicē mollities. Dōm ꝙ per ea que hic ponunt vel dicunt vult ostēdere dr̄iam iter corp⁹ calidū ⁊ frigidū: qꝛ in corpore calido est caro solida: qꝛ ibi est fortis cōmassatio a calido: sed in frigida ⁊ humida est mollis caro: nec dꝫ intelligi ꝙ sit solida in cōplexione calida ⁊ humida sicut in cōplexione calida ⁊ sicca in q̄ cōplexione est soliditas oīno: imo respectu ei⁹ dr̄ mollis: sed in cōparatione ad corp⁹ frigidū sic: q̄re ⁊c̄.

¶ Pinguedo aūt ⁊ adeps semper frigiditatē significāt ⁊ est cum eis laxitas. Et si cum hoc fuerit venaruꝫ angustatio ⁊ sanguinis paucitas ⁊ hoc habenti aduenerit debilitas ex fame ꝓpter minorationē sanguinis naturalis qui est preparatus ad illud quo membra ex nutrimento indigent: significabit ꝙ cōplexio huiusmodi est ƀm naturaꝫ. Et si hec alia signa nō affuerint significabit ꝙ est complexio acquisita.

¶ Hic docet sign̄are sup dispōnē mēbroꝝ solū per piguedinē. Et p̄ ponit sign̄ata piguedinis. Scđo reddit cām dictoꝝ. ibi (Qm̄ pinguedinis.) Tertio ꝯcludit quoddaꝫ dubiū. ibi (Pinguedinis aūt.) ⁋ Juxta p̄mā partē notādū ꝙ adeps cuius suba piguis vnctuosa nō stridet cū igni apponit: pinguedo aūt stridet. cuius rō est: qꝛ in adipe sunt q̄dā partes aeree que igni nō ꝯriant: sed in pinguedine sunt partes aquose frigide: tn̄ tam adipes q̄ pinguedo sigt̄ frigiditatē. Scđo appet z° de cōplexionib⁹ ca. 4°. piguedo ⁊ adeps. i. lardū ⁊ axungia gn̄ant ex frido qđ est in sanguie siue in calido diminuto siue debili qđ nō pōt bene cōmiscere partes adinuicem ⁊ gn̄are carnē. ⁋ Sed tu dices nō videt ꝙ pinguedo ⁊ adeps significent frigiditatē imo caliditatē: qꝛ inūctio corpori ex eis calefacit corp⁹: q̄ ipsa sunt calida. Dōm ad hoc ꝙ refert loqui de cōplexione adipis ⁊ pinguedinis vt sunt in corpore aīalis ⁊ ꝓut sunt extra corp⁹. nā qñ est in corpore aīalis tūc hꝫ cōplexionē actualē: q̄re cōplexio ei⁹ dr̄ frida: ⁊ h̄ rōne m̄āe ⁊ rōne agētis. Prio rōne m̄āe: qꝛ adeps ⁊ pinguedo gn̄ant ex m̄ā vnctuosa vt aerea vel aquea sanguinis. caro aūt ex sanguine magis puriori ⁊ calidiori. Iteꝫ ex pte agētis: qꝛ pinguedo ⁊ adeps sunt a frido ꝯdensante: sed caro fit a calido cōmiscēte ⁊ forti: iō piguedo ⁊ adeps respcū cōplōnis carnis dicunt frigide cōplexiōis q̄tū ad actualē cōplōnē. si aūt ꝯsideret q̄tū ad cōplex. eoꝝ potētialē. s. vt hn̄t rōnez cibi vel medicine tūc ponunt cal'a ab auctorib⁹: qꝛ approximata corpi nr̄o ꝯuertuntur in rē calidā. nā sicut piguedo ⁊ adeps ex̄ corp⁹ facile igniunt a calore ignis: ita facile calefiūt a calore nr̄i corpis. nā sic appꝫ p lᵐ z. de ptib⁹ aīaliū. c. 9. de renib⁹. h̄ est cōe oīb⁹ reb⁹ a calido gn̄atꝭ ꝙ in eis relinqt̄ aliqđ vestigiū caliditatꝭ sicut appet in cinerib⁹ in qbus remāet aliqđ vestigiū adustiōis. cū q̄ piguedo ⁊ adeps gn̄ent a cal'o q̄uis diminuto respcū ei⁹ in q̊ gn̄at caro: iō in eis relinquit aliqđ vestigiū cal'itatꝭ: ⁊ iō nō ē icōueniēs ꝙ postea nr̄o corpi ap-

proximata ipz calefaciāt: lz qñ erāt in corpe aīalis h nō facerēt cū tūc vniforme subycerent. ⁊ A. itēdit hic ō cōplōne actuali tu aūt arguis ō potētiali: ⁊ h mō loqt. G. in lib. p de elīn vbi dic q pigue do est calī ⁊ hūida. Et Cōstā. dicit q piguedo cataplasmata calefacit: ⁊ h ↄfert in vulnerib⁹ ⁊ maturat cū frigiditas est vulnerib⁹ inimica: vt dicit Hippo. 21. afor. 5ᵉ pti. Sed q calefaciat vł maturet est: qz ↄuertit ei⁹ suba in vapore tēperatū cū sit nāe ignee q ꝑterea facile recipit calorē. ⁊ h est bonū ꝓ chirugicis qui vtunt ea.

¶ Pinguedinis aūt ⁊ adipis diminutio semꝑ caliditatē significat: qm̄ piguedinis ⁊ adipis materia sanguinis est vnctuositas ⁊ earū factor est frigiditas: ⁊ ꝑꝑ h in epate minorant ⁊ sunt in intestinis multe.

¶ Hic reddit cām quorūdā dictoꝝ. Primo facit h. Scdo remouet dubiū. ibi (Et neq3 sunt sup cor.) ¶ In pª parte dicit ita dcm̄ est q multiplicatio adipis ⁊ piguedinis est signū paucitat caloris ⁊c.

¶ Et neq3 sunt sup cor multe plus q̄ sup epar nisi ꝑꝑ mām: nō enim ꝑpter cōplexionē ⁊ formā: sed propter curā nature pendentē a materia illi simili. Pinguedinis aūt ⁊ adipis cōgelatio sup corpus minuit ⁊ auget ꝺm minoratione caloris ⁊ ipsius augmentū.

¶ Hic remouet dubiū qd sic orit. nā stati dixerat q factor piguedinis est friditas. Diceret aliqs nō vr̄ q sit verū: qz cor ē multe caliditatis: tñ in corde est aliq ꝑs hñs de piguedine renū ⁊c.

Dub^m 2^m ¶ Sed dubitaret aliqs nungd dz piguedo in corde multiplicari. Et arguit q nō. nā vbi est agēs ↄsumēs ⁊ destruēs gnōnē piguedinis ibi nō pōt illō gñari ⁊ ꝑmanē: sz in corde est caliditas calefaciēs ⁊ ↄsumēs: g ⁊c. Maior pz: qz exq̊ est agēs ↄtinue ↄriū effectū nō dz ibi effect⁹ multiplicari. mi. appꝫ: qz calītas est in corde maxīa: ⁊ sic in fonte caliditat ei⁹ aut magnitudine est ↄsumē ⁊ liqfacē pinguedinē: qre ⁊c. Nec valet si dicat q multiplicat ꝑꝑ finē ex itentione nāe: qz finis nō est cā agēt nisi iquātū mouet agēs: q̄tūcūq3 enī sit ꝑꝑ finē gñata exq̊ erat ibi agēs ↄriū destruet illa piguedo: qz finis dz mouē agēs ꝓportionale effectui ⁊ nō ↄriū. Dōm q pinguedo multiplicat in corde ꝑꝑ ea que ↄcurrūt ad ei⁹ gnōnē. s. ꝑꝑ mām: ꝑꝑ finē: ⁊ ꝑꝑ agēs. Primo gdē per mām: qz in corde multiplicat mult⁹ sanguis: vt dicit Gal. 7. de iuuamētis mēbroꝝ cap. 2. ⁊ 7. ⁊ cū piguedo sit ex vnctuositate sanguis: g vbi erit mult⁹ sanguis ibi erit multa vnctuositas sanguinis: ⁊ per ↄsequēs mlta mā piguedinis: ⁊ cū hoc sit in corde: iō ⁊c. Scdo appꝫ ex fine: qz vnuz ex iuuamētis piguedinis est vt ↄseruet caliditatē inatā: qz ↄseruatio caloris maxime reqrit in corde. hoc aūt est piguedo cordis nō qz hēat calefacē cor q̄tū est de se cū sit minoris caliditat q̄ cor: sz ↄseruat ipm reuerberando ad ipm. nā videmus q cib⁹ affert calorē stōcho: nō qz stōchū calefaciat: sed qz reuerberat calorē versus stōchū reuerberādo ↄseruat ipm. Tertio gñatur pinguedo in corde rōne agētis. Sed notādū q calidū nāle hz ↄsumē vnctuosa ⁊ liquefacē. Itē hz inspissare cū inspissatione que fit a calido resoluendo humidū aqueū: sed quātū ad actionē regulatā a nā agit ꝺm q exigit nā mēbri: qz g nā cordis idiget ↄseruatione caloris: iō ei⁹ calidū nāle agēs est vt regulatū a fine ⁊ necessitate nāe gñat ibi piguedinē cū qua ↄseruat. ⁊ iō dicebat Auic. nō est ꝑꝑ cōplexionē. i. nō gñat a calido vt calidū est: sed per curā nāe. i. ꝑꝑ intētionē nāe regulātis calidū in sua actione ꝺm q exigit nā mēbri: ⁊ qz epar nō indiguit pinguedine ↄseruāte calorem: qz nō est caliditas sicut in fonte: in corde aūt sic: iō fuit in ipso gñata ⁊ nō in epate. ¶ Tūc ad rōnes. ad ipsam cū dr̄. nā vbi est agēs ↄsumēs ⁊c. ↄcedit. ad mi. falsum est: qz lz calidū vt calidū destruat pinguedinē non tñ vt nāle. ¶ Et ex his apparet: qz duplex est pinguedo. qdā est que hz generationē ex fine: hec aūt multiplicat in mēbris calidis ⁊ in frigidis ꝓut requirit natura membri. alia est ex necessitate agētis magis q̄ ex fine. cū ergo hic loquimur de prima: ideo ab ipsa nō sumitur signum super frigiditatem cordis: ⁊ hoc est ⁊c.

¶ Et corp⁹ quidē carnosum absq3 multa adipe ⁊ pinguedine est corp⁹ calidū ⁊ humidū. Qz si fuerit caro rubea multa cuz pinguedine ⁊ adipe pauca significabit humiditatez superfluam: ⁊ si superflua fuerit: humiditatis ⁊ frigiditatis significabunt superfluitatē: ⁊ q corpus frigidum factū est ⁊ humidum.

¶ Hic docet significare sup dispōnez mēbroꝝ ex q̄titate carnis ⁊ piguedinis simul. ¶ Sed aliqs diceret nō videt q corp⁹ multe carnis ⁊ multe pinguedinis sit corp⁹ frigidū ⁊ humidū: qz Halya. posuit in p̊ sue theorice dispōnis regalis, ca. 17. q excessus pinguedis sigñat equalē excessum extremoꝝ. s. calidi fri. hu. ⁊ sicci: g sigñat ⁊ cōplexionē tēperatā ⁊ nō frigidā ⁊ humidā. ¶ Ad hoc dōm q excessus carnis ⁊ pinguedinis sigñat cōplexionē frigidā ⁊ humidaz: qz excessus carnis significat cōplexionē humidā ⁊ excessus piguedinis significat cōplexionē frigidā: g ⁊c. ¶ Ad auctoritatē Halyabatis dico q nō vult dicere q in excessu pinguedinis sit eq̄lis extremoꝝ: ita q tātū sit ibi calidū quantū frigidū: ⁊ hūidū q̄tuz siccum: sed vult dicere sicut in multiplicatione pinguedinis frigiditas dominat caliditati: ita humiditas siccitati. ⁊ hoc mō equat.

¶ Et ex corporib⁹ quidē qd magis est macrū est frigidum ⁊ siccū: ⁊ postea calidum ⁊ siccum: deinde siccuz qd in caliditate ⁊ frigiditate tēperatū existit postea calidum qd est in humiditate ⁊ siccitate temperatū.

¶ Sup ista lr̄a vr̄ male dicē Aui. q corp⁹ macri⁹ aliȷs ē fridū ⁊ siccū postea calidū ⁊ siccū: qz videt q corp⁹ calidū ⁊ siccuz sit macrius. nā illud corp⁹ est macrius qd hz plures cās repugnātes pinguedini: sed corp⁹ calidū ⁊ siccū est hoc ⁊c. ma. pz. mi. declarat. nā in ipo est caliditas que facit ad resolōnē pinguedinis ⁊ siccitas ad exiccationē: sz in corpe frido ⁊ sicco solū repugnat siccitas nō aūt frigiditas: qz piguedo fit a frido. ¶ Ad hui⁹ euidētiā est notādū q aliqd corp⁹ dr̄ macrius altero 2ʳ. Uno mō: qz minus hēat de carne ⁊ pinguedine: ⁊ hoc mō corp⁹ calidū ⁊ siccū est macrius: qz minus hz de pinguedine cū hēat duas cās repugnātes piguedini: postea fridū ⁊ siccū. Alio mō dr̄ macrius. i. tenuius ⁊ gracilius: ⁊ h modo corp⁹ fridū ⁊ siccū est macrius postea calidū ⁊ siccū. ita ponit Aui. nā gracilitas nō solū depēdet ex paucitate carnis vel piguedinis: sed etiā ex ↄstrictione pinguedinis. mō lz in corpore frigido ⁊ sicco sit magis de piguedine sicut arguis: tñ in frigido ⁊ sicco est magis cōstricta sua pinguedo ꝑpter frigus q̄ in calido ⁊ sicco. Et ex his apparet ad argumētū. ¶ Uel dōz q cōplexio calida ⁊ sicca in cholera est pinguior q̄ frida ⁊ sicca. i. melīca: ita q melīca est macrior: qz cōplexio melīca minus hz de sanguie q̄ cōplō cholerica: ⁊ ꝑ ↄñs min⁹ de vnctuositate ex q̄ cātur: qz g melīca ↄdicit san. in duab⁹ q̄litatib⁹: qz est frida ⁊ sicca ⁊ san. calidus ⁊ hu. cholera aūt solū ↄriat in siccitate. ⁊ qd ꝓdest si melīca hz cām efficiētē ⁊ deficiat ei mā. nihil. Itē qz cōplō cholīca carnosior est mlīca vt pz: q̄re ⁊c. Et ꝓ hac qōne vade ad librū thegni caplō ō signis hūiditat.

Dub^m 3^m

¶ Tertium vō genus est signoꝝ sumptoꝝ ex capillis. Et ipsa sunt que sumenda sunt ex parte horum modoruz qui sunt velocitas originis ⁊ ipsius tarditas ⁊ multitudo eorum ⁊ paucitas ipsorum subtilitas ⁊ grossitudo eorum planities ⁊ crispitudo. Et eorum color est vna ex radicibus in hoc.

¶ Postq̄ deter. de primo ⁊ scdo genere signoꝝ ostendens qūo ex vtroq3 sumit significatio super dispōnem corporꝫ: hic determi. de tertio genere signoꝝ qd sumit ex pilis ⁊ duo facit. Primo ostēdit ex quo sumit hoc genus signoꝝ. Scdo docet significare per ipm. ibi (Signa vō ex velocitate.) ¶ Sed tu dices nō videt: qz significatio sumpta ex capillis sit significatio totius corporis: qz Gal. in 2º thegni. 34. cōmē. docet significare per signū sumptū ex capillis solum super cōplexionē cerebri: ⁊ hoc merito: qz causant ex superfluitatib⁹ cerebri. ¶ Ad hoc pōt dupliciter respōderi. Uno mō q per capillos nō intelligit capillos vere. s. pilos qui nascunt solum in capite: sed. s. ꝓ omni pilo siue sit in capite siue alibi vbicūq3 sit in corpore toto: ⁊ qz pili in toto corpe reperiunt: iō signū sumptuz ab eis pōt significare super habitudinez totius corporis. Uel aliter q hic loquit ꝓprie de capillis qui sunt solum in capite: qz aliȷ absolute vocant pili ⁊ nō capilli. modo capilli lz īmediate significent super cōplexionē cerebri: tamē secūdario ⁊ ex ↄsequēti sup alia mēbra: qz capilli nō solū causant ex vaporib⁹ cerebri: sed etiā totius corporis: qz vapores eleuati a toto corpore tendunt ad cerebrū: ideo pñt significare super dispōnem totius corporis.

¶ Signa vō ex velocitate natiuitatis coꝝ: aut tarditate: aut ꝓhibitione originis ipsoꝝ sumpta sunt q illi q tarde nascunt: aut nō nascunt cum nō affuerint significationes que corp⁹ penitus sanguinē nō habere demonstrent significāt q cōplexio vehemēter est humida. Qz si festinauerint nō erit corpus illius humiditat: imo ad siccitatē declinabit. Ipsius vō caliditas ⁊ frigiditas ex aliȷs signis que iam diximus cognoscunt. Cum aūt caliditas ⁊ siccitas cōiungent capilli multo

citius nascent̃ ⁊ erũt multi ⁊ grossi:quoniã multitudo caliditatem significat ⁊ grossities multaꝫ fumositatẽ: ideoqꝫ in iuuenib⁹ est amplius ꝙ̃ in pueris:qm̃ puerorum materie vaporose sunt ⁊ nõ fumose. Et hoꝝ cõtraria ipsoꝝ sequunt̃ contraria.

¶ hic docet sign̄are per signa p̄dicta ⁊ duo facit. Prĩo facit hoc: Scd̃o remouet qd̃dã dubiũ vel qd̃ã dubia ponẽdo ẽt circa hoc cõditiones verificantes hec signa. ibi(Post hec aeres ⁊ regiones.) Prima in q̃tuor. Primo ponit signũ sumptũ ex tp̄e ortus ipsoꝝ. Scd̃o ponit sign̄ationes sumptas ex tp̄e ⁊ quãtitate ⁊ ortu ipoꝝ. ibi(Luꝫ aũt caliditas.) Tertio docet sign̄are ex figuris ipsoꝝ.s. ex planitie ⁊ crispitudi̅e. ibi(Sign̄atio aũt ex p̄te figure.) Quarto docet sign̄are ex parte coloris eoꝝ. ibi(Ex p̄te aũt coloris.) ¶ Sꝫ tu dices nõ videt̃ ꝙ bene dicat qñ dicit.(Cũ sign̄ationes ⁊c̃.) quõ est ĩpossibile ꝙ in corpore humano sint sign̄ationes que demõstrent ip̄m esse sine sanguine. naꝫ Gal'. vult 2° elñtoꝝ ꝙ ĩpossibile est viuere corp⁹ sine sanguine: ergo signa sumpta a tarditate vel ꝓhibitione capilloꝝ nõ sign̄ant sup cõplexionẽ vehemẽtẽ hũidã. ¶ Ad hoc ꝙ tarditas vel ꝓhibitio capilloꝝ sign̄at sup cõplexionẽ vehemẽter hũidã. nã multa hũiditas ꝓhibet vel saltẽ retardat ortũ piloꝝ rõne triũ. Et rõ hm̃oi est: qꝛ vt app̄et 2° de cõpl'onib⁹ ca.5. tria reqrunt̃ ad ortũ piloꝝ.s. latitudo vie ⁊ caloꝛ agẽs ⁊ hũiditas q̃ est ei⁹ mã. mõ hũiditas sup̄flua ꝓhibet gñõnẽ piloꝝ rõne istoꝝ triũ. Primo rõne vie que est porus: vnde oꝫ exire fumũ q est mã pili: qꝛ humiditas sup̄flua est nata poros decidẽ. qñ aũt pori decidunt nõ fit gñatio piloꝝ vt pꝫ 2° de cõpl'onib⁹. Scd̃o ĩpedit sup̄flua hũiditas rõne caloris: qꝛ caloꝛ suffocat̃ a multitudine humidi. Itẽ ꝓhibet ortuꝫ piloꝝ rõne mãe: qꝛ mã pili est fumus q est nãliter siccus cui humiditas sup̄flua opponit̃: ⁊ iõ aut total'r ꝓhibet gñõneꝫ piloꝝ: aut tardat̃ donec hũiditas illa sit ꝯsumpta. Nec valet qd̃ dicit̃ ꝙ homo nõ põt esse viuus sine sanguine. dico ꝙ hoc verũ cũ Auicẽ. dicit cũ nõ affuerint sign̄ationes que significẽt corp⁹ nõ hẽre sanguinẽ penit⁹ nõ solũ extẽdit sermonẽ suũ ad hoiem: sed ẽt ad alia aĩalia bruta pilos habẽtia que habẽt sanguinẽ: ⁊ tũc dicit hoc ad d'riam exanguiũ in qb⁹ hec sign̄atio nõ hꝫ locuꝫ si sint sign̄ationes que demõstrẽt ipsa nõ habere sanguinẽ penitus: nõ ꝓpter hoc arguit sup cõplexionẽ vehemẽter humidã tarditas vel ꝓhibitio piloꝝ. Uel aliter ⁊ melius ꝙ addit Aui.s. cũ nõ affuerint ⁊c̃. tarditas vel ꝓhibitio ipsoꝝ sign̄at ⁊c̃. nõ ꝓpter h̓ intẽdat ꝙ nullo mõ non hẽant sanguinẽ: sed qꝛ hẽant paucũ valde. mõ qꝛ ad paucitatẽ sanguinis sequit̃ paucitas caloris: ⁊ paucitatẽ caloris sequit̃ fridas. modo ad gñõnẽ piloꝝ nõ solũ reqrit̃ mã: sed agẽs.s. caliditas. non solũ ergo ꝓhibet̃ ortus piloꝝ ab humiditate sup̄flua: sed ẽt a friditate. supposito ergo ꝙ cã ꝓuationis piloꝝ nõ sit defect⁹ caliditatꝭ. restat ergo dicere vt sit humiditas superflua. hoc est qd̃ vult dicere.

¶ Significatio aũt ex parte figure est ꝙ crispitudo significat caliditatẽ ⁊ siccitatem. Est tamẽ cũ foraminũ ⁊ pororum inuenit tortuositatẽ: sed istud non resoluit̃ cũ alterat̃ cõplexio. Due võ prime res mutant̃: ⁊ planities huius significat ꝯtrarium. Ex parte aũt coloris nigredo significat caliditatẽ ⁊ subalbedo significat frigiditatẽ: ⁊ citrinitas ⁊ rubedo eq̃litatẽ significãt: ⁊ albedo significat aut frigiditatẽ aut humiditatẽ vehementẽ sicut canities: aut fortẽ siccitatẽ sicut accidit vegetabilib⁹ cũ siccant̃ que ex sua nigredine aut viriditate denudate trãseũt ad albedinẽ: ⁊ hoc quidẽ nõ accidit hominibus nisi in fine egritudinũ siccantiũ.

¶ hic docet sign̄are sup dispõneꝫ mẽbroꝝ ex figura piloꝝ que est crispitudo ⁊ planites. ¶ Iuxta qd̃ notãdũ ꝙ tortuositas pili aliqñ cãtur ex cõpl'one calida ⁊ sicca. 2ª cã põt sumi ex tortuositate poroꝝ. Cã aũt sumpta a mõ cõpl'onis est 2x. vna que dr̃ a. G. alia que ponit̃ ab Ari. Prima rõ sumit̃ a. G. sicut ignis corrugat chartas ⁊ coriũ: ita ⁊ pilos corrugat cõpl'o cal'a ⁊ sicca. Alia võ cã huius ponit̃ ab Arist. in 5° de gñõne aĩaliũ cap̄.4° ⁊ dicit ꝙ cã q̃re capillus fit crispus est: qꝛ pilus fit ex coadunatiõe mãe fumose in poris cutis ⁊ illa mã est mixta ex partib⁹ grossis que petũt fundũ ⁊ partibus subtilib⁹ que ascẽdũt sursum: ⁊ cũ illa mã nõ possit simul moueri ꝯtrarijs motib⁹: iõ qñ exit poꝝ cutis mã illa ita sicut fumus tortuose incedit ⁊ nõ recte: ita ⁊ mã ex qua gñat̃: ⁊ qꝛ ꝯgelat̃ ab aere qñ exit poꝝ: iõ tortuose ꝯdẽsat̃ sicut tortuose exit ꝓpter qd̃ fit crispus. Scd̃a cã crispitudinis piloꝝ vt pꝫ 2° de cõplexionib⁹ ca. 5° est tortuositas cutis pori ex quo mã cõgelata exit poros eo mõ ꝯgelat̃ quo exit tortuose: iõ tortuose ꝯgelat̃. ⁊ signũ distinctiuũ inter has crispitudines est: qꝛ illa que fit a cõpl'one cal'a ⁊ sicca mutat̃ in senectute: sed illa que fit ex tortuositate pori semp manet. ei⁹ rõ est: qꝛ p̄ma insequit̃ cõpl'onẽ: cõpl'o aũt mutat̃ ꝯm etates: ergo ⁊ ei⁹ effect⁹: sed qꝛ cõpõ semp manet eadẽ: iõ eius crispitudo que cõpõnẽ ĩsequit̃ semp manet. ⁊ hoc signũ distinguit Aui. hic. Aliud est qꝛ crispitudo que insequit̃ cõpõnẽ est maioꝛ ꝙ̃ que ĩsequit̃ cõplexionẽ. ¶ Ulterius circa illã partẽ notãdũ(Ipsius võ cal'itas ⁊ friditas ⁊c̃.) ipse dicit ꝙ caliditas ⁊ frigiditas mẽbroꝝ cognoscit̃ ex alijs signis. Dices tu nõ ẽt cognoscit̃ ex istis. dõm ꝙ nõ vult dicere ꝙ nõ possimus significare caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ ex ortu piloꝝ. nã. G. in 2° thegni cõmẽ.45. docet per hoc significare sup cõplexionẽ cerebri: sed vult dicere ꝙ magis sumit̃ sign̄atio ex alijs ꝙ̃ ex istis. Alia aũt posuit supra. ¶ Deinde cũ dicit(Ex parte aũt.) hic docet significare sup cõplexionẽ corporis rõne coloris capilloꝝ. Et p̄ facit hoc. Scd̃o qꝛ mentionẽ fecit de canitie ostẽdit cãm canitiei. ibi(Et canitiei qdẽ cã.) ¶ Notandũ ꝙ cã quare nigredo piloꝝ significat caliditatẽ est: qꝛ nigredo cãtur in poro qñ mã fumosa adurit̃ ⁊ in fumũ ꝯuertit̃: ⁊ qꝛ adustio fit a calido: iõ significat caliditatẽ. ¶ Sed tu dices ꝯtra istã cãm: qꝛ supra dixit Auicẽ. qꝛ calidũ agẽs in siccũ dealbat: ergo cũ mã pili sit sicca: iõ adustio ei⁹ debet causare albedinẽ: ita ꝙ albedo in pilis significabit caliditatem ⁊ nõ nigredo. Dõm ꝙ calidũ agens in siccũ bene dealbat si ex toto illud exiccet ⁊ incineret: sed talis actio vltimata nõ est in generatione piloꝝ: sed anteꝙ̃ ad hoc deueniat facit colorẽ nigrũ trahendo humidũ ad superficiẽ: ⁊ sic intelligit hic. Preterea dicit ꝙ subalbedo significat frigiditatẽ. ⁊ cã hec est: qꝛ subalbido est coloꝛ trahens ad albedinẽ cũ quadã liuiditate ⁊ coloꝛe citrino. vel albedo in pilis vt statiꝫ dicet significat frigiditatẽ quare ⁊ subalbedo. Notãter dicit subalbedo: qꝛ ꝙ̃tũcũqꝫ pilus gñet̃ ex cõplexione frigida ꝯtinentis ⁊ in corpore frigido: tamẽ semp in eius gñõne reqrit̃ adustio aliqua ex qua opꝫ ab originis p̄ncipio eius ꝙ causetur tinctura aliqua in eis: ⁊ qꝛ in talibus pilis cũ albedo ⁊ cũ aliq̃ tinctura: ideo dicit̃ coloꝛ subalbidus. Subdit preterea ꝙ citrinitas ⁊ rubedo significant equalitatẽ. causa huius est: qꝛ ex quo extrema scꝫ albedo ⁊ nigredo significant excessum.s. caliditatẽ ⁊ frigiditatem: ideo coloꝛ medius significat equalitatẽ ⁊ vlterius: hoc nõ est verũ in eadẽ etate sed in diuersis: qꝛ citrinitas significat equalitatem in pueritia ⁊ rubedo in iuuentute: tamẽ citrinitas magis declinat versus frigidũ ⁊ rubedo versus calidum. Subdit vlterius ⁊ albedo significat vnũ hoꝝ triũ aut frigiditatẽ ⁊c̃. Propter qd̃ notandũ ꝙ pura albedo nõ debet esse nãliter vt dictũ est: qꝛ oẽs pili gñant̃ ꝓpter adustionẽ mãe fumose ad quã sequit̃ aliqua tinctura ⁊ coloratio: ⁊ ideo si in eis fit albedo parua: hoc est per accñs: ⁊ hoc per accidẽs ẽ dupl'r: ꝓpter qd̃ dupl'r albedo põt in capillis gñari vel causari. Una est que fit ex defectu calidi accñtalis. Alia est que fit ex defectu calidi nãlis. Prima etiã nõ est vera canities lꝫ assimilet̃ ei. Scd̃a võ est vera canities. Prima autẽ albedo põt dupliciter causari. Uno mõ ex humore flegmatico ĩbibito in cute rõne cui⁹ humoris alterat̃ cutis ⁊ fit alba: ⁊ cute alterata alterat̃ etiã pilus ⁊ fit albus sicut cutis. Alio mõ cãtur albedo in pilis rõne vehementis siccitatis accidentalis corpori ꝓpter defectũ humiditatis ex cuius abũdãtia in corpore pili exeunt colorati prius qua humiditate deficiente ipsi dealbant̃ sicut recte accidit in folijs sicut exẽplificat Aui. que erãt virides ex abũdãtia humidi vel nigre: qꝛ viriditas est semita ad nigrũ: ⁊ qñ hec humiditas deficit accidit albedo. nã hec est regula gñalis ꝙ ꝯsumptio humidi in oĩ re est cã illustrationis illius sicut eius abundantia est causa tenebrositatis. Et ex his apparet cã q̃re etiã in fortib⁹ accidẽtibus aĩe põt accidere subito vna nocte canities ista accidentalis vt ex aliquo magno timore vel tristitia: qꝛ subito põt fieri in eo fortꝭ exiccatio nutrimẽti quo deficiẽte pili albescũt. Alia est albedo que est vera canities que ꝓpter languorem piloꝝ ex defectu calidi nãlis nõ potẽtis digerere nutrimentũ: ⁊ ideo ip̄m indigestuꝫ retinet̃ in poris ⁊ putrefit a cõtinente ex qua putrefactione albescit ex qua albificatione generat̃ preterea pilus alb⁹. Et istos tres modos tetigit hic Aui. nã cũ dicit: aut frigiditatẽ. tetigit canitiem verã. per hoc aũt qd̃ dicit. aut humiditatẽ: tetigit albedinem que accidit ex humore flegmatico. ꝓpter hoc aũt qd̃ dicit. aut fortẽ siccitatẽ: tãgit illam que fit ab exiccatione nutrimenti.

¶ Et canitiei quidẽ cã apud Aristotelẽ est ꝯuersio ad colorẽ flegmatꝭ: ⁊ apud. G. ẽ atacharugi que nutrimẽtuꝫ comitat̃ qd̃ ad capillos venit cũ fridũ fuerit ⁊ fuerit tẽpus motus eius ⁊ ipsius penetratio in poris tardata. Cũqꝫ duas dictiones cõsideraueris iuenies eas

ꝓ certo propinquas:quoniā causa in albedine coloris flegmatis ⁊ causa in albedine atacharugi est vna: ⁊ de hoc quidem physicus tractare debet.

¶Quia mētionē fecerat de canitie ostēdit cām eiꝰ. ⁋Juxta q̄d notandū ꝙ Aui. ponit cām canitiei quā dicit Ari. ⁊ tñ in 5° de gñōne aialiū ca.5. vbi hec mā ab ipso ꝑtractaꝶ nō īuenitꝶ:ſʒ credo ꝙ Aui. habuit malā trāslationē in libris Ari. ſʒ cā canitiei ſm veritatē vt dicit esse opi. H. canities accidit ꝑꝑ putrefactionē quā vocat atacharugi. nā sicut dī 2° de cōplōnibꝰ. c.5. ꝙ qñ nutrimētū q̄d ꝑuenit ad ꝑticulā vnāquāqꝫ nō digeriꝶ ꝑꝑ ꝺbilitatē calorꝭ īnati ⁊ detineꝶ in poris ⁊ nō expelliꝶ ꝑꝑ debilitatē ꝑticule sup̄fluitas īdigesta que ibi detēta putrefit:nūc aūt mā putridoꝝ vapoꝝ qñ putrefit ē alba:q2 est de nā aerei ibi ꝙ aer in tali putrefactione ītercedit sicͨ in gñōne plume:⁊ iō cātur ibi albedo ⁊ ex illo hūore putrefacto aluefiūt pili cani ⁊ solū in senectute in q̄ deficit vnaqueqꝫ ꝑticula a ꝓpria opōne nutrimēti:⁊ hec est sñia Ax. lʒ soli. H. īponaꝶ. tñ subdit. siquis ꝯsideret istos ſmones īueniet eos tūc ꝓpinquos. nā flegma ipm silaꝶ hūiditati putrefacte:q2 vterqꝫ fit a calō diminuto.

¶Post hoc acres ⁊ regiones in re piloꝝ operationem hñt que est obseruāda:nō eni timeꝶ ꝙ in nigro sit capillus flauus qui eq̄litatē cōplexiōis ipsiꝰ significet cū eā habuerit:neqꝫ in capillis sclaui nigredo que cōplexionis eiꝰ significet caliditatē cū ipoꝝ genꝰ eā habuerit. Etates ēt in re capilloꝝ operanꝶ:q̄m iuuenes sunt sicut meridionales ⁊ pueri sicut septētrionales ⁊ senectus est sicut mediū. Pili p̄terea in puero multi significant ꝙ ipsiꝰ cōplō cū crescet ad melācholiā ꝯuerteꝶ: ⁊ in sene significat ꝙ in presenti est melancholicus.

¶Hic remouet dubiū q̄d posset cāri circa dicta penes ꝯditiones que req̄runꝶ ad verificādū signū dcm̄. dubiū aūt sic oriꝶ:q2 dixit ꝙ nigredo piloꝝ signāt caliditatē ⁊ albedo frīditatē ⁊c̄. crederet aliqs ꝙ talis nigredo nō possit ꝯtingē ex aliq̄ q̄ꝫ a cōplōne calā:⁊ albedo nō ab aliq̄ q̄ꝫ a frida ⁊c̄. h̄ remouet ⁊ h̄ pōt īpediri a regimine etatꝭ ⁊ pʒ. ⁋Sed tu dices ipse dicit ꝙ capilli pueroꝝ sunt sicut habitātiū in parte septētrionali que est frida regio. ⁊ in 2° de cōplexionibꝰ cap̄.5. dicit. H. ꝙ capilli pueroꝝ sunt sicut habitātiū in regione q̄nta. Jtē q2 pueri sunt tēperate cōplōnis:ḡ nō sunt sicut septētrionales. P̄ria vī male dicē ꝙ senectꝰ sit media:īmo vī ꝙ sit extrema ⁊ magꝭ extrema q̄ꝫ pueritia:q2 in senectute ē canities ⁊ albedo in capillis. mō magꝭ distat a colore nigro q ꝺbeꝶ iuuenibus q̄ꝫ flauo qui debeꝶ pueris. ⁋Ad h̄ dōʒ sicut dī 2° de cōplexionibus ꝙ color capilloꝝ pueri est sicut color habitantiū in regione septētrionali. color aūt iuuenū est sicut color habitantiū in regione calā:⁊ senes hñt colorē similē habitantiuʒ in regione tēperata. Tamē notādū ꝙ Aui. hic per pueros intelligit infantes. nā pueritia pōt dici de triplici etate. Nā vno mō pōt accipi large. s. pro toto tēpore crescētie. Scđo dī ꝓprie. s. pro pubescētia que est etas in qua homo incipit coire. Tertio mō sumiꝶ pro etate infantie sicͨ accipit Cōmēta. sectarū cōmen. 19. ⁊ h̄ mō intelligit hic:⁊ iō debet exponi pueri. i. infantes. sed. H. 2° de cōplōnibꝰ accipit pueros ꝓprie ꝓ etate pubescētie:⁊ hec est media īter infantiā ⁊ iuuētutē ⁊ hʒ se. īter illa sicut habitātes in regione tēꝑata:q̄re nō valet. ⁋Ad aliud dōm ꝙ cū dicit ꝙ senectꝰ est media nō ītelligit hic de senectute de etate in q̄ accidit canities:q2 illa nō ē media vt tu arguis: ſʒ accipit hic ꝓ senectute etatē in q̄ calor īcipit ꝺcrescē vt in. 40. vel in. 45. vt sic nō ītelligiꝶ ꝙ senectꝰ sit media q̄ ad tp̄s:ſʒ q̄ ad colorē capilloꝝ. Jtē nō ītelligit ꝙ sit suus color vere medius īter infantiū colorē ⁊ nigrū:q2 isto mō color pueritie est vere mediū īter colorē iuuenis ⁊ īfantis:sed vult dicē ꝙ dato ꝙ senes de se sint tēperati:tñ nō hñt colorē iuuenis vel infantis:sed hñt colorē mediū īter illos:q2 nō est adhuc facta tāta diuersitas īter mutationē colorꝭ senis ⁊ iuuenis q̄ꝫta est inter colorē iuuenis ⁊ infantis:q̄re ⁊c̄.

¶Quartū v̄o genus ē signoꝝ sumptoꝝ ex colore corporis. Albedo enim signuʒ est priuationis sanguinis: aut paucitatis ipsius cū frigiditate:quoniā si cuʒ caliditate esset ⁊ humore cholerica esset citrinitas. Et rubeus q̄deʒ significat multū sanguinis. Et ruffus ⁊ subruffus significant caliditatem. Sed subruffus plus significat choleram rubeam ⁊ ruffus significat sanguinem cholericum. Est tamen cum subruffus sanguinis significat priuationē:lʒ non sit ibi cholera rubea quēadmodū accidit in conualescentibus.

¶Hic docet signāre sup̄ cōplōnē mēbroꝝ per q̄rtuʒ genus q̄d sumiꝶ ex colore q appꝫet in corꝑe ⁊ duo facit. Primo docet signāre ꝑ colorē totius. Scđo ꝑ colorē partiū. ibi(Et ſm plīm q̄dē.) ⁋Prima posset diuidi in octo ꝑtes sicut octo ponit modos colorꝭ. Sed ibi est notādū ꝙ color ruffus ⁊ subruffus:lʒ significēt caliditatē:tñ dñt ſm magꝭ ⁊ minus. nā q̄ꝫto ruffus tēdit ad rubedinē tāto subruffus tēdit ad albedinē:⁊ q2 rubeꝰ signāt caliditatē subrubeꝰ frigiditatē:iō ruffus signāt maiorē caliditatē q̄ꝫ subruffus. (Est tñ cū subruffus.) q2 dixerat ꝙ color subruffus signāt caliditatē hic excipit ab h̄:q2 nō semꝑ ē veꝝ. (Et quēadmodū accidit ꝯualescētibꝰ.) sup̄ q2 in eis est color subruffus q appropinquaꝶ citrino. ⁋Et notādū ꝙ dr̄ia est īter subruffuʒ cātū ex dñio cholere ⁊ ex ꝑuatiōe ⁊ ꝯsumptione sanguis:q2 color subruffus cātus ex dñio cholere tēdit ad citrinū magꝭ:eo ꝙ sanguis cholericus spargiꝶ circa cutē:ſʒ ille q cātur ex ꝯsumptiōe sanguis tēdit ad albedinē. Causa aūt q̄re in ꝯualescētibꝰ accidit ille color est:q2 qñ diminuiꝶ sanguis tūc diminuiꝶ color cutis ⁊ tēdit versus albū:⁊ q2 cutis est alba de se ⁊ nō ex toto dimīuiꝶ sanguis q ē rubeꝰ:⁊ rubedo mixta albedini facͨ colorē ruffuʒ qñ rubedo fuit multa ⁊ sb̄ruffus qñ ē modica:iō ⁊c̄.

¶Fuscus aūt vehementē significat frigiditatē ob quā minuiꝶ sanguis ⁊ congelaꝶ ille paucus ⁊ ad nigredinē conuertiꝶ ⁊ cutis mutat coloreʒ. Et brunus significat caliditatē. Et melōgianus frigiditatē significat ⁊ siccitatem:quoniā color est qui puraʒ cholerā nigrā sequiꝶ. Sed gipseus frigiditatē significat ⁊ reʒ flegmaticā. Et stāneus frigiditatē ⁊ humiditatē significat cū pauca re melācholica:quoniā est albedo cū pauco viriditatis:erit ergo albedo sequens colorē flegmatis ⁊ cōplexionē humiditatis ⁊ viriditas sequēs sanguineʒ ꝯgelatū qui trahit ad nigredinē qui cōmixtꝰ flegmati factus fuit viridis. Et eburneus frigiditateʒ significat flegmaticā cum pauca cholera rubea.

¶Notādū ꝙ color fuscus est color nigri tendens ad liuiditatē:⁊ iō sigt̄ ꝙ corpꝰ in q̄ est talis color est fridū:⁊ ꝙ hʒ sanguinē ꝯgelatū tēdentē ad nām melīcā:eo ꝙ talis nigredo cū liuiditate ꝓcedit a frido sicut nigredo cū rubedine que facit colorē brunū sigt̄ caliditatē:q2 talis fit ꝑ adustionē:fuscus v̄o ꝑ ꝯgelationē:⁊ melōgianꝰ ad similitudinē cuiusdā fructꝰ q reperiꝶ luce q vocaꝶ melōgianus q hʒ colorē azuruʒ. ⁋Dicit vlteriꝰ ⁊ q cholerā purā. Notādū ꝙ humorē eē purū pōt esse 2r vt appꝫet per Gal. in cōmen. 38. 2. ꝓnosticoꝝ. Uno mō dī purus priuatione mixtionis quā dʒ hēre nāliter: ⁊ hoc mō vomitus diciꝶ purus qñ nō est ꝑmixtꝰ vt dʒ:ita ꝙ nālis res vomiꝶ ⁊ alia per se sine mixtione alterius rei. Alio mō dī purus:q2 hʒ tēperātiā quā nō dʒ hēre nāliter ⁊ nō hʒ illā quā dʒ hēre: ⁊ h̄ mō flegma dī purū qñ eēt lapideatū ⁊ durū vel nimis aq̄sum: ⁊ h̄ mō dī purū. i. q̄si simplex:ita ꝙ tēdit ad nām simplicis. Et lʒ videaꝶ ibi esse ꝯdictio in cōmēto ⁊ textu ſm illas trāslatiōes:tñ ꝑ h̄ dissoluunꝶ vt hʒ ibi videri:tūc dico ꝙ hic nō accipit Aui. choleraʒ nigrā purā p̄mo mō:ſʒ scđo. s. ꝙ talis cholera hʒ vehemētē excessum friditatꝭ ⁊ siccitatis abūdātis in ea:⁊ iō tēdit ad nām terreā. (Et eburneus.) i. color q similaꝶ colori eboris:⁊ maxime qñ ebur est antiquū nā est color albus:⁊ rōne hac signāt frigiditatē:tamē admixtione pauca cholere rubee ⁊c̄. Deinde cum dicit.

¶Et ſm plurimū quidem mutaꝶ color ꝓpter epar ad subruffedinē ⁊ albedinē:⁊ ꝓpter splenē ad subruffedinem ⁊ nigredinē. Et in egritudinibꝰ hemorroidaꝝ ad subruffedinē ⁊ viriditatē hoc tñ non est semꝑ:īmo est cū mutaꝶ. Cognoscē v̄o ex colore lingue cōplexionem stōchi ⁊ ītestinoꝝ ē difficile. Et ex colore oculi cognoscere cōplōnē cerebri est difficile. Et fortasse est cū in vna egritudine duoꝝ coloꝝ diūsitas in duobꝰ ꝯtigit membris:sicut cuʒ albescit lingua ⁊ nigrescit facies in vna egritudine quēadmodum icteritia que ꝓpter vehementiam acuitatis cholere rubee accidit.

¶Hic docet significare per colorē partiū super cōplexionē corporis ⁊ duo facit. Primo docet significare ⁊ nō sumiꝶ signātio ex co-

lore sil'e repto in diuersis partib⁹. Scđo ex colore dissimili. ibi (Et fortasse. ¶ Juxta p̄maȝ p̄tē notādū ꝙ cā pp̄ quā p̄mutatᵉ color in toto corpe est: qꝛ epar est p̄n^m diffundēs humiditates in toto. color aūt cātur in toto ex diffusione humoris ad cutē. qñ ḡ epar īflāmatᵉ: tūc accidit ꝙ color mutatᵉ ad subruffedinē: qꝛ trahit ad nām cholere. sil'r mutatᵉ color ad albedinē qñ epar ē fridū: qꝛ tūc gñat hu. flegmaticos albos q̄ spargūtᵉ ad cutē: sic ꝯtigit ī hyposarchis: ⁊ posset ēt legi ꝯiūctim: ita ꝙ diceret ꝙ aliqñ mutatᵉ color. s. epar scȝ qñ est tēperatū: tūc appet color cōmixtus ex albo ⁊ subrubeo. sil'r ad nigredinē mutatᵉ ex splene: qꝛ epar cōparatᵉ spleni. ⁊ iō qñ nō bene mūdificatᵉ splen ab humore mel'ico regurgitat ad epar ⁊ admiscetᵉ sanguini q̄ trāsmissus ad cutē causat colorē nigruȝ. qñ ḡ splen bñ mūdificat epar h̄ nō ꝯtigit. sil'r in egritudinib⁹ hemorroidarū mutatᵉ color ad subruffedinē: qñ hemorroide recedūt: tñ remanet color subruffus ex diminutione sanguīs: vt sup̄ dicebatᵉ de ꝯualescētib⁹. Aliqñ appet in eis color viridis pp̄ admixtionē cholere nigre cū alijs hūorib⁹ anteꝙ̄ fiat eūo sāguis p̄ hemorroidas. ēt pōt legi ꝯiūctiȝ: qꝛ vterꝙ̄ eoꝝ appet ī fluxu hemorroidaꝝ. (Cognoscē vō.) oñdit qūo ex colore vnius mēbri possim⁹ iudicare de cōpl'one alteri⁹: lȝ sit difficile vt ex colore ligue sᵉ cōpl'onē stōchi ⁊ intestinoꝝ: qꝛ ligua hȝ colorē. vel pp̄ mēbrū cū q̊ ꝯtinuatᵉ vel pp̄ neruos veniētes a cerebro: qꝛ recipiūt euaporationē ⁊ hūiditatē. vl'ēt pp̄ mēbra sp̄alia a qb⁹ recipit effumationē queādmodū icteritia. h̄ dcm̄ dȝ referri ad icteritiā que fit ex oppil'one pori fellei q̄ vadit ad stōchū ⁊ ad intestina ⁊ nō ex abūdātia cholere in totuȝ: ⁊ tūc cholera que ꝯsueuit añ mitti ad ītestina regurgitat ad epar ⁊ miscetᵉ cū sanguie ⁊ diffunditᵉ ad cutē mag̃ in vna parte ꝙ̄ in alia.

¶ Quintū vō est genus signoꝝ ⁊ forma membroꝝ assumptoꝝ: qm̄ cōplexionē calidā sequūtᵉ pectoris amplitudo ⁊ extremitatū magnitudo ⁊ ipsarū cōplementum in quātitate eoꝝ absꝙ̄ coangustatione ⁊ sine curtitate ⁊ p̄cipue manuū ⁊ pedū ⁊ venaruȝ amplitudo ⁊ earū apparitio ⁊ pulsus magnitudo ⁊ fortitudo ipsius ⁊ magnitudo musculoꝝ ⁊ ꝓpinquitas eoꝝ ex iuncturis: qm̄ operationes augmētatiue ⁊ cōpositiue forme caliditate cōplentᵉ. Et frigiditatē sequuntᵉ omniū boꝝ contraria: quoniā ꝓpter eam minorantᵉ virtutes naturales ⁊ non complent operationes natiuas ⁊ creationem. Et complexionē siccaȝ sequuntᵉ asperitas ⁊ curuitas ⁊ iuncturarū manifestatio ⁊ apparitio cartilaginum in epigloti ⁊ naso ⁊ est nasus equalis.

¶ Postꝙ̄ ꝯterminauit ꝺ̄ q̄tuor gñib⁹ signoꝝ cōpl'onis quoꝝ vnū sumitᵉ ⁊c. hic ꝯter. ꝺ̄ 5° gñe signoꝝ qꝺ̄ sumitᵉ ex for^a mēbroꝝ. ¶ Notādū ꝙ dicᵉ pectoris amplitudo: qꝛ ꝺ̄ rōne calidi ē extēdē ⁊ dilatare hūidū. (Et extremitatū magnitudo ⁊c.) ēt h̄ ē: qꝛ de rōne calidi est mouē de cētro ad circūferētias corporis: iō ⁊c. sed fridi est facere effect⁹ ꝯrios: qꝛ fridi est ꝯstringē ⁊ mouē ꝺ̄ circūferētia ad cētrū. ¶ Et cōpl'onē siccā.) ¶ Sed tu dices ip̄e male dicᵉ ꝙ nasus est eq̄lis in cōpl'one sicca: qꝛ p̄us dixit ꝙ siccitateȝ sequitᵉ asperitas que est ineq̄litas q̄dā: q̄re ⁊c. Dōm ꝙ nō intelligit ꝙ nasus sit eq̄lis qꝛ hēat eq̄litatē: sed qꝛ ꝭm rectū hȝ gracilitatē ⁊ macredinē ac si eēt dolabratus ⁊ escarnatus. (Et apparitio cartilaginū.) vnde sunt q̄dam qui bolum videntᵉ habere in gutture. ⁊ dicūt quidā ꝙ homo habet qꝛ Adam sibi strinxit guttur: tamē hoc nō est verum: qꝛ tūc oēs homines haberent qꝺ̄ est falsum. Item mulieres alique non habent qꝺ̄ est falsum: sed est ꝓpter siccitatē cordis.

¶ Sextum vō est genus signorum sumptorum ex velocitate passionis membrorum.

¶ Hic determīauit de 6° gñe signoꝝ. P̄rio oñdit vñ accipiatᵉ h̄ genus. Scđo docet sigñare per ip̄m. ibi (Mēbrū. n.) ¶ Notādū ꝙ id signoꝝ genus est idē cū signis sumptis a iuuantib⁹ ⁊ nocentib⁹ ⁊ a rebus exterioribus sicut habetis in libro de interiorib⁹.

¶ Membrum enim cum cito calefit absꝙ̄ difficultate est calide complexionis: quoniā cōuersio in gñe proportionali est facilior conuersione ad cōtrariū: ⁊ si cito infrigidatᵉ res erit econtrario.

¶ Hic docet sigñare p̄ h̄ genus signoꝝ. P̄rio ponit modū ꝭm queȝ sumitᵉ sigñatio ꝭm h̄ gen⁹. Scđo circa dicta mouet ⁊ remouet qꝺ̄dam dubiū. ibi (Q. si aliqs dixerit.) ¶ Juxta qꝺ̄ notādū ꝙ hic oȝ addere ad verificationē hoc signū. nā sicut apparet per Gal'. in 2° thegni tractatu testiculoꝝ: cōmē. 21. facilitas calefaciēdi vel īfrigidādi ponitᵉ depēdere ex duob⁹. s. ex parte modi cōplexionis sicᵉ hic dr̄: ⁊ ex parte cōpōnis. nā nō solū si corpus est calidū nāliter citius calefit: ⁊ si est frigidū difficilius. ēt si sit rare texture ⁊ cōpositionis ⁊ habeat poros raros facile patitᵉ a calido ⁊ a frido: ⁊ si est spisse ⁊ de se tunc difficilius patitᵉ. hoc ḡ intelligit Auicē. supposito ꝙ facilitas vel difficultas calefactionis vel infrigidationis nō accidat ex parte cōpositionis: ita ꝙ supponatᵉ eq̄litas cōpositionis: tūc relinquitᵉ ꝙ sit talis complexionis.

¶ Qꝺ̄ si aliqs dixerit ꝙ opȝ vt res sit huic contraria. Nos nāꝙ̄ ꝓ certo scimus ꝙ res nō patitᵉ nisi a suo cōtrario ⁊ non a suo simili: sed ex hoc verbo qꝺ̄ tu p̄misisti prouenit vt passio simili sit dignior.

¶ Hic remouet dubiū circa gen⁹ signoꝝ p̄dictuȝ. Et p̊ mouet ip̄m. Scđo soluit. ibi (R̄ñsio.) Hoc dubiū qꝺ̄ aūt mouet est tale: qꝛ diceret aliqs nō videtᵉ ꝙ h̄ sit verū. s. ꝙ si mēbrū cito patitᵉ a calido sit calidū: ⁊ si cito patitᵉ a frigido sit frigidū: qꝛ oē qꝺ̄ patitᵉ: patitᵉ a suo ꝯ̄rio ⁊ nō simili: sed si corp⁹ illud dicatᵉ calidū qꝺ̄ citius patitᵉ a calido ⁊ facilius ꝙ̄ a frigido: tunc est dicere ꝙ passio mag̃ sit a simili ꝙ̄ a ꝯ̄rio. cū ḡ hoc sit falsuȝ: qꝛ est oppo^m p̄n° in p̄hia: ḡ falsuȝ est hoc signū. ¶ Juxta qꝺ̄ notādū ꝙ hec rō fundatᵉ sup̄ hoc p̄n°: qꝛ oē genus dȝ eē tale in actu q̄le patiēs in potētia: qꝛ dato ꝙ agens respectu sit tale actu q̄le patiēs actu: tunc agēs nō diceretᵉ magis agens respectu patiētis ꝙ̄ patiens diceretᵉ agēs respectu agētis: ⁊ tūc exquo essent ambo talia actu: tūc vnū nō esset potētius altero super alterū: ita ꝙ in ip̄sa nō esset aliqꝺ̄ a quo īcipet actio sup̄ alterū: ⁊ iō oȝ ꝙ agēs sit ꝯ̄riū patiēti ⁊ nō simile: qꝛ tūc ambo actu eēnt similia: sȝ ꝯ̄ria qꝛ cōicāt solū in mā ⁊ sunt dissimilia in forma: iō tale est vnū actu q̄le est aliud in potētia: ⁊ tūc id cui⁹ forma est mag̃ acta incipit actionē. ⁊ sic apparet fundamentū huius rōnis: ⁊ tñ ꝯsueuit hec lr̄a reputari difficillima: sed eā feci facillimā.

¶ Respōsio ad h̄ erit ꝙ simile a quo nō patitᵉ res ē illꝺ̄ cui⁹ q̄litas: ⁊ ꝙ̄titas illi⁹ qꝺ̄ ei simile existit est vna sp̄ē ⁊ nā. Qꝺ̄ aūt calidius est alio nō est simile ei qꝺ̄ est minus calidū: imo duo calida quoꝝ vnū est calidius diuersificantᵉ: ⁊ illꝺ̄ q̄dē qꝺ̄ est minus calidū cōparatione ei⁹ qꝺ̄ est calidius est frigidū. Patitᵉ ḡ ex hoc vnde est frigidū cōparatione illius ⁊ nō calidū. Patietᵉ etiā ab eo qꝺ̄ est ip̄so frigidius ⁊ a frigido.

¶ Hic r̄ñdet obiectioni ⁊ duo facit. Quia p̊ in sua sol'one ostendit qūo simile patitᵉ a simili ⁊ qūo non. Scđo oñdit qūo sil'e citi⁹ patitᵉ a simili ꝙ̄ ecōtrario. ibi (Unū tñ eoꝝ.) Sol'o sua videtᵉ stare in h̄ ꝙ duplicia sunt similia. q̄dā sunt similia oīno: ita ꝙ q̄le est vnū in forma ⁊ ḡdu: tale est aliud vt duo calida in p̊ ḡdu: ⁊ talia nō sunt nata agē adinuicē: qꝛ vnū simile isto mō nō est actu respectu alterius: nec in potētia: nec ecōuerso: nec agēs dȝ esse tale in actu quale patiens in potentia: ⁊ de hac similitudine loquebatᵉ superius Aui. qñ dicebat cutē eē tēperatā: qꝛ nō patitᵉ a tēperamēto. taliū etiā nullū est potēs incipere actionē vnū supra alterū: ḡ de tali simili non loquitᵉ in isto. 6. gñe signoꝝ. Aliud est simile qꝺ̄ cōicat alicui in forma: tñ differt vnū ab alio ḡdu vt duo calida quoꝝ vnum sit calidū in p̊ ḡdu alterū in 2°: ⁊ īter talia pōt esse actio ⁊ passio. nā īter ip̄sa est ꝯ̄rietas q̄dā: ita ꝙ mag̃ calidū ꝯ̄riatᵉ minus calido: quapropter poterit incipere actionē ⁊ facere sibiip̄sum simile in gradu suo.

¶ Unum tamen eoruȝ ipsius qualitatem auget ⁊ prebet ei augmentū qꝺ̄ est in ipso fortius: ⁊ alterū in ipso eius minuit qualitatē. Ipsius ergo alteratio ad id qꝺ̄ in sui qualitate prestat augmentum ⁊ mutat illꝺ̄ quod in ipso est fortius erit facilior.

¶ Hic ostendit ꝓpter q̊d tale simile facilius patitᵉ a simili ꝙ̄ econtrario. Et duo facit: qꝛ p̊ facit hoc. Scđo quasi īnuit quādā dubitationē. Scđo soluit. ibi (Lȝ sit hec cā alia.) Et vult dicē p̄^m ita dictū est ꝙ minus calidū patitᵉ a mag̃ calido: ⁊ etiā patitᵉ a frigido: sed cā quare minus calidū citius calefit a mag̃ calido ꝙ̄ īfrigidetᵉ a frigido est hec: qꝛ in q̊cūꝙ̄ est minus calidū sunt duo cōposita. s. calidū ⁊ frigidū. nā id qꝺ̄ est minus calidū est calidū respectu frigidi ⁊ frigidū respectu calidi. mō cū in eo vincat caliditas frigiditatē: tunc calidū adueniens ei citius caliditatē illaȝ augebit ꝙ̄ frigidū ei aduenēs ip̄sam diminuat. ⁊ ideo in hoc stat regula supradicta: ⁊ hoc est quod intendit.

¶ Lȝ sit hic alia causa que alicui eorum que in qualitate cōmunicant est propria ⁊ contradicit.

¶ Hic remouet

¶ Hic remouet quādā dubōnē circa p̄dicta. Et duo facit: q2 p̄mo sub quodā cōfuso inuit dubōnē ꝛ solōnē cōfusam. Scđo ipsaʒ diffinite declarat. ibi (Sicut illud qđ in sui nā.) In p̄ma ꝑte vult dicere istud: lʒ obscure loquat. Ita dictum est ꝙ alteratio sui contrarij ꝛc. Mō ex hoc erat dubitatio sicut appet ex accn̄tib⁹: q2 id qđ est dn̄ans in eo est sile: q2 inter silia est alteratio facilior: ꝛ id qđ ē sibi sile mutat ꝛ auget id qđ est dn̄ans in eo: ita ꝙ corp⁹ mutat ipʒ qđ est ei cōtrariū. Diceret aliqs ꝯ. q2 videmus corpora cal'a habētia multū de calore inato difficillime patiunt a venenis calidis q̄ȝ corpora frida: ergo nō fit facilior alteratio a sibi sili q̄ȝ a ꝯrio. Solutio ēt hui⁹ ponit in cōfuso. Et vult dicere vt pʒ: ita ꝙ qn̄ dicim⁹ ꝙ inter silia est facilior alteratio: hoc est veꝝ de sili ꝙ non ꝯdicit. Et in hoc duo nobis īsinuat. Primū est ꝫm quē modū sile patiat a sili ꝛ quō nō: nā inquātū est sile facilius patit: sed rōne cuiusdaʒ ꝓprietatis que est in re illa possibile est ꝯria difficili⁹ pati q̄ȝ silia vt statim docet de cōplōne calida ꝛ de veneno: nā calor īnatus inq̄ȝtuʒ naturale resistit veneno ꝛ ipsum corrūpit: ꝛ ideo q plus hʒ de calore innato difficilius patitur a veneno calido q̄ȝ qui hʒ min⁹ de eo. Scđm qđ insinuat est ꝙ hec ꝓprietas attendit in his que ꝑticipant caliditatē solū: in alijs autem non. Deinde cum dicit.

¶ Sicut illđ qđ in sui nā calide existit cōplōnis nō cito recipit in se calidi opōnē: nisi ꝑpea ꝙ cal'itas destruit opōnē ꝯrij qđ est fridū eo ꝙ refrenat illđ qđ cōplo calida vult efficere de augmēto in calefactiōe. Cū ḡ sibi occurrūt ꝛ ꝓhibēs destruit iuuāt se ambo in calefaciendo ꝛ eoꝝ adiutoriū sequit duaꝝ qualitatuʒ fortitudo cōpleta. Cū v̄o extrinseca cal'itas eq̄litatē destruere voluerit calor innatus q est intus erit res fortior in resistēdo: adeo vt venena calida nō refrenet: neq̄ȝ expellat: neq̄ȝ ipsoꝝ corrūpat subam nisi calor inat⁹. Calor nāq̄ȝ īnatus nature est istrm̄ qđ caloris euenientis expellit nocumētū ꝑpea ꝙ spiritū mouet ad ipʒ expellendū ꝛ ad eius vaporē remouēdū ꝛ ad ipʒ resoluēdū ꝛ ipsius materiam adurendum. Et frigidi etiaʒ aduenientis nocumentum per contrarium expellit.

¶ In ꝑte ista declarat diffinitiue solonem huius dubōnis. Et p̄mo ostendit in his que cōicant caliditate ꝫm quē modū fit facilius vl' difficilius passio. Scđo ostēdit ꝙ talis ꝓprietas non ꝯuenit eis q attinēt frigiditati sed caliditati. ibi (Hāc v̄o ꝓprietatem.) Prima in duas: q2 p̄ ostendit quō per sile patitur. Secūdo quō difficulter patit ꝑꝑ illā ꝓprietatē quā hʒ cal'm. ibi (Cū v̄o extrinseca.) ¶ Primo notādū circa illā partē. cū v̄o extrinseca. ꝙ calor nālis habet in se duo. s. ꝙ est calidū ꝛ nāle: mō calidū nāle inquātum calidū facile patitur a rebus sibi silibus: sed inquātum nāle difficulter patitur a reb⁹ calidis: vnde minus patit a rebus calidis inquātū naturalis est q̄ȝ ipsuʒ frigidū: ꝛ id corpus qđ minus participat de calore īnato magis patit a venenis calidis q̄ȝ id qđ mag̃ participat eo: ꝛ rō hui⁹ nō est alia nisi q2 ipsa nālitas que est ibi calori est harmonia ꝛ ꝓportio calidi nālis per que se defendit a reb⁹ extraneis quibuscūq̄ȝ siue calidis siue fridis: ꝛ hoc p̄ inuit. ¶ Secūdo inuit ꝙ cal'm īnatū ꝯriatur reb⁹ calidis occurrētibus sibi nō inquātū calidū sed inquātū nāle: ꝛ ideo corpus cal'm cito recipit calefactionē: corruptionē aūt difficulter q2 magis resistit corruptioni q̄ȝ frigidū vel q̄ȝ calʒ absolute: sed fridis reb⁹ ꝯriatur calor īnatus z^r. s. inquātū nālis ꝛ inquātū cal's: ꝛ ideo dicit Auic. ꝛ frigidi ēt aduenientis expellit nocumētuʒ per cōtrarium. ⁋ Sed tu dices nō videt ꝙ bn̄ dicat. ipsius mām adurēdū: q2 calor nālis nō hʒ adurere cuʒ non sit nimis excellēs. Dōm ꝙ non vult dicere ꝙ calor nālis adurat cū adustio sit effect⁹ rei vehementis calefaciētis ſʒ nō nālis: ſʒ dʒ exponi adurēdū. i. corrūpēdū. Causa aūt quare multiplicat tot verba ad expellendū remouēdū resoluendū ꝛ adurenduʒ est hec: q2 in omnibus istis modis cōtingit calorem īnatū remouere ipm̄ venenum: q2 aliqn̄ calor nālis expellit venenuʒ ne ꝑtingat ad cor: aliqn̄ remouet ipʒ resoluēdo ei⁹ sbas ꝑ poros cutꝭ. tertio mō corrūpēdo formā veneni ꝑ quaʒ agit: ꝛ iō multiplicat tot v̄ba: q2 oībus istis modis ꝯtigit remoueri venenū a cal'o nāli. ⁋ Sʒ tu dices vlterius nō vꝫ ꝙ calor nālis moueat spm̄: q2 calor nālis ꝛ spūs sunt idē: vt pʒ in. 5. de simplici medi. cap̄. 5. Sed dicenduʒ sine dubio ꝙ idē est sba calor nālis ꝛ spiritus ꝛ differūt solū rōne: q2 hoc nomē calidū nāle imponit illi corpori vaporoso ab hac rōne que est īformare mēbrū ꝛ spiritus dꝫ rōne sbe: q2 est aeree: aer autē dꝫ spūs: ꝛ q2 caliditas est illa per quā calor pōt in operationes ꝓprias: iō dicꝫ mouet spm̄. i. caliditas est qualitas qua īmediate spūs operat.

¶ Hāc v̄o ꝓprietatē nō hʒ frigiditas: nō eni ipugnat neq̄ȝ refrenat nisi aduenientē caliditatem per cōtrariū tm̄: q2 non impugnat aduenientem frigiditatem.

¶ Hic ostendit ꝙ hec proprietas per quā aliquid patitur difficulter est propria caliditati ꝛ non frigiditati. Et primo proponit hoc. Secundo declarat. ibi (Et calor quidem innatus.)

¶ Et calor qdeʒ inat⁹ est ille q humores nāles tuet ne eis caliditates ex̄nee dn̄ent. Calor nāq̄ȝ inatus cuʒ est fortis potest nā ipso mediante in humorib⁹ ministrare ꝫm modū maturandi ꝛ digerēdi: ꝛ custodire eos ꝫʒ sanitatem ꝛ mouent humores ꝫm modū ministrationis ipsius ꝛ ꝓhibētur moueri ꝫm modū ministrationis caloris extranei: q2 nō putrefiunt. Sʒ cū calor iste est debilis fatigat nā ꝛ a regimine humoꝝ abstinet ꝓpter instrumēti debilitatē qđ inter ipsam ꝛ humores est medium ꝛ stat: ꝛ calor extraneus īuenit humores non ipeditos ab administratiōe. Cōprehēdūtur ergo ab eo ꝛ facit eos obediētes ꝛ motu extraneo ipsos mouet ꝛ accidit putrefactio. Calor igit īnatus virtutū oīuʒ est instrumētuʒ: sed frigiditas est ei incōueniens: ꝛ neq̄ȝ ꝓdest nisi accn̄taliter. Ideoq̄ȝ dꝫ calor īnatus ꝛ nō dicitur frigiditas inata: neq̄ȝ operatur frigiditati ex colcodea corporis illud qđ operatur caliditati.

¶ Hic declat qđ dixit. Prīo ꝑ cām. Scđo ꝑ signū. ibi (Iōq̄ȝ dꝫ.) Dixit eni ꝙ cal'itati mag̃ attinere pōt q̄ȝ friditati. ⁋ Notādū ꝙ dixit ꝙ calor nālis sit mediū īter nām ꝛ humores: nō vꝫ: q2 mediū sapit nām extremoꝝ: calor aūt nālis nō cōicat cuʒ natura: q2 nā est res incorporea ꝛ calor naturalis est corporeus. Dicēdum ꝙ intelligit ꝙ sit mediuʒ. i. instrumētum per qđ agit natura in humores sicut dolabrū est mediū per qđ carpentarius agit in ligna: quare ꝛc.

¶ Septimū āt gen⁹ signoꝝ est qđ sumit ex cogitationibus ꝛ a reb⁹ multū desideratꝭ a nā hoīs quas plm̄ app̄hēdit virt⁹: ꝛ operat silitudinē qualitatū sic̄ dicem⁹ in sonnijs: ideo ꝙ corpus est instrumentum anime.

¶ Septimū v̄o gen⁹ est qđ sumit a cogitationib⁹ ꝛ reb⁹ multū d̄siderātis a nā hoīs quas plerūq̄ȝ app̄hēdit virt⁹ app̄hēsiua ꝛ cōparat silitudini qualitatū que sunt in corporib⁹ sic̄ dicet: inde subdit ꝙ corpus est instrm̄ aīe: multi deficiunt in h̄ septimo mō: tn̄ bn̄ dʒ hoc esse lʒ non inueniat in nr̄a trāslatione: nec in illa Gerardi Cremonēsis cū aliqui libri hn̄t ipm̄: ideo legat ipsum Colcodeia apud istuʒ auctorē dʒ exponi datore luminis: ꝛ hui⁹ est intelligētia corporis celestis: vult ḡ dicere ꝙ hoc nomē cal'm qđ sit aīe instrʒ nō solum ex parte istoꝝ inferioꝝ: sed ēt rōne corpoꝝ supercelestiuʒ: q2 corpora celestia ꝛ intelligentie influunt in nos motū ꝛ lumen q̄ hn̄t calefacere mediāte quo calore agūt sicut cum instrumento.

Dub^m 4^m

¶ Diceret aliqs nō vꝫ ꝙ ex cogitationib⁹ aīe ꝛ apprehēsionib⁹ possit sumi significatio sup cōplōnē nālem: q2 ab his que sunt ab electione ꝛ volūtate nō pōt sumi sign̄atio sup cōplōne nāli: sed cogitationes ꝛ app̄hēsiones aīe sunt hmōi. ḡ ꝛc. Maior est nota: q2 nā ꝛ volūtas sunt disticta: ideo ab eis nō pōt sumi sig̃tio vnius sup altex. minor est de se nota. q̄re ꝛc. ⁋ In oppo^m est hic Auic. ⁋ Dōm ad hoc ꝙ septimū genus signoꝝ sumit a cogitationib⁹ ꝛ d̄siderijs humanis: ꝛ hoc declat: q2 vnūquodq̄ȝ nāliuʒ appetit cōseruari in eē: cōseruatio aūt fit a simili: nā sicut dicit Gal'. in 3° thegni tex. cō. 44. discrasia nālis appetit sibi similia: accn̄talis v̄o ꝯria: ꝛ iō dic̄ hic Auic. ꝛ a reb⁹ multuʒ desideratis a nā hoīs. i. a naturali cōplōne eius. Et sic appet quō ab appetitu pōt sumi significatio sup cōplexionē vt qui appetit calida nāliter sig̃t ꝙ est cal's ꝛ sic de alijs. Sil'r pōt sumi signū sup cōplōnē alicuius ab app̄hēsionib⁹ ꝛ cogitationibus: cuius rō est illa quā tāgit Aui. in lr̄a: q2 corpus est istrʒ anime: oīs ergo virtus aīe imersa materie est cogitatiua ꝛ imaginatiua ꝛc. qđ dico ad dn̄iam ītellectus app̄hendentis ꝫm dispōnē corporis ꝛ inclinat ad rē sibi ꝓportionalem: nā sicut dicit Arist. in p̄n° phie: qm̄ anime ꝯsequunt corpora ꝛ passiones seipsas ipassibiles a motib⁹ corporis: ꝛ ideo ille qui erit cōplōnis cal'e cito mouebit ad irā ꝛ furorē: ille qui erit fride ad timorē ꝛc. ⁋ Et vlterius q2 corpus est aīe instrm̄: ideo oīa disponunt ꝫm dispōnē sui organi corporalis in app̄hēsione: ꝛ ꝫʒ hūc modū ille qui erit cal'e com-

plexionis pōt ſomniare ꝙ moretur in ignē: accidit eni ꝙ ille qui eſt frigide ſomniat morari in aq̄ ⁊ ſil'ia vt dicet in decimo modo. ¶ Ad rōnem dicēdum breuiter ꝙ lz appꝛhenſio ⁊ cogitatio fiāt ab electione ⁊ volūtate abſolute: tñ inclinatio ⁊ diſpō aīe a corpore ē nō in electione: ſicut pꝫ in virtutibꝫ moralibꝫ in qbꝫ inclinatio corporis multū valꝫ vltra cōſuetudinē acquiſitam: quare ⁊c̄.

¶ Octauum autem genus eſt qd̄ ſumitur a ſignis operationum.

¶ Prius determinauit de ſeptē gn̄ibus ſignoꝝ cōpl'onū: hic deter. de octauo gn̄e qd̄ ſumit ab opōnibꝫ. Primo oſtēdit vn̄ ſumit hoc genus. Scd̄o docet ſignificare per ipm̄. ibi (Cū eni opōnes.) ¶ Sꝫ tu dices nō vꝫ ꝙ hoc genus octauū ſignoꝝ ſit hic cōueniēter poſitum: qꝛ ēt ſeptimū genus eſt ſumptū ab opōnibꝫ: ergo iſtud genus eſt ſupfluū. Dōꝫ ꝙ lz ſeptimū ⁊ octauū ſint ſumpta ab operationibus: tñ differunt multipl'r. Primo qꝛ ſeptimuꝫ ſumitur ab operationibꝫ determinatis: octauū autē gn̄aliter. Item ſeptimum ſumit ab operationibꝫ aīalibꝫ octauū a nālibus. Itē ſeptimū ſumit ab operationibꝫ que ſunt paſſiones: nā cogitare ⁊ deſiderare cōſiſtunt in pati: octauū autem ſumit ab operationibꝫ que ſunt actiones caliditatis nālis. Item qꝛ ſeptimū genus ſumit ab operationibus intētionalibus. ſed octauū vtplurimū ab operationibꝫ realibꝫ. Itē ſeptimū ſumit a rebꝫ vt ad dterminata obiecta cōparātur: ſed hoc octauū genꝫ nō: ſꝫ gn̄aliter magis. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Cū eni operationes ſm nālem curſum ꝓcedūt plene ⁊ perfecte ſignificāt cōplexionis equalitatem.

¶ Hic docet ſignāre ꝑ hoc genꝫ ſignoꝝ ſup cōpl'onē. Prio ſup complexionē tēperatā. Scd̄o diſtēperatā. ibi (Qꝛ ſi a pte ſua.) ¶ Notādū ꝙ opōnes ꝓcedere ſm curſuꝫ nālē eſt ipſas ꝓcedere vt corpori ꝓportionant in quo fiūt: cuius rō eſt: qꝛ nā conſiſtit in ꝓportione q̄dā vt dꝫ ꝑ de accn̄ti ⁊ mor. ſicut ergo diuerſificat cōpl'o mēbroꝝ vera ita ⁊ nā opōnum: ſi ergo ꝓcedūt a corpore vt ſunt ei dbite ſm nām: ⁊ vt ei ꝓportionātur dicentur ꝓcedere ſm curſuꝫ naturalem: dicūtur autē operationes ꝓcedere plene qn̄ ſm eē ipſaꝝ operationū ꝓcedūt ſicut debent ſm eaꝝ ſbam in ſeipſis: dicuntur aūt ꝓcedere pfecte quātū ad numeꝝ ipſaꝝ: ita ꝙ vult ꝑ multiplicationē iſtoꝝ vboꝝ. ſ. ſm curſum nālē plene ⁊ pfecte dicere tria. ſ. ꝙ ꝓportionent corpori: ⁊ ꝙ ſint ſicut debēt ⁊ quot: ⁊ tūc ſigtur in tali corpore tēperies: ⁊ hoc eſt qꝛ cōpl'o tēperata quātū ad illd̄ qd̄ ſonat nomē dꝫ apud medicū inquātuꝫ refert ad opus ⁊ ipm̄ pficit ⁊ diſtēperata deficit ab ope: nā hec eſt pma dr̄ia que eſt īter tēperatū ⁊ diſtēperatū: vt vult Gal'. in libro de bona habitudīe: ⁊ in. z. de cōpl'onibꝫ. ca. 6. ⁊ ideo opōnes ꝓcedere ſm curſum nāleꝫ ⁊ plene ⁊ perfecte ſignificant ſuper cōpl'onem nālem. ¶ Et ex iſtis apparet vlteriꝫ ꝙ nullū eſt dubiū ꝙ cōpl'o tēperata meliꝫ pōt in ſuū opus q̄ꝫ diſtēperata quātū ad oēs operationes eius.

Dubiū 5^m ¶ Tamē bn̄ eſt dubitatio: vtrū ſit poſſibile corpꝫ diſtēperatū habē aliquā opōnē melius q̄ꝫ corpus tēperatū. Et vꝫ ꝙ ſic: qꝛ tēperamētuꝫ vniuſcuiuſqꝫ operatiōis videt declinare magis ad vnā qualitatē q̄ꝫ ad aliaꝫ: vt digerere ad calidum magis appetere magis ad frigidū retinere magis ad ſiccū expellere magꝫ ad humidum: ⁊ qꝛ cōplexio tēperata nō poteſt habere iſtas qualitates excedētes: diſtemperata autē ſic: ideo videtur ꝙ aliqua corpora diſtemperata magis poſſint aliquas operationes q̄ꝫ temperata: tñ de hoc dicet in ſequēti cap̄. qꝛ iſta queſtio ibi cadit aptius: ideo ibi dimittat.

¶ Qꝛ ſi a parte ſua ad motus mutent ſupfluos ſignificant cōpl'onis ineq̄litatē ⁊ cal'itatē. Et ſil'r ſi ꝓperauerint qm̄ cal'itatē ſignificāt ſicut augmēti velocitas natiuitatis capilloꝝ ⁊ natiuitatis dentiū. Qꝛ ſi dbilitent ⁊ ocioſe fiāt ⁊ tardent ſignāt cōpl'onis frigiditatem.

¶ Hic docet ſignāre ꝑ octo gn̄a ſignoruꝫ ſup cōpl'one diſtēperata. Primo facit hoc in gn̄ali. Secūdo in ſpāli deſcēdēdo ad quaſdam opōnes ſpāles. ibi (Ex genere aūt opōnum.) Prima in duas. Prio docet ſignāre per hoc genus abſolute. Scd̄o cōparatiue. ibi (Firmioꝛ vo.) Et hoc ſm vnū modū legēdi: tñ vt ibi videbit illa ps pōt aliter ītroduci. Prima in duas. Prio pmittit modū ſignandi h̄ genus. Scd̄o decl'ando hūc modū ſignificādi ſup cōpl'onē diſtēperataꝫ remouet quaſdā dubōnes. ibi (Eſt tñ cū eoꝝ debilitas.) ¶ Iuxꝫ primam ptē notādū ꝙ Aui. hic duo dicit per que ex opōnibus habet cognitio cōpl'onis cal'e: ſicut dupl'r pōt eē receſſus a temperamēto. ſ. verſus plus ⁊ ſupfluus vt ſi magꝫ intēdat opatio q̄ꝫ dbeat ꝓpter excedētē cal'itatē: aut quātū ad ꝓperationē ⁊ celeritatē ꝓperationis. ſ. ꝙ fiat citius q̄ꝫ debeat ſicut videmus in operationibus: ⁊ ipſe corrumpuntur ⁊ ſunt indebite: aut ꝓpter frigiditateꝫ: qꝛ nimis recedit a temperamēto: ita ꝙ operatio deficit: aut qꝛ fit ocioſa ⁊ cum tarditate nimia: ⁊ tunc debilitat operatio ex pte ſbe opōnis: ⁊ ſic apparet quō in exceſſu a tēperamento pōt zr mutari opatio: ſil'r ⁊ ex parte defectus: ⁊ ideo ſignificant ⁊c̄.

¶ Eſt tñ cū eoꝝ debilitas ⁊ ocioſitas ⁊ tarditas ſūt cadētes pp cōpl'onē cal'aꝫ: lꝫ illud eē nō poſſit abſqꝫ mutatione a curſu nāli cū debilitate. Et eſt ēt cū pl'es nālīū opōnū deficiūt pp cal'itatē ⁊ minuunt ſic̄ ſomnus: qm̄ fortaſſe eſt cū deſtruit pp caloreꝫ cōpl'onis calide aut minuit. Et ſil'r eſt cū augent aliqua diſpōnū nālīū pp frigiditatē ſicut ſomnus. Sꝫ tñ nō erunt ex ſumma operationū naturaliuꝫ abſolute īmo cōditional'r ⁊ per cām. Somni nāqꝫ neceſſitas in vita ⁊ ſanitate nō ē neceſſitas abſoluta: imo ꝓpterea vt ſpūs ab īpediētibus ſeparet pp illd̄ qd̄ ei accidit ex laſſitudīe: aut ppea qd̄ eſt ei neceſſariū incūbere ꝓpter digeſtionē cibi: ⁊ propterea ꝙ nō pōt duas res. Somni igit neceſſitas non eſt niſi ex pte alicuius impotētie: ⁊ eſt exitus a nec̄itate nāli: lꝫ ſit exitus ille naturalis ab eo vn̄ eſt neceſſariꝰ: nālis eni dicit de neceſſario cōmunitate nominis.

¶ Hic determinādo modū iſtum remouet qd̄dam dubiū. Et ꝑ remouet quādā cōtrouerſiā cōem. Scd̄o ꝓpriā. ibi (Et eſt ēt cū pl'es nālium.) ¶ Primū dubiū ſic oꝛit. naꝫ dcm̄ eſt ꝙ velocitas augmēti ⁊c̄. ſignāt caliditatē cōpl'onis: ⁊ ꝙ debilitas ⁊ ocioſitas ⁊ tarditas eoꝝ in opōnibus ſignificant frigiditateꝫ: ſed hoc nō vniul'r: qꝛ ſupra tardant ⁊ debilitant ⁊ deſtruunt etiā opationes a mala cōplexione calida ſicut videmus in febricitātibꝫ: ergo nō eſt verū ꝙ hec ſigna ſemp ſignificēt frigiditatē cōpl'onis: qꝛ nō ſoluꝫ pn̄t tardari ⁊ deſtrui a frigido: ſed ēt a calido ⁊ ad hoc ſoluit. ¶ Notādū circa illā ptē (Et eſt tñ) vt ſciamus quid vult dicere qꝛ obſcure loquit: nam ſicut extrahit ex. z. collꝫ. ca. zi. ⁊. 4. cap̄. 4. ab Auer. aliq̄ mala cōpl'o in mēbro pōt zr ſe male habere ad illud. Unoꝰ ꝙ excedat tēperamētū in mēbro: ita ꝙ nō eſt cū defectu ⁊ diminutiōe caloris īnati. Alioꝰ pōt excedere mala cōpl'o in mēbro calida ſic ꝙ ē ſenſibil'r cū defectu ⁊ diminutiōe caloris īnati. v. g. de ꝑ ſi caloꝛ īnatus ſolū īflāmat in epate vel in ſtōcho: ⁊ dato ꝙ pp hoc nō deficiat in ſba: ⁊ hic receſſus nō vltimat a nāli: ⁊ talis receſſus vſus caliditatē eſt cā augmēti operatōis. ſ. verſus plus: ita ꝙ motꝫ opationis ſit maioꝛ in ſe: etiā feſtinat magꝫ q̄ꝫ deberet ſm nāꝫ: aut ſi epar calefaciat: ⁊ iſto mō eſt cauſa aduſtionis ſanguīs ⁊ ꝯuerſionis eiꝫ ad nām cal'am: ⁊ ꝙ opatio eiꝫ citiꝫ cōpleat. Sed ſcd̄o mō exceſſus cal'itatis eſt cū diminutiōe ⁊ defectu calidi nālis. ſ. qn̄ magꝫ intendit cal'itas ītātū ꝙ deſtruat opōnē mēbri: ⁊ cū hoc exceſſu cal'itatis in quo defectus calidi nālis accidit in ſua ſba ⁊ diminutione eius opōni aſſociat quidā modus frigiditatis q eſt oppoſitꝫ calori nāli vt nālis eſt: ⁊ ſm hunc modum nullū eſt incōueniens vt epar ſic ſupercalefactū poſſit generare aquoſitatē vt ēt ibidē dꝫ: ⁊ ideo nō eſt mirū ſi ad talē malam cōplexionem calidam cōſequat effectꝰ frigiditatis tarditatis ⁊ debilitatis operationū cū ibi ſit quidā modus frigiditatis oppoſitꝫ calori īnato: ⁊ hoc eſt qd̄ hic vult dicere Aui. ⁊ huic ꝯcordat illud dcm̄. H. in cō. zo. zᵉ parti. illius afoꝛ. Quibuſcunqꝫ iuuenibus exiſtentibus ventres ſicci ⁊c̄. ꝙ omnis īmoderata diſcraſia deijcit actū proprie virtutis ſm grecā trāſlationeꝫ. ¶ Eſt ēt cū plures.) Hic mouet aliā inſtātiaꝫ circa pdictā que eſt ꝓpria ⁊ ſpālis circa opōnē ſeptimā. Primo mouet eaꝫ. Scd̄o remouet. ibi (Sꝫ tñ nō erūt.) ¶ Iuxta ꝙ notandū qꝛ zr poſſunt aliq̄ dici nālia. Unoꝰ directe ⁊ prima intētione nature. Alioꝰ large ⁊ īdirecte ⁊ ſecūda intētione nature. Nālia directe ſunt que ꝓcedūt a nā ꝓpter finē ex prima intētione ſicut ⁊c̄. ſicut opōnes ſenſus ⁊ motus ⁊ digeſtionis ⁊ nutrimēti ⁊c̄. Indirecte ſunt que ꝓcedūt ex principio ītrinſeco: tñ nō ex prima intētione nature: ⁊ hoc mō defectus ⁊ corruptio ſunt naturales nō ꝙ natura intēdat corrūpere prima intētione: tñ ſit ex principio nāli intrinſeco. Modo dico ꝙ in ſomno eſt duo nāliter reperire. ſ. retractionē caloris nālis ad īteriora ⁊ quātuꝫ ad hoc eſt nālis: vt dicit Auer. z. ſui collꝫ. cap̄. zi. nā cauſa ſomni eſt pn̄ᵐ intrinſecū. ſ. virtus regitiua totiꝫ que calorem reuocat ad īteriora ne reſoluat: nō tñ nālis primo: qꝛ in ſomno reperimus aliud. ſ. ꝙ impotētia quedā ⁊ defectus nālis operationis ſpūs: ⁊ ideo eſt naturalis ſcd̄a intentione nature: nō autē prima. Et ꝙ plus eſt id qd̄ eſt formale in ſomno nō eſt opatio ſed defectus: qꝛ eſt priuatio ⁊ ligamētū ſenſus: tñ vt eſt motꝫ ſpūs ad interiora fit a nā: vt aūt eſt impotētia nō: mō regula Aui. dꝫ ītelligi de nāli ſimpl'r: qꝛ tale eſt neceſſarium: ⁊ de tali nec̄io qd̄ eſt nāle

ex ſui

ex sui prima intẽtione nãe dicit̃ naturale ꝫm rem ⁊ ꝫm nomẽ:sed de nãli qδ nõ est ꝓpter finẽ ⁊ primum intẽtione nature:sed est in potẽtia quedã nõ dicit̃ naturale:nisi solum cõitate nois:nõ autez rei:⁊ hoc est ꝙ vult dicere Aui.cum dicit.naturale enim ⁊c̃.

¶ Firmior võ significatio quã hoc nomẽ habet nõ est nisi vt dicatur ex cõplexione equali:⁊ illud est vt operatione equentur ⁊ compleantur. Eius võ significatio super caliditatem ⁊ frigiditatem ⁊ siccitatem ⁊ humiditatem est significatio probabilis.

¶ Notãdũ ꝙ hec lr̃a põt exponi 2r. Uno° vt continuet̃ ad id qδ dictũ est:⁊ hoc mõ nãlis dz esse hic ⁊ tunc dicemus:nãle enĩ dicit̃ de necessario quãtũ ad duo:quãtũ ad intentionẽ nature cõitate nois sui solũ:scδo rei sil':sed de eo qδ est intẽtũ prima intẽtione a nã dicet̃ ꝫm nomen ⁊ ꝫm rõnem:⁊ hoc est nãle simpl'r:q2 firmior significatio que hz hoc nomẽ naturale non est nisi vt dicunt̃ de cõpl'one equal'r.i.manifestius ⁊ certius significat hoc nomẽ nãle ita ꝙ est nãle simpliciter ⁊ prima intẽtione nature cuiusmodi est tẽperatum q̃ꝫ ꝙ de eo qδ est naturale ꝫm quid ⁊ recessuz a tẽperamẽto:⁊ q2 somnus est hmõi:iõ dicet̃ de eo equiuoce nãle ⁊ ꝫm nomẽ solũ ⁊c̃.ꝓsequẽdo lr̃am ad hunc ĩtellectũ. Alio mõ põt exponi:ita qui erit.§.per se:ita ꝙ doceat significare per hoc gen⁹ octauuz signorum cõparatiue:⁊ tunc dicemus ꝙ hic vult dicere ꝙ ab hoc ĝ genere signorum sumit̃ significatio firma sup cõpl'onẽ equalẽ ⁊ tẽperatam ab operatione eius:hec operatio que sumit̃ sup distẽperatã nõ est certa reducẽdo lr̃am ad hunc ĩtellectũ facilis est.

¶ Ex gñe aũt opõnũ fortiũ que calorẽ sigñant est acuitas vocis ⁊ ei⁹ grossitudo ⁊ loquendi velocitas ⁊ ipsi⁹ ꝯtinuitas:⁊ ira ⁊ festinatio motionũ ⁊ palpebraꝝ citatio:lz sit cũ ista aduenisit nõ ꝑꝑ cãm cõez:imo ꝑꝑ cãz mẽbro opõnis ꝓpriã. Nonũ võ gen⁹ est expulsio superfluitatũ a corpe ⁊ qualitates eoꝝ que expellũt̃. Expulsio enĩ cũ nõ aufert̃ ⁊ illud qδ ex stercore ⁊ vrina egredit̃ ⁊ sudore ⁊ alijs est acutũ hñs odorẽ fortẽ:⁊ tincturã ex eis q̃ ticturã hr̃e ꝯsueuerũt:⁊ adustionẽ ⁊ decoctionẽ ex illis que assationẽ ⁊ decoctionẽ solent hr̃e est calidum. Qδ võ diuersum est ab hoc est frigidum.

¶ Hic docet significare in spãli sup quasdaz opões terminatas. ⁋ Sz tu dices nõ vr̃ ꝙ vox acuta significet cal'itatẽ:imo friditatẽ q2 significat stricturaz cãne pulmonis que est filia friditatis vt dr̃ in thegni:⁊ ideo videmus pueros ⁊ mulieres hr̃e vocem acutam. Dõm ꝙ non accipit hic acuitatem vocis que fit a strictura canne pulmonis:sed appellat vocẽ acutã illã que multũ resonat:q2 cum vehemẽti ĩpulsiõe aeris:⁊ hoc fit a forti ṽtute ex cal'itate cordis ⁊ pulmonis:ita ꝙ acuta dz exponi.i.magna ⁊ talis sig̃t cal'itatẽ.

¶ Et genus qdẽ decimũ est sumptũ ex dispõnib⁹ virtutũ aĩe in suis opõnib⁹ ⁊ passionib⁹ sicut ira fortꝫ ⁊ estuatio ⁊ ꝑceptio ⁊ ĩtellect⁹:⁊ audacia ⁊ verecũdia:⁊ suspitio bona:⁊ bona spes:⁊ ĩpietas ⁊ impigritia:⁊ moꝝ virilitas:⁊ pauca ociositas. Et parumper pati ab vnaquaqz re sigñat cal'itatẽ:eoꝝ aũt ꝯ̃ria friditatẽ significãt:⁊ ꝑseuerãtia feruoris ⁊ mãsuetudis ⁊ imaginari et rememorari:⁊ reliquoꝝ sigñant siccitatẽ. A passiõib⁹ võ cito remoueri sigñat humiditatẽ. Ex hac qdẽ secta est ĩsomnietas ⁊ somniũ:qm̃ ille in cui⁹ cõpl'one est dominiũ caliditatis videt se quasi ad ignem calefieri:aut sicut ille qui sedet ad solez. Et ille in cuius cõpl'one est frigiditas dominans videt se sicuti cẽt in niue:aut q̃si in aquam mitteretur frigidã. Amplius vnusquisqz humorem habens dominantez videt illud qδ suo pertinet humori quemadmodum dicunt.

¶ Hic deter.de decimo gñe cõpl'onis ⁊ posset diuidi.in.4. Prĩo ꝑmittẽdo penes qd sumat̃ hoc genus ostẽdit quõ significat super cõplexionẽ siccã. Scδo humidã.ibi(A passionib⁹ võ.) Tertio cal'az.ibi(Ex hac qdẽ secta.) Quarto frigidaz.ibi(Et ille in cuius cõpl'one.)sed legat̃ totũ sil'. ¶ Juxta qδ notãdum ꝙ hoc decimũ genus signoꝝ differt a.7.⁊.8.q2 lz hec tria genera sumant̃ ab operationibus aĩe:tñ diuersimode q2 septimũ sumit̃ ab opõnib⁹ determinatis:istud võ ab operationibus cõibus. Jtez septimo nõ accipit̃ in relatione ad diuersa obiecta:illud aũt sic. Jtez differt ab.8.gñe ꝙ 8.genus sumit̃ ab opõnib⁹ nãlibus vt distinguunt̃ per ꝑfectuz ⁊ ĩperfectũ:sed.10.genus sumit̃ a dñia opõnũ ꝫm seipsas. ¶ Et parũper pati ab vnaquaqz re.) Sz tu dices.male dic̃ q2 in.6.gñe signoꝝ dcm̃ fuit ꝙ corpus cal'm cito patitur a re simili:⁊ hic dicit ꝯ̃rium. ⁋ Ad hoc dõm per expõnez lr̃e:q2 vult dicere ꝙ parũper patit̃.i.q2 hz modicã sollicitudinẽ de reb⁹ oĩbus:ita ꝙ oĩa quasi vilipendit que sibi accidũt:⁊ dato ꝙ sint ardua ⁊ terribilia ⁊ in se tñ non timet:nã timor fit ex reuocatione caloris ad ĩteriora:nũc aũt in tali corpore est caliditas multa intra ⁊ extra:⁊ de tali corpore dr̃ in thegni.2.tractatu cordis tex.cõ.2.ꝙ in eo est ꝯfidẽtia maniaca.

Dubm̃ 6m̃

¶ Ex hac qdẽ secta est ĩsomnietas.) Sz tu dices quõ in corpore calido est insomnietas:q2 ipsa ꝓprie debet̃ virtuti debili:q2 non est verus somnus:nec vera vigilia sed mediuz. Dõm ꝙ alia trãslatio est melior que dicit visionẽ ⁊ somnia:vel dõm ꝙ ĩsomnietas põt accidere ex defectu calidi:vt qñ est modicus calor in corpore modicus trahit̃ ad interiora ⁊ paꝝ relinquit̃ in exteriori ꝑꝑ qδ accidit:ĩsomnietas aũt põt cõtingere ex superflua abũdãtia calidi qδ est in corpore:nã nullũ est dubiũ ꝙ caliditas est cã euigilatiõis dissoluẽdo vaporẽ ascendentem ad caput:qñ ergo multũ est de cal'o ad exteriora reuocatũ ⁊ multũ ad ĩteriora:cũ est ad exteriora soluit vaporem nec ꝑmittit fieri fortẽ ⁊ crassam vaporationẽ ꝑꝑ qδ accidit insomnietas:tñ prima solutio magis placet mihi.

Dubm̃ 7m̃

¶ Ulterius notãdũ ꝙ dicit somniũ quõ ex somnijs põt sumi significatio sup cõpl'onez corporis:q2 possibile est ꝙ flegmatico distillet chol'a ad liguã ⁊ somniabit res cal'as vt eẽ in igne:⁊ tñ erit frigide cõpl'onis. Jtẽ possibile est ꝙ descẽdat flegma ad linguã ⁊ somniabit frĩda vt eẽ in aq̃ frĩda:⁊ tñ non sequit̃ ꝙ sit cõpl'onis frigide. ¶ Ad cuius euidẽtiã notãdũ ꝙ somnia sunt duplicia:qdã sũt que ꝑcedũt ab extrĩseco.s.ab ĩfluẽtia corporis celestis:⁊ hoc mõ fiunt somnia que ꝓferũt ⁊ vaticinant̃ futura:vt pz in libro de somno ⁊ vigilia:⁊ ex talib⁹ somnijs nõ significam⁹ sup cõpl'ones ꝓprias:⁊ cũ ipse ꝑcedãt ex causis v'lib⁹ nisi valde ꝑ accñs.s.sup melãcholicã:q2 talia somnia vtpl'm nõ accidunt nisi qbusdã mel'icis abstractis a curis secularib⁹:⁊ dirigunt̃ magis ab aspectu celesti q̃ꝫ ex rõne. Alia sunt somnia que ꝑcedũt ab ĩtrinseco ⁊ ista sũt duplicia. Nã qdã sunt que sunt ab aĩa ⁊ terminant̃ ad rẽ ex̃:sicut sũt somnia cãta a cogitationib⁹ factis in vigilia que postea in somnijs repñtant̃ ⁊ a talibus somnijs nõ sumit̃ significatio sup cõpl'onez ⁊ dispõnẽ corporis:q2 ꝑñm hoꝝ somnioꝝ est sumptũ a cogitationibus que fiũt ab electiõe ⁊ volũtate:q̃re ⁊c̃. Alia sunt que ꝑcedunt ecõuerso:nã ĩcipiũt a dispõne corpis ⁊ terminant̃ ad aĩam sic qñ distillat aliqs humor ad liguã:tunc somniat comedere res illi⁹ saporis ⁊ ab istis bñ sumit̃ sigñatio sup cõpl'onẽ:cui⁹ rõ est:q2 dispositio corpis ẽ cã opõnũ dispõnis aĩe ⁊ ei⁹ ĩstrm̃:⁊ de h̃ intelligit hic Auic. ⁋ Ad rõnẽ dico ꝙ flegmatic⁹ nõ somniabit ex discursu cholere ad liguã se eẽ calꝫ nisi ex cogitatiõe facta in vigilia:⁊ forte vt dcm̃ fuit in.7.gñe signoꝝ:iõ a talib⁹ signis nõ sumit̃ signũ sup complexionẽ que fiũt raro v'l a casu:⁊ h̃ erit raro. Nota ãt ꝙ ex cogitationib⁹ nõ sumit̃ signũ super cõpl'ones nisi sint humores ⁊c̃.

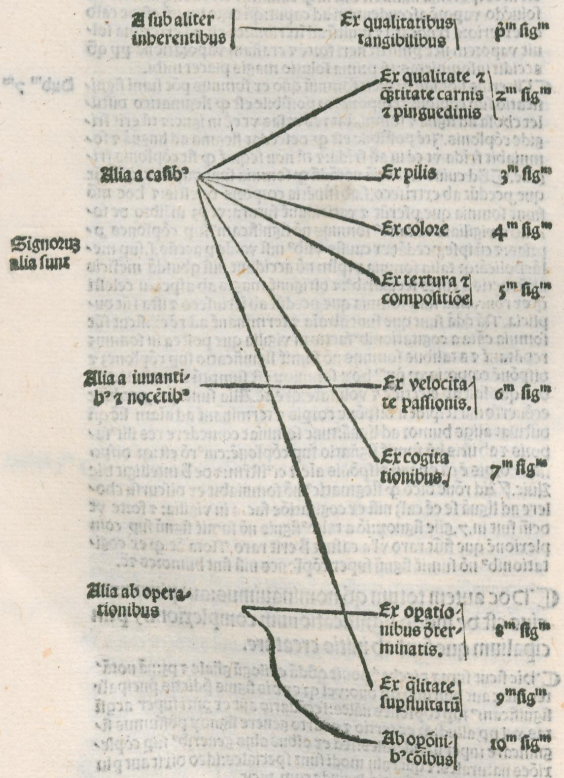
¶ Hoc autem totum qδ nominauimus:aut plurimum eius est de modo significationum complexionuz principalium que sunt ab initio creature.

¶ Hic sicut supra dicebat̃ ponit qδdã epilogũ gñale ⁊ pz:nã notãter dicit aut plurimũ ꝑꝑ duo:vel q2 ex his signis ꝑdictis ꝑncipal'r significam⁹ sup cõpl'ones nãles:secũdario aũt ex ꝯñti super acq̃sitas vel ꝑꝑ aliud:q2 ex tertio ⁊ quarto genere signoꝝ possumus significare super accidẽtales:sed ex oĩbus alijs generib⁹ sup cõplexiões naturales:⁊ quia alij modi sunt speciales:ideo dixit aut plurimum:hic cadit diffinitio. Deinde cum dicit.

¶ Cõpl'onũ võ exneaꝝ accñtaliũ q̃ est acuta sigñat inflãmationẽ ĩ corpore nocibilẽ:febres ꝑcedẽtes ⁊ fortitudis destructionẽ apud mot⁹:rebellionẽ cal'itatis ⁊ sitim sufluã ⁊ adustionẽ in ore stõchi ⁊ amaritudinẽ ĩ ore ⁊ pulsuz q laxitudini attinet ⁊ velocitati vehemẽti ⁊ frequentie ⁊ cui omnia calefaciẽtia ĩ regimie adhibita nocent ⁊ qui infrigidantia curãt:⁊ cui⁹ dispositio in estate mala existit. Cõpl'onis aũt frigide nõ nãlis signa sũt parũ digerere ⁊ sitis pauca ⁊ iũcturarũ laxitas ⁊ ex flegmate febres multe ⁊ cui reumatismi non nocẽt

ꝛ infridātia in regimine adhibita: ꝛ vt ꝑ calefacientia curet: ꝛ vt in hyeme malā hēat dispōnē. Signa vͦo humiditatis nō nālis sunt ꝑtinētia signis friditatis: ꝛ ē cū eis laxitas ꝛ saliue flux⁹ ꝛ mucilaginis ꝛ vētris solͦo et digerēdi malitia ꝛ ipedimētū qͦd est a regimie qͦd ē humidū: ꝛ mult⁹ somn⁹ ꝛ iflatio palpebraꝝ. Sꝫ signa siccitatis nō nālis sūt aspitas ꝛ vigilie ꝛ macies accntal'ꝛ lesio a regimine in quo ē siccitas ꝛ malitia dispōnis ei⁹ in autūno ꝛ curari ꝑ id qͦd humiditatē efficit ꝛ curatio pn̄s ꝑ aquā calidā ꝛ oleū subtile ꝛ forꝫ receptio coꝝ.

¶ Postqꝫ deter. de signis cōpl'onū nālium: hic deter. de signis accidētaliū ꝛ posset diuidi in partes quatuor. Quia primo ostēdit sigͣ cōpl'onis calide. Scͣo frigide. ibi (Cōpl'onis autē frigide.) Tertio humide. ibi (Signa vͦo humiditatis.) Quarto sicce. ibi (Signa siccitatis.) Et pꝫ ꝛc. hoc autē totū qͦd memorauimus vt melius memorie cōmendetur: hac infracripta signabimus figura.

¶ De comprehensione signorum complexionez habētis equalem. Cap. 4m

Signa eius aggregata accepta de aliȷ̄s q̄ diximus sunt eq̄litas tact⁹ in calītate ꝛ friditate: ꝛ siccitate ꝛ humiditate: ꝛ mollitie ꝛ duritie: ꝛ eq̄litas coloris in albedie ꝛ rubedie ꝛ figure mediocritas iter crassitiē ꝛ maciē: que tn̄ magis declinet ad crassitiē. Et ipsi⁹ vene sunt iter submersas ꝛ sup carnē ꝓcedētes q̄ sūt sepate ꝛ egrediētes ꝛ capilli iter pilositatē ꝛ lenitatē ꝛ crispitudinē ꝛ planitiē: ꝛ in tēpore pueritie trahāt aliquātulū ad rubedinez ꝛ in tpe iuuētutis ad nigredinē aliquātuluz. Et eq̄litas dispōnis somni ꝛ vigiliaꝝ ꝛ mēbroꝝ in suis motib⁹ cōuenientia ꝛ sanitas ꝛ fortitudo in imaginatiōe ꝛ itellectu ꝛ in memoria ꝛ in motib⁹ mediocritas iter supfluitatē ꝛ diminutionē. vꝫ. iter multā audaciā ꝛ timorē ꝛ iter irā ꝛ patiētiā ꝛ pietatē ꝛ misericordiā ꝛ iter stabilitatē ꝛ perseuerātiā ꝛ in opōnib⁹ oībus cōplemētū ꝛ sanitas ꝛ bonitas augmēti ꝛ velocitas in ipso ꝛ procerus stat⁹. Et erūt ipsi⁹ somnia delectātia ꝛ spem bonam faciētia ex odorib⁹ bonis ꝛ sonis delectantibus ꝛ palatȷ̄s nouis. Et hāc qdē hn̄s cōpl'onē faciē hilarem amabilē ꝛ iocūdā habebit. Et erit tēperatus in dͦsiderio comedendi ꝛ bibēdi: ꝛ erit bone istimbre in stōcho ꝛ epate ꝛ venis ꝛ assil'atione in toto corꝑe. Et tēperat⁹ i expellēdo supfluitates a se ex cānalib⁹ q illͦs efficere cōsueuerūt.

¶ Postqꝫ deter. de signis cōpl'onū in gn̄ali: hic dͦter. de signis q̄rūdā in spāli. ¶ Iux qͦd notādū qꝫ Aui. deter. hic solū de simplici genere signoꝝ cōpl'onū: quaꝝ pͥma ē cōpl'o optima: secūdo est cōpl'o pessima: ꝛ rō hui⁹ est: qꝛ solū deter. de istis ꝛ nō de aliȷ̄s: qꝛ significationes extremoꝝ nō erāt sic note ex signis supra dictis sic itermediaꝝ cōplexionū: quaꝝ sign̄atiōes pn̄t satis hꝛi ex p̄dictis: quia quasi oīa signa supradicta sūt de cōpl'omb⁹ mediȷ̄s iter optimaꝫ ꝛ pessimā cōpl'onē. Circa h̄ duo facit. Qꝛ pͦ deter. de signis optie cōplexionis. Scͣo de signis pessime cōpl'onis. ibi (Iste est cui⁹ membroꝝ cōpl'ones.) In sequēti capͦ. Prima in duas. Qꝛ pͦ ponit signa cōpl'onis tēperate q̄ sumunt a casibus absolute. Scͣo ponit signa sumpta ab effectib⁹ vel opōnibus. Tertio ponit signa sumpta ab vtrisqꝫ sil'. 2ͣ ibi (Et equalitas dispōnis.) 3ͣ ibi (Et hāc qdē hn̄s ꝛc.) Prima in duas. Qꝛ pͦ ponit sign̄ationes a casib⁹ que nō sunt membra. Scͣo a casib⁹, ibi (Et ipsi⁹ vene.) ¶ Iux pͥmā ꝑtē notandū qꝫ notāter diċ. aggregat oīa qꝛ multa sigͣ h̄ posita fuerūt dispersiꝫ in 4. gn̄ib⁹ sign̄ationū supͣ positꝫ: nā q̄dā fuerunt posita in pͦ genere vt equalitas tact⁹ in caliditate ꝛ frigiditate ꝛc. quedā in quarto gn̄e vt signa sumpta ex calore ꝛc. hic vͦo aggregant inv̄suz. ¶ Secūdū notādū qꝫ dixit (accepta de aliȷ̄s q̄ dixim⁹:) qꝛ qn̄ deter. supi⁹ de signis cōpl'onū corporis distēperatis fecit ēt mētionē de signis temperate cōpl'onis in multis generib⁹ signorum vt supra patuit.

¶ Sꝫ ex hoc statim orit dubitatio: qꝛ videt qꝫ signa cōpl'onis tēperate habeant ꝛ cognoscant ex signis cōpl'onis distemperate: ꝛ sic cōpl'o distēperata est notior cōpl'one tēperata. Itē hoc arͣ. rōne. s. qꝫ cōpl'o distēperata sit notior qꝫ tēperata: qꝛ illud qͦd cognoscit positiue est pͥnm eius qͦd cognoscit priuatiue: sed cōpl'o distēperata cognoscit positiue ꝛ tēperata priuatiue. iͦ ꝛc. Ma. pꝫ: qꝛ habitͣ est pͥnm cognoscēdi priuationē. mi. appꝫ: qꝛ cōpl'o distēperata cognoscit per sensuz calidi ꝛ fridi ꝛc. cōpl'o vͦo tēperata per priuōnē calidi ꝛ frigidi ꝛc. ℣ In oppositū est Gal'. in. 2. thegni tex. cō. 11. tra. Testiculoꝝ. ca. 8. de signis cōpl'onis toti⁹. vbi dicit qꝫ oīa talia dicunt respectu ad tēperatū: ꝛ per ipm cognoscunt vt statua Polycreti ꝛc. Itez. G. pͦ de cōplexionibus dicit qꝫ cōplexio tēperata est antiquior in nā ꝛc. regula cognitionis oīum aliaꝝ cōpl'onuz. ℣ Ad hoc dͦm qꝫ tēperata ꝛ distēperata cōpl'o possunt accipi vno modo sub rōne mediatiōis ꝛ extremitatis vt adinuicem referunt: ita qꝫ. s. tēperata hꝫ rōnē mediȷ̄ ꝛ vt distēperata hꝫ rōnē extremi. Alio mō pn̄t cōsiderari quātū ad cognitionē ipsoꝝ. Si pͦ mō accipiātur tūc dico qꝫ cōpl'o tēperata est prior ꝛ est principiū cōpl'onū distēperatarū: cuius rō est: qꝛ illud qͦd est medietas aliquoꝝ extremoꝝ includēs illa extrema virtute ꝛ nō ecōuerso: ꝛ a quo oīa alia deficiūt est pͥncipiū cognitionis extremoꝝ: sed cōpl'o tēperata respcū distēperataꝝ est hec: q̄re ꝛc. ꝛ ꝓm h̄ dicebat Gal'. in thegni qꝫ oēs cōpl'ones sumunt pͥnm ab hac: ꝛ hꝫ se inter istas cōpl'ones sicut statua Polycreti inter ceteras statuas: ꝛ hoc mō etiā loqtur. G. pͦ de cōpl'onibus. Si aūt cōsiderent. scͣo mō sic dico qꝫ distēperata ē notior tēperata: ꝛ est pͥncipiū cognitionis eius: cui⁹ rō est: qꝛ id qͦd hꝫ rōnem superabūdantie est notius nobis qꝫ id qͦd hꝫ rōnē mediȷ̄: sꝫ cōpl'o distēperata respectu tēperate ē hmōi: q̄re ꝛc. Ma. pꝫ: qꝛ citius occurrit nobis caliditas vel frigiditas qꝫ tēperātia inter h̄: ꝛ qꝛ in hac cognitiōe sufficit solus sensus tactus. Ideo solet dici ad istā qōnē qꝫ cōpl'o distēperata est notior quo ad sensum ꝛ quo ad nos: sed cōpl'o tēperata est notior simpl'r ꝛ quo ad itellectuz: mō si ista sol'o intelligat sic qꝫ cōpl'o distemperata sit notior simpl'r quo ad sensuz; qꝛ in hac cognitione solū sufficit cognitio sensus tactus

ad distinguēdū

ad distiguẽdũ inter hec: ⁊ ꝙ cõplo equalis sit notior quo ad intellectũ: qꝛ in tali cognitiõe semꝑ est necessaria cognitio ĩtells ad vidẽdũ respectũ ꝙ hꝫ mediũ ad extrema: qꝛ eget cõparatione ⁊ discursu intells: ⁊ vt sic bñ dicũt aliter nõ. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ signa sunt equalitas tact⁹ in caliditate ⁊c̃. i. ꝑceptio ꝑ sensuꝫ tact⁹ complexionis eq̃lis inter calidũ ⁊ frigidũ ⁊c̃. nõ tñ ĩtelligatꝰ ꝙ accipiat hec equalitas rõne põderis: qꝛ talis nõ est reꝑibilis in nã: sed itelligit de equalitate ad iustitiã que sumit in relõne ad opõnes q̃ debent nãliter corpori humano. ¶ Subdit vlteri⁹ siccitate ⁊ hũidita te: ⁊ addit statim ⁊ duritie ⁊ mollitie: qꝛ sicut appꝫ. 2. de cõplexionibus. ca. 3. calidũ ⁊ frigidũ per se cognoscunt ad tactũ: sed hũiduꝫ ⁊ siccũ per se nõ ꝑcipiunt in corporib⁹: sed ꝑ duritieꝫ ⁊ mollitiem. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ in hoc corꝑe est eq̃litas coloris in albedine ⁊ rubedĩe. s. est color cõmixtus ex albo ⁊ rubeo: ⁊ rõ hui⁹ est: qꝛ in tali cõplone nõ est abũdãtia calidi vel fridi ⁊c̃. iõ nõ est abũdãtia coloris albi nec rubei: sed mediocritas eorum cũ ibi sit mediocritas cãe. Et notãdũ ꝙ hec cõmixtio nõ est solũ ẜm sensuꝫ: sed est cõmixtio vera: qꝛ eaꝝ cãe sunt cõmixte cõmixtione vera. s. calm frigidũ ⁊c̃. ¶ Et si dicat ꝙ in corpore calido ⁊ hũido est ẽt talis color cõmixtus ex albo ⁊ rubeo sic̃ dĩ in thegni. Dõm ꝙ in corpore calo ⁊ humido nõ est cõmixtio vera: iõ nec color vere cõmixt⁹. ¶ Et si dicat qs color excedit vel alb⁹ vel rubeus in cõplone equali. Dõꝫ ꝙ rubeus vt credo: cuius rõ est: qꝛ sic̃ appꝫ. 4. de regimi. sani. color corꝑis ĩsequit dñium humoris ꝓdñantis in eo ẜm nãm: ita ꝙ talis est color qualis humor q ꝯtineret in corꝑe qui diffundit v̈sus cutem ⁊ nõ alius: cũ aũt inter humores sanguis sit magꝭ tẽperat⁹: iõ sanguis magis abũdat in corꝑe tẽperato q̃ꝫ alius humor: ⁊ cũ eniꝫ color sit rubeus: iõ color corꝑis tẽperati declinat ad rubeũ: sed nõ multũ: qꝛ nõ abũdat excellẽter in sanguĩe: qꝛ in eo ẽt est cõmixtio alioꝝ humoꝝ. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ hoc corpus est mediũ ĩter crassitiẽ ⁊ maciẽ: qꝛ in eo est cã vtriusq̃ꝫ: tñ ẜm nãm magꝭ abũdat crassities in eo: eo ꝙ in ipso nõ est mediocritas põderis vt dcm̃ est: ſꝫ cũ tali cõplexione magis stat humidũ q̃ꝫ siccuꝫ: qꝛ humidũ est magis amicum nature q̃ꝫ siccum: humidũ est causa crassitiei vt supra dcm̃ est: ideo magis declinãt ad crassitiẽ q̃ꝫ ad maciem.

Dub. 2m

¶ Et equalitas dispõnis.) Diceret aliqs nũqd in corpore cõplonis tẽperate abũdat magꝭ somnus q̃ꝫ vigilia. Et vĩ ꝙ equalr abundet cũ sit mediũ ĩter qualitates extremas: que sunt cause somni ⁊ vigilie: iõ ⁊ somnus ⁊ vigilie erũt sibi equaliter. Itẽ h̃ arguit aucto. Arist. p̊ ethicoꝝ. ca. 18. qui dicit medio vite. i. somno differt felix a misero. ꝗ vĩ velle ꝙ somn⁹ diuidat vitã: ita ꝙ est equalis cũ vigilia. ¶ Ad hoc dico ꝙ ẜm nãm tp̃s vigiliaꝝ in corpore dꝫ eẽ lõgi⁹ tẽpore somni: cui⁹ rõ est: qꝛ hoc corp⁹ nõ dĩ tẽperatum eo ꝙ habeat equalitatẽ ponderis: ſꝫ ꝯuenientẽ nãe in suis opõnib⁹: naꝫ equalitas põderis est ĩpossibilis: ⁊ iõ nõ erit tp̃s somni ⁊ vigilie equalis: cũ eoꝝ cãe nõ sint equales in hoc corpore. Itẽ vt supra dicebat somnus nõ est ex prima ĩtẽtione nature: qꝛ est ĩpotẽtia ⁊ defect⁹: vigilia aũt est tp̃s ꝑfectiõis opõnis vel opõnũ: ergo tp̃s vigilie dꝫ eẽ maius tẽpore somni ⁊ nõ eq̃le. ¶ Ad dcm̃ aũt phy. dõm ꝙ accipit dimidiũ large ⁊ nõ punctaliter vt arguis: quare non valet.

Dub. 3m

¶ Quere vtrũ in corpore tẽperato sit ꝑfectio ĩtellus ⁊ memorie ⁊ oĩum aliaꝝ opõnũ aĩe. s. nãliũ ⁊ vitaliũ magꝭ q̃ꝫ in qualibet alia cõplone. Et arguit qꝛ bonitas ĩtells ⁊ memoria nõ sigñant suꝑ complexionẽ tẽperatã sed calaꝫ. Preterea Aꝝ. 2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ dic̃ ꝙ quedã aĩalia exanguia q̃ hñt quãdã humiditatẽ subtilẽ sũt melioris cognitionis ⁊ memorie ⁊ magꝭ disciplinabilia q̃ꝫ q̃ hñt humiditatẽ grossaꝫ ⁊ exẽplificat sicut apes ⁊ musce: illa ꝗ cõplo est melioris ĩtells que hꝫ humores subtiliores: sed cholici hñt hũores subtiliores q̃ꝫ sanguinei ⁊ sunt calidi: ꝗ bonitas ĩtells nõ sig̃t suꝑ complonẽ tẽperatã: ĩmo suꝑ calaꝫ. Item ꝑfectio memorie ex siccitate cõsequit: ꝗ corp⁹ qd̃ hꝫ cerebrũ siccũ hꝫ melioreꝫ memoriã: ſꝫ corpus tẽperatũ nõ hꝫ cerebrũ siccũ: ergo nõ hꝫ memorie ꝑfectioneꝫ. Et qꝛ Aui. generalizat ꝙ in hoc corꝑe oẽs opõnes sunt ꝑfectiores q̃ꝫ in quolibet alio corꝑe: oñdo ꝙ nõ sit veꝝ: nã digestio ⁊ appetit⁹ vident melius fieri in alijs corporib⁹: qꝛ dicit Gal. in. 2. thegni. 3. ⁊ 4. tex. trac. de vẽtre. ꝙ vẽter frigidus appetere qdẽ bonus digerere nõ bon⁹ calidus ecõuerso. Itẽ olfat⁹ est melior in cerebro sicco q̃ꝫ in tẽperato: nã videmus carnes hĩe meliorẽ odoratuꝫ q̃ꝫ homines. ¶ In oppositũ est Aui. hic ⁊. G. in. 2. thegni tex. cõ. 10. in libro de bona habitudĩe: vbi dicit ꝙ oẽs opõnes hui⁹ corꝑis deueniũt ad sũmã ꝑfectionẽ. ¶ Ad ĩtellectũ huius q̃onis est notãdum ꝙ nos possum⁹ loqui de opõnibus 2r. Uno° singulariter ⁊ distincte. Alio° ꝯiũctim ꝓut hñt ordinẽ ad seinuicẽ: nã cũ oẽs opõnes ꝓcedãt ab vno corꝑe hñte vnũ finẽ: nã tãdẽ ducunt ad vnũ fineꝫ: q̃cũq̃ꝫ aũt sunt vnius finis sunt ẽt vnius ordĩs: ꝗ ꝯtingit ẽt ꝯsiderari istas opõnes respcũ finis. Si p̊ mõ ꝯsiderent. s. distincte ⁊ singulr dico ꝙ nullũ ẽ ĩcõueniẽs ꝙ aliq̃ opatio meli⁹ fiat in corꝑe distẽperato q̃ꝫ tẽperato: ⁊ rõ hui⁹ ẽ: qꝛ sic̃ appꝫ. 6. de accñti ⁊ mor. ca. 3. diuerse opõnes req̃rũt diuersaꝫ tẽperiẽ calidi: nam digestiua req̃rit aliud q̃ꝫ attractiua ⁊ retẽtiua q̃ꝫ expulsiua ⁊ memoratiua aliud q̃ꝫ apphẽsiua ⁊c̃. Sꝫ cũ ĩpossibile sit in corꝑe temperato reperiri oẽs istos modos tẽperiei: in distẽperatꝰ aũt sic vt notũ ẽ: iõ nõ est ĩcõueniẽs ꝙ in corꝑe aliq̊ distẽperato fiãt ꝑfectiores opõnes q̃ꝫ in tẽperato sicut cals põt meli⁹ digerẽ ⁊ fridus meli⁹ appetere q̃ꝫ tẽperat⁹: ⁊ cerebrũ siccũ põt meli⁹ olfacere tẽperato ⁊ meli⁹ memorari ⁊ sic de alijs. ¶ Sꝫ tu dices h̃ nõ est veꝝ: qꝛ ꝑfectio opõnũ semꝑ insequit tẽperamẽtũ cõplonis: nũc aũt in corꝑe distẽperato nõ ẽ tẽperies: q̃re ⁊c̃. Dõm ꝙ maior est vera de temperamẽto nõ absolute: ſꝫ ꝙ debet illi opõni: ⁊ cũ dĩ in corꝑe distẽperato nõ est tẽperies veꝝ est absolute: ſꝫ est ꝙ debet illi opõni. Si aũt ꝯsiderent vt hñt ordinẽ ad seinuicẽ: tunc dico ꝙ cõplementũ ⁊ ꝑfectio operationũ soluꝫ reperit in corꝑe tẽperato: ⁊ rõ hui⁹ est que sumit ex significato hui⁹ nois tẽperamẽtũ: nã ꝑ tẽperamẽtũ ĩtelligimus tẽperamentũ qd̃ debet aĩe meliori mõ quo mõ est possibile ad suas explẽdas opõnes: ⁊ ideo stõchus cals melius digerit q̃ꝫ tẽperat⁹: non tñ ita bene digerit ꝓut digerẽ ꝓportionẽ hꝫ cũ attractiua expulsiua ⁊ retentiua ⁊c̃. ſꝫ in stõcho temperato oẽs ꝓportionant ꝙ tãtũ appetit ⁊ tãtũ attrahit quãtuꝫ põt digerere ⁊ nõ plus ⁊ sic de alijs: ſꝫ stõch⁹ cals si bñ digerit nõ tãtũ appetit: ⁊ eodẽ mõ de memoria: nã lꝫ de se melior sit in cerebro sicco q̃ꝫ tẽperato: non tñ vt deseruit ĩtellectui: qꝛ hꝫ spũs male se mobiles ⁊ grossos q sic non repñtãt spẽs vt debẽt: sed in cerebro tẽperato est memoria ꝓportionalis ĩtellectui ⁊ de tali hoĩe veꝝ est dicere ꝙ hõ est aĩal sapiẽtissimũ ⁊ prudẽtissimũ ⁊c̃. ¶ Ad rõnes. Ad primaꝫ qꝛ superi⁹ dixit de memoria ⁊ ꝑceptione veloci ⁊ intellectu veloci ⁊ nõ absolute. ¶ Ad scd̃aꝫ qd̃ dicit phs. 2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ ⁊c̃. Dõm ꝙ Arist. ibi intelligit de animalibus habentibus humiditateꝫ subtilem in cõparatione ad aĩalia hñtia ꝗssaꝫ: lꝫ sit de se tẽperata: qꝛ licet aliqñ nominare media noĩb⁹ extremoꝝ. Uel dicẽduꝫ ꝙ nõ intelligit ꝙ habeant humiditatẽ subtilẽ in sb̃a: ſꝫ ꝑuiã ⁊ clarã: ⁊ talẽ hꝫ corp⁹ tẽperatũ: ideo ⁊c̃. ¶ Ad tertiã de memoria ⁊ de odoratu ⁊ de alijs verum est ẜm se: tamẽ non vt habent ordinem adinuicem.

¶ De signis ei⁹ q egredit ab eq̃litate suꝑflue. Ca. 5m.

Iste est cui⁹ cõplones mẽbroꝝ nõ silant: imo fortasse mẽbra ipsi⁹ ꝑcipalia in exitu ab eq̃litate sibi ꝯria existũt: ⁊ vnum coꝝ ad vnam egredit cõplonẽ: ⁊ aliud ad ei⁹ ꝯriã. Cũq̃ꝫ ei⁹ cõpositio dissilis fuerit erit malus ⁊ ĩgenio sui ⁊ ĩtellectu sic̃ ille q magnũ hꝫ vẽtrẽ ⁊ digitos curtos ⁊ facieꝫ ⁊ caput rotũdũ ⁊ staturã magnã: aut ille q hꝫ ꝑuũ caput ⁊ in facie ⁊ frõte carnis multitudinẽ ⁊ ẽt in collo ⁊ pedib⁹: ⁊ est ei⁹ facies medie sphere silis. Et si ipsi⁹ mãdibule magne fuerint erit valde diuersus: ⁊ similr si caput ⁊ frons rotũda fuerint: sed facies valde rotũda et collum vehemẽter grossum: ⁊ in oculis motus habuerit tarditatẽ erit hoĩbus oĩbus a bonitate remotior.

¶ Postq̃ꝫ deter. de signis optime cõplonis inter corpora: hic d̃ter. de signis pessime cõplonis intrinsece. Et p̊ mõ oñdit ꝙ est corpus pessime se hñs inter corpora ex ꝑte cõplonis. Scd̃o ostẽdit ꝙ est corpus pessime se hñs ex ꝑte cõpõnis. ibi (Cũq̃ꝫ ei⁹ cõpositio) v̈. g. de primo ⁊c̃. ¶ Notãdũ ꝙ corpus pessime se hñs ĩter corpora est id qd̃ ẜm sui nãm recedit a nãli: iste aũt recessus est nãliter 2x. s. in cõplone ⁊ cõpõne: ideo corpus qd̃ recedit a nãli in cõplone ⁊ compositione est pessime ĩter corpora oĩa: qꝛ nõ dĩ pessime nisi in relatione ad operatiões: iste operatiões sunt duplices: q̃dã sunt naturales: ⁊ q̃dã sunt aĩe: ⁊ iste sunt nobiliores nãlibus: qꝛ opatões nature ordinant in operationes aĩe: nunc autem operationes nãles fiunt a membris cõsilibus sicut a ꝓprijs instrĩs: operationes autẽ anime a mẽbris organicis: ita ꝙ h̃ est dr̃ia inter membra cõsilia ⁊ organica: ⁊ ideo exẽplificauit de vtraq̃ꝫ natura: exẽplificat etiã de intellectu maxime: qꝛ est nobilior opatio aĩe: sicut dĩ. 7. polyticoꝝ oĩa ordinans ad ipm: ideo nõ solum deficit in alijs opõnib⁹: sed ẽt est mali intellectus. ¶ Dicit vlteri⁹ facieꝫ rotũdã. su. plus q̃ꝫ oporteat: ita ꝙ nõ sit plana a lateribus: ⁊ tunc in ipso spũs malo motu mouent: qꝛ in circulũ ⁊ sic dat malũ iudiciũ de sensibilib⁹ ⁊ sic male operat. ¶ Subdit vlterius ⁊ frõte carnis multitudinem. su. qꝛ h̃ est cõtra nãm: qꝛ in facie debent eẽ multa ossa ⁊ parum de carne: qñ aũt est multitudo carnis: hoc est ꝓpter multã humiditatem et ꝓpter defectũ caloris non potentis ipsaꝫ assumere (⁊ in collo) su. ꝙ oritur nucha oritur a cerebro: ⁊ sic orta non attestant principio

(Et in pedibus.)i.ſi habuerit multitudinez carnis in extremitati-bus:hoc eſt ſignū mali motus materie ad extremitates ⁊ defect⁹ caloꝛis non potentis eam mittere vbi opꝫ.(Et eius facies medie ſphere ſimilis.)i.ad modū medietatis coꝛpoꝛis rotūdi ad modum vnius toꝛtelli.ſ.ꝙ habeat faciē planā nō anterius curuatā ⁊ poſte-rius gibboſam ⁊ talis deficeret in imaginatione ⁊ iudicio:⁊ econ-tra ſic deficeret in memoꝛia.(Et mandibule magne fuerint)Eſt ſi-gnū ꝙ ſūt magni cōmeſtoꝛes vt appꝫ ī phyſionomia Ar.⁊ hn̄t lo-ca digōnis cal'a.ſ.ſtōchū ⁊ epar:⁊ ꝑ ꝯñs hn̄t multitudinē fumoꝛuꝫ inoꝛdinate aſcēdētiū ad cerebꝛū q ēt īpediūt cogitationem.

Dub^m 4^m ¶Quare dī ꝙ coꝛp⁹ peſſime cōpl'onis īter alia coꝛpa eſt id cui⁹ mē-bꝛa in exitu a tēperamēto ſunt ꝯ̄ria in cōpl'one:iō q̄rit᷑ vtrū egreſ-ſus mēbꝛoꝝ ab eq̄litate ſm lapſuꝫ ſil'eꝫ ſit min⁹ malus q̄ ſꝫ lapſuꝫ diſſimilē.v̄.g.vt ſi egreſſus ſtōchi ⁊ epat̄ verſus cal'm ſit min⁹ ma-lus q̄.ſ.ſi ſtōchus egrederet᷑ verſus cal'm ⁊ epar v̄ſus fridū vl' ecō-uerſo:⁊ arguit᷑ ꝙ lapſus v̄ſus diſſimilē qualitatē aliquoꝝ mēbꝛo-rū ſit min⁹ malus q̄ ſm ſil'em ⁊ p̄cipue in mēbꝛis pꝛincipalib⁹ ſicut tāgit Aui.nā ille egreſſus a tēperamēto eſt minoꝛ q eſt cuꝫ minoꝛi diſtēperamēto mēbꝛoꝝ:ſed lapſus ſm ꝯ̄riā q̄litatē eſt hmōi.g̃ ⁊c̄. Ma.pꝫ:qꝛ malitia in egreſſu a tēperamēto accipit᷑ penes ſuꝑflui-tatē egreſſus.mi.appꝫ:qꝛ qn̄ lapſus duoꝝ mēbꝛoꝝ erit v̄ſus ꝯ̄riaꝫ qualitatē:tūc vnū minuet de diſtēperamēto alterius:⁊ tunc tēpe-rabūt ſe adinuicē ſicut ſi epar diſtemperet᷑ verſus cal'm ⁊ ſtōchus verſus fridū:tunc epar diminuet de friditate ſtōchi ⁊ ſtōchus de cal'itate epatis vel cerebꝛū ⁊ coꝛ eodē mō:qꝛ ſicut dic̄ Gal'.in the-gni mēbꝛa pꝛīcipalia ſibi inuicē ꝯ̄ria cōparant᷑:ſꝫ lapſus ad eq̄lita-tē ſil'eꝫ mag̃ auget diſcraſiā:q̄re ⁊c̄.Preterea ille lapſus eſt min⁹ malus q mag̃ aſſimilat᷑ diſpōni nāli mēbꝛoꝝ:ſed lapſus ad q̄litatē ꝯ̄riā ē mag̃ hmōi q̄ q ad ſil'em:q̄re ⁊c̄.Ma.pꝫ:qꝛ lapſus mag̃ ſil'is nāli ē min⁹ malus:vt pꝫ ꝑ totū cōmētū ꝑ' ꝓnoſti.Mi.appꝫ:qꝛ mē-bꝛa hn̄t vtpl'm cōpl'onē ꝯ̄riā:vt q̄dā ſ᷑ cal'a vt coꝛ:q̄dā frida vt cere-bꝛū:q̄dā humida vt epar:⁊ q̄dā ſicca vt oſſa:imo q̄dā ſunt cōtraria alijs ad tēperandū ipſa:vt cerebꝛū ad tēperāduꝫ coꝛ nāliter fuit ei ꝯ̄riū:ergo ex lapſu ad ꝯ̄riū ſit tēperamētū ⁊ ex cōgregatiōe mēbꝛo-ruꝫ adīuicē ſicut reſultat tēperamētū ex eis ex nāli ꝯ̄rietate ipſoꝝ cōgregatoꝝ adīuicē:aut ſaltē minoꝛ lapſus q̄ ſi diſtēperent᷑ v̄ſus ſil'eꝫ qualitatē.¶In oppo^m eſt Aui.hic ⁊.G.in.6.de regi.ſani.⁊ Ra-ſis in almāſoꝛē.¶Ad hoc dōm ꝙ qn̄ q̄rit᷑ vtrū diſtēperātia mem-bꝛoꝝ ſit peioꝛ qn̄ eſt lapſus ad ſil'eꝫ vel ꝯ̄riā q̄litatē ꝙ mēbꝛa ipſa: ⁊ p̄cipue pꝛīcipalia pn̄t labi a tēperamento z^x:aut lapſo modico: aut valde magno:ſi ſit lapſus modic⁹ tūc dico ꝙ min⁹ malū eſt ad diſſil'eꝫ q̄ ſil'eꝫ q̄litatē:ꝙ ſi ſit valde magnus lapſus min⁹ malū eſt ad ſil'eꝫ qualitatē q̄ ad diſſil'eꝫ.v̄.g.de ꝑ vt ſi coꝛ excedat aliquātu-lū v̄ſus cal'ꝫ meli⁹ eſt vt cerebꝛū excedat v̄ſus friduꝫ aliquātulum q̄ v̄ſus cal'm:⁊ eodē mō de ſtōcho ⁊ epate ⁊ ſplene ⁊ renibus ⁊c̄.⁊ rō pꝛimi eſt hui⁹:qꝛ ille lapſus eſt min⁹ malus ꝑ quē mag̃ coꝛrigit᷑ malitia vni⁹ mēbꝛi ꝑ malitiā alteri⁹ q̄ ille ꝑ quē auget᷑:ſꝫ h̄ ſit ꝑ la-pſuꝫ ad diſſil'eꝫ q̄litatē mag̃ q̄ ad ſil'eꝫ q̄litatē qn̄ diſcraſia eſt mo-dica in vtroq̄.g̃ ⁊c̄.Ma.pꝫ:qꝛ melioꝛ eſt remotio malitie q̄ eius augmētū.mi.appꝫ:qꝛ ſi ꝑ exterioꝛa ꝯ̄ria appꝛoximata coꝛpi coꝛri-git᷑ malitia mēbꝛoꝝ īterioꝝ multo foꝛti⁹ ꝑ ꝯ̄rietatē īterioꝝ:mō ita ē ꝙ videm⁹ ꝙ friditas ſtōchi emēdat᷑ ꝑ appōnē caloꝝ exterioꝝ: qd g̃ eſt īcōueniēs ꝙ emendet᷑ a cal'itate epat̄:certe nullū:q̄re ⁊c̄. Si aūt lapſus a tēperamento ſit magn⁹ valde:de quo vī hic loqui Aui.qd̄ appet ꝑ rubꝛicā que dic̄.capl'm.5.de ſignis ei⁹ q egreditur ab eq̄litate ſuꝑflue:tūc dico ꝙ egreſſus mēbꝛoꝝ v̄ſus diſtēperan-tiā ꝯ̄riā eſt multo peioꝛ q̄ v̄ſus ſil'em:⁊ rō hui⁹ eſt:qꝛ id diſtēpera-mētū eſt pei⁹ cū quo mag̃ ꝯiūgit᷑ defect⁹ in v̄tute:ſed hec eſt rō in diſtēperamēto ad diſſil'eꝫ q̄litatē mag̃ q̄ ad ſil'eꝫ.Ma.pꝫ:qꝛ diſtē-peramētū mēbꝛoꝝ nō ē malū niſi īquātuꝫ deijcit ⁊ deficē fac̄ virtu-tē:mioꝛ appet ꝑ qd̄dā dcm̄ Aui.īfra de pulſib⁹ timpoꝝ.vbi dic̄:ita ꝙ diſcraſia diſſil'is facit mai⁹ nocumētū in virtute q̄ ſil'is.Iteꝫ h̄ appet rōne qꝛ foꝛtitudo virtut̄ in toto regimīe humani coꝛpis d̄-pēdet ex h̄ ꝙ mēbꝛa hn̄t oꝛdinē īter ſe quē debēt nāliter hr̄e:g̃ opꝫ vt mēbꝛa habeāt quādā ꝓpoꝛtionē ad ſeīuicē:quanto g̃ eſt maioꝛ diſtēperātia vel diſpꝛopoꝛtio īter mēbꝛa tanto virt⁹ eoꝝ eſt debi-lioꝛ:ſꝫ in egreſſu ad diſſil'eꝫ diſcraſiā fac̄ maioꝛē diſpꝛopoꝛtionē in-ter mēbꝛa q̄ in egreſſu ad ſil'eꝫ quādo diſcraſia eſt magna:ergo id coꝛpus qd̄ eſt multū egreſſuꝫ ab eq̄litate v̄ſus q̄litatē ꝯ̄riā eſt d̄bi-lius ⁊ peius ſe hn̄s q̄ id qd̄ eſt egreſſuꝫ ad ſil'eꝫ diſcraſiā:⁊ iō ꝯſue-uit dici ꝙ lapſus ad diſcraſiā ſil'eꝫ eſt tm̄ vnus:ſed ad ꝯ̄riaꝫ eſt du-plex:qꝛ v̄ſus duo extrema:nūc aūt peioꝛ eſt malitia multiplicata q̄ ſimplex:g̃ coꝛp⁹ qd̄ ſic hꝫ mēbꝛa ſil'i mō diſcraſiata eſt min⁹ ma-le diſpoſitū q̄ qd̄ eſt diſcraſiatū verſus ꝯ̄riā.Preterea ille lapſus ad ꝯ̄riā peius pōt coꝛrigi q̄ ille qui eſt ad ſil'em diſcraſiā:g̃ ⁊c̄.ma-ioꝛ pꝫ:minoꝛ ꝓbat᷑:qꝛ in coꝛrectiōe ꝯ̄rij lapſus nihil pōt eē iuuati-uum vni mēbꝛo quin noceat alteri.Si aūt eſt lapſus ad ſil'eꝫ ſuffi-cit eadē res iuuatiua vtriq̄ vel ſaltē nō ſe īpediūt:q̄re ⁊c̄.¶Tunc ad rōnes.Ad pꝛimā ꝯcedat᷑ maioꝛ:ad minoꝛē dōm ꝙ coꝛrectio q̄ ſit in vno mēbꝛo ab alio ſil'r ſibi ꝯ̄rio bn̄ eſt poſſibilis cuꝫ eſt ꝑuus receſſus v̄ſus diſſil'eꝫ diſcraſiā vt dcm̄ eſt:nō aūt qn̄ labit᷑ multum verſus diſſil'eꝫ q̄litatē:qꝛ nō eſt imaginādū ꝙ ex mēbꝛis diſtempe-ratis accidat tēperamentū ſicut ex ꝑmixtiōe aque cal'e cuꝫ frida: qꝛ mēbꝛa nō miſcent᷑ adinuicē:ſed qꝛ frigidū qd̄ eſt in vno mēbꝛo coꝛrigit᷑ a mēbꝛo alio calido:ſed qn̄ eſt tātus lapſus in vno mem-bꝛo verſus vnū ꝯ̄rium ꝙ virtus eſt defecta in eo:tunc nō coꝛrigit᷑ aliud:imo accidit maioꝛ defectio in toto.¶Ad aliā cum dī ille la-pſus qui mag̃ ſimilat᷑ cōpl'oni nāli eſt minus malus concedit᷑:ad minoꝛē dico ꝙ falſuꝫ ē.Ad ꝓbationē cū dī qꝛ mēbꝛa hn̄t cōpl'onē diuerſam ad ſeinuicē:dicendū ꝙ verum eſt ſm naturā:ſed quan-do eſt lapſus magnus ad contrarium tunc eſt pꝛeter nām:⁊ tunc eſt peioꝛ q̄ ſi eſſet totus lapſus ſimilis:⁊ ſic de illo:quare ⁊c̄.

¶De ſignis repletionem ſignificātibus. Cap.6^m.

Repletio ſm duos exiſtit modos.Eſt eniꝫ re-pletio ſꝫ foꝛamīa ⁊ ē repletio ſꝫ virtutē.Re-pletio v̄o ſꝫ foꝛamīa ē vt ſūt hūoꝛes ⁊ ſpūs ⁊ ſi in ſuis q̄litatib⁹ boni exiſtant in quantitate ſui ſuꝑflui:adeo ꝙ foꝛamina īpleuerint ⁊ extēderint.

¶Poſtq̄ deter.de ſignificationibus cōpl'onuꝫ tā naturaliuꝫ q̄ ac-cidētaliū:hic ſicut ſuperius dicebat᷑ deter.de ſignificationib⁹ com-poſitionalib⁹:⁊ qꝛ hec ſigna mag̃ querimus hic in diſpōnib⁹ egri-tudinalib⁹ q̄ in ſanis:ideo totus ſuus ſermo verſat᷑ circa egritudi-nales cōpōnes:⁊ qꝛ cōpoſitio egritudīalis vtpl'm ſit ex repletiōe: hic eſt ꝙ determinādo de ſignificationib⁹ cōpōnis egritudīalis re-fert ſe magis ad ſign̄ationes repletionis ⁊c̄.Capl'm ſic ꝓcedit.Qꝛ pꝛimo ponit ſigna repletionis.Scd̄o ponit ſigna egritudīs reple-tionalis.ibi(Cū materie ꝯiūgunt᷑ ⁊c̄.)Prima in duas.Pꝛio ꝓpo-nit ſigna repletionis.Scd̄o:qꝛ repletio nō ſit niſi ab humoꝛib⁹ do-minātib⁹ in coꝛꝑe ponit ſigna humoꝝ dn̄antiū in coꝛꝑe.ibi(San-guinis ſign̄ationes ⁊c̄.)Prima in duas.Pꝛimo ꝓponit diſtōnē re-pletionis.Secundo ponit ſigna vtriuſq̄ membꝛi diſtinctionis.ibi (Repletio v̄o ſm foꝛamina.)Repletio v̄o.hic decl'at iſtos modos repletionis.Et pꝛimo repletionis que ſit ſm vaſa.Scd̄o que ſit ſꝫ virtutē.ibi(Scd̄m virtutē v̄o.)¶Notandum circa pꝛimā ꝑtē ꝙ repletio ſm foꝛamina eſt repletio ſm vaſa:⁊ qꝛ repletio ſm vaſa eſt repletio alicuius quāti occupantis venas que ſunt ꝓpꝛia vaſa humoꝝ ſicut replet᷑ vnus vter aqua vel oleo:ideo dī repletio ſm quātitatem quecūq̄ adeo eſt magna:vt in eis illa vaſa findant᷑:iō in eis timetur motus ⁊ ebullitio ne vaſa illa findantur ⁊c̄.

¶Hoc aūt hn̄s ſm timoꝛē mot⁹ exiſtit.Eſt nāq̄ cū re-pletio venas ſcindit ⁊ ad ſuffocātia ſit fluxus ⁊ accidit ſuffocatio aut epilepſia aut apopl'ia.Cui⁹ q̄dē ſanatio eſt vt cito cū minutione ſuccurrat᷑.Sed qꝛ pꝛopter ma-litiā qualitatis humoꝛum contingit ipſos nocumētuꝫ facere tm̄ non quantitate:ideo vincit virtutem.

¶Hic decl'at iſtū modū repletionis per accn̄tia cōcomitantia.

¶Scd̄m virtuteꝫ v̄o repletio eſt vt humoꝛes q̄ntitate ſui nocumētū nō faciant:ſed malitia qualitatis ipſoꝛuꝫ tm̄:quapꝛopter virtutē malitia ſue qualitatis vincūt ⁊ ſiūt inobediētes ad digerēdū ⁊ maturāduꝫ.Et hoc q̄-dē hn̄s ex egritudinibus timet putrefactionis.

Dubium ¶Querit᷑ circa iſtam partē vtrum ſit dare aliquaꝫ repletionē quo ad virtutem.Et arguit᷑ ꝙ nō:qꝛ repletio non debet᷑ niſi ei qd̄ con-tinet illud ſicut vas vel quātitatem:ſed virtus nō cōtinet aliud ſic vas vel quātitatem:ideo ⁊c̄.Itē ponit ꝙ repletio quo ad virtuteꝫ eſt repletio in quali:ſed videt᷑ ēt ꝙ ſit in quāto reſpectu virtutis: qꝛ repletio qua virtus decidit eſt repletio ſm virtutē:ſed virt⁹ ali-quando decidit ꝓpter repletionē quantitatis:g̃ repletio quātita-tum eſt repletio ſm virtutē:maioꝛ pꝫ per illū afoꝛ.16.z^e ꝑtic.Ubi-cūq̄ cibus ꝑter nām ⁊c̄.minoꝛ apparet:qꝛ virtus nō ſolū deficit ꝓ-pter malitiā humoꝝ:ſed ēt ꝓpter eoꝝ multitudineꝫ:ideo dicit ibi Gal'.ꝙ q̄dā ītelligebant ſolū de repletione quo ad quantū: quidaꝫ autē ſolū in quali:⁊ dicit ꝙ pōt deficere vtroq̄ mō.¶Dōm ꝙ du-plex eſt repletio vt hic dicit Aui.vna eſt ſm vaſa:alia eſt ſm v̄tu-tē.⁊ rō huius eſt:qꝛ repletio dī diſpō eius qd̄ cōtinet:qꝛ hoc dī re-pleri.ſ.id qd̄ cōtinet ⁊ nihil aliud:⁊ iō ſicut duplex eſt ꝯtinens hu-moꝛes:ita ēt z^x eſt repletio:qd̄dā eni eſt cōtinens eos ſicut vas ⁊ tale cōtinēs ſunt vene que ꝯtinēt humoꝛes localiter:⁊ iō ſunt con-caue ſicut alia vaſa cōtētiua res exterioꝛes.Aliud eſt ꝯtinens foꝛ-mal'r.ſ.ꝙ gubernat humoꝛes ⁊ tale ꝯtinēs hꝫ nām ſil'em nāe loci:

nā ſicut

nā sicut locus dʒ eē saluatiuū locati: ita virtus est saluatiua humorū: ⁊ iō dicebat Arist. 7. polyticoꝝ. ꝙ aīa ꝯtinet corpus isto mō: qꝛ ipsum regit ⁊ saluat: dicit eni ꝙ sanitas est ꝓportio calidoꝝ frigidoꝝ humidoꝝ siccoꝝ in relōne ad cōtinēs vt ad aīaꝫ: ⁊ iō repletio aut referꝭ ad aliqd qȯ ꝯtinet vt locus: ⁊ tūc est repletio quo ad vasa: qꝛ vas ꝯtinet id qȯ est quātū: ideo etiā talis repletio dr̄ repletio quātitatis: ⁊ iō causat extēsionē adeo ꝙ vasa aliqñ crepentur. Alia est ꝯtinētia humoꝝ que fit a virtute ſʒ quā sunt ꝯseruata in dispōne nāli: qñ ḡ humor peccat in quali: tunc est repletio quo ad virtutē. ⁊ hoc merito cōtingit: qꝛ qñ est malitia humoꝝ in quāto solū: tunc virtus non ꝓꝑ hoc deficit: ⁊ iō dicit Aui. ꝙ tunc nō vincunt virtutē imediate ante partē aliā: lʒ qdam dicant ꝙ illa littera est superflua: qꝛ nō intelligūt ipsaꝫ: sed ſm defectū eucrasie deficit virtus: ideo repletio qualitatis est repletio ſm virtutē: ꝓꝑ qȯ Gal'. 9. terapē. ca. 11. docet qñ est repletio solū in quāto ꝙ tūc ōbemus flōmare: sed in repletione virtut̄ nō. Sʒ ꝓꝑ solōnē rōnis est intelligēdū ꝙ repletio quo ad virtutē cōtingit 2r itelligi. Uno° sic ꝙ deficiat ab opōnib⁹ cōsuetis: ⁊ hoc mō repletio quātitatis pōt dici repletio quo ad virtutem qñ est actu egrū ex sup̄flua quātitate humoꝝ: ⁊ hoc mō itelligit. G. repletionē virtut̄ in p̄dicto afoī. lʒ cōiter non intelligatur: ⁊ si nō deficit ab operationib⁹ ꝯsuet̄: nō ꝓpter hoc dicit̄ repletio virtutis isto primo mō. Alio° pōt intelligi repletio virtutis quando virtus deficit a regimine corporis: vt ꝓpter hoc ꝙ nō deficiat ab opōnib⁹ cōsuetis: sed deficit a robore suo: qꝛ est grauior aut pigrior in motib⁹: tñ est adhuc san⁹: ⁊ h̄ mō intelligit hic Aui. ⁊ nō in p̄dicto afoī. ¶ Tūc ad rōnes. Ad primaꝫ rñsio est: qꝛ virtus continet aliquo modo lʒ nō localr̄. ¶ Ad scd̄am pʒ per iam dicta: qꝛ in illo afoī. intelligit de repletione virtut̄ put est in corpore egro: hic v̄o in neutro: quare non valet.

¶ Repletionis v̄o signa vniulr̄ sunt mēbroꝝ grauitas ⁊ in motib⁹ pigritia faciei rubedo ⁊ venaꝝ iflatio ⁊ cutis extēsio ⁊ plenitudo in pulsu ⁊ tictura in vrina ⁊ spissitudo ⁊ paucitas desiderij: ⁊ visus debilitas: ⁊ somnia que grauitatē portēdūt sicut ei⁹ qui videt se q̄si mouē nō posse: aut onus graue deferre aut loqui nō posse: ſʒ videre se volare ⁊ motuū velocitas h̄uores signat subtiles: ⁊ in quātitate tēperata. Et repletionis qdē ſʒ virtutē signa sunt qdē grauitas ⁊ pigritia ⁊ desiderij paucitas que ei ⁊ ꝓprie repletioni sunt cōia. Sed cū repletio ſm virtutē est simplex nō sunt vene adeo inflate: neqꝫ cutis vehemēs extensiōis: neqꝫ pulsus adeo plenus ⁊ magn⁹: neqꝫ vrina multū grossa: neqꝫ color valde rube⁹: ⁊ ꝯcussio quoqꝫ ⁊ laxitudo nō ꝯueniūt in eo nisi post motū ⁊ icessuꝫ. Et videt in somnis prurituꝫ et mordicationē ⁊ icēsionē ⁊ odores fetidos. Humor ēt dñans cognoscit̄ ꝑ significatiōes ipsius quas noiabimus. Et ſm plurimum repletio ſm virtutē gñat egritudinē anteq̄ꝫ eius compleantur significationes.

¶ Hic ponit signa repletionū. Primo facit hoc. Scd̄o dat necessitatē cōsideratiōis istoꝝ signoꝝ. ibi (Scd̄m plm̄.) ¶ Iux̄ qȯ notādū ꝙ p̄ ponit duo signa cōia repletiōis ſm vasa ⁊ ſm virtutē ⁊ sūt grauitas mēbroꝝ ⁊ pigritia in motibus. Alia sūt signa ꝓpria repletionis ſm quantitatē. Cā aūt pigritie ⁊ tarditatis in motib⁹ est: qꝛ sicut apparet per. G. in cō. 6. secūdi ꝓno. sup illo. §. Bonū est modeste ⁊c. omne corpus aīatum cōponit̄ ex duob⁹: ex ōferēte ⁊ delato: deferēs est spiritus: delatū est corpus: quando ergo est repletio quātitatis: tunc corpus est iproportionatū virtuti ⁊ mouenti: ⁊ eodē mō qñ est repletio virtutis: qꝛ humores sunt improportionati virtuti ⁊ mali spūs sunt nati causari ex eis: ⁊ iō in tali corpore accidit grauitas ⁊ pigritia: rubedo autē faciei accidit ꝓpter repletionē sanguinis: ⁊ tinctura in vrina ⁊ spissitudo ꝓꝑ eādem cāꝫ: paucitas appetitus est: qꝛ virtus est aggrauata a multitudine humoꝝ: iō parū ꝯuertit in nutrimētū: ⁊ per ꝯñs parū appetit: pōt ēt accidere ex repletiōe virtut̄: siue ex malitia qualitatis sic cōtingit in appetitu canino: sed hoc est ꝑ accñs. s. ꝓꝑ malā cōplōnē fridaꝫ existētē in ore stomachi: ita ꝙ ibi est paucitas desiderij nālis: oia alia sunt plana: qꝛ excessus alicui⁹ humoris hʒ facere p̄dicta accidentia: nā excessu alicuius humoris vnius soluꝫ nō stat bonitas q̄litatis alioꝝ humoꝝ nisi forte cū excessu sanguis: iō crederem demōstrare ꝙ nō pōt excedere chol'a vl' flegma vel melia nisi excedat ēt aliq̄ qualitas in corꝑe: ita ꝙ iste excessus dʒ itelligi quo ad totā massaꝫ sanguineā: nō eni posset multiplicari chol'a in corpore stāte bona q̄litate i eo: ⁊ iō h̄ accñā ⁊ sequētia fuīt ꝓꝑ dñiū istoꝝ.

¶ De signis dominij cuiuslibet humorum. Cap. 7m.

Sanguis sigñatiōes cū dñant̄ significationibus repletionis ſm foramina vicine existūt: ⁊ ꝓꝑ hoc accidit ex dñio eius grauitas in origine oculoꝝ ꝓprie ⁊ in capite ⁊ timporib⁹ ⁊ alices ⁊ oscitatiōes ⁊ nausea ⁊ dormitio multa: ⁊ in senibus ꝑturbatio: ⁊ in itellectu tarditas ⁊ laxitudo absqꝫ p̄cedēte labore: ⁊ dulcedo in ore p̄ter solitū: ⁊ rubedo in lingua: ⁊ fortasse in corpore apparebūt ademeul: et in ore bothor ⁊ sanguis fluxus accidit a locis q̄ facile scindunt̄ sic narib⁹ ano ⁊ gigiuis. Et est ēt cū illud demōstrāt cōpl'o ⁊ regimē p̄teritū: ⁊ regio: ⁊ etas: ⁊ tp̄s: ⁊ cōsuetudo: ⁊ tp̄s lōgum a minutione. Et somnia q̄ illud significāt sicut cū hō in somnijs res videt rubeas: aut sanguinē multū ex suo corpore exire: aut se in sanguine natare: aut his silia. Dominij v̄o flegmatis significatiōes sunt albedo in colore superflua: ⁊ laxitas ⁊ mollities: ⁊ friditas ⁊ saliue multitudo que sit viscosa ⁊ sitis paucitas nisi salsuꝫ fuerit: ⁊ p̄cipue in senectute: ⁊ digerēdi debilitas: ⁊ oxyremia ⁊ vrine albedo: ⁊ somnus mult⁹: ⁊ ociositas: ⁊ mēbroꝝ laxitas: ⁊ pigritia ⁊ pulsus lenitas q tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas ⁊ ꝯsuetudo ⁊ regimē p̄teritū ⁊ aer ⁊ regio. Et somnia in qb⁹ videnꝭ aque ⁊ flumia ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frigus demōstrāt illud. Significatiōes aūt dñij cholere rubee sunt coloris ⁊ oculoꝝ citrinitas ⁊ oris amaritudo: ⁊ ligue asperitas: ⁊ ipsi⁹ siccitas: ⁊ nariū ariditas: ⁊ vēto frigido delectari: ⁊ sitis multa. Et pulsus festinatio: ⁊ desiderij comedēdi debilitas ⁊ nausea ⁊ vomit⁹ chol'icus ⁊ viridis ⁊ venter mordicatiuus ⁊ horripilo admodū p̄icture acuū. Ampli⁹ p̄cedēs regimē ⁊ etas ⁊ cōpl'o: ⁊ ꝯsuetudo: ⁊ regio: ⁊ hora: ⁊ tp̄s: ⁊ ars. Et somnia in qb⁹ videnꝭ ignes ⁊ vexilla citrina: ⁊ videre res que nō sunt citrine citrinas: ⁊ videre incēsionē aut calorē balnei: aut solis: aut his silia significāt illud. Dominij v̄o chol'e nigre sigñationes sūt corporis macies ⁊ vt sit fuscus: ⁊ sanguis nigredo: ⁊ ei⁹ grossities ⁊ vigilie multe: ⁊ multa sollicitudo ⁊ ardor oris stōchi ⁊ desiderium mēdosum ⁊ vrina fusca aut nigra ⁊ grossa ⁊ vt corp⁹ sit nigrū ⁊ pilosuꝫ: qm̄ chol'a nigra raro gñat̄ in corporib⁹ albis ⁊ lenibus: ⁊ vt frequēter accidāt morphea nigra ⁊ vlcera mala ⁊ egritudies in splene. Et p̄ter h̄ etas: ⁊ cōpl'o: ⁊ cōsuetudo: ⁊ regio: ⁊ ars: ⁊ hora: ⁊ tp̄s: ⁊ regimē p̄terituꝫ: ⁊ somnia terrorē faciētia ex tenebris: ⁊ cruciatu: ⁊ rebus nigris: ⁊ terroribus.

¶ Postq̄ꝫ determi. de signis repletiōis in se: hic deter. de signis dominij cuiusqꝫ humoruꝫ: qꝛ non fit repletio nisi ex dominio alicui⁹ humoris in corpore. Et quatuor facit. Quia p̄mo ostēdit signa dominij san. Scd̄o flegmatis. ibi (Dominij v̄o flegmat̄.) Tertio cholere. ibi (Significationes autem.) Quarto melācholie. ibi (Dominij autem cholere nigre.) In toto isto capitulo non est aliquid facere nisi legere litteraꝫ: qꝛ omnia sunt plana (Et dormitio multa) supple dominium vaporum ascendentium ad caput.

¶ Sʒ tu dices nō videtur ꝙ in eo debeat abūdare somnus imo minorari: qꝛ vna ex causis prohibētibus somnum est caliditas: nunc autem sanguis naturalr̄ est calidus: ergo ⁊c. Dōm ꝙ non quecūqꝫ caliditas prohibet somnū: non enim caliditas mulcebris ⁊ suauis qualis est caliditas sanguinis: imo talis ipm̄ ꝓuocat: sed caliditas exiccās vaporē ascēdentē ad caput est illā que ipsum ꝓhibet: q̄re

Dubium

non valet.(Et lingue asperitas.)Cā hui⁹ est:q2 ligua de se est spō-
giosa 7 nō fit lenis nisi ,ppter aduentū 7 generationē humiditatis
salīualis quā cholericus nō hȝ pp sup̄fluā caliditatē 7 siccitatem.
(Sunt corporis macies.)Cā huius est:q2 pinguedo causat ab hu-
morositate sanguinis 7 debilitate caloris aliq̄lis non potentis san
guinem illum in carneȝ conuertere:sed tali vnctuositate caret ēt
melancholicus cum sit frigidus 7 siccus.(Et desiderium mendo-
sum.)q2 veruȝ desiderium fit ex eo qđ mēbra attrahunt a venis:
vene ab epate 7c̄.Hoc aūt non est in melācholicis.s.per adustio-
nē.(Et pilosum)sup.non ,ppter multitudinē caloris:sed mō terre-
stritatis 7 fumi terrei:q2 melācholia adusta generat pilos.

¶ De signis que oppilationē demonstrāt. Cap.8m.

Cum materie ɔiūgūtur 7 significationes eas
demōstrant 7 sentit extēsio 7 non sentiunt si-
gnificationes repletiōis in toto corpore:op-
pilationes ,pculdubio ibi adesse intelligunt.

¶ Postq̄ deter.de significationib⁹ repletionū 7 dn̄ij vniuscuiusq̄
humoris ex quibus causari pōt repletio:hic deter.de signis oppi-
lationis que est vnū ex peccatis repletionū.Et p̄ de significatiōib⁹
oppilationū.Scđo q2 cū oppilōne frequēter ɔiūgitur ventositas:
vt dicit Aui.3.cañ.cap̄.de oppilōnib⁹epatis.deter.de significatio-
nibus ventositatis.2ª ibi(Uētositas cognoscit.)Pria in duas.Q2
primo ponit signa oppilōnis in generali.Scđo in spāli.ibi(Uerū-
tamē grauitas.)¶ Juxta qđ notādū φ oppilō cuius sigñationes
hic ponit nō est quecūq̄ oppilō.¶ Propter qđ notandū φ sic̄ po-
nit Joānitius:oppilō est triplex:q2 quedā est attenuatoria:q̄dam
est carnosa:alia est coartatoria.Attenuatoria est qñ vie claudunt
absq̄ aliquo mediāte corporeītercidēte:7 hoc est pp aliquā ma-
lā qualitatē excedētē vt pp frigiditatē cōstrīgentē eas:aut pp ca-
liditateȝ que exiccat 7c̄.Oppilō carnosa fit ex carne addita in via
que oppilat:sȝ coartatoria est illa que fit ab hūorib⁹retētis in via:
mō hic accipit oppilō isto tertio mō:sed nō curauit ponere signa
aliaꝝ duaꝝ:7 rō huius fuit:q2 oppilatio facta ab humorib⁹ accidit
frequētius q̄ alie.Itē q2 hec oppilō fit a causa intrinseca magis:
alie ṽo ab extrīseca.¶ Scđo notādū φ hic ponit in generali duo
signa oppilōnū generalia.Unū est repletio mālis 7 hoc tāgit cum
dicit:cū materie ɔiungunt.i.retinent:q2 qñ humores retinent in
aliquo tūc est signū repletionis.Scđm signū est extēsio ,pcepta in
corpore illo:7 hoc tāgit cum dicit:7 sentitur extensio:nam extēsio
percepta in aliquo tali que nō ɔsueuit sentiri est ēt signū repletio-
nis.Et videte vlterius sic̄ ponit duo signa oppilōnū:ita ponit duas
cōditiones verificantes illa signa oppilationum:ita φ cuilibet si-
gno applicat suam cōditionē:nam ad primū signuȝ qđ est retētio
materie que dȝ nāliter euacuari addit(Et sigñationes eas demon
strāt.)i.appareāt.i.signa que ostēdāt tales materias retineri 7 nō
expelli:7 tūc est vnū primū signum.s.φ necessario erit ibi oppila-
tio:7 necessitas huius cōditionis est:q2 possibile esset φ illi humo
res retinerent in vno cānali 7 expellerent per aliud cānale:sed ex
quo nō apparet significatio que demonstrat mām expelli ,p aliud
cānale relinquit φ facta sit ibi oppilō.ṽ.g.si in hemorroidib⁹reti-
neat sanguis q ɔsueuit expelli:7 nullū sit ibi signū significās ipsuȝ
aliunde expelli:tunc est signū oppilationis.Scđo autē signo addit
suam conditionem:nam scđm signū est φ extēsio sentiat p̄ter so-
litum in aliquo membro:7 addit φ cum hoc nō sentiunt significa-
tiones repletionis in toto corpore:7 necessitas hui⁹ cōditionis ē:
q2 posset eam repletionē cōsequi extēsio ex oppilōne facta in to-
to corpore sicut in synocha inflatiua in qua oīa mēbra repleta ēt
extēdunt:7 tñ nō eēt ibi oppilō in cānali de qua ipse intendit.

¶ Uerūtamē grauitas in oppilōnib⁹ sentit:cū oppila-
tiones in cānalib⁹ existūt per quas multas currere ma
terias est necesse sicut in oppilōnib⁹ que in epate fiūt:
qm̄ cū illud qđ ex cibo ad epar peruenit oppilōnes pe
netrare ,phibuerūt colliget ex ea res multa 7 retinebit
7 grauabit vehemētius q̄ ap̄a:7 discernet ab ap̄ate ,p
multam grauitatem 7 febris priuationem.

¶ Hic ponit signa oppilatiōis in speciali.Primo quādo oppilatio
fit in cānalib⁹ magnis.Scđo qñ in paruis.ibi(Cū aūt oppilōnes.)
¶ Querit circa primā partē de eo qđ dicit ponendo duo signa di
stinctiua inter oppilōnē epatis 7 eius ap̄a:q2 oppilō epatis aggra
uabit vehemētius q̄ ap̄a eius.¶ Querit ergo vtrū hoc sit veruȝ.
Et arguit φ non:auc.Aui.3.cañ.cap̄.de oppilōnib⁹ epatis.vbi po-
nit φ in epate est maior grauitas quando in eo est ap̄a q̄ qñ in eo
est oppilatio.Preterea vbicūq̄ erūt plures cause aggrauationis
ibi dȝ sentiri maior dolor grauitatis:sed hoc est in ap̄ate epatꝭ ma
gis q̄ in eius oppilatione:ergo 7c̄.Maior pȝ:q2 ad pluralitatē cā-
rum sequit effectus maior.Mīor appet:q2 in ap̄ate ɔcurrit sem-
per oppilō:ergo iā est ibi aggrauatio oppilōnis.Preterea occur-
rit aggrauatio ap̄atis:q2 ap̄a addit supra oppilōnē:quare 7c̄.Pre
terea vbi enim est magis mā collecta in vnuȝ:ibi dȝ esse maior ag-
grauatio q̄ vbi est disp̄sa:sed in apostemate epatis materia magꝭ
est in vnū collecta q̄ in oppilatione eius:ergo 7c̄.maior pȝ per.G.
in cōmē.,pnosti.vbi ponit tale exēplū:si habuero lorica portet to
ta collecta super humeꝝ magis aggrauat q̄ si esset in dorso toto.
minor apparet:q2 in apostemate est materia collecta in porosita-
tibus simul:sed in oppilatione disparsa per cānales:ergo 7c̄.¶ In
oppoᵐ est hic Aui.Sine dubio iste text⁹est valde extraneus 7c̄.

¶ Cuȝ autē oppilationes in alijs fuerint cānalibus nō
sentietur grauitas sed sentiet retētio penetratiōis san-
guinis 7 extensio.Amplius plurimi oppilatiōes in ve-
nis hn̄tium colorem hn̄t citrinum:qm̄ sanguis per fo-
ramina sua ad cutis superficiem non accedit.

¶ De signis autem repletiōis sanguinis supra determi.sed hic tra-
hit se ad oppilationem frigidā 7 ex humore grosso 7 viscoso: qua-
re 7c̄.(Et sentiet retentio.)i.sentitur talis oppilatio per prohibi-
tionem penetrationis sanguinis:que prohibitio sentitur per extē-
sionem:7 tales cānales sunt parui per quos multa materia nō cō
sueuit exire:7 ideo ,ppter paucitatem materie non percipit gra-
uitas.Et ideo φ grauatio percipiatur non est nisi a principio op-
pilationis sicut dictum est:sed quādo prolongatur ex ,plōgatione
temporis maior quantitas segregatur in magnis cānalib⁹que fa-
cit aggrauationem:sed quādo est oppilatio noua in paruis cāna-
libus si non possit facere aggrauationem ,ppter materie paucita-
tem saltim facit extensionem sine aggrauatione:q2 illa mā oppi-
lando replet cānales 7 extendit:7 sic generat dolorem extensiuuȝ
saltim.Dicit vlterius.(Colorem habēt citrinum.)Causa huius co
loris citrini potest assignari triplex.Prima est q2 supra capitulo
de signis complexionū in.4.genere signoruȝ dixit φ priuatio san
guinis erat causa coloris citrini in cōualescentibus:q2 ,ppter p̄ua-
tionem sanguinis factam ex oppilatione ,phibente sanguinē trāsi
re ad membra accidit color citrinus sicut in cōualescentib⁹:tñ nō
est color vere citrinus ex sanguinis priuatione vt ibi que dicebat:
sed tendit ad quādam liuedinē.Si autē sit vere citrinus tūc dice-
mus φ huius erit alia causa:q2 tunc erit ,ppter penetrationē cho
lere que est subtilior q̄ sanguis:7 ideo potest penetrare ibidē:vñ
non potest penetrare sanguis:7 ideo nō obstante φ sit facta oppi
latio in venis epatis que ,phibent sanguinem transire:tñ non ,phi
bet transitum cholere que sparsa ad cutem causat colorem citri-
num.Tertia potest esse:q2 modicum de sanguine subtili penetrat
ad membra ,ppter oppilationē factam:7 ideo adurit pp ei⁹pauci-
tatem 7 fit citrinus:7 ideo sparsus ad cutem ad nutrienda mem-
bra causat colorem citrinum.Deinde cum dicit.

¶ De signis que ventositates significant. Cap.9m.

Uentositates cognoscunt ,p id qđ ex dolorib⁹
accidit mēbris sensibilib⁹.Et h̄ qdē seqtur il-
lud qđ ipse ex solōne cōtinuitatis efficiūt. Et
cognoscunt ,p mot⁹qui eis accidūt membris.
Et cognoscunt ēt per sonos.Et cognoscunt ,p tactuȝ.
Dolores aūt extendētes ventositates significāt:7 p̄ci-
pue si vehemētes fuerint.Q2 si illic ,pmutatio ex dolo-
re fuerit iā significatio cōpleta erit.Et hoc qdem non
erit nisi cū cōtinuitatis solō in mēbris fuerit sensibili⁹.
In eis aūt q̄ sūt sicut ossa aut sicut caro glādosa nō ap
paret hoc ,p dolorē.Est tñ cū in ossib⁹fiūt vētositates
que ossa rūpēdo frāgūt vbi nō est dolor nisi sequēs pū
cturā:q2 os fractū illud qđ est corā ipso frāgit.Cogni-
tiōes aūt vētositatū ex motib⁹mēbroꝝ sūt sicut cogni
tiōes ex saltu accñte ex vētositatib⁹q̄ gñant 7 mouent
ad hoc vt exeant 7 resoluant.Ex sonis aūt cognoscūt
qm̄ soni aut erūt in ipsis eisdē sicut ventus rugit⁹ 7 eis
similia:7 sicut sonitus in splene cū eius dolor ex vēto-
sitate fuerit:aut sonus in eis fiat per percussionē: quē-
admodum

admodū dignoscit̃ hydropisis iter asclitē ⁊ tympanitē per percussionē. Earū aūt cognitiones ex parte tactus sunt. v̄.g. q2 tactus discernit iter iflationē ⁊ tumorem cū humoribꝰ ꝓpterea ꝙ inflatio est ibi cū extēsione ⁊ cedit pressioni ⁊ nō in mā fluida ⁊ liq̄da aut hūore viscoso: sensus enī tactus inter ista discernit. Et differentia quidē inter inflationē ⁊ ventositatē nō est in substātia: imo in forma motus stationis ⁊ cōpressiōis.

De signis apostemata declarantibus. Cap. 10^m.

Apparētia quidē apāta dclarāt sensus ⁊ p̄sentia. Occultoꝝ v̄o calida demōstrāt febris comitans ea ⁊ grauitas cū dolore pungitiuo si mēbrū apātū sensum habuerit. Et ex eis etiā que ipsa declarāt: aut declarādo iuuant est nocumentū in operationibꝰ illiꝰ mēbri ingrediēs. Et ex illis que ipsa vehemēter sigñant est sentire inflationē in parte illius mēbri si sensus ad ipm semitā habuerit. Frigidū aūt dolor ꝓculdubio nō comitat̃. Cuius vniu'lia signa demr̃are est difficile. Que si facilia facta fuerint necio erunt tediosa. Melius ḡ est vt sermo de eis posterius ad dictiones cuiusq3 mēbri particulares reseruet̃. Qꝫ aūt hic dicimus est ꝙ cū sentiet̃ grauitas ⁊ nō dolor ⁊ fuerint cū eo significationes dominij flegmatis existimandū erit ꝙ sit flegmaticū. Et si cū eo fuerint signa dominij melācholie erit melācholicū ⁊ ꝓprie cū tāget̃ ⁊ fuerit durū. Durities nāq3 est de ꝯueniētioribꝰ significationibꝰ ad ipm declarādū. Cū aūt apāta calida in neruis fuerint erit dolor vehemēs ⁊ febres fortes que cito ad extēsionē ⁊ turbationē intellectus ꝑducent: ⁊ in motibꝰ dilatationis ⁊ ꝯstrictionis faciet nocumētū. Amplius oīa iterioꝝ apāta in myrach tenuitatē ⁊ macredinē efficiūt. Cūq3 collectionē facient apāta in viscēribꝰ ⁊ ƒm exiture semitā ꝓcesserint infestabit dolor vehemēter ⁊ febris ⁊ exasperabit̃ lingua valde ⁊ vigilie fortes fient ⁊ accidētia augmētabuntur ⁊ accrescet grauitas: ⁊ fortasse sentiet̃ grauitas ⁊ infixio. Est ēt cū in corpore subita apparet macies ⁊ in oculis repētina ꝯcauitas. Cūq3 illud q̄d collectū est fit maturū febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pulsus sedat̃: ⁊ loco doloris res aduenit que est sicut pruritꝰ: ⁊ si rubedo ⁊ durities ibi affuerint minorabit̃ rubedo ⁊ mollificabit̃ durities vt cōpressioni cedat: ⁊ sedabunt̃ accidētia oīa dolorē facientia ⁊ grauitas ad sui finē ꝑueniet. Cūq3 aperiet̃ accidet priꝰ tremor mordicationē saniei sequēs: deinde apparebit febris ꝑꝑ exitū mãei ⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuersitati aptꝰ ⁊ icedet ƒm viā debilitat͡ ⁊ raritat͡ ⁊ ꝑuitat͡ ⁊ tarditat͡: ⁊ in desiderio appꝑebit casus ⁊ sepe calefiūt per ipm extrema. Mā aūt expellit̃ per cāz sue partis: aut in itinere spuēdi: aut mingēdi aut egerēdi. Et sigñatio q̄dē bona post apertionē est vt febris ex toto q̄escat ⁊ anhelitꝰ fiat facilis ⁊ virtus mūdificet̃ ⁊ mā cito in parte sua egrediat̃. Est aūt cum in occultis apātibꝰ mā de mēbro ad mēbrū mutat̃. Et est cū hec q̄dē mutatio est bona: ⁊ est cū est mala. Bona aūt est cū de mēbro nobili ad ignobile mutat̃ mēbꝝ: sicut cū de apātibꝰ cerebri mutat̃ ad id q̄d est post aures ⁊ de apātibꝰ epat͡ ad inguina. Et mala est cū de membro ignobili ad mēbrū eo nobilius mutat̃: aut q̄d minus possit tolerare illud q̄d ei accidit: sicut cū apostema lateris ad partē cordis aut pulmonis mutat̃. Mutatio p̄terea occultoꝝ apātū ⁊ inclinationes magnoꝝ apostematū ad superiora aut inferiora sigñationē habēt. Nā si in motibꝰ ipsoꝝ ad iferiora declinauerint in hypocundrijs apparebūt extēsio ⁊ grauitas. Et si in motione sui ad superiora declinauerint demr̃abit illō nobis dispōnis anhelitus malitia ⁊ eiꝰ coāgustatio ⁊ ipsius difficultas ⁊ pectoris ꝯstrictio ⁊ ardor ab iferioribus incipiens ⁊ ad superiora tendens: ⁊ grauitas in parte furcule ⁊ capit͡ dolor. Et est ēt cū signū apparet in adiutorio ⁊ aseid. Et illud q̄dē q̄d ad superiora declinat si cerebro fuerit infixū erit malū ⁊ terrefaciēs. Verūtamē si ad carnē laxā que est post aures declinauerit: euasionis fiducia in ip̄o erit. Fluxus preterea sanguinis ex naribꝰ in talibꝰ apātibꝰ est signū bonū ⁊ in oībꝰ etiā interioꝝ apostematibꝰ. Tu aūt ad hoc inquirendū expecta in eo q̄d postea dicturi sumus vbi sermonē de apostematibꝰ inuestigabimus ⁊ dispōnes cuiusq3 occultoꝝ membroꝝ nominabimus.

De signis solutionis ꝯtinuitatis. Cap. 11^m.

Solutionē ꝯtinuitatis si in membris acciderit apparētibꝰ sensus declarabit. Qꝫ si membris acciderit occult͡ dolor eā demōstrabit ꝑforatiuus: aut pūgitiuus aut corrosiuꝰ: ⁊ p̄cipue si nō cū eo affuerit febris. Et ipsam q̄dē multotiēs comitat̃ humoris spissi cū sanguine exitꝰ ad amplitudinē descēdent͡ ⁊ purulente materie egressio si post significationē apostematū fuerit ⁊ eoꝝ maturationē. Que aūt est post apāta est cū significat apātis apertionem cū maturatione ⁊ est cū nō. Si v̄o cū maturatione fuerit febris cū apertione quiescet ⁊ euacuabit̃ prius ⁊ q̄escet grauitas ⁊ alleuiabit̃. Qꝫ si nō ita fuerit dolor fiet maior ⁊ augmētabit̃. Est etiā cū ꝯtinuitatis solutio ex mēbri dislocatione a suis locis ⁊ recessione membri a suo loco: ⁊ si nō disloce t̃ sicut ruptura dignoscitur. Et est cū ipsa cognoscit̃ retētione eius q̄d euacuari ꝯsueuerat ex cānalibꝰ: q̄m fortasse ad cānales aut amplitudinē quā ꝯtinuitat͡ solutio facit descēdit ⁊ nō ƒm naturalē separat̃ viā: queādmodū illi ꝯtingit cui itestina rumpunt̃ cū egestio foras exire illi ꝓhibet̃. Et est cū ꝯtinuitat͡ solutio nō apparet neq3 per signa cognoscitur vniuersalia que nominata sunt: vnde in eiꝰ declaratione diuisiones ꝑticulares sunt necessarie que sunt ƒm vnūq̄dq3 membrū: ⁊ hoc q̄dē erit vt membrū sensum nō hēat ⁊ cōprehēdit humorem ⁊ currit q̄d est in ip̄so ꝓculdubio ⁊ separat̃ a loco suo ⁊ nō sustētat̃ suꝑ membrū ⁊ separet̃ per dislocationē eiꝰ quā habuerit: neq3 humorē susceperit qui ab eo effluat: neq3 a suo loco moueri poterit ⁊ alij membro nō adheserit cuius dislocatione moueat̃. Et tu q̄dē scire debes ꝙ apostemata ⁊ ꝯtinuitat͡ solutio que deteriora habēt accidentia sunt que in mēbris existunt neruosis que sunt fort͡ sensus: quoniam est cum sunt pernitiosa: sed syncopis ⁊ spasmus ea semper comitantur: syncopis quidē ob doloris fortitudinem ⁊ spasmus propter membri ner-

uositatem. Deinde ille que sunt super iuncturas: quoniam tarde meliorationez recipiũt ꝓpter vehementẽ iuncture motuz: ꝛ ꝓpterea ꝙ amplitudo que est apud iuncturam est apta vt materia ad ipsaz descendat. Et q̄m pulsus ꝛ vrina existunt ex sigñationibus dispõnũ vl'ibus: de eis igit̃ loquemur.

¶ Sũma ꝑma dictionis scḋe de pulsu: cui⁹ sũt. 19. cap̃.

¶ De pulsu ꝛ est ꝑmo vl'is. Cap̃. ꝑ.ᵐ

Pulsus est motus receptaculoꝝ spiritus ex diastole ꝛ systole cõpositus ad regendum spiritũ per aerem attractũ.

¶ Postq̃ ꝺterminauit de sigñationuz diuersitatib⁹ ex pte ei⁹ qḋ est formale in sigñatiõe. s. rõne modi sigñandi: hic ꝺterminat de diuersitatib⁹ sigñationũ q̄ sumunt̃ ab eo qḋ est mãle mag̃: sed rõne ipsi⁹ essentie signi qḋ sigñat aliud: ꝛ q: ista signa ꝑ q̄ docet sigñare sup dispõnẽ corporis sunt tria. s. pulsus vrina ꝛ egestio. Et iõ ꝑ ꝺterminat de signis sumptꝭ a pulsu. Scḋo ab vrina. ibi (Uie sig̃tionũ vrine.) Tertio ab egestiõe. ibi (Egestio plerũq̃ ꝛc̃.) Pria in duas. Quia ꝑ ꝺterminat de pulsib⁹ in gñali. Scḋo in spãli mag̃. ibi (Dicũt ꝙ diuersi pulsus ꝛc̃.) In gñali aũt tria ꝺterminat. Nã ꝑ ostẽdit qd est pulsus. Scḋo ostẽdit modũ sigñandi ꝑ pulsuz. Tertio ponit ꝺrias gñales a qb⁹ sumit̃ gñal'r diuersitas pulsus. 2ᵃ ibi (Depssionis ṽo mot⁹.) 3ᵃ ibi (Amplius dicem⁹.) Pria in duas. Quia ꝑ ponit diffinitionẽ pulsus. Scḋo ꝺclarat diffinitionẽ illã q̄ ad aliqd positũ in ea. ibi (Cõsideratio aũt.) ¶ Juxta ꝑᵃᵐ ptẽ notãdũ ꝙ hec diffinitio est ꝑfecta. Prio: q: cõstat ex gñe ꝛ differẽtijs. Scḋo q: est data ꝑ oĩa q̃tuor gña cãrũ. Primũ pz: q: mot⁹ h̃ ponitur ꝓ gñe: totũ aliud qḋ sequit̃ loco ꝺr̃ie. Et illaꝝ ꝺr̃iarũ q̄dã respiciunt pulsuz ꝺm seip̃m vt hic ꝙ est receptaculoꝝ spũs ꝛc̃. Quedã aũt vt pulsus ad aliud ordinant̃ tanq̃ in finẽ: ꝛ h̃ tãgit cũ dicit (ad regendũ spiritũ ꝛc̃.) Et in ꝺr̃ia pulsus ꝺm seip̃m duo tangunt̃. Naz ꝑ tangit̃ aliqd qḋ ꝑtinet ad subm̃ pulsus. nã cũ pulsus sit q̄dã motus cõposit⁹ ex motib⁹ ꝺr̃ijs: ꝛ oĩs mot⁹ fundat̃ in mobili sicut in subto: iõ tãgit ei⁹ subm̃ per hoc qḋ dicit (receptaculoꝝ spũs.) Secũdo tãgit̃ aliqd qḋ pertinet mag̃ ad modũ ꝛ formã pulsus qḋ est ꝑtinẽs ad essentiã mot⁹ cuz dicit (ex diastole ꝛ systole cõpositus.) Et cũ in oĩ ꝑfecta diffinitiõe ponant̃ oĩa gña cãrũ: ꝛ h̃ reperiam⁹ eas: iõ erit ꝑfecta. nã cãm mãlẽ tangit cũ dicit (receptaculoꝝ spiritus.) Nã cũ pulsus sit accidẽs nõ hz mãm ex qua: sed mãm in q̄ fundat̃ sicut ꝛ alia accidẽtia. Et q: oĩs mot⁹ fundat̃ in mobili ꝛ id mobile sit cor ꝛ arterie: iõ ĩnuit ꝙ cor ꝛ arterie sunt eius subm̃. Et vlterius per hoc dat intelligere cãm efficiẽtẽ: q: virtus que est in corde ꝛ arterijs est cã efficiẽs pulsus. Cãm formalẽ tãgit cuz dicit (cõpositus ex diastole ꝛ systole.) nã talis cõpositio illoꝝ motuuz ꝺrioꝝ est forma eoꝝ. Ultimo aũt subiũgit cãm finalẽ cuz dicit (ad regẽdũ spiritũ ꝛc̃.) ¶ Notãdũ vlterius de hoc qḋ dicit cũ in oĩb⁹ mẽbris sit aliqs spirit⁹ vt pz in libello de vtilitate pulsus: sed q: in istis ĩuenit̃ ꝑ ꝛ in magna q̃titate q̃ in alijs. ¶ Ulterius no. ꝙ per diastolẽ intellexit motũ dilatationis per systolẽ motũ ꝯstrictiõis vel per diastolẽ motũ eleuationis qui fit in dilatatione: per systolez aũt motũ depressiõis qui fit in ꝯstrictione. Et q: eleuatio ꝛ depressio siue dilatatio ꝛ ꝯstrictio sunt mot⁹ locales: iõ ꝛ pulsus non est q̄cũq̃ mot⁹ sed localis: ꝛ nõ q̄cũq̃ localis q: nõ est simplex: sz est cõpositus ex duplici motu ꝺr̃io qui est eleuatio ꝛ depssio: lz aũt nõ sit simplex respcũ hz tñ ꝯueniẽtiã cũ motu circulari q est simplex ꝛ vniformis qui debet̃ corporib⁹ celestibus. nã sicut in motu circulari est redit⁹ ab eodẽ pũcto ad eũdẽ pũctũ a quo incipit: ita ẽt ꝛ mot⁹ pulsus. ꝛ hoc merito q: talis mot⁹ est mot⁹ aĩe ꝓprius factus ad salutẽ calidi vitalis qḋ est ꝓpriũ aĩe instrm̃. Nã motus aĩe in hoc differt a motu nãli: q: nãlis est tm̃ ad vnã ꝺr̃iam põnis: motus aũt aĩe ad oẽm: ꝛ iõ motus subarũ separatarũ est perfecte circularis qui est primus motuũ. Sed q: aĩa nr̃a est ꝯiuncta mãe graui: ideo nõ põt perfecte fieri mot⁹ circularis sicut fit ab intelligentijs que nõ sunt mãe ꝯiuncte vel saltẽ corpori grauitatẽ habẽti ꝓpter qḋ deficit a circulari. Subdit vltimo finẽ pulsus dicens ad regendũ ꝛc̃. ꝙ regimẽ spũs nõ est aliud nisi tẽperamẽtũ caliditatis qḋ acquirit̃ per attractionẽ aeris per pulsum. Nã sicut sup̃ dicebat̃ in capitulo de effectibus aeris. doctrĩa. 2. cap̃. 2ᵒ. ibi (Aer est elemẽtũ nostroꝝ corpoꝝ ꝛc̃.) Spiritũ oportuit tẽperari ĩ caliditate ꝓpter duo. Primo ne superflue igneat̃ ne putrefiat ꝛ marcescat. sic accidit igni ꝙ q̄n nõ euentat̃ extinguit̃ in seipso. Et hec est cã ꝓpter sui eẽ solũ vt ꝯseruet̃. Scḋa cã est vt sit aptus ad receptiones ĩpressionũ aĩaliũ. nã in spiritu qui sup̃flue ebullit in calido nõ põt imprimi spẽs sensibilis. Dicit aũt per aerẽ attractũ vt ostendat modũ ꝺm quẽ cõplet̃ hic finis: q: attrahit̃ aer per arterias ꝛ ꝯtẽperant̃ spũs ꝯtenti in corde ꝛ in arterijs. ¶ Circa istã partez dubitat̃ ꝑ in gñali. 2ᵒ in spãli. Primo circa diffinitionẽ pulsus in gñali vtrũ de pulsib⁹ sit scĩa. Scḋo que sigñatio sit certior an sumpta a pulsu vel ab vrina. Tertio de cã efficiẽte pulsus. Quarto de diastole ꝛ systole. Et h̃ 2ʳ. ꝑ qs istorũ ꝑcedit in vita. Scḋo an vniformiter fiãt a corde. s. q̄n cor dilatat̃ dilatent̃ arterie: ꝛ q̄n ꝯstringit̃ ꝯstringant̃ vel ecõuerso: tamen hic dicemus de ꝑmis duabus solum: de alijs autem inferius.

¶ Querit̃ vtruz de pulsu possit esse scĩa. Arguit̃ ꝙ nõ: cui⁹ partes nõ sunt cognoscibiles nec totũ: sed ptes pulsus nõ sunt cognoscibiles: g̃ ꝛc̃. Maior pz ꝑ phy. tex. cõmẽ. 1. Minor pz per Aui. in l'ra: q: saltẽ mot⁹ depressionis ꝛ qes intercidens nõ possunt cognosci. Preterea si de eis esset scĩa: Hippo. de eis fecisset mentionem in medicina: h̃ nõ fecit: g̃ ꝛc̃. ℣ In oppoᵐ est Aui. h̃ ꝛ G. in suis libris de pulsib⁹ ꝛ multi alij auctores medicine. ℣ Ad hoc dico ꝙ de pulsibus põt esse scĩa: cui⁹ rõ est: q: de oĩ eo qḋ est vtile ꝛ difficile põt esse scĩa: vt apparet ꝑmo de aĩa. tex. cõmen. 1. sed cognitio pulsus est multũ vtilis: q: per pulsum iudicamus circa operationes cordis qḋ est fons caloris ꝛ vite ꝑncipiũ. Itẽ est difficilis multũ propter diuersitatẽ differentiarũ pulsuũ: g̃ ꝛc̃. ℣ Ad ꝑmã ꝛ ad minorẽ dico ꝙ lz ille partes nõ apprehendant̃ a multis: apꝑhẽdunt̃ tñ ab aliquib⁹ qui sunt excellentissimi tact⁹ qualis fuit. G. Et dato ꝙ nõ omnes eius differẽtie cognoscant̃: tñ ille que cognoscunt̃ sũt maxime vtilitatis. ℣ Ad aliud dico ꝙ ars nondũ erat cognita de pulsib⁹ tẽpore Hippo. ꝛ ideo de ipsa mentionẽ nõ fecit Hippo.

¶ Querit̃ gñaliter circa pulsum: q: ĩmediate ante capitulũ de pulsibus dixit ꝙ pulsus ꝛ vrina sunt de sigñationib⁹ vniuersalib⁹ ꝛc̃. vtrũ sigñatio sumpta a pulsu vel ab vrina sit certior. Et vr̃ que sumit̃ a pulsu sit certior q̃ sig̃tio sumpta ab vrina: q: sig̃tio sumpta a pulsu est ab opõnib⁹. ab vrina aũt est ab exeũtib⁹: sz sup̃ dicebat̃ capl'o de accidẽtib⁹ ꝛ sigñationib⁹ ꝙ sigñatio ab opõnib⁹ est ꝑma ꝛ perdurãs: que ṽo ab exeũtib⁹ nõ est ꝑma: lz sit perdurãs. ℣ Oppositũ arguit̃: q: illa est maxime incerta cognitio signi ex cui⁹ varietate sumit̃: sed significatio a pulsu est hmõi: g̃ ꝛc̃. Minor apparet auctoritate. G. in ĩtroductorio pulsuũ cap̃. 2ᵒ. dicẽtis ꝙ nõ est adeo parua cã que pulsuz nõ diuertat ꝛ ꝑmutet. ℣ Dõz ꝙ in significationib⁹ vniuersalib⁹ dispõnũ corpis loquẽdo ꝯtingit reperire triplicẽ diuersitatẽ signoꝝ: vt pz per. G. in cõmen. illius afor. 12. ꝑᵉ pti. Paroxismos ꝛ ꝯsistẽtias. ꝛ in ꝑ de crisi. cap̃. 5ᵒ. nã q̄dã sigñant sup salute ꝛ morte. q̄dã aũt de spẽ morbi. ꝛ q̄dã de digõne ꝛ indigestione. Itẽ opz distinguere de sigñatione sumpta a pulsu: q: accipit̃ ꝺm seipsam: aut in cõparatiõe ad cognitionẽ medici: tũc dico ꝙ si loquamur de signis salutis ꝛ mortis ꝛ de signis specierũ morbi ꝛ loq̄mur de sigñatione pulsus ꝺm seipsam sigñatio sumpta a pulsu est certior q̃ sigñatio sumpta ab vrina. Et hoc apparet. 1. auctori. Haly. in. 7. sue theorice dispõnis regalis. cap̃. 2ᵒ. q diffiniẽs pulsum dicit ꝙ pulsus est preco qui nõ mẽtit̃ narrãs occulta corporis motib⁹ ꝯtrarijs ꝛ manifestis. Sed cũ signũ sumptũ ab vrina aliq̄n mentiat̃: g̃ signuz a pulsu est certius q̃ ab vrina. Preterea h̃ arguit̃ rõne ꝙ significatio sumpta a pulsu est ab operatione: sed ab vrina est ab exeunte: sed sigñatio ab operatione est ꝑma ꝛ ꝑdurans: sigñatio aũt ab exeunte nõ est prima lz sit perdurans vt sup̃ dicebat̃: quare ꝛc̃. Preterea illa significatio est certa quo ad salutem ꝛ mortẽ que significat super membrũ in quo est primo vita ꝛ mors: sed pulsus est hmõi ꝛ nõ vrina: q: pulsus sigñat super dispositionẽ cordis in quo est vita ꝑmo ꝛ ei⁹ oppositũ: vrina aũt super nutritiua: q̃re ꝛc̃. Itẽ pulsus etiã significat sup dispositiones morbi vniuersales ꝛ maxime super illas que ꝯsequunt̃ dispositionez cordis sicut est febris: q: significat super cor: ꝛ ip̃m cor est ꝓpriuz subm̃ febris: q̃re ꝛc̃. ꝛ iõ dicebat. G. 2. de crisi. cap̃. 4ᵒ. de signis febris quartane ꝙ nulla est certior sigñatio sup eas q̃ ꝑ pulsum: q̃re ꝛc̃. Si aũt loquamur de pulsu nõ ꝺm se: sed in cõparatione ad cognitionẽ medici: tunc dico ꝙ signũ sumptũ a pulsu super predicta est debile ꝛ fallax: ꝛ hoc modo significatio ab vrina est certior medico. cuius rõ est 3ʳ. quaꝝ due posite sunt ab Halya. ꝛ 3. a. G. Prima est: q: opz medicũ debentẽ recte iudicare de pulsu habere in mẽte oẽs differẽtias pulsuũ. nunc aũt ille que habẽt nomina ĩposita nõ habent̃ in mente alicuius medici nedũ illa que nõ habẽt nomina ĩposita. Scḋa cã incertitudinis pulsus est: q: opz medicũ hẽre q̄dã mediũ inter differentias pulsuũ ad qḋ cõparet oẽs diuersitates pulsuũ. modo hoc mediũ difficillimũ est imaginari. Tertiaz cãm ponit. G. ꝙ opz medicũ esse optimi tact⁹ ꝛ cõplexionis tẽperate. talis aũt rarissime inuenit̃. Et ad sui difficultatez ꝛ incertitudinẽ ẽt facit mutatio a q̃libet leui cã. ꝛ iõ signũ ab vrina est certi⁹: tamẽ siquis haberet istas tres ꝯditiones certius iudicaret q̃ per vrinã. si loq̄mur de signis digõnis ꝛ indigestionis certius per vrinam: q: sicut dicit. G. in thegni. sup̃fluitates inspiciunt̃ ꝑꝛ cogni-

tionem. dixit aũt in dispõnib⁹ vniuersalibus: q2 in particularibus nõ est inuentũ ꝙ ab exeũtibus sumat certioꝛ vt ab vrina sup vesicam a sputo super membra: nec ab egestione super intestina.

Dub^m 3^m ❡ Dubitaret aliqs circa diffinitionẽ pulsus hic positã: q2 cũ cõponat ex motu ⁊ quiete q̃re potius diffinit Aui. per motũ q̃ꝫ per qetẽ: cũ ita sit ex duplici motu sicut ex duplici quiete vt dicet statiꝫ: ergo est mala quo ad genus. Preterea male dicit cõpositũ ex diastole ⁊ systole: q2 pulsus solũ dr̃ a pulsatione. pulsatio aũt fit solum a diastole siue ĩpulsiõe. Preterea videt̃ ꝙ sit diminut⁹ q̃tũ ad finẽ: q2 nõ solũ habet̃ regimẽ pulsus per attractioneꝫ aeris: sꝫ ẽt ꝑ expulsionẽ fumosaꝝ supfluitatũ que hñt ipm corrũpere que ꝑ pulsum expellunt̃. Ad p^m dõm ꝙ pulsus est mot⁹: ⁊ lꝫ in pulsu ĩtercedat quies: hoc nõ est per se ⁊ ex p̃ma ĩtẽtione nãe: ꝓpter qd̃ notãdũ ꝙ quies põt ĩtercidere in pulsu z^r. Nã ipse pulsus põt cõparari ad duo. Uno mõ q̃tũ ad virtutẽ efficiẽteꝫ. s. ad aĩam. Alio mõ ad ipm mobile. s. ad coꝛ ⁊ arterias: tũc dico ꝙ illa quies ꝯsiderata in respcũ ad virtutẽ fortẽ qd̃ est mot⁹ qdã: q2 lꝫ sit ibi quies q̃tuꝫ ad subm: tñ q2 ĩtẽdit̃ a nã saltẽ intẽtiõe scda: q2 mot⁹ ibi ĩtẽdit̃ intẽtione p̃^a nãe: iõ põt dici ꝙ ibi est mot⁹ ⁊ opõ nãe sicut in tenẽdo brachiũ extẽsuꝫ. Si aũt cõparet̃ ad mobile tũc qes nõ ĩtercidit ex intẽtiõe nãe: sed ex nec̃itate motuum ꝯ̃rioꝝ iter quos nec̃io cadit qes media: ⁊ sic pꝫ ꝙ qes vel nõ ĩtẽdit̃ a nã vel solũ ĩtẽtione z^a. ꝑꝑ qd̃ mag̃ se retulit ad motũ qui intẽtiõe p̃^a intẽdit̃ a nã: q2 per motũ caliditas cordis tẽperat̃ nõ per quietẽ. Ad z^m dõm: ꝙ lꝫ pulsus sit mot⁹ cõposit⁹ ex diastole ⁊ systole: tñ hoc nomẽ pulsus est ĩpositũ a pulsatione siue diastole mag̃ q̃ꝫ a systole: q2 nõia ĩponimus ꝺm ꝙ cognoscimus: ⁊ q2 eleuatio est nobis notioꝛ q̃ꝫ depressio: iõ ⁊c̃. Nã dicet statiꝫ ꝙ systoles est paucis nota: diastoles aũt q̃si oĩb⁹. Ad z^m dõm ꝙ iste mot⁹ bene cõplet̃ per expulsionẽ: sꝫ de ipsa nõ tetigit expͤsse: sꝫ dedit ĩtelligẽ ꝑ suũ oppo^m qd̃ est attractio. vel dr̃ ꝙ nõ fecit mentionẽ de expulsione: q2 regimẽ spũs est ꝑꝑ euẽtationẽ ⁊ flabellationẽ que tẽperiẽ inducit in spũ: ⁊ q2 temperies mag̃ cõplet̃ per euẽtationẽ q̃ꝫ per expulsionẽ fumosarũ superfluitatũ: iõ ⁊c̃. ❡ Ulterius notãdũ ꝙ lꝫ dicat̃ ꝙ mot⁹ q est attractio aeris ꝑ pulsuꝫ hẽat euẽtare ⁊ tẽperare calitatẽ spũs: tñ hec euẽtatio nõ solũ cõplet̃ ꝑ motũ pulsus sꝫ ẽt anhelit⁹. Et iõ dic̃. G. in lib. de vtilitate pulsus. c. i. ꝙ ẽ vna eadẽq̃ꝫ vtilitas ãhelit⁹ ⁊ pulsus. s. ad regẽdũ spũm. dr̃nt tñ in duob⁹. s. in sbto ⁊ in fine. in subto qdẽ: q2 pulsus fit ꝑ coꝛ ⁊ arterias: sꝫ ãhelit⁹ ꝑ pulmonẽ. Itẽ ĩ fine: q2 pulsus ẽ ꝑꝑ tẽperiẽ spũs cordis ⁊ arteriaꝝ: sꝫ ãhelit⁹ ẽ solũ ꝑꝑ tẽperiẽ spũs cordis: ⁊ iõ mẽbꝛa anhelitus in hoc famulant̃ cordi.

Dub^m 4^m ❡ Et ex h̃ appet solo cuiusdã dubitatiõis difficilis. s. que sit maioꝛ nec̃itas in vita an nec̃itas pulsus vel anhelit⁹. Et dõm ꝙ anhelit⁹ põt cõparari ad duo. s. ad euẽtationẽ spũs cordis vel arteriarũ. si ad euẽtationẽ pulsus q fit in corde: tũc anhelit⁹ est mag̃ nec̃ius q̃ꝫ pulsus: q2 mẽbꝛa anhelit⁹ in h̃ famulant̃ cordi. Sed cõparat⁹ euẽtationi pulsus arteriaꝝ: dico ꝙ pulsus est mag̃ necessarius q2 est ꝑꝑ euẽtationẽ p̃mi p̃ncipij. iõ dicit. G. de vtilitate pulsus. c. i. ꝙ p̃uato anhelitu statim moꝛit̃ aĩal non aũt p̃uato pulsu: q2 ablato pulsu ab arteria vna nõ ꝑꝑ h̃ moꝛit̃ aĩal: ita ꝙ opatio anhelit⁹ vt sic est cõioꝛ ⁊ nobilioꝛ ⁊c̃. Ad hec dico ꝙ h̃ fecit ꝓ tãto vt ĩueneret ꝙ motus ꝑ se ĩtẽdit̃ in pulsu. nã ꝑ motũ diastoles restringit̃ caloꝛ nãlis: ꝑ motũ aũt systoles expellunt̃ fumose supfluitates: ⁊ h̃ reqrit̃ per se ad pulsuꝫ: sed ꝙ per qetẽ ĩtercidat: hoc est per accidẽs: q2 soluꝫ hoc est q2 alij erãt diuersi mot⁹ ⁊ ꝯtrarij ĩter quos necesse est cadere qetẽ mediã: vt ꝓbat Ph̃s 8° physi. tex. cõmẽ. 6z. ⁊ rõnẽ hui⁹ assignat talẽ: q2 aut mobile qd̃ ꝑ motũ acq̃siuit formã vnã ĩ eodeꝫ ĩstãti in quo est formatũ vna forma ⁊ est in motu ad aliã ꝯ̃riã: aut in alio ⁊ alio instãti. si in eodẽ: ergo duo ꝯ̃ria erũt simul in eodẽ qd̃ est ĩpossibile: ergo hoc erit in alio ⁊ alio instãti. Sed cũ ĩter quelibet duo instãtia sit dare tp̃s mediũ: ergo inter quoslibet mot⁹ ꝯ̃rios erit dare quietẽ mediã. Põt aũt hoc declarari in sp̃alib⁹: q2 si in eodẽ instanti in quo aliqd̃ mutat̃ de albo in nigrũ subm dealbaret̃ ⁊ denigraret̃: ⁊ cũ nigredo sit forma acq̃sita per motũ dealbatio eẽt denigratio: cũ mot⁹ sit idẽ in termino ad quẽ vadit. h̃ aũt est falsum: ergo opꝫ ꝙ in alio ⁊ alio instãti dealbet̃ ⁊ denigret̃ ĩter que cadit necessario mediũ. pꝫ ergo ꝙ ĩter quoslibet duos ꝯ̃rios cuiusmodi est tactus ⁊ pulsus cadit quies media. Ex h̃ ergo appet q̃re diffinit pulsum per motũ potius q̃ꝫ per qetẽ: cũ quies nõ per se acq̃rat̃: sed ĩtercidat tanq̃ꝫ ineuitabile. Iteꝫ ẽt q2 hic videt̃ sonare h̃ nomẽ pulsus a pulsatione que est qdã motus localis. ❡ Ulterius intelligẽdũ ꝙ lꝫ per se ĩter quoslibet alios mot⁹ cadat quies media tñ per accidens hoc ĩpedit̃: puta qñ mobile mouet̃ duob⁹ motib⁹. vno ꝓprio ⁊ alio alieno. v. g. si aliqs curreret versus oriẽtẽ: ⁊ tũc intraret nauem que moueret̃ motu ꝯ̃rio. s. versus occidẽtẽ. vel si foꝛmica ambularet sup cãnã ⁊ cãna instãter caderet deoꝛsum cũ foꝛmica eẽt sursum: tũc moueret̃ duob⁹ motib⁹ ꝯ̃rijs simul. vel si musca volaret sup rotã motã motu ꝯ̃rio volationis: tũc illi mot⁹ essent ꝯtinui per accidẽs. Et ex hoc soluit̃ qdã qd̃ ꝯsueuit obijci de mola descendẽte ⁊ de grano milij ꝓiecto versus molaꝫ: q2 videt̃ ꝙ faciat molã quiescere in aere: q2 anteq̃ꝫ moueat̃ granũ milij deoꝛsum oꝫ quiescere: ⁊ hoc nõ põt esse nisi mola quiescat: sed hoc soluit̃ vt dictũ est de alijs. Ulterius intelligendũ ꝙ lꝫ per vnũ motũ pulsus fiat expulsio fumosarũ supfluitatũ: tñ ista expulsio est alia ab expulsione facta in mẽbꝛis: q2 fit ab alia virtute. nã virtus expulsiua mẽbꝛoꝝ nõ posset attrahere: imo distinguit̃ ab attractiua ⁊ fit a diuersis virtutib⁹ attractio ⁊ expulsio mẽbꝛoꝝ: sꝫ in motu cordis nõ est sic: q2 illi duo mot⁹ fiunt ab vna ⁊ eadẽ virtute: qd̃ ꝓbat̃: q2 vna virtus per se intẽdit vnũ finẽ: sed cũ virtus cordis per se intẽdat vnũ finẽ. s. vite ꝯseruationẽ: iõ est vna virtus a qua ꝓcedũt illi duo mot⁹. s. diastoles ⁊ systoles: ⁊ illi mot⁹ ambo ꝓpoꝛtionant̃ vni motui circulari tñ nõ est perfect⁹ mot⁹ circularis ⁊ simplex ⁊ vnifoꝛmis: q2 cũ nõ sit p̃mus motus nec coꝛ p̃mũ mobile simpl'r ⁊ in toto vniuerso: iõ ⁊c̃. opꝫ ꝙ deficiat a motu p̃mi mobilis qui est perfecte circularis ⁊ simplex ⁊ vnifoꝛmis: vt vult Cõmẽ. in libello de suba oꝛbis ca. z. tñ mot⁹ coꝛdis est ei ꝓpoꝛtiõalis ⁊ mag̃ similis q̃ꝫ aliqs alius mot⁹: q2 homo est minoꝛ mũdus: ⁊ iõ iste motus reperit̃ in oĩbus aĩalibus perfectis ⁊ solũ in eis.

❡ Consideratio aũt que attendit̃ in pulsu: aut est vniuersalis: aut particularis ꝺm vnãquãq̃ꝫ egritudinem. Et nos quidẽ hic de vniuersalib⁹ regulis scientie pulsus loquemur: ⁊ ꝑticulares ad loquẽdũ de egritudinibus particularib⁹ in posterioꝛib⁹ reseruabim⁹. Dicemus ergo ꝙ quisq̃ꝫ pulsus est cõposit⁹ ex duob⁹ motibus ⁊ duab⁹ quietib⁹. Oĩs nãq̃ꝫ pulsus ex diastole ⁊ systole est cõposit⁹. Post h̃ vero necesse est vt ĩter oẽs duos ꝯtrarios motus quies ĩteruenĩat. Impoĩe est nãq̃ꝫ ꝙ mot⁹ vnus alij motui ꝯtinuet̃ postq̃ꝫ spatio eoꝝ applicat̃ terminus ⁊ extremitas in effectu: hoc tñ in scia naturali declarabit̃. Postq̃ꝫ igit̃ hoc ita est ĩpoĩe est qn in vnoquoq̃ꝫ pulsu anteq̃ꝫ alius ꝯsequat̃ q̃tuoꝛ interueniant partes. s. mot⁹ duo ⁊ quietes due. s. mot⁹ eleuationis ⁊ quies inter ipsam ⁊ depꝛessioneꝫ ⁊ motus depꝛessionis ⁊ quies inter ipsam ⁊ eleuationem.

❡ Hic declarat diffõnẽ p̃dictã. Prĩo oñdit qũo hic dꝫ q̃ri cognitio pulsus. Scdõ declarat illã diffõnẽ quo ad qddã. ibi (Dicem⁹ igit̃.)

Dub^m 5^m ❡ Dubitaret aliqs circa istã z^{am} partẽ: q2 dicit ꝙ qes ĩtercidit ĩter duos mot⁹ ꝯ̃rios de nec̃itate: q2 nõ p̃nt ꝯtinuari adinuiceꝫ. Nõ vr̃ q2 ponam⁹ ꝙ ꝓijciat̃ lapillus sursum ⁊ obuiet turri cadẽti: tũc lapis ille descẽdit: aut ergo qescit anteq̃ꝫ descẽdat aut non: si nõ habeo ꝓpositũ: nec est dõm sursum qescere: ergo ĩter illos motus ꝯ̃rios nõ ĩtercidit qes media. Ad h̃ solet dici hoc est veruꝫ qñ illi mot⁹ ꝯ̃rij fiunt sup eãdẽ lineã rectã: sed si fiant sup lineã obliquã nõ oꝫ. Alij dicũt ꝙ h̃ est verũ qñ mot⁹ sunt cõpleti: sed qñ nõ sunt cõpleti nõ: sed h̃ nõ vꝫ q2 soluũt. nã ẽt in motu facto in eadẽ linea põt esse ꝯ̃rietas sine qete media vt in exẽplo p̃dicto. sil'r ĩ motu nõ cõpleto vt pꝫ in eodẽ exẽplo. Dõm ꝙ mot⁹ ꝯ̃rij p̃nt ꝯiungi mobili z^r. Uno mõ ex se: q2 mobile ex se moueat̃ vtroq̃ꝫ motu ꝯ̃rio: ⁊ tũc dõm ꝙ ĩpoĩe est ꝙ motoꝛ moueat̃ ex se duob⁹ motib⁹ ꝯ̃rijs sine quiete ĩtercidẽte. cui⁹ rõ est: q2 mot⁹ ꝯ̃rij sũt ad ꝯ̃rios terminos. ⁊ cũ vni⁹ mot⁹ sit vnus terminus: si vnus mot⁹ ꝯtinuaret alteri: tũc motoꝛ accederet ⁊ recederet simul a termĩo qd̃ est ĩpoĩe. ꝓbatio ꝯñtie: q2 rõne vnius mot⁹ tẽdit ad terminũ ei⁹ ⁊ rõne alterius ꝯ̃rij recedit ab eodẽ: q̃re ⁊c̃. ⁊ h̃ est verũ nõ solũ de motu locali: sꝫ ẽt de motu alterationis ⁊ cuiuslibet alteri⁹ mot⁹ vt in dealbatiõe ⁊ denigratione ⁊c̃. Alio mõ p̃nt duo mot⁹ ꝯ̃rij ꝯiũgi in eodẽ mobili in quod vnus sit ꝓpꝛius ei ⁊ alter sit extrinsec⁹ ⁊ mot⁹ alterius: ⁊ h̃ modo bene ꝯtingit moueri duob⁹ motib⁹ ꝯ̃rijs sine quiete ĩtermedia vt pꝫ in coꝛpoꝛib⁹ celestib⁹: q2 planete mouent̃ motu ꝓpꝛio ab occidẽte in oꝛiẽs ⁊ motu terminamẽti ab oꝛiẽte in occidẽs sil'r ⁊ semel: ⁊ hoc mõ turris ẽt cadẽs mouet lapidẽ deoꝛsuꝫ qui per ꝓiectionẽ ibat sursuꝫ ⁊ sic ad argumẽtũ. Ulterius est ĩtelligẽdũ ꝙ cã ĩtercidẽtie quietis in pulsu ĩter diastolẽ ⁊ systolẽ nõ solũ est ex nec̃itate motuũ ꝯ̃rioꝝ absolute: sed ex nec̃itate finis: lꝫ nõ sit de p̃ma intentione nãe sicut est mot⁹ sꝫ z^a ꝙ in pulsuꝫ fecisset: sed req̃sita est duplex quies pꝛo tãto. nã mot⁹ q̃libet est ꝑꝑ fineꝫ: ⁊ iõ habito fine cessat motus. mõ q2 dilatatio fit ꝑꝑ refrigerationẽ caloꝛis vitalis ⁊ ꝑꝑ dilatationẽ acq̃rit̃ refrigeratio ei⁹: iõ oꝫ ꝙ cesset: ⁊ q2 nõ oꝫ ꝙ stati expellat̃ nisi qñ ẽ aer ille attract⁹ supflue calefact⁹ ⁊ ꝯstringit̃ coꝛ ⁊ arterie ⁊ ipm expellũt: ⁊ q2 nõdũ est caloꝛ vitalis super-

flue calefact⁹ in se ꝓꝓ expulsionē aeris q ipm calefaciebat qescit postea recipiūt eleuationē vt tēpereť: ꝛ sic appet ꝙ nō solū intercidit qes ex necessitate motuū ꝯrioꝝ: sed ex intētiōe nāe que agit ꝓꝓ finē: lꝫ sit de secūda intētione nāe ꝛ motus de prima.

¶ Depressionis vō motus apud plurimos medicoꝝ nullo mō sentiť: sed apud alios est cū aut in forti pulsu sua fortitudine sentiť: aut in pulsu magno ꝓpter eleuationē sui: aut in duro ꝓpter multā sui refrenationē: aut in tardo ꝓpter lōgiquitatē tēporis sui mot⁹. Gal. quoqꝫ dixit lōgo tēpore nō fui sollicit⁹ ex depressione. Postea vō nō quieui tangēdo donec ex eo aliqd ꝑcepi: ꝛ postea illd cōpleui. Nā postea porte pulsus mihi aperte fuerunt. Qui vō ista studuerit vt ego percipiet illud qd ꝯsecutus fui. Et lꝫ ita sit vt dicit: in plurimis tamē dispositionib⁹ depressio nō est sensu percepta.

¶ Hic ostēdit quō sumiť signatio a pulsu. Prio ostēdit hoc quātū ad vnā ꝑtē pulsus. s. qꝫtū ad depssionē. Scđo ondit h qꝫtū ad totuz pl'suz. ibi (Cā vō ob quā.) ¶ Iuxt p^am ꝑtē nōndū ꝙ notāter dič plurimos. nā z^x est cognitio de mō depssiōis. Una ē positiua. s. qn cognosco post qetē eleuatiōis arteriā ꝯstrigi ꝛ talis nō cogſcit apd plimos medicoꝝ. nā sič dič Auer. i. 4. colli. ca. 16. oꝫ ꝯbētē iudicare recte ꝯ motu depssiōis hr̄e tria in se. p° cognoscē oēs dr̄ias pulsuū. z° multo tpe exercitari in eis. 3° ꝙ hēat tactū optimuꝫ. ꝛ qꝛ hec nō sunt apud plurimos medicoꝝ sꝫ paucissimos: iō ꝛč. Alia est cognitio eius ꝑuatiua. s. accipiēdo totū tps in quo arteria nō ꝑcutit digitū: ꝛ hec cognitio apud alios ꝛ apud plurimos est manifesta.

¶ Causa vō ob quā statutū fuerit tangere venas brachij est facilitas ꝓbendi ipꝫ: ꝛ ꝙ homo nō est sollicit⁹ vt ipm discooperiat ꝛ rectitudo situs ipsius ꝓpter rectitudinē cordis ꝛ eius qd est iuxta ipm. Et opꝫ qdem vt sit tactus manu suꝑ latus existēte: qm̄ si manus suꝑ vola plante extēdať in latitudine augmentū prebet ꝛ ex eleuatione diminutionē facit ꝛ etiā diminuit ex longitudine ꝛ ꝓpric in macilētis. Et resupinata augmentat in eleuatione ꝛ longitudine. Opꝫ ꝓterea vt tactus fiat in hora qua ille cuius pulsus est sit ab ira remot⁹ ꝛ gaudio ꝛ exercitio ꝛ oib⁹ passionib⁹ ꝛ saturitate que grauedinē facit ꝛ fame ꝛ dispōne relinquēdi ꝯsuetudines ꝛ renouādi vsus. Et opꝫ ēt vt sit de pulsu experimentū tēperati nobilis: ita vt alius ei cōpareť.

¶ Docet signare ꝑ pulsuꝫ qꝫtū ad se totū. Et q̄tuor facit sič q̄tuor ponit ꝯditiōes q̄s ponit reqsitas ad talē signationē. Et p° ponit ꝓmā. Scđo scđam. Tertio tertiā. Quarto quartā. z^a ibi (Opꝫ qdaꝫ.) 3^a ibi (Opꝫ preterea.) 4^a ibi (Et opꝫ etiā.)

Dub^m 6^m ¶ Circa partē illā. (Cā vō ob quā.) queriť vtrū fiat melius iudiciuꝫ in pulsu tāgēdo circa pect⁹ qꝫ brachiū. Et arguiť ꝙ circa pect⁹: qꝛ qn aliq̄ duo cōparanť ad aliqd 3^m: ita ꝙ vnū eoꝝ magis distat ab eo qꝫ aliud: per illud melius ꝛ certius iudicamus qd est ei propinquius: sed pect⁹ est cordi ꝓpinqus qꝫ brachiū: ergo ꝛč. ¶ Oppo^m huius dicit. A. ¶ Ad h dico ꝙ certius iudiciū dať de pulsu ꝑ brachiū: ꝛ h pōt declarari ꝑ tres cās q̄s ponit Aui. in lr̄a q̄s nō pōt reperē. ¶ Ad illd qd obijciť dico ꝙ maior est vera nisi ipediať illd qd est ꝓpiqui⁹ ꝛ non illud qd est remotius: ꝛ ita est in ꝓposito: qꝛ pulsus brachij est linearis ꝛ rect⁹ ꝛ etiā timpoꝝ in aliquo loco: sꝫ pulsus pectoris est tortuosus ꝛ difformis: quare nō valet.

Dub^m 7^m ¶ Queriť circa eandē partē vtrū. s. melius iudiceť de pulsu ꝑ brachiū dextrū qꝫ per sinistrū. Et vi° ꝙ sic: qꝛ ꝑ illā ꝑtē pulsus melius iudicať in q̄ ipe pulsus appet magꝭ manifestus: sed h est magis in dextro qꝫ in sinistro eo ꝙ in dextro est maior caliditas: quare ꝛč. ¶ Oppo^m dicit. A. ꝛ oēs alij. ¶ Ad h dico ꝙ melius iudiciuꝫ fit de motu cordis ꝑ brachiū sinistrū qꝫ ꝑ dextrū. cui⁹ cā est z^x. Una ē qꝛ in latē dextro situať epar ꝛ fel que sūt mēbra valde calida: ꝛ ideo mittūt multū de calore ad brachiū sibi ꝓpiquū. s. ad dextrū: ita ꝙ nō solū hꝫ calorē arteriaꝝ cordis: sꝫ ēt epatꝭ ꝛ fellis: ꝛ iō ꝓꝓ nimiaꝫ caliditatē aliūde veniētē nō pōt bene dari verū iudiciū circa cor: lꝫ multo plus sibi influať a corde. in latere aūt sinistro nō est hec: q̄re ꝛč. Alia cā est quā nunqꝫ ab alio audiui: qꝛ cor est magꝭ ꝓpinquū brachio sinistro. in vētriculo aūt cordis sinistro gn̄ať spūs trāsiens ꝑ arterias que faciūt pulsuꝫ. a dextro aūt ventriculo cordis fluit sanguis q nō est ita calidus. ꝛ iō ꝓpter ꝓportionē ꝓpingtatū sinistri vētriculi cordis cū sinistro brachio fit melius iudiciū in sinistro qꝫ in dextro. Et ex hoc pꝫ solutio ad illud qd obijciť.

Dub^m ¶ Queriť vlterius vtꝝ sit melius tāgē pulsuꝫ iuxta manū qꝫ in medio brachij. Et arguiť ꝙ in medio brachij: qꝛ sič se hꝫ in flōmia: ita vi° se hēre in pulsu: sed in medio brachij fit melior flōmia qꝫ iuxta manū: ergo ꝛč. Itē mediuꝫ brachij est ꝓpingus cordi qꝫ sit iuxta manū: ergo certius signabit suꝑ cor. ¶ Oppo^m vult Auic. ¶ Ad h dico ꝙ melius est tangere brachiū iuxta manū qꝫ in medio ei⁹ ꝛ qꝫ in aliq̄ alia ꝑte: qꝛ in medio brachij: lꝫ vene sint discooꝑte carne nō tn̄ arterie. Et eodē mō dico ī alijs ꝑtib⁹ corpis ꝓter qꝫ ī tiporib⁹. ꝛ ad h ille arterie que sunt ī timporib⁹ nō sūt recte: sꝫ in brachio sic iuxta manū. nā ibi sūt discooꝑte carne ꝛ hn̄t ibi sitū rectū: ꝛ iō ꝑ eas trāsit spūs sič dꝫ. ¶ Tunc ad illud qd obijciť dico ꝙ verū ꝯcluderet si ꝑs illa est discooꝑta: sed qꝛ ibi latet arteria sub venis: iō nō valet.

Dub^m ¶ Diceret aliqs ibi (Opꝫ ꝓterea vt tact⁹.) nō vi° ꝙ ille cui⁹ pulsus tāgiť debeat eē remot⁹ ab ira ꝛč. qꝛ īfra docebit cognoscē pulsuꝫ irati ꝛ tristis ꝛ letantis ꝛ oīum taliū dispōnū. Dōm ꝙ nō vult per hoc dicē quin ad medicū spectet ēt h ꝯsiderare: qꝛ ibi docebit oēs tales pulsus cognoscē: sed hoc facit pro tāto vt coartet se ad nālē dispōnē: nā oīa hec hn̄t pulsuꝫ alterare ꝛ permutare a sua nālitate: ꝛ qꝛ rectū est iudex sui ꝛ obliqui: ideo vt recte iudicet de pulsibus deficiētib⁹ a recto ꝛ nāli opꝫ ꝓmo hēre pulsus nāles. ¶ Tēperati nobilis.) Notādū ꝙ h lr̄a pōt z^r exponi. Uno mō rectificādo h ad tēperamētū corporis medij ꝛ tēperati īter corpa. talē. n. pulsuꝫ opꝫ cognoscere: qꝛ semꝑ cognitio extremoꝝ referť ad mediū. nā sič cōplexio lapsa nō cognosciť nisi in cognitione ad tēperataꝫ vt dr̄ in z° thegni tracta. z3. ꝓm Haly. ita pulsus corporis lapsi in cōparatione ad pulsum hoīs tēperati. Alio mō pōt exponi referēdo ad dispōnē meliorē suiipsius in sui optima sanitate que est nālis: ꝛ hunc etiā opꝫ cognoscere pulsum egressum a nāli quātus sit eius recessus ꝛ defectus a nāli nisi in cōparatione ad dispōneꝫ sui meliorē. Et hec est vna de causis difficultatꝭ cognitiōis pulsus q̄s posuit Halyab. 7. theo. cap. z°. qꝛ semꝑ opꝫ hēre in mēte sua aliqd mediū cui oēs alij cōparenť: ꝛ tale mediū difficillimū est imaginari. ¶ Notādū ꝙ nō excludit ꝓꝓ hoc quin in systole sit: lꝫ non ita manifeste sicut in diastole. nā in systole est attēdere latitudinē ꝛ altitudinē ꝛ eoꝝ opposita: sed qꝛ hec non percipiunť a nobis: iō de ea nō expressit. dedit aūt eam intelligere per diastolē.

¶ Amplius dicemus ꝙ genera ex qbus medici pulsus dispōnē cognoscunt ꝓꝫ ꝙ ipsi referūt sunt decē: qꝫuis eis fuerit necessariū vt posuissent ea nouē. Genus qdē qd est sumptum ex qꝫtitate diastoles. Et genus qd est sumptū ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos. Et gen⁹ qd est sumptū ex tꝑe cuiusqꝫ motionis ꝛ genus qd est sumptū ex eēntia instrumēti. Et genus qd est sumptuꝫ ex eius eūone aut repletione. Et genus qd est sumptū ex caliditate tact⁹ ipsius aut friditate. Et genus qd est sumptū ex tēpore quietis. Et genus qd est sumptuꝫ ex pulsus eq̄litate aut diūsitate. Et genus qd est sumptū ex ei⁹ ordinatiōe diuersitate sui aut inordinatione. Et genus qd est sumptū ex pōdere. Genus vō quātitatis pulsus signať ex qꝫtitatibus suoꝝ triū diametroꝝ que sunt ipsius longitudo ꝛ latitudo ꝛ eius ꝓfunditas.

¶ Pri⁹ docuit qd ē pulsus ꝛ modū signandi ꝑ ipm: hic ondit q̄t ꝛ q̄ sūt dr̄ie gn̄ales q̄ attēdunť in pulsib⁹ ꝑ q̄s signamus suꝑ dispōnes corpis. Prio ꝓmittit q̄t ꝛ q̄ sint dr̄ie iste. Scđo eas ꝯclarat. ibi (Genus vō qꝫtitatꝭ.) ¶ Iuxta p^am ꝑtē notādū de eo qd dicit. gn̄a: qꝛ lꝫ dicanť gn̄a vel spēs vel dr̄ie vl' q̄litates pulsuū: tn̄ diuersis rōnib⁹. nā dn̄r gn̄a īquātū sub istis sť diuerse spēs pulsuū. dn̄r spēs īquātū oēs cōprehēdunť sub h gn̄e qd est pulsus. dn̄r dr̄ie inquātū ꝑ h diuersificanť pulsus. nā dr̄ia est qua differunt a se singula vt dicit Porphyrius: ꝛ ꝓm hoc ītitulať lib. G. de differētijs pulsuum. dn̄r aūt q̄litates: qꝛ ꝓꝫ istos pulsus diuersos diuersimode disponiť corpus. mō Aui. hic accipit p° mō: iō dič gn̄a. ¶ Scđo notandū ꝙ pulsus pt cōponi cū h ꝙ ē gen⁹: ꝛ h mō ē sensus ꝙ gn̄a pulsus ex qb⁹ medici cognoscūt dispōnē sui corpis ꝛč. Alio mō pōt cōponi cū lꝫ dispōnē: vt sit sensus ex qb⁹ medici cognoscūt dispōnē pulsus ꝛč. Et ꝓm hāc z^am dispōnē dicemus ꝙ h dicit vt insinuet nobis ꝙ ad hoc vt medicus hēat perfectā notitiaꝫ pulsus duo reqrunť. Prio ꝙ cognoscat eēntiā pulsus in seipo. Scđo ꝙ cognoscat qd significet in corpore humano. Mō ex cognitione dr̄iaꝝ gradualiū plus

cognoscit medicus pulsum ſm seip̄m in sui eēntia: ⁊ ideo dixit hic Aui. amplius dicem⁹ ꝙ gn̄a ⁊c̄. vt per h̄ differat ista cognitio quā hic tradit de pulsu a cognitiōe quā ponet īfra que est de pulsu nō ſm se: sed vt referꝫ ad cās eoꝝ. ¶ Tertio notādū de sufficientia ⁊ distinctione istoꝝ generū pulsuū. nam de ipsa inuenitꝫ triplex opinio. Una est ſm Auer. 4. colliget cap̄. 17. ⁊ ſꝫ veritatē qui dicit ꝙ sunt solum. 7. Alia est ſm. G. in libro de differētiis pulsuū quā hic allegat Auicē. cū dicit ꝙ gn̄a ex qbus medici. i. Gal. p̄ de differentiis pul. cap̄. 2. ⁊ eius sequaces ꝙ sunt decē. Alia est opinio Aui. ꝙ sunt tm̄ nouē. Et ideo vt oēs isti saluentꝫ nec videantꝫ cōtradicē est sciendum ꝙ sufficientia ⁊ distinctio istoꝝ generum pōt sic accipi. Nam dr̄ie vel sunt essentiales faciētes aliud: vel accidētales solū alteratū faciētes. Si p̄m pōt qnqꝫ modis ꝯtingē: naꝫ vel sumitꝫ ab efficiēte: vel a virtute: vel q̄ntitate mot⁹ īter se aut q̄litate eiusdē: aut q̄ntitate qetis: aut ab habitudīe ptiū adīuicē. Si p̄m tūc surgit p̄a spēs seu dr̄ia h̄n̄s tm̄ duo mēbra. s. fortis ⁊ debilis. Si 2m īsurgit 2a spēs: vel dr̄ia h̄n̄s tres ptes. s. magnus paru⁹ vel medriocris. Si 3m tūc īsurgit 3a h̄n̄s simil'r disiūctiue tres ptes. s. velox tardus vl' medi⁹. Si 4m. 4a. s. spissus seu freq̄uēs tardus vl' mediocris. Si 5m h̄ est 2r: aut cōparatiōe vel habitudine absoluta: aut cū respectu. Si p̄m tūc īsurgit 5a dr̄ia. s. eq̄lis vl' diuersus. Diuersus aūt subdiuiditꝫ: nā talis diuersitas vel ſuat ordineꝫ: ⁊ dr̄ ordinat⁹ vel nō: ⁊ dr̄ īordinat⁹: ⁊ q2 hec est spēs diuersi pulsus: iō est subdiuisio vni⁹ dr̄ie ō dictꝭ idcirco nō facit diuersaꝫ spēm eq̄ p̄mā cū aliis. iō dixit Aui. ꝙ sunt nouē. Si v̄o talis cōparatio fit in respcū ad etateꝫ sic īsurgit 7a dr̄ia. s. boni pōderis vel mali pōderis: q̄re iste solū sunt eēntiales ⁊ vere dr̄ie: iō Auer. nō posuit nisi. 7. spēs pulsus: sed si volumus adiūgē ēt dr̄ias accn̄tales: tūc vel sumūtꝫ a q̄litatib⁹ tāgibilibus: ⁊ sic habetꝫ pulsus calīus vel fridus vel tēperat⁹ ⁊ est 8a dr̄ia: ⁊ p hāc datꝫ ītelligitꝫ dr̄ia ex q̄litatib⁹ passiuis sūpta: vel a dispōne īstrumētali q̄ est q̄litas 2a: ⁊ sic īsurgit 9a dr̄ia. s. durū molle vel mediocre: vel a ꝯtēto in ip̄o īstrumēto et ita insurgit vltima. s. plenū vel vacuū: ⁊ hec sufficiant.

¶ Sunt ergo in eo nouem pulsus dispositiones simplices ⁊ composite.

¶ Hic ꝯcludit numerū dr̄iarū pulsus que sunt in h̄ p̄ gn̄e. Prīo facꝫ hoc. Scd̄o eū declarat. ibi (Et nouē qdē.) ¶ Iuxta p̄mā ptē notādū ꝙ h̄ merito īfertꝫ ex dictis: q2 cū h̄ genus sumatꝫ in cōparatiōe ad q̄ntitatē ꝯtinuā ſm q̄s sunt tres diametri. ⁊ q̄libet istoꝝ triū habeat tres modos ⁊ ter tria faciāt nouē: iō nouē erūt dispōnes simplices sumpte a q̄ntitate. que aūt sint iste statim declarabit. ¶ Secūdo notādū de eo qd̄ dicit (et cōposite) nō debet ītelligi ꝙ velit dicere ꝙ cōposite sint etiā nouē: q2 sunt multo plures vt patebit: sed vult dicere ꝙ nō solum sub hoc genere quātitatꝭ sunt nouem differentie pulsuū simplices: sed etiā sub hoc genere sunt composite que sunt tot quot sunt diametri adinuicem combinati.

¶ Et nouem quidem simplices sunt longus curtus et mediocris ⁊ lat⁹ strictus ⁊ mediocris ⁊ ꝓfundus apertus ⁊ mediocris. Longus aūt ille est cui⁹ partes in lōgitudine plus sentiuntꝫ q̄ꝫ nālis absolute qui est ꝓ certo eius qui cōplexionem habet temperataꝫ: aut naturalis qui est eius qui huic est propinquus ⁊ est temperatus cui est ꝓpriū. ⁊ tu qdem iam prius sciuisti differentiam inter eos. Curtus v̄o est ei contrarius. Et inter eos est mediocris: ⁊ tu qdē iudicabis ſm hanc regulam in sex que remāserunt. Compositarū v̄o ex his simplicibus quedā sunt que nomen habent ⁊ quedam que nomine carent. Ille enim qui in longitudine ⁊ altitudine ⁊ latitudine est augmētatus vocatꝫ magnus ⁊ qui in his omnib⁹ est diminut⁹ vocatꝫ paruus. Et qui inter eos existit tēperatus. Qui v̄o in latitudine ⁊ altitudine est augmentatus vocatꝫ grossus. Et qui in eis est minutus dicitꝫ subtilis. Et q̄ est īter eos est equalis.

¶ Hic declarat istas dr̄ias. Primo simplices. Scd̄o cōpositas. ibi (Cōpositarū v̄o.) ¶ Circa p̄m notādū ꝙ cā q̄re sunt nouē ē: q2 diametri sūt tres lon. lati. ꝓfun. mō q̄libet istarū h̄ꝫ tres dr̄ias. s. duas abūdātias: q̄rū vna est v̄sus plus vt lōgitudo. alia v̄sus minus vt curtitas: ⁊ mediū īter hec: ⁊ sic de aliis duob⁹. ⁊ q2 ter tria faciunt nouē: iō ⁊c̄. ¶ Notādū ꝙ lōgitudo sumitꝫ in pulsu ⁊ eius ꝯ̄riū ⁊ mediū eoꝝ ſm cognitionē n̄ram q̄ntū ad numerū digitoꝝ p quos tangitꝫ arteria. nā sic dicit Halya. 7° theo. cap̄. 3°. pulsus tēperatus in spē humana dꝫ sentiri sub q̄tuor digitꝭ in lōgū. si ḡ sentiatꝫ sub. 5. dicetꝫ lōg⁹. si sub trib⁹ dicetꝫ curt⁹. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ Aui. volēs notificare pulsuꝫ mediū tāgit obscure 3r mediū. nā qd̄dā est mediuꝫ absolute vt tēperamētū simpl'r semp: aliud est mediū parū deficiēs ab eo vt corpis parū lapsi ab optima que aliq̄n accipitꝫ ꝓ tēperata a medico: de q̄ dicit. G. in. 2. thegni. tex. cōmē. 21. ſꝫ Haly. ꝙ aliq̄n deficiēs ab hac paꝝ lapsa dr̄ ōficē ab optima. Tertio mō dr̄ mediū vel tēperatū nō absolute in spē hūana: sed ꝓ tēperamēto qd̄ ōbetꝫ alicui īdiuiduo q̄n est in suo eē meliori. Et oīa ista tria media p̄n̄t adaptari ad hec que ponuntꝫ extrema p̄n̄t dici in comparatione ad ea. v̄. g. de longo curto ⁊ medio. Nam ille dicitꝫ pulsus longus qui sentitꝫ sub maiori numero digitoꝝ q̄ꝫ pulsus corporis temperati simpliciter vel parum deficientis ab eo vel q̄ꝫ in tēperato alicuius indiuidui ⁊ curtus per oppositū ⁊c̄.

¶ Generis aūt qd̄ ex qualitate percussionis vene in digitos sumptum est tres sunt spēs. Fortis ⁊ ipse est qui apud diastolē tactui resistit: ⁊ debilis qui est ei oppositus: et eq̄lis qui est inter eos. Generis quoqꝫ qd̄ est tēpore cuiusqꝫ motionis sumptū est tres sunt species. Velox ⁊ est qui motum in breui tēpore cōplet. Et tardus ei cōtrarius. Et equalis inter eos existens.

¶ In ista parte no. ſm genus pulsuū qd̄ sumitꝫ ex q̄litate ꝑcussiōis vene in digitis. Notādū ꝙ in h̄ gn̄e pulsuū accidit deceptio multotiēs apud medicos sicut dicit Gal. in lib. de differētiis pulsuum cap̄. p̄: q2 aliq̄n putam⁹ ꝙ sit fortis q̄n est magnus eo ꝙ est lōgus latus ⁊ altus: ⁊ tū nō est ꝓpter hoc forte simpliciter vt hic loquimur: lꝫ sit fortis quodāmō. Simil'r cū dicimus ꝙ durus sit fortis: q2 fortiter resistit ꝓpter duritiē arterie: cū tamē nō sit fortis propter hoc. Similiter cū dicimus ꝙ pulsus altus sit fortis cuꝫ tamē non sit: ⁊ dato ꝙ multum eleuetur sursum. Deinde cum dicit.

¶ Generis v̄o qd̄ ex eēntia instrumēti sumitꝫ tres sunt spēs. Mollis q̄ ē recipiēs reditū ad īteriora ⁊ cōpressiōe facile. Et dur⁹ q̄ ē ei ꝯ̄rius. Et īter eos mediocris.

¶ Nota aliō genus qd̄ est ex mēsuratione motuū duoꝝ extremorum. s. dilatationis ⁊ ꝯstrictionis. Si p̄m sumitꝫ ꝓ tēpore qd̄ mēsurat ab vna diastole ad aliā. Dicit (mollis q̄ est recipiens reditū ad interiora.) sup. quare molle dicitur sup. q2 durum difficillime resistit tactui ⁊ molle facile cedit ei. quādo ergo arteria facile cedit tactui dicitꝫ pulsus mollis. quādo aūt resistit fortiter dicitꝫ durus. quādo mediocriter dicitꝫ medius. Deinde cum dicit.

¶ Generis aūt quod est sumptum ex eo qd̄ ꝯtinetꝫ tres sunt spēs. Plenus ⁊ ip̄e est q̄ sentitꝫ sic̄ si in ei⁹ foramīe eēt humor iplens de quo sollicitādū est vt pure euetꝫ. Et vacuus est ei ꝯtrarius. Et inter eos mediocris.

¶ In ista parte declarat aliud gen⁹ qd̄ est sumptū ex eo qd̄ ꝯtinetꝫ in arteriis. Notādū ꝙ pulsus plenus ⁊ vacu⁹ sentiuntꝫ ad sensuꝫ. nā plusus plenus sentitꝫ: q2 arteria appet plena: ac si eēt plena humore q̄ deberet euacuari. nā sicut in aliis reb⁹ subtilib⁹ vt in vtre pulsus percipitꝫ q̄n est plenus ⁊ q̄n vacuus: ita ⁊ in arteria.

¶ Et generis quidē ꝙ ex suo tactu sumptū est tres sūt species: calidus ⁊ frigidus ⁊ temperatus.

¶ Declarat sextum genus ⁊c̄. plane. Deinde cum dicit.

¶ Generis v̄o qd̄ est sumptū ex tēpore quietis species sunt tres. Frequens ⁊ ipse est in quo tempus sensatum qd̄ existit inter duas percussiones est breue qui etiam vocatꝫ cōsequens ⁊ spissus. Et ei contrarius rarus qui etiam dicitꝫ laxus ⁊ resolutus ⁊ īter eos mediocris. Et hoc quidem tempus est ſm ꝙ ex systole cognoscitꝫ. Si v̄o systoles nullo modo cognita fuerit erit temp⁹ qd̄ inter omnes duas diastoles cōtinuatur. Et si ipsa cognita fuerit erit ſm duo tēpora duoꝝ extremoꝝ.

¶ Notandū aūt ꝙ h̄. 7. genus est multū ꝯueniēs cū h̄ genere qd̄ sumitꝫ ex tēpore motus. nā tēpus motus ⁊ quietis ꝓportionantꝫ: sed differunt: q2 hoc sumitꝫ ex tēpore mēsurante motū cuius differentie sumuntꝫ a parte tēporis mensurātis motū que sunt velox tardus ⁊ medius aut qui in lōgo tp̄e cōplet ipsaꝫ: ita ꝙ ille dr̄ pulsus velox qui in breui tp̄e cōplet suā diastolē ⁊ systolē. tardus aūt qui longo tp̄e cōplet ipsam. medius aūt qui mediocriter. sed frequēs.

siue spissus ⁊ rarus refert ad modū quietis: ita ꝙ ille dr̄ frequens ⁊ spissus cui⁹ tēp⁹ q̄etis iter duas ꝑcussiōes plurib⁹ vicib⁹ accidit ⁊ ille dr̄ rarus cui⁹ tēpus q̄etis iter duas ꝑcussiones paucis vicibus accidit: ita ꝙ refert dicē velox ⁊ freq̄ns ⁊ tardus ⁊ rarus: sicut vbi gr̄a: pn̄t ire ad plateā velociter. s. currēdo ⁊ nō freq̄nter: q2 raro ⁊ paucis vicib⁹. Itē differt rarus ⁊ tardus: q2 possū3 tarde ⁊ pigriter ire ad plateā freq̄nter quo ad vices. ita est in proposito eodē mō. ¶ Scd̄o notādū ꝙ qn̄ dic̄ (Et h̄ q̄dē tēpus est b3 ꝙ ⁊c̄.) ꝙ per h̄ tēpus vult ostēdē h̄ tēpus qd̄ est inter duas q̄etes: q̄ūo a nobis cognoscit̄. ꝓp qd̄ notādū ad expōnē lr̄e ꝙ h̄ tēp⁹ q̄et̄ cognoscit̄ a nobis sicut systoles. nā systoles aut nō cognoscit̄ a nobis: ⁊ tunc dicimus est systoles nō vera: q2 tunc pro systole accipimus totū tempus qd̄ non pulsat. aut systoles cognoscit̄ a nobis: ⁊ tunc assignam⁹ duas q̄etes post diastolē. s. vnā que statim ɔsequit̄ diastolē ⁊ p̄cedit systolē ⁊ aliā ɔsequit̄ systolē: ⁊ tūc dr̄ systoles vera. ⁊ h̄ mō qn̄ systoles est a nobis cognita dicim⁹ ꝙ distinguim⁹ a q̄ete: ita ꝙ erit media iter duas quietes: quaꝝ vna est p̄cedēs: ⁊ alia est subseq̄ns: ⁊ tūc tēp⁹ q̄etis est vere notū: l3 nō sit ita maīfestū3 sicut qn̄ systoles nō est cognita a nobis: s3 qn̄ accipim⁹ ꝓ tp̄e q̄et̄ totū illd̄ tp̄s qd̄ ɔtīuat duas diastoles: tūc dico ꝙ qn̄ systoles nō est vere nota dr̄ tūc pulsus freq̄ns: qn̄ tp̄s qd̄ est manifestū inter vnā diastolē ⁊ alterā ꝙ sumit̄ ꝓ tp̄e q̄et̄ est breue. dicit̄ aūt rarus qn̄ est lōgus. dr̄ aūt mediocris qn̄ mediocriter se h3. Si v̄o systoles sit cognita: tūc dr̄ pulsus freq̄ns: qn̄ tp̄s mēsurās quietē que est post systolē vel ante ipsam est breue. dr̄ aūt rarus qn̄ est lōgū. Ut ḡ daret nobis hunc duplicē modū itelligere addidit hic ꝙ nō ɔsueuit itelligi nisi a paucis: ⁊ iō op3 sic ɔstruere lr̄am ⁊c̄. tp̄s sensatu3. i. sensibile ɔ⁊ ēt 2ius rarus qui dr̄ laxus. sup. alio noīe ⁊ hoc q̄dē tp̄s. s. qd̄ mēsurat q̄etē est nobis notū. sup. si pro q2 erit tp̄s. s. q̄etis sup. notū: q2. s. tp̄s mēsurat illū qd̄ iter vnā ⁊ aliā diastolem. Et si ipsa. s. systoles cognita fuerit sup. illud tp̄s quietis nobis notū: s3 duo tēpora sup. mēsurātia tp̄s duoꝝ extremoꝝ. s. quiet̄ que est post dilatationē ⁊ q̄etis que est post ɔstrictionē. Deīde cū dic̄.

¶ Genus v̄o qd̄ est sumptū ex equalitate ⁊ diuersitate est: aut equale aut diuersum. s. inequale. Et hoc q̄dem est per cōparationē similitudinis aut dissimilitudinis pulsuū aut partiū vnius pulsus: aut vnius partis pulsus in q̄nq3 reb⁹ magnitudine ⁊ paruitate aut fortitudine ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate spissitudine: aut raritate duritie ⁊ mollitie donec cōtingit ꝙ vnus pulsus est postrem⁹ siue diastoles citius ꝓpter vehementē calorē aut debilior ꝓpter debilitate3. Q2 si volueris dilatabis sermonē ⁊ ɔsiderabis in eq̄litate ⁊ diuersitate in tribus generib⁹ predictis alias partes: sed cōsiderationū fortitudo ad istas reducta est. Pulsus v̄o equalis absolute est ille qui in his oīb⁹ ē equalis: qui si in aliquo eoꝝ solo fuerit equalis in eo solo dicetur equalis: sicut si diceremus equalem in virtute aut equale3 in velocitate. Et similiter diuersus est ille qui nō est equalis aut absolute aut in aliqua re.

¶ In ista parte notat nobis octauū genus pulsuū qd̄ sumit̄ ab eq̄litate ⁊ diuersitate. Primo ostēdit sp̄ēs que accipiunt̄ b̄m hoc genus. Scd̄o b̄m hoc notat illas sp̄ēs vł differētias. ibi. (Pulsus v̄o eq̄lis.) ¶ Iuxta p̄mā partē notādū ꝙ in hoc gn̄e pulsuū nō cadūt tres differētie sicut in alijs: sed solū due. s. equale ⁊ ineq̄le siue diuersum. Cuius rō est: q2 vna istaꝝ obtinet locū nālis: alia aūt locū īnālis pulsus: q2 inter hoc nō est mediū sicut inter alia: ita ꝙ pulsus eq̄lis est nālis: ineq̄lis siue diuersus innālis: ⁊ ista eq̄litas ⁊ inequalitas sumit̄ ex similitudine partiū pulsus vel vnius ad alteꝝ. ¶ Scd̄o notādū ꝙ per hoc qd̄ dicit ⁊ hoc q̄dē ⁊c̄. vult ostendere Aui. q̄ūo sumit̄ equalitas ⁊ inequalitas siue diuersitas in pulsu: q2 attendit̄ in similitudine ⁊ in dissimilitudine. nā pulsus dicit̄ equalis: q2 h3 similitudinē aliq̄n. inequalis v̄o: q2 est aliq̄n dissimilis. ⁊ q2 similitudo attendit̄ in reb⁹ differētib⁹ que hn̄t in aliq̄ tertio cōuenire: ideo ⁊ eq̄litas simił̄r: ⁊ tūc ostēdit quot ⁊ que sunt illa iter que attendit̄ similitudo ⁊ dissimilitudo illa. ⁊ dicit ꝙ alie differentie. s. magnitudo ⁊ paruitas ⁊c̄. Et notāter dixit. 5. q2 ēt in alijs differētijs pōt eē similitudo: l3 nō ita manifeste sic̄ ⁊ in istis. 5. ¶ Ulterius notādū ꝙ h̄ qd̄ dicit (Et h̄ q̄dē est per cōparationē similitudinis aut dissimilitudinis pulsuū: aut partiū vni⁹ pulsus aut vni⁹ ꝑtis pulsus.) Iuxta qd̄ sciēdū ꝙ ista lr̄a pōt exponi 2r̄. Uno mō ꝙ fiat cōparatio pulsus solū ad duo: ⁊ tūc dicemus ꝙ hoc qd̄ dicit p̄ (Et hoc q̄dē est ꝑ cōparationē sil̄itudis ⁊ dissimilitudinis pulsuū) sit gn̄ale ⁊ tūc sup. ⁊ h̄ dr̄ 2r̄: q2 aut est cōparatio vni⁹ ꝑtiu3 pulsus sup. ad aliā vt cōparādo totā vnā pulsationē que est sub q̄tuor digitis ad totā alterā seq̄ntē penes q̄nq3 illas res vel aliq̄s earū. s. ꝙ vna tota pulsatio simił̄ alijs in magnitudine: ⁊ tūc erit ei eq̄lis. vel sit parua ⁊ alia ꝑua: ⁊ tūc erit eq̄lis ⁊ sic de alijs. Aut sup. pōt 2° mō fieri cōparatio vni⁹ ꝑtis pulsus sup. ad aliā. ⁊ h̄ erit cōparādo in eadē diastole partē vnā que est sub vno digito ad dictā partem que est sub alio: ⁊ vidēdo si sunt sil̄es sup. in aliq̄ illaꝝ triū differētiaꝝ: ⁊ tūc erunt eq̄les: si dissimiles in aliq̄ eoꝝ diceret̄ pulsus ineq̄lis. Alio mō pōt exponi ⁊ subtilius vt fiat cōparatio ad hoc ⁊ exponamus alr̄: ita vt per hoc qd̄ dicit: ⁊ hec q̄dē est per cōparationē similitudinis: aut dissimilitudinis pulsuū nō sit gn̄ale ad duo scripta nec illa veniāt ad eius declarationē sicut p̄: s3 dicit ꝙ pōt dici eq̄lis pulsus vel ineq̄lis cōparando vnā pulsationē que sentit̄ sub digitis ad aliā sequentē que sentit̄ tota sub q̄tuor digit̄ ponamus: ⁊ hoc b̄m aliq̄3 illarū differentiarū quinq3: aut sup. cōparatio partiū vnius pulsus. s. cōparādo partē vnā que sentit̄ sub vno digito ad aliā ꝑtē eiusdē pulsus que sentit̄ sub alio digito: aut sup. ē ꝑ cōparationē vni⁹ ꝑtis pulsus sup. ad seipsam que sentit̄ tm̄ sub vno digito. ¶ Et si dicas h̄ nō est poßē: q2 similitudo est rerū diuꝰ3 eadē q̄litas. Dōm ꝙ in eadē ꝑte pulsus que sentit̄ sub vno digito pōt esse diuersitas in p̄n° ⁊ in fine: q2 pōt esse velox in p̄n° ⁊ tardus in fine ⁊ durus in p̄n° ꝑcussionis ⁊ mollis in fine: ⁊ tunc erit diuersus. Si v̄o sit similis dispōnis in p̄n° ⁊ in fine: tūc erit eq̄lis b̄m hūc modū: ita ꝙ bene est respectu differentiū isto mō. ¶ Sed tu dices vlterius q̄ūo cōparatio attēdit̄ in q̄nq3 reb⁹ isto mō: q2 nō vr̄ esse verū de lōgitudine. nā longitudo pulsus capit plures digitos: ḡ in pulsu qui sentit̄ sub vno digito tm̄ nō poterit esse eq̄litas in lōgitudine: ita ꝙ vna pars dicat̄ esse equalis alteri in longitudine. nā si capiat minus q̄3 q̄tuor digitos nō diceret̄ pulsus lōgus: s3 medius vel curtus vt dicit Halya. Dōm ad hoc 2r̄. Uno mō ꝙ hec cōparatio in q̄nq3 reb⁹ vel accipit̄ ꝓprie sicut in toto pulsu cōpleto vł similitudinarie. ⁊ h̄ mō pōt attēdi in ꝑtib⁹ pulsus: ita ꝙ ꝑs vna q̄ est sub digito pōt dici lōga: q2 pulsus capit de digito in lōgo magis q̄3 vel lato vel in alto ⁊c̄. Uel dōm est alr̄ ⁊ melius: q2 intelligit ꝙ hec similitudo fuerit ī q̄nq3 reb⁹: vel q2 attēdit̄ similitudo in oīb⁹ vel q2 in aliq̄b⁹ eoꝝ. sufficit. n. ꝙ possit attēdi similitudo in partib⁹ pulsus q̄3tū ad q̄sdā dr̄ias. s. tarditate ⁊ velocitate vel duritie vel mollitie ⁊c̄. Sed in oīb⁹ partib⁹ pulsus simul cōparādo vnū totu3 pulsum ad aliū pōt bene attendi similitudo ⁊ dissimilitudo in oīb⁹ illis q̄nq3 differentijs qn̄ dicit ꝙ pulsus eq̄lis absolute est ille qui est eq̄lis in his q̄nq3 differētijs dict̄ ⁊c̄. ¶ Dixit (in magnitudine) vt q2 pulsus vnius digiti sit ita magnus sicut pulsus alterius digiti: ⁊ tūc erit ei eq̄lis: si maior vel minor ineq̄lis: ⁊ tūc ponit oēs illos q̄nq3 modos. nā magnitudo ⁊ paruitas faciūt vnū modū: fortitudo ⁊ debilitas aliū modu3. ¶ Donec ɔtingit ꝙ vnus pulsus.) Notandū ꝙ hoc pōt exponi dupł̄r. Uno mō referēdo cōparationem p̄dictā q̄3tū ad vnā diastolē in respectu ad aliā ⁊ ꝙ hoc explicet: ⁊ tūc debet exponi donec. i. sic ɔtingit ꝙ vnus pulsus postremus. i. seq̄ns aliū est citius. i. velocior. Alio mō pōt exponi subtilius referēdo ad cōparādū pulsum perceptū sub eodē digito dicēdo sic donec ɔtingit. i. ⁊ etiā ɔtigit ꝙ vnus pulsus siue diastoles. i. in sua dilatatione est postremus. i. in fine tardus ⁊ citius. i. velocius. in fine aūt est debilior sup. in fine q̄3 in p̄ncipio ꝓpter debilitatē sui caloris. ¶ S3 vlterius notādū ꝙ illa lr̄a (Q2 si volueris.) pōt exponi dupliciter. Uno mō referendo ad ea que dixit statim. nam exemplificat solū de duplici differentia pulsuū. s. de veloci ⁊ tardo cum dixit (postremus siue diastoles citius) ⁊ de forti ⁊ debili cū dixit (aut debilior.) mō dicit ꝙ si tu vis potes etiā exēplificare de equalitate ⁊ diuersitate cū alijs trib⁹ differentijs p̄dictis: q2 dixit p̄mo ꝙ poterat fieri cōparatio ista b̄m. 5. res. ⁊ exēplificauit etia3 tm̄ de duab⁹ differētijs: sed eodē mō pōt intelligi de magno ⁊ paruo: raro ⁊ spisso: ⁊ de duro ⁊ molli. Uel aliter ꝙ si volueris poteris dilatare sermonē nō solū adaptādo pulsum equalē ⁊ inequalē ad q̄nq3 differētias p̄dictas: sed etiā ad alias tres supra noiatas. s. ad genus sumptū ex vacuo ⁊ pleno ⁊ ex calido ⁊ frido ⁊ ex pōdere corporis ⁊ sic sunt q̄nq3 ⁊ tres dr̄ie que valēt. 8. que pn̄t applicari equali ⁊ diuerso sub quo cōprehēdit ordinatū ⁊ inordinatū: ita ꝙ in vniuerso sunt decē: ⁊ vtraq3 est bona expositio.

¶ Genus aūt qd̄ ex ordinatione ⁊ in ordinatione sumptum est duas h3 species: diuerse ordinatus ⁊ diuerse inordinatus. Ordinatus autē est ille cuius diuersitas habet ordinem cōseruatū super quem transit ⁊ est b̄m duos modos. Aut ordinatus absolute ⁊ est cū to-

tum illud quod ex eo prouenit non habet nisi tm̃ di-
uersitatem vnaꝫ. Aut ordinatus qui est proprie ⁊ ipse
est qui habet duas diuersitates aut plures: sicut si ibi
eẽt circulus ⁊ alius circulus ab eo diuersus: sed ambo
ad suum redirent ordinem sicut si esset vnus circulus.
Et inordinatus est qui est ei cõtrarius. Cũqꝫ certifica-
ueris inuenies ꝙ hoc decimũ genus est sicut esset no-
ni generis species intrans sub inequali.

¶ Postq̃ Aui. declarauit .9. genus pulsuuꝫ: in ista parte ipse decla-
rat genus nonũ ⁊ est genus qđ sumit̃ ab ordinatiõe ⁊ iordinatiõe.
¶ Juxta quã partẽ notãdũ ꝙ per hoc qđ dicit ꝙ pulsus diuerse
ordinat⁹ ⁊ diuerse inordinatus sunt due spẽs huius gñis. insinuat
ꝙ totũ hoc genus cõprehẽdit̃ sub pulsu diuerso: sicut spẽs ꝯtinet̃
sub gñe. ⁊ iõ dr̃ias huius partis cũ bene fueris certificat⁹ iuenies
ꝙ istud genus est subintrãs sub pulsu diuerso sicut spẽs ꝯtinetur
sub gñe: ⁊ iõ dixit in fine huius partis ꝙ cũ bene fueris certificat⁹
iuenies ꝙ istud genus est subintrans sub pulsu diuerso sicut spẽs
sub gñe: ita ꝙ pulsus q̃tũ ad .9. genus sic distĩguet̃: qꝛ alius est eq̃-
lis ⁊ alius ineq̃lis vel diuersus: ⁊ pulsus diuersi alius est ordinat⁹
⁊ alius inordinatus. ⁊ ex hoc habet̃ cã q̃re Aui. dicebat superi⁹ ꝙ
differẽtie spãles pulsuũ sunt tm̃ nouẽ: qꝛ cõprehendebat ordinatũ
⁊ inordinatũ sub diuerso gñe: aut accepit ipsa vt gña diuersa: ⁊ iõ
dixit ipsa esse decẽ gña. ¶ Ulterius notandũ ꝙ pulsus ordinat⁹ ⁊
inordinatus sunt diuersi: cuius rõ est: qꝛ ordo semper attẽdit̃ iter
diuersa: iter eadẽ aũt nõ: tamẽ nõ debẽt esse totaliter diuersa: sed
tali diuersitate que hẽat aliquã ꝓportionẽ sequẽtis ad p̃cedens:
⁊ ideo pulsus ille est simpliciter ordinatus qui in se hꝫ solũ vnã di-
uersitatẽ in qua est ordo: vt. ṽ. g. si aliq̃s pulsus primo sit magnus
postea paruificet̃: ⁊ postea redeat ad magnitudineꝫ a qua incepit
ad modũ circuli aut incepit ab vno pũcto ⁊ circũuoluit̃ redeundo
ad eũdẽ pũctũ: ita ꝙ dr̃ diuersus rõne diuersarũ partiuꝫ que sunt
magnũ ⁊ paruũ. Dicit̃ aũt ordinatus eo ꝙ in illa diuersitate est or-
do circularis: ⁊ dicit̃ iordinatus simplr̃: qꝛ in eo cadit tm̃ vna di-
uersitas. ordinatus aũt isti ꝓpinquus est: qꝛ hꝫ in se duas vel plu-
res diuersitates: tamẽ ille habent ordinẽ ad seinuicẽ. ṽ. g. sit aliq̃s
pulsus p̃mo magnus in vna sui diastole postea in alia paruificet̃:
⁊ hec est vna diuersitas. postea fiat rarus postea spissus: ecce alia
differẽtia. deinde redeat ad magnitudinẽ sicut p̃mo icepit ⁊ sic ad
modũ circuli. mõ iste pulsus est diuersus p̃mo: qꝛ in se cõcernit il-
las diuersitates. Jteꝫ est ordinatus: qꝛ inter illas diuersitates est
ordo ad modũ circuli. mõ iste pulsus est diuersus: nõ est aũt ordi-
natus simpliciter: qꝛ lꝫ ordo attendat̃ circa diuersa: nõ tamen de-
bent esse diuersa multũ: ⁊ ideo que nimiã habẽt diuersitatẽ rece-
dunt ab ordine: ⁊ qꝛ iste pulsus est hmõi respectu primi ideo desit
ab eo. Jnordinatus aũt est cuius diuersitas nõ habẽt ordinẽ in se-
inuicẽ vt ꝙ possit esse magnus modo tardus modo durus mõ ve-
lox ⁊c̃. ¶ Sed tu dices quõ dicit ipse ꝙ hoc decimuꝫ genus est ⁊c̃.
qꝛ supra numerãdo ista genera dixit ꝙ istud erat nonũ genus. Di-
cendum ꝙ vere arguis ẽm ordinem quẽ supra posuit Auicen. sed
ipse hic loquitur ẽm ordinem quẽ posuit Gal. in libro de differen-
tijs pulsuum cap. 3. vbi posuit genus sumptum ab equalitate ⁊ in-
equalitate nonuꝫ ⁊ sumptum ab ordinatione ⁊ inordinatione de-
cimum ⁊ genus sumptuꝫ a pondere. ⁊ ideo debet suppleri ꝙ hoc
decimum genus sup. ẽm intentionem Galeni.

¶ Debes aũt scire ꝙ in pulsu reperitur nã musice: qm̃
quẽadmodũ ars musice cõplet̃ per adiũctionẽ sonoꝝ
ẽm ꝓportionẽ comitantẽ eos iter acuitatẽ ⁊ grauita-
tẽ ꝑ circulos casuũ ⁊ tẽpoꝝ q̄ sunt iter eoꝝ ꝑcussiões:
sic est dispõ pulsus: qꝛ ꝓportio suoꝝ tẽpoꝝ in veloci-
tate ⁊ spissitudine est sic̃ ꝓportio sonoꝝ ei⁹: ⁊ ꝓportio
dispõnũ ei⁹ in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in q̃ntitate est
sic̃ ꝓportio adiũctionis ei⁹. Et quẽadmodũ tẽpus fe-
riendi ⁊ q̃ntitas sonoꝝ est cũ sunt ꝯueniẽtia ⁊ est cũ nõ
sunt ꝯueniẽtia. similiter est cũ ibi debilitates sunt ordi-
nate ⁊ est cũ sunt inordinate. Et ꝓportio etiã dispõnũ
pulsus in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in q̃ntitate est cum
est ꝯueniẽs ⁊ est cũ nõ: imo diuersa est. Et hic quideꝫ
est egrediens a genere considerandi ordinem.

¶ Jn ista parte ostẽdit decimũ genus pulsuũ qđ sumit̃ ex põdere.
Et primo notat hoc genus. Scđo ipm̃ diuidit in suas spẽs. ibi (Et
dicemus ꝙ pulsus.) Prima in q̃tuor: qꝛ p̃mo ad notificanduꝫ hoc
genus notat põdus qđ reperit̃ in pulsu ad ꝓportionẽ põderis re-
perti in sonis musicalib⁹. Scđo ostẽdit quot ⁊ que sunt ꝓportio-
nes musicales que attendunt̃ in pulsu. ibi (Gal. aũt videt̃.) Tertio
ostendit que sunt illa ex q̄bus sumit̃ hoc genus. ibi (Genus ṽo qđ
ex põdere.) Quarto ꝯcludit põdus repertuꝫ in pulsu. ibi (Et pon-
dus q̄dẽ est illud.) ¶ Ad euidẽtiã p̃me partis sciẽdũ ꝙ Aui. h̃ vult
dicẽ lꝫ sub obscuris ṽbis loquat̃ attẽdit̃ 2ˣ ꝓportio in sonis. Una
est rõne sonoꝝ qꝛ. s. aliq̃s est acut⁹ aliq̃s est g̃uis. Alia est ꝓportio
rõne tẽpoꝝ: ⁊ qꝛ ibi ꝯcurrit duplex tẽpus. s. mensurãs motũ ꝑcus-
sionis chordarũ instrumẽti ⁊ tẽpus mẽsurãs quietes que sunt in-
ter ꝑcussiones: iõ ab ipso tẽpore sumit̃ alia ꝓportio sonoꝝ. Et eo-
dem mõ est itelligẽdũ duas ꝓportiones reperiri in pulsu. Unã. s.
que correspõdet p̃me ꝓportioni sonoꝝ que est ẽm acutũ ⁊ graue
cui correspõdet in pulsu ꝓportio que est ẽm fortitudinẽ ⁊ debili-
tatẽ ⁊ ẽm q̃ntitatẽ diametroꝝ que est ẽm lõgũ latũ ⁊ altũ ⁊ ei⁹ op-
posita. similr̃ scđe ꝓportioni sonoꝝ que accipit̃ penes tẽpus mẽ-
surãs motũ ⁊ q̄etẽ correspõdet in pulsu ꝓportio que sumit̃ ẽm ve-
locitatẽ ⁊ tarditatẽ: ⁊ hoc correspõdet tẽpori mot⁹: ⁊ ꝓportio que
sumit̃ ẽm spissuꝫ ⁊ rarũ: ⁊ hoc respõdet tẽpori mẽsurãti q̄etem: ⁊
hoc est qđ vult dicere Aui. cũ dicit ꝙ in pulsu reperit̃ nã musice. i.
aliq̄d simile ei qđ ꝯsiderat̃ in musica quẽadmodũ ars musice. i. sic̃
accidit in sonis eufonia. i. bona sonoritas ex bona ꝓportione eoꝝ
adiuicẽ ⁊ mala sonoritas ex mala ꝓportiõe: ita ẽt in pulsu accidit
bonũ vel malũ põdus ex mala vel bona ꝓportiõe que est in eo.

¶ Sed circa istud decimũ genus dubitare ꝯtingit de duob⁹. Prĩo
ꝯtingit dubitare vtrũ põdus reperiat̃ in pulsu. Scđo dato ꝙ pon-
dus reperiat̃ in pulsu dubitare ꝯtingit vtrũ illud genus differat a
genere pulsus ordinati ⁊ inordinati. ¶ Ad primuꝫ dubiũ argueret
aliquis ꝙ nõ reperiatur pondus in pulsu: qꝛ pondus est ꝓportio
sonoꝝ musicalium: sed in pulsu non sunt soni musicales: ergo ⁊c̃.
ma. ⁊ mi. sunt note. ¶ Jn oppositum est Auicen.

Dubᵐ 10ᵐ

¶ Scđo querit̃ vtrꝫ hoc genus differat a gñe pulsus ordinati ⁊ in-
ordinati. Et arguit̃ ꝙ nõ: qꝛ põdus attendit̃ in pulsu ẽm circuluꝫ: ⁊
superius dixit ꝙ ordinatio attẽdit̃ in ꝓportiõe ẽm circulum etiã:
q̃re ⁊c̃. ¶ Jn oppoᵐ hui⁹ est Aui. q̄ dicit ꝙ decimũ genus est egre-
diẽs ⁊ diuersum a gñe ꝯsiderandi ordinẽ: q̃re ⁊c̃. ¶ Ad p̃ᵐ dõm ꝙ
põdus repit̃ in pulsu. 2° dico ꝙ alia est ꝯsideratio pulsus sumpta
a põdere ⁊ alia ab ordine. p̃ᵐ pꝫ: qꝛ si ꝯtingat attendere similẽ ꝓ-
portionẽ in pulsu sicut in sonis musicalib⁹: tũc sicut in musicalib⁹
sonis reperit̃ põdus: ita ⁊ in pulsib⁹: sꝫ hoc est: g̃ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ põ-
dus attẽdit̃ in musicalib⁹ solũ rõne ꝓportionis. nã tũc dr̃ fieri bo-
na melodia: qñ est bona ꝓportio inter sonos: ⁊ mala qñ est mala
ꝓportio ⁊ q̃ntũ ad acuitatẽ ⁊ g̃uitatẽ ⁊ q̃ntũ ad tẽpora mot⁹ ⁊ quie-
tis. Si g̃ reperit̃ ꝑcussio ⁊ tẽpus mẽsurãs ꝑcussionẽ ⁊ quietẽ: tunc
sicut in sonis attẽdit̃ ꝓportio ⁊ põdus inter hec ita ⁊ in pulsu. mi.
apparet. nã ab hoc sumit̃ genus põderis qđ est hẽre ꝓportioneꝫ
in suis ꝑcussionib⁹ ⁊ tẽporib⁹: ⁊ iõ dicebat. G. in suo libro de diffe-
rentijs pulsuũ ꝙ pulsus boni põderis est inter quẽ ⁊ dominũ eius
est bona ꝓportio. pulsus aũt mali põderis est iter quẽ ⁊ dominũ
eius est mala ꝓportio. vocãt aũt dominũ pulsus illũ hominẽ cui⁹
est pulsus ex q̄bus apparet ꝙ bonitas vel malitia põderis sumit̃
a bonitate vel malitia ꝓportionis q̃propter in pulsib⁹ est attendẽ
ꝓportionẽ: ⁊ per ꝯsequẽs põdus cũ põdus sit ꝓportio. ¶ Sed ad-
uertendũ ꝓpter solõnẽ scđe dubitationis ꝙ hoc genus sumptuꝫ
a pondere conuenit cuꝫ genere pulsus ordinati: qꝛ sicut in genere
pulsus ordinati ⁊ inordinati attendit̃ ꝓportio: ita in genere pon-
deris differũt tamẽ penes tria. Primo penes ea circa que atten-
ditur põdus. pondus aũt attendit̃ maxime circa tres diuersitates
pulsuum circa velox ⁊ tardum forte ⁊ debile ⁊ penes quantitates
diametroꝝ que sunt longũ latum ⁊ altum ⁊ eorum opposita. mo-
do genus pulsus ordinati ⁊ inordinati sumit̃ inter comparationẽ
tempoꝝ motus etiã tempoꝝ quietis: sed in genere sumpto a pon-
dere cõparat̃ vnus motus ad aliũ vt diastolem ⁊ systoleꝫ ⁊ quies
vna ad aliã. Jtẽ qꝛ genus pulsus ordinati ⁊ inordinati circuit oẽs
dr̃ias pulsus: sed genus sumptũ a põdẽ solũ reperit̃ in tribus p̃di-
ctis. Scđa differẽtia est: qꝛ in genere pulsus ordinati ⁊ inordinati
nõ attendit̃ ꝓportio musicalis: sed sufficit ꝙ in eis sit ordo circu-
li: sed in genere ponderis requirit̃ ꝓportio musicalis. Tertia dif-
ferentia est: qꝛ in genere ordinati ⁊ inordinati pulsus cõsideratur
ꝓportio absolute: sed in genere pulsus boni põderis est ꝓportio
cõsiderata in relatione ad hominẽ cuius est pulsus. ⁊ iam Gal. in
libro suo de pulsibus diffiniuit pulsum boni põderis in relatione
ad eũ cuius est. dicens ꝙ pulsus boni ponderis est ille inter queꝫ
⁊ dominũ est bona ꝓportio ⁊ in pulsu mali ponderis est mala ꝓ-
portio: ⁊ ideo pulsus ordinatus in pulsus se hꝫ q̃ pulsus põderis.
vnde põt esse ꝙ pulsus sit ordinatus: ⁊ tñ est mali põderis. ¶ Tũc
ex his pꝫ ad rões. Ad p̃mã dõm ꝙ lꝫ in pulsu nõ sit sonus tamen

Dubᵐ 11ᵐ

R°. ad. pᵐ

pondus eẽ quid

in ipſo eſt ꝓportio inter motus:ita ꝙ pondus vnde pondus non determinat ſe ad ſonos:ſed põt in vtraqꝫ pulſatione reperiri.ſ. ſoni ⁊ pulſus.⁋ Ad aliam patet ſolutio per iam dicta.

❡ Gal'.aũt videt̃ ꝙ id qd̃ põt ſentiri ex ꝓportionabilitatibus ponderis eſt ſm vnã ꝓportionẽ muſicarũ nominatarũ aut nõ nominataꝝ. Nominatarũ vͦo aut ſm ꝓportionẽ totius ⁊ quinqꝫ ⁊ eſt ꝓportio tripli cuꝫ eſt ꝓportio dupli adiuncta cuꝫ ꝓportione addentis medietatẽ ⁊ ipſa eſt que dicit̃ ꝓportio per quinqꝫ. Et ſm ꝓportionẽ que eſt per totũ ⁊ eſt dupla. Et ſm ꝓportionẽ que eſt per quinqꝫ ⁊ eſt addens medietatem. Et ſm ꝓportionẽ que eſt per q̃tuoꝛ ⁊ eſt addẽs tertiã. Et ſm ꝓportionẽ addentẽ quartã poſtea nõ ſentit̃.

❡ In iſta parte oſtẽdit quot ⁊ que ꝓportiones muſicales reperiũtur in pulſu. Primo facit hoc. Scd̃o cõparat has ꝓportiones ad cognitionẽ nr̃am.ibi(Et ego qdẽ miroꝛ.) ❡ Iuxta pͣmã partẽ notandũ ꝙ per hec que dicit Aui.colligit̃ ꝙ ipſe de iſtis ꝓportionibus pulſuũ modicã habuit cognitionẽ per experiẽtiã ſed ſolũ per ĩtellectũ. ❡ Scd̃o notãdũ ꝙ iſte ꝓportiões muſicales ſumunt̃ in reſpcũ ad nũeros. Et huiꝰ rõ eſt:qꝛ muſica ſubalternat̃ arithmetice que eſt circa numeros.nã muſica eſt de nuõ relato ad ſonos: ⁊ iõ iſte ꝓportiones ſunt circa nũeros.⁊ lꝫ iſte ꝓportiones ſint in muſica plures tñ in pluribꝰ reperiunt̃ ſolũ quinqꝫ quas hic notat Aui. Quarũ pͣ eſt ꝓportio totius ⁊ qnqꝫ vt qñ aliqs numerus ꝯtinet duplũ alterius ⁊ medietatẽ illius adhuc ſicut.5.ad.2.qd̃ cõtinet q̃tuoꝛ qd̃ eſt duplũ ad.2.⁊ cõtinet vnũ qd̃ eſt medietas dupli. Scd̃a eſt ꝓportio dupli vt qñ aliqd ꝯtinet duplũ alicuiꝰ vt q̃tuoꝛ ad.2.⁊.6.ad.3.⁊ hec ꝓportio alio noĩe dr̃ ꝓportio totius:qꝛ cõprehẽdit p̃ciſe totũ bis. Tertia eſt ꝓportio per.5.addens medietatẽ vt tria ad duo que ꝯtinet duo ⁊ medietatẽ duoꝝ:ſed pͣ proportio vltra hec addit duplationẽ. Quarta ꝓportio eſt per q̃tuoꝛ addẽs tertiã vt q̃tuoꝛ ad tria ⁊ tertiã partẽ triũ vt vnuꝫ:⁊ hoc alio noĩe dr̃ ſerquitertia. Quinta ꝓportio eſt qñ aliqd ꝯtinet aliud ⁊ vltra hoc quartã partẽ illius:⁊ iſto mõ ſe habẽt qnqꝫ ad q̃tuoꝛ:⁊ hec ꝓportio alio noĩe dr̃ ſerquiquarta. Poſtea ſubdit ꝙ in pluribꝰ vltra hãc ꝓportionẽ nulla alia ſentit̃. Et rõ huiꝰ eſt ſm Auer.4.colliget cap̃.16.qꝛ tẽpoꝛa percuſſionũ pulſuuꝫ ſunt valde breuia:⁊ iõ pauce ꝓportiones poſſunt in eis cõſpici:⁊ qꝛ tẽpꝰ ſeny eſt lõgius: ideo in ſene poſſunt conſpici ꝓportiones vꝫ ad quartã.⁋ Sed videte iſte ꝓportiones nõ docent̃ cognoſci ad tactuꝫ per auctores ꝓpterea qꝛ habent modicũ entitatis:ſed per experientiã põt aliquis ex ſe hoc inuenire habito hoc ꝙ hic dicit̃. Deinde cũ dicit.

❡ Et ego quidem miroꝛ quomodo proportiones iſte per tactum diſcerni poſſunt. Dico tamẽ ꝙ ei eſt facile qui in gradu tangendi conſueuit ⁊ ꝓportionat̃ ſonos per artem poſtq̃ꝫ erit ei potentia cognoſcendi muſicã acquiſita ⁊ comparabit factum per notũ:homo etiaꝫ iſte cum ſuã intentionẽ ad pulſum reduxerit hmõi poterit diſcernere proportiones per ſenſum.

❡ In iſta parte comparat ad cognitionem noſtram.

❡ Genus vͦo qd̃ ex pondere eſt ſumptum eſt per comparationem ꝓportionis quantitatum proportionum quatuoꝛ tempoꝛuꝫ que ſunt duobus motibus ⁊ duabus quietibus. Et ſi ſenſus totum hoc diſcernere non poteſt tamen eſt per comparationẽ ꝓportionis quantitatum ꝓportionũ tempoꝝ diaſtoles ad tempus qd̃ eſt ĩter duas diaſtoles ⁊ ad vltimũ tẽpoꝛis in quo eſt motus ad tempus in quo eſt quies.

❡ In iſta parte oſtẽdit que ſunt illa in pulſu inter que attẽdit̃ hec ꝓportio a qua ſumit̃ hoc genus ⁊ cũ hoc excludit opiõnẽ quoꝛũdã ibi(Qui aũt ponũt.) Ad intellectũ ſnĩe huiꝰ partis opꝫ reminiſci cuiuſdã qd̃ dcm̃ fuit ſupꝛa.nã dcm̃ eſt ꝙ hoc decimũ genus attendit̃ ĩter tẽpoꝛa mẽſurãtia motus adinuicẽ ⁊ quietis.mõ ſuperius dicebat̃ ꝙ tẽpus quietis in pulſu poterat cognoſci dupl'r ſicut ⁊ ipſa ſyſtoles. Uno mõ vere.ſ.qñ ſyſtoles ẽ bene cognita.vel vere:qꝛ nõ põt vere cognoſci:niſi ẽt vere cognoſcat̃ quies p̃cedens eã ⁊ quies ſequens eã. Alio mõ põt cognoſci nõ vere:⁊ tũc dicitur totũ tẽpus qd̃ eſt ab vna diaſtole ad aliã:⁊ hoc mõ cognoſcit̃ tempus quietis a medicis modernis. Hoc intellecto dicit ꝙ tẽpus:⁊ ẽt ſyſtoles eſt vere cognitũ:tunc iſte ꝓportiones cõparant̃ ad ſeinuicẽ.ſ.inuicẽ.ſ.cõparãdo tẽpus motus ad tẽpus quietis ⁊ vnuꝫ motũ ad aliũ.ſ.diaſtolẽ ad ſyſtolẽ ⁊ vnã quietẽ ad aliã.ſ.quietem que eſt poſt diaſtolẽ ad quietẽ que eſt poſt ſyſtolẽ.nam oẽs tales cõparatiões ꝓportionũ iſtaꝝ ꝑtinẽt ad genꝰ boni vel mali põderi.

❡ Qui autem ponunt in hoc capitulo comparationẽ tempoꝛis motus ad tẽpus motus ⁊ tempoꝛis quietis ad tempus quietis mittũt capitulũ in capitulo:lꝫ huiuſmodi miſſio ſit tolerabilis ⁊ non ſit inconueniens: ſed tamen non eſt bona. Et pondus quidem eſt illud in quo proportiones muſice cadunt.

❡ Notandũ ꝙ iſta lr̃a ⁊ breuiter hec tota particula.vꝫ.ad illã partem(Et pondus)põt dupliciter exponi. Uno mõ ꝙ illi qui ponunt cõparationẽ tẽpoꝛis motus.ſ.dilatationis pulſus ad tẽpus motꝰ: ſcꝫ ꝯſtrictionis eius ſup.ſm aliquã predictarũ differentiaruꝫ.ſ.in magno ⁊ paruo veloci ⁊ tardo ⁊c̃.⁊ qui ponũt cõparationẽ tẽpoꝛis quietis.ſ.que eſt poſt dilatationẽ:ad tẽpꝰ quietis ſup.que eſt poſt ꝯſtrictionẽ ſup.peccãt qui mittunt capitulũ in capitulo.i.qui ponũt in libꝛo vel in capitulo capitulũ qd̃ nõ debet poni:qꝛ ponũt tempus quietis que eſt inter diaſtolem ⁊ ſyſtolem cum tempoꝛe diaſtolis:cum tamẽ nõ ſit notum tẽpus ſyſtolis nec vere quietis: ⁊ lꝫ huiuſmodi miſſio.ſ.capituli in capitulo ſit tolerabilis.ſ.apud eum qui cognoſcit ſyſtolẽ veram ⁊ veraꝫ quietẽ ⁊ non ſit incõueniens.ſ.talis miſſio apud eum:ſed tamẽ nõ eſt bona ſup.hec talis miſſio apud plurimos:qꝛ pauci ipſam cognoſcũt. Alio modo põt exponi nõ referẽdo tempꝰ vnius motꝰ ad aliud vel tẽpus quietis ad aliã quietẽ:ſed tẽpus menſurãs diaſtolẽ vnaꝫ ad aliã ⁊ vnã ſyſtolẽ ad aliã ⁊ vnã quietẽ que eſt inter diaſtolẽ ⁊ ſyſtolẽ ad aliã ⁊ vnã que eſt ĩter ſyſtolẽ ⁊ diaſtolẽ ad aliã.⁊ tũc dicemus ꝙ iſti peccant:qꝛ mittũt capl'm in capl'o.i.qꝛ illud qd̃ ꝑtinet ad vnuꝫ genus pulſuũ ponũt ſub alio gñe.ſ.ſub gñe pulſus põderis illud qd̃ ꝑtinet ad genus pulſus oꝛdinati ⁊ inoꝛdinati.nã talis cõparatio diaſtoles vnius ad aliã cõpetit generi pulſus oꝛdinati ⁊ inoꝛdinati:ſꝫ cõparatio tempoꝛis motꝰ ad tẽpus q̃etis ⁊ cõparatio motꝰ diaſtoles ad motũ ſyſtoles ⁊ q̃etis que eſt poſt diaſtolẽ ad q̃teꝫ que eſt poſt ſyſtolẽ:oĩa hec ꝑtinẽt ad genꝰ pulſus boni põderis ⁊ mali.

❡ Et dicemus ꝙ pulſus aut eſt boni põderis aut mali ponderis. Et illius quidẽ qui eſt mali ponderis ſunt tres ſpecies. Una eſt illius cuius põdus eſt mutatum ⁊ eſt iuxta pondus: ⁊ iſte eſt cuius põdus eſt pondus etatis que eſt iuxta etatem illius cuius eſt pulſus:ſicut cum iuuenes habent pondus pulſuũ pueroꝝ. Et altera eſt ſeparati ponderis ſicut cum pueri habent pondus pulſus ſicut ſenum. Et tertia eſt egrediens a pondere ⁊ eſt ille cuius põderi pulſus hominis nõ ſimilat̃ ⁊ multa egreſſio pulſus a pondere magnaꝫ in diſpoſitionibus ſignificat mutationem.

❡ In iſta parte diuidit hic decimũ genꝰ in ſuas ſpẽs:⁊ p̃mo in ſuas ſpẽs.ſ.in pulſuꝫ boni ponderis ⁊ in pulſum mali ponderis:poſtea ſubdiuidit pulſum mali ponderis in tres partes.

❡ Sed diceret aliqs de eo qd̃ dicit ⁊ tertia eſt egrediẽs a põdere. nã illud nõ videt̃ bene dictũ:qꝛ ſemp̱ genus dꝫ includi in oĩbꝰ ſpeciebus.cũ ẽ pulſus põderis mali ſit genus ad iſtas tres ſpecies:ẽ nulla earũ oĩno poterit eſſe extra pondus.⁋ Preterea Gal'.dicit in libꝛis de differentys pulſuũ cap̃.12.ꝙ ĩpoſſibile eſt pulſuuꝫ eſſe abſqꝫ rithimo ⁊ genus abſqꝫ pondere:etiaꝫ cũ rithimus pulſus ⁊ ꝯſonantia eius ſit ſuũ pondus.⁋ Preterea impoſſibile eſt aliqueꝫ egredi ab etate:ſed quelibet etas hꝫ ſuũ pondus in pulſu:ẽ ĩpoſſibile eſt aliquẽ egredi omnino a pondẽ pulſus:quapꝛopter illa tertia ſpecies erit ĩpoſſibilis.⁋ Ad hec oĩa dd̃m ꝙ egredi pulſum a pondere põt dupl'r intelligi. Uno mõ abſolute ⁊ oĩno:⁊ hoc modo nullus pulſus in mũdo eſt adeo diuerſus ⁊ inoꝛdinatꝰ quin ſit alicuius ponderis:qꝛ ſaltẽ eſt alicuius diſpoſitionis:⁊ per ꝯñs mali ponderis:⁊ hoc mõ ꝓbant omnes rõnes p̃dicte:⁊ ſic nõ intelligit hic Auicen. Alio mõ põt intelligi pulſum egredi a pondere.ſ.pulſus nãlis.ſ.ꝙ egrediat̃ a diſpoſitione nãli:⁊ hͦ põt eſſe tripliciter. qꝛ aut parũ deficit a naturali ⁊ eſt iuxta bonũ pondus:aut magis deficit ſicut cõtingit in etatibus diſtantibꝰ cũ pulſus permutant̃: aut eſt receſſus maximus a naturali ⁊ a pondere nõ abſolute:ſed ſm ꝙ debet̃ ſpeciei humane ⁊ ſic eſt tertia ſpecies mali põderis: ⁊ ſic intelligit hic Auicen. Cuius pondus eſt mutatũ ⁊c̃.

❡ De pulſu

C De pulsu equali ⁊ diuerso. Cap.2^m.

DIcunt ꝙ diuersi pulsus diuersitas aut est in multis percussionib⁹:aut in vno pulsu. Sꝫ q in vno pulsu diuersificatur:aut in multis diuersificatur partib⁹.s.in locis separatis in qb⁹cadūt digiti:aut in vna parte.s.in loco vnius digiti.

C Prius determinauit Aui.de pulsib⁹in gñali:in ista parte ꝯterminat de eis in spāli.Prīo quātū ad modos dr̄ias spāles eoꝝ. Scd̄o quantū ad cās oēs q̄ sunt cause spērū ipsoꝝ.ibi(Causaꝝ pulsus q̄dā sunt.)Pria ī duas.Primo facit qd̄ dcm̄ est.Scd̄o oñdit qs pulsus sit nālis ⁊ qs īnālis inter spēs pulsus.ibi(Cuiusqꝫ generꝫ ꝓnominatoꝝ.)C In p^a pte cū intendat determinare de pulsib⁹in speciali solū deter.de gñe pulsus equalis ⁊ diuersi in spāli:nō autē de alijs.Et cā quare in spāli de h̄ gñe deter.mag̃ q̄ꝫ de alijs est:qꝛ genus pulsus eq̄lis ⁊ diuersi circuit oē genus pulsus vt supi⁹ apparuit:⁊ iō ꝯterminādo de h̄ gñe in spāli pulsus ītermiscet secuꝫ de differētijs ⁊ spēb⁹ pulsuū alioꝝ:⁊ iō dicit iux̄ scd̄ꝫ de pulsu equali ⁊ diuerso.Itē refert se ad diuersum dans p ipm itelligere eq̄le:qꝛ maioꝛ est diuersitas in diuerso.Et circa hoc duo facit:qꝛ p̊ determinat de spēbus ⁊ differentijs pulsus diuersi magis gñalib⁹.Secūdo magis specialibus que hn̄t noīa spālissima.ibi(Ex eis est gazelans.)Prima in duas:qꝛ p̊ premittit diuisionem pulsus diuersi. Scd̄o exeqtur de mēbris diuisionis.ibi(Et vl'ius quēadmodum.) In prima pte vult dicere ꝙ sicut dicūt medici distinctio pulsus diuersi sumit̄ hoc modo:nā aut attēdit̄ in multis pulsib⁹vt cōparādo vnū totū pulsum qui accipit̄ sub quatuoꝛ digitis ad totū alium pulsum perceptū ēt sub quatuoꝛ digitis in differētijs supra dictis. Si in vno pulsu tm̄ hoc est 2^r:qꝛ vel diuersificat̄ vn⁹ pulsus quātuꝫ ad diuersos digitos:ita ꝙ eadē diastoles sentit̄ aliter sub vno digito q̄ꝫ sub alio:aut qꝛ sub eodē digito sentit̄ eadē ꝑcussio variata in principio medio aut fine.Et ex his appet ꝙ nō dꝫ medic⁹ volens percipere has diuersitates in pulsib⁹statim remouere manū a brachio sicut faciunt isti imperiti qui quotidie circuūt ciuitateꝫ: sed dꝫ expectare quousqꝫ centesima percussio fiat:vt dicit Egidi⁹ in suis versibus pulsuuꝫ:vel saltem.vꝫ.ad magnam horam.

Dubiū p^m

C Sed tu dices bene video qūo est diuersitas in multis pulsib⁹:sed nō videt̄ ꝙ in pulsu quantū ad diuersas partes arterie que capiūtur sub diuersis digitis possit accidere diuersitas:qꝛ mot⁹ rei continue dꝫ esse vnus:⁊ simil'r in omnibus suis partib⁹:sed cū arteria sit tota continua:ergo ipsa ⁊ cōtentū in ea debet eodeꝫ modo moueri ⁊ non diuersimode sub diuersis digitis sentiri.Itē multo minus dꝫ accidere diuersitas in vna percussione ꝑcepta solū sb̄ vno digito.Et cōfirmat̄ rōne alia:qꝛ vbicūqꝫ est idē agens ⁊ idem finis ⁊ idē instr̄m ibi dꝫ esse idem motus:sed in vna ꝑcussiōe pulsus: siue sit percepta sub vno digito vel plurib⁹ digitis sūt.ergo ⁊c̄.ma.pꝫ:qꝛ hec faciunt ad idētitatē mot⁹.mi.pꝫ:qꝛ ibi est eadē virtus q̄ agit motu pulsus ⁊ idem finis.s.tēperies pulsus:⁊ idem instr̄m.s.arteria ⁊ cōtentū in ea:q̄re ⁊c̄.// Ad hoc dd̄m vniu'r:qꝛ infra reddent̄ cause magis particulares cuiuscūqꝫ diuersitatis ꝙ est possibile cadere diuersitatē in pulsu quātū ad diuersas partes situales arterie in qb⁹cadūt plures digiti:⁊ etiaꝫ vna percussione sub vno digito percepta:⁊ rō huius est:qꝛ ad motū pulsus cōcurrūt tria.s.agens:ꝙ est virtus ⁊ finis.s.necessitas ⁊ instr̄m.s.arteria ⁊ contētum in ea:ex quolibet potest accidere diuersificatio:nā ex ꝑte virtutis potest diuersificari:qꝛ possibile est ꝙ virt⁹ sit debilis in vna ꝑte arterie ⁊ fortis in alia.Itē possibile est ꝙ maioꝛ nec̄itas sit in vna ꝑte q̄ꝫ in alia vt maioꝛ cal'itas sub vno digito q̄ꝫ sub alio.Iteꝫ ex parte instr̄i:qꝛ ipsa arteria est corpus mobile flexibile:⁊ iō dato ꝙ sit vna ⁊ cōtinua in se:tñ ꝑpter eius flexibilitatem accidit ꝙ nō mouetur equal'r:sicut siquis velle mouere vnaꝫ chordā nō moueret eam equaliter qꝛ torqueret̄.Sil'r in vna parte eiusdeꝫ pulsus pōt accidere diuersitas:qꝛ motus fit in tp̄e:mō nō est īconueniēs ꝙ ꝑꝑ diuersitatē dispōnis agentis sit diuersa ꝑcussio in p̄n°:q̄re ⁊ in medio ⁊ in fine:q̄re ⁊c̄.Et ex his appet solo ad rōnes ⁊c̄.

C Et illi⁹qdē qui in multis diuersus existit pulsibus est diuersus gradat⁹ equal'r currēs:⁊ ipse qdem est q ab vno icipit pulsu ⁊ ꝑmutat̄ ad maiorē eo aut ad minorē:⁊ ꝑcedit sic s̄m hāc regulā donec ꝑuenit ad finē in diminutione aut in augmēto per sil'em ordinē:deinde intersecat̄ ⁊ ad primā magnitudinē redit: aut rediens ex ꝑuitate sua sil'i reditu in ambab⁹ dispōnib⁹ ad p̄mā regulaꝫ:aut diuersificās postq̄ꝫ venerit a pncipio qd est hm̄ōi ad finē qui est hm̄ōi.Et est cū ad finē ꝑuenit ⁊ est cū itersecat̄ an̄ ipm:⁊ est cū addit supra ipꝫ donec intersecat̄:cūqꝫ intersecatur fortasse intersecat̄ in medio cessando.Et est cum agit ab hoc diuersum:⁊ illud est vt in medio sui interueniat mot⁹.Et pulsus quideꝫ cessationē habens est diuersus in quo expectat̄ mot⁹⁊ venit quies.Et ille qui in sui medio habet motū est diuersus in quo spectatur quies ⁊ venit motus.

C In ista ꝑte exequit̄ de mēbris diuisionis.Et tria facit:qꝛ p̊ exeq̄t̄ de pulsu diuerso:cui⁹diuersitas ꝑcipit̄ in multis pulsib⁹.Secundo exequit̄ de eo cui⁹diuersitas ꝑcipit̄ sub diuersis ꝑtib⁹ arterie.ibi (Diuersitas v̊o.)Tertio de eo cui⁹diuersitas ꝑcipit̄ sub eadē parte arterie.ibi(Ex diuersitate v̊o pulsus.)C Iux̄ p̄mā ꝑtē est notādū vt v̊ba Aui.reducant̄ ad ordinem:qꝛ ipsa inordinate ꝓponit ꝙ Aui.intēdit hāc distōnē:nā pulsus diuersus cui⁹diuersitas in multis pulsib⁹ reperit̄:aut est currēs cū eq̄li gradatione:aut nō ē currens cū eq̄li gradatōe.Si currit cū eq̄li gradatiōe:aut ītersecat̄ in suo motu aut nō:si ītersecat̄ in suo motu:aut redit ad sil'eꝫ dispositionē in qua erat prius:aut īcipit a magno ⁊ ꝑcedit v̊sus paruum: aut procedit a paruo versus magnum:⁊ vterqꝫ istorum duoꝝ modorum:aut intersecatur in medio ante fineꝫ aut in fine:construatur ⁊ exponatur textus sicut stat.

Dub^m 2^m

C Notādū est hoc verbum(Et est cū agit ad hoc.)Diceret aliqs v̄ꝫ ꝙ Aui.icludat oppositū in obiecto.Quia p̊ dicit ꝙ iste pulsus ē diuersus:postea dicit ꝙ est gradatim equal'r currēs:sed pulsuꝫ eq̄liter currere est pulsuꝫ eē equalē:ergo idē pulsus est eq̄lis ⁊ diuersus qd̄ est ipossibile.Dd̄m ꝙ 2^x est eq̄litas:nā q̄daꝫ est absoluta ⁊ hec distiguit̄ ꝯ diuersitatē reptā in pulsu:⁊ de hac nō ītelligit hic cū dicit equal'r currēs:sed de hac tu arguis/alia est eq̄litas s̄ꝫ qd:⁊ talis nō est aliō nisi qdā ordo rep̄t⁹ in diuersitate pulsus s̄m queꝫ ordo seruat̄ equal'r.s.ꝙ quāto ꝺscēdit a magno ad ꝑuū ī vna pulsatiōe:tāto adhuc ꝺscēdit ī alia vel ecōuerso ascēdēdo a paruo ad magnū:⁊ sil'r de veloci ⁊ tardo ⁊c̄.⁊ talis eq̄litas repit̄ ī pulsu q̄ idē est ꝙ vniformitas q̄dā:⁊ iō pōt exponi ⁊ illi⁹.s.pulsus diuersi ⁊c̄.ē diuersus equal'r currēs.i.currēs cū ordinata ⁊ eq̄li gradatione.

C Diuersitas v̊o pulsus in multis ꝑtib⁹vni⁹pulsus aut est in situ suaꝝ ꝑtiū:aut in motu suaꝝ ꝑtiuꝫ:h̄ diu̇sitas que est in situ suaꝝ ꝑtiū ē diu̇sitas ꝓportiōis ꝑtiū vene ad ꝑtes.Et qm̄ ꝑtes sūt sex erit illud qd̄ in eis cadit ex diu̇sitate sil'r.Diuersitas āt q̄ est in motu:aut est in velocitate ⁊ tarditate:aut in ꝯsecutiōe ⁊ p̄uētiōe.s.vt moueat̄ pars eius ante horā sui motus:aut post horā:aut in fortitudine ⁊ debilitate:aut in magnitudie ⁊ ꝑuitate:⁊ hoc totū:aut curret s̄m ordinē equalē:aut diu̇suꝫ in augmēto ⁊ diminutione:⁊ illd̄ qdē aut erit in duabus partibus:aut in tribus:aut in quatuoꝛ.s.in casu digitoꝝ.Et tu qdeꝫ cōponere poteris ⁊ ordinare.

C In ista parte determinat de pulsu diuerso:cui⁹ diuersitas reperitur in multis partibus eiusdem pulsus.

Dub^m 3^m

C Sꝫ dices tu qd appellat hic Aui.sitū ꝑtiū vene.Ad h̄ dicūt qdam ꝙ appellat p h̄ sex dr̄ias sit⁹suaꝝ ꝑtiū.s.an̄ retro:sursuꝫ deorsum: dextrū ⁊ sinistrū:⁊ hoc vult dicē Aui.qñ dic̄ ꝙ ꝑtes sūt.6.Sꝫ nō bene video qūo hec diuersitas sentiret̄ an̄ ⁊ retro ⁊c̄.nisi velles forte dicere ꝙ sentit̄ prius ⁊ posteri⁹:ita ꝙ sentiri p̄us sit sentiri an̄ ⁊ posteri⁹ post.Sꝫ hoc nō intēdit dicere hic Aui.qꝛ sentiri p̄us vl' posterius ꝑtinēt ad illd̄ mēbrū.s.ad diuersitatē ī motu de qua statim dicet:qꝛ ante horā aliquando post horam sui motus:sed h̄ nō est in situ partiū sed in motu eaꝝ.Et ideo dices aliter ꝙ hic appellat diuersitatē in situ q̄ꝫtū ad diuersitatē dimēsionū q̄ sunt.6.s.longitudo ⁊ curtitas:latitudo ⁊ strictitas:altitudo ⁊ ꝓfunditas:diuersitas ġ vnius pulsus in plurib⁹ꝑtib⁹vene est partiū vene s̄m dimēsiones.6.v̊.g.qꝛ in vna parte arterie sentiatur longioꝛ sub vno digito sub alia curtioꝛ ⁊ sub alio digito:⁊ sic de alijs.4.dimēsionib⁹: verūtñ adhuc posset saluari aliquo modo ꝙ hoc intelligit per sitū partiū vene diuersitatem.6.positionum que consequunt̄ corpora s̄m loca que sunt ante ⁊ retro.s.versus partē syluestrē:⁊ sic desursum ⁊ deorsum:⁊ dextris ⁊ sinistris:tamē primam expōnē reputo meliorem:⁊ tunc subdit diuersitatē que est in motu ⁊ patet.

C Ex diuersitate v̊o pulsus in vna ꝑte est ille q est itersectus ⁊ redituus ⁊ ꝯtinuus.Intersect⁹autē est ille qui

partē vnā cū paruo motu separaẛ ⁊ partis vni⁹ que ex eo intersecatur cū quiete est cum duo extrema diuersificātur in velocitate ⁊ tarditate ⁊ in similitudine.

¶ In ista pte ꝺterminat de pulsu diuerso cuius diuersitas repiẛ in eadē pte.s.sub vno digito.Et p̊ ꝑmittit distōnē huius.Scd̄o ꝺclat mēbra distōnis.ibi(Intersect⁹ aūt est ille.)Et hec in tres.Primo ꝺclat primū.s.itersectū.Scd̄o pulsuȝ reditiuū.ibi(Reditiuus v̄o.) Tertio pulsuȝ cōtinuū.ibi(Cōtinuus aūt.)¶ Notādū aūt circa p̄mus ꝙ intersectio pōt dupliciter contingere in pulsu.Uno modo quātū ad percussiones plures.s.quando post primaȝ percussionē expectatur secūda percussio ⁊ non venit:sed videẛ quiescere ⁊ postea redit.Alia est itersectio que reperiẛ i vna ꝑcussiōe:ita ꝙ anteqū termineẛ vi̇ interrūpi mot⁹ vt qn̄ est tardus in principio ⁊ in medio videẛ pausare ⁊ in fine redit velox:⁊ de hoc intelligit hic ⁊ talis pulsus dicitur caprizans vt dicetur infra:q2 mouetur ad modum capre que primo tarde ⁊ pigriter:postea pausat ⁊ vltimo moueẛ velociter ⁊ ꝑcutit cū cornib⁹:sed de vtraq3 sectione loquiẛ.

¶ Reditiuus v̄o est vt pulsus magn⁹ redeūdo fiat paruus in vna parte:deinde in reditu subtili redit.Et huius quidem modi est ille cuius quedaȝ species in alias ingrediuntur:⁊ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo ꝓpter diuersitateȝ:aut duo sicut vnus propterea ꝙ alie in alias ingrediuntur.Et istud quidem est ꝭm sentētiā eorum qui in hoc non conuenerunt.

¶ In ista pte ꝺclat qs sit pulsus reditiuus:vn̄ nota ꝑꝑ illā lr̄am q̄ dicit.Cui⁹ qdā ſpēruȝ ⁊c̄.i.quo apparet mixtio ꝑcussionū:ac si vna ingredereẛ reliquā:⁊ talis spēs pulsus di̇ martellinus vel alio nomine bis pulsans:⁊ hic pulsus vi̇ in vna sui percussione facē duas percussiones anteqū desistat a primo motu:nam sicut malleus qn̄ percutit super incudinem anteqū desistat videtur facere duas ꝑcussiones resaliendo subito sursum ⁊ descendendo:ita ꝙ vi̇ vnus tamē apparet ꝙ sint duo q2 est diuersificat⁹:ab aliqbus auteȝ putatur ꝙ sint duo.tn̄ q2 vna percussio subingrediẛ aliaȝ:ideo vi̇ tm̄ vnus:⁊ in lectione sequēti dicetur quid sit verū de hoc:nā vtrūq3 est possibile.s.ꝙ natura anteqū cesset a motu potest bis mouere:ita ꝙ videbiẛ pulsatio duplex:⁊ possibile est ꝙ sint due:⁊ tamē q2 vna videtur subingredi aliam putatur ꝙ sit tm̄ vna.

¶ Cōtinuus aūt est ille cuius diuersitas est ordinata in cōtinuitate nō sensu ꝑcepta separatiōe in eo ad qđ ipa mutatur ex velocitate ad tarditateȝ aut ecōtra:aut ad equalitatē aut ineq̄litatē in eis:aut ex magnitudie:aut paruitate:aut eq̄litate in eis ad aliqđ eoruȝ ad qđ mutatur.Et hoc qdem est cū ꝭm silitudineȝ sui procedit. Et est cum accidit vt cum continuatiōe sua sit in aliq̄bus suaꝝ partiū plus diuersitatis ⁊ in alijs minus.

¶ In ista pte ꝺterminat qd sit pulsus ꝯtinuus.// Sȝ sciēdū ad itellectū lr̄e:q2 diceret aliqs vi̇ ꝙ Aui.male dicat cū diᷓ ꝙ pulsus cōtinuus est ille cui⁹ diuersitas est ordīata in ꝯtinuitate nō sensu ꝑcepta:q2 tūc iste pulsus non ꝺberet poni diuersus a medico eo ꝙ medicinalis speculatio nō trāscēdit sensuȝ:vt diᷓ Haly.in.z.thegni cō.zz.⁊ ꝑcipue in eis que sensu cōprehenduntẛ:⁊ sic est pulsus qui per sensuȝ tactus ꝑcipiẛ.Dōm ꝙ Aui.nō vult hic dicē ꝙ nullo mō ꝑcipiaẛ hec diuersitas per sensum:q2 hoc mō veꝝ argueres:ſȝ vult dicē ꝙ nō percipiẛ ita manifeste sicut in differētijs predictis:nec percipiẛ a quolibet:sed a viro exercitato in tactu pulsuū frequēti.q.d.ꝙ aut hec diuersitas ꝑcipiẛ nō manifeste in istis differētijs.s.forti ⁊ ꝺbili veloci ⁊ tardo ⁊c̄.⁊ tūc est pulsus ꝯtinu⁹:vel percipiẛ manifeste:⁊ hoc est dupl'r:aut itersect⁹:aut reditiuus.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Cap̄.3m.

Ex eis est gazelans q est diuersus in vna parte cuȝ fuerit tardatus:⁊ deinde intrinsecatur ⁊ fit velox.

¶ Istud caplm ꝯsueuit sic itroduci ab aliqb⁹.Postquā ꝺterminauit Aui.de differētijs pulsuuȝ:hic ꝺterminat Auicen.de spēbus ipsoꝝ:⁊ hoc ꝯfirmāt per rubricā que diᷓ caplm 3m de speciebꝰ pulsus ꝯtinui ⁊c̄.Sȝ hec itroductio nō est bona:q2 sicut apparet per Gal'.in libris de differētijs pulsuū.1.ca.genus ⁊ species ⁊ dr̄ia pulsus nō differūt:sed sunt idē hic:q2 iste sūt spēs vel differentie pulsuū:⁊ ideo alij sunt qui dicūt aliter ꝙ prius ꝺterminauit Auic.de differētijs simplicib⁹ pulsuū:hic ꝺterminat de differētijs cōpositis eoꝝ.Et mouenẛ ad hoc dōm ꝑꝑ vnū dcm̄ qđ est rubrica que dicit caplm tertiū de spēbus pulsus cōtinui al's cōpositi.Sed nec isti bn̄ dicūt p̄:q2 nō omnes differētie supra determinate sunt simplices:imo alique cōposite:nā in aliqb⁹ eaꝝ cadit diuersitas ⁊ cōparatio diuersoꝝ geneꝝ:⁊ ideo dicebat supra Auic.ꝙ tu potes istas spēs combinare per teipsuȝ.Itē nō bene dicūt ꝙ hic ꝺtermi net de spēbus vel differētijs pulsuū cōpositis:q2 per eos supra ꝺterminate sunt simplices:sed cum hic determinet de multis speciebus supra ꝺterminatis:ideo hic ꝺterminabit ēt de spēbus vel differētijs simplicib⁹.Quapꝑ si iste sunt cōposite ⁊ ille:⁊ ideo isti etiā male dicunt:⁊ illud dcm̄ non est bonū.Et ꝑpter hoc dōm aliter ꝙ postquā ꝺterminauit de differētijs generalib⁹ ⁊ cōibus pulsus diuersi:hic ꝺterminat de differentijs eius magis spālib⁹ ⁊ videnẛ iste differētie specialiores ꝑdictis zr.Primo:q2 iste cōtinentur sub illis:nam oēs iste continentur sub pulsu diuerso:sed supra nō soluȝ de diuerso sed ēt de equali vt dicit rubrica supior.Scd̄o dicūtur specialiores:q2 iste habēt noīa ꝺterminata ⁊ propria:sed differentie supra ꝺterminate nō:⁊ sic ꝓcedit:q2 circa hec duo facit.Primo ꝺterminat de his differentijs pulsuū que hn̄t noīa ꝓpria Secūdo excusat se a ꝺterminatione alioꝝ pulsuū nō hn̄tium ꝺterminata noīa.ibi in fine capituli.(Pulsuū v̄o compositoruȝ.) Prima in duas.Primo determinat de vna specie pulsus diuersi:cuius diuersitas reperiẛ in vno pulsu tm̄ ⁊ in vna parte illius pulsus.Secūdo ꝺterminat de illis quoꝝ diuersitas reperiẛ in pluribus partib⁹ pulsus.ibi(Et ex eis est vndosus.)¶ Notādū aūt circa primā partē ꝙ pulsus gazellās ⁊ caprizās idē significāt ⁊ sūt synonyma:q2 gaza in arabico idē est ꝙ capriolus in latino:⁊ di̇ pulsus caprizans ad similitudinem motus caprioli qui primo moueẛ tarde:postea faciendo saltū videẛ pausare in aere postea moueẛ velociter currendo:sic etiam iste pulsus.Deinde cum dicit.

¶ Et ex eis est vndosus:⁊ ipse qdē est qui est diuersus in magnitudie ꝑtiū vene ⁊ eaꝝ ꝑuitate ⁊ eleuatōe ipaꝝ ad supiora:⁊ in latitudie ⁊ in ꝯsecutione ⁊ ꝑcessiōe in pricipio mot⁹ pulsus cū mollitie que est in ipsa:⁊ ipe qdē nō est valde paruus:⁊ hȝ latitudinem quādā ⁊ assimilaẛ vndis:quaꝝ alie alias sequunẛ ꝭm rectitudinē cū diuersitate que est iter eas in eleuatiōe eaꝝ ad superiora ⁊ descēsiōe ad iferiora:⁊ velocitate ⁊ tarditate.

¶ In ista pte ꝺterminat de differentijs pulsus diuersi cui⁹ diuersitas reperiẛ in pluribus partib⁹ pulsus:⁊ tria facit.Primo ꝺterminat de his quoꝝ diuersitas attēditur in diuersis partibus pulsus eiusdē.Scd̄o ꝺterminat de his quoꝝ diuersitas attēdiẛ in pluribus pulsib⁹:⁊ cuȝ hoc pōt attendi in vno tm̄.ibi(Et ex eis est cauda.)Tertio redit ad ꝺterminādum de qbusdam pulsibus quoꝝ diuersitas attendiẛ soluȝ in diuersis partib⁹ pulsus.ibi(Et ex eis est bispulsans.)Prima in tres sicut tres sunt spēs pulsus diuersi:q̊rū diuersitas reperiẛ solū in plurib⁹ partib⁹ pulsus.z° ibi(Et ex eis ē vermiculosus.)3° ibi(Et ex eis est serrinus.)¶ Notādū ꝙ pulsus vndosus dicitur ad similitudinem motus vndaꝝ ⁊ assimilatur ei in tribus.s.in magnitudine ⁊ paruitate:⁊ q2 sicut vna vnda ē maior altera minor:ita vna percussio huius pulsus est maior altera minor.Itē in eleuatione ⁊ ꝺpressione:q2 sicut vna vnda magꝭ eleuaẛ quā altera:ita vna ꝑcussio magis eleuaẛ quā alia.Itē similatur ei in alia diuersitate:q2 sicut vnda antecedit aliā sic ꝙ anquā alia cesset icipit subsequēs:ita ēt in hoc pulsu:⁊ q2 hec diuersitas attēdit in vno pulsu ⁊ nō pn̄t tot diuersitates reperiri in eadeȝ parte pulsus:ideo hn̄t attendi in diuersis partibus pulsus vnius.

¶ Et ex eis est vermiculosus qui est illis similis:sed est paruus multe spissitudinis:cuius spissitudo existimaẛ velocitas:sed non est.

¶ In ista parte Aui.ꝺterminat de alia specie:⁊ cū hoc de quodam alio pulsu.s.de formicāte qui est idem specie cum eo ⁊ nō differūt ab eo nisi ꝭm magnū ⁊ paruū.¶ Et notāduȝ ꝙ pulsus vermiculosus pro tāto di̇ similis vndoso:q2 sicut vndosus di̇ ad silitudinem mot⁹ vndaꝝ:ita ēt vermiculosus di̇ ad silitudineȝ mot⁹ v̇mis subterranei.s.lumbrici:q2 sicut ille mot⁹ est paruus ⁊ spissus ita ⁊ motus hui⁹ pulsus.¶ Scd̄o est notādū de eo qđ dicit.(Cui⁹ spissitudo existimaẛ eē velocitas.)Causa hui⁹ est:q2 sic dicebaẛ supra velocitas differt a spissitudie:q2 velocitas ꝺbetur pulsui rōne tēporis mensurantis motuȝ percussionis sed spissitudo debetur rōne tꝑis mēsurantis quietē:⁊ q2 plus sentitur per sensum tact⁹ ⁊ ta-

ctus

ctus nō pōt bene discernere tēpus quietis a tēpore motus in hoc pulsu: q2 tēpus quietis ipsi⁹ est valde breue: ideo in tali pulsu estimat ꝙ spissitudo sit velocitas subdit: sed nō est sup. ei⁹ spissitudo velocitas: q2 tp̄s quietis in hoc pulsu est breue ⁊ tēpus motus ei⁹ est longū nō simplr̄: ȝ respectu tp̄is qetis. Et cā hui⁹ est: q2 cā pulsus vermiculosi vt dicet īfra est ꝺbilitas virtutis nō ꝺbilitas ī vltimo sed ꝓpe illud: mō virtus debilis multū tp̄s ponit in motu vt recuperet de fortitudine qđ perdidit ꝙ̄ melius pōt: ⁊ ideo est ei⁹ quies breuis: quaꝑꝑ erit multe spissitudinis ⁊ nō velocitatis.

¶ Et formicans qdē est valde minor ⁊ vehementioris spissitudinis ⁊ vermiculosi quidem ⁊ formicātis diuersitas in eleuatione ad superiora ⁊ precessione ⁊ consecutione in sensu est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine: imo quasi non apparet id.

¶ Pulsus āt formicās dr̄ ad silr̄itudinē motus formice q ē paruus ⁊ spissus: ⁊ fit a virtute ꝺbiliori ꝙ̄ vermiculosus ⁊ est minor eo.

¶ Et est ex eis serrinus q vndoso in ꝑtiū diuersitate similat: ⁊ in eleuatione ad superiora: ⁊ latitudine ⁊ ꝓcessione ⁊ cōsecutione: sed est durior ⁊ cū duritie ipsi⁹ partes in duritie diuerse existūt. Et serrinus qdem est pulsus velox spissus ⁊ durus: cuius partes in magnitudīe diastoles diuerse existūt ī duritie ⁊ mollitie.

¶ In ista parte determinat de alia specie pulsus diuersi. ¶ Notādum autem ꝙ sicut alie species dicūtur ad similitudinem alicui⁹: ita ⁊ ista species pulsus: nam iste pulsus dicitur serrinus ad similitudinem serre que est instrumentum ad secanduȝ ligna in trib⁹. Primo in eleuatione ⁊ depressione: q2 sicut serra habet quasdam partes eleuatas ⁊ quasdam depressas: ita ⁊ hic pulsus. Secūdo in precessione ⁊ consecutione: q2 sicut pars eleuata precedit ⁊ cōcaua sequit postea iterum eleuat ita ⁊ hic. Tertio ei similatur in duritie: q2 sicut serra habet duritiem: ita ⁊ hic pulsus.

¶ Et ex eis ē cauda soricina: ⁊ est ille q ordinat ī diuersitate suaꝝ ꝑtiū ex diminutiōe ad augmētū: aut ex augmēto ad diminutionē: ⁊ cauda qdē soricina est cū est in pulsib⁹ multis: ⁊ est cū est in vno pulsu in ꝑtib⁹ multꝭ aut in ꝑte vna: ⁊ eius diuersitas ꝓpria ē illa que ex magnitudine pendet: ⁊ est cū est in cōparatione velocitatꝭ ad tarditatem: aut fortitudinis ad debilitatem.

¶ Mō in ista ꝑte ꝺterminat de alijs spēb⁹ pulsus diuersi: quaꝝ diuersitas attēdit in plurib⁹ pulsib⁹ que ēt pōt attendi in vno tm̄ aliquādo: ⁊ duo facit. Primo ponit vnā spēm talis pulsus. Scđo ponit aliā. ibi (Et ex eis est mesali⁹ ⁊c̄.) ¶ Circa primā ꝑtē ītelligēdū ꝙ cauda soricina dr̄ ad silr̄itudineȝ caude muris que est in vna sui ꝑte grossa. s. v̄sus caput: ⁊ in alia subtilis: sic iste pulsus in vna sui parte est magnus ⁊ in alia paruus: ⁊ hic pulsus aliqn̄ reperitur in multis pulsib⁹: ita ꝙ est cōpositus aliquādo. v̄. g. quando incipit a magno ⁊ tendit versus paruū: tunc prima diastoles est magna: secūda minor: ⁊ tertia adhuc minor quousꝙ̄ venit ad minimam vel ecōuerso. aliquādo aūt in vna parte eiusdem pulsus sub vno digito sicut quando percussio incipit magna ⁊ in medio sui minor ⁊ in fine minima vel ecōuerso incipiendo a paruo versus magnum.

¶ Et ex eis est mesalius: ⁊ ipse q ex diminutiōe ꝓcedit ad aliquē terminū in augmēto: postea reclinat inferi⁹ ad suum ordinem donec ad primum terminū diminutiōis perueniat. Est ergo sicut due caude soricine que continuant apud maiores eius extremitates.

¶ In ista parte ipse ꝺterminat de alia specie pulsus: iste pulsus sic vocat mesalius ad similitudinē sicut ⁊ alij pulsus: q2 dicitur ad similitudinem duaꝝ caudaruȝ soricini que in principio est subtilis ⁊ in medio grossior ⁊ in fine subtilis: ⁊ sicut reperit iste pulsus qui īcipit a paruo ⁊ tendit ad magnū ⁊ iterum redit ad paruū: ita etiaȝ posset esse econuerso. s. ꝙ incipiat primo a magno ⁊ tendit versus paruum: deinde rediret ad magnū: ac si due caude muris ꝯiūgerētur in extremitatib⁹ subtilib⁹: lȝ de hoc non faciat mētionē: ⁊ cāe omnium istorum infra apparebunt. ¶ Ulterius ꝺberis scire ꝙ littera exterior habet mesalinus. i. acualis: ⁊ dicitur sic ad similitudinem cuiusdā acus que est curuata existēs grossior in medio ꝙ̄ in extremitatibus qua in terra saracenoꝝ vtunt sutores suseuoꝝ.

¶ Et ex eis est bispulsans: ⁊ in ipso qdē discordati sunt medici. Sūt enim qdā qui ipm̄ vnū pulsum ponunt diuersum in precessione ⁊ ꝯsecutione: ⁊ sunt alij q ponūt ipm̄ duos pulsus: quoꝝ vnū alteꝝ cōsequit ⁊ ad vltimū iter eos nō existit tp̄s qđ dilatetur ad colligēdū systolem: deinde diastolē. Non enī omne ex quo consequunt due percussiōes opȝ vt sint duo pulsus: alioqn ille cuius intersecat diastoles ⁊ deinde redit esset duo pulsus: neqȝ etiam oportet vt sint duo pulsus nisi cuȝ incipit ⁊ diastoles: ⁊ postea redit ad fundū faciēdo systolem: deinde redit iterum ⁊ diastolem facit.

¶ In ista parte ꝺterminat de pulsibus quoꝝ diuersitas attēdit in diuersis partib⁹ pulsus solū. Et tria facit sicut tres sunt hmōi gn̄a pulsuum. Scđm ponit ibi (Et ex eis est quietē habens.) Tertium ibi (Et ex istis quidem capitulis.) ¶ Notandū ꝙ iste pulsus dicit bispulsans: q2 bis pulsat anteꝙ̄ quiescat: ⁊ ꝭm aliam translationeȝ iste pulsus alio nomine dicit martellinus ad similitudineȝ motus martelli quādo percutit ⁊ resilit. Et dicit ꝙ sunt qdā medici q dicūt ꝙ sunt duo pulsus ⁊ soluit ꝙ est pulsus vnus: ⁊ hoc accidit q2 anteꝙ̄ desistat motus vnus subsequit quidaȝ motus anteꝙ̄ alter incipiat: tamē vnus motus est: q2 tēpus quietis nō est tm̄ ꝙ possit fieri diastoles ⁊ cadat sufficiens tempus quietis in medio: sed vnus motus subingreditur alterum vt dictum est.

¶ Et ex eis est qetē hn̄s ⁊ cadēs in medio quos ꝑdiximus. Sed differentia inter cadenteȝ in medio ⁊ gazelanteȝ est ꝙ gazelantis secunda ante venit ꝙ̄ cōpleatur prima: sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tempore quietis cum complet percussio prima.

¶ In ista ꝑte ꝺterminat de alijs spēbus pulsus diuersi quas ꝑmisit in hoc capitulo de pulsu diuerso: ⁊ dicit ꝙ gazelantis secūda. i. percussio ante venit ꝙ̄ compleatur prima. s. percussio.

Dubiū p^m

¶ Sȝ tu dices nō vr̄ ꝙ scđa ꝑcussio possit aduenire in gazelāte anꝙ̄ prima cōpleat siue desistat: q2 cū inter illas duas ꝑtes sit quies media nō pōt esse ꝙ vna veniat anteꝙ̄ altera cōpleatur. Dōȝ ꝙ h̄ est ꝓpterea quia in pulsu gazelante non est nisi vna diastoles sensu percepta: similiter ⁊ in pulsu cadēte in medio: sed in eo est maior quies ꝙ̄ in gazelante: ⁊ non est alia differentia inter eos.

solo

¶ Et ex istis qdē capitulis sunt pulsus spasmosus ⁊ tremulus ⁊ retortus q filo qđ torquet assimilat ⁊ est ex capitulo diuersitatꝭ in ꝓcessiōe ⁊ in ꝯsecutiōe ⁊ in situ ⁊ in latitudīe: ⁊ chordosus qdē ē ex sūma retorti ⁊ silr̄at tremulo: sed tm̄ in tremulo diastoles est magis occulta: et silr̄ exitus ab equalitate situs in eleuatione ad supiora est in retorto occultior: sed tēsio in chordoso est manifesta ⁊ est cū eius torsio est ad vnam parteȝ tm̄. Plurimū v̄o tales accidūt q̄les isti. s. chordosus ⁊ retort⁹ ad vnū latus declinans in egritudinibus siccis.

¶ In ista parte ꝺterminat de alia specie pulsus. Et notandū ꝙ isti pulsus dicūtur ad similitudinem sicut ⁊ alij: nā spasmosus pulsus est ille in quo percipit arteria contrahi sicut contrahit vermis in spasmo: ȝ pulsus tremulus: vt dicit Gal. in libro de differētijs pulsuum: est ille in quo arteria videtur tremere sicut tremeret man⁹ vel aliud. Retort⁹ pulsus est in quo torquet arteria: ⁊ q2 in oī tractione est quedaȝ contractio: ideo talis pulsus est de genere spasmosi: ⁊ pulsus chordosus qui assimilatur chorde retorte.

Dub^m 2^m

¶ Sȝ tu dices vr̄ ꝙ in pulsu tremulo sit diastoles manifestior ꝙ̄ in spasmo primo auctoritate Gal. qui hoc ponit ad lr̄am in libro de differētijs pulsuū. ca. 21. Preterea hoc arguit rōne: q2 quāto arteria magis eleuat in pulsu tanto diastoles est magis manifesta: ȝ in pulsu spasmoso arteria non pōt multū eleuari eo ꝙ est dura: in tremulo aūt pōt multū eleuari q2 est humida: ⁊ per ꝯn̄s erit ī pulsu tremulo diastoles magis manifesta. Ad hoc pōt respōderi dupliciter. Uno mō: q2 argumēta veꝝ concludunt ⁊ maxime ꝑꝑ v̄ba Gal. ⁊ tunc dicam ꝙ illud qđ dicit hic Aui. nō est veꝝ: sed lr̄a Aui. est hic corrupta: aut ꝑꝑ vitiū trāslationis vel scriptoris: q2 vbi dicit in tremulo dȝ dicere in spasmo: ⁊ hoc etiā apparet per illđ qđ subdit. (Et silr̄ exitus ⁊c̄.) vbi dicit ꝙ eleuatio ad supiora in pulsu spasmoso vel retorto est occultior: si aūt illud primū veꝝ est nō dixisset ⁊ similat: sed dixisset ecōuerso. Alio mō pōt dici volēdo saluare lr̄am ꝙ diastoles pōt dici manifestior 2^r. Uno⁰ q2 sit durior

at 5o^as gal!
p^a ro.
Resp^o p^a
Resp^o 2^a

et mag̃ resistẽs tactui: et isto mõ magis sentiatur. Alio° põt dici manifestior: nõ qr magis sentiatur durities et resistẽtia: sed qr mag̃ eleuatur sursum: tũc dico q̃ p̃ modo diastoles ẽ manifestior in spasmo: et hoc mõ hic loquitur Aui. sed secundo modo est manifestior in tremulo: et hoc modo intelligit Gal. et ratio facta supra.

C Pulsuum vero compositorum species quasi infinite sunt: et neq̃ habentes nomina.

C In ista parte excusat se Auicen. a determinatione pulsuum specierum compositorum que nomina non habent.

Dub^m 3^m — Resp^o

C Sz diceret aliqs nũqd oẽs iste spẽs pulsus supra determiate sint simplices vel cõposite. Et ad h̃ dõm q̃ pulsus põt dici cõposit⁹ 2^r. Uno° qr in pulsu sint plures dñie pulsuuz: et hoc mõ nõ opz q̃ oẽs pulsus species sint composite ex diuersis spẽbus vt ille qui in vna parte eiusdem pulsus reperiuntur: sed possunt eẽ simplices. Alio° põt diuidi aliquis pulsus compositus: qr tactus in eo nõ percipiat vniformitatẽ sed difformitatẽ: et hoc modo omnes pulsus p̃dicti possunt dici cõpositi: qr oẽs sunt de genere pulsus diuersi.

C De primo q ex speciebus pulsus est nãlis. Cap. 4^m.

Vniuscuiusq̃ generum prenominatorum in quo est superfluitas augmenti vel diminutionis naturalis est equalis nisi fortis: quoniam naturalis in eo est augmentatus.

C Hoc caplm põt ad superiora 2^r continuari. Uno mõ sic. Postq̃ determinauit de specieb⁹ et differẽtijs pulsus: hic ostendit quis est nãlis et quis inãlis inter p̃dictas spẽs. Uel aliter. Postq̃ determinauit de differẽtijs et spẽbus p̃prijs pulsuũ: hic determinat de cõibus. Propter qd̃ sciendũ q̃ duplex modus diuisionis põt cadẽ in pulsu. Unus ẽ pp̃ differẽtias eẽntiales et p̃prias: et hic modus traditus est supra. Alius est modus diuidẽdi per dñias cões que nõ solum cõicant pulsui: sed ẽt oib⁹ alijs operationib⁹. s. per eẽ nãle et inaturale: vt Aui. sufficiẽter determinet totã cognitionẽ pulsuuz: iõ determinauit de pulsib⁹ quãtũ ad vtrũq̃ modũ diuidendi pulsum ipm: et vtraq̃ istarum cõtinuationũ est bona. Intẽtio igitur Auicẽ. in hoc caplo est ostẽdere quis pulsus est nãlis et qs inãlis. Et duo facit. Primo ostẽdit hoc in differẽtijs pulsuum que recipiũt augmẽtum et diminutionẽ. i. que hñt extrema cõtraria et mediuz iter ea. Scdo ostendit hoc in his que nõ recipiũt augmẽtum nec diminutionẽ. s. que nõ habẽt mediũ sed solũ extrema. ibi (Aliorum vero generum.) Prima in duas. Prio ostẽdit quis pulsus inter predicta est simplr nãlis. Scdo ostẽdit quis pulsus nõ est simplr nãlis. ibi (Et si aliqd.) C Iuxta primã partẽ notandũ q̃ si bñ cõsiderent decem gñã pulsuũ prius determinata: quedã eorum habẽt augmẽtuz et diminutionẽ et mediũ: et quedã nõ. Augmẽtũ eni et diminutio nõ dicunt nisi per respectũ ad mediũ. Itẽ q̃ fit augmẽtũ vel a quo fit diminutio. hñtia mediũ sunt illa que sumunt ex quantitate vt lõgus et curtus et latus et strictus et altus et velox et tardus: et rõne quiet̃ vt rarũ et spissuz: et qd̃ sumit ex tactu vt calim et fridũ: et durũ et molle: sed in genere sumpto ab eq̃li et ineq̃li nõ est mediũ: nunc autẽ iter genera hñtia mediũ solũ mediũ est nãle in oibus p̃terq̃ in forti et debili in quo fortis est nãlis et nõ mediũ inter ipsa. Rõ aũt q̃re solum mediũ est nãle in alijs oib⁹ generib⁹ hñtib⁹ mediũ est: qr sicut apparet p̃ de accñti et mor. cap. 2. omne nãle est tẽperatum: et hoc vult Gal. in 2ª parti. afor. illo afor. 51. Scdm multuz et repente et c. nũc autẽ medium inter extrema est temperatũ et extrema distemperata: ergo oẽ qd̃ hz rõnem temperati est naturale. Rõ aũt quare naturale fundatur in tẽperamento est: qr omne nãle ordinatur in opus terminatũ: et qr solũ tẽperamentũ facit opus terminatũ: intemperatũ autem corrumpit magis ipm: et omne temperatum cõsistit in medio: ideo ille pulsus qui est equalis. i. mediocris inter genera pulsuuz prius noiata habentia mediũ est naturalis. Subdit autem vlterius excepto forti: qr illud qd̃ est medium in illo genere nõ est naturale: sed extremum. s. pulsus fortis.

inten° aui. sic — q. nãle fundat in temperamento

Dubium — Resp°

C Sz tu dices 2. qr hoc nõ põt fugere quin rõ naturalitatis sit quia existat in medio: et iõ ille qui erit equalis vel mediocris iter fortẽ et debilẽ erit nãlis. Dõm q̃ sine dubio de rõne nãlitatis est vt di p̃ de accñti et morbo eẽ in tẽperamento: et omne tẽperamẽtũ est mediũ inter extrema. Sz aduertẽdũ q̃ de rõne medij sunt duo. Primũ est q̃ ipm eque distet ab extremis. Scdm est q̃ ipm medium habeat aliquã potẽtiã et virtutẽ: et hoc est qd̃ cõsueuit dici q̃ 2^r est mediũ. Nã qddaz est medium sm situ sicut isto mõ: terra est mediũ mũdi: qr est situata in medio mũdi. Aliud est mediũ sm virtutẽ: et hoc mõ corpus celeste est mediuz inter ista iferiora et intelligẽtias: qr in ipso sunt virtutes oium inferiorum. Nũc autẽ hoc scdm. s. habere potẽtiã vel virtutẽ est formalius in medio: in eq̃distãte autem ab extremis est mãle magis: et qr genus fortitudis pulsus est sumptũ a virtutẽ: ideo sumit ab eo qd̃ est formalius i medio: et qr pulsus fortis est augmẽtat⁹ cũ pulsus sit opatio virtutis: ideo operatio virtutis est augmẽtata: et qr fortitudo virtutis insequit tẽperamẽtum cõcluditur q̃ pulsus fortis sit vere mediuz et simplr naturalis cũ sumat ex dispositione virtutis: q̃ autem magis augmẽtatũ in virtute sit magis nãle: et cuz pulsus fortis sit hmõi: et nõ dabit medium iter debilẽ et fortem: ideo bene dicit Auic. q̃ solũ pulsus fortis inter extrema hñtia medium est naturalis.

C Et si aliqd aliorum generum non augmentum prebuerit nisi fortitudinis augmentum sequẽs et factũ fuerit maius. verbi gratia ipse erit naturalis propter fortem.

C In ista pte ostendit qs est pulsus simplr nãlis sed approximans ei. C Iuxta qd̃ notãdũ q̃ ex his v̊bis vult ostendere qs est pulsus qui magis hz de nãlitate inter extrema aliorum generum pulsus a forti et debili: cũ dictuz sit q̃ in omnib⁹ alijs generib⁹ qd̃ est mediuz est simplr naturale: mõ si erit aliquod extremum magis participãs de ratione medij q̃ aliud extremũ poterit dici nãle: lz non sit simpliciter naturale et in comparatione ad mediuz cuz deficiat ab eo in naturalitate: saltẽ erit naturale respectu alteri⁹ extremi. Nunc autez talis est pulsus magnus: qr magnus pulsus magis insegtur temperamẽtum virtutis q̃ paruus: nam cum in magno pulsu fit augmentũ sm omnes dimẽsiones et in paruo defect⁹: et ideo lz pulsus magnus nõ sit naturalis respectu fortis nature mediocris inter paruum et magnũ saltem est naturale respectu parui. C Ulterius notãdum de eo qd̃ dicit (Nisi sequens augmentum fortitudinis) q̃ lz tale extremum insequatur augmẽtuz fortitudinis: tamẽ pulsus magnus non est p̃pter hoc simpliciter nãle sicut est pulsus fortis vel mediocris in magnitudine: cui⁹ rõ est: qr pulsus magnus insequitur temperamẽtum complexionis eo q̃ fit a necessitate. i. caliditate augmentata: qr necessitas augmentata est malitia complexionis calide: talis autem necessario deijcitur vel saltez diminuit actum virtutis cuz pulsus fit effectus virtutis vitalis ad conseruãdũ et regẽdũ calorẽ nãlem: ideo deficit a naturali et sic pulsus magnus non est simpliciter naturalis: sed respectu parui.

C Aliorum vero generum que neq̃ augmentum neq̃ diminutionem tolerant naturalis est mediocris et ordinatus: et qui est boni ponderis.

C In ista parte ostendit quis pulsus est nãlis in alijs generib⁹ que nõ hñt mediũ iter extrema. C Iux qd̃ notãdũ q̃ iter gñã pulsuũ supra posita sũt aliq̃ iter quorum 2ria nõ est mediũ: nã iter equale et ineq̃le nõ ẽ mediũ nec inter ordinatum et inordinatum: qr hñt rõnem priuationis et habitus inter que non est medium. silr nec iter pulsum boni põderis et mali põderis: sicut nec p̃prie iter bonuz et malũ: et h̃ tria gñã tangit h̃. modo in talibus illud qd̃ hz rõnez habitus est nãle vt pulsus medius. i. equalis et ordinatus et boni ponderis: sed opposita istorum sunt inaturalia: et ratio huius est: qr eq̃le est illud qd̃ est in temperamento: omne autẽ naturale est temperatũ: quap̃p equalis pulsus erit. Silr pulsus naturalis est ordinatus: qr natura ordinate procedit in suis operationib⁹: et cũ pulsus sit opus nature: ideo et c. Similiter pulsus boni põderis pertinet ad pulsum naturalem: qr bonum pondus in pulsu non est aliud nisi bona coequalitas et proportio inter pulsum et illum cuius est: sed effectus nature sunt proportionati: quare et c.

C De causis specierum pulsus predictarum. Cap. 5^m.

Causarum pulsus quedã sunt cões necessarie essentiales in cõstitutione pulsus ingredientes: et vocãtur contentiue: et quedam sunt in constitutione pulsus non ingredientes.

C Postq̃ Auic. determinauit de differẽtijs pulsuũ: in ista pte determinat de causis eorum. Prio determinat de eis in gñali. Scdo in speciali mag̃ applicãdo istas causas et diffõnes pulsuũ. ibi (Cũ instrm fuerit obediens.) Pria in duas. Prio ostẽdit quot et qui sunt modi gñales causarum pulsus. Scdo cõparat eas adinuicẽ. ibi (Et harũ quidẽ causarum.) Pria i duas. Prio p̃mittit diuisionẽ generalẽ causaruz pulsus. Scdo subdiuidit vnũquodq̃ mẽbrum. ibi (Et harum quidẽ et c.) C Iuxta qd̃ notãdũ q̃ iste cause quas hic ponit dicunt cões: qr cõicant oibus generibus pulsuuz et insunt oĩ sito eius. dicunt autem necessarie: qr sine ipsis non potest esse pulsus. dicũtur autẽ essentiales: qr ab ipsis imediate pulsus dependet et ingrediũtur eius cõstitutionem: sed alie cause siue sint nõ cões oib⁹ pulsib⁹ siue non necessarie: ita q̃ pulsus possit esse sine eis nec ab eis dependeat dicunt nõ 2tentiue. C Scdo notãdũ q̃ duplex est diuisio cãruz pulsus. Una est sm habitudinẽ cãruz ad pulsuz: et hec ponit h̃ ab Aui.

ab Aui. ꝙ cārū alie sunt cōtētiue alie nō cōtentiue. Alia est diuisio cārū in cōparatione ad ſbm: ⁊ hec ponit a. H. in ītroductorio pulsuū. ca. 2. ꝙ alie sunt nāles: alie ꝯ nām: alie medie inter eas ⁊c̄.

¶ Et haꝝ qdē alie sunt inseparabiles quaꝝ ꝑmutatione ꝑmutatᷣ iudiciū pulsus ⁊ vocantur cause īseparabiles: ⁊ alie sunt seꝑabiles q̃ vocanᷣ mutātes absolute.

¶ In ista parte subdiuidit membra diuisionis. Primo causas non contētiuas. Secūdo causas contentiuas. ibi (Cōtētiue vo.) ¶ Iuxᷓ primam partē notandū ꝙ cause cōtentiue pulsus sunt cause non necessarie a quibꝰ non dependet eē pulsus: nec ingrediunᷣ eiꝰ eēntiam: ita ꝙ in hoc cōicant tñ habent alterare pulsum: ⁊ istaꝝ qdā sunt īseparabiles: qꝛ impossibile est corpus humanū esse sine ipsis vt cōplexio etas sexus ⁊c̄. impossibile est corpus humanū esse sine istis: ⁊ ipsa habēt permutare pulsum vt dicetur infra. Separabiles cause sunt que nō necessario corpus humanū cōsequunᷣ vt somnus aq̄a ⁊ similia: que possunt pulsum permutare: ⁊ tales sūt separabiles que dicuntur cause permutantes corpus absolute.

¶ Cōtentiue vo cause sunt tres virtus vitalis que est in corde mouēs pulsuz: ⁊ tu qdē iā sciuisti eā in caplo de virtutibꝰ. Et secūda est instr̄m ⁊ est vene pulsatiles q̄s iā sciuisti cū numerauimus mēbra. Et tertia est necessitas extinguēdi: ⁊ est adueniēs per quātitatē notā extictionis que renouatᷣ in termino caloris opposita ī suo incendio: aut extinctione: aut equalitate sua.

¶ Hic subdiuidit causas contentiuas. Et primo ponit tres causas que dicunᷣ cōtētiue ⁊ essentiales ingredientes essentiaz pulsus. ſ. virtus que est causa efficiens pulsuz ⁊ instr̄m qđ est arteria ⁊ finis qui est necessitas. Et ratio quare hec tria requirūtur est: qꝛ pulsus est quidam motus: nunc autem ad motum concurrunt tres. ſ. mouens a quo ꝓgreditur motus: mobile in quo fundatur motus: ⁊ finis ꝓpter quem mouet: nūc autem finis non est oꝑatio cuiuscūqꝫ sed virtutis ⁊ nō cuiuscūqꝫ virtutis sed vitalis: naz pulsus est motus factus ꝓpter regimen spiritus vitalis vt supra dicebatᷣ. vocat autē arteriam instrumentū: qꝛ membra in relatione ad virtutem dicūtur instrumenta sicut martellus in comparatione ad artē fabri: ⁊ ideo arteria dicitur instrumētum pulsus in relatione ad virtutem: est autem subiectum motus pulsus in se. vocat autem causam finalem necessitatem: qꝛ finis imponit necessitatem his que sunt ad finem: hec aūt necessitas est caliditas spūs superflua: ⁊ iō factus est motus pulsus vt faciat calorē spiritus remanere in sua temperie propter euentationem factam in spiritu: nam caliditas excedens in spiritu si permaneret ipsum corrumperet: hec autez calītas vel necessitas ꝙ idē est hic est triplex. ſ. vehemēs augmentata ⁊ diminuta ⁊ mediocris: ⁊ has tres tangit.

¶ Et harum quidem causarum contentiuaruz operationes mutantur ſm id qđ adiungitur eis ex causis inseparabilibus ⁊ mutantibus absolute.

¶ Modo comparat ipsas causas ⁊c̄.

¶ De his que proueniunt ex causis contentiuis solummodo. Cap. 6m.

Cum instr̄m fuerit obediēs sui lenitate, ⁊ virtus fortis ⁊ necessitas ad extinguendū vehemens: erit pulsus magnus. Verūtñ necessitas iuuantior his tribus est ad hoc.

¶ Postqꝫ ꝺterminauit de causis pulsuuz in generali: in ista ꝑte determinat de eis in speciali. Primo determinat de causis contētiuis pulsuum. Secūdo de non contentiuis. ibi (Musculoꝝ vo pulsus.) ¶ In isto autē primo capitulo solum est eius intentio ꝺterminare de causis a quibus īmediate ⁊ per se dependet esse ipsius pulsus ⁊ valde inordinate loquitur hic ꝓpter qđ diuidere opꝫ sicᷣ possibile est. Dicemus ꝙ istud capl̄m diuiditur in ꝑtes duas. Primo ergo ostendit que sunt cause contentiue quorūdam generum pulsuū que sumuntur magis a vera natura pulsus. Secūdo excusat se de ꝺterminatione causarum trium generuz pulsus que magis se tenent a parte arterie vt est pulsus plenus ⁊ vacuus: cal's ⁊ frigidus: eleuatus ⁊ depressus. ibi (Causa quidem pleni ⁊ vacui.) Prima in tres. Primo ꝺterminat de causis generum pulsus quādo nō habent multas species sub se contētas. Secūdo determiat de causis cuiusdam generis qđ multas hꝫ species sub se contētas ſ. de causis pulsus diuersi sub quo comprehēditur pulsus gazelās vndosus serrinus ⁊c̄. ibi (Et diuersitatis qdem causa.) Tertio determinat de causis cuiusdaz alterius generis habētis paucas species. ſ. boni ⁊ mali pōderis. ibi (Causa autē pulsus mali pōderis.) Prima in duas. Primo ꝺterminat de causis geneꝝ pulsuum que non attēdunᷣ rōne subiecti pulsus. Secūdo determinat de causis geneꝝ pulsus que consideranᷣ rōne subiecti. ſ. arterie. ibi (Et cause duritiei pulsus.) Prima in quatuor. Primo determinat de causis quorūdam geneꝝ pulsus in qbus est aliqua cōuenientia. ſ. pulsus magni ⁊ parui: velocis ⁊ tardi: spissi ⁊ rari. Scđo determinat de causis pulsuū sumptoꝝ rōne dimēsionū: ⁊ hoc est primū genus pulsus. ſ. lōgi ⁊ curti: lati ⁊ stricti: alti ⁊ ꝓfundi siue deꝑssi. ibi (Longitudinē quoqꝫ.) Tertio qꝛ nō ꝑfecte posuerat causas pulsus spissi ⁊ rari redit ad ponendū eas cōplete. ibi (Spissitudīs aūt causa.) Quarto ꝺtermiat de causis pulsus ꝺbilis. īcipit ibi (Cause vo ⁊c̄.) Pria in duas. Prio ponit causas illoꝝ triū generū singul'r ⁊ distincte acceptoꝝ. Scđo ponit causas eoꝝ cōbinatoꝝ adinuicē. ibi (Si aūt fuerit virtꝰ fortis.) Pria in tres. Prio ponit causas pulsus magni ⁊ pui. Scđo velocis ⁊ tardi. ibi (Si vo necessitas fuerit mlta.) Tertio spissi ⁊ rari. ibi (Qꝛ si virtꝰ fuerit debilis.) Prima in duas. Primo ponit cās pulsus magni. Scđo ponit cās pulsus parui. ibi (Qꝛ si virtꝰ fuerit ꝺbilis.) ¶ Notādū ꝙ pulsus dꝛ magnꝰ qñ arteria extēditᷣ ſm oēm sui dimēsionē. ſ. lōgū latū ⁊ altū: hoc aūt fit qñ iste tres conditiones cōcurrūt simul quas ponit. ſ. ꝙ virtꝰ que est agēs principale sit fortis: q̄re tūc pōt vincere resistētiā ei. Item ꝙ instr̄m sit obediens agēti: ita ꝙ arteria nō sit dura ⁊ resistens ſꝫ leuis. Tertio ꝙ sit necessitas augmentata: qꝛ quāto finis est ītēsior tāto magꝭ mouet agētē: ⁊ iō quāto caliditas est multū augmētata tāto magꝭ trahitᷣ de aere ⁊ fortiꝰ mouetᷣ virtꝰ ad ipꝫ expellēdū.

¶ Sꝫ tu dices nō vꝫ bñ dcm̄ ꝙ ad magnitudinē pulsus arteria debeat eē lenis: qꝛ lenitas īpedit extēsionē ⁊ magnitudinē pulsus: et ideo dicit Gal'. in libro de differētijs pulsuuz: qꝛ arterie sunt lenes in feminis: ideo hñt pulsuz paruū. Preterea nālitas in rebꝰ ꝑsupponit mediū: ergo arteria magꝭ dꝫ eē obediēs nāe ad motū pulsuz faciēdū qñ est media īter duritiē ⁊ lenitatē qꝫ qñ est lenis cū lenitas sit extremū. Dōm ꝙ duplex est lenitas. Una est ex multitudīe humiditatis īdigeste aquose disperse ꝑ membra ⁊ talis reperitᷣ in arterijs feminaꝝ: ⁊ hoc facit potius ad inobediētiā instr̄i īpedientis motū ꝓpter eius superfluā humiditatē: ⁊ de tali intelligit Gal'. Alia est lenitas que causatᷣ ex dispersione bone humiditatis sufficiēter in mēbris: ⁊ de tali loquitᷣ hic Aui. ⁊ hoc nō hꝫ rōnem extremi: sed medij inter primam lenitatem ⁊ duritiem: quare ⁊c̄.

Dubiū p̄m

¶ Qꝛ si virtus fuerit debilis pulsus paruitas eā ꝓculdubio sequetur. Et si cum hoc instrumētum fuerit duruz ⁊ necessitas pauca erit minor. Est etiā cuz durities efficit paruitatē: ſꝫ tamē paruitas cuiꝰ causa est durities separatᷣ a paruitate: cuius causa est debilitas per h̄ ꝙ est durus ⁊ nō debilis: ⁊ breuitas eius ⁊ ꝓfunditas nō est multa sicut est cuz est virtus debilis. Pauca quoqꝫ necessitas paruitatē efficit: ſꝫ debilitas ibi nō erit.

¶ In ista parte determinat de causis pulsus parui. Et p̊ ponit causas. Scđo comparat ipsas adinuicē. ibi (Et neqꝫ est aliq̃ haꝝ triū.) ¶ Iuxta qđ sciendū ꝙ virtus ꝺbilis est causa paruitatis pulsus: ⁊ causa est: quia propter sui debilitatem non potest nisi paruz arteriam extendere: ⁊ ideo dato ꝙ essent alie cause si virtus debilis esset pulsus esset paruus. Et ex hoc apparet differentia inter pulsum magnū ⁊ paruum: qꝛ ad magnū requirunᷣ oēs iste tres cause supradicte: sed ad faciēdum pulsuz paruū sufficit tm̄ vna causa.

¶ Et neqꝫ est aliqua haꝝ triuz que plus efficiat paruitatem qꝫ debilitas. Et paruitas qdem duritiei cū virtute plus est qꝫ paruitas priuationis necessitatis cum virtute. Uirtus nāqꝫ cū priuatione necessitatis nō minuit multū ex equali: quoniam a diastole prohibentez nō hꝫ. Et nō declinat ad hoc vt nō multū super tēperamētū addat: nisi ideo ꝙ nō multā hꝫ necessitatem.

¶ In ista ꝑte cōparat īter illas causas. Iuxta quā ꝑtē notādū ꝙ ex dictis pōt colligi dr̄ia inter causas pulsus magni ⁊ parui. Una est: qꝛ ad magnitudinē pulsus reqrunᷣ ille tres cause simul. ſ. virtꝰ fortis lenitas arterie ⁊ necessitas augmentata: sed ad ꝑuitatē sufficit priuatio alicuiꝰ istaꝝ causaꝝ: ⁊ quāto plures ꝺficiūt tanto erit minor. Scđa dr̄ia est: qꝛ īter tres causas ꝑdictas plus fac̄ necessitas augmētata ad magnitudinē pulsus qꝫ aliqua aliaꝝ: sed ad pulsum paruū minꝰ facit ꝑuatio nec̄itatꝭ: magꝭ aūt fac̄ ꝺbilitas v̄tutis.

¶ Sꝫ dubitatᷣ hic de duobꝰ. Prio quare ad pulsuz magnū reqrunᷣ

Dubm 2m

ille tres cause: ad paruū aūt sufficit solū priuatio vnius earum.

Dubm 3m

¶ Scđo dubitat: q̄re exquo magna necessitas magis facit ad magnitudinē pulsus q̄ aliq̄ aliaꝝ: priuatio necessitatis nō magis facit ad puitatē pulsus q̄ aliqua aliaꝝ. Et vr̄ q̄ magis faciat q̄ ꝺbilitas virtutis: q2 q̄lis cōparatio est multe necessitatis ad magnitudinez pulsus eadē est diminute necessitatis ad puitatē ei⁹: s3 multa necessitas ad magnitudinē in pulsu est magis q̄ aliq̄ aliaꝝ: ergo ei⁹ p̄uatio magis faciet ad paruitatē. ⁋ Ad hoc dōꝫ sic̄ dicit Aui. in lr̄a: q2 ad pulsus magnitudinez p̄io facit multa necessitas. Scđo fortitudo virtutis. Tertio minus q̄ aliq̄ obediētia instr̄i. Et rō hui⁹ est: quia magnitudo in pulsu est sicut cōditio positiua: s3 puitas est sicut cōditio priuatiua: nā ꝺfectus in motu est priuatio ei⁹. Nūc āt ad motū requirunt tres: ergo ad magnitudinē pulsus reqrunt tres cum magnitudo sit forma positiua mot⁹: illa aūt tria sūt fortitudo virtutis ꝛc̄. ꝛ q2 illa p̄uatio est negatio forme in sb̄to determinato: iō alienata vna illaꝝ causaꝝ aufert pulsus magn⁹ ꝛ fit paruus. Et sic ad primū dubiū. ⁋ Ad 2m dicendū q̄ ad magnitudinē pulsus magis facit necessitas augmētata q̄ aliq̄d aliud: q2 ipsa est finis: finis autez est causaꝝ causa: q2 mouet agētē: ꝛ agens mouet mām b̄m necessitatez finis: qn̄ ꝫ est necessitas magna pulsus auget plus q̄ ab alia cā ꝛ fit magnus: s3 q2 paruus est ꝯditio priuatiua mot⁹: ad destructionem mot⁹ sufficit priuatio vnius illaꝝ causaꝝ. s. vel agentis vel finis vel instr̄i: ꝛ ideo vna causa sufficit ad paruū: non autē sic ad magnū. Nūc aūt sicut ad positionez effectus magis facit finis q̄ alia causa: sic ad eius ꝺstructionē magis facit ꝺstructio agētis q̄ finis. Cuius ratio est: q2 in factiōe alicuius magis cōcurrit finis q̄ alia causa vel añq̄ res fiat: sed in destructiōe rei pr̄icipale ē agēs: q2 ꝓprie corruptionis rei nō est finis nisi vt aliud regñet: tñ bñ est agēs corrūpēs: ꝛ ideo magis ꝺpēdet ab agēte q̄ a fine ipa priuatio: ꝛ ideo ꝯtigit aliqñ q̄ agēs agit p̄ter finē sicut aliqñ nā facit mōstra: ꝛ iō sine fine magis pōt eē q̄ sine agente. Et sic ad scđm.

¶ Si vō necessitas multa fuerit ꝛ virtus fortis ꝛ instrumentum inobediens propter suam duritiem magnitudini non poterit esse quin fiat velox: ꝛ velocitati restauret id quod ei deest ex magnitudine.

¶ In ista parte ꝺterminat de causis alteri⁹ gñis pulsus exquo ꝺterminauit de causis gñis pulsus magni ꝛ pui. vꝫ. de causis pulsus velocis. ¶ Juxta qđ notādū q̄ ex his que hic dicunt appet q̄ cause contētiue pulsus velocis sunt tres. s. multa necessitas: fortitudo virtutis: ꝛ inobediētia istr̄i: ꝛ q2 nō est differētia iter causas pulsus magni ꝛ velocis nisi in vna causa: q2 in magno obediētia instr̄i requirit: in veloci aūt inobedientia. Causa aūt quare cōcurrentibus istis causis fit pulsus velox est q̄ virtus restauret per sui velocitatē illud qđ de magnitudine ei deficit: nā prima dispositio refrigerandi calorem per pulsum est magnitudo pulsus: nā virtus attrahit aerē b̄m quātitatē necessitatis refrigerādi spiritum: ita q̄ si sit necessitas multa multū attrahet de aere: si pua paꝝ: stāte ꝫ necessitate multa virt⁹ attrahet si poterit multū de aere: h̄ autē erit qñ arteria dilatabit b̄m oēm dimēsionē sui. s. b̄m lōgū latū ꝛ altuz: ꝛ h̄ est pulsum diastolem esse magnū. Secūda aūt dispositio est velocitas que subit loco magnitudīs: nam stante eadē necessitate que erat in pulsu magno nō pōt virt⁹ facere pulsuꝫ ꝑꝑ inobediētiā arterie velociter motū vt recuperet illud qđ sibi deest de magnitudine. Tertia aūt dispō est spissitudo de qua statim dicetur.

¶ Or si virtus fuerit ꝺbilis ꝛ pulsus nō poterit magnificari: ꝛ velocitas in eo nō opata fuerit: nō poterit eē qn fiat spissus qua spissitudie restauret illđ qđ ei ꝺfuerit ex magnitudie ꝛ velocitate: ꝛ multe vices tenebunt locū vni⁹ vicis sufficiētis ꝛ magne aut duaꝝ velociū.

¶ In ista parte ꝺterminat de causis pulsus spissi qđ erat septimuz genus supra positū. P̄io facit h̄. Scđo ꝺclat in quodā simili illud qđ dixit de pulsu magno veloci ꝛ spisso. ibi (Et hoc qdē est sicut cū homini.) ¶ Juxta primā partē notandum q̄ ex his apparet que sunt cause cōtentiue pulsus spissi: ꝛ sunt due. s. ꝺbilitas virtutis: ꝛ in hoc differūt a duob⁹ precedentib⁹: ꝛ necessitas magna ꝛ in hoc cōuenit cum illis duob⁹: ita q̄ pulsus magnus velox ꝛ spissus oēs cōueniunt in vna causa que est necessitas multa que est cā magni velocis ꝛ spissi vt singulariter causant: sed differūt quo ad hoc: q2 quando cuꝫ multa necessitate cōiungitur fortitudo virtutis ꝛ inobedientia instrumenti fit velox: quādo aūt coniūgitur cum ꝺbilitate virtutis fit spissus: rō aūt quare necessitas est multa ꝛ virt⁹ ꝺbilis ꝛ fit pulsus spissus est: q2 extensio arterie fit a magna necessitate ꝛ fortitudie virtutis potētis ipsaꝫ dilatare: ita q̄ tam in pulsu magno q̄ in veloci: q2 ibi est extēsio arterie requirit virtus fortis: qñ ergo ipsa est ꝺbilis: dato q̄ sit multa necessitas: tñ nō pōt dilatare sufficienter arteriā: nec pōt frequentare motuꝫ vt sit magn⁹: neq̄ vt sit velox: ꝛ ideo frequētat gerē ꝛ ipsam abbreuiat vt recuperet qđ sibi deest de magnitudine vel velocitate ꝛ sic fit spissus.

¶ Et hoc qdē est sicut cuꝫ homini necesse est rem ferre ponderosaꝫ quā si poterit vna vice totam ferret: si vō nō diuidet eā in duas ptes ꝛ festinabit: ꝛ si nō in multas partes ipsaꝫ distribuet ꝛ feret quāq̄ partem quocūq̄ mō poterit cū spatiositate aut velocitate: deinde non cessabit inter quaslibet duas oneraturas ei⁹: lꝫ sit in eis tardat⁹ q̄ si multe fuerit debilitatis stabit tūc ꝛ feret eam festine ꝛ redibit cum tarditate.

¶ In ista pte ꝺclat in quodā exēplo sil'i oia que dixit de pulsu magno veloci ꝛ spisso: ꝛ ponit tria exēpla sicut tres sunt spēs pulsuū de qb⁹ hic exēplificat: primū ꝺseruit magno: scđm veloci: tertium spisso: ꝛ pꝫ. ¶ Notandū q̄ in hoc exēplo virtus est sicut portitor ꝛ necessitas est sicut onus: ꝛ istā necessitatē fert virtus aliqñ totā simul: ita quādo facit pulsuꝫ magnū: ita q̄ sufficiēter euentat caliditas: aliquādo autem diuidit quando deficit a magnitudie: ꝛ tūc accelerat motū portādo velociter medietatē ꝛ redeūdo ꝑ alia: aliquādo diuidit in multas partes. s. quādo est spissus ꝛc̄.

¶ Sꝫ tu dices de eo qđ dicit q̄ si multe fuerit ꝺbilitatis stabit tūc ꝛ feret eā ꝛc̄. imo dꝫ dicere q̄ feret eā tarde: eo q̄ in h̄ pulsu ē virtus ꝺbilis cū faciat pulsuꝫ spissum. ⁋ Ad hoc possum 2r respōdere b̄m duplicē expōnem littere. Uno mō potest dici q̄ littera est ꝺfectiua: ita q̄ ibi ꝺficit vnū non: nā ꝺberet dicere si nō fuerit multe debilitatis tūc feret eā festine: ꝛ hoc mō est respectu ei⁹ qđ dixit ꝺ pulsu veloci qñ dixit (Si vō nō diuidet in duas ptes ꝛ festinabit) ꝛ tūc illud qđ subdit. (et redibit cum tarditate) est repetitio ei⁹ qđ dixit de pulsu spisso ꝛ raro. Uel dicendum aliter q̄ si velimus saluare lr̄am dicemus q̄ hec est declaratio eius qđ dixit de spisso: et tunc opꝫ sic construere litteram: ita dictuꝫ est q̄ in pulsu spisso q2 nā non potest sufficienter euentare nisi frequentet vices sicut portator qui diuidit res in plures partes vt eas meli⁹ possit ferre frequētat vices q̄ pro q2 ꝛc̄. ꝛ hec secūda expositio est subtilior.

¶ Si aūt virt⁹ fuerit fortis ꝛ istr̄m obediens: ꝫ necessitas erit maior fortitudine tēperata virt⁹ augmentabit velocitatē cū magnitudine. Et si necessitas fuerit fortior erit cū magnitudie ꝛ velocitate spissitudo.

¶ In ista parte postq̄ Aui. posuit cās illoꝝ triū pulsuuꝫ singul'r acceptoꝝ: hic ponit cās eoꝝ qñ adiuicē cōponūt. ¶ Juxta qđ notādū q̄ magnitudo velocitas ꝛ spissitudo pn̄t in pulsu 2r repiri. Uno mō vt iste dr̄ie singul'r ꝛ distincte cōsiderant. Alio mō vt cōiūgunt insil' in pulsu vno cōposito: si p̄ mō tunc oēs cōueniunt in h̄ q̄ oēs fiūt ab eadē necessitate augmētata que est cā ipsaꝝ: differūt autez ex pte virtutis. s. q2 in vno sit fortis. s. in magno vel veloci ꝛ ī alio sit debilis in spisso ēt rōne organi obediētis vt in magno ꝛ nō obediētis vt veloci ꝛ spisso. Si aūt iste dr̄ie cōponant sil' tūc dr̄ia eoꝝ sumet ex parte necessitatis vel maioris vel minoris: ita q̄ necessitas maior tēperata est causa istaꝝ differētiaꝝ: ꝛ tūc si erit aliquātulum maior auget magnitudo ꝛ velocitas ꝛ spissitudo. Ex qb⁹ vlteri⁹ appet q̄ cū iste dr̄ie possint pulsui aduenire 2r: aut ex pte diuerse ne͞citatis vt qñ cōponunt: aut ex pte diuersitatis virtutis ꝺbilis vel fortis: ita qñ ꝑ se accipiunt distīcte: tūc supposita cōstantia virtutis p̄ma dr̄ia que pulsui aduenit est magnitudo: scđa velocitas: tertia ē spissitudo: ꝛ tūc oīs pulsus velox ē magn⁹ ꝛ nō econuerso: ꝛ oīs spissus est velox ꝛ magn⁹ ꝛ nō ecōuerso. Sꝫ si iste dr̄ie accidant in pulsu ex parte debilitatis virtutis: tunc primū qđ deficit est magnitudo: scđm est velocitas: tertium est spissitudo.

¶ Lōgitudinē quoq̄ magnitudis cause ꝑ certo efficiunt cū aliq̄d ꝓhibēs amplitudinez ꝓhibuerit ꝛ eleuationē ad supiora non ꝑmiserit fieri sicut durities istr̄i. v.g. que amplitudinez probibet ꝛ densitas carnis ꝛ cutis que sursum eleuari nō permittūt. Sꝫ est ēt cū in amplitudie addit macies. Et amplitudinem qdez efficit: aut venaꝝ vacuitas vt per ipsam tunica superior sup inferiorē declinet ꝛ dilatet: aut multa instr̄i lenitas.

¶ Hic ꝺtermiat de causis p̄mi gñis pulsus. s. sumpti rōne q̄titatis. Et p̄ de causis lōgi. Scđo lati. ibi (Sꝫ ē ēt cū ī āplitudie.) ¶ Jux̄ p̄mā notādū q̄ cā q̄re qñ ꝯiūgit v̄r⁹ fortis cū ne͞citate magna fit pulsus lōgus

sus lōgus ē: q2 pp magnā necessitatē īdiget calor euētari: ⁊ tūc vt9 fortis volēs recuperare qδ sibi deest de magnitudīe: q2 nō pōt dilatare in latū arteriā pp ei9 duritiē: nec in altū pp dēsitatē carnis ⁊ cutꝭ extēdit ipsam saltē in lōguz: ita vt sub digitis plurib9 sentiaꝛ ꝙ debeat sentiri ꝭm nām: ⁊ talis dicit pulsus longus.

[Dubm 5m] ℭSꝫ circa istā ptē aligs dubitat: q2 nō vī ꝙ ille sint cāe longitudīs pulsus. Et vī p̄ ꝙ virt9 nō sit ei9 cā: q2 sicut supra dcm̄ est virt9 mouet arteriā pp necessitatē euētatiōis caloris: sꝫ pp lōgitudinē pulsus nō fit maior euētatio caloris ꝙ si lōgitudo non augeat. ꝓbatio q2 cā lōgitudīs pulsus est aptio ei9 sub plurib9 digitꝭ ꝙ ōberet esse nāliter: mō dato ꝙ nō appareat sub digitis nō fit minor euentatio ꝙ si sub digitis sentiat: ergo frustra fit lōgitudo in pulsu. ⁋ Preterea ponit ꝙ reqrit durities ad lōgitudinē pulsus: sꝫ h̄ nō vī: q2 durities arterie ita ꝓhibꝫ lōgitudinē sic alias dimēsiōes. ⁋ Ad h̄ dōꝫ sic dic Aui. ꝙ cāe pulsus magni sūt cause pulsus lōgi: excepto ꝙ h̄ est ꝓhibēs non pmittēs arteriā dilatari neqꝫ ad supiora eleuari: ⁊ iō opꝫ ꝙ refrigeratio fiat ꝭm aliuz diametrū. s. ꝭm longitudinem. ⁋ Tūc ad rōnes. Ad p̄mā cū dī si p lōgitudinē nō restauraꝛ qδ ōfic de altitudīe ⁊ latitudīe magꝭ ꝙ si nō fieret lōgitudo: tūc lōgitudo ē frustra: nec fit a fortitudine virtutꝭ: nec a necessitate multa p ꝯñs ꝯcedaꝛ. ⁊ cū dī ꝙ pp apparere lōgitudinē ⁊ sub digitꝭ plurib9 nō attrahit maior ꝙtitas aeris: falsuz ē: q2 sic appꝫ. 3. de ꝟtutib9. ca. 14. qñ dilataꝛ arteria: tūc subīgredit corp9 magꝭ subtile ꝓpiqui9 p poros ⁊ p orificia arteriaꝝ ne ītercidat vacuuz: ⁊ q2 h̄ attractio fit p ꝙdā cōitatē: iō quāto magꝭ ī lōgū sentit extēdi tāto magꝭ attrahiꝛ de aere: ⁊ p ꝯñs tūc calor magꝭ euentaꝛ. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ durities nō ꝓhibet lōgitudinē sed latitudinē ⁊ altitudinē: lōgum aūt nō.

ℭSpissitudinis autez causa est debilitas: aut multa necessitas aut caliditas.

ℭJn ista parte q2 incomplete tradiderat causas pulsus spissi ⁊ rari redit ad complete determinandum de eis. Et primo ponit causas pulsus spissi. Secūdo rari. ibi (Et raritatis quidem causa.)

[Dubm 6m] ℭSꝫ circa primā ptē tu dices nōne calitas idē ē ꝙ necessitas multa: certe sic. ꝗ supfluit hic. ⁋ Dōm ad hoc 2r. Uno° vt h̄ qδ dicit caliditas sit expositio necessitatis: vñ aut multa necessitas: aut multa caliditas. i. q̄ est pp multā caliditatē. ⁋ Uel dicēdū al'r pp qδ notandū ꝙ duplex est motus in pulsu. s. diastoles: ⁊ hic fit p refrigeratiōnē siue euētationē caloris. ali9 est systoles q ē mot9 ꝯstrictionis pp mūdificationē fumosaꝫ supfluitatū: dicit aūt necessitas pp mūdificationē: dicit aūt calitas pp euētationē: qñ ꝗ necessitas est cā spissitudīs: tūc pulsus fit maior ꝙ ī alijs causis: q2 supposita cōstātia virtutꝭ qñ necitas ē magna nō tñ aucta: p̄mū qδ ōuenit pulsui est magnitudo: scōm est velocitas: tertiū est spissitudo: sꝫ quādo virt9 est debilis: p̄ deficit magnitudo: secundo velocitas ⁊c̄.

ℭEt raritatis quidem causa est virtus que necessitatē in magnitudine superat: aut frigiditas multa diminuta a necessitate: aut nimia incensio virtutis ⁊ aduētus perditioni proximus.

ℭJn ista parte ponit causas raritatis pulsus. ℭJuxta qδ notādū ꝙ harū triū causaꝝ raritatis prima est causa per accñs: q2 quādo virtus est fortis ⁊ sufficiēs ad euētandū calorem: tūc ei sufficit magnitudo: ⁊ tūc non oportet ꝙ sit spissus: sꝫ causaꝛ pulsus rarus solum pp non indigentiam: alie autē due cause sunt per se cause.

[Dubm 7m] ℭSꝫ tu dices nō vī ꝙ nimia īcēsio sit cā raritatꝭ pulsus: q2 cuꝫ opposita ē cā sui oppositi. s. spissi: mō diuersoꝝ effectuū diuerse ōbēt eē cāe. ⁋ Dōm ꝙ cārū raritatꝭ: vna est p accñs: ⁊ due p se. Cā qdeꝫ raritatis p accñs ē fortitudo virtutꝭ q̄ p magnitudinē solā sufficiēter euētat calorē: nec oꝫ ꝙ tūc sit pulsus spissus sꝫ rarus. Alie due cause sunt cāe p se. Una ē magnus defectus in calore īnato: ita ꝙ ibi ē necitas diminuta: ita ꝙ modica īdiget refrigeratione: quapp sit pulsus rarus. Alia cā ē nimia īcēsio virtutꝭ: ⁊ iō aliqñ decipiunꝛ medici in febrib9: q2 videbiꝛ īfirm9 cōualescere pp tarditatez pulsus: ⁊ tñ ōcidet ī sequēti die: vel q2 ē ꝓstrat9 ⁊ resolut9 calor īnat9: qñcūqꝫ ꝗ calor ē ōbilis vltimate: siue a cā cal'a resoluēte: siue a frigida mortificāte erit pulsus rarus. ⁋ Et tūc ad rōnē dōꝫ ꝙ 2x est īcēsio. Una ē nō vltimata ⁊ talis facit pulsuz spissum: ⁊ de hac logꝛ inferi9. Alia vltimata ⁊ de hac loquiꝛ hic: que lꝫ de se indigeat frequēti euētatione: tñ q2 vltimo ꝓsternit virtutē nō indiget ea.

ℭCause v̄o ōbilitatꝭ pulsus ex mutātib9 qdē sꝫ tediū: et vigilie: ⁊ eſio: ⁊ macies: ⁊ humor nociu9: ⁊ exercitiū supfluū: ⁊ humoꝝ mot9: ⁊ ipoꝝ obuiatio mēbris fortꝭ sensus aut cordi vicinis: ⁊ totū illδ qδ vehemēter resoluit.

ℭJn ista parte ōterminat de causis pulsus debilis.

[Dubm 8m] ℭSꝫ tu dices: q̄re dixit ex cāis mutātib9 nōne ī h̄ cap̄ logꝛ solū de causis ꝯtētiuis vt dic̄ rubrica hui9 capl'i. Dōm ad h̄ ꝙ hic nō facit mētionē de cā cōtentiua huius pulsus q2 est satis nota ꝙ ē solum nā. s. debilitas virtutis: iō loquēs de causis pmutātib9 solū loqtur de his que debilitāt virtutē. ℭNotādū tñ ꝙ haꝝ cāruꝫ qdā debilitant replēdo: ⁊ iste magis spectāt ad genus pulsus diuersi: lꝫ eas sic intermisceat: alie resoluēdo ⁊ he magꝭ sunt huius generis.

ℭEt duritiei pulsus cause sunt siccitas corporis vene: aut eius fortis extensio: aut vehemens frigus congelans. Et etiam est cuꝫ pulsus in crisibus durescit ex fortitudine pugne propterea ꝙ membra per ipsam extenduntur ad partem impulsionis nature.

ℭJn ista pte determinat de causis duritiei pulsus ⁊ lenitatꝭ. Prio duritiei. Scōo lenitatꝭ. ibi (Lenitatꝭ v̄o cāe.) ℭJuxta p̄mū notandū ꝙ cā duritiei pulsus p̄ma dī esse siccitas arterie: ⁊ cā hui9 siccitatis est pp vehemētem pugnā que fit inter nām ⁊ morbū: q2 tūc fit vehemēs ebullitio ⁊ vehemens incensio arterie ad quā sequiꝛ durities: ⁊ ideo in crisib9 cum sentitur pulsus durus est signū difficultatis pugne nature: ⁊ per consequens difficilis crisis.

ℭLenitatis v̄o cause sunt cause naturales mollificantes sicut nutriens: ⁊ egritudinales mollificantes sicut hydropisis ⁊ lythargia: aut ea que neqꝫ sūt naturalia: neqꝫ egritudinalia sicut balneatio.

ℭJn ista parte determinat de causis lenitatis pulsus. ⁋ Notāduꝫ autē ꝙ causa quare res mollificantes arteriam sunt causa pulsus lenis est: q2 sicut quecūqꝫ faciunt arteriam duram faciunt pulsum durum: ita ⁊ lenem que faciunt lenem ipsam: nam iste differentie que sunt durum ⁊ molle sumunꝛ ex dispositione arterie.

[Dubm 9m] ℭSꝫ tu dices quomō nutriens est res naturalis q2 est positum supra inter res non nāles. Dōm ꝙ accipit hic nutriens nō ꝓut diciꝛ de cibo sed de eo qδ est ꝓpiquius actui nutritionis. s. de humiditate que spargitur per membra ad ipsa nutriendum.

[Dubm 10m] ℭUlteri9 dubitaꝛ quō in lythargia appet pulsus lenis cū pulsus sit signū toti9 corporis: lythargia āt est ap̄a mēbri determīati. s. cerebri: quō ꝗ poterit pulsuꝫ in toto corpe mutare. Dōꝫ ad hoc ꝙ qdā partiū corporis pmutant totū corpus quādo egrotant: ita ꝙ nocumētū peruenit in toto: ⁊ tūc tales habēt permutare pulsum in toto: ⁊ de istis hic intelligit. Alię aūt sunt ptes quarū passiōes nō cōmunicant toti vt apostema factū in brachio: ⁊ tale hꝫ solum pmutare pulsuꝫ in brachio: ita ꝙ nocumentū suū cōicatur toti vel parti: ita ⁊ pulsus in his que habent pulsum permutare.

ℭEt diuersitatꝭ qdē cā cū pseuerātia virtutꝭ ē grauitas materiei cibi aut humoris. Et cū ōbilitate virtutꝭ ē pugna cause ⁊ egritudīs. Ex causis quoqꝫ diuersitatꝭ ē repletio venaꝝ ex sanguīe: ꝭ qδ huic est simile remouet minutio. Et plurimū qdē fit diuersitas cū sanguis ē viscosus suffocās spiritū qui moueꝛ in arterijs ⁊ ꝓprie cū densitas fuerit circa cor. Ex causis p̄terea ipsi9 que eā in breui efficiunt tempore sunt stomachi repletio ⁊ tristitia ⁊ cogitatio in aliquo. Sed cum in stomacho malus fuerit humor nō cessabit diūsitas: ⁊ forsitan ex eo proueniet tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremulus.

ℭPrius Aui. determīauit de causis ꝯtētiuis geneꝝ pulsuū in qbus nō sunt ꝯtēte multe dīie pulsuū. Jn ista pte determīat de cāis generis cuiusdā sub quo cōprehēdunꝛ multe dīie pulsuū. s. de causis pulsus diuersi. Prio fac̄ h̄ in gñali. Scōo in spāli oñdit cās cuiuslibet dīie sub ipso ꝯtēte. ibi (Et serrini qdē pulsus.) Pria posset diuidi. Prio enumerat cās ꝯtētiuas gñales hui9 pulsus. Scōo quia vna eaꝝ erat aggrauatio virtutꝭ facta ex repletiōe enumerat hic spāles repletiones. ibi (Ex causis quoqꝫ diuersitatꝭ.) sꝫ legaꝛ totuꝫ sil'. ℭJuxta primā ptē notādū ꝙ Auic. duplicē in gñali ponit cām ꝯtētiuā diuersitatis pulsus. s. aggrauationē nature factā ex repletione humoris vel cibi: ⁊ hoc siue cū virtute forti siue debili. Propter qδ notādū ꝙ simpl'r loquendo ꝙ cā diuersitatꝭ pulsus in gñe est tm̄ vna. s. aggrauatio virtutꝭ: nā ita cōtigit in motu virtutꝭ que causat pulsuꝫ sic̄ in exteriorib9 motib9. Nūc aūt videm9 ꝙ virtus portatoris aggrauata a pōdere fac̄ diuersificare ipsaꝫ portationē adeo vt mot9 ei9 aliqñ fit velox aliqñ tardus: ita ēt fit grauis virtus ꝙ diuersificat motū pulsus: ⁊ hec est snīa. G. de pulsu diuerso in cōmē. 14. ⁊ 34. pulsuū. Uñ dicit. exñtib9 qdē his que dispergūt

virtutē: his vo que aggrauāt ꝓpria soboles aggrauatōis est diuersitas pulsus. Sꝫ ꝗuis cā hui⁹ pulsus sit vna in gñe: tñ diuersificat̄ ſm diuersitatē dispōnis virtut̄: nā si virt⁹ est fortis tunc cā aggrauās virtutē nō pōt eē nisi multitudo exuberās cibi vel humoris: si autem virtus est debilis tunc facile aggrauatur a qualibet causa ⁊ leui pugna: quecunq autem ab egritudine.

Dub^m 11^m ¶ Sꝫ tu dices. vr̄ male dicē ꝙ aliqñ sit virt⁹ fort̄ in h̄ pulsu: dic̄ eni diuersitas cū pseuerātia virtut̄. i. fortitudīe: sꝫ cū in qlibꝫ egritudine humorali sit virt⁹ debilis eo ꝙ fort̄ virt⁹ nō egrotaret eo ꝙ pugna egritudīs que est cā pulsus diuersi semp est cū virtute ꝺbili: ḡ falsuꝫ dic̄. ¶ Dōꝫ ꝙ sine dubio vtplꝫ est cū debilitate virtutis: nō tñ semp: ⁊ ideo ꝗuis virtus sit debilis respectu morbi: tñ non opꝫ ꝙ sit absolute debilis respectu opatiōis pulsus: sed vtplꝫ sic: ⁊ iō vtplurimuꝫ in febribus putridis apparet diuersitas pulsus.

¶ Et serrini qdē pulsus cā ē diūsitas ei⁹ qḋ ī corpe vene est fusuꝫ in putrefactione sui: aut ipsi⁹ cruditate: aut sui maturatiōe: aut diuersitas dispōnū venaꝝ in duritie sua ⁊ mollitie: aut apa in membris neruosis.

¶ In ista pte ꝺterminat de causis pulsus diuersi ī spāli. s. diuersarū ꝺriaꝝ ei⁹. ⁊. 8. fac̄ ſm ꝙ. 8. sūt ei⁹ ꝺrie. Nā p̄ ꝺterminat de causis pulsus serrini. Scḋo bispulsant̄. ibi (Bispulsant̄ vo.) Tertio soricini. ibi (Soricini vo.) Quarto cadētis ī medio. ibi (Cadēt̄ āt ī medio.) Quīto spasmosi. ibi (Et spasmosi.) Sexto tremuli. ibi (Pulsus aūt tremulus.) Septimo vndosi. ibi (Undosi aūt.) Octauo pulsus vermiculosi. ibi (Uermiculosi aūt.) ¶ Iux p̄mā ptē notādū ꝙ cā scḋa quā ponit Aui. pulsus serrini nota est qūo pōt causare pulsuꝫ serrinū: qꝛ pulsus serrinus est pulsus diuersus eo ꝙ sicut supra diffiniebat̄ pulsus diuersus est velox ⁊ spissus ⁊ durus: cui⁹ ptes ī magnitudine diastoles sunt diuerse in duritie ⁊ mollitie in partib⁹ arterie diuersis potest facere diuersitatē ſm duritieꝫ ⁊ mollitiem in pulsu: ⁊ per ꝯñs pulsum serrinum ad modum dentium serre.

Du^m 12^m ¶ Sꝫ dubitatio ē de p̄ᵃ cā ⁊ 3ᵃ. dixit eniꝫ ꝙ p̄ᵃ cā erat diuersitas ei⁹ qḋ ē ꝯtētū ī arteria: ⁊ h̄ pōt eē 3ʳ: aut qꝛ illḋ qḋ ibi ꝯtinet̄ sit putrefactū: aut qꝛ crudū: aut qꝛ maturꝫ: sꝫ nullū istoꝝ vr̄ veꝝ. p̄ primū qꝛ si putrefactio humoꝝ eēt causa pulsus serrini: tūc in qualibet febre putrida apperet pulsus serrin⁹ qḋ est falsuꝫ. Item nec humor crudus pōt esse cā huius: qꝛ illud qḋ est crudū mollificare pōt humiditatē indigestā in eis sicut apparet in melīcis in quib⁹ sunt humiditates indigeste que eoꝝ membra mollificant. Itē nec humor maturus potest eē causa talis diuersitatis: qꝛ ex maturatōe iuuat̄ natura in operatione pulsus naturalis ⁊ non ꝓhibet̄ ab eo: quare videtur ꝙ prima causa sit falsa quantum ad oēm sui partem.

Dub^m 13^m ¶ Scḋo dubitat̄ de 3ᵃ cā hui⁹ pulsus: qꝛ nō vr̄ ꝙ apa factū in membris neruosis sit cā pulsus serrini: qꝛ supius dicebat̄ ꝙ pulsus serrinus est pulsus velox ⁊ spissus ⁊ durus ⁊c̄. mō lꝫ apa factū in mēbro neruoso īduret mēbrū in quo est: nō tñ opꝫ ꝙ pp h̄ īduret arteriā q̄ est in eo: qꝛ hꝫ aliā originē ꝗ̄ musculus vel ꝗ̄ aliḋ mēbruꝫ. Itē pulsus serrinus est pulsus velox ⁊ spissus. Nūc aūt talia apata q̄ fiūt in musculis neruosis vtplꝫ sunt frida: ⁊ iō nō hñt facē velocitatē vel spissitudinē in pulsu: ḡ hec 3ᵃ cā nulla est. ¶ Dōm p̄ ꝙ cā pulsus serrini est diuersitas ei⁹ qḋ ē ꝯtētuꝫ in corpe arterie: qꝛ h̄ pōt eē cā diuersitat̄ mot⁹ arterie: ⁊ ēt talis mot⁹ q̄lis appꝫ in pulsu serrino. ¶ Sꝫ vt h̄ decl'et̄ est aduertēdū ꝙ lr̄a ista Aui. qñ dic̄ ꝙ hoc ꝯtētū in arteria: aut est cā isti⁹ pulsus serrini pp putrefactionē ei⁹: aut pp eius cruditatē: aut pp eius maturitatē pōt 2ʳ exponi. Uno° diuisim accipiēdo qḋlibet istoꝝ triuꝫ per se: ita ꝙ humor putridus pōt eē cā pulsus diuersi pp diuersitatē ptiū q̄ sunt in eo: nā in ipso sunt aliq̄ ptes diuerse grosse ⁊ terrestres q̄ faciūt pulsuꝫ durū: aliq̄ aquee ⁊ subtiles q̄ faciūt ipm mollē: quapp est nat⁹ fieri pulsus serrinus ab eo. sil'r in humore crudo ꝯtēto in arteria ē dare mām liq̄dā fluidā: ⁊ mām grossaꝫ terrestrē: que aūt faciūt talē diuersitatē in pulsu: ⁊ eodē mō in mā matura: ⁊ qꝛ plurib⁹ modis nō pōt variari dispō humoris nisi qꝛ aut est crudus: aut maturus: aut putridus: iō p̄me cāe sūt. 3. modi. Alio° pōt exponi ꝯiūctim: ita ꝙ Aui. ītelligat ꝙ qñ humor ꝯtētus hēat tātā diuersitatē in ptib⁹ ꝙ vna ei⁹ ps sit putrefacta alia cruda ⁊ alia matura sil'tūc est natus causare pulsus serrini diuersitatē. Et rō hui⁹ est: qꝛ inquātū est ibi humor putridus est ibi cal'itas supflua ⁊ necessitas augmētata: ⁊ iō rōne hui⁹ fit pulsus velox ⁊ spissus. Inquātū aūt ē ibi hūor crudus fiūt ibi aliq̄ diastoles pue ⁊ tarde ⁊ rare: ⁊ sic accidit diuersitas in velocitate ⁊ tarditate ⁊ spissitudīe. Itē qꝛ hūor crudus est grossus ⁊ maturus subtilis: accidit ēt diuersitas ī duro ⁊ molli pp hoc sil'sumpta hñt facere pulsuꝫ serrinū: ⁊ ſm hāc expōnē opꝫ exponere: aut ꝓ et: ⁊ vtraq est ꝯueniēs expō: tūc p̄ᵃ ē clarior. ¶ Tūc ad 2^m dubiū ꝙ apa factuꝫ in mēbro neruoso est cā pulsus serrini. Aduertēdū tñ ꝙ nō qḋcūq apa hꝫ hoc facere; sꝫ dꝫ ītelligi de apostemate magno ⁊ cal'o facto in ptib⁹ neruosis exñtib⁹ circa cor sic̄ si fiat pleuresis calida: nā tūc ꝑuenit nocumētū vsq ad originē arteriaꝝ: nā cū mēbrū illud pāniculosuꝫ sit de se extensuꝫ magis adhuc extendit̄ ab apate: ⁊ qꝛ cū apa calidū sit in locis mag̃ ꝓpinqs origini arteriaꝝ. s. cordi: iō ꝑuenit durities vsq ad originē arteriarū ⁊ diffundit̄ talis ꝑ totū corp⁹: ⁊ cū hic sit pulsus serrinus. s. qꝛ ē durus cū diuersitate: iō tale apa hꝫ cāre pulsuꝫ serrinū. ¶ Ad p̄mū qḋ arguit̄ de apate dicendū ꝙ lꝫ habeat arteria aliā originem: tñ ꝑuenit extēsio vsq ad originē arteriaꝝ q̄ cōicant̄ toti. ¶ Ad aliud cū dr̄ ꝙ apata mēbroꝝ neruosoꝝ sunt vtplꝫ frida: dōm ꝙ veruꝫ est: tamē intelligit de apostemate calido ⁊ magno vt dictū est.

¶ Bispulsantis vo cā est virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ durities instrumēti: quare nō obedit ei ꝙ virtutes ipsi precipiūt de diastole in vna vice: sicut cuꝫ quis vult vna percussione aliquid incidere ⁊ non obeditur ei adiuuat̄ ab alia ⁊ p̄cipue cuꝫ necessitas subito augmentatur. Soricini vo pulsus causa quandoqꝫ est virtus debilis que de labore ad q̄etem ordinate procedit: ⁊ de q̄ete ad laborē: sed ille q̄ in vna ꝑmanet dispositione plus est virtutis debilitateꝫ significans.

¶ In ista parte determinat de pulsu bispulsanti.

Du^m 14^m ¶ Diceret aliqs nō vr̄ ꝙ p̄ma cā hmōi pulsus quā ponit Aui. sit cōueniēs. s. ꝙ iste pulsus fiat a virtute forti: qꝛ Auer. ponit. 4. sui colliget. ca. 17. ꝙ cā pulsus ꝺbilis est vna. s. debilitas virtut̄: sed pulsus bispulsant̄ est pulsus debilis: ḡ fortitudo virtutis nō semp est eius cā. ¶ Dōꝫ ꝙ pulsus bispulsans est quasi duplex ꝑcussio: ita ꝙ vna videat̄ īgredi aliā. Nūc aūt ad duplicē motū req̄rit̄ fort̄ virt⁹ qꝛ si eēt debilis nō posset motū iterare: ⁊ iō p̄ᵃ cā hui⁹ pulsus ē fortitudo virtutis. Itē qꝛ ibi est multa necessitas nā nō potēs sufficienter attrahere de aere ad euētādū calorē ī vna vice reiterat motū anteq cōpleat primū motū. Itē req̄rit̄ ad hāc spēm pulsus inobedientia instr̄i pp sui duritiem: qꝛ pp inobedientiā arterie non pōt sufficiēter euētare calorem in vna vice: ⁊ iō bñ dicit hic Auic. qꝛ nā in hoc pulsu est similis homini irato volenti incidere in vno ictu forti totum vnū lignū: ⁊ nō potens facere hoc in vno ictu statim reiterat incisionē: ita etiā in proposito ⁊c̄. ¶ Ad rōnē dicendū ꝙ fortitudo est duplex. Quedaꝫ est fortitudo simpliciter: ⁊ de tali nō intelligit hic Aui. ⁊ de tali tu arguis: qꝛ in tali fortitudine sufficienter euentat̄ calor in vna vice sine illa subita iteratiōe. Alia est fortitudo nō simpl'r sed aliqualis: ⁊ ꝺ hac loquit̄ hic: qꝛ nisi ibi eēt aliqualis fortitudo nō posset natura iterare motum ⁊c̄.

¶ Et cauda quideꝫ soricina ⁊ que eis similis existit est plus significans fortitudinem aliquam: ⁊ ꝙ debilitas non est in fine: sed eis deterior est cauda finitiua deinde mansiua: postea cauda reditiua.

¶ In ista pte ostēdit causas pulsus soricini. ¶ Sꝫ aduertēdū ad ītellectū lr̄e ꝙ cā q̄re in pulsu soricino est causa cōpositiua est dupl'x. Una est: qꝛ pulsus incipit a magno ⁊ tēdit ad paruū aliqñ ecōuerso. mō inquātū est in eo diminutio est ibi debilitas in virtute. Iteꝫ etiā inquātū nā non potest seruare eūdē ordinē in percussione: nō tñ est in eo debilitas in fine ⁊ vltimata vt dicit ⁊ bene: ⁊ hoc qꝛ ibi augmentū in prin° vel in fine: qꝛ hoc est de ratione eius.

Dub^m 15^m ¶ Sed tu dices vr̄ ꝙ male dicat ꝙ ille q̄ manet in dispōne vna magis sigñat debilitatē: nā vr̄ hoc ꝯdicere ei qḋ dic̄ in fine ꝙ ꝺterior ex eis est cā finitiua: postea min⁹ mala est cā māsiua: ḡ ille q̄ ē cauda finitiua sigñat mag̃ vltimatā debilitateꝫ. ¶ Dōm ꝙ duplex est cauda soricina. s. simplex ⁊ cōposita. cōposita cauda autē est 2ˣ: qꝛ quedā īcipit a magno ⁊ vadit ad pūū ⁊ redit ad magnū: q̄dā auteꝫ ecōuerso: ⁊ de istis satis habitū est supra. Alia est simplex ⁊ hec ē duplex: nā q̄dā est que ꝓcedit ex magno pulsu ad pūū ⁊ ꝑmanet in dispōne vna. s. in paruitate eius: ⁊ hec dr̄ māsiua. alia est que īcipit a paruo ⁊ semp vadit minuendo quousq morit̄: ⁊ hec dr̄ finitiua: qꝛ adducit ad finē ⁊ mortem. modo dicit Aui. ꝙ ista que dr̄ finitiua est deterior oībus alijs: qꝛ illa fit in vltimo defectu virtut̄: alia vo que dicit̄ mansiua est min⁹ mala qꝛ nō mutat̄ ad peius: sꝫ reditiua est min⁹ mala istis: qꝛ in reditiua lꝫ pulsus īceperit a magno ⁊ iuerit v̄sus paruū: tñ redit postea ad magnū: ⁊ hoc est qꝛ virt⁹ non est ita oppressa dispōne īnaturali sicut est in mansiua: qꝛ significat̄ maior oppressio nature a morbo. Nam sicut apparet. 2. ꝑuer. parilitas in malo est peior ꝗ̄ diuersitas: ⁊ ideo māsiua est peior ꝗ̄ reditiua. ¶ Ad rōnes dicendū ꝙ ille qui permanet in eadē dispōne ē peior cōparādo reditiuū ad nō reditiuū: ⁊ h̄ est veꝝ. inferi⁹ aūt cōparat

parat pessimum absolute.s.finitiuum ad alias caudas soricinas:⁊ hoc est verum ꝙ est pessimum:quare non contradicit.

¶ Cadentis autem in medio causa est virtutis lassitudo ⁊ eius defectus:aut accidens subito veniēs ad qđ anima ⁊ natura subito redeunt.

¶ Hic ponit cās pulsus cadētis in medio ⁊ ponit causas ꝯtētiuas istius pulsus. ¶ Juxta qđ notādū ꝙ pulsus cadēs in medio dicit̄ ille in quo expectat̄ motus ⁊ venit quies ⁊ sub hoc cōprehēditur gazelans:q᷑ sicut in bispulsante expectat̄ quies ⁊ venit motus:ita in cadente in medio expectat̄ motus ⁊ intercidit ibi quies. Causa aūt huius pulsus est duplex.aut q᷑ virtus est debilis ⁊ lassa nō potens ꝯtinuare motū de fine in motu ⁊ interrūpit̄ a quiete ītermedia.aut q᷑ calor nālis distrahit̄ a suo motu ab aliqua cā exteriori:ita ꝙ tunc accidit quies postea redit ⁊ facit motū.

¶ Et spasmosi qdē pulsus cā sunt mot⁹ non naturales in virtute:aut malitia in essentia instrumenti.

¶ In ista pte determinat de cā pulsus spasmosi. ¶ Sed mō notandū ꝙ pulsus spasmosus est ille in quo ꝑcipit̄ ꝯtrahi arteria in suo motu versus suū ꝑncipiū:sicut ꝯtrahit̄ mēbrū in spasmo ⁊ hmōi ponit duas cās:quarū vna se tenet ex parte caloris que mouetur motu simili spasmo.secunda se tenet ex parte arterie.

¶ Pulsus aūt tremulus ꝓcedit ex fortitudine ⁊ instr̄o duro ⁊ necītate forti. Sine istis eni nō ꝓuenit tremor.

Dub^m 16^m ¶ In ista parte determinat causas pulsus tremuli.

¶ Sȝ dubitabit aliqs:q᷑ Aui.ponit.3.cās pulsus tremuli.s.fortitudo:durities istr̄i:⁊ necītas mł'ta:q᷑ iste eedē fuerūt posite cāe pulsus velocis:ḡ nō pn̄t esse cāe pulsus tremuli:q᷑ diuersarū spērū diuerse debēt esse ꝯstitutiue dr̄e:vt pȝ in ꝑn° ꝑdicamētoꝝ Arist. ¶ Preterea male dicit ꝙ in h̄ pulsu dȝ esse virt⁹ fort̄:q᷑ Auer.dic̄ 4.collȝ.cōmē.17.ꝙ ei⁹ cā est virt⁹ debilis. ¶ Preterea arguit̄ rōne ꝙ virtus debeat esse debilis in hoc pulsu:q᷑ si virtus esset fortis:tūc teneret mēbrū fixū ⁊ firmū.cū ḡ h̄ nō faciat relinquit̄ ꝙ sit debilis. ¶ In oppo^m est Aui. ¶ Dōm ad pulsuȝ tremulū reqrunt̄ illa.3.que ponit h̄ Aui.s.virt⁹ fort̄ ⁊c̄. ¶ Juxta qđ notādū ꝙ tremulus differt a spasmo in h̄:q᷑ in pulsu tremulo appet maior diuersitas in situ partiū arterie.s.q̄ꝫtū ad ptes ꝑuas ipsi⁹ q̄ꝫ in spasmo:sȝ in pulsu spasmoso sentit̄ malus mot⁹ mag̃ q̄ꝫ ad ptes magnas arterie:ac si ab vno toto capite ꝯheret̄ versus aliud caput arterie. Dico ḡ ꝙ in pulsu tremulo reqrit̄ virt⁹ fort̄ nō absolute:sed in se est fortis:sed in respcū magni pōderī ipaȝ opprimētis est debilis:q᷑ ipm nō pōt sufficiēter eleuare ꝑꝑ inobedientiā arterie sub illo pōdere tremit:⁊ sicut.v̄.g̃.si aliqs portitor fortis sit ⁊ hēat pōdus magnū sup humeros ⁊ dato ꝙ ipse in se sit fortis:q᷑ al'r nō posset pōdus portare qđ sit magnū adeo ꝙ nullus debilis ipm portabit tn̄ est debilis respectu pōderis ⁊ tremit sub eo.ita est in ꝓposito:q᷑ nisi virt⁹ esset fortis in se non faceret pulsum:q᷑ est aggrauata multū:tn̄ illius grauaminis respectu tremit ⁊ est đbilis. ¶ Et tūc ad ꝑmā rōnē dōm ꝙ iste cāe posite fuerūt supra cāe pulsus velocis absolute:sed ad tremulum requirit̄ forte maior necessitas vel maior fortitudo virtutis q̄ꝫ in veloci. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ nō ītelligit hic Auicen.ꝙ sit fortis respectu pōderis:sed debilis:⁊ sic ītelligit Auer.s.ꝙ sit fortis in se:⁊ ideo dicebat Auer.ꝙ in pulsu tremulo nō requirit̄ virtus debilis simpliciter:⁊ sic ad istud.

¶ Undosi aūt est cū ei⁹ cā existit virtutis debilitas ꝼm plurimū ⁊ nō pōt fieri diastoles nisi paulatiȝ ⁊ paulatim. Et est ēt cū instr̄i lenitas ei⁹ cā existit:lȝ virt⁹ nō sit valde đbilis. Instr̄m nāq̄ꝫ molle ⁊ humidū ꝯcussionē ⁊ motū nō recipit q̄ in vnāquāq̄ꝫ penetrēt partē quēadmodū siccū qđ est durū recipit:qm̄ siccitas ꝯcussioni est apta ⁊ tremori. Et duri qdē sicci finis sui ꝑncipij motu mouet̄:mollis v̄o humidi partē pol'e est moueri ⁊ aliā partē motu ipsi⁹ nō pati ꝓpterea ꝙ cito recipit separationē ⁊ flexionē ⁊ diuersitatē in figura.

¶ In parte ista ponit causas pulsus vndosi contentiuas.

Dub^m 17^m ¶ Sȝ tu dices nō v̄r ꝙ hmōi cāe sint due sed vna:q᷑ Auer.ponit in suo.4.collȝ.cap.17.tm̄ vnā.s.virtutē debilē. ¶ Dōm ꝙ pulsus vndosus est 2^x.s.ꝑfecte vndosus ⁊ nō ꝑfecte.mō ad ꝑfecte vndosum reqrunt̄ iste due cāe.s.virt⁹ debilis:q᷑ si eēt fort̄ faceret motū vniformē ⁊ lenitas arterie ⁊ sic ītelligit hic:sȝ aliqn̄ altera istaꝝ cāꝝ est sufficiēs.⁊ h̄ mō ītellexit Auer.q᷑ reposuit lenitatē arterie sub v̄tute đbili.ꝑ mō ītelligit Aui.⁊ 2° mō ītelligit Auer. ¶ Notādū ēt ꝙ pulsus vndosus pōt fieri ex egritudīe mollificāte arterias vt ex lythargia apoplexia vl' paralysi sic̄ dur⁹ pōt fieri ꝑꝑ apā cal'm ī mēbro pāniculoso ī q̄ ꝑuenit nocumētū vsq̄ꝫ ad originē arteriarū.

¶ Et vermiculosi quidē pulsus ⁊ formicātis cā est fortis đbilitas:ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas in partibus pulsus cōiungant̄:qm̄ virtus instr̄m in vna hora dilatare nō valet:sed paulatim ⁊ paulatim.

¶ Hic ponit cās ꝯtētiuaȝ vermiculosi ⁊ formicātis simul. ¶ Juxta qđ notandū ꝙ isti duo pulsus differūt ab vndoso.nā oēs isti.3.cōmunicant in debilitate virtutis:sed differūt in gradu debilitatis:sed vndosus fit a virtute debili.vermiculosus a debiliori.formicans aūt a debilissima vt in appropinquantibus morti.

¶ Causa aūt pulsus mali pōderis si pulsus qdeȝ fuerit in dispositionib⁹ tēporis quietis est augmentū necessitatis. Et si in dispositionib⁹ tēporis mot⁹ fuerit est augmentū debilitatis:aut necessitatis priuatio:sed pulsus tēporis mot⁹ ꝓpter velocitatē diastoles alius est ab hoc. Et cause qdē pleni ⁊ vacui ⁊ calidi ⁊ fridi eleuati sursum ⁊ sumersi inferius manifeste sunt.

¶ Juxta qđ notādū sicut appet per Auer.4.collȝ.c.17.pulsus mali ⁊ boni pōderis attendit̄ in ꝓportione 4^or tēpoꝝ mēsurantium duplicē motū qui est diastoles ⁊ systoles ⁊ duplicē quietem.s.que est post systolē:ita ꝙ hoc genus pulsuū fit cōparatiōe ⁊ ꝓportione tēporis motus ad tēpus quietis:⁊ tēpus mot⁹ diastoles ad systolē:⁊ quietis que est post diastolē ad qetē que est post systolē. H̄ ītellecto dicit Aui.ꝙ tūc est malū pōdus ⁊ mala ꝓportio in pulsu cū necessitas est augmētata in tēpore quietis mag̃ q̄ꝫ in tempore mot⁹ diastoles:q᷑ tūc fiet quies breuis valde:⁊ ꝑ ꝯn̄s pulsus spissus:ita ꝙ tp̄s qet̄ est breuius q̄ꝫ tp̄s mot⁹.simil'r si est ecōuerso.s.ꝙ tp̄s motus sit breue ⁊ tēpus quietis longum:⁊ tunc est malum pondus:q᷑ fit a virtute debili que nō pōt sustinere magnuȝ motū ꝑꝑ ꝑuationē necessitatis que nō requirit multā extēsionem. Alia est ꝓportio vnius motus ad aliū vt quando diastoles est velocior q̄ꝫ systoles vel ecōuerso:⁊ istas tres diuersitates hic innuit.

¶ De pulsib⁹ etatū ⁊ masculoꝝ ⁊ feminaꝝ. Cap.7^m.

Masculoꝝ pulsus maiores sunt ⁊ fortiores valde ꝑꝑ vehementiā virtutū coꝝ ⁊ necessitatis ipsoꝝ ⁊ ꝓpterea ꝙ eoꝝ necessitas magnitudine cōplet̄ ⁊ ē eoꝝ pulsus tardior pulsu mulierū ⁊ rarior ꝼm plurimū. Et oīs qdem pulsus in quo perseuerat virtus ⁊ est spissus opȝ ꝓculdubio ꝙ sit velox:est eniȝ cū ante est velocitas q̄ꝫ spissitudo:ꝑꝑ hoc igit̄ sicut pulsus masculoꝝ est tardior:ita est rarior.

¶ Postq̄ꝫ Aui.determinauit de causis ꝯtentiuis pulsuū q̄ īgrediūtur essentiā pulsus:hic deter.de causis nō ꝯtētiuis pulsuum.s.que nō ingrediunt̄ ꝯstitutionē pulsus:⁊ a talib⁹ nō dependet īmediate ꝑmutatio pulsus:sed mediate solū.s.īquātū ꝑmutant virtutē vel necessitatē vel instr̄m a qb⁹ depēdet esse pulsus:⁊ q᷑ istarū cāruȝ ꝯtentiuarū quedā sunt nāles ⁊ quedā nō nāles ⁊ quedā ꝯtra nām:ideo tria facit. Primo determinat de causis nālib⁹ ⁊ e is annexis. Scđo de causis pulsus nō nālib⁹.ibi(In vere qdē.) Tertio de his que sunt res cōtra nām.ibi(Dolor aūt mutat pulsum.) Uel aliter posset diuidi ꝼm diuisionē cārū quā supra posuit Aui.ꝙ cāruȝ nō ꝯtentiuarū quedā sunt permutātes īpermutabiles:⁊ quedā ꝑmutantes absolute separabiles. Et ideo ꝑmo determinat de causis permutantib⁹ nō separabilib⁹. Scđo de separabilib⁹ ꝑmutātib⁹ absolute.ibi(In vere qdē.) Utraq̄ꝫ diuisio est bona. Pria in duas. Primo determinat de causis que sunt nāles annexe reb⁹ nālibus que sunt sexus ⁊ etas. Scđo de causis que sunt res nāles sicut est cōplexio:ita ꝙ ostēdit qualis pulsus cōpetat cuilibet cōplexioni. ibi(Pulsus calide cōplexionis.) In ꝑmo ḡ capitulo intēdit ostendere qualis pulsus est ꝯueniens cuilibet sexui ⁊ cuilibet etati. Primo ostēdit primū. Scđo scđm.ibi(Pueroꝝ v̄o pulsus.) ¶ Juxta primā partē notandū ꝙ sicut extrahit̄ ex dictis Gal'.in cōmē.pulsuū.tex.⁊ cōmē.ꝑmo vnde Auicē.hoc accepit.dicit ꝙ hoc aduerbiū valde.nō est aliter q̄ꝫ ad vtrūq̄ꝫ adiectiuū:iō ꝙ pulsus masculoꝝ nō solū est maior ⁊ fortior q̄ꝫ in feminis:sed valde maior ⁊ valde fortior. Et ratio huius est:q᷑ cause pulsus magni ⁊ fortis valde superāt in masculis magis q̄ꝫ in feminis.s.fortitudo virtutis:obedientia instrumenti:⁊ necessitas. ¶ Secundo notandum ꝙ hoc qđ dicit(ꝼm plurimum.)potest exponi dupliciter. Uno modo ꝙ

referat ad ly rarior: ⁊ tūc est sensus ꝙ pulsus masculoꝝ est rarior pulsu mulierū ⁊ est tardior ſm plm̄.i.magꝭ est rarus ꝙ̃ ſit tardus ita ꝙ fiat cõparatio īter tardū ⁊ rarū. Alio mõ ꝙ referat ad totuʒ qð ſup̄ dixit de pulsu masculoꝝ.vt ſit ſensus ꝙ ſm plm̄.i.in pluribus viris est h̄ verū ꝙ pulsus masculoꝝ ſūt valde maiores ꝙ̃ pulsus mulierū: ⁊ ſic exponēdo dicemus ꝙ dicit hic: qꝛ nõ est incōueniēs ꝙ aliqñ accidat ꝯ̃riuʒ vt ꝙ in aliq̃ muliere ſit pulsus maior ⁊ fortior ⁊c̃.ꝙ̃ in aliq̃ viro. ⁊ vtraqꝫ expõ est vera: ⁊ ſm mẽtẽ Gal'.de pulsibꝰ tex.cõmẽ.p̄mi. ❡ Tertio notāduʒ ibi (Et oēs qdẽ pulsus.) vult ꝓbare ꝙ dixit qð pulsus masculoꝝ ē multo tardior ⁊ rarior pulsu mulierū. Nā oīs pulsus in q̃ est ꝯſtātia v̓tutꝭ ſi est ſpissus necessario ſequit ꝙ ſit velox: qꝛ ſpissitudo cuʒ fortitudine virtutꝭ est posterius ⁊ velocitas est p̄ꝰs.esse aūt posteriꝰ p̄ſupponit eẽ p̄ꝰs. Qꝫ aūt velocitas ſit p̄ꝰs ꝙ̃ ſpissitudo appꝫet: qꝛ maior nec̃itas reqrit ad ſpissitudinẽ ꝙ̃ ad velocitatẽ: qꝛ qñ virtus est fortꝭ ⁊ nec̃itas ſufficiēs pulsus magnus ſi est obediēs instr̄m ⁊ augmẽtata nec̃itate ſit velox ⁊ ſpissus. nūc aūt posita maiori nec̃itate ponit mīor q̃ īcludit in ipsa: ⁊ iõ ſequit ſi est pulsus ſpissus: ꝙ velox p̄ſupposita ꝯſtantia virtutꝭ al'nõ: ſʒ nõ ſequit ecõuerſo.ſ.ſi est velox: ꝙ ſpissus qꝛ nõ ſequit ſi est p̄ꝰs ⁊ minimus: ꝙ est posterius ⁊ maius ⁊ ſic est in veloci ⁊ ſpisso. ita est ꝓportionaliter in oppositis istoꝝ.ſ.in tardo ⁊ raro. ⁊ iõ ſicut ſequit pulsus ſpissus: ꝙ velox ⁊ nõ econuerſo: ita ſequit est rarus: ꝙ tardus ⁊ nõ ecõuerſo. ❡ Sed hic querit de tribꝰ. Primū ē vtꝝ pulsus masculoꝝ ſit maior ⁊ fortior pulsu mulierū. Scðm est vtrū pulsus masculoꝝ ſit tardior ⁊ rarior pulsu feminarū. Tertiū est de ꝯñtia quā facit Aui.ſ.ſi pulsus masculorum est tardior pulsu feminarū: ergo est rarior pulsus eoꝝ.

Dubium primum. ❡ De p̄ ꝓbat ꝙ pulsus mulierū ſit maior ⁊ fortior pulsu masculoꝝ: qꝛ ad ſensuʒ h̄ videmꝰ aliqñ. Et arguit rõne: qꝛ ſi ē repꝫire mulierẽ in q̃ ſit virtꝰ fortior ⁊ nec̃itas maior ⁊ maior obediẽtia ꝙ̃ ī aliq̃ viro erit pulsus maior ⁊ fortior in muliẽ illa ꝙ̃ in illo viro: ſʒ h̄ aliqñ ꝯtigit repꝫiri: ꝙ ⁊c̃. Ma.pʒ: qꝛ ille ſūt cāe pulsus magni ⁊ fortꝭ vt ſupra appꝫuit. positꝭ aūt causis ſufficiẽtibꝰ nec̃e ponit effectꝰ. mi.apparet: qꝛ poſ'e ē ꝙ ſit aliq̃ mulier cholice cõpl'onis q̃ viuat ī regiõe cal'a ⁊ vtat regimīe cal'o exercitijs ⁊ põt eẽ aliqs vir ſl'aticꝰ in regione frida vtẽs regimīe frido ⁊ qete. mõ ī illa muliẽ erit virtꝰ fortior nec̃itas maior ⁊ melior obediẽtia īstr̄i: q̃re ⁊c̃. ▽ In oppoᵐ ē A.

Dubium 2ᵐ. ❡ De 2° querit vtrū pulsus masculoꝝ ſit tardior ⁊ rarior pulsu feminarū. Arguit ꝙ nõ: qꝛ tarditas ⁊ raritas in pulsu ſiunt a nec̃itate diminuta vt habitū est p̄riꝰ: in illo ꝙ corꝑe in q̃ est nec̃itas addita nõ ſit tardior ⁊ rarior pulsus: ſed in corꝑe masculoꝝ est nec̃itas addita respectu corꝑis mulierū. ꝙ ⁊c̃. ▽ In oppoᵐ est Aui.

Dubium 3ᵐ. ❡ Tertio dubitat de ꝯñā Aui. vtrū ſequat ꝙ pulsus masculoꝝ est tardior pulsu feminaꝝ: ꝙ rarior. Nõ vꝫ ꝙ h̄ ſequat: qꝛ tarditas īſequit necessitatẽ paꝝ dimīutā. raritas aūt ꝯſequit nec̃itatẽ multū diminutā. ꝓbatio: qꝛ ſic̃ ſe hʒ raritas ad tarditatẽ ſic ſpissitudo ſe hʒ ad velocitatẽ. nūc aūt ſpissitudo īſequit maiorẽ nec̃itatẽ ꝙ̃ velocitas vt habitū est: ꝙ ꝑ oppoᵐ raritas īſequit magꝭ diminutam nec̃itatẽ ꝙ̃ tarditas. mõ ſic̃ nõ ſequit nec̃itas est pauca: ꝙ multa: ſʒ ecõuerſo: ita ẽt nõ ſequit est pulsus tardus: ꝙ rarus: ſed ecõuerſo: ꝙ est mala ꝯñā Aui. ▽ Dico p̄ ꝙ pulsus masculoꝝ est valde maior ⁊ fortior pulsu mulierū. ▽ Scðo dico ꝙ ē tardior ⁊ rarior. ▽ Tertio dico ꝙ ꝯñtia Aui. est optima. ▽ Rõ p̄mi pʒ ex his que dicit hic Aui. tñ cõplemẽtū illoꝝ dictoꝝ ponit a.G.in cõmẽ.i.ītroductorij pulsus: qꝛ cā magnitudinis ⁊ fortitudinis pulsus est fortitudo virtutis ⁊ necessitas augmẽtata: qꝛ ꝙ virtꝰ ī viris est valde fortior ꝙ̃ in mulieribꝰ iõ ⁊ pulsus ẽt. ▽ Itẽ nec̃itas est maior valde in viris: qꝛ ſimpl'r loquẽdo masculus est calidior ꝙ̃ femina vt declarat in libro de nā̃ pueroꝝ. nūc aūt multa nec̃itas iuuat ad pulsuʒ magnū. ▽ Itẽ 3° ꝯcurrit obediẽtia instr̄i. nūc aūt talis obediẽtia est maior in viris ꝙ̃ in mulieribꝰ vt dcm̄ est in cõmẽto ītroductorij pulsus: ⁊ h̄ est vt dicit ibi: qꝛ arteria non atterit a pinguedine in masculis ſicut in feminis. Iteʒ nec a ſupfluitatibꝰ: qꝛ mulieres magꝭ multiplicãt pinguedinẽ ⁊ ſupfluitates ꝙ̃ viri q̃ꝓpt̃ nõ ſic põt dilatari in mulieribꝰ ſic̃ in viris. Cū ꝙ oẽs iste.3.cāe magꝭ reperiant in viris ꝙ̃ ī mulieribꝰ: iõ ⁊c̃. ▽ Rõ ſcði.ſ.q̃re pulsus est tardior ⁊ rarior in viris ꝙ̃ in mulieribꝰ in qbꝰ est velocior ⁊ ſpissior. nõ.n.accidit h̄ qꝛ maior ſit nec̃itas in feminis ꝙ̃ in virꝭ: ſʒ h̄ est: qꝛ vna ex causis tarditatꝭ ⁊ raritatꝭ pulsus est qñ calor ſufficiẽter euentat ꝑ magnitudinẽ ſufficit magnitudo pulsus: ⁊ iõ nõ reqrit velocitas nec ſpissitudo: qꝛ nā nõ abūdat in ſupfluis: ⁊ qꝛ in viris ſufficiẽter euentat calor: iõ nõ oʒ vt recuperent per velocitatẽ ⁊ ſpissitudinẽ: q̃re ⁊c̃. ▽ Et notāduʒ ꝙ ſic̃ appꝫet ꝑ.G.in cõmẽ.i.ītroductorij pulsus: lʒ ſit pulsus in feminis ſpissior ⁊ velocior ꝙ̃ in viris. hoc est verū ꝙ̃tuʒ ad vtrūqꝫ motū.ſ.ꝙ̃tū ad diastolẽ ⁊ ꝙ̃tū ad ſystoleʒ: ita ꝙ iste d̃rie ſunt magꝭ intẽſe in mulieribꝰ ꝙ̃ in viris: tñ inter ſe d̃nt in mulieribꝰ: qꝛ ſystoles est velocior in eis ꝙ̃ diastoles: cuiꝰ rõ ē: qꝛ maior est necessitas mūdificatiõis ſupfluitatū in eis que ſit per ſystoleʒ ꝙ̃ ſit necessitas euẽtatiõis caloris earuʒ cū hẽant calorẽ debilẽ. in viris aūt accidit ecõuerſo. ▽ Ex istis vlterius põt accipi põdus in masculo ⁊ femina: qꝛ in femina ſystoles d̃ eſſe maior ꝙ̃ diastoles ꝑꝑ cām dictā. Itẽ quies que est post diastoleʒ debet eſſe breuiſſima: ſed quies que est post ſystolẽ nõ debet eſſe ſic breuis. in viris aūt ecõuerſo. tñ ſm quā ꝓportionẽ musicalẽ h̄ ſit ignoro nec autẽ Aui. h̄ ſciuit. G. aūt forte ſciuit ꝑꝑ lõgā experiẽtiā: qꝛ fuit magꝭ expertus ꝙ̃ fuerit Aui. ▽ Rõ aūt ꝯñtie Aui. pʒ: ꝑꝑ qð notādū ꝙ ſicut ſuperius dicebat iste d̃rie pulsuū pñt diuerſificari ex duobꝰ: aut a diuerſitate necessitatis multe vel pauce: aut ex diuerſitate virtutis ſm fortẽ vel debilẽ: tūc dico ꝙ ꝙ̃tū ad diuerſitatẽ v̓tutꝭ ſi p̄ſupponit virtꝰ fortis: tūc ſequit ſi pulsus est ſpissus: ꝙ est velox ⁊ magnus: qꝛ qñ virtꝰ est fortꝭ: tūc p̄ᵃ d̃ria que pulsui aduenit ē magnitudo: 2ᵃ est velocitas: 3ᵃ est ſpissitudo.ſ.qñ plus auget virtꝰ. ſicut ꝙ ad ꝯñs ſequit añs ⁊ nõ ecõuerſo: ita ad velocẽ ſequit magnū ⁊ ad ſpissum ſequit velox ⁊ magnū ⁊ nõ ecõuerſo. ſi aūt virtꝰ eſſet debilis: tūc nõ ſequit est velox ꝙ magnus: qꝛ põt eſſe velox ⁊ nõ est magnus: nec ſequit ſi est ſpissus ꝙ velox: qꝛ poterit eẽ ſpissus ⁊ tñ nõ est magnus nec velox.ſ.qñ necessitas est augmẽtata ⁊ virtus debilis. nā virtus fortis reqrit ad magnū ⁊ velocẽ. Sed ſi hec diuerſitas pulsus fuit a diuerſitate nec̃itatis ſolū nõ ſequit: est ſpissus ꝙ velox vt dcm̄ est: qꝛ maior necessitas reqrit ad faciẽdū pulsuʒ velocẽ qñ virtꝰ nõ p̄ſupponit fortis ꝙ̃ ad ſpissitudinẽ: ⁊ iõ nõ ſequit isto mõ est pulsus ſpissus ꝙ velox: ſed ecõuerſo ſic. ⁊ eodeʒ mõ est in oppositis istoꝝ: qꝛ ſequit: est rarus ꝙ tardus ⁊ nõ econuerſo: qꝛ qñ incipit deficere virtus p̄mo deficit p̄ma differẽtia.ſ.magnitudo ⁊ ſit velox ⁊ paruus postea qñ magis deficit: tunc deficit velocitas ⁊ ſit paruus ⁊ tardus ⁊ ſpissus. vltimo aūt deficit ſpissitudo ⁊ ſit ꝑuus tardus ⁊ rarus. Sed ſi ſiat a necessitate diminuta ⁊ virtute forti: p̄mū qð deficit est ſpissitudo ⁊ ſit rarus ⁊ magnus ⁊ velox. ſcðo deficit velocitas ⁊ ſit magnus ⁊ tardus: ideo cū ꝯſtantia virtutis ſequit ſi est tardus ꝙ rarus ⁊ nõ econuerſo. ⁊ ſic loquit h̄ Auicẽ. ſed ſine ꝯſtantia virtutis non ſequit ⁊ ſic arguit. Et ex hoc patet ad tertiam rationẽ. ▽ Ad primā dðm ꝙ Auicen. loquitur vt in pluribꝰ. ▽ Ad ſcðaʒ dðm ꝙ tarditas ⁊ raritas ſingulariter accepta bene ſiunt a necessitate diminuta ⁊ ſic arguitur: ſed ꝯiuncta cum magnitudine non oportet: qꝛ ſufficienter euentatur calor cū magnitudine ſine illis: ⁊ ſic de illo.

❡ Pueroꝝ v̓o pulsus lenior ꝑꝑ humiditatẽ ⁊ est debilior ⁊ ſpissior qm̄ calor est fortis: ſed virtꝰ nõ est fortis eo ꝙ nõdū ſūt cõpleti. Pueroꝝ v̓o pulsus cõparatione ꝙ̃titatis corporis eoꝝ est magnus: qm̄ eoꝝ instr̄m est valde molle ⁊ ipsoꝝ nec̃itas est valde fortis: ⁊ eoꝝ virtꝰ cõparatione ꝑuitatis corporis ipsoꝝ nõ est parue ꝙ̃titatis. Uerūtamẽ eoꝝ pulsus cõparatione pulſus cõpletoꝝ est nõ magnus: ſed est velocior ⁊ ſpissior ꝑꝑ necessitatẽ. In pueris nāqꝫ multiplicat vaporis fumosi collectio ꝓpter multā digestionẽ eoꝝ ⁊ frequentiā eius in eis. Et propter hoc valde est neceſſe ipsum extrahere ⁊ calorem ipsoꝝ inatum euentare.

❡ Postꝙ̃ determinauit de pulsibꝰ ſexuum: hic determinat de pulſibus etatū. Et quatuor facit. Quia p̄mo ostẽdit qualis pulsus cõuenit pueris. Scðo qualis iuuenibꝰ. ibi (Iuuenū v̓o.) Tertio ſenibus. ibi (Senū aūt.) Quarto ſeniorib. ibi (Et pulsus ſenū q iā ⁊c̃.)

Dubium 4ᵐ. ❡ Iuxta qð notādū ⁊ iuxta p̄mā partẽ ꝙ nõ est dubiū vtrū pulsus pueroꝝ ſit lenior pulsu iuuenū: qꝛ puer maioreʒ hʒ humiditatẽ ꝙ̃ iuuenis in arterijs ⁊ in toto corpore. Sed est questio vtrū ſit debilior ⁊ ſpissior ꝙ̃ pulsus iuuenū. Et arguit p̄mo ꝙ in pueris ſit pulſus fortior ⁊ maior ꝙ̃ in iuuenibꝰ: qꝛ vbicūqꝫ est virtus fortior ibi dʒ eſſe fortior ⁊ maior: ſed hoc est in pueris magꝭ ꝙ̃ in iuuenibus: ꝙ ⁊c̃. Ma.pʒ: qꝛ fortitudo virtutis est cā magnitudinis ⁊ fortitudinis pulsus. mi. appꝫet: qꝛ cā efficiens pulsus est ſp̄us vitalis: ſed ſic̃ appꝫet per Auer. in.2.coll'ʒ.cap̄.4° virtus vitalis plus reducit ad v̓tutes nā̃les ꝙ̃ ad alias: adeo ꝙ est de nā cibatiue virtutis cuʒ q̃ nā dat calorem oĩbus. ita dicit Auer. in quocūqꝫ ꝙ corpore virtus nā̃lis est fortior in eo est virtus vitalis fortior: ſed virtus nā̃lis est fortior ⁊ perfectior in pueris ꝙ̃ in iuuenibꝰ: ꝙ ⁊c̃. Ma.pʒ ex dictꝭ. mi. apparet per Gal'. in lib.7.de regi.ſani. vbi dicit ꝙ actus nā̃les optime perficiunt in pueris ⁊ melius ꝙ̃ in iuuenibus. ⁊ hoc idem vult. Gal'.6.de accidenti ⁊ morbo cap̄.3°. ꝙ virtus faciens pulsum erit in eis maior: ⁊ per ꝯñs pulsus erit maior ⁊ fortior in puerꭍ ꝙ̃ in iuuenibus. Item dicit ꝙ pulsus pueroruʒ est ſpissior ⁊ velocior pulsu iuuenū, non videt qꝛ cā velocitatis ⁊ ſpissitudinis pulsus est

necessitas augmētata: sed necessitas mag̃ augeť in iuuenib⁹ q̃ȝ in pueris: ḡ ⁊c̃. Ma. pȝ ex supradictis. mi. apparet per. G. in cōmen. 14. p̃ᶜ pti. illi⁹ afoꝛ. Qui crescūt. vbi dicit ꝙ caloꝛ pueri est caloꝛ nãlis: caloꝛ aūt iuuenis ē acutioꝛ ⁊ igneus: ḡ in iuuenib⁹ est maioꝛ necessitas q̃ȝ in pureris: ḡ ⁊c̃. ¶ In oppoᵐ oium istoꝝ est hic Aui. ¶ Ad h̃ dicūt aliq ꝙ maius tēperamētū est in iuuene q̃ȝ in puero ⁊ mouenť ex his que dicit hic Aui. qꝛ mēbra ⁊ virtus pueroꝝ nōdū ꝑuenerūt ad cōplemētū: sed h̃ est maxime ꝯ̃. G. ⁊ veritatē vt ostē sum fuit in p̃ᵃ fen: ⁊ iō nihil dicūt. Sed dico cū Auicē. hic ꝙ pulsus pueroꝝ est minoꝛ ⁊ debilioꝛ ⁊ velocioꝛ ⁊ spissioꝛ pulsu iuuenū: pulsus aūt iuuenū est maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ⁊ tardioꝛ ⁊ rarioꝛ pulsu pueroꝝ. ¶ Rō aūt q̃re pulsus in puero est minoꝛ q̃ȝ in iuuene est: qꝛ cum in puero sit mult⁹ caloꝛ ĩnat⁹ vt appet p. G. in cōmē. 14. p̃ᶜ pti. illius afoꝛ. Qui crescūt plurimū ⁊c̃. ꝺ rōne hui⁹ idigerēt mag̃ dilatatione arterie ⁊ magna diastole vt ꝑꝑ attractionē magne q̃ȝtitatꝭ aerꝭ sufficiēter euēteť: sȝ qꝛ in puero arterie sunt q̃ȝtitatis iꝑfecte: iō virt⁹ nō pōt in eis sufficiēter dilatare arteriā: in iuuenibus aūt sic cū hēant mēbra ꝑfecta ⁊ magna: iō multū attrahūt de aere ⁊ sufficiēter in vna vice ad refrigerādū: ⁊ iō pulsus iuuenū est maioꝛ pulsu pueroꝝ cū in puerꝭ sit multa necessitas ⁊ non possit eoꝝ arteria sufficiēter dilatari sicut in iuuenib⁹: ⁊ iō opoꝛtuit vt qꝺ deficit de magnitudine recuperet in velocitate ⁊ spissitudine ꝑꝑ qꝺ pulsus pueroꝝ est velocioꝛ ⁊ spissioꝛ pulsu iuuenū. ¶ Aduertendū tñ ꝙ in pueris spissitudo est maioꝛ q̃ȝ velocitas: qꝺ apparet: qꝛ spissitudo apꝺ medicū accipiť a tēpoꝛe mēsurāte qetē pulsus vel systolē qñ est ignota. velocitas aūt attēdiť mag̃ rōne tēpoꝛꝭ mēsurātꝭ motū diastoles. mō ꝑ diastolē euētať caloꝛ: ꝑ systolē aūt mūdificanť fumose suꝑfluitates spūs. Cū ḡ in puerꝭ sit maioꝛ necitas mūdificatiōis suꝑfluitatū ꝑꝑ multū nutrimētū qꝺ accipiūt ⁊ ꝯuertūt q̃ȝ sit necessitas refrigerationis: qꝛ nō habēt acutū caloꝛē sicut iuuenes sed tēperatū: iō opȝ in eis pulsuȝ esse mag̃ spissum q̃ȝ sit velox: ⁊ iō tp̃s quietꝭ est bꝛeuius in eis q̃ȝ tp̃s diastoles. ¶ Tunc ad rōnes. Ad p̃mā cū dꝛ: in q̃cūq̃ȝ coꝛpoꝛe spūs vitalis ē foꝛtioꝛ ibi dȝ eē pulsus maioꝛ. Dōm ꝙ virtutē esse foꝛtiorē in vno coꝛpoꝛe q̃ȝ in alio ꝯtingit zʳ. Uno mō q̃ȝtū ad actū p̃ncipalē illius virtutis. Alio mō q̃ȝtuȝ ad actū secūdariū eius. Si p̃ mō loquimur tūc dico ꝙ q̃ȝtū ad actū p̃ncipalē ꝓcedētē a virtute vitali in pueris est foꝛtioꝛ virtus q̃ȝ in iuuenib⁹: ⁊ iō actus ex q̃bus vita dependet est in eis melioꝛ vt dꝛ in. 6. de accidēti ⁊ moꝛbo: sed si ꝯsidereť q̃ȝtū ad actū secūdarium: tunc act⁹ virtutis vitalis est melioꝛ in iuuenib⁹ q̃ȝ in pueris. Cui⁹ rō est: qꝛ ad magnitudinē ⁊ foꝛtitudinē pulsus nō solū requiriť ꝙ virtus sit foꝛtis ⁊ necessitas multa: sed ꝙ instr̃m sit tale ꝙ possit multū dilatari. vnde dato ꝙ sit virt⁹ foꝛtioꝛ in puero q̃ȝ in iuuene per ĩpositionē: qꝛ tñ iuuenis hȝ maioꝛes arterias mag̃ dilatabuntur a virtute ꝺbili in iuuene q̃ȝ a foꝛti in puero. v̈. g. accipianť duo folles quoꝝ vnus sit paruus alter sit magnus: ⁊ vnus hō q dilatet magnū ⁊ sit minoꝛis foꝛtitudinis q̃ȝ ille q dilatat paruū: ⁊ tūc magnus follis plus attraheret de aere dato ꝙ dilateť a parua virtute q̃ȝ paruus dato ꝙ dilateť a foꝛti virtute: qꝛ magnus satis plus ꝯtinet de aere q̃ȝ paru⁹. Et sil'e est in ꝓposito: qꝛ in puerꝭ nō pōt tātū dilatari q̃ȝtū sit sufficiēs ad faciēdū magnitudinē: ⁊ sic ad p̃ᵐ. ¶ Ad zᵐ dōm ꝙ ista necessitas que facit ad maioꝛē diastoleȝ nō est maioꝛ in puerꝭ ĩmo mioꝛ: sed illa que facit ad spissitudinē sic. s. necessitas mūdificatiōis fumosaꝝ suꝑfluitatū: q̃re nō valet.

Iuuenuȝ v̈o pulsus est multe magnitudinis ⁊ nō est multe velocitatis: ĩmo in ip̃a est valde diminutus ⁊ in spissitudine ⁊ ad raritatē tendēs. Et illoꝝ qdē pulsus q in p̃ncipio iuuētutis existūt est maioꝛ. Et eoꝝ q sunt in medio iuuētutꝭ est foꝛtioꝛ. Et nos qdē tā declarauimus ꝙ caloꝛ in pueris ⁊ iuuenib⁹ fere est similis: ḡ necessitas in eis erit ꝓpinq̃: sed virtus in iuuenib⁹ est augmētata: habebiť ḡ ex magnitudine ꝙ in ipsis restaurat qꝺ defuerit ex velocitate ⁊ spissitudine. Et pꝛicipiū qdē rei vnde ꝓuenit magnitudo est virt⁹: sed necessitas est appetēs ⁊ instrumētū qdē est adiuuās.

Modo in ista parte oñdit q̃lis debet esse pulsus in iuuenibus: ⁊ dicit ꝙ pulsus iuuenū sunt multe magnitudinis: sed nō multe velocitatꝭ: ĩmo in ipsa. s. velocitate est valde diminut⁹: ⁊ in spissitudine sup. est diminutus ⁊ ad raritatem tendens.

Dubᵐ 5ᵐ

Sed tu dices nō vꝛ: qꝛ dicit. G. in libꝛo de ĩtroductoꝛio pulsuū in cōmē. 4. ꝙ pulsus iuuenū debēt esse velocissimi ⁊ citissimi. Dōm qꝛ. G. dicit ꝙ pulsus iuuenū sint velocissimi ⁊ citissimi nō in cōparatiōe ad pulsus pueroꝝ: sȝ in cōparatiōe ad pulsus senū. h̃ aūt loquiť Aui. in cōparatiōe ad pulsuȝ pueroꝝ. Subdit aūt Aui. vlteri⁹ ꝙ illoꝝ pulsus. s. iuuenū in p̃nᵒ iuuētutꝭ sup. existit maioꝛ q̃ȝ in medio vel in fine: qꝛ ibi. s. in p̃nᵒ iuuētutꝭ ꝯcurrūt oēs cāe magnitudinis pulsus mag̃ q̃ȝ in medio vel in fine iuuētutꝭ. s. foꝛtitudo virtutꝭ ⁊ necessitas magna ꝑꝑ multiplicationē fumosaꝝ suꝑfluitatū que aggreganť mag̃ in p̃nᵒ iuuētutꝭ q̃ȝ in medio vel in fine: ⁊ oꝛgana ēt mag̃ sunt obediētia qꝛ nōdū sunt ĩdurata: ⁊ cū h̃ existūt perfecta q̃ȝtū ad q̃ȝtitatē coꝛpoꝛis ipsoꝝ: ⁊ iō pōt melius dilatari ƀm omnē diametrū: sȝ pulsus in medio iuuētutꝭ est foꝛtioꝛ: ⁊ intellige qdē ꝙ est foꝛtioꝛ nō ꝑ cōparationē ad p̃nᵐ iuuētutꝭ: q̃m in p̃nᵒ iuuētutis nō est debilioꝛ: sed vult dicē ꝙ virtus est foꝛtioꝛ. s. in cōparatione ad magnitudinē: qꝛ est mag̃ foꝛtꝭ q̃ȝ magnus: in p̃ncipio v̈o est magis magnus q̃ȝ foꝛtis. ⁊ h̃ ꝯcediť ei q dicit ꝙ talis pulsus in ip̃o est durioꝛ q̃ȝ in p̃ncipio: ⁊ iō deficit aliq̃liter ab eo in magnitudine.

Senum autem pulsus est minoꝛ ꝓpter debilitateȝ ⁊ minoꝛis velocitatis: ꝓpter hoc etiaȝ ⁊ ꝓpter diminutionem necessitatis ⁊ pꝛopter hoc est rarioꝛ.

In ista parte ostendit Aui. qualis debet esse pulsus senum.

Et pulsus quidem senum qui iam ꝓcesserūt in ānos est paruus ⁊ rarus ⁊ tardus: ⁊ est cuȝ est mollis ꝓpter humoꝛes extraneos ⁊ non pꝛopter naturales.

In ista parte Aui. ostendit qualis dȝ esse pulsus senū magis.

De pulsu complexionum. Cap. 8ᵐ.

Pulsus calide cōplōnis vehemētꝭ ē necessitatis. Qꝛ si virtus ꝯuenerit ⁊ instr̃m erit pulsus magnus. Si ergo vnuȝ eoꝝ diūsificabiť erit queādmodū dictū est in pꝛecedentib⁹.

Prius Aui. ostēdidit qualis pulsus ꝯueniat vnicuiq̃ȝ sexui ⁊ vnicuiq̃ȝ etati. h̃ determinat de pulsib⁹ cōplexionuȝ ostēdēs q̃lis pulsus ꝯtingit vnicuiq̃ȝ cōplexioni. Et p̃ determinat de pulsu vnifoꝛmi in toto. Scꝺo de pulsu diffoꝛmi ⁊ dissimili in toto. ibi (Et preterea cū vni homini.) Prima in duas. Quia p̃ ꝺterminat de pulsu cōplexionū simpliciū. Scꝺo cōpositarū. ibi (Tu v̈o deinceps cōpone.) Prima in 4ᵒʳ. Quia p̃ ostēdit q̃lis pulsus cōpetit cōplexioni calide. Scꝺo fride. ibi (In cōplexione v̈o frida.) Tertio humide. ibi (Cōplexionē v̈o humidā.) Quarto sicce. ibi (Et siccā qdē.) Prima in duas. Quia p̃ ostendit q̃lis pulsus cōpetit cōplexioni calide q̃ȝtū ad magnitudinē ⁊ paruitatē ⁊ velocitatē ⁊ spissitudinē. Scꝺo q̃lis q̃ȝtū ad foꝛtitudinē ⁊ debilitatē: siue declarat qꝺdā suppositū scȝ qñ est ꝙ in calida cōplexione ꝯiungiť foꝛtitudo ⁊ qñ debilitas in pulsu ⁊ ad idē redit diuisio. ibi (Et caliditas quidē.)

Et si caliditas qdē nō male fuerit cōplexionis ĩmo nãlis: erit cōplexio foꝛtꝭ ⁊ sana ⁊ virt⁹ multū foꝛtis. Et neq̃ȝ existimes ꝙ caloꝛ ĩnat⁹ si fuerit foꝛtis q̃ȝtūcūq̃ȝ sit minuat ex virtute: ĩmo ex eo ꝓuenit in suƀa spiritus foꝛtitudo ⁊ in aīa audacia. Caloꝛ v̈o cōplexionis malitiam sequens quāto plus augmentatus fuerit tāto in virtute plus debilitatem augmentabit.

In ista p̃te ostendit q̃lis pulsus ꝯuenit cōplexioni calide q̃ȝtū ad foꝛtitudinem ⁊ debilitatem siue declarat quoddam suppositum.

Dubᵐ p̃ᵐ

Circa istā p̃te dubitať: qꝛ videť male dicē qñ dicit: ⁊ si caliditas nō fuerit male cōplexionis: qꝛ h̃ loquiť de caliditate que est in coꝛpoꝛe excedēte in caliditate: qꝛ talis dꝛ cōplexio calida que excedit tēperamētū in caliditate: sed qꝺ recedit a tēperamento recedit a nãlitate. huius aūt cōplexio est hmōi: q̃re ⁊c̃. ḡ male dicit. ⁊ si caliditas nō fuerit male cōplexionis: ĩmo nãlis. ¶ Item male dicit ꝙ caloꝛ nãlis q̃ȝtūcunq̃ȝ sit nō minuat ex virtute ⁊ foꝛtitudo virtutis insequiť tēperamētū cōplexionis. vt dicit Haly. in cōmē. 13. z. thegni. ḡ si caloꝛ multū augeť virtus diminueť. ¶ Preterea simile est de augmēto caloꝛis in coꝛpoꝛe ⁊ de augmēto sanguīs: sed multuȝ augmentū sanguinis est cā recessus a roboꝛe virtutis ⁊ debilitatꝭ eius vt pȝ: ḡ ⁊ augmentū caloꝛis ⁊c̃. ¶ Preterea ꝓpositio est ph̃i zᵒ de aīa. tex. cōmē. 41. ꝙ oium nã ꝯstātiū est terminus ⁊ rō magnitudinis ⁊ augmēti: cū ḡ caloꝛ nãlis sit de cōstantibus in nã siue ens nãle hȝ terminū magnitudinis quē si excedat nō remanet ei⁹ nã saluata: nō est ḡ verū ꝙ q̃ȝtūcūq̃ȝ fuerit non minuit ex virtute. ¶ Dōm ad p̃ᵐ: ad cui⁹ euidētiā notādū ꝙ aliqd diciť nãle zʳ. Uno mō simpl'r ⁊ ꝑfecte. Alio mō nō simpliciter ⁊ ꝑfecte: sed qꝛ approping̃t ei qꝺ est simpl'r nãle: sicut dicim⁹ ꝙ coꝛpa sana sūt duplicia qdā sunt ꝑfecte sana. alia sūt sana que ꝯtineť in latitudine sanitatꝭ ⁊ approximāt coꝛpi ꝑfecte sano: sic̃ dic̃. G. in thegni. z. tex. cōmē. 13. ƀm Haly. ꝙ diuidiť toti⁹ sanitatꝭ latitudo ⁊c̃. tūc dico ꝙ illꝺ

qđ est simplr̃ nãle bene ẽ tẽpatũ: sꝫ corp⁹ ca. fri. vel sic. nõ ẽ simplr̃ nãle: sꝫ põt paruꝫ vel multũ recedẽ a nãlitate simplr̃: qñ ergo dicit ꝙ si caliditas nõ fuerit male cõplõnis: dꝫ exponi. i. nõ sit multũ recedẽs a tẽpamẽto: aut est pter nãm vt ꝙ multũ recedit ab eo sic est calor febrilis. mõ hic ĩtelligit de eo qđ valde est ꝓpinquũ tẽpamẽto ⁊ iõ vlteri⁹ accidit ꝙ in tali corpe est virtus multũ sana ⁊ fortis: qꝛ sic dicebatᷣ supius caplõ de cõplõnib⁹ dispositio sanitatis ⁊ nãlitatis plus attinet calĩtati q̃ friditati: ⁊ iõ dũmõ calĩtas nõ sit excedẽs põt dici nãlis: tñ nõ posset h̾ dici de friditate qđ hic dĩ de caliditate. s. ꝙ si friditas nõ fuerit male cõplõnis sꝫ accidẽtis ꝙ pp h̾ sit nãlis: qꝛ friditas nõ attinet nãlitati. ¶ Ad 2am dubitationẽ dicẽdũ ꝙ calor nãlis põt augeri 2r. Uno mõ ĩquãtũ calor absolute. Alio mõ ĩquãtũ ĩnat⁹. Si p̊ mõ ĩtelligatᷣ nõ est verũ ꝙ q̃tũcũq̃ augeatᷣ calor ꝙ nõ diminuat ex v̾tute: ĩmo bene diminuit vt sic: qꝛ sic ꝓbãt rõnes in tali augmẽto fit recessus a tẽpamẽto ⁊ a nãlitate: ⁊ de tali augmẽto nõ ĩtelligit Aui. Si ĩtelligatᷣ 2o mõ tũc nõ est aliud calorẽ augeri ĩquãtũ ĩnat⁹ nisi vt ei⁹ sba ⁊ ꝓportio multiplicetᷣ in tali: ita ꝙ in tali augmẽto semp seruetᷣ ꝓportio q̃ ꝯuenit ei respcũ v̾tutis cui⁹ est instrm̃. Nũc aũt augmẽtũ ꝓportiõis qđ ꝯuenit v̾tuti est cã fortitudinis v̾tutis: ⁊ iõ si sic augetᷣ calor erit virt⁹ fortior: ⁊ iõ corpa q̃ hñt augmẽtũ caloris cũ ꝓportiõe hñt opõnes valde pfectas: ⁊ de isto augmẽto loquitᷣ Aui. ¶ Tũc ad rõnes. Ad p̊mã cũ dĩ nãlitas p̾supponit tẽpamẽtũ cõplõnis verũ est vt nãlis simplr̃. Et si nõ sit simplr̃ nãlis: sꝫ ꝯclinet v̾sus calĩaꝫ mag̾ adhuc põt dici nãlis vt visuꝫ est dũmõ ei⁹ excessus nõ sit multus. ¶ Ad 2am eodẽ mõ. ¶ Ad 3am dĩm ꝙ nõ est oĩno simile de augmẽto sanguis ⁊ spũs. sꝫ si augeatᷣ sanguis seruata ꝓportiõe que debetᷣ nãe bene est simile nec vt sic debilitat sed auget virtutẽ. si aũt esset sine ꝓportiõe bene debilitaret virtutẽ. ¶ Ad 4am cũ dĩ oĩum nã ꝯstãtiũ ⁊c̃. ꝯcedatᷣ: ⁊ cũ dĩ q̃tũcũq̃ augetᷣ ⁊c̃. dico ꝙ in augmẽto caloris nãlis vt nãlis est ipsa ꝓportio est eius terminus: vltra queꝫ si ꝓcedat ⁊ disproportionetᷣ nõ remanet eius nã saluata ⁊c̃. ⁊ sic de illo.

¶ In cõplexione v̾o frida declinat pulsus ad ptẽ diminutiõis: sic ꝓprie est puitas ⁊ ꝓprie tarditas ⁊ raritas. Cũq̃ istrm̃ fuerit molle latitudo ei⁹ augmẽtata erit ⁊ ei⁹ similr̃ tarditas ⁊ raritas. Os si durũ fuerit erit min⁹ h̾. Et debilitas qdẽ quã mala cõplexio frida hereditare facit maior est ea quã mala cõplexio calĩa facit hereditare: qm̃ calĩtas. s. calori ĩnato magis est ꝯueniẽs.

¶ In ista pte ostẽdit Aui. qualis pulsus dꝫ esse in hoĩe habẽte cõplexionẽ frigidã. ⁊ dicit ꝙ in cõplexione frida pulsus declinat ad partẽ diminutiõis ⁊ ꝙ paruitas est in pulsu ⁊ tarditas ⁊ raritas. ⁊ cã hui⁹ est in promptu: qꝛ frigiditas debilitat virtutẽ cũ sit ꝯtraria ei ⁊ diminuit necessitatẽ: ergo cã qꝛ necessitas est diminuta cã qꝛ virtus est debilis in tali cõplexiõe apparet pulsus ⁊ tardus ⁊ rarus.

¶ Cõplexionẽ v̾o humidã seqᷣtᷣ inũdatio ⁊ dilatatio.

¶ In pte ista Aui. ostẽdit q̃lis pulsus dꝫ esse in cõplõne humida ⁊c̃.

¶ Et siccã qdem sequitᷣ coangustatio ⁊ durities. Amplius si virtus fuerit fortis ⁊ necessitas multa accidet bispulsans ⁊ spasmosus ⁊ tremulus.

¶ In ista pte Aui. ostẽdit qualis pulsus ꝓuenit ex cõplõne sicca.

¶ Tu v̾o deinceps cõpone obseruãdo principia.

¶ In ista pte Aui. oñdit nobis q̃lis pulsus põt ꝓuenire ex cõplõne cõposita: qꝛ postq̃ scim⁹ dñias pulsuũ simpliciũ q̃ ꝯbenꝫ cuilibꝫ cõplexiõi singlãritᷣ si cõponis eas vt cõplõnẽ calĩaꝫ cũ hũida ⁊c̃. scies q̃lis pulsus ide seqᷣtᷣ: ⁊ sic de alijs. q. d. tu hoc per te discurre.

¶ Et pterea cũ vni homini accidit vt duorũ laterũ ipi⁹ diuersificetᷣ cõplõ. Erit ergo vnũ ipsorũ fridũ ⁊ alterũ calidũ: ⁊ accidet vt diũsitate que ꝓuenit ex caliditate ⁊ friditate horũ duorũ lateruꝫ pulsus diũsificari. Eritq̃ pulsus calidi lateris pulsus calide cõplexionis ⁊ lateris fridi pulsus cõplexionis frigide. Et ex hoc qdẽ scitᷣ ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ systole nõ est s̾m modũ accessionis ⁊ recessionis cordis: ĩmo s̾m modũ diastoles ⁊ systoles ipsius corporis arterie.

¶ In ista parte determinat de pulsu difformi ⁊ dissimili. ¶ Ad cuius ĩtellectũ notãdũ ꝙ duplicẽ diuersitatẽ ꝯtingit attẽdẽ in lateribus q̊ ad pulsuꝫ. Unã g̃nalẽ q̃ ꝯsequitᷣ diuersuꝫ modũ cõpõnis mẽbrorũ: sic isto mõ cõiter loquẽdo ps dextra corpis est calidior sinistra ⁊ anteriora sunt calidiora posteriorib⁹ vt in plurib⁹. Aliaꝫ est attendẽ diuersitatẽ spãlẽ in q̃ est posĩe vt latus sinistrũ sit calidius dextro ⁊ lat⁹ posteri⁹ añriori: aut isto mõ ꝙ lat⁹ dextrũ sit magis calidũ sinistro vltra illud qđ deberet esse: vel ẽt anteri⁹ sit calidi⁹ posteriori mag̾ q̃ deberet. ⁊ h̾ ꝯtingat siue ex nã siue ex accidẽte ⁊ s̾m hãc diuersitatẽ ꝯtingit diuersitas in pulsu: ⁊ s̾m hunc modũ dico ꝙ Auic. nõ loquitᷣ hic de diuersitate g̃nali: qꝛ talis diuersitas inest q̃si cuilibet. hoc aũt de quo hic loquitᷣ ĩest paucis. Itẽ qꝛ illa diuersitas g̃nalis nõ est multa: qꝛ solũ est s̾ꝫ diuersitatẽ cõplexionũ mẽbrorũ vt carnis ⁊ ossis ⁊c̃. mõ sic appet in libro de malitia cõplexionis diuerse cap̃. 6. mẽbra nõ hñt adinuicẽ tam supfluã ꝯtrietatẽ cõplexionis vt ꝯtingat vnũ multũ diuersificari ab alio ⁊ alterare aliud: sꝫ cõpatiuntᷣ se adinuicẽ: sed Aui. loqtur hic de diuersitate spãli vtputa ꝙ sinistrũ sit calidius dextro mag̾ q̃ ꝯberet: aut qꝛ in sinistro sit apostema calefaciẽs ⁊ in dextro sint hũores frigidi ⁊c̃. ⁊ tũc nullũ est ĩcõueniẽs ꝙ pulsus sit maior ⁊ velocior in sinistro. ¶ Ulterius notãdũ ꝙ Aui. videtᷣ ĩnuere ꝙ pulsus arteriarũ nõ ĩsequitᷣ motũ cordis: qꝛ cũ mot⁹ cordis vniformiter sit in toto corpore pulsus esset similis in toto corpore: cuꝫ ergo sit dissimilis videtᷣ ꝙ sequatᷣ motus corporis arterie.

¶ Et iõ q̃ritᷣ vtrũ arterie in suo motu diastoles ⁊ systoles insequantᷣ diastolẽ ⁊ systolẽ cordis. Et arguitᷣ ꝙ sic auc̃te. G. in libro de varietate pulsus ⁊ ĩtroductorij pulsuũ. ca. 1. vbi dicit ꝙ pulsant adinuiceꝫ arterie simul alternatim ⁊ cordi vt ex motu vni⁹ possim⁹ syllogizare sup reliquos: ergo arterie in suo motu simul insequuntᷣ motuꝫ cordis. ¶ Preterea p̊nm mot⁹ arteriarũ est cor in quo est virt⁹ vitalis: qꝛ cor oportuit esse vehemẽtis caliditatis vt seip̃m moueat ⁊ ẽt arterias vt dĩ in p̾dicto libello: ergo diastoles ⁊ systoles arterie cũ nõ recipiũt influẽtiã mot⁹ nisi a corde ĩsequuntᷣ motũ diastoles ⁊ systoles cordis. ¶ In oppom est hic Auic. ⁊ sensus qꝛ aliqñ videmus pulsum multo maiorẽ ⁊ fortiorẽ in vno latere corporis q̃ in alio. hoc aũt nõ esset si ĩsequeretᷣ motũ cordis cũ ipse de se sit vn⁹ ⁊ vniformis in se toto: ergo hẽre videntᷣ ꝓpriũ motuꝫ distinctũ ꝯtra diastolẽ ⁊ systolẽ cordis. ¶ Ad ĩtellectũ hui⁹ q̃õnis intelligendũ ꝙ in motu arteriarũ est attẽdere duplicẽ rõnẽ diuersitatis. s. diuersitatis g̃nalis ⁊ diuersitatis spãlis. mõ q̃tũ ad diuersitatẽ g̃nalẽ motus earũ que ẽ dilatatio ⁊ ꝯstrictio absolute: dico ꝙ ĩsequuntᷣ motũ cordis. Et rõ hui⁹ est: qꝛ arterie nõ hñt motũ dilatatiõis ⁊ ꝯstrictiõis nisi ĩquãtũ recipiũt ip̃m a v̾tute p̊ existente in corde que ad arterias ẽt deriuatᷣ: ⁊ iõ opꝫ ꝙ pulsus diuersificetᷣ in arterijs q̃tũ ad hũc s̾m modũ diuersitatis cordis: ⁊ iõ variato pulsu cordis ab ira vel tristitia vel hmõi variatᷣ in arterijs. Si aũt ꝯsideretᷣ q̃tum ad spissitudinẽ vel raritatẽ: ⁊ sic de alijs: qꝛ cor nõ est p̊nm mot⁹ arteriarũ q̃tũ ad ĩspissitudinẽ ei⁹ qđ appet: qꝛ si p suũ motũ h̾ esset tũc corde dilatato dilatarentᷣ arterie ⁊ eo ꝯstricto ip̃e ꝯstringerẽtur. h̾ aũt est ĩprobatũ 3o de v̾tutib⁹ nãlib⁹. ca. 14. ⁊ in libello de varietate pulsus: q̃re ⁊c̃. ¶ Preterea si mot⁹ cordis p sui ĩpulsioneꝫ eẽt p̊nm mot⁹ arteriarũ q̃ñocũq̃ tũc sicut arterie pulsant sic vene. hoc aũt est falsuꝫ vt pꝫ: ergo ⁊ p̊m. ꝓbo ꝯñtiã: qꝛ sicut sinister vẽtriculus est alligatus arterijs: ita ⁊ dexter venis: q̃re ⁊c̃. ⁊ iõ mot⁹ ꝓ tãto inest arterijs: qꝛ virtus pulsatilis defluit a corde ad tunicas arteriarũ que ipsas dilatãt ⁊ ꝯstringũt ⁊ pulsus depẽdet ex nec̃itate ⁊ ab instrõ. Cũ ergo dispõ instrĩ ⁊ nec̃itas possint diuersificari in vno latẽ mag̾ q̃ in alio. s. in sinistro mag̾ q̃ in dextro vel ecõuerso: qꝛ virtus mouet arteriã s̾m exigentiã nec̃itatis: ⁊ iõ si necessitas est maior in dextro latẽ q̃ in sinistro diuersificatᷣ motus in eis. silr̃ ẽt ex parte instrĩ. nã si instrm̃ sit melius vel peius dispositũ in vno latere q̃ in alio s̾m h̾ ⁊ pulsus diuersificabitᷣ in eo: ⁊ iõ cõtingit ꝙ in corpore nãliter se hñte nõ accidit h̾ diuersitas: ⁊ iõ ex pulsu vnius lateris vel mẽbri põt syllogizari sup pulsum toti⁹ corporis: nõ tñ opꝫ ꝙ ex qualibet dispositione arterie syllogizemus super motuꝫ oĩum arteriarũ: ⁊ sic pꝫ ꝙ q̃tũ ad motũ g̃nalẽ qui est moueri motu diastoles ⁊ systoles absolute motus arteriarũ insequitᷣ motuꝫ cordis: sed q̃tũ ad motũ specialẽ qui est moueri sic vel sic nõ opꝫ. Ex his facile est soluere rõnes quare nõ discurro per eas: qꝛ hoc secũdo modo loquitᷣ Auicẽ. p̊mo mõ arguũt rõnes.

¶ De pulsu temporũ. Cap̃. 9m.

Hl vere quidem est cũ pulsus est paruus non tamen in omni re ⁊ est in fortitudine augmẽtatus.

¶ Postq̃ Aui. determinauit de pulsib⁹ rerũ nãliũ: mõ in ista pte vt dicebatᷣ determinat de pulsib⁹ rerũ nõ nãliũ. Et p̊ oñdit q̃lis pulsus ꝯuẽit reb⁹ nõ nãlib⁹. Scđo oñdit q̃lis pulsus ꝯuenit cuidã rei que assimilatᷣ rei nõ nãli. s. de pulsu p̾gnãtiũ. ibi (Necessitas qdẽ in eis est.) Prima in qnq̃. Quia p̊ ostẽdit qualis pulsus ꝯuenit temporibus. Scđo q̃lis regionib⁹. ibi (Regionũ qdã sunt tẽperate.) Tertio oñdit q̃lis ex cibo ⁊ potu ꝓuenit. ibi (Exteri⁹ corpori aduenie-

tia.)Quarto oñdit q̄lis ꝓuenit ex somno ⁊ vigilia.ibi(Pulsus q̄dē iudicia.)Quinto q̄lis exercitio.ibi(In p̄n° qdē exercitij.)Pria in duas.Quia p̄ ꝺterminat de pulsu tēpoꝝ q̄tū ad extrema 4ᵒʳ tēpoꝝ āni.Scd̄o q̄tū ad media iter illa tēpora.ibi(Tēpoꝝ pulsus.) Prima in 4ᵒʳ.Quia p̄ oñdit q̄lis pulsus debet esse in vere.Scd̄o q̄lis in estate.ibi(Estate vo.)Tertio qualis in hyeme.ibi(In hyeme.)Quarto qualis in autūno.ibi(In autūno aūt.)

Dubᵐ p̄ᵐ

¶Sed circa p̄mā partē aliqs dubitabit de eo ꝙ dicit ꝙ in vere est pulsus paruus vtrū sit verū vel vtrū debeat esse magn⁹.Et arguit̄ ꝙ debeat esse magnus p̄mo aucte.G.in suo introductorio pulsuū vbi dicit ꝙ in vere dꝫ esse pulsus maximus:⁊ h̄ habet̄ in cōmento introductorij pulsuū.in cōmē.5.Item h̄ arguit̄ rōne:q2 illo tp̄e in q̄ virt⁹ est fortis ⁊ necessitas est multa ⁊ obediētia istr̄i dꝫ eē pulsus magnus ⁊ pulsus fortis vt habituꝫ est sup̄:sed sic est in vere:g̃ ⁊c̄. minor appet.nā in vere est tp̄s tēperatū.fortitudo aūt virtutꝪ stat cū tēperamēto vt dicit Haly.in thegni.z.cōmē.13.g̃ virtus tūc est fortis.Itē in vere est istr̄m obediēs ⁊ nō resistēs:q2 ver est tp̄s tēperatū:⁊ si declinat ad aliq̄ꝺ extremū h̄ est versus hūidū:⁊ iō arterie sicce ⁊ lenes.Itē in vere est necessitas satꝪ magna:g̃ ⁊c̄.¶In oppoᵐ est Aui.qui dicit ꝙ est paruus.¶Ad h̄ dōm ꝙ pulsus verꝪ pōt cōparari ad duo:aut ad pulsum vere temperatū:aut ad pulsum alioꝝ tēpoꝝ a vere.Si p̄ mō ꝯsideret̄ dico ꝙ pulsus de se dꝫ eē talis in vere q̄lis est ver.s.tēperatus:⁊ talis pulsus est medius inter magnū ⁊ paruū velocē ⁊ tardū:⁊ breuiter iter oēs dr̄ias habētes mediū ⁊ extrema:excepto q̄ꝫ in forti ⁊ debili:q2 in tali gñe ille qui est fortis est nālis vt dcm̄ fuit sup̄:sꝫ q̄tū ad dr̄ias nō habētes mediū dꝫ esse.eq̄lis ordinat⁹ ⁊ boni pōderis:⁊ hoc ꝯsonat lr̄e exteriori que dicit.in vere qdē est pulsus eq̄lis in oī re ⁊ augmētat̄ in fortitudine.si vo dicat pulsus paruus sicut dicit nr̄a lr̄a:tūc opꝫ exponi p̄uus.i.medius:q2 licet aliq̄ñ noīare medium noīe extremoꝝ:ita ꝙ exponat̄ paruus.i.diminut⁹ ab excellētijs ⁊ talis est medi⁹:nō tñ in oī re.i.nō est medius in oī dr̄ia pulsuum:q2 nō in forti ⁊ in debili eo ꝙ ibi pulsus fortis est nālis simpl'r ⁊ est extremuꝫ vt sup̄ dicebat̄.Si aūt ꝯsideret̄ pulsus verꝪ in cōparatiōe ad alia tēpora:tūc dꝫ esse magnus ⁊ fortꝪ.Ma.est nō.mi.appet:q2 in vere est virtus fortis:q2 cū sit tp̄s tēperatū ⁊ fortitudo virtutis ꝯsistat in temperamēto:g̃ ⁊c̄.sed in alijs tēporib⁹ est debilis cū sint distēperata.Itē in vere est obediētia istrumēti:q2 est tēperatū:sed in estate exiccat̄ ⁊ idurat̄ a calore sup̄fluo ⁊ in hyeme a frido in autūno a sua cōpl'one sicca.Itē necessitas est magna:in hyeme āt ē diminuta ꝓpter frigus:⁊ q̄uis in estate forte sit maior q̄ꝫ in vere tamē tunc est inobediētia instrumēti:⁊ ideo pulsus veris dicit̄ esse magnus ⁊ fortis:⁊ hoc mō intellexit Gal'.in suo introductorio de pulsibus:⁊ ratio ad hoc deducta:Aui.aūt intellexit primo mō.

¶In estate vo est velox ⁊ spissus propter necessitatē ⁊ paruus ⁊ debilis ꝓpter virtutis resolutionem que est propter resolutionem spiritus que fit propter caloreꝫ exteriorem dominantem superfluum.

¶Modo in ista parte Aui.ostendit qualis pulsus dꝫ esse in estate.

¶Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tardioris debilitatis: ⁊ cū hoc ē paru⁹ q̄m virt⁹ debilitat̄:⁊ in q̄busdā corporib⁹ accidit vt calor in ꝓfundo teneat̄ ⁊ adunet̄ ⁊ virtus fortior fiat: ⁊ hoc cuꝫ cōplexio calida est dominans ⁊ refrenās frigus ⁊ nō per ipsum patiēs:neqꝫ frigiditas ad fundum vadit.

¶In ista parte ostendit qualis pulsus debet esse in hyeme.

Dubᵐ 2ᵐ

¶Sed aliqs dubitat vtrū in illis corporib⁹ in q̄b⁹ in hyeme auget̄ calor ⁊ sanguis p̄p reclusionē eoꝝ ad iteriora ⁊ maxime in corporib⁹ nāliter calidis debeat esse pulsus tardus ⁊ rarus ⁊ paru⁹.Et arguit̄ ꝙ debeat esse velox ⁊ spissus:q2 vbi est nec̄itas magna ibi dꝫ eē pulsus velox ⁊ spissus:h̄ est ī hyeme:g̃ ⁊c̄.Ma.pꝫ:q2 ille sūt cāe velocitatꝪ ⁊c̄.mi.pꝫ p illū afo2.15.p̄ᶜ pt.Uētres hyeme ⁊ vere.nā ibi est virt⁹ fortis ⁊ caliditas augmētata vlterius:q̄re ⁊c̄.¶In oppositū est.A.¶Dōm ꝙ pulsus in hyeme debet esse paruus per respectū ad pulsum veris.nā ⁊ dato ꝙ in q̄busdā corporib⁹ multiplicet̄ tūc calor ⁊ sanguis iterius tñ obtūdit̄ ei⁹ acuitas a frigido exteriori:vnde dato ꝙ in alijs mēbris iteriorib⁹ nō obtūdat̄ caliditas cū ipsa obtūdit̄ in corde q̄ꝺ est p̄nᵐ originale pulsus cum sit p̄nᵐ virtutis vitalis cuius operatio est pulsus eo ꝙ ad cor inspirat̄ aer actu sup̄flue fridus obtūdens ei⁹ caliditatē:⁊ ideo eius necessitas refrigerationis est parua per pulsuꝫ ei⁹:acuitas calorꝪ est diminuta:⁊ iō fit pulsus tardus ⁊ rar⁹ p̄p debilē virtutē ⁊ necessitatē modicā.Itē q2 īnatus calor versus exteriora est diminut⁹ cū eius mot⁹ sit magꝫ ad iteri⁹:⁊ ideo diastoles sentit̄ tarda ⁊ parua tm̄ est ꝙ in corporib⁹ in q̄b⁹ multiplicat̄ calor ⁊ sp̄us interius minus vincit̄ virtus eoꝝ a frido:⁊ iō minus minuit̄ ⁊ paruificat̄ eoꝝ pulsus in hyeme q̄ꝫ in corporib⁹ frigidis in q̄bus calor ⁊ sanguis tunc nō multiplicat̄:⁊ tm̄ ꝓbat ratio facta in ꝯtrariū ⁊ nō plus.

¶In autūno aūt est pulsus diuersus ⁊ trabit ad debilitateꝫ quādā:sed ipsius diuersitas est p̄p multitudinē ꝯuersionis cōplexionis accidētalis in autūno nūc ad calorē nūc ad frigiditatē.Et ipsius quidē ꝺbilitas est etiā p̄p hoc:cōplexio eni diuersa semp̄ deterius efficit nocumētū q̄ꝫ similis ⁊ eq̄lis lꝫ sit mala.Et q2 autūnus est tp̄s nature vite ꝯtrariū:q̄m calor in codeꝫ debilitat̄ ⁊ siccitas fit fortior.Tempoꝝ vo pulsus que sunt inter tēpora tēporib⁹ ꝓportionant̄ que sunt circa ipsa.

¶In ista pte ostēdit q̄lis pulsus ꝯueniat in tp̄e autūni ⁊ dicit ꝙ in autūno dꝫ eē pulsus diuersus.¶Sꝫ notādū ꝙ cā q̄re pulsus est diuersus in autūno est illa zᵃ quā ponit.A.s.diuersitas tēpoꝝ in calore ⁊ frigore ⁊ ꝯtrietas sue cōpl'onis nālis calori īnato:q2 autūn⁹ est sicc⁹ ⁊ fridus.¶Sed notādū ꝙ pulsus autūni cōpat⁹ pulsui veris bene est diuersus ⁊ ineq̄lis:sꝫ cōpat⁹ pulsui estatꝪ ⁊ hyemis est tēperat⁹ ⁊ eq̄lis.p̄ mō loq̄t̄ Aui.sꝫ z° mō loq̄t̄ Halya.7.theo.c.4.in trac.de pulsib⁹.vbi dicit ꝙ pulsus autūni est medi⁹ respcū duorū extremoꝝ tēpoꝝ.¶Ulteri⁹ itelligēdū de eo q̄ꝺ dicit.(Cōpl'o.n.diuersa semp̄ efficit nocumētū deteri⁹ q̄ꝫ cōpl'o sil'is siue eq̄lis.)ꝙ nō accipit̄ h̄ eq̄le ⁊ diuersuꝫ vt solet exponi.s.q̄tū ad modū existēdi in p̄ticularib⁹:ita ꝙ dicat̄ cōpl'o eq̄lis q̄ est in oīb⁹ p̄tib⁹ ⁊ diuersa q̄ est in aliq̄b⁹ ⁊ in aliq̄b⁹ nō:q2 isto mō nō eēt veꝝ dcm̄ Aui.hic.nā mala cōpl'o eq̄lis multo plus debilitat v̄tuteꝫ q̄ꝫ mala cōpl'o diuersa accipiēdo illo mō.Sed hic p̄ cōpl'onē eq̄lē itelligit cōpl'onē simplicē q̄ est vni⁹ modi ⁊ sil'is in toto:sꝫ p̄ cōpl'onē diuersaꝫ itelligit cōpl'onē cōpositā ⁊ dissimilē vt illa q̄ mō est cal'a mō frida q̄lis est cōpl'o dierū autūni.nā talis cōpl'o magꝪ ledit v̄tutē q̄ꝫ si eēt eq̄lis vel sil'is ⁊ vni⁹ modi.⁊ h̄ est:q2 iordinatio distrahit ⁊ debilitat v̄tutē.Itē q2 q̄to magꝪ tendit talis cōpl'o diuersa v̄sus plura ꝯtria cū ip̄a sint vere opposita tāto siḡt maiorē pugnā nāe ꝯ nāꝫ:⁊ per ꝯn̄s maiorē debilitatē ⁊ maius nocumentū fieri in ipsa.

Dubiū 3ᵐ

¶Sed forte tu dices fm̄ hāc expōnē vī ꝙ magꝪ debilitet̄ virtus in tēpore veris q̄ꝫ in tp̄e estatꝪ vel hyemis:⁊ p̄ ꝯn̄s nō erit pulsus fortior vel maior in hyeme q̄ꝫ in estate.nā tp̄e estatꝪ ē cōpl'onis eq̄lis ⁊ sil'is:tp̄e aūt veris est cōpl'onis diuerse ⁊ dissimilis:q̄re ⁊c̄.Dōm ꝙ istō dcm̄ Aui.hꝫ veritatē supposito eodē g̃du cōpl'onis:vñ si in vere eēt tātus calor q̄tus ē in estate ⁊ eēt diuersus bñ eēt ꝺbilior pulsus verꝪ q̄ꝫ estatꝪ p̄p ei⁹ diuersitatē:sꝫ q2 nō est tp̄s diuersuꝫ sed eq̄le ⁊ minoris g̃dus caliditatis:iō in eo est virt⁹ fortior q̄ꝫ in estate.nam in estate multo magis resoluit̄ virt⁹ ⁊ debilitat̄:⁊ dato ꝙ sit tēpus equale q̄ꝫ in vere dato ꝙ in ipso sit aliqualis diuersitas:ita ꝙ Aui.nihil aliud per hoc vult dicere nisi ꝙ diuersitas tēporū est debilitans virtutem sicut accidit in autūno ⁊c̄.

¶De pulsu regionum. Cap.10ᵐ.

Regionū quedā sūt tēperate vernales ⁊ quedam sunt calide estiue ⁊ quedam sunt frigide hyemales ⁊ quedaꝫ sicce autūnales.Iudicia igit̄ pulsuū erunt in eis fm̄ modū quem sciuisti de pulsu temporum.

¶De pulsu q̄ ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. Cap.11ᵐ.

Exterius corpori aduenientia ⁊ ipsum ingredientia pulsus dispositionem mutant qualitate sui ⁊ quantitate.

¶Postq̄ꝫ Aui.ꝺterminauit de pulsu tēpoꝝ ⁊ regionū oñdēdo q̄lis pulsus cōpetat cuilibet tēpori ⁊ regioni:hic ꝺtermi.de pulsu q̄ ꝓuenit ex cibo ⁊ potu:vt dic̄ rubrica oñdēdo q̄lis p̄mutatio fiat in pulsu ab eis.Et p̄ oñdit q̄lis p̄mutatio ꝓuenit ex cibo in pulsu.Scd̄o a potib⁹.ibi(Et vinū etiā ꝓprietatē hꝫ.)Prima in duas.Quia p̄mo p̄mittit quot modis ꝓuenit permutatio pulsus a cibis.Scd̄o illos modos declarat.ibi(Sed qualitate.)

Dubᵐ p̄ᵐ

¶Sꝫ tu dices ad q̄d fecit ip̄e mētionē de his q̄ exterius aduenịunt corpori cū ip̄e faciat ꝺ ipsis īfra sp̄ale capl'm.s.de balneo ⁊ hmōi.¶Itē cū h̄ itēdat determinare de his que iteri⁹ sumunt̄.s.de cibo ⁊ potu q̄re intermiscet de approximatꝪ exteri⁹.¶Ad h̄ pōt rn̄deri dupl'r.Uno mō q̄ꝺ dixit exterius aduenietia corpori simul cū iterius ingredientibus ipsum:q2 similis modus p̄mutationis est interius rōne quātitatis ⁊ qualitatis.in ipsis aūt vt ostēderet taleꝫ

similitudinē esse īter ea simul cū īgrediētib⁹ corpus intermiscuit exterius adueniētia: ⁊ q₂ exterius adueniētia nō ītendunt hic pͥncipaliter sed solū ex ꝯsequēti: iō h̄ postea de ipsis faciet capitulū spāle. ⁋ Ulterius dōm alr̄ exponēdo sic lr̄am exterius corpori aduenietia ⁊ ip̄m ingrediētia. i. ea que cū his que exterius adueniūt īgrediunt corp⁹ ⁊c̄. ita ꝙ per h̄ se determinet tm̄ ad cibos ⁊ pot⁹ qui eueniūt ab extrinseco ⁊ cū h̄ īgrediunt corpus: ⁊ tūc dōm ꝙ h̄ dicit ad d̄riam eoꝝ que eueniūt ab extrinseco sicut sunt balnea ⁊ hm̄ōi: ⁊ hec est melior expositio: ⁊ ex h̄ cessat dubiū. ¶ Ulterius notādū ꝙ notāter dixit q̄litate sui ⁊ q̄ntitate: ita ꝙ refert pmutatione ad duo solū: ⁊ h̄ merito: q₂ duo vident esse per que maxime cibi ⁊ potus agūt in corp⁹ nr̄m. Una est q̄litas ipsoꝝ ⁊ sub h̄ cōprehendit oīs act⁹ per quē cibi ⁊ potus agunt in corp⁹ siue sit q̄litas actualis vel potētialis vl̄ forme specifice. Scd̄a est quātitas que est de his que aggrauāt virtutē: ⁊ iō cibaria permutant: aut rōne q̄litatis: aut rōne q̄ntitat̄ ip̄m pulsū. ⁊ hoc est q₂ rōne istoꝝ duorum possit permutare cās pulsus ꝯtentiuas. s. virtutē vel necessitatē vel instrumentū a q̄bus īmediate depēdet esse pulsus: ⁊ lȝ in cibo ⁊ potu sit ēt attēdere nō solū q̄ntitatē ⁊ q̄litatē sed ēt sb̄am. s. grossitiē ⁊ subtilitatē ⁊ occultas opatiōes a forma simplici: tm̄ nō pmutāt cās pulsus īmediate nisi aut rōne q̄ntitatis vel q̄litatis: iō solū de istis duob⁹ exp̄ssit: ⁊ q₂ illa reducunt ad h̄ duo. s. grossū ⁊ subtile ad q̄ntitatē ⁊ operationes occulte ad qualitatem.

¶ **Sed qualitate qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad infrigidandū mutabūt ip̄m s̄m illud.**

¶ In ista parte determinat h̄ duo. Et p̄mo qūo permutant pulsū qualitate. Scd̄o quātitate. ibi (Et quātitate quidem ⁊c̄.)

¶ **Et quantitate quidem qm̄ si equalia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmentatus ⁊ velocitatis maioris ⁊ spissitudinis propter augmentum virtutis ⁊ caloris ⁊ permanebit hec mutatio aliquādiu.**

¶ In ista pte ꝺclarat qūo adueniētia corpi ⁊ p ip̄m ingrediētia pmutāt q̄ntitate sui. Et tria facit sicut q̄ntitas 3ᵡ est. s. eq̄lis supflua ⁊ pauca. Primo ḡ ꝺterminat q̄lis pmutatio ꝓuenit in pulsu ex q̄ntitate eq̄li. Scd̄o q̄lis pmutatio ꝓuenit in pulsu ex q̄ntitate supflua. ibi (Et si plurime.) Tertio q̄lis ex diminuta. ibi (Qz si pauce.)

¶ Sed ad ītellectū lr̄e aliq̄s dubitat. nā dicit Aui. ꝙ si quātitas est eq̄lis fiet pulsus in magnitudine augmētat⁹: iō est dubitatio vtrū cibi moderati in q̄ntō hēant pulsum magnificare. Et arguit ꝙ nō: q₂ illud q̄ aggrauat ⁊ ꝺbilitat virtutē facit pulsum paruū: sȝ cibi q̄ntūcūq₃ sint moderati in q̄ntō sunt hm̄ōi: ḡ ⁊c̄. maior pȝ: q₂ ad magnitudinē pulsus req̄rit fortitudo v̄tut̄. minor appet: q₂ oīs cib⁹ in p̄n° est ꝯ̄riꝰ virtuti ⁊ vnū ꝯ̄riū aggrauat aliud: ḡ ponit pulsum paruū. ⁋ Preterea q̄ facit corp⁹ esse in dispōne nāli nō facit magnū pulsum sed mediocrē: vel ꝯseruat in eadē dispōne in qua p̄us erat: sed cibi sumpti ineq̄li q̄ntitate sunt hm̄ōi: ḡ ⁊c̄. ¶ Ad hui⁹ euidentiā notādū ꝙ in sumptiōe cibi est 3ᵡ tp̄s cōsiderare. Primū dr̄ p̄nᵐ acceptiōis. Scd̄m est tp̄s digōnis ⁊ nutritiōis. Tertiū est tp̄s resolōnis. Qñ ḡ q̄rit vtꝝ cib⁹ eq̄lis in q̄ntō augeat pulsū in magnitudine velocitate ⁊ spissitudine. Dico ꝙ aut loquer̄ q̄ntū ad p̄mū tp̄s: aut q̄ntū ad 2ᵐ: aut q̄ntū ad 3ᵐ. Si q̄ntū ad p̄ᵐ dico ꝙ ponit pulsum tardū ⁊ rarū ⁊ puū. Quātū aūt ad 2ᵐ ponit pulsū maiorē velociorē ⁊ spissiorē. Quātū ad 3ᵐ ponit ip̄m tardū ⁊ rarū. ⁋ Rō primi est: q₂ sicut appet in sequēti cap̄. in p̄n° sumptiōis cibi calor reuertit ab exteriorib⁹ ad īteriora: ⁊ iō in h̄ motu miorat pulsus motus ad exteri⁹ q dr̄ diastoles. Itē accidit ꝙ calor in p̄n° obtūdit a cibo sicut obtūdit ignis appositione lignoꝝ ex qua obtusione virtus debilitat ⁊ necessitas diminuit: ⁊ q₂ iste sunt cāe pulsus parui tardi ⁊ rari: iō talis est pulsus in p̄ncipio sumptiōis cibi. ⁋ Rō secundi est: q₂ ex digōne ⁊ nutricatione cibi ꝯsurgit augmentū virtutis ⁊ caloris īnati ⁊ necessitas multa: ⁊ cū ad istas cās sequatur magnitudo velocitas ⁊ spissitudo in pulsu: iō respectu p̄cedentis tēporis q̄ntū ad hoc tp̄s fit pulsus magnus velox ⁊ spissus respcū tp̄is inanitiōis in q̊ v̄t⁹ erat ꝺbilitata: lȝ in se ⁊ absolute talis q̄ntitas moderata fit cā pulsus eq̄lis ⁊ nālis ⁊ mediocr̄ īter has d̄rias. ⁋ Rō tertij est nō: q₂ resolō ꝺbilitat v̄tutē ⁊ minuit necitatē: quare ⁊c̄. ⁋ Mō tūc dico ꝙ Aui. nō ītelligit de p̄ tp̄e vt tu arguis: nec de 3° nec de 2° s̄m se ⁊ absolute accepto vt arguis in 2° argumento: sed respectu tēporis inanitionis: ⁊ ꝓpter hoc pȝ ad rōnes.

¶ Sed vlterius tu queres ponamus ꝙ cib⁹ sit eq̄lis q̄ntitatis ⁊ inequalis q̄litatis faciet ne pulsum equalē. Et videt ꝙ nō: q₂ statim supra dicit ꝙ si cib⁹ sit calide vel frigide cōplexionis mutabit pulsum s̄m ꝙ hȝ mutare illa cōplexio: ḡ q̄ntūcūq₃ sit eq̄lis q̄ntitatis si sit frigide cōplexionis ponet pulsum paruū tardū ⁊ rarū: si calida velocē ⁊ spissum. ⁋ In oppositū est Aui. hic q dicit si est eq̄lis q̄ntitatis ponet pulsū maiorē ⁊c̄. ⁋ Dōm ꝙ solō huius pōt haberi ex dictis in caplō de eo ꝙ comedit ⁊ bibit: q₂ cib⁹ qui est eq̄lis q̄ntitatis siue calidus siue frigidus vel tēperatus auget pulsum q̄ntū ad id q̄ possibile erat: cuius rō: q₂ oīs cibus q̄liscūq₃ sit auget calorē ⁊ sanguinē. si aūt ꝯsideret respectu ip̄ressionis que remanet postea: tūc dico ꝙ si cib⁹ est eq̄lis q̄ntitatis ⁊ frigide q̄litatis ꝙ tale augmētū pulsus parū durat: ⁊ iō dicit hic Auicē. ꝙ ista pmutatio permanet aliq̄n diu: sed postea diminuit pulsum in ꝓcessu: q₂ sui frigiditate debilitat calorē ⁊ diminuit necessitatē: ⁊ iō ponit pulsum paruū tardū ⁊ rarū. si aūt sit calide cōplexionis ⁊ eq̄lis q̄ntitat̄: tūc nō solū auget pulsum in p̄nti: sed derelinq̄t ip̄ressionē calidā que hȝ augē calorē ⁊ necessitatē: ⁊ iō ēt in ꝓcessu ponit pulsum magnū velocē ⁊ spissū anteq̄ resoluat illud q̄ ip̄ressit. si aūt sit eq̄lis q̄ntitatis ⁊ q̄litatis: tūc auget pulsū in p̄senti respectu eius q̄ erat p̄us: lȝ in se ⁊ absolute ꝯseruet: ⁊ h̄ mō loquit Aui. Deīde cū dicit.

¶ **Et si plurime magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuersus absq₃ ordine propter grauitatē nutriētis supra virtutem: quoniā ex omni grauitate ꝓuenit ī pulsu diuersitas. Et q̄dē existimauit Archigenes ꝙ eius velocitas ē tūc multo maior q̄ spissitudo. Et hec mutatio est perseuerans: qm̄ causa perseuerātie. lȝ sit multitudinis minoris hac; tamen est diuersitas ordinata.**

¶ In ista parte ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex q̄ntitate cibi supflua ⁊ posset diuidi. Primo ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex cibo cū multū supflue augmētat. Scd̄o cū nō multū superflue augmentat. ibi (Lȝ sit multitudinis.) ¶ Iuxta q̄ notādū ꝙ eoꝝ que aggrauant nām q̄dā solū aggrauāt ip̄aȝ ⁊ nō dispgunt v̄tutē ⁊ a talib⁹ ꝓuenit pulsus solū diuersus. nō aūt īordinat⁹. alia aggrauāt v̄tutē ⁊ ip̄saȝ cū hoc dispergūt ⁊ talia faciūt pulsum diuersum ⁊ inordinatū.

¶ Sed dubitaret aliquis vtrū in hoc pulsu sit maior velocitas q̄ spissitudo sicut dicebat Archigenes. videte. A. nec approbat nec reprobat dicta archigenis: q₂ hic recitat v̄ba que ponit. G. in introductorio pulsuū cap̄. 3°. sicut inuenit: sed sicut ibi dicit Gal. cōmē. 14. Archigenes 3ᵡ peccauit in hoc dicto. Prīo q₂ hoc dcm̄ ē īpertinens ꝓposito. Scd̄o q₂ nō facit bonā expositionē. Tertio q₂ nō dicit verū semper. Primū pȝ: nā Archigenes assignās d̄riaȝ pulsus sumptā a multitudine superflua cibi deberet assignare d̄riam ei ꝓpriā ⁊ assignat d̄riam cōem. nā ꝓpria differentia huius nō est spissitudo ⁊ velocitas sed est diuersitas: ⁊ ideo debebat dicere ꝙ est diuersus ⁊ inordinatus ⁊ nō ꝙ sit magis velox q̄ spissus: ergo impertinenter loquit. Scd̄m patet cū propria differentia huius pulsus sit diuersitas: ideo nō habet attendi in cōparatione vnius differentie ad aliam. s. velocitatis ad tarditatem: ergo cōparatio mala. Tertiū patet: q₂ in pulsu diuerso in quo sunt diuerse differentie hec est regula ꝙ qñ plus grauat ⁊ vincit natura: tunc sunt plures differentie parue ⁊ spisse q̄ veloces: ⁊ in hoc nō est verū dictū archigenis: sed ecōuerso qñ natura minus grauat ⁊ minus vincit a superflua quātitate cibi: tunc est verum q̄ dicit archigenes ꝙ plures sunt partes pulsus veloces q̄ sint partes spisse: ⁊ iō dictū eius nō est omnino verum. Deinde cum dicit.

¶ **Qz si pauce fuerit quantitatis erit pulsus minoris diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis neq₃ ei⁹ mutatio diu perdurabit: qm̄ mā pauca cito digeret.**

¶ Hic oñdit qūo cib⁹ pmutat pulsum rōne q̄ntitat̄ diminute. Primo facit h̄ rōne diminute q̄ntitat̄ in q̄ aliq̄d accipit de cibo. Scd̄o qñ nihil accipit de cibo. ibi (Amplius si virt⁹.) ita dȝ diuidi ⁊c̄.

¶ Sed circa primā partē aliquis dubitabit de eo q̄ dicit Auicen. q₂ tota illa lr̄a videt falsa. Primo ponit ꝙ si cibus fuerit quātitatis modice pulsus erit minoris diuersitatis. in hoc videt includere ꝙ talis pulsus sit diuersus: sed hoc videt falsum: q₂ cū ex cibo tēperate quātitatis nō ꝓueniat pulsus diuersus multo minus ex cibo minoris quātitatis: q₂ q̄ nō pōt maius nec minus: cū ergo cibus temperate quātitatis nō aggrauet: ⁊ per ꝯsequens neq₃ faciet pulsum diuersum: multo minus nec aggrauabit cibus minor. ⁋ Preterea qñ dicit ꝙ pulsus erit minoris magnitudinis ⁊ velocitatis minoris q̄ qñ est eq̄lis q̄ntitatis: cū virtus minus aggrauet a pauco cibo q̄ a tēperato dȝ fieri pulsus maior ⁊ velocior cui⁹ oppositū dicit. ⁋ Ad hoc dicūt quidā. s. magister Bartholomeus de Uarignana ꝙ hic Aui. inordinate loquit. ⁊ ꝙ p̄us Auic. loquit de cibo qñ sumit in p̄ncipio: hic v̄o qñ resoluit: ⁊ ideo prius dixit ꝙ erat pulsus magnus velox ⁊ spissus: hic v̄o q₂ minoratus est ⁊ resolutus est calor ⁊c̄. ⁋ Sȝ q sic loquit nō ītelligit Aui. q₂ nō refert h̄ se ad tēpora sumendi cibū diuersa: sed ꝯsupponit idem tēpus ⁊ variat solū quātitatē vt dictū fuit diuidendo: ⁊ ideo dicendum

aliter ꝙ sicut habet̃ ex cōmētoītroductoꝝ pulsus.cōmē.14.cibi eq̄lis q̄ntitat̃ ⁊ diminute faciūt similē pulsū in magnitudine ⁊ velocitate:ita ꝙ in hoc cōicāt q꞉ addūt in spiritu ⁊ sanguine:nec aggrauant nām sicut aggrauat cib⁹ multe q̄ntitat̃:⁊ iō cibi eq̄lis q̄ntitatis ⁊ pauce nō faciūt pulsum diuersū sicut facit cib⁹ superflue q̄ntitatis:sed faciūt pulsum equalē ⁊ magnū ⁊ velocē:q꞉ addendo in calore augēt calorē ⁊ necessitatē:tñ cib⁹ eq̄lis q̄ntitat̃ differt in duob⁹ a pulsu pauce q̄ntitatis.Primo q꞉ eq̄lis q̄ntitat̃ plus auget pulsum in magnitudine ⁊ velocitate q̄ cib⁹ pauce q̄ntitatis.nō ita cito resoluit̃ sed plus durat q̄ magnitudo ⁊ velocitas facta ex cibo pauce q̄ntitatis:q꞉ citius resoluit̃:⁊ iō nō dꝫ exponi l̃ra sicut vꝫ sonare ꝙ pulsus erit mioris diuersitatis q꞉ fit diuersus aliq̄ mō:sed expone sic.pulsus erit minoris diuersitatis.i.minus diuersificabit̃ a cibo pauce q̄ntitatis ab eo qḋ erat in pͥncipio ante assumptionē cibi:qm̄ corpus erat inanitū ⁊ vacuum q̄ in pulsu facto ex cibo equalis q̄ntitatis:⁊ q꞉ qñ erat corp⁹ inanitū erat pulsus paruus ⁊ tardus ⁊ rarus:sed ex cibo q̄ntitatis pauce fit aliquantulum magnus ⁊ velox:q꞉ addit̃ in sanguine ⁊ spiritu:sed ex cibo equalis qualitatis fit adhuc maior velocior ⁊ spissior:⁊ ideo minus distat pulsus qui erat prius a pulsu facto a cibo pauce q̄ntitatis q̄ a pulsu facto a cibo eq̄lis q̄ntitat̃.Et per hoc pꝫ solutio ad rōnes:q꞉ nō dꝫ exponi l̃ra sicut sonat:nec dꝫ fieri cōparatio ad pulsū eq̄lis q̄ntitatis:sed ad illū q erat ante spissitudinē cibi ⁊c̃.Deinde cū dicit.

¶Amplius si virtus deficiat ⁊ debilitetur ex multitudine aut paucitate quecūq꞉ fuerit similes erūt pulsus in paruitate ⁊ raritate vsq꞉ in fine rei.Qȝ si natura fortis fuerit in digerēdo ⁊ ꝯuertēdo fiet pulsus tēperat⁹

¶Modo ostendit qualis pulsus prouenit ex quātitate diminuta quando nihil accipitur.

¶Sed aliqs dubitat ꝓ expōnē l̃re q̄ difficilis est:q꞉ diceret aliqs. Videt̃ ꝙ Aui.falsū dicat ꝙ in multitudine cibi ⁊ ei⁹ paucitate fit pulsus similis.Cōtra:q꞉ pulsus fact⁹ a multitudine cibi est diuersus vt sup̄ dixit:ꝓpterea q꞉ nām aggrauat:sed pulsus fact⁹ a paucitate cibi est eq̄lis:ḡ sunt dissimiles.Itē ēt in ꝑuitate vident̃ dissimiles:q꞉ fact⁹ a multa q̄ntitate est ꝑuus ⁊ tardus ⁊ rarus:sed factus a pauca est magnus ⁊ velox vt dcm̄ est statiꝫ.¶Itē subdit ꝙ si nā fuerit fort̃ in digerēdo fit pulsus tēperat⁹ nunquid fit pulsus fort̃ qñ nā est fort̃ ī digerēdo multitudinē cibi ⁊ paucitatē.planū est ꝙ nō:q꞉ qñ erit paucus cito digeret ip̄m q̄ qñ multus tarde:⁊ iō diuersificabit̃ in hor̃ ⁊ in pulsu eaꝝ:q꞉ vnus erit maior altero. ¶Dōm ꝙ ista ꝑs ⁊ ꝓcedēs ꝯsueuit cōiter male exponi ⁊ nō ītelligi.ꝯsuetū est dici ꝙ hic oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex pauco cibo:sꝫ h̄ nō est verū:q꞉ ex pauco cibo reꝑcutit̃ ⁊ auget̃ calor:⁊ iō magnificat̃ ⁊ velocitat̃ pulsus respcū ei⁹ qḋ erat ꝑ̄us:q꞉ tūc erat corpus inanitū ⁊ pulsus ꝑuus ⁊ ꝯ̄bilis ⁊ efficit̃ maior ⁊ fortior:sꝫ Aui.h̄ dicit ꝙ fit ꝑuus ⁊ ꝯ̄bilis sic qñ ꝓcedit a cibo suꝑflue q̄ntitat̃.nā exq̄ erūt dissimiles in ꝑuitate ⁊ raritate:⁊ sup̄ dixit ꝙ in eo q ꝓcedit a q̄ntitate suꝑflua est pulsus ꝑuus ⁊ tardus:iō ⁊c̃.Et iō dico al'r.s.sic dixi diuidēdo ꝙ h̄ Aui.oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit a paucitate cibi q̄ est in nullo mō sumē cibū penit⁹:ita ꝙ hic cōparat pulsū a ꝑ̄uatione cibi ad eū qui fit ex suꝑflua q̄ntitate cibi.nā in vtroq꞉ accidit aggrauatio v̄tut̃ ꝓ quā deficit pulsus vel ꝓ suꝑfluā sumptionē ei⁹ vel ꝓ ꝑ̄uationē sumptionis ei⁹:ita ꝙ isti pulsus sūt similes in ꝑuitate ⁊ raritate q̄usq꞉ durāt ille due dispōnes q̄ sunt suꝑflua repletio aggrauās v̄tutē ⁊ suꝑflua inanitio ꝓsternens v̄tutē:tñ in h̄ dn̄t:q꞉ si nā sit potēs ⁊ fort̃ suꝑ illā m'titudinē cibi digerēdo ip̄aꝫ: tūc redibit pulsus fort̃ ⁊ magn⁹ ⁊ velox qḋ nō pōt ꝯtingē ī ꝑ̄uatiōe cibi:⁊ h̄ ē qḋ Aui.ītēdit in ista ꝑte:lꝫ nō ītelligat̃ cōiter.Et ex h̄ pꝫ solō ad obīa:q꞉ nō ītelligit de illa paucitate cibi q̄ est qñ parū accipit̃:sed qñ nihil accipit̃ de cibo:⁊ iō nihil ꝯtra me:sꝫ apud illos est īsolubile argumētū ⁊ dicūt ꝙ inordinate loquit̃.Deīde cū dic̃.

¶Et vinū etiā proprietatē habet ⁊ est quoniā ex multitudine ipsius lꝫ sit subtile ꝓuenit diuersitas.Ex ipso tamē nō ꝓuenit ꝙ sit tātū quātum illud qḋ ꝓuenit ex nutrientib⁹ que sibi similant̃:⁊ hoc q̄dem est ꝓpter raritatē substātie ipsius ⁊ subtilitatē eius ⁊ leuitatē.Cuꝫ autem vinū in actu est frigidū ꝓuenit ex eo qḋ ꝓuenit ex alijs frigidis in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardando in velocitate sue penetrationis.Deīde cū in corpore calefit remouet̃ velociter qḋ ex eo ꝓuenit.Vinum preterea cū in corpus penetrauerit ⁊ fuerit calidū nō elongabit̃ multū a natura ⁊ accidet velox resolutio.

¶In ista parte Aui.ostendit q̄lis ꝑmutatio ꝯtingit in pulsu ex ꝑte potus vini.Et diuidit̃ in duas.Quia p̊ ostēdit q̄lis ꝑmutatio accidat a potu vini.Scḋo q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit in pulsu a potu aque. ibi(Aq̄ v̊o ꝓpterea.)Prima in duas.Quia p̊ oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝯtingit in pulsu rōne q̄ntitat̃ pot⁹ vini.Scḋo oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝯtigit in pulsu rōne q̄litat̃.ibi(Cū aūt vinū ī actu.)Et hec in duas. Prio oñdit q̄d opat̃ rōne q̄litat̃.Scḋo oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit rōne q̄litat̃ ei⁹.ibi(Ip̄m igit̃ pulsum.)Pria in duas:q꞉ p̊ oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex potu vini rōne q̄litatis actualis.Scḋo rōne q̄litat̃ virtualis.ibi(Cuꝫ aūt ip̄m.)Prima in duas:q꞉ p̊ facit hoc. Scḋo dict̃ finē īponit.ibi(Et h̄ q̄dē ꝓuenit.)Pria in duas:q꞉ p̊ facit qḋ dcm̄ ē.Scḋo ꝯ̄clat qḋ dixerat.ibi(Qȝ si cū est fridū.)¶Velocitate.i.ꝓ velocitatē dat cāꝫ.Notādū ꝙ cā q̄re vinū citi⁹ penetrat ī corp⁹ nr̄m ē ꝫ^x q̄ aliqḋ aliḋ.Pria ē rōne subtilitat̃ subē sue. Scḋa est rōne sue q̄litat̃ q̄ est caliditas.Tertia rōne familiaritat̃ cū corpe nr̄o a tota specie:vnde Auer.dicit ꝙ cā cite penetrationis est ꝙ in p̊ digōne nō digerat̃ q̄si:sed trāsit velut indigestū.

¶Qḋ si cum est frigidū penetrauerit fiet ex nocumento quod non fit ex alijs frigidis rebus:quoniā ille tardant̃ donec calefiant:neq꞉ earū penetratio est ita velox vt istius.Istud eniꝫ velocius penetrat q̄ cōpleat̃ calefactio:⁊ eius quidem impedimentū est magnum ⁊ ꝑ̄cipue in corporibus que horripilationi sunt apta.Et neq꞉ est sicut īpedimentū calefactionis ipsius cuꝫ ip̄m calidum penetrat:quoniā eius calefactio in principio obuiationis non peruenit ad hoc vt magnum faciat impedimentū:imo natura ei obuiat cum partitione ⁊ distributione ⁊ resolutione.Frigidū v̊o est cum naturam deficere facit ⁊ eius virtutē extinguit antequā ad partitionē ⁊ distributionē ⁊ resolutionē perueniat.Et hoc quidem prouenit ex vino multitudine sue quātitatis ⁊ calefactione ipsius ⁊ frigiditate.

al'r oppilationi

¶In ista parte mag̃ ꝯ̄clarat ⁊ dicit que horripilationi sunt apta. Hoc pōt exponi dupl'r.Vno mō exponēdo horripilationi.i.īfrigidationi.Alio mō sicut sonat hoc nomē horripilatio ꝓprie:q꞉ vinū sumptū in corporib⁹ repletis superfluitatib⁹ ꝑducit eas ad membra sensibilia ⁊ spargit̃ suꝑ ipsa:⁊ tūc efficit horripilationē ⁊ maxime ledit eos qui habēt neruos debiles ꝓ istā eandē cām.

¶Cum autem ipsum cōsideratū fuerit vnde fortitudinem efficit alia habebit iudicia:quoniā ip̄m sua essentia fortes efficit sanos propterea ꝙ velociter ꝑ̄bet augmentum in substantia spiritus.

¶In ista parte ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit q̄ntū ad q̄litatē virtualē. Et p̊ q̄ntū ad q̄litatē que inest ei a forma specifica.Scḋo q̄ntū ad eā que inest ei rōne qualitatū cōmuniū que sunt caliditas ⁊ friditas. ibi(Calefactio ⁊ infrigidatio.)¶Notandū circa ꝑ̄mā partē ꝙ cōsideratio vini ī quātū efficit fortitudinē est ꝓprietas a forma specifica:⁊ hoc facit ꝓ familiaritatē quā hꝫ ad corpus humanū.s.ꝙ mag̃ fortificet sp̄ūm ⁊ sanguinē ⁊ augeat q̄ aliud nutrientiū.

¶Sed lꝫ calefactio ⁊ infrigidatio que ex eo fuerit plurima corpoꝝ impediant:est tamen cū vnaqueq꞉ earū cū aliqua conuenit complexione ⁊ est cum non cōuenit.Est nāq꞉ cum res frigide eos fortes reddunt qui cōplexionem calidā malā habent sicut dixit Galenus ꝙ succus granati calefactos semꝑ fortes efficit ⁊ hydromel infrigidatos semper reddit vigorosos.Vinuꝫ ꝑ̄terea vnde est calidū natura aut frigidū natura est cū quosdam fortes facit ⁊ quosdā debilitat.Nō tamē sermo noster est nūc de hoc:imo in virtute ei⁹ qua velocior ad spiritū cōuertit̃:quoniam hoc semper habet per sui essentiā.Qȝ si vnuꝫ hoꝝ duoꝝ ipsum in aliquo corpore iuuerit augmentabit̃ in faciēdo fortitudineꝫ: ⁊ si ei cōtrariū extiterit minus fortitudinem faciet.

¶Modo ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit quātū ad qualitatē cōem ⁊ dicit(Sed cū calefactio ⁊ infrigidatio ⁊c̃.)¶Sed tu dices ꝯtra q꞉ vinum calefacit.Dicendum ꝙ lꝫ de se vinuꝫ corpus calefaciat rōne

operationũ:imo vt sic bona vina vel vinosa ⁊ potẽtia calefaciũt respectu vinorum bruscorum ⁊ aquosorum: quare nõ vz.(Et calefactos semp fortes efficit.) Causa huius est: qꝛ abiectio male dispositionis semper est causa vt virtus fortificetur.

¶ Scdm̃ hoc igit̃ ipm̃ pulsum converteret fm̃ hoc: qm̃ si fortitudinẽ faciet in pulsu augmentabit fortitudinẽ: ⁊ si calefaciet in necessitate efficiet augmentũ: ⁊ si infrigidabit minorabit necessitatem: ⁊ fm̃ plurimũ in fortitudine faciet augmentũ. Nunquaz aũt in necessitate efficit augmentũ quin in velocitate addat.

¶ Modo ɔcludit ex dict̃ qualẽ permutationẽ efficit vinũ ipm̃ ⁊c. ista aũt lr̃a que dicit (nunquã aũt in necessitate facit augmentum quin in velocitatẽ addat.) sic exponẽdo vt iacet nõ est vera: qꝛ nõ semp est verũ ꝙ qñcũqꝫ addit in nec̃itate ꝙ semp addat in velocitate. ⁊ iõ si ista dz esse vera opz ꝙ suppleat̃ multũ: ita ꝙ sit sensus nunqꝫ aũt i nec̃itate efficit augmẽtũ sup. multũ: ⁊ ꝑpea hec lr̃a exterior est sat̃ melior q̃ dic̃. ⁊ nõ i oĩ dispõne addit in velocitate ⁊c.

¶ Aqua võ propterea ꝙ nutrimentuz penetrare facit vigorat ⁊ similitudinẽ opationis vini operat̃. Et qm̃ non calefacit imo infrigidat: non tantum auget in necessitate quantum vinum.

¶ In ista parte ostendit qualis pulsus provenit ex potu aque.

¶ De eis q̃ somnꝰ ⁊ vigilie in pulsu opant̃. Cap. 12ᵐ.

Pulsus quidem iudicia in somno diversificantur fm̃ horam somni ⁊ fm̃ dispositionem digestionis.

¶ Postq̃ꝫ Auicẽ. determinavit de pulsu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu: hic determinat de pulsu qui ꝓuenit ex somno. Scdo de eo qui ꝓuenit ex vigilia. ibi (Vigilie etiaz diversa hñt iudicia.) Prima in duas. Primo p̃mittit penes quot accidit diversificatio pulsus in somno. Scdo de illis ꝓsequit̃. ibi (Pulsus igit̃ in p̃nº.)

Dubᵐ p̃ᵐ ¶ Sed tu dices ad qd addit ipe hic de dispõne digõnis: qꝛ digõ magis videt̃ pertinere ad pulsum ꝓuenientẽ ex diversitate cibi ⁊ potus: qꝛ illa sunt que digerunt̃. Dĩm ꝙ hic facit mentionẽ de dispositione digestionis determinãdo de diversitate in pulsu ⁊ somno ꝑpter duo. Primũ est: qꝛ hore somni ⁊ hore digõnis maxime coincidũt: ⁊ iõ ex horis digõnis põt etiaz sumi diversitas pulsus sup horas somni. Scdm̃ qꝛ digestio maxime fit in somno: ⁊ iõ fm̃ diversitatez digestionis accidit ꝙ diversificat̃ pulsus in somno: ꝑpter ergo talem convenientiam fecit hic mentionem de ipsa.

¶ Pulsus igitur in principio somni est parvus ⁊ debilis: quoniam motus caloris naturalis tunc est ad cõstringendum ⁊ submergendũ ⁊ non ad dilatandum ⁊ manifestandũ: quoniã ipse in hora illa totus tendit ad occultum propterea ꝙ ipsuz anima movet ad nutriẽs digerendũ ⁊ maturãdũ superfluitates: ⁊ est sicut superatus ⁊ obsessus proculdubio.

¶ In ista parte declarat qđ ꝑposuit. Primo ostẽdit qualis pulsus ꝓuenit in somno cũ corpꝰ est plenũ. Scdo hoc facit corpore inanito. ibi (Cũ aũt somnus in p̃ncipio.) Prima in tres. Primo ostẽdit qualis pulsus est in p̃ncipio somni qñ etiã est p̃ncipiũ digestiõis. Scdo qualis est qñ cibus est digestus in somno. ibi (Cũ aũt cibus digestus est.) Tertio qñ somnus superfluit. ibi (Deinde qñ cũ dormiente.) Prima in duas. Primo ostendit qualis pulsus sit in p̃ncipio somni q̃ꝫtũ ad primas duas dr̃ias que sunt magnitudo ⁊ fortitudo. Scdo q̃ꝫtũ ad alias duas. s. ad tarditatẽ ⁊ spissitudinẽ ⁊ eoꝝ opposita. ibi (Et pulsus etiã est.) ¶ Iuxta p̃mã partẽ notãdum ꝙ Avi. ponẽs cãm q̃re in p̃ncipio somni pulsus est parvus ⁊ d̃bilis dicit ꝙ est motꝰ caloris nãlis. Sed advertendũ ꝙ motus caloris nãlis facere ad pulsuz parvũ ⁊ d̃bilẽ põt intelligi 2ʳ. Uno mõ ꝙ faciat sicut finis. Alio mõ sicut agẽs. Sicut finis 2ʳ. nã necessitas addita vel diminuta vel mediocris est finis pulsus: qꝛ fm̃ diversitatem necessitatis movet arteriã nã in pulsu. cũ ꝫ in p̃ncipio somni fit necessitas diminuta: ideo tũc fit parvꝰ ⁊ d̃bilis. Qꝛ aũt necessitas sit diminuta tũc apparet: qꝛ in p̃ncipio somni nã movet calorem ad occulta ⁊ interiora corporis: iõ relinquit̃ pauca necessitas in exteriorib': ⁊ ꝑ ɔñs pulsus fit parvꝰ ⁊ d̃bilis. ⁊ h̃ maxie facit: qꝛ pulsus insequit̃ diastolẽ arteriarũ mag̃ q̃ꝫ motuz cordis vt supra d̃claratũ est. mõ cũ diastoles ɔsistat in elevatione ad exteriora et motus caloris h̃eat tũc motũ ɔ̃riũ ad interiora: iõ modicũ necessi-

tat motũ diastolis ꝑpter qđ in p̃ncipio somni ex parte necessitatis fit pulsus parvꝰ ⁊ d̃bilis. Alia cã q̃re est diminutus calor in p̃ncipio somni est eo ꝙ tũc est sicut obsessus a cibo ⁊ a superfluitatibꝰ. nũc aũt cibus in p̃ncipio est indigestus ⁊ ɔtrarius calori: ⁊ iõ interius coadunatus inveniens suũ ɔtrariũ diminuit̃ eius acuitas: qꝛ accidit vt dicit Gal. in cõmẽ. 7. itroductoriȷ pulsus sicut ignis qui obtundit̃ appositione lignoꝝ: ⁊ iõ diminuit̃ calor ⁊ necessitas: ⁊ ꝑ ɔñs fit pulsus parvus ⁊ d̃bilis in p̃ncipio somni. Alia cã põt sumi ab agẽte. nã pulsus fit a virtute vitali mediãte calore innato: ⁊ qꝛ accidit calorẽ diversimode dispõni in p̃ncipio somni ⁊ in fine ⁊ in medio: ideo fm̃ hoc pulsus diversificabit̃. mõ calor in p̃ncipio somni movet̃ motu ɔstrictivo: qꝛ oppressus est a cibo ⁊ a superfluitatibꝰ: ⁊ ꝑ ɔñs virtus d̃bilitat̃. cum aũt virtus d̃bilis sit cã pulsus parvi ⁊ d̃bilis: iõ ⁊c. ¶ Scdo notandũ de eo ꝙ dicit ꝙ calor in p̃ncipio somni totꝰ tẽdit ad occultũ ꝑpterea ꝙ aĩa movet spiritum nõ videt̃ tũc ꝙ aĩa moveat calorẽ. nã aĩa apud medicos absolute ꝓlata itelligit̃ de virtute vitali sicut apparet per Gal. in p̃ncipio primi de iteriorib' cap̃. p̃: vbi dicit ꝙ sentire ⁊ moveri fm̃ electionem sunt ꝑpria opera aĩe: sed nutriri ⁊ augeri sunt opa nãe. sz virtus aĩalis nõ movet calorẽ ad digerẽdũ nutriẽs ⁊ maturãdũ superfluitates cũ sit ligata in somno ⁊c. ¶ Ad huiꝰ intellectũ opz videre oẽs cãs. 4. somni. s. mãles formales ⁊c. sed qꝛ posite fuerũt superius in caplõ de somno ⁊ vigilia: ideo omittant̃. ¶ Sed notãdũ ꝙ hic sumit̃ aĩa nõ pro virtute aĩali sicut arguis: qꝛ tũc est ligata: sed accipit̃ cõiter ꝓ virtute regitiva totius: qꝛ hec est vna ex suis operationibꝰ. s. revocare calorẽ. si aũt tm̃ velis ꝙ accipiat̃ aĩa ꝓ virtute aĩali: tũc nõ dz intelligi ꝙ aĩa moveat positive sed ꝑmissive: qꝛ permittit retrahi calorẽ ad occulta corporis in somno ꝑꝑ quez motũ ɔtingit fieri restaurationẽ spirituũ aĩaliũ qui erant resoluti in vigilia vt per ipos restauratos melius possit opa sua. ¶ Tertio notãdũ ꝙ per occultũ locũ intelligit loca digõnis ad que retrahit̃ calor in somno: qꝛ in talibꝰ locis est maxime minera caloris inati ⁊ spũuz restauratio q̃ nõ possent restaurari nisi in loco in q̊ ẽ fons caloris: qꝛ hic locꝰ est cor: qꝛ est p̃nᵐ caloris inati: vt pz in p̃ncipio de iuvamẽtis pulsuũ: iõ in tẽpore somni calor retrahit̃ ad cor ⁊c.

¶ Et pulsus etiã est maioris tarditatis ⁊ raritatis: qm̃ lz in calore accidat augmentũ fm̃ constrictionẽ ⁊ coadunationẽ: tamẽ privatus est augmẽto qđ hz in hora vigiliarũ ꝑpter motũ calefacientẽ. Et motus quidem plus est ad inflãmandũ ⁊ inclinandũ ad partem malitiei cõplexionis. Sed cõstrictio ⁊ eoꝝ coadunatio temperate minoris sunt inflãmationis ⁊ minus extrahunt calorem ad estuationem.

¶ Hic ostendit q̃lis pulsus sit in p̃nº somni q̃ꝫtũ ad alias duas que sunt tarditas ⁊ raritas. Prio oñdit ꝙ talis pulsus est tardus ⁊ rarus. Scdo hoc d̃clarat ꝑ signũ. ibi (Et tu qdẽ hoc scies ex h̃ ⁊c.)

¶ Et tu qdẽ hoc scies ex hoc ꝙ anhelitus laxi ⁊ ipsius estuatio multo maiores sunt anhelitu ⁊ estuatione eiꝰ cuius calor est ɔstrictus ꝑpter cãm que similis est somno. v̄.g. submersi in aqua temperate frigiditatis q̃ sit expergefactus: lz calor ɔstringat̃ ⁊ fugiat ex hoc non tamẽ augmentũ anhelitus eius perveniet ad id ad qđ perveniet labor ⁊ exercitiũ que sunt ei ꝑpinqua. Cũqꝫ bene ɔsideraveris nõ invenies aliud qđ calorẽ vehementius incendat q̃ꝫ labor ⁊ motus. Et vigilie quidez calorẽ nõ efficiũt motu corporis: ita vt cũ corpꝰ q̃evet nõ sit ipse necessarius: imo faciũt calorẽ ꝑpterea ꝙ spiritus ad exteriora movet̃ ⁊ motus eius ad eam est fm̃ ɔtinuitatem cum ista est eius generatio.

¶ In ista ꝑte Avi. qđ dixerat d̃clarat ꝑ signũ. ¶ Sz ad verificationem eoꝝ que dñr in lr̃a p̃mo aliqs dubitat: vtrũ pulsus in p̃nº somni fit tardus ⁊ rarus. Et arguit̃ p̊ ꝙ nõ: aucto. G. in cõmẽ. 7. itroductoriȷ pulsuũ. vbi dicit ad lr̃am ꝙ nõ est absolute verũ ꝙ in p̃nº somni pulsus sit tardus ⁊ rarus ⁊ ꝑvus. ¶ Preterea aucto. Aver. in. 4. collĩz. cap̃. 19. vbi dicit ꝙ pulsus qui fit in somno est similis ei qui fit a cibo: sed a cibo fit pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus cũ augeat̃ calor ⁊ sanguis vt habituz est sup̃: ꝫ in p̃ncipio nõ est tardus ⁊ rarus pulsus. ¶ Preterea arguit̃ rõne: qꝛ vbicũqꝫ est necessitas augmẽtata ibi dz esse pulsus velox ⁊ spissus ⁊ magnus: sed h̃ est in p̃nº somni: ꝫ ⁊c. Maior pz: qꝛ hec est vna ex causis pulsus magni

velocis

velocis ⁊ spissi.mi.appet:q̄ꝛ in somno fit coadunatio caloris q̄ est cā fortificatiōis ei⁹:nā sic ignis coadunat⁹ in camīo ē fortioꝛ q̄ꝫ dispersus:silr ēt caloꝛ fortiter ꝯstrict⁹ a frīdo circūstāte ē fortioꝛ sic ꝯtigit in caloꝛe nubiū:ita ēt coadunatio caloris ⁊ ei⁹ ꝯstrictio a cibo ei ꝯ̄rio in p̄n° vī mag̃ fortificari:⁊ ꝑ ꝯn̄s dꝫ fieri additio ī pulsu vt fit magn⁹ velox ⁊ spissus. ⁋ In oppo^m ē hic Auic. ⁊ rō ei⁹. ⁋ Ad hui⁹ euidētiā ē notādū q̄ꝓ de cognitiōe pulsus possum⁹ loq̄ z^r:aut quātū ad cognitionē verā ⁊ oīno certā in qua cognoscit vere diastoles ⁊ systoles:aut quātū ad cognitionē q̄ hʒ cōiter.s.de pulsu.s. quātū ad cognitionē verā solū ipsi⁹ diastolis:qm̄.s.systoles nō ē cognita:sꝫ ꝑ systole accipim⁹ totū tp̄s duaꝝ qetū ⁊ ipsi⁹ systolis ꝑ systole:ita q̄ꝓ totū aliō tp̄s a diastole accipim⁹ ꝑ systole. Si p̄ mō cōsideret dico q̄ꝓ Aui.sic dic̄ hic:⁊ Gal'.in cōmēto.7.introductoꝛij pulsuū in p̄n° somni.pulsus ē ꝑuus tardus ⁊ rar⁹ q̄ꝫtū ad motū diastolis:⁊ h̄ pꝫ ꝑ rōnes ad q̄s ponit hic Aui.sꝫ q̄ꝛ caloꝛ mouet ad iteriora motu ꝯ̄rio motui diastolis q̄ est v̄sus exterioꝛa. Itē q̄ꝛ ꝓhibet dilatari a cibo ⁊ a supfluitatib⁹ circūstātib⁹ ⁊c̄. Sꝫ quātū ad motū systolis dico q̄ꝓ nō ē simpl'r tardus ⁊ rarus. Cui⁹ cā ē:q̄ꝛ cū mot⁹ caloris fit tūc ad iterioꝛa mag̃ est fort̄ motui systolis q̄ ē mot⁹ ēt cōstrictiuus:⁊ iō ex h̄ mag̃ auget. Itē q̄ꝛ mag̃ adunat ⁊ fortificatur in seipso in iterioꝛib⁹:⁊ iō tūc systoles vera tūc fit maioꝛ velocioꝛ ⁊ spissioꝛ. Itē q̄ꝛ mot⁹ systolis oꝛdinat ad mūdificationē supfluitatuꝫ fumosaꝝ fuliginosaꝝ tāq̄ꝫ ad ꝓpꝛiā nec̄itatē ⁊ finē:⁊ q̄ꝛ hec necessitas multū auget in tp̄e somni ꝑꝑ defectū opationū sensitiuarū nō ꝑticipātiū nocumētū eaꝝ:iō quātū ad motuꝫ systolis pulsus est maioꝛ velocioꝛ ⁊ spissioꝛ diastole:sꝫ quātū ad qetē ēt q̄ systoleꝫ añcedit:tñ nō ē systoles fort̄ ⁊ magna velox ⁊ spissa simpl'r:eo q̄ꝓ caloꝛ dato q̄ꝓ sit adunat⁹:tñ debilitat a cibo ei ꝯ̄rio:⁊ iō systoleꝫ ⁊ qetē que ipsaꝫ añcedit velocitat ⁊ īspissat:diastolē v̄o ⁊ qetē que diastolē añcedit paruificat rarificat ⁊ tardat. ⁋ Si āt ꝯsideret pulsus quātū ad illos q̄ appellāt totū aliō tp̄s a diastole systolē. Dōm q̄ꝓ pulsus in p̄n° somni ē ꝑuus tardus ⁊ rarus cū sola diastoles ꝑcipiat:⁊ hoc mō hic loquit Aui.sꝫ p̄ mō loquebat Gal'.in cōmento introductoꝛij pulsuū:qn̄ dicebat q̄ꝓ nō est simpl'r veꝝ q̄ꝓ in p̄n° somni fit pulsus ꝑuus:tardus ⁊ rarus:q̄ꝛ hoc est veꝝ quātū ad diastolē:nō aūt quātū ad systolē vere cognitā vt visuꝫ est. ⁋ Et ex hoc appet solō ad aucto. Gal'. ⁋ Ad aucto. Auer. dōm q̄ꝓ veꝝ est q̄ꝓ pulsus q̄ fit in somno est sil'is ei q̄ fit in cibo in p̄n°:q̄ꝛ in vtroq̄ꝫ ē paruus ⁊c̄. in p̄n° añq̄ꝫ cibus digerat:⁊ cū dī:sed ex cibo prouenit pulsus magnus ⁊ velox:veꝝ est qn̄ digerit:sed sic nō intelligit Auicē. ⁋ Ad rōnē cū dī qñcūq̄ꝫ addit necessitas tūc pulsus fit magnus velox ⁊ spissus:ꝯcedat:⁊ cū dī q̄ꝓ hoc est in p̄n° somni.dico q̄ꝓ falsum est loquēdo de necessitate euētationis:sed de necessitate mundificatiōis sic:⁊ iō auget aliquantulū systoles:diastoles aūt ꝑuificat. ⁋ Tūc ad ꝓbationē cū dī q̄ꝓ caloꝛ coadunat ⁊ ꝯstrigit. Dōm q̄ꝓ cōstrictio bñ est cā necessitatis mūdificatiōis:ita q̄ꝓ in hac ꝯstrictōe caloꝛ cōstringit nō vincit a cōstringēte. alia est cōstrictio cum victoꝛia cōstringētis super cal'm:ita q̄ꝓ diminuit de s̄ba caloris:⁊ talis cōstrictio nō est causa necessitatis ⁊ mūdificationis caloris:sꝫ diminutiōis sicut ꝯtingit in igne q̄ꝓ sic pōt cōstringi sub cineribus vel īuite qō fortificat ⁊ vigoꝛat in seipso:aut sic q̄ꝓ moꝛtificat a lignis viridib⁹ vel hmōi:mō q̄ꝛ in principio somni fit cōstrictio diminuēs de esse caloris:q̄ꝛ est cū dominio super calidū a cibo ⁊ superfluitatib⁹:iō nō auget pulsus:sꝫ fit paruus tardus ⁊ rarus.

Dubiū 3^m ¶ Ulteri⁹ āt aliqs dubitat de eo qō dicit:cūq̄ꝫ bene consideraueris non inuenies aliqd qō vehementius incēdat caloꝛē q̄ꝫ laboꝛ ⁊ motus. Cōtra. q̄ꝛ putredo ⁊ ignis magis calefaciunt q̄ꝫ laboꝛ ⁊ mot⁹:q̄ꝛ adurunt ⁊ comburunt. Dicendū q̄ꝓ Aui. hic loquit de his que cōmuniter appꝛoximantur coꝛpoꝛi nostro quantum ad regimen sanitatis:⁊ q̄ꝛ putrefactio ⁊ ignis non sic appꝛoximantur coꝛpoꝛi:iō de illis non loquitur:⁊ q̄ꝛ laboꝛ ⁊ motus habēt calefacere p̄mo ratione motus:q̄ꝛ omnis motus per se habet calefacere:tum etiam q̄ꝛ habet caloꝛem ⁊ spirituꝫ dispergere ad mēbꝛa ⁊ spiritū acuere ⁊ foꝛtificare:ideo hec calefaciunt magis q̄ꝫ aliud.

Dub^m 4^m ¶ Sꝫ tu dices qd ītēdit ipse per hoc qō dicit (Cū ista est eius gñatio.) Dōm q̄ꝓ hoc pōt dupl'r exponi. Uno mō referēdo ad vigilias vt sit sensus q̄ꝓ quādo caloꝛ mouet ad exterioꝛa sup. facit vigiliaꝫ ex motu ei⁹ ad exterioꝛa:⁊ q̄ꝛ sic causat vigilia:ideo nō solū est motus localis sp̄ūs ad mēbꝛa exterioꝛa sed mot⁹ cōtinuus:⁊ iō dic̄ q̄ꝓ motus eius.i.caloris ad ea.s.mēbꝛa exterioꝛa in vigilia est hꝫ ꝯtinuitatē. Alio mō pōt exponi referēdo ad caloꝛē vt sit sensus q̄ꝓ spiritū moueri ad exterioꝛa est gñatio eius.s.caloris ⁊ spiritus.

Dub^m 5^m ¶ Sed tu dices cōtra quātū ad istā scd̄aꝫ expōnē:q̄ꝛ nō sic gñat caloꝛ imo sp̄ūs cōcurrūt ad īterioꝛa:q̄ꝛ gñatio spirituuꝫ magis fit in coꝛde. Dōm q̄ꝓ gñatio caloris est z^r. Una est gñatio ei⁹ simpl'r:⁊ h̄ fit in coꝛde ex alteratiōe facta a caloꝛe coꝛdis. Alia ē gñatio sp̄ūs nō simpl'r:sed est q̄cunq̄ꝫ multiplicatio ei⁹:⁊ q̄ꝛ ex motu caloris ad exterioꝛa mēbꝛa calefiūt:iō in oī caloꝛe ⁊ spiritu multiplicat talis caliditas:q̄ꝛ magis in se acuit ex motu cū motus hēat calefacere ⁊ mēbꝛa etiam magis calefiunt ⁊ foꝛtificant sicut accidit in vigilia:⁊ de tali gñatione caloris loquit hic cū dī (Quecūq̄ꝫ eniꝫ multiplicatio) tu arguis de gñatiōe ei⁹ simpl'r:q̄re non valet.

¶ Cum aūt cibus digestus est in somno redit pulsus et fit foꝛtioꝛ:ꝓpterea q̄ꝓ virtus augmētū recipit a nutriente ⁊ redit illud qō ad ꝓfundum descēderat ad regēdum nutriens ad exterioꝛa ⁊ ad suū pꝛincipiū. Et propter hoc etiā magnificatur tunc pulsus multū:⁊ ꝓpterea q̄ꝓ cōpl'onis caliditas ꝓpter nutriēs auget quēadmodum diximus:⁊ instrumenti etiam augetur lenitas per id qō ad ipsum ex nutrimento penetrat.

¶ In ista p̄te ostendit qualis ꝑmutatio accidit in ꝓcessu somni qn̄ digerit cibus. Et p̄ ostēdit qualis est quātū ad magnitudinē ⁊ foꝛtitudinem. Secūdo qualis quantū ad velocitatē ⁊ spissitudinē. ibi (Uerūtñ sua magnitudine.) ⁋ Sed videte causaꝫ quare pulsus sit magnus cum cibus est digestus Auicē. reddit in littera:q̄ꝛ ibi concurrunt omnes cause que faciunt ad magnitudineꝫ:q̄ꝛ concurrit ibi necessitas multa ⁊ obedientia instrumenti ⁊c̄. ¶ Sꝫ iuxta istā p̄tē notādū de eo qō dic̄ Aui. (Et redit illud qō ad ꝓfundū descenderat ad regendū nutriens ad exterioꝛa ad suum pꝛincipium.)

Dub^m 6^m ¶ Diceret aliquis ipse vī ꝯdicere sibi:q̄ꝛ si redit caloꝛ ad exterioꝛa non redit ad suū pꝛincipiū:q̄ꝛ coꝛ est suū p̄n^m qō est īterius ⁊ non exterius qō est īpossibile. ⁋ Ad hoc dōm q̄ꝓ hoc dc̄m pōt z^r exponi. Uno° dicēdo q̄ꝓ illud qō descēderat ad ꝓfundū ⁊ ad suū p̄n^m redit postea ad exterioꝛa qn̄ cibus est digestus:⁊ hec est clara expō:q̄ꝛ refert ad diuersa tēpoꝛa ꝑꝑ qō nō est ꝯdictio. Scd̄o° pōt exponi q̄ꝓ illud qō descenderat ad ꝓfundū ad regēdū nutriens rēdit ad exterioꝛa.i.ad suā pꝛincipalē opōneꝫ:nā p̄ncipalis opatio caloris īnati est nutricatio:mō cū somnus sit ꝑꝑ melioꝛē digōnē:iō reuocat caloꝛē nā ad interioꝛa vt fiat melioꝛ digestio:⁊ q̄ꝛ digestio non est opatio p̄ncipalis caloris īnati:sed ipsa nutricatio q̄ꝛ transmittit nutrimētuꝫ ⁊ caloꝛ ad mēbꝛa nutriēda:⁊ iō tūc foꝛtificat ⁊ auget caloꝛ ⁊ sp̄ūs:⁊ fit pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus mag̃ q̄ꝫ p̄us:⁊ tūc cessat obiectio:q̄ꝛ nō intelligit ad suū p̄n^m qō est coꝛ sicut arguebas. Tertio° potest exponi pꝛincipiū sicut sonat:⁊ tūc dicem⁹ q̄ꝓ spiritum redire ad suum pꝛincipiuꝫ pōt intelligi z^r. Uno° q̄ꝓ reducatur reductu pꝛimo.s.ad ipsum coꝛ:sed facta digestione reducatur caloꝛ ad suum pꝛincipium:⁊ hoc nihil aliud est nisi ip̄m calorem multiplicari:sicut erat multiplicatus in pꝛincipio anteq̄ꝫ adueniret somnus:q̄ꝛ facta digestione multiplicatur caloꝛ ex cōuersione nutrimenti in ipsum:⁊ tunc foꝛtiter reuerberat caloꝛ ad interioꝛa ⁊ calefit totum coꝛpus:⁊ ideo fit tūc pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus:in pꝛincipio autem somni quia caloꝛ erat obtusus a cibo ⁊ superfluitatibus fiebat paruus tardus ⁊ rarus ⁊c̄.

¶ Uerūtñ sua magnitudie nō auget velocitatem neq̄ꝫ spissitudinē:qm̄ hoc nō est illud qō in necessitate p̄bet augmentū:⁊ hoc etiā non est pꝛohibens restaurari ex eo q̄ꝓ necessarium est magnitudine sola.

¶ Mō in ista ꝑte oñdit qualis sit pulsus quātū ad magnitudineꝫ et velocitatē:⁊ sic hic ostēdit que sit causa magnitudinis ⁊c̄.

¶ Deinde quādo cū doꝛmiēte somnus ꝑseuerauerit fiet pulsus debilis ꝓpter caloris īnati cōstrictionē ⁊ virtutis cōpꝛessionē sub supfluitatib⁹ que euacuāde erāt s̄m euacuationis modos qui sunt in vigilijs ex qb⁹ est exercitium ⁊ euacuationes que nō sentiuntur.

¶ In ista parte ostēdit qualis pulsus fit qn̄ supfluit somnus ⁊c̄.

¶ Cū aūt somn⁹ in pꝛicipio euonē inuenerit ⁊ nec inuenit aliqd ad qō digerēdū tēdat dclinabit cōpl'onē ad partē īfrigidādi:ꝑseuerabūt ergo paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas in pulsu ⁊ incessanter augmentabuntur.

¶ Modo ostendit qualis pulsus fit in coꝛpoꝛe inanito in quo cib⁹ digerendus non est.

¶ Uigilie ēt diu̅sa hn̄t iudicia:cū eni doꝛmiēs euigilabit nā sua declinabit pulsus ad magnitudinē ⁊ velocitatē oꝛdinate:deīde ad suā nālē redibit dispōnem.

¶ In ista p̄te Aui. ostendit qualis pulsus ꝓuenit ex vigilijs:vigilatio aūt est duplex:vna est naturalis ⁊ alia violenta. Et ideo duo facit:q̄ꝛ pꝛimo ostēdit qualis pulsus ꝓuenit ex vigilatione nāli. Se-

cundo qualis ex violenta. ibi (Sz subita causa euigilato.) ⁋ Dic ad magnitudinez & velocitatē. Causa hui' est qz euigilatio nālis a somno est qñ facta est cōsumptio vapoꝝ & superfluitatū oppilātiuz vias sensitiuoꝝ siue organicoꝝ sensibiliū: & ēt sic dicit Phs in lib° de somno & vigilia qñ fit sequestratio & dispersio sanguis subtilis qui tēdit sursuz ad nutriēdū mēbra superiora & grossa qui tēdit ad inferiora: mō ad talez motū sanguis & spūs ad membra augeť calor naturalis: & per cōsequēs virtus cuius est instrm fortificatur & addiť in caliditate que dr necessitas euentationis & arterie lenificanť: cū ḡ ꝯcurrāt oēs tres cause pulsus magni & velocis iō fit magnus & velox: & fit hoc ordinate: qz nālis est talis euigilatio: opa āt nature ordinata sunt. Causa aūt quare pulsus redit postea ad suā nālitatem est: quia facta est assimilatio sanguinis ad mēbra et resolutum est a calore: ideo redit ad naturalitatem eius.

⁋ Sz subita cā euigilato accidit vt pulsus ei' ilico cū a somno remouetur quiescat: qm̄ virtus corā eo qd subito euenit victa est. Et deinde post hoc redibit ad eum pulsus magnus velox spissus & diuersus ad tremorez. Et qm̄ motus iste est similis violēto: ideo nō inflāmat etiaz ipsum. Et qm̄ virtus subito mouetur ad repellēdum nāliter illud qd accidit: ergo motus accidunt diuersi & tremit pulsus: sed tñ ꝓm hoc nō longo perseuerat tēpore: imo ad equalitatē cito redit: qm̄ lz eius causa sit quasi fortis: eius tamē durabilitas est pauca & cognitio destructionis ipsius est velox.

⁋ In ista parte ostēdit qualis pulsus ꝓuenit in expergefacto a cā violenta. ⁋ Sz circa istam partem notandū q Auic. dicit q cum vigilatio est violenta q fit p̄ pulsus intersectus. Rō est: qz ex euētu rei non nālis subito terretur nā: vnde refugit ad intra: & pp hoc retardat motum: & propter hoc accidit in pricipio expergefactionis pulsus intersectus: sed post expergefactionem a causa nō naturali accidit pulsus magnus velox & spissus post itersectionez: & causam Aui. tangit hic: tamen eius complementum poniť a Gal. in cōmē. s. introductoriꝫ pulsuum. nam euigilatio violēta non est nisi quando mouetur calor violenter ad vias sensuum & non erat adhuc pfecte facta cōsumptio eius qd oppilabat illas vias: iō calor rediēs ad exteriora: & tūc ex tali motu spūs ad exteriora fortificať calor & augeť necessitas: & cū hec sint cause pulsus magni velocis & spissi: ideo pulsus postea fit magnus velox & spissus.

Dub^m 7^m

⁋ Sz dubitaret aliquis de eo qd dicit Aui. & quoniā iste est similis violento: ideo nō inflāmat etiam ipm: cōtra. qz motus violēt' magis inflāmat qz naturalis. Ad hoc potest respōderi dupl'r. Uno° qz illa littera ideo nō inflāmat ēt ipm superfluit: qz forte fuit glosula alicuius que postea fuit exemplata a scriptore: ideo non debz hic esse: & ideo littera exterior hoc nō habet que dicit sic: qm̄ mot' iste est sīl'is violento: & moratur etiā qm̄ virtus &c. Uel potest saluari lr̄a sicut iacet: & tūc dicemus q nō vult dicere q motus violētus non inflāmet: sed vult dicere q motus iste sīl'is violēto sit qui fac aliquando expergefacere & vigilare: dato q sit subitus non euigilat: quia ex inflāmatione sui expellat superfluitates que erant cā somni: sed motus ille subitus ipsas expellit sine eo q inflāmet.

⁋ De iudicijs pulsus exercitij. Cap. 13^m.

In principio quidē exercitij & dum est tēperatum pulsus fit magnus & fortis: & hoc quidez ꝓpter augmentuz caloris inati & fortitudinē ipsius: & fit etiam velox & spissus valde propter superfluam necessitatem quā facit motus.

⁋ Postq̄ determinauit de pulsu qui ꝓuenit ex somno & vigilia: in ista pte decl'at siue determinat de pulsu ꝓueniēte ex exercitio & ex quodā ei annexo. s. a balneo. 2^a ibi (Balneatio aūt erit.) Prima in duas. Primo ostēdit quali pulsus ꝓuenit ab exercitio tēperato. Scdo qualis quando superfluit. ibi (Qz si perseuerauerit.)

Dubiū p^m

⁋ Sed ad intellectū lr̄e aliqs dubitat. vtrū exercitiū tēperatuz ponat pulsum magnū velocē & spissuz. Et arguiť q nō: qz cā temperata hz inducere effectū temperatū: sed exercitiū est cā tēperata vt supponiť: ergo facit tēperatū pulsuz: sed pulsus tēperat' nō est magnus nec velox nec spissus: qz est mediū inter hec & sua extrema opposita: ergo ponit pulsuz mediū inter extrema. ⁋ Preterea arguitur q saltem nō faciat pulsuz velocē & spissum: qz exq exercitium est tēperatum: ergo nō dat multū in necessitate: sed fac necessitatem tēperatā: qñ autē est necessitas tēperata & virtus fortis: tūc sufficit magnitudo ad euētationez pulsus: ergo nō opz saltem q sit velox & spissus. ⁋ In opp^m est Aui. ⁋ Ad intellectū hui' dubitationis opz distinguere de exercitio quātūcūqz tēperato est tripl'r loqui: aut quātū ad eius pn^m: aut quātū ad eius mediuz: aut quantū ad eius finē. Itē de pulsu magno veloci & spisso cōtigit 2^r loqui: aut in cōparatione ad pulsuz qui erat prius: aut p respectū ad illū qui dz nāliter eē in corpore: tūc dico q exercitiū tēperatuz quātū ad eius pn^m & per respectū ad pulsum qui erat p° facit pulsum magnū: & quo ad eius mediū facit pulsuz magnum velocem & spissum. Si aūt sumať per respectū ad illū qui deberet nāliter esse in corpore: dico q exercitium tēperatum ponit pulsum naturalē & medium. Rō primi est: qz in principio exercitij fit virtus fortis ex motu dispersione caloris ad mēbra: & ꝓpter expulsionē superfluitatum obtūdentium calorem inatum: & cuz ad fortitudinē virtutis cum mediocri necessitate sequatur pulsus magnus: & hoc fit in principio exercitij: qz nōdū aucta est necessitas ideo ponit pulsum magnum: & qz in tēpore medio additur necessitas supposita cōstantia virtutis ideo fit velox: & qz in fine est magis addita necessitas & magis cōstans ideo fit magnus & velox & spissus: & h est qd dicit Aui. in lr̄a quādo dicit. & fit etiaz velox & spissus valde pp supfluā necessitatē quā facit motus. Si aūt cōpareť exercitiū temperatū ad pulsuz qui dz eē nāliter in corpore: tūc dico q talis pulsus dz eē tēperat' & medi' iter magnū & paruuz: velocē & tardum: spissuz & rarū. Cui' rō est: qz exercitiū tēperatum debeť hoī ad cōseruationē sanitatis: sanitas aūt stat cuz nālitate: & qz oē nāle est mediū & tēperatū inter extrema: iō talis pulsus erit medi' iter differētias extremas. ⁋ Et ex his pz ad rōnes: qz ꝓcedūt suis vijs.

⁋ Qz si pseuerauerit & fuerit ꝓlixuz: aut lz fuerit breue: erit tñ fortissimū & destrueť qd ex fortitudine ꝓuenit & debilitabiť pulsus & fiet paruus pp resol'onē caloris inati: sed ipse fiet velox & spissus pp duas res: quarum vna est augmentū fortitudinis & necessitatis: & alia est qm̄ virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat.

⁋ In ista parte determinat de exercitio quādo supfluit ostendēdo qualis pulsus tunc ab eo ꝓuenit: & qz tale hz tria tēpora in sui latitudine. s. pn^m mediū & finē: ideo tria facit. Primo ostēdit qualem pulsum ponit quātū ad pn^m. Secūdo quantū ad medium. ibi (Postea velocitas.) Tertio quātū ad finē. ibi (Et deinde ad vltimum.) ⁋ Iuxta primā ptē notandū q ex his appet q in pn° exercitij superflui amittiť magnitudo in pulsu. Cuius ratio est: qz sicut dictuz est multotiens iste differentie pulsus magn' velox & spissus qñ ꝓueniunt ex parte virtutis reqrūt virtutē fortem: & tunc primū qd aduenit in pulsu est magnitudo: & postea per necessitatez vlterius additam fit velox & per magis additā fit spissus pmanente virtute: & ideo virtute deficiēte deficit illa dr̄ia que pfecte equabat pulsum rōne fortitudis virtutis & hoc est magnitudo: & tūc fit paruus velox & spissus: & qz exercitiū superfluū facit virtutē deficere: non tñ multū: ideo dato q nō possit facere pulsuz magnū facit saltem ipz velocē & spissuz. & qz in medio ei' mag resoluit & debilitat: tūc diminuiť necitas: nō tñ sic qn saltem fiat pulsus spissus lz sit puus tardus: sed in fine qñ magis debilitat & resoluit: tunc fit puus tardus & rarus. Et ex hoc etiā pz causa partium sequentinm &c.

⁋ Postea velocitas incessanter minuiť & spissitudo augmētať ꝓm q̄ntitatez ei' qd ex virtute debilitať. Deide ad vltimū si exercitiū pdurauerit & dbilitauerit fiet pulsus formicās pp dbilitatē & spissitudinē fortē. Postea si magis supfluū fuerit & ex ipso q̄si ad mortē pueniať efficiet qd oia faciūt resoluētia & reducet pulsum ad h vt sit vermiculosus: deide faciet ipm declinare ad raritatē & tarditatem cum debilitate & paruitate.

⁋ In pte ista ondit q̄lis pulsus ꝓuenit ex exercitio supfluo quātū ad mediū ei': & qz mediū tps hz latitudinē ēt. s. pn^m medij & mediū medij & finē medij: iō ꝓm istos tres gradus ondit q̄lis pulsus ꝓuenit ꝓm h. Et p° ꝓm p^m tps. Scdo 2^m. ibi (Deinde.) Tertio quātū ad 3^m. ibi (Postea si magis superfluū.) Sed totum legatur simul.

Dub^m 2^m

⁋ Sz queriť: vtrū exēplū Aui. sit bñ positū de pulsu vermiculoso & formicāte. Et vr̄ q in hoc Auicē. sit valde inordinat': qz dicit q in medio tpis exercitij superflui p° fit pulsus formicans postea in ꝓcessu fit vermiculosus cū virt' mag deficit: sed vr̄ q pulsus vermiculosus debeat p̄cedere formicātem p° auctre Haly. 7. theo. cap. 6. Itē aucto. Auer. 4. sui coll'z. cap. 17. vbi dicit q non fit pulsus formicans

micās nisi p̄mo fuerit vermiculosus. Itē arguitur rōne: qꝛ maior motus fit a fortiori virtute: cū aūt pulsus vermiculosus sit fortior formicāte ⁊ vbi magꝭ precedit exercitium superfluū magis debilitat: ergo p̄ fit pulsus vermiculosus postea formicans. Ad hoc potest 2ʳ rñderi. Uno° ꝙ lrā est trāsposita ex vitio scriptorꝶ: qꝛ vbi dꝫ eē vermiculosus ponit formicās ⁊ ecōuerso: ita vꝫ eē ꝫ rei veritatē. Alio° pōt dici vt saluet lrā sic iacet: ⁊ h̄ pōt eē 2ʳ. Uno° pōt dici ꝙ forte apd̄ Aui. vmiculosus hꝫ minorē motū ꝙ̄ formicās: nā ista sūt ipositā ad silitudinē motuū quorūdā aīaliuꝫ: ita ꝙ vmiculosus dr̄ ad silitudinē mot⁹ vmis subterranei: formicās āt dr̄ ad silitudinē mot⁹ formice: ⁊ iō Aui. supi⁹ qñ posuit cās ꝯtētiuas istoꝝ pulsuū ñ distixit vmiculosuꝫ a formicāte: sꝫ in eodē ordīe posuit: qꝛ parum differūt: ⁊ iō lꝫ Aui. vocauerit maiorē īter istos formicātē: ⁊ alij auctores vocēt maiorē īter eos vmiculosuꝫ: tñ sñia ipsoꝝ manet eadē lꝫ in vocib⁹ diuersificent. Uel alr̄ dōm ꝙ forte nō ē icōueniens supposito ꝙ pulsus formicās sit maior ꝙ̄ vmiculosus ꝙ qñ virt⁹ deficit p̄us fiat pulsus formicās ꝙ̄ vmiculosus ita ꝙ p̄us fiat pulsus puus: postea fiat ꝑcussio maior aliqñ: ⁊ ēt h̄ marie ꝯtingit qñ nā inordiāte ⁊ irregulr̄ mouet̄: qꝛ nā tūc vtit̄ quodaꝫ robore: ita ꝙ qñ pulsus vadit debilitādo ⁊ aliqualr̄ fortificat̄ virt⁹ effic̄ aliquaꝫ ꝑcussionē magnā: sic. v.g. appet in extīctiōe cādele ꝙ qñ vadit diminuēdo: postea in fine vꝫ virt⁹ fortificari ⁊ fac̄ mai⁹ lumē ꝙ̄ prius postea subito: ita est ēt de pulsu ꝙ qñ fit a virtute ordināte ⁊ regulariter mouēte quādo ipsa est in defectu primo fit vermiculosus postea formicās: ita ꝙ semper ꝓcedit minuēdo pulsum ⁊c̄.

De indicijs pulsuum balneatorum. Cap.14ᵐ.

B Alneatio aut erit cum aqua calida aut cū frigida. Si aūt fuerit cū aq̄ cal'a in pricipio ꝓueniēt ex ea fortitudinis ⁊ necessitatis indicia. Cūqꝫ multū resoluerit dbilitabit pulsuꝫ. Gal'. quoqꝫ dixit erit tunc paruus tardus ⁊ rarus.

Postꝙ̄ Aui. determiauit de pulsu q ꝓuenit ex exercitio: hic determinat de pulsu q ꝓuenit a quodā annexo exercitio. s. a balneo. Prio oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ dulcis. Scd̄o oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit a balneo aliaꝝ aquaꝝ q̄ hñt admixtionē reꝝ extneaꝝ. ibi (Ex aqs v̄o.) Pria in duas. Qꝛ p̄mittēdo diuisionē balnei facti ab aq̄ cal'a ⁊ frida oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ calide. Scd̄o fride. ibi (Sꝫ balneationis.) Pria in duas. Prio distinguēdo de balneo ostēdit in ꝯfuso q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ cal'e. Scd̄o hoc fac̄ magꝭ disticte. ibi (Dicem⁹ ergo.) Iux̄ p̄mā pteꝫ notādū ꝙ qñ dic̄ (in p̄n°) appellat hoc p̄nᵐ balnei qñ ip̄m est tēperatū ⁊ debite approximatū: ⁊ ꝙ sic ītelligat appet ꝑ id qd̄ subdit. cūqꝫ multū resoluerit debilitabit pulsuꝫ. Notādū vlteri⁹ ꝙ sic dicebat̄ de exercitio tēperato qd̄ in p̄n° fac̄ pulsuꝫ magnuꝫ respcū ei⁹ qd̄ erat in p̄n°: scd̄o qꝛ addit̄ nec̄itas fit magn⁹ ⁊ velox: tertio qꝛ adhuc magꝭ addit̄ fit magn⁹ velox ⁊ spissus: ita est ēt de balneo: qꝛ in p̄n° balnei tēperati calor mouet̄ ad membra ⁊ fortificat̄ ex dilatione ad mēbra. Itē ꝑ resol'ōnē supfluitatū ēt obtūdebāt calorē: ⁊ cū ad fortitudinē virtutis sequit̄ fortitudo ⁊ magnitudo pulsus: iō in p̄n° balnei tēperati est pulsus magn⁹ ⁊ fortꝭ: ⁊ qꝛ in medio ei⁹ est calor augmētat⁹: iō ꝓpter necessitatē additā addit̄ velocitas ⁊ vltimo spissitudo: si āt sit supfluū ⁊ resoluēs tūc debilitat virtutē: ⁊ tūc dr̄ia que p̄ adueniebat ex fortitudine vtutꝭ. s. magnitudo p̄us deficit in pulsu ⁊ remanet puus velox ⁊ spissus. scd̄o qñ diminuit̄ necessitas ex supflua resol'one deficit magnitudo ⁊ velocitas ⁊ remanet spissitudo: vltimo autē quādo magꝭ ꝑdurat efficit virtuteꝫ valde debilē: ⁊ tūc ponit pulsum debilē paruum ⁊ tardū ⁊ raruꝫ: qꝛ īmediat⁹ defect⁹ debilitatis virtutis est debilitas in pulsu.

Dicem⁹ ergo ꝙ debilitas qdē ⁊ puitas pulsus ꝓculdubio existūt: ꝫ aq̄ cal'a cū iterioꝛib⁹ corporis calefactionē efficiet calore accñtali fortasse nō durabit: ꝫ ad sui nām que est ifrigidandi redibit: ⁊ fortasse durabit ⁊ ꝑmanebit. Qꝛ si accñtalis qualitatis iudiciū superauerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si supauerit qd̄ ex nā sui prouenit fiet tardus ⁊ rarus. Et si eius calefactio accidentalis ad tantam virtutis resolutionē peruenerit vt syncopi sit ꝓpinqua fiet etiaꝫ pulsus tardus ⁊ rarus.

In ista pte distincte decl'at qualis pulsus ꝓuenit ex balneo.

Sꝫ tu dices vñ est h̄ ꝙ aliqñ ꝑdurat talis impressio accñtalis aq̄ in corpe balneato aliqñ nō. Dōm ꝙ h̄ pōt esse ex pte duoꝝ: aut ex pte aq̄: aut ex pte corpis balneati: ⁊ ex pte aque 2ʳ: aut ex pte sbe aque: vt qꝛ si est multū cal'a diu durat cal'itas in ea: si aūt est parū cal'a paꝝ durat qñ penetrat in corp⁹ ꝑ poros. Itē pōt hoc accidē rōne corpis balneati: qꝛ illd̄ corpus vel est rare cōpōnis ⁊ cal'itas aq̄ nō ꝑdurat sꝫ resoluit̄ ꝑ poros: postea remanēt ptes aq̄ fride q̄ infrīdāt corp⁹: aut ē spisse cōpōnis ⁊ dense: ita ꝙ nō est multū porosuꝫ corp⁹: ⁊ tūc diu retinet̄ cal'itas ⁊ durabit. Ulteri⁹ notādū ꝙ Aui. valde bñ habuit ītētionem. G. in cō. 12. ītroductorij pulsus: qꝛ vult ītēdere talē diuisionē ꝙ si fiat balneū ex aq̄ cal'a: aut illa caliditas ex̄nea īpressa in aq̄ recedit: ita ꝙ nō durat: sed redit aq̄ ad suā nālē frīditatē: aut remanet ei⁹ īpressio cal'itatꝭ in corpore: si p̄mō tūc ponit pulsuꝫ paruū: qꝛ virt⁹ debilitat̄ a ꝯrio. s. a frido ⁊ tardū ⁊ raꝝ: qꝛ ibi est nec̄itas diminuta: si aūt ꝑmaneat cal'itas hoc ē duplr̄: aut resoluit paꝝ ⁊ nō manifeste: ita ꝙ nō ꝑ h̄ accidit syncopis ⁊ defect⁹ virtutꝭ: ⁊ tūc fit pulsus paruus ꝓpter defectū vtutis ⁊ velox ⁊ spissus: qꝛ necessitas nō est ꝑ hoc diminuta: sꝫ si resoluat manifeste ⁊ perducit ad syncopim: tunc qꝛ deficit virtus ⁊ necessitas: ideo tunc fit paruus ⁊ debilis: ⁊ tardus ⁊ rarus sicut dicebat̄ de exercitio. Quādo ergo Gal'. dicit ꝙ pulsus est paruū tardus ⁊ rarus debet intelligi quando vltimo soluit.

Sꝫ balneatiōis cū aq̄ frida fecit frīditas si penetrauerit debilitabit pulsum ⁊ faciet paruuꝫ: ⁊ efficiet raritatem ⁊ tarditatem. Et si non penetrauerit imo calorē coadunauerit augmentabitur fortitudo ⁊ crescet parū ⁊ minuetur velocitas ⁊ spissitudo.

In ista pte. A. oñdit q̄lis pulsus ꝓueniet ex balneatiōe aq̄ fride.

Sꝫ q̄rit̄ circa istā q̄lis debeat eē pulsus factus a balneo aq̄ fride. Et arguit̄ ꝙ debeat eē paruus auc̄te Gal'. q ponit ad lrām in suo introductorio pulsuū. ca. 3. ꝙ statim sunt pui ⁊ rari. In oppoᵐ arguit̄: qꝛ illud qd̄ fortificat virtuteꝫ ⁊ auget calorē ponit pulsuꝫ magnū velocē ⁊ spissum: sꝫ balneū aq̄ fride facte est hmōi. ergo ⁊c̄. maior est nota: qꝛ ille sunt cause p̄dictaꝝ dr̄iarū. minor appet: qꝛ balneū aque fride adunat calorē ad interiora q coadunat efficit̄ maior ⁊ fortior ⁊c̄. Ad hoc dōm breuiter sic appet ꝑ Gal'. in cō. 13. ītroductorij pulsus: nā opꝫ distīguere de hoc tēpore balneatiōis ⁊ d̄ pulsu. Nā aut loqueris de balneatione quātū ad tp̄s sui principij: aut quātum ad eius processum. Itē aut queris de pulsu diastoles: aut queris de pulsu systoles. Item opꝫ tertio distinguere de corpe cui balneū approximat̄: qꝛ vel est robustuꝫ ⁊ forte vel debile. Hoc p̄misso dico si loquamur de motu systolis ⁊ in p̄n° balneatiōis ⁊ in corpore robusto ꝙ pulsus systolis erit magn⁹ velox ⁊ spissus: cui⁹ rō est: qꝛ systoles est mot⁹ cōstrictiōis spūs: ⁊ cum in p̄n° balnei aq̄ fride ⁊ in corpore robusto calor ꝯstrīgat̄ ⁊ moueat̄ vsus īteriora: iō systoles iuuat̄ ex tali motu: ⁊ qꝛ calor adiuuat̄ ⁊ fortificat̄ ⁊ multiplicat̄ in seipso: iō virt⁹ ei⁹ quātū ad systolē auget̄ ⁊ ēt nec̄itas: ⁊ cū iste sint cause pulsus magni velocis ⁊ spissi: iō systoles erit magna velox ⁊ spissa: ⁊ per oppositū motus diastoles fit paruus tardus ⁊ rarus ꝑ ꝯrias causas: qꝛ ex īfrīdatiōe accidit dbilitas in vtute ⁊ minorat̄ necessitas: ⁊ est mot⁹ ꝯrius motui diastoles: qꝛ spūs mouet̄ ad īteriora. Si aūt loquat̄ quātū ad ꝓcessum tp̄is dico ꝙ si sit corpus carnosum: tūc fit pulsus magnus ⁊ fortis: non tñ velox nec spissus: cui⁹ rō est: qꝛ virtus fortificat̄: ⁊ ideo fit pulsus magn⁹ ⁊ fortis: ⁊ qꝛ necessitas nō auget̄ ꝓpter frigiditatē aque: iō fit tardus ⁊ rarus: ita ꝙ magnitudo sufficit ibi ad euētationē caloris: et iō dicit hic Aui. augmētabitur fortitudo ⁊ crescet parum: si auteꝫ non sit corpus spissum ⁊ carnosum sed rarum: tunc fiet pulsus ei⁹ paruus tardus ⁊ rarus: quia prosternitur eius virtus ⁊ calor valde diminuitur: q̄re ⁊c̄. Et ex his patet ad rationes.

Ex aquis v̄o in thermis existentib⁹ q̄ sunt exiccantes duritiem in pulsu augmentant ⁊ eius magnitudine minuunt. Sed calefacientes velocitatem in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint erit qd̄ iam diximus.

In ista pte ostēdit qualis pulsus prouenit ex aquis alijs.

De pulsu qui mulieribus est proprius ⁊ est pulsus p̄gnantium. Cap.15ᵐ.

N Ecessitas qdē in eis est multa ꝑ cōitateꝫ filij in attractiōe aeris. Ipse eni quasi duabus attrahunt necessitatibus ⁊ duab⁹ aeris attractionib⁹. Sꝫ virtus ꝓculdubio nō augmētatur: neqꝫ etiā minuit̄ nisi quātū opꝫ ꝑ lassitudinē paucam que prouenit ex pōdere p̄gnationis: ꝑ hoc igit̄ iudiciū virtutis medic ⁊ necessitatis fortis vincit ⁊ augmentatur pulsus ⁊ fit velox ⁊ spissus.

¶ Postq̄ Aui. ostendit qualis pulsus ꝓuenit ex rebus nō naturalibus: in ista pte ostendit qualis pulsus ꝓuenit ex quadā re nāli reb⁹ nālibus que est impregnatio. ¶ Juxta qđ notādum ꝙ īpregnatio est dispō assimilata reb⁹ non nālibus isto mō: q2 sicut res non nāles sunt de se ad adiuuādū ꝛ nocēdū: q2 iuuāt si cōiter approximētur ꝛ si indebite approximent̄ nocent: ita īpregnatio partiȝ est iuuatiua. s. referēdo ipsam ad opus nālissimū qđ est gn̄are īdiuidua vt spēs conseruetur: est aūt nociua respectu mulieris: q2 nocet ei partus: ꝛ rōne gn̄ationis ꝛ rōne accn̄tiuȝ cōsequentiū. s. dolorum. Jtē relata ad mulieres solū aliquādo iuuat: vbi dicit Auic. 3° can̄. trac. p̄. ca. 11. fen. 21. ꝙ impregnatio aliqn̄ sedat dolores antiquos dorsi: tn̄ eis nocet vtplm̄: q2 nō oēs habēt p̄mo dolores dorsi antiquos ꝛc̄. Hic duo facit: q2 p̄ ostendit qualis dispō ꝓuenit in pregnātibus. Scđo ex hoc ꝯtingit differētia pulsus in tali dispositione. ibi (Propter hoc igit̄ ꝛc̄.) ¶ Notādum qđ notāter dixit (quasi duab⁹) q2 attractio aeris a pregnātib⁹ nō est vere duplex oīno: nā quātum ad finē ꝛ necessitatē bn̄ est duplex eo ꝙ attractio p̄gnantiuȝ est pp euentationē ꝓprie caliditatis ꝛ pueri: nā puer nō respirat in matrice pp pulmonē: vt appet 3° can̄. fen. 22. ca. 2. cui⁹ signū est ꝙ pulmo pueroꝝ est valde rubeus donec sunt in matrice: sȝ si attraherēt inde aerē tūc eēt mag̃ alb⁹ sicut est in magnis viris: et ideo eoꝝ calor euētatur per arterias eorum que sunt alligate arterys mulierum propter qđ ista attractio est vna quantuȝ ad aerem: q2 ideȝ aer attrahitur a matre ꝛ a puero: est aūt duplex quātum ad necessitatē: ꝛ q2 non erat vere vna ideo dixit quasi.

Dubium

¶ Sȝ tu dices ipe dicit ꝙ virt⁹ ipsaꝝ nō multū augmētat̄. ꝯ. q2 saltē in hn̄tib⁹ masculos auget̄ virt⁹ eaꝝ a calore masculi q ē maior calore mr̄is. Jtē saltē calefit a spermate masculi. Dōm ꝙ 3ˣ tps ē ꝯsiderare in īpregnatiōe. s. p̄n^m mediū ꝛ fineȝ: tunc in prin° nec diminuitur virtus eo ꝙ aggrauatio a fetu est parua. vel a spermate viri: iō lȝ accidat aliqualis calefactio a spermate viri: tn̄ accidit ēt rōne eius aliqua aggrauatio: ꝛ nec fortificat̄ nec debilitat̄ sed conseruat̄ in sua nālitate: in fine v̊o diminuitur magis virt⁹ ꝓpter aggrauationē fetus: in medio v̊o mediocriter se habet: mō Auic. loquit̄ hic de tēpore īpregnationis quātū ad eius principium.

¶ De pulsu dolorum. Cap. 16^m.

Dolor mutat pulsum: aut propter fortitudinē sui: aut q2 est in membro principali: aut ꝓpter longam moram sui.

¶ Prius Aui. oñdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a reb⁹ nālib⁹ ꝛ a reb⁹ nō nālib⁹: hic ostēdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a rebus ꝯ nām: q2 sicut appet p Gal. in suo ītroductorio. cap. 2. oēs diuersificātes pulsum sunt triū modoꝝ. s. res nāles: res non nāles: ꝛ res cōtra nām: vt g̃ Aui. sufficiēter determinaret de causis pulsuū determinauit de oīb⁹ istis trib⁹. Et duo facit: q2 p̄ declarat in spāli qūo a qbusdā reb⁹ ꝯ nām fit ꝑmutatio in pulsu. Scđo hic generalizat ad oēm rē ꝯ nām: sicut sunt cause morbi ꝛ accn̄tia. ꝛ q̄daȝ sūt indirecte cōtra nām: q2 solū sūt annexa reb⁹ q̄ directe sunt ꝯ naturā sicut sunt q̄dā accn̄tia aīe vt ira ꝛ hmōi. Jō p̄ ostendit qualis ꝑmutatio fit in pulsu a reb⁹ directe ꝯ nām. Scđo ostēdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a reb⁹ annexis eis que sunt aīe accidētia. ibi (Jra qdē ꝓpterea.) Descēdendo aūt ad res ꝯ nām in spāli solū descēdit ad mutationē que fit ab accidentib⁹ morbi ꝛ a morbis: de causis aūt morboꝝ nō facit mētionē: q2 faciendo mētionē de ap̄atib⁹ facit ēt de causis. Jtē descēdēdo ad accn̄tia morbi īter genera accn̄tiū marīe descendit ad dolorē: ꝛ hoc p tāto q2 īter alia accidētia dolor maxime īmutat dispōnē corporis adeo ꝙ aliqn̄ peruertit curā ad se: vt dī. 12. de inge. c. 1. Jtē de ꝑmutatiōe pulsus facta ab egritudīe solū determīat de ea que fit ab ap̄atib⁹: q2 ap̄a īcludit in se oē genus morbi. s. malā cōplōnē: malaȝ cōpōnē ꝛ solōnē cōtinui. Et iō p̄ determinat de ꝑmutatione pulsus factā a dolore. Scđo ab ap̄atibus. ibi (Ap̄atū qdeȝ alia sunt.) Pria in duas: q2 p̄mo in gn̄ali oñdit qualis ꝑmutatio fit in pulsu a dolore. Scđo in spāli declarādo mag̃ vnū illoꝝ modoꝝ. ibi (Et dolor qdem cū ī sui p̄n°.) ¶ Juxta primā ptē notādū ꝙ merito dolor ꝑmutat pulsum: q2 permutat dispōnē necessitatis ꝛ dispōnē virtutis: ꝛ q2 virtus ꝛ necessitas sunt cause in gn̄e diuidentes essentiā pulsus: iō qđ permutat ipsaȝ ꝑmutat ēt pulsuȝ. Q̄ āt dolor ꝑmutet virtutē: manifestū est q2 vt dcm̄ fuit supra determinādo de reb⁹ ꝯ nāȝ est đ his que maxime ꝓsternūt virtutē: ꝛ de his que īflāmant ꝛ ebullire faciunt calorē ꝛ spm̄ qui est instrm̄ virtutis: ꝛ iō ꝑmutat virtuteȝ ab eo qđ erat prius: ꝛ per ꝯn̄s pulsuȝ q est effect⁹ virtutis: iō dolor ꝑmutat necessitatē: q2 per spm̄ fit ebullitio ꝛ inflāmatio caloris pp quā īdiget euētatione alia q̄ꝫ prius: ꝛ iō hȝ pulsuȝ ꝑmutare. ¶ Notādū vlteri⁹ ꝙ ista ꝑmutatio que fit in pulsu a dolore est 2ˣ in genere: aut est rōne mēbri in quo est dolor: aut est rōne sui doloris, si rōne mēbri tūc marīe ꝑmutat pulsuȝ qn̄ est in mēbrō principali ꝛ nobili: ꝛ videre hic accipit̄ principale vel simplr̄: vel q2 hȝ aliquaȝ nobilem opōnē: vel q2 ꝓpīquū p̄ncipali: ꝛ hoc mō stōchus ꝛ hmōi dicunt̄ hic mēbra principalia: ita ꝙ dolor magnus in talib⁹ fac̄ ēt permutationem in pulsu ƀm totuȝ. si autē dolor permutet pulsuȝ rōne suiipsius hoc est duplr̄: aut ratione qualitatis eius: ꝛ hoc inquātū est dolor fortis vel debilis: aut rōne tpis. s. ꝓut prolōgat̄ in mēbro aut cito sepat̄. ¶ Sȝ tu dices nōne ēt dolor ꝑmutat ratiōe materie: nā aliū pulsuȝ facit qn̄ est ex mā calida: aliū qn̄ a frida: q̄re de hoc nō fecit mētionem. Dico ꝙ talis determinatio nō ponit̄ hic q2 reducitur ad determinationem qualitatis: q2 ƀm qđ magis multiplicat̄ vel intēdit̄ dolor fit magis a mā calida: quare ꝛc̄.

¶ Et dolor qdē cū in sui pricipio fuerit faciet virtutem ebullire ꝛ mouebit ipaȝ ad resistēdū ꝛ refrenādū ꝛ īflāmabit calītatē. Fiet g̃ pulsus magn⁹ ꝛ velox ꝛ maioris spissitudis: qm̄ fixio magnitudinē faciet ꝛ velocitatē.

¶ Hic declarat in spāli qđ p̄misit. Et p̄ ostēdit qualis pulsus prouenit a dolore quātū ad sui p̄n^m. Secūdo quātuȝ ad tp̄s medium. ibi (Cūq̄ꝫ dolor.) Tertio quantū ad finē. ibi (Et si augmētatus fuerit.) ¶ Juxta primā partem notādū ꝙ causa quare in p̄ncipio doloris fit pulsus magnus ꝛ spissus ꝛ velox est illa quā dicit Auic. q2 dolor facit ebullire virtutē. i. excitat virtutem ad actum expulsionis: q2 dolor est de maxime nocētib⁹ virtutē: quādo ergo nā mouetur ad expellēdū nocumentū: tunc mouet̄ calor motu forti ꝛ impetuoso: ꝛ in tali motu virt⁹ fortificat̄ ꝛ augetur necessitas.

Dubium

¶ Sed circa istā partē aliquis dubitat. vtrū dolor faciat pulsuȝ fortem. Et arguit̄ ꝙ sic auctoritate Gal. in suo introductorio. cap. 5° vbi dicit ad lr̄am ꝙ dolor facit pulsum fortē magnum velocem et spissum. ¶ Jn cōtrarium arguit̄: q2 illud qđ dissoluit virtutem ponit pulsum paruum: sed dolor est hmōi. ergo ꝛc̄. Maior pȝ: q2 debilitas ꝛ resolutio virtutis facit pulsum paruum ꝛ debileȝ. mi. apparet ex dictis supra in cap̄. de causis debilita. v̊tutis. vbi dixit ꝙ dolor dissoluit virtutē ꝛ ꝓhibet mēbra a suis operationib⁹. ¶ Dico ad hoc cuȝ Aui. ꝙ dolor facit pulsum fortē ꝓpter cām dictam. Sed aduertendū ꝙ fortitudo est duplex. Una est fortitudo simplr̄ ꝛ talis nō est in p̄ncipio doloris. Et rō huius est: q2 fortitudo pulsus simplr̄ insequit̄ fortitudineȝ virtutis simplr̄: talis aūt fortitudo requirit tēperamentū: sed cū in dolore nō sit temperamētuȝ cum dolor sit causa ebullitionis ꝛ dissolōnis virtutis: ideo in dolore nō est pulsus fortis simplr̄. Alia ē fortitudo ƀm qd: ꝛ talis fortitudo fit ex vehemētia alicuius stimulatiōis ꝛ īcitantis nām ad aliquē fortē motū faciendum: sicut si aliqs homo īcitaret̄ pp aliquā fortē iraȝ vel timorē ad faciēdū vnū magnū saltum quē nō posset facē quādo eēt in nāli dispōne: ꝛ talis fortitudo reperitur in pulsu facto ex dolore: ꝛ hoc secūdo modo loquitur Gal. in suo introductorio pulsuum: ꝛ ēt Aui. hic. sed modo primo tu arguis: quare nō valet.

¶ Cūq̄ꝫ dolor ad finem sue fortitudinis peruenerit ꝓpter illud qđ diximus de modis ꝓcedet minorando ꝛ redibit ad inferiora donec magnitudineȝ perdet ꝛ velocitatem: ꝛ vicē earum supplebunt spissitudo fortis ꝛ paruitas formiculatio ꝛ vermiculatio.

¶ Jn ista parte Auic. ostēdit qualis pulsus fit qn̄ dolor auget̄. Sed aduertēdū illud qđ dicit: cū dolor ad fineȝ sue fortitudinis peruenerit: nam alia lr̄a exterior est melior satis que dicit: cūq̄ꝫ ad impediendum virtutē peruenerit sup. sic ꝙ impediat virtutem ꝛc̄.

¶ Et si augmentatus fuerit adducet ad raritatem ꝛ ꝑditionem.

¶ Hic oñdit qualis pulsus ꝓuenit qn̄ dolor ē in sui vltimitate ꝛc̄.

¶ De pulsu apostematum. Cap. 17mo.

Apostematū qdē alia sūt q̄ febres efficiūt. Et hoc aut pp eoꝝ magnitudinē aut pp nobilitatē mēbri in quo sūt. Et pulsuȝ in toto corpe mutāt ƀȝ mutationē febris ꝓpriā: ꝛ nos ipsaȝ dicemus in loco suo. Et alia sunt que febrē nō faciūt ꝛ mutāt pulsuȝ mēbri in quo sunt ꝓpriū per essentiaȝ.

¶ Postq̄ꝫ Aui. ostendit qualis pulsus ꝓuenit a dolore: hic ostendit qualis pulsus prouenit ab alia re cōtra naturaȝ. s. ab apostemate. Primo ꝓponit quot ꝛ quibus modis permutat̄ pulsus ab apostemate. Secūdo declarat quādam illarum distinctionū. ibi (Qđ v̊o per sui spēȝ mutat.) Jn prima parte ponit duas distinctiōes apostematum

ſtematum. Primo ponit vnã. Secũdo aliam. ibi (Apa aũt qꝺ pulſum mutat.) ¶ Juxta primã partem notãdum ꝙ Aui. intẽdit talem diuiſionem ꝙ apatum quedã permutant pulſum in toto ⁊ qdam non. mõ ad illa que permutant pulſum in toto cõſequit feb. ⁊ maxime feb. putrida dꝫ intelligi: ⁊ qꝛ ad hoc apa ſequitur feb. ⁊ feb. eſt nocumẽtum cõicatum toti corpori: ⁊ per ꝯſequẽs permutatio pulſus in toto corpore. Alia ſunt que non permutant per ſe nocumẽtum nec pulſum toti corpori ſed per accñs: ⁊ illud accñs eſt apa conſequens dolorẽ: modo dolor qñ eſt magnus toti corpori cõicatur ⁊ permutat pulſum in toto ꝑꝑ nocumẽtum qꝺ ingerit virtuti regitiue totiꝰ. ¶ Ulterius notandũ ꝙ Auic. aſſignãs cãm quare ad apa cõſequit feb. dicit: ꝙ hec eſt: aut ꝑꝑ magnitudinem apatũ: aut ꝑꝑ nobilitatẽ mẽbri ꝙ iſte due cauſe nõ ſufficiũt: quia ſicut appꝫ. 5. de interio. ca. 7. dato ꝙ in ſplene apa de humoribus crudis ⁊ indigeſtis ⁊ frigidis ſit magnũ ⁊ in locis ꝓpinqs cordi: tñ nõ inducit feb. ⁊ ideo opꝫ addere tertiã ꝯditionẽ ꝙ ſit de humoribus calidis: qꝛ qñ ita eſt tunc putrida fuligo mittit ad cor ⁊ cauſat feb. ita ꝙ magnitudo calidi apatis eſt ſolum cũ feb. abſolute: ſꝫ ꝙ ſit in locis ꝓpinquis cordi eſt cauſa feb. nõ ſolũ rõne fumi putridi tẽdentis ad cor: ſed ratione doloris. ſi aũt ſit apoſtema magnũ calidum in partibus remotis a corde: tunc facit feb. effimerã ſolũ: qꝛ non peruenit vapor putridus ad cor ꝑꝑ diſtantiam loci: ſed ſolum putrida fuligo vt dicitur primo de differentijs feb. cap. 5.

¶ Et eſt ẽt cũ reliq corꝑis pulſuꝫ mutãt ꝑ accñs. ſ. non ꝑꝑ hoc qꝺ eſt apa: ſꝫ ꝑꝑ hoc qꝺ dolorẽ efficit. Apa ãt qꝺ pulſuꝫ mutat: aut ipſuꝫ mutat per ſpẽm ſui: aut per ſui tp̃s: aut per quãtitatem ſuaꝫ: aut per mẽbrũ in quo eſt: aut per accidens qꝺ ſequit ipſum ⁊ comitatur.

¶ In iſta ꝑte Aui. oſtendit qñ apa mutat pulſum per accidens ⁊c. ¶ Notãdũ de eo qꝺ dic (Et eſt cũ reliq corꝑis pulſuꝫ mutat ꝑ accidẽs) ꝙ hec lr̃a 2r põt exponi. Unoº ſic. ⁊ eſt cũ ſup. apata mutãt pulſum: reliqui corpori. i. totiꝰ corporis: per accñs. i. mediante dolore: ⁊ ꝓpter vehementẽ dolorẽ nocet virtꝰ regitiua totius eo ꝙ dolor eſt de ꝓſternẽtibꝰ virtutẽ. Alioº ſic ꝙ ꝑmutãt pulſum membri in quo ſunt per ſe: ſed pulſuꝫ alioꝝ mẽbroꝝ ꝑmutãt apata per accñs in alia mutatiõe ꝙ̃ ſit illa quaꝫ efficit in ꝑº mẽbro in quo ſunt apata: ⁊ hoc eſt poſſibile per hunc modũ: qꝛ ad locũ apatuꝫ cõcurrit multitudo humoꝝ a locis circũſtantibꝰ: ⁊ calor etiam diminuitur ab alijs membris: ⁊ ideo diuerſificatur pulſus in illo membro ⁊ in alijs: ⁊ vtraqꝫ eſt bona expoſitio.

¶ Qꝺ ṽo per ſui ſpẽm mutat eſt ſicut apa calidũ ex q̃ per ſuã ſpẽm ꝓuenit vt mutet pulſus ad ſerrinum ⁊ ad tremorẽ ⁊ horripil'onẽ ⁊ velocitatẽ ⁊ ſpiſſitudineꝫ niſi ei ꝯ̃ria ſit cã humectãs que ꝓprietatẽ ſerrini deſtruat ⁊ vice ipſius vndoſitateꝫ ſupplere faciat. Uerũtñ tremor ⁊ velocitas ⁊ horripil'o ⁊ ſpiſſitudo ipm̃ ſemꝑ comitant. Et queadmodũ cauſaꝝ quedam ſunt q̃ ſerrini ꝓprietatẽ ꝓhibẽt: ſil'r ſunt quedã eaꝝ que ſerrini proprietatẽ augmẽtãt: ⁊ ipſam apparere faciũt. Et molle quidem apa pulſum facit vndoſum. Et ſi fuerit valde frigidum ipm̃ efficiet tardum ⁊ raruꝫ. Durum ṽo apoſtema proprietatem ſerrini augmentat.

¶ In iſta ꝑte decl'at mẽbrũ vltime diuiſiõis: ⁊ qnqꝫ facit ſicut qnqꝫ fuerũt mẽbra eiꝰ. Nã ꝑº oñdit qual'r apa imutat pulſuꝫ ꝑ ſui ſpẽm. Scꝺo qũo per ſuũ tp̃s. ibi (Mutatio ṽo.) Tertio ꝑ quantitatẽ. ibi (Scꝺm q̃titatẽ ṽo.) Quarto per mẽbrũ in quo eſt. ibi (Et ꝓm ſui mẽbruꝫ.) Quinto qũo ꝑ accñs. ibi (Mutatio ṽo qua apa.) ¶ Juxͣ quã ꝑtẽ notãdũ ꝙ apa dr̃ mutare pulſum per ſui ſpẽm qñ imutat ipm̃ inquãtũ eſt talis ſpeciei: nã apatum quedã ſunt calida ⁊ q̃daꝫ frigida: ⁊ hec hñt aliter ⁊ aliter ipſuꝫ imutare. Jtẽ quedã ſũt mollia ⁊ quedam dura ⁊c. ⁊ hec aliter ⁊ aliter permutant. ¶ Ulterius notandum ꝙ quid intelligat per pulſum ſerrinum ⁊ quid per tremulum notum eſt ex ſupra dictis.

Dubm 3m

¶ Sed tu dices qd intelligit ipſe per horripilationem. Dõm ꝙ ſine dubio pulſus horripilatiuus nõ eſt aliqua ſpẽs ꝓpria pulſus de q̃ facta ſit ſupra mẽtio: ſed hic accipit pro pulſu tremulo: qꝛ nõ dr̃ ab eo niſi ꝓm magis ⁊ minus: nam ſicut horripilatio eſt mior motus ꝙ̃ tremor: ita pulſus horripilatiuꝰ eſt mioris tremoris ꝙ̃ pulſus tremulus: ⁊ ideo dicit Gal'. in ſuo introductorio. ca. 5. ꝙ pulſus flegmonis habet quid concuſſionis. i. tremorem.

Dubm 2m

¶ Sꝫ tu dices nõ videt ꝙ ad apa calidũ ſequat neceſſario pulſus ſerrinus: qꝛ ſicut habitũ eſt ſupra pulſus ſerrinus: aut ſit a diuerſitate eius qꝺ cõtẽtũ eſt in corpore arterie: aut rõne diuerſitatꝭ corporis arterie in ſua mollitie ⁊ duritie: aut qꝛ ſit in mẽbro neruoſo apa: ſed poſſibile eſt eſſe apa calidũ ꝓter h̃ oĩa. ſ. qꝛ erit in mẽbro carnoſo ⁊ nõ neruoſo: ⁊ qꝛ eſt lenitas in tota arteria: ⁊ illud quod erit cõtentũ in arteria erit eiuſdẽ modi: ꝗ nõ opꝫ ꝙ ſequat ſemꝑ ad apa cal'm pulſus ſerrinus. ¶ Dõꝫ ꝙ ad apa calidũ ſequunt cõiter duo. ſ. tenſio ⁊ inflãmatio: tenſio qdem ꝓpter mãm ꝯtentaꝫ in eo: inflãmatio autẽ ꝓpter qualitatẽ materie: nũc autẽ ad tenſiõeꝫ ſequit durities ⁊ fit pulſus durus: ex inflãmatione autẽ vehemẽti fit velox ⁊ ſpiſſus: ⁊ qꝛ ad hec duo. ſ. ad tẽſionem ⁊ inflãmatiõeꝫ ꝯſequitur grauitas ⁊ vehemẽs pugna virtutis cõtra morbũ ⁊ ecõuerſo: ideo ex hoc ſequit diuerſitas in pulſu ⁊ cõcuſſio ⁊ tremor et horripilatio: ⁊ qꝛ diuerſitas ⁊ durities pulſus ⁊ velocitas ⁊ ſpiſſitudo ⁊ tremor ⁊ cõcuſſio ⁊ horripilatio ſunt accñtia ⁊ ꝓprietates pulſus ſerrini: ideo ad apa calidũ ſequit pulſus ſerrinus. Uerũtñ lꝫ de ſe apa calidum habeat ponere pulſuꝫ ſerrinũ: tñ aliqñ ĩpedit vt dicit Aui. qꝛ aliqñ arteria mollificat: ⁊ fit aliqñ apa in membro molli vt in pulmone ⁊ hmõi: ⁊ rõne mollitiei q̃ ĩducit in mã apatꝭ: ⁊ qñqꝫ auget ſerrinitas ab aliqbꝰ cauſis vt a duritie ex qua gñat tenſio: ideo ⁊ per hec pꝫ ad rõnẽ ⁊ de ſe hꝫ facere pulſuꝫ ſerrinuꝫ: vt ponit Aui. aliqñ impeditur per accidens vt tu arguis.

¶ In exitura auteꝫ cum fit collectio ipſa pulſum conuertit de proprietate ſerrini ad vndoſi ꝓprietatem ꝓpter humiditatem ⁊ lenitatem que ipſaꝫ ſequunt ⁊ prebet augmentũ in diuerſitate propter ſuã grauitatẽ: velocitas aũt ⁊ ſpiſſitudo multotiens alleuiatur propter caloris accidentalis quietem cauſa maturationis.

¶ Modo oſtẽdit qualis ſit pulſus quãdo iã facta eſt collectio apoſtematꝭ. ¶ Juxta quã partẽ notãdum ꝙ exitura differt ab apate: qꝛ in minus ſe hꝫ: nam omnis exitura eſt apa: ſed nõ conuertit eo ꝙ exitura eſt apa quãdo colligit humoreꝫ in ꝯcauo ⁊ peruenit ad ſaniem: tunc dicitur exitura: poſtea dicit ꝙ ipſa collectio pulſum conuertit de ꝓprietate ſerrini ad vndoſi ꝓprietateꝫ: ꝓpter ꝙ ſciendum ꝙ in exitura eſt duplex tẽpus reperire. Unum eſt in quo mã incipit aggregari: nõdum tamen ſaniat. Aliud eſt in quo iã incipit ſaniari: tunc dico ꝙ quantum ad primuꝫ tempus fit ſerrinitas in pulſu. Cuius ratio eſt: qꝛ tunc fit maior dolor a pugna nature contra materiaꝫ: ⁊ eius aggrauatio ⁊ maior ebullitio materie: ⁊ quãtum ad hoc tempus locutus eſt in particula precedenti: ſed quando materia incipit ſaniari: tunc quieſcit eius ebullitio ⁊ extẽſio facta ab eius ebullitiõe: ⁊ tũc arteria humectat: ⁊ tũc fit pulſus vndoſus: ⁊ quãtũ ad h̃ ꝓm tẽpus intelligit Aui. in iſta.

Dubiũ 3m

¶ Sed diceret aliqs videt male dicere ꝙ qñ apa ꝑuenit ad exituram: tũc ꝓbet augmẽtũ pulſui in diuerſitate ꝓpter ſui grauitateꝫ: ſed hoc nõ eſt verũ: qꝛ cũ mã ſit digeſta dꝫ minus aggrauare virtutem: ⁊ per ꝯñs diminuere diuerſitatẽ pulſus ⁊ nõ augere ipm̃. ¶ Ad hoc dicũt aliqui ꝙ mã apatis magis aggrauat: hoc dꝫ intelligi anteqꝫ facta ſit ſanies: ſed poſtqꝫ facta eſt nõ eſt veꝝ: ſed hoc nõ valet: qꝛ hoc eſt ꝯ Auic. hic qui loquit de apate quando ꝑuenit ad exiturã ⁊ ad cupũ: ⁊ tunc gñatur ſanies. Jtẽ eſt contra illud qꝺ dixit ſupra in capl'o de cauſis apatũ. vbi dixit ꝙ qñ fit collectio in cupo: tunc grauitas venit ad ſũmum. ¶ Et ideo dico aliter ꝙ quãdo incipit fieri ſanies: tũc incipit fieri aggrauatio: qꝛ tũc tota materia aggrauat in vno loco que prius erat diſperſa in diuerſis locis: mõ plus aggrauat mã multa collecta in vno loco ꝙ̃ ſi ſit diſpſa in multꝭ locis ſic lorica tota poſita ſuꝑ ſpatulã plus aggrauat ꝙ̃ in dorſo: ⁊ cũ aggrauatio virtutis ſit cauſa diuerſitatis pulſus: iõ fit tunc pulſus diuerſus. ¶ Tũc ad rationem cum dr̃ materia digeſta minus aggrauat naturam: qꝛ minus ledit ipſam: dico ꝙ verũ eſt ꝙ minus aggrauat ⁊ minus ledit ratione ſue qualitatis: tñ ratione quantitatis non: ĩmo magis cum ſit magis aggrauatiua in vno loco: ⁊ ideo digeſtio ad grauitatem iſtã nihil facit ⁊c. ¶ Ulterius notandũ ꝙ notãter dicit: multotiẽs. nam duplex eſt ſaniatio: vna eſt laudabilis: ⁊ talis alleuiat velocitatẽ ⁊ ſpiſſitudinẽ. alia eſt non laudabilis ⁊ talis non alleuiat: ⁊ quia vtplurimum terminat ad ſaniationẽ laudabilẽ: ideo dixit ꝙ alleuiatur multotiens.

¶ Mutatio ṽo ipſiꝰ cã ſuoꝝ tẽpoꝝ eſt: qm̃ dũ calidũ apa exiſtit in augmẽto ꝓprietas ſerrini ⁊ quecũqꝫ diximus ſunt ſicut in augmẽto: ⁊ eiꝰ durities ſemꝑ augmẽtat ꝓpter extẽſionẽ que auget ⁊ in tremore ꝓpter dolorẽ. Cũqꝫ ad ſtatũ ꝑuenerit oĩa augmẽtant accidẽtia ꝓter illud qꝺ fortitudinẽ ſequit: ipm̃ nãqꝫ debilitat in

pulsu ⁊ in spissitudīe ⁊ velocitate augmētū prebet: deinde si ꝓlōgabit̄ velocitas destruet̄ ⁊ redeūdo fiet formicans. Cū aūt minuet̄ ⁊ resoluet̄ aut aperiet̄ fiet pulsus fortis: ꝓpterea ꝙ virt⁹ exonerabit̄ a pōdere ⁊ cessabit ipsi⁹ tremor: ꝓpterea ꝙ dolor extēsiuus minuet̄. Scd̄m quantitatem v̄o sui quoniam magnum facit vt sint iste dispositiones maiores ⁊ magis augmentate ⁊ paruum vt sint rariores ⁊ paruiores.

¶ In ista pte Aui. oñdit qualis ꝑmutatio accidat in pulsu rōne tēpoꝝ ipsoꝝ apatū ⁊ dicit: ⁊ puū sup. apa vt sint rariores ⁊ paruiores. ¶ Sȝ tu dices nō vr̄ bn̄ dicere de eo qd̄ dicit ipȝ nāqȝ debilitat̄ in pulsu: q2 vt Gal. dicit ad lr̄am in suo itroductorio pulsuū. c. 5. ꝙ magnitudo pulsus auget̄ in statu. Dd̄m ꝙ Aui. nō vult hoc dicē ꝙ semp debilitet̄ virt⁹: sȝ vult dicē ꝙ in statu augmētāt̄ oīa accn̄tia ꝑter illa q̄ sequunt̄ fortitudinē: q2 accidit aliqn̄ ꝙ nā vicit̄ in statu ita ꝙ dicit hic in cōparatiōe ad alia accn̄tia vt dicit ad litteraȝ.

¶ Et ƀm suū mēbrū qm̄ ex mēbris neruosis ꝓuenit augmentū in duritie pulsus ⁊ in ꝓprietate quā hȝ serrin⁹ ipsius. Et ex venosis qdē ꝓuenit augmētū in magnitudine sua ⁊ vehemētia ⁊ diuersitas multa: ⁊ ꝑcipue si que in eis superate fuerint arterie sicut in splene ⁊ pulmone: ⁊ nō durabit huiusmodi magnitudo nisi quātū perseuerauerit fortitudo. Et mēbra humefacta ⁊ lenia ipm̄ faciunt vndosum sicut cerebrum ⁊ pulmo.

¶ Mō oñdit q̄lis pulsus fiat rōne mēbri in quo accidit apa. Nōn[m] ꝙ merito apa ꝑmutat mēbri rōne pulsuȝ in quo fit: q2 vnūqdqȝ recipit dispōnē ab eo rōne eius in quo recipit̄: ⁊ ideo cū apa ꝑmutet pulsuȝ ꝑmutabit ƀm dispōnem membri in quo est apa: ita ꝙ si illud membrum sit durū permutabit pulsum ad duritiē si molle ad mollitiem: ⁊ ideo cuȝ membra neruosa sint dura ⁊ extensibilia: iō ex apostemate facto in eis perueniet augmētū in duritie pulsus: in mēbris aūt venosis que hn̄t multū de sanguīe a spū: iō sunt maxime nata īflāmari: ⁊ iō ex apate facto in eis accidit augmētuȝ in magnitudīe: q2 sicut pȝ in libro de malitia complōnis diuerse. c. 5. quāto mēbrū ē calidi⁹ nāliter tāto mag̃ est natū citi⁹ īflāmari.

¶ Mutatio v̄o qua apa mutat pulsum aliquo mediāte est sicut apostematis pulmonis qd̄ facit pulsuȝ tremulū. Et sicut apostematis epatis qd̄ facit ipȝ mictualem: ⁊ apatis renis qd̄ facit ipsum strangurialeȝ: ⁊ apostema mēbris fortꝫ sensus sicut stōchi ⁊ diaphragmatꝫ facit ipsum spasmosum ⁊ syncopizantem.

¶ Hic oñdit qūo apa mutat pulsuȝ per accidēs. Juxta qd̄ notāduȝ ꝙ per hoc qd̄ dicit aliquo mediāte intelligit qn̄ apata cōsequunt̄ ꝓpria accidētia que hn̄t mutare pulsum ƀm eoꝝ ꝓprietatē ꝯñteȝ apostema sicut apostema pulmonis qd̄ est natum facere suffocationē ⁊ ad suffocationē sequit̄ pulsus tremulus. Item q2 ex apate epatis sequit̄ lesio actus nutricatiōis sequit̄ cōsumptio mēbrorū: cōsumptio aūt mēbri similat̄ illis qui nitunt̄: ideo ad apa epatꝫ sequitur pulsus mictualis. Item ad apa renū sequit̄ oppilatio ipoꝝ ad quā consequitur retentio vrine sicut in strāguria: ideo ad apa renū sequit̄ pulsus strangurialis. Item q2 ad apa stomachi qd̄ est mēbrū neruosuȝ ⁊ multi sensus sicut sunt nerui ⁊ sicut spasmus ē passio cōtingens rōne neruorum: ita ad apa stomachi sequit̄ pulsus spasmosus similis ei qui fit in spasmo: ⁊ sil̄is ei q fit in syncopi: ⁊ iō facit pulsum spasmosum ⁊ syncopizātē siue syncopalem.

¶ De iudicijs pulsus accidentium anime. Cap. 18[m].

Ira qdē ꝓpterea ꝙ virtutē feruere facit ⁊ spiritū subito dilatat pulsum facit magnū ad superiora se eleuātem velocem ⁊ spissuȝ in quo nō opȝ diuersitatem cadere: qm̄ passio existit similis nisi timor ei admisceatur qui vna vice superet: ⁊ hoc alia superet vice: ⁊ simil̄r si verecundia ei admisceat̄: aut contrarietas ab intellectu qui tacere ꝑcipiat ⁊ ne ferueat ad malū inferendum illi cui irascitur.

¶ Prius Auic. determinauit de pulsu quarūdam rerum extra naturam ostendendo qualis pulsus a dolore fit qui est accidens ⁊ ab apostematē qd̄ est egritudo: ⁊ ex his habetur qualiter ꝓuenit accidens morborum: hic ostendit qualiter mutetur pulsus a qbusdam rebus annexis rebus contra naturā que sunt accidentia anime: ⁊ ideo dicit rubrica cap. 19. de iudicijs ⁊c̄.

Dubiū p[m]

¶ Sȝ statim tu dices anqȝ vlteri⁹ ꝓcedat̄ cuȝ accn̄tia aīe cōnumerent̄ supra īter res nō nāles: quare hic cōnumerant̄ īter res ꝯ naturam. ¶ Ad hoc rn̄dent qdā ⁊ dicūt ꝙ ista accn̄tia anime possunt dupliciter considerari. Uno mō absolute. s. vt possunt excedere et nō excedere naturalitatem: ⁊ hoc mō sunt res nō naturales. Alio mō sunt vt excedunt tm̄: ⁊ vt sic sunt res nocitiue ⁊ cōtra naturaȝ. Tūc dicūt posita sunt hec accidētia īter res nō naturales superi⁹ secūdo mō hic. ¶ Sed ista solutio est īsufficiēs: q2 ista distictio ita cadit in oībus alijs reb⁹ nō naturalibus sicut in istis accidentibus aīe: q2 oēs res non nāles quādo debite approximant̄ non excedūt quando indebite excedūt: ⁊ ideo res non nāles alie annectunt̄ rebus cōtra nām qd̄ est falsum: q2 solū accidentia anime isto modo annectunt̄ vt dicit rubri. ¶ Et ideo dico argu. ꝙ causa q̄re Gal. in cōmē. 17. introductorij. ca. 5. ⁊ Aui. hic interposuerūt hec accidentia inter res cōtra nām fuit h̄: q2 habēt simileȝ modū īmutādi pulsum sicut res cōtra nāȝ: vel permutant cōplōnem caloris vel virtutem: ⁊ hoc dupl̄r: vel q2 aggrauant vel q2 resoluūt: ⁊ q2 permutatione facta in calore vel in natura in excessu vel diminutione fit permutatio cōtra nām in pulsu sicut ab alijs reb⁹ contra nām supradictis vt a dolore vel ab apostemate: ideo connumerant̄ inter hec magis qȝ alia: sed qual̄r inter res omnino naturales dictū est supra. ¶ Circa ptē istā sic ꝓcedit q2 quatuor facit sicut q̄tuor sunt accidentia aīe a quibus pulsus isto mō permutat̄. Et p̊ ostendit q̄liter permutatur ab ira. Secūdo qualiter permutat̄ a delitia ⁊ letitia. ibi (Ex delitijs qdem.) Tertio qualiter a tristitia. ibi (Tristitia v̄o.) Quarto qualiter a timore. ibi (Timor v̄o.)

Dub[m] [2]

¶ Sȝ circa partē istā est dubitatio. vtruȝ in ira debeat esse pulsus magnus. Et arguit̄ ꝙ nō: q2 in illo accidenti aīe dȝ esse pulsus paruus ⁊ debilis in quo accidit debilitas virtutis ⁊ resolō caloris: sed hoc est in ira. ℥ ⁊c̄. Ma. pȝ: q2 magnus pulsus insequit̄ fortitudinē virtutis: quādo ergo virt⁹ est debilis fit pulsus paruus. mi. appet: q2 ira inducit feruorē in spū vt dicit in lr̄a: feruor aūt facit malam cōplōnem: mala aūt cōplō debilitat virtuteȝ. quare ⁊c̄. Itē q2 resoluit spiritū ꝓpter dilatationeȝ subito ad exteriora: diminuit necessitatē qua diminuta fit tardus ⁊ rarus. ¶ In opp[m] est Auic. qui dicit ꝙ facit pulsum velocē magnū ⁊ spissum. ¶ Dico ꝙ ira est duplex: vna est que perseuerat: alia que nō ꝑseuerat: tunc dico ꝙ in ira que nō perseuerat ƀm Gal. in cō. 17. introductorij est magn⁹ velox ⁊ spissus. Et rō huius est: q2 in ira est multiplicatio caloris ꝑꝑ feruorē qui fit circa cor in sanguine ⁊ spiritu. Itē addit̄ necessitas ꝓpter ebullitionē caloris. Itē accidit mollificatio instrī ⁊ ei⁹ obedientia eo ꝙ ꝑꝑ motū sanguinis ⁊ spūs in arteria accidit mollificatio: ⁊ cū iste sint cause magnitudinis velocitatis ⁊ spissitudīs: iō in ira fit pulsus magnus velox ⁊ spissus quādo non ꝑdurat. ⁊ Gal. addit in suo introductorio. ꝙ aūt fit fortis: cui⁹ rōnē assignat: q2 in ira nititur virt⁹ moueri toto suo conamine: ⁊ ideo facit pulsuȝ fortem ēt. Si aūt ira perduraret tūc nō est inconueniens quin pulsus fiat paruus ꝓpter malā cōplōnē causatā ex feruore que virtutem debilitat: ⁊ q2 remanet necessitas addita: ideo tūc fit paruus velox ⁊ spissus. ¶ Ad rōnem dd̄m ꝙ in ira que nō perdurat nō est resolutio spūs de qua sit multū curandū: q2 est valde modica: sed si ꝑseueret tūc bene debilitat ⁊ ponit pulsum paruū veloceȝ ⁊ spissuȝ.

¶ Secūdo notādum ꝙ Aui. notāter dicit ad superiora se eleuātē vt ostendat ꝑcipue quātum ad quid magnificat̄ pulsus: nā pulsus componitur ex duplici motu. s. ex diastole ⁊ systole: diastoles eniȝ est motus ad exteriora: systoles aūt est motus ad īteriora: vt ergo ostēderet in quo motu magnificat̄ ideo dixit hoc: ⁊ ideo dȝ exponi. i. cuius magnitudo est precipue versus exterius: ⁊ causa hui⁹ ē: q2 lȝ in ira sit causa motus spūs ad interius ⁊ exteri⁹: tm̄ maior est motus ad exterius qȝ ad interius: q2 ira est ebullitio sanguīs circa cor: ⁊ quantū ad hoc mouet̄ interius: ⁊ q2 est cuȝ appetitu vīdicte: ideo vehemētius mouet̄ ad exteriora ꝑꝑ vindictā faciendaȝ. ¶ Notandū vlterius de eo qd̄ dicit ꝙ in pulsu de se nō opȝ cadere diuersitatē ⁊ dat cām: qm̄ passio existit similis. Propter qd̄ notandū ꝙ passio dr̄ esse similis in accn̄tibus anime vel dissimilis ƀȝ apꝓhensionem que fit ab aīa: q2 quando apprehēsio est vnica: tūc passio dicitur vna: ⁊ ideo tūc spūs mouet̄ vniformiter ⁊ vno modo ab anima ⁊ nō diuersimode: ⁊ cum pulsus fiat a motu spūs: iō tunc erit similis in toto ⁊ nō diuersus: cū ergo in ira sit tm̄ apprehensio vnica. s. vindicte: ideo ibi erit vnus modus pulsus similis ⁊ non diuersus: ergo. ⁊ q2 vna passio pōt alteri admisceri: tūc erit diuersitas apꝓhensionis ⁊ diuersitas in motu spūs: ⁊ per ꝯsequens in pulsu vt quādo ire admiscetur timor: tm̄ quantū ex parte ire solet eē similis ⁊ equalis. ¶ Notādū ꝙ ire tūc admiscet̄ timor quādo aliquis

do aliquis irascit̃ cū maiori se:tunc enī ꝓpter irā mouet̃ calor ad exteriora:⁊ q: timet de maiori mouet̃ ad iteriora:⁊ sic accidit cōtrarius motus in spū:⁊ per cōsequens pulsus diuersus.verecūdia autē admiscet̃ ire quādo aliqs irascit̃ ɔtra minorē se ⁊ inde verecūdat̃:etiā quādo irascit̃ cū alio quocūqȝ ⁊ superuenerit pater aut mater ⁊ verecūdet̃ ex illo:tūc ibi accidit mot⁹ ɔ̄rius:ɔ̄rius autem ab intellectu vt cum aliquis irascitur cum aliquo cum nō d̄beret irasci ⁊ postea superuenerit ratio cōtradicens appetitui sensitiuo:⁊ tunc accidit motus caloris contrarius.

¶ Et ex delitijs quidem preterea ꝙ ad exteriora paulatim mouent non peruenit ad illud qđ peruenit ex ira in velocitate ⁊ spissitudine:imo est cum eius magnitudo sufficit necessitati ⁊ est tardus ⁊ rarus. Et similiter pulsus letitie:quoniam ipse fit magnus ſm plurimum cum lenitate ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati.

¶ Preterea Aui.oñdit qualis pulsus fiat ex delitia ⁊ letitia. ¶ Iuxta quā partē est notādū ꝙ delitia ⁊ letitia cōueniūt in hoc:q: vtraqȝ cātur ex apphensiōe cōuenientis ⁊ iuuatiui:sed differūt in hoc:q: letitia cātur ex apphēsiōe cōuenietis absolute nō determinādo se ad aliqđ organū corpis determinatū:⁊ ideo letitia dr̃ eē mag̃ passio aīe ſm se:ſȝ delitia causat̃ ex apphēsione cōuenietis vt refert̃ ad organū vel mēbrū determinatū:vñ sicut dolor se hȝ ad tristitiā ita delitia ad letitiā.dolor aūt differt a tristitia:q: dolor causat̃ ab apphensione nociui in relatione ad mēbrum determinatū: tristitia autem causat̃ ex apprehensione nociui absolute ⁊ non mag̃ se determinat ad vnū membrū q̄ȝ ad aliud:sed equalr̃ est in toto.

Dubiū 3m ¶ Sȝ circa illā ꝑtē q̄rit̃:vtrū in delitia ⁊ letitia accidat pulsus magnus.Et arguit̃ ꝙ nō:q: in illis accñtib⁹ aīe in qb⁹ nō addit̃ necessitas nō fit pulsus magn⁹:sed in delitia ⁊ letitia est hmōi.ergo ⁊c̃. Maior pȝ:q: necessitas addita reqrit̃ ad magnū pulsuȝ.mi.appȝ: q: delitia ⁊ letitia sunt accñtia aīe que faciūt ad ɔseruationē sanitatis:oē aūt tale ɔseruat calorē in suo tēperamēto:⁊ ꝑ ɔ̄ns nō addit in necessitate. ¶ In oppoᵐ est Aui. ¶ Dōm ꝙ in delitia ⁊ letitia fit pulsus magnus tardus ⁊ rarus.Sȝ notādū ꝙ qñ dicimus ꝙ in istis accñtib⁹ aīe fit talis pulsus pōt fieri comparatio ad duo:aut ad pulsuȝ qui p̄existebat añq̄ȝ veniret letitia vel delitia in illo corpore:aut vt debet̃ illi corpori talis pulsus ſm nāȝ:⁊ ꝙ pulsus q ꝓuenit ex letitia ⁊ delitia respectu ei⁹ q p̄existebat est magnus tardus ⁊ rarus:cui⁹ rō est 2x.Una est q: in delitia ⁊ letitia fit motus caloris ⁊ spūs ad exteriora:⁊ q: talis mot⁹ ɔformat̃ motui diastoles:iō pulsus diastoles ex tali motu magnificat̃.Alia cā est:q: i letitia ⁊ delitia fit multiplicatio caloris:q: ista sunt de his que spūȝ cōfortant eē:aut ɔfortatiuū spirituū est multiplicatiuuȝ eoꝝ sic oē fortificans ⁊ corroborās spiritū ipm multiplicat:⁊ ideo mot⁹ spūs ex talib⁹ accñtib⁹ fit maior ⁊ vehemētior:⁊ sic fit pulsus magnus. Et vlterius q: talis multiplicatio spūs nō est īflāmatiua:ideo sufficit magnitudo pulsus ad euētādū calorē ꝑꝑ qđ nō oȝ ꝙ fiat velox ⁊ spissus:⁊ iō in istis accñtibus que sunt delitia ⁊ letitia fit pulsus tardus magn⁹ ⁊ rarus.Sȝ aduertēdū ꝙ 2x est delitia.Una est temperata ⁊ in tali bñ suffic̃ magnitudo ad euētationē calorꝭ ⁊ de hac loquit̃.Alia est ītēperata q̄ idē est qđ gaudiū ꝑnitiosuȝ ⁊ in tali nō sufficit magnitudo in p̄nᵒ:ſȝ ēt fit velox ⁊ spissus ꝑꝑ subitū motuȝ toti⁹ caloris ad exteriora:⁊ in fine fit ꝑuus tardus ⁊ rarus ⁊ resoluit̃ ⁊ minorat̃ statim:⁊ talē distinctionē īnuit Aui.⁊ est cū ei⁹ magnitudo sufficit.q.d.non semper sufficit sed tēperata. ¶ Ad rōneȝ pȝ ꝙ est necessitas sufficiens magni qñ est tēperata letitia ⁊c̃.

¶ In tristitia v̄o propterea ꝙ calor suffocat̃ ⁊ submergitur:⁊ fortitudo debilitatur oportet vt sit pulsus paruus ⁊ debilis rarus ⁊ tardus.

¶ Modo ostendit qualis pulsus fit in tristitia.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sȝ circa istā ꝑtē q̄rit̃.vtrū in tristitia accidat pulsus ꝑuus ⁊ d̄bilis tardus ⁊ rarus.Et arguit̃ ꝙ nō:q:.G.dic̃ in suo ītroductorio in cōmē.19.ꝙ in tristitia fit pulsus ɔ̄ri⁹ letitie:sed in letitia fit pulsus magn⁹ ⁊ tardus ⁊ rarus:ḡ fiet saltē in tristitia velox ⁊ spissus.Preterea vbicūqȝ auget̃ necītas fit pulsus velox ⁊ spissus:ſȝ hoc fit in tristitia:ergo ⁊c̃.Ma.pȝ:q: necessitas addita est cā velocitatis et spissitudīs pulsus.mi.appȝ:q: in tristitia mouet̃ calor ad iteriora ⁊ coadunat̃:augmētū aūt caloris est additio necītatꝭ.ḡ ⁊c̃.Preterea ex tristitia causat̃ aliqñ feb.vt pȝ.4.cañ.de feb.effimerꝭ:ſȝ pulsus velocitat̃ ⁊ inspissat̃ in feb.ḡ in tristitia fit pulsus velox ⁊ spissus. ¶ In oppositū ē hic Aui. ¶ Dico ad h̄ ꝙ in tristitia ꝑ se fit pulsus paruus ⁊ debilis:q: in ipsa ꝓsternit̃ calor ⁊ virt⁹ ex supflua cōstrictiōe ei⁹ ad iteriora.Itē fit tardus ⁊ rarus:q: ex tali ɔstrictiōe caloris extiguit̃ calor īnat⁹ cui⁹ extinctio est cā diminute necītatꝭ: necessitas autē diminuta est cā tarditatis ⁊ raritatis pulsus:quare ⁊c̃. ¶ Scđō dico ꝙ per accidēs est pulsus velox ⁊ spissus:vt puta qñ accidit spm̄ inflāmari ex constrictione ⁊ coadunatione interiori ad quā coadunationē sequit̃ inflāmatio spūs ⁊ feb.effimera. mō Aui.loquit̃ hic de tristitia quātū ad pulsuȝ qui cōpetit ei ꝑ se ⁊ nō per accidēs rōne ɔ̄ntis illam ɔstrictionē. ¶ Ad rōnes.Ad primam dōm ꝙ.G.intelligit in suo introductorio ꝙ pulsus in letitia ⁊ tristitia fit pulsus ɔ̄rius quātū ad magnitudinē ⁊ paruitatē:⁊ ita est q: in letitia est magn⁹:in tristitia aūt est ꝑuus:non aūt quātuȝ ad velocitatē ⁊ spissitudinē de qua tu arguis. ¶ Ad scđam dōm ꝙ 2x est coadunatio.s.cōfortatiua nō supflua ⁊ h̄ bñ auget necessitateȝ:alia est supflua ⁊ extinctiua ⁊ h̄ diminuit necessitatē:⁊ de hac loqtur hic Aui. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ velocitat pulsuȝ in tristitia ꝑꝑ feb.cātam ab ea h̄ est per accñs sed ꝑ se nō ⁊ ꝑ se intelligit Aui.

¶ Timor v̄o qui subito venit pulsum facit velocē ⁊ diuersuȝ ⁊ inordinatū.Sed cōsuetus ⁊ qui ordinate ꝓuenit mutat pulsuȝ ſm modū mutationis sollicitudinis.

¶ Hic ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex timore. ¶ Nōnᵐ ꝙ cā q̄re timor fac̃ pulsuȝ velocē ē:q: subito mouet̃ calor ad iteriora ⁊ auget̃ necītas:⁊ iō velocitat̃ mot⁹ ⁊ maxie pulsus systoles ē.ēt mot⁹ cōstrict⁹ ad iteriora tēdēs facit pulsum inordinatū:q: grauat̃ virtuȝ ex subito motu spūs ad iteriora.grauatio āt virtutꝭ ē cā diuersitatis pulsus:ita ꝙ in timore ⁊ in tristitia grauat̃ virt⁹ ex subito cursu ad iteriora tñ magis in timore:sed q: est mag̃ subit⁹ mot⁹ ad iteriora q̄ȝ in tristitia:in ira autē nō grauat̃ vt supra dcm̄ est.per timorē aūt ɔsuetū dȝ intelligi:vt per Gal.in cōmēto ītroductorij in cōmēto.20.tristitia perseuerans:⁊ ideo sicut in tristitia fit pulsus paruus tardus ⁊ rarus:ita etiam in timore consueto ⁊c̃.

¶ De summa mutationis rerum contrariarum nature essentie pulsus. Cap.19ᵐ.

Ab eis fit mutatio aut ꝑꝑ hoc ꝙ accidit d̄ eis ex malitia cōplr̃onis.Et tu quidem iaȝ sciuisti pulsuȝ cuiusqȝ complexionis:aut ꝓpterea ꝙ virtutem constringunt ⁊ pulsum faciūt diuersum:⁊ si cōstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine ⁊ absqȝ pondere:⁊ cōstrictionē quidem faciens est oīs mālis multitudo:siue sit apostema:siue nō sit apostema:aut propterea ꝙ virtuteȝ dissoluit ⁊ facit pulsum debilem.Et oīa hec sunt sicut dolor fortis ⁊ egritudines animales que sunt fortis resolutionis.

¶ Postq̄ȝ ostēdit Aui.qualis mutatio fit in pulsu a rebus cōtra naturā ⁊ ab accñtib⁹ anime ⁊ eis annexis:hic generalizat quōo gñalr̃ ab oībus rebus contra nāȝ fit mutatio in pulsu:⁊ ideo dicit rubrica caplm̃.19.de sūma.i.generalitate mutationis:⁊ vult dicē in ista parte ꝙ generalr̃ vel vniulr̃ res contra nām̄ vel permutant pulsum permutādo complexionem vel permutādo virtutem.si ꝑmutent pulsum permutādo complexionem:tunc ponit talem pulsuȝ qualem ponit cōplexio ad quā permutāt:q: si permutāt cōplr̃onē ad calidū ponūt pulsuȝ qui cōpetit cōplr̃oni calide ⁊ sic de alijs:qs autē pulsus debeat̃ cōplr̃onib⁹ declr̃atū est supra.si ꝑmutēt pulsuȝ ꝓpter ꝑmutationē virtutis hoc est 2r:aut aggrauādo virtutē aut ipsam resoluendo:⁊ tūc ponūt talem pulsum qualē ponūt aggrauātia ⁊ resoluentia virtutē. ¶ Iuxta qđ notādū ꝙ notāter dic̃ rubrica de sūma.i.gñalitate:q: tractare in spāli de ꝑmutatione pulsus facta a reb⁹ cōtra nām̄:vt a febribus vel a ꝑatibus spectat ad libros particulares.s.ad tertiū ⁊ quartū cañ.sed iste liber est gñalis:⁊ ideo de ipsis determinat in sūma.i.generali ⁊c̃.

¶ Sūma Secūda Doctrine Tertie fen secūde de vrina ⁊ egestione:⁊ est continens.13.cap̄.

¶ Est sermo vniuersalis de vrina. Cap.pᵐ.

Vie significationis dispositionum vrine nō oportet credere nisi postq̄ȝ cōditiones obseruate fuerint.

¶ Sicut dicebat̃ superius significationes principales per quas significat̃ super dispōnem corporis humani sumunt̃ a trib⁹.s.a pulsu vrina ⁊ ab egestiōe:⁊ q: hec spectāt ad partem theorice:ideo de eis determiauit in hoc p̄ cañ.Postq̄ȝ igitur deter.de significationib⁹ sumptis a pulsu ostendendo qd sit pulsus ⁊ qs modus significādi ex pulsu que ēt spēs pulsus ⁊ q̄ cause spērum illaꝝ:in hac parte est eius intētio determinare vel inuestigare sign̄ationes sumptas ab vrina ostēdens cōsignificationes

ꝛ modum verificationis significationū sumptarū ab vrina ostendēdo etiā modo ea que ex vrina significātur: ꝛ sic ꝓcedit. Pͥo ponit quasdam cōditiones attendentes in significatione sumpta ab vrina vt detur veruꝫ iudiciū de ipsa. Secūdo ꝓsequit̃ de significationibus sumptis ab vrina. ibi in sequenti capl'o. (Ex colorib⁹ vrine.) Prima in duas: qꝛ Aui. premittēs cōditiones que debent attēdi ad hoc iudiciū datū de vrina super dispōnem corporis sit verū premittit ea que opꝫ attēdi in significationib⁹ vrine. Et rō hui⁹ est: qꝛ hic deter. de vrina nō ƀm essentiā ꝛ qdditatē ei⁹: ſꝫ ꝓut est signū significās sup dispōnē corporis cui⁹ est ꝛ quātū ad suas cās: ꝛ qꝛ ꝙ qd est: est 2ˣ. ſ. qd nois ꝛ qd rei. Ut vtriusqꝫ cognitio breuiter videat̃ qdditas quidē nois vrine sumit̃ ab ethymologia vocabuli q̄ est duplex: aut qꝛ fit vna a renib⁹ eo ꝙ ei⁹ segregatio perficit̃ i renib⁹ ab humorib⁹ sic̃ in epate fit principiatiue: vel dr̃ vrina ab vrēdo ꝑꝑ acuitatē sue q̄litatis mordicatiua. Cognitio aūt vrine q̄ꝫtuꝫ ad qdditatē rei est: qꝛ vrina est colamētū sanguis ꝓut sanguis acipit̃ ꝓ tota massa san. cōprehendens oēs humores. Alia cognitio est ipsi⁹ vrine quātū ad eius cās: ꝛ est hec 4ˣ sicut q̄tuor sunt gñā cārum. ſ. m̄alis formalis efficiēs ꝛ finalis. Cā qdeꝫ m̄alis vrine est illud qȯ assumptuꝫ ē ex cibis ꝛ potib⁹ in corꝑe ꝛ maxie de potib⁹: qꝛ magꝭ ꝯuertunt̃ in s̄bam vrinalē. Causa formalis ei⁹ est decoctio tēperata forma ꝛ dispō quā recipit a virtute digestiua epat̄ q̄ ꝑficit̃ magꝭ in renib⁹ qñ segregat̃ ab humorib⁹ ꝑfecte. Cā aūt efficiēs est 2ˣ: vna est principalis ꝛ alia scd̄aria: ꝑ̄ncipalis qdē est virt⁹ digestiua epatis ꝛ venaꝝ: scd̄aria vō est virtus renū. Qꝛ āt virt⁹ digestiua epatis ꝛ venaꝝ sit causa efficiēs vrine ꝑ̄ncipalis appet: qꝛ idē agens est causans formaꝫ humorib⁹ ꝛ ei⁹ supfluitatib⁹ ꝛ ipsas sequestrans ipurū a puro: cū ergo vrina sit supfluitas humoruꝫ et virt⁹ digestiua epatis ꝛ venaꝝ sit agēs inducēs formā in humoribus: ꝫ iducet formā vrine ꝛ ipsaꝫ seꝑabit ab humorib⁹ puris: agēs aūt scd̄ariū est virt⁹ digestiua renū: qꝛ aquositas vrinalis nō erat ꝑfecte sequestrata ab hūorib⁹ qñ seꝑabant̃ ab epate veniēte cuꝫ aliqb⁹ humorib⁹ mixta ad nutriēdū renes: tūc virt⁹ renū attrahit qȯ est ei ꝯueniēs ꝛ aquositatē vrinalē purā expulit ad vesicaꝫ. Cā finalis est facilior penetratio cibi ꝑ vias epatis cū sit ēt s̄be subtilis defert secū nutrimentū per arterias: ꝛ qꝛ ipsa est supfluitas iepta nutricationi: iō hoc facto expellit̃: ꝛ sic appꝫ ꝙ ꝑꝑ determinationē cognitiōis vrine iquātuꝫ est signū dispōnis corꝑis est alia cognitio: ꝛ quātū ad qdditatē ꝛ quātū ad causas ꝛ ꝑ̄ncipia eius: ſꝫ qꝛ talis cognitio satis pōt hr̃i ex his que dicta sunt in. c. de humorib⁹: ideo talē cognitionē hic premittit: solū autē ponit hic cognitionē eius vt est significatio dispōnis corporis humani.

Oportet enim vt vrina que considerat̃ sit prima vrina que in mane colligitur: ꝛ non permaneat longo tēpore ꝛ non sit ex nocte reseruata.

Hic exequit̃ de istis ꝯditiōib⁹: ꝛ qꝛ ꝯtigit variari iudicia vrīe penes tria. ſ. penes qȯ sigt̃: ꝛ hoc est ex ꝑte vrine in se: ꝛ penes illȯ super qȯ sigt̃. ſ. penes mēbra: ꝛ penes illud mediāte quo sigt̃: ꝛ iō ƀꝫ hec tria facit. Quia pͦ ponit cōditiones verificātes iudicia vrīe ratione eius qȯ significat. Scd̄o ratiōe eius super qȯ sigt̃. ibi (Scito etiā ꝙ prima.) Tertio rōne eius mediante quo significat. ibi (Amplius sigñationes.) Prima ꝑs nō bñ pōt diuidi: qꝛ non bene est ordinata: sed dicemus ꝙ pͦ ponit cōditiones attēdēdas ex parte vrine. Scd̄o ponit dr̃iam quādā generalē inter ispissationem vrine ꝛ alioꝝ liquoꝝ vt certius iudiciū detur de vrina: cū hoc etiā quasdā alias ꝯditiones addēdo. ibi (Scias aūt ꝙ vrina quāto plus.) Pͥa in septē sicut septē ponit cōditiones attēdendas ex ꝑte vrine. Qꝛ primo ponit cōditionē sumptā ex parte tēporis collectionis vrīe. Secūdo ponit aliā sumptā ex parte illius cui⁹ vrina dꝫ ꝯsiderari. ibi (Neqꝫ sit ille cuius est.) Tertio ponit aliā sumptā ex parte temporis in quo reseruat̃ vrina. ibi (Et simil'r cuꝫ ipsa.) Quarto ponit aliam sumptā ex parte quātitatis eius. ibi (Et vrina ꝑ̄terea tota.) Quinto ponit aliā sumptā ex ꝑte tēporis in quo colligit̃ vrina. ibi (Et eius qdem dispositio.) Sexto ponit aliā sumptā ex parte vrinalis. ibi (Et nō colligatur.) Septīo ponit aliā sumptā ex ꝑte etatis pueroꝝ. ibi (Amplius vrine pueroꝝ.) Juxta primā ꝑtem est notādum de eo qȯ dicit ꝙ opꝫ vt vrina que cōsiderat̃ sit pͥma que mane colligit̃ nō ꝙ Aui. velit per ƀ excludere quin medic⁹ debeat considerare scd̄am collectionē alio tꝑe q̄ꝫ in mane reseruatam vt in tēpore noctis: nā medico pertinet oēs modos cōsiderare: sed ƀ dicit vt ostendat ex qua vrina sumit̃ certior significatio de dispositione corporis humani: vt ꝫ oñdat cui vrine debeat initi ad certe iudicandū dixit ꝙ dꝫ esse prima que in mane colligit̃. Causa aūt quare vrina pͥma que mane colligit̃ est certius signū q̄ꝫ secūda: est duplex. Prima est: qꝛ cū prima vrina ꝑmiscet̃ magꝭ nā humoralis q̄ꝫ in secūda ꝑꝑ ebullitionē que facta est in somno in digestiōe 2ᵃ: qꝛ est epatis ꝛ venarum: ꝛ qꝛ talis digestionis signū ꝑ̄cipue querimus hr̃e per vrinam: iō ꝛc̃. Alia causa est qꝛ adueniēte 2ᵃ vrina: vt dicit Jsaac calor ad exteriora est magis dispꝰsus q̄ꝫ in pͥma: ꝛ iō nō sic significat de dispositione actionis sicut prima.

Sꝫ statiꝫ tu dices vr̃ ꝙ potius debeat ꝯsiderari scd̄a vrina q̄ꝫ pͣ: qꝛ quāto vrina maiorē morā facit in corꝑe tāto magꝭ recipit actionē caloris ꝛ eius dispōnem: sed vrina scd̄a maiorē moram facit in corꝑe q̄ꝫ pͥma: ergo magꝭ a medico cōsiderāda q̄ꝫ pͥma. Dico ad ƀ cū Aui. ꝙ vrina a qua sumit̃ sigñatio certa dꝫ eē pͣ ꝛ nō 2ᵃ. Et ratio hui⁹ est: qꝛ scd̄a vrina nō pōt eē nisi altero duoꝝ modoꝝ: qꝛ aut est derelictū illȯ qȯ remanet ex supfluitate cibi ꝛ pot⁹ extrīs̄ nouiter sumpti: ſꝫ sit aliqd qȯ remanserit ex supfluitate cibi pͥus ꝛ potus. ſ. ꝙ pͦ sit causata magna quātitas: nō tñ sit tota: ꝛ ꝙ aliqȯ residuū remāserit qȯ postea 2ᵒ expellit̃: tūc pͥa vrīa certi⁹ sigt̃ q̄ꝫ hec scd̄a cū iā humores sint ꝯlati ad mēbra: tūc plus recipit de dispōne caloris q̄ꝫ 2ᵃ: qꝛ in pͣ nōdū calor erat extēsus ad exteriora in 2ᵃ sic. si aūt sit residuū vrine q̄ nō potuit tota sil' expelli: ita ꝙ pͦ expellat̃ vrina noui cibi. ſ. cene externe q̄ꝫ qȯ remāsit ex vrīa prādij externi: tūc pͣ vrīa. ſ. cibi noui est certior sigñatio q̄ꝫ illȯ qȯ remāsit ex cibo antecedēte illū: qꝛ illa 2ᵃ vrina nō sigt̃ sup cognitionē ꝑ̄ncipalis alteratiōis ſꝫ ꝑꝑ lōgiorē morā retētiōis q̄ꝫ ꝯberet recipit aliā alterationē q̄ꝫ ꝯberet si fuissꝫ tota sil' expulsa cū pͣ: iō ꝑuertit iudiciuꝫ sigt̃iōis. Sꝫ tu dices vlteri⁹ quō ē pos'e ꝙ remaneat aliq̄ supfluitas cibi ꝛ pot⁹ ꝛ eēt̃ alia pͥus q̄ posteri⁹ est gñata. Dōm ꝙ in corporib⁹ q̄ nō sūt oīno in dispōne nāli pos'e est vt pͣ ꝑs aquositat̄ expellat ad vias vrīe ꝛ reliquat̃ aliq̄ ꝑs ei⁹ q̄ postea expellit̃ ꝑꝑ supfluitatē cibi ꝛ pot⁹ pͥus assumpti: sic̃ nō ē icōueniēs vt aliqñ remaneat egestio cibi pͥus assumpti ꝛ pͥus expellat̃ egestio cibi nouiter sumpti: vel ꝑꝑ maiorē ei⁹ ꝯbilitatē: qꝛ qȯ retētū fuit ex pͣ erat ꝯ̄sīssū ꝛ duꝝ. Ex qb⁹ appꝫ ꝙ vrina pͣ est certi⁹ signū q̄ꝫ 2ᵃ. Jtē dꝫ eē collecta ꝯ mane: qꝛ illa ē q̄ fit ex digōne facta i illa nocte ex calore agēte in humores: ꝛ nō dꝫ eē reseruata ex nocte: ꝛ ƀ potest 2ʳ itelligi. Uno° qꝛ nō dꝫ eē micta in nocte ꝛ videri de die: qꝛ subito alterat̃ ab aere extrīseco vt ifra dicet̃: vel qꝛ qñ appetit in nocte migere nō dꝫ retinere i vesica supflue: qꝛ alterat̃ ꝛ relinquit̃ a dñio nāe: ꝛ tūc ꝑuertit iudiciū sup dispōnes corꝑis ꝛ vltra q̄ est bona distō.

Neqꝫ sit ille cuius est qui aquā nō bibit ꝛ cibum non comedit. Et non sit qui in cibo aut potu rē tingētē accepit sicut crocū ꝛ cassiāfistulā: qm̄ vrinā tingendo ad citrinitatē ꝛ rubedinē mutant: ꝛ sic̃ olera q̄ tigēdo mutāt ad viriditatē: ꝛ almuri qȯ mutat ad nigredinē ꝛ vinuꝫ qȯ mutat vrinā ƀꝫ suū colorē. Neqꝫ sit qui exteriora sui re tingente infecerit sicut alcāna: qm̄ cū ex ea aliquis tingit̃ fortasse eius vrina ex ea inficitur. Neqꝫ sit qui rē que cū vrina aliqueꝫ humorem expellit assūpsit sicut qȯ cholerā aut flegma expellit. Neqꝫ qui se exercuit motibus corporeis aut operationibus aut dispositionibus que sunt extra cursum nature que vrine colorem mutant sicut ieiuniuꝫ: aut vigilie: aut labor: aut ira: aut timor. Omnia enim hec vrinaꝫ tingūt ƀm citrinitatē aut rubedinem. Et coitus vrinam valde impinguat. Et sicut vomitus ꝛ euacuatio quoniā hec colorem mutāt ꝛ substantiam que in vrina esse debent.

Jn ista parte ponit conditiones sumptas ex parte eius cuius dꝫ vrina cōsiderari ꝛ possꝫ diuidi in. 5. ꝑtes sicut ꝙ. 5. ponit ad hoc cōditiones. Quarum prima sumpta ex parte cibi ꝛ potus. Scd̄a ratione rei tingentis admixte cibo vel potu. ibi (Et non sit qui in cibo.) Tertia rōne rei tingentis exterius approximate. ibi (Neqꝫ sit qui exteriora sui re tingente.) Quarta rōne euacuationis humoꝝ per vias vrine. ibi (Neqꝫ sit qui rē.) Quinta ab exercitio. ibi (Neqꝫ se exercuit.) Sꝫ non est vis legatur tota simul. Sed iuxta pͥmaꝫ partem est aduertēdū ꝓpter illud qȯ dicit. (Neqꝫ sit ille cui⁹) sup. vrina qui aquaꝫ non biberit: notāter dixit aquam eo ꝙ aq̄ erat potus saracenoꝝ: ꝛ qꝛ vinum non bibunt: ꝛ Auic. erat saracen⁹: ideo dixit aquam. Uel dōm aliter ꝙ per aquā intelligit oēꝫ potū. Per hoc autē qȯ dicit. (et cibū nō comederit) potest itelligi vel qꝛ nihil accepit de cibo: vel qꝛ minus accepit de ipso q̄ꝫ deberet. q. d. ꝙ non dꝫ cōsiderari vrina eius qui est in nimia siti vel fame: qꝛ tunc non verificaret̃ iudiciū eo ꝙ diminueret̃ signū sumptū a q̄ꝫtitate vrine ꝛ ēt a qualitate: nā in fame ꝛ siti vehemēti adurit̃ magꝭ cholera: ꝛ ideo magꝭ tingit̃ ꝛ per ꝯñs est magꝭ apta penetrare ꝑ vias vrine: qꝛ vrina colorationē recipit ex permixtione cholere vt pl'im

vt inciter

vt incitet expulsiuā. ℂ Ulterius notādũ ꝙ nõ vult per hoc excludere qn medicus debeat ꝯsiderare vrinaȝ famelici ⁊ siticulosi: qꝛ sicut appet ꝑmo ꝓno. cõmē. ii. medicus dȝ ēt ꝯsiderare signa que ipsi egro sunt occulta vel nota sine eoꝝ īquisitione ab egro: sȝ vult dicē ꝙ nõ dȝ ꝯsiderari talis vrina: ac si eger esset in dispõne nāli.

Dub. 2m ℂ Ulterius notādũ ꝙ aliqs dubitaret de eo ꝙ dicit ꝙ cassiafi. mutat colores vrine ad rubedinē vel citrinitateȝ. hoc nõ vr̄ qꝛ est nigra: ⁊ iõ nõ dȝ mutare colorē vrine ad rubedinē vel citrinitatem. ¶ Preterea dicit ꝙ almuri mutat vrinā ad nigredinē. nõ vr̄ qꝛ est eiusdē coloris cũ cassiafi. sicut ꝗ cassiafi. mutat ipsaȝ ad rubedinē vel citrinitatē ita ⁊ almuri. ¶ Preterea dicit ꝙ vinũ mutat vrinā ꝰm suũ colorē. nõ vr̄: qꝛ videmꝰ ꝙ vinũ rubeũ mingiꝭ citrinũ. ¶ Ad ꝑm dõm ꝙ cassiafi. põt īmutare vrinā 2r. Uno mõ: qꝛ ipa eũat cholerā que cholera adducta ꝑ vias vrine admisceꝭ vrine ⁊ ipsaȝ reddit coloris citrini sicut est choľa: vel põt ꝑmisceri aliq̄ ꝑs cassiefi. cũ cholera qꝛ cassiafi. est nigra ⁊ cholera citrina ex qbꝰ fit rubeuȝ obscurũ: iõ ꝑmixta vrine mutat ipaȝ ad rubedinē: ⁊ istos duos modos tetigit Auicē. ¶ Preterea dicit ꝙ olera mutāt colorem vrine ad viriditatē. Cõtra: qꝛ viriditas fit in vrina a cholera prassina vľ zinaria ei admixta. mõ olera nõ sunt talia: qꝛ olera sũt frida ⁊ chölere ille sunt calide. ¶ Dõm ad ꝉ ꝙ viriditas põt 2r fieri in vrina: aut ꝑꝑ alteratione factā a vehemēti caliditate que gñat cholerā prassinā vel zinariā q̄ postea admisceꝭ ei: ⁊ ꝉ mõ arguis. Alio mõ ꝑ solā admixtionē rei mālis: sic sunt olera ⁊ sic intelligit hic. ¶ Ad aliud dõm ꝙ almuri ꝑmutat magꝭ ad nigredinē q̄ȝ cassiafi. qꝛ est magꝭ nigrũ: ⁊ qꝛ est magꝭ adurēs. ¶ Ad aliud de vino dõm ꝙ illud nõ accidit in oībꝰ corporibꝰ: sȝ solũ in his in qbꝰ fit subita deriuatio potus vinosi ad vias vrine: ⁊ tũc qñ bibunt vinũ rubeũ faciunt vrinā magꝭ rubeā: si citrinũ magꝭ citrinā. ℂ Notādũ ꝙ alcāna est lignũ vel plāta que facit īprimi cito colorē ⁊ est poľis talis tīctura ab extrinseco cũ corpꝰ sit porosuȝ sicut cātarides exterius approximate vlcerāt vesicā: ita ⁊ iste. ¶ Ulterius subdit ꝙ ieiuniuȝ mutat vrinā a colore suo. Dõm ꝙ in ieiunio acuiꝭ calor ⁊ vigilie mutāt ad colorationē īquātũ in vigilijs diffundiꝭ calor ꝑ corpꝰ ⁊ agit in vrinā: īquātũ digestionē debilitat mutat ad discolorationē.

Dub. 3m ℂ Sed tu dices qũo significabo ꝙ coloratio fit ꝓpter vigilias: aut ꝓpter digestionē. Respõdeo qñ vides vrinā mediocris subē ⁊ clare: tũc est colorata ꝓpter digõnē. qñ v̄o est subē tenuis ⁊ obscure seu obumbrate: tũc est talis ꝓpter vigilias. coloraꝭ aũt magꝭ in vigilia q̄ȝ ꝺberet aliqñ ꝓpter motũ factũ in vigilia qui exacuit choleram ⁊ ipsam facit diffundi per venas que vadēs per vias vrine ipsam tingit plus q̄ȝ deberet significationē īpedit. ¶ Et si dicaꝭ vr̄ ꝙ sibi ꝯdicat: qꝛ ibi dicit ꝙ vrine vigilantiũ fiunt albe: hic v̄o dicit ꝙ oīa ꝉ tingũt vrinā ad citrinitatē aut ad rubedinē. Dõm ꝙ in vigilijs aut cibus est in stõcho qui debet digeri: ⁊ tũc īpediret digestionē cũ in vigilijs sit motus caloris ad extra siue exteriora: ⁊ cuȝ indigestio sit causa albedinis in vrina ideo ipsaȝ mutat ad albedinem ꝙ ita loquaꝭ ibi. aut conuertiꝭ calor super aliud qꝺ nõ indiget digestione vt cholera: ⁊ tunc exacuiꝭ ⁊ ei permisceꝭ.

Dub. 4m ℂ Sed tu dices nõ videꝭ ꝙ timor tingat vrinā ad citrinitatē vel ad rubedinē: qꝛ cũ isti colores significent caliditatē: ⁊ ira opponaꝭ timori: ꝗ tũc in ira tingeꝭ ad ꝯtrariũ. s. ad albedinē eiꝰ. ¶ Oppom hic dicit Aui. ꝙ oīa ꝉ que hic numeranꝭ tingunt ⁊c̄. Itē cũ in timore fit frigus qũo põt tingē ad istos colores q significant caliditatē. ¶ Dõm ꝙ timor põt ꝑmutare vrinā ad citrinitatē ⁊ rubedinem: qꝛ 2x est dispõ in timore. aut q̄ȝtũ ad īmutationē calorꝭ inati ad īteriora absolute: ⁊ tũc nõ mutat ad rubedinē ⁊ citrinitatē. Alio mõ inquātũ mutat ad ꝯstrictionē calorꝭ in īteriorībꝰ: ⁊ tũc sequiꝭ aliqñ fe. ⁊ inflāmatio: ⁊ isto mõ mutat sic ira ⁊ sic ītelligit Aui. ꝑ āt mõ arguiꝭ.

ℂ Simil'r cũ ipsa multis ꝑmanserit horis. Quapropter dixerũt qdam ꝙ post sex horas inspiciēda nõ est: qm̄ ipsius significatio debilitaꝭ ⁊ color mutaꝭ ⁊ hypostasis dissoluiꝭ aut mutaꝭ ⁊ fit spissior: q̄ȝuis ego dicaȝ ꝙ nec post horā vnā. Urina ꝑterea tota ītegre colligenda est in vrinali magno ne ex ea aliqd effundaꝭ.

ℂ In ista parte ponit ꝯditionē tertiā que attendiꝭ in vrina ex ꝑte quātitatis vrine. ℂ Iuxta qꝺ est notādũ ꝙ cā quare debet colligi tota est triplex. Prima est: qꝛ vna significatio eiꝰ est sumpta rõne q̄ȝtitatis eius: si ꝗ nõ colligaꝭ tota peruertiꝭ iudiciũ si qd abijciaꝭ. Scđa cā est: qꝛ si aliqd effundiꝭ de vrina effundiꝭ aut de cõtentis in ea: ⁊ qꝛ vna ⁊ precipua significatio sumitur a cõtentis: ideo illa significatio ꝺstrueret: quare ⁊c̄. Tertia cā est: qꝛ qñ est tota simul melius preseruaꝭ ab aere alterante ipsam: ⁊ per ꝯñs pluri tēpore poterit inspici. Quarta est: qꝛ calor vrine diuersificaꝭ ꝰm quātitatē eius: ita vt maior quātitas videaꝭ habere colorē intēsiorem q̄ȝ pauca: ⁊ qꝛ iudiciũ a colore ꝑuerteret: iõ debet tota simul colligi.

ℂ Et eiꝰ qdem dispõ ilico cũ mingiꝭ nõ est ꝯsiderāda neq̄ȝ nisi postq̄ȝ in vrinali residet. Et obseruādum est ne sol eā tāgat neq̄ȝ vētus ne ꝑturbeꝭ ⁊ ne ꝯgeleꝭ donec hypostasis separeꝭ ⁊ sepatio cõpleaꝭ: nõ. n. descendit ilico cũ mingiꝭ neqȝ in vltimo fine maturationis.

ℂ In parte ista Aui. ponit 5am ꝯditionē sumptam ex parte tēporis in quo vrina conspiciꝭ ⁊ ex parte rerũ alterantiũ ipsam simul.

Dubiũ 5m ℂ Sed tu dices nõ videꝭ bene dicere: qꝛ Isaac dicit in libro fe. particula. 2. ꝙ vrina debet videri tribus vicibꝰ. s. quādo mingiꝭ: ⁊ qñ residet: ⁊ post residentiā. ⁊ rõ illius dicti est: qꝛ medicus dȝ videre oēm diuersitatē ꝯtingenteȝ in vrina: ⁊ qꝛ in oībus istis tēporibus ꝯtingit mutatio in vrina ideo debet tũc inspici. ¶ Dõm ꝙ Auicē. nõ ꝯtradicit Isa. dicit idem cũ eo: ita ꝙ nõ vult dicē quin debeat inspici cum mingitur ⁊c̄. sed vult dicere ꝙ ad hoc vt habeas perfectum iudicium de vrina nõ debet solum inspici quando mingiꝭ: sed etiam quando fecit residentiā in vrinali.

ℂ Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina nisi prius fuerit ablutum.

ℂ Hic ponit Aui. ꝯditionē 6am acceptā ex parte instrumēti in quo vrina colligiꝭ. ¶ Causa q̄re vrinale dȝ esse ablutũ ⁊ mũdũ ab vrina ꝑcedente est: qꝛ vrina precedens aliqd impressit in suba vrinalis ꝙ si remaneat corrũpit vrinā īmissam: ⁊ ideo debet ablui.

ℂ Amplius vrine pueroꝝ significatio est parua ⁊ precipue infantiũ ꝓpterea ꝙ lacte nutriunꝭ ⁊ ꝙ nā tingens in eis est quiescens ⁊ summersa: in eoꝝ quoq̄ȝ nā existit ex debilitate ⁊ multa dormitione qꝺ maturitatꝭ significationē pernecat. Et instrumentũ quideȝ colligendi vrinam est corpus peruiũ substantiā habēs nitidam sicut vitrum clarũ: aut crystallus.

ℂ Hic Aui. ponit 7am ꝯditionē q̄ sumiꝭ ab etate pueroꝝ ⁊ īfantiũ: ⁊ cũ ꝉ addit de instrumēto colligēdi vrinā qꝺdā qꝺ dixerat.

Dub. 6m ℂ Sed tu dices ꝙ nõ bene dicit ꝙ in nā pueroꝝ. i. complexione est debilitas que destruit digõnē: qꝛ. H. ponit in. 6. de accidenti ⁊ morbo cap. 3o ꝙ digestiua est fortis in corporibus pueroꝝ. ¶ Itē ꝉ idē vult in cõmē. 14. ꝑe ꝑti. illius afoꝛ. Qui crescũt ⁊c̄. ¶ Itē dicit hāc cām esse ꝑꝑ multā dormitionē. nõ vr̄ ꝙ ꝺbeat ꝺbilitari in somno: qꝛ in somno fit melior digõ q̄ȝ in aliquo tēpore vt habituȝ est sup. ¶ Dico ad hoc ꝙ duplex est debilitas. quedaȝ est absoluta ⁊ talis nõ est in puerꝭ vt tu ꝓbas. alia est respcũ cibi ⁊ talis est in pueris. nā pueri accipiũt multũ de cibo in vna vice ⁊ sepe ꝓpter multaȝ resolutionē que fit in eis cũ sint corpora mollia: ⁊ ꝑꝑ augmētũ ipsoꝝ: ⁊ iõ in eis multe superfluitates aggreganꝭ. Itē somnus multiplicaꝭ in eis plus q̄ȝ deberet ꝰm nām: ideo ille superfluitates nõ euacuanꝭ: sed magis multiplicanꝭ quibus multiplicatis occultaꝭ cholera ⁊ sanguis ab eis: ⁊ cũ hec sint ꝓhibētia tincturā in vrina: ideo vrine eoꝝ paruā habēt significationē. Ex his appet solutio.

ℂ Scias aũt ꝙ vrīa q̄ȝto plus eā tibi approximas tanto spissitudo augmētaꝭ: ⁊ q̄ȝto plus elõgas eā a te augmētaꝭ in ea claritas: ⁊ per hoc differt ab oībꝰ falsitatibꝰ que sunt in ea qbus medici experiunꝭ cũ eis ostendunꝭ. Cũ vrina in vrinali colligiꝭ custodiēda est a mutatione frigoris ⁊ solis ⁊ vēti. Et opȝ vt in lumine aspiciaꝭ: ita ꝙ suꝑ eā nõ cadat radiꝰ solis: īmo ab ipso tegaꝭ ⁊ sic in ea iudiceꝭ ꝺ accidētibꝰ que in ipa apparēt.

ℂ Hic aũt ponit q̄sdā alias additiões addēdo ad intellectũ huiꝰ signi distinctiui īter vrinā ⁊ vinũ vel alios liquores. Et ītelligēdũ est qꝺdā calīm ꝉ nāle simile ei a quo decidiꝭ qꝺ qdē caliduȝ ꝉ digerit vrinā ⁊ ꝯseruat eā ꝯseruatione sibi ꝓpria vt ei poľe est ⁊ separat hypostasim ⁊ alias ꝑtes adinuicē nisi statim a ꝑnº: sed post qꝺdā tēpus vltra qꝺ tēpꝰ calor ille īcitaꝭ ⁊ alteraꝭ a ꝯtinēte ⁊ dissolueꝭ ⁊ ꝑtes grosse cũ subtilibꝰ misceñ. ⁊ fit ēt spissa vel qñq̄ȝ tenuis ꝑꝑ cās oppositas. tũc dico ꝙ qñ vrina appropinquat: tũc videꝭ spissior per mixtionē que fit in partibꝰ grossis cũ subtilibꝰ ꝓpter īperfectā cõmixtionē ⁊ digestionē. qñ aũt elõgaꝭ: tũc ille partes parue nõ bene discernunꝭ: ⁊ ideo a lõge videꝭ esse tota clara: sed in vino nõ sunt ille partes grosse ⁊ diuerse a subtilibꝰ: qꝛ in multo tēpore ꝑcedēte est ꝑfecte digestũ illud hũidũ: ⁊ iõ est omiomerũ ⁊ eiusdē nāe in partibus: ⁊ ideo ꝓpter debilitatē visus qñ a longe inspiciꝭ videtur magis spissum. sic celum videbiꝭ nobis azurum propter

longã diſtãtiã a nobis: ꝓpe võ exiſtẽtibꝫ videt̃ ſolũ diaphanũ.

Dubm 7m ℂ Sed tu dices ego miſceo ꝑtes aliqͣs puluieris vel alterius rei cũ vino ⁊ ſic apparebit de ꝓpe iſpiciẽtibꝫ ſpiſſuȝ ſicut vrina. Dico ꝙ hoc eſt nihil: qꝛ ille ꝑtes ſpiſſe ſtati ↄſcẽdẽt: qꝛ nõ hñt calorẽ ꝑmiſcentẽ illas ꝑtes cuȝ ſubtilibꝫ: ſed vrina ſic: ⁊ iõ paulatine adunat̃ hypoſtaſis. ℂ Uerũtamẽ ẽ alius modus diſcernẽdi vrinã ab alijs liquoꝛibus qui modus eſt groſſioꝛ ⁊ rudioꝛ ſed ꝑfectioꝛ. Et vt fiat caute ponãt naſuȝ ſuꝑ vrinale ⁊ fingãt velle vidẽ aliqd in vrina: ⁊ tũc vapoꝛ putridus aſcẽdet ad naſuȝ: vl' apponẽdo manus ſuꝑ vrinale qñ ipȝ accipit: ⁊ poſtea cũ alia manu accipiat vrinale in fundo ⁊ manũ cũ q̃ accipit ponat ad nares q̃ſi velit tergere naſuȝ aliquãtulũ: ⁊ tunc ꝑcipiet fetoꝛẽ vrine. Et ſcias ꝙ hec eſt cautela qñ in vrina nõ apparet hypoſtaſis: qꝛ ſi apparet ſtatim cognoſceret̃ cum hoc dicet̃ perfectius in hoc capitulo quodam diſtincto inferius. ℂ Notandũ ꝙ cã q̃re opȝ vrinã cauere a radijs ſolis eſt duplex. vna eſt: qꝛ pꝛopter ſuam caliditatẽ hȝ eius ſubam alterare. ſecunda cã eſt: qꝛ peruertit iudiciũ in coloꝛe eius: ⁊ ideo opȝ poni manus poſt vrinale ne eius coloꝛ videat̃ aliter q̃ȝ ſit.

ℂ Scito etiã ꝙ pꝛima ſignificatio quã vrina hȝ eſt de diſpõne epatis ⁊ viaruȝ aquoſitatis ⁊ ſuper diſpões venarũ ⁊ eis mediantibꝫ alias demõſtrat egritudines. Firmioꝛ tamẽ eiꝰ ſignificatio eſt illa que de epate exiſtit ⁊ ꝓpꝛie de diſpõne gibboſitatis ipſius.

ℂ In ꝑte iſta ponit ↄditões ſumptas ab eo ſuꝑ qͦ vrĩa ſigt̃. ℂ Notãdũ ꝙ cã q̃re vrĩa p̃ ⁊ p̃ncipal'r ſigt̃ ſuꝑ diſpõnẽ epatꝭ ⁊ venarũ ⁊ viaꝝ vrine eſt: qꝛ ſuꝑ illa ſigt̃ p̃ncipal'r a qbꝫ recipit ĩpꝛeſſionẽ ꝓpꝛiã foꝛmã ⁊ accidẽtia ↄñtia ipſaȝ: ſȝ vrina eſt hmõi: iõ ⁊c̃. Mã. eſt nõ: qꝛ ꝓpꝛiꝰ effectꝰ ſigt̃ ſuꝑ ꝓpꝛiã cãm. Mi. declarata eſt ſuꝑ: ſed ſuꝑ diſpões alioꝝ mẽbꝛoꝝ ſigt̃ per cõparationeȝ ⁊ vicinitatẽ ad ea: ⁊ iõ dicebat Jſaac ꝙ vrina bona in febꝛibus ĩterpolatis nõ eſt multũ laudabilis: ſȝ qñ ẽ mala in eis ẽ peſſimũ ſignũ: qꝛ ſigt̃ ꝙ tanta malitia eſt extra venas ꝙ nocumẽtũ redũdat ſuꝑ totũ coꝛpus. ℂ Notãdũ ẽt ꝙ ſuper partẽ gibboſaȝ epatꝭ magꝭ hȝ ſignificare: qꝛ epar eſt p̃ncipalius mẽbꝛũ in gñõne vrine cũ in eo ſit virtꝰ digeſtiua maſſe humoꝛis a qua ſeparat̃ aquoſitas vrinalis: ⁊ qꝛ ꝑs gibboſa eſt p̃ncipalioꝛ ꝑs epatꝭ ⁊ a qua ĩmediate ſeparat̃ aquoſitas que poſtea tẽdit ad renes: iõ de p̃mo ad vltimũ p̃ncipalius ſignãt vrina ſuꝑ gibboſitatẽ epatis q̃ȝ ſuꝑ aliqͦ aliud membꝛũ.

ℂ Amplius ſignãtiones que ex vrinis habent̃ ex ſeptẽ ſunt accepte gñibus: gñe coloꝛis ⁊ gñe ſubſtãtie ⁊ gñe claritatis ⁊ turbulẽtie ⁊ gñe hypoſtaſis ⁊ gñe quãtitatis in paucitate ⁊ multitudine ⁊ genere odoꝛis ⁊ genere ſpume. Sunt võ qdã qui inter hec genera ponũt genus tactus ⁊ genus ſapoꝛis: ſed nos pꝛoijcimus.

ℂ Hic ponit ↄditiones ſumptas ab eis qbꝫ mediantibꝫ vrina ſigt̃. Pꝛimo enumerat ea per que vrina ſigt̃. Scõ declarat ea. ibi (Cũ dicimus.) Tertio ponit dĩam ĩter qdã eoꝝ que videbant̃ eẽ eadẽ ⁊ per ↄñs hẽre eadẽ ſigtionẽ. ibi (Inter hoc aũt genus.) ℂ Iuxta quã partẽ notãdũ ꝙ diſtinctio iſtoꝝ generũ põt hẽri per hũc moduȝ: qꝛ vrina aut ↄſiderat̃ rõne ſui aut rõne alterius. ſi p̃ mõ h̃ eſt tripl'r. aut rõne ſube ⁊ ſic eſt. 2. genus. vel rõne q̃ȝtitatꝭ: ⁊ ſic eſt. 5. genus. aut rõne q̃litatꝭ: ⁊ h̃ eſt 2r: qꝛ aut rõne q̃litatis odoꝛabilis ⁊ ſic eſt. 6. genus. aut rõne q̃litatis viſibilis: ⁊ hoc eſt 2r: aut rõne q̃litatis ĩpꝛopꝛie ⁊ ſic eſt. 3. genus ſumptũ a claritate ⁊ turbulẽtia. aut rõne q̃litatis viſibilis: ⁊ ſic eſt p̃mũ genus ſumptuȝ a coloꝛe. ſi aũt vrina ↄſideret̃ rõne alterius. ſ. rõne ↄtenti in ſuꝑficie ⁊ ſic eſt 7. genus a ſpuma: vel ↄtenti in ꝓfundo ⁊ ſic eſt. 8. genus ab hypoſtaſi: ⁊ qꝛ nõ ſunt plura in vrina: ideo ſunt tm̃. 8.

Dubm 8m ℂ Cõtra: qꝛ magiſtri ſalernitani addũt genus ſumptũ a circulo. Dicendũ ꝙ ſigna ſumpta a circulo aut reducunt̃ ad ſigtionẽ ſumptã a ſpuma vel reducunt̃ ad ſigtionẽ ſumptã a ſba vt ĩfra patebit.

ℂ Cũq; dicimus genus coloꝛis intelligimus illud qͦ viſus in ea ſentit ex coloꝛibꝰ. ſ. albedinẽ aut nigredinẽ: aut que ĩter eas exiſtũt. Et cũ ſube genus dicimus ĩtelligimus diſpoſitionẽ ipſius in groſſitudine aut tenuitate. Et cũ dicimꝰ genus claritatis ⁊ turbulẽtie intelligimus ꝙ penetratio viſus in ea eſt facilis aut nõ eſt.

ℂ In parte iſta declarat iſta genera per que vrina ſignificat ⁊ eſt planum quod dicit.

ℂ Inter hoc aũt genus ⁊ genus ſube exiſtit differẽtia: qm̃ plerũq; eſt ſuba groſſa ⁊ clara ſicut albumẽ oui ⁊ gluten piſciũ liquatũ ⁊ vitrũ liquatũ ⁊ oleuȝ ⁊ plerũq; eſt res ſubtilis ſube turbida ſicut aqua turbida que eſt magis tenuis q̃ȝ albumen oui. Turbulentie aũt cã eſt ꝑmixtio partiũ coloꝛes habẽtiũ extraneos fuſcos: aut alijs coloꝛibꝰ infectos qui ab ĩſpiciẽte ſenſu nõ ſunt ꝑcepti ⁊ ꝓhibẽt peruietatẽ ⁊ nõ per ſe ꝑcipiunt̃. Inter eã võ ⁊ hypoſtaſiȝ exiſtit differẽtia: qm̃ viſus plerũq; cognoſcit hypoſtaſim. Et inter ipſam ⁊ coloꝛeȝ exiſtit differentia quoniam coloꝛ per totã humoꝛis ſubſtantiam pꝛocedit cũ maioꝛi permixtione.

ℂ In parte iſta ponit dĩaȝ ĩter qdã iſtoꝝ generũ que videbant̃ eẽ eadẽ: ⁊ per ↄñs hẽre eandẽ rõnẽ ponẽdo dĩam inter genus claritatis ⁊ turbulẽtie ⁊ genus ſube: qꝛ potuiſſet aliquis dubitare vtrũ aliqd poſſit eſſe groſſum in ſuba ⁊ clarũ: ⁊ vtruȝ aliquid poſſit eſſe ſubtile in ſuba ⁊ turbidũ. Et dicit ꝙ ſic: ex quo relinquit̃ ꝙ nõ eſt idẽ clarũ ⁊ ſubtile ⁊ turbiduȝ ⁊ groſſum. Et põt diuidi in. 3. Quia p̃ cõparat genus claritatis ⁊ turbulentie ad genus ſube. Et 2° ponit cãs turbulẽtie. Et 3° cõparat ad genus hypoſtaſis ponẽdo dĩam inter genus claritatis ⁊ turbulentie ex vna parte ⁊ hypoſtaſis ex alia. ℂ Iuxta p̃mã partẽ eſt notãdũ ꝙ eſt dĩa ĩter vrinã groſſam ⁊ ſpiſſam ſiue turbidã. groſſa nãq; dicit̃ rõne ſue ſubſtãtie in ſe. ſ. illa que hȝ partes bene permixtas adinuicẽ ſicut dicimus ꝙ vna aqua eſt magis groſſa q̃ȝ alia ⁊ maioꝛis põderis ⁊ dato ꝙ ſit eque clara ⁊ perſpicua: ſed ſpiſſa dicit̃ vel turbida in relatione ad partes paruas male cõmixtas: ſicut cũ dicit̃ aqua turbida illa que hȝ admixtionẽ partiũ terrearũ male cõmixtarũ ꝓpter qͦ ↄtingit ꝙ ex defectu calidi nãlis partes aquee ſtant ſurſum ⁊ terree deoꝛſum. ⁊ ſimiliter contingit aliquãdo in vrina cuȝ ipſa ſit aquoſitas quedam quia cum ipſa miſcentur partes parue humoꝝ male cõmixte: ⁊ ideo ſit turbida ⁊c̃.

ℂ De ſignificationibus coloꝛis vrine. Cap. 2m.

Ex coloꝛibꝰ vrine ſunt gradus citrinitatis ſic̃ palearis: deinde citrinus poſt flauus deinde ruffus poſtea citrangularis poſtea igneus q tincture croci aſſimilat̃: ⁊ ipſe quidem eſt vehemẽter citrinus: poſtea croceus qui ſimilat̃ capillis zafarani: ⁊ iſte quidẽ eſt quẽ vocãt rubeũ clarũ.

ℂ Poſtq̃ȝ Aui. determinauit de quibuſdã pꝛincipijs neceſſarijs. ſ. de ↄditionibus ſumptis ex parte eius qͦ ſignificat vrina ⁊ ſuper qͦ ſignãt ⁊ mediãte quo ſignãt: h̃ exequit̃ de ↄditionibꝰ ſumptis ab exeũte qͦ eſt vrina. Et p̃ facit qͦ dcm̃ eſt. Scõ ꝓpter certioꝛem declarationẽ de ſignificationibꝰ vrine docet diſtinguere ĩter vrinã hominũ ⁊ alioꝝ aĩaliũ ⁊ oĩum alioꝝ liquoꝝ. ibi (Plerũq; cõfert medico.) Pꝛima in duas. Pꝛimo docet ſignãre ſuꝑ vrinã rõne oĩum eoꝝ que in vrina ↄſpiciunt̃. Scõ oſtendit diuerſitatem vrinarũ rõne rerũ naturaliũ ⁊ eis annexarũ. ibi (Infantiũ vrine.) Pꝛima in duas. Quia pꝛimo determinat de ſignificationibꝰ vrine. Scõ qꝛ ipſarũ vrinarũ quedã eſt naturalis ⁊ quedam nõ: gratia huius docet diſtinguẽ ĩter naturalẽ ⁊ nõ naturaleȝ vrinã. ibi (Hec eſt mediocris ſube ⁊c̃.) Pꝛima in tot partes diuidit̃ per quot gñã docet ſignificare ab vrina. nã ſignificationes ſumpte ab vrina ſumunt̃ a. 7. generibꝰ ſupꝛa enumeratꝭ quoꝝ ſufficiẽtia p̃us patuit. Pꝛimo ergo docet ſignificare per coloꝛẽ. Scõ per ſubam ⁊ claritatẽ ⁊ turbulentiã ſimul. ibi (Suba vrine aut eſt tenuis.) Tertio per odoꝛẽ. ibi (Dixerũt qdã.) Quarto per ſpumã. ibi (Spuma accidit.) Quinto per hypoſtaſim. ibi (In p̃mis dicemus.) Sexto per eius q̃ȝtitatẽ. ibi (Urine que pauce.) In p̃ma in qua docet ſignãre per coloꝛẽ vrine duo facit. nã coloꝝ qdã ſunt ſimplices ⁊ quidam cõpoſiti. ideo duo facit. Quia p̃mo determinat de ſignificationibus ſumptis a coloꝛibꝰ ſimplicibꝰ. Scõ a cõpoſitis. ibi (Amplius coloꝛum vrine quidã ſunt augmentati.) Pꝛima in duas: qꝛ coloꝛũ ſimpliciũ quidam ſunt medij ⁊ quidã extremi: ideo p̃mo deter. de ſignificationibꝰ vrine ſumptis a coloꝛibꝰ medijs ſicut eſt rubeũ ⁊ citrinũ ⁊c̃. Scõ ab extremis ſicut eſt coloꝛ albꝰ ⁊ niger. ibi (Gradũ aũt coloꝛis nigri.) Pꝛima in duas. Quia p̃mo determinat de coloꝛibꝰ ſumptis a coloꝛe citrino ⁊ rubeo. Scõ de ſignificationibus ſumptis a coloꝛe viridi. ibi (Poſt võ ſunt g̃dus citrinitatis.) Pꝛima in duas. Quia p̃mo docet ſignificare per coloꝛẽ citrinuȝ ⁊ rubeũ abſolute in generali. Scõ facit h̃ vt cõparant̃ determinatis accidẽtibꝰ ⁊ determinatis diſpoſitionibꝰ. ibi (Et coloꝛ qdẽ vrine.) Pꝛima in duas. Quia p̃mo docet ſignificare per vnũquemq;

istoꝝ coloꝝ per se. Scđo facit cõparãdo eos adiuicẽ penes dominiũ humoris quẽ sigñant. ibi (Et in oib' in qbus est color.) Prima in duas. Quia p̊ docet sigñare p colorẽ citrinũ. Scđo per rubeuz. ibi (Oẽs qui sunt ꝛc.) ¶ Juxta p̊ᵃᵐ partẽ notandũ ꝙ ista nomina coloꝝ vrine sunt ĩposita ad similitudinẽ coloꝝ rerũ exterioꝝ: ꝛ iõ ꝯtingit ꝙ auctores medicine in eis diuersificant: ita ꝙ vnus iudicat eũdẽ colorẽ al'r ꝙ̃ alius ƀm ꝙ mag̃ videt ei ꝙ assimilet illi colori rei exterioris: tñ gñal'r h̊ est veꝝ: qꝛ ille melius iudicat de istis colorib' qui verius ꝛ melius eos assimilat colorib' rerũ exterioꝝ. oẽs ḡ iste dr̃ie coloꝝ vrine sumunt ad similitudinẽ coloꝝ a qb' nominant: ita ꝙ color palear̃ dr̃ in vrina ad similitudinẽ coloris palee: qꝛ est q̃si alb' habẽs parũ tincture. ꝛ citrinus v̊o similat colori citri ꝛ hꝫ aliquãtuluꝫ plus de tinctura ꝙ̃ palearis. flauus qui hꝫ adhuc plus de tĩctura ꝙ̃ citrinus ꝛ dr̃ color castagnaceus ꝛ est color medius ĩter citrinũ ꝛ ruffum. ruffus v̊o similat colori auri ꝛ hꝫ plus de tinctura ꝙ̃ flauus. citrangularis v̊o similat colori citrãguli q est fruct' qdã. color aũt igneus similat tincture croci qñ aqua tingit ex croco ꝛ hꝫ plus de tĩctura ꝙ̃ citrãgularis. vltimo aũt ponit croceus qui assimilat capillis ȝafarani ꝛ iste plus hꝫ de colore ꝙ̃ aliqs. ꝛ videte iste croceus differt ab igneo: qꝛ dr̃ igneus color q assimilat colori croci qui est distẽperatus in aq̃: croceus v̊o dr̃ q hꝫ plus de rubedine sicut est ipsa s̃ba croci: ꝛ iõ dr̃ qđ est iste color quẽ medici vocãt rubeũ clarũ. ¶ Scđo notandũ ꝙ color citrinus põt 2ʳ accipi. Uno mõ large ꝛ hoc mõ extẽdit se ad oẽs istos gradus noiatos ꝛ sic intelligit cũ dicit ex colorib' vrine est ḡdus citrinitatis. Alio mõ specialiter ꝛ stricte: ꝛ hoc mõ accipit ꝓ vno ḡdu citrinitatis cũ dicit: deinde citrinus: sed vocauit oẽs istos gradus citrinitatis vt ostendat ꝙ omnes habent vnaꝫ significationẽ cõmunem. differunt aũt solum ƀm magis ꝛ minus.

Dub[m] p[m] ¶ Tertio notãdũ ꝙ diceret aliqs ipse vltimo ponit colorẽ croceũ qui assimilat colori ȝafarani: ꝛ dicit postea ꝙ vocat rubeus clar': ḡ dꝫ numerari inter gradus rubedinis ꝛ nõ citrinitatis: qꝛ regula est: qꝛ qñ aliq̃ nomina veniũt ad cõpositionẽ alterius tũc illud qđ ꝑponit dominat in illo vt appet in caplõ de a̅patibus. cũ ḡ vocet iste color rubeus clarus: ḡ dominat rubedo in ea: ḡ ꝛc. Dđꝫ ꝙ iste vltimus gradus citrinitatis qui vocat rubeus clarus aliquid attinet rubeo ꝛ aliquid citrino: sed qꝛ est cõmunicãs cũ colorib' citrinis predictis: ideo potius numerat ipsum inter citrinos ꝙ̃ ĩter rubeos vt sufficienter eoꝝ traderet cognitionem.

¶ Omnes autem qui sunt post citrinuꝫ caliditatem significãt: ꝫ tamẽ ƀm suos diuersificant gradus. Et est qdem cũ accidũt ꝓpter vehemẽtiã motus: ꝛ ꝑꝑ dolores: ꝛ ꝓpter famẽ: ꝛ ꝓpter aque abstinentiam.

¶ In ista parte docet significare per istos modos coloꝝ. ¶ Notãdũ ꝙ ex modo loquendi insinuat ꝙ oẽs colores qui precedunt citrinum significant frigiditatẽ excedentẽ: ꝛ oẽs qui sunt post citrinuꝫ significant distẽperamentũ in caliditate: ꝛ ipse color citrinus qui est medius inter eos significat temperamentum.

Dub[m] 2[m] ¶ Sed tu dices: nõ vr̃ ꝙ oẽs qui sunt post citrinũ sigñent caliditatẽ: qꝛ ille color nõ sigt̃ caliditatẽ qui est nãlis ipsi vrine: ꝫ aliqs color qui est post citrinũ est hmõi: ḡ ꝛc. Ma. pꝫ: qꝛ vrina nãlis est tẽperata. nã oẽ nãle est tẽperatũ vt dr̃ p̊ de accidẽti ꝛ morbo p̊ cap̃. Mi. apparet per Gal'. p̊ de crisi ca. 12. vbi dicit ꝙ nãlis color vrie est medius ĩter rubeũ clarũ ꝛ citrinũ tinctũ: sed hic post citrinum vt pꝫ: ḡ ꝛc. Dđm ꝙ oĩs color qui est in vrina ante citrinũ significat excessum frigiditatis ꝛ post citrinũ sigñat excessum caliditatis et ipse citrinus tẽperamentũ. nã oẽs colores qui sunt post citrinum aut cãnt ex multiplicatione cholere rubee in q̃to: aut ꝑꝑ intẽsionem eius in q̃li: ꝛ cũ cholera qũocũꝗ multiplicet in corpore significet excessum caliditatis: iõ ꝛc. sed color alb' aut fit ex multiplicatione flegmatis: aut ex ꝑmixtione cholere ꝛ san. ꝛ sic sigt̃ frigiditatẽ: sed color citrinus est nãlis ꝛ eq̃lis vt pꝫ per Gal'. exꝑsse in. 2. ꝓno. cõmẽ. 26. ꝛ. 30. ¶ Sed nõ ꝙ q̃q̃ color nãlis vrine debeat eẽ citrinus similis colori citri qñ est bene maturũ tñ hꝫ latitudinẽ et intensionẽ: eo ꝙ color nãlis vrine cãtur ex permixtione seri san. cũ cholera rubea admixtis cũ vrina: ꝛ qꝛ talis color tẽdit ad intẽsionẽ citrinitatis: ideo voluit dicere Gal'. in p̊ de crisi cap̃. 12. ꝙ est citrinus intensus nãlis color vrine: sed Aui. loquit hic large vt hꝫ in se latitudinẽ intensionis ꝛ remissionis. ¶ Ulterius notandũ ꝙ per hoc qđ dicit (sed tñ ƀm suos) ĩnuit diuersitatẽ in colorib' qui sunt p̃ter citrinũ: qꝛ dato ꝙ oẽs significẽt caliditatẽ tñ hoc est diuersimode: qꝛ q̃to mag̃ accedũt in colore versus tincturã tãto significãt maiorẽ caliditatẽ p̃ter vltimũ. naꝫ p̃ter citrinũ flauus significat maiorẽ caliditatẽ: p̃terea ruffus maioreꝫ: postea croceus qui similat capillis ȝafarani qui dicit croceus. vltimo aũt igneus: ita ꝙ igneus sigt̃ maiorẽ caliditateꝫ ꝙ̃ croceus: cuius ratio est: qꝛ igneus sigt̃ cholerã rubeã purã abũdare in corpore: color v̊o croceus sigt̃ mixtionẽ cholere cũ san. mõ ma. caliditas est in cholera rubea pura ꝙ̃ qñ ipsa san. admiscet: q̃re ꝛc. ¶ Ultimo aũt Aui. docet euitare errorẽ cũ dicit (Et est qdẽ.) qꝛ ꝯtigit cholerã ĩflãmari ex vehemẽti motu ꝛ ex vehemẽti dolore: ꝛ ꝑꝑ famẽ ꝛ sitiꝫ. vt ḡ nõ decipiat medic' cũ tĩctura vrine notificat oĩa hec ĩmutare ipam.

¶ Post istos v̊o gradus p̃dictos existũt gradus rubedinis sicut rubeus roseus ꝛ rube' obscur' ꝛ rube' puluerulẽtus. Et oẽs qdẽ sanguinis dñiuꝫ sigñant.

¶ Hic determinat Aui. de significationibus sumptis a colore rub. ¶ Juxta qđ est notãdum ꝙ isti gradus rubedinis dicunt isto mõ esse preter gradus citrinitatis: ꝛ ideo debetis imaginari duos colores extremos in vrina: quoꝝ vnus sit valde remissus in tinctura vt albus. alter v̊o sit valde intensus in tinctura vt niger: ꝛ oẽs alij colores sint medij. mõ in recessu ab albo tendẽdo versus nigrum rubeus color est maioris tincture ꝙ̃ citrinus: ꝛ isto modo loquit Auicẽ. ꝙ gradus rubedinis sunt p̃ter gradus citrinitat̃. ¶ Secũdo notandũ ꝙ sicut superius omnes gradus citrinitatis vocauit citrinos: ita oẽs istos cõmuniter vocat rubeos: ꝛ sicut erat quidã specialis gradus citrinitatis: ita ꝙ citrinus dicebat equiuoce de illis duob': ita hoc nomẽ rubeus significat duo. s. hoc nomẽ rubedineꝫ generalẽ ꝛ specialẽ qui dicit rubeus absolute sicut est color scarleti. roseus dicit ad similitudineꝫ coloris rose rubee. ꝛ differt roseus a rubeo absolute: qꝛ color rubeus est color san. puri. color v̊o roseus est color sang. cũ quadã purpureitate vel liuiditate: sed puluerulentus est color sang. habentis corruptioneꝫ. Et subdit ꝙ omnes isti colores significant dominiũ sang. tamẽ supple est hec differentia: qꝛ color rubeus absolute significat dominiuꝫ sang. arterialis. color roseus significat dominiũ sang. venalis. rubeus puluerulentus significat corruptionem ad modũ sang. qui facit moram in parasïde aliqua quando quis flobothomatur.

¶ Et in omnib' in qbus est color ȝafarano attinẽs est significatio dominij cholere rubee. Et in oib' qui puluerulento attinẽt est significatio dominij sanguinis.

¶ Hic docet significare per istos colores comparando eos ad dominium humorum.

¶ Sed tu dices ipẽ dicit ꝙ color rubeus obscurus significat dominiũ sang. cũ cholera rubea sit calidior sang. ideo color rubeus clarus significat maiorem caliditatẽ ꝙ̃ rubeus obscurus. ꝛ in hoc videt inuere ꝙ cholera calidior sit san. h̊ aũt ꝯtrariũ dixit supra capitulo de cõplexionib'. ⁋ Dđm ꝙ aliquid dicitur calidius altero dupliciter. Uno mõ cũ caliditate ĩnaturali ꝛ absolute. Alio mõ cũ caliditate naturali ꝛ actuali. mõ cholera est calidior sang. p̃ma caliditate: qꝛ vlcerat ꝛ corrodit: ꝛ hoc modo loquit hic Auic. 2º mõ sang. est calidior ꝛ hoc modo loquebat supra. Dubiũ 3[m]

¶ Et igneus qdẽ magis sigñat calorẽ ꝙ̃ rubeus ꝛ puluerulentus: sicut cholera in se calidior est ꝙ̃ sanguis.

¶ Hic cõparat colorẽ igneũ ad colorẽ rubeũ puluerulentum.

¶ Et color quideꝫ vrine in egritudinibus acutis incendentibus trahit ad colorem ȝafarani ꝛ igneitatem. Oꝫ si ibi fuerit tenuitas aliquam maturationis significat dispositioneꝫ ꝛ ꝙ iam incepit ꝛ si nõ appareat in substantia. Si aũt citrinitas fortior fiat ꝛ vsq̃ ad igneitatis perueniat terminũ ꝛ ad fineꝫ in ea significat ꝙ calor incessanter processit ꝛ iste quidem est finis citrinitatis. Oꝫ si in ipso claritas augmentetur calor iam ƀm diminutionem incedit.

¶ Hic docet determinare p p̃dictos colores vt determinant ꝛ ꝯ̃hunt ad determinatas egritudines ꝛ determinata accidentia. Et duo facit. Quia p̊ docet significare sup ꝺ̃terminatas egritudines. Scđo sup determinata accidẽtia. ibi (In icteritia v̊o.) Prima in duas. Quia p̊ docet significare sup egritudines cholericas. Scđo super sanguineas. ibi (Et est p̃terea cũ in egritudinibus.)

Dub[m] 4[m] ¶ Sed tu dices ipse male dicit: qꝛ si fuerit ibi tenuitas sigt̃ aliquaꝫ dispõnẽ digõnis. Cõtra: qꝛ feb. iste vt pl'm fiunt ex mã cal'a subtili sicut est cholerica. nũc aũt digõ mãe subtilis est ĩgrossatio sicut digestio mãe grosse est subtiliatio. cũ ḡ in talib' ꝓcedit v̓sus statuꝫ talis mã dꝫ ire ĩgrossando: ꝫ tñ hec vadit subtiliãdo: ḡ talis vrina sigñat dispõnẽ cruditatis ꝛ nõ digõnis. ⁋ Preterea ipẽ dicit ꝙ iaꝫ apparet digõ: ꝛ q̃uis nõ appareat in s̃ba vrine sed solũ in colore: sed ꝯtra; qꝛ sicut docet infra prius exhibet vrine s̃ba ꝙ̃ color: qꝛ

.R°. ad pᵐ

color fundaꝫ in sb̃a: ĝ digõ semꝑ icipit ĩ sb̃a ꝑus q̃ in colore. ¶ Ad pᵐ dõm q maturatio ꝛ digõ accipiꝫ zʳ. Uno mõ ꝓprie ꝓut digõ est actio caloris nãlis in mãm humoralẽ ipsaꝫ ꝯuertẽdo ad sb̃am mediã ꝛ faciẽdo ipsaꝫ obediẽtẽ nãe vt facile expellaꝫ sicut sup̃flui tas vel vt ꝯuertaꝫ in sb̃aꝫ mẽbri si est laudabilis. Alio mõ põt acci pi ꝑ oĩ alteratõe large q̃ ẽ aliq̃ mõ nãlis. Nõ Aui. hic accipit maturationẽ large ꝛ tu arguis ꝓprie: ꝛ nõ intelligit hic q sit tenuitas in sb̃a: sed ĩtelligit ꝑ tenuitatẽ remissionẽ tinctiuã hui⁹ vrine: qui vult ꝑ h̃ dicẽ q si remittiꝫ ille color sĩgt diminutionẽ calorꝭ exñei ꝛ ĩcipit redire ad nãlitatẽ. Et ꝑꝑ h̃ ẽt appet ad. z. qꝛ vult ꝑ h̃ ostendere q̃lis est hec digõ: qꝛ nõ est digõ ꝓpria q̃ debeꝫ sb̃e vrine: sꝫ qꝛ color exñe⁹ sĩgt q digõ ĩcipiat in sb̃a q̃uis nõ appeat in ea ĩde nõ accipiꝫ in ea maturatio ꝓprie: qꝛ talis digõ bñ ĩcipit ꝑus in sb̃a q̃ in colore vt declarabiꝫ ĩfra in caplõ de sb̃a vrine: sꝫ sicut dcm̃ est. ¶ Subdit vlteri⁹ q si citrinitas fiat fortior ita q ꝑueniat ad finẽ igneitatꝭ sĩgt augmẽtũ calorꝭ: ꝛ rõ hui⁹ est: qꝛ q̃to addiꝫ mag̃ intẽsio in calore tãto mag̃ sĩgt augmẽtũ caloris vel caliditatis.

Dubiũ 5ᵐ

¶ Sꝫ tu dices ip̃e dicit q color est citrinus ꝛ finis citrinitatꝭ. nõ vꝫ qꝛ color croceus q̃ assimilaꝫ colori capilloꝝ ʒafarani addit adhuc in tinctura sup colorẽ igneũ: ĝ color croceus est vltimior finis citrinitatis q̃ igneus. ¶ Dõm q Auicen. nõ vult hic dicere q color igneus sit vltimus citrinus citrinitatis q̃tũ ad additionẽ in colore: qꝛ color ʒafarani vt arguis bene hꝫ plus de tĩctura: sed vult dicere q color igneus mag̃ significet excessum caliditatis q̃ in alijs gradibus citrinitatis: ꝛ hoc est verum: quare non valet.

¶ Et est preterea cũ in egritudinib⁹ acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingiꝫ apertione vene ibi existente ꝛ significat repletionẽ superfluã: que si paulatiꝫ mingendo emittiꝫ ꝛ est cum odore malo est significatio timoris ꝛ timeꝫ ex ea ne sanguis ad loca suffocantia fusus deriueꝫ. Et peior quideꝫ ea est cũ est subtilis in colore sui ꝛ dispositione. Cũ auteꝫ ex ea multũ mingitur est cũ est significatio bona in febrib⁹ acutis ꝛ cõmixtis: quoniam est cũ est significatio crisis ꝛ sanitatis nisi in principio subito attenueꝫ anteq̃ sit hora crisis: quoniam tunc erit recidiuationis significatio. Et similiter si tenuitas post crisim ordinata nõ fuerit.

¶ In ꝑte ista Aui. ponit sĩgñationes coloris rubei. Et p̊ ponit sĩgta gñalia. Scd̃o specialia. ibi (Quia si paulatim mingendo.)

¶ In icteritia v̊o cũ vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinẽ trahat ꝛ pãnum talr̃ tingat ne remoueri possit. Et q̃to plus fuerit erit sanius: qm̃ cũ vrĩa in ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis icteritia in sua dispõne manẽte: timeꝫ ex ea hydropisis.

¶ In ista parte docet significare per vrinam rubeam super quoddam accidens determinatum. s. super icteritia.

¶ Fames quoq̃ est ex eis que vrinam vehemẽter tingunt ꝛ ipsam valde acuunt.

¶ In ꝑte ista docet remouẽ errorẽ qui posset ꝯtigere in tali vrina.

¶ Post v̊o sunt gradus viriditatis sicut vrina cui⁹ color colori phisticoꝝ attinet: deinde cui⁹ color est similis colori eruginis eris: postea illius cuius est color similis colori ireos: deĩde cuius color similatur indico: postea que similis est succo porri.

¶ Prius Aui. determi. de sĩgtionib⁹ vrinarũ sumptꝭ a colore citrino ꝛ a colore rubeo: hic determi. de sĩgtionib⁹ vrine sumptꝭ a colore viridi ꝛ duo facit. Quia p̊ distĩguit colores virides in g̃dus. Secũdo docet sĩgre per eos. ibi (Phisticalis v̊o.) ¶ Juxta pᵃᵐ partẽ notãdũ q sicut superius accipiebaꝫ cũ latitudine color citrinus ꝛ color rubeus: ꝛ ita h̃ viridis adeo q ẽt extendiꝫ ad colores q̃ sunt q̃si liuidi. ¶ Scd̃o notãdũ q sicut nomina p̃dictoꝝ coloꝝ accipiebanꝫ ad silr̃itudinẽ aliarũ rerũ coloꝝ ita ꝛ ista. nã phisticalis color est silr̃is colori phisticoꝝ. naꝫ phistica sũt g̃na ĩ quoꝝ medullis qñ franguntꝫ appet viriditas nõ pura: sed cũ q̃dã liuiditate. silr̃ color similis colori eris eruginis. i. similis viridi ramo. silr̃ ireos color ẽ similis colori lilij celestis vel colori eiusdẽ alicui⁹ celestis viridis cũ quadaꝫ obscuritate. de alijs est notũ. ¶ Tertio notandũ q isti gradus viriditatis sunt post gradus coloris citrini ꝛ rubei: qꝛ recedendo a colore albo ꝛ accedẽdo ad nigrũ color viridis addit in tinctura super citrinum: ꝛ ideo est preter eos.

Dubᵐ 6ᵐ

¶ Sed tu dices vꝫ q isti g̃dus viriditatꝭ nõ sint post g̃dus rubedinis q̃ plus hñt de tinctura q̃ aliq̃ g̃dus viriditatꝭ. nã rubeus obscurus ꝛ rubeus puluerulentus hꝫ plus de tinctura q̃ rube⁹ phisticinus. Itẽ vꝫ ĩordinat⁹ in ponẽdo g̃dus viriditatꝭ: qꝛ d̃bebat vltimo ponẽ colorẽ viridẽ q̃ assimilaꝫ ĩdico: qꝛ hꝫ plus de tĩctura q̃ viridis sic̃ tu arguis: sꝫ ꝺm ordinẽ doctrĩe. q. d. q post p̃dictos colores vrine d̃terminãdũ est de colore viridi. Uel dõm zº q dicit ordinẽ nõ in additiõe tĩcture sꝫ in malitia: qꝛ isti g̃dus sũt peiores p̃cedẽtibus: qꝛ niger sĩgt vltimã malitiaꝫ postea viridis postea rubeus postea citrinus minus. Et si vellemus tm̃ dicẽ q dicit ordineꝫ in tinctura. dico q h̃ est verũ nõ q̊ ad oẽs g̃dus: sꝫ q̊ ad plr̃es: qꝛ color viridis vlr̃ ꝛ absolute plures colores cõprehẽdit qui approximãt ad nigrũ mag̃ q̃ color rubeus. ¶ Ad zᵐ dõm q nõ accipit colorẽ indicũ pro succo indici ꝯsolidato sicut arguis: sed pro colore habẽte guadi nõ sic approximãt nigro sicut color similis succo porri.

¶ Phisticalis v̊o sĩgñat friditatẽ: ꝛ silr̃ oẽs in q̃b⁹ existit viriditas p̃ter eaꝫ que erugini eris aut succo porri similaꝫ: hec nãq̃ vehemẽs sĩgñat incẽdiũ. Uerũtamẽ succo porri similis sanior est ea q̃ erugini eris similaꝫ.

¶ Hic docet sĩgñare per g̃dus coloris viridis ꝛ tria facit. Primo ostendit quid significet phisticalis: ꝛ cuꝫ h̃ addit de eo qui similaꝫ succo porri. Scd̃o ostendit q̃d significet illa que est similis eri vel erugini eris. ibi (Et illa q̃dẽ que erugini eris.) Tertio ostẽdit q̃d significet illa que hꝫ colorem ireos. ibi (Que v̊o ireos colorem hꝫ.)

¶ Juxta pᵃᵐ partẽ notãdũ q vrĩa phisticalis ꝛ oẽs colores in quibus est viriditas p̃ter viridẽ q̃ similaꝫ erugini eris ꝛ p̃ter porralẽ sĩgñant frigiditatẽ vt phisticalis ꝛ irealis ꝛ silr̃is indico: qꝛ isti colores vel sunt liuidi vel participãtes liuedine. liuedo aũt cãtur ex mortificatione ꝛ extinctiõe caloris ĩnati: sed qꝛ porralis sĩgt cholerã prassinã ꝛ vrina similis colori erugini eris sĩgt cholerã eruginosam: que sunt vehemẽtꝭ caliditatꝭ: iõ iste due sĩgñant vehemẽs incẽdiũ. ꝛ vlterius: qꝛ cholera prassina est minus mala q̃ eruginosa: qꝛ cholera eruginosa cãtur ex adustione cholere prassine vt apparet sup̃ caplõ de hũorib⁹: iõ dicit de porrali q est sanior vel minus mala: qꝛ ãbe sũt male q̃ illa. ẽt color silr̃aꝫ colori eruginis eris.

¶ Et illa q̃dẽ q̃ erugini eris similaꝫ post laborẽ sĩgñat spasmũ. Uiridis v̊o in pueris spasmũ significat.

¶ In ista parte Anicen. prosequitur.

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Sed tu queres que est cã q̃re vrina que similaꝫ erugini eris sĩgt spasmũ. Ad hoc dõm zʳ: sicut hec lr̃a zʳ põt exponi. Uno mõ q ꝑ laborẽ nõ ĩtelligat laborẽ corporalẽ sicut est exercitiuꝫ corporale: sed per laborẽ intelligit dolorẽ vehemẽtẽ qui fit in membro vehementis sensibilitatis. tale aũt mẽbrũ est os stõchi q̃d est vehemẽtius ꝛ sensibilius oĩ alio mẽbro vt patet per Gal. 4. de accidenti ꝛ morbo cap̃. 7º. mõ color talis vrine significat cholerã eruginosam abundãtẽ in venis adeo q redũdat ad os stõchi: ꝛ qꝛ hec cholera est apta facere spasmũ vt pꝫ in cõmẽ. p̊. 5ᵉ ꝑti. illius afoꝛ. Spasm⁹ elleboro ꝛc̃. Et cã q̃re ex tali cho. ꝑuenit spasm⁹ ẽ: qꝛ cho. eruginosa vehemẽter mordicat os stõchi q̃d cũ sit vehemẽtꝭ sensus ꝛ mẽbrũ neruosum sentiẽs illã mordicationẽ moueꝫ motu ꝯctiuo ꝛ accidit spasmus ꝑꝑ sensuꝫ male q̃litatis. Alio mõ põt exponi q per laborẽ ĩtelligit exercitiũ corporale: ꝛ tũc sic exponem⁹ q qñ dicit q talis color post laborẽ sĩgt spasmũ loquiꝫ in corporib⁹ ꝑfectꝭ. s. iuuenũ ꝛ idẽ color in corporib⁹ pueroꝝ sine labore p̃cedẽte sĩgñat spasmũ: ꝛ cã istoꝝ est: qꝛ sicut appet ꝑ Isaac in. 7. ꝑticula vrinarũ dicit q iste color sĩgñat ꝯsumptionẽ magnã humiditatꝭ mẽbroꝝ: qꝛ sĩgñat vehemẽtẽ calorẽ ꝯsumentẽ. ad talẽ aũt ꝯsumptionẽ natus est sequi spasmus de inanitione: ꝛ qꝛ corpora diuersificanꝫ: qꝛ quedã sunt nata cito ĩcurrere spasmũ vt corpora que hñt mẽbra debilia sicut sunt corpora pueroꝝ: ꝛ q̃dã nõ sunt nata ad talẽ consumptionẽ mẽbroꝝ ĩcurrere sicut corpora ꝑfectoꝝ ꝛ iuuenũ: qꝛ in eis nõ fit sine magna causa: ideo quando ꝓcedit permutaꝫ ad huiusmodi dispositiones. in corporib⁹ perfectis talis color apparẽs in vrina significat spasmum. in corporibus aũt pueroruꝫ absolute quando apparet talis color vrine significat spasmum sine alio labore precedente. ꝛ vtraq̃ est bona expositio.

¶ Que v̊o colorem ireos habet frigiditatem vehementem ꝺm plurimũ significat ꝛ ante ipsam precedit vrina viridis. Et quidam dixerunt q significat venenum in potu fuisse haustum. Et si fuerit in ea hypostasis spes erit vite: ꝛ si nõ timetur ei. Erugini v̊o eris similis vehementem significat perditionem.

¶ Hic ostendit significationem caloris ireos repetendo de colore simili erugini eris.

Dub. 8m ¶ Sed tu queres qs est ille color q̄ p̄cedit colorē irealē. Dōm ꝙ ille color nō est ille q̄ similaṫ erugini eris q̄ fit a vehemēti caliditate neqȝ ēt similis succo porri ꝑꝑ eādē cām: q2 ambo fiunt a vehementi caliditati. color aūt ireos fit a frigiditate vehemēti. mō nō est icōueniēs nec rōnabile ꝙ vehemēs caliditas imediate p̄cedat ⁊ disponat vehemētē friditatē. ⁊ iō dico ꝙ color qui p̄cedit ante irealē est color phisticalis q̄ fit a minori friditate q̄ȝ color irealis: ⁊ q2 mior friditas rōnabil'r p̄cedit maiorē: iō ⁊c. ¶ Ulterius notādū ꝙ cā q̄re hic color sigt venenū exhaustū in potu ⁊ maxime venenū frigidū est: q2 venenū fridū hȝ de sui ꝓprietate extinguē calorem inatū ⁊ disponē cū h̄ humiditates corporis ad h̄ vt ꝓueniṫ receptione caloris inati actionis: ⁊ cū vrina sit colamētū humoꝝ: iō etiā recipit colorē talē. Et opȝ addere ꝙ hec sigñatio est vera supposito ꝙ talis vrina appareat in corpore qđ de se erat p̄ in bona dispōne ⁊ bone cōplexionis ⁊ ꝙ vsus sit regimine ꝯueniēti. Item sigt illud venenū sumpsisse frigidū in potu vt pȝ per. H.6. de iteriorib⁹ cap̄.4°. ⁊ iō Aui. nec iꝓbauit nec reprobauit h̄ dictuȝ: q2 nō erat oīno verū: nec oīno falsum. ¶ Ulteri⁹ de eo ꝙ dicit (Et si fuerit hypostasis ⁊c.) qm̄ itelligo ꝑ hypostasiȝ hic illā que appet bona ꝑ viā digōnis que est alba lenis ꝯti. equalis ⁊c. sed dūmō faciat q̄ȝcūqȝ residētiā in fundo vrinalis: q2 si appeat tūc sigt euasionē: q2 nā est fortis in expellendo sup̄fluitates ⁊ humiditates corruptas in corpore: sed si nō appeat sigt defectū virtutis expulsiue nō potentis eas expellē: ⁊ per ꝯñs mortificationē caloris inati.

Dub. 9m ¶ Sed aliqs dubitabit gñal'r vtrū color in vrina viridis possit bonū significare. Et arguiṫ ꝙ nō: q2 h̄ Aui. nullā ponit significationeȝ bonā ab vrina viridi. ¶ In oppom est Isaac in suo libro de vrinis qui dicit ꝙ vrina viridis pōt aliqñ bonū sigñare. ¶ Ad hoc dōȝ ꝙ vrina viridis vtplurimū sigt malū humorē dominantē in corpore vel mortificantē calorē inatū vel resoluentē ⁊ corrūpentē mēbra: q2 fit vel ab excellēti calido vel ab excellenti frigido: dico tamē ꝙ aliquādo lȝ raro significat bonuȝ: ⁊ hoc apparet p̄mo auctoritate Isaac 2a rōne: q2 color niger in vrina aliqñ hȝ bonaȝ significationem: ergo ⁊ viridis. añs infra apparebit vt ostēdet ꝙ vrina nigra aliquādo est bona per viā crisis nāe. mi. apparet: q2 viriditas est minoris malitie q̄ȝ nigredo cum sit semita ad nigrū: nec diciṫ viridis esse mala significatio in vrina nisi inquantū tendit ad nigredineȝ: quare ⁊c. q2 tamē raro significat bonū: ideo nō curauit Auicē. ponere aliquā bonā significationē: ⁊ per hoc pȝ ad rōnē.

¶ Graduū aūt coloris nigri alius est niger q̄ ad nigredinē tēdit s̄m viā coloris croci sicut est in icteritia ⁊ significat cholere rubee spissitudinē ⁊ eius adustionē ⁊ cholerā nigraȝ que accidit ex cholera rubea ⁊ significat icteritiā. Et alius est qui ex fusco ꝓuenit ad nigredinem ⁊ significat cholerā nigram. Et alius niger qui ꝓuenit ex viriditate ⁊ colore indico simili ⁊ significat choleram nigram puram.

¶ Supra Aui. docuit sigñare sup̄ vrinā rōne coloꝝ citrini viridis ⁊ rubei. in ista ꝑte d̄ter. de sigñatione sumpta a colorib⁹ extremis. s. a colore nigro ⁊ albo reptis in vrina. Et p̄ de sigñationib⁹ sumptis a colore nigro. Scđo ab albo. ibi (Urina aūt alba s̄m duas itētiones.) In d̄clarādo aūt de nigra facit duo. Quia p̄ distiguēdo ḡdus nigredinis ꝯfuse dicit s̄m quē moduȝ ꝓuenit color niger in vrina. Scđo docet sigñare ꝑ colorē nigrū. ibi (Et ad sūmū.) ¶ Iuxta p̄am partē qdā recte ponūt in colore nigro ita hic latitudinem sicut in alijs p̄cedētib⁹: ita ꝙ iter istos ḡdus nigredinis p̄mus gradus nō participat vera nigredine sed mixta citrinitati. Secūdus gradus participat vera nigredine: sed nō pura. Tertius ḡdus sigt verā nigredinē. ¶ Distinctio istoꝝ ḡduū sic pōt hēri: q2 in hūore cātur nigredo in vrina: aut ꝑꝑ adustionē solā: aut mixtionē rei. si ꝑꝑ adustionē h̄ est 2r: aut ꝑꝑ adustionē cholē nigre nālis vel mel'ie nālis: ⁊ h̄ est color vere niger quē p̄cedit fuscus ⁊ tēdit ad nigruȝ: ⁊ h̄ est secūdus ḡdus. si aūt fiat per adustionē: tūc fit color purus nō vt sit simplex: q2 in oīb⁹ istis modis est aliq̄ admixtio: sȝ dr̄ purus: q2 qñ abūdat vehemēs friditas in corpore: tūc oēs hūiditates tēdūt ad nigredinē: ita ꝙ dr̄ purus q2 accedit vehemēter v̄sus aliqđ extremoꝝ. s. v̄sus friditatē sicut el'a dr̄ pura respcū mixti isto mō: ⁊ sic est tertius ḡdus q̄ cātur ex vehemēti ꝯgelatione ꝯuertēte humores in nām mel'icā que est frigida ⁊ sicca ⁊ fit color niger.

¶ Et ad sūmuȝ quidē vrina nigra significat: aut vehemens incēdiū: aut forte frigus: aut mortē: aut caloris naturalis superationem: aut crisim ⁊ expulsionem nature qua ipsa cholere nigre expellit superfluitates.

¶ In ꝑte ista Aui. docet sigñare ꝑ colorē nigrū vrine. Prio ostēdit sigta coloris in gñali. Scđo in spāli. ibi (Qđ si nō ita vrina fuerit.) Pria in duas. Quia p̄ p̄mittit sigtiones coloris nigri in gñali. Secūdo docet distinguē iter eos. ibi (Qđ aūt ex incendio.)

Dub. 10m ¶ Sed tu dices vr̄ ꝙ Aui. sit sup̄flu⁹: q2 Gal. in p̄ de crisi ca.12. solū ponit duas sigtiones ei⁹: q2 dicit ꝙ vrina nigra vel sigt vehemēs incēdiū vl' vehemēs frigus. Itē in q̄ differt forte frig⁹ ⁊ superatio caloris inati ista nō videnṫ differre. Dōm ꝙ vrina nigra sigt hec oīa: ꝑꝑ qđ notādū ꝙ nigredo vel cātur ab alteratiōe maiori q̄ȝ ab admixtione: q2 ab vtraqȝ cātur vel ecōuerso. si ꝑꝑ ꝑmixtionē: tūc sigt expulsioneȝ nāe crisis. si ꝑ alteratione ⁊ h̄ 2r. aut ꝑꝑ adustionē: ⁊ tūc sigt vehemēs incēdiū: aut ꝑꝑ ifrigidationē: ⁊ h̄ 2r. aut ꝑꝑ dominiū fride q̄litatis in corpore que ꝯuertit humiditates corporis ad nām melācholicā: ⁊ tūc sigt forte frigus. aut ꝓuenit ab extinctione caloris inati: ⁊ h̄ appet in illis in qbus calor nālis est superatus. Tūc ad rōnē dico ꝙ. G. solū fecit mentionē de nigredine que fit per viā alterationis: ⁊ h̄ q2 h̄ fit 2r vel a calido vel a frido: ideo ponit solū duas: ⁊ sub illa que est a frigido cōprehēdit superatione caloris nālis: ita ꝙ Aui. voluit magis distincte loqui.

¶ Qđ aūt ex incendio est cognosciṫ qm̄ illic est fortis ardor ⁊ ante ipsam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ ineq̄lis ⁊ incontinua: ⁊ nō est vehemēs nigredinis: imo trahit ad colorē croci ⁊ citrinitateȝ: aut ad fuscitatē: ⁊ si ad citrinitatē trahit significat multā icteritiā. Uerūtñ qđ ex friditate fit cognoscitur vt ante ipsam hēaṫ vrina que ad viriditatē trahat aut liuiditatē ⁊ est sedimē paucū iunctū: ac si eēt siccū ⁊ nigredo in ipsa est purior. Et est etiā cū iter duas cōplexiones differētia notatur: quoniā quādo cū vrina nigra fortis odor fuerit significabit caliditatē: ⁊ cuȝ fuerit cū ea odoris priuatio aut fortitudinis ei⁹ debilitas significabit frigiditatem. Cuȝ eniȝ natura valde fuerit superata odor non erit in vrina.

color niger d' nimio calid.

color niger d' nimio frigid.

¶ In ista parte docet distinguē iter significationē coloris nigri apparētis in vrina. Primo oñdit qd significet qñ ꝓuenit ex incēdio. Scđo ponit signū distinctiuū qñ ꝓuenit a forti frigore. ibi (Uerū tamē qđ ex frigiditate.) Tertio docet distinguere vrinā qñ ꝓuenit a mortificatione caloris. ibi (Illud aūt qđ ex casu.) Quarto qñ vrina est nigra sigt crisim nāe. ibi (Et illud quidē accidit.)

¶ Illud autem quod ex casu caloris accidit innati cognoscitur propterea ꝙ ipsuȝ sequitur fortitudinis casus ⁊ eius dissolutio.

¶ In ista parte ponit signum distinctionū quando vrina nigra accidit a mortificatione caloris ⁊c.

¶ Et illud quidem qđ accidit s̄m moduȝ purgationis ⁊ crisis cognosciṫ sicut qđ accidit in fine quartanaruȝ: ⁊ cū splenis egritudines resoluūtur ⁊ dolores dorsi ⁊ matricis ⁊ febres melācholice ⁊ nocumēta que ex mēstruoꝝ accidūt retētione: ⁊ retētio eius qđ ex sanguine fluere solebat per anū ⁊ precipue cum natura ⁊ ars in prouocādo iuuant: ⁊ sicut accidit mulierib⁹ quaruȝ menstrua retinenṫ ⁊ nō retinet natura sanguinis sup̄fluitatem: ꝓpterea ꝙ ante ipsam p̄cessit vrina indigesta aq̄sa: ⁊ ꝓpterea ꝙ post ipsam adueniet corpori alleuiatio: ⁊ erit ipsius quātitas maxima copiosa.

¶ Hic Auicen. ponit signum distinctiuum per quod cognoscimus quando vrina nigra crisim nature significat ⁊c.

¶ Qđ si non ita vrina fuerit nigra signum erit malum ⁊ precipue in acutis egritudinib⁹ ⁊ quāto plus si eius quantitas fuerit pauca: quoniam ex sua paucitate est sciendum ꝙ humorem iam destruxit adustio: ⁊ quāto magis fuerit grossa erit deterius: ⁊ quanto magis fuerit tenuis erit minoris malitie.

¶ In ista parte Aui. ostēdit in spāli significata coloris nigri apparentis in vrina ⁊ dicit ꝙ si nō fuerit ita. s. ꝙ non eueniat per viam

crisis: qꝛ nõ hꝫ illas q̃tuoꝛ ꝯditiones nũc dictas. s. ꝙ euacuet̃ ille hũoꝛ melic⁹: ⁊ ꝙ ꝓcedat ipsaꝫ vrina idigesta aquosa: 3° post talẽ vrinaꝫ sequat̃ alleuiatio: 4° ꝙ veniat in q̃titate magna ⁊ copiosa ⁊ ve- niat vrina nigra cũ istis ꝯditionib⁹: quas nũc dicit: ⁊ tũc est signuꝫ malũ: qꝛ sigt̃ ꝙ nõ est nigra ex bonitate potẽtie virtutis mũdificã- tis corp⁹ per viã crisis: sed sigt̃ ꝙ accidit talis vrina: aut ꝑꝑ adu- stionẽ ꝯsumentẽ ⁊ cõburentẽ hũoꝛes vel ꝑꝑ friditatẽ mortificãtẽ calorẽ ĩnatũ. ⁋ Addit aũt (⁊ ꝑcipue in acutis:) qꝛ acute sunt mag̃ pe riculose q̃ chronice: ⁊ iõ talis vrĩa in acutis ẽ mag̃ verẽda. ⁋ Sub- dit vlteri⁹ ꝙ q̃to eius q̃titas est paucioꝛ ⁊ grossioꝛ tãto peiorẽ hꝫ sigñationẽ: sed q̃to mag̃ est tenuis tãto ꝯerit mĩoris malitie. ⁋ Cã aũt oĩum istoꝝ est: qꝛ h̃ vrina appet ꝑ oppom ei⁹ qđ appet in mun dificatiõe nãe in crisi: qꝛ deficiunt iste cõditiones ꝑdicte: ꝫ dꝫ ꝯ̃rio mõ se habere illi: ⁊ iõ sicut in illa nigra que erat per viã crisis q̃to erat in q̃titate maiori ⁊ in grossiori sb̃a tãto erat melioꝛ si ipsam ꝑcedebat vrina subtilis ⁊ aquosa: ita in ista per oppositũ q̃to est mĩoris q̃titatis ⁊ grossioris subẽ tãto est peioꝛ: qꝛ ex quo est pauca sigt̃ ꝙ tãta est adustio in corpore ꝙ ipsa cõsumit humores ⁊ sup- fluitates corporis: qñ aũt grossa sigt̃ ꝙ adustio ꝯsumit humidita- tes humoꝝ ⁊ superfluitatũ ⁊ reliquit subam grossam ⁊ terrestrẽ. ⁋ Et aduertendũ ꝙ lꝫ solũ exprimat de adustione talis vehemẽs frigiditas põt minorare vrinã nigrã ⁊ in q̃to extinguendo caloreꝫ nãlẽ ne disgreget aquositatẽ ab humorib⁹ ⁊ hu. ingrossare ⁊ redu cere ad nãm terrestrẽ: ita ꝙ erit vrina nigra pauca grossa: tñ ꝯ̃dit intelligere per eius oppositũ: ⁊ addit ꝙ si fuerit mag̃ tenuis sigt̃ minorẽ malitiã ꝓpter cãm oppositã grossitiei ⁊c̃.

⁋ Et est quidem cum accidit vt vrina nigra aut rubea obscura mingat̃ propter vini potionẽ qđ huius hꝫ co lorẽ cuꝫ nullo mõ nã aliqd in eo opata fuerit ⁊ exierit ſm suã dispositionẽ: sed in hoc nõ est timoꝛ.

⁋ Hic Aui. ꝯ̃hit vrinã nigrã ad aliã dispõnẽ sumptã a cã exteriori.

Dubm 11m ⁋ Sed tu queres q̃lis dispõ est ista in q̃ appet vrina similis in suba ⁊ colore ꝑus assumpto. Dõm ꝙ sicut appet .6. de iteriorib⁹. cap. 2. per. G. talis passio est que dr̃ diabetes que fit ꝑꝑ vehemẽtiã v̓tutis attractiue renũ ⁊ ꝑꝑ defectũ ꝯtentiue ipsoꝝ: ita ꝙ attrahũt vinũ ab epate ⁊ stõcho anteq̃ sit digestũ ⁊ alteratũ ⁊ ipm statim expel lunt sicut accidit lienteria in stõcho ⁊ in intestinis: qꝛ ꝓpter defe- ctũ ꝯtentiue stõchi ⁊ fortitudinẽ expulsiue eius statiꝫ cũ ingredit̃ cibus nõ põt penetrare ad epar ꝓpter eius grossitiem expellit ad intestina ⁊ egredit̃ in eadẽ q̃litate ⁊ colore sicut erat prius.

Dubm 12m ⁋ Sed tu dices de hoc qđ dicit in fine ꝑtis: sꝫ in hoc non est timoꝛ: qꝛ sigt̃ vltimã debilitatẽ digestiue: sed vltima debilitas digestiue est pessimũ signũ in acutis ⁊ valde timorosum: qꝛ sicut appet per G. in. 8. de inge. ⁊ ẽt in. 9. ca. 9. in fe. nõ multũ egemus virtute pulsa tili: sed digestiua maxime. ⁋ Dõm sine dubio ꝙ in tali dispõne est timoꝛ: qꝛ sigt̃ vltimã debilitatẽ digestiue de qua est multũ timen- dũ in acutis. ⁊ rõ huius est: qꝛ sigt̃ pessimã mãm in corpore domi- nantẽ que digestiuã epatis destruxit: vel ꝓpter eius adustionẽ vl̃ ꝓpter extinctionem nãlis calidi: qꝛ ex istis duobus destruit̃ caloꝛ innatus ⁊ eius operatio que est digestio: tamen per hoc Auicẽ. nõ vult excludere quin sit timoꝛ in locis digestionis qui sit in toto: sꝫ vult dicere ꝙ non est timoꝛ quantum ad loca mingendi.

⁋ Et est cum bone crisis significatio existit ⁊ in acutis egritudinibus: sicut si eger ea tenueꝫ minxerit ⁊ fuerit in ea suspensio in partibus diuersis: multotiens eni si- gnificat sonitũ capitis ⁊ vigilias ⁊ surditatẽ ⁊ desipiẽ- tiam: ⁊ precipue si paulatim eã minxerit ⁊ in longo tẽ- pore fuerit suspensa ⁊ fuerit eius odoꝛ acutus ⁊ fuerit cũ febribus: quoniã tunc vehementem significabit ca pitis sonitum ⁊ desipientiaꝫ. sed quando affuerit ibi in somnietas ⁊ surditas ⁊ desipiẽtia ⁊ sonit⁹ capitis signi ficabit sanguinis fluxũ ex naribus.

⁋ In ista parte contrahit vrinã nigrã ad aliam dispositionem.

Dubm 13m ⁋ Sed circa hãc partẽ: qꝛ hic ponit Aui. ꝙ vrina nigra est bonum signũ in acutis: sed h̃ vr̃ falsuꝫ. ꝑ auctori. Isaac qui ponit directe ꝙ vrina h̃ que hꝫ ꝯditiones istas hic positas. s. ꝙ assit nigra tenuis ⁊ hẽat hypostasim suspẽsaꝫ magnã ⁊ si sit in modica q̃titate ꝙ ta- lis sigt̃ ꝑditioneꝫ. ⁋ Preterea h̃ arguit̃ rõne: qꝛ illa vrina est mala in acutis que sigt̃ idigestionẽ ⁊ defectũ virtutis: sed vrina nigra hñs istas ꝯditiones est hmõi: iõ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ defect⁹ virtutis ⁊ idigestio in acutis sunt signa pessima. mi. appet: qꝛ tenuitas vrine est cõditio indigestionis eius: eo ꝙ digestio ꝓcedit inspissando vel ingrossan do. ⁋ Itẽ nebula suspensa ⁊ ꝑcipue magna est signũ indigestionis vt appet in. 1. de crisi. ca. 12. ⁋ Itẽ ex eo ꝙ ẽ pauca sigt̃ debilitatẽ v̓tutis nõ potẽtis multũ expellẽ: ꝫ ⁊c̃. ⁋ In oppom ẽ hic Aui. ⁋ Ad hu ius euidẽtiã ẽ notãdũ ꝑꝑ expõnẽ lr̃e ꝙ vrĩa nigra solũ 2r iuenit̃ eẽ bonũ signũ diuersimode tñ: ita ꝙ in vna ꝯditiõe põt eẽ bonũ signũ ⁊ bona cã: in alia aũt est bonũ signũ nõ aũt bona cã: tñ vrina nigra de se suba'r ꝓtendit dñiuꝫ male q̃litatis: ⁊ iõ de se semꝑ sigt̃ malũ: tñ aliqñ ꝑ accñs sigt̃ bonũ: qꝛ sigt̃ nãm euacuare corp⁹a reb⁹ pessime q̃litatis: ⁊ h̃ est in crisi nãe: ⁊ qꝛ euacuo ꝑ crisim si dꝫ eẽ laudabilis dꝫ eẽ in multa q̃titate ⁊ grossa: tũc si sit talis ⁊ eã ꝑcessit vrina subtilis ⁊ aquosa est signũ bonũ ⁊ cã bona: qꝛ ex quo euacuat̃ mã nociua ꝑ eaꝫ ꝯsequit̃ alleuiatio postea est cã bona ⁊ signũ bonuꝫ. ⁊ lꝫ dixerit ꝙ eã dꝫ ꝑcedẽ vrina indigesta: tñ ĩtelligit ꝙ dꝫ post idigestũ apparẽ digestũ: ⁊ postea nigra in q̃titate multa. aliqñ aũt ẽ ꝙ nã nõ euacuat mãm morbi ꝑ viã vrine: sed deriuat eã ad aliq̃ partẽ: ita ꝙ aliqñ est mã subtilis calida: tũc euacuat ꝑ partẽ supiorẽ: ⁊ qñ ita est tũc de- bẽt apparẽ signa rapt⁹ mãe ad supiora que hic ponit Aui. s. sonit⁹ capitis: vigilie: surditas ⁊ desipiẽtia ⁊c̃. ⁋ Et cã q̃re tũc appet vrina modica in q̃to est: qꝛ qñ nã euacuat mãm ꝑ vnã parteꝫ reminorat̃ in parte opposita. si ꝫ itẽdit euacuare per supiora opꝫ vt supfluitates q̃ per iferiora debẽt euacuari minorent̃. Itẽ dꝫ appere subtilis: qꝛ sigt̃ raptũ mãe ad ꝑtẽ supiorẽ per quã ꝑꝑ sui subtilitatẽ petit sursum ⁊ sic sigt̃ fluxũ sanguis nariuꝫ. qñ ꝫ vrina appet subtilis ⁊ modica ⁊ eã ꝑcessit digesta vrĩa ⁊ appet sonit⁹ capitis ⁊c̃. est sigñatio bona: hoc ꝫ mõ est hec vrina nigra solũ bona sigñatio. ꝑ aũt bona est si- gnificatio ⁊ cã. ⁋ Ad auctoritatẽ Isaac dõm ꝙ Isaac loq̃t̃ de hac vrina qñ ipsa appet cũ signis mortis. Aui. aũt loq̃t̃ qñ ipa appet cũ signis sigñantib⁹ raptũ mãe ad partẽ aliã: q̃re nõ vꝫ. ⁋ Ad rõnẽ di cendũ ꝙ ista signa sunt mala qñ nã deberet expellere ꝑ viã vrine: tñ nõ sunt mala sed bona qñ deriuat mãm ad superiora vt dcm̃ ẽ.

⁋ Et est etiam cũ existit causa lapidis in rene. Ruffus inquit vrina nigra bona est in egritudinib⁹ renũ ⁊ egri tudinib⁹ lapidis que ex humorib⁹ ꝓueniunt grossis et est significatio mortalis in egritudinib⁹ acutis: dixit ẽt ꝙ vrina nigra est mala in egritudinib⁹ renum ⁊ vesice cũ vehemens ardoꝛ ibi adest. ꝯsidera ergo alia signa.

⁋ In parte ista contrahit vrinã nigrã ad aliam dispositionem.

Dub 14 ⁋ Sed statim tu dices: vr̃ ꝙ Ruffus ꝯ̃dicat sibiipsi: qꝛ qñq̃ dicit ꝙ vrina nigra est bona in egritudinib⁹ renũ postea dicit ꝙ est mala in egritudinib⁹ renũ ⁊ vesice: q̃re ⁊c̃. Dõꝫ ꝑꝑ qđ notãdũ ꝙ põt ap- parere nigra in egritudĩe renũ ⁊ lapidis qñ mã lapidis mũdificat̃ ꝑ vias vrĩe ⁊ miscet̃ cũ vrĩa: qꝛ mã lapidis cũ sit grossa recipit adu stionẽ ⁊ ꝯ̃nigrat̃. Alio mõ põt appere nigra in egritudine renũ nõ ꝑꝑ adustionẽ mãe nigre: sꝫ ꝑꝑ vehemẽtẽ caliditatẽ adurẽtẽ humi ditatẽ ⁊ supfluitates veniẽtes ad eos. Tertio mõ põt talis vrĩa ap parẽ nigra ꝑꝑ excoriationẽ viaꝝ vrĩe q̃ egredit̃ san. ⁊ colat⁹ effun dit̃ niger: ⁊ iõ mixt⁹ cũ vrĩa fac̃ ipaꝫ nigrã. tũc dico ꝙ nigredo ap- parẽs ꝑ° mõ in vrĩa ẽ bonũ signũ ⁊ bona cã qñ ẽ multa ĩ q̃to cũ cõ- ditionib⁹ supradictis: qꝛ sigt̃ mũdificationẽ ꝑ viã crisis: ⁊ h̃ mõ loq̃- tur qñ dicit ꝙ est bona: sed qñ dicit ꝙ est sigñatio mala loquit̃ 2° ⁊ 3° mõ: qꝛ sigt̃ vehementẽ adustioneꝫ esse in corpore vel excoria- tionẽ: ⁊ tũc est pauca in q̃to: ⁊ qꝛ hec significatio poterat eẽ bona vel mala vt visum est: iõ dixit Aui. in lr̃a: ꝯsidera ꝫ alia signa.

⁋ Urina nigra in senibus non est bona propter illud quod scis: neq̃ venit in eis nisi ex corruptiõe mala: ⁊ similiter in mulieribus.

⁋ In parte ista contrahit vrinam nigram ad aliã dispositionem.

Dub 15 ⁋ Sed tu dices: ĩmo vr̃ ꝙ hec vrĩa sit bona in senib⁹: qꝛ in senibus multiplicant̃ hũores melici q̃ sũt nigri: q̃ si ꝑmisceant̃ cũ vrina fa- ciũt ipaꝫ nigrã. Itẽ vr̃ bona in mulierib⁹. Et qđ supius dixit in ꝑce dẽti colũna ꝙ mulieres aliqñ purgant̃ per vrinã a mã melica mẽ- struoꝝ ꝑ viã crisis: ꝫ tũc saltẽ est bona. Dõm ꝙ vrina nigra põt 2r appere in mulierib⁹ ⁊ senib⁹: aut ꝑ viã mũdificationis: ⁊ h̃ mõ est sigt̃io bona qñ sit cũ aliis ꝯditionib⁹ supradictis: aut ꝑ viã adustio- nis fit: ⁊ tũc in eis est pessima. ei⁹ est rõ: qꝛ sicut appet in cõmẽ. 8. ⁊ sequẽtibus ꝑmi ꝓno. q̃to in aliq̊ fit maioꝛ remotio a dispõne nãli tãto est peius. mõ cũ senes ⁊ mulieres sint nãliter fride cõplexio- nis: ideo qñ fit in eis vrina nigra a superflua adustione sigt̃ ꝙ ipa est maxime remota a dispõne nãli: q̃re in eis est pessima. Et per h̃ patet ad rõnes oppositũ. qđ dicit in lr̃a est planũ.

⁋ Urina nigra post laborem significat spasmum. Ad summũ v̓o vrina nigra in pricipio febriũ est pernitio- sa: ⁊ similiter in earum fine quando non cum ea fuerit

alleuiatio: neq̃ significauerit crisim.

¶ Hic ꝯbit vrinã nigrã ad aliã dispõnẽ. ¶ Sed tu dices cũ spasm⁹ sit 2ˣ. s. de inanitione ⁊ repletione quẽ spasmũ sigt hec vrina post laborẽ. Dõm ꝙ hec vrina põt signare spasmuz de inanitione ⁊ repletione: q̃ vl'r hec vrina sigt vehemẽtẽ caliditatẽ esse accensam ꝓpter exercitiũ adurẽs hũores. aut ꝗ talis caliditas iuenit corp⁹ inanitũ ⁊ vacuũ: ⁊ tũc ꝯsumẽs humiditatẽ neruoꝝ causat spasmũ de inanitione. si aũt iueniat corp⁹ repletũ: tunc dissoluendo humiditates facit eas fluere ⁊ ipsos replendo causat spasmũ de repletione: ⁊ hoc est per accidẽs mag̃. Et videre ꝙ nõ est mirũ si vrina nigra sigt spasmum: q̃ vrina nigra simul colori eruginis eris sigt spasmũ vt sup̃ habitũ est: ꝗ multo fortius nigra: que sigt terminũ adustiõis: viridis v̂o viã ad nigredinẽ ⁊ vltimã adustionẽ: q̃re ⁊c̃.

¶ Urina autez alba ẽm duas intentiones est scienda. Una earum est cũ ipsa est tenuis translucens: quoniã vulgus qḋ translucens est albũ vocat: sicut est vitruz qḋ est clarũ ⁊ crystallum claraz vocat albã. Et altera est que pro certo est alba cuius color est disgregatiu⁹ visus sicut lac ⁊ pergamenũ: ⁊ ista quidez nõ trãslucet vt visus in ipsa penetret: translucentia enim pro certo non est nisi omnium colorum priuatio.

¶ Postq̃ Aui. docuit signare p̃ vnũ extremũ colorẽ vrine. s. per nigrũ: in ista p̃te docet signare p̃ albũ colorẽ absolute ⁊ nõ vt cõparaꝶ ad alios colores. Scḋo vt cõparaꝶ ad alios colores. ibi (Scito aũt ꝙ pole est.) P̃ria in duas. Quia p̊ distiguit de colore albo absolute reperto in vrina. Scḋo docet per illos colores significare. ibi (Albũ igiꝶ.) ¶ Juxta primã partẽ est intelligendum ꝙ vulgus abusiue recipit albũ. nã nullũ trãslucens coloratũ est: sed est absq̃ colore: qm̃ color ẽm Aristo. in 2° de aĩa tex. cõmẽ. 67. ⁊ de sensu et sensato est extremitas perspicui terminati. trãslucens aũt terminatũ nõ est: ⁊ ꝓpter hoc talis vrina translucens nõ est alba.

¶ Album igitur ẽm intentionem translucentis significat frigiditatẽ omnino ⁊ est auferẽs digestionis fiduciam: ⁊ si cũ grossitudine fuerit significabit flegma.

¶ In p̃te ista docet per istos colores albos sigr̃e. Et diuidiꝶ p̃s ista in duas. Quia p̊ docet sigr̃e per colorẽ albũ q̃ nõ est vere alb⁹: sed trãslucẽs. Scḋo per illũ q̃ est vere alb⁹. ibi (Sed alba pro certo.)

Dub^m 16^m ¶ Sed circa p̊^am partẽ aliq̃s diceret nõ videꝶ ꝙ vrina alba trãslucens significet oĩno frĩditatẽ: q̃ illud qḋ sigt frenesim sigt caliditatẽ: sed hec vrina est hmõi: ꝗ ⁊c̃. ma. p3: q̃ frenesis est apostema calidũ cerebri. mi. appet p̃ illũ afoꝛ. 72. 4ᵉ p̃ti. Quib⁹ vrine limpide. ¶ Jtẽ videꝶ male dicẽ ꝙ talis vrĩa est auferẽs fiduciã digõnis: q̃ vbicũq̃ nõ ꝯfidiꝶ de digõne nec ẽt de salute. si ꝗ aufert fiduciaz digõnis: ꝗ ẽt ⁊ salutꝭ: ꝗ talis vrĩa semp̃ erit mortalis qḋ falsuz est: q̃ .G. dicit p̊ de crisi. ca. 12. ꝙ põt digeri ⁊ reduci ad benignũ. Dõm ꝙ color alb⁹ trãslucẽs in vrina si sit cũ tenuitate sub̃e sigt frĩditatez: cuius rõ est: q̃ talis vrina est illa que vere similaꝶ colori ⁊ sb̃e aque clare: ⁊ q̃ nullã h3 tincturã: aut modicã sigt p̊uationẽ caloꝛꝭ ⁊ san. ⁊ eo q̃ ab his tingiꝶ vrina: ⁊ cũ p̊uatio calidi sit positio frigidoꝝ: iõ talis vrina sigt frĩditatẽ. Jtẽ talis vrina sigt p̊uationẽ digestionis 2ʳ: tũ q̃ sigt p̊uationẽ calidi vt dcm̃ est ⁊ digestio ꝓcedit a calido: tuz ẽt q̃ digestio fit cuz permixtione. hec aũt nõ h3 alicui⁹ hu. admixtionẽ de qua sit curãdũ: sed est sicut aq̃ simplex: q̃re ⁊c̃. ¶ Sed aduertẽdũ p̃p̃ dissolutionẽ rõnũ ꝙ qñ dicit Aui. ꝙ hec vrina sigt frigiditatẽ in locis vrinalib⁹. Cã aũt q̃ talis vrina apparet in frenesi est: q̃ cũ color vrine causeꝶ ex admixtiõe cholere ⁊ san. ⁊ ex actione caloris: calor aũt ⁊ sanguis ⁊ cholera rapiũt sursum ad cerebrũ: ideo vrina priuata colore remanet in sub̃a ⁊ colore similis aque. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ nõ itelligit ꝙ fiducia vera digõnis totaliter auferaꝶ sicut tu arguis: sed vult dicẽ ꝙ sigt mãm nõ digeri in breui tẽpore cũ ipsa sit valde indigesta.

Du^m 17^m ¶ Ulterius quereret aliq̃s cuiusmodi fiducia est illa quaz h̃ vrina significat qñ est cũ grossitie sub̃e cũ h̃ nõ definiat. Dico ꝙ qñ est sic alba cum grossa sub̃a nõ põt esse nisi ex p̃mixtione flegmatis: q̃ si esset ex p̃mixtiõe alioꝝ humoꝝ eẽt vel ru. vl'citrina vel nigra ⁊c̃. sed q̃ est p̃uia ⁊ trãsparẽs op3 ꝙ sit admixta flegmati cũ de se nõ sit grosse sub̃e nisi alicui alteri rei admisceaꝶ aqueitas vrinalis: ⁊ dico ꝙ est flegma subtile aquosuz: qḋ q̃dẽ flegma: l3 respcũ alioꝝ humoꝝ sit subtile: est tñ grossum respectu aquositatis vrinalis.

¶ Sed alba pro certo non erit nisi cum grossitudine.

¶ Hic docet significare per colorẽ vrine q̃ est vere alb⁹. Et p̊ docet significare absolute. Scḋo ꝯtrahendo ad spãles dispõnes. ibi (Et cũ in oĩb⁹ horis.) P̃ima in duas. Nã p̃mo ostẽdit cuiusmodi sb̃a h̃ vrina est. Scḋo ponit eius significata. ibi (Et eius quidem.)

Dub^m 18^m ¶ S3 tu dices nõ vĩ ꝙ vrina vere alba semp̃ sit cũ grossitie sb̃e iuncta: q̃ vrina trãslucẽs alba põt ꝯiũgi cũ alba grossa ⁊ subtili: ꝗ vere alba simili mõ. ¶ Jtẽ q̃ dicet statĩ ꝙ q̃dã vrĩa vere alba cui⁹ albedo est similis albedini que est in fungo põt ꝯiũgi cũ tenuitate: ꝗ ꝯdicit sibi hic ⁊ ibi. ¶ Dõm ꝙ si vrina sit vere alba: o3 ꝙ ipa sit cũ aliq̃ grossitie: cui⁹ rõ est: q̃ v̂a albedo nõ est nisi in corp̃e flãtico ⁊ grosso: q̃ color nõ est aliḋ nisi p̃spicui termĩati p̃ opacũ terrestre vt p3 p̃ p̃hm in libro de sensu ⁊ sensato: cũ ꝗ aq̃sitas vrinalis nõ sit de se ꝯtermĩata ⁊ p̃spicua nõ põt eẽ vere colorata nisi admisceaꝶ alicui hũori q̃ est corp⁹ terminatũ: ⁊ q̃ ĩter hũores solũ flegma est albũ: op3 si vrina d3 eẽ alba op3 ꝙ flegmati admisceaꝶ. Et qḋ dicit hic Aui. ꝙ vere alba nõ est nisi cũ grossitudine verũ est respcũ sb̃e trãslucentis que est cũ sub̃a subtili: tñ in se postea põt diuersificari ẽm mag̃ grossum ⁊ minus grossum sicut alie: ⁊ ita loquiꝶ inferius. ¶ Ad rõnes. Ad p̊mã nõ est simile p̃p̃ cãm dictã. ¶ Ad 2^m dicendũ ꝙ ibi accipit tenuitatẽ nõ simpl'r: sed pro minori grossitie.

¶ Et eius q̃dez alia est cuius albedo est mucilaginosa ⁊ significat multitudinẽ flegmatꝭ ⁊ humoris crudi. Et alia est cui⁹ albedo est vnctuosa: ⁊ sigñat adipis liquefactionẽ. Et alia est cui⁹ albedo est similis albule: ⁊ significat flegmatꝭ liq̃factionez que accidit aut accidet. Et alia est cuius albedo est similis albedini que est in fungo cũ tenuitate ⁊ sanie ⁊ sigñat exituras vlcerosas in ĩstrumẽtis vrine: ⁊ si absq̃ sanie fuerit erit p̃p̃ superationẽ mãe multe crude nõ mature. Et est cũ est cuz lapide vesice. Et est alia que sp̃mati similaꝶ que cũ flegmaticoꝝ apostematũ adest crisis ⁊ laxitas ĩterioꝝ ⁊ egritudinũ que ex flegmate accidũt vitreo. Cũ v̂o vrina spermatis similis existit ⁊ nõ est ẽm modũ crisis est ꝓpter apostemata flegmatica: imo cũ in primis ꝓuenerit ꝓnosticabiꝶ apoplexiã aut paralysim.

¶ In ista p̃te docet sigr̃e p̃ vrinã vere albã. Et posset diuidi ĩ q̃nq̃ p̃tes sic̃ q̃nq̃ ponit ei⁹ sigta. p̃tes patẽt. 2ᵃ ibi ĩcipit (Et alia est cuius albedo.) 3ᵃ ibi (Et alia est cui⁹ albedo est similis albumini.) 4ᵃ ibi (Et alia est cuius albedo est similis albedini que est in fungo.) 5ᵃ ibi (Et alia est que sp̃mati.) Sed nõ ẽ vis: legant oẽs p̃tes simul.

Dub^m 19^m ¶ Cũ dicit sigbit adipis liquefactionem. Sed tu dices nõ vĩ ꝙ hec vrina significet adipis liquefactionẽ in toto: q̃ vnctuositas cũ sit lenis ⁊ aerea in vrina sup̃natat: ꝗ nõ appebit tota alba. ¶ S3 nota ꝙ 2ˣ est adeps: nouus ⁊ est hic alb⁹: alius est antiqu⁹ ⁊ est hic declinãs ad citrinitatẽ vt dicit. G. in cõmẽ. 28. ꝓno. ⁊. 21. qñ ꝗ alb⁹ liquesit: tunc l3 q̃tũ est de se sup̃natet in vrina: tñ q̃ misceꝶ cũ aliq̃ flegmate viscoso qḋ q̃dez flegma misceꝶ cũ tota sb̃a vrine: iõ ẽt ⁊ adeps liquefactus misceꝶ cuz tota vrina: ꝗ ⁊c̃. ¶ Dicit vlterius ⁊ significat vlcerosas exituras in instrumẽtis vrine: q̃ ex quo apparet cũ sanie ⁊ sanies nõ egrediaꝶ nisi facta alteratione prius: ideo quãdo sanies misceꝶ cũ vrina ⁊ ipsam facit albã significat vlcerationez in locis vrine. ⁊ si illa sanies sit valde permixta sub̃e vrine signũ est ꝙ venit de locis remotis: sed si sit parũ mixta significat ꝙ vlceratio est in locis ꝓpinquis. si aũt sit vlceratio in virga: tũc p̊ ĩpellit sanies q̃ȝ vrina vt p3. 6. de interiorib⁹ cap̃. 3°. q̃ talis albedo nõ est pura: sed cũ quadã liuiditate: ⁊ q̃to mẽbra sũt remotiora a fonte caloris tãto eoꝝ digestio est mag̃ diminuta cũ hec mẽbra sint remota a corde: iõ nõ põt eoꝝ sanies p̃fecte dealbari ⁊ digeri. ⁊ q̃ ibi est debilitas caloris: iõ tendit ad liuiditatẽ ⁊c̃.

¶ Et cum in omnibus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanã conuerteretꝶ.

¶ Postq̃ Aui. docuit sigñare p̃ colorẽ apparentẽ in vrina absolute hic docet sigñare p̃ colorẽ vere albũ ꝯhẽdo ip̃m ad determinatas dispõnes ⁊. 6. facit sicut ad. 6. ꝯbit dispõnes. 2ᵃ ibi (Et plũbina q̃dẽ.) 3ᵃ ibi (Et lactea.) 4ᵃ ibi (Albedo p̃terea.) 5ᵃ ibi (Et cũ vrina in sanitate.) 6ᵃ ibi (Et albule similis.)

Du^m 20^m ¶ Sed aliquis diceret videtur ꝙ hoc qḋ dicit sit falsuz. s. ꝙ vrina existens alba in omnibus horis significat ꝙ feb. cito conuerteretꝶ in quartanam. nam feb. quartana fit ex humore melancholico. si ergo hec vrina debet significare sup̃ cõuersionẽ talis fe. ad quartanã d3 esse talis coloris qualis est mã quartane que est nigra cuz fiat ex hu. mel'ico: s3 color alb⁹ nõ est similis in colore: ꝗ nõ significabit ꝯuersionẽ in q̃rtanã: sed in quotidianã. ¶ Preterea vrina alba q̃tũ est de se significat hũorẽ crudu3. humor aũt crudus est de

genere flegmatis:ꝰ vrina alba significat de se dñium flegmatis in corpe: sꝫ ex hūore flatico nō fit fe. q̄rtana sꝫ q̄tidiana: q̄re ⁊c̄. ⁊ ꝯfirmat: qꝛ plures ꝑdictoꝝ vrine modoꝝ albe vt visuꝫ est signāt dominiū alicuiꝰ flatꝭ vel aquei subtilis vel grossi vel crudi mucilaginosi. ex his aūt nō fit q̄rtana: q̄re ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ qñ in oibꝰ horꝭ feb. appuerit vrina alba sigt ꝙ fe. illa cito ꝯuertet in q̄rtanā. ¶ Ad cuius dicti euidētiā est notādū ꝙ h̄ est verū in oibꝰ horis feb. chronice: ⁊ dico chronice: qꝛ si talis vrina apperet in acutꝭ signet idigōnē ⁊ humoꝝ maximā cruditatē q ad h̄ vt digerant̄ idigēt tp̄e lōgo in sui digōne rōne cruditatꝭ mãe febris: sꝫ rōne acuitatꝭ morbi nā nō pōt lōgo tp̄e sustinē morbū acutū ꝑꝑ eiꝰ maximā malitiā ex quoꝝ repugnatiōe accidit cito mors. ¶ Scōo notādū ad itellectū dicti Aui. ꝙ hec q̄ dic̄ (In oibꝰ horꝭ febrꝭ.) dꝫ exponi lōgo tp̄e appet alba ⁊ nō dꝫ exponi in oibꝰ morbi tēporibꝰ. s. q̊ ad p̄n augmētū statū ⁊ d̄cliatione: qꝛ distiguēdo tp̄a isto mō q̄tū ad alteratione mãe in statu ⁊ d̄clinatiōe nō pōt talis vr̄ia appere cū signet maximā idigestionē ⁊ mã sit tūc digesta: sꝫ itelligit ꝙ appeat alba in multis horꝭ feb. chronice. i. qñ ꝑseuerat alba in eadē dispōne multꝭ diebꝰ: ita ꝙ nullā signet actionē vere in mãm: sigt ꝙ mã est grossa facta ⁊ cōpacta ꝙ nullā recipit digōnē: qꝛ digō igrossando ꝓcedit ⁊ ꝑmiscēdo. cū ꝰ nihil ex ea ꝑmisceat̄ cū vrina remanet dura ⁊ grossa: ⁊ iō in ꝓcessu tp̄is ꝑ ericcatione eiꝰ ⁊ adustionē ꝯuertit̄ in nãm melācholicā ex q̄ accēsa postea ꝓuenit fumꝰ putridus ad cor ⁊ fit fe. q̄rtana. ⁊ iō dicebat Aui. 4. cañ. d̄ ꝯuersione fe. in q̄rtanā ꝙ qñ vrina appet multo tēpore ꝑus alba ex eo ꝙ nihil ꝑmiscet̄ cū vr̄ia ⁊c̄. ¶ Ad rōnes p̄mas dōm ꝙ lꝫ talis hūor ꝑ̊ fit de gn̄e flatis tñ signat̄ ꝙ ꝯuerteret̄ in nãꝫ melicā vt dcm̄ est: ⁊ eodē mō ad aliaſ. ¶ Sꝫ nō ꝙ hec vrina q̄ appet multꝭ diebꝰ alba: aut ē alba trāslucēs aut ē alba vere. si ꝑ̊ mō: tūc qꝛ nihil ꝑmiscet̄ cū ea sigt grossitiē mãe q̄ nullo mō dissoluit̄ cū vrina q̄ ꝯuertit̄ in mãm melicā vt dcm̄ est. si aūt sit vere alba ⁊ lōgo tp̄e ꝑseueret sigt flegma grossūꝫ: ⁊ per diuturnā adustionē vt dictū est in nãm melicā ꝯuertet̄.

¶ Et plumbina qdem sine hypostasi est valde mala.

¶ hic ꝯ̄hit vrinā albā ad aliā dispōnē. ¶ Juxta qd̄ notādum ꝙ cā q̄re mala est: est qꝛ color albꝰ plūbeus rōne albedinis sigt magnā idigestionē: rōne liuiditatꝭ plūbee sigt extinctionē ⁊ mortificationem caloris inati: ⁊ ꝑ ꝯn̄s illā multitudinē crudoꝝ humoꝝ nō potuit digerē: q̄re ⁊c̄. Dicit aūt notāter (sine hypostasi) ꝯtingit aliqñ ꝙ hec albedo ꝯtingit ex humore albo ꝑmixto cuꝫ vrina que facit hypostasim. talis aūt posset digeri ⁊ reduci ad expulsioneꝫ nãe. si enī sit alba plūbea sine hypostasi sigt mortē in acutꝭ: qꝛ nō pōt virtus multo tp̄e sustinē morbū ⁊ mã cruda multo tp̄e eget ad sui digestionē ꝑꝑ qd̄ ꝑuat̄ digō i acutꝭ ⁊ ꝯsequit̄ morſ. Jtē sigt mortē in chronicis: qꝛ cū mã sit indigesta valde reqret lōgū tp̄s in sui digestionē ⁊ cū calor nãlis sit mortificatꝰ ⁊ superatꝰ a frido nō poterit multo tp̄e durare ꝑꝑ qd̄ ꝑueniat ad vltimā indigōnē ⁊ ad mortē.

¶ Et lactea ēt in acutis egritudinibus est pernitiosa.

¶ hic Aui. ꝯ̄hit ad aliā dispositionē. ¶ Juxta qd̄ notādū ꝙ vrina lactea est que in colore albo ⁊ in suba grossa similat̄ lacti. cā auteꝫ quare est pernitiosa in acutis est: qꝛ significat dominiū crudorum humoꝝ in corpore. quādo aūt est egritudo acuta ⁊ ꝯiungit̄ cū humore crudo: tunc rōne acuitatis morbi reqrit̄ breuē tēpus vt nã nō ꝓsternat̄. rōne v̊o multe cruditatis reqrit̄ longū tēpus: q̄re ⁊c̄. ⁊ hec vrina a practicis vocatur carapos.

¶ Albedo preterea vrine in febribus acutis quocūqꝫ mō fuerit post tincturam que ꝑcessit significat ꝙ cholera rubea ad aliqd̄ membrum declinauit qd̄ apostemat̄: aut ad fluxū ventris ⁊ quod magis significat qd̄ declinauit ad caput. Et similiter cū vrina rubea est in febribus deinde subito fit alba significat desipiētiam.

¶ hic ꝯtrahit vrinā albā ad aliā dispositionē. ¶ Juxta qd̄ notādū ꝙ cā q̄re vrina alba in acutꝭ significat raptū cholere ad aliqd̄ mēbrū qd̄ aꝑatū est: qꝛ color cātur in vrina ex tīctura ⁊ permixtione chol. cū ipsa ex quo ꝯsueuit euāri pars cholere ꝑ vrinā ⁊ ipsaꝫ tingere ⁊ mō nō euāt̄: hoc est vel qꝛ euāt̄ per aliud cānale: ⁊ tunc expellit̄ per fluxum ventris ⁊ transmittit̄ ad intestina. aut rapit ad mēbrū aliud: ⁊ qꝛ cholera infixa in mēbro ꝑꝑ eiꝰ malā qualitateꝫ hꝫ ip̄m apostemare: iō signat apostema in illo. ⁊ vlterius ꝙ cholera est subtilis sb̄e ⁊ calida: iō est maxime nata rapere sursuꝫ ad cerebrū vt appet ꝑ. G. in cōmē. illius afoꝛ. 72. 4. ꝑti. Quibꝰ vrine clare limpide. ꝑueniēs aūt ad cerebꝝ causat frenesim que est apostema calidū cerebri: at fortiter calefacit ip̄m quo calefacto ab apostemate perturbat̄ ⁊ igniunt̄ spiritꝰ: ⁊ tunc ideo perturbat̄ ⁊ gn̄at desipientiā: ꝓpter qd̄ talis vrina tunc significat desipientiā.

¶ Et cum vrina in sanitate perseuerauerit in colore albo significat priuationem digestionis.

¶ hic ꝯtrahit vrinam ad aliam dispositionē: ⁊ dicit ꝙ cū vrina in sanitate ꝑseuerauerit in colore albo significat ꝑuationē digestionis siue sit alba vere que signat dominium flegmatis in corpore ⁊ per ꝯn̄s frigiditatē: siue sit alba lucida nullā habēs admixtionem significat indigestionē: qꝛ digestio ꝓcedit ispissando ⁊ igrossando. si ꝰ superfluitates nō admisceant̄ cū vrina sunt crude.

¶ Et albule similis que lacti similat̄ acetoso in febribꝰ acutis mortem significabit aut ptisim.

¶ hic ꝯ̄hit ad aliā dispōnē. ¶ Nota ꝙ vbi nostra lr̄a dicit que lacti similat̄ acetoso: alia lr̄a dicit que in febribꝰ assimilat̄ oleo: ⁊ tūc est lr̄a planior: qꝛ oleagina signat liquefactionē mēbroꝝ ⁊ ꝯsumptionē ⁊ vltimo mortē. Sed si dicat ꝙ similat̄ lacti acetoso: dōm ꝙ h̄ dicit vt oñdat q̄lis albedo est hec que est similis lacti qñ acescit: mō lac acetosuꝫ hꝫ albedinē cū q̄dā citrinitate vl̄ colore sicut hñt corpora ꝯualescētia. mō hec vrina cū hēat cū h̄ vnctuositateꝫ sicut illud lac sigt liquefactionē adipis ꝑmixti ex flegmate: ⁊ qꝛ ille albꝰ est nouus adeps: ⁊ iō ꝑmixtꝰ cuꝫ vrina: facit vrinā albā aliquātulū citrinā ⁊ pīguē: ⁊ iō sigt ptisim. i. ꝯsumptionē ꝑ̊ ⁊ vltimo mortē. ¶ Et aduertēdū ꝙ ptisis pōt zʳ accipi. Uno mō ꝓprie: ⁊ tūc idē est ꝙ vlcus pulmonis. Alio mō large ꝓ oī ꝯsumptione corporis facta a calido liquefaciente membra: ⁊ hoc mō sumit̄ hic.

¶ Scito aūt ꝙ pos̄e est vt vrina sit alba ⁊ cōplexio calida ⁊ cholica: aut vr̄ia rubea ⁊ cōplexio frida flatica.

¶ Postq̄ꝫ Aui. docuit signare ꝑ vrinā albā nō cōparatā ad alios colores vrine: h̄ docet signare per vrinā albā vt ad alios colores cōparat̄. Et ꝑ̊ facit hoc. Scōo reuertit̄ ad exponēdū q̄sdaꝫ significationes vrine albe cōparate ad rubeā ꝯ̄hēdo ipsam ad sp̄ales significationes vel dispōnes. ibi (Amplius vrina post cōmixtionē albescit.) Prima in duas. Quia p̄mo docet signare per colorē albū vrine cōparatū ad rubeū. Scōo vt cōparat̄ ad colorē nigrū. ibi (Urina quoqꝫ multotiēs.) Prima in duas. Quia ꝑ̊ ponit signationē vrine albe cōparate ad rubeā. Scōo declarat qōdā dictuꝫ. ibi (Cholera enī rubea.) ¶ Nota ꝙ p̄ᵃ pars posset introduci per moduꝫ dubij: qꝛ enī supra diximus ꝙ color albꝰ significat frigiditatē ⁊ humores flegmaticos ⁊ color citrinus significat calidos: crederet forte aliqs ꝙ h̄ eēt verū semꝑ: ita ꝙ nunq̄ꝫ in cōplexione calida posset apparere vrina alba neqꝫ in frigida posset apparē vrina rubea ⁊ tincta: ⁊ iō h̄ remouet ⁊ bene est. ¶ Notandū de hoc ꝙ dicit Auic. qꝛ in hoc cōiter decipiunt̄ medici operantes ⁊ accidit h̄ sepe.

¶ Cholera eniꝫ rubea cū declinat a via vrine ⁊ nō admiscet̄ vrine remanet vrina alba. Debes ꝰ vrinā albā ꝯsiderare: qm̄ si fuerit eius humor multus ⁊ luminosus ⁊ ipsius sedimen multuꝫ ⁊ grossum ⁊ eiꝰ substantia cū hoc trahit ad grossitudinē d̄bes scire ꝙ albedo est ex frigiditate flegmatis. Sed cū vrina nō fuerit luminosa clara neqꝫ eiꝰ sedimen multū neqꝫ ꝑuia ⁊ albedo ad fuscitateꝫ traxerit: scire debes ꝙ cholera rubea est occultata: ⁊ si in egritudine acuta fuerit alba ⁊ fuerint in ea significationes salutis ex qbꝰ nō timet̄ frenesis ⁊ que sunt sicut ip̄m: debes scire ꝙ cholera rubea declinauit ad aliū cānalē ⁊ ad itestina ⁊ accidet ei ꝯstrictio.

¶ hic Aui. declarat qd̄ dixit. Et duo facit. Quia ꝑ̊ declarat p̄ᵐ dictū. s. ꝙ in cōplexione calida ⁊ cholerica est pos̄e appere vrinā albā. Scōo declarat zᵐ. s. q̄ūo in frida ⁊ flegmatica cōplexione pōt apparē vrina tīcta ⁊ ru. ibi (Cā v̊o ob quā.) ¶ Et subdit (⁊ accidit ei ꝯstrictio.) Jsta lr̄a pōt zʳ exponi. Uno mō declinat cholera per vias angustas. i. per venas. vel aliter. ⁊ accidet eius ꝯstrictio. i. accidet eiꝰ retētio vsqꝫ ad aliqd̄ tp̄s qñ dꝫ fieri crisis per vnā viam: tūc alie suꝑfluitates retinent̄ vsqꝫ ad tp̄s expulsionis per crisim: ⁊ iō tūc fiet euātio per aliud cānale: ⁊ vtraqꝫ expositio est bona.

¶ Cā v̊o ob quā vrina existit rubea in egritudinibꝰ frigidis ē vna harū rerū. Aut fortitudo doloris q cholerā rubeā resoluit sicut in colica accidit frida: aut oppilatio que facta fuit ex suꝑatione flatis in cānali qui est inter fel ⁊ intestina quapropter fel ad intestina nãliter nō descēdit sicut solebat: imo vrine societas est ei necessaria cū q̄ egrediat̄ quēadmodum accidit in colica

frigida:

plūbina

Lactea

Alba i acutis ...

frigida. Aut ꝓ debilitateꝫ epatis ⁊ sue virtutis defectuꝫ que iter aquositatē ⁊ sanguinē sepōnē facere non valet sicut accidit in hydropisi frigida ⁊ in egritudibꝰ debilitatis epatis ſm plurimū: qm̄ ꝓpterea vrina ē similis loture carnis recētis. Aut ꝓpter ꝯstrictionē quā oppilationes fecerunt: ⁊ mutaꝛ color flegmatis in venis ꝓpter aliquā putrefactionē que ei accidit: ⁊ eiꝰ qdē signum est aquositas vrine: ⁊ eius sedimen ſm moduꝫ quem diximus: ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō luminosa. Chol'e eni rubee tinctura est luminosa. Urina quoqꝫ multotiēs in principio egritudinū erit alba: ꝗ postea fiet nigra ⁊ fetebit sicͤ accidit in icteritia.

¶ In ista pte Auic. declarat ſm ꝙ premisit. s. ꝙ in cōplone frigida vel flegmatica pōt apparere vrina tincta vel rub. ⁊ .4. facit sicͤ. 4. significat modos possibilitatꝭ huiꝰ. 2ª ibi (Et oppilatio.) 3ª ibi (Aut ꝓpter debilitatem.) 4ª ibi (Aut propter constrictionem.)

Du^m 21^m ¶ Sꝫ tu dices qūo est possibile ꝙ fortitudo doloris faciat rubedinē in vrina: hoc nō vꝛ qꝛ id qꝺ est causa ꝯsumptiōis chol'e est causa priuationis tincture in vrina: sed fortis dolor in vrina est cā huius ⁊c. Ma. pꝫ: qꝛ color causaꝛ in vrina ex ꝑmixtione chol'. Mior appet qui dicit in lr̄a ꝙ fortis dolor resoluit chol'aꝫ rubeā: ergo faciet vrinā albā ⁊ non rubeā. ¶ Preterea dolor hꝫ attrahere hu. ad locū in quo fit: cū ergo in colica fit vehemēs dolor: ergo attraheꝛ cholera ad intestina: qñ ergo attrahiꝛ chol'a ad aliqꝺ mēbrum fit vrina alba vt dcm̄ est supra: ergo vehemēs dolor albificat vrinam ⁊ nō efficit rub. ¶ Ad hoc dōm ꝙ fortitudo doloris est vna ex causis ꝓ quā appet tinctura ⁊ rubedo in vrina ⁊ ꝑcipue in colica: et rō huius est: qꝛ dolor hꝫ spm̄ ⁊ calorē inflāmare ⁊ nō solū in membro dolēte sed ēt in toto corpore quādo est vehemēs: ⁊ iō dicebat Aui. 4. cañ. ꝙ vehemēs dolor pōt eē vna ex causis effimere propter inflāmationē spūs: cū ꝗ dolor habeat iflāmare spūs ⁊ hu. tūc cholera nigra iflāmata ꝑmixta vrine magꝭ tinget ipsam. Scꝺa cā ⁊ ꝑcipue in colica in qua exēplificat Aui. qꝛ cū in colica fiat vehemēs dolor in itestino colon fit in locis ꝓpinquis vijs vrine: ⁊ ideo accidit agitatio ⁊ cōmotio humoꝝ ꝓ dolorē circa intestina ⁊ mēbra sibi vicina ⁊ maxīe in hu. cholericis q̄ sunt maxīe apti ad motuꝫ: ⁊ qꝛ hu. chol'ici sunt maxīe euacuati per vrinā ꝓ eoꝝ subtilitatē ⁊ penetrationē: ideo ꝓ ebullitionē ⁊ agitationē in colica accidit ꝙ aliq̄ portio permixta cū vrina ipsam tinget. ¶ Et ex his ad rōnē. Ad primā dōm ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ dolor dissoluit chol'am rubeā nō itelligit ꝙ resoluat vera resol'one que est ꝯsumptio eiꝰ: sꝫ dꝫ exponi. i. agitat ⁊ cōmouet chole. qꝛ maxime est apta moueri. ¶ Ad aliud dōm ꝙ qñ dꝛ ꝙ ad mēbrū dolēs fit cursus humoꝝ nō solum est veꝝ de dolēte sed etiā de ꝓpinquis mēbris: qꝛ dolor est vehemēs: ⁊ ideo cū vie vrine sint ꝓpinque loco in quo fit colica ad eas cōcurrent hu. ⁊ ꝑcipue in chol'ica que est magis apta moueri cū tingeret vrinā: ita ꝙ ista rō si bñ deducaꝛ magꝭ cōcludet oppositū q̄ꝫ ꝓpositū. ¶ Deīde cū dicit. (Aut ꝓ debilitatem.) In pte ista assignat tertiū modū possibilitatis apparitionis talis vrine. Et dicͤ (Aut ꝓ ꝯstrictionē.) Nota ꝙ Aui. per ꝯstrictionē itelligit hic ꝓhibitionē respirationis quā fecit oppil'o ꝓ quā ꝓhibitā respirationē accidit cal'itatē multiplicari i corꝑe ⁊ nālem calorē igniri ex calore exͭneo dñante flegmati ⁊ putrefaciēte ⁊ tūc tigiꝛ vrina: ⁊ in ꝗ frequēter decipiunꝛ medici qñ in ꝑnº feb. causata ex flate aliqñ in ꝑnº appet color albꝰ: postea vͦo ex putrefactiōe flegmatꝭ ⁊ ꝓhibita respiratiōe eius apparet vrina rub. ⁊ tūc medicus nisi vidissꝫ vrinā prius decipereꝛ ⁊ crederet ꝙ eēt causata ex hu. calidis.

¶ Amplius vrina post comestionem albescit: neqꝫ sic cessat donec digestio fieri icipiat: tūc enim incipit vrina tingi. Et ꝓpter hoc vrine vigilātiū sunt albe ⁊ adiuuat ad hoc caloris inati resolutio sed nō lumiose: imo attinent fuscitati ꝓpter priuationem digestionis.

¶ In pte ista Aui. reuertiꝛ ad exponēduꝫ significationes quasdam vrine albe ⁊ ru. Primo albe. Secundo rubee. ibi (Tinctura rub.)

Du^m 22^m ¶ Sꝫ aliqs dicet non videꝛ ꝙ vrina debeat apparere alba post comestionē: qꝛ vrina que apparet post comestioneꝫ: aut deciditur a nouo cibo: aut ab antiquo: sed nō a nouo: qꝛ nō est possibile vt statim post cibū ⁊ potū deriueꝛ vrina ex eis cū trāsitꝰ ⁊ alteratio eiꝰ fiat tꝑe lōgo: nec etiā est superfluitas cibi ⁊ potꝰ antiq: qꝛ cum hec sit lōgo tꝑe morata in corpore dꝫ tincturaꝫ acqsiuisse ex tꝑe: non ꝗ erit alba cū calor multo tꝑe egerit in eā. ¶ Preterea supꝰ dixit ꝙ vrine vigilātiū erāt rubee vel citrine: qñ ergo dicit ꝙ debēt eē albe. Dōm ꝙ vrina post comestionē dꝫ eē alba: vt dicit Aui. nō tñ dꝫ itelligi ꝙ hec vrina sit suꝑfluitas noui cibi sꝫ antiq ꝓ cām dictā. Et rō q̄re sunt albe pōt eē 2ͬ. Una est qꝛ in ꝑnº comestionis ꝯcurrit calor ab oībꝰ ptibꝰ corpis ad stōchū vt cibꝰ digeraꝛ in stōcho: calor aūt erat vna ex causis tingētibꝰ vrinā ⁊ exacuitionis chol'e q̄ dꝫ ꝑmisceri cū vrina: cū ergo subtrahaꝛ epati ⁊ mēbris vria remanet priuata colore siue alba. Scꝺa cā est: qꝛ quātūcūqꝫ portonariū sit clausuꝫ in digōne stōchi: tñ aliqs vapor exit ꝑ meseraicas ⁊ vadit ad epar ex cibo ⁊ potu q̄ digeriꝛ in stōcho: illi aūt vapores cuꝫ sint crudi ⁊ aquosi remittūt tīcturā cho. ⁊ ipsaꝫ obtūdūt: nā illi vapores attrahunꝛ a mēbris ꝓ ipsoꝝ inanitionē: ⁊ iō remittētes tīcturā chol'. ⁊ ꝑmiscētes se cū aquositate vrinali vrinā reddunt albā. ¶ Et ex his appet. Ad 2^m dico ꝙ vrine añ digōnē epatis cōpletaꝫ sunt albe in vigilijs: ⁊ rō huiꝰ est: qꝛ vigilie distrahūt calorem a mēbris digōnis qui calor habebat ꝑmiscere ⁊ tīgere vrinā: ⁊ sic loquiꝛ hic: sed facta digōne ⁊ tꝑe famis tingiꝛ vrina ⁊ ꝑmisceꝛ portio quedā cum vrina ⁊ ipsaꝫ tingit. Itē chol'. exacuiꝛ ex fame ⁊ magis tingiꝛ: ⁊ hoc mō loquebaꝛ supra: ⁊ iō nō contradicit sibi.

¶ Tictura rubea in egritudibꝰ acutis melior est q̄ꝫ aq̄sa alba: ⁊ eius ēt substātia melior est q̄ꝫ aquosa. Sꝫ rubea que est sanguinea maioris est securitaits q̄ꝫ rubea cholerica. Rubea quoqꝫ chol'ica nō tāti est timoris cū chol'a q̄eta manet. Sꝫ si ē mobil' magni extat timoris.

¶ Hic reuertiꝛ ad exponēdū q̄sdā sigñationes vrine ru. ꝯhēdo ipsaꝫ ad quasdā sigtiōes determiatas. Et q̄tuor facit sicͤ ad q̄tuor dispōnes ꝯhit. 2ª ibi (Ampliꝰ vrina ru.) 3ª ibi (Cunqꝫ vrina in acutis.) 4ª ibi (Q. si cū rubedīe.) ¶ Iuxta ꝑmā ptē nota ꝙ cā q̄re in egritudinibꝰ acutꝭ est melior in colore ⁊ sbā q̄ꝫ alba aq̄sa est ꝗ qꝛ in morbis acutis multū varia est digestio: qꝛ est cito terminabilis ad bonum vel ad malū cū nā nō possit ipsaꝫ multo tꝑe tolerare: mō vrina ru. maiorē sigͭ digestionē q̄ꝫ alba aquosa: ⁊ quātū ad colorē ⁊ quātuꝫ ad sbam: qꝛ si est rub. ꝗ hꝫ admixtionē chol'e que fit a digōne: alba aūt aquosa fit a frigido ⁊ ab idigestione cū sit ꝑuata ꝑmixtōe. ꝗ ⁊c. ¶ Subdit vlterius ꝙ vrina q̄ est sanguinea est maioris securitatis ⁊ minoris timoris de morte q̄ꝫ rubea chol'ica: ⁊ cā huiꝰ est: qꝛ rub. sanguinea sigͭ dñiuꝫ san. rub. aūt chol'ica sigͭ dñium chol'e: mō sicͤ appet per Gal'. in cōmē. 2. ꝓnosti. cō. 27. excessus sanguis est minoris timoris q̄ꝫ alicuiꝰ alterius hu. qꝛ vere magis est obediens: ⁊ iō cū vrina sanguinea sigñat humores minoris malitie q̄ꝫ ru. clara: iō est minoris securitatis. ¶ Subdit vlterius cōparādo excessum duplicis chol'. adinuicē ꝙ ru. chol'ica que ꝓcedit a cholera q̄eta non est tanti timoris quāti si sit vrina rub. ex dñio chol'. ru. furiose: ita ꝙ ꝗ ē ordo: imo vrina ru. ē minꝰ mala in acutꝭ q̄ꝫ aq̄sa ⁊ vrina rub. ꝓcedēs a sanguis dñio est minꝰ mala q̄ꝫ ex dñio chol'e alteriꝰ: ⁊ rō huiꝰ vltimi ē: qꝛ qñ cho. ē furiosa timēdū ē de raptu eiꝰ ad aliquod mēbrū ꝑncipale ⁊ aparet ⁊ cū hoc sit pessimū. ideo ⁊c.

Dub^m 23^m ¶ Sꝫ tu dices qūo cognoscā qñ chol'. ē furiosa vel nō. Dico ꝙ cho. furiosa disceriꝛ qñ est furiosa hoc mō ꝑ vrinā qꝛ color rubeꝰ cholere furiose ē ru. clarus igneꝰ: qꝛ bñs talē chol'. est apta ad motum valde: qñ āt magꝭ tēdit ad obscuritatē aliquā sigͭ ipsaꝫ quietā.

¶ Amplius vrina rubea in egritudinibꝰ renū est mala: quoniam ſm plurimum calidum significat apostema. Et in doloribus capitis desipientiā portendit.

¶ Hic cōtrahit vrinā ad aliā dispōnē. ¶ Nota ꝙ cā q̄re hec vrīa significat in egritudinibus renū apostema est: qꝛ exquo egritudo ē in renibus ⁊ apparet talis vrina est ibi calor vehemens ⁊ multitudo materie sanguinee: quādo aūt hec duo ꝯiūgunꝛ sunt causa apostematis: qꝛ calor vehemēs cū multitudīe san. in aliquo membro ipsum facit putrescere ⁊ ebullire ⁊ causat apostema.

Du^m 24^m ¶ Sꝫ tu dices. nō vꝛ ꝙ hec vrina apparēs in capitꝭ doloribꝰ portendat desipiētiā: qꝛ superiꝰ dicebaꝛ illo paragrapho. Albedo ꝑterea vrine. ꝙ vrina alba hoc sigͭ. ꝗ nō ru. qꝛ vniꝰ sigͭi solū ē vnū signuꝫ. ¶ Dōm ꝙ desipiētia causaꝛ ex raptu materie cal'e chol'ice ascēdētis ad caput ⁊ perturbātis spm̄ mō talis ascēsus materie ad cerebrum pōt accidere dupl'r. Uno mō qꝛ tota mā cholerica tendat ⁊ rapiat sursum ad vētriculos cerebri: ⁊ tunc remanet vrina alba et priuata chol'. ⁊ sic loquebaꝛ supra. Alio mō ꝙ tāta sit abūdātia materie chol'ice in corpore: qꝛ dato ꝙ multa quātitas eiꝰ vadat ad cerebrū: tñ adhuc multa remanet q̄ defundiꝛ per corpꝰ ⁊ misceꝛ cuꝫ vrina ⁊ facit ipsam rubeā: ⁊ hoc mō intelligit hic. ¶ Tunc ad aliud cū dꝛ vnius significati vnū est signum: dicēdum ꝙ veꝝ est si sit idē significatū totaliter: sed non est vt visum est: ideo ⁊c.

¶ Cūqꝫ vrina in egritudibꝰ acutis rubere ceperit: ⁊ sic

permanserit ⁊ nõ iferius descẽsuꝫ fecerit ꝑditiõis egri timorem affert ⁊ renum apostema significat.

¶ Hic ꝯhit ad aliã dispõnẽ. ¶ Nota ꝙ cã q̃re vrina in egritudibus acutis icipiẽs rubescere sic ꝑmanẽs ⁊ nõ descẽdẽs sigñat alteꝝ illoꝝ duoꝝ. s. vel mortẽ vel apã renuꝫ est: q꞉ qñ incipit rubescere signũ est ꝙ calor icipit agere in mãm: ⁊ q꞉ nõ põt eã digerere ⁊ vincere in breui tpe: nec euãatur per inferiora per egestionẽ sigñat idigestionẽ in acuta: ⁊ cũ indigestio sit signũ mortis in acutis qñ ꝓcedit in eis cũ mã nõ possit lõgo tpe sustinere morbũ acutũ cũ illa mã lõgũ tps requirat in sui digestione: ideo significat morteꝫ in eis. Et dicit notãter si nõ fecerit descẽsuꝫ: ꝙ si euãaret ꝑ aliã viã ⁊ nõ intẽderet rubedo in vrina nõ eẽt ꝓꝓ hoc signũ perditionis aut significat apostema renum: q꞉ quando est apã in renibus vrina apparet ru. ꝓꝓ resudationẽ materie sanguinee ab apostemate que permixta cũ vrina facit ipsam rubeã: ⁊ q꞉ mã illa nõ est digesta: imo non mutat vrina: q꞉ non ꝑmiscet cũ ea nec facit descensum.

¶ Or si cũ rubedie fuerit turbida ⁊ taliter ꝑmãserit apostema in epate ⁊ caloris inati sigñat debilitatem.

¶ Hic ꝯhit colorẽ rubeũ vrine ad aliã dispõnem. ¶ Nota ꝙ cã q̃re talis vrina sigt apã in epate est: q꞉ quando apã est in epate tũc accidit rubedo in vrina rõne calitatis apatis ⁊ cõturbat sanguinem ꝓꝓ sui ebullitionẽ ꝯturbat⁹ ꝑmiscet cũ vrina ⁊ descẽdẽs ad renes ⁊ vesicã appet rub. turbulenta. nec posset fieri turbida hoc mõ ex apate renũ sicut epatis: q꞉ ibi fit pma mixtio vrine vbi fit digestio ⁊ separatio sup̲fluitatũ: hoc aũt est in epate ⁊ nõ in renib⁹: q̃re ⁊c̃. sꝫ ex apate renũ nõ est ita permixta ⁊ minus ex apate vesice: q꞉ quãto a remotioribus venit res permixta vrine tãto in ea est verior permixtio vt pꝫ per Gal. 6. de interiorib⁹. cap. 3. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ hoc qđ dicit (et caloris inati sigñat debilitatẽ) potest intelligi 2ʳ. Uno mõ ad calorẽ ꝓpriũ epatis q꞉ cũ sit apatũ debilitat eius calor nãlis a calore extraneo epatis: vel hoc etiã põt exponi referẽdo h̃ ad calorem inatum totius corporis: ⁊ tũc causa illius erit: q꞉ cum epar sit membrũ principale deseruiens toti qñ est apatũ opꝫ calorem totius corporis debilitari: ⁊ vtraq꞉ expositio est bona.

mixtus ex albo et rubeo

¶ Amplius coloꝝ vrine sunt qdã cõpositi ex qb⁹ est color q carnis recẽtis loture assimilat̃ q ẽt sanguini in aq̃ dissoluto silis existit: ⁊ ẽt ex debilitate epatis: ⁊ qñqꝫ ẽt est ex multitudie sanguis. Uerũtñ sepi⁹ existit ex debilitate epatis ex q̃cũq꞉ cõplexione superuenerit malitia vincẽte quã digerendi debilitas demõstrabit ⁊ virtutis dissolutio. Or si virtus fortis fuerit tunc non erit nisi ex sanguis multitudie ⁊ eius augmẽto vltra mẽsurã quaꝫ virtus disgregatiua penitus separare non sufficit.

¶ Postq꞉ docuit significare ꝑ colores simplices vrine tam medios q꞉ extremos: hic docet sigñare ꝑ colores cõpositos qñ in vna vrina apparẽt plures colores cõpositi vel plures spẽs coloꝝ. Et quatuor facit. Prĩo docet sigñare ꝑ colorẽ cõposituꝫ ex albo ⁊ ru. Secũdo ex citrino ⁊ viridi. ibi (Et ex eis est color oleaginus.) Tertio ex citrino ⁊ nigro. ibi (Et ex eis est ẽt carmini⁹.) Quarto ex rubro ⁊ nigro. ibi (Qm̃ est color alb⁹.) ¶ Iux pmã ptẽ nota ꝙ iste color silis loture carnis recẽtis nõ dꝫ itelligi ꝙ sit color cõmixt⁹ ex albo ⁊ nigro per viã mixtiõis: ita ꝙ isti duo colores misceant̃ adiuiceꝫ: q꞉ tũc eẽt vnus color simplr ⁊ medi⁹ sic̃ cydrus vel citrinus vl viridis ⁊ nõ cõposit⁹: sꝫ dꝫ intelligi ꝙ est mixt⁹ ex albo ⁊ rubeo: q꞉ in quadã ei⁹ ꝑte appet rubedo ꝓpter admixtionẽ sang. cũ vrina in q̃ cũ apparet sanguis in ꝓpria forma ⁊ in aliq̃ parte appet aq̃sitas q̃ dr̃ color alb⁹ sicut si poneret̃ aquositas sanguinolẽta in aq̃: tunc in quadã ꝑte aque apparet sola aq̃ ⁊ in alia san. ¶ Ulterius nota ꝙ hec vria põt causari 2ʳ: vt tãgit Aui. in lr̃a. Aut ꝓꝓ debilitatẽ vtutis digestiue epatis: nã qñ virt⁹ sanguifica epatis est d̃bilitata male digerit̃ sanguis: q꞉ iperfecte digestus sanguis nõ retinet̃ a mẽbris tãq꞉ eis icõueniẽs: ⁊ expellit̃ ad vias vrine sic̃ aliqñ expellit̃ ꝑ intestina: ⁊ tũc appet egestio silis loture carnis. Aut causatur hec vrina ꝓꝓ multitudinẽ sanguis: nã dato ꝙ virt⁹ digestiua ⁊ retẽtiua sint fortes in se: tñ est debilis respectu obti qđ est sup̲flue q̃titatis: ⁊ tũc nõ põt bñ discretiua sequestrare totũ sanguinẽ ab aq̃sitate: nec ẽt renes q꞉ ẽt superflua q̃titas ad renes vadit: ⁊ iõ expellit ad vesicam ⁊ extra ⁊ apparet similis loture carnis.

Dubᵐ 25ᵐ

¶ Sꝫ statim tu queres ẽt virtutis est peccatũ quãdo ꝓuenit ex d̃bilitate epatis: ⁊ ẽt virtutis est pctm̃ qñ ꝓuenit ex debilitate sanguinis sup̲flua. Dico ꝙ pmus modus ex debilitate virtutis digestiue est q꞉ iperfecte digerit: ⁊ ẽt retẽtiue q꞉ ẽt nõ retinet̃ san. sꝫ expellit̃ per egestionẽ ⁊ vrinã. ¶ Sꝫ cũ tu dices ẽt virtutis est peccatũ qñ ꝓuenit ex sup̲flua q̃titate: nõ vr̃ q꞉ nõ ex peccato digestiue: q꞉ cib⁹ bñ digerit̃ ⁊ ꝑfecte: nec attractiue q꞉ bñ attrahũt mẽbra q̃tũ debẽt: nec expulsiue q꞉ illa est fortificata vt vr̃. Auic. aũt vr̃ dicere ꝙ hoc peccatũ pertinet ad discretiuã q̃ nõ disgregat aquositatẽ a sanguine: ⁊ in h̃ vr̃ icidere in maiorẽ dubitationẽ: q꞉ vr̃ distiguere virtutẽ discretiuã iter oẽs alias virtutes ei⁹. Cõtrariũ appuit sup̲ in cap̃ de virtutib⁹. ¶ Ad h̃ dõm q̃tuꝫ spectat ad ꝓpositũ ꝙ ex eo qđ dicit Aui. nõ arguit̃ ꝙ virt⁹ discretiua sit alia ꝫm eẽntiã a digestiua: nã virt⁹ põt dici eẽ debilis simplr: aut in se: aut respectu sui obti: mõ primus modus vrine silis loture carnis ꝓuenit ex debilitate virtutis digestiue in seipsa ꝓꝓ dñium alicuius male cõplõnis calide in ipso vel frigide vel alicui⁹ alterius: sed ꝫm pctm̃ respicit debilitatẽ virtutis epatis nõ in se sed ex ꝑte obiecti: q꞉ nõ expellit̃ ad membra totus ille sanguis sicut expellit̃ in dispõne nãli nec totus attrahit̃ sicut deberet attrahi: ⁊ ideo sicut superfluuꝫ mẽbris epati ⁊ renibus expellitur cum vrina: ita ꝙ est ibi debilitas virtutis attractiue ⁊ retentiue non in se sed respectu obiecti: ⁊ non est digestiue ꝫm se: ⁊ ideo attribuitur discretiue.

¶ Sed tu dices. nõne ẽt põt causari ex d̃bilitate attractiue renũ ⁊ digestiue nõ potẽtis totũ illũ sanguinẽ trãsmissuꝫ cũ vrina sibi assimilare. Ad h̃ dicũt aliq ꝙ nõ: q꞉ ad renes d̃scẽdit tã modicũ d̃ sanguie ꝙ non eẽt possibile tingere vrinã. Itẽ q꞉ tinctura causat̃ a ꝑmixtiõe rei tingẽtis cũ vrina: sꝫ cũ in renib⁹ nõ fiat ꝑmixtio vrine sꝫ in epate: iõ ⁊c̃. Sꝫ hoc est ꝯ Auic. 3. cañ. q vult ꝙ bñ põt causari ex debilitate renũ talis vrina. Cã aũt quare de hoc Aui. nõ fecit mentionẽ est 2ˣ. Una q꞉ dedit intelligere hoc ꝑ debilitatẽ epatis. Scd̃a est: q꞉ que fit in renib⁹ accidit raro: ab epate aũt accidit sepe.

¶ Et ex eis est ẽt color oleagin⁹ ⁊ est citrinitas cui admixta est siclinitas ⁊ colori olei similat̃ ꝓꝓ viscositateꝫ que est in ipso ⁊ trãslucẽtiã cũ nitore adipino ⁊ cũ splẽdore substãtie ad quãdaꝫ spissitudinem trahit.

¶ In ista parte docet significare per alium colorem mixtum ex citrino ⁊ viridi. Primo notificat hunc coloreꝫ. Secũdo ponit significata eius. ibi (Et in pluribus dispositionibus ⁊c̃.)

¶ Et dicit ⁊ similatur colori olei ꝓpter viscositatem. Sed tu dices: ista nõ videtur similitudo: q꞉ viscositas non est color. Dõm ꝙ per hoc vult dicere ꝙ assimilatur oleo in duobus. s. in colore ⁊ in sbã: in substãtia q꞉ talis vrina est viscosa ⁊ spissa sicut oleum: in colore q꞉ hꝫ citrinitatem cum hec vrina tendat ad citrinitatem.

¶ Et in pluribus dispõnibus significat malum aut nõ significat bonum: neqꝫ maturationem neqꝫ meliorationem: sed fortasse raro materierũ vnctuosarũ euõnẽ ꝫm modum crisis significat: ⁊ hoc quidem non est nisi cum post ipsaꝫ aduenit requies. Que võ ex ea est pernitiosa est illa cuius vnctuositas est fetida ⁊ proprie illa ex qua parua mingitur quantitas.

¶ In parte ista ponit sigñata coloris oleagini in vrina. Prĩo docet per eã sigñare absolute. Scd̃o h̃ facit ex tpe approximationis ei⁹. ibi (Maius aũt.) Tertio distiguit iter sigñata huius vrine. ibi (Ad sũmũ võ.) Pria in duas. Prĩo oñdit sigñtiones hui⁹ vrine vt nõ cõparat̃ ad aliũ coloreꝫ. Secundo hoc facit quando comparatur ad alium colorem. ibi (Cũ võ ei aliqd.) ¶ Iuxta primũ nota ꝙ causa quare hec vrina sigñat malũ vt in plurib⁹ est: quia hec vrina de se portẽdit liquefactionẽ piguedis q̃ est mala. Itẽ q꞉ cãtur ex dominio humoris putredinalis sup̲ mẽbrũ qđ est ẽt valde malũ. Itẽ q꞉ de se semp̲ sigñat malũ: q꞉ sigñat exituꝫ rei iuuatiue a corpe. aliqñ nõ sigñat bonũ: q꞉ nõ est signũ digestõis. aliqñ aũt ⁊ raro significat bonum: q꞉ significat euacuationẽ per crisim alicuius materie corrupte in corpore: ⁊ ex hoc pꝫ qñ significat bonũ ⁊ quãdo malum.

¶ Tu dices vr̃ ꝙ nunq꞉ significet bonũ: q꞉ semp̲ hec vrina sigt liq̃factionẽ piguedis que est qd malũ. Dõm ꝙ hãc vrinã sigñare liq̃factionẽ põt itelligi 2ʳ: aut pñtẽ ⁊ tũc est pessima: ⁊ tũc est pauca ⁊ fetida ⁊ nõ aduenit reqes post ipsaꝫ; est enim fetida: q꞉ possidet̃ a calore ex̃neo corrũpẽte ⁊ putrefaciẽte. si aũt pauca in quãto: q꞉ fit siue causat̃ illđ a calore ꝯsumẽte humiditates corpis: ⁊ ex his sequit̃ grauatio ⁊ debilitas virtutis ⁊ nõ alleuiatio. Sꝫ in q̃tũ hec vrina sigñat liquefactionẽ factã: tũc expulsio talis materie liq̃te cum alijs malis humorib⁹ sigñat bonũ. s. potẽtiã virtutis expulsiue expellẽtis nociua de corpe: ⁊ tũc p̃cessit eã aliqđ bonũ signũ: ⁊ ẽ multa in q̃titate ⁊ sequit̃ alleuiatio. Et cuꝫ dr̃ ꝙ semp̲ vr̃ mala: q꞉ sigt exitũ rei iuuatiue de corpe: dõm ꝙ lꝫ hic adeps ante sui eliquationẽ sit bonus: tñ postq꞉ liquefact⁹ est a calore extraneo est malus: ⁊ ideo eius expulsio cum predictis conditionibus est bona.

¶ Cum võ

¶ Cū vo ei aliqd miscet qd ē sil'e loture carnis recētis est deterior. Et h qdē plus ꝯtingit in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. Et est cū oleagina post nigram sequit' vrinā que precessit. Et tunc qdē est significatio bona.

¶ Hic ponit significationes oleagine vrine comparando hunc colorem ad alios. ¶ Juxta quod est notādum ꝙ causa quare est deterior est: quia vterqꝫ illorum colorum per se est pessimus: et ideo malitia multiplicata est signum pessimitatis.

Dub^m 29^m ¶ Sed tu dices per quem modum cōtingit hoc hydropisi ⁊ ptisi ⁊ in colica mala. Dōm ꝙ hoc potest esse ꝓpter duo: primo quia hydropisis causat' a mala cōplexione calida ꝓpter quā accidit eliqtio pinguedinis ⁊ adipis: aut qꝛ aqua congregata inter zirbū ⁊ syphac que h3 virtutē corrosiuā ꝓpter eius corruptionē: ⁊ ideo ꝓpter sui mordicationem ⁊ corrosionē liquefacit ⁊ corrodit zirbū qd est mēbrum pingue: etiā pinguedo dissoluta ⁊ mixta cū vrīa facit ipsam oleaginā. Jn ptisi vo apparet pinguedo in vrina pp consumptionē membroꝝ: ⁊ cū epar sit vicinū spiritualib' mēbris cōpatitur eis: ⁊ tunc fit ex debilitate digestionis eius vrina sil'is loture carnis recentis: ita ꝙ pinguedo que est circa renes ꝓpter eius ꝓpinquitatem liquefit ⁊ apparet vrina oleagina: ⁊ qꝛ in illo apostemate compatitur epar: in intestinis accidit ꝙ ꝓpter malā epatis cōpl'onem calidā fit vrina similis loture carnis recentis.

Dub^m 30^m ¶ Sed tu dices. nō vr ꝙ si vrina oleagina sequit' post nigram sit significatio bona: qꝛ cum tam nigra ꝗ oleagina significet per se malum: ergo vna post aliā significabit pessimū. Dōm ꝙ vrina oleagina potest apparere post nigram dupl'r. Uno modo per viam crisis. s. qꝛ natura primo expellit hu. nigros adustos ⁊ in magna ꝗtitate ita ꝙ ꝓcesserit signū digestionis: postea vo expellit pinguedinem liquefactā ad quam sequit' alleuiatio: ⁊ hec est bona: qꝛ significat virtutem ⁊ potētiam virtutis expulsiue expellētis nociua de corpe fortē. Alio aūt mō eēt mala vt sicut tu arguis etiam.

¶ Maius autem qd vrina significat oleagina est ꝙ in die quarta indicat egrum in die septima moriturum in egritudinibus videlicet acutis.

¶ Jn ista pte ponit signatiōes vrīe oleagine ꝗtū ad tps apparitionis. ¶ Jux qd no. ꝙ h est qn appet in qrta iudicare egrū morituꝝ in. 7. nō est ei' signū spāle ⁊ ꝓmū s3 gnāle: qꝛ sic bonitas digōnis in 4. signat liberationē vel crisī bonā in. 7. ita ⁊ in mala: s3 cū oleagina sit pessima in se: iō apparēs in. 4. signat moriturū in acutis.

¶ Ad sūmum vo oleagine vrine tres sunt spēs. Alia. n. ex ea est que tota est adeps. Et alia est cui' iferius est tm̄ adeps. Et alia est cui' supi' est adeps. Ex ea ēt est que in suo colore tm̄ est oleagina sicut est in ptisi ⁊ ꝓprie in sui principio: aut in sui substantia tm̄: aut in eis vtrisqꝫ quemadmodum est in egritudinibus renum ⁊ in perfectione ptisis ⁊ eius fine.

Dub^m 31^m ¶ Hic distinguit significationes vrine oleagine.

¶ S3 tu dices quō adeps pōt apparere iferi': qꝛ supnatat aq cū sit nature aeree solū. Preterea oleagina oīs vrina adipis ē oleagina in colore ⁊ in sba sil'. ¶ Ad primū dōm ꝙ vrina pōt esse oleagina 3r vt supi' dcm̄ est sm totā vrinā: ⁊ hoc pp duo: aut pp vehemētem ebullitionē factā in toto que pmiscet adipē liquefactū per totam sbam sicut ꝯtigit in brodio in lebete bulliēte: aut qꝛ adeps permiscet' cū hu. bulliētibus viscosis terrestrib' ⁊ grossis qui petūt inferiora: ⁊ iō pp eoꝝ viscositatē detinēt adipē iferius: aut qꝛ ex vehemēti adustiōe terrestrificat' adeps: qꝛ subtile ei' resoluit' ⁊ grossū remanet ⁊ ꝺscēdit ad fundum vrine sicut accidit aliqn in patella. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ puto ꝙ vrina oleagina in sba est ēt oleagina in colore ⁊ ecōuerso: tn̄ aliqn appet mag' oleagina in sba ꝗ in colore qn mag' similat' oleo in sba ꝗ in colore: ⁊ hoc cognoscit' vt qn cōquassata in vrinali nō facit sonū sicut nec oleū: ⁊ iō videꝫ medicos in fine ispectionis ꝯcutere vrinā in vrinali: aliqn aūt mag' similat' oleo in colore ꝗ in sba: vt qn ducta per vrinale pulsat sic alia: tn̄ in colore similat' ei mag': ⁊ qn mag' similat' oleo in vtroqꝫ: ⁊ iō in ꝓn° similat' oleo solum in colore: in ꝓcessu vo in sba magis: sed qn est cōpleta similat' in colore ⁊ substantia: ⁊ etiā in egritudinib' renū: qꝛ ꝓpter multā coniunctionē pinguedinis que est circa renes accidit similitudo vrine cum oleo in substantia ⁊ colore.

¶ Et ex eis est etiā carminius qui malus est ⁊ pernitiosus: qm̄ vtriusqꝫ cholere significat adustionem.

¶ Hic docet signare per colorē vrine cōpositū ex citrino ⁊ nigro.

¶ Jux qd nota ꝙ color carmini' est cōposit' ex citrino ⁊ nigro: qꝛ rōne adustiōis cho. ru. ⁊ nigre ꝑ se ⁊ singul'r accepta est mala: ideo iūcta insimul sunt pessima: ⁊ intelligendum ꝙ illud qd hic dic est signum pernitiosum d3 intelligi ꝙ accidit talis vrina ꝓpter dn̄iū talium hu. adustoꝝ: sed si accidat per viā crisis potest esse bona: qꝛ significaret potentiā virtutis expellentis nociua de corpore si veniret in quantitate magna ⁊ ꝓcedentib' signis digōnis: ⁊ cū h eger alleuiatur post talem mundificationem.

¶ Et qnqꝫ est color rube' i quo currit nigredo ⁊ significat febres cōpositas ⁊ febres que ex grossis fiūt superfluitatibus. Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sūmitatē declinauerit: apostema signabit lateris.

¶ Hic docet significare per colorē vrine cōpositum ex ru. ⁊ nigro. ¶ Circa qd nota ꝙ cā quare hic color significat fe. cōpositas hec est: qꝛ significat abūdātiā diuersaꝝ materieꝝ que cū putrefiūt sūt cā diuersaꝝ fe. qꝛ rōne rubedis significat adustionē cho. ni. ⁊ ꝑ ꝯns significat fe. melicas. ⁊ vlteri' qꝛ mel'ia adusta est supfluitas gssa: ideo sigt fe. ex grossis supfluitatib'. Addit vlteri' ꝙ si fuerit clarior rubedo ipsa ⁊ nigredo declinat ad supmū ꝺclinat ad pleuresī: nō tn̄ vult ex hoc hre ꝙ oīno significet pleuresim s3 cū alijs signis ei' ꝓprijs. Et cā qre hec vrīa significat apa lateris est: qꝛ apa lateris fit vtplurimū ex cho. ru. que cū adurit' vergit versus nigredinē: si autē clara rōne cho. que de se est clara anqꝫ sit adusta: ⁊ etiam qꝛ permiscetur cum ea aliqua humiditatis adusta subtilis que tēdit versus sursum: ⁊ ideo ꝓueniens ad pelliculam tegentē costas vel ad diaphragma causat apostema qd dicitur pleuresis.

¶ De significationibus substātie vrine in ꝗtitate ipsi' ⁊ in claritate sui aut turbulentia. Cap. 3^m.

Substātia vrine aut est tenuis: aut grossa: aut mediocris.

¶ Postꝗ Aui. determinauit de significationibus vrīe sumptis a colore: hic deter. de signationib' vrine sumptis a sba: cū hoc ēt includendo significationes sumptas a claritate ⁊ turbulentia vrine: ⁊ duo facit. Nā ꝓ deter. de signis sumptis a sba vrine nō cōsiderando alia signoꝝ genera. Scdo facit hoc cōsiderando alia gn̄a signoꝝ. s. quantitatē colorē hypostasim. ibi (Cū vrina grossa mingit'.) Prima in duas. Primo ponit significatiōes vrine sumptas ex parte claritatis ⁊ turbulentie ꝓncipal'r: l3 h etiā intermisceat de substantia. ibi (Amplius vrina spissa.) Pria in duas. Primo premittit diuersitates in substantia vrine. Scdo exequtur de diuersitate illarum diuersitatum. ibi (Ualde vo.)

¶ Ualde vo tenuis in oibus dispōnibus maturationis significat priuationē: aut in venis oppil'ones: aut epatis debilitatem ⁊ cānalium vrine qui non attrahūt nisi qd tenue est: aut attrahunt sed extra nō eijciūt nisi qd natura subtile existit: aut multā aque potationem: aut vehemētis frigiditatis cōplexionē cum siccitate.

¶ Hic ꝓsequit' de significationib' ꝓdictarū diuersitatū: ⁊ tria facit. Primo docet signare per vrinā tenuem. Scdo ꝑ grossā. ibi (Urina aūt multū spissa.) Tertio per mediocrē. ibi (Nō āt subtilitas.) Pria in duas. Prio ponit signa vrine tenuis in generali. Scdo in spāli ipsā ꝯhēdo ad diuersas dispōnes ei'. ibi (Et in acutꝭ qdem.) ¶ Ad euidētiā ꝓme ptis ⁊ sequētiū est notādū ꝙ vrina tenuis gssa ⁊ mediocris pōt notificari tripl'r. Uno° vniu'lr ⁊ absolute nō comparādo ipsā ad aliqd corp' determinatū: ⁊ isto mō accipitur tenue ꝓ subtili ab auctorib': ⁊ isto mō grossū dicet' de vrina grossa absolute sicut sunt vrine subiugaliū: ⁊ illa que est media iter istas dr mediocris isto mō: qꝛ h3 latitudinē multā ⁊ multas spēs sub se: quasdā ꝺclinātes v'sus vnū extmū mag': alias v'sus aliud. Scdo° notificat' vrina tenuis ⁊ grossa ⁊ mediocris in cōparatiōe ad corp' tēperatū vt mediocris dicet' q repit' in corpe tēperato: ille aūt q reperiunt' in corpe distēperato ⁊ recedūt a mediocri v'sus tenuitatē dicunt' tenues: q vo v'sus grossū grosse. Tertio° notificat' vrīa tenuis ⁊ grossa ⁊ mediocris in relatiōe ad qdcūqꝫ corp': ⁊ isto mō dicet' vrina mediocris qn istd corp' erit in sua nāli dispōne: dicet' āt grossa qn istd corp' remouet' ab illa dispōne sic ꝙ tēdit v'sus grossū: ⁊ dicet' subtilis q reperiet' in illo corpe remoto a nāli dispōne: sicut qd tēdit v'sus subtilitatē: tunc dico ꝙ hic accipit' notificatio vrine tenuis ⁊ grosse ⁊ mediocris isto mō tertio. s. vt cōparat' ad corp' cui' est: ⁊ iō dicebat Damascen' in suis afoꝛ. ꝙ nō appropinquabit medic' v'itati in egroto nisi approximet vrinā ad suū corpus: ⁊ qꝛ tali ꝯsideratiōe frequēti' idigemus: iō ⁊c. ¶ Ulteri' nota ꝙ cā qre vrina valde tenuis sigt in oib' dispōnib' priuationē di-

gestionis est: q₂ vrina valde tenuis caret cōmixtiōe alteri⁹ rei: cuꝫ aūt oīs digestio fiat per cōmixtionē: iō ⁊c. ⁊ q₂ effect⁹ sigñat suam cām: ideo vrina tenuis pōt significare sup indigestionē a qua causatur. Subdit scdo ꝙ pōt sigñare sup oppilōnes venaꝝ: nā oppilatio est cā vt nō trāseat p cānales nisi illud qd̄ est subtile ⁊ tenue. Tertio pōt venire vrina tenuis ex dbilitate epatꝭ ⁊ cānaliū vrine: q₂ attrahit solū qd̄ tenue est ⁊ subtile. Quarto ex potu aq̄ que dbilitat digestiuā vt dcm̄ est que idigestio est cā subtilitatꝭ vrine. Itē q₂ friditas hꝫ cōgelare hu. ⁊ siccitas ipsos exiccare qb⁹ exiccatꝭ et congelatis vrina deciditur subtilis cum non possint secum admisceri hu. propter eorum grossitiem. Itē qa frigiditas ⁊ siccitas impediunt digestionem: mala auteꝫ digestio est causa subtilitatꝭ vrine cum non fiat mixtio ꝓpter indigestionem in vrina.

Dubm pm ¶ Sꝫ mō querit̄ vtrū oppilōnes epatꝭ ⁊ venaꝝ sint cā tenuitatis in vrina. Et arguit̄ ꝙ nō. qa ꝯrioꝝ signoꝝ ꝯria debēt eē sigñata: sꝫ vrina grossa significat oppilōnē: ḡ subtilis nō sigñat oppilōnē. ma. pꝫ. mi. declat̄ p illū afo₂. 69. 4e pti. Quib⁹ vrine grosse globose. ¶ Preterea si vrina tenuis significaret oppilōnes aut epatꝭ aut splenis: aut venaꝝ emulgētiū vel venaꝝ paruaꝝ que sunt in extremitatibus mēbroꝝ: sequeret̄ trāsitū nutrimēti īpediri qd̄ epati spleni et aliȷs mēbris euenire nō posset ꝓ eoꝝ nutricatiōe: sed nullā istaruꝫ significat. ḡ ⁊c. Maio₂ pꝫ: qa non sunt plures oppilōnes q̄ possint vrinā ꝓhibere appere grossaꝫ vel facere ipsam tenuē. Mi. appet: ⁊ p̄ ꝙ oppilo epatis ⁊ venaꝝ paruaꝝ mēbroꝝ h̄ nō faciāt: qa oppilatio taliū venaꝝ nō īpedit trāsitū nutrimēti ad mēbra: ḡ nec trāsitum vrine multomag̃: qa nutrimētū qd̄cūq₃ subtile est grossi⁹ vrina grossio₂i. nec est oppilo splenis: qa per splenē nō ꝑtrāsit vrina. nec per oppilōnē venaꝝ emūctoꝝ: qa cū ipse sint valde late. ḡ ⁊c. ¶ Preterea dic̄ ꝙ hec vrina sigñat debilitatē epatꝭ: nō vr̄ qa vrina que significat debilitatē epatꝭ est ru. silis colo₂i loture carnis recētis: talis aūt nō est cū multa tenuitate sꝫ̄e cuꝫ hēat multas partes sang. admixtas. ¶ Dico ꝙ vrina que est silis loture carnis recētis significat debilitatē mag̃ digestiue epatꝭ: sed hec vrina tenuis sigt̄ magis debilitatē attractiue vel expulsiue ꝑꝑ oppilōnē. ¶ Iux̄ qd̄ nota ꝙ vrina valde tenuis aliqñ causat̄ ab oppilōnib⁹ venaruꝫ ꝑꝑ cām dictā: qa oppilo īpedit trāsitū rei grosse: ⁊ iō īpedit trāsitū ei⁹ qd̄ reddit vrinaꝫ grossam: ⁊ per ꝯñs remanet subtilis. ¶ Dico ḡ ꝙ hec vrina que ꝓuenit ab oppilōne p̄ncipal̄r causatur ab oppilōne epatis: scd̄ario aūt ab oppilōne venaꝝ emulgentiū ⁊ splenis: quia epar est p̄ncipale mēbrū in quo gñat̄ vrina: alia aūt sūt solū coadiuuatiua. ¶ Tūc ad rōnes. Ad p̄mā dd̄ꝫ ꝙ qñ tu dicis ꝯrioꝝ signorum ⁊c. dico ꝙ nō opꝫ qa tā grossa q̄ꝫ subtilis pōt significare oppilationes sꝫ sufficit ꝙ aliqual̄r differāt: ⁊ ita est in ꝓposito qa vrina tenuis q̄ ꝓcedit ab oppilōne est signū rei fixe que non digerit̄: sed vrina spissa sigñat oppilōnē rei grosse que agitat̄ ꝑꝑ quā agitationē aliqua ꝑs ei⁹ miscet̄ cū vrina ⁊ fit spissa ꝑꝑ ei⁹ motū in co₂pe et ꝓpter abūdātiā talis materie. ¶ Ad aliā cū dicebat̄ aut eēt oppilatio venaꝝ epatis ⁊c. dico ꝙ oppilo oīum illoꝝ eē pōt cā subtilitatis in vrina. Et cū dr̄ ꝙ oppilo epatis nō ꝓhibet grossaꝫ egredi: q₂ nō ꝓhibet transitū nutrimēti vel cibi: dico ꝙ lꝫ nō ꝓhibeat trāsitū nutrimēti oīno: tñ ꝓhibet trāsitū nutrimēti grossi ⁊ attrahit̄ subtile solū ꝑꝑ qd̄ videm⁹ ꝙ mēbra exterio₂a macrescūt in talib⁹. Et cū dr̄ in talib⁹ si trāsit nutrimētū subtile vt tu dicis: ḡ multomag̃ vrina grossa qa nutrimētū quātūcūq₃ subtile est grossi⁹ vrīa grossa: dico ꝙ hoc ꝓcedit ex flegmate. nō enī debes imaginari ꝙ fiat trāsitus nutrimēti distīcte ⁊ postea aquositas per se: sed totū congregatū ex nutrimēto ⁊ aquositate: qa aquositas adiuuat ad h̄ vt nutrimētū p mēbra penetret: ita ꝙ illd̄ qd̄ pōt transire ad mēbra trāsit: qd̄ āt est grossuꝫ remanet. ¶ Ad aliū de splene dico ꝙ oppilatio venaꝝ splenis ēt ꝓhibet trāsitū vrine grosse ad epar ⁊ membra: nō qa p splenē trāseat vrīa: sꝫ ꝑꝑ cōpassionē quā hēat epar ad splenē: qa qñ ē oppilo ī splene tūc epar debilitat̄: ⁊ p ꝯñs male digerit: ⁊ tūc cātur oppilo ī epate: vñ videtꝭ vtpl̄m ꝙ hñtes malam splenē hñt epar malū: ⁊ eodē mō de oppilōne venaꝝ emulgētiū.

¶ Et in acutꝭ qdē egritudinib⁹ sigñat virtutis digestiue debilitatē ⁊ maturatiōis ꝑuationē. Et est ēt cū reliq̄rū virtutū tātā sigñat debilitatē vt nullo mō ī aq̄ opent̄: īmo quemadmodum ingredit̄ ita labitur.

¶ Hic docet sigñare p vrinā ꝯhēdo ad dterminatas dispōnes. Et quatuo₂ facit sic̄ ad q̄tuo₂ ꝯhit dispōnes. 2a ibi (Et vrina qdem tenuis.) 3a ibi (Et sil̄r si hec in sanis.) 4a ibi (Et tenuitas q̄ꝫ.) ¶ Iuxta p̄mā ꝑtē nota ꝙ hec lr̄a (et maturatōis ꝑuationē.) pōt exponi 2r. Uno° ꝙ sit expositio dicti p̄cedētis: ⁊ tūc exponem⁹ ⁊. ꝓ. i. Alio° referendo ad diuersa: nā p hoc qd̄ dicit debilitas digestiue refert se ad debilitatē virtutꝭ digestiue in se. per h̄ aūt qd̄ dic̄ maturationis ꝑuationē refert se ad debilitatē ei⁹ in respectu ad obtū in qd̄ agit q₂ priuat̄ opatio eius in obiectū suum quando est debilis.

Dubm ¶ Sed tu dices significat ne hec vrina hoc in egritudīb⁹ chronicis. Dōm ꝙ sic. qa semp de se significat debilitateꝫ digōnis: tñ non sic appꝫ in chronicis sic̄ in acutꝭ: ⁊ tūc addit ēt ꝙ relique virtutes intātū debilitant̄ ꝙ nullo mō opant̄ ad digōnē: nā reliq̄ v̄tutes maxime auxiliant̄ in tpe digōnis: ⁊ iō sup ei⁹ debilitatē significat.

¶ Et vrina qdē tenuis valde fm hunc modū deterio₂ est in pueris q̄ꝫ in iuuenib⁹: qm̄ nālis puero₂um vrina spissio₂ est vrina iuuenū: ideo ꝙ sunt humidio₂es ⁊ ꝙ eoꝝ co₂po₂a plus attrahunt humiditates: ꝓpterea ꝙ materia superfluēs est eis necessaria cā augmēti. Si ḡ eo₂um vrine in febribus acutis multū fiant tenues iaꝫ valde elongati erūt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis perseuerauerit nō significabit nisi perditionē: qm̄ cum perdurat significat perditionem nisi bona sint adiūcta signa ⁊ virtutis stabilitas: tunc enim exituram significat que accidit ⁊ ꝓp₂ie inferius sub ꝑte epatis.

¶ In ista ꝑte ꝯhit vrinā tenuē ad aliā dispōnē que sumit̄ ab etate. ¶ Nota ꝙ qñ dicit (fm hūc modū) dꝫ exponi valde tenuis: naꝫ tenuitas accipit̄ 2r in vrina. Uno° ꝓ valde tenui. Alio° ꝓ mediocri vt appet in cōmē. illi⁹ afo₂. 69. 4e ꝑti. In qbuscūq₃ vrine grosse et globose ⁊c. ¶ Cā aūt q̄re est deterio₂ in pueris q̄ꝫ in iuuenib⁹ nō ponit̄: tñ fundat̄ sup quodā dicto. G. in cōmē. 8. p̄mi ꝓno. q₂ quanto aliqd remouet̄ mag̃ a nāli dispōne tāto est pei⁹: vt pꝫ de facie to₂natili. ¶ Cā aūt q̄re vl̄r est subtilio₂ in iuuenib⁹ q̄ꝫ in puerꝭ ē: qa cōplexio iuuenis ē siccio₂ q̄ꝫ pueri: ⁊ iō mag̃ cōsumit supfluitatem q̄ cū vrina miscet̄: sꝫ co₂pa pueroꝝ sunt humida nāliter ⁊ nō inquātuꝫ: dicit in reddēdo cām hmōi: qa co₂p⁹ pueroꝝ plus attrahit humiditates: iō est grossio₂ īmo vt sic subtilio₂: qa mag̃ ꝑmanet aq̄sitas ipsa īpermixta: ⁊ p ꝯñs vrina subtilio₂: sꝫ qa co₂pa eoꝝ plus accipiūt de nutrimēto q̄ꝫ co₂pa iuuenū: qa sumunt ipm̄ gratia nutricatiōis ⁊ augmēti: ⁊ iō plus accipiūt q̄ꝫ digestiua valeat digerē ꝑꝑ qd̄ multiplicāt plures supfluitates q̄ mixte cū vrīa reddūt eaꝫ grossaꝫ: ⁊ iō grossities in vrīa min⁹ est mala in puerꝭ q̄ꝫ in iuuenib⁹: ꝑꝑ qd̄ dicebat Aui. 3. cañ. ꝙ vrina nigra peio₂ ē in iuuenibus q̄ꝫ in puerꝭ: qa vrina nigra ꝑꝑ adustionē cōiungit̄ cū grossa. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ si hec vrina ꝑseuerat multū in acutis sigñat ꝑditionē: causa hui⁹ est: qa tūc sigñat̄ vltima debilitas in acutꝭ q̄ est signū pessimū: cū tūc fiat pugna maxima īter v̄tutē ⁊ mo₂buꝫ nisi fiat talis ꝑ viā crisis: qa tūc eēt bonū signū: qa tūc sigñat apa futuꝝ īferi⁹ sub parte epatis ⁊ sub diaphragmate in ꝑtib⁹ inferio₂ib⁹ eo ꝙ mā est grossa ⁊ virt⁹ est fo₂tis: iō ꝑꝑ sui grossitiē nō potēs ꝑmisceri cum vrina: ⁊ tūc est idē cū eo qd̄ dic̄ Hip. in. 2. ꝓno. Urina cruda clara ⁊ diuturna ⁊c. est signū apatis futuri sub diaphragmate.

¶ Et sil̄r si hec in sanis ꝑmāserit ⁊ se nō conuerterit ab eis sigñabit apa qd̄ accidet illic vbi dolo₂ē sentiūt. Et fm plurimū accidet eis vt cū hoc in alchatin ⁊ in renibus dolo₂ē sentiāt. Et significat aptitudinem ad apa. Q₂ si dolo₂ ⁊ grauitas vni membro ꝓp₂io non fuerint īmo sunt cōes significabit botho₂ ⁊ variolas ⁊ apata que co₂po₂i erunt cōmunia. Tenuitas quoq₃ vrine in crisi sine o₂dine recidiuationē pronosticatur.

¶ In ꝑte ista ꝯhit ad aliā dispōnē. Sꝫ nota ꝙ nō appellat hic co₂po₂a sana que sūt ꝑfecte sana: qa in eis nō appet vrina tenuis sed mediocris: sꝫ appellat hec large ꝓ omni dispōne que non est actu eg° sic̄ sunt co₂pa neutra: ⁊ qa neutrū est 2x. s. cōualescētie ⁊ decidētie: iō de vtroq₃ pōt intelligi ita ꝙ in neutro decidētie significat egritudinem in neutro cōualescētie significat recidiuam.

¶ Urina āt multū spissa fꝫ pl'ꝫ sigñat maturatiōis ꝑuationē ⁊ fꝫ min⁹ humoꝝ grosse subē maturationē. Erit ergo in statu humo₂osaꝝ febriū ⁊ in aptione apatum.

¶ Hic docet significare p vrinā spissam. Et p̄ in gñali. Scd̄o ꝯhēdo ipsam ad determinatas dispōnes. ibi (Et plurimū quidem.)

Dubm ¶ Sed dubitabit aliqs. vtrum hec vrina significet ꝑuationeꝫ digestionis. Et arguitur ꝙ non. qa contrarioꝝ effectuū contrarie sunt cause: sed vrina tenuis significat ꝑuationeꝫ digestionis vt dixit sup₂a: ergo vrina grossa valde significat ꝑñtiaꝫ digōnis. ¶ Preterea illa vrina que significabat bonitatē expulsiue nō significat ꝑuationem digōnis: sed vrina multuꝫ grossa est hmōi: igit̄ ⁊c. Maio₂ pꝫ: qa expulsio requiritur ad digestionē. mino₂ appet: qa vrina multum grossa

tum grossa nō potest expelli nisi a v̄tute forti. ¶ Preterea illa vrina in qua est mixtio multa in substātia non significat p̄uationē digestionis: hoc est hic. ergo ⁊c. Ma. appet: qa digestio ꝓcedit pmiscēdo ⁊ inspissando. Mi. appet: qa nō est spissa nisi ꝓpter multam admixtionē hu. ¶ Dōm ꝙ hec vrina spissa vtplurimū significat p̄uationem digestionis: qa cuꝫ digestio sit operatio nālis perducet vrinam ad sbām nālez: hec autē est substātia mediocris iter grossum ⁊ tenue: quare ⁊c. ⁊ ideo superflue grossa ⁊ sup̄flue tenuis significat indigestionē. ¶ Sꝫ iteruꝫ tu dices: qa Aui. ipse dicit ꝙ aliquādo hec vrina significat digestionē humoꝝ grosse substātie: nō videt̄: qa digestio semper perducet ad sbām mediocrem cum sit operatio nālis. Dico ꝙ Aui. dicit hoc vt ostēdat ꝙ in materia valde grossa sufficit ad eius digōnez aliqua degrossatio: ⁊ non opꝫ ꝙ semper perducat ad sbām mediam simpl'r: sed sufficit ꝙ sit reducta ad aliqualē tenuitatem: nā aliter requirit̄ digestio in sbā mediocri ⁊ aliter in subtili ⁊ aliter in grossa sicut diuersificant̄ humores in eoꝝ sbā: qa aliqui sunt grosse substātie nāliter aliqui subtilis ⁊ aliqui mediocris: ita ꝙ ad digestionē humoꝝ subtiliū sufficit pro signo vt nebula appareat natans: in grossis v̄o ꝙ in fundo sit descēdens ⁊ subsidens: ⁊ in mediocribꝰ vt sit pendens: ⁊ ideo non opꝫ vt in materia multum grossa attendat̄ digestio in sbā sic ꝙ ꝑmutet̄ ad mediocritatē simpl'r sed respectu grossitiei. ¶ Tunc ad rōnes in oppositum. ¶ Ad primū cum dī cōtrarioꝝ effectuum ⁊c. cōcedat̄ ꝙ cōtrarie sunt cause imediate sed de causis mediatis et cōibus nō opꝫ: imo ab eadē cōmuni possunt ꝓcedere ꝯtraria sicut est in ꝓposito: qa tam multum grossa q̄ꝫ multum tenuis fit ab indigestione: tn̄ grossa est cum turbiditate: subtilis autē nō. ¶ Ad aliō dicēduꝫ ꝙ hec vrina multū spissa non accidit ꝑꝑ multā cōmixtionem factā a digestione ⁊ fortitudine virtutis: sed ꝓpter ebullitionē factā a calore extraneo. ¶ Subdit vlterius ꝙ hec vrina erit bona significatio in statu feb. putride: nā in statu complet̄ digestio: ⁊ qa digestio est actio perducens ad spissitudinē: ideo talis vrina in statu est bona: qa significat bonū. s. digestionē ⁊ fortitudineꝫ nature. Item est bona in a͞patibus: qa significat ꝙ natura expellit materiam a͞patis que permixta cum vrina facit ipsam spissam.

¶ Et plurimū qdē qđ in acutis significat egritudinibꝰ est maluꝫ. Verūtn̄ tenuitatis durabilitas plus significat malū. Spissitudo nāqꝫ quādā significat digōnez q̄ quidē sube ꝯfert in eo ꝙ digestionē sign̄at ⁊ ꝙ virtus expellēdi hꝫ potētiaꝫ est id in quo fiducia habet̄. Et iquātū materiei significat corruptioneꝫ ⁊ eius multitudinē ⁊ maturationis ꝓhibitionē separātis ad fundum descēdētis significat malū. Quid aūt sit illud qđ inter duas res superātius est cognoscit̄ ex eo qđ post eā aduenit ex requie: aut succedit ei ex debilitatꝭ augmento. Et vrinaꝝ qdē spissaꝝ in febribus sanior existit illa de qua multū subito euacuat̄. Illa v̄o que paulatim euacuat̄ multoꝝ humoꝝ est significatiua ⁊ debilitatꝭ virtutis: ⁊ post illā qdem que vtilitatem affert sequit̄ mediocris vrina simul cum requie. Cum autē tenuis vrina in acutis egritudinibꝰ ad spissitudinem conuertitur post q̄ꝫ nō aduenit requies significat liquefactioneꝫ.

¶ In ista ꝑte docet significare in sp̄ali ꝑ vrinā spissaꝫ ꝯhēdo ipsam ad sp̄ales dispōnes: ⁊ tria fac̄ sicut ꝯhit ipsaꝫ ad tres sp̄ales dispositiōes. 2ª ibi (Cū aūt tenuis vrina.) 3ª ibi (Cūqꝫ in sano.)

¶ Cūqꝫ in sano vrina perseuerauerit spissa ⁊ in ꝑte capitis doloreꝫ senserit ⁊ conquassationē indicabit ei febreꝫ. Est tn̄ cū hoc est ex superflua expulsione aut aꝑtione cuꝫ vlceribus in partibus viarum vrine. Nō autem subtilitas ⁊ spissitudo vtreqꝫ maturationis significant priuationem: nisi quia maturationem substantie comitat̄ mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitatem mutetur. Et tenuis maturatio est vt coquendo mutetur ad spissitudinem.

¶ Hic contrahit vrinam ad tertiam specialem dispositionem vel conditionem. ¶ Nota ꝙ hic accipitur sanum large: ꝓut dicitur ꝑ sano conualescentie vel decidentie.

¶ Amplius vrina spissa queadmodum prius diximus qn̄qꝫ est clara ⁊ translucens quādoqꝫ est turbida.

¶ Postq̄ꝫ Aui. docuit significare per vrinā p̄ncipal'r ex ꝑte sbe: hic docet significare per vrinā p̄ncipal'r ex ꝑte claritatis ⁊ turbulētie vt simul ꝯiūgit̄ cū eis ēt sba vrine: ⁊ duo facit. Prīo facit h̄ qn̄ vrina est solū clara vel solū turbida. Scđo facit qn̄ sil' ꝯiungit̄ turbulētia ⁊ claritas in diuersis tn̄ ꝑtibꝰ. ibi (Ampliꝰ v̄o debes attēdē.) Prīa in duas. Prīo p̄mittit diuisionē quādā in vrina spissa q̄ dꝫ ēt intelligi. Scđo exequit̄ de sign̄atis illius diuisionis. ibi (Verūtn̄ inter spissam.) ¶ Iuxta qđ nota ꝙ sicut ponit diuisionem in vrina spissa: ita dꝫ ēt intelligi in tenui: nā clarū ⁊ turbidū differt a tenui ⁊ spisso: ita ꝙ nō oē tenue est clarū: nec oē turbidū spissuꝫ: sed tenue pōt esse turbidum ⁊ spissuꝫ clarū: sed qa hec diuisio notiori modo apparet in spissa q̄ꝫ in tenui: ideo magis de ipsa explicauit.

¶ Verūtn̄ inter spissam translucentem ⁊ tenuem existit differētia: qm̄ spissa trāslucēs cū motu inundat̄ nō fiūt ꝑtes ipsius inundate multū ꝑue: imo magne in ea accidūt: vn̄ ⁊ eiꝰ motꝰ sunt tardi: ⁊ cū spumat fit eiꝰ spuma multaꝝ ampullaꝝ: ⁊ ipsiꝰ ampulle nō cito rūpuntur.

¶ Hic exequit̄ de significatꝭ huiꝰ diuisiōis. Et qꝛ vrina spissa trāslucens ⁊ vrina tenuis vident̄ multuꝫ ꝯuenire. p̄ assignat dr̄iam inter spissam ⁊c. Scđo docet significare ꝑ ipsaꝫ. ibi (Et q̄ qdē.) ¶ Iuxta qđ nota ꝙ causa istaꝝ q̄tuor cōditionū vrine spisse trāslucentꝭ pōt eē hec: qꝛ talis vrina nō est nisi ex admixtiōe hu. grossi trāsparētꝭ: talis aūt humor nō est nisi flegma vitreū qđ assimilat̄ vitro liq̄facto in sbā: qꝛ viscosus ⁊ grossus sic̄ vitrū: ⁊ in colore: qꝛ est trāsparēs sicut vitrū: qn̄ ꝰ tale flegma mouet̄ ꝑ vriale eiꝰ vn̄ sūt magne: qꝛ cū sit grosse sbe nō ē diuisibilis in ꝑtes ꝑuas: sic̄ videmꝰ in oleo cuiꝰ vnde qn̄ ꝯcuteret̄ in aliq̄ vase eēnt magne ꝑꝑ grossitiē ⁊ viscositatē eiꝰ: qꝛ non pōt subingredi aer ⁊ diuidere ꝑtes ꝑuas in subtiles. Scđa ꝯditio ꝑ quā differt a tenui est: qꝛ eiꝰ motꝰ sunt tardi: cuius cā est: qꝛ grauitas ⁊ materie grossities est inepta ad motū: sed subtilis vrina est velocis motꝰ: qꝛ cito diuisibilis ⁊ leuior. Tertia dr̄ia est: qꝛ in vrina grossa trāsparēte apparent multe ampulle qn̄ ꝯcutit̄: qꝛ spuma ⁊ ampulla creat̄ ex ꝑmixtiōe vētositatꝭ cū sba vētosa: qꝛ ꝰ ꝯcutit̄ tūc itercidit aer ⁊ retinet̄ sicut appet in cōmento 43. 2. partic. illiꝰ afoꝛ. Strāgulatoꝝ ⁊ dissolutoꝝ ⁊c. Quarta est qꝛ vrine grosse trāslucentis est mā grossa cruda ⁊ viscosa: ⁊ ideo ampulle gn̄ate in ea ꝓpter tenuitatē materie disrūpunt̄: sꝫ qꝛ in subtili est mā tenuis: ideo aer inclusus in ampulla diuidit ipsam cito ⁊ destruunt̄ ampulle cito sicut contingit in aqua subtilis sbe.

¶ Et que quidem huiusmodi existit ex flegmate generatur nō bene digesto: aut cholera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatem trahens. Et si tinctura nō est in ea significat flegmatis vitrei resolutionē: ⁊ hoc qdē in epilepticoꝝ vrinis multum existit.

¶ In ꝑte ista Aui. deter. de significatis vrine clare ⁊ turbide. Prīo vt cōiungit̄ cum sba spissa. Secūdo vt coniungit̄ cuꝫ tenui. ibi (In tenui aūt.) ¶ Iuxta qđ notādum circa partē p̄mam ꝙ q̄daꝫ littera hꝫ ex flegmate bene digesto: sed hec est mala: qꝛ cum hec vrina sit spissa ex permixtione flegmatis vitrei qđ est maxime cruduꝫ ⁊ indigestū: ideo non dꝫ dicere bn̄ digesto sed nō digesto: ⁊ ideo dicit ꝙ si hec vrina habeat tincturā trahentē ad citrinitatē: tūc significat ꝙ fit a cholera vitellina que fit ex chol'a ꝑmixta cuꝫ flegmate vitreo ⁊ trāslucet ad modū vitelli oui: ⁊ subdit ꝙ si in ea nō sit tinctura fit ex liq̄factiōe flegmatis vitrei: ecce ꝙ manifeste vult ꝙ sit ex flegmate vitreo ꝙ nō sit bene digesta sed maxime cruda.

¶ In tenui autē in qua multa existit tinctura scitur tincturam non esse propter digestionem. Alioquin digestio in primis non magis operatur substātiaꝫ q̄ꝫ coloris permixtioneꝫ: ꝓpria nāqꝫ digestionis operatio est substantiam efficere deinde ipsaꝫ tingere. Et digestio quidem in substantia melior est q̄ꝫ in colore.

¶ Hic docet significare per vrinā clarā vt cōiungitur cū sba subtili ⁊ tenui. Primo quādo apparet cū colore vniformi. Secundo qn̄ cum diffor. ibi (Cū aūt vrinā videris.) Tertio qn̄ cōiungit̄ cū hypostasi. ibi (Et si tenuis fuerit.) Prima in duas. Primo facit qđ dictū est. Secundo concludit correlarium ibi (Et ꝓpter hoc.)

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Iuxta p̄maꝫ partē dubitat p̄ aliq̄s: qa videtur esse cōtradictio in textu. nā hec l'ra: aliogn digestio in p̄mis: magꝭ operaret̄ in sbam vrine q̄ꝫ in ꝑmixtionē coloris: ita ꝙ vꝫ h'e ꝓ incōuenienti ꝙ p̄ debet̄ digestio sbe vrine q̄ꝫ colori: postea statim subdit ꝯriuꝫ huiꝰ ex-

presse:qa digestio dicit ꝙ pͦma operatio digonis est efficere sbam vrine:deinde ipsaȝ tingere.¶ Ad hoc dicũt qdam ꝙ sine dubio lr̃a prima est valde extranea:ꝛ ideo opȝ ponere alioquin ꝓ qa:ꝛ tunc sic exponẽdo nõ discordãt:ꝛ hoc est verꝫ:qa digestio in pͥmis mag operat̃ in sbam ꝙ̃ in colorẽ:qa dato ꝙ nõ:tũc qñ eẽt colorata colore cõuenienti qũocũqȝ eẽt disposita sba vrine eẽt digesta qd falsum est. Alio mõ põt dici sic sonat:ꝛ hoc põt 2ʳ eẽ. Unoͦ ꝙ hic dñ cit vnũ nõ:qa deberet dicere aliogn digestio in pͥmis nõ mag operatur in sbam:quare ꝛc.ꝛ tũc est planum. Uel aliter exponẽdo ly aliogn. sicut stat:ꝛ tũc opȝ trãsponere ṽba vt dicamus aliogn digestio magis operaretur in permixtione coloris ꝙ̃ in substãtia:et ideo cõtingit ꝛ ꝓ ergo digestio in substantia quidem ꝛc.

Dubm 5m ¶ Querant̃ hic pͦ duo:qa hic ponere videt̃ Aui. ꝙ tinctura aliqñ ẽ per digõneȝ:querat̃ vtrũ color possit dari vrine alicui aliter ꝙ̃ per cõmixtionẽ. Et vĩ ꝙ sic per Aui.4.cañ.fen.86.de iudicijs sumptis a colore vrine. vbi dic̃ ꝙ rubedo ꝛ nigredo est in vrina ex vehemẽtia caliditatis:ꝫ ꝑ solã alterationeȝ poterit alterari.¶ In oppoᵐ est Gal.pͦ de crisi.ca.12. vbi vult ꝙ color causat̃ in vrĩa per cõmixtionẽ hu. chol'ici vel sani.san.¶ Ad hͦ dõm breuiter lȝ qdaȝ de hoc faciant magnũ laberintũ:sed veritas ꝯsistit in paucis:dico ꝫ ꝙ nomine vrine pñt duo significari:aut enĩ noĩat aquositatẽ solaȝ:aut noĩat illud qd est cõmixtũ ex aquositate ꝛ sba humorali:tũc dico ꝙ pͦma est impropria noĩatio:qa vrina ꝓprie loquendo est qddaȝ mixtũ. dico ergo ꝙ pͦ mõ accipiẽdo ĩpossibile est ꝙ detur ei color sine cõmixtiõe cũ sba humorali vel sba ꝓportionali hu. Cuius rõ est:qa vrina vt est sola aquositas est corpus diaphanũ trãsparẽs: color est passio corpis mixti terminati per opacũ terrestre:cuȝ ꝫ aqua nõ sit corpᵘ mixtũ sed simplex:nec sit terminatũ ꝛ opacũ de se sed trãsparẽs:iõ de se ĩpossibile est ꝙ vrina vt noĩat solã aq̃sitatem sit colorata per alteratiõnẽ ſȝ solũ ꝑ admixtionẽ rei colorate cuiusmodi sunt humores:si accipiat̃ vrina 2ͦ mõ.s. pro aggregato ex aquositate ꝛ sba humorali:dico ꝙ possibile est ꝙ humor q miscet̃ cũ vrina ꝛ ipsam reddit coloratã alteret̃ ad maiorẽ caliditatẽ quã hȝ ꝛ magis tũc colorabit̃. Itẽ hͦ est possibile ƀm nãm qd appa ret:qa sicut vult Gal.3. de virtutibᵘ nãlibᵘ.c.12. expulsio nõ accidit nisi donec illd qd dȝ expelli ĩgerat aliqd nocumẽtuȝ expulsiue:vñ vrina nõ expellit̃ a vesica donec ex mora eiᵘ in vesica acqrat aliq̃ qualitatẽ horridã ꝛ acutã per quã stimulãs vesicã mouet̃ ad eius expulsionẽ tãq̃ alicuius nociui:si ꝫ accidat ꝑmutatio in vrina existẽte nãliter in ꝓprijs vasis:ꝛ non cõtingat hoc ex ꝑmixtiõe:qꝛ in vesica nõ fit mixtio cũ vrina:ꝫ multo fortius poterit acqrere colorem ex alteratione illa:quare ꝛc. Ex his patet ad rationes.

Dubm 6m ¶ Scdo querit̃. vtrũ digestio opet̃ prius in vrina sbam ꝙ̃ colorem an ecõuerso ꝛ vtrũ seĩuicẽ cõnsequant̃. Et arguit̃ ꝙ digestio opet̃ prius in colore ꝙ̃ in sba aucto. Auicẽ. supra. vbi dixit ꝙ si fuerit tenuitas in vrina sigñat ꝙ iã incepit:sed nõ appet in sba:ergo videt̃ ĩnuere ꝙ prius operetur in colore ꝙ̃ in substantia.

Dubm 7m ¶ Dubitat̃ vlterius. vtrũ seinuicem cõsequant̃ sil' digestio in sba et digestio in colore:ita ꝙ oĩs vrina digesta in sba sit digesta in colore ꝛ ecõuerso. Et arguit̃ ꝙ sic. qa illa que causant̃ ab eadẽ cã ad se inuicẽ ꝯsequunt̃:sed digestio in vrĩa cũ colore est hmõi.ꝫ ꝛc. Ma. nota est. mi. appet:qa tã sba ꝙ̃ color in vrina causant̃ ex ꝑmixtiõe debita in vrina. q̃re ꝛc.¶ In oppoᵐ huius arguit̃. qa si possibile est ꝙ vrina habeat mediocritatem in sba absq̃ eo ꝙ habeat mediocritatẽ in colore ĩter rubeũ ꝛ clarũ ꝛ citrinũ tinctũ nõ semꝑ seĩuicem ꝯsequunt̃:sed possibile est ꝙ habeat vrina ꝛc.ꝫ nõ semꝑ ꝑ seinuicẽ ꝯsequunt̃. Ma. pȝ:qa digestio perducit ad mediũ vt dictuȝ est supra:si ꝫ erit mediocritas in colore ꝛ nõ in sba vel ecõuerso: tunc alterꝫ poterit eẽ sine altero. Mi. apparet:qa nihil ꝓhibet ꝙ sba sit mediocris ꝛ nõ color ꝛ ecõuerso ꝛc.¶ Ad hoc dõm sic̃ etiaȝ al's de hoc tactum fuit supra ꝙ digestio põt accipi dupl'r. Unoͦ ꝓprie.s. pro alteratione que vere est digestio que fit per cõmixtionem humiditatũ cum sba vrine. Alioͦ põt accipi large pro oĩ alteratione que põt fieri in vrina versus dispõnem nãlem:tũc dico si accipiatur digestio large ꝓ alteratione nõ est incõueniens ꝙ digestio prius incipiat in colore ꝙ̃ in sba. Et hoc mõ loquebat̃ Aui. sup de vrina ignea:qa si remittatur talis vrina in colore significat digestionem aliquã.s. colorem pͤter nãm aliqualiter diminutuȝ ꝛ superari a nã. Si autẽ loquemur de digõne ꝓprie ƀm qd dicimᵘ aliquid ꝓprie digeri:hoc põt intelligi dupl'r:aut enĩ loquimur de digestione que debet̃ vrine ƀm nãm vt ipsa est simplex nãliter: aut de ea que non est simplex natural'r. Simpl'r nãlis vrina est que fit in corpore hñte ƀm se nãm:nõ naturalis aũt simpl'r est ƀm qd dicimus ꝙ in corꝑe febriente est digestio vrine ꝛ aliarũ superfluitatum:tũc dico ꝙ si loquamur de digestione simpl'r naturali pͥus est digestio in sba ꝙ̃ in colore prioritate simpl'r. Secundo dico ꝙ sil' fiunt in tempore ita ꝙ simul in tempore causatur substantia vrine ꝛ color. Ratio primi est:qa digestio est operatio que ꝓprie debetur substãtie ꝛ in ꝓprie accidenti:cuius ratio est:qa eius ꝓprie est digeri cuius est ꝓprie cõmisceri:hoc autẽ est ad corpulentum: ergo cũ sba vrine sit talis ꝛ nõ color:ideo ꝓprie ꝛ simpl'r pͥus operatur digestio in sba ꝙ̃ in colore. Itẽ hoc appet de digõne nõ simpliciter nãli ꝙ pͦ etiã fit in sba ꝙ̃ in colore:qa id digerit̃ ꝓprie isto mõ qd pͤparatur ad expulsionẽ nature:sed sba est hmõi ꝛ non color. ideo ꝛc. Rõ secũdi.s. ꝙ sint simul tẽpore est illa que supra fuit adducta:qa que ab eodẽ agente ꝓcedũt vt sic simul fiũt:sed color ꝛ sba sunt hmõi.ꝫ ꝛc. Et ideo dicit hic Aui. ꝙ ꝓpria pͥncipalis operatio digõnis est efficere sbam. si autẽ loquamur de vrina que reperitur ꝓprie in corporibᵘ non se hñtibᵘ ƀm naturã:dõm ꝙ in talibus ƀm nãm contingit ꝙ digestio sit in sba ꝛ non in colore ꝛ ecõuerso:ꝛ ex hoc apparebit solõ illius qõnis siue dubitationis scdẽ: nã possibile est ꝙ in talibᵘ appeat digestio in sba:vtputa ꝙ vrina habeat mediocritatẽ in sba quã dȝ habere:eo ꝙ digestio in talibᵘ fit per admixtionem hu. peccãtis cũ vrina. mõ possibile est ꝙ humor peccans sit in isto corꝑe:ita ꝙ reducet̃ ad sbam mediaȝ:ꝛ tñ color eius nõ erit mediocris sed remissus valde ꝛ albᵘ. Itẽ possibile est ꝙ humiditas cholerica sit peccans in corꝑe:ꝛ ꝙ dũ digeret̃ tendet a subtilitate versus mediocritatẽ sbe ꝛ erit intẽsa in colore:ꝛ sic erit in sba digesta ꝛ nõ in colore. Itẽ põt eẽ econuerso.s. ꝙ appet digestio in colore ꝛ nõ in sba:qa si abũdet chol'a subtilis et citrina possibile est ꝙ ꝑmisceat̃ cũ vrina:ꝛ erit ibi digestio in colore:ꝛ dato ꝙ nõ sit in sba sil'r est possibile ꝙ humor peccans sit flegma ꝫssuȝ cui admiscet̃ aliqd de chol'a adusta:ꝛ tũc appebit digõ in colore vrine. Et ex his appet ad rõnes:qa ꝓcedũt vijs suis.

¶ Et ꝑꝑ hoc cũ vrina tenuis in acuta egritudine ꝑseuerat significat malum:ꝛ ꝙ virtus digestiua est sopita.

¶ In pte ista cõtigit correlariũ ꝛ dicit:ita dcm̃ est ꝙ digõ in sba est melior ꝙ̃ in colore:ex hoc sequitur ꝙ vrina tenuis ꝛc.

¶ Cum autem vrinam videris tenuem in cuius partibᵘ rubedinis ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas:laborem cognosces inflammantem.

¶ In ista parte Auicen. docet significare per vrinam claram quãdo ipsa apparet cum colore diaphano ꝛc.

¶ Et si tenuis fuerit fuerintq̃ in ea res que sunt sic̃ furfures egritudine in vesica non existente:signũ erit hoc esse propter flegmatis adustionem.

¶ In parte ista Auic. docet significare per vrinam claram quando ipsa ꝯiungitur cum hypostasi ꝛ dicit:ꝙ si talis vrina fuerit tenuis que pro.i. in ea res que sit sicut furfures:ꝛ hec est hypostasis furfurea accidit per viam resolutionis a membro ꝛ maxime a vesica ꝓpter vlcerationem vel scabieȝ:vel ꝓpter humiditates flegmaticas:si ergo nõ sint vlcera neq̃ scabies in vesica significat ꝙ sunt ex flegmate adusto:ꝛ dixit si fuerit tenuis qa accidit aliquando ꝙ vrina apparet furfurea ꝓpter resolutionẽ in membris pͥncipalibus:sed tunc fit spissa ꝓpter adustioneȝ pĩguedinis ꝛ eliquefactionem membroꝝ:vt ergo excludat talem dixit hoc.

¶ Spissa aũt vrina in febribᵘ acutis ad sũmũ multos significat humores:ꝛ fortasse significat liquefactionẽ:ꝛ ipsa qdem est que cũ vna permanet hora cõgelat̃ ꝛ inspissat̃. Ad vltimuȝ ṽo turbulentia vrine est ꝓpter terreitatem cũ ventositate que aquositati admiscetur:ex istis nãq̃ cum admiscentur prouenit turbulentia:ꝛ ex ipsorum abinuicem separatione ꝓuenit claritas.

¶ In ista parte Auicen. determi. de significatis clare vrine vt coniungitur cum turbida substantia ꝛc.

¶ Amplius tres debes attẽdere dispões. Est nãq̃ cũ tenuis mingit̃ ꝛ deide ĩspissat̃ que sigñat ꝙ nã laborat in maturãdo:ȝ nõdũ materie ei vndiq̃ obediuit ꝛ est patiẽs:ꝛ fortasse est cũ mẽbroꝝ sigñat liquefactioneȝ. Aut mingit̃ spissa ꝛ postea clarificat̃ ꝛ separatur ab ea grossuȝ subtus stans:ꝛ significat ꝙ nã iã superauit materiã ꝛ ipsaȝ maturauit. Et quãto maior fuerit claritas ꝛ maior descẽsus ĩferius ꝛ citiᵘ magis significabit maturationẽ. Aut est dispõ media inter primã ꝛ alterã ex qua cũ ꝑdurauerit ꝛ nã fuerit fortis ꝛ virtus fixa sciet̃ ꝙ non ad maturationeȝ peruenietur integram. Si ṽo

virtus

virtus fixa non fuerit timenduȝ ne perditio preueniat maturationē. Cum autem perdurauerit ⁊ timorosa significatio non affuerit significabit capitis dolorē: qm̄ significabit ebullitionem ⁊ vētositates vaporosas.

¶ In parte ista Aui. docet significare per vrinā ex pte sbe ⁊ claritatis ⁊ turbulentie vt simul cōiūgunt in diuersis corporib⁹ ⁊ in eodē subto. Et p̊ docet significare per quasdā dispōnes in qbus turbulentia ⁊ claritas simul ꝯiungunt. Scđo facit hoc in dispōne vrine in qua remanet solū vna istaruȝ. ibi (Aut est dispositio.) Et hec in duas. Primo ponit significata vrine qn̄ migitur spissa ⁊ remanet spissa. Scđo ponit significata vrine que mingit tenuis ⁊ remanet tenuis. ibi (Urina que aquosa.) Pria in duas. Prio facit hoc. Secūdo comparat istā vrinā ad quādā p̄dictaꝝ. ibi (Illa vo.) ¶ Nota ꝙ hic habetis illas tres ꝯditiōes que ponunt in de crisi que sic sumūtur: qa vrina postq̄ micta est: aut remanet in eadeȝ dispōne in qua mingit aut ꝑmutatur: si remanet in eadem habetis vnam dispositionem vrine que postea diuersificatur vt videbitis: si aūt permutat hoc est dupl̄r: qa aut mingit p̄mo clara ⁊ tenuis postea inspissatur ⁊ turbatur: ⁊ sic sunt due species. aut apparet p̊ turbida: ⁊ postea clarificatur ⁊ sic sunt tres species.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sȝ tu dices videt ꝙ sint plures: qꝛ aliquādo vrina mingitur tenuis ⁊ permutatur ad grossam ⁊ postea permutat ad tenueȝ. Dicēdum ꝙ Aui. hanc dispositionem non ponit quia rarissime ꝯtingit hoc: ⁊ ideo nō curauit ponere. Uel dicendū ꝙ cōprehēdit hāc dispositionem sub illa quaȝ appellauit mediam.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Ulterius dubi. aliquis qꝛ non videtur possibile ꝙ vrina mingat primo clara postea turbet vel econuerso: qꝛ operationes iste que fiunt in vrina ꝓcedūt a calore īnato: sed in vrina que est ex̄ corpus nō est operatio caloris īnati: ergo vrina nō pōt turbidari vel ecōuerso. ¶ Ad hoc dicendū sicut extrahit ex. 4. coll'ȝ. ca. 22. ꝙ possibile est in vrina que mingit apparere ex̄ quasdā dispōnes significantes actionē caloris fuisse praue operatā in ea: qꝛ nō ꝓprie operetur extra: tn̄ intra corpus īprimit quedā dispositio per quā vrina est nata sic alterari ex̄ corpus: nā quando vrina p̊ mingit clara postea turbida significat tūc ꝙ incipit digeri: qꝛ digestio ꝓcedit inspissando vrinā si permāsisset amplius fuisset digesta: vt dic̄ Isaac in. 6. vrinaꝝ. quādo vo p̊ est clara postea turbatur: tunc partes ille alterate a cōtinente ⁊ exhalate a calido soluit operatio nālis ⁊ fit spissa ⁊ accidit turbatio in ipsa: ita ꝙ hec vrina sigñat inchoationem digōnis: tn̄ est occulta vt dicit p̊ de crisi. c. 12. ⁊ ideo dicit Aui. hic ꝙ nā laborat in maturādo. Aliqn̄ tn̄ accidit ecōuerso. s. ꝙ mingitur turbida ⁊ spissa ⁊ postea clarificatur: ⁊ hoc est quādo materia est bene digesta: qꝛ expulsa est oīno ventositas que ꝓhibebat omnes partes terrestres ad fundū descendere: ⁊ ideo ꝓpter motum mingit spissa ⁊ turbida: ⁊ qꝛ perfecte est exclusa oīs ventositas: ideo postea partes grosse descendūt ad funduȝ ⁊ remanet clara. Si aūt mingatur spissa ⁊ remaneat spissa ⁊ non fiat talis spissitudo ab ebullitione vehemēti: tunc significat ꝙ mā non est perfecte digesta nec bene exclusa ventositas. si autē hoc accidat ex superflua ebullitione: tūc significat multam in corpore esse aggregationē mǣ ⁊ dolorē capitis. Et iō dicebat Auer. i. 4. coll'ȝ. ꝙ nō est veꝝ qđ dicūt qdā ꝙ ex ꝑmutatiōe exteriori vrīe nō pōt dari iudicium super interiorem factam mutationem a calido nāli: qꝛ bene potest ꝓpter dispositionem quā recipit interius ꝓpter quā est nata sic exterius ꝑmutari. ¶ Et ex his apꝑet ad rōnē. ¶ Notādum ꝙ hic inuenit duplex lr̄a. Una que dicit scietur ꝙ nō ad maturationē. Alia dicit ꝙ nūc. si dicit ꝙ nō: tūc exponet sciet non ꝑuenietur sup. ad perfectā mutationē. si dicit nūc: tūc expone ꝙ exquo natura erit fortis ⁊ virtus fixa sciet ꝙ nunc. i. in paruo tempore peruenietur ad digestionē completam: ita ꝙ vtraq̧ littera bona est.

¶ Illa vo que ex tenuitate ad turbulētiā ꝑuenit: ⁊ sic ꝓcedit melior est illa que in turbulētia ꝑmanet f̄m plurimas horas. Urina quoq̧ multotiēs fit spissa: ⁊ est h̄ ꝓpter casum virtutis ⁊ nō ꝓpter nature expulsioneȝ.

¶ Hic cōparat vrinam que mingitur tenuis ⁊ fit turbida ad illaȝ q̄ mingitur turbida ⁊ turbida remanet.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Sȝ tu dices hoc vr̄ falsum: qꝛ ꝯ̄triū huius vr̄ p̊ de crisi. ca. 12. ⁊ ab Isaac. ca. 5. de vrinis q̄ dicit ꝙ illa que p̊ est tenuis postea īspissat significat inchoationē digōnis: sed illa que migit spissa ⁊ spissa remanet significat digōnē ꝑfectā: perfecta aūt digestio est melior q̄ īperfecta: q̄re ⁊c̄. Ad hoc pōt 2ʳ r̄ndeꝛi. Uno mō ꝙ per hoc qđ dicit. ⁊ sic ꝓcedit. ītelligit ꝙ vrina p̊ mingat clara ⁊ postea fiat turbida ⁊ sic ꝓcedit. s. quousq̧ iteꝝ clarificet: ⁊ hec est melior q̄ illa q̄ remanet solū in turbulētia: qꝛ exquo iteꝝ clarificat post ventositatē magis a se exclusaȝ est melior q̄ illa que remanet spissa: ⁊ tūc qđ obijcit nō valȝ: qꝛ tu arguis solū de illa que est clara: postea est spissa ⁊ ꝑmanet sic in sua spissitudine: de illa autē hic nō intelligit. Uel dđm ꝙ dato ꝙ ītelligat de illa que ꝓprie migit clara postea inspissat: ⁊ sic ꝓcedit. i. ꝑmanet in sua spissitudīe ꝙ hec est melior q̄ illa que spissa mingit ⁊ remanet spissa sic ꝙ nō causet illa spissitudo ꝑꝑ digōnem sed ꝑꝑ ebullitionem cal'itatis ex̄nee: qꝛ hec est mala: ⁊ sic ītelligit hic: sȝ Gal'. ⁊ Isaac intelligūt de illa que mingit spissa ⁊ remanet spissa sic ꝙ illa spissitudo ꝓuenit ꝑ modū digōnis ⁊ bone cōmixtiōis ⁊c̄. Subdit vlteri⁹ ꝙ vrīa multotiēs fit spissa ꝓpter casum v̄tutꝭ: sȝ h̄ pōt exponi 2ʳ: aut qꝛ calor ex̄ne⁹ multū supfluit: ⁊ tūc calor īnat⁹ debilitat ex dn̄io caloris ex̄nei sup ipȝ faciētē vehemētē ebullitionē in humorib⁹ ex qua accidit casus ⁊ defectio virtutꝭ. aut pōt accidē talis spissitudo ꝑꝑ eliq̄tioneȝ ⁊ resol'onē in mēbris ad quā seq̄t ꝯsumptio caloris īnati ⁊ casus virtutꝭ.

¶ Sȝ vrīa que aquosa mingit ⁊ aquosa remanet signū est priuationis maturatiōis penit⁹. Et vrina spissa laudabilior est que ad exeūduȝ est facilis ⁊ multe sepōnis sil'. Ex hmōi nāq̧ sanat paralysis ⁊ qđ est ei simile.

¶ In ista parte ponit significata vrine que migitur tenuis ⁊ remanet tenuis.

¶ Cū vrina grossa migit ⁊ deide ꝓcedēdo f̄m ordineȝ attenuat si multa ē ꝯueniēs existit. Et cū ipa post spissaȝ ⁊ turbidā: aut spissaȝ ⁊ paucā sequit ē signū bonuȝ. Et h̄ qdē est cū spissa q̄ turbulēta est aperit q̄ mingit paulatim ⁊ subito ide multa facile migit vrina: cū hac eni multotiēs resoluit egritudo: siue ipsa sit vna febriū acutaꝝ: siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletione ꝓuenientiū: siue sit repletio ex qua nōdū manifesta accidit egritudo. Et iste qdē vrine modus est extraneus.

¶ Prius Aui. docuit sigr̄e ꝑ vrinā ex pte gn̄is sbe ⁊ gn̄is turbulētie nō ꝯsiderādo cū eis alia gn̄a signoꝝ q̄ cū eis ꝯiungunt: hic docet significare ꝑ illa ꝯsiderādo sil' cū eis alia gn̄a signoꝝ. Et p̊ fac̄ hoc ex pte sbe. Scđo ex pte turbulētie. ibi (Urina ad vltimū turbulēta.) Pria in tres. Prio facit h̄ ꝯsiderādo sil' cū vrina q̄titatē. Scđo cōsiderādo colorē. ibi (Qn̄ cū vrina nālis coloris.) Tertio ꝯsiderādo ꝯtētū. ibi (Uria spissa in qua sedimē.) ¶ Iux̄ p̄mā ptē nota ꝙ hoc dcm̄ ē idē cū illo afoꝛ. 69. 4. pti. Quib⁹ vrine grosse ⁊ globose. sic̄ dicit Gal'. ibi ꝙ iste modus ē ex̄ne⁹: ita dic̄ hic Aui. ⁊ sic̄ etiam dic̄ ibi Gal'. in illo cōmēto ꝙ vrīa q̄ sequit nō est tenuis absolute sȝ ē mediocris: ita dȝ hic exponi: qꝛ licet aliqn̄ mediū appellare noīb⁹ extremoꝝ: ⁊ qꝛ hec vrina sig̃t ꝙ oppil'o apit ⁊ mā oppilans euāt vel existēs in venis: iō est signū bonū: ⁊ dic̄ in fine ꝙ iste modus est ex̄neus: sed nō est hic ītelligēdū ꝙ sigñatū eius nō sit veꝝ: īmo est bn̄ veꝝ: sed qꝛ raro accidit: hoc aūt qđ raro accidit dr̄ extraneū. Et ꝙ raro accidat apparet: qꝛ vtplurimū videmus ꝙ vrina īcipit apparere subtilis postea īgrossat ⁊ inspissat: in oīb⁹ eni morbis nālib⁹ cū materia non sit digesta sed cruda in principio: ideo nō pōt permisceri aliquid eius cum vrina ⁊ etiam ipsam inspissare: ꝑꝑ qđ in principio apparet vtpl'm aquosa ⁊ subtilis: deinde ꝓcedit inspissando: raro aūt accidit hoc econuerso: ⁊ ideo dicitur extraneus.

¶ Qn̄ cū vrina nālis coloris supflua est spissitudo plerūq̧ sigñat bonitatē expulsiōis multaꝝ materierū cui exeūdi associat facilitas: ⁊ plerūq̧ sigñat ꝑditioneȝ ꝓpterea ꝙ humoꝝ sigñat multitudinē ⁊ virtutis d̄bilitatē: ⁊ h̄ qdē demōstrat egrediēdi difficultas ⁊ paucitas ei⁹ qđ egrediet. Uria qdē spissa bona ē q̄ ē crisis egritudis splenis ⁊ febriū permixtaꝝ in qua nō expectatur equalitas: quoniaȝ natura in expellendo īpedit. Uria ad vltimū turbulenta significat humorum multitudinem ⁊ naturam ab eis occupatam in maturādo eos.

¶ In parte ista Aui. docet significare per vrinaȝ ex parte sbe ⁊ turbulētie ⁊ cuȝ ipsa cōiungit color ⁊ dicit quādo vrina nālis coloꝛ|. i. in sanitate ⁊c̄. ⁊ ex hoc qdem ⁊c̄. distinguit inter bonā ⁊ malā: qꝛ in prima fit exitus cum facilitate ⁊ multa quantitate ⁊c̄.

¶ Urina spissa in qua sedimen existit arenosum significat lapidem.

¶ Postq̄ Aui. docuit sigñare per vrinā ex pte sbe ⁊ cū ea coniūgit

color:hic docet significare per vrinā ex parte sbe ⁊ cū ea cōiungiꝫ significatio sumpta ex contento in vrina. Et quatuor facit sicut q̄tuor sunt illa super que docuit significare. Nā primo docet significare sup lapidē. Scđo sup apa. ibi (Urina spissa.) Tertio sup laxitudinē. ibi (Et ē cū sanis.) Quarto sup oppilōnes. ibi (Et est cū in epate.) ¶ Iux pmā pte notādū q̄ i lapide est cōsiderare 3ᵡ tēpus. Primū est in quo generaꝫ lapis. Scđm est in quo est cōplet⁹. Tertiū est in quo est cōplet⁹ ⁊ dissoluiꝫ. Mō illđ qđ diꝫ hic Aui. ē verū q̄ vrina in qua appet sedimē arenosū est vex quātū ad tēpus gn̄ationis eius ⁊ quātū ad tp̄s dissolōnis eius: sed quātū ad tp̄s in quo est cōpletus nō appet sedimen arenosum in ea sed mingiꝫ tūc tenuis ⁊ clara: quia lapis completus est causa oppilationis.

¶ Urina spissa q̄ apatū significat aptionē cognoscitur ex eo qđ ei admisceꝫ ⁊ ex eo qđ p̄cessit. Ex eo enim qđ admisceꝫ sicut pure qđ malus odor demōstrat: ⁊ exeūtib⁹ que cū ea separanꝫ sicut petala alba ⁊ rubea aut sicut furfur: aut alia ab istis ex eis p que cognosciꝫ. Ex eo qdē qđ p̄cessit qm̄ ibi prius fuit sign̄atio apatis aut vlceris in vesica: aut rene: aut epate: aut in ptib⁹ pectoris. Et sign̄at huius apatis aptionē si ante ipsā vrina fuit similis loture carnis recentis qđ est ex gibbositate epatis. Et si egestio talis fuit apostematis qđ est in ei⁹ cōcauitate: ⁊ si anhelitus coangustatio p̄cessit ⁊ tussis sicca ⁊ dolor in mēbris pectoris pungitiuus: tūc apostema qđ apertum est lateris ⁊ exiuit a pte arterie maioris: ⁊ si in pure illo est maturatio conueniens est.

¶ In ista parte docet sign̄are per vrinā istā super apata. Prio sup rupturā. Scđo super locū rupture. ibi (Et significat huius.)

Dubᵐ iiᵐ ¶ Sꝫ tu dices quō diꝫ q̄ apa cognosciꝫ ex eo qđ p̄cessit postea exēplificat vt vlceris in vesica aut rene: nā vlcus nō p̄cedit apa: imo ipꝫ sequiꝫ. ¶ Ad h̄ dico q̄ istđ pōt 2ʳ intelligi. Uno° aut vlceris. i. exiture q̄ vlcerationē hꝫ iteri⁹: nā 3ᵡ ē tp̄s ꝯsiderare in apate. Pri mo mā colligiꝫ in mēbro. Scđo fit exitura in mēbro iteri⁹ qn̄ coadunaꝫ sanies i loco ⁊ faꝫ vlc⁹ iteri⁹. Tertiū tp̄s ē in q̄ erūpiꝫ ⁊ faꝫ saniē ad exteriora. Mō hic loquiꝫ Aui. de exitura q̄ est iteri⁹ ⁊ de illa q̄ est eruptio in qua sanies egrediꝫ: qꝛ illa bn̄ sequitur apa: vel aliter exponēdo vlc⁹ sic iacet lr̄a: qꝛ multotiēs ad vlcus attrahunꝫ humores ⁊ fit postea apa magnū qđ postea erūpiꝫ ⁊ euacuaꝫ sanies cū vrina: ⁊ fit vrina spissa: ⁊ tale vlcus p̄cedit bn̄ apa magnū qđ postea erūpiꝫ ⁊ euacuaꝫ sanies cū vrina ⁊ fit vr̄ia spissa ⁊ ex eo ꝓuenit: ⁊ sic loquiꝫ Auic. ¶ Et significat hui⁹ apatis.) In ista pte docet significare sup locū rupture. Notādū aūt q̄ cā quare lotura que est sil̄is loture carnis significat debilitatē in gibbositate epatis est: qꝛ qn̄ est apa in parte gibbosa a qua egrediꝫ: ⁊ tunc illa ps debilitaꝫ in sua digōne ⁊ cū sit cōtinua in vijs vrine: ideo vrina illa significat super gibbositatē epatis facte ab apate: ⁊ qꝛ pars cōcaua est mag̃ declinās ad itestina qꝛ ꝯtinuaꝫ cū eis mediātib⁹ venis meseraicis: ideo egestio que fit sil̄is loture carnis recentis significat debilitatē eē in pte cōcaua epatis ex apostemate ibi exn̄te.

¶ Et ē cū sanus eūatus q exercitiū relinqt mingit vrinā sicꝫ pus ⁊ virus tenue quo ipsi⁹ purgaꝫ corpus: ⁊ ei⁹ auferꝫ laxitas quā exercitij dimissione cōsecutus est.

¶ In ista pte docet sig̃re p vrinā p̄dictā sup laxitudinē. ¶ Notādū tn̄ q̄ hic accipiꝫ san⁹ large ꝓut se extēdit ad neutrū corp⁹ qđ hꝫ superfluitates q̄ idigēt euōne. ¶ Ulteri⁹ notādū pp illđ qđ diꝫ (Qui exercitiū relinqt mingit) sup. p modū euōnis sicut pus: qꝛ notanter dixit sicut pus: qꝛ verū pus solū accidit qn̄ existit actio cal̄itatꝫ extranee in mā ex cui⁹ calefactione accidit putrefactio sicut accidit in apate ⁊ vlcere: sed in vrina nō est talis actio caloris extnei sed nāl̄is: sed in vrina ista est hypostasis que assimilaꝫ puri rōne g̃sse sbe ⁊ rōne modi alteratiōis q accidit in ipsa: qꝛ hypostasis fit a calore nāli: vt dr̄ in cōmento vltimo primi ꝓnosti. ⁊ in actione saniei est etiā aliqua actio nāl̄is p quā fit alba ⁊ leuis ⁊ apta expulsiōi nāe.

¶ Et est ēt cū in epate aut in eo qđ ē corā ipso fiūt oppilatiōes ⁊ plerūq ꝯtigit vt eax aptiōe sit vrina spissa ꝓpterea q̄ eax egredietur mā. Et hec talis spissitudo nō est pus. Sꝫ in ipa q̄ est post apatis aptionē est pus. Et cū hec vrina fuerit cū spissitudīe ⁊ ad nigredinē transierit ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tūc ex parte splenis. Et s̄m hāc cōsiderationē si supra femur fuerit aut in sūmitate vētris: erit tūc ex pte stōchi. Hoc tn̄ sepius est ex parte epatis ⁊ cānalium vrine.

¶ In ista pte docet sig̃re p p̄dictā vrinā super oppilationes.

¶ Urina turbulenta multotiens significat casum virtutis. Cūq virtus ceciderit frigiditas superabit q̄ erit sicut illa que exterius infrigidat.

¶ Prius Aui. docuit significare per vrinā ex parte sbe vt iungiꝫ cū alijs significatis: hic docet significare p vrinā ex parte turbulētie vt ꝯiūgiꝫ cū alijs generib⁹ signox. Primo docet sig̃re per vrinam turbidā vt ꝯiūgiꝫ cū colore. Scđo vt ꝯiungiꝫ cū ꝯtento. ibi (Et qdā dixerūt.) Prima in quatuor sicut quatuor ponit sign̄ationes. scđa ibi (Urina turbulenta que malo vino.) 3ª ibi (Urina que vrinis signorum.) 4ª ibi (Urina que colori alicuius membri.)

¶ Urina turbulenta que malo vino similatur aut aque ciceris est vrina pregnantium: aut habētia apostemata calida longi temporis in interioribus.

¶ In ista pte Aui. ponit scđā sign̄ationē predicte vrine.

¶ Sꝫ circa ptē istā dubitabit aliqs: nā ipse diꝫ q̄ vrina turbulēta q̄ assimilaꝫ malo vino aut aq̄ ciceris est vrina p̄gnātiū: diceret aliqs nō est vex q̄ sit vrina p̄gnātiū: qꝛ supra dixit q̄ vrine p̄gnātiū sūt clare ad modū vr̄ie virox: q̄re ⁊c̄. ¶ Itē nō vr̄ q̄ sign̄et apata cal̄a in iteriorib⁹ qꝛ multotiēs fiūt apata cal̄a in iteriorib⁹ corpis: ⁊ tn̄ nō apparet talis vrina. ¶ Ad p̄mū dōm q̄ hic itelligit de p̄gnantibus qn̄ multū supabūdāt mēstrua in eis: ⁊ tunc in talib⁹ nō retinētur mēstrua sed egrediunꝫ per vias vrine: ⁊ iō in talib⁹ multū apparet vrina turbida: vel ēt hoc posset eē pp aliqđ apa qđ rūpereꝫ in eis qđ factū eēt vel fuisset in vijs pp retētionem menstruorū. Uel dōm aliter q̄ duplex tp̄s est ꝯsiderare in p̄gnantib⁹: nā qđdā est tēpus ante partum multū distans a partu: ⁊ aliđ est tēpus post partū: tunc dico q̄ in tēpore multū distante a partu sed circa p̄ꝰᵐ contētionis est vrina pregnātium clara ⁊ tenuis quando nō nimis superabūdant menstrua: ⁊ tunc similatur vrinis virox qꝛ tunc retinentur superfluitates mēstruox que ipsam reddebant turbidā ⁊ grossam: ⁊ ideo est clara ⁊ tenuis. Item qꝛ multiplicaꝫ in eis caliditas ex semine viri retēto que clarificat vrinā: sed ille que sunt ꝓpinque partui ⁊ post partū qꝛ mundificanꝫ a superfluitatib⁹ apparet vrina similis vino malo albo turbato: ⁊ hoc modo intelligit Aui. p̄mo aūt mō loquiꝫ supra sicut tu arguis. ¶ Ad aliud dōm q̄ hec vrina apparet ēt in apostematib⁹: ⁊ hec pōt esse duplex causa. Una est: qꝛ in apatibus accidit multa adustio materie ⁊ icineratio: qm̄ perdurat multū apa in eo que mixta cum vrina quando euacuatur per vrinam facit eam turbidam. Secunda causa est: qꝛ quando multum durat apostema debilitatur virtus epatis: ⁊ tūc accidit sanguinem permisceri cum vrina ⁊ hu. aliquos pp malam digestionē eius: qꝛ generat malos hu. qui ꝑmixti cū vrina reddūt ipsam turbulētā in similitudinē vini corrupti vel aque cicerū.

¶ Urina q̄ vrinis asinox aut aialiū assil̄aꝫ ⁊ ē q̄si mulachach: ꝓpterea q̄ ē multū turbida corruptionē humorū corpis sign̄at: qđ tn̄ magis sign̄at ē flegma crudū i qua aliq̄ cal̄itas opata fuit: ⁊ ipm̄ cū grossa vētositate ebullire fecit: ⁊ pp h̄ plerūq significat capitis dolorē vētux: aut alabachal ⁊ cū pseuerat sign̄at lytbargiā.

¶ In parte ista Aui. ponit tertiā significationē p̄dicte vrine ⁊c̄.

¶ Urina que colori alicuius membri similaꝫ cum perdurat egritudinem in illo membro significat.

¶ In parte ista ponit quartā significationem predicte vrine.

¶ Sꝫ diceret aliqs nō vr̄ q̄ vr̄ia assil̄eꝫ alicui mēbro: qꝛ color nō cāᵗur in vr̄ia nisi ex ꝑmixtiōe alicui⁹ hu. ipsā tingētꝫ ⁊ colorātꝫ. Dōm q̄ cā q̄re assil̄aꝫ colori alicui⁹ mēbri a q̄ venit ē ꝓpea qꝛ mā q̄ gn̄ōnē hꝫ in illo mēbro misceꝫ cū vr̄ia: ⁊ iō qn̄ talis vrina pseuerat significat q̄ ꝯtinue in illo mēbro gn̄aꝫ mā superflua ex qua augmētata in illo mēbro accidet egritudo in illo. Ad aliđ qđ obijciꝫ dōm q̄ lꝫ vrina nō recipiat colorē ab illo mēbro faciēte supfluitatē imediate: tn̄ recipit mediate: qꝛ oē mēbrū multiplicat supfluitatē silēꝫ sue sbe q̄ supfluitas mixta cū vr̄ia mutat vrinā ad colorē illi⁹ m̄bri.

¶ Et qdā dixerūt q̄ cū in inferiori pte vrine fuerit aliquid qđ pulueri sit simile aut fumo ꝓlongabiꝫ egritudo: ⁊ si in tota pdurat egritudine ꝓnosticaꝫ mortem: aut flegma crudū qđ a pure discernitur fetore.

¶ In parte

¶ In pte ista docet signare per vrinã turbulẽtã ꝯiũctã cũ ꝯtẽto. Et tria facit sicut hui⁹ vrine ponit tres signatiões. 2ᵃ ibi (Vrina habẽs ptes diuersas.) 3ᵃ ibi (Vrina i q̃ videnť.) ¶ Iuxta p͂ ᵐparte itelligendũ ꝙ dictũ istoꝝ Aui. nõ approbat: tñ si sit veruꝫ cã hui⁹ est: qꝛ qñ in iferiori pte vrie appet aliqd ad modũ pulueris vel fumi est signũ ꝙ in corpe illo est aliq̃ mã terrestris ꝛ adusta que mixta vrine qꝛ est terrestris ꝛ grossa petit fundũ: ꝛ qꝛ ex hu. terrestrib⁹ est nata fieri egritudo lõga: iõ ꝛc̃. ꝛ tũc vlterius si ꝓlõgeť ꝛ virt⁹ sit debilis cũ virtus debilis nõ possit multo tpe tolerare egritudinẽ: iõ sigt mortẽ. si aũt virt⁹ sit fortꝭ ꝛ duret lõgo tpe: iõ sigt flegma crudũ dñari in corpe: ꝛ h̃ flegma cruduꝫ distinguiť a sanie que appet in vrina per fetorẽ: lꝫ assimileť ei in suba ꝛ colore. nã vrina in q̃ est sanies in ea est putrefactio: i flegmate aũt crudo nõ: ꝛ iõ nõ fetet. Itẽ qꝛ est siccius sanie: ꝛ iõ nõ est nat⁹ fieri fetor ex eo cũ nõ possit resolui ab eo vapor talis ꝓꝓ ei⁹ terrestritatẽ: sꝫ a sanie sic: q̃re ꝛc̃.

¶ Vrina habẽs ptes diuersas sigñat ꝙ q̃to plus partes in ipsa fuerint maiores tãto plus nãe operatio est studiosior ꝛ nã plus potens ꝛ pori plus aperti.

¶ In pte ista ponit scd̃am sigñationẽ hui⁹ vrine. ¶ Sed tu dices h̃ nõ vꝫ verũ: qꝛ vrina habens ptes diuersas hꝫ aliqñ petala que ex mẽbro deyciunť. mõ tales q̃to sũt maiores tãto maior a corpore sigñať resolutio: ꝛ per ꝯñs nã magis debilitať. Dõm ꝙ diuersitas partiũ in vrina aliqñ accidit ꝓpter fortitudinẽ virtutis expulsiue: ꝛ hoc est qñ iste partes sunt ex diuersis hu. qꝛ q̃to in maiori quãtitate expelliť res nociua: tãto significat maiorẽ potẽtiã virtutis ꝛ amplitudinẽ viarũ: ꝛ hoc mõ loquiť hic Aui. Alio mõ põt accidẽ per modũ resolutionis membroꝝ: ꝛ hoc mõ quanto sunt maiores tanto peius sicut tu arguis: ꝛ sic nõ intelligit hic.

¶ Vrina in qua videntur quasi fila adinuicẽ mixta significat ꝙ fuit micta postq̃ coitus fuit cõpletus.

¶ In ista parte Auicen. ponit tertiam significationem vrine turbulente coniuncte cum contento: hoc est quod dicit ꝛc̃.

¶ De significationibus odoris vrine. Cap. 4ᵐ.

Dixerunt quidam se nunquam vidisse egrum cuius vrine odor sit cuius odor vrine sani.

¶ Prius Aui. docuit sigñare per vrinã ex pte sbe ꝛ ex pte colorꝭ: hic docet sigñare p vrinã ex pte alteri⁹ generis. s. odoris: ꝛ diuidiť pars ista in partes tres. Quia primo ponit opi. quorũdã. Scd̃o ꝓsequiť. ibi (Et nos quidem.)

Dubiũ pᵐ ¶ Sꝫ aliqs dubitaret vtꝝ istd̃ qd̃ dicit Aui. ᵭm opi. istoꝝ sit veꝝ: qꝛ ipe nõ approbat nec iprobat. Et vꝫ ꝙ sic: qꝛ si dispõ corpis egrota est diuersa a dispõne corpis sani: tũc nec odor vrine egrotãtis erit sic odor vrine sani: sed ita est: ꝫ ꝛc̃. Ma. pꝫ: qꝛ diuersitas dispõnuꝫ est cã diuersitatũ casuũ. odor aũt vrine est casus dispõnis corpis. Mi. appet de se. Dõm ꝙ pol̃e est talẽ odorẽ appere i vria corpis egrotãtis q̃lis odor est in vrina corpis sani ꝛ maxime in vrina corporis sani cõparati ad seipm̃ qñ est egrũ: ꝛ h̃ pꝫ per experientiã: ꝛ qꝛ illud erat manifestũ ad sensuꝫ: iõ Aui. nõ curauit ipos iprobare relinquẽs tanq̃ per se notũ istos falsuꝫ dixisse. Itẽ hoc pꝫ rõne: qꝛ pol̃e est ꝙ in corpe egro appeat aliqd ᵭm nãm: lꝫ nõ appeat in eo iquãtũ egrũ: sed tale est ei simile ꝙ appet in sano eo ꝙ ea isunt sanis ᵭm nãm: ꝫ tũc cũ odor similis odori vrine sani sit ᵭm nãm pol̃e erit h̃ appere in vrina egri. Itẽ difficilius est hẽre hypostasim bonã ꝛ sbaꝫ vrie similẽ vrine hypostasis ꝛ sbe sani q̃ hr̃e odorẽ similẽ: ꝛ tñ vrina corpis egri põt hr̃e similẽ sbaꝫ ꝛ hypostasiꝫ cũ vrina sani vt isra diceť: ꝫ multofortius ꝛ odorẽ. Itẽ pol̃e est hẽre colorẽ similẽ: ꝫ ꝛ odorẽ. Rõ aũt in ꝯriũ facta arguit ꝙ diuersarũ dispõnũ vt sic sunt diuersi casus. ꝛ h̃ ẽ verũ: qꝛ h̃ nõ iest ei iquãtũ egrotat: imo iquãtũ ꝑticipat aliq̊ qd̃ est ᵭm nãm. ¶ Aduertẽdũ tñ circa p̃dicta ꝙ egritudo põt eẽ in epate ꝛ in vijs vrinalib⁹ vel in alijs mẽbris remotꝭ. Si p̊ mõ saltẽ anteq̃ nã dñeť morbo nõ est verisil̃e ꝙ odor sit sil̃is in vrina sani ꝛ egri. Si 2° mõ si egritudo nõ sit multũ magna: ita ꝙ p cõpassionẽ veniat vsq̃ ad epar põt eẽ ꝛ sil̃is odor vrine in sanis ꝛ egrꝭ. Rõ p̊mi est qꝛ faciẽs odorẽ in vria alr̃ est tũc dispositũ in egrꝭ q̃ in sanis ꝛ ẽt mã. nã odor diuersificať ᵭm diuersitatẽ mãe ꝛ calorꝭ nũc aũt alia ẽ mã tũc i ifirmo ꝛ i sano: qꝛ i ifirmo ẽ putrida ꝛ corrupta: i sanis aũt nõ. ꝛ calor ẽt qꝛ i sano nãlis in egro accñtal̃: sꝫ si nã dñareť q̊dãmõ morbo bñ posset eẽ sil̃is q̊dãmõ. Rõ scd̃i ẽ: qꝛ i vria ꝓꝓ illa mẽbra ñ fit mutatio d̃ q̃ sit curãdũ.

¶ Et nos quidem dicemus ꝙ cum vrina nullo modo odorem habet: complexionis frigiditatem significat ꝛ superfluam cruditatem. Et plerũq̃ etiam significat in acutis egritudinibus mortem nature.

¶ In pte ista exequiť. Et tria facit. P̊rio docet sigñare p odorẽ priuatiue. Scd̃o p odorẽ positiue. ibi (Cũ aũt odorẽ.) Tertio per ipm̃ vtroq̃ mõ. s. positiue ꝛ p̊uatiue. ibi (In acutꝭ egritudinib⁹.) ¶ Dicit p̊ (Et nos qdẽ ꝛc̃. cõpl̃onis friditatẽ sigt ꝛc̃.) Cã hui⁹ est: qꝛ odor nõ est nisi ex re cal̃a: qꝛ odor nõ est nisi fumalis euaporatio: ꝛ iõ illa q̃ sunt in fumo facta hñt odorẽ. Et ꝓꝓ h̊ qñ sumus infrigidati ẽt nõ ꝑcipimus odorẽ bene: qñ ꝫ in vrina est multa cruditas cũ in ea sit magna friditas nõ est odor in ea: ꝛ accipiť hic odor cõiter ꝛ ad malũ ꝛ ad bonũ: ꝛ plurimũq̃ ẽt sigt in acutꝭ egritudinib⁹ mortẽ nãe. i. mortificationẽ caloris inati. Et rõ hui⁹ est: qꝛ cũ in febrib⁹ acutꝭ sit multa caliditas in eis dꝫ fieri multa euaporatio fumalis: ꝛ p ꝯñs dꝫ hẽre odorẽ. si ꝫ nõ hꝫ h̃ est signũ ꝙ q̃si totalr̃ caliditaꝫ ex̃nea est q̃si diminuta: ꝛ per ꝯñs caliditas nãlis: qꝛ ista hñt eẽ in eodẽ sbto: ꝛ iõ talis vrina in febrib⁹ acutis significat mortẽ nature.

¶ Cũ aũt odorẽ habuerit fetidũ ꝛ maturationis significationes in ea fuerint erit ipsi⁹ cã scabies aut vlcera in instrumẽtis vrine que suis cognoscunť signis. Qꝛ si maturatio nõ affuerit possibile erit vt sit ex hoc ꝛ possibile vt sit ex putrefactione. Cũq̃ hec in febrib⁹ fuerit acutis ꝛ nõ fuerit cã mẽbroꝝ vrine erit signũ malũ.

¶ In ista pte docet sigñare p odorẽ positiue. P̊rio docet sigñare p odorẽ in egris. Scd̃o in sanis siue neutris. ibi (Et que multũ est fetida.) P̊ria in tres sic̃ tres ponit sigñatiões. 2ᵃ ibi (Et cũ ad acredinẽ.) 3ᵃ ibi (Odor v̊o qui ad dulcedinẽ.) ¶ Dicit p̊ (Cũ aũt ꝛc̃. ꝛ pol̃e vt sit ex putrefactiõe) supple que est in venis: ꝛ distiguim⁹ vnũ ab alio p h̃: qꝛ ex putrefactiõe que est in hũorib⁹ existẽtibus in venis nõ est adhuc ita vehemẽs fetor ꝛ grauis sicut est qñ ꝯtingit ex vlcerib⁹ ꝛc̃. Itẽ ẽt distinguim⁹ per alia signa appropriata egritudinibus vlcerũ renũ ꝛ vesice ꝛ putredinẽ que est in venis.

¶ Et cũ ad acredinẽ traxerit significabit putrefactionem que est in humoribus frigidã habẽtib⁹ substãtiã quos calor superauit extraneus: sed si egritudo fuerit acuta erit signũ mortis ꝛ significabit mortẽ caloris naturalis ꝛ dñiuꝫ friditatis in nã cũ calore extraneo.

¶ In ista pte Aui. ponit aliã sigtionẽ acceptã ex sigñatione vrine.

¶ Odor v̊o qui ad dulcedinem trahit sanguinis significat dominium.

¶ In ista pte Aui. ponit tertiã sigñationẽ assumptã ex odore vrine. ¶ Nota tñ circa istã partẽ ꝙ dulcedo nõ est ꝓprie in odorib⁹ cũ sit obm̃ gustus: sꝫ dꝫ eẽ in eo per q̃dã similitudinẽ: sicut eni dꝫ dulce in saporibus in quo delectať gustus: ita odor põt dici dulcis in quo delectať olfatus: ꝛ ideo significať dñium san.

¶ Et que multũ est fetida ẽ chol̃ica. Et fetida ad acredinẽ trahẽs est mel̃ica. Cũq̃ꝫ vrina fetidi odoris in sanis ꝑseuerauerit sigñabit febres que ex putrefactione accidũt aut minoratiõe putrefactiõis q̃ in ipsis ẽ retẽta. Et h̃ qdẽ demr̃abit si ilico alleuiationẽ habuerint. In acutꝭ egritudib⁹ cũ fetor vrinã comitabiť ꝛ postea ab ea remouebiť fueritq̃ꝫ ablatio h̃ subito ꝛ post ipaꝫ nõ subsecuta fuerit requies sigñatio erit casus virtutꝭ.

¶ Hic docet significare per vrinam ex odore intenso.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sꝫ tu dices nõ vꝫ ꝙ in cõpl̃one cholerica sit maior fetor in vria q̃ in sanguiea: imo in san. maior: qꝛ sil̃e ẽ de vria fetida ꝛ sudore fetido: sꝫ cõpl̃o san. hꝫ sudorẽ magꝭ fetiduꝫ q̃ aliq̃ alia: q̃re ꝛc̃. Ma. ẽ nõ: qꝛ vtraq̃ ẽ sup̃fluitas. Mi. appet p. G. 8. de inge. ca. 7. ꝛ reddit cãꝫ: qꝛ in cõpl̃one cal̃a ꝛ hũida siue san. est mã ꝛ agẽs faciẽs ad putredinẽ. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã est itelligẽdũ ꝙ vrinã esse multũ fetidã põt 2ʳ itelligi. Vno mõ q̃tũ ad grauedinẽ q̃dã ꝛ molestiã ꝓueniẽteꝫ ex horribilitate ipsius. Alio mõ q̃tũ ad acritatẽ ꝛ penetrationẽ. mõ illa vrina que p̊ est fetida multũ sigt dñiuꝫ san. sed illa que 2° mõ est fetida est cholerica. ꝛ d̃claratio p̊mi est p̊ ex signo qꝛ simile vꝫ de sudore ꝛ de vrina: nunc aũt sanguinei hñt sudorẽ magꝭ fetidũ vt dꝫ. 8. de ige. q̃re ꝛc̃. ẽt h̃ rõne d̃clarať: qꝛ i eis ꝯiũgunť ambe cãe putredis. s. cal̃itas ꝛ hũiditas: ꝛ iõ exeũtia in eis sunt magꝭ putrida. p̊ mõ logť. G. ꝛ 2° mõ logť hic Aui. q̃re nõ ꝯdicũt.

¶ De sigñatiõib⁹ vrine ex spuma assumptꝭ. Cap. 5ᵐ.

Spuma accidit ex humiditate ꝛ vẽtositate ꝓiecta in vrinale cũ ꝓiectiõe vrine. Vẽtositas v̊o cũ vrina egrediẽs auxilium proculdubio

prebet in substātia vrie ⁊ pcipue cū ventositas in cor-
pore superauerit queādmodū in vrina accidit oppila-
tiones habentiū in qua multe sunt ampulle.

¶ Prius docuit sigre p vrinā ex pte colorꝭ ⁊ ex pte sbe ⁊ claritatꝭ ⁊ turbulētie ⁊ ex pte odoris ei⁹: hic docet significare per spumā que appet in vria ⁊ duo facit. Prio dat modū gnōnis spume. Scdo docet sigre p ipaʒ. ibi (Et spuma qdē qnqʒ.) ¶ Notādū circa pᵃᵐ ptē ꝙ ad gnōnē spume ꝯcurrūt duo. s. mā ⁊ agēs. mā est zˣ in spuma: scʒ vētositas que circūdat ⁊ hūiditas vnctuosa circūdās: efficiēs cā est mot⁹. vt ḡ tāgeret oēs ei⁹ cās dixit ex hūiditate ⁊ ventositate. ⁊ per hoc aūt tāgit māʒ. p h̄ aūt qd̄ dicit ꝓiecta in vrinali tāgit motū q est ei⁹ cā efficiēs. ¶ Et ex his pōt hēri ītellectus ꝙ spuma que appet in vrinali īterius nō hʒ eē formalr̄ in corpe nr̄o: q2 ipaʒ possit gn̄are: sʒ acqrit ex motu mictiōis: sʒ ḡnula ⁊ ampulle bene pn̄t esse in corpe nr̄o: q2 qn̄ vētositas ī cludit in suba vrine viscose ex motu ꝓprio pōe est eā gn̄ari in corpe: ⁊ iō ex corpore nr̄o exire nō pōt spuma: tn̄ apparere possunt granula ⁊ ampulle.

¶ Et spuma qdē qnqʒ cū suo sign̄at colore sicut sign̄at sua nigredine ⁊ ruffedine in icteritia. Et est cū puitate sui ⁊ magnitudine sign̄at: qm̄ ipsi⁹ magnitudo sign̄at viscositateʒ. Sui v̄o multitudine ⁊ paucitate: qm̄ ipsi⁹ multitudo sign̄at viscositatē ⁊ multā ventositateʒ. Et ipsa qdē sign̄at per rupturā suarū ampullaruʒ cito factā aut tarde: qm̄ ruptura ampullarū tarda sign̄at viscositatē. Et parue qdē ampulle remanētes in egritudinib⁹ renū sign̄ant vētositates ⁊ viscositatē. Ad summū v̄o humor viscosus in egritudinibus renū est malus ⁊ significat humores malos ⁊ frigiditatē. Et illud significant granula que nominauimus.

¶ Hic docet per spumā significare ⁊ posset diuidi in tres. Primo docet significare rōne coloris spume. Scdo rōne quātitatis spume que est magnitudo ⁊ paruitas mltitudo ⁊ paucitas. ibi (Et est cū paruitate sui.) Tertio rōne tēporis dissolutiōis ampullarū. ibi (Et ipsa quidem significat per rupturā.) hoc totū legat simul.

¶ De significationib⁹ specierū hypostasis. Cap. 6ᵐ.

In primis dicemus ꝙ medicoꝝ ꝯueniētia in vsu nominis hypostasis ⁊ sediminis iaʒ recessit a via cognita. Dicūt enim hypostasim aut sedimē: nō illud tm̄ qd̄ inferius descēdit: sed oēm substātiā que spissioris existit eēntie q̄ʒ aquositas ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supra.

¶ Postq̄ʒ determinauit de sigtionib⁹ vrine que sumunt ex pte coloris ⁊ ex pte spume: hic deter. de significationib⁹ ex pte hypostasis apparētis in vrina ⁊ duo facit. Prio notificat hypostasim q̄ʒtū ad nomē. Scdo ꝓsequit de sign̄ationib⁹ vrine sumptis ab hypostasi. ibi (Dicem⁹ ḡ.) ¶ Iuxta pᵃᵐ partē notādū ꝙ hypostasis ⁊ sedimē zʳ pn̄t accipi. Uno mō ꝓprie ⁊ hoc mō est res īferius descēdens in vrina. ⁊ dicit hypostasis ab hypo qd̄ est sub ⁊ stasis qd̄ est stans: inde hypostasis. i. stans in ꝓfundo. sedimē dr̄ aliqd residens in vrina. ⁊ q̄ʒtū ad hoc habem⁹ tria noīa īportantia situs diuersos in vrina. s. hypostasis: ⁊ hec ꝓprie accepta est illa que stat in fundo. enorima v̄o est que stat in medio. nefilis que stat in superficie vrine. Alio mō pōt accipi cōiter: ⁊ tunc omne qd̄ est diuersum ab aquositate in vria siue sit in fundo siue enorima siue nefilis pōt dici hypostasis large: vult ergo dicere ꝙ medici discesserūt a prima significatione vrine hypostasis: q2 appellauerūt oē illud hypostasim qd̄ est diuersuʒ ab aq̊sitate siue sit in medio siue sit in supficie.

¶ Dicemus igit ꝙ hypostasis multꝭ cognoscit modis: scʒ ex substātia sui ⁊ quātitate ⁊ qualitate ⁊ situ suaruʒ partiū ⁊ loco sui ⁊ tēpore ⁊ q̄litate sui ꝑmixtionis.

¶ Hic exequit de istis. Prio ꝓponit modos s̄m quos vria p hypostasim sigt. Scdo de illis ꝓsequit. ibi (Significatio v̄o eius.)

¶ Significatio v̄o eius ex substantia sui est: quoniam hypostasis aut erit naturalis laudabilis demonstrās digestionē ⁊ maturationeʒ naturalē: ⁊ hec erit alba ⁊ descendens inferius: ⁊ eius partes cōtinue ⁊ similes ⁊ equales: ⁊ oportebit vt sit rotūdā habēs figurā equalis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

¶ Hic ꝓsequit de istis modis sigtionis vrine per hypostasim ⁊ septē facit sicut septē modis cog̊scit hypostasis in se ⁊ s̄m ꝙ septē modis facit nos cognoscē dispōnē corporis. Prio ḡ docet cog̊scē hypostasim rōne sbe. Scdo rōne q̄ʒtitatꝭ. ibi (Hypostasis v̄o significatio.) Tertio rōne q̄litatꝭ. ibi (Ei⁹ aūt sigtio.) Quarto rōne situs suarū partiū. ibi (Ex ipsi⁹ v̄o situ.) Quinto rōne loci. ibi (Eius autē sigtio ex loco sui.) Sexto rōne tēporis. ibi (Significatio hypostasis ex suo tēpore.) Septio rōne modi cōmixtionis ei⁹. ibi (Significatio aūt fore cōmixtiōis.) Pria in duas. Quia hypostasis ex pte sbe est zˣ: q̄dā ē n̄alis ⁊ bona: q̄dā aūt īn̄alis ⁊ illaudabilis: iō p̊ q̄si subaudiēs hāc diuisionē deter. de hypostasi laudabili ⁊ n̄ali. Secūdo de illaudabili ⁊ mala. ibi (Nō n̄alis v̄o.) Pria ī duas. Prio ostēdit que est hypostasis n̄alis ⁊ bona ⁊ que est sigtio ei⁹. Scdo circa dicta remouet q̄ʒdā dubitationē repetēdo ēt q̄ʒdā qd̄ dixerat. ibi (Et in malis qdeʒ vrinis.) Pria in duas. Prio deter. de hypostasi laudabili absolute ostēdēs absolute ꝯditiōes optime hypostasis ⁊ deficiētis ēt ab ea. Scdo declarat de ipsa in cōparatiōe ad corpa in qb⁹ appet hypostasis in vrina. ibi (Et hec qdē hypostasis nō q̄rit.) In pᵃ sic ꝓcedit in determinādo de hypostasi ex pte sbe grā hui⁹ que est hypostasis laudabilis ⁊ nō solū ex pte sbe veruʒ ēt ex pte oīuʒ alioꝝ ꝯtētoꝝ: ⁊ on̄dit grā hui⁹ que hypostasis est optima simplr̄ ⁊ que nō optima simplr̄. Prio ḡ notificat nobis Aui. hypostasim laudabilē simplr̄ ⁊ deficiētē ab illa. Scdo q2 talis hypostasis ꝯtigit cū q̄busdā que aliq̄n in vria apparēt docet ipaʒ distiguē ab illis. ibi (Bona aūt hypostasis.) Pria in duas. Prio d̄ter. d̄ bona hypostasi q̄ est simplr̄ n̄alis ⁊ optia. Scdo d̄ter. de deficiēte ab ipa. ibi (Et hypostasis qdē ⁊ sediminis.) Pria in duas. Prio on̄dit que est bona hypostasis ⁊ laudabilis ⁊ q̄ ē sigtio. Scdo q2 dixit ꝙ sigt sup digōnē toti⁹ on̄dit q̄ digō sit illa. ibi (Et ꝓportio sue sigtionis.) ¶ Iuxta qd̄ notā. ꝙ Aui. loquēs de hypostasi laudabili simplr̄ ⁊ optia tria in gn̄e logt. nā p̊ notificat ipaʒ p ꝯditiōes. 2° p sile. 3° p suas sigtiōes: lʒ in p̊ duo dicat. Dico ꝙ notificat eā per ꝯditiones que sumunt ex q̄litate ei⁹: ⁊ h̄ tāgit cū dicit (⁊ dʒ eē alba.) Naʒ color est ei⁹ q̄litas a medico ꝯsiderata. Scdo accipit ex loco cū dr̄ descēdens īferius ⁊ dʒ resistē. Tertio sumit rōne situs partiuʒ ⁊ h̄ tāgit cū dicit (⁊ ei⁹ ptes ꝯtinue similes ⁊ eq̄les.) Quarto sumit ex figura ⁊ hoc tāgit cū dicit (⁊ oportebit vt sit rotundā hn̄s figurā.) Quinto sumit ex suba: ⁊ hoc tāgit cū dicit (equalis subtilis.)

Dubᵐ pᵐ

¶ Querit ḡ p̊ circa ꝯditiōes hypostasis optīe: vtꝝ d̄beat esse alba. Et vr̄ ꝙ nō: q2 illa hypostasis q̄ sigt ꝙ mult⁹ hūor expellit a corpe nō est bona ⁊ laudabilis: sʒ hypostasis alba est hmōi: q̄re ⁊c̄. Ma. pʒ: q2 optima hypostasis dʒ sigre bonā ⁊ n̄alē dispōnē: vt dicit hic Aui. ꝙ sigt digōnē ⁊ maturationē. Mi. appet: q2 sigt ꝙ mult⁹ humor crudus expellit a corpore vt p̊ de crisi. Preterea vria n̄alis ⁊ bona nō est alba: ḡ nec hypostasis dʒ esse alba. añs est notū p Gal. in p̊ de crisi. c. 12. vbi vult ꝙ dʒ esse media īter rubeā clarā ⁊ citrinā tinctā. ꝯn̄a pʒ: q2 ab eadeʒ cā tingit vrina ⁊ hypostasis ⁊ vtraq̄ est supfluitas n̄alis. Itē sic pʒ in. 4. de regi. sani. hypostasis ⁊ vria ⁊ nebula sign̄ant sup dispōnē epatꝭ ⁊ venarū. si ḡ vrina alba nō est optima nec hypostasis cū sup eadē dispōne sign̄ant. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ optima hypostasis simplr̄ n̄alis hʒ oēs illas ꝯditiones hic positas: q2 est alba: ⁊ hui⁹ rō est zˣ. Prima est q2 sanies ⁊ spuma ⁊ lac sunt alba si debēt esse bona ⁊ digesta vt appet in cōmē. 1. ꝓno. naʒ digestio optima fit per assimilationē. cū ḡ iste sint superfluitates mēbroꝝ: tunc erunt perfecte digeste qn̄ erunt perfecte assimilate mēbris vt possibile est tanquā superfluitates. cū ḡ suba mēbroruʒ sit alba: ideo hypostasis alba est optima: q2 est signū ꝙ est ꝑfecte decocta. Alia cā est q2 sicut apparet per Aristo. in. 2. de gnōne animaliū cap. 8. causa albedinis in spermate est cā reclusionis multi spūs cū suba spmatica sicut nix cātur ex inclusione multi aeris cōgelati a frigido. ⁊ signū huius est: q2 qn̄ ipsa īfrigidat liuescit. simile ēt in ꝓposito: q2 cū hypostasis sit supfluitas mēbroꝝ sic̄ ⁊ sperma qn̄ erit alba significabit ꝑfectū dn̄iuʒ caloris n̄alis: ita ꝙ includit multū de calido qd̄ est cā illustrationis ei⁹: ⁊ hec est pᵃ rō. Secūda rō q2 dʒ hēre descēsum inferius. cui⁹ rō est: q2 hypostasis est suba grossior q̄ʒ aquositas vrinalis: sed que sunt grossiora debēt inferius descendere. Qꝫ aūt sit grossa qn̄ est optima apparet: q2 tūc est bene digesta. de rōne aūt digestionis est īgrossare ⁊ vētositatē expellere qd̄ ꝓhibeat descensum hypostasis cū ventositas sit de genere leuium nō ꝙ sit grossa simplr̄: sed respectu aquositatis: tn̄ in se dʒ esse sube mediocris: q2 digestio ꝑducit ad mediuʒ. Tertio partes debēt esse ꝯtinue q2 ex hoc sigt ꝑfectū dn̄iuʒ caloris n̄alis ⁊ expellētis vētositatē. Quarto dʒ eē similis ⁊ eq̄lis in partib⁹: ⁊ ex hoc sigt ꝙ mā est obediēs actiōi caloris n̄alis ex quo equalr̄ recepit eius actionē. Itē debet esse rotūde figure: non dʒ intelligi ꝙ sit simplr̄ rotūde: sed ad modū figure pinealis: cuius sūmitas est acuta ⁊ basis lata. ⁊ cā q̄lis debet esse talis rotūditas est multiplex vt

ponit Auer. 4. collꝫ. cap. 23. p̄: q̄ꝛ hec est nā digestoꝝ a calido nāli: q̄ꝛ qñ mā est ꝓportionalis in partib⁹ tūc illud tēdit in acutū eo ꝙ est subtiliatū a calido. illud aūt qꝺ est idigestū ⁊ grossuꝫ tēdit totū deorsuꝫ ⁊ ad figurā latā. cū ģ hec hypostasis sit lenis in oīb⁹ ptib⁹ calidū nāle fuit pfecte opatū in ea: iō tēdit in figurā pyramidaleꝫ. Jtē q̄ꝛ hec figura sigt̄ dñium calorꝫ inati cū caloꝛ inatus in se hēat rōnē calidi iducit figurā que debet calidis. hec aūt est figura paramidalis vt pꝫ in igne: ģ ⁊c. Jtē q̄ꝛ caloꝛ est istrumētū mēbꝛi qꝺ figurā hꝫ pyramidalē. s. cordis: iō cū est talis figura i hypostasi sigt̄ dñiuꝫ calorꝫ inati. Jtē dꝫ eē eq̄lis ⁊ subtilis. ¶ Sꝫ tu dices nōne posuit iā bis ꝙ dꝫ eē eq̄lis: ad qd ģ totiēs repetit. Dōm ꝙ p h̄ qꝺ diċ eq̄lis ⁊ subtilis. i. subtilis cū eq̄litate ostēdit dispōnē hypostasis ex pte sbe ipsi⁹: ita ꝙ dꝫ hēre subaꝫ eq̄lē cū subtilitate. Et rō hui⁹ est: q̄ꝛ cū hec hypostasis significet digōnē ⁊ pfectū dñiuꝫ calorꝫ sup naturā erit sbe mediocris. nā digō vt sup̄ dicebat̄ pducit ad figurā ⁊ subaꝫ mediocrē ꝙ mā idigesta dr̄: vel q̄ꝛ ē tenuis subtilis ⁊ aquea vel nimis grossa ⁊ terrestrꝫ. cū ģ digō hēat pmiscē ptes subtiles ⁊ aqueas que sunt supfluitates subtiles cū ptib⁹ terrestrib⁹ ⁊ grossis: iō pducit ad subaꝫ mediā iter hec. dico tñ ꝙ magꝭ dꝫ tēdere ad subtilitatē ⁊ lenitatē pp actioneꝫ calorꝫ nālis. Et videte Jsaac addit aliā ꝯditionē ꝙ nālis hypostasis nō mouet̄ in vꝛinali ad h̄ vidēdū: ⁊ cā hui⁹ pōt hēri ex supdictꝫ. ¶ Tūc ad rōnes. Ad p̄ᵐ cū dr̄ illa vꝛia q̄ sigt̄ ꝙ a corpe ⁊c. ꝯcedat̄. ad minorē cū dr̄ hec est hmōi dōm. pp qꝺ aduertēdū ꝙ siċ 2ʳ est digō sic 2ʳ est ēt cruditas: cū āt aliqd dr̄ eē digestū 2ʳ. Uno mō dr̄ digestū qꝺ pfecte est assimilatū mēbrꝫ corpis sic ꝙ ex ipo pōt restaurari sba mēbꝛi: ⁊ h̄ mō nutrimētū bene decoctū dr̄ digestū. Alio mō dr̄ digestū qꝺ nō est purū sed supfluicū: ita ꝙ ipm nō est ꝯueniēs ſꝫ repugnās nutricato in tm̄ qꝺ hꝫ assimilationē mēbꝛoꝝ quā poſſe est hēre supfluitates vt sunt faciles ⁊ obediētes expulsioni nāe: ⁊ h̄ mō hypostasis vel sanies vel humoꝛ coꝛrupt⁹ dr̄ digest⁹. Et p oppoᵐ dr̄ 2ʳ. Uno mō vt opponit̄ p̊ mō digōnis: ⁊ h̄ mō oē qꝺ est supfluū alimēti qꝺ nō est natū ꝯuerti in sbaꝫ mēbꝛi pōt dici crudū ⁊ idigestū: ⁊ dato ꝙ sit digestū 2° mō. Alio mō dr̄ idigestū vt opponit̄ 2° mō digōnis: ita ꝙ supfluitates isto mō erūt idigeste qñ nō erūt sic vt sint obediētes expulsioni: tūc dico ꝙ qñ Aui. dicit h̄ sigt̄ digōnē itelligit de digōne 2° mō dicta. qñ igit̄ dr̄ i p̊ de crisi a Gal. ꝙ talis hypostasis sigt̄ cruditatē: dico ꝙ verū ē vt opponit̄ p̊ mō digōnis eo ꝙ hypostasis nō est nata ꝯuerti in nutrimētū: ſꝫ nō loq̄t̄ de 2° mō digōnis vt distinguit̄ ꝯ 2ᵐ modū digōnis. s. epatꝫ. hypostasis est supfluitas 3ᵉ digōnis. mō de rōne 2ᵉ digōnis est hūorificare ⁊ rubificare. de rōne aūt 3ᵃ est facē ⁊ dealbare hūiditates. ⁊ iō vꝛia dr̄ hēre colorē ſm ꝙ reqrit nā hūoꝝ vt in eis assimilat̄: ſꝫ hypostasis dꝫ hēre colorē siſeꝫ colori mēbꝛoꝝ: ⁊ iō dꝫ eē alba: ⁊ tūc est signū ꝙ est bene digesta: ⁊ tñ dr̄ ꝙ simul euāant̄ ⁊ ambe sunt supfluitates ⁊ ambe sigt̄ sup digōnē epatꝫ ⁊ venaꝝ. Dico ꝙ nō est imaginādū sic cōiter imaginant̄ hoīes ꝙ hypostasis sit supfluitas mēbꝛoꝝ sic ꝙ exeat venas ⁊ ꝓueniat ad mēbꝛa ⁊ ibi albificet̄ ⁊ postea igrediat̄ p venas ⁊ ascēdat ad epar ⁊ p vias vꝛinales egredit̄: ſꝫ hypostasis ē humiditas digesta in epate ⁊ venis exñs nō potēs pfecte assimilari mēbꝛis: q̄ꝛ nō est mā ꝯueniēs nutricatiōi: ⁊ iō nō attrahit̄ a mēbꝛis ſꝫ expellit̄ ad vias vꝛine: ⁊ iō nō trāsit venas. ⁊ iō dicebat. G. i cōmē. vlt. i. ꝓno. ꝙ iuenit multotiēs i venis hypostasiꝫ ad modū filoꝝ: ⁊ sic appet ꝙ si vꝛia alba ē mala ⁊ idigesta ꝙ nō seq̄t̄ ꝙ hypostasis sit mala: q̄re ⁊c. ¶ Notādū de eo qꝫ dr̄ (multꝫ cogſcit̄ modis) pōt exponi 2ʳ. Uno mō. i. sigt̄ multꝫ modis. s. 7. vt apparebit ifra. Alio mō multꝫ modis. i. multꝫ ꝯditionib⁹ cogſcit̄: q̄ꝛ cogſcit̄ q̄ꝫtū ad ꝯditiones bonas ⁊ malas: ⁊ q̄ꝫtū ad cās ei⁹ q̄s assignat. Jtē ad sigtiones bonas ⁊ malas q̄s ponit sic posuit sigtiōes bonas ⁊ malas pulsuū: ⁊ vtroq̄ mō pōt exponi ⁊ est snīa eadē. ¶ Ulteri⁹ diċ maturationē nāleꝫ sup. factā a nā. Sꝫ tu dices q̄re diċ nālē nōne fit digō ⁊ maturatio ab aliq̄ q̄ꝫ a nā. Dōm ꝙ siċ appet p̊ de differētijs fe. c. 6. 3ʳ est digō. q̄dā est in q̄ minimū est de opōne nāe: ⁊ q̄dā est in q̄ est multū: ⁊ alia in q̄ ē maxime opō. ⁊ lꝫ ꝙ calidū nāle dñat̄ māe digerēde: vt ģ ostenderet ꝙ in optima hypostasi simpl'r ⁊ maxīe dñat̄ caliditas nālis: iō dixit h̄ ⁊ nō vt digō fiat ab aliquo q̄ꝫ a cal'o nāli. ¶ Similis aq̄ rosacee.) Notādū ꝙ hec similitudo ad hypostasim ad aq̄ꝫ rosatā nō dꝫ itelligi q̊ ad oēs ei⁹ ꝯditiōes p̄dictas: q̄ꝛ nō est verū q̄ꝫtū ad figurā circularē: q̄ꝛ hypostasis optima hꝫ figurā circularē cū sit cāta ab actiōe calidi nālis cui⁹ est eleuare ⁊c. ſꝫ hypostasis aq̄ rosate est magꝭ lata: ⁊ sic de alijs ꝯditōib⁹: ⁊ sic solū dꝫ eē similitudo relata ad illꝺ qꝺ diċ eq̄lis subtilis: q̄ꝛ hꝫ eq̄litatē sube.

¶ Et ꝓportio sue significationis super maturationem māe in toto corpore est sicut ꝓportio significationis māe puris albi leuis similis essentie sup maturationeꝫ apostematis. Sed pus est spissum ⁊ hoc est subtile.

¶ Hic ostēdit q̄uo hypo. sigt̄ digōnē ⁊ maturationē nāleꝫ: ⁊ patet.

¶ Et hypostasis qdeꝫ ⁊ sediminis significationes sunt bone ſꝫ tinctura deficiat ⁊ equalitas. Uerū equalitas apud antiquos melioꝛ est tinctura. Equalis nāq̄ꝫ que nō tm̄ est alba sed rubea: est melioꝛ alba q̄ est aspera.

¶ Hic ostēdit que est hypostasis deficiēs ab optīa ⁊ tria facit. Pꝛimo ostēdit in gñali que est illa q̄ minus deficit in bonitate ab optima. Scꝺo in spāli oñdit q̄ est magꝭ deficiēs ⁊ que minus. ibi (Amplius pl'ime.) Tertio circa dicta remouet errorē q̄rūdā. ibi (Tu āt nō attēdas.) Quarto pōt dici ꝙ rñdet tacite q̄ōni. ibi (Male igit̄ hypostasis.) ¶ Notāduꝫ ꝙ in p̄ᵃ pte Aui. insinuat nobis duo. p̊ ꝙ hec hypostasis deficit a p̄dicta: q̄ꝛ cū hypostasi optīa sint oēs ꝯditiōes p̄dicte simul nūc si aliq̄ ꝺficiat nō erit optīa q̄cūq̄ ꝺficiat: iuuit ꝙ dato ꝙ ꝺficiat caloꝛ. s. ꝙ nō sit alba vel sba. s. ꝙ nō sit lenis sit ꝺficiēs ab optīa: tñ magꝭ ꝺficit alba ⁊ aspera q̄ꝫ q̄ ē rubea ⁊ eq̄lis: ita ꝙ melioꝛ ē bonitas ꝯditōiꝫ sbe q̄ꝫ colorꝫ. ⁊ rō hui⁹ ē: q̄ꝛ semp in bona hypostasi eq̄litas ꝓcedit ad modū nāe sup mām. albedo aūt nō: ſꝫ aliq̄ñ a vētositate admixta q̄ facit ipam albā ⁊ lacteā. nā sic digō p̄parat nutrimētū ⁊ hūorē vt sit aptū nutrire ⁊ hūorē malū vt postea expellat̄ p hypostasiꝫ. ⁊ q̄ꝛ talis expl'sio ꝺbet̄ sbe ⁊ nō colori: ita ꝙ q̄ ꝺficit i sba magꝭ ꝺficit ab optima q̄ꝫ q̄ deficit in colore.

¶ Ampli⁹ plurime hypostases ſm colorē vꝛie existūt: sed ex eis q̄ diuisificant̄ alba est melioꝛ post illā rubea ⁊ post ipsam citrina ⁊ post eā illa que est vt arsenicū: ⁊ malitia q̄dē a lētinosa icipit. Tu aūt nō attēdas illud qꝺ alij dicūt: nā albedo erit q̄ñq̄ꝫ nō ꝑpt̄ maturationeꝫ ⁊ eq̄litas nō est nisi ꝓpter maturationē. Et de albedie est que est pp vehemētē vētositatꝫ cōmixtionē.

¶ Notādū ꝙ cā q̄re plures hypostases sunt similes colori vꝛie est q̄ꝛ hypostasis decidit̄ a mā humoꝛali: que qñ abūdat in corpe tingit vꝛinā ⁊ hypostasim: tñ diuersificat̄ aliq̄ñ aut ex pte actionis: q̄ꝛ aliā actionē iprimit in sba vꝛie q̄ꝫ in sbaꝫ hypostasis. Jtē in coloꝛe q̄ꝛ p̄us appet coloꝛ in hypostasi q̄ꝫ in vꝛina cū tēdat magꝭ ad nām mixti q̄ꝫ vꝛia ⁊ coloꝛ sit passio mixti corpis. Subdit ꝙ hypostasis alba melioꝛ est vt dcm̄ est sigt̄ digōnē: tñ aliq̄ñ nō est p digōnē sed ex mā exuberāte frīda: sed si est cū alijs ꝯditionib⁹ p̄dictis nō. Secūda est rubea que est minus digesta. Tertia est citrina ⁊ hec est peioꝛ q̄ꝫ rubea: cui⁹ rō est: q̄ꝛ hypostasis rubea sigt̄ dñiuꝫ humorꝫ magꝭ obediētis nāe q̄ꝫ citrina. nā sanguis est miorꝫ malitie q̄ꝫ cholera: ⁊ que magꝭ citrina est magꝭ pessima vt illa que similat̄ arsenico citrino. Ultima v̊o iter minus bonas que est post in ordine malarū est illa que similat̄ colori lentis talis est pessima: q̄ꝛ talis sigt̄ humores corruptos in corpore dñari: q̄ꝛ declinat ad liuedinē sigt̄ declinationē caloris nālis: ⁊ iō talis est pernitiosa: q̄re ⁊c.

¶ Male aūt hypostasis icōtinuitas melioꝛ est q̄ꝫ ipsi⁹ ꝯtinuitas. Et hypostasis q̄dem mala est quā ē vicino sciēs. Bona aūt hypostasis de q̄ loq̄mur puri assimilat̄ ⁊ flegmati crudo cū tenuis fuerit. Uerūtamē pus ab ea differt per fetorē. Et flegma crudū vel vitreum separatur ab ea ꝯculcatione suarū partiuꝫ. Et ipsa ab vtrisq̄ꝫ differt subtilitate ⁊ lenitate.

¶ Hic respōdet tacite q̄ōni: q̄ꝛ eñ dixit ꝙ bona hypostasis quāto magꝭ est ꝯtinua ⁊ eq̄lis tāto melioꝛ: q̄ꝛ crederet aliq̄s ꝙ oppᵐ mō esset in mala: q̄ꝛ q̄ꝫto esset minus eq̄lis tāto eēt peioꝛ. h̄ remouet ⁊ pꝫ. ¶ Notādū ꝙ cā hui⁹ hētur ex. 2. ꝓno. cōmē. 21. eq̄litas in q̄libet re ostēdit dñiuꝫ agētis sup māꝫ ⁊ obediētiā māe agēti ſm oēꝫ partē. si ģ in bona hypostasi sigñat̄ ꝙ nō est aliq̄ in q̄ non dñet̄ caloꝛ nālis: iō si est eq̄lis in malo nulla est pars que nō significet dominiū caliditatis extranee in oībus partib⁹ eius: tñ. G. dicit sic. pp hāc ģ cām melius est in omni in quo sit iuuamentū vt sit equale. similiter ēt oē qꝺ est malū est vehementis malitie qñ est eq̄le qꝺ est: q̄ꝛ p̊ suscipit operationē virtutis cū sua totalitate.

¶ Et hec quidem hypostasis nō querit̄ nisi in egritudinibus: quoniaꝫ in sanitate nō requirit̄: ⁊ illud est quoniam nō dubitat̄ quin in corpore egri male retēte sint materie in venis ipsius que nisi maturent̄ portendunt corruptionē. Jn venis aūt sani nō semper opꝫ esse humorē qui sit excutiēdus: ſꝫ si est melius est ꝙ hoc significent ex eis supfluitates que in eis supfluunt ex cibo a

digestione priuate: deide superfluit suꝑfluitas que in vrina fit hypostasis siue matura siue nō matura.

¶ Prius d̄ter. de hypostasi absolute ponēdo ꝯditiōes optime ⁊ pa rū ꝯficiētis a bona: hic d̄ter. de hypostasi in cōpōne ad corpa qbꝰ appet. Et p̊ facit h̄ in sanis. Scd̄o in egr̄. ibi (Et in macilētis qdē.)

Dubiū 2m ¶ Querit̄ circa p̄ᵐ partē vtrū in vrīa sanoꝝ debeat apparē hypostasis optima. Et arguit̄ ꝙ sic: q2 vbicūqȝ est mā ⁊ agens alicuꝰ ibi dȝ eē effectꝰ: sȝ in sanis sic̄ ⁊ in egr̄ meliꝰ est mā ⁊ agēs hypostasis: ḡ ⁊c̄. Ma. pȝ: q2 ista duo sufficiūt ad eē effectꝰ. Mi. appet: q2 in sanis est agēs. s. calor īnatꝰ dn̄ans māe mag̃ q̃ȝ in egris. ¶ Itē in sanis est mā: q2 nō est incōueniēs ꝙ in venis sanoꝝ aggreget̄ multa suꝑfluitas. ¶ Itē in sanis sūt suꝑfluitates. 3. digōnis vt sudor multus ⁊ sputū ⁊c̄. que poterūt eē cā hypostasis. ¶ In oppoᵐ est Aui. h̄. ¶ Ad h̄ dd̄m sic̄ dicit Isaac in. 8. de vrinis. corpa sana sūt duplicia. Quedā sūt sana oīno ꝭm nām ⁊ talis dispō repit̄ in corpe optime cōpōnis. Alia sūt corpa nō in optima sanitate sed large: ita ꝙ cōprehēdunt̄ sub latitudine sanitat̄: ita ꝙ illo mō neutrū deciden tie pōt dici sanū: tūc dico ꝙ in corporibꝰ optime sanis nihil dȝ apparere resid̄es in vrīa. ⁊ rō est: q2 sic̄ appet ꝑ Aui. 4. can̄. fen. 2. ca. 68. de sig̃tionibꝰ sumpt̄ a sudore. ⁊ ēt ī cōmē. 15. p̄ᵉ pti. illiꝰ afor̄. Uētres hyeme. suꝑfluitates tertie digōnis debēt īsensibil̄r expelli: ⁊ q̃to nā est fortior tāto īsensibilius expellunt̄ vt sudor ⁊ hypostasis. ⁊ si accidat ꝙ hypostases expellant̄ aut erit ex debilitate nāe aut ex multitudine māe: ⁊ iō in corpe sano nō dȝ esse humor q debeat sensibil̄r expelli: sȝ in corporibꝰ egris in qbꝰ abūdant māe tales sic ⁊ eūatio dȝ ꝓportionari māe: ⁊ iō si mā est sensibilis. s. hūor excedēs: tūc eūatio dȝ esse sensibilis. Scd̄a rō sumit̄ ex pte agent̄: q2 cā efficiēs hypostasis similat̄ cāe efficiēt̄ saniei. talis aūt calor est cōmixtꝰ ex calore nāli ⁊ p̄ter nām vt pȝ in cōmē. vltio. 1. ꝓno. in illo ḡ corpore in quo est calor simpl̄r nālis nō pōt in eiꝰ vrīa hypostasis apparē: sȝ in corpe optimo calor ē simpl̄r nāl̄r se hn̄s: ḡ ⁊c̄. Si aūt loq̄mur de corporibꝰ nō sanis simpl̄r sed que sunt in latitudie sanitat̄: dico ꝙ ī talibꝰ bene pōt appere aliqd de hypostasi: q2 nō est īcōueniēs ꝙ aliqs sit sanus ⁊ in venis eiꝰ fit multiplicatꝰ aliqs hūor p̄ter nām excutiēdus a corpe q est natus facē morbū ⁊ in talibꝰ nō est īcōueniēs ꝙ appeat hypostasis in vrina: īmo melius est ꝙ appeat q̃ȝ nō: q2 qn̄ apparet significat dominiū nāe suꝑ mām. ⁊ melius est ꝙ significet superfluitates que fiunt ex indigestione prime digestionis facte in cibo quasi superfluitates hypostasis siue mature siue nō mature eo ꝙ significat abūdare minus de calido preter nām in corpore. nam hypostasis fit a calore p̄ter nām cōmixto cū nāli. Ex his apparet solutio ad rationes.

¶ Et in macilentis quidē est sedimen paucum qd̄ descendit ꝭm sanitatis dispositionē ⁊ ꝓprie qui exercitio vtunt̄ ⁊ artibꝰ se exercēt laboriosis. Et nō multiplicat̄ huiusmodi hypostasis nisi in corporibꝰ pinguiū ociose viuentiū. Et ꝓpter hoc etiam in vrinis egrorū macrorum nō est expectāda hypostasis tantū quantuȝ in vrinis egroꝝ pinguiuȝ: quoniā eoꝝ egritudo multotiens recedit: ita ꝙ nihil descēdit: ⁊ multotiens hypostasis in eoꝝ vrinis nō ꝑuenit ad hoc vt descēdat: sed tn̄ plerūqȝ est modicū eiꝰ in eis natās aut pendens.

¶ Hic declarat de hypostasi in cōparatione ad corpora egra.

Dubiū 3m ¶ Sed tu dices nō vr̄ ꝙ in macilēt̄ sit paucū sedimē: q2 hypostasis assimilat̄ spermati vt pȝ. 1. ꝓno. cōmē. vlt̄i. sȝ in macr̄ multiplicat̄ sperma ⁊ in pinguibꝰ diminuit̄: vt pȝ ꝑ Aristo. 1. de gn̄one aīaliuȝ. cap. 18. ⁊. 19. ⁊. 2. eiusdē. ca. 5. ¶ Dd̄m ꝙ in macilētis est paucū sedimen: vt dicit Aui. q2 in eo minorant̄ humiditates: ⁊ ꝑ ꝯn̄s suꝑfluitates. in carnosis aūt multiplicat̄ ꝑꝑ amplitudinē venarū ⁊ angustationē poroꝝ retinent̄ hūiditates in eis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s multiplicat̄ hypostasis in eis. ¶ Ad rōnē dd̄m ꝙ nō est simile de sꝑmate ⁊ hypostasi: q2 sꝑma est suꝑfluitas q̃titat̄ nutrimēti: ⁊ q2 parū ꝯuertit̄ d̄ puro ⁊ multū hn̄t de nutrimēto suꝑfluo: iō ⁊c̄. in pīguibꝰ ē paꝝ de sꝑmate: q2 multū de puro ⁊ q̄si totū ꝯuertit̄ in pīguedinē. ¶ Scd̄o ītelligēdū ꝙ Aui. ī his v̄bis īnuit ꝙ hypostasis diuersificat̄ in corporibꝰ ꝭm dn̄iuȝ humoꝝ in eis. nā in corporibꝰ in qbꝰ abūdāt hūores grossi reqrit̄ ꝙ hypostasis sit subsidēs in fundo si dȝ sig̃ri eius digō. nā digō dȝ diuersificari ꝭm ꝙ mā est nata recipe decoctionē. cū aūt pīgues multū abūdēt in humoribꝰ grossis ⁊ flegmaticis: iō talis hypostasis dȝ in eis appere: sȝ si in corpe dominent̄ hūores subtiles cholerici sic̄ ꝯtigit in macris nō reqrit̄ tanta albatio: nec dȝ expectari ꝙ in eis descēdat p̊: q2 tales hn̄t paucas suꝑfluitates q̄ ex pauca alteratiōe digerunt̄: iō sufficit ꝙ in eis appeat nebula natās sursum vel pēdens vel residens. ¶ Ad hoc dd̄m ꝙ ista sedimina vel cōparant̄ adinuicē vt absolute ꝯsiderant̄: ⁊ sic ꝑfectiꝰ sedimē est subsidēs: deinde pēdens ⁊ vltimo natās. aut ꝯsiderant̄ vt cōparant̄ ad corpora determinata: ⁊ hoc 2ʳ: q2 aut comparant̄ ad corpora sana aut egra. si ad sana dico ꝙ ꝑfectius est natās q̃ȝ pendens ⁊ pendens q̃ȝ residens. si ad egra ⁊ hoc 2ʳ: q2 aut cōparat̄ ad idē corpus aut ad diuersa. si ad idē perfectius est residens: deinde pendens ⁊ vltimo natans. si ad diuersa tūc equaliter possunt esse perfecta: q2 qualis est proportio vnius ad vnū corpus: similis est ꝓportio alterius ad alterū ꝭm ꝙ in cōplexione diuersificant̄.

¶ Et in multis quidem vrinis hypostasis ilico cū mingitur descendit nisi in eis que valde mature sunt: imo in eis parum expectandum est.

¶ Hic remouet quoddā dubiū: q2 posset aliquis dicere nunqd descendit statim sedimen cum mingitur vrina. respondet.

¶ Et plures ex hypostasis coloribus sunt ꝭm plurimū ꝭm colorem vrine: sed melior ex eis que diuersificant̄ est alba postq̃ȝ est rubea deinde citrina.

¶ Notādū ꝙ dicit ꝭm pl̄m: q2 nō ex toto sunt similes: qm̄ humor q tingit vrinā plus cōmiscet̄ cū ea q̃ȝ cū hypostasi. Itē q2 digestio in vrina est ex digestione scd̄a. hypostasis v̄o ex tertia.

¶ Nō nālis v̄o hypostasis alia est similis rasure intestinoꝝ corticalis que est furfurea: aut herbina aut similaginea: aut similis arsenico rubeo aut ei qd̄ est valde citrinū: alia est carnosa alia est adipina ⁊ alia est saniosa ⁊ alia est mucilaginosa: ⁊ alia est que est similis frustulis fermenti in aqua soluti: ⁊ alia est sanguinea sanguisugalis: alia est capillaris ⁊ alia ē arenalis granosa ⁊ alia est cineritia.

¶ Prius deter. de hypostasi nāli ex parte sb̄e ostēdēdo que sunt cōditiones ⁊ sig̃nationes eiꝰ: ⁊ sicut determinādo de laudabili ex pte sub̄e cū hic ptransiuit ꝯditiones sumptas ex parte alterius q̃ȝ sb̄e lȝ p̄ncipal̄r sumerent̄ a sub̄a: ita hic aliqn̄ ītermiscet sig̃nationes sumptas a q̄litate: lȝ p̄ncipal̄r intēdat de sig̃nationibꝰ hypostasis illaudabilis ex parte sub̄e. Et p̊ ꝓponit quot sunt modi hypostasis nō nālis. Scd̄o exequit̄ d̄ illis. ibi (Sil̄is nāqȝ rasure.) ¶ Iuxta p̄mā partē est sciendū ꝙ notāter dixit (plures modos hypostasis non nālis:) q2 sicut dicit. G. in. 6. de regimine sanitatis. illud qd̄ est optimuȝ est vnius modi. qd̄ aūt deficit ab eo est multiplex. ⁊ ideo illud qd̄ est optimū cōplexionis est vnū. eodē mō optima hypostasis est vna: sed que illaudabilis dr̄ totiens deficit ab optima quot modis poterit deriuari a medio tot erūt modi hypostasis nō nālis: ⁊ q2 h̄ est mult̄ modis: iō multos modos posuit hypostasis nō nālis. ¶ Ulterius notādū q2 dicit (alia est similis rasure) supple ⁊ ista gn̄aliter vocat̄ ꝭm vnū modum petaloides: ita ꝙ petaloides membroꝝ pōt accipi 2ʳ. Uno mō gn̄aliter: ⁊ tunc dr̄ de oī resolōne mēbroꝝ siue magna siue parua. Alio mō dr̄ ꝓprie: ⁊ tūc solū dr̄ de resolōne magnoꝝ frustoꝝ ⁊ latoꝝ ⁊ subtiliū mēbroꝝ ⁊ interioꝝ ⁊ hec dicit̄ squamosa: q2 est facta ad modū squamarū pisciū. Modo hic accipit̄ p̊ mō ⁊ large cū supple ⁊ istiꝰ q̄dā est ꝑuarū ptiū ⁊ q̄dā magnaruȝ: ⁊ illa q̄ est magnarū ptiū vocat̄ squamosa siue corticalis q2 similat̄ corticibꝰ vel squamis pisciū que sunt late ⁊ subtiles. Et illiꝰ que est paruaꝝ partiū q̄dā est furfurea ⁊c̄. totū hoc opȝ supplere.

¶ Similis v̄o rasure ītestinoꝝ corticalis alia est petaloides magnaꝝ ptiū rubeaꝝ aut albaꝝ que sig̃nat ꝭm pl̄m ꝙ sepate fuerūt ex mēbris que sūt ꝓpinq̄ mēbris a qbꝰ diuidunt̄ vrine ⁊ sunt mēbra mingētiū. Et albe significāt ꝙ sunt ex vesica ꝓpter vlcera que sunt in ea aut scabiem aut corrosionē. Rubee aūt carnose significant ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidibus quidem sunt que sunt coloris fusci ⁊ obscuri aut squamis pisciuȝ similes: ⁊ hec est vehemēter mala ⁊ omnibus speciebꝰ hypostasis quas nominauibꝰ deterior ⁊ significat petaloꝝ membroꝝ radicaliū rasuram.

¶ Hic exequit̄ ⁊ decē facit. Quia p̊ deter. de hypostasi simili rasure intestinoꝝ. Scd̄o de carnosa. ibi (Et tu quidē iam sciuisti.) Tertio de adipina. ibi (Hypostasis v̄o adipina.) Quarto de saniosa. ibi (Saniosa v̄o.) Quinto de mucilaginosa. ibi (Mucilaginosa.) Sexto de capillari, ibi (Capillaris.) Septimo de illa que est simi-

lis frustulis fermenti dissoluti in aqua.ibi(Que aũt fermenti ꝛc̃.) Octauo de arenosa.ibi(Arenosa vo.)Nono de cineritia.ibi(Plurimũ aũt.)Decimo de sanguisugali.ibi(Sãguisugalis.)Prima in q̃tuor.Primo deter.de vna specie hypostasis similis rasure intestinoꝝ que dr̃ petaloides siue squamosa siue corticalis est.Scd̃o de alijs duob⁹ spẽb⁹ hypostasis similib⁹ rasure iteſtinoꝝ.s.de herbina siue orobina ꝛ furfurea.ibi(Et ex ea qdeȝ que est ꝛc̃.)Tertio d̃ter.de alia specie que dr̃ crinoidalis.ibi(Et crinoides vo.)Quarto resumit iterũ de petaloide que est hypostasis facta ꝑ viã dissolutionis mẽbroꝝ.ibi(Oẽs p̃terea petaloides.)Pria posset diuidi ȝ nõ est vis.¶Nõ p̊ ꝙ.A.inuit in his v̊bis qd significet hypostasis petaloides magnarũ partiũ que dr̃ squamosa ꝛ ꝓuenit zᵉ:aut ꝑꝑ resol̃onẽ a mẽbris ꝓpinqs aut mẽbroꝝ superioꝝ radicaliũ ꝛc̃. Similis vo.ꝛ ẽt corticalis alia ꝛc̃.i.que fit ex eo ꝙ mẽbra dissoluunt in cortices.petaloides.hic supplet illud qd̃ supplebã in ꝑticula p̃cedẽti:albaꝝ aũt sup.alia est paruarũ partiũ albarũ vt que resoluunt a vesica vel a mẽbris radicalib⁹ vt sunt vene ꝛ arterie. alie aũt rubee a renib⁹.Sed ex petaloidib⁹ sunt que sunt coloris fusci sũ.ꝛ hoc est qñ ꝓueniũt a vehemẽti caliditate putrefactiua que attendit in membris:ꝛ qꝛ hȝ extinguere caloreȝ innatũ:iõ est causa vt eius color declinet ad fuscedinẽ siue ad liuiditatẽ ꝛc̃.

¶Veruȝ duo prima ipsius genera nullo modo impediunt:imo plerũq; vesicã mundando sanant.Et dixerunt quidam cuidã homini se in potu tribuisse cantarides qui cortices albos quasi venosos minxit:qui cũ in aquositate fricabant resoluebant ꝛ tingebant tinctura rubea qui factus est sanus ꝛ vixit.

Dubᵐ 4ᵐ ¶Sed tu dices nõ vr̃ ꝙ si fuerit coloris albi ꝛ rubei ꝙ nõ ĩpediat: sed h̃ est falsuȝ qñ est rubea.¶Et dõm cũ alba alteratione in vesica causat est mala ꝛ aliqñ ĩcurabilis ꝑꝑ ꝯtinuũ trãsitũ vrine:ꝫ aliquo mõ ĩpediuit ꝛ multũ.¶Ad h̃ põt dici zᵉ.Uno mõ ꝙ nõ ĩpediuit ꝑ respectũ ad eã que fit in mẽbris radicalib⁹:qꝛ illa sigt̃ mortẽ ista aũt nõ.Uel dõm alr̃ ꝙ verũ est ꝙ aliqñ ꝙ nõ ĩpedit talis hypostasis coloris albi vel rubei:ꝑꝑ qd̃ notandũ ꝙ tales resol̃ones pñt zʳ ꝯtingẽ.Uno mõ ꝑꝑ excoriationẽ:ꝛ tũc erũt albe:qꝛ excoriabant ex vesica qd̃ est mẽbrũ albũ nõ sanguineũ ȝ neruosuȝ ꝛ pelliculare:si rubea excoriat a renib⁹ vel ab alijs mẽbris sanguineis ꝛ talis bene ĩpedit:ꝛ de tali nõ loquit hic ȝ sup̃.Alio mõ ꝑ viã dissolutionis humoꝝ ĩuiscatoꝝ parietib⁹ mẽbroꝝ vrinaliũ ꝛ qñ talia mũdificant ẽ bonũ:ꝛ isto mõ logt̃ h̃ qd̃ pȝ ꝑ exẽplũ illoꝝ q dabãt cãtarides in potu illi.ꝛ ꝙ fuerũt ex hũorib⁹ appet ꝑ illd̃ signũ qd̃ põit ꝙ qñ fricabant ille resol̃ones ĩ manib⁹:tũc resoluebant ĩ aq̃sitate:qd̃ nõ ꝯtigeret si fuissent ꝑticule vel resol̃ones mẽbroꝝ ꝛc̃.

¶Et ex ea qdẽ que est sicut rasura intestinoꝝ est q̃daȝ que est minoris latitudinis q̃ȝ due predicte ꝛ spissioris sub̃e:que si rubea fuerit vocat herbina ꝛ si rubea non fuerit vocat furfurea.Et herbine qdẽ si fuerint rubee ꝑtes plerũq; sunt ꝑtes epatis aduste ꝛ plerũq; est sanguis in eo adustus ꝛ plerũqȝ est ẽt ex rene.Sȝ que est ex rene est maioris continuitatis carnosa:alie vo due plus similant ei que nõ est carnosa ꝛ fracturas est magis recipiẽs:ꝛ cũ vehemẽter trahit ad citrinitatẽ ẽ ex rene ꝓculdubio:qm̃ illa que est ex epate ad rubedinẽ trahit fuscã:ꝛ qñqȝ associat ei in h̃ illa q̃ est ex rene.

¶Hic d̃ter.de alijs duab⁹ spẽb⁹ hypostasis similib⁹ rasure intestinoꝝ.s.de herbina simul vel orobina ꝛ furfurea.Et p̊ oñdit dr̃iam istaꝝ adinuicẽ.Scd̃o ꝓsequit de sigñationib⁹ ipsarũ.ibi(Et herbine qdem.)Et hec zᵃ in duas.Quia p̊ deter.de significationibus herbine.Scd̃o de significatione furfuracee.ibi(Furfurea.)

Dubiũ 5ᵐ ¶Sed tu dices:q̃re Aui.nõ ꝓsequit de illa que est similis arsenico rubeo vel citrino cũ ipsaȝ posuerit supra sicut istas.¶Dõm ꝙ nõ ꝓsequit de illis:qꝛ vtreq; cõprehendunt sub herbina que sunt ei multũ similes.nã herbina qñq; ꝯclinat ad rubeũ aliqñ ad citrinũ: ꝛ iõ dedit eas intelligere per illã.¶Ulterius notandũ ꝙ illa que resoluitur ex rene dicitur magis carnosa q̃ȝ que ab epate:qꝛ sub̃a renũ est plus attinẽs nature carnis q̃ȝ sub̃a epatis:qꝛ caro epatis est sanguis coagulat⁹.Itẽ caro renuȝ est magna cõpacta ꝛ solida: ideo dicit magis ꝯtinua q̃ȝ caro epatis que est magis rara ꝛ laxa.

¶Furfurea vo hypostasis qñqȝ est ex scabie vesice ꝛ qñqȝ est ex liquefactiõe mẽbroꝝ.Et dr̃ia ĩter eas ẽ ꝙ cũ illic in radice mẽbri fuerit ꝑurit⁹ ꝛ fetor erit ex vesica:ꝛ ꝓprie cũ pus pri⁹ mictũ fuerit ꝛ p̃cipue cũ alie significationes vrĩe demr̃auerint maturationẽ ꝛ fuerit vene superiores sane cõplexionis ꝛ nõ fuerit in eis macula imo in vesica.Sed si cũ inflãmatiõe fuerit ꝛ virtutis debilitate ꝛ mẽbroꝝ mingẽdi incolumitate ꝛ color fuscitati attinuerit:erit tũc ex liquefactiõe hũoris.

¶Hic d̃ter.d̃ sigt̃iõe furfuree.¶Et notãdũ ꝙ hypostasis furfurea dr̃ qꝛ similat furfuri:ꝛ hȝ aliqd latitudĩs cũ grossitie modica.ꝛ iõ talis ẽ nata resolui a mẽbro in q̃ nata ẽ repiri.talis aũt ẽ vesica q̃ hȝ latitudinẽ cũ modica grossitie:qꝛ ẽ subtilis sb̃e:nõ aũt a multũ grossis mẽbrĩ:nec a carnosis ꝓp̃e nisi valde raro.¶Notãdũ ꝙ cã ꝑurit⁹ virge ĩ tali hypostasi ẽ:qꝛ h̃ ẽ cõe añs vlcera vesice:ꝛ h̃ fit: qꝛ vesica vlcerata in sui debilitat expulsione vrĩe q̃ retẽta acqrit acritatẽ acredinẽ ꝛ acrumẽ q̃ mordicãs virgã ĩducit ꝑuritũ ĩ ea. Fetor accidit aut qꝛ ex vlceratione vesice gñat sanies q̃ maxime fetet.ꝛ fetor ẽt bene cãtur ex resol̃one alioꝝ mẽbroꝝ solidoꝝ ꝛ radicaliũ:vt appet ꝑ.G.in cõmẽ.7z.z.ꝓno.Itẽ qꝛ miscet cũ re putredinali.s.cũ vrĩa ꝛ ex mora acqsiuit aliq̃ȝ putrefactionẽ:vt apparet.5.de ĩterioꝛib⁹.ca.3.ꝛ ad h̃ adiuuat ꝙ sunt retẽte in mẽbro cõcauo in quo põt accidẽ cito talis putrefactio.de hac mã habes in cõmẽ.71.pᵉ ꝑti.afoꝛ.Si sanguinẽ aut pus mingũt ꝛc̃.

¶Et crinoides vo plurimũ est ex adustione sanguis q̃ ad rubedinẽ trahit.Et multotiẽs est ex liquefactione mẽbroꝝ ꝛ eoꝝ rasura si albedini attinet.Et qñqȝ ẽt ẽ ex vesica scabiosa ₰m minus.Et tibi qdem pol̃e est vt modũ dr̃ie ĩter eas intelligas per illud qd̃ iam sciuisti. Si aũt nigredini attinet est ex sanguinis adustione et ꝓprie in splene.Oẽs preterea petaloides hypostases que nõ sunt ex cã que sit in vesica ꝛ rene ꝛ cãnalib⁹ vrine in egritudinib⁹ acutis malũ portẽdũt ꝑnitiosum.

¶Hic deter.de sigt̃iõe hypostasis crinoidalis vel similaginee ꝙ idẽ est.¶Notãdũ ꝙ hec hypostasis similat crinoidib⁹.crinoides dñr ꝑtes frumẽti vel orobi grosse ꝛ cũ modica latitudine que fugiunt molã:ꝛ talis est hec hypostasis.¶Ulteri⁹ notãdũ ꝙ hec hypostasis raro accidit ex vlceratõe vesice:qꝛ ex ꝑte sue sub̃e subtilis nõ est resolubilis in ꝑtes grossas:sed plurimũ ex liquefactione mẽbroꝝ diuersa vt dr̃.z.ꝓno.cõmẽ.z8.qꝛ accidit ꝙ q̃daȝ ꝑtes resoluunt in hũiditatẽ grossaȝ a q̃ resoluit subtile ꝛ remanẽt partes grosse terrestres q̃ ꝯscẽdẽtes cũ vrina faciũt hypostasiȝ crinoidalẽ.Itẽ põt accidẽ ex ĩgrossatiõe san.cui⁹ ꝑtes ĩgrossant ex adustione:ꝛ h̃ attinet rubedini ꝑꝑ sanguinẽ:ȝ q̃ a mẽbrĩ attinet albedini.

Dubᵐ 6ᵐ ¶Querit q̃ istarũ hypostasuȝ sit peior vel squamosa vel furfurea vel crinoidalis.Et vr̃ ꝙ furfurea auc̃te Isaac ꝛ Theophili.Itẽ qꝛ sigt̃ resol̃onẽ mag̃ ꝓfundaȝ ipsoꝝ mẽbroꝝ ₰m ꝙ p̃dicti auctores ponunt.Itẽ qꝛ furfurea est mag̃ grossa q̃ȝ saniosa.¶Preterea vr̃ ꝙ crinoidalis sit peior:qꝛ illa hypostasis vr̃ eẽ peior q̃ sigt̃ maiorẽ resol̃onẽ mẽbroꝝ.crinoidalis est hmõi:qꝛ est mag̃ grossa:q̃re ꝛc̃. ¶In oppᵐ est Aui.q ponit ꝙ squamosa est peior alijs.¶Dico ad h̃ ꝙ de h̃ ĩueniunt auctores diuersi vel auc̃tes diuerse:ꝛ auctores in h̃ diuersificant:qꝛ vtunt vno noĩe ꝓ altero:ȝ ꝑꝑ ꝯcordiã eoꝝ ẽ dõm ꝙ iste hypostases pñt separi a mẽbrĩ ꝛ ab hũorib⁹.mõ vlr̃ h̃ est veꝝ ꝙ q̃ sepant a mẽbrĩ sunt peiores q̃ȝ q̃ separant ab hũorib⁹. Itẽ que separant a mẽbrĩ q̃dã separant a mẽbrĩ vilib⁹ ꝛ vrinalib⁹ ꝛ iste sũt minus male.q̃daȝ a mẽbris p̃ncipalib⁹ ꝛ radicalib⁹ vt ab epate venis ꝛ arterijs:ꝛ iste sũt peiores.Itẽ q̃ separant ab istis q̃dã sũt minus ꝓfunde ꝛ iste sũt min⁹ male.q̃dã aũt mag̃ ꝛ iste sunt peiores.Tũc dico ꝙ si oẽs iste hypostases separant ab vno membro peior est furfurea q̃ȝ squamosa:ꝛ crinoidalis adhuc ẽ peior q̃ȝ squamosa ꝛ vlr̃ q̃ȝto grossior tãto peior:sed ₰m Aui.furfurea solũ hȝ esse ꝛ resolui a mẽbrĩ radicalib⁹.alie aũt due ab alijs mẽbris ꝛ humoribus sic accipiẽdo vt accipit bene squamosa põt esse peior alijs.Et per hec pȝ respõsio ad oĩa alia obta ꝛ auctoritates.

¶Et tu qdẽ iaȝ sciuisti ex hac sũma carnose dispõnẽ ꝛ ꝙ plurimũ ei⁹ est ex rene ꝛ qñq; ip̃a nõ est ex rene.Nã ex rene nõ est nisi cũ caro est sane carnositatꝫ ꝛ non est in corꝑe liquefactio.Et vrina qdẽ matura venarũ significat sanitatẽ:qm̃ renũ egritudĩes maturationẽ nõ ꝓhibent vrine:qꝛ ipsa supra ipsos existit.Hypostasis vo adipina adipis ꝛ pinguedinis ꝛ ẽt carnis significat liquefactionẽ ꝛ caruȝ peior est que auri aque similat.

Duo aūt ipsi⁹ pncipia cognoscunt̄ ex paucitate ⁊ mul titudine ⁊ cōmixtione ⁊ separatione: qm̄ cū est multa ⁊ separata existimat̄ q̄ sit ex parte renis ⁊ ꝓpter liquefa ctionē sue adipis: ⁊ si est minus ⁊ maioris cōmixtionis est ex loco magis remoto. Et est cū in vrina frustū al- bū granati grano sil'e visuz fuerit ⁊ erit ex adipe renis.

Dub^m 7^m ¶ Sed tu dices ↄtra: q̄r sup̄ dixit q̄ in aꝑate renū nō apparet digō. Itē q̄r diabetes est renū passio fluxus vrine in q̄ nō appet digō: ꝫ nec ⁊ simil'r in egritudinib⁹ viarū vrine. Itē q̄r vrina colat̄ ꝑ par- tes ⁊ vias: ꝫ aliq̄ alteratione ab eis oȝ recipe. Dōm q̄ id qd̄ dicit verū est de se q̄ renes nō ꝓhibēt maturationē. ⁊ subdit statim: q̄r ipsa vrina exit sup̄ eos: ita q̄ hȝ fieri vrina in partib⁹ sup̄ renes et ibi digerit̄. s. in epate: sed per accidēs hȝ īpedire egritudo renū. s. si epar cōpatiat̄: q̄r tūc bene īpediret digōnē sicut ↄtingit in diabe te: ⁊ h̄ z° mō arguis. ¶ Quādo cā est mlt'a ⁊ separata existimat̄.) Notādū q̄ cā q̄re hypostasis multa ⁊ sepata est ex liquefactione adipis renuȝ ⁊ qn̄ est pauca ⁊ cōmixta est ex liquefactione adipis mēbroꝝ: q̄r qn̄ euenit ex mēbris: tūc euenit ex lōginq̄s ⁊ ꝑ lōginq̄s vias: ⁊ iō cū liquefit ille adeps qui cōmiscet̄ cū vrīa venit ꝑ lōgas vias ⁊ calor febrilis diutius agit in eā: ⁊ iō ipsam cōsumit ⁊ reddit eā paucā. Iteȝ q̄r plurima ei⁹ ꝑs adheret parietib⁹ viarū per eas trāsit: iō est pauca. Itē fortius cōmixta: q̄r cū veniat ex longinquis partib⁹ multū ↄstringit̄ ⁊ cōmiscet̄ cū vrina: sed illa que ex lique- factione adipis renū est de ꝓpe ꝑꝑ qd̄ calor nō pōt ita eā ↄsumē iō est multa. Iteȝ q̄r nō multū ↄstringit̄ cū vrina: q̄r nō venit ꝑ tot vias: ideo est separata ⁊ nō cōmixta cū vrina.

Dub^m 8^m ¶ Quoniā cū est multa ⁊ separata ⁊c. existimat̄ ⁊c.) Sȝ tu dices nō vr̄ q̄ sit poſ'e: q̄r aut illud frustū īgrediat̄ subaȝ renū qd̄ nō est pos- sibile cū renes hēant paruos poros ⁊ sint durioris sube q̄ adeps circūdās: vel sequit̄ q̄ vrina egredit̄ subam renū ⁊ trāsiret per pi- guedinē illā qd̄ est falsum: q̄r tūc appet manifesta egressio ꝑ viaȝ secessus ipsi⁹ vrine: q̄r descēdit ad ↄcauitatē itestinoꝝ. hoc aūt est falsuȝ: ꝫ ⁊ p̄^m. ⁋ Dico q̄ hec qd̄ est similis ei que fit qn̄o sit poſ'e sa niē in pectoris ↄcauitatē gn̄atā vel aggregatā in grossa sba egre- di per pulmonē: ⁊ ēt ex arterijs qn̄o ingrediat̄ mā in venis ⁊ ēt in ossib⁹. ⁋ Dōm ad h̄ oīa q̄ fit ꝑ hūc modū: q̄r nō est imaginandū q̄ illa mā sic grossa epatꝫ īgrediat̄ sbam renū vel pulmonis vel vene vel ossis: sed h̄ est q̄r nā subtiliat ⁊ ↄuertit illā mām in quēdā va- porē subtilē: ⁊ postea penetrare pōt per paruos poros ⁊ vapor il- le paulatine aggregat⁹ ↄuertit̄ in sbaȝ grossaȝ ꝑꝑ alteratione ↄti- nētis: ⁊ q̄r sūt derelicti a regimine nāe: illi ꝫ fumi resudātes ꝑ po- ros renū ↄdensant̄ ꝑꝑ īspissatione aerꝭ frigidi ⁊c. tn̄ ad h̄ nō vadit mens Auic. Alij dicūt q̄ iste adeps liquefact⁹ perueniēs ad vesicā q̄r frigidior est q̄ renes ↄdensat̄ a frigiditate sub tali forma.

¶ Saniosa vō vlcus significat qd̄ apertū fuit ⁊ proprie in mēbro mingendi ⁊ precipue si ibi fuerit sedimen lau datum ad fundum descendens.

¶ Cuius rō est: q̄r vlceratio facta in mēbris mingēdi magꝭ euacuat̄ per vias vrine q̄ per vias alias alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ magꝭ est nata vl- ceratio fieri in vijs vrine q̄ in locis superioribus. Itē q̄r vlceratio alioꝝ mēbroꝝ magꝭ est nata eūari aliūde q̄ per vias vrine.

Dub^m 9^m ¶ Sed tu dices vlterius nō videt̄ q̄ appeat sedimē laudatū q̄r nō videt̄ poſ'e. Dōm q̄ pōt apparere q̄tū ad diuersa tēpora. s. q̄r for- te vna vice appet sedimen laudabile ⁊ alia sanies. Uel dōm q̄ est poſ'e forte in eodē tēpore apparere q̄tū ad diuersas partes ei⁹: q̄r in vna eius parte apparet sedimē laudabile in fundo ⁊ in alia ꝑte sanies: ⁊ h̄ est poſ'e cū mēbra superiora in qb⁹ fit digestio sint sana ⁊ bene digerāt: ⁊ dato q̄ fit vlceratio in locis mingendi.

¶ Et mucilaginosa qd̄ significat humorē spissum cru- duȝ: aut q̄ est in corpore multus: aut ex instrumentis vrine egrediens: aut crisim apertionis vene sciatice: aut doloris iuncturaruȝ. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione que post ipsam sequit̄.

¶ Hic deter. de significationibus hypostasis mucilaginose. Et pri- mo facit hoc. Secundo remouet quendam errorem.

¶ Plerūq̄ȝ enim subtiliat̄ ⁊ attenuat̄ ⁊ putat̄ hyposta- sis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinib⁹ nō est cōfidendū in eo q̄ apparet ſm similitudinē lauda- bilis hypostasis: cū nōdū fuerit maturatiōis hora nec presentes fuerint eius significationes: ⁊ etiā est cū ve- hementē complexionis renis frigiditatem significant.

Inter saniosam vō ⁊ crudam existit differentia: quo- niam saniosa existit cū febre ⁊ precedunt ipsam signi- ficationes apostematis ⁊ ei⁹ partes faciles sunt ad cō iungendum ⁊ separandum: ⁊ quedam ex ea est que cū aquositate vehementer miscetur: ⁊ quedam ex ea que separat̄: sed cruda est ⁊ turbida ⁊ spissa ⁊ nō facile cō- iungitur nec facile separatur. Et vrina quidem in qua plurima mucilaginosa hypostasis apparet quādo est exuberans cum in fine podagre apparet ⁊ dolorū ar- teticorum significat bonum.

¶ Et hic docet euitare illū errorē. Et duo facit sicut duplicē errorē docet euitare. z⁹ ibi (Et inter saniosam vō.) ¶ Iuxta qd̄ notandū de eo qd̄ dicit (cū nōdū fuerit maturationis hora.) i. dato q̄ appa- reat in pncipio aliqd simile hypostasi laudabili h̄ nō est per viā di gestionis sed morbi: q̄r significat q̄ morb⁹ est ex humorib⁹ grossis ⁊ q̄ mā exuberat valde in corpore: ita q̄ aliqd descendit cū vrina ⁊ apparet cum ea simile hypostasi cū nō sit: ⁊ in hoc decipiunt̄ val de medici cōiter. Et ex hoc appet q̄ vnū signū distinctiuū est: q̄r si apparet talis hypostasis in pncipio morbi nō est per digōnē: cū di gestio nō fiat in pncipio. Aliud signū est cū talis hypostasis nō pos sit esse laudabilis oīno q̄tū ad oēs eius ↄditiones.

¶ Capillaris aūt est ꝓpterea q̄ humor occultus ↄsoli- datur ex calore in ip̄m agente que qn̄q̄ȝ est alba qn̄q̄ȝ est rubea ⁊ eius ↄsolidatio est in rene. Et ferunt quidā q̄ in eius lōgitudine plerūq̄ȝ palmi mensura inuenit̄.

¶ Hic deter. de figtione hypostasis capillarꝭ ⁊ addit modū figtio- nis ei⁹. ⁋ Notādū q̄ dr̄ capillarꝭ ad similitudinē capilloꝝ: q̄r appa rēt in ea capilli lōgi ⁊ insinuāt mām ei⁹ ⁊ cām gn̄ōnis ⁊ locū ⁊c.

Dub^m 10^m ¶ Dubitat̄ de eo qd̄ dicit q̄ capilli q̄ apparēt in vrīa fiūt ex humo- re ↄtento in renib⁹ ⁊ ↄdensato ab eoꝝ caliditate. Et ex h̄ nō videt̄ velle q̄ fiat ex suba renū. Egidius aūt in suis versib⁹ vult q̄ qn̄q̄ fit ex humore ibi ↄtēto. qn̄q̄ aūt ex sba renū. ⁋ Ad h̄ dico ſm intē tionē Aui. h̄ ⁊ G. in cōmē. 76. illi⁹ afor. 4^e pti. Quib⁹ in vrina gros sa quasi carnium frusta ⁊c. vbi vult expresse q̄ ibi pili nō fiunt ex suba renū. ⁊ cā est: q̄r si resoluerent̄ a suba renuȝ cū ipsa sit rubea nunq̄ apparerēt nisi rubei ⁊ nunq̄ albi. Itē si illi capilli essent de suba renū vt ibi dicit. G. cū aliq̄ pars sensibilis nō possit a mēbro dissolui sine vlceratiōe tūc causaret̄ vlcus in renibus: ⁊ tūc in tali passione nō ↄferrēt medicamina subtiliātia ⁊ resoluētia: q̄r magꝭ vlcerarēt. Itē dieta humectatiua eis nō ꝓdesset: q̄r vlcus indiget exiccatiōe. Cū ꝫ ista passio renū ꝑ h̄ curet̄: iō nō dissoluunt̄ ex sba renū ⁊ hec est alia rō. G. ibidē. Et modus fiendi est iste qn̄q̄ inter- cipit̄ flegma crudū in sba renum ⁊ nō potuit vinci a calore epatꝭ: ⁊ tūc ex eis eleuat̄ paulatine vapor ⁊ ↄtinue vel fum⁹ calidus ⁊ sicc⁹ q̄ est mā piloꝝ q̄ a calore renū ↄtiue coagulat̄: ⁊ si ibi multā morā ↄxerit tūc illud flegma cū actiōe calidi efficit̄ rubeū. si aūt steterit paꝝ: tūc solū coagulat̄ nō tn̄ multū trāsmutat̄ in calore ⁊ sic rema net alb⁹ sicut flegma. Et modus ſm quē fit magꝭ ad magnitudineȝ medij brachij est: q̄r paulatine crescit ⁊ pēdet ꝑ poros vritides. ⁊ q̄r ibi est qn̄q̄ mā multū ↄuersa in fumū: iō tādiu crescit q̄diu du- rat mā que tota in fumū ↄuersa cessat augmētū piloꝝ ꝑꝑ defectū humoꝝ ↄtinuātiū fumū: ⁊ tūc expellit̄ sicut sup̄fluitas. Tūc ad di-

Dub^m 11^m cta Egidij q̄ q̄tū ad illud dixit falsuȝ ⁊ ↄ intētionē Aui. ⁊ Gal. ¶ Sed vlteri⁹ tu dices nō vr̄ q̄ qn̄q̄ debeat esse alba: q̄r sup̄fluitas ista renū in h̄ differt ab illis vesice: q̄r in rene sūt rubee: ſȝ ille que veniūt a vesica sūt albe vt pȝ de corticib⁹ ⁊ arenulis. Itē q̄r oē mē brū nō solū assimilat sibi nutrimētū: sed ēt sup̄fluitateȝ: cū ꝫ renes sint rubei: ꝫ ⁊ eius pili sunt eis similes. Dico ad hoc q̄ bene dicit q̄ sunt albi vel rubei: cā eius tacta est: q̄r si diu ageret calor in illā mām bene rubificaret eas: nec vȝ qd̄ arguis: q̄r pili nō sunt de sba renū: cortices aūt illi sic: iō nō vȝ. Itē nō ē simile de arenula: q̄r ma iorē morā ↄhit in loco q̄ pili albi: q̄r fiunt ex mā alba adusta deni grata. Nota q̄ hic Aui. insinuat mām piloꝝ: q̄r dicit q̄ est humor occultus viscosus ⁊ grossus. Itē insinuat efficiēs qd̄ est calidū cō sumēs ⁊ euaporās humidū ⁊ desiccās ip̄m ⁊ adurēs ⁊ ↄuertēs ad nām pili. scd̄o insinuat locū: q̄r dicit q̄ est in renib⁹.

Dub^m 12^m ¶ Querant̄ duo circa h̄. p̄ de h̄ qd̄ dicit hypostasis capillarꝭ aliqn̄ ē alba ⁊ aliqn̄ est rubea. vtꝝ h̄ sit verū. Et vr̄ q̄ ↄbeat eē rubea tm̄: q̄r illō qd̄ decidit̄ a renib⁹ est rubei colorꝭ. qd̄ aūt ↄcidit̄ a vesica ē albi colorꝭ: sed talis hypostasis ↄcidit̄ a renib⁹: ꝫ ⁊c. Maior pȝ: q̄r sicut mēbrū dat calorē nutrimēto ꝓprio: ita dat sup̄fluitatib⁹ ei⁹. Mi. ponit̄ in lr̄a. ⁋ Preterea arguit̄ q̄ debeat eē nigri coloris: q̄r

supra dixit caplo de humorib⁹. ꝙ calidũ agẽs in humidũ ↄnigrat: sed hec hypostasis causat ex actione calidi ⁊ humidũ: q̄re ⁊c.

Dub. 13. ¶ Scdo aliqs dubitat: qꝛ dicit ꝙ ei⁹ ↄsolidatio est in rene vtrũ ei⁹ ↄsolidatio possit fieri in mẽbris superiorib⁹ puta in venis ⁊ in mẽbris iferiorib⁹ puta in vesica. Et vĩ ꝙ sic: qꝛ vbicũq3 est agẽs ⁊ mã ⁊ locus ibi põt eẽ illud: sed hoc est in locis sup̄ renes ⁊ ĩfra: q̄re ⁊c. ma. pz. mi. appet: qꝛ in venis ⁊ vesica est calor agẽs in ea vt pz. Itẽ ibi est ⁊ loci aptitudo ⁊ mag̃ q̃ in renib⁹: ita ꝙ poterũt cresce ad magnitudinẽ vnius palmi melius q̃ in renib⁹: iõ ⁊c. ¶ In oppo^m est Aui. ¶ Ad p^m dubitationẽ est dõm ꝙ hec hypostasis aliqñ est alba aliqñ est rubea vt dicit Aui. hec aũt diuersitas põt eẽ ex duobus: qꝛ vel pẽdet a mã vel ab agẽte. ex p̄te aũt mãe ẽm ꝙ flegma põt esse mag̃ albũ vel rubeũ p̄p admixtionẽ san. cũ eo. Itẽ ex p̄te agẽtis. s. caloris vt. s. ẽm ꝙ calor est debilis agit debilẽ adustionẽ: tũc ex mã flegmatica fit solũ alb⁹. si aũt sit forte agẽs fortẽ actionem ⁊ mã sit flegmatica sanguini p̄mixta sic fiet color niger: ⁊ qꝛ caliditas que ↄdensat arenulas semp̄ est fortis vt in plurib⁹ sunt rubee. Itẽ qꝛ calor nãlis est rubeus ⁊ mẽbra assimilãt sibi sup̄fluitates: iõ vtplurimũ hec hypostasis erit rubea: lz possit esse alba vt vult Cõmẽtator lib. p̊ epidimiarũ cõmẽ. 5. sup̄ illo passu. In renib⁹ dolor põderosus. Causa q̄re hec hypostasis tũc nõ est nigra est: qꝛ nõ est hec tm̃ excedẽs actio calidi vt denigret. ¶ Ex his appet solutio ad rõnes. Dõm ꝙ arenule renũ nõ semp̄ sũt nigre: sed aliqñ declinãt ad albũ vt visuz est. vel al'r qꝛ arenule fiunt a fortiori calido q̃ ibi: ⁊ iõ in eis est maior tinctura. ¶ Ad 2^m rõnẽ dõm breuit̃ ꝙ bene est possibile forsan eoꝝ g̃natio in venis p̄p cãm dictaz: tñ in plurib⁹ fit in renib⁹ vijs ⁊ vesica: cuius rõ est: qꝛ ad gñõnẽ istoꝝ piloꝝ req̃rit agẽs ⁊ mã ⁊ loci aptitudo. mõ lz in venis p̄p fluxuz ⁊ reflexũ qõ fit ĩ vena nõ põt ibi tãto tempore mã retineri vt agẽs ipsam ↄdenset in formã pili: sz in renib⁹ siccũ ibi sint multe porositates põt ibi mã multo tẽpore retineri ⁊ excresce per poros vritides ad modũ vnius palmi. ¶ Et ex his pz ad rõnes: qꝛ nõ solũ requirit agens ⁊ mã sed aptitudo loci: q̄re ⁊c.

¶ Que aũt fermẽti infusi frustulis similis existit debilitatẽ significat stõchi ⁊ intestinoꝝ ⁊ digerẽdi malitiam in ipsis: ⁊ est plerũq3 cã ei⁹ comedere lac ⁊ caseũ. Arenosa v̊o semp̄ significat lapidẽ qui ↄsolidat: aut ↄsolidando p̄cedit: aut qui resoluit. Et que qdez est ex eis rubea est ex rene. Et que nõ est rubea est ex vesica.

¶ Dicit Aui. parũ post (⁊ digerẽdi malitiã in ipsis) nõ ĩtelligas hic ꝙ p̄tes habẽtes talẽ corporeitatẽ ex stõcho ⁊ ĩtestinis penetrent ad epar: ⁊ postea egrediant cũ vrĩa: ita ꝙ per hũc modũ significet debilitatẽ stõchi ⁊ ĩtestinoꝝ: ĩmo est per aliũ modũ: qꝛ malitia digestionis in stõcho est cã q̄re superfluit superfluitas grossa: qꝛ ex hoc ꝙ male digeritur in stõcho ⁊ in intestinis ad epar humiditas grossa ⁊ indigesta que est nata multas habere superfluitates: ⁊ iõ ꝙ digerit ab epate mittit ad mẽbra ⁊ superfluitas grossa: ⁊ ↄdensata in frustulis mittit ⁊ expellit per vias vrine.

Dub. 14. ¶ Sed tu dices vĩ ꝙ sup̄fluat iste modus hypostasis: qꝛ est idẽ cuz crinoidali de q̃ est locut⁹ sup̄. ad qd ꝫ h̄ repetit. simil'r. G. in cõmẽ. 2s. 2. p̄no. negat exp̄sse istã cãm. Dõm ꝙ supra locut⁹ fuit de ista vt fit per resolutionẽ ⁊ p̄ut fit in corporib⁹ egris. hec aũt fit ab indigestione ⁊ apparet magis in corporibus sanis.

Dub. 11. ¶ Plurimũ aũt que cineritia est flegma significat aut pus cui p̄pter longã moram accidit caloris mutatio ⁊ sectio partiũ: ⁊ est qñq3 p̄p adustionẽ que ei accidit.

¶ Hic deter. de sig̃natione hypostasis cineritie. dĩ aũt hypostasis cineritia: qꝛ hz multas p̄uas p̄tes nõ habẽtes ↄtinuitatẽ adinuicẽ: ita ꝙ cineri similant ⁊ talis nõ fit nisi vel ex sanie qñ adurit: ⁊ tũc p̄pter adustionẽ diuidit in multas partes paruas. vel p̄p flegma adustũ vehemẽti caliditate: vel p̄pter longã morã in corpore exiccatũ ⁊ dissolutũ in partes valde paruas siue albas siue nigras.

Dub. 12. ¶ Sanguisugalis v̊o hypostasis si vehemẽter ẽ mixta epatꝭ debilitatẽ sig̃nat: ⁊ si minus hac sig̃nat vulnus in cãnalib⁹ vrine ⁊ cõtinuitatis solutionem in ipsis. Et si fuerit separata plurimũ eius erit in vesica ⁊ in virga.

¶ Nõ ꝙ h̃eat figurã sanguisuge: sed ꝙ h̃eat sanguis admixtionẽ: ⁊ iõ dz exponi. i. sanguinea ⁊ dicit ꝙ sig̃t epatꝭ debilitatẽ. Cã hui⁹ est qꝛ est signũ ꝙ ille sanguis fuit admixt⁹ aquositati de lõginq̃: ⁊ p̄p longũ motũ sanguis est valde p̄mixt⁹ cũ vrina: tũc significat debilitatẽ digestiue epatꝭ nõ potentꝭ separare sanguinẽ ab aquositate.

Dub. 15. ¶ Ulterius dicit (ↄtinuitatis solutionẽ in ipsis.) Sed tu dices contra: qꝛ isti cãnales sunt pori vritides, tales aũt nõ sunt sanguinei: qꝛ ex eoꝝ solõne ↄtinua nõ fit vrina rubea. ¶ Ad h̄ põt 2^r respõderi. Uno mõ ꝙ imediate p̄p vlcus in eis nõ fiat vrina sanguinea sic tu p̄bas: tamẽ per accidẽs põt iquãtũ illi pori vritides debilitantur: vnde sanguinẽ qui ad eos peruenit nõ possunt in sui nutrimẽtum ↄuertere q̄re ibi remanẽs permiscet vrine ⁊ fit vrina rubea ⁊ sanguinea. Uel põt dici ꝙ intelligit per vias ⁊ cãnales venas p̄pinquas vijs illis. s. poris ⁊ ex illis bene egredit sanguis.

¶ Et nos quidem perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis.

¶ Hic excusat a longiori tractatione istorum in speciali.

¶ Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenem habente resoluetur splen ipsius.

Dub. 16. ¶ Sed tu dices cũ san. q̇ venit ex splene ad vrinã trãseat in lõgiori tẽpore: ⁊ per lõgiorẽ viã q̃ sanguis q̇ venit ab epate: ꝫ deberet eẽ mag̃ mixt⁹ cũ vrina q̃ ille epatꝭ vel saltẽ eq̄liter nõ separat⁹ sicut sanguisuga. ¶ Dõm ꝙ rõne vie ⁊ spatij vt tu arguis bene deberet esse: sed rõne sb̃e illius sanguis q̇ venit ex splene q̇ est maxie grossus melic⁹: iõ nõ p̄miscet cũ vrina: ⁊ ex h̄ accidit ꝙ sit separatus.

¶ Scito autem ꝙ in egritudinibus vesice non multus egreditur sanguis: quoniaz eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ⁊ anguste ⁊ pauce.

¶ Hic ponit quoddã notabile in quo ponit differentiã hypostasis sanguinee: quando est ex vesica ⁊ quando est ex alijs.

¶ Hypostasis v̊o significatio ex quãtitate ipsi⁹ sumpta multitudine quidẽ sui ⁊ paucitate declarat cause ipsaz efficientis multitudinẽ aut eius paucitatẽ: ⁊ ex quãtitate qdẽ sui in magnitudine aut paruitate sui est quẽadmodũ diximus in hypostasi mucilaginosa.

¶ Hic docet significare ex parte q̃titatꝭ hypostasis: ex quo docuit significare per hypostasim rõne sb̃e sue. ¶ (Multitudine.) Notandum ꝙ magnitudo ⁊ paruitas respiciũt mag̃ hypostasim ẽm suã totalitatẽ. multitudo aũt ⁊ paucitas respiciũt q̃titatez que debet partib⁹ eius vt illa dicit magna que hz partes magnas: illa parua que paruas. ¶ Ulterius dicit (efficiẽtis.) hic accipit efficiẽtis improprie pro mã ex q̃ aliqd fit. ¶ Sed tu dices nõ videt: qꝛ in sanis est virt⁹ fortꝭ ⁊ multa vrina tñ in ea nõ est hypostasis. cũ aũt virt⁹ est efficiẽs hypostasiz nõ est verũ ꝙ p̄p hoc hypostasis sit multa. ¶ Dõm ꝙ h̄ nõ accipit p̄prie. s. p̄ virtute vt tu arguis: sed accipit hic cã efficiens large pro oĩ eo ex quo fit aliud siue sit ex eo tanq̃ ex mã vel ex alio g̃ñe cause: h̄ ꝫ intelligit ꝙ significat multitudinem cause efficiẽtis vel paucitatẽ mãe ex qua fit. ¶ Preterea dic̃ (mucilaginosa.) Notandũ ꝙ alia translatio hz ꝙ quẽadmodũ dixi in hypostasi que est similis rasure ĩtestinoꝝ: ⁊ credo ꝙ illa que est in textu sit melior: qꝛ sicut dcm̃ fuit p̊us in vrina mucilaginosa ꝙ qñq3 significat multitudinẽ taliũ humoꝝ: qñq3 v̊o est signũ bonũ significãs expulsionẽ ipsarũ sicut in fine doloꝝ iuncturarũ: ita etiã qñq3 hypostasis habẽs p̄tes magnas est ex dñio nãe alterantis mãm ⁊ ipsaz expellẽtis, qñq3 v̊o est ex dñio mãe: vt qꝛ sicut est in corpore ẽm partes magnas: ita etiaz egredit ẽm p̄tes magnas. simil'r hypostasis habẽs partes paruas qñq3 est ex dñio virtutis alteratiue alterãtis vsq3 ad partes paruas. qñq3 v̊o ex impotẽtia nãe: ⁊ tũc significat magnã debilitatẽ nãe: vnde mala hypostasis habẽs partes paruas peior est q̃ mala habẽs partes magnas: qꝛ ibi significat aliq̃ fortitudo virtutis expulsiue. h̄ aũt debilitas.

¶ Eius aũt significatio ex q̄litate sui est ex colore qdez ipsius: qm̃ que ex ea nigra est significat malũ ẽm diuisiones quas noiauimus. Que tñ ex ea sanior est: est illa cuius hypostasis est nigra ⁊ aquositas nõ est nigra.

¶ Hic docet significare per q̄litatẽ vrine. Et p̊ per colorẽ. Scdo p̄ odorez. ibi (Ex odore v̊o.) Prima posset diuidi in q̄nq3 partes ẽm ꝙ q̄nq3 sunt colores quos p̄ponit. partes patẽt ⁊ totũ legat siml'. Dicit ꝙ est malũ signũ ẽm diuisiones quas noiauimus supra p̊us in vrina nigra que põt ↄtingere vel ex adustione caloris vel mortificatiõe vel per viã humoꝝ melãcholicoꝝ expulsionis. qñ ꝫ hypostasis est nigra ⁊ nec est subtilis nec aquosa: sz est grossa ⁊ multa cũ alijs bonis signis est bonũ signũ: qꝛ crisis. si aũt sit ecõuerso est mala. ⁊ subdit ꝙ si hypostasis est nigra ⁊ aquositas nõ est nigra nõ est malũ signũ: sz põt esse bonũ: qꝛ sig̃t ꝙ digõ humoꝝ interioꝝ qui habẽt tingere vrinã est bona ⁊ laudabilis nõ obstante ꝙ hypostasis sit nigra: qꝛ pol'e est illã mãm tingẽ vrinã in crisi.

¶ Et rubea qdem sanguinis significat p̄prietatẽ ⁊ fastidium. Et citrina quidem significat calorem fortem

τ egritudinem insidiosam. Et ex ea qdem que alba est quedam est bona sicut diximus τ quedã est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut spumosa maturationi cõtraria. Viridis quoqȝ semita est ad nigram.

¶ Notãdũ q si rubedo cãet ex hoc q abũdet magis sanguis τ nutrimẽtũ in corpe: τ tũc accidit fastidiũ nõ in stõcho: qꝛ nõ replet sanguine: sed ĩtelligẽdũ est de fastidio mẽbroꝝ ex sup̃flua repletione venarũ a sanguine: qꝛ tũc mẽbra abhorrent τ expellũt per vrinã τ tingit sicut fit fastidiũ in stõcho a cholera vel a flegmate. ⁋ Viridis quoqȝ semita est ad nigrã) sup. τ nigra que est terminus illius viridis est peior viridi tñ viridis põt esse peior q̃ qdaȝ nigra: non tñ est peior illa ad quã ordinat. nunq̃ vidi habẽtẽ q euaderet.

Dub^m 17^m ¶ Queraṫ vtꝝ hypostasis viridis possit eẽ laudabilis. Et vĩ q sic: qꝛ hypostasis nigra est peior hac τ põt esse laudabilis: ergo viridis et multo magis. añs pȝ: qꝛ in nigra hypostasi aliqñ sigtur dñiuȝ nãe in expellẽdo. ɔña pȝ: qꝛ viridis est minoris malitie q̃ nigra: qꝛ nigra est eius finis ad quẽ ordinat. ⁋ In opp^m arguit: qꝛ nullus auctor h̃ ponit: qꝛ si esset signũ laudabile: tũc oporteret q sigñaret dñium nãe in expellẽdo talẽ mãm faciẽtẽ talẽ colorẽ ex q̊ ipse gñat. sed vĩ q sit aliqs humor q possit facẽ talẽ colorẽ in vrina p eius expulsionẽ: qꝛ si eẽt aliqs humor vel esset chol'a eruginosa vel prassina: sȝ ƀm Isaac nullus istoꝝ hũoꝝ põt gñare: qꝛ pp malitiã eoꝝ anteq̃ excrescãt τ ex eis egritudo cãet ꝑus ĩterficiũt vel a nã expellunt: qꝛ nã eos sustinere nõ põt: q̃re τc. ⁋ Dõm q loquẽdo ƀm opiõnẽ illoꝝ q dñt q ex istis nõ põt febris gñari: tũc dicemus q vrĩa viridis nõ posset eẽ signũ laudabile: qꝛ nõ posset esse in subito expulsionis illius mãe: sȝ loquẽdo ƀȝ ĩtẽtionẽ Auer. 3. collȝ ca. 3. τ. 4. ca. 27. τ. 7. ca. 11. q ponit ex istis choleris gñari febrẽ: tũc cũ ipe ponat q ĩpos'e sit q̃si euadẽ ab h̃ nõ poterit eẽ signũ bonũ. Sed adhuc possum⁹ distinguẽ melius q viridis põt appere in exeũtib⁹ 2^r: sicut appet p Gal'. in cõmẽ. 36. 2. ꝓno. Uno mõ põt appere viriditas in vrina: qꝛ id qd̃ ex exeũte cũ vrina misceṫ ƀm se est viride. Alio mõ ex eo q aliqd est nigrũ pmisceṫ cũ vrĩa rei hñtis citrinũ colorẽ ex qb⁹ fit color viridis. Si fit p̊ mõ tũc hypostasis nigra oĩno mala est ex eo q talẽ hũorẽ purũ sigt esse in corpore. oĩs aũt puritas mali humoris in corpore est mala. Si aũt egrediunṫ 2° mõ tũc hypostasis viridis põt bonuȝ ĩportare: qꝛ portendiṫ permixtio respectu diuersoꝝ coloꝝ qui nõ sunt in corpore puri: τ quãdo sic permisceṫ tunc minor est malitia humoꝝ eorũdem: quare τc.

¶ Ex odore vo eius est queadmodum diximus in his que premissa sunt.

¶ Ista pars de se patet.

¶ Ex ipsius vo situ τ ex lenitate quidem sui τ diuulsione: quoniam lenitas τ equalitas in hypostasi laudata est melior τ in nõ laudata est deterior.

¶ Notate dĩiaȝ ĩter lenitatẽ τ eq̃litatẽ in vrina. dĩ lenis p respectũ ad ordinẽ partiũ: vtputa qꝛ vna ps nõ supeminet alteri. sed eq̃lis dĩ ex eo q oẽs ptes sunt eq̃liter subtiles vel grosse quo ad subaȝ: τ ideo vrina posset esse eq̃lis nõ tamẽ lenis τ ecõuerso.

¶ Sed diuulsio significat vẽtositates τ digerẽdi debilitateȝ. Eius aũt significatio ex loco sui est: qm̃ aut est natãs τ vocaṫ nubes aut pẽdẽs. Et hec qdẽ est in medio stans que est maioris maturationis q̃ prima. Et ex pẽdente illa est melior cuius ruge τ fimbrie ad inferiora declinãt: aut ad fundũ d̃scẽdẽs que est melioris maturationis: hoc qdẽ est de hypostasi laudata. Nõ laudata vo que leuior est melior existit sicut nigra: τ h̃ in febribus acutis. Et simil'r si humor est flegmaticus aut mel'icus: qm̃ ea que est vt nubes melior est ea que ĩferius descendit: significat eni eius subtilitatẽ nisi cũ causa natationis fuerit multa vẽtositas τ si nõ fuerit: ita natans est melior q̃ pẽdens τ inferius descendẽs est deterior. Et cã qdem natãdi superius est caliditas cũ qua est acuitas τ ventositas. Hypostasis aũt diuulsa in grossa superius natans τ ꝑprie cũ sit leuis τ in tenui descendit inferius τ ꝑprie cũ sit grauis.

¶ Hic docet sigñare per hypostasiȝ ex loco. Et p̊ facit h̃ absolute. Scd̃o cõparatiue. s. per respectũ ad determinatũ tp̃s egritudinis τ determinatã habitudinẽ: τ ẽt ad aliũ modũ hypostasis. ibi (Cũq̃ in ꝑn°.) ⁋ Hic notãdũ q locus hypostasis in vrina põt esse vel ex operatione nãe vel ex operatione preter nãm. Si p̊mo mõ tũc illa que descendit est melior τ que pẽdet in medio est minus bona τ que in superficie natat est mala. Si autẽ nõ ex operatione nãe h̃ est dupliciter: aut rõne ipsius humoris aut rõne vẽtositatis. si rõne ipsi⁹ humoris illa que supernatat est melior: qꝛ significat q humor peccans est subtilis τ nõ grossus. si aũt sit rõne ventositatis: tũc illa que supernatat est peior: qꝛ significat maiorẽ ventositatẽ. que pendet est minus mala. que residet inferius est bona τc.

¶ Cũqȝ in pꝛicipio egritudinis apparet pẽdẽs τ natãs postea ꝑseuerat sigñat q crisis cũ exitura veniet.

Dub^m 20^m ¶ Hic docet sigñare hypostasim ex parte loci ɔ̃hẽdo ad. 4. determinatas ɔditiones. Et p̊mo ad determinatum tẽpus egritudinis. Scd̃o ad determinatã dispõnẽ. ibi (Macilentoꝝ.) Tertio ad aliã. ibi (Et cũ inter nephilim.) Quarto ad aliã. ibi (Et multotiẽs qdẽ.)

¶ Iuxta quã partẽ notandũ q duplex est crisis in morbis vt spectat ad presens. Una est euacuatio in qua materia totaliter expellitur extra corpus per vias consuetas. Alia est que fit per permutationẽ partis ad partẽ τ in hac nõ euacuaṫ materia: τ h̃ est crisis per apostema: qꝛ expelliṫ ex venis per porositates mẽbroꝝ. Qñ ergo hypostasis apparet pendens vel natans τ permanẽs multo tẽpore significat q mã est inobediens τ virtus debilis respectu ei⁹ qd̃ nõ põt totaliter euacuare: τ ideo fit crisis per apostema.

Dub^m 18^m ¶ Sed tu dices qũo in ꝑncipio apparet hypostasis pẽdens siue nebula: qꝛ sicut apparet p̊mo de crisi. ca. 12. vult. G. q nebula apparens in vrina est signũ digõnis: sed cũ in ꝑncipio nõ appareat aliquod signuȝ digõnis: ergo in ꝑncipio nõ põt apparere hypostasis natans vel nebula. ⁋ Ad hoc dico q digestio est duplex. s. perfecta τ inchoata: tũc dico q in ꝑncipio nõ apparet digestio perfecta: sed inchoata vt cũ talis significeṫ per nebulã natantẽ vel pẽdentẽ: iõ põt apparere in ꝑncipio. ⁋ Sȝ tu dices adhuc h̃ nõ valet: qꝛ dicit G. in. 1. de crisi cap. 8°. q in principio oĩno nõ apparet digestio aut saltiȝ nõ apparet manifesta. Dico q illud verbũ debet exponi nõ q nullo mõ appareat digestio in ꝑn°: sed vult dicẽ q nõ apparet quãtũ ad p̊mã partẽ ꝑncipij: sed q̃tũ ad scd̃aȝ partẽ ꝑncipij bene põt apparere versus finẽ ꝑncipij: τ sic loquiṫ h̃ Aui. ⁋ Ad 2^{am} cuȝ diciṫ aut saltẽ nõ apparet manifesta: dico q verũ est q nõ appararet manifesta qñ talis nebula esset sola: sed si esset cuȝ alijs signis bonis: tũc posset apparere manifesta ꝓpter qd̃ nõ valet. mõ Aui. nõ intelligit q sit manifesta nec cũ alijs bonis: sed sigt crisim per apostema: qꝛ cũ perduret tẽpore lõgo mã est ĩdigesta: tñ ĩchoata est aliq̃lis digestio: τ qꝛ est inobediẽs τ grossa faciet apostema.

¶ Macilentoꝝ vo egritudo plerũqȝ remoueṫ sedimine bono natante aut pẽdente quemadmodũ diximus in precedentibus. Et cum inter nephilim τ enorima τ hypostasim fuerit aliquid simile tele aranee aut densitas: erit signum malum.

Dub^m 19^m ¶ Queriṫ h̃ vtꝝ egritudo possit remoueri in istis apparẽte solum hypostasi siue nebula natante vel pẽdẽte. Et vĩ q nõ: qꝛ egritudo nõ remoueṫ nisi cũ est ꝑfecta digõ: sed qñ hypostasis est natãs vel pẽdẽs nõ est ꝑfecta digõ: q̃re τc. Ma. pȝ: qꝛ digõ est faciẽs cessare putredinẽ: qñ ergo nõ est ꝑfecta digõ nõ ꝑfecte cessat morb⁹. Mi. apparet p̊ de crisi. ca. 12. vbi vult. G. q nebula natãs est signũ ĩperfecte digõnis pẽdẽs mãifeste residẽs ꝑfecte τ cõplete: q̃re τc. ⁋ Preterea egritudo nõ remoueṫ nisi adueniẽte d̃clinatione: sȝ declinatio est tp̃s sequẽs statũ in q̊ mã est ꝑfecte digesta. ⁋ Preterea in illis nõ est ꝑfectũ signũ remotionis egritudinis nebula natãs vel pẽdẽs in qb⁹ dȝ appere multa hypostasis: sȝ h̃ est in macris: q̃re τc. ma. pȝ: qꝛ in debẽtib⁹ hẽre multã hypostasim: opȝ q signũ ꝑfecte digõnis sit hypostasis subsidẽs pp eius multitudinẽ. mi. appet: qꝛ in macris sunt multe sup̃fluitates. ꝓbatio: qꝛ cuȝ sint corpa macra fit in eis modica assimilatio: ergo in eis remanẽt multe sup̃fluitates: q̃re τc. ⁋ In oppo^m est Aui. ⁋ Ad h̃ dõm q in macilẽtis remoueṫ egritudo qñ in eoꝝ vrina appet sedimẽ natans vel pẽdẽs vt dicit Aui. τ rõ est: qꝛ in talib⁹ sedimẽ natãs vel pendẽs est signũ ꝑfecte digõnis eo q tales hñt modicas sup̃fluitates τ subtiles. nunc aũt cũ modicis τ subtilib⁹ sup̃fluitatib⁹ d̃scẽdit sedimẽ paucũ τ subtile. tale aũt subtile sedimẽ cũ modico calore digeriṫ τ fit pẽdẽs vel natãs. Qꝛ aũt ĩ istis sint pauce sup̃fluitates appet q tales sũt cholerici: qꝛ habẽt venas latas τ poros apertos τ calorẽ acutũ pp qd̃ talia corpora multũ resoluũt sup̃fluitates: τ iõ in eis sunt pauce τ subtiles: qꝛ subtilianṫ a caliditate eoꝝ. ⁋ Tũc ad rõnes. Ad p̊^{am} cũ dĩ τc. dĩ egritudo nõ remoueṫ nisi qñ digõ ẽ ꝑfecta: ɔcedaṫ. Et cũ dĩ τc. dõm q verũ est q nebula natãs vel pẽdẽs nõ eẽt signũ ꝑfcẽ digõnis in

nis in pinguib⁹ vel in calis ⁊ humidis vel fridis ⁊ humidis sz ī macris ⁊ ī calis ⁊ siccis sic: vñ. H. ītelligit sermonē suū ꝑ respectū ad nām in qua sedimē tale dz appere grossum. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ ī macris nō sūt multe sugfluitates q̄ debēt euacuari ꝑ vrinā ꝓꝑ cām dictā: sz pauce cū habeat poros aptos ⁊ vias latas: q̄re nō valet.

¶ Et multotiens quidem natās sedimen non bonū apparet ex quo prouenit terror. Sz istud erit principium maturationis ⁊ permutatio ad bonitatem postea pendebit: deinde descendet ⁊ erit signum non maluz. Oz si post ipsum male prouenerint hypostases timor quem in primis habeamus fiet necessarius.

Dub^m 2^m ¶ Sz tu dices. q̄ūo est possibile ꝙ aliqđ signū in principiis appeat malū ⁊ permutet̃ ad bonū in ꝓcessu ⁊ ecōuerso. s. ꝙ appeat bonū signū ⁊ postea ꝑmutet̃ ad malū. Dōm ꝙ h̄ est possibile ab ītrinseco ⁊ ēt a cā extrinseca. ab intrīseca dupl̄r: aut rōne materie: aut ratione virtutis siue accidentis. rōne q̄dem materie q̄ possibile est ꝙ in principio moueat̃ ad digestionē. alia autē erit tāte malitie ꝙ nō erit nata moueri in processu: ⁊ tunc in principio apparet bonuz signū ⁊ malū in processu. aut rōne agentis q̄ virtus in p̄n° erat fortis: q̄ nō est adhuc grauata multū a morbo: in ꝓcessu autem grauatur multuz a morbo. aut pōt esse a causa exteriori: ⁊ hoc vel ex malo regimine vel ex errore: si autez fit ecōuerso. s. quoniam materia nō moueat̃ in p̄n° quo ad aliquā sui ꝑtem: vel q̄ nā sit pigra in principio ⁊ nō in ꝓcessu si postea vigorat̃ in suo actu pōt in principio apparere malum signum ⁊ in processu bonum ⁊c̃.

Dub^m

¶ Significatio vō hypostasis ex suo tꝑe est: qm̄ si velociter postq̄ȝ mingit̃ descēdit est sig̃atio bona ſm maturitatē. Et cū tarde descēdit est significatio ꝓuatiōis maturationis ſm quātitatē sue dispōnis. Sig̃atio autez forme cōmixtionis ipsi⁹ est sicut diximus cū de mictu sanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ Significatio vō hypostasis ex suo tꝑe) sup. ⁊ ēt consideratur tp̄s aperitionis: q̄ quāto citius appet tāto melius ⁊ maius dñium caloris nālis significat ⁊ etiā tēpus cōtinuationis: q̄ quanto magis cōtinuat̃ tāto melius: lz Aui. de istis nō faciat mētionez. ¶ Est sig̃tio bona.) Notādū ꝙ 3^x est tp̄s in digōne. s. tp̄s p̄ncipii: ⁊ h̄ mō descensus hypostasis qñ est per viā maturationis est bonus: sz si descēdit rōne grauedinis materie tunc est malus. Scōm est tp̄s apritionis: ⁊ tūc quāto citius descendit tāto melius: q̄ significat ꝙ nā est sup mām potēs. Tertiū est tp̄s ꝑseuerationis vel ꝯtinuatiōis: ⁊ quāto magis ꝑseuerat tāto melius: ⁊ hoc mō loquitur hic.

¶ De significationibus multitudinis vrine ⁊ paucitatis ipsius. Cap. 7^m.

Vrina que pauce existit q̄ꝫtitat̃ virtut̃ sig̃at debilitatē. Et illa q̄ est min⁹ eo qđ bibit̃ resolutionē sig̃at multā ⁊ vētrē hr̄e ⁊ aptitudiez ad hydropisiz. Jlla vō que est multe q̄ꝫtitat̃: q̄ñqz sig̃at liquefactionē ⁊ sugfluitatū liquefactaruz in corꝑe in vrina esionē. Et nos q̄dē differētiam inter eas cognoscere possumus ſm virtutis dispōnez. Vrina mali coloris malū significans quāto plurima fuerit tanto erit magis salutis nūtia. Et cum intersecta fuerit plus malitiā significabit sicut nigra ⁊ grossa. Vrina diuersarum dispōnum que quādoqz mingitur multa: quandoqz pauca: ⁊ quādoqz retinetur est significatio pugne ⁊ laboris nature: ⁊ est significatio mala.

¶ Prius docuit significare per vrinā ratione coloris ⁊ rōne sb̄e sil' determinādo de claritate vl' turbulētia ⁊ rōne odoris ⁊ rōne spume ⁊ rōne hypostasis: in isto cap̄ sic̃ dicebat̃ sup̄ docet sig̃re ꝑ vrinā rōne q̄ꝫtitat̃. Primo ponit sig̃tuz g̃nale. Scōo spāle. ibi (Vrine multitudo.) Pria in duas. Prio docet sig̃re ꝑ vrinā ex ꝑte q̄ꝫtitat̃ vt cū ea nō ꝯiungunt̃ alia g̃na signoꝝ. Scōo hoc facit vt cuz colore coniungitur quantitas. ibi (Vrina mali coloris.)

Dub^m 3^m ¶ Sz tu dices cuius virtutis ītelligit ipse cū dicit sig̃at debilitatē q̄ hoc nō expressit. Dōz ꝙ intelligit de debilitate stomachi ⁊ epatis q̄ ab vtraqꝫ pōt ꝓuenire: nā qñ digestiua stomachi est debilis chilus male digerit̃: ⁊ per ꝯñs chilus nō attrahit̃ in quātitate conueniēti ab epate sed expellit̃ ad ītestina ⁊ vrina minorat̃. Jtez pōt significare debilitatē virtutis digestiue epatis: q̄ ad malam digestionem eius sequi potest hydropisis: ⁊ tunc aquositas expelletur inter zirbū ⁊ syphac ⁊ nō per viam vrine. Jtem discretiua epatis quādo nō separat aquositatē a sanguine sicut dz: sed vadit cuz eo ad mēbra. Jtem ex debilitate expulsiue epatis ⁊ ex debilitate mēbrorum vrinalium ex quibus omnib⁹ accidit minoratio vrine.

¶ Vrine multitudo in acutis egritudib⁹ cum nō post ipsaz aduenit reqes est sig̃atio ethice ⁊ spasmi ex iflāmatiōe ⁊ sil'r sudor. Vrina q̄ in acutis egritudib⁹ guttatim iuolūtarie migit̃ sig̃at in cerebro nocumētū qđ neruis accidit ⁊ musculis. Et si febris quieta fuerit ⁊ signa affuerint salutis ꝓnosticat̃ sanguinis exitū ex narib⁹. Sz prima desipientiā ꝓnosticat̃ ⁊ corruptionem. Qñ autē sani vrina minuit̃ ⁊ attenuat̃ ⁊ ꝑseuerat hoc totū ⁊ sentit grauitatē ⁊ dolorē in renib⁹ significat durum apostema in ꝑtibus renis. Et cū in egritudie cholerica multiplicat̃ plerūqꝫ protendit prosperū euentuz ⁊ proprie cum est alba ⁊ ad nigredinem facilis.

¶ Hic docet significare per quantitatem vrine in speciali contrahendo ad determinatas dispositiones. Et tria facit. Nam p̄ ꝯtrahit ipsam ad febres. Scōo ad dispōnem sani. ibi (Qñ autez sani.) Tertio ad colicam ibi (Et in egritudine cholerica ⁊c̃.)

¶ Sz tu dices nō videt̃ ꝙ significet nocumētū cerebri: q̄ pōt h̄ accidere ex nocumento vesice. Dōm ꝙ hoc dz intelligi supposito ꝙ nō accidat ex vitio mēbroruz migēdi: tūc hoc supposito si accidat hoc in principio acutaꝝ: q̄ ꝙ mā rapit ad cerebrū ⁊ ad ꝑtes alias supiores: ⁊ iō significat crisim per fluxum sanguinis narium. Dubiū 2^m

¶ De vrina sana ⁊ optima est sermo. Cap. 8^m.

Hec est mediocris sub̄e ⁊ subtilis ticture ad citrinū trahētis: ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedie ⁊ lenitate eq̄litate ⁊ figure rotūde ⁊ odoris tēperati: neqz fetida: neqz extincta. Quidam autem dixerunt ꝙ quando huiusmodi vrina subito in egritudine que est in vltimo acuitatis visa fuerit sanitas die sequenti aderit.

¶ Hoc capl'z pōt ꝯtinuari 2^r. Vno mō sic. Postq̄ȝ d̄termiauit de signis vrinaꝝ que ſm pl'm sūt ināles: ⁊ q̄ vt hr̄ p̄ de crisi. c. 12. ꝙ vrina inālis nō pōt ꝑfecte cognosci nisi in cōparatiōe ad nālē: q̄ inālis dicit recessuz a nāli: iō h̄ deter. de vrina nāli: ⁊ iō dicebat Joannes dama. in suis afor̃. Cui⁹ vrinā sani nō cognoueris nō certe appropriabit existēti egroto. ⁊ iō dicit rubri. ca. s. ⁊ est sermo vniuersalis ⁊c̃. Vel pōt aliter ītroduci vt dicat̃ ꝙ postq̄ȝ d̄numerauit de sig̃ationibus vrine vt diuersificant̃ rōne reꝝ p̄ter nām: h̄ d̄ter. d̄ eis vt diuersificant̃ rōne reꝝ nāliū mag̃. Et tria fac̃. Prio d̄ter. de sig̃tiōib⁹ vrīe quātū ad diuersitatē cōpl'onū. Scōo q̄ꝫtū ad diuersitatē etatū. ibi (Jnfantiū vrīe.) Tertio quātū ad diuersitatē sexuū. ibi (Mulieꝝ vrine.) Pria in duas. Prio oñdit que sunt cōditiones vrine optime ⁊ nālissime que dz appere solū in corpore optime sano. Scōo ꝯhit eius significatū ad d̄terminatā dispōnē. s. ad febrez acutā. ibi (Quidā aūt dixerūt.) ¶ Juxta primā ꝑtē notādū ꝙ Aui. notificans primā vrinā simpl'r naturalem notificat eā per. 4. g̃na signoꝝ. s. per sb̄am cum dicit ꝙ est mediocris substantie. Scōo ꝑ colorē cū dic̃ ꝙ est subtilis tincture trahētis ad citrinuz. Tertio ꝑ hypostasiz cū dicit (Et hypostasis si fuerit ⁊c̃.) Quarto ex ꝑte odoris cum dicit (Ex parte odoris temperati ⁊c̃.)

¶ Sed tu dices. q̄re nō notificauit eā per alia g̃na signorum. s. rōne quātitatis claritat̃ ⁊ turbulētie ⁊ rōne spume. Dōm ꝙ illa dantur intelligi ꝑ hec q̄ hic ponunt̃: nā q̄ꝫtitas dat̃ hic ītelligi ꝑ sb̄az: q̄ sic̃ est mediocris sb̄e: ita dz eē mediocris q̄ꝫtitat̃: ēt claritas ⁊ turbulētia pn̄t reduci ad sb̄az sic̃ grossuz ⁊ subtile. Vel dōm ꝙ reducitur ad colorē citrinū q̄ si est cū subtilitate tincture est clarus. De spuma pōt dici vno° ꝙ reducit̃ ad hypostasiz. Alio° ꝙ non fecit de ea mētionē: q̄ ī hac vrina nō dz appere spuma: q̄ ē sic ꝑfecte digesta ꝙ ab ea dz eē exclusa oīs vētositas: q̄re nihil ad ꝓpositū. ¶ Vlterius notādū de causis istaꝝ ꝯditionuz dz eē p̄ mediocris sb̄e: q̄ digestio est actio ꝑducēs ad mediū vt supra patuit: hec aūt est optie digesta: q̄re ⁊c̃. Scōo dz eē subtilis tincture trahētis ad citrinū. Dub^m p^m

¶ Propter qđ querat̃. vtrū vrina optima ⁊ nālis debeat eē colori citrini remissi. Et arguit̃ ꝙ sic. p̄ auctoritate Auicē. h̄ q̄ dicit ꝙ est sb̄tilis tincture ⁊c̃. h̄ est aūt idē ꝙ citrin⁹ remissus: q̄re ⁊c̃. ⁋ Pre- Dub^m 2^m

terea Isaac dicit ꝙ vrina est colamētū sanguīs accipiēdo sanguinem ꝓ tota massa sanguinea: sed illa que abūdāt in ista massa sanguinea sunt aquositas ⁊ flegma: de cholͣa autē ⁊ melͣia est parū cū illa sint alba: ergo ex admixtione cholͤe cū eo fiet color citrin⁹ remissus ⁊ nō ītēsus. Qꝛ aūt debeat eē coloris citrini intēsi: appet ꝑ aucto. Auer. 4. collꝫ. ca. 21. ⁊ Hip. 2. pnosticoꝝ. cō. 26. vbi dicit ꝙ hec vrina est equalis citrinitatis. ⁋ Preterea hͦ arguit rōne qꝛ illius coloris est vrina optima qui color sigñat tēperamētū: sꝫ color citrinus est hmoi: ergo ⁊ vrina optima dꝫ esse coloris citrini. Ma. pꝫ: qꝛ hec vrina optima nō querit nisi in corpore tēperato. Mior apparet per Aui. qui dixit supra ꝙ oēs colores qui sunt añ citrinum s. tēdēdo versus albū significāt friditatē: oēs aūt qui sunt post citrinū accedēdo v̾sus nigrū sigñant caliditatē: ergo relinquit ꝙ color citrinus significet tēperamētū. Itē hͦ vult ꝑ de crisi cap. 12. vbi vult ꝙ hic color dꝫ eē medius inter citrinū tinctū ⁊ rubeū claruꝫ: sed citrinū tinctū est citrinū intēsuꝫ. ergo ⁊c. ⁋ Ad hͦ dōm ꝙ color vrine optime ⁊ nālis dꝫ esse citrinus ītēsus nō accipiēdo citrinū a colore citri qui est īmediate post palleare sed vt est appropiquās colori citrāguli: talis aūt est citrinus intēsus: ⁊ hoc appet ꝑ auc. G. ꝑ de crisi qui dicit ꝙ dꝫ eē mediū inter citrinū tinctū ⁊ rubeū clarū. Itē auctoritate Isaac in suo de vrinis: ⁊ Theophili qui volunt ꝙ talis color dꝫ esse ruffus vel subruffus: hͦ aūt est citrinus intensus. ⁋ Preterea hoc arguit rōne: ⁊ ꝑ ratiōe sumpta ab eis que māliter ingrediunt cōpōnē vrine: talia aūt sunt humores ⁊ aquositates: sꝫ humoꝝ qdā sunt grossi vt flegma ⁊ melͣia. mō talia non sunt nata misceri cū aquositate ꝑꝑ eoꝝ māam grossam. Item qꝛ nō sunt nati expelli per vias vrinales ꝑꝑ eādē cām. Aliꝫ sunt subtiles vt cholerici ⁊ sanguinei: talia aūt sunt vehemētis tincture: mō cuꝫ aquositas de se nullū habeat colorē sed sit corp⁹ diaphanū: est nata recipere oēm tincturā: cū ergo illa tingāt vehemēter ⁊ sint coloris citrini saltim cholͣa: iō erit coloris citrini intēsi: sanguis aūt cū a mēbris attrahat nō sic miscet cū vrina sed cholͣa sic ⁊ est silͤe ac si aliqua portio croci poneret in aqua clara fieret coloris citrini intēsi. Itē hoc apparet rōne agentis: qꝛ sicut dicit Isaac in. 7. de vris. Suba vrine datur a qualitatib⁹ passiuis: color v̾o dat ab actiuis: cū aūt caliditas sit mag̾ actiua ab ea ꝓfluet citrinus intēsus cum dn̄etur in tali actione. qre ⁊c. ⁋ Et ex his pꝫ solͦo ad rōnes. Ad primā cū dr̄ auctoritate Auic. dico ꝙ trahere ad citrinū pōt intelligi 2r. Uno° incipiendo ab albo tendēdo v̾sus citrinū: ⁊ hoc mō bene eēt remissus: ⁊ isto mō nō ītelligit Aui. Alio° incipiēdo a rubeo tendēdo versus citrinū: ⁊ hoc mō est citrinus intēsus ⁊ hͦ mō ītelligit hic. ⁋ Ad aliā cum dr̄ ꝙ aquositas ⁊ flegma ⁊c. dico ꝙ flegma non multū est natū misceri cū vrina sed cholͣa sic: aquositas āt est priuata colore: iō est nata tingi a cholͣa: iō ⁊c. ⁋ Ad auct. Hip. ⁊ Auer. dōm ꝙ intelligit de citrino tincto ⁊ intēso. ⁋ Alias rōnes teneo ꝓ pte mea. ¶ Subdit vlteri⁹: ⁊ si ibi fuerit hypostasis erit bona ⁊c. notanter dicit sub dubitatiōe si fuerit: qꝛ sicut apparet per. G. primo de crisi. hec vrina optima nō requirit nisi ī corpore optime sano in quo non dꝫ apparere hypostasis ꝺm nām: qꝛ quanto natura est fortior ⁊ digestio melior tanto superfluitates tertie digestionis insensibilius expelluntur: sed si contingat ꝙ appareat hoc est qñ corpus ꝑꝑ malum regimen egredit a naturali dispōne: ꝙ tunc dꝫ habere ꝯditiones quas hic ponit. s. alba lenis ⁊c. vt ostēsuꝫ est supra. ¶ Subdit vlterius ꝙ nō dꝫ esse fetida: cui⁹ rō est: qꝛ fetida significat corruptionē: hec aūt dꝫ esse priuata corruptione ⁊ oī q̄litate mala. nec dꝫ esse oīno priuata odore: qꝛ hoc argueret friditateꝫ: sꝫ dꝫ esse odoris tēperati: qꝛ fit a calido naturali tēperato ⁊c.

¶ De vrinis etatum. Cap. 9m.

INfantium vrine ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eoruꝫ ⁊ propter humiditatem complexionis ipsorum: ⁊ tunc declinant magis ad albedinem.

¶ Hic determinat de vrinis etatū: ⁊ diuidit in. 5. ptes. ꝑ ponit q̄les sunt vrine īfantiū. 2° pueroꝝ. 3° iuuenū. 4° primoꝝ senū. 5° decrepitoꝝ. ⁋ In ꝑma dicit ꝙ vrine infantiū trahunt ad lactis silͥtudinē: qꝛ lac est eoꝝ nutrimentum: ⁊ qꝛ ipsi sunt multum humidi: ⁊ iō sunt albe: ⁊ patet qꝛ ex hoc ꝙ sunt multū humidi eoꝝ calor est sūmersus ⁊ nō generat cholerā ita multam vt vrina tingatur.

¶ Pueroꝝ aūt vrīe sūt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenū ⁊ turbidiores. Et nos iā noīauim⁹ hͦ ante.

¶ Hec est 2a pars in qua Aui. dicit ꝙ vrine pueroꝝ sunt grossiores vrinis iuuenū ⁊ turbidiores. Et huius cā pro parte dicta est cap. ꝑnā multus somnus ⁊ multa comestio ⁊ fortitudo expulsiue sūt cā grossitiei ⁊ turbulētie: ⁊ illud in cap. de sba vrine dictum est.

¶ Iuuenum v̾o vrine ad ignis formā trahūt ⁊ ad substantie mediocritatem.

¶ Hec est 3a pars in qua Aui. dicit ꝙ vrine iuuenū trahunt ad formā ignis. i. hñt ticturā mediā īter rubeū clarū ⁊ citrinū: qꝛ vtraqꝫ quodāmō participās sicut vrina optima: nā hͦ in tēperatꝭ in iuuentute reperitur: ⁊ iō vrina optimi coloris est sbe mediocris ꝑꝑ complementum digestionis ⁊ fortitudinem resolutionis.

¶ Expō haꝝ triū particulaꝝ est expositio Forliuiēsis: qꝛ in libris īpressis nihil repiebat de dictis Gētilis sup his trib⁹ particulis.

¶ Et vrine senum ad albedinē ⁊ subtilitatē. Est tamen cūqꝫ sunt grosse ꝺm superfluitates in eis exñtes quarū euacuatio multiplicat. Decrepitoꝝ v̾o vrine maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. Est tñ cum predicta grossities eis accidit sed raro: ⁊ cum vrina vehementer fuerit grossa apti erunt vt lapis eis accidat.

¶ Hic deter. de sigñatione vrine rōne etatis in qua appet diminutio caloris. Et ꝑ ostēdit qualis dꝫ eē vrina in ꝑma senectute. Scdo qualis in senio. ibi (Decrepitoꝝ v̾o.) ¶ Notandū ꝙ vrine senum trahunt ad albedinē ꝑꝑ defectuꝫ caloris generantis humores flegmaticos īdigestos ⁊ ꝑꝑ priuationē cholere tingētis: cā subtilitatis est defectus caloris nō potentis ꝑmiscere humores cū aquositate: si aūt fiant spisse ⁊ grosse hoc est qñ virt⁹ est fortis in eis non simplr̄ qui non generāt tunc supfluitates sed respectu eoꝝ q̄ mingūt eā clarā. ¶ Notādū vlteri⁹ sup illo v̾bo. (Apti erunt ⁊c.) ¶ Diceret aliquis cōtra. qꝛ generationeꝫ lapidis precedit vrina subtilis ⁊ clara ꝓpter oppilationem lapidis. Dōm ꝙ hic loquitur de tempore precedente confirmationem lapidis: ⁊ hec vrina significat multos humores grossos qui sunt cōueniens mā gñonis lapidis: tu autē arguis qñ iam est confirmatus: quare non valet.

¶ De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap. 10m.

MUlierū vrine semꝑ sūt maioris grossitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudis q̄ꝫ viroꝝ vrine. Et hoc qdē est ꝑꝑ debilitatē digestiue earū: ⁊ ꝑꝑ supfluitatū ipsaꝝ multitudineꝫ: ⁊ ꝑꝑ amplitudinē cānaliū vñ egrediunt ea q̄ ab eis exeūt: ⁊ ꝑꝑ illō qō ex eaꝝ resoluit mrīcib⁹ ⁊ ad vrine instrā tēdit. Masculorum v̾o vrinas cum moues turbantur et declinat earum turbatio ad superiora: ⁊ est ꝙ ꝺm plurimum turbidentur. Sed mulierum vrine fere nō turbidantur ex motione ꝑꝑ paucā separationeꝫ sui: ⁊ hñt ꝺm plurimum supra sūmitateꝫ suam spumam rotūdā: ⁊ si turbide fuerint earum turbidatio pauca erit.

¶ In isto cap̄ vt supra dicebat docet significare per sigñones vrīe ex parte sexuū. Et duo fac. Primo ostēdit qualis dꝫ eē vrīa in hoībus ꝺm diuersitatē sexus absolute ⁊ gñalr̄ cōparando masculū ad feminā ⁊c. Scdo oñdit q̄lis dꝫ eē in eis ꝺm ꝺtermīatas dispōnes. ibi (In vrinis viroꝝ.) Pria in duas. Prio cōparat vrinas viroꝝ et mulieꝝ quātū ad sbaꝫ ⁊ quātū ad colorē silͤ. Scdo cōparat vrinam masculoꝝ ad vrinā mulieꝝ penes contēta. ibi (Masculoꝝ v̾o vrinas ⁊c.) Cā ꝑꝑ quā vrine masculoꝝ turbant est: qꝛ vrine virorum sūt clare qꝛ sunt digeste respectu mulieꝝ vrine: ⁊ illō qō in eis est valde aptū natū vt cito separet ab eis ꝑꝑ eoꝝ subtilitatē: ⁊ iō cuꝫ mouet humor residēs miscet cū vrina ⁊ turbat ipsaꝫ: in vrina aūt mulieꝝ nō ꝑꝑ indigestionem humorum male permixtorum.

¶ In vrinis virorum ilico cum mulieribus cōmiscētur sunt fila adinuicem texta.

¶ Hic ostendit quales debent esse vrine mulierū ⁊ viroꝝ quātum ad determinatas dispōnes. Et primo quantum ad vrinas virorū. Secūdo quātum ad vrinas mulierū. ibi (Urine pregnātiū.) Et hec in duas. Primo ostendit qualis dꝫ esse vrina pregnantiū. Secūdo qualis parturientiū. ibi (Parientium vrina.) Causa quare in vrina viridi remanet quidā color qui est aptus nat⁹ coagulare vrias mulierū que sunt apte nate coagulari: vnde sic se hꝫ vrina viri ad vrinam femine sicut coagulum ad lac. Alia causa melior quia remanet in viris sperma que cōmiscetur cum vrina.

¶ Urine pregnātiū sunt clare ⁊ supra eaꝝ supꝼficiē ē nebula: ⁊ q̄nqꝫ trahūt ad colorē aque ciceꝝ aut aque pedū citrinū: ⁊ in ipsa est irinus ⁊ supra sūmitateꝫ eaꝝ est nebula: hͦ quocūqꝫ mō fuerit ī medio videbit sicͤ cottū carminatū.

carminatū. Et ē cū in eis sūt velut grana q̄ ascendūt ⁊ descēdūt. Cūqꝫ irinus manifestior fuerit erit ipregnationis pricipiū: ⁊ cū loco ipsi⁹ fuerit rubedo erit in fine ipregnationis ⁊ ꝓprie si turbantur cum mouentur.

¶ Cā hui⁹ est: qr cū tūc sup̄fluitates ꝯclinēt ad mr̄icē vene remanēt min⁹ aggrauate a sup̄fluitatib⁹: ita ꝙ pn̄t eas meli⁹ digerere: q̄re hn̄tes residētiā cū vrina faciūt residētiā ad modū nebule. ¶ Dic̄ vlteri⁹ (Et in ipsa ē color irinus.) i. color multiformis sic̄ color iridis q̄ est viridis ⁊ citrin⁹ ⁊ celestis: ⁊ talis colorꝫ sūt vrine p̄gnātiuꝫ vl̄ sil̄is coloris ireos. i. lilij celestis aliquātulū azuri lumiosi. ¶ Dic̄ vlteri⁹ (Uelut grana q̄ descēdūt ⁊ ascēdūt supra) sic̄ appꝫ in aere ad solē qn̄ sūt q̄dā ꝑtes certe subtiles que dicunt athomi a qb⁹ ē humidū resolutū que ꝑp ꝑuitatē ipsoꝝ nō pn̄t findere aerem: ⁊ ideo aliquando descendūt ⁊ postea ascendunt vt patet ad sensum.

¶ Parientium vrina fm plurimū est nigra ⁊ in ipsa est velut atramentum ⁊ sicut sordities.

¶ Est nigra sup. ex cōmixtione multi sanguinis melancholici: quia tunc retinentur humores superflui ⁊ laudabiles ꝓpter fetuꝫ qui postea expellūtur ⁊ cōmiscentur cum vrina.

Dubiū p^m

¶ Queraṫ circa illā ꝑteꝫ (Mulieꝝ) vtrū ꝯcl'o illa sit vera in se. s. ꝙ vrīe mulieꝝ sṫ ꝗssiores vrīs viroꝝ. Et argr̄ ꝙ nō auc. Jsaac in suo de vrīs. vbi ponit ad lr̄aꝫ ꝙ vrīe mulieꝝ semp̄ sṫ sb̄tiliores vrīs viroꝝ. s. rōne ạ̄t sic: qr ille q̄ sūt mag̃ digeste sūt ꝗssiores sꝫ vrīe viroꝝ sūt mag̃ digeste respectu vrīe mulieꝝ: q̄re ⁊c̄. Ma. pꝫ. qr digestio ꝓcedit īspissando ⁊ īgrossando. Mi. appꝫ: qr melior fit digō in viris q̄ꝫ in mulierib⁹: cū viri plus habeāt de calido naturali.

Dub^m 2^m

¶ Scōo dubitaṫ de eo qō dicit ꝙ vrine mulieꝝ sūt maiorꝫ albedīs q̄ꝫ viroꝝ. nō videṫ eē ḡnal'r verū: qr qō maioris cal'itatꝫ est mag̃ tīget vrinā: sꝫ aliq̄ mulier est calidior aliq̄ viro: ꝗ saltēꝫ in illis vrine mulierum erunt magis tincte q̄ꝫ vrine virorum.

Dubiū 3^m

¶ Tertio dubitaṫ de cā quā ponit. dicit enī ꝙ cā istoꝝ est: q̄a dicit ꝙ mulieres hn̄t debilē digestionē respectu digōnis viroꝝ. Cōtra. q̄a alique mulieres sunt que meli⁹ digerūt q̄ꝫ aliq̄ viri: ꝗ saltē in illis nō est vera hec cā. Postea dato ꝙ pei⁹ digerāt q̄ꝫ viri nō sequiṫ ꝙ eoꝝ vrine sint grossiores īmo subtiliores: q̄a vrina indigesta est maxīe subtilis sb̄e ꝑp ꝑuationē digestionis. ¶ Preterea dic̄ ⁊ sup̄fluitatis multitudinē. ꝯ. q̄a cū tales sup̄fluitates sint menstruales erūt rubee: ergo reddēt vrinā nigrā ⁊ nō albā. ¶ Postea dic̄ ꝓpter amplitudinē cānaliū. nō vr̄ ꝙ eoꝝ cānales debeāt eē ampli sꝫ stricti respectu cānaliū viroꝝ: q̄a frigidi est ꝯstrīgere ⁊ cal'i dilatare: cū ergo mulieres fridiores sint viris. iō ⁊c̄. ¶ Postea dicit: ⁊ ꝑp id qō ꝓuenit a matricib⁹ qō hꝫ īgrossare: sꝫ ꝯ. q̄a cū alie sint vie menstruoꝝ a vijs vrine nō opꝫ vt descēdāt: ⁊ si descēdēt erit vrina nigra: ꝗ falsuꝫ dicit totū. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ vrine mulieꝝ sūt grossiores ⁊ albiores q̄ꝫ vrine viroꝝ vt dic̄ Aui. ⁊ ꝑp cās quas ponit. ¶ Sꝫ ad intellectū hui⁹ notādū ꝙ vrinas mulieꝝ eē grossiores pōt 2r̄ ītelligi. Uno° comparādo vrinas viroꝝ ⁊ mulieꝝ in vl'i dispōne. Alio° in speciali cōparādo vrinā vni⁹ viri ad vrinā cuiusqꝫ mulierꝫ. Si p̄mo mō veꝝ est qō dic̄. s. ꝙ vrine mulieꝝ sunt grossiores ⁊ albiores: ⁊ h̄ ꝓpter debilitatē digōnis nō ꝙ debilitas digōnis sit īmediata cā illius sed mediata. s. ꝙ est cā multaꝝ sup̄fluitatuꝫ q̄ postea miscenṫ cū vrina sunt cā grossitiei in vrina: ⁊ q̄a aquositas est alba de se vl̄ colore ꝑuata ⁊ cū ille sup̄fluitates sint albe flegmatice ponūt vrinā albā qn̄ ei admiscenṫ: ⁊ ad h̄ facit amplitudo viaꝝ vrine vt descēdāt sup̄fluitates multiplicate in eis rōne cōpl'onis fride ⁊ rōne regiminis eaꝝ q̄a nō exercitanṫ ⁊ ēt ꝑp sup̄fluitates descēdētes a matrice q̄ sunt albe ꝑp priuationē caloris. Si autē nos loq̄mur de cōparatiōe spāli vni⁹ viri ad aliq̄ꝫ mulierē: tūc dico ꝙ nō est vniul'r veꝝ qō hic dic̄: q̄a possibile est ex nā ⁊ etate ꝙ aliq̄ mulier sit calidioris cōpl'onis aliq̄ viro: ⁊ ꝙ meli⁹ digerit ⁊ meli⁹ exerciteṫ ⁊c̄. ⁊ hoc mō nō ītelligit hic Aui. sꝫ p̄ mō. ¶ Ad rōnes. Ad p̄maꝫ ꝯ aucto. Jsaac notādū ꝙ vrina pōt 2r̄ ꝯsiderari. Uno° q̄ꝫtū ad aquositatem vrinalē in se. Alio° q̄ꝫtū ad ꝑmixtionē humoꝝ cū ipsa: tunc dico ꝙ vrina p̄ mō accepta est subtilior in mulierib⁹ ⁊ ꝗssior in viris: q̄a in viris est mag̃ digesta ⁊ digestio ꝓcedit īspissando: ⁊ h̄ mō ītelligit Jsaac: sꝫ scōo mō ītelligit Aui. iō nō ꝯdicūt. ¶ Ad rōnē cū dr̄: digestio ꝓcedit īspissando ⁊c̄. dico ꝙ veꝝ est ⁊ iō rōne aquositatꝫ spissior est in viris q̄ꝫ in mulierib⁹: sed rōne admixtiōis sup̄fluitatum nō. Uel dōm aliter ⁊ est sol'o noua ꝙ digestio ꝓcedit īspissando: sꝫ nō opꝫ ꝙ ꝓcedat ingrossando: ita ꝙ dr̄ia est īter grossuꝫ ⁊ spissuꝫ: nā aliq̄d pōt eē grossuꝫ ⁊ nō spissuꝫ sed rarū ⁊ ecōuerso: nā spissum dicit dispōnē sb̄e in se: sꝫ grossuꝫ dicit dispōnē alicui⁹ cū admixtiōe cū alio. tūc dico ꝙ vrine mulieꝝ sunt grossiores: sed non spissiores vrinis viroꝝ: iō nō opꝫ ꝙ digestio ꝓcedat īgrossando. ¶ Ad 3^m rn̄sum est quātū ad cōparationē ꝑticularē veꝝ est: ⁊ sil'r ad aliam de digestione. ¶ Ad aliō ꝙ cānales debēt eē strictiores in mulierib⁹ dōm ꝙ veꝝ est quantū ad oēs alias ꝑtes corꝑis p̄terq̄ꝫ in mēbris genitalib⁹: ⁊ illō nō fuit rōne cōpl'onis qr vt arguis bn̄ deberēt eē stricte: sed ꝑp finē vt inde mūdificenṫ ⁊ ꝑp ḡnonē filioꝝ ꝓuidit eis nā: nā cōpositio nō semp̄ īsequiṫ cōpl'onē sed ēt rē diuinā: vt dr̄. 2. de cōpl'onib⁹. ca. 6. ¶ Ad aliō dōm ꝙ aliq̄ ꝑs vadit ad vnū ꝑp motū humoꝝ. ¶ Ad aliō cū dr̄ ꝙ sup̄fluitates mēstruales sunt rubee: dico ꝙ nō ītelligit solū de mēstrualib⁹ sꝫ ēt de alijs sup̄fluitatib⁹ q̄ sunt albe q̄ in eis multiplicanṫ. ¶ Notādū circa illā ꝑtē (vrine p̄gnātiū) ꝙ assignare cās istoꝝ particulariū est difficile ⁊ suffic̄ dare cām ꝓbabilē solū. Cā aūt q̄re vrine p̄gnātiū sūt clare pōt eē duplex: vna q̄a in p̄gnantib⁹ multiplicaṫ cal'itas ex fetu: cal'i aūt ē irradiare ⁊ clarificare. scōa cā est: q̄a min⁹ ꝑmiscenṫ superfluitates in vrina q̄ꝫ prius ꝑp oppil'onē fet⁹ ⁊ stricturā viaꝝ ḡnonis. Cā q̄re trahūt ad colorē cicerū. s. ad aliqualē rubedinē est: q̄a calor intendiṫ eis ex fetu: calor aūt addit in tinctura q̄a calor daṫ vrine a q̄litatib⁹ actiuis sic̄ sb̄a a passiuis: vt Jsaac. 7. vrinaꝝ: color aūt irin⁹ i. arcus celestis est q̄a in eis retinētur sup̄fluitates oīs modi: ⁊ q̄a aliqua ꝑs expelliṫ cū vrina: iō appet color diuersus ad modū coloris iridis: ⁊ h̄ ē veꝝ ī p̄n° īpregnatiōis: sꝫ in ꝑtu vel ꝓpe ꝑtū nō ita: q̄a in p̄n° fet⁹ est ꝑuus ⁊ nō multū exhibet calorē nō appꝫ multum tinctura vel tincta: in ꝓcessu qn̄ iā magis creuit iā calefacit ⁊ reddit vrinam magis tinctam tendentem ad rubedinem ⁊c̄.

¶ De rebus vrinarum animalium ⁊ diuersitate ipsarū ab vrinis hominum. Cap. 11^m.

Plerūqꝫ cōfert medico cū aīalium vrinas cognoscit ꝓpterea ꝙ cū ipse eis experiṫ certitudinem facit: ⁊ hoc q̄dem difficile est. Quidaꝫ aūt dixerunt ꝙ vrina asini est sicut butyrū liquidum cum turbiditate ⁊ grossitie exteriore.

¶ Prius deter. de sign̄atiōib⁹ vrinaꝝ vt p̄n'r ꝯferūt īfirmo h̄ vt p̄n'r ꝯferūt medico. Et p̄ docet distīguere īter vrinā hoīuꝫ ⁊ alioꝝ aīaliuꝫ. Scōo īter vrinā hoīuꝫ ⁊ alios liquores. ibi (Syrupū acetosū.) Pria in duas. Prio dat necessitatē hui⁹ capl'i. Scōo accedit ad ꝓpositū. ibi (Quidā aūt dixerūt.) Et hic exequiṫ ⁊ 4°r faċ a 4°r spēbus vrine docet distīguere vrinā hoīuꝫ. Primo ab vrina asini. Secūdo ab vrina subiugaliū. ibi (Subiugaliū.) Tertio ab vrina ouiū. ibi (Ouiū.) Quarto ab vrina capreoli. ibi (Urina v̄o capreoli.)

Dub^m p^m

¶ Sꝫ tu dices. quare nō facit mētionē de vrinis alioꝝ aīalium. Dicēdū ꝙ hoc fecit qm̄ oēs alie sub istis comprehendunṫ: vel q̄a alie non hn̄t tantam cōuenientiam cū vrinis hominum sicut iste.

¶ Et subiugaliū vrine ei similanṫ h̄ sunt citrine ⁊ videbiṫ ꝙ sup̄ior medietas vrinalis fit clara ⁊ inferior medietas fit turbida. Ouiū v̄o vrīe sūt albe ad citrinitatē trahētes ꝓpīque vrinis hoīuꝫ: h̄ subaꝫ nō hn̄t ⁊ earum sedimē est sicut oleū aut sicut amurca. Et cuiuscūqꝫ nutrimentū fuerit melius erit vrina clarior. Urina v̄o capreoli vrinis hoīuꝫ ⁊ ouiū similatur: h̄ neqꝫ substātiaꝫ habet: neqꝫ sedimen ⁊ est clarior vrinis ouium.

¶ Diceret aliquis nōne asinus est de numero subiugaliū cū sit portans onera: manifestū est ꝙ sic quare fecit de ipso spālem particulam. Ad hoc dicendum dupliciter: vno modo q̄a habet diuersitatem in vrina ab alijs subiugalibus: vel aliter q̄a in partibus suis forte non portant onera sicut h̄. prima est melior.

¶ De rebus alijs que vrinis similantur ⁊ differētia inter eas ⁊ vrinam. Cap. 12^m.

Syrupū acetosuꝫ ⁊ oēs liquores que fiūt ex aq̄ ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ ficub⁹ ⁊ reliquos q̄ fiūt ex croco ⁊ eis sil'ib⁹: q̄ꝫto plus tibi appropinquaueris erūt in claritate magis augmētati: ⁊ quāto plus elōgaueris eos cōsidera an opꝫ vt augmenteṫ grossitudo. Uria v̄o ab h̄ est diuersa: hydromellis p̄terea spuma ē citrina ⁊ aq̄ ficuū sedimē a latē descēdit ⁊ nō ī medio neqꝫ ordiate neqꝫ hꝫ motū. Sit ꝗ sufficiens in noīando dispōnes vrinaꝝ. Jn libris v̄o ꝑticularibus ꝓueniēt ad te diuisiones dispōnum vrine.

¶ Jn p̄cedēti cap̄ deter. de quodā qō simpl'r ꝯfert medico. s. de distinctione inter vrinas hoīum ⁊ alioꝝ aīaliuꝫ: hic ēt deter. de alio

qđ cōfert medico p̄n̄r ⁊ ex ꝯñti infirmo.s.de distōne vrine ꝑ signa inter vrinā ⁊ alios liquores q ei similant̄ in sb̄a ⁊ colore ne medic⁹ erret circa talia ⁊ sibi caueat a deceptionib⁹.Et p̄ facit hoc in generali.Scđo in sp̄āli.ibi(Hydromellis.)Tertio ponit finē dictis. ibi(Sit ꝫ sufficiēs.)¶Juxta p̄mā ꝑtē notādū ꝙ cā q̄re alij liquores ab vrina de ꝓpe videnť ⁊ apparēt mag̃ clari:a lōge aūt mag̃ turbidi:ecōuerso aūt de vrina qa turbulentia cātur ex ꝑmixtione partiū diuersaꝝ ⁊ supfluitatū cū aq̊sitate vrine:⁊ qa vrina est supfluitas cū qua humorales supfluitates eūanť:qa cātur ex 2ᵃ digestiōe sic̄ ⁊ humores:iō qñ videť de ꝓpinquo appꝫ ꝑmixta sic̄ ⁊ humores ſm vitatē.Cā aūt q̄re a lōge nō appꝫ turbida ſꝫ clara est 2ʳ. Pria est:qa visus a lōge nō pōt bñ discernere talē figurā reruꝫ admixtaꝝ cū vrina vel talē lineationē:de ꝓpe aūt sic.⁊ iō a lōge vꝫ solū aq̊sitas clara ⁊ vni⁹modi.Alia cā ē:qa sic̄ appꝫ ꝑ Ph̄ꝫ.3.de ꝑtibus aīaliū.ca.16.de renulis:h̄ est cōe oib⁹passis a cal̄o ꝙ in eis remanet aliqđ vestigiū cal̄itat̄:⁊ qa cal̄m hꝫ clarificare ⁊ illuminare:nūc aūt ita ē ꝙ aliq̄ portio spirituū hꝫ eleuari cū vrīa qa semꝑ in eūone alicui⁹supfluitat̄ eūatur aliqd de spū cū ipso q ipsam ꝯtinēt ⁊ ꝯseruāt ei⁹ mixtionē:⁊ iō ad exhalationē talis cal̄i videmus vrinā corrūpi ⁊ putrefieri ⁊ fit turbida:hec est.n.sua putrefactio. ⁊ signū hui⁹est:qa qñ poniť ad ignē clarefit post turbulētiā:qa calor in ea vigorať:⁊ sic ēt appet ꝙ cū vrina ē admixtio cal̄i ⁊ spūs: spūs aūt sunt de nā lucis.⁊ qa cal̄i est ēt illuminare ⁊ clarefacere: iō nō obstāte ꝙ in vrina nō sit ꝑmixtio supfluitatuꝫ que videnť de ꝓpe accidit ꝙ vrina videť clara ⁊ luminosa a lōge:qa tūc non pōt visus ꝑcipere illā mixtionē a lōge:de ꝓpe aūt ipsam bñ discernit: ſꝫ de alijs colorib⁹ ē ecōuerso:qa cū sint vni⁹nāe:iō de ꝓpiquo apparēt clari sic̄ sunt:qñ aūt a visu elōgas qa visus nō pōt a lōge ita bñ discernere ⁊ ꝑ eos penetrare cū ibi nō sint spūs q habeāt ipos liquores irradiare:iō apparēt mag̃ turbidi a lōgiquo:⁊ h̄ ē causa istoꝝ ⁊ nō alia:lꝫ alij nō ītelligāt seipsos in redditiōe hui⁹cause.

Dubium ¶Sꝫ statim ista cā quā tu ponis de alijs liquorib⁹ nō valet festucā saltē in syrupo acetoso:qa sic̄ appet ꝑ.H.1.el̄oꝝ.⁊ p̄ de cōpl̄onib⁹. ca.vltio.cōmixtio facta a nā est maior q̄ꝫ cōmixtio facta ab arte: ſꝫ ꝑmixtio vrine est facta a nā syrupi acetosi ab arte:ꝫ vrina erit mag̃ vnita in ꝑtib⁹ q̄ꝫ syrupus ace.⁊ ꝑ ꝯñs syrup⁹ ace.dꝫ videri ꝺ ꝓpīquo mag̃ turbidus ⁊ mixtus q̄ꝫ vrīa:cui⁹ oppo^m dicit Auicen. ¶Ad hoc dōm 2ʳ ꝙ vrina est mixtio īperfecta:lꝫ sit a nā:eo ꝙ nō curat nā in superfluitatib⁹ facere mixtionē:ſꝫ si syrup⁹est bñ compositꝰ ⁊ bona decoctione decoct⁹ ꝑꝑ decoctionē pōt apparere nature virt⁹ vel ꝓpe verā vnitatē:⁊ de tali syrupo hic ītelligit Auic. si aūt eēt īperfecte vel supflue coct⁹ ⁊ malo mō mixt⁹:sine dubio veꝝ argueres ⁊ sine dubio ex ꝓpīquo apperet maioris turbulētie valde q̄ꝫ vrina ēt ex lōgīquo:q̄re nō valet.¶Hydromellis.)Notādū ꝙ cā q̄re sedimē vrine hoīs descēdit in medio ē:qa tale sedimē est digestū a calore nāli:mō ꝑtes ei⁹ sūt coadunate ⁊ vnite:ꝑꝑ qđ moueť ⁊ directe v̄sus mediū ſm motū caloris nālis:separať autē facilius ab vrina:⁊ moueť qa est partium magis subtilium.

¶De significationibus egestionis. Cap.13ᵐ.

Egestio plerūq̄ꝫ declarať ex sui q̄ꝫtitate qđ est vt ꝯsidereť si ē mior eo qđ comediť aut maior aut eq̄lis.Et notū qdē est ꝙ ipsi⁹augmētū est ꝑꝑ humoꝝ multitudinē ⁊ paucitas ꝑꝑ ipsoꝝ paucitateꝫ:aut q2 ex ipsa in intestino monoculo ⁊ in colon ⁊ in fascijs multū fuit retentū qđ est signum colicā precedens:aut ꝓpter expulsiue debilitatem.

¶Postq̄ꝫ Aui.determinauit de signis sumptis a pulsu ⁊ vrina:hic deter.de signis sumptis ab egestiōe:qa egestio est de signis cōibus sup dispōnes toti⁹ corꝑis.Et p̄ deter.de signis sumptis ab egōne. Scđo excusat se a lōgiori determinatione aliaꝝ significationū remittēdo nos ad aliū locū.ibi(Est aūt cuꝫ plerīq̄ꝫ ⁊c̄.)Pria in duas. Primo docet sigñare per egestionē illaudabilē q̄ꝫtū ad maiorē sui partē.Scđo ꝑ laudabilē ōndendo que ipsa fit.ibi(Que v̄o ex egestione.)Pria in sex sic̄ sex sunt ea q̄ docet sigr̄e per egestionē.Et p̄ ponit sigñationē sumptā ex ꝑte q̄ꝫtitatis.Scđo ex sb̄a.ibi(Et cog̃sciť ēt.)Tertio ex colore.ibi(Et est ēt cuꝫ colore.)Quarto ex for^a. ibi(Egestio quoq̄ꝫ plerīq̄ꝫ.)Quīto ex ꝑpe exit⁹.ibi(Et est cū ex hora.)Sexto docet sigr̄e ꝑ quedam annexa.ibi(Humiditas ⁊ soni.) ¶Jux̄ primā ꝑtē notādū ꝙ q̄ꝫtitas que cōsiderať in egestiōe maior vel minor vel eq̄lis dꝫ attēdi ſm ꝓportionē ei⁹ qđ comeditur: ita ꝙ q̄ꝫtitas minor dꝫ illa q̄ est minor q̄ꝫ supfluitas cibi que dꝫ secedere in egestiōe:⁊ maior dꝫ illa qñ egestio est plus q̄ꝫ supfluitas que dꝫ descēdere in egestionē:⁊ eq̄lis dꝫ illa q̄ est ei ꝓportionalis. ⁊ nō dꝫ intelligi ꝙ sit equalis cibo:qa nō tot⁹ cib⁹ cōuertiť in egestionem:ſꝫ ꝑs grossa ⁊ feculēta.ꝑꝑ qđ notādū ꝙ cibarioꝝ q̄dā sūt superfluica valde:ita ꝙ plīm eoꝝ est supfluitas:⁊ in istis dꝫ expectari maior supfluitas q̄ꝫ in istis.⁊ quedaꝫ sunt mediocriter se habentia:⁊ ideo oportet egestionem considerare ſm quantitateꝫ superfluitatis cibarioꝝ que nata est in egestionē descēdere.¶Subdit vlterius ꝙ eius augmentū est ꝓpter multitudinē humorum.

Dubiū ¶Sꝫ tu dices ꝯ.qa egestio est supfluitas cibi ⁊ p̄me digōnis humores sūt supfluitates 2ᵉ:q̄re ⁊c̄.¶Vlteri⁹notādū ꝙ ꝑ humores ītelligo humores ꝓprie dictos ⁊ humiditatē chilosaꝫ:⁊ ēt egestio hic accipiť nō solū pro superfluitate cibi sed ēt ꝓ quacūq̄ꝫ superfluitate exeunte cum superfluitate cibi.¶Et ex hoc cessant argumēta q̄ possent fieri.p̄mo:qa cum egestio sit ex cibis ⁊ nō ex humoribus: tunc in stomacho generarenť humores:q̄re ⁊c̄.Jtē qa egestio hꝫ significare sup stōchū ⁊ intestina sicut vrina sup epar ⁊ venas:dicendū ꝙ veꝝ est īmediate sed mediate sup mēbra alia.¶Dic̄ vlterius in fascijs.i.in ītestinis gracilib⁹que exiccanť qñ ibi multū retineť:⁊ hec est recta expositio.Vel dōm ꝙ in ītestino colon q habet multas reuolutiones a sinistro in dextrū ⁊ ecōuerso:⁊ deorsuꝫ ⁊ sursuꝫ ad modū fascie:⁊ iō dꝫ exponi aut ꝓ sed:ita ꝙ accipiatur expō in fascijs.i.per totū intestinū colon qđ ē factū sic̄ fascia.

¶Et cognosciť ēt ex essentia sui qm̄ qđ ex ea humiduꝫ est:aut sigñat oppil̄ones:aut digestiue malitiā:⁊ plerūq̄ꝫ sigñat meseraice debilitatē q̄ humorē nō suggit. Et qñqꝫ est ꝑꝑ capit̄ reumatismū aut ꝑꝑ comestionē rei q̄ egestionē humectauit.Qđ āt in humido viscosuꝫ est plerūqꝫ sigñat liquefactionē:⁊ h̄ est cū fetore ⁊ plerūqꝫ significat maloꝝ humoꝝ ⁊ viscosoruꝫ multitudinē:⁊ h̄ nō cū multa existit lenitate.Et plerūqꝫ significat nutriētia viscosa q̄ comesta fuerūt ⁊ nō pauca cum calore forti in cōpl̄one ⁊ nō fuit iter ea digestio bona. Sꝫ qđ ex ea ē spumosuꝫ fortitudis caloris sigñat ebullitionē aut multaꝝ vētositatū ꝑmixtionē.Qđ autē ex egestione est siccum:aut laboreꝫ significat ⁊ resolutionem:aut multam vrine prouocationem:aut igneuꝫ colorem:aut nutrimentorum siccitatem:aut multam moram in intestinis:sicut in suo dicemus capitulo.

¶Hic docet significare per egestionē ex ꝑte sb̄e.Et primo ex parte egestionis simplicis.Secūdo cōposite.ibi(Cūq̄ꝫ humiditas sicca.)Prima in quatuor sicut per q̄tuor significationes docet significare ex ꝑte sb̄e simplicis.Et p̄mo per liquidā.Secundo ꝑ viscosam.ibi(Qđ aūt in humido.)Tertio per spumosam.ibi(Ex ea est spumosa.)Quarto per durā.ibi(Qđ aūt ex egestiōe.)¶Jux̄ p̄mā partē notandū ꝙ lꝫ Aui.p̄ ponat plures cās egestiōis liquidas:tñ possunt reduci gñal̄r ad duas:qa liqda substātia fit in egestiōe:aut qa humiditas diffundiť a stomacho ad ītestina:aut qa humiditas retenta in stomacho ⁊ intestinis nō penetrat ad epar sed tēdit in egestioneꝫ.mō oppilationes meseraicarum ⁊ malitia stōchi ⁊ debilitas attractiue meseraicaꝝ reducuntur ad scđam cām:sed alia duo.s.reumatismus descendens a capite pōt esse cā humide egestionis vtroq̄ꝫ mō.oppilationes v̄o sunt causa humide egestiōis: qa ꝓhibent chilositatē transire de stomacho ad epar:⁊ ideo expellitur ad ītestina malitia digestiue:etiā qa humor nō est digest⁹ cuꝫ non sit aptus nutrire nō attrahiť a mēbris:sed expelliť ad intestina ⁊ debilitas meseraicarum nō attrahendo chilū.Jtē reumatismus descendens a capite ad stomachū dupl̄r adiuuat ad humiditatē egestionis:tū qa impedit digestionem eo ꝙ ꝓpter suā lubricitatem facit descēdere cibū de stomacho anteq̄ꝫ sit digest⁹:tuꝫ ēt qa est sb̄e humorose:mō cū sb̄a nālis egestionis debeat eē mediocris īter duruꝫ ⁊ liquidū talis liqditas ad duas causas reduciť.

¶Cūqꝫ humiditas sicco qđ est duruꝫ admisceť sigñat ꝙ eius siccitas est ꝑꝑea ꝙ multuꝫ fuit retēta in humiditatibus ipsam exire ꝓhibentibus:⁊ ꝓpter priuatōeꝫ fellis pungentis ⁊ festinantis:sed cū ibi non est longa retentio:neqꝫ humiditatis in intestinis adsunt significationes:causa in ipsa est superfluitatis saniose ⁊ pungētis effusio que ab epate fluxit in eo qđ est corā ipso: ⁊ euacuatione non quieuit donec cōmisceretur.

¶Hic docet significare per signa egestionis sumpta a rōne sb̄e cōposite.¶Juxta qđ notādū ꝙ duplex pōt fieri cōmixtio humidi cū sicco.

ſicco. Uno mō vere ⁊ hoc modo quādo humidum vehemēter cuꝫ ſicco permiſcet̄: ita ꝙ totum redditur vnius ſubſtantie: ⁊ talis ꝑmixtio redditur in egeſtione nāli: ⁊ talis eſt laudabilis. Alia eſt ꝑmixtio nō vera ⁊ talis eſt duplex: quedā eſt que nō ē quaſi mixtio: ſed eſt quaſi quedā circūpoſitio ſicut aliqđ liqdum circūponit̄ duro: ⁊ vt ſi cera liquefacta circūponeret̄ alicui lapidi: ⁊ talis ꝑmixtio humidi cū ſicco cōtingit qñ ſtercus retinet̄ inuolutū in humiditatibus mucoſis: qđ qdē ꝓꝑ ipſas ⁊ ēt ꝓꝑ defectū chol'e pungentis ꝓhibet̄ exire ⁊ retinet̄ ⁊ exiccatur: ⁊ tūc quādo ꝯtingit poſtea ꝙ egredit̄: egredit̄ inuolutū ⁊ permixtuꝫ iſtis humiditatib⁹ viſcoſis quaſi ei circūponat̄. Alia eſt ꝑmixtio in qua ſm̄ quedā modum durū cōmiſcet̄ cū humido ſic ꝙ quedā ſeparatio cadit inter ꝑtes ipſoꝝ: non tamē humidum ſicco vehementer miſcet̄ ⁊ talis ꝑmixtio accidit qñ ab epate fluit humiditas pungens ⁊ cōmiſcet̄ cum ſtercore: ⁊ ideo talis ꝑmixtio differt a prima: qa hic eſt facta maior ꝑmixtio ꝙ̄ in ꝑma: ⁊ etiā qa in iſta eſt cū pūctiōe: ⁊ ſterc⁹ etiaꝫ nō multū eſt retētum in inteſtinis: in illa v̊o ſunt cōtraria iſtoꝝ.

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ tūc dubitat̄. qs ē loc⁹ vbi ſterc⁹ recipit talē moduꝫ ſbē ⁊ an ſit idē loc⁹ vtriuſqꝫ cōmixtōis. Ad h̄ dōm ꝙ loc⁹ vbi recipit̄ talis modus ſbe vtrobiqꝫ eſt idē: qa in vtroqꝫ mō egōnis id qđ cū egōne generat̄ nō vehemēter ipſi ꝑmixtū egredit̄: ⁊ iō opꝫ ꝙ talis locus ſit loc⁹ ꝑparat⁹ exitui: qa ille modus ſbe q dat̄ egōni ꝑ cōmixtionem humidi cū ſicco in locis ſupiorib⁹ eſt loc⁹ in quo humiduꝫ ē vehemēter ꝑmixtū: ⁊ iō qñ nō ꝑmiſcet̄: tūc loc⁹ iſte eſt īferior: ꝓꝑ qđ talis modus ſbe dat̄ in inteſtinis groſſis: que inferiora vocantur.

colori ¶ **Et eſt ēt cū colore ſui dignoſcit̄ egeſtio. Eius v̊o color nālis igneus eſt leuis exiſtēs igneitatis q ſi augmētatur fellis ſignificat multitudineꝫ: ⁊ ſi minuitur ſigñat cruditatem ⁊ maturationis priuationem.**

¶ Hic docet ſignificare ꝑ egeſtionē ratione coloris: ⁊ quinqꝫ facit. Primo ponit ſignificationē ſumptaꝫ a colore igneo. Secundo ab albo. ibi (Et ſi albus fiat.) Tertio repetit quiddaꝫ de colore igneo. ibi (Preterea ſcito ꝙ egeſtio.) Quarto de nigro. ibi (Et nigra quidem.) Quinto de viridi. ibi (Uiridis autem.)

Dubiū 3^m ¶ Iuxta qđ notādū ſup illo v̊bo (igne⁹) ꝙ ex h̄ pōt hr̄i ſol'o cuiuſdā dubōnis. vt ſi querat̄: vtrū egeſtio vel vrina nāliter tēdit ad maiorē tincturā. Ad qđ dōm ꝙ nālis color egeſtionis mag̃ hꝫ de tictura ꝙ̄ color nālis vrine: ⁊ hoc decl'at̄ ꝑ̊ aucto. Auic. qa ſuperi⁹ dixit ꝙ color nālis vrine dꝫ eē ſubtilis tincture trahēs ad citrinum: hic v̊o dicit ꝙ color egōnis dꝫ eē igneus lꝫ leuis igneitat̄: mō maioreꝫ tincturā hꝫ color igne⁹ ꝙ̄ citrinus: q̈re ⁊c̄. Itē h̄ appet rōne: qa taꝫ egeſtio ꝙ̄ vrina colorat̄ ex admixtiōe alicui⁹ humoꝝ tingētis ipaꝫ ⁊ maxime chol'e: ⁊ iō h̄ pōt decl'ari. ꝑ̊ ex ꝑte ei⁹ qđ ei admiſcet̄. 2° ex ꝑte ei⁹ qđ recipit mixtionē. 3° ex ꝑte modi mixtiōis. Ex ꝑte qdē eius qđ miſcet̄: nā chol'a que deriuat̄ ad dādū tincturā egeſtiōi eſt chol'a que venit ex chiſti fellis: talis aūt eſt mag̃ pura ꝙ̄ alia: vt pꝫ cap̊ de humorib⁹. chol'a aūt que deriuat̄ ad vrinā ē min⁹ pura ⁊ mag̃ ꝑmixta alijs humorib⁹ cū chol'a ſit in epate: ꝙ̄to āt cholera eſt magis pura tāto mag̃ tingit̄: q̈re ⁊c̄. Scđo hoc appꝫ rōne eius cui⁹ recipit mixtionē ⁊ tincturā: qa tinctura egōnis recipit̄ in re dura ⁊ terreſtris ſbe: ⁊ ideo mag̃ imprimet̄ in ea ꝙ̄ in ſba vrine que eſt liqda ⁊ humida: ⁊ ideo erit egeſtio maioꝝ ticture ꝙ̄ vrina: ⁊ hec eſt vna cā q̈re chol'a vitellina eſt fortiter tincta: qa dato ꝙ ibi ſit multū de flegmate: tñ ibi eſt chol'a īpreſſa valde cuꝫ ſuo colore. Tertio hoc appet ex ꝑte modi ꝑmixtiōis: qa plus refrāgitur chol'a cū ſba vrīe qñ ſibi admiſcet̄ ꝙ̄ cū ſba egōnis: ⁊ per ꝯñs magis diſcedit a ſua nā ⁊ diminuit̄ in tinctura ꝙ̄ in egōne in qua minus refrāgit̄. Qđ aūt mag̃ refrangat̄ qñ ꝑmiſcet̄ cū vrina appꝫ in 5. de iuuamētis mēbroꝝ. ca. 1. ſba egeſtionis dat̄ a ſtōcho per digeſtionē: qa eiuſdē eſt dare ſbam pure ⁊ īpure ſiue ſupfluitatib⁹: cuꝫ ergo egeſtio ſit ſupfluitas chili data a ſtōcho ideo ⁊ egōni: non tñ color: ſed color dat̄ egōni ex deriuatiōe chol'e a chiſti fellis ad iteſtina vt a chol'a ſtimulata expellat feces: ſed ſba ⁊ color dat̄ vrine in epate: ⁊ qa digeſtio ꝓcedit cōmiſcēdo: ideo eſt mag̃ mixta cholera cū ſba vrine ꝙ̄ cū ſba egeſtionis: ⁊ ideo dixit hic ꝙ eius color nālis eſt igneus: tñ cum leui igneitate ⁊ remiſſa reſpectu chol'e. Et ſi dicat̄ ꝙ Hip. 2. ꝓnoſti. tex. cōmē. 17. dicit ꝙ eius color dꝫ eē ſbcitrinus: dōm ꝙ per illud vult dicere ꝙ nō dꝫ eē multum itenſus. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ color igneus pōt augmētari 2^r: vt pꝫ ꝑ̊ de criſi ca. 12. ſ. quantitate. ſ. ꝙ cholera dominet̄ toti corpori. vel quantitate: quia magis aduratur: ⁊ tunc modica eius quantitas mag̃ tingit: ⁊ vtroqꝫ modo poteſt hoc exponi.

Dub^m 4^m ¶ Ulterius dicit ꝙ ſignificat cruditateꝫ. Sed aliqs diceret de qua cruditate ⁊ priuatione digōnis intelligit ipſe vel ſtōchi vel epatis. Ad hoc dōm ꝙ diminutio coloris in egeſtione pōt ſignificare priuationē maturationis ⁊ cruditatē digōnis ſtomachi ⁊ ēt epat̄: nā priuatio tincture in egeſtione pōt cōtingere ex defectu virtut̄ digeſtionis: ſed qñ cib⁹ nō bene digerit̄ in ſtōcho: tūc cū cib⁹ indigeſtus aggrauet ſtomachū nō attrahet̄ ſed expellet̄ ad inteſtina anteqꝫ chol'a demandet̄ ad ipſaꝫ ad tingēdū egeſtioneꝫ: vnde egeſtio reddit̄ diminute tincture: ſil'r etiā pōt contingere ꝓpter debilitatem digeſtiue epatis: qa qñ virtus digeſtiua epatis eſt debilis generat minus de chol'a: ⁊ ēt generat choleraꝫ minoris tincture: vñ mixta cū egōne nō reddit eam ſufficiētis tincture. ¶ Sed tu dices ꝓpter qd diſtinguet̄ qñ ꝓcedet ex diminutōe epatis: ⁊ qñ ex diminutione digeſtionis ſtomachi. Dico ꝙ diſtinguit̄ hoc mō: qꝛ illa q̄ eſt ex ſtōcho cū diminutione caloris hꝫ etiā nocumētū ſbe cū hoc ꝙ eſt liquida: ꝓꝑ qđ nō fuit ꝑfecte ꝯuerſa in chiluꝫ: illa aūt que cōtingit ex defectu epatis ſolū nō hꝫ nocumētū ſbe ſed ſolū coloꝝ: ⁊ hoc dico qñ nocumētū eſt ſolū ex parte alterationis: ſed qñ nocumētū eius eēt in alterādo ⁊ attrahendo: ita ꝙ ſicut deficeret in alterādo ita deficeret in attrahēdo: tūc eēt cum nocumēto ſbe etiā. ſed tūc eēt differētia inter iſtā ⁊ illam que fit ex ſtomacho in hoc: qꝛ quādo eſt ex defectu ſtomachi miſcet̄ maxime cū ipſa ventoſitas: qñ v̊o ex defectu epat̄ nō ita. Itē qñ eſt ex defectu ſtōchi: tūc nō appet in ipſa īpreſſio opōnis ſtōchi: qꝛ nō egredit̄ ſub forma ⁊ ſba quaꝫ chilus dꝫ hr̄e: ſed ſub forma liqda ⁊ aquoſa: ſed qñ eſt ex defectu epatis ⁊ nō ſtōchi: tunc nō eſt in ea hoc peccatum.

¶ **Et ſi alb⁹ fiat qñqꝫ ē ei⁹ albedo ꝓꝑ oppil'onē i cānalib⁹ fellis ⁊ h̄ ſigñat icteritiā. Et ſi cū albedie ē vir⁹ ſaniei hñs odorē magni apatis ſigñat apertionem.**

¶ Sup. color egeſtionis. ꝓꝑ oppilationem ſup. que ꝓhibet tranſitum cholere ad īteſtina mordicāduꝫ: in cānalib⁹ ſup. qui vadunt a felle ad īteſtina. vel melius: qꝛ oppilant cānales qui ſunt īter epar ⁊ fel: ita ꝙ nō pōt tranſire cholera ad fel: nec ꝑ ꝯñs ad īteſtina: ſꝫ miſcet̄ cū ſanguīe. ſup. qꝛ ex quo nō eūatur ꝑ egeſtionē ſignū eſt ꝙ natura mittet ad mēbra ⁊ ipſa defedabit ⁊ cauſabit icteritiam.

¶ **Sanus quoqꝫ q nō exercitat̄ multotiēs egerit virus ⁊ ſaniē que eſt ei purgatio ⁊ eūatio laudabilis: qm̄ ꝓꝑ hoc remouet̄ ab eo laxitas que ei propter priuationeꝫ exercitij acciderat: queadmodum diximus in vrina.**

¶ Sup. qui ꝯſueuit exercitari ꝓꝑ qđ exercitiū expellant̄ ſupfluitates ille ⁊ poſtea acqeſcit. (Multotiens egerit virus ⁊ ſaniē.) Notādū ꝙ hic nō accipit̄ ꝓprie virus ⁊ ſanies ſꝫ large: nā vera ſanies eſt illa q̄ egredit̄ de vlcerib⁹ vel de apate erupto: ſꝫ ē aliqd ſil'e ſaniei: ita ꝙ per h̄ ſigñat humores crudos qui aliquā alteratione receperūt ſil'eꝫ illi que eſt ad ſaniē: tñ diſtinguitur a ſanie per fetorē: qꝛ in ſanie eſt fetor magnus: in iſtis autem humoribus non.

¶ **Preterea ſcito ꝙ egeſtio colorē igneum vehemēter ſupfluū hñs multotiēs in hora finiū egritudinū ſigñat maturationē: ⁊ ēt multotiēs ſigñat diſpōnis malitiā.**

¶ Hic repetit de ſigtiōe coloris ignei. Notāduꝫ ꝙ egeſtio multum ignea pōt 2^r accidere. Aut in ſtatu egritudinis ita ꝙ ipſam ꝑ̄ceſſit egeſtio ſine colore: ⁊ h̄ mō ē bona: qꝛ ſigt̄ criſim bonā ⁊ digōnem ⁊ eūoneꝫ cholerici humoris. Alio mō in ꝑn° ⁊ augmento plus ⁊ adhuc magis in ſtatu: ⁊ hoc eſt magnū ſignum: qꝛ ſignificat calorem nālē adeo excreſcere ꝙ cōſumet bonam humiditatem.

¶ Sꝫ aliqs diceret nō vr̄ ꝙ talis egeſtio ſigñet maturationē: qꝛ digeſtio eſt actio ꝓducēs ad mediū i ſba ⁊ in colore: ſꝫ color igne⁹ nō eſt mediū: iō ⁊c̄. Dōm ꝙ ꝑ h̄ vult ꝙ aliqñ egeſtio ē bona. ſ. qñ eſt ꝑ viā criſis: qꝛ tūc ē ſignū ꝙ tūc expellit̄ multitudo chol'e q̄ dñabat̄ in corpe: ⁊ aliqñ aūt abūdātia ei⁹ in corpe abſolute. ⁊ differunt: qa ꝑ̊ma appet poſt ſigna digōnis ⁊ in fine: ⁊ illa añ ⁊ in principio. Dub^m 5^m

¶ **Et nigra qdē ſignificat taliter qual'r ſunt vrine nigre ſignificatiōes: ſigñant enim aut aduſtionem fortē aut egritudis mel'ie maturationē: aut nutriēs tingens: aut potionē rei que mel'iā eūat: ſed prima eſt mala.**

¶ Hic docet ſignificare per egeſtionem nigram. Primo facit hoc. Secūdo ponit qđdam notabile. ibi (Ad vltimum v̊o.)

Dub^m 6^m ¶ Sꝫ tu dices. ipſe dicit ꝙ egeſtio nigra ſignificat taliter qual'r vrina nigra: hoc non videt̄: qꝛ ſupra dixit ꝙ vrina nigra vel ſignificat vehemens incēdium vel forte frigus cōgelans vel ſuperationē caloris nālis vel criſim per euacuationem cholere nigre: hic autem addit duo mēbra que nō ponit ibi. ſ. nutriens tingēs ⁊ potionē que euacuat cholerā nigrā: ⁊ dimittit duo mēbra dicta in vrina nigra. Dicēdum ꝙ ſimil'r ſignificat vrina nigra ⁊ egeſtio: qꝛ generaliter egeſtio accidit eis vel ꝓpter aduſtionem: vel ꝓpter congelationē: vel ꝓpter expulſionē materie mel'ice per viaꝫ criſis. Et cuꝫ dī: hic

ponit alias causas ꝙ̄ ibi ⁊ ibi ꝙ̄ hic. Dico ꝙ illa diuisio reducit ad istam ⁊ ecōuerso: nā in caplo de vrina loquit de causis intrinsecis tincture: hic vō tangit causas extrinsecas. s. nutriēs nigrum ⁊ potionem: ideo ibi non posuit. Item hic tetigit illas. 4. causas q̄s posuit supra de significatiōe vrine nigre: ita ꝙ duas explicite. s. qñ fit nigra per adustionē ⁊ per eñonez melie. alias aūt duas dedit itelligere per istas: nā per adustionē dedit itelligere suū oppoᵐ. s. cōgelationē: q̄ʒ ad congelationem sequitur extinctio ⁊ supatio caloris inati: ⁊ ideo etiam illam causam subaudiuit: quare ⁊c̄.

¶ Et illa quidē que est ꝓpter puram meliaz non sufficienter cognoscit ex colore sui: imo cognoscēda est ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ bullitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomit⁹: ⁊ ex ipsius ꝓprietatibus est ꝙ in se luminositatem habet.

¶ Hic docet distiguere iter illā que est nigra ex adustione ⁊ ex mūdificatiōe mãe melice. ¶ Notādū ꝙ causa illius ebullitionis in terra potest esse duplex: lʒ alij dicant alr ⁊ male: q̄ʒ nō dant cãʒ de q̄bus non curo: q̄ʒ pura melia que hʒ acredinem ⁊ ponticitatez habet in se quādam adustionem ⁊ omne hñs adustionē facit in terra ebullitionem sicut acetum qđ amisit caliditatez ꝓpriā ⁊ assumpsit caliditatem extraneam ⁊ sic de cōsimilibus: ⁊ modus est iste: q̄ʒ ista hñtia adustionē hñt quasdā ptes subtiles adustas que ibibunt in ptib⁹ terre ⁊ in puluere: ⁊ tūc exhalant qdā vapores calidi ibi generati ⁊ inclusi qui faciunt ebullitionē in terra. Causa huius multo melius reddita fuit supra in prima fen doctri. 4. cap. 1.

¶ Ad vltimū vō humor melicus purus pnecās est fm plurimū qñ egredit. s. est mortis significatio. Chimi vō nigri exitus multotiēs ꝯfert: ⁊ illđ est: qm melie radicalis exitus vltimā corporis adustionē signat ⁊ humiditatū ipsius peremptionē. Viridis aūt egestio caloris inati significat extinctionem ⁊ similiter fusca.

¶ Hic diceret aliq̄s Aui. in his verbis sibi cōtradicit: q̄ʒ primo dicit ꝙ cū humor melicus purus egredit est signum mortis: postea dicit ꝙ exitus nigri chimi est multotiens bonū signū: ergo idez est bonū ⁊ malum signū. postea subdit ꝙ ideo est bona significatio: q̄ʒ significat multā adustionē. mō si hoc referat ad id qđ dixit de humore melico puro nō est verū q̄ʒ significet adustionē sed cōgelationē: sed referat ad id qđ dixit ꝙ exitus nigri chimi multotiens ꝯferre nō potest: q̄ʒ dicit ꝙ significat vltimā adustionem ⁊ peremptionem humiditatum: ergo id erit bonum signum ⁊ malū qđ est impossibile. ¶ Ad hoc dicēdum ꝙ in his verbis vult ostendere ꝙ egestio nigra est significatio bona ⁊ quandoq̄ʒ mortalis: q̄ʒ egestio nigra pōt peruenire a diuersis sicut cholera nigra. nūc autem cholera nigra pōt sumi duplr. Uno modo fm ꝙ est nomen gñis. Alio modo fm ꝙ est nomē speciei. Si primo modo accipiat significat oēm humiditatem habentem colorem nigrū siue per viā adustionis vel congelationis vel admixtionis rei nigre. Si autez accipiat secūdo modo. s. pro noie speciei: tunc significat humorē soluʒ causatū a discrasia adustionis. s. pro cholera adusta: ⁊ de ista dicit Joannitius ꝙ hic humor vere dicit niger: tūc dico ꝙ quādo iste humor ingredit per viam adustionis tunc est significatio mortis: si ꝑ viam expulsionis nature tūc potest esse bonum signum. Et istū duplicem modum tetigit hic Aui. nam illum qui est signū mortis tetigit cum dixit ꝙ ad vltimum humor melicus purus ⁊c̄. scđm tetigit cum dixit. chimi vō nigri: ꝓpter qđ sicut apparet per Hip. ⁊ Gal. z. pnosti. tex. ⁊ cōmē. 38. ꝙ humor purus dicit ille qui significat vehemētē excessum discrasie que vertit omnes humiditates ad melicam naturā: ⁊ ideo omnis exitus purus vitupat ab Hip. nō autē intelligit de puro humore qđ idem est ꝙ nō permixtus sʒ simplex: ⁊ hoc mō exitus humoris puri est bonum signū ⁊ melius q̄ exitus humoris mixti ex plurib⁹ ⁊ diuersis humoribus: imo vt ibi dicit exitus mixtus est mortalis ⁊ peior q̄ si eēt simplex ⁊ magis ꝓsternit naturam: sed ibi ⁊ hic accipit purū qñ aliqd est priuatum qualitate quā debet habere in corpore: q̄ʒ est signum ꝙ aliqd est in corpore qđ vertit omnes humores ad illum humorē: ⁊ ideo dixit hic Aui. ꝙ humor melācholicus purus est necans ⁊ signum mortis: q̄ʒ significat ꝙ omnes humiditates corporis conuertūtur in melācholiam. Et ideo Aui. z. cañ. cap. de solutione ventris diuʒ modorum dicit hunc sermonem. ⁊ quecūq̄ʒ excoriatio melancholica est superueniens fm semitam inceptionis est mortalis: q̄ʒ significat cancrū ⁊ putrefactionē: ⁊ illa que est in fine febris est mortalis valde: q̄uis nō sit adhuc solutio melica ⁊ ꝓprie illa que ebullit super terram ⁊ habet odorē acetosum: ⁊ q̄uis sit fortis adhuc: ⁊ q̄uis sit in sanitate ⁊ habens hanc spēm melācholie nō sanat: cū autē est ei hec ꝓprietas melica quasi expulit naturam ⁊ sperat cū ea sanitas qñq̄ʒ. ¶ Et ex his satis apparet solo ad obiecta: q̄ʒ non est ꝯdictio in verbis predictis cū referat se ad meliam que est nomen spēi ⁊ iste sint diuerse species. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illud dictuʒ refert ad nigredinem primā causataʒ ex adustione: ⁊ ꝙ nō accipit ibi purū ꝓ simplici vt distinguit cōtra mixtū: sed vt est ꝑuatuʒ q̄litate quā dʒ habere naturalr sic ꝙ ad eius nām conuertat oēs humiditates corporis: talis humor purus potest fieri per adustionē vt dicit: ⁊ per congelationem vt arguis: quare non valet.

¶ Egestio quoq̄ʒ plerūq̄ʒ ex sui cognoscitur forma ex absentia iflationis sue aut ex inflatione: quoniaʒ inflata sicut stercus vacce significat ventositatem.

¶ Hic docet significare ex forma egestionis.

¶ Et est cū ex hora sui cognoscit qm cū egestionis exitus festinat ⁊ horaʒ qua egredit solebat antecedere signū est malū: q̄ʒ fellis significat multitudinē ⁊ virtutis retētiue debilitatē: ⁊ si eius tardat exitus digestiue significat debilitatē ⁊ intestinorum frigiditatem.

¶ Hic docet significare ex tempore exitus egestionis.

¶ Et humiditatis ⁊ soni multitudo vētositates significat inflatiuas. Colores quoq̄ʒ extranei ⁊ diuersi mali existunt: ⁊ nos ipsos in libro noiabimus particulari.

¶ Hic docet significare per quedam annexa egestioni.

¶ Que vō ex egestione est melior est iūcta que est similiuʒ partiū ⁊ in qua aquositas siccitati est vehementer admixta: ⁊ cui⁹ spissitudo est sic mellis spissitudo: ⁊ cuius exitus est facilius ⁊ non pungit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ nō est multi fetoris: neq̄ʒ est priuata fetore: ⁊ non hʒ gurgulationem neq̄ʒ rugitum ⁊ non habet spumaʒ. Cuius exitus est in hora in qua solet: ⁊ fm quātitatē q̄ ei qđ comedit est ꝓpiqua in q̄titate sui.

¶ Hic docet significare per egestionē laudabilez. Et primo describit egestionē laudabilē. Scđo ostēdit que est egestio deficiēs parū ab ea. ibi (Et scito ꝙ egestio.) Pria in duas: q̄ʒ p̊ facit hoc. Secūdo remouet dubium. ibi (Et scito ꝙ non omnis.)

¶ Et scito ꝙ non omnis egestiōis equalitas est laudabilis: neq̄ʒ omnis eius leuitas: q̄ʒ quandoq̄ʒ sunt propter vehementem maturationem in omni parte silez: ⁊ quandoq̄ʒ sunt ꝓpter adustionē ⁊ liquefactionez similes: ⁊ tūc qdē sunt ex deteriorib⁹ significationib⁹.

¶ Hic remouet dubium qđ sic oritur: dixit eniʒ ꝙ egestio optima debet esse equalis: ⁊ ideo crederet aliquis ꝙ equalitas esset semper bona in egestione: hic remouet. (Et quādoq̄ʒ sunt.) Ista littera consonat ei que dicitur in secūdo ꝓnosti. cōmē. z1. ꝙ puritas ⁊ equalitas in iuuatiuo semper est bona: in nocitiuis autem semper est pessima.

¶ Et scito ꝙ egestio que est tēperate eēntie que est ad tenuitatē nō est laudabilis nisi cū nō sunt cū ea rugit⁹: neq̄ʒ vētositates: neq̄ʒ in sui exitu paulatim itersecat: ⁊ si non possibile est vt eius exitus sit ꝑꝑ virus molestans qđ est ei admixtū ⁊ nō ꝑmittit vt cōiungatur.

¶ Hic deter. de egestione illaudabili: ⁊ vult dicere ꝙ etiā aliq̄ egestio tenuis est aliquādo laudabilis sʒ: ⁊ si sit per viā crisis: ⁊ tunc oportet ꝙ exeat facile ⁊ subito ⁊ in maxima quantitate ⁊c̄.

¶ Est aūt cū pleriq̄ʒ solliciti fuerint de significationib⁹ que in sudore ⁊ alijs apparēt reb⁹: verūtñ de ipsis loq̄ ꝓprius est in sermone particulari. In sermone quoq̄ʒ particulari similiter reperies expositionis augmentuʒ in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Hic excusat se a sufficienti determinatione istorum ⁊ aliorʒ signorum remittens nos ad libros particulares.

¶ Explicit Fen Secunda Primi Canonis.

¶ Fen Tertia

¶ Fen Tertia: cuius est capl'z vnũ ⁊ doctrine qnque.

¶ De causis sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ necessitatis mortꝭ Capitulum singulare dictionis tertie.

Medicina in prima diuisione in duas diuidit̃ ptes: in ptez theoricã ⁊ partẽ practicã: que tñ oẽs sunt scie speculãdi. Qđ aũt noie theorice ꝓprie designat̃ est illđ qđ in demõstrãdo sñias tm̃ ꝯfert: ita ꝙ in demõstratiõe opõnis nullo mõ auxiliuz p̃bet sicut pars in qua res sciunt̃ cõpl'onũ ⁊ humoruz ⁊ v̾tutũ ⁊ spẽs egritudinũ ⁊ accñtiuz ⁊ cãruz. Et illud cui nomẽ ꝓpriũ practice attribuit̃ est qđ in demõstrãdo opõnis ⁊ regiminis qualitatẽ auxiliabit̃ sic ps que nos iuuat ad demõstrandũ qũo sanitatẽ corporis qđ in illa ⁊ ex illa dispositõe existit custodiamus: ⁊ qũo corpus qđ talẽ hꝫ egritudinẽ medicemur. Et neq̧ existimes ꝙ pars que dr̃ practica sit opatio ⁊ actio: ꝫ est ars que docet nos qũo sit operãdũ ⁊ agẽdum. Et nos qdẽ iaz declarauimus tibi hoc in his que sunt p̃missa. Et postq̃ ia explevimus dictionẽ p̃mã ⁊ scđam in his que sunt ptis medicine q̃ est theorica vl'is: ꝫ nostrũ studiũ nũc reducamus in duab⁹ que remãserũt ad partez ipsius practicam ẜm modum vniuersalem.

¶ In primis duabus Fen determinauit de parte medicine que est theorica. In istis duab' fen sequentibus determinat de pte medicine practica. Et q2 pars practice medicine est duplex: quedaz est conseruatiua ⁊ quedam est curatiua: ideo prius determi. de cõseruatiua: secũdo de curatiua. ibi in p̃ncipio. 4. fen (Dicemus ꝙ res.) P̾ia in duas. Naz p̊ dat intẽtionẽ suã ⁊ cãm eius. Secũdo exeq̄t. ibi in prin° sequentis capituli (Pregnãtiũ aũt.) Totũ ergo istđ capitulũ p̊m est ꝓhemiuz in quo toto soluz intendit ostẽdere intẽtionem suã ⁊ cãm eius. P̾ia in tres ẜm ꝙ tres tãgit itẽtiões. Primo tangit suam intẽtionẽ cõem isti tertie fen ⁊ quarte: verũ p̃ncipal'r intẽdit quo ad quartã: tertiã nihilominus tñ tangit. Secũdo ꝫ tãgit intentionẽ suã ꝓpriam huic tertie fen: ⁊ etiam cãm intẽtionis siue necessitatẽ. ibi (Pars aũt ipsius.) Tertio tãgit intẽtionẽ suaz magis propriam. ibi circa finem (Huius autem custodie.) P̾ia in duas. Nam primo p̃mittit quãdam diuisionem medicine. Secundo circa eã manifestat suã intẽtionem. ibi (Et postq̃.) Iteruz primo proponit intẽtionem suam. Secũdo manifestat membra diuisionis. ibi (Que tamen omnes.) ¶ Tunc sequitur.

¶ Pars autez ipsius practica in duas distribuit̃ ptes: quaruz vna est scientia regendi corpora sana qualiter in sui remaneant sanitate: ⁊ hec quidem custodiẽdi sanitatem sciẽtia vocatur. Et pars eius secũda est in scientia regendi corpus egrum qual'r ad sanitatis redeat dispositionem ⁊ vocatur scientia medicandi.

¶ Hic ponit intẽtionẽ ꝓpriã hui⁹ 3ᵉ fen ⁊ ei⁹ necessitatẽ. P̾io ꝫ tãgit intẽtionẽ suã. Scđo cãm siue necessitatẽ ei⁹. ibi statim (Et dicemus ꝙ.) P̾io p̃mittit quãdã diuisionẽ practice. Scđo circa illaz manifestat suã itẽtionẽ ꝓpriã huic 3ᵉ fen. ibi (Et nos quidem.)

¶ Et nos qdẽ icipiemus ⁊ scribemus in hac dictiõe sermonẽ cõpẽdiosuz de custodiẽda sanitate. Et dicemus ꝓpterea ꝙ gñationis nostroꝝ corpoꝝ p̃cipium res due fuerint: quarũ vna est sp̾ma viri: cui⁹ eẽntie certi⁹ est ꝙ locuz tenet factoris. ⁊ altera est sperma mulieris ⁊ sanguis mẽstruus: cui⁹ rei certi⁹ est ꝙ locũ tenet materiei: ⁊ he due sube in hoc cõicant ꝙ vnaqueq̧ earuz est fluida ⁊ humida: lꝫ post diuersificẽt̃. Et aqueitas ⁊ terreitas in sanguie ⁊ spermate mulieris plus abũdãt: ⁊ aereitas ⁊ igneitas in spermate virili superãt. Oportuit autẽ vt coagulationis horum bonoꝝ principium eẽt coagulatio humida lꝫ terreitas ⁊ igneitas sint iuncte in eo qđ ex eis fluit ⁊ terreitas cũ eo qđ in ea existit ex duritie ⁊ igneitas cũ eo qđ est in ea ex virtute maturãdi iuuerint se ⁊ coagulatũ durũ fecerint ⁊ coagulationem quãdam ei attribuerint ⁊ duritiẽ: verũtamẽ ħ ad terminũ coagulationis duoꝝ corporũ non ꝑuenit sicut lapides ⁊ vitruz: ita ꝙ ex eis nihil resoluatur: aut resoluatur qđ non sensu percipitur: tũc nãq̧ secura essent a nocumentis que ꝓpter assiduam accidunt resolutionẽ ⁊ longissimam sed res non est ita. Quapꝑ corpora nostra duabus nocumentoꝝ spẽbus sunt exposita: quarum vnaqueq̧ causam habꝫ intrinsecam ⁊ cãm extrinsecam. Et vna quidẽ nocumẽti species est humiditatis resolutio ex qua creati fuimus: ⁊ hec quidẽ ordinate veniet. Et secũda est humoris putrefactio ⁊ ei⁹ corruptio ⁊ ipsius alteratio vnde fomẽto vite conueniens non est. Et hic qdem a primo mõ est alius: lꝫ sua ipsius malitia ad siccitatẽ adducat ꝓpterea ꝙ corporis humiditatez prius exiccari facit: ⁊ ex eo qđ nostris conueniens est corporibus corrũpit: deide ad vltimũ a putrefactiõe resoluitur: qm̃ putrefactio in p̃mis corrumpit humiditatẽ postea ipsam resoluit ⁊ rem siccam dimittit cineritiaz. Hec igitur duo nocumẽta ab alijs nocumẽtis sunt aliena que ꝓpter alias accidũt causas sicut frigiditas ꝯgelatiua ⁊ venena ⁊ spẽs solutiõis cõtinuitatis pernitiosa ⁊ relique egritudies. Sed due p̃dicte spẽs huic nostre inuestigationi sunt ꝓpinquiores ⁊ digniores: q2 eaꝝ mutatio est in dispositiõe sanitatꝭ. Et vnaqueq̧ ipsaꝝ aduenit ex causis extrĩsecis ⁊ causis intrĩsecis. ⁊ extrinsece quidẽ cause sunt sicut aer dissoluens ⁊ putrefaciens: ⁊ intrinsece quidem cause sunt sicut calor innatus qui in nobis existit nostras resoluens humiditates: ⁊ calores extranei in nobis a nostris nutrientibus generati ⁊ reliquas nostras putrefacientia humiditates.

¶ Hic ponit necessitatẽ intẽtiõis sue ꝓprie huic 3ᵉ fen. P̾io p̃mittit nocumẽta qb⁹ subycit̃ corp⁹ humanuz. Scđo pp illa oñdit necessitatẽ artis ꝯseruatiue: sicut eni habetis in. 3. thegni. ⁊ in p̊ regi. sani. necessitas ꝯseruatiue artis fuit ex ħ ꝙ corpus nãliter labit̃ ⁊ ledit̃ ⁊ nocet̃. ibi (Et ars qdẽ.) Nocumẽta aũt que ipse ostẽdit sũt tria. s. cõtinua resol'o humiditatis nãlis ⁊ cõsumptio. Scđm est generatio sup̾fluitatũ ⁊ eaꝝ retentio. Tertiũ est velox senect⁹. Propter ħ eni maxie est necia ars ꝯseruatiua: duo ꝫ facit. Primo tangit duo prima nocumẽta. Scđo ostẽdit nocumẽtũ tertiũ. ibi (Oẽs v̊o cause.) Itẽ primo premittit quasdã radices per quas ingrit illa nocumẽta. Scđo illa nocumẽta cõcludit. ibi (Quapꝑ corpora.) Tertio illa conclusa declarat. ibi (Et vna qdẽ.) Et hec in duas. Nã primo declarat spẽs illoꝝ nocumentorum. Secũdo decl'at causas ipsoꝝ. ibi (Et vnaqueq̧ ipsarum.) Tunc sequit̃ illa pars.

¶ Oẽs v̊o cause iste se adinuicẽ iuuãt in exiccãdo nos. Verũtñ ꝑfectio ⁊ itegritas nr̃a ⁊ potẽtia ꝑficiẽdi operationẽ nõ est nisi pp multã siccitatez que nobis accidit: deide siccitas icessanter ꝓcedit donec nos ꝑimat: hec igit̃ siccitas que nobis accidit res est nobis necia. Nos siqdẽ a p̾cipio rei in vltima ꝯsistimus humiditate: vñ ꝓculdubio opꝫ vt calor eã superet: qm̃ si nõ in ipsa suffocaret̃: ꝓcedit igit̃ ꝓculdubio in ipsaz assidue agẽdo ⁊ ipsaz semꝑ exiccãdo icedit. Qđ tñ ex ei⁹ exiccatione appet in p̾cipio eq̃litati attinet: deide cũ nr̃a corpora ad tẽperate siccitatis ꝑueniũt terminũ calore exñte vt erat nõ est siccitas ẜm sue siccitatis p̃me q̃titatem

tatē:imo fortior qm̄ mã est minor:ꝛ ꝓpter hoc est ma-
gis recipiēs. Inde ꝓculdubio seqtur vt siccitas supra
siccitatē tēperatã augmentetur ꝛ nō cessabit ꝓculdu-
bio quin assidue augmentū sumat donec humiditates
cōsumat. Calor igit̄ inatus est cã extiguendi seipm̄ ac-
cidental'r: ꝑpea ꝙ fit causa suiipsius mãm ꝯsumēdi si-
cut lãpadis flãma que extiguit̄ ꝓpterea ꝙ suã consu-
mit mãm. Et quãto plus siccitas ẜm augmētū ꝓcedit:
calor inatus ẜm diminutionē icedit: ergo accidit defe
ctus nūq̄ꝫ cessans vsqꝫ ad vltimuꝫ qui est defectus re-
staurãdi humiditatē loco eius qđ resolutuꝫ fuit: defe-
ctus igit̄ semꝑ auget̄. Siccitas ergo duob⁹ augmētat̄
modis. Unus eoꝝ est ꝑꝑ diminutioneꝫ potētie recipi-
endi mãm. Et alter minoratio humiditatis in se ꝑꝑ ca
liditatis resol'onē. Augmētat̄ igit̄ caloris debilitas ꝓ-
pterea ꝙ siccitas in mēbroꝝ substãtia dñat̄: ꝛ ꝑꝑ nã-
lis humiditatis diminutionē que est sicut mã ꝛ sic̄ oleū
flãme lampadis. Flãma nãqꝫ duas habꝫ humiditates
aquã ꝛ oleum: vna quarū cōsistit ꝛ altera extiguit̄. Si-
militer calor inatus humiditate consistit nãli ꝛ ab au-
gmento extranee extiguit̄ que ꝓuenit ex debilitate di-
gerēdi: ꝛ est sicut aquea humiditas flãme. Et cū sicci-
tas ad cōplemētuꝫ accedit calor inat⁹ extiguit̄ ꝛ mors
subseqtur naturalis. Corpus autē non permanet tem-
pore quo ꝑdurat: nisi ꝓpterea ꝙ ipsius inata humidi-
tas ꝑ̄ma resolutioni resistit caloris mundani ꝛ caloris
sui corporis ꝛ nã sui ꝛ ei⁹ qđ ex motib⁹ accidit suis hac
tam longa resistitione: qm̄ ip̄e sunt ea in eēntia sua de-
biliores: imo ipsuꝫ stare nō facit nisi illud qđ restaurat
illud qđ ex ea resoluit̄ ꝛ est nutriens. Amplius nos iaꝫ
declarauimus ꝙ virtus nō oꝑat̄ ꝛ vtit̄ eo nisi vsqꝫ ad
terminuꝫ. Et ars qdem sanitatem custodiendi non est
ars que a morte securos nos faciat: neqꝫ corp⁹ ab ex-
trīsecis nocumentis muniat: neqꝫ vnūqđqꝫ corpus ad
vltimã vite lōgitudinē perducat que est ẜm hoieꝫ ab-
solute: sed de duab⁹ reb⁹ securitatem prebet: putrefa-
ctionis penitus ꝓhibitione ꝛ defensione humiditatis:
ne cito resoluat̄: ꝛ in ipsius qdem fortitudine ꝯsistit vt
ip̄m vsqꝫ ad debitum tēpus ẜm suam primã cōpl'oneꝫ
permanere faciat. Et hoc qdem erit ꝓpter regimē re-
ctuꝫ restaurationis que fit in corpore loco eius qđ re-
soluit̄ ẜꝫ q̄ꝫtitatē possibilē: ꝛ ꝑꝑ regimē ꝓhibēs dñium
causarū siccitatē accelerare faciētiū exceptꝭ causis q̄ fa
ciūt siccitatē debere eē: ꝛ ꝑ regimē custodiēs a gñatōe
putrefactiōis ꝑꝑ tutelã corꝑis ꝛ custodiã a potestate
caloris ex̄nei extrīseci aut itrinseci: quoniã omnia cor-
pora non sunt equalia in fortitudine humiditatis radi
calis ꝛ caloris inati: imo corpora in his existunt diuer
sa. Unūquodqꝫ ꝑ̄terea corpus terminum hꝫ in quo re
sistat siccitati necessarie complexione sua ꝛ calore suo
inato ꝛ quãtitate sue inate humiditatis a quo non re-
mouetur: est tamē cum ante adueniunt cause in siccita
tem adiuuantes: aut alio modo pernecantes. Et mul-
ti qdeꝫ hominum dicunt ꝙ isti sunt termini naturales
ꝛ termini accidentales sunt aliȷ̄. Et quasi custodiendi
sanitateꝫ ars existit illa in qua corpus humanū ad na-
turalē perducat terminuꝫ si ꝯuenientia ꝯseruat. Hui⁹
aũt custodie administrationi due attribute sunt virtu-
tes qb⁹ deseruit medic⁹. Una eaꝝ ē nãlis ꝛ vocat̄ nu-
tritiua q̄ restaurat illđ qđ ex corꝑe resoluit̄ cuius suba
terreitati aqueitati attinet. Et altera ē aialis ꝛ ipsa est
virt⁹ pulsatiua q̄ restaurat qđ ex corꝑe resoluit̄: cuius
suba est aerea ꝛ ignea. Et ꝑpea ꝙ nutriēs nō fuit sil'e
nutrito nisi in potētia: iō creata fuit virt⁹ imutatiua q̄-
tenus nutriētia mutet i sil'itudinē nutritoꝝ i effectu: et
vt ꝓ certo sit nutriēs i effectu. Et ad h̄ creata fuerunt
istr̄a ꝛ cãnales q̄ sūt ad attrahēdū ꝛ expellēdū ꝛ retinē
dū ꝛ digerēdū. Dicem⁹ ḡ ꝙ hn̄t rei in arte custodiēdi
sanitatē ꝯsistūt i eq̄litate eaꝝ ꝑ̄dcitaꝝ comitãtiū. Ille
tn̄ in quarū eq̄litate maior nec̄ia ē sollicitudo sūt septē
res. Eq̄litas cōpl'onis ꝛ electio eoꝝ q̄ comedunt̄ ꝛ bi-
bunt̄: ꝛ purgatio suꝑfluitatū: ꝛ custodia cōpōnis ꝛ re-
ctificatio ei⁹ qđ per nares attrahit̄: ꝛ custodia tãgenꝭ
ꝛ moderamē motionum corporearum ꝛ aialium inter
que etiã somnus ꝛ vigilie quodãmō numerant̄. Et tu
qdem iam sciuisti in his que sunt ꝑ̄missa: ꝙ neqꝫ eq̄li-
tas vnū hꝫ terminū: neqꝫ sanitas in aliq̄ ex cōpl'onib⁹
in hoc ingreditur ꝙ fit aliqua sanitas aut aliq̄ eq̄litas
in aliquo tēpore: h̄ est id qđ inter duas res existit.

¶ Hic ostēdit spēm nocumētoꝝ que est senect⁹: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ēt mors q̄
ad eã sequit̄: ꝛ hoc facit ꝑ totū vsqꝫ ad illū locū (Et ars.) Primo ḡ
ostēdit necessitatē senectutis. Scđo necessitatē mortꝭ que ad ipaꝫ
sequit̄. ibi (Et cū siccitas.) Prīo ergo oñdit necessitatē senectutis:
ꝛ q̄ senectus est etas frida ꝛ sicca ostēdit necessitatē infrīdatiōis
ꝛ exiccatiōis corꝑis ꝛ ex hoc oñdit̄ senect⁹. Prīo ergo ostēdit ne-
cessitatē infrīdatiōis ꝛ exiccatiōis. Scđo cōcludit q̄dã correlaria.
ibi (Siccitas ḡ.) Prīo ostēdit necessitatē exiccatiōis. Secundo in-
frigidationis. ibi (Calor igit̄.) ¶ Tūc sequit̄ illa pars. (Siccitas ḡ.)
in qua facit qđ dc̄m fuit. ¶ Tūc sequit̄ (Et cū siccitas) in qua ponit
necessitatem mortis. Et p̊ facit hoc. Scđo remouet quãdã dubita
tionē. ibi (Corp⁹ aũt.) ¶ Tūc sequit̄ illa pars (Et ars qdem) in qua
ostēdit necessitatē artis ꝯseruatiue. Et p̊ ꝓponit huius necessita-
tem. Et secūdo eã declarat. ibi statim (Et hoc qdē.) ¶ Tunc sequit̄
illa pars (Hui⁹ aũt custodie) in qua tãgit intētionē suaꝫ ꝓpriã spe-
cificãtē ꝛ particulantē ꝑ̄dictã intētionem ꝓpriã. Et p̊ specificat eã
a parte virtutū qbus cōseruatiua siue medicus deseruit. Secūdo
specificat eã a parte instr̄oꝝ cū quibus deseruit. ibi (Dicemus ḡ.)
Tertio specificat eã a parte corpoꝝ qbus deseruit. ibi (Et tu qdē.)
¶ Circa primã ꝑtē est notãdū qđ notanter dicit. ꝑ̄ma. q̄ ista diui-
sio est cōior qualibet alia posita in medicina: ꝛ q̄ cōia sunt prima:
ideo sic dixit. Uel dic ꝙ dixit ꝑ̄ma q̄ nobis prius occurrit: ꝑ̄us. n.
in libris suis cōiter auctores ponūt istã diuisionē sicut Joãniti⁹ et
aliȷ̄. ¶ Ulterius itellige ꝙ sic̄ supra dictū fuit medicus sicut ꝛ qli-
bet alius artifex hꝫ cognoscere quatuor. s. obiectū circa qđ oꝑat̄:
ꝛ q̄ hoc est maxime mēbrū hꝫ cognoscere mēbra. Itē instr̄m quo
agat. Itē finē quem hꝫ inducere. Itē quartū modū approximandi
quo finē inducat sicut calcifactiua dꝫ cognoscere bonã pellem vt
obiectū: subulã vt instr̄m: finē. s. optimū calceū. Et hic etiam dꝫ co
gnoscere modū approximandi instr̄m vt finem in obiectū iducat:
mō totū tūc qđ est de illis trib⁹ primis. s. de notitia obiecti ꝛ istru-
menti in se ꝛ de notitia finis qualitercūqꝫ notificet̄ totuꝫ est theo
rica: istud aũt qđ est de mō approximandi instrumentū ad obtum
vt finis introducatur est practica. ¶ Itē intellige qđ dicit tm̄ con-
fert. sup. imediate: q̄ theorica hn̄ ēt cōfert ad practicã. ¶ Itē itel-
lige ꝙ practica formal'r nō est operatio: q̄ practica cū sit scientia
est de vniuersali: operatio aũt omnis est circa particularia.

Dubiū pm

¶ Ulterius dicet̄ ꝙ nulla ꝑs sit speculatiua: q̄ speculatiua est in q̄
solū q̄rit̄ scire: sed cū medicina tota ꝑ̄n^r sit ꝑꝑ opus v^z ꝙ nulla ꝑs
sit theorica ꝛ speculatiua. Itē saltē practica nō est speculatiua: nã
per h̊ ipsa distinguit̄ a theorica: q̄ est ipsa de mō approximãdi et
non de speculatione. Rn̄de ꝙ speculatiua dicit̄ dupl'r. Uno mō ab
actu generali speculãdi. i. general'r. Alio mō ab actu speciali specu
landi. i. special'r ꝛ ꝓprie. s. actu illo qui soluꝫ est ꝓpter speculari. ꝑ̊
modo vtraqꝫ est speculatiua: q̄ vtraqꝫ aliquid speculatur: ꝛ sic in-
telligit hic Auic. secundo modo nulla pars est speculatiua ẜm qđ
probat prima ratio. ¶ Ulterius nō intelligatis practica ꝛ theorica
vniuersalis

vniuersalis qꝛ fit de vniuersalibus: ⁊ particularis qꝛ fit de particularibus: qꝛ cũ vtraqꝫ sit scientia vtraqꝫ est de vniuersalibus: nõ enĩ determinatᷓ in tertia fen de sanitate hui⁹.s. Petri vel Joãnis: sed dicitᷓ practica ⁊ theorica vniuersalis: qꝛ est de magis cõibus: postea vo qꝛ descendit ad minus cõmunia dicitᷓ particularis.

Dub^m 2^m

Ulterius dices non videtur ꝙ practica diuidatur solum in duas partes: imo in quatuor: qꝛ ſm Gal.in.3.thegni diuiditur in conseruatiuam vsqꝫ ad locũ illum.ad manifestos vo egros.⁊ in curatiuã vsqꝫ ad locũ illũ.dehinc vo est dicendũ.⁊ in preseruatiuaꝫ vsqꝫ ad resumptiua vo.⁊ in resumptiuã vsqꝫ ad fineꝫ.⁊ sic erunt quatuor partes practice ⁊ sic deficienter hic ponit. Responde ꝙ ille quatuor reponuntur sub istis que hic determi.naꝫ in cõseruatiua reponitur preseruatiua: quia in cõseruatione est preseruatio. Item etiã si bene inspiciatur infra illud qd̃ dicitᷓ etiã determi.de resumptiua.nam ⁊ ipse docet regere senes: ⁊ sic de resumptiua.

Dub^m 3^m

Ulterius dices videtᷓ ꝙ debuisset determinare de curatiua prius q̃ de pseruatiua: qꝛ nihil cõseruatur nisi prius habeatur ⁊ sint facta: nec enim possumus cõseruare domũ nisi prius habeamus eaꝫ ⁊ fecerimus. Responde ꝙ custoditiua debet prius ordinari ⁊ premitti ſm ꝙ declarat Gal.in.3.thegni ⁊ in primo de regi.sani.⁊ declaratio sua est: qꝛ cõseruatiua est prior dignitate ⁊ tẽpore. Et qd̃ tu dicis dico ꝙ verũ est ꝙ oportet prius illud qd̃ debet conseruari esse factũ. Et ꝙ tu dicis ergo debemus prius facere sanitateꝫ: ⁊ postea conseruare eam: ⁊ sic curatiua egritudinũ erit prior cõseruatiua. dico ꝙ illud esset verũ in corpore egro: sed in corpore naturaliter sano qꝛ nos naturaliter primo sanitatem habemus nõ indigemus primo nisi cõseruare illaꝫ: ⁊ ideo absolute: qꝛ sanitas est prior tempore debemus primo eam cõseruare. Item etiam alia causa est: qꝛ ipsa est dignitate prior ⁊c. Ulterius intellige ꝙ primo ipse ostendit qualia sunt principia generationis: ⁊ postea ex illo ostendit quale est ipsum generatum.⁊ primo quale est antequã fiant membra. secũdo ostẽdit quale est postquã facta fuerũt mẽbra: qꝛ non peruenitur ad duritiem lapidis ⁊ vitri. Ulterius intellige ꝙ lꝫ in de generatione fetus habuimus ꝙ sperma viri ⁊ est efficiens ⁊ est materia: non tamen hoc contradicit illi: qꝛ dicit certius: quasi velit per hoc intelligere ꝙ sperma viri principaliter sit efficiens ⁊ aliqua eius pars sit materia.⁊ similiter de spermate mulieris principaliter ipsum est materia: sed etiam aliqua eius pars parua est efficiens.

Dub^m 4^m

Ulterius videtur ꝙ in eis plus abundet aereitas ⁊ aqueitas. nã ipsa ambo sunt humida fluida liquida vt in illo afor.14.pme particule. Qui crescunt.⁊ ita nõ est in eis igneitas ⁊ terrestritas. Itẽ non videtur etiaꝫ ꝙ in sanguine plus abundet terreitas ⁊ aqueitas. primo qꝛ sanguis est calidus ⁊ humidus. Item qꝛ ipse maxime proportionatur aeri ſm ꝙ medici dicunt: ⁊ ita nõ abundat in eis terrestritas: imo potius aereitas: nec etiam aqueitas: qꝛ sanguis est maxime calidus post cor vt supra habuimus: ⁊ cuꝫ omne calidum sit tale per illud quod est calidum primum cum illud sit ignis videtur ꝙ in eis abundet igneitas ⁊ non aqueitas. Respondeo ꝙ in istis principijs generationis comparando ea ad cutim: dico ꝙ omnia sunt aerea quia calida ⁊ humida: sed comparando ea non ad cutim sed inter se dico ꝙ sunt vt Auicen. dicit. Et ratio est: qꝛ sperma viri plus habet virtutem generantem cuꝫ suo triplici spiritu in quibus multum abundat: ⁊ cuꝫ in spiritibus abundet aeritas ⁊ igneitas: ideo etiam in spermate viri abundat aeritas ⁊ igneitas: sed in sanguine menstruo cum ex ipso fiant membra in quibus maxime abũdat terrestritas ⁊ aqueitas: in sanguine etiam abundat terrestritas ⁊ aqueitas. Tunc ad illud quod tu dicis primo: dico ꝙ comparando ista ad cutim bene arguitur: sed comparando ea inter se non.⁊ sic intelligit hic Auicẽ. comparare huiusmodi principia generationis. Quapropter corpora nostra.) Hic nota ꝙ satis bene illa duo nocumenta sequũtur ex dictis. Nam de primo nocumento hoc patet: qꝛ cum dictum sit ꝙ ista principia sint fluida ⁊ liquida vt sic in eis est materia apta resolutioni. Item cum dictum sit ꝙ ibi abundet igneitas: est etiam efficiens resolutionem: quare per illa duo bene sequitur ex dictis ꝙ nostra corpora sint resolutioni exposita. Item etiaꝫ sunt exposita ⁊ apta nocumento: qꝛ cum propter resolutionem de necessitate oporteat fieri restaurationem: ⁊ cum hoc non fiat nisi per cibos ⁊ potus: ⁊ cum quilibet cibus ⁊ potus superfluitates in se habeat: qꝛ ibi sunt superfluitates vt sic est ibi materia putrefactionis: ⁊ cum ibi etiam sit caliditas extranea etiam est ibi efficiens.⁊ istam deductionem facit Gal.⁊ ideo ex dictis concluduntᷓ ambo nocumenta. Ulterius intellige ꝙ resolutio aduenit ordinate: qꝛ a principio vsqꝫ ad finem mortis non cessat fieri resolutio a corporibus nostris ſm ꝙ in primo de regimine sanita. ponit Gal. sed tamen hoc est diuersimode ſm diuersas etates: quia in etate prima fit minor resolutio: in secũda fit maior: ⁊ sic postea augmẽtatᷓ vsqꝫ ad finẽ: ita ꝙ in fine est maxima: ⁊ qꝛ sic fit ordiate ideo dixit aduenit ordinate. Ulterius intellige qd̃ pus dicit humiditatĩ postea dicit humoris: ⁊ hoc signãter: qꝛ in humiditatib⁹ ꝓprie nõ fit putrefactio ſm ꝙ hic accipimus: sed in humorib⁹ sic: ita ꝙ in humiditatib⁹ bene accidit resolutio: nõ aũt putrefactio: ⁊ iõ sic dixit. Itẽ postea intellige qd̃ tertio dicit putrefactio corruptio ⁊ alteratio: ⁊ differunt ista: qꝛ humor põt mutari ſm substantiã: ⁊ vt sic est putrefactio ⁊ corruptio: ⁊ etiã põt mutari ſm suã qualitatẽ naturalẽ: ⁊ vt sic est ibi alteratio. dicitᷓ aũt corruptio prout est ibi in substantia parua mutatio. dicitᷓ putrefactio prout est ibi magna mutatio. vel possumus dicere econtrario si accipiamus putrefactionem prout est via ⁊ dispositio: ⁊ non prout est terminus. Ulterius intellige ⁊ fomentuꝫ vite est maxime propter restaurationem deperditi: illa autem que restaurantur ⁊ deperduntᷓ sunt duplicia. s. membra ⁊ spiritus maxime. modo tũc quãtum ad ambo ille humor nõ est incõueniens regenerationi spirituum.

Dubiũ 5^m

Ulterius dubitabis: qꝛ ipse ponit hic ꝙ putrefactio ⁊ resolutio ꝯueniunt in hoc ꝙ vtraqꝫ perducũt ad siccitatẽ ⁊ incinerationeꝫ: sed differũt: qꝛ resolutio solũ ⁊ imediate ⁊ ꝯtinuo exiccat: sed putrefactio anteqꝫ exiccet prius corrũpit substantiã postea resoluit ⁊ exiccat. Dices nõ videtᷓ ꝙ putrefactio perducat ad siccitatem ⁊ icinerationẽ: qꝛ multos videmus putrefieri: ⁊ ita est ibi putrefactio qui tñ liberantᷓ: ⁊ sic ibi nõ perducũt ad icinerationẽ. Itẽ in illis qui moriuntᷓ ex fe. putrida putrefactio est circa cor: ⁊ videmus eoꝝ cor ꝯtinuatũ esse. Rñ. ꝙ putrefactio perducit ad incinerationem nõ corporis vel totius: sed perducit ad incinerationeꝫ ei⁹ qd̃ putrefit. s. humorꝫ: ⁊ hoc est: qꝛ ipsi humores sunt grossi ſm ꝙ. G. dicit in.2.de dif.fe.cap.vlti. qꝛ si essent humores subtiles putrefactio prius resolueret eos q̃ incineraret.

Dub^m 6^m

Itẽ dubitabis vlterius: qꝛ ipse dicit ꝙ ista duo nocumẽta solum maxime sunt ꝓpria arti ꝓseruatiue: ⁊ postea assignat cãm: qꝛ ipsa fiunt in sanitate. Et dices pmo ꝯtra pmũ nõ videtᷓ ꝙ solũ sint ista duo nocumẽta: qꝛ Auicẽ.in.4.⁊ ẽt Almãsor.in.8.ambo ẽt docent pseruare a venenis. Itẽ ẽt lꝫ pseruãtes maxime doceãt pseruare a feb. putridis remouẽdo putrefactionẽ nihilominus etiã docent pseruare a feb. calidis ⁊ frigidis. i. que fiunt a mã caliditatĩ ⁊ a cã frida: ⁊ ita ẽt alia nocumẽta: ⁊ nõ solũ alia duo pertinent arti ꝓseruatiue. Itẽ ꝯtra scd̃m. s. ꝯtra cãm: qꝛ nõ videtᷓ illa esse bona cã. nã ẽt alia nocumenta vt venenoꝝ ⁊ calidi ⁊ frigidi pñt aduenire corpore existẽte sano. Itẽ ẽt putrefactio aduenit vel neutro vel egro nõ aũt sano. Respõdeo ꝙ de pmo nocumẽto planũ est qũo adueniat sanis: sed de putrefactiõe nõ est sic notũ: sed hoc est ſm ꝙ ẽt Gal. ponit in pmo de regi.naꝫ eo ipso ꝙ est resolutio sequitᷓ ꝙ sit putrefactio: qꝛ cũ ꝓpter resolutionẽ dentᷓ cibi qui etiã superfluitates habẽt que sũt cause ⁊ mã putrefactionis: ⁊ ideo etiã potuit sic ponere de putrefactione ꝙ adueniat sanis: sed rõ ⁊ cã q̃re illa duo necessario magꝭ pertinẽt ꝓseruatiue q̃ alia nocumẽta: causa dico est duplex. Una est necessitas istoꝝ nocumẽtoꝝ ad corp⁹ humanũ: qꝛ q̃tũcũqꝫ homo bene regatᷓ adhuc fit resolutio: ⁊ ꝓpter eã ciboꝝ ⁊ sic supfluitatũ gñatio: ⁊ per ꝯñs putrefactio: sed alijs nocumentis vt veneno frigiditati ⁊ caliditati nõ est necesse semp approximare: ⁊ iõ qꝛ illa sunt magꝭ necessaria: iõ illa potius pertinent ꝓseruatiue q̃ nocumẽta alia. ⁊ istã rõnẽ tangit Auic. in lrã lꝫ incõplete. Alia rõ ⁊ cã est quã tãgit. s. qꝛ in illis duob⁹ cadit maior artificiositas. cauere. n. a frigore ⁊ calore ⁊ venenis qlibet scit: sed nõ qlibet scit ꝓhibere ⁊ remouere putrefactionẽ ⁊ resolutioneꝫ: q̃re ⁊c. Et tũc qd̃ tu dicis pmo de Aui. ⁊ Alman. de venenis: ⁊ similiter ad aliud de febrib⁹ calidis ⁊ frigidis: dico ꝙ ambo ꝙ bene verũ est ꝙ auctores ẽt docẽt pseruare ab illis: nec Auic. hic illud excludit. dicit ꝙ iste sunt digniores: ita ꝙ maxime de istis dꝫ determinari: ⁊ hoc est ꝓpter illas duas cãs quas nũc assignaui. Ad aliõ dico ꝙ putrefactio ipsa ꝓut est via bene põt eẽ in sanis: lꝫ nõ possit esse vt est terminus ⁊ ecõuerso in egris: ⁊ sic de isto. Ulterius iuxta illud vbi ipse ponit cãs resolutionis ⁊ putrefactionis ꝙ q̃dã est cã solũmõ resolutionis sicut est calor inatus: calor enĩ inat⁹ est cã resolutionis nostroꝝ corpoꝝ: sed nõ est cã putrefactionis nisi per accidẽs valde iquãtũ resoluẽdo debilitat: ⁊ postea gñantᷓ superfluitates: imo ipse pseruat a putrefactione ſm ꝙ superius habuistis in de signis cõplexionũ. Quedã aũt sunt cãe que soluꝫ sunt cã putrefactionis cuiusmodi sunt ꝓhibita transpiratio ⁊ oppilatio ⁊ humoꝝ grossities ⁊ viscositas. ista. n. putrefactionẽ faciunt: nõ aũt resolutionẽ: imo potius resolutionẽ ꝓhibẽt. Quedam aũt sunt cãe vtriusqꝫ. s. resolõnis ⁊ putrefactiõis sicut est calor aeris.

Dub^m 7^m

Ulterius dices quare ipse inter causas extrinsecas posuit soluꝫ aerem: non autem alias sex res non naturales. Consueuit ad hoc dici ꝙ non dixit de alijs: quia alie res non naturales sicut cibus ⁊ ira ⁊ somnus ⁊ huiusmodi sunt cause intrinsece ⁊ non extrinsece. aer aũt solus ex cã extrinseca. Sed illud non vꝫ pmo: quia oẽs res

nõ nãles sunt cause primitiue: ⁊ omnis causa ꝓmitiua est extrinseca ſm ꝙ supra habuistis. Itẽ etiaꝫ si illud sit adhuc remanet argumentũ: quare ergo non ponunt etiã illas inter intrinsecas cum sint intrinsece. Et iõ dico alr̃. s. ꝙ Auicẽ. hic dixit de aere solũ exẽplariter: ita ꝙ dedit per aerẽ intelligẽ ẽt alias res nõ nãles: iõ ⁊c. ¶ Ulterius intellige ꝙ tria dicit. s. perfectio integritas ⁊ potẽtia perficiẽdi operationẽ. dicit ꝑfectio q̃tũ ad formã ⁊ ꝑfectionẽ nostri corporis ⁊ cõpositionẽ. dicit ĩtegritas q̃tũ ad ꝑfectionẽ mãe. nã tunc dicimus domũ esse integrã quãdo oẽs suas partes mãles hꝫ. dixit potẽtia q̃tũ ad vtrũqꝫ: qꝛ ad ꝑficiẽdũ operationẽ ꝑfectio in vtrisqꝫ. s. ⁊ in mã ⁊ in forma requirit̃. ¶ Ulterius qꝛ dicit (multã siccitatẽ) nõ intelligatis multã absolute. i. superfluã: qꝛ talis nõ est superflua: ĩmo est moderata: sed intellige multã respectu ꝑcedentis: qꝛ absolute ipsa est moderata: ⁊ hec moderata siccitas est in iuuẽtute ⁊ maxime in sui ꝑncipio. Itẽ ponamus qđ dicit (calore existẽte vt erat) ĩtellige ꝙ remanet vt erat. s. in radice. nõ autẽ remanet vt erat. s. in q̃titate ⁊ q̃litate: ſm ꝙ ẽt superius dicebat̃.

Dubm 8m ¶ Ulterius postea dubitabis vbi sit maior resolutio vel in pueritia vel in senectute. Et videt̃ ꝙ in pueritia auctoritate Gal. ⁊ etiã Hippo. in pª pti. afoꝛ. 13. afoꝛ. ibi Senes facillime. vbi dicunt ꝙ in pueritia maxime fit resolutio ⁊ exiccatio. Item hoc pꝫ rõne: qꝛ in pueritia mẽbra sunt mollia ⁊ humida: ⁊ ita sunt magꝭ apta resolutioni. Respondeo ꝙ resolutio põt dici maior ⁊ minor dupl'r. Uno mõ quãtũ ad quãtitatẽ ⁊ ſm põdus. s. qꝛ in vno in vna die resoluatur vna libra humiditatis: ⁊ in alio resoluant̃ soluꝫ. iiij. ℥. Alio mõ põt intelligi ꝙ fit maior vel minor respectu eius qđ restauratur ⁊ rõne dãni ⁊ nocumenti qđ recipit. sicut isto mõ in simili nos dicimus ꝙ homo pauper ⁊ qui nõ lucrat̃ si expendat sex denarios ꝙ ipse plus expẽdit q̃ diues ⁊ q̃ ille qui lucrat̃ si expendat. 12. nunc aũt planũ est ꝙ pauper nõ expẽdit plus in quãtitate absolute: sed expendit plus q̃ restauret̃ in lucro: ⁊ etiã qꝛ maius damnuꝫ hꝫ q̃ diues. similiter etiã est hoc suo mõ. sic ergo ſm hoc dico ꝙ in pueritia fit maior resolutio absolute quãtũ ad quãtitatẽ ⁊ põdus: sed in senectute est maior quãtũ ad illud qđ restaurat̃ q̃ in pueritia: qꝛ in pueritia satis plus restaurat̃: in senectute aũt valde parum. similiter etiã maius nocumentũ est ex resolutione in senectute q̃ in pueritia: ⁊ ideo in senectute est maior resolutio ⁊ quãtũ ad illđ qđ restaurat̃ ⁊ quãtũ ad nocumentũ: ⁊ sic intelligit̃ hic.

Dubm 9m ¶ Sed dices nõ videt̃ ꝙ siccitas perueniat in eis ad cõplemẽtũ: qꝛ adhuc est in eis humiditas nãlis ꝯtinuãs mẽbra. naꝫ ⁊ adhuc sunt mẽbra ꝯtinuata: ⁊ est etiã adhuc in eis humiditas supernatãs accidentalis ⁊ in mẽbris ⁊ in venis: ⁊ iõ nõ videt̃ ꝓpterea ꝙ sequatur mors: qꝛ siccitas ꝑueniat ad cõplemẽtũ. Respõdeo ꝙ duplex est humiditas nãlis: vna est membra ꝯtinuãs: ⁊ alia est mẽbra viuificans ⁊ nõ ꝯtinuãs. ¶ Ulteriꝰ circa illã partẽ (Et ars qdẽ sanitatẽ) sup illo ṽbo (hoĩem absolute.) ĩtelligo illud absolute ſm. G. in. 3. de alimẽtis ca. 15. de lacte acetoso. vbi dicit ꝙ absolute aliqđ dictũ intelligit̃ tẽperatũ vel de tẽperato. sic ⁊ hic intelligo per hominẽ absolute. i. tẽperatũ. mõ planũ est quilibet nõ põt tãtũ viuẽ quãtũ tẽperatus quãtũcũqꝫ vtat̃ optimo regimine.

Dubm 10m ¶ Sed dices ibi statim nõ videt̃ illud auctoritate Auer. in. 6. coll'ꝫ cap̃. 1. vbi dicit ꝙ nõ est veruꝫ ꝙ siquis vtat̃ regimine Gal. ꝙ propterea longo tẽpore ⁊ vsqꝫ ad finẽ tẽporis ſm suaꝫ cõplexionẽ viuat ⁊ perueniat: ⁊ declarat magis per experiẽtiaꝫ q̃ per rõnẽ: qꝛ dicit ipse si sint duo eq̃lis ⁊ vnius ⁊ eiusdeꝫ cõplexionis ⁊ vtantur eodẽ regimine vnus moriet̃ cito ⁊ alius valde viuet. Respõde vt ipsemet: postea tãgit ꝙ illud dictũ hic esset verũ vt in pluribꝰ. illđ aũt dictũ suũ est vt rarius ꝓpter qđ nõ derogat arti ꝯseruatiue.

Dubm 11m ¶ Et ꝓpterea ꝙ nutriens nõ fuit simile nutrito in potentia.) Hic dubitat̃ qꝛ si nutriens nõ sit simile ipsi nutrito in potentia: tũc nõ assimilabit̃: ⁊ per ꝯñs nõ nutriet. Respõdeo qꝛ si ibi esset nisi sine dubio esset melior l'ra: qꝛ per ipm̃ est simile in potẽtia. Sed si non sit possumꝰ legẽ l'ram vt illud in potentia nõ determinet ly simile: sꝫ ꝺterminet ly nutriẽs vel nutrito vt dicat nutriẽs in potẽtia ⁊c.

Dubm 12m ¶ Et tu qdẽ.) Hic dubitat̃ quõ dicit ꝙ nõ existit in aliquo tẽpore: ergo tunc non potest ꝯseruari. Dico ſm Gal. in primo de regimine sanitatis. ꝙ illud est verũ: qꝛ ipsum corpus cõtinuo permutat̃: sed dicit illud Auicen. vt quasi per hoc velit docere ꝙ diuersimode oportet regere ſm diuersas etates.

Dubm 13m ¶ Sed dices de rubrica superius nõ videt̃ ꝙ ipsa sit conueniẽs: qꝛ cause egritudinũ ⁊ mortis nõ pertinẽt ad ꝯseruationẽ: ĩmo cause egritudinũ pertinent ad curationẽ. Respõdeo ꝙ intelligo illud capitulũ vt dixi. s. ꝙ hic velit docere intentionẽ suã ⁊ cãm intentionis ſm ꝙ Gal. magis ponit: ita ꝙ ponit hic cãs egritudinis ⁊ necessitatis mortis nõ: qꝛ hic intendit determinare de eis: sed qꝛ ex eis ⁊ per ea necessitas artis ꝯseruatiue ostendit̃. Et hic finit̃ lectura istiꝰ ꝑmi capl'i tertie fen. ¶ Et hic deficit expõ. 4. capl'oꝝ ĩmediate sequentiũ: ⁊ hoc ꝓpterea fuit: qꝛ magister nõ legit ea.

¶ Incipiemus igit̃ in primis declarare regimẽ ĩfantis qui in vltima cõplexionis equalitate consistit.

¶ Doctrina prima dictionis tertie que est de nutricatione quatuor cõtinẽs capitula.

¶ De regimine infantis ex quo nascitur vsquequo incedat. Cap̃. pm.

PRegnantiũ aũt regimẽ ⁊ mulierũ que partui sunt vicine in dictionibꝰ scribemꝰ particularibꝰ. Infantꝭ ṽo tẽperate cõplexionis cũ nascit̃ pleriqꝫ sapiẽtiũ dixerũt vmbilicũ in primis ꝺbere incidi sup quatuor digitos ⁊ cum lana ligari mũda: que bene ⁊ subtiliter sit retorta taliter ne doleat: ⁊ oleũ cuꝫ pãno sup ipsum ponẽdum: ⁊ ꝓpter vmbilici incisionẽ ꝑceperunt vt venaruꝫ citrinarũ ⁊ sanguinis draconis ⁊ sarcocolle ⁊ cimini ⁊ vsnee ⁊ myrre partes sumant̃ equales: ⁊ trite vmbilico supponant̃. Et festinandũ est ad corpus ipsius saliẽdũ cum salmora tenuis salis quatenus vmbilicus eius ĩdurescat ⁊ ipsiꝰ cutis dura fiat. Ex salibꝰ ṽo ille melior existit cui admixta sunt sedenegi ⁊ costus ⁊ sumach ⁊ fenugrecũ ⁊ origanũ. Et ipsius quidem nasus nõ saliatur neqꝫ os. Causa ṽo quare nobis necessariũ est corpus eius durum facere est: quoniã ilico cuꝫ nascitur omnia que ipm̃ tangunt ei nociua sunt siue calida siue frigida siue aspera sentiat ea: ⁊ hoc qdẽ est ꝓpter cutis eius subtilitatẽ: ⁊ ꝓpter calorẽ eius: q̃m oẽ qđ ipm̃ tangit sentit durũ ⁊ frigidũ ⁊ asperũ. Et si nobis necessariũ fuerit iterũ salire faciemus: ⁊ hoc qdem augemus cũ multe fuerit sorditiei ⁊ multarũ humiditatũ. Deinde aqua tepida ipsum lauabimus ⁊ eius nares assidue purgabimus digitis: quoꝝ vngues sint incisi ⁊ in eius oculos parum olei ꝓijciemus. Ani preterea orificiũ minuto digito in circuitu eius est mouẽdũ vt aperiat̃: ⁊ obseruanduꝫ est ne ipsum frigus tangat. Cũqꝫ eius ceciderit vmbilicꝰ qđ est post tres aut quatuor dies erit melius vt sup ipm̃ ponat̃ cinis coclearũ aut cinis calcanei vitulini: aut plumbi adusti ⁊ triti cuiuscũqꝫ fuerit cum vino. Cũqꝫ volumus vt fasciet̃ nutrix eius mẽbra suauiter tangere debet: ⁊ qđ dilatãdũ fuerit dilatare ⁊ qđ subtiliãdũ subtiliare: ⁊ oẽ mẽbruꝫ ſm ꝯueniẽtiorẽ figuram figurare: ⁊ hoc totum subtili cõpressione cuꝫ extremitatibus digitoꝝ: qđ qdẽ multis faciẽdum erit vicibus. Et oculi assidue erũt tergẽdi cum re que fit sicut seta. Uesicam quoqꝫ eius premere ꝯuenit vt vrine exitus facilis fiat: deide manus eius extẽdant̃ ⁊ ipsius brachia ad genua ducant̃. Et ipsius caput institia liget̃ ⁊ pileus ei imponat̃ qui sup ipsius caput constringat̃. In domo ꝑterea temperati aeris que nõ sit frigida ad dormiẽdum ponat̃. Opꝫ aũt vt domus vmbre attineat ⁊ tenebrositati aliquãtule que a superãte radio nõ illuminet̃. Cũqꝫ dormierit oportebit vt caput eiꝰ toto reliquo corꝑe sit altius. Et obseruãdũ erit ne cum dormierit aliqđ colli ipsius aut extremoꝝ eius aut dorsi torqueat̃. Ipse quoqꝫ in estate aqua suaui equali balneãdus est. In hyeme ṽo aqua eius ad caliditatem trahat non pungentẽ: hora ṽo ad ipsum lauandũ melior est post eius longum so-

mnsi. Et plerūqꝫ qdē est ꝯueniēs vt ipse bis in die la-
uetꝰ aut ter: ꝛ ordiate ad id qd sit magis tepidū muteꝰ
si tp̄s fuerit estiuū. In hyeme aūt nō sit frigidior aqua
que in caliditate tēperata existit: ipse quoqꝫ non laueꝰ
nisi vsquequo eiꝰ corpꝰ calefiat ꝛ rubere icipiat postea
extrahaꝰ ꝛ eiꝰ aures custodianꝰ ne aq̄ in eis igrediaꝰ.
Et oꝫ qdē vt cū in hora ablutionis accipiꝰ sit ꝭm hūc
modū: accipiaꝰ manus dextra ꝛ sup̄ brachiū sinistruꝫ
sup̄ pectꝰ suū appodieꝰ ꝛ nō sup̄ vētrē. Amplius in ho
ra ablutionis ipsiꝰ studēdū erit vt ipsiꝰ plante ad dor-
sum eiꝰ eleuenꝰ ꝛ eius pedes ad caput eius subtiliter ꝛ
suauiter p̄ducanꝰ: deide mollibꝰ pānis exicceꝰ ꝛ suaui-
ter extergaꝰ. Deide fiat vt in p̄mis sup̄ vētrē sui iaceat
postea supra dorsum: ꝛ p̄ter hoc totū icessanter fricetꝰ
ꝛ premaꝰ ꝛ figureꝰ: deide ad ip̄m cū pāno fasciādū est
redeūdū: postea in ipsius nares oleum dulce p̄ijciaꝰ:
qm̄ eius oculos lauabit ꝛ ipsoꝝ tunicas.

¶ De regimie lactatiōis ꝛ remotiōis a lacte. Cap. 2m.

Qualitas vō lactationis eiꝰ ꝛ ipsiꝰ cibationis
h̄ mō obseruanꝰ. Oībus modis qbꝰ est possi-
bile lac matris īfanti ad suggēdū dandū est:
ip̄m.n. est nutriens qd magis sile existit sube
nutriētiū p̄teritoꝝ qbꝰ alebaꝰ dū in vētre erat. s. men-
struoꝝ matris: qm̄ ip̄a sunt que ꝯuertunꝰ ꝛ fiunt lac ꝛ
ip̄e magis est recipiēs h̄ ꝛ magis est ei ꝯueniēs: ita vt
iā experimēto certificatū sit ꝙ extremū mamille mr̄is
in os īfantꝫ ponē valde ꝯfert ad remouēdū qcqd ei no
cet. Bis aūt aut ter in die suggare mamillas dꝫ ei suf-
ficē: ꝛ in primis nō est multū lactādus. Opꝫ aūt ne sit
eiꝰ mater que ip̄m p̄us lactat donec mr̄is cōplō tēpe-
reꝰ. Et meliꝰ qdē est vt parū mellis eidē tribuaꝰ: dein
de lacteꝰ. Ex lacte quoqꝫ qd puer suggit in mane bis
aut ter mulgēdū est: deide mamilla ei tribuēda ꝛ p̄ci-
pue cū in lacte fuerit macula. Lac aūt malū. s. acutū a
nutrice īfanti nō est dādū dū est ieiuna. Et p̄ter hoc ēt
due res sꝰ faciēde iuuamē ei ꝯferētes ad h̄ vt eiꝰ cōplō
forꝫ fiat: q̄rū vna est lētus motꝰ: ꝛ altera est ꝯsonātia
musice ꝛ vox cātilene: quēadmodū mos est dū īfantes
in locis ponunꝰ in qbꝰ dormire debēt. Ex q̄ꝫtitate eni
recipiēdi h̄ duo scieꝰ q̄ꝫtū sit aptꝰ exercitio ꝛ musice: q̄-
rū vnū est corp̄is alteruꝫ aīe. Qꝫ si aliq̄ res p̄hibitoria
mr̄is lac dari nō p̄miserit siue cā d̄bilitatꝫ ipsiꝰ siue cor
ruptiōis lactꝫ eiꝰ: siue qr est d̄litiosa eligēda erit nutrix
ꝭm ꝯditiōes q̄s dicemꝰ. Quarū q̄dā attēdunꝰ in etate
eiꝰ: ꝛ q̄dā in ipsiꝰ figura: ꝛ alie in eius moribꝰ: ꝛ alie in
formis suaꝝ mamillaꝝ: ꝛ q̄daꝫ in q̄litate lactꝫ ipsius: ꝛ
alie in q̄ꝫtitate tēporis qd est iter eā ꝛ partū ipsiꝰ: ꝛ alie
que sunt ex gn̄e īfantꝫ eiꝰ. Cūqꝫ ꝭm has ꝯditiōes rep̄ta
fuerit oportebit vt eiꝰ nutriētia renouādo sint bona ex
tritico ꝛ spelta ꝛ carne agnoꝝ ꝛ hedoꝝ ꝛ pisciū q̄rū ca
ro nō putrefit: nec ē dura. Lactuce quoqꝫ sūt nutriēs
qd laudaꝰ ꝛ amigdale ꝛ auellane. Ex oleribꝰ vō dete-
rius est eruca ꝛ synapis ꝛ betadorē: qm̄ sanguinē cor-
rūpūt. Et in mētha est eiꝰ virtꝰ. Nūc aūt dicemꝰ nutri-
cis ꝯditiōes ꝛ a ꝯditiōe etatꝫ ipsiꝰ icipiemus. Dicemus
itaqꝫ ꝙ melius est vt sit etatꝫ que ē iter. 25. ꝛ. 25. ānos:
qm̄ h̄ etas est iuuētutꝫ ꝛ sanitatꝫ ꝛ cōplemēti. Cōditiōes
vō figure ipsiꝰ que attēdunꝰ in cōpōne eius sūt ꝙ opꝫ
ip̄aꝫ boni coloris eē ꝛ collū hēre forte ꝛ pectꝰ hēre for
te ꝛ amplū ꝛ musculosaꝫ ꝛ durā hēre carnē iter pigue-
dinē ꝛ maciē tēp̄atā ꝛ carnosaꝫ nō adipe abūdātē. Se
cūdū mores veros suos ꝯsideraꝰ: qm̄ ip̄aꝫ opꝫ bono-
rū moꝝ ꝛ laudabiliū eē que tarde a malis aīe passiōi-
bus patiaꝰ sic ira tristitia ꝛ timor ꝛ reliq̄ ab istis. Oēs
eni iste corrūpūt cōplōnē ꝛ fortasse a lactatiōe absti-
nebit: ꝛ p̄p̄ h̄ p̄hibuerūt qdā ne stolida lactet. Et p̄ter
h̄ totū malitia moꝝ ipsiꝰ eā p̄ducet ad h̄ vt īfantꝫ p̄uā
hēat sollicitudinē ꝛ ei paꝝ blādiaꝰ. Cōditiōes vō que
in forma mamillaꝝ ipsiꝰ attēdunꝰ sūt: qm̄ opꝫ ip̄as eē
solidas ꝛ magnas ꝛ sui magnitudine nō sint laxe neqꝫ
debēt eē extēse magnitudis: ꝛ opꝫ ēt vt iter duritieꝫ ꝛ
mollitiē sint mediocres. Scdꝫ q̄litatē vō lactꝫ ipsiꝰ ꝯsi
deraꝰ: qr opꝫ vt ipsiꝰ suba ꝛ q̄litas sint tēp̄ate: ꝛ eiꝰ co-
lor attineat albedini q neqꝫ sit fuscꝰ neqꝫ viridis neqꝫ
citrinꝰ neqꝫ rubeꝰ. Eiusqꝫ odor sit bonꝰ in q̄ nō sit acre
do neqꝫ pōticitas: ꝛ ipsiꝰ sapor dulcedini attineat in q̄
nō sit amaritudo neqꝫ salsedo neqꝫ acredo: ꝛ oꝫ vt tra
hat ad multitudinē ꝛ vt eius p̄tes sint siles: ꝛ vt nō sit
subtile fluidū nec multū grossuꝫ caseatū neqꝫ diūsarū
p̄tiū neqꝫ multe spume. Et eiꝰ qdā suba q̄nqꝫ exp̄iꝰ qd
est vt de ip̄o sup̄ vnguē mulgēdo distilleꝰ qd si fluit ē
subtile. Et si vnguis iclineꝰ ꝛ nō currat est spissuꝫ. Ip̄ꝫ
ēt exp̄iꝰ cū in āpulla poniꝰ ꝛ parū myrre sup̄ ip̄m p̄ij-
ciꝰ ꝛ digito misceꝰ: p̄p̄ h̄.n. sciꝰ aquositatꝫ ipsiꝰ ꝛ caseita
tis ipsiꝰ q̄ꝫtitas. Lac.n. laudabile ꝛ tēperatū est in quo
aquositas ꝛ caseitas sunt eq̄les. Qꝫ si aliq̄ nobis neces-
sitas fuerit lac tale habens ip̄m p̄parabimus ex parte
lactationis ꝛ ex parte nutricis. Ex parte qdē lactatio-
nis: qm̄ lac qd grossum fuerit ꝛ mali odoris melius est
vt nō deꝰ nisi postq̄ꝫ mulctū fuerit ꝛ i aere morā fece-
rit: ꝛ qd vehemētis fuerit caloris ꝯueniēs erit vt nul-
lo mō ieiuno deꝰ. Et nutricis qdē regimē est ꝙ si eius
lac grossum fuerit dabiꝰ ei oxymel dispumatū qd cum
subtiliatiuoꝝ apozimate sumaꝰ: sicut mētastrū ꝛ hysso
pū ꝛ basce ꝛ origanū montanū: ꝛ tribuenꝰ ei ad come-
dendū atharet ꝛ que eis similanꝰ. In cibo quoqꝫ ipsiꝰ
īponaꝰ parū croci ꝛ p̄cipiaꝰ ei vt cuꝫ oxymelle calido
euomat ꝛ tēperato vtaꝰ exercitio. Et si eius cōplexio
fuerit calida dabiꝰ ei in potu oxymel cum vino subtili
simul siue separatū. Qꝫ si eiꝰ lac subtile fuerit p̄cipieꝰ vt
qescat ꝛ ab exercitio remoueaꝰ ꝛ cibis nutriaꝰ q san-
guinē faciūt grossuꝫ. Et fortasse dabiꝰ ei ad potādū si
nō fuerit ibi qd p̄hibeat vinū dulce aut mustū coctuꝫ
ꝛ p̄cipiaꝰ ei vt diu dormiat. Si vō eiꝰ lac paucū fuerit
ꝯsiderabiꝰ que sit cā in hoc: vtꝝ sit malitia cōplexiōis
in toto corpore: aut in mamillis ipsius: ꝛ hoc qdeꝫ co-
gnosceꝰ per siḡnationes p̄dictas in capitulis que sunt
p̄missa. Et post tāgemꝰ mamillas. Et si significatū fue
rit ꝙ sit in ea calor nutrieꝰ tali q̄lis est aq̄ ordei ꝛ spi-
nachia: ꝛ que eis similanꝰ. Et si significatū fuerit ꝙ sit
in ea frigiditas cōplexionis ꝛ oppilationis aut debili-
tas v̄tutꝫ attractiue augmētabiꝰ eiꝰ nutriēs subtile ad
caliditatē d̄clinās: ꝛ vētose sub mamillis poneꝰ absqꝫ
multa cōpressione. Ad hoc quoqꝫ confert semen hau-

ciarū ꝛ ipsemet ēt baucie ad hoc multū ꝓsunt. Qꝛ si cā
ei⁹ fuerit nutriētꝫ paucitas nutrieť iure facto ex ordeo
ꝛ furfure ꝛ legumib⁹. In iurib⁹ quoqꝫ ipsius ꝛ in cibis
ponēde sunt radices feniculi ꝛ semē ei⁹ ꝛ ābetū ꝛ nigel
la. Quidā aūt dixerūt ꝙ comedē vbera ꝓprie ouiuꝫ ꝛ
caprarū cū lacte qđ in eis ꝯtineť valde est vtile ad hoc
ꝑꝑ illđ qđ in eis existit ex silitudine: aut ꝑꝑ ꝓprietatē
q̄ est in eis. Quidā ēt experti fuerūt vt. ℥. j. carici aut ver‑
miū terrenoꝝ siccoꝝ in aq̄ or. multꝫ dieb⁹ sumať ꝛ repe
rierūt optimū. Et silr̄ elixatura capitū salsoꝝ pisciū in
aq̄ ābeti. Ex eis quoqꝫ que lac multiplicāt est vt buty
ri vaccini. ℥. j. sumať ꝛ in vas in q̊ purū existit vinū mit‑
tať ꝛ bibať. Aut sisamū in mola tritū accipiať ꝛ cū vino
misceať ꝛ colatū ad bibēdū deť. Amplius mamille ex
stercore turdoꝝ cū lacte asine ꝛ oleo more ēpl'i linianť
aut ex eo qđ ē in iteriore ꝑte melōgie elixate. ℥. j. sumať
ꝛ cū digitꝫ i vino dissoluať ꝛ ad potādū deť: aut furfur
ꝛ raffanus in vino bulliať ꝛ ad potādū deť. Medica
mē validū. ℞. seis ābeti. ℥. iij. seis andagoge seis porri:
aā. ℥. j. seis sulle seis fenugreci. aā. ℥. ij. totū cū succo feni
culi ꝛ melle ꝛ butyro misceať ꝛ in potu sumať. Et cum
lac nocumētū fecerit sui multitudine ꝓpterea ꝙ ꝯstri‑
ctione retineť ꝛ ꝑꝑ suaꝫ spissitudinē minuať per id qđ
pauci existit nutrimēti ꝛ comestione ei⁹ qđ parū nutrit
ꝛ empl'o pectori ꝛ mamillis supposito ex cymino ꝛ ace
to: aut luto absoluto ꝛ aceto aut lentib⁹ coctꝫ in aceto:
ꝛ post ip̄m potu rei salse vtať: ꝛ similr̄ cōmixtione mē‑
the. Et mamillas qdē blandis manibus multū fricare
lactis efficit multitudinē. Lac v̄o malū habēs odoreꝫ
medicādū est dādo in potu vini boni odoris ꝛ ad co‑
medēdū dādo cibum boni odoris. Regimē aūt qđ est
tractū ex tēpore partus nutricis est: qm̄ opꝫ vt partus
sit ꝓpiquus nō tm̄ valde: imo sit a tēpore quo peperit
mēsis vnus ꝛ dimidius ad minus aut mēses duo: sitqꝫ
ille quē peperit masculus ꝛ sit partus ei⁹ ꝭm tēp⁹ nāle
ꝛ nō sit ipsa que abortū fecit neqꝫ abortū facē ꝯsueue
rit. Nutrici p̄terea est p̄cipiēdū vt tēperato vtať exer‑
citio: ꝛ vt nutriētib⁹ boni chimi alať: ꝛ ne vllo mō ali‑
quis cū ea coeat: hoc. n. sanguinē ꝑmiscet mēstruū ꝛ la
ctis odorē corrūpit ꝛ ipsius minuit quātitatē: imo for‑
tasse ipregnať in quo nocumētū duobus attinēs filijs
existit. Et nutrici qdē ꝓpterea ꝙ illud qđ in sanguine
est subtile ad embrionis nutrimētū redit: ꝛ embrioni
qdē ꝓpterea ꝙ id qđ ad ipsum venit ex nutrimēto est
parū: ideo ꝙ alius lacte idiget. In tota p̄terea ipsi⁹ la
ctatione opꝫ ꝛ ꝓprie in ei⁹ lactatione prima vt aliqđ
lactꝫ mulgeať ꝛ vt fluat ꝛ vt ip̄m p̄ssione iuueť ne ꝯtin
gat vt ex multa suctione gule ledanť istrumēta ꝛ mery
ꝛ faciāt ip̄m debilitari. Et si ante lactationē quaqꝫ vi
ce mellis ad lambēdū deť iuuamē erit: ꝛ si cū pauco vi
no solutū fuerit erit bonū. Neqꝫ multū lac ad suggēdū
vna vice dādū est: imo meli⁹ est vt parū ei deť ad sug
gendū ꝛ sepe paruis iterpositꝫ spatijs. Quādoqꝫ. n. cū
ad suggēdū ei dať vice vna tm̄ vt satieť ꝯtigit extēsio
ꝛ iflatio ꝛ vētositatū multitudo ꝛ albedo vrine. Si ḡ
hoc accidit opꝫ ne lacteť ꝛ vt famelicus longo tēpore
teneať ꝛ vt studiū ipēdať ad hoc donec istud digera‑

tur. Et ꝭm plurimū in primis dieb⁹ cū lactādus est vt
in prima die ter lacteť: ꝛ siqua in prima die ip̄m lacta
uerit alia fuerit q̄ȝ mater ipsius erit melius. Similr̄ si
nutrici mala acciderit cōplexio aut egritudo doloro‑
sa: aut ēt multa vētris solutio aut eius ꝯstrictio dolo‑
rosa: melius erit vt alia ip̄m lactet donec saneť. Et si‑
militer si necesse fuerit dare ei medicinā que virtutem
ꝛ qualitatē habeat dominantē. Cūqꝫ post lactationeꝫ
dormiturus est ei⁹ cuna vehemēti motu nō est mouē‑
da: qm̄ lac in ipsi⁹ stōcho ꝯcutiť: imo suauiter mouēda
est. Fletus quoqꝫ paruus ante lactationē ei ꝯfert. Na
turale aūt tēpus lactādi est tēpus duoꝝ annoꝝ. Qꝛ si
ifans aliud a lacte desiderauerit ordinate nō est ei tri‑
buēdū: nō tm̄ est ei violēter ꝓhibēdū. Postq̄ȝ v̄o dua‑
les apparere ceperint dētes ipse ad nutriēs mouēdus
erit ordinate qđ sit fortius. Res tm̄ dura ad mastican‑
dū nō est ei dāda: imo primo detur ei panis quē ei ma
sticauit nutrix: deide panis cū aq̄ mellis aut cum vino
aquato aut cū lacte. Et tunc qdē parū aque ei tribuať
ꝛ in aliquib⁹ vicib⁹ que cū pauco vino sit mixta: nec ꝑ‑
mittať ad repletionē ꝑuenire. Qꝛ si vomitus sponte su‑
peruenerit ei ꝛ vētris inflatio ꝛ albedo vrine ab omni
re abstine eū: ꝛ melius est vt ipsi⁹ nutriēs ei tardeť do‑
nec inūgať in balneo. Deide cū a lacte amouēdus erit
ad id qđ est ex genere sorbēdi ꝛ carniū leuiū mutādus
erit. Et opꝫ etiā vt a lacte ordinate amoueať ꝛ nō su‑
bito ꝛ vt fiant ei glandes ex pane ꝛ zucchаro. Qꝛ si ꝑsi
de mamillas quesierit ꝛ eas semꝑ suggē voluerit ꝛ fle‑
uerit sumēde sunt myrre ꝛ mētastri. aā. ℥. iiij. ꝛ terēde ꝛ
ex eis more emplastri mamille epithimande. Ad sum‑
mū aūt dicemus ꝙ ifantis regimē est humectatio ꝓ‑
pterea ꝙ eius cōplexio ad hoc est ꝯueniēs: ꝛ ꝙ ea in
sui idiget nutrimēto ꝛ augmēto ꝛ exercitiū tēperatū ꝛ
nō multū: ꝛ hoc qdē est eis sicut naturale: qm̄ natura
quasi accipiēdo eū augmētat ꝛ p̄cipue cum ifantia ad
pueritiā ꝑmutať. Cum aūt ambulare iceperit ꝛ moue‑
ri duris motibus nō erit ꝑmittēdus: nec ad ambulan‑
dum ꝛ sedēdū est ponēdus anteq̄ȝ ꝭm nām ei deside‑
riū fiat ne crurib⁹ ipsi⁹ ꝛ dorso nocumētū accidat. Et
melius qdē est vt in primis cū sedet: aut suꝑ terrā am‑
bulet ponať in corio leni ad sedēdū ne terre asperitas
scalpat ipꝫ ꝛ fustes aut cultelli: ꝛ his similia ex eis que
pungūt aut icidunt remoueanť ne sint corā eo: ꝛ custo
diēdū ne ab alto labať loco. Cūqꝫ caninus apparue‑
rit ab oi re que ad masticādū ē dura abstinēdus erit:
ne mā vnde canini creanť resoluať ꝑꝑ masticationeꝫ
quā desiderat: ꝛ tūc qdē ipsi⁹ gigiue ex cerebro lepo‑
ris ꝛ adipe gallinaceo fricari debēt: ob hoc eni origo
fit facilis. Cūqꝫ gigiue scinduntť caput ꝛ colluꝫ ex oleo
abluto cū aq̄ calida cōquassato fricāda sunt: ꝛ ex oleo
in aures ipsi⁹ parū guttatiꝫ ifundať. Cū aūt iā possibi‑
le fuerit vt cū eis mordeat: tūc suū masticare d̄siderat
digitū: q̄propter tūc ei dandū erit frustū radicis ireos
que nōdū valde siccata fuerit: h̄ nāqꝫ in tꝑe isto ei cō‑
fert ꝛ vlcera in gigiuis ꝛ dolorē ꝓhibet. Et silr̄ os ei⁹
fricari dꝫ ex sale ꝛ melle ne dolores isti accidāt: postea
iā cū bene nati fuerit aliqđ erit dandū ex succo ligritie

aut radicis ipsiꝰ que nõduʒ vehemẽter exiccata eſt vt
in ore teneat: ⁊ ꝑterea ꝯfert collũ ipsiꝰ fricari cũ canini
naſcunt̃ ex olẽo dulci aut alio dulci oleo: deide poſt h̃
cũ loq̃ cepit dẽtes erũt fricãdi ⁊ ꝑcipue eoꝝ radices.

¶ De egritudinibꝰ que ĩfantibꝰ accidũt. Cap.3m.

Intẽtio ꝑmiſſa de medicãdis ĩfantibꝰ eſt nu-
tricẽ regẽ. Et ſi affuerit ſuſpitio ꝙ in ipſa ſit
ſanguis replẽo minuẽda erit aut ventoſanda.
Et ſi replẽo ex hũore fuerit ipſe erit eũandus.
Q si nece fuerit nãm ꝯſtringẽ aut ſoluẽ aut vaporẽ a
capite ꝓhibẽ aut mẽbra anhelitꝰ rectificare aut cõple
xionis malitiã ꝑmutare: medicãdũ erit per ea que co-
medunt̃ ⁊ bibunt̃: que ad h̃ ſunt ꝯueniẽtia. Cũq; medi
cabit̃ vẽtris ſolẽone aut vẽter ei de nã euenerit ⁊ fuerit
multꝰ aut medicabit̃ vomitu: aut venerit ei nãliter ad-
uẽtu forti: melius erit vt ipʒ ea die alia lactet. Nomi-
nemus ꝫ ꝑticulares egritudines que ĩfantibꝰ accidũt.
Et ex eis q̃dẽ ſunt apãata que eis fiunt in gingiuis cum
dẽtes naſcunt̃ ⁊ apãata que eis accidũt in chordis que
ſunt in partibꝰ mãdibularũ ⁊ ſpaſmꝰ q̃ fit in eis. Cũq;
hoc acciderit ipẽ digito ſuauit̃ ꝑmẽdus erit: ⁊ ex oleis
in caplẽo originis dentiũ noiat̃ fricãdus eſt ⁊ ex melle
cũ oleo camomillino cõquaſſato aut melle cũ terben-
tina ⁊ ſup̃ caput aq̃ calẽa ab alto ꝓijciat̃ in q̃ cocta ca-
momilla ⁊ anhetũ fuerint. Et ex eis aũt que ĩfantibus
accidũt eſt vẽtris ſolẽo ⁊ ꝓprie cũ dẽtes naſcunt̃ de q̃
q̃dã ſunt qui dicũt ꝙ ſit ꝓpterea ꝙ ſup̃fluitatẽ ſalitaʒ
ſanioſam ſue gingiue cũ lacte ſuggit: poſẽe tñ eſt ne ſit
ita. Immo ꝓpterea ꝙ nã ĩpedita nõ bene digerit: ⁊ iõ
ꝙ dolor accidit: ⁊ ipſe q̃dẽ eſt q̃ digõnẽ ꝓhibet in de-
bilibꝰ corporibꝰ. Et ſi h̃ paucũ fuerit nõ de eo tibi cu-
rãdũ erit. Q si timor affuerit ꝙ ex eo adueniat ſup̃flui
tas ſuccurrẽdũ erit ei embrocãdo vẽtrẽ eiꝰ ex antera:
aut cimino: aut aniſo aut ſemine apij: aut vẽtri ipſius
emplẽm ſuperponẽdo ex cimino ⁊ roſis in aceto ĩfuſis
aut ſpelta in aceto cocta. Et ſi nõ fuerit h̃ hedi coagu
li ſexta ꝑs. ʒ. j. ⁊ q̃d eſt ſupra cũ aq̃ frida dãda erit. Et
tũc quoq; cauẽdũ erit ne ĩ ipſiꝰ ſtõcho lac caſeus fiat
dãdo ea die aliq̃d q̃d vicẽ lactis obtineat ſicut oui vi
tellũ mollẽ aut micas panis ĩ aq̃ coctas aut triticũ fra
ctũ in aq̃ coctũ. Et eſt ẽt cũ eis accidit vẽtris ꝯſtrictio
q̃bꝰ in potu tribuẽdũ eſt ſtercus muris: aut ſuppoſito-
riũ ex ſolo melle vehemẽter coctũ faciẽdũ: aut cũ mẽ-
taſtro aut cũ radicibꝰ ireos ſicut ſunt aut cõbuſtis: aut
ad comedẽdũ det̃ eis paruʒ mellis: aut terbentine ſ̃m
q̃ntitatẽ vniꝰ ciceris: ⁊ vẽter eiꝰ fricãdus ſubtilẽr eſt cũ
oleo aut ſup̃ ipſiꝰ femur vaccinũ fel ponẽdũ ⁊ hucor-
mariẽ. Et q̃nq; ẽt in ipſiꝰ gingiuis fit acuitas que ſunt
epithimãde ex oleo ⁊ cera. Caro quoq; putrida que ẽ
ſalita eis ꝯfert. Et eſt ẽt cũ eis accidit ⁊ ꝓprie cũ ẽ ori-
go dẽtiũ ſpaſmus q̃ plẽm accidit ei ꝑꝑ digeſtiue corru-
ptionẽ ⁊ ex multa neruoꝝ dbilitate ⁊ ei ꝓprie q̃ corpꝰ
hʒ groſſuʒ ⁊ humidũ: ẽ ꝫ medicãdus ex oleo irino aut
oleo liliaceo aut oleo alcãne aut oleo cheirino. Et eſt
ẽt cũ eis accidit alcuʒeʒ: q̃ tũc medicãdus eſt cũ aq̃ in
qua coquat̃ ſicidis aut ex oleo violaceo mixto cũ oleo
ſicionino. Et ſi exiſtimet̃ ꝙ ſpaſmꝰ q̃ accidit ſit ex ſic-
citate ꝓpterea ꝙ poſt febres accidit: aut poſt febrem
vehemẽtẽ: ⁊ q̃r paulatim aduenit inũgẽde ſunt iũctu-
re ex oleo violaceo ſolũ: aut cũ pauco cere albe ꝯquaſ
ſato: ⁊ ſup̃ ipſiꝰ cerebrũ ꝓijciendũ eſt oleũ violaceuʒ ⁊
reliq̃ ab iſtis vehemẽter: ⁊ ſilẽr faciẽduʒ eſt ſi cuʒeʒ ſic-
cũ eis accidat. Eſt ẽt cũ ei accidũt tuſſis ⁊ reumatiſmꝰ.
Et in his q̃dã iã ꝑceperunt q̃dã vt multa aq̃ calẽa ſup̃
ipſiꝰ caput ꝓijciat̃ cui h̃ accidit ⁊ vt ipſiꝰ lingua ex mel
le multũ liniat̃: deide lingue radix ꝑmat̃ vt multũ fle-
gmat̃ euomat ⁊ ſanet̃: aut gũmi arabicũ ⁊ dragagãtũ
⁊ ſemia cydonioꝝ ⁊ succꝰ liq̃ritie ⁊ pẽithi ſumat̃: ⁊ q̃q;
die pax ex eis cũ lacte ilico multo det̃. Et eſt cũ ĩfanti
anhelitꝰ malitia accidit. Opʒ ꝫ vt radices auriuʒ eiꝰ ⁊
radix lingue ex oleo iungant̃ ⁊ fiat vt ipẽ euomat: ſilẽr
eiꝰ lingua dilatet̃: q̃m vehemẽter ꝯfert: ⁊ aq̃ calẽa gut-
tatim in os eiꝰ diſtillet̃ ⁊ parum ſemis lini cũ melle ad
lambendũ tribuat̃. Et eſt cũ accidit alcula multũ: q̃m
pãniculi lingue ipſiꝰ ⁊ oris vehemẽter ſunt molles vt
nõ patiat̃ ipſa tãgi ex nimia ipſoꝝ mollitie: q̃nto plus
raſura aquoſitat̃ lact̃: q̃m hoc eſt q̃d multũ ei nocet ⁊
ducit ipm ad cola. Et deterior q̃deʒ alcola eſt que nõ
eſt matura ⁊ nigra ⁊ ẽ mortalis: ⁊ que ſanior eſt: eſt al-
ba aut citrina. Et q̃ eã patit̃ medicãdus eſt ex aliquo
leui medicamine alcola nominatoꝝ in libris particu-
laribus. Et eſt cũ viole trite ſole eis ſufficiunt: aut cuʒ
roſis ⁊ xylocaratis mixte. Et eſt cũ ſuccus lactuce ⁊ ſo
latri ⁊ portulace ei ſuffiẽ. Et ſi fortior iſta fuerit radix
liq̃ritie trite. Et eſt cũ in bothor humidis ⁊ cola confe
runt myrra ⁊ galle ⁊ cortices thuris vehemẽter trite ⁊
cũ melle mixte. Et eſt etiã cũ eis ſufficit rob de moris
ſolũ acetoſum ⁊ rob de ſucco vue acerbe. Et eſt cũ cõ
fert ei abluere eas cũ vino aut cũ aqua mellis: poſtea
ꝯſequẽter adhibere eis aliq̃d eoꝝ que diximus ex de-
ſiccatiuis. Q si medicamẽ fortius hoc neceſſariuʒ fue-
rit venarũ meimerã ⁊ corticũ granate balauſtiarum ⁊
ſumach. añ. ʒ. vj. ſumant̃: ⁊ gallaꝝ. ʒ. iiij. alumis iameni
ʒ. ij. ⁊ terant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ puluerizent̃ deſup̃. Et eſt ẽt
cũ auribꝰ ipſius fluxus accidit humoꝝ: q̃m ipſiꝰ corpꝰ
⁊ ꝑcipue cerebrũ vehemẽter eſt humidũ. Lana igitur
in melle ⁊ vino pontico mixtis cũ pauco aluminis aut
croci aut pauco nitri inungẽda eſt ⁊ auribus inijcien-
da. Et eſt cũ ſufficit vt lana in vino põtico: aut in quo
parũ croci ſit miſſum intingat̃ ⁊ in auribus mittat̃. Et
plerũq; etiã accidit ei dolor auris ex vẽtoſitate ⁊ hu-
miditate qui medicãdus eſt ex lycio ⁊ origano ⁊ ſale ⁊
zuccharo tabarzet ⁊ lẽtibus ⁊ myrra ⁊ ſeminibus col-
loquintide ⁊ cedri. Quodcũq; eoꝝ fuerit coquatur in
oleo ⁊ in ipſas guttatim ꝓijciat̃. Et eſt cuʒ in cerebro
ĩfantis ſit apoſtema calidũ ⁊ vocat̃ ſitibũdũ. Et eſt cũ
multotiẽs eiꝰ dolor ad oculũ ꝑuenit ⁊ guttur ⁊ fit ide
facies citrina. Cerebrũ igit̃ eius eſt ĩfrigidãdũ ⁊ hume
ctãdũ ex corticibꝰ cucurbite ⁊ citrulli ⁊ ſucco ſolatri ⁊
ſucco portulace ꝓprie: ⁊ cũ pauco aceto ⁊ vitello oui
⁊ oleo roſato: q̃dcũq; tñ fuerit aſſidue mutet̃. Et ẽ cũ
ĩ cerebro ĩfant̃ accidit aq̃: cuiꝰ curã iã noiauimꝰ ĩ cura
capit̃. Et ẽ cũ oculi eiꝰ ĩflant̃. Sup̃ ipos igit̃ lutũ cũ la
cte eſt epithimãdũ: deide in aq̃ cũ qua cocta fuerit ca-

momilla ⁊ albedarūgi abluanť. Et est cū ei accidit ex multo fletu albedo in suis pupillis qui medicādus est cū succo solatri. Et cūqꝫ accidit coopture oculi īfantꝭ sulacū ex fletu. Et cura ei⁹ est ēt succ⁹ solatri. Et accidūt ei febres: ⁊ tūc meli⁹ est vt nutrix regať ⁊ ei ēt deť aliqd sicut succ⁹ granate cū oxymelle ⁊ melle ⁊ succ⁹ citrulli cū pauco cāphore ⁊ zuccharo. Deide fiat vt sudet qđ fit cū cāne recētes ꝑmunť ⁊ eaꝝ succ⁹ suꝑ verticē ⁊ suꝑ pedes poniť ⁊ ipe coopiť: qm̄ cū hͦ sudat. Et est cū accidit ei dolor vētris ⁊ torqueť ⁊ flet. ventri ꝗ supponēda sunt aq̄ calida ⁊ oleū multū calidū ⁊ parū cere. Et est cū ei accidūt sternutationes frequētes. Et est cū hͦ ꝯtigit ꝑꝑ apā in ꝑtib⁹ cerebri: ⁊ si ita fuerit medicādū erit apā īfrigidādo ⁊ epithimādo ⁊ vngēdo ex īfrigidātib⁹ succis ⁊ oleis. Qꝫ si nō fuerit ex apāte qđ ei accidit bedarūgi tritū narib⁹ ei⁹ erit īsufflādū. Et est cū in corꝑe accidūt ei bothor: ꝫ qđ ex eis vlcerosuꝫ ē ⁊ nigrū est mortale: ⁊ ēt si nō fuerit nisi alcola tm̄ erit mortale q̄ꝫto magis cū expādeť. Qđ aūt est albū ē sanius: ⁊ silr̄ rubeū: ⁊ est cū in ei⁹ egressiōe multa seqť vtilitas: ⁊ ipe qdē medicāde sunt ex subtilib⁹ desiccatꝭ in aq̄ solutꝭ ex q̄ ipse laueť ⁊ in ea coctꝭ sicut rosa ⁊ myrt⁹ ⁊ folia arboris masticis ⁊ tamarisci ⁊ olea ēt istaꝝ rerū. Bothor vͦ si sane sint dimittēde sunt donec matureňť: deide cureňť: ⁊ si vlcerate fuerint fiat eis vnguētū ex cerusa: ⁊ est ēt cū necesse est lauare eas cū aq̄ mellis ⁊ pauco nitro: ⁊ silr̄ alcola. Cū aūt spisse fuerint idigebūt eo ꝙ sit forti⁹. Lauabunť ꝗ tūc ex aq̄ baurach cū lacte mixta ideo vt tolerari possit. Qꝫ si fiat earū caro vesice vaporabiť ⁊ īfundeť ex aq̄ in qua cocte fuerint myrtus ⁊ rosa squināțuꝫ ⁊ folia arboris masticis. Sed anteq̄ꝫ hoc totuꝫ fiat nutricis nutriēs meliorare ꝯuenit. Et est cū ꝑꝑ multū fletū fit in inguine tumor: aut accidet aliq̄ ex causis fissure. In quo qdē iaꝫ ꝑceptū est vt ameos terať ⁊ cū albumine oui cōspergať ⁊ desuꝑ ponať: ⁊ cū pāno subtili lineo suꝑ ipm̄ strictura fiat: aut lupini amari adusti īfundanť in vino ⁊ myrra ⁊ cocta desuꝑ ponanť. His aūt fortiora sunt calida stiptica sic̄ myrra ⁊ cortices cupressi ⁊ ei⁹ nuces ⁊ aloes ⁊ achacia: ⁊ illđ qđ in caplͦo de fissura dicem⁹. Et est ēt cū īfanti accidit ⁊ ꝓprie cuꝫ vmbilicus īcidiť apā: ⁊ tūc qdē accipiēda sunt assachel: que est aluianis ⁊ terbentina in oleo sisamino sunt soluēde ⁊ infanti adhibende ⁊ ex eis suꝑ vmbilicū epithima faciendū. Et est ēt cū īfanti accidit ne dormiat ⁊ icessanter ploret ⁊ vt os assidue vagiēdo moueat: ⁊ tūc qdē necesse est vt si pol'e est fiat quatenus dormiat cū corticib⁹ papaueris ⁊ ipsi⁹ semine ⁊ oleo ⁊ lactucis ⁊ oleo de papauere suꝑponēdo ex eis timporib⁹ ⁊ vertici ⁊ erit ꝯueniēs. Qꝫ si necessariū fuerit aliud istis fortius fiat hoc medicamen. Semē sule nux hendem papauer albū semen lini grana chausin portulace semē plātaginis semē lactucaruꝫ ⁊ semē feniculi ⁊ anisum ⁊ cyminuꝫ sumanť: ⁊ ex vnoquoqꝫ istoꝝ aliqd paulatim terať. Deinde oīa teranť ⁊ cū eis pars vna psilij tosti ⁊ nō puluerizati ponať: ⁊ oīa hec cū tāto zuccharo q̄ꝫtū ipsa sūt misceanť ⁊ ex eis īfanti q̄ꝫtitas duarū. ʒ. in potu tribuať. Si aūt

volūtas fuerit vt hͦ sit forti⁹ cū eo tātū opij ponať q̄ꝫtū est tertia hui⁹ partis aut minus. Et est ēt cū īfanti accidit singult⁹ cui tūc dāda est nux idica cū zuccharo. Et est cū īfanti accidit vomit⁹ fortis: cui forsan dabiť me dietas dauich vni⁹ gariofili. Verūtū qñqꝫ ei ꝯfert stomacho supponē empl'm ex aliquo ꝯstringētiū vomitū debiliū. Et est cū īfanti accidit stōchi debilitas. Cuius qdē stōch⁹ tūc ex musco cū aq̄ rose est liniēdus: aut cū aq̄ myrti ⁊ ei in potu succus cydonioꝝ tribuať cū ꝑua gariofiloꝝ quātitate ⁊ zuccharo aut. iij. octaue vncie vni⁹ gallie muscate cū pauca q̄ꝫtitate miue. Et est cuꝫ īfanti accidūt somnia terrefaciētia in somno que pl'm eueniūt ꝑꝑ repletionē ipsi⁹ factā ex multa gulositate. Cū ꝗ cib⁹ corrūpeť ⁊ stōch⁹ hͦ senserit ꝓcedet nocumētū a vtute sensibili ad virtutē formatiuā ⁊ imagiatiuā ⁊ appꝑebūt ei somnia terrefaciētia. Opꝫ igiť ne stōcho ipsius valde pleno cogať dormire: ⁊ vt ex melle ei ad lambēdū deť qđ digerat id qđ est in stōcho isto ⁊ deponat. Et est cū īfanti accidit apā gule iter os ⁊ mery qđ qñqꝫ extēdiť vsqꝫ ad musculos ⁊ spondiles colli: ⁊ tūc qdē ipsi⁹ vēter suppositorio soluēdus ē: deide ipe est medicādus cū aliq̄ qđ sit sic̄ rob de moris ⁊ eis sibi silib⁹. Et est ēt cū īfanti dū dormit vehemēter accidit oregmō cui semē lini tritū cū melle ad lambēdū est tribuēdū aut cyminū tritū melle cōspsuꝫ. Et est cū īfanti accidit vētris īflatio: cui⁹ medicationē iā noīauim⁹ in caplͦo de egritudinib⁹ capitꝭ. Verūtū hic referem⁹ reꝫ ei vehemēter ꝯferētē: ⁊ ē vt origani ⁊ castorei ⁊ cymini ꝑtes sumanť eq̄les ⁊ trite cōmisceanť ⁊ ei in potu tribuanť quoꝝ sit pōdus triū granoꝝ ordei. Et ē cū īfanti accidit vt ei⁹ ītestinū egrediať. Et tūc qdē corticum granati ⁊ myrti recētis ⁊ cuppulaꝝ glādiū ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ cornu cōbusti ⁊ alumis iameni ⁊ vngulaꝝ caprinaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ gallaꝝ ꝑtes sumēde sūt eq̄les ⁊ in aq̄ adeo fortiter coquēde donec eoꝝ virt⁹ egrediať: deide in eoꝝ apozimate sedē cogať ipo tepido. Et est cū īfanti accidit tenasmon ꝑꝑ frig⁹ qđ ei suꝑuenit cui cōfert vt nasturtij ⁊ cymini. añ. ʒ. iij. sumanť ⁊ trita cribelleť: ⁊ butyro veteri vaccino ꝯspersa ad bibēdū cū aq̄ frida deň. Est ꝑterea cū in vētre īfantꝭ vermes minuti ꝓcreanť ei nimis nociui ⁊ pl'm circa anum in q̄ ēt lōgi gñanť: ꝫ lati raro ꝓcreanť in ipo. Lōgi aūt medicanť ex aq̄ asceth de qua modicū in lacte in potu ē tribuēdū ꝭm ei⁹ fortitudinē. Et fortasse neciuꝫ erit vētri ipsius empl'm suꝑponē ex absinthio ⁊ boroꝝ ⁊ cacule ⁊ vaccino felle ⁊ collogntidarū pulpa. Sꝫ ad paruos curādos q sunt in ano elēni ⁊ venarū rubearū ana ꝑs vna sumēda est ⁊ zucchari ꝭm sui magnitudinē: ⁊ deide cū aqua ad bibēdū deť. Et est cū īfanti in coxa accidit excoriatio: ⁊ tunc qdeꝫ myrtus trita puluerizanda est desuꝑ: aut radix ireos puluerizata: aut rose trite: aut cyperū: aut ordei farina: aut lentium.

De regie īfantiū cū mutanť ad etatē pueritie. C. 4m.

Oportet vt tota ītētio sit in meliorādo mores pueri ⁊ moderādo ipos: ⁊ hͦ qdē ē vt obfueť ne fortis ira neqꝫ timor vehemēs ei accidat neqꝫ tristitia neqꝫ vigilie: ⁊ istđ fit ꝯsiderādo

semꝑ vt ei adbibeat̃ qđ desiderat ⁊ appetit ⁊ nõ ꝑmit-tat̃ esse corã eo aliqđ qđ ipe abhorreat: ⁊ in h̄ due ꝯsi-stũt vtilitates: vna in ipsi⁹ aĩa vt crescat ipo a pueritia sua existẽte bonoꝝ moꝝ ⁊ fiet ei habit⁹ fixus: ⁊ altera est in corpore ipsi⁹: qm̃ sic̃ mali hũores malitie cõpl'o-nis spẽm sunt sequẽtes: ita cũ ex ꝯsuetudine acciderint sequit̃ eos cõpl'onis malitia. Ira nãqz vehemẽter ca-lefacit ⁊ tristitia multũ exiccat ⁊ pigritia virtutes laxat aĩales ⁊ cõplexionẽ ad flegmatꝭ ꝓprietatẽ iclinat. In tẽperamento ḡ moꝝ custodia sanitatis aĩe ⁊ corporis simul ꝯsistit. Cũ aũt puer a somno excitat̃ balneandus est: deinde dimittẽdus est ludere hora vna postea ali quid ad comedẽdũ ei dãdũ: deide dimittẽdus est lu-dere ꝓlixius postea balneãdus: deide cibãdus: ⁊ q̃to plus pol'e est aquã suꝑ cibũ bibere nõ est ꝑmittendus ne cib⁹ crudus penetret anteq̃ digerat̃. Cũ aũt sex ha buerit ãnos magistro tradẽdus erit: qui eũ doceat in quo ẽt gradati est ordinãdus: ⁊ neq̃ est cogẽdus assi-due in scholis morari. Cũqz ad hãc ꝑuenerit etatẽ mi-nus erit balneãdus ⁊ ei⁹ labor ante comestionẽ erit au gmẽtãdus: neqz vinũ erit ei dandũ ⁊ ꝓprie cũ aliqs ca lide cõplexionis fuerit ⁊ humide: qm̃ nocumẽtũ qđ ex vino timet̃ ⁊ ipm̃ est cholere rubee in potatorib⁹ gñã-tio ei cito adueniet: ⁊ vtilitas que ex vini potatione ge nerat̃ est vrine ꝓuocatio ⁊ humectatio iuncturarum: quoꝝ nõ idiget ipse. Nõ eni ei⁹ cholera rubea est mul ta que in vrina sit ꝓuocãda neqz eius iuncture hume-ctatione indigẽt: sed ꝑmittẽdus est aquã frigidã dul-cem limpidã ſm desideriũ in potu sumere. Et hic qdẽ erit cursus regẽdi eos donec ad. 14. ꝑueniãt annos cũ sollicitudine illius quotidiana qđ in eis est ex minora-tione humiditatũ ipsoꝝ ex ꝓcessione exiccatiõis ⁊ in-durationis. Ordinandi ergo sunt minorãdo exercitiũ ⁊ separãdo ab eo qđ eos laborare facit iter pueritiã ⁊ adolescẽtiã: ⁊ tẽperatũ comitet̃ exercitium. Post hãc ṽo etatẽ sit eoꝝ regimẽ sanoꝝ ⁊ ꝯſuatio sanitatꝭ. Nos igit̃ ad ipsaz mutemus ⁊ sermonẽ de reb⁹ p̃mittamus in quo ꝯtinent̃ rei habene in regimine adolescentium necessarie ⁊ ab exercitio incipiamus.

¶ Doctrina secũda dictionis tertie de regimine quod est cõe albalegbit: cuius sunt. 17. capl'a.

¶ De regimine adolescẽtiũ cõmuni ⁊ ꝯseruatiuo sum-ma de exercitio. Cap. pᵐ.

PRopterea ꝙ plurimũ regimis ꝯseruatiõis sanitatis est vt nos exercitemur postea co-mestio: deinde dormiẽdi regimẽ: iõ ſmonẽ ab exercitio incipe debemus. Dicem⁹ itaqz ꝙ exercitiũ est mot⁹ volũtarius ꝓpter quẽ anhelit⁹ magnus ⁊ frequẽs est necessarius. Et ad ipm̃ qdẽ peragẽdũ ꝯuersus ſm moduz sue equalitatis ⁊ in hora sua nullo indiget eoꝝ medicamẽtoꝝ que nãlib⁹ necessaria sunt egritudinib⁹ ⁊ egritudinib⁹ que ea se-quunt̃ ⁊ ex eis accidũt: ⁊ hoc qdẽ est cũ reliquũ ei⁹ re-gimẽ ꝯueniẽs est ⁊ rectũ. Et hui⁹ qdẽ declaratio est: qm̃ queãdmodũ scis nutrimẽto indigẽtes sumus ⁊ no stre ꝯseruatio sanitatis est ex nutrimẽto nobis ꝯueniẽ te qđ eq̃le existit in q̃ntitate sui ⁊ q̃litate. Nulluz aũt ex nutriẽtib⁹ que sunt in potẽtia cũ oĩ totalitate sui ad nu trimẽtũ mutat̃ in effectu: imo i vnaquaqz digõne aliq̃ ex eo suꝑest suꝑfluitas ad quã eũandã studet nã. Ve-rumtamẽ nãe euacuatio solũmõ nõ est euacuatio cõ-pleta: imo ꝓculdubio ex suꝑfluitate cuiusqz digõnis remanet abstersio ⁊ ipressio. Cũqz h̄ frequenter fiet ⁊ iterabit̃ ⁊ aggregabit̃ ex eo aliqđ mẽsurã habẽs ꝓue niẽt ex ei⁹ aggregatiõe suꝑfluitates male corp⁹ a mul tis ledẽtes partib⁹. Cũ. n. putrefient egritudines gñã-bunt putridas. Et si ipsarũ q̃litas fortis fiat malitiam gñabunt cõplexionis: ⁊ si earũ quãtitates multiplicẽ-tur ꝓueniẽt ide accidẽtia repletionis p̃dicta. Et si ad aliqđ mẽbrũ fluxerit apata gñabũt: ⁊ ipsarũ fumi sub-stantie spũs cõplexionẽ corrũpẽt. Nobis ḡ necesse est eas ꝓculdubio eũare. Earũ aũt euacuatio ſm pluri-mũ nõ cõplet̃ neqz est ꝯueniens nisi cũ medicinis fiat venenosis que ꝓculdubio nãm frãgũt: que ẽt si vene-nose nõ eẽnt nõ posset eẽ qn eas bibere nãe laborio-suz eẽt: queãdmodũ dicit Hippo. ꝙ medicina purgat ⁊ iueterat. Et p̃ter hoc totũ cũ humore suꝑfluo eũant ex humiditatib⁹ nãlib⁹ ⁊ spiritu q est vite suba partez magnã: ⁊ hoc qdẽ totũ est ex eo qđ virtutẽ mẽbroruz p̃ncipaliũ ⁊ eis seruiẽtiũ debilitat: hec ḡ ⁊ alia sunt ipe dimẽta repletiõis cũ in sui dispõne dimissa fuerit aut cũ eũabit̃. Amplius exercitiuz est res que magis ꝓhi-bet ne repletiõis mã ꝯgreget̃ cũ alia regimina ꝯuene rint ei: ⁊ est id quo calor ĩnatus renouat̃ ⁊ corpori le-uitatis ꝯfert vsum. Ipm̃ nãqz subtilẽ amplificari facit calorẽ ⁊ qđ ex suꝑfluitatib⁹ ꝯgregat̃ quaqz die dissol-uit: ⁊ mot⁹ eas in labẽdo iuuat ⁊ ad loca vnde egredi solent ꝑducet. Omnib⁹ ḡ dieb⁹ nõ ꝯgregat̃ suꝑfluitas de qua sit curãdũ. Et p̃ter hoc est sicut diximus ꝙ ca lorẽ ĩnatũ accrescẽ facit ⁊ iũcturas ⁊ chordas duras efficit. Quãobrẽ oꝑationes efficere pñt ⁊ a passionib⁹ secure fiunt ⁊ mẽbra apta reddit ad nutrimẽtũ recipiẽ dum ꝑꝑ illud qđ ab ipsis ex suꝑfluitatib⁹ expellit: vir-tus igit̃ attractiua mouet̃ ⁊ mẽbroꝝ duritiẽ resoluit ⁊ membra facit leuia ⁊ humiditates subtiliat ⁊ poros di latat. Exercitiũ aũt relinquẽs in ethicã frequenter in-currit: qm̃ membroꝝ debilitant̃ virtutes ꝓpterea ꝙ motũ dimittunt qui innatuz eis defert spiritũ qui vite cuiusqz membri instrumentum existit.

¶ Postq̃ determinauit de regimine corporis vsq̃ ad. 21. annũ: hic facit idẽ post illđ tp̃s. Prio deter. de h̄ regimine ſm q̃sdã res que hic ꝑtinẽt. Et 2° remittit nos ad alia loca pro qbusdã reb⁹ que hic nõ ꝑtinẽt. ibi (Qđ ab hoc loco.) Itez p̊ manifestat suã itẽtionem ⁊ cãm ordinis ⁊ ordinẽ ipm̃. Scđo ꝓsequit̃. ibi (Dicim⁹ itaq̃.) Et h̄ in. 3. ſm ꝙ. 3. ꝓposuit de qbus ꝓsequit̃. Primo determinat de re. sani. ꝑ exercitiũ ⁊ per ei⁹ ãnexũ. Scđo facit idẽ per cibũ ⁊ potũ. ibi (Opz vt sanitatꝭ ꝯseruatio.) Tertio ꝑ somnũ. ibi (De sermone cãe somni.) Prima in duas. Prio deter. de re. per exercitiuz. Scđo ꝑ eius annexa sicut sunt fricatio ⁊ balneũ. ibi (Fricatio alia est.) Pri ma in duas. Prio deter. de iuuamẽtis. Scđo deter. de mõ appro-ximatiõis ei⁹. ibi i sequẽti capl'o (exercitiũ aliđ ⁊c̃.) Pria in duas. Prio p̃mittit diffõnẽ exercitij: q2 erat necĩa ad verificandũ iuua-mẽta ei⁹. Scđo ponit iuuamẽta ei⁹. ibi statim (Et ad ipm̃.) Et hec in duas. Prio ꝓponit iuuamẽta q̃dã exercitij. Scđo illa declarat addẽdo ẽt q̃dã alia. ibi (Et hui⁹ qdẽ.) Et hec in duas. Nã in facien-do qđ dcm̃ est p̊mo ostẽdit nocumẽta que causant̃ ex aggregatio-ne suꝑfluitatũ in corpore qñ euacuant̃ euacuatiõe alia q̃ cũ exer-citio. Scđo ponit iuuamẽta que sequunt̃ ex eũone eoꝝ cũ exerci-tio. ibi (Amplius exercitiũ.) Prima in tres. Primo ostendit nocu-

menta que sequunt ex aggregatiōe supfluitatū. Scđo ostēdit nocumenta que sequunt ex euōne cū medicinis. ibi (Eoꝝ aūt.) Tertio ꝯtingit quātū ad ambo. ibi (Hec ꝗ ꝛ alia.) Tunc ista pars (Amplius) diuidit in duas. Primo ponit multa iuuamēta que sequūtur ex euōne supfluitatū cū exercitio. Scđo declarat vnū illoꝝ. ibi (Exercitiū aūt relinquēs.) Et i h terminant diuisiōes ꝑsent̄ capl'i.

Dubm pm ¶ Sed dices vi ꝙ magꝭ ꝯsistat regimē in aere ꝗ in exercitio: qꝛ in illo dꝫ magꝭ ꝯsistē regimē qđ idebite approximatū magꝭ cōmutat corp' ꝛ gn̄at morbos: sed aer est hmōi: iō ꝛc. Ma. pꝫ. Mi. ꝓbat ꝑ ꝑ Hippo. ꝑmi afoꝛ. pt. 3e. afoꝛ. dicētē mutatiōes tēpoꝝ. i. aeris ƀm tēpora maxie ꝛc. Itē qꝛ ipe aer imediate ꝑuenit ad coꝛ: iō si idebite approximat maxie dꝫ nocē. Itē vi ꝙ maxime regimē fit in cibo: qꝛ in illo maxie fit regimē ꝑ qđ fit restauratio. cib' ē hmōi: q̄re ꝛc. Ma. pꝫ: qꝛ ꝯseruatiua deseruit virtuti restaurāti vt supius habuistis. Mi. de se pꝫ. Itē ꝑꝑ qđ vnūqđqꝫ ꝛ illud magꝭ: sed regimē in exercitio est maxie neciuꝫ ꝑꝑ supfluitateꝫ cibi ꝛ pot': ꝗ regimē in cibo ꝛ potu erit maxime necium. s. ꝗ exercitij. ¶ Cōsueuit dici ꝙ magꝭ ꝯsistit in exercitio ꝗ in cibo ꝓpterea qꝛ ille cui' sanitas cōseruat ex se scit eligē cibuꝫ. nā optima nā tm̄ appetit ꝛc. nō aūt sic scit eligē exercitiū: ꝛ iō magꝭ ē neciuꝫ docē regimē in exercitio ꝗ in re alia. Sꝫ ista cā nō est vera. Prio qꝛ sic optima cōpō mēsurat sibi cibū sic ēt mensurat sibi exercitiū: qꝛ vt 2o de regimine habetis. dꝫ ēt fieri exercitiū ꝙ ꝛ qn̄ ꝛ qm̄o optima nā vult. Itē etiā qꝛ si bene ꝯsideremus intētionē Aui. isra nō minus ipe docet ꝑ cibū ꝛ potū ꝗ ꝑ exercitiū. nā difficilioꝛ ꝛ lōgioꝛ est illa doctrina ꝗ ista h ex quo vi ꝙ maximū artificiū ibi cadat. ¶ Et iō dico ꝙ plurimū regiminis ꝯsistit in exercitio. ꝛ rō hui' est: qꝛ in illo qđ facit iuuamēta plura ꝛ maxima absqꝫ nocumētis: in eo plurimū ꝯsistit regimē sanitat̄. ꝛ h pꝫ: qꝛ in his ꝯsistit regimē sani. sed in exercitio debite approximato est hmōi: q̄re ꝛc. Mi. pꝫ ꝑ. G. 2o de regi. sa. ꝛ ēt h qꝛ ipm euacuat supfluitates ꝛ mēbra fortiora reddit qꝛ ea inspissat rōne mot' ꝛ ꝯfricatiōis partiū: vnde reddunt minus apta ledi ab extrīsecis: ꝛ iō multiplicat spiritū ꝛ calorē vn̄ ꝛ mēbra fortificant. Et qđ dicis ꝑo dico ꝙ illud est verū si faciat tāta iuuamēta sine nocumēto. ꝛ ēt si cadat ibi tātū artificiū. mō aer bene maxie fac̄ egritudinē tn̄ in ipso nō est tātū artificiū: qꝛ cuilibet scit cauē calidum aerem ꝛ nimis fridū. Ad aliud dico ꝙ si ex se ꝯueniēter restauret absqꝫ nocumētis ꝙ verū eēt: sꝫ nō facit h sine exercitio. ¶ Ulteri' itellige ꝙ sic. G. ponit in 2o de regimine differt mot' exercitiuꝫ ꝛ laboꝛ. nā mot' supius est ꝛ in plus se hꝫ ꝗ illa duo: mot'. n. paulatinus nec est exercitiū nec est laboꝛ: sed bene ecōuerso: oē exercitiū ꝛ laboꝛ est mot': sed ista duo dn̄t iter se: qꝛ exercitiuꝫ est illud qđ fit ꝑꝑ delectationē ꝛ ad sanitatē tm̄: sꝫ laboꝛ ꝓpe est illđ ad qđ nos ꝑuenimus ꝑꝑ aliq̄ neciaꝫ opōnē sic est fodē ꝛ ars fabrilis. mō tūc cū mot' se hēat in plus ꝯueniēter dixit ꝙ exercitiū est motus. Dixit aūt volūtari': qꝛ mot' est 2x. s. nālis vt mot' cordis ꝛ stōchi in attrahēdo ꝛ expellēdo. ꝛ est mot' volūtarius sic mot' lacertoꝝ. dicit ꝗ volūtarius vt per hoc excludat motū naturalē.

Dubm 2m ¶ Sed dices nō videt ꝙ sit motus voluntarius: qꝛ aliqđ exercitiū debet venis arterijs ꝛ epati ƀm ꝙ dic̄ Auer. 6. collꝫ. cap. 2. ꝛ tamē istoꝝ mot' est nālis. Respōde ꝙ est volūtarius. nā lꝫ exercitiū debeat mēbris oib': maxime tamē debet mēbris volūtarijs ꝑꝑ qđ sic dixit. Dicit aūt postea notāter (In hoꝛa sua) qꝛ maxime in ipso exercitio debet ꝯsiderari hoꝛa approximādi. nā ipm approximatū post secūdā digōnē vna hoꝛa vel duab' facit ista iuuamēta: sed approximatū in alia hoꝛa facit multa nocumenta.

Dubm 3m ¶ Sed dices postea videtur ꝙ ipse insufficienter ponat: qꝛ etiam ipsum exercitiuꝫ preseruat ab egritudinibus imaterialibus vt ab ethica vt postea dicet ꝛ non solum a materialibus.

Dubm 4m ¶ Itē postea cū dicit (cū reliquū ei'.) Dices ipse ꝑo maxime collaudat exercitiū: ꝛ postea maxime subtrahit illi laudi. nā hoc nō ē verū solū de exercitio: imo ēt de aere ꝛ de q̊libet alio. veꝝ est dicē ꝙ ipm approximatū vt dꝫ si reliquū regimē sit rectuꝫ ꝙ ꝑseruabit ab oib' egritudinib'. ¶ Dico ad pm ꝙ ipm bene ēt ꝑseruat ab imālibus: sed qꝛ maxime ꝑseruat a mālib': iō sic dixit de illis. Itē ēt potes dicē ꝙ per illđ qđ dicit (Eas ꝯsequunt ꝛ ex eis accidit) tetigit ēt imāles. ¶ Ad 2m dico ꝙ bene illud est verum de q̊libet alio: sed inquātū ipse specificauit h appropriate h in exercitio significauit ꝙ ipm principaliter preseruat ab illis plus ꝗ alie res non nāles. ¶ Ulterius intellige qđ dicit (cū totalitate sua) qꝛ cuꝫ oīs cibus in sui ꝑncipio sit ꝯtrarius ad coꝛpus: opꝫ ꝙ ibi sit superfluitas.

Dubiū 5m ¶ Ulterius dices male dicit ꝙ nāe opatio nō est cōpleta: qꝛ ƀm. G. 2. de dieb' creticis cap. 2o. nā nō deficit in necessarijs: imo est sufficiens in oī quo idiget: cū ꝗ ipsa idigeat expellē illas supfluitates eas expellet. Itē sic in 7a pti. afoꝛ. 55. afoꝛ. Quibuscūqꝫ iter renes ꝛ vētrē. habetis forti nāe nihil resistit: ita ꝙ expellit saniē de medio ossis: sed cū in optime sano nā sit fort̄ nō resistet ei aliq̄ ꝑticula supfluitat̄ qn euacuet eā. Respōde ꝙ in q̄libet digōne remanet infixa aliq̄ particula supfluitatis ad cuius expulsioneꝫ nā indiget adiutoꝛio. Et rō est: qꝛ sicut habetis in. 13. de igenio sanitatis. ca. 3. nā nō mouet nisi ꝑcepto nocumēto ꝛ cū nā modicā superfluitatē nō sentiat nō eā expellit. Et qđ tu dicis in. 2. de creticis illđ est verum cum natura dominatur: nō aūt quando superatur.

Dubm 6m ¶ Ulterius dices male etiā dicit ꝙ supfluitates non euacuant nisi cū medicinis ƀm plurimū: qꝛ etiā euacuant ꝑ balnea ꝛ alia hmōi. Dico ꝙ intelligo per illud qđ dicit ƀm plurimū referat ꝛ ꝯtinuet cū ly earū: quasi velit dicē ꝙ supfluitates qn̄ sunt plurime ꝛ multe nō euacuant nisi cū medicinis: qꝛ qn̄ sunt pauce bene euacuant per balnea ꝛ alia hmōi. ¶ Et ꝑter hoc est sicut dixim'.) Idē dicit G. 2. de re. Exercitiū gn̄al'r tria facit iuuamenta. mēbra fortificat calorē multiplicat ꝛ supfluitates euacuat. Aui. aūt ista ponit h inordinate particularia iuuamēta que postea reducunt in ista.

Dubm 7m ¶ Sed dices cū exercitij dimissio ifrigidet ꝛ hu. ꝛ ethica sit cal'a ꝛ sicca nō vi illđ. Respōde ꝙ 2x est ethica. vna est que est fe. alia est que frida di ethica senectut̄. mō h itelligit de 2a. ꝛ rō est illa que hic tangit ab Aui. ꝛ in hoc terminat sn̄ia huius capituli ꝛc.

¶ De speciebus exercitij. Cap. 2m.

Exercitiū aliud est ad qđ peruenit ex occupatione alicui' humanarū operationū: aliđ est exercitiū puruꝫ qđ est illud qđ intendit. s. qđ est exercitiū tātū ex q̊ exercitij querunt iuuamenta qđ hꝫ differentias. Nā exercitiū aliud est multum aliud est paucū aliud est forte ꝛ vehemens aliud est debile ꝛ leue ꝛ aliud est velox ꝛ aliud est tardum ꝛ aliud est athicū. s. cōpositū ex fortitudine ꝛ velocitate: ꝛ aliđ est laxū: ꝛ iter oīa duo extrema reperit equale. Exercitij v̊o spēs sunt luctari ꝛ man' manib' ꝯtorquē ꝛ percutere in mandibulis ꝛ currere ꝛ incedēdi velocitas ꝛ iacē cū arcu ꝛ salire sursuꝫ ad rē a qua fiat suspēsio ꝛ sup pedē vnū saltare. Et cū ense aut cū lācea scrimire ꝛ equitare equos ꝛ caschu manibus qđ est vt hō sup peduꝫ extremitatē stet ꝛ manus suas ante ꝛ retro veloci extēdat motu: ꝛ he qdē sūt exercitij spēs notabilis. Ex subtiliū v̊o ꝛ debiliū exercitioꝝ spēb' est exercitiū qđ fit in vndatiōib' ꝛ in cunis stando aut sedēdo aut iacēdo aut paruā nauiculā itrādo aut nauiculā piscatoꝝ. Istis aūt forti' est vectari i eqs ꝛ camellis ꝛ lecticis ꝛ in plaustris vehi. Et ex fortioꝛib' qdeꝫ exercitijs sūt ea que fiūt cāpestrib' armis: ꝛ est vt hō cursuꝫ strigat suū in loco cāpestris ludi vsqꝫ ad finē: deide retro redeat ꝛ icessanter spatiū quaqꝫ reuersionē minuat donec i medio stet capite reuerso. Et ex eis est loca constarū q̄ sunt sub ascellis manib' ad anterioꝛa poꝛrect̄ brachijs verberare ꝛ man' adiuiceꝫ ꝑcutē ꝛ in plano salire ꝛ in alto ꝛ ludē cū virgis alcheiseran retoꝛt̄. Et cū pila magna ꝛ ꝑua ꝛ ludē cū reuolutiōe virgaꝝ ꝛ in adiutoꝛij musculis se adinuicē capiēdo ꝛ eleuare lapidē ꝛ equos currē ꝛ ipos in circuitu retroducē. Eluctatase quoqꝫ multas hꝫ spēs. Ex qb' ē vt q̄sqꝫ luctantiū in medio sui cōparis man' suas teneat ꝛ ipꝫ ꝯstringat ꝛ q̄sqꝫ ipsoꝝ laboꝛet vt a suo socio soluatur altero ipm tenēte. Et est ēt vt man' suas supꝛa suū cōparē cōtorqueat ꝛ dextrā suā ad sui cōparis dextrā poꝛrigat ꝛ sinistrā ad sinistrā ꝛ facie ipsi' ad illius faciē ꝯuersa ꝛ ipse eleuet eū ad supioꝛa: deide reuoluat eū ꝛ qn̄qꝫ incuruet ꝛ qn̄qꝫ erigat. Et ex eis est ipulsio que duob' fit pectoꝛib'. Et ex eis est vt q̄sqꝫ eoꝝ sui cōparis collū teneat ꝛ ipm ad terrā trahat. Et ex eis est pedes torquē ꝛ ipos ꝑmere ꝛ calcaneos sui cōparis suis calcaneis apire: ꝛ que his silia existūt ex modis q̊s luctatores faciunt.

res faciũt. Et exercitijs vo velocibus est vt qsq; duo-
rũ cõpariũ locũ cũ suo cõpare velociter pmutet ⁊ sa-
liẽdo ad posteriora retrorsũ tẽdat ⁊ altera ad iterio-
ra ꝼm ordinẽ: aut absq; ordie. Et ex eis est exercitium
qd fit duab⁹ acub⁹ subscelliorũ ⁊ frequẽter ad posterio
ra saliẽdo: ⁊ est vt hõ stet in aliq loco: deide a duobus
sui laterib⁹ duas subscelliorũ acus in terrã figat iter qs
sit vn⁹ passus: postea icedat mutãdo q a dextra est ad
sinistrã: ⁊ q a sinistra ad dextrã: ⁊ sit h q; veloci⁹ possi
bile fuerit. Et exercitia qdẽ fortia ⁊ velocia fiũt qetib⁹
admixta: aut exercitijs suauib⁹. Ampli⁹ exercitia fieri
debẽt ꝼz diũsos modos ⁊ nõ ꝼz vnũ est stãdũ. Unum
qdq; pterea mẽbrũ exercitiũ hz sibi ppriũ. Et manuũ
qdẽ ⁊ pedũ exercitiũ nõ ẽ res occulta. Pect⁹ vo ⁊ mem
bra anhelit⁹ qñq; exercitantur voce graui ⁊ magna: ⁊
qñq; acuta ⁊ iter eas mixta. Et h ẽt exercitiũ est ori et
vulue ⁊ ligue ⁊ collo ⁊ decorat colorẽ ⁊ mũdat pect⁹:
⁊ ipm exercitat cũ exufflatiõe ⁊ retẽtione anhelit⁹: ⁊ h
erit toti corpori aliqd exercitiũ ⁊ ipsi⁹ dilatat cãnales.
Uerũtñ magnã lõgo tpe efficere vocẽ ẽ timorosum: ⁊
si q fortis ẽ pduret necia fit multa aeris attractio in q
est timor. Et si sit lõga erit necesse multũ expellere ae-
rẽ in q magn⁹ existit timor. Ad legẽdũ pterea suauiter
est icipiẽdũ: deide vox ordinate est exaltãda postea cũ
vox fortior facta fuerit ⁊ crescit ⁊ lõga fuerit tps ipsius
ponẽdũ erit tẽperatũ: qm tũc magnũ affert iuuamẽtũ.
Or si ei⁹ tps plõgabit erit in ipso timor tẽperatis ⁊ sa-
nis. Unusqsq; pterea hõ ꝼm se hz exercitiũ. Exercitiũ
vo qd est debile sic reuolutio in cuna illis est ꝯueniẽs
quos febres debilitauerũt ⁊ cõualescẽtib⁹ q se mouere
nõ pñt neq; sedere: ⁊ qs ellebori potio debilitauit ⁊ q
sic ipz sũt: ⁊ egritudinẽ in diaphragmate hñtib⁹. Cũq;
suauiter fiet dormire faciet vẽtositates dissoluet ⁊ cõ-
fert reliquijs egritudinũ capit sic stupori ⁊ obliuiõi: ⁊
cõmouebit desideria ⁊ nãz excitabit. Cũ aũt sup lectuz
fiet mot⁹ erit ꝯueniẽti⁹ ei q hz sic emitriteũ ⁊ febres cõ
positas ⁊ flegmaticas: ⁊ hñti hydropisim ⁊ dolorẽ po
dagricũ ⁊ egritudies renũ: qm hec inũdatio mãm effic
aptã euulsioni. Et debile qdẽ ei q ẽ debilior ⁊ forte ei
q ẽ fortior. In plaustris ãt vehi has effic opõnes: s hu
mores magis q; hmõi ebullire fac. Et ẽ ẽt cum quidaz
plaustris vehunt facie retrouersa qd visus dbilitati et
ei⁹ offuscationi magnũ cõfert iuuamentũ. In puis vo
nauibus ⁊ magnis ferri ꝯfert lepre ⁊ hydropisi ⁊ apo-
plexie ⁊ friditati stõchi ⁊ ei⁹ iflatiõi: qm cũ corã littori-
bus maris fuerit cõmouebit ei vomit⁹: ⁊ deide qescet
⁊ ꝯfert stõcho: s nauib⁹ ferri in mare altũ ẽ forti⁹ in re-
mouẽdo egritudies qs noiauimus: ppterea ꝙ ꝼz ani-
mã letitia ⁊ tristitia diuersificant ⁊ ꝼm mẽbra nutriẽdi
eorũ: g exercitiũ corpis exercitiũ ẽ sequens. Uisus pre-
terea exercitat res ispiciẽdo minutas: ⁊ qñq; ordinan-
do ipz vt res lumiosas leuiter itueat. Audit⁹ ẽt exerci-
tat sonos auscultãdo occultos: ⁊ qñq; auscultãdo ma
gnos. Unũqdq; ẽt mẽbrũ exercitiũ hz sibi ppriuz: ⁊ h
qdẽ in ꝯseruatiõe sanitat cuiuscũq; mẽbri referem⁹ cũ
librũ disponem⁹ pticularẽ. Exercitio pterea vtens sibi
cauere debz ne exercitij calefactio ad id qd ex mẽbris
suis ẽ debile pueniat nisi ꝼz modum ꝯsequẽdi. v. g. opz
vt cui varices accidũt pedes in exercitio q vtit nõ mul
tũ moueat: s ipz diminuat ⁊ suũ pficiat exercitiũ cũ eis
que sũt corpis supiora sic collo ⁊ capite ⁊ manib⁹: ideo
vt exercitij opatio ad ipsi⁹ pedes a supiorib⁹ pueniat.
Corpis pterea dbilis exercitiũ opz vt sit debile: ⁊ fort
vt sit forte. Et ẽ tibi sciẽdũ ꝙ vnũqdq; mẽbrũ p se ha-
beat exercitiũ qd ẽ sibi ppriũ: vt queãdmodũ oculo ẽ
ppriũ intueri qd est subtile: ⁊ gutturis vocẽ ingrossa-
re vel augmẽtare postq; hoc ordinate fit ⁊ silr dens ⁊
auris. Et eodẽ mõ omne membrum in suo cap.

¶ Postq; determinauit de iuuamẽtis exercitij q: non sufficit scire in re. sanitat ꝙ aliqd iuuat nisi ẽt sciat modus quo illud iuuet: iõ ipse dterminat de mõ approximãdi ipz quo iuuabit: ⁊ q: ꝼm. G. in 3. thegni. tex. cõ. 21. modus iste. s. approximãdi q iuuabit attẽdit in 3. s. in qtitate qlitate ⁊ tpe. Iõ tria fac. Nã p dtermiat de mõ vsus exercitij rõne qlitatis. Scdo fac idẽ rõne tpis. ibi in pn⁰ sequentis capli. Tertio facit idẽ rõne qtitatis. ibi iux finẽ eiusdẽ (In qtitate aũt.) Pria in duas. Nã p distiguit ipm in multas spẽs. Secũdo docet eligere ipsas quãdo ⁊ vbi cõperit. ibi (Unusqsq; pterea hõ.) Pria in duas. Nã p distiguit gñales species eius. Scdo distiguit specialiores. ibi statiz (Exercitij vo spẽs.) Et hec in duas. Nã p docet species exercitij que sunt cões toti. Scdo illas que sunt appropriate determinatis membris. ibi (Unũqdq; pterea mẽbrũ.) Tũc illa (Unusqsq; pterea) diuidit in duas. Primo docet eligere ⁊ vti illis speciebus que sunt cões toti. Scdo docet eligere appropriatas. s. mẽbris. ibi (Uisus pterea.) ¶ Intellige primo ꝙ exercitiũ simul ⁊ opus est vt fabrorũ: exercitiuz tñ est illud qd nos facim⁹ ad delectationẽ. ¶ Itẽ itellige ꝙ exercitiũ di forte qd fit cũ conamie virtut sic est ascẽdere mõtez ⁊ sic est luctari cũ socio: debile aũt illud di qd fit absq; conamine sicut est ire p planitiem paulatine.

¶ Sz dices nõ vi ꝙ sit aliqd exercitiũ debile vel tardũ: q: per exercitiũ fit anhelit⁹ magn⁹ ⁊ frequẽs vt dixit supra: s illd qd fac ahelitũ eẽ hmõi nõ est debile. Quidã dicũt ad h ꝙ ille dñie supi⁹ posite. s. magnus ⁊ frequẽs in anhelitu nõ sunt differẽtie exercitij ppe accepti: s sunt dñie ipsi⁹ motus: motus eni hñ hz illas. Sz dico ẽt ꝙ ipse sunt dñie exercitij proprie accepti. Sed dico ꝙ hoc facere anhelitũ magnũ ⁊ frequentem habet magnam latitudinem. Dub^{m} p^{m}

¶ Ulterius dices ꝼm. G. exercitiũ vehemẽs ẽ cõpositũ ex forti ⁊ veloci: cũ g ipse h dicat vehemẽs supfluit illd qd addit cõpo^m. Dico 2^r. Uno⁰ ⁊ credo veriori: alr accipit h vehemẽs Aui. ⁊ alr accipit G. q: ꝼz Aui. itelligo ꝙ nõ fit alid exercitiũ vehemẽs q; forte: imo sũt idẽ: ita ꝙ itelligo illd qd dicit forte vehemẽs ꝙ vnuz exponat aliud: s 2^m exercitiũ ⁊ vehemẽs ẽ exercitiũ cõpo^m ex forti ⁊ veloci. Uel alio⁰ possuz dicere ꝙ itelligit h vehemẽs qñ fortitudo velocitatẽ excedit: s intelligit cõpositũ qñ illa sunt equaliter. Dub^{m} 2^{m}

¶ Est ꝯueniẽtius ei q hz emitriteũ. ¶ Sz dices ipse docet eligere in emitriteo exercitiũ: ⁊ tñ nos habuimus ifra cap. 5. ꝙ exercitiuz in feb. nõ cõpetit. Itẽ ẽt rõne q: ipz cõmouet humores. Dico ꝙ exercitiũ debile qñq; fit ad aliqualẽ cõfortationẽ ⁊ aliqualem euonem materie: sed ⁊ confert in feb. sed exercitium non. Dubiũ 3^{m}

¶ Cõfert stõcho.) Dices non est verum imo nocet q: mag fac eos vomere. Rñdeo ꝙ hoc qd confert intelligo in ꝯsuetis in mari: q in alijs noceret. Causa q revehi in curru facie retrouersa: causa pbabilis potest esse: q: tũc cum oculi fint debiles non percutit eos aer fortiter ⁊ directe ꝼm ꝙ nec dz ꝼm ꝙ habuistis in. 13. terap. ca. 17. 3. dist. ꝙ oculis debilibus non debẽt approximari fortia: s aer qui fortiter percutit q: est ille cõtra quem mouetur ille pcutit fortiter posteriora capitis. Et alia causa potest esse: q: tunc non videt oculis motus esse tantus ⁊ ita magnus vnde illo modo minus videt eis moueri. Et in hoc terminat snia istius capituli. Dub^{m} 4^{m}

¶ De hora incipiendi exercitiuz ⁊ mensurandi ⁊ dimittendi ipsum. Cap. 3^m.

Hora qua iceptio exercitij pparat opz vt corpus sit mũdũ ⁊ ne in ptib⁹ itraneorũ ⁊ venarũ chimi syluestres ⁊ mali existãt qs exercitiũ in corpe diffundat: ⁊ vt cib⁹ hestern⁹ iã sit digestus in stomacho ⁊ epate ⁊ venis: ⁊ vt alteri⁹ cibi hora iã aduenerit. Et hoc qdẽ declat vrine ꝼz subaz ⁊ colorẽ maturatio: ⁊ erit hec pma hora digõnis. Cũ eni iaz

longe fuerit ⁊ natura aliquo tẽpore in nutrimẽto mini strare desierit: ⁊ igneitas in vrina accẽsa fuerit: ⁊ citrinitatis nãlis termin⁹ trãsierit exercitiũ ĩpediẽs erit: q̄m virtutẽ deijciet. Et pp̄ h̄ dixerũt q̄dã q̄ cũ forte exercitiũ necessariũ est bonuz est ne sit stõchus vehemẽter inanit⁹: imo sit in eo paucũ nutriẽs: ⁊ in hyeme q̄dẽ sit grossuz: ⁊ in estate subtile. Ampli⁹ q̄ exercitat̃ si est plenus meli⁹ ẽ q̄ȝ si exercitet̃ cũ ẽ vacuus: ⁊ meli⁹ ẽ vt exercitet̃ cũ est cal'ˢ ⁊ humidus q̄ȝ vt exercitet̃ dũ est frigidus ⁊ sicc⁹. Et ex horis q̄dẽ ipsi⁹ melior est eq̄litas: est aũt cũ exercitiũ hoiez cal'e ⁊ sicce cõpl'onis ad egritudines p̄ducit: cũ igr̃ discesserit ab eo sanabit̃. Oportet p̄terea vt q̄ exercitat̃ ĩcipiat ⁊ sup̄fluitates ab ĩterioꝛib⁹ expellat. s. ĩtestinis ⁊ vesica. Deĩde exercitet̃ verũtñ p̄paratiõis fricatione p̄us vtat̃ q̄ nãm viuificet ⁊ poros dilatet: ⁊ opȝ vt fricatio cũ re aspera fiat: deinde oleo ĩnũgat̃ dulci: postea f̃ȝ ordinẽ inungat̃ donec mẽbrũ pressiõe nõ vehemẽtis penetratiõis cõprimat̃ ⁊ sit hoc manib⁹ mult̃ ⁊ diũsis obuiantib⁹ sitib⁹: iõ vt h̄ ad oẽs musculoꝝ p̄ueniat p̄tes: deĩde dimittat̃ fricat⁹ ⁊ exercitari ĩcipiat: ⁊ sup̄fluitates ab ĩterioꝛib⁹ expellat. In tẽpore ãt veris horaꝝ ipsi⁹ melior est q̄ ẽ iux̃ meridiẽ in domo tẽperata ⁊ in estate opȝ ip̄ȝ p̄cedere. In hyeme v̄o rõni ↄueniẽs erat vt fere vsq̄ȝ ad noctẽ tardaret̃: ȝ alia p̄hibẽtia h̄ vetãt. In hyeme igit̃ loc⁹ tepefieri dȝ ⁊ tẽperate calefieri: deĩde exercitio vtẽdũ in hora que melior existit f̃ȝ illd̄ q̄d diximꝰ ex digõne nutriẽt̃ ⁊ expulsiõe sup̄fluitatũ. In q̄ȝtitate aũt exercitij tres res sũt ↄsiderande. Una eaꝝ est caloꝛ: q̄m dũ in ipso bonitas auget̃ adhuc ẽ hora. Et scd̄a mot⁹ q̄m dũ leues p̄seuerãt adhuc est hora. Et tertia mẽbroꝝ dispõ f̃ȝ ipsoꝛuȝ ĩflãmationẽ: q̄m dũ ipsoꝝ auget̃ ĩflãmatio adhuc ẽ hora. Cũ aũt dispõnes iste minui ceperint ⁊ sudoꝛ vaporalis: ⁊ resudatio liq̄da facta fuerit dimittẽdũ erit. Cũ aũt dimissuȝ fuerit redeũdũ est ad oleũ q̄d sudare facit precipue si anhelitũ sui exercitãs tenuerit. Cũq̄ȝ die primo terminũ exercitij ipsius cognoueris ⁊ ip̄ȝ nutriueris: ⁊ nutriẽtis quãtitatẽ quã tolerare valet cognoueris: nil in scd̄a die mutes: ȝ nutriẽs ipsius ⁊ exercitium in die scd̄o mẽsura f̃m eius terminũ in die prima.

¶ Prius deter. de mõ approximatiõis exercitij rõne q̄litatis eius mag̃: hic deter. de mõ hoꝛe ei⁹. Pr̃io docet ↄ̄bitã horam exercitij ex p̄te quoꝛũdã ĩtrĩsecoꝝ. Scd̄o ex p̄te quoꝛũdã extrĩsecoꝛum. ibi (Uerũtñ p̄paratiõis.) Pr̃ia in duas. Pr̃io facit q̄d dc̄m est ex p̄te ciboꝝ ⁊ hũoꝝ. Scd̄o fac̃ idẽ ex p̄te sup̄fluitatuȝ. ibi (Opȝ p̄terea.) Pr̃ia in duas. Pr̃io docet ↄ̄bitã horã q̄ ẽ simpl'r eligẽda. Scd̄o docet horã q̄ ĩ ↄ̄termiato casu ẽ eligẽda. ibi (Ampli⁹ q̄.) Pr̃ia ĩ duas. Pr̃io fac̃ q̄d dc̄m est. Scd̄o ĩfert coꝛrelariũ aũcte quoꝛũdã. ibi (Et pp̄ hoc.) ¶ Tũc seq̄t̃ verũtñ. Hec ĩ. z. Pr̃io docet eligẽ ↄ̄bitaȝ horã exercitij ex p̄te fricatiõis. Scd̄o fac̃ idẽ ex p̄te tempoꝝ anni. ibi (In tp̄e ãt veris) lȝ illd̄ faciat obscure ⁊ male. ¶ Tũc seq̄t̃ (In q̄ȝtitate) vbi ↄ̄ter. de q̄ȝtitate ei⁹. Et p̄ ↄ̄termiat de q̄ȝtitate sufficienti approximationis eius in prima die. Secũdo facit idem in diebus seq̄ntib⁹. ibi (Cũq̄ȝ die primo.) Prima in duas. Nam primo ostendit quantitatem sufficientis exercitij. Secũdo ostẽdit quid fiẽduȝ post sufficiens exercitium. ibi (Cum autem dimissum.)

Dub^m 1^m ¶ Sȝ dubitat̃ p̄ circa illud cap̄l'm: q̄ꝛ docet cognoscere horã ↄ̄bitã exercitij ex. z. dubitat̃ de quolȝ illoꝝ: ⁊ p̄ de p̄ non vr̃ q̄ hora sit q̄ñ corpus est mũdũ: q̄ꝛ illd̄ q̄d euãt sup̄fluitates ⁊ p̄seruat ab egritudib⁹ mãlib⁹ nõ dȝ fieri q̄ñ corpus est mũdũ ⁊ purũ: sȝ exercitiũ fac̃ hoc: q̄re ⁊c̃. Ma. pȝ: q̄ꝛ si illd̄ nõ ĩuenit ibi sup̄fluitates: tũc euãt humiditates bonas sicut h̄r̃ in illo afoꝛ. 16. 4ᵉ p̄tic. Elleboꝛus p̄iculosus est. sanas carnes ⁊c̃. Mi. sup̄i⁹ habuistis ab Aui. ¶ Oppo^m dr̃ h̄ Aui. in l̃ra. ¶ Dico ad h̄ q̄ hora in qua corpus nõ est mũdificatuȝ põt ĩtelligi zʳ. Uno° vt sit non mundificatũ a malis humoꝛibus et ab alijs sup̄fluitatib⁹ excedẽtibus. Alio° vt sit non mundificatum ab alijs sup̄fluitatib⁹. s. nõ excedẽtib⁹. Mõ dico q̄ p̄ mõ nõ dȝ fieri exercitiũ. Sȝ scd̄o mõ sic. s. q̄ñ sũt sup̄fluitates ⁊ maxĩe zᵉ digõnis. Rõ p̄mi est: q̄ꝛ tũc exercitiuȝ faceret humoꝛes currere ad mẽbra. Rõ alteri⁹ pȝ: q̄ꝛ si sunt pauce: tũc euãntur p̄ exercitiũ bñ: si ãt sint multe excedẽtes sp̄argunt̃ ⁊ nõ euãnt̃. Et per hoc pȝ r̃nsio: q̄ꝛ Aui. ĩtelligit q̄ sit mũdũ a sup̄fluis hu. q̄d pȝ: q̄ꝛ dixit venarum.

Dub^m 2^m ¶ Itẽ dubitat̃ de zᵃ ↄditione: q̄ꝛ dicit q̄ opȝ q̄ sit facta zᵃ digestiõe que fit in epate ⁊ venis. dices vr̃ q̄ debeat eẽ hora p̄cedẽs istã: q̄ꝛ illud q̄d cõfoꝛtat digõnẽ dȝ fieri añq̄ȝ sit facta digõ. sed exercitiuȝ est hmõi. g ⁊c̃. Ma. de se pȝ. mi. declarat̃: q̄ꝛ exercitiũ cõfoꝛtat calorẽ ⁊ sic digõnez. Itẽ si nõ deberet fieri añ illas digõnes vel anteq̄ȝ ipse essent cõplete seq̄ret̃ q̄ hõ nõ posset ↄuenienter exercitari in die bis: h̄ est ĩcõueniens vt pȝ: q̄re ⁊c̃. ↄ̄ña app̄et: q̄ꝛ f̃m Auic. in. z. cañ. fen. 13. trac. z. cap̄. 8. tp̄s digõnis cibi in stõcho est. 10. horaꝝ: q̄ꝛ dicit q̄ est ĩter. 12. ⁊. 22. sed si ista ẽ. 10. horaꝝ: bñ ẽt illa epatis erit tãtũdẽ: q̄ꝛ nõ minoꝛ est mutatio q̄ fit in epate de cibo ad sanguinez q̄ȝ illa q̄ fit in stõcho: ⁊ iõ nõ dȝ min⁹ durare: sic g tunc in ambabus erũt. 20. hoꝛe: ⁊ sic nõ posset bis exercitari. ¶ Itẽ dices vr̃ q̄ hora ↄueniens sit facta digõne oĩuȝ mẽbroꝝ ⁊ nõ solũ facta digõne illorũ triũ: q̄ꝛ in illis. z. cuȝ ip̄m nõ noceat añ digõnes cõpletas: nisi q̄ꝛ attrahit cibũ indigestũ ad mẽbra: multomag̃ que exercitant̃ attrahẽt ip̄m ĩdigestũ. Itẽ ẽt cũ exercitiũ fit ad euãnduȝ sup̄fluitates. z. digõnis: videt̃ q̄ ẽt debeat fieri illa. z. digõne facta: ⁊ ita nõ solum nõ dȝ fieri añ digõnẽ primã ⁊ scd̄az: sȝ ẽt nec añ tertiã. ¶ Dico q̄ recta hora est q̄ñ est facta digõ stõchi epatis ⁊ venaꝝ: ⁊ rõ hui⁹ est: ⁊ ex acq̄sitione nocumentoꝝ si alia hora fiat: ⁊ ex acq̄sitõe iuuamẽtoꝝ si fiat ista hora: q̄ꝛ si fiat añq̄ȝ cib⁹ digerat̃ in stomacho ⁊ epate cũ mẽbra ex exercitio calefiant ante digestionẽ attrahent: item etiã si fiãt multũ post ita q̄ sint inanita: tunc membra resoluunt̃ ⁊ debilitant̃. cũ aũt fiat in hora dicta: tũc fiũt iuuamẽta q̄sita: q̄ꝛ tũc optime euãntur superfluitates cibi alterius. s. p̄cedẽtis: ⁊ ẽt attrahit̃ p̄ illud cib⁹ nouus iã digestus ad mẽbra. ¶ Tũc ad argum̃ta. tu dicis q̄ anteq̄ȝ sit facta q̄ꝛ ↄfoꝛtat ⁊c̃. dico q̄ veꝝ est si illd̄ ↄfoꝛtet donec fit talis digestio. Et q̄ tu dicis dico q̄ bñ ↄfoꝛtaret digõnes futuras: sed pur digõnẽ illã ĩpediret. ¶ Ad aliud q̄ꝛ seq̄ret̃ ⁊c̃. dico q̄ nõ sequit̃. Et q̄ tu p̄bas q̄ꝛ Auic. dicit in. z. ⁊c̃. dico q̄ bñ pȝ q̄ño ip̄m posset fieri si hõ comederet tm̃ semel: sȝ q̄ꝛ nõ credo corp⁹ tẽperatum debere comedere tm̃ semel sed bis: iõ saluo ⁊ dico q̄ f̃m vtrãq̄ȝ comestionẽ dȝ fieri suũ exercitiũ. Et q̄ tu dicis dico q̄ non credo q̄ stet ⁊ fiat in. 10. hoꝛ̃: sȝ credo q̄ fiat in. 4. vel. 5. f̃m q̄ ipse dicit in. 10. dȝ illd̄ ĩtelligi in corp̄e ⁊ stomacho debili vel in cibo nimie quãtitatis. Itẽ ẽt ipse dicit eq̄lis digõnis ⁊ descẽsiõis: ista eñ ambo bñ põt eẽ q̄ occupẽt spatiũ. 10. horaꝝ añ. s. q̄ȝ descẽdant ad intestina grossa. ¶ Tũc ad illud aliud. s. q̄ dȝ fieri facta digõne mẽbroꝝ: dico q̄ bñ istã digõnez precessit digestio alia: cuius sup̄fluitates tunc expellunt̃ ⁊ cibus in ista digestione iã indigestus: tũc ẽt attrahitur. s. si ipsum exercitium fiat in hora debita predicta.

Dub^m 3^m ¶ Postea dubitat̃ de zᵃ cõditione. nã vr̃ male dicere q̄ꝛ cõiter oẽs ponũt q̄ exercitiũ dȝ fieri añ horã comedẽdi: nũc ãt ipse dic̃ q̄ tũc deijcit virtutẽ. Dico q̄ nõ dȝ l̃ra sic ĩtelligi vt sonat. s. q̄ debeamus post horã comestionis exercitari: sȝ dȝ ĩtelligi h̄. s. postq̄ȝ appropinquauerit hora comestiõis: ita q̄ ly aduenerit: nõ sit tp̄is preteriti sed sit potius tp̄is futuri: tũc eñ quãdo nos incipimus paꝝ appetere tũc debemus exercitari. Itẽ intellige hic exterius nõ solũ illũ qui est acceptus in p̄cedẽti die sed vl'r illũ q̄ est acceptus in p̄cedẽti tẽpore siue in eadẽ die: siue in precedẽti. Itẽ intellige q̄ ista maturatio f̃m q̄ specificat z° de regi. vñ Auic. accepit est talis: q̄ꝛ dȝ eẽ vrina subtilis nõ multũ grossa ⁊ coloꝛis citrini. Itẽ q̄ dicit p̄ma hora nõ intelligas q̄ sit prima hora digõnis: q̄ꝛ tũc exercitiũ maxime ĩpediret: sȝ est hora prima qua apparuit maturatio.

Dub^m 4^m ¶ Sȝ dices cũ Auic. p̄hibuerit exercitiũ añ digõnẽ: p̄pterea q̄ꝛ attrahit indigestũ ad mẽbra: tũc cũ hoc fit exercitiũ forte mag̃ attrahet indigestũ ad mẽbra: ⁊ sic ẽt erit maluȝ. Dico q̄ intelligo q̄ opȝ dare aliq̄d paꝝ. s. quando est vehemẽter inanitus f̃m q̄ ipsemet dicit: q̄ꝛ si nihil daretur fieret in exercitio maxima resol'o que est multum nociua: si aũt datur ⁊ lȝ attrahat̃ indigestum min⁹ maluȝ est q̄ȝ illud. Item in eo q̄ dat̃ paucũ nõ multũ põt ibi eẽ ĩdigestio: vñ nã faciliter ipsum digerit ⁊ decoquit: ita q̄ bñ vtrũq̄ȝ est malũ: sed illud est minus malum: ⁊ sic etiam faciunt homines quãdo volũt cito equitare. s. q̄ parum accipiunt postea equitant.

Dub^m 5^m ¶ Itẽ dices non videtur q̄ sit meli⁹ q̄ exercitet̃ plenus q̄ȝ vacuus: q̄ꝛ si exercitetur plenus humoꝛibus generãtur tunc multe egritudines: vt apopl'ia ⁊ alie ex eo q̄ maxime decurrũt ad mẽbra. Iteȝ etiã si sit plenus cibo attrahit̃ cib⁹ ĩdigest⁹ q̄d ẽt est malũ: si auteȝ ipse sit vacuus nõ fit propterea nimis magna resolutio.

Dub^m 6^m ¶ Itẽ ẽt dices videt̃ q̄ ip̄m exercitiũ poti⁹ debeat̃ frido q̄ȝ calid̄: q̄ꝛ illud

illud debet frido qḋ calefac: ſꝫ exercitiuꝫ calefacit vt noſipſi experimur in hyeme ⁊ ꝯfert. Itē cū corp⁹ ſit calm̄ ⁊ ipm̄ ēt calefaciat nō vr̄ ꝙ cōpetat calo: q2 ipm̄ ſupcalefaciet. ¶ Dico ad pmū ꝙ exercitiū abſolute debet mediocri iter plenū ⁊ vacuum: ſi aūt dꝫ eſſe exceſſus in aliquo melius eſt vt ſit plenus ꝙ̄ vacuus: ⁊ itelligo ꝑ vacuum inanitū multū. q2 ſi eēt parū vacuus nō multū noceret: ⁊ tūc rō illius eſt: q2 ſi fiat in corꝑe inanito fit tūc vt dcm̄ eſt maxīa reſolutio que multū nocet: ſi aūt fiat corpore repleto ⁊ itelligo cibo nō humorib⁹ tūc attrahit indigeſtū: illud autē minus malū eſt ꝙ̄ primū. ¶ Ad aliud dico ꝙ credo argumēta ꝯcludere verū vt ipſa accipiūt: ſed ipſe dicit ꝙ ꝯfert calo potius ꝙ̄ frigido intelligo ꝙ ipſꝫ ſit magis calidū quātitatiue ex multitudie caloris ⁊ fridū ex paucitate caloris: nō aūt itelligo calidū qualitatiue ⁊ ſm̄ exacuitōeꝫ: ⁊ tūc illo mō intelligēdo: rō illius eſt plana. Et tūc per hoc pꝫ ſolutio: q2 accipiendo frigidū ⁊ calm̄ ſm̄ qualitatē ⁊ exacuitionē bene verū ꝯcludunt argumēta: ſed accipiendo calm̄ ⁊ friduꝫ quantitatiue .ſ. calidum qḋ plus hꝫ de ſibto calido vt ſanguine ⁊ carne ⁊ fridum qḋ parum hꝫ: pꝫ ꝙ melius calo ꝙ̄ frigido: ⁊ ſic itellexit Aui. ¶ Ulterius itellige ꝙ ipſe inordinate ⁊ defectiue ponit .ſ. de fricatione que debet in exercitio itellige ꝙ in exercitio ſm̄ Gal. 2. de reg. ſa. debetur fricatio duplex. Una ante exercitiū q̄ dr̄ ꝑparatoria ⁊ fit vt pori aperiant ⁊ ſupfluitates alleuient ⁊ ſubtilient: ita ꝙ poſtea facilior ⁊ melior eaꝝ fiet eūatio: ⁊ iſta fricatio ꝑparatoria in prin° dꝫ eē lenis ⁊ in fine ſui forti. Alia eſt fricatio q̄ dꝫ fieri poſt exercitiū: ⁊ iſta dr̄ cōpletoria inq̄tū aliquas ſupfluitates quas exercitiū ad cutiꝫ adduxerat ⁊ non eūauerat ipſa euacuat ⁊ cōplet: dr̄ etiaꝫ reductoria inq̄tuꝫ ipſa reducit membra iā laxitudinē patiētia ad diſpōnem ſuam naturalem: dicit etiam a Gal. curatiua inquātum iſta que dicta ſunt curat. Debet aūt iſta fricatio fieri ecōtrario ꝑdicte: q2 a principio dꝫ eſſe fortis ⁊ in fine debet eſſe lenis.

Dub^m 7^m ¶ Ulterius dubitat. q2 nō videt ꝙ in vere debeat fieri in meridie: q2 exercitiū dꝫ fieri qn̄ eſt maior tēperies ⁊ equalitas: ſed tūc non eſt hoc in meridie. Itē melior hora eſt factis digōnib⁹: ſed in meridie nō ſunt adhuc facte digōnes: quare ⁊c. Item male dicit ꝙ in eſtate ante meridiē: q2 ifra dicet ꝙ in eſtate dꝫ exercitari in hora frigidiori: ſed hoc nō eſt an̄ meridiē. Itē ēt cū exercitiū debeat fieri in tēpore tēperato: tūc in hyeme maxime deberet fieri in meridie: q2 de ſero ⁊ de mane eſt maius frigus. Dico ꝙ dubiū eſt comedēdo his: ſed omiſſis alys friuolis rn̄ſionib⁹ dico ꝙ vno mō pōt itelligi (horarū ipſius) vt ly ipſi⁹: referat ad fricationē de qua imediate locutus fuerat ⁊ nō ad exercitiū: ⁊ ad hoc ſatis vr̄ Gal. ſe referre: q2 ſemꝑ ꝙ fricatio fiat in aere tēperato. Sꝫ q2 ſemꝑ cū fricatione fit ipm̄ exercitiū: q2 fricatio ⁊ ꝑcedit ⁊ ſequit exercitium: q2 tunc in idē reſultat: ideo dōm eſt aliter ⁊ de ipſo exercitio. Dico ergo vt cōcordemus cū his que ſemꝑ facim⁹: q2 ꝓ exercitamur ⁊ poſtea comedim⁹ ꝙ accipit hic dies ꝓ die nāli .ſ. die ⁊ nocte: ita ꝙ meridies ſm̄ hoc erit ⁊ mane ⁊ ſero: ita vt ſm̄ h̄ Aui. velit dicē ꝙ in eſtate exercitiū dꝫ fieri magꝭ tēpeſtiue: in hyeme aūt dꝫ magꝭ retardari: in vere aūt dꝫ fieri in medio hoꝝ duoꝝ.

Dub^m 3^m ¶ In quātitate aūt exercitij.) Intellige hic ꝙ ꝑter iſta ſigna que Auicē. hic ponit Auer. 6. collꝫ. ca. 2. ſupaddit vnū ⁊ eſt ſignū ſumptū ab anhelitu: q2 vult ipſe ꝙ donec in anhelitu addit magnitudo ſemꝑ dꝫ exercitari: qn̄ aūt icipit diminui anhelit⁹ dꝫ illḋ dimitti. ¶ Itē itellige ꝙ lenitas iſta ſm̄ ꝙ Gal. ſpecificat maxīe cognoſcit in ſpecie exercitij luctatoꝝ: q2 qn̄ vnus bn̄ mouet ſotiū ſuū adhuc dꝫ fieri: ſꝫ qn̄ non bn̄ mouet: tūc dꝫ dimitti.

Dub^m 4^m ¶ Itē itellige ꝙ dꝫ poſtea inungere in fine exercitij. alique ſupfluitates remanēt ꝓpe cutim que nō potuerunt euacuari que facerent laxitudinē: oleuꝫ autē eas euacuat. Dicit autē (ſi tenuerit) q2 dꝫ anhelitus in exercitio aliqualr̄ retineri: vt dr̄ a Gal. ad hoc vt fortior fiat expulſio ſupfluitatū: ⁊ iō q2 tunc qn̄ retinet anhelit⁹ maior fit inclinatio ſupfluitatū ad cutiꝫ vnde plus remanēt: ide eſt ꝙ tūc ꝑcipue debet inūctio ⁊ magis. Itē qḋ dicit ꝙ dꝫ ſilr̄ menſurari poſtea ſicut in prima die: iſtud eſt veruꝫ manente eadē diſpōne corporis: q2 ſi diſpō ꝑmutat vel ab etate vl̄ ab aliqua cauſa accidētali: bn̄ etiam illud deberet permutari.

Dub^m 6^m ¶ Sed dices hic ponit ꝙ mēſura certa quātitatis balnei vel exercitij in prima die ſola nō pōt cognoſci. Dico ꝙ bn̄ veruꝫ eſt ꝙ non pōt cognoſci certe niſi habueris notitiā de nā ſua per aliquē aliū medicū qui eū prius cognouerit: ſed bn̄ poteſt haberi in ꝑma die ſm̄ aliquā ꝯiecturā. Et in hoc terminat ſn̄ia iſtius capituli.

¶ De fricatione. Cap. 4^m.

Fricatio alia eſt dura que extēdit vel iſpiſſat: alia eſt mollis q̄ laxat: ⁊ alia eſt multa q̄ macreſcere facit: ⁊ alia eſt tēperata que igroſſat. Cūq3 hec cōponent ꝓuenient paria nouem. Et eſt ēt fricatio que eſt aſpera .ſ. cū pānis aſperis que ſanguineꝫ ad exteriora velociter trahit: ⁊ alia eſt lenis cū palma: aut cū pānis lenib⁹ que ſanguinem ꝯiūgit ⁊ ipm̄ mēbro cōtinet. Qḋ autem ex fricatione querit eſt corpoꝝ raroꝝ inſpiſſatio ⁊ molliū iduratio ⁊ ſpiſſoruꝫ rarificatio ⁊ duroꝝ mollificatio. Eſt ꝑterea ꝑparationis fricatio que eſt anteq̄ꝫ exercitiū ⁊ icipit fieri ſuauiter: que cū volūtas ſurgēdi adeſt ſtringit ⁊ idurat. Et eſt fricatio reductionis que eſt poſt exercitiū: ⁊ vocat etiā fricatio qeſcere faciens: ⁊ qḋ in ea intēdit eſt ſupfluitatū in muſculis retētarū reſolo ex eo ꝙ per exercitium nō euacuatur vt vaporet ⁊ nō accidat fatigatio. Et opꝫ quidem vt hec fricatio molliter ⁊ ſuauiter fiat. Sed que ex ea melior ē: eſt ꝑma que eſt cū oleo que cū duritie ⁊ groſſitie ⁊ aſperitate faciēda nō eſt: qm̄ membra inde exaſperant ⁊ pueri ab augmēto ꝓhibent: ſed in adoleſcētib⁹ eſt eius ipedimētū minus. Qꝛ ſi in fricatione ꝯtingat error qui ad partē duritie declinet eſt ſanior errore qui ad mollitiei partē declinat: qm̄ fortem reſolonē facilius eſt corrigere ꝙ̄ molli fricatiōe ad recipiēdū corruptionē preparare: lꝫ fricatio dura ⁊ aſpera cū ſupflua fuerit in corꝑe pueroꝝ ipſos creſcere ꝓhibeat. Et tu qdē nunc iuenies poſt apud rememorationē hore fricationis ⁊ ꝯditionum ipſius. Uerūtn̄ in hac hora reductioni declarationē addemus. Dicem⁹ itaq3 ꝙ ipſa ꝓ certo eſt ac ſi eſſet altera ꝑs exercitij in qua cū oleo incipiēdū eſt ⁊ fortitudie: deinde cū ea ad mediocritatē eſt declinādū: neq3 duꝫ in ſua exiſtit fortitudie eſt dimittēda. Et melius qdē eſt vt priuſq̄ꝫ dimiſerit multe ſuꝑ eā ꝯiungant manus. Fricatio ꝑterea mēbra ſua fricata poſt fricationē extēdere dꝫ vt ab eis ſuperfluitates expellant ⁊ faſciā ſumat que ad partem mēbroꝝ oīum ipſis extenſis ꝓcedat: ⁊ quanto plus poterit ſuum ꝯtineat anhelitū ⁊ ꝑcipue cuꝫ muſculi ventris laxi fient ⁊ pectoris muſculi ſi facile fuerit extēdētur: poſtea etiā muſculi vētris in fine rei paꝝ extēdantur vt iteſtina inde aliquā habeant reductionē ⁊ inter hoc ⁊ hoc eat ⁊ ſe ſupinū proijciat: ⁊ ſuos pedes pedibus ſui cōparis cōmiſceat. Exercitiū vō excellētes aerem iter ſua continent exercitia: h̄ tn̄ reductio qn̄q3 in medio iterponit exercitio. Ipm̄ nāq3 dimittit ⁊ deinde ad ipm̄ reditur ſi ꝓlōgādi exercitiuꝫ volūtas affuerit. Nō autē multa indiget fricatione cū oleo q vult reductionē niſi i ipō diſpoſitio fuerit que ſibi nō placet ⁊ niſi nō reductionem querat: ꝙ ſi fatigationem ſenſerit oleo inungat ſicut noīabim⁹: ⁊ ſiccitateꝫ ſi ſenſerit fricatio augmentanda erit donec ad equalitatem perueniat. Fricatio preterea quandoq3 iuuat ⁊ fortis compreſſio cum tempus eſt dormiendi: quoniaꝫ corpus alleuiat ⁊ humiditates ad iūcturas ꝓhibet fluere.

Dub^m 5^m Dub^m 6^m

¶ Prius determinauit de exercitio: hic determinat de annexis. Et q2 hec ſunt duo .ſ. fricatio ⁊ balneuꝫ. Pžio determinat de ꝑ°. Scḋo de ſecūdo. ibi in ſequēti cap°. (Huic aūt.) Pžia in duas. Nā ꝑ° dter minat de regimine per fricationē abſolute ꝯſideratā. Et ſecundo reſpectiue cōſideratā. ibi (Eſt ꝑterea.) Et hec in duas. Nā ꝑ° determinat de fricatione relata ad exercitiū. Scḋo relata ad ſomnum ibi in fine (Fricatio ꝑterea.) Prima in duas. Pžio diſtiguit duas ſpēs fricationis relatas ad exercitiū. Scḋo eas declat. ibi (Et opꝫ quidē.) Et hec in duas. Nā ꝑ° declarat ꝑparatoriā. Scḋo reductoriā. ibi (Uerūtn̄.) Et hec in duas. Pžio dat intētionē ſuaꝫ circa h̄. Et ſecūdo exequit ſtatim. ibi (Dicemus.) Et hec in duas. Nā ꝑmo

declarat fricationem reductoriam fiētem poſt exercitium mode-ratum. Secūdo declarat eaꝫ fiētē in medio vel poſt exercitiuꝫ ex-cedens. ibi (Exercitium vō.) Et bene nota iſtas diuiſiones que taꝫ ordinate ſunt: ⁊ tamē apud aliquos inordinate ſunt: ⁊ eſt capitu-lum inordinatum: ⁊ ſm illud ignoratur ſententia eius.

Dubᵐ 1ᵐ ¶ Sed dubitatur. qꝛ videt̄ defectiue poſuiſſe differētias ſimplices fricationis: qꝛ Auer. 6. collꝫ. ca. 3. ponit fortē ⁊ debilē ⁊ mediam in-ter illas. Itē hic non ponit mediam inter durā ⁊ mollem. Itē nec ponit paucam. Itē videtur ſupfluitas: qꝛ ſm Gal'. 2. de regi. ſani. ⁊ Auer. cap. 3. idē eſt fricatio dura ⁊ aſpera: ⁊ ideꝫ eſt mollis ⁊ lenis: cum ergo dixiſſet de dura ⁊ molli ſupfluum fuit addere de aſpera ⁊ leni. Itē etiam ratione idē ſatis pꝫ. ſ. ꝙ ſint ideꝫ: qꝛ aſperitas eſt inequalitas ſm duruꝫ corpus vt dꝛ in. 3. thegni. cō. 52. ¶ Dico ꝙ ſi-ne dubio ſm verū intellectū ſunt dr̄ie ſimplices. 3. a parte q̄litatꝭ: ⁊ 3. a pte quātitatis. a parte qualitatis ſunt iſte. 3. que ſunt ideꝫ rea-liter: ſed differūt ſolum ſm nomē ⁊ ſm rationē. ſ. dura ⁊ mollis et media: aſpera lenis ⁊ media: ⁊ debilis ⁊ fortis ⁊ media: oēs iſte. 3. realr̄ ſunt idē ⁊ omnes ſunt a parte qualitatis. Auer. tñ ſolum no-minat fortē debilē ⁊ mediaꝫ. Aui. aūt hic noīat ⁊ durā ⁊ aſperā cū ſuis oppoſitis ⁊ medijs. ⁊ dico ꝙ illa nō differūt niſi ſm rōnem: qꝛ dicitur fortis inquātū ipſa fit cū conamīe virtutis eius qui fricat ſm ꝙ nos ēt ſuperius dicebamus exercitiū eſſe forte: ſed pōt ipſa dici dura vel aſpera a re cū qua fit: lꝫ enim oīs aſpera ſit dura: ta-men oīs dura nō eſt aſpera: ⁊ ideo ſic potuit ſepare durā ab aſpe-ra. ⁊ per hoc tūc iā pꝫ rñſio ad primū de Auer. qꝛ ille ſunt idē cum iſtis: ⁊ iō nō fuit defectiuus. ¶ Ad aliud ꝙ nō poſuit illā mediaꝫ. ſ. inter durā ⁊ mollē: dico ꝙ in eo qđ dicit: ⁊ alia eſt tēperata: intel-lexit mediā īter durā ⁊ mollē ⁊ īter mltā ⁊ paucā. ¶ Ad aliđ ꝙ eēt ſupfluitas. Rñdeo ꝙ pōt eē diuerſificatio q̄tū ad res cū qb⁹ fiūt.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Ulterius dubitat̄ de cōpoſitis q̄to ſint. 9. Dico ꝙ ꝯueniūt. 9. acci-piēdo ſex ſimplices. ſ. a pte quātitatis. ſ. multa ⁊ pauca quā ipſe in lr̄a dat intelligi ⁊ media īter illas: alie tres ſūt a pte qualitatꝭ. acci-piamus. ſ. dura mollis ⁊ media nō curem⁹ de alijs noībus: qꝛ ſunt idē vt dcm̄ eſt. mō tunc ſi cōponamus illas. 6. dr̄ias ſimplices ⁊ ra-tione quantitatis ⁊ qualitatis adinuicem erūt ſpēs cōpoſite. 9. qꝛ cōponamus p̄ ſolū cū dura multā paucā ⁊ mediaꝫ: ſic ḡ habem⁹. 3. cōpoſitas. ſ. durā multā: durā paucā: ⁊ duram mediam inter illa. ⁊ ſimilr̄ etiam componetis mollem cum iſtis eiſdem. 3. ⁊ habetis alias. 3. ⁊ ſimilr̄ etiam compones mediam inter duram ⁊ mollē cū illis alijs eiſdem: ⁊ ſic etiaꝫ habetis alias. 3. ſed ter tria ſunt. 9. ⁊ iō erunt in ſumma differentie compoſite. 9. ſm modum dictum.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Itē poſtea dubitat̄ de effectib⁹. nō vr̄ ꝙ dura extēdat: īmo magꝭ videt̄ ꝙ mollis extēdat: qꝛ molle extēdit̄ ⁊ facit aliud extēdi ſicut nos videmus qñ corrigia mollis extēdit̄: ſicca aūt ⁊ dura non: ⁊ iō etiā durū nō extēdit: ⁊ cū fricatio dura īduret membra nō extēdet ea. Dico ꝙ ipſa nō extēdit ſic ꝙ faciat mēbrū eē lōgius: queādmo-duꝫ ⁊ tu ꝓbas: ſed extendit. ſ. qꝛ facit ſtare tenſum: nā ipſa fricatio dura indurat ⁊ īſpiſſat mēbra: vñ illa poſtea remanent ⁊ ſtant q̄ſi tenſa: vñ ſic ipſa extēdit: ⁊ iſto modo intelligit Aui. ⁊ nō primo.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Ulteri⁹ dices. nō vr̄ ꝙ iſta fricatio īgroſſet: qꝛ nihil reſoluens in-groſſat mēbra: ſed cū oīs fricatio reſoluat: q̄re ⁊c̄. Dico ꝙ fricatio moderata ingroſſat membrum: ⁊ ratio eſt: qꝛ illud qđ multiplicat nutrimentum in membro: ⁊ etiam reddit ipſum aptū ad ꝯuerſio-nē ingroſſat mēbra: ſed iſta fricatio eſt hmōi: qꝛ ipſa attrahit: ⁊ cū ipā ſit moderata nō reſoluit niſi ſupfluitates: qꝛ ſi reſolueret plus iā nō eſſet moderata: ⁊ tunc qđ tu dicebas pꝫ ꝙ nō valet.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Ulteri⁹ dubitat̄ de his ꝯrijs effectib⁹ quos ponit. ſ. ꝙ mollificat duꝝ ⁊ īdurat molle ⁊c̄. nō vr̄ qꝛ ab vno īq̄tū vnū nō ꝓcedit niſi vnū vt habetꝭ ex alijs. Itē qꝛ ab vna cā non ꝓcedit niſi vn⁹ effect⁹. Dico ꝙ veꝝ ē: ſꝫ fricatio nō fac̄ illa inquātum vna ſꝫ inquātum plures.
¶ Ulteri⁹ ītellige ꝙ fricatio p̄paratoria ſicut ēt ſuperius dꝫ eē in p̄n° debilis ⁊ in fine ſui fortꝭ: ſed reductoria dꝫ eē ecōtrario. ſ. i p̄n° ſui fortis ⁊ in fine debilis. ⁊ rō hui⁹ ē: qꝛ ſemꝑ in nā ⁊ ſic ēt in arte dꝫ eē mutatio gradata ⁊ paulatina ⁊ nō ſubita: vt ḡ p̄ma mutatio ſit ꝯformis ad ſcđaꝫ dꝫ ſic fieri. rō ēt noīs pꝫ: qꝛ cū ſupfluitates ille laxitudinē facerent: ideo ipſa dr̄ quieſcere faciēs ſiue curatiua ſi-ue alio noīe reductoria: oīa eniꝫ iſta tria nomina idē ſignificant.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Ulterius dicit hic (vt hec molliter) dices hic ipſe dicit ꝙ iſta p̄-paratoria ſm ꝙ tu exponis dꝫ fieri cū re molli: ſuꝑius aūt īmedia-te dixit ꝙ dꝫ fieri cū re dura ⁊ aſpera in eo qđ dixit ⁊ īdurat: ⁊ ſic vr̄ directe ſibi ꝯdicere ⁊ dicere oppᵐ illi⁹ qđ dixit. Dico ꝙ iſta de-bēt referri ſm Gal'. ad diuerſuꝫ tp̄s ipſi⁹ fricationis. ſ. p̄paratorie: nā preparatoria in ſui p̄n° dꝫ eſſe cum molli: in fine autē ſui dꝫ eſſe cū re dura: ita ꝙ intelligat̄ illud qđ ibi dicit ꝙ illđ dixerit in ſui fi-ne: hic aūt intelligatur illud quantum ad ſui principium.

Dubiū 7ᵐ ¶ Ulterius parū poſt ſtatim dices vr̄ eē oppoſituꝫ ei⁹ qđ dicit. ſ. ꝙ facili⁹ ſit corrigere reſolōnē q̄ꝫ ⁊c̄. qꝛ qñ ſit fortis reſolō dꝫ reſtau-rare ⁊ replere: qñ aūt ſit mollificatio reſoluere: ⁊ cū facilius ſit de-ſtruere q̄ꝫ cōſtruere ⁊ īducere priuationē q̄ꝫ habitū vr̄ ꝙ facili⁹ ſit illud aliud q̄ꝫ corrigere reſolōnē. Itē ēt cū fricatio dura cū ipā fiat cum re ſicca īducit̄ diſtēperātia ſicca: cū aūt ipſa declinat ad mol-litiē qꝛ fiat tūc cū re humida erit ibi tūc diſcraſia humida: ſꝫ diffi-cilius eſt remouere diſcraſiā ſiccā q̄ꝫ humidā vt habetꝭ i. 7. ¶ Itē dices ēt nec rō ſua eſt ad ꝓpoſitū. ibi (Qm̄ forte) qꝛ fricatio dura ⁊ inſpiſſat ⁊ indurat: ⁊ qꝛ vtraq̄ illaꝝ ꝓhibet reſolōnē: mollis auteꝫ facit reſolōnē: ideo argues illđ poſt de molli ⁊ nō de dura. ſ. ꝙ de-beat declinare ad mollitiē. Dico ꝙ nō bñ hic ītelligit̄ niſi cōſiderā-do dicta. G. q valde bñ declarat hoc idē. ſ. q̄re potius debeat incli-nare ad duritiē. ⁊ rō hui⁹ eſt multiplex. p̄ qꝛ fricatio dura parūper mutat cutiꝫ ad ſuā duritiē a ſua diſpōne nālī: mollis autē plus cu-tim ꝑmutata nālī diſpōne. Itē qꝛ cuꝫ dura īdurat̄ cutꝭ: ⁊ ſic fit for-tior: ⁊ per ꝯn̄s min⁹ nocet̄ poſtea ab extrīſecis. Itē lꝫ īquātū dura inſpiſſat cutim teneant̄ alique ſupfluitates: ipſe tñ facilr̄ remouē-tur per exercitiū qđ poſtea ſequit̄: ſed mollis facit ec̄ōrio: qꝛ ipā re-ſoluit multū ita ꝙ ēt humiditates bonas: exercitiū aūt qđ poſtea ſequit̄ nedū ꝙ illud dānū emēdet: īmo ipm̄ adhuc magis augmen-tat ⁊ plus reſoluit de eis: ⁊ tunc iſto mō argumēta cōcedo qꝛ non ſunt cōtra. Itē dices vr̄ ꝙ exceptio ibi (Et niſi nō reductionē que-rat) cōtradicat p̄ qđ dicit qui vult reductioneꝫ. Dico ꝙ opꝫ dicere ꝙ reductio ibi accipitur equiuoce: quia primo accipitur pro reite-ratione: ⁊ ſecundo accipitur pro reductoria vt patet.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed dices ipſa debet fieri facta prima ⁊ ſecūda digeſtione: quia fit poſt exercitiū: ſed quando eſt tp̄s dormiendi tunc eſt tp̄s dige-ſtionis: ita ꝙ fit ⁊ nō eſt facta: quare tūc non competit. ſ. in tēpore dormiēdi. Dico duplr̄. Uno modo ꝙ illa fricatio de qua hic loquit̄ non eſt nec preparatoria nec reductoria de quibus ipſe locut⁹ fue-rat: ſed eſt quedam alia fricatio per ſe que bene poteſt tunc fieri: tu autem arguis de preparatoria ⁊ reductoria. Uel alio mō poteſt intelligi cū eſt tēpus dormiendi. ſ. cōpletū ita ꝙ iſto mō fieret poſt ſomnū ⁊ añ nō. Et in hoc terminet̄ ſententia iſtius capituli.

¶ De balneo ⁊ nominandis balneis. Cap. 5ᵐ.

Hic aūt homini in cui⁹ regimīe noſter ꝯſiſtit ſermo balneatio reſolōnē faciēs nō eſt neceſ-ſaria: qm̄ corp⁹ ipſius eſt mūdū: ⁊ neq̄ ḡ bal-neo īdiget eget ipſo niſi vt ab ipſo hēat calo-rē ſubtilē ⁊ humiditatē tēperatā. Quapp̄ iſti in ipō nō multā debēt facere morā. Qꝛ ſi in fontē deſcēderint in ipm̄ ingrediātur quouſq̄ ipſarū rubet ⁊ inflatur ſuꝑ-ficies ⁊ in principio reſolōnis ab eo remoueantur. Et aer in circuitu eoꝝ aquā dulcem fundēdo humectet̄: deinde velociter lauent̄ ⁊ egrediant̄. Opꝫ preterea ne excitatus ad balneuꝫ velociter ꝑgat donec ꝑfecte qe-ſcit. Balnearū vō diſpōnes ⁊ earum cōditiones iā de-claraui ⁊ in alio loco retuli. Uerūtñ qđ hic dicere de-bemus eſt ꝙ oēs balneandi ſm ordinem balnei caſas ingredi debent: ⁊ neq̄ in domo calida mouentur niſi ſm quātitatem que eis nocumētū nō inferat ⁊ regeſcē faciat ꝓpter ſuperfluitatum reſolōnem ⁊ corporis ad nutriens p̄parationē a debilitate ipm̄ cuſtodiendo: et ab aliqua forti cauſarū febrium putridarū. Qui vō im-pinguari deſiderat balneū poſt comeſtioneꝫ īgrediat̄ ſi ſecurus fuerit ne oppilōnes accidant. Et qui bene ſe cuſtodire voluerit ſi calide fuerit cōplexionis oxymel bibat ꝓpter oppilōnum ꝓhibitionem: ⁊ ſi frigide fue-rit cōplexionis diamētaſtrum ſumat ⁊ diatrionpipe-reon. Qui autē vult reſolōnem ⁊ macrefieri balnean-dus eſt dū eſt famelicus ⁊ ibi multū moretur. Sꝫ qui ſa-nitatem vult cōſeruare balneum ingredi dꝫ poſt q̄ꝫ di-geſtum eſt qđ eſt in ſtomacho ⁊ in epate: ⁊ ſi timet vt cholā ebulliat rubea ſi hoc fecerit ⁊ ſe ieiunus balnea-uerit ante balneationē rem ſumere dꝫ ſubtilē quaꝫ co-medat. Et qui vō calide exiſtit cōplōnis cholera abū-dās rubea hoc eſt ei neceſſariū ⁊ huius ab īgreſſu do-

mus balnei

mus balnei caliditate ꝓhibēdus est. Ex eis autē quib⁹ isti cibātur melius est panis in succo fructuum infusus aut in aqua rosꝭ. Et se custodire debent ne rē frigidam actu bibāt i egressiōe balnei aut i balneo: qm̄ pori sunt apti: quare frigiditas non tardatꝭ quin ad mēbroꝝ pn̄cipaliū corpora ꝓcedat ⁊ ipsoꝝ corrūpat virtutes. Ab omni quoq3 re vehemētis caliditatis se custodire debēt: ⁊ precipue ab aliqua: qm̄ si eam sumpserint timendū erit ne cito ad mēbra penetret pricipalia ⁊ accidat ptisis ⁊ ethica. Preterea sibi caueant ne cito balneum egrediantꝭ ⁊ caput post ip̄m discooperiāt ⁊ corpus ad recipiēdā frigiditatē exponāt. A balneo v̄o egredi debent si tp̄s fuerit hyemis: suis bn̄ cooperti pānis. Sed qui febrē h3 a balneo se custodiri op3 in hora febris: ⁊ qui sol'onē h3 cōtinuitatis aut ap̄a. Et tu qdem iā sciuisti ex eo qđ precessit ꝙ balneū est calefaciēs ⁊ infrigidans ⁊ humectās ⁊ desiccās ⁊ iuuās ⁊ impediēs. Et eius qdē iuuamēta sunt somnū facere ⁊ aperire ⁊ abradere ⁊ resoluere ⁊ digerere ⁊ nutrimētū ad cutis sup̄ficiem attrahere: ⁊ ipsius iuuamētū nō est nisi in resol'one eius qđ resolui volunt ⁊ in expulsione eius qđ vult pelli in parte nāli ⁊ in retētione vētris ⁊ remotione fatigationis. Eius autē impedimēta sunt debilitare cor si multum morati fuerint ⁊ facere syncopim ⁊ nausea3 ⁊ humores quietos mouere: ⁊ eos ad putrefactionem preparare ⁊ cum eis ad membroꝝ debilium receptacula declinare: ergo ab eis accidunt apostemata in occulto membrorum ⁊ in eorum superficie.

¶ Docuit superius per vnā rē annexā ħ per aliā. Et p̄ deter. de regimine corporis. P̄rio per balneū aque calide. Sc̄do fride. ibi (Hic qdem) in sequēti cap̄. Itē prima in duas. Nā p̄ deter. de mō vsus balnei aque calide. Sc̄do determinat de iuuamētis ⁊ nocumētis eius. ibi (Sed qui fe. habet.) P̄rio determinat de modo vsus balnei ad ingressum ⁊ moram eius in eo. Secūdo quantum ad exitū. ibi (Et se custodire.) Prima in tres ꝺm ꝙ tres p̄ncipal'r debēt attēdi circa balneū. Primo ex parte qualitatis. Secūdo quantitatꝭ ⁊ cum hoc ex modo ingressus. ibi (Quapropter.) Tertio ex p̄te tēporis. ibi (Qui v̄o impinguari.) Et hec in duas. Nā p̄ docet debitā horam ingressus ratione impinguationis. Secūdo ratione cōseruationis sanitatis ⁊ macrefactionis. ibi (Qui autem vult.)

Dub^m p^m ¶ S3 dices videtur ꝙ homo indigeat balneo ēt p̄p alias causas: qꝛ sicut. G. dicit in fine secūdi de reg. hō indiget balneo ad hoc vt abstergat a sudore ⁊ puluere. Itē dices nec videtꝭ ꝙ indigeat ipso ꝓpter istas causas. s. humiditatē tēperatā ⁊ calorem: qꝛ humiditas ista est humiditas aquea: nos autē nō indigem⁹ humiditate aquea sed naturali. Itē ⁊ similiter cu3 talis caliditas sit acc̄ntalis: nec ēt ea indigemus. ¶ Dico ꝙ ista duo iuuamēta que hic ponuntꝭ nō inueniūtur posita ab alio auctore, s3 iuuamēta. G. ipsa per seip̄m: dico ꝙ balneū pōt competere ⁊ rōne abstersionis sudoris ⁊ pulueris: quēadmodu3 Gal'. ponit: pōt ēt cōpetere vt calefaciat ⁊ humectet tēperate. ⁊ isti⁹ rō est: qꝛ ip̄m balneū spargit calorē ⁊ nutrimētū ꝑ mēbra: ⁊ iō vt sic calefacit ⁊ humectat tēperate. ¶ Et qđ tu dicis p̄ de iuuamētis: dico ꝙ Auic. illa dedit itelligi per illa: ⁊ qꝛ ipsa ꝑ seipsu3. s. ꝑ balneū abstergitꝭ sudor ⁊ puluis: iō non posuit. ¶ Ad alia dico ꝙ cal'itas ⁊ humiditas vt aque est vl' aeris nō ꝯfert imediate sed ꝯfert mediate. s. vt dc̄m̄ est. s. inquātū facꝭ spargere cal'itate3 vel nutrimentū per corpus ⁊ hoc est vtile: qꝛ ad ip̄m sequitꝭ humiditas. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ illud (Quap̄p) sequitꝭ valde bn̄ ex eo qđ dixit, ꝙ istis balneatio resol'onē faciens nō est necessaria. ¶ Ulterius itellige ibi vbi dicit (ꝺm ordinē balnei) casas ingredi debēt ꝙ sicut superius habuistis balneū ip̄m h3 plures casas: modo vult dicere ꝙ hō nō d3 imediate cū intrauit primā casa3 intrare in sc̄da3 ⁊ postea imediate tertiā: sed d3 p̄ morari in prima casa paꝝ ⁊ postea ingredi in sc̄da3: ⁊ ibi ēt morari parum: ⁊ deinde itrare in tertiā. s. sic ordinate: ⁊ sicut dc̄m̄ est in introitu: ide3 ordo ēt d3 seruari in exitu: qꝛ non d3 ēt subito exire: sed illō d3 ēt fieri ordinate. ¶ Ulterius intellige ibi (Et ab aliqua forti cā feb. putridaru3) ꝙ ista cā posset esse ⁊ efficiens ⁊ mālis, efficiēs sicut oppil'o que putredine3 efficit que oppilatio sic causata eēt ex eo. s. ꝙ corpus existēs repletu3 balneū sua caliditate attrahet humores sup̄fluos ad cuti3: vn̄ ibi fiet oppil'o. pōt etiā esse alia causa efficiēs. s. debilitas virtutis causata. s. ex balneo p̄p manifestā resol'onē mēbroꝝ: vn̄ virt⁹ exn̄s debilis humores nō potest regere: vn̄ relinquuntꝭ ⁊ putrefiūt. causa mālis pōt eē humores cōmoti a balneo qui p̄p suā cōmotione3 postea putrefiunt ⁊ putridam faciunt. ¶ Ulterius itellige ꝙ illa. s. (oxymel ⁊ diamētastru3) possunt assumi ⁊ an̄ balneū ⁊ post: s3 magis credo ꝙ debēt assumi ante qꝛ sic ꝓhibent oppil'onem fieri: s3 ipsa assumpta post remouēt aliquā paruā inductā. ¶ Item intellige ꝙ ista diuersificantꝭ ꝺm cōplexiones: qꝛ oxymel rōne aceti frigiditatem hab3 sed illa alia duo magis sunt calida. ¶ Itē ēt intellige ꝙ sicut habetis a Gal'. in. 4. de regi. sani. inter illa duo. s. diamētastrum ⁊ diatriton pipereon est dr̄ia: qꝛ diacalamētū vel diamētastrū magis valet ad penetrādū nutrimētū per corp⁹: sed diatriton pipereon magis facit ad iuuandum digestionem.

Dub^m 2^m ¶ Ulterius dices qūo aqua cal'a iducit ptisim: ipsa eni nō est vlceratiua pulmonis nec alicui⁹ mēbri. Itē nō ēt est ꝯsumptiua qꝛ ip̄a est humida: & qūocūq3 accipias ptisim nō v3 qꝛ iducatꝭ ptisis. ¶ Dico ꝙ i cap̄ de aqua loco ptisis hic habuistis hydropis: ⁊ forte ista lr̄a est melior: sed adhuc dico ꝙ iducitꝭ ethica rōne sue caliditatis actual': ptisis aūt iducitꝭ qꝛ ipsa pōt pulmonem debilitare: ⁊ sic humores ad ip̄3 descēdēt ⁊ vlcerabūt ⁊ iducēt ptisim. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ balneū facꝭ istos ꝯrios effect⁹ ꝺm triplicē diuersitatem ꝺm ꝙ Auer. dicꝭ p̄ ꝺm diuersitatē casarū. Itē ēt ꝺ3 diuersitatē more i balneo ⁊ hore igressus ei⁹. Itē ēt ex p̄te diuersaꝝ dispōnū ipsoꝝ corpoꝝ: ex parte istoꝝ omnium potest facere illos cōtrarios effectus ꝺm ꝙ tu met cōsiderare potes. ¶ Ulterius ꝙ dicit (fructuū) intellige acetosoꝝ ⁊ stipticoꝝ: qꝛ isti magis infrigidant ⁊ confortant.

Dubiū 3^m ¶ Ulteri⁹ dices. dicit hic ꝙ d3 cauere a balneo ille q h3 feb. vel ap̄a vel sol'onē ꝯti. dices nō v3 de feb. ⁊ de ap̄ate: qꝛ in. 10. ⁊ in. 5. de ige. sani. cap̄. 10. ⁊. 13. habuistis in feb. balneū. Itē in. 3. de regi. sani. habuistis ꝙ balneū cōfert in feb. ⁊ ap̄ate. Item rōne qꝛ ip̄m balneu3 mām̄ digerit ⁊ euacuat ⁊ calorem cōfortat: vt ex. 3. regi. habetꝭ. Dico ꝙ illud cauere intelligo nō ex toto euitare: s3 qꝛ d3 cu3 cautella approximari: nā ipsum indebite approximatū maximū facit nocumētū: debite aūt facit iuuamētū magnū. ¶ Itē dices male dicꝭ (nisi in resol'one) qꝛ ipsemet ponit alia iuuamēta. Dico ꝙ itelligit ꝙ illud sit magis p̄cipale. Et in hoc terminatꝭ sn̄ia huius capituli.

¶ De ablutione que fit cum aqua frigida. Cap̄. 6^m.

Hoc qdem conueniens non est nisi cuius regimen vndiq3 cōseruatur: ⁊ cuius etas ⁊ virtus ⁊ figura ⁊ tempus sunt cōuenientia: ⁊ neq3 fastidium: neq3 vomitū: neq3 vētrem: neq3 vigilias: neq3 reumatismos h3: neq3 est puer: neq3 senex ⁊ in hora in qua ipsius corpus est leue ⁊ motus conueniēs. Et est cum hoc fit post ablutionē cū aqua calida factā ad hoc vt exteriora fiant fortiora: ⁊ vt calor retineatur nālis. Qꝛ si voluntas affuerit vt istud sit: oportet ne aqua multū sit frigida imo sit tēperata: ⁊ est cu3 hoc fit post exercitiu3: ⁊ tunc qdem oportet vt fricatio ante ipsam fiat fortior q̄3 solebat: & inunctio fit ex oleo quēadmodū solebat: ⁊ sit exercitium post fricationem ⁊ inunctionem tēperatū: aut sit parum velocius q̄3 solebat. Deinde post exercitiu3 in aqua frigida subito natet vt ipsius mēbra simul dura fiant: postea perseueret in eo ꝺm mēsuram sue leuitatis: ⁊ quātum tolerare valet anteq̄3 superueniat horripilatio. Deide cū egressus fuerit fricetꝭ sicut noiabimus ⁊ eius cib⁹ augmētu3 suscipiat ⁊ potus diminutionē. Et consideret tēpus reuersionis sui coloris ad ip̄m ⁊ caloris eius ex quo si velox fuerit scietur ꝙ eius mora fuit moderata: ⁊ si tarda fuerit scietꝭ ꝙ mora ꝓlixior fuit q̄3 debuit. Ipse igitur alio die mēsuretꝭ ꝺ3 ꝙ ex ħ scitū fuerit. Et ē cū post fricationē ⁊ coloris ⁊ caloris reūsionē iteꝝ aquā igreditꝭ: sed q hoc agere voluerit gradati3 in ip̄o ꝓcedat: ⁊ a calidiore die q est in estate hora feruoris prius icipiat: ⁊

sibi caueat ne vẽtus sit ibi: ⁊ ne illud post coitũ pagat: neq3 post cibu3 q nõ sit digestꝰ: neq3 faciat h̄ post vomitũ: neq3 eũonez: neq3 post cholícã passionẽ: neq3 vigilias: neq3 corpis debilitatem: neq3 stõchi: neq3 post exercitiũ: nisi q illud agit valde sit fortis ſm modũ quẽ diximus. Cũ aq̃ aũt frida lauari ſm modos quos diximus calorẽ nãlez subito ad iteriora pellit. Postea confortat ipm vt fortior fiat ⁊ egrediat̃ extra multum.

¶ Hic deter. de regi. sani. per balneũ aque frigide. Et tria fac̃. Prĩo oñdit cui corpori cõpetat hmõi balneũ. Scõo oñdit modum vsus eiꝰ. ibi (Et in hora.) Et 3° docet q̃dã iuuamẽta eiꝰ. ibi (Cũ aq̃ aũt frigida.) Scõa in duas. Primo docet vsus modu3 qñ d3 balneari semel in die. Et 2° qñ pluries. ibi (Et ẽ cũ post.) Pria in duas. Nã p̊ docet debitũ modũ vsus istiꝰ balnei ex pte hore. Scõo ex pte q̃ntitatis ⁊ q̃litat̃. s. ex pte igressus ⁊ egressus. ibi (Deinde.) ¶ Intellige hic primo ꝙ illud qd̃ dicit p̊ regimẽ exponit̃ ꝑ illud qd̃ postea dic̃ neq̃ fastidiũ ⁊c̃. ⁊ silr etiã illud qd̃ dicit etas exponit̃ silr ꝑ illd̃ qd̃ dicit postea neq̃ puer neq̃ senex: nã nõ cõpetit fridũ pueris: quia ꝓhibet eos ab augmẽto: neq̃ senibꝰ q2 sunt fridi: s3 solum cõpetit tale balneũ iuuenibꝰ. Itẽ dicit ẽt postea virtꝰ q2 virtꝰ d3 eẽ fortis. dicit ẽt figura: q2 d3 eẽ bñ carnosa vt ꝓhibeat frigiditatẽ ĩtus minus ingredi. dicit aũt tp̄s q2 d3 eẽ tp̄s ⁊ etas particulare: q2 d3 esse dies calida nõ vẽtosa vt dicit̃ ĩfra. ¶ Itẽ intellige ꝙ d3 illd̃ balneũ fieri post fricationẽ ⁊ inũctionẽ: q2 quãdo illud balneũ fridũ fit d3 calor nãlis ĩcitari vt sua frigiditas nõ possit nocere mẽbris intrinsecis: calor enim tunc excitatus ⁊ in mẽbris exterioribꝰ existẽs repugnat frigiditati balnei ne nocere possit intrinseca.

Dubᵐ 1ᵐ ¶ S3 dices. iste dicit ꝙ ista aq̃ d3 eẽ tẽperata directe. Oppositum ponit Auer. 6. coll3. ca. 6. q dicit ꝙ nõ d3 eẽ cal̃a nec ẽt tẽperata: q2 nõ cõpleret opus qd̃ ĩtẽdimus. s. friditatẽ: sed d3 eẽ frida. Dico ꝙ nõ solũ ĩtelligo ꝙ sit tẽperata: q2 sit recte media ĩter cal̃itatẽ ⁊ frigiditatẽ: s3 ĩtelligo ꝙ ipsa declinet aliqualiter ad frigiditatem.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Itẽ dices postea ipse dicit ꝙ sit exercitiũ tẽperatũ aut parũ velociꝰ q̃ solebat. dices. G. solũ dicit ꝙ sit velociꝰ. ¶ Dico ꝙ põt ĩtelligi aut ꝑ. i. ita ꝙ tũc dicet tẽperatũ q̃ntũ ad q̃ntitatẽ: q2 erit mediũ inter multũ ⁊ paucũ: s3 idẽ erit velociꝰ vt ſ3 aliquid exacuat̃ calor nãlis. ¶ Itẽ ĩtellige ꝙ ipse d3 se ꝓicere in eã subito: ⁊ huiꝰ rõ ẽ 2ᵡ. Una q̃ tãgit̃ in lr̃a: vt. s. mẽbra ĩspissent̃ ⁊ dura fiãt. Alia rõ est qua3 tãgit. G. q2 si solũ ꝑs vna post ꝑtẽ mitteret̃ in aquã fridã: calor tũc occuparet vnã partẽ ⁊ dimitteret alias ⁊ fugeret ab alijs: vt ĝ illd̃ nõ faciat d3 se subito ꝓicere. ¶ Itẽ ĩtellige qd̃ dicit ꝙ d3 plus comedere ⁊ minꝰ bibere. Rõ illius est 2ᵡ. Una est vt appetitui satisfaciamꝰ: q2 ipsi cibũ appetũt plus ⁊ minꝰ potũ. Alia rõ: q2 cu3 tunc fortificet̃ calor ⁊ digestio d3 plus comedere: cũ aũt ipse humectet̃ d3 minꝰ bibere: ⁊ ita illd̃ ẽ ⁊ rõne d̃lectatiõis ⁊ iuuamenti.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ S3 dices ꝙ nõ debeat fieri subito ꝑ illũ afo2. 51. 2. pti. ſm multu3 ⁊ repẽte nec alterare ⁊c̃. Dico ꝙ mutatio ad ꝯueniẽs facta subito nõ est nociua: ĩmo ꝓdest: s3 mutatio ad ĩcõueniẽs si fiat subito maxime nocet. Itẽ ꝙ dic̃ gradatim ĩtelligo ꝙ a p̄n° cal̃itatis estat̃ d3 sibi sufficere solũ balneare semel: sed postea vlteriꝰ qñ augmẽtat̃ caliditas põt balneari bis. ¶ Item intellige ꝙ illud balneũ nõ competit post ista: q2 tunc debilitaret membra intrinseca.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ S3 dices saltẽ nõ vĩ ꝙ post exercitiũ: q2 ꝯ̃riũ huiꝰ posuit Auic. ⁊ idẽ oẽs alij volũt. s. ꝙ ip3 fiat post exercitiũ. Itẽ ẽt exercitiũ excitat ⁊ p̃parat calorẽ q resistit friditati balnei: op3 distĩguere ꝙ est exercitiũ multũ paruũ ⁊ mediocre: mõ qd̃ oẽs dicũt ĩtelligũt exercitiũ moderatũ ⁊ mediocre in quãtitate: sed post exercitiũ lõgum multũ illud balneum non competit: ⁊ sic intelligit Aui. hic.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ S3 querit̃. vtrũ optime sano competat balneũ aque calide. Et vĩ ꝙ nõ auc. Auer. 6. coll3. ca. 9. qui dicit ꝙ l3 cõpetat seni balneu3 aq̃ calide: nõ tñ cõpetit iuueni. ¶ Itẽ rõne q2 nihil alterãs corpus tẽperatũ cõpetit ei: balneũ est hmõi. ĝ ⁊c̃. Itẽ cuius iuuamẽtũ ꝑficit̃ per fricationẽ ⁊ exercitiũ nõ ĩdiget balneo: s3 hoc est ſm. G. in 3° d̃ regi. q̃re ⁊c̃. ¶ In oppoᵐ est Aui. hic: ⁊. G. ẽt qui docent ipm approximari. ¶ Dico ꝙ balneũ aque cal̃e debite approximatũ competit corpori optime sano vt iuueni. Et rõ est illa que tacta fuit: q2 quãtũcũq̃ corpus sit temperatum: adhuc debet fieri abstersio sudoꝝ ⁊ pulueris. Et tũc qd̃ dicis de Auer. dico ꝙ ipse ibi cõparatiue loquit̃. s. ꝙ nõ tãtũ cõpetit sed abstersiuu3 bene competit. ¶ Ad aliũ nihil alterãs ⁊c̃. dico ꝙ verũ est si ista alterẽt vel transmutent ad dispõnem que nãliter nõ d3 esse ꝙ nihil tale cõpetit: sed si trãsmutet ad illud quod debet eẽ bene potest approximari. ¶ Ad aliũ dico ꝙ verum est si perficiatur quantum ad omnia: sed illa non ꝑficiunt quantum ad omnia: q2 non quantũ ad ea que oportebat abstergere l3 faceret illud quantum ad alia.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Tũc querit̃. vtrũ balneũ frigidũ cõpetat ad regĩmẽ sanitatis. Et vĩ ꝙ nõ. q2 nihil repugnãs oĩbus virtutibꝰ in oĩbus operationibꝰ suis cõpetit ad regimẽ sani. balneũ frigidũ est hmõi. q̃re ⁊c̃. Maior de se p3: q2 in regimine nos intẽdimus cõseruare virtutes ⁊ nõ eis repugnare. Mi. p3: q2 sicut superius dc̃m fuit frigidum ipm ꝯ̃riat̃ oĩbꝰ virtutibꝰ per se: ergo qd̃ p̊ est frigidu3 p̄mo ⁊ maxĩe contrariat̃ eis: sed p̊ frigidũ est aqua. quare ⁊c̃. Ite3 qd̃ est cã feb. effimẽ nõ cõpetit in regimĩe sanitatis: s3 balneũ aq̃ fride ẽ cã feb. effimere: vt in. 8. de ĩge. ca. 2. ⁊ 3. habet̃: ⁊ ẽt de febribꝰ: q̃re ⁊c̃. Itẽ nihil medicinale competit ad regi. sani. saltem corporis optime sani: sed balneũ frigidum est res medicinalis: quare ⁊c̃.

Dubiũ 7ᵐ ¶ Tũc q̃rit̃. dato ꝙ cõpetat vtrũ cõpetat añ cibũ vel post. Et vĩ ꝙ post: q2 illud qd̃ cõfortat digõnẽ d3 approximari qñ fit digestio: s3 balneũ frigidũ est hmõi: vt hic dicit Aui. quare ⁊c̃. Ite3 illud qd̃ fit in meridie cõpetit post cibũ: sed balneũ frigidũ est hmõi ſ3 ꝙ Aui. dicit. q̃re ⁊c̃. Ma. p3: q2 vtpl̃m nos comedimꝰ in tertia. ¶ In oppositũ vtriusq̃ est Aui. q̃re ⁊c̃. in lr̃a ⁊. G. ⁊ oẽs. ¶ Dico ad primum ꝙ balneũ frigidũ approximatũ cũ cõditionibꝰ hic positis cõpetit iuueni: sed in alia etate nõ cõpetit. Rõ p̄mi est ex iuuamẽtis iam tactis: q2 illud qd̃ ĩspissat mẽbra ⁊ fortificat calorẽ ⁊ digõnẽ cõpetit: sed cũ ꝯditionibꝰ p̃dictis balneũ frigidũ est hmõi. q̃re ⁊c̃. Rõ scõi est. s. quare nõ cõpetit in etate crescẽtie: q2 mẽbra ꝑꝑ augmẽtu3 ⁊ extẽsionẽ debẽt mollificari: sed fridu3 ĩspissat ⁊ ĩdurat ea vñ reddunt̃ inepta ad augmentũ: silr nec ẽt cõpetit senibꝰ: q2 in eis calor est diminutꝰ ⁊ in q̃ntitate ⁊ q̃litate: ⁊ iõ q2 nõ põt repugnare frigiditati aque non cõpetit. ¶ Tũc ad primũ qd̃ dicis dico ꝙ illud frigidũ nõ repugnat illis: ĩmo iuuat: q2 ipm nõ peruenit ad ĩtrinseca existẽs frigidũ ⁊ ẽt ꝯtẽperat ⁊ non iuuat. Ad aliud dico ꝙ bñ facit effi. indebite approximatũ sed debite nõ. Ad aliud dico ꝙ bene nihil medicinale eũatiuu3 cõpetit ei: sed medicinale alteratiuũ competit ei nõ ab eo ꝙ d3 eẽ sed ab eo ꝙ est tale bñ ei cõpetit. ¶ Tunc ad scõm dico ꝙ illud balneũ frigidu3 cõpetit ante cibũ: ⁊ rõ est: q2 ipm d3 fieri post fricationem ⁊ exercitiu3: vt Aui. ponit: s3 cu3 ista fuit facta p̄ma ⁊ scõa digõne: p3 ꝙ ẽt fier tũc illd̃ balneũ. Et tũc qd̃ tu dicis. p̊ dico ꝙ illud eẽt verũ rõne sui ſm se: sed q2 exercitium ⁊ fricatio debẽt p̃cedere ipm: ideo ẽt rõne illoꝝ nõ põt fieri post: s3 op3 ꝙ fiat ante. Ad aliud de meridie dico ꝙ nõ op3 q2 d3 comedisse parum: ita ꝙ in breui tẽpore ⁊ ante meridiem ipsum possit esse digestum. Et in hoc terminetur sentẽtia istius capituli.

¶ De regimine eiꝰ qd̃ comedit̃ ⁊ bibitur. Cap. 7ᵐ.

Oportet vt sanitatis ꝯseruator studeat ne cibi ipsiꝰ suba sit aliqd̃ nutriẽtiũ medicinalium sic̃ olera ⁊ fructꝰ ⁊ reliq̃ ab ipsis: qm̃ subtiliantia sanguinez sunt adurentia ⁊ grossa sunt ipsum flegmaticũ facientia ⁊ corpus grauãtia. Op3 aũt vt cibus sit talis q̃les sunt carnes ⁊ ꝓprie carnes hedoꝝ et vituloꝝ lactẽtiũ ꝑuoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiũ. Et triticum ab ex̃neis rebꝰ purgatu3 qd̃ ex messe sana fuerit collectũ cui nullũ accidit nocumẽtũ: ⁊ res dulcis ꝯueniens cõpl̃onis ⁊ vinum bonũ odorẽ bonum habens.

¶ Prius determinatũ est de regi. sani. per vnã rem nõ nãlẽ in qua plurimũ regimẽ sanitatis attẽdit̃. s. de exercitio: hic determiat de alia re in qua post illã regimẽ ipm attendit̃. s. de regimine ꝑ cibu3 ⁊ potum. Et duo facit. Primo per cibum. Scõo per potũ. ibi in sequẽti capl̃o (Cõplexionibus tẽperatis.) ¶ Circa totũ primũ capᵐ nullum bene possum ordinẽ inuenire: l3 eni cõsueuerit ordinari ſ3 regulas de tẽpore quãtitate ⁊ qualitate: vt q̃dam ordinãt siue per genes cibaria ⁊ alioꝝ: siue cõpl̃onu3 vel nãrum ⁊ cõpositionu3: vt q̃dam alij ordinant: tñ oĩa ista ipse pluries ⁊ pluries cõmiscet ſ3 ꝙ vos videbitis. Et ideo solũ dico ꝙ ipm diuidit̃ in tot ꝑtes quot sũt principales regule q̃s ipse ponit quas videbitis. Hic aũt p̊ ipse ponit vnã regulã de qualitate ciboꝝ. Scõo circa eã mouet dubitationes quasdã. ibi (Alia aũt ab istis.) ¶ Nota p̄mo vt dicit (Ut sit talis quales carnes) ꝙ ĩter cibaria ipse eligit carnes: ⁊ rõ est: q2 ille cibꝰ qui maxĩe est similis corpori nostro maxĩe d3 eligi: q2 nos nõ accipimus cibũ nisi vt ꝯuertamus ipsum: sed carnes sunt magꝰ similes q2 plurimũ nostri corporis caro est. Itẽ ẽt maxime delectabilis est. Itẽ ẽt d3 eligi cibꝰ de tritico vt bonus panis: q2 cũ duplex sit sĩl̃itudo vna ex cõpl̃one alia ex ꝓprietate. Dixit ẽt notãter quales vt denotaret ꝙ nõ solũ intẽdit de istis sed ẽt de alijs bonis vt de gallinaceis: ⁊ ideo dicit quales vt ostẽdat ꝙ ille que hic ponũtur nõ ponũtur nisi gratia exẽpli. Itẽ intellige ꝙ signãter dic̃ hedoꝝ ⁊ vituloꝝ lactẽtium ⁊ agnoꝝ annualiu3. Rõnem huius ponit Gal. 3. de alimẽtis, ca. 1, q2 omnis fetus de matre sicca quãto magꝰ

propinquat

appropiquat natiuitati tãto est melior: ⁊ quãto remotior tãto peior: sed de matre humida quãto ppiquior tanto peior. ⁊ causa huius est: q2 sicut scitis oĩs cibus quãto magis est tẽperatus tãto est melior: mõ illud lactans est humidũ ex etate ⁊ est siccum ex cõplexione: q2 ⁊ vacca ⁊ capra sunt sicca: ⁊ ideo ex illis resultat temperamentũ vnũ. si autẽ esset agnus lactens: tũc eẽt ibi duplex humiditas: ⁊ ideo dixit annualis. Dixit aũt notãter annualium: ⁊ nõ dixit cum peruenerit ad senectutẽ cum etiam exiccetur tunc: q2 fm Gal'. ibi oẽ animal cũ crescit melius est q̃ in decrepita etate: quia tũc induratᷣ ⁊ ingrossatᷣ eius caro: ⁊ ideo dixit annualis. Dixit autẽ ab extraneis reb9 purgatũ: q2 ille res extranee diminuũt de bonitate eius. Dixit autẽ ex messe sana: q2 si non eẽt maturum eẽt maluz. Jtẽ etiã si eẽt ex locis cauernosis esset etiã malũ. Jtẽ etiã rõne aeris: q2 sicut respectu hoĩum in aere fit pestilẽtia: silr etiã ⁊ quãdoq3 fit illud respectu frumẽti. Dixit autẽ dulces cõueniẽtis cõplexionis: q2 multũ dulces que sunt grosse sbe nõ sunt bone: q2 oppilant: sed tẽperate dulces vt sunt carnes si ɔiũguntᷣ cũ bonitate sbe ille sunt bone sic dulces. Bonũ aũt vinũ attenditᷣ in sba vt sit mediocre: ⁊ in etate sit mediũ ⁊ nõ nimis antiquũ: ⁊ in sapore vt non sit acetosuz: neq3 nimis dulce. dixit ḡ bonũ absolute vt tãgeret bonitatẽ in sba ⁊ in vtute. s. i etate ⁊ sapore. subdit aũt postea bonuz odorẽ habens vt tangeret bonitate que debet esse ex odore.

Dubm 1m ¶ Sz dices. tunc male dicit ne sit ⁊c. sicut olera ⁊ fruct9: dices male dicit. p̃ ex vsu: q2 nullus est qui de istis nõ accipiat. ¶ Jtez rõne: q2 illd̃ qd̃ facit cibũ ⁊ eius supfluitates velocius descẽdere cõpetit: q2 si nõ acciperet forte stipticarentᷣ fm q̃ ẽt videmus aliq̃s qui si nõ acciperent brodiũ statim stipticantᷣ: sed aliqua cibaria ⁊ fruct9 illud faciunt: q̃re ⁊c. ¶ Jtẽ illud qd̃ reddit cibum mag̃ delectabilẽ cõpetit sicut habetis infra: sed aliq fructus sunt hmõi. ḡ ⁊c. ¶ Dico q̃ per lram Auic. cibi ipsi9 sba q̃ medicinalis accipitᷣ 2r. Uno° vt principale ⁊ sbale in nutricatione. Alio° vt delectãs ⁊ vt coadiuuãs ad descẽsuz. Primo mõ nõ dz aliqd̃ mediciale accipi. Sz 2° mõ bñ põt. Rõ p̃mi est: q2 ɔseruator sanitatꝭ dz ɔseruare in eodẽ: sz medicinalia pmutãt. Rõ alteri9 est per illud qd̃ dcm̃ fuit: q2 dlectatio ⁊ descẽsio faciũt ad bonitatem digestionis ⁊ nutritionis.

Dubm 2m ¶ Jtẽ dices. nõ videtᷣ q̃ subtilia adurant: q2 hmõi fructus vt cerasa ⁊ pruna: ẽt lactuce subtiliant sanguinẽ aquosuz subtilẽ: ⁊ tamen ipsa nõ adurũt: imo potius adustioni repugnant. Dico distiguẽdo in cibis subtiliantib9 q̃ aliqua subtiliant tripl'r. Prio. s. rõne materie ⁊ rõne virtutis: siue elemẽtaris: siue specifice ⁊ rõne vtriusq3. Rõne materie sicut sunt illa que generant sanguinẽ subtilẽ qui postea permixtus primo totuz reddit magis subtilez: ⁊ sic lactuce q̃dam ipm subtiliant ratiõe virtutis vt allia ⁊ cepe: lz ipsa rõne sbe ingrossent. Rõne vtriusq3 vt piper ⁊ synapiũ: quedã rõne acetositatis vt arantia ⁊ granata: ⁊ q̃daz ratione salsedinis: ⁊ q̃daz ratiõe tẽperate dulcedinis. Mõ tũc quãdo hoc dicit: qm̃ subtiliãtia sunt adurentia debet illud intelligi de his que subtiliant ratione virtutis ⁊ rõne vtriusq3. s. pura solũ rõne salsedinis ⁊ acuitatis. Alia eiz omnia aliter subtiliantia potius adustioni repugnant.

Dubiũ 3m ¶ Ulteri9 dices. male dic̃ triticũ: q2. G. ponit in p̃ de alimẽtꝭ. ca. 1. q̃ triticũ est malus cib9. Jtẽ illd̃ qd̃ gñat humorẽ multum grossuz ⁊ viscosuz ⁊ est multũ difficilis digõnis nõ cõpetit: triticũ ẽ hmõi: vt ibi dic̃. G. q̃re ⁊c. Dico q̃ ipm triticũ potest approximari 2r. Uno° ipm solũ triticũ siue farina ei9 cũ oleo. Alio° põt approximari conueniẽter ex eo preparando ⁊ faciendo panẽ: primo mõ triticũ non est bonus cibus: sed secũdo modo sic: ⁊ sic intelligitur hic.

¶ Alia aũt ab istis nõ respicias nisi fm modum fuerint medicatiõis: aut fm p̃seruationez. Fruct9 tñ nutrienti magis sil'es sunt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ dactyli in regionib9 ⁊ ciuitatib9 in q̃bus esse cõsueuerunt.

¶ Hic remouet duas dubitationes. scd̃az remouet. ibi (Fruct9 tñ.) Hic est intelligẽdũ q̃ dubitatio quã scd̃o remouet est hec: q2 diceret aliq̃s possum ne ego iter fruct9 aliq̃s eligere. Rñdet q̃ sic. Jux̃ qd̃ scias q̃ ficus ⁊ vue sũt mag̃ sil'es nutriẽti: q2 de rõne nutrientꝭ est restaurare depdita absq3 alteratiõe nimia: sz ficus ⁊ vue mag̃ hoc faciũt. s. restaurãt: sic pz: q2 videmus custodes vinearũ maxie impinguari. dz aũt fieri euãtio cũ supfluitas accepta fuerit. ⁊ rõ ẽ: q2 ex his generatᷣ sanguis aquosus qui maxime est apt9 putrefieri: vt dicit Aui. ppter qd̃ debet euacuari per vomitum quãdo superfluit in cibo ⁊ per medicinã quãdo superflueret eius humor.

¶ Uerũtamẽ cum aliquis hec comederit si superfluitas inde prouenerit ad ipsam festinet euacuandam.

¶ Hic remouet aliam dubitationem dicẽs: possum ego ne de istis multum comedere.

¶ Opz preterea ne aliq̃s comedat nisi post desideriũ: neq3 in hoc tardetᷣ cũ desiderium ebullierit nisi fuerit mẽdosuz vt ebrioꝝ desideriũ ⁊ hñtiũ fastidiũ: qm̃ tolerare famẽ stõchuz putridis replet humoribus.

¶ Hic ponit aliũ cañ. ex pte hore. Juxta qd̃ nota q2 dic̃ ⁊ nõ comedat nisi p̃us desideriũ. rõ hui9 ponitᷣ ĩfra: q2 nõ dz accipi cib9 nisi p̃cedẽs sit pfecte digestus quãtũ ad oẽs digõnes ⁊ assimilatus: ⁊ q2 tũc nõ cõpetit qñ digeritᷣ sed post sic: iõ ẽt nõ cõpetit nisi post desideriũ. Dicit aũt mẽdosuz: nã nãlis appetit9 est ex resol'one mẽbrorũ: mẽdosus aũt nõ est ex hoc: sz poti9 est ex q̃dã delectatiõe: sic ẽt hñt q̃dam hoĩes in bibendo vel est ex aliquo humore frigido existẽte in stomacho: qd̃cũq3 istorum in causa fuerit bonũ est differre. Rõ quare illud replet stomachuz putridis est: q2 stõchus tunc attrahit ⁊ alia membra retinent bonũ ⁊ stomacho dant maluz.

Dubm 4m ¶ Sed dices ⁊ hñtiuz fastidiũ: male dixit. q2 fastidiuz nõ est desideriũ: imo est ablatio desidery: ⁊ ideo male excepit a desiderio fastidiũ: q2 poti9 in ipso fastidio ipz desideriũ est pstratũ. ¶ Dico q̃ d̃sideriuz mẽdosuz põt eẽ 2r fm q̃ ego ĩtelligo. Uno° vt appetat añq̃ digerat: aut fit illud ex humorib9 frigidis siue ex alio. Alio° potest eẽ mendosuz: q2 non appetat in hora qua dz: imo ẽt nec post. Mõ tũc per illud qd̃ dicit vt ebrioꝝ: intelligo idẽ qd̃ antecedit horam. per illud qd̃ dicit ⁊ hñtium fastidium intelligo illud mẽdosuz aliud. s. quando nõ appetit in hora qua debet nec etiã post illã.

¶ Jn hyeme p̃terea nutriẽs actu caliduz comedat ⁊ in estate fridum: aut qd̃ pue sit cal'itatis: ⁊ neq3 caliditas neq3 friditas ad rẽ pueniat quã sustinere nõ possit.

¶ Hic ponit aliũ cañ. ex pte q̃litatꝭ actual': ⁊ pri9 ex pte q̃litatꝭ nãlis.

Dubm 5m ¶ Hic dices vr̃ q̃ nullo tpe d̃beat eẽ actu frigidũ: q2 cũ postea ipm in stõcho calefiat d̃beret p̃ potius actu calidũ. Jtẽ videtᷣ q̃ approp̃riate in estate d̃beat eẽ actu calidũ: q2 in estate virtus digestiua est maxime debilis: sed cũ calidũ sit mag̃ digestibile: q̃re ⁊c. Dico q̃ in estate dz eẽ actu frigidũ vel nõ calidũ multũ fm q̃ Aui. in lra dicit. dixit aũt illud q2 q̃dã sunt que solũ accipiuntᷣ frigida vt vinũ: ⁊ quedã que nũq3 accipiuntᷣ frigida sed cal'a vt brodia: q2 si alr accipirentᷣ inducerẽt fastidiũ ⁊ abominationẽ. Rõ aũt dicti sui positi est: q2 actu frida in estate mag̃ delectãt ⁊ iõ meli9 digeruntᷣ. Jtez ẽt q2 ĩ estate calor nr̃ nãlis ẽ nimis exacut9: ⁊ iõ illa friditas actualis obtũdit illã exacuitionẽ ⁊ eũ ɔtẽperat. ¶ Tũc ad illud qd̃ dicis dico q̃ veꝝ eẽt si ista duo iuuamenta mõ dicta mag̃ p̃ponderent. ¶ Ad aliũ dico q̃ nõ appz q2 nõ ẽ calor nãlis tãtũ d̃bilis q̃n adhuc bñ possit digerere: ⁊ cũ hoc etiam ɔtemperat vt dictum est.

¶ Scias aũt q̃ nihil est deterius saturitate in tpe fertilitatis quaz fames sequitᷣ in tpe sterilitatis ⁊ ecõuerso: sed tñ cõuersio est deterior. Uidimus enim multos q̃bus in tẽpore sterilitatis cib9 defecit: postea cũ in tpe fertilitatꝭ abũdauit repletos fuisse ⁊ mortuos: lz vehemens repletio in qualibet dispositione sit pnecabilis: siue ex comestione sit: siue ex potu. Quot nãq3 homines supflue se repleuerũt ⁊ suffocati interierunt.

¶ Hic ponit cañ. ex pte q̃ntitatꝭ ⁊ p̃us ex pte q̃litatis. s. vtriusq3.

Dubm 6m ¶ Juxta qd̃ vr̃ male dicere q̃ nihil est deteri9 ⁊c. q2 ipsemet statim ponet id qd̃ est deterius. Dico vno mõ q̃ ĩproprie fuit locut9 nihil deteri9: sz dixit illd̃: quasi vellet dicere q̃ est valde malũ: vel dicit q̃ dixit nihil ẽ d̃teri9 referẽdo ad ambo sil'ita q̃ ẽt ad ɔuersionẽ.

Dubm 7m ¶ Sz dices vlteri9 ipse dic̃ q̃ peius est multa repletio sup multam inanitionẽ q̃ multa inanitio sup multã repletionẽ. Dices vr̃ eẽ oppositũ. Et p̃ mõ fiũt egritudĩes ⁊ morbi de repletiõe. Scd̃o aũt mõ fiũt morbi de inanitiõe: sz morbi de inanitiõe sunt peiores q̃ illi de repletõe: sic peior ẽ ethica ⁊ spasm9 sicc9 q̃ putrida ⁊ spasm9 humidus. ¶ Dico q̃ peior ẽ multa repletio sup multã inanitionẽ q̃ ecõuerso fz q̃ Aui. dicit. Rõ aũt est 2x. Una est accepta ab ipsa repletione: ⁊ est q2 repletio ĩterficit suffocãdo: inanitio aũt resoluendo: mõ citius ĩterficiũt suffocãtia q̃ resoluẽtia: ⁊ iõ peior est inanitio q̃ repletio. Alia rõ est accepta ab ipsa inanitiõe ad quã sequitᷣ repletio: q2 ex inanitiõe p̃cedẽte virt9 fuit debilitata: ⁊ q2 repletio superueniens eã adhuc mag̃ d̃bilitat q2 multa: ita q̃ repletio fit maior ex d̃bilitate virtutis: ita ẽt q̃ addit ei nocumẽtũ d̃bilitatꝭ virtutis: sed inanitio nõ addit ad nocumẽtũ repletiõis: ĩmo pot9 de eo diminuit: ⁊ iõ ppea peior ẽ repletio sup inanitionẽ q̃ ecõuerso.

¶ Cũ autem error acciderit in comedẽdo aut bibendo aliqd̃ medicinaliũ nutrientiũ regendum erit qũo digeratᷣ ⁊ maturescat: ⁊ ipse custodiẽdus a malitia cõplo-

nis que ex eo timet: accipiendũ post ipm qđ sit ei contrarium donec digerat. Qđ ergo frigidũ fuerit sicut cucumer ⁊ cucurbita temperet cũ eo qđ ei existit contrarium sicut allia ⁊ porri. Et si fuerit calidũ temperetur cum eo etiam qđ ei fuerit cõtrariũ sicut cucumeres et portulaca. Et si oppilatiuũ fuerit sumatur qđ aperiat ⁊ euacuet: deinde famẽ diu toleret.

¶ Postꝗ̃ posuit cañ. de cibo ⁊ ex ꝗ̃titate ⁊ qualitate ⁊ tẽpore siue hora hic: qꝛ circa predicta ⁊ maxime circa primum poterat accidere error docet hic illum errorẽ euitare ⁊ potuisset valde bñ ordinari. ¶ Juxta qđ est itelligendũ de eo qđ dicit (demũ famẽ diu tolerat) ꝙ illud dꝫ referri ad illud qđ dixit (Et si oppilatũ fuerit) ⁊ etiã ad id qđ dixit (Et si frigidũ) qꝛ super calidum noceret.

¶ Et neqꝫ ipse neqꝫ oẽs qui sanitatem custodire volũt aliquid comedant nisi desiderium fuerit certum: ⁊ stomachus ⁊ supiora intestina a primo nutriẽte euacuata fuerint. Qđ enim in corpore est deterius est nutriẽs super nutriens qđ non est digestum mittere.

¶ Hic resumit iteꝝ ex pte tpis siue hore aliquid addẽdo ⁊ aliquid omittẽdo: nã addit ex pte corpis qꝛ ĩ distẽperato: ⁊ ẽt addit h̃ cãꝫ ⁊ illa alia diminuũt. ¶ Jux̃ qđ itelligẽdũ ꝙ ipse ponit duos descensus. s. de stõcho ⁊ de itestinis supiorib⁹: signa ãt hoꝝ dscẽsuũ sunt duo: vnũ ẽ alleuiatio illoꝝ mẽbroꝝ: scđꝫ est appetit⁹: ⁊ illud sequit̃ ad primũ ita ꝙ ambo siĺ ꝯiũgunt̃. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ illđ est veꝝ nisi supmitteret̃ sup aliũ cibũ gr̃a rectificatiõis vt statim dicet: sꝫ non ꝓpter h̃ nihil est deteri⁹ ꝗ̃ idigestũ sup idigestũ mittere.

¶ Et p̃terea nihil est deterius ꝗ̃ fastidiũ ⁊ ꝓprie cum fuerit fastidium ex malis nutriẽtib⁹: qm̃ cũ fastidiũ ꝓuenerit ex grossis nutrientibus hereditare faciet iũcturarum dolores ⁊ renum ⁊ disniam ⁊ podagraꝫ ⁊ splenis ⁊ epatis grossitiem ⁊ flegmaticas egritudies ⁊ melancholicas: sed cum ex subtilibus acciderit nutrientibus prouenient ex ipso febres acute ⁊ erratice ⁊ maligne ⁊ apostemata mala acuta.

¶ Hic ponit cañ. ex parte quantitatis ⁊ maxime malorum.

¶ Uerũtñ quãdoꝗ̃ necesse est aliquẽ cibũ aut rẽ cibo sibi similẽ mittere sup alium cibuꝫ que sit ei sicut medicina. v̄. g. sicut illi qui nutriẽtia comedunt acuta aut salsa: deinde post tempus in quo nõdum cõpleta fuit digestio: consequenter eis adiungunt res humectãtes ex nutrientibus saporem non habentibus. Et istis qdem hoc sufficit regimen ⁊ exercitium nõ est eis necessariũ. Et horum contraria dispositioni est dispositio eoꝝ q grossis cibarijs post aliquod tẽpus cõsequenter admiscent qđ velociter digeritur ⁊ est acutum.

¶ Hic ponit alium cañ. correctiuum in assumptione ciborum medicinalium.

¶ Amplius paruus motus post comestionem ipsaꝫ in stomacho quiescere facit ⁊ proprie cuꝫ dormiẽdi post ipsam voluntas affuerit.

¶ Hic ponit aliũ cañ. sumptũ ex pte mot⁹ debẽtis fieri post ipm.

¶ Accidẽtia preterea anime horribilia ⁊ motus corporei fortes digestionem fieri prohibent.

¶ Hic ponit aliũ cañ. sumptũ ex vehemẽtib⁹ motib⁹ tã aĩalibus ꝗ̃ corpalib⁹. ¶ Jux̃ qđ nota ꝙ signãter dixit horribilia: qdã eñi sunt accñtia aĩe ⁊ maxĩe gaudiũ que si sint pua nõ ꝓhibẽt digõnẽ: sed si ipsa sint excedẽtia nedũ ⁊ alia: imo ẽt gaudiũ ꝓhibẽt digõnẽ: ⁊ sic ĩtelligit p horribilia excedẽtia. Rõ aũt q̃re horribilia accñtia eam ꝓhibent est 2ᵣ. Una est: qꝛ in eis est subit⁹ mot⁹ spirituũ q motus terrefacit nãm ⁊ nã terrefacta nõ sic bene digerit. Alia rõ est: qꝛ in accñtibus anime excedẽtib⁹ quecũꝗ̃ sint calor trahit̃ vel ad extra vel ad cor: ⁊ quocũꝗ̃ istoꝝ modoꝝ fiant stomachus ⁊ epar remanẽt frida. Tertia rõ põt eẽ: qꝛ sicut dicit ibi Gal. in. 3. de regi. sani. in fortib⁹ accñtib⁹ aĩe humores mali mouent̃ ad stomachũ. Corporei etiã motus illud faciunt. s. ĩpedimentũ digõnis primo mouendo calorem nãlem ad extra. Jtẽ etiã qꝛ motus impedit retẽtiuam ⁊ retentiua impedita impeditur digestiua. Jtẽ etiã qꝛ motus commouet cibũ in stomacho: ⁊ ex hoc etiam impeditur digestio.

¶ Et in hyeme qdẽ cibi pauci nutrimẽti nõ sunt edendi sicut olera: sed nutriẽs magis est edendum qđ est ex granis ⁊ fortis etiã soliditatis: ⁊ in estate huius ꝯ̃riũ.

¶ Hic ponit aliũ cañ. sumptũ ex tẽporib⁹ anni. ¶ Jux̃ qđ itellige ꝙ cib⁹ põt dici pauci nutrim̃ti 2ʳ: ⁊ rõne ei⁹ ꝗ̃titatis que ꝯuertit̃ ⁊ ẽt rõne durationis tpis ei⁹ quo id est ꝯuersuꝫ durat: p̃ mõ pauci nutrimẽti est cib⁹ q parũ hꝫ de parte pura: 2° mõ est pauci nutrimenti qđ cito resoluit̃. mõ tũc ego ĩtelligo hic ꝙ neutro modo debeãt in hyeme eẽ pauci nutrimẽti qđ pꝫ p illud qđ dicit de granis ⁊ maxime frumẽti: qꝛ ipm ⁊ b̃m multũ nutrit ⁊ ẽt satis durat. Jtẽ ĩtellige ꝙ debẽt eẽ duri ⁊ solidi: qꝛ calor nãlis tũc ẽ multũ fortis: nã si eẽnt subtiles adurerent̃: vĺ si eẽnt adhuc mag̃ ⁊ min⁹ subtiles calor nãlis eos resolueret: ⁊ postea ꝯuerteret̃ ad humiditates nãles.

¶ Jtẽ dices ꝯ̃ illo qđ dic̃ (Et ĩ estate existit ꝯ̃rium) dices nõ vꝫ ꝙ in estate cõpetãt olera: qꝛ ex eis fit sanguis subtilis ⁊ aq̊sus q maxĩe est apt⁹ putrefieri: sꝫ tũc in estate maxime fit putrefactio: qꝛ calor aeris ẽ mag̃ fortis q̃re olera tũc min⁹ cõpetũt. Jtẽ ẽt cũ calor nãlis tũc sit ignit⁹ si dent̃ tũc cibaria subtilia aduret ea. ¶ Dico ꝙ ĩ estate ꝯ̃dent̃ cibaria subtilia ⁊ nõ multi nutrimẽti. Et rõ ẽ: qꝛ tũc nãlis calor ẽ ꝯ̃bilis: ⁊ iõ nõ posset digerere cibos g̃ssos: nec ẽt multũ nutrimẽtũ ꝯuertere. Et qđ tu dicis p̃ dico ꝙ lꝫ dicat ꝙ in estate debet̃ ꝯ̃riũ: nõ pp h̃ ĩtelligo ꝙ olera cõpetãt tũc vt s̃balia nutrimẽta: sꝫ vt sic cõpetunt carnes gallinacee ⁊ hmõi. ¶ Ad aliud dico ꝙ qñ eẽt nimia caĺitas nãlis ĩ stõcho: siue nimia caĺitas acq̃sita ex exercitio ꝙ tũc ipsa bñ aduret cibos subtiles: sꝫ caĺitas accñtalis illud nõ facit: imo potius calorẽ nãlem ⁊ virtutem debilitat.

¶ Ex cibo etiam nullus ita est replendus vt non sit ibi locus supfluus: sed ab eo est remouẽdus reliquijs desiderij adhuc in anima remanentibus: he enim famis reliquie post horam vnam destruũtur. Et in hoc vsus est conseruandus: quoniam deterior comestio est que stomachi facit grauitateꝫ: ⁊ deterior potus est qui tẽperamentũ egreditur ⁊ in stomacho natat.

¶ Hic ponit aliũ cañ. ꝯ̃ ꝗ̃titate cibi q dꝫ assumi. ¶ Jux̃ qđ nota ꝯ̃ eo qđ dic̃ fac̃ stõchi grauitatẽ. s. excedẽtẽ: qꝛ oĩs cib⁹ ꝗ̃tũcũꝗ̃ paucus cũ ĩ p̃n° sit ꝯ̃ri⁹ fac̃ aliquã grauitatẽ. Jtẽ ĩtellige ꝙ dꝫ eẽ famelicus ⁊ vti somno: qꝛ tũc calor nãlis p ꝯstrictionẽ sui sup stõchũ illud qđ supfluũ fuerat ꝯsumet̃ ⁊ digeret. Jtẽ ẽt si non põt dormire dꝫ vti ĩcessu: qꝛ talis mot⁹ facit cibũ descẽdere ad fundum stõchi ⁊ sic digeri: vel si nõ digerit̃ melius est ꝙ descẽdat ad ĩtestina ⁊ expellat̃ extra ꝗ̃ si iret per meseraicas qđ ẽt facit ille motus.

¶ Sꝫ dices ꝯ̃ illđ qđ dic̃ (Sꝫ ab eo ẽ remouẽdus) aliqs dicet non vꝫ saltẽ illđ ꝯ̃ tẽpato: qꝛ optia nã tãtũ appetit ꝗ̃tũ digerẽ bñ põt ⁊ in eo nõ dꝫ ĩ ea retineri appetit⁹. Possum⁹ ad illđ dicẽ vno° ꝙ illud dcm̃ nõ ẽ sic vĺr veꝝ: nã nõ ẽ veꝝ illđ ĩ stõchis caĺis vt credo: qꝛ nedũ ꝙ ĩ istis post remaneat appetit⁹: ĩmo nec ẽt añ appetitũ. siĺr ẽt nec illđ hẽbit veritatẽ ĩ tẽpato: vt tu arguis ita ꝙ illđ p̃ᵐ qđ dicit nullus ita ẽ ⁊c̃. bñ ẽ vĺr veꝝ: sꝫ b̃ꝫ ꝙ postea dic̃ sꝫ ẽ ab eo remouendus ⁊c̃. nõ hꝫ vĺr v̄itatẽ. Uel ẽt possꝫ dici al̃r p illud qđ dic̃ nullus. ¶ Jux̃ qđ itellige ꝙ ꝯ̃sideriũ ẽ 3ᵣ. nãle vt illđ qđ ẽ alioꝝ mẽbroꝝ a stõcho vĺ p̃ter stõchũ. ⁊ aĩale sic̃ qñ aliqs ꝯ̃siderat pomũ vĺ aliđ cibariũ. ⁊ 3ᵐ ẽ desideriũ ex istis dict̃ cõpositũ nãli. s. ⁊ aĩali q̃le est desideriũ stõchi. mõ tũc qꝛ quãtũ ad desideriuꝫ aĩale hoĩes vtplm̃ plus comedũt ꝗ̃ debeãt ⁊ ꝗ̃ req̃rat ẽt ꝯ̃sideriũ nãle mẽbroꝝ ⁊ cõpositũ stõchi: qꝛ ex hoc ꝙ stant in delitijs semp plus comedũt: et iõ dicem⁹ ꝙ illud dcm̃ erit verũ de desiderio aĩali: non aũt de nãli nec de cõposito bñ ordinato: qꝛ talia desideria nõ sunt retinenda: ⁊ isto mõ bñ illud dictum erit vniuersal̃r etiam verum.

¶ Et si aliquo die supfluerit sequẽti die famelicus maneat ⁊ somno vtatur ꝓlixiore in loco tẽperato in quo neqꝫ sit calor neqꝫ frigiditas. Qđ si somnus ei non aduenerit multo vtatur incessu suauiter ⁊ cõtinuo in quo non sit quies neqꝫ requies: ⁊ parũ puri vini bibat.

¶ Ponit cañ. de quantitate cibi assumpti: ⁊ quia in hoc contingit errare docet corrigere.

¶ Ruffus inqt. Jncessus hic mihi placet ⁊ proprie post prandiũ: qm̃ bonitatẽ operationis cene preparat.

¶ Hic qꝛ dixit ꝙ sic dꝫ incedere declarat illud aucto. Ruffi.

¶ Opꝫ

¶ Opȝ ꝑterea vt post comestionē primo sup dextrum latus dormiat pauco tempore: deinde super sinistrum reuoluatur postea reuoluat se super dextrum.

¶ Hic ponit quedã cañ. q sumpt⁹ est a forma iacēdi. Cã pp quã oȝ vt dormiat ꝑus sup lat⁹ dextrũ. s. imediate anteq̃ cib⁹ descēdat ē hec: q2 cũ fundus stõchi sit in latē dextro: os aũt ei⁹ sit in sinistro: si bene iacet sup dextrũ: tũc fundus stõchi est velut inferius ⁊ os ei⁹ vbi est cib⁹ est sicut superius: ⁊ q2 cib⁹ est ḡuis descēdet ad ĩferius vt ad fundũ stõchi ⁊ ibi digeret. ⁊ iõ talis situs in ꝑn° multum ꝯfert: sȝ postea q̊usq̃ fit digõ vult ꝙ iaceat sup sinistruȝ. facta aũt digõne vult ꝙ dormiat iterũ sup dextrũ. si aũt hõ nõ iret ad iacendũ nisi ꝑus q̃ cib⁹ ad fundum stõchi descēdisset: tũc nõ oporteret ꝑ iacere sup dextrũ: imo ĩmediate deberet iacere super sinistrũ.

¶ Et debes scire ꝙ multis cooperiri pãnis ⁊ ceruical eleuare ex illis existunt que in digerendo iuuant: ⁊ ad vltimum quidem vt membrorũ situs ad inferiora sint declinantes ⁊ non ad superiora.

¶ Hic ponit cañ. sumptũ a cooꝑtura pãnoꝝ. ¶ Juxta qd̃ ĩtellige ꝙ nõ dȝ sic multis pãnis coopiri ꝙ sudorē ĩducat: sȝ multis respcũ ei⁹ qd̃ ꝯsueuerat: ⁊ cã est ne tãgat ab aere frido. Jtē dicit ꝙ iuuat tenē ptes supiores eleuatas. Rõ hui⁹ est 2ˣ. Una ē: q2 cũ digõ fiat in fundo stõchi ille situs qui mag̃ facit descēdē ad funduȝ est melior ⁊ talis situs mag̃ faceret descēdere. Alia rõ est: q2 quãto epar melius amplectit̃ stõchũ tãto fit melior digestio. Modo tũc cum epar hẽat ꝯcauitates suas supra stõchum in tali decubitu ipse cadunt supra stomachũ ⁊ amplectunt̃ ipm: quare ⁊c̃.

Dub^{m} 10^{m} ¶ Sȝ dices sup ꝑticula ĩmediate ꝑcedēte nõ vĩ ꝙ in hora digõnis debeãt dormire sup sinistrũ lat⁹: ĩmo sup dextrũ: q2 oē calefaciēs tãto mag̃ calefacit calefactibile q̃to mag̃ est directe suppositũ calefactibili: sic videm⁹ ꝙ ignis qñ est sub lebete mag̃ facit bullire q̃ si sit a latē. ⁊ cã est: q2 de nã ignis est ascēdere. mõ tũc iacēdo sup dextrũ epar directe est sub stõcho: sed iacēdo sup sinistrũ est sup̃: q̃re ⁊c̃. Dico ꝙ in hora digõnis melius est sup sinistrũ iacē: q2 ille situs ē melior ẜm quē epar meli⁹ ꝯtãgit stõchũ: q2 ẜm ꝙ mag̃ ꝯtãgit mag̃ calefacit ipȝ ⁊ mag̃ ꝯseruat calorē suũ quē ipe stõch⁹ hȝ ex alijs: sed iacēdo sup sinistrũ melius ꝯtãgit: q2 iacēdo sup sinistrũ: tũc pēnule epat̃ directe claudunt̃ sup stõchũ ⁊ adherēt ei: sȝ iacendo sup dextrum ipse ꝯspandunt̃ inter se ⁊ recedunt a stõcho: q̃re ⁊c̃. Tunc ad argumentũ dico ꝙ verũ esset si esset equalitas in alijs: sed hic nõ est eq̃litas in approximatione: ⁊ ideo nõ valet.

¶ Et cibi quideȝ mēsuratio existit ẜm vsum ⁊ virtutē ⁊ vt mēsura eius in eo qui sane est virtutis sit talis cum ipm recipit q ei grauamē nõ afferat ⁊ hypocũdria nõ tendant̃ neqȝ inflet ⁊ rugitũ non faciat neqȝ natet. Et nõ accidat ex eo nausea neqȝ caninum desideriũ neqȝ casus neqȝ ĩgenij pigritia neqȝ insomnietas neqȝ ipsi⁹ sapor in ructib⁹ post tēpus reperiat̃: qm̃ cũ post lõguȝ tēpus sapor in ore repertus fuerit erit deterius.

¶ Hic ponit cañ. sumptum.

¶ Declaratur autē ꝙ cibus sit temperatus cuȝ ex ipso nõ ꝓuenit magnitudo in pulsu ⁊ in anhelitu paruitas: hoc nãqȝ nõ accidit nisi ꝓpterea ꝙ stomachus cõprimit diaphragma ⁊ ꝓpter hoc fit anhelit⁹ paru⁹ ⁊ ĩspissat̃ ⁊ cordis necessitas prebet augmentũ. Magnificat̃ ergo pulsus: qm̃ in virtute nõ existit debilitas.

Dub^{m} 11^{m} ¶ Hic ponit cañ. sumptum ex vitalibus ⁊ animalibus.

¶ Juxta qd̃ dubitat̃. nã dcm̃ fuit sup̃ de pulsib⁹ ꝙ cib⁹ moderatus est cã magnitudinis in pulsu. Jteȝ h̃ vĩ rõne: q2 ex cibo moderato fortificat̃ virt⁹ humectat̃ ĩstrumētũ ⁊ incitat̃ necitas: ḡ tũc ex eo dȝ esse pulsus magnus. Dico ꝙ ista vĩ esse satis exp̃ssa ꝯrietas. dico tñ vt mihi vĩ ꝙ nõ ĩtelligo ꝙ illud nõ neget solũ magnitudinē a pulsu: sed intelligo ꝙ simul neget magnitudinem in pulsu ⁊ paruitatem in anhelitu. cũ enim in anhelitu nõ est paruitas: signũ est ꝙ cibus fuit temperatus ⁊ nõ superfluus: q2 iam cõstrinxisset diaphragma ⁊ fecisset per ꝯsequēs anhelitũ esse paruũ.

¶ Jlle ꝑterea cui post comestionē accidit calĩtas ⁊ calefactio si vna totũ comedat hora: sȝ paulatĩ ꝑ ĩterualla ꝓpea ne ei ex repletõe dispõ accidat q̃ sit sic tremor quē postea sequat̃ calor sic fortȝ febris cũ calefit cib⁹.

¶ Docuit signa qb⁹ cognoscit̃ q̃titas nõ excedēs: hic docet regere illũ q sumit supfluuȝ. ¶ Cã aũt pp quã accidit calĩtas ⁊ calefactio post comestionē qñq̃ tñ ĩ aĩalib⁹ reddit̃ cõiter q̃si ab oib⁹ ꝙ ē debilitas stõchi: sȝ in spãli q̃ cã ꝺbilitat̃ sit siue mala cõplõ siue mala cõpõ siue ꝯtinuitat̃ solõ: hic nõ dĩ nec ēt q̃re mag̃ calefiũt extrema accepto multo cibo q̃ pauco. Et iõ ego dico ꝙ cã hui⁹ calĩtat̃ est mala cõplõ calã ĩ sb̃a stõchi ĩmersa ⁊ ꝓfundata cũ diminutione caloris nãlis ⁊ ipsi⁹ resolõne: tũc. n. q2 cib⁹ q hũiditatē hȝ supimittit̃ sup stõchũ valde calidũ effumat hũiditas illius cibi q̃ calefacta ad extrema ꝑueniēs ea ēt calefacit: ⁊ est istud silē ei qd̃ accidit in ethica ꝙ calefaciũt mēbra post comestionē: ⁊ ēt ei qd̃ videmus ĩ calce accidē qñ supĩmittit̃ aq̃ ẜm ꝙ Gal. dic̃ 2° ꝓno. cõmē. 60. silr̃ credo hic eē. similr̃ ēt põt esse in cã nimia stõchi raritas ex qb⁹ ambob⁹. s. ⁊ cõplexione dicta ⁊ cõpõne stõcho accidit debilitas per quã cibũ digerere ⁊ sustinere nequiens fugit ei⁹ calor ad extrema ⁊ relinq̃t cibũ. Aliq ēt hui⁹ cãm assignãt ex ipso epate nimis supcalefacto: ⁊ ẜm cãm ꝑmã ēt accidit ꝙ q̃to mag̃ ĩmittitur de cibo tãto magis calefit: q2 magis tũc est illud qd̃ effumat.

¶ Amplius qui q̃tũ ei sufficit digerere nõ valet comedendi numerũ multiplicet ⁊ quãtitatem minuat.

¶ Jstud est generale ad precedentia siue calefiant siue non.

¶ Melãcholicus preterea nutrimēto indiget vehemēter humectante ⁊ parũ calefaciēte. Cholericus v̊o eo qd̃ humectat ⁊ infrigidat: ⁊ ille quideȝ in quo sanguis calidus generat̃ ⁊ bonus nutriētibus indiget frigidis ⁊ pauci nutrimēti: ⁊ hic in quo sanguis ḡñat̃ flegmaticus nutrientib⁹ pauci nutrimēti indiget in quibus caliditas sit ⁊ subtilitas.

¶ Hic ponit alium cañ. ex parte complexionum.

¶ Nutriētia ꝑterea ordinē in sui receptiõe hñt in quo sanitatis ꝯseruator sollicitus eē dȝ ne illud qd̃ subtile est ⁊ cito digerat̃ post forte nutriēs qd̃ sit eo duri⁹ in cibo sumat: q2 prius digerit̃ q̃ ipm: ⁊ sup illd̃ natabit nõ habēs viã qua penetret: putrefiet ḡ ⁊ corrumpet̃ ⁊ corrũpet illud qd̃ ei admiscebit̃. Jste ēt nõ ꝑmo comedere dȝ cibũ labilē: ita vt post ipm cibũ fortē ⁊ durum in cibo sumat: qm̃ cũ ipso labet̃ cũ ad ĩtestina penetrabit eo nõdũ tam integre digesto q̃tũ debebat.

¶ Hic ponit cañ. de ordine cibarioꝝ in respcũ ad sb̃am. Scd̃o respectu exercitij. ibi (Pisces.) Tertio circa dicta remouet vnã dubitationē. ibi (Hominũ.) ¶ Circa ꝑ^{am} partē ĩtellige de h̃ qd̃ addit (⁊ cito digerat̃:) q2 cib⁹ est digestibilis ⁊ rõne sb̃e ⁊ rõne cõplõnis. dicit ḡ subtile rõne sb̃e. dicit facile digestibilis siue cito digerit̃ rõne q̃litatis siue cõplõnis. ¶ Jtē differt labilis ⁊ subtilis cib⁹: q2 labilis est lubricatiuus. subtilis v̊o nõ est necesse vt sit lubricatiuus. mõ tũc vult ꝙ subtilis dȝ ꝑmitti grosso: sed nõ labilis stiptico.

¶ Querit̃ de ordine cibarioꝝ. nã nõ vĩ p̊ ꝙ ꝺbeat ordo attēdi inter diuersa cibaria: q2 in illis nõ dȝ ordo attēdi q̃ debēt cito cõmisceri sibiinuicē: sȝ diuersa cibaria in stõcho ꝺbēt cõmisceri: ḡ ⁊c̃. maior pȝ: q2 ex q̊ debēt cõmisceri stati ad qd ꝑus fit ibi ordo sic nos videmus ꝙ nõ est vis siue ꝑus mittam⁹ carnes porcinas siue castratinas in ollã: q2 ibi statĩ cõmiscent̃. minor pȝ: q2 sic superi⁹ habuistis in de virtutib⁹. digõ ꝑ cõmixtionē. Jtē ēt nos hic ad sensum videmus. s. chilũ egrediētē de stõcho eē vniformē ⁊ cõmixtũ. Jtē in illis q̃ silr̃ debēt expelli nõ dȝ eē ordo: sȝ grossus cib⁹ ⁊ subtilis silr̃ debēt expelli: q̃re ⁊c̃. maior pȝ: q2 ipe nõ pp aliud nõ vult ꝙ cib⁹ grossus nõ ꝑmittat̃ nisi q2 ĩpediret expulsionē ⁊ descēsuȝ subtilis. minor pȝ: q2 qñ digõ est facta: tũc aperit̃ orificiũ ĩferius ⁊ totũ expellit̃. ¶ Tũc arguo ꝙ debeat ꝑmitti cib⁹ grossus subtili. p̊ hoc arguo aucto. G. in de regimi. sani. in arabica trãslatione q ad lr̃am h̃ ponit. dico aũt in arabica: q2 in greca nõ ĩuenit̃. s. ꝙ cib⁹ grossus dȝ ꝑmitti. Jtē idē ponit Halyab. q illd̃ ēt accepit ab eo ẜm ꝙ ēt in oĩbus symia suus fuit: vt ipe dicit p̊ practice cap. 6. ¶ Jtē arguo idē rõne eoꝝ: q2 ille cibus dȝ ꝑmitti q est difficilioris digõnis eo ꝙ ps ĩferior stõchi est carnosa ⁊ calidior. mõ tũc cũ debeat cib⁹ digestibilis ꝓportionari ad digerēs vt bona fiat digõ vĩ ꝙ ꝺbeat ꝑmitti grossus subtili vt ps fortior digestiua stõchi hẽat durius ⁊ fortius digestibile: ⁊ pars debilis hẽat cibũ faciliorē: ⁊ ita fit ibi ꝓportio. ¶ Jn oppo^{m} amboꝝ est Aui. ¶ Rñdet ẜm ꝙ oēs cõiter ꝯueniũt ꝙ in eis dȝ attēdi ordo. dico aũt ꝙ dȝ attēdi ordo sic. s. ẜm subtilitatē ⁊ grossitiē in eis: ⁊ h̃ dico ẜm ḡdũ. nã dico ꝙ si sit aliq̃s cib⁹ multo

Dub^{m} 12^{m}

subtilior q̄ alter sit grossior: ita ꝙ in eis sit magnꝰ gradus ⁊ magna dr̄ia: tūc dꝫ ꝑmitti subtilis grosso: q2 nō silr̄ ꝑficiet digō in eis. si aūt vnus eoꝝ nō sit multo subtilior q̄ alter sit grossior: ita ꝙ non sit in eis magna dr̄ia in subtilitate ⁊ grossitie: tūc dico ꝙ dꝫ ꝑmitti grossus subtili ꝑ mō. Exēplū est: sicut si deberemꝰ comedē oua ⁊ carnes vaccinas: quoꝝ vnū est multū grossum ⁊ alterū est multū subtile: tūc. n. debemꝰ ꝑmittē oua. Exēplū 2m est: sicut si dberemus comedē carnē galline ⁊ castronis boni: q2 nō multū distāt dbemus ꝑus comedere castronē: ⁊ postea gallinā. Rō aūt q̄d in eis debeat attēdi ordo pꝫ: q2 cū cibaria diuersa digōnē noceāt ⁊ ipediāt si sit ibi ordo minus nocebūt: ⁊ iō dꝫ ibi eē ordo. Rō aūt ꝑme ꝑtis alteriꝰ est illa quā Aui. in lr̄a inuit. Rō ēt alteriꝰ ꝑtis pꝫ ꝑ rōnē. G. ⁊ Halyab. nā hꝫ ꝙ ꝑ eoꝝ rōnes pꝫ ad illa dicta diuersa se referūt. ¶ Et tūc q̄d ꝓ dicis dico ꝙ si ibi eēt cōmixtio hꝫ ꝙ ē ī olla. s. ꝙ illō q̄d ē supius iret iferius ⁊ ecōuerso: bn̄ eēt veꝝ: sꝫ nō ē ibi sic ꝑmixtio: ita ꝙ sic mutēt loca diuersa: sꝫ ē ibi ꝑmixtio: q2 ī ꝑte iferiore cibꝰ existēs in suis ꝑtibꝰ ꝑmiscet nō supiꝰ ascēdēs. ⁊ silr̄ ēt cibꝰ ī ꝑte supiori exn̄s nō ꝙ iferiꝰ dscēdat: ⁊ iō nō ē sic ī olla. ¶ Ad rōnē aliā dico ꝙ veꝝ ē q2 cibꝰ est vniformis: sꝫ si nō sit vniformis nō ꝑꝑea simul expellit.

¶ Pisces quoqꝫ ⁊ que eis similantur post laboriosum exercitium comedendi non sunt: corrumpentur enī ⁊ corrumpent humores.

¶ Circa istā ꝑtē est notādū ꝙ sic pꝫ ꝑ Gal. in. 3. de alimētis ca. 27. ⁊ 30. ⁊ alijs. ⁊ in de regi. sani. ꝫm arabicā trāslationē: q2 ꝫm grecā nō: pisces sunt multoꝝ ḡduū sicut ⁊ carnes. naꝫ sicut carnes q̄dā sunt facilis digōnis vt ꝑue aues: ⁊ q̄dā difficilis vt pauones: ⁊ q̄dā mediocris vt starna. silr̄ ēt pisces q̄dā sunt facilis digōnis vt petrini parui: quidā valde duri vt pisces magni aīales: ⁊ q̄dā sunt mediocres. mō tūc hoc q̄d hic dicit dꝫ intelligi nō de piscibus q̄buscūqꝫ: sed de illis qui sunt valde duri ⁊ difficilis digōnis.

¶ Hominū ꝓterea sunt q̄dā q̄bus ꝯcedit comedere illud in quo virtus existit stiptica anteq̄ suū comedant cibū. Et isti q̄dē sunt stōchi laxitatē habētes ex quorū stomachis cibi descensus fit velociter ⁊ nō in eis moratur donec digeratur. Quapropter stomachi dispositio ⁊ eius cōplexio semper est cōsideranda.

¶ Circa h̄ est notādū ꝙ sicut in laxitate stōcho nimia ꝯcedunt stiptica q2 ꝯfortāt retētiuā: silr̄ ī nimia asperitate ꝯcedunt cibi labiles vt virtꝰ retētiua diminuat ꝫm aliq̄d: ⁊ illud q̄d dꝫ expelli expellat.

¶ Et est ēt aliquis hominū in cuius stōcho cibꝰ corrūpit subtilis qui cito digeri solet ⁊ fortis qui tarde solet digeri in ipso digerit. Et hic quidē est cuius stōchus est igneus. Et ex eis est qui huic existit ꝯtrarius quoꝝ quisqꝫ ꝫm suū stomachum est regendus.

¶ Hic ponit cañ. sumptū a cōplōne stōchi. Juxta q̄d itellige ꝙ illud q̄d dicit cuiꝰ stōchꝰ est igneus itellige nāliter vel exercitio: nō aūt accidētaliter vt ex febre: vel sic alr̄ q2 tūc grossi in illis nō digerunt ꝑꝑ debilitatē caloris nālis: sed cū dant cibi subtiles.

¶ Regiones quoqꝫ naturas habent ꝓprias.

¶ Hic ponit icōplete regulā aliā ex parte regionū. Juxta q̄d nō ꝙ dicit nās habēt ꝓprias: intellige nām duplicē. s. ⁊ ꝫm cōplexionē: q2 q̄dā sunt regiones calide: quedā frigide: ⁊ quedā sicce: ⁊ quedaꝫ humide: ⁊ ꝫm hoc debent homines diuersimode regi. Jtē per naturas possumus itelligē formā specificā vel ꝓprietatē. s. regionuꝫ vt queadmodū hoīes diuersificant in linguis ⁊ in moribus. simil̄r ēt diuersificant in cibis ⁊ ꝫm ꝙ ꝯsueuerūt: ita debent regi.

¶ Et vsus sunt res extra rōnē: ⁊ hoc quidē obseruandum est: ⁊ opꝫ vt experimentū in hoc rōnē vincat. Est nāqꝫ cibus qui solet comedi in quo aliq̄d existit nocumentū ⁊ est ꝯuenientior bono nō vsitato.

¶ Hic ponit cañ. rōne vsus ⁊ ꝯsuetudinis ⁊ ꝓprietatis.

Dubm 13m ¶ Hic dubitat. nā nō vr̄ ꝙ vsus sit res ꝯtra rōnē ꝑ illū afor. 2e ꝑti. afor. 50. Ex multo tp̄e ꝯsueta. Jtē ēt vsus facit similitudinē. Jtē ēt vsus facit nām: ⁊ iō sicut nā nō dꝫ ꝑmutari sic ēt nec vsus. ¶ Dico ꝙ rō est 2x: q̄dā est totalis: ⁊ q̄dā ꝑtialis. rō ꝑtialis est qñ solū ꝯsideratur cibꝰ vel solū corpus siue eoꝝ cōplexio. rō talis est qñ ꝯsiderant vtraqꝫ simul cū ꝯditionibꝰ vtriusqꝫ vt est ꝙ aliq̄s ex ꝓprietate diligit vnū cibū ⁊ hmōi. mō tūc dico ꝙ bn̄ pōt esse ꝙ vsus sit ꝯtra rōnē partialē: sed ꝯtra rōnē totalē nō est: ⁊ per hoc pꝫ rn̄sio.

Dum 14m ¶ Sed dubitat 2o. nā non videtur ꝙ experimentum vincat rationem; q2 vt in de regi. Ratio confirmatur per experimentum; cuꝫ ergo vnum confirmetur per aliud non contradicunt: sed stant simul. ¶ Dico ad hoc etiam ꝫm illud quod modo dixi. s. ꝙ quedam est rō totalis ⁊ q̄dā ꝑtialis. mō experimētū bene qñqꝫ vincit rōnē ꝑtialē ⁊ sic itelligit hic: sed rō totalis ⁊ experimētū nunq̄ ꝯdicūt.

¶ Unaqueqꝫ preterea figura ⁊ cōplexio hominis cibū hꝫ ꝯuenientē ⁊ ꝯsimilē ad quē mutādum si volūtas ei affuerit nocumētū ei faciet ⁊ ipedimentuꝫ. Ex hoibus quoqꝫ est cui aliq̄d nutrientiū bonoꝝ ⁊ laudabiliū nocet: ipm ergo relinquere est ei ꝯueniens.

¶ Posuit regulā ex parte ꝯsuetudinis: hic ponit regulā ex ꝑte occulte ꝓprietatis vel celestis. ¶ Juxta q̄d itellige ꝙ per figurā intelligit ꝓprietatē occultā quā hn̄t q̄dā hoīes ad aliquos determinatos cibos. nā 2x est familiaritas cibi ad corpꝰ vt dicit Gal. in. 6. de regi. sani. vna est ex cōplōne ⁊ sic cibꝰ tēperatus est familiaris tēperato. alia est ex ꝓportiōe vt aliq̄ hoīes aborrent vinū ⁊ determinate diligūt aliquo mō. tūc ꝫm hec duo dicit figura ⁊ cōplexio. nā q̄tū ad ꝓportionē dicit figura: sed quantū ad cōplexionē dicit cōplexio. ⁊ similiter ēt ꝫm hoc postea dicit ꝯuenietē quantū ad cōplexionē ⁊ similē quantū ad figurā siue ꝓportionē.

¶ Jlle v̄o in quo mala digerunt nutriētia ob hoc non decipiat: qm̄ post dies in ipso mali generabunt humores: egritudines facientes ⁊ pernecantes.

¶ Quia posuerat ꝙ cibꝰ ꝯsuetꝰ malus dꝫ accipi citius: hic circa h̄ remouet errorē. ¶ Juxta q̄d nō ꝙ cū dicit mala nutriētia itellige multū excedētia vt sunt cucumeres ⁊ hmōi vt exēplificat. G. in. 2. de alimētis. ca. 5. sed si essent parū mala ⁊ sentiret ꝙ iuuarēt ⁊ nō digererent nō deberent relinq̄ ꝓpter bona nō placentia.

¶ Et sepe etiā cōcedit ei in cuius corpore mali habent humores vt rem bonā largiter comedat ⁊ ꝓprie cum nō patit ventrē sibi solui ꝓpterea q̄d est debilis.

¶ Hic ponit regulā de re. corporis abūdantis in malis humoribꝰ. ¶ Juxta q̄d nō ꝙ h̄ q̄d dicit (reꝫ bonā largit comedat) recte hēs oppositū ibi in 2a ꝑti. afor. 9. afor. Nō pura corpora q̄to magꝭ ⁊c̄. Dico ꝙ cibꝰ bonꝰ pōt comedi multipl̄r. Uno mō ad vomitꝰ ꝓuocationē: q2 melius est ꝓuocare vomitū cū cibis bonis q̄ cū malis vt habebit ifra: ⁊ ad humoris mali rectificationē: ⁊ ad corpis resumptionē. mō h̄ dꝫ itelligi ad vētris vel vomitus ꝓuocationē.

¶ Cum v̄o alicuius corpus rarum fuerit ⁊ ad resoluendum facile nutriendus erit ex nutriente humido q̄d cito digerat: lꝫ rara corpora magis tolerare possint nutrientia grossa ⁊ diuersa ⁊ sint lōginquiora ab hoc vt cause itrinsece ea ledant ⁊ magis apta recipere extrinsecarum causarū impedimenta.

¶ Hic ponit regulā de re. corporis rari vel spissi. ¶ Circa q̄d nota ꝙ rara corpora minus nocent ab itus ⁊ a nutriētibꝰ: q2 nutriētia nō nocent nisi ꝓpter supfluitates ⁊ humores. mō q2 supfluitates minus adunant in raris: ideo ipsi minus nocent ab itra: sed spissi magꝭ: q2 ipsi nō resoluunt: sꝫ rari magꝭ nocent ab extra: ꝓpterea q2 ipsi habēt poros suos apertos vnde faciliter ingredit ⁊ calor ⁊ frigus vnde nocet: sed in spissis est ecōtrario.

Dubm 15m ¶ Sed dices postea cū corpora rara valde calida cibi siue nutrientia facile digestibilia adurent. Jtē cū illa corpa sint calida ⁊ facile resolubilia debēt dari frīda grossa ⁊ viscosa que resolutionē ꝓhibeant. Dico ꝙ intētio in cibis in cōplexione rara pōt esse 2x. Una est remittē ⁊ restaurare q̄d deperdit per resolōnē. Alia intentio pōt esse ꝓseruare a resolōne. Mō tūc ꝓ mō debent subtilia. ⁊ sic itelligit hic Aui. q2 talia sunt magꝭ similia: sed 2o mō debent grossa ꝫm ꝙ tu arguis. ¶ Sed dices vlterius bene video tuā distictionē: sed dic q̄d absolute ego dbeā facē in corpore raro quē cibū dabo. Dico ꝙ sine dubio in h̄ opꝫ ꝯsiderare: q2 si iste cui habes cōsulere sit hō diues nō artifex: ita ꝙ possit comedē qñ vult ⁊ ꝫm volūtatē: dico ꝙ in tali tu debes dare cibaria subtilia bona: q2 cū ipse possit comedere qñ vult statim cū erit facta resolō sufficiēs: ita ꝙ famescet statim poterit comedere ⁊ subuenire illi deperditioni: ita ꝙ nō amplius augmētabit: ⁊ hoc melius restaurabit per subtilia: q2 sunt magis subtilia similia ei q̄d dissolutū est. Sed si corpꝰ cui cōsulis sit corpꝰ laboratoris vel alicuius alterius qui nō pōt comedē qñ vult: dico ꝙ in tali tu potius debes dare cibaria grossa chimū viscosum grossum ⁊ frigidū ḡnantia. Et rō est: q2 cum ipse nō possit comedere qñ vult augeret in eo nimis resolutio. cibaria auteꝫ ꝓdicta ꝓseruant a nimia resolutione; quare ⁊ tūc cōpetunt.

¶ Amplius qui multaȝ consueuit comedere carnem si ociosus fuerit frequenter sibi minuere debet.

¶ Hic ponit cañ. de illo qui comedit multã carneȝ. ¶ Juxta quod queres nõne eẽt melius abstinere a tãtis carnib⁹ ꝛ nõ facẽ totiẽs flobothomiã: qꝛ flobothomia perducit ad seniũ ꝛ ꝯtinuo euãt bonos spũs. Dico ꝙ sine dubio absolute illud esset melius: qꝛ tñ sunt multi qui nõ pñt se abstinere a multa comestione: in talib⁹ minus malũ est sanguinẽ minuere ꝗ̃ si generaretur egritudo.

¶ Et ille cuius cõplexio ad friditatẽ declinat lãgueris bibere dȝ ꝛ triferas ꝛ ex eis que stõchũ ꝛ intestina ꝛ venas que sunt iuxta ea mũdificare ꝯsueuerunt. Et nihil qdẽ deterius est ꝗ̃ diuersa nutriẽtia simul adiũgere ꝛ post in comedẽduȝ tẽpus ꝓlongare. Cũqȝ eni postremũ nutriẽs aduenit primũ iam incepit digeri: nutrientis ergo partes in digerẽdo nõ similantur.

Dub^m 16^m ¶ Hic ponit regulã de regi. habẽtis cõplexionẽ frigidam.

¶ Sup h. §. dicit lr̃a exterioꝛ sup illo ṽbo hic bibẽ dȝ triferas. i. electuaria ꝯueniẽtia que fiunt de cydonys vel pomis vel prunis. Sȝ ista expõ quã vꝫ exterioꝛ lr̃a dicẽ nõ ẽ bona: qꝛ lr̃a iterioꝛ dic̃ libẽ: sȝ electuaria cũ sint solida nõ bibunt. Itẽ ẽt nõ ẽ bona: qꝛ hic itrãt cydonia ꝛ pruna que sunt frida: ꝛ iõ mag̃ nocerẽt ꝗ̃ ꝓdessent: sȝ credo ꝙ illud sit aliqͦd liqdũ calidũ sicut stelladia vel aliud simile.

¶ Opȝ p̃terea te scire ꝙ nutriẽs melius est qͦd melius sapit ꝓpterea ꝙ stõchus ꝛ virt⁹ retentiua vehemẽter ipsi applicantur cũ bone fuerit sube ꝛ fuerint oĩa principalia mẽbra ſm operationẽ sibi adinuicẽ ꝯueniẽtia ꝛ sana. Et ista qdẽ est ꝯditio ꝙ si complexiones sane nõ fuerint ꝛ mẽbra in suis cõplexionib⁹ diuersificentur: fueritqȝ epar a stõcho diuersum ſm diuersitatem qua fit supra nãlẽ nõ erit istud ꝯsiderandũ. Ex ipedimẽtis ṽo nutriẽtis bene saporosi vehemẽter grossi est ꝙ possibile est vt homo ex eo multum comedat.

¶ Hec pars videtur clara.

¶ Ex vicib⁹ p̃terea satiãtis comestiõis meli⁹ est vt hõ vna die semel ꝛ altera bis mane ꝛ vespere comedat.

¶ Hic ponit cañ. sumptũ ex pte numeri comestionũ. Pⁱo facit h sumẽdo indicationẽ ex pte cibi. Scõo a cõsuetudie. ibi (Uerũtñ.) Tertio a cõplõne. ibi (Corpora p̃terea.) ¶ Circa pͣᵐ ptẽ est itelligendũ ꝙ comestio satiãs põt eẽ 3ˣ. s. satiãs rõne q̃litatis. s. nutritionis: vt qꝛ multũ nutriat sicut est comestio ouoꝝ ꝛ carniuȝ. alia est comestio satiãs rõne q̃titatis sicut si aliqs multuȝ comederet de aliq̃ cibo parũ nutritiuo. 3ͣ est satiãs rõne vtriusqȝ. s. q̃litatis nutritionis ꝛ q̃titatis vt esset comestio multarũ carniũ. mõ hic intelligitur comestio satiãs maxime isto 3ͦ mõ. s. rõne vtriusqȝ: qꝛ si solum eẽt satiãs rõne alterius nõ sufficerẽt ille vices. nõ. n. posset homo tm̃ stare si solũ comederet homo parũ de ouis vel de carnib⁹.

Dub^m 17^m ¶ Queritur circa h: vtꝝ ꝯueniẽs numer⁹ comedẽdi sit comedẽ vna die semel ꝛ alia bis. Et vꝫ ꝙ non aucto. Gal. 5. de regi. sani. q ponit de seipo q comedebat vna die bis. s. mane ꝛ sero. Itẽ ẽt aucte ei⁹ de duob⁹ senib⁹ q vixerũt centũ ãnis q comedebãt oĩ die ter. Itẽ rõne experimẽto: qꝛ melius se hȝ qui comedit bis ꝗ̃ q semel. Itẽ rõne illud nõ est bonũ regimẽ qͦd inducit nocumẽta vtraqȝ: sed si aliqs comedat vna die bis ꝛ alia semel: in die in q̃ comedet semel habebit nocumẽta ei⁹ qui ꝯsuetus erat comedẽ bis ꝛ comedit semel: ꝛ in alia die. s. qua comedet bis hẽbit nocumẽta eius qui mutatur de semel ad bis ꝛ sic talis ſm istud regimẽ hẽbit vtraqȝ nocumenta. ¶ Itẽ quero qñ comedet semel qua hoꝛa in illa die comedet. non in mane alʒ de sero: qꝛ tũc nimis staret iter vnũ cibũ ꝛ aliũ. nec in meridie ẽt saltẽ in estate: qꝛ nõ debemus comedẽ in hoꝛa caloris. ¶ In oppoᵐ est Auer. 6. collʒ. cap. 6. ide ꝛ Haly. pͦ practice. ca. 13. ꝛ Aui. hic. Itẽ arguitur ꝙ nõ satiãtis: qꝛ superius dixit ꝙ nõ debem⁹ comedẽ ad satietatẽ: sed debẽt remanere reliquie. Dico ꝙ de isto numero satis est dubiũ. Auer. tñ videtur iponẽ. s. ꝙ ter. nescio tamẽ vbi dicat. Dico tñ ꝙ opȝ hic multũ distinguẽ ꝛ ex pte ꝯsuetudinis ꝛ tẽpoꝛis ꝛ cõplexionis nãlis ꝛ etatis: ꝛ ẽt ex parte q̃titatis cibi ꝛ ipsius sbe. Ex pte ꝯsuetudinis: qꝛ sunt qdã qui sunt ꝯsueti tm̃ comedere semel: ꝛ si isti comederẽt bis esset supfluũ. ꝛ sunt qbus est ꝯsuetudo semꝑ comedẽ ter ꝛ istis esset parũ comedẽ bis. si aũt sit aliqs qui nõ hẽat ꝯsuetudinẽ: sed opȝ te eã facẽ distingue in tẽpoꝛe: qꝛ bis in hyeme esset nimis ꝛ semel in estate eẽt parũ. si aũt accipias in vere; tunc distingue in cõplexione; qꝛ in cholerico semel esset parũ ꝛ bis in flegmatico esset nimis. si aũt accipias in sanguineo vel tẽperato distingue tunc in etate: qꝛ in pueritia semel esset parũ ꝛ in senectute bis esset nimis. si aũt accipias in iuuene distingue in cibis: qꝛ si sint pauci ꝛ subtiles semel esset parum. si aũt sint multi ꝛ grossi bis esset nimis: sed si sit in medio oĩuȝ: tũc est vt isti auctores dicũt. ¶ Et tũc qͦd tu dicis pͦ õ. G. dico ꝙ ipe comedebat in mane paꝝ ꝛ nõ ad satietatẽ. Ad aliud de illis duob⁹. dico ꝙ illõ ipsi faciebãt in senectute. Ad aliud dico ꝙ vtplĩm hoĩes sunt distẽperati ꝛ coꝛrupti vsus. Et qͦd tu dicis in q̃ hoꝛa: dico ꝙ in hyeme illud eẽt in meridie: sed in estate nõ esset illud bonũ regimẽ.

¶ Uerũtñ in h vsus vehemẽter est ꝯseruãdus: qm̃ si ille q bis in die comedẽ ꝯsueuit semel comedit debilitabitur ꝛ laxabitur ei⁹ virt⁹. Sed qui digerẽdi debilitatẽ hȝ bis comedere dȝ ꝛ raro comedat semel in die.

¶ Hic ponit nocumenta de mutatione a bis ad semel.

¶ Et qui semel in die comedere ꝯsueuit si ad bis comedendũ redibit accidet ei debilitas ꝛ pigritia ꝛ laxitas: ꝛ si sine comestione permãserit nocte illa debilitabitur ꝛ si cenauerit nõ digeretur ꝛ accidẽt ei ruct⁹ acidi ꝛ malitia aĩe ꝛ nausea ꝛ oꝛis amaritudo ꝛ lenitas ventris ꝓpterea ꝙ stõcho imisit rem quã non ꝯsueuit: ꝛ accidet ei aliqͦd accidẽtiũ que accidunt ei cui⁹ nutriẽs nõ bene fuit digestũ: que nunc scies ex accidentibus.

¶ Hic ponit nocumenta de mutatione a semel ad bis.

¶ Juxta qͦd dices nõ vꝫ ꝙ nausea ꝛ amaritudo oꝛis fiant a mutatiõe de semel ad bis: qꝛ ista fiunt a cholᷓa: sȝ in p̃dicta mutatiõe nõ gñatur cholᷓa: sȝ potius flegma. in mutatiõe ṽo ꝯ̃ria bñ gñatur cholᷓa: q̃re ꝛc̃. Dico ꝙ sine dubio bñ Hippo. ꝛ G. in 2ͦ regi. cõmẽ. 3. ponũt ista si a mutatione de bis ad semel ſm ꝙ eẽ dȝ. Et iõ dico ꝙ sic̃ hic in alys est iordinatio sic ẽt hic fuit coꝛruptio: qꝛ debebãt ista poni superius cũ nocumẽtis alterius mutatiõis. Si aũt pur saluare velimus possum⁹ dicẽ ꝙ qñ aliqs nimis comedit vt ẽt qꝛ sit ꝯsuet⁹ comedẽ semel ꝛ comedat bis: tũc cib⁹ retinetur in stõcho multũ nisi sit in eo debilitas retentiue vel foꝛtitudo expulsiue: qꝛ autẽ nimis ibi retinentur alique partes cibi subtilioꝛes ꝓpter nimiã hoꝛã aduruntur ꝯuertuntur in cholerã que postea amaritudinẽ facit ꝛ nauseã: ꝛ illud nos sepe videmus fieri in illis qui nimiũ se replent.

Dub^m 18^m

¶ Et ex eis qdẽ que accidũt ei sunt doloꝛ oꝛis stõchi ꝛ moꝛdicatio: ꝛ videbitur sibi ꝙ oĩa ei⁹ iterioꝛa ꝛ itestina sint suspẽsa ꝑꝑ vacuitatẽ stõchi: ꝛ ꝑꝑea ꝙ i seipo colligitur ꝛ ꝯ̃bitur ꝛ miget vrinã ardẽtẽ ꝛ egeret rẽ ardentẽ. Et est ẽt cũ in extremitatib⁹ accidit frigus ꝓpterea ꝙ cholᷓa rubea stõchũ iflãmauit. Et h qdeȝ est magis in cholericas habẽtib⁹ cõplõnes: ꝛ silr̃ in eis q hñt in stomacho cholerã rubeã ꝛ nõ i toto coꝛpe ꝛ coꝛrũpetur somnus ꝛ de latẽ in latus reuoluetur. Coꝛpa p̃terea habẽtib⁹ in qb⁹ cholera rubea magis adunatur est necesse separatiȝ comedẽ: ꝛ vt tã velociter sit q̃tenus sit anteq̃ȝ balneentur. alia ṽo ab eis exercitari debẽt ꝛ ẽt balneari deide cibari: h comestio balneationẽ nõ p̃cedat.

¶ Hic redit ad ponẽdũ nocumẽta p̃me mutatiõis de bis ad semel.

Dub^m 19^m ¶ Juxta qͦd dices nõ vꝫ ꝙ cholᷓici d̃beãt comedẽ pluries ꝛ multotiẽs: qꝛ q̃to aliqs accipit cibos grossioꝛes tãto põt tardi⁹ ꝛ rarius comedẽ: sȝ cholerici accipiũt cibos grossos: qꝛ subtiles in eis aduruntur vt dixit supꝛa: q̃re ꝛc̃. Dico ad hoc vt ipse dicit: ꝛ rõ est: qꝛ cũ in cholericis fiat multa resolutio opȝ restaurationẽ fieri sepe ꝛ sic sepe cibari. Itẽ ẽt qꝛ si nõ illud fiet: tũc sequerentur ad eũ multa nocumenta. Et qͦd tu dicis dico ad maioꝛẽ ꝙ illud eẽt verũ si eos acciperet in magna q̃titate: ꝛ ẽt si nõ sequerentur nocumẽta: nũc aũt cholerici nõ accipiunt cibos grossos multũ ꝛ in multa q̃titate: qꝛ nõ possent eos digerere cũ caloꝛ nãlis in eis sit debilis.

¶ Qꝛ si alicui necessarium fuerit comedere ante exercitium solum panem tali sumere debet mensura vt digeri possit antequã suum incipiat motum.

¶ Hic ponit cañ. de re. debẽtis exercitari post exercitiũ. Juxta qͦd itellige ꝙ illud est necessariũ qñ debẽt exercitari: qꝛ ꝓhibet tunc nimiã resolutionẽ fieri: ꝛ per illud qͦd dicit solũ panẽ itellige cibũ quẽcũqȝ qui sit facilis digestionis: debet autẽ illud esse in quãtita-

te parua propter illud qđ dicit vt digerat̃ ante suum motum.

[Du^m 20^m] ¶ Sed dices nõ valet ꝙ debeat q̃ntitas pua: q2 in tãto tp̃e digerit̃ q̃ntitas magna sicut pua: sicut nos videm⁹ ꝙ ĩ olla ad ignẽ ĩ ita pauo tp̃e coquunt̃ due vł tres libre carnis sicut solũ vna. Dico ꝙ dꝫ accipe q̃ntitatẽ paucã: q2 citi⁹ digerit̃. Et rõ ẽ: q2 cũ stõch⁹ tãto meli⁹ ⁊ citi⁹ digerat q̃nto mag̃ ꝯbit̃ ⁊ coadunat̃ sup̃ cibuꝫ: cũ in cibo pauco mag̃ possit ꝯbi q̃ in multo: iõ ip̃m citi⁹ digeret. nã ĩ digõne nõ remanet vacuitas: vt. Ḃ. tãgit. ꝫ. de v̓tutib⁹ nãlib⁹. ca. 4. Et qđ dic̃ de olla pꝫ ꝙ nõ est sil̓e: q2 ip̃a nõ cogit per hoc qđ ꝯbit̃ sicut stõchus facit

¶ Et quemadmoduꝫ opꝫ motũ qui est ante comestionem debilem nõ esse: ita necesse est ei ne motus qui est post ipsam sit nisi molliter ⁊ suauiter.

¶ Quia mentionẽ fecerat de exercitio ponit regulã de motu.

¶ Corrupto preterea desiderio qđ ad res ꝯclinat acutas ⁊ neq̃ dulces diligit neq̃ vnctuosas nil ẽ melius q̃ vomitum cum tali quale est oxymel cum raffano post pisces prouocare.

¶ Hic ponit regulã de re. habẽtiꝰ appetitũ malũ. Juxta qđ ĩtellige ꝙ p res acutas ꝺbem⁹ ĩtelligẽ oẽs res p̃ter dulces ⁊ vnctuosas. s. salsas amaras acetosas acutas vt cepe ⁊ allia: ⁊ oĩa alia ab illis. p res aũt dulces ⁊ vnctuosas nõ ĩtelligatꝰ dulces sicut mel ⁊ vnctuosas sicut piguedinẽ: sꝫ ĩtelligatꝰ p res dulces ⁊ vnctuosas res delectabiles nãe queãdmoduꝫ sunt bone carnes ⁊ panis ⁊ bonũ vinũ: ista enĩ nãliter debẽt appeti: ⁊ qñ appetunt̃ alia appetit⁹ est corruptus: talia. n. vt caro sunt dulcia nõ excedẽtia. ⁋ Intellige ꝙ dꝫ ꝓuocari vomit⁹ ꝓpterea ꝙ talis appetit⁹ est pp̃ flegma in stõcho. dꝫ aũt fieri cũ oxymelle: q2 ip̃m incidit ⁊ subtiliat. addit aũt raffanũ ꝓpterea q2 ip̃m hꝫ ꝓprietatẽ retinẽdi oxymel in stõcho tẽpore sufficiẽti: ⁊ ẽt eleuat ip̃m ad os stõchi vbi est flegma.

[Du^m 21^m] ¶ Sꝫ dices hic ñ vĩ ꝙ iste appetit⁹ sit corrupt⁹: q2 appetit⁹ q curat nõ errat: sed iste appetit⁹ curat: q̃re ⁊c̃. ⁋ Itẽ dices cũ iste hũoꝛ sit fridus ğuis: q2 flegma ꝺberet poti⁹ solui vẽter q̃ ꝓuocari vomit⁹. ⁋ Ad p̃^m ꝙ appetit⁹ corrupt⁹ põt dici z^r; vł respcũ ei⁹ q dꝫ eẽ nãl̓r: ⁊ sic iste ẽ corrupt⁹. vł respcũ ei⁹ q dꝫ eẽ ĩ stõcho sic disposito: ⁊ sic iste nõ ẽ corrupt⁹. ⁋ Ad aliđ dico ꝙ in eũone nos nõ ꝯsideram⁹ humorẽ solũ: sꝫ ẽt locũ: ⁊ q2 illđ erat ĩ oꝛe stõchi: iõ ꝓuocam⁹ vomitũ.

¶ Qui aũt ex hominib⁹ pinguis existit opꝫ ne ilico cuꝫ egredit̃ balneũ comedat: ꝫ expectet ⁊ paruũ dormiat somnũ: ⁊ huic qdẽ semel comedẽ in die est ꝯueniẽs.

¶ Hic ponit regulã de regimie corpis pinguis. Juxta qđ nõ ꝙ illi pigues ꝺbẽt dormire post balneũ ad ħ vt caloꝛ nãlis q pp̃ spissitudinẽ sꝰe ĩpedit̃ redire int⁹ in somno melius redeat ⁊ subĩgrediat̃.

[Du^m 22^m] ¶ Sꝫ dices cũ isti pigues hẽant strictas venas: ⁊ ita hẽant parũ de spũ ⁊ sanguie nõ vĩ ꝙ isti possint ieiunare. Itẽ ħ ẽt idẽ vos ĩfra habebitꝰ ꝙ hũidi min⁹ tolerãt famẽ. Dico ꝙ fl̓atici pigues bene pñt ieiunare ⁊ comedere tm̃ semel in die. ⁊ rõ ẽ: q2 caloꝛ in eis ꝯuertit̃ sup̃ flegma. Qđ ğ tu dicis dico ꝙ ip̃e ĩtelligit hic đ illis q s̃t crassi ex acq̃sitiõe vt ex re. delitioso ⁊ nõ de piguib⁹ ex nãli cõpl̓one.

¶ Ampli⁹ nõ ilico post comestionẽ est dormiẽdũ cibo natãte: ⁊ a forti motu q̃ntũ plus pol̓e est abstinẽdũ ne cibus anteq̃ digerat̃ penetret: aut sine digõne labat̃: aut pp̃ inũdationẽ corrũpat̃: neq̃ post ip̃m multa bibẽda est aq̃ que iter ip̃m ⁊ corp⁹ stõchi sep̃õnẽ faciat ⁊ ip̃m faciat natare: ꝫ expectãdũ ẽ ⁊ nõ est bibẽdũ donec de stõcho descẽdat. Et ħ qdẽ declarat superioris vẽtris leuitas: ꝙ si sitis ei nec̃itatẽ fecerit modicuꝫ aq̃ fride suggẽdo sumat: ⁊ q̃nto plus fuerit frida tãto min⁹ ex ea sufficiet. Et hec qdẽ q̃ntitas stõchũ alleuiat ⁊ colligit. Ad sũmũ v̓o opꝫ vt post comestionẽ bibat qs: ⁊ nõ in hora comedẽdi quãtitatẽ aliq̃ que cibo ꝯferat. Sitim aũt tolerare ⁊ cũ ea dormire ĩfridatꝰ ⁊ humectatis ꝯfert ⁊ febres ex chol̓a rubea habẽtib⁹ nocet. ⁊ sil̓r tolerare famẽ. Cholera p̃terea rubea abũdãtib⁹ ex tolerãtia famis accidit vt cholera rubea ad ipsoꝝ descẽdat stõchos. Cũq̃ aliqd comederint ipoꝝ corrũpent̃ cibi ⁊ in somno ⁊ in vigilijs accidet eis illud qđ noiauim⁹ ex eis que ei accidũt cui⁹ corrũpit̃ cib⁹. Eis quoq̃

accidet vt comedẽdi volũtatẽ amittãt. Quib⁹ tũc dãdũ est aliqd qđ ħ deponat ⁊ eoꝝ resoluat nãm cuꝫ eo qđ ẽ leue ⁊ nõ fastidiẽs sicut pruna ⁊ paꝝ xyrascet. Cũq̃ desideriũ reuersum fuerit comedãt: lꝫ corpora hũida cũ hũiditate nãli habẽtes veloci resolutioni sint apti: neq̃ tãtũ famis tolerẽt q̃ntũ corpora sicca pauce humiditatis habẽtes nisi humiditatib⁹ plena fuerit alijs ab eis que sunt in substantia mẽbroꝝ eoꝝ cũ bone fuerint ⁊ ꝯuenientes ⁊ recipiẽtes: vt natura eas in nutrimentum in effectu completum cõuertat.

¶ Hic ponit cañ. de re. p cibũ in cõp̃õne ad somnuꝫ ⁊ ad motũ siue exercitiũ ⁊ ẽt ad potũ. ⁋ Juxta qđ ĩtellige ꝙ nõ statiꝫ post comestionẽ ẽ dormiẽdũ pp̃ea q2 post comestionẽ cib⁹ nõdũ ꝺscẽdit de oꝛe stõchi. in oꝛe aũt stõchi nõ fit digõ: ĩmo in ꝓfundo. melius aũt ꝺscẽdit ĩ vigilijs q̃ ĩ somno. ⁋ Et a forti motu.) Hic cõparãdo ad motũ ⁊ p̃us ad somnũ. ⁋ Neq̃ post ipꝫ multa.) Hic cõparãdo ad potũ. ⁋ Juxta qđ dicit (supioꝛꝰ vẽtrꝰ) nõ ĩtelligas solũ leuitatẽ oꝛis stõchi: ĩmo leuitatẽ toti⁹ stõchi ⁊ oĩuꝫ mẽbroꝝ sup̃ femur: oĩa enĩ illa mẽbra in descẽsu cibi de stõcho ad intestina alleuiant̃.

[Dub^m 23^m] ¶ Sꝫ dices postea nõ vĩ ꝙ sit bibẽdũ post cibũ ⁊ nõ in cibo: p̊ quia nõ est in ꝯsuetudine hoĩuꝫ: ĩmo illud faciũt boues. Itẽ ẽt rõne: q2 digõ fit p cõmixtionẽ: cũ ğ qñ sil̓ in cibo bibit̃ fiat melioꝛ cõmixtio cibi vĩ ꝙ ꝺbeat bibi ĩ cibo. ⁋ Dico ad ħ ꝙ pot⁹ ẽ z^x. s. cõmixtiu⁹ ꝺlatiu⁹ ⁊ sitis extĩctiu⁹. p̃m⁹ solũ fit in comestiõe. scđs dꝫ fieri soluꝫ iã facta digõne ⁊ cõpleta. terti⁹ põt cõpetẽ ⁊ ante cibũ ⁊ in cibo: ⁊ post qñcũq̃ adest sitis. Et bene nõ istã distõneꝫ pot⁹ q̃ est a p̃te sui finis. nã ip̃a iuuat te in multꝰ locis. mõ tũc dico ꝙ hic Aui. loq̃t̃ de potu ꝺlatiuo: ⁊ iõ sic dixit. ⁊ p ħ tũc pꝫ rñsio ad ea que dicis. ⁋ Intellige ꝙ si sitis sit vehemẽs ꝙ dꝫ dari aq̃ pauca frigida. pauca q2 multa faceret cibũ natare. frida v̓o vt ip̃a meli⁹ sitiꝫ extĩgat ⁊ vt melius rep̃mat fumos q eleuãt̃ ex cibo ad caput ⁊ vt coadunet cibũ in stõcho ⁊ vt ꝯstrĩgat stõchũ meli⁹ sup̃ ip̃m. dꝫ aũt bibi suggẽdo: q2 ip̃a sic mag̃ refrigerat p̃tes pectorꝰ que ad sitim addũt. Itẽ ẽt q2 isto mõ aq̃ ip̃a ptib⁹ mery mag̃ adheret: vñ mag̃ tũc humectat̃ mery: ⁊ p ꝯñs melius sitis extinguit̃. ⁋ Ulterius ĩtellige ꝙ illis per famẽ attrahit̃ cholera: q2 attrahit̃ illud qđ in eis abũdat: sed abũdat in eis cholera: q̃re ⁊c̃. Itẽ intellige ꝙ illud est cã casus appetit⁹; q2 appetit⁹ fit ex inanitione ⁊ illud replet. s. cholera.

[Du^m 24^m] ¶ Sꝫ dices cũ cholera calefaciat stõchũ ⁊ ꝯfortet digõnẽ: nõ vĩ ꝙ sit cã corruptiõis cibi. ⁋ Itẽ dices cũ hic sit cholera ⁊ cholera maxime sit apta purgari p vomitũ ꝺberet fieri vomit⁹ ⁊ nõ secessus. ⁋ Dico ad p̃^m ꝙ cholera in stõcho est cã corruptiõis cibi subtilis ĩq̃ntũ ip̃a ignit stõchũ qui eas adurit: ⁊ ẽt cibi grossi ĩq̃ntũ ip̃a cõ cũ eis miscet̃ ⁊ ꝯuertit eos ad se. Et qđ tu dicis dico ꝙ chol̓a q cõfortat digõnẽ nõ ĩgredit̃ stõchũ: sꝫ manet ex̃ pelliculas stõchi. s. in pylerõ: sꝫ ista de q̃ hic loq̃mur ĩgredit̃ ipꝫ stõchũ. ⁋ Ad aliđ rñdeo ꝙ si ip̃se eẽt apt⁹ ad vomẽdũ ꝙ bñ eẽt meli⁹: sꝫ q2 pauci apti sunt ad illđ: ⁊ iste hꝫ stõchũ debilẽ si ampli⁹ cogeret̃ vomẽ mag̃ eũ debilitabit ⁊ mag̃ induceret abominationẽ: ⁊ iõ facimus scellã.

[Dub^m 25^m] ¶ Lꝫ corpa humida.) Hic dices nõ vĩ eẽ verũ ꝙ corpa humida nõ tãtũ tolerẽt famẽ q̃ntũ sicca: q2 flegmatici sũt humidi ⁊ mag̃ tolerant famẽ q̃ cholerici q sũt sicci. Itẽ illi q p famẽ reducunt̃ ad tẽperamẽtũ meli⁹ tolerãt famẽ q̃ illi q p eaꝫ distẽperant̃: sꝫ hũidi p eã reducunt̃ ad tẽpamẽtuꝫ ⁊ sicci mag̃ distẽperant̃: q̃re ⁊c̃. Rñde ꝙ habẽtes corpa hũida nisi abũdẽt in sup̃fluis hũiditatib⁹ indigestis ꝙ ipsi peius tolerãt famẽ q̃ alij. Et rõ hui⁹ appet ex sensu p̊: q2 pueri q sunt humidi peius sustinẽt ieiuniũ q̃ senes q sunt sicci. ⁊ declaratio p cãm est: q2 illi a qb⁹ mag̃ resoluit̃ ⁊ mag̃ appetunt ⁊ plus debilitant̃ in tp̃e famis minus pñt sustinẽ famẽ: q2 illa duo scꝫ mag̃ appetẽ ⁊ plus debilitari ex fame faciũt nõ sustinẽ famẽ: sed pueri mag̃ appetũt ⁊ mag̃ ꝺbilitant̃ ex fame q̃ senes ⁊ ẽt humidi: q2 cholerici nõ sic appetunt: q̃re ⁊c̃. Et qđ tu dicis p̊ dico ꝙ flegmatici hñt humiditates sup̃fluas ĩdigestas: sic ẽt ego dicebã. Itẽ ẽt q2 nos loq̃mur de humidis: sed flegmatici mag̃ sustinẽt ẽt q2 sunt fridi. ⁋ Ad aliud dico ꝙ ĩmo mag̃ hũidi distẽperant̃ siue hẽant illas hũiditates sup̃fluas siue nõ hẽant: ꝓpterea ꝙ magis resoluunt̃ q̃ illi ⁊ mag̃ ꝯsumit̃ de hũiditate nãli eoꝝ: ⁊ iõ nõ vꝫ.

[Du^m 26^m] ¶ Sed dices male addit cũ bone fuerint: q2 ille hũiditates siue bone sint siue male semp̃ adiuuãt ad sustinẽdũ famẽ: ⁊ ideo ꝺbebat ğnal̓r dicẽ quecũq̃ eẽnt. Dico ꝙ bñ veꝝ ẽ ꝙ vtreq̃ adiuuãt ad sustinẽdũ famẽ: sed q2 qñ ip̃se sunt bone mag̃ adiuuãt: q2 mag̃ ꝯuertant̃ in sb̃am mẽbroꝝ: ideo appropriate specificauit de bonis.

¶ Uinum quoq̃ post cibum est ex rebus mag̃s impe-

dientibus: quoniā digerit̃ velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibū cū nōdum sit digestus ⁊ facit hereditare oppilationes ⁊ putrefactionem.

¶ Hic ponit canō. de re. cibi cōparati ad vinū. Ulterius intellige ꝙ illa nocumēta vini vnū sequit̃ ad aliud. nam ex eo ꝙ ipsum citius digerit̃ ꝙ̃ cibus facit ipm penetrare indigestū: ⁊ ex hoc facit oppilationes: ⁊ ex hoc postea sunt putrefactiones.

Dubm 27m ¶ Sꝫ dices tu hic ꝗ nunꝙ̃ potabimꝰ vinū. nō. n. possumꝰ bibē post cibū vt hic dic̃. nec in cibo: qꝛ ipm sil'r citius digerit̃ ꝙ̃ cibꝰ. nec ēt añ cibū: qꝛ facit spasmū ⁊ alia vt ibi i afoꝛ. 11. 2e pti. Facilꝰ ē repleri potu: ꝗ nunꝙ̃ ⁊c̃. Dico ꝙ pōt potari post cibū: ⁊ h̾ qñ cibꝰ ē digestus: ⁊ sil'r ēt i cibo: qꝛ tūc fac̃ ad melioꝛē cōmixtionē ⁊ digōnē: ⁊ ēt pōt añ cibū sic ō mane. ⁊ h̾ ꝑpea ꝓ vt cibū digestū de sero ꝓcedēti assūptū faciat penetrare. ⁊ 2o ēt vt siqs ex illo idigestū remāserat ꝙ illud digerat. Et qꝺ tu dicis dico ꝙ nō pōt. s. anteꝙ̃ sit digestus. Et qꝺ tu dicis ꝙ nec in cibo: qꝛ ⁊c̃. dico ꝙ illud esset verū qñ acciperet̃ ꝙ̃titas vini nimis multa: qꝛ tūc bene faceret citius penetrare: sꝫ accipiēdo ꝙ̃titatē ꝑuā ⁊ sepe sic fieri dꝫ ad cōmixtionē illud nō facit citius penetrare: imo totū simul digerit̃. Et qꝺ tu dicis ꝙ nec ante. dico ꝙ qñ aliqs nō est famelicꝰ ⁊ est ibi humiditas aliq̃ ꝙ tunc bene cōpetit: sed post famē nō ꝑꝑ illud qꝺ dicebas.

¶ Res ꝑterea dulces ad faciendas oppilationes sunt velooces: qm̄ natura eas trahit anteꝙ̃ digerant̃. Et oppilationes quidem ad multas perducunt egritudines tales qualis est hydropisis.

¶ Hic ponit canō. de re. per cibos dulces.

Dubm 28m ¶ Sꝫ dices supiꝰ ipe dixit ꝙ cibꝰ ⁊ appetitꝰ nālis est dulciū. Itē. S. in de simplicibꝰ. 4. dist. 3. ca. 5. ⁊ in multꝭ alijs locis dicit ꝙ nihil nutrit nisi dulce. qꝺ aūt nutrit nō oppilat. Dico ꝙ dulcedo ē 2x. qdā ē moderata ⁊ qdā est excedēs ⁊ māifesta. Itē dulcedo qdā ꝯiūgit̃ cū sba grossa: ⁊ qdā cū sba subtili. Nō tūc h̾ dꝫ itelligi ō multū dulcibus: ⁊ qñ ꝯiungit̃ cū sba grossa maxime: ⁊ tūc qꝺ tu dicis pꝫ.

¶ Grossities ꝑterea aeris ⁊ aque ⁊ que maxime est in estate est ex eis que cibū coꝛrūpūt. Ideoꝙ̃ nō est malū vt sup ipm vinū tēperatū bibant aut aquā calidam in qua cocta fuerint xyloaloes ⁊ mastix.

¶ Iuxta qꝺ itellige ꝙ aer grossus coꝛrūpit cibū mediate: qꝛ cū aer distēperatꝰ ⁊ grossus sit ꝑueniēs ad coꝛ ōbilitat caloꝛē: ⁊ sic ꝑ ꝯñs cibi digōnē ⁊ ita mediate: sed aq̃ illud facit imediate: qꝛ imediate ꝑuenit ad stōchū. hoc aūt est maxime in estate ꝑꝑ duo: qꝛ tūc nos maxime indigemus refrigerari per aerē ⁊ extinctionē sitis: ⁊ iō tūc plus assumimus de istis malis ⁊ grossis ꝙ̃ in alijs tēpoꝛibꝰ: ⁊ iō magis nocet. tūc 2o etiā: qꝛ caloꝛ nālis in estate magis est debilis ꝙ̃ in alio tēpoꝛe: vnde ēt illa magis nocēt. Itē docet remediari per illa eo ꝙ ipsa aliq̃ coꝛ ꝯfoꝛtāt ⁊ aliq̃ stōchū. ꝙ aūt dicit tēperatū intellige ⁊ in quātitate ⁊ in permixtione aque etiā.

¶ Et preterea cui intestina calida fuerint ⁊ foꝛtia cum grossuꝫ comederint cibum frequēter accidet vt ipsius nutriēs vētositates efficiet ⁊ stomachū ⁊ ꝑtes eius tēdentes: ⁊ egritudo myrachia inde etiā ꝓcedit.

¶ Hic ponit canō. de re. habentis intestina multum calida.

Dubm 29m ¶ Nō vꝫ ꝙ ꝑꝑ grossuꝫ nutriēs fiāt vētositates: qꝛ supiꝰ habuimus stōcho multū calō debent̃ cibi multū grossi ⁊ tales bñ digerunt̃ ⁊ nō ꝯuertunt̃ i vētositates. Itē eadē ē ꝓpoꝛtio itestinoꝝ multū calidoꝝ ad cibaria multū grossa ⁊ tēꝑate calidoꝝ ad tēꝑate grossa: sed tēperate grossa digerunt̃ in tēperate calidis nec ꝯuertunt̃ in vētositates: igit̃ ⁊c̃. Dico ꝙ qꝛ intestina sunt foꝛtia ⁊ multū calida subito ipsa agunt in cibū. ⁊ qꝛ ille est multū grossus resistit: vnde aliquas nō potēs digerere resoluit in vētositates. Et qꝺ tu dicis: dico ꝙ superius ipe loquebat̃ de stōcho: cuius oꝑatio est digerē. hic aūt loquit̃ de intestinis quoꝝ oꝑatio est deferre ⁊ in illa delatione fit illud. Ad aliud dico ꝙ nō est simile ꝓpter illud qꝺ dixi.

¶ Qui aūt stōchū hꝫ vacuū cū rē comedit subtilē stomachꝰ post ipaꝫ stringit̃: ⁊ si postea rē comedē voluerit grossam refugiet ab ea stōchꝰ neꝙ̃ eū digeret ꝗre coꝛrūpit̃ nisi iter ea tempus posituꝫ fuerit. Et in hmōi qdē dispōne melius est vt grossus cibus paulatim ꝓmittat̃: qm̄ stōchus tunc a subtili nō terrebit̃.

¶ Hic ponit canō. de re. eius qui hꝫ stomachū multum inanitum.

Dubm 30m ¶ Iuxta qꝺ dices nō vꝫ ꝙ grossus cibꝰ ōbeat ꝓmitti cū supius ꝓfuerit ꝯtriū. s. ꝙ subtilis ꝓmittat̃. Itē Hip. ⁊ Gal. 2. regi. cōmen. 19. dicūt ꝙ ille q famē sustinuit magꝭ peccat q dat ptisanā ꝙ̃ qui dat succū: ꝗ succꝰ siue cibꝰ subtilis dꝫ ꝓmitti. Itē qꝛ ex inanitiōe ipe est factꝰ ōbilitatꝰ: iō ōbet̃ subtilis. Dico vt dic̃ Aui. ⁊ h̾ qñ fuit famelicus. Et qꝺ tu dicis ꝓ dico ꝙ supiꝰ ipe loquebat̃ qñ nō erat famelicus. hic aūt loquit̃ qñ est famelicus. ¶ Ad aliud dico ꝙ ex illo nō vult ꝙ succus debeat ꝓmitti: sed vult ꝙ si det̃ solū vnū ꝙ melius est ꝙ det̃ soluꝫ succus. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene dꝫ diminui ⁊ attenuari cibꝰ ⁊ in ꝙ̃titate ⁊ in q̃litate: sed nihilominus si debēt accipi duo vnꝰ grossus ⁊ alter subtilis melius est ꝙ ꝓmittat̃ grossus.

¶ Cū aūt in aliquo comedente repletio suꝑfluerit: aut qꝛ in eius stōcho aliqs inūdauerit motꝰ aut aliqs admiscebit̃ potus ad vomendū erit ꝓperandū.

¶ Quia multotiēs ꝯtingit errare in cibo docet illꝺ nocumētū coꝛrigē. Et qꝛ ista ꝑs esset nimis lōga ꝓ docet coꝛrigē anteꝙ̃ nocumētū ꝑueniat. Scđo postꝙ̃ iaꝫ ꝑuenit ad mēbra. ibi (Et si cū h̾ toto.) Primo docet coꝛrigere per euacuatiuas. Scđo per alteratiuas ⁊ ꝯfoꝛtatiuas stōchi ⁊ digestionis. ibi (Qꝛ si nihil.) in illa parte.

¶ Qꝛ si hoc ei defecerit aut vomere non potuerit aquā calidam paulatim bibat: quoniam repletioneꝫ deponet ⁊ somnū afferet. Ad doꝛmiendum ergo se ꝓsternat ⁊ quantum voluerit doꝛmiat.

Dubm 31m ¶ Hic ponit 2m regimē. ¶ Iuxta qꝺ dices ipe ꝓus dixit ꝙ ꝙ̃tū voluerit doꝛmiat: ⁊ postea hic dicit ꝙ si hoc non suffecerit doꝛmiat somnū lōgū. qd est hoc dicē ꝙ si nō pōt doꝛmire vel non sufficit ꝙ adhuc doꝛmiat. Dico ꝙ ista duo dicta sunt referenda ad diuersos dies vt. s. qꝛ in ꝓma die faciat illa remedia que dixerat: ⁊ si illa nō sufficiūt faciat postea in sequētibꝰ diebꝰ ⁊ abstineat ⁊ doꝛmiat.

¶ Qꝛ si hoc nō suffecerit aut ei nō aduenerit considera si te natura excusabit expulsione bonum erit: ⁊ si non iuua ipm cum eo qꝺ ventrē suauiter soluit: ⁊ calefactū quidē cū tali qualis est trifera ⁊ zuccharū roſ egestionem faciens: aut mixtū cū origano murabato ⁊ infrigidatum cū tali quale est ciminū murabatum ⁊ seriezē ⁊ tambri. Et potu qdē impleri melius est ꝙ̃ ipleri cibo. Et ex eo qꝺ est ꝯueniēs sumere est aloes post tale q̃lis est cibus hic ad magnitudinē triū cicerum aut mediā. ʒ. aloes ⁊ mediā. ʒ. masticis ⁊ sextaꝫ. ʒ. baurach. Et ex eo qꝺ est leue est sumere ex terbentina ſm quātitatem duoꝝ cicerū aut triū: ⁊ est cū ei admiscet̃ quātum ipsa est aut minus ex baurach. Et ex eo qꝺ ꝯueniēs ⁊ vehemēter laudatū est parū epithimi cū vino. Qꝛ si nihil hoꝝ suffecerit doꝛmiat somnū lōgū ⁊ die vna a comestione abstineat: ⁊ si alleuiatus fuerit balneet se et pānū calidū vētri supponat ⁊ nutriens subtiliet. Et si cū hoc toto nō digestus fuerit ⁊ grauitatē ⁊ tēsionē ⁊ pigritiā fecerit scias ꝙ iaꝫ vene replete sunt ex suis superfluitatibꝰ: qm̄ nutrienti multo ⁊ suꝑfluo: lꝫ accidat vt in stōcho digerat̃: raro tm̄ digerit̃ in venis: imo in ipsis remanet crudū ⁊ extendit eas: ⁊ qñqꝫ scindunt̃ ⁊ gñat pigritiā ⁊ laboꝛē ⁊ alices ⁊ oscitatiōes. Ipse igit̃ medicādus est cū eo qꝺ ex venis expellit. Qꝛ si neqꝫ h̾ senserit: imo fatigationē tm̄ aliq̃ tꝑe qescat: deide fatigatiōis spēm que accidit medicet̃ cū eo qꝺ mō noiabimus. Si vō aliqs in annis multū ꝓcesserit neqꝫ ipsius coꝛpꝰ ex nutrimēto tātū receperit ꝙ̃tū suscipiebat dū esset iuuenis ⁊ eius nutriētia fiant suꝑfluitates nō tātū debet comedere quantū solebat: imo minus.

Dubm 32m ¶ Hic pōit regimē 3m. ¶ Et si cū h̾ toto. ¶ Iuxta h̾ itellige ō h̾ qꝺ dicit ꝓ: ⁊ si cū h̾ toto nō digestꝰ fuerit: ⁊ postea dic̃ ꝙ sit digestꝰ: qꝛ dicit ⁊ lꝫ accidat vt digerat̃: sꝫ ista nō stāt sil' ꝙ sit digestus ⁊ ꝙ nō sit digestus. Dico ꝙ vult dicē sic ꝙ q sumit nutriēs suꝑfluū ⁊ si in stōcho ipꝫ digerat̃ nō tm̄ digerit̃ i venis: ꝗ multo magꝭ si digestꝰ nō fuerit in stōcho faciet illud in venis. s. extēsionē ⁊c̃. ⁊ sic nō ꝯdicit.

Dubm 33m ¶ Ulterius dices vꝫ ꝙ nō debuisset̃ addere illas duas ꝯditiones. s.

neq ipsi⁹ corp⁹ ⁊ ei⁹ nutriētia: q⁊ ⁊ post iuuētutē: puta qñ iam ꝓcesserunt in ānos: nec tātū accipiūt de nutrimēto vt p̄us: ⁊ etiā nutriētia fiunt supfluitates. cū ꝗ dixisset (in annis multuꝫ ꝓcesserit) sufficiebat illud dicē ad h̄ vt diminuereť cibus absq hoc ꝙ adderet ꝯditiones illas duas. Dico ad hoc ꝙ bene ille ꝯditiōes due nō ponunť vt ꝯditiones necīe ad diminutionē cibi ſm ꝙ ēt tu ꝓbas: ſꝫ dico ꝙ ponunť vt cāe istius regimis ⁊ diminutiōis cibi vt. q. d. ꝙ in his q ꝓcesserūt in ānos est cibus diminuēdus: ⁊ ꝓpterea ꝙ nō tātū recipiūt ꝙ̃ prius: ⁊ etiā q⁊ nutriētia fiunt supfluitates.

¶ Et cū ille q regimē igrossare ꝯsueuerat regimē subtiliauerit ⁊ igredieť ex aere in foramina: ⁊ h̄ est qꝺ regimis grossitudo ipediebat: ſꝫ iā nulla regimis grossitudo ipedit ea. In subtiliante v̄o regimine cū ad ipm ingrossando redit accidunt oppilationes. Et calidoꝝ nutrientiū impedimēta emēdenť cū syrupo acetoso ⁊ ꝙ̃ maxime de seminibus: qm̄ ipse est magis iuuans ꝙ̃ oēs spēs syrupi acetosi si fuerit de zuccharo: ſꝫ si fuerit de melle simplex sufficit. Et fridoꝝ que ex eis sunt cuꝫ hydromelle ⁊ syrupo ipsi⁹ ⁊ diacimino. Et que ex eis sunt grossa cōpl'onē hñs calidā cū syrupo acetoso de fortib⁹ seminib⁹: ⁊ cōplexionē habēs fridā ea corrigat cū pauco diatritō pipereon aut diacalamēti.

¶ Hic ponit q̄dā nocumēta ei⁹ qui permutat regimen cōsuetum. ¶ Juxta qꝺ nō ꝙ illa lr̄a (⁊ egredieť ex aere in foramina) pōt 2^{r} itelligi. Uno mō vt. s. q⁊ vētositas que fuit gñata ex cibis grossis itrabit ⁊ replebit foramina ⁊ loca dꝫ iplē ptes cibi subtilis sic itelligēdo vētositatē ꝑ aere. Alio mō pōt itelligi: q⁊ nos cōiter qñ sumus in aere amplo ⁊ spatioso ꝙ nos sum⁹ in aere. ⁊ ꝑ oppo^{m} qñ sum⁹ in loco arto ⁊ ꝑuo possum⁹ dicē ēt ꝙ nos sum⁹ in foraminib⁹. Mō tūc q⁊ p̄us qñ ip̄e vtebať cibo grosso mēbra sua erāt grossa ⁊ grassa multū occupabāt de aere: q⁊ aūt postea subtiliať regimen mēbra diminuunť ⁊ fiūt stricta ⁊ arta: vñ pōt tūc dici sic ꝙ illud corp⁹ igrediať in foramina. s. aer ꝗ eo ꝙ tūc parū occupat de aere. ¶ Ulterius rō ꝑꝑ quā accidūt oppil'ones est 3^{x}. Una est ex ꝑte viarū q̄ iplenť ꝑꝑ grossitiē cibi. Alia rō est ex ꝺbilitate calorꝭ. cibaria aūt grossa calorē ꝺbilitāt q postea digerē nō pōt vñ fiūt ex illo idigō oppil'ones. Tertia rō est ex ipsis mēbrꝭ inanitꝭ que attrahūt anteq̄ sit digestū: ꝑꝑ illa oīa fiūt tūc oppil'ones. ¶ Et calidoꝝ nutriētiū) q⁊ circa p̄dictas regulas ꝯtigit sepe errare docet corrigē illa nocumēta. Juxta qꝺ itellige ꝙ lꝫ nos solū illū de zuccharo dicam⁹ syrupū: tñ auctores ēt illū de melle syrupū vocāt. dr̄ aūt simplex qñ soluꝫ est ex aq̄ ⁊ melle. dr̄ aūt cōposit⁹ qñ istis supaddunť semīa vel radices aliq̄. sufficit aūt simplex si sit de melle ꝑꝑea ꝙ mel ꝺ sua cal'itate mag̃ hꝫ v̓tutē ſbtiliatiuā ⁊ icisiuā ⁊ penetratiuā ꝙ̃ ipm zuccharꝝ: ⁊ iō cū zuccharo admiscenť illa alia seīa. ¶ Et fridoꝝ q̄ ex eis.) Juxta qꝺ nō ꝙ hydromelle ⁊ syrupo ipsi⁹ hydromellis ē ex aq̄ ⁊ melle. mō tūc pōt illꝺ dcm̄ intelligi ꝙ illa ābo sint eadē: ita ꝙ vnū exponat aliꝺ hydromellis syrup⁹ ipi⁹ ⁊ sic differt a p̄ in nutriēte cal'o: q⁊ p̄us ponebať acetū ⁊ hic nō. Alio° pōt itelligi ꝙ sint diuersa vt dicať syrup⁹ qñ fit i ſba liq̄da. dicať aūt hydromel qñ fit i ſba solida ⁊ dura. ¶ Intellige ēt qꝺ dic̄ (diatritō ⁊ diacalamētū) ista ponunť a. A. i. 4. ꝺ re. ⁊ diatriton dať vt meli⁹ digerať nutrimētū. diacalamtū v̄o dať vt ipꝫ meli⁹ penetret ad mēbra.

Du^{m} 34^{m} ¶ Sed dices nos cōmiscem⁹ 2^{r} seīa i syrupis. s. ⁊ frīda vt seīa cōia ⁊ ēt seīa cal'a vt anhe. feni. ⁊c̄. cū ꝗ vtraq qñq cōmisceam⁹ ꝺ qb⁹ ꝺbem⁹ hic itelligē. Et vr̄ ꝙ ꝺbeam⁹ hic itelligē ꝺ semib⁹ fridis: q⁊ ipse docet corrigē nocumēta ciboꝝ calidoꝝ. Itē vr̄ ꝙ ꝺbeam⁹ itelligē ꝺ calidis: q⁊ ip̄e dicit. si v̄o fiat cū melle simplex sufficit. h̄ aūt nō dixisset nisi illa seīa fuissent cal'a. ¶ Dico ꝙ itelligo ꝙ dꝫ itelligi de seminib⁹ calidis: ⁊ h̄ maxime ꝑꝑ rōnē mō 2° adductā: ita ꝙ ſm hoc intelligo ꝙ in tota ista parte ipse doceat corrigē nocumenta solū ciboꝝ grossoꝝ siue illa grossa sint calida siue frida cibaria: ita ꝙ totū illud referať ad cibaria grossa. ⁊ q⁊ grossis vt sic ꝺbeť subtiliatio ⁊ penetratio que faciūt calida: iō vtrobiq ponunť calida semina: lꝫ in fridis cibis mag̃ calida. Et qꝺ tu dicis dico ꝙ sicut dictū est itelligo ꝙ in hoc toto ipse intelligat de grossis: ⁊ q⁊ grossis debenť calida iquātū grossa sunt: lꝫ nō ꝙ̃tū ad cōplexionē.

¶ Nutrientia v̄o subtilia magis sunt sanitatis conseruatiua ⁊ virtutem minus iuuant ⁊ fortitudinē: ⁊ grossa sunt istis contraria.

¶ Hic ponit cañ. aliū ſm diuersitatē finis qui intenditur in re.

¶ Circa istā partē in qua dubitať vtrū subtilia minus ꝯseruent sanitatē. Et videť ꝙ sic: q⁊ illa cibaria que gñant peiorem hu. minus ꝯseruāt sanitatē: sed subtilia sunt hmōi: q⁊ subtilia cibaria gñant cholerā ⁊ grossa gñant flegma: vt in de humo. habuistis ⁊ ēt Joānitius dicit: sed cholera est peior ꝙ̃ flegma vt habetis 2° ꝓnosti. cōmē. 46. ⁊ in 2° de virtutib⁹ cap̄. vlt. Itē illa cibaria que mag̃ cōfortāt virtutē mag̃ ꝯseruāt sanitatē. Qꝺ pꝫ 2^{r}. Primo q⁊ ex eisdē est ꝯfortatio virtutꝭ ⁊ ꝯseruatio sanitatꝭ. s. ex ipsis mēbris fortib⁹ ⁊ ipsis spiritib⁹. Itē etiā q⁊ virtus fortis resistit egritudinib⁹ ⁊ debilis incumbit egritudinib⁹ ex q̄libet cā: sed grossa mag̃ ꝯfortant virtutē: vt dicit Auicē. in lr̄a: q̄re ⁊c̄. Tunc arguo ꝙ cibaria grossa nō mag̃ fortificēt virtutē: q⁊ illa que minus gñant spirituꝫ minus ꝯfortant virtutē: q⁊ damus subtilia que in spiritū ꝯuertunť vt vinū qñ nos volumus ꝯfortare: sed cibaria grossa minus ꝯuertunť in spiritū vt supra de humorib⁹. Itē que mag̃ aggrauāt ⁊ supfluitates multiplicāt debilitāt virtutē: grossa sunt hmōi: q̄re ⁊c̄. ¶ In oppositū est Auicē. vtriusq in lr̄a. ¶ Dico ꝙ in corporib⁹ sanis de qb⁹ loq̄mur: q⁊ in egris ⁊ debilib⁹ aliter esset: dico ꝙ cibaria subtilia mag̃ ꝯseruāt: sed grossa mag̃ ꝯfortant. Rō p̄mi est: q⁊ ꝯseruatio maxime fit restaurādo deperdita ⁊ ꝓhibendo superfluitates gñari: ⁊ iō illa que hec duo faciūt melius ꝯseruāt: ſꝫ cibaria subtilia sunt hmōi: q⁊ ipsa pauciores habēt supfluitates: ⁊ cū hoc ēt faciliter digerunť ⁊ ꝯuertunť: ⁊ ideo mag̃ ꝯseruāt sanitatē. Rō aūt secūdi. s. quare grossa mag̃ ꝯseruāt ⁊ fortificāt virtutē est: q⁊ illud depēdet ex grossitudine hu. ⁊ spirituū ⁊ mēbroꝝ ⁊ hec mag̃ faciūt cibaria grossa: ⁊ iō grossa mag̃ fortificāt. Et qꝺ tu dicis: dico ꝙ verū est si sit eq̄litas in alijs. Et qꝺ dicis ꝙ subtilia gñant cholerā. dico ꝙ veꝝ est subtilia habētia saporē acutū vt synapiꝫ ⁊ hmōi: sed nos hic intelligimus de subtilib⁹ bonis habētib⁹ bonū saporē ⁊ nō excedētē sicut sunt bone carnes ⁊c̄. ¶ Ad aliud qꝺ tu dicis qꝺ magis fortificat magis ꝯseruat. dico ꝙ nō opꝫ ꝙ sequať. ⁊ qꝺ tu ꝓbas dico ꝙ fortitudo que dependet ad sanitatē bene dependet ex eisdē: sed fortitudo ⁊ robur de quo hic loquimur nō dependet ex illis: sed ex humorib⁹ grossis ⁊ spiritib⁹. ¶ Tunc ad alias. Ad primā dico ꝙ verū esset si cū hoc ꝙ generat pauciores generaret ēt subtiliores: sed cibaria grossa generant spiritus grossiores. ¶ Ad aliud qꝺ aggrauat ⁊ superfluitates ⁊c̄. dico ꝙ opꝫ supponi rectuꝫ ⁊ bonū regimē in alijs. s. ꝙ superfluitates euacuenť.

Dub^{m} 35^{m}

Du^{m} 37^{m}

¶ Et igiť qui ꝯfortatiōe indiget nutrientia boni chimi sunt necessaria ⁊ vehemētis famis ꝯtrariū. Uerūtñ ex eis nō multū comedāt iō vt digeranť.

¶ Posuit cōparationē subtilis ⁊ grossi respectu virtutis: hic ifert regimē qꝺ dꝫ fieri. ¶ Juxta qꝺ itellige id qꝺ dicit (⁊ vehemētis famis ꝯtrariū) ꝙ illud ꝯtrariū pōt 2^{r} exponi. Uno mō vt illud referať ad cibaria grossa: q⁊ cibaria grossa sūt ꝯtraria forti fami ⁊ eā sedāt. Alio mō vt referať ad illud qꝺ dixerat ꝯfortatione indiget. nā aliq̄s indiget ꝯfortatione 2^{r}: vel q⁊ sit debilitatus ꝑpter nimiā famē: vel q⁊ dꝫ exponi fortib⁹ exercitijs ⁊ laborib⁹. mō tūc cibaria grossa non debenť debilitati ꝑpter multā famē: ⁊ sic sunt cibaria multe fami ⁊ sic intelligit hic. nō aūt ipsa cibaria grossa sunt contraria: vel cōtrariū quādo ꝑpter exercitiū multū.

¶ Exercitati p̄terea ⁊ multi laboris magis sunt tolerātes nutriētia grossa quos forsitan in digerendo iuuat fortꝭ somnus: ⁊ q⁊ in ip̄o fiunt ꝓfundi. Sed accidit eis ꝓpterea ꝙ multū sudāt ⁊ ex eoꝝ corpib⁹ multa resoluiť q̄titas ꝙ ipsoꝝ epata ex nutriēte rapiūt illꝺ quod nōdū fuit digestū ⁊ p̄ꝑat eos ad egritudies ꝑnitiosas in fine vite aut in ei⁹ p̄ncipio: ⁊ ꝓp̄e q⁊ sūt in sua ꝯfidētes digestiua qꝺ ex sua hñt dormitiōe: qꝺ destruiť cū eis frequēter accidūt vigilie ⁊ ꝓprie cū senescūt.

¶ Hic ponit aliū cañ. de re. ei⁹ q vtiť exercitijs fortib⁹ per cibaria grossa. ¶ Juxta qꝺ itellige ꝙ in istis multi laborꝭ dꝫ eē somn⁹ fortis: ⁊ rō huius est 2^{x}. Una est ex multis vaporib⁹ qui in eis eleuantur ad caput: ⁊ ꝑpter multū cibū: ⁊ ꝑꝑ multū exercitiū. Alia rō est ex fine. s. nāe. nā cū in istis ꝑꝑ multū laborē spūs nimis subtilienť ⁊ virt⁹ aīalis nimiū fatigeť ordinauit nā ex suo fine ⁊ sua itētione ꝙ isti multū dormirent vt. s. virt⁹ aīalis regescat ⁊ ꝯforteť ⁊ spūs regenerenť. ¶ Ulteri⁹ qꝺ dicit (in fine vite aut in ei⁹ p̄n°) itelligatꝭ in fine vite. i. in morte: nec in ei⁹ p̄n°. i. in natiuitatꝭ p̄ncipio: q⁊ tunc nec in morte nec in natiuitate fiunt egritudines: sed intellige in fine vite. i. in fine senectutis: ⁊ in ei⁹ p̄ncipio. i. p̄ncipio senectutꝭ. ⁊ h̄ pꝫ ꝙ sic debeat intelligi per illud qꝺ subdit (⁊ ꝓprie cū senescūt.) ipsi eni ⁊ ex siccitate ⁊ ex multis cogitationib⁹ nō bene dormiunt.

Dub^m 36^m ¶Sed dices qui debiliorem hñt digestiuaꝫ minus sustinet cibaria grossa: sed multi laboris ⁊ exercitati debiliorē hñt digestiuā: qꝛ ex multo labore multa fit resolō: ⁊ ex multa resolōne debilitaꝛ digestiua. Dico ꝙ multi laboris meliꝰ tolerāt cibaria grossa ꝙ̄ ɋeti: nō tñ melius tolerāt illa ꝙ̄ facerēt cibaria mediocra. Rō pmi est 2^x. Una ē qꝛ in illis caloꝛ est exacutus ꝗ meliꝰ digerit: in ɋetis aūt est caloꝛ obtusus. Alia rō est: qꝛ cibaria grossa nō tolerantꝛ ꝓpter superfluitates retētas. mō in istis multi exercitij superfluitates eūantur. Itē ēt tertio ꝓpter somnū vt ipse dicit. Et qȯ tu dicis dico ad maiorē ꝙ verū est. ad mi. dico ꝙ nō est verū: imo hñt fortiorē digestiuā: ⁊ qꝛ exacuitꝛ caloꝛ ⁊ superfluitates eūantꝛ ⁊ ex somno. Et qȯ tu ꝓbas: dico ꝙ nō ītelligo istū multū ꝑꝑ h̄ in tātū augmētatū qȯ sequatꝛ īfrigidatio: tūc enī sine dubio bene debilitaret eam.

¶Fructus ꝑterea recentes non sunt boni nisi laboriosis exercitatꝭ cholera rubea abūdātibꝰ: ⁊ ī estate ⁊ eos ante comestionē comedāt. Et ipsi qdē sunt sicut chrysomilla ⁊ mora ⁊ melones ⁊ persica ⁊ pruna.

¶Hic ponit cañ. ostendentem quibus corporibus competant fructus. Iuxta quod intelligendū ꝙ chrysomilla sunt quidā fructus vt persica: nisi qꝛ sunt minora ⁊ magis odorifera.

Du^m 37^m ¶Sꝫ dices nō vꝫ p̊ ꝙ fructꝰ sint boni laboriosis: p̊ ꝙ vlr̄ supius habuistis ꝙ nutriētia melīca nō sūt bona ⁊ fructꝰ sūt hmōi. Itē etiā spālr̄ nō exercitatꝭ: qꝛ eis debentꝛ cibaria solida ⁊ grossa ⁊ nō aq̊sa ⁊ subtilia. Itē nō solū añ: qꝛ multos fructꝰ nos comedimꝰ post sic̄ pira ⁊ hmōi. Itē spālr̄ nō vꝫ de morꝭ: qꝛ si ītelligas matura cū ipa sint calīa ⁊ ipsi sint calī nō cōpetūt eis: ⁊ ēt si ītelligꝭ īmatura cū ipa sint stiptica nō cōpetūt añ comestionē. Dico ꝙ fructꝰ cōpetūt istis scꝫ sic exercitatꝭ: ⁊ rō est: qꝛ ipsi reducūt ⁊ ꝯtēperāt eos. Itē qꝛ eis cōpetūt ea q̄ soluūt ⁊ cholāꝫ educūt q̄. s. ī eis gñatꝛ: ⁊ hec oīa faciūt fructꝰ. Et qȯ tu dicis p̊ dico ꝙ veꝝ ē ꝙ nō cōpetūt medicinalia vt subalia nutrimēti: vt sup̄ ēt dicebatꝛ: sꝫ iste accipit ꝼm medicationē. ⁋Ad aliȯ ꝙ eis ꝯ̄bentꝛ grossi. dico ꝙ idē veꝝ ē gr̄a nutritōis: sꝫ ibi dantꝛ gr̄a medicatiōis. Et ꝙ tu dicis approꝑate de moris. dico ꝙ opꝫ appropriate ītelligē de moris que ꝓprie nō sunt acria nec ꝑfecte matura: sed sūt media īter illa: lꝫ ēt matura nō sint calida nisi tēperate. ⁋Ad aliȯ de ante. dico qdā sunt fructꝰ solutiui ⁊ isti comeduntꝛ ante. ⁊ qdā sunt ꝯstipatiui ⁊ isti comeduntꝛ post.

¶Cꝫ si alijs regantꝛ rebꝰ ⁊ nō istis erit meliꝰ: qm̄ oīs res que sanguinē aquositate īplet que in corꝑe ebullit sic̄ succꝰ fructuū extra: lꝫ ea hora iuuamētū p̄stet tñ ipm ad putrefactionē parat: ⁊ similiter illud qȯ sanguineꝫ humore īplet crudo lꝫ qñqꝫ ꝯferat sicut cucumeres ⁊ alcheret. Et ꝓpter hoc qui his nutriētibꝰ multū vtuntur febribus sunt apti: lꝫ prius infrigident.

¶Docuit quibus corporibus competant fructus humidi hic comparat qui omnis: hic dat causam.

¶Et tu qdē scire debes ꝙ huōri aq̊so plerūqꝫ accidit vt fiat pus: ⁊ h̄ erit cū nō resoluetꝛ ⁊ in venis remāserit.

¶Hic dat aliam causam.

¶Et cum isti exercitijs vti ceperint anteq̄ꝫ huiusmodi aggregētur aquositates: ⁊ ilico cuꝫ fructus comederint ēt exercitentꝛ resoluentꝛ aquositates iste ⁊ minuetꝛ impedimentū qȯ per eas habent.

¶Hic docet euitare illa nocumenta.

¶Scire quoqꝫ debes ꝙ cum in sanguine flegma existit crudum aut aquositas prohibet ne cibi nutrimentum corpori adhereat.

¶Quia tetigerat nocumenta duo: hic tangit tertiuꝫ.

¶Opꝫ ꝑterea vt qui fructꝰ comedit post ipos īcedat: deide post ipsos comedat aliqd ad hoc vt labantꝛ.

Dub^m 38^m ¶Quia non complete docuerat corrigere adhuc addit.

¶Iuxta qȯ dubitatꝛ: qꝛ docet corrigē ⁊ euitare illa nocumēta per exercitiū. dices nō vꝫ: qꝛ illud qȯ facit penetrare cibū indigestū ⁊ maxie cibū gñatiuū mali chimi nō cōpetit: sꝫ exercitiū ē hmōi ⁊c̄. Dico ꝙ exercitiū tūc cōpetit. Et rō est: qꝛ cū tales cibi. s. fructꝰ nō accipiantꝛ vt nutriāt eo ꝙ sunt mali: sꝫ accipiuntꝛ vel ad alterāduꝫ cōplōnē vl̄ ad satisfaciēdū appetitui. exercitiū post statī facit eos descēdē ad ītestina ⁊ ex̄. Et qȯ dicis: dico ꝙ cū tales ex se descendāt si ēt fiat motꝰ ꝗ adiuuat ad ꝯ̄scēsuꝫ: ⁊ ēt si post acciperet aliqd stipticū adhuc magꝭ cito ꝯ̄scēderēt ad intestina ⁊ ex̄ nō penetrabūt.

¶Nutrientia v̊o que aquositatē generant ⁊ humoreꝫ cruduꝫ ⁊ cholerā generāt febres: propterea ꝙ ea que ex ipsis sunt aquosa faciunt sanguinē putrefieri: ⁊ que ex eis sunt viscosa ⁊ grossa ꝓpterea ꝙ foramina claudunt ⁊ ex eis cholerica ideo ꝙ corpus calefaciūt ⁊ ꝓpterea sanguinis acuitatē qui per ea generatꝛ.

¶Hic dat cañ. de re. quorūdā ciboꝝ alioꝝ ad h̄ vt illi cibi euitentꝛ.

¶Iuxta qȯ nō ꝙ ꝑ hu. crudū nō solū ītelligo illā spēm flegmatis que dꝛ flegma crudū: sꝫ ītelligo ꝑ hu. crudū oēꝫ hu. grossuꝫ siue sit flegma siue melīa. q. d. Aui. ꝙ oēs cibi gñatiui hu. alioꝝ ꝙ̄ sanguinis gñant fe. ⁋Ulteriꝰ ītellige ꝙ ista nutriētia gñant fe. ꝑꝑ putredinē: sꝫ ipsa faciūt putredinē diuersimode. nā cibaria q̄ gñant hu. grossuꝫ faciūt putredinē ꝑꝑ oppilōnē: aq̊sa v̊o ⁊ subtilia ꝑꝑ ebullitionē: ⁊ cholīca faciūt fe. ⁊ ꝑꝑ putrefactionē: ⁊ ꝑꝑ inflāmationē.

¶Olera v̊o cholerica quandoqꝫ multum conferunt in hyeme quēadmodum que ex eis sunt insipida: quādoqꝫ multum conferunt in estate.

¶Hic dat cañ. de re. ꝑ cibos rōne tp̄is. ¶Circa ptē īmediate p̄cedētē dubitatꝛ. nā n̄ vꝫ ꝙ cibaria cholīca gñent fe. pu. qꝛ cā fe. pu. ē ꝓhibita trāspiratio vt dꝛ. 11. de īge. sa. ca. 4. sꝫ cibi calidi aperiūt ⁊ trāspirāt: q̄re ⁊c̄. Dico ꝙ fiūt: qꝛ sic̄ nos videmꝰ expiētia plures fe. fiūt a cholā ꝙ̄ ab alijs hu. Et rō ē: qꝛ hu. cholīcꝰ est maxie odiosus nāe: ⁊ iō maxie relinqꝛ a regimine nāe: ⁊ ꝑ ꝯñs putrefit ⁊ cū h̄ ēt ē īflāmabilis. Et qȯ tu dicis posset dici sic̄ dic̄ Auer. in. 3. collꝫ. ca. 4. ꝙ in fe. cholīcis est cā ꝓhibita trāspiratio: qꝛ nō grossities nec viscositas nec mltitudo: qꝛ de ea nō multū est in corꝑe ⁊ ista sūt cā oppilōnis. Alio mō pōt dici ꝼm. h̄. ītētionē q̄ vꝫ magꝭ eē ꝙ oēs putride fiāt ꝑꝑ ꝓhibitā trāspirationē: pōt dici ꝙ bñ pōt intm̄ multiplicari cholā ꝙ ipsa oppilat. Itē ēt raro abūdat solū cholera: sed ipa simul vtplr̄m cū alijs hu. ⁊ rōne illoꝝ pōt oppilare. ⁋Circa p̄sentē partē intellige ꝙ olera cholerica sunt sicut allia ⁊ cepe ⁊ huiusmodi: ⁊ olera īsipida sunt frida ⁊ hu. sicut lactuce ⁊ cucurbita. Itē dicit (qñꝙ̄) istud qñꝙ̄ eēt qñ eēt hyems multū frigida: tūc. n. multū ꝯferūt allia. ⁊ silr̄ qñ eēt estas multū calīa olera frida ⁊c̄.

Dub^m 39^m

¶Cꝫ si alicui necessariū fuerit nutrientia comedē mala paucis vicibꝰ ⁊ nō frequētibꝰ eis vtatꝛ ⁊ cū eis misceat qȯ sit eis ꝯ̄riū. Et cui qdē res dulcis nocumentū p̄bet acetosa bibat sicut acetū ⁊ granata ⁊ syrupū acetosuꝫ factū ex vino acri ⁊ cydonijs ⁊ his similia ⁊ vsuꝫ hēat eūandi. Et cui acetosum nocuerit post ipm mel sumat aut vinū antiquū: ⁊ hoc qdē faciat ante maturationē ⁊ digōnē: ⁊ similr̄ vnctuosi nocumētū pontico emendatꝛ sicut sunt castanee ⁊ grana myrti ⁊ siliqua de syria ⁊ alnabac ⁊ ꝫarur: ⁊ amaro sic̄ enula muraba: ⁊ salso ⁊ acuto sicut cauguamec ⁊ allijs ⁊ cepis ⁊ ecōuerso.

¶Hic ponit regimē corꝑis ꝑ nutriētia mala. Iuxta qȯ ītellige ꝙ alicui pōt eē neciuꝫ comedē cibaria mala: vel qꝛ sit in loco vbi nō sint cibaria bona: vel pōt eē neciuꝫ ꝑꝑ satisfactionē appetitus: qꝛ aliq appetūt multū mala vel ꝑꝑ lapsuꝫ alicuiꝰ mēbri si aliqs hēat stōchū fridū neciuꝫ est comedē calīa. q̊cūꝙ̄ istoꝝ modoꝝ sit neciuꝫ illud melius est ⁊ parū comedē de illis. qȯ dat ītelligē ꝑ h̄ qȯ dicit paucis vicibꝰ: ⁊ ēt paucis vicibꝰ comedat. Itē ēt tūc melius est ꝙ cōmisceat sibi res ꝯ̄rias. s. fridas. dꝫ aūt de eis comedē paꝝ ⁊ paucis vicibꝰ ad h̄ vt nā meliꝰ dñetꝛ. Quia aūt nocumētū dulciū ē oppilare ⁊ multiplicare huōres ⁊ acetosa aperiūt ⁊ exiccāt: iō corrigunt ea: ⁊ silr̄ ecōtrario. Itē ēt cū nocumētū vnctuosi sit relaxare stōchū ⁊ villos eiꝰ: pōtica aūt illos villos ꝯ̄hūt ⁊ corrugāt. iō corrigūt illa: ⁊ similr̄ eꝯ̄rio. s. vnctuosa aliqualr̄ corrigūt malitiā stipticoꝝ. s. qñ illi villi ex illis stipticis essent nimis corrugati.

¶Sed vꝫ male dicē (ante cibi digōnē:) qꝛ vt dixit superiꝰ nihil est deterius ꝙ̄ īdigestū sup īdigestū addē. ꝗ cū illud sit in cibis bonis multo erit ꝯ̄teriꝰ in cibis malis. Dico ꝙ possuꝫ ītelligē añ digōnē: qꝛ statiꝫ cū sint assumpti illi vel ēt simul cū illis ⁊ nō post. s. postꝙ̄ īcepissent digeri. Alio mō pōt dici ꝙ ēt hꝫ locū postꝙ̄ īcepit digeri ēt eo ꝙ ꝓhibet distēperamētū. Et qȯ tu dicis dico ꝙ illȯ est verū sub ītentione nutriēdi: sed sub intētione medicaminis nō.

Du^m 40^m

¶Cum v̊o alicuius corpus malis fuerit repletum humoribus cum subtilitate ipsum nutrientibus laudabilibus copiose refice. [manuscript marginal note: uide. p. captꝫ. 17.]

Hic ponit cañ. de re. habẽtiũ malos hu. Juxta qd̃ nota. ꝙ hoc qd̃ dicit cũ subtilitate põt cõponi 3^r. Uno mõ cũ eo ꝙ ĩmediate dixerat humoꝛib⁹. q. d. humoꝛib⁹ subtilib⁹. Alio mõ põt cõponi cuꝫ eo qd̃ dixerat coꝛpoꝛis. q. d. ꝙ illud coꝛp⁹ sit subtile ⁊ macrũ. Tertio mõ põt cõponi cũ eo ꝙ postea dicit refice. q. d. ꝙ iste dꝫ refici cuꝫ subtilitate ⁊ cautela: qꝛ paulatim ⁊ nõ subito illos humoꝛes euacuãdo. oĩbus istis modis exponẽdũ est verũ id qd̃ dicit.

Du^m 41^m Sed dices recte oppo^m habemus ibi in 2ª pti. afoꝛ. 10. afoꝛ. Nõ pura coꝛpoꝛa. nec vꝫ qd̃ aliqs dicit ꝙ loquit̃ hic de nutrimẽto sustentatiuo: qꝛ ipse dicit copiose. Jtẽ illud videt̃ rõne: qꝛ postq̃ sũt ibi mali humoꝛes nutrimẽtũ ꝯuerteret̃ ad eos. Dico sicut superi⁹ ẽt dicebã ꝙ ĩtelligo ꝙ illud fiat ad ꝓuocationẽ vomit⁹. dꝫ aũt illd̃ fieri cũ cibis laudabilib⁹: qꝛ si ex eis aliqd retineret̃ qd̃ non posset vomi meli⁹ est ꝙ illd̃ sit bonũ q̃ꝫ si eẽt malũ. Alio ẽt mõ posset rñderi ad illd̃ ꝑ illas diuersas dispõnes q̃s dixi de eo qd̃ est cũ subtilitate: puta qꝛ posset fieri. s. cũ cautela vel ẽt ꝑꝑ ꝯtẽperãdos hu.

Et illũ cuius coꝛp⁹ ad resoluendũ facile fuerit nutri humido qd̃ velociter digerat̃. Gal'. inquit humidũ nutriẽs est qd̃ ab oĩbus qualitatib⁹ est separatũ ⁊ est q̃si insipidũ: qm̃ neq̃ est dulce neq̃ acetosum neq̃ amarum neqꝫ acutũ neqꝫ ponticũ neqꝫ salsum.

Hic ponit cañ. de re. ꝭm diuersitatẽ cõpõnis coꝛpis. Jntellige ꝙ nutrimẽtũ põt esse humidũ ex parte sue subẽ qꝛ sit liqdũ: ⁊ ex ꝑte sui effect⁹. s. nutritiõis velocis: tũc ꝭm hoc pꝫ rõ dicti sui: qꝛ cum a tali coꝛpoꝛe multũ resoluat̃ multũ sibi debet̃ de nutriente.

Rarum preterea est magis tolerans nutriens grossum q̃ꝫ solidum.

Jntellige ꝙ rarus magis sustinet nutriẽs grossuꝫ ꝓpterea: qꝛ in eo nõ sic fiunt oppilationes: nec etiã superfluitates ita retinent̃.

Nutriẽtia quoqꝫ sicca assidue comedẽ foꝛtitudinem cadẽ facit ⁊ coloꝛẽ coꝛrũpit ⁊ nãꝫ siccat. Et ex vnctuoso fit ociositas ⁊ aufert̃ ꝺsideriũ. Ex frido fit ociositas ⁊ subtilitas ⁊ ex acetoso fit seniũ: ⁊ sil'r ex acuto ⁊ salso fit stõcho nocumẽtũ: ⁊ salsuꝫ ẽt ĩpedit oculũ.

Jntellige ꝙ hic dat cañ. de nocumẽtis q̊rũdaꝫ ciboꝝ vt euitent̃. Jntellige ꝙ nutriẽtia pñt dici sicca. vel a ꝑte cõplexionis sic̃ sunt cibi põtici ⁊ stiptici. vel a ꝑte sbẽ vt sunt cibi duri. vel a ꝑte artificij vt sunt assata. quocũq̃ istoꝝ modoꝝ sicca verificant̃ illa q̃ dic̃. nã ex eo ꝙ ipa bene nõ penetrãt ad mẽbꝛa faciũt cadẽ ꝟtuteꝫ. sil'r ẽt ꝑꝑ idẽ coꝛrũpit̃ coloꝛ: qꝛ sanguis ex q̊ caloꝛ cãtur nõ bene vadit ad mẽbꝛa. Q̃ aũt ꝑ ea stipticet̃ vẽter pꝫ. vnctuosa faciũt ociosuꝫ: qꝛ relaxãdo neruos destruũt appetitũ: qꝛ relaxãt villos stõchi. ex frido ãt fit ociũ: qꝛ fridũ vt supꝛ⁹ habuim⁹ moꝛtificat ⁊ paralyticũ fac̃. acetosa ⁊ acuta faciũt seniũ: ex eo ꝙ sc̃ sicca sic̃ seniũ ⁊ siccãt.

Amplius cũ vnctuosum nutriens ⁊ ꝯueniens comedere post malum nutriens coꝛrũpet ipsuꝫ.

Hic ponit cañ. de assumptione ciboꝝ maloꝝ ⁊ bonoꝝ.

Nutriens quoqꝫ viscosum est tardus ad descendenduꝫ. ⁊ similiter citrulli cũ suis coꝛticibus velocius descendunt q̃ꝫ excoꝛticati. ⁊ similiter panis cũ suo surfure velocius descendit q̃ꝫ cribellatus.

Hic ponit de cibis malis curationem specialem.

Laboꝛiosi ꝑterea regimẽ cũ subtiliat̃: ⁊ post rem comedit grossaꝫ: sic̃ rizũ cũ lacte post famẽ acuit sanguinẽ ⁊ fit vt ipe ebulliat: vñ minutiõis ꝓuenit necessitas lꝫ parũ fit ex quo fuit minutus: ⁊ similiter irã habẽs.

Hic ponit cañ. de quibusdam nocumentis quoꝛũdam ciboꝝ in quibusdam coꝛpoꝛibus. causa aũt huius nocumenti est: qꝛ ex labore ⁊ ex ira exacuitur caloꝛ ⁊ exacuuntur humoꝛes.

Du^m 42^m Sed dices vnde ꝓuenit minutionis nec̃itas. dices ex subtili dieta ⁊ ex diminutiõe ipsi⁹ nõ cõpetit nutritio sanguinis. Jtẽ cõpetit minutio rõne ebullitiõis ꝭm ꝙ ĩfra habebit̃. Dico ꝙ satis est dubiũ illud regimẽ. s. ꝙ fiat flõmia: sꝫ possum⁹ dicẽ ꝙ per minutionẽ nõ ĩtelligam⁹ flõmiã: sed euõnẽ maloꝝ hũoꝝ. nã ꝑus fuerũt gñati ex cibis subtilib⁹ humoꝛes mali cholerici subtiles: ⁊ postea ex cibis grossis sunt gñati mali humoꝛes flegmatici qui ambo debent eũari. si aũt pur velimus intelligere flobothomiã: lꝫ primũ sit melius dicemus ꝙ flõmia nõ statim dꝫ fieri post iraꝫ: sed post diu qñ iã accepit multos ex alijs cibis: ita ꝙ sit multiplicat⁹ sanguis.

Scire ꝑterea debes ꝙ dulce nutriẽs rapit nã anteqũꝫ maturescat ⁊ digeratur ⁊ coꝛrũpit sanguinem.

Hic ponit regulam de nocumento ciboꝛum dulcium.

Nutrientiũ quoqꝫ iudicia qñqꝫ fiunt ex ꝑte cõpõnis ipsoꝝ. Experimẽtatoꝛes nãqꝫ idi ⁊ alij iam dixerũt ꝙ lac cũ reb⁹ acetosis edẽdũ nõ est neqꝫ pisces cũ lacte: qm̃ inde ad egritudines ꝑuenit̃ ꝑmanẽtes sicut lepꝛa: neqꝫ comedi dꝫ mest cũ raffanis neqꝫ carnib⁹ volatiliũ neqꝫ sanguis post rizũ cũ lacte: neqꝫ ĩ pulmẽto ponat̃ oleũ aut res vnctuosa que in eneo stetit vase: neqꝫ comedat̃ assatura que fuit assata suꝑ pꝛunas resine.

Hic põit cañ. de regi. nutriẽtiũ rõne ꝯiũctiõis ciboꝝ. Juxta qd̃ ĩtellige ꝙ rõ ꝯiũctiõis illoꝝ ciboꝝ nõ põt bñ reddi. ⁊ h̃ pꝫ ꝑ illd̃ qd̃ dic̃ (idi exꝑimentatoꝛes) ĩnuit. n. ꝑ illd̃ h̃. q. d. lꝫ rõ nõ possit hꝛi experimẽtatoꝛes sic dixerũt nisi nos velim⁹ ĩuenire illã cãꝫ gñalẽ. s. dispꝛopoꝛtionẽ a foꝛma specifica q̃ ĩsit rõne ꝯiũctiõis ⁊ cõpõnis: ⁊ nõ rõne alicui⁹ simpliciũ: sic̃ ẽt dicit Aui. in. 5. de tyriaca. Rõ tñ aliquoꝝ põt dari. nã nõ dꝫ dari lac cũ reb⁹ acetosis: qꝛ lac ꝯuertit̃ in acetositatẽ faciliter. nec pisces cũ lacte: qꝛ vtrũq̃ est fridũ: ⁊ etiaꝫ qꝛ vtrũq̃ est facile coꝛruptibile: vnde facere habẽt egritudines ⁊ nocumẽta: nõ tñ foꝛte tãtũ ꝙ facerẽt lepꝛã. nec lac ⁊ acetũ cũ raffano: qꝛ cũ lac aceto sit multũ terrestre: qꝛ extractũ ẽ butyrũ: raffanũ est foꝛtiter calidũ nõ sit cã gnõnis lapidis. Ratio aũt q̃re nõ in vase eneo ista dat̃ ab Almãsoꝛe in de venenis: dicit enĩ ꝙ cibaria ex ere recipiũt vẽtositẽ. nec ẽt dꝫ comedi assatũ super pꝛunas resine ꝓpter viscositatẽ illius ligni vnde assatũ efficit̃ malũ.

Cibaria quoqꝫ diuersa a duabus ĩpediunt̃ partib⁹. Una earũ est ꝑꝑ diũsitatẽ eoꝝ in digerẽdo: ⁊ qm̃ qd̃ ex eis est digestũ ei admiscet̃ qd̃ nõ est digestũ. Et secũda qm̃ aliqs plus põt comedere ex vno cibario.

Hic dat cañ. de regi. ex ꝑte numeri ciboꝝ. Juxta qd̃ nõ ꝙ diuersa cibaria nõ debẽt simul ꝯiũgi: ⁊ qꝛ mag̃ fatigãt virtutẽ in digerẽdo ex eo ꝙ diuersa sunt: ⁊ ẽt qꝛ vnuꝫ. s. qd̃ citius digerit̃ facit aliud penetrare ĩdigestũ. Jntellige ẽ ꝙ illud qd̃ dicit (vna earũ) põt ĩtelligi 2^r. Uno mõ vt ibi tãgunt̃ due cãe. s. ille q̃s ego mõ tetigi. Alio mõ vt solũ tãgat̃ vna ⁊ sic vna sequat̃ ad aliã.

Du^m 43^m Sed dices vĩ ꝙ nõ noceãt diuersitates cibarioꝝ. ꝑ̊ experiẽtia: qꝛ cõiter q̃si oẽs comedunt simul diuersa. s. vinũ ⁊ panẽ ad minus: qꝛ vtpl'm ẽt aliqd aliud. Jtẽ rõne qꝛ illud regimẽ qd̃ est mag̃ delectabile vĩ minus nocẽ ꝭm qd̃ habuim⁹ supius: ⁊ ꝭm qd̃ dĩ ibi in 2ª pti. afoꝛ. 38. afoꝛ. Parũ deterioꝛ: sꝫ regimẽ pluriũ ⁊ diuersoꝝ cibarioꝝ est delectabilius: iõ ⁊c̃. Jtẽ illd̃ regimẽ a q̊ sumunt̃ cibi mag̃ ꝯueniẽtes oĩb⁹ mẽbꝛĩ min⁹ nocet. sꝫ h̃ est regimẽ diuersoꝝ ciboꝝ: qꝛ mẽbꝛa cũ sint adinuicẽ multũ diuersa: si ẽt cibaria erũt diuersa illa mag̃ ꝯueniẽt mẽbꝛĩ. In oppo^m est Aui. hic ⁊ G. ꝑ̊ re. acu. cõ. 18. de ptisana. ⁊ ẽt. 5. de re. sa. de seipso. Dico ad h̃ ꝙ diuersitas ciboꝝ põt eẽ 2^x. Una vt vnusq̃sq̃ ciboꝝ diuersoꝝ accipiat̃ vt ꝑncipalis ad nutriẽdum. Alia vt vnus accipiat̃ vt ꝑncipalis ⁊ alter vt coadiuuãs. s. ad mag̃ sapiẽdũ vel ad malitiã coꝛrigẽdũ. Jtẽ ẽt põt ista diuersitas eẽ 2^x. nã q̃dã ẽ diuersitas carnis bouine ⁊ pulli. mõ dico ꝙ diuersitas ciboꝝ quoꝝ vnus sit ad nutriẽdũ ꝑncipal'r alter vt coadiuuans nõ nocet. si aũt sit diuersitas ciboꝝ quoꝝ vnusq̃sq̃ sit ꝑncipalis ad nutriẽdũ: si eoꝝ diuersitas sit ꝓpinq̃. dico ꝙ talis diuersitas nõ nocet diuersitati ꝺ q̃ sit curãdũ. si aũt illa diuersitas sit magna diuersitas ista bene nocet. Rõ ꝑmi pꝫ: qꝛ mag̃ sapere ⁊ coꝛrigẽ malitiã alterius cibi est iuuatiuũ. Rõ scd̃i etiã pꝫ. s. ꝙ si est diuersitas ꝑua ꝙ nõ nocet: qꝛ mag̃ ꝓsunt eo ꝙ mag̃ delectant q̃ꝫ noceãt ex diuersitate eoꝝ. Rõ etiã vltimi pꝫ: qꝛ tũc sequunt̃ nocumẽta que ipe dicit. Et qd̃ tu dicis dico ꝙ bon⁹ panis ⁊ bonũ vinũ ⁊ bona caro nõ hñt diuersitatẽ magnã. Jtẽ ẽt vinũ accipit̃ vt adiuuãs ad digõnẽ: qꝛ vt cõmiscẽs. sil'r ẽt caro vt coadiuuãs ⁊ mag̃ delectãs ⁊ malitiaꝫ panis coꝛrigens. Ad aliud dico ꝙ verum est si sit diuersitas magna. Ad aliud dico ꝙ nõ pꝛopter illud opꝫ ꝙ cibaria sint multum diuersa eo ꝙ ex eis quãtũcũq̃ sint diuersa fit chilus vnus saltẽ ꝭm sensum: qui postea ꝭm diuersas partes suas insensibiles attrahitur a diuersis.

Du^m 44^m In tẽpoꝛe quoqꝫ antiquo q exercitabant̃ iam fugierunt ab hoc. Cõtenti. n. erãt solius carnis comestione in mane ⁊ solius panis in cena.

Hic querit̃ vtꝝ sit meli⁹ comedẽ carnes de sero vel de mane. Et videt̃ ꝙ de sero ꝑmo auctoꝛitate. G. ꝑmo re. acutoꝝ cõmẽ. 18. qui dicit ꝙ de sero. Jtẽ auctoꝛitate ipsi⁹ in. 5. de regimine q de seipso dicit ꝙ de mane comedebat solũ panem ⁊ nõ bibebat. de sero vo

comedebat

comedebat carnes ꝛ bibebat. Itē rōne ille cibus de quo plus assu-mit dꝫ accipi de sero: sꝫ carnes sūt hmōi qꝛ sūt mag̃ delectabiles q̄ꝫ panis solus: q̄re ꝛc. ⁋ In opp^m est Aui. hic q̄ dicit ꝙ de mane car-nes ꝛ de sero panē. Itē rōne qꝛ ille cibus q̄ est difficilioris digōnis dꝫ accipi de sero sꝫ panis est hmōi. iō ꝛc. ⁋ Dico ꝙ cōiter magna-tes meli⁹ comedūt de mane sꝫ scholares meli⁹ comedūt de sero: lꝫ aūt q̄dā distiguēdo soleāt dicere ꝙ in estate meli⁹ ē de sero bñ co-medere: sꝫ in hyeme meli⁹ est de mane. Dico tñ ꝙ vl'r in quocunqꝫ tpe ꝛ regulariter ille cib⁹ de quo plus assumit: ꝛ q̄ pn^r assumit gr̃a nutricatiōis dꝫ de sero assumi: ille aūt de quo min⁹ accipitur: ꝛ ita nō gr̃a nutricatiōis dꝫ assumi de mane ita ꝙ si itelligat de istis ꝙ assumerēt carnes rōne nutricatiōis pn^r: ꝛ intelligo ēt ꝙ aliq̄ assu-mebāt de pane: dico ꝙ illud dꝫ fieri in sero. ꝛ rō pmi est 3^x. Una ē: qꝛ maius tp̄s est de sero ad tertiā sequentis diei q̄ꝫ sit de mane ad sero: ꝛ iō meli⁹ pōt digeri. Scd̄a rō est: qꝛ de sero ꝛ de nocte est ob-scuritas ꝛ friditas in aere q̄ ambo faciūt ad digōnē: ꝛ in die est lux ꝛ cal'itas q̄ digōnē ipediūt. Tertia rō est: qꝛ de nocte fit somnus q̄ iuuat digōnē: ꝛ de die sunt vigilie que impediūt eā. Et sil'r rō alte-rius pꝫ p oppositū. Et qđ dicis de Gal'. dico ꝙ ipse parū valde co-medebat: de sero aūt postea comedebat ad sufficiētiā. Alie ratio-nes pcedūt suis vijs: ꝛ ideo per eas nō discurro: ꝛ sic de illo.

¶ Et in estate quidem melior comedendi hora existit que est frigidior.

¶ Hic ponit cañ. de hora assumendi cibum.

¶ Famem quoqꝫ tolerare stomachum quandoqꝫ ma-lis replet humoribus.

¶ Hic dat aliam regulam de hora assumendi cibū ꝛ dicit q̄nqꝫ: qꝛ illud est quādo humores mali abundant in epate ꝛ corde: si autem abundarent boni: tunc impleretur stomachus bonis.

¶ Ampli⁹ scire d̄bes ꝙ alcubeb cū digerit multi existit nutrimēti: sꝫ tarde d̄scēdit ꝛ i monoculo morā facit.

¶ Hic ponit cañ. de re. per quēdā cibū. s. per assata: ꝛ dicit cū dige-rit eo ꝙ caro si cocta ē difficilioris digōnis: ꝛ rō ē: qꝛ sic imediate posita ad ignē ipsa aduratur ꝛ ispissat: ꝛ ita fit magis difficilis dige-stionis. Itē ēt ipsa acq̄rit cal'itatē igneā siccā que digōnem ēt ipe-dit: nā digestio fit a cal'o humido ꝛ vaporoso. ⁋ Itē itellige ꝙ dicit multi nutrimēti: qꝛ ista caro est multi nutrimēti 2^r: ꝛ a pte tēporis durationis: qꝛ. s. multū durat suū nutrimētū: ꝛ etiā a parte quanti-tatis eius qđ cōuertit ꝛ nutrit: qꝛ ēt illud est multū eo ꝙ q̄ñ caro elixat humiditas carnis exiccat ꝛ erit in aqua: sed q̄ñ assat humi-ditas carnis recludit itus: ꝛ sic est ibi multa: ꝛ p ɔñs multū nutrit: nā his duob⁹ modis nutrimētū dr̄ eē multū sm ꝙ dcm̄ fuit supra. Dicit aūt (sꝫ tarde d̄scēdit) qꝛ vl'r cib⁹ tātū dꝫ in stōcho retineri q̄-usqꝫ digerat ꝛ in intestinis subtilib⁹ quousqꝫ attrahat p meserai-cas ei⁹ humiditas: cū aūt ille cibus sit durus ꝛ difficilis digōnis: iō multū morat in stōcho ꝛ in intestinis supiorib⁹ anteqꝫ d̄scēdat. Di-cit aūt appropriate de monoculo: sꝫ ēt ego itelligā de colon: qꝛ cū iste cib⁹ sit cib⁹ grauis ꝛ monoculus hēat tm̄ vnū orificiū sic facc⁹ difficili⁹ egredit ꝛ d̄scēdit de monoculo q̄ꝫ de alijs.

¶ Sed dices vr̄ ꝙ assatū facili⁹ digerat ꝛ nutriat: qꝛ quāto aliq̄d hꝫ plus de humiditate nutritiua ꝛ min⁹ de aquea: tāto facili⁹ digerit ꝛ nutrit: sꝫ assatū est hmōi. ḡ ꝛc. Itē deberet eē pauci nutrimēti cū ignis de humiditate ɔsumat. Dico ad pmū ꝙ lꝫ illđ qđ est elixum hēat min⁹ đ humiditate nutritiua ꝛ plus de aquea q̄ꝫ assū: tñ quia ptes ei⁹ sūt meli⁹ cōmixtibiles: iō illđ facili⁹ digerit ꝛ assū diffici-li⁹. Ad aliđ dico ꝙ illa ps exterior ab igne cōbusta dꝫ pyci ꝛ aliud reseruari ꝛ comedi: ista eni maxime nutrit sed exterior minime.

¶ Et surabez est nutriēs bonum cūqꝫ in ipsa fuerit ce-pe ventositates expellit: ꝛ cum cepe non fuerit cōmo-uebit ventositates.

¶ Hic ponit cañ. đ taphea. Intellige hic ꝙ taphea ē 2^x vt dr̄ in sy-nonymis. s. alba ꝛ viridis: alba fit đ carnib⁹ ꝛ aq̄: sꝫ viridis ē q̄ñ sup addit coriādrū: ꝛ ē taphea vl' succ⁹ carniū vl' forte ad morsellatū.

Du^m 46^m ¶ Item dices cū allia magis dissoluāt ventositates: vt. 12. de inge. ca. vlti. q̄ꝫ cepe: quare non dixit de allijs sicut de cepis. Dico ꝙ iō quia ipsa non sunt sic delectabilia in cibis sicut cepe.

Du. 44 ¶ Ex hoib⁹ pterea sūt q̄ putāt vuas post capita assata vtiles existere: sꝫ nō est quēadmodū existimāt: imo ve-hemēter sunt male ꝛ sil'r nabit. Sꝫ ꝛ comedēda sūt ta-lia q̄lia sunt grana mali granati absqꝫ suis ossibus.

¶ Ponit ordinē vuaꝝ ad capita assata. Ulteri⁹ illi q̄ putāt sunt vul-gares q̄ cōiter comedūt vuas post cibū: sꝫ nescio si fuerit aliq̄s au-ctor: sꝫ isti errāt: qꝛ sic supi⁹ dixi cib⁹ subtilis dꝫ pmitti ꝛ non post-poni. Itē ēt qꝛ cibi humidi ꝛ maxime solutiui debent pmitti.

¶ Scire quoqꝫ debes ꝙ tabim est sicca ꝛ ventrē strin-gēs: sed pullus est humidus ꝛ ventrem soluens.

¶ Hic ponit cañ. de q̄dā aue. Iux qđ itellige qꝛ dicit de illis auib⁹ ꝙ illud est gñaliter verū in oib⁹ auib⁹. s. ꝙ pulli ei⁹ sunt humidiores q̄ꝫ matres ꝛ q̄ꝫ que sunt antique: ꝛ ex hoc ꝙ sunt mag̃ humide sūt etiā aliqual'r ventrē soluētes mag̃ q̄ꝫ antique pter q̄ꝫ in gallis qui q̄ñ sunt multū antiq̄ solutiui ponunt: iuuenes autē nō: sed illud in eis est pp quādā virtutē medicinalē quā acq̄rit ex antiq̄tate q̄ est aliqualis nitrosi: nō aūt est pp humiditatē nutritiuā: lꝫ aūt illđ sic dcm̄ est sit general'r verū in oibus auib⁹: tñ posuit spāliter đ ista aue appropriata: qꝛ illud forte maxime reperitur ꝛ est in ea.

¶ Ex gallinis vō assatis melior est que in ventre hedi aut agni assatur: q̄m eius cōseruat humiditas. Et etiā scire debes ꝙ ius pulli vehementer temperat humo-res ꝛ plus q̄ꝫ ius gallinarum: sed tamen ius gallinarū est magis nutriens.

¶ Hic ponit de mō assandi gallinā. ¶ Iuxta qđ dices cū ex pullis plus resoluat de humiditate nutritiua in aquā q̄ꝫ ex gallinis eo ꝙ ipsi sūt teneriores vr̄ ꝙ brodiū pulloꝝ sit mag̃ nutriēs q̄ꝫ gallina-rū. Dico ꝙ ius gallinaꝝ mag̃ nutrit. Et hoc 2^r: ꝛ qꝛ eius nutrimen-tū diutius morat q̄ꝫ nutrimentū pulloꝝ eo ꝙ est nutrimentū soli-dius: ꝛ ēt a pte quātitatis: qꝛ ipse galline sunt mag̃ pingues: pulli aūt vtplm̄ sunt macri: ꝛ ideo faciunt malū ius: ille autē qꝛ piguio-res sunt faciūt melius ius: ꝛ per ɔñs maius nutrimentum. Du^m 47^m

¶ Hedus preterea cum fuerit frigidus erit melior: p-pterea ꝙ eius quiescit vapor: ꝛ agnus cū est calidus ē melior: ppterea ꝙ ipsius malus odor resoluitur.

¶ Ponit cañ. de actuali cal'itate hedi ꝛ agni. ⁋ Iuxta qđ itellige ꝙ ex hedis qui comedunt debēt comedi frigidi: ad hoc vt q̄dam fu-mus acutus qui est in eis ex matre resoluat: postq̄ꝫ autē resolut⁹ ē magis sapiunt: sed agni debent comedi calidi: qꝛ ipsi hñt quādam viscositatem que si frigida comederetur fastidiret: ꝛ ēt habēt va-pores nimis grossos que viscositas per caliditatem dissoluit ꝛ fit minus fastiditiua: ꝛ eius etiā vapores minus subtiliantur.

¶ Zebrabegi quoqꝫ cū calefactis dat non opꝫ vt sit in eo crocus: sꝫ non calefactis in eo eē dꝫ crocus.

¶ Hic ponit cañ. alium de quodam sapore.

¶ Allues quoqꝫ lꝫ ex zucchabo fiāt sicut phaludez: ma-le tamē sunt ppterea ꝙ oppil'ones faciunt ꝛ sitim.

¶ Hic ponit cañ. de confectionibus dulcibus.

¶ Amplius scire debes ꝙ impedimentum panis cū nō digeritur est multum. Sed carnis nutrimentum cū nō digeritur est minus hoc.

¶ Hic ponit cañ. đ nocumēto q̄rūdā ciboꝝ cū nō digerunt. ⁋ Iux qđ intellige ꝙ nocumētū carniū est minus q̄ꝫ ipedimētū panis eo ꝙ carnes ipse sunt nobis magis familiares q̄ꝫ panis. Itē etiā sunt subtiliores: ideo facilius corrigitur earū impedimentum ꝛc.

¶ De regimine aque ꝛ vini. Cap. 8^m.

Complexionib⁹ tēperatis aq̄ ɔueniētior est q̄ in friditatis fortitudie tēperata existit: ꝛ cui⁹ ifrigidatio cum niue de foris fit pcipue si nix mala fuerit. Et in niue etiā bona hmōi existit dispositio: q̄m qđ ex ea resoluit neruis ꝛ mēbris anhe-litus nocumētū facit ꝛ oib⁹ iterioꝛib⁹: neqꝫ tolerat eā nisi vehemēter sanguineus: ꝙ si non ilico nocumētū alicui fecerit sm lōgitudinem dierū faciet: ꝛ cū in an-nis pcesserit. Empericoꝝ aūt quidam dixerūt ꝙ inter aquā putei ꝛ fluminis nō est faciēda cōiūctio nisi cum vna earū descēderit. Et aque q̄dem electionē iā de-monstrauimus: ꝛ similiter emendationem eius que ex ea mala est: sꝫ tamē si aceto misceatur rectificatur.

¶ Prius đter. de regi. p cibū: hic đter. de regi. p potū. Et p̄ de reg. p potū aq̄. Scđo p potū vini. ibi (Uinū vō albū.) Pria i duas. Prio ɔñdit q̄ aq̄ cōpetit corpi tēperato. Scđo docet modū approxima-

ꝛ

di ipsaꝫ.ibi(Scias aūt.)Et hec ī tres.Nā sic̄ habet̄ ī.3.thegni.p̄ docet debitū modū vsus ei⁹ a pte tpis.2° a pte q̄titatis.ibi(Multā quoq̄ꝫ.)3° a pte q̄litatis.ibi(Ampli⁹ aq̄ tepida.)Itē p̄ ꝓponit horā prohibitam ⁊ cōcessam approximationis aque.Secūdo declarat ipsam saltem quātum ad quedā.ibi(Et siti quidem mendosa.)

Dub^m p^m ¶Circa p̄n^m capl'i vbi dic̄(Cōpl'onib⁹ tēpatis)dices male dic̄ tēpatis:qꝛ tēpat̄ cōpetūt tēpata:⁊ sic aq̄ tepida cōpetit ⁊ nō frigida.

Dub^m 2^m ¶Item videt̄ ꝙ magis tolerat aquam frigidam cholericus q̄ꝫ sanguineus:qꝛ cholerici cōtrariantur ⁊ resistūt ei ambab⁹ qualitatibus suis.s.caliditate ⁊ siccitate:sed sanguinei solum caliditate.

Dub^m 3^m ¶Itē q̄uō fac̄ nocumētū s̄ꝫ lōgitudinē dierū cū nō morat̄ ipsa tātū ī corpe.¶Dico ad p̄mū ꝙ si aqua frīda sola acciperet̄ ꝙ ipsa distēperaret ⁊ nō cōpeteret:sꝫ accepta cū alijs cibarijs mixta:qꝛ ex eis resultat q̄ddā tēperamētū cū cibis dꝫ assumi frīda ⁊ sic competit.¶Ad aliud dico ꝙ vt habetis.7.de ige.sani.c.9.sanguinei mag̃ eā sustinēt:⁊ rō qꝛ ipsi h̄nt plures carnes ꝑꝑ quas mēbra īteriora defendunt̄ a frīditate aque:chol'ici aūt sūt macri.Et q̄ꝺ dicis dico ꝙ h̄n rōne illius ipsi plus resistūt.s.ex cōpl'one:sed illa resistētia.s.ex carnibus magis facit.¶Ad aliud dico ꝙ non remanet ipsa aq̄ tm̄:sed illud fit qꝛ primo illo tēpore quo durat inducit̄ aliqua dispositio:⁊ postea alia vice inducitur effectus illius nocumenti.

¶Scias aūt ꝙ bibere aquā cū aliq̄s est ieiunus ⁊ post exercitiū ⁊ balneationē ⁊ ꝓp̄e vētre vacuo:⁊ simil'r siti mēdose nocturne obedire quēadmodū crapulat̄ accidit ⁊ ebrijs ⁊ cū nā ī digerēdo nutriēs studet sacietatē aq̄ iā sufficiēter p̄cedēte vehemēter est impediēs:⁊ si multa quidē fuerit necessitas:opꝫ vt aere frigido tēperet̄ ⁊ collutione oris ex aq̄ frigida.Deīde si hoc nō suffecerit cuꝫ vase bibat stricti orificij:lꝫ hoc q̄nq̄ꝫ ebrio ꝯferat ⁊ nō īpediat̄ a potu aque ieiunus.Qꝫ si q̄s ieiun⁹ abstinere nō poterit quin aquā bibat ⁊ ꝓprie post exercitiū bibat prius vinum aqua calida temperatum.

¶Ulteri⁹ ītellige circa illā ptē(Scias ꝙ bibere)ꝙ illō̄.s.post ieiuniū ⁊ post exercitiū ē malū:qꝛ tūc aq̄ pōt subito ꝑuenire ad mēbra intrīseca ⁊ ad epar ⁊ ea multū ledit:⁊ isto mō q̄nq̄ꝫ fac̄ hydropisiꝫ.Sil'r ēt nocet aq̄ cū nā ī digerēdo studet eo ꝙ ipsa ꝓhibꝫ ebullitionē cibi:quēadmodū ⁊ aq̄ posita ī lebete ēt ebullitionē ꝓhibꝫ.¶Itē q̄ꝺ dic̄ ꝙ si pur sit necessitas p̄ ōbem⁹ incipere ⁊c̄.rō ē:qꝛ nos sēꝑ debem⁹ īcipere a leuiorib⁹:vt dicit Mesue ⁊ A.infra fen.4.

Dub^m 4^m ¶Sꝫ dices ibi nō vr̄ ꝙ aq̄ frīda noceat ebrijs:qꝛ illō̄ q̄ꝺ ꝓhibet vel diminuit nocumētū vini nō nocet ebrijs:aq̄ frīda ē hmōi:qꝛ nocumētū vini est calefacere ⁊ eleuare vapores:sed aq̄ frigida ꝓhibet vtrūq̄ꝫ.¶Dico ꝙ pot⁹ aq̄ frīde h̄n credo ꝙ illis q̄ multum bibissent vinū ⁊ maxīe de potētib⁹:⁊ h̄ añ ebrietatē ꝙ cōferret:sꝫ q̄n iā inebriatus est dico ꝙ aqua hꝫ nocere:cui⁹ rō est:vna est qꝛ cura ebrietatis fit per digōnē illoꝝ vapoꝝ ⁊ aqua digestionem impediat:nocet qꝛ ꝓlongat ⁊ retardat ebrietatē.Itē etiā qꝛ ipsa īgrossando ⁊ infrigidādo illos vapores pōt facere catarrū ⁊ alias hmōi egritudines ꝑ descēsuꝫ eius ad īferiora sicut videm⁹ fieri in stuffis.Et q̄ꝺ tu dicis dico ꝙ istud est veꝝ.s.ꝙ aqua illō̄ faciat.s.anteq̄ꝫ sit facta ebrietas ⁊ ꝓpterea signanter Aui.dixit quandoq̄ꝫ ebrio.

¶Et siti q̄dē mēdosa īpedit⁹ scire dꝫ ꝙ dormire ⁊ sitiꝫ tolerare ipsaꝫ sedat.Nā enī tūc mām sitiꝫ faciētē resoluet ⁊ ꝓprie cū īter tolerātiā ⁊ somnū ꝯiunctio sit.Cūq̄ꝫ nā digestiua extīguet̄ ꝑꝑ potū ⁊ obedientiā ei⁹ redibit sitis mēdosa:ꝑꝑea ꝙ humor sitiꝫ faciēs eleuat eā.Oꝫ p̄terea ne sitiꝫ h̄ns mēdosaꝫ aquā īgurgitando sumat īmo suggēdo.Multā quoq̄ꝫ aquā frīdā bibē ē maluꝫ.Qꝫ si vehemēter neciuꝫ fuerit sit post sufficiēteꝫ comestionē.Ampli⁹ aq̄ tepida nauseā fac̄:⁊ que magis calefacta ē q̄ꝫ ista cū frequēter bibit̄ infirmat stomachū:sꝫ cū raro bibit̄ stomachuꝫ lauat ⁊ vētrē resoluit.

¶Hic ponit regimē ꝑ vinū.Prio ōter.de regi.ꝑ potū vini q̄ꝺ debet̄ maxīe corpib⁹ lassis.Scḋo q̄ꝺ maxīe debet̄ corpi sano.ibi(Et tu q̄dē scias.)Itē p̄ docet hmōi regimē q̄ꝺ debet̄ hmōi corporib⁹ lassis.Et 2° qꝛ circa illa sepe ꝯtigit errare docet illa euitare nocumēta.ibi(Qꝫ si ex cibo aut.)Itē p̄ docet ōbitū regimē ex pte q̄litatis ⁊ tpis.Scḋo ex pte quātitatis.ibi(Ille aūt cui⁹ cerebrū.)Itē p̄ docet hmōi debitū regimē.Scḋo decl'at ip̄m ponēdo q̄dā iuuamēta vini.ibi(Uinū p̄terea.)Itē p̄ docet debitū regimē ex parte q̄litatis.Scḋo ex parte tpis vel hore.ibi(Uinum quidem.)

¶Ulteri⁹ ītellige ꝙ dic̄(Propterea ꝙ humor sitim ⁊c̄.)ꝙ ꝑ humorē hic nō ītelligo hu.ꝓprie sed intelligo vaporē q̄ eleuat̄ ex cibo in digōne:q̄n enī aliq̄s sup̄flue comedit calor nō potēs perfecte cibo dn̄ari eleuant̄ vapores q̄ sitim īducūt:si aūt aq̄ tūc bibat̄ plus adhuc īpediret̄ ⁊ retardabit̄ digestio:⁊ lꝫ tūc ꝑꝑ frīditatē rep̄mat illos vapores nihilomin⁹ postea eleuabunt̄ ⁊ faciēt h̄ꝫ ꝙ ēt nos videmus q̄n multa ligna viridia ponunt̄ sup ignē.¶Dic̄.A.(suggendo)qꝛ tūc supi⁹ pot⁹ mag̃ adheret parietib⁹ stōchi totius:⁊ ita sitim mag̃ extīguit:⁊ hoc ēt est veꝝ in cibis:comedere enī paulatiꝫ ⁊ h̄n masticare maxime extinguit famē ꝑꝑ eādē cām:sꝫ trāsgluttiendo cib⁹ nō adheret stomachi parietib⁹ ⁊ tales multū comedūt:qꝛ in eis fames nō extinguit̄:vnde in talib⁹ maxime dꝫ p̄cipi ꝙ h̄n masticēt.¶Ulterius ītellige ꝙ aqua multa est maxīe mala:qꝛ frigida gn̄aliter sunt inimica nature:⁊ cuꝫ aqua sit p̄ frigida p̄ est inimica ⁊ sic mala:ītelligo aūt illud posse eē necessariuꝫ vel ꝑꝑ nimis intensum appetitū eius:vel qꝛ non haberet tunc vinum.

Dub^m 5^m ¶Sꝫ dices ibi si illud fit post comestionē:tūc ipsa facit natare cibū ⁊ infrigidabit calorem:⁊ sic digestionem impediet.Itē etiā faciet penetrare cibum indigestū in membra.Et ita non dꝫ fieri post comestionē:dico ꝙ intelligo post comestionē iā facta digōne:qꝛ añ digestionem bene proueniunt illa nocumenta sicut ⁊ tu dicis.

¶Uinū v̄o albū ⁊ subtile calefact̄ ē meli⁹:nō enī capit̄ efficit dolorē sꝫ fortasse humectabit ⁊ dolorē capit̄ alleuiabit qui ex stomachi ardore prouenit.Et loco q̄dē ipsius ponitur illud q̄ꝺ tortellis aut pane clarificat̄ et ꝓprie cuꝫ factuꝫ fuerit duabus horis anteq̄ꝫ bibatur.Uinū v̄o grossuꝫ q̄ꝺ est dulce ē meli⁹ illi q̄ pīguis vult eē ⁊ fortis.Ab oppil'onib⁹ tn̄ eius sibi caueat.Uet⁹ autē rubeū est meli⁹ oppil'onē h̄nti frigidaꝫ ⁊ flegmaticaꝫ.Et vinū q̄dē post q̄ꝺlibet omniuꝫ cibarioꝝ bibere est malum:quēadmodum huius causam iaꝫ integre declarauimus.Non ergo bibatur nisi postq̄ꝫ ipsuꝫ fuerit digestum ⁊ descenderit.

Dub^m ¶Ulteri⁹ ītellige ꝑ illud(Albū subtile.)s.vinū aquosuꝫ:illō̄ enī cuꝫ nō sit vaporosuꝫ nō fac̄ capit̄ dolorē.¶Itē ītellige ꝙ q̄n panis ponit̄ ī vino ip̄ꝫ ōbilitat ⁊ minorat:ꝑꝑea qꝛ ip̄ꝫ ībibit ptes vinosas ⁊ vapores q̄ sūt ī illo vino:⁊ iō̄ videm⁹ ꝙ vinū ī q̄ facta suppa ē magis ōbile q̄ꝫ illō̄ ī quo nō fuit facta:⁊ ꝑꝑ h̄ ēt q̄dā trutāni ponentes panē in vino potenti pluries ip̄m postea infundunt aq̄ ⁊ fit ex illo aqua illa vinosa ⁊ dicunt esse vinū:ꝓpter q̄ꝺ illud vinum in quo infusus est panis equipollet aquoso vt ipse Auicē.dicit.

Dub^m 6^m ¶Sꝫ ibi dices cū vniu'r oē vinū vniu'r ponat̄ esse cal'm q̄ꝺcūq̄ꝫ sit q̄uō cōpetit illō̄ calefact̄.Dico ꝙ de cōpl'one vini ē q̄ꝺ ꝑ se sat̄ difficilis:sꝫ dico ꝙ lꝫ omne vinū sit calidū:pōt tn̄ aliq̄ꝺ vinū vt illō̄ infrigidare per istū modū:nā nos videmus ꝙ si aliq̄ꝺ min⁹ calꝫ addat̄ calido magis ꝙ illud infrigidat.Sil'r dico hic si aliquis fit cōsuetus ad vina multū calida ⁊ potētia si postea vtat̄ isto debili:qꝛ minus calidū est ꝙ post infrigidat̄:⁊ illud experiētia nos videm⁹ ꝙ ex potu taliū vinoꝝ bruscoꝝ in stomachis plurib⁹ generant̄ ventositates:⁊ sufficit h̄ modus infrigidationis eis ad presens.

Dubiū 7^m ¶Sꝫ dubitat̄.vtrū vinū ōbeat bibi post cōpletā digōnē q̄n iā digestus ē vel circa finē añ digōnē ꝑfectā.Et vr̄ ꝙ añ qꝛ vinū bibit̄ vt faciat cibuꝫ penetrare ad epar ⁊ ad alia mēbra:sꝫ h̄ fac̄ maxīe circa finē sumptū:qꝛ cū ip̄ꝫ ēt ōbeat digeri dꝫ sumi tm̄ añ ꝑfectā digestionē cibi ꝙ ip̄ꝫ ēt sit tūc digestū.Itē ēt cū maxīe faciat penetrare cibū cū sibi cōmiscet̄ si ip̄ꝫ accipiat̄ postq̄ꝫ digest⁹ ē cib⁹ non miscebit̄ ei qꝛ p̄us ōscēderit:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō faciet penetrare.¶Dico ꝙ pot⁹ ad delationē meli⁹ ē ꝙ bibat̄ post ꝑfectā digōnē q̄n cib⁹ iā descēderit:⁊ rō est:qꝛ si acciperet̄ tūc nō īpediret digōnē ⁊ ebullitionē.Itē ēt cū potus iste fiat solum ad penetrādū ⁊ partes cibi alique sint tātū subtiles ꝙ per se sine vino possūt penetrare ille p̄us penetrāt:⁊ postea alie ptes grosse que ex se penetrare nō p̄nt vino postea cōmixte penetrāt.Et q̄ꝺ tu dicis dico ꝙ ⁊ lꝫ cib⁹ descenderit adhuc vinū ita cito digerit̄ ꝙ adhuc sibi pōt h̄n cōmisceri.

¶Sup cibū v̄o mali chimi bibere vinuꝫ dum comedit̄ aut añ aut postq̄ꝫ digerit̄ est malū:q̄m facit malū chimū in extrema corpis penetrare:⁊ sil'r sup fruct⁹ ⁊ ꝓprie melones.Et a ꝑuis q̄dē īcipere meli⁹ est q̄ꝫ a magnis:sup cibū tn̄ duas bri̇alas aut tres bibere non nocet ei q̄ cōsueuit:⁊ simil'r sano post minutionem.

¶Ulterius

¶ Ulterius intellige qđ dicit (briellas) ꝙ loco istiꝰ aliqua lr̃a hꝫ cades: sed illud est male dictuꝫ: qꝛ vt dicit. A. in. 5. cades est mensura triū. ℥. si aūt aliquis biberit. 3. cades illud eēt nimiuꝫ: sed dꝫ dicere briella: bria enī idē est ꝙ mensura: vñ briella. i. parua mēsura. Itē qđ dicit (A ꝑuis incipere melius est) causa est: qꝛ natura semꝑ īcipit a paruis vt non magnam subito faciat mutationem.

Dubm 8m ¶ Itē ꝫ dices. dic̄ (Et sil'r suꝑ fructꝰ ⁊ ꝓp̄e melones) vł male dicē: qꝛ cū fructꝰ oēs sint mali chimi ⁊ ꝑus ipse dixerit suꝑ cibū mali chimi sat̄ bñ dabat̄ ītelligi d̄ fructibꝰ: ⁊ ita suꝑflue illđ addit. Itē etiā Isaac docet bibē vinū suꝑ ꝑsica ⁊ h̄ ēt vsus fac̄. Itē ēt cū nocumētū fructuū maxīe sit īfrīdare ⁊ sanguinē aq̄suꝫ gn̄are ⁊ vinū vtrūqꝫ corrigat vł ꝙ cōpetat. ¶ Ad p̄m dico ꝙ bñ illđ dabat̄ ītelligi: quia maxīe ī medicīa bonū ē ꝙ can̄. vl'es applicent̄ ad ꝑticulares illđ: iō addit. ¶ Ad aliđ dico ꝙ cū ₃ˣ sit potꝰ vt suꝑiꝰ dcm̄ fuit: hic ītelligit de potu delatiuo: ⁊ maxīe an̄qꝫ digerat̄ ꝑfecte: tūc enī illđ ē malū. s. qñ eēt vinū ī multa q̄ꝫtitate: sed si eēt vinū paucū ⁊ potens sic credo ꝙ cōpetat cū fructibus ⁊ cū frigidis sicut sunt arantia: ⁊ sic intelligit Isaac ꝑ mixtionē illā. s. vini pauci ⁊ potētis cū ꝑsicis.

¶ Vinū p̄terea chol'a abūdātibꝰ rubea cōfert ꝓꝑea ꝙ chol'aꝫ rubeā vrinā ꝓuocādo expellit. Et humidis ꝓpterea ꝙ humiditates maturat. Et quātomagis eius odor fuerit bonꝰ ⁊ ip̄ꝫ fuerit meliꝰ ⁊ saporis melioris ⁊ magis ꝯferēs. Vinū quoqꝫ est cibo bonus penetrator in toto corpore ⁊ incidit flegma ⁊ resoluit ipsuꝫ ⁊ cholerā rubeā in vrina ⁊ alijs extrahit ⁊ chol'am nigrā labere facit ⁊ facile exire: ⁊ eius flectit nocumētuꝫ ꝑꝑ ꝯ̄rietateꝫ ⁊ oēs resoluit nodos sine multa caliditate extranea. Et ipsius qdē sp̄ēs in suo loco nominabimus.

¶ Ulteriꝰ qđ dic̄ (Propter nigrā chol'aꝫ ꝑꝑ ꝯ̄rietatē) ītelligo illā ꝯ̄rietatē inter vinū ⁊ mel'iaꝫ ⁊ quātū ad cōpl'onē. s. saltē quo ad q̄litates actiuas ⁊ ēt quo ad passiuas effectiue: qꝛ ēt lꝫ vinū forsitā in cōpl'one sua sit siccū humiditatē tñ operat̄ ⁊ effic̄ qꝛ facit sanguinem: ⁊ etiā intelligo illam cōtrarietatem quātū ad ꝓprietatē s̄ꝫ ꝙ Auer. 6. colliger. cap̄. 11. dicit. s. ꝙ vinum a ꝓprietate cōtrariat̄ melancholicis. ¶ Ulterius qđ dicit (in suo nominabimus loco) in secundo nullum capl'm speciale facit de vino: ⁊ est satis magnū dānum sed forte fecit: sꝫ ibi deficit vel forte non fecit qꝛ nō vtebant̄ lege sua: vel pōt intelligi qđ dicit infra: qꝛ aliqd dicit in. 4. fen.

Dubm 9m ¶ Sed dices. ex quo ip̄m cōpetit flegmaticis dꝫ nocere chol'icis eo ꝙ ipsi sunt ꝯ̄rij. Itē ēt dꝫ nocere flegmaticis: qꝛ in eis eūabit cholerā. Dico ꝙ ꝓdest vtrisqꝫ sed diuersimode: qꝛ chol'icis euacuando cholerā ⁊ flegmaticis digerēdo flegma ⁊ eūando. Et qđ tu dicis ꝙ dꝫ nocē flegmaticis eūando chol'aꝫ dico ꝙ ip̄m nō oꝑat̄ in corpore nisi regulatū a nā: ⁊ ideo quādo abundat flegma natura cum eo digerit ⁊ euacuat flegma: ⁊ quādo cholera euacuat choleram.

¶ Ille aūt cuius cerebrū fuerit forte nō cito inebriabit̄ neqꝫ eius cerebrū malos vapores ascēdentes suscipit: neqꝫ ad ip̄ꝫ ꝑuenit ex vīo nisi eiꝰ ꝯueniēs calor: ⁊ ipsiꝰ tātū clarificat̄ īgeniū quātū aū alijs vicibꝰ nō clarificaret̄. Qui v̄o ab isto diūsus fuerit erit ei diūsuꝫ. Et ille qdē q in pectore debilitatē habuit: qꝛ eius anhelitꝰ in hyeme coangustat̄ vinū multū bibē nō pōt. Ampliꝰ q multū vinū bibē voluerit comestiōe nō repleat̄ ⁊ diuretica in suo epulo ponat. Qꝛ si ex cibo aut vino repletio acciderit ip̄m euomat: ⁊ hydromel bibat: ⁊ postea ip̄m ēt euomat: deinde os suuꝫ aceto ⁊ melle abluat ⁊ faciē aq̄ frigida. Et cui qdē vinū nocumentū fecerit ꝑ calefactionē ī corde ⁊ ignitū fuerit epar: sit eiꝰ nutriēs v̄bi gr̄a illud qđ fit cū succo vue acerbe: ⁊ q̄ eis sil'ant̄: ⁊ sint ea qbus post comestionē vtit̄ dū bibit talia q̄lia sunt granata ⁊ citri acetositas. Et ille quē ex ꝑte sui capitis impedierit minuat ex ipso: ⁊ qđ ē tēperatū ⁊ clarificatū bibat: ⁊ ea qbus post comestionē vtit̄ duꝫ bibit sint talia qualia sunt cydonia. Qꝛ si in stomacho nocumētū fecerit ⁊ ip̄m calefecerit comedat semina myrti torrefacti ⁊ parū ex trocisc is d̄ cāphora suggat: ⁊ illđ ī quo est stipticitas ⁊ acredo. Et ille quidē qui in stomacho patit̄ dolorē ex frigiditate vtat̄ post comestioneꝫ dum bibit cypero ⁊ gariofilis ⁊ corticibus citri.

¶ Ulteriꝰ ītellige in fine illiꝰ ꝑtis (Ille aūt q vult multuꝫ bibē nō dꝫ multū comedere) rō est: qꝛ nā nō pōt sic sustinere duas repletiōes sicut vnā: īmo suffocarēt. Item etiā dꝫ accipere diuretica ad h̄ vt euacuent per vrinam choleram que generatur a vino: ⁊ etiā vt distrahant vapores a parte capitis ad partes vrinales.

Dubm 10m ¶ Sꝫ dices cū vinū sit cal'ꝫ ⁊ habeat dilatare vł ꝙ in ꝯstrictiōe pectoris cōpetat. Itē ī hyeme anhelitꝰ ꝯstrīgit̄ vtpl'm a f'late: sꝫ vinū digerit flegma q̄re cōpetit. Itē cū ī istis sit necīū flegma īcidē ⁊ subtiliare ⁊ abstergere: vinū dulce oīa ista fac̄ ⁊ sic eis vinū cōpetit. ¶ Dico ꝙ hñti pectꝰ d̄bile nō cōpetit multū vinū: ⁊ d̄cl'atio p̄mi est experientia: qꝛ videmus istos asmaticos manifeste ledi a multitudine vini. Item etiā rōne qꝛ vinum facit descendere flegma a capite ad pectus. Itē ēt cum pectꝰ sit debile illuc attrahuntur sui vapores qui ēt nocēt. Et qđ dicis. dico ad illa tria ꝙ lꝫ vinū ista faciat: tamē ꝓpter illa que dixi que magis pōderant ip̄m non cōpetit. ¶ Ulterius ītellige ꝙ vinū inducit illa nocumēta diuersa in capite epate ⁊ stomacho s̄m diuersas ꝑparationes: si enī sit stomachus debilis fiūt nocumēta stomachi: ⁊ sic etiā de alijs.

Dubm 11m ¶ Sꝫ dices ibi cū vinū sit cal'm q̄uo ip̄m pōt īfrigidare. Dico ꝙ vinū pōt ₂ʳ infrigidare. Unoº quo dcm̄ est. s. ꝙ aliqs prius ꝯsueuerit bibere mag̃ calida vina. Itē etiā alio mō qꝛ vt infra habebitis vinū debile ꝯuertit̄ in acetositateꝫ ⁊ acetū infrīdat. Et qđ tu dicis q̄mō ⁊c̄. pōt facē ista nocumēta. s. calefacere ⁊ īfrīdare: dico ꝙ illđ facit s̄m diuersitatē modoꝝ ⁊ ēt s̄m diuersitatem corporum.

¶ Et tu qdē scias ꝙ vinū vetus est q̄si medicina ⁊ pauci existit nutrimēti. Nouū v̄o vinū īpedit epar ⁊ ad epaticā ꝑducit dissinteriā ꝑꝑ iflāmationē suam: ⁊ ꝓꝑea ꝙ facit vētrē. Et scias ēt ꝙ ex vinis illud ē melius qđ inter vetustatē ⁊ nouitatē est eq̄le ⁊ est clarū qđ ad rubedinē trahit bonum hñs odorem equalis saporis: ⁊ qđ neqꝫ ē acre neqꝫ dulce. Et bonū quidē vinū qđ ablutū vocāt ē qđ ita fit. Tres musti sumant̄ ꝑtes ⁊ aq̄ vna ⁊ cōmisceant̄ ⁊ coquat̄ quousqꝫ quarta ꝑs minuat̄. Qꝛ si alicui ex vini potatōe mordicatio acciderit: mala granata post ip̄m suggat ⁊ aquā frigidaꝫ ⁊ syrupuꝫ absinthinū in mane. Et balneū ingrediat̄ postq̄ꝫ aliqd parū comederit. Scias p̄terea ꝙ mustum velocius inebriat ꝓpterea ꝙ aqueitas penetrat. Amplius sapiēs sibi ꝓbibere dꝫ ne ieiunus vinū bibat: aut an̄qꝫ mēbra ī humectatis aqua reficiant̄: aut post motuꝫ fortē: qm̄ hec duo magnum cerebro faciunt nocumētum ⁊ neruis ⁊ ad spasmum ꝑducunt: ⁊ ad amētiaꝫ: aut in egritudie: aut in tēpore calido. Frequēs quoqꝫ ebrietas ē mala que epatis ⁊ cerebri cōpl'onē corrumpit ⁊ neruos d̄bilitat ⁊ ad neruoꝝ egritudinē ꝑducit: ⁊ apopl'iā ⁊ mortē subitaneam. Vinū p̄terea multū in quorūdā stomachis in malā chol'aꝫ rubeā cōuertet̄ ⁊ in alioꝝ stōchis in acetum purū ⁊ eoꝝ amboꝝ nocumētū est magnuꝫ. Quibusdā v̄o visuꝫ ē ꝙ semel in mēse: aut bis inebriari cōfert: ꝓꝑea ꝙ virtutes alleuiat animales ⁊ requiescere facit ⁊ vrinā ꝓuocat ⁊ sudorē ⁊ suꝑfluitatē resoluit. Et scias ꝙ maius nocumētoꝝ vini nō est nisi ī cerebro: ex ipso igit̄ nemo d̄bile cerebrum hñs bibat nisi parū ⁊ mixtuꝫ. Et ei quidē qui vino implet̄ melius est vt ad vomēdū festinet si facile fuerit: ꝙ si nō: aquā solā multā suꝑ ip̄m bibat aut cū melle. Et post vomituꝫ in tina balneet̄: deinde ex oleo multuꝫ inungat̄ ⁊ dormiat. Et pueris qdē vinū ad bibēdum dare ē sic ignē igni addere in lignis d̄bilibus. Sꝫ seni quantū tolerare potest da ⁊ iuuenibus da ipsum tēperate. Regio p̄terea frigida vinum tolerat sed calida minuit.

¶ Determi. de regimie per vinuz qđ marie debet sanis. Et p̄ fac h̄. Scđo q₂ circa illa ꝯtingit errare docet p̄seruare ab illis nocumentis. ibi (Qui autē vino repleri voluerit.) P̄ria in tres. P̄rio ex p̄te qualitatis. Scđo tēporis. ibi (Ampli⁹ sapiēs.) Tertio q̄ntitatis. ibi (Vinū preterea.) Et ista in duas. P̄rimo docet eligere quātitatem ex parte quorūdam accidentium p̄ter naturaz. Scđo ex p̄te quorūdā rerū naturaliū ⁊ non nālium. ibi (Et pueris quidem.)

¶ Ulterius postea ītellige ꝙ illud vinū ablutū postea est bonuz: ꝓpterea ꝙ per illā decoctionē alique p̄tes īdigeste digerunt̄. Item ēt per decoctionē melior fit cōmixtio aque cū vino: ⁊ sic nō nocet postea capiti. Intellige etiā ꝙ illud vinū d₃ decoq per duplex vas in aqua ſm ꝙ ēt Gal'. 4. de regi. sani. idem ponit de oleo.

Dubm 12m ¶ S₃ dices. tunc statim vr̄ ꝙ purꝝ vinū velocius inebriet q̄ȝ mixtū. P̄rio enī videmus h̄ experiētia. Itē rōne q₂ illud vinū qđ est fortioris virtutis velocius inebriat eo ꝙ vna cā inebriatiōis ē fortitudo vini vt dicet: s₃ vinū purū est fortioris virtutis q̄ȝ mixtū: q̄re ⁊c̄. Item q₂ forte agens forti⁹ ⁊ citius agit q̄ȝ debile: sed vinū purū est fortius agēs q̄ȝ mixtum q₂ aqua diminuit de virtute: q̄re ⁊c̄. Item illud qđ citius penetrat ⁊ magis euaporat ad caput citi⁹ inebriat: vt hic dicit ipsemet: sed purū est hmōi q₂ ipsum tunc est calidi⁹ et calidi est penetrare. Item etiam tunc ipsum est magis delectabile: ⁊ ideo citius attrahitur a membris. Itē etiam cum calidi sit vaporare: tunc etiam magis vaporabit. ¶ In oppositū est hic Auic. ¶ Dico ꝙ vinuz qđdam est grossum sicut ista vina nigra plurima ⁊ rubea: ⁊ quoddā est vinum subtile. Item etiā vinuz mixtū qđdā est paruz mixtum ⁊ quoddā est multum mixtum: mō tunc dico ꝙ si vinū sit grossuz ip₃ mediocriter mixtū veloci⁹ inebriat q̄ȝ faceret ip̄m purū: si autē esset subtile tardius inebriaret. Rō primi est que hic tangit̄: q₂ illa grossa ex aqua subtiliant̄: ⁊ sic citi⁹ penetrāt. Alia rō potest esse: q₂ illa vina grossa vtplurimuz sunt stiptica que non delectant: sed quando eis miscetur aqua fiunt delectabilia: vnde de eis magis bibitur ꝓpter ꝙ inebriant. Tertia ratio potest esse: q₂ quanto diutius retinetur in stomacho tanto magis inebriat: q₂ magis euaporat ad caput: sed purum citi⁹ in stomacho digerit̄ q₂ calidum: q̄re ⁊c̄. Rō autē secūdi. s. ꝙ subtile tardius inebriaret mixtū iā p₃ ex dictis. Et per hoc ēt iam p₃ rn̄sio ad rationes.

Dubm 13m ¶ Ulteri⁹ ēt vr̄ ꝙ possim⁹ vinuz bibē in ieiuno: p̄ q₂ multos ex h̄ videm⁹ expiētia iuuari. s. ex potu ī ieiuno. Itē rōne q₂ illđ qđ abluit stōchū ⁊ alias partes vētris a supfluitatib⁹ ⁊ īdigestas reliqas digerit tale competit: sed vinū in ieiuno illa facit: quare cōpetit.

Dum 14m ¶ Itē dices etiam cōpetit in egritudine: q₂ Hip. ⁊ Gal'. ipsum dant in egritudinibus: vt p₃ in. 7. parti. afor̄. afor̄. 47. ⁊. 57.

Dubm 15m ¶ Itē ēt cōpetit in tēpore cal'o: q₂ si nō starem⁹ tota estate sine hoc ꝙ biberemus vinū. ¶ Itē ēt cū in tēpore cal'o marie generet̄ cholera ip₃ vinū ēt euacuabit. ¶ Itē cū illud tp̄s resoluat ⁊ exiccet vinū ip̄m humectabit: ⁊ ita marie competit in tp̄e calido. ¶ Dico ad primū ꝙ ieiunus pōt dici 2r. Uno° ꝙ sit famelicus ⁊ inanit⁹: ita ꝙ iam trāsiuerit hora comedēdi. Alio° pōt dici ieiunus anteq̄ȝ sit famelic⁹ sicut nos sum⁹ de mane. P̄rio mō nō est bonū bibere in ieiuno q₂ facit nocumēta que hic dicit. Sed scđo mō ieiun⁹ marie si sit ꝯsuet⁹ ꝙ ē bonū. Et p h̄ p₃ ad dicta: q₂ ꝯfirmāt qđ ponūt. ¶ Tūc ad aliud. s. ꝙ Hip. ⁊ Gal'. dant in egritudine. Dico ꝙ nō d₃ illud qđ hic dicit. A. absolute ītelligi ꝙ nullo mō demus in egritudie: s₃ d₃ intelligi ꝙ nō sic īdifferēter nec tātū sicut in sanitate. ¶ Ad 3m dico ꝙ nō d₃ vniul'r prohiberi vinum in tempore calido ⁊ estate: sed d₃ prohiberi vinū vinosum qđ maxime h₃ rōnē vini. s. qđ est potens: l₃ cōiter homines tunc maxime bibant magna.

Dubm 16m ¶ Ulteri⁹ de eo qđ dicit (multū) dices vr̄ ꝙ paucū poti⁹ ꝯuertat̄ in chol'az q̄ȝ multū q₂ magis ignitur. Dico ꝙ magis ꝯuertit̄ in chol'az vinū multū: q₂ ip₃ īflāmat mag̃ stōchū ⁊ ēt q₂ ibi diuti⁹ retinet̄.

Dubm 17m ¶ Ulteri⁹ postea dic̄ ibi in illo. §. (Nutriētia p̄terea) dices ipse statim sup̄ ꝓhibuit res dulces: ⁊ hic dat eas ⁊ ita ꝯdicit. Dico ꝙ non: q₂ d₃ hic cōponi ꝙ dic̄ dulces cuz ly vnctuose. q. d. ꝙ vnctuose dulces cōpetūt: illa autem sunt parum dulcia que bene cōpetūt. p̄ma aūt q₂ sunt multū dulcia nō cōpetunt: ⁊ sic tūc nō cōtradicit sibi.

Dubm 18m ¶ Et istud sufficiat vsq₃ ad finem totius capituli: q₂ nihil plus dic̄: nisi q₂ sup illo. §. Quibusdā v̄o visuz est. hic q̄rit̄ vtrū cōpetat inebriari semel in mēse. Ur̄ ꝙ nō: q₂ illđ qđ remouet a sanitate nō cōpetit in regimie sani. sed ebrietas est hmōi: q₂ ipsa facit sodaz siue dolorē sic dic̄ Aui. in. 3. ita qđ sensibil'r impedit opōnes marie principales nō cōpetit in regimie sani. sed ebrietas est hmōi: q₂ impedit operationes aīales que sunt marie p̄ncipales: q̄re ⁊c̄. ¶ In oppositū est hic. A. ⁊ Rasis in suo tertio. ¶ Dico ad hoc distinguendo ⁊ primo in ꝯsuetudine: q₂ pōt esse aliqs cōsuetus inebriari ⁊ aliqs nō. Itē est aliqs qui h₃ caput debile ⁊ est aliqs qui nō h₃ đbile. Itē est aliquis in quo abūdat chol'a ⁊ est aliqs in quo nō abūdat. Mō tūc dico ꝙ si sit aliqs cōsuet⁹ ⁊ habeat forte caput ⁊ in eo ēt abundet chol'a dico ꝙ cōpetit: si aūt nō: nō. Rō primi satis p₃ ex dictis:

⁊ ēt ratio secūdi satis per se p₃. Et qđ tu dicis primo dico ꝙ in illis quos dixi ꝙ nō facit sodā. ¶ Ad aliud dico ꝙ ebrietas nō impedit opōnes animales nisi quodāmodo sicut somnus etiā facit.

Dubm 19m ¶ Tūc querit̄. vtrū vinū cōpetat pueris. Ur̄ ꝙ sic: q₂ illud qđ cōseruat pueros cōpetit pueris: q₂ ſm Gal'. 6. de re. optima est puerorū cōpl'o: sed vinū cōseruat pueros q₂ est cal'm ⁊ humiduz: saltē effectiue sicut ⁊ pueri. q̄re ⁊c̄. Itē q₂ omne illud qđ facit aliud mai⁹ et veloci⁹ augmētū cōpetit pueris: q₂ ipsi hoc īdigēt: sed vinū fac̄ illa q₂ augmētum fit ex cal'itate tāq̄ȝ ex agēte ⁊ ex humiditate tāq̄ȝ ex mā: ⁊ vinū vtrūq₃ h₃ q₂ cal'm est ⁊ humidū. ¶ In oppm est Aui. hic: ⁊ Gal'. i. 5. de regi. sa. ¶ Dico ꝙ multū hodie de vino errāt ī pueris ⁊ mag̃ in filijs diuitū q̄ȝ rusticoꝝ: vn̄ ⁊ filij rusticoꝝ pulchriores sunt filijs diuitū in pueritia. Dico tn̄ ꝙ vinū purū nō cōpetit pueris: ⁊ rō est: q₂ illud qđ īducit nocumēta sine iuuamētis nō cōpetit: s₃ vinuz in pueris est hmōi: quare ⁊c̄. Maior p₃: minor declarat̄: q₂ ip₃ pueris inducit malā cōplexionē calidā ⁊ humidā. Itē etiam replet eis caput ⁊ cerebrū qđ est in eis debile: vt dicit Gal'. 3. ꝓnostic. cō. 36. ⁊ ita impedit operationes anime: ⁊ sic nocet eis ⁊ in anima ⁊ in corpore. Itē etiam nec īducit sua iuuamenta: q₂ cū sua iuuamēta maxime principalia sint cholerā euacuare ⁊ humectationē facē: pueri ipsi nullo istoꝝ indigent sed in senib⁹: q₂ eos humectat cōpetit. Et tunc qđ tu dicis p̄mo dico ad ma. vno mō ꝙ non est verū q₂ in eis est cal'itas excedēs: iō nō d₃ seruari: sed ma. ꝯcessa dico ad mi. ꝙ nō est verū ꝙ vinū ip̄m ꝯseruet: q₂ īmo augmētat suā cal'itatez ⁊ humiditatē. ¶ Ad aliud dico ꝙ vinū nō facit in eis ad augmētuz: īmo potius ꝓhibet ab eo īducēdo cōpl'onē malā. Et qđ dicis ꝙ calidū ⁊ humidū illud facit verū est naturale: sed nō illud vini ⁊c̄.

¶ Qui aūt vino repleri voluerit cibo nō repleat̄: neq̄ȝ rē tunc dulcē comedat s₃ bibat taphea vnctuosaz ⁊ micas vnctuosas comedat ⁊ carnē pinguedie mixtā ⁊ inungatur ⁊ nō laboret: ⁊ post cibū cū bibē voluerit vtat̄ amigdalis ⁊ lentibus salitis ⁊ cauguamec de capparibus: ⁊ si comederit caules coctos cū carne ⁊ oliuas de aqua ⁊ eis similia cōfert ei ⁊ iuuabit in bibēdo vinum: ⁊ simil'r oē qđ vaporē alleuiat sicut semē cauliuz de syria nabati ⁊ ciminū ⁊ rutha sicca ⁊ calamētum ⁊ sal napticus ⁊ ameos. Nutriētia p̄terea in quibus est viscositas ⁊ conglutinatio vaporē ingrossant: ⁊ he q̄dē sunt velut res vnctuose dulces viscose: qm̄ ebrietatē prohibēt: l₃ non multum recipiant vinū: ꝓꝑea ꝙ tarde penetrant. Ebrietatis aūt velocitas est aut ꝓpter cerebri đbilitatē: aut ꝓpter multos humores qui sunt in eo: aut ꝓpter vini fortitudinē: aut ꝓpter cibi paucitatem: aut ꝓꝑ regiminis malitiā in ipso: aut in eo qđ cum ipso cōtinuat̄. Et eius quidē que ꝓpter cerebri đbilitatē est: medicatio est reumatismi antiqui sedatio ex epithimatibus in capitulo primo noiatis ⁊ ne ex eo bibatur nisi paucū. Syrupus qui ebrietatē tardat succi alboꝝ caulium pars vna ⁊ succi granatoꝝ acriū pars vna ⁊ aceti ꝑs media sumant̄ ⁊ ferueant ebullitionibus aliqbus ⁊ sumat̄ inde anteq̄ȝ vinū bibat̄. ℨ. j. Sumantur etiam grana salis ⁊ ruthe ⁊ cimini nigri ⁊ siccētur ⁊ comedatur inde granum post granum. Sumatur ⁊ semen caulium de syria ⁊ ciminum ⁊ amigdale amare excorticate ⁊ ramnus ⁊ absinthiū ⁊ sal naptic⁹ ⁊ ameos ⁊ rutha sicca: ⁊ sumat īde in potu qui caliditatis nocumētū nō timet duaꝝ. ℨ. pōdus cum aqua frigida ieiunus.

¶ Hec diuidit̄ in duas. Nam p̄ docet preseruare a nocumentis ne fiant. Scđo docet corrigere iam facta. ibi (Ex eis p̄terea.) P̄ria in duas. Nam primo docet preseruare a pluribus. Secundo specialiter ab vno. s. ab ebrietate. ibi (Ebrietas autem.)

¶ Ex eis p̄terea que ebrij remouent ebrietatē est vt ei ad bibēdū detur aqua ⁊ acetū multis vicib⁹: aut aqua almasal aut raib acetosuz: ⁊ fiat vt ipse odoret cāphoram ⁊ sandalū ⁊ super ipsius caput ponant̄ infrigidātia repercussiua

tia repercussiua sicut oleũ rosaceũ cum aceto de vino. Ebrietatis vo sanationez in particularib⁹ nominabimus. Or si qs cito sine aliquo ipedimẽto inebriari voluerit in suo vino infundat vsnee aut lignũ aloes iduz. Et qui fortiter vult ebrietatẽ icurrere ideo vt mẽbruz medicatiõe dolorẽ faciẽte sanet in suo vino aquã loỹ ponat aut sumat fumiterre ⁊ opiỹ ⁊ iusquiami.añ.ʒ.5.⁊ nucis muscate ⁊ gallie muscate ⁊ ligni aloes crud i.añ. ʒ.vni⁹ sexta: ⁊ inde ad bibẽdũ det in vino q̃ztũ est ei necessariũ: aut iusqamũ nigrũ cũ corticib⁹ mãdragore in aq̃ coquat donec rubea fiat ⁊ eã vino admisceat.

Hec diuiditur in duas. Primo docet remouere ebrietatem iductam. Secundo docet eam inducere. ibi (Or si quis cito.)

De somno ⁊ vigilijs. Cap.9m.

De sermone cause somni nãlis ⁊ subeth ⁊ contrarioꝝ ipsoꝝ ⁊ vigiliarũ ⁊ insomnietatũ ⁊ qd faciẽdum sit in medicando vnũqdq3 eorũ ⁊ in remouẽdo ipsum cuz fuerit impediẽs: ⁊ qd vnũquodq3 eoꝝ significet ⁊ reliqua ab eis iã in suo loco parũper p̃misimus: ⁊ in medicatione pticulari adhuc dicemus. Sz qd i hoc loco dicemus ẽ q somnus tẽperatus virtutẽ naturalẽ potẽtẽ efficit pficiẽdi suas opationes ⁊ est animalẽ virtutẽ quiescere faciẽs: ⁊ in eius substantia augmẽtuz p̃bẽs: ita vt fortasse redeat propterea q laxat ad prohibẽdaz spiritus qualiscũq3 fuerit resolutionẽ: ⁊ ppter hoc digerit cibuz scdm digestiões noiatas: ⁊ succurritur cũ eo debilitati q̃ accidit ex spẽbus resol'onis q̃ est ex fatigatione: aut coitu: aut ira: aut reliquis ab istis. Somnus p̃terea tẽperat⁹ cuz humoꝝ inuenit equalitatẽ in quãtitate ⁊ qualitate est humectãs ⁊ calefaciẽs: ⁊ est res magis pficiẽs senib⁹: qm̃ in eis humiditatẽ cõseruat ⁊ ipsaz eis reducit: ⁊ pp hoc dixit Gal'. Comedo quaq3 nocte olera ex lactucis facta cum aromatib⁹. Ex lactucis qdẽ ppterea q dormire faciunt. Et cũ aromatibus ad emẽdandam eoruz frigiditatẽ. Et dixit qr ego sum nunc diligẽs somnuz: nam ego sum nũc senex ⁊ cõfert mihi humiditas quam somnus mihi facit. Et hoc quidẽ est regimẽ conueniẽs ei cui rebellat somnus. Et si p̃mittatur vt ipse balneet postq̃ cibi quez sumpserit complebit digestio ⁊ super ipsius caput multa aqua calida pỹciatur erit hoc conueniẽs adiutorium. Regimẽ vo hoc fortius in medicationibus noiabimus. Sani ergo de re somni cogitare debẽt vt ipsius tẽperate exhibeatur ⁊ in sua hora ⁊ nõ supflue: ⁊ ab impedimẽto sibi caueãt qd cerebris iporum ⁊ omnibus suis virtutib⁹ afferunt vigilie. Homo p̃terea multotiens vigilare cogit ⁊ somnum a se repellere timore syncopis ⁊ casus virtutis: melior quoq3 somnus est ille qui est profundus. Et melior sil'r somnus est ille qui puenit postq̃ cib⁹ a supiori vẽtre descẽdit ⁊ post quietẽ eius qd forsitan sequitur ipsuz ex inflationibus ⁊ rugitibus: quoniaz dormire sup hoc multis impedit modis: imo nõ sapit neq3 cõtinuatur ab instabilitate ⁊ reuolutione de latere in latus ⁊ est impediẽs ⁊ cum suo impedimẽto nocet dormiẽti. Quapp si descẽsus tardauerit parũper incedere debz postea dormiat. Amplius sup vacuitatẽ dormire est malum ⁊ virtutẽ deỹciens: ⁊ super repletionez anteq̃ a superiori vẽtre fiat descẽsio est malum: qm̃ non erit pfundus: imo erit cum reuolutione de latere in latus. Cũ enim nã in ipso sollicitatur cuz eo quo sollicitari solet in hora somni ex digestione deterrẽs expergefactio ⁊ disturbans eã retroducit ⁊ fit natura stupida ⁊ corrũpitur digestio. In die quoq3 dormire est malum: gñat enim egritudines humectantes ⁊ reumatismos: ⁊ corrũpit colorẽ ⁊ generat splenẽ ⁊ laxat neruos ⁊ efficit pigritiam ⁊ debilitat desiderium ⁊ gñat apostemata ⁊ febres frequẽter. Et ex causis suorum nocumẽtoꝝ est vt cito interrumpat ⁊ nãm ab eo in quo erat stupidã reddat. Ex somni aũt nocturni bonitatibus est q est cõtinuus ⁊ pfundus: lz qui in die dormire cõsueuit ipsum subito interrumpere non dz absq3 ordine. Sz que ex figuris somni ẽ melior est vt sup dextrum incipiat latus: ⁊ deinde ad sinistrum reuoluatur. Or si eius inceptio sup vẽtrez fiat auxiliũ fert satis magnũ in digerẽdo: ppterea q calorem retinet nãlem ⁊ ipsum cõprehẽdit quare auget. Resupine aũt dormire est malũ ⁊ ad malas preparãs egritudines sicut apopl'iaz ⁊ frenesim ⁊ incubum: qm̃ supfluitates ad posteriora declinare facit ⁊ retinent ⁊ per suos nõ incedũt cãnales nãles q sunt ab anterioribus siĉ nares ⁊ palatũ. Et somnũ q resupine fit solẽt incurrere ifirmi debiles pp illud qd musculis eoꝝ accidit ex debilitate ⁊ eoꝝ mẽbris: ⁊ qr vnũ latus aliud ferre nõ põt: imo cito resupini voluunt: qm̃ dorsum latere fortius existit. Et pp hoc apto ore dormiũt pp dbilitatez musculoꝝ qb⁹ mãdibule stringuntur. Et hoc qdẽ in libris particularibus capitulum hz integrum.

Cũ determinatũ sit de re. p cibũ ⁊ potũ: hic deter. de re. p somnũ Et p̊ remitit nos p sufficiẽtiori determinatiõe ad alia loca. Scdo exequit. ibi (Sz q in hoc loco.) Et hec in duas. Prio p̃mittit iuuamẽta eius. s. somni ex qbus habet hec necessitas determinãdi de eo. Scdo exequit de hmõi re. ibi (Sani ergo.) Et hec in tres. Prio ex pte q̃titatis. Scdo tpis. ibi (Et melior sil'r somnus.) Tertio obitã horam ex parte inanitionis ⁊ repletionis. Secũdo ex parte diei ⁊ noctis. ibi (In die quoq3.) Iuxta istud capituluz intellige q somnus simpliciter naturalis est ille qui fit ppter resol'onẽ virtutis animalis ⁊ ppter digestionẽ: ẽt somnus autẽ appropinquãs huic est somnus q fit post exercitiũ ⁊ post euones: somnus aũt simpl'r innãlis est vt subeth que fit a frigiditate ⁊ humiditate.

Sz dices cũ isomnietas sit qdã dispõ media iter somnũ ⁊ vigiliã ipsa nõ 9riat subeth. Dico q isomnietas ppe nõ 9riat ei sz vigilie ppe: sz 9riat ei vt mediũ 9riat extmis. Ulteri⁹ postea ifra intelli ge q in somno attendit duplex quãtitas. s. quãtitas que est longitudo horaꝝ ⁊ etiã quãtitas q est eius pfunditas: mõ tũc de vtraq3 dz cõseruator esse sollicitus: ista ẽt quãtitas horaꝝ nõ bene ponit: sed in tẽperatis pz quidem debet esse quãtum ipsi appetunt ⁊ seruato. s. reliquo bono regimine: sed flegmaticus dz dormire minus q̃ appetat ⁊ cholericus posset dormire plus q̃ appetat. Dub^m p^m

Sz dices ifra syncopis fit: aut ex aggrauatiõe: aut ex resol'one: sz somn⁹ fac ad resol'onis phibitionẽ. Itẽ ẽt somn⁹ digerit humores aggrauãtes: ⁊ ita i vtraq3 syncopi dz somn⁹ eligi ⁊ nõ phiberi. Dico q 2x ẽ syncopis. vna ẽ q ẽ ex calore subito moto ab iterioribus ad exteriora. ⁊ alia est syncopis ex calore subito moto e9rio. s. ab exteriorib⁹ ad iteriora qlis ẽ i magno ⁊ subito timore. Mõ tũc dico q i p^a syncopi nõ dz phiberi somn⁹: imo poti⁹ iduci qr illud est tũc directe cura i tali syncopi ⁊ ibi multũ nocẽt fricatiões: in alia aũt syncopi 9ria dz phiberi somn⁹ vl' ex toto vl' saltẽ multũ diminui. Et h pz: qr si tũc fieret somn⁹: tũc ẽt maior fieret 9culcatio caloris i iterioribus ⁊ sic citi⁹ moriret. Et qd tu dicis. dico q rõne cãe bñ cõpetit sz rõne syncopis nõ cõpetit. Itẽ ẽt qñ fit ab hũorib⁹ sed fit vl' a tristitijs vl' a fumis venenosis tũc somn⁹ marie phibet. Dub^m 2^m

Sz tu dices vlterius hic qd meli⁹ vel expectare q cib⁹ p se descẽdat vel incedere parũper vt descẽdat ⁊ postea ire dormitũ. Videt q sit melius incedere qr quãto cib⁹ citius descẽdit ad fundum stomachi tanto est melius: sed si incedat citius descẽdit q̃ si quiescat ⁊ Dub^m 3^m

expectet: q̄re ꝛc. ⁋ In oppoᵐ est Aui. in lr̄a. ⁋ Dico ꝙ q̄dā ꝑꝑ istaz lr̄az quāꝑꝑ ꝛc. tenēt ꝙ sit melius quiescere: sȝ ego credo ꝙ sit melius ambulare ꝑꝑ illud qd̄ dixi: ꝛ iō opȝ me tūc r̄ndere ad textū. dico ꝙ nō vult. A. per hoc illud dicere. s. ꝙ prius debeam⁹ q̄escere ꝛ postea ambulare: sed vult dicere. s. ꝙ prius debeamus ꝛc.

Dubm 4m ⁋ Ulteri⁹ dices ꝙ dormire in die est bonū. ꝓ ex experiētia q2 multos iuenimus iuuari: ꝛ si nō dormiāt in die non possunt aliq̄d facere. Itē ēt rōne q2 maxime somnus eēt bonus cū mag̃ idigeremus ꝯfortatione digestiue: q2 somn⁹ fit ꝑꝑ digestionē: sȝ in die mag̃ idigeremus ꝯfortatione digestiue: q2 ipsa tūc debilitat̄ ꝛ a sole ꝛ a luce. Itē in illa hora in qua maxime idigemus ꝓhibitione resolōnis somnus est mag̃ necessarius hoc est in die. q̄re ꝛc. ⁋ In oppositū est hic Aui. ⁋ Dico distiguēdo ꝛ ex ꝑte cōsuetudinis ꝛ q̄ntitat̄ noctis: nā sunt aliqui cōsueti semꝑ dormire de die ꝛ aliqui nō. Itē ēt q̄nq3 noctes sunt magne ꝛ sufficiētes: ꝛ q̄nq3 sunt ꝑue ꝛ non sufficiūt. Nō dico ꝙ si ipsi istud ꝯsueuerūt ꝛ noctes sunt parue: ita ꝙ nō sufficiūt ꝙ tūc i die dormire ē bonū: sȝ si nō consueuerint ꝛ noctes sūt magne ita ꝙ bn̄ sufficiūt: tūc dico ꝙ dormire ē malū. Rō ꝑmi ꝛ scd̄i ēt satis pȝ. Et qd̄ tu dicis ꝓ dico ꝙ illud est veruȝ si illa hora sit ordinata: ꝛ ēt si somn⁹ sit ita ꝓfundus: sȝ in die hoc nō est. Et si dicas. si aliq̄s bn̄ comedat de mane ꝙ bene dormiat in die ꝓfunde: dico ꝙ nos nō debemus de mane tantū comedere.

Dubm 5m ⁋ Ulterius hic dices vr̄ ꝙ dormire resupine sit bonū. ꝓ auctoritate eius superius in capͦ de re. pueroꝝ vbi ꝑcipit ꝙ ipsi iaceant resupine. Item rōne. ille situs est melior in quo virtus aīalis minus laborat ꝛ magis quiescit: sed hoc est iacēdo resupine. s. super dorsum: tunc eniȝ virtus lacertoꝝ non laborat sed suꝑ lat⁹ sic. ⁋ Dico ad hoc vt ipse Aui. dicit ꝛ sufficiunt rōnes sue. Et qd̄ tu ꝑmo dicis dico ꝙ ipse non precipit eos iacere vt sic dormiant sed vt rectificentur ꝛ formentur melius eorum membra. ⁋ Ad aliud dico ꝙ illud est verum nisi essent alia nocumenta ex illo: sed sequunt̄ nocumenta vt dictum est. In hoc terminatur sn̄ia totius capituli.

⁋ De eo quod ab hoc loco ad posteriora reseruanduȝ est. Cap. 10m.

Quod ab hoc loco ad posteriora reſuare debem⁹ ex eo qd̄ hic dici solet ē res coit⁹ ꝛ ipsi⁹ ꝯtēperamētū ꝛ emēdatio impedimēti eius. Et nos q̄dē ad posteriora reseruabim⁹ loq̄ d̄ eo in libris particularib⁹. Ex eo qd̄ h̄ ēt di2 est res medicinaꝝ vētrē soluētiū ꝛ ablationis ipedimēti earū: ꝛ nos q̄dē in q̄busdā eoꝝ reseruabim⁹ sermonem ad nr̄as dictiones de medicationib⁹ ꝛ in q̄busdā eoꝝ ad ſmones nostros de medicinis vētrē soluētibus. Uerūtn̄ dicemus ꝙ sanitatis ꝯseruator vti dȝ eūone que fit cū solutiuis ꝛ diureticis ꝛ sudorē ꝓuocātib⁹ ꝛ sputū ꝓducētibus. Et mulieres q̄dē cum mēstrua ꝓuocantib⁹ ex eo qd̄ modo declarabimus ꝛ te scire faciemus.

⁋ Prius d̄termiauit d̄. 3. reb⁹ q̄b⁹ ꝑl'm sanitat̄ ꝯsistit. s. d̄ exercitio cibo ꝛ potu: ꝛ d̄ somno ꝛ vigilijs: hic d̄termiat breuiter d̄ re. ꝑ alias res. Et ꝓ remittit nos ꝓ d̄terminatōe q̄rūdā ad alia loca. Scd̄o aliq̄d determinat hic de q̄busdam. ibi (Uerūtamē dicemus.)

Dubm pm ⁋ Sȝ dices videt̄ ꝙ debuerit determinare de regimine per coituȝ ꝛ nō reseruare: primo q2 sic etiā docet. G. per ipsum ꝯseruare regimen ꝛ in. 6. de regimine: ꝛ in. 3. thegni. Itē etiaȝ de eo per qd̄ sanitas ꝯseruat̄ dȝ hic determinari: sed per coitum cōseruat̄ sanitas: vt ipse dicit. G. in. 3. thegni. tex. cō. 35. q̄re ꝛc. Dico ꝙ si de ipso hic determinasset nō fuisset malum: imo magis fuisset ꝑfecta sua doctrina: sed hoc ideo ipse fecit q2 eius correctio. s. coitus spectat ad particularia mēbra: ꝛ hoc ꝑtinet ad libros ꝑticulares: ꝛ ideo non curauit hic determinare de ipso: sed facit in libro. 3.

Dubm 2m ⁋ Sȝ dices ēt postea. G. ꝛ alij auctores docēt cōseruare ēt ꝑ inanitionē ꝛ per accn̄tia aīe ꝛ per aerē: ꝛ iste nihil de eis dic̄. Dico ꝙ sine dubio ad hoc vt bn̄ cōseruet̄ sanitas requirit̄ bonus aer ꝛ couenientia anime accn̄tia ꝛ alia ꝓhiberi: ꝛ sil'r inanitio ꝛ repletio. Uerūtamē q2 nō cadit magnū artificiū in approximatione istoruȝ: q2 quilibet scit ꝙ tristitia ꝛ ira sunt fugienda: ꝛ ꝙ aer ēt fetidus ꝛ nimis calidus est fugiēdus: ꝛ iō de istis nō curauit ēt ponere.

Dubiū 3m ⁋ Item etiam dices nō videt̄ ꝙ medicine solutiue competāt in regimine sanitatis. ꝑmo q2. G. dicit. 2. de re. ꝙ motus medicinarum non competit in conseruatione vel regi. sanitatis. Itē ēt rōne q̄a ipsa. s. solutiua multū alterant ꝛ mutant: ꝛ ita ipsa nō ꝑtinent huic arti. s. ꝯseruatiue. Dico ꝙ si corpus sit bn̄ ex se dispositū: ꝛ cuȝ hoc

vtit̄ debito ꝛ bono regimine in alijs: dico ꝙ ab istis medicinis nocet̄ nec dȝ eis vti: sed si ipm̄ sit distemperatum ꝛ male dispositum n̄aliter: vel etiā si sit tēperatū vtitur tn̄ malo regimine ḡnante superfluitates q2 debēt eūari: dȝ vti talis dictis medicinis. Et isto 2ͦ mō intelligit hic Aui. Et in hoc terminet̄ sn̄ia istius capituli.

⁋ De ꝯfortatiōe mēbroꝝ ꝛ corpoꝝ d̄biliū ꝛ impinguatiōe ꝛ magnificatiōe corpis vel carniū ipsoꝝ. Ca. 11m.

Membra debilia ꝛ ꝑua cōfortant̄ ꝛ augmētātur in eo quidē qui adhuc i tꝑe existit augmēti ꝛ in tēpore vltimo augmēti fricatione tēperata ꝛ exercitio assiduo qd̄ fit eis ꝓꝑriuȝ: dein de emplastro ex pice. Retētio quoq3 anhelitus in hūc ingredit̄ modū ꝛ ꝓꝑrie cum mēbrū pectori ꝛ pulmoni fuerit vicinuȝ. v̄. g. ꝑcipiemus illū parū ꝑcurrere q̄ crura hȝ gracilia postea tēperataȝ ei adhibebimus fricationē: deinde ex pice empl'm apponemus postea secūda die fricationē custodiemus sicut erat ꝛ tertia sil'r: ꝛ augmētabimus exercitiū nisi amplitudis venaꝝ apparuerit significatio ꝛ descēsionis materieruȝ: qm̄ timor tunc erit in vnoquoq3 mēbro ne aꝑa accidat ꝛ nocumētuȝ ex repletione veniēs qd̄ est ipsi ꝓꝑrium quēadmoduȝ timētur h̄ varices ꝛ elephātia. Cum ḡ aliquid huius ḡn̄is apparuerit minuemus ex exercitio qd̄ ꝑus iniunctū fuit ꝛ ex fricatione: deide faciemus ipm̄ q̄scē ꝛ resupinū iacere ꝛ eleuabimus mēbruȝ illud. v̄. g. vt in primo qui hȝ crus siccuȝ ꝑ pedē suum ꝛ fricationeȝ faciemus ꝓꝑrie cōuersam. s. postremo ad radicē. Qz si voluerimus hoc efficere i mēbro qd̄ sit iuxta mēbra ānhelitus: sitq3. v̄. g. pectus ligabim⁹ qd̄ ē sub eo ligaturas que in stringēdo sit media: ꝛ in latitudine eq̄lis postea ꝑcipiemus ei vt vtatur exercitio manuū ꝛ fortis anhelitus emittēdo voces ꝛ clamorē magnū ꝛ fricatiōe leui. In libris ꝑterea particularibus ꝑueniet ad te qualiter hec summa exquisite diuidatur. Illud igitur in libro decorationis ꝯsiderabimus si deus voluerit.

⁋ Ista pars debuit diuidi superius ꝯ 2m capl'm istius fen si fuisset lectū: dico ergo ꝙ prius determinauit de re. ꝓut distinguit̄ ſm diuersitatem complexionū siue etatum: hic d̄terminat de re. ꝓut diuersificatur a parte cōpositionis. s. quantitatis membroruȝ. s. magne vel parue ꝛ ꝓꝑrie magne parue. Et ꝑmo facit hoc in generali. Secūdo in speciali adducēdo specialia exēpla. ibi (v̄. g. precipiemus.) Et hec in duas. Primo adducit duo sp̄alia exempla ſm duo mēbra. Secundo remittit nos pro alijs extremis. s. ſm alia mēbra ad alia loca. ibi (In libris preterea.) Prima in duas ſm ꝙ duas ponit exempla. Primo ponit vnuȝ circa crura. Scd̄o aliud circa pectus. ibi (Qz si voluerimus ꝛc.) ⁋ Iuxta qd̄ nota ꝙ signanter dicit in tempore existit augmenti: q2 ſm ꝙ Gal'. dicit. 5. de regi. sa. membra debilia in senibus non debent exercitari propterea ꝙ ea exercitium magis debilitat resoluendo.

Dubm pm ⁋ Sȝ dices ipse ponit ꝙ mēbra debilia cōfortant̄ illis. 3. s. fricatiōe exercitio ꝛ emplastro illo. Dices nō vr̄ q2 possunt mēbra eē d̄bilia ꝓpter cōpl'onem malā excedēter cal'az. sed cū illa tria oīa mag̃ calefaciāt magis debilitabunt quēadmodū est in feb. Dico ꝙ mēbra possunt esse debilia ꝛ rōne cōplexionis ꝛ rōne quantitatis: mō ipse nō intelligit hic rōne cōplexionis sed quātitatis diminute.

Dubm 2m ⁋ Itē dices nō vr̄ ꝙ retentio anhelitus faciat illud. s. augmētum in mēbro vicino: q2 imo illud facit solum in pectore ꝛ nō in membris vicinis. Itē ēt Gal'. hoc dicēs in. 3. thegni tex. cō. 63. solum dicit de pectore ꝛ de membris vicinis nihil dicit. Dico ꝙ sine dubio maxime retētio anhelit⁹ vȝ solū in pectore imediate veꝝ q2 ibi fit tunc caliditas augmētata: ideo ēt ꝛ vicina mēbra augmētant̄ secundario: ꝛ ideo. A. hic sic dicit. Itē itellige ꝙ illa tria remedia fiūt: quia hic est necessariū attrahere nutrimentū ad illud mēbrū ꝛ ibi ipm̄ retinere ꝛ facere ēt ipsum cōuerti in ſbam membri: ista aūt remedia hic dicta modo faciunt: nā fricatio ꝛ exercitiū attrahūt nutrimentū ꝛ etiā empl'm. Itē ēt illud empl'm de pice ēt illud attractuȝ retinet appropriate ꝛ nō ꝑmittit ipm̄ resolui: nec exhalare. Item

illa. s.

illa.s.exercitiū ꝛ fricatio faciūt ipm cōuerti in mēbrū cōfortan do calorem mēbri ꝛ aperiendo poros eius. Itē nō intelligas ꝙ illud factum cōpleatur in dieb⁹ tribus soluꝫ: qꝛ non ponit de pluribus: sed intellige illud ēt in diebus alijs postea sequētibus ꝙ illud silr fiat. Itē non intelligas ꝙ semꝑ de die in diē semꝑ augmētet exercitiuꝫ: qꝛ qn̄ satis est augmentatū nō dꝫ plus augmētari sed sic cōseruari. Itē postea ītellige ꝙ ista significatio est ꝙ ibi in loco appareat aliqua caliditas ꝛ rubedo: ꝛ ꝙ fit ēt debilitas mēbri. Item intellige ꝙ dicit (conuersam) qꝛ quādo nos non volumus attrahē nutrimētuꝫ plus ad vnā partem ꝙ̄ ad aliam: sed equaliter ad oēs tunc debemus facere fricationes ꝺm omnes situs ꝛ ad oēm ꝑteꝫ: sed qn̄ appropriate attrahere volumus humores vel nutrimētuꝫ ad vnam partē tm̄: tunc debemus facere fricationē versus partē illam solūmodo qꝛ prius faciebamus de suꝑiori ad īferiora faciemus nunc de inferiori ad superiora qđ est conuersum.

Dub^m 3^m ¶ Sꝫ postea dubitabis de ordīe approximatiōis istoꝝ remediorū. Et vr̄ ꝙ p̄ debeat approximari emplr̄m de pice auctoritate. G. q̄ h̄ dicit in.5. de re.sa. ꝙ prius dꝫ approximari emplr̄m de pice. Itē nō vr̄ eē bonus ordo in alio: qꝛ cū fricatio disponat ad exercitium dꝫ ꝑcedere exercitiū ꝛ nō sequi vt supra habuim⁹. ¶ Dico ꝙ ordo dꝫ eē talis: nā p̄ dꝫ fieri fricatio ꝑparatoria ꝛ postea exercitium ꝛ postea fricatio reductoria ꝛ vltimo emplr̄m de pice: qꝛ si prius faceremus emplr̄m de pice nō posset bn̄ postea fricatio in eo fieri nec exercitiū: ꝛ qđ Gal. ēt dicit ꝙ illud emplr̄m est prius ītelligit ꝙ est prius oībus alijs remedijs.s. via ꝑfectionis: nō aūt ꝙ prius tꝑe debeat approximari. ¶ Ad aliud dico ꝙ ipse solū posuit hic de fricatione reductoria: qꝛ ipsa est vt vnū ꝑ̄cipale remediū: ꝛ dedit ītelligē ꝑparatoriā ꝑꝑ qđ ipsa nō fit nisi ꝑꝑ exercitiū: ꝛ iō n̄ dixit đ ea.

Dub^m 4^m ¶ Itē dices male dicit ꝙ tūc đbet exercitiū ꝑuū siue parūper: quia Gal. dic̄ ꝙ tūc đbemus approximare cursuꝫ maiorē aliquo alio.

Dub^m 5^m ¶ Item etiam dices male etiam dicit fricationem temperataꝫ: qa Gal. dicit fricationem minorem.

Dub^m 6^m ¶ Item cum exercitiū sit maior motus ꝙ̄ fricatio debet p̄ augmētari fricatio ꝙ̄ exercitium.

Dubiū 7^m ¶ Itē cū exercitiū resoluat nō đbemus ꝓcedere ipm augmentādo. ¶ Dico ad primū ꝙ in ꝑma die dꝫ eē exercitiū paruū i 2^a dꝫ postea augmentari non in lōgitudine sed in fortitudine: vt augmētemus caliditatē in membro: ꝛ qđ dicit. G. nō intelligo ꝙ dicat ꝙ debeat esse maior in prima die ꝙ̄ in sequentibus: sed dꝫ esse maius ꝙ̄ exercitium alioꝝ membroruꝫ. ¶ Ad 2^m dico ꝙ fricatio est multiplx.s. multa ꝛ pauca ꝛ media dura mollis ꝛ media: mō tūc ꝺm. G. non dꝫ esse media inter multam ꝛ paucā sed dꝫ declinare parum ad paucam sed dꝫ esse media inter durā ꝛ mollē. ¶ Ulterius ītellige ꝙ illa remedia ꝛ superiora cōpetunt in corpore mūdificato: qꝛ in alio s. in non mūdificato inducerent egritudines in membro ꝛc̄.

¶ De lassitudine que sequitur exercitia. Cap.12^m.

Lassitudinis species sunt tres qb⁹ addit quarta. Et modi qb⁹ accidit sunt duo. Ei⁹ vō species sūt tres vlcerosa extēsiua ꝛ aꝑosa. Et illa qdem q̄ hic addit est lassitudo q̄ vocat đsiccatiua ꝛ arefactiua. Ulcerosa igit est lassitudo ex qua qui eā īcurrūt in suꝑficie corporis tact⁹ vlceꝝ siītudinē sentiunt ꝛ in cutis ꝓfunditate ꝛ orificijs ꝓfunditate ipsi⁹. Et est cū hoc sentit qn̄ ipse tāgit ꝛ est cū hn̄s eam sentit illud in suo motu. Et est cū sentit q̄si pūcturā spinarū ꝛ abhorret motus ita vt extēsiōes alaꝝ ēt extendant cū debilitate. Cūqꝫ fortior fit accidit ei horripilatio. Et cū augmētat accidit ei tremor ꝛ febris. Et ipsi⁹ quidē causa est multitudo suꝑfluitatū subtiliū ꝛ acutarū ꝛ liquefactio carnis ꝛ adipis ꝑꝑ mot⁹ fortitudinem. Et ad vltimū humores mali qui si per venas discurrerēt bonus sanguis qui est ī venis corrūperet. Et ꝑꝑea ꝙ ad partē cutis declinauerūt minutū fuit nocumētū. Minus nāqꝫ malū qđ efficere ꝑn̄t est vt hoc lassitudinis genus accidat: ꝛ si parumper moti fuerint accidet horripilo: ꝛ si plus moti fuerint accidet tremor. Et est ēt cū humores acuti ab istis separant ꝛ crudi remanēt in venis. Et est ēt cū crudi in carne existūt. Extēsiuam vō hn̄s sentit suū corp⁹ q̄si fractuꝫ: ꝛ sentit calorē ꝛ extensionē ꝛ abhorret motū vsquequo abhorreat resupinādo ad posteriora flecti: ꝛ proprie si ex labore fuerit. Et ipsa qdē est ex suꝑfluitatib⁹ retentis in musculis: q̄ tn̄ bone existūt sube: ꝛ non est in eis mordicatio aut ex vētositate. Inter eas vō existit seꝑatio cū dispōne leuitatis ꝛ grauitatis. Et ipsa ēt multotiēs accidit ex somno nō cōpleto. Cū eni post somnū accidit cōpletū: alia est ibi diūsitas que spērū peior est. Et que ex ea peior est cū musculoꝝ villi ꝺꝫ rectitudinē tēdunt. Aꝑosa āt lassitudo est vt corp⁹ sit solito calidi⁹ ꝛ sit inflatio simile in magnitudīe sui ꝛ colore: ꝛ accidit ei nocumētum cū tāgitur ꝛ mouet: ꝛ sentit ei⁹ extēsionē. Lassitudo auteꝫ đsiccatiua ꝛ arefactiua est dispō ꝑ quā sentit hō in suo corꝑe: ac si siccaret ariditate suꝑflua. Et ipsa qdē accidit aut ex multo exercitio cū bono chimo: aut ex reditione aspera. Et qn̄qꝫ ēt accidit ex siccitate aeris ꝛ ex diminutiōe nutrimēti ꝛ ex multo ieiunio. Modi aūt qbus accidit lassitudo sunt duo. Et ipsi qdē sunt qꝛ lassitudo: aut accidit ꝑꝑ exercitium: ꝛ hec est magis secura cui⁹ sanatiōis via modū hꝫ qui ei est ꝓprius. Aut accidit ex se ꝛ hec qdē egritudis est aīcessio cuius medicationis via ꝓpriū hꝫ modū qui sibi ꝓprius est. Et est ēt cū vna alij ꝯiungit ꝺm suarū materierū cōpōnē: aut ꝑ seipsas: aut ꝑ exercitiū. Cūqꝫ simpliciū noueris regimē ad cōpositarū regimē illud mouebis ꝺꝫ regulā quā tibi dicā. Et hoc est ꝙ in ꝑmis opꝫ te maiorē hr̄e sollicitudinē de re que maiorē īcurrit terrorē regēdo illđ ēt qđ est sub ea. Et fortasse qđ magis terrefacit magis ē terrefaciēs ꝑꝑ tres res: aut ꝑꝑ fortitudinē: aut ꝑꝑ nobilitatē: aut ꝑꝑ subaꝫ. Cūqꝫ in eo qđ opꝫ ex istis conditionibus due aut tres ꝯiungētur erit hoc magis terrefaciēs nisi vna que remāserit duab⁹ fortior fuerit adeo vt ipsis resistat. v.g. lassitudo nāqꝫ apostemosa fortior est ꝛ nobilior vlcerosa. Sꝫ si vlcerose substātia a tēperamēto ꝛ cursu naturali valde fuerit remota duobus apostemose modis propter nobilitatem ꝛ fortitudinē resistet ꝛ ꝑmittetur super ipsam. Si vō nō valde remota fuerit apostemosa super ipsam premittetur.

¶ Prius determinauit de re. qđ debet adolescēti: mō qꝛ nō contingit adolescētē ēt sibi soli viuentē quin incurrat aliqn̄ lassitudīes ꝛ plures alias dispōnes: ideo hic đterminat de curis earuꝫ. Et p̄ nobis notificat spēs ꝛ modos lassitudinis. Scđo đterminat de cura illoꝝ ꝛ aliaꝝ dispōnū. ibi (Cūqꝫ simpliciū.) Iteꝫ p̄ notificat species simplices. Scđo breuiter pertrāsit de compositis. ibi (Et est etiaꝫ cū vna.) Item p̄ ponit distōneꝫ lassitudinis in suas spēs ꝛ modos. Scđo illas spēs ꝛ modos đclarat. ibi (Statim eius vō sunt.) Et p̄ manifestat spēs. Scđo modos eius. ibi (Modi aūt qbus.) Primo ꝓponit que sunt ille spēs lassitudinis. Secūdo vnāquāqꝫ illarū declarat ꝛ per ordinē manifestat. ibi (Ulcerosa qdē.) Et ista in duas. Nam p̄ declarat spēs tres que ponunt ꝺm oēs. Scđo manifestat spēm aliā 4.^{am} que ponit ꝺm aliquos. ibi (Lassitudo aūt desiccatiua.) Pria in tres ꝺꝫ ꝙ tres sunt ille lassitudīes. Scđa ibi (Extēsiua vō.) Tertia ibi (Aꝑosa autē.) Prima in duas. Prīo manifestat vlcerosam a parte suoꝝ accn̄tiuꝫ ꝛ sui subiecti. Scđo manifestat eā a parte suaꝝ cāruꝫ. ibi (Et ipsa qdem est.) Tūc illa. (Lassitudo aūt desiccatiua.) silr diuiditur in duas. Quia p̄ declat eā a parte suorum accn̄tium. Scđo a parte cause. ibi (Et ipsa qdeꝫ accidit.) Tūc illa (Cūqꝫ simpliciū) determinat de curis eoꝝ ꝛ aliaꝝ dispōnum: ꝛ mirabiliter ītermiscet ꝛ inordinate ꝓcedit: qꝛ prius đbuisset đterminare de lassitudine ꝛ postea de dispōnib⁹ alijs: sed non est vis sic procedit. Quia primo tres facit. Naꝫ primo determinat de curatione specierum compositarum lassitudinis. Secūdo determinat de cura quarūdam aliarum dispositionum similiū lassitudini sicut sunt alices ꝛ oscitationes. ibi (Alices sunt.) Tertio đterminat de

curis specierum simplicium lassitudinis etiā intermiscēdo adhuc de curis aliarum dispōnum.ibi(Dicemus ꝙ studium.)

Dub^m 1^m ¶ Iuxta h̄ qrit q̄re habuit illū modū loquēdi q̄re nō dixit absolute ꝙ.4.Dico ꝙ illud fecit ꝑꝑ duo.Primo q̄ oēs ponūt.3.sed illa.4. nō ponit ab oib⁹ sed quidā eā addūt.Alia rō est:q̄ vt.4.de re.habetis illa.4.nō est ꝓprie lassitudo ideo sic dixit.Item nota ꝙ iste spēs.3.vel.4.sunt spēs simplices sed cōposite sūt multo plres.Itē intellige ꝙ dicit spēs ⁊ modi:nam dicit spēs prout ipse distiguūtur ẜm distōnem causarū essentialium ⁊ ēt accidentium:dicit aūt modos ꝓut ipse distinguunt ẜm modos illaꝝ causarum.

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ dices ẜꝫ Auer.6.collꝫ.ca.14.extensiua ⁊ apōsa sunt eadē species.Itē illud vī rōne q̄ ipse nō dn̄t nisi ẜm magis ⁊ minus quia extēsiua se hꝫ in plus q̄ꝫ apōsa:⁊ ita nō erant tres ſꝫ solū due spēs. Dico ꝙ in hoc sine dubio Auer.vī esse contra medicos.Dico tn̄ ꝙ pn̄t eē.3.vt medici dicūt.⁊ rō est:q̄ distinguunt egritudies solū ẜꝫ curas diuersas:mō cū diuersificet cura istaꝝ.3.iō ⁊c̄.Itē ēt sunt diuerse q̄ ipse hn̄t diuersas causas ⁊ diuersa accn̄tia etiaꝫ.Et qȯ tu dicis dico ꝙ forte ẜm exq̄sitam veritatē sunt eadē sed ẜꝫ medicos nō.Ad aliud ꝙ dn̄t solū ẜm magis ⁊c̄.dico ꝙ ēt dn̄t aliter.ſ.a ꝑte humoris:nam in extēsiua humor solum est peccans in quantitate sed in apōsa est etiā peccans in qualitate.¶ Ulteri⁹ītellige ꝙ ista silītudo tactus pōt intelligi 2^r.Uno mō sic.sicut si aliqs hn̄s vlcus aliqȯ in vlcere tangat ⁊ habeat dolorē talē:etiā si aliquis nō hn̄s vlceratā cutim talem ⁊ similē pūctionem ⁊ mordicationē senserit dicit habere lassitudinē vlcerosam:⁊ isto mō videt intelligere.G. in.4.de regi.sani.Alio mō pōt intelligi illud accidēs lassitudis vlcerose vt sit sicut si aliquis tāgat spinis vel cū acubus.Et sic videt Aui.intelligere vt postea pꝫ.¶ Ulterius intellige de sito isti⁹lassitudinis ꝙ sicut Gal.4.de regi.in prin.meli⁹ponit illud.ſ.dolor iste vlcerosus qn̄ est in cute sola minus ꝑcipit:qn̄ aūt est in carne sola magis sentit:⁊ qn̄ est in vtroq̄ꝫ adhuc percipit magis:sic ēt possumus intelligere illud qȯ hic dicit Aui.vt intelligat per illud qȯ dicit(in supꝑficie corporis)in cute sola:per illud qȯ aūt dicit(et ī cutis ꝓfunditateꝫ)intelligamus quādo fit in carne sola:per illud āt qȯ dicit(Et in orificijs ꝓfunditatis ipsi⁹)intelligam⁹ quādo fit in vtroq̄ꝫ:⁊ isto mō ꝯcordabimus Aui.cū Gal.⁊ est melius istud:lꝫ illud qȯ hic dicit ītelligant qdaꝫ quātū ad tres gradus solū ipsi⁹cutis.¶ Ulteri⁹cū dicit(Et est cum hoc senserit qn̄ tangit)ītellige ꝙ ista lassitudo siue iste dolor vlcerosus qn̄q̄ꝫ sentit ⁊ p̄ter hoc ꝙ tāgatur ⁊ p̄ter hoc ꝙ moueat vel exercitet:⁊ tunc est illud signū ꝙ humor qui illam lassitudinē facit:vel est multū malus in qualitate sui:vel est multū excedēs in q̄ꝫtitate:vn̄ nā per seipsaꝫ tētat expellere:aliqn̄ aūt nō sentitur illa lassitudo per se sed sentit cuꝫ homo tangit tm̄:⁊ tunc illud est signuꝫ ꝙ humor est minus malus q̄ꝫ prius:aliqn̄ aūt non sentit cū toto hoc ꝙ tangat sed sentit solū cū exercitat:⁊ tūc ēt illud est signū ꝙ humor tunc etiā est minus malus q̄ꝫ mō ante.¶ Ulterius intellige per illud qȯ dicit(Cūq̄ꝫ fortior fit accidit ei horripilatio)ꝙ illud pōt referri ad duo:⁊ ad fortitudinem motus siue exercitij ⁊ ēt ad fortitudinē cause.ſ.lassitudis.

Dubiū 3^m ¶ Sed dices hic ipse ponit ꝙ percipiat in cuti:hoc non est veꝝ:q̄a ẜm Auer.ca.14.⁊ lassitudo est passio lacertoꝝ:ideo in eis dꝫ ꝑcipi. Dico ꝙ cū hoc ꝙ ipsa est passio lacertorum est etiā passio cutꝫ.Itē etiam q̄ ipsa maxime in cuti notificatur ideo sic dixit.

Dub^m 4^m ¶ Ulterius dices male dicit multitudo q̄ sicut habetis.4.de reg.⁊ etiā in illo afor.4.2^e parti.Labores spontanei.multitudo non est causa lassitudinis huius.ſ.vlcerose sed potius malitia.

Dub^m 5^m ¶ Item dices etiam cum causa istius sit superfluitas pungitiua et mordicatiua cum caro vel adeps vel etiam eius humiditas nō sit pungitiua:ideo male dicit ꝙ ista sunt etiam causa eius.

Dub^m 6^m ¶ Itē ēt cū humores crudi nō pūgant īmo potius pūctioni ⁊ humoribus pungitiuis resistant male ēt dixit ꝙ hoc faciūt humores crudi.¶ Ad primum dico ꝙ multitudo pōt esse causa 2^r.Uno° vt ipsa de se ⁊ principal'r illud faciat ⁊ sic.G.negat.Alio° nō inquātuꝫ ipsa multitudo est ꝙ illud faciat:sed facit eā vt requirit ad operandū: q̄ ad oēm operationem requirit quātitas sufficiēs:⁊ isto mō forte intelligit hīc.¶ Ad aliud dico ꝙ humiditas illa piguedis ⁊ carnis lꝫ ipsa ex se nō pūgat:pūgit tn̄ rōne exercitij q̄ exacuit ꝑ exercitiū.¶ Ad aliud dico ꝙ nō credo ꝙ velit ꝙ humores crudi sint cā istius lassitudinis:ſꝫ ītelligit ꝙ ipsi sint cū cā.i.cā simul cū illis subtilib⁹ ⁊ mordicatiuis:nihilomin⁹pur ipsi remittūt aliqd de acuitate eoꝝ.Ulteri⁹ ītellige ꝙ cū ista extēsiua fiat a mā extēdēte max^e ipsa hꝫ fieri in mēbris q̄ ꝯtinēt humores sicut sūt vene ⁊ arterie ⁊ maxie q̄ ad lacertos ꝑueniūt.¶ Sꝫ dices nō vī ꝙ extēsio villoꝝ ẜꝫ rectitudinē siue lōgitudialiū sit peior:q̄ ẜꝫ.G.4.ꝺ re.extēsio villorū latitudinaliū ⁊ trāsuersaliū fit a cā maiori q̄ꝫ extēsio lōgitudialiuꝫ:sed quāto egritudo fit a maiori cā nō est dubiū ꝙ tāto ē peior sicut habetis ibi in.2.parti.afor.34.afor.In morbis.q̄re ⁊c̄.satis ista est ꝯrietas.¶ Itē ēt cū ista īdifferēter causet ab istis causis intrinsec⁹:q̄re est peior in lōgitudinalib⁹ q̄ꝫ in alijs.Dico ꝙ villorum qdā sunt neruosi ⁊ qdā sūt ligamētales ⁊ ex ambob⁹ istis fit chorda:mō possumus dicere ꝙ villi lōgitudinales sunt neruosi q̄ max^e sentiūt sed alij sūt ligamētales q̄ nō ita sentiūt:⁊ qȯ dicis pꝫ.¶ Ulteri⁹ītellige ꝙ illa alia lassitudo dī apōsa ex eo ꝙ mēbra in ea sūt tumefacta ẜm ꝙ.G.dic̄ in fine.4.de re.Itē ēt ex eo ꝙ in ea est caliditas magna ⁊ iflāmatio dī ēt ista lassitudo calefactiua.¶ Ulteri⁹ ītellige ꝙ ipse admittit ꝙ cā isti⁹lassitudinis apōse est humor excedēter cal's nō tn̄ mordicatiuus.¶ Ulteri⁹de spēb⁹cōpositis ītellige ꝙ ille spēs simplices pn̄t diuersimode adiuicē ꝯiūgi:⁊ ẜꝫ h̄ diuerse ⁊ plures ꝓueniūt spēs cōposite:nā si cōponant adiuicē solū due simplices sic erūt spēs cōposite.6.si aūt ꝯiūgant simul.3.tm̄ adiuicē sic solū erūt spēs cōposite.4.si aūt ꝯiūgant oēs.4.simplices sil'adinuicē sic tm̄ erit vna spēs cōposita:sic ꝫ ẜm oēs cōparatiōes ⁊ cōbinatiōes spēs cōposite erunt.11.in vniuerso.

Dub^m 7^m ¶ Sed dices vī ꝙ apōsa sit spēs cōposita.ſ.ex vlcerosa ⁊ extēsiua: q̄ in vlcerosa solū est peccatū qualitatis ⁊ in extēsiua est solū peccatū quātitatis:sed in apōsa est peccatuꝫ ⁊ q̄ꝫtitatis humoris ⁊ ēt qualitatis ⁊ sic est cōposita ex illis.Dico ꝙ ipsa est spēs simpl'x sic ille:⁊ rō est:q̄ fit solū ab hu.Et qȯ dicis dico ꝙ bn̄ est in ea peccatū caliditatis.ſ.q̄ est sanguis nimis calidus:ſꝫ non est pcm̄ q̄litatꝭ sicut nos ītelligimus eē in vlcerosa.ſ.qualitatē.i.corrosionē:quia sanguis apōse nec hꝫ qualitatē corrosiuā nec mordicatiuā lꝫ excedat in ea.¶ Ulteri⁹fortitudinē ītelligo a ꝑte sui effect⁹:q̄ magꝭ ledit:ꝑꝑ nobilitatē intelligo sicut dicit.G.in.11.de inge.ca.3.ſ.respiciendo ad sanitatē ⁊ ad vitā:ꝑꝑ sbam intelligo ẜm ꝙ ipse tāgit ꝑꝑ maiorē recessuꝫ a tēperamēto.¶ Sꝫ dices de exēplo qūo apōsa ē fortior ⁊ nobilior vlcerosa.Dico ꝙ ipsa apostemosa est fortior:q̄a ipsa magꝭ affligit:vt dic̄.G.4.de re.nā in ea ⁊ est tumefactio ⁊ extēsio ⁊ ēt iflatio.Est ēt nobilior q̄ ipsa plus īpedit sanitatē ⁊ vitā: nā sic ibi dic̄.G.cū apōsa infirmus statiꝫ cadit in feb.nisi īmediate curet:possum⁹ēt ītelligere ẜm sbam vtrāq̄ꝫ istarum ⁊c̄.

¶ De alicibus ⁊ oscitationibus. Cap.13^m.

Alices sūt ꝑꝑ supꝑfluitates que in musculis cōgregant.Et ꝑꝑ hoc multū accidunt post somnū.Cūq̄ꝫ humores illi plus abūdauerit fiet horripilatio ⁊ tremor:⁊ cuꝫ plus exercuerint faciēt febrē.Oscitatio v̄o motus est alicuꝫ que accidit in mandibularū musculis ⁊ thoracis.Cūq̄ꝫ sanis in primis absq̄ꝫ causa acciderit ⁊ nō in hora cū multa fuerit erit malū.Et que qdē est ex ea melior est p̄ma q̄ ē post finē digōnis:qm̄ est ꝑꝑ supꝑfluitatū expulsionē.Et ē ēt cū alices ⁊ oscitatiōes efficiūt frigus ⁊ cutis spissitudo ⁊ pauca resolutio ⁊ expꝑgefactio a somno anq̄ꝫ cōpleatur ⁊ expulsio comprimens.Uinum v̄o ad mediuꝫ tēperatum alicibus ⁊ oscitationibus est conueniens cuꝫ non est ibi alia prohibens causa.

¶ Hic determinat de cura quarūdā aliaꝝ dispositionū filium lassitudini:⁊ q̄ cura non bn̄ pōt sciri nisi sciant cause:ideo p̄ ponit cās eaꝝ.Scd̄o ponit quādā breuē curā.ibi in fine(Uinū v̄o.)Prio ponit causas ītrinsecas.Scd̄o extrīsecas.ibi(Et est ēt cū alices.)Itē primo ponit cās alicū.Scd̄o oscitatiōis.ibi(Oscitatio v̄o.)

Dubium ¶ Sed dices male dicit vinum ad mediū tēperatum:q̄ cū cura ei⁹ sit expulsio illaꝝ supꝑfluitatū cū vinum purū magis eas euacuet q̄ꝫ eā adaquatum q̄ calidius:male ergo dixit ad medium tēperatū:eadem ēt curam habetis in quodā afor.57.7^e parti.Dico ꝙ vinuꝫ potest intelligi esse temperatum dupliciter.vel ratione comixtionis ſ.aque:vel ratione approximationis vt q̄ nō approximetur in nimia quantitate.modo tunc intelligo temperatum isto secūdo modo:q̄ dꝫ dari parum de aliquo bono vino:non autem p̄mo mō sic tu arguis.Uerū est tamen ꝙ etiam si eēt nimis excedenter calidū bene posset poni aliquid de aqua vt nō noceret in alio ⁊c̄.

¶ De medicando lassitudinem ex exercitio proueniēte. Cap.14^m.

Dicemus ꝙ studiū īpēdere ī medicādo lassitudinē est a multꝭ securari egritudib⁹ ex qb⁹ sūt febres.Opꝫ aūt vt cuꝫ lassitudo vlcerosa apparuerit ex exercitio minuat si ipꝫ fuerit cā:⁊ si cū ea multitudo fuerit humoꝝ expellātur.Q̄ si breuis tēporis

nis tēporis fastidia affuerint ipsoꝝ nocumēto succur-rendum erit cū fame ꝛ eūone ꝛ resolōne eius qđ ꝑue-nit ad partē cutis cū fricatione multa ꝛ leni cū oleo in quo non sit ponticitas. Et in die tertio reditionis fiat exercitiū. Et nutriatᷣ ipe in die primo ex eo qđ ꝯsueue-rat in q̄litate: sed ex q̄ꝫtitate minuatᷣ. Et in die scđo hu-mectātib⁹ nutriatᷣ: ꝛ si vene fuerint mūde ꝛ flegma cru-dū i adipe fuerit itestinoꝝ: fricatio ipꝫ q̄n̄qꝫ maturat: ꝛ ꝓprie cū calefaciētiū medicinarū ad ipm penetraue-rit virt⁹. Oleū ꝑterea de salicib⁹ i h̄ multū ꝯfert ꝛ oleū de anheto ꝛ camomilla ꝛ his similib⁹ ꝛ apozima radi-cū sicle ꝛ ei⁹ oleū in instrumēto duplici ꝛ vnguentū ex radicib⁹ malue ꝛ oleū de radicib⁹ cucumeris asinini ꝛ brionie ꝛ oleū de vsnee ꝛ oē oleū in quo vsnee recipitᷣ. In lassitudinis aūt extēsiue medicatione itētio est las-sare illud qđ iduruit fricatione leni calefaciēte in sole ꝛ aq̄ tepida balneari ꝛ in ipa longo morari tēpore. Et si in soliū alia vice aut duab⁹ descēderit in die erit ꝯue-niēs: ꝛ post vnāquāqꝫ inūgantᷣ balneationē. Qꝛ si ne-cesse fuerit ꝑꝑ venarū abstersionē: ꝛ ꝓpterea ꝙ oleūꝫ in eis siccatᷣ ad inūgēdū oleo redire fiat ꝛ nutriēte hu-mido nutriatᷣ ēt pauce q̄ꝫtitatꝭ: q̄m plus indiget nutri-menti paucitate q̄ꝫ vlcerosa. Et hāc q̄dē lassitudinem resoluit exercitiū ꝛ mūdificat. Qꝛ si per se acciderit ꝑꝑ grossas sup̄fluitates necesse erit eas eūare. Et si fuerit ꝑꝑ cām vētositatꝭ extēdētis resoluet eā tale q̄le est ci-minū ꝛ carui ꝛ anisuꝫ. Intētio aūt in apostemosaꝫ las-situdinē regēdo ē tres res lassare qđ extēsum fuit ꝛ qđ calefactū ifridare ꝛ sup̄fluitatē eūare. Et h̄ q̄dē cōple-tur oleo multo tepido ꝛ fricatiōe vehemēter leni ꝛ ꝓ-lixa mora in aq̄ que parūper ad caliditateꝫ declinat ꝛ quietē. In arefactiua v̄o nil de regimine sanoꝝ mutetᷣ nisi ꝙ opꝫ vt aq̄ in qua balneatᷣ sit maioris caliditatꝭ: q̄m in aq̄ vehemēter calida est ꝙ ispissat cutē ꝛ nō est eius ipedimētū sicut ipedimētū aquarū frigidarū: q̄m cū eo qđ ispissat est in eis ambiguitas mala ꝛ frigidita-tis ipsoꝝ penetratio in corpore qđ iam siccatum fuit ꝛ est cū sue māei cā est cutis ipsius raritas: imo h̄ est ꝭm plurimū. In die aūt scđo reductōis exercitio leuiter: ꝛ subtiliter vtatᷣ ꝛ balneo ꝭm dispōnem diei p̄me: deide ꝑcipiatᷣ ei vt aquā fridā subito ingrediatᷣ q̄tenus cutis eius inspissetᷣ ꝛ sit eius resolō panca: ꝛ cū h̄ ꝯseruetᷣ ip-sius humiditas. Obuiabit nāqꝫ aq̄ corpori in quo est tm̄ caliditatꝭ ꝙ resistat ipso corpore iam inspissato. Et iste q̄dē due cāe adinuicē se iuuāt in remouēdo nocu-mētū frigoris ipsi⁹: ꝛ ꝓp̄e cū summergitᷣ subito ꝛ egre-ditᷣ ꝛ nō moratᷣ: q̄m cuꝫ mora nulla est securitas. Ipse ꝑterea nutriatᷣ mane in fine p̄me hore cibo humectāte pauco: iō vt ipse alia vice iuxta nocteꝫ fricari possit: ꝛ tūc cenā tardet. Studiū quoqꝫ adhibeatᷣ in expellēdo sup̄fluitates ab eo fricatione olei de salicib⁹ cū quo vē-trē suū nō tāgat nisi lassitudinē in musculis sui ventris senserit: q̄m tūc illos leuiter vngē ꝯuēit. Et ei⁹ nutriēs sit largius ꝛ in eo ꝓcedat cauēdo ne ei⁹ nutrimētū sit multe caliditatꝭ. Ampli⁹ oēm lassitudinē cui⁹ cā est mo-tus dimittere cū ei⁹ signū iceperit ꝓhibet ne accidat: postea reuersionis exercitio vtatᷣ vt mot⁹ tēperat⁹ ad cutē mās expellat ꝛ eas fricatio resoluat que fit iter il-los mot⁹ in ipsoꝝ ꝯsistētia. Dispō ꝑterea ipsi⁹ balnea-tionē experiatᷣ. nam si ex balneo accidat ei tremor: tūc res terminū ꝑtrāsiuit. quanto magis si febrē ḡnauerit: q̄m tūc nō est balneādus: imo eūandus ꝛ ei⁹ cōplexio rectificāda. Qꝛ si nihil eoꝝ ex balneo accidit erit cōfe-rens cū ei⁹ aq̄ fuerit tēperata. Cū aūt in ei⁹ venis crudi fuerint humores in primis lassitudo erit regēda cū eo qđ oꝫ: postea studēdū erit in eo ꝙ crudos maturat ꝛ subtiliat ꝛ expellit humores. Et si multi fuerit: tūc q̄es erit iniūgēda ꝛ exercitiū dimittēdū: q̄m q̄es est magis digerēs ꝛ minutionē relinq̄t: q̄m ꝭm pl'm mūdū expel-lit ꝛ crudū dimittit. Vēter quoqꝫ ei⁹ ante maturatio-neꝫ nō est soluēdus: q̄m h̄ nō ꝯfert: imo damnū infert: vrinā v̄o ꝓuocare nō nocet ei. Sed res multū calefa-ciēs nō est ei dāda: q̄m crudū humorē in corꝑe diffun-di faciet. Sitqꝫ eius oꝑatio leuiter ꝛ cuꝫ q̄ꝫtitate eq̄li. In ei⁹ ꝑterea nutrientib⁹ ponēda sunt piper ꝛ cappa-ris ꝛ ziziber ꝛ acetū de capparibus ꝛ acetū de alkis ꝛ acetū de alstranguat ꝛ corpora ēt ipoꝝ ꝛ lāguiris sci-ta ꝭm mēsurā. Post maturationē aūt ꝛ apparitionem hypostasis in vria ꝛ maturationē plurimū da ei vinū vt maturatio cōpleatᷣ ꝛ fiat vrine ꝓuocatio. Sitqꝫ ei⁹ vinū qđ subtile est ꝛ clarū ꝛ vomitū nō faciat.

¶ Hic deter. de cā lassitudinū simpliciū ꝛ ēt de cura aliaruꝫ dispō-num. Et p̊ determinat de cura lassitudinū ꝓueniētiū ab exercitio ꝛ de cā ēt quarūdā aliarū dispōnū. Scđo determinat de cā lassitu-dinū ꝓuenientiū ex se. ibi (Vlcerose q̄deꝫ dispō.) Primo deter. de cura lassitudinū. Scđo de cura illarū aliaꝝ dispōnū. ibi (Prius lo-quemur.) Primo dat necessitateꝫ huius partis. Scđo exequitᷣ. ibi statim (Opꝫ autem.) Et hec in duas. Primo determinat de cura lassitudinis cū nō est cū abundantia humoꝝ crudoꝝ. Scđo cuꝫ est abundantia humoꝝ crudoꝝ. ibi (Cuꝫ aūt in eius.) Prima in duas. Primo determinat de re. qđ debetᷣ determinatis speciebus lassi-tudinis. Scđo determi. de regi. qđ debetᷣ oībus speciebus lassitu-dinis. ibi (Amplius oēm lassitudineꝫ.) Prima in. 4. ꝭm ꝙ. 4. sunt species lassitudinis quas docet curare. 2ª ibi (In lassitudinis aūt.) 3ª ibi (In ieiuno aūt.) 4ª ibi (In arefactiua v̄o.)

¶ Sed dices illud nō vꝫ veꝝ de lassitudine ab exercitio: qꝛ illa que egritudines ꝓnosticatᷣ est lassitudo spontanea vt habetis ibi in. 2. ꝑti. afoꝛ. 4. afoꝛ. Labores spontanei. Iteꝫ etiā in illa ex exercitio nō sunt humores qui sint causa egritudinis ꝛ febris. Dico ꝙ cura vtriusqꝫ reddit nos securos verū mag̃ cura lassitudinis per se ve-nientis: ꝛ rō est: qꝛ in vtraqꝫ lassitudine sunt alique sup̄fluitates ꝛ humores faciunt egritudinē. Itē in eo ꝙ lassitudo quecūqꝫ debili-tat mēbrū vt sic ēt quecūqꝫ disponit ad egritudinē. Et qđ tu dicis: dico ꝙ bene maxime facit illud spontanea: sed ēt in illa ex exerci-tio sunt humores vt dixi qđ pꝫ: qꝛ docet curā ei⁹ ēt per eūoneꝫ vt patebit. ¶ Vlterius itellige p̊ ꝙ in q̄libet istarū spērū lassitudinis ꝓueniētis ab exercitio cura ḡnalis est eūatio alicuius sup̄fluitatꝭ ꝛ dimissio exercitij eo ꝙ oīs cura fit per remotionē sue cāe. ¶ Itē itellige ꝙ exercitiū reditionis ꝛ terapēticū ꝛ curatiuū que. 3. sunt idē ꝭm. G. 6. de regi. sani. ꝛ. 3. ꝛ. 4. exercitiū est illud qđ fit longuꝫ ꝛ in multis q̄etib⁹ intermedijs in q̄bus fit fricatio. ꝛ illud idē videtᷣ Aui. ita intelligere q̄n̄ dicit exercitiū reuersionis ꝛ dicitᷣ reuersio-nis vel reditionis: qꝛ fit post aliud exercitiū qđ prius fecit lassitu-dinē siue ꝓpterea qꝛ reducit ꝛ reuerti facit corp⁹ ad dispōnē.

Dubiū p̄ᵐ

¶ Sed dices h̄ cū ista lassitudo fiat ab exercitio nō videtᷣ ꝙ exerci-tiū eā curet: imo vꝫ ꝙ mag̃ eā augmētet. Dico distiguēdo in sup̄-fluitatib⁹ isti⁹ lassitudinis: qꝛ aut ipe sunt in cute ꝛ in lacertis ꝓpi-q̄s ꝛ imediate positꝭ sub cuti: aut ille sup̄fluitates sūt in lacertꝭ itri-secis remotꝭ a cuti. mō dico ꝙ si sint p̊ mō sufficit ad curā ei⁹ frica-tio sola absqꝫ exercitio. si aūt sint 2° mō tūc est neccīuꝫ exercitiū: qꝛ q̄n̄ sic nō solū sufficit illud qđ attrahit ꝛ resoluit ꝭm. G. 2. de re. sa. ꝛ. 4. sꝫ ēt est neccīuꝫ illud qđ ipellat. h̄ aūt facit exercitiū qꝛ ipm cō-mouet mēbra ꝛ calorē ꝛ spiritū ꝛ virtutē que oīa cōmota ipellūt.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Sed dices postea cū calidi sit rarefacere q̄uō dicit ꝙ aqua mul-tum calida inspissat. Dico ꝙ illud est ꝭm ꝙ habetis. 7. de ingenio. ca. 6. ꝛ. 3. de regi. sani. qꝛ aqua vehemēter calida subito cuti adue-

Dubᵐ 3ᵐ

niēs ipsa sua vehementi caliditate exiccat ⁊ sic eam inspissat.

Dub^m 4^m ¶ Sꝫ dices de eo qđ dicit (nihil mutet̃) dices cū corp⁹ illud sit mutatū a dispōne nāli ⁊ sana dꝫ ēt mutari dieta. Itē cū in ipo supadat̃ ēt postea exercitiū dꝫ in ipo cib⁹ augmētari. Itē ēt cū ipo supaddat̃ ēt postea exercitiū dꝫ in ipo cib⁹ augmētari. Itē ēt cū illud corp⁹ sit iaꝫ siccatū dꝫ dari cib⁹ humectatiu⁹. Dico ꝙ in pᵃ die nō dꝫ fieri permutatio magna: ⁊ sic ipse intelligit hic.

Dub^m 5^m ¶ Itē dices ħ ipse dicit primo ꝙ nō est danda res multum calefaciens: ⁊ postea dat piper qđ est calidum in.4.

Dub^m 6^m ¶ Itē dices ipe nō ꝯcedit vinū nisi postꝙ̃ est facta digō illius hūoris crudi: sꝫ ƀm. H.4. de re. sa. ipm vinū est optimū digestiuū hūoris crudi q̃re dꝫ dari añ. ⁋ Dico ad p^m ꝙ lꝫ piper sit calidꝫ in.4. g̃du: tñ pōt dari in tā parua quātitate ꝙ nō ꝑuenit ex eo caliditas in g̃du secūdo nedū in.4. ⁊ sic ītelligit. A. hic. ⁋ Ad aliud dico ꝙ si essent humores crudi pauci bene ꝯferret vinꝫ: sed si essent multi non competit: ꝓpterea qꝛ eos cōmoueret ⁊c̃.

¶ De alijs dispositionibus que sequuntur exercitium ⁊ reliqua ab eo. Cap.15^m.

Prius loq̄mur de istis dispōnib⁹. Postea mutabimus nos ad regēdū lassitudinē q̄ venit ꝑ se. Et ex istis qdē est raritas que corpori accidit. Et accidit multotiēs ex fricatiōe pauca ⁊ balneo. Ipa v̄o est medicāda fricatiōe sicca ad duritiē parū declināte ⁊ cū oleo stiptico. Et ex eis est spissitudo q̄ ex friditate accidit aut ex re stiptica aut ex multitudine sup̄fluitatū aut ex eaꝝ grossitie aut eaꝝ viscositate. vnde ꝓuenit vt in poris cutꝭ retineant̃. Aut erit spissitudo cā exercitij qđ ipsos ex ꝓfundo extraxit nō existentib⁹ ibi causis antecedētib⁹ aut erit eius cā locus puluerulēt⁹ aut fricatio fortꝭ ⁊ dura. Illi⁹ aūt que est ex friditate ⁊ stipticitate signū est coloris albedo ⁊ calefactiōis tarditas ⁊ sudor ⁊ corp̄is reūsio ad rubedinē cū adest exercitiū. Et hi qdē ī balneis calidis sūt balneādi in qb⁹ de latē in lat⁹ ⁊ sup̄ vētrē ⁊ supini reuoluant̃ sup̄ pauimētū eq̄lis caliditatꝭ donec sudent ⁊ īnungant̃ oleis subtilib⁹ calidis ⁊ resoluentib⁹. Illoꝝ aūt q ad ħ deueniūt ex exercitio signū est ꝙ nō habēt hoc signū ⁊ resudat cutis: ⁊ ipsi qdē medicādi sunt expulsione si ibi fuerit sup̄fluitas: postea regimen adhibeat̃ qđ resoluat ex balneo ⁊ inūctione. Qui v̄o in hoc īcidunt ex puluere aut ex forti fricatione magis est eis balneū necessariū q̄ꝫ inūctio ex oleis. Et ipsi qdē fricatiōe molli vti debēt ante balneū ⁊ post ipm. Et quoqꝫ cū accidit eis post sup̄fluū exercitiū cū pauca fricatiōe debilitas cū raritate: ⁊ est cū accidit ēt ex sup̄fluo coitu ⁊ ex balneo frequēter. Ipsi igit̃ medicādi sunt cum exercitio reuersionis ⁊ fricatione sicca que ad duritieꝫ trahit cū oleo stiptico. Et nutriētia comedant humectantia pauce q̄ꝫtitatꝭ in caliditate ⁊ friditate tēperata aut que parūper ad caliditatē trahāt. Et silr̃ fiet si debilitas accidit aut vigilie aut tristitia aut accidit siccitas in neruis. Qꝛ si istis acciderit malitia digerēdi cibū nō ꝯfert eis reūsionis exercitiū neqꝫ aliqđ exercitiorū vllo mō. Est p̄terea cū accidit ex sup̄fluitate balneādi ⁊ multitudine comedēdi ⁊ bibēdi ⁊ ociādi vt hō ī suis mēbris humiditatꝭ sentiat sup̄fluitatē ⁊ ꝓprie ī lingua: ita vt op̄ōnes mēbroꝝ ledat. Qꝛ si ħ ex cā fuerit antecedēte in particulari medicatōe ꝯtinebit̃. Et si ex aliq̄ eoꝝ fuerit que nūc ex ꝓximo nomiauimus sicut vino aut multa ociositate aut multa balnei humiditate erit ei inūgēdū vt forti vtat̃ exercitio ⁊ fricatione aspera ⁊ sicca sine oleo aut fricatiōe cū pauco oleo calefaciēte.

Sup̄flua āt siccitas quā q hꝫ sentit sua manu ē ex gñe lassitudīs arefactiue. Et ipi⁹ sanatio est ei⁹ medicatio.

¶ Hic determinat de cura illarū aliarū dispōnū. Et p̊ p̄mittit intētionē suā ⁊ ordinē. Scđo ꝓsequit̃. ibi (Et ex istis qdem.) Et hec in duas. Primo determinat de cura illarū aliarū dispōnū. Scđo determinat de cura vel de regimine sp̄ērū lassitudinis absqꝫ exercitio in sequēti capl̃o. Prima in sex ƀm ꝙ sex sunt ille alie dispōnes ab exercitio q̄s docet curare. zᵃ ibi (Et ex eis est spissitudo.) 3ᵃ ibi (Et ē quoqꝫ cū accidit.) 4ᵃ (Et silr̃ fiet.) 5ᵃ (Est p̄terea cuꝫ accidit.) 6ᵃ ibi (Sup̄flua aūt siccitas.) Tunc illa (Et ex eis est spissitudo:) qꝛ cura spissitudinis diuersificat̃ ƀm diuersitatē suaruꝫ cārū: iō p̊ ponit cās spissitudinis. Scđo ponit curaꝫ ei⁹ ƀm illas cās. ibi (Illius aūt.) Et hec in tres ƀm ꝙ ponit 3ʳ eius curā fientis a triplici cā. zᵃ ibi (Illoꝝ aūt.) 3ᵃ ibi (Qui v̄o in ħ.) ¶ Intellige p̊ ꝙ ipse dat intentionē suā ⁊ q̄ꝫtū ad istud capl̃m ⁊ q̄ꝫtū ad capl̃m sequēs. p^m determinat in isto cap̊ p̊. z^m in z°. ⁋ Itē ītellige ꝙ dispōnes de qb⁹ determinat sunt sex ƀm ꝙ videbitꝭ ⁊ pñt cāri ab exercitio ⁊ ab alijs causis. ⁋ Intellige ēt ꝙ cū raritas sit zˣ. s. q̄dā moderata ⁊ nālis q̄ nālr̃ req̄rit̃ ⁊ q̄dā magna ⁊ excedēs: hic itell'it̃ de raritate magna.

Dub^m p^m ¶ Sed dices nō vꝫ bene dicere (ex fricatione pauca:) qꝛ cū fricatio moderata hēat corp⁹ inspissare multiplicādo carnē ⁊ nō resoluit nec ēt rarefacit multominus pauca inducet illā raritatē: sed p̊ īdu- ceret spissitudinē. ⁋ Itē dices male dicit (ad duritiē ⁊c̃.) qꝛ cū dixisset sicca dabat̃ ītelligi ꝙ ēt eēt dura. ⁋ Itē male dicit (parūper declinare:) qꝛ cū hoc nō velimus inspissare dꝫ multū declinare ad duritiē. ⁋ Dico ad p^m ꝙ credo ꝙ lr̃a dꝫ dicē molli vbi dicit pauca ꝑꝫ ꝙ ēt q̄dā lr̃a hꝫ: ⁊ qꝛ sic. H. ponit in.3. de regimine: ⁊ qꝛ hoc ēt pꝫ ex cura ei⁹ quā ipse hic ponit. nā cū cura semp̄ fiat per ꝯ̄riū cū ipe ponat curā ei⁹ per fricationē durā vꝫ ꝙ illa que eā fecit fuit mollis. vel alio mō possum dicē si pur velimus lr̃am saluare ꝙ fricatio pauca hꝫ magnā latitudinē: ita ꝙ ista que fecit istā raritatem nō fuit multū pauca. ⁋ Ad aliud dico ꝙ ipse nō intelligit siccā formaliter sed effectiue: sicut etiā superius in lassitudine arefactiua. ⁋ Ad aliud 3^m dico ꝙ tu bene argueres si q̄ꝫto spissitudo esset maior tāto esset melius: sed nō est sic: īmo spissitudo nimia nō minus est nociua q̄ꝫ raritas: vnde dicit parūper vt significaret ꝙ dꝫ fieri mediocris. ⁋ Ulterius nota ꝙ sicut habetis supra ꝓprie accipiendo differt spissitudo ⁊ oppilatio: qꝛ tūc est oppilatio q̄ñ cadit aliqd in poris: sed spissitudo ꝓprie est q̄ñ est ꝯstrictio poroꝝ p̄ter ħ ꝙ aliqd cadat in eis. modo tūc nō accipit̃ hic spissitudo ꝓprie ab Aui. sed cōiter ad spissitudinē ⁊ oppilationē ꝓprie dictā qđ pꝫ ex causis spissitudinis q̄s ipe ponit hic: qꝛ ponit ꝙ ipa fit ab hūore ⁊ a puluere: sed planū est ꝙ ista nō ītspissat nisi oppilādo. ⁋ Ulteri⁹ qꝛ dic̃ (aut erit spissitudo cā exercitij) nō ītelligas ꝙ spissitudo sit cā exercitij sic aliq̄ñ male audiui ītelligi: sꝫ potius ītellige ecōuerso. s. ꝙ exercitiū est cā spissitudinis vt ly cā sit casus ablatiui.

Dub^m z^m ¶ Sed postea dices male dicit ꝙ cā illius signū est tarditas calefactionis: qꝛ ex illa tali cā faciliter inducit̃ feb. effi. ⁊ sic calefit cito. ⁋ Itē dices ēt male dicit ⁊ sudor. ⁋ Itē etiā male dicit ⁊ reuersio corporis ad rubedinē ⁊c̃. qꝛ Gal'. oppositū huius ponit. ⁋ Itē illud vꝫ rōne. H. adducta in fine.3. de re. sa. ⁋ Dico ad p^m ꝙ illud signum nō dꝫ ītelligi gñaliter in qbuscūqꝫ corporib⁹: qꝛ nō in illis in qbus ꝯsueuerūt sup̄fluitates calide per poros eūari: sed illud est veruꝫ de spissitudine que accidit in flegmaticis. ⁊ per hoc pꝫ ad aliđ qđ dicis. ⁋ Ad aliud z^m dico ꝙ nos sumimus signū a sudore zʳ: ⁊ positiue ⁊ p̄uatiue ƀm ꝙ ēt ab egestione ⁊ vrina ⁊ alijs. modo tūc ītelligo hic ꝙ sudor significat super illud. s. priuatiue: puta vel qꝛ nullo mō est vel qꝛ valde paucus. Simil'r etiā per ideꝫ dico ad aliud. nam ꝙ dicit reuersio ad rubedinem debet intelligi tarda. s.

Dub^m 3^m ¶ Sed dices postea q̄ñ ē ab exercitio ꝑꝑ hūores silr̃ ēt nō dꝫ eē sudor: qꝛ ē ibi oppil'o ⁊ clausura poroꝝ sic ēt erat q̄ñ erat a frigore ⁊ stipticitate. Dico ꝙ nō est simile hic ⁊ ibi: qꝛ lꝫ ħ ꝓhibeat̃ ꝑꝑ oppilationē attractio alterius humorꝭ nihilominus pōt ex illo qui est aliqd resudare: sꝫ q̄ñ est a stipticitate ⁊ frigiditate nō est ibi aliqs humor: ⁊ iō nullus est ibi sudor: lꝫ etiam ⁊ hic sit paucus.

Dub^m 4^m ¶ Sed dices hic in hoc qđ dicit (q̄ꝫ inūctio) dicit ꝙ debet fieri inūctio cū oleo pauco: ⁊. H.3. de regi. ponit oppositū huiꝰ: qꝛ dicit cū multo. Dico zʳ. dico p̊ ꝙ ipse hic cōparat istas duas cās simul ad cās superiores īmediate p̄dictas: hoc est magis necessariū est balneū q̄ꝫ ibi ꝓpter puluerē quē hic opꝫ abstergere. ⁋ Item nota qđ vt dictū est exercitiū reuersionis siue reductiuū siue apoterapenticū idē sunt. ē exercitiuū maius quātitate solito ⁊ minus q̄litate. nā est tardius ⁊ debilius solito: ⁊ cū hoc sunt in eo multe quietes in medio. ⁋ Qđ aūt dicit sicca nō ītelligas sicca: qꝛ cū sepia vel cū streghia: sed sufficit cum manu sola vel cum lintheo aspero.

Dubiū 5^m ¶ Sed dicet Gale. ponit oppositum in.3. de regimi. scilicet ꝙ cum nullo exercitio. Dico ꝙ illud intelligitur in corpore forti: sed debi-

li vt seni nec competit exercitiũ illud forte nec aliud: ⁊ sic intelligit Gal'. ¶ Itẽ ĩtellige φ ei debent hmõi nutriẽtia que ponit: q2 cũ coitus ĩfrigidet ⁊ exiccet ⁊ resoluat ⁊ sudorẽ faciat ⁊ debilitet cibaria cal'a ⁊ hu. vt diĉ ɔferũt: q2 ɔ̃riant oĩb⁹ illis: q2 calefaciũt ⁊c.

Dub^m 6^m ¶ Sed dices hic balneũ multũ non humectat: q2 ipm resoluit ⁊ sic exiccat. ¶ Itẽ male dicit (ex cã añte.) q2 ẽt p̃dicta. s. cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊c. humectant nisi ipsa fiant cã añs ẽt: ⁊ ita illud sup̃fluit dicẽ. ¶ Dico ad p^m φ superfluũ balneũ qδ fit cũ aq̃ potabili dulci multiplicat humiditates superfluas. s. rõne sue humiditatis aquee. Et qδ dicis φ ipm q2 calidũ resoluit: dico φ iδ q2 ipm resoluit humiditates nãles ⁊ ex h̃ debilitat ⁊ ex h̃ ẽt multiplicat alio mõ humiditates sup̃fluas. ¶ Ad aliud dico ẽm intẽtionẽ Aui. ibi in 3° φ ĩtelligo hic ex cã añte. s. qñ est facta multa hũiditas ⁊ ex multo tẽpore p̃p peccatũ in re. tũc hũiditas talis nõ curat̃ p exercitiũ ⁊ fricationẽ solum: ĩmo est sibi neccia adhuc alia ⁊ maior cura ẽm φ in 3° libro ponit̃: sed qñ illa hũiditas fuerit pauca ⁊ ex paruo tp̃e vtputa sic: q2 heri parũ plus comedit vel bibit debito: tũc tali hũiditati bene sufficit regimẽ illud. s. exercitio ⁊ fricatiõe. ⁊ sic ĩtelligit hic ista nõ esse ex cã añte: ita φ nõ accipit̃ hic cã añs vt distiguit̃ ɔtra p̃mitiuã: s3 ĩtelligit̃ añte. s. q2 multũ p̃cessit. Et in hoc terminet̃ ⁊c.

¶ De medicatiõe lassitudinis p se veniẽtis. Cap. 16^m.

Vlcerose qdẽ dispõ cognoscẽda est si humor eã efficiens sit itus in venis aut extra venas. Qz aũt sit in venis ex fetore declarat̃ vrine ⁊ ex dispõnib⁹ nutriẽtiũ p̃teritoꝝ: ⁊ ex h̃ φ sup̃fluitatũ multitudo in venis gñari solebat aut eaꝝ paucitas ẽt velocitas expellẽdi eas a se aut cui necessitatẽ medicãdi eas faciebat. Et ex dispõne vini eius si erat clarũ aut turbidũ. Et si he qdẽ sigñationes app̃uerint declarabit̃ φ in venis existũt: ⁊ si nõ sũt ex. Qz si lassitudo ex sup̃fluitatib⁹ est extrĩsecis ⁊ sint vene interius mũde sufficit ei exercitiũ reuersionis ⁊ augmẽtũ regiminis qδ in cap'lo vlcerose diximꝰ que accidit p̃p exercitiũ. S3 si alia diuisio fuerit nõ cogites exercitare eũ: ĩmo fac eũ ociari ⁊ dormire ⁊ eẽ famelicũ ⁊ inũge ipm semp̃ circa vẽtrẽ ex oleo: balneet̃ cũ aq̃ tẽperata si balneũ tolerare potuerit ẽm ɔditionẽ quã diximꝰ. Et nutriat̃ ex eo qδ diximꝰ cuius tñ chimus sit bonus qδ sit ex gñe eoꝝ que sorbent̃: ⁊ sit illud in quo nõ est viscositas neq3 multũ nutrimẽtũ. Et h̃ qdẽ est sicut ordeũ ⁊ spelta ⁊ ex carne volatiliũ: ⁊ de syrupis sit syrup⁹ acetosus cũ melle ⁊ hydromel ⁊ vinũ albũ ⁊ subtile: ⁊ huiusmodi vinũ ei nõ p̃hibeas: qm̃ est maturãs ⁊ p̃uocans: verũtñ ipsi in primis dare debes illud in quo sit parũ acetositat̃: postea ex eo mutet̃ ad albũ ⁊ subtile. Qz si h̃ regimẽ ei nõ p̃fuerit humor ibi adest: superantẽ ꝗ euacua. Et si superãs fuerit sanguis aut cũ eo fuerit sanguis: minues eũ. ⁊ si nõ: vẽtrẽ solues: aut facies hoc ⁊ hoc ẽm φ tibi videbit̃ de sanguie. Tibi tñ caue ne aliqd hoꝝ facias si cognoueris φ virt⁹ sit debilis. Genus aũt humoris cognosces per vrinã ⁊ sudorẽ ⁊ dispõnẽ somni ⁊ vigiliaꝝ. Cũq3 somnus se remouerit te regẽte eũ cũ regimine bono erit sigñatio mala. Qz si cognoueris φ bonus sanguis in corp̃e sit paucus ⁊ φ humores crudi sunt superantes fac eũ q̃escẽ ⁊ da ei ad comedẽdũ ⁊ bibẽdũ rem que subtiliet: ⁊ nõ des ei ad bibẽdũ rem que multã hẽat caliditatẽ: s3 da ei ad bibẽdum aliqd in quo sit incisio: sicut syrupus acetosus de melle. Qz si tibi necesse fuerit in virtute subtiliantiũ augmẽtũ p̃bere pone in illδ qδ comedit ⁊ in aquã ordei quã bibit parũ piperis: ⁊ si necessaria fuerint diaciminũ diatritonpipereon p̃p humoꝝ cruditatẽ da ei sicut tibi videbit̃ añ comestionẽ aut post ipsam aut in tp̃e dormitiõis: ⁊ sit ei⁹ mẽsura cocleariũ p̃uũ: ⁊ diacalamẽtũ qdẽ nõ est bonũ: qm̃ p̃trãsit terminũ in calefaciẽdo. Si aũt p certo sciueris hũores crudos in venis nõ eẽ: s3 in radicalib⁹ ɔtineri mẽbris fricationẽ adhibe ⁊ p̃prie in matutinis cũ oleis laxãtib⁹. Et da ei ad bibẽdũ ex calefaciẽtib⁹ vt ipoꝝ calefactio ad cutẽ p̃ueniat ⁊ iniũge ei q̃etẽ lõgã: postea fac cũ aq̃ tẽperate calida balneari ⁊ da ei ex diacalamẽto absq3 timore: s3 tñ o3 vt sit anteq̃3 comedat ⁊ exercitet̃. Qz si post comestionem neccĩũ fuerit ei qδ stõchum iuuet nõ des ei qδ sit vehemẽter penetratiuũ sicut diacalamẽtũ: s3 sicut diaciminũ ⁊ diatritonpipereon: sitq3 qδ ex quolibet eorũ dabis res modica aut diacydoniten. Et pol'e qde3 est vt qδ ex diacydonite dabis sit plus eo qδ dabis ex illis postq̃3 ɔsideraueris ne corp⁹ sit vehemẽtis caloris accñtalis te dãte ista. Istis p̃terea ɔfert oleo inũgi camomillino ⁊ anhetino ⁊ amaracino ⁊ reliqs ab istis. Aut ɔfortet̃ cũ resina aut cũ resina ⁊ duodecuplo ipsius olei. Cũ aũt sciueris hũores in venis ⁊ foras simul esse esto de maiori sollicitus: ⁊ tñ minus nõ dimittas. Qz si hec duo eq̃lia fuerint p̃us intẽde ad digestionẽ cũ diatritonpipereon in quo si volueris adiũge petrosillinũ cũ folijs anisi ad h̃ vt sit magis diureticũ. Et si volueris admisce ei parũ diacalamẽti postq̃3 minueris ex eo qδ accepit de diacimino ⁊ diatritõpipereon ⁊ p̃cesseris in h̃ ẽm ordinẽ donec ad vltimũ mutes postremũ ei⁹ cũ diacalamẽto ⁊ remaneat istud donec ad vltimũ purũ remaneat diacalamẽtũ. Cũ aũt illud qδ est in venis digeret̃ ⁊ egrediet̃ remanebit sollicitudo ei⁹ qδ est extra venas: diacalamẽtũ queadmodũ scis erit ad h̃ ɔferẽs ⁊ ipediẽs primũ. Istos v̊o in qb⁹ res due ɔiungunt̃ ab oĩ re vehemẽter trahẽte ad exteriora aut ĩteriora custodire debes. Quapropter nõ cito vomitũ eis dare debes neq3 qδ vẽtrẽ ĩferius δponat nisi ante p̃miseris que subtiliãt ⁊ icidãt ⁊ maturẽt neq3 etiã exercites eos. Cũq3 lassitudo quieuerit ⁊ color meliorabit̃ ⁊ vria maturabit̃ fricabis eos multũ ⁊ pauco exercitabis exercitio: ⁊ ɔsiderabis si aliqd egritudinis reuersum fuerit qm̃ tũc dimittes: ⁊ si nil reuersum fuerit duces eos ad suos vsus ordiate donec p̃uenias ad illud qδ solebãt vti ex balneatiõe ⁊ inũctione ⁊ fricatione ⁊ exercitio ⁊ ad vltimũ tandẽ vnguentoꝝ qbus vtunt̃ v̊tute ɔfortata. Qz si alicui istoꝝ lassitudo reuersa fuerit cum sensu vlceroso redi ad tuũ regimen: ⁊ si absq3 vlceroso sensu reuertit̃ ipm cũ reuersione rege. Et si mixte tibi aduenerint sigñationes ⁊ fortis lassitudo sensu p̃cepta nõ apparuerit p̃mitte eũ q̃escẽ. Lassitudinis aũt extensiue cã hec est repletio siue humoris malitia. Et ei⁹ qdẽ medicatio in corporib⁹ male cõplexionis est minutio ⁊ regiminis subtiliatio. In corpore v̊o de quo loquimur est subtiliatio ⁊ icisio tm̃: postea adiuuet̃ cũ qb⁹d3. Apostemose aũt medicatio est succurrere cũ minutiõe ex vena que p̃tinet mẽbro in q̃ est p'l'm lassitudinis ⁊ in q̃ lassitudinis apparuerit p̃ncipiũ ⁊ ex matrice si nõ inter mẽbra fuerit ineq̃litas. Et fortasse necesse erit ipm sc̃da die minuere: ĩmo adhuc etiã

in tertio. Ergo ipm̄ in prima die minue ilico cū appet
7 nō tardes illud ne in ipso īfundanť. Et in scđa die 7
tertia minue eū in solis occasu. Opꝫ pterea vt sit eius
nutriēs in die pmo aq̄ ordei: aut succus spelte simplex
nisi acciderit febris. Sed si febris supueniet aq̄ ordei
sola. Et die scđo sit istđ cū oleo īfrigidāte aut tēpato
sicut oleo amigdalino. Et in die tertio sit sicut caro cū
lactucis aut cucurbitis aut maluis hortulanis aut ace
tula 7 ex piscib⁹ petrosis in taphea: 7 in hac die quātū
posɫe fuerit a potu aque ꝓhibeať. Cūꝫ aūt in die tertio
iaꝫ nō poterit tolerare neqꝫ poterit cibū bene appetē
7 digerē dabiť ei hydromel aut vinū albuꝫ subtile aut
tēperatū. Et caue ne post has eūones ei tribuas q̄ꝫtuꝫ
est neciuꝫ ex cibo subito: qm̄ cib⁹ idigestus ad venas
traheť trib⁹ modis. Unus eoꝝ erit cū cib⁹ fuerit paucus
stōchus erit auarus 7 ꝯtraria erit eius virtus retē
tiua virtuti epatis attractiue: sed cū multus fuerit non
erit ex eo stōchus auarus: imo fortasse attractiuā epa
tis iuuabit sua virtute expulsiua: 7 simiɫr oē receptacu
lū qđ est ibi pcedēs cōparatione eius qđ est post ipm̄.
Et scđs est: qm̄ multus nō bene digeriť in stōcho. Et
tertius qm̄ multus multū venis trāsmittit nutrimentū
qđ vene etiam digerere non valent.

¶ In isto capɫo determinat de cura 7 re. lassitudinis ꝓuenientis ex se siue spōtanee cū pus deter. de cāta ab exercitio. diuidiť aūt i. 3. ptes sm̄ q̄ de. 3. speb⁹ lassitudinis p se venientis deter. Prio de vlcerosa. Scđo de extēsiua. ibi (Lassitudinis aūt extensiue.) Tertio de apostemosa. ibi stati (Lassitudinis aūt apostemose.) Prio premittit q̄ꝫdā distōnē 7 signa ei⁹. Scđo ꝓsequiť. ibi (Qr̄ si lassitudo.) Et p deter. de re. ei⁹ qn̄ cū ista nō sunt hu. crudi. Scđo qn̄ cū ea sūt hu. crudi. ibi (Qr̄ si h regimē.) Prio deter. de re. sm̄ vnū mēbrū diuisionis. Scđo sm̄ aliud. ibi (Sꝫ si alia.) Tūc illa (Qr̄ si h regimē) diuidiť in duas. Nā p deter. de re. eius. s. lassitudinis vlcerose duꝫ ipsa est. Scđo ponit regimē qđ debeť ipsa iam cessante. ibi (Cūqꝫ lassitudo.) Prima in tres. Primo ponit regimē ei⁹ qn̄ hu. sūt crudi ex̄ venas. Scđo int⁹ in venis. ibi (Si aūt pro certo.) Tertio qn̄ sunt siɫr ītus 7 ex̄. ibi (Cū aūt scíueris.) Tūc illa (apostemosa) diuidiť in duas. Nā p ponit regimē ei⁹. Scđo ponit vnuꝫ cañ. circa illud. ibi (Et caue.) ¶ Intellige hic p q̄ oꝫ. s. scire an sit ex̄ venas vɫ intus propterea q̄r ex hoc diuersificatur operatio ipsius medici multū. ¶ Itē nota q̄ ista duo. s. qđ dicit nutriētiū 7 vini totuꝫ. G. 4. de regi. sani. ponit pro vno signo: q̄r ēt vinū est de nutrientibus significat illud signū qđ dicit: q̄r si aliqs in pterito lōgo tēpore comedit cibaria mala vt cepas vel caseū vel pises salitos. Itē etiaꝫ siquis biberit vinū turbidū vel malā aquā lōgo tēpore pterito totū illud est signū cacochimie multe: 7 per ꝯñs existētis in venis.

Dubiū p^{m} ¶ Sed dices nō vr̄ q̄ illud significatū declareť ex fetore vrine vt dicit: q̄r sicut superius habuimus fetor vrine pōt cāri ēt ab alijs causis vt ex vlcere vrine in vijs: 7 ēt a putredine gñaɫr vbicūqꝫ sit nō solū ītra venas. Itē ēt pōt cāri ex debilitate caloris nālis queadmodū est illđ qñqꝫ in feb. acutis: cū ꝫ possit fieri ex alijs causis nō vr̄ q̄ fetor vrine solū significet cacochimiā in venis eē. ¶ Itē dubitať de 2° signo: q̄r cū 7 cibaria mala possint qñqꝫ digeri bene 7 bona male: nō vr̄ illꝫ signū ex nutriētib⁹ eē aliqđ. ¶ Itē ēt in 3° signo male dicit. multitudo: q̄r cū hic loquať de lassitudine vlcerosa ei⁹ cā nō est multitudo: sed acredo humoꝝ sm̄. G. in. 4. de re. ¶ Item ēt male dicit in alio signo: q̄r paucitas 7 velocitas expellēdi poti⁹ videnť significare mām ex̄ venas 7 multitudo ītus: nō enī que est intus multa est. Iteꝫ ēt de alio signo male dicit: q̄r ēt nō est ex̄ necessitas medicādi. ¶ Dico q̄ꝫtū ad p^{m} signū q̄ nos signāmus ex ipa vrina sic: q̄r si videamus in vrina esse cacochimiā humoꝝ vel cholericoꝝ vel flegmaticoꝝ vel falsoꝝ vel adustoꝝ cū vrina significet sup venas: tūc maxime si cacochimia vrīe sit multa signāmus cacochimiā similē esse in venis ītus. Q̄ꝫtum aūt ad alia signa que hic ponunť ordināndo ea sm̄. G. 4. de regi. dico q̄ ipsa ꝓprie 7 imediate nō signāt mām esse in venis: sed bene signāt māꝫ esse multā. q̄r aūt mā multa vtpɫm īplet venas: iđ ēt ex ꝯñti ista signāt ītra venas. signāť aūt sm̄. G. multitudo ista cacochimie ex. 4. s. ex dieta siue regimine ꝯsueto 7 ex nā infirmi 7 ex eūone nō cōsueta 7 ex eūone artificiali ēt ꝯsueta. Ex dieta: q̄r si lōgo tēpore accepit cibaria mala vt dixi signāt q̄ cacochimia est ītra venas. si aūt pauco tēpore signāt q̄ est extra. Ex nā īfirmi: q̄r si aliqs hēat nām ꝯsuetā multiplicare talē hu. q̄ pꝫ q̄r ꝯsueuit multotiēs habere scabieꝫ 7 febres 7 stetit lōgo tēpore q̄ nō habuit: tūc illđ signāt mām esse intus in venis. si aūt nō hēat talē nām ꝯsuetā: lꝫ hēat lassitudinem significať q̄ sit extra. Ex eūone nāli etiam: q̄r si aliqs ꝯsueuit hēre eūones nāles aliquoꝝ maloꝝ humoꝝ 7 stetit lōgo tēpore q̄ nō habuit eas significat q̄ non sunt extra. Et similɫr etiā ex eūone artificiali ꝯsueta. nā si sit aliqs qui cōsueuerit se purgare 7 diu stetit q̄ nō se fecit purgari: si tūc supueniat lassitudo signāť q̄ mā eius est ītra venas. si aūt ipsaꝫ dimisit. s. purgationē ex tēpore pauco significať q̄ mā sit extra venas. illđ totū qđ dixi est sm̄ exēplū Gaɫ. 4. de regi. 7 est illud qđ. A. hic vult dicē in isto paragrapho. Qđ ꝫ dicebas ꝯ p^{m}: q̄r pōt eē fetor ex alia cā. dico vno mō q̄ melior lr̄a est illa que hꝫ solū. declarať ex vrina: ita q̄ nō est in lr̄a fetore: 7 tunc pꝫ respōsio ad illa. si aūt pur velimus lr̄am saluare dicemus q̄ intelligim⁹ fetore. s. multo. nā qn̄ putredo est extra venas nō est tātus fetor q̄ꝫtus est qn̄ est intus. ¶ Ad aliud q̄ pōt cib⁹ malus 7c. dico q̄ illud nō est possibile lōgo tēpore: q̄r pur in fine fient mali hu. 7 sic intelligit hic. A. ¶ Ad aliud dico q̄ bene est veꝝ q̄ multitudo nō est cā istius lassitudinis: sed tñ ipsa. s. multitudo est signuꝫ q̄ cā ipsa. s. mā sit in venis. ¶ Ad aliud dico q̄ paucitas expellēdi est signū ex hoc q̄ multū ibi remanet. ¶ Ad aliud dico q̄ necessitas medicādi est signū cū hoc q̄ nō euacuasti a lōgo tēpore.

Dubᵐ 2^{m} ¶ Sed dices postea ibi (Et esse famelicus.) nō videť q̄ fames cōpetat: q̄r ipsa debilitat virtutē 7 cacochimiā multiplicat. ¶ Itē ēt q̄r ipsa calefacit 7 exiccat. ¶ Dico q̄ fames cōpetit: q̄r cōsumit illos humores. Et q̄ dicis dico q̄ illud est verū si esset fames multa vt triū dierū: sed fames pauca nō facit illud. ¶ Iteꝫ intellige: q̄r dicit (minues eū) q̄ minutio. s. sanguinis pncipaɫr fit per flōmiā sm̄ q̄ Gaɫ. dicit. 4. de regi. sani. si naūt nō possumus facere per flōmiā in mulierib⁹ minuemus sanguinē per menstrua 7 in hoībus per fluxum nariū siue per hemorroydas. si aūt ista fieri nō possint: nec ēt flōmia: q̄r vel nō sit ꝯsuetus flobothomari vel per aliaꝫ cām: tunc minuemus per scarificationē 7 vētosationē. ¶ Itē per illud qđ dicit (7 ventrē solues) intellige etiā vomitū. ¶ Itē ītellige q̄ per vrinam cognoscimus genus humoris. s. qs humor sit sm̄ q̄ superius habuimus: q̄r alia vrīa est cū flegmate 7 alia cū cholera: similiter etiā per sudorē. Iteꝫ ēt per somnū: q̄r si hēat somnos valde leues 7 parū dormiat significať cholera. si aūt multū 7 ꝓfunde significať flegma. ¶ Intellige aūt q̄ Gaɫ. 4° de regimine superaddit vnum signū aliud. s. a permutatione cutis: puta si sit alba signāt flegma: 7 si nigra significat melancholiam.

Dubᵐ 3^{m} ¶ Sꝫ dices ibi (sm̄ q̄ tibi videbiť đ sanguine) dices. G. 4. de re. dicit oppo^{m}: q̄r dicit idē nō de flōmia nec de saturitate: sed dicit si ipsa sit multū debilis dꝫ fieri pauca euacuatio per pharmaciā.

Dubᵐ 4^{m} ¶ Itē dices hic cū sit coclear magnū puū 7 mediū: q̄re dixit q̄ puū.

Dubᵐ 5^{m} ¶ Itē dices cū diatritonpipereon si calidū mag̃ q̄ꝫ diacalamentū: male dixit q̄ nō cōpetit diacalamētū ꝓpterea q̄ pertrāsit terminum in calefaciendo: q̄r iam dedit diatritonpipereon. ¶ Dico ad p^{m} q̄ illud fit sm̄ distinctionē corpoꝝ sm̄ quātitatē. nā in corpore magno nos damus maiorē quātitatem medicine: in paruo aūt dꝫ dari minor quātitas 7 in medio media. modo q̄r hominuꝫ plures magis sunt parui q̄ꝫ magni: ideo absolute sic dixit coclear paruuꝫ. ¶ Ad aliud dico q̄ nō vult dicere Aui. sm̄ q̄ lr̄a videť inuere q̄ iđ nō debeat dari diacalamentū: q̄r sit nimis calidū. ¶ Iuxta qđ intellige q̄ diatritōpipereon magis vꝫ quādo flegma est extra venas. diacalamētū aūt magis vꝫ quādo flegma est in venis. modo vult dicere q̄ cū hoc lꝫ diatritonpipereon sit calidius tamē nō cōpetit diacalamentū ꝓpterea q̄ cū hoc q̄ calefacit hꝫ ducere hu. ad mēbra extra venas illud aūt est valde malū vt statim dicet.

Dubᵐ 6^{m} ¶ Sed dices vlterius cum minus nocumentū sit qđ sit extra q̄ꝫ qđ intus deberemus eos trahere ad extra.

Dubᵐ 7^{m} ¶ Itē dices si nec euacuemus per vētrē nec per vomitū nec exerciteť: qđ ꝫ faciemus. ¶ Dico ad p^{m} q̄ nō debemus mām existentē in venis attrahere ad extra: q̄r in exteriorib⁹ mēbris ipsa faceret apostemata 7 vlcera: sed intus in venis ipsa nō nocet. Item etiaꝫ q̄r ipsa intus in venis magis digeritur q̄ꝫ faceret extra propterea q̄r est ibi maior calor. ¶ Ad 2^{m} dico q̄ debemus primo digerere: 7 postea parū euacuare 7 sic consequenter.

Dubᵐ 8^{m} ¶ Sed dices postea ponit q̄ diuersificatur cura istius lassitudinis extēsiue penes diuersitatē corpoꝝ in cōplexione bona 7 mala. dices illud nō videť: q̄r in quocūqꝫ corpore sit ꝯfert minutio sanguinis cū nō sit hic nisi peccatū q̄ꝫtitatis. ¶ Itē subtiliatio debeť hu. grossis 7 viscosis: sed hic nullū istoꝝ est: q̄r solū peccat quātitas 7 nō viscositas vɫ grossities: q̄re illa nō cōpetūt. ¶ Dico q̄ sm̄. G. 4. de regi. sani. in quolibet corpore cura electa est cuꝫ flobothomia. Et rō est: q̄r cura electa est diminutio sanguinis: 7 hec maxime sit

cũ flobothomia:ſed in corporibꝰ in quibus timet̃ fluxus reumatꝫ vel aduẽtus apatis eſt periculũ magnũ dimittẽ flõmiã.in corporibus aũt ſanis in qbus nõ timet̃ illud nõ eſt ita periculũ dimittere flõmiã:vnde nã tũc illũ ſanguinẽ ꝯſumit ⁊ ꝯuertit in nutrimẽtũ:⁊ hoc vult dicẽ.¶ Et per h̃ pꝫ ad pᵐ qꝺ dicis ꝙ cõpetit flõmia verũ eſt tanꝗ̃ cura electa.¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſubtiliatio accipit̃ 2ʳ.Uno mõ pro ſubtiliatione humoris.Alio mõ ꝓ diminutiõe ꝗ̃titatꝭ cibi ⁊ ẽt pro cibis ſubtilibꝰ.mõ dico ꝙ nõ intelligo hic ſubtiliationẽ pᵒ mõ ſed mõ 2ᵒ.ſ.in dieta:⁊ ꝑ h̃ pꝫ.¶ Ulterius ĩtellige ꝙ ſtatim ſuccurri dꝫ in apoſtemoſa:ꝑꝑea qꝛ cũ ibi ſit peccatũ ⁊ ꝗ̃titatꝭ ⁊ q̃litatis ſiľ: ſtatiꝫ ĩfirmus cadit in fe.niſi ſubito adiuuet̃ hꝫ ꝙ.G.dic̃.4. de regi.ſani.nullũ aũt adiutoriũ põt fieri ita ſubito ſicut per flobothomiaꝫ:⁊ iõ dꝫ fieri flõmia ſiue minutio.dꝫ aũt fieri ex vena que ꝑtinet mẽbro vbi pᵒ lapſitudo ĩcepit:vt ſi ĩcepit apparere ⁊ ſentiri in capite dꝫ fieri de cephalica ⁊ ſic de alijs ſuo mõ.¶ Itẽ intellige ꝙ de venis mag̃.nã ſemꝑ flõmamus de mane cũ ſit hora ſanguis ſed de paruis flõmamus de ſero.Qꝺ ꝗ̃ dicit circa ſolis occaſum vel de ſolis occaſu ĩtelligo illud nõ de pᵃ flõmia:ſꝫ de ſecũdatiõe: nã ſm̃.G.maxime in alia hꝫ locũ ſecũdatio ꝑꝑ qꝺ ſecũdatio ꝯfert maxime in oĩbus locis in qbꝰ nos volumus attrahẽ de mẽbro ad mẽbrũ ⁊ ẽt euãre:qꝛ per pᵐã flõmiã fit attractio ſanguinis mali de mẽbris in venas:⁊ qꝛ malũ eẽt illũ ſanguinẽ attractũ in venas ibi dimittẽ:iõ facimꝰ ibi ſecũdationẽ vt eũ ĩde euacuemus.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Itẽ poſtea dices nõ dꝫ ꝓhiberi aq̃ hic.pᵒ:qꝛ.G.eam dat in 2ᵒ ⁊ 3ᵒ die:vt pꝫ.4.de regi.ſani.Iteꝫ illud vr̃ rõne.ſ.ꝙ cõpetat hic qꝛ aq̃ nõ ꝯuertit̃ in nutrimẽtũ ⁊ in ſanguinẽ:ita ꝙ eũ multiplicet.Item etiã cũ ipꝫ ĩfridat ſatꝭ eſt ꝯrietas.Dico tñ ꝙ credo ꝙ ſi eſſet aliqs qui haberet virtutẽ ⁊ mẽbra fortia ⁊ cũ h̃ ſit ꝯſuetus ⁊ delectet̃ in aq̃ credo ꝙ ipſa iuuaret:ſed ſi eſſet aliqs debilis ⁊ mẽbra habens gracilia:⁊ cum hoc maxime ſibi noceat dico ꝙ tali bene noceret. Qꝺ ꝗ̃ tu dicis ꝙ ipſe h̃ vetat eã:dico ꝙ nõ intelligo ꝙ neget eam vlr:ſed negat:qꝛ nõ ſubito ſed paulatine debet approximari ⁊c̃.

¶ De regimine corporum quorum complexiones non ſunt bone. Cap.17ᵐ.

Corpa iſta aut ſunt qbꝰ ſuꝑuenit error aut in creatiõe male fuerũt ĩpedita.Et illa qdẽ qbꝰ ſuꝑuenit error ſũt quoꝝ cõpl'ones nãles ſunt ꝯueniẽtes:ꝫ acqſiuerunt cõpl'ones malas in hora ꝑꝑ lõgũ errorẽ in regimine donec in eis qeuerit. Male võ ĩpedita ſunt quoꝝ cõpl'ones a radice ſunt ĩcõueniẽtes.Eoꝝ aũt qbꝰ ſuꝑuenit error erroris ꝑs in ꝗ̃titate ⁊ qualitate ſciẽda ẽ ⁊ cũ ꝯtrario medicãda: ⁊ hoc fortaſſe cognoſcet̃ ex diſpõne figure corꝑis.Impedita võ male ſunt diſpõnibus quoꝝ accidit corruptio ex cõplexione eoꝝ ꝓpria aut ex eoꝝ cõpoſitione. Ab eis igit̃ incipiemus nominando ſenes.

¶ Illud ꝯtinuat̃ ad totũ p̃cedẽs poſt capl'm pᵐmũ.nã pᵘs deter.de re.corporis optime ſani:hic de regi.corporis lapſi.Primo dat intentionẽ ſuã ⁊ ordinẽ circa hoc.Scꝺo ꝓſequit̃.ibi(Sũma regiminis.)Primo dat intẽtionẽ ſuã.Scꝺo ꝯtingit ordinem.ibi(Ab eis igit̃.)Primo pᵐmittit quãdã diuiſionẽ iſtoꝝ corpoꝝ lapſoꝝ.Scꝺo mẽbra diuiſionis declarat.ibi(Et illa qdẽ.)Primo manifeſtat illam diuiſionẽ generaliter.Scꝺo ſpecialiter.ibi(Eoꝝ aũt.)

Dubium ¶ Sed dices hic ipſe omittit tertiũ mẽbrũ qꝺ ponit Gal'.5.de regi. ſani.ſ.lapſum ꝑꝑ fluxũ etatũ vt ſunt ſenes.Itẽ nulli eſt dubiuꝫ ꝙ ſenes habẽt malã cõplexionẽ.ſ.frigidã ⁊ ſiccã:⁊ tñ iſta nõ eſt aliq̃ iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ hic poſitoꝝ:qꝛ ꝗ̃tũcũqꝫ hic vtat̃ bono regimine ⁊ ꝗ̃tũcũqꝫ ſit bone cõplexionis ex gñõne:poſtea ꝑꝑ etatẽ de neceſſitate acquirit aliã cõplexionẽ malã:⁊ ideo fuit hic diminutus in vno mẽbro.Dico ꝙ corpora ſenũ bene habent illã malã cõplexionẽ:ſed tamẽ nõ poſuit de eis:qꝛ ipſa inquantũ nõ patiunt̃ a cã extrinſeca poſſunt reduci a generatione:⁊ ideo dedit per illa duo lapſa intelligi illud:qꝛ eſt quodãmõ mediũ inter illa.

¶ Doctrine tertie dictionis tertie:⁊ eſt ſermo vniuerſalis in regendo ſenes. Cap.pᵐ.

Summa regiminis eoꝝ eſt oꝑari qꝺ calefaciat ⁊ humectet ſicut ex nutriẽtibꝰ ⁊ balneis ⁊ potibꝰ ⁊ ſomno ꝓlixo ⁊ mora multa in lecto ⁊ maiorẽ ꝗ̃ iuuenum ⁊ ex aſſidua vrine eoꝝ ꝓuocatiõe ⁊ expulſiõe flegmatꝭ ex eoꝝ ſtõchis per viã inteſtinoꝝ ⁊ veſice ⁊ vt nãe lenitas eis duret.Eis p̃terea multũ ꝯfert fricatio tẽperata in ꝗ̃titate ⁊ q̃litate cum oleo:deide equitatio aut ĩceſſio ſi debiles fuerit ab eqtatione.Ad illũ aũt qui ex eis debilis fuerit fricãdũ ſemel aut bis redeũdũ erit.Ex aromatibꝰ p̃terea aliqd bene redolens odorare debent ⁊ ꝓprie qꝺ calidũ tẽperate exiſtit.Et opꝫ vt poſt dormitionẽ cuꝫ oleo inunganẗ:quoniam hoc virtutẽ excitat animalem:deinde equitent aut incedant.

¶ Primo determinat de re.ſenũ.Scꝺo de regi.alioꝝ qui hñt malã cõplexionẽ.ibi(Dicemus ꝙ in alia.)Primo determinat de reg. ſenũ in generali.Scꝺo in ſpeciali.ibi(Nutriens ſenuꝫ.)¶ Cõfert eis mora multa in lecto ⁊ maxime de pẽnis ꝓpterea ꝙ ex illo ꝓhibet̃ reſolutio ⁊ exiccatio.Itẽ etiã calefit ex pẽnis qbꝰ ambobꝰ ipſi indigent.Itẽ ꝯfert eis exercitiũ ⁊ fricatio:qꝛ ipſi habẽt debilem virtutẽ attractiuã ⁊ ꝯuerſiuã membroꝝ ⁊ fricatio moderata ⁊ exercitiũ ꝯfortãt:qꝛ calorẽ augmentant naturalẽ ⁊ ſuperfluitates euacuãt.Cum maior motꝰ ſit inceſſus ꝗ̃ equitatio mag̃ debetur equatio:vnde ſi vbi dicit inceſſio diceret eqtatio eſſet melius ⁊ credo ꝙ ſit tranſpoſitio:ſed poſſumus ſaluare ſicut ſtat vt illud ſit verũ ꝗ̃tũ ad aliquos ꝯſuetos incedere ⁊ nõ equitare.

¶ De nutriendis ſenibus. Cap.2ᵐ.

Nutriens ſenũ paulatim eſt partiendũ ⁊ paulatim bis aut ter nutriendi ſunt ſm̃ digeſtionem eoꝝ ⁊ fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ.Et comedant in hora ſcꝺa panẽ bene factũ cũ melle: ⁊ in hora ſeptima poſt balneationẽ qꝺ vẽtrẽ leniat ex eis que poſt illud nominabimꝰ.Et iuxta noctẽ cibum laudabilis nutrimẽti.Et ſi fuerit fortes in cena ſua augmentũ paruũ faciãt ⁊ ab omni nutriente ſibi caueant ex quo melancholia generat̃ aut flegma.Et ab omni calido ⁊ acuto ⁊ deſiccatiuo ſicut cauguamich ⁊ tanguebil niſi ſm̃ moduꝫ medicationis adhibeat̃.Qꝫ ſi ex hoc aliquid fecerint qꝺ nõ debebant ⁊ ex his que ſunt prime ſpeciei comederint ſicut qꝺ ſalitum eſt ⁊ melongias ⁊ carnẽ ſiccã ſalitã ⁊ ſylueſtriũ aĩaliũ ⁊ piſces dure carnis:tũc vtant̃ melonibꝰ ⁊ arechijs ⁊ cucumeribus.Et ſi ſcꝺꝫ cõmiſerit errorẽ ⁊ comederint cauguamich ⁊ ſebene ⁊ bunca medicent̃ ex ꝯtrarijs:ſed tamẽ eis nõ ſunt dãda niſi ſubtiliatiua cum ſcitũ fuerit ꝙ in eis ſint ſuperfluitates.Cũ aũt mũdati fuerint nutriant̃ ex humectantibꝰ:deinde paucis ex ſubtiliatiuis cũ cibo vtant̃ ſicut in ipõ dicemus.Lac võ eis qui ex ipſis bene appetit ⁊ digerit ꝯfert ⁊ poſt ipm̃ extenſionem in parte epatis ⁊ vẽtris nõ ſentit neqꝫ pruritũ neqꝫ dolorem:qm̃ lac nutrit ⁊ humectat:verũtamẽ qꝺ ex eo melius eſt:eſt lac caprinũ ⁊ aſininũ.Et ex ꝓprietatibꝰ qdem lactis aſinini eſt ꝙ nõ fit caſeus ⁊ deſcẽdit cito ⁊ p̃cipue ſi fuerit cũ eo ſal ⁊ mel.Opꝫ tamen vt locus in quo paſcunt̃ obſeruet̃ ne herbe que ibi naſcuntur ſint pontice neqꝫ acute neqꝫ acetoſe neqꝫ multũ ſalſe.Olera aũt ⁊ fructus quibus ſenes veſci debẽt ſunt ſicut ſicla ⁊ apium ⁊ parũ porroꝝ que comedere debẽt condita cũ almuri ⁊ oleo ⁊ ꝓprie in principio comeſtionis ipſoꝝ:ideo vt in eoꝝ naturã mollificãdo iuuent.Eis quoqꝫ cõfert ſi in horis cõſueuerũt dormire dormiãt. Zinziber p̃terea muraba eſt ex medicinis que eis conferunt.Et ſimiliter plurima eorũ que ſunt ex muraba calidis:ſintqꝫ cum quantitate qua tm̃ calefaciant et digerant ⁊ nõ qua corpus ſiccent:qm̃ opꝫ vt eoꝝ nutrientia corpora ſint humectãtia que nõ patiantur ab

istis nisi ꝺm viam calefaciēdi ⁊ digerēdi ⁊ nō ꝺm viaȝ siccādi. Ex eis vō qb⁹ vescunt̄ ad suas leniēduȝ nās ⁊ ꝯueniūt corporib⁹ eoꝝ est volubilis cocta cū aq̄ ⁊ sale vt boni sit saporis cū almuri ⁊ oleo cōdita ⁊ radicis polypodij cū in iure galline posita fuerit aut in iure sicle aut in iure caulīū. Et ex eis qdeȝ qb⁹ in cibo vtunt̄ ad suas mollificādas nās ⁊ ipsoꝝ corporib⁹ ꝯferūt sūt ex fructib⁹ ficus ⁊ pruna in estate ⁊ ficus sicce cocte in aq̄ ⁊ melle si tēpus fuerit hyemis: verūtm̄ opȝ vt h̄ totū sit ante comestionē ꝓpterea vt eoꝝ leniat ventres. Qꝛ si eoꝝ nāe tal'r se habuerint vt vna die lenianť alia nō: excusať solutiuū ⁊ lubricatio tertiana. Qꝛ si fuerint nāe eoꝝ lenite die vno ⁊ ꝯstringanť duob⁹ dieb⁹ sufficiet ei aliqd tale sicut volubilis ⁊ aq̄ caulīū ⁊ illud qđ est itra semē cartami cū chist ordei ⁊ terbētina ad magnitudinē vnius auellane aut duarū ⁊ vt multū tritū: qm̄ ipsoꝝ nām sua mollificat ꝓprietate ⁊ abstergit iteriora sine lesione. Medicina quoqȝ cōposita ex medulla cartami ⁊ dcuplo ipsi⁹ ficuū siccarū ꝯfert eis. Sitqȝ illud qđ ex ea in potu sumiť vt magnitudo nucis. Enema quoqȝ cū oleo eis ꝯfert: qm̄ in ipo cū eūone est virtus mollificādi itestina ⁊ ꝓprie cū ex oleo dulci fuerit. Ab acuto aūt clysteri sibi caueāt: qm̄ ipoꝝ siccabit intestina. Humidū vō clistē ⁊ vnctuosuȝ est ex reb⁹ magis eis ꝯferēs cū ipsoꝝ vētres aliquot diebus ꝯstricti fuerint. Sunt pterea eis alie medicine vētrē lenientes quas in antidotario noīabimus. Opȝ ēt vt in senib⁹ ⁊ decrepitis fiant eūones absqȝ minutione quanto plus possibile fuerit: qm̄ ipsoꝝ vētrē temperate soluere est eis maius prestans iuuamentum.

¶ Hec in d. 18. Primo determinat de re. senū per cibū ⁊ potū. Secūdo per alia. ibi (Opȝ vt in q̄litate.) Primo facit qȝ dcm̄ est. Secūdo qꝛ ex cibo ⁊ potu in senib⁹ plurimū fiunt oppilationes docet regimē siue curā oppil'onū in eis. ibi (Si eis acciderint.) Prio docet regimē per cibū. Scđo per potū. ibi (Vinuȝ eis melius.) Pria in duas. Quia eni eis pncipal'r duo sūt necīa. s. p nutritionē humectari: ⁊ h̄ fit p digōneȝ. Scđo supfluitates que in eis gn̄anť multe expelli. Ideo p̊ deter. de re. p cibos rōne q̄ntitatꝭ ⁊ tēporꝭ ⁊ rōne q̄litatꝭ: nā illa tria regrunť vt supius pluries dictuȝ est. Scđo p 2ᵐ. ibi (Et ab oī.) Et hec in duas. Nam p̊ ponit fugiēda cibaria. Scđo ostēdit eligēda. ibi (Cū aūt mūdati.) Primo facit h̄ in gn̄ali. Scđo in spāli. ibi (Lac vō.) Primo sumpta ex aīalib⁹. Scđo sumpta ex terre nascētib⁹. ibi (Olera aūt.) Tūc illa (eis quoqȝ) determiat de his que ꝯfortāt digōnē. Primo de ꝯfortatione per somnū. Scđo per medicinalia. ibi (Zinziber pterea.) Tūc illa (ex eis) ꝑus deter. de his que ꝯfortāt digestiuā: hic de his que ꝯfortāt expulsiuā: ⁊ p ea que approximanť per os. Scđo per ea que approximanť exterius. ibi (Enema quoqȝ.) Primo q̄ntū ad cibaria. Scđo q̄ntū ad medicinalia. ibi (Qꝛ si eoꝝ nāe.) ¶ Intellige hic ꝙ sicut dicit. G. in. 5. de re. ꝙ senib⁹ in senectute: qꝛ sunt fortes sufficit semel comedē: sed senib⁹ decrepitis qꝛ sunt debiles debēt comedere bis vel ter. panis est bonus ⁊ rōne suarū m̄aerū qꝛ sint bone: ⁊ rōne sui artificij etiā: qꝛ sit bene coctus ⁊ bene factus in furno sicut dicit. G. in p̊ de alimētis. cap̄. p̊. istud augmentū pōt intelligi ⁊ respectu debiliū ⁊ respectu prandij: ⁊ vtroqȝ mō debet fieri augmentū.

Dubiū p̊ᵐ ¶ Sed dices nō vꝫ ꝙ senes debeāt multotiēs comedē: qꝛ sicut ibi in p̊ᵃ pti. afoꝛ. 13. afoꝛ. hꝛ. Senes ⁊c. senes faciliter sustinēt ieiuniuȝ ⁊ minime nocenť ab eo. Itē qꝛ cū cibatio fiat ꝺm resol'onē ⁊ resolutio in eis fit pauca ⁊ a pte calorꝭ q est in eis paucus ⁊ a pte m̄ae que est inepta ⁊ sicca: pȝ ꝙ parū dȝ dari cib⁹. Iteȝ appropriate nō vꝫ ꝙ tūc: qꝛ tūc mittemus idigestū sup indigestū. Dico ꝙ debēt comedere parū ⁊ sepe parū: qꝛ ipsi hn̄t debilē digestiuā ⁊ rōne frigiditatꝭ ⁊ rōne siccitatꝭ sepe vt qđ deficit in puo suppleať in vicib⁹. Et qđ dicis p̊ ꝙ nō noceť ex ieiunio: dico ꝙ illo afoꝛ. loquiť in senib⁹ p̊mis ꝺm ꝙ ibi pȝ per. G. illud aūt est verū in senibus secūdis vt. G. dicit de re. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene caloꝛ in eis est paucus: ⁊ iō in eis damus parū: ⁊ iō ēt frequēter: qꝛ si daremus multū nō sustinerēt sȝ suffocarenť. ¶ Ad aliud 2ᵐ dico ꝙ in mane damus parū ⁊ in nona parū ⁊ in sero magis gr̄a nutriēdi: qꝛ in nocte fit melioꝛ digestio: ⁊ ideo nō mitteť indigestū super indigestum.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Itē dices nō videť ꝙ cōpetat panis cuȝ melle: p̊mo qꝛ panis est siccus vt dicit Isaac. Itē ēt mel est siccuȝ. Dico ꝙ cōpetit p̊ panis qꝛ ipse est cib⁹ maxime ꝓportionabilis nobis. Item ēt mel in senib⁹ ꝯuertiť in sanguine benignū vt dꝛ in 2° de virtutib⁹ cap̄. 8°. ⁊ sic humectat. Qđ ꝗ tu dicis dico ꝙ illa rōne sue cōplexionis exiccarent: tamē rōne m̄ae humectāt: ꝓpterea qꝛ in nutrimentū humidū ꝯuertunť. nā vt superius habuistis aliqua operatio est a cōplexione ⁊ aliqua a materia ⁊ aliqua a forma specifica.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Sed tu dices cū senes sint fridi nō videť ꝙ debeāt cauē a spēb⁹: īmo qꝛ calefaciūt eis cōpetūt. Dico ꝙ in multa q̄ntitate nō competunt eo ꝙ exiccāt ⁊ sic ītelligit hic. vel etiā ꝯtinuādo. sed in pauca q̄ntitate: ita ꝙ calefacerēt sine hoc ꝙ exiccarēt vel saltē nō exiccarēt vltra q̄ȝ hūiditates fl'aticas sic bn̄ cōpetūt. ¶ Intellige autē ꝙ lac cōpetit senib⁹ in stōchis tēperatꝭ ⁊ maxīe qn̄ ptes ⁊ vie epatis nō sunt stricte. nā qn̄ stōchus est calidus: tūc lac ꝯuertiť in vaporē qui exacutus facit pruritū. si aūt stōchus sit frigidus gn̄atur ventositas que dolorē ⁊ tumefactionem facit maxime qn̄ partes epatis sunt stricte. ⁊ hec ambo tangit hic Auicē. in lr̄a.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sȝ dices nō videť ꝙ lac cōpetat: qꝛ in summa regēdo senes est calefacere: sed lac est frigidū. Itē nō asininū qꝛ humanū est magꝭ ꝓportionale. ¶ Dico ꝙ lac cōpetit senib⁹ ⁊ declaratio p̊ma est auctoritate: qꝛ Gal'. ponit. 5. de regi. sani. ꝙ fuit qdā senex rusticus q lacte nutriebať ⁊ vixit plus q̄ȝ centum ānis: lȝ eēnt alij vt ibi dicit maxime qui hēbant vias strictas epatꝭ qui nocebanť. ¶ Itē rōne qꝛ lac faciliter digeriť ⁊ in bonū ꝯuertiť nutrimentū ⁊ sanguineȝ: qꝛ ex sanguine est. ¶ Itē etiā rōne serositatis soluit qđ eis est valde necessariū. Et qđ tu dicis ꝙ est frigidū: dico ꝙ est parū frigidū ⁊ cū hoc est valde simile sanguini. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene absolute melius humanū: sed nō inueniť in tāta q̄ntitate: ⁊ etiā homines abhorrēt vt diciť in. 7. de igenio ca. 6. ¶ Itē ītellige ꝙ apiū porrū ⁊ almuri nō competunt vt nutriant: sed vt vrinam ꝓuocent ⁊ secessuȝ. ¶ Itē dices quare nō specificas que olera ⁊ quos fructus. dico ꝙ parū postea ipse dicet ꝙ sunt pruna ⁊ ficus ⁊ talia.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Sed dices cum pruna sint frigida nō competunt eis. Dico ꝙ verum est ratione principaliter nutriendi: sed dantur ratione soluēdi ⁊ in estate maxime ⁊ bene competunt.

¶ De vino senum. Cap. 3ᵐ.

Vinū eis melius est vet⁹ rubeū vt vrinā ꝓuocet ⁊ calefaciat siml'. A nouo aūt ⁊ albo vino sibi caueāt nisi se post comestionē balneauerint ⁊ sitim habuerint. Tūc. n. dabiť eis vinū albū ⁊ subtile pauci nutrimēti: iō vt sit loco aq̄. Ab illo vō qđ ex vinis est dulce ⁊ oppilatiuū sibi caueāt.

¶ Intellige iterum ꝙ illud (nisi) nō excipit a nouo: sed excipit illud quod dicit albo. s. subtili.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Sed dices maxime videť ꝙ tūc cōpetat vinū grossum nigrū dulce: qꝛ illud maxime impinguat ⁊ nō subtile albū. Dico ꝙ si nos intēderemus post comestionē ex vino hēre ipīguationē: bene illud qđ dicis esset verū ꝙ melius esset grossuȝ dulce: sed nos tūc accipimus vt faciat cibū penetrare ⁊ nō vt nutriat pncipal'r: penetrare aūt maxīe facit vinū albū subtile: ⁊ iō tūc dať. ¶ Itē ꝙ sitiȝ dicit. habuerint nō supflue illđ dicit: qꝛ maxime tūc cōpetit qn̄ siti hn̄t.

¶ De aperiēdis senū oppilationibus. Cap. 4ᵐ.

Si eis acciderit oppil'ones quaꝝ facilioꝛ ē ea que ex vini ꝓuenit potatiōe erūt aperiēde cū diacalamēto ⁊ diatritōpipereon ⁊ pulueriza tione piperis sup vinū. Et si allia ⁊ cepas comedē ꝯsueuerint comedāt. Tyriaca quoqȝ eis multū ꝯfert ⁊ ꝓprie cū oppil'ones acciderint: ⁊ sil'r athanasia ⁊ homorusia. Ipsi vō post eas mollificādi sunt cū balneo ⁊ oleo ⁊ nutrientib⁹: sicut aq̄ carnis in spelta ⁊ ordeo: ⁊ si biberit hydromel cōfert eis ⁊ securos eos faciet ne eis accidāt oppil'ones ⁊ dolores iuncturarum postq̄ȝ in ipso additū fuerit si oppil'onē in aliq̄ senserint mēbro: aut ꝑparationē ad ipsam illud qđ sit ei ꝓpriū sicut semē apij ⁊ ei⁹ radix mēbris vrine. Qꝛ si oppilatio petrosa fuerit aperiať ex eo qđ est forti⁹ istis sicut

petrosillinū. Et si oppilatio fuerit in pulmone aperiat cum aliquo qđ sit sicut hyssopus ⁊ capillus veneris ⁊ cassia lignea ⁊ his similia.

¶ Hic determinat de cura oppilationū que senibus accidunt. Et p̊ determinat de cura oppilationis membroꝝ interioꝝ. Scđo spiritualiū. ibi (Et si oppilatiua fuerit in pulmone.) Pmo qñ oppilatio est facilis. Scđo qñ est difficilis ⁊ dura. ibi (Qꝫ si oppil'o petrosa.)

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Sed dices hic diatritonpipereon facit ad digōnē: nunc aūt facit ad exoppilationē ⁊ penetrationē: sed hoc facit diacalamentū vt H. 5. dicit de re. ergo male posuit hic diatritonpipereon ad aperiēdū. Dico ꝙ lꝫ diapipereon principal'r faciat ad digōnez nihilominus etiā rōne sue caliditatis aliqđ facit ad apertionē: lꝫ nō tātū vt diacalamentū: vnde quādo esset oppilatio debilis bene cōpetit.

¶ De fricatione senum. Cap. 5ᵐ.

Oportet vt in q̄litate ⁊ quātitate sit tēperata. Et ne vllo mō mēbra debilia cū ea tangant neqꝫ dolētia. Et si fricatio vices habuerit interpositas in vicibꝰ pānis grossis aut manibus asperis fricent: hoc nāqꝫ eis confert ⁊ interpolationes egritudinum membroꝝ eoꝝ ꝓhibet.

¶ Hic deter. de re. senū per alia. s. per exercitiū ⁊ quoddā sibi annexum. s. fricationē. Et p̊ de regi. per fricationē. Scđo per exercitiū. ibi (Exercitiū senū.) ¶ Cōpetit fricatio mediocris inter multaz ⁊ paucā mollē ⁊ durā: qꝛ cū multa ⁊ mollis nimis resoluant ⁊ exiccent carnem mediocris ꝓhibet cōsumptionē illā carniū ⁊ illud in eis est necessariū. s. cōseruare carnem.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed dices. H. dicit in. 5. de re. ꝙ membra debilia bene nō debent exercitari: sed fricari debēt plus q̄ꝫ mēbra fortia: ⁊ sic dicit oppositū huius. Itē saltē fricatio dura pōt fieri: qꝛ cū dura ꝓhibeat dolorē vt ibi. H. dicit. ⁊ hoc pꝫ rōne qꝛ inspissat mēbrum ⁊ ꝯfortat ne recipiat cām faciētē dolorē. pꝫ ꝙ saltē durā ipsa mēbra debilia ⁊ dolorosa requirāt. Dico ꝙ in mēbris debilibꝰ ⁊ dolorosis fieri fricationē pōt intelligi dupl'r: vel in tēpore egritudinis qñ ipsa membra debilia egrotāt: vel in tēpore sanitatis qñ soluꝫ sunt debilia ⁊ nō egra. Primo mō. s. qñ egrotant nō dꝫ fieri fricatio ꝓpterea ꝙ attraheret plus mā ad membrū ⁊ faceret egritudinē maiorē: ⁊ sic itelligit hic. Scđo mō. s. in tēpore sanitatis bene pōt fieri: ⁊ sic intelligit. H. ibi eo ꝙ ⁊ fortificat ⁊ inspissat membrū vt tu dicis.

¶ De exercitio senum. Cap. 6ᵐ.

Exercitiū senū diuersificat fm dispositionum corpoꝝ eoꝝ diuersitatē: ⁊ fm illud qđ eis ex egritudinibꝰ accidē solet: ⁊ fm vsus ipsoꝝ in exercitio. Naꝫ si eoꝝ corpa in vltima fuerint eq̄litate posita ꝯueniētia eis erūt exercitia temperata. Et si fuerit in eis mēbrum qđ nō in sua meliore existit dispōne sit eius exercitiū alia sequēs exercitia. Verbi gratia alicui incepit in capite accidē vertigo aut apoplexia ⁊ māe ad collū descēderint ⁊ frequēter ꝯsueuerunt ascēdere vapores ad caput ⁊ cerebrū nō ꝯfert ei exercitiū in quo caput curuat aut declinat: sed exercitio vti debebit qđ sit in incedēdo ⁊ currēdo ⁊ equitando ⁊ omni exercitio qđ sit ad subtiliāda iteriora. Et si egritudo in partibꝰ pedū fuerit exercitijs vtet que fiūt ex superioribꝰ sicut manus manibꝰ ꝯtrahere ⁊ ꝓijcere lapides ⁊ eleuare. Et si egritudo fuerit in medio sicut in splene ⁊ epate ⁊ stomacho ⁊ intestinis erūt ei vtilia exercitia duarū extremitatū nisi sit aliqđ qđ ꝓhibeat. Qꝛ si egritudo in ꝑte pectoris fuerit exercitiū inferioꝝ erit ei nociuꝫ. Et si in rene aut vesica fuerit nō ꝯfert ei nisi supioꝝ exercitiū. Et h̄ mēbra i exercitio penitꝰ nō ordinent ad h̄ vt ex eo fortiora fiāt. Et h̄ qdē i senibꝰ diuisuꝫ est ab eo qđ est in alijs etatibꝰ: ⁊ in p̄mis senibꝰ qbꝰ ꝯfert plm eiꝰ qđ ꝯfert senibꝰ. Isti nāqꝫ mēbra debilia fortiora facē debēt ordinate fm moduz exercitij qđ est eis ꝯueniēs ⁊ in quo sunt. Mēbra v̊o ifirma qñ exercitant ⁊ est qñ h̄ nō ꝓcedit. s. cum fuerit calida aut sicca aut fuerit in eis mā que ad putrefactionē declinauerit ⁊ non fuerit in eis maturatio.

¶ Hec in duas. Nam p̊ ꝓponit ea a qbus elicit ꝯueniēs exercitiū. Scđo per illa ꝓsequit. ibi (Nam si eoꝝ.) Et valde iordinate ⁊ obscure ꝓcedit ⁊ credo ꝙ sit defectus lr̃e vitio scriptoris. si tñ dꝫ eē ordo diuidit in tres fm ꝙ tripliciter exercitiū diuersificat vt proposuit. Primo ꝓut diuersificat fm dispositionē corporum. Scđo ꝓut diuersificat fm egritudines. ibi (Verbigratia.) Tertio ꝓut diuersificat fm vsus ipsoꝝ in exercitio. ibi (Et hec membra.)

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Sed dices male dicit (in vltima fuerint equalitate siue sanitate) qꝛ in senibus ipsis nō reperit vltima sanitas ⁊ eq̄litas: sed h̄ est in iuuētute: ⁊ h̄ pꝫ: qꝛ nec tūc. s. in senectute est perfectio opōnū que eq̄litatē ꝯsequit. Dico ꝙ nō itelligit Aui. eq̄litatē vltimā absolute qꝛ ista nō est in senectute: sicut nec opō optima queādmodū tu arguis: sed itelligit eq̄litatē vltimā que possis est in senectute. ¶ Sꝫ dices cū exercitia tēperata cōpetāt iuuenibꝰ q sunt tēpati: nō ergo cōpetūt senibꝰ qui sunt distēperati. Dico dupliciter. Vno mō ꝙ non velit ꝙ debeat istis exercitiū temperatū qđ est iuuenū: sed intelligit tēperatū illud in quo oia mēbra equal'r exercitant in q̄ꝫtitate ⁊ qualitate. Vel alio mō ⁊ melius vt intelligat ꝙ nō cōpetit tēperatū absolute: sed solū tēperatū ⁊ mediū. nō aūt velox ⁊ forte.

¶ Doctrina quarta de regimine corporis: cuius est cōplexio inconueniēs ⁊ sunt quinqꝫ capitula.

¶ Doctrine quarte dictionis tertie de rectificatiōe cōplexionis superflue caliditatis. Cap. p̊ᵐ.

Dicemꝰ ꝙ malitia cōpl'onis calide: aut est cū eq̄litate ambarū passiuarū: aut cū victoria siccitatꝭ: aut hūiditatꝭ. Cū aūt ambe passiue fuerint eq̄les sciemꝰ ꝙ cal'itatꝭ augmētuꝫ erit fm terminū ⁊ nō erit supfluū: qm̄ si nō: siccaret. Cū aūt cal'm existit cū siccitate pol'e est vt cōplexio ista in sua dispōne lōgo remaneat tēpore. Calidi v̊o cuꝫ humiditate societas nō durat: qm̄ humiditas qñqꝫ superat caliditatē ⁊ extinguit ipsam. Et qñqꝫ caliditas superat humiditatē ⁊ siccat eam. Dispositio igit habētis cōplexionē in qua humiditas superat meliorabit in cōplemēto iuuentutis ⁊ fiet equalis in eis. Cū aūt a iuuētute in senectutē descenderit humiditas extranea augmētari icipiet ⁊ caliditas minui. Ergo dicemus ꝙ sūma regēdi cōplexionē habentes calidā in duabꝰ est collecta itētionibꝰ: vna q̄rū est fm ꝙ est volūtas reducēdi eos ad eq̄litatē: ⁊ altera est fm quā est volūtas ꝯseruādi sanitatē sicut est. Primā v̊o hēre nō ꝓfit ociosi qui suas domuerūt aīas fm ꝓlixā tolerātiā in tēpore quo ordinate ad eq̄litatē redeāt: ipsos nāqꝫ absqꝫ ordine regere ꝑducet eoꝝ corpora ad egritudinē: ꝫ ⁊ scđaꝫ pol'e ē si sit eoꝝ regimē ex nutriētibꝰ que ipsoꝝ sint ꝯueniētia cōplexiōibꝰ: ita vt ꝯfuet sanitas que est in eis reꝑta. Quicūqꝫ aūt cōplexionē habētiū calidā in duabꝰ passiuis tēperati fuerint sanitati in p̊ncipio rei ipoꝝ ꝓpingores erūt ⁊ faciet illoꝝ cōpl'o dētes ⁊ pilos velocius nasci ⁊ erūt facūdi ⁊ clari in v̊bis ⁊ veloces in icessu. Cū aūt in ānis ꝓcesserint vincet in eis caliditas ⁊ augmētabit siccitas ⁊ accidet eis cōplexio mordicatiua: ⁊ in multꝭ qdē eoꝝ multa cholera rubea gñat. Ipsoꝝ v̊o regimē in p̊ma etate dꝫ eē sic tēperatoꝝ regimē. Et cū mutabunt suū mutabunt regimē ad illiꝰ regimē in q̄ elaborabat vt ipsiꝰ ꝓuocet vrina ⁊ chol'a eūet rubea fꝫ vnā duarū ꝑtiū ad quā dclināt supfluitates. s. ꝑtis fluxꝰ vētris aut ꝑtis vomitꝰ. Qꝛ

ſi ſola nã ad deponēdū humoꝛē ꝛ euacuandū nō ſuffe-
cerit: in vomitu quidē adiuuet̃ ex reb⁹ leuib⁹ ſicut po-
tu multe aque calide ſolius aut cū nabit. Et in ſol'one
qdē vētris ſit cū aliquo qđ ſit ſicut violaceū muraba
ꝛ tamaridi humidi ꝛ tereniabin ꝛ aſſet. Jpſoꝝ p̃terea
exercitiū erit alleuiãdū. Et opoꝛtebit vt cib⁹ det̃ eis q
ſit boni chimi. Et foꝛtaſſe neceſſe erit vt balneationez
in die ſequant̃: ꝛ opoꝛtebit etiã vt ab oi re calefaciēte
ꝓhibeant̃. ꝙ ſi ex balneatiōe poſt comeſtionē nō ſen-
ſerint tēſionē ꝛ grauitatē in pte epatis ꝛ vētris ſecure
ea vtant̃. ꝛ ſi aliqd hoꝝ acciderit apitiua eis dent̃ ſic̃
apozima abſinthij ꝛ medicia ex aloe ꝛ aniſo ꝛ amigda
lis amaris cū oxymelle ꝛ balneationē poſt comeſtio-
nē dimittãt. Hec aūt apitiua eis dãda ſūt poſtꝙ̃ pri-
mus cib⁹ digeſtus fuerit ꝛ ãnꝙ̃ ſcđm ſumãt. Jn hoꝛa
tñ iter quã ꝛ comeſtionē ſcđi ſpatiū interueniat tēpo-
ris: ꝛ hoc qdē eſt iter exercitationē matutinalē ꝛ hoꝛã
in q̃ balneant̃. Jpſi p̃terea ſunt oleis ſupinūgēdi ꝛ vi-
nū eis albū ꝛ ſubtile in potu tribuendū eſt ꝛ debilitat
eos aq̃ frida. Et illi qdē q a pꝛincipio rei cōplexionez
hñt calidã ꝛ ſiccã hoc toto ſunt digniores. Qui v̊o cō-
plexionē habēt calidaz ꝛ humidã ꝛ putrefactioni ſunt
apti ꝛ vt mãe ad mēbꝛa deſcēdãt exercitio vti dñt qđ
multe ſit reſolutiōis ꝛ leui ne calefaciat cauēdo a mo-
tu qui in humoꝛibus ebullitionē apparere faciat. Qui
v̊o plurimū ab exercitio ſibi cauere dꝫ eſt ille qui non
ꝯſueuit. Et melius qdē eſt vt exercitent̃ poſt eūonez ꝛ
vt balneent̃ anteꝙ̃ comedant ꝛ vt ſtudeant in expel-
lendo ſupfluitates oēs. Cūqꝫ in vere interuenerint tē-
perate ſe ꝯſeruēt minutione ꝛ euacuatione.

¶ De rectificatione complexionis in qua eſt frigiditas
cum augmento. Cap. 2^m.

Huius quoqꝫ ſpēs tres ſunt. Jn illa ꝗ̃ que ex
eis in duab⁹ paſſiuis eq̃lis fuerit elaboꝛandū
erit vt ei⁹ inatus caloꝛ ſm augmētū ꝓcedat
cū nutriētib⁹ calidis iter humiditatē ꝛ ſiccita-
tez tēperatꝭ ꝛ vnguētis calidis ꝛ electuarijs magnis ꝛ
eūonib⁹ hūoꝛib⁹ ꝓpꝛijs ꝛ balneationib⁹ ſudoꝛē faciē-
tib⁹ ꝛ exercitijs iuuãtib⁹ eos: lꝫ. n. aliq̃ tpe in hūiditate
ſint tēperati: accidet tñ eis vt humiditates in ipſis pp
frigiditatē gñent̃. Jlloꝝ aūt in qb⁹ cū hoc eſt ſiccitas
regimē opꝫ vt ſit ipſummet regimen ſenum.

¶ De regimine coꝛpoꝛū que velociter egritudines in-
currunt. Cap. 3^m.

Jſti aūt ad hoc ſunt parati pp repletionē ſui.
Et tūc qdē in ipſis reparãda eſt humoꝝ ꝗ̃-
titas: aut pp humoꝛes crudos qui in eis exi-
ſtunt: ꝛ tūc qdē tēperanda eſt ipſoꝝ humoꝝ
q̃litas ꝛ eligēdū eſt eis ex nutriētib⁹ illud qđ nutrimē-
tuꝫ p̄bet mediū iter multū ꝛ paucū. Et humoꝝ ꝗ̃titas
eſt cū eq̃litate ꝗ̃titatis nutrimēti ꝛ augmēto exercitij
ꝛ fricationis anteꝙ̃ balneent̃ ſi exercitij ꝛ fricationis
vſum habuerint: aut cū leuioꝛe eoꝝ ſi nō ꝯſueuerūt: ꝛ
vt eis cib⁹ det̃ partiat̃ ꝛ nō vna vice ſuã cōpleãt ſatie-
tatē: ꝙ ſi in ipſoꝝ coꝛpoꝛib⁹ ſudoꝛ fuerit facilis ꝛ ꝯſue-
uerint fiat vt iſti aliqñ ſudēt vicib⁹. Et ſi tarditas co-
meſtionis ipſoꝝ nō fecerit vt cholera rubea in coꝛum

fundat̃ ſtōchis retardet̃ ipſa vſqꝫ poſt balneū: ꝙ ſi fe-
cerit p̄mittat̃ anteꝙ̃ balneent̃. Et hoꝛa qdē tēperata
ſi ꝓhibitoꝛ ibi nō affuerit eſt poſt quartã hoꝛarū diei
equaliū. Si aūt ꝓpterea ꝙ cholera rubea in ipoꝝ fun-
dit̃ ſtōchis cib⁹ fuerit ſumēdus pꝛius anteꝙ̃ balneent̃
ꝛ oppilationū in epate ſignificationes ſenſerint cū ape-
ritiuis p̄nominatis ſuis ꝯueniētib⁹ cōplexionib⁹ medi-
cent̃. Et ſi cū hoc in capite nocumētum ſenſerint cum
ambulatione ſuccurrat̃. Et ſi eius cibus in ſtomacho
coꝛruptus fuerit: ꝛ poſtea deſcēderit per ſe erit hoc lu-
crū: ꝙ ſi nō: deponat̃ cū diacimino aut ficubus cū ſe-
mine cartami cōſperſis. Cuius cōfectio eſt noiata.

¶ De impinguando macrum. Cap. 4^m.

Cauſaꝝ maciei foꝛtioꝛ ſicut diximus eſt ſicci-
tas cōplexionis ꝛ meſeraice ꝛ ſiccitas aeris.
Meſeraice eni cū ſiccant̃ nutrimētum nō re-
cipiunt ꝛ augmētat̃ ſiccitas ꝛ macies. Frica-
tio igit̃ ipſi adhibēda eſt anteꝙ̃ balneet̃ que ſit media
inter aſperaz ꝛ lenē donec rubeat cutis: deinde frica-
tio foꝛtioꝛ fiat: poſtea emplaſtrū ex pice ſuperponat̃:
deinde tēperate exercitet̃: poſtea abſqꝫ tarditate bal-
neet̃: deinde ſiccis mandilibus exiccet̃: poſtea pauco
inungat̃ oleo deinde cibum ſumat ſibi conueniētē. Et
ſi ipſius etas ꝛ tp̄s ꝛ ꝯſuetudo aquã tolerauerint frigi-
daz ex ea ſup ſe fundat. Finis aūt fricationis que ante
picis empl'm p̄mittit̃ eſt vt inflatio nō incipiat ꝯſumi.
Et hoc qdē eſt ꝓpinquū ei qđ in augmētãdo mēbꝛuꝫ
paruū diximus. Cōplemētū v̊o locutionis de hoc iue-
niet̃ in libꝛo de pulchꝛitudine quarti libꝛi.

¶ De macrefaciēdo pinguē. Cap. 5^m.

Jpſius regimē eſt vt deſcenſus cibi a ſtōcho
ei⁹ ꝛ iteſtinis ſit velox ne cōpleat̃ meſeraica-
rū ſuctio in ipſo ꝛ vt cibū ſumat qui ſit multe
ꝗ̃titatis ꝛ pauci nutrimēti. Et frequēter bal-
neet̃ anteꝙ̃ comedat ꝛ exercitiū feſtinet ꝛ olera reſol-
uentia. Et de electuarijs trifera minoꝛ ꝛ electuariū de
lacca ꝛ tyriaca: ꝛ vt ieiunus bibat acetuꝫ ꝛ almuri. Et
nos qdē noiabimus hoc in decoctione decoꝛationis.

¶ Prius de lapſis ex re. ꝛ etate: hic d̄ter. de regi. coꝛpoꝝ lapſoꝝ ex
gnōne. Primo deter. de regi. coꝛpoꝝ lapſoꝝ in caliditate ꝛ fridita-
te. Scđo de regi. coꝛpoꝝ que ſunt lapſa in q̃litatib⁹ paſſiuis. ſ. ſic-
citate ꝛ humiditate. ibi (Cauſaꝝ maciei.) Prima in duas. Primo
facit qđ dictū eſt. Scđo qꝛ ad lapſum in q̃litatib⁹ actiuis maxime
faciliter ſequunt̃ egritudines deter. de re. coꝛpoꝝ q̃ faciliter egri-
tudines incurrunt. ibi (Jſti aūt ad h̄ ſunt parati.) Primo de lapſis
in caliditate. Scđo in frigiditate. ibi (Huius quoqꝫ ſpēs.) Prima
in duas. Primo diſtĩguit malã cōplexionē calidã ꝛ diſtinguit etiã
regimē qđ eis debet̃ ꝛ cōparat mēbꝛa ambarū iſtaꝝ diſtinctionū
adinuicē. Scđo ꝓſequit̃ de re. illaruꝫ. ibi (Qui aūt cōplexionem.)
Prima in duas. Primo diſtinguit malã cōplexionē calidaz ꝛ eius
membꝛa cōparat. Scđo diſtinguit etiã regimen ꝛ cōparat mēbꝛa
eius ibi. (Ergo dicemus.) Primo diſtinguit cōplexionez calidã in
tres. Scđo illa mēbꝛa cōparat adinuicē. ibi (Cum aūt ambe.) Et il-
la (Ergo dicemus.) Primo diſtĩguit illud regimen in duas. Scđo
illa mēbꝛa cōparat. ibi (Jpſoꝝ v̊o.) (Tūc ibi qcūqꝫ.) exequit̃ ꝛ diui-
dit̃ in tres ſm ꝙ tres ſunt male complexiones calide vt diſtinxit.
Primo docet regimē male cōplexionis calide ſimplicis in qua. ſ.
nō eſt diſtēperantia in paſſiuis. Scđo docet regimē calide ꝛ ſicce
ſimul. ibi (Et illi qdē.) Tertio calide ꝛ humide. ibi (Qui v̊o cōple-
xionē calidã.) Primo cōparat illã cōplexionē ad etatē pueritie ꝛ
iuuentutis. Scđo ponit regimē eius cōplexionis per reſpectū ad
illas etates. ibi (Jpſoꝝ v̊o regimē.) Primo ponit regimē illius cō-
plexionis in etate pueritie. Secundo ponit regimen eius exiſten-
tis in iuuentute ſtatim. ibi (Et cum mutabuntur.)

¶ Doctrina

¶ Doctrina Quinta Fen tertie primi que est de mutationibus: ⁊ est cap̄.j. ⁊ summa.j.

¶ De regimine tēpoꝝ cū rectificatione aeris. Cap̄.pᵐ.

IN veris qdē pͥncipio succurrēdū est ad minuēdū ⁊ ad bibēdū catartica fm ꝙ necesse est ⁊ fꝫ ꝯsuetudinē. In ipso quoqꝫ ꝓp̄e vomit⁹ ꝓuocādus ē. Et oīs res multuꝫ calefaciēs ⁊ humectās est dimittēda ex carnib⁹ ⁊ potib⁹ ⁊ nutriēs subtiliādū. Et exercitio vtēdū ē tēperato qd̓ sit mai⁹ exercitio estat̃. Cibo quoqꝫ nō repleat̃ qs: imo ipꝫ partiat̃ ⁊ in potu sumat syrupos ⁊ rob extiguētes: ⁊ a reb⁹ abstineat cal'is ⁊ ab oibus amaris aut salsis aut acut̃. In estate vō minuat̃ ex cibis ⁊ potib⁹ ⁊ exercitio ⁊ maneat qet⁹ ⁊ extiguētia bibat. Et si potuerit vomat ⁊ semꝑ in vmbra moretur ⁊ in loco coop̄to. In autūno aūt ⁊ ꝓprie in eo q ē diuersi aeris cōseruatio faciēda ē regimīe meliore: ⁊ oīa siccātia sūt dimittēda. Et cauēdū est a coitu ⁊ a potu multe aq̄ frigide ⁊ ipsi⁹ ꝯfusiōe sup caput. Neqꝫ in loco frido dormiat in q̊ eius cutis horripilet̃ neqꝫ replet⁹ dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo ⁊ friditate matutinoꝝ ⁊ suuꝫ custodiat caput ne frigiditati obuiet. A fructib⁹ quoqꝫ q̄ sūt in tp̄e p̊ sibi caueat: neqꝫ ex illis multū comedat: neqꝫ balneet̃ nisi cū tepida. Cūqꝫ dies cū nocte fuerit eq̄lis euētur ne supfluitates in hyeme ꝯstrigant̃ lꝫ in multis corꝑib⁹ sit melius ne in autūno aliqd faciāt vn̄ humores ferueāt ⁊ moueant̃: imo meli⁹ est eis vt ipsi qeti ꝑmaneāt. Quidā ēt iā vetuerūt ne vomit⁹ in autūno fiat qm̄ ad febrē ꝑducit. Vinū p̄terea vehemēter debꝫ eē aq̄tū ⁊ nō sit supflue. Scias quoqꝫ ꝙ in mult̃ pluuijs in ipso cōsistit sepatio ⁊ securatio ab ipsius malitia. In hyeme vō multū laborare debēt ⁊ copiosi⁹ comedere nisi fuerit meridionalis: qm̄ si sic fuerit exercitiū erit augmētādū ⁊ cib⁹ minuēdus. Opꝫ p̄terea vt triticum panis hyemis sit forti⁹ ⁊ fortioris soliditat̃ q̄ꝫ panis estatis. Et sil'r est illd̓ qd̓ est in carnib⁹ ⁊ eis q̄ sūt sicut ipse. Et vt sint olera qb⁹ vescunt̃ sic̄ caules ⁊ sicla ⁊ apiū ⁊ nō atriplices: neqꝫ blitis: neqꝫ portulaca: neqꝫ scariola. Ampli⁹ corꝑib⁹ sanis raro accidūt egritudies i hyeme: qb⁹ si acciderint medicādo succurrēdū est ⁊ euāndo si oportuerit. Impol'e eni est vt ipsa accidat egritudo nisi ꝑꝑ magnā cāꝫ ⁊ ꝓprie si calida fuerit. Calor eiꝫ īnat⁹ q est regitiuus in hyeme vehemēter fit fort̃ ꝑpea ꝙ a resol'one soluat̃ ⁊ ꝯstrictiōe cōiungit̃. Oēs p̄terea nāles virtutes suas meli⁹ ꝑficiūt opōnes. Hip. quoqꝫ visuꝫ est ꝙ meli⁹ ē in ipso vētrē soluē q̄ꝫ minutionē facere. Et abhorret vomitū in ipso: ⁊ vi ei ꝙ in estate sit bon⁹: qm̄ hūores i estate sūt natātes ⁊ i hyeme ad subsidēdū ꝯclinātes: ipm̄ ℊ imitent̃. Aer vō cū corrūpitur aut fit pestilētialis obuiādū ē exiccādo corp⁹ ⁊ reparādo domū cū reb⁹ q̄ suis virtutib⁹ ifridāt ⁊ humectant. Et h̓ qdē est qd̓ magis ē faciēdū i pestilētia. Aut calefaciāt ⁊ faciāt ꝙ sit ꝯ̄riū ei qd̓ ex aeris corruptiōe ꝓuenit. Odores p̄terea boni sunt res in h̓ magis ꝯferētes ⁊ ꝓprie cū putauerint ꝙ sint cōpl'oni aeris ꝯ̄rij. In pestilētia quoqꝫ necessitas multū aerē attrahēdi est minuēda: ⁊ h̓ qdē fit cū ocio ⁊ euētatione. A terra p̄terea multotiēs eleuat̃ aeris corruptio: ⁊ tūc qdeꝫ ꝯuenit in lectis sedere ⁊ hospitia q̄rere vehemēter alta q̄ a vent̃ rūpunt̃. Multotiens quoqꝫ est pͥcipiū corruptōis aeris ab ipso aere ꝑꝑ illud qd̓ ei aduenit ex corruptōe vicinātiū aerū. Aut ꝑꝑ reꝫ celestē cui⁹ q̄litas nō est hoibus cognita. In hmōi ℊ ad domos subterraneas ē fugiēdū: aut ad domos q̄ parietib⁹ vndiqꝫ sūt circūdate ⁊ ad cau̅nas. Suffumigatōes aūt q̄ aerū putrefactōes sūt rectificātes sūt sic̄ cyꝑi ⁊ thuris ⁊ myrti ⁊ rose ⁊ sandali. Aceto p̄terea in cibo ⁊ potu vti i pestilētia ē nocumēti ipsi⁹ securatio: ⁊ nos qdē i libris ꝑticularib⁹ noiabimus cōplementū eius qd̓ est dicendum de hoc.

¶ Summa singularis doctrine quinte fen Tertie primi de regimine iter agentiū: cuius sunt. 8. capitula.

¶ Sūme doctrine q̄nte fen Tertie est ad succurrēdum accn̄tibus que ꝓnosticant̃ egritudines. Cap̄.pᵐ.

ILle cui tremor cordis assidue acciderit de seipso sit sollicit⁹ ne subita itercipiat̃ morte. Ille cui frequēter acciderit icub⁹ ⁊ scothomia de seipso sollicit⁹ existat ⁊ humorē euacuet grossuꝫ ne ad epil'iam ꝑueniat ⁊ apoplexiā. Qn̄ mult⁹ in toto corꝑe fuerit salt⁹ regat̃ fl'atis euōne: iō ne h̓ hn̄s spasmū icidat ⁊ apopl'iaꝫ. Et simil'r cū ꝑdurauerit vt sensus sint turbidi ⁊ motionum adsit debilitas cū repletiōe. Cū mēbris multotiēs acciderit vt sensuꝫ amittāt regat̃ cui hoc accidit cū euōne fl'atis ne ad paralysim ꝑueniat. Cū facies multuꝫ salierit cui hoc acciderit regat̃ purgatiōe cerebri an̄q̄ꝫ ad torturā deueniat. Cū facies vehemēter rubuerit ⁊ oculus ⁊ lachryme fluxerint ⁊ lumē effugerit ⁊ capit̃ dolorē habuerit minutiōe regēdus erit ⁊ sol'one vētris ⁊ his simili b⁹ ne icidat in frenesim. Cūqꝫ multa absqꝫ cā fuerit tristitia ⁊ timor regēdus erit adusti humoris euōne ne ad mel'iaꝫ ꝯueniat. Facies quoqꝫ cū rubet ⁊ tumet ⁊ fuscitati attinet: ⁊ fit hoc ꝑdurās portēdit leprā. Cū corpus fuerit graue ⁊ lassuꝫ sit ⁊ vene apparuerint minuēdum erit an̄q̄ꝫ vene scissura accidat aut apoplexia: aut mors subitanea. Cū in facie paruꝫ tumoris apparuerit ⁊ i palpebris ⁊ in extremitatib⁹ dispōni epat̃ ē succurrēdū ne icidat i hydropisim. Cū stercoris fetor multus fuerit regimīe vtēdū erit remouendo a venis putrefactionē an̄q̄ꝫ ad febres ꝑueniat: vrine tn̄ sign̄atio ē i h̓ deterior. Cūqꝫ lassitudieꝫ ⁊ fracturā videris time ꝙ febris accidat. Cūqꝫ comedendi appetit⁹ cadit: aut augmētat̃ sign̄at egritudinē. Et ad sūmū oīs res q̄ de suo mutat̃ vsu. s. desideriū: aut egestio: aut vrina: aut coeūdi volūtas: aut somnus: aut sudor: aut corporis prurit⁹: aut igenij subtilitas: aut sapor gust⁹: aut somnioꝝ vsus cū augmentant̃: aut diminuunt̃: aut suā mutāt q̄litatē ꝓnosticant̃ egritudinē. Et sil'r vsus nō nāles sic̄ hemorroidaꝝ sanguis fluxus: aut menstruoꝝ: aut vomit⁹: aut ex narib⁹ sanguinis fluxus: aut ꝯsuetudo ꝯsiderādi rē aliquā: siue mala sit: siue nō sit mala: qm̄ vsus est sicut nā. Et ꝑꝑ hoc nō dꝫ abstinere qs nisi a multū malis: q̄ tn̄ ex eis dimittere dꝫ ordiate dimittat. Et p̄terea cū res ꝑticulares ꝑticulariū rerū sūt demōstratiue: ꝑseuerātia nāqꝫ doloris capit̃ ⁊ emigranei dilata-

tiomē ꝓnosticaṫ pupille ⁊ ꝺ̄scēsum aq̄ in oculū. Imaginari corā facie sicͭ cimices ⁊ reliq̄ cū māsiuū sit ⁊ stabile ⁊ visus cū h̄ assidue ꝺ̄bilitaṫ portēdit descēsum aq̄ in oculū. Cū grauitas ⁊ pūctura in pte dextra pseuerauerit epati sigñabit egritudinē. Grauitas ⁊ tēsio in īferiorib⁹ dorsi ⁊ ilio cū mutatione dispōnis vrine ab vsu nocumētū in renib⁹ ꝓnosticaṫ. Stercus nō hñs tincturā sicut solebat sigñat icteritiā. Cū ardor vrine pseuerat vlcera sigñat q̄ ī vesica accidūt ⁊ virga. Egestio in ano adustionē faciēs ꝓnosticaṫ dissinteriā. Desiderij casus cū vomitu ⁊ īflatōe ⁊ ex̄mitatū dolor portēdunt colicā. Prurit⁹ ī ano cū pui v̄mes ibi nō affuerint ꝓnosticaṫ hemorroidas. Multoꝝ carbūculoꝝ natiuitas ⁊ nodoꝝ magnuȝ sigñat ap̄a. Serpigo albaras ꝓnosticaṫ nigrā. Et morphea alba ꝓnosticaṫ albaras albā.

¶ Et est dictio vl'is de regimine iter agentiuȝ. Ca. 2m.

Iter agens a reb⁹ abstineat qb⁹ vti ꝯsueuerat cū cēt cū suis familiarib⁹: labores nāqȝ ⁊ dolores ei accidūt: quapp̄ studiū impendere dȝ ad h̄ vt de se sit sollicitus ne ad magnas pueniat egritudīes. Et illud de quo plus sollicit⁹ esse dȝ ē nutriens ⁊ lassitudo. Suū v̄o nutriens meliorari dȝ et facere vt sit bone subē ⁊ ꝓpinque mensure ⁊ nō multe: ideo vt bñ digeraṫ ⁊ sup̄fluitates in venis ipsi⁹ nō congregenṫ. Amplius eqtare nō dȝ plenus cibo ne eius cibus corrūpaṫ ⁊ necessitateȝ habeat bibendi aquam ⁊ augeaṫ sonit⁹ ⁊ dilatatio sui: imo expectare cibum dȝ vsqȝ ad horā hospitādi nisi fuerit pp̄ cām quā postea dicemus. Et si multū ei necessariū fuerit rem modicam comedat f̄m modū tēperamenti ⁊ tātū ne p̄ ipsam bibendi aquā necessitatē hēat: siue sit ei⁹ iter nocturnuȝ: siue diurnū. Lassitudo quoqȝ ei⁹ regēda ē ex eo qđ in caplo de lassitudie dcm̄ est. Opȝ p̄terea ne eat in vias replet⁹ sanguie: aut alio humore: ꝫ corpus suū mūdificet: deide incedat: ⁊ si fastiditus fuerit famelic⁹ fiat et dormiat ⁊ fastidiū resoluat postea in viā pergat. Opȝ preterea vt qui iter aggrediṫ vtaṫ ordie ⁊ parū plus solito exerciteṫ. Et si in suo itinere nec̄iuȝ fuerit vigilare assuescat vigilare parū: ⁊ sil'r si timet ne fames ei accidat: aut sitis: aut aliud ab istis dȝ ea assuescere: ⁊ dȝ vti cibo quo in itinere vult nutriri: ⁊ dȝ cōstituere vt ei⁹ cibus sit in quātitate paucus ⁊ multi nutrim̄ti. Olera p̄terea dimittat ⁊ fruct⁹ ⁊ qcquid humorem generat crudū nisi fuerit pp̄ necessitatē vt ex eo medicetur. Et forsitasse iter agēti necessitas supueniet tolerandi famē donec desideriū ei minuatur. Ex eis aūt que ip̄m iuuāt in hoc sunt cibi frigidi ex epatib⁹ assatis ⁊ his silib⁹. Et ē cuȝ ei fiunt pillule cū viscositatibus ⁊ adipibus liquefactis fortibus: ⁊ amigdalis ⁊ oleo amigdalino: sintqȝ adipes sicut adeps vaccinus: quarū vnā cū comederit famē longo tēpore tolerabit. Quidaȝ quoqȝ retulerūt ꝙ vnus hō lib. j. olei violacei in q̊ adeps resolut⁹ fuit donec ī empl'i silitudinē ꝯūsa fuerint comedit: ⁊ deceȝ diebus postea comedere nō desiderauit. Et sil'r cōtingit cū necesse est ei tolerare sitim. Secū ergo ꝺ̄ferre dȝ ex medicinis sitiȝ extinguētibus quas in libro tertio in caplo de siti diximus ⁊ ꝓprie ex semine portulace. iij. ȝ. cū aceto bibat. Et dimittat nutriētia sitim facientia sicͭ pisces ⁊ cappares ⁊ salsa ⁊ dulcia ⁊ minuat loquelaȝ ⁊ molliter icedat. Cūqȝ aquā cū aceto biberit parū ex ea ei sufficiet in sedādo sitiȝ vbi nō multa īueniṫ aqua.

¶ De regimine cauendi a caliditate ⁊ proprie in itinere ⁊ regimine iter agentium in ipsa. Cap. 3m.

Hos ēt nisi seipsos regāt res ī suo fine ad h̄ p̄ducet ꝙ ꝺ̄bilitabunṫ ⁊ eoꝝ resoluenṫ v̄tutes ita ꝙ se mouē nō poterūt ⁊ sup̄abit sitis: ⁊ forsitasse sol eoꝝ īpediet cerebra. Quapp̄ studere debēt vt vehemēti cooptura a sole sua tegant capita. Et sil'r ꝺ̄bēt iter agētes pectora sua custodire ⁊ epithimare ex tali quale ē mucilago psilij ⁊ succ⁹ portulace. Iter p̄terea agētes ī calore qñqȝ nec̄e est aliqđ comedere añqȝ eant sicͭ ius ordei ⁊ syrupū ꝺ̄ fructib⁹ ⁊ reliq̄ ab eis: qm̄ cū eqtāt ⁊ ī eoꝝ īteriorib⁹ nihil existit ml'tuȝ debilitat eos resol'o ⁊ nō erit in eis restauratio. Sumē ꝫ dȝ ex eo qđ dixim⁹ aliquātulū: ⁊ deide moreṫ donec de stōcho ꝺ̄scēdat ⁊ nō inundet. In via p̄terea ꝺ̄ferre dȝ oleū rof. ⁊ viol'. ex quo hora post horā ī suis dorsis inungaṫ. Multoꝝ p̄terea qb⁹ ī via ex calore accidit nocumētū redeūt dispōnes pp̄ natationeȝ in aqua frida: verūtñ meli⁹ ē ne hoc cito fiat ꝫ parū expectēt: deinde ordinate ad ipsaȝ accedāt. Qui āt venena timuerit nares ⁊ os īstita sibi ligare dȝ ⁊ toleret laborē in h̄: dȝ ēt prius cū lacte absqȝ butyro cepas comedē ⁊ ꝓprie cuȝ cepe in ipso fuerit muraba: aut nocte vna infuse comedat cepas ⁊ sorbeat lac. Et opȝ vt sint cepe anteqȝ in adog mittanṫ forȝ icisiōis. Sit p̄terea illud qđ odorat oleū rosaceū ⁊ oleū de semib⁹ cucurbite: ⁊ sorbeat oleū de semib⁹ cucurbite: qm̄ malitiā venenorum remouet quā timet. Cū aūt venenū ei nocumētuȝ fecerit sup̄ extremitates ipsius aq̄ ꝓijciaṫ frida ⁊ facies ea laueṫ. Sitqȝ ei⁹ cibariū ex olerib⁹ fridis ⁊ sup̄ ipsi⁹ caput ex ol'is fundaṫ fridis sicͭ oleo rosaceo ⁊ ex salicibus ⁊ succis fridis sicͭ v̄micularis succo: deide laueṫ ⁊ a coitu sibi caueat. Saliti quoqȝ pisces ei ꝯferūt cū geuerit qđ hȝ: vinum quoqȝ tēp̄atū ei ꝯfert: lac p̄terea est melior cibus si febrē nō habuerit. Et si habuerit febrē q̄ nō fuerit ex febrib⁹ putridis: imo ex diuturnis bibat doch acetosuȝ. i. lac absqȝ butyro. Cūqȝ sitim habuerit post venena succurraṫ ex collutiōe oris cū aq̄: ꝫ non bibat ex ea donec satieṫ: q2 tūc subito morieṫ: ꝫ tēperādū ē ex collutōe cū aq̄ frida. Et si multa ei nec̄itas bibēdi igruerit semel ex ea glutiat parū ī scđo ⁊ tertio ⁊ deiceps. Cūqȝ geuerit illud qđ ex siti ei admixtū fuerit bibat. Et si añqȝ bibat īcep̄it bibē oleū rosaceū ⁊ aq̄ mixtū ⁊ postea bibat aqȝ erit melius. Et ad sūmum ille queȝ calor impedit in loco debet manere frigido ⁊ pedes abluere ex aq̄ frigida. Et si fuerit sitiens aquam frigidaȝ paulatim bibat. Et ex cibo qui cito digeritur nutriatur.

¶ De regēdo iter agētē ī frigore ⁊ ꝯgelatoꝝ. Cap. 4m.

Dico ꝙ iter agē in forti frigore ē res magni timoris lȝ multū custodiat se ⁊ muniat oib⁹ q̄ sūt nec̄ia: ⁊ quāto magis cū nō totū qđ nec̄iuȝ ē p̄parauerit. Quāplures nāqȝ iter agētes oibus q̄ nec̄ia erāt se rexerūt ⁊ postea frigore mortui sūt

quos

quos frigus interfecit ⁊ pruina spasmo aut alcuzez aut ꝯgelatiõe aut apoplia: ⁊ moriunť qdē morte eoꝝ qui opiũ biberit aut mãdragorã. Qr si eoꝝ dispõ ad mortē nõ ꝑuenerit multotiēs i famē icidēt q̃ vocať bolism⁹: i qua qd sit faciēdũ ⁊ i alijs egritudib⁹ iã i suo loco dixi-mus. Et res qdē eis melior ē vt poros claudant ⁊ nares ⁊ os custodiãt ne i eo aer fridus subito igrediať: ⁊ vt ex̃ma custodiãt cũ eo qꝺ noiabim⁹. Cũq3 iter agēs in frigore hospitať nõ ilico se calefacē ꝺ3: imo i h̃ paulatī3 ordineť in calore ꝑuo ⁊ ad fortē calorē nõ cito accedat: imo si ad ip̄3 nõ accesserit erit meli⁹. Qr si vehemēter ei fuerit neceũ3 fm ordinē ad ip̄3 accedat. Et ille qdē cui ꝯueniēti⁹ ab eo separi est q cito vult ire ⁊ ad frig⁹ egrediť h̃ ē cũ frig⁹ nõ ad h̃ ꝑuenerit vt iter agētē debilitet ⁊ ei⁹ deijciat fortitudinē. S3 si ꝯgelatio i ipso opeť necesse ē vt festinet ad se calefaciēdũ ⁊ leniēdum ex oleis calefaciētib⁹ ⁊ ꝓprie illis i qb⁹ tyriace ꝓprietas existit sic̃ oleũ de lilio. Cũq3 iter agēs i frigore hospitatus fuerit ⁊ fuerit famelic⁹: ⁊ rē comederit cal'am accidet ei calor sic̃ ex febre mirabilis. Iter agentes p̃terea nutriētia h̃nt q̃ rē facilē frigoris eis faciũt. Et h̃ qdē sť nutriētia i qb⁹ multũ ponunť allia ⁊ nuces ⁊ synapi et assa. Et ē cũ i eis mittunť cepe vt boni sit saporis cõdire cũ allijs ⁊ nucib⁹. Butyrũ q̃3 ē eis bonũ ⁊ ꝓprie cu3 post ip̄3 forte hauserint vinũ. Op3 p̃terea vt iter agēs in frigore nõ ambulet dũ ē vacu⁹: imo ipleať nutrimēto. Et vinũ loco aq̃ bibat ⁊ moreť donec istꝺ i suo vētre qescat ⁊ calefiat ⁊ postea eqtet. Assa q̃3 ē ex eis q̃ i frigore ꝯgelatũ calefaciũt ⁊ ꝓprie cũ ipsa in vino ei ad potãdũ dať: cui⁹ itegra dosis ē.ʒ.j. asse ⁊ vini lib.j. Amplius iter agentes in frigore habent vnde fiat epithima qꝺ eorũ muniat corpoa ne a frigore patiantur ex quibus est pix ⁊ alia ab ea. Allia quoq3 sunt ex rebus ei vtilibus qui ab aere venerũt frigido.

¶ De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap.5^m.

Iter agēs extrema i primis fricare ꝺ3 donec calefiãt: deide ex oleo cal'o eo liniat qꝺ sit ex oleis h̃n redolētib⁹ sic̃ oleũ de lilio ⁊ oleũ de ben. Misceos q̃3 ē epithima eis ꝯueniēs: ⁊ si ip̄3 nõ habuerit oleũ sumat ⁊ ꝓprie cũ i ipso posuerit piper: aut pyretrũ: aut euforbiũ: aut asam fetidã: aut castoreũ. Ex epithimatib⁹ p̃terea ex̃mitates custodientibus ē vt supponat eis galbanu3 ⁊ allia: qr ē securatio: aut sic̃ alchitrã. Et nõ o3 vt sotular aut calciamētu3 q̃ pes tegiť sit strict⁹: ita vt pes i eo cõmoueri nõ possit: qm̃ mot⁹ mēbri ē vna ex reb⁹ ꝓhibētib⁹ ab eo frig⁹: mēbrũ q̃3 suffocatũ duriter iuenit frig⁹. Et cũ ip̄m qdē ꝑgameno coopiť ⁊ aliqd ei supponiť ⁊ nihil supponiť ē magis ip̄3 custodiēs. Cũ ãt man⁹ aut pes frig⁹ nõ senserit ⁊ ex frigore nihil diminutũ fuerit: nec sollicitudo p̃ma fuerit custodiēdi ip̄3 regimie ꝯueniēti: scias ꝙ sensus iã ē i itinē ꝺstructiõis: ⁊ ꝙ frig⁹ iã effecit i ipso opationē suã. Nũc igiť excogitare ꝺbem⁹ qd i ipso sit faciēdũ: ꝙ si frig⁹ i mēbro opabiť: ⁊ inatũ q i ipso erat extinxerit calorē ⁊ ꝯstrixerit illꝺ qꝺ resoluebať ex eo in eius subã ⁊ ip̄3 putrefactiõi aptũ effecerit: erit q̃nq3 neceũ3 facē totũ qꝺ i capl'o de vlcerib⁹ ē dcm̃ ⁊ ꝓp̃e de herpetib⁹ estiomenis malis. S3 cũ frig⁹ ip̄3 ipedierit ⁊ nõdũ cõputruerit: h̃ i illo ꝯsistit ꝓcessu: meli⁹ erit vt ex̃mitates ponanť i aq̃ vapoꝝ ꝓp̃e: aut in aq̃ i qua fic⁹ cocte fuerint: ⁊ i aq̃ cauliũ: ⁊ in aq̃ myrti: ⁊ i aq̃ anheti: ⁊ i aq̃ camomille totũ h̃ ad supponēdũ est eis ꝯueniēs: ⁊ aq̃ seebe ⁊ aq̃ namē. Ex napis q̃3 empl'3 apponē ē medicamē eis ꝯueniēs: ab igne p̃terea sibi cauere ꝺ3 ne ad ip̄3 accedat. Et op3 qdē vt velociter icedat ⁊ pedē moueat: aut ex̃ma: aut exercitet ip̄3 ⁊ fricet postea iungat ⁊ suꝑ ip̄3 aquã cal'a3 ab alto fundat cũ eo qꝺ diximus. Et scito ꝙ dimittē ex̃mitates suspēsas ⁊ qetas i frigore ne moueanť ⁊ vt nõ exercitenť ē ex maiorib⁹ causis q̃ faciũt ex̃mis vt ea suꝑet frig⁹. Sũt p̃terea hoium qdã q ponũt ea i aq̃ fridã ⁊ sentiũt vtilitatē: ac si nocumētũ ab eis remoueret: queadmodũ fructibus accidit ꝯgelatꝭ. Cũ eni in aquã ꝓijciunť fridã: fiũt queadmodũ si ab eis exhereť ꝯgelatio: ⁊ ab eis labiť ⁊ liniuntur et equanť: ⁊ si ea igni applicanť corrumpētur. S3 q̃ũo sit istꝺ nõ ē medico neceũ3. Cũ ãt vna extremitas offuscari ceperit: scalpellãda ēt erit: ⁊ sanguis ab ea exhēdus mēbro in aq̃ calida posito: ꝓpterea ne aliqd sanguis i orificijs plagarũ ꝯgeleť ⁊ nõ egrediať: h̃ egredi dimittať donec ꝑ se restrigať: postea ipsa epithimeť ex bolo armeno ⁊ aceto tēperatꝭ: qm̃ h̃ ei⁹ remouet lesionē. Alchitrã quoq3 in principio ⁊ fine iuuamētu3 p̃bet. Cũq3 res ad nigredinē trãsierit aut viriditatē: ⁊ cõsequatur ipsa3 ipsa fm putrefactionē ꝓcedēte nõ laboret nisi vt auferať illꝺ qꝺ cõputruit: ne ēt sanũ qꝺ in eius cõsistit vicinitate putrefiat: ⁊ putrefactio paulatim ad iteriora ꝓcedat: h̃ faciat illud qꝺ in suo diximus capitulo.

¶ De conseruãdo calorē faciei in itinere. Cap.6^m.

Facies ē epithimãda ex reb⁹ viscosis i qb⁹ existit cõglutinatio sic̃ mucilagine psilij ⁊ mucilagine portulace: ⁊ sic̃ dragagãto i aq̃ resoluto: ⁊ gũmi arabico i aq̃ resoluto: ⁊ sic̃ albumine oui: ⁊ sic̃ tortellis ꝺ simila i aq̃ resolutꝭ: ⁊ trociscis q̃s cheutã noiauit: cũ aũt vētus eã sciderit: aut frig⁹: aut sol: regimē eius queres in sermone de decoratione.

¶ De conseruando iter agentem a nocumentis aquaꝝ diuersarum. Cap.7^m.

Aquaꝝ diũsitas iter agētē ad egritudies magis ꝑducit q̃3 nutriētiũ diũsitas. Ex h̃ sollicitudo ē h̃nda ⁊ res aq̃ corrigēda. De ei⁹ aute3 emēdatiõe ē vt vehemēter coleť ⁊ fiat vt a re sudãte corꝑe multũ ꝑ resudationē egrediať: ipsam q̃3 coquere queadmodũ iã i h̃ ꝺmõstrauim⁹ cã3: eã q̃nq3 colat: ⁊ iter pure aq̃ subam ⁊ id qꝺ ei admisceť separationē fac̃. Et mai⁹ h̃ toto est ipa3 sublimãdo distillare in istro aq̃ rosate. Est ēt cũ ex lana retorta fit lyciniu3: cuius vna extremitas in vas plenu3 ponitur: altera in vas vacuũ ⁊ guttatim aqua ad vacuũ dilabitur: ⁊ est clarificãdi modus idoneus ⁊ ꝓprie cũ multotiēs factũ fuerit. Sil'r quoq3 cũ aqua amara ⁊ mala coqueť ⁊ ꝓijcieť in ea dũ ipsa bullit lutũ liberũ: ⁊ guttati3 distillabiť cũ lana ad modũ prime. Et sil'r etia3 cũ aque pure admiscebiť lutũ purũ liberũ in quo nõ existit mala q̃li-

tas ⁊ ꝓprie qđ in sole fuit adustũ: ⁊ postea colabitur erit ex eo qđ eius ꝓhibet malitiã. Aquã quoqȝ cũ vino bibere est ex eo quod eius remouet malitiam cum ipsius malitia fuerit ex genere pauce penetrationis. Aqua ẽt cum pauca fuerit ⁊ non inuenietur temperata cuȝ aceto erit bibenda ⁊ proprie in estate: quoniaȝ hoc a multo excusat potu. Aqua preterea salsa cum aceto est bibẽda ⁊ syrupo acetoso in quã silique ⁊ myrti grana sũt proijcienda ⁊ sorbe. Et post aluminosam quidẽ aquaȝ ⁊ ponticam bibendum est totum illud qđ naturaȝ soluit. Uinum quoqȝ est ex eo qđ post ipsam potatuȝ cõfert. Super amarã quoqȝ aquã exhibenda sunt dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ ipsa cum iulep est miscenda ⁊ ante ipsam aqua cicerũ est bibẽda: ⁊ anteqȝ voluntas adsit remouebitur eius impedimẽtũ: ⁊ similiter comedere cicera. Ante vo aquã stãtẽ ⁊ paludestrẽ in qua existit putrefactio nõ sũt gustãda nutriẽtia calida supra quã stiptica sunt exhibenda ex fructibus frigidis ⁊ mica: sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ acetula. Super aquas quoqȝ grossas ⁊ turbidas vtenduȝ est allijs. Et ex eo etiã qđ eas clarificat est alumẽ iameni. Ex eis quoqȝ que diuersarum aquarum remouent malitiaȝ sunt cepe qđ sunt vt tyriaca huius ⁊ ꝓprie cepe cuȝ aceto ⁊ allia etiã. Et ex rebus frigidis sunt lactuce. Amplius ex regimine viatoꝝ conueniente in diuersitate aquaruȝ est vt ex aqua sue terre ferat: ⁊ cũ aq̃ misceat terre in qua prius hospitabitur ⁊ ferat ex aqua cuiusqȝ hospitij ad hospitium qđ est post ipsum ⁊ admisceat eam cum sua aqua: ⁊ ita faciat donec pueniat vbi vult: ⁊ simil'r si ex luto sue terre sumpserit ⁊ cũ omni aq̃ ad quã puenerit admiscuerit: ⁊ ipsuȝ in ea cõquassauerit ⁊ eã dimiserit quousqȝ clarificet. Aqua pterea pãno interposito bibenda est ne sanguisuga cũ errore egrediatur: ⁊ ne qđ ex malis pmixtionib⁹ vehemẽter est minutũ transglutiat. Ex rob quoqȝ acetosis secum deferre vt ea cũ vnaquaqȝ diuersaruȝ aquarum misceat est regimen conueniens.

¶ De regimine viatoris in mari. Cap. 8m.

Uiatori in mari plerũqȝ accidit vtigo ⁊ reuoluitur cũ ea ⁊ cõmouetur in ea nausea ⁊ vomit⁹: et hoc qdem in primis dieb⁹ sed postea residet ⁊ quiescit. Et opȝ ne fortiter retineatur nausea ⁊ vomitus sed dimittatur donec per ipsum mũdetur: ꝙ si superfluus fuerit retinebitur tunc preparatio: tamen ne vomitus accidat non est mala. Et hoc est vt ex fructibus comedat: sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ granata. Semen quoqȝ apij cum bibitum fuerit prohibet nauseam ne commoueatur ⁊ sedabit eam cum cõmouebitur ⁊ absinthium similiter. Ex eis etiam que id ꝓhibent est vi acetosis os stomachi confortantibus et vaporeȝ ne ad caput ascendat prohibentibus nutriatur. Et hec quidem sunt sicut lentes in aceto ⁊ succo vue acerbe ⁊ paruȝ calamenti ⁊ asceb ⁊ panis fractus in vino bene redolẽte: aut in aqua frigida. Et est quãdo in ea ponitur asceb. Flares quoqȝ eius interius cũ cerusa sunt epithimande.

¶ Explicit Fen Tertia huius Primi canonis.

¶ Fen Quarta de diuisione modorum medicationuȝ ſm egritudines vniuersales incipit.

¶ Dictiõis quarte est locutio vl'is đ medicatõe. Ca. pm.

Dicemus ꝙ res medicatiõis ex vna triũ rerum completur. Una earum est regimen ⁊ nutrientia. Et alia medicinaꝝ est exhibitio. Et tertia ẽ opatio manualis.

¶ Hec est 4a fen q̃ sic cõtinuatur. Postqȝ in pa fen deter. ⁊ in 2a etiã de reb⁹ ptinẽtib⁹ ad ptẽ theoricam ⁊ fuerunt res nãles nõ nãles ⁊ contra nãm: ⁊ in tertia determi. de parte practica ⁊ cõseruatiua: modo in ista quarta determinat de pte practica ⁊ curatiua.

¶ Sȝ. d. A. ergo ipse est diminutus: q2 tres sunt dispõnes. s. sanitas cui debetur ꝯseruatio: egritudo cui debetur curatio: ⁊ neutralitas cui debetur ꝓseruatio de qua nõ facit mẽtioneȝ: ergo ⁊c. Dõm est ꝙ sanitas ⁊ egritudo ⁊ modi opõnuȝ cõpetentes ipsis 2r cõsiderantur. Primo mõ stricte ⁊ ꝓprie: ⁊ tũc tres sunt modi opõnuȝ sicut sunt tres dispõnes vt ꝯseruatio sanitatis ⁊ curatio egritudis ⁊ ꝓseruatio neutralitatis: vt pȝ. 3. thegni. ⁊. 4. coll'ȝ. cap. 1. Alio mõ consideratur large: ⁊ sic sunt duo ⁊ due sunt dispõnes. s. sanitas ⁊ egritudo. Sȝ ꝓseruatio ⁊ resumptio que debetur corpib⁹ neutris reducuntur ad istas: ⁊ iõ Aui. 3a pmi simul deter. de ꝯseruatiõe sani. ⁊ de ꝓseruatione. Sed ꝓseruatio debetur magis sanitati: q2 similatur eis vt pȝ. 6. coll'ȝ. ca. 13. nã similatur eis pp virtutẽ: ⁊ q2 corpora cõualescentia similantur egris: q2 sunt extenuata sicut illa ⁊ sunt dbilia sicut illa. Et ideo q2 resumptio debetur neutris cõualescẽtie que sunt neutra ex febrib⁹: iõ hic nõ facit mẽtionẽ de eis: sed in 2a quarti: ⁊ iõ non fuit diminut⁹. ¶ Et diuiditur in duas ptes. Quia circa modũ curationis egritudinũ pmittit quosdã cañ. gñales p. Scđo ponit spãles descẽdendo ad spãles egritudines ⁊ nõ sunt absolute gñales sed respectu primoꝝ. ibi (Que qdẽ.) Pria in duas. Primo oñdit quot ⁊ que sint instrã qbus medicus operatur in remouẽdo egritudines. Scđo exequitur de eis. ibi (Que vo.) Prima in duas. Prio oñdit quot sint talia instrã. Scđo que sint illa. ibi (Una eaꝝ.) Prio dicit ꝙ amodo dicemus ꝙ curatio pficitur vna triuȝ haꝝ reꝝ. Ex hoc pȝ ꝙ talia instrumẽta sunt tria. ¶ Nota ꝙ dic (Dicemus ⁊c.) ꝙ medicatio sumitur 3r. Primo mõ large ꝓ opõne medicine circa qđcũqȝ corp⁹ siue sit sanũ siue sit egrũ siue neutrũ: ⁊ de hoc nõ ĩtelligit q2 de sano dictuȝ est in 3a fen. Scđo sumitur ꝓ opõne medicine circa corp⁹ egrũ: siue fiat cũ ferro: siue dieta: siue medicina. Tertio sumitur ꝓ operatione medicine circa corpus egrũ que fit soluȝ cũ medicina laxatiua vt sumitur pa particula afoꝝ. afo. 22. Digesta medicari ⁊c. Ad ꝓpositũ 2o mõ sumitur hic. ¶ Nota 2o ꝙ medicatio curatio sanatio sunt noia synonyma. pro quo nota ꝙ in tali opõne tria considerantur vt effi. ⁊ est medicus: ⁊ finis ⁊ est sanitas: ⁊ instrm quo medic⁹ operatur: ⁊ ista respectu medici dr medicatio: ⁊ respectu finis dr sanatio: ⁊ respectu instri dr curatio. ¶ Nota tertio ꝙ notãter dixit (Ex vna triũ rerũ ⁊c.) ad ĩnuẽdũ ꝙ nõ simpl'r hec tria requirũtur ad inducẽdũ sanitatẽ etiã ꝙ nõ requiritur vnuȝ istoꝝ determinate: ꝓpter primũ dixit ex vna triũ reruȝ: ⁊ ꝓpter 2m non dixit ex vna tm: sed ex vna triũ rerũ. ¶ Nota quarto ꝙ ly ex: põt dicere habitudinẽ cause instrãlis ⁊ habitudinẽ cause ĩtegrãtis. ¶ Pro quo est notãdũ ꝙ hec tria instrã p considerantur rõne eoꝝ quibus pficiũtur vt dieta rõne cibi ⁊ potus ⁊c. ⁊ sic sunt instrã: ⁊ q2 causa instrumentalis est efficiẽs: tunc ly ex: dicit causam instrãlem. Scđo considerãtur vt sunt modi operationũ: ⁊ sic ly ex: dicit habitudinẽ cãe integrãtis. ¶ Pro quo nota ꝙ isto mõ cõsiderato instro chirugia nõ est operatio manualis talis: sed est scia docẽs qual'r sit operãdum ⁊ sic de alijs: ⁊ ideo primo prima de diffinitione medicine ꝓbabatur ꝙ hi modi non sunt partes medicine: vnde vult ꝙ qs potest scire theoricam ⁊ practicam dato ꝙ nunqȝ sit operatus.

¶ Sed dubitatur. q2 dcm̃ est ꝙ hec tria sunt instrã ptis curatiue. Cõtra. dieta est instrm artis ꝯseruatiue. g. Scđo oĩs cura fit per contrariũ. 7. terap. ca. 4. ⁊ in ista 4a fen ⁊ in cõ. afo. 22. pti. 2e. Ex plenitudine ⁊c. mõ dieta fit per similia q2 similatur corpori humano. g. Tertio sic: si medicinaꝝ exhibitio esset ĩstrm partis curatiue. vel eẽt hoc quantũ ad notitiã medicinaꝝ: ⁊ hoc nõ q2 pertinet ad ptẽ theoricã. vel quantum ad exhibẽdas medicinas: ⁊ hoc nõ: q2 tunc est operatio manualis. ergo: etiã q2 dcm̃ est ꝙ operatio manualis nõ est pars scientie medicine: ergo. ¶ Ad hoc dõm ꝙ Aui. bñ dicit ꝙ ista instrumenta sunt tria: ⁊ pȝ p prima cap. de subiectis medicine: ⁊ rõ est: q2 vt pȝ. 3. thegni. tex. cõ. 66. Medicus est minister nature. ⁊ pȝ per Mesue in suo de ꝯsolatione medicinaꝝ: naȝ dicit ꝙ est nature curare ⁊ medicine porrigere: ⁊ ideo medicus vel curat ponendo vel detrahẽdo: ⁊ ideo Gal'. in libro introductoꝝ medicorũ. ca.

Et vid gal. in fine libri [illegible]

gmalis in isto libro .i. fen, nil aliud est ... que dicit dinus et videas, et est ... eorum que dicit dinus

rū.ca.8.aucto. Hip.dicit.ꝙ medicina est adiectio ⁊ detractio.⁊.11. terap̄.ca.12.sed nō pōt addere sine cibis ⁊ potibus:ḡ dieta est vnū instrm̄:sed diminuere nō pōt nisi cum medicina vel ferro.ḡ.Scđo medicus curās duo pn̄ʳ ꝯsiderat.s.nām cui debetur ꝯseruatio per cibū ⁊ potū:quā etiā adiuuāt res nō nāles.Secūdo cōsiderat egritudinē remouēdā per chirugiaȝ ⁊ medicinam.ḡ. Ad primā rōnē diuersarū artiū diuersa sunt instrā dicit:exponit verū est formaliter sed nō māliter:vult dicere ꝙ diuerse artes hn̄t diuersa īstrumenta formaliter.i.quātum ad modum operādi:sed non māliter quātum ad sbam:q: eadē res pōt eē diuersarū artiū. Ad aliā oīs cura ⁊c̄.verū est ꝑ se vel ꝑ accidēs vel per directa vel indirecta:⁊ cum dr̄ dieta non ꝯriatur morbo veruȝ est per se sed per accidēs sic inq̄tū amicat̄ nature infra pȝ.4.cap̄.de cura putridaꝝ in generali:q: mētem ꝯfortat. Ad tertiā aut ꝑ medicinarū exhibitionē intelligis notitiā earū:dico ꝙ nō isto mō:aut ꝯbitis modis approximationis:dico ꝙ sic.⁊ cum dr̄ ꝙ nō:q: tunc est opatio manualis:dico ꝙ ista est doctrina docens illū modū. (Una eaꝝ.)mō ondit que sint ista instrā:⁊ dicit ꝙ est regimē siue dieta.scđm est medicinaꝝ exhibitio.tertiū est chirugia.Nota ꝙ dicit(Una eaꝝ ⁊c̄.) ꝙ regimen accipit̄ 3ʳ.Prīo large ꝓ regimine sani vel egri:⁊ sic nō sumitur hic.Scđo sumit̄ ꝓ regimine solū circa corpus humanuȝ per medicinā tm̄:⁊ sic non sumit̄ hic.Tertio sumit̄ ꝓ regimine ꝙ̄ fit per res nō nāles:⁊ sic sumit̄ hic:⁊ ideo dicit regimen ⁊ nutrientia.Ex hoc pȝ quid intelligūt medici cū dicunt dieta est instrumētū medici:q: ītelligūt regimē quo ad sex res non nāles:ꝑꝑ ꝙ̄ doctores faciēdo ꝯsilia ꝓcedūt ponēdo regimē p̄ quo ad sex res non nāles:⁊ iō Aui.notāter noīauit nutrientia.i.cibū eoꝝ:q: in mō approximationis eoꝝ est maior artificialitas ꝙ̄ aliarum rerum.

Per regimen autem intelligimus administrationem que fit in causis necessarijs numeratis que ſm vsuȝ sūt currentes ex quibus est nutriens.

Mō exequit̄ ponēdo cām circa ꝯbitū modū approximatōis eorū.Pro quo notādū ꝙ in hoc caplo solū de duobꝰ exequit̄ ⁊ nō de chirugia.rō q: de chirugia nō possunt dari regule sic gn̄ales sic de alijs duabꝰ:⁊ q: in isto cap̄ valde gn̄ales cañ.ponunt̄:ideo.sȝ in ꝓcessu ponit cañ.de ipsa ⁊ ēt q: deter.in 4°.⁊ ideo duo facit.Primo ponit cañ.circa dietā.Scđo circa medicinarum exhibitionem.ibi (Medicatio.)Prima in duas.Prīo ostēdit ꝗd sit regimē ⁊ nutrientia.Scđo exequit̄ circa illa ponēdo cañ.ibi(Et iudicia.) Primo dic̄ ꝙ ꝑ regimē ⁊ nutriētia nō ītelligit nisi debitā admīstrationē in causis necessarijs numeratꝭ.s.scđa primi.Nota ꝙ alia lr̄a hȝ de causis nō necessarijs:⁊ vtraqȝ saluat̄ vt pȝ 2ª p̄mi cap̄.17.de retētione ⁊c̄.Pro quo notādū ꝙ res nō nāles p̄mo cōsiderant̄ generaliter:⁊ sic sunt necessarie:q: īpossibile est corpus humanū stare sine ipsis.Scđo cōsiderant̄ spāliter ⁊ sic nō sunt necessarie:q: homo bn̄ pōt viuere sine aere tali vino ⁊ pane ēt ⁊ sic de alijs:⁊ ideo lr̄a que dic̄ in causis necessarijs ītelligit̄ q̄tū ad eaꝝ gn̄alitatem:⁊ lr̄a que dic̄ in causis nō necessarijs ītelligit̄ ad eaꝝ spālitatē:⁊ notanter nominat nutriens q: sua intentio est solum de ea loqui.

Et iudicia qdē regiminis ex ꝑte q̄litatū earū sunt ꝓportionalia iudicijs medicinarū.Nutriēs vō ex eis oībus iudicia habet que sunt ei ꝓpria ex modo quantitatis.Nutriēs enim quādoqȝ prohibetur: quandoqȝ minuitur:quandoqȝ equatur:quandoqȝ augetur.

Mō ponit cañ.Pro quo notādum ꝙ circa nutriēs attenditur p̄ regimē rōne qualitatis q: q̄dam calm̄ q̄dā frigidū.Scđo ratiōe quātitatis.Tertio rōne sbe:q: q̄dā grossuȝ q̄dā subtile.Et ideo tria facit.Primo ponit cañ.quo ad primū.Scđo quo ad scđm.ibi (Nutriens.)Tertio quo ad tertiū.ibi(Nutriens vō.) Prio dic̄ ꝙ iudicia nutriētiū ex parte q̄litatis sunt silia iudicijs medicinaꝝ. Nota ꝙ Aui.vult hoc:q: ista iudicia sunt silia illis:iō hic nō est dicēdū sed cū dicemus de medicis. Nota 2° ꝙ causa q̄re sunt similia medicis est:q: medicie nō agūt nisi alterando:sed cū cibꝰ ēt vt pȝ cap̄ de eo ꝙ̄ bibit̄ ⁊ comedit̄.alteret:ergo.⁊ solū differūt q: cibꝰ agit a mā ⁊ medicina a qualitate. Nota 3° ꝙ Auic.nō ponit cañ.aliaꝝ rerū nō nāliuȝ q: oēs agunt solū alterādo quarū iudicia hn̄tur per regulas ibi positas.ḡ.(Nutriēs.)Mō exequit̄ de rōne quātitatis ponēdo regulas:⁊ duo facit.Prio p̄mittēs quādam diuisionē aliqua mēbra determīat.Scđo vnū illoꝝ subdiuidit.ibi (Nutriēs.)Prima in duas.Prio ponit diuisionē.Scđo mēbra ꝺterminat.ibi(Sȝ nō ꝓhibet̄.) Prio dicit ꝙ nutriens vltra iudicia ex ꝑte qualitatis hȝ q̄dā iudicia ꝓpria ⁊ sumet̄ ex quātitate:qa aliqn̄ nutriēs totalr̄ in morbis tollit̄:aliqn̄ adequat̄:aliqn̄ minuitur. Nota ꝙ dicit hȝ iudicia ꝓpria ⁊c̄.nutriēs hȝ iudicia ꝓpria ex ꝑte qualitatis vt dcm̄ est:⁊ sunt ista cōia q: debent̄ ēt medicis. Scđo hȝ alia ꝓpria quātitatis:q: solū debent̄ nutriētibꝰ:q: quedā est res medicationis que solū debet̄ nutriētibꝰ:vel hn̄t iudicia ꝓpria:q: solū insunt nutriētibꝰ vt nutriētia sunt q: cōfortāt virtutē. Nota 2° dicit quandoqȝ tollitur ⁊c̄.⁊ declaratur solum quādo minuitur ⁊ nō quādo auget̄ ⁊ equat̄:dicēdū est ꝙ per illud dant̄ intelligi alia duo q: vnum contrarium intelligitur per aliud.

No.ꝙ dicit qn̄qȝ equatur qn̄qȝ ꝓhibet̄.Cōtra.per.G.9.terapeu.ca.10.vbi dicit ꝙ intētio vtriusqȝ opusculi tā ꝯseruatiui ꝙ̄ curatiui est custodia vite:sed custodia vite fit per nutrimētū:vt pȝ 2° de aīa tex.cō.28.ḡ.Scđo per eū.4.de regi.vbi dic̄.rursus vō nequaꝙ̄ nutrire ansiū ⁊ cholr̄e generatiuū ⁊ stōcho nociuū ⁊ virtutis destructiuū ⁊ cacochimie augmētatiuū.ḡ.Et tertio ipse dicit ꝙ virtutē custodimꝰ qn̄ cibū diminuimus.Cōtra.vt pȝ in cōmē.4.afor. 1.parti.Tenues ⁊ certe diete.vbi dic̄ ꝙ grossus cibꝰ ꝯseruat.Et cū postea dicit ꝙ aliqn̄ dȝ augeri ⁊ adequari:cōtra.q: oīs eger est lesus:si sic.ergo nō pōt digerere tantā q̄titatē cibi q̄tā tpe sanitatꝭ.ḡ. Dōm ꝓ quo notādū ꝙ q̄dā est regimen dietationis vl̄e:⁊ est ꝙ̄ attēdit̄ in toto morbo q: vsqȝ ad statuȝ inclusiue.Aliud est ꝑticulare ⁊ attēdit̄ circa vnū tp̄s solū vel penes vnū accn̄s. Sȝ notādū ꝙ regimē vl̄e attēdit̄ penes statū:q: si statꝰ est longus dieta cōpetit grossa:⁊ si ꝓpinquus subtilis:⁊ si medio mō se hn̄s cōpetit mediū regimē:cā est q: vt pȝ p̄ª quarti.ca.8.2.trac.morbꝰ est indicans de cibi ablatione ⁊ virtꝰ de exhibitione ⁊ morbꝰ aliqn̄ cōsentit sicut qn̄ morbꝰ est lōgus nō acutus:tūc morbus ꝯsentit de dieta grossa:sed si statꝰ est ꝓpiquus:tūc morbꝰ est peracutꝰ ⁊ īdicat ꝺ cibi ablatiōe:⁊ virtꝰ ꝯsentit q: spatiū est ꝑuum:⁊ ꝑ ꝯn̄s in h̄ morbo dieta subtilissima ē ꝯueniēs:⁊ sic de alijs. Ex h̄ pȝ ꝙ aliqn̄ nutriens aufert̄ vt in egritudine perꝑacuta:⁊ aliqn̄ minuit̄ sicut ī egritudine medio mō se hn̄te vt in acuta absolute:⁊ aliqn̄ augetur nō respectu sanitatis sed respectu morboꝝ modo dictoꝝ vt in morbis chronicis:⁊ aliqn̄ equat̄ vt in ꝗbusdā tēporibus morbi:vel eq̄tur vt in morbis chronicis q: in quolibet tpe morbi chronici dieta ꝯuenit grossa. Sȝ ſm dietā ꝑticularē que attēdit̄ solum circa vnū tp̄s morbi:aliqn̄ aufert̄ vt in statu:aliqn̄ minuit̄ vt in augmēto:aliqn̄ equat̄ vt in p̄n° nō equat̄ sicut in sanitate sȝ respectu augmēti ⁊ status.Uel respectu accn̄tis aliqn̄ aufert̄ vt qn̄ accn̄s superuenit ꝑ viā aggrauationis:aliqn̄ auget̄ vt qn̄ accn̄s supuenit ꝑ viā resolōnis. Ad primā rōnē q: G.9.terap̄.⁊c̄.dōm ꝙ custodia vite est 2ˣ.Quedā est q̄ est victoria nāe supra morbuȝ:⁊ talis non semꝑ fit per cibū.Alia est ꝑ augmētū ⁊ restaurationē spirituum ⁊ talē nō ītelligūt semꝑ medici sed primā:⁊ iō alimētū est 2ˣ:q̄daȝ extrinsecū ⁊ q̄daȝ intrinsecū:⁊ tale intelligūt medici. Ad alia q: G.⁊c̄.dicēdū ꝙ illud hȝ verum in corporibus sanis sanitate lapsa:quia ꝑꝑ cholerā bonū est aliqualr̄ cibum dare:⁊ ideo in corporibꝰ cholericis hȝ verum:⁊ ideo dicit ꝙ est stōchū cholere gn̄atiuuȝ ⁊ cacochimie augmētatiuū. Ad aliā pȝ solō q: non vult ꝙ augeat̄ respectu sanitatis:sȝ respectu alioꝝ tempoꝝ vt dictum est.

Sȝ nō ꝓhibet̄ nisi cū medicus vult vt nā occupet̄ in maturatione humoꝝ.Et nō minuit̄ nisi cū vult virtutē cū hoc custodire:ergo inquātū nutrit custodit ꝑteȝ virtutis:⁊ inquātū minuit custodit ꝑtē materiei ne natura tunc occupetur in digerēdo multum cibum.

Mō deter.membra diuisionis ⁊ soluȝ duo q: alia declarant̄ per ista.Duo facit.Primo ꝙ̄ dictū est.Scđo soluit dubium.ibi(Ipse quoqȝ.)Prio dicit ꝙ nutriēs nō ꝓhibet̄ in morbis nisi quādo vult ꝙ occupet nām in digerēdo mām:illō pȝ per Gal.in cōmēto afor. 8.⁊.7.afor.Qn̄ in statu fuerit egritudo.⁊ ibi.vbi vō ſm acumē.prime particule. Nota 2° ꝙ̄ dicit quādo vult ⁊c̄.nā quādo medicus solum intētionē hȝ ad mām tūc nō impedit eā cū cibo:sȝ soluȝ dat subtilē dietā que ipsam nō impedit:⁊ hoc vult Gal.2.de regi. acutoꝝ.cōmen.37.56.⁊ aliquibꝰ alijs:vbi dicit ꝙ danda est subtilis dieta ad virtutis confortationem que ipsam non impediat.

Ipse quoqȝ semꝑ sit sollicitus de eo ꝙ̄ magis suspectum est:⁊ est virtus si fuerit valde debilis:aut egritudo si fuerit multum fortis.

Mouet ⁊ soluit dubiū ⁊ ē tale:q: dcm̄ est ꝙ ꝑꝑ v̄tutē cibꝰ est dandus ⁊ ꝑꝑ māȝ ē auferēdus. Qō dic̄ Aui.ad ꝙ̄ istoꝝ ꝺbeo mag̃ ītēdere.dic̄ ꝙ ad illō ꝙ̄ ē mag̃ suspectuȝ:q: si virtꝰ sit mag̃ suspecta ꝙ̄ acuitas morbi:tūc ad nāȝ ē ītēdēdū:sȝ si ecōuerso ad mām. Nota ꝙ ex hac lr̄a hr̄ ꝙ medicꝰ dȝ eē mag̃ sollicitꝰ ad id ꝙ̄ est mag̃ suspectū. Nota 2° ꝙ si q̄rat̄ tūc ad ꝗd est mag̃ ītēdēdum. Dōm ꝙ ad virtutē ꝑꝑ auctes dictas.G.9.tera.ca.10.⁊ q: virtꝰ ē curans:sȝ aliqn̄ curatio sumat̄ a morbo vt qn̄ nā consentit.

Dubiū 3m

ad obiec...

Dub^m 4^m ¶ Sȝ.d.a.ꝙ Aui.vult ꝙ aliqñ ē ītēdēdū ad mām:aliqñ ad nāȝ.Nō si errat qs est maior error:an declinare ad tenuius:an ad g̃ssiꝰ.Et vī ꝙ ad grossiꝰ vt pȝ 2° regi.acutoꝝ.tex.cō.38.vbi dī.minui autē iuuatiuū est:⁊ pȝ p̃ª quarti.ca.7.2.trac.Ad h̃ dōm ꝙ dieta tenuis est 2ˣ.Quedā est respectu māe q̄ circūscribit:⁊ sic ptisana colata est tenuis.2° dī tenuis respectu statꝰ qꝛ illa ē tenuis q̄ nō pōt sustē tare v̄tutē vsq̃ ad statū.mō d̄clinare ad tenuiꝰ p̃ mō ē meliꝰ:sȝ 2° mō nō:qꝛ si nō ducis īfirmū vsq̃ ad statū ē valde malū:⁊ iō 2° mō est peiꝰ qꝛ facis errorē eētialē.in virtute ēt maior fit error qñ re cedit a ꝯsuetudīe plus:sȝ tūc est sic vt pȝ in cō.5.1.ptic.afoꝛ.Jn te nuibꝰ dietis ⁊c.¶ Ad primā q̄ est 2° regi.acutoꝝ.dōm est ꝙ vult ꝙ minui primo mō est iuuatiuus:sȝ 2° mō est fallatiuus.¶ Ad scđaȝ dicendū ꝙ Aui.loquit de dieta tentatiua ⁊ non curatiua.

¶ Nutriens quoq̃ ex duabus minuitur partibus:vna earum est ex parte quantitatis:⁊ altera est ex parte q̄litatis:⁊ tibi quidem possibile est ponere coniunctiōeȝ duarum partium diuisionem tertiam.

¶ Nō subdit vnū mēbrū diuisiōis.Et duo fac.Prīo qđ dcm̄ ē.Secūdo ponit cañ.circa mēbra illius subdiuisionis.ibi(Nobis.)Prima in duas.Primo premittit diuisionem.Secundo ponit differentiam inter mēbra eius.ibi(Dr̄ia aūt.)Primo dicit ꝙ nutriēs minuit ex pte q̄litatis.Scđo quantitatis vel vtroq̃ modo.

Dub^m 5^m ¶ Nota dicet aliqs ꝙ h̃ est falsuȝ:qꝛ tūc iudiciū q̄litatis īgredit iudiciū q̄titatis:qꝛ tūc qualitas erit minuta.Dōm ꝙ qualitas est 2ˣ quedā qualitatiua:⁊ tūc est sīl'is iudicio medicinaꝝ.Alia est qualitas nutritiua:⁊ de ista loquit Aui.hic qꝛ ista qualitas mag̃ attendit ex pte q̄titatis:qꝛ cibus vel multū nutrit vel paꝝ.Ex h̃ pȝ sol'o ad rōnē:qꝛ nō est īcōueniēs ꝙ hoc iudiciū ingrediat quātitatē.

¶ Differētia aūt inter duas diuisiones quantitatis ⁊ q̄litatis est:qm̄ nutriēs q̄ñq̃ est multe quātitatis ⁊ pauci nutrimenti sicut olera ⁊ fructus:qm̄ qui ex eis multū comedit ex quātitate nutrientis multū recipit absq̃ eiꝰ qualitate.Et quandoq̃ est nutriens pauce quātitatis ⁊ multi nutrimenti:sicut oua ⁊ galloꝛum testiculi.

¶ Nō ponit dr̄iaȝ īter mēbra istius diuisiōis:⁊ dicit ꝙ aliqñ est nutriēs multe quātitatis ⁊ pauci nutrimēti vt olera:aliqñ ē alia ecōuerso se hñs vt oua soꝛbilia ⁊ testiculi galloꝝ nōdū coeūtiū:qꝛ tūc sunt mag̃ nutritiui.¶ Nota ꝙ nutriēs qđ ꝯuertit ad multas partes in sanguinē ⁊ quo ad paucas in sup̄fluitates est multi nutrimēti vt oua ⁊c.⁊ ecōuerso est de oleribꝰ.¶ Nota 2°.d.a.vñ ē ꝙ aliqđ nutrimentū cōuertit quo ad plures partes in sanguinē.Dōm ē ꝙ cōuenit vel pp̄ similitudinē vt sunt humida ⁊ calida:vel conuenit pp̄ sb̄am:qꝛ sunt faciliōris digestionis ⁊ ꝯuersionis in sanguinē:vel ꝯuenit pp̄ nām occultā ⁊ ꝓprietatē familiarē vt est vinuȝ:qꝛ multum familiaritatis habet ad sanguinem ⁊ spiritus.

¶ Nobis quoq̃ q̄ñq̃ est necessariū q̄litatē minuere et in quātitate augmētū facere:⁊ h̃ q̄dē est cū desideriuȝ fuerit superans ⁊ in venis crudi fuerint humoꝛes ⁊ voluerimus desiderium sopire per stomachi repletioneȝ ⁊ a venis multam ꝓhibere materiaȝ:ideo vt prius maturet illud qđ est in venis:aut ꝓpter intentiones alias ab istis.Et quandoq̃ necessarium est nobis in qualitate augmentum facere ⁊ minuere quantitatem:⁊ hoc quidem cum voluerimus virtutem confoꝛtare:⁊ stomachi natura rem multam digerere non valet.

¶ Nō ponit cañ.circa mēbra istius subdiuisiōis:⁊ tria fac.Primo ponit cañ.circa p̄mū nutriēs.Scđo circa 2^m.ibi(Nobis.)Tertio circa diminutiōeȝ nutriētꝭ vtroq̃ mō factā:qꝛ ex pte q̄litatꝭ ⁊ q̄titatis.ibi(Plurimū.)¶ Primo dicit ꝙ aliqñ medicis ē neciū q̄titatē i cibis augē ⁊ q̄litatē minuere:vt qñ i venis eēnt multi humores crudi:tunc opȝ ꝙ cibꝰ sit multe q̄titatꝭ ⁊ pauce q̄litatis vt non fiat augmētū in illis humoꝛibꝰ.De 2ª pte dicit ꝙ aliqñ facimꝰ oppositū:qꝛ est neciuȝ quātitatem in cibis diminuere ⁊ qualitatē augere:vt quando virtus eget restauratione ⁊ est debilis.

Dub^m 6^m ¶ Nota ꝙ dicit ꝙ vbi sunt humoꝛes multi in venis absq̃ stōchi repletiōe ꝯbemus dare cibos multe quātitatis ⁊ pauci nutrimenti.Cōtra.qꝛ ista augeāt cacochimiā vt olera qꝛ maioꝛ ps cōuertit in sup̄fluitates.ꝫ.Scđo dicit aliqs qūo pōt hr̄i appetitꝰ ex quo vene sunt plene.Tertio q sunt aliȷ casus ꝯsil'es.Quarto vī ꝙ talia coꝛpoꝛa sunt coꝛpa nō pura:⁊ ista nō sunt nutrienda qꝛ ipsa magis ledes.¶ Sȝ notādū ꝙ nutricatio quedā est que fit cū cibis nutritiuis:⁊ quedā cū alteratiuis vel secessiuis vel vrine ꝓuocatiuis.p̄ria est duplex:quedā regularis:quedā coacta.Ad ꝓpositū si loq̄mur de regulari:tūc non est cōueniēs pp̄ afoꝛ.9.2.pti.dcm̄.Sȝ de coacta est cōueniēs aliqñ vt quādo virtꝰ eēt multū debilis.Sȝ de alia cibatione vt alteratiua ⁊ aliȷs dictis dōȝ ꝙ illa aliqñ est cōueniēs:qꝛ alteratiua est ꝯueniēs qñ est ꝯ̄rie q̄litatis vt qñ moꝛbꝰ est calidus:tūc frigida sunt ꝯueniētia:ēt illa secessiua que fit cum mercuriali est ꝯueniēs:⁊ ideo dicit Aui.3ª primi cap̄.7.ꝙ aliqñ ꝯcedit ei qui hȝ multos humoꝛes vt rē bonā largiter comedat ⁊ p̄cipue qñ nō hȝ bn̄ficiū vētris.Et ītelligit rē bonā.i.secessiuā:⁊ iō dic̄ ⁊ sp̄aliť qñ nō hȝ bn̄ficiū vētris.¶ Ad primā rōnē qꝛ sunt cacochimia falsuȝ est:qꝛ ipsa sunt bone q̄litatis vt spinachia lactuce ⁊c.Et cuȝ dī ꝙ hn̄t multas superfluitates:verū est extra venas ⁊ talia non dicunt cacochimia:sed ille que multiplicāt sup̄fluitates ītra venas bn̄ sunt cacochimia.¶ Ad scđaȝ dōm ꝙ habent appetituȝ.s.caninū malū:vel qꝛ frigiditas illoꝝ humoꝝ venit vsq̃ ad stomachum.¶ Ad tertiā dōm ꝙ alius casus est vt qñ vellemus nām vel secessum ꝓuocare:aliꝰ casus est qñ vellemus pīgues macrefacere ⁊c.

¶ Plurimū aūt qđ nos laboꝛamus in minuēdo cibum aut ꝓhibēdo est cū egritudīes medicantur acutas.Jn egritudibꝰ quoq̃ chꝛonicis minuimꝰ:ſȝ minꝰ q̄ȝ i acutis.Jn egritudibꝰ nāq̃ chꝛonicis plus de virtute sollīciti sumꝰ:qꝛ scimꝰ ꝙ eaꝝ crisis est lōgiqua ⁊ ipsaꝝ statꝰ est remotꝰ.Quap̄p̄ nisi virtꝰ custodiat vsq̃ ad hoꝛam crisis stare nō poterit:neq̃ illđ qđ in lōgo digerit tp̄e digerere valebit.Jn acutis v̄o egritudibꝰ crisis est ꝓpinqua ⁊ cōfidimus ꝙ virtꝰ ante statū nō resoluet:ꝙ si hoc timuerimus nutriēs nō plurime minuemus.

¶ Postq̃ꝫ posuit cañ.ex pte quātitatis ⁊ qualitatis ostēdēs in qbꝰ casibꝰ minoꝛat ex pte quātitatis ⁊ qualitatis:mō ostēdit in qbꝰ casibꝰ minoꝛat ex parte vtriusq̃.Duo facit.Primo qđ dcm̄ est.Secundo ostēdit in qbꝰ tēpoꝛibꝰ minoꝛat.ibi(Et quāto.)¶ Primo dicit ꝙ plurimū elaboꝛēt medici in minoꝛādo cibū est in acutis:sed in chꝛonicis lȝ minoꝛet nō tātū quātū in eis:qꝛ nō ꝯfidūt ꝙ virtus sufficiat vsq̃ ad statū ⁊ vt nā mām digerat.Sȝ qꝛ in acutis status est ꝓpiquus:ideo minoꝛat nisi alique cause supueniāt.¶ Nota p̃ ꝙ ex hac lr̄a apparet ꝙ in qualibet egritudīe cibꝰ est minoꝛādus:rō qꝛ vt pȝ p̄ma quarti cap̄.de cibatione febꝛicitātiū quilibet moꝛbus indicat de cibi ablatione.Secūdo oīs febꝛiens est eger:⁊ oīs eger est lesus:ergo lȝ in chꝛonicis nō tātū fit minoꝛatus:⁊ ideo dicimus ꝙ cibꝰ augeť vel equať in chꝛonicis nō respectu sanoꝛū:sed respectu cibi qui datur in acutis:⁊ ideo nō valet verbū Gal.in cō.4.p̃ᵉ parti.afoꝛ.Tenues ⁊ certe diete:ꝙ opȝ in chꝛonicis moꝛbis virtutē custodire nō respectu sanoꝝ sed respectu custodie que fit in sanis.¶ Nota 2° qđ Aui.īnuit ꝙ modus diete sumiť a virtute ⁊ moꝛbo:a moꝛbo ꝭm lōgitudinē ⁊ ꝓpinquitatē status:qꝛ si status est ꝓpinquus ⁊ virtꝰ cōsentit dieta minuiť aut auferť.Sȝ si status est lōginquus ⁊ virtus cōsentit nutriens augeť vel equatur:⁊ h̃ dī in lr̄a nisi cause superueniant.Pꝛo quo notādum ꝙ lȝ moꝛbus indicet ⁊ virtus consentiat vt demus dietam tenuissimam:tñ pp̄ accidentia superuenientia virtutem dissoluentia daremus cibuȝ:vt pȝ in cōmen.9.p̃ᵉ parti.Contemplari igitur opoꝛtet.

Dub^m 7^m ¶ Sȝ diceret aliqs qđ est magis licitum in moꝛbo acuto:an minorare cibū ex parte qualitatis:an ex parte quātitatis:⁊ est petē qđ est magis licitū vel dare debitā quātitatem cibi modicū nutritiui vel modicam ⁊ cibi multū nutritiui.Dōm ꝙ debitam ⁊ paruȝ nutritiui vt est ptisana:rō qꝛ ipsa ꝓpoꝛtionať virtuti magis:secundo sic in cibis modici nutrimēti inuenitur qualitas cōtraria qualitati moꝛbi:qꝛ ipsa sunt frigida ⁊ in cibis multi nutrimēti reperitur qualitas consimilis vt sunt carnes:ergo.sed in casu in quo alia cibaria infirmus nō posset sumere:tunc coacte daremus ipsa.

Dub^m ¶ Dubitať 2°.qꝛ Aui.vult ꝙ modus dietādi sumať penes statū:mō q̄re nō sumiť penes alia tēpoꝛa.Dōȝ ꝙ modus dietādi vl'is sumiť penes statū:rō qꝛ statꝰ ē tp̄s pugne:vt ꝫ nā vīcat pugnā penes cū est sumēdū regimē.Aliđ ē regimen pticulare:⁊ istud sumiť penes oīa alia tēpoꝛa:qꝛ in eis ꝯuenit dieta grossa sic̄ in statu subtilis.

¶ Et quāto egritudo plus principio ꝓpinqua fuerit:⁊ accn̄tia magis q̄eta nutriemus virtutem ꝯfoꝛtātes.Et quātū egritudo ꝭm augmētū ꝓcesserit ⁊ accn̄tia ibi ēt augmētata fuerint minuemus dietā pp̄ fiduciaȝ eiꝰ qđ iam dedimus:⁊ ꝓpterea vt virtus alleuieť in hoꝛa luctaminis.Jn tempoꝛe quoq̃ status regimē vehemēter subtiliamus.

ter subtiliamus. Et quāto magis egritudo fuerit acuta ꝛ crisis ꝓpinquior erit nostra regiminis subtiliatio maior nisi cause acciderint que nos ab eo prohibeāt: quēadmodū in libris nominabimus particularibus.

¶ Nō oñdit qūo nutriēs minuit ex ꝑte vtriusq; penes tēpora morbi. Et dicit ꝙ quāto egritudo fuerit plus p̄n° ꝓpiqua ꝛ accñtia remissiora tāto cibū plus īgrossamus: ꝛ q̄to est oppo^m tāto plus sb̄tiliamus: ꝛ maxīe si egritudo ē acuta nisi alie cause superueniant. ¶ Nota p̊ ꝙ dicit ꝙ q̄to egritudo ē ꝓpinquior p̄n° tāto plus īgrossamus ꝛc̄. notāter dixit hoc q: tēpora morbi distīguunt̄ 2^r vt pz p̊ de crisi: q: p̊ penes accidētia: q: tūc est p̄n^m quādo accñtia sunt remissa ꝛ augmētū quādo auget̄ ꝛ status quādo vltimat̄: vt pz in cō. 7. 1. ꝑti. afor̄. Ubi hz acumē. Scd̄o distīguunt̄ penes digōnē materie: q: tūc ē p̄n^m qñ apparēt signa digōnis occulte: tūc ē augmētū qñ manifeste apparēt: tūc est stat⁹ qñ cōplete apparent ꝛc̄. Et aliquādo illa duo sil'r ꝯcurrūt vt in morbis reseruantib⁹ mām ad vnicam expulsionē vt fe. ꝯtinua. Sz in pleuresi in qua sic̄ mā īcipit digeri sic īcipit expelli nō sil'r cōcurrūt: īmo qñ est stat⁹ quo ad digestionē tūc accidētia sunt remissiora: ꝛ iō dicit. H. ibidē ꝙ q̄to pleuresis plus sputi fuerit tāto est melior: ꝛ tūc plus de cibo dādus ē: ꝛ ideo dicit Aui. ꝙ in p̄n° quo ad digōnē nō plus de cibo diminuēdū est. Scd̄o tāgit p̄n^m quo ad accñtia cū dicit. ꝛ accñtia sint remissiora. Tertio tāgit ēt augmētū quo ad vtrūq; vt pz: ꝛ iō in augmento minorādi cibū quātū ad digōnem ꝛ accñtia. sed mag̃ hz verum de augmento quo ad digōnē ꝛ nō quo ad accñtia ꝛ hz verū qñ ista cōcurrūt. Postea dicit: nisi alique cause cōcurrant. ꝛ eius rō: q: sunt aliqua corpora rara de facili resolubilia: ꝛ aliq̄ debilia q̄ sine cibo stare nō possunt: ꝛ aliqua exuberātia carnis vehemētis pauci cal'i nālis: nā oīa sine cibo stare nō possunt: sed in alijs possum⁹ minuere vt natura magis purget: vt q: dedimus satis in principio.

¶ Nutriēs ꝑterea ꝭm hoc quidē ex eo qđ fit nutrimentum duas alias habet operationes que sunt velocitas penetrationis sicut dispositio vini ꝛ tarditas penetrationis: sicut assatoꝝ dispositio ꝛ frixorū ꝛ ēt spissitudo sube eius qđ ex ipso generat̄ in sanguine: ꝛ eius retētio sicut est dispositio nutrimenti carnis porcine ꝛ vituline: aut ipsius subtilitas ꝛ resolutiōis eius velocitas: sicut est dispositio nutriētis qđ fit ex vino ꝛ ex ficub⁹.

¶ Modo Aui. oñdit quasdā diuersitates nutriētis ex ꝑte sbe ꝛ ponit cañ. Et duo facit. Prīo qđ dcm̄ est q: ponit diuersitates. Scd̄o circa illas diuersitates ponit cañ. ibi (Et nobis.) ¶ Prīo Auic. ponit duas diuersitates. Pria est de nūero nutrientiū: qđdā est cito penetrās vt vinū: qđdā tarde vt assata ꝛ frixa. Scd̄a est qđdā nutriēs est dans nutrimētū soliduz tarde resolubile vt caro porcina: qđdā dat nutrimentū eaꝝ cito resolubile vt vinū ꝛ ficus. ¶ Nota ꝙ p̄ma diuersitas nō est total'r sumpta ex ꝑte sbe. rō q: quedā cito penetrāt vel tarde ex ꝑte alteratiōis q: cito alterant̄ ꝛ illo mō est vinū. scd̄o rōne adherētie q: subtilia cito penetrāt: ꝛ q̄dā rōne cōpl'onis: q: cal'a cito penetrāt: ꝛ q̄dā rōne familiaritatis vt vinū: q: vinū oīa ista hz: ideo de ipso explicauit. Sz q: assata acquirunt quādā crustā in qua quedā humiditas retinet̄ ꝛ stōchus multū laborat in digerendo ipsa: ideo de eis explicauit ꝙ tarde penetrāt. ¶ Nota secūdo ꝙ caro vitulina lactans nō dat nutrimentū multuz solidū: sed per carnē vitulinā intelligit carnem vacce.

Dub^m 9^m ¶ De carne porcina. d. A. ꝙ nō dat nutrim̄tū tarde resolubile quia multū nutrit: ꝫ. ꝯña pz: q: si multū nutrit nō dat nutrimētū solidū: vt pz de aq̄ carnis. ꝛ añs pz 3° alimētoꝝ. cap̄. 1. vbi d̄r. Nutribilissimū oīuz que noscimus est porcina caro. Dōm ꝙ aliq̄d est nutribilissimū q: multū nutrimētū dat. Scd̄o ꝙ multo tp̄e durat istđ nutrimētū. Tertio vtroq; mō. Ad ꝓpositū istud qđ dat nutrimentuz multū p̊ mō nō dat nutrimētū irresolubile ꝛ grossum: sed istud qđ dat nutrimētū multū 2° mō ꝛ 3° sic vt est caro porcina: ꝛ iō ipa dure digerit̄: ꝛ si digerit̄ multū nutrimētū dat. Ex hoc patet sol'o.

¶ Et nobis q̄dē est necessariū nutriēs qđ cito penetret cū casui virtutis aīalis succurrere volumus: ꝛ ei⁹ resolutioni: ꝛ nō pōt stōchus ꝛ virtus tāto tp̄e tolerare vt nutriēs digerat̄ qđ tarde digerit̄: ꝛ nos q̄dē a nutriente terremur qđ cito digeritur cuz accidit vt nutriēs p̄cedat qđ tarde digeritur: ꝛ timemus ne cū eo misceat̄ ꝛ fiat ꝭm modum quem iam declarauimus.

¶ Nō ponit cañ, circa predictas diuersitates: ꝛ duo facit. Primo ostendit in q̄bus casib⁹ cōpetit prima diuersitas. Scd̄o in q̄b⁹ cōpetat, ibi (Et terremur.) ¶ Prīo dicit ꝙ nobis est necium nutriēs cito penetrās: vt qñ adest casus virtutis nālis: q: virtus nō posset expectare tarde nutriēs. Sz in alio casu curem⁹ dare nutriēs sb̄tile cito penetrās. s. quādo aliq̄s p̊ sumpsit grossum: scd̄o q: vt pz p̊ tertij. cap̄. 7. subtile p̊ digerit̄: ideo cito corrūpit̄ si nō potest penetrare. ¶ Nota ꝙ virtus aīalis sumit̄ ꝓprie vt distīguit̄ ꝯ alias: et sic non sumit̄ hic: scd̄o sumit̄ ꝑ virtutē totius corporis ꝛ sic sumit̄ hic. ¶ Preterea dicit ꝙ nisi prius assumat̄ nutriēs grossum tenemur dare subtile. De quo dic̄ aliq̄s qđ p̊ dz sumi. Dōm ꝙ si ista nutriētia nō multū differāt: sz tarū distēt in digōne quātū fundus stomachi distet ab ore in digōne tūc grossus est p̄mittēdus: q: eo tp̄e quo grossus digerit̄ in fundo stōchi ꝛ subtilis digerit̄ in ꝑte supiori. Sed si plus distet grossus in digōne a subtili q̄ fundus a digōne que fit in ore tunc subtile est p̄mittenduz: q: si nō: corrūpit̄ vt dicit Aui. Sz q: medicus nō pōt ista mensurare: ideo dicendū absolute minor error est premittere subtile: q: si nō: corrumpit̄ vt dictuz ē. Sed si premittit̄ cum est digestus penetrat: ꝛ si error ex hoc accidit non est nisi ꝙ aliqua pars cibi grossi indigesta penetrat. Sed iste error est minor q̄ primus. s. ꝙ corrumpatur in stomacho.

¶ Et terremur ēt a nutriēte grosso cū ꝓ certo scim⁹ ꝙ accidūt oppil'ones. Sz eligimus cibū fortis nutrimēti ꝛ tarde digōnis: ꝓꝑ eū quez cōfortare volumus ꝛ exercitijs fortib⁹ p̄parare. Rarū quoq; nutriens eligim⁹ ꝓpter illum cui velociter accidit pororum spissitudo.

¶ Modo oñdit in q̄bus casibus cōtingit scd̄a diuersitas: ꝛ dicit ꝙ timemus dare nutrimētū grossuz in corporibus oppilatis q: plus oppilat. Sed nō terremur ab eis cum volumus corpus preparare ad laborem vt corpus rusticoꝝ: nam si ipsi sumerēt subtilia cibaria: cito resoluerent̄ ꝛ debilitarēt̄: ideo nō debēt comedere pullos hedos ꝛ starnas: imo fabas carnes porcinas ꝛ bouias ꝛc̄. Postea subdit ꝙ subtile est necessariū corporibus hn̄tibus spissitudinem poroꝝ: q: si sumerent cibaria grossa pori oppilarentur.

¶ Medicatio aūt que fit cuz medicinis tres habz regulas. Una earum est regula eligendi eius qualitatem. s. eligendi ipsaz calidā: aut frigidaz: aut humidā: aut siccam. Et secūda est regula ipsius eligēdi quātitatem: ꝛ hec q̄dem regula diuiditur in regulam mēsurandi pōdus eius: ꝛ in regulam mensurandi ipsius qualitatez. s. sue caliditatis gradū: aut frigiditatis: aut reliquaꝝ ab istis. Et tertia est regula ordinandi suā horam.

¶ Nō ponit cañ. ꝛ regulā circa administrationē ꝛ circa exhibitionē medicinaꝝ. Duo facit. Prīo ponit quādā diuersitatē. Scd̄o exequit̄ ponēdo cañ. ibi (In electiōe.) ¶ Prīo dic̄ ꝙ medicatio cū medicina. 3. hz regulas. i. diuersitates. Pria est eligēdi suā q̄litatez: q̄a q̄dā cal'a q̄dā frida. Secūda ē eligēdi suā q̄titatē: ꝛ hec ē 2^x q̄dam pōderalis: q:. s. est vt ipse sit vni⁹. ʒ. vel duaꝝ ꝛc̄. 2ª est eligēdi q̄titates sue q̄litatis. s. vt sit in p̊ gradu cal'a vel in 2° ꝛc̄. Tertia est eligēdi suū tp̄s in quo tp̄e dz dari. ¶ Nota ꝙ quātitas medicinaruz est duplex: q: quedā ponderalis ꝛ est quātitas qua mēsure mensurant̄ ꝭm quā dicimus hec medicina est vnius. ʒ. ꝛc̄. Alia est q̄titas gradualis vel qualitatis ꝭm quā dicimus hec medicina est multū cal'a vel parū: vnde dicimus ꝭm eam ꝙ hec medicina est calida in 4° gradu ꝛ sic multū calida: ꝛ hec in p̊: ꝛ sic parum calida.

Dub^m 10^m ¶ Sz dubitaret aliq̄s ꝙ Aui. est diminut⁹ q: alia multa ꝯsideram⁹ in medicina: q: qualitates secūdas ꝛ nō solū primas: q: dicim⁹ hec medicina est humida ꝛ hec est sicca. ꝛ q̄litates tertias q: dicimus hec medicina est ꝓuocatiua vrine: ꝛ hec egōnis ꝛc̄. sil'r ꝯsideram⁹ locū per quē sumi dz: sil'r cōsideramus modū ꝑmixtionis earū ꝛc̄. ¶ Dicendū ꝙ. A. bn̄ dicit ad rōnem primā: q: ꝯsideramus q̄litates secundas ꝛ tertias: dōm est ꝙ ad illas reducunt̄: q: illas virtutes hn̄t ex primis qualitatib⁹ q: ab illis depēdēt. ¶ Ad scd̄az q: ꝯsideramus viā ad quā ire dz: dōm ꝙ reducit hoc ad quātitatē: ꝛ iō infra ponēs regulas ex quātitate ponit regulas ex loco. Sil'r modū cōmixtionis reducitur ad quātitatē: q: alia ꝛ alia q̄titas facit aliū ꝛ alium modū cōmixtionis. Uel dicendū ꝙ reducitur ad q̄titates qualitatis: q: alia ꝛ alia mixtio facit medicinā calidā vel frigidaz. Aliter dicendū ꝙ isti alij modi non sunt sic vtiles sicut illi tres nominati ab Aui. ideo de eis hic non fecit mētionem sed infra.

¶ In electiōe aūt qualitat̄ medicīe absolute nō habet̄ cognitio nisi ꝑ cognitionē spēi egritudīs: qm̄ cuz egritudinis qualitas scita fuerit erit medicina eligēda que

ei in sua qualitate sit contraria: quoniam egritudo suo medicat̃ contrario ⁊ conseruatur sanitas suo simili.

¶ Exequit̃ mõ circa dictas diuersitates ponẽdo cañ. Tria fac̃. Primo ponit cañ. circa q̃litates. Scđo q̃ntitates. ibi (Quãtitatis.) Tertio tp̃s. ibi (Ex tp̃e aũt.) ¶ Prĩo dicit q̃ in electiõe q̃litatis medicine absolute nõ habet̃ cognitio nisi ex cognitiõe sp̃erũ egritudinis: igit̃ si scita est cognitio egritudis vt q̃ est cal'a scio q̃litatẽ medicine debitã: q2 dz eẽ frida: q2 oĩs curatio fit p̃ 2riuz sicut 2seruatio fit per sil'ia ⁊ est v̈buz notabile. ¶ Nota p̊ q̃ dicit in electione medicine absolute ⁊c̃. q̃ ly absolute: p̊ põt componi cũ ly q̃litate: ⁊ tũc est sensus in electione qualitatis absolute medicine ⁊c̃. Pro q̊ notãdũ q̃ q̃dã est qualitas medicine absolute s̃m quã dicim⁹ hec medicina est calida hec frigida. Alia est q̃litas cõtracta. s. ad g̃duz s̃m quã dicimus hec est cal'a in p̊ hec in scđo gradu. Ad p̃positũ p̃ cognitionem sp̃ẽi egritudinis scio qualitatẽ medicine absolutã nõ contractã. Scđo põt cõponi cum ly medicine: ⁊ tunc est sensus in electione qualitatis medicine absolute ⁊c̃. ⁊ tũc est scia. Pro quo est notãdũ q̃ quedã est medicina absolute in qua solũ est virt⁹ medicinalis. Alia est nõ absolute medicina: q2 in ea nõ solũ est virtus medicinalis sed cibalis. Modo vult dicere q̃ per sp̃ẽm egritudis cognoscimus medicinã absolute que tm̃ hz virtutem medicinalẽ. Tertio põt cõponi cũ ly sp̃e egritudinis: ⁊ tunc dicit q̃ per speciẽ egritudis absolute sumit̃ cognitio ⁊c̃. ⁊ tunc est sñia q̃ absolute. i. solũ ab essentia morbi sumuntur intentiones curatiue.

Dub^m 11^m ¶ Sz de hoc diceret aliq̃s q̃ intẽtio curatiua sumit̃ a causa morbi ⁊ nõ solum ab essentia morbi vt pz in tertiana ⁊c̃. Scđo sumit̃ itẽtio curatiua a mẽbro: q2 hñti intestina gracilia ⁊ debilia non dam⁹ aquã fridaz. g̃. ¶ Dõm q̃ sumit̃ ab essentia morbi prius rõ: q2 morbus essential'r indicat de cibi ablatiõe: sz cũ hoc stat q̃ alie itẽtiones curatiue (nõ tñ p̃ncipales vt q̃ medicĩa dz sumi tãte q̃ntitatis vel in tali gradu) pñt sumi ab illis dictis: vt a nã mẽbri: nõ q2 medicina alteri⁹ sp̃ẽi põt sumi a nã mẽbri: q2 p̃p̃ p̃prietatẽ vna medicina hz effectũ ad vnũ mẽbrũ q̃đ nõ hz alia eiusdẽ v̈tutis ⁊ gradus: vt pz de camomilla ⁊ melliloto. Ex hoc pz so. ad scđaz. ¶ Ad p̃mã dicẽdũ q̃ nõ sumit̃ morb⁹ p̃prie vt distinguit̃ cõtra cãz: sed large vt includit causam aliter q̃ nõ sumitur curatio p̃prie: q2 vt sic soluz conuenit morbo: sed sumit̃ large ⁊ isto modo cõuenit cause. ¶ Similiter cause nõ p̃prie debet̃ curatio: q2 non cause añti q2 tali debet̃ preseruatio: nec cause cõiuncte: q2 cũ est causa coniuncta tunc discrasia est fiens. discrasie fiẽti debetur duplex curatio: q2 preseruatio p̃pter futurũ fieri: ⁊ curatio propter factũ: ⁊ ideo curatio p̃prie ⁊ indicatio curatiua p̃prie sumitur ab essentia morbi.

¶ Quãtitatis aũt ipsi⁹ mẽsura ex duab⁹ cognoscit̃ p̃tib⁹ s̃m modũ mensure artificialis ex natura membri: ⁊ ex quãtitate egritudis ex reb⁹ que sup̃ illud sua significãt 2ueniẽtia ⁊ aptitudine ipsarum que sunt genus ⁊ etas ⁊ 2suetudo ⁊ tẽpus ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virtus ⁊ forma.

¶ Postq̃ Aui. superius docuit eligere 2ueniẽtẽ q̃litatẽ medicine ⁊ posuit regulas: nũc docet eligere 2ueniẽtẽ quãtitatẽ eius. Et p̊ docet hoc. Scđo ostendit modũ. ibi (Nã v̈o mẽbri.) ¶ In prima dic̃ q̃ mensura quantitatis medicine cognoscitur ex duob⁹: ex cõplexione membri ⁊ ex quantitate egritudinis ⁊ ex rebus que sunt cõuenientia: vt ars: tempus: regio: sexus ⁊c̃.

Dub^m 12^m ¶ Dubitat̃. Aui. vĩ 2dicere q2 dic̃ q̃ cognitio q̃ntitatis medicine cognoscit̃ ex duob⁹ ⁊ postea noĩat tria ĩ lr̃a. ¶ Dõm q̃ Auic. vult q̃ q̃ntitas medicĩe hr̃ ex duob⁹ p̃n'r vt ex nã mẽbri ⁊ q̃ntitate egritudis: sz ex 2ueniẽtia rerũ vt tp̃e: regiõe: sexu ⁊c̃. ẽt põt hr̃i: non tñ p̃ncipal'r cognoscitur quantitas medicine ex hoc. ¶ Nota q̃ q̃ntitas medicine nõ potest lingua dici nec calamo scribi: vt. G. 3. de igenio sani. cap̃. 3. sed habetur coniecturatiue: ⁊ ideo dixit artificiali ⁊c̃. exponitur genus. i. sexus: ⁊ per formam intelligitur habitudo.

¶ Nature v̈o membri cognitio quatuor reruz continet cognitionem. s. complexionis membri ⁊ creationis ei⁹: ⁊ eius situs: ⁊ ipsius virtutis.

¶ Ostẽdit̃ qũo ex trib⁹ hr̃ cognitio quãtitatis medicĩe. Et p̊ ex vno. Scđo ex alio. ibi (Scđm v̈o egritudis quãtitatẽ.) Tertio ex alio. ibi (Cognitio aũt.) Pria in duas. Prĩo ostẽdit ex q̃b⁹ cognoscit̃ nã membri per quã cognoscit̃ nã morbi. Scđo oñdit qũo ex illis cognoscitur quantitas medicine. ibi (Et membri.) ¶ In prima dicit q̃ cognoscitur ex virtute plasmate ⁊c̃.

Dub^m 13^m ¶ Nota dicit q̃ cognoscit̃ ex cõpl'one ⁊c̃. ⁊ dimisit nãm cõem. g̃ diminuit̃. Scđo vĩ superfluus q2 numerat virtutem que sigñat sua actitudine vt dcm̃ est. ¶ Dõm q̃ cognitio ex vnitate ⁊ nũero non est artificialis: ideo de ea nõ fecit mẽtionẽ ⁊ pauca sumunt̃ ab eis.

¶ Ad aliã dico q̃ virt⁹ sumitur 2r. Uno mõ quo ad ei⁹ p̃prietatez vt corp⁹ dr̃ forte vel debile. Scđo modo quo ad essentiaz vt est nã membri: secũdo modo consequitur hic: ⁊ primo modo supra.

¶ Et cõpl'onis q̃dẽ mẽbri qm̃ cuz ei⁹ nãlis cõpl'o scita fuerit: ⁊ ipsi⁹ cõpl'o in egris sciet̃ p̃ mensurã existimatiuã: quãtũ ei⁹ cõpl'o nãlis elongata fuerit scietur: ergo mensura quantitatis qua ipsa reduci possit ad tẽperiẽ. verbi gr̃a. qm̃ si sanatiua cõplexio fuerit frigida ⁊ egritudinalis calida: tũc eius cõpl'o multũ erit elongata a cõplexione sui: ⁊ tunc multa indigebit infrigidatione: q̃ si ambe fuerint calide sufficiet ei parua infrigidatio.

¶ Exequit̃ qũo ex istis habetur nã mẽbri. Et p̊ ex cõpl'one. Scđo ex plasmate. ibi (Et creationi.) Tertio qũo ex situ. ibi (Et sit⁹.) Quarto qũo ex virtute. ibi (Et vtilitas.) ¶ In p̃ma dic̃ q̃ habet̃ cognitio nature mẽbri ex cõpl'one: cognoscit̃ q2 scita compl'one nature mẽbri scimus quãtũ distat ĩfirmus a sua nãli cõpl'one: ⁊ p̃ 2ñs scimus quãtitatẽ medicine: vñ si cõpl'o erat calida accñtalis ⁊ nãlis frigida debemus approximare medicinã valde fridã: q2 multũ distat a sua cõpl'one nãli. Sz si sit cõpl'o nãlis cal'a: ibi debeo approximare medicinã nõ multũ fridã: vñ si distat a cõpl'one p̃ vnũ gradũ debeo approximare medicinã 2riã ĩ vno gradu. ¶ Nota q̃ p̃ complexionẽ cognoscit̃ 2x q̃ntitas medicine. s. q̃ntitas põderalis ⁊ gradualis. ¶ Nota q̃ 2x est nãlis cõpl'o ex g̃ñatione 2cta ⁊ ex reb⁹ et tp̃e acq̃sita: ⁊ habet̃ verũ dictuz Aui. de oĩ cõpl'one per quã corp⁹ viuit sanum vnde consuetudo est cõseruanda sicut natura.

Du^m 14^m ¶ Dubitat̃ vĩ q̃ lapsus a simili sit maior q̃ a dissimili: q2 act⁹ actiuor̃ sunt in patiẽte disposito: vt 2° de aĩa. tex. cõ. 24. ergo lapsus a simili est maior: q2 hz corpus paratũ labi: g̃ maior: sz lapsus dissimilis est cũ contrario resistẽs. Scđo si sint senes ⁊ iuuenes causonizãtes maior friditas approximatur iuueni q̃ seni: ergo lapsui simili maior approximat̃ medicina vt pz: q2 in eo est maior icẽdiũ. Etiã q2 nãlis cõpl'o est calida sibi dñtur frigida p̃p̃ incendium accidentale causonidis. ¶ In 2riũ dcm̃ Auic. ¶ Dõm q̃ ex lapsu simili vel dissimili possumus arguere maioratiue vel minoratiue dupl'r. Absolute q2 a quacũq̃ causa leui corp⁹ simile ĩcurrit lapsuz: sz corpus dissimile a forti causa ĩcurrit lapsuz dissimilem. Scđo mõ põt argui maioritas ⁊ minoritas lapsus nõ absolute: sed supposita eq̃litate eius q̃đ ad sensuz app̃et cũ supposita equalitate ad tactuz: ⁊ sic ex lapsu dissimili arguit̃ maior lapsus: sz ex simili arguit̃ lapsus minor: q2 corpus flegmaticũ si incurrit egestionem cal'az maior lapsus est q̃ in corpore chol'ico: q2 exquo app̃et in istis equalis caliditas mõ nõ põt venire corp⁹ flegmaticũ ad tãtã caliditatẽ quãtã hz corpus cholericuz nãliter nisi corpus flegmaticũ dz acq̃rere tãtaz caliditatẽ quãtam hz corpus cholericũ nãliter: modo corp⁹ flegmaticũ erit discrasiatũ in naturali sua cõpl'one ⁊ in gradu cal'itatis extranee: ergo est discrasiat⁹ in duob⁹ gradib⁹ ⁊ cholericũ nõ: ideo pz q̃ discrasiato in dissimili lapsu caliditatis fortiora frigida approximamus: scđo sic ei debent̃ p̃p̃ nãlem cõpl'onẽ ⁊ p̃p̃ accñtalem: ergo debent̃ ei magis frida: vñ nãlis cõpl'o 2seruat̃ per similia: mõ cõpl'o flegmatici cõseruat̃ per frida ⁊ chol'ica per cal'a. Ex quo pz q̃ si corpus frigiduz egrotat egritudine cal'a per duos gradus distãs a nãli cõpl'one: ⁊ cholericũ distet per duos ẽt frigidiora dicunt̃ flegmatico q̃ cholerico p̃p̃ cãm dictã. ¶ Ad rõnem dico q̃ 2seruatio est dupl'x: ⁊ alia que est quedã reductio ⁊ ista fit p̃ 2ria: ⁊ ista debet̃ corporib⁹ distẽperatis: ⁊ prima debet̃ tẽperatis: q2 nõ reducunt̃. Itẽ 3a particula afor̃. in cõ. afor̃. 4. Temperantia 2seruat̃ per similia: ⁊ distẽperãtia reducit̃ p̃ cõtraria: sed melius est q̃ reducere p̃ter nãlem cõpl'onẽ q̃ cõseruare. Dõm q̃ sil' ⁊ semel nõ põt reduci p̃ter nãlis cõpl'o ⁊ 2seruare nãlẽ. ¶ Et ad rõnes pz so. dz fieri maior actio: verũ est si p̃cedat ab eadẽ causa. ¶ Ad aliã frigidiora debent̃ lapsui dissimili ⁊c̃. dico q̃ supposita eq̃litate tact⁹ et accñtium est verũ: sed p̃p̃ debilitatẽ virtutis in sene fridiora competũt iuueni: vñ q2 senex est debilis nõ suffert fortiora frida sic iuuenis: sz ex merito lapsus fridiora approximarent̃ senib⁹: sz in tota approximatiõe fridiora approximant̃ senib⁹ q2 paulatim. ¶ Ad aliã dico q̃ flegmatico cõpetũt frigidiora: vñ vel talia corpa erãt assuetata similibus vel 2rys: si 2rys tunc ex lõga cõsuetudine sũt assueta similib⁹: ideo calidiora dantur chol'ico q̃ flegmatico: q2. 8. de inge. sani. cap̃. vltimo. 2suetudines in egritudinib⁹ 2seruant̃ vt nã valeat pugnare 2 morbũ: ideo nõ opz nimis mutare: ⁊ q2 cõseruatio fit p̃ similia: iõ fl'atico dicunt̃ frigidiora ⁊ cholerico min⁹ frida: tamen ex merito lapsus frigidiora competunt flegmatico.

¶ Et creatõis q̃dẽ mẽbri iã diximus q̃ creatura mẽbri ĩ q̃tuor diuidit̃ modos: ⁊ tu q̃dẽ eã ibi 2siderare v̈bes.

¶ Ostendit

¶ Ostēdit quō ex creatura cognoscit nā mēbri. Et p̄ pmittit diuisionē. Scđo ondit quō ex creatura cognoscit q̄titas medicie. ibi (Post hoc.) ¶ In p̄a dicit q̄ creatura diuidit in q̄tuor. s. in figurā viā receptaculū ⁊ supficiē: ⁊ ex ea cognoscit q̄titas medicie: sed nō docet q̄titatē medicie p oia ista. 4. sȝ per duo. s. per viā ⁊ receptaculū.

¶ Post hoc scire debes q̄ membrorū q̄daȝ sunt que in foraminib⁹ suis sunt facilia ⁊ sunt in eis iterius aut exterius loca vacua per que expellit supfluitas medicia subtili ⁊ tēperata. Et eorū sunt alia que nō sunt ita: sed medicina indigēt fortiore: ⁊ similiter eorū est qđ est rarū ⁊ eorū est qđ est spissum. Et raro qdē medicina suffi cit subtilis: ⁊ spisso est medicina fortis necessaria.

¶ Ostēdit quō ex istis cognoscit q̄titas medicie. Et p̄ h̄. Scđo ex dictis assumat dicta. ibi (Qđ aūt.) ¶ Nota Aui. inuit duas diuersitates nāe: q2 q̄dā habēt foramina q̄dā nō. ⁊ ex his que habēt foramina q̄dā habēt intus q̄dā extra ⁊ q̄dā vtroq̄ mō vt sunt renes ⁊ pulmo: vnde habēt vias exterius: q2 colligant vijs vesice. etiā hn̄t venas itra se. ēt pulmo hȝ vias itus: q2 est ↄcau⁹ ⁊ itus hȝ venas: sȝ nucha ⁊ nerui nō hn̄t foramina extra se: sed cerebrū hȝ vias ex̄ se: q2 vias vt nares palatus ⁊c. mō dicit Aui. q̄ que hn̄t viā minori egent medicina: ⁊ que nō habēt egent maiori. ¶ Nota q̄ membra eē rara est hēre raritatē in sba vn̄ expellit supfluitates suas: ēt splen est hmōi: sed renes sunt dēsi. Mō dicit Aui. q̄ dēsum mēbrū eget medicina fortiori ⁊ rarū eget medicina magis leui.

Dub^m 15^m ¶ Dubitat. Gal. in. 3. thegni. tex. cōmē. 142. dicit q̄ pulmo eget medicina forti. Dōm q̄ hoc est 2r. Rōne pprie sbe ⁊ vie ⁊ sic mēbruȝ rarū eget leui medicina. Scđo mō egere pōt rōne parue vel magne distātie: ⁊ sic pulmo eget forti medicia: q2 multū distat: q2 opȝ q̄ trāseat prius per venas meseraicas: ⁊ postea ad epar: ⁊ postea ad cor: deinde ad pulmonē. Et ex hoc pȝ solō: q2 eget forti medicia rōne distātie magne: ⁊ exponit tēpata. i. pportiōata egritudini.

¶ Qđ aūt forti medicina magis indiget est illud qđ in nulla duarū partiū ventriculū hȝ neq̄ receptaculum. Et post ip̄m est illud qđ hȝ in vna parte: ⁊ post ipsum est illud qđ a duabus partibus hȝ receptaculū: sed est solidū ⁊ spissum sicut rigno: postea est illud qđ ea hȝ a duabus partib⁹ ⁊ est rarum sicut pulmo.

¶ Cōcludēdo assumat dicta sua dicēs q̄ mēbrū qđ eget forti medicia ē qđ nō hȝ aliq̄ viā ⁊ miori idiget q hȝ viā ex vna pte: ⁊ miori qđ hȝ a duab⁹: ⁊ miori ē qđ hȝ a duab⁹ ptib⁹ ⁊ est rarū vt pulmo.

Dub^m 16^m ¶ Dubitat epar est densum ⁊ splen est rarū: ⁊ tn̄ splen eget fortiori medicina. Dōm q̄ eget fortiori medicina nō gr̄a raritatis: sed gr̄a humoris grossi melancholici quē ↄtinet in se.

¶ Et situs qdē mēbri: qm̄ per sitū cognoscit quēadmodum tu scis aut locus aut societas aut cōmunitas.

¶ Ostēdit quō ex situ cognoscit q̄titas medicine. Et p̄ ponit diuisionē. Scđo exeqt. ibi (Utilitas.) ¶ In p̄a dicit q̄ cognitio sit⁹ aliqn̄ sumit p loco: aliqn̄ p colligātia: ⁊ ex vtroq̄ scit q̄titas medicine.

¶ Utilitas v̄o que ex societatis puenit cognitione est magis ppria: ppterea q̄ partē magis eligis ad quam medicina trahit ⁊ ad quā eā declinare facis. v̄. g. cū fuerit mā in gibbo epatis euacuabis eā per vrinaȝ: ⁊ si in epatis ↄcauitate fuerit euacuabis eaȝ per ventrē: qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine est associata ⁊ eius cōcauitas est associata intestinis. Sed eius vtilitas que ex parte sciendi locū puenit est triū modorū: vnus eorum est eius lōgitudo ⁊ ipsius ppinquitas: qm̄ si fuerit ppinquū sicut stōchus peruenient ad ip̄m medicine temperate ⁊ operabunt in ipso: ⁊ si longinquū fuerit sicut pulmo medicinarū tēperatarū virtutes corrūpent antequā ad ipsuȝ perueniat: quapropter erit necessariū vt in earū virtutibus augmentū fiat. Oportet itaq̄ vt cum membrū est propinquū cui obuiat medicina sit virtus ipsius medicine s̄m mensurā que egritudini sit opposita: ⁊ si inter ea fuerit longitudo ⁊ spatiū ⁊ est egritudo cui est medicina necessaria quaȝ virtus ↄfundans penetrare faciat: tūc necessariū est in virtute medicine plus addere q̄ȝ prius erat ei necessarium sicut acetū in emplastro sciatice ⁊ reliquis.

¶ Ostēdit ex vtroq̄ q̄titatē medicie. Prīo diuisim. Scđo ↄiūctiȝ ostēdit h̄. ibi (Qn̄q̄ ēt ↄfert.) Pria in duas. Primo ostēdit quō ex situ p colligātia cognoscit q̄titas medicie. Scđo ex loco p situ ostēdit. ibi (Sed ei⁹.) ¶ In p̄a dicit q̄ nō solū ex situ pro colligātia: sed ēt ex situ pro loco cognoscit q̄titas medicine: vnde si mā est in cōcauo epatꝭ dȝ trahi mā per itestina: q2 ↄcauū epatꝭ ligat itestinis: sed si sit in gibbo epatꝭ dȝ trahi per vrinā: q2 vesice gibbū colligat. ¶ Nō lr̄a exponit q̄ vtilitas est maior ex situ p loco: q2 cōior: sed ista pprior est egritudinib⁹ cū mā. ¶ Nō tract⁹ est mot⁹ māe de vna parte ad aliā distantē: sed declinatio est ad pteȝ ppingorē.

Dub^m 17^m ¶ Dubitat. G. 7. tera. cap. vlt. dicit q̄ renes ⁊ vesica ⁊ gibbū epatis cū sunt plena cacochimia dn̄t expurgari per itestina: ēt in apatibus epatꝭ sepe administramus vomitus. ¶ Dōm q̄ si talis mā est grossa dȝ expurgari vt dcm̄ est: q2 vie sunt stricte: sȝ si mā sit subtilis pauca dȝ expurgari p vias vrine: ēt si medicus vult ⁊ deriuare ⁊ eūare: tūc administrat vomit⁹: sȝ hic est itētio mag̃ eūare. ¶ Sȝ ei⁹ vtilitas) docet cognoscē q̄titatē medicie ex situ p loco. ¶ Nō in loco tria ↄsideram⁹. Loci distātiā cōeȝ vt stōch⁹ est locus ppinquus ⁊ vesica remota. Scđo ↄsideram⁹ loci pprietatē vt est virga vel vesica. Tertio ↄsideram⁹ loci aptitudinē vel ineptitudinē. Et s̄m h̄ tria facit. Primo docet cognoscē rōne vnius. Scđo scđi. ibi (Et secūdus.) Tertio rōne alteri⁹. ibi (Et tertius qdē.) ¶ In p̄a dicit q̄ ex loco cognoscit q̄titas medicine: vnde si locus ad queȝ volumus medicinā imittē est ppinquus đbemus dare medicinā leuē: ⁊ si locus est remotus debemus fortē medicinā vt virtus ei⁹ sufficiat vsq̄ ad locū: etiā si membruȝ sit densum ad qđ medicina nō valeat transire debemus miscere aliquid qđ faciet penetrare medicinā vsq̄ ad locū illū: q2 acetū valde penetrat.

¶ Et secūdus modus est vt sciatur quid medicinis sit admiscendum vt per illud velociter ad membrū perueniat quēadmodū medicinis membrorū vrine admiscent diuretica ⁊ medicinis cordis crocus.

¶ Ostendit quō ex situ pro loco cognoscit q̄titas medicine: ⁊ dicit q̄ si locus est vesica: opȝ miscere diuretica vt ducat virtus illius medicaminis ad vesicā: vt ēt qn̄ admiscemus crocū ⁊ camphorā in cordialibus vt ducat virtus cordialis ad cor.

¶ Et tertius qdē modus est vt sciamus qua parte medicinam ad ipsum transire faciamus. v̄. g. si sciuerimus q̄ vlcera in inferioribus existunt intestinis per clysteria inijciemus: ⁊ si sciuerimus q̄ sint in superiorib⁹ per illud qđ bibunt afferemus.

¶ Ostēdit quō ex situ pro loco cognoscit quantitas medicine: q2 si vlcera sint in intestinis superiorib⁹ dabo medicinā per os. Sed si sint in iferiorib⁹ dat clystere siue medicina p iferi⁹. vnde Gal. 5. de igenio sanitatꝭ cap. 11. dicit q̄ virt⁹ clysteris. s. ↄsolidatiui nō trāsit vsq̄ ad stōchū: iō si vis ↄsolidare vlcera intestinorū superiorū: opȝ dare medicamē ↄsolidatiuū p os. virt⁹ tn̄ alterius clysteris trāsit vsq̄ ad caput: vn̄ in dolore capitis aliqn̄ administram⁹ clysteria.

¶ Quādoq̄ etiā ↄfert loci ⁊ societatis simul sollicitudineȝ habere: ⁊ hoc qdē est in eo qđ facere debemus cū fuerit materia tota iam in mēbro euacuata ⁊ in eo qđ facere debemus cū materia adhuc euacuat.

¶ Postq̄ superius Aui. notauit quō cognitio loci ⁊ societatꝭ diuisiȝ est vtilis ad cognitionē curationis: nūc idē ostēdit ↄiunctim. Et p̄ hoc. Scđo ponit duos can̄. ibi (Cūq̄ ad.) Pria in duas. Prīo ostēdit in quot ⁊ qb⁹ casib⁹ cognitio societatꝭ ⁊ loci est vtilis ⁊ ↄferat. Scđo declarat dicta. ibi (Qm̄ cū.) ¶ In p̄a dicit q̄ ↄfert aliqn̄ habere cognitionē loci ⁊ societatꝭ in duob⁹ casib⁹. p̄ cū mā est in fluxu. 2° cū est fluxa. ¶ Nō mā aliqn̄ est in fluxu aliqn̄ parata fluē. 3° tota fluxa. 4° aliqn̄ reperit mā in membro gn̄ata per viā paulatine cōgestionis. mō Aui. intendit etiā de mā parata fluere ⁊ de vltima etiā: ⁊ illa duo dat intelligi per duo dicta.

¶ Qm̄ cū sciuerimus q̄ mā fuerit adhuc in descensu a suo loco mām extrahem⁹ postq̄ q̄tuor ↄditionū curā habuerim⁹. Una est partis diuersitas quēadmodū a dextra ad sinistrā trahimus ⁊ a superiorib⁹ ad iferiora. Et secūda est vt societatis curā habeam⁹ sicut mē-

ſtrua vētoſis retinemus quas mamillis ſupponimꝰ ſocio attrahētes. Et tertia rectitudinũ curā hēre queādmodũ in egritudinibꝰ epatis in dextra minutionē facimus baſilica ⁊ in egritudinibꝰ ſplenis in baſilica ſiniſtra. Et quarta qdē eſt cũ ſollicitudine elōgationis ne qđ extrahit valde ſit ꝓpinquũ ei a quo extrahit.

¶ Declarat dicta ſua. Et pͦ qñ mā eſt in fluxu. Scđo cũ eſt fluxa. ibi (Sed cũ.) Pꝛīa in. 4. ſicut. 4. ꝯditiones attēdēdas ponit tñ nō diuidit. 2ª ibi (Et ſcđa.) 3ª ibi (Et tertia.) 4ª ibi (Et quarta.) ¶ In pͦ dicit ꝙ cũ mā fuerit in fluxu trahit a ſuo loco cũ q̄tuoꝛ ꝯditiōibꝰ. Pꝛima eſt iſta: qꝛ talis mā dꝫ trahi ad partē ꝯriā. Scđa ꝙ trahat ad partē ꝯſociā vt cũ mā trahit ſiue refluit ad matricē ponamus vētoſas ſub mamillis. Tertia eſt ꝙ trahat ad partē directā ꝯſociā vt qñ flōmamus in egritudine ſplenis baſilicā ſiniſtrā. Quarta eſt ꝙ cũ trahimus mām trahimus ad partē ꝯſociā longinquaꝫ ⁊ nō propinquam. ¶ Nota ꝙ nō attendit cognitio loci ⁊ ſocietatis ſimul in quolibet iſtoꝝ: ſed ſimul oēs attēdunt: qꝛ cũ volumus curare mām fluentē dͦ ꝯcurrũt. ſ. mā ⁊ fluxus. mō ꝓpter mām euacuamus: ⁊ ꝓpter fluxũ deriuamus: ⁊ hic attendunt q̄tuoꝛ ꝯditiones dicte: qꝛ opꝫ trahere ad partē ꝯtrariā māꝫ: ⁊ hoc fieri pōt tripl'r. ſ. ſm lōgitudinē ſm latitudinē ⁊ ſm ꝓfunditatē. mō Aui. nō tangit niſi deriuationē ſm duos diametros ſm lōgitudineꝫ ⁊ latitudinē: qꝛ in iſtis magna eſt diſtantia: ⁊ ideo pꝫ quarta cōditio ꝙ debet fieri deriuatio ad partē lōginquā: ſed alie due ꝯditiones patent ꝙ debet trahi ad partē colligatā: qꝛ melius trahit: ⁊ alia etiā pꝫ qꝛ ſi diameter eſt rectus melius trahit.

Dub. 18 ¶ Dubitat de pͥma ꝯditione: qꝛ Hippo. 4ª pti. afoꝛ. 17. afoꝛ. Nō febꝛibus exiſtētibus ⁊c. vnde vult ꝙ cũ mā petit partes ſuperioꝛes per ſuperius debes euacuare: ergo nō dꝫ fieri diuerſio. ⁊ ꝯfirmat per afoꝛ. 18. ſequentē. Supꝛa diaphꝛagma doloꝛ per ſuperius dꝫ fieri euacuatio. etiā afoꝛ. 21. 1. pti. Undecũq; nā reperit inde ⁊c.

Dub. 19 ¶ Dubitat ſecunda cōditio includitur in pꝛima qꝛ non trahitur ad partem contrariam niſi ſit ꝯſocia: etiam medicus induceret plures egritudines: qꝛ plurificaret egritudines.

Dub. 20 ¶ Tertia videt falſa: qꝛ in egritudine epatis pōt eũari per vtrāq; baſilicā. ꝓbo: qꝛ ambe baſilice oꝛiunt ab vno trũcho: ergo vtrũq; pōt eũare ab epate. ⁊ ſimil'r ambe. alio mō in ſplene etiā ſi facimꝰ flobothomiā a baſilica ſiniſtra nos deriuamus ꝑ plures diametros: qꝛ pͦ diuertimus ad epar cũ eũamus a ſplene poſtea eſt diameter a furcula ad bꝛachiũ ſiniſtrũ. ¶ Dōm ꝙ ꝯditiōes ſunt bone: qꝛ qđ repugnat fluxui eſt diuerſio ad ꝯriuꝫ: vnde aliqñ mā eſt in fluxu ⁊ aliqñ eſt parata fluere. ſi partim fluxa ⁊ partim parata fluere: tũc debet deriuari ad partē ꝯriā parti ad quā fluit: ⁊ rō qꝛ ex hoc duo fiunt ꝓhibet fluxus: ⁊ que erat fluxa trahit ad oppoſitũ: ſed ſi ſit in pꝛincipio fluxus debet deriuari ad partē ꝯtrariā ei ad quā fluit mā: qꝛ illa pars tunc amplius nō pōt mittere mām ad partem ad quā parabat mitti. Tamē in duobꝰ caſibꝰ opꝫ trahere ad partem ad quā fluit vt cũ mā mittit de nobili ad ignobile. Secũdus eſt qñ mā eſt venenoſa. Et ad rōnē dicit expoſitoꝛ ꝙ hꝫ verũ cum mā nō eſt fluxa. Sed. H. videt intelligere cũ eſt fluxa: qꝛ dicit os amaricatũ: ergo videt ꝙ mā ſit in fluxu. ⁊ ſimil'r dicit de alio afoꝛ. Uidet dōm ꝙ Hippo. loquit de fluxu māe per loca ꝯputata expulſioni: vnde ſi mā currit ad ſtōchũ ⁊ inde poſſit fieri euacuatio euacuata: ſed Auicē. loquit cũ mā fluit ad partē non deputatam expulſioni. Uel afoꝛ. loquit de eũone cretica. ¶ Ad aliā dico ꝙ ex quo dꝫ eũari: mā melius trahit per partē ꝯſociā q̄ per aliā: ⁊ nō intelligit de colligantia gñali ſed de ſpāli. Sed cũ dicis plurificant egritudines. dico ꝙ nō: qꝛ in parte ꝯſocia nō fieret egritudo: qꝛ per partē ꝯſociā ſpargit ⁊ ei dominat nā: ēt de parte pͥncipali vnde diuertit remotio egritudinis: vel ꝙ nō eſt icōueniēs ꝓcurare egritudinē in parte ꝯſocia cũ eſt minus pꝛincipalis. ¶ Ad tertiā ꝯditionē dico ꝙ oꝫ reſpōdere vt dicit infra de flōmia ſaphene ⁊ ſciatice: qꝛ oꝛiunt ab eodē trũcho: tñ per experientiā inuenit ꝙ ſciatice vene flōmia cōfert ſciaticis paſſionibꝰ: ⁊ ſaphene flōmia ꝯfert paſſionibus menſtruoꝝ: ⁊ ſimiliter eſt de vena baſilica dextra ⁊ ſiniſtra. ¶ Ad aliā dico ꝙ nō ſit deriuatio ſm duos diametros cōpletos. ¶ Nota mamille ſunt colligate matrici mediantibꝰ venis aliquibꝰ: ideo in fluxu mēſtruoꝝ diuerſio ſit appoſitis vētoſis ſub mamillis.

¶ Sed cuꝫ accidit vt tota mā iam ſit euacuata vtreq; res ei ꝯferũt ex parte: qm̄ ſi voluerimus accipiemꝰ eaꝫ ex ipſo mēbꝛo: ⁊ ſi voluerimus trahemus ipſaꝫ ad mēbꝛũ ꝓpinquũ qđ aſſociatuꝫ eſt ⁊ eā ab eo extrahemus queādmodũ duas minuimus ſaphenas in matricum egritudinibus ⁊ venam que eſt ſub lingua cum medicari volumus apoſtema duarum amigdalarum.

¶ Oſtēdit qũo cognitio vtriuſq; ſimul ē vtilis: cũ tota mā ē fluxa: ⁊ dicit ꝙ tota mā cũ eſt fluxa vel eũat ꝑ ptē illā vbi eſt vel ꝑ ptē ꝓpinquā. Mō vna ītētio cadit ī initio illiꝰ māe: ſꝫ ſi eũat ꝑ ptē ꝓpinquā: illa ps dꝫ eē colligata vt cũ ꝑ ſaphene flōmiā eũamꝰ matricē. ¶ Nota ꝙ per partē ꝓpīquā intēdit partē colligatā: qꝛ ſaphena nō eſt ꝓpinqua quo ad ſitum ad matricē.

¶ Cũq; ad diuerſum pꝛotrahere volueris membꝛi a quo pꝛotrahis doloꝛem pꝛius ſeda.

¶ Ponit. 2. cañ. circa dicta. ibi (Et caue tibi ne.)

Dub. 21 ¶ Dubitādũ eſt ne ſemꝑ verũ ꝙ debeamꝰ trahē ad ꝯriuꝫ. ⁊ dicit ꝙ nō: qꝛ ſi doloꝛ eſt cā fluxus anteq; diuretas ōbes ſedare doloꝛem. Cōtra in cōmē. 23. pͥ pti. Eoꝝ que egerunt nulla eſt melioꝛ medicina in foꝛti doloꝛe q̄ flōmia. mō flōmia eſt q̄dā diuerſio. Scđo pͥus dꝫ remoueri cā anteq; aliud fiat: ſed flōmia remouet cām doloꝛis eũando eā: ergo. ¶ Dōm ꝙ doloꝛ vel eſt vehemēs vel nō. Simil'r modus eũonis eſt 2x. regularis ⁊ nō regularis. Si doloꝛ nō eſt vehemēs pͥus eũamꝰ mām ⁊ de iſto nō ītēdit Aui. Uel doloꝛ eſt foꝛtis: ⁊ tũc vel volumus mō regulari curare ⁊ ſic ſedamꝰ doloꝛē pͥus: qꝛ doloꝛ trahit mām: vnde ſedato doloꝛe nō ſit attractio: vñ poſtea ſit curatio melioꝛ: etiā ſi fiat eũo pͥus mā ſubtiliat: vnde ex doloꝛe melius trahit: tñ Auic. nō dicit ꝙ curet doloꝛ oīno: ſed ꝙ mitiget aliqual'r: tñ qñ timeremus de periculo doloꝛis ſubito eũaremus. ¶ Aliter eſt dōm ꝙ doloꝛ pōt ꝯiungi vt cā fluxus: vt qꝛ vnus fuit ꝑcuſſus in bꝛachio vnde adeſt doloꝛ: mō cũ vis trahere ad ꝯriuꝫ ſemꝑ pꝛius ſeda doloꝛē: qꝛ opꝫ remouē cām doloꝛis: qꝛ ſtāte cā eiꝰ ſtat doloꝛ: vel ꝯiungit doloꝛ vt effectꝰ: qꝛ ꝑꝑ ꝯbilitatē bꝛachy currũt humoꝛes ad locũ faciētes doloꝛē: ⁊ tũc pͥus eũa q̄ ſedes doloꝛē: qꝛ ꝑꝑ eũonē remouet cā doloꝛis. ¶ Ad rōnes pꝫ ſo.

¶ Et caue tibi ne tranſitus ſuper pꝛincipale fiat.

Dub. 22 ¶ Ponit aliũ cañ. dicēs: eſt ne mā diuertēda ad qđlibet mēbꝛũ. dicit ꝙ opꝫ vt caueas ne diuertas ad pꝛincipale. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ cum pleureſis eſt in dextro ſit flōmia de ſiniſtro: ergo. Scđo cũ mā eſt ſupꝛa epar trahimus ipſaꝫ inferius: ergo. ¶ Dōm ꝙ mā trahit ad pͥncipale pōt 2r intelligi. Uno mō tanq; ad terminũ in quo recipiat ⁊ figat mā: ⁊ ſic nō. Scđo mō ꝙ trāſeat vt per locum ⁊ ſic pōt fieri diuerſio. ¶ Al'r ꝙ mā eũanda vel eſt coꝛrupta: ⁊ ſic coꝛ nō ſuſtinet trāſitũ vt ꝑ locũ. Et cũ dicis de flōmia pleureſis: dico ꝙ ille ſanguis nō eſt coꝛruptus adhuc: ſed trahimus illũ ſanguinē ad tale apoſtema. Alia eſt mā nō coꝛrupta ⁊ iſtā ſuſtinet.

¶ Et vtilitas quidē que ſequitur ex parte virtutis mēbꝛi eſt trium ſemitarum.

¶ Oſtēdit qũo vtilitas ſumit ex parte virtutis. Et pͦ oſtendit quot modis ſumit. Scđo exequit de illis. ibi (Una eſt.) ¶ In pͦ dicit ꝙ vtilitas que ſumit ex pte virtutis in medicatiōe eſt triũ modoꝝ.

¶ Una eſt dignitatis ⁊ pꝛincipatus curā habere: quoniam ſuper membꝛa pꝛincipalia non faciemus aliquid cuꝫ foꝛtibus medicinis in quo ſit ambiguũ: quātoma gis potuerimus ne nocumētũ toti coꝛpoꝛi cōmune faciamus. Quapꝛopter ex cerebꝛo ⁊ epate non euacuabimus illud qđ ab eis euacuare debemus in vna hora: neq; vllo modo vehementi infrigidabimus infrigidatione. Et cũ epati emplaſtrum ſuperponemus ex medicinis reſoluentibus non relinquemus quin in eo res retentiuas ⁊ boni odoꝛis ponamus pꝛopter virtutem cuſtodiendam. Et ſimiliter in eis que pꝛopter eaꝫ ad bibendum damus.

¶ Exequit. Et pͦ declarat pͥm. Scđo 2m. ibi (Et 2ª ſemita.) Tertio 3m. ibi (Et ſemita.) Pꝛima in duas. Pꝛimo ponit pꝛimā virtutem. Scđo penes hoc cōparat membꝛa. ibi (Qđ aũt inter.) ¶ In pͥma dicit ꝙ vtilitas pꝛima eſt habere ſollicitudinē pꝛincipaliũ membꝛoꝝ vt nō agamus ꝯtra ea cum foꝛtibus medicinis: qꝛ induceret ēt egritudo in toto coꝛpoꝛe: vnde nō apponimus eis pure frigida vel pure reſolutiua: qꝛ debilitata virtute pͥncipaliuꝫ debilitat totius coꝛpoꝛis: ideo opꝫ paulatine euacuare in egritudinibus eoꝝ. etiā nō debebimus foꝛtiter infrigidare ne fiat cōgelatio ſpirituuꝫ in eis: qꝛ in epate ſunt ſpiritꝰ nāles: ⁊ in coꝛde vitales: ⁊ in cerebꝛo aīales: ſꝫ dñt miſceri ea que ſũt boni odoꝛis: qꝛ tēperāt cōplexionem mēbꝛi ⁊ regñant ſpiritũ: ⁊ hoc potius eſt a ꝓpꝛietate q̄ a cā poſſit reddi; vnde maſtix trahit ex aromaticis ⁊ ex fetidis friget.

¶ Qd aūt iter oīa membra hac tota custodia dignius exstit est cor: ⁊ postea cerebrū: ⁊ post ipm epar.

¶ Ad pmā vtilitatē cōparat principalia: ⁊ dicit q cor est mag dignum ista custodia. 2° cerebrū. 3° epar.

Dubm 23m ¶ Sed ɔtra Haly. 3. theorice cap. 11. dicit q cerebrū est nobilius. Scdo cerebrū est pnm vtutꝫ aīalis que est nobilior vtute vitali. 2° in egritudinib9 nālib9 egem9 mag epate q̄ cerebro. Iterū opatio epatꝫ est mag necīa vt. 7. tera. cap. vlt. vbi dicit q mag idigemus vtute nāli robusta q̄ pulsatili vel motiua. ⁋ In ɔtriū Aui. ⁋ Dōm q hec mēbra eē nobiliora pōt itelligi 2r. Uno mō rōne vtutꝫ absolute q querat in eis virt9 ɔseruari ⁊ sic cor est pncipalius 2° cerebrū 3° epar. vñ vita mag depēdet ex corde: 2° ex cerebro p anhelitū. Scdo mō debent digniora rōne virtutꝫ cū robore vt dcm̄ est: ⁊ sic in egritudinib9 nālib9 reqrit multū fortitudo vtutꝫ epatꝫ: q in se nāli nō egemus virtute motiua sed nāli epatis vt digerat: sed p mō virt9 cordis opōne est dignior: q cor gnat spiritū pro oībus mēbris: postea cerebrū. ⁋ Sed ad. H. 7. tera. ca. vlt. dōm q nō egemus virtute pulsatili robusta sed nāli vt digerat: q dato q virt9 pulsatilis nō sit multū robusta ⁊ nālis sit robusta fit digestio. ⁋ Et ad Halya. vult q opōnes nāles sunt nobiliores operationib9 vitalibus: tamē cor est principiū taliū operationū.

¶ Et scda qdē semita est curā hēre operationis membro associate: lꝫ non sit pncipale sicut stōch9 ⁊ pulmo. Quapropter in febrib9 cū stōchi debilitate aquā frigidā in potu que sit vehemētis frigiditatꝫ nō damus. Et scias q dare ea pura que laxa faciūt pncipalib9 membris ⁊ eis q̄ sūt corā ipsis est valde timorosuꝫ i re vite.

¶ Ostēdit scdaꝫ ɔditionē ex parte vtilitatis. Et p hoc. Scdo addit notabile. ibi (Et scias q dare.) ¶ In p° dicit q 2a vtilitas est habere curā ēt mēbroꝝ colligatoꝝ pncipalib9 vt est stōchus pulmo: ⁊ si esset feb. acuta multū vnde expediret dare aquā fridā non damus pp stōchū. ¶ Et scias q) ponit notabile dicēs q pncipalib9: nec eis associatis nō debēt dare frigida pura nec pure resoluētia. ¶ Nota nō damus pncipalib9 talia: q seruiūt mēbris que seruiūt pro toto: q opōnes pncipaliuꝫ debilitant. ¶ Nota q per operationē intelligit operationē iproprīā ⁊ seruitio ⁊ vtilitate.

¶ Et semita tertia est habere sollicitudinē acuitatꝫ sensus ⁊ eius hebetudinis: debet nāqꝫ sibi cauere ne mēbris acuti sensus neruosis det medicinas malarū qualitatum ⁊ mordicatiuas ⁊ nocitiuas sicut sunt titimali ⁊ relique ab eis.

¶ Tangit tertiā vtilitatē. Primo hoc. Scdo ostēdit spāliter a qb9 medicinis est abstinendū. ibi (Medicinarū qdē.) ¶ In pa dicit q tertia vtilitas est hēre sollicitudinē mēbroꝝ acuti sensus: vt sunt neruosa mēbra qb9 nō debem9 approximare medicinas fortes: q debilitat virt9 multū vt est dare lacticinia ⁊c. ¶ Nō q aliō ē mēbrū recti sensus ⁊ acuti sensus. Recti sensus est qñ bñ iudicat ⁊ recte: sꝫ acuti sensus cū mag patit q̄ ɔbeat. mō mēbra neruosa ñ sīt recti sensus: sꝫ vola digitoꝝ man9 est recti sensus ⁊ pcipue idicis.

¶ Medicinarū vo a quarū datione nobis cauem9 species sunt tres resoluētes ⁊ vehemēter ifrigidātes ⁊ cōtrarias habētes q̄litates: sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcucecaumenon ⁊ eius similia: hoc qdē est electionem medicine diuidere fm membri naturam.

¶ Ostēdit a qb9 medicinis medicus dꝫ abstinē ⁊ exponit 2r. Uno mō vt gnālr ostēdat a qb9 medicinis est abstinēdū in pncipalibus mēbris ⁊ in mēbris neruosis: ⁊ iste medicine sūt tres. s. frida pura ⁊ pure resolutiua ⁊ medicīe habētes ɔtrias q̄litates vt cerusa flos eris ⁊c. Scdo mō q itēdat solū de mēbris neruosis: ⁊ sic sunt tres medicīe dicte. ¶ Nō q 5° de simplici medicīa ca. 3. in medicis sūt tres vtutes. pa calefacē vel infrigidare. 2a est resoluē ⁊c. alie sunt virtutes mag occulte: vt medicine frangitiue lapidis vt sunt diuretica: ⁊ p vtutes occultas ⁊ habētes ɔtrias q̄litates intelligit etiā medicinas vētosas: sicut alliū ⁊c. es vstū ⁊ spēs atramenti.

¶ Scdm vo egritudinis q̄ntitatē q̄ntū illi. v.g. cui9 corporis caliditas egrotatiua est fortis ⁊ necīuꝫ est ipsaꝫ extinguē cū medicīa que sit in ifridādo fortissima: ⁊ illi cui9 accidētalis friditas est fortꝫ est necessariū eā calefacē cū medicina fortis calefactionis. Si vo nō fuerint fortes medicine debilioris qualitatis vel minoris virtutis nobis sufficient.

¶ Postq̄ Aui. superius docuit eligere quantitatē medicine ex natura membri: nunc idem docet ex quantitate egritudinis dicens q si complexio egritudinalis fuerit multum calida egemus medicina vltime frigida ⁊ econuerso si est frigida.

¶ Dubitat q snīa ista vr̄ supflua: q eodē mō quo cognoscit quātitas medicine ex pte egritudinis: eodē mō scit q̄ntitas medicine ex nā mēbri siue ex nāli cōplexione. ⁋ Dōm nō q ex parte quātitatꝫ egritudinis cognoscit q̄ntitas medicine magis imediate q̄ ex nā mēbri: q si scio q egritudo sit multuꝫ calida: imediate scimus q cōpetit medicina valde frida: sed ex nā mēbri pus opꝫ noscē quātitatē lapsus a nāli cōplexione: vel q significare possumus duplr imediate vt dictū est. Scdo mō pōt significare: q nō sunt approximanda ita frigida nāli cōplexioni sicut calida. Dum 24m

¶ Dubitat an cura fiat per ɔtriū. Primo q nō: q febri ⁊ obthalmie nihil est ɔtriū in topicis. Scdo aucto. Aui. in fine hui9 capli: vbi dicit q aliqñ sufficit bonitas regiminis: etiā scamonea nō ɔtriat tertiane. Iterū ɔtria adequata nō patiunt. Itē Hippo. afor. 51. 2. pti. Scdm multū ⁊ repēte calefacere aut ifrigidare: sed calidū in eq̄li gradu subito ifrigidat: g. ⁋ In ɔtriū est Aui. hic ⁊. H. 21. terap. cap. 12. ⁋ Dōm q cura fit per ɔtriū i eq̄li gdu: ⁊ hoc a posteriori pōt pbari: vnde egritudo destruit per ɔtria q de rōne ɔtrioꝝ est trāsmutare ⁊ corrumpere seinuicē: g pꝫ q curatio fit per ɔtriū i eq̄li gdu: vnde reducet corpus ad mediū qd est sua sanitas: vnde si esset cōtrariū approximatū in eq̄le reduceret corpus vltra mediū q non esset sua sanitas. ¶ Nota q curā fieri per ɔtriū pōt intelligi dupliciter. Uno mō q directe ɔtrariū sit: ⁊ sic nō est verū. Scdo mō q fit aliquādo per se ɔtrariū: ⁊ aliqñ per accidēs: vel aliqñ est ɔtriuꝫ actu: ⁊ aliquādo potētia. Ex quo pꝫ solutio ad Aui. i fine capituli: q sufficit bonitas regiminis que ɔtrariat morbo per accidēs: vñ imediate acquirit fortitudo que cōtrariat morbo potentia recta fronte. etiā pꝫ q scamonea ɔtrariat morbo per accidēs: q remouet cāꝫ morbi vt cholerā. ¶ Nota q curā fieri per ɔtraria i eq̄li gradu sumit dupliciter. Uno mō q fiat approximatio in vna approximatione ⁊ sic nō. Alio mō q fiat per ɔtraria in equali gradu in plurib9 approximationib9: vnde morbo in p° gradu calido possumus approximare frigida in duob9 gradibus: nō tamen vsq ad fineꝫ egritudinis semper approximant frigida: sed frigida in vno gradu mutare ne iduceret potētia friditas que esset vltra ad medicinā sanitatis corporis. ⁋ Et ad rōnē primā feb. ⁊ obthalmie ⁊c. dico q nō sic reperiunt nomina sanitatis qb9 sit nomē ipositum sicut egritudinibus. mō nō reperiunt nomina opposita feb. ⁊ obthalmie: sed eis bene sunt res ɔtrarie que eas remouēt. ⁋ Ad aliā virtutes adequate nō agant. dico q sunt adequata cū latitudine: vnde adhuc pñt agere q vnū pōt aliud remouere ⁊ nō possunt vltra inducere. Uel dōm q ɔtraria adequata nō agunt corruptiue q vnū ɔuertat aliud ad sui nām: sed bene agunt reducendo se ad mediū: sicut si vna gutta aque fride ⁊ vna calide reducūt se ad tēperatā. Uel dōm q cura semp est fortior: q ɔcurrit cū medicina virt9 ɔtra cām: ideo fit actio ⁊ corruptio egritudinis parua: tamē medicina dꝫ esse eq̄lis in gradu. ⁋ Ad aliā fm multū ⁊ repēte. dico q medici volūt q illud ɔtrariū paulatine approximet. Dubm 25m

¶ Ex tēpore aūt egritudinis est vt sciam9 in quo suoꝝ tēpoꝝ sit egritudo. v.g. cū apostema in principio fuerit sup ipm ponemus qd solū repercutiat: ⁊ cū in statu fuerit ponemus illud qd solūmodo resoluat: in medio autem miscebimus vtraq.

¶ Nūc expedit 3am regulā. s. eligēdi horā eligēdi medicinā: vñ ifra Aui. tractat de reb9 que sua signant ɔueniētia ad electionē medicine: ⁊ de illa debebat pus exeq ibi cū sua ɔueniētia h signet. Et diuidit in tres sic tria exēpla ponit. Prio docet horā eligēdi medicinā. Scdo docet eligē horā admīstrādi dietā. ibi (Et si egritudo.) Tertio horā admīstrādi medicīas solutiuas. ibi (Egritudo q3.)

¶ In pa dic q ex tpe egritudīs scim9 q i pn° admīstram9 repcussiua: ⁊ i augmto repcussiua cū resolutiuis: ⁊ i statu pure rsolutiua.

¶ Dubitat. H. 4. de igenio cap. 5. dicit q a tēpore nulla sumit idicatio curatiua. Dōm q tps pōt 2r ɔsiderari. Uno mō vt mēsurat tēpus durationis ⁊ sic nō sumit idicatio curatiua: q est qd exneū a morbo ⁊ nō est de eēntia morbi. Scdo mō ɔsiderat vt est ps morbi: si ɔsiderat rōne alterius ⁊ alterius dispōnis in morbis apparētib9 vt ɔsiderādo pnm cū nō apparet digestio ⁊ ɔsiderādo dispositionē que est in statu quādo apparēt signa digōnis. Dubm 26m

¶ Dubitat dicit q in pn° ponim9 repcussiua. Unde per repcussiua nō itelligit solū frida: vnde cura apatū in pn° fit per pulsum tra- Dbm 27m

ctū ⁊ per missum: vnde cū est apostema in vno brachio trahit mā in aliud brachiū faciendo pōdus in alio brachio. Scđo fit per pulsum mittēdo mām ad aliā regionē ⁊ fit per missum: ⁊ h̄ fit per stiptica vnde mēbrū cōprimit: vnde expellit postea ad aliud mēbrū. mō Aui. intēdit de oibus tribus: qꝛ de pulsu ⁊ missu.

Du^m 28^m ¶ Dubitat īfra de cura apatū docet in statu miscē resolutiua cum repcussiuis. Dōm ꝙ Aui. exēplariter locutus est ⁊ infra loquit de vera cura. Uel dōm ꝙ stat⁹ hꝫ tria tēpora: in p̄n° stat⁹ cōpetūt resolutiua cū repcussiuis: sed in fine stat⁹ resolutiua dn̄t vincē repercussiua. Uel dōm ꝙ tēpora zʳ distinguunt. respcū saniationis est augmētū cū nō appet sanies manifesta: ⁊ est stat⁹ cū manifeste apparet sanies. vel distinguunt penes cuppū: vnde tūc est p̄nᵐ cum cuppū icipit apparere: ⁊ est augmētū cū cuppū ꝓcessit: ⁊ est stat⁹ cū manifeste satis apparet. mō in statu quo ad saniationē tēp⁹ vehementis caloris: ideo aliqd currit ad locū: ⁊ iō approximam⁹ repercussiua cū resolutiuis: sed in statu quo ad cuppuꝫ cōpetūt sola resolutiua: qꝛ est status cū cuppū augmētatū satis est ⁊ nō ampli⁹ augmētat: qꝛ si curreret aliquid augmentaret adhuc.

¶ Et si egritudo fuerit acuta ipsa in principio existente tēperate regimen subtiliabimus. Et si in statu fuerit in subtiliādo studebim⁹: ⁊ si fuerit ꝓlixa nō tm̄ in principio subtiliabimus: sed in statu tēperata vtemur subtiliatione: lꝫ multas ꝓlixarū egritudinū preter febres subtiliatiuū resoluat regimen.

¶ Ponit zᵐ exēplū dicens ꝙ si egritudo fuerit acuta dat dieta tenuis: ⁊ in statu mag̃ subtiliam⁹. Sꝫ si egritudo fuerit chronica adhuc sbtiliam⁹ in statu: lꝫ nō tātū: ⁊ h̄ hꝫ verū ēt de alijs morbis eadē snia sup̄ habita est: tn̄ ꝓfert ad eligēdū tp̄s dietādi ⁊ sup̄ ad eligēdū q̄ntitatē nutriētis. ¶ Nō ꝙ ista lr̄a zʳ exponit. Uno mō ꝙ in chronicis subtiliatio cōpetit vel de nuō chronicarū egritudinum q̄dā sunt feb. ⁊ q̄dā nō: iō in statu subtiliam⁹ ꝑ pugnā nāe cū morbo. Sed in hydropisi nō dietamus rōne future dispōnis vt fiat crisis: ⁊ ideo cū fuerit morb⁹ subtiliamus: qꝛ īdicat de ablatione cibi vnde in istis chronicis plus dietamus q̄ꝫ in acutis.

¶ Egritudo quoqꝫ si multe ebullientis materie fuerit in principio eam euacuabimus nō expectantes maturationem: ⁊ si mediocris fuerit maturabimus eam et postea euacuabimus.

¶ Ponit ʒᵐ exēplū q̄uo ex tp̄e egritudinis admīstram⁹ medicinas solutiuas: ꝙ si mā a p̄n° sit multa in p̄n° eūam⁹: lꝫ si mā nō sit multa nec furiosa p̄us digerim⁹: ⁊ postea eūam⁹ cū medicia solutiua. ¶ Nō Aui. cū dicit ebulliētis. duo tāgit furiosam mām ⁊ multitudinē: vn̄ eūo est zʳ minoratiua: ⁊ ista fit ante digōnē: ⁊ eradicatiua cū mā est digesta: iō iste vult ꝙ minoratio fiat ante digestionē.

Du^m 29^m ¶ Sed ꝯtra sicut ista est partialis eūo: ita dꝫ expectari partialis digestio ⁊ nō tota. Nec. A. hoc īnuit: qꝛ euacuatio minoratiua est duplex: cōmunis que euacuat sup̄fluitates epatis stōchi que multiplicant in omni feb. ⁊ ista nō euacuat partē māe morbi. Sed alia est partialis: qꝛ euacuat partē morbi ⁊ ista nō fit ante digōnē sicut p̄ma. ¶ Nota mā furiosa est duplex: subtilis calida multū: ⁊ alia est furiosa rōne multe q̄ntitatis: ⁊ vtrāqꝫ mām tetigit Auicen. hic: iō tales materias subito eūamus ꝓpter periculū earū.

¶ Cognitio aūt rerū que sua significant ꝯuenientia est ad sciēdū tibi facilis: ⁊ aer qdē qui ex earū existit summa est dignior cui⁹ rem custodiri opꝫ: ⁊ an sit medicine iuuamentū prestans an egritudini.

¶ Nūc docet eligē q̄ntitatē medicine ex reb⁹ ꝯueniētib⁹ ⁊ est vt aer faciat iuuamētū egritudini vel medicine. ¶ Nō tn̄ ꝙ iste res non sunt p̄ncipal'r īdicātes: qꝛ virt⁹ vel etas cito vī ꝙ ꝯsentiūt vel dissentiūt: qꝛ etas iuuentutꝭ ꝯsentit in forti medicina ⁊ etas mulieris nō ꝯsentit in forti vt etas iuuētutꝭ: ēt virt⁹ fortꝭ ꝯsentit in forti medicina: ēt si est estas dam⁹ medicinā leuē: qꝛ aer iuuat medicinā: sꝫ si sit hyems dam⁹ medicinā fortiorē: qꝛ aer frīdus īpedit medicinā ⁊ iuuat egritudinē. ¶ Nō aer est dignior qꝛ multū alterat nos.

¶ Et dicemus ꝙ in egritudinibus in quibus est timor ⁊ nō simus securi ex defectu virtutis si qđ facere debemus tardauerimus aut ex eo aliquid alleuiauerim⁹ a forti medicamine primo incipere debemus. Ille v̄o in quibus non existit timor ꝭm ordinē ad fortiorem procedent si non suffecerit eis debilis.

¶ Ponit can̄. particulares magis: ⁊ dicunt particulares respectu superiorꝫ: ⁊ diuidit in tot quot sunt can̄. zᵃ ibi (Preter hoc.) ʒᵃ ibi (Et cū hoc nō.) 4.ᵃ ibi (Cū aūt ignoras.) ¶ In p̄ᵃ dicit ꝙ si fuerit egritudo timorosa: si nō approximamus medicinā fortē virtus debilitat: ⁊ homo morit: ideo administramus medicinā fortē. Sed si nō sit ita timorosa egritudo administramus medicinaꝫ leuē in p̄n°: ⁊ postea forteꝫ. ¶ Nō ꝙ modus curationis est zʳ: regularis ⁊ sic in p̄n° incipiemus a debili medicina: ⁊ postea ad fortē: ⁊ rō qꝛ nā nō sustinet repētinas mutationes: vnde nā nō facit saltē: sꝫ ordinate ꝓcedit in suis opōnibus: ꝭ nec medicus. Alius modus irregularis est: ⁊ cū z° ꝓcedimus in egritudinib⁹ timorosis approximādo medicinas a p̄ncipio. Sed in egritudinib⁹ nō timorosis a p̄n° incipimus cū debili medicina. Sed in egritudinib⁹ timorosis vt in sq̄nātia ⁊ apoplexia a p̄n° vtimur medicina forti ⁊ cū forti clysteri ⁊c.

Du^m 30^m ¶ Dubitat siue ꝑmittit ꝙ sit semꝑ melius īcipē a forti medicia: qꝛ citius curat morb⁹. Dōm est ꝙ meli⁹ est īchoare a debiliori medicina. Et cū dicis citius fit cura: dōm est ꝙ est verū nisi virt⁹ debilitaret. Uel dōm ꝙ forte duceret vltra mediū qđ est sanitas ei⁹.

¶ Preter hoc quoqꝫ tibi caue ne a rectitudie recedas: lꝫ videris ꝙ ipsaꝝ tardet iuuamētū: neqꝫ ī errore moreris ⁊ si videris ꝙ eis nō appareat īpedimētū.

¶ Addit can̄. Et p̊ h̄. Scđo euꝫ modificat. ibi (Cū h̄.) ¶ In p̄ᵃ dic̄ ꝙ dcm̄ est ꝙ aliqn̄ est inchoādū a forti ⁊ aliqn̄ a debili. Mō dicit ꝙ dato ꝙ iuuamētū medicine nō subito appareat: nō opꝫ tn̄ recedē a recta opōne sicut īcepisti: lꝫ nō subito appareat iuuamētum. Et semꝑ caue dato ꝙ nō apparet nocumētū nō stare in errore.

Dub^m 31^m ¶ Dubitat si medicus recte operat: q̄re nō cito apparet iuuamentum. Dicendum ꝙ est multa resistentia egritudinis: vel qꝛ medicina approximata fuit in modica quātitate.

Dub^m 32^m ¶ Etiā medicus nō pōt scire se recte operari: qꝛ hoc nō cognoscit nisi per sensum. Dicendū ꝙ sensibilitas est duplex. Cōmunis qua vulgares cognoscūt ⁊ medici. Alia est sensibilitas specialis apud medicos exercitatos: ⁊ ista non apparet vulgaribus sed medicis bonis vt pꝫ de se: qꝛ viderunt experientiā in alijs similibus.

¶ Et cum hoc nō ꝭm vnam medicationē cuꝫ vna tibi standū est medicina: imo in vna medicatione medicinas permuta: qm̄ ab ipso qđ cōsuetū est nō fit passio: ⁊ vnicuiqꝫ qdē corpori: imo omni mēbro: imo vni corpori ⁊ vni mēbro in vna hora ⁊ nō in altera inest proprietas ab vna medicina pati ⁊ non ab altera.

¶ Modificat can̄. deinde dicens ꝙ si medicus recte operat ⁊ illa medicina nō operet: dicit ꝙ opꝫ te permutare ad aliā medicinā. ⁊ rō qꝛ illa iam assueta est forte membro illi: vnde aliqn̄ proprietas est vni membro vt patiat ab vna medicina ⁊ nō ab alia.

Dub^m 33^m ¶ Dubitat iste can̄. dicit ꝙ tu debes mutare medicinā: ꝭ debes recedere a via p̊ dicta. ¶ Dōm est ꝙ mutatio medicinaruꝫ est ʒʳ ꝭm q̄litatē vt mutatio de medicina calida ad frigidā. Alia est ꝭm q̄ntitatē siue gradū vt de medicia minus frigida ad mag̃ frigidā. Alia est mutatio eiusdē sp̄e ⁊ māe vt mutare camomillā ad mellilotū qꝛ vterqꝫ est calidus in p̊. Mō dicit Aui. ꝙ nos debemus mutare medicinas ꝭm materias: ⁊ hoc hꝫ verū in eodē tēpore morbi. ⁊ rō qꝛ mēbrū forte assuefactū est illi medicine: sed in alijs tēporib⁹ mutamus ꝭm alias mutationes dictas. ¶ Nota ꝙ medicine mutantur in mā a medicis qn̄ superueniūt medici vt nō videant ignari. vel mutant rōne infirmi: qꝛ infirmus abhorret mellilotū ⁊ nō camomillā. vel mutant rōne corporis celestis: qꝛ influit vt talis medicina nō operet in tali corpore ⁊ in alio sic. vel mutant qꝛ nā illi⁹ mēbri assuefacta est cum illa medicina vnde opꝫ īmutare.

¶ Cum autem ignoras que sit egritudo relinque ea nature ⁊ nō properes: quoniā aut natura superabit egritudinem aut ipsam manifestabit.

¶ Post q̄ꝫ Aui. superius posuit quosdā can̄. nunc ponit aliū dicens ꝙ cum medicus ignorat egritudinem debet relinquere eam nature: qꝛ aut natura manifestabit aut curabit.

Du^m 34^m ¶ Dubitat Aui. sup̄ caplo de cura putridarū dicit ꝙ opꝫ subtiliare regimē vbi ignoras. Etiaꝫ h̄ nō curare est vituperiū medico. Etiā dōm ꝙ in pleuresi cuꝫ ignoramus approximamus calefactoria. Dōm ꝙ regimē est zʳ: curatiuū vl'e ⁊ ꝑticulare. ēt aliud est regimē curatiuū ⁊ aliud tentatiuū. mō cū cognoscis egritudinē in suo gn̄e: qꝛ cognoscis ꝙ est febris: tn̄ nescis que sit ⁊ cui⁹ sp̄ei: tūc nō pōt homo curare regimie curatiuo: qꝛ nescis approximare ꝯ̄riū egritudini: sed bene curam⁹ cū regimine tētatiuo: qꝛ subtiliādo vn̄ egritudini vt egritudini cōpetit subtiliatio: ⁊ h̄ nō erit infamia medico. Etiā ī pleuresi approximant calefactoria: qꝛ vl' curat vl' docet curare.

¶ Cunqz egritudo dolori cõiuncta fuerit aut cause doloris aut a quo prouenit dolor sicut est percussio aut casus incipies sedare dolorem.

¶ Ponit aliũ cañ. Et p̃ h̃. Scđo q2 fecit mẽtionez de dolore ostẽdit curationẽ ei⁹. ibi (Et si tibi necesse.) ¶ In p̃a dicit cũ egritudo coniungit dolori vel cãe doloris semp debes prius sedare dolorẽ.

Dub. 35m ¶ Dubitat q2 dicit ꝯiuncta fuerit dolori aut cãe ei⁹ ꝛc. Dõm ꝙ dolor põt ꝯiũgi 3r egritudini. Uno mõ vt accidẽs sequẽs egritudinẽ. Scđo mõ vt dispõ sequẽs egritudinẽ. Exẽplũ p̃mi vt cũ in fe. eleuant vapores ad caput. Exẽplũ secũdi vt cũ fe. ꝯiungit multa mã in capite faciẽs dolorẽ. Tertio mõ cũ fe. põt ꝯiungi dolor a cã extrinseca vt si febriẽs ꝑcutiat. Ad ꝑpositũ ꝑꝑ p̃m dicit p̃m ṽbum: ꝛ ꝑꝑ 2m 2m: ꝛ ꝑꝑ 3m 3m. ¶ Nota rõ dicti est: q2 dolor trahit reuma 3. thegni. tex. cõmẽ. 159. ꝑm Haly. ꝛ. 163. doctri. 2. cap̃. 20. ꝛ 2o p̃mi. reuma aũt auget dolor ꝛ virtutẽ ꝓsternit. 12. terapen. cap̃. 1. ꝛ. 13. tera. cap̃. 2. distin. 2. ꝛ cap̃. 3. 1. distin. Unde dolor ꝯuertit ad securã ꝛ intelligit de dolore intenso ꝛ dicit sedandũ: q2 nõ dz oĩno remoueri: sed sedare ipm ꝛ postea intendere egritudini.

¶ Et si tibi neĉe fuerit stuporẽ iducẽ nõ trãscẽdas tale q̃le est papauer al. qm̃ cũ suo stupore est ẽt domesticũ.

¶ Ostẽdit cũ quo dolor sit sedãdus: ꝛ dicit ꝙ cũ vis sedare dolorẽ cũ stupefactiuo nõ debes trãscẽdere papauer: qm̃ est domesticũ.

Dub. 36m ¶ Dubitat. auctores in forti dolore approximant opiũ mandragorã ꝛc. ẽt dicit ꝙ papauer ẽ stupefactiuũ forte. Dõm ꝙ que approximant regulariter nõ dñt trã scendere papauer. Sz qñ approximant stupefactiua fortiora h̃ est coacte: q2 talia ꝯ̃riant vite nr̃e. Uel dõm ꝙ cũ stupefactiua approximant pura debent esse tẽperata vt papauer: sed qñ approximant fortiora admiscent eis temperata vt crocũ ꝛc. Etiã dõm est ꝙ papauer nigrũ de quo fit opiũ ꝛ de isto infra loquit: sed de altero loquor hic. vel ꝙ infra loquit de succo qui est fortior in stupefaciendo ꝛ hic de papauere.

¶ Cũqz vehemẽtiã caloris mẽbri tibi nocumẽtũ fecerit nutri ex eo qđ sanguinẽ vehemẽter igrossat sic frumẽtũ coctũ. Et si ex h̃ qdẽ regimine nõ alleuiabit nutri cũ infrigidãtib⁹ sicut lactucis ꝛ eis similib⁹.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ si per magnũ calorez accidit dolor: dbes dare nutrimẽtũ grossum vt frumentũ ꝛc. ꝛ si nõ ꝓfert debes dare infrigidãtia vt lactucã. ꝛ debes icipere cũ cibarijs. 2o cũ medicia que hz virtutẽ medicinalẽ vt lactuca. Sz in quo casu damus ista cibaria. dõm est ꝙ cuz aliqs calor in aliquo mẽbro vnde aliqd attrahat ad illã partẽ ꝑꝑ caliditatẽ: tũc debes dare talia: vñ si dant cibaria subtilia in talib⁹ adurunt: sz grossa digerunt ꝑꝑ caliditatẽ multã: ꝛ iõ nutrimẽtũ grossuz nõ sic põt ad partẽ illã currẽ. Nota ꝙ dictũ Aui. hz verũ ꝯditionalr̃: q2 nõ opz ꝙ sit corpus aptũ oppilationi. Scđo ꝙ illud corpus nõ sit nimis debile.

¶ Scias p̃terea ꝙ ex ꝯgruis medicationib⁹ que cõferunt est iuuamẽtũ qđ fit ex eo qđ virtutes ꝯfortat animales ꝛ vitales sicut letitia ꝛ obuiare ei qđ sibi placet ꝛ assidue sedẽ cũ eo cũ quo gratulat. qñqz ẽt ꝯfert sedere cũ eo a quo verecũdat ꝛ quẽ erubescit: qm̃ egruz ꝓhibet a rebus que ei nocẽt.

¶ Exeqt ponẽdo aliũ cañ. Scđo addit aliũ. ibi (Ex eis.) In p̃a dicit ꝙ ꝯgru⁹ modus medicãdi est ꝯfortare ṽtutes cũ eis q̃ ꝺlectãt eis nisi tu cogscas ꝙ sit ꝯ̃riũ ei. ꝛ aliqñ ꝯfert stare cũ eo ꝺ q̃ ṽecũdat.

Dub. 37m ¶ Dubitat q̃re nõ fecit mẽtionẽ de virtutib⁹ nãlib⁹ cũ eis egeam⁹. Dõm est ꝙ nãles ꝛ vitales sũt idẽ. Uel dõm ꝙ aĩales ꝛ vitales subyciunt nr̃e volũtati vel ꝙ ꝯfirmat ṽtus iperãs ꝛ iperata: vñ facta apprehẽsione virtut⁹ aĩalis iperat vitali vt sic vel sic moueat.

Dub. 38m ¶ Dubitat qd facit delectatio talium delectãtiũ. Dico ꝙ fortificãt virtutẽ: vnde delectãtia a ꝓprietate ꝯfortãt: vnde multiplicãt spiritũ ꝛ tẽperãt: vnde ꝓpter rẽ delectabilẽ spũs per corp⁹ diffundit ꝛ iueniẽs mãm ꝑ gnõne gñant spũs ꝛ tẽperant spũs ꝑꝑ motũ tẽperatũ: vnde vapores mali resoluunt. ẽt diacinti a ꝓprietate ꝯfortant cor. ẽt ambra a ꝓprietate ꝛ q̃litate virtutes ꝯfortat sua aromaticitate. ꝛ q̃dã ꝯfortãt rõne quãtitatis: ꝛ hoc vel agẽdo in spũs q2 vel multiplicãt subam spũs vt vinũ vel subam spũs aggregant vt emblici: vel abstergũt subaz spũs vt margarite. vel q̃dã sequestrãt spũs a sup̃fluitate mel̃ica vt lapis lazuli. q̃dã ꝯfortãt spũs alterãdo ad calidũ vt doronicũ. q̃dã ꝯfortant ad fridũ vt cãphora. ꝛ q̃dã ꝯfortãt ꝯseruãdo vt que sunt suaui odoris. Sed aliqñ confert stare cũ eo cũ q̃ verecũdat vt in frenesi ꝯfert stare hoiem reuerẽdũ: vnde ex reuerẽtia stat quietior ꝛ nõ facit res que sibi nocent.

¶ Ex eis p̃terea que huic mõ medicatiõis sunt ꝓpinque est mutatio de terra ad terrã: ꝛ de aere ad aerẽ: ꝛ de formis ad formas ꝛ p̃cipere eñ formas efficẽ ꝛ motus q mẽbrũ dirigãt aut cõplexionẽ mutẽt: quẽadmodũ puero lusco p̃cipit vt scintillas intueat aut rẽ que ei apparet: aut sicut p̃cipit torturã patiẽti vt speculuz itueat calibis al's angustũ: qm̃ hoc ꝑducit euz ad hoc vt laboret in rectificãdo faciẽ suã ꝛ frontẽ ꝛ oculum ꝛ fortasse inuitus redibit ad hoc vt melioret.

¶ Subdit aliũ cañ. dicẽs ꝙ que sunt ꝓpinqua istis est mutatio de terra ad terrã ꝛ de forma ad formã vt si p̃cipiat habẽti oculũ tortuosum inspicere speculum calibis: vnde aliquãdo reuertit ad figurã bonã: vnde ꝯfert ista mutatio de loco ad locũ: q2 inducit delitiã vnde ista mutatio fit in egritudinib⁹ lõgis: vnde imaginat hõ ꝙ si reuertit ad aerẽ ꝓpriũ ꝙ sibi prosit.

Dub. 39m ¶ Dubitat q̃uo est pol'is mutatio forme. Dõm ꝙ si sit manus torta versus vnã partẽ dz se exercitare versus partẽ oppositã cũ manu. ¶ Nota puer luscus est h̃ns debilitatẽ visus circa vesperas ex spirituũ grossitie: vnde ispicẽ lucẽ subtiliat spiritũ. ẽt habẽti oculũ tortuosuz ꝯfert inspicẽ speculũ calibis. videns se habere malaz figurã conat reuerti ad bonã. etiã q2 istđ speculũ est magne lucis bene ꝯcurrũt spiritus multi qui sunt cã bone reductionis.

¶ Ex regulis p̃terea quas obseruare debes est fortes dimittere medicationes in tẽporibus fortibus quãto plus poteris sicut ventrẽ vehemẽter soluere aut prouocare vomitum aut aperire ꝛ adurẽ in estate ꝛ hyeme. Ex rebus quoqz in quarũ medicatione subtile est adhibendum studiũ est cuz in vna cõiungunt egritudine duo que fieri debent ꝯtraria: q2 opz verbigratia vt egritudo infrigidet ꝛ eius causa calefiat aut econuerso: q2 oportet vt egritudo calefiat ꝛ eius causa infrigidet sicut materia colice indiget calefactione ꝛ incisione ꝛ subtiliatione: ꝛ opz vt fortitudo doloris eius infrigidet ꝛ stupefiat ꝛ econuerso.

¶ Addit aliuz cañ. dicens ꝙ ex regulis quas medicus debet habere menti est nõ dare fortes pharmacias tẽpore multũ calido nec multũ frigido: q2 sub cane ꝛ ante canem pharmacias dare maluz quarta particula aforismoꝝ afor. 5.

Du. 40m ¶ Dubitat. nos facim⁹ vomitũ in estate. Dõm ꝙ si facim⁹ illud est cũ vomitiuo leui: vnde ꝑꝑ magnã caliditatẽ virtus est debilis vñ medicina ꝓhibet ẽt si est tp̃s calidũ multũ calidũ mouet ex̃ ꝛ medicina trahit int⁹ vnde fit ꝯtrarius motus. nec tẽpore hyemis: q2 humores stant quieti: vnde cũ mouent ꝛ nõ pñt educi: tñ h̃ hz verũ regulariter. irregulariter aũt sepe fit ꝯ̃riuz vt cũ necessitas cogit. ¶ Ex reb⁹ quoqz) adiũgit aliũ cañ. dicẽs ꝙ cũ ꝯiungunt dispõnes sic ꝯ̃rie fit egritudo nõ sanatiua vt cũ ꝯiunget colica cũ egritudine calida: vnde in h̃ dz hẽre multuz studiũ: vnde aliqñ dispõnes iste vna est cã alterius: ꝛ tunc incipe ab illa que est cã alterius. vel vna dispositio est fortior alia: ꝛ tũc a fortiori incipias: ꝛ hoc cũ est maior rõne virtutis dispẽsantis totũ vel rõne lese actionis: q2 nõ hz veruz si esset maior rõne essentie: q2 vulnus in coxa est morbus maior rõne essentie q̃ pũctura nerui: ꝛ tñ peior est ille morb⁹ ꝛ ab eo incipere: tamẽ nõ debet relinqui alia dispositio ꝓpter hoc.

¶ Amplius scire debes ꝙ nõ omnis repletio neqz oĩs cõplexionis malitia suo medicat cõtrario ex euacuatione ꝛ oppositione: imo multotiẽs sufficit multa regiminis bonitas in repletione ꝛ malitia cõplexionis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ nõ oĩs repletio ꝛ non oĩs mala cõplexio medicat suo ꝯ̃rio: imo aliqñ sufficit bonitas regimis. vñ A uic. ꝑꝑ h̃ nõ vult ꝙ oĩs cura nõ fiat ꝑ ꝯ̃riũ: sed nõ fit ꝑ ꝯ̃riuz recta fronte: q2 morbo calido nõ semp approximam⁹ frida: sz bonitas regiminis aliqñ sufficit q̃ fortificat ṽtutẽ q̃ fortificata ꝯ̃riat egritudini.

¶ De medicationibus egritudinum malitie complexionis. Cap. 2m.

Que ex eis quidem sine mã existit complexio tm̃ permutatur: sed si cuz materia fuerit ipsa euacuabitur: ꝛ plerũqz quidem ei sola suffi-

cit euãtio si cõplõnis infuse que ꝑterita est malitiã nõ ibi reliquerit: ⁊ qñqȝ nõ sufficit nobis istð si cõplõnis dimiserit malitiã: imo erit nobis necesse cõplexionem permutare cũ in euacuando finem fecerimus.

¶ Postq̃ȝ Aui. superius deter. de cañ. attẽdẽdis in mõ medicationis egritudinũ magꝭ gñalibꝰ oĩbꝰ egritudinibꝰ: nũc ponit cañ. magis spãles: nec sunt spãles sicut cañ. librox particulariũ: sȝ dñr pticulares respcũ dictox cañ. ⁊ diuidiť in duas: qꝛ aliqñ reperiť vna egritudo sola ⁊ aliqñ associata. Primo ponit cañ. simpliciũ. Scðo cõpositarũ. ibi (Cũ multe.) q̃si in fine libri. Quia aliqñ accidẽs ꝯiũgiť cũ egritudine ꝯuertẽs ad se curã vt dolor: iõ ꝑ ponit cañ. egritudinũ. Scðo accidẽtiũ sic ꝯuertẽtiũ. ibi (Prope aliã iaȝ sciuisti.) Nõ ista ꝑ q̃tuor hȝ gñã egritudinũ tria simpliciũ ⁊ vnũ cõpositarũ. Primo ponit cañ. vniꝰ egritudinis. Scðo alterius. ibi (Ea que euãnť.) Tertio alterius. ibi (Apatũ q̃dã sunt.) 4ᵃ ibi (Solõ ꝯtinuitatis.) Prima in duas. nã qñq̃ȝ in cura male cõplexionis egemus euõne: iõ ꝑ poniť cañ. male cõplexionis ⁊ põit cañ. in euõne. 2ᵒ ibi (Res que demrat.) Prima in duas. Primo ponit cañ. in mõ curationis male cõplexionis. Scðo ponit alios cañ. ibi (Cũ aũt.) Pria in duas. Prio talẽ cañ. ꝑmittit. Scðo ostẽdit quot sint modi earũ curatiuarũ. ibi (Dicemꝰ ergo ꝙ.) ¶ In ꝑᵃ dicit ꝙ mala cõplõ sine mã solũ alterať: sed mala cõplõ cũ mã euãť. Nõ Auicẽ. inuit numerũ male cõplõnis. 2ᵒ inuit modũ. ꝑᵐ tãgit cũ dicit 2ˣ est mala cõplõ. Cũ mã ⁊ sine mã siue facta ⁊ illa nõ depẽdet a cã alia. ⁊ ꝑᵃ de pendet a cã vt qñ est cũ mã. Alia est futura fieri ⁊ illã dat intelligi per duas ꝑmas: tñ ista nõ est diuisio essentialis: qꝛ morbus a ꝑnᵒ vsq̃ȝ ad finẽ est eiusdẽ essentie: sed est diuisio sumpta ex pte modi essendi male cõplexionis in subto: qꝛ aliqñ depẽdet a cã actu in fieri ⁊ facta ⁊ aliqñ est in futuro fieri. ⁊ sicut est 3ˣ mala cõplexio: ita est 3ˣ modus cure: qꝛ mala cõplõ facta siue mala cõplõ sine mã eget solũ alteratiõe: qꝛ nõ hȝ cãm que egeat euõne. Sed mala cõplexio fiens siue mala cõplexio cũ mã ĩdicat remotionẽ ꝑ euõnẽ ⁊ digõnẽ: qꝛ eiꝰ mã est res ꝑter nãm que eget euõne ⁊ etiã alteratione: tñ ꝑus deberet ei curatio per euõnẽ q̃ȝ per alterationẽ: nisi aliqñ sit tãtus morbꝰ ꝙ ĩtendamus ad morbũ ⁊ nõ ad cãm qꝛ multũ ledit: tñ regulariter ꝑus intẽdimus ad cãm. Nota ꝙ in mala cõplexione est pars facta nõ depẽdẽs a cã. ⁊ alia pars est depẽdẽs a cã. mõ si depẽdet euãreȝ: sed si nõ depẽdet ꝯtingit euõ ⁊ alteratio. postea est cõplõ futura fieri que nihil est male cõplexionis: tñ est parata facẽ malã cõplexionẽ: ⁊ huic male cõplõni debeť euãtio ⁊ non expressit hãc cõplexionẽ: qꝛ ista cõplexio mala ꝯtineť in fiente.

¶ Dicemus ergo ꝙ malitie cõplõnis medicatio multis fit modis. Cõplõnis nãqȝ malitia aut erit ĩfusa ⁊ erit ipsius medicatio ex ꝯrio absolute: ⁊ hec est medicatio ꝑ ꝯrium absolute: aut erit in termino vt ipsa genereť: ⁊ erit eius sanatio que fit cũ premissione seruationis.

¶ Ostẽdit quot ⁊ qui sint modi curationis male cõplõnis. Prio ꝓ. Scðo ꝯclarat ꝑ exẽpla. ibi (Queãdmodũ.) ¶ In ꝑᵃ dicit ꝙ medicatio male cõplexionis est multiplex: qꝛ aliqñ ẽ facta: ⁊ tũc debetur medicatio. ⁊ aliqñ mala cõplõ est in termino gñõnis: ⁊ tũc ei debeť curatio siue ꝓuisio ĩuicẽ: que debenť discrasie facte dñr curatiue: sed discrasie future fieri debeť ꝓseruatio: sȝ factũ est 2ˣ nõ depẽdẽs a cã ⁊ dependẽs a cã. ⁊ 3ᵃ est discrasia futura fieri: ⁊ huic debeť ꝓseruatio ne futuruȝ fieri fiat. ¶ Nõ (aut erit in termino.) 2ʳ exponiť. Primo sic: aut erit in termino ĩclusiuo ⁊ sic est discrasia fiens: qꝛ actu gñať ⁊ sanatio eiꝰ erit curatio que fit ꝓseruatiõe ⁊ curatiõe. Scðo mõ exponiť aut erit in termino exclusiuo: qꝛ nõdũ ẽ facta: ⁊ sic discrasia futura fieri eiꝰ sanatio est cũ ꝓseruatiõe.

¶ Queãdmodũ putrefactionẽ que est cũ febre q̃rtana medicamur cũ tyriaca ⁊ aquã fridã in tertiana damus vt extinguat. Et exẽplũ ꝑmissiõis seruatiõis est euãtio in quartana que fit cũ elleboro ⁊ in tertiana cũ scamonea cũ pricipiũ ĩterpolationis que accidit ꝓhibẽ volumus. Et exẽplũ ꝑmissionis seruatiõis solũmõ est euãtio q̃rtane apte ꝓꝓ melẽe superationẽ cũ elleboro ⁊ febri tertiane ꝓꝓ cholere dominiũ cũ scamonea.

¶ Declarat dicta ꝑ exẽpla. Prio ponit dicta discrasie fientis. Secũdo future fieri. ibi (Et exẽplũ.) Uel diuidiť ĩ tres. Prio põit exẽplũ discrasie facte que est ꝑs fientꝭ. Scðo fientꝭ. ibi (Et exẽplum.) Tertio future fieri. ibi (Et exẽplũ ꝑ seruatiõis.) De oĩbꝰ partibꝰ dicit ꝙ melius legant simul. vñ in tertiana medicamur cũ aq̃ frida ⁊ euãmꝰ cholerã cũ scamonea ⁊ sic ꝓseruať a morbo: ẽt ꝓseruamꝰ a q̃rtana euãndo meliã cũ elleboro nigro. ¶ Nõ lȝ a cã sumať itẽtio ⁊ vna est digõ alia euõ. ⁊ ꝑ tãgit ꝑmã in ꝑ exẽplo. ⁊ scðam in 2ᵒ exẽplo tãgit. Uel põt dici ꝙ ꝑᵐ exẽplũ est discrasie facte. vnde in morbo fiente ẽ ꝑs facta: ẽt ĩtẽtio curatiua est alteratio: sicut ẽt in tertiana alteramꝰ cũ aq̃ frida: sȝ in 2ᵒ exẽplo poniť exẽplũ discrasie fientꝭ: qꝛ euõ est cura eiꝰ: ⁊ in 3ᵒ exẽplo põiť exẽplũ discrasie future fieri q ẽ ꝓuatiuo. ¶ Nõ ꝙ dñia ẽ iter discrasiã futurã ⁊ fientẽ: qꝛ ĩ futura fieri euãmꝰ humorẽ nõ putridũ ⁊ in fiente putridũ.

¶ Cum aũt in aliqua egritudine dubitaueris an sit cã caliditas an frigiditas: ⁊ si experiri volueris nõ experiaris cum superfluo: ⁊ caue tibi ne decipiat te impressio que erit accidentalis.

¶ Exequiť ponẽdo cañ. magꝭ spãles. Primo ꝑmittit tres cañ. Secũdo exequiť ponẽdo cañ. magꝭ spãles. ibi (Qui aũt.) Pria in tres sicut tres sũt cañ. 2ᵃ ibi (Et õbes.) 3ᵃ ibi (Unaqueq̃ȝ ꝑterea.) ¶ In ꝑᵃ dicit ꝙ aliqñ medicamur cũ ꝯrio. mõ Aui. ponit cañ. dicens ꝙ cũ tu dubitas an cã egritudinis sit calida an sit frida nõ debes experiri cũ supfluo: sȝ cũ moderato: ⁊ caue ne ĩpressio accidẽtalis te decipiat. ¶ Nõ medicꝰ põt experiri cũ iuuãtibꝰ ⁊ nocẽtibꝰ vt docet. ꝓ. 2. de iterioribꝰ. c. 5. vñ si iuuať ex calidis egritudo est frida: ⁊ si ex fridis est calã. vñ si expiris cũ moderatꝭ poteris ĩducẽ modũ nocumẽti. vñ in ꝑnᵒ pleuresis approximamus calefactoriũ: qꝛ vel curat vel docet curare: vt ponit Hip. 2. regi. acutox. cõmẽ. 1. ¶ Nõ ĩpressio accidẽtalis põt ꝯcipẽ 2ʳ. rõne medicine: qꝛ si aliqs dederit scamoneã in feb. vult scire si egritudo fuerit calã: vñ exq̃ eduxit cholerã ꝓfuit: sȝ ex q̃ scamonea est calã: egritudo ergo fuit frigida. mõ accñtalis ĩpressio scamonee ꝯcipit: qꝛ euãt ꝑ vẽtreȝ. Uel ꝑt fieri talis ꝯceptio ĩ thetano curato cũ aq̃ frida: ergo egritudo fuit calida: nõ vȝ: qꝛ curatio fuit ꝑ accidẽs intus adiuuãdo calorẽ.

¶ Et debes scire ꝙ infrigidationis ⁊ calefactionis tẽpus est vnũ: sed in ĩfrigidãdo est plus timoris: qm̃ caliditas est amica nature: ⁊ in humectãdo q̃dẽ ⁊ exiccãdo est timor equalis: sed humectãdi tꝑs est lõgus.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. qꝛ dictũ est ꝙ curatio fit ꝑ ꝯriũ. mõ d. A. tꝑs calefactiõis ẽ eq̃le ⁊ sic de exiccatiõe ⁊ humectatiõe: ⁊ dicit ꝙ tꝑs calefactiõis ⁊ ĩfridatiõis ẽ eq̃le: tñ timor ĩfridatiõis est maioris periculi: sȝ exiccatiõis ⁊ hũectatiõis nõ ẽ eq̃le tꝑs: tñ timor ẽ eq̃lis. vñ ex istis pñt fieri sex cõparatiões vnde ĩsurgũt sex dubitationes.

¶ Prima vtrũ tꝑs ĩfrigidatiõis ⁊ calefactiõis sit eq̃le tẽpori humectationis ⁊ exiccationis. Dõm ꝓm. ꝓ. 7. terapẽ. ca. 5. vñ dicit ꝙ calefactio ⁊ ĩfrigidatio citius fiunt: qꝛ fiunt per q̃litates potẽtiores q̃ȝ exiccatio ⁊ humectatio. Sȝ ꝯ exiccatio fit a calido ⁊ sicco ⁊ humectatio a frido ⁊ hũido. Dõm est ꝙ hũectatio ⁊ exiccatio sũt duplices. s. vna exiccatio vel hũectatio q̃litatiua. alia hũectatio vel exiccatio sbe hũide. ꝯ ꝑᵃ ĩtẽdit: qꝛ ꝯ hũectatõe ⁊ exiccatõe alterãdo: sȝ calefaciẽdo hũidã sbaȝ. mõ Aui. nõ ĩtẽdit de ista calefactiõe.

¶ Scðo dubitať: vtx tꝑs calefaciẽdi sit eq̃le tẽpori ĩfridãdi. ⁊ dico ꝙ est eq̃le: vt pȝ. 7. terapẽ. ca. 5. Sȝ ꝯ Aui. infra dicit ꝙ facilius est fridũ calefacẽ in ꝑnᵒ q̃ȝ calidũ in ꝑnᵒ ĩfridare: ẽt mẽbrũ ĩfridatiuũ est magꝭ in dispõne recipe caliditatẽ q̃ȝ caliduȝ frigiditatẽ. ⁊ rõ: qꝛ est rarũ cito recipiẽs. Dõm ꝙ tꝑs nõ est eq̃le qñ caliditas ⁊ frididitas sunt in fine. i. sunt valde ĩtensa: qꝛ ꝯriať vite nr̃e spãlr frididitas: vnde caliditas nõ sic ꝯriať vite nr̃e: vnde in ꝑnᵒ cito remoueť discrasia frida. Et rõ: qꝛ calidũ ꝯriať frido rõne calefactionis ⁊ rõne caloris ĩnati: sed caliditas in ꝑnᵒ nõ citius remoueť: qꝛ calor amicať magꝭ nãe. Modo Aui. intẽdit de calido ⁊ frigido in medio ⁊ in fine intendit infra: sed Auicen. nõ intendit ꝙ ista tẽpora sint eq̃lia punctualiter. Uel põt dici ꝙ ista tẽpora sint eq̃lia: qꝛ quantũ vnũ agẽs excedit aliud tãtũ excediť inde supposito alterius resistẽtia.

¶ Tertio dico ꝙ tꝑs humectatiõis est longius tẽpore exiccatiõis. Sed ꝯtra spasmus siccus tardius fit q̃ȝ humidus. Dõm ꝙ Aui. nõ intẽdit de positione sube humide vel sicce vt dictũ est in q̃õne ꝑcedenti: sed de pura qualitate humida vel sicca.

¶ Quarto dico ꝙ timorẽ eẽ maiorẽ põt 2ʳ ĩtelligi. rõne dispõnis ĩducẽde. 2ᵒ mõ rõne eiꝰ cũ q̃ ĩduciť ⁊ sic dico ꝙ timores calefactionis ⁊ ĩfridatiõis ⁊ exiccatiõis ⁊ hũectatiõis sũt eq̃les. ꝑ mõ: qꝛ sic fridũ opponiť vite ita ⁊ siccũ. Sed 2ᵒ mõ rõne eiꝰ cũ q̃ fit timor ẽ maioris calefactionis ⁊ infrigidationis: qꝛ est agens fortius.

¶ Quinto dico ꝙ maior est in frigido q̃ȝ in calido. Et ratio: qꝛ frigidum opponitur vite nostre.

¶ Sexto dico ꝙ timor põt esse duplr vt nunc vobis dixi. rõne dispositionis inducẽde maior est timor exiccationis q̃ȝ humectationis: qꝛ siccũ peius est humido: sed ratione eius quomodo induciť timor est equalis: qꝛ ambo debiliter agũt nõ tamẽ potẽtialiter vt

dixi nūc: qꝛ siccitas pura est actiuioꝛ ⁊ magis ꝯtraria vite nostre.

¶ Unaqueqꝫ p̄terea humiditas ⁊ siccitas cōseruatur ꝓpter suarū causarū ꝯfortationē ⁊ ꝑmutaᵗ ꝓpter causarū ꝯtrariꝫ ipsius fortitudinis augmentū.

¶ Tāgit 3m cañ. vnde in curatione egemus aliqñ augmēto ꝯtrariꝫ. Et p̄ ostēdit augmētū circa humiditatē ⁊ siccitatē. Scđo in frigiditate ⁊ caliditate. ibi (Et caliditas.) In p̄a dicit ꝙ hūiditas ⁊ siccitas augmētaᵗ per eoꝝ similia ⁊ corrumpunᵗ a ꝯtrariꝫs.

¶ Et caliditas quidē fit fortioꝛ causis: q̄rū iā expleuimus sermonē: deide ꝑ mūdificātia ⁊ ē supfluitates expellere ⁊ repletionē ⁊ oppilationē aperire: deide ex eo qđ ipsam ꝯseruat: ⁊ hec est humiditas tēperata.

¶ Idem ostendit de calido ⁊ frigido. Et primo de vno. Secūdo de alio. ibi (Et frigiditas.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ supra ꝓuisum est ꝙ caliditas ꝯseruaᵗ a cā sua ⁊ etiā ab humiditate bona.

Dubm 7m ¶ Dubitaᵗ oppilatio est cā feb. ꝫ caliditatis. Dōm ꝙ oppilationē calefacere vel īfrigidare est dupl'r. Uno mō ꝙ calefaciat partem a qua ꝓfluit caliditas ⁊ sic aliqñ induciᵗ feb. Scđo mō ꝙ calefaciat partē ad quā debet ire calidū ⁊ sic nō calefacit: qꝛ nō dimittit ire calorē ad membrū: ⁊ iō qñ aperiunᵗ oppilationes calefaciunt per accidēs: ēt humidū bonū calefacit ꝯseruādo calidū.

¶ Frigiditas v̄o fortioꝛ ex eo qđ ipsi⁹ cōfortat causas ⁊ ꝙ caliditatē suffocat ⁊ ex eo qđ ipsam supflue resoluit: ⁊ est siccitas ſm essentiā ⁊ caliditas ſm accidēs.

¶ Idem ostendit de frigiditate dicens ꝙ frigiditas cōfortaᵗ ⁊ cōseruatur vt supra post: etiā ex quib⁹ causis per accidēs ꝯseruaᵗ ⁊ ꝯfortatur: vnde caliditas ꝯseruat frigiditatem per accidens.

¶ Qui aūt caliditatis supfluitatē cū oppilationib⁹ medicaᵗ sibi cauere debet ab infrigidatiōe supflua ne in ꝯuertēdo oppilationē in lapidē augmentū faciat ⁊ ne calide cōplexiōis malitiā augmētet: imo paulatiꝫ primo medicari dꝫ cū eo qđ abstergit: ⁊ si qđ īfrigidat ei suffecerit sicut aq̄ ordei ⁊ succus scariole erit ꝯueniēs: ⁊ si nō suffecerit istud tūc cū illo qđ tēperatū existit: ꝙ si hoc nō suffecerit tūc cuꝫ eo in quo subtilis existit caloꝛ: neqꝫ ex hoc sis sollicitus: qm̄ iuuamētū ei⁹ diaphoresis in īfridādo plus ꝯfert q̄ꝫ sit nocumētū qđ facit ei caloꝛ qui ad extinguēdū est facilis post apertionē.

¶ Ponit cañ. sp̄ales ⁊ attendunᵗ in mō curationis male cōpl'onis: qꝛ cōpl'o frida tā nālis q̄ꝫ accidētalis pōt stare cū humiditate: ⁊ tñ ipe Aui. loquiᵗ de friditate que accidit. i. accidētali ab hūiditate. vñ ꝯsideraᵗ res p̄ter nāꝫ. 2° res nālis. 3° mā medicaminū. Et p̄ ponit cañ. p̄mi. Scđo scđi. ibi (Ampli⁹.) Tertio tertij. ibi (Scire q̄ꝫ.) Prima in duas. Pr̄io ponit duos cañ. Scđo remouet dubitationes. ibi (Cōplexionem aūt.) Prima in duas sicut duo sunt cañ. ibi (Est etiā.) Prima in duas. Primo p̄mittit cañ. Scđo remouet dubiū. ibi (Nec ex h̄.) ¶ Primus cañ. est qꝛ si vis curare malā cōplexionē calidā cū oppilatione ꝯiunctā debes incipere cuꝫ tēperatis frigidis aperiētib⁹: ⁊ si nō potes curare vtaris aperitiuis solū: ⁊ si nō remoueᵗ vtaris aperitiuis magis calidis. vnde si approximantur in p̄n° vehemēter calida vel frigida mag̃ iuuaᵗ illa oppilatio. mō si caliditas sit maioꝛ q̄ꝫ oppilatio debemus vti magis frigidis q̄ꝫ aperitiuis. ⁊ si sit ecōuerso econuerso vtaris: qꝛ si oppilatio est maioꝛ caliditate vtaris plus apitiuis q̄ꝫ fridis. De 2a p̄te dicit ꝙ in caliditate si approximo calida augeo caliditatē. dicit ꝙ iuuamētum aperitionis est maius nocumēto augmētationis caliditatis.

¶ Et est etiā cū acutoꝝ humoꝝ digestio extinguēdi superfluitatē ꝓhibet: lꝫ quidā hominū sint q ꝓteruiant ad hāc destruendā sniam ⁊ ignorēt ꝙ fortis extinctio deijcit virtutē: ⁊ q̄ꝫto magis in corporib⁹ que ab egritudine debilitata fuerūt: lꝫ aliquo directionis mō materiā rectificet qđ est cū post ipam alie ꝓueniūt egritudines aut ex malitia cōpl'onis simplicis aut ex materijs frigidis cōplexioni ꝯtrarijs quā rectificauit.

¶ Ponit 2m cañ. dicēs ꝙ digestio humoꝝ calidoꝝ acutoꝝ subtiliū aliqñ ꝓhibet nocumentū: lꝫ aliqñ aliq ꝯtēnant: qꝛ aliqñ ista frida debilitāt virtutē q̄ꝫto magis in corpore debili.

Dubm 8m ¶ Dubitaᵗ in feb. acuta humoꝝ subtiliū egemus extinguentib⁹ fortib⁹. Dōm ꝙ in cañ. egemus istis vehemēter īfrigidātib⁹ ⁊ tñ non sumus ausi ista dare: qꝛ đbilitaᵗ virt⁹ ex morbo ⁊ ex valde fridis: iō nō dam⁹ nisi in forti v̄tute. ēt approximam⁹ in plurib⁹ vicib⁹: qꝛ ēt ex multa approximatiōe excellētiū fridoꝝ īduciᵗ postea morb⁹ frigidus: vnde ꝯiungiᵗ postea morb⁹ fridus cū morbo calido.

¶ Cōplexionem v̄o frigidam calefacere quasi difficile est cum iam est infusa ⁊ multū facile in principio ⁊ ad vltimū calefacere frigidū in p̄cipio rei est facilius q̄ꝫ calidum in principio infrigidare: sed calidū in fine infrigidare lꝫ sit difficile: est tamen facilius q̄ꝫ frigidum in fine calefacere: quoniā superflua frigiditas est ipsa mors innati caloris aut ei ꝓpinqua.

¶ Postq̄ꝫ superius Aui. posuit quosdā cañ. sp̄ales nunc respondet duobus dubijs. ibi (Et debes scire.) ¶ In p̄a dicit qđ dictuꝫ est ꝙ tēpus calefactionis ⁊ īfrigidationis est equale. Modo dicit aliqs est equale quocūqꝫ mō. ⁊ dicit Aui. ꝙ calefacē cōplexionē fridā cū est in fine difficilius est q̄ꝫ frigefieri calidā. Sed ꝯtra hoc dictū est supra: vnde dicta Aui. in hoc habēt verū de calefactione ⁊ frigefactione in principio ⁊ medio ⁊ nō quādo est in fine.

¶ Et debes scire ꝙ infrigidatio quandoqꝫ siccitati cōiungitur ⁊ quādoqꝫ humiditati ⁊ quādoqꝫ ab vtrisqꝫ separatur: verūtamen siccitas magis fit mansiua cum frigiditate que senuit ⁊ humiditas est magis adducēs frigiditatem que accidit.

¶ Rñdet dubio 2° ⁊ est de cōparatiōe q̄litatū actiuarū ad passiuas ⁊ ecōuerso: qꝛ dcm̄ ē ꝙ īfridatio augeᵗ ⁊ ꝯseruaᵗ a causis ꝯseruātib⁹. Et p̄ rñdet vni dubio. Scđo alij. ibi (Et iaꝫ q̄dē.) ¶ In p̄a dicit ꝙ īfridatio fit aliqñ a siccitate ⁊ aliqñ ab hūiditate. ⁊ dicit ꝙ infrigidatio a siccitate est friditas senis durās: sed que fit ab humido nō sic durat. vñ mala cōpl'o frida aliqñ ꝯiūgiᵗ cū siccitate ⁊ aliqñ cū humiditate. Sed h̄ nō vadit ad mētē Aui. qꝛ in p̄a fen posuit distinctionē: ēt in fine dicit ⁊ humiditas est mag̃ adducēs: vnde nō loquiᵗ nisi de friditate cāta ab humiditate. ēt Aui. ſm istos loqueretᵗ de mala cōplexione frida nāli ⁊ accidētali. Unde est alia expositio verioꝛ ⁊ vult ostēdē īfrigidationē nō soluꝫ fieri a q̄litate actiua sed ēt a passiuis: ⁊ tūc est sensus ꝙ īfridatio qñqꝫ causaᵗ a siccitate ⁊ aliqñ ab humiditate ⁊ aliqñ a nullo cātur: sed a friditate. Et qñ cātur a siccitate est mag̃ mansiua: vnde similaᵗ siccitati senum siue frigiditati: etiaꝫ durat diu quia nō potest remoueri nisi per restaurationem humidi quod tarde fit. Alia frigiditas causatur ab humiditate: qꝛ obtūdiᵗ calidum nāle: ⁊ hoc est per accidēs calidū suffocādo ⁊ durat parū: qꝛ ille supfluitates citius euānᵗ q̄ꝫ restaureᵗ humidū deperditū in frigiditate cāta a sicco.

¶ Et iam quideꝫ oēs caloris cause cum superfluunt in exiccando iuuant: ⁊ quandoqꝫ etiam oēs frigiditatis cause cum superflue fuerint in humectādo iuuant. Et nulla quidem res ad hoc tātum ꝓuenit quantū ociositas ⁊ assidua balneatio que est facilis in tina. Et nos q̄dē te fecimus scire hoc in eo qđ est premissum. Uinū p̄terea tēperate bibitū in humectādo est forte.

¶ Remouet duo dubia ⁊ est an humectatio ⁊ siccatio fiāt a q̄litatibus actiuis. ⁊ dicit ꝙ sic ꝙ oēs cāe caloris cū superfluūt exiccāt: ⁊ oēs q̄ vltra modū īfridāt humectāt: vñ vinū tēperate bibitū multū humectat. ¶ Nō Gal. p̄ de cōpl'onib⁹ cap. 2. cal'm ꝑ se calefacit ⁊ si exiccat h̄ est ꝑ accidēs: ⁊ sic est de frido: sꝫ ociū ⁊ ꝑ se hūectat ⁊ assiduatio balneatiōis cū aq̄ dulci tēpata. ¶ Nō dicit (cū superfluūt:) qꝛ oē calefaciēs tēpate hūectat: qꝛ nō resoluit humidū: sed eū dispergit per mēbra. Etiā cause infrigidātes aliqñ humectant debilitādo digestiuā: vnde multiplicanᵗ supfluitates crude. Etiaꝫ aliqñ exiccāt vt qñ ex multo frigido exprimiᵗ humidū.

Dubm 9m ¶ Dubitaᵗ cui⁹ cōplexionis sit vinū. ⁊ videᵗ ꝙ humide ꝑ Aui. hic. ⁊ videᵗ ꝙ sicce auc̄te Isaac in dietis. Dōm ꝙ hoc ītelligiᵗ 2r. Uno mō ꝙ sit humidū in sb̄a vel cōplexione vel in mā. In mā est humidum: qꝛ ꝯuertiᵗ in rem humidā vt sanguinē: imo iter cetera vinū est humidius: qꝛ multum ⁊ cito nutrit. etiā vinuꝫ in substantia est humidū. Sed in cōplexione dicit ꝙ est siccuꝫ. vnde modus Gal. 3. de cōplexionibus. cap. 5. docet cognoscere cōplexionē alicuius rei ex effectu: vnde effectus vini est exiccare: tñ differt ab alijs siccis qꝛ cito nutrit ⁊ humectat: vnde pars aquosa nō bene pōt separari ab eo ꝓpter citā penetrationē: vnde facit penetrare humidita-

tes ad ꝓfundũ vt ad neruos ⁊ ad mẽbra exteriora. Sed ꝯ si argui mus vinũ aliqđ humectat ⁊ aliqđ exiccat: exiccat vt vinũ potens. Aliud est vinũ planitiei paruũ: vnde est ꝓuocatiuũ vrine ⁊ extinctiuũ sitis vere: qꝛ vinũ potẽs extinguit sitim pro tunc: sed postea succedit maior sitis: nõ ꝓuocat vrinã ⁊ hꝫ partes aquosas q̃s renuit nã vnde expellunt per vrinã. vnde Aui. dicit bibere vinũ temperatũ cũ aq̃ ⁊ tale hũectat. Et rõ qꝛ aq̃ p̃stat vino hũiditatẽ ⁊ vinũ aque dat penetrationẽ. Uel p vinũ tẽperatũ itẽdit vinũ paruũ.

¶ Amplius scire debes ꝙ cũ senex infrigidatione indiget ⁊ humectatione nõ sufficit ad hoc illud qđ ipm ad equalitatẽ reducit: imo qđ ipm transire facit ad cõplexionẽ frigidã ⁊ humidã que ei debet: qm̃ ipsa lꝫ sit accidentalis est tñ ei quasi nãlis.

¶ Ponit cañ. sumptos a re nãli ⁊ dicit ꝙ cũ senex idiget ifridatione ⁊ humectatiõe debes approximare q̃ faciũt ipm trãsire ad cõplexionẽ frigidã ⁊ humidã que est senib⁹ nãlis: ⁊ nõ opꝫ dare frigida ⁊ humida tẽperata que ducant ipm ad equalitatẽ.

Dubm 10m ¶ Sꝫ ꝯ eq̃litas ẽ mediũ: g̃ ad ipsaꝫ dꝫ deduci senex. Dõm ꝙ eq̃litas est 2x. absoluta corpis tẽpati. ⁊ alia ẽ idiuidualis ꝑticulariũ corporũ. mõ alia est eq̃litas corpis cholici: ⁊ alia melici: ⁊ alia senis. mõ debes ducẽ senẽ ad suã nãlẽ eq̃litatẽ ⁊ cõplõnẽ: ⁊ iõ seni febricitãti fe. tertiana fortiora frida õbent q̃ꝫ iuueni febriẽti tali ẽt feb. duꝫ virt⁹ sit fortꝫ ⁊ illa corpa sint eq̃lia q̊ ad tactuꝫ. Et rõ qꝛ senex plus distat a sua nãli cõplone q̃ꝫ iuuenis. vñ hũiditas ista: lꝫ sit accñtalis: tñ põt dici sibi nãlis ex ꝯsuetudĩe: tñ sũt senes hũidi accñtalr: qꝛ sup̃fluitates multiplicãt i eis. mõ Aui. vult ꝙ reducat ad tales sup̃fluitates siue ad cõplõnẽ q̃ tales sup̃fluitates gñet: sꝫ vult ꝙ ꝓ remotiõe discrasie sicce admistrent frida ⁊ hũida reducẽtia ipos ad cõplõnẽ fridã ⁊ hũidã eq̃lẽ sibi: qꝛ est cã retardationis mortis.

¶ Scire quoq̃ꝫ debes ꝙ sepe est nobis necessarium in permutãdo cõplexionẽ dare illud qđ hmõi ꝯfortat cõplexionẽ admixtũ ei qđ ipsi sit ꝯtrariuꝫ queadmodum est nobis necessariũ dare acetũ cum medicinis calidis alicui membro: ideo vt ipsaꝝ penetrẽt virtutes ⁊ sicut est nobis necessariũ dare crocũ cũ medicinis infridantibus cor ꝓpterea vt eas ad ipm ferat.

¶ Ponit cañ. attẽdẽdos in mõ curatiõis male cõplõnis ⁊ sunt duo cañ. 2a ibi (Et multotiẽs qdẽ.) ¶ In p̃a dicit ꝙ sepe ẽ neciũ si volumus mutare cõplõnẽ ⁊ ꝑmiscẽ aliã medicinã ꝯriã pc. vñ aliqñ approximam⁹ calã cordi ⁊ cũ eis miscem⁹ acetũ vt citius penetrẽt. Sꝫ q̃re mag̃ põit medicĩa ꝯria q̃ꝫ illa. Dõꝫ ꝙ aliqñ timem⁹ đ sup̃flua calefactiõe vñ põim⁹ acetũ: ẽt acetũ m̃ltũ penetrat. ¶ No. medicĩe miscẽt vl̃ qꝛ multũ penetrãt vt acetũ: ⁊ aliqñ qꝛ talis medicĩa ducit aliã ad mẽbrũ vt ẽdiuia ad epar ⁊ scolopẽdria ad splẽ.

¶ Et multotiẽs qdẽ est medicina vehemẽtioris operationis in ꝑmutãdo cõplexionẽ: sꝫ ꝓpter sui subtilitatẽ nõ ꝑmanet donec suã ꝑficiat operationẽ. Est ergo nobis necessariuꝫ ei aliqđ admiscere qđ ipsam inspisset ⁊ retineat: lꝫ ex ea sue opõnis ꝓueniat ꝯtrariũ sicut balsamo admiscem⁹ cerã ⁊ reliq̃ ad hoc vt ipsum tanto tẽpore retineat in quo suã ꝑficiat operationẽ.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ aliqñ volum⁹ alterare cõplexionẽ duoꝝ graduũ. mõ cũ approximo medicinã ꝯuenientẽ potes hoc facere: tamẽ virtus in sb̃a ei⁹ cito resoluit vt oleũ balsami. mõ dicit Aui. ꝙ dꝫ misceri cũ cera vt duret sub̃a illius medicine ⁊ virtus: vnde melius ⁊ ꝑfectius fit prima operatio a medico intenta.

¶ Ad sciẽdũ qualr̃ ⁊ qñ opꝫ euacuari. Cap. 3m.

Res que demõstrat rectitudinẽ iudicij in euacuãdo sunt decez: replõ: ⁊ virt⁹: ⁊ cõplexio: ⁊ accidẽtia ꝯueniẽtia: sicut si ꝯtingeret ꝙ nãm soluere vellem⁹: deide accideret vẽtris solõ: qm̃ ventrẽ soluere suꝑ vẽtris solutionẽ est timorosuꝫ: ⁊ figura: ⁊ etas: ⁊ tp̃s: ⁊ aeris ⁊ regionis dispositio: ⁊ ꝯsuetudo euacuãdi: ⁊ ars euacuandi.

¶ Postq̃ꝫ Aui. superi⁹ ⁊ maxime in caplõ imediate p̃cedẽti posuit cañ. curatiõis male cõplõnis. mõ ponit cañ. qb⁹ docemur q̃liter ⁊ qñ euãre opꝫ ꝑꝑ qđ h̃ idẽ dicit rubrica itelligẽdo ꝓ qñ tp̃s aptius euõni: ꝑ q̃lr̃ oẽm aliã ꝯditionẽ attẽdẽdã in euõne. Prio ponit cañ. attẽdẽdos ⁊ ostẽdẽtes qñ est euãndũ. Scõo q̃lr. ibi (Scias.) Pria in duas. Prio oñdit q̃t ⁊ que reqrunt ad tp̃s euõnis. Scõo exeq̃t de vnoquoq̃ꝫ. ibi (Hoc nãq̃ꝫ.) ¶ In p̃a dic̃ ꝙ res q̃ demrãt rectitudinẽ euõnis sũt decẽ. Nõ lꝫ. 10. ꝓferant ab Aui. rectificãtes iudiciũ euõnis: tñ q̃dã sũt p̃ncipalia vt repletio ⁊ virt⁹: tñ repletio magis idicat: sꝫ virt⁹ est ꝯsentiẽs vel dissentiẽs replõ est res p̃ter nãꝫ iõ idicat remotionẽ: sed Haly. 2. prac. ca. 56. 8. coindicãt. i. cũ alijs coindicãt vt sigñant v̊tuꝫ debilitatẽ vl̃ fortitudinẽ vl̃ repletionẽ.

Dubm ¶ Dubitat aliqñ ꝯiũgunt accñtia ꝯueniẽtia euõni ⁊ aliqñ nõ. vnde aliq̃ sũt apti ad cholericã passionẽ vt trauli ⁊ isti nõ sunt pharmacãdi nisi leuissimo pharmaco. ẽt si accidit flux⁹ nõ õbem⁹ iterato soluẽ. Sꝫ ꝯ pri⁹ fit minoratio ⁊ postea cõplet euõ. Etiã solõ vẽtris curat fluxũ. Etiã p̃a q̃rti. ca. 7. trac. 2. si nã nõ mouet moue tu hora mot⁹ ei⁹. vñ si nã nõ cõplet euõnẽ medic⁹ dꝫ cõplere. Uñ rõ dicti Aui. est: qꝛ 4a ꝑti. afor. afor. 5. ⁊ 1. cõe est oĩ solõni debilitare v̊tutẽ. ¶ Nõ vel solõ vẽtris est facta vel fit. si cõplete facta nõ dꝫ iterari: sed si nõ est cõplete facta dꝫ cõplere eaꝫ. ⁊ si medicus videt ex illa curatione vel solõne ꝙ curat p̃a solõ: tũc licet ꝓuocare fluxũ: sꝫ si fluxus est p̃sens vel querit fluxus qꝛ nõ cõplete fiet: ⁊ sic põt ꝓuocari fluxus: lꝫ melius sit expectare si cõplete fiet: qꝛ medicus posset errare: qꝛ 2o die posset seq fluxus ex pharmaco cõplete. vel talis fluxus fit a nã ⁊ sic debemus expectare finẽ euõnis: qꝛ opõnes nãe sunt nobis occulte. Et ex hoc pꝫ solutio ad rõnes oẽs.

¶ Hec nãq̃ꝫ cum fuerint cõtraria significationi ꝓpter quã euacuatio faciẽda erit ꝓhibebũt euacuationẽ.

¶ Exequitur de vnaquaq̃ꝫ ⁊ diuidit in duas. Primo in gñali. Scõo in sp̃ali. ibi (Uacuitas itaq̃ꝫ.)

Dubm ¶ In p̃a dic̃ cũ illa fuerĩt ꝯria sigñationi idicãti euõnẽ est ꝓhibẽda. ¶ Dubitat v3 ꝙ sit aliđ idicãs: qꝛ dic̃ cũ ista erit ꝯria sigñationi exponit sigñatiõi. i. idicatiõi vl̃ itẽtiõi euõnis ⁊ euõ ꝓhibet. Uel dõꝫ ꝙ dat indicatio sumpta ab eẽntia morbi. vñ si oĩa decẽ ꝓhibẽt ⁊ sũt ꝯria idicatiõi sumpte ab eẽntia morbi: h̃ nõ plꝫ: qꝛ reducit ista ad illaꝫ q̃ est repletio: vñ euõ morbo debet ꝑꝑ repletionẽ. ¶ No. ista decẽ aliqñ ꝯsentiũt ⁊ aliqñ aliq̃ ꝯsentiũt ⁊ aliq̃ nõ: iõ vult dicẽ cũ alique istarũ rerũ ꝓhibẽt ⁊ alique nõ. mõ nos debemus attẽdẽ sigñatiões plures ⁊ potẽtiores in hoc. vnde quelibet istarũ reruꝫ hꝫ duo extrema. vnũ indicat euõnẽ ⁊ aliud nõ. vnde fortitudo virtutis indicat ⁊ debilitas ꝓhibet euõnẽ: ⁊ similiter est de alijs.

¶ Uacuitas itaqꝫ sine dubio euõnẽ fieri ꝓhibet.

¶ In sp̃ali exequit ⁊ diuidit in decez sicut decẽ sunt idicãtia. 2a ibi (Et similr̃.) 3a ibi (Cõplõ quoq̃ꝫ calida.) 4a ibi (Figura.) 5a ibi (Accidentia quoq̃ꝫ mala.) 6a ibi (Etas.) 7a ibi (Hora quoq̃ꝫ.) 8a ibi (Et regio.) 9a ibi (Parua quoq̃ꝫ.) 10a ibi. (Ars ẽt.) ¶ In p̃a dicit ꝙ euõ q̃ opponit euõni nõ dꝫ fieri. vñ cũ euõ ista sit p̃ter nãm nõ idicat đ simili vt de euõne: sꝫ de ꝯrio. ¶ Nõ est euõ vl̃is ⁊ ꝑticularis. p̃a ꝓhibet euõnẽ in toto: sꝫ si eẽt vacuitas in vna ꝑte nõ debem⁹ ab illa euãre. vñ stõch⁹ põt eẽ plen⁹ ⁊ epar vacuũ. ¶ Nõ ꝙ 3x ẽ dispõ corporis. s. vacuitas repletio ⁊ dispõ media iter ista. mõ vacuitas dissentit: sꝫ repletio ꝯsentit: sꝫ dispõ media aliqñ ꝯsentit aliqñ nõ vere ꝯsentit. qñ ꝯiũgit accidẽs malũ vt cũ hõ est ꝑcussus vel est apostema ad euitãdũ periculũ ꝯsentit ⁊ aliqñ etiã dissentit.

¶ Et similiter cum debilitas cuiuscũq̃ꝫ trium virtutuꝫ fuerit: verũtamẽ qñq̃ꝫ plus eligimus alicuius virtutis debilitatẽ q̃ꝫ impedimẽtũ relinquendi euacuationẽ: ⁊ hoc quidẽ est in virtutib⁹ sensibilib⁹ ⁊ motiuis cũ fiduciam habuerimus succurrẽdi rei timorose si acciderit: ⁊ similiter in oĩbus virtutibus.

¶ Exeq̃t de 2a re dicẽs ꝙ debilitas cuiuscũq̃ꝫ triuꝫ virtutũ ꝓhibet euõnẽ: tñ aliqñ plus eligim⁹ debilitatẽ alicui⁹ virtutꝫ q̃ꝫ nocumentũ qđ sequit ex ꝓhibita euõne dũmõ possum⁹ succurrẽ illi debilitati. ¶ Nõ Aui. inuit dcm̃. 2o modificat eũ. vñ stãte debilitate virtutis medicus nõ dꝫ eaꝫ augmẽtare: qꝛ p̃a q̃rti cap. 7. medicus est adiutor nãe. postea modificat si põt debilitati illi succurrẽ. vñ defectus est 2x. s. recuperabilis ⁊ irrecuperabilis: de p̊ itẽdit. ¶ Nõ mag̃ eligimus debilitatẽ virtutis aĩalis: qꝛ ꝭm. G. 7. terapen. cap. vlti. nõ egemus ita robore virtutis aĩalis sicut vitalis ⁊ nãlis.

¶ Cõplexio quoqꝫ calida ⁊ sicca ad hoc ꝓhibet: ⁊ frigida ⁊ humida caliditatẽ nõ habẽs aut debilẽ habẽs ab ea etiam ꝓhibet: in calida aũt ⁊ humida facile faciemus illud ⁊ fortiter.

¶ Exequitur de aliqua re indicante dicens ꝙ cõplexio calida sicca ⁊ frigida ⁊ humida prohibent euacuationem.

Dubm ¶ Dubitat suꝑ docet euãre corpa calã sicca. ẽt 2m dcm̃ nõ est verꝫ.

nam

nam corpora flegmatica euãmus: et Joãnes Demostenes corpora senũ 70ª annoꝝ sunt pharmacãda ꝛ nõ flõmanda. et tertiuȝ dictũ nõ est veruȝ: qꝛ corpora pueroꝝ que sunt calida ꝛ humida non sunt euãnda. ⁋ Jn ꝯrũ est Aui. ⁋ Dõm ꝙ Aui. itẽdit ꝙ iste cõplões due ꝓhibẽt euonẽ vel minuãt: vñ corpora cholerica cal'a sicca extenuata cito resoluunť: vñ si euãntur euãnť cuȝ medicinis debilib⁹. ⁋ Ad aliã per corpa frida ꝛ humida ĩtẽdit corpora frida mollia hñtia modicũ calorẽ: vñ rõne mollitiei ꝛ debilitatis caloris cito resoluũtur: sed corpora flegmatica hñtia plus de calore euãnť.
⁋ Nota corpora sunt humida 2ʳ. s. humiditate naturali: ꝛ sic pueri nõ sunt euãndi. Alia sunt humida humiditate accidẽtali: ꝛ talia sunt euacuãda: qꝛ plus habẽt de calore. Uel aliter ꝙ corpora humida sunt duplicia quo ad mẽbra ꝛ ista nõ sunt euãnda. Alia sunt humida ex supfluitatib⁹ ꝛ ista debẽt euãri. Uel dõm ꝙ corpa sunt humida dupl'r. s. etatiue: ꝛ talia non sunt euacuanda vt corpa puerorum. Alia sunt ex tẽpore ꝛ talia sunt euacuanda.

⁋ Figura aũt. s. supfluitas maciei aut raritas ab ea ꝓhibet pp timorẽ ne spũs resoluať: ꝛ sil'r opȝ i regẽdo ꝺbilẽ ꝛ macrũ multã chol'aȝ rubeã in sanguine hñtẽ vt ei blãdiaris ꝛ nõ ipȝ euacues ꝛ vt eũ nutrias ex eo qꝺ bonũ gñat sanguinẽ ad friditatẽ ꝛ humiditatẽ declinanteȝ: qm̃ ex hoc sui humoris cõpl'o rectificabiť: aut fortasse ipm fortem efficies ꝛ euacuationes tolerabit.

⁋ Exequiť de alia re ꝛ diuidiť in tres: vñ habitudo est duplex. s. superflua macies ꝛ supflua piguedo. Primo oñdit de macie. Scõo addit cañ. de ꝯsuetudine. ibi (Et sil'r opȝ.) Tertio exegtur de pinguedine. ibi (Supflua quoqȝ.) ⁋ Jn prima dicit ꝙ supflua macies vel raritas ꝓhibet euonẽ: vñ istis opȝ exhibere cibaria ꝯria: qꝛ ex hoc vel curabiť discrasia aut fortificať ꝛ meli⁹ poteris postea euacuare: vñ in istis cito spũs resoluunť. ⁋ No. ꝙ dcm̃ Aui. hȝ veꝝ de corpore macro quocũqȝ: siue mel'ico: siue qꝺcũqȝ sit: sȝ debẽt applicari cõtraria dispositioni: qꝛ aut curatur: aut fortificatur.

⁋ Et sil'r oȝ ne illũ euãre sis ausus q ex ꝯsuetudie parũ comedit qꝛ diu ab ci⁹ euãtione abstinere poteris.

⁋ Ponit cañ. de ꝯsuetudie dicẽs ꝙ tu nõ debes euãre ꝯsuetũ parũ comedere: ꝛ ideo qꝛ nõ aggregat supfluitates: vñ in eo nõ ẽ repletio: tñ aliqñ est euãndus vt cũ errat in regimine vel hƀet malã distẽperãtiã epatis vel stõchi ꝛc. sed nõ vtať debito regimine.

⁋ Supflua quoqȝ piguedo ab eo ꝓhibet pp timorem ne friditas ꝺfiet: ꝛ ne caro venas cõprimat ꝛ eas extiguat cũ vacuas iuenerit ꝛ calorem suffocet inatuȝ: aut superfluitates exprimẽdo ad interiora expellat.

⁋ Oñdit qd idicat supflua pinguedo ꝛ dicit ꝙ ꝓhibeť ab euone. Et rõ: qꝛ si euãť tale corp⁹ vel p flõmiã vel p pharmaciam: qꝛ isti hñt parũ caloris: ꝛ cũ oĩs euõ debilitet ꝛ resoluat eẽt nimia ĩfridatio. Scõa cã est: qꝛ est timẽdũ ne paries vene attigat parietẽ pp multã cõpressionẽ pharmaci volẽtis expellere: vñ qꝛ vene ex se sť stricte: ꝛ postea ex pinguedine cõprimuntur nõ bona fit euacuatio.

⁋ Accidentia quoqȝ mala sicut aptitudo chol'ice passioni ꝛ spasmo ab ea probibent.

⁋ Oñdit qũo accñtia indicãt de euone dicẽs ꝙ apti ad spasmuȝ et ad chol'icã passionẽ nõ sũt euãndi: vñ corpa talia qcũqȝ leui cã incurrũt fluxũ pp humiditatẽ: iõ opȝ dari eis medicinã leuẽ ꝛ vificatur de vtroqȝ spasmo: vñ alicui ex ꝺbilitate neruoꝝ humiditas cito currit ad neruos: et sicci sũt apti ad spasmũ de inanitõe. ⁋ Nõ chol'ica passio est qñ mala mã gñať in stõcho: vñ mẽbra renuũt et mittiť ad stõchũ ꝛ itestina: vñ fit vomitus ꝛ fluxus ventris.

⁋ Etas ꝑterea et q nõdũ ad augmẽti cõplemẽtũ puenit: aut ad ꝯsumptiõis terminũ ẽ trãsiẽs ab ea ꝓhibȝ.

⁋ Oñdit de etate ꝛ dicit ꝙ etas pueritie ꝛ vltime senectutis ꝓhibẽt euonẽ: ꝛ ꝓhibeť maxie a flõmia: qꝛ plus nutrimenti aufert: vñ pueri sũt ml'tũ apti resolui: et calor vltime senectut' hȝ hũidũ terrestre: vñ calor cito extiguiť. ⁋ Dubitať: cõiter nos purgam⁹ pueros. et Auer. 7. collȝ. ca. 3. allegat Auẽzoar q flõmauit filiũ suũ 4ᵒʳ annoꝝ vel. 5. Dõm ꝙ maior ps cañ. Aui. hȝ verũ de euone regulari ꝛ nõ coacta: mõ rões nõ arguunt de euacuatione coacta.

⁋ Hora quoqȝ multum calida aut multum frigida ab ea probibet.

⁋ Oñdit de tpe anni ꝛ dicit ꝙ hora multũ calida ꝛ frida ꝓhibet.

⁋ Et regio qdẽ meridionalis vehemẽter cal'a ab ea ꝓhibet: qm̃ plurima coꝝ q̃ vẽtrẽ soluũt sũt cal'a ꝛ duarũ acuitatũ ꝯiũctio tolerari nõ põt: qm̃ virtutes in eis debiles erũt ꝛ dissolute: ꝛ qꝛ exterior calor mãȝ ad exteriora trahit: ꝛ medicia ipsaȝ trahit ad iteriora: qre inde ꝓuenit in diuersas partes ꝓtractio ꝛ ad resistẽtiaȝ ꝑducit. Et septẽtrionalis multũ frida ab ea probibet.

⁋ Ideȝ oñdit de regiõe dicẽs ꝙ regio multũ calida ꝓhibet euonẽ: ꝛ ideo qꝛ cal'itas ꝯiũgiť cal'itati: qꝛ oẽ pharmacũ solutiuũ cal'm est ꝛ siccũ: vt in cõmẽto vltio pᶜ pti. Sed scõa cã est: qꝛ cal'itas aer' trahit ex humorẽ ꝛ pharmacũ intus: vñ fit ꝯria opatio. Etiã regio septẽtrionalis multũ frida ꝓhibet euonem. Et rõ: qꝛ humores stant quieti: vñ medicina eos cõmouet ꝛ non põt eos educere vñ nocumẽtũ sequiť. Alia cã est: qꝛ corp⁹ ex multa friditate ꝺbile ẽ. ⁋ Nõ tñ ꝙ hoc hȝ veꝝ de euone regulari: vñ si hõ vult euãre pp ꝯseruationẽ sanitatis oȝ eligere tp̃s veris: qꝛ temperatũ est ꝛ bonũ.

⁋ Parua quoqȝ euãndi ꝯsuetudo ab ea ꝓhibet.

⁋ Ostẽdit de ꝯsuetudie dicẽs ꝙ parua ꝯsuetudo ꝓhibet euonẽ.

Dub^{m} 4^{m}

⁋ Dubitať si nõ est ꝯsuetus euãri hȝ multas supfluitates: ꝙ oȝ euãri. Dõm ꝙ cõsuetudo est conseruanda. s. de inge. c. vlti. ergo multa cõsuetudo oȝ ꝯseruari: ꝛ per ꝯñs non euãri: sed nõ consuetus ex merito cõsuetudinis nõ oȝ euacuari: sed vt parua cõsuetudo quãdo coniungiť repletioni ex merito repletionis oȝ euãri: mõ loquiť de consuetudine ex se qñ cum hoc fuerit bonitas regiminis.

⁋ Ars etiam qua multa fit euacuatio sicut seruiendi in balneo: ꝛ onera dorso deferentium ab ea probibent: ꝛ ad vltimum omnis ars laboriosa.

⁋ Ostendit de arte dicens ꝙ omnis ars laboriosa ꝓhibet euonem vel saltem minuit. Et ratio: qꝛ talis ars resolutiua vt ars fabroruȝ ꝛ ars seruiendi in balneo ꝛ in vijs resoluit superfluitates ꝛ debilitat corpus: etiaȝ ars portatoꝝ multum resoluit ꝛ debilitat.

⁋ Scias preterea ꝙ intentio in omni euacuatione est vna quinque rerum.

⁋ Postqȝ Aui. supi⁹ posuit cañ. vl'es qb⁹ docemur qñ est euãnduȝ: nũc ponit cañ. gñales qb⁹ docemur qual'r est euãndũ. Et pᵒ ostẽdit quot indicãt hoc. Scõo exequiť. ibi (Aut euãtio.) ⁋ Jn pᵃ dicit ꝙ in oĩ euone vna qnque rerũ sit attẽdẽda. No. in euone cõsideram⁹ multa. pᵒ qualitatẽ. 2ᵒ quãtitatẽ. 3ᵒ locũ. 2ᵃ in pᵐma parti. afoř. afoř. 21. ibi (Undecũqȝ nã rapit.) 4ᵃ tp̃s vt prima pti. afoř. 22. ibi (Digesta medicari.) Et penes ista sumiť ĩtẽtio qual'r est euãndũ: vñ opȝ euãre humorẽ nocitiuũ ꝛ sic ex qualitate. Scõo penes locũ ꝺbitũ. Tertio penes tp̃s sumiť aliqua idicatio. ⁋ Nota ꝙ oẽs qnqȝ res debent considerari in euacuatione perfecta.

⁋ Aut euõ illi⁹ qꝺ ẽ euãndũ ꝛ sequiť ipȝ ꝓculdubio trãquillitas nisi ꝙ receptaculoꝝ lassitudo ipm sequatur: aut cal'itat' ebullitio: aut febris effimera: aut alie egritudines q̃ comitanť sic̃ excoriatio quã vẽtris sol'o i itestinis facit: aut vlcera q̃ vrine ꝓuocatio in vesica fac̃: ꝛ hoc qdẽ lȝ iuuamẽtũ cõferat: eius tñ vtilitas nõ sentiť: imo qñqȝ ꝑtial'r dolet donec accidẽs remoueať.

⁋ Exegtur de vnaquaqȝ haꝝ. Et pᵒ exegtur de q̃tuor pᵐmis vni⁹ illarũ ostẽdẽs diuersitatẽ. Scõo exegtur de quinqȝ. ibi (Oĩs ꝑterea.) Pria in duas. Prio exegtur de pᵐmis. Scõo vni⁹ oñdit diuersitatẽ. ibi (Et scias.) Pria in 4ᵒʳ ponẽs q̃tuor ꝯditiones. Scõa ibi (Et scõa est ꝯsideratio.) Tertia ibi (Et tertia est.) Quarta ibi (Quarta qdẽ ẽ hora. ⁋ Jn pᵃ dic̃ ꝙ pᵐma itẽtio in euone ꝯsiderãda ẽ euacuare q̃le opȝ: vñ ad talẽ euonẽ seqť reges nisi p accñs qñ seqť fe. effimera vel excoriatio ĩtestinoꝝ vl' vesice: vñ euãtio ista ꝓ firmo cõfert lȝ ptiȝ nõ sequať iuuamentũ. ⁋ No. ꝙ euãre q̃le opȝ ꝯfert: tñ quale est 2ʳ. s. gñale ꝛ spãle: ꝛ sil'r est de quãto. Quale gñale ẽ nociuũ: vt in cõmẽ. afoř. 23. pᶜ pti. Que egerunť. Sȝ aliꝺ est q̃le spãle ꝛ est hñs cal'itatẽ vel friditatẽ vel humiditatẽ vl' siccitatẽ nociuã. Sȝ humor peccans in quantitate generali est humor peccans q̃litercunqȝ peccet: ꝛ sic patet ꝙ ista cõditio attẽditur in quali ꝛ quãto generali: qꝛ opȝ euacuare quale opȝ: qꝛ ad talem euacuationeȝ sequitur iuuamentum. ⁋ Nota ad euacuationẽ talis humoris sequitur iuuamẽtũ: nisi ꝙ aliquãdo sequiť nocumẽtuȝ pp dispõnem corpis: qꝛ sunt humores grossi: vñ nã cũ medicia multũ laborat: vl' ĩtestina sũt debilia: vñ ex euone multũ leduntť: vel qꝛ pharmacũ ẽ multũ cal'm vñ augmẽtat fe. vel excoriat vesicã: ꝛ iõ lȝ ista euõ cõferat: nõ videť cõferre nisi accidens inductiuum remoueatur.

⁋ Et secunda est consideratio partis sue declinationis

sicut nausea que vomitu mũdatur: ꝛ mordicatio in vẽtre que ventris solutione remouetur.

¶ Exeqtur de secũda re cõsideranda dicens ꝙ dꝫ considerari pars ad quã materia declinat: vnde medicus dꝫ cõsiderare ptẽ ad quaꝫ mã rapit ꝛ vnde eũare vt patet in afoꝛ. zi. Que ducere opoꝛtet.

Dubm 5m ¶ Sꝫ cõtra septimo de ige. pᵉ parti. qñ mã deriuatꝰ ad epar debet eũari per vomitũ. Dõm ꝙ aliquãdo sola intẽtio est eũo. vñ qñ mã purioꝛ eũatur: tũc eũatio dꝫ fieri: ꝛ sic Auic. itẽdit. Sꝫ qñ ĩtẽtio eẽt deriuatio: tũc opꝫ deriuare eũonem qñ curreret ad pꝛincipalia.

¶ Et tertia est mẽbꝛũ egressiõis eiꝰ a pte ɔ̃clinatõis eiꝰ sicut basilica dextra in egritudine epatis ꝛ nõ cephalica dextra: qm̃ si erroꝛ ꝓuenerit in tali q̃le ẽ illd̓ qñqꝫ sequetꝰ inde timoꝛ. Et opꝫ qdeꝫ vt sit mẽbꝛũ egressionis ignobiliꝰ illo a quo fit eũo ne mã ad illd̓ ɔ̃clinet qd̓ est nobiliꝰ. Opꝫ p̃terea vt sit eiꝰ exitꝰ nãlis sicut mẽbꝛa vꝛine gibbositati epatis ꝛ ĩtestina cõcauitati ipsiꝰ. Est tñ cũ mẽbꝛũ a quo expellitꝰ ẽ ipm̃ mẽbꝛũ ꝑ qd̓ eũo facienda ẽ: ꝫ ẽ in ipso egritudo vetꝰ aut recẽs ꝓꝑ quã ẽ timẽdũ de cursu humoꝝ suꝑ ipꝫ. Ipsi ergo ad aliud qd̓ fit melius trãsponẽdi sunt. Et est ẽt cum ex superatiõe humoꝝ timetꝰ suꝑ ipꝫ egritudo sic̃ cũ tractꝰ fit ab oculo ad gulã: qm̃ timetꝰ ne illi qñqꝫ suꝑueniat suffocatio: ideo quale est hmõi suauiter ꝛ molliter fieri dꝫ.

¶ Exeqtur de tertia re cõsiderãda. Et p̊ hoc. Scd̓o decl'at qd̓dã qd̓ dixit. ibi (Nã quoqꝫ.) Prima in q̃tuoꝛ. ¶ Nota ꝙ circa tertiã cõsiderationẽ quinqꝫ sũt ɔ̃sideratiões hñde. Et p̊ exeqtur penes vnaꝫ cõditionẽ. Scd̓o aliã. ibi (Et opꝫ vt.) Tertio aliã ꝛ est ibi (Opꝫ p̃terea.) Quarta ibi (Est tñ.) Quinta ibi (Et est ẽt cũ.) ¶ Nota ꝙ tertia ɔ̃sideratio est cõsiderare mẽbꝛum vnde dꝫ mã euacuari.

Dubm 6m ¶ Sꝫ dubitatꝰ. tertia cõditio ꝛ zᵃ sunt idẽ: qꝛ dꝫ eũari mã ꝑ mẽbꝛũ: vñ hꝫ receptaculũ. ꝫ. Dõm ꝙ ẽ dr̃ia: vñ aliqñ fluit ad locũ ꝛ ide dꝫ eũari si locꝰ ẽ habilis: ſꝫ si mã stet q̃eta h̓ nõ dic̃ scd̓a cõditio ſꝫ tertia: vel qꝛ tertia ẽ magꝭ spãlis q̃ scd̓a: qꝛ tertia docet ptẽ spãlẽ: vñ dꝫ fieri eũatio. ¶ Nota si medicꝰ vult eũare dꝫ ɔ̃siderare vtrũ habeat rectitudinẽ ad ptẽ vñ fit eũatio: ꝛ sic eũatio fit recte: si nõ: nõ. vnde in egritudĩe epatis flobothomatꝰ in basilica ꝑ rectitudinẽ.

Dubiũ 7m ¶ Dubitatur aliqñ in egritudine epatis flõmamus cephalicã. Dõꝫ ꝙ qñ q̃rimus deriuationeꝫ est veꝝ: sed qñ volumus eũare flõmamus basilicã. Alia cõditio est euacuare ꝛ deriuare ad mẽbꝛũ ignobilius ꝛ ad loca expulsionis vt matricẽ vesicã intestina ꝛc̃. Alia cõditio est ꝙ eũatio fit nãlis: ꝛ ẽ nãlis quãdo fit per partẽ colligatã vt eũare qd̓ ẽ in gibbo epatꝭ ꝑ viã vꝛine: ꝛ qd̓ ẽ ĩ ɔ̃cauo ꝑ secessuꝫ: ꝛ rõ qꝛ talis eũatio faciliõꝛ ẽ. Alia ɔ̃ditio ẽ ꝙ ĩ mẽbꝛo ꝑ qd̓ fit eũo nõ fit egritudo antiqua: vt quãdo in intestinis sunt vlcera antiq̃: vñ in hoc seq̃tur maius nocumẽtũ: vñ in tali casu debemus deriuare per aliã viã ɔ̃ueniẽtẽ. Alia cõditio est ꝙ mẽbꝛuꝫ ꝑ qd̓ fit eũo nõ sit aptũ ad egritudinẽ suspectioꝛẽ q̃ꝫ sit p̄ma: vñ qñ guttur ẽ debile nõ debemꝰ eũare per gargarismũ ꝓꝑ timoꝛem squinantie.

¶ Nã quoqꝫ plerũqꝫ taliter opatꝰ ꝛ eũat nõ per parteꝫ qua ɔ̃sueuit: iõ vt mẽbꝛũ custodiat cuꝫ debile fuerit: ꝛ plerũqꝫ ẽt ẽ vt sit illd̓ qd̓ nã eũat ptis lõgique ꝛ opposite ꝛ remaneat cũ ipso ambiguitas sicut cuꝫ a capite ad anum aut crus aut pedẽ euacuat: nõ eniꝫ ꝓ certo scitꝰ si ex toto sit cerebꝛo: aut ex vno ventriculo.

¶ Decl'at qd̓dã qd̓ dixit ꝛ dicit. dcm̃ est ꝙ medicꝰ aliqñ dꝫ diuertẽ mãm ad aliã regionẽ: mõ hoc declarat: qꝛ hoc nã aliqñ facit: ergo ꝛ medicꝰ h̓ facere dꝫ: vñ nã aliqñ deriuat mãm a capite ad pedes: vñ medicꝰ dꝫ seq̃ actionẽ nature: vt pꝫ in cõ. z. pᵉ ptic. afoꝛ. ¶ Nõ si nã aliqñ nõ euacuat ꝑ locũ ɔ̃ueniẽtẽ: hoc est qꝛ debilis est: ẽt qñ euacuat per locũ ɔ̃uenientẽ hoc nõ facit qꝛ habeat mentẽ: sed q̃a percipit nocumẽtũ materie qñ eũatur ꝑ illã pteꝫ incõuenientem. ¶ Nota per vẽtriculũ medicus nõ ĩtelligit ventriculũ essential'r: sed ɔ̃cauitatem cuiuscũqꝫ membꝛi habentis concauitatem.

¶ Et quarta qdẽ est hoꝛa eũonis ipsiꝰ: nã dic̃ Gal'. penitꝰ ꝙ ĩ chꝛonicis egritudibꝰ maturatio tm̃ ꝛ nihil plus expectanda est. Et tu qdẽ iã sciuisti qd sit maturatio: ꝛ anteq̃ꝫ euacues post maturationẽ ex subtiliatiuis ĩ potu tribueẽ ɔ̃bes sic̃ aquã hyssopi ꝛ basce ꝛ seminum.

¶ Exeqtꝰ de 4ᵃ ɔ̃ditiõe q̃ est hoꝛa eũonis. Et p̊ hoc. Scd̓o r̃ndet dubio. ibi (Et sil'r cũ.) Pꝛia ĩ duas. Pꝛio oñdit ɔ̃ueniẽtẽ hoꝛaꝫ eũonis materie sparse. Scd̓o hoꝛã eũonis mãe aggregate. ibi (Cũ ãt.) Pꝛima ĩ duas. Pꝛio oñdit hoꝛã ɔ̃ueniẽtẽ eũonis ĩ chꝛonicis. Scd̓o in acutꝭ. ibi (Sꝫ ꝛ.) ¶ In pᵃ dic̃ ꝙ 4ᵃ res ɔ̃siderãda ẽ ĩ chꝛonicis expectare maturatõeꝫ: ꝛ s̄bdit ꝙ ĩ chꝛonicis egritudibꝰ ɔ̃bemꝰ añ eũonẽ subtiliare. ¶ Nota dcm̃ ẽ ꝙ Aui. oñdit tp̄s eũonis debite.

Dubm ¶ Sꝫ ɔ̃ illd̓ capl'ꝫ docet qñ ꝛ qual'r ẽ eũandũ: mõ supꝛa oñdit tp̄s debite eũonis: ꝫ hic nõ dꝫ oñdẽ qual'r ẽ eũandum. Dõꝫ ꝙ tp̄s debite eũonis ẽ zˣ. s. vl'e ꝛ pticulare. Vl'e tp̄s regulãt decẽ res dicte ĩ p̄nᵒ capl'i. Aliud est tp̄s eũonis pticulare: ꝛ hoc cognoscitꝰ ex digõne ꝛ indigõne materie ꝛ repletiõe ꝛ inanitiõe. Et ex hoc pꝫ solutio.

Dubm ¶ Dubitatꝰ q̃re medicꝰ ɔ̃siderat tale tp̄s. Dõm ꝙ nã eũat in debita hoꝛa: ꝫ medicꝰ sequitur nãꝫ: vñ nã p̊ digerit. zᵒ separat. 3ᵒ expellit. ¶ Nota ly tm̃: põt zʳ cõponi. Unoᵒ cũ ly maturatio: ꝛ tũc ẽ sensus ꝙ facta maturatiõe ɔ̃bes eũare. Scd̓oᵒ p̄t cõponi cũ ly chꝛonicis. ¶ Sꝫ ɔ̃ ẽt in acutꝭ egritudibꝰ ẽ expectãda maturatio. Dõꝫ ꝙ ĩ chꝛonicis marie ꝛ pꝛĩcipaliꝰ maturatio ẽ expectãda. Et rõ: qꝛ mã ẽ ꝫ̃ssa viscosa egẽs p̄paratõe multa: ẽt qꝛ a mã ꝫ̃ssa nã nõ sic molestatꝰ sic̃ ab acuta mã subtili: iõ ĩ acutꝭ eũamus añ ꝑfectã digõnẽ. ¶ Nõ ꝙ ly tu qdẽ: exponitꝰ zʳ. tu sciuisti qd sit maturatio vt suꝑ pᵃ pᵉ caplo de virtutibꝰ ministrãtibꝰ. scd̓o mõ ꝙ maturatio est p̄paratio materie ad expulsionẽ. ¶ No. ly post: põt zʳ cõponi. Unoᵒ cum ly euacues: ꝛ sic añ eũonẽ debes dare subtiliatiua q̃ habeãt digerere mãm grossaꝫ. Scd̓oᵒ cũ ly debes tribueẽ: ꝛ tũc ẽ sensus ꝙ añ eũonẽ ɔ̃bes tribueẽ in potu subtiliatiua: postea ɔ̃bes eũare ꝛ purgare: postea debes subtiliare. ¶ Nota oĩa maturãtia sunt subtiliatiua: ẽt ista sũt duplicia: subtiliatiua ɔ̃bilia. alia sũt q̃ subtiliant ꝛ ꝓuocant aliqñ vꝛinã: mõ subtiliatiua ɔ̃bilia cõferũt a p̄nᵒ: qꝛ si darentꝰ foꝛtiter subtiliatiua ꝓuocarẽt sudoꝛẽ: ꝛ sic subtile resoluitꝰ ꝛ grossum remanet: ẽt mãm agitarẽt ꝛ nõ educerent. Sꝫ dando subtiliatiua parua a p̄nᵒ subtiliant equal'r grossum ꝛ subtile minus: vñ dicit ꝙ nos debemus dare hyssopũ ꝛ basce ꝛ anisum ꝛ feniculum ꝛc̃.

¶ Sꝫ ꝛ ĩ acutꝭ ẽt egritudibꝰ maturationẽ expectare meliꝰ ẽ: ꝛ p̃cipue cũ q̃ete fuerint. Qꝛ si mobiles fuerint tũc ad eũandũ mãm festinare erit meliꝰ: qm̃ ĩpedimentum motꝰ eiꝰ est maiꝰ q̃ꝫ sue eũonis añq̃ꝫ ipsa sit matura ꝛ ꝓpꝛie cũ humoꝛes fuerint subtiles: ꝛ p̃cipue cũ in ɔ̃cauitatibus venaꝝ fuerint ꝛ nõ in mẽbꝛis ingrediẽtes.

¶ Oñdit hoꝛã debitã eũandi in egritudibꝰ acutis: ꝛ dicit ꝙ bonum est expectare digõnem nisi materie moueantꝰ ex furiositate materie: qꝛ tũc eũamus ante digõneꝫ vel saltem ante ꝑfectã digõnem: qꝛ esset periculum raptus materie venenose ad pꝛincipalia membꝛa: etiã cũ tales humoꝛes sunt subtiles sunt apti euacuationi.

Dubm 10 ¶ Dubitatꝰ q̃re dixit subtiles nõne mã furiosa est subtilis. Dõm ꝙ dantꝰ gradus ĩter mãs istas furiosas. ¶ No. dixit si sint ĩ ɔ̃cauitatibꝰ venaꝝ: qꝛ meliꝰ eũantꝰ q̃ꝫ si sint fixi ĩ aliq̃ mẽbꝛo: qꝛ in venis sũt apti currere ad loca exp̄ssionis ꝓpter amplitudinem cãnaliuꝫ.

Dub ¶ Cum autem humoꝛ in vno fuerit membꝛo comp̄hensus nullo modo moueatur donec maturetꝰ ꝛ essentiam habeat tẽperatam quã tu sciuisti in suo loco.

¶ Ostendit qũo humoꝛes ĩculcati in mẽbꝛo eũantꝰ: ꝛ dicit ꝙ cũ humoꝛ est in mẽbꝛo nõ dꝫ moueri nisi pꝛius digeratꝰ: vñ Auic. reddit nos magis attẽtos in eũone humoꝝ qui sunt in membꝛis q̃ꝫ in venis. Et rõ: qꝛ illa mã est dispꝛsa ꝑ poꝛos mẽbꝛi: ꝛ qꝛ est vnita illi mẽbꝛo: ideo opꝫ nos magis p̄parare istũ humoꝛẽ q̃ꝫ aliũ. ¶ Nota hꝫ s̄bam tẽperatã ꝛ aptam eũoni: vel tẽperatã. s. inter subtile ꝛ grossum ꝛ sic nõ intendit: qꝛ non loqueretꝰ de humoꝛe viscoso.

¶ Et sil'r cũ nõ fuerimꝰ securi ꝙ virtꝰ vsqꝫ ad maturitatis hoꝛã ꝑduret eũabimꝰ eã postq̃ꝫ nobis cauerimꝰ vt eiꝰ subtilitatẽ ꝛ grossitiem sciamꝰ: qm̃ si spissa fuerint ꝛ grossa ipsaꝫ mouere nõ debemꝰ nisi post subtiliationẽ. Eius v̊o grossitiẽ cognoscimꝰ ꝓpterea ꝙ fastidiũ p̃teritũ iã precessit: aut sub hypocũdriȷ̃s doloꝛ extensiuus aut aduentus ap̄atis in interioꝛibꝰ. Qd̓ aũt magis custodire debemus ꝛ hmõi dispõne est habitudo cãnalium ne ipsi sint clausi: ꝛ post hoc qdẽ totũ possibile tibi erit vt ante maturationem ventrem soluas.

¶ R̄ñdet tacite dubõni ꝛ dicit dcm̃ est ꝙ in egritudĩe chꝛonica debemus expectare maturationẽ nisi cũ mã est furiosa: mõ dic̃ Aui. ꝙ sic: vt qñ in alio casu possumus ne eũare añ maturationẽ: ꝛ dic̃ ꝙ

materia

mã eẽt multa viscosa vñ crederem⁹ virtutẽ nõ posse sufficẽ vsq; ad maturationẽ. ¶ Nota Aui. inuit que eũo est fiẽda. 2° quõ. 7 3° tps: qꝛ in alio casu a casu dicto de mã furiosa: vñ dic̃ ꝙ añ maturationẽ cũ adest talis mã multa. 2° ostẽdit que eũatio est fiẽda: quia eũo minoratiua 7 nõ eradicatiua: qꝛ ex hoc alleuiaṫ nã. 3° oñdit ꝫ quẽ modũ 7 dꝫ fieri añ maturationẽ cõpletã: vnde minoratio materie grosse eget aliquali ꝑparatione: sed minoratio materie subtilis nõ eget ꝑparatiõe: 7 rõ qꝛ est apta eũoni. Sed ꝯ. qꝛ si est apta eũoni: ꝫ est digesta qꝺ est ꝯ eũ: ideo dõm ꝙ in minoratione materie grosse expectaṫ maioꝛ digõ vel. 4. vel. 5. dierũ. Sꝫ mĩoratio materie subtilis reqrit minorẽ digestionẽ vel minorare scꝺa die vel tertia: 7 dicit ꝙ aptio poroꝝ est quedã digestio in vtrisq;.

¶ Et scias ꝙ materiei eũatio 7 ipsius de suo loco eradicatio est ꝫm vnum duoꝝ modoꝝ: vnus eoꝝ est ꝑꝑ attractionem que fit ad longinquam diuersitatẽ: 7 alter ꝑpter eam que ad propinquam.

¶ Postq; supi⁹ Aui. posuit 4ᵒʳ ꝯditiones attẽdendas in eũone explicat quãdã diuersitatẽ que cadebat in vna ꝯditione. Pꝛĩo explicat diuersitatẽ. Scꝺo explicat cañ. circa illã diuersitatem. ibi (Et suaꝝ.) ¶ In p̃ᵃ dicit ꝙ eradicatio materie aut fit per ꝑtẽ lõgĩquã aut ꝑpinquã. ¶ Nota ꝙ dicit eũo 7 de suo loco eradicatio: qꝛ eũo dꝛ per ꝑtẽ lõginquã: 7 eradicatio fit per ꝑtẽ ꝑpiquã: 7 qꝛ de vtraq; eũone loqtur: iõ dixit illa duo. Uel dꝛ eũo qñ eũatur mã extra corpus: vel dixit eradicatio ꝑꝑ diuersionẽ: vel dixit eradicatio ꝑpter purgationem totã: vel dixit eũatio ꝑꝑ eũationem minoratiuã.

¶ Et suarũ qdẽ horaꝝ dignioꝛ est cũ in corpore nullo mõ est alicui⁹ materiei repletio. Ponamus itaq; ꝙ ab oꝛe viri supius multus fluat sanguis 7 ab hemorroidibus mulieris supflue fluat sanguis. Unũ itaq; duorũ faciem⁹ aut trahem⁹ ꝑ declinatiõẽ que fit ad ꝑpiquã diuersitatẽ: 7 oportebit tũc vt mãm ad nares declinemus faciẽdo sanguinẽ ex naribus fluere: 7 in altero ad matricẽ ꝑuocãdo mẽstrua. Aut si voluerim⁹ ad lõginquã diuersitatẽ attrahere eũabimus in p̃ sanguinẽ a venis 7 locis que sunt in iferiore ꝑte corꝑis: 7 in scꝺo a venis 7 locis que sunt in suprema parte corporis.

¶ Exeqtur ponẽdo cañ. circa diuersitatẽ. Pꝛĩo ponit cañ. magꝭ ꝑprios. Scꝺo icidẽtes. ibi (Ex materijs.) Pꝛĩa in duas. Pꝛĩo ponit cañ. circa eũonẽ ꝑ ꝑtẽ ꝑpiquã vel circa vtraq;. Scꝺo ꝑ remotã. ibi (Et nõ opꝫ.) ¶ In p̃ᵃ dic̃ ꝙ dignioꝛ horaꝝ ꝑ ꝑtẽ ꝑpiquã est qñ in corꝑe nulla est replõ: vel dignioꝛ horaꝝ ꝑ ꝑtẽ ꝑpiquã 7 lõgiquã est qñ nõ adest repletio 7 ponit exẽplũ. ¶ No. lr̃a exponiṫ dupl'r. Uno° ꝙ loqtur solũ de eũone per ꝑtẽ ꝑpiquã: 7 si ponit exẽplũ ꝺ vtraq; eũone. s. 7 per ꝑtẽ ꝑpinquã 7 lõginquã hoc non facit pn'ʳ: sꝫ vt cõpleat dcm̃ suũ. Scꝺo° exponitur ꝙ loqtur de vtraq; eũone s. per partem lõginquã 7 ꝑpinquã: 7 tunc est sensus ꝙ dignioꝛ horarum eũationis vtriusq; est cũ corpus non est repletum.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Dubitatur cũ nullo modo adest repletio corporis nõ eget eũone nec per ꝑtẽ lõginquã: nec per ꝑtẽ ꝑpinquã: qꝛ repletio indicat de eũone. Dõm ꝙ repletio est duplex. s. vl'is 7 ꝑticularis: mõ dictum Aui. intelligiṫ ꝙ dignioꝛ horaꝝ diuersiõis est qñ nõ adest repletio vniu'lis sed in parte. Et ad rationem dico ꝙ verꝝ est si nullo modo adest repletio: sed hic est repletio ꝑticularis qꝛ partis egre.

¶ Et nõ opꝫ qdẽ vt in duas diametros ꝑlõgationẽ facias: ꝫ in vna tm̃ que sit diameter magis lõginqua: nã si mã fuerit in supremo dextre ꝑtis nõ erit trahẽda ad infimũ sinistre: imo ad ifimũ ipsius dextre. Et hoc qdẽ est illud qꝺ est magis neciũ: aut ad sinistrã a supmo si fuerit tantũ longinqua quãtũ est ab humero ad humerũ 7 nõ fuerit dispositio ei⁹ sicut dispõ duoꝝ laterũ capitis. Materia nãq; si in dextra capitis fuerit eã ad inferiora 7 non ad sinistram trahes capitis.

¶ Exeqtur ponẽdo cañ. circa eũonẽ ꝑ ꝑtẽ lõginquã 7 sunt quatuoꝛ cañ. 2ᵃ ibi (Cũq; mã.) 3ᵃ ibi (Cũq; ad.) 4ᵃ ibi (Et forsitan.) ¶ In p̃ᵃ dicit ꝙ aliqñ mã est trahenda ad partẽ lõgiquã: mõ dicit Auic. ꝙ nõ dꝫ trahi mã ꝫm duas diametros sed ꝫm vnã: qꝛ si materia est in capite in latere dextro: 7 vis eã lõginquo diuertere 7 flõmare saphenã dextrã. Et si nõ vis tãtũ diuertere debes diuertere ad humerum dextrum vt in casu 7 in percussione. ¶ Nota diuersio est triplex sicut diameter ꝫm latum lõgum 7 ꝑfundũ: mõ Auic. inuit duas diuersiones fieri: ꝫm lõgũ cũ dicit a capite ad pedes: aliã tangit cũ dic̃ ab humero dextro ad sinistrũ: 7 hec est diuersio ꝫm lat⁹: sed illa que fit ante 7 retro que est ꝫm ꝑfundũ daṫ intelligi.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ Dubitaṫ Rasis ca. 10. libri. 13. vult ꝙ in inguine apato fiat aliquãdo flõmia de saphena ꝯria: 7 sil'r de obthalmia: idẽ dicit de flobothomia pleuresis que fit de opposito: ẽt medici in dolore capit̃ faciũt de ꝑte opposita. Dõm ꝙ diameter vel est valde lõga ꝫm sursum 7 deorsũ: alia est minoꝛ ꝫm dextrũ 7 sinistrũ: 7 alia minoꝛ ꝫm añ 7 retro. alia est diameter cõpleta vt a capite ad pedes: alia est incõpleta vt a capite ad humerũ: 7 sil'r põt dici de alijs diametris. Etiã materia vel est fluxa tota vel nõ: sil'r vl' repletio est in toto vl' non. Mõ dico ꝙ si mã est ex toto fluxa fit eũatio per ꝑtẽ ꝑpiquã: sed si sit in fluxu si est pauca sine repletione in toto diuersio dꝫ fieri per partẽ modicũ distantẽ fit diuersio ꝑpter fluxũ 7 eũatio ꝑpter ꝑtẽ ꝑpinquã: qꝛ mã est pauca: vt quãdo mã est pauca in ꝑte capitis fit eũatio ꝑ cephalicã. Sꝫ si mã est in fluxu multa vel est cum repletione totius: 7 sic fit eũatio per partẽ lõginquã per diametrũ cõpletã: vt si mã sit in capite multa fit flõmia saphene dextre. Sed si mã fluat ad caput sine repletione in toto dꝫ fieri eũatio per diametrũ non cõpletã: vt si sit mã in capite sufficit flõmia basilice: qꝛ diuertit mãm que fluebat ad caput. Sꝫ si in pleuresi sit repletio totius vnius diametri: diuersio non sufficit: ideo aliqñ facit diuersionem ꝫm duas diametros incõpletas: qꝛ nõ possumus diuertere per diametros distantes multũ. Et subdit Aui. ꝙ diuersio nõ dꝫ fieri de ꝑte dextra capitis ad sinistrã. Sꝫ ꝯ. qꝛ hoc aliqñ facimus: dõm ꝙ Aui. loquitur quando egemus magna diuersione 7 adest repletio totius. Et ad rõnes omnes patet solutio.

¶ Cũq; materiam ad lõginquam trahere volueris loci dolorem prius sedabis vt ipsius minuatur cõpressio per attractionem: quoniam doloꝛ est trahens.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. de quo facta est mẽtio cũ dicit: ꝙ si vis dimittere mãm ad cõtrariũ opꝫ prius sedare dolorẽ illius membri: qꝛ tu diuertis ad oppositũ 7 doloꝛ trahit ad locum dolẽtẽ. ¶ Nota si doloꝛ est causa fluxus materie ad locũ prius oportet sedare dolorem vel eũ remouere: sed si materia quã diuertere vis est causa dolorĩ non opꝫ sedare prius dolorem qꝛ diuertendo sedas dolorem.

¶ Cũq; ad locum nõ obedit ad quem ipsam trahis nõ violenter neq; velociter agas: quoniã quãdoq; violentia illa ipsam mouebit 7 subtiliabit 7 non trahetur 7 fiet velocius declinans ad dolentem locum.

¶ Ponit 3ᵐ cañ. 7 exponiṫ 2ʳ. Uno mõ ꝙ reddat causã dicti: qꝛ dictũ est ꝙ debeat prius sedari doloꝛ. Mõ dicit Auicẽ. ꝙ cũ mã ꝑꝑ dolorẽ nõ obedit 7 nõ potest diuerti non debes violẽter agere approximãdo medicinas fortiores: qꝛ mã subtiliatur 7 plus fluit ad membrũ. Secũdo mõ exponitur ꝙ sit cañ. per se vt si mã sit inepta diuersioni: qꝛ grossa sit debes paulatine habilitare eam.

¶ Et forsitan tibi sufficiet vt trahas lꝫ nõ euacues: qm̃ ipsa attractio eius iter ad mẽbrũ ꝓhibet lꝫ non extrahatur: per ipsam ergo attractionem ad intentionẽ ꝑueniemus lꝫ cum ipsa attractione non euacuaueris: ꝫ declinatione contentus fueris que fit ligando mẽbra opposita: aut ventosis 7 medicinis rubrificantibus: et ad sũmum cum omni qꝺ dolorem efficit.

¶ Adducit 4ᵐ cañ. dicẽs ꝙ sola attractio aliqñ sufficit sine eũone approximãdo vẽtosas vel ligaturã vel rubrificãtia. ¶ Nota in q̃ casu sufficit sola attractio. Dõm ꝙ quãdo mã nõ est male qualitatis: 7 nõ est repletio magna sed parua: vñ qꝛ materia est benigna sparsa per totum corpus digeritur 7 resoluitur a natura.

¶ Ex materijs aũt que ad eũandũ sunt faciliores sũt ille que sunt in venis: deinde ille que in mẽbris 7 iũcturis: qm̃ qñq; est difficile eas extrahere 7 eũare: ideoq; necesse est vt cũ eũabunṫ alie cũ eis egrediantur.

¶ Ponit duos cañ. incidentes. ibi (Euacuatio.) ¶ In prima dic̃ ꝙ ex materijs facilis eũonis sunt materie existentes in venis: 7 que difficilis sunt materie que sunt in iuncturis.

Dubᵐ 13ᵐ ¶ Dubitaṫ Jo. Mesue dic̃ ꝙ materie stõchi sũt facilioris eũatõis. Dõm ꝙ materie que sunt in mẽbris sũt duplices. s. in mẽbris aptĩ expulsioni: 7 iste sunt facilis eũationis. Alia sunt mẽbra habentia ꝯcauitates paruas nõ bene aptas eũoni vt sunt ꝯcauitates iũctu-

rarū: ꝛ sic euātio materierū exītiū in talib⁹ mēbris est difficilis.

C Euacuato preterea est necessariuꝫ ne ꝑperet comedere nutriētia multa ꝛ mala que natura indigesta trahat. Qꝛ si aliqd ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulatim ꝛ suauiter fiat donec fit ſm ordinem ꝛ vt sit qđ corpus ingreditur digestum ꝛ conueniens.

C Addit aliū cañ. incidenter dicens ꝙ euāto non opꝫ sumere multa cibaria vt qđ in corpore recipitur bene digerat. C Nota ratio cañ. est qꝛ natura ex curatione debilitata est: vnde non pōt digerere multum cibuꝫ. Etiam cum vene sint inanite ꝛ stomachus habeat satis de cibo nō est auarus in retinēdo: ideo trahitur indigestus. Etiam debet comedere bonum cibum ne iterato egeat curatione: qꝛ subito attrahitur ex inanitione cibus malus.

C Minutio quoqꝫ est euō humorib⁹ equalr augmētatis propria. Euacuatio vō humori qui in quātitate solum augmētat: aut corrūpit ꝓpria est alia a minutiōe.

C Ponit. 5. conditionem attendendam que sumitur penes quantitatem. Et primo ostēdit diuersum modum euacuandi. Secūdo ponit circa hoc cañ. ibi (Omnis.) C In prima dicit ꝙ flōmia est minutio que debetur humoribus equaliter augmentatis: sed purgatio debet vni humori vel pluribus peccantib⁹ in quātitate vel qlitate. C Nota Auic. īnuit duplicem modum euacuationis; per flōmiam ꝛ pharmaciam: vnde purgatio debetur pharmaco: ꝛ minutio flobothomie ꝛ euacuatio debetur vtrisqꝫ.

Duᵐ 14ᵐ C Dubitat minutio debet soli sanguini aliquādo: sed humor dñans est sanguis: ergo non possunt simul augmentari. Dōm ꝙ Auic. bene dicit: nam flōmia non euacuat electiue: sed omnes simul humores euacuat: sed sanguini debetur indirecte: qꝛ sanguis non potest euacuari nisi per flobothomiaꝫ. Sed aliquando humores habent proprias euātiones vt cholera per scamoneam ꝛ flegma per turbith. Sed ego credo ꝙ flōmia directe euacuat sanguinē: ꝛ dico ꝙ flōmia debet humoribus equalr augmentatis: qꝛ per nullā aliam euōneꝫ humores equalr augmētati possunt euāri: aut per annexa sibi vt per vētosas ꝛ sanguisugas: ergo. Scđo dico ꝙ flōmia est ꝓpria euātio sanguinis: ꝛ ꝓbat vno mō: qꝛ per nullam aliā euōnem etiā sanguis pōt euāri: ergo sibi erit ꝓpria. Et ex hoc pꝫ solō ad duas rōnes dictas: qꝛ lꝫ debeat humorib⁹ equalr augmentatis: tñ pōt deberi ēt sanguini. Dōm ad aliaꝫ ꝙ per humores equalr augmētatos intēdit cū humores augmētant oēs: non tñ ꝙ augmentent ꝙ sint equales in quantitate. Ad aliam patet solutio.

C Omnis preterea euacuatio que est superflua ſm plurimum febres generat.

C Ponit cañ. circa diuersitatē. Et ꝓ ponit cañ. sumptos a re principaliter indicāte de superflua euacuatione. Scđo ponit circa rem coindicātem de euōne duos cañ. ibi (Minus.) Prima in duas. Primo ponit cañ. generales. Scđo speciales mag. ibi (Et debes.) Prima in tot qt cañ. ponit. 2ª ibi (Lūqꝫ.) 3ª ibi (Et scito.) 4ª ibi (Lūqꝫ.) 5ª ibi (Lūqꝫ alicuius.) C In prima dicit ꝙ omnis euacuatio superflua ſm plurimum generat febrem.

Dubᵐ 15ᵐ C Dubitat supra dixit ꝙ supflua euātio infrigidat: ergo nō calefacit. Dōm ꝙ generat febrem: ꝛ rō qꝛ euacuatio est motus ꝛ magna euātio est magnus mot⁹: mō cū mot⁹ calefaciat multū fit feb. effimera magis: lꝫ aliquādo fiat ethica ꝓpter magnū motū ꝛ magnaꝫ exiccationē. C No. tamē ꝙ euacuatio pōt aliqñ per accñs calefacere ꝛ infrigidare. Calefacere cū euacuat humor frigidus: pōt īfrigidare cū euātur chola vel alius humor calidus vt sanguis.

C Lūqꝫ vētris cōstrictio qui fluere solebat aliquā egritudinem possidere fecerit illius euacuationis reuersio ſm plurimum ipsum medicabitur: sicut ab eo quē constrictio saniei aurium aut mucorum narium vertiginē possidere fecit eius reuersio ipsam remouebit.

C Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si fluxus aliquis cōsuetus restringit: et postea supueniat egritudo si fluxus prius reuertit egritudo curat que supuenerat. C Nota vēter sumit ꝓ oī ꝯcauitate retinēte superfluitates: siue nariū: siue auriū. Scđo sumit vēter a furcula pectoris vsqꝫ ad dorsa pectinis. Tertio mō ꝓprie ꝓ pte īferiori īrestinoꝝ. Mō ꝓ mō sumit vēter hic. C No. ad veritatē cañ. requirit ꝙ fluxus sit tāt⁹ q̄tus erat prius ad qđ sit sufficiēs curare illā egritudinē: vñ si fuit ꝯsuet⁹ flux⁹ auris ꝛ postea cessat: ipso reuerēte etiā cessat egritudo que supuenerat: ꝛ iste fluxus idē est formalr: sed si supueniret fluxus ille per nares pōt ēt curari talis egritudo: ꝛ iste fluxus erit idē virtualiter cū ꝓ. C Nota dicit ſm plurimū; qꝛ si cōplexio mala fuerit facta ab illa egritudine non curatur.

C Et scito ꝙ residuū materiei dimittere qđ necesse erat euacuare minus nocumentū est q̄ꝫ exquisitissime euacuare ꝛ peruenire in ipsa ad hoc vt virtus terreat: qm̄ multotiens natura hoc resoluit residuum.

C Ponit aliū cañ. dicens ꝙ melius est relinquere parū materie q̄ꝫ exqsitissime euāre: qꝛ nā residuū illud euacuat per seipsam: vñ melius est euacuare paulatine q̄ꝫ simul totum euacuare: qꝛ inducitur terror nature: ꝛ hoc non ratione euacuationis nocitiui: sed ratiōe euacuationis iuuatiui: etiā qꝛ si natura non euacuat postea illam māꝫ poteris euāre eam ꝛ interim natura fuerit fortificata.

C Lūqꝫ humor illius fuerit generis cuius eē oportet ꝛ eger tolerare pōt nō terreri dbes ex supfluitate: qñqꝫ etiā cōtingit cū te euacuare opꝫ vsqꝫ ad lypotomiā.

C Ponit alium cañ. ꝛ est correctiuus erroris dicens ꝙ cuꝫ humor fuerit cuius generis esse oportet: debes euacuare vsqꝫ ad lypotomiam. i. syncopim: ꝛ hoc est in casu qꝛ quando humor est cui⁹ generis esse opꝫ: qꝛ quando est sanguineus ꝛ virtus est fortis: tūc debet fieri vsqꝫ ad syncopim reparabilem.

C Lūqꝫ alicuius virt⁹ fortis fuerit ꝛ ipsoꝝ humoꝝ mā multa ꝛ mala ipsaꝫ paulatim euacua. Et similr cuꝫ mā vehementer fuerit penetratiua: aut cū sanguine multū mixta non poteris ipsaꝫ vna vice euacuare: sicut est in sciatica ꝛ artetica lōgi temporis ꝛ cancro ꝛ scabie antiqua ꝛ carbunculis veteribus.

C Ponit alium cañ. qꝛ si virtus fuerit potēs ꝛ materia fuerit mala debes paulatine euacuare vt in sciatica ꝛ podagra ꝛ scabie: ꝛ precipue cum est multum mixta sanguini.

Dubᵐ 16ᵐ C Dubitatur quō est virtus fortis cū mala materia. Dōm ꝙ nō est fortis simplr: sed ſm quid: qꝛ membra profunda sunt fortia adhuc vt ossa nerui ꝛc. C Nota per māꝫ penetratiuam intēdit materiā multum fixam adherentem membro: ꝛ quando est admixta sanguini. i. fuerit mā pp quā cito miscet sanguini: ꝛ nō cito separat vt mā flegmatica nō poteris separare ꝛ euacuare in vna vice nisi tu euacues multū de iuuatiuo vnde virtus multum debilitaretur.

C Et debes scire ꝙ vētris solō a supiorib⁹ trahit ꝛ ab īferiorib⁹ eradicat. Duab⁹ ꝗ attractionib⁹ est apta: cōuenieti ꝛ diuerse: que ēt post materierū quietē est ꝯueniēs. Lū ergo materie fluūt a superiorib⁹ ad diuersum trahet eas: ꝛ ipsas etiam eradicabit a locis vbi sūt: vomitu vō fit attractio ꝛ eradicatio econuerso.

Dubᵐ 17ᵐ C Ponit cañ. spāles. 2ª ibi (Minutionis.) C In prima dicit ꝙ solutio ventris trahit a superioribus eradicat ab inferioribus.

C Dubitat partes inferiores magis abstergit: ergo ab eis mag trahit. Dicēdum ꝙ attractio sumit large pro attractione a quacunqꝫ pte: ꝛ eradicatio sumit large ꝓ quacūqꝫ eradicatiōe alic⁹ pt mate rie de loco vbi erat mā: si sic. ꝗ eradicatio eradicat ab vtraqꝫ pte ab inferiori ꝛ supiori. Scđo mō sumit euō ꝓprie ꝓ euōne a pte lōgiqua: ꝛ sic sumit Aui. hic. Etiā eradicatio sumit ꝓprie quādo eradicat a parte ꝓpiqua: ꝛ sic sumit hic: qꝛ medicina ꝓmo inanit mēbra inferiora: ꝛ illa postea trahunt ab alijs non est apta euōni conuenienti. i. que fit per partem remotam diuertendo.

C Minutionis preterea dispositio diuersificatur ſꝫ loca a quibus sanguis accipitur sicut sciuisti.

C Addit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia etiam aliquando euāt ꝛ aliquando diuertit sicut euacuatio: vnde flobothomia cephalice euacuat a capite ꝛ diuertit ab epate.

C Minus itaqꝫ cūctis hoibus euacuatione dignus est ille cuius cib⁹ bonus fuerit ꝛ digō bona. In regionib⁹ quoqꝫ calidis morantes euōne parum indigent.

Dubᵐ 18ᵐ C Ponit duos cañ. ab his que coindicāt ꝺ euōne dicēs: ꝙ cui⁹ cib⁹ est bon⁹ min⁹ īdiget purgatiōe: qꝛ nō abūdāt superfluitates. Scđs cañ. est ꝙ in regione calida non debet fieri multa euacuatio: qꝛ calor trahit humores extra ꝛ medicina intus trahit.

C Dubitat. vtrū vltima euō sit fiēda. ꝓ ꝙ sic. 3. thegni. tex. cō. 139. ſm Haly. vltime repletioni vltima euō est fiēda. In ꝯriū ꝓ⁹ pticula afor. 3. afor. In exercitātib⁹ ad summū. Dōm ꝙ vltia euō est 2ᵡ. Alia Rōne humoris euacuādi ꝛ dicit illa que totū humorem euāt. Alia est vltima rōne virtutis. De prima dicit ꝙ nō est fiēda: qꝛ vt dictū fuit

fuit hoc mane virtus terret: ideo fienda est in pluribꝰ vicibꝰ. Sed in casu pōt fieri vt quando mā est pauca ⁊ virtus fortꝭ. Alia est vltima rōne virtutis: ⁊ hec est duplex. Una excludens virtutē: ⁊ ista nō est fienda. Alia est includens ⁊ ista est fienda: qꝛ tanta fit eūatio quantuȝ natura est potēs sustinere. ⁋ Ad rōnem dico ꝙ debet vltima eūatio rōne virtutis vl' debet vltima eūatio ꝓportionata: qꝛ sicut repletio est magna: ita debet magna eūo: nō tñ vltimata.

Dubᵐ 19ᵐ ¶ Dubitat. vtrū sit licitū euacuare vsq; ad syncopiȝ. ¶ Nota syncopis sumit dupl'r large: ⁊ sic est casus virtutis subito facte: scđo mō large ⁊ sic est ꝓhibitio mēbroꝝ que sentiunt ⁊ vocat accñtalis defectio siue lypothomia: ⁊ ad hanc possibile est euacuare: vñ corpꝰ in sensu cōi deficit: qꝛ in sensu ⁊ motu: ⁊ de hoc habituȝ fuit in pñº cañ. dicens de defectu virtutis aīalis: sed ad syncopiȝ ꝓprie dictā non est deuenire que est casus virtutis subito factus.

¶ De regulis cōibꝰ vomitui ⁊ solˀoni vētris ⁊ qual'r trabat id qđ ventrem soluit ⁊ vomere facit. Cap. 4ᵐ.

Oportet vt illius cibus cuiꝰ soluēdus est vēter aut vomitꝰ ꝓuocādus partiat: vt qđ ei i vna die sufficiebat multꝭ comedat vicibꝰ ⁊ vt sint cibi diuersi ⁊ potꝰ ēt diūsi. Ex hac nāqȝ dispositione accidit stomacho vt expellere desideret qđ est in eo superius aut inferius. Ex cibo autem non diuerso: neqȝ super alium cibum ingrediente stomachus est auarus ⁊ ipsum forti continet retentione ⁊ ꝓprie si fuerit eius quantitas parua. Mollem vō habens ventrē nihil ex hoc facere debet.

¶ Postq̄ꝫ Auic. superiꝰ posuit cañ. attēdēdos in eūone nō determinata: nūc ponit cañ. in eūone determinata. Prīo ponit cañ. eūonis per vias a nā factas. Scđo de eūatiōe per vias ab arte factas. ibi (Flōmia.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. eūonis a supfluitate iterius. Scđo ponit cañ. attēdendos in medicinis approximatꝭ ex. ibi (Epithimata.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. in eūone medicine p os assumpte. Scđo per iferius. ibi (Enema est.) Pīa in duas. Prīo ponit cañ. cōes per vomitū ⁊ secessuȝ. Scđo exequit ponendo cañ. ꝓprios in vomitu ⁊ secessu. ibi (Jā in p̄cedēti.) Pīa in duas. Prīo ponit cañ. cōes in vomitu ⁊ secessu. Scđo ostēdit qūo medicīe vomitiue ⁊ secessiue trahunt. ibi (Scito ēt ꝙ medicine.) Pīa in tot q̄t cañ. ponit vñ he ptes bñ ordinari non pñt. 2ª ibi (Et scias.) 3ª ibi (Cū aūt.) ¶ Primus cañ. est p̄parare corpꝰ eūoni ⁊ dic ꝙ opȝ ꝙ cibus eius qui est euacuādus sortiat in plures vices ⁊ nō opȝ ꝙ sit homogeneus sed diuersus: qꝛ fit aptus ad vomituȝ ⁊ fluxū: tamen habens ventrē mollem non debet hoc facere.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat cōtra cōiter opantes nō dant cibos diuersos: ēt Joānes damascenus dicit ꝙ corpora purgāda sunt tenēda cū abstinentia. Itē sic cibādo cū talibus cibis gñant humores idigesti ⁊ mali: ḡ nō est fiēda. Itē exhibitio taliuȝ ciboꝝ distrahit nām a digōne et p̄paratione humoꝝ: ḡ tales cibi nō sunt dādi. ⁋ In ōriū est Auicē. ⁋ Dōm ꝙ p̄paratio est duplex. Ad humorē q dȝ purgari: ⁊ talis p̄paratio est humoris grossi subtiliatio ⁊ subtilis ingrossatio: ⁊ ista dȝ fieri cū cibis bonis. Alia est p̄paratio que attēdit ex pte corporis qđ dȝ purgari: ⁊ illa est duplex. per dietaȝ: ⁊ alia p cibos medicinales vt que fit per serum lactis vel per aliud. Ad ꝓpositū Auic. loquitur de preparatione secūda per dietam ⁊ cibum: vnde talis dietatio preparat corpus ad purgandum: qꝛ fastidit stomachum: vnde fit secessus ⁊ vomitus faciliter. ¶ No. preparatio ex parte corpoꝝ attendit in aliquo ⁊ in aliquo nō: qꝛ Aui. dicit ꝙ hñs vētrē mollem dȝ hoc facere. Sed preparatio que attenditur ex pte humoꝝ attendit in oībus: ⁊ p̄paratio que attēdit respectu humoris est diu attēdēda: sed alia attēdit paucis diebus siue fit. ⁋ Et ad rōnes pȝ solˀo: qꝛ Joānes damascenus loquit de p̄paratiōe respectu humoꝝ. Et cū dicis multiplicantur mali chimi. dico ꝙ talis datio ciboꝝ durat parum ⁊ dant post digestionem humorum.

¶ Et scias ꝙ vomitus ⁊ ventris solutio ⁊ que eis assimilātur nō attinent ei qui bono vtitur regimine: quoniā ille qui bñ regit nō indiget nisi eo qđ sit istis leuiꝰ: ⁊ fortasse excusabunt ea exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneum. Amplius si eius corpus repletum fuerit plurimū talis repletionis qualis est ipsius erit ex eo qui humoꝝ melior est. s. ex sanguine. Minutio igit est illud qđ ad ipm mūdificandum erit necessariū ⁊ nō ventris solutio.

¶ Ponit cañ. dicēs ꝙ vomitus ⁊ vētris solˀo ⁊ alie consil'es eūationes his nō sunt necessarie nutriētibus bono regimine: ⁊ si debent eis debent eis parue: imo aliquādo sufficit eis exercitium ⁊ fricationes. ¶ Nota per tale corpus vtens bono regimine itendit corpus temperatū: vnde qꝛ vtitur bono regimine nō multiplicāt superfluitates. Sȝ qꝛ quātūcūq; corpus sit sanū multiplicat supfluitates aliquas: ideo huic sufficiūt fricationes ⁊ exercitiū ⁊ non debent dari medicine ex quo fricationes sufficiāt: qꝛ medicine solutiue purgāt ⁊ inueterant: vt in prima particula afoꝛ. 24. afoꝛ.

¶ Cum aūt minutio necessaria fuerit ⁊ vētris solutio ex aliquo qđ sit vt elleborus ⁊ violēte medicine a minutione incipe debes: qm̄ hoc est ex p̄ceptis Hip. in lib. epidimiarū: ⁊ hec est veritas. Et sil'r si humores fuerit flegmatici cū sanguie mixti. Qꝛ si viscosi ⁊ frigidi fuerit fortasse minutio grossitudinē ⁊ viscositatē eis augmētabit. Incipiēdū ḡ erit a solˀone ventris. Et ad sūmū si humores fuerint eq̄les p̄mitte minutioneȝ: ⁊ si postea supabūdauerint eūa: ꝙ si eq̄les nō fuerint i p̄mis supabūdātē eūa humorē donec equat postea minue.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superiꝰ posuit duos cañ. nūc ponit 3ᵐ ⁊ ostēdit qñ ē necessaria flōmia ante pharmaciam vel ecōuerso. Et p̄ hoc. Scđo ponit cañ. correctionis erroris. ibi (Et ei.) Tertio docet coḡscere errorē p signa. ibi (Et multotiēs gdē.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. spāles qñ flōmia dȝ p̄cedere vel ecōuerso. Scđo addit cañ. generalē hoc declarātē. ibi (Et ad sūmuȝ.) Prima in duas sicut duos cañ. ponit. Prius ostēdit qñ flōmia dȝ precedere ⁊ qñ ecōuerso dȝ fieri. 2ª ibi (Qꝛ si.) ¶ In prima dicit ꝙ cū necessaria est medicina fortis vt cū elleboro dȝ incipi cum flōmia. ¶ De 2ª parte dicit ꝙ si humores sint frigidi grossi ⁊ viscosi dȝ incipi cū pharmacia: qꝛ si fiat flobothomia incrudantur humores. ¶ De 3ª dicit ꝙ si sit necessaria flobothomia ⁊ pharmacia equaliter dȝ incipi a flōmia: sȝ si sit humor solus peccans excedens alios dȝ purgari ille humor ⁊ equare illum alijs ⁊ postea flobothomare.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat. vtrū in equali necessitate flōmie ⁊ pharmacie sit icipiēduȝ a flōmia. p̄ ꝙ sic: qꝛ ab euacuatione vniuersali est incipiēdum: flōmia est hmōi. ḡ ꝓm Aui. pª tertij ca. 29. dicit ꝙ si alij dñent humores a sanguine a flōmia est incipiēdū. Iterū flōmia est facilior: ergo ab ea incipiēdū. Minor pȝ: qꝛ flōmia est facilior vt pȝ. Iterū flōmia facit plura iuuamēta: ḡ. Cōtra vō per Joānē Mesue q dic ꝙ semel peunti nō est amplius suffragiū: ⁊ alias pȝ: qꝛ eūat humores in quāto ⁊ quali. ⁋ In ōriū est Aui. ⁋ Dōȝ ꝙ flōmia ⁊ pharmacia cōparantur dupliciter. Rōne instrumētoꝝ qbus fiunt: mō aliquando perficit euacuatio per medicinā debilē: aliquādo per fortē. si per primā medicinā dȝ p̄cedere pharmacia: qꝛ a leuioribꝰ est incipiendū: ēt qꝛ talis purgatio fit ad expurgādū itestina ⁊ stomachum qđ percipit 4ª p̄mi. cap̄ de flōmia: vt vene inanite trahunt humores ⁊ vapores malos: sed si eūatio fit cū medicina forti a forma specifica trahendo sic flōmia dȝ p̄cedere: qꝛ leuior eūatio est. Scđo mō cōparatur gratia dispōnū corporum qbus purgatio debet ⁊ fit gratia minorādi ⁊ diuertendi: ⁊ si istis duobus modis fiat a flōmia incipiendum est: qꝛ non ita humores cōmouet cū humores sint in fluxu. Sed si humores nō sint in fluxu ⁊ vis eradicare vl' humores sunt a sanguine separati ⁊ sunt in epate ⁊ stōcho sic solutio ventris dȝ precedere: quia possunt euacuari cum medicina leui que vt dictuȝ est pōt precedere. Sȝ si humores sunt pmixti sanguini dȝ flobothomia precedere: qꝛ si precederet pharmacia propter maximam cōmotionem posset generari putredo: ideo p̄termittimus flobothomiam. Sȝ si humores sint mixti sanguini ⁊ parum distet ab eo debet precedere flobothomia. Sȝ si distēt multū debet p̄cedere pharmacia: vñ si plus dñetur q̄ꝫ sanguis nō ꝙ plus sit de istis humoribus: sed peccāt plus q̄ꝫ sanguis in quātitate debita: ⁊ tūc nō debet p̄cedere flōmia sed pharmacia: qꝛ aliter incrudarent humores. Sȝ si humores equaliter peccēt incipe a flōmia. ⁋ Et ad rōnes pȝ solˀo. Flobothomia est eūo vl'is: dico ꝙ si fuerit egritudo in capite cū replˀone in toto dȝ p̄mitti eūo vl'is p̄ncipal'r: qꝛ faciendo eūationē particulareȝ a capite repletio totius trahet ad caput: ⁊ hoc vult cañ. Mesue. Uel ꝙ eūatio vl'is est 2ᵃ: q̄ eūat a toto vel a pluribus partibꝰ: ⁊ de ista loquit ⁊ nō de eūone vniu'li p flobothomiā. Ad aliam dico ꝙ flōmia vl'r euacuat. Ad aliam dico ꝙ flobothomia est facilior eūatio modi fiendi rōne: nō tñ respectu pharmacie fortis: lȝ respectu debilis sit facilior. Ad aliaȝ plura facit iuuamenta: verum est aliquādo non semper tñ. Ad cōtraria dicendum ꝙ pharmacia etiā eūat in quāto ⁊ quali sicut flōmia.

¶ Et ei qui ante minutionem premiserat medicinaȝ cū

minutionem premittere debebat postponat minutionem diebus paucis.

¶ Ponit cañ. correctiõis erroris. 2ª ibi (Et cui paruũ.) ¶ In pª dicit ꝙ si aliquis premiserit medicinã cũ debeat pmittere flõmiã stet paucis diebus ⁊ postea faciat flobothomiam. ¶ Nota debz stare aliquibus diebus ne debilitas coniungatur debilitati. Scda causa est qꝛ pharmacia cõmouet multũ humores: vnde si fiat flõmia cuz etiam cõmoueat adiũgetur motus motui qd est incõueniens.

¶ Et cui paruũ intercessit spatiũ ex quo minutus fuit: ⁊ eũone indiget medicinã sumere est ei ꝯuenientius.

¶ Ponit alium cañ. correctiuum erroris: ⁊ dicit ꝙ si aliquis pmisit flobothomiam cum debebat premittere pharmaciam conueniens est vt sumat pharmaciam: qꝛ exquo cum per flõmiam non sit remota materia debet sumere medicinam. Aliter potest exponi: qꝛ cum aliquis sit flobothomatus possibile est vt supueniat casus vnde iste egeat flobothomia: dicit Aui. ꝙ in tali casu meliꝰ est dare pharmaciam: ⁊ sic pharmacia excusat a flobothomia: ⁊ hoc fit ne tãta quãtitas sanguinis eũetur timẽdo de debilitate vtutis.

¶ Multotiẽs preterea ex haustu medicine ille q minui debebat peruenit ad febrem ⁊ ad estuationez. Et si ex eis que quiescere faciunt non quieuerit scias ꝙ minutionem premittere debebat.

¶ Hic per signa docet cognoscere vnum errorem dicẽs ꝙ ex haustu medicine cum flobothomia debebat pmitti peruenit ad ebullitionem humorum: ⁊ signum est huius quando ebullitio non desistit: vnde pharmacum multuz cõmouet humores: ⁊ tanto plus cõmouet: qꝛ incõuenienter data fuit medicina: ⁊ differentia est inter estuationem que fit ex inconuenienti pharmaco ⁊ conuenienti: qꝛ que fit cum conuenienti remouetur cum infrigidantibus rebꝰ cito: ⁊ illa que fit ex inconuenienti pharmaco dato non remouet cũ talibus frigidis vt cum aqua ordei ⁊ iulep.

¶ Non omnes preterea eũones sunt necessarie pp superfluitatem repletionis: imo quãdoqꝫ sunt necessarie pter egritudinis magnitudinem ⁊ ppter repletionẽ sm qualitatem ⁊ non sm quantitatem.

¶ Ponit 4ᵐ cañ. dicens ꝙ non omnes eũationes sunt necessarie: ⁊ fiunt propter repletionem: imo aliquando fiunt propter morbi magnitudinẽ ⁊ propter repletionẽ in qualitate: lz non sit repletio in quanto. ¶ Nota ex hoc ꝙ tria indicant de euacuatione. s. magnitudo morbi qualitas humorum ⁊c. *et repletio*

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitatur magnitudo morbi non est res nãlis necnõ nãlis: ergo non indicat de euacuatione. nec vt est res preter naturam: qꝛ ista indicat de cõtrario. nec indicat de eũatione per pharmaciaz: qꝛ in synocha est morbi magnitudo: ⁊ tamẽ nõ cõpetit pharmacia. nec indicat de flõmia: qꝛ in tertiana aliquando est morbus magnus ⁊ nõ debetur ei flõmia. Dõm ꝙ cum dicitur morbus est magnus intelligitur ꝙ sit intẽsus: vnde morbꝰ dicit magnus qꝛ ĩtẽsus. Scdo mõ dicit magnus rõne mẽbri lese actionis nobilis. Tertio mõ dicitur magnus ratione virtutis dispensantis: totũ hoc pz. 7. terap. c. 12. de accidẽti ⁊ morbo. ¶ No. euacuatio quoquo mõ fiat est cã curatiua que debetur rei preter naturam: ⁊ hoc directe opposite: sed quia euacuatio directe opponitur repletioni: ideo ei debetur. vnde aliqñ erit morbus intẽsus in corpore: ⁊ qꝛ nã non potest euz tollere euacuamus ante digestionem propter accidentia seua ⁊ propter timorem cursus materie ad principalia: ⁊ sic magnitudini morbi aliqñ debetur euacuatio. ¶ Nota repletio est duplex. in quantitate ⁊ vocatur plectoria: alia in qualitate ⁊ vocat cacochimia. ¶ Et ad rõnes dico ꝙ cõtrariat euacuatio vt magnitudo morbi depẽdeat a repletione. ¶ Ad aliam dico ꝙ in illo in quo nõ cõpetit eũatio per flõmiam cõpetit per pharmaciã ⁊ econuerso.

¶ Et multotiens quidem est eũatio necessaria: sed superuenit aliquid qd phibet: ⁊ non est ibi ingenium nisi in ieiunando ⁊ dormiendo: ⁊ in emendando complõnis malitiam que ex repletione prouenit.

¶ Ponit aliuz cañ. dicens ꝙ multotiẽs eũatio est necessaria: ⁊ accidens prohibet: ⁊ in hoc non est studiuz nisi in ieiunãdo ⁊ emendãdo malitiaz complexionis: vnde si est mulier pregnans vel multũ senex vel puer ⁊ nõ põt fieri flõmia nec pharmacia: ⁊ tñ iste est repletus: dicit ꝙ opz facere abstinẽtiaz ⁊ puocare somnum vt tales mali humores resoluant ⁊ digerant. Sz si talis repletio sit ex humoribus frigidis alterare complexionẽ ad calidũ: ⁊ si sit calã alterare cõplõnem cum frigidis ad frigidũ. Sz si essent humores cholerici non opz puocare somnum qꝛ magis incenderetur.

¶ Amplius eũonis quedã est que sm modũ pseruationis sicut indiget ille cui podagra euenire solet ⁊ epilẽia ⁊ reliqua ab his in hora cognita ⁊ proprie in vere. Est ergo necessarium est vt preseruatione vtatur añ suam horã ⁊ euacuet ea que proprie in ipsius egritudie sunt euacuanda: siue sit minutio: siue ventris solutio.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ eũo qdã est pseruatiua vt q ꝯsueuit habẽ podagrã vel sciaticã eũare humorẽ in vere q ꝯsueuit facere talez egritudinẽ. ¶ No. eũo ẽ 2ˣ. s. curatiua ⁊ pseruatiua: curatiua dbet morbo fiẽti tñ cũ ea ꝯiũgit ẽt pseruatio: tñ pñr fit illa eũo gr̃a morbi facti: vñ eũo pseruatiua nõ debet corpi egro actu: sz corpi neutro decidẽtie parato egrotare: nõ tñ egrotãs. ¶ No. eũo pseruatiua est 2ˣ. cõis que pseruat a quocũqꝫ morbo ⁊ talis dz fieri in vere: qꝛ ver est ẽt tps aptũ eũoni oĩ vt ibi. Uẽtres vere ⁊ hyeme i cõ. 15. afoꝛ. 1. pti. Alia est eũo que pseruat a morbo pticulari vt q cõsuetꝰ est incurrere vomitũ cholericũ ⁊ istuz purgamus qñcũqꝫ cõsueuit habere talẽ vomitũ. ⁊ vtrãqꝫ preseruationẽ tangit: primaz cũ dicit in vere: scdaz cum dicit inde tanto tẽpore qñcũqꝫ cognita fuerit.

¶ Et fortasse desiccantia exterius apponere ⁊ medicinas abstergentes est euacuare quemadmoduz hydropisim patientes faciunt.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ non solum medicine siue eũones dicte vt flobothomia ⁊ pharmacia euacuat: sed ẽt exiccatiue exterius apposite euacuãt exiccant ⁊ resoluunt. ¶ No. talia exiccãtia nõ semp cõpetũt: qꝛ cũ mã est i pfundo ⁊ multa qꝛ nõ pñt attigẽ: ⁊ ideo dixit fortasse: sed competũt in mã pauca ⁊ nõ in pfundo.

¶ Quãdoqꝫ ẽt necesse est te dare medicinã q̃ sit ex genere euacuandi humores in qualitate sicut cũ scamonea que est tibi necessaria ad eũandum choleram rubeã: ei ergo admiscẽdũ est illud qd ipsam in qualitate diuersificet ⁊ in vẽtrez soluẽdo cum ea ꝯueniat ⁊ ipsaz ab euacuatione nõ phibeat sicut myrabolani. Et emẽdetur complexionis malitia si post acciderit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ oz aliqñ dare talẽ medicinaz cuiꝰ cõplõnis est humor eũandus vt cũ eũamꝰ cholãm cũ scamonea: tũc debemus tẽperare talẽ medicinã calãz cũ frigidis nõ ĩpediẽtibꝰ ipsaz vt miscẽdo myrabolanos. ¶ No. nõ solũ hoc hz verum de scamonea: sz de quocũqꝫ pharmaco hñte ꝯueniẽtẽ qualitatẽ cũ humore euacuãdo: tñ qñ volumus minorare medicinã dbemꝰ miscẽ aliqd qd tẽperet: nõ tñ ꝙ ĩpediat opõnẽ: pñt ẽt aliter tẽperari tales medicine vel lauãdo eas vel aliter pparãdo. ¶ No. docet miscẽ myrabolanos qꝛ tollunt nocumẽtuz scamonee: vnde inflãmat qd tollitur per decoctionẽ in pomo: postea hz iflãmare qd corrigit per myrabolanos: ẽt hz deijcẽ virtutẽ: iõ dant aromatica: ẽt apiuntur orificia venaꝝ qd tollunt myrabolani stipticãdo ⁊ fortificando.

¶ Hñtiuz quoqꝫ in interioribꝰ apã ventrez soluere est difficile ⁊ facere vt vomant. Qꝛ si tibi necessarium fuerit da eis qd sit sicut volubilis ⁊ semen croci hortẽsis ⁊ apozima polypodij ⁊ cassiam fistulã ⁊ his similia.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Ponit aliuz cañ. dicens ꝙ habẽtibus apostemata intrinseca nõ potest puocari fluxus vẽtris: ⁊ si sit hoc dz fieri cum leuibus. ¶ Dubitat 2º regi. acuto. cõ. 11. in habẽte pleuresim docet puocare fluxuz. Dõm ꝙ potest solui leui clysteri expurgãte superfluitates epatis ⁊ stomachi: ⁊ nõ fit ista euacuatio rõne euacuatiõis materie apatis: qꝛ medicina ponit humores in fluxu: ideo in pleuresi ⁊ apatibꝰ itrinsecis facimus flõmiã: qꝛ nõ tãtũ cõmouet sicut medicina. Sed si mã talis est fluxa eũamus cũ aliquo leui vt cum cassia vel apozimate de polypodio: vel puocat vomitꝰ cuz leuibꝰ vt dicit Aui. Et ad Hip. dico ꝙ facit illud cũ accidentia sunt remissa.

¶ Hip. quoqꝫ inqt: qui fuerit macer ⁊ fuerit nature cui vomere sit facile melius erit in mundando ipsuz vt ad vomituz adducatur: ⁊ vt sit hoc in estate: aut vere: aut autũno ⁊ non in hyeme. Ei vo qui mediocris fuerit figure conuenientior est ventris solutio: ꝙ si sibi eũo q̃ fit vomitu necessaria fuerit vsqꝫ ad estatẽ expectet: ab ipso tamen sibi caueat cum eo non indiget.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si aliqs aptꝰ fuerit ad vomitũ ⁊ egeat

purgatiõe

Dubᵐ 5ᵐ

purgatiõe meli⁹ est eũ purgare in vere ⁊ hyeme per vomitum.
¶ Dubitat̃ talis macer est meli⁹: ꝙ dꝫ purgari ꝑ iferius. Dõꝫ ꝙ macer est duplex: priuatiõe carnis ⁊ piguedis ⁊ talis est cholic⁹: ali⁹ ẽ macer priuatiõe carnis ⁊ talis dꝫ purgari ꝑ iferius ⁊ itelligit̃ si sit aptus ad vomituꝫ: qꝛ si sit ꝯsuet⁹ vel habeat pectus latum: ⁊ dicit expositor ꝙ Aui. vult cõparare istum macrum ad alia corpora: tñ non vult dicere ꝙ sit melius istum euacuare per secessum.

¶ Verũtñ anteq̃ ventris fiat solutio aut vomitus ꝑmittenda est humoris subtiliatio qui est euacuãdus et amplificatio cãnalium ⁊ ipsoꝝ apertio: qm̃ hoc est ex eo qđ corpus a pena securuꝫ reddit. Et scito ꝙ facere nature consuetudinem lenitatis ⁊ obedientie ei qđ vis ex solõne vẽtris ⁊ vomitu facili anteq̃ medicina det̃: aut vomitus est ex regiminibus aperientibus.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ anteq̃ fiat ventris solutio vel vomitus debet premitti subtiliatio humorum ⁊ apertio pororum: ⁊ si hꝫ fiat succurratur corpus a pena. ¶ Nota multiplex est ꝑparatio: ex parte humoris purgandi ⁊ alia ex parte corporis purgãdi. Prima est preparatio humorum expulsioni ⁊ talis est humoꝝ grossorum subtiliatio ⁊ subtiliuꝫ ingrossatio: sed dixit magis subtiliatio: qꝛ facilitat ⁊ vomitum ⁊ secessum: ⁊ per subtilitatem dedit intelligi incisionem. Secunda est preparatio ex parte corporis ⁊ illa est duplex: respectu cãnalium vt intestinorum ⁊ stomachi: ⁊ preparatio talis est facere intestina ⁊ stomachum lubricuꝫ: ⁊ de istis duobus loquitur Auic. aliam tangit cum dicit facere nature consuetudinem lubricum faciendum cãnales. Alia est preparatio cum cibis medicinalibus vel alijs vt dictum fuit heri in principio capituli. ¶ Nota ista reddũt corpus securum a pena: qꝛ nõ sequunt̃ accidẽtia mala: etiã ex tali preparatiõe nõ eũatur nisi nocitiuuꝫ: qꝛ facta est separatio boni a malo. ¶ Nota ꝑparatio ex ꝑte cãnaliũ attendit̃ in oĩ eũone: sed digõ nõ attẽdit̃ in oĩ eũone vt in mã furiosa et ꝑparatio cãnaliũ non attendit̃ in habente mollem ventrem.

¶ Amplius vẽtris solutio ⁊ vomit⁹ cũ macredine ventris est difficilis ⁊ laboriosus ⁊ timorosus.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ difficile est vomitum prouocare ⁊ soluere per pharmaciam in hñte ventrem tenuem: qꝛ cũ mẽbra sint debilia nõ dꝫ trahi mã per illã ꝑtẽ: qꝛ hoc fit per virtutẽ expulsiuã q̃ debilis est: tñ exprimit plus de vomitu qꝛ eũatio est difficilior.

¶ Medicina quoq̃ vomitũ faciẽs qñq̃ fit vẽtris solutiua cũ stõchus fuerit fortis: aut bibita fuerit sup fortẽ famẽ: aut q eã bibit habuerit passionẽ cholicã ⁊ nature lenitatẽ: aut si vomere nõ ꝯsueuerit: aut si medicina in sua suba grauis fuerit ⁊ velocis dscẽsiõis. Et vẽtris solutiua facit vomitũ ꝑꝑ debilitateꝫ stomachi: aut ꝑꝑ multã fecis siccitateꝫ: aut ꝑpea ꝙ medicina abhorretur: aut ꝓpterea ꝙ bibitor fastidium habere solet.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Postq̃ Aui. superius posuit multos cañ. nunc ponit alium ostendens ꝙ aliquando medicina solutiua facit vomitum ⁊ ecõuerso: ⁊ hoc est ꝓpter stomachi fortitudinem. Scđo qꝛ sumit̃ super fortẽ famẽ. Alia qꝛ non est assuetus vomere: sed fit ventris solutiua qa talis est consuetus habere fastidium. ¶ Nota Joan. Mesue assignat ca. z. causas qꝛ fit solutiua ventris ꝑmo ex parte corporis et pharmaci: ⁊ ex vtroq̃. Ex ꝑte corporis qꝛ habet os stomachi forte vnde expellitur de ore ad fundũ: non possunt trahi humores ad os stomachi cũ sit forte: vnde fit secessus. Scđo qꝛ famelicus erat iuit ad fundũ ꝓpter fortem attractionẽ ⁊ causat̃ fluxus per iferi⁹. Alia causa est: qꝛ cõsueuit habere fluxum ventris: ⁊ non fit vomitus vnde per debilitatem concurrit medicina ad ea: etiam qꝛ intestina sunt apta concurrit ad ea medicina. Et accidit ex ꝑte pharmaci: qꝛ est pharmacum graue. Scđo qꝛ sumitur cum re delectabili: vnde non inducitur fastidiuꝫ. Tertio fit hoc ex parte vtriusq̃: ⁊ hoc est ex regimine. vnde si approximant̃ res odorifere bone nõ fit vomitus sed fluxus ventris. Et ex causis oppositis medicia vẽtris solutiua fit vomitiua primo ex debilitate oris stomachi: vnde medicina stat ibi ⁊ trahit humores vnde fit vomitus: etiã iste consueuit vomere: etiam vie sunt oppilate: ex parte pharmaci qꝛ leue est pharmacum: ex parte regiminis quia approximantur fetida: ⁊ si sunt alie cause in hoc Auicen. dat intelligi alias.

¶ Omnis preterea medicina que ventris est solutiua q̃ nõ ipsuꝫ soluit: aut soluit sed nõ id qđ est maturũ: mouet humorem quẽ dꝫ soluere ⁊ dilatat ipsum in corpore: superat ergo corpus ⁊ conuertitur ad ipsuꝫ humores alij: quare humor iste in corpore multiplicat̃.

¶ Prosequtur ponẽdo aliũ cañ. dicẽs ꝙ oĩs medicina solutiua dbita si non soluit vel nõ soluit humorẽ quẽ dꝫ talis dilatat humores alios: qꝛ eos cõuertit ad se: vnde si volo euacuare choleraꝫ ⁊ eũat̃ flegma tunc cholera agitata multiplicat̃. ¶ Nota nõ eũat humorem quem dꝫ: qꝛ forte est indigestus: vnde motus rõne male qualitatis inficit alios humores: vñ euacuat alium humorem: qꝛ forte est magis digestus: sed euacuat quẽ non dꝫ: qꝛ medicina solutiua euacuat̃ vim inferendo nature: vnde natura stipulata eũat humorem aptiorem: vnde Gal. 3. de simplici medicina. cap̃. 4. distin. 4. medicina si non soluit humorem quem debet conuertitur in illum: qꝛ in superfluitatem similem illi ⁊ eum augmentat.

¶ Ex humoribus quoq̃ est qui est velocioris obediẽtie vomitui ſm plurimum sicut cholera: ⁊ ex eis est qui vomitui rebellis existit sicut melancholia: ⁊ ex eis est q inter hoc ⁊ hoc est medius sicut flegma.

¶ Ponit aliũ cañ. ostẽdens qui humor magis est apt⁹ vomitui: ⁊ dicit ꝙ est chola. 2° flegma. 3° melia. ¶ Sed cõtra. melia mag̃ mouetur ad os stomachi: ergo aptior: maior pꝫ supra caplo de humoribus: nam dicit ꝙ natura mittit meliam ad os stomachi. ¶ In cõtrarium est Auic. ¶ Dõm ꝙ melãcholia est ineptior vomitui: ⁊ hꝫ ratione grauitatis eius. ¶ Nota humorem esse aptum potest esse dupliciter: scilicet ex natura humoris: ⁊ sic intendit Auicẽ. Scđo modo ratione loci ad queꝫ mittitur: ⁊ sic quicũq̃ humor mittitur ad stomachũ ⁊ est aptus euacuari per vomitũ: ⁊ hoc est rõne loci. ¶ Et ad rõneꝫ dico ꝙ melia non mittitur ad os stomachi gr̃a euacuationis: sed gratia incitationis: ideo ratio non concludit.

¶ Et febrẽ qdẽ hñtis ventrẽ soluere melius est q̃ facẽ vt ipse vomat: ⁊ cui⁹ humor descẽdẽs fuerit sicut lienteriam habentis facere vt vomat est incõueniens.

¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ febricitantẽ melius est euacuare per secessum q̃ ꝑ vomitũ: ⁊ rõ qꝛ in 2ª particula afoꝛ. 35. cõmen. illius afoꝛ. In omnibus morbis eo vomitus est mot⁹ difficilior q̃ secessus: ⁊ rõ qꝛ cũ sit maior motus magis supercalefaceret.

Dubᵐ 6ᵐ

¶ Dubitat̃ in fluxu cõpetit diuersio: ꝙ in liẽteria cõpetit diuersio ꝑ vomituꝫ. Dõm ꝙ curatio est duplex. vera sine diuersione: ⁊ de ista hꝫ verũ dcm̃ Aui. ⁊ alia est curatio cũ diuersiõe: ⁊ tũc vel lienteria fit cũ mã ⁊ sic ꝓuocat̃ vomitus: vel a mala complexione sine mã: ⁊ sic non diuertimus: vnde ꝓpter diuersionem aliquãdo curam⁹: tamẽ si fiat in hyeme talis liẽteria nõ ꝓuocat̃ sic vomit⁹: qꝛ vt patebit infra cap̃ de vomitu vomit⁹ nõ bñ cõcedit̃ in hyeme.

¶ Medicinaꝝ preterea ventris solutionem facientiuꝫ deterior est que ex medicinis est cõposita multe diuersitatis in tẽpore in quo soluẽdus est venter: qm̃ vẽtris solutio cõturbatur: ⁊ prima vẽtrem soluit anteq̃ secũda: ⁊ quãdoqꝫ prima ipsam secundam expellit.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ deterior medicina est que cõponitur ex medicinis diuersis quarum vna cito ventrem soluit ⁊ alia tarde soluit. ¶ No. medicina potest componi ex diuersis medicinis multis modis. Uno modo ratione humoruꝫ euacuandorum: quia sunt diuersi humores. Scđo modo ratione modi euacuandi: quia vna euacuat electiue ⁊ alia lubricum faciendo. Tertio modo rõne temporis: qꝛ vna cito euacuat ⁊ alia tarde. Modo licitum est cõponere medicinam ex diuersis medicinis duobus primis modis ⁊ non tertio modo: qꝛ cum prima compleat operationem ⁊ virtus debilitata velit quiescere alia icipit operari ⁊ magis debilitat virtutem. ¶ Dubitatur videmus cõiter operantes sic operari: ẽt auctores miscent cum forti medicina debilem. Dicẽdum ꝙ medicĩa debiliter soluens potest misceri forti multipliciter: vel ad corrigẽdum nocumenta que debent sequi: vel ad corrigendum malitiam vel ad vigorandũ medicinam debilem: ⁊ sic miscent auctores tota die. vel componitur vt vtraq̃ opetur ⁊ hoc vel sub intẽtione qua operetur distincte vt cum prima operata est alia incipiat: ⁊ sic nõ est licitum propter causas dictas. vel sub intentione qua operent̃ simul: ⁊ he miscentur vt fiat fermentatio ⁊ veniat ad vnam formã vt fit in pillulis decoctionibus electuarijs ⁊c̃. vnde ꝓpter fermentationem fit vna ⁊ vna forma a qua prouenit actio debita ⁊c̃. Et per hec patet ad rationes solutio.

¶ Amplius q biberit aliqd vẽtris solõneꝫ aut vomitũ sibi faciẽs corpore ipsi⁹ limpido necesse erit vt ei vti-

go accidat:aut mordicatio in ventre ꝛ angustia:ꝛ qđ ab eo expelletur egredietᷣ cū difficultate multa.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si aliqs sumit medicinā corpore existente sano multum leditur ꝛ fit vertigo:idem scđa particula afoꝛ.37. afoꝛ. Corpora sana sumere medicinaꝫ difficile est:vñ pharmacum nō iueniet humorē malum nā fortiter retinet humores bonos:vñ medicina ꝯuertit se supra humores bonos:ꝛ fit pugna magna.

¶ Et ad vltimū qđē dū medicia supfluitates eūat non erit i ea estuatio:cūqꝫ q medicinā biberit estuationeꝫ hře cepit:iā eūat qđ supfluū nō ē. Humor ꝑterea q vomitu aut vētris sol'one eūatᷣ cū ad aliū mutabitᷣ humorē signabit ꝙ iā corp⁹ ē mūdificatū a supfluo humore quē eūare volum⁹. Qꝛ si mūdificatio vsqꝫ ad itestinoꝝ rasurā ꝑuenerit ꝛ ad rē nigrā fetidū hñtē odorem erit malū. Somn⁹ qꝫ cū post vētris sol'onē aut vomitū fuerit mult⁹ dmr̄abit ꝙ eūo iā ꝑfecte mūdauit corp⁹ ꝛ ꝯtulit. Et scis ꝙ cū sitꝭ post vētris sol'onē aut vomitū fuerit fortis maximā ꝛ vltimā purgatiōis bonitatē signabit.

¶ Ponit aliū cañ. cōprehēdētē.4. cañ. 2ᵃ ibi (Humor ꝑterea.) 3ᵃ ibi (Somn⁹ qꝫ.) 4ᵃ ibi (Et scis ꝙ cum.) ¶ De oīb⁹ tamē Aui. dicᷣ ꝙ cuꝫ medicina sufficienter euacuat nō fit estuatio sed cum supflue eūat fit estuatio. De scđa dicit ꝙ mutatio qualitatis humoris est signuꝫ sufficientis eūonis:vñ si eūaretur chol'a ꝛ apparēt egestiones albe signū ē sufficientꝭ eūonis:ēt sitis post purgationē est bonū sigᵐ.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitatᷣ aliqñ estuatio oñdit eūonē nō eē cōpletā. Dubitatᷣ aliqñ volum⁹ eūare duos humores:ḡ pōt eē mūdū ab vno ꝛ non ab alio. Iteꝝ si volo eūare librā chol'e post librā adhuc nō mutatᷣ chol'a:ꝛ tñ eūo supfluit ꝛ nō variatᷣ color. Dubitatᷣ somn⁹ aliqñ accidit i ꝑncipio eūonis ꝑ vapores medicie:sil'r sitꝭ accidit in ꝑnᵒ ꝑꝑ pharmacū cal'ꝫ ꝛ siccū. ⁋ In ꝯriū. A. ⁋ Dōm ꝙ estuatio ē signū bone eūationis:ꝛ ē ꝑnᵐ supflue eūonis:vñ dū eūo ē bona nō fit estuatio:sꝫ cum supfluit icipit estuatio:ēt somn⁹ fit post purgationem vt restauratio caloris ꝛ spūs fiat q fuerūt resoluti in purgatiōe:ꝛ sil'r sitis causatᷣ ex resol'one alicui⁹ iuuatiui ꝑꝑ purgationē. ¶ No. nos ꝯsideramus q̄titatē in eūone:2ᵒ virtutē. mō.4. signa sumātᷣ ab istis. estuatio sumitᷣ a q̄titate humoris eūandi:qꝛ donec humor nocitiu⁹ euacuatᷣ nō sequitᷣ estuatio. sil'r mutatio coloris sumitur a q̄titate humoris:sꝫ somn⁹ sumitᷣ a virtute:vñ quando facta ē resol'o reuocatᷣ postea calor ad itra vt fiat restauratio spūs. ēt cātur sitis:qꝛ euacuatᷣ a mō humoꝝ iuuatiuoꝝ ex quo eūat⁹ ē nocitiuus. mō purgatio dꝫ duci vsqꝫ ad duo signa virtutꝭ:qꝛ ad somnū ꝛ sitim:sꝫ regul'r nō eūamus totū humorē peccātē in vna vice:iō non debem⁹ eūare vsqꝫ ad alia signa dicta:qꝛ sunt signa eūonis toti⁹ humoris. ⁋ Et ad rōnē ꝑmā pꝫ sol'o. ⁋ Ad aliā dico ꝙ q̄litas ꝑmutatᷣ dupl'r in q̄litate gñali ꝛ speciali:mō permutatio qualitatis humoris nocitiui ad iuuatiuū est signū excedētis eūonis:mō si ꝑmutatᷣ qualitas gñalis sufficit:qꝛ de eūone iuuatiua ad nocitiuā. Ad aliā dico ꝙ Aui. intēdit de siti subsequente post purgationē ꝛ nō ante purgationem.

iuxta can. [illegible] 3ᵒ Et scis qđ [illegible] matrix [illegible]

¶ Scito etiam ꝙ medicina ventris solutiua expellit illud quod euacuat cum virtute attractiua que attrahit hunc eundem humorem.

¶ Expedit 2ᵐ oñdens qua virtute ꝛ quō medicine vomitiue ꝛ solutiue eūent. Et ꝑ ostendit modū in hoc. Scđo idem ostendit in alijs medicinis. ibi (Debes scire.) Prima in duas. Primo ꝑmittit dcm̄. Scđo declarat. ibi (Et fortasse.) ¶ In prima dicit ꝙ medicina vētris solutiua euacuat humorē virtute qua trahit eum.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sꝫ ꝯ. expulsio ꝛ attractio sūt ꝯria:ḡ nō fiūt ab eadē v̄tute. Dōꝫ ꝙ Aui. vult ꝙ lꝫ i eūone duo ꝯcurrāt attractio ꝛ expulsio:tñ operatur magꝭ medicia actu attractiōis q̄ꝫ actu expulsionis. Sed quid operatur actu expulsionis:dicenduꝫ ꝙ medicina non expellit humorem a se sed euꝫ trahit:vnde ipso humore tracto natura percipit nocumentum ꝛ expellit. Et ad rationem pꝫ solutio:qꝛ expulsio nō fit a medicina sed a natura membri vt dictum est.

¶ Et fortasse attrahit grossum ꝛ relinquit subtileꝫ quēadmodum facit illa que melancholiam expellit.

¶ Decl'at dcm̄ suū ꝛ icludunᷣ duo act⁹ expulsiōis ꝛ attractiōis. Et ꝑ oñdit quō fit expulsio. Scđo mō attractio. ibi (Et debes.) Pria in duas. Prio đcl'at dcm̄ suū. Scđo circa illđ remouet falsas itētiones. ibi (Et illi⁹.) ¶ In ꝑᵃ dicᷣ medicia aliqñ attrahit ḡssuꝫ ꝛ dimittit s̄btile:ḡ talis attractio fit a forᵃ specifica. ⁋ Dubitatᷣ qr̄ dicᷣ fortasse:sil'r ēt qr̄ nō dicᷣ s̄btile trahit ꝛ dimittit ḡssuꝫ vt facᷣ scamōea.

⁋ Dōꝫ ad ꝑᵐ ꝙ aliq̄ medicia trahit ḡssuꝫ ꝛ s̄btile vt reubarbaꝝ trahit chol'aꝫ ꝛ flegma. ⁋ Ad 2ᵐ dico ꝙ Auic. vult īuenire q̄ attractio fit ista:qꝛ attractio ē multiplex. e vacuo ꝛ in ista citi⁹ trahit s̄btile:sꝫ alia ē attractio a forma specifica:ꝛ sic medicia aliqñ trahit ḡssū ꝛ dimittit s̄btile īuēs Aui. ꝙ fit ista attractio a forma specifica.

¶ Illius ꝑterea v̄bū q dicit ꝙ ipsa generat illđ qđ attrahit:aut ꝙ in primis attrahit id qđ est subtile nō est aliqđ. Et Gal'. qđē lꝫ hoc sentiat:penit⁹ tñ dicit ꝙ medicina vētris solutiua in qua nō ē venenositas cū ventrē nō soluerit ꝛ digeretᷣ gñabit humorē quē attrahere solebat:ḡ huiusmodi dicta nō sunt ꝯuenientia.

¶ Remouet falsas sñias circa dicta. Et ꝑ vnius. Scđo alterius. ibi (Et vi.) In ꝑᵃ dicᷣ ꝙ fuerūt aliq vt Clipiades ꝛ dicūt ꝙ nulla medicina eūat humores nr̄os:imo ꝯuertitᷣ i humores nr̄os:ꝛ postea fit expulsio:sꝫ dicᷣ Aui. ꝑ. G.3. de simpli. medi. dist.4. ca.1.ꝛ.3. ꝙ medicina venenosa nō cōuertitᷣ in humores nr̄os:naꝫ iste Clipiades innuit nr̄a corpa cōponi ex athomis ꝛ nō poterāt trāsmutari:sꝫ cuꝫ datur medicina dicebat ꝙ cōuertuntᷣ in humores nostros.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Ideo dubitatᷣ. vtrū hoc sit possibile:ꝙ nō qꝛ agit a q̄litate ꝛ nō a mā:ḡ nō pōt ꝯuerti in humorē. Scđo Arist. in ꝑble.42.1. pti. dicit ꝙ medicina nō pōt vici a calore:ḡ nō ꝯuertitᷣ i humorē. Tertio i illuꝫ humorē dꝫ medicia ꝯuerti q magꝭ in digōne ꝯsequitᷣ:sanguis ē hmōi. ḡ. Scđo oñdēdo ꝙ magꝭ ꝯuertitᷣ in chol'aꝫ ꝛ nō in humoreꝫ quē dꝫ eūare:qꝛ oē pharmacū laxatiuū cal'ꝫ ē ꝛ siccū vt chol'a. Tertio oñdēdo ꝙ ꝯuertatᷣ i flegma qꝛ medicia multū resistit:ḡ cōuertitᷣ in humorē crudū vt in flegma. ⁋ Dōm ꝙ pōt ꝯuerti i humorē:ꝛ rō qꝛ medicina pōt pati a calore. ḡ. Vñ reqritᷣ ꝙ medicia non sit multū venenosa. Scđo ꝙ sit pauca q̄titas medicie. Tertio ꝙ calor sit fortis valēs eā vincere:ḡ pōt pati a calore nr̄o:tñ vel medicina opatᷣ vt medicina qꝛ a q̄litate:vel nō agit vt medicia:vnde lꝫ medicia agat a q̄litate:tñ qꝛ ē pauca calor nr̄ agit in mām vbi fundatᷣ medicia ꝛ ꝯuertitᷣ in humorē. ⁋ Et ad Arist. dico ꝙ nō vicitᷣ vt qualitas ē:sꝫ vicitᷣ mā vbi fundabatᷣ illa q̄litas. ⁋ No. tñ ꝙ medicina nō digeritᷣ vt cib⁹:qꝛ tūc vt arguit rō ꝯuertetᷣ i q̄tuor hūores cū hēat ptes diuersas ꝑ gñone humoꝝ:sꝫ credo ꝙ ꝯuertatᷣ i supfluitatē humorꝭ eūandi:nō tñ ꝙ digeratᷣ in stōcho epate ꝛ ex vno forte ꝯuertitᷣ i humorē talē in stōcho vñ hꝫ sil'itudinē cū humore eūando. Et ad rōnes duas pꝫ sol'o. ⁋ Ad aliā dico ꝙ non ꝯuertitᷣ in humores ꝑprie sꝫ i supfluitates. ⁋ Ad aliā dico ꝙ lꝫ siletᷣ chol'e:nō tñ oīs medicia similatᷣ ꝫ formā specificā:īmo aliquā hꝫ hāc silitudinē magis sil'atᷣ flegmati:vt turbith ꝛ lapis lazuli mel'ie. ⁋ Et ad aliā pꝫ sol'o simili mō. Et cū dicit nō sunt ꝯueniētia. s. dicta Gal'. dictis Clipiadis:ꝛ lꝫ. G. hoc sentiat. s. ꝫm istos:vel sentiat particul'r ꝛ nō oīmode:qꝛ in parte reprehendit eos vt dictum est.

¶ Et vi. qđē ꝙ Gal'. ex hoc qđ certificat sentiat ꝙ īter attrahētē medicinā ꝛ humorē attractū sit ꝯueniētia in sūba:ꝛ ꝑꝑ hoc attrahit ipsum. Sꝫ h nō est veꝝ:qm̄ si attractio fieret cū ꝯueniētia ferrū attraheret ferrū cuꝫ ipm superaret:ꝛ aurū attraheret aurū cū ipsum supa ret quātitate sua:hoc tñ certificare non est medici.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Remouet sñiaꝫ alioꝝ:vñ fuerūt qdā dicētes ꝙ medicina trahit humores:qꝛ ꝑꝑ sil'itudinē in s̄ba. mō hic remouet Aui. ꝙ aurū traheret aurum:sed scamonea non traheret choleram.

¶ Dubitatᷣ. G.3. de simpli. medi. ca.4. dicit ꝙ carthamū trahit fl'a:qꝛ vtriusqꝫ s̄ba est flegmatica. Etiā Gal'. idē in cō.22. afoꝛ.1. pti. digesta medicari. Iteꝝ medicina trahit humorē vel qꝛ ꝯueniēs vel nō:si qꝛ incōueniēs non trahetᷣ:ergo qꝛ cōueniens:ꝛ hoc vel in s̄ba vel in qualitate:nō in qualitate:qꝛ turbith nō traheret flegma:ḡ trahit qꝛ simile est in s̄ba. Dōm ꝙ aliquid est simile dupl'r in s̄ba:qꝛ in s̄ba qꝛ Petrus similis est Ioāni ꝛc̄. Secūdo mō est simile in forma specifica que dici pōt s̄ba ꝛ sic fit attractio. Et ad rōnes patet sol'o:qꝛ ꝑbāt de similitudīe in s̄ba ꝑ modo ꝛ nō 2ᵒ modo:vñ. G. fuit opinionis huius etiam in hoc:vnde etiā Io. Mesue cap.2. dicit ꝙ trahit humorem talem a forma occulta data a corporib⁹ celestibus ꝛ non trahit:quia calida vel frigida ꝛc̄.

¶ Et debes scire ꝙ humoꝝ attractio q̄ fit potu medicinaꝝ soluētiū vētrē aut vomitū faciētiū nō ē nisi i venis in qb⁹ venerūt donec ad itestina ꝑueniāt ꝛ stomachū:ꝛ hic nā mouetᷣ ad hoc vt eos expellat extra.

¶ Postq̄ꝫ Aui. supi⁹ mōstrauit in vltimo cañ. modū ꝫ quē fit expulsio ꝛ attractio a medicinis solutiuis:mō ostēdit ēt ꝫm quē modū fit attractio

⁊ attractio. Primo hoc. Scđo respōdet dubio. ibi (Et scias.) Prima in duas. Primo ostēdit modū dcm̄. Scđo exequit̃. ibi (Et raro quidem.) ¶ In pma dicit ꝙ attractio per medicinā solutiuā ⁊ vomitiuā fit per venas venientes a stomacho ad epar. ¶ Nō Auič. explicat duplicē actū attractionis ⁊ expulsionis. vnde inuit attractionē que fit per venas epatis venientes ad stomachū. 2° inuit expulsionē que fit a virtute membri: vnde si medicina expelleret traheret ꝯrietatē humori qđ est falsuz: imo cū eo hꝫ similitudinē.

¶ Et raro qdem accidit vt cū ventris solutiuū bibitur ad stōchū ascēdāt: ⁊ si ascēderint ad vomitū declinabunt. Qꝛ aūt ad stōchū ascēdē nō dimittit non est nisi ꝑꝑ duas cās. Una quarū est: qm̄ medicina vētris solutiua velociter penetrat ad itestina. Et altera est: qm̄ cū medicia vētris solutiua bibit̃ nā ꝓperat ad hoc vt ex venis meseraicis ad iferiora expellat ⁊ nō ad supiora: qm̄ hoc ꝓpiqui⁹ est ⁊ facilius: ⁊ qꝛ illud qđ est post eas nō ēt ipsas cōprimit. Et hoc qdē est ex eo qđ nām mouet vt ex ꝓpinquiorib⁹ expellat vijs.

¶ In spāli exeqt̃ de vomitiua ⁊ solutiua. Et pͦ de vna. Scđo đ alia. ibi (Medicie vo.) Pria in duas. Prio h̄. Scđo declarat dcm̄ qđdā. ibi (Qđ si medicia.) ¶ In pͣ dič ꝙ raro accidit ꝙ medicia solutiua expellat aliqd ꝑ vomitū. ⁊ rō est: qꝛ medicia cū sit gͣuis petit iferiora de facili. alia cā ē: qꝛ itestina sunt ꝓpingora expulsioni ꝙ̄ sit expulsio ꝑ vomitū. ¶ Nō. A. inuit duplicē cāz hui⁹: qꝛ medicina est gͣuis vn̄ soluit ꝑ iferius. 2ͣ cā sumit̃ ex ꝑte corꝑis: qꝛ itestina sūt ꝓpingora expulsioni. i. sūt mag̃ deputata expulsioni ꝙ̄ stomach⁹. Et cās hui⁹ assignat Jo. mesue ca. 2. qꝛ supfluitates cū sint gͣues plus petūt ꝑtē iferiorē ꝙ̄ supiorē ēt plures vene ꝯiūgunt̃ itestinis ducētib⁹ supfluitates ad itestina. ēt stōch⁹ colligat̃ mery q mag̃ est apt⁹ attractiōi ⁊ supfluitates meli⁹ euāt̃ ꝑ mēbra vilia ꝙ̄ ꝑ nobilia: vn̄ os stōchi ē ꝑs nobilis. 4. de accn̄ti ⁊ morbo. ca. 7.

Dubm 11m ¶ Dubitat̃ vtꝝ medicia solutiua soluat ⁊ euet existēs in stōcho vel itestinis. Et vr̄ ꝙ existēs in itestinis ꝑ Aui. hic. Scđo vbi terminatur expulsio ibi incipit attractio: sꝫ in stōcho fit attractio: ḡ. vn̄ si medicia est in stōcho ibi attrahent̃ hūores: ḡ ꝑ stōchū fiet expulsio qđ est falsuz. Dōm ꝙ attrahit existēs in stōcho. h̄ pꝫ ꝑ Jo. mesue caꝑ. 2. vn̄ talis medicia existit in fundo stōchi: qꝛ si esset in ore iduceret vomitū. ⁊ rō hui⁹ est: qꝛ videm⁹ ꝙ cū medicia iam soluit bis vel ter ⁊ fiat vomit⁹ euomit̃ đ medicia aliqd: ⁊ h̄ nō fieret nisi eēt in fundo stōchi: qꝛ si eēt in itestinis nō euomerēt: vn̄ nocumētū qđ fit i medicia qn̄ euomit̃ cōicat̃ cū itestinis. ēt tn̄ qn̄ medicia trahit supfluitates de venis ꝑͦus euenit ꝑ itestina: vn̄ cū intestina sentiūt nocumtū expellūt eas: qꝛ ille supfluitates cū sint gͣues meli⁹ expellunt̃ ꝑ secessuz ꝙ̄ ꝑ vomitū. ⁊ Ad rōnes dōm ꝙ virt⁹ medicine attractiue trahit ad itestina virtualr̄ cū ibi sint plr̄es vene. ⁊ Ad aliā si trahent̃ ad stōchū: ⁊ cū dico ꝙ expellūt̃ ꝑ secessuz gr̄a faciliorꝭ expulsiōis. Uel dōm ꝙ cū trahit̃ ad stōchū venit ꝑ itestina: vn̄ ex nocumto ꝑcepto itestina expellūt tales supfluitates: exponit̃ illđ qđ ē post eas. s. mās nō ꝓhibet eas expelli: qꝛ cōprimit.

¶ Qꝛ si medicina virtutē haberet attractiuam que humorem comitaret̃ esset nā virtutis expulsiue magis digna vt in sano ⁊ forti superaret: lꝫ medicina nō attrahat nisi ad viam significatam.

¶ Declarat dcm̄ est forte. nā dicit aliqs medicia forte vadit ad humorē ⁊ ducit eū secū: ⁊ postea nā expellit. mō dicit Aui. ꝙ h̄ est falsuz ⁊ ꝓbat 2r. 2ͣ ibi (Et lꝫ medicia.) ¶ Nō in pͣ dič ꝙ si medicina subalr̄ iret ad hūorē attrahēdū seqt̃ ꝙ in corꝑe sano forti melior attractio fieret a medicia ꝙ̄ in corꝑe egro. h̄ est falsuz. ꝓbat̃ ꝯn̄a: qꝛ maiorē ꝯueniētiā hꝫ hūor bonus ꝙ̄ hūor malus: sꝫ in sano ē humor bonus: ḡ vel đducit̃ ꝯn̄a sic: qꝛ expulsio fit a v̾tute: ḡ cū in corpore forti sit fortior virt⁹ fiet expulsio fortior ꝙ̄ in corꝑe egro qđ falsuz est. De 2ͣ ꝑte arguit sic. si illđ eēt verū sequit̃ ꝙ euo nō solū fiat ꝑ secessum ⁊ vomitū: sed per alios modos. hoc est falsum. ꝓbat̃ ꝯn̄a: qꝛ si vadit medicina ad vesicā ad humorez q est in vesica expellit̃ per vesicā. ⁊ similr̄ arguit̃ si vadit ad cerebrū.

Dubm 12m ¶ Dubitat̃ Phs in ꝓblematib⁹. 42. i. ꝑti. dicit ꝙ medicina subalr̄ trāsit ad venas: ḡ trāsit ad humorē euandū. Scđo aucto. A. 2. can̄. vbi dicit ꝙ medicina aliqn̄ trāsit ad extrema corꝑis: ḡ. Etiā agēs ⁊ patiēs dn̄t eē simul: sꝫ medicia ⁊ humor sūt hmōi: ḡ. Quarto medicine alterātes trāseūt ad venas: ḡ ⁊ solutiua. h̄ ad idē medicina sputi ⁊ vrine ꝓuocatiua trāseūt ad humorē ⁊ locū vbi faciūt operationē: ḡ. pꝫ ꝙ comedētes sparagos cū vrinā emittūt sparagoꝝ habēt odorē. ¶ Hic sunt varie opiones. aliq dicūt ꝙ medicia fm̄ aliquā sui partē ꝯuertit̃ in vapores qui vadūt ad humorez: sꝫ hoc reprobatū est 2r. Et sic talis medicia nō hꝫ in se talē motū ꝓgressiuū vt moueat se de loco ad locū: nec pōt dici ꝙ hūor trahat medicinā: qꝛ tunc humor hēret virtutē actiuā ⁊ medicina passiuā qđ falsuz est: nec hoc est ex parte mēbri: qꝛ mēbra trahūt simile ⁊ nō medicinā venenosam. Dōm ꝙ simile est de magnete trahēte ferrum ⁊ de medicina trahēte humorē: sꝫ magnes nō vadit ad ferrū nec mittit vaporē: ḡ nec medicina. vn̄ si scamonea trahit cholerā h̄ facit virtualr̄ per q̄litatē occultā nobis: ⁊ fit sic ꝙ magnes alterat aerē vsq ad ferrū ⁊ ferrū affectū tali q̄litate mouet̃ ad magnetē. Silr̄ medicina afficit mēbrū mediū iter medicinā ⁊ humorē tali q̄litate ⁊ illud mēbrū afficit humorē ⁊ humor affectus sic mouet̃ ad medicinā. Tn̄ nō est incōueniēs ꝙ medicina aliq̄ vadat cū sbā sua ad humorē: ⁊ tūc talis medicia meli⁹ operat̃: vt pꝫ in medicia alia que a ꝓprietate respicit aliqđ mēbrū vt sparagi vias vrine. h̄ pꝫ: qꝛ si ferrū fricet̃ cū magnete citius trahit. ⁊ Et ad Phm pꝫ solutio: ⁊ ad alias pꝫ solo: qꝛ sufficit ꝙ vadat virt⁹. ⁊ Ad aliaz simile est ⁊c̃. nego qꝛ medicia sputi ⁊ vrine ꝓuocatiua nō hꝫ ꝓrietatē mēbro suo qđ respicit sicut medicina vētris solutiua. Uel dōm est ꝙ nō est neče talē medicinā subalr̄ ire: qꝛ forte differt per diez ire: ⁊ tn̄ videm⁹ istud medicamē subito oꝑari. ēt solutiua vētris trahit hūores ad se: sed vrine ꝓuocatiua ꝓuocat vrinā separādo subtile sanguinis a grosso vt pꝫ. 5. de simpli. medi. ca. 16. distinctionis.

¶ Medicine vͦ vomitū faciētis dispositio est diuersa ab hoc: qm̄ cū in stomacho fuerit in eo morabit̃ ⁊ humorē ab intestinis ad seipsaz attrahet: ⁊ sua virtute superat ad resistendum virtuti naturali.

¶ Exequit̃ declarādo de medicina vomitiua dicēs: ꝙ medicina vomitiua est a solutiua diuersa. dicens ꝙ medicina vomitiua vincit virtutē naturalē qđ nō est de medicina vētris solutiua: vnde vomitiua trahit ad os stomachi ⁊ solutiua ad fundū. ⁊ Alia differentia est: qꝛ medicina solutiua nō facit ita motū difficilē ꝯtra nām sicut vomitiua: qꝛ os stomachi ordinat̃ ad attrahendum: ⁊ opꝫ ꝙ vincat̃ a medicina vomitiua vt fiat expulsio.

¶ Et scias ꝙ plm̄ attractiōis humoꝝ quos medicie attrahūt nō est nisi ex venis ⁊ ex eo qđ est multe ꝓpinqtatꝭ: qm̄ attractio fit in venis ⁊ in eis que nō sunt vene sicut hūores qui sunt in pulmone qui ꝑꝑ vicinitatē ad stōchū ⁊ itestina trahunt̃: lꝫ in venis nō vadant.

¶ Tacite dubitationi rn̄det: ⁊ dcm̄ est ꝙ medicia solutiua ⁊ vomitiua trahit per venas meseraicas ⁊ ꝑ venas veniētes ad epar ad stōchū: mō. d. Aui. pn̄t ne tales supfluitates trahi ꝑ alias vias ꝙ̄ ꝑ venas. Et dicit ꝙ sic: tn̄ mag̃ ⁊ meli⁹ trahunt̃ per venas: qꝛ in eis stant plus superfluitates ⁊ sunt vie mag̃ manifeste ⁊ colligate intestinis: tamē vt pꝫ fen. 10. tertij. possibile est māz pleuresis expelli per secessum ⁊ vrinā: ⁊ hoc fit per viaz resudationis per poros. etiā superfluitates pulmonis possunt expelli per secessum vt dictum est desudando ad diaphragma: ⁊ postea de diaphragmate ad epar: ⁊ postea ad stomachum ⁊ expellit̃ per secessum.

¶ Et đbes scire ꝙ attractio q̄ fit ꝑ nares ex medicinis siccis ē cā euandi hūores a corpore sicut in hydropisi.

¶ Ostendit modum fm̄ quē alie medicine a ventris solutiua ⁊ vomitiua trahunt: ⁊ dicit ꝙ medicine applicate narib⁹ vel alijs partibus trahunt ⁊ resoluunt si sint medicine sicce. ¶ Nota differentia est inter istas medicinas sic euantes ⁊ medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas: qꝛ medicine vomitiue ⁊ solutiue trahunt a forma specifica: sed ille sic applicate trahunt per caliditatē manifestam vt sansucus siue maiorana que euat humores a cerebro.

¶ In fmone purgatiōis vētris ⁊ regulis ei⁹. Cap. 5m.

Iam in ꝑcedēti fmone ondim⁹ quō sit corp⁹ ꝑparādū ad recipiēdū id qđ vētrē soluit an̄ꝙ̄ purget̃ cū amplificatiōe poroꝝ ⁊ lenificatione nāe ⁊ ꝓprie in egritudinibus frigidis: ⁊ ad sūmū naturā mollificare anteꝙ̄ vēter soluat̃ est cōpetēs regula in qua existit securitas nisi in eo qui cholirice passioni valde est aptus: ex hoc nanꝙ̄ nihil isti est faciendū: qm̄ esset cā. s. cōueniens supfluitati que ei accidet. Solutorio nāꝙ̄ vētris alicui⁹ talis qualis est iste res admiscēda est in q̄ sit virt⁹ vomitiua ne ꝓperet

deſcēdere de ſtōcho anteꝙ̄ ſuā ꝑficiat opationē: imo equent in ipō duaꝝ mediciarū ꝟtutes ⁊ ꝑficiat vētris ſolutiua opōnē ſuā ⁊ vomitiua ſuā ecōuerſo illius.

¶ Poſtꝙ̄ Aui. ſupiꝰ poſuit cañ. attēdēdos i fluxu vētris ⁊ vomitu nūc ponit cañ. his appropriatos. Et pᵒ in euōne ꝑ fluxū vētris. Secundo idē facit in vomitu. ibi (Hoīes q ſunt.) Pria in duas. Prio ponit cañ. dictos. Scdō ꝓ declaratiōe remittit nos. ibi (Medicie vētris ſolutiue.) Pria i duas. Prio ponit h̄. Scdō ponit alios. ibi (Mediciaꝝ vētrē ſoluētiū.) Pria in duas. Primo h̄. Scdō docet ſubuenire nocumētis eueniētibꝰ. ibi (Et ſigtiōibꝰ qbꝰ cognoſcit.) Pria in duas. Prio ponit cañ. ꝑ qs docet qd eſt fienduꝫ añ ⁊ poſt pharmacū. Scdō idē poſtea cōplet. ibi (Quidaꝫ ēt dixerūt.) Pria in duas. Prio oñdit cañ. oñdētes qd ē fiēdū añ purgationē. Scdō qd poſt. ibi (Cūꝗ.) Pria i duas. Prio ponit tales cañ. cōes. Scdō ꝓꝓos. ibi (Cū aūt qs.) Pria i. 3. ſic. 3. cañ. cōes pōit. 2ᵃ ibi (Ex cā ꝑterea.) 3ᵃ ibi (Balneū quoꝗ.) Pria i duas. Prio pōit cañ. Scdō declarat dcm̄. ibi (Trauli.) ¶ In pᵒ dic ꝙ in ꝑcedēti caplo de eo declaratū eſt quō corpꝰ eſt ꝑparādū: q2 oꝫ apire cānales ⁊ mollificare nām niſi in traulis ꝓp facilitatē ipoꝝ ad fluxū. ¶ Nō Aui. tāgit triplicē ꝯditionē ꝑparatiōis. Una ex ꝑte viaꝝ q̄ ē viaꝝ āpliatio ⁊ ſub iſta cōplectit digō hūoꝝ: vñ qñ iſta fiūt reddit corpꝰ ſecurū a pēa. Alia attēdit ex ꝑte corpis euandi cū dic lenificatōe nāe: tñ. A. modificat iſta dcā cū dic i egritudibꝰ fridis: q2 i egritudibꝰ fridis mālibus magis ſunt vie oppilate: ēt q2 in frigidis morbis magis expectamus digōnē ꝙ̄ in calidis: vnde nā in egritudinibus calidis aliqñ euat ibi. 4. cañ. ante digōnē: q2 mā eſt ſubtilis apta euari qd̄ nō accidit in frigidis. modificat 2ᵐ dcm̄ cū dicit ꝙ dꝫ fieri lenificatio nāe niſi ſit aptus ille cholirice paſſioni.

Dubiū pᵐ ¶ Dubitat iſta reddūt corpꝰ ſecurū a pena: ꝫ. In ꝯriū aptio viaꝝ ⁊ lenificatio nāe reddūt euōnē ſupfluā: ꝫ. Dōm ꝙ in egritudibꝰ fridis ita fiūt q2 ex iſtis fact̄ ñ euat iuuatiuū ⁊ ꝑ viaꝝ aptionē facilitat euō: ꝫ iſta ſūt fiēda niſi i corpe apto cholice paſſiōi. Et ad rōnē dico ꝙ reddūt corpꝰ ſecurū a pena qd̄ ñ ē aptū cholice paſſiōi.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat 2ᵒ dicit ꝙ dꝫ miſceri medicina vomitiua. Sed ꝯ ꝓhibitū eſt ne cōponat medicia: q̄rū vna cito ſoluat ⁊ alia tarde: ꝫ plus ꝓhibet miſcē medicinā ſolutiuā vētri ⁊ vomitiuā. tꝫ ꝯña: q2 plus ꝯriat iſta cōpō ꝙ̄ cōpō duarū mediciarū ſoluētiū vētrē. In ꝯriū Aui. Dōm ꝙ aut iſta pharmaca cōponunt vt operet vnūqdꝗ ꝑ ſe: ⁊ ſic nō ſit: aut volumꝰ ꝙ vnū corrigat malitiā alteriꝰ ⁊ ſic ſit: q2 dat pharmacū cū vomitiuo ne medicia nimis cito deſcēdat de ſtōcho: vel dant pharmaca vt vtrūꝗ opet ſimul: vñ fiat ſimul vomitꝰ ⁊ ſeceſſus. ⁊ exponit textꝰ virtutes equant. i. iuuant ꝙ vomitus tardet medicinā ſeceſſiuā. ¶ Nō opō medicie vomitiue ē 2ᵃ. ꝑ vomitū de iſta nō loqt. alia eſt ſubleuatio medicine ſeceſſiue: ⁊ de iſta loqt. Et ad rōnes ꝓbāt ꝙ nō debēt cōponi pmo mō.

¶ Trauli quoꝗ ſūt ex eis q cholice paſſiōi ſūt apparati: fortē igit nō tolerāt medicinā: ipoꝝ tñ plurimi cholīricā incurrunt paſſionē ex reumatiſmis ſuoꝝ capitū.

¶ Declarat dcm̄ ſuū: q2 dixit ꝙ corpa apta cholice paſſioni nō dñt ꝑparari vt dcm̄ eſt. Mō dicit aliqs q ſūt iſti. dicit ꝙ ſunt trauli qbus deſcēdit reumatiſmꝰ a capite ꝓp hūiditatē ꝺbētē a capite ad radicē lingue: vñ nō bene ꝓferūt ꝟba: vñ ille hūiditates vadūt ad ſtōchū ⁊ iteſtina vñ ſit fluxꝰ. ¶ Nō ꝑ traulos itelligit ēt alios humidos. ¶ Nō medicina dr̄ fortis: q2 multos humores euat. 2ᵒ q2 euat humorē groſſuꝫ viſcoſuꝫ. mō ſi trauli nō egeāt pᵃ medicia rōne quātitatis humoꝝ tamē egent medicina forti ſcdō mō.

¶ Ex cā ꝑterea timoroſa eſt vt medicina ventris ſolutiua ſumat fece in iteſtinis exiſtēte ſicca: imo expellenda eſt ſaltem cū clyſteri: aut iure mollificatiuo.

¶ Addit 2ᵐ cañ. dicēs ꝙ timoroſum eſt dare medicinā fece exiſtēte ſicca in iteſtinis: vnde opꝫ facere clyſtere vel dare aliqd̄ ius leniens. ¶ Nō cā nocumēti eſt: q2 cū medicia trahat humores per iteſtina ꝓp feces ſiccas: vñ regurgitāt humores ad ſtōchū. ¶ Nō dicit aut cū iure ſi fex ſit in inteſtinis ſupioribꝰ: ⁊ rō q2 virtus eius qd̄ ſumit per os magis tranſit ad inteſtina ſuperiora.

¶ Balneū quoꝗ igredi anteꝙ̄ vētris ſolō fiat aliquātis diebꝰ ē ex eis q̄ bene ꝑparāt niſi aliqd ꝓhibuerit: ⁊ oꝫ qdē vt iter balneū ⁊ hauſtū medicie ꝑuū iteruenīat tp̄s. Poſt medicinā quoꝗ nō igrediat qs balneū: qm̄ trahit māꝫ ad exteriora: ⁊ neꝗ eſt bonū niſi ad vētrē ꝯſtringēdū ꝑter in hyeme: q2 nō eſt timēdū pmā balnei caſaꝫ igredi tali mō ne calor ſit vllo mō impediēs ad attrahēdū: ꝫ ſit ad mollificādū. Et ad vltimū opꝫ vt aer illiꝰ q pharmaciā bibit ſit calitatꝫ pauce ne ſudorem faciat neꝗ turbationeꝫ: qm̄ h̄ eſt ex ꝑparatorijs. Fricatio quoꝗ ⁊ ex oleis inūgi eſt ſilr̄ ex ꝑparatorijs.

¶ Ponit 3ᵐ cañ. gñalē dicēs: ꝙ igredi balneū aliquot diebꝰ añ dationē pharmaci eſt bonū: ſꝫ poſt ſumptionē medicine nō dꝫ igredi balneū: q2 ipedit opō pharmaci niſi vellemꝰ reſtringē. Sed in hyeme ꝯcedit igreſſio pme caſe balnei: tñ nō dꝫ eſſe tāte calitatis ꝙ faciat ſudare: vñ ꝯfortat q2 ſubtiliat mām ⁊ rarificat mēbrum. Rō pꝫ ꝙ dꝫ eē balneū aque dulcis calide tēpate: q2 ſi eēt multū calida oppilat vt pꝫ. 7. tera. ca. 6. ⁊ dꝫ ꝑcedē balneū duobꝰ diebꝰ vel tribꝰ ſm̄ diuerſitatē corpis vt Haly. 2. practice ca. 56. tñ ſi mā ſit multa nō dꝫ igredi balneū vt diſſoluat ꝑ corpꝰ: ⁊ ēt ſi ſit debilitas alicuiꝰ mēbri: vñ māe currūt ad illd̄ mēbꝝ ꝺbile. Inde ñ dꝫ itrare balneū poſt ſumptionē medicie: q2 medicia trahit itꝰ ⁊ balneū ex niſi i hyeme: q2 māe ſtāt multū fixe: vñ igreſſio pᵉ caſe vbi ſit caliditas tēpata ñ faciēs ſudare iuuat aliqlr̄ ꝑparās illā māꝫ: q2 aliqlit cōmouet eā ad motū. Silr̄ inūctio ⁊ fricatiōes iuuāt ſili mō tñ dꝫ eē iteruallū iter hauſtū medicie ⁊ balneū: ne iſte ꝺbilitet nimis.

¶ Cum aūt aliqs medicine aſſuetus nō eſt neꝗ eā bibit melius eſt medico vt ſibi caueat ne ventris ſolutiua violentas virtutes habentia ei tribuat.

¶ Exeqt ponēdo cañ. approꝑatos qbuſdā corpibꝰ ⁊ ſūt. 3. 2ᵃ ibi (Faſtidiū.) 3ᵃ ibi (Illis ꝟo.) ¶ In pᵃ dic ꝙ ſi fuerit aliqs nō aſſuetꝰ medicinis nō ꝺbemꝰ dare medicinā fortē. ⁊ rō q2 nā nō tolerat repētinas mutatiōes. Scda cā ē q2 medicꝰ nō cogſcit diſpōnē corpis ad medicinas ex quo nunꝙ̄ ſumpſit: iō cū leuibꝰ incipere debet.

¶ Faſtidiū ꝟo habētibꝰ ⁊ humores viſcoſos ⁊ in hypocūdrijs tēſionē: aut q in ſuis interioribꝰ hꝫ inflationē: aut oppilōnes nō eſt dādū aliqd donec iſta rectificet nutrientibꝰ ⁊ mollificātibꝰ ⁊ balneo ⁊ requie ⁊ dimiſſione eius qd̄ mouet ⁊ eius qd̄ inflāmet.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ hñtibꝰ faſtidiū ⁊ hūores viſcoſos ⁊ habētibꝰ tēſionē hypocūdrioꝝ nō eſt dare medicinā niſi iſta rectificent. ¶ Nō ꝑ faſtidiū itēdit nauſeatiuā ſatietatē in ſtōcho: ⁊ per tenſionē intēdit habētes hūores in pmis venis eleuātes vapores ad hypocūdria: ⁊ ꝑ iflatiōes ⁊ oppilōnes habētes itēdit habētes humores in ſecūdis venis ⁊ in mēbris ꝓfundis: tñ hoc dcm̄ eſt in caplo ꝑcedēti ꝙ humores debēt digeri: dixit ꝙ veꝝ eſt ꝙ hoc eſt dictū: tamē nec explicat de venis ꝑticulariter pmo habētibꝰ humores malos ⁊ de alijs ⁊ dꝫ fieri cū cibis mollificantibꝰ: q2 leuior eſt iſta cura. ēt ſit cū balneo tamē nō in pncipio: ſed in ꝓceſſu.

¶ Illis ꝟo qui ſtantes bibunt aquas ⁊ habentibꝰ ſplenes fortes medicine ſunt neceſſarie.

¶ Tāgit aliū cañ. dicēs ꝙ bibētes aquas ſtātes lacunales ⁊ habentes paſſiones ſplenis debēt ſumē medicias fortes. ſ. que euent humorē difficilis euōnis: q2 in iſtis abūdat groſſus difficilis eradicationis: ⁊ nō dꝫ dari medicina fortis que euacuet quātitatē multaꝫ humoꝝ: vnde mā melica dꝫ paulatine euari: vnde humectare oꝫ ⁊ poſtea euacuare: ⁊ iterū mollificare ⁊ poſtea euacuare.

¶ Cūꝗ aliqs medicinā vētris ſolutiuā biberit melius erit ei ſi medicia fuerit fortis vt ſup eā dormiat anteꝙ̄ opet: qm̄ opabit melius: ⁊ ſi debilis fuerit melius erit ei ne ſup eā dormiat: qm̄ natura digeret medicinā. Cū aūt medicina operari ceperit melius erit ei ne ſuper eā dormiat quocūꝗ modo fuerit.

¶ Ponit cañ. poſt ſumptioneꝫ medicie ⁊ ſt̄ multi. 2ᵃ ibi (Ampliꝰ.) 3ᵃ ibi (Odores quoꝗ.) 4ᵃ ibi (Medici ꝑterea.) 5ᵃ ibi (Frigidi ꝑterea.) 6ᵃ ibi (Cūꝗ.) ¶ Prio dic ꝙ ſi aliqs ſumat fortē medicinā ſup eā dormiat ⁊ ſi paruā nō dormiat: q2 medicinam illa digerit. Sed cū medicina illa incipit operari nō dormiat. ¶ Nō ſomnus ꝯfert in medicina forti: q2 medicina meliꝰ reducit ad actū etiā ſi humor ſit difficilis eradicationis reuocato calore intra humor melius alterat ⁊ attrahit a medicina. etiā calor iuuat medicinā in attrahēdo humorē ēt mēbri virtus melius expellit: q2 iuuat a calore.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat pᵃ tertij cap. 29. morꝰ ⁊ vigilie deſtruūt opōnē medicie lꝫ ſit ꝑua: ꝫ ſomnus dꝫ ꝓuocari. ¶ Nō medicina dr̄ fortis 2ʳ. rōne ſube: q2 in forma pillulaꝝ. Scdō mō fortis q2 violētia ⁊ de vtraꝗ Aui. itēdit. Ad ꝓpoſitū. Aui. itēdit ꝙ cū eſt debilis in trahendo tñ eſt fortis: q2 in forā pillulaꝝ eſt dormiēdū: tñ nō dꝫ ꝓuocari ſomnꝰ poſtꝙ̄ opat medicina niſi velis ipedire medicine operationē.

¶ Ampli⁹ cū aliqs medicinā biberit nō ilico sup eā se mouē dz: sʒ dz sup eā qesce vt ipsaʒ nā circūdet ⁊ in eā opeṫ: qm̄ nisi nā i ipa opata fuerit n̄ opabiṫ ipa i nāʒ.
¶ Ponit aliū cañ. sumptū ex motu dicēs ꝙ cū qs sumpsit medicinā nō se moueat: sʒ qescat vt stōch⁹ circūdet medicinā ⁊ i eā opeṫ. ¶ Nō stōchus siue digerat siue alteret dz medicinaʒ amplexare. mō si fiat mot⁹ post sumptionē medicine subito nō amplexat eā: iō nā nō agit in medicinā nec ecōuerso. Sʒ postq̄ꝫ operari ceperit moue corpus: q₂ agitanṫ humores ⁊ melius educunṫ.
¶ Odores quoqꝫ nauseā ꝓhibētes olfacē dz sicut est odor mēthe ⁊ ruthe ⁊ apȳ ⁊ cydonioꝝ ⁊ boli corascení aq̄ rosacee ⁊ pauco aceto aspsi: ⁊ si ex odore medicine qs exteriṫ cū medicinā bibit nares ꝯstrigat: ⁊ q medicinā abhorret dz masticare paꝝ ex tarchon: iō vt sui oris vl' odoris vt⁹ stupida fiat: ꝙ si vomē tīuerit exmitates ꝯstrigat: ⁊ cū ipsaʒ biberit d̄sup rē stipticā bibat.
¶ Pōit aliū cañ. vn̄ aliq abhorrēt pharmacū pp nauseā: ⁊ aliq abhorrēt eā pp odorē vel saporeʒ. mō dicit ꝙ si timet de vomitu pp nauseā dz odorare odorifera aromatica: q₂ ꝯfortāt v̄tutē stōchi ⁊ ei⁹ ꝯtinētiā vn̄ melior fit retētio: vel debēt ꝯstringi extrema vt calor ⁊ humores diuertanṫ a stōcho vel vt nā sit attēta rei dolenti ⁊ obliuiscaṫ de vomitu: ⁊ si timeat vomitū pp odorē dz strigere nares cū cotto vel manib⁹. Sʒ si vomitū timet pp saporē dz comedē tarchon herba q̄dā stupefactiua: vn̄ pp vomitū dam⁹ panē vstuʒ cū aq̄ rosa vel aceto odorādo ⁊ fricādo manus. ¶ Nō sumē aliqd stipticū post medicinā est bonū in instanter medicine medicari.
¶ Medici p̄terea pillulas q̄s ei daturi sūt qn̄qꝫ i melle voluūt ⁊ qn̄qꝫ sup eas ꝓȷ̄ciūt mel coctū aut zuccharꝝ coctū donec eis ide faciūt tunicā. Ex eo quoqꝫ qd̄ ē igeniū vtile ē vt sup eas pōaṫ cera cū pauco oleo mollificata: ⁊ ex eo qd̄ ē magis ꝯueniēs igeniū ē vt os aq̄ aut alia re ipleaṫ: deide pillule sic s̄t bibanṫ sup ipaʒ: aut que aliq̄ hoꝝ igenioꝝ aptate fuerint: trāsglutineṫ itaqꝫ oēs: ita ꝙ medicie opō nō coḡsceṫ. Et oz vt apozima tepidū bibaṫ ⁊ pillule cū aq̄ tepida sumanṫ.
¶ Docet administrare pillulas cū melle vel cū zuccharo cocto faciēte aliquā tunicā extra vel fit tunica cū oleo ⁊ cera vel ipleṫ os aqua calida: ⁊ postea mittere pillulas in ore ⁊ vtrūqꝫ deglutire: ⁊ hec ꝓhibent saporē malū medicine. debet esse calida: q₂ nō adherent sicut cum frigida. de secūda dicit qd̄ pʒ.
¶ Frigidi p̄terea stomachus ⁊ pedes calefaciēdi sunt.
¶ Pōit aliū cañ. dicēs ꝙ si isti sint fridi b̄m pedes debēt calefieri: vn̄ fiunt fridi p remotionē calor̄ pp nocumētū stōchi ex vomitu.
¶ Cūqꝫ ipsius aīa sedata fuerit ambulet ⁊ moueaṫ paulatim: qm̄ mot⁹ hic est iuuatiuus. Et iterpositione horarū ex aq̄ cal'a tātū bibat ꝙ medicinā nō liquefaciat ⁊ expellat ipsaʒ ⁊ ei⁹ debilitet virtutē nisi fuerit in hora: qn̄ nece est vt vētris stringaṫ sol'o. In potu quoqꝫ aque calide malitie medicine existit debilitatio.
¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cum nausea fuerit sedata dz ambulare: qm̄ iuuat ⁊ postea bibat aquā cal'am nō tātā ꝙ soluat medicinā ⁊ faciat eā descēdē nisi vellet eaʒ ipedire. ¶ Nō si mot⁹ fieret cum adest nausea fieret maior: sed fit post nauseā: q₂ vigorat calorē: vn̄ meli⁹ fit reductio medicie ad actū: vel ꝙ mot⁹ iste facit descendē medicinā de ore stōchi ad fundū vnde cessat vomitus.
Dub^m 4^m ¶ Dubitaṫ z° regi. acu. tex. cōmē. 13. ꝓhibeṫ ne aliquid sumaṫ post medicinā q₂ eius opōnē ipedit. Dōm ꝙ siue ante opōnē siue post opōnē vel dū operaṫ: dōm ꝙ nō daṫ aliqd cū opaṫ nisi vellem⁹ vētrē ꝯstringē: q₂ tūc dam⁹ aquā calidā dissoluētē medicinā: ⁊ sic loquiṫ hippo. dicto loco dū operaṫ: sʒ post opōnē medicine daṫ aq̄ calida cū zuccharo ad lauādū ⁊ abstergēdū: sed ante opōnē medicine pōt exhiberi ad liquefaciendū sb̄aʒ pillularū: q₂ nimis dura ⁊ sic fit. vel daṫ q₂ medicia est multū acuta ⁊ sic fit: vel daṫ vt medicia d̄scēdat ad fundū ne fiat vomit⁹: ⁊ dz eē aq̄ cal'a modica: q₂ tūc d̄scēderet ad itestina. Et cū dicis aq̄ ipedit. dico ꝙ iuuat vt pʒ. Et cū dicis repmit virtutē. dico ꝙ iuuamentū est maius nocumēto.
¶ Qui aūt medicinā bibē voluerit cal'e exn̄s cōpl'onis ⁊ d̄bilis cōpōnis ⁊ d̄bilis stōchi erit ei melius vt eā bibat postq̄ꝫ p̄us biberit aliqd qd̄ sit sicut aq̄ ordei: aut succ⁹ granati: aut vt vl'r dicā cū stōch⁹ recepit nutriēs sōtile ⁊ leue: sʒ q n̄ ita fuit erit ei meli⁹ vt eā ieiun⁹ bibat.
¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si aliqs ē chol'ice cōpl'onis ⁊ rare cōpōnis ⁊ d̄bilis stōchi melius ē vt bibat medicinā post sumptionē alicui⁹ cibi leuis vt post sumptionē panis ifusi i fusto vl' vio ḡnatoꝝ.
Dub^m 5^m ¶ Dubitaṫ si sumit ieiun⁹ stōch⁹ famelic⁹ eā digerit. Dōm ē ꝙ aliō est eē stōchū famelicū ⁊ ieiunū. ieiunus cū supflu⁹ chilus ab eo recessit: tn̄ adhuc hʒ chilū pro se. Sed cū nō hʒ adhuc pro se tunc nō dz dari medicia: q₂ vt dictū est digereṫ: sed dz dari cū chilus supfluus mō dicto sepat⁹ est a stōcho. Et ad rōnē pʒ sol'o: q₂ cū stōch⁹ hʒ de chilo ꝓ se agit in medicinā reducēdo eā ad actū. ¶ Nō cuʒ stōch⁹ sit debilis humores cholerici currūt ad eū debilitātes ipm̄ vn̄ si medicia sumaṫ mag̃ debilitat ipm̄. ēt stōch⁹ cholericus ieiunus multū mordicaṫ a medicina: iō opʒ ꝙ sumat aliqd. ⁊ sil'r est si fuerit debilis cōpōnis: q₂ multū debilitaṫ ex multa resolutione.
¶ Plurimi preterea q̄bus datur medicina ventris solutiua in estate ex ea perueniūt ad febrem.
¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ vtpl'm sumētes medicias in estate icurrūt febrē: q₂ in cōmē. penul. p̄e pti. pharmacū calidū est ⁊ siccū.
¶ Opʒ ḡ ne medicine potator comedat vel bibat donec medicina suā pfecerit opōnē: neqꝫ ēt quādiu medicia opaṫ dormiat nisi volūtas affuerit vt restrigaṫ. 4ª apho. 15
¶ Ponit. 3. cañ. prim⁹ est ꝙ medicine potator nihil dz sumere nisi post purgationē ⁊ nisi velit restringē. ¶ Nota hoc hʒ verū postq̄ꝫ medicina incipit operari vt dictū est: nec dz dormire: q₂ scd̄a p̄mi distin. z. cap̄. 13. oēs euacuationes fortes somnus retinet: q₂ in euacuatione excitaṫ virtus expulsiua que in somno ligaṫ.
¶ Qd̄ si ipsi⁹ stōch⁹ non tolerauerit ne comedat ppea ꝙ stōch⁹ ei⁹ est choleric⁹ ⁊ cito descēdit ad ipm̄ cholera: aut ꝓpterea ꝙ a comestione vehemēter abstinuit ⁊ famē tolerauerit deṫ ei parum panis infusi in pauco vino super medicinā anteq̄ꝫ venter soluaṫ: qm̄ hoc est ex eo qd̄ medicinā fortasse adiuuat.
¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ si sumēs medicinā sit choleric⁹ dz aliqd sumē ⁊ parū: q₂ cū hūores chol'ici currāt ad stōchū iducunṫ accidētia mala nisi cibeṫ. ēt si sit aliqs q steterit diu sine cibo ⁊ multuʒ sit d̄bilis dz aliqd sumē vt panē ifusuʒ i vino vel in succo ḡnatoꝝ: vn̄ si sumiṫ solus panis difficil'r digeriṫ: nec sumiṫ vinū solū: q₂ 3^a p̄mi ca. 7. vinū ē optim⁹ penetrator: iō fridū forte trāsiret i venas: iō ista duo miscenṫ: q₂ meli⁹ digeriṫ ⁊ n̄ ita cito trāsit: vn̄ stōch⁹ n̄ debilitaṫ: vn̄ ꝯfortaṫ stōchus ⁊ melius reduciṫ medicina ad actū.
¶ Opʒ p̄terea ne anus aqua frigida laueṫ: sʒ cū calida.
¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ post sol'onē vētris nō dz ablui anū cum aq̄ frida: q₂ frida inimicanṫ ano mr̄ici ⁊c. 5. pti. afor. afor. 23. Unde pp hoc facimus clystere cū aqua ordei ⁊ zuccharo rubeo vt remoueanṫ reliquie humoꝝ ⁊ medicine que remanserūt in intestinis.
¶ Quidā ēt dixerūt ꝙ pill'e q̄ s̄t cū apozimatib⁹ dāde s̄t dāde cū apoziatib⁹ q̄ sūt cū eis hōgenea. Pill'e nāqꝫ q̄ chol'aʒ expellūt rubeā cū apozimate dāde s̄t alicui⁹ qd̄ sit. v̄. g. sic fum⁹ terre: ⁊ q̄ mel'iaʒ eūant cū apoziate alicui⁹ qd̄ sit sic epithimū aut polypodiū aut his sil'e: ⁊ q̄ flegma expellūt cū apoziate alic⁹ qd̄ sit sic cētaurea.
¶ Postq̄ꝫ Aui. supi⁹ posuit cañ. attēdēdos an̄ sumptionē pharmaci ⁊ post eūonē: nūc in h̄ addit alios cañ. vt hoc cōpleat. Et p̄o ponit duos cañ. attēdēdos an̄ pharmacū. Scd̄o pōit attēdēdos post. ibi (Ampli⁹.) P̄ria i duas sic duos cañ. pōit. ibi (Cū āt.) ¶ P̄ria dic ꝙ cū pill'e s̄t dāde cū apozimatib⁹ ꝯbēt dari cū apoziatib⁹ hōgeneis.
Dub^m 6^m ¶ Dubitaṫ an pillule debeāt sumi cū apozimatib⁹. i. medicinis liqdis. ēt ꝯbēt ne sumi ista apozimata liqda cū pillulis vl' post. ēt dn̄t ne sumi aliqn̄ nō cū apozimatib⁹ homogeneis. Dōm ꝙ medicine vel exhibenṫ in forma pillularū vel apozimatis vel electuary vel in forma pulueris ⁊ varianṫ sic pp varias itētiones. Dam⁹ in forma pillularū qn̄ volum⁹ a lōginq̄ eūare: ⁊ rō q₂ plus stāt i stōcho: ⁊ q̄to maiores sunt tāto plus eūant a remotis: tn̄ fiunt rotūde: q₂ melius descēdūt p mery: vnde ei nō adherēt. ēt in tali figura meli⁹ ꝯseruanṫ vt dicit Andromachus in tractatu de tyriaca. Danṫ liqde qn̄ ita a lōginquo nō eūamus. ⁊ sil'r minus eūant a lōginquo in forma pulueris ⁊c. Mō ad ꝓpositū nō dam⁹ pillulas cū apozimatibus qn̄ volum⁹ a lōginquo eūare: sed in casu dam⁹ apozima-

ta vt qñ damus pillulas de aloe.mõ q: timem⁹ de aperitione he-
morroidaꝝ dam⁹ apozima de mastice vel damus apozima ad si-
gillandũ operationẽ medicine vt dirigat virt⁹ illius medicine ad
caput sicut est sticados.¶ Ad aliud dico ꝙ dam⁹ apozima cũ me-
dicina: sed in casu damus apozima post: q: qñ medicina staret in
stõcho ⁊ nõ euaret: tũc damus apozima vt iuuet medicinaʒ.¶ Ad
aliud vtrũ apozimata debeant esse homogenea. dico ꝙ si dant ad
intẽtionẽ euandi vnũ humorẽ damus homogeneũ. Sed si ad intẽ
tionẽ euandi plures humores damus apozima nõ homogeneũ.

¶ Cũ aũt euare volueris corp⁹ siccum carnem habẽs
durã medicia forti sic elleboro ⁊ his similib⁹ vehemẽ-
ter stude in hũectãdo ipm nutriẽtibus vnctuosis: ⁊ ad
vltimũ cũ fortes medicine multi sint timoris tales. vʒ.
q̃lis est elleborus: qm̃ in corpore mũdo efficit spasmũ
⁊ repleti corporis cõmouet humiditatẽ motu turbido
⁊ ad intestina trahit illud qð ei difficile est expellere ⁊
titimali venenosi sicut mezerion ⁊ scebran ⁊ earuʒ im-
pedimentũ cũ superant remouet rayb.

¶ Exequit ponẽdo 2ᵐ cañ. ꝙ si tu vis euare corp⁹ siccũ cũ forti me
dicina debem⁹ tale corp⁹ humectare nutriẽtib⁹ hũidis: vel si vis
euare cũ elleboro vel scebran. i. esula debes facẽ qð dcm̃ ẽ. ¶ Nõ
4ᵃ pti. afoꝛ. 13. afoꝛ. Si vis dare elleboꝝ humecta pri⁹ corp⁹ hume
ctãtib⁹. ¶ Nõ scebran remouet ĩpedimẽta taliũ medicinarũ ⁊ est
lac acetosum vel ẜm alios nõ est lac acetosum: q: in lacte est vir-
tus ꝯtẽtiua: iõ per rayb intẽdit aquã lactis mixtã cũ melle vel sa-
le: vnde ista medicina est repressiua acuitatis: q: lauat ⁊ abstergit
malitiã taliũ medicinarũ. ¶ Nõ spasmus fit in corpore mũdo: q:
trahit bonũ ⁊ iuuatiuũ qð cũ terrore nãe trahit ⁊ cũ violẽtia.

¶ Amplius medicina multotiẽs suum odorẽ in stoma
cho dimittit: est ẜ sicut si medicina ibi remanet: cuius
medicamẽ est aqua ordei que ipm lauat: que qdẽ me-
lior existit eoꝝ que in potu sumunt.

¶ Ponit aliũ cañ. post pharmacie assumptionẽ. Et p̊ ponit cañ. añ
pfectã opõnẽ. Scðo ponit qñ est cõpleta. ibi (Ille võ.) Prima in
tot quot põit cañ. ibi (Cũqʒ.) Alie ptes patẽt per se. ¶ In p̊ᵃ dicit
ꝙ aliqñ medicia dimittit suũ odorẽ in stõcho: vnde damus aquã
ordei ⁊ est bona. ¶ Nõ aliqñ pars medicine remanet in stõcho ⁊
soluit nimis: vnde ad ĩpediendũ virtutẽ eius aliqñ damus lauan-
tia: ⁊ aliquãdo astringentia: ⁊ aliquãdo cõprimentia. modo aqua
ordei lauat ⁊ abstergit ⁊ mag̃ in hoc cõmẽdat. Sed debet ne esse
calida. dðm ꝙ dʒ approximari frigida: si vult reperire virtutem
pharmaci. Sʒ si vult lauare dat calida: q: mag̃ abstergit ⁊ lauat.

¶ Cũqʒ tp̃s plongabit ⁊ medicina operari nõ ceperit
si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueat fiat: ꝙ si qd
affuerit timoris melius erit vt hydromel traĳciat aut
eius syrupũ aut aquã in qua nitrũ resolutuʒ fuerit: aut
subĳciat ei collyriũ aut fiat ei clystere.

¶ Addit aliũ cañ. dicens ꝙ si plõgat tp̃s ꝙ medicina nõ euet: imo
sentiat alleuiatio: meli⁹ est vt nihil moueat. Sʒ si sentiat nocumẽ
tũ meli⁹ ẽ vt det hydromel vel fiat clystẽ vel suppositoriũ. ¶ Nõ
ĩuenit lr̃a affirmatiua si plõgat tp̃s ⁊ alleuiatio fit fiat vt nihil mo
ueat: ⁊ rõ: q: ipa ẽ debilis virtus: vnde medicine debiles aliqñ tar
dant opõnẽ ad diẽ sequẽtẽ: ⁊ iõ nõ dʒ ĩpediri. Alia est lr̃a negatiua
vt si põt fieri alleuiatio vt moueat vẽter fiat vnde incitamus me
dicinas cũ clysteri vel damus aliqd qð ĩcitet medicinã. Sed si fue
rit aliqd timoris melius est dare hydromel: q: facit descẽdẽ me-
dicinã de stõcho vel aquã cũ sale nitro qð abstergit ⁊ lauat: ⁊ hoc
fit in forti medicina qñ est timor. ¶ Nota collyriũ aliqñ sumit p
suppositorio vt hic: aliquãdo pro medicina oculoꝝ.

¶ Ex causis võ pp q̃s medicia nõ operat est cãnaliuʒ
coãgustatio de nã: aut pp cõplexionẽ: aut pp egritudi
nis vicinitatẽ: in habẽtib⁹. n. paralysim aut apoplexiã
medicinarũ vie ad suas mãs coangustant. Accidit ẜ
vt difficile sit facere quatenus vẽter eis currat.

¶ Ponit aliũ cañ. correctiuũ erroris: vñ medicia aliqñ est ð bilis ⁊
tardat opõnẽ suã vel tardat pp cãnaliũ angustationẽ. ¶ Nõ Aui.
vult ꝙ medicia tardat nõ q: sit debilis: sʒ pp angustationẽ cãna-
liũ: ⁊ h̃ fit pp cõplõnẽ fridã vel pp locũ apat ẽẽ ppiquũ loco euo-
nis. mõ si est pp medicinã debilẽ debes iuuare medicinaʒ: ⁊ si sint
oppilationes debes aperire ⁊ subtiliare tales humores grossos.

¶ Duas preterea medicinas ventreʒ soluentes in vna
die ꝯiungere est timorosum ⁊ est extra rectitudinem.

¶ Addit aliũ cañ. dicens ꝙ in vna die dare duas medicinas fortes
nõ est rectũ. ⁊ rõ q: supflue euacuamus. 2ᵃ cã est q: virtus multũ
debilitat. tñ dare duas medicias debiles vt cõpleat solõ: q: data
medicina aliqñ fit clystẽ lauatiuũ ẽt dam⁹ aquã zuccharatã p os.

¶ Omnis quoqʒ medicina q̃ alicui humori est propria
cũ ipm nõ iuenit pturbat ⁊ vẽtrẽ cũ difficultate facit:
⁊ simil'r si ipm in suo ꝯrio infusum inuenerit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ si medicia appropriata data nõ ĩueniat
humorẽ ipm pturbat corp⁹. ẽt si ĩueniat ipʒ p mixtũ turbat corp⁹.

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Dubitat q̃tuor hũores semp sunt in corpe: ẜ medicia semp inue-
nit humorẽ. Dðm ꝙ nõ inuenit talẽ humorẽ appropriatuʒ aptum
euoni: vnde si vult euare talẽ humorẽ bonũ nã retinet ⁊ nõ dimit-
tit ipm euacuari ⁊ fit maxima turbatio: ẽt si talis humor sit mixt⁹
iuuatiuo cũ difficultate euacuat ⁊ turbat etiã multũ corpus.

¶ Omnis pterea medicina humorẽ in primis extrahit
q est ei ppꝛius: deide illũ q est post ipm in multitudie
⁊ subtilitate ⁊ reliquos ẜm hũc ordinẽ pter sanguinẽ:
qm̃ nã vsqʒ ad postremũ eũ retinet ⁊ recondit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ oĩs medicia p̊us trahit hũorẽ sibi appro
priatũ. Scðo attrahit mag̃ ꝯueniẽtẽ ⁊ vltio educ sanguinẽ: q: nã
eũ recõdit p thesauro. ¶ Nõ 2ˣ ẽ ordo. vn⁹ ex aptitudie hũoꝝ: vñ
scamonea euat cholerã: ⁊ postea subtiliorẽ ⁊c̃. Ali⁹ est ordo ex pre
regulatiõis nãe ⁊ sic sanguis vltimo euat: q: si medicina aliq̃ euat
choraʒ p̊us eã euat: deide flegma: ⁊ postea meliaʒ ⁊ vltĩo sãguinẽ.

Dubᵐ 8ᵐ

¶ Dubitat oĩs medici in isto ordine ꝯueniũt. Sed ꝯ 3° de simp. me.
cap. 4. distin. 4. sicut magnes trahit ferrũ: ita medicia hũores: sʒ
quãtucũqʒ magnes augmẽtet nõ trahit nisi ferrũ: ẜ nec medicia.
Dðm ꝙ trahit ordine dicto. vnde postq̃ʒ medicina euat humoreʒ
ppꝛiũ nõ trahit alios hũores alia virtute: vnde scamonea postea
debilitat virtutis ꝯtinẽtiã: vñ expellit flegma: q: aptius est euoni.
2° sui acuitate aperit orificia venaruʒ: vnde euat sanguis. ¶ Nõ
regrit ad veritatẽ illã ꝙ medicina prius euet vnũ humorẽ ppꝛiũ:
⁊ postea alios. ꝙ nõ sit medicina que euet duos humores appro-
priatos: q: p̊ euet vnũ. 2° aliũ ẜm ꝙ est ꝙ medicina hẽat humoreʒ
quẽ debeat euare ⁊ ppꝛie ⁊ nõ lõge. vnde qñ dat medicina euati-
ua flegmatis de iuncturis si sit cholera in stõcho prius euat chole
ra q̃ʒ flegma. ¶ Nõ nõ est ĩtẽtio ꝙ talis medicia dicta euatiua fle
gmatis vel cholẽ euet totã cholerã vel flegma: sʒ magnã ptẽ cho-
lere vel flatis: q: sine humorib⁹ ẽẽ nõ possum⁹. Et ad rõnẽ pʒ solõ.

¶ Humorẽ võ ex longinquo attrahere est difficile.

¶ Põit aliũ cañ. ꝙ dissoluẽ hũores a lõginq̊ ⁊ eos trahẽ ẽ difficile.

¶ Amplius cuʒ timor affuerit ne nausea aut syncopis
alicui accidat postq̃ʒ medicinã biberit oportebit fieri
vt anteq̃ʒ medicinã bibat trib⁹ dieb⁹: aut duob⁹ cum
aqua raffani vomat ⁊ vt raffanũ comedat.

Dubᵐ 10ᵐ

¶ Ponit aliũ cañ. ꝙ si medic⁹ timet ð exhibitõe medicie fieri nau-
seã vel syncopim dʒ ꝓuocari vomit⁹ cũ aq̃ raffani ⁊ ipm ẽt come-
dendo. ¶ Nõ. A. intẽdit de nausea ꝓueniẽte ex humoribus fridis
viscosis in stomacho vnde medicina cõmouet eos ⁊ fit nausea ⁊
aliqñ syncopis per cõpassionẽ ad cor. Modo decoctio raffani di-
gerit ꝯsumit ⁊ incidit tales humores.

Dubᵐ 9ᵐ

¶ Dubitat dictũ est supra ꝙ si volum⁹ euare p secessuʒ debem⁹ le-
nificare nãm p inferius. Dðm ꝙ 2ˣ est vomitus. pparãs ad phar-
macũ vomitũ. alius est vomit⁹ pparãs ad solõneʒ vẽtris: vñ facit
ꝙ medicina descẽdit ad fundũ ⁊ operat melius: ⁊ de scðo loquit.

¶ Oportet preterea ne multuʒ salis sit in cibis eius qui
medicinam vult bibere.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in cibis eoꝝ q sumũt medicinã nõ dʒ po
ni nimis de sale.¶ Sʒ ꝯ sal iuuat solõnẽ: ẜ ẽt subtiliat hũores gros
sos: ẜ. Dðm ꝙ multa quãtitas salis nõ dʒ poni: q: fortis medicina
mltũ exiccat. ẽt cũ sal exiccet ⁊ asper q̊dãmõ stipticat exasperã-
do. ẽt nimis fieret exiccatio. Et ad rõnẽ dico ꝙ dʒ lenire ⁊ nõ exa-
spare. Ad aliã subtiliat. dico ꝙ mai⁹ ẽ nocumẽtũ exaspatiõis vie.

¶ Multotiẽs quoqʒ ex haustu medicie ꝓuenit ad nau
seã ⁊ angustiã ⁊ syncopim ⁊ tremorẽ cordis ⁊ ventris
mordicationẽ ⁊ ppꝛie cũ nõ solõnẽ fecerit aut sudorẽ:
multotiẽs pterea ẽ nobis neciuʒ vt eũ faciam⁹ vomẽ:
⁊ multotiẽs excusat nos ab h̃ dare ei retẽtiua ⁊ facẽ vt

aquā ordei bibat q̄tenus vēter soluat 7 medicine malitia remoueat 7 qđ in itestinis retentū fuit lauetur.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ ex haustu medicie puenit ad accñtia mala: 7 tūc opꝫ dare aquā ordei. ¶ Nō medicina iducit ista accñtia: qꝛ humores cōmouent 7 nō educunt vnde fit nausea 7 angustia 7 syncopis ex vaporib⁹ eleuatis ad cor: 7 etiā tremor: fit etiā sudor ex debilitate virtutis: vel fiunt ista ex nimia euacuatione vnde fit vomitus vt diuertat vel dat medicina cōpressiua vt descendat ne operet plus: vel dat aqua ordei vt lauet vt nō plus soluat.

¶ Ille v̄o cuius cōplexio fuerit frigida 7 sup alios humores fuerit flegma superabūdās dꝫ sumere post medicinā 7 ipsius operationē nasturtiū aqua calida ablutuꝫ cū oleo. Et q calide fuerit cōplexionis psiliū bibat cū aq̄ frida 7 oleo violaceo 7 zuccharuꝫ tabarzet aut sulep. Et ille qdē q tēperate est cōplōnis semen lini.

¶ Ponit alios cañ. post cōplemētū pharmaci attēdēdos. ibi (Ei āt qui.) ¶ In p° dicit ꝙ si aliqs fuerit flegmaticus 7 sumpserit medicinā euatiuā flegmat post purgationē dꝫ sumē nasturtiū lauatū cū oleo. Sed si sit cholericus post assumptionē medicine cū iā cōpleuit opōnē suā dꝫ sumē semē psilij: 7 si sit tale corp⁹ tēperatū: dꝫ tunc sumere semē lini: vnde opꝫ ꝙ dent astringētia respiciēdo tñ cōplexionē 7 humorē qui euacuat vt dictū est.

¶ Ei aūt q excoriationē timuerit itestinoꝝ bolū armenū cū succo granati det. Sumere etiā dꝫ qcqd dixim⁹ post fluxum ventris 7 si nō ipm retinebit.

¶ Ponit aliū cañ. ꝙ si aliqs timet excoriationē intestinoꝝ dꝫ sumē bolū armenū cū succo granati. ¶ Nota bolū armenuꝫ ꝓhibet excoriationē 7 succus granati remittit acuitatē medicie 7 stipticat 7 ꝯfortat intestina: vnde expellit humores acutos: 7 postea bolus armenus ꝯsolidat qcqd dixim⁹ hic vel qcqd dcm̄ est. i. qcqd dicemus infra de emendatione excoriationis intestinoꝝ.

¶ Omnia p̄terea pharmaciā bibenti cui postea aduenit febris melior est aq̄ ordei. Syrupus v̄o acetosus ē excoriatiuus: 7 iō tardādus est vsqꝫ ad duos dies aut tres donec in intestinis virtus supra redeat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ bibēti pharmaciā si fe. supuenit damus aquā ordei 7 nō syrupū acetosuꝫ: qꝛ excoriat itestina: vñ differt p 3. vel. 4. dies: vnde aq̄ cōpetit qꝛ frigida est 7 hūida vñ ꝯriat febri.

¶ Ille quoqꝫ q medicinā bibit scđa die ē balneū itratur⁹. Et si ex hūorib⁹ ipsi⁹ aliqd fuerit relictū balneuꝫ ipꝫ mūdare poterit. Nā si videris ꝙ balneū sit ei sapidū 7 in ipo dlectet erit h̄ signū ꝙ balneū ipꝫ ab eo qđ relictū ē mūdificat. Ipꝫ ḡ i eo dimitte: ꝙ si iueneris ꝙ i ipo nō dlectet: imo i eo estuationē patiat expelle eū.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ qui sumit medicinaꝫ sequenti die dꝫ intrare balneum vt resoluantur reliquie humoꝝ.

Dub^m 10^m ¶ Dubitat Joānes mesue li. p° dist. 3. cañ. 3. dicit ꝙ qñ medicia pfecte euat nō cōpetit balneū: imo nō nisi qñ volum⁹ restringē. Scđo balneū trahit supfluitates de loco ignobili p nobile 7 ad nobile vt de itestinis p epar ad stōchū ad cutim. Tertio supfluitates meli⁹ expellunt per intestina: qꝛ est locus aptior: ḡ. Dōm ꝙ balneuꝫ approximat post purgationē pp supfluitates non a pharmaco motas: imo tales supfluitates medicia nō potuit euare nec virt⁹ eas attingere potuit: 7 pp istas ꝯcedit balneū: 7 nō dat pp supfluitates itestinoꝝ. Prio pp istas dam⁹ clystē lauatiuū 7 cōcedit 2° die ne virt⁹ nimis debilitet. Et ad Joānē mesue intēdit ꝙ nō cōcedit dum fit euacuatio. Ad alias pꝫ solutio: qꝛ arguit veritatē.

¶ Scias p̄terea ꝙ ei qui intestinoꝝ patit debilitatem plerūqꝫ ex medicinis ventrē soluētib⁹ aduenit vētris solutio fortis 7 ꝓlongabit ei res 7 multis idigebit medicinis donec retineat: in senib⁹ etiā similiter timet ex ventris solutione ipsius nocumentū.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si aliq sunt hñtes debilitatē itestinoꝝ 7 sumāt medicinā solutiuā debilitant mag̃ itestina 7 fit solō vētris lōga: 7 h̄ maxie accidit senib⁹: qꝛ d̄biles sunt 7 hñt itestina d̄bilia.

¶ Et scito ꝙ ex potu nabit post medicinas vētris solutiuas ad febres peruenit 7 ad estuationē.

¶ Exequit ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ si post medicinā qs sumit nabit eueniet fe. nabit est pot⁹ fructuū humidoꝝ: vñ fit fe. qꝛ caliditas medicie q̄ remāsit cāt ebullitionē in illā humiditatē multā.

¶ Post solōnē quoqꝫ vētris 7 minutionē multotiēs in epate aduenit dolor quē aque calide potus remouet.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ post solōnē vētris fit dolor pp vētositatem aliquā cōmotā: vnde aqua calida curat 7 resoluētia alia.

¶ Et scito ꝙ tp̄s quo maior canis ascēdit 7 hora q̄ nix sup mōtes quiescit 7 hora frigoris fort nō est tp̄s sumēdi medicinā. Medicia. n. in vere aut autūno est bibenda. Et ver qdē est cū niues de mōtibus cadūt. Et post ver qdē venit estas in qua nō est sumēda nisi res subtilis. Autūnus v̄o est veri ꝯtrarius.

¶ Ponit aliū cañ. ostēdēs tp̄s euōnis 7 dicit ꝙ euō in dieb⁹ canicularib⁹ nō est fienda electiue qñ euam⁹ ꝓseruādo: sꝫ coacte euam⁹ cū medicia leui. ¶ Nō in estate fiunt mot⁹ ꝯrij: vñ medicia trahit int⁹ 7 caliduꝫ ex̄. Nec tp̄e magni frigor fit euō electiue: qꝛ hūores stant quieti vñ medicina cōmouet eos 7 nō pōt eos educē. (Autūnus est tp̄s.) i. est tp̄s euōni aptū post tp̄s veris.

¶ Ampli⁹ nāe nō ē faciēda ꝯsuetudo bibēdi medicinā cū qua necesse sit mollificare ventrē: qꝛ fiet ꝯsuetudinaria: 7 h̄ habēs ad ipedimētū male finis perueniet.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ tu nō debes assuefacere nām medicinis vt pro quocūqꝫ leui casu sumere medicinā: vnde natura redditur pigra 7 nō mouet nisi incitet medicinis: vnde iste medicie purgāt 7 inueterant 7 sic peruenit ad malum finem.

¶ Unūquēqꝫ etiam qui fuerit sicce complexionis deijcit fortis medicina.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ siccū deijcit fortis medicina.

¶ Oportet preterea vt super debilem medicinā ex motu minuat ne eius virtus resoluat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ sup debili medicina nō dꝫ fieri fort motus qꝛ debilitat virt⁹ medicine: vñ pp fortē motū hūores trahunt ad supficiē cutis 7 medicia trahit itus ēt excitato calore resoluit aliqua pars medicine: sꝫ sup forti medicina fortis mot⁹ ꝯuenit.

¶ Ex medicinis quoqꝫ debilibus benedictis sunt viole cum zuccharo.

¶ Ostēdit que sit debilis medicina 7 est miscere violas cū zuccharo: vnde euacuata forma specifica cū sunt sicce: sed cū sunt humide nō etiā zuccharū iuuat. intelligatis etiā per medicinas paruas reubarbarū: qꝛ dat pregnantibus 7 cassia 7 māna.

¶ Et iste cui in hyeme necessariū fuerit medicinā bibere ventū obseruet meridionalē. Et in estate dixerūt qdam eoꝝ ecōuerso: hoc qdem diuisionē habet.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ debēs sumē medicinā in hyeme dꝫ expectare vētū meridionalē: 7 in estate dꝫ expectare ventū septētrionalē. ¶ Nō dicit ꝙ hꝫ dubiū si itelligat ꝙ stet in vētis meridionalib⁹: 7 sic est falsum: qꝛ cū iste ventus sit calidus 7 humidus ipedit medicinā: qꝛ trahit humores ex̄. 7 simil'r est de vento septētrionali: qꝛ subtilis frigidus penetrat 7 ipedit. Scđo mō intelligit ꝙ dꝫ stare in aere calido 7 humido tēperato 7 sic intendit.

¶ Eger cū debili indiguerit solutione 7 nō operabitur non magis moueatur: sed dimittat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si eger sumit medicinā 7 nō operat: non dꝫ amplius moueri cū medicina: qꝛ iste plus debilitaret.

¶ Egritudo quoqꝫ multotiens ebullire facit vētris solutionē 7 accidit febris 7 est cū minutio sufficit.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū adest feb. necesse ē pharmacia vñ cū fit postea flōmia aliqñ excusat a pharmacia: qꝛ euat illa mala materia: vñ nā reddit fort in valēdo resoluē residuū vel p sudorē vel per fluxū nariū: 7 sil'r pharmacia excusat a flōmia simili mō.

¶ De superfluitate medicine ventrē soluentis 7 de hora constringendi eam. Cap. 6^m.

Ex significationib⁹ quibus cognoscitur hora qua est catharticū cōstringendum est sitis.

¶ Postq̄ Aui. superi⁹ posuit multos cañ. attēdēdos p secessuꝫ: nūc docet corrigē nocumēta in h̄ ꝯueniētia 7

funt duo: iõ duo facit. Primo docet subuenire sup̄flue eūoni. Secūdo qñ nõ mouet. ibi (Cū pharmacia solõnē.) Pria ī duas. Prīo p̄mittit sigtiões ꝑ q̄s cogscim⁹ ɔueniētē eūonē. Scdō qñ sup̄fluit. ibi (Inanitio.) Pria in duas. Prīo h̄. Scdō ponit icidēs qdā. ibi (Et si cui.) Pria ī duas. Prīo ponit signū ꝑ qd cogscit̄ ꝑfecta purgatio. Scdō docet sigre ꝑ illud. ibi (Cū g̃ vētris.) ⁋ In p̄ᵃ dicit ꝙ sitis est signū demrans ꝙ catharticū siue eūo est ɔstringēda.

Dubiū pᵐ ⁋ Dubitat̄ vtꝝ sitis sit signū sufficiēs purgatiōis. Primo ꝙ nõ. nālis res nõ arguit cām nõ nālem: sitis est hmōi: g̃. Scdō sitis p̄cedit sufficiētē purgationē: g̃. añs pȝ in cōmē. 19. afoꝛ. 4. pti. Quicūq̄ in pharmacijs nõ faciūt. hic dicit ꝙ antecedit vt dcm̄ est. Tertio sequit̄ ꝙ qlibet eūandus deberet duci ad sitim. h̄ est falsum: q2 multi ꝑfecte purgant̄ ⁊ nõ ducunt̄ ad sitim. ⁋ In ɔ̄riuȝ Aui. ⁋ Dōm ꝙ est sitis p̄occupās ⁊ illa appet ante ꝑfectaȝ opōnē vel eūonē. alia est subseqūēs apparēs post perfectā eūonē. etiā ɔiūgit̄ cū alleuiatione corporis. ēt cū eūo ꝓcedit augmētat̄ tñ subseqūēs est 2ᵃ. immediate seqūēs post perfectā eūonē: ⁊ alia seqūēs eūonē sup̄fluā. ēt imediate seqūēs nõ ita debilitat sic subsequens eūonē sup̄fluā.

Dubᵐ 2ᵐ ⁋ Dubitat̄ qūo cāt̄ur illa sitis. Dōm ꝙ per sufficiētē eūonē mēbra inaniunt̄: ⁊ postea trahūt a venis ⁊ vene a venis meseraicis ⁊ vene tales ab itestinis ⁊ itestina a stōcho. ſȝ isti falsuȝ dnt: q2 nõ inaniunt̄ tāte vene ꝙ inaiant̄ tāta mēbra ēt si mēbra inaniunt̄ cātur fames. Iō dōȝ cū pharmacū sit calm̄ ⁊ siccū ɔsumpsit hūiditates roꝛidas oꝛis stōchi: vnde pharmacū p̄ius trahit humoꝛes a longe: ⁊ postea trahit ꝓpinquos. ⁋ Et ad rōnem dico ꝙ sitis est 2ᵃ. s. nālis ⁊ de ista nõ est sermo. Alia est facta a re non nāli ⁊ talis pōt arguere rem nõ nālem. Ad aliā sitis est p̄occupās verū est: tñ loquitur de siti subseqūēte imediate. Ad aliā pȝ solutio.

Dubᵐ 3ᵐ ⁋ Dubitat̄ vtꝝ sitis sigñet ꝑfectā eūonē per pharmacū vomitiuū. Dōm ꝙ nõ: q2 pharmacum vomitiuū est acutius: iõ dȝ citius cāri sitis. Scdō ɔtinuo trahunt̄ ad stōchū humiditates: g̃ sitis nõ causat̄. ⁋ In ɔ̄riū Aui. ca. 3. sup̄ra ab isto. ⁋ Dōm cū Aui. sicut pharmacū solutiuū exiccādo inducit sitim ita vomitiuū. Et cū dicis est acutius: dico ꝙ dȝ esse sitis maioꝛ. Et cū dicis ad aliā currūt humiditates. dico ꝙ verū est humiditates cholerice que sitim augmentant. Et ex hoc pȝ cā q̄re in sufficiēti flōmia nõ cātur sitis: q2 eūat̄ hūiditas venaruȝ ⁊ de oꝛe stōchi hūiditas subtilis nõ. pȝ ēt q̄re nõ cātur sic fames in h̄ vt sitis: q2 citi⁹ eūat̄ siue exiccat̄ hūidū subtile ex q̊ cātur sitis q̄ȝ grossuȝ chilosum: ex cui⁹ absentia cātur fames.

⁋ Cum ergo ventris solutio perseuerauerit ⁊ sitis non acciderit nõ erit timendū ꝙ superfluitas peruenerit.

⁋ Docet ꝑ signū sigñare. Et p̊ ꝑ h̄. Scdō ꝑ aliud. ibi (Qñq̄.) Prima in duas. Prīo docet sigñare ꝑ sitiȝ p̄uatiue. Scdō positiue. ibi (Cū g̃.) Pria in duas. Prīo h̄ p̄uatiue. Scdō ponit exceptionē. ibi (Uerūtñ.) ⁋ In p̄ᵃ dicit ꝙ si vētris sol'o sup̄fluit ⁊ sitis nõ appet nõ ē sup̄flua eūo. adhuc nota sitis fit qñ cōpetēs eūo facta est: tñ aliqñ cogimur ꝑꝑ debilitatē virtutꝭ restringē: lȝ tot⁹ humoꝛ nõ sit eūat⁹: q2 ex nimia eūone in vna vice facta nā terret̄ ⁊ nimis dbilitat̄: vñ postea ꝑ tp̄s nā erit foꝛtificata: ⁊ poteris iterato eūare si expedit.

⁋ Uerūtamē sitis qñq̄ accidit: ⁊ nõ ꝑꝑ multitudineȝ sol'onis vētris neq̄ ꝑꝑ ei⁹ sup̄fluitatē: imo ꝓpter cām dispōnis stomachi: qm̄ si fuerit calidus: aut siccus: aut vtrūq̄: aut in talib⁹ q̄les sunt cāe hmōi nõ erit lōge q2 faciet cito sitim: aut ꝓpter cām dispositionis medicie: cuȝ fuerit calida pungitiua: aut ꝑꝑ cām māe in seipsa: qm̄ cū fuerit calida sicut cholera: aut in talib⁹ quales sunt cause huiusmodi nõ erit lōge quin festina veniat sitis: ⁊ si cū hoc harū rerū accidit ɔtrariū nõ erit lōge quin penitus sitis cū tarditate veniat.

[marginal manuscript note:] hic in gal. i com. 19. ... aphoris.

⁋ Ponit exceptionē dicens ꝙ sitis nõ solū accidit ꝓpter eūonem sufficientē: sed ꝓpter cōplexionē coꝛꝑis calidā ⁊ siccā: ēt ex parte humoꝛis vt si fuerit cholericus vel salsus si trahit̄ ad stōchū causat sitim: vnde sitis est signū ꝑfecte eūonis: qñ nõ cātur sitis p̄occupans subito: mõ talis sitis qñ talis humoꝛ euacuat̄ cessat.

⁋ Cū g̃ videris ꝙ sitis iā sup̄fluit ⁊ ꝙ vētris sol'o nõ sit pauca ɔstringe ⁊ p̄cipue cū cāe festinationis sitis ⁊ velocitatꝭ ipsi⁹ nõ fuerint in vētre: qm̄ in hmōi nõ debes tardare ɔstrictionē cū sitis apparuerit.

⁋ Docet significare per sitim dicens: ꝙ si eūo superfluit debes restringere vt quādo sitis excedit ⁊ p̄cipue in coꝛpoꝛe frigido ⁊ humido ⁊ euenit qñ humoꝛ qui euacuat̄ est frigidus ⁊ humidus.

Dubᵐ 4ᵐ ⁋ Dubitat̄ ꝑ h̄ signū nõ pōt sigri nisi ī coꝛꝑe tēꝑato: q2 sitꝭ in coꝛꝑe cal'o sicco accelerat̄ sigtio ⁊ ī cōꝑe frido ⁊ hūido tardat. ēt nõ pōt hēri ista cognitio nisi cū eūone hūoꝝ mel'ici: q2 in fl'atico tardat ⁊ in chol'ico accelerat: ſȝ in mel'ico foꝛte sigbit. ⁋ In ɔ̄riū Aui. dōm ꝙ in chol'ico coꝛꝑe dimittā sitim augmētari anteq̄ȝ restringā: ⁊ in coꝛꝑe fl'atico dico ꝙ subito cū appet post purgationē restringā ⁊ in alijs coꝛꝑib⁹ dimittā ꝭm g̃dus: ⁊ h̄ dicem⁹ in plurib⁹ eūonib⁹ qñ erit tāta multitudo hūoꝝ ꝙ ī eūone illoꝝ v̓t⁹ terret̄ ⁊ dbilitabit̄.

⁋ Quādoq̄ etiā exitus eius qd egredit̄ est demōstratiuus hoꝛe cōstringendi. Qui eni cholerā expellit rubeam cū viderit ꝙ iam peruenit̄ ad flegma sciat ꝙ iaȝ medicina superflue operat̄: ⁊ q̄ȝto magis si ad choleram peruenit̄ nigram. Sanguis v̊o maioꝛis est timoꝛis ⁊ deterioꝛis periculi.

⁋ Addit alium signū docēs per illud eūare: vñ si eūamus cholerā ⁊ multa quātitas sit eūata: tūc signū est ꝙ dȝ ɔstringi eūatio.

⁋ Et si cui ꝑꝑ medicinā moꝛdicatio sup̄uenerit ɔsiderandū erit illud qd in cap̄. de moꝛdicatiōe diximus.

⁋ Ponit icidēs dicēs ꝙ si ꝑꝑ medicinā sup̄uenit moꝛdicatio fiēda sunt q̄ dicunt̄ in capl'o de moꝛdicatiōe ifra vel in. 3. lib. fen. 16.

⁋ De modo succurrēdi dispositioni eius in quo superfluit ventris purgatio. Cap. 7ᵐ.

Inanitio sup̄fluit: aut ꝑꝑ venaruȝ debilitatē: aut ꝑꝑ oꝛificioꝝ ipaꝝ amplitudinē: aut ꝓpterea ꝙ pharmacia earū pūgit oꝛificia: aut ꝓpterea ꝙ ex ea cōplexionis malitia coꝛpoꝛi acquisita fuerit: aut ex ea que est sicut ipsa.

⁋ Docet subuenire sup̄flue eūoni. Et p̊ qd dcm̄ ē. Scdō reddit medicū cautū. ibi in fine capl'i (Medico v̊o.) Pria in duas. vñ medicina ꝑꝑ. 2. cās sup̄flue eūat. Et p̊ ponit cās. Scdō docet resistē. ibi (Cū g̃.) ⁋ In p̄ᵃ dicit ꝙ eūo sup̄fluit: aut ꝑꝑ amplitudinē venarū: aut q2 aperit venas: aut q2 īducit malitiā similē huic. ⁋ Nõ multe sunt cāe sup̄flue eūonis ex ꝑte coꝛꝑis: q2 sunt q̄daȝ coꝛꝑa hñtia debilitatē venarū ⁊ hñt venas latas ⁊ oꝛificia venarū: vñ humoꝛ faciliter egredit̄: vel pōt esse debilitas stōchi ⁊ intestinoꝝ: vel pōt esse ꝓpter pharmacū acutū pungens: vel q2 aliq̄ pars pharmaci inuiscat̄ in stōcho: aut ex parte regiminis: vt cū homo exponit se ventis calidis: q2 iuuat̄ medicina: vel frigidis q2 cōp̄rimunt vnde maioꝛ fit exp̄ssio. ⁋ Sicut ipsa.) i. sicut malitia cōplexionis.

⁋ Cū g̃ vētris purgatio sup̄fluit liga extrema superi⁹ ⁊ īferius īcipiēs ab ascellis ⁊ īguinib⁹ descēdēdo ab eis.

Dubᵐ 2ᵐ ⁋ Docet subuenire sup̄flue eūoni. Et p̊ ꝑ ea in qb⁹ nõ ē dubiū. Scdō ꝑ ea in qb⁹ ē dubiū. ibi (Et si h̄ totū.) ⁋ Pria ī tot q̊t medicias ponit. ⁋ Nõ vna ītētio est rep̄mē acuitatē pharmaci ⁊ fit ꝑ frida stiptica: alia est diuersio māe: alia est īgrossare māȝ: alia est ɔstringē vias aptas: alia est ɔfoꝛtare v̓tutē: vñ ꝑꝑ debilitatē nāe expellit̄. De p̄ᵃ dicit ꝙ opȝ ligare extrema īcipē ab īguinib⁹ ⁊ ꝓcedē īferi⁹: vnde fit in p̄n° coxarū: ⁊ postea ire ad genua ⁊ vsq̄ ad crura: ſȝ in coxis ꝓpe inguina dȝ fieri ligatura foꝛtis: q2 est locus attractiōis: ⁊ simil'r liga brachia foꝛtiter: ⁊ tale remediū est reuersiuū.

⁋ Et in potu parū tyriace aut philonij tribue.

Dubᵐ 3ᵐ ⁋ Ponit aliud remediū dicēs ꝙ debemus dare tyriacam nouā: q2 rep̄rimit acuitatē pharmaci venenosi. 2° rōne opij īgrossat mām sicut ēt philoniū: sed antiq̄ rep̄rimit acuitatē pharmaci venenosi.

⁋ Et si poteris fac ip̄m sudare in balneo: aut vapoꝛe aque calide sub pānis suis capite exterius tracto.

⁋ Ponit aliud remedium dicens ꝙ debet intrare balneum ⁊ facere ipsum sudare capite extracto euapoꝛando caput cū aqua calida: vnde cum caput sit repletum vapoꝛibus ex illa p̄uocatione sudoꝛis expelluntur illi vapoꝛes vnde fit diuersio.

⁋ Cūq̄ multū sudauerit ɔstrictiua ad potanduȝ da ei ⁊ vtat̄ alachalic: ⁊ fricet̄ cū stipticis.

⁋ Addit aliud remediū dicēs ꝙ post sudoꝛē dant̄ ɔstrictiua: q2 rep̄rimunt acuitatē ⁊ expellūt medicinā versus intestina.

⁋ Et fiant ei epithimata ex reb⁹ bene redolētib⁹ ex aq̄ myrtoꝝ ⁊ sandalis ⁊ camphoꝛa ⁊ succo fructuū.

⁋ Addit aliud remedium dicens ꝙ debet fieri epithima ex rebus redolentibus vt ex decoctione rosarū balaustiarū ⁊c̄.

Dubᵐ 3ᵐ ⁋ Dubitat̄ balneū stipticū nõ cōpetit: g̃ nec epithima. ɔñtia nõ a simili ⁊ añs est Ioā. mesue distin. 3. cañ. 3. Dōȝ ꝙ nõ cōpetit si volu

mus euõnẽ ↄstringere: sed epithima restringit ⁊ ↄfortat solũ stomachũ ⁊ intestina vnde nõ currũt mãe ad ea: ⁊ hoc dũ virtus epithimatis penetret ad intra stomachũ aliter ↄstringeret poros ad extra: ⁊ ita augeret fluxũ pellendo materias ad intra.

¶ Membra preterea ipsius extrinseca fricare debes ⁊ calefacere ventosis cum igne sub hypocundrijs prius positis ⁊ inter spatulas ipsius.

¶ Ponit aliud remediũ dicens ꝙ debes fricare ⁊ applicare vẽtosas in spatulis ne mãe currãt ad stomachum.

¶ Qđ si tibi necesse fuerit stõcho ipsius ⁊ itestinis supponere emplastra ex ordeo fracto ⁊ aqs stipticis fac similiter ex oleis oleo de cydonijs ⁊ oleo de mastice.

¶ Ponit aliud remediũ dicẽs ꝙ si debes approximare emplastrᵃ debes approximare emplastrũ ex ordeo fracto ex decoctõe myrtillorꝫ. ⁋ Sꝫ ↄ̃ ordeũ est abstersiuũ: ꝫ nõ cõpetit qꝛ talis medicina dꝫ esse stiptica. Dõm ꝙ ordeũ põt fieri stipticũ torrefaciendo eum vel abstergendo corticem eius per pãnum asperum.

¶ Ipse preterea ab aere frigido est separandus: quoniam premit eum ⁊ ipsius resoluit ventrem ⁊ ab aere calido: quoniam ipsius laxat virtutem.

¶ Ponit cañ. in modum remedij dicens ꝙ non debet exponi aeri frigido vel calido.

¶ Confortari quoqꝫ debet ex rebus bene redolentibꝰ ⁊ ex stipticis ad trajciendum ei dandũ ⁊ ex tortellis in vino suauiter redolente. Oportet tamẽ vt sint calida ⁊ vt panis cum succo granati iam precesserint: ⁊ similiter a sauguica ⁊ cortices papaueris albi triti.

¶ Ponit aliud remediũ dicẽs ꝙ debent dari redolẽtia ⁊ tortelle. i. panis bis coctus in vino ⁊ dꝫ esse calidus ⁊ dꝫ prius esse infusus in succa al' in sauguica vel sucha ha. i. in sauic ordei vel dꝫ pͥus infundi in succo granati ⁊ debẽt tortelle esse calide: qꝛ si frigide darent cũ virtus sit debilis plus debilitaret. etiã ponit succus granati: qꝛ ↄfortat ⁊ reprimit acuitatem medicinarum.

¶ Ex eo quoqꝫ exptũ est vt grana nasturtij põdẽ triuꝫ ʒ. sumant ⁊ torrefiãt deide i adoch coqnt dõec coagulent ⁊ ad bibẽdũ tribuat: est nãqꝫ vltimũ in bonitate.

¶ Ponit aliud remediuꝫ ⁊ est dare tres. ʒ. nasturtij ⁊ decoquere in lacte acetoso vnde est extractũ butyrũ: ⁊ postea da.

dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat nasturtiũ soluit ventrẽ: ꝫ dõm ꝙ per torrefactionẽ remouent partes calide solutiue: vnde remaneret grossuꝫ stipticuꝫ: sed aliqñ adurimus grossa vt acuant vt pꝫ de lapidibus ex qbꝰ fit calx: vel adurimus sericum vt misceat medicinis: qꝛ aliter nõ põt misceri: vel adurit vt remoueant partes venenose vt scorpiones vnde venenosum remouet. ⁊ põt vti ẽt aqua lactis acetosi reprimit nasturtij acuitatẽ. illa patẽt. 5. cañ. vltimo caplo per Auicẽ.

¶ Opꝫ pterea vt eiꝰ nutriẽs sit stipticũ infrigidatũ cuꝫ niue q̃le est qđ sit ex succo vue acerbe ⁊ sibi similibꝰ.

dubᵐ 3ᵐ ¶ Addit aliud remediũ dicẽs ꝙ cibꝰ eiusdẽ dꝫ esse frigidus multũ.
¶ Sed ↄ̃ nũc dixit ꝙ tortelle dñt eẽ calide. Dõm ꝙ nisi virtꝰ nõ eẽt nimis debilis: ⁊ eẽt a pharmaco multa d̃bilitas iducta: tũc approximamꝰ multa frida. Sed si virtꝰ est d̃bilis approximamꝰ calida.

¶ Ex eo etiã qđ in retinẽdo solutionẽ iuuat est vt vomitus prouocet cum aqua calida ⁊ eius etiã extrema in ea mittant ⁊ nõ infrigides ea. Cum aũt alicui eoruꝫ syncopis superuenerit da ei vinũ ad potandũ.

¶ Ponit aliud remediũ ⁊ ẽ ꝓuocare vomitũ cũ aq̃ cala diuertẽdo ẽt opꝫ ponẽ manus ⁊ pedes in aq̃ calida: qꝛ trahunt mãe: ⁊ subdit docẽs subuenire debilj virtuti dãdo vinũ aromaticũ bonũ.

¶ Et si hoc totũ non contulerit tribue ei in fine rei narcotica ⁊ medicamenta fortia nota que sunt in capi. de prohibitione fluxus ventris.

dubᵐ 3ᵐ ¶ Ponit alia remedia i qbꝰ ẽ dubiũ: ⁊ dic̃ ꝙ si ista dcã nõ ↄferũt da narcotica. ¶ Nõ ꝙ ista q̃si venenosa cũ cautela dꝫ exhibẽ: vñ dñt administrari in fine qñ alia nõ ↄferũt. ẽt nõ dñt administrari cum cibo: imo cibo digestio ⁊ de sero: qꝛ ꝓuocat somnus q fortes retinet euõnes. iterũ dꝫ ↄsiderare ꝙ prius approximando cũ emplastris vel clystere: ⁊ si nõ ↄferunt dare per os: iterũ misceri eis calida ↄfortatiua pͥncipaliũ membrorꝫ: qꝛ talia narcotica eis ↄ̃riant.

iterũ opꝫ ea administrare in pauca quãtitate.

¶ Medico ṽo est vtilius vt preuisor examinat in p̃parando trociscos ⁊ pulueres ponticos antequã sit hora vt etiã sit p̃uisor ⁊ in enematibus ⁊ ipsorꝫ instrũis.

¶ Reddit medicũ cautuꝫ in hoc dicens ꝙ medicus debet sibi preuidere de trociscis stipticis ⁊ alijs medicinis stipticis.

¶ De eo q bibit catharticuꝫ ⁊ nõ mouet ab eo. Ca. 8ᵐ.

CUm pharmacia solutionẽ nõ fecerit ⁊ fecerit mordicationeꝫ vẽtris ⁊ angustiã in ipso ⁊ que sumpsit ipsaꝫ estuauerit ⁊ scothomabit ⁊ dolebit caput ⁊ patiet alices ⁊ oscitationes succurrere debes cum enemate ⁊ collyrijs siccis.

¶ Docet subuenire defectui euõnis. ¶ Nõ aliqñ ad medicinã q nõ euãt ↄsequunt accidẽtia seua: ⁊ aliqñ nõ. Et p̊ docet succurrẽ vni. Scđo alteri. ibi (Et cũ medicia.) Pͥa in tot q̃t medicia ponit. ibi (Et ipe.) alie ptes patebũt. ¶ In pͣ dic̃ ꝙ si medicia nõ soluit ⁊ patit accñtia mala d̃bemꝰ facẽ clysteria ⁊c̃. ¶ Nõ medicia facit accidẽtia mala: qꝛ fuit d̃bilis vñ agitat ⁊ nõ mouet: vñ sentit pũctio ⁊ ãgustia ⁊ fit scothomia ex vaporibꝰ multꝭ eleuatꝭ ad caput: vl' ꝑuenit qꝛ vie euõnis sũt oppilate: vel qꝛ mã non erat bene digesta. mõ clystẽ trahit mãm agitatã ẽt aperit vias vel administrat collyriũ siccũ. i. suppositoriũ vnde incitat expulsiua ⁊ dicit collyriũ a colon: qꝛ ab eo euacuat: aliud est collyriũ humidũ oculorꝫ.

¶ Et ipse quidem bibat masticis. ʒ. iij. in aqua tepida. Medicina quoqꝫ quandoqꝫ operat ꝓpter stipticorũ bibitionẽ ⁊ comestionẽ talium qualia sunt cydonia et matiana ꝓpterea ꝙ os stomachi cõprimunt ⁊ qđ sub eo existit: ⁊ ꝓpter qđ nauseã sedant ⁊ medicinaꝫ a suo motu qui est ad superiora violẽter ad partem mouẽt inferiorẽ ⁊ ꝓpterea ꝙ nature vim inferunt.

¶ Ponit aliud remediũ ⁊ est ꝙ ipse bibat tres. ʒ. masticis: qꝛ ẽ aromatica ↄfortãs ẽt cõprimit pharmacũ de stõcho ⁊ bibat cũ aqua tepida. ⁋ (Medicina quoqꝫ) addit aliud remediũ dicẽs ꝙ medicia cõpressiua stiptica est exhibenda: qꝛ cõprimit materias attractas ad stomachũ. etiam comprimunt medicinaꝫ ad fundũ stomachi: ⁊ subdit ꝙ vim inferunt nature. i. fortificant naturã.

¶ Qꝛ si enema non iuuerit ⁊ mala superuenerint accidentia extẽsionis corporis ⁊ oculi exierint extra ⁊ fuerit motus ad superiora: necessaria erit minutio.

¶ Ponit aliud remediũ ꝙ si enema nõ ↄfert ⁊ medicia mouet sup̃ ⁊ est repletio: tũc opꝫ facẽ flõmiã: ⁊ rõ qꝛ exquo appet extẽsio sigͭ repletionẽ in toto vñ data pharmacia facta est ebullitio ꝙ signũ est eminẽtia oculorꝫ: vñ exq̃ repletio est in toto cõpetit flõmia.

¶ Et cũ medicia vẽtrẽ nõ soluerit ⁊ mala eã nõ secuta fuerint accidẽtia: meliꝰ ẽt erit vt ipsam ↄsequatur minutio saltem post duos dies aut tres: nã nisi hoc factũ fuerit timendũ est in ipso ne humores ad vnuꝫ principalium membrorꝫ moueant.

¶ Ponit aliũ cañ. ꝙ si medicina nõ soluit nec inducunt accidentia mala opꝫ vt fiat flõmia post duos vel tres dies: vnde qꝛ humores sunt cõmoti ne currãt ad principalia fit flobothomia: ⁊ opꝫ expectare secundam vel tertiam diem: qꝛ medicina tardat aliquando operationem vsqꝫ ad talia tempora.

¶ De dispõnibꝰ mediciarꝫ vẽtrẽ soluẽtiũ. Cap. 9ᵐ.

MEdicinarũ vẽtrẽ soluẽtiũ q̃dã sunt quarꝫ malignitas magna est sic̃ elleborus niger ⁊ turbith cũ nõ fuẽit bonũ: imo fuerit ex gñe ipsiꝰ qđ est citrinũ ⁊ agaricũ qđ nõ fuerit album ⁊ purum: imo nigredini attinuerit ⁊ sicut laureola.

¶ Postq̃ Aui. superius posuit cañ. in euõne per fluxum ventris ⁊ docuit succurrere quibusdã accidentibus: nunc docet eligere cõuenietes medicinas ⁊ euitare malas: ideo ꝺm earũ triplicẽ diuersitatẽ. ʒ. facit. Primo ostendit malignitatẽ ⁊ incolumitatẽ earum. Scđo ponit posse earũ. ibi (Quedã.) Tertio modum operandi. ibi (Medicina.) Prima in duas. Primo ponit primã diuersitatẽ. Secundo docet malignitati eius subuenire. ibi (Et qꝛ.) ¶ In pͣma dicit ꝙ de numero medicinarũ soluentiũ quedã sunt quarũ malitia

est valde magna vt elleborus niger. ¶ Nota malignitas medicie est 2^x. q̄dā cōis ꝛ ista sumit̄ ex parte venenositatis: q2 oēs medicine solutiue q̄si in hoc cōicant ꝙ sunt venenose vt pȝ per Joānem mesue. 2. cap̄. ꝛ per. G. 2. regimi. acutoꝝ. in cōmē. 11. sup illo verbo Porro. ꝛ q̄dā ē malignitas ꝓpria. Et h̄ est 2^x. q̄dā est a tota specie vt elleborus niger. ꝛ q̄dā est ex īdiuiduo alicui⁹ spēi: ꝛ illa sumit̄ ex duplici accn̄te: q2 aut tale accidēs est acq̄sitū a gn̄ōne sicut colloqntida in sua plāta singul'r ē maligna. ꝛ q̄dā h̄n̄t malignitatē a tp̄e vel p corruptionē vel aliud vt elleborus malus ꝛ corrupt⁹ ex tp̄e. Ad ꝓpositū si bene respicitis oēs istas malitias Aui. in l'ra tangit. ¶ Nō cognitio est 2^x. Spālis vt scamonee ꝛc̄. ꝛ p̄ᵃ nō ponit̄ hic: q2 eēt nimis ꝓlixa. Alia est gn̄alis ꝛ ista fundat̄ in s̄ba. mō s̄ba cognoscit̄ ex trib⁹. Per tactū q2 si est dura ad latus malignaꝝ declinat: ꝛ si mollis ad latus benigne declinat: q2 cito reducit̄ ad actū: sed si sit aspera etiā declinat ad latus malignarū medicinarū: ꝛ hoc si in ea reperiat̄ asperitas ꝛ lenitas. Scd̄o si est mali odoris maligna est: ꝛ si nō bona. Tertio si est saporis amari est maligna. ꝛ si dulcis est bona. etiā si sit stiptici saporis est bona. vnde si medicina saporis est acuti cū stiptico est min⁹ mala pp stipticū mēbra ꝯfortās.

¶ Et q2 res iste male sūt tūc si bibite fuerit ꝛ mala inde accidētia ꝓuenerint meli⁹ erit vt medicia a corp̄e expellat̄ q̄ꝫtoplus pol'e fuerit vomitu aut purgatione ꝛ medicet̄ cū tyriaca. Multarū p̄terea eaꝝ remouet̄ malitia ꝛ ꝯturbatio quā faciūt aīe dādo in potu aquā vehemēter fridaꝫ ꝛ sedēdo in ipsa sic̄ turbit citri putridi. Ois quoqꝫ res q̄ acuitatē frāgit glutinatiōe ꝛ lenificatiōe ꝛ vnctuositate in q̄ sit dulcedo ad h̄ ꝯfert.

¶ Docet subuenire nocumētis ꝓuenietib⁹ ex talib⁹ medicis ꝛ dicit ꝙ si ex sumptiōe eaꝝ ꝓueniūt accn̄tia mala expellēde sūt p vomitū vel secessuꝫ. ꝛ dicit ꝙ remouent̄ nocumēta ex aq̄ frida ꝛ ex balneo frigido ꝛ vnctuosa dulcia remouēt virtutē taliū medicinarū. ¶ Nō dcm̄ est ꝙ q̄dā sunt maligne ex tp̄e ꝛ q̄dā ex gn̄ōne: tales ex tp̄e nō debēt dari: ꝛ si date fuerint ꝛ faciāt nocumētū debēt expelli. Sꝫ alie maligne ex tota spē ꝛ ex p̄nᵒ gn̄ōnis debēt dari ꝯsolate: sꝫ si faciāt nocumētū dn̄t expelli: vn̄ q2 tales medicie sūt venenose debem⁹ eis resistere cū reb⁹ ꝯfortātib⁹ cor ꝛ p̄ncipalia. ēt faciūt nocumēta rōne caliditat̄: ꝛ tunc aq̄ frida ꝛ fridis resistimus. 3ᵒ faciūt nocumēta rōne acuti saporis: ꝛ tūc dulcib⁹ vnctuosis resistimus. Jterū faciūt nocumētū excoriādo itestina: ꝛ tūc glutinatiuis resistim⁹. ¶ Nō dꝫ expelli p vomitū qn̄ in ore stōchi facit mordicationē: ꝛ p secessuꝫ cū facit mordicationē in fundo stōchi.

¶ Quedā ēt mediciaꝝ qn̄qꝫ aliq̄b⁹ ꝓportionales existūt cōpl'onib⁹ ꝛ alijs nō ꝯueniūt. Scamonea nāqꝫ in eos q̄ in fridis morant̄ regiōib⁹ nō op̄at̄ nisi d̄bil'r nisi magna ide det̄ q̄ꝫtitas sic̄ ē mos ei⁹ in terra turchoꝝ: ꝛ qn̄qꝫ est neciuꝫ q̄busdā corp̄ib⁹ in aliq̄b⁹ regionib⁹ ne medicinaꝝ corp̄a dent̄: ꝫ virtutes earū tm̄.

¶ Ponit scd̄aꝫ diuersitatē q̄ sumit̄ penes posse eaꝝ ꝛ pēdet penes diuersitatē corp̄oꝝ q̄b⁹ hec medicia approximat̄. Scd̄o circa modum approximādi. Et p̄ ponit can̄. circa p̄ᵐ. Scd̄o circa modū approximādi. ibi (Et nec̄e est.) ¶ Jn p̄ᵃ dicit ꝙ scamonea nō op̄at̄ in corp̄ib⁹ existētib⁹ in locis fridis: īmo nō op̄at̄ nisi parū vt ī terra turchorū. ¶ Nō medicie p̄n̄t esse ꝓportiōate 3^r. P2io a q̄ꝫtitate ꝛ forma occulta: q2 ita agit in h̄ corp⁹ ꝙ nō in aliud: vn̄ in p̄nᵒ huius q̄rte fen. medicie alteratiue sic sunt: ꝫ ꝛ solutiue. ꝛ qn̄ docuit mutare mellilotū in camomillā. Scd̄o mō rōne h̄ūoris eūandi vt turbith flegmati ꝛ scamonea cholere. Tertio mō rōne fortitudinis ꝛ debilitat̄: q2 debili ꝯuenit medicia debilis: ꝛ forti fort̄ medicina. Ad ꝓpositū: 3ᵒ mō tales medicie sūt ꝓportōate. ¶ Nō scamonea in regiōib⁹ fridis op̄at̄ paꝝ: q2 illa corp̄a h̄n̄t multuꝫ de calido: vn̄ resoluit̄ scamonea: q2 subtilis est. Scd̄a cā est q2 in eis abūdāt humores fridi viscosi: vn̄ hꝫ vias strictas ꝛ sunt inepti eūoni.

Dubm 8m ¶ Dubitat̄ q̄re exhibet̄ vt⁹ ꝛ nō s̄ba. Dōm ꝙ h̄ fit cū corp⁹ ē d̄bile: vn̄ nimis mouet. Scd̄o ꝙ qn̄ nos volum⁹ stipticitatē dam⁹ s̄bam: q2 ī feculētia medicie ē q̄dā stipticitas: iō hermodactyli iūcturaꝝ passiōib⁹ ꝯferūt: q2 māꝫ d̄ eis eūant ꝛ ꝯstrigūt illas vias ne r̄cipiāt.

¶ Et est necesse etiā vt medicinis soluētib⁹ vētrē bene redolentes medicine misceant̄ ꝓpterea vt membroꝝ virtutes eis cōseruent̄. Medicie quoqꝫ cordis ad hoc iuuamentum conferunt ꝓpterea ꝙ spiritū animalē in vnoquoqꝫ membro confortant: plurime quoqꝫ earuꝫ subtilitate sua ꝛ facilitate iuuant.

¶ Ponit can̄. circa p̄dictā diuersitatē rōne modi exhibēdi. Et p̄ ponit can̄. rōne modi exhibēdi. Scd̄o mō rōne modi permiscēdi. ibi (Due p̄terea.) Nō debem⁹ exhibē medicias ne nocumētū īducāt rectificādo malitiaꝫ assando triturādo vel coquēdo. vel rectificamus nō īmutādo s̄bam: sꝫ miscēdo alias medicias aut vigorādo opōnē ei⁹: ꝛ est vigoratio 2^x. Ex ꝓꝑetate sigillata vt ꝫiꝫiber cū turbith: iō sine ꝫiꝫibē turbith eūat solū flegma s̄btile ꝛ cū eo eūat ḡsuꝫ ꝛ a loco remoto eūat. Alia est vigoratio cōis: ꝛ ista fit cū subtiliatiuis: q2 citius eūat̄ humor. Alia est miscē aromatica: q2 tales medicie sunt venenose: vn̄ ledūt p̄ncipalia. Mō aromatica ꝓhibēt ne ledāt p̄ncipalia. vel vigoratio fit ducēdo virtutē medicine ad aliq̄d mēbrū vt miscēdo nucē muscatā cū volumus medicinaꝫ ire ad caput. vel vigoramus cū stipticis ꝛ resolutiuis: q2 timemus de vomitu ꝛ timemus ꝙ talis medicia nō gn̄et vētositates. ꝛ oīa illa Auicē. in l'ra tāgit si bene aduertas. ¶ His habitis dicit Auicē. de p̄ma parte ꝙ si damus tales medicias debemus admiscē aromatica eis: q2 ꝯfortant spiritus principaliū membroꝝ.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ aromatica sūt cordialia: ꝫ nō distiguunt̄ a cordialibus. Dōm ꝙ de nuō cordialiū q̄dā sunt que mag̃ ꝯfortāt epar q̄dā cor ꝛ q̄dā mag̃ cerebruꝫ: tn̄ oēs iste medicine sunt cordiales. ¶ Nō lꝫ aromatica debeāt misceri talib⁹ medicis: tn̄ p̄ᵃ ītētio dꝫ eē cū aromatic̄ cordialib⁹. ꝛ rō q2 oīs īuasio venenosa pri⁹ petit cor q̄ꝫ alia mēbra. Alia ītētio dꝫ eē ad alia p̄ncipalia cū talib⁹ aromaticis.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ q̄d h̄n̄t facē aromatica cū sp̄ū aīali. Dōꝫ ꝙ p sp̄ūm aīalē ītēdit sp̄ūm aīalis casus genitiui: vn̄ q̄ ꝯfortat cor ꝯfortat sp̄ūm in vnoquoqꝫ mēbro: q2 cor mittit sp̄ūm ad oīa mēbra. ¶ Nō aromatica ꝯfortāt cor alterādo vt cāphora sandali ꝛc̄. ꝛ q̄dā ꝯfortant eūando vt rose ꝛc̄. sed carabe ꝛ spodiū ꝯfortāt ꝓhibēdo eūonē ꝛ poma dulcia ꝯfortāt sine eūone. mō si volum⁹ alterare sine eūone miscemus cāphorā: ꝛ si ꝯfortationē cū eūone rose. ꝛ similiter vide de alijs: ꝛ subtiliantia iuuant virtutē pharmaci.

¶ Due p̄terea medicine qn̄qꝫ ꝯiungunt̄: q̄ruꝫ vna suū humorē cito expellit: ꝛ altera tarde. Una ꝫ suā opōnē efficiet postq̄ꝫ ip̄a iaꝫ alterā in suo eēt h̄ūore cōpressit ꝛ op̄abit̄ in ip̄aꝫ ꝛ ei⁹ d̄bilitabit v̄tutē. Cūqꝫ scd̄a post op̄ari cep̄it erit d̄bilis v̄tut̄ mouēs ꝛ nō p̄ficiēs: quare erit aliq̄d ei admiscēdū q̄d ip̄aꝫ facilē reddat ꝛ festinare faciat sicut ꝫiꝫiber turbith: q̄m̄ ip̄m stupefieri nō permittit: ꝛ simil'r fiet si eas bene sciueris permiscere.

¶ Ponit can̄. attēdēdū ī diūsitate rōne modi p̄miscēdi ꝛ dic̄ ꝙ due medicie miscent̄: q̄ꝝ vna citi⁹ op̄at̄ q̄ꝫ alia. vn̄ cū vna op̄ata ē: alia op̄ari nō p̄ōt: iō cū d̄bili d̄bes misceri q̄d eā vigoret vel miscē eas deb̄n̄. vn̄ cū egem⁹ diuersis medicis p diuersis h̄ūorib⁹ eūandis debem⁹ ꝓbate eq̄re tales medicias cū vigorātib⁹ vt fiat opō eaꝝ sil'. vn̄ q2 due sūt ītētiōes nō possuꝫ approximare ꝯueniētē dosiꝫ istarū diuersaꝝ mediciarū: q2 dat̄ de scamonea. ℈. j. d̄ turbith. ʒ. j. mō nō possuꝫ dare istā dosiꝫ: sꝫ opꝫ me dare medietatē istarū dosium vn̄ scamonea citius op̄at̄ q̄ꝫ turbith. mō dic̄ Aui. ꝙ debeo misceri cū debili q̄d eā vigoret. Scd̄s modus ē ꝙ tales medicie misceant̄ sic ꝙ d̄ueniāt ad vnā formā: ꝛ illa mixtio melior fit ex p̄te virtutū q̄ꝫ s̄baꝝ vt d̄coquēdo tales medicias ꝓyciēdo s̄baꝫ ꝛ facim⁹ ī syrupo solutiuo d̄coquēdo agaricū ꝛ reubarbaꝝ ī syrupo. vn̄ si mixtio illa fit b̄ꝫ s̄baꝫ ꝛ fit trituratio ꝑuissimis minimis ille p̄tes s̄btilissime medicie ītrāt poros vn̄ fit lesio: iō p̄mixtio melior ꝛ securior ē.

¶ Amplius ꝯsiderare debes principia que in virtutib⁹ mediciaꝝ vētris solutiuaꝝ declarauim⁹ cū locuti fuimus de p̄ncipijs v'lib⁹ medicinarū simplicīū.

¶ Pro sufficientiori determinatione hoꝝ remittit nos ad can̄. vniuersales secūdi penultimo capitulo precipue.

Dubm 6m ¶ Medicina p̄terea solutionē faciēs plurimū op̄abit̄ illd̄ soluēdo ꝓprietate sui sicut turbith: ꝛ plerūqꝫ efficit illud exprimēdo sui ꝓprietate sicut mirabol̄. ꝛ qn̄qꝫ op̄at̄ illd̄ lenificādo ꝓꝑetate sui sicut syracost: ꝛ qn̄qꝫ op̄at̄ id lambificādo sicut mucilago psilij ꝛ pruna.

¶ Ponit aliā diuersitatē ex p̄te modi miscēdi. Et p̄ h̄. Scd̄o ponit can̄. circa diuersitatē dictā. ibi (Jn plurib⁹.) ¶ Jn p̄ᵃ dicit ꝙ medicina solutiua operatur sua ꝓprietate dissoluēdo vel lubrificando vel leniēdo. ¶ Nota medicina solutiua sumitur pro quacūqꝫ medicina a corpore euacuāte: ꝛ sic nō sumitur hic. 2ᵒ mō sumit̄ medicina solutiua pro quacūqꝫ medicina solutiua per secessuꝫ. 3ᵒ mō sumit̄

Dub^m 4^m fumitur proprie cum euacuat soluendo a sua proprietate.

Dub^m 5^m ¶ Dubitat̃ que est sua ꝓprietas. Dicẽdum ꝙ est forma specifica.

¶ Dubitat̃ Auicẽ. inuit ꝙ medicinis lubrificatiuis ꝛ cõpressiuis iste ꝓprietas: mõ dubitat̃ vtrũ ista ꝓprietas istaꝝ sit forma specifica. Et ꝓ ꝙ sic ꝑ Aui. hic. in ꝯ̃riũ sic sequit̃ ꝙ virt⁹ ꝑ quã medicīa eũat cõprimẽdo ꝛ virt⁹ ꝑ quã eũat̃ aliq̃s humor a forma specifica esset idẽ h̄ est falsuʒ: q2 alia est virt⁹ myrabolanoꝝ citrinoꝝ attrahendi cholaʒ ꝛ alia scamonee. ¶ Dubitat̃ si in medicinis cõpressiuis esset ꝓprietas: tũc eũarẽt humorẽ ꝓpriũ: sʒ h̄ est falsuʒ: q2 eũant q̃ᵭ iueniũt neq3 iueniũt. ¶ In ꝯ̃riũ Jo. Mesue in ca. de myrabolanis. qui dic̃ ꝙ myrabolani citrini eũant cholaʒ ꝛ idi meliaʒ ꝛ hoc a ꝓprietate. ¶ Dõm ꝙ quedã eũant vim iferẽdo nature: ꝛ q̃dã eũant comprimẽdo ꝛ tales nõ eũant a forma specifica: sed q2 stringit̃ mẽbrũ fit expulsio: etiã sua sb̃a graui cõprimit stomachuʒ. Alie sũt medicine leniẽtes vt cassia fistula: vñ lubrificatiua attẽdit̃ penes humorẽ ꝛ lenificatio penes viã: q2 si est humor in stõcho ꝑma eũat talẽ humorẽ faciẽdo hũorẽ istũ lubricũ: vñ cũ talis hũor fit ꝗuis expellit̃: sʒ lenificatio expellit humorẽ cũ fit ab aliq̃ medicīa: vñ aspitas vie detinebat humorẽ talẽ. Tñ medicie iste pñt eũare a forma specifica ẽt: tñ talis virt⁹ specifica ẽ in eis debilis: q2 si eẽt fort̃ nõ diceret̃ lubrificatiue nec lenitiue: imo talis q̃litas ꝯ̃riat̃ virtuti cũ q̃ stat: q2 talis virt⁹ specifica attractiua stat cũ caliditate ꝛ siccitate: ꝛ in talib⁹ lubrificãtib⁹ virt⁹ lubrificatiua stat cuʒ friditate ꝛ hũiditate: vt p3 ð myrabolanis citrinis eũantib⁹ cholaʒ ꝛ ð idis eũantib⁹ meliã. ¶ Et ad rõnẽ p3 solo ꝓprietate sua. i. sequente modum sb̃e. ¶ Ad aliã p3 ꝙ in eis est forma specifica debilis: iõ nõ denoiat̃ ab ea: sed a virtute lubrificatiua vel lenitiua que in eis est maior.

¶ In pluribus quoꝝ violentaꝝ medicinarũ existit aliqua venenositas ꝛ solonem ventris efficiunt s3 modũ quo nature violentia infertur: ipse igitur sunt aptande medicinis in quibus existunt bezariati.

¶ Ponit cañ. circa ꝑdictã diuersitateʒ. 2ᵃ ibi (Pleruñq3.) 3ᵃ ibi (Amplius.) ¶ In p° dic̃ ꝙ s̃m plm medicine q̃ eũant a forma specifica sũt venenose ꝛ soluũt vẽtrẽ q̃re aufert̃ violẽtia nature qb⁹ s̃t miscẽde medicie bezoarie. i. tyriacales. ¶ Nõ i medicis fortib⁹ fit h̄: vt in elloro albo vel in collogntida: tñ reubarbaꝝ l3 electiue eũet: tñ est medicīa bñdicta. ¶ No. bezoar sumit̃ ꝓ lapide valẽte ꝯ̃ venenũ oẽ. 2° mõ ꝓ medicina valẽte cõtra venenũ: ꝛ sic sumit̃ hic 2° mõ pro medicina artificialiter facta cõtra omne venenum.

¶ Pleruñq3 ẽt adiuuãt amaritudo ꝛ acuitas ꝛ põticitas ꝛ stipticitas ꝛ acetositas in opõnib⁹ medicine cũ ei⁹ ꝓprietas ei pñs affuerit: amaritudo nãq3 ꝛ acuitas i resoluẽdo iuuãt: ꝛ põticitas ꝛ stipticitas i ꝑmẽdo: ꝛ acetositas in icisionẽ faciẽdã q̃ ad lãbẽdum ꝑparat.

¶ Ponit 2^m cañ. ꝙ sapores iuuant medicinã solutiuã vt amaritudo acuitas stipticitas ꝛc̃. vñ acutũ ꝛ amaꝝ icidũt mãm: vñ melior postea fit expulsio: ẽt stiptica mẽbra ꝯfortãt: vñ medicina nõ ledit sic: ẽt amaꝝ restringit multũ: vñ acutũ incidit ꝛ amaruʒ astringit: etiam caliditate astringit medicinam in attrahendo.

¶ Ampli⁹ q̃ᵭ lãbere fac̃ nõ est ꝯiũgẽdũ ei q̃ᵭ in ꝑmẽdo iuuat taliter vt sint eoꝝ eq̃les virtutes: imo melius est in hmõi vt vnũ post aliud tardet̃: vt sit. v̄. g. vna duaꝝ medicinaꝝ que lenificat pri⁹ suã ꝑficiens opõnẽ ꝗ̃ ea que ꝑmit: deide adueniat exꝑssiua ꝛ expellat q̃ᵭ lenificatũ fuit: ꝛ in reliquis s̃m hanc considerationem.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ medicina lubrificatiua debet precedere: ꝛ postea debet sequi expressiua.

Dub^m 6^m ¶ Dubitat̃ vtrꝝ lubrificatiua cũ cõpressiua sit miscẽda: ꝓ ꝙ sic auc̃te oiuʒ miscẽdo cũ cassia fistula myrabolãos. ¶ In ꝯ̃riũ ẽ Aui. ¶ Dõʒ ꝙ Aui. vult ꝙ nõ misceant̃ i eq̃li ꝗ̃titate: q2 vna ipediret opõneʒ alteri⁹: q2 vna lenit ꝛ altera exaspat: sʒ i ꝗ̃titate ineq̃li põt misceri miscẽdo min⁹ ð vna ꝗ̃ de alia s3 necitatẽ quã videri: vñ si eges lenificatiõe ꝑꝑ humorẽ vel viã: ꝛ times de nimia mollificatiõe mẽbri: tũc misce cõpressiuã i mlta ꝗ̃titate: ꝛ ecõuerso qñ eges cõpressiõe misce lubrificatiuã: l3 i casu possit ecõũso fieri si necitas adest.

¶ De eo q̃ᵭ ex h̄ caplo i aliis locis ingrẽdũ ẽ. Ca. 10^m.

Medicine vẽtris solutiue ꝛ lenificãtes que bibunt̃ ꝛ epithimant̃ ꝛ reliq̃ ab eis in nr̃o antidotario sunt regrende ꝛ s̃m etates vniuscuiusq3 etiam medicinarum simplicium melioratio: ꝛ qualiter sit ei succurrenduʒ: ꝛ q̃sio sit ei in potu tribuenda in medicinis requiratur simplicibus.

¶ Remittit nos ad 5^m librũ. Prio hoc. Scð̃o addit icidẽs. ibi (Pillule ꝑterea.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ medicie iste dicte sunt in 5° cañ. et simplices in 2° cañ. ꝛ qualiter sint corrigende: vide 2^m cañ.

¶ Pillule ꝑterea ad bibenduʒ dande non sunt postꝗ̃ desiccate sunt ꝛ facte fuerint vt lapides: neq3 ẽt cũ sũt molles ne penetrẽt ꝛ retineant̃: sed sint sicut qñ siccari ceperint ꝛ a digitis cedant si comprimantur.

¶ In ꝑma dicit ꝙ pillule que dant̃ nõ debẽt dari nimis dure: q2 calor stõchi nõ valet eas eliquare etiã ab eis resoluta est virt⁹: nec debent dari nimis molles: q2 inuiscantur mery ꝛ stomacho ꝛ longo tẽpore attrahunt: ideo damus in frigida lauatiuũ: aut aquã cũ zucharo vt abstergantur reliquie tales medicine ꝛ humorum.

¶ De vomitu. Cap. 11^m.

Homines q̃ sunt remotiores ab hoc vt medicus eos vomere faciat leuiter: aut ꝑꝑ naturã sũt hoies q̃ pect⁹ hñt strictũ: ꝛ q̃ male anhelãt ꝛ q̃ ad sanguinẽ spuẽdũ sũt apti: ꝛ hoies colla habentes gracilia ꝛ apostematibus que in ipsoruʒ nascuntur gulis apti: ꝛ stomachos hñtes debiles ꝛ multũ pingues: qm̃ istis ꝯueniẽtius est vt vẽter soluatur. Et macris melior est vomit⁹ chole ipsoꝝ aptus.

¶ Postꝗ̃ Auic. superi⁹ posuit cañ. eũonis ꝓprios ꝑ secessum ꝛ posuit cañ. quorũdã accñtiũ ei: nũc ponit cañ. ꝓprios i vomitu ꝛ cañ. accñtiũ eũoni. Prio facit ꝑ^m. Scð̃o 2^m. ibi. (Cũ ille.) ifra sat̃. Prima in duas. Prio oñdit q̃ corpa sunt apta ad vomitũ: ꝛ q̃ nõ. Scð̃o ponit cañ. ibi (Et si nõ oportuerit.) Pria in duas. Prio ꝑ rõnẽ iuestigat. Scð̃o idẽ facit ꝑ experiẽtiã. ibi (Cũ ãt.) Pria in duas. Prio oñdit corpora inepta ad vomitũ ꝑ nãm. Scð̃o ꝑ ꝯsuetudinem. ibi (Aut ꝑꝑ vsuʒ.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ sunt inepti ad vomitũ q̃dã per nãm vt hñtes pectus strictũ ꝛ hñtes gulã debilẽ ꝛ colla gracilia ꝛ multa alia q̃ sunt nota in lr̃a. ¶ No. hoies hñtes pect⁹ strictũ sunt inepti: q2 vt p3 Mesue cap. 2. vomit⁹ est fortior mot⁹ ꝗ̃ q̃ fit ꝑ secessuʒ: ideo timẽdũ est de ruptura vene: ẽt habẽtes collum gracile hñt nucã paruã: ẽt graciles cũ hẽantt costas ꝑuas strictas: ꝛ ꝑ cõsequẽs habeãt pect⁹ strictũ sunt inepti: ẽt hñtes gulaʒ debilẽ mã retinet̃ ibi: ꝛ timẽdũ est de apate: ẽt ðbilitat⁹ in stõcho ẽ inept⁹: ꝛ ꝑcipue qñ fundus ẽ debilis ꝛ os stõchi forte. S3 i eis q̃ sũt ecõuerso vomit⁹ cito ꝓuocat̃: vñ isti nõ ðbẽt ꝓuocari ad vomitũ cuʒ sint apti ad vomitũ: vomit⁹ sup̃flueret: iõ d3 ꝓuocari cũ leni vomitiuo sic̃ sũt trauli vt dcm̃ ẽ debẽt purgari leni solutiuo ꝑꝑ aptitudinem ad fluxũ. Etiã pigues sũt inepti: q2 in eis sunt humores frigidi non apti eũari ꝑ vomitũ. Scð̃o q2 hñt vias strictas: vñ ex forti vomitu fit mot⁹ mag̃: vñ forte posset rũpi vena: vñ istis. s. piguib⁹ cõueniẽti⁹ ẽ vt vẽter soluat̃: vel põt referri vt vẽter soluat̃ oib⁹ dict̃: ꝛ sic est veꝝ: q2 fluxus vẽtris ẽ mot⁹ facilior. ¶ Nota repit̃ 2ˣ lr̃a: macris ꝛ mediocrib⁹: ꝛ si iueniat̃ macris isti sũt apti rõne humoris: q2 sũt sicci calidi: ꝛ rõne corꝑis q2 hñt pectus amplũ venis.

¶ Aut ꝑꝑ vsuʒ hoies qb⁹ difficile est vomere: neq3 vomẽdi hñt ꝯsuetudinẽ: qm̃ si istis vomit⁹ ꝓuocat⁹ fuerit fortib⁹ vomitib⁹ non remanebit quin ipsoꝝ vene i mẽbris anhelitus scindant̃ ꝛ perueniãt ad ptisim.

¶ Ostendit corpora inepta vomitui ꝓpter vsum: ꝛ dicit ꝙ non est prouocãdus vomitus in nõ consuetis forti vomitiuo: ꝛ rõ q2 corpora nõ ꝯsueta cũ fortis sit motus non poterũt eũ sustinere: vnde posset fieri ptisis ex ruptione vene in pectore.

¶ Cũ aũt alicui⁹ res qualis sit ignorabit̃ vomitib⁹ leuibus prius erit experiẽdus: q̃ si ei fuerit faciles erim⁹ ei fortes ausi dare sic̃ illũ q̃ sit ex elleboro ꝛ sibi siles.

¶ Mõ ꝑ experiẽtiã iuestigat q̃ corpora sint apta vomitui ꝛ que nõ vñ d3 ꝑus expiri cũ ꝑuo vomitiuo: vñ si cũ hoc euomat: ẽ lenis ad vomitũ: vnde põt vomitus forti vomitiuo prouocari.

¶ Et si nõ oportuerit vt fiat q̃tenus vomant aut fuerit vnus cui neciuʒ erit dare vomitũ ꝑpara ip3 añ ꝛ fac ei ꝯsuetudinẽ ꝛ mollifica ipsi⁹ nutriẽtia ꝛ fac ea vnctuosa ꝛ soluta: ꝛ fac eũ q̃escẽ ab exercitiis ꝛ postea da ip3 ei.

¶ Ponit cañ. in vomitu. Et ꝓ ponit cañ. in vomitu ꝓ regimine cõi. Scð̃o ponit cañ. in regimie vomit⁹ ꝓꝓo. ibi (Et da in.) ¶ In p° dic̃

A

ꝙ si vis in aliq̄ vomitũ ꝓuocare dispone eũ prius cũ vnctuosis ⁊c̃.
¶ No. lr̃a ẽ 2ᵉ. vna affirmatiua ⁊ alia negatiua. dicẽs (Et si ñ opoꝛtuerit.) Et tũc eẽnt dubia: vñ vomit⁹ põt 2ᵉ ꝓuocari cũ forti vomitiuo ⁊ õbili: vñ si nõ opꝫ vt iste vomat cũ leni vomitiuo sꝫ cũ fortitiuo: tũc oꝫ vt ꝑpares eũ: facias sibi ꝯsuetudinẽ: vñ õbem⁹ lenificare ad vomitũ cũ leni vomitiuo: ⁊ postea forti vomitiuo ꝓuocare vomitũ.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitaẽ possibile ẽ ꝙ aliqs sumpserit multũ cibũ q in stõcho est coꝛrupt⁹: vñ iste nõ poterit ꝑparari: ⁊ põt qs fieri epileptic⁹ ex humoꝛe in stõtico. Dõm ꝙ debemus preparare: qꝛ vomitus fit faciliꝛ: vñ dicebat supꝛa Aui. ꝙ h̄ securat coꝛp⁹ a pena. ¶ Et ad rõnez Aui. ĩtẽdit dũ coꝛp⁹ det ĩducias ad h̄ fiẽdũ. ¶ No. tñ ꝙ ꝑparatio ẽ 2ᵉ respectu viaꝝ: ⁊ illa nõ dꝫ semꝑ fieri vt q sũt multũ apti: alia est respcũ humoꝝ: ⁊ talis semꝑ dꝫ fieri. ¶ Et ad rõnes dõm ꝙ ĩ talib⁹ subito vomit⁹ ꝓuocari dꝫ: qꝛ illa coꝛpoꝛa nõ pñt differri. Vñ dic vlteri⁹ ꝙ debẽt dari cibaria ĩsipida. i. sine sale: vel insipida aq̄ sa humida: qꝛ talia nõ sunt delectabilia: vñ stomachus nõ amplectiẽ.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sꝫ ꝯ Jo. Mes. c. 2. sal ꝓuocat vomituꝫ. Dõm ꝙ sal ꝓuocare vomitũ est 2ᵉ. Vno° ĩmixtũ ⁊ sic ꝓuocat. Scdo° mixtum ⁊ sic non ꝓuocat: qꝛ reddit cibaria sapida delectabilia: ⁊ sic nõ ꝓuocat vomituꝫ: vñ solus ꝓuocat vomitũ liquefaciẽdo ꝑtes humoꝝ viscosi: vñ fit vomit⁹: vel qꝛ incitat expulsiuã ad expellendũ. ¶ No. dꝫ qescẽ: qꝛ quies ꝯseruat supfluitates: ideo vt gñenẽ supfluitates q̄ inducant humoꝛes ad vomitũ qescunt: ⁊ hoc ante vomitũ ⁊ non post.

¶ Et da ĩ potu vnctuosa ⁊ olera cũ vino: ⁊ ad comedẽdũ da ei anteq̄ꝫ vomat nutriẽtia bona ⁊ ꝓpꝛie si vomitus fuerit difficilis: qm̄ fortasse nõ vomet ip̄m: imo nã ip̄m retinebit ⁊ meli⁹ est vt bonũ retineat q̄ꝫ malum.

¶ Ponit cañ. attẽdẽdos gr̃a regimis ꝓpꝛij. Et p̄ ponit cañ. in vomitu cũ õbili vomitiuo. 2° qñ fit cũ forti. ibi (Cũ ãt qs.) Pꝛia ĩ tot q̄t sũt cañ. ibi (Cũq̄ꝫ post.) Alie ꝑtes patebũt. ¶ Jn p⁹ dic ꝙ debẽt dari olera ⁊ vnctuosa: vel õbes dare cibaria bona si ille nõ sit apt⁹ ad vomitũ: qꝛ ex quo vomitiuũ ẽ õbile aliqñ remanet: vñ si ẽ bon⁹ cibus nõ curam⁹ si eũ nõ euomat: vñ danẽ olera ad molliẽdũ os stõchi. Scdo debẽt dari vnctuosa: qꝛ sbleuãt alia cibaria vñ molliũt os stõchi ⁊ fit nausea: ⁊ dꝫ ẽt dari vinũ dulce ꝑꝑ dictã cãꝫ. Sꝫ coꝛpoꝛib⁹ ineptꝭ ad vomitũ debẽt dari cibaria bona q̄ ꝯuertunẽ ĩ bonũ sanguinẽ. Et rõ dicta ẽ: qꝛ forte retinenẽ ⁊ non euomuntur.

¶ Cũq̄ꝫ post cibum quem comedit cã vomẽdi vomuerit tardet comestionẽ donec famis sit fortis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ post vomitũ dꝫ tardari cib⁹ donec famescat: qꝛ ex vomitu trahunẽ supfluitates: vñ ne cib⁹ misceaẽ eis tardeẽ cib⁹ vt ille supfluitates resoluanẽ: cui⁹ signũ est fames.

¶ Et seda sitiꝫ ei⁹ cũ aliq̄ qd̄ sit sic syrup⁹ matianoꝝ sine aq̄: ⁊ ñ cũ iulep: nꝫ syrupo acetoso: qm̄ vomẽ faciũt.

¶ Ponit aliũ cañ. coꝛrectiuũ nocumẽti: vñ aliqñ sitis fit post vomitũ: vnde habemus dare syrupũ matianoꝝ: qꝛ nõ faciunt vomituꝫ. ¶ No. fit sitis ex pharmaco qꝛ calidũ est ⁊ siccũ: vel qꝛ pharmacũ euacauit cõuenientẽ: vnde resoluiẽ in humiditatẽ roꝛidã oꝛis stomachi. ¶ No. matiana sunt poma syluestria que nõ habem⁹: iõ loco ei⁹ damus miuã cydonioꝝ sine spẽb⁹ si coꝛꝑa sint cholica. Sꝫ si sint flegmatica dam⁹ cũ spẽb⁹: vñ talia nõ dam⁹ cũ aq̄: qꝛ oꝫ ꝯfoꝛtare stõchũ qꝛ õbilis ẽ: mõ aq̄ remolliret ⁊ õbilitaret eum magis.

¶ Cibus ãt qui ẽ ei vtilis est pullus in cardabeꝫ ⁊ tres phiale vini post ip̄sum.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ cib⁹ ei⁹ p⁹ vomitũ ẽ pullus ĩ cardabeꝫ cũ trib⁹ phialis vini. ¶ No. cañ. exponiẽ ꝙ poniẽ cib⁹ post vomitũ: ⁊ tũc daẽ pullus ferm̃itat⁹ cũ reb⁹ stipticis acetosis: qꝛ pullus restaurat deꝑditũ ⁊ ex stipticis ꝯfoꝛtaẽ: ⁊ postea danẽ. 3. phiale vini: exponiẽ phiala. i. bꝛiella q̄ ẽ põdus. ℥. iij. cuꝫ dimidia: tñ eẽt nimia q̄ꝫtitas: vñ h̄ vult dicẽ Aui. ꝙ dꝫ dari pot⁹ cõueniẽs vt cib⁹ cito digeratur ne ĩducat nauseã. Scdo mõ põt exponi cañ. ꝙ Auic. ĩnuit cibuꝫ añ vomituꝫ: ⁊ est dare pullũ in oleo sisamino: vñ talis cib⁹ est bonus: vnde si remanet nõ curamus: ẽt cib⁹ est cõposit⁹ ĩducẽs fastidiũ: qꝛ est ex pasta oleo sisamino ⁊ amigdalarũ dulciũ: ⁊ ex ossibus ⁊ carne cõpetit ⁊ vinum: qꝛ dulce est inducẽs vomitum.

¶ Et ille qdẽ q acetosum vomuerit ⁊ non cõsueuit ⁊ in pulsu aliqd̄ signũ febꝛis habuerit comestiõem vsq̄ꝫ ad mediũ diẽ tardet: ⁊ añ ip̄aꝫ aquã cal'aꝫ rosaceã bibat.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ q vomit acetosuꝫ ⁊ nõ ꝯsueuit vomẽ dꝫ tardare comestionẽ vsq̄ꝫ ad. 6. hoꝛas: ⁊ dꝫ ꝑus bibẽ aquã rosatam cal'aꝫ. ¶ No. ꝑ vomitũ acetosuꝫ ĩtẽdit vomẽtẽ mel'iaꝫ vel flegma ⁊ sumiẽ dies vt distiguiẽ ꝯ noctẽ, mõ tardaẽ comestio: qꝛ in. 6. hoꝛis si est effimera recedit: vñ daẽ aqua rosata vt stõchus cõfoꝛtetur: qꝛ aromatica est. dꝫ ẽt dari cal'a: qꝛ humoꝛ frigidus est: vel qꝛ stomachus debilitat⁹ est: vñ si frigida daretur debilitareẽ mag̃: et debet esse calida notabil'r ⁊ nõ tepida: qꝛ induceret vomitum.

¶ Cui autẽ acciderit vt chol'am vomat nigrã ipsi⁹ stomacho spõgia aceto calido infusa superponatur.

¶ Ponit aliũ cañ. sequẽtẽ ꝑmũ dicẽs: ꝙ si aliqs euomat mel'iaꝫ approximãda est spõgia ĩfusa in aceto cal'o: vñ acetũ ꝯfoꝛtat stõchũ: ⁊ ẽt acetũ rõne partiũ sbtiliuꝫ subtiliat mãm: ⁊ dꝫ esse acetũ foꝛte: ⁊ dꝫ esse acetuꝫ foꝛtis caliditatis: vnde ponitur ex hoc cõstringiẽ: vt pꝫ in hoꝛripilatione. ponitur spõgia: qꝛ est exiccatiua: ẽt qꝛ lenis ẽ mollioꝛ: poniẽ etiam qꝛ diu tenet caliditatẽ magis q̄ꝫ pãnus.

¶ Et meli⁹ qdẽ est vt sit cib⁹ q ad vomẽdũ sumitur diuersus: qm̄ natura cũ est vnus ip̄m amplectiẽ stõchus ⁊ in dimittendo ipsum fit auarus.

¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ cibus debet esse diuersus ⁊ nõ homogeneus: ⁊ loquitur de cibo ante vomitũ: qꝛ ex tali cibo stomachus magis aggrauatur ⁊ melius fit vomitus.

¶ Post vomitũ aũt ipsi⁹ supfluũ cõferũt aues parue et pulli cũ ambulare ĩcipiũt: ossa tñ suaꝝ extremitatũ nõ comedant: qꝛ sunt grauia ⁊ in stomacho tardantur.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ post vomitũ sunt dãdi pulli cũ ambulare ĩcipiũt siue volare: tñ ossa extremitatũ nõ sũt comedẽda: qꝛ tardãt digõnẽ ⁊ sũt grauis digõnis: vñ iste carnes cõpetũt: qꝛ sũt facilis digõnis: sꝫ añ ambulationẽ aut volatiõeꝫ erãt nimis h̄uide: sed post motũ supflua humiditas exiccata ẽ. ¶ No. nõ debꝫ dari caro extremitatꝭ: qꝛ cũ nõdũ volauerint sunt ille carnes humide nimis: vel qꝛ extremitates alaꝝ ⁊c̃. sunt cartilaginose dure digestionis.

¶ Et fac eum ingredi balneum.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ debet intrare balneuꝫ ante vomituꝫ vt preparetur materia ⁊ membꝛum ad vomitum: etiaꝫ cõpetit in vomitu qꝛ agitat mãm vnde melius expelluntur: etiaꝫ post vomitum competit vt resoluantur materie derelicte ex vomitu.

¶ Jn hoꝛa autẽ vomendi currat ⁊ exerciteẽ: ⁊ fiat vt laboꝛet post vomat: sitq̄ꝫ hoc in media die.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ dꝫ mouẽ se ⁊ currere qñ vult vomere: qꝛ humiditates ꝯcurrũt ad stõchũ ⁊ q̄ sunt in stõcho expellunẽ: sꝫ sup docet qescere. s. añ vomitũ: ⁊ dꝫ fieri in meridie qꝛ ẽ hoꝛa leuis caliditatis que iuuat: sed in mane sũt humoꝛes quieti ex frigido nisi esset in estate quando est hoꝛa vehementis estuationis.

¶ Jn hoꝛa ꝑterea vomẽdi oꝫ vt oculi ligenẽ suppositꝭ pilis duab⁹: deinde vẽter leui fascia tẽperate fascieẽ.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ in hoꝛa vomendi debent ligari oculi cum pilis ⁊ venter cum fascia leui: vnde hoc fit quando fit vomitus cum forti vomitiuo vt cum elleboꝛo.

¶ Res q̄ꝫ q̄ vomit⁹ sunt ꝑparatoꝛie sũt eruca ⁊ raffan⁹ ⁊ carica: ⁊ calamẽtũ mõtanum recẽs ⁊ cepe ⁊ poꝛri et aq̄ oꝛdei cũ fece sua: ⁊ melle ⁊ pultes fabaꝝ cũ dulcedine: ⁊ vinũ dulce: ⁊ nuces cũ melle ⁊ que sũt eis sil'ia: ⁊ mica q̄ facta ẽ ex pane azimo ⁊ oleo: ⁊ melones ⁊ cucumeres ⁊ eaꝝ semia: aut aliqd ex eoꝝ radicib⁹ tritis ⁊ in aq̄ ĩfusis cũ dulcedie ⁊ hermodactyli ⁊ raffanus.

¶ Ponit aliũ cañ. oñdẽs cũ qb⁹ dꝫ ꝓuocari vomit⁹: ⁊ sũt eruca raffanus ficus piguis: aq̄ oꝛdei cũ melle: nuces cuꝫ melle ⁊c̃. ¶ Nõ ꝑ res ꝑparatoꝛias nõ ĩtẽdit res ꝑparãtes ad vomitũ: sed res q̄ ꝑparãt ⁊ faciũt vomitũ. ¶ Nota mica panis ꝓuocat vomitũ irritando nõ trahẽdo humoꝛes ad stõchũ: sed pulegiũ trahit humoꝛes et irritat ad vomitũ: vñ hic ponit ꝓuocãtia vomitũ õbilia ⁊ mag̃ foꝛtia ⁊ mediocria: õbilia vt mica panis: ⁊ foꝛtꝭ mag̃ vt raffanus ⁊c̃.

¶ Qui ãt vinũ biberit inebꝛiãs ad h̄ vt euomat nõ ĩcipiat vomere dũ adhuc parũ bibat: sed bibat multum.

Dubiũ 3ᵐ ¶ Exeqẽ ponẽdo aliũ cañ. dicẽs: si qs sumit vinũ ad vomẽdũ ⁊ sumpsit ꝑuã q̄ꝫtitatẽ ⁊ nõ vomit: dꝫ vlteri⁹ bibere: vñ vinũ ꝓuocat maxime dulce: qꝛ subleuat cibũ: ⁊ dulcedie sua relaxat stomachuꝫ. ¶ Sꝫ ꝯ. 6. õ regi. sa. H. docet ꝓuocare vomitũ cũ aq̄. Dõm ꝙ si coꝛpus abhoꝛret vinũ ꝓuocam⁹ cũ vino: ⁊ si abhoꝛret aq̄ꝫ ꝓuocamus cũ aq̄: vl' si humoꝛ sit cal's ꝓuocam⁹ cũ aq̄ qꝛ nõ tãtũ calefaciẽ: ⁊ si sit humoꝛ fl'atic⁹ ꝓuocam⁹ cũ vino: qꝛ remittit friditatẽ humoꝛis.

¶ Suchaba al's fuca quoq̄ꝫ cũ bibita fuerit cum melle

post

post balneum faciet vomere ⁊ soluet ventrem.

¶ Ponit alium cañ. ꝙ cibus ex aqua ⁊ ordeo ꝓuocat vomitũ ⁊ soluit ventrem aliquãdo: vnde si iste potus inuenit os forte ⁊ fundũ stomachi debilem prouocat fluxum ventris: ⁊ si ecõuerso ꝓuocat vomitum: ⁊ si vtrũqꝫ sit debile vtrũqꝫ fluxum prouocat.

¶ Amplius qui vomere voluerit non fortiter masticare debet prope ipsum.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ q vult vomẽ nõ dꝫ cibũ multũ masticar: ⁊ rõ qꝛ si cib⁹ est male masticatus stomachus eũ nõ bene tenet.

¶ Cũ aũt aliqs fortẽ vult vomitiuũ sumẽ sicut q fit ex elleboro ipsum bibere dꝫ nisi fuerit qḋ ꝓhibeat ⁊ post duas horas diei ⁊ postq̃ꝫ stercus ab intestinis exierit.

¶ Exequit ponẽdo cañ. in forti vomitiuo. Pr̄io oñdit qd dꝫ facẽ q sumit fortẽ vomitũ. Scḋo docet sbuenire tarditati vomit⁹. ibi (Et si cũ.) Tertio ostẽdit q̃ vtilitas sequet ex vomitu. ibi (Et egritudines qdẽ.) ¶ In p̄ᵃ dic̄ ꝙ siqs vult facẽ vomitũ cuꝫ forti vomitiuo dꝫ sumẽ eũ ĩ ieiunio ⁊ post duas horas diei ⁊ cũ feces sũt expulse.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat. Aui. supra dicebat ꝙ õbebat sumi post cibũ. Dõꝫ ꝙ sup̄ loquit de leui vomitiuo: qꝛ agitatio cibi in stõcho iuuat vomitũ: sꝫ hic loquit de forti vomitiuo q in ieiunio dꝫ sumi: vnde tale vomitiuũ dꝫ trahẽ hũores ad stõchũ: vñ si ibi ẽ cib⁹ ĩpedit attractionẽ: ẽt cib⁹ citi⁹ ꝓuocat vomitũ q̃ꝫ vomitiuũ traxerit. ⁊ subdit nisi sint impediẽtia vt debilitas virtutꝫ: ideo dꝫ sumere aliqd: dꝫ ẽt sumere post duas horas diei: qꝛ ĩ mane humores stant min⁹ qeti: nec ĩ die cũ p̃cessit fit vomit⁹: qꝛ eẽt hora caliditatis magne: vnde cũ pharmacũ sit calidũ cõiungeret caliditas caliditati: ẽt si essent feces nõ dꝫ sumi: qꝛ trahent materie male ad stomachũ vt feces: vel quia oppilãt venas meseraicas: vnde non põt fieri attractio.

¶ Et si cũ pẽna vomuerit bñ erit: ⁊ si nõ moueat parũper: ⁊ si nõ in balneũ mittat. Pẽna quoqꝫ qua fit vomitus inungẽda ẽ ex aliquo qḋ sit sicut oleũ sisaminum.

¶ Docet succurrere tarditati vomit⁹. Pr̄io ad quã nõ sequunt accidẽtia. Scḋo ad quã seqt. ibi (Qꝛ si.) ¶ In p̄ᵃ dic̄ ꝙ si vomit⁹ est ꝓuocat⁹ cũ pẽna bñ ẽ: ⁊ si nõ dꝫ moueri: ⁊ si nõ vomit dꝫ mitti ĩ balneũ ⁊ dꝫ inũgi pẽna cũ oleo sisamino: ꝓuocat cũ pẽna: qꝛ pellicula oris ꝯtinua est ori stõchi vñ ĩcitat vomit⁹: ẽt mot⁹: qꝛ cõmouet et iuuat vomitũ: ẽt balneũ ⁊ cõmouet mãs ⁊ sbtiliat eas: ⁊ dꝫ inungi pẽna oleo sisamĩo: qꝛ vehemẽter humectat ⁊ laxat: vel dꝫ inungi si nõ habem⁹ tale oleũ cũ oleo de semĩe lini: qꝛ multũ humectat.

¶ Qꝛ si ĩcẽsio acciderit ⁊ angustia stõchi det in potu aq̃ cal'a ei aut oleũ: qm̃ aut vomitũ faciet aut vẽtrem soluet. Ex eo p̃terea qḋ ad hoc iuuat est stomachi ⁊ extremoꝝ calefactio: qm̃ hoc nauseã facit. Cũqꝫ medicinaꝫ vomere faciẽs p̃parauerit ⁊ suã inceperit opõnem vomitor qescere dꝫ ⁊ odores bonos olfacẽ ⁊ ei⁹ extrema cõprimẽdo sunt fricãda ⁊ paꝝ aceti est ei in potu tribuendũ: ⁊ comedat matiana ⁊ cydonia cuꝫ pauco masticis. Et scito ꝙ mot⁹ facit magis vomẽ ⁊ qes minus.

¶ Postq̃ꝫ Aui. superi⁹ docuit succurrere tarditati vomitus qñ non adsũt accñtia fortia: nũc iterato docet qñ sequunt accñtia fortia. Pr̄io fac̄ qḋ dcm̃ ẽ. Scḋo docet succurrere cũ vomit⁹ nimis cito ꝓuenit. ibi (Cũqꝫ medicĩa.) ¶ In p̄ᵃ dic̄ ꝙ si in stõcho ꝑcipit ãgustia ⁊ nõ vomit dicit ꝙ dꝫ dari aq̃ cal'a vel oleũ: qꝛ ex istis ꝓuocat vomit⁹. ¶ No. ex assumptiõe aq̃ cal'e magis fiet ꝓuocatio fluxus vẽtris: qꝛ lauat stõchũ ⁊ facit medicinã descẽdere. Sꝫ ex sumptõe olei magis ꝓuocat vomitus lꝫ possit fieri fluxus ventris.

Dub^m 5^m ¶ Etiã nota: supra cũ adest nausea docebat calefacẽ ex̄ma ⁊ hic dicit opp^m. Dõꝫ ꝙ calefactio stõchi iuuat vomitũ: qꝛ stõchus rarefit ⁊ debilitat vñ fit vomit⁹: ẽt humores cõmouent ex calefactiõe ciendo vomitũ. Et ex hoc pꝫ ꝙ calefactio dꝫ eẽ tãta ꝙ cõmoueantur humores in stõcho: ẽt calefactio ex̄moꝝ nõ dꝫ eẽ tanta ꝙ trahat humores ad ex̄ma: sꝫ dꝫ eẽ tanta ꝙ cõmoueant humores stomachi. Ad rõnẽ pꝫ sol'o: qꝛ supra loquit de calefactiõe forti que oppilat: sꝫ hic loquit de tẽperata que rarificat stõchũ ⁊ debilitat. ¶ Cũqꝫ medicinã.) Exequit docẽdo succurrere ei in quo nimis cito ꝓperat vomit⁹. Pr̄io hoc. Scḋo ostẽdit tp̄s aptũ ad vomituꝫ. ibi (Estas.) Tertio ostẽdit loca apta ad vomitũ. ibi (Et finiũ.) ¶ In p̄ma dic̄ ꝙ si vomit⁹ nimis cito ꝓperat dꝫ odorare odorifera boni odoris: ẽt dꝫ dari acetũ ⁊ matiana cũ mastice. ¶ No. dant ista: qꝛ ex quo vomit⁹ ita cito ꝓuocat signũ ẽ ꝙ illa euãtio eẽt supflua: iõ ista remittũt pharmacũ ⁊ solutionẽ: qꝛ matiana cõprimũt pharmacũ v̇sus fundũ: ⁊ ẽt qꝛ aromatica confortãt os stomachi.

¶ Et estas est tp̄s in quo magis ẽ digni⁹ vt in ipso fiat vomit⁹: ꝙ si alicui necessarius fuerit ⁊ nõ fuerit figure ipsi⁹ ꝯueniẽs: estas erit dignior hora vt in ea ꝓcedat.

¶ Oñdit tp̄s magis aptũ ad vomitũ: ⁊ dicit ꝙ estas est tp̄s magis aptũ: vnde si aliqs est ineptus vomitui: tũc cõueniẽtius est vt ĩ eo fiat in estate q̃ꝫ in alijs tẽporib⁹. ¶ Nota ĩ estate multiplicat cholera que petit ꝑtes sup̱iores: vnde conuenientius per superi⁹ euacuat: etiam estas cõmouet ⁊ subtiliat humores exponit apte figure: qꝛ nõ bone habitudinis ad vomitum vt pingues ⁊c̄.

¶ Et finiũ vomit⁹ longinquior ſm modũ purgationis prime est stomachi solius ⁊ nõ intestinoꝝ ⁊ ad moduꝫ quidẽ purgationis secunde capitis ⁊ totius corporis. Ipsius v̄o attractio ⁊ eradicatio est ab inferiorib⁹.

¶ Ostendit loca ꝯueniẽtia vomitui. Pr̄io hoc. Scḋo ostẽdit vomitũ ꝯferentẽ ⁊ nõ ꝯferẽtẽ. ibi (Et tu qdẽ.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ loc⁹ a quo vomit⁹ euacuat ĩmediate est stõchus ⁊ ĩtestina ⁊ postea sbsequẽter a capite ⁊ alijs partib⁹ corporis: sꝫ a stõcho euacuat ĩmediate ⁊ mediate a toto corpore: sed ab inferiorib⁹ eradicat.

¶ Dubitat sup̄ dixit ꝙ vomit⁹ a sup̱iorib⁹ eradicat ⁊ euãt ab ĩferiorib⁹. Dõm ꝙ assumit attractio hic ꝓ attractiõe a parte lõgiqua ⁊ eradicatio ꝓ attractiõe que fit a ꝑte lõginqua: ⁊ supra ecõuerso. Dub^m 6^m

¶ Et tu qdẽ cognosces vomitũ conferentẽ ab eo q nõ confert iuuamẽ ex eo ꝙ ipsum sequitur alleuiationis ⁊ desiderij boni ⁊ anhelitus ⁊ pulsus bonitas: ⁊ similiter ex dispositionibus aliarum virtutum.

¶ Oñdit vomitũ ꝯferẽtẽ ⁊ nõ ꝯferẽtẽ. Pr̄io h. Scḋo ostẽdit accñtia q̃ ĩcipiũt ⁊ sequunt cũ vomitu. ibi (Ei⁹ ãt.) Tertio docet succurrere qñ medicina vomitiua nõ facit opõnẽ ⁊ sũt accñtia mala. ibi (Malũ aũt.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ qñ ẽ alleuiatio ⁊ appetit⁹ ⁊ pulsus bonus signũ ẽ ꝙ vomit⁹ ꝓfuit ⁊ dñt illa appere post vomitũ ⁊ nõ ĩ actu vomit⁹: ĩmo aliqñ seqt angustia ⁊ dolor stõchi vñ ꝓueniunt ista signa qꝛ remouet res p̃ter nãꝫ vt humor putrefactõis malus.

¶ Eius ãt iceptio ẽ nausea. Et deteri⁹ qdẽ malũ qḋ efficit ẽ mordicatio fortꝫ in stõcho ⁊ adustio si medicina fuerit fortꝫ sic̄ ell's ⁊ qḋ ex eo fit: qm̃ incipit a saliua que fluit: deide seqt ipsaꝫ vomit⁹ multi flegmatꝫ multotiẽs post quẽ seqt vomit⁹ rei liqde tenacis. Mordicatio q̊ꝫ ⁊ dolor erũt mãsiui ita ꝙ alia accñtia nõ mutent nisi ĩ nauseã ⁊ angustiã. Et qñqꝫ soluit ẽt vẽter postea ĩ hora quarta ĩcipit qescere ⁊ ad requiem declinat.

¶ Ponit signa q̃ ĩchoãt cũ vomitu ⁊ q̊ cũ eo sequunt: ⁊ dicit ꝙ stõchus ĩcipit cũ nausea ⁊ ĩflãmatione oris stõchi: ⁊ p̃cipue cũ medicina vomitiua ẽ fortꝫ vt ell's: ⁊ dic̄ ꝙ in vomitu euat p̄us saliua sbtilis ⁊ postea euat gssuꝫ. ¶ No. dic̄ ꝙ vomit⁹ incipit cũ nausea: vñ repit nausea animi sbuersio ⁊ vomit⁹: ista vident ꝯuenire: tñ ĩ vomitu seqt euõ: sꝫ ĩ alijs ẽ appetit⁹ sine euõne: sꝫ ẽt ĩ animi subuersiõe ẽ maior appetit⁹ q̃ꝫ ĩ nausea: iõ dic̄ ꝙ p̄ᵃ inceptio ẽ nausea: postea Aui. ĩuuit signa ĩcipiẽtia cũ vomitu vt mordicatio oris stõchi ⁊ ei⁹ ĩflãmatio: postea dat ordinẽ euõnis ꝙ p̄us euat saliua sbtil'. i. humor sbtilis ⁊ postea grossus: qꝛ ipse magꝭ adheret: postea subdit ꝙ talia accñtia nõ cito recedũt donec non cõplet pharmacum opõnẽ suã: postea ĩuuit horã sedatiõis accñtiuꝫ ⁊ ẽ q̃rta hora post sumptionẽ pharmaci: qꝛ ex q̊ vomit⁹ ꝓuocat cũ medicina forti dꝫ subito ꝓuocari: vñ credẽdũ ẽ ꝙ in q̃tuor horis cõpleuerit opõnem eius. ¶ No. soluitur aliqñ venter: qꝛ aliqñ pharmacũ vomitiuum trahit materias per intestina: vnde intestina sumunt ⁊ repellũt.

¶ Malũ ãt est vt vomit⁹ nõ ꝓueniat ⁊ magnificet angustia ⁊ accidat tẽsio ⁊ egressio oculoꝝ ad exteriora ⁊ fortꝫ rubedo ĩ eis vtrisqꝫ: ⁊ sudor mult⁹ ⁊ ĩtersectio vocis. Si g̊ alicui acciderit nisi ei subueniat perueniet ad mortẽ ide. Illḋ ãt q̊ ei succurrit ẽ enema ⁊ dosis mell' cũ aq̃ cal'a ⁊ ĩ potu ei dare olea ĩ qb⁹ tyriace virt⁹ existit sic̄ oleũ ḋ lilio. Et labora dõec vomat: qꝛ si vomuerit ñ suffocabit ⁊ adhibe ẽt enema qḋ sit apḋ te p̃patũ.

¶ Ponit aliũ cañ. docẽs succurrere ei ĩ q̊ nõ ꝓuocatur vomitus ex pharmaco assũpto cũ accñtib⁹ seuis: ⁊ dic̄ ꝙ si ĩ eo appꝫ sudor eminẽtia oculoꝝ ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ alia accñtia mala: si nõ succurꝭ ci

mors supuenit: vñ ɔ̃bes dare enema vl' mel cũ aq̃ cal'a. vl' dare si/ bi tyriacã: vl' istõ ĩ q̃ virt⁹ tyriace vt oleũ õ lilio: fit tẽsio ꝛ rubedo ĩ ptib⁹ supiorib⁹ pp mãs attractas ꝛ nõ eũatas: ẽt fit sudor ex ɔ̃bili/ tate ṽtut: vñ dꝫ dari mel: qꝛ abstergit: aq̃ calida lauat: ꝛ postea fit enema qȯ educ̃ postea illas supfluitates p iferi⁹. ¶ No. p olea in quibus sit virt⁹ tyriace. i. virtus aromatica vt oleum de lilio ma/ stice ꝛc̃. quia confortant: vnde debẽt prius preparari enemata at/ tractina per inferius vt dictum est supra.

¶ Et egritudines quidem que sunt digniores eo vt in eis fiat vomitus sunt chronice: sicut hydropisis ꝛ epile psia ꝛ melancholia ꝛ lepra ꝛ podagra ꝛ sciatica.

¶ Ostendit egritudines quibus magis cõfert vomitus. Prĩo hoc. Secundo ponit cañ. ibi (Uomitus quandoqꝫ.) ¶ In prima dic̃ ꝙ egritudinibus chronicis vomitus multum confert.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitaẽ vomit⁹ ɔfert marie egritudib⁹ chol'e. mõ chronice fiũt ex mã ğ'sa. scdo Haly. p̃ practice. ca. 3. dic̃ ꝙ vomit⁹ nocet egritudi nib⁹ capit: ğ nõ ɔfert epil'e. tertio 2ᵉ ptic. afoꝛ. Lepre pharmacia multũ dissoluit. Dõm ꝙ vomit⁹ ẽ fort mot⁹ eradicans ꝛ cõmouẽs humores difficilis eradicatiõis: tñ nõ ẽ veꝝ ꝙ eũo p vomitum in egritudĩe acuta chol'ica mag ɔferat: qꝛ nimis supcalefaceret ꝛ i/ duceret nimis estuatõeꝫ magnã. ¶ No. ẽt ꝙ si passio corpis sit pp mãꝫ ĩ stõcho vomit⁹ ɔfert: sꝫ si sit passio ĩ capite nõ. Uel dõm ꝙ si totũ corp⁹ sit mũdũ ꝛ caput plenũ: dico ꝙ vomit⁹ ɔfert qꝛ non pñt currẽ hũores mali: vñ eũanẽ hũores capit. ⁋ Pro alia rõne corpa leprosa vomit⁹ chol'ic⁹ dissoluit: dico ꝙ veꝝ ẽ si lepra ẽ cõfirmata: sꝫ ĩ pñ° ɔfert: ẽt ɔfert melãcholie maxime mel'ie stomatice.

¶ Uomitus p̃terea cum suis iuuamẽtis plerũqꝫ affert egritudines sicut quãdoqꝫ generant surditatem.

¶ Ponit cañ. ꝛ diuidiẽ in tot q̊t cañ. ponit: ptes patebunt. In p̃mo dicit ꝙ vomitus aliquãdo facit surditatem ꝛ malũ videtur.

¶ Ampli⁹ minutio nõ ẽ cũ eo ɔtinuãda: ꝫ tardãda tri/ bus dieb⁹: ꝛ p̃cipue si in ore stomachi fuerit humor.

¶ Ponit aliũ cañ. qñ dꝫ fieri flõmia ꝛ vomit⁹: ꝛ dic̃ ꝙ flõmia nõ dꝫ fieri ĩmediate post vomitũ: sꝫ fiat post 4.ᵒʳ dies: ꝛ ꝫ si hũor fuẽit in stõcho: vñ si p̃mitterẽ flõmia vene traherẽt malã mãm exñtẽ in stõcho. iõ. c. de flõmia infra. caue ne fastiditũ flõmes: sed si humor eẽt magis pfundus: tũc citi⁹ flõmia q̃ puoceẽ vomitus: vñ differẽ flõmia: qꝛ vomit⁹ ꝛ flõmia debilitãt os stomachi ꝛ virtutẽ totã.

¶ Uomit⁹ q̊ꝫ multotiẽs fit difficilis pp humoris subti litatẽ. Ipe igiẽ ẽ ĩgrossandus potu sauich ꝛ granis gra nati. Et scito ꝙ exit⁹ male rei p ĩferiora post vomituꝫ ẽ signũ ꝙ illõ qȯ faciebat fastidiũ ɔ̃scẽdit ĩferi⁹. Et vo/ mit⁹ post ascellatiõeꝫ ẽ signũ ꝙ ẽ ex accñtib⁹ ascellãdi.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia excusat aliquãdo a pharmacia ꝛ ecõuerso: vñ si postq̃ appuit necessitas vomẽdi ꝛ fit secessus: excu samur a vomitu post vomitũ. i. postq̃ appuit necessitas vomẽdi.

¶ Hora p̃terea vomendi in estate melior causa dolo/ ris in meridie est.

¶ Põit aliũ cañ. dicẽs ꝙ melior hora vomẽdi ĩ estate ẽ hora meri/ diei. ¶ No. ẽ 2ˣ lr̃a. cã caloris qꝛ ĩ meridie ẽ calor maior: vñ mag cõmouenẽ humores ꝛ subtilianẽ. Alia lr̃a ẽ cã doloris: ꝛ sic vomit⁹ puocaẽ in meridie: qꝛ pñt meli⁹ diuerti: qꝛ fit diuersio cã doloris.

¶ Et vomit⁹ corpi ɔfert ꝫ visui nocumentũ facit.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ vomitus nocet partib⁹ superiorib⁹ ꝛ inferioribus confert: vnde per oculos intẽdit ptes superiores.

¶ Ampli⁹ faciẽdũ nõ est vt p̃gnãs vomat: qm̃ supflui/ tates corporis ipsi⁹ in ea nõ egredienẽ. Et vomit⁹ ꝛ la bor eam ad estuationem perducẽt: faciendũ est igiẽ vt quiescat. Alij ṽo q̄bus accidit vomitus sunt iuuandi.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ vomitus nõ dꝫ prouocari in p̃gnãte: qꝛ materie non educuntur propter oppilatiões: etiã p̃gnãs posset abortire ex nimio motu ꝛ nimia supercalefactione.

¶ De eo quod agere dꝫ ille qui vomit. Cap. 12ᵐ.

Cum ille q vomuerit a suo vomitu euaserit os suũ ꝛ faciẽ post vomitũ abluẽ dꝫ ex aceto aq̃ tẽpato vt grauitas q̃ qñqꝫ capiti accit remo ueaẽ: ꝛ paꝝ masticis cũ aq̃ matiãoꝝ bibat: ꝛ caueat sibi a comestõe ꝛ potu aq̃ ꝛ diu q̇escat ꝛ ipi⁹ inũ/ gaẽ hypocũdria: ꝛ ĩgrediaẽ balneũ ꝛ abluat se velocitẽ ꝛ egrediaẽ. Et si necẽũ ei fuẽit dare aliq̄d ad comeden dũ sit res boni saporis ꝛ bone subẽ ꝛ velocis digõnis.

¶ Nũc ponit alios cañ. penes accñtia sequẽtia eũonẽ. Et p̃ ostẽdit q̄d dꝫ facẽ eũat⁹. Scdo oñdit iuuamẽta ꝛ nocumenta vomitus. ibi (Hip. p̃cepit.) ¶ In p̃ᵃ dic̃ ꝙ eũat⁹ dꝫ abluẽ os cũ aceto: ẽt dꝫ assu mẽ masticẽ: ẽt dꝫ abstinẽ diu a cibo: ꝛ nõ dꝫ comedẽ nisi cibaria bo ni chimi. ¶ Nõ abluiẽ facies aceto ꝛ aq̃ rosata vt vapores ñ ascẽ dãt: ꝛ ex ꝫ ɔfortaẽ caput: qꝛ ẽt ista sẽ aromatica: ẽt ɔ̃bẽt sumẽ ma/ sticẽ cũ succo matianoꝝ: qꝛ exp̃miẽ si aliq̄d remãsit ĩ stõcho õ me dicĩa vomitiua vl' õ hũore: ꝛ dꝫ q̇escẽ ne resoluaẽ: ꝛ ɔ̃bẽt inũgi hy/ pocũdria: qꝛ laborauerunt multum vt remoueatur lassitudo: etiaꝫ debet intrare balneum ꝛ stare parum ne resoluatur: vnde balneũ eos rehumectat ꝛ. resoluit reliquias humorum.

¶ De iuuamentis que affert vomitus. Cap. 13ᵐ.

Hippocrates p̃cepit vomitũ fieri ĩ q̇cũqꝫ mẽ/ se duob⁹ dieb⁹ ɔtinuis: vt ĩ scdo emẽdeẽ id qȯ in p̃ die fuit difficile: ꝛ vt expellaẽ id qȯ adue nit stomacho. Hip. nãqꝫ securitatẽ facit ꝙ cũ eo conseruatur sanitas: hoc autem plus est malum.

¶ Exeq̄ẽ ponẽdo iuuamẽta ꝛ nocumẽta vomit⁹. p̃ vnũ. 2° aliõ. ibi (Supflu⁹ ꝛc̃.) Prĩa ĩ duas. p̃ oñdit vomitũ ɔñtẽ ĩ regĩe sa. 2° po/ nit ei⁹ iuuamñta. ibi (Et vomit⁹.) ¶ In p̃ᵃ dic̃ ꝙ Hip. iussit vomituꝫ fiẽi oĩ mẽse: ꝛ ꝫ duob⁹ dieb⁹ ɔtinuis vt qȯ attractũ ẽ vna die: 2ᵃ die expellaẽ: ꝛ ĩpemet Hip. fec̃ nos securos ꝙ p vomitũ ɔ̃uaẽ sãitas.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitaẽ. vtrũ ĩ ɔseruatiõe corpis optime sani cõpetat vomitus. Prĩo ꝙ sic p Hip. hic ĩ ɔ̃riũ. ĩ stõcho corpis optime sani nõ aggre ganẽ supfluitates: vñ. 3. thegni tex. cõ. 31. Optima nã tantũ appetit q̃tũ digeriẽ: ẽt si gñanẽ supfluitates expellũtur p sudorẽ. Dõm ꝙ vomit⁹ cõpetit: qꝛ quãtũcũqꝫ corpus sit sanũ gñanẽ alique supflui/ tates: vñ vomitus pp expulsionẽ earũ cõpetit: tñ dico ꝙ si eẽt pos sibile vt viueret vt cañ. iubent: nõ cõpeteret vomit⁹ qꝛ tales sup/ fluitates in eo nõ gñanẽ: sꝫ nõ daẽ tale corp⁹ qȯ posset sic viuere.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitaẽ. vtrũ q̊libet mẽse sit vomit⁹ puocãdus. Prĩo ꝙ nõ: qꝛ in hyeme nõ puocam⁹ vomitũ. Dõꝫ ꝙ vomit⁹ ẽ 2ˣ. s. cõpetẽs in ɔser uatiõe sanitatis. ali⁹ ẽ in p̃seruatiõe sanitatis: vñ iste ẽ sanus vult ɔseruari. ali⁹ ɔsueuit ĩcurrere in estate tertianã vult p̃seruari per vomitũ. mõ q vult ɔseruari dꝫ fieri oĩ mẽse: qꝛ oĩ mẽse aggreganẽ supfluitates: sed vomit⁹ p̃seruatiuus qꝛ fit ĩ tpe electo fit ĩ estate.

Dubiũ 3ᵐ ¶ Dubitaẽ. vtrũ vomit⁹ ɔ̃beat fieri duob⁹ dieb⁹ ɔtinuis. p̃ ꝙ nõ: qꝛ addiẽ debilitas debilitati. 2° virt⁹ fortificareẽ vñ si fieret ĩterpo/ latio virt⁹ fortificaẽ vñ fit vomit⁹ melius. Dõm ꝙ dꝫ fieri duobus dieb⁹ ɔtinuis: qꝛ si virt⁹ staret per duos vel tres dies illa mã mali/ gnaẽ: ꝛ nõ põt postea educi: vñ tale vomitiuũ dꝫ eẽ ɔ̃bile ꝛ nõ for/ te. ⁋ Et ad rõnẽ dico ꝙ illa debilitas ẽ pua. Ad aliã pꝫ ẽt solutio.

¶ Et vomit⁹ q̄dẽ q ẽ hmõi eũat fl'a ꝛ chol'aꝫ ꝛ mũdifi/ cat stõchũ. Ipse nãqꝫ nõ hꝫ qȯ ipꝫ mũdet sic intestina hñt chol'aꝫ rubeã que ad ea descẽdit ꝛ mundat ea.

¶ Oñdit iuuamñta vomit⁹. Et p̃ ꝫ. 2° reuertiẽ ad ostẽdẽdũ vomituꝫ ɔñtẽ ĩ regĩe sa. ibi (Ipe q̊ꝫ.) 3° ostẽdit cui maxᵉ cõpetit. ibi (Et ille.) Prĩa in duas. Prĩo ostẽdit iuuamñta in gñali. Scdo in sp̃ali. ibi (Et remouet.) ¶ In p̃ᵃ dicit ꝙ stõchuꝫ eũat a cholera ꝛ flegmate.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sꝫ q̃re ĩtestina ñ sẽ eũanda oĩ mẽse. Dõꝫ ẽ ꝙ stõch⁹ nõ hꝫ chol'aꝫ expurgãtẽ ipꝫ oĩ mẽse sic ĩtestina. ¶ Nõ aliqñ tpe famis chol'a eẽ fundiẽ ab epate ad stõchũ: vñ porus felle⁹ venit ad stõchũ: vñ hñ/ tes talẽ porũ latũ sũt ĩfelices ꝛ ɔ̃bẽt eũari q̃si oĩ die. Sꝫ in nõ hñti/ bus porũ illũ latũ nõ sic currit chol'a: ĩmo venit solũ ĩter tunicaꝫ et tunicã vñ fortificat digõnẽ: qꝛ si ĩtus veniret ĩpediret digõnẽ: iõ il/ li sẽ eũandi ab illa chol'a vt cib⁹ ĩtret in stõcho mũdo ab illa chol'a.

¶ Et remouet grauitatẽ q̃ accidit capiti ꝛ clarificat vi/ suꝫ ꝛ aufert fastidiũ: ꝛ ɔfert ei ad cuius stõchũ ɔ̃scẽdit chol'a q̃ ipsi⁹ corrũpit cibũ: qm̃ cũ p̃cesserit vomit⁹ eius cib⁹ semp mũdus veniet ꝛ remouet abomiatiõem q̃ fit pp vnctuositatẽ ꝛ casuꝫ desiderij ipsi⁹ vertet: ꝛ qȯ fac̃ desiderare acutũ ꝛ acetosuꝫ ꝛ põticum: ꝛ ɔfert lassitati corporis ꝛ vlcerib⁹ que sunt in renib⁹ ꝛ vesica: ꝛ est le/ pre forte medicamẽtũ ꝛ malitie coloris ꝛ epil'e stoma tice ꝛ icteritie ꝛ asmati ꝛ tremori ꝛ paralysi: ꝛ est ex cu/ rationib⁹ q̃ ɔferũt habentib⁹ vlcera nigra magna.

¶ Ponit iuuamẽta in sp̃ali dicẽs ꝙ vomit⁹ remouet grauitatẽ ca/ pitis

pitis ⁊ clarificat visuȝ: ⁊ hoc qñ cā istoꝝ est in stōcho: vel q² corp⁹ nō eēt repletū ſ3 solū caput: vñ illa mã mala eũat. ēt ꝯfert nausee: q² eũat humoꝝ malus de stōcho: remouet appetitū acetosorum ⁊ pōticoꝝ: q² sūt aliq̄ hñtes humores malos in stōcho: vñ ꝓueniunt tales appetit⁹. mō vomit⁹ tales humores eũat. ēt ꝯfert vlceribus renū ⁊ vesice diuertēdo mãm: ēt ꝯfert mel'ie stōtice ⁊ icteritie ex oppil'one: q² ex forti motu apit porus felle⁹ oppilat⁹: vel q² forte ꝑ vomitū mã q̄ oppilabat eũat: ēt ꝯfert asmati. ¶ Sȝ ꝯ q² vomit⁹ nocet passiōib⁹ spūaliū. Dōȝ ꝙ mēbra spūalia calefiūt: vñ meli⁹ illa mã digerit ⁊ resoluit: vñ in difficultate anhelitus confert retinere anhelitū vt calefiant spūalia ⁊ resoluatur postea mã illa.

¶ Ipē q̄ȝ fieri dȝ i mēse semel aut bis post repletionē: ita ꝙ si obſuet reuolutio scita neq̄ȝ nūerus dieꝝ not⁹.

¶ Ostēdit vomitū cōpetēs in regi. sani. dicēs ꝙ dȝ fieri duob⁹ diebus ꝯtinuis ꝑꝑ cāȝ dictā: nec dȝ seruari ordo: nec dies ordiata q̄a poneret ꝯsuetudo nāe: vñ semꝑ tali hora expectaret auxiliū: ſ3 qñ est necesse fiat: siue sexta die mēsis: siue plus: siue minus.

¶ Et ille cuius maius iuuamentum affert vomitus est cuius complexio prima est cholerica ⁊ est macer.

¶ Ostēdit cui maxīe cōpetit vomit⁹ ⁊ dicit ꝙ sūt illi q̄ hñt cōpl'onē chol'icā ex ꝑn° gnōnis: ſ3 fiat ex ꝑte cōpl'onis flegmatice. mō vomitus vtriq̄ȝ confert: q² euacuat humoꝝ flegmaticus ⁊ cholericus.

Dub^m 5^m

¶ Dubitat hūoꝝ fl'aticus ⁊ cholericus facilius eũatur ꝑ secessum q̄ȝ per vomitū: ꝙ. Dōm ꝙ si assuefacerem⁹ nām oī mense in eũatione nāli ꝑ secessuȝ eũaret hūorē flegmaticū ⁊ cholericū de stōcho: sed ideo nō facimus vt nā nō assuefiat talibus ꝯsuetudinib⁹: q² postea per se non eũaret sed semꝑ expectaret auxilium artis.

¶ De malitijs q̄ ꝓueniūt ex sup̄fluo vomitu. Ca. 14^m.

Superfluus vomit⁹ stōcho nocet ⁊ ipȝ d̄bilitat ⁊ resoluit ipm ⁊ fac̄ eū aptū ita vt materie ad eū ꝓueniāt ⁊ obest pectori ⁊ visui ⁊ dētib⁹ ⁊ antiq̄s capit dolorib⁹ nisi eis q̄ sīt ꝑꝑ societatē stōchi: ⁊ fac̄ nocumētū epil'ie capit q̄ nō ē cā inferioꝝ mēbroꝝ. Sup̄fluitas quoq̄ȝ q̄ ē i ipso nocet epati ⁊ pulmoni ⁊ oculo ⁊ aliquā venaꝝ q̄n̄q̄ȝ scindit.

¶ Postq̄ȝ Aui. supi⁹ posuit iuuamēta vomit⁹: nūc ponit eius nocumēta. Prio h. Scōo docet subuenire accidētib⁹ vomit⁹. ibi (De ꝓhibitiōe.) Pria i duas. Prio ostēdit nocumenta sup̄flui vomitus. Scōo ponit icidēs. ibi (Ex hoib⁹.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ vomit⁹ sup̄fluus nocet stōcho ⁊ resoluit ipm ⁊ nocet capiti ⁊ pulmoni ⁊ oculis ⁊c̄. ¶ No. vomit⁹ sup̄flu⁹ nocet stōcho: q² cū exercitiū sup̄fluit d̄bilitat resoluēdo ⁊ rarefaciēdo ēt exq̄ ē d̄bilis mēbra expellunt mãȝ ad eū. nocet ēt pectori: q² i vomitu spūalia mouent forti motu: vñ mãe. trahunt ⁊ ledunt oculi ⁊ dētes: q² mãe sursuȝ trahunt. nocet ēt dolorib⁹ capit antiq̄s: q² id ledit ex vomitu: q² plus d̄ mã trahit ⁊ nō nocet dolori capit facto ex mã in stōcho existente. nocet ēt epil'ie capitis causate ex ꝓprio nocumēto capitis: sed epil'ie facte ex mã i stōcho exñte ꝯfert: vñ vomit⁹ nō solū nocet: ſ3 cū sup̄fluit ledit pulmo ⁊ oculi ꝑꝑ materias multas attractas.

¶ Ex hoib⁹ p̄terea ē q̄ vult cito ipleri: deide nō tolerat imo p̄parat ad vomēdū. Et actio hui⁹ ex eis ē q̄ ꝑducūt eū ad malas egritudies mansiuas. Ipse ḡ a repl'one ꝓhibēdus est: ⁊ tu ipsi⁹ cibū ⁊ potum mensura.

¶ Ponit incidēs dicēs ꝙ quidā hoies cupiunt se implere multuȝ: vnde appetunt vomere: ideo dn̄t abstinere: q² ꝑducunt ad egritudines chronicas. ¶ Nota ex tali repletione stomachus debilitat: etiā debilitat ex nimio vomitu: vnde corrūpitur digestio q̄ est radix malarum egritudinum: vt Auicē. fen. 13. tertij.

¶ Ut succurrat̄ dispōnib⁹ q̄ accidūt vomēti. Cap. 15^m.

De probibitione autem vomendi diximus iaȝ quod oportebat.

¶ Exequit de q̄busdā sequētib⁹ vomitum. Primo docet subuenire accidētib⁹ in actu vomēdi appropriantibus. Secundo docet subuenire superfluo vomitui. ibi (Fiat vt.) Prima in duas. Primo excusat se ab ostensione. Scōo docet subuenire accidentibus. ibi (Tensioni.) Ibi dicit ꝙ iaȝ diximus hoies prohibendos a vomitu: q² dictum est supra.

¶ Tensioni v̄o ⁊ dolori qui sub hypocundrijs fiunt cōferunt pāni aqua calida infusi ⁊ superpositi ⁊ oleis lenificantibus ⁊ ventose cum igne.

¶ Docet subuenire accidētib⁹. 2ª ibi (Fortē aūt.) 3ª ibi (Singultuȝ.) 4ª ibi (Et de sanguine.) 5ª ibi (Alcuzez.) Ultima (Et habēti.) ¶ In prima dicit ꝙ tēsioni hypocūdrioꝝ in vomitu est subueniēdū cuȝ pānis cal'is ⁊ fricationib⁹. ¶ No. ex motu pharmaci generant vētositates que resoluuntur per pannos infusos in aqua calida actu vel potentia vt cum decoctione camomille: vel vngere cum oleis fricando calidis vel cum ventosis: quia ignis resoluit.

¶ Fortē āt mordicatōeȝ i stōcho remanētē remouet hī bē iura vnctuosa q̄ cito digerāt ⁊ inungē locū ex aliq̄ qd̄ sit sic̄ ol'ȝ violaceū mixtū cū ol'o cheiri ⁊ pauca cera.

¶ Docet subuenire alijs accidentib⁹ dicens ꝙ remedium est inungere cuȝ oleis de violato ⁊ de cheiri cū pauca cera ⁊ iura vnctuosa cōferunt: q² ſm Ioānem Mesue quarta inten. cañ. 1. Unctuosa frāgunt acuitatē medicine: ⁊ oleum alcheiri confert. i. de viola saracenica: cera ponitur vt seruet virtutem oleorum.

¶ Singultū v̄o si cū eo acciderit ⁊ permāserit retinebit sternutatio. ⁊ dare ei ex aq̄ cal'a ad trāijciēdū paulatiȝ.

¶ Docet s̄buenire alteri accñti q² singultui: vñ aliq̄ñ ꝯiūgit cuȝ vomitu: mō sternutatio soluit: ēt dare aquā cal'aȝ remouet h. ¶ No. singult⁹ ē 2^x: ꝓueniēs ⁊ subsequēs q̄ ē de inanitiōe de isto nō loq̄t q² ē ipol'is: ſ3 intēdit de p̄ qui vel euenit ex ꝑte medicīe: q² mordicat: vñ stōchus conat singultu expellere: vel rōne medicīe q² corrugat stōchū ꝑꝑ mordicatiōeȝ vñ vult expellē: vel fit rōne hūoris attracti: vñ stōchus conat expellere: mō sternutatio soluit: q² ꝑꝑ sternutationē materie petūt fundū ⁊ nō amplius facit singultū: ēt dare aquā calidā lauat stomachum ⁊ descendere facit materias ⁊ maxime dando aquam paulatine: q² melius lauat stomachum.

¶ Et de sanguine quidem iam diximus in capitulo de impedimentis vomitus.

¶ Docet s̄buenire alteri actui q² fluxui sanguis vñ exit cū medicia eũat totū: vnde nūc eũat sanguinē ⁊ de illo nō loquitur. 2° mō pōt exire quādo rūpit vena: ⁊ de isto itēdit vt dictum est in tertio.

¶ Alcuzez v̄o ⁊ egritudib⁹ fridis alsubeth ⁊ iterfectiōi vocis q̄ accidit post ipȝ ꝯfert ligare exm̄a ⁊ strigere ea ⁊ supponē stōcho pānū ifusuȝ oleo in quo cocta fuerit rutha ⁊ sicidis: ⁊ dare ei ad bibēdū mel cū aq̄ calida.

¶ Docet subuenire alteri accidēti ꝓueniēti ex vomitu vt spasmo dicēs ꝙ ꝯfert ligare extrema ⁊ ponere sup̄ stōcho ruthā decoctam cū cucumere asinino. ¶ No. alcuzez sumit dupl'r. ꝑ oī spasmo. 2° mō ꝓprie ꝑ spasmo causato ex vētositate. p̄ mō sumit hic. ¶ No. spasm⁹ adhuc ē 2^x: subsequēs post purgationē: q̄ si est ꝯfirmat⁹ nō curat: alius ē ꝓueniēs ex pharmaco q² mouet humores ⁊ nō educit: vnde currūt ad neruos. vel q² medicia eleuat fumū grossuȝ ad neruos ⁊ lacertos: vnde fit spasm⁹. vel q² medicia ē venenosa: vñ mēbra fugiūt ꝑꝑ venenositatē. vel q² ifirm⁹ cal's exponit se vent. mō ligare extrema cōfert: q² materie deriuant a neruis ad exm̄a ex ligatura. sil'r infusio pāni sup̄ stōcho ex illis decoctionib⁹ ꝯfert: q² multū resoluit p̄cipue causato spasmo ex fumo eleuato. ēt mel ꝯfert cū aq̄ cal'a: q² lauat stōchū ab acuitate ⁊ fac̄ medicinā d̄scēdē ad fundū: ēt aq̄ lauat ⁊ remittit acuitatē ⁊ venenositatē medicīe.

¶ Et hñti qdē alsubeth fiat h ⁊ in aurē eius mittat.

¶ Docet subuenire vltimo accidēti dicēs ꝙ subeth ꝯfert hoc. q² ligare extrema: ēt ꝯfert infusio pāni in decoctione ruthe ⁊ cucumeris asinini: tamē ista infusio debet applicari pectori ⁊ non stōcho: etiam dȝ poni mane q² vapores illi resoluuntur.

¶ De eo in quo superfluit vomitus. Cap. 16^m.

Fiat vt ipē dormiat ⁊ igeniet q̄ȝto plus possibile fuerit q̄ūo dormiat: ⁊ ligent ei⁹ exm̄a tal'r qual'r ligant cū fluxū vētris retinere volum⁹. Et ipsius medicetur stomachus cum emplastris ponticis fortitudinem facientibus.

¶ Docet subuenire superfluo vomitui. Primo cuȝ nōdum euacuat sanguis. Scōo quando euacuatur. ibi (Qz si vomitus.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ si vomitus superfluit debet igeniari vt ipse dormiat ⁊ stomach⁹ dȝ empl'ari cū stipticis pōticis. ¶ No. somn⁹ fortes eũones retinet: ēt stiptica fortificāt stōchū: vnde nō recipit humores.

¶ Qz si vomit⁹ sup̄fluerit ⁊ icessanter egrediant hūores donec sanguis exeat da ei ad bibēdū lact i vino mixti q̄tuor cotilas: q̄m medicie vomitiue malitiaȝ rep̄mit ⁊

sanguinē ꝓhibet ⁊ nāʒ lenit. Qꝛ si ꝑtē pectoris ⁊ stōchi a sanguie cū h mūdificare volueris ne ex eo aliqd co a guleť da ei ad bibēdū syrupū acetosuʒ: siue sit ex melle: siue ex zucchāro cū niue infridatū paulatiʒ: cū h q̄ʒ q̄ñqȝ ꝯfert bibere succū portulace cū bolo armeno.

¶ Exequiť docēdo subuenire vomitui cū sup̄fluit sanguis. Primo hoc. Scđo docet subuenire quādo nō fit. ibi (Cuʒ ergo.) Tertio remittit nos ad quintū ⁊ secūduʒ. ibi (Et opʒ te qdem.) ¶ In prima dicit ꝙ si sanguis exijt debes dare. 4. cotilas lactis cū vino: ⁊ hoc remittit acuitatē pharmaci ⁊ soluit per iferius. ¶ No. cū exit sanguis intentio est reprimere acuitatem pharmaci. Scđa est stipticare orificia venarum ne aperiantur. Tertia intētio est eūare medicinā de stomacho: mō lac facit hoc: qꝛ rōne frigiditatꝭ ⁊ vnctuositatis reprimit acuitatē medicine: ⁊ rōne serositatis eūat ꝑ secessum: ⁊ rōne vnctuositatis ꝯstringit ⁊ oppilat. Sʒ cotila est pōdus nouē. ʒ. vel. 4. Sʒ si sanguis sit fixus da syrupum acetosum.

¶ Cum ergo terrefactus fueris pro aliquo in quo sup̄fluit medicina fac ipsuʒ vomere. Et opʒ qdem te querere medicinas vomitiuas ſm suos gradus: ⁊ quomodo queqȝ earū ad bibendū sint dande ⁊ precipue elleborum in antidotario ⁊ medicinis simplicibus.

¶ Docet subuenire superfluo vomitui anteq̄ȝ vomere incipias ꝓuoca vomitum anteq̄ȝ inciteris a medicina vomitiua. (Et oportet te.) Remittit nos ad secūdum ⁊ quintum librum.

¶ De enemate. Cap. 17m.

Enema ē medicamē nobile in expellēdo sup̄fluitates q̄ sūt in itestinis ⁊ in sedādo dolores renū ⁊ vesice ⁊ apata ipsoꝝ ⁊ egritudies colice: ⁊ in attrahēdo sup̄fluitates a mēbris ṗncipalib⁹ ⁊ superiorib⁹. Que v̄o ex eis sunt acuta debilitāt epar ⁊ ꝑducūt ad febrē. Ex enematib⁹ p̄terea fit iuuamē in expellēdo reliqas quas inaniētia relinquūt.

¶ Nūc ponit cañ. attēdēdos in medicina ꝑ iferi⁹ data. Primo ponit iuuamēta ⁊ nocumēta clysteris. Scđo exeqť de forma ⁊ mō administrādi clystere. ibi (Formā v̄o.) ¶ In p̄a diċ ꝙ enema ē medicamē nobile i expellēdo māš de stōcho ⁊ epate: ⁊ ē medicamē bonū in egritudib⁹ chronicis: tñ clystē acutū mltū ꝺbilitat epar. ¶ No. repiť clystē ⁊ sic iportat formā istri: sʒ enema iportat liquoreʒ qui mittiť ꝑ formā clysteris: ⁊ iō Aui. dixit enema loquendo de liquore. ¶ No. ē medicamē nobile: qꝛ securū siue qꝛ nobiles opōnes faċ: ⁊ h rōne medicie q̄ misceť cū eo: vt qñ miscem⁹ cū eo medicinas stipticas lubrificatiuas ⁊ solutiuas: ēt ē nobile rōne locoꝝ: qꝛ eūat in stōcho epate ⁊c̄. vñ sup̄fluitates itestinoꝝ sūt duplices vt egōnes: ⁊ sūt sup̄fluitates humorose q̄s oēs clystē educit: iō ē medicamen nobile: vñ qñ volum⁹ attrahē ab alijs mēbris sup̄iorib⁹ miscemus medicinā solutiuā vt agaricū vl' reubarbaꝝ vl' cassiā ⁊ hierā ⁊c̄.

Dubium ¶ Sʒ tu dicis virt⁹ clysteris nō trāsit ad istra vrine. Dōʒ ꝙ si fit clystere cū multo liquore trāsit ad itestina sup̄iora: vel addēdo medicamē forte ꝯfert clystē mřici: qꝛ ꝓpiquat intestis sic vesica: ēt clystere sedat dolorē vere miscēdo cū eo anodina vt āhetū camomillaʒ semē lini ⁊c̄. vel sedať dolor ꝑ clystē nō vere: vt qñ cū clystē miscenť narcotica: ēt remouet apata hoꝝ mēbroꝝ vt maturādo resoluēdo vel saniādo miscēdo cū clysteri medicias hñtes h facē. ēt ꝯfert dolori colon: qꝛ resoluit mām facientem dolorem: sed clystē acutum nocet epati: qꝛ supercalefacit nimis epar.

¶ Formam v̄o clysteris ⁊ quomodo clysterizetur iam retulimus in capitulo de colica.

¶ Ostēdit formā clysteris. Primo excusat se a forma. Scđo oñdit ꝺbitū sitū clysterizati. ibi (Uř q̄ʒ ꝙ.) Tertio ostēdit debitā horaʒ. ibi (Et clysterizādi.) Quarto docet subuenire accidēti sup̄uenienti in clysteri. ibi (Qꝛ siqs.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ forma clysteris: etiā modus administrandi iā diximus. 3. cañ. fen. 16. cap. de colica.

¶ Videť quoqȝ ꝙ clysterizati situs melior sit vt supin⁹ iaceat: deinde reuoluat se ad latus dolens.

¶ Ostēdit sitū clysterizati q ē iste: vñ debʒ stare supin⁹ ⁊ postea reuoluere se. vñ si t⁹ est zx: cōis ⁊ est clysterizati ⁊ dʒ stare supin⁹ qꝛ liquor meli⁹ retineť: ⁊ voluē se v̄sus ꝑtē dolētē vt liquor istic vadat: vñ si dolor i dorso reuerset se supra dorsuʒ: ⁊ sic simil'r dʒ facere ꝺ alijs ꝑtib⁹ dolētib⁹. alius est sit⁹ particularis vt qñ eēt ꝺbilis: vnde nō posset stare super rectū vt dcm̄ est: ideo iaceat sup ventrem.

¶ Et clysterizādi hora melior est cū est aeris friditas: qm̄ sequeť ide ne augmenteť grauitas ⁊ dolor ⁊ estuatio ⁊ nausea. Balneū preterea solet facere vt ebulliant humores ⁊ spargantur. Clysteris quoqȝ cōditio est vt aerem ⁊ humores retētos attrahat. Et ꝓpter hoc ſm plurimū nō est bonū vt balneū enemati p̄mittas.

¶ Decl'at horā dicēs ꝙ melior hora ē hora aeris frida qř nō seqtur estuatio: ⁊ si necesse fuerit balneuʒ caue ne p̄mittas balneū clysteri: qꝛ balneū trahit ex̄ ⁊ clystē itus. ¶ No. hora clysterizādi sumiť ex multꝭ: ex cibo vñ nō dʒ fieri post comestionē qꝛ traherenť indigesta: nisi illa eēt ita debilis ꝙ dareť parū cibi: sʒ clystere lenitiuū pōt fieri quocūq̄ȝ tp̄e. nec fit hora magni estus: qꝛ fieret nimis magna cōmotio: iō fit hora frigidiori: tñ clystere post balneū pōt fieri nō tamē imediate: sʒ dimitte ⁊ fac cadere iteruallum tēporis.

¶ Qꝛ siqs in intestinis pustulas habens ipso indiguerit causa febris: aut alicui⁹ egritudinis ⁊ timuerit ne enema retineať superponere dʒ ano suo ⁊ femori ⁊ locis q̄ sunt in circuitu speltam calefactam cum pāno.

¶ Docet subueniř accñti eueniēti i actu clysterizādi: vñ diċ ꝙ si hñs pustulas in itestis ⁊ eger clysteri: vñ timem⁹ ne emittat dʒ applicari spelta calefacta i pāno femori ⁊ ano. vnde cū pustule sentiūt liqrē volunt expellere: vnde spelta rōne caliditatis remittit doloreʒ: etiā spelta incitat expulsiuam vnde clystere non retinebiť.

¶ De epithimatibus. Cap. 18m.

Epithimata sunt ex medicinis bonis que ad ipsam perueniunt egritudinem.

¶ Nūc ponit cañ. in approximatiōe medicinaꝝ ab ex. Et p̄ ponit cañ. in approximatione hoꝝ. Scđo embrocaꝝ. ibi (Embroce.) Pria in duas. Primo ponit iuuamēta in gñali. Scđo in speciali. ibi (Medicia.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ epithimata sunt medicine bone. ¶ No. epithimata sunt bona qꝛ veniūt ad locū vt oʒ. Scđo sunt secura qꝛ ab extra applicanť. ¶ No. epithimata sunt zr. cōiter pro oi medicia applicata ab extra. z° mō pro vero epithimate: vnde q̄ applicanť ab ex̄ sunt multa: vnde cū volum⁹ ꝙ medicamē paꝝ trāseat ad locū dolētē applicam⁹ in modū pirie vel fomētatiōis vel calefactionū q̄ idē sunt. Sʒ cū volumus vt multū transeat applicamus emplastrū. Sed cū volumus vt transeat mediocriter applicam⁹ vnguētū. Sʒ cū volum⁹ vt trāseat virt⁹ medicarū applicam⁹ epithimata qꝛ ifundiť petia in liquore liquido calo. Sʒ qñ volum⁹ vt fortiter trāseat administramus embroca. nam q̄ cū ictu approximanť citi⁹ penetrāt: vt pʒ per. G. 13. terapen.

¶ Et medicia fortasse duas hʒ v̄tutes: vnā subtiliatiuā ⁊ alterā ingrossatiuā: ⁊ erit maior necitas subtiliatiue q̄ȝ ispissatiue. Cūqȝ ei⁹ ispissatio fuerit tēperās subtiliatione cū ex ea fiet ēpl'ʒ penetrabit subtilitas ⁊ remāebit spissitudo: ⁊ illa qdē q̄ penetrat ꝯfert sic faċ coriādruʒ cū ordeo fracto cū ex eis fit empl'ʒ super scrophulas.

¶ Ponit iuuamīta in spāli. Et p̄ hoc. Scđo notificat epithimata ex mō approximādi cōparādo epithimata empl'is respectu v̄tutꝭ. za ibi (Emplastra.) za ibi (Cūq̄ȝ mēbris.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ aliquādo medicina q̄ approximať in moduʒ epithimatꝭ hʒ duas intētiones: vna est sb̄tiliatiua: alia ē igrossatiua: ⁊ si ingrossatiua nō sit fortior iuuat sb̄tiliatiuā: qꝛ ꝑtes subtiles itrāt ⁊ grosse ꝑtes postea cōprimūt: vt coriādrū cū sayich or. resoluit scrophulas: vñ cū coriādrū approximať ꝑtes sb̄tiles itrāt ⁊ alia ꝑs gr̄ssa q̄ ē in coriādro cōprimit ꝑtes sb̄tiles: sʒ ordeū sua glutinositate retinet calꝫ inatū cum virtute medicine: ⁊ ꝑꝑ hoc. G. z. de simplici medi. 3. c. ⁊ vl. 3. distī. dicit ꝙ oleū rosatuʒ plus humectat q̄ȝ oleū cōmune ꝑꝑ glutinositatē eius: ⁊ isto modo cerusa resoluit retinendo calorem.

¶ Emplastra preterea sunt talia qualia epithimata: sʒ emplastra sunt dura ⁊ epithimata currētia. Est quoq̄ȝ cum epithimata fiunt cum pānis.

¶ Uocat epithimata ex modo approximandi: ⁊ dicit ꝙ sunt cuiusdam virtutis cum emplastro.

¶ Cūq̄ȝ mēbris principalibus superponunť sicut epati ⁊ cordi: ⁊ non fuerit ibi qđ ꝓhibeat cōferunt pāni suffumigati ex xyloaloe crudo ⁊ virtutibus epithimatū bonum tribuunt odorem quē principalia diligunt.

¶ Uocat illa rōne locoꝝ ⁊ diċ ꝙ approximantur aliqñ epithimata principalib⁹.

ꝑncipalib⁹:mō dic̄ ꝙ qn̄ approximanṯ bonū ē approximare pānū suffumigatū lig̃ aloes q ꝯfortat ꝑcipalia:vn̄ qn̄ approximamus emplastra frigida resolutiua cum eis miscemus stiptica ⁊ aromatica cōfortantia principalia membra:hoc habitum est supra.

¶ De embrocis. Cap.19^m.

Embroce sunt medicamēta congrua ei qđ ex capite ⁊ alijs membris opꝫ resolui ⁊ illi cui cōplexionem necessarium est permutare.

¶ Exequiṯ de embrocis. Et ꝓ ponit iuuamēta. Scđo ostēdit qb⁹ locis approximanṯ embroce. ibi (In mēbris.) ¶ In ꝓma dic̄ ꝙ embroce sunt medicamē cōgruū dolori capit̃ cuꝫ mā̃ ⁊ sine materia. ¶ Nota embroca ꝯfert multuꝫ in passionibus capitis:qꝛ medicine per ossa capitis nō bene possunt penetrare vn̄ cū ēbroca ꝑ ꝑcussionē meli⁹ penetrat:vt.13.tera.ca.17.iō multū ꝯfert.ꝯfert etiā embroca cū apa ē multū itra ad qđ nō pōt penetrare inunctio.

Dubium ¶ Dubitaṯ.sequiṯ ꝙ embroca eēt fortior emplo:qđ falsum est ꝑia tertij cap̄ de can̄.vl'ibus egritudinū capitis. Dōm ꝙ in vna approximatione embroca est fortior emplastro:sed in plurib⁹ nō. Ul' dicendum ꝙ embroca ꝓpter applicationem citius penetrat:ſꝫ emplastrū lōgiori tp̄e durat cū alterat q̄ faciant alterare embroce.

¶ In mēbris aūt q̄ embrocare oꝫ ex cal'o ⁊ frido si non in eis fuerint superfluitates que descēdūt fiat ꝑus embroca ex calefacto:deinde fiat ex aqua frigida vt ꝯstringanṯ:ꝙ si res diuersa fuerit a frigida incipiatur.

¶ Ostendit loca qb⁹ embroce applicātur:qꝛ aut mā̃ est tota fluxa:aut nō. si tota fluxa debes approximare resolutiuū:qꝛ intentio est euacuatio:⁊ postea debes approximare embroca frigida qꝛ est rarificatiuum:ideo opꝫ restringere:sed cū mā̃ est in fluxu debes approximare embroca frigida reꝑcussiua ⁊ postea resolutiua.

¶ De flobotbomia. Cap.20^m.

Flobothomia ē eūo vl'is q̄ multitudineꝫ humoꝝ euacuat. Multitudo aūt ē augmētū humoꝝ super equalitatē ipsoruꝫ in venis.

¶ Postq̄ Aui. supius posuit can̄. in eūonib⁹ per supius ⁊ iferi⁹:nūc ponit can̄. in eūone per flōmiaꝫ. ¶ Nota pręsit can̄. in pharmacie eūone:qꝛ mala cōpl'o que eūaṯ maiorē ꝯueniētiā hꝫ cū pharmacia q̄ cuꝫ flōmia:ideo pręsit qꝛ mala cōpl'o in qualitate peccat:modo pharmacia huic debeṯ. Et ꝓ ponit can̄. in flōmia. Scđo can̄. i euacuationib⁹ annexis flōmie. ibi (Uētose cutis.) ꝑia in q̄tuor:vn̄ in eūone ꝯsideraṯ illđ qđ eūatur:locus a quo eūaṯ:⁊ tp̄s:⁊ 4° instr̄m quo fit. Et ꝓ ponit can̄. in vno dictoꝝ. Secundo in 2°. Tertio in 3°. Quarto in 4°. 2^a ibi infra satis (Et debes scire.) 3^a ibi infra satis. (Scito ꝑterea.) Quarta in fine quasi (Scias ēt ꝙ flōmam⁹.) ꝑrima in duas. ꝑrio ostēdit iuuamēta flōmie in gn̄ali ⁊ spāli ostēdēs qb⁹ corporib⁹ cōueniat. Scđo exequiṯ ponēdo can̄. in eūone dicta. ibi (Flōmia quoq̄ nec.) ꝑria in duas. ꝑrio diffiniēs flōmiā ostendit iuuamenta ei⁹ in gn̄ali. Scđo in spāli. ibi (Et nemo qdē.) ¶ In ꝓma dicit ꝙ flōmia est vl'is eūatio q̄ eūat multitudinē:⁊ hec multitudo est qn̄ humores vltra debitā q̄ntitatē excrescunt in venis. ¶ Nota est eūo vl'is qꝛ a toto corꝑe eūat:⁊ in h̄ nō dīt a pharmacia:tn̄ imediate eūat a vena a q̄ fit flōmia:sed mediate eūat a toto corꝑe:ēt eradicādo eūat a vena a q̄ fit flōmia:ſꝫ trahēdo eūat a toto:ēt q̄ntū flōmia eūat ⁊ nō electiue sic̄ medicina:vl' ꝙ flōmia eūat sanguinē:ſꝫ alios hūores eūat qꝛ mixti sūt sanguini:iō pꝫ ꝙ flōmia eūat oīum in quāto:⁊ pharmacia eūat oīuꝫ humoꝝ in quali.

Dub^m 7^m ¶ Dubitaṯ q̄ sit vl'ior eūo ꝑ flōmiā vel ꝑ pharmaciā. ꝓ ꝙ ꝑ pharmaciā:qꝛ talis eūat māꝫ de venis ⁊ ex̄ venas. ¶ In ꝯriū Aui. Dōm ꝙ pharmacia rōne loci ē vl'ior eūo q̄ flōmia ꝑ cām dictā:⁊ tūc exponiṯ ꝙ ē vl'is eūo qꝛ eūat multitudinē:⁊ non qꝛ a plurib⁹ locis eūet. Uel doꝫ ꝙ ⁊ si ꝑ pharmaciā possit eūari mā̃ ex̄ venas ⁊ itra:tamē vtplꝫ medicie eūant a ꝺtermiat̃ mēbris vt reubarbaꝝ ab ep̄e ⁊c̄. Doꝫ ꝙ pharmacia eūat ml'titudinē cū supfluit:ēt eūat pri⁹ vnū humorē ⁊ postea aliū:ſꝫ flōmia cū nō supfluit eūat.4. hūores ⁊ sil'.

Dub^m 8^m ¶ Dubitaṯ flōmia ꝺbeṯ ēt sanguini peccāti i q̄li. ēt pharmacia ꝺbeṯ multitudini chol'e in q̄nto. Dōm ꝙ multitudo ē 2^x:gn̄alis ⁊ spālis. Gn̄alis ē 2^x. Una in qua equal'r hūores sūt aucti:⁊ huic debeṯ flōmia. Alia est multitudo gn̄alis i oi i qua humores sūt aucti nō eq̄liter:ſꝫ sanguis plus peccat i q̄to ⁊ huic ēt ꝺbeṯ flōmia. Sꝫ si vnus hūor solus plus peccat q̄ sanguis:ꝺbeṯ ei pharmacia vt visuꝫ est supra. c. de regul' cōib⁹ vomitui. Alia ē ml'titudo spālis:⁊ tūc si peccat sanguis cōpetit flobothomia:⁊ si alius:pharmacia. ¶ Et ad rationes ambas dico ꝙ debetur flobothomia propter peccatum in quanto:⁊ non propter peccatum in quali.

Dubiū 3^m al's. 4. de re. sa. ¶ Dubitaṯ infra.3.4^e.ca. de flegmone faci. flōmiā:⁊ tamē mā̃ est ex̄ venas.⁊.4. regi. acuto. Uene inanite trahunt humores ⁊ vapores acutos. Dōm ꝙ flōmia immediate euacuat humores de venis:⁊ mediate eūat mām ex̄ venas:h̄ pꝫ vt dcm̄ ē ꝑ inanitionē. ēt ꝑ h̄ fit clystere an̄ flōmiaꝫ ne humores mali trahāṯ. Doꝫ ꝙ cōpetit flōmia qn̄ mā̃ est in venis medijs iter duas cutes iter imē ⁊ cutiꝫ q̄ ē mēbrū sꝑmaticū:vel qn̄ ē iter duas cutes.i.in vena:⁊ sic nō vadit ꝯ Auic. ¶ Ad aliaꝫ de flegmone dico ꝙ nō competit flobothomia rōne cause coniuncte:sed rōne cause antecedentis. modo dixit ꝙ euacuat a venis qꝛ ab eis prius ⁊ imediatius euacuat.

¶ Et nemo qdē est flōmādus nisi vn⁹ duoꝝ. Un⁹ eoꝝ est egritudinib⁹ ꝑparat⁹ q cū ipsi⁹ sanguis multiplicatus fuerit cadet in eas. Et alter est cadens in eas.

¶ Ostēdit iuuamēta flōmie in spāli oñdēs qb⁹ cōpetat. ꝑrio ostendit qb⁹ corporib⁹ cōpetit. Scđo oñdit ꝑ qđ cōpetit. ibi (Unusq̄sq̄ aūt.) Tertio decl'at dcm̄ suū. ibi (Ex his qdem.) Quarto qꝛ dixit ꝙ flōmia cōpetit corꝑib⁹ appenter sanis ⁊ egris illa corꝑa cōparat penes vsum flobothomie. ibi (Et debes scire.) ¶ In prima dic̄ ꝙ nullus est flobothomandus nisi sit egritudinibus paratus qui in illas cadet cum sanguis augmentatur. Alius est flobothomandus qui incidit in egritudineꝫ. ¶ No. flobothomia debetur corpori parato egritudini neutro decidētie ⁊ corpori qn̄ iam est egrum.

Dub^m 4^m ¶ Dubitatur natura non eget auxilio nisi cum morbus est augmentatus:sed cum morbus adhuc non sit:ergo.

Dub^m 5^m ¶ Scđo dubitaṯ corꝑ⁹ egrū vl' ē forte vel ē ꝺbile:si forte virtuti forti nihil resistit:sed si sit ꝺbile non doꝫ fieri flōmia:qꝛ addereṯ ꝺbilitas ꝺbilitati. Doꝫ nā̃. G. 2. thegni tex. cō. 5. trac. Uētris. oīa isunt sanis nāl'r ⁊ egrotātib⁹ oīa isūt ꝑter nāꝫ. mō si corꝑa sūt sana egent retētiōe ⁊ nō eūone:ſꝫ i corꝑib⁹ egris qꝛ oīa isūt ꝑter nāꝫ egent remotōe illaꝝ reꝝ ꝑter nāꝫ. ¶ Et ad rōnē Gal'. 1. ꝺ iterio. ca. 2. nā̃ non eget auxilio nisi cū augmētaṯ morb⁹:dico ꝙ veꝝ ē nec i ꝑnti nec i futuro:vl' dico ꝙ doꝫ remoueri res ꝑter nāꝫ parata facere morbū. ¶ Ad aliā itelligo ꝙ sit fort̃:qꝛ pōt tolerare eūonē:ſꝫ corꝑi absolute forti nō ꝺbeṯ flōmia:nec corꝑi ꝺbili nō valēti sustinē flōmiaꝫ.

¶ Unusq̄sq̄ aūt eoꝝ aut flōmaṯ ꝑ sanguinis multitudinē:aut ꝓpter ipsius malitiam:aut ꝓpter vtrūq̄ꝫ.

¶ Oñdit cāꝫ q̄r flōmia cōpetit oīb⁹ his corꝑib⁹:⁊ dic̄ ꝙ cōpetit:aut qꝛ i eis ē ml'titudo sāguis:aut malitia:aut qꝛ i eis ē vtrūq̄. Ul' doꝫ ꝙ sanguis sumiṯ 2^r. Uno^o ꝓ hūore disticto ꝯ alios. Scđo^o ꝓ massa humoꝝ. ad ꝓpositū dico ꝙ flōmia competit vtriq̄ sangnini.

Dub^m 6^m ¶ Dubitaṯ ifra:⁊.13. ꝺ ige. ca. 3. 2^e dist. ⁊ ita ifra ꝺ cura apatū:corꝑi nullā hn̄ti repl'onē cōpetit flōmia:ꝰ dcm̄ Auic. falsuꝫ. ⁊ casus ē iste si aliq̄s ē ꝑcussus timemus ne bon⁹ sanguis currat ad locū flōmamus:tn̄ iste hꝫ hūores bonos. Doꝫ ꝙ repletio ē 2^x. vl'is respcū toti⁹:alia ē spālis respcū vni⁹ mēbri:qꝛ hūores q stabāt in venis non faciebāt repl'onē:ſꝫ postea currūt ad locū spālē ⁊ ibi faciūt repl'onē. mō Aui. itēdit de multitudīe ⁊ repl'one spāli. Uel dōm ꝙ flobothomia fit 2^r. ad eūandū soluꝫ vt qn̄ est repletio in corꝑe. 2° mō fit ad diuertendum quādo nō est repletio ne currat mā̃ ad locum lesuꝫ. mō Aui. intēdit de flobothomia que fit per repletionē solū.

¶ Ex his qdē egritudinib⁹ preparatus est sicut qui est exposit⁹ sciatice ⁊ podagre fortibus ⁊ artetice sanguineis:aut ille cui accidit sputū sanguineū ex figura vene que in pulmone eius existit tenuiter cōsolidata:qm̄ cū ipsius multiplicabitur sanguis findetur.

¶ Decl'at dcm̄ suuꝫ dicēs ꝙ flōmia cōpetit duob⁹:parato egrotare ⁊ actu egrotāti:vn̄ q̄dā sūt parata egrotare qb⁹ flōmia cōpetit:sed qꝛ repl'o ē 2^x:sanguis puri ⁊ mixti alijs humorib⁹:iō ꝓ oñdit corꝑa parata egrotare ꝑ ꝓmū. 2° ꝑ 2^m. ibi (Et apti epil'ie.) ¶ In ꝓma dicit ꝙ his egritudib⁹ in qb⁹ cōpetit flōmia ē q ē exposit⁹ sciatice ⁊ podagre sanguīee ⁊ q hꝫ rupturā vene. ¶ No. lꝫ tales egritudīes fiāt vtpl'm de mā̃ frida:tn̄ flōmia cōpetit:qꝛ aliqn̄ tales passiones de mā̃ sanguīea fiūt:ne humores ad locū fluāt fiat flōmia. ¶ No. venā esse tenuiter ꝯsolidatā pōt esse 2^r. Uno mō qꝛ al's fuit rupta ⁊ sic nō intēdit:qꝛ cū vena rumpiṯ in pulmone tarde ꝯsolidaṯ. Secūdo modo qꝛ debiliter fuit cōpacta a natura ⁊ sic intendit.

¶ Et apti epil'ie ⁊ apopl'ie ⁊ mel'ie cū sanguis multitudine ⁊ squinātie ⁊ apatib⁹ iterioꝝ ⁊ obthalmie calide:⁊ ex eis qb⁹ hemorroidaꝝ sanguis qui fluere solebat ē retētus:⁊ mulierib⁹ qb⁹ mēstruus sanguis est restrict⁹:hoꝝ tn̄ colores nō demonstrant ꝙ flobothomari debeant ꝓpter ipsoꝝ obscuritateꝫ aut albedinē aut viri-

ditatem. Et illi qui in interiorib⁹ mēbris cū cōplōne calida debilitatē patiunt̃. Nam istis melius est vt in vere minuant̃: lȝ in has nōdum ceciderint egritudines.

¶ Ostendit alia corpora preparata qb⁹ cōpetit flōmia ꝓꝑ sanguinē mixtum alijs humorib⁹: ⁊ dicit ꝙ aptis epilepsie ⁊c̄. cōpetit flobothomia: q2 humores facientes tales passiones miscētur sanguini. etiā competit in casu flobothomia si menstrua restrīgant̃ ⁊ fit flōmia de saphena: lȝ color corpis nō ōndat de flōmia ꝓꝑ retētionem mēstruoꝝ: ēt cōpetit flōmia quando hemorroide restrīguntur.

Dub^m 7^m ¶ Dubitat̃ vbi ē debilis virt⁹ non fit flōmia lȝ in mala cōplōne cal'a virt⁹ ē debilis: ēt ei debet̃ alteratio. Dōm ꝙ debet̃ flōmia ꝓseruatiua ⁊ nō curatiua. ⁋ Et ad rōnē dico ꝙ nō ē ita debilis ꝙ nō possit sustinē flōmiā talē: ⁊ h̃ pȝ ꝙ pōt ītelligi de mala cōplōne cal'a epatis sine mā. vel pōt ītelligi de mala cōplōne cū mā: vñ virt⁹ pōt eē debilis per viā aggrauationis. ⁋ Et ad rōnē pȝ sol'o. virt⁹ ē ðbilis: verū est per viam aggrauationis ⁊ nō ꝑ viā resolutionis: vnde qñ virtus est grauata ex repletiōe eūo sanat. Et subdit ꝙ talis flōmia dȝ fieri in vere loquēdo de flōmia ꝓseruatiua: sed curatiua potest fieri in quocūqȝ tēpore. ⁊ ꝓseruatiua est duplex: cōis ⁊ ista fit ī vere: alia est spālis ⁊ ista fit q̊cūqȝ tēpore: q2 si corpus est paratū nūc egrotare debeo flobothomare si expedit ad preseruandum.

¶ Et illis qbus ꝑcussio accidit aut casus: qm̃ qñqȝ minuunt̃ timēdo ne eis accidat apostema: ⁊ q hȝ apā minuendus est: qm̃ timetur ne aperiatur anteq̃ maturet̃: lȝ non indiguerīt ⁊ non fuerit ibi multitudo.

¶ Ostēdit corpa parata egrotare qb⁹ debet̃ flōmia gr̃a deriuādi: ⁊ dicit ꝙ in ꝑcussis cōpetit flōmia ne talis locus apostemet̃: vnde ī apāte ēt facimus flōmiam ne rumperetur ante maturationem.

Dub^m 8^m ¶ Dubitat̃ hñs apā est actu eger: mō Auic. dȝ ōndere corpus paratū egrotare. Dōm ꝙ Auic. nō vult ꝙ cōpetat ei flōmia ꝓꝑ apā sed ꝓꝑ dolorē ⁊ rupturā ante tp̄s nisi flōmia fiat. Sed quō fiet ruptura cū corp⁹ nō sit repletū. Dōm ꝙ ꝓꝑ dolorē humores ꝯcurrūt boni: vñ implet locū ītātū ꝙ crepat̃: vnde vt dcm̃ est cōpetit flōmia in casu vt fiat ꝓseruatio: vel cōpetit in z^o casu ne apā rumpatur.

¶ Et debes scire ꝙ dum iste egritudines timent̃ ⁊ nōdum in eas ceciderint plus secure eis cōcedit̃ minutio ⁊ cum in eis ceciderit in earū principio penitus flōmia dimittatur: q2 humores subtiliat: ⁊ eos per corp⁹ fluere facit ⁊ eos sano sanguini admiscet. Et est etiā cū nihil eūatur ex eo qd̓ opȝ ⁊ facit ꝙ necessaria sint medicamēta alleuiātia. Cūqȝ maturatio apparuerit ⁊ egritudo ꝑncipiū aut statuȝ preterierit: tūc si oportuerit vt minutio fiat: si nō fuerit qd̓ ꝓhibeat fiat flōmia.

¶ Cōparat corpora egra ad corpora parata egrotare penes vsum flōmie: ⁊ dicit ꝙ cū ille egritudines nōdū sunt dȝ fieri flōmia: tamē sunt parate euenire. Sed si sunt corpora egra in principio oīno dimīttant: q2 nihil de malo eūatur. Sȝ si maturatio apparet ⁊ trāsiuit principiū augmenti fiat flobothomia si est necessaria.

Dub^m 9^m ¶ Dubitat̃ magis secure fit flōmia cuȝ egritudo est ꝑsens: q2 maior adest tūc necessitas eūandi. ¶ Dubitat̃ z^o q2 z^a ꝑticu. afoꝛ. 29. Inchoantib⁹ morbis si qd vr̃ mouere moue: ergo in ꝑn^o dȝ fieri: q2 in statu silētiū meli⁹ est. sil'r ēt ꝑ^a quarti. ca. 7. scđi trac. loquēs de flōmia: cū trāsiuit ꝑn^m nō est amplius intētio. Dōm ꝙ egritudīes de mā sanguinea sunt duplices: de pura mā sanguinea ⁊ de mā sanguinea ꝑmixta alijs humorib⁹. In ꝓꝑie sanguinea dȝ fieri flōmia vsqȝ ad syncopim vt in synocha ⁊ hoc fit subito in ꝑn^o ne sanguis malignet̃: ⁊ hec est mens Auic. ꝑ^a quarti. vñ q2 mā in ꝓcessu malignata est non pōt fieri flobothomia sic copiosa. Alia est egritudo de mā mixta sanguini: ⁊ huic debet̃ in principio flobothomia minoratiua ⁊ nō eradicatiua: q2 humores sunt crudi non apti eūoni: vnde si vellemus eradicare humores mali subtiliant̃ ⁊ spargūtur per corp⁹: imo aliquādo eūatur sanguis bon⁹: q2 est apt⁹ eūoni q2 subtilis: ⁊ malus est grossus. Sȝ medicamēta alleuiātia sunt necessaria que euacuēt sanguinē grossuȝ: vel alleuiātia. i. cōfortātia virtutē. ⁋ Ad alias rōnes. Ad primā dȝ fieri cū adest egritudo: dico ꝙ verū est si humores eēnt apti ⁊ nō sequeret̃ tanta debilitas virtutis: vnde anteq̃ mā faciat egritudinē nō est ita malignata sicut cū faciunt egritudinem: ⁊ ideo ante fit flobothomia mag̃ copiosa q̃ postq̃ fecerunt egritudinē: etiā q2 virt⁹ ex egritudine est debilior. Et ad afoꝛ. dico ꝙ loquit̃ de eūone minoratiua que cōceditur.

Du^m 10^m ¶ Dubitat̃ cū egritudo trāsiuit statū est in decl'one: ergo tunc nihil cōpetit flōmia. Dōȝ ꝙ si apparet digestio post statū ⁊ nō fuerit facta eradicatio: tūc flōmia cōpetit: q2 copiose fieri pōt. Sȝ ꝯ flōmia eūat sanguinē: mō in sanguie nō expectat̃ digestio: verū est in puro sanguine: sed hec est intentio sanguinis ⁊ alioꝝ humoꝝ. ꝓcedit̃ plus: q2 virt⁹ est fortior ⁊ mā mag̃ parata eūoni per flōmiam.

¶ Flōmia quoqȝ neqȝ euacuatio vētris est facienda in die motus egritudinis: q2 est dies requiescendi ⁊ ingrendi somnum ⁊ dies ebullitionis egritudinis.

¶ Exequit̃ ponēdo cañ. attēdēdos in flōmia: quare tales cañ. nō bñ hñt ordinē: diuidit̃ in tot quot cañ. ponit. z^a ibi (Et cum egritudo.)

¶ In ꝑma dicit ꝙ in die mot⁹ egritudinis non dȝ fieri flōmia: imo quiescere ⁊ ꝓuocare somnū: ēt q2 est dies ebullitionis. ¶ Nota ꝑ diē mot⁹ egritudīs pōt ītelligi dies crisis. mō in tali die nihil ðbemus mouere. q2 ꝑ^a ꝑti. afoꝛ. cō. afoꝛ. 8. Uix supest hora qn nā vincat humorē. ēt flōmia diuertit nām ab opōne sua: ēt talis dies est dies ꝓuocādi getē vt nō fiat diuersio caloris ad extrema ꝓꝑ motuȝ: vñ latrat⁹ canū aliqñ īpedit crisiȝ: ⁊ ī somno calor fortificat̃ ītus vñ melior fit crisis: iō tali die ꝓuocam⁹ somnum: ⁊ cū sit dies ebullitiōis flōmia faciat aliā ebullitionē adiūgeret̃ ebullitio ebullitioni. Scđo mō diē ⁊c̄. possumus ītelligere motum paroxismi.

Dub^m 11^m ¶ Dubitat̃ mā in tali die mouet̃: ḡ in tali diē ē apta eūoni. Scđo nā eūat ī tali die: ḡ ⁊ medicia. Tertio si ē feb. ꝯtinua nō poterī flōma re cū egritudo sit ꝯtinua. Dōȝ ꝙ eūo regul'r nō ē fiēda. iste ē cañ. ꝑ^a quarti supra cap̊ de putridaꝝ ī gñali: nō moueas ī die ꝑoxismi nec cures febrē. s. cū forti medicia: lȝ bñ pōt eūari cū aliq̃ alteratiuo leui. Sȝ si fieret flōmia cū ipsa multū cōmoueat humores fieret maior ebullitio. ¶ No. lr̃a exponit̃ z^r. Uno^o vt per tp̄s qescēdi intendat getē corporeā: ⁊ ꝑ somnū intēdat aīalem getē quo ad accītia aīe: q2 nō dȝ tristari. Uel al'r est dies ꝓuocādi somnuȝ si post paroxismū. ⁋ Et ex h̃ pȝ sol'o ad rōnē. est dies ꝓuocādi somnū post ꝑncipium: q2 virt⁹ ⁊ spūs sunt resoluti ꝓuocat̃ somn⁹ vt fiat restauratio. ⁋ Ad aliā dico ꝙ agitatio est duplex: facta in morbis ⁊ ista nō iuuat īmo īpedit: alia ē facta in vere ⁊ talis iuuat. ⁋ Ad aliaȝ nā in tali die eūat. Dōȝ ꝙ nō semꝑ medic⁹ dȝ sequi nām: īmo qñ nā eūat medic⁹ nō eūat. Sȝ qñ ī statu nō eūat nā medic⁹ eūat: vl' ꝙ eūat aliqñ in morbis ⁊ nō in vere: q2 mā stimulat nāȝ: iō nā expellit. ⁋ Ad aliā fe. est ꝯtinua: dico ꝙ faciā flōmiam hora maioris tēporis.

¶ Et cū egritudo est habens crisim in cuius tēpore est lōgitudo nullo mō sanguis multus est minuēdus: ḡ si possibile fuerit quies est faciēda: ꝙ si nō fuerit possibile vt quies fiat ex eo paꝝ minuat̃: ⁊ in corpore sanguis thesaurus recōdat̃ ad flōmiaȝ faciēdā si apparuerit: ⁊ virtus cōseruet̃ ad resistendum in crisibus.

¶ Postq̃ Aui. superius posuit primū cañ. nunc ponit z^m attēdēduȝ in eūone per flōmiam: ⁊ dicit ꝙ si crisis in aliqua egritudine multum distat: dȝ fieri flōmia parua ⁊ reseruet̃ sanguis ꝑ crisib⁹ expectatis vt virtus sit fortis. ¶ Nota cañ. exponit̃ dupl'r. Uno mō ꝙ in egritudine lōga non dȝ magna fieri flobothomia. Et rō q2 egritudo talis est de materia frigida grossa cui nō competit flobothomia: ēt cū egritudo sit lōga virt⁹ debilitat̃ ex flobothomia ⁊ lōgitudine egritudīs. ēt in crisi reqrit̃ multū sanguis: q2 ad sanguis fortitudinē sequit̃ multitudo spirituū que reqritur in crisi. Scđo^o ꝙ si est necīa flōmia: in principio non fiat flōmia copiosa: q2 virtus deficeret postea in crisi nec sufficiat lȝ si possibile est dimittat̃: vñ si purgat̃ est facere paruā flōmiam in ꝓcessu cum mā est digesta: q2 nocitū est magis aptum eūationi: vñ nā melius ipsum expellit.

Dub^m 12^m ¶ Dubitat̃ videt̃ ꝙ egritudo lōga habeat crisim: qd̓ est falsum. 3. de crisi. c. 1. q2 paulatine cōsumitur. Dōȝ ꝙ intendit per lōgaȝ egritudinem illā que terminatur post. 40. diem: vñ intendit chronicam respectu acute ⁊ ꝑacute ⁊ perꝑacute. Uel dōȝ ⁊ meli⁹ ꝙ ꝑ crisiȝ ītēdit oēm ꝯsumptionē egritudīs siue paulatine fiat siue subito.

Dub^m 13^m ¶ Dubitatur egritudo chronica est de mā multa: ⁊ in tali competit flobothomia copiosa: ergo. Dōm ꝙ est de mā multa grossa viscosa: ⁊ in hac nō cōpetit talis flobothomia. Alia est de materia multa sanguinea calida: ⁊ in tali competit flobothomia copiosa.

¶ Cū si multū ꝑterierit tēporis ex quo quis minut⁹ fuerit ⁊ in hyeme fuerit cōquestus ꝙ se quasi fractum sentiat minuatur: ⁊ sanguis pro thesauro recondatur.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si quis steterit multū ex quo non fuerit flobothomatus ⁊ in hyeme sentiat cōfractionē faciat flōmiam.

Du^m 14^m ¶ Sed cōtra. in hyeme cū humores sint elōgati non fit flōmia. Dicenduȝ ꝙ requiritur ꝙ sit consuetus flobothomari: ⁊ ꝙ sentiat se confractum. modo hec confractio nō videt̃ procedere nisi ex sanguinis retentione; tamen debet fieri parua flobothomia: ⁊ hoc pȝ

cum

cuꝫ dicit ⁊ sanguis reseruetur. ¶ Et ad rōnē in hyemē dico ꝙ ars magis insurgit in rem que magis vrget. etiā maius sequitur iuuamentum ꝗ̄ nocumentum ex quo adest necessitas.

¶ **Amplius qꝛ flobothomia propterea ꝙ ad diuersuꝫ trahit naturam ſm plurimum retinet.**

¶ Ponit tertiū cañ. in quo cōparat flobothomiā ad solutionē ventris dicens: ꝙ qꝛ flobothomia diuertit sequit̄ ꝯstrictio vētris.

Dub[m] 15[m]

¶ Sed ꝯ. in flōmia vsqꝫ ad syncopim sequit̄ sol'o ventris vel sudor vt. 9. terap. ca. 4. Dōm ꝙ ꝯstringit vētrē per se: vnde iste eūones sese diuertūt: tñ per accidēs pōt seq sol'o vētris: qꝛ per flōmiā virtus alleuiat̄: vnde agit in māṁ ⁊ eā expellit. Et ad rōnē pꝫ sol'o.

¶ **Cunqꝫ ex multa minutione debilitabitur virtus multi generabuntur humores.**

Dub[m] 16[m]

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si ex multa flobothomia virtus debilitatur generantur mali humores.

¶ Sꝫ ꝯtra si virtus est debilis debent generari pauci humores: qꝛ virtus debilis pauca digerit. Dōm ꝙ gñant̄ multi humores: qꝛ nō regulant̄ a nā. mō hoc est cā putredinis ꝑ de diffe. feb. ca. 6.

¶ **Syncopis p̄terea accidit in ꝑma minutiōe cū subito euenerit ei qui nō ꝯsueuit: ꝫ vomitū ꝑmittere est ex eo qḋ eā ꝓhibet: ⁊ silr̄ vomere hora qua accidit.**

¶ Exequit̄ ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ nō ꝯsueto flōmari accidit syncopis quā ꝓhibet vomitus ante flōmiam vel vomere in syncopi. Dōm est ꝙ syncopis pōt esse ex timore: ⁊ illa apparet ante flobothomiā vel cū ea. Alia est ex resol'one ⁊ ista est post flobothomiā. Alia est ex agitatione humoꝝ cholericoꝝ fluētiū ad os stōchi: vñ ꝓuenit syncopis. Mō Aui. nō loqt̄ de duab' primis syncopib' sꝫ de tertia: qꝛ vomitus eūat tales humores de stōcho. etiā si fiat talis vomit' in actu flōmie remouet̄ talis syncopis. Sed si iste esset inept' vomere da ei micā panis infusam in succo granatoꝝ.

¶ **Et debes scire ꝙ minutio est ꝑturbās donec qescat.**

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia turbat donec quiescit. ratio syncopis prouenit: vnde iste cañ. reddit causam precedētis cañ. ⁊ ideo post flobothomiam homo debet quiescere.

¶ **Flobothomia quoqꝫ ⁊ colica raro simul eueniūt.**

Dub[m] 17[m]

¶ Ponit quosdā cañ. ōndēs in qb' casib' debem' abstinere a flobothomia dicēs ꝙ flobothomia raro fit ī colica: alij hñt cholerica.

¶ Sed in colica cōpetit flobothomia: qꝛ diuertit. Dōm ꝙ colica fit aliqñ ꝑꝑ feces siccas retētas. aliqñ fit ꝑꝑ apostema calidū in colon: ⁊ sic cōpetit flobothomia. ⁊ aliqñ fit ꝑꝑ vētositatē. Et cū dicis flobothomia diuertit veꝝ est qñ est apostema. Sed si habet̄ cholerica raro etiā ꝯiungit̄ flobothomia ⁊ cholerica: vnde raro in fluxu ventris fit flobothomia: qꝛ vna euacuatio excusat aliā.

¶ **Pregnās preterea ⁊ mēstruata non minuat̄ nisi ꝑꝑ magnā necessitatē: sicut est necessitas retinēdi fortem sanguinis sputū cū virtus fuerit ꝯueniens.**

¶ Ostendit alium cañ. in quo cōperit flobothomia. dicens ꝙ pregnans ⁊ menstruata non debent flobothomari nisi in casu vt cuꝫ vellemus restringere fluxum sanguinis.

Dub[m] 18[m]

¶ Sed ꝯtra cōmuniter operātes flobothomāt tales. etiā istis approximant̄ vētose: ꝫ ⁊ flōmia: qꝛ per ventosas pōt etiā trahi sanguis. Dōm ꝙ regulariter non flobothomamus: qꝛ aufert̄ sanguis fetui. ēt flobothomia virtus debilitat̄: vnde postea nō pōt regere fetum sentiens nocumentuꝫ vult expellere. Sed in casu pōt fieri flobothomia: vt in principio quando fetus est paruus: qꝛ modico eget nutrimēto. vnde quādo est multa materia timem' ne vadat ad matricē vnde ledat̄ fetus. ideo aliqñ flobothomamus ⁊ purgamus leui pharmaco vt cassia reubarbaro ⁊c̄. Et ad rōnē applicamus vētosas ⁊c̄. dico ꝙ si mēstrua sunt parua nō debemus flobothomare nec vētosas applicare: qꝛ ille fluxus est nālis: sed si mēstrua superfluūt applicant̄ vētose sub mamillis ⁊ fit flōmia de basilica diuertēdo. mō Aui. ītēdit de mēstruata tēpate ⁊ nō sup̄flue.

¶ **Et ḋbes scire ꝙ nō quotiēs noiata signa repletiōis apparuerint opꝫ vt minuas: iō qñqꝫ est repletio ex humorib' crudis: ⁊ est tūc flōmia multū īpediēs: qm̄ si minueris nō maturabis eos ⁊ timebit̄ ne eger ꝑdat̄.**

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ nō semp̄ cū adest signū siue figura repletōis flōmia cōpetit: qꝛ pñt eē hūores frīdi viscosi q ñ egēt flōmia.

Dub[m] 19[m]

¶ Dubitat̄ signa dicta significant plectoriā. modo in plectoria flobothomia cōpetit. Dōꝫ ꝙ repletio est duplex. vniuersalis. 4. humoꝝ: ⁊ tunc cōpetit flobothomia: qꝛ euacuat multitudinem. Alia est repletio particularis que est dominatio vni' humoris alius a sanguine ⁊ sic flobothomia nō cōpetit: qꝛ euacuat̄ sanguis: vñ alij humores remanēt incrudati. Uel dōm ꝙ lꝫ appareāt signa repletionis dicta si non peccat sanguis nō dꝫ fieri flobothomia.

¶ **Non aūt est incōueniens vt ille in quo melancholia superabundat minuat̄ postea medicina solutiua eūet̄. Sed sollicitus esse debes ex dispōne coloris ſm cōditionē quā nūc dicemus ⁊ ꝯsiderare tensionē: quoniaꝫ ꝓpter tensionē per totū corp' incedentem magis eris cōfidens ꝙ flobothomare debes.**

¶ Ponit aliū cañ. correctiuū erroris: qꝛ dcm̄ est cuꝫ adest repletio hūoris grossi nō dꝫ fieri flōmia. mō crederet aliqs cū dñat̄ melācholia: nō sit fiēda flōmia. mō dicit Aui. ꝙ pōt fieri in tali flōmia: ⁊ postea soluē leui pharmaco: tñ debes respicē colorē ⁊ virtutē.

Du[m] 20[m]

¶ Dubitat̄ vtrū stante dñio mel'ie fiat flōmia. ꝑ ꝙ nō: qꝛ flōmia est eūo humoꝝ multitudinis equal'r augmētatoꝝ. ⁊ Aui. negauit flobothomiā in flegmatis dñio: ꝫ ⁊ in dñio mel'ie: qꝛ plus distat melācholia a nā sanguis ꝗ̄ flegma: ⁊ magꝫ disproportionat̄ a sanguīe in q̄litatib' ⁊ mel'ia a sanguīe ꝗ̄ flegma. Dōm ꝙ si mel'ia est mixta sanguini fit flōmia. ⁊ sil'r si erit mixtū flegma. magꝫ tñ cōpetit flobothomia si mel'ia sit mixta sanguini ꝗ̄ flegmate mixto sanguini. ⁊ rō: qꝛ flegma est viscosum adherēs: sed mel'ia melius exit. ēt cū multiplicat̄ mel'ia ⁊ sanguis ⁊ cum mel'ia sit fex sanguinis vbi est multū de mel'ia ibi est multū de sanguine. ideo si flōmia dꝫ fieri in flegmate mixto sanguini opꝫ ꝙ plus sanguinis dñet̄ ꝗ̄ qñ fit flobothomia in mel'ie dñio cuꝫ est mixta sanguini: ⁊ hoc ꝑꝑ cām dictā: qꝛ flegma est magis ineptū exire ꝗ̄ melācholia. Postea dicit ꝙ debes respicere colorē: qꝛ si color corporis est rubeus securius pōt fieri flobothomia: sed si sit color niger non sic secure pōt fieri flobothomia: qꝛ signū est ꝙ dominat̄ mel'ia plus ꝗ̄ sanguis.

¶ **Cum ṽo sanguis alicuius fuerit bonus paucus ⁊ fuerint in ipsius corpore multi mali humores: flobothomia tunc bonum rapiet ⁊ malum relinquet.**

¶ Exequit̄ ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ si in aliq̄ fuerit pauc' sanguis bonus ⁊ alij hūores sint mali flōmia dimittat̄: qꝛ flōmia rapit bonū ⁊ dimittit malū. ¶ Sed ꝯ: nā est magꝫ sollicita retinere bonū ꝗ̄ malū. Dōm ꝙ eūat̄ bonū: qꝛ est aptū eūari ⁊ malū est ineptū. Uel dōm ꝙ flōmia eūat bonū ⁊ malū: tñ qꝛ malum est plus: de eo plus remanet. ¶ Dōm ad rōnē ꝙ verū est ꝙ nā retinet in quātum pōt: sed nō pōt aliud facere: vnde malū resistit nāe.

¶ **Et cū alicui' malus sanguis fuerit pauc' ⁊ declinauerit ad mēbrū aliqḋ qḋ eius declinatio vehemēter īpedit ⁊ fuerit necessariū vt ipse minuat̄ ex eius sanguine parū erit assumēdū ⁊ cibo bono erit alēdus: deinde erit minuendus iterū post dies ꝓpterea vt malus sanguis ab eo extrahat̄ ⁊ bonus restauret̄.**

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si sanguis alicuius sit paucus malus ⁊ fluat ad aliqḋ mēbrū dꝫ paulatine eūare per flōmiā: ⁊ postea cibare bonis chimis: ⁊ postea iterato flōmare: ⁊ sic donec fiat eūo mali. ¶ Nō hoc pōt ītelligi 2[r]. Uno mō ꝙ sit peccās sanguis paucus mixtus cū multo bono ⁊ sic est falsum: qꝛ flōmia posset fieri copiosa: sed est ꝯ Aui. Scḋo mō ꝙ sanguis sit pauc' in corpore ⁊ malus: ⁊ sic dꝫ fieri flōmia parua: ⁊ postea cibare bonis chimis: ⁊ postea itera flōmiā: ⁊ postea ciba donec malus sanguis eūetur.

¶ **Qꝛ si mali humores cholerici in eo fuerint ingeniet̄ quatenus subtili pharmacia euacuent̄ aut vomitu aut vt sedent̄: ⁊ stude in hoc vt eger quiescat ⁊ digeratur ⁊ ociet̄. Et si grossi fuerint antiqui p̄ceperūt vt balneet̄ ⁊ in suis ministerijs moueat̄. Et dabāt ei ad bibenduꝫ ante flōmiā ⁊ post ipsaꝫ anteꝗ̄ alia fieret minutio syrupū acetosuꝫ subtiliatiuū coctū cū hyssopo ⁊ hasce.**

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si mali hūores cholerici dñent̄ dñt eūari ꝑ pharmaciā ⁊ vomitū: ⁊ dꝫ eger quiescē: sed si humores sint grossi flegmatici dñt balneari ⁊ exercitari ⁊ dabāt ante flōmiā syrupū acetosuꝫ cū hyssopo ⁊ hasce. i. hyssopo. ¶ Nō vel tales humores sunt mixti sanguini: ⁊ sic cōpetit flōmia. Sꝫ si nō sint mixti dñt digeri ⁊ eūari per pharmaciā: vñ dicit ꝙ debēt qescē si hūores sint cholerici: qꝛ quies īfrigidat ⁊ humectat. Sed si sint grossi cōpetit mot': qꝛ calefacit ⁊ subtiliat. cōpetit ēt balneū post eūonē: ⁊ syrupus ille subtiliat ⁊ incidit tales humores grossos viscosos.

¶ **Cum auteꝫ flobothomia necessaria fuerit cū debili-**

tate virtutis causa febris aut aliorum humorum par-
tire flobothomiam sicut diximus.

¶ Ponit alium cañ. dicens: ꝙ si flobothomia sit necessaria causa febris vel alioꝝ humoꝝ: qꝛ si feb. sit sanguiea ⁊ sit debilitas virtutis debes partire flobothomiam in plures vices.

Dum 21m ¶ Dubitaẜ vtꝝ stãte ṽtute forti cõpetat flõmia. Prĩo ꝙ nõ: qꝛ dcm̃ est ꝙ flõmia competit qñ peccat sanguis vel qñ est repletio. Sed cũ virtus est fortis nõ sunt ista: ergo. Dõm ꝙ fortitudo virtutis est 2x. absolute ⁊ sic flõmia nõ cõpetit. alia fortitudo virtutis ẜm quid: ⁊ sic flõmia est ꝯñs simul ⁊ in vna vice magna. ¶ Et ad rõnẽ dico ꝙ stat fortitudo virtutis ẜm quid.

Dum 22m ¶ Dubitaẜ vtꝝ in virtute debili cõpetat flõmia. Primo ꝙ nõ: qꝛ nõ suffert. Dõm ꝙ virt⁹ est debilis 2r. Respectu sanoꝝ ⁊ sic tolerat. Scdõ mõ rõne flõmie fiende ⁊ sic vel est debilis absolute respcũ flõmie fiende: qꝛ nullo mõ tolerat. Scdõ mõ non absolute: sed respectu flõmie fiende: qꝛ põt sustinẽ flõmiaꝫ in pluribus morbis vt virt⁹ nõ deficiat: nec valet tãtũ faceret debile agẽs in plurib⁹ vicib⁹ q̃tũ potẽs in vna. mõ vna flõmia copiosa debilitat virtutẽ: ergo ⁊ facta in plurib⁹ vicib⁹. Dõm ꝙ post paruã flõmiã virt⁹ reparaẜ ⁊ restauraẜ: iõ nõ est simile in hoc: vnde de illa ꝓpositio hꝫ veruꝫ in hoc respectu quãtitatis euacuãde ⁊ nõ respectu virtutis.

¶ Amplius flobothomia stricta magis est ꝯseruatiua virtutis: sed tñ subtilẽ ⁊ clarũ interdũ sanguinẽ fluere facit ⁊ spissum ⁊ turbidũ tꝫ. Ampla ṽo velociter est ad syncopim ⁊ magis operatiua in mũdificãdo ⁊ tardior ad ꝯsolidandũ: ꝫ tñ est dignior ei qui ẜm ꝓseruationẽ flobothomaẜ ⁊ in grossis. Et amplã qdem efficere in hyeme est dignius ne ꝯgeleẜ sanguis: ⁊ angustaꝫ efficere in estate est dignius si necessarium fuerit.

¶ Exequiẜ ponẽdo aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia stricta magis ꝯseruat virtutẽ ⁊ euacuat sanguinẽ subtilẽ clarũ ⁊ lata grossum. in grossa magis mũdificat ⁊ mag̃ facit syncopim ⁊ mag̃ fit in hyeme ⁊ magis ꝓseruatiua est: sed subtilis siue stricta mag̃ in estate ⁊ in euacuatione humoꝝ subtiliũ. ¶ Nota per flobothomiã strictã itelligit paruũ foramẽ qḋ fit cũ lãceta ⁊ per latã simili mõ. vnde si volumus iterare flõmiã scḋa die dꝫ fieri foramẽ amplum: qꝛ melius postea aperiẜ ⁊ exit sanguis melius. Sed ampla plus virtutẽ debilitat: qꝛ plures spũs exeũt. et ampla ꝯueniẽtior est in euõne humoꝝ grossoꝝ. etiã põt cõparari stricta ad lataꝫ penes tẽpus: qꝛ in hyeme fit lata propter humores grossos fixos ⁊ in estate stricta. Iteruꝫ possunt cõparari penes corpora: qꝛ in egro fit strictior: qꝛ minus debilitat: sed in parato egrotare fit amplior.

¶ Flobothomandus preterea supinus iaceat quando flobothomatur: quoniã hoc est ꝯueniẽtius ad hoc vt ipsius ꝯseruеẜ virtus ⁊ ne ei supueniat syncopis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ debet iacere supinus ne proueniat syncopis ⁊ vt virtus confortetur.

Dum 23m ¶ Sed ꝯtra: sanguis reuertiẜ retro: vñ nõ bene fit euõ. Dõm ꝙ sit⁹ est 2x. Penes liberã euõnẽ ⁊ sic debet sedere ⁊ anteriora declinare. Alius est situs qui attendiẜ penes virtutẽ ⁊ sic debet iacere supinus: qꝛ virtus nõ debilitaẜ in retinẽdo corpus: qꝛ basis est mag̃ lata vt dorsum etiã sanguis nõ sic exit.

¶ In febribus aũt a minutione cauẽdũ est. s. in his que vehemẽtis sunt calefactiõis ⁊ iflãmatiõis: ⁊ in oib⁹ nõ acutis febrib⁹ in sui principio in die periodica.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ in febribus vehementis caliditatis non debet fieri flobothomia.

Dum 24m ¶ Sed ꝯ. G. 9. tera. ca. 4. ⁊ 5. in fe. synocha vehemẽtis caliditatꝭ fit flõmia. Dicũt aliq ꝙ p fe. multe caliditatꝭ itẽdit ethicas. Sed hꝰ nõ est verũ: imo p tales fe. itẽdit febres acutas de pura cholera: ⁊ in talib⁹ nõ fit flõmia: qꝛ euaẜ sanguis qui est frenũ cholẽ: vnde cholera mag̃ furit. Alia est acuta de sanguie ⁊ in talib⁹ cõpetit flobothomia: vt dicit. G. Postea dicit in fe. nõ acutꝭ nõ cõpetit. ⁊ dicunt aliqui ꝙ per tales feb. intendit feb. interpolatas ⁊ isti falsum dicunt: qꝛ flobothomamus saltẽ gratia antecedentis cause: lꝫ nõ cõiuncte: ideo intẽdit per feb. flegmaticas frigidas: nec competit in principio: qꝛ humores sunt multũ inepti euacuationi.

¶ In febrib⁹ ꝓterea cũ qb⁹ aduenit spasm⁹ est a minutione cauẽdũ: lꝫ fuerit necessaria: qm̃ cũ spasmus accidit vigilare facit ⁊ sudare multũ ⁊ deijcit virtutẽ quapropter sanguis thesaurus est dimittẽdus.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in spasmo nõ cõpetit flobothomia: lꝫ videaẜ cõpetere: qꝛ spasmus debilitat: ⁊ ẽt flõmia. ¶ Dubitaẜ dicit ꝙ nõ est fienda ⁊ est necessaria. Dõm ꝙ est necessaria rõne feb. ⁊ nõ rõne spasmi ⁊ loquiẜ de spasmo de repletione: qꝛ facit sudare ⁊ angustiaẜ: vnde sudat sudore diaforetico ⁊ nõ synthomatico: vñ si fieret flobothomia magis debilitareẜ virtus.

¶ Et similiter opꝫ vt ex minutiõe febricitãtis cuius febris nõ est ex putrefactione minoratio fiat ꝓpterea vt ad resoluẽdũ febrem thesaurus relinquaẜ. Et si fortis inflãmationis nõ fuerit ⁊ fuerit febris putrida attẽde decẽ regulas: ⁊ postea intuere in vrinali: ⁊ si vrina fuerit grossa ⁊ rubedini attinens ⁊ pulsus etiã fuerit magnus ⁊ facies tumida ⁊ febris in suo motu nõ ꝓperct: flobothoma in hora qua stomach⁹ a cibo est vacuus. Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a principio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a flobothomia. Qꝛ si interpolatio in ea fuerit ⁊ quies febris in ipsa fiat minutio.

¶ Postq̃ Aui. superius posuit multos cañ. attẽdẽdos in flobothomia nũc in hoc ponit aliũ cañ. dicẽs: ꝙ cũ volumus flobothomare febricitãtẽ feb. putrida dꝫ fieri flobothomia minoratiua vt sanguis reserueẜ ꝓ thesauro in crisi. Si aũt in tali feb. non sit magna intẽsio debẽt ꝯsiderari decẽ regule dicte in ꝓ̃ncipio hui⁹ fen. etiaꝫ debet ꝯsiderari si adest rubedo faciei ⁊ q̃lis fuerit vrina: ⁊ dꝫ fieri flõmia hora maioris quietis. ¶ Nota iste cañ. hꝫ verũ in feb. sanguinea ⁊ mixta cũ sanguinea: tamẽ feb. sanguinea est 2x. cũ putredine sanguinis ⁊ vocaẜ synocha inflatiua. etiaꝫ si fuerit alia feb. a feb. sanguinea dꝫ fieri minor flõmia: qꝛ per putrefactionẽ humores redduntẜ inepti. etiã si talis humor nõ sit mixtus sanguini non dꝫ fieri flõmia: tamẽ dicit ꝙ debet ꝯsiderari vrĩa ⁊ si fuerit rubea grossa cũ alijs signis significantib⁹ dominiũ sanguinis debet fieri flobothomia: sed si nõ adsunt talia signa nõ fit flobothomia.

Dum 25m ¶ Dubitaẜ Gal. 11. terapẽ. caꝑ. 15. nõ solũ in synochis feb. sed in oĩbus que de putredine sunt cõpetit flõmia. Dõm ꝙ. G. vult ꝙ non soluꝫ in feb. de puro sanguine fiat flobothomia: sed in alijs feb. in quibus sanguis est mixtus cũ alijs humoribus.

¶ Dispositionẽ quoqꝫ tremoris cõsidera: qm̃ cum tremor fuerit fortis a minutione tibi cauendũ erit.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ tu debes attẽdere dispõnẽ tremoris. vñ si tremor est fortis nõ flõmes: tñ tremor põt esse fortis intẽsiue in se: ⁊ tũc sig̃t multã mãm ex venas. Scdõ mõ extra se ⁊ extẽsiue: ⁊ tũc nõ fit flõmia: qꝛ nõ fit tremor lõgus nisi a mã grossa: vnde tremor est mot⁹ cõpositus ex virtute subleuãte: ⁊ ex mã aggrauãte.

¶ Amplius sanguinis qui egrediẜ caloreꝫ attende: ⁊ si fuerit subtilis albedini attinens ipsum ilico retine.

Dum 26m ¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ debet considerari color sanguinis: qꝛ si subtilis albus nõ fiat flobothomia.

¶ Dubitaẜ Hippo. cõmẽ. 10. secũdi regimis acutoꝝ dicit ꝙ dꝫ expectari donec sanguis in exitu muteẜ ad nigrũ vl' lucidũ. Dõm ꝙ si sanguis est vniformis nõ dꝫ expectari casus Hippo. lꝫ Hippo. loquiẜ qñ est apostema intrinsecũ. vnde si alteraẜ ad nigrũ signuꝫ est ꝙ euacuatio satis processit: sed causa cañ. est qꝛ si est alb⁹ subtilis est flegmaticus crudus cui flobothomia nõ ꝯuenit.

¶ Et sũmopere tibi caue ne egrum ad vnam duarum perducas rerum. s. humorum cholericorum ebullitionem ⁊ frigidorum cruditatem.

Dum 27m ¶ Addit aliũ cañ. dicens ꝙ tu caueas tibi a flõmia in dominatione hũoris cholerici ⁊ flegmatici: qꝛ cholera furit ⁊ flegma incrudaẜ. ¶ Dubitaẜ flobothomia euacuat peccatũ taliũ humoꝝ: ergo ꝯñtia vera ⁊ añs pꝫ: qꝛ flobothomia euacuat humores de venis: sed tales sunt in venis: ergo. Dõm ꝙ humores per se peccãt: qñ oẽs humores eq̃liter peccãt: ⁊ qñ peccat solus sanguis tunc cõpetit flobothomia copiosa: sed indirecte qñ alij humores sunt mixti cũ sanguine peccãt: sed nullo mõ cõpetit cũ peccat solũ cholera nõ mixta sanguini: qꝛ si euaẜ sanguis cholera furit cũ eueẜ sanguis q est frenuꝫ cholẽ. ⁊ simil'r est si domineẜ solũ flegma: qꝛ incrudaẜ ex flõmia.

¶ Cunqꝫ in febrẽ te oportebit flobothomare nõ attendas qḋ quidã dicũt. s. ꝙ nõ est bonũ vt post quartum diem fiat: qm̃ bonũ est vt fiat etiã si sit post q̃draginta dies: ⁊ hoc ẜm sentẽtiã Gal. lꝫ premittere ⁊ preparare

sit melius cuȝ significationes certe fuerint. Or si in hoc erratū fuerit q̃cūqȝ hora inueneris egrū ⁊ oportuerit flōma ipm̄ postq̄ȝ decē rerū sollicitudinē habueris.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū in feb. opȝ flōmare nō attēdas qḋ q̄dam dicūt ꝙ post. 4. nō est fienda flōmia: imo dȝ fieri: q̄ si a pn̄cipio debebaẗ fieri flōmia nō cures flōmare post. 4.

Duᵐ 28ᵐ ¶ Dubitaẗ. Aui. in de cura putridarū in gn̄ali ꝙ cū postponiẗ nō est amplius intētio. Dōm ꝙ nō est faciēda flōmia minoratiua vel ꝙ loquiẗ de eradicatiua: q̄ loquiẗ in feb. mere sanguinea: q̄ si transit. 4. nō est amplius intētio in eradicādo: q̄ sanguis associauit se alijs humorib⁹. Uel dōm ꝙ nō vadit ꝯ Aui. q̄ nō est intētio qualis prius erat: sed hic vult ꝙ si apparet necessitas post. 4. dȝ fieri: tñ si pōt p̄mitti melius est: q̄ nā est fortis ⁊ reddiẗ fortior sup̄ residuum ⁊ melius parat materiam ad expulsionem.

¶ Multotiens preterea flobothomia in febrib⁹: lȝ necessaria nō sit efficit vt nā fortis fiat super mām ꝓpterea ꝙ eā efficit paucaȝ: ⁊ hoc q̄dem cū fuerit figura ⁊ etas ⁊ virtus ⁊ reliqua talia vt permittant.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia multotiēs nō est necessaria ⁊ fit ⁊ est bona: quia natura redditur fortior supra residuū: si tamen cōplexio ⁊ etas consentiunt.

Duᵐ 29ᵐ ¶ Dubitaẗ si nō est nec̄ia nō est fiēda. Dōm ꝙ si non fuerit nec̄ia in p̄senti lȝ in futuro dȝ fieri. Uel dōm ꝙ nō fuerit nec̄ia ꝑ se ⁊ directe: q̄ mā nō fuerit mere sanguiea: lȝ fuit mixta sanguini est fienda flōmia. Uel al'r vnde putredo vel accidit alijs humorib⁹ a sanguine nō tamē ꝙ sint mixti sanguini: lȝ sanguis dominaẗ in venis tunc cōpetit flōmia: lȝ sanguis venarū nō sit putridus: q̄ si fit flobothomia alleuiaẗ nā a multo sanguine domināte: vnde redditur fortior natura super illis humorib⁹ putridis nō mixtis sanguini.

¶ In febre aūt sanguinea necesse est vt euacuatio fiat minutione non superflua in principio: ⁊ superflua cuȝ affuerit maturatio febris que multotiens remouetur in hora flobothomie.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ in fe. sanguinea a principio nō dȝ fieri flobothomia copiosa: sed cū apparet maturatio tūc fiat copiosa.

Duᵐ 30ᵐ ¶ Dubitaẗ in de cura putridarū in gn̄ali cap̄. 7. 2. trac. sanguini nō debeẗ digō. iterū dc̄m est sepe ꝙ in fe. sanguinea a p̄ncipio fit flobothomia copiosa. Dōm ꝙ fe. sanguiea est 2ᵉ. de sanguine putrefacto ⁊ sic nō fit flōmia copiosa ⁊ talis sanguis nō est apt⁹ euōni: lȝ cū est postea digestus fiat flōmia copiosa: q̄ sanguis malus bene exijt: lȝ si sanguis in feb. sanguinea nō sit putridus a p̄ncipio fit flōmia copiosa: ⁊ sic loquiẗ Aui. in de cura putridarū in gn̄ali.

¶ Tibi quoqȝ cauere debes a minutione in cōplexione vehemētis frigiditatis ⁊ in regionibus fortis frigiditatis ⁊ in hora fortis doloris ⁊ post balneum resolutiuum ⁊ post coitum ⁊ in estate que est minor. 14. ānis quanto plus poteris.

¶ Nūc pōit cañ. in q̄b⁹ flōmia nō cōpetit. Et p̄ h̄. Scḋo ponit alios cañ. ibi. p̄parandū. P̄ria in tot quot cañ. ponit. 2ᵃ ibi (Et in etate.) 3ᵃ ibi (In corporib⁹.) Alie p̄tes patebūt. ¶ In p̄ᵃ dicit ꝙ flōmia est dimittēda in hora vehemētis frigiditatis ⁊ caliditatis.

Dubᵐ 31ᵐ ¶ Dubitaẗ in tēpore frido hyemis multum sanguis domineẗ: ergo debet fieri flobothomia. ꝯsequentia nota. ⁊ antecedēs patet. prima parti. afor. 15. afor. Uentres vere ⁊ hyeme ⁊c̈.

Duᵐ 32ᵐ ¶ Scḋo dubitatur ꝙ hora magne caliditatis sanguis ebullit: ergo flobothomia debet fieri.

Dubᵐ 33ᵐ ¶ Dubitaẗ 3° in q̊ flōmia magis cōpetit. ¶ Nō tñ ꝙ cōplexio frida est 2ᵉ. Natural'r ēt in tali nō dȝ fieri flōmia: q̄ sūt pauci spūs ⁊ sanguinis. Alia est cōplexio frida ꝑ accn̄s ex aere iducta: ⁊ in tali cōplexione nō fit flōmia: q̄ dn̄enẗ hūores crudi grossi nō apti euōni: ⁊ de vtraqȝ itendit. ¶ Et ad rōneȝ dico ꝙ cōpetit qn̄ sanguis dn̄aẗ euandus: sed nūc dn̄aẗ retinēdus ꝑꝑ digōnē humoꝝ crudoꝝ. ¶ Ad aliā sanguis ebullit. dico ꝙ in estate ebullit sanguis paucus cū debili v̄tute: iō approximam⁹ frida alterātia. ¶ Ad alia q̄ōnē dico ꝙ in p̄n° estatis mag̃ cōpetit q̄ȝ in p̄n° hyemis: q̄ p̄nᵐ estatis similaẗ veri in q̊ flōmia cōpetit: sed si ista ꝯsideranẗ in ꝓcessu ⁊ fine mag̃ cōpetit in hyeme: q̄ in fine estatis sanguis est paucus ⁊ virt⁹ debilis. subdit postea ꝙ in forti dolore nō cōpetit flōmia. ¶ Dubitatur p̄ᵃ ꝑti. afor. 23. afor. Eoꝝ que egeruntẗ. H. in cōmen. dicit ꝙ in forti dolore nihil est melius flōmia. Dōm ꝙ talis dolor vel multū debilitat virtutē ⁊ sic non cōpetit. vel parū ⁊ sic cōpetit. Uel dōm ꝙ si dolor cātur a mā sang. flobo. cōpetit: sed si ab alio nō: imo mag̃ cōpetit pharmacia. ¶ Et ex h̄ pȝ solō ad rōnē: q̄ logẗ. H. cū fit dolor a sanguie. ¶ Et subdit ꝙ post balneū nō fit flōmia. Sed ꝯ balneuȝ disponit humores euōni: g̃. Dōm ꝙ balneū indisponit cutim ⁊ indurat eā. ēt cutis reddiẗ mollis ex aq̄: vnde flobothomus nō bene pōt figi: sed alia cā potior: q̄ resoluit multū: ⁊ iō si fit flōmia mag̃ debilitaẗ. Uel dōm ꝙ nō dȝ fieri flōmia īmediate post balneū: sed post ꝑ notabile tp̄s. sic ēt post coitū nō fit: q̄ resoluit multū.

¶ Et in etate senū quanto magis poteris nisi in figura confisus fueris ⁊ in soliditate musculoꝝ ⁊ venarū amplitudine ⁊ earū repletione ⁊ colorum rubedine: hos nāqȝ ex adolescētib⁹ ⁊ senib⁹ flobothomare audebis. Adolescētes tñ s̄m ordinē ad flobothomādū paulatim ꝓuehere debes cū pauca minutione.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in etate īfra a. 14. ānis nec in etate senili non debet fieri flobothomia nisi confisus fuerit de figura: q̄ sit musculosus rubeus: ⁊ si facis fac reuerēter. i. paulatim: q̄ natura non sustinet repentinas mutationes.

Duᵐ 34ᵐ ¶ Dubitaẗ. Auēzoar flōmauit filiū in. 5. vel. 6. ānis vt dicit Auer. 7. colliget. ca. 3. g̃. Dōȝ ꝙ regulariter nō dȝ fieri: q̄ cito resoluunẗ ēt sunt debiles. mō flōmia augmētat debilitatē ⁊ resoluit. etiaȝ tales egēt multo sanguine pro nutrimēto. Sed Haly. docet in talib⁹ apponere vētosas in collo loco flōmie. Nec competit in senibus: q̄ sunt vt lucerna extinctioni parata: sed in etate media pōt fieri flobothomia media: vñ q̄ etas est media: iō media ⁊ tēperata flobothomia dȝ fieri. mō Auēzoar coacte flōmauit filiū ⁊ nō regulariẗ.

¶ In corporib⁹ quoqȝ fortis maciei ⁊ fortis crassitiei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sanguinē nō habētib⁹ a minutione tibi quātū plus poteris cauere debes.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ in corporibus pinguib⁹ raris albis ⁊ flegmaticis nō cōpetit flobothomia: ⁊ in corporib⁹ raris cholericis nō fit flōmia. Sed ꝯtra flōmia raro g̃ est fienda: q̄ raro reperiūtur corpora media. Dōm ꝙ debeẗ corporib⁹ medijs ⁊ corporibus existētibus versus corpora macra vehementer ⁊ pinguia: lȝ istis corporibus extremis nō ꝯueniat. Et ad rōnem pȝ solutio.

¶ Amplius in corporib⁹ que ꝓlixas passa sunt egritudines caue tibi a flōmia nisi sanguinis affuerit corruptio que te ad hoc perducat: qm̄ tunc flōmabis ea. Et ꝯsidera sanguinē ⁊ si ipm̄ videris nigrū ⁊ spissuȝ extrahe eum: ⁊ si ipsum videris album ⁊ subtilem eum ilico ꝯstringe: qm̄ in ipso existit vehemens timor.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in corporib⁹ q̄ habuerūt egritudines lōgas nō debȝ fieri flōmia nisi in eis sit putredo in sanguine. ¶ Dubitaẗ iste cañ. Uẗ ꝯcedē ꝙ in ꝯualescētib⁹ nō dȝ fieri flōmia. Sed Aui. in 2ᵃ q̄rti in ca. de signis sudoris dicit ꝙ ꝯualescētes aliqñ sudant ꝑꝑ reliquias māerū in q̄b⁹ dȝ fieri flōmia. Dōm ꝙ Aui. loq̃ẗ de reliquijs aptis iterato facē feb. sed Aui. hic loquiẗ de reliquijs nō aptis facē feb. ⁊ subdit ꝙ si sit niger debes euāre. ⁊ rō: q̄ mag̃ ꝯcediẗ flobothomia in melācholia q̄ȝ in flegmate: q̄ melancholia est magis similis sanguini ⁊ magis stat cū sanguie: q̄ vbi est multa melancholia ibi est multus sanguis: q̄ ab eodē calore generaẗ: sed si sit subtilis cōstringe: q̄ est flegmaticus.

¶ A minutione p̄terea tibi cauere debes super cibi repletionem ne materiam non maturam ad venas trahas loco eius qḋ ab eis euacuasti.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ flōmia nō dȝ fieri post repletionē ne mā trahaẗ idigesta. ¶ Nō stōchus aliqñ est replet⁹: ⁊ tūc nō cōpetit flōmia: q̄ trahiẗ mā idigesta cū vene inanianẗ: sed aliqñ stōchus est famelicus: ⁊ tūc ēt nō cōpetit: sed in dispositione media.

¶ Et oportet etiam vt tibi caueas ab eo in repletione stōchi ⁊ intestinoꝝ facta ex fece iam ꝯsecuta ⁊ propinqua: imo in eam euacuādo stude: ⁊ illud q̄dem qḋ est in stōcho aut coram eo vomitu. Et qḋ in intestinis inferioribus quo poteris: ⁊ si nō alio saltē clysteri.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in repletione stōchi ⁊ intestinoꝝ non dȝ fieri flobothomia. ratio predicta est: sed si in repletione intestinorū fiat flobothomia vapores mali trahunẗ in venas: ideo dȝ fieri prius euacuatio stōchi si sit replet⁹ ⁊ intestinoꝝ. ¶ Sed ꝯ: q̄ feces multū distant a venis que inaniunẗ ex flobothomia. Dōm ꝙ principaliter eleuanẗ vapores: q̄ de nā vaporis est in altū eleuari.

¶ Caue preterea tibi ne fastiditū flobothomes:sed ꝓ longa ipsum ab hoc vt eis fastidiū digerat.

¶ Ponit aliū cañ.dicens ꝙ fastiditus nō debet flobothomari.

Dub^m 35^m ¶ Sed ꝯtra:repletioni debet euacuatio per flōmiaz:ꝗ.Dōm ꝙ fastidiū est duplex.venarū ⁊ in tali cōpetit flobothomia.aliud est fastidiū ex repletione stomachi ex humorib⁹ putridis:⁊ tunc nō cōpetit flōmia:qꝛ humores tales traherentur in venas:vel qꝛ tales humores sunt crudi:vnde magis incrudantur.

¶ Et tibi etiaꝫ caue ne subtilitatē sensus oris stomachi habētē aut ipsius debilitatem flobothomes ⁊ infelicē ex generatione cholere rubee:in ipso hmōi nāqꝫ sibi cauere dꝫ:a nimia quoqꝫ audacia in minuēdo sibi cauere debet ⁊ ꝓprie cū est ieiunus.

¶ Ponit alios cañ.vñ in habēte os stōchi debile ⁊ in hñtib⁹ semꝑ cholerā in stōcho nō cōpetit flōmia.Et p̊ ostēdit p̄^m casum.Scdo docet cognoscē tales.ibi(Sensus.)Tertio docet nocumētis subuenire.ibi(Subtilitatē vo.)¶ In p̄^a dicit ꝙ habēs os stōchi ꝺbile ⁊ habēs cursuꝫ cholere ad stōchū nō dꝫ flōmari.

Dub^m 36^m ¶ Dubitat tales flōmant dādo bucellā panis.Dōm ꝙ nō flōmam⁹ qꝛ os stōchi multū cōpatit cū corde:vnde antiq os stōchi precordia vocauerūt etiā si currit cholera ad stomachū si fiat flōmia illa cholera furit ⁊ pungit os stōchi:vnde cātur syncopis.¶ Nō infelix est ille in quo gñat multa cholera in stōcho siue currat ad stomachū ex poro veniente a chisti fellis ad stomachū.

¶ Sensus vo subtilitatē oris stōchi habētē dignosces ꝓpterea ꝙ mordicatiua traijcē nō nocet.Et habentē oris stōchi debilitatē cognosces ex desiderij ipsi⁹ ꝺbilitate ⁊ dolorib⁹ oris stōchi.Et habētē os stōchi aptū receptiōi cholē rubee in q̊ ipsa multū gñat dignosces ex ꝑseuerātia nausee ipsi⁹ ⁊ ꝓpterea ꝙ cholerā quaqꝫ hora vomit ⁊ ex oris ipsi⁹ amaritudine.Istis nāqꝫ cū flōmati fuerint oris stōchi ꝯseruatione nō p̄missa accidet idē timor magnus ⁊ qñqꝫ moriunt inde.

¶ Docet cognoscere has tres dispōnes:⁊ dicit ꝙ sensibilitas oris stomachi cognoscit cum multū ledit:⁊ subdito cū comedit mordicatiua:sed cognoscit debilitas stomachi ex dolore sepe in eo:sed infelix cognoscit ꝙ sepe euacuat choleram.

¶ Subtilitatē vo sensus habēti ⁊ debilitatem:bucelle mūdi panis in rob acetoso bonū habēte odorē infuse sunt dāde.Et si fuerit debilitas cōplexionis fride sint intincte in aliquo qd̄ sit sicut aq̄ cū zucchāro cū alefeniati:aut in syrupo mēthe muscato aut ī mīua muscata postea minuat.Aptitudinē vo gnōnis cholē hñs ē mūdādus dādo ī potu ei multitudinē aq̄ calide cū syrupo acetoso postea dant ei bucelle panis ad mādu cādū:deide fiat vt parūper qescat postea minuat.

¶ Docet istis nocumētis subuenire:⁊ dicit ꝙ si vis flōmare habentē os stōchi debile:opꝫ dare bucellā panis in vino gnatoꝝ que cōfortat stōchū ne ledat a tali cholera.ēt ex bucella nutrit:vñ ꝯfortat stōch⁹.Sed si sit os debile vel ex calido vel ex frido.si ex frigido dꝫ mica panis īfundi in spē alefeniati.i.ex aromatib⁹ boni odoris:sed si ex calido dꝫ īfundi in fridis aromaticis:sed si sit ifelix dꝫ p̄us euomere:⁊ postea dꝫ cibari bucella panis cū rob stiptico.

¶ Preparandū p̄terea est vt qd̄ ex bono sanguine resolutuꝫ fuerit restauret si fuerit fortis cū assatura carnis que fit super prunas:quoniā si digerit nutrit multuꝫ ⁊ bene:verūtamē opꝫ vt sit pauca:qm̄ stomachus ꝓpter flobothomiā est debilis.

¶ Ponit alios cañ.Scdā ꝓpe(Amplius.)¶ In p̄ma dicit ꝙ post flobothomiā dꝫ restaurari qd̄ deperditū est.vnde si virtus est fortis debent dari carnes assate super prunis qꝛ multū nutriunt:debent tamen esse pauce:qꝛ stomachus debilitatus est.

Du^m 37^m ¶ Dubitat.malus sanguis est eūat⁹:ꝗ nō dꝫ ille restaurari.Dōm ꝙ cū malo sanguine eūat ēt bonus sanguis:iō ille dꝫ restaurari.

Dub^m 38^m ¶ Dubitat assata dura nō citius nutriunt ꝙ̄ liquida vt.2.pti.afor. afor.11.Facilius est repleri potu ⁊c.Dōm ꝙ si virtus est fortis carnes dicte debēt dari:qꝛ sunt humidiores humiditate substātifica ꝙ̄ sit elixata:sed si virtus est debilis dentur liquida.

¶ Amplius vene quādoqꝫ flobothomant ꝓpterea vt fluxus sanguinis ex naribus ⁊ matrice ⁊ ano ⁊ pectore ꝓhibeatur:aut ex alijs exituris:ideo vt sanguis ad id qd̄ a parte illa est diuersum protrahat:⁊ hoc quidem medicamen est forte in iuuando.

¶ Addit aliū cañ.dicēs ꝙ in flurib⁹ aliqñ fit flōmia ad diuertēduꝫ.

¶ Sꝫ ꝯ eūo sanguis adhuc eūat sanguinē.Dōm ꝙ si virt⁹ est ꝺbilis fit diuersio cū ligatura:⁊ h̄ si volumus diuersionē sine eūone:sꝫ qñ virt⁹ est fortis ⁊ volumus eūare ⁊ diuertere flobothomamus.

¶ Opꝫ vo vt flōmus sit vehemēter strict⁹ ⁊ sint vices multe que nō sint in vna die nisi magne necessitatis cā fuerit:sed in die post diem:⁊ quacūqꝫ vice minoratio fiat ꝙ̄tū pōle fuerit:⁊ ad sūmū melius est vt flōmie vices sint multe ꝙ̄ vt ipsius quātitas sit multa.

¶ Addit aliū cañ.dicēs ꝙ cū virt⁹ ē debilis ⁊ egem⁹ flōmia dꝫ fieri flōmia stricta cū flōmo acuto vt pauca ꝙ̄titas sanguis ⁊ spūs euacuet ⁊ dꝫ fieri flōmia pauca ⁊ in plurib⁹ dieb⁹ vt virtus possit restaurari ⁊ sustinere flōmiaꝫ:⁊ subdit ꝙ iteratio flōmie melius est ꝙ̄ in vna vice flōmare:qꝛ nō sic debilitat.

¶ Et flōmia qdē cū nō est necīa cholerā rubeā ebullire facit:⁊ postea aduenit ligue siccitas ⁊ q̄ sibi sunt similia.Est igit ei succurrēdū cū aq̄ ordei ⁊ zucchāro.

¶ Ponit vltimū cañ.dicēs ꝙ cū fit flōmia ⁊ nō est necessaria cholera rubea bullit ⁊ furit:vnde opꝫ dare aquā ordei cū zucchāro.

¶ Sed ꝯtra sup̄ dixit ꝙ cū fit flōmia vbi nō est necīa:ēt alij humores furiūt.Dōm ꝙ furiositas cholere est maius peccatū ꝙ̄ alioꝝ humoꝝ:qꝛ amaricat os stōchi:vnde aliqñ fit syncopis.

¶ Dubitat ordeū est siccuꝫ:ꝗ nō cōpetit cholere.Dōm ꝙ aq̄ dꝫ esse in bona ꝙ̄titate vt ordeū vincat:sed zuccharū dat:qꝛ abstergit.

¶ Sed contra:zuccharū est dulce:modo dulcia sunt materia cholere vt prima primi capitulo de nutrientis mixtione.Dōm ꝙ lauat ⁊ infrigidatur ab aqua:vnde aqua illa redditur abstersiua.

¶ Qui aūt secūdare voluerit ⁊ nō acciderit ex p̄ma minutione malitia paralysis:aut qd̄ sit sibi simile venaꝫ manus in lōgitudine flōmare debes ꝓpterea vt iuncture motio ipsius ꝓhibeat ꝯsolidationē ⁊ vt amplificet.Qꝛ si cū hoc timor affuerit ꝙ cito ꝯsolidet supponat ipsi pānus oleo cū pauco sale infusus ⁊ desuꝑ ligetur.Et si flōmus etiā oleo inūctus fuerit cū fiet flobothomia ꝓhibebit ꝯsolidationis velocitateꝫ ⁊ minuet dolor.Et hoc quidē est vt suꝑ ip̄m oleū aut sibi simile leuiter inūgat aut ipse flobothomus in oleo mittatur postea cū pāno exiccet.Inter flōmiā quoqꝫ ⁊ secūdationē dormire flōmie ꝯsolidationē festinare facit.

¶ Postꝙ̄ Aui.posuit superius cañ.attēdēdos in flōmia:nūc ponit aliū dicēs:ꝙ si in flōmia facta necessaria sit iteratio ⁊ nō apparuerint accidētia dꝫ fieri flōmia ꝺm lōgū vt nō ita cito ꝯsolidetur vel inunget cū oleo vel nō ꝓuocare somnū post p̄mā flōmiā.

¶ Dubitat iteratio pharmacie nō est fienda:ꝗ nec in flōmia.ꝯña nō:qꝛ vtrūqꝫ debilitat.⁊ añs visum est supra aucto.Hippo.qꝛ medicina solutiua purgat ēt ⁊ iueterat.cām Aui.dicit ꝙ nō pōt fieri:qꝛ virt⁹ tantā eūonē nō pōt tolerare.Dōm ꝙ virtus vel est fortis vel est debilis.si fortis dꝫ esse tp̄s mediū vna hora:sed si sit debilis dꝫ aliqñ esse vna dies.Et ad rōnēꝫ nego añs:qꝛ iteratio per pharmaciā pōt fieri.tñ iteratio flōmie ⁊ pharmacie est 2^x.multa ⁊ sepe:⁊ ista nō dꝫ fieri.alia est parua ⁊ raro:⁊ illa dꝫ fieri ⁊ nō purgat nec inueterat.¶ Nō paralysis est 2^x.Ex punctura nerui vel vene a flōmo:⁊ de ista loquit.Alia est facta a repletiōe:⁊ de illa nō loquit.fit ēt syncopis ex ista pūctura.¶ Nō iteratio flōmie est cūꝫ flōmo:⁊ sic dꝫ fieri ꝺm lōgū.Alio mō pōt fieri ꝑ remotionē cotti ⁊ nō dādo cū digitꝭ bufetos:⁊ talis flōmia dꝫ fieri ꝺm lōgū brachij ⁊ nō ꝺm lōgū vene:iō ꝺm transuersum vene:qꝛ tardius ꝯsolidat:vnde si pur timemus ꝯsolidationē dꝫ apponi oleū:qꝛ lenit ⁊ nō ꝑmittit fieri ꝯsolidationē:⁊ ponit sal qꝛ mordicat ⁊ ipedit ꝯsolidationē.

¶ Dubitat dormire post flōmiā reuertit calor de exteriorib⁹ ad intra:ꝗ non poterit vnire.Dōm ꝙ dormire cito ꝯsolidat:qꝛ retrahuntur humores cuꝫ calido qui impediebat consolidationē:vnde in exterioribus adhuc remanet calor sufficiens.

¶ Recordare ꝑterea eius quod diximꝰ de euacuatione in hyeme cum medicina ꝙ dies est eligēda austrina: qm̄ similiter in flobothomia.

¶ Addit aliū cañ. dicens ꝙ in estate est flobothomia fienda in die austrina sicut pharmacia vt dictum est.

Dum 45m ¶ Sed ꝯ. iste euōnes dn̄t fieri in die tēpata. Dōm ꝙ in hyeme debent fieri hora calidiori ⁊ in estate hora frigidiori ⁊ tēperatiori.

¶ Et scire dbes ꝙ cū minuunt melācholici ⁊ epileptici ⁊ illi quos minuē opꝫ in nocte in hora dormiēdi dꝫ vt sit angustus. s. flōmꝰ ideo ne sanguis exitꝰ accidat. Et similiter in oībus qui secundatione nō indigent.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs cū minuunt melācholici ⁊ epilentici debēt flobothomari de nocte ne exeat multus sanguis ⁊ spiritꝰ ⁊ debet esse flōmus strictus. ⁊ simil'r dꝫ fieri in nō egente iteratione flobothomie: qꝛ si foramen est strictū citius fit ꝯsolidatio.

Dum 46m ¶ Dubitat. vꝫ ꝙ flōmia sit magꝭ fienda in die: qꝛ in nocte humores magꝭ bulliūt ꝙ̄ꝫ de die: vt zᵃ p̄mi cap̄. de aere calido. dicit ꝙ in nocte aer turbat humores. ℣ In ꝯriū sic: qꝛ humores in die mouent ad partes extrinsecas. ℣ Et ad rōnez dico ꝙ humores mouent in nocte in interioribus. ⁊ similiter aer turbidus cōmouet humores intra. vel ꝙ aer turbidus diei turbidat.

Dum 47m ¶ Dubitat q̄re melācholici sunt flōmādi in nocte. Dōm ꝙ sanguis mouet in mane vsqꝫ ad meridiē: ⁊ postea mouet cholera vsqꝫ ad sero: ⁊ postea mouet vsqꝫ ad mediā noctē melācholia ⁊ postea flegma. Sed illa cā expositori nō placet: qꝛ isti humores puri nō mouent nec puri per flōmiā euānt. Ideo dōm ꝙ in nocte fiūt fortiora accidentia: ideo de nocte eis cū flobothomia succurrimus vel fit de nocte vt euitet subitū periculū.

¶ Scire quoqꝫ debes ꝙ secūdatio ꝓm debilitatis mēsurā est tardāda: ⁊ si debilitas qdem nō affuerit sit vltima eius tardatio vna hora. Qui voluerit eā facē vt sanguis ipsius trahat sit dies vnus.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ iteratio flobothomie debet esse ꝓꝫ tenorez virtutis: qꝛ si virtus est fortis pōt fieri post horā: ⁊ si debilis differtur post vnam diem vel duos.

Dum 48m ¶ Dubitat vtꝝ ꝺbeat cibari īfirmꝰ īter vnā flōmiā ⁊ aliā. ꝓ ꝙ nō: qꝛ differt vna hora ī q̄ nō pōt fieri digō vt pꝫ fen. 13. tertij: sꝫ qn̄ cadit tp̄s vniꝰ diei vel duoꝝ tūc pōt cibari: qꝛ adest tp̄s vniꝰ diei ⁊ dant cibaria bona. Sꝫ si virtꝰ est fort̄ ⁊ cadit vna hora in medio nō pōt cibari: vl' cibat facili cibo facilis digōnis: si virtꝰ ē debilis dabo in pua q̄ntitate. Et ad. A. dico ꝙ loq̄t de cibo grosso cōpetēti regi. sa.

¶ Amplius flōmia trāsuersa melior est ei q secūdationem vult in eadē die. Et illa que est ꝓm latitudinē ei q vult secūdationē in eadē hora. Et illa que est ꝓm longitudinē ei q vult nō vna esse ꝯtētus secūdatione: imo in corde tꝫ ꝙ eā per multos faciet dies quaqꝫ die.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ siquis eadē die vult iterationē dꝫ flobothomare per trāsuersum. ⁊ si vult iterationē post horā dꝫ fieri ꝓm latū: ⁊ si vult eam in alia die debet fieri ꝓm longū.

Dum 49m ¶ Dubitat flōmia ꝓm trāsuersum dꝫ fieri qn̄ volumus iterationez post duos dies: qꝛ tardius ꝯsolidat. ⁊ rō: qꝛ per partē magꝭ distrahunt. Dōm ꝙ verū si sit vere ꝓm longū. rō arguit veritatem vnde vene ascēdūt vt basilica ⁊ cephalica per curuaturam brachij ⁊ ex eis fit vna vt vena nigra siue cōīs: iō flōmādo ꝓm longū brachij nō vere tardius ꝯsolidat: qꝛ incidunt villi longi ⁊ transuersi.

¶ Cūqꝫ flobothomie dolor maior fuerit tanto erit eiꝰ consolidatio tardior.

¶ Addit aliuz cañ. dicēs ꝙ quāto dolor in flōmia fuerit maior tardior fit ꝯsolidatio. ⁊ rō: qꝛ plures humores currunt.

¶ Multis preterea in secūdatiōe euacuatio syncopim affert nisi fuerit postq̄ꝫ assature aquā sumpserint.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ iteratio flōmie multotiēs facit syncopī: ideo comedat assaturaz aque: vn̄ ex iteratione flōmie debilitat ⁊ fit syncopis. Assatura aque. i. pars subtilis intrinseca alicuius boni chimi assati: qꝛ illa ps est humida humiditate intrinseca magꝭ q̄ꝫ elixata. etiā assata habēt virtutē aromaticā ꝯfortatiuā.

Dum 44 ¶ Inter flōmiā quoqꝫ ⁊ secūdationē dormire ꝓhibet ne supfluitates q̄ exhiunt cū sanguine īcedāt ꝓpterea ꝙ supfluitates in somno ad corꝑis ꝓfundū trahunt.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ nō ꝺbemus dormire si dꝫ fieri iteratio. ⁊ rō: qꝛ somnꝰ retinet supfluitates q̄ dn̄t expelli ⁊ euāri cū sanguine.

¶ Ex iuuamentis v̄o secūdationis est ꝙ flobothomati virtutem cum perfectione sue euacuationis que est necessaria conseruat.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ iuuamenta iterationis flobothomie sunt duo. Primum est ꝙ virtus melius sustentat euacuando paulatine. Scd̄a cā est: qꝛ melius materia expurgatur.

¶ Et melior quidē secūdationis terminus est vt duobus aut tribus tardetur diebus.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ melius est tardare flobothomiā cū dꝫ fieri iteratio secūda vel tertia die: qꝛ virtus melius sustentat: sed inspiciendo materiā ⁊ virtus sit fortis pōt fieri eadē die.

¶ Ex dormitione v̄o flobothomie propinqua plerūqꝫ accidit in membris confractio.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ non debemus dormire post flobothomiā ne tēpore somni ligatura rumpat ⁊ exeat multus sanguis insensibiliter. Scd̄a cā est: qꝛ flobothomia cōmouet humores ⁊ somnus facit intus bullire humores: ideo malum.

¶ Balneatio quoqꝫ anteq̄ꝫ minutio fiat plerunqꝫ aggrauat minutionē ꝓpterea ꝙ cutem ingrossat ⁊ eā lenificat ⁊ ad lambēdū aptā efficit nisi flobothomādus multā sanguinis habuerit grossitiem.

¶ Addit aliū cañ. dicens ꝙ balneatio reddit minutionē difficilē: qꝛ īdurat cutis: vn̄ flōmus nō pōt figi in pūctione cū fit flōmia. Sed vbi eēnt hūores grossi cōpetit: qꝛ eos subtiliat ⁊ reddit eos aptos euōni: sꝫ qꝛ resoluit gr̄a caliditat̄ nō cōpetit: vn̄ Aui. vult īmediate ꝙ flōmia post balneū nō cōpetit: sꝫ post tp̄s notabile cōpetit.

¶ Et opꝫ ne flōmatus in se replendo sit audax: sed ꝓm ordinē nutriat ⁊ cibū primitus subtiliet.

¶ Ponit alium cañ. dicēs ꝙ flobothomatus nō debet replere se.

Dubm 50m ¶ Sed contra supra dictum est ꝙ debet cibari. Dicenduz ꝙ debet cibari: qꝛ virtus est debilitata: nō tamen debet repleri nimis: imo nō nisi cibo pauco subtili boni chimi.

¶ Et similiter oportet ne post ipsam exercitet: sed declinet ad hoc vt supinus iaceat: neqꝫ post eam balneo vtat resolutionē faciēte. Cū aūt aliquis flobothomatur: ⁊ postea ipsius brachiū apostemat ex altero brachio minuat ꝓm ꝙ tolerauerit: ⁊ super ipsum emplastrum de cerusa ponat: ⁊ ex fortiter infrigidantibus in circuitu eius fiat cataplasma.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ post flōmiā nō dꝫ qs exercitari ne resoluat ⁊ ne humores plus agitent ⁊ iaceat supinus: qꝛ virtus nō tātū debilitat in sustētādo corpꝰ. ēt hūores magꝭ diuertunt a loco flegmatico: sꝫ si purgatio siue minutio nō euāuerit totū qd̄ peccabat bonū est vti balneo post. 3. vl'. 4. dies. Pōit alios cañ. in succurrēdo. ibi (Cūqꝫ.) alie ptes patebūt. ¶ In pᵒ dicit ꝙ si brachiū ex flobothomia apēt fiat flōmia de brachio opposito: ⁊ approximare vnguētū de cerusa ⁊ alia repcussiua. ¶ Nō brachiū pōt apari zʳ. Uno mō ex cursu humoꝝ: ⁊ tunc debēt fieri ea que hic dicit: qꝛ signū ē magne repl'onis exq̊ fit cursus talis humoꝝ: vn̄ fit empl'm. ēt ex succo plātaginis ⁊ aq̈ ros. bolo armeno ⁊c. ponēdo ꝓpe locū vbi factū est vulnus ne humores currāt. Scd̄o mō apostemat ex punctione nerui: ⁊ tūc nō approximant ea que hic dicit: ⁊ approximant aperitiua ⁊ exiccatiua sicut cōpetit in vulnere.

¶ Cūqꝫ aliqs eoꝝ flobothomat in quoꝝ corporibꝰ superabundantes existunt humores flōmia fit cā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊ eoꝝ cursus ⁊ ipsoꝝ ꝑmixtionis: fit ergo frequens flobothomia eis necessaria.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si euāt aliqs q multos hēat humores: vnde ex prima flōmia humores cōmoueant dꝫ scd̄a flobothomia fieri ⁊ sic iterare tertia flōmia donec euēnt mali humores.

Dubm 51m ¶ Dubitat sicut pᵃ vice facta fuit cā nocumēti sic erit zᵃ vice. Dōm ꝙ nō: qꝛ in zᵃ ⁊ 3ᵃ fiet ꝑfecta euacuatio maloꝝ humoꝝ.

¶ Sanguis quoqꝫ melācholicus facit vt frequēs minutio sit necessaria que in presenti quidez alleuiat: sed in senio peruenitur inde ad malas egritudines ex quibus est apoplexia.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ sanguis melicus vł hĩe maximã necessitatẽ minutiõis: vñ in pñti sentit alleuiatio: tñ in ꝓcessu seqꝫ malũ: qꝛ postea adueniẽte senectute remanet infrigidat⁹: vñ generant humores grossi frigidi mali: vnde fit postea in eis apoplexia.

¶ Amplius flobotbomia multotiens cõmouet febres ⁊ multotiens resoluit putrefactionem.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia aliqñ facit feb. ⁊ aliqñ eas curat. Sed ɔtra tũc erit cã ɔtrarioꝝ. Dõm ꝙ hoc nõ est incõueniens diuersis modis facta flõmia: qꝛ si fiat debite vel indebite.

¶ Omnis quoqꝫ sanus qui flobotbomatur illud qd̾ in capitulo de potu diximus accipere debet.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ oĩs sanus apparẽter cũ flõmat dꝫ sumẽ potũ quẽ diximus tertia primi: qꝛ potus ⁊ cibos laudabiles.

¶ Et debes scire ꝙ venarũ que flõmant: alie sunt que sunt tm̃ vene ⁊ alie sunt que sunt tm̃ arterie.

A. l. sunt vene et arterie.

¶ Ponit cañ. attẽdẽdos in flõmia ɔsiderando locũ per quẽ fit eũo. Vñ qꝛ vene sunt in diuersis locis p̊ ponit cañ. in flõmia venaꝝ manus. Scd̾o pedũ. ibi (Et iam gdẽ accidit nobis.) Tertio capitis. ibi (In venis aũt que.) Prima in duas. Primo hoc in gñali. Scd̾o in spãli. ibi (Arterie v̾o.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ de numero venarũ que flõmant quedã sunt tm̃ vene quedaꝫ tm̃ arterie. ¶ Nõ ly tm̃ põt zʳ cõponi. Uno mõ vt dictũ est: ⁊ hoc ad differẽtiã arterie pulmonis que est arteria venalis ⁊ est vena arterialis. Scd̾o mõ põt cõponi ꝙ ly tm̃ referat arterie: ⁊ sic nõ intẽdit: sed p̃mo mõ.

Du^m 52^m

¶ Dubitat vtꝝ vene vel arterie sint flõmande. p̊ ꝙ nõ. medicus dꝫ insequi nãe actionẽ vt in cõmẽ. illius afoꝛ. pᵉ parti. In perturbationib⁹ vẽtris: sed nã nõ flõmat. Dõm ꝙ dꝫ fieri: qꝛ ꝑ flõmiã eũat sanguis malus: ģ dꝫ fieri. zᵒ sanguis malus nõ põt eũari per pharmaciã: ģ dꝫ eũari per flõmiã. ¶ Ad rõnẽ dico ꝙ medicus dꝫ sequi actionẽ nãe rectã ⁊ supplere defectũ eius. mõ nã bene aperit venas hemoꝛroidarũ: sed alias nõ põt: iõ ars supplet defectũ.

¶ Arterie v̾o minus flõmant ꝓpter terroꝛẽ eius qd̾ in eis existit de timoꝛe cursus sanguinis. Et suarũ qdem dispositionũ mioꝛ est qd̾ ex ea prouenit apoꝛisma. Et hoc qdem est cũ fixura fuerit vehemẽter angusta. Cũ autẽ affuerit securitas ꝙ ex ea sanguis non fluet tunc maxime est iuuatiua in egritudinibus ꝓpꝛijs ꝑꝑ quas flobotbomant. Maius tñ iuuamẽtũ qd̾ ex minutione arterie ꝓuenit nõ est nisi cũ in mẽbꝛo sibi vicino male sunt egritudines quarum cã est sanguis subtilis ⁊ calidus. Cũqꝫ arteria flõmabitur que est ei vicina in qua nõ erit timoꝛ maximũ affert iuuamentũ.

¶ Ponit cañ. spãles. Et p̊ h̾ in flõmia arteriarũ. Scd̾o venaruꝫ. ibi (Vene p̃terea.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ arterie minus flõmat q̃ꝫ vene ꝑꝑ timoꝛẽ exitus multi sanguis. Scd̾a cã est timoꝛ ɔsolidationis: qꝛ ꝑꝑ motum nõ fit ɔsolidatio. Tertia cã est timoꝛ amursiue siue matris sanguinis ⁊ p̃cipue cũ vulnus est strictũ.

Dub^m 53^m

¶ Dubitat nõ vł ꝙ arteria debeat flõmari. p̊ vt dcm̃ est: qꝛ nõ ɔsolidat qꝛ semꝑ mouet. ẽt matrix sanguis nõ accidit nisi qꝛ nõ ɔsolidat. ẽt minutio vene ⁊ arterie eqꝑollẽt: sꝫ cũ possim⁹ facẽ illud securius ꝑ flõmiã venarũ: ģ nõ flõmant arterie. ɔña nõ ⁊ añs ẽ. h̾. 3. de v̾tutib⁹ nãlib⁹ cap. 14. ¶ Dõm ꝙ arterie flõmant pꝫ 3ᵃ tertij in de passionib⁹ oculoꝝ. vñ ibi docet ĩcidẽ arteriã totã: tñ arteria magna nunquã dꝫ flõmari: tñ magis fit flõmia arterie qñ est humoꝛ subtilis calidus. ¶ Et ad rõnẽ pꝫ solũ ꝙ nõ ɔsolidat ita sicut vena ꝑꝑ motũ: ⁊ hꝫ verũ de arteria parua. ¶ Ad aliaꝫ pꝫ solutionẽ accidit amursiua. dico ꝙ accidit sic ꝙ stat sanguis sub arteria ad moduꝫ fabe: vnde cũ pꝛemit digito recedit ⁊ redit. ¶ Ad aliã equipollent. dico ꝙ flõmia vene nõ ita euacuat sanguinẽ subtilẽ calidum sicut flõmia arterie nisi p̃cedat multũ donec arterie inaniant.

¶ Vene p̃terea manus que flõmant nõ pulsatiles quedeꝫ sunt sex. cephalica nigra ⁊ basilica ⁊ funis brachij ⁊ sceilen ⁊ illa que ꝓpꝛio nomine ascellaris vocatur ⁊ ipsa quidem est ramus basilice. Eis v̾o sanioꝛ omnib⁹ est basilica: cephalica v̾o minus.

¶ Exeqꝫ de flõmia venaꝝ. Et p̊ h̾ numerãdo venas flõmãdas. Secũdo põit iuuamẽta flõmie hui⁹. ibi (Preterea scire.) Tertio addit qdã vt pꝫ. ibi (Qui aũt venã.) Pria in duas. Prio exeqꝫ de tali flõmia venarũ manus. i. brachij in gñali. Scd̾o in spãli. ibi (Et ẽt.) Pria in duas. Prio exeqꝫ in gñali. Scd̾o ponit duas ɔditiões. ibi (Opꝫ aũt.) ¶ In pᵃ dic̃ ꝙ vene nõ pulsantes q̃ flõmant sunt sex. cephalica basilica nigra siue cõis ⁊ funis brachij sceilẽ ⁊ ascellar̃: ⁊ subdit ꝙ sanioꝛ oib⁹ his est cephalica. ¶ Nõ a gibbo epat̃ venit vena q̃ bifurcat in duas ꝑtes vn⁹ ascẽdit ⁊ alius descẽdit ⁊ ꝑfoꝛat diaphꝛagma: ⁊ ꝑs q̃ ascẽdit iteꝝ bifurcat: vn⁹ vadit ad dextrũ brachiũ ⁊ ali⁹ ad sinistrũ. ⁊ iterũ iste bifurcat: ⁊ ꝑs q̃ ascẽdit vocat cephalica a q̃ nascunt vene guideꝫ. alia pꝫ d̾scẽdit ⁊ añq̃ꝫ d̾scẽdat vocat basilica: ⁊ ab ea oꝛit vena alia q̃ vadit iter digitũ ꝑuũ ⁊ ãnulareꝫ: ⁊ iste ram⁹ vocat ascellar̃. Sꝫ a vena nigra oꝛit ram⁹ q termínat ad digitũ man⁹ grossũ ⁊ idicẽ ⁊ ista vena v̾tute cephalice eũat a capite. Sꝫ alius ram⁹ terminat iter digitũ mediũ ⁊ ãnularẽ: ⁊ vocat iste ram⁹ sceilen: sꝫ funis brachij ĩmediate oꝛit a basilica.

Du^m 54^m

¶ Dubitat q̃ flõmia sit melioꝛ vel venarũ radicaliũ vel ramoꝝ. Uł ꝙ ramoꝝ: qꝛ melius ɔsolidat. ẽt nõ fit tãta eũo. Dõm ꝙ in casu ramoꝝ flõmia est melioꝛ qñ vene eẽnt sepulte: qꝛ rami magꝭ manifestant. ẽt qñ volum⁹ diuertere melioꝛ est flõmia ramoꝝ: sed qñ volumus magꝭ eũare dꝫ fieri de venis p̃ncipalib⁹. Uel dõm ꝙ vena cephalica est securioꝛ quo ad pũctionẽ: qꝛ est in medio brachij distans a neruis. Scd̾o mõ rõne egritudinis: ⁊ sic nõ est securioꝛ: qꝛ multotiens nocet oculis ⁊ capiti.

¶ Opoꝛtet aũt vt omnes tres supꝛa iuncturã aperiant ⁊ nõ sub ea neqꝫ in ea: iõ vt egrediat sanguis bene taliter vt saliat ⁊ vt sit securitas a nocumentis neruoꝛuꝫ ⁊ arteriarum: ⁊ similiter cephalica.

¶ Postq̃ꝫ Aui. supꝛius determinauit de flõmia venarũ nũc ãnectit in h̾. z. ɔditiões. zᵃ ibi (Et eaꝝ v̾o.) ¶ In pᵃ dic̃ ꝙ opꝫ ꝙ oẽs tres vene aperiant suꝑ iũcturã vt sanguis bñ possit exire ⁊ vt nõ ꝑcutiant nerui q sunt ꝓpe iũcturã. ¶ Nõ lr̃a exponit zʳ. vt oẽs. 3. vene. i. oẽs tres rami: ⁊ sic ẽ bon⁹ itellꝰ: qꝛ ascellar̃ dꝫ vt apiat suꝑ iũcturã digiti: qꝛ ĩter digitũ est loc⁹ ꝓpe neruos: ⁊ iõ dꝫ apire suꝑ iũcturã. ⁊ silr̃ ẽ de sceilẽ ⁊ de fune brachij sceie. i. suꝑ iũcturaꝫ brachij. Scd̾o mõ exponit ꝙ ĩtelligat tres venas radicales: ⁊ tunc dꝫ aperiri vena supꝛa iũcturã: qꝛ si ĩfra aperiat ibi sunt choꝛde ⁊ nerui. Sed ad sensum apparet ꝙ fit flõmia in medio iuncture exponitur supꝛa iuncturam. i. a lateribus iuncture: qꝛ locus ille distat a neruis. tamẽ qñ tales vene ɔiungunt infra iuncturaꝫ: tũc flõmare infra iuncturã ⁊ nõ supꝛa iuncturã qd̾ esset melius ⁊ ɔuenientius: tñ Aui. videt magis intelligere de tribus venis radicalibus.

Dub^m 56^m

¶ Earum v̾o flobotbomia que fit fm̃ longitudinẽ ad cõsolidandũ est tardioꝛ: quoniã ipse sunt ɔiunctionales: in nõ ɔiunctionalibus v̾o res est ad hoc diuersa: ⁊ in sciatica quidẽ ⁊ sceilen ⁊ in alijs venis melius est vt fm̃ longitudinem flobotbomentur.

¶ Addit aliã ɔditionẽ dicẽs ꝙ flõmia harũ venarũ que fit fm̃ lõgũ vene tardius ɔsolidat. ⁊ rõ: qꝛ he vene adinuicẽ ɔiungunt: sꝫ in venis q̃ nõ adinuicẽ ɔiungunt facilioꝛ est ɔsolidatio. ¶ Nõ cephalica ⁊ basilica quo ad vnũ ramũ nõ recte vadũt: qꝛ basilica descẽdit ⁊ cephalica ascẽdit. mõ qꝛ iste vene nõ vadũt recta via ꝑ brachiũ: iõ si fiat flõmia fm̃ lõgũ brachij ĩcidit fm̃ latũ vene: tñ vena sciatica ⁊ alie nõ ɔiunctionales flõmantur fm̃ longum vene.

¶ Et cũ hoc opꝫ in cephalica vt a capite musculi moueat ad locũ lenẽ ⁊ dilatet flobotbom⁹: ⁊ flõmus flobotbomũ nõ ɔsequat: qm̃ faciet apostema. Plurimuꝫ aũt erroꝛis qui euenit in minuẽdo cephalicã nõ ꝓuenit ex ꝑcussione vna lꝫ sit magna: imo nõ accidit nocumẽtũ nisi ꝓpter iterationẽ ꝑcussionũ. Et que ex ipsius flõmia plus tardat est illa que fit in lõgitudine: cuius qdem flobotbomi dilatãdi sunt si volũtas affuerit vt secũdatio fiat. Cũ aũt eã nõ inueneris quere aliquẽ ramoꝛum eius qui sunt in syluestri asseid.

Dub^m 57^m

¶ Exequitur in spãli de flõmia harũ venarũ. Primo de cephalica. Scd̾o de nigra. ibi (Et vena qdeꝫ.) Tertio de basilica. ibi (Basilica.) ¶ In pᵃ dicit ꝙ cũ volumus flõmare cephalicã: opꝫ nos ducere venã ad caput musculi: ⁊ postea aperire flobothomum: ⁊ nõ opoꝛtet iterare flobothomum: qꝛ timetur de apostemate.

Dub^m 55^m

¶ Dubitat vtꝝ flõmus debeat seq flõmũ. Prio ꝙ sic: qꝛ suꝑ docuit ꝑ flõmiã reiterari: ģ. Dõm ꝙ h̾ itelligit zʳ. Uno mõ ꝙ eadẽ hoꝛa ꝑcutiat bis ⁊ sic nõ fit. Scd̾o mõ ꝙ secetur in diuersis hoꝛis ⁊ sic fit ⁊ nõ p̃mo mõ: qꝛ cãtur doloꝛ q est postea cã apostematis. ¶ Nõ. dꝫ flõmus dilatari: qꝛ ista vena eũat a capite. mõ in capite est sanguis grossus: iõ flõmus dꝫ dilatari ⁊ dꝫ venã remouere barbiton-

fora musculo cũ manu fricãdo ⁊ ꝓmẽdo. Sed qñ talis vena nõ inuenit quere ramũ eius si reperit asceid adiutoriũ. Adiutorium est brachiũ a cubito vsq3 ad manũ: sed cubitus est ꝯiunctio adiutoriy cũ cubito: sed asceid est ꝯiunctio brachy cum alia parte.

¶ Et in vena qdẽ nigra est timor ꝓpter neruuz qui est sub ea: ⁊ qñq3 ẽt est iter duos neruos: tibi igit cauere debes vt ipsam in lõgitudine flõmes ⁊ ad iferiora. Et fortasse sup ea erit neruus subtilis tẽsus sicut chorda. Et tunc qdẽ oportebit vt hoc cognoscat ⁊ caueat ne ꝑcussio in eo cadat ⁊ ꝓueniat ide stupor ꝑseuerãs. In eo aũt cuius nerui sũt grossiores ramus iste est magis manifest⁹. Et error q in ipo ẽ: est ɔ̃terioris nocumẽti.

¶ Exequit de vena nigra. Et p° h. Scd̃o exequit de fune brachy. ibi (Funis aũt.) Prima in duas. Primo ostendit cãm eiusdẽ in vena nigra. Scd̃o docet succurrere. ibi (Quare cũ.) ¶ In p° dicit ꝙ in flõmando venã nigrã est timor: q2 iuxta eã est neruus: iõ timet de ꝑcussione nerui: iõ op3 nõ multũ intra flõmare. etiã aliqñ supra venã istã est neruus subtilis: ⁊ videt vena: ⁊ maior timor est in habẽtib⁹ neruos grossos. ¶ Nõ talis vena est in medio brachy: vnde ibi ꝯiungit vena basilica ⁊ cephalica ⁊ faciũt venã nigrã. mõ in medio brachy sunt multi nerui: nec d3 flõmari ꝟm lõgũ talis vena: q2 nerui incedũt ẽt ꝟm lõgũ. etiã si nerui grossi ꝑcutiant hõ mag9 leditur ⁊ peiora accidẽtia sequunt q̃3 ex ꝑcussione nerui subtilis.

¶ Quare cuz error accidit ⁊ neruus ille ꝑcussus fuerit nõ ꝯsolides flõmiã: imo sup eã pone qd̃ ipsi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidationẽ. Et ei⁹ qdẽ medicamẽtũ est: sicut medicamẽtũ vulneris neruoꝝ. Et nos ia3 locuti sum⁹ de ipso in libro quarto. Caue tibi ꝑterea ne res infrigidãs ad ipm ꝑueniat. v.g. sicut solatrũ ⁊ sandalũ: sed ipm ⁊ totum corpus oleo calefacto frica.

¶ Docet subuenire tali nocumẽto dicens ꝙ si pur neruus percutit nõ d3 ꝯsolidari: nec op3 poni medicamen frigidũ: sed op3 fricare totum corpus oleo calido ne fiat spasmus.

Dub^m 56^m ¶ Dubitat si ꝓhibet ꝯsolidatio fiet fluxus multi sanguĩs. ẽt hodie ꝯcessit frida qñ est pũctura. Dõm ꝙ qñ est ꝑcussio vene docet approximare frida. Sed qñ neruus ꝑcutit d3 teneri vulnus apertu3 ne mã retineat ⁊ fiat spasmus ex nocumẽto cõicato cerebro. Uel dõm ꝙ docet approximare frida circa vulnus: ⁊ nõ sup̃ vulnus.

¶ Funis aũt brachỹ meli⁹ est vt transuerse flõmet nisi vtrinq3 fuerint flexuosa: qm̃ tũc in lõgitudine flõmat.

¶ Exequit de ramo cephalice ⁊ dicit expositor ꝙ melius fuisset ꝙ Aui. locutus fuisset de hoc supra: cũ de cephalica loquebat: ⁊ dicit ꝙ d3 incidi ꝟm transuersu3: q2 vadit transuerse. etiã ista est vena parua: ideo op3 flobothomare sic ꝙ melior sit exitus.

¶ Basilica quoq3 magni est timoris ꝓpterea ꝙ arteria cadit sub ea ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi etia3 sub ea cadũt. In ipsam ẽ flõmando tibi caue: qm̃ si ꝑcussio fuerit in arteria sanguis nõ restriget aut restringet difficulter. Hominũ quoq3 sunt qdã quoꝝ basilice due associant arterie: qrũ vna cũ signata fuerit existimabit ꝙ ia3 sit securitas ⁊ fortasse ꝑcutiet altera: h. n. scire debes.

¶ De flõmia basilice. Et p° ostẽdit cãm erroris. Scd̃o oñdit debitu3 modũ flõmandi. ibi (Cũq3.) Tertio docet cog̃scẽ errorẽ. ibi (Signũ vo.) Quarto docet succurrẽ nocumẽto. ibi (Tũc ẽ succurre.) Quinto ostendit nocumẽta que ꝯtingũt: cũ debet flobothomari vena ⁊ tangit arteria. ibi (Amplius.) ¶ In prima dicit ꝙ adhuc maior timor est flobothomãdo basilicam: q2 sub ea cadit arteria ⁊ sunt nerui multi: vnde in aliquibus iuxta basilicã sunt due arterie.

Dub^m 57^m ¶ Dubitat vtꝝ in feb. putrida cõpetat mag9 flõmia arteriarũ q̃3 venarũ. Prio ꝙ arteriarũ q2 feb. est calor extraneus accẽsus in corde: ẽ ꝯña nõ: q2 arteria mag9 imediate a corde orit. ⁊ añs notũ p° qrti. Dicũt oẽs cõiter operãtes ꝙ mag9 cõpetit flõmia arteriarũ. Rñdent qdã ꝙ mag9 cõpetit flõmia arteriarũ ꝑꝑ cãm dictã. Sed in feb. pestilẽtiali adhuc melius est flõmare arterias: q2 mã venenosa est mag9 in istis arterys: qd̃ p3: q2 vrina aliqñ est bona: tñ infirmus tẽdit ad mortem. Sed expositor reprobat hoc dicẽs ꝙ in feb. putrida meli⁹ est flõmare venã q̃3 arteriã. ⁊ rõ est: q2 securius de ea fit flõmia ꝑꝑ multas cãs sup̃ dictas. etiã in feb. pestilentiali adhuc securius est flõmare venã: q2 spũs sunt seruãdi in feb. ⁊ nã securior ⁊ fortior reddit ex ꝑsentia spirituu3 q̃3 sanguinis. ⁊ Et ad rõnẽ humor putridus siue vapor est in corde. dico ꝙ verũ est q° ad vaporẽ: sed quo ad mãm est in venis. Et ad rõnẽ p3 solo.

Dub^m 55^m

¶ Cunq3 ligaueris ꝟm plurimu3 rei accidet ibi inflatio qñq3 ex arteria qñq3 ex basilica: ⁊ qñq3 ex vtraq3: sed q̃litercũq3 fuerit ligaturã soluẽ debes ⁊ iflationẽ molliter inũgere: deide ad ligandũ redi: ⁊ si iflatio reuersa fuerit reitera. Qꝫ si nõ iuuerit qd erit in hoc si basilicam dimiseris ⁊ ad ramũ qui ascellaris vocat redibis qui qdẽ est illa vena que sup domesticu3 asseid ad iferiora existit. Inflatio nãq3 errorẽ multotiẽs efficit ⁊ ligatura sepe arterie pulsum quiescẽ facit ⁊ ipsam eleuat ⁊ ponit ipsa3 supremã: ⁊ existimat ꝙ sit vena ⁊ flobothomat. Cũq3 quãlibet ligaueris venam ⁊ ex ligatura sup eã ꝓuenerit qd̃ sit simile lenti aut ciceri fac in ipa3 qd̃ in basilica diximus. In basilica quoq3 flõmanda quãto plus ad brachiũ descẽderit erit sanius. Flobothom⁹ ꝑterea in venã ꝓcedere d3 ad diuersitatẽ partis arterie. In basilica quoq3 nõ solũ cõtingit error ex parte arterie: h3 ẽt musculus sub ea est ⁊ neruus: ꝓpter quos ẽt ꝓuenit error: hoc qdẽ iam tibi diximus.

¶ Postq̃3 Auicẽ. ostendit cãm timoris in flobothomando basilicã nũc ostendit ꝯuenientẽ modũ flõmandi. Et ꝑmo hoc. Scd̃o addit gñale qd̃ d7. ibi (Cũq3 quãlibet.) ¶ De vtraq3 ꝑte dicit ꝙ cu3 ligaueris venã cã flõmãdi vene apparẽt inflate: vñ tũc debes inũgẽ: ⁊ postea iterũ ligare ⁊ inũgẽ donec discernas vtrũ sit vena vel arteria: q2 ꝑ ligaturã arteria nõ pulsat. De 2° ꝑte dic ꝙ bonũ ẽ flõmare basilicã v̓sus brachiũ. ẽt d3 flõmus tangẽ parte ꝯ̃riã arterie: q2 tãget basilica i sinistra ꝑte basilice: q2 a d̃xtra ẽ arteria sociata ei.

Dub^m 58^m ¶ Dubitat vel basilica sola appꝑet tãgit eã cu3 flobothomo: vel apparet solũ arteria: ⁊ tũc nõ d3 tãgi. Dõm ꝙ basilica ⁊ arterie sunt multũ ꝯiuncte: iõ docuit ligare ⁊ si nõ discernit frica vngẽdo separando vnã ab alia: ⁊ si nõ põt discerni flobothoma ramũ basilice. ⁊ Et ad rõnẽ apparet solutio: q2 sunt valde ꝯiuncte.

¶ Signũ vo erroris in basilica ⁊ ꝙ arteria iam sit percussa est ꝙ sanguis egredit subtilis ruffus qui saliẽdo manat ⁊ lenificat cũ eo tact⁹ ⁊ ipsa fit inferior.

¶ Ostendit per signa errorẽ dicens ꝙ cum percutitur arteria sanguis exit subtilis ⁊ exit cum saltu.

Dub^m 59^m ¶ Dubitat vtꝝ iste sanguis sit cholic⁹. Et p° ꝙ sic: q2 est ruffus choleric⁹ vt chola ẽt est subtilis. ⁊ In ꝯ̃riũ Auer. in. 5. coll3. cap̃. 5. ⁊. 6. Ubi dicit ꝙ iste sanguis est mũdus purus aptus ꝓ vita. ⁊ Dõm ꝙ est purus clarus mũdus. Et cũ dicis in eo est color ruffus. dõm ꝙ nõ est tãta ruffedine quãta est cholera. ⁊ Sed ꝯ̃ pulmo nutrit ex sanguĩe arteriali cholico. Dõ3 ꝙ l3 pulmo nutriat ex chola venit a vena arteriali: vñ mag9 v7 vena q̃3 arteria. ¶ Nõ exyt saliẽdo ꝑꝑ motũ arterie ẽt lenificat tactũ: q2 ẽ digestus mũdus. vl' lenificat tactũ: q2 arteria reddit lenis q° ad tactũ ex euõne: q2 lenit ⁊ fit iferior artia: q2 p° erat iflata subleuata ex euõne fit depssa iferior.

¶ Tunc ergo succurre ei ⁊ in vulneris orificio parũ de pilis leporis pone cũ pauco pulueris thuris ⁊ sanguinis draconis ⁊ aloes ⁊ myrre ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi: ⁊ sup ipsam ex aqua frigida quãtũ poteris rora ⁊ super locũ ipm flobothomatũ ligaturã appone tenacem. Qꝫ si se tenuerit vsq3 ad tres dies non soluas: ⁊ post ẽt tres dies q̃3to plus poteris tibi cauere debes: ⁊ loco emplastrũ ex stipticis calefactũ suppone.

¶ Docet succurrere errori. Et ꝑmo ponit vnũ. Scd̃o aliũ errorem. ibi (Multi ꝑterea.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ in orificio vulneris d3 poni de pilis leporis tritis cũ thure: vel ponẽ de aloe ⁊ alcolcotar. i. vitriolo ⁊ ligare bene ⁊ dimittẽ trib⁹ dieb⁹. ¶ Nõ frigida approximant in circuitu ad repcutiendũ: ⁊ q̃dã approximant in loco leso glutinatiua vt thus: ⁊ aliqñ approximam⁹ stiptica vt alcolcotar: ⁊ quedã faciunt a ꝓprietate vt stercus asini ⁊ succus ruthe ⁊c. mõ ista Aui. tangit oĩa in lr̃a. (Alzegi) species atramenti.

¶ Multi ꝑterea hominũ arteriã illã incidunt penit⁹ vt ipsa ꝯtrahat ⁊ caro desup eã cooperiat ⁊ teneat.

¶ Ponit aliud remedium dicens q multi hominum incidunt eaz ex transuerso: qr tunc arteria cooperit a carne nõ soluta vel cauterizare illa capita arterie fm expositorem.

¶ Amplius pleriqz hoiuz pp sanguis exitũ moriunt. Et qdã eoz sunt q moriunt pp fortitudinẽ doloris ligature quã voluerũt pp fortitudinẽ phibitionis fluxus sanguinis arterie donec mẽbrũ factũ est fm viã mortis. Et scias q cursus sanguis qñqz puenit ẽt ex venis.

¶ Ostẽdit nocumẽta pcussionis arterie cũ volumus flobothomare venã: z dicit q pm nocumẽtũ est nimius sanguinis exitus: zm nocumentũ est dolor ex nimia ligatura forti vt sanguis nõ egrediat.

¶ Preterea scire dbes q sanguis q plm de cephalica euacuatur vena est ille qui ex collo z eo qd est parum supra ipm z parũ sub ipso egreditur z terminuz partis epatis nõ pertransit z hypocũdrioz z inferiora nõ taliter mũdificat vt inde sit curandũ.

¶ Nũc ostẽdit iuuamẽta harũ venarũ: z diuidit in. 6. sicut sex sunt vene qrũ iuuamẽta ponit. 2a ibi (Nigre vo.) 3a ibi (Et basilica.) 4a ibi (Funis.) 5a ibi (De sceilen vo.) 6a ibi (Ascellaris.) ¶ In prima dicit q flobothomia cephalice euacuat a collo z a capite: vnde cephalica nõ transit partes epatis.

Dubm 60m ¶ Dubitat 2o regiminis acutoz cõmen. 10. S. dicit q flobothomia cuiuslibet vene euacuat a toto corpore. Dõz q imediate euacuat a partibus dictis: sed mediate euacuat a toto corpore.

¶ Nigre vo iudiciũ iter cephalicã z basilicã est mediũ.

¶ Tangit iuuamenta nigre dicens q est mediũ inter basilicã z cephalicã: qr ab eis orit. Et si dicat illa euacuat a pectore z corde, dicendũ q nõ nisi rõne basilice que transit ad pectus.

¶ Et basilica qdẽ eũat qd ẽ a pte sumis z vẽtris iferius.

¶ Ostendit iuuamẽta basilice dicẽs q euacuat ab epate z ab alijs partibus inferioribus. Et sic dicat euacuat ne a corde. dõm q sic magis q nigra: qr transit per pectus.

¶ Funis vo brachij similis est cephalice.

¶ Ostendit iuuamenta funis dicẽs q ista euacuat a partibus a qbus euacuat cephalica nõ tñ rõne modi euacuandi: qr magis diuertit.

¶ De sceilen vo dicũt q que dextra est doloribus epatis pfert z que sinistra doloribus splenis: z q sanguis fluere permittat donec per se stringat.

¶ Oñdit iuuamẽta sceilẽ. Et p S. Scdo põit vtile i flõmãdo venas q sũt vt rami. ibi (Manus vo.) ¶ In pa dicit q qdã dicũt q sceilẽ dextra eũat ab epate z sinistra a splene z dz iste sãguis strigi p seipz: z qre sic eũent ñ põt videri cã: iõ dixit qdã dicũt z dimittit exire dõec p se restrĩgat: qr vena ẽ pua; iõ ñ põt exire multus sanguis.

¶ Manus quoqz illius qui flobothomatur in calidaz aquã est ponẽda ne sanguis cito restringat: z vt facile egrediat si eius egressio debilis fuerit sicut est in pluribus eoz qui ex sceilẽ minuunt. Et sceilẽ qdem flobothomia melior est ea que fit in longitudine.

¶ Addit vnũ dicẽs q cũ vis flõmare sceilẽ dz poni manus in aqua calida: z sic balneuz particulare cõpetit ad hoc vt sanguis veniat ad manuz z possit fieri flõmia sufficiens: z dz incidi ex transuerso vene si sit ramus paruus vt sanguis exeat melius.

¶ Ascellaris autem iudiciũ est sicut iudiciũ basilice.

¶ Ostendit iuuamenta ascellaris dicens q idem facit qd basilica: sed ascellaris magis deriuat q basilica.

¶ Arteria vo manus que flõmat est arteria que inter pollicẽ existit z indicẽ z eius qdem iuuamẽtũ in antiquis doloribus epatis z diaphragmatis est mirabile. Et Gal. qdẽ iaz vidit hoc in somnis. pcipiebat. n. homini hanc facere flobothomiã cã doloris quẽ in epate habebat qui cũ fecisset z sanus effectus est.

¶ Ostẽdit iuuamẽta arterie manus. Et p vnius manus. Scdo alterius. ibi (Plerũqz.) ¶ In prima dicit q inter pollicẽ z idicẽ flobothomat vna arteria z cõfert dolori diaphragmatis.

Dubm 61m ¶ Dubitat dicit q vz in doloribus antiqs. ¶ Sed 3. 4. de acci. cap. 6. in dolore est subita alteratio: g dolor nõ est antiquus.

Dum 62m ¶ Scdo dubitat ille dolor epatis est ne a mã calida vel frida. ¶ Ad pm dõm est q tps ipressionis dolori est paruũ. Scdo mõ mẽsurat sanguis: vnde nõ posses cõplere intentionem tuam. tps durabilitatis illius z sic est tps lõgũ: pmo mõ nõ. ¶ Ad aliã dico q cõpetit dolori epatis calido: qr ista flõmia euacuat spiritus de arteria ad cuius euacuationem sequitur infrigidatio.

¶ Plerũqz etiã flobothomat alia arteria que ad iteriorem partez palme decliuior hac existit: cuius iuuamẽtum est propinquũ iuuamento istius.

¶ Ponit iuuamẽta alterius arterie z ẽ ista arta arteria i palma manus z pfert vt i pa arteria vñ ẽ i extmitate manus vsus rasetã. i. extremitatẽ vsus cubitũ in medio palme z orit a pulsu qui tãgit.

¶ Qui aũt venã manus flobothomare voluerit z non potuerit nõ erret in ligãdo eã fortiter cũ iuolutione z iteratione faciendo: sed vna die aut duabus dimittat. Uerũtamẽ si pcussionẽ iterare necessariũ fuerit a pria percussione se remouẽdo z nõ ab ea descendat.

Dum 65m ¶ Ponit multas psideratiões in flõmia. Et p in mõ flõmãdi. Scdo circa qtitatẽ eius qd eũat. ibi (Amplius.) Tertio ponit alias in mõ eũandi. ibi (Opz pterea.) Pria in tot qt psideratiões ponit. 2a ibi (Ligatura.) Alie ptes siue cañ. patebũt. ¶ In pa dicit q siqs vult flõmare venã z nõ põt: nõ dz ligare multũ: sz dimittẽ 2a die: qr forte posset iduci apa: sz si pur vult facẽ flõmiã nõ dz recedẽ multũ a pa pcussione. ¶ Nõ volens flõmare errat multis de causis. vel qr pũgit neruũ vel arteriã z de his nõ loquit: qr dcm est supra. 3o mõ errat qr ligat: z nõ põt percutere vnde iterato ligat z percutit. mõ hoc nõ dz fieri qr fit dolor: vnde posset fieri apostema.

Dubm 63m ¶ Dubitat si pa ligatura fecit errare 2a ligatura nõ faciet te errare. Dõm q nõ pp cãm dictã: sed si pur eges flõma de alia manu.

¶ Ligatura vo pterea fortis apostema affert: z ifrigidatio panni z ipsius humectatio ex aqua rosacea aut aqua infrigidata est bona z conueniens.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens q nõ dz iterari ne fiat apostema. Sed est bonũ approximare pãnũ infusum in aqua rosata.

Dum 64m ¶ Dubitat 2o de acci. ca. 3. i fine. fortis ligatura mortificat z phibet spũs venire ad mẽbrũ. Dõz q bñ phibet venire hũorẽ ista ligatura: sed supra trahunt etiã cuz ibi fit dolor trahit reuma z humores vt scda primi de causis doloris. Sed apostematio phibet approximando pannũ infusum in aqua ro. sed si mã fluens sit multa nõ sufficit approximare hoc: sed opz diuertere cũ aliq eũone.

Dum 66 ¶ Oportet etiã ne ligatura cutez de suo loco ante flobothomiam aut post eam remoueat.

¶ Ponit aliuz cañ. dicens q ligatura nõ debet remouere cutim a suo loco: qr prohibet venam percuti.

¶ Et corporibus quidez macris ligature fortitudo est causa euacuandi venas z retinẽdi sanguinẽ ex eis. In crassis autem corporibus pp ter lassitudinem vene nõ apparent nisi constringantur.

¶ Ponit alium cañ. dicens q ligatura in macris nõ dz esse fortis. z rõ: qr in eis vene sunt manifeste. vñ ligatura fortis phiberet sanguinẽ fluere ad locũ sicut in macro cũ tangit pulsus nõ debet fieri profundatio cum digitis: sed in pinguibus sic.

Dum 67 ¶ Minutoz pterea sunt qdam qui ingeniant qualiter dolor regat stupefaciendo manũ pstrictione brachij z dimissione hore vnius. Et sunt qdam qui flobothomum oleo inũgũt: sed hoc totũ sicut iam diximus dolorem lenit z psolidationẽ retardat qd multũ pdest.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q qdã ingeniãt se ibi sedãdo dolorẽ in flobothomia: qr ligãt brachiũ p horã: z postea flõmãt vel inũgũt flobothomũ cũ oleo. tñ remotio est 2x. vera z sic nõ fit. alio mõ nõ vera z sic intẽdit: qr phibet spũs sensibilis venire ad mẽbrũ. ẽt si inũgit flõmia oleo feruẽti nõ sic exasperat etiã lenit cutẽ.

¶ Et si vene quidez quas in manu nominauimus non apparuerint: sed apparuerint ipsarũ rami premat manus digito ptrahendo inferius. Et si sanguis cito ad seipsum reuersus fuerit cũ digitus remouet z intumuerit flobothomet z si nõ minuat.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q vene radicales aliqñ nõ apparẽt: iõ debent flõmari rami istarũ venarũ z dz pmere digitis ramos vt sanguis veniat, vnde si nõ venit nõ flobothomes: qr forte esset paucus.

¶ Lunqz

sanguis: vnde non posses complere intentionem tuam.

¶ Cūq; lauandi affuerit voluntas cutis trahatur ideo vt percussio cooperiatur ꝛ fiat ablutio: deinde ipsa ad suum situm reducatur.

¶ Addit aliū cañ. ꝙ si vis lauare mēbrū dꝫ trahi cutis supra foramē ꝛ postea lauāt ptes circūdātes foramē vīo vl' alio liq̄re: vl' fit lauatio sic applicādo cottū sup̄ foramē ꝛ postea lauare vl' ponē digitū.

¶ Pānus quoq; eminentia habens rectificetur qui est melior cum pilam habet ꝛ desuper ligetur.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ pān' quo fit ligatura dꝫ hr̄e ī medio pilā que cadat supra foramē: ꝛ dꝫ eē talis pān' ī alijs ptib' vniformis: q2 melior fit ꝯsolidatio: iō pāni d' serico vel lana nō sunt boni: sꝫ dꝫ eē pānus de lino sbtili morbido: sꝫ loco hui' pile ponim' cottū.

¶ Cū aūt in orificio ꝑcussionis adeps egredit molliter interius reducenda erit ꝛ non erit incidenda.

Dum 65m ¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū adeps egredit dꝫ remitti ꝛ ñ frāgat.

¶ Sꝫ cōtra. Hip. in afor. 58. 6. ꝑticu. dicit ꝙ cum zirbus exierit dꝫ īcidi. Dicendum ꝙ verum habet cuꝫ ille zirbus est infirmat': sed cū iste adeps sic est infirmatus debet incidi: ꝛ si est frigidus vel calus non extrahatur: sed debet remitti vtrūq;. Uel dicēdū ꝙ ille adeps vene est cū multo calore q2 est prope venam sed zirbus non.

¶ Et ī hoꝝ q̄dē scdatione nō ē fiducia hn̄da sine ꝑcussione: ꝛ hoc q̄dē in fine cap'li vehemēter perscrutabimur: nā sermo iste accidētal'r hic ingressus est.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ cū volumus iterare flōmiaꝫ nō pōt iterari sine ferro: ꝛ intēdit quādo adeps erit q2 oppilat foramē.

¶ Ampli' scire d'bes ꝙ sanguis retētio ꝛ ꝑcussiōis ligatio terminatā hn̄t horā lꝫ sit diuersa: nā q̄dā sunt q tolerare possunt ēt si febricitantes essent: vt q̄nq; aut sex sanguinis libre auferant. Sūt ꝛ alij q nō possunt tolerare ipsis ēt sanis vt vna sanguinis libra auferatur.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superi' posuit ꝯditiōes attēdēdas in flōmia venaruꝫ man' rōne modi eūandi: nūc ponit alias ꝯditiōes in h' rōne sanguinis eūandi. Et p° ponit q̄ntitatē sanguis eūandi. Scd̄o addit ꝯditionē d'cl'antē h'. ibi (Uerūtñ.) Tertio addit dictum q̄dā. ibi (Qui v° mag'.) ¶ In p° dic ꝙ vl'r illa d'bes scire ꝙ ꝯstrictio sanguis hꝫ horam determinatā: vñ q̄dā sustinēt extractioneꝫ sex libraꝝ sanguinis: ꝛ quidā non sustinent medietatē ꝛ quidam minus.

Dum 66m ¶ Adhuc dubitat. vtrū magna q̄ntitas sanguinis sit exhēda. Et p° ꝙ nō: q2 hoc est inimicū nāe: ꝫ nō ē fiēdū: q2 medic' est adiutor nature nō īpediēs eā: supra cap. de cura putridaꝝ in gn̄ali p° q̄rti. ꝛ minor pꝫ de se q2 nā terret. Dicēdū cū Auic. q2. 3. thegni. tex. cō. 139. īmoderate repletioni debet īmoderata eūatio: sꝫ aliq̄ñ ē īmoderata repletio sanguis: ꝫ tñ expedit virtutē eē fortē: ꝛ ꝙ cōpl'o sit calida ꝛ humida: ꝛ cōpositio nō sit nimis rara: ēt si ꝓcesserit regimē cal'ꝫ ꝛ humidū. Sꝫ q̄ñ eēt oppositū nō dꝫ fieri talis eūo. Et ad rōnē ꝙ ꝯtristat nāꝫ ⁊c. dico ꝙ veꝝ ē ꝙ virt' nō tolerat: sꝫ q̄ñ tolerat nā alleuiat eūando in vna vice vel pluribus si virtus non tolerat.

¶ Uerūtamē tres in hoc ꝯsiderande sunt dispositōes: quarum vna est lenitas corporis ꝛ ipsius laxitas.

¶ In h' ponit ꝯsideratiōes d'cl'antes q̄ntitatē d'bitā sanguinis. 2a ibi (Et alia.) 3a ibi (Et 3a ē.) ¶ In p° dic ꝙ tres ꝯsiderationes req̄runt vt ꝑcipiat d'bita q̄ntitas sanguis eūandi. Pria ē lenitas sanguis.

Dum 67m ¶ Sꝫ ꝯ. si virt' ē d'bilis dꝫ ꝯstrīgi: ꝛ si fortis dꝫ eūari: ꝫ nō est nisi vna ꝯditio. Dōꝫ ꝙ virt' ē ꝯsentiēs: sꝫ repletio vel humor peccās necessitās: iō sūt tres ꝯditiōes virtutis: alie due sumunt a lenitate ꝛ laxitate sanguis: alia ē ex colore humoꝝ. Et ad rōnem pꝫ sol'o q2 ꝯfirmat ēt virt' q̄ ꝯsentit vel dissentit. ¶ Nota si volum' cog̃scē vtruꝫ eūo adhuc sit fiēda debem' ꝯsiderare si cū īpetu ꝛ fortiter exit: q2 est signū ꝙ inl'ta sanguis q̄ntitas est invenis: sꝫ cū exit pigro ꝛ lēto mō dꝫ ꝯstrīgi eūo nisi exeat pigro mō: q2 sāguis sit g̃ssus vl' foram̄ sit strictū. Et sil'r caue si sanguis sit sbtil': vñ semp fortiter exeat.

¶ Et alia est color sanguis: nā in h' etiā multotiēs accidit error: q̄m in principio sui egredit subtilis ꝛ alb': q̄re cū repletiōis ibi affuerit significatio ꝛ oportuerit te flōmiam facere nō decipiaris ꝓpter hoc: nā color sanguinis in eis q repletionis signa hn̄t permiscetur quādoq;: sed tamē inde nō est curandum. In eis quoq; q apostemata habent color sanguinis errorem facit: q̄m apostema sanguinem ad seipsum trahit.

¶ Ponit aliā ꝯditionē dicēs ꝙ dꝫ ꝯsiderari color: q2 appꝫ aliq̄ñ in p̄n° sanguis albus subtilis vñ vꝫ debere astringi: ꝛ tñ postea exit sanguis grossus malus: ꝛ in hn̄tibus ap̄a intrinsecum fit error: q2 ap̄a trahit sanguinē ad se: sed signū est restringēdi cum color corporis sit pallidus nisi fieret talis coloris ex timore flōmie.

Dum 68m ¶ Dubitat vtrū in eūone p flōmiā debeamus ducere vsq; ad coloris mutationē. Prio ꝙ sic: q2 in pharmacia sic facimus vt visuꝫ ē supra: ergo. Dōm ꝙ nō: q2 tūc nimis debilitarem': tamē vel sanguis corporis est vni' dispōnis: tūc nō debem' ducere ad mutationē coloris: q2 tūc debilitaret nimis: sed si nō sit vni' dispōnis debemus ducere ad mutationē coloris: q2 dū sanguis bon' īcipit eūari: tunc color mutat: ꝛ h' si virt' sustineat. Et ad rōnē dico ꝙ p flōmiā eūat tot' sanguis: sꝫ in pharmacia prius educit humor quē medicia respicit 2r: cū mutat color de bono ad malū eūat: tūc dꝫ vlterius flobothomia ꝓcedere. Dōm ꝙ in casu pꝫ hoc vt q̄ñ apostema est intrinsecū hꝫ sanguinē bonū in extremis ꝛ intus malū: iō in hoc casu cū mutatur color: nō dꝫ stringi eūatio: q2 prius eūatur de bono ꝛ postea venit malus sanguis qui crescit ad ap̄a. mō Aui. ītēdit ꝙ dꝫ eūatio restringi cū mutat color de malo ad bonum.

¶ Et tertia est pulsus a quo recedere nō d'bes. Cū ꝫ ꝑtransierit pulchritudo coloris: aut mutabit color sanguis: aut mutabit pulsus ꝛ ꝓpe ad d'bilitatē retine. Et similiter si aduenerit oscitationis accidens aut alicum aut singultus aut nausee: aut si cito mutabitur color: aut pulchritudo innitere pulsui.

¶ Addit tertiā ꝯsiderationē ꝛ ē pulsus: vñ cuꝫ pulchritudo sanguis mutat ꝛ mutat pulsus dꝫ eūo constringi: vñ si pulsus sit debilis dꝫ ꝯstringi: ēt si veniāt ei alices oscitatiōes ⁊c. constringe etiam.

Dum 69m ¶ Dubitat pulsus est mot' arteriaꝝ ꝛ nos flōmamus venas: modo mot' arteriaꝝ nō indicat de eūone venaꝝ. Dōm ꝙ pulsus indicat de v'tute vitali: q2 d'bilitat ex nimia eūone: q2 ex quo sanguis eūat nō vadit nutrimētū ad cor. Et ad rōnē pꝫ sol'o. ¶ Nota fiūt oscitationes ꝛ alices: q2 ex d'bilitate caloris insurgunt ventositates ꝛ fiunt alices ꝛ oscitatiōes ledēdo neruos: ēt fit nausea ex motione humoꝝ frigidoꝝ ad stomachuꝫ vel in stomacho si in eo sint.

¶ Qui v° magis ꝑparati sūt ad h' vt syncopis eis velociter accidat sūt illi q cal'arū existūt cōpl'onū macri laxa hn̄tes corpa: ꝛ q sūt ꝑparati ad hoc vt istō eis eueniat tarde sūt corpa hn̄tes tēperata ꝛ carnes duras.

¶ Decl'at qd' dicit dicēs ꝙ magis parata ad syncopiꝫ in flōmia sūt corpora macra cal'a: ꝛ q̄daꝫ sunt apta ex habitudine vt corpora laxa: sed inepta sunt corpora tēperata ꝛ habentia duras carnes.

¶ Opꝫ ꝑterea vt minutor flōmos hēat multos q̄rū q̄dā sint pilū hn̄tes ꝛ q̄dā pilo carētes. Et pilū q̄dē hn̄tes sunt ꝯueniētiores venis labētib' sicut guideꝫ.

¶ Reuertit ad ponēdū ꝯsiderationes in flōmia rōne modi eūandi. Et p° ponit cañ. rōne istoꝝ. Scd̄o ponit aliū ex diuersa ꝑparatiōe reꝝ pp nocumēta accn̄tia. ibi (Et vt hēat.) ¶ In p° dic ꝙ flōmator dꝫ hr̄e multos flōmos pp diuersitatē venaꝝ: vñ sūt q̄dā vene dure ꝛ in earū flōmia dꝫ esse flobothomus sine pilo: ꝛ quedā sunt vene molles in quarū flobothomia opꝫ habere flōmū cū pilis ne flobothomus trāsiret nimis intra: sed loco pili tenent digiti stricti.

¶ Et vt hēat glomorē ex cuculo aut serico: ꝛ istr̄m vomitiuū ex ligno aut pēna: ꝛ vt secū teneat pilos leporis ꝛ medicamētū ex aloe ꝛ thure ꝛ folliculuꝫ musci ꝛ diamuscatū ꝛ trociscos d' musco. Ideo vt si syncopis acciderit q̄ ē vna ex reb' q̄ ex minutiōe timet: ꝛ fortasse habēs h' nō vomuerit succurrat ꝛ glomorē in os ei' mittat: ꝛ ipꝫ cū istr̄o vomē faciat ꝛ folliculū ei ad olfaciēdū tribuat ꝛ faciat ipꝫ traijcē aliq̄d ex electuario diamuscato: ꝛ ex trociscis eius propterea vt eius virt' viuificetur. Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur succurrat ꝛ repleat vulnus pilis leporis: ꝛ cū medicamine ex aloe ipsos retineat.

¶ Ponit cañ. ex ꝑte rerū. Et p° hoc. Scd̄o addit. 2. cañ. ibi (Syncopis.) ¶ In p° dic ꝙ flōmator dꝫ ꝑparare res diuersas vt glomorē factū ex serico ꝛ hr̄e instr̄m vomit' ex pēna: ēt dꝫ habere thurē ēt aloem: ꝛ pilos leporis ꝛ dꝫ habere trociscos bonos: vñ si fit vomi-

tus vomat: ꝛ si sanguis non potest restringi ponat pilos lepoꝛis: ꝛ si virtus nimis debilitat dentur trocisci de diamusco.

Dum 70m ¶ Dubitat nõ vr̃ ꝙ debeat fieri vomit⁹ si accidit syncopis qꝛ magis debilitaret. Dõm ꝙ si syncopis fit ex nimia euõne nõ cõpetit vomitus: imo cõfoꝛta virtutez cũ diamusco: sꝫ si fiat ex cursu humorum ad stõchuz: tunc cõpetit vomit⁹ cũ cucullo facto ex serico vel ex spullo. i. instrõ facto ex lana vnctuosa ꝛ nõ ex lino vt dic̃ expositoꝛ ꝛ ponere tale instrumentum in radice lingue vel magis infra. competit etiam vomitus: qꝛ stimulatur virtus pigra facta.

¶ Syncopis võ raro accidit sanguine egrediente: imo ꝑm plurimum non accidit nisi post retentionem nisi superfluus fuerit sanguinis exitus.

¶ Addit cañ. 2. 2ᵒ ibi (Lꝫ in synochis.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ syncopis raro accidit exeunte sanie.

Dum 71m ¶ Sꝫ ꝯ. tũc fit syncopis cũ cã ei⁹ adest: sꝫ qñ adest euãtio adest cã: ḡ. Dõꝫ ꝙ nõ accidit cũ exit qꝛ sanguis ẽ in exterioꝛibus: sꝫ cũ euõ restricta est humores reuertunt intra: ꝛ tũc accidit syncopis.

¶ Lꝫ in febꝛibus synochis non curemus si vsqꝫ ad syncopim ꝑueniat ꝛ in p̃ncipio apopl'ie ꝛ in squinantijs ꝛ in magnis apatib⁹ ꝑnitiosis ꝛ foꝛtib⁹ doloꝛib⁹: hoc tñ facere non debemus nisi cũ virtus fuerit foꝛtis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in synochis febꝛib⁹ ꝛ in apopl'ia ꝛ foꝛtibus doloꝛib⁹ in magnis apatibus pernitiosis vt in squinãtia flobothomamus vsqꝫ ad syncopim: idem habetur pꝛima particu. afoꝛ. afoꝛ. 23. Ibi. Que egeruntur.

¶ Et iã qdẽ accidit nobis vt i venis man⁹ ꝑmonẽ amplificarem⁹ ꝑꝫ alioꝝ sñias: ꝛ obliuiscemur venis pedis ꝛ alijs venis: nos ḡ in eis ꝑmonẽ nr̃m ꝯtinuare opꝫ.

¶ Postqꝫ Aui. superius determi. de flobothomia venaruꝫ manus: nunc determinat de flobothomia venaruꝫ pedis. Et pꝛimo p̃mittit intentionem. Scõo exequit. ibi (Dicemus ergo.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ nũc est intentio de flõmia venarum pedum.

Dum 72m ¶ Dubitat doctoꝛes diuersa tractauerunt de venis: vnde dubitant vtrum vene oꝛiantur a coꝛde vel ẽpate: ideo de diuersitate nõ itẽdit exequi: sed de flobothomia earum: ꝛ intẽdit per pedẽ aggregatum totum vsqꝫ ad extremitatem pedum infra genu.

¶ Dicem⁹ ḡ ꝙ ex venis pedis est sciatica q̃ flõmatur a ꝑte syluestri alcabi: aut sub eo: aut supꝛa ip̃ꝫ: ꝛ ligat illud qꝺ est supꝛa ip̃m a sũmitate coxe vsqꝫ ad cabi ꝛ inuoluit foꝛti fascia foꝛtiter aut istita. Et meli⁹ qdẽ est vt añ balneet in aq̃ cal'a ꝛ vt ipsa in longitudine flõmet. Qꝛ si ipsa fuerit occulta aliqs suoꝝ ramoꝝ flõmetur q inter minimũ ꝛ scõm digitum ab eo existit.

¶ In spãli exequit de flõmia venarũ pedis. Et diuidit i duas. Pꝛio de flõmia venaꝝ pedũ exequit. Scõo assumat iuuamẽta. ibi (Et ad sũmũ.) Pꝛia in. 4. sic̃. 4. sũt vene de qb⁹ exeqtur. 2ᵃ ibi (Et ex eis ẽ saphena.) 3ᵃ ibi (Ex eis.) 4ᵃ ibi (Et ex eis.) Pꝛia in duas. Pꝛio exequit de flõmia sciatice. Scõo ponit ei⁹ iuuamẽtũ. ibi (Et iuuamentũ.) ¶ In p̃ma dic̃ ꝙ ex venis pedũ ẽ vena sciatica q̃ flõmat in cauicula pedis in ꝑte syluestri ĩfra gallopolã: sꝫ aliqñ flõmat sup̃ locũ dc̃m: ꝛ dꝫ fieri ligatura supꝛa coxã ꝛ mittẽ in aq̃ cal'a si nõ appꝫ: ꝛ si nõ iuenit flõmet ram⁹ ei⁹ q trãsit ĩ medio digiti ꝑui ꝛ sociũ ei⁹. ¶ Nota scia sumit 2ʳ. pꝛo passione anche. scõo mõ ꝓ mẽbꝛo scie qꝛ pꝛo ancha. ¶ No. opꝫ ducere ligaturã a coxa infra: vt meli⁹ sanguis veniat infra: ẽt fit balneũ vt sanguis melius appareat.

¶ Et iuuamentũ quidem in flõmia sciatice est magnuꝫ in doloꝛe scie. ꝛ similiter in podagra ꝛ in varice ꝛ in elephantia: sed sciatice secundario est difficilis.

¶ Ostẽdit iuuamẽta flõmie sciatice ꝛ dicit ꝙ ꝯfert doloꝛibus scie ꝛ podagre ꝛc̃. ꝛ dicit ꝙ sedatio huius flõmie est difficilis.

Dubm 73m ¶ Dubitat flõmia trahit humoꝛes ĩfra: ḡ non ꝯfert scie ꝛ podagre. Dõm ꝙ ꝯfert nisi in coꝛpoꝛe sit mala mã multa: vñ in passionibus anche confert deriuãdo ꝛ euãndo: sed podagre ꝯfert magis euãndo ꝛ in alijs passionib⁹ medio mõ se hꝫ: varices sunt vene ḡsse apparẽtes in crurib⁹ poꝛtitoꝝ: elephãtia est grossitudo cruꝝ. ¶ Nõ (est difficilis) qꝛ est vena ꝑua: vel est difficilis secũdare cũ digito sꝫ non cum ferro: vel difficilis qꝛ est pauci sanguinis. ¶ Et ad rõnem patet solutio: qꝛ si nõ est repletio non currunt humoꝛes.

¶ Et ex eis ẽ saphena q̃ est sup ꝑtẽ domesticã alcabi ꝛ est manifestioꝛ sciatica: ꝛ ip̃a qdẽ flõmat ꝑꝑea vt euacuet sanguis ex mẽbꝛis que sũt sub epate ꝛ vt sanguis a ꝑtib⁹ supioꝛib⁹ ad inferioꝛes declinet: quare mẽstrua vehementer ꝓuocat ꝛ hemoꝛroidaꝝ oꝛificia aperit.

¶ Exequit de flõmia saphene. Et p̊ de ea exequit oñdens iuuamenta ei⁹. Scõo ostẽdit rõnẽ ꝯ̃riaꝫ experimẽto. ibi (Et rõ.) Tertio ostẽdit modũ flõmandi saphenaꝫ. ibi (Et saphene.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ ex istis venis est saphena existẽs in domestica ꝑte pedis in clauicula: ꝛ illa vehementer pꝛouocat menstrua ꝛ hemoꝛroidas.

Dum 74m ¶ Dubitat ꝑ istã venã euat sanguis q ꝺbebat ire ad mr̃icẽ: ḡ. Dõm ꝙ ꝓuocat mẽstrua que debebãt expelli per mr̃icẽ ꝑ venas. vel ꝓuocat mẽstrua ꝑ matricẽ: qꝛ trahit mãm ꝛ diuertit ad mr̃icẽ: ꝛ dicit expositoꝛ ꝙ vtrũqꝫ modum vidit per experientiam.

¶ Et rõ qdem facit opoꝛtere vt sciatica ꝛ saphena silis existant iuuamẽti: sed experimẽtũ facit vt opatio sciatice plurimũ ꝯueniat doloꝛi scie: sicut si h̃ eẽt debitũ.

¶ Ostẽdit in h̃ rõnẽ ꝯ̃rij experimẽto: qꝛ vr̃ ꝙ eisdẽ passiõib⁹ qb⁹ cõfert flõmia sciatice ꝛ saphene: qꝛ oꝛiunt ab eodem truncho: sꝫ experientia est in oppositũ. ¶ Dubitat an experientia vincat rõneꝫ. Pꝛio ꝙ nõ. 1. cap. ꝛ cap. 6. 2. de igenio. Experimẽtũ nõ vallatũ rõne nullũ est. Etiã in hoc est aliq̃ rõ: videt ꝙ sic: qꝛ loco pꝛeallegato nihil fit sine rõne: vnde flõmia sciatice magis respicit recto modo anchã ꝛ saphene magis respicit matricẽ. Sꝫ Aui. dicit ꝙ expimentũ nõ total'r vincit rõnem qꝛ est in hoc: etiã ratio vt dictum est.

¶ Et saphene quidem flobothomia melioꝛ est que fit transuerse latitudini attinens.

¶ Ostẽdit modũ flobothomandi saphenã ꝛ dicit ꝙ dꝫ flõmari per trãsuersum: ꝛ ẽt ꝑm latũ vene: ꝛ rõ qꝛ si volumus diuertere opoꝛtet facere vt exeat satis de sanguine: ꝛ hoc fit vt dictum est.

¶ Et ex eis ẽ vena curuature q̃ flõmat sub genu poplitis que tãtũ efficit qꝫtũ ꝛ saphena: sꝫ ẽ foꝛtioꝛ saphena i ꝓuocatiõe mẽstruoꝝ ꝛ i doloꝛib⁹ ani ꝛ hemoꝛroidib⁹.

¶ Exequit de vena sub genu ꝛ oꝛitur ab ea saphena: ꝛ dicit ꝙ valet plus in pꝛouocatione menstruoꝛum: quia pꝛopinquioꝛ est matrici: etiam valet hemoꝛroidibus.

¶ Et ex eis est vena que est post alaurchob que est q̃si ramus saphene ꝛ operatur quantum ipsa.

¶ Exequitur de flobothomia alterius vene que est in sũmitate calcanei: ꝛ est ramus saphene ꝛ valet sicut ea.

¶ Et ad summũ quidẽ venaꝝ pedis flobothomia confert egritudinib⁹ que fiunt ex materijs ad caput declinãtib⁹ ꝛ egritudinibus melãcholie. Et ipsa qdẽ magis debilitat virtutem qꝫ flobothomia venarum manus.

¶ Assumat iuuamẽta venaꝝ pedis dicẽs ꝙ multũ ꝯfert egritudinibus capitis: ꝛ plus debilitat qꝫ flõmia venaꝝ manus. ¶ Nõ ꝯfert qñ mã fluit ad caput: qꝛ mã diuertit a capite ꝛ euat: sed qñ mã fluxit: non sic cõfert. ¶ Nõ plus debilitat qꝛ magis diuertit sp̃us et sanguinẽ a fonte caloꝛis: ẽt natura magis mouet sp̃us ꝛ sanguineꝫ infra qꝫ supꝛa: ꝛ simil'r ꝓpter eandem causam magis debilitat flobothomia trunchi qꝫ flobothomia venarum radicalium.

¶ In venis aũt q̃ flõmant ꝛ sũt in parte capitis excepta guidez meli⁹ ẽ vt trãsuerse flõment: ꝛ eaꝝ qdẽ quedaꝫ sunt que sunt vene: ꝛ quedã que sunt arterie.

Dum 75m ¶ Exequit de flõmia aliaꝝ venaꝝ. Et p̊ de flõmia de venis capitis. Scõo vẽtris. ibi (Et ex eis.) Pꝛia ĩ duas. Pꝛio qꝺ dc̃m est in gñali. Scõo in spãli. ibi (Uene ḡ sũt.) ¶ In p̃ma dic̃ ꝙ vene q̃ flõmantur in capite trãsuerse debẽt flõmari excepta guidez. ¶ Nõ debꝫ flõmari trãsuerse qꝛ ꝑue sunt: vñ nisi fiat sic flõmia cõsolidaretur nimis cito. Tñ sunt guidez extrinsece: ꝛ iste ascẽdũt supꝛa craneũ. Alie sunt ĩtrinsece ꝛ iste vadũt intra craneũ ad cerebꝛũ: ꝛ ꝯiungit vna cũ alia de istis ꝑ cõmissuras: ꝛ ꝑ aliquod foꝛamẽ cranei ꝑ qꝺ transit velamen cum istis venis. Et sicut dico de venis: ita sunt arterie ꝛ vocantur iuueniles: qꝛ reddũt collum robustum: siue ꝙ vocantur ethice: siue apopletice.

¶ Uene ḡ sunt sic̃ vena frõtis que iter duo existit supercilia. Et ipsius qdẽ flõmia ꝯfert grauitati capitis ꝛ ꝓpe illi que est in posterioꝛe ꝑte capitis ꝛ grauitati oculoꝝ ꝛ stupoꝛi ꝛ doloꝛi capitis perseueranti antiquo.

Dum 76m ¶ Exequit de flõmia venarum capitis. Et p̊ venarum. Scõo arteriaruꝫ. ibi (Et ex arterijs.) Pꝛia in tot quot sunt flõmie venaꝝ capitis.

pitis. 2ª ibi (Et vena que est.) 3ª ibi (Et due.) Alie partes patebunt.
¶ In pma dicit φ vena capitis que est in fronte confert dolorib⁹ capitis: ⁊ de ista logtur Hip. in afoꝛ. 68. 5. pti. cũ dicit (Postreioꝛa capitis ⁊c.) recta vena frontis iuuat.

Du^m 75^m

¶ Dubitaẗ. dic̃ φ ꝯfert stupoꝛi: ſ; ꝯ. dic̃ φ stupoꝛ causaẗ a frido. mõ tu euacuas cal;. Dõm φ itẽdit cũ fit a mã sine vapoꝛe sanguineo.

¶ Et vena que super caput flobothomatur ꝑpter emigraneam ⁊ vlcera capitis.

¶ Exequiẗ de flõmia alterius vene dicens φ est vena super caput que flobothomaẗ in emigranea. ¶ Nota emigranea est doloꝛ in medio capitis: ⁊ similiter si est doloꝛ in eminopama: vocaẗ sic qa est in quarta parte capitis: vnde vena cõfert istis doloribus.

¶ Et due vene timpoꝛum que flexuose incedunt.

¶ Exequiẗ de flõmia duaꝝ venarũ tipoꝛis ⁊ dic̃ φ flõmia istaꝝ cõfert quãdo reuma currit ad oculos. ¶ No. flõmia venaꝝ parium dictaꝝ non valet nisi facta eũatione vniuersali: qꝛ aliter materia traheret plus ad locum lesum. etiã flobothomia venaꝝ capitꝭ valet qñ materia est fluxa pauca: qꝛ si esset in fluxu magis flueret.

¶ Et due vene q̃ sũt in angulis oculoꝝ lachꝛymalib⁹: ⁊ ƀm plurimũ nõ apparẽt nisi per cõstrictionẽ suffocãtem. Et in ipsis quidem flobothomus non est pꝛofundandus: qꝛ foꝛtasse fiẽt fistule ex percussione ossis: ⁊ ex eis nõ egrediẗ sanguis nisi paucus. Juuamẽtũ ṽo flobothomie ipsaꝝ duaꝝ existit in doloꝛe capitis ⁊ in doloꝛe emigraneo ⁊ obthalmia antiq̃ ⁊ lachꝛymis ⁊ pãno ⁊ scabiei palpebꝛarũ ⁊ eaꝝ bothoꝛ ⁊ nyctilopis.

¶ Exequiẗ de flõmia venarũ que sunt in lachꝛymalib⁹ oculoꝝ ꝑpe nasu; ⁊ ꝑpter paruitatẽ eaꝝ nõ videnẗ: ideo opꝫ stringere guttur quasi ad suffocationẽ: ⁊ flõmia harũ venarũ cõfert multis passionib⁹: vt Aui. in lr̃a dicit. ¶ Nota inueniẗ garab ⁊ est pustula in lachꝛymali oculi ⁊ causat aliquãdo vlcus pꝛofundum incõsolidabile: ⁊ hoc ꝑpter motum oculi. Secũda causa est fluxus supfluitatũ oculi: ⁊ sumitur etiam garab ꝓ fistula sequente post garab: vñ aliquãdo sequitur talis fistula ex pꝛofundatione flõmi: quia soluit nimis continuũ: ideo non dꝫ in tali flobothomia nimis ꝓfundari flobothomus: etiã valet in passionibus dictis: qꝛ materiã harũ egritudinum euacuat: valet ẽt nyctilope. i. caliginose visiõi: vñ val; qñ tales passiones fiũt a mã sanguinea vel mã mixta sanguini.

¶ Et tres vene parue quaꝝ locus est post illu; vbi extremitas auris tãgit cũ ꝑuenit ad capillos. Et vna q̄dem haꝝ triũ est magis manifesta que flõmaẗ in pꝛicipio aque ⁊ cũ caput stomachi recipit fumũ. Et ꝑꝑ hoc ꝯferunt vlceribus auriũ ⁊ colli ⁊ posterioꝝ capitis.

¶ Exequiẗ de flobothomia venaꝝ post aures. Et pꝛimo hoc. Scđo adducit sñiam Gal'. ibi (Et Gal'. quidem.) ¶ In pꝛima dicit φ sunt tres vene post aures in loco in quo auris attingit capillos capitꝭ: tamẽ flõmatur vna: qꝛ maioꝛ est: ⁊ confert in cataracta.

Du^m 76^m

¶ S; ꝯ. mã ẽ fluxa detẽta in trũchis oculoꝝ: ḡ nõ ꝯfert. Dõm φ cõfert qñ ẽ ĩ p̃n° p̃ncipiãte vt qñ ĩcipiũt apparere musce vl' cymices circa oculũ. mõ flõmia harũ venarũ diuertit ab oculo ⁊ eũat. ¶ Cõtra facit recipe vapoꝛes stõchi: qꝛ trahit vapoꝛes ⁊ humoꝛes ad se. Dõm φ flõmia aliqñ fit gr̃a eũonis ⁊ infrĩdatiõis per leuẽ euacuationẽ. mõ si caput recipit vapoꝛes ꝑꝑ cal'itatẽ capitis trahentꝭ ꝯfert: ⁊ nõ ꝯfert qñ in stõchu; mittit vapoꝛes: l; caput nõ sit cal;: ⁊ simil'r cõfert vlceribus colli ⁊ auris quia euacuat ab eis.

¶ Et Gal'. quidem negat qđ quida; dicunt φ due vene que sunt post aures flobothomãtur vt qui filios gignunt ipsos non gignant.

¶ Adducit sñia;. G. dicẽs φ Gal'. negat φ vene post aures flõmanẗ ne fiat gñatio. ¶ Nota qdã ponũt sperma decidi a cerebꝛo: qꝛ est humidũ viscosu; vt cerebꝛũ: ẽt cerebꝛũ calefit multũ: ſ; Gal'. nõ negat φ nõ ipediat gñonẽ flõmia harum venarũ: sed negat φ spma decidiẗ a cerebꝛo: vel φ incisio harũ venarũ ĩpedit gñõne;: vel nõ vult φ sperma decidaẗ a cerebꝛo ƀm virtutẽ spiritus.

¶ Et ex venis istis sunt guide; q̃ sunt due ⁊ minuuntur in p̃ncipio lepꝛe ⁊ foꝛtis sq̄nãtie ⁊ coangustatiõe ãhelit⁹ ⁊ asmate acuto ⁊ raucedĩe vocis. Et in hñte apa in pulmone ⁊ disñia q̃ est ex multo sanguĩe cal'o ⁊ egritudinib⁹ splenis ⁊ laterũ. Et opꝫ vt dixim⁹ ante vt flõmo pilũ hñte minuanẗ. Modus ṽo ligãdi eas est φ oꝫ trahere caput ad ꝯꝛiu; partis flõmie vt vena extẽdendo fiat sicut choꝛda: ⁊ cõsidereẗ que pars sit magis declinãs ⁊ fiat flõmia ex cõtrario partis illius. Opꝫ p̃terea vt eius flobothomia fiat in latitudine ⁊ nõ in lõgitudine: ⁊ sicut fit in saphena ⁊ sciatica. Et cu; hoc toto opꝫ vt ipsius flobothomia cadat in longitudine.

¶ Exequiẗ de venis guide; capitꝭ ⁊ dicit φ sunt due vene: quaꝝ flobothomia confert in pꝛincipio lepꝛe ⁊ difficultati anhelitus ⁊ multis aliꝭ: ⁊ debet esse flobothomus cũ pilo ꝑpter causam supꝛadictã ⁊ dꝫ voluere collũ ad oppositũ vt vena melius appareat.

Du^m 77^m

¶ Dubitaẗ qũo cõfert lepꝛe cũ lepꝛa fiat ex nocumẽto epatꝭ. Dõ; φ in lepꝛa mã currit ad faciẽ: iõ facta flõmia siue eũo vl'is confert vt euacueẗ de illa mã faciei: ẽt põt deriuare ab epate: l; ab eo nõ possit bñ eũare: ẽt ꝯfert squinãtie: qꝛ sunt ꝑpe. ¶ No. cũ voluiẗ collũ illa vena appꝫt in aliq̃ ꝑte magꝭ depꝛessa ⁊ ibi nõ dꝫ fieri flõmia: ſ; in parte magis eleuata: qꝛ plus est de sanguine.

Du^m 78^m

¶ Dubitaẗ hic dic̃ φ dꝫ fieri flõmia ƀ; lõgũ ⁊ supꝛa dixit ꝯꝛiũ. Dõ; φ si vis flõmare fac ƀm trãsuersu;: ⁊ si vis φ exeat mult⁹ sanguis: sed si nõ vis ita fac ƀm lõgũ. p̃ mõ loquiẗ supꝛa. scđo modo hic.

¶ Et ex eis est vena que est in lepoꝛe cui⁹ flõmie loc⁹ ẽ ipsi⁹ extremitas que digito pꝛessa in duo ꝑtiẗ vbi qdẽ fit flõmia: sed sanguis qui inde egrediẗ est paucus. Et ipsius qdẽ flõmia cõfert calips ⁊ turbationi oculoꝝ ⁊ hemoꝛroidib⁹ ⁊ bothoꝛ que in naribus nascunẗ ⁊ pꝛuritui qui fit in eis: verũtamẽ plerũqꝫ accidit ex eo coloris rubedo ꝑseuerãs que similaẗ sahaf ⁊ coꝛrũpit faciẽ ⁊ est ipsius impedimẽtũ maius suo iuuamento.

¶ Exequiẗ de flõmia alteri⁹ vene dicẽs φ est vena in ex̃mitate nasi ⁊ ꝯfert flõmia eius calefe. i. maculationi faciei ⁊ hemoꝛroidib⁹ nasi: qꝛ aliqñ est fluxus sanguis nariũ de mẽse in mẽsem in modũ hemoꝛroidaꝝ: vñ confert istis facta eũone vniu'li: qꝛ euacuat mãm si sit pauca: tamẽ aliquãdo est causa vt materia plus trahatur.

¶ Et vene qdẽ que sunt sub asese a ꝑte nocre quarum flõmia cõfert egritudini oculoꝝ antique que est ex sanguine subtili ⁊ antiquis capitis doloꝛibus.

¶ Exeqẗ ꝺ flõmia aliaꝝ venaꝝ capitꝭ q̃ sũt in ꝑte posterioꝛi capitꝭ: ⁊ ꝯfert flõmia eaꝝ in doloꝛib⁹ capitꝭ antiqs: tñ ille vene plus ventosanẗ q̃ flõmenẗ: vñ cõferũt qꝛ diuertũt ⁊ euacuãt materiam.

¶ Et ex eis sunt vene q̃ sunt in labijs ⁊ sũt q̃tuoꝛ: ⁊ sup vnũqđqꝫ eoꝝ existit vnũ par q̃ ꝯferũt vlcerib⁹ oꝛis et alcola ⁊ doloꝛib⁹ gĩgiuaꝝ ⁊ eaꝝ ap̃atibus ⁊ ipsaꝝ laxitati ⁊ vlcerib⁹ ⁊ fistulis ⁊ fixuris que sunt in eis.

¶ Exequiẗ de flõmia harũ venarũ dicens φ sũt quatuoꝛ vene in labijs: due in vno labio ⁊ due in alio: ⁊ flõmia earum confert multis passionibus quas Aui. dicit qꝛ euacuat ab eis materias malas.

¶ Et ex eis ẽ vena q̃ ẽ sub lingua sup occultũ mẽti que minuiẗ in squinãtijs ⁊ ap̃atib⁹ duaꝝ amigdalarum.

¶ Exequitur de flõmia vene sub lingua: tamen duplex est vena sub lingua. Una est in lingua sup ligua: ⁊ de ista loquiẗ ĩfra. Alia est sb lingua: ⁊ de illa loquitur ⁊ confert vt dicit.

¶ Et ex eis sũt vene q̃ sũt sub ligua ⁊ exñtes sup ipa; liguã ⁊ minuunẗ ꝑꝑ ligue grauitatẽ q̃ ẽ ex sanguĩe q̃ qdẽ in lõgitudĩe sũt minuẽde: qꝛ sanguinẽ ꝯstrigere qui fluit ex flõmia in latitudine facta est difficile.

¶ Exeqẗ ꝺ flõmia venaꝝ ĩ ligua ⁊ sup ligua ⁊ flõmia haꝝ ꝯfert doloꝛi ⁊ passiõib⁹ ligue ⁊ đbẽt flõmari in lõgũ: qꝛ tales vene sũt satis magne ⁊ molles vt fiat restrictio cito: ⁊ ne sanguis mult⁹ exeat.

¶ Et ex eis ẽ vena alansuta que iter mentũ ⁊ labiu; est inferius que flobothomatur ꝑpter oꝛis fetoꝛem.

¶ Exequiẗ de flõmia aliaꝝ venaꝝ ⁊ est inter labiũ ⁊ mẽtũ: ⁊ val; ꝯ fetoꝛe; oꝛis: nõ qñ dens est coꝛrupt⁹: nec qñ causa est in stõcho: ſ; quãdo causa est humoꝛ coꝛruptus in oꝛe vel partibus oꝛis.

¶ Et ex eis est vena furcule que flobothomatur in medicationibus oꝛis stomachi.

¶ Exequitur de flobothomia alterius vene ⁊ in fine gule: ⁊ valet in moꝛdicationibus oꝛis stomachi a materia calida.

¶ Ex arterijs vo que sunt in capite est arteria tpis que quãdoqz flõmatur: ꝛ quãdoqz incidit: ꝛ quãdoqz extrahitur: ꝛ q̃zdoqz aduritur. Et hoc fit ꝓpterea vt acuti reumatismi ꝛ subtiles constringantur qui ad oculos descendũt: ꝛ ꝓpter amplificationis principium.

¶ Nũc determinat de flõmia arteriarũ capitis ꝛ sũt tria. 2ª ibi (Et due.) 3ª ibi. (Gal. quoqz.) ¶ In pª dicit ꝙ in timporib' sunt arterie que aliqñ incidunt: aliqñ extrahunt ꝛ flõmãtur ꝓpter cursum humiditatũ ad oculos vel in dilatatione pupille: vñ si in istis passionibus cõfert flobothomia fiat: si nõ icidant ꝛ sic fiat. p° discooperire carnẽ ꝛ postea arteriã ꝛ capere eã cũ vncino ꝛ incidere ꝛ postea ligare capita cũ filo de serico vel aliquãdo cauterizatur.

¶ Et due arterie que sunt post aures que flõmant ꝓp spẽs obthalmie ꝛ principiũ aque ꝛ pãnuz ꝛ nyctilopas ꝛ antiquũ dolorẽ capitis. In earum tamẽ flõmia semper existit timor: ꝛ cũ hoc tardetur consolidatio.

¶ Exeqtur de flõmia aliarum arteriarũ dicẽs ꝙ flõmant in obthalmia ꝛ in principio cataracte: vnde fit flõmia loco magne necessitatis: ꝛ ratio q' tarde fit eius cõsolidatio in oĩbus arterijs.

¶ Galenus quoqz dixit ꝙ cuiusdã in gula vulnerati arteriaz ꝑcussio parũper tetigit ex qua magna sanguinis ꝑs manauit: sed Gal. ei subuenit cũ medicamẽto thuris ꝛ aloes ꝛ sanguis draconis ꝛ myrre ꝛ restrict' fuit sanguis: ꝛ dolor antiquus quẽ in anteriore parte coxe posterius consueuerat habere recessit.

¶ Exequit de flõmia arterie gule dicens ꝙ Gal. trac. de flõmia. ca. vlti. vidit hoĩez percussum in gula: vnde percussa fuit illa arteria: vnde Gal. supuenit cũ puluere ex thure aloe ꝛc. ꝛ sanauit eũ: vñ ille habebat dolorem scie: ꝛ ex hoc liberatus est.

¶ Et ex venis que in corpore flõmantur sunt due vene super ventrem: quaruz vna super epar consistit: ꝛ altera super splenẽ est posita: ꝛ flobothomat dextra in hydropisi ꝛ sinistra in egritudinibus splenis.

¶ Exeqt de flõmia venarũ corpis. vñ iste vene mag' flõmant i eq̃s q̃z in hoib' ꝛ sũt due vene: vna sup epar ꝛ alia super splen.

Du^m 79^m ¶ Dubitatur illa vena est supra myrach: mõ myrach est separatuz ab epate: ergo in passionibus epatis non confert. Dicẽdum ꝙ pur vene alique epatis resudant supra myrach.

¶ Scito pterea ꝙ flõmia duas hz horas: horã electaz ꝛ horã neciam: hora vo electa est ei' que est in lumine diei: ꝛ post digõnis cõplemẽtũ ꝛ supfluitatũ expulsionẽ: ꝛ hora necessaria est hora que fieri oz ꝛ que tardari nõ põt: ꝛ in qua res ꝓhibitoria non attenditur.

¶ Postq̃z Aui. deter. superi' de flõmia rõne loci ꝛ ei' qd̃ euat: nunc deter. de flõmia rõne hore: ꝛ dicit ꝙ flõmia hz duas horas: horam electiuã in die post digõnẽ ꝛ mũdificationẽ supfluitatũ: ꝛ hz horaz necessariã in qua necessario dz fieri ꝛ nõ attendit qd̃ ꝓhibet.

Du^m 80^m ¶ Dubitat aut dispõ in qua fit flõmia est abycibilis per solã flobothomiã ꝛ sic est necessaria: vel põt remoueri sine flõmia: ergo non est necessaria: ergo flõmia videt habere solũ horã necessariã ꝛ nõ electiuam. Dõz ꝙ dispositio cui debet flõmia est duplex: presens ꝛ sic hz horam necessariã: sed ꝑp dispõnem futurã hz horã electiuã. Sed cõtra. vel corpus tale est perfecte sanũ ꝛ sic ei nõ debetur: vel nõ ꝛ sic in eo est dispõ p̃sens: ergo in dispõne futura nõ habet hora electiua flobothomie: vnde nõ est dare dispõnem sic futuraz ꝙ non sit quodãmõ pñs aliqua dispositio: vñ hora flõmie est duplex. Uniuersalis ꝛ ꝑticularis. Uniuersalis fit in hora anni vl'i vt in vere: vt per Gal. afor. 47. 6ᵉ ꝑti. Quicũq̃z flõmia aut pharmacia ꝛc. Alia est particularis ꝛ illa habet tres conditiones dictas debet ẽt flõmie preseruatiue. ⁋ Et ad rõnẽ vel necessitas ẽ magna: ꝛ sic flobothomamus vt remoueat egritudo p̃sens: sed si necessitas in p̃senti sit parua flõmamus per futurã malã dispõnez. Et ad rõnẽ pz sol'o ꝙ flõmamus ꝑp dispõnẽ futuraz fieri que est p̃seruatio. ⁋ Ad aliã vel dispõ remouet per solã flõmiã ꝛc. dico ꝙ flõmia põt habẽ horã electiuã ꝛ necessariã. ¶ Nota quid intẽdit per lumen diei: vñ ꝙ intẽdat meridiẽ ꝙ maius est lumẽ. Dõm ꝙ per lumẽ diei intendit aerẽ clarũ: q'. G. de virtutib' nãlib' spũs sũt de natura lucis: vñ tpe claro spũs veniũt ex ꝛ sanguis: sz aer turbidus tristificat animã, ẽt in aere claro dici põt fieri flõmia a. 5. hora vsq̃z ad. 6. ꝛ quãdo nõ est tps ꝯclinãs ad extrema vt in estate ꝛ in hyeme: sz i estate a. 2. hora vsq̃z ad. 3. ꝛ in hyeme dz fieri hora turbidiori.

¶ Scias ẽt ꝙ flõmus obtusus est magno ipedimento: qm̃ errat ꝛ nõ ꝯseqt. s. qd̃ dz ꝛ apare facit ꝛ dolere.

¶ Exequitur de flobothomia ratione ĩstrumẽti. Et diuidit in duas. Prio ponit istos cañ. Scdo alios. ibi (Et scito.) Prima in tot quot cañ. ponit. Partes patebunt. ¶ In pma dicit ꝙ flobothomus debet esse bene acutus: ꝛ si est obtusus nõ potest bene perforare: vñ inducit dolorem ꝛ apostemat aliquando.

¶ Cũ g' flõmo opabis nõ manu p̃mendo ipellas: sz suauiter blãdiẽdo: ꝛ ẽt furtim agas vt flõmi extmitas ad interiora vene perueniat: qm̃ si illud duriter feceris sepe caput flõmi intus in vena occulta rũpetur fractura et facit vt vena refugiat ꝛ nõ vulnerabit venã. Et si ꝑsidiose institeris vt cũ eo flõmes augmentabis malitiã: quapropter experiri debes qualiter flobothomus ingrediatur cutẽ anteq̃z cum eo flobothomes ꝛ cũ ꝑcussionẽ secũdare volueris si tibi necessarium fuerit.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ si vis operari cuz flobothomo nõ debes nimis premere manũ: sed caute agas vt extremitas flõmi ꝑueniat ad interiora vene. q' si violẽter agis aliqñ rũpitur pũcta flobothomi: ideo dz flobothomator habere venã blandiẽdo sibi: ꝛ dz habere manum leuem ꝛ non profundare fortiter flobothomũ cuz manu ne puncta flobothomi rumpatur.

¶ Tibi pterea cauere debes ne venaz ipleas ꝛ sanguinem infles: qm̃ tũc lapsus ꝛ remotio minus erunt.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ debes cauere ne impleas venaz sanguine. ¶ Nota ly ne: potest teneri negatiue: ꝛ tunc est sensus: caue ne non impleatur vena: ꝛ sic lr̃a est falsa. Secundo mõ potest teneri affirmatiue ne: ꝑut q' ly caue: videtur negare ꝛ ly ne/negat: g' videtur affirmatio vna: q' debes implere venam sanguine: q' meli' percutitur ꝛ securatur a punctura nerui ꝛ arterie.

¶ Cũq̃z vena tibi rebellauerit vel occultauerit ꝛ ipsius repletio sub ligatura nõ apparuerit solue ipsaz ꝛ multotiens liga ꝛ inunge eam ꝛ comprimendo descende ꝛ ascende donec eã manifestare ꝛ apparere facias. Et h' quidẽ experieris cũ duob' digitis vnũquẽq̃z locorum tangens in quibus scis venam extẽdi. Et quãdoq̃z tãgens vtrisq̃z: ꝛ quandoq̃z vno ipsorum: ꝛ cuz altero facies sanguinez incidere donec altero cadẽte ipsius sentias sanguinis accessionem cum ad ipsum perducitur sanguis ꝛ eius recessionem cum dimittitur.

¶ Ponit alium cañ. dicẽs ꝙ si vena sit rebellis ꝛ occultat se debes soluere ligaturã ꝛ fricare bis vel, ter ꝛ palpare digitis p̃mẽdo sanguinẽ ꝛ perscrutare si est possibilis flobothomiam fieri.

Dub^m 81^m ¶ Dubitat. supra dicebat ꝙ cum flõmare non potes nõ debes iterato ligare. Dõm ꝙ intentio Aui. erat in alio casu: q' cũ ꝑcussisti ꝛ non exit sanguis ex mala ꝑcussione nõ debes plus ligare ꝛ ꝑcutere ne dolor inducatur. Sz hoc dicit cum non est facta percussio.

¶ Et scito ꝙ caput flõmi hz spatiũ in quo penetrat: qd̃ tñ nõ est lõgũ ne ad arteriã aut neruũ penetret. Et ipz qdẽ plĩ ĩpellẽ d'bes cũ vena fuerit magis subtilis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ non ĩmediate post cutim est vena: imo est tempus penetrationis flobothomi: ꝛ ad venam caue ne nimis imprimatur flobothomus propter punctionem nerui. ꝛ subdit ꝙ si vena est subtilis profundes flobothomum: ꝛ intendit per venaz subtilem idest occultam profundam.

¶ Opz autẽ vt flobothomi apprehensio fiat pollice ꝛ impudico ꝛ dimittat index ad palpãdũ ꝛ vt in medio ferri fiat apprehensio pollice: ꝛ non app̃hendat superius: qm̃ non bene tenebitur: imo erit vacillans.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ hõ debet capere flobothomũ cuz digito grosso ꝛ cum medio ꝛ cum indice palpare venam: ꝛ dz teneri flobothomus in parte inferiori vt teneatur bene firmus.

¶ Cũq̃z vena remouẽdo se ad partem vnã mutabit oppones ei ligaturam ꝛ stricturam ecõtrario partis illi':

ꝛ cum

⁊ cum remouendo se ad duas partes equaliter mutabit non debebis eã in longitudine flobothomare.

¶ Ponit alium cañ. dicens: ꝙ si palpas ⁊ sentis venã ire solũ vsus vnã partem fac ligaturã in oppositũ: sed si mouet nunc ad vnam partem nunc ad aliam flobothoma in latũ vene vt tanges eam.

¶ Et scito ꝙ oꝫ vt strictio ⁊ cõpressio sint ẜm q̃titatez dispõnis cutꝭ i duritie sui ⁊ grossitie: ⁊ i multitudie carnis ⁊ abũdantia. Et opꝫ vt ẽt ligatura sit propinqua.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si fuerit multa caro ⁊ multa pinguedo debet fieri maior constrictio vt sanguis melius veniat: ⁊ in macris debet esse ligatura parua ⁊ propinqua vt sanguis melius appareat: non tamen sit in iunctura.

¶ Cũqꝫ ligatura venam occultauerit fac signũ sup eã: ⁊ caue tibi ne a signi rectitudine remoueatur cuꝫ ligaturam facies: ⁊ cum hoc toto impelle flobothomũ.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si per ligaturam fit tantus tumor ꝙ vena non apparet solue ⁊ inueni venam ⁊ signa cum encaustro et postea liga ⁊ flobothoma.

¶ Cuꝫ autem vene declinatio ⁊ ipsius eleuatio tibi rebelles extiterint finde locum qui est super eã in corporibus macris proprie ⁊ cum vncino operare.

¶ Ponit alium cañ. in quo dat nouum modum flobothomãdi cuꝫ vena apparet in loco vbi est neruus debes scarnare ⁊ eam capere cum vncino ⁊ postea eam flobothoma.

¶ Casus preterea ligationis ⁊ constrictionis in iunctura prohibet venarum impletionem.

¶ Ponit alium cañ. ꝙ ligatura non debet fieri in iunctura: qꝛ sanguis non venit ad venam.

¶ Cũqꝫ volueris lauare digito tuo tende cutẽ vt a rectitudine remoueatur foraminis: deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pãnum eminentiam habentem: ⁊ dimitte cutez vt ad locum suum redeat.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si vis lauare brachiuꝫ a sanguine debes trahere cutim supra vulnus ⁊ laua postea.

¶ Et scito ꝙ qui multuꝫ sudat causa repletionis est flobothomia indigens.

¶ Ponit duos cañ. in flobothomia ⁊ dicit ꝙ qui sudat multum ꝓpter repletionem eget flobothomia: vnde quia sudat signuꝫ est ꝙ materia est calida mixta sanguini.

¶ Et multotiẽs etiã habẽti febrẽ ⁊ habẽti dolorez capitis qui ex cõsilio flobothomia eẽt medicãdus supuenit fluxus ventris nãliter qui flõmiam excusat.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ habenti feb. qui ex consilio bono eẽt flobothomãdus superuenit fluxus ventris qui excusat a flõmia.

Dubm 82m ¶ Dubitatur per fluxum ventris non euacuat materia sanguinea: ergo non excusat a flobothomia. Dicẽdum ꝙ excusat qꝛ iste euacuationes sese diuertunt. Dicẽdum ꝙ iste repletiones vel sunt de materia mixta sanguini: ⁊ sic fluxus ventris excusat a flõmia. vel est de materia sanguinea: ⁊ sic solutio ventris potest excusare: qꝛ sanguis potest conuerti ⁊ corrumpi in humores melancholicos ⁊ flegmaticos qui euacuatur per fluxum ventris.

¶ De ventosis. Cap. 21m.

VEntose cutis partem magis mundificant q̃ꝫ flobothomia ⁊ plus extrahunt sanguinẽ subtilem q̃ꝫ grossum.

¶ Postq̃ꝫ Aui. superius determinauit de flobothomia: nunc determinat de annexis ei. Et primo de ventosis. Secundo de sanguisugis. ibi in secundo capitulo (Indi dixerunt.)

Dubm 1m ¶ Dubitatur quia prius determinauit de ventosis q̃ꝫ de sanguisugis. Dicendum ꝙ magis euacuat sanguinem.

Dubm 2m ¶ Sed cõtra. alique ventose trahunt solam ventositatem sine sanguine aliter. Dõm ꝙ sunt in vsu. ¶ Caplm diuiditur in duas. Prio determinat quedam generalia. Scdo specialia. ibi (Plurimũ autem.) Prima in duas. Prio cõparat ventosas flobothomie. Secũdo ponit ꝯñtiam vẽtosarum. ibi (In sui augmẽto.) ¶ Nota diuersitas vẽtosarum sumit ex mã: ex mõ applicãdi: ⁊ ex hora. ⁋ Ex materia duplici: vel ex qua vel circa quã. Ex qua: ⁊ tũc circa ventosas multa cõsiderãtur: quãtitas materie: mã ⁊ figura. Si materie quedã sunt ex vitro: quedã sunt ex cornu ⁊c. ex vitro meliores qꝛ ꝓpter trãsparentiam põt videri sanguis quẽ trahunt. Scdo cõsideratur quãtitas: ⁊ sic quedam magne quedã parue. Tertio considератur figura qꝛ debent eẽ spherice vt plus contineant: ⁊ debẽt habere os strictum vt melius applicent. Scdo consideratur materia circa quã: qꝛ vtruꝫ sit virtus fortꝭ vel debilis. Scdo in parte nobili non ponunt: ⁊ ꝯsiderat locus vel situs qꝛ parti colligate applicantur ⁊ nõ parti nõ colligate. ⁋ Scdo cõsideratur rõne modi: qꝛ quedam cum scarificatione ⁊ quedam sine: ⁊ quedaꝫ cum igne applicãtur: ⁊ quedam cum flatu. ⁋ Tertio consideratur hora ⁊ cognoscitur ex re naturali: qꝛ in etate secunde senectutis ⁊ infantie non applicantur ventose. etiam ex re preter naturam: qꝛ cõpetũt in materia subcutanea subtili: sed in materia profunda non cõpetunt: ex re naturali cognoscitur: vt patet in littera.

Dubm 3m ¶ Dubitatur vtrum ventosatio equiualeat flobothomie.

Du. 4. ⁊ 5. ¶ Scdo vtrũ equaleat pharmacie ⁊ cui plus equaleat. ⁋ Ad pmaꝫ dõm ꝙ ventose sine scarificatione nõ equipollẽt flõmie: sed si cuꝫ scarificatione equipollent: qꝛ flõmia aliquãdo euacuat materiam que est ꝓpe cutim sicut facit ventosa: tamen nõ est verũ vl'iter: qꝛ sanguis ꝓfundus eũatur. ⁋ Ad aliam dico ꝙ equipollere põt pharmacie: qꝛ euacuat per vẽtosaꝫ humiditas subtilis sicut per pharmaciã. ⁋ Ad aliã dico ꝙ si ventose fiant cũ scarificatione magꝭ equipollent flobothomie. si aũt non magis equipollent pharmacie.

Dubm 6m ¶ Dubitat ẜm Haly. 9. prac. ca. 8. ventose ꝓferunt melꝰe: ergo euacuatur sanguis grossus. Dõm ꝙ magis euacuatur sanguis subtilis q̃ꝫ grossus: tamen bene possunt euacuare etiam grossum.

¶ Et ipsarũ qdem iuuamentũ in corporibꝰ compositis grossis ⁊ crassis grossum habentibꝰ sanguinẽ est puuꝫ: qm̃ ex istis non extrahunt sanguinem sicut opꝫ: imo q ex eo vehementer est subtilis ⁊ cuꝫ difficultate ⁊ in mẽbro ventosato debilitatem efficiunt.

¶ Ostendit iuuamenta. Et primo ab intrinseco. Scdo ab extrinseco. ibi (Quidã aũt.) ¶ In prima dicit ꝙ iuuamentũ in corporibus grossis est modicũ: sed in corporibꝰ macris hñtibꝰ sanguinẽ subtilem multũ cõferunt. ¶ Nota in corporibꝰ grossis crassis vene sũt profunde: ideo attractio vẽtosarũ nõ potest ire vsqꝫ ad venas nisi subtiliaret sanguis in istis multũ. ¶ Nota debilitãt mẽbruꝫ: qꝛ resoluunt spiritũ ⁊ calorem: ⁊ debilitant ꝓpter scarificationem.

¶ Quidam aũt ꝑcipiunt vt ventose in principio mẽsis nõ apponant: qm̃ humores nõduꝫ ãmoti fuerũt: neqꝫ ebullierunt neqꝫ in fine mẽsis: quoniã humores tunc sunt minuti: sed in medio mẽsis cuꝫ humores sunt ebullientes: ⁊ in sui augmẽto luminis in corpe lune augmẽtum sequẽtes ⁊ augmentat cerebruꝫ in craneis ⁊ aqua in fluminibꝰ accessionẽ ⁊ recessionem habentibus.

¶ Ostendit istam cõsequentiam ab extrinseco ex hora. Primo ex hora particulari. Scdo ex vniu'li. ibi (Ex suis.) ¶ In prima dic̃ ꝙ vẽtose nõ debẽt apponi in principio ⁊ fine mensis: qꝛ nõ ebulliunt humores ⁊ sunt diminuti: sed in medio humores augmentant ad augmẽtuꝫ lune: vnde omnes hmiditates crescũt ad crescentiam lune. ¶ No. per mẽsez intẽdit mẽsez lunarẽ: vnde in pñº talis mẽsis lumen est paucũ in luna ⁊ in pñº etiã: sed in medio cum luna habeat multũ lumẽ ⁊ sit augmentata: sunt etiam augmentati humores. ¶ No. hꝫ verũ hoc de hora applicãdi ventosas electiuas.

¶ Ex suis vº horis in die melior est hora secũda ⁊ tertia: ⁊ oportet quideꝫ vt a ventosis sibi quilibet caueat post balneum nisi cuius sanguis fuerit grossus: quoniã ipse se prius balneari debet ⁊ vna hora morari ⁊ postea ventosas apponere.

¶ Declarat horam particularem dicẽs: ꝙ hora particularis est hora prima vel secũda diei: ⁊ dicit ꝙ post balneum quilibet debet se abstinere a ventosis nisi ille cuius sanguis est grossus.

Dubm 7m ¶ Dubitat cõiter applicãtur circa vesperas: qꝛ ista hora humores sunt magis sparsi ad extra ꝓpter lumen diei. Dõꝫ ꝙ vbi humores sunt grossi ⁊ tp̃s frigidum facimus in vesperis: sed vbi sanguis sit subtilis ⁊ in regione calida facimus de mane: qꝛ sanguis vt dictuꝫ fuit supra mouet de mane: etiã illa est hora magis temperata.

Dubm 8m ¶ Dubitatur. balneum trahit humores ad cutim: vt quarta parti. afor. afor. 6. etiam subtiliat humores. Dõm ꝙ balneum resoluit ⁊ etiam ventose. modo nõ debent coniungi multe resol'ones: vñ balneum trahit ad omnes partes: vnde aliquãdo diuertit humores a loco vbi applicari debẽt ventose: sed vbi humores sint grossi cõ-

ceditur: sed debent applicari post tēpus notabile post balneū. sꝫ non conceditur etiam illa iam: q̄ corrugat etiam si fit balneū pungitiuū: vnde ventose non bene applicanť nec bñ fit scarificatio.

¶ Plurimi autē hominum abhorrent ventosas in anterioribus partibꝯ capitis apponere: quia reperiunt in hoc sensum ⁊ intellectum impediri.

¶ Exequiť spālia de ventosis. Pͥo rōne loci. Scđo rōne modi applicādi. ibi (Uētose autē.) Tertio rōne etatꝭ. ibi (Infans ꝑterea.) Pͥa in duas. Pͥo de ventosis applicatis supra diaphragma. Secūdo infra. ibi (Et vētose que.) Prima in duas. Primo de vētosis applicatis ante. Secūdo retro. ibi (Et ventose.) ¶ In prima dicit ꝙ quidam abhorrent vētosas applicari partibꝯ anterioribꝯ capitꝭ: vnde impediunt sensum ⁊ intellectū: vnde aliquando applicantur frōti timporibꝯ ⁊ mēto: tñ nō debēt apponi nisi loco magne necessitatis ꝑꝑ cām dictam: vnde tales ventose sunt ꝓpinque organis sensus ⁊ itellectus: vnde trahūt multos spiritus ⁊ ipediūt eos.

¶ Et vētose qdē sup nocram que est in collo posite nigre vicarie existūt ⁊ ꝯferūt supciliorꝫ grauitati: ⁊ alleuiāt palpebras ⁊ ꝯferunt scabiei oculorꝫ ⁊ fetori oris. Et sup alcheel vicē tenēt basilice ⁊ cōferūt doloribus humerorū ⁊ gule. Et super alchada posterius sunt vicarie cephalice vene: ⁊ conferunt tremori capitis ⁊ mēbris que sunt in capite sicut facies ⁊ dentes ⁊ mole et aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ nasus.

¶ Nota sunt ista tria nomina. nucha ⁊ est pars media colli: q̄ ꝑ illaꝫ vadit nucha. secūda est alchail ⁊ est ꝑs media spatule: postea ē alchada ⁊ est ꝑs media colli cum capite vbi est principiū nuche. Modo dicit ꝙ vētose applicate nuche sūt vicarie vene nigre. Sꝫ que applicātur super alchadi sunt vicarie basilice: ⁊ que applicātur alteri parti dicte sunt vicarie cephalice.

Dub. 9m ¶ Dubitať nigra euacuat a toto corꝑe: ⁊ vētose ille euacuāt ab illa ꝑte: ⁊ silr̄ pōt argui de alijs. Dōꝫ silitudīe ꝙ vētose applicate sup alchadā eūant a superioribꝯ sicut illa vena: ⁊ silr̄ que ponūtur sup loco medio eūant a superiori ⁊ inferiori sicut vena nigra: ⁊ sic basilica euacuat ab inferius: ita ⁊ illa ventosa posita in illo loco.

Dub. 10m ¶ Dubitať. iste vētose faciūt tremorē capitis. Dōm ꝙ veruꝫ est qñ applicanť incōuenienter sepe aliter nō: imo ꝯfert: vt dicit Auic.

¶ Uentose aūt que nocre superponunť obliuionē hereditare faciunt veraciter: sicut qdam dixerūt: qm̄ posterior pars capitis est locus cōseruationis quē vētose debilitāt. Alcheelie vͦo debilitant os stomachi.

¶ Ponit nocumenta vētosarꝫ. Et primo hoc. Scđo docet subuenire. ibi (Et ꝑꝑ.) Tertio ponit iuuamēta ⁊ nocumēta silr̄. ibi (Et he qdeꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose posite super nucha faciūt ꝺfectū in memoria: q̄ sunt ꝓpe memoriā resoluūt spm̄ ⁊ debilitāt locuꝫ. ⁊ ventose posite sup alchai debilitāt os stomachi: q̄ sunt ꝓpique mery: ⁊ per consequens stomacho q̄ sunt colligata: ⁊ ille que ponuntur super alchada debilitant caput ⁊ fit tremor eius.

¶ Et ꝑꝑ alchadaꝫ qdē qñqꝫ accidit capitꝭ tremor parūper: itaqꝫ mutemꝯ nos a nocra ⁊ ab alcheel parūper ascēdamꝯ nisi cū fuerit nec̄cie ꝑꝑ fluxū sanguis ex tussi: qm̄ tūc cū eis est descēdēdū ⁊ nō ascendendum.

¶ Docet subuenire dicens: ꝙ cum ponis tales ventosas debes descendere infra a loco illo ⁊ in alchai debes ascendere ⁊ remouere a loco ⁊ mery nisi quādo velis restringere sanguinem.

¶ Et he qdem ventose que alcheel superponunť ⁊ iter duas spatulas conferunt egritudinibus sanguineis et spasmo sanguineo ⁊ asmati sanguineo: sed stomachum debilitant ⁊ cordis tremorem generant.

¶ Ostendit iuuamēta ⁊ nocumenta simul: ⁊ dicit ꝙ ventose posite in alchai conferunt ⁊ nocent in passionibus in littera dictis: vñ oportet ascendere ⁊ descendere in positionibus earum sm̄ nocumenta ⁊ iuuamenta que vis prosequi vel fugere.

¶ Et ventose qdem que cruribus superponuntur sunt minutioni ꝓpinque: ⁊ mundificant sanguinē ⁊ prouocant menstrua. Et ei qdeꝫ que ex mulieribꝯ alba existit ⁊ laxa sanguinē hñs subtilem ventose in cruribꝯ posite sunt meliores q̄ꝫ flobotbomia que fit in saphena.

¶ Postq̄ꝫ Auic. superius deter. de ventosis que applicantur supra: nūc deter. de ventosis que apponunť infra diaphragma. Et primo de ventosis que applicanť cruribꝯ. Scđo reuertiť ad ventosas q̄ ponunť supra diaphragma. ibi (Quidā dixerūt.) Tertio ꝺtermiat de alijs vētosis. ibi (Et vētose renibꝯ.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose approximate cruribꝯ sunt ꝓpe flōmiaꝫ ⁊ ꝓuocāt menstrua. Et sb̄dit ꝙ si fit mulier albi coloris ꝓpter ꝓuocationē mēstruorꝫ melius est apponere ventosas q̄ꝫ flobothomare saphenā. ¶ No. iste ventose diuersificanť rōne loci: q̄ non apponuntur partibꝯ inferioribus: q̄ sunt valde ossuose: sed apponuntur a lateribus īfra cū vis prouocare menstrua ⁊ supra magis si materia esset in coxa.

Dub. 11m ¶ Dubitatur. dicit ꝙ ꝓuocāt mēstrua: sed cōtra. vētose non apponunť loco vnde fluunt mēstrua: ꝭ. ēt 5ª ꝑticu. afor̄. cō. 29. Mēstrua cōstringunť multipliciter: aliqñ ꝑꝑ oppilationē: aliqñ ꝑꝑ grossitiē sanguis. mō vētose nō remediāt istis. Dōm ꝙ illa sunt in gñe menstrua ꝓuocātia que grossuꝫ subtiliāt: ⁊ que oppilōnes aperiunt: et de istis loqtur. H. 5ª ꝑti. afor̄. Alia sunt ꝓuocātia ꝑ accñs deriuādo mām. Alio mō vētose ꝓuocāt mēstrua q̄ eūant māꝫ que debebat expelli per menstrua. ¶ Et ad rōnem dico ꝙ virtualiter attingunt matricē. ¶ Ad aliā dico ꝙ verū est de illis que trahūt mēstrua per se. Uel dōm ꝙ ventose subtiliāt ⁊ aperiunt ꝑꝑ motum attrahendo. ¶ Nota mulier pōt habere sanguinē subtilem duplr̄. Uno mō sanguinē subtilē cholericū ⁊ de isto nō loquitur cum dicit alba laxa. Alio mō ꝙ habeat sanguinem subtilem aquosum: ⁊ de isto loquiť q̄ nō competit flobothomia cum sit sanguis flegmaticus.

¶ Quidam ꝑterea dixerunt ꝙ ventose sup occiput posite ⁊ sūmitateꝫ capitis cōferunt amētie ⁊ scothomie: ⁊ tardant canos quēadmodum dixerunt. In hoc cōsideratio est habēda: nā istud in his oꝑanť corꝑibꝯ ⁊ nō in alijs: qm̄ in plurimis corporꝫ festinare faciūt canos et ipediūt itellectū ⁊ ꝯferūt egritudibꝯ oculi. ⁊ hec qdeꝫ ē maior earꝫ vtilitas: qm̄ ꝯferūt eorꝫ scabiei ⁊ bothor et almuseragi ⁊ egressiōi vuee: ꝭ itellectū ipediūt ⁊ faciūt hereditare stupiditatē ⁊ obliuionē ⁊ malitiā cogitationū ⁊ egritudines ꝑmanētes ⁊ nocēt aquā ī oculo hñtibus: ꝭ fortasse si hora se ꝑñtauerit qua illꝯ fieri dꝫ non ipediēt. Uētose āt sub mēto posite ꝓsunt dētibꝯ replecꝭ ⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mūdant caput ⁊ mandibulas.

¶ Reuertiť ad ꝺterminādū de vētosis applicatꝭ supra diaphragma dicēs: ꝙ vētose occipiti applicate ꝯferūt amētie scothomie ⁊c̄. ꝓhibēt caniciē: dūmō isti sint apti ad vētosas: sed si sint inepti oppositum. Almuseragi. i. exitui cornee vel vuee vel dilatationi pupille. ¶ No. dicit ꝙ ista vētosatio ꝯfert amētie ⁊ est 2ͯ. ꝑ oī nocumēto virtutꝭ itrinsece ⁊ sic nō sumiť: sꝫ hic q̄ noīat scothomiā q̄ est nocumētū virtutis anterioris vt phātasie: vñ ventosatio supra occipitiū cōfert memorie: sed si fiat in medio capitꝭ cōfert virtuti imaginatiue: tñ mā debet esse fluxa: q̄ aliter augmētareť fluxus ad locū lesum. Et subdit ꝙ ventose sub mēto conferunt dentibus.

Dub. 12m ¶ Sed ꝯ. vētose resoluūt ⁊ infrigidāt ⁊ frigidū est inimicuꝫ dētibꝯ. Dōm ꝙ conferunt sine scarificatione: q̄ calefaciunt ⁊ trahūt calidum. Uel dicendum ꝙ resoluunt materiam malam ⁊ debēt fieri paulatine ⁊ plane. Et subdit ꝙ tardant canos.

Dub. 13m ¶ Sꝫ ꝯ. vētose īfrigidāt ⁊ exiccāt: ꝭ accelerāt canos q̄ canities fit a frido sicco. Dōm 2ͦ primi de signis cōplonū canities fit aliqñ ex mā corrupta: ⁊ tūc ꝯferūt vētose: sed qñ nimis approximarentur ⁊ exiccarent ⁊ infrigidarent ⁊ accelerāt canitiē: ⁊ ideo arguit.

¶ Et vētose renibꝯ supposite ꝯferūt apatibꝯ coxaruꝫ ⁊ earꝫ scabiei ⁊ bothor ⁊ podagre ⁊ hemorroidibꝯ ⁊ elephātie ⁊ vētositatibꝯ vesice ⁊ mr̄icis ⁊ pruritui dorsi.

¶ Exequitur de ventosis applicatis partibus inferioribus. Et pͥmo de vna. Secūdo de alia. ibi (Uentose preterea.) Tertio de alia. ibi (Et ventose.) Quarta ibi (Et ventose.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose renibus applicate conferunt egritudinibus coxarum ⁊c̄.

Dub. 14m ¶ Dubitať q̄uō cōferunt coxis ⁊ vesice ⁊ matrici. Dōm ꝙ ille vētose diuersimode prosunt: q̄ cuꝫ scarificatione in egritudibꝯ de materia calida: sed sine scarificatione conferunt quando mā est frigida: vñ ꝯferunt q̄ diuertūt mām a coxis ⁊ eūant: ⁊ silr̄ alijs ꝑtibꝯ.

¶ Cūqꝫ vētose iste fuerit cū igne siue sint cuꝫ scalpellatiōe siue absqꝫ ea iuuabūt ēt i hꝭ: ꝭ ille qdē q̄ sūt cū scalpellatiōe sūt fortiores ꝑter q̄ꝫ in vētositate. Naꝫ q̄ sine scalpellatiōe sunt in remouēdo vētositates frigidas et

vt radicitus

vt radicitus euellanᷣ: ⁊ hic ⁊ vbiqꝫ sunt fortiores.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ ventose conferunt cum scalpellatione ⁊ sine: sed cum scalpellatione remouent humores: ⁊ sine remouent ventositates melius.

¶ Vētose p̄terea in anteriori parte coxarum testiculorum apostematibus cōferunt ⁊ vulnerib⁹ coxarū ⁊ crurium. Et ventose posteriori parti coxaruꝫ superposite ꝓsunt apatibus ⁊ exituris que in natibus fiunt.

¶ Exequiᷣ de ventosis approximatis coxis ⁊ dicit ꝙ cōferunt passionibus coxe. ¶ No. per partē coxe intendit coxam ꝓpe genu: qꝛ cōferunt magis egritudinib⁹ testiculorum. ¶ No. hoc dictū ⁊ alia dicta habent verum non existente repletione in toto.

¶ Et ventose posite sub poplite cōferunt pulsationi poplitis que ex calidis generaᷣ humoribus ⁊ exituris malis ⁊ vlceribus putridis in crure ⁊ pede.

¶ Exequiᷣ de vētosis positis in poplite. i. genu: ⁊ dicit ꝙ ꝯferūt pulsationi genu: ⁊ hoc cōfert eũando. Sed crurib⁹ ꝯfert deriuando.

¶ Et ventose super duas alchabi conferūt prohibitioni menstruorum ⁊ sciatice ⁊ podagre.

¶ Exequitur de alijs ventosis applicatis cāniculis idest galopolis: vnde si applicantur in parte domestica conferunt in prouocando mēstrua ⁊ appositis in parte syluestri conferunt dolorib⁹ anche.

¶ Vētose aūt sine scarificatiōe qñqꝫ ponunᷣ ꝓpter ea vt materia a p̄te sui motus trahaᷣ sicut cū mamillis superponunᷣ: ideo vt cursus sanguis mēstrui retineaᷣ.

¶ Nūc ꝯterminat de vētosis rōne modi fiendi. Et p̄mo hoc. Scđo docet subuenire nocumentis. ibi (Ventose.) Prima in duas. Prio ponit iuuamenta sine scarificatione. Secundo cuꝫ scarificatione. ibi (Et dicemus.) Prima in duas. Primo hoc. Secundo tangit iuuamēta quādo applicanᷣ natibus. ibi (Ventose quoqꝫ.) Prima in tot quot iuuamenta ponit. Partem legam sigillatim. ¶ In prima dicit ꝙ ventose applicantur sine scarificatione vt materia q̄ currit nō fluat: vt quādo sub māmillis applicamus ventosas in fluxu nimio mēstruoꝝ: ⁊ hoc quādo virtus est debilis ⁊ mã pauca: sꝫ cū est fortis ⁊ materia multa apponunᷣ cum scarificatione.

Dub^m 15^m

¶ Dubitaᷣ. vtruꝫ vētose sine scarificatione possint euacuare. Prio ꝙ non quia cum scarificatione eũant: ergo sine nō euacuant. ¶ In cōtrarium ipse resoluunt ventositates: ergo. ¶ Dicenduꝫ ꝙ eũant insensibiliter resoluendo: ⁊ rō ꝙ similiter videtur eũari materia.

¶ Et quādoqꝫ ponuntur vt apa profunduꝫ ad exteriora trahatur: ideo vt medicamētū ad ipsum perueniat.

¶ Addit alium iuuamentum dicens ꝙ aliquando applicanᷣ vt manifestetur apostema occultum: vnde medicaminum virtus nō potest attingere: ideo ventose applicantur.

¶ Et qñqꝫ regrūtur propterea vt apa ad aliud muteᷣ membrum qđ ignobilius in vicinitate existit.

Dub^m 12^m

¶ Tangit 3^m iuuamētū dicēs ꝙ approximātur sine scarificatiōe vt mã apatis deriuetur de mēbro nobili ad ignobile vt quādo dubitamus de apatione cordis ponimus sub ascellis ventosas.

Dub^m 13^m

¶ Et qñqꝫ regruntur ꝓpterea vt mēbruꝫ calefiat ⁊ sanguis ad ip̄m trahaᷣ ⁊ ipsius resoluantur ventositates.

¶ Ponit aliud iuuamētū dicēs ꝙ ponunᷣ vētose vt mēbrū calefiat ⁊ sanguis ad eū trahaᷣ: ⁊ debēt remoueri cū mem brum rubet.

¶ Et qñqꝫ regrunᷣ p̄p̄ea vt mēbrū ad suū nãlē locum reducaᷣ a quo remotū fuit sicͭ fit in ruptura iguinis.

¶ Ponit aliud iuuamentum dicens ꝙ applicātur sine scarificatione vt membrum redeat ad locum suum: vt quando intestina exierunt applicare ventosas supra vt reducantur.

Dub^m 14^m

¶ Et qñqꝫ regrunᷣ ideo vt dolor sedeᷣ sicͭ cuꝫ supponunᷣ ilico vmbilico in dolore colice vehemēter cogēte: ⁊ in vētositatib⁹ vētris: ⁊ ī dolorib⁹ matricis q̄ accidūt apđ motū mēstruoꝝ ⁊ ꝓprie ī adolescētib⁹. Et sup laxitatē p̄tis exterioris coxe sicͭ fit in sciatica: ⁊ cū timetur ossis exit⁹ a iūctura: ⁊ iter duas anchas ꝓsunt duabus anchis ⁊ duab⁹ p̄tib⁹ īterioribus coxarū ⁊ hemorroidibus ⁊ h̄nti rupturā inguinis ⁊ podagricis.

¶ Ponit vltimū iuuamētū dicēs ꝙ applicanᷣ ad remouēdū dolorem vētosuꝫ vt in colica: ēt valēt in laxitate coxe: vñ est dolor aliquādo tātus in ancha ꝙ timemus remotionē vni⁹ ossis anche ab alio: ideo tūc applicanᷣ ventose ad remouēdū dolorē. Sꝫ vbi approximātur ventose. Dicēdum ꝙ in femore vel in coxe sub nate.

¶ Ventose quoqꝫ super nates posite a toto corp̄e trahunt vt a capite: ⁊ conferunt intestinis ⁊ menstruoruꝫ sanant corruptionem ⁊ alleuiatur per eas corpus.

¶ Addit iuuamentum ventosarum appositaruꝫ natibus ⁊ dicit ꝙ conferunt quasi toti corpori.

Dub^m 16^m

¶ Sꝫ ꝯ. 4^a parti. h. in illo afor. 2^a. 4. partic. In pharmacijs. vult ꝙ vētose applicate spatulis cōferūt toti corpori. Dōm ꝙ ille spatularum euacuāt magis q̄ deriuent: qꝛ obuiant venis magnis. Sed que nati ponunᷣ magis deriuant ⁊ non sic trahunt: qꝛ obuiant venis paruis: ⁊ non sic magnis sicut ventose spatularum.

¶ Et dicemus q̄dē ꝙ in ventosis cū scarificatione tria existūt iuuamēta. Primū eoꝝ est eũonis ex ipso mēbro. Et scđm est repositionis subē sp̄ūs ne eũationē humoris q̄ educitur sequendo euacueᷣ. Et tertiū est q̄m non curatur vt ex principalib⁹ mēbris fiat eũatio. Scarificatio vō est profunda vt ex profundo trahatur.

¶ Exequiᷣ ponēdo iuuamēta vētosaꝝ cū scarificatiōe. Et sunt tria iuuamēta. Quarto addit quoddā. Partes patebūt qꝛ sigillatiꝫ legam. ¶ In prima dicit ꝙ ventose cū scarificatione eũant imediate a membro. Scđm iuuamentum est ꝙ non debilitant.

Dub^m 17^m

¶ Sed ꝯ. vētose plus eũant subtile q̄ grossum: ergo resoluūt spiritum ⁊ eũant: ergo plus debilitāt. Dicēduꝫ ꝙ in eis est securatio qꝛ eũant a venis p̄uis: sed flobothomia euacuat a magnis. Et ad rationē pꝫ solo: qꝛ eũat humorē subtilem: qꝛ ibi nō est sp̄ūs multus. Et subdit ꝙ scarificatio dꝫ ꝓfundari cum volumus euacuare.

¶ Locus p̄terea vbi vētosa adheret qñqꝫ apatur: ⁊ fit difficile ad ipsaꝫ remouēdā. Pānus ergo aut spōgia in aq̄ tepida infusa q̄ caliditati attineat sumaᷣ: ⁊ cū ea in circuitu fiat embroca. Et hoc q̄dē frequēter ꝯtingit cum super mamillarū p̄tes ventosas ponimus vt sanguinis menstruorum fluxus ⁊ ex naribus arceatur: quāobreꝫ super ipsas mamillas eas ponere non debemus.

¶ Docet subuenire nocumentis. Et p̄ docet subuenire vni. Secundo alij. ibi (Cūqꝫ.) Tertio alij. ibi (Et opꝫ vt.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ locus cui vētosa applicaᷣ apatur: vñ dꝫ approximari spōgia cum aq̄ cal'a: ⁊ maxime qñ h̄ accidit in mamillis: vñ vētose debēt applicari sub mamillis: vnde applicanᷣ aqua cal'a vt mã tracta resoluaᷣ: ⁊ habet verum cuꝫ mã est fluxa ⁊ pauca. Et subdit ꝙ accidit quādo applicanᷣ sub mamilla: qꝛ est mēbrum rarū laxum aptuꝫ recipere mãm: ⁊ ideo vt diri applicantur sub mamillis: ēt cōferūt apposite sub mamillis in fluxu sanguinis narium deriuando.

¶ Cūqꝫ locus vētose inungeᷣ prope ipsam suspēde et non tardes: sed ad scarificandum festina. Sitqꝫ prima positio leuis ⁊ cito remoueatur ipsa: deinde s̄m ordinē tardetur ipsius remotio ⁊ tolerantia.

¶ Ponit aliū cañ. in quo docet succurrere alteri nocumēto: ⁊ dicit ꝙ si p̄tes vētose vnganᷣ ⁊ inflenᷣ debes festinare in scarificando: qꝛ p̄tes inūgunᷣ p̄p̄ mãm tractã: ideo per scarificationē eã extrahas. Sꝫ si littera hꝫ vnctio siue inungas fit qꝛ trahiᷣ mã: iō postea festina in scarificādo vt extrahas mãm ⁊ eleues sepe vt videas si multum pauco tempore traxit: secūda vice eleues cito.

¶ Et opꝫ q̄dem vt vētosatus post vnā horā cibeᷣ.

¶ Docet subuenire alteri nocumento ⁊ dicit ꝙ ventosatus aliquādo eget cibatione ex resolutione: ideo post horam cibes ⁊ nō subito propter commotionem humorum.

¶ Infans preterea in tertio anno ventoseᷣ ⁊ post trāsactis duobus annis: quoniam prorsus non debet ventosari cum est vnius anni.

¶ Exequiᷣ de vētosis rōne etatis. Et p̄ hoc. Scđo addit cañ. ibi (In vētosis.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ īfans in trib⁹ annis potest ventosari. ¶ No. lr̄a (post) pōt dupl'r exponi. Vno mō ꝙ pōt ventosari in 3° anno ⁊ post duos post tres: ⁊ sic in quinto anno. Alio mō ꝙ pōt vētosari in primo anno ⁊ in tertio vt isti sint duo termini.

Dub^m 18^m

¶ Dubitaᷣ. vtrū infans possit vētosari in p̄ ⁊ 3° anno. p̄ ꝙ nō: qꝛ non possunt flōmari, ergo nec ventosari: qꝛ iste eũationes equipollēt:

vnde q2 sunt teneri vel cito resolubiles possent mori ex scarificatione: sꝫ loco necessitatis possunt ventosari in tertio anno. ⁋ Et ad rõnẽ pꝫ solõ: q2 vẽtosa nõ sic euacuat sicut flobothomia.

¶ In ventosis quoqꝫ fit securitas ne materie ad inferiora descendant.

¶ Ponit duos canõ. Secũda ibi (Et cholericus.) ¶ In prima dicit ꝙ per ventosas fit securitas ne materia descendat ꝛ habet verũ de ventosis applicatis in partibus superioribus.

¶ Et cholericus qdeꝫ ventosatus post vẽtosas comedere dꝫ grana mali granati ꝛ ipsoꝝ succũ ꝛ succũ scariolarum cum zuccharo: aut lactucas cum aceto.

¶ Ponit alium canõ. dicens ꝙ cholericus vẽtosatus debet comedẽ succum granati ꝛ grana propter motũ cholere: ꝛ nominauit chollericum: quia propter choleram in eis maior fit motus.

¶ De sanguisugis. Cap. 22[m].

Indi dixerũt ꝙ in q̃rũdã sanguisugarũ natura existit venenositas: ab eis igiẽ cauẽdũ est q̃ sunt ex genere magna hñtiuꝫ capita: ꝛ quarũ colores sunt anthimoniales ꝛ nigre: aut q̃rũ color est viridis: aut que sunt lanuginem habentes et similes mezameiꝫ: ꝛ super quas existũt fila coloris azuli: ꝛ quarum color similatur madion.

¶ Postq̃ Aui. superius deter. de euõne sanguinis per vẽtosas: nũc idẽ facit per sanguisugas. ¶ No. ꝯsideratur notitia eaꝝ effect⁹ et modũ approximãdi. Et p̃ exequiẽ de vno. Scõo õ alijs. ibi (Extractio p̃terea.) Pria in duas. Prĩo docet cognoscẽ sanguisugas malas ex nã. Scõo bonas. ibi (Sꝫ illas.) Pria ĩ duas. Prĩo docet cognoscẽ malas ex nã. Scõo ex loco. ibi (Eas.) Pria in duas. Primo hoc. Scõo addit cãꝫ p̃dictoꝝ. ibi (In oibus.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ indi dixerũt ꝙ s̄m naturã venenositas est in qbusdã sanguisugis.

Dub[m] p̃[m] ¶ Dubitaẽ. nõ videẽ ꝙ sanguinis euãtio sit fiẽda cũ re venenosa ex quo fieri põt cũ alio vt cũ vẽtosa ꝛ flõmia: vnde post sanguisugas docet ponere vẽtosas vt exhaẽ venenũ. ⁋ In ꝯriuꝫ Auicen. ꝛ alij. ⁋ Dõm ꝙ triplex est diuersitas exhentiũ sanguinẽ: quedã sũt volatilia vt zanzane ꝛ musce: quedã sunt aq̃tilia vt sanguisuge: ꝛ qdã sunt terrestria vt pulices ꝛ cymices. vnde iste nõ trahũt silĩtudiẽ: q2 similanẽ rei putride ex qua gñata sunt. ꝛ quedã aĩalia non sugunt sanguinẽ: sed vrinã ꝓuocãt. Ideo dõm ꝙ suggãt sanguineꝫ a ꝓprietate vnde apponunẽ sanguisuge: q2 aliquãdo in illo loco nõ põt fieri flõmia: nec ventose possunt apponi. Scõo q2 aliq abhorrent extionẽ sanguinis per flõmiã ꝛ vẽtosas. Tertio q2 aliqñ volumus euãre a loco medio nõ nimis ꝓfundo. ⁋ Et ad rõnem pꝫ solutio: q2 nõ est res nimis venenosa: ẽt põt remoueri per vẽtosas: q2 iuuamẽtum est maius nocumẽto: vt ẽt qñ in tyriaca misceẽ vipera venenosa que sua silĩtudine ducit medicinas ad locum venenosuꝫ. Et vt dicis põt fieri cũ alio: dico ꝙ nõ sic sicut volumus: q2 a loco medio. ¶ No. dicit (Indi dixerũt:) q2 cũ sint in calida regiõe habent animalia multa venenosa: vnde multam experientiaꝫ de eis habuerunt. ¶ Nota anthimoniũ est minerale ꝛ est in supꝑficie quasi niger: ꝛ intus est luminosus: ꝛ ideo que sunt sic facte sũt male ꝛ virides sunt male. ⁋ Sꝫ cõtra. ĩfra cõmẽdaẽ. Dicendũ ꝙ intendit hic cum sunt tote virides: sed infra non. etiaꝫ que sunt in cenibus sunt male: quia sunt gipsie. madion similes tasso.

¶ In oibus enim istis existit venenositas ꝛ ꝓueniũt ex eis apostemata ꝛ syncopis ꝛ sanguinis fluxus ꝛ febris ꝛ laxitas ꝛ vlcera mala.

¶ Probat dictuꝫ dicẽs ꝙ in oibus existit venenositas: q2 ex eis ꝓueniũt fe. fluxus sanguis ꝛc̃. ¶ Nota venenositas est duplex: q̃litatiua ꝛ a forma specifica ꝛ vtraqꝫ est in istis sanguisugis: vnde ex ꝓũctione venenosa mittiẽ vapor malus ad cor: vñ inducitur fe. ex multa cõmotione humorum ꝛ fit laxitas ex debilitate virtutis.

¶ Eas q̃ꝫ nõ accipias ex aqs malis in qb⁹ limus aluei est niger ꝛ cenosus ꝛ mot⁹ statiꝫ turbat aquã ꝛ fetet.

¶ Docet cognoscere sanguisugas malas ex loco dicẽs: ꝛ non debẽt accipi sanguisuge ex aquis putridis: quia quarto de accñti ꝛ morbo locus valde immutat locatum.

¶ Sꝫ illas elige q̃ in aqs colligunẽ ocalib⁹ tolubiatu et in qb⁹ moranẽ rane. Neqꝫ attẽdas illud qꝺ qdã dicũt ꝙ si sint in aqs vbi morantur rane sunt male.

¶ Docet cognoscere sanguisugas bonas. Et primo ratiõe loci. Secũdo ratione coloris. ibi (Sitqꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ debẽt colligi ex aquis ocalibus in quibus sunt rane. ¶ Nota per aquas ocales intendit aquas in quibus sunt herbe quaruꝫ radices nõ vadũt ad fundum: ꝛ per tolubiatu intendit locum specialem.

Dub[m] 2[m] ¶ Dubitaẽ. rane nutriunẽ ex supꝑfluitate corrupta. Dicendum ꝙ ex ranis aqua efficitur melior: quia nutriuntur ex partibus corruptis. sed si aqua sit corrupta ex se sunt male.

¶ Sitqꝫ earũ color silĩs rei supꝑ quã existit viriditas et tẽdantur supꝑ eas fila duo colorẽ arsenici hñtia: ꝛ ruffe rotũde que sunt coloris epatis. Et ille q̃ silãnẽ ꝑue locuste ꝛ que caude muris silẽs existũt ꝛ minute ꝑua habentes capita omnes iste eligende sunt. Et nullas magis eligas q̃ꝫ hñtes ventres rubeos ꝛ dorsum viride: ꝛ precipue si ex aquis fuerint currentibus.

¶ Docet cognoscere per colorem ꝛ quantitatẽ ꝛ debẽt esse viridis coloris ꝛ debent esse ad modum duoꝝ filoꝝ citrinorum supꝑ dorso postea sunt ruffe rotunde ad moduꝫ coloris epatis: ꝛ istas nos habemus: ꝛ debent esse ad modum caude muris: ꝛ dicit ꝙ habentes dorsum ruffum ꝛ corpus rubeum sunt meliores.

Dub[m] ¶ Extractio p̃terea sanguinis a sanguisugis facta profundior est extractione que fit cum ventosis.

¶ Ostendit earũ effectũ. Primo in generali ostendit effectũ. Scõo in spãli. ibi (Locus p̃terea.) Prima in duas. Primo hoc. Scõo ponit ꝯsideratiões attẽdẽdas. ibi (Et ipse.) ¶ Abstractio sanguisuge ipse plus a ꝓfundo trahunt q̃ꝫ ventose: vnde ipse non adherẽt venis paruis sed magnis: ideo plus trahunt.

Dub[m] ¶ Et ipse qdem anteq̃ꝫ ponantur q̃si per vnaꝫ diẽ colligende sunt ꝛ constrictione faciendum est vt euomãt donec qꝺ in earũ existit ventrib⁹ egrediatur si hoc fieri poterit. Et ipsis parum sanguinis agni aut alterius rei proijciaẽ vt inde nutriantur anteq̃ꝫ ponanẽ: deinde sumanẽ ꝛ earum viscositas ꝛ sordities cum aliq̃ qꝺ sit vt spongia mundẽtur deinde apponẽtur.

Dub[m] ¶ Ponit ꝯditiones attẽdendas ꝛ sũt qnque. 2ª ibi (Locus p̃terea.) 3ª ibi (Cũqꝫ.) 4ª ibi (Et melius qdem.) 5ª ibi (Or si.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ anteq̃ꝫ applicentur debent capi per dieꝫ ante ꝛ p̃mere ipsas vt euomant: ꝛ postea debet dari parum sanguinis agni: ꝛ postea ipsis famescentibus debet applicari.

¶ Locus p̃terea vbi sunt apponende cum baurach lauetur ꝛ fricatione rubificetur: postea q̃ꝫ voluntas apponendi sanguisugas affuerit in aquã proijcianẽ dulcem ꝛ emundẽtur deinde apponantur. Ex eo autẽ qꝺ eas efficit voluntarias ad se suspendendum est vt locus luto liniatur aut sanguine.

¶ Ponit aliam ꝯditionem ex parte loci: ꝛ dicit ꝙ dꝫ lauari loc⁹ vbi debent applicari cuꝫ baurach: ꝛ postea debent mitti in aqua dulci ꝛ applicari: vnde fit talis fricatio vt trahatur sanguis ad membrum. Et subdit ꝛ dicit ꝙ locus debet inungi sanguine vel apponẽ lutum loco vbi debent applicari.

¶ Cũqꝫ he fuerint plene ꝛ eas ꝓũcere volueris pulueriza super eas parum salis: aut cineris: aut baurach: aut sete combuste: aut lini: aut spongie combuste: aut lane combuste ꝛ cadent.

¶ Ponit ꝯditionẽ in remouẽdo eas: ꝛ dicit ꝙ dꝫ ꝓyci aliquãtuluꝫ salis vel cineris vel baurach: vñ sicca acuta ꝯriaẽ vite aĩaliuꝫ: iõ in lũbricis cõferunt amara acuta ꝛ salsa q2 illa fugiunt: ẽt lana vel spongia combusta facit eas remoueri ex vapore vsto quẽ abhorrent sicut serpentes abhorrent cũ cõburuntur coria ex fumo illo.

¶ Et melius quidem est vt postq̃ꝫ cadunt locus vẽtosa suggaẽ: ꝛ ex sanguine loci parũper accipiaẽ vt morsure ipsarum malitia ab eo remoueatur.

¶ Ponit aliam conditionem dicens ꝙ post remotionem earũ bonum est apponere ventosas vt remoueatur venenum.

¶ Or si sanguis nõ ꝯstrigeẽ galle cõbuste: aut calx: aut cinis: aut tegula cõbusta ꝛ subtiliter puluerizata supꝑponatur: aut reliqua ab istis ex eis que sanguinẽ constringunt.

stringunt. Et hec qdem oportet vt sint apud eū ꝑparata q̄ sanguisugas apponit cum ipse se suspēdant.

¶ Ponit quintam conditionem dicens: ꝙ si sanguis nō ꝯstringitur debet apponi galla combusta vel calx combusta: ⁊ debēt talia parari prius ante approximationem sanguisugarum.

¶ Appositio ꝑterea sanguisugarū ꝯfert egritudinibus subcutaneis: sicut sahafati ⁊ alcuabe ⁊ eis similia.

¶ Ostendit quibus conferunt: ⁊ dicit ꝙ conferunt pāno cutis ⁊ sedationi cutis: vnde pro sahafati intēdit defedationē cutis ⁊ ꝑ alcuabe intēdit pustulā cutis vel impetiginē: vñ suggūt sanguinē adustum sicut etiam suggūt in aquis lutum cenosum acutum terrestre.

¶ De retētiōe eoꝝ que eūant. Cap. 24m.

Ea que eūantur retinentur: aut ꝓpter materie iclinationē absq̄ alia euacuatiōe: aut ꝑ iclinationē cum alia eūone: aut ꝓpterea ꝙ ipsamet eūatio iuuatur: aut medicinis īfrigidantibꝰ: aut stipticis: aut viscosis: aut adurentibus: aut strictura.

¶ Nunc determinat de cura morbi in compositione.

Dubm pm ¶ Dubitatur. morbꝰ in cōpōne dr̄ in q̄tuor gn̄a: si determinat de morbo in via nō deter. de illis q̄tuor generibus cū docebat rectificare paruum mēbrū: sed de alijs tribus nihil determinat. Dōm ꝙ in 3o cap ab isto determinat de eis: q2 in apostemate sunt illi tres morbi: ideo ibi determinat de eis. Uel dicendum ꝙ principaliter loquitur de morbo in via q2 ad eum sequuntur multi alij morbi ⁊ maxime morbꝰ in via ex oppil'one: ⁊ ideo magis de eo determinat.

Dubm 2m ¶ Dubitatur inanitio est res non naturalis ⁊ nō morbꝰ. Dōm ꝙ in superflua euacuatione cōsiderantur duo. Causa superflue eūonis ⁊ illa dicitur quandoq̄ res non naturalis. Secundo consideratur mēbrū ipsum dilatatum: ⁊ sic dicitur res preter naturam ⁊ morbus. Et p̄ docet rectificare superfluam euacuationē in qua sequitur multa oppilatio. Scōo quādo sequitur clausio. ibi (Oppilatio.) Pria in duas. Primo in generali facit hoc. Secūdo in spāli. ibi (Et retētio.) ¶ In prima dicit ꝙ ea que superflue euacuantur retinentur multis modis: vel per deriuationem vel per euacuationem.

Dubm 3m ¶ Dubitatur alie sunt cause supflue eūonis quibus nō docet subuenire vt fortitudo expulsiue: vt p3 2a p̄mi de eis que debent retineri. Dōm ꝙ ea que sunt causa eūonis sunt duplicia. s. qdā per se: ⁊ ista sumūtur ex parte mēbri. quedā per accidens ⁊ ista sumuntur ex ꝑte virtutis. Ex parte mēbri q2 materia est multa vnde non pōt cōtinere: vel q2 humor est acutus pūgitiuus: vel q2 mēbrū est ruptū. Ex parte virtutis q2 virtus expulsiua est fortis ⁊ ꝯtinētia debilis: vnde hoc est per accidēs q2 mediante peccato humoꝝ vel mēbri: modo hic fecit mentionem de causis per se ⁊ non per accidens.

¶ Et retentio qdem euacuationis ꝓpter attractionem sine alia euacuatione est sicut appositio ventosarū super mamillas facta ad hoc vt sanguinis fluxus ex matrice ꝓhibeatur. Sed melior attractio est cum qua existit sedatio doloris illius a quo trahitur.

¶ Docet sb̄uenire oībus istis causis in spāli. Et diuiditur in octo sicut octo modis docet sb̄uenire. 2a ibi (Et ea qdē.) 3a ibi (Et eūonis.) 4a ibi (Et medicīe.) 5a ibi (Et stiptice.) 6a ibi (Et viscose.) 7a ibi (Et adurētes.) 8a ⁊ vltīa. (Et adurētes qdē.) ¶ In p̄ma dic̄ ꝙ diuertendo succurrimꝰ vt cū in fluxu mēstruoꝝ ponimꝰ vētosas sub mamil l': sed debemꝰ apponē ambabꝰ mamillis. Dōm ꝙ si sentitur fluxus ꝓcedere ex vtroq̄ latere matricis sic: si nō ab illa parte ponere.

¶ Et ea qdem que fit ꝓpter attractionē que est cū euacuatione est sicut flōmia basilice facta ꝑ hoc: aut retentio vomitus fluxui ventris: aut fluxus ventris vomitu: aut vtroruq̄ retentio ꝓuocatione sudoris.

¶ Declarat 2m ꝙ constrictio per eūonem est quādo volumus retinere materiam flōmamus basilicam: vel quando volumus retinē fluxum ventris facimus vomitum vel sudorem: q2 iste eūones sese diuertunt: q2 sudor minuit istas euacuationes: vnde vbi materia multa ⁊ virtus fortis debet fieri retētio cū eūone: sed si sit mā pauca ⁊ virtus debilis debet fieri restrictio per deriuationem.

¶ Et eūationis qdem iuuamentū est sicut stomachi ⁊ intestinorum mundificatio ab humoribus viscosis malis labere facientibus cū picra: ⁊ sicut studiū qd̄ adhibetur ad os stomachi mundificandum vomitu ꝓpter incisionem materie vomitus mansiue.

¶ Addit 3m dicens ꝙ euacuationem restringemus aliqn̄ per euacuationem: vnde si sint humores viscosi facientes liēteriam ꝓuocamus fluxum ventris vt tales humores euacuentur.

Dubm 4m ¶ Sz cōtra. oīs eūatio fit per cōtrarium diuertēdo. Dōm ꝙ est cōtraria rōne cause: lz non sit cōtraria rōne loci vñ fit euacuatio.

¶ Et medicine qdem infrigidantes liqde congelant et orificia constringunt ⁊ coangustant.

¶ Declarat 4m dicēs ꝙ medicine infrigidātes īgrossant humores vel mām: vñ illa debēt applicari postq̄ alia nō valēt vt patuit supra: ⁊ debēt misceri cū temperantibus talia narcotica.

¶ Et stiptice quidem medicine materiam coarctant et cānales constringunt.

¶ Exequitur de quinq̄ dicēs ꝙ stiptica īgrossant mā3 ⁊ claudūt vias ⁊ confortant mēbrū ne recipiat: ⁊ hoc h3 verū quādo corpꝰ nō est plectoricum: q2 cū alie partes sint plene non recipiunt.

¶ Et viscose quidem medicine oppilationes in cannaliū orificijs efficiūt: que si fuerint acute exiccatiue plus operabuntur illud.

¶ Exequitur de alio dicens ꝙ medicine viscose oppilant vias: vñ prohibent materias venire ad extra.

¶ Et adurentes quidē cortices efficiūt vt super cānalis orificiū maneant ⁊ ipsum claudant ⁊ cōfirment: s3 tamen earum impedimentum timetur. Et hoc est qm̄ possibile est vt cortex rumpatur ⁊ eradicetur ⁊ amplificatio foraminis augmentetur.

¶ Declarat aliud. Et primo hoc. Secūdo addit diuersitatē adurentium. ibi (Ex adurētibꝰ.) ¶ In primo dicit ꝙ iste medicine faciūt cortices ⁊ escarā vñ ꝓhibetur fluxus: vñ caliditate istoꝝ vritur superficies mēbri: ēt ex mā fluēte fit vstio ⁊ īgrossatio eiꝰ ex adustione.

¶ Et ex adurentibus quidem sunt quedam in qbus existit stipticitas sicut atramentū: ⁊ quedā in quibus nō sicut calx non extincta. Et adurentes qdē stiptice sunt necessarie vbi volūtas est vt cortex sit fixus. Et alie sūt necessarie vbi voluntas est vt cortex cito cadat.

¶ Ponit diuersitatē adurētiū: vñ in aliqbꝰ existit virtus stiptica vt in spēbus atramenti: ⁊ in quibusdā nō vt in calce nō extincta. mō ex adurētibus in qbꝰ est stipticitas escara diu durat.

¶ Et eius quidē que fit strictura: alia est cū clausura foraminis ⁊ coarctatione ad hoc vt ipsius ꝑtes in vnum conducantur sicut ꝯstringitur illud quod est supra cubitū cū flobothomator in basilica errans percutit arteriā: ⁊ alia est que fit oppilatione orificij vulneris ⁊ clausure vie eūati sicut pilos leporis in vulnus ponimus.

¶ Decl'at vltimā. Et p̄ hoc. Scōo addit modos qbꝰ fit ꝯstrictio sanguinis. ibi (Dicemus.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ fluxus humoris constringitur multipl'r: ligando vel ponendo pilos leporis vel thus ⁊c̄.

¶ Dicemus ergo ꝙ si sanguinis cursus ex apertōe orificioꝝ venarū fuerit stipticis medicabitur vt orificia venarū opilentur. Et si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. Et si ex corrosione fuerit eo ꝙ carnem nasci facit cū eo qd̄ corrosionē abstergit.

¶ Ondit q̊t modis sanguinē stringimꝰ ⁊ dicit ꝙ si fluit ex ruptura vene approximamꝰ glutina: ⁊ si fit ex alio remediamꝰ vt in l'ra.

¶ De sanatiōibꝰ oppil'onū. Cap. 24m.

Oppilationes autem sunt ex humoribus grossis: aut viscosis: aut multis.

¶ Nota dicit (Oppilatiōes) docet rectificare vias strictas. Et p̄ hoc. Secundo cōparat nocumenta oppilationū. ibi (Et ex oppil'onibꝰ.) Pria in duas. Prio in gn̄ali ostēdit oppil'onis causas. Scōo in spāli docet sb̄uenire. ibi (Et multoꝝ.) ¶ In p̄ma dic̄ ꝙ aut oppil'o fit ex humoribꝰ grossis ⁊ viscosis vel multis.

Dubm pm ¶ Dubitatur qs morbus est oppilatio: q2 videtur ꝙ sit res non naturalis. Dōm ꝙ si talis oppilatio sumatur pro causa potest esse res non naturalis: sed si sumatur pro membri dispositione est morbus.

Dubm 2m ¶ Dubitatur. oppilatio causatur etiā a siccitate vel a via cadente sup̄

viam. Dōm ꝙ oppilatio est duplex. vera ⁊ de ista loquitur Auicē. alia non vera. vt illa de qua tu arguis ⁊ istam dimisit Auic.

¶ Et multorum qdē humoꝝ quādo cū eis alia nō fuerit causa malitia remouebiť extractione ipsoꝝ flōmia aut ventris fluxu facta. Et si grossi fuerint indigebunt eis que resoluant. Et si fuerint viscosi ⁊ maxime si fuerint subtiles erunt eis necessaria ea que incidant.

¶ In speciali exequiť de istis. Et p̄ docet subuenire. Secūdo declarat dicta. ibi (Et tu quidem.) ¶ In prima dicit ꝙ cū oppilatio causať ex repletione eūamus: sed si sint grossi remouemus per subtiliātia dictā oppiloīnem: ⁊ si sint viscosi remoueť per incidentia.

Dub. 3.

¶ Dubitatur p̄ quarti. oportet p̄us subtiliare ⁊ aperire q̄ȝ euacuemus. Dōm ꝙ si sit peccatum in quāto ⁊ non in quali possum⁹ euacuare sine illis: sed quādo est peccato in quāto etiam in quali: tūc oportet prius subtiliare ⁊ aperire: vnde Auic. non vult ꝙ oppilatio solum remoueatur per euacuationem: sed quia natura reddiť fortior supra materiam: vel ꝙ postea facta euacuatione pōt dari medicina: vnde oppilatio postea omnino remouetur.

Dub. 4.

¶ Dubitať. queriť si reqriť sola subtiliatio qn̄ fit oppilo a mā gˢsa. Dōȝ ꝙ nō: imo postea nā reddiť fortior supra mām: vn̄ medic⁹ postea eūat mām. Uel dōm ꝙ sufficit in remouēdo oppilonē sȝ nō in eūando materiam: imo requiritur adiutor medici ⁊ nature.

¶ Et tu qdē iā sciuisti dr̄iam iter grossum ⁊ viscosum ⁊ qđ est sicut dr̄ia inter gluten liquidum ⁊ lutum.

¶ Declarat sua dicta. Et p̄ hoc. Secūdo reuertiť docēs rectificare oppilationem. ibi (Et grosso.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ dr̄ia est iter grossum ⁊ viscosum. ⁊ dicit ꝙ dictum est secunda primi quando ponit differentiam inter vrinam grossam clarā ⁊ turbidam: vn̄ viscosuȝ differens a grosso est vt lutum non viscosum ⁊ albumen oui.

¶ Et grosso qdem resolutiuū est necessariū: ideo vt ipȝ attenuet ⁊ ei⁹ expulsio fiat facilis: ⁊ viscoso icisiuum est necessariū: ideo vt inter ip̄m ⁊ id cui adhesit penetret ⁊ inter ea separationē faciat: ⁊ vt ipsum in parua secet frusta: qm̄ viscosuȝ oppilat propterea q᷑ adheret ⁊ propter suarum partium continuationem.

¶ Reuertiť docēs rectificare oppilationes. Et primo vnam. Scđo aliā. ibi (Et viscoso.) 3ª ibi (Oportet autē vt.) ¶ In prima dicit ꝙ grosso oppilāti est necessaria subtiliatio. De scđa parte dicit ꝙ viscoso opȝ exhibere incisiua: q᷑ separat talem humorē a membro ⁊ diuidit in partes vnde expulsio a natura postea facilior fit.

¶ Opȝ aūt vt in resolōne grossi a duab⁹ contrarijs caueatur reb⁹: quaꝝ vna est resolutio debilis que in raritate materiei augmentū efficit ⁊ ipsius locū augmentat: ita ꝙ ad resolōnē nō perueniet quare oppilonem augmētat. ⁊ altera est resolo fortissima qua eius subtile fit vapor ⁊ spissuȝ ipsius fit lapis. Cū ergo resolo fortis est necessaria iuueť lenificāte subtili cum mā in qua non sit grossities: sed sit in ea calor temperatus qui iuuet in resoluendo totū illud qđ est oppilatiuum.

¶ In prima ostēdit quid fiendum in rectificando humoreȝ grossuȝ dicens ꝙ debes cauere a duobus. Primo a paruo subtiliatiuo: q᷑ dissoluit ipsum ⁊ facit maius nocumentuȝ: q᷑ non potest resoluere. nec debes approximare resolutiuum forte ne subtile resoluať ⁊ grossum remaneat: sed debes miscere cum forti resolutiuo humectatiuum vt simul resoluatur grossum ⁊ subtile.

¶ Et ex oppilationib⁹ qdē peiores sunt oppilōnes venarū: ⁊ deteriores eis sūt ille q̄ sūt in arterijs: ⁊ adhuc peiores sunt ille que in mēbris existunt p̄ncipalib⁹.

¶ Cōparat nocumēta oppilationū. Primo hoc. Scđo docet qn̄ volumus remouere oppilōneȝ principaliuȝ. ibi (Cū ergo.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ peiores sunt oppilationes venaruȝ. Sed cōtra: oppilationes cāne pulmonis sunt peiores. Dicenduȝ ꝙ oppilationes venarum cāne pulmonis ⁊ oppilationes membrorum seruientiuȝ principalibus sunt peiores. Sed que est peior oppilatio nerui vene vel arterie. Dicendum ꝙ arterie quia possunt auferre vitam.

¶ Ergo cum in aperitiuis stipticitas ⁊ subtilitas cōiungentur erit melius: quoniā stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiui grauamen.

¶ Ostēdit qd est fiēdū cū volumus aperire oppilōnes p̄ncipaliū: et dicit ꝙ opȝ miscere stiptica cū eis vt habitum est 4ª p̄mi ne fiat multa resolo principalis membri vnde stipticitas cōfortat.

Dub. 5.

¶ Sed contra. stipticum postea impedit resolutiuum. Dōm ꝙ absinthium est stipticum ⁊ resolutiuum: etiam stiptica non debēt eē in equali parte cum resolutiuo: sed in minori ⁊ maiori quantitate s̄m ꝙ vides expedire. Uel dicendum ꝙ stiptica non aperiunt sed claudunt calorem intus vnde melior fit postea resolutio.

¶ De medicationibus ap̄atum. Ca. 25m.

Apostematum quedā sunt calida: quedaȝ sunt frigida fluxa: ⁊ quedaȝ sunt frigida dura ⁊ ea iam diximus.

Dub. 1.

¶ Postq̄ȝ Auic. sup̄ius deter. de morbo in cōplōne ⁊ cōpōne: nunc deter. de morbo cōposito ⁊ cura eius vt de apostemate.

¶ Dubitať. solo ꝯtinuitatis est morbus simplex: ḡ de ea prius debebat determinare q̄ȝ de cōposito vt de ap̄ate. Dōȝ ꝙ prius deter. de ap̄ate pp̄ sil̄itudinem cū morbo in cōplōne: q᷑ terminať ad solutā cōtinuitatē: sed ꝙ habeat sil̄itudinē cū mala cōplōne ⁊ cōpōne p̄ȝ: q᷑ ap̄a ex eis cōponiť vt p̄ p̄mi. ⁋ Et ad rōnē dico ꝙ simplicia p̄cedunt gratia cōpōnis: sed gratia notitie ap̄ata sunt notiora. ¶ Capitulū diuidiť in duas: naȝ ap̄ata diuersificanť ex parte forme duplicis vel nature cōsimilis: ⁊ ex p̄te figure. Scđo ex p̄te cause efficiētis: quedā fiūt a causa primitiua: ⁊ q̄dā a causa itrinseca. Tertio ex p̄te materie. Quarto ex parte cause finalis que est lesio operationū: vnde quedā plus ledunt: quedā minus Sed de ista causa nō loquiť: q᷑ sumitur penes alias causas. Et p̄ ostēdit diuersitates penes dictas causas. Secūdo de cura eoꝝ. ibi (Et si nō sunt.) Prima in tres. Prio ponit diuersitatē vnā. Scđo aliā. ibi (Et ipsoꝝ qdē.) Tertio aliā. ibi (Et ea qdem.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ de numero ap̄atum q̄dam sunt calida: ⁊ quedā frigida ⁊ ista distinguunť: quedam sunt frigida laxa: ⁊ quedā dura ⁊ ista sunt noiata supra scđa p̄mi. ¶ No. ap̄a sumiť duplr̄. s. rōne eēntie: ⁊ sic est morbus cōposit⁹. 2° mō ex parte suaꝝ causaꝝ: ⁊ sic q̄daȝ sunt simplicia qn̄ fiunt ex vno humore: ⁊ quedā cōposita: quādo fiunt ex duob⁹ vel plurib⁹. modo Aui. loquiť de simplicib⁹ dans ītelligere cōposita. ¶ No. 2° p̄mi ⁊ 3° quarti. ⁊ p̄ tertij. Ap̄ata calida sunt duplicia. per eēntiā vt que sunt de materia calida: ⁊ quedam sunt calida per accidēs vt quādo materia est frigida ⁊ putrefit. de vtrisq̄ȝ intendit.

Dub. 2.

¶ Dubitať. quare poti⁹ distixit frigida in flegmatica pura ⁊ mollia q̄ȝ calida in cholica ⁊ sanguinea. Dōm ꝙ cura illoꝝ magis diuersificať. Uel dōm ꝙ distinctio ap̄atum calidoꝝ omnibus erat nota: q᷑ ap̄atuȝ calidoꝝ quedā sunt cholerica: quedā sunt sanguinea.

¶ Et ipsoꝝ qdem cause aut sunt primitiue aut antecedentes: ⁊ antecedentes qdem sicut repletio: ⁊ primitiue sunt sicut casus: aut percussio: aut morsus.

¶ Exeqtur aliā diuersitatē ex p̄te cause efficiētis. Et p̄ p̄mittit diuisionē. Scđo subdiuisionē. ibi (Quedā.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ ap̄atuȝ quedā sunt quoꝝ cause sunt p̄mitiue: ⁊ quedā antecedentes.

Dub. 3.

¶ Dubitať cause ap̄atuȝ sunt sex. s. quatuor humores ⁊ vētositas ⁊ aquositas. Dicenduȝ ꝙ iste sunt cause īmediate apostematū. Alie sunt cause mediate: ⁊ de istis loquitur Auicen. hic. modo de causa coniuncta non loquitur Auicen. hic.

¶ Quedam vō que sunt ex causis primitiuis: quādoq̄ȝ cum corporis repletione se representant: ⁊ quandoq̄ȝ eueniunt cum equalitate humorum.

Dub. 4.

¶ Ponit subdiuisionem dicens: ꝙ cause primitiue aliquādo faciūt apostema corpore existente repleto: ⁊ aliquando non repleto.

¶ Dubitať. videtur ꝙ non possit fieri apostematio corpore existente in humorum equalitate: quia omni apostemati debetur humorum euacuatio que opponitur repletioni. Dicēdum ꝙ repletio est duplex. totius ⁊ de ista loquitur. alia est repletio p̄ticularis in p̄te particulari: ⁊ de ista non loquitur Auicen.

¶ Et ea quidem que sunt propter causas antecedentes aut primitiuas cum repletione corporis representata: aut sunt in membris que principalibus sunt eis vicina sicut euacuantia: aut non sunt.

¶ Ponit diuersitatem apostematum ex parte loci: q᷑ quedaȝ fiunt in locis deputatis expulsioni quedam non: etiaȝ talia distinguunť: quia quedam sunt membra intrinseca: ⁊ quedaȝ extrinseca penes que cura diuersificatur: vnde emunctoria sunt sedimina principali membro: quia eas superfluitates recipiunt.

¶ Et si non sunt nullo mō: aliquid ex resoluentibus est

eis

eis applicandum in principio: imo membrū expellens est meliorando si ibi fuerit membrū expellens: aut totum corpus melioretur si non fuerit ibi membrum singulare quatenus ad ea perueniat quicquid refrenat ⁊ ad diuersum trahit ⁊ stipticum efficit.

¶ Ponit curā hoꝝ apostematū. Et p̄mo ponit curaʒ extrinsecoꝝ. ibi (Oculoꝝ.) Prima in duas. Primo ponit curaʒ quando sunt in emunctorijs. Scd̄o quādo alibi. ibi (Si vo.) Prima in duas. Primo ponit curā factoꝝ a causa intrinseca. Scd̄o ab extrinseca. ibi (Ea vo.) Prima in duas. Primo ponit curā in principio. Scd̄o in augmento. ibi (Cum aūt.) Tertio in statu. ibi (Tunc enī.) Quarto in declinatione. ibi (Cū aūt.) Prima in duas. Primo ponit curam in generali. Scd̄o in sp̄ali. ibi (Opʒ.) Prima in duas. Primo hoc. Scd̄o diuersiuū ponit. ibi (Est tamen cum.) ¶ In prima dicit ꝙ si ista apostemata nō sint in emunctorijs opʒ meliorare membrum ⁊ confortare cum stipticis repercussiuis.

Dubm 5m ¶ Dubitat̄ vtrū in principio cōpetāt stiptica repercussiua. Primo ꝙ nō: q꞉ ꝯfortat̄ retētiua. mō nos egemus forti expulsiua. ¶ In cōtrariū Auicē. ¶ Dōm ꝙ sunt approximāda nisi sit īpossibilis repꝰcussio vt in mā venenosa. Scd̄o in apostematibꝰ emūctorioꝝ repꝰcussiua nō sunt approximāda: nisi ad remittēdū acuitatē mãe non ad repercutiendū. etiā quādo materia est fluxa nō amplius repercutimus. etiā quando materia est grossa viscosa: q꞉ talis materia nō bene pōt repercuti: sed in alijs casibus possibilibus repercutimus. ¶ Et ad rōnē dico ꝙ repercussiua cōpetunt quādo materia est per viam defluxus: ⁊ nō per viam paulatine cōgestionis. vnde frigida stiptica cōprimunt membrum vt exprimat: tamen quādo materia est pauca: q꞉ quando esset multa magis cōprimit̄ in mēbro: q꞉ nō pōt exprimi cum omnia membra sint plena.

Dubm 6m ¶ Nota dubitat̄ vtrū sit mēbrū meliorādū sic ꝙ mãe ad eū currāt. Primo ꝙ nō: q꞉ tunc peiorarek. Dōm ꝙ sic: q꞉ Aui. loquit̄ de mēbro expellēte: sed talis melioratio fit per euōneʒ ⁊ diuersionē: sed quādo est pauca solū diuertit̄. vel ꝙ intēdat membrū respiciens: ⁊ tūc meliorarek mēbrū vt expellat ⁊ meliorat̄ per istud ꝙ ad diuersuʒ trahit ⁊ stipticū facit idē. 3. thegni tex. cōmē. 157. ꝭm Haly. de cura apostematū vbi dicit ꝙ fit ꝑ pulsuʒ tractū ⁊ trāsmissum.

¶ Et tamen cuʒ diuersitate illius membri fit attractio ad illud qꝺ in alio latere diuerso est positū ꝓpter exercitium ipsius: aut ꝓpter reʒ ponderosam suꝑ ip̄m delatam. nam multotiēs a manu apostemosa trahit̄ mā qñ cū alia res defert̄ ponderosa ⁊ hora vna tenet̄.

¶ Tangit diuersiuū cōpetēs in p̄ncipio dicēs ꝙ per exercitiū mēbri oppositi fit tractus materię ad diuersum: vt si sit apostema in vno brachio motus alterius brachij diuertit materiam.

¶ Opʒ aūt vt stiptica ꝯstrictiua repercussiua fride cōplexionis pure existāt si ap̄ata fuerit acuta. Qz si ap̄ata fuerit frida opʒ ꝙ alicui sint admixta in q̄ virtus sit calida cū retētiōe sicut squinātū ⁊ blacte bizantie.

¶ Ponit curā apostematū magis in sp̄ali: ⁊ dicit ꝙ si apostemata sint calida dn̄t poni pura repꝰcussiua: ⁊ si sint frida dn̄t misceri eis calida: vt blacte bizantie ⁊ sqnātū que sunt aliqualr̄ calida.

Dubm 7m ¶ Dubitat̄ tūc in p̄nᵒ cōpeterēt cal̄a. Dōm ꝙ ponunt̄ ad subtiliādū mãʒ ⁊ vt frida melius penetrēt ⁊ ponunt̄ ad mitigādū dolorē.

¶ Cū aūt maturare volueris minues retētiuū ⁊ admiscebis ei qꝺ sit resolutiuū donec ad statū ꝑueniat.

¶ Ponit curam in augmento ⁊ dicit ꝙ cum frigidis repercussiuis debes miscere calida resolutiua.

Dubm 8m ¶ Dubitat̄ q̄dā ap̄ata terminant̄ ad exiturā saniei. mō resolutiua īpediūt gn̄ōnē saniei. Dōm ꝙ ꝑ resolutiua ītēdit ēt gn̄atiua saniei: tamē in maiori q̄ntitate debēt esse repꝰcussiua ꝑꝑ timorē fluxus.

¶ Tunc ei ipsa admiscenda erit equaliter.

¶ Ponit curam in statu ⁊ dicit ꝙ debent approximari repercussiua ⁊ resolutiua equaliter.

Dubm 9m ¶ Dubitat̄ in statu magis egemus resolutiuis cū mā sit fluxa. Dicēdum ꝙ in statu est magna ebullitio: ideo applicātur repercussiua tn̄ exponit̄ equalr̄: q꞉ plus de resolutiuis q̄ꝫ prius opʒ miscere.

¶ Cū aūt declinatio fuerit non sit ibi nisi qꝺ resoluat ⁊ laxum efficiat. Et oportet quidem vt illud qꝺ frigida fluxa resoluit sit abstergens ⁊ exiccans: ⁊ hoc quidem plurimum inuenitur in calidis.

¶ Ponit curam in declinatione dicens ꝙ debent approximari solum resolutiua abstergentia propter flegma.

¶ Dubitat̄. 13. terapē. ca. 10. in declinatione docet admiscere stiptica. Dōm ꝙ ibi loquitur de cura apostematū in principalibus vbi non debemus approximare pura resolutiua. Dubm 10m

¶ Ea autem que ꝓpter causas accidūt primitiuas vbi nō est humoꝝ repletio medicari debēt in p̄cipio rei cum eis que fluxa faciant ⁊ resoluant: ⁊ si non cum eo qꝺ sit sicut illud quo primū medicatum fuit.

¶ Declarat de cura apostematū factoꝝ a cā primitiua. dicens ꝙ si apostema fiat in corpore cū equalitate humoꝝ a cā primitiua debēt in p̄ncipio apponi resolutiua exquo mā est fluxa ⁊ corpus est mundū: sed si sit corpꝰ repletū appone repꝰcussiua vt dc̄m est.

¶ Si vo membrum apostemosum membri principalis euacuatoriuʒ fuerit sicut loca glādosa in collo que sunt in circuitu aurium cerebri: aut ascelle cordis ⁊ inguina epatis: nullo modo erit ei applicanduʒ aliquid qꝺ refrenet: non ideo ꝙ hoc non sit medicamentum apostematū eoꝝ: quoniam hoc est ipsoꝝ medicamentum: sed q꞉ volumus ipsoꝝ medicari apostemata: imo studium ad hoc impendere vt ea augmētemus ⁊ materiam ad ipsa trahamus ⁊ non curamus si malitia in membra augmentata fuerit: nō enim curamus nisi de eo qꝺ membro principali est melius. Et timemus ꝙ si materiā refrenauerimus redibit ad membꝝ principale ⁊ perueniemus inde ad illud qꝺ emendare nō poterimus. Quapropter volumus vt malitiaʒ in membrū cadat ignobile cū principali ꝯtuler. t mēbro: ita vt studiū impendamus in attrahendo materiā ad membrū ignobile ⁊ facere vt ip̄m ap̄etur. Et si nō cū alijs saltem cū ventosis ⁊ emplastris attractiuis acutis.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superius determinauit curā apostematū nō existentium in emunctorijs: nunc ponit curam apostematū ipsoꝝ existētium in emunctorijs. Et p̄mo hoc. Scd̄o declarat de alijs apostematibus. ibi (In apostemate.) Prima in duas. Primo ostēdit curam apostematū ante maturationē. Scd̄o post maturationē. ibi (Tuncq̄ꝫ ad.) ¶ In prima dicit ꝙ si apostema sit in emūctorijs p̄ncipaliū membroꝝ nō debemus approximare in principio repercussiua: q꞉ lʒ apostema indicaret: tamē timeremus repercussionē ad principalia. ¶ Nota apostema in emūctorijs vocat̄ tonū ⁊ sic snmit̄ cōmuniter pro omni apostemate. Scd̄o mō magis specialiter: ⁊ tūc vocat̄ sic qñ est in emūctorijs. Tertio mō ꝓprie vt qñ est de materia venenosa. vel pōt vocari bubo qꝺ importat emunctoriū. vel vocat̄ sic ab illa aue que occulte volat de nocte.

Dubm 11m ¶ Dubitat̄ vtrū apostema sit calidū. Videt̄ ꝙ sic: q꞉ ad eū sequitur feb. In ꝯtrariū caro glandosa est frigida: ꝫ ⁊ apostema tale. Dōm ꝙ pōt esse calidū ⁊ frigidū: q꞉ si fit per viā fluxus est calida mā q꞉ veniūt a mēbris calidis: sed si fit per viā paulatine ꝯgestionis pōt esse frigidū: q꞉ nutrimētū illarū partiū est frigidū. ¶ Et ad rationē dico ꝙ non semper sequitur feb. nisi materia illa putrefiat. ¶ Ad aliam verum est si fit ex nutrimento illius partis.

Dum 12m ¶ Dubitat̄ tertia quarti Auicē. docet talibꝰ approximare frigida. In ꝯtrariū Aui. hic. Dōm ꝙ nō cōpetūt gr̄a repercutiendi: tamen approximat̄ gr̄a mitigandi furiam materie ⁊ cā particule ad preseruandū aliqñ etiā fit hoc. Et ad rōnē patet solutio.

Dubm 13m ¶ Dubitat̄ quare Auicē. nō diuisit apostemata illa in calida ⁊ frigida. Dōm ꝙ in istis calidū ⁊ frigidū nō variant curaʒ: q꞉ in apostemate calido ⁊ frigido approximamus attractiua calida. Et si dicatur quare nō variat curā in principio statu ⁊c̄. Ex eodē mō.

¶ Cūq̄ꝫ ad collectionē ꝑuenerit hm̄ōi ap̄ata aut reliq̄ ab eis qñq̄ꝫ aperient̄ per se aut maturationis adiutorio. Et qñq̄ꝫ indigent maturatiōe ⁊ sectione simul.

¶ Ponit curam post maturationeʒ. Et primo hoc. Scd̄o ostendit quibus perficitur maturatio. ibi (Maturatio.) Tertio addit q̄ōes ꝯditiones attendendas. ibi (Qui autem.) ¶ In prima dicit ꝙ cuʒ talia apostemata veniunt ad collectionē aliquādo per se aperiuntur ⁊ aliquādo egēt auxilio artis. vnde aliquādo materia est subtilis ⁊ cutis est subtilis: ⁊ tunc natura aperit. sed quando materia est frigida grossa profunda: tunc eget auxilio artis.

Du^m 14^m ¶ Dubitatur talia apostemata possunt ne resolui. Dõm q̄ vtplurimum aperiunt: q2 cũ venit ad cuppuz maturat: sed aliqñ quando esset subtilis resoluit. ⁋ Dubitat vtrũ sit melius resoluere q̄ȝ aperire. Primo q̄ aperire: q2 est sine lesione particule. Dõm q̄ q2 vtplurimum materia nõ est subtilis apta resolui: ideo maturamus. Sed quando est subtilis materia tunc resoluimus.

¶ Maturatio vo cõplet ex eo in quo cuz calore existit oppilatio τ glutinatio vt per ip̃m calor retineat.

¶ Ostendit quibus perficitur maturatio τ dicit q̄ perficitur temperatis in quibus existit glutinatio.

Dub^m 15^m ¶ Dubitat talia calida resoluũt τ nõ maturant: ac etiam que oppilant τ glutinant impediant digestionem: q2 suffocant calidum innatum. Dõm q̄ differentia est inter medicamen glutinatiuum et resolutiuum: q2 operatio resoluentis est resoluere totuz vel partem: sed operatio glutinatiui est miscere grossuz subtili. Sed medicamen maturatiuum debet esse calidum humiduz glutinatiuũ. calidum vt resoluat. humidũ vt humectet exiccatam materiaz vt melius resoluatur sine terrestrificatione. glutinatiuũ vt seruet virt⁹ vtriusq̄ȝ. ⁋ Et ad rõnẽ primã p3 solutio per dictã differẽtiã. Ad aliã dico q̄ oppilatio venarum bene impedit digestionez: sed oppilatio membri apostemati iuuat digestionem.

¶ Qui autem maturationem efficit cum aliquo quod sit sicut huiusmodi maturatiuuz attendere debet vt si videris calorem innatum debilem τ q̄ membruz iam declinet ad hoc vt corrumpatur remoueat ab eo glutinosa τ oppilatiua τ ponat aperitiua τ scarificationẽ faciat profundaz: deinde adhibeas medicinas in quibus existit resolutio τ desiccatio sicut de eis inuestigabimus in libris particularibus.

¶ Addit duas ꝯsiderationes. 2ª ibi (Multotiens.) ¶ In pª dicit q̄ qui vult facẽ maturationẽ opȝ ꝯsiderare calidũ nãle. vnde si videt ex approximatione hoꝝ calidũ deficere dȝ ponere aperitiua.

Dub^m 16^m ¶ Dubitatur vtrum medicamen aperitiuuz debeat precedere glutinatiuũ. Videtur q̄ sic per Auicen. hic q2 dicit q̄ debet poni aperitiuũ. ⁋ In ꝯtrariũ Hippo. 4. regiminis acutoꝝ. vbi dicit q̄ qui aperiunt ante maturationẽ nõ curant particulã: sed debilitant loca sana spargendo materiã. ⁋ Dõm q̄ apertio est duplex. particule vt cum scarificamus extrahẽdo materiã malã. alia est apertio mãe. mõ prima fit coacte: sed secũda nõ: q2 ante maturationẽ non est bonũ dispergere materiã: q2 ledit loca sana. Sed qñ materia est furiosa vel quando est multa nõ intenditur aliquis cañ. imo a principio euacuamus τ apponimus aperitiua τ ventosas cũ scarificatione. etiã quando apostema est prope neruos vel venas ne nerui corrumpantur aperimus modo dicto. ⁋ Et ad rõnẽ dico q̄ Auicẽ. loquit coacte vt quãdo propter multã mãm calor deficit.

¶ Multotiens preterea erit apostema profundũ τ erit nobis necessarium trahere ipsum ad partem cutis: τ si non cum alio saltem cum ventosis ignitis.

¶ Ponit aliã ꝯsiderationẽ q̄ si apostema profundũ vnde medicamen non potest approximari approximamus ventosas.

¶ In apostemate aũt duro qd̃ status terminũ pertrãsiuit remediũ in eo est vt mollificet quãdoq̄ȝ cuz eo in quo existit caliditas τ siccitas pua. Ideo ne qd̃ ex eo spissum est pp multã resolõnẽ fiat lapis: imo totuz ad resolutionẽ p̃paret: postea super ip̃m resolutio fortior fiat: deinde si timet ex resolutione eius qd̃ resoluit ne qd̃ remansit lapis fiat: iterum ad mollificandũ ip̃m secundo redeat τ incessanter fiat hoc donec totũ finiat inter mollificandi τ resoluendi vices. aliter vires.

¶ Exequitur ponendo curam aliorum apostematum. vtraq̄ȝ sint. Et primo duroꝝ. Scd̃o mollium. ibi (Inflata.) Tertio vlcera habentium. ibi (Ex apostematibus.) ¶ In prima dicit q̄ in apostemate duro qd̃ transiuit statum debet mollificari: τ postea debet fieri resolutio: τ iterum mollificari: τ postea resolui donec subtile τ grossum resoluatur. Et scd̃a sit ista vt prius p̃paretur materia ad resolutionem: τ postea resoluatur. ¶ Nota littera exponitur dupliciter. vnde apostema durũ est duplex. sequens mollia. aliud est q2 resoluitur subtile τ remanet grossuz: vnde pertransit statũ scd̃a apostematũ. alius sensus est q̄ apostema aliud duruz quod transiuit statum duritiei: τ de vtroq̄ȝ est vna cura dicta.

¶ Inflata autem apostemata curentur ex eo qd̃ calefacit subtilitate sue substantie propterea vt ventositates resoluat τ poros amplificet. nam causa in apostematibus inflatis est ventositatis grossities τ pororum clausura. Studium quoq̄ȝ est adhibendũ in prohibendo materiam ex qua ventosus prouenit vapor.

¶ Ponit curã apostematũ ventosoꝝ τ dicit q̄ apostemata ventosa curant per illud qd̃ resoluit τ aperit: q2 vẽtositatem resoluit τ poros aperit vnde melius fit resolutio. tamẽ in p̃ncipio qñ approximat illa fit maior dolor: q2 cõmouent ventositates: vel q2 calidũ attingit humidũ ex quo generant tales ventositates.

¶ Ex apatib⁹ p̃terea sunt q̃ sunt vlcerosa sic formica q̃ sũt ifridãda sic flegmon: ȝ nõ sũt mollificãda τ si ppea q̄ sũt apata. sũt mollificãda: imo sĩ siccãda: qm̃ accñs h̃ iã supauit cãm. accñs. n. ẽ vlcerositas de q̃ timet q̄ accidat aut q̄ iaz acciderit. Et vlcerositatꝪ qdẽ medicamẽtũ ẽ dsiccatio τ res ei magis ꝯria ẽ mollificatio.

¶ Ponit curã apatũ habẽtiũ vlcera vt formica τ dicit q̄ sunt infrigidanda τ nõ mollificãda pp accidẽs ꝯiũctũ vt vlceratio: q2 cura vlceris inquãtũ vlceratio est exiccatio. ¶ Nota si approximarentur saniãtia illa mã efficeret nimis acuta: τ per ꝯñs augmẽtaret vlceratio: ideo approximamus frĩda sicca ne saniẽt: ȝ cõpeterẽt frigida τ humida: ex quo materia est calida τ sicca q2 cholerica.

¶ Occultoꝝ aũt apatũ mã minorãda est flõmia τ ventris solõne. Et oȝ vt ea hñs a balneo τ vino τ motib⁹ corporeis τ aĩalib⁹ supfluis sic ira τ sibi silĩb⁹ caueat.

¶ Ponit curã apatũ occultoꝝ. Et p̃ h̃. Scd̃o docet corrigẽ duos errores. ibi (Est p̃terea cũ.) Prima in duas. Primo ponit curã in generali. Scd̃o in spãli. ibi (Postea in p̃ncipio rei.) ¶ In pª dicit q̄ mã occultoꝝ apostematũ dȝ minui cũ flõmia vel alio ꝛc.

¶ Dubitat 3º regi. acu. cõmẽ. 60. ꝯcedit. Dõȝ q̄ verũ ẽ in ꝯclinatiõe τ nõ in p̃nº: vt Aui. hic vult. ẽt vinũ cõpetit in declinatione τ nõ in p̃ncipio: q2 cõmouet mãȝ τ nõ põt educẽ. ẽt gaudiũ ꝯfert q2 diuertit mã ad ex̃ nisi q̄ nocet: q2 fit cõmotio magna in multo gaudio. Du^m 17^m

¶ Dubitat vtꝝ somn⁹ cõpetat. Et dõȝ q̄ rõne digõnis ꝯfert: q2 iuuat ĩ digõne mãe: sȝ rõne flux⁹ mãe ñ ꝯfert: q2 gñant supfluitates.

¶ Postea in p̃cipio rei adhibeatur ei qd̃ absq̄ȝ nimia superfluitate repercutit τ proprie si in membro fuerit quod sit sicut stomachus aut epar.

¶ Ponit curã in spãli. Et p̃mo ante ruptiones. Scd̃o post. ibi (Et si aperta.) Prima in duas. Primo hoc. Scd̃o ponit curã cũ ꝯiungit synthoma. ibi (Cui.) Prima in duas. Primo ponit curã per vnuz. Scd̃o per aliud. ibi (Et ea qdẽ.) Prima in tres. Primo ostẽdit qd sit in p̃ncipio. Scd̃o qd in ꝓcessu. ibi (Cũq̄ȝ hora.) Tertio spãliter ostẽdit qd fit in apate stomachi τ epatis. ibi (Et epar.) ¶ In p̃ma dicit q̄ in principio rei approximamus lenia repercussiua.

Dub^m 18^m ¶ Dubitat vĩ q̄ fortia repcussiua debeãt approximari vt a lõgiori fiat repcussio. Dõm q̄ gr̃a repcussionis est verũ: tñ gr̃a p̃ncipatus nõ: q2 nimis debilitãr: sȝ postq̄ȝ apostema ẽ factũ nõ debẽt approximari repcussiua: q2 icuneat mã in loco τ nõ desudat aliqd: ideo in apatib⁹ intrinsecis in p̃ncipio principiante fit hoc.

¶ Cũq̄ȝ hora resoluendi affuerit non debes dimittere quin stipticas medicinas bonum habentes odorẽ admisceas sicut in precedentibus tibi narrauimus.

¶ Ponit curam magis in processu: τ dicit q̄ cum frigidis miscenda sunt aromatica stiptica.

¶ Et epar qdẽ τ stõchus plus indigent hoc q̄ȝ pulmo. Opȝ p̃terea vt mollificãtia subtilia que istis adhibentur sint medicie in qb⁹ existit maturatio τ sint apatib⁹ ꝯferẽtes sic solatrũ τ cassiafistula. Solatrũ nãq̄ȝ ppetatẽ hȝ resoluẽdi apata calida que sunt occulta.

Dub^m ¶ In spãli nominat ista mẽbra qb⁹ hec medicamina magis cõueniunt: τ dicit q̄ est stõchus τ epar: q2 illa mẽbra rõne mẽbri sunt nobiliora pulmone: lȝ rõne opõnis pulmo sit mẽbrũ nobilius.

Dub^m 19^m ¶ Dubitat solatrũ est frigidum: ergo nõ resoluit. Dõm q̄ lr̃a est corrupta: q2 debet dici remouẽdo. i. exprimendo mãm vel q̄ remouet a forma specifica vel q̄ resoluit per accidens detinendo calidum naturale intra; vnde postea resoluit.

¶ Et ea qdem habenti nõ est dandus cibus nisi subtilis: ⁊ non in hora paroxismi si ibi fuerit neq̃ in principio sui nisi ꝑpter multã debilitatẽ fiat.

¶ Ponit curã per dietã dicens: ꝙ habenti talia apostemata debet dari dieta subtilis ne apostema augmẽtet ⁊ vt virtus nõ aggrauetur nimis: nec in paroxismo cibet nisi esset defectus virtutis.

¶ Cui aũt synthoma supueñerit ꝑꝑ collectionẽ apãtis iterioris cum casu virtutis in itinere mortis existit: qm̃ virtꝰ nõ sustẽtat nisi nutrimẽto ⁊ nutrimẽtũ ẽ res magis timorosa: ğ si resolutũ fuerit valde bonũ erit.

¶ Ponit curã apãtũ qñ adest synthoma dicẽs: ꝙ si adueniat synthoma ⁊ nõ cibemus debilitat virtus: q2 q̃si ex synthomate defecta est: ⁊ si nõ cibamus adhuc cadit vnde nescit qd fiendũ: ⁊ h̃ est qñ accidit apostema in stõcho: q2 accidit dolor magnus: vnde ex colligãtia cũ corde fit syncopis ⁊ mors: iõ dz dari paucus cibꝰ.

¶ Cũ si aperta fuerint dãda sunt eis que ea lauent sicut aq̃ mellis ⁊ aq̃ zucchari: postea dent eis que suauiter maturẽt cũ siccitate: postea in fine rei non adhibeant nisi exiccatiua: ⁊ tu qdẽ scies hec ex libro qui particulares egritudines colligit ꝓm declarationẽ.

¶ Ponit curã post apertionẽ dicẽs ꝙ debẽt approximari que abstergunt ⁊ leniunt: ⁊ postea maturatiua: deinde in fine debent approximari exiccantia ⁊ ꝯsolidãtia. si tamen apostema sit bene expurgatum ⁊ mundificatum ab omni mala materia: ⁊ addit ꝙ tu particulariter scies hoc in tertia quarti.

¶ Est p̃terea cũ in apostematibus occultis que sub vẽtre existunt cõtingit error: qm̃ quãdo nõ sunt apostemata: sed rupture erit in perforando ea timor. Et plerũq3 apostema occultũ nõ existit pãniculo: sed in ipso intestino ⁊ est in aperiẽdo ipsum timor.

¶ Docet remouẽ errores. 2ª ibi (Et plerũq3.) ¶ In prima dicit ꝙ quãdoq3 pãniculus intus est ruptus: vnde fit inflatio ⁊ homo credit ꝙ sit apostema ⁊ frãgit ⁊ est magnus timor. De 2ª parte dicit ꝙ in intestino est inflatio: ⁊ tũc homo vult aperire ⁊ est timor.

¶ De sectione. Cap. 26m.

Ui plagã secare voluerit oportebit vt sectio icedat ꝓm rugaꝝ collectionẽ que sunt iterius in illo mẽbro nisi fuerit tale qualis est frons: qm̃ si icisio icedet sicut ꝑcedunt rugarũ ipsiꝰ collectiones incidet musculus frontis ⁊ cadet superciliũ. Et similiter in mẽbris rugaꝝ quarũ incessus diuersificat ab incessu villoꝝ suoꝝ musculoꝝ.

¶ Determinat de apertione cũ sectione apãtũ. Et p̊ apãtũ simplicium. Scõo cõpositoꝝ. ibi (Cũ mẽbrũ.) Prima in. 4. sicut. 4. sunt cõsiderationes. 2ª ibi (Opz ğ.) 3ª ibi (Et opz.) 4ª ibi (Cunq3.) ¶ In pª dicit ꝙ si aliqs vult secare plagã dz secare ꝓm incessum rugarum nisi in fronte: q2 musculus supercilij caderet: vnde in inguine musculi incedũt ꝓm longu3 ⁊ ruge ꝓm latũ. ¶ Nota Joãnitius in fine sui libelli chirugia est 2x. ossiũ ⁊ carnis: ⁊ ista ẽ multiplex. vel ꝯsistit in sectione in suitione vel in cauterio. de cauterio infra dicet. de sectiõe dico ꝙ sectio nõ fit corpore pleno q2 auget apostema: ẽt dz esse mã apãtis digesta: ⁊ dz esse virtus fortis: sed cũ sectio fit dz ꝓfundare cũ ferro vsq3 ad locu3 sanici vel vsq3 ad apostema si nõ sit sanies. Scõo ꝯsiderat situs vt dicit locu3: q2 dz incidere ꝓm incessum rugarũ ne musculi incidant. scõo vt dicit colligantiã: q2 si sit locus neruosus debent caueri nerui. Jterũ ꝯsiderat locus inferior vt sanies apte exeat. Jterũ ꝯsiderat accidens vt cauere ne tãgat neruũ ne accidat spasmus. Sed in suitiõe ꝯsiderant ẽt aliq̃: q2 si sectio est facta ꝓm longũ nõ ꝯuenit suitio: q2 partes non sunt nimis distincte: sed qñ sectio est facta per trãsuersum: q2 ꝑtes distant dz fieri suitio reducẽdo ꝑtes: ⁊ dz eẽ filus de serico. ẽt dz esse suitio nõ ꝑfunda ne fiat iterũ solo ne ĩpediat ꝯsolidatio: s3 in superficie ⁊ cutim capere nõ tñ ita paucã ꝙ nõ teneat suitio.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat plaga nõ est secanda: ĩmo vniẽda. Dõm ꝙ plaga est 2x. p̃sens ⁊ futura fieri. de vtraq3 loqt. mõ q2 aliqñ vulnus est strictũ augmẽtamus secãdo vel secamus apã vt fiat plaga vt sanies ide exeat. Et ad rõnẽ dico ꝙ secamus vt viuere possimus: q2 al'r viuere nõ possumus nisi sanies egrediat vel nisi vulnus dilatet.

¶ Oportet ergo vt sector ex anathomia sciat anathomiam neruorum ⁊ venarum ⁊ arteriarum ne errorem incidat aliquid ex eis.

¶ Ponit aliam considerationem dicens: ꝙ qui secat opz ꝙ sit bonus anathomista ne incidat venas vel neruos.

¶ Et opz etiã vt secũ deferat multas ex medicinis sanguinẽ ꝯstringẽtibꝰ ⁊ emplastris dolorẽ sedãtibꝰ ⁊ instrumẽtis que ad hoc ꝑtineãt. Hẽat ğ secũ qđ sit sicut medicina Gal'. ⁊ sicut pilus leporis ⁊ tela aranee ⁊ albumẽ oui ⁊ ferramẽta qbꝰ adurit. Omnia eñi hec sanguinis fluxũ ꝓhibẽt siue ex errore ipsius ꝓueniat siue necessario ⁊ vt medicinas deferat que fluxa faciũt.

¶ Tangit 3ªm ꝯsiderationẽ dicẽs ꝙ dz portare secũ multas medicinas ꝯstrictiuas sanguis vt pilos leporis tritos cũ thure ⁊ dz portare secũ multa ⁊ diuersa ferramẽta: ẽt opz vt portet medicinas sedatiuas doloris ꝑꝑ spasmũ. Fluxa faciũt. i. mitigãt dolorẽ.

¶ Cunq3 exiturã perforauerit ⁊ qđ in eo cõtinet extraxerit nõ debebit ei adhibere oleũ neq3 aquã neq3 emplastrũ in quo sit oleum neq3 sepũ superabũdãs sicut basilicon: imo aliquid qđ sit sicut emplastrũ ex calcanto: qđ apponat cum eo indigebit ⁊ desuper imponat spongiam in vino stiptico infusam.

¶ Ponit aliam ꝯsideratiõẽ dicens ꝙ si sanies exiuit vel sanguis nõ dz poni oleũ neq3 sepũ: nec vnguentũ in quo sint ista: q2 ista aumentant plus saniez: sed dñt approximari sicca stiptica: ⁊ postea spongia infusa in vino: q2 vtrũq3 exiccat.

¶ De egritudinibus corruptionis membri ⁊ de incisione. Cap. 27m.

Um mẽbru3 ꝑꝑ malã cõplexionẽ cũ mã aut sine mã corrũpit ⁊ nõ ꝓfecerit ei scarificatio neq3 epithimari ex eo qđ cõferre ꝯsueuit de eis que in libris ꝑticularibꝰ dicta sunt necesse est vt caro corrupta que est supra ipm̃ remoueat.

¶ Postq3 Aui. superius determi. de cura siue sectione simplici: nũc declarat de composita. Et p̊ in parte carnosa. Scõo in ossuosa. ibi (Qñq3.) Prima in duas. Prĩo hoc in gñali. Scõo in spãli. ibi (Et melius.) ¶ In pª dicit ꝙ cũ mẽbru3 corrũpit ex mala cõplexione cũ mã vel sine: ⁊ nõ ꝯfert scarificatio: tũc opz remouẽ illã carnem corruptã: q2 aliqñ est pars separata a toto vnde tenet cu3 pauca cuti: ⁊ ideo abscindimus ne corrũpat totũ: ⁊ de ista sectione nunc facit mentionẽ. Sed scõo secamus: q2 illa ꝑs amisit sensum ⁊ motum: ⁊ per ꝯñs vitã: vt tertia primi cap̃. de iter agentiũ cũ perdũtur mẽbra ex frigore. Tertio auferimus cũ perdit mẽbrũ ex mala cõplexione cũ materia vel sine. Modo de duobus modis loquit Auicẽ. tamẽ opz prius probare cũ scarificatione vel cũ epithimate: sed cũ nõ conferunt ista opz remouere carnem.

¶ Et melius quide3 erit vt sit sine ferro si possibile fuerit: quoniam ferrum plerũq3 inuenit tunicas musculorum ⁊ venarum pulsantium periculose.

¶ Exequit in speciali. Et p̃mo ꝓm tres cõsiderationes. 2ª ibi (Q2 si hoc nõ.) 3ª ibi (Cunq3.) ¶ In prima dicit ꝙ melius est vt talis corruptio fiat sine ferro si põt: q2 ferrũ ledit si inuenit neruũ.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat cũ ferro citius perficit operatio: ğ. Dõm ꝙ l3 citius fiat melius est facere cũ medicina caustica: q2 l3 corrodat nõ ledit sic neruos vel arterias si eas inuenit sicut facit ferrum.

¶ Q2 si hoc nõ ꝯtulerit ⁊ corruptio ia3 in carne ꝑcesserit necesse erit vt ipa icidat ⁊ vt locꝰ icisionis oleo feruẽte adurat. Ex h̃ eñi ꝓuenit securitas ab acuitate malitie ipsiꝰ ⁊ restringit sanguis exitus ⁊ nascunt sup incisionis locũ caro ⁊ cutis extranea nõ ꝑportionalis: sed res que magis carni similis existit ꝑpter sui duritiẽ.

¶ Tangit 2ªm ꝯsiderationẽ: ꝙ si talis medicina nõ ꝯfert: q2 ꝑcessit nimis corruptio remoueat caro cũ ferro: ⁊ postea habeat oleum feruens ⁊ ponat sup loco inciso: q2 restringit sanguinẽ ⁊ facit nouã cuti3. ¶ Nota Aui. vult ꝙ si sumus certi ꝙ remoueri nõ possit cũ tali medicina fiat cũ ferro: ⁊ postea ponat oleũ valde calidũ: q2 mitigat dolorẽ ipo tepefacto: ⁊ caliditate adurẽte facit escaram: vnde alie ꝑtes postea nõ ĩficiunt. ẽt ex escara restringit sanguis:

vñ regnat caro callosa: q2 vera cutis nō gñat: vt pꝫ.3.thegni.tex. cōme.125. Nō ꝓportiōalis.i.nō vera cutꝭ: sed ꝓportiōalis ei vt pꝫ.

¶ Cūqꝫ icidēdi volūtas affuerit tēta priꝰ erit imittēda in circuitu ossis voluēdo dōec qͦd sane teneat repiat: ⁊ vbi dolor fit fortior cū tēta ibi initiẜ: qm̄ est terminꝰ sanitatꝭ. ⁊ vbicūqꝫ iueneris laxitatē ⁊ retētionis debilitatē totū erit ex collectione eiꝰ qͦd est incidēdū.

¶ Ponit 3am ꝯsiderationē dicēs: ꝙ cū vis incidere ponat tenta ad locū ꝓfundū ⁊ moueat tenta lateralr̄. mō vbi est tactus facilis ⁊ mollis cū tenta ibi est pars egra: ēt ibi nō est dolor: sed cū tāgis cū tēta ⁊ est ibi dolor: tūc ibi est caro sana. vnde signū bonū est: cum medicus hꝫ bonū tāget cū tenta ⁊ est nobilis intellectus.

¶ Qn̄qꝫ aūt pforat illud qͦd circūdat os qͦd vis incidere: ita ꝙ foramina circūdēt ipm̄: ꝯ rumpet per ipm̄ ⁊ icidet: ⁊ qn̄qꝫ secat. Cūqꝫ hoc facē volueris separa iter icidentē ⁊ pforantē ⁊ iter carnē vt nō redeat. Si ꝯ ipm̄ os qͦd est necesse incidē fuerit frustum eminēs qͦd nō possit aptari: ita vt dꝫ neqꝫ sit in eiꝰ rectificatiōe fiducia ⁊ timeat ne corrūpat ⁊ corrūpat illud qͦd est coraꝫ ipso subleuabimꝰ carnē ab eo aut scindēdo: deide ligādo ⁊ ad diuersitatē partꝭ illius extēdēdo aut alijs igenijs que sensus demrat ⁊ sepabimꝰ iter ipm̄ ⁊ membrū nobile si ibi affuerit cū pānis q ipm̄ ab eo elongabunt: ⁊ postea icidemus. Et si os fuerit tale q̄le est os coxe ⁊ fuerit magnū ⁊ neruis ⁊ arterijs ⁊ venis ꝓpinquū ⁊ fuerit eiꝰ corruptio multa dꝫ medicꝰ ab eo fugē.

¶ Docet facere sectionē in parte ossuosa. Expositor non diuidit: iō dicā sniam in sūma: vñ dicit ꝙ cuꝫ vis forare qͦd circuit os multa foramina debēt fieri in osse: ⁊ postea frangē: vnde d͛bes separare carnē ab osse: ⁊ postea icidē. vel si os fractū pūgit cū extrahit inci de carnē: ⁊ postea id extrahe. sed si os est ꝓpe membra p̄ncipalia debes subleuare os a p̄ncipali mēbro: sed si os fit fractū magnum in multas partes paruas: ⁊ sint ꝓpe arterie vt est os coxe: dꝫ medicus ab eo fugere. ¶ Nota in tribꝰ casibus debemus os secare. Primo cū os est corruptū: ēt si alia ps ossis esset separata ab osse ⁊ pūgit carnē dꝫ extrahi: etiā si timemus ꝙ sub osse sit sanies pforamus os: vt pꝫ in fractura cranei vel aliud os. ¶ Nō modus est multiplex: q2 si os esset corruptū circū circa per vnum digituꝫ tm̄ secamus. Scd͛o mō icidimus partē ossis corrupti. Tertio reasperamus os corruptū: ⁊ ille modus est securus: q2 eleuat soluꝫ pars corrupta. Alio mō foramus os cranei vt exeat sanies. Dicit Auic. ꝙ dꝫ artificialiter remoueri caro ab osse ⁊ tenere eā donec remoueẜ os. Sꝫ vbi sit ꝯfractio magni ossis ⁊ sit magna ꝯfractio: oīno fugiat medicus: q2 honorē nō habebit.

¶ De medicationibus solutionis continuitatis ipsorū vlcerum. Cap.28m.

Solutio ꝯtinuitatis in magnis mēbris medicat equatione ⁊ ligatura ꝯueniēte que in doctrina restauratiōis dicta est: ⁊ tibi in suo loco aduenit postea cū qete ⁊ comestione cibi ꝯglutinatiui in quo habet fiducia ꝙ ex ipso nutrimentū gñeẜ cartilaginosum qͦd labia fracture claudat ⁊ in vnū cōducat sicut cibꝰ qui fit de extremitatibꝰ aialiū. Impossibile eni est vt os restaureẜ ⁊ ꝓprie in corporibꝰ ꝯsistētiū nisi fm̄ hūc moduꝫ: qm̄ nullo mō redibit ad ꝯtinuitatē. Et nos qdē de restauratiōe sermonem exquisitū loquemur in libris particularibꝰ.

¶ Postq̄ Aui. superius deter. de cura morbi simplicis officialis ⁊ cōpositi: nūc deter. de morbo cōi ⁊ diuidit in duas. vbi nota ꝙ solutio ꝯtinuitatis vel attēdit in membro duro vel molli. Et p̄ ponit curā vnius. Scd͛o alterius. ibi (Intētio aūt.) Prima in duas. Primo ponit intētionē. Scd͛o reddit cām dictaꝝ. ibi (Impossibile.n.) ¶ In pa dicit ꝙ solo ꝯtinuitatis in ossibꝰ medicat ducēdo partes in vnū vt dcm̄ est in doctrina restaurationis: vt 4o libro. ⁊ p qetē: q2 p motū remoueẜ. ⁊ oꝫ comedē cibaria viscosa. Et in 2a pte reddit cām dictoꝝ ꝙ nō pōt restaurari fm̄ verū modū: sed per poruꝫ sarcoidēꝫ ꝯtinuātē vnā partem cū alia: vnde viscosa faciunt hoc. ¶ Nō solo ossis est 2x. vna ꝯtiguitatis ⁊ ista vocatur dislocatio ⁊ de ista nō loquiẜ Aui. alia est solo vera ⁊ ista vocat fractura cū fit in lato vel trāsuerso: sed in longū vocat fixura. de scd͛a loquiẜ.

Dubm pm

¶ Dubitat vtr͛ solo in osse sit morbꝰ cōpositus. Prio ꝙ cōpositus: q2 nō pōt solui os sine solone carnis. In ꝯriū q2 intentio est vna: ꝯ simplex: q2 vnitio ossis. ¶ Dōꝫ ꝙ si ꝯsiderat ex parte ossis est vna q2 vna est intētio. Sed si itelligat rō ex pte aliarū partiū circūdantiū: morbꝰ erit cōpositus. Tamē dicit expositor ꝙ a re ꝯtundente pōt rumpi os sine carne. ⁊ rō: q2 cū pcussio fiat cū re dura nō multū iprimit in re molli: sed in osse duro. ⁊ silr̄ pōt accidē ab extrinseco. Sed Gal.6. de ige. ca.5. dicit ꝙ fractura ossis est spēs apatis: ꝯ morbꝰ cōpositꝰ. Dōm ꝙ ē spēs ⁊c. q2 causat apa ex fluxu hūoꝝ. ē ēt spēs apatꝭ: q2 fac tumorē. vl̄ ē spēs apatꝭ: q2 est morbꝰ cōpositꝰ: q2 male pōt fieri solo in osse qn fiat in carne occulte vl̄ manifeste.

Dubm 2m

¶ Dubitat vtrꝫ os sit ꝯsolidabile. p̄ ꝙ sic: q2 est iuiscabile: ꝯ. ꝯña nō: q2 vnio fit per inuiscationē. ⁊ añs tꝫ q2 nutrit ⁊ inuiscat nutrimento. Dōm ꝙ vera vnione nō pōt vniri: q2 durū est male iuiscabile: ⁊ maxime in etate ꝯsistentie vel vltra. Sed in etate pueritie bene pōt vniri vere ⁊ in cōplone calida ⁊ humida pp mollitiē cōplonis ⁊ etatis. Sed vnione nō vera pñt vniri per porū sarcoidēꝫ sicut ligna vniunẜ per collā. ¶ Et ad rōnē pꝫ solo: q2 os cū osse nō pōt inuiscari: sed nutrimentum inuiscat cum osse.

Dubm 3m

¶ Dubitat corpore cōpleto virtus gñatiua desinit gñare: q2 nō generat porus sarcoides. Dōm ꝙ virtꝰ gñatiua est 2x. s. cōis que totū corpꝰ a p̄ncipio gnōnis gñat. alia est particularis que gñat partēꝫ deperditā. mō porus gñat ab ista virtute scd͛a gñatiua que est in osse. ¶ Sed cōtra os est alterius nāe a poro sarcoide. Dōm ꝙ gñat ex supfluitatibꝰ illiꝰ ossis: q2 nō potuit ex illis gñare os. Uel dōm ꝙ est os iperfectū ⁊ diminutū: q2 nā nō potuit gñare meliꝰ. ⁊ silr̄ est de poro sarcoide nerui vl̄ alterius: q2 est neruꝰ diminutꝰ.

Dubm 4m

¶ Dubitat vtruꝫ a nā regat talis porus: ⁊ dicit expositor ꝙ regitur a natura: vt pili ⁊ vngues. Sed ꝯtra porus viuit ⁊ nutrit vera nutricatione: sed pili ⁊ vngues nō viuūt: vnde talis porus ex quo est os diminutū nutrit sicut os. Dōm ꝙ loquiẜ in principio fracture qn̄ timemus de apate. Sed Aui. hic loquiẜ in ꝓcessu.

Dubm 5m

¶ Dubitat vtr͛ talis porus cadat iter ptes solutas. Dōm ꝙ si os fit depditū caro fit in medio nō tn̄ fit repletio totalr̄ p poruꝫ: imo remāet vacuitas: sꝫ si nō fit depditio ossis porꝰ circuit ptes solutas.

¶ Intētio autem in medicando solutionē continuitatis que in membris accidit mollibus est trium principiorum curam habere. Primum eorū est: quoniam si causa fuerit fixa. alr̄ fluxa minusq̄. aliter multum opꝫ: est retinere illud qͦd fluit ⁊ cōstringere eius materiam si ipsa fuerit currens. Et scd͛m est fixuram cōsolidare cuꝫ medicinis ⁊ cibis cōuenientibus. Et tertiū est putrefactionem prohibere quanto plus fuerit possibile. Cunqꝫ ab vno trium te excusaueris redi ad cogitandum de duobus remanentibus.

¶ Exequit curam solonis ꝯtinuitatis in mēbro molli. Et p̄ cōplete. Scd͛o icōplete. ibi (Et dicemus.) Prima in duas. Primo p̄mittit qͦdā pro cura solute ꝯtinuitatꝭ ⁊ de illis exequiẜ. Scd͛o declarat dicta. ibi (Tu vͦ iam.) Tertio addit medicinā ꝯsequētē. ibi (Medicina.) ¶ In prima dicit ꝙ intentio in medicando solutā ꝯtinuitatem attenditur penes tria. primo ꝙ aliquid non fluat ad membrum. scd͛o consolidare fracturam. ⁊ tertio ꝙ aliquid non putrefiat: ⁊ cum compleueris vnum respicias aliud.

Dubm 6m

¶ Dubitat Gal.3. thegni. tex. cōmē.110. ponit.4. p̄mū ꝙ labia vniātur. scd͛o ꝙ teneant vnita. tertio ꝙ pilus vel puluis nō cadat iter labia. quarto ꝙ partes sane conseruentur. Dōm ꝙ iste tres sunt idem cum illis.4. nam prohibere putrefactionē est partē sanam cōseruare: ⁊ tenere partes vnitas est vnire. etiā vult ꝙ non cadat pilus inter labia cū dicit: ne aliquid fluat.

Dubm 7m

¶ Dubitat cū solo sit qūo fit vnio: q2 vel vna pars subintrat aliam vel inter vnā partē ⁊ aliā cadat aliqd. nō p̄mo mō: q2 semp mēbrū curtareẜ. nec scd͛o mō: q2 semp membrū elongareẜ. Dōm ꝙ inter partes carnis ⁊ carnis cadit sanguis qui a medicina exiccat ⁊ indurat: vnde inuiscat vna pars cū alia. Et cū tu dicis debet apparē elōgatio. dōm ꝙ nō est semp. vel nego ꝙ elōgeẜ: q2 modicus sanguis cadit: vnde q2 icisione caro deperdit: aliqua pars sanguinis restaurat. Sed de mō adhuc dubitat: q2 vel sanguis qui est in medio stat vt sanguis ⁊ sic nō fit vnio: cū cadat sanguis i medio q est diuersi gñis a carne: sed si fit caro vidēdū est de mō. vñ imaginor ꝙ cuꝫ ptes carnis vniunẜ obuiat porus poro: ⁊ humiditas vnius

Dub^m 8^m pori obuiet alteri humiditati ⁊ generaẽ caro:vñ nihil vniẽ alteri.
CDubitaẽ ꝓhibẽtia fluxũ ꝓhibẽt vnionẽ:ꝙ ⁊c.ꝓña nõ:⁊ añs pꝫ:qꝛ ꝓhibẽt sanguinẽ venire ad locũ.Dõm ꝙ talis humor veniẽs aut est peccãs mala q̃litate vel q̃ntitate vel est humor aptꝰ ꝑ mã ꝯsolidatiõis.mõ Aui.vult ꝙ ꝓhibeaẽ fluxus mãe siue hũoris mali in q̃litate vel q̃ntitate. CNõ lr̃a est zx.fixa ⁊ fluxa ⁊ vtraqꝫ põt teneri.si fluxa lr̃a seq̃ẽs est zx.multũ:tũc lr̃a exponiẽ retinẽ qd fluit.si fluit nimis q̃ oꝫ.alia lr̃a seq̃ẽs dicit minꝰ:⁊ tũc exponiẽ si est fluxa minus opꝫ retinẽ:sed si lr̃a est fixa:tũc opꝫ retinẽ qõ fluit.

Dub^m 9^m CDubitaẽ est ne possĩe ꝯsolidatio cuiuscũqꝫ carnis.Dõꝫ ꝙ ꝓhibeẽ: aut ꝑꝑ duritiẽ vt in osse:vel ꝑꝑ subtilitatẽ ꝑtiũ vt icisio tunicarũ vesice:vl'ꝑꝑ icisionẽ mẽbri nobil' vt cordis:vel ꝑꝑ motũ vt i arteria vl'diaphragmate.aut ꝑꝑ totalẽ icisionẽ nerui:qꝛ ꝑtes ꝯhunẽ.

Dub^m 10^m CDubitaẽ dicit ꝙ debemus ꝯsolidare.mõ cũ qbꝰ.nõ cũ exiccatiuis:qꝛ caro est hũida q̃ indicat de ꝯseruatiõe ꝑ similia.Dõm ꝙ solutio est zx.ꝑua quã nãm ꝯsolidat ꝑ seipsam.alia est sol'o magna: ⁊ tũc approximamꝰ exiccatiua:qꝛ in vulnere gñaẽ zx humiditas: subtilis ⁊ grossa que vnionẽ ipediunt:iõ approximanẽ exiccatiua vt exiccẽt humiditates que ipediunt nãm ꝯsolidare vnionẽ. Et ad rõnẽ pꝫ sol'o:qꝛ ponunẽ exiccatiua gr̃a illarũ humiditatũ.

Dub^m 11^m CDubitaẽ exiccatiua idurãt vulnus qõ est valde malũ.Dõm ꝙ si sit apa egẽs maturatione exiccatiua sunt mala.Dõm ꝙ approximanẽ nõ nimis fortia exiccatiua:sꝫ i alijs vulneribꝰ sũt ꝯueniẽtia.

CTu võ iam scis qũo illud qõ fluit retineaẽ:sed ꝯsolidatio fit adiũgẽdo labia si adiungunẽ ⁊ exiccãdo ⁊ comedẽdo ꝯglutinatiua.Et scito ꝙ itentio in medicãdo vlcera est exiccatio:qõ ꝗ ex eis mũdũ fuerit tm̃ exiccetur.Et in illud qõ ex eis putridũ fuerit medicine acute corrosiue mittanẽ sicut calcantũ ⁊ alzegi ⁊ arsenicuꝫ ⁊ calx:que si nõ ꝯtulerint necessarius est ignis.

CDeclarat dicta dicẽs ꝙ modus quo cõpleẽ hoc dictũ est 3a q̃rti. Sed addit ꝙ ꝯsolidatio fit ducẽdo labia in vnum ⁊ approximare exiccantia:⁊ addit ꝙ cura gñalis vlcerũ.i.vulneruꝫ est exiccatio: sed si sit putredo aliq̃ opꝫ abstergẽ ⁊ maturare si est itẽtio:⁊ si ista nõ ꝯferũt opꝫ cauterizare ne ꝑs sana corrũpaẽ.Alzegi.i.vitriolũ.

CEt medicina que est composita ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo:qm̃ ipa flore eris mũdificat ⁊ ꝓhibet morsionis superfluitatem oleo ⁊ cera:ipsa ergo in hac re medicina existit temperata.

CAddit medicinã ꝯuenientẽ dicẽs ꝙ medicina facta ex flore eris cera ⁊ oleo:vnde es corrodit ⁊ abstergit ⁊ oleum ⁊ cera mitigant acuitatẽ eris ⁊ mitigant dolorẽ.Unde Gal'.6.de ingenio cap.3.⁊.3. cap.z.vituperat apponentes medicinã solũ ex homogeneo vt ex flore eris ⁊c.qꝛ corrodunt nimis ⁊ ledunt.

CEt dicemus ꝙ omnia vlcera aut sunt simplicia aut composita.

CExequiẽ in spãli ponẽdo cõplere curaꝫ.Et p̃ ꝑmittit diuisionem. Scõo declarat mẽbra.ibi(Et simplicia.)Tertio addit ꝯsiderationes.ibi(Et scito.)CIn ꝑma dicit ꝙ vlcera sunt duplicia.s.simplicia ⁊ cõposita.Simplicia in quibꝰ cadit soluꝫ vna intentio vt vnire.Cõposita in quibus due intentiones cadunt.

Dub^m 12^m CDubitaẽ vtrũ in vulnere cõposito debeaẽ semꝑ cura cõposita.ꝓ ꝙ nõ 3o thegni.tex.cõmẽ.153.Gal'.dicit ꝙ oppilationi cũ apate nõ debeẽ cura cõposita.Dõm ꝙ si vna dispositio dependet ex alia vt hic nõ debeẽ cura cõposita.mõ oppilatio dependet ex apate:sed si nõ dependent dispositiones debeẽ cõposita.

CEt simplicia qdẽ cũ fuerit ꝑua ⁊ nil ex eoꝝ hũiditate corrodeẽ:tũc ꝯiũgẽda erũt ipsoꝝ labia ⁊ ligãda custodiendo ne inter ipsa aliqd olei aut pulueris cadat:qm̃ ꝯsolidabunẽ.Et simil'r magnũ de cuius substantia nil perditũ fuerit ⁊ cuius vna pars alij applicari põt.

CExequiẽ.Et ꝑmo de simplicibꝰ.Scõo de cõpositis.ibi(Magni.) CIn ꝑma dicit ꝙ si vulnera sunt parua sunt ducẽda labia ⁊ vnire:⁊ caue ne cadat intus pilus vel oleũ.sed si labia sint magna cuꝫ magno vulnere sunt ducẽda labia ⁊ ponere exiccatiua:qꝛ vulnus magnum plures humiditates generat.

CMagni võ cuius partes applicari nõ ꝑsunt siue sit fixura siue ꝯcauitas vel spatiũ plena saniei ⁊ iaꝫ aliqd ex substãtia mẽbri perditũ est curatio est exiccatio.

CPonit curã alterius.Et p̃ ponit curaꝫ in gñali.Scõo in spãli.ibi (Si võ istud.)CIn pa dicit ꝙ si fuerit magnũ vulnus:vnde ꝑtes nõ bene vniunẽ opꝫ exhibẽ exiccatiua ne sanies ipediat vnionẽ.

Dub^m 13^m CDubitaẽ est ne ꝯcauitas differẽtia essentialis vulneris vel dispõ adiuncta.Dõm ꝙ dispositio addita:qꝛ ꝯcauitas fit ex deperditione partis.Sed vulnus põt fieri sine deperditione carnis:ꝗ.Idem habeẽ 3o thegni tex.cõmẽ.106.ꝙ cũ dicis variat curam vulneris. Dõm ꝙ variat vt qd adiunctũ ⁊ nõ vt essentiale.

CSi ꝗ illud qõ ꝑdituꝫ est tm̃ fuerit cutis ⁊ necesse erit vt cicatricẽ inducat.Et hoc qdẽ per essentiã cũ stipticis:⁊ per accidẽs qdẽ cũ calidis cũ ex ei parum qõ sit adustũ supponeẽ sicut alzegi ⁊ calcantum:qm̃ magis iuuant in exiccãdo ⁊ magis ꝑducũt crustã.nã si multũ fuerit corrodet ⁊ in vlceribus augmentũ faciet.

CIn spãli ponit curã.Et p̃ cõpositi in quo cutis ꝑdiẽ.Scõo qñ deperdiẽ caro.ibi(Si võ illud.)Tertio ponit considerationes circa vulnera.ibi(Uerũtamẽ hic.)CIn pa dicit ꝙ illud qõ deperdituꝫ est sicut cutis debemus cicatrizare:vñ medicine stiptice ꝑ se cicatrizant:sed calide cicatrizãt per accidẽs:qꝛ subito faciũt crustã ⁊ exiccãt:sed nõ debẽt esse corrosiue:qꝛ vulnus vaginaret.

Du^m 14^m CDubitaẽ vtrũ cutis regñeẽ.Primo ꝙ sic:qꝛ videmꝰ in scabiosis ꝙ amittũt cutim ⁊ regñaẽ:qꝛ nõ apparet cicatrix.Scõo serpẽtes amittũt spoliã.Tertio caro sensitiua generaẽ:ꝗ ⁊ cutis. In ꝯriũ Aui.hic q docet cauterizare vt regñeẽ cicatrix tenens locũ cutis. Dõꝫ ꝙ cutis est zx.vera itrinseca que est plena venis ⁊ arterijs. alia est cutis extra que gñaẽ ⁊ regñaẽ vt vngues ⁊ pili. Et ad rõnẽ dico ꝙ regñaẽ za cutis dicta.etiaꝫ in serpentibꝰ cadit cutis dicta. Scõo mõ ad aliã dico ꝙ caro sensitiua ꝑ se nõ sentit:sꝫ per neruos.vel dõm ꝙ in illa carne vel cũ illa regñanẽ nerui isensibiles.

CSi aũt illud qõ ꝑdituꝫ fuit fuerit caro sicut est in vlceribus ꝓfundis nõ erit festinãdũ in cicatrizãdo ea: imo primo erit studẽdum vt caro in eis nascaẽ.Et caro quidẽ non generaẽ nisi ex eo cuius siccitas nõ multum gradum primum transcendit.

CPonit curã sol'onis ꝯtinuitatis cõposite vbi perdiẽ caro:⁊ dicit ꝙ dꝫ prius regñari caro cũ siccis ⁊ nõ trãseuntibꝰ pm gdũ.CNõ innuit exiccationẽ debere fieri.zo ꝙ fiat abstersio si est sanies.etiã dꝫ regñari caro ⁊ in fine debes cicatrizare.CNõ.3o de ige.ca.4. ⁊.5.⁊.3.medicina carnis gñatiua dꝫ esse in p̃ gdu.⁊ nõ nimis exiccatiua ne exiccaret humiditatẽ suꝑfluã ⁊ sanguineꝫ exquo dꝫ gñari caro:sed ꝯsolidatiua dꝫ esse plus sicca:qꝛ cuꝫ ꝯsolidamus nõ gñamus carnẽ:q̃re nõ timemꝰ de exiccatiõe multi sanguis:sꝫ cicatrizatiua dꝫ eẽ pl's sicca:qꝛ iduret ⁊ faciat carnẽ callosaꝫ vt cicatrix.

CUerũtamẽ hic cõditiones attẽdunẽ de qbꝰ cura est habẽda.Et ex his est ꝯsideratio dispõnis cõplexionis mẽbri ꝑcipalis ⁊ cõplexionis vlceris:qm̃ si mẽbrũ in sui cõplexione fuerit multe humiditatis ⁊ vlcus nõ fuerit multe humiditatis sufficet siccitas pauca in primo gradu:qm̃ egritudo nõ multũ fuit elõgata a nã membri.Sed si mẽbrũ fuerit siccũ ⁊ vlcus humiditatis multe erit necessariuꝫ illud qõ exiccet in scõo gradu ⁊ tertio vt reducat ipm ad suã naturalẽ cõplexionẽ.Et in tẽperatis qdẽ dispositio erit equanda.

CPonit ꝯsiderationes attendendas.za ibi(Et ex eis.)3a ibi(Et ex eis est.)4a ibi(Omne ꝑterea vlcus.)CIn pa dicit ꝙ multe in h ꝯsiderationes sunt attẽdende:qꝛ cõplexio mẽbri ⁊ vlceris:qꝛ si cõplexio mẽbri sit humida ⁊ vlcus nõ nimis humidũ medicina modicũ exiccatiua cõpetit.si mẽbꝝ est modicũ remoueẽ a nã sua.sꝫ si mẽbri cõpl'o sit sicca ⁊ vlcꝰ valde hũiduꝫ exiccatiua sunt approximãda fortia:qꝛ distat a cõpl'one sua ⁊ i media dispõne mediocriẽ.

Dub^m 15^m CDubitaẽ qd facit cõpl'o in hoc cũ egeat ꝯseruatione per similia. Dõm ꝙ opꝫ scire rõne approximationis ꝯtrarij:ꝙ in mẽbro humido vulneratio plures suꝑfluitates gñat que egẽt plus exiccatione q̃ mẽbrũ siccũ.vnde in cõplexione sicca qñ in ea est vulnus approximamus sicca:ꝑpter vulnus ⁊ humiditates que in eo generanẽ ⁊ ꝑpter ꝯseruandã cõplexionẽ.sed in vulnere membri cõplexionis dictũ tamẽ Auicẽ.hꝫ verũ si in cõplexione membri humidi ⁊ sicci vulnera sint equalia. Ed ad rõnem patet solutio:qꝛ presupponitur ꝙ tot sint humiditates in corpore sicco vulnerato quot in corpore humido vulnerato.

CEt ex eis est ꝯsideratio cõplexionis totius corporis.

nam cū corpus fuerit multe siccitatis ⁊ mēbrū augmētatū in humiditate fuerit tēperatū ſm corp⁹ equale ex tēperamēto erit exiccādū. Et simil'r si corpus fuerit in humiditate augmētatū ⁊ mēbrū in siccitate. Et si ambo ad augmētū deueniūt tūc si egressus fuerit ad humiditatē ampliori exiccabit̄ siccitate: ⁊ si fuerit ad siccitatē minori exiccabit̄ siccitate.

¶ Ponit aliā ꝯsiderationē attēdendā in cōplexione totius corpis dicēs: ꝙ si totū corpus sit siccū: ⁊ mēbrū vulneratū sit humidū vel ecōuerso: mediocriter est exiccādū: q2 mēbrū in cōplexiōe sua reuertit̄ tēperatū: vnde īfluxus ꝑncipaliū vadit ad ꝑncipalia mēbra: iō si manus est in cōpl'one frida ⁊ ꝑncipalia cal'a tēperāt ꝑ influxū fridā cōpl'onē manus: ſ3 si totū corp⁹ ⁊ mēbrū vulneratū sint hūida egem⁹ multa exiccatiōe: ſ3 si sint sicca ābo pauca exiccatio fit.

Dubᵐ 16ᵐ ¶ Sed ꝯtra supra īmediate q̄si dictuȝ est oppositū. Dōm ꝙ l'ra est corrupta: q2 d3 dici ꝙ si ambo sūt sicca fit magna exiccatio. si nō: nō. Uel dōm ꝙ Aui. loquit̄ qñ illa mēbra nō sūt vulnerata: ſ3 egēt ꝓseruatione sanitatis ꝑ mō dicto. tñ illa expositio nō vadit ad mētē Aui. Uel dōm ꝙ Aui. loquit̄ de humiditate accidentali. vnde si mēbrū est humidū in cōplexione accidētali egemus multa exiccatione: q2 egemus ꝯtrarijs. ⁊ similiter est si sit cōplexionis sicce.

¶ Et ex eis est ꝯsideratio virtutꝫ siccantiū: qm̄ l3 ex siccātib⁹ carnē nasci faciētib⁹ exiccatio fortꝫ nō querat̄: sed exiccatio que sit talis q̄lis est illa que ꝓhibet mām que descēdit ad mēbꝛ qd̄ sit aptū ad h̄ vt carnis generatio sit ex ea multū: tñ ea querit̄ in siccitatib⁹ que nō sunt ad h̄ vt caro per ipsam gñet̄: ſ3 vt cicatrizatio fiat per ea. Ex eis eni querit̄ vt sint plus abstergētia ⁊ magis lauātia plus q̄ȝ siccātia ex qb⁹ nō querit̄ nisi cicatrizatio ⁊ ꝯsolidatio ⁊ ꝯtinuatio. Et oēs qdē medicine que sine mordicatione desiccāt sunt ingrediētes in genus earū que carnē nasci faciunt.

¶ Ponit aliā ꝯsiderationē ex parte medicinarū exiccātiū dicēs: ꝙ cū volumus carnē gñare debemus approximare medicinā parū siccā: ⁊ subdit ꝙ oīs medicina carnis gñatiua est parū sicca.

¶ Omne ꝑterea vlcus qd̄ in loco existit nō carnoso est īobediēs ad hoc vt cito medicet̄: ⁊ simil'r rotūdū. Medicinis aūt siccantib⁹ ⁊ stipticis que in vlcerib⁹ occultis adhibent̄ sunt medicine mundificantes sicut mel ⁊ medicine loco ꝓprie sicut diuretica: medicinis vlcera instrumentoꝝ vrine curantibus. Cūq̄ȝ cicatrizare voluerimus ponemus medicinas cum stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata.

¶ Addit duas ꝯditiones siue. 3. dicens ꝙ oē vulnus factū in mēbro nō carnoso difficulter ꝯsolidat̄: q2 nō adest humiditas ꝯsolidās: ⁊ vulnus rotūdū nō cito regñat̄: q2 in eo nō est pars eminens a qua nā incipiat reapponere. Scd̄a ꝯditio ꝙ vulnera ꝓfunda difficulter ꝯsolidant̄: q2 virt⁹ mediciarū ꝯsolidatiuarū nō pōt ire: tñ ꝑus dicit ꝙ op3 abstergere in ꝑncipio: ⁊ postea miscē medicinas ꝯsolidatiuas. stipticis ēt miscemus medicinas cū illis que respiciant mēbrū vulneratū ⁊ ducāt virtutē medicinarū ꝯsolidantiū.

¶ Et scito ꝙ quedam sunt vlceris sanitatē prohibentia ex quibus est malitia complexionis membri: quare studere debes vt ipsum rectifices.

¶ Postq̄ȝ superius posuit Aui. curam sol'onis ꝯtinue simplicis seu solute vnitatis simplicis ⁊ cōposite in mēbris ossuosis: nūc ponit curā solute ꝯtinuitatis in carne. Et ꝑ hoc. Scd̄o ponit ꝯsiderationes. ibi (Multotiēs.) Prima in. 4. sicut. 4. sunt ꝓhibētia sanitatē vlceris. 2ª ibi (Et malitia.) 3ª ibi (Et multitudo.) 4ª ibi (Ossis corruptio.) ¶ In ꝑª dicit ꝙ malitia cōplexionis mēbri ꝓhibet vlceris sanitatē. ¶ Nota malitia cōplexionis est 2ˣ. humida sequēs vulnus: ⁊ gr̄a huius necessaria est exiccatio ⁊ de ista nō intēdit: q2 illa sequit̄ ad vulnus simplex ⁊ cōpositū. Alia est malitia ſpālis ⁊ ista reddit vulnus cōpositū ex mala cōplexione ⁊ vulnere siue talis cōplexio sit humida siue quecūq̄ȝ sit: siue sit cū mā siue sine mā: ⁊ de ista intendit ꝙ prius debet remoueri.

Dubᵐ 17ᵐ ¶ Sed ꝯtra cū mala cōplexio sit distincta a vulnere qūo īpedit eā. Dōm ꝙ artifex cū malo instr̄o effectū bonū nō facit.

¶ Et malitia complexionis sanguinis q ad ipm aduenit quare succurrere debes cū gnōne boni chimi.

¶ Oñdit 2ᵐ ꝓhibēs vlceris sanitatē docēs illi subuenire: ⁊ dicit ꝙ fluxus mali sanguīs ad vulnus īpedit vulner| sanitatē: iō sūt dādi boni chimi. ¶ Nō ꝓhibet̄ ꝯsolidatio ex defectu virtutꝫ. Scd̄o ex mala cōplexione vt dixi. Tertio ex fluxu mali sanguīs: vt dic̄ l'ra.

Dubᵐ 18ᵐ ¶ S3 dubitat̄ vr̄ ꝙ cū sint pl'es defect⁹ trāsit⁹ mali sanguīs ad mēbruȝ Aui. nō docuit plura remedia: q2 est defect⁹ cōpl'onis ꝑticule trahētis ⁊ est defect⁹ epis ⁊ stōchi gñantꝫ malū sanguinē. Dōm ꝙ de mala cōpl'one dcm̄ ē: ſ3 de alijs remediat ꝑ cibaria boni chimi.

¶ Et multitudo sanguinis qui ad ipsum fluit ⁊ humectat ipm cui succurrere debes cū euacuatione ⁊ subtiliatione cibi ⁊ faciēdo vt exercitet̄ si possibile fuerit.

¶ Oñdit 3ᵐ īpediēs dicēs ꝙ est multitudo sanguīs boni currēs ad mēbrū: vñ nimis hūectat: iō d3 fieri eūo vel exercitari vt eūo fiat.

Dubᵐ 19ᵐ ¶ Dubitat̄ vtrū mēbrū vulneratū egeat pluri sanguine q̄ȝ qñ est sanū. Primo ꝙ plus: q2 eget ꝑmutatione ⁊ restauratione. In ꝯriuȝ mēbrū est humidū cū est vulneratū: ℥ nō eget humido. Sed qñ est sanū mēbrū est cōpletū ⁊ perfectū: ideo plus indiget nutrimento. Et cū dicis facta est deperditio: ℥ plus nutrimēto eget: dico ꝙ virtus est debilis: ideo nō eget multum nutrimento.

¶ Et ossis corruptio qd̄ est sub eo ⁊ qd̄ ei trāsmittit saniē. Et hmōi qdē curatio nō est nisi ossis illi⁹ medicatio ⁊ ipsi⁹ fricatio: si fricatio totā ipsi⁹ corruptionē remouere poterit ⁊ accipere ipm ⁊ incidere.

¶ Ostendit 4ᵐ īpediens dicens ꝙ os existens corruptus sub parte vulnerata īpedit ꝯsolidationē: iō d3 corruptio ossis admoueri. ¶ Nō ꝓhibet̄ ꝯsolidatio vulneris ex multa sanie: vnde d3 abstergi ⁊ ex corruptione ossis vel nerui in parte ꝓfunda sub vulnere.

¶ Multotiēs preterea est necessariū medicanti vlcera vt secum deferat emplastra attractiua vt eis frusta ossiuȝ ⁊ res extranee carni infixe euellant̄. ⁊ si nō: prohibebunt vlcus meliorari.

¶ Ponit ꝯsiderationes attēdendas. Et ꝑ hoc. Scd̄o q2 fecit mentionē de alfase ostēdit eius curam. ibi (Loquamur.) Prima in tot quot ꝯsiderationes ponit. 2ª ibi (Ulcera.) 3ª ibi (Cunq̄ȝ vlcus.) 4ª ibi (Omne ꝑterea.) ¶ In ꝑª dicit ꝙ qñq̄ȝ volenti remouē vlcera op3 vt portet secū medicias extractiuas ossiū vt vulnus ꝯsolidetur. ¶ Nota frusta ossium ab intrinseco possunt infringi: ⁊ ab extrinseco vt sagitta spina ⁊c̄. vnde ista impediunt: q2 cū sint infixa carni dolorē faciunt: vnde humores ꝯcurrunt in hoc. Et optimuȝ in extrahendo est radix cāne caput lacerti incisi ⁊c̄.

¶ Ulcera quoq̄ȝ nutrimento indigent ꝓpterea vt cōfortatio fiat ⁊ minoratio ne nutrimenti ꝓpterea vt saniei mā restringat̄: ⁊ inter hec duo ꝯ̄ria existit diuersitas: qm̄ sanies debilitat q̄re ꝯfortare necesse est: ⁊ multiplicat̄ quare necesse est nutrimentū ꝓhibere. Medicus ergo de hoc sollicitus esse debet.

¶ Ponit secūdā ꝯsiderationē dicens ꝙ in vulnere cum sanie concurrunt intētiones ꝯtrarie: q2 multa est sanies indigemus modico nutrimēto. Sed ex alia parte virtus debilitat̄ multū multa saniē: ideo medicus debet esse valde ingeniosus: q2 quodcūq̄ȝ istoꝝ magis molestat ad eum intendat. Sed quādo nō cadunt intētiones ꝯtrarie securius pōt cibare si virtus est debilis.

¶ Cūq̄ȝ vlcus in pricipio fuerit nō debet eger balneuȝ ingredi neq̄ȝ ipm aqua tāgere calida: qm̄ attrahet ad ipm qd̄ in aꝑate augmētū faciet: ſ3 cū vlcus quieuerit ⁊ saniē fecerit: fortasse tunc facile fiet ei.

¶ Ponit aliam ꝯsiderationē attendendaȝ dicens: ꝙ cum vlcus est in principio nō debet intrare balneum: q2 fiet maior tractus materie ad locū: sed facta sanie pōt securius intrare balneum.

Dubᵐ 20ᵐ ¶ Dubitat̄ balneū lauat mūdificat ⁊ exiccat vulnera: ℥. ꝯ̄ñtia nō: ⁊ añs p3: q2 aqua humectat ⁊ lauat: etiaȝ resoluit: ℥ exiccat. Dōm ꝙ balneū dulcis aque putrefacit humiditate aque: etiaȝ trahit plus de mā: etiā balneū stipticū sua caliditate trahit: sed balneū qd̄ magis cōpetit est balneū aluminosum stipticū: ⁊ hoc h3 verū corpore existente repleto ⁊ in principio: sed in declinatione ꝯfert q2 lauat ⁊ abstergit ⁊c̄. ¶ Et ad rōnē dico ꝙ plus ledit attrahendo q̄ȝ iuuet abstergendo ⁊ lauando. Quieuerit. i. declinauerit.

¶ Omne preterea vlcus qḋ cito reuertit̃ postq̄ carne repletum est ⁊ ɔsolidari dꝫ est in semita perueniēdi ad fistulaꝫ. debes ergo semꝑ intueri colorē saniei ⁊ colorem labioꝝ vlceris: ⁊ si pus multiplicabitur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase.

¶ Ponit. 4. ɔsiderationē dicēs ꝙ oē vulnus qḋ reuertit̃ postq̄ est ɔsolidatū est in via vlcerꝭ: ⁊ dicit ꝙ si sanies multiplicat̃ sine multo cibo est ibi alfase. ¶ Nō fistula sumit̃ ꝓ vulnē habēte in fundo ɔcauitatē: qꝛ in ꝓn° stricta ⁊ int° lata: ⁊ sic sumit̃. 2. ꝓnosti. cōmē. 64. ⁊ nō hic. Scḋo pro corruptiōe vulneris in vulnē ossis vel nerui ⁊c. ⁊ sic sumit̃ hic: vnde debes inspicere labia vulneris ⁊ alia signa. ¶ Nota sanies pōt multiplicari ex multo cibo: ⁊ tunc labia vulneris sunt rubicūda: sed si sint labia nigra vel alterius mali coloris tūc est corruptio in fundo vulneris: vnde est ibi alfase. i. ɔtusio ꝓfunda: vn̄ sicut ɔtusio in suꝑficie hꝫ sanguinē corruptū: ita alfases in fundo hꝫ multū sanguinē corruptū.

¶ Loquemur ḡ nūc de curatione alfase. Et dicamus: qm̄ ꝓpterea ꝙ alfase est cōtinuitatis solutio aut infra cutē profundā: ⁊ manifestū est ꝙ opꝫ vt eius medicamina sint fortiora q̄ eius qḋ discoopertū est.

¶ Exequit̃ de alfase. Et ꝑ̊ exequit̃ de alfase vt cām hꝫ intrinsecam. Scḋo vt hꝫ extrinsecaꝫ. ibi (Q. si.) Tertio remittit nos. ibi (Sermonē aūt.) Pr̄ia in duas. Pr̄io ꝑmittit intētionē. Scḋo exequit̃. ibi (Dicemus.) Exequit̃ de alfase ⁊ diuidit̃ in tot quot ponit ɔsiderationes. Partes patebūt. ¶ In ꝑ̊ dicit ꝙ necesse est ꝙ medicamina sint fortiora ꝑꝑ mām malā eē ꝓfundiorē: ⁊ solōnē ēt ꝓfundā. vn̄. 3. thegni tex. cōmē. 164. G. dicit cū apostema est ꝓfundū dꝫ augē quātitatē medicaminis vt virtus eius attingat locū lesuꝫ.

¶ Et ꝓpterea ꝙ multū sanguinis ad ipsuꝫ fluit est necessariū illud qḋ illū resoluit: verūtamen opꝫ vt ei⁹ resolutio sit cū multa siccitate vt nō resoluat qḋ ibi subtile est: ⁊ faciat lapidē qḋ ibi spissum est.

¶ Addit aliā ɔsiderationē dicēs ꝙ qꝛ ide fluit multa mā̄ dꝫ approximare medicamē resolutiuū resoluēs illā: tn̄ nō dꝫ esse multe siccitatis ne resoluat̃ subtile ⁊ grossum remaneat: vnde dꝫ fieri talis resolutio facta euōne vniuersali: nec dꝫ esse talis medicina nimis stiptica ne fiat oppilatio que resolutionē impediat.

¶ Cūq̄ ex resolōne ꝑfecerimus illḋ qḋ nobis nec̄e est debem⁹ apponē ɔsolidatiuū qḋ sit desiccatiuū ne sit sanies i ɔcauitate q̄ exire nō valeat ⁊ fiat lapis: ⁊ postea q̄libet cā putrefiat aut eradicet̃ ⁊ redeat ɔtiuitatꝭ solō.

¶ Ponit aliā ɔsiderationē siue aliū can̄. dicēs ꝙ post resolōnē opꝫ approximare medicamē siccū ɔsolidatiuū. vnde debꝫ esse siccum vt exiccet si remansit aliqd saniei: qꝛ si sanies remaneret aliq̄ putrefieret iterū vel calore nostro vel ab alio: ⁊ iterū fiet solutio ɔtinuitatis siue alfases: ⁊ talis humiditas que vadit ad illā partē putrefieret: qꝛ oē qḋ tangit̃ a putrido putrefit.

¶ Cūq̄ autem alfase fuerit profundior scarificabit̃ locus vt medicamen magis penetret.

¶ Pōit aliā ɔsiderationē dicēs: ꝙ si alfases fuerit ꝓfundū dꝫ scarificari vt mā̄ trahat̃ ad suꝑficiē ⁊ vt vt⁹ medicamis meli⁹ penetret

¶ In medicando autem alfase ⁊ contusionem leuem fortasse sufficiet flobothomia.

¶ Ponit aliaꝫ considerationem dicens ꝙ si alfases sit mediocris curatur aliquando per flobothomiam.

¶ Qz si alfase fuerit in primis cum percussione medicetur prius percussio medicaminibus percussioni aptis donec sit possibile medicari alfase.

¶ Ponit curā alfases a cā extrinseca. Et ponit. 4. ɔsideratiōes. 2ª ibi (Et alfase.) 3ª ibi (In contorsione.) 4ª ibi (In his aūt.) ¶ In ꝑ̊ dicit ꝙ si alfases fiat a cā extrinseca vt a ꝑcussione dꝫ curari ꝑ̄us ɔtusio: ⁊ rō: qꝛ debēt approximari reꝑcussiua ne fiat apostema ex cursu humoꝝ: ⁊ postea approxima q̄ curāt alfases vt resolutiua.

¶ Et alfase qdē si magna fuerit medicabit̃ cū siccantib⁹: ⁊ si fuerit ꝑua vt pūctura ac⁹ dimittat̃ eē ei⁹ ipsi nāe si nō fuerit venenosa pendēs: aut fuerit fortꝭ doloris: aut si tetigerit neruū ⁊ timeat̃ ide apatꝭ gnō ⁊ pulsatio.

¶ Ponit 2ᵃᵐ ɔsideratiōeꝫ siue can̄, dicēs: ꝙ cū ē magna curam⁹ cū magnis vel fortib⁹ resolutiuis: nisi sit paruus qꝛ relinquimus nature: nisi sit mā̄ venenosa pauca vt in carbūculo ⁊ antrace vel in punctura nerui vel chorda: vnde timemus ⁊ curamus vt opꝫ.

¶ In ɔtorsione aūt sufficit mollis ligatura nō dolorosa ⁊ vt suꝑ ipsaꝫ ponant̃ medicamina ɔtorsioni apta.

¶ Ponit aliū can̄. dicēs: ꝙ aliq̄n fit aliq̄lis cōtorsio vn̄ sufficit mollis ligatura. ¶ Nō per ɔtorsionē ītēdit aliqualē cōmotionē ossiū: lꝫ nō sit dislocatio fortꝭ: vnde fit ligatura mollis ne dolorē īducat: ⁊ tūc opꝫ exhibere medicinas inuiscatiuas vt terbētinaꝫ.

¶ In his aūt q̄ sunt sic̄ casus ⁊ ꝑcussio nec̄ia est flōmia ex ꝑte diuersa: ⁊ subtiliādū est nutriēs ⁊ dimittēda est caro ⁊ q̄ sunt sicut ipa. Et regēdus est ex apozimatib⁹ ⁊ potionib⁹ scriptis ad hoc in libris particularib⁹.

¶ Ponit aliū can̄. dicēs ꝙ in casu ⁊ ꝑcussionē dꝫ fieri flōmia diuersiua ⁊ d̄bēt exhiberi cibaria nō multa nec multi nutrimēti. ¶ Nō aliq̄n flobothomamus lꝫ humores nō indicēt: tn̄ facimus ad ꝓhibendū apostemationē: deīde opꝫ vti medicinis euacuatiuis vt tibi videt̃ cōpetere. nec dꝫ dari vinū ne fiat cōmotio in humoribus: nec multi cibi sunt dādi ꝑꝑ dictā cām: ēt qꝛ virtus pur debilitat̃.

¶ Sermonē aūt in solōnib⁹ ɔtinuitatꝭ factis in neruis ⁊ ossib⁹ reseruabim⁹ posterius ad libros particulares.

¶ Remittit nos ad quartum librum.

¶ De cauterizatione. Cap. 29ᵐ.

Cauterizatio ē medicamē valde vtile iuuans ad ꝓhibēdū ne corruptio spargat̃: ⁊ ad ɔfortādū mēbrū cui⁹ cōplōnē volum⁹ rectificare: ⁊ ad resoluēdū mās corruptas in mēbro retentas: ⁊ ad restringēdū sanguinis fluxū.

¶ Postq̄ Aui. suꝑius deter. de solōne ɔtinuitatꝭ: nūc qꝛ ipsa curat̃ aliq̄n ꝑ cauteriū deter. nūc de eo. Et diuidit̃ in. 4. Pr̄io māifestat iuuamēta cauterij. Scḋo māifestat mām ex q̄. ibi (Res vo.) Tertio mām circa quā. ibi (Et loc⁹ qdē.) Quarto addit ɔsiderationes attēdēdas. ibi (Cauterizator.) ¶ In ꝑ̊ dic̄ ꝙ cauterizatio ē medicamē faciēs multa iuuamēta. Primū est ne corruptio spargat̃ ad ꝑtes sanas. Scḋo ɔfortat mēbꝝ. Tertio ad resoluēduꝫ ⁊c. ¶ Nō cauteriū resoluit māꝫ ⁊ oppilat viā: ḡ nō īficit ꝑtes sanas. ēt resoluēdo māꝫ ɔfortat mēbꝝ debilitatū. ēt faciēdo escarā ꝓhibet fluxū: sꝫ q̄n escara dꝫ diu ꝯuari fit cū medicia caustica vt dcm̄ est suꝑ.

¶ Res vo qua cauteriū fit melius est aurum.

¶ Manifestat māꝫ ex qua: dicēs ꝙ aurū est mā̄ melior. ¶ Nō res cauterij est 2ˣ. vel res de metallo vel caustica medicina metallina vel est ferrū vel aurū ⁊c. Nō qḋ fit cuꝫ cauterio metalli citi⁹ fit ⁊ īprimit. Sed medicia caustica tardius opat̃: iō plus ledit. Nec vꝫ simplr̄ cū dr̄ ꝙ melius est corruptionē remouē cū medicia caustica q̄ cū ferro. Dōm ꝙ illḋ hꝫ verū cū fit talis remotio ꝑ īcisionē: qꝛ nocē pōt plus neruis ⁊ venis: sꝫ cauteriū plus istis ꝓdest: qꝛ nō sic ꝓfundat̃: vn̄ est melior cauterizatio cuꝫ auro ꝺm Albucasim in sua chirugia: qꝛ leui⁹ īprimit gr̄a subtilioris sb̄e. ēt dicūt ꝙ cauteriū ferri gn̄at saniē ⁊ aurū nō: cui Albucasis nō credit. Sꝫ cauteriū ex ferro plus eligit̃: qꝛ nō pōt ꝑcipi q̄n ē satꝭ ignitū gr̄a ei⁹ coloris.

¶ Et loc⁹ qdē q cauterizat̃ aut est māifest⁹ ⁊ ponit̃ cauteriū suꝑ ipm sensibilr̄: aut est ꝓfundus īterius in mēbro sicut in naso aut in ore aut in ano. Et hmōi qdem forma īdiget suꝑ quā ponat̃ ꝙ sit sicut tale aut macra in aceto infusa: postea ponant̃ suꝑ ipaꝫ pāni aq̄ rosacea vehemēter īfridati aut succis aliquib⁹ ⁊ mittat̃ in cānalē: ita vt loc⁹ cauterizādus ei⁹ bucella fiat: deide īmittat̃ cauteriū ꝓpterea vt ad locuꝫ ꝑueniat ⁊ in circuitu nō īpediat: ⁊ ꝓprie cū cauteriū subtili⁹ fuerit q̄ forme vacuitas ne lateribus forme obuiet.

¶ Manifestat māꝫ circa quā. Et ꝑ̊ ħ. Scḋo declarat locū cauterizādi ꝓfunde. ibi (Et hmōi.) ¶ De ꝑ̊ dicit ꝙ locus q cauterizat̃ aut est in suꝑficie aut est ꝓfundus. De 2° dicit ꝙ cum vis cauterizare partē ꝓfundā opꝫ hēre instr̄m ɔcauū ⁊ ponē in loco: ⁊ ꝑ istud cōcauū mittē cauteriū ne ꝑtes sane ledant̃: vel dꝫ fieri tale ɔcauum habēdo cānā ⁊ circūdare ipaꝫ terra aliq̄ vt macra siue synopia ⁊ dimittē exiccare: ⁊ postea remouē cānā ⁊ ponē talē cānā terreā ⁊ ꝑ illud īponē vel īmittē cauteriū. Themas est spēs terre plus clara q̄ gipsum ⁊ sunt tales terre frigide ⁊ ponit̃ ⁊ ɔficitur aceto vt

magis adhereat: sed loco hui⁹ vtimur cãnula ferre a vel de argẽto. ponunt pãni ĩfrigidati ne caliditate cauterij partes sane ledant.

¶ Cauterizator preterea sibi cauere debet ne fortitudo cauterizatiõis ipsius ad neruos perueniat neqꝫ ad chordas neqꝫ ad ligamenta.

¶ Ponit ꝯsiderationes attendendas in hoc. 2ª ibi (Or si ꝓpter.) 3ª ibi (Cũqꝫ cauterizaueris.) 4ª ibi (Et fortasse.) ¶ In prima dicit ꝙ virtus cauterij nõ dꝫ trãsire ad ossa ⁊ ligamẽta. ¶ Nota si corruptio est in carne debemus cauere vt dictũ est: sed si sit in osse vel neruis dꝫ penetrare. De p̊ casu loquitur Auicen.

¶ Or si ꝑꝑ sanguinẽ q̃ fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio sit fortꝭ: iõ vt crusta grossitiẽ hẽat ⁊ spissitudinẽ ne cito cadat: qm̃ ex casu cruste cauterizatiõis facte ꝑꝑea vt carnẽ corruptã ꝓijcias ⁊ vt sanguis fluxus ꝓhibeat̃ ꝑuenit̃ ad malũ deterius eo qđ erat.

¶ Ponit aliũ canõ. dicẽs ꝙ si fit cauteriũ per sanguinẽ stringẽdum dꝫ cauteriũ plus durare vt fiat crusta tñ melius esset facere cum medicina caustica: ⁊ dicit ꝙ calx non sufficit: sed miscere stiptica cum ea vt crusta stet diu dura.

¶ Cunqꝫ cauterizaueris ꝓpterea vt carnẽ corruptam proijcias: ⁊ terminũ sani scire volueris erit vbi dolet.

¶ Addit. 3. canõ. siue ꝯsideratione dicẽs: ꝙ cũ vis cauterizare ꝑꝑ carnem corruptã ⁊ vis scire terminũ cauterizationis: tũc cũ ꝓcedis in cauterizatione ⁊ percipit̃ dolor est signũ ꝙ plus nõ ꝓcedas vltra: q2 venisti ad terminũ ⁊ ad partem sanam.

¶ Et fortasse necessariũ erit tibi cũ carne cauterizare os qđ est sub ea: ⁊ supra ipm morari donec tota ipsi⁹ ꝺstruat̃ corruptio. Cũ ꝫ fuerit qđ sit sicut craneũ subtilr̃ ipaꝫ oꝑare: ita vt cerebrũ nõ ebulliat neqꝫ ipsi⁹ pãniculi corrugent̃: ⁊ in alio osse ab ipo nõ cures ꝑquirẽ.

¶ Ponit. 4. ꝯsideratione ꝙ si fuerit necessariũ cauterizare os dꝫ ꝯsiderare carnẽ sub osse: vñ si sit os sicut craneũ dꝫ sibi cauẽ ꝓfundationẽ cauterij ne ledat pãniculũ. vnde qñ volumus cauterizare os sub quo est ꝑncipale mẽbrũ debemus multũ cauẽ nõ approximare cauteriũ violẽter: nec dꝫ diu stare: vel dꝫ fieri vt virt⁹ cauterij trãseat: q2 cauterizare carnẽ ita ꝙ virt⁹ trãseat vsqꝫ ad os.

¶ De sedatione doloris. Cap. 30ᵐ.

Iam sciuisti dolorꝝ cãs in duarꝝ cõprehẽdi diuisionib⁹. s. mutatiõe cõplõnis subita ⁊ solõne ꝯtinuitatꝭ. postea sciuisti ꝙ postremũ diuisionis earũ ꝑuenit ad malitiã cõplõnis calide aut frigide aut humide aut sicce absqꝫ mã aut cum mã chimosa: aut ad vẽtositatẽ aut apostema.

¶ Postq̃ Aui. superius determi. de cura male cõpõnis cõplõnis ⁊ solute vnitatꝭ: nũc ponit curã q̊rũdã accidẽtiũ ne doctrinã vlteꝫ nimis ꝓlõget: vñ de syncopi nõ determinat: q2 plus accidit febricitãtib⁹: iõ ꝺ ea ꝺter. vbi de febrib⁹ ꝺtermiat. Et p̊ in gñali. Scđo in spãli. ibi (Et ad sũmũ.) Pria i. 3. Prio respic̃ cãꝫ dolorꝭ. Scđo põit cãs sedãtes. ibi (Doloris aũt.) Tertio oñdit nocumẽta doloris. ibi (Et ois qdẽ.) ¶ In p̊ª dicit ꝙ in 2ª p̃mi dicte sunt cãe doloris.

Dubᵐ p̊ᵐ ¶ Dubitat̃ cũ posuerit cãs doloris q̃re hic repetit. Dõm ꝙ sup̃ posuit vt eas manifestaret. Sed hic ponit pro notitia curationis doloris: q2 melius ex hoc cognoscitur cura.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̃. hic ponit solũ duas cãs dolorꝭ: sꝫ p̊ª tertij tract. 2. ponit plures vt apã ⁊ mala cõplõ hũida. Dõm ꝙ cãe ĩmediate sunt due vt mala cõplexio ⁊ solutio ꝯtinuitatis. vñ Aui. per solutã vnitateꝫ ⁊ malã cõplexionẽ intẽdit apã. Et cũ dicis de mala cõplexione humida. dõm ꝙ est q̃litas passiua que nõ subito ĩprimit qđ requirit̃ ad dolorẽ vt 2ª p̃mi: ⁊ hoc qñ est sine mã. Sed mala cõplexio humida facit dolorẽ per accidẽs in generãdo ventositatẽ.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat̃ q̃re nõ diuisit solõnẽ ꝯtinuitatis sicut malã cõplexionẽ. Dõm ꝙ solõ ꝯtinuitatis nõ facit dolorẽ nisi cũ est in fieri. ¶ Sed ꝯtra facta soluta vnitate fit dolor. Dõm ꝙ dolor ꝑꝑ ꝑmutationẽ fiendã siue que fit vel ꝓpter puluerẽ vel ꝑꝑ aerẽ alterantẽ.

¶ Doloris ꝫ sedatio ex ꝯrietate harũ cãrũ erit. Et iam sciuisti q̃liter vniuscuiusqꝫ earꝝ ꝯriũ sit. Et sciuisti q̃uo malitia cõplõnis ⁊ apostema ⁊ vẽtositas medicent̃.

¶ Ostẽdit cãs sedãtes dolorẽ. dicẽs ꝙ cãe sedantes sunt ꝯrie istis causis doloris. ¶ Nõ vt pꝫ. 4. de accidẽti. ca. 6. sicut cã doloris est ꝑmutatio rei nãlis ad rẽ nõ nãlem: ita cã sedatiua est reductio nõ naturalis ꝯsequẽtis ad naturalẽ: ⁊ hoc scitũ est supra.

¶ Et ois qdẽ dolor qui fit fortior ĩterficit: qm̃ ex eo in primis accidit frigiditas corporis ⁊ tremor: postea fit pulsus paruus: deide destruit̃ ⁊ postea morit̃.

¶ Ostẽdit nocumẽta ex dolore dicẽs ꝙ fortis ĩterficit. ¶ Dubitat̃ dolor p̊ calefacit: q2 mittit̃ sanguis ⁊ spũs. Dõm ꝙ verũ est in ꝑncipio: sed in fine cũ virtus vincit̃ resoluit̃. ⁊ ratio: q2 res ꝑternãm debilitat sensum tactus: cuius debilitatione cerebrũ cõpatit̃: ex qua cõpassione multa fit resolutio: vnde resoluit̃.

¶ Et ad sũmũ id qđ dolores sedat est: aut id qđ cõplexionẽ mutat: aut qđ resoluit mãm: aut qđ stupefacit.

¶ In spãli exeq̃t̃ de causis sedatiuis dolorꝭ. Et p̊ hꝫ. Scđo docet euitare errores. ibi (In dolorib⁹.) Tertio addit ꝯsiderationes. ibi (Et qñqꝫ.) Pria in duas. Prio p̃mittit diuisioneꝫ. Scđo exeq̃t̃ de mẽbris. ibi (Stupefaciẽs.) ¶ In p̊ª dic̃ ꝙ illđ remouet dolorẽ aut resoluit aut stupefac̃. si stupefacit nõ vere remouet: sꝫ si resoluit vere remouet. ¶ Dubitat̃ de remouẽte solõnẽ ꝯtinuitatꝭ nõ facit mẽtionẽ. Dõm ꝙ sup̃ 2ª p̃mi fecit mẽtionẽ vel q2 rarius accidit.

¶ Et stupefaciẽs qdẽ remouet dolorẽ: qm̃ ꝺstruit sensum mẽbri. Ei⁹ ꝯo sensũ nõ aufert nisi ꝑꝑ vnã duarũ cãrũ: aut ꝑꝑ multã ĩfrigidationẽ: aut ꝓpter multã venenositatẽ que est in ipo ꝯria virtuti illius mẽbri.

¶ Exequit̃. Et p̊ exequit̃ de stupefaciẽte. Scđo ꝺ resoluẽte. ibi (Ea quoqꝫ.) Tertio ponit stupefaciẽtiũ ꝯsideratione. ibi (Oib⁹.) ¶ In p̊ª dicit ꝙ stupefaciẽs facit dolorẽ remoueri: q2 destruit sensum. ¶ Nõ stupefaciẽtia sunt duplicia. q̃litate vt aq̃ nix ⁊c̃. alia a forma specifica vt opiũ vel mãdragora: ⁊ talia sunt frĩda venenosa. ¶ Dubitat̃ stupefaciẽs corrũpit virtuteꝫ: ꝫ eo nõ vtimur. Dõm ꝙ est verũ regulariter. nõ aũt coacte: ⁊ tũc debemus ipsa corrigere ⁊ ea approximamus exterius vel per clystere ⁊ nõ per os.

¶ Ea quoqꝫ que fluxa faciũt sũt ex sũma eorꝝ que molliter resoluũt q̃lia sunt anhetũ ⁊ semẽ lini ⁊ mellilotũ ⁊ camomilla ⁊ semia apij ⁊ amigdale amare ⁊ ois res in p̃mo gradu calĩa: ⁊ ꝓpe qñ fuerit cũ ea glutinãdi potẽtia: sic̃ gũmi prunorꝝ ⁊ amilũ ⁊ cerusa ⁊ croc⁹ ⁊ laudanũ ⁊ altea ⁊ amomũ ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozima eorꝝ ⁊ adipes ⁊ hyssop⁹ cerat⁹ ⁊ olera sic̃ dicem⁹ ĩ ãtidotario ⁊ vẽtrẽ soluẽtia ⁊ euãntia q̊cũqꝫ mõ fuerit sꝫ isti⁹ modi

¶ Exequit̃ de alio mẽbro. Et p̊ hꝫ. Scđo ponit regulã. ibi (Et fluxa.) ¶ In p̊ª dic̃ ꝙ ea q̃ resoluũt mãm sũt tẽꝑata vt ãhetũ camomilla semẽ lini: ⁊ oĩa anodina calĩa in p̊ g̃du: ⁊ maxie qñ cũ istis est glutinositas: vt in semie lini in altea ⁊c̃. vñ nõ vult ꝙ cerusa sit calĩa in p̊ g̃du nisi cũ ea misceant̃ tẽperãtia: vñ ista mitigãt dolorẽ q2 aperiunt poros: vñ mã trãspirat: ⁊ q2 ꝯfortãt ⁊ resoluũt calorẽ ĩnatuꝫ ꝑ sua similitudine. ¶ Nota duplex est hyssop⁹. humida ⁊ ista fit ex vnctuositate lane. alia est sicca vt herba quã habemus.

¶ Et fluxa qdẽ faciẽtia sũt dãda post euãntia si necesse fuerit euãre donec mãm restrigas q̃ ad mẽbrũ descendit. Et ẽt illđ totũ qđ apã maturat: aut qđ ea aperit.

¶ Addit regulã dicens ꝙ resoluẽtia sunt approximanda post euacuantia: q2 aliter materia spargeret̃ ⁊ nõ educeret.

¶ Oib⁹ aũt stupefaciẽtib⁹ fortius ẽ opiũ. Et ex eis sunt poma mãdragore ⁊ ei⁹ semẽ ⁊ cortices radicis ipsi⁹ ⁊ papauer ⁊ bengi ⁊ iusquiamũ ⁊ solatrũ stupefaciẽs ⁊ semen lactucarũ: ⁊ ex eis sunt nix ⁊ aqua frigida.

¶ Comparat stupefacientia dicens: ꝙ ex stupefaciẽtibus fortibus est opium mandragora ⁊ venze. i. species iusquiami.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sed ꝯtra aqua est p̃mũ frigidorꝝ: ꝫ frigidior iusquiamo. Dõm ꝙ opiũ a forma specifica hꝫ frigiditatẽ: sed per q̃litatẽ aqua forte citius operat̃: tñ nõ plus infridaret̃: q2 citius calefit: sed opiũ nõ: ẽt iusquiamũ est grossioris substãtie: ideo plus infrigidat.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ In dolorib⁹ p̃terea multotiẽs accidit error: qm̃ eorũ cãe erũt extrinsece sicut calor aut frigus: aut ceruicalis eminẽtia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his. ⁊ querunt̃ eorꝝ cãe ĩ corꝑe ⁊ ꝓuenit ide error: q̃propt̃ scire debes hꝫ ⁊ cognoscẽ si ẽ ibi repletio aut nõ: ⁊ si sunt ibi cãe repletiõis note.

¶ Postq̄ Aui. superius posuit cām sedatiuā doloris: nūc docet eui tare duos errores. 2ª ibi (Qn̄q3 ēt.) ¶ In p̄ª dicit q̄ multotiēs in doloribus cadit error: q2 cause doloris sunt extrinsece 7 medicus querit eas 7 errat. ¶ Nō exponere se aeri calido vel frigido: vel pp ceruical nimis altū īsurgūt dolores: 7 medicus credit q̄ tales cause sint intrinsece: ideo op3 ɔsiderari si sit repletio. Si nō signū est q̄ nō est a cā intrinseca: iō o3 infirmū querere de actis ab eo.

¶ Qn̄q3 ēt cā aduenit exteri⁹: deīde iterius fit māsiua: sic cū aliqs bibit aquā fridā 7 accidit ei fort; dolor in pte stōchi 7 epat;. Et multotiēs qdē nō est multu3 necessaria eūatio 7 sibi silia: qm̄ sepe sufficit sibi balneū 7 fort; somnus in eo Et sic q comedit rē calidā 7 īfert ei fortē capit; dolorē 7 sufficit ei aquā īfridatā bibere.

¶ Docet euitare etiā aliū errorē dicēs q̄ cā doloris est extrinseca: 7 fit cā doloris māsiua: sicut ex potu aque frigide īfrigidat̄ stomachus 7 fit mansiua: vnde aqua calida iuuat. etiā multotiēs appet q̄ cōpetat purgatio 7 balneū 7 non est verū: imo sufficit somnus vt resoluat̄ mā si est intrinseca: sed si in superficiali materia competit magis balneum: q2 cutim mundificat.

¶ Et qn̄q3 est res in qua fiducia est q̄ dolor ea remoueat̄ aut tarde operās: ita q̄ dolor ille vsq3 ad hora3 illā tolerari nō pōt: sicut eūatio māei dolorē facientis colice retēte in villis ītestinoꝝ aut cito operās est: sed ex ea timet̄ finis vehementer malus: sicut stupefactio mēbri dolētis in colica cū medicinis que hoc operari solent 7 fit medicus in hoc ambiguus.

¶ Circa dicta ponit ɔsideratiōes. Et p̄ p̄mittit ītentionē gn̄aliter. Scdo eā tāgit spāliter. ibi (Debet g̃.) Tertio declarat dicta p ɔsideratiōes spāles. ibi (Et p̄ter h.) ¶ In p̄ª dicit q̄ aliqn̄ hētur res de qua ɔfidimus q̄ resoluat dolorē: sed q2 tarde agit timemus de resolōne v̄tut;. ēt alia est res que multū cito agit: iō timem⁹ de ea. vn̄ sedātia sunt duplicia. p se 7 p accn̄s. per accidēs vt opiū. 7 alia resoluit p se sedat: mō cū re que resoluit tarde agit. Sed q2 stupefaciētia agūt subito: timem⁹ ea que faciūt virtutē deficē īfrigidādo spiritū ēt infrigidat mām: vnde peius postea in fine sequit̄.

¶ Debet g̃ bone mēsurationis fortitudine3 habere vt sciat qδ duoꝝ tēpoꝝ sit lōgius: aut tēpus fixionis virtutis aut tp̄s doloris. Et ēt que duarū rerū sit ei deterior an dolor an malus finis q ex stupefactōe timet̄ vt eligat studiū ei īpendere qδ magis est īpediēs: fortasse enī si dolor remāserit fortitudine sui 7 magnitudine īterficiet. Et stupefactio forsitā nō īterficiet: l3 ex alia pte īpediat cuius īpedimētū fortasse corrigē poteris 7 redibit forsitan 7 tu redibis medicina ɔueniēte.

¶ Tangit ītētionē suā in spāli dicēs q̄ medicus o3 bene ɔsiderare an operari cū p̄ma medicina ɔfidens q̄ nā nō deficiat: vel operari cū medicina stupefactiua: 7 dicit q̄ si operet̄ cum stupefactiua forte melius est: q2 nā nō posset sufferre: q2 resoluit̄. Sed cū dicis īfrigidat̄ mā 7 spūs. dico q̄ istis nocumētis pōt subueniri. ¶ Nō scdo regiminis acutoꝝ tex. cōmē. 50. medicus o3 eē sollers sollicitus 7 expertus. hoc idē Aui. inuit notāter hic vt p3.

¶ Et p̄ter hoc totū stupefaciētis cōplexionē ɔsiderare debes 7 ipsi⁹ q̄litatē 7 vt qδ ex eo est facilius dones: 7 vt tribuas id qδ est cū suis tyriacis cōpositū nisi res fuerit maxima que forti indigeat stupefactione.

Dub^m 4^m

¶ Exequit̄ in spāli ponēdo spāles ɔsideratiōes. Et p̄ attēdēdas circa stupefaciētia. Scdo circa resoluētia. ibi (Et ex dolorib⁹.) P̄ria in. 5. sicut. 5. sunt ɔsideratiōes. 2ª ibi (Sunt p̄terea.) 3ª ibi (Et fortasse.) 4ª ibi (Amplius.) 5ª ibi. (Stupefaciētia.) ¶ In p̄ª dicit q̄ vltra hoc totū debes ɔsiderare cōplexionē stupefaciētis vtrū sit nimis potēs vel nō: 7 vt misceat̄ cū sua tyriaca. ¶ Nota in stupefactiuo est duplex nocumentū. s. ɔgelatio 7 membroꝝ principalium lesio. ꝑpter primū miscentur medicine tyriacales vt piper 7 castoreū. ꝑpter scdm miscent̄ medicine cordiales vt 3edoaria 7 medicine epatice vt spica 7 cerebrales vt nux muscata.

Dub^m 5^m

¶ Dubitat̄: ille medicine ducēt virtutē narcoticoꝝ ad talia mēbra. Dōm q̄ miscent̄ in sufficienti quantitate: ideo ɔfortant̄ tātū principalia q̄ expellere possint nociuum sibi vt narcoticum, etiā talia aliqualiter calefaciunt stupefactiuum.

¶ Sunt p̄terea mēbra de qb⁹ nō curamus: 7 si eis supponas narcotica: qm̄ nō ide ad vehemēter malū finē ꝑueniūt sicut dētes cū ei apponit̄ stupefactiuū. Et fortasse qdē bibē ēt erit meli⁹ in hmōi: sic bibē qδ stupefaciat pp dolorē oculi: qm̄ ex hoc minor malitia ꝑuenit oculo q̄3 vt iteri⁹ ponat̄. Et fortasse facile erit corrigē malitiā q̄ ex potu alijs accidit mēbris: in eo aūt qδ est sicut colica magnificat̄ malus finis: qm̄ mām augmētat frigus 7 ɔgelationē 7 clausuram.

¶ Ponit aliā ɔsiderationē dicēs: q̄ si narcotica approximēt̄ dentib⁹ 7 sint fortia nō curam⁹. Sed qn̄ approximam⁹ mēbris necessarijs pro opōne cōi curamus multū 7 cauemus. De 2ª pte dicit q̄ aliqn̄ narcotica meli⁹ est approximare ītus q̄3 extra vt in oculis.

Dub^m 6^m

¶ Dubitat̄. dicit q̄ meli⁹ est stupefaciētia bibē q̄3 ex̄ approximare: s3 supradictū ē ɔ̄riū recte. Dōm q̄ regulariter debem⁹ ex̄ approximare: s3 in casu vt in oculo meli⁹ est ītra approximare: vn̄ cū opō oculi sit necia mult; meli⁹ ē sumē īt⁹ correcta: tn̄ q2 nō sic ledūt oculū sic si approximarent̄ ex̄: q2 possent īfridare pupillā 7 claudē.

¶ Amplius stupefacientia plerūq3 sedāt dolorē ꝑpterea q̄ dormire faciunt: qm̄ somnus est vna ex causis ipsius sedationis doloris 7 ꝑprie quādo cum eo facta fuerit fames 7 in dolore materiali.

¶ Ponit aliū can̄. dicēs q̄ stupefactiua curāt dolorē q2 somnū inducunt: vn̄ in somno mā resoluit̄. vn̄ d̄ria est īter medicinas somniferas 7 stupefactiuas: q2 medicina somnifera est frigida 7 humida vt nenufar 7 viole: sed stupefactiuū est frigidū 7 siccū.

¶ Et stupefaciētia qdem cōposita quoꝝ fortitudines alie debilitant medicine sicut tyriaca sunt magis secura quēadmodū philoniū 7 trocisci quib⁹ nomē ponit̄ ternarij: sed eoꝝ stupefactio est debilior. qδ aūt ex eis est recēs maioris est stupefactionis. 7 in antiquo fere nulla est stupefactio: 7 qδ est medium.

¶ Ponit aliū can̄. dicēs q̄ stupefaciētia cōposita vt tyriaca philoniū 7c. sunt mag̃ secura. 7 rō: q2 ītrāt calida corrigētia nocumētū fridoꝝ. 7 addit q̄ q̄to est recētior mag̃ est stupefactiua: sed antiq̄ nō stupefacit q̄si. 7 rō: q2 recēs nō venit adhuc ad vnā formā p fermētationē: sed vnaqueq3 p se adhuc seruat formā suā. nec valet si dicat̄ q̄ plus sūt medicie calide: q2 opiū īfridat a forma specifica: īmo res calide iuuāt opōnē opij vt. 3. de simpli. medi. ca. 2. 4. dist. q2 res cal'a mixta fride iuuat eā: s3 fermētata venit ad vnā formā.

¶ Et ex dolorib⁹ qde3 q sunt multe fortitudinis 7 sunt ad medicādū faciles in qbusdā horis sunt sicut dolores vētosi: qm̄ qn̄q3 sedant̄ 7 sufficit vt sup eos aq̄ calida eūet̄. verūtn̄ in h timor existit vn̄ ab eo tibi cauē debes: qm̄ plerūq3 cā erit apā 7 existimabit̄ q̄ sit vētositas. Et si fortasse factū fuerit ei embroca ex aq̄ calida 7 p̄cipue in sui principio ei affert magnū malum. Et p̄ter hoc qn̄q3 impedimentū ventose efficit cū vētositatem resoluere non poterit 7 in quantitate ipsius spacij augmentum faciet.

¶ Ponit alias cōsiderationes circa medicamina resolutiua. 2ª ibi (Et euaporationes.) vel ibi (Ventose.) ¶ In p̄ma dicit q̄ sunt dolores multe fortitudinis vt dolores vētosi qui aliqn̄ curant̄ aqua calida: 7 in hoc est timor: q2 credimus q̄ sit vētositas 7 est apostema: vnde ex aqua calida augmentat̄ materia apostematis 7 apostema: sed vbi esset ventositas pauca subtilis aqua calida curat.

¶ Et vaporatiōes ēt sunt ex medicatiōib⁹ vētositatū. Et ex eis qdē melior est cū qua est id qδ exiccat sicut miliū nisi in mēbro fuerit qδ illδ tolerare nō valet sic oculus. Fiat g̃ tūc vaporatio cum pānis. Ex vaporatiōib⁹ ēt sunt que cū oleo calefacto fiunt: 7 ex vaporatiōib⁹ qdē fortib⁹ ē vt horobū faria cū aceto coq̄t̄ 7 postea siccet̄: 7 fiat ex eo vaporatio: 7 mior cā ea ē vt furfur coquat̄ sic h. Salis āt vapor est pūgitiuus: sed

milij est melioꝛ ⁊ debilioꝛ. Et plerūq; ēt fit vapoꝛatio ex aq̄ in vase posita que est incolumis ⁊ leuis: ꝫ oꝑōnē efficiet quā noiauimus si illud nō fuerit obseruatū.

¶ Etiā ponit aliā ꝯsideratione dicēs ꝙ euapoꝛatiōes remouēt vētositates. vnde per medicinas euapoꝛātes ītēdit medicinas resoluentes vētositates ⁊ eūantes: ⁊ subdit ꝙ melius est euapoꝛare cū milio vel alia re sicca q̄ȝ cū humida nisi esset mēbrū qđ nō posset sustinere hoc vt oculus ꝑꝑ exasperationē: ⁊ aliqñ euapoꝛamꝰ cuȝ vesica bouis plena aq̄ calida ponēdo suꝑ loco. ¶ Nō calefactiuū est 2ᵉ. siccū vt cū milio ⁊ sale: ⁊ ista nō fit in oculis: qꝛ nō egēt tāta exiccatione. aliud est infundēdo pānū in aq̄ calida ⁊ ponēdo supꝛa mēbꝛo: ⁊ tale est calefactiuū humidū. aliud est calefactiuū mediū īter ista vt qñ ꝯcoquunť furfures. ⁊ subdit ꝙ tale calefactoꝛiū ex sale foꝛtius est q̄ȝ qđ fit ex milio ꝑꝑ suā exasperationē: lȝ miliū sit calidius. mō nisi egeamus multa exiccatione appꝛoximamus calefactoꝛiū siccū: debilius in pungendo est miliū q̄ȝ sal.

¶ Uentose etiā cū igne sunt istiusmodi ⁊ sunt foꝛtes in sedando doloꝛē ventosuȝ: ⁊ si eas iterum adhibueris doloꝛ penitus destrueť. Uerūtamē plerūq; ex eis accidit illud qđ ꝓuenit ex eo qđ diximꝰ. Ex sedātibꝰ preterea doloꝛē est molliter longo tēpoꝛe incedere ꝑꝑ illud qđ in ipo existit ex virtute faciēdi fluxa: ⁊ similiter adipes subtiles noti ⁊ olea que nominauimꝰ ⁊ dulcis cantilena: ⁊ ꝓpꝛie cū ex ea ꝓuocať somnus: ⁊ occupari in eo qđ gaudiū efficit ⁊ doloꝛis vehemētiā sedat.

¶ Ponit aliā ꝯsideratione siue cañ. dicēs ꝙ vētose idē faciūt ꝙ calefactoꝛia. vndeq; vētose aliqñ augmētāt vētositatē qñ ventositas est multa ⁊ nō pōt resolui: sed agitať. ⁊ subdit ꝙ de resoluentibus humiditates est leuis incessus: vnde caloꝛ īnatus suscitať ⁊ resoluit. ⁊ pinguedines subtiles etiā vt galline ⁊ anatis. etiā dulcis cantilena facit hoc: qꝛ virtus letať ⁊ foꝛtificať: etiaȝ fit somnus vnde reuocato caloꝛe resoluiť vētositas. etiā gaudiū ꝯfert: qꝛ cōtrariat doloꝛi: vnde vnū ꝯtrariū fugat aliud.

¶ In q̄ ꝑcipiť a qbꝰ curatiōibꝰ incipiamꝰ. Cap. 31ᵐ.

Cum multe coniunguntur egritudines ab ea incipere debemus in qua vna harum trium proprietatum existit.

¶ Postq̄ȝ Aui. superius deter. de cura egritudinū simpliciū: nūc determinat de cura egritudinū cōpositarū. Et p̄ ostendit curā egritudinū cōpositarū. Scđo qñ ꝯiungiť cū accidente. ibi (Cū aūt egritudo.) Tertio dictis suis finē īponit. ibi (Sit q̄ȝtitas.) Prima in duas. Primo p̄mittit ītētionē in gñali. Scđo declarat. ibi (Una est.) ¶ In prima dicit ꝙ si plures egritudines ꝯiunganť debemus incipere ab ea in qua existit vna triū ꝓpꝛietatū.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitať egritudines sunt diuersarū spērum: ꝗ nō possunt simul ꝯiungi. Dōm ꝙ quedā sunt diuerse habentes ꝯtrarietatem simul vt egritudo calida ⁊ frigida. alie sunt diuerse ⁊ nō ꝯtrarie vt egritudo in cōpositione ⁊ cōplexione. scđo mō ꝯiunguntť: qꝛ hydropisis ⁊ feb. sed p̄ mō nō: qꝛ in eodē membꝛo nō est egritudo calida et frigida: sed frigida ⁊ humida in eodē mēbꝛo ꝯiungi possunt: qꝛ nō habent primam ꝯtrarietatē. Et ad rōnē pȝ solutio.

¶ Una earū est ꝙ alia sanari nō pōt anteq̄ȝ ipa saneť sicut apa ⁊ vlcus cū ꝯiūgunť. medicamur. n. apa dōec cōplonis malitia q̄ cū eo venit remoueať absq; cuius sanatiōe vlcus sanari nō pōt postea medicamur vlcꝰ.

¶ Declarat tres ꝓꝑetates. Scđa ibi (Et 2ᵃ earū.) 3ᵃ ibi (Cū fuerit.) ¶ In p̄ᵃ dicit ꝙ in cura debemꝰ īcipere ab illa egritudine in qua sunt ille tres ꝓpꝛietates. vna est ꝙ egritudo non possit eūari sine alia: vñ ab illa dȝ īcipi sine qua alia curari nō pōt: vt vlcus cū apostemate ꝯiungiť: apostema dȝ p̄us curari: qꝛ vlcꝰ nō pōt ꝯsolidari nisi apostema cureť. ¶ Dubitať q̄re Aui. nō facit mētionē de egritudine ꝯiuncta cū cā: qꝛ cāe p̄us debeť curatio. Dōm ꝙ de h̄ infra loqueť cum loquiť de egritudine coniuncta cum causa sua.

¶ Et scđa earum est ꝙ vna egritudo cā fuerit alterius sicut cū accidit oppilatio ⁊ febꝛis: medicamur. n. oppilationē prius: deinde febꝛē ⁊ si nobis necessariū fuerit oppilationē aperire cū eo in quo aliq̄ existit caliditas nō curabimus de febꝛe: ⁊ medicamur q̄deȝ pulmonis apostema cū desiccatiuis ⁊ non curabimus de febꝛe: quoniaȝ possibile est vt febꝛis remoueať causa ipsius remanente. Et cause quideȝ eius sanatio est exiccatio que febꝛi nocumentum facit.

¶ Declarat 2ᵃᵐ ꝓpꝛietatē attēdēdā: ⁊ est cū vna egritudo est cā alterius: ab ea dȝ incipi que est cā vt cū oppilatio est cā feb. cū calidis debemus adhuc incipere aperiēdo lȝ feb. sit calida: nisi nocumentū fe. sit multū: qꝛ tūc intēdimus ad fe. vȝ. si esset cholera in venis pōt oppilare: vnde fit fe. mō cuȝ deberemus aperire est tanta molestia fe. cū cā ꝯiuncta que est putrida fuligo ⁊ est tātū calida ⁊ sicca ꝙ dimittimus cām antecedētē vt oppilationeȝ ⁊ intēdimus cāe ꝯiuncte: vel fit tanta molestia ex aptitudine coꝛpoꝛis ad recipiendū caliditatē. etiā dat aliud exēpluȝ vt in apate pulmonis: qꝛ prius curamus tale apostema q̄ȝ feb. qꝛ ipsum est causa feb.

¶ Tertia vō cū fuerit vna earū ea de qua maioꝛ sollicitudo sit habēda sicut si cōiungať synochus ⁊ paralysis: medicamur eni synochū extinguēdo ⁊ flobothomando: ⁊ de paralysi nō curabimus.

¶ Declarat 3ᵃᵐ ꝓpꝛietatē dicēs: ꝙ si fuerit due egritudies cōplicate: ab illa que est suspectioꝛ īcipimus: vt qñ est synochus ⁊ syncopis īcipimus a syncopi. ¶ Nō egritudo dř maioꝛ: qꝛ plus resoluit virtutē. Scđo mō dř maioꝛ: qꝛ ledit nobilioꝛē actionē. Tertio mō rōne ꝓpꝛie essentie vt magnū vulnus in coxa est maioꝛ moꝛbus q̄ȝ punctura in neruo: lȝ duobus p̄mis modis punctura nerui sit maioꝛ: modo duobus primis modis intendit.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitať q̄uō pōt iungi synochꝰ ⁊ paralysis cū paralysis sit egritudo frida ⁊ illa calida. Dōm ꝙ vna egritudo erit ī vna p̄te ⁊ alia in alia p̄te: vel ꝙ possunt esse simul sub esse remisso in eadē p̄te: lȝ qđ erit illa tepiditas siue illud mediū. Dōm ꝙ respectu diuersoꝝ pōt dici caliditas ⁊ frigiditas. ¶ Sed ꝯtra: illđ mediū erit temperatū. Dōm ꝙ nō oīs gradus similis caloꝛi nr̄o tēperato est nālē ⁊ tēperatū: qꝛ quādo infirmus tendit ad moꝛtē venit ad gradū similem caloꝛi nostro naturali: ⁊ tamē ille gradus nō est naturalis.

¶ Cū aūt egritudo ⁊ accidēs ꝯiunguntť a sanatiōe egritudinis incipiemus: ⁊ si accidēs suꝑauerit: tūc accidētis curā habebimus ⁊ egritudinē non ꝯsiderabimus: sicut in colica damus stupefaciētia ꝓpterea vt doloris foꝛtitudo remoueať: lȝ ipsi colice impedimētuȝ faciat. Et cū hoc qñq; tardamus qđ facere debebamus ꝑꝑ stōchi debilitatē: aut ꝑꝑ ventris fluxū qui p̄cessit: aut ꝑꝑ p̄sentē nauseā. Et qñq; nō tardamus sed operamur: ⁊ nō totaȝ remouemus cām sicut in egritudine spasmi: nō eni totū expellimus humoꝛē: imo ex eo aliquid dimittimus vt ipsuȝ spasmosus remoueat motus ne humoꝛem resoluat naturalem.

¶ Ostēdit idē cū egritudo ꝯiūgiť cū accidēte īcipimus a cura egritudinis: qꝛ accidēs sequiť moꝛbum vt vmbꝛa coꝛpus: nisi accidēs excederet in molestādo egritudinē vt doloꝛ in colica.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitať accidēs hȝ pꝛo cā moꝛbū: ꝗ accidēs nō potest remoueri nisi remoueať cā eius vt moꝛbus. Dōm ꝙ nō debemus incipere a cura accidētis vera vt remoueať: sed vt mitigeť accidēs: ⁊ postea remoueť cā eiꝰ. ⁊ subdit ꝙ aliqñ per accidēs tardamꝰ curaȝ: qꝛ in fe. daremus aquā frigidā vnde īfrigidať stōchus: vnde ꝓlōgať cura. ⁊ aliqñ nō ꝑficimꝰ curā ꝑ accidēs: qꝛ ne fiat nimia resolō caloris nālis. aliqñ dimittimus partē humoꝛis p̄ter nām in neruis: vñ adhuc mēbꝛū moueť motu spasmoso ⁊ iuuat resolōnē illius male māe: vnde mittiť reliquia ne nā oīno debiliteť ⁊ resoluať.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiarū actio. Cap. 32ᵐ.

Sit quātitas huiꝰ nr̄i sermonis cōpēdiosi de pꝛincipijs vl̄ibus doctrine medicinalis sufficiens. Deiceps aūt laboꝛemus vt de simplicibꝰ medicinis librū cōponamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint grates ꝑm sui īnumerabiles misericoꝛdias.

¶ Dictis finē īponit remittēs nos ad p̄parationē alterius libꝛi. Dicens tñ p̄mo ꝙ quātitas huius determinationis sit sufficiens de pꝛincipijs vniuersalibus sciētie medicine: ⁊ in hoc finiť snia p̄mi Auicen. ad honoꝛem dei ⁊ totius celestis curie Amen.

¶ Gentilis Fulg. super Primo Auicen. Finis.

¶ Gentilis Fulginatis super Secundo can. Auicen. expositio.

¶ Incipit Liber canonis Secūdus Auic. verba principis Aboali.

Horum librorum quos de medicina specificauimus. Prim⁹ est de iudicijs vlib⁹ in medicia. Et scd̄s eorum est hic liber aggregat⁹ de medicis singularib⁹. Et nos q̄dē hūc librū in duos diuisimus tractatus. Quorum p̄mus ē de canonib⁹ vl'ibus quos te scire opz in re medicinarum: ⁊ est scia virtutū medicinarum in medicina. Et secūdus eorum est de cognitione virtutū medicinarum particularium.

¶ Primū vō tractatum in sex diuisimus capitula.
Capl'm p̄m est de cōpl'onibus medicinaruz singulariū.
Cap̄. 2m est de cognitione complexionum medicinarū singularium per experimentum.
Cap̄. 3m est de cognitione complexionum medicinaruz singularium per rationem.
Cap̄. 4m est de cognitione operationum virtutum medicinarum singularium.
Cap̄. 5m est de iudicijs accñtiuz medicinarū extrisecus.
Cap̄. 6m de collectiōe medicinarum ⁊ ɔseruatiōe ipsarum.

¶ In secūdo autem tracta. posuimus medicinas singulares in areolis.
In prima nāq3 areola posuimus nomina medicinaruz singularium ⁊ cognitionem essentie ipsarum.
In 2a areola electionem bonitatis ipsarum.
In 3a areola rememoratiōez qualitatū ⁊ nām ipsarum.
In 4a areola ꝓprietates opōnuz earum ⁊ dispōnes ipsarū vl'es sicut resol'o ⁊ digestio ⁊ ɔglutinatio ⁊ stupefactio: ⁊ que illis sunt sil'ia ex opōnib⁹ quas in trac. p̄mo diximus: ⁊ ꝓprietates alias si īsunt eis: ⁊ fecimus earū descriptionē cū colore vt sit facile ipsam colligere.
In areola 5a opōnes earum q̄ pendent ex decoratiōe aut in cute sic̄ remotio lentiginū albaras ⁊ pororum ⁊ verrucarum: aut i capillis sic̄ ɔseruatio iporum ⁊ ꝓlōgatio ⁊ coloratio q̄ i decoratione igrediunt. ⁊ signauim⁹ id totū signis speciēb⁹ vt p illō facil' ei⁹ inq̄sitio fiat i tabulis dōec colligant oēs medicie singl'ares q̄ i eis cadūt velocit.
In areola 6a opationes earum in apatibus ⁊ bothor. i. in paruis eminētijs q̄ fiūt sic̄ pustule: ⁊ terminauimus ēt oēm spēm dictā in eis cū colore ꝓprio vnicuiq3 earum.
In areola 7a simil'r vlcera ⁊ vulnera ⁊ fracturas depictas coloribus suis.
In areola 8a egritudines iuncturarum ⁊ neruoruz depictas similiter.
In areola 9a egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.
In areola 10a egritudines mēbrorum oculi depictas sil'r.
In areola 11a egritudines membrorum spiritus depictas coloribus suis.
In areola 12a egritudines membroruz nutrimenti depictas coloribus suis.
In areola 13a egritudines membroruz expulsionis depictas etiam.
In areola 14a febres ⁊ q̄ eis cōueniunt depictas sil'r.
In areola 15a ꝓportionem medicinarum ad venena.
In areola 16a p̄mutationē earum. ⁊ quandoq3 cōicant in medicina vna oēs areole. ⁊ q̄nq3 non cōicant ⁊ forsan nō reperiunt quedam nisi in quibusdam areolis.
Cūq3 cōplēdo ex tabulis recessero ⁊ signis virtutū medicinarum particulariū sigillabo tractatum scd̄m: ⁊ illic sigillabo hūc librū ꝓcedēdo ab eo ad tertiuz librum.

¶ Tractatus Primus de complexionibus medicinarum singularium. Cap̄. p̄m.

Iam declarauimus in libro primo intentionem sermonis nostri. s. hec medicina est calida: ⁊ hec medicina est frigida: et hec medicina est humida: ⁊ hec medicina est sicca. Et ostēdimus illic ꝙ illud est per cōparationē ad corpora nostra.

Cognitione virtutū medicinarum ⁊ ciborum existit sanitatis permanētia in sano ⁊ ipsi⁹ reductio sup īfirmū. Ista ꝓpositio colligit ex dictis Albuguesit in p̄ncipio sui libri in medicina. in qua ꝓpōne attētius nos inuitat ad studiū ⁊ sciaz scd̄i libri Aui. ⁊ aliorum librorum qui sunt de simplicib⁹ medicinis. Cū eni opus sit medici sanitatis p̄manētia in sano ⁊ ipsi⁹ reductio in egro: hoc fieri nō pōt sine debitis instr̄is que sunt cibi ⁊ medicine: ⁊ cū eis nō pōt fieri nisi cognoscant. vtet eni materijs auxiliorum recte ille q̄ virtutes earum cognoscit: vt dic̄ Gal'. in. 3. thegni tex. cōmē. 45. s̄m Haly. Cōuenit ergo medicū ɔseruatorē ⁊ curatorē medicinarum simpliciū ⁊ ciborum h̄re sciaz: ⁊ hanc tradit liber iste scd̄s. Ex q̄bus appet ꝙ sit subiectū in libro hoc: q2 medicine simplices ⁊ cibi vel corpus humanū s̄m ꝙ est permutabile ab istis. Causa formalis est modus ꝓcedēdi quē seruat: q̄ aliqn̄ est demōstratiuus ꝓprie aliqn̄ ⁊ velut plurimū narratiuus. Cā efficiens fuit Aui. ⁊c̄. Cā finalis iā appet. Libri titulus ⁊ alia sunt nota. Procedit aūt sic. Prio p̄mittit q̄daz que sunt sicut ꝓhemiū. Scd̄o exequit. ibi (Iā decl'auimus.) Premittit aūt p̄ ordinē ⁊ intentionem huius libri. Secūdo diuisionem libri. ibi (Et nos.)

¶ Hic q̄rit p̄ q̄re post p̄mū cañ. in quo est scia p̄ncipiorum vl'iuz ponit scd̄s q̄ est scia de simplicib⁹ medicis. ⸿ Dōz ꝙ notitia īstrorum dz p̄sciri añ notitiā finis cū īstr̄a in finē ordinent. est eni fistula pp fistulatorē: nō aūt fistulator pp fistulā: vt Ar. 1. de gnōne aīaliū. cap̄. 4. ⁊ h3 h̄ scia de cōpositis medicis p̄cederet ēt scias egritudis. s. curatiōis illarum. sed q2 medicie simplices sunt tales a nā earum notitia p̄cedit. cōposite vō sunt tales p artē. ars autē necessitat ad cōpositionē illarum cū videt egritudinū curas varias p simplicia facē nō posse: ⁊ variat earum cōpōnē s̄m varietatē īdicationum cure. ⁊ iō scia mediciarum cōpositarum vtpl'm vltio ponit ⁊ sequit sciaz curatiuā: vt dixit Gal'. 3. de ige. cap̄. 2. Cū aūt ɔsideraueris iuenies ꝙ scia mediciarum simpliciū nō ē pfecta nisi post sciaz egritudinuz ⁊ modi curatiōis earum. non eni certe scit ꝙ pip ɔfert egritudib⁹ fridis stomachi nisi sciat q̄ est egritudo stōchi frida ⁊ ps egra: ⁊ iō p iterata studia cōplent scie. Et appet ex dictis ꝙ notitia v̄tutū medicinarum simpliciū est theorica ab ea pte qua est notitia īstr̄i a nā ꝓducti. Inquantū vō in capl'is de simplicib⁹ tradit scia modi opandi intātū est notitia practica: ⁊ s̄m h̄ est difficile separe theoricum a practico p libros. sed mediciarum cōpositarum cū arte ꝓducant ē scia practica: vn̄ in pte practica ponunt libri q̄ dicunt Antidotariū: vt Haly. 10. practice fecit. Etiaz apparet ꝙ iste liber l3 dicat de simplicibus medicinis: est tñ etiam de cibis: sed pl'm est de medicis simplicib⁹: l3 de cōpositis parue cōpōnis aliquando loquatur.

¶ Scd̄o q̄rit cū. A. fecit hūc librū q̄re nō fecit librū de dieta ⁊ chirugia. ⸿ Dōz ꝙ si voluisset potuisset vt Azaraui⁹. Uel dōz ꝙ dieta vel cā dietādi ponunt gn̄al'r p̄ cañ. fen. 4. ⁊ spāl'r in capl'is spālib⁹ s̄m vnāquāq3 egritudinē: s3 dieta. i. scia ciborum vel potuū ponit i 2o hic. Chirugia ēt p̄mi cañ. opatiui circa apata ⁊ sol'onē ɔtinuitatis

Dubm p̄m

Dubm 2m

ponit in lib°.4.Sz chirugia.i.scia istoꝝ est pua:lz in ea vaneglo
riat⁹ fuerit Azarauí⁹:⁊ in caplis in qb⁹ istis idigemus Auic.ista
noiat vel notificat.¶Cõsiderādū ꝙ medicia sumiť ꝓ scia in itel
lectu:⁊ itellexit h̄ cū dixit de medicia specificauimus:⁊ sumiť ꝑ
reb⁹ ex quas vocam⁹ medicias ⁊ si sint cibi.⁊ h̄ cū dixit de medi
cinis singularib⁹.¶Jā ꝓm datā diuisionez ꝓseqť.Prio ponit cās
vl'es ad sciēdū cõplones ⁊ ꝟtutes mediciaꝝ simplicium.Scđo po
nit sciaz cuiuscūqꝫ medicie simplicis.ibi(Jā signauim⁹.)Pria in
duas.Prio p̄mittit notificatiōez cõplonū ⁊ ꝟtutū mediciaꝝ sim
pliciū:⁊ hec scia est sicut radix.Scđo docet cognoscē vias cogno
scēdi cõplones ⁊ ꝟtutes mediciaꝝ eaꝝ.ibi(Medicinaꝝ.)Pria in
tres.Prio opꝫ aliđ itelligē ꝑ cõplonē in medicia cū dicimus hec
medicia ē cal'a.Scđo qd est ꝟtus medicie.ibi(Et p̄misim⁹.)Ter
tio ponit diuersitatē cõplonū.ibi(Et oñdim⁹.)¶Cõsiderādū p̄ ꝙ
ordo pueniēs fuit.nā opꝫ p̄ scire qd ē cõplo ⁊ ꝟtus.z° quō ista co
gnoscanť.¶Cõsiderādū z° ꝙ ꝓm Dy.vt collr a Gal.p̄ de cõploni
bus.ca.z.⁊.6.⁊.3.ca.1.aliqd dr̄ tale.s.calidū ⁊ friduz multiplr.Prio
absolute vt elnta.Scđo cõparatōe:⁊ h̄ vel ad itriseca sic̄ in quo il
lud cal'itas vicit sup fridū dr̄ cal'z ⁊ ecōuerso.Vl'ad extriseca:⁊ h̄
duplr.vl' via latitudis sic̄ cõparādo extremū ad mediū:sic̄ cū dici
mus q̄dā aialia respectu hoīs eē cal'a q̄daz frida ⁊ h̄ respcū mediȷ
gn̄is.vt platonē cal'm ⁊ sortē fridū respcū hoīs tēpati:⁊ h̄ respe
ctu mediȷ spēi ⁊ fit h̄ ī mēbris.⁊ h̄ vel respectu diuersoꝝ.⁊ h̄ q₂ vnū
pōt calefacē ⁊ aliū ifridare.⁊ ꝓm h̄ nō poniť vni⁹ ďtermiate cõplo
nis vel respcū vni⁹:vt pip respcū hoīs dr̄ cal'z ex effectu:q₂ hoīez
calefac̄.h̄ ꝫ vult Aui.cū dic̄.(Et illđ ē ꝑ cõparatiōez ad corꝑa nr̄a)
q̄si dicat nō ē talis absolute ⁊c̄.sz ꝑ effectū.đ h̄ tn̄ dicem⁹ in qōnib⁹
de reductiōe mediciaꝝ ad actū.¶Sz Pluscꝫcōmē.in thegni.3.cō.
36.alr fac̄ istā diuisionē.dic̄ ꝙ aliqd dr̄ cal'z:⁊ sic̄ ēt de aliȷs q̄litati
bus duplr.vel dic̄ ꝑ accn̄s vt aq̄ cal'a.vel ꝑ nām.s.actu vel po°.Si
actu vel absolute ⁊ sic ignis ē cal's vel puīcens siue dn̄ans.in h̄ dr̄
vel absolute sic̄ aīal qđcūqꝫ.vel gen⁹ aīalis dr̄ cal'm:q₂ in eo vincit
ignis.vel respectiue respcū mediȷ gn̄is vel spēi:⁊ sic leo ē calidus
respcū hoīs ⁊ Petrus cholic⁹ respcū hoīs tēpati ē cal's vl' respcū
ad qđcūqꝫ ptigēs sic̄ Petrus est cal's respectu Martini vel frigi
dus respcū Joānis.Si āt aliqd dicať tale po° relatū ad illđ qđ est
hoc est duplr.cū eni po° referať ad actū.dr̄ aliqd calidū in po° re
latū ad illđ qđ ē cal'z actu absolute sic̄ ē ignis:⁊ ꝓz h̄ oē qđ faciliter
in ignē puertiť dr̄ cal'm potētia.vel referť ad illud qđ est in cal'm
actu puincēs:⁊ tūc hoc qđ est calidū in potētia respectu aīalis qđ
est calidū in actu peruīcēs vel est tale in potētia passiua q̄ trāsmu
tať in illud.⁊ hoc mō cibus qui cõuertibilis est in sanguinem eq dr̄
calidus respectu equi ⁊ qui in sanguinez hominis dicitur calidus
respectu hoīs.vel est tale in potentia actiua que transmutat ⁊ sic
medicina diciť calida que tale facit animal.⁊ hoc vult hic Aui.

¶Et p̄misim⁹ ꝙ oīuz cõpositoꝝ mineraliū ⁊ vegetabi
liū ⁊ viuētiū elnta sūt mãe q̄tuor:⁊ ꝙ ipe cõmiscēť ad
inuicē ⁊ agūt i se donec ꝯsistāt ꝓz eq̄litatē:aut ꝓz dn̄iū
in eo qđ ē iter eas.Et cū ꝯsistūt ꝓz illđ ē cõplo vera:⁊
qđ cõplo cū est ꝯtēta in cõposito p̄parat ipꝫ receptiōi
virtutū ⁊ qualitatū:quaꝝ ꝓprietas est vt sint in ipso.

¶Quia virt⁹ seq̄tur cõplonē.Prio notificat qd cõplo.Scđo quid
virt⁹.ibi(Et qđ cõplo.)¶Cõsiderādum ꝙ mixta gn̄alr sunt diuisa
in tria.in iaīata vt mineralia ⁊c̄.vegetatiua vt plāte ⁊c̄.aīata aīa
sensitiua vt aīalia.¶Cõsiderādū z° ꝙ notat cõplonez ex duob⁹.s.
ex ꝑte p̄ncipioꝝ q̄ sūt q̄tuor elnta:mā.s.⁊ efficiēs cā ⁊ tale est agēs
ab ex.z° notificat ex parte modi cõsistendi:⁊ h̄ vel ꝓm equalitatez
punctualem.⁊ hoc est impossibile:vel ad iustitiam.⁊ hoc idem est
dicere ꝙ complexio est equalitas vel ꝓm equalitatem.

Dub^m 3^m ¶Dubitať 3°:q₂ iā exctū ē ꝙ cõplo i medicis nō ē ista q̄ ex elnt̄ re
sultat:sz dr̄ talis respcū nr̄i.Dđz ꝙ notificat cõplonē vt p̄parat nō
vt agit vt dr̄ cōiter.Vel alr ꝙ cõplo nō dr̄ cõplo talis ex elnt̄ sz vt
respcū nr̄i.¶Et qđ cõplo.)Nōn^m ꝓz Dy.⁊ oēs hic ꝑ ꝟtutes itelli
git specificas formas:tunc addo ꝙ istas specificas formas notifi
cat ex ꝑte nāe p̄parāt̄ ⁊c̄.ex ꝑte cārū i se:q₂ dic̄ ꝙ ē ꝟtus ⁊ eq̄litas
virtus:q₂ supple attractiua ⁊c̄.q̄ fit attractio digō ⁊ alie opatōes.
eq̄litas q₂ eq̄litate q̄dā iduciť.ex ꝑte modi iherēdi:q₂ ꝓprietas ē q̄
termiať ad hāc actionē vl' passionē.¶Scđo nōn^m ꝙ ꝑ ꝟtutes nō
solū itelligē possum⁹ specificas formas:sz q̄si ꝟtutes p̄ter cali.sic.
fri.⁊ hu.sic̄ virt⁹ maturatiua apitiua de qb⁹ in ca.4.ifra dicetur.
¶Tertio ꝯsiderādū ꝙ Dy.ex ca.de cõplonib⁹ ⁊ ex ca.đ eo qđ co
mediť ⁊ bibiť.i medicis duplx ē ꝟtus:q₂ duplx nā.vna elntaris q̄
est ex q̄litatib⁹ elntoꝝ vt cõplo ⁊ ꝟt⁹ maturatiua ⁊ resolutiua ⁊c̄.
alia nā supra elntarē que est for° mixti que differt a nā elntoꝝ.

¶Et oñdim⁹ vlr ꝓz ꝙ diuisio ē cõplo:⁊ qd q̄riť ꝑ cõ
plonē eq̄lē i hoīb⁹:⁊ qd ꝑ cõplonē eq̄lē i medicis.Et
oñdimus ꝙ ꝑ h̄ nō intelligiť nisi ꝙ corꝑ⁹ hoīs cū ob
uiat ei ⁊ agit in ipsam calore inato nō p̄ualet:ita vt in
corꝑe hoīs iprimat ifrigidationē:aut calefactōez:aut
humectatiōez:aut ďsiccatiōez vltra eā q̄ est in hoīe.

¶Primo ponit vnā diuersitatez.Scđo aliā.ibi(Et scias.)Pria in
duas.Prio p̄mittit.Scđo ďclat.ibi(Et oñdim⁹.)Prio qd itelligit
per eq̄le.ibi(Nos.)¶Cn̄ ꝯsiderādū ꝙ accipim⁹ ꝙ medicia tēpe
rata est illa q̄ ad actū reducta nō agit ⁊c̄.¶Cõsiderādū z° ꝓm Dy.
ꝙ accipimus modū reductiōis medicie ad actum:q₂ a calore nr̄o:
q₂ ens in po° nō agit ⁊c̄.q₂ oīs actio fit mediāte calore inato cum
sit organū aīe:⁊ iō lz patiať medicia:q₂ tn̄ ťmiať ad iformať.iō ⁊c̄.

¶Nos tn̄ ꝑ illđ nō significam⁹ ꝙ cõplo ea sit sil'is cõplo
ni hoīs.Cõplo nāqꝫ hoīs nō est nisi in hoīe.

¶Cõsiderādū tn̄ ꝙ Dy.dic̄ ꝙ res q̄dā sunt tales in actu vt hō ⁊ mē
bra.quedā in potētia vt medicie ⁊ in vtrisqꝫ est eq̄le ⁊ inequale.iō
medicina dr̄ tēꝑata alr q̄ꝫ hō:q₂ hō actu medicina ꝟo potētia:⁊ iō
nō dr̄ calida:q₂ calida in latitudīe caliditatis,nec tēꝑata:q₂ ad in
tra tēꝑamētū:sz dr̄ cal'a:q₂ efficit ⁊ dr̄ tēꝑata vt ꝯseruat tēperata.
¶Cõsiderādū ꝙ medicina pōt cõparari homini ꝓm cõplonē quā
hꝫ in se:q₂ hō est mediū:⁊ ideo quelibet distēperata dicetur.

¶Et scias ꝙ cõplo ē ꝓm duos modos.s.cõplo pria ⁊
cõplo scđa.Cõplo itaqꝫ pria ē cõplo ꝓueniēs ab ele
mētis.Et cõplo scđa ē cõplo que ꝓuenit a rebus que
in seipsis hn̄t cõplonē:sicut ꝟbi gr̄a cõplexio medici
naꝝ cõpositarū vt cõplo tyriace.Vnaqueqꝫ eni me
dicinaꝝ singularuz tyriace cõplexionē habeat sibi ꝓ
priaz:deinde cõmiscenť ⁊ componunť ita vt vnianť ⁊
adueniat eis cõmixtio ⁊ aduenit eis cõplexio secūda.

¶Prio p̄mittit.Scđo ďtermiat.ibi(Cõplo itaqꝫ.)¶Cõsiderāduz
ꝓz Dy.ꝙ isti sūt modi ⁊ nō spēs.¶Cõsiderādū z° ꝓz Dy.ꝙ ly pria
dr̄ duplr.Prio.i.nālis:⁊ ly z°.i.accn̄talr vt aq̄ calefacta.Scđo et
p̄ma.i.ex p̄mis p̄ncipiȷs.z° āt ē cõplo ex cõplonat̄ vt tyriaca h̄ ⁊c̄.
¶Cõplo.)Prio p̄^m.Scđo z^m.ibi(Et cõplo.)¶Cõsiderandū dixit
pria ab elnt̄.tn̄ q̄dā prio ⁊ imediate ⁊ ecōuerso z°.Prio notificat.
Scđo subdiuidit.ibi(Et hec qdē.)¶Cõsiderādū ꝙ sicut ex elntis
fit cõplo ⁊ ex mixtis ⁊ sic̄ duplex est cõplo in fieri ⁊ eē impꝑfecto ⁊
in facto eē ⁊ ꝑfecto ⁊c̄.ita duplex est operatio ⁊ virtus.

¶Et h̄ qdē cõplo scđa nō ē ita ꝙ nō sit tota nisi ab ar
te:imo est q̄nqꝫ ēt a nā.lac enim cõmixtū in ꝟitate ē ex
aqueitate ⁊ caseitate ⁊ butyrositate.Et vnūqđqꝫ ho
rum trium est nō simplex in natura:imo est cõmixtum
⁊ habet cõplonē sibi ꝓpriaz.Et hec qdem cõplo scđa
est ex operatione nature nō ex operatione artis.

¶Prio vnā subdiuisionē.Scđo aliā.ibi(Cõplo āt z°.)¶In prima
ꝑte in forma remotiōis dubiȷ īnuit hāc subdiuisionē:cõplo z° q̄dā
ab arte quedā a nā.¶Cõsiderādū ꝙ potest referri ad diuersa ⁊ ad
vnam medicinā vt tyriacaz cui⁹ scđa cõplo partiz fit ab arte tritu
rāte mensurante ⁊ miscēte ⁊ partim a nā q₂ cõplementū ⁊c̄.

¶Cõplo āt scđa ē ꝓz duos modos:aut cõplo fort̄:aut
cõplo ďbilis.Cõplo ꝟo fortis est ꝟbi gr̄a vt vnūqđqꝫ
simpliciū aliȷ sit vnitū tali vnitione vt ei⁹ seꝑatio calo
ri nr̄o inato nō solū sit difficilis:imo sit aliqua cui⁹ se
paratio calori ignis sit difficilis sicut corpus olei.

¶Prio fac̄ subdiuisionē.Scđo ďclat.ibi(Cõplo ꝟo fortis.)Tertio
applicat ad ꝓpositū.ibi(Jste āt medicie.)⁋Cõplo ꝟo fortis.)Et p̄
declat q̄ fort̄.Scđo q̄ ďbilis.ibi(Cū āt.)Tertio remouet dub^m.ibi
(Et cū pria.)Jn scđa p̄ oñdit q̄ sit cõplo fortis.Scđo oñdit qs mo
dus operādi medicinaꝝ hn̄tiū cõplonē fortē.ibi(Si ꝫ fuerit.)Pri
ma in tres.Prio p̄mittit q̄ sit cõplo fort̄.Scđo dcīn̄ declat.ibi(Cõ
mixtio.)vel ibi(Fit corpus.)Tertio ꝯcludit.ibi(Cum ergo.)

Dub^m 4^m ¶Dubitať vtrū ista diuisio complonis alia fort̄ alia debilis possit
adaptari ad cõplonē primā vel plus ad scđaz.Rn̄det Dynus ꝙ cõ
plexio q̄dā ē in eē ꝑfecto:⁊ huic nō adaptať.Rō oēs ꝑtes sunt sub
vna for°:q̄libꝫ eni ꝑs tyriace ē tyriaca.Et si dr̄:ꝫ nō sūt ꝑtes diuisi
biles diuerse.Dđz veꝝ eē in subali for°:sed nō i mō sube ⁊c̄.Si āt ē
in eē iperfecto ⁊ in fieri adaptať:q₂ ꝑtes diuerse i actu ꝓprio ꝓz ꝙ
pōt adaptari prie cõploni i mixto nō ꝑfecto vt i aq̄ ꝑtes terre fa
cilr vel difficilr sepanť:tn̄ q₂ plus appet diuersitas ꝑtiū i mixt̄ cõ
positis ⁊ mixt̄ hn̄tib⁹ cõplonē scđaz q̄ꝫ in cõposit̄ ab elntis:iō hec
diuisio poti⁹ adaptať ad scđaz cõplonē.⁋Nō ꝯuenio i pria ꝯclone
que dic̄:diuisio cõplonis i fortē ⁊ ďbilē nō adaptať hn̄tib⁹ cõplonē
scđaz in eē ꝑfecto sz in fieri.⁋Cōtra.p̄ q₂ Aui.ꝫ cõplonē notificās
secūdam

ſcḋaꝫ diċ.(Cū cōmiſcet vt vniant ⁊c̄.)Et hec ⁊c̄.⁊ īfra dū diċ(Aut poᵃ ꝓpiqua actui.)¶Scḋo rōne ſi aliq̄ mixta ex mixtꝭ hn̄tia cōplōnē ſcḋaꝫ ī facto eē facilr̄ ī ꝑtes diuidunt.ēt ꝑtes ſeꝑant ⁊ aliq̄ difficulter.hec diuiſio p̄t adaptari ⁊c̄.ſꝫ ſic ē vt pꝫ exēplo.lac faciliter.ſanguis difficulter.auꝝ difficulter.plūbū facilr̄.¶Cōtra dcā ꝙ auꝝ ⁊ ſanguis nō cōponunt ex mixtis qꝛ non p̄ferūt illa mixta. ¶Solō p̄ ſaltiꝫ hn̄t cōplōnē p̄mā ī facto eē:⁊ tn̄ auꝝ difficulter et plūbū facilr̄.¶Scḋo ita dicā ꝙ nullū mixtū cōponit qꝛ nō p̄fuerit elnta ei⁹:ſic igit cōponit ex elntis p̄ſupponit fuiſſe ex nā̄ ſui:ita ex mixtꝭ cōponi ⁊c̄.¶Tertio lac nō eēt mixtū.Scḋo.2ᵃ rōne ſimplicia faciūt vnā formā inq̄tū ſūt ī poᵃ ī mixto:ſꝫ pn̄t eē in poᵃ magꝭ ⁊ min⁹:ḡ ſeꝑabilia magis ⁊ min⁹.Tertio ſūt q̄dā mixta vera faciliter putrefactibilia:q̄dā difficulter.Quarto īter extrema ſūt plura media:ḡ aliqḋ mediū magis q̄dā alio:ſꝫ magis mediū ē min⁹ ſeꝑabile ꝙ̄ min⁹ mediū.vel ſic ē dare mediū vniforme ⁊ p̄ter illud media difformia:ḡ ⁊c̄.¶Contra mediū facilr̄ ſuſcipit ex̄ma 2ᵒ alimētoꝝ.c.de cucurbita.¶Solō.ḡ nolo plus niſi ꝙ media ſūt diuerſa in eē medio:⁊ ſic ī eē facilis vl̄ difficil̄ corruptiōis in oībus his corꝑib⁹ fit ſeꝑatio.¶Scḋo mediū ad pōdus facile ſuſcipit:nō aūt mediū ad iuſtitiā:vn̄ corp⁹ tēꝑatū magis reſiſtit:lꝫ ꝯriū ꝓblematū 5ᵃ ꝑtic.22.ꝓble.¶Tertio mediū facili⁹ ꝙ̄ ī mixtū ex̄mū reliquū ſꝫ non reſpectu ḡdus ⁊ ſupra vnū ex̄mū ita ꝙ ex̄mū cōparabit ad ꝑtes ſue latitudīs:vt calꝫ ī 4ᵒ īter ſe ⁊ tepidū ad ḡdus ex̄ latitudinē facili⁹ extremū vniat ꝙ̄ mediū:vel aliter nō cōparādo medium ad extrema ſꝫ etherogeneū.Cōſiderādū tn̄ ꝙ ſeꝑatio veri⁹ tribuit mixtis hn̄tib⁹ cōplōnē in fieri ⁊ īꝑfectā ꝙ̄ ꝑfectā:qꝛ in habētib⁹ ꝑfectā nō pōt fieri ſine corruptiōe forme vni⁹:ſed in hn̄tib⁹ imꝑfectā fit ſola diſgregatio abſq̄ vnius alicui⁹ forme corruptōe ⁊ hoc forſan voluit Dynus.¶Ad rōnes Dyni oēs ꝑtes mixti perfecti in facto eē ſūt ſub vna forma.Ueꝝ eſt tn̄ pn̄t hr̄e diuerſos gradus:ſicut ꝛm Dynū alibi vna aīa ſenſitiua eſt in carne ⁊ oculo.

¶Cōmixtio īter humiditatē ⁊ ſiccitatē ipſi⁹ ad h̄ ꝑuenit vt igneitas ꝯ̄ficiat in ſeparādo inter eas:imo cum igneitas aqueitatē ſoluit:vt eā ſubleuet tenent cū oībus ꝑtib⁹ ei⁹ ꝑtes terree qr̄ nō valet efficere eaꝝ ſubleuationē ⁊ vt terre ſubſiſtāt al̄s ſubſidēt:ſic potes illi⁹ ſilr̄ videre in ligno:imo in plūbo ⁊ ſtāno.

¶Hic ꝯ̄clat ꝑ exēpla ⁊ hꝫ duo ſic duo exēpla pōit.ibi(Sic̄ potes.)¶Cōſiderādū ꝙ oleū hꝫ ꝑtes terreſtres ⁊ aqueas aereas:⁊ nō hꝫ ſcḋaꝫ cōplōnē:ſꝫ hꝫ iſtas ꝑtes ita mixtas ꝙ n̄ pn̄t ſeꝑari ⁊c̄.¶Sicut potes ſilr̄.)Cōſiderādū ꝙ h̄ exēplū ē de cōplōne facil̄ ſeꝑationis:⁊ iō dixit.ſicut illius ſimile.i.ex̄ ſimile vel ſupra.i.vltra.ꝯ̄ oleo do ſimile illi ꝯ̄riū.nā lignū plūbū ſtānum oīa iſta habent partes terreas facilr̄ ſeparabiles ab aqueis.ſignum facilis cineratio.

¶Cū ḡ ē cōplō cui⁹ firmitudo ē h̄ firmitudo:tūc nō eſt lōge quin ſit cōplō a ſeꝑōne ſimpliciū cui⁹ calor īnat⁹ q̄ ē in nobis ꝯ̄ficit:⁊ q̄cūq̄ ita ē firmitudo ē cōplō firma.Si ḡ fuerit eq̄lis remanebit in corꝑe cōplō eq̄lis vſquequo reſoluat ei⁹ formā ⁊ corrumpat.Et ſi fuerit decliuis ad ꝯ̄niū remanebit in corpore ꝛm ſuuꝫ dominiuꝫ vſquequo corrumpatur eius forma.Et vniul̄r quidem non prouenit ab ea niſi operatio vna.

¶Cōſiderandū ꝛm Dynū ꝙ arguit:cōplō eſt ita firma ꝙ ignis non pōt ſeꝑare:ḡ nec calor nāl̄is.¶Scḋꝫ ꝯ̄ſiderādū ꝙ calor nāl̄is aut agit vt calor ⁊ ſic ſequit.aut agit vt nāl̄is ⁊ ſic nō ſeq̄tur.naꝫ ignis nō pōt eliquare ferrū:⁊ ſtrutio auis pōt:⁊ margaritas colūbus:vt 5.coll̄ꝫ.c.24.⁊.32.⁊ arenā ⁊ lapidē gallina digerit:vt.4.caṅ.fen.6.trac.3.ca.de empl̄is ſuꝑ pūcturā.¶Cōſiderādum ꝙ accipimus.3.Primo diuiſionē medicinaꝝ hn̄tiū ꝟtutē ſcḋam factā eq̄lē vel inequalē.Scḋo q̄ oꝑatio vna.Tertio tp̄s vſq̄ ad corruptionem.

Dubᵐ 5ᵐ ¶Dubitat vtrū oīa mixta hēant cōplōnē ſcḋaꝫ q̄ ex mixtꝭ fit.Ur̄ ꝙ ſic:ꝑ̄ia mixta hn̄t cōplōnē ſcḋaꝫ vt mineralia.ḡ oīa ſequētia mixta.ꝯ̄n̄tia tꝫ.aūs ꝓbat.qꝛ fiūt ex ſulphure ⁊ argēto viuo.In ꝯ̄rium Aui.q̄ vult ꝙ medicīe ſimplices hn̄t cōplōnē p̄mā.Rn̄det Dyn⁹ ꝙ nō in oī mixto ē ꝑtiū diuerſitas.Prīo ꝛmo opponit Aui.ꝯ̄ formis elntoꝝ in mixtꝭ:⁊ iō exēplū in ligno ⁊ plūbo ⁊c̄.Scḋo hec opponit Arꝭ.Auer.⁊ Gal̄.q̄ poſuerūt formas ꝑ totum cōmiſceri ēt frāgi:tn̄ q̄ḋlibꝫ hꝫ ꝑtiū diuerſitatē:qꝛ q̄dā ſubales cal̄e ſūt ſpumoſe:quedā groſſe terreſtres.Rō qꝛ opꝫ dare calꝫ ſpumoſuꝫ.Prīo vt agēs qꝛ el̄nta ſūt mā.Scḋo qꝛ el̄nta corrūpunt:⁊ quāuis el̄nta ſint ſilr̄ia in ſuis ꝑtib⁹:tn̄ īter ſe ſūt ita diuerſa ꝙ q̄dā el̄nta dicunt formalia vt ignis ⁊ aer.q̄dā dicunt māl̄ia vt terra ⁊ aq̄:⁊ ideo fit ex eis vnū vt colla vt ponit capl̄ꝫ ꝛm Arꝭ.4.metheo.Quis tn̄ ita ſit nō oē mixtū hꝫ cōplōnē ſcḋaꝫ.exēplū ī ſtagno ⁊c̄.¶His habitis p̄ dōꝫ ꝙ al̄s tenui ꝙ iſta ꝑtiū diuerſitas nō ē ī oī mixto.Scḋo ꝙ calꝫ ſn̄ans mixta ē in aere:⁊ illḋ qḋ ſtat vt formale ē factū ab iſto:⁊ ī q̄buſdaꝫ ē q̄litas ⁊ in q̄buſdā corp⁹ vt ī aīalib⁹.Quō āt ꝛmo Dyni ſit falſus vl̄ verus diximus in p̄ caṅ.Scḋo dico vt al̄s tenui ī p̄ ꝙ mixtū ex nā mixtiōis nō hꝫ ꝑtiū diuerſitates.Rō ḡ mixti ex nā mixtiōis nō eſt necio diuerſa:qꝛ q̄libꝫ ꝑs pōt equalr̄ alteri eē alterata:nec ē ꝑtiuꝫ diuerſitas.Solō.nego aūs ſꝫ ⁊c̄.¶Cōſiderādū ꝙ diuerſitas eſt ex fine vel agēte.vtraq̄ ꝑs pōt defendi.¶Nūc teneo ꝙ in oī mixto ē diuerſitas ꝑtiū.ſ.in groſſitie ⁊ ſubtilitate:q̄rū ꝑtiū q̄libꝫ eſt mixta.Rō p̄mi.minime ꝑtes terre ⁊ ignis ī mixtis nō ſūt ex toto corrupte:ḡ diūſitas ꝑtiū.ꝯ̄n̄a ē nō:qꝛ portio māē q̄ ſtabat ſub forᵃ ignis mō erit ſubtiliori diſpōni ꝯ̄iūcta ꝙ̄ portio māē q̄ ſtabat ſub forā terre.Aūs vꝫ notū:qꝛ aliter ī iſta ꝑte māē nō plus trāſiſſet ignis ꝙ̄ alia.¶Scḋa rō.minimū terre ī mixto virtualr̄ exn̄s ꝛm ꝙ ē māl̄e nō equalr̄ tāgit a minimo ignis q̄ḋlibꝫ:ḡ idē minimū terre ꝛꝫ aliquā ꝑtē māl̄ē remanebit groſſi⁹ ⁊ ꝛꝫ quādā ſubtili⁹.Iſte due rōnes tenēt apḋ eos q̄ ponūt ī mixto eē q̄tuor minima rn̄dētia q̄tuor elemētis alr̄ nō.¶Tertio oī mixto pōt accidē putredo:igit oē ē difforme.ꝯ̄n̄tia ē nota qꝛ putredo ſeꝑat ꝑtes ſubtiles ⁊ dimittit groſſas.Cōtra dicā ꝙ cal̄m p̄ attigit vnā ꝑtē ꝙ̄ aliā vt in aq̄ q̄ bullit lꝫ ſit vniformis.Solō.accipio minimū formale mixti.arguo ſic.Calidū nāl̄e ē equalr̄ ī oī tꝑe māl̄i qꝛ ſūt ſil̄es:ſed putredo ē cal̄m ex̄neū ⁊ pōt eē ī facto:ḡ ī oī ꝑte māl̄i.q̄re ḡ magis reſoluit vna ꝑs ꝙ̄ alia:nō niſi ꝑꝑ diuerſitatē ⁊ difformitatē ꝑtiū.¶Quarta ratio tūc eēt dare mixtū cui nō cōpeterēt aliq̄ ꝯ̄ paſſiōib⁹ mixti q̄ ſūt coagulabile ⁊ nō coagulabile:liq̄bile ⁊ nō liq̄bile:trahibile ⁊c̄.Et alia in q̄b⁹ reqrit ꝑtiū diuerſitas:imo ꝑ diuerſas diſpōnes hūidi ad ſiccū:q̄ ſūt corꝑa ſic termīabilia vl̄ ſic educibilia.he paſſiones ſic diuerſificant:vt Arꝭ.4.metheo.¶Scḋa ꝯ̄clō.nō oē mixtū hꝫ cōplexionē ſcḋaꝫ.Et rō:nō oē mixtū hꝫ ꝑtes diuerſas q̄ ſint ꝑfecta mixta cōparatas ſibi:vt elnta ꝑ refractionē:ḡ nō oē mixtū hꝫ cōplōnē ſcḋaꝫ.ꝯ̄n̄tia ē nota qꝛ hec ꝓprie ē 2ᵃ cōplō ſic cōplō tyriace.aūs ē notū qꝛ ꝓcederet ī īfinitū ī mixtꝭ ꝛꝫ gen⁹ ſiue ꝛꝫ ſpēs.igit opꝫ venire ad mixtū cui elnta ſint mā īmediata.¶Cōtra.oē mixtū eſt difforme ī ꝑtib⁹:ſꝫ ꝑtes difformes iux̄ ſe poſite agūt:ḡ ī oī reſultabit cōplō 2ᵃ.Dōꝫ p̄ ꝙ nō oīs diuerſitas ꝑtiū mixti ſuffic̄ ad actionē.Uel dōm 2ᵒ ꝙ ꝑtes mixte ſūt duoꝝ modoꝝ.quedā ſūt vera mixta ⁊ de nā ꝑfectoꝝ mixtoꝝ elōgatoꝝ a nā p̄moꝝ elntoꝝ que ꝑtes ſūt actu:vt tyriaca nō fermētata:vel p̄fuerūt actu vt ī fermētata.vel in poᵃ ꝓpiqua actui:vt caſe⁹ butyꝝ ⁊c̄.in lacte lꝫ ꝛꝫ q̄ſdā medicos fit actu ī lacte:⁊ tales ꝑtes ꝯ̄ſtituūt cōplōnē 2ᵃᵐ.Quedā ſunt ꝑtes q̄ nō ſūt ꝑfecta mixta ſꝫ ſūt eiuſdē mixti ꝑtes māl̄es differentes ſolū ꝛꝫ groſſuꝫ ⁊ ſubtile:⁊ tales ꝑtes nō faciunt cōplōnē 2ᵃᵐ:⁊ reꝑiunt ī oī mixto.⁊ iſte ꝑtes differūt ab illis:qꝛ mixtū diuidit in mixta ī īfinitū:qꝛ q̄cūq̄ ꝑte data hꝫ groſſum ⁊ ſubtile.ſilr̄ hūidū ⁊ calꝫ ꝛꝫ Dy.⁊ Auer.5.coll̄ꝫ.c.3.q̄ ſūt corꝑa duo.ēt iſte ꝑtes nō ſunt ꝑ ſe ſtātes nec mixta ꝑfecta:ſꝫ cinis remanēs vna res ē.¶Ad p̄mā rōnē cū dꝛ.ꝑ̄ia mixta hn̄t cōplōnē 2ᵃᵐ.Dōm ꝙ falſuꝫ ē:qꝛ argentū viuū nō hꝫ ⁊c̄.vl̄ alr̄ ꝙ ſulphur ⁊ argētū viuū nō ſūt ꝑfecta mixta:imo valde elntaria:vel ſūt valde remota ī ſe ab eo.¶Sꝫ tu diceres:ḡ ſaltiꝫ oīa poſt argētū viuū hn̄t.Dōꝫ ꝙ nō dꝛ ꝓꝑe cōplō 2ᵃ qꝛ nō fit ex mixtꝭ ꝑfectꝭ ſꝫ īꝑfectꝭ.Uel n̄ ſeq̄t qꝛ alia nō fiūt ex mineralib⁹.Cū ḡ mixtū fit ex mixtꝭ ꝑfectꝭ p̄cedētib⁹ vt tyriaca:vl̄ ſeꝑabilib⁹ vt lac ī butyꝝ ⁊c̄.vl̄ ſa.ꝛꝫ medicos:tūc dꝛ hr̄e cōplōnē 2ᵃᵐ.¶Ad rōnē tuā dōꝫ ꝙ cōplō ī tēſiue ꝯ̄ſiderata hꝫ ꝑtes māl̄es q̄rū q̄dā ſūt cal̄iores alijs ſaltiꝫ ꝟtualr̄ ⁊ diuerſe ſūt in q̄libꝫ ꝑte data.

¶Cū āt cōplō nō ē firma ſꝫ ꝯ̄bilis facilis ad diſgregationē:tūc poſſ̄e ē vt ei⁹ ſimplicia ſeꝑent cū nr̄e nāē operatio exiſtit ī ea ⁊ remoueat vnū ab illo:⁊ ſint diūſarū ꝟtutū ⁊ faciat vnū eoꝝ opōnē vnā ⁊ aliḋ ꝯ̄riū ipſi⁹.

¶Hic decl̄at cōplōnē ſecūdā debilē:quare nō poſuit exēpluꝫ.Dōꝫ ꝙ dicit ibi(Potes illi⁹ ſil̄e ⁊c̄.)vel qꝛ erat notū vt miſcere piꝑ et papauer ſimul trita ⁊c̄.¶Cōſiderāduꝫ ſecundo ꝙ hec cōplō ꝯ̄bilis reperitur ꝓprie qn̄ nō hꝫ verā formā.reperit ēt qn̄ hꝫ vt in lacte.¶Conſiderādum tertio ꝙ diuerſaꝝ virtutuꝫ vt aperitiua reſolutiua:contrariarum vt calefactiua infrigidatiua ⁊c̄.

¶Et cū medici dicūt ꝙ medicīe illi⁹ ꝟt⁹ ē cōpoſita ex ꝟtutib⁹ ꝯ̄rijs:nō opꝫ vt ipſi intelligāt a ſeipſis:⁊ tu ab eis:ꝙ ſit ꝑs vna ferēs friditatē ⁊ cal̄itatē ſil̄r operans vnaqueq̄ eaꝝ ſingul̄r ſic̄ ille q̄ ſūt diuiſe.nā illḋ nō eſt poſſ̄e:ſꝫ ſūt ī duab⁹ ꝑtib⁹ eius diūſis ex q̄b⁹ ipa ē cōpoſita cum ſua ſingularitate.Et etiam nō oportet vt exiſtimes ꝙ aliud genus medicinarum nō ſit compoſitū ex virtutibus cōtrarijs:quoniā omnes medicine ſunt compoſite ex virtutibus contrarijs.

¶Pꝛia remotio dubitatiōis:qꝛ dcm̄ eſt ꝙ medicine hn̄t ꝯ̄rias ope

rationes. Dubitaẜ vtrū circa eādē ꝑtē. Rn̄dēt ꝙ nō: ⁊ ꝯuenio cum Dy. in hoc ⁊ in notabili aliqd hr̄e virtutes ꝯrias ⁊ oꝑari dr̄ cōfuse vel disticte ⁊c̄. ¶ Scd̄o dubitaẜ (cū singularitate sua) quātum ad sūmū vel respectu caꝝ que ꝑ artē. vel. i. hr̄et vnā formā. Hec tersia expō est cōtra Dynū ⁊c̄. Et scd̄a remotio vtrū aliō gen⁹ medicinaꝝ ꝭm ꝙ facit oꝑōnē silēm sit simplex nō cōposita. dicit ꝙ īmo cōposita pōt eē. vel aliō genus. s. hn̄tiū cōplōne fortem secundā.

¶ Immo oportet vt intelligas ex hoc ꝙ ipsi significāt per illud qđ est actu habēs virtutes cōtrarias aut potentia ꝓpinqua actui: quoniā in ipsa sunt ꝑtes diuerse: quaꝝ vna nō efficit in aliā actum integrū faciētē totū similium virtutū similitudine completa: ⁊ nō adherēt ⁊ vniuntur: ita vt cum earum vna in parte mēbri cōtinetur consequatur alteram cum ea contineri.

¶ Soluit vera solōne. Prīo qūo medicia pōt eē ex ꝯrijs. Secundo qūo pōt facē vnā oꝑōnē, ibi (Qn̄qꝫ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ medicia hn̄s cōplōnē scd̄az nō ꝑfectā nō hꝫ actū vnū: sꝫ pōt ꝭꝫ diuersas ꝑtes occurrere ⁊c̄. ¶ Immo.) In sūma ꝗ vult duo gn̄a mediciaꝝ cōpositaꝝ agētiū oꝑōnes ꝯrias: aut hn̄tiū formā vnā ꝯbilē q̄ medicie cōponētes sūt ī sunt ī po^a ꝓpiqua actui: aut nō hn̄t formā vnā sꝫ medicie ꝯrie cōponētes nō sunt adherētes. ¶ Immo) ꝭꝫ tuā expōnēz hic ꝯclat qūo medicia dr̄ cōponi ex ꝯrijs ⁊ facē diuersos effect⁹ ꝯrios. Prīo ꝓmittit. Scd̄o ꝓbat. ibi (Qm̄.) Tertio remouet dubiuz resumēs ꝓpositū. ibi (Nisi sit.) ¶ In ꝓ vult ōndē ꝙ siue medicina hēat vnā formā siue plures pōt dici cōposita ex ꝯrijs ⁊ agē effect⁹ ꝯrios si hꝫ vnā formā. ¶ Po^a ꝓpiqua actui ⁊c̄. qr̄uz vna actū integrū ⁊c̄. (Silitudie cōpleta) qꝛ fuit silitudo in for^a subali: nō tn̄ ī mō sube ⁊ q̄litatib⁹ oīno sic lac. Si āt hꝫ diuersitatē nō adherētē vt tyriaca an̄ fermētationē ⁊ nō adherētē ⁊c̄. ¶ Cōtra ꝓmuz: qꝛ Aui. dixit ꝙ hn̄s cōplōnē scd̄az oꝑaẜ nō corrupta forma. Itē dixit ꝙ nō est ꝭꝫ vnā ꝑtē. sꝫ hic ē ꝭꝫ vnā: qꝛ totuz vnā formā hꝫ. ¶ Ad ꝓmum dōꝫ ꝙ loqẜ qn̄ cōplō ē fortis. mō pōt eē vna ⁊ debilis: qꝛ ꝓpinqua actui. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ ille ꝑtes sunt ēt diuerse in mō sube ⁊ cōplōnis: ⁊ vna est extra aliā. ¶ Uel dicēdū ꝙ nō est ibi ꝭꝫ vnā ꝑtē quātitatiuā: sed essentialem: lꝫ in diuersis partibus quantitatiuis.

¶ Quoniam si ipsa fuerit similis virtutis nō diu significabitur eius operatio in corꝑe penitus. Et si est adherentium partiū ⁊ diuersarum virtutū possibile est etiā vt non diuersificeẜ eius impssio in corꝑe: imo sit vt cū pars simplicis in mēbro cōtineẜ ꝯueniat ei qđ ei adheret ex simplici alio ⁊ proueniat ex eis operatio ⁊ impssio quaz ad ipsum ducunt amborū operationes in oībus partibus illius membri ꝭm equalitatem.

¶ Primo facit qđ dcm̄ est. Scd̄o ponit qddā. ibi (Cuꝫ sit.) Prīo ꝑꝑ qđ ad h̓ ꝙ medicia dicaẜ cōposita ex ꝯrijs ⁊ faciat ꝯrios effect⁹ requiruntẜ ꝓdicte due ꝯditiōes. s. ꝙ hēat ꝑtes ꝯrias in actu seꝑatas: ita ꝙ vbi sit vna nō sequaẜ eē aliā: vel hēat in ꝓpinq̊ qꝛ nō sit oīno silis in ꝑtib⁹: sed si sit medicia cōposita ex ꝯrijs illa reqruntẜ ⁊c̄. qꝛ si nō ponanẜ illa fit silis: sed si medicia sit cōposita ex ꝯrijs: ⁊ esset vnius forme oīno silis: vel eēt nō vnius forme: tn̄ partes essent tenaciter adherētes nō diuersificaẜ oꝑatio ⁊c̄. Ex quo autē res ꝑtiū diuersaꝝ formaꝝ. s. nō hn̄s vnā formā pōt esse difficilis separationis: ergo res vnius forme posset esse facilis separationis.

¶ Cum sit cū vnaquaqꝫ partiuz eius impedimentuz a complemento actionis eius fixum in ea.

¶ Sꝫ in q̄cūqꝫ ꝑte isti⁹ medicie ē īpedimētū fixū quo īpediẜ oꝑatio quā ꝑs vellet efficē ī ꝑtē: ꝗ silis oꝑatio ꝓueniet lꝫ sit cōposita ex ꝯrijs. sꝫ sic ē: qꝛ ꝓ suppositū ē ꝙ sit adherētiū ꝑtiū. ¶ Cōsiderādū ꝙ istō īpedimētū ē an̄qꝫ agāt ꝑtes iter se vl̓ respectu tertij saltez ex nā rei: qꝛ ꝑtes ꝯrie isti⁹ medicie qn̄ reducunẜ ad actū ꝯriuz ꝓus se alterāt ⁊ ꝯtēperāt q̄ꝫ mēbrū altereẜ ab eis. ē ēt ī actu actōis: qꝛ iste ꝑtes medicie cū sint ꝑuissime occurrētes ꝑti mēbri īducūt effect⁹ ꝯrios qui equal̓r in illo īcludunẜ: sicut si minime carni occurreret a. calidum ⁊ b. frigidum: frigidum recipet formā tepiditatis.

¶ Nisi sit pars mēbri recipientis ab vnoquoqꝫ duorū simpliciū absqꝫ alio: ⁊ natura vtatur vno eoꝝ ⁊ alteꝝ renuat: ⁊ hoc quidem est multotiens: noster tamē sermo non est in hoc: imo est in specie que est diuerse impressionis ꝓpter rem in seipsa non ꝓpter rē in alia. Et illa quidez res est qm̄ simpliciuz eius cōmixtio est debilis recipiens discretionē vel separationem ⁊ simplicia eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipiūt impressionem ab impressione nostri caloris. Iste aūt medicine simplices quibus dicimus inesse virtutes ꝯrias sunt in qbus non est illa cōmixtio vniuersalis.

¶ Diceret aliqs ōndo tibi ꝙ medicia cōposita ex ꝯrijs actu: tamē adherētib⁹ poterit ꝯrios effect⁹ īducē. Prīo qꝛ h̓ mēbrū poterit h̓ pati a medicia illa. ꝟ. g. a cal̓a ꝑꝑ ꝓprietatē. Scd̄o qꝛ ꝟtus poterit diuidē. Prīo ponit īstātias. Scd̄o rn̄det. ibi (Noster tamen ꝭmo.) ¶ Prīa pꝫ. Noster tn̄) soluit ꝙ ista īstātia nihil ē: qꝛ ꝭmo nr̄ nō est de oꝑatione ꝯria medicinaꝝ ꝯriaꝝ ex ꝓprietate mēbroꝝ vl̓ discretiua virtute: sed ex nā cōplōnis medicine. ꝟ. g. qꝛ sit debilis cōpositionis: ita ꝙ componētia habent separationem.

Dubiū 6^m

¶ Dubitaẜ qꝛ vr̄ manifesta contradictio: si enīz est adherētiū ꝑtiū quomodo virtus discretiua poterit vti vno sine alio.

Dub^m 7^m

¶ Itē q̄re dixit bis cōmixtio debilis simplicia debilia. s. ī cōpōne.

Dubiū 8^m

¶ Tertio ⁊c̄. q̄uis nō separenẜ tn̄ agunt ꝯrios effect⁹: qꝛ duo corꝑa īpol̓e est ꝙ occurrāt vni patiēti q̄ꝫtuz ad eādē suꝑficiē. ¶ Ad ꝓmū dōm ꝙ duplex oꝑatio est suꝑ medicia. Una caloris reducētis ad actuz ꝯuertētis ad formā vaporosaz. in hac oꝑōne ꝯtigit medicinā cōpositā ex ꝯrijs esse adherētiū ꝑtiuz vt sil̓ vapor calidus ⁊ frigidus sint mixti ⁊ ꝯtingit partiū eē nō adherētiū qꝛ illi vapores separanẜ: vnus portat vnā ꝑtē: ⁊ ali⁹ aliā. Alia ꝟtutū attractiuaꝝ ⁊ retētiuaꝝ. Pōt igiẜ in prīa oꝑōne medicina eē adherētiū ꝑtiuz ꝯriaꝝ ⁊ ex hoc vnius oꝑōnis: ⁊ tn̄ virtus vteẜ vno sine alio. ⁊ de h̓ nō est sermo qn̄ dicimus medicina operaẜ effect⁹ ꝯrios ⁊ est cōposita ex ꝯrijs: sed qn̄ in prima oꝑōne caloris nālis fit separatio. ⁊ h̓ ē qđ dixit Aui. simplicia vbi ꝑcipiunt īpressionē ab impssione caloris. ¶ Ad 2^am dicēduz ꝙ dixit. est debilis. per nō eē simpliciū partiuz. vel debilis per nō esse adherētiū. vel est debilis vt ꝑ h̓ remoueat primā instātiā de oꝑōne ꝯria a ꝓprietate mēbri recipientis (debilia) vt remoueat scd̄az īstātiaz de ꝟtute discretiua. ¶ Ad 3^am appet sol̓o: qꝛ illa minima in reductiōe ad actuz īpediunt se ⁊ post tēperanẜ. vel lꝫ occurrāt diuersis ꝑtib⁹ nālib⁹ sunt in vna formali. vel lꝫ essent due ꝑtes formales qbus occurrunt: tn̄ recipiẜ illud in forma media: ita ꝙ paꝝ durāt in forma ꝯria: ita ꝙ tota ꝑs ē alterabilis a q̄libet ꝑte isti⁹ medicine: ꝗ vtriusqꝫ alteratio extendiẜ suꝑ toto. ¶ Iste āt medicie.) ꝭm Dy. exponit ꝓ ꝑ moduz correlarij Ant. est ꝙ igiẜ medicine simplices in qb⁹ ⁊c̄. sūt in qb⁹ nō ē illa cōmixtio vl̓is. s. ꝙ ab eis ꝓueniat effect⁹ vnus: imo ꝯri⁹. sed vn⁹ effectus ꝓuenit ab illis in qb⁹ manet cōmixtio ꝯ istā expōnē ꝑ subdiuisionē quā ponit. Scd̄o mō pōt exponi ꝑ modū remotionis dubij vt dicaẜ. d. a. qūo dices ꝙ sūt simplices. Rn̄det ꝙ nō ē ista cōmixtio vl̓is. i. totalis ⁊ tāta q̄ꝫta in artificialibus medicis vt tyriaca respectu q̄rū dicunẜ simplices. Aliter igitur ego expono ꝙ postqꝫ Aui. ꝓmisit qd cōplō prīa ⁊ qd 2^a ⁊ posuit quasdā subdiuisiōes hic adaptat ad ꝓpositū ⁊ est qꝛ colligit ex ꝓdictꝭ modos medicinaruꝫ hn̄tiū cōplōnē 2^am. simplices. i. q̄ ēt dicūẜ simplices. qb⁹ dicim⁹ ⁊c̄. i. que ēt dn̄r hr̄e ꝟtutes ꝯrias. sunt in qb⁹ ⁊c̄. vl̓is. i. ꝓ^a ex elm̄tꝭ nō est sicut īmediate causans cōplōnē sed sicut mediate. ¶ Cōsiderādū ꝙ ex trib⁹ colligit medicinas hn̄tes cōplōnē 2^am. Prīo simplices: qꝛ possunt dici simplices lꝫ sint cōposite. dicunẜ tn̄ respectu cōpositaꝝ per artem. Secundo hn̄tes virtutes ꝯrias siue diuersas siue ꝯrias: qꝛ aliter nō dicerenẜ secundo composite. Tertio non est illa vl̓is ⁊ prīa cōmixtio ex elementis. s. īmediate. ¶ Cōsiderādum 2° ꝙ dr̄ vl̓is: qꝛ prior ex nā rei: qꝛ inherētes oī mixto vt mixtuꝫ: ⁊ sic oē mixtū pōt dici hr̄e ꝟtutes ꝯrias: qꝛ ꝑtiū difformitatē: nō tn̄ ex hoc dr̄ hr̄e cōplōnē scd̄am. ¶ Tertio ꝯsiderandū (iste:) qꝛ de istis fit mētio hic 2° can̄. non in 5°: qꝛ ibi de compositis per artem.

Dub^m 9^m

¶ Dubitaẜ q̄re Aui. colligēdo medicias hn̄tes cōplōnē 2^am nō colligit ēt medicias q̄ dn̄r hr̄e cōplōnē ꝓmā. Dicēdū ꝙ satis notuz est ēt supra diuisit eas quātuz sufficit cuz dixit alia equalis. alia calida ⁊c̄. vel difficile est dare medicias que solū hēant vnā cōplōnē.

Dub^m 10^m

¶ Dubitaẜ 2°: qꝛ Aui. vr̄ ꝯdicē. nā medicina hn̄s cōplōnē 2^am oꝑerās vnuz effectū est nō hn̄s illā mixtionē vl̓em: ⁊ tn̄ nō dr̄ cōposita ex ꝯrijs vt supra. ¶ Et cū medici dicunt. Dōm ꝙ illa est vl̓is complexio medicinaꝝ hn̄tiū 2^am cōplōnē siue sint cōposite ex ꝯrijs ꝗ ē ꝯrioꝝ effectuū siue vni⁹ effect⁹. illa ꝗ vere ē cōposita ex ꝯrijs ꝯrioꝝ effectuū ⁊ de hac suꝑ. ⁊ cū medici. ⁊ illa ēt dr̄ cōposita ex ꝯrijs expōnē. nō sic vere: tn̄ que vni⁹ effect⁹ ⁊ de hac supra. ⁊ ēt ꝭꝫ vnā expōnē.

¶ De eis ergo alie sunt que sunt fortioris cōmixtiōis: ⁊ nō possunt decoctio ⁊ ablutio facere separationē inter virtutes earum sicut camomilla in qua est virt⁹ resolutiua ⁊ virtus stiptica: ⁊ cuz coquitur in emplastris non separantur ab ea vtreqꝫ virtutes.

¶ Hic diuidit istas medicias quas collegit ⁊ pōit ordies ⁊ diuersitates: ⁊ hꝫ q̄tuor diuersitates sicut q̄tuor ordies pōit. Scd̄a ibi (Et alia.) Tertia ibi. (Ex h̓.) Quarta ibi. (Et ex medicinis.)

¶ Dubitaẜ

Dub.m 11m ¶ Dubitaꝛ q̄uō cognosco ꝙ camomilla hēat has ꝑtes. Dōz ꝙ ex diuersitate sapoꝝ vel ex effectu medicīe. ¶ Cōsiderādū 2o ꝙ camomilla vel hꝫ vnā formā vel diuersas: ſꝫ ē ꝑtiuꝫ adherētiū. ¶ Tertio ꝯsiderādū ꝙ si nō sepaꝛ in decoctiōe: ḡ nec calo nr̄o. ¶ Quarto ꝯsiderādū in emplis: qꝛ forsan ꝑ assationē posset separari.

¶ Et alie sunt in quibus decoctio separare potest īter eas sicut caules: substantia enim ipsorum cōmixta est ex materia terrea stiptica ⁊ ex materia subtili abstersiua nitrosa. Cuꝫ ergo coquitur in aqua resoluitur substantia nitrosa abstersiua ab eo in aqua: ⁊ substantia terrea stiptica remanet ⁊ fit aqua eius solutiua ⁊ corpus eius stipticum. ⁊ similiter lens ⁊ fructus mandragore ⁊ simil'r allium. in ipso nāqꝫ est virtus abstersiua ⁊ adustiua ⁊ humiditas grauis: sed decoctio separat inter eas. ⁊ simil'r cepe ⁊ raffanus ⁊ reliqua. Et ꝓpter hoc dicit ꝙ raffanus digerit ⁊ non digeritur. Digerit enim ⁊ non cum omnibus partibus suis: sed cum substantia subtili tenui que est in ip̄o. Cū ergo resoluiꝛ ab eo remanet sub̄a spissa que est in ipso inobediēs v̄tuti digestiue viscosa: ſꝫ illa sub̄a aliā īcidit viscositatē.

¶ Primo hoc. Secūdo infert quoddā. ibi (Et ꝓpter hoc.)

¶ Et ex hoc capitulo sunt alia inter quorum simplicia ablutio separare valet sicut endiuia ⁊ plurima ēt olerum. eius enim substātia est composita ex materia terrea frigida plurima ⁊ ex materia subtili pauca: q̄re fit eius infrigidatio cum materia prima ⁊ oppilationum apertio ab ea ⁊ penetratio ipsius plurima cum materia altera. Et plurimum huius materiei subtile est expansum super superficiem eius. Jam enim eleuata est ad eam ⁊ aspersa super ipsam. Cuꝫ ergo abluitur cum aqua resoluitur ⁊ non remanet ex ea aliquid vnde sit curādum: ergo propter hanc causam preceperunt ne abluatur ſm legem ⁊ medicinam. Et hac de causa plurime medicinaruꝫ cum homo sumit eas infrigidāt vehementer: ⁊ cum ex eis fit emplastrum resoluūt. verbi gratia sicut coriandrum. cum enim sumitur eius infrigidatio fortior fit. Et cum ex eo fit emplastrum quandoqꝫ resoluit. verbi gratia scrophulas ⁊ ꝓprie permixtum cum sauich: ⁊ fit illud ideo quoniam est compositum ex substantia terrea aquosa multe infrigidationis ⁊ ex substantia subtili resolutiua. Cū ergo sumitur aduenit calor īnatus ⁊ resoluit ab eo substantiam subtilem ⁊ non est plurime quantitatis ita vt in cōplexione impressionem faciat: īmo deficit ⁊ remanet substantia eius singularis vltima in infrigidatione. Cum autē ex eo fit emplastrum videtur ꝙ substantia terrea non penetret in poris neqꝫ efficit in eis impressioneꝫ oīno: sed substantia subtilis secunda penetrat in eis ⁊ digerit. Si ergo associatur aliquid ex substantia frigida iuuat ad repellendum ⁊ vincit calorem īnatum. Et hoc quidem propinquum est ei qd̄ ostendimus in libro primo de adustiōe cepe cuꝫ ex ea fit empl'm ⁊ de eius incolumitate cū comediꝛ. Et cū nos posuerim⁹ vnā cām in ea ꝓpiquā huic oportebit vt sit hec ītētio nō certe.

¶ Primo facit h̄. Secūdo īfert quoddā. ibi (Ergo ꝑꝑ.) ¶ Cōsiderādum ꝙ Aui. ponit dcm̄ ⁊c. ⁊ cām qꝛ in ſupficie: iō ablutio sepat. Et ꝑꝑ h̄ ꝑ vnuꝫ. Scd̄o aliud. ibi (Et hac de cā.) Primo infert h̄. Scd̄o aliud. ibi (Et h̄ q̄dē.) Pria in duas. Prio fac̄ h̄. Scd̄o remouet dubiū. q. d. a. illa ꝑs cal'a deberet calefacē. ¶ Cōsiderādū ſm Dy. īfrigidat vehemēter īteri⁹. ſ. in ꝓcessu nō in ꝑn°: qꝛ occurrit cū ꝑtib⁹ cal'is ⁊ fridis. exteri⁹ āt qꝛ calor ē debilis in ꝓcessu calefaciūt cum sauich. i. pulte ex frumēto qꝛ hn̄t viscositatem ad digōnem iuuat. ¶ Si ḡ.) Tripl'r exponiꝛ ſꝫ Dy. Prio ꝑs frida ꝯstrigēdo ꝑmit caliditas sic ponit exēplū de oleo ro. 3. de simpli. medi. ca. 5. 3. dif. (Uicit.) scilꝫ in ſupficie nō in ꝓfundo. Scd̄o si associaꝛ penetrādo repercutit: ⁊ ꝑ calꝫ resoluit: ḡ ꝓprie in scrophulis ꝓdest. (Uincit). i. vincē facit: qꝛ ꝑ seip̄m nō poterat: ⁊ iō vsurpat sibi istā opationē. Tertio associaꝛ mām multā: ꝑs frida penetrās posset corrūpere mēbrū ⁊ mortificare. Aliter posset exponi: qꝛ. d. a. q̄re illa ꝑs cal'a nō resoluit. Rn̄det ꝙ frigiditas repellit ⁊ tenet eā ītus: ⁊ vīcit calorē īnatū ne eam ꝯsumat. ∥ Sed tu dices ꝯ̄ ita intus. Dicenduꝫ ꝙ calor fortior. ¶ Secūdo declarat qd iuuat sauich ⁊ pꝫ. Et hoc q̄dē infert aliud ⁊ dicit ꝙ illud qd̄ dictum est de coriandro est propinquum ⁊c. Cāe qr̄ cepe exterius vlcerat ⁊ intus nō: sunt sex. Primo qꝛ virtus nālis agit ⁊ īmutat cōpl'onem. Secūdo misceꝛ cū cibis. Tertio miscetur cū humiditatib⁹. Quarto tenetur ex ligatura: īmo teneꝛ ex vno situ. Quinto qꝛ resoluunꝛ partes vlceratiue. Sexto virtus digestiua ꝯuertit in bonū sanguinē ⁊c. De oīb⁹ istis causis prima est ad ꝓpositum: ⁊ ideo cū fiunt: hec intētio de coriādro est nota. certe. qꝛ eadē causa hic ⁊ ibi. ¶ Considerādū qꝛ diꝛ (Propinquum) non eadem qꝛ cepe nutrit: coriandrum non.

¶ Et ex medicinis q̄dē sunt in quibus videnꝛ esse due substantie diuerse ſm naturam absqꝫ ꝑmixtione oīno. Et ex eis itaqꝫ sꝛ q̄ sꝛ sensui appentes sic̄ ꝑtes citri. Et ex eis sūt q̄ sꝛ magis occulte: vꝛ eni ꝙ cortex psiliј ⁊ qd̄ ē ſup ei⁹ corticē sit fort̄ īfridatiōis ⁊ farina medulle q̄ ē ī ip̄o sit fort̄ calefactiōis: ita vt forsitā sit medicia rubificās aut vlcerās: ⁊ cortex ei⁹ sit sic̄ velamē distiguēs īter ea. Si ḡ bibiꝛ nō tritū nō dimittit duritiē sue corticis vt penetret v̄t⁹ medulle ei⁹: ⁊ qd̄ ē ītra ip̄ꝫ ad suum exteri⁹: īmo opaꝛ cū eo qd̄ ex ip̄o appet ex sua mucilagine. Qꝛ si ꝯteraꝛ forsitan illd̄ qd̄ dꝛ de ip̄o qd̄ ē venenū: ē ꝑꝑ aptionē medulle ei⁹ ⁊ sui īterioris. Et vꝛ ꝙ illud qd̄ ex eo est ꝯtritū disrūpat exituras. Et illd̄ qd̄ est ītegrū ex eo faciat eas crudas ⁊ refrenet eas ꝑꝑ hanc cām. Sufficiat quātitas hec in dādo hāc radicem.

¶ Hic est quartus ordo. Cōsiderādū ꝙ psiliū est semē paruuꝫ: ⁊ hꝫ duas partes ⁊c. collige hos quatuor modos siue ordines ⁊ differētiam inter eos. ∥ Cōsidera ꝙ isti ordines cōprehendunt oēm modū medicinaꝝ hn̄tiuꝫ cōpl'onē secundā fortem ⁊ debilem.

Du.m 12m ¶ Utrū vna medicia possit in corpore humano diuersas facē opatiōes. Videꝛ ꝙ nō: qꝛ tūc hr̄et ꝯ̄rias v̄tutes. Itē saltē hn̄s vnā formā nō qꝛ hꝫ vnā cōpl'onē. ∥ In oppo.m Auic. ∥ Rn̄det Dy. ita est de vna medicia sic̄ mixto: sed mixtū ē duplex. ſ. simplex homogeneuꝫ aliud etherogeneū. Medicia simplex sil'is in suis ꝑtib⁹ nō hꝫ operatiōes ꝯ̄rias: iō qꝛ hꝫ vnā v̄tutē in oīb⁹ ꝑtib⁹. Medicia āt cōposita etherogenea vel reducta ad vnā formā dicit Ant. ꝙ ꝯuenirēt ꝯ̄ria disticte. qd̄ est īpol'e. Prio ex ꝑte medicie qꝛ nō hꝫ. Scd̄o ex ꝑte mēbri qꝛ nō pōt recipe ꝯ̄ria. Si aūt indistincte: sicut extrema in medio: ⁊ h̄ possibile qꝛ effect⁹ est medi⁹ īter calidū ⁊ friduꝫ ⁊c. ⁊ poterit dici calidū respectu fridi. Si aūt medicina nō sit reducta ad vnā formā: vel ē fort̄ cōmixtiōis: ⁊ sic nō pōt disticte sed inesse medio vt mēbrū cui approximaꝛ medicamē cōpositū ex repcussiuo ⁊ resolutiuo. iuxta Auer. 5. collꝫ. ca. 53. vel debilis vel sepatur in ꝑtes ⁊ occurrunt diuersis mēbris: ⁊ sic pōt ꝯ̄rios effectus. vel non sepaꝛ: ⁊ sic idē iudictū sicut eēt fortis cōmixtiōis. Ex quo ē manifestū ꝙ medicamē cōpositū debilis cōmixtiōis non facit vnā opationē nec ꝯ̄riā. exēplū de caule ⁊ psilio. Et ex his vltra pn̄t ītelligi dicta Aui. de medicamīe cōposito adherētiū ꝑtiuꝫ ꝙ nō diuersificat īpressionē nisi ex ꝑte v̄tutis mēbri vt vtatur vno ⁊ remaneat aliud. Istā eni distōnem dicit vel vno vtatur alterā renuat: nō est possibile ponere in medicia fortis cōmixtiōis. ⁊ h̄ dixit Aui. ꝙ nō potest separi qd̄ non iueniꝛ. vel ꝙ fiat distictio certa vsuuꝫ medicaminis: qꝛ vtaꝛ discrete ⁊ sapienter sicut artifex ⁊c. ¶ Ad rationes. Ad primā dōm ꝙ contraria possunt esse in eodē sub esse confuso: ⁊ ſm diuersas ꝑtes ad illā. dicit ꝙ stante vna compl'one possunt esse diuerse partes diuersaꝝ compl'onuꝫ sicut homo ex ossibus ⁊ carne: ⁊ tn̄ vna anima sensitiua. In sūma teneo ꝙ medicina composita fortis cōmixtionis nō operaꝛ ⁊c. sed debilis cōmixtionis operaꝛ. alias opationes vide in tractatu de hoc in fine.

¶ De cognitione virtutū cōpl'onuꝫ medicinaꝝ singularium per experimentum. Cap. 2m.

Medicinarum cognoscunꝛ v̄tutes ex duabus viјs. Una eaꝝ ē semita experimēti. Et alte-

ra est ratiocinationis semita. Nos vero in experimento sermonem premittamus.

¶ Iam premisit radicem ad cognoscendum cõplexionez medicinarum ⁊ virtutes. Hic exequitur ⁊ primo docet cognoscere virtutes quas a se ꝯsequuntur. Secũdo docet cognoscere quas cõsequuntur ab extra. ibi in isto capitulo (Medicinis.) Pria in duas. Primo docet cognoscere virtutes ⁊ cõplexiones. Secũdo operationes ab illis virtutibꝰ ꝓcedentes notificat. ibi in quarto caplo (Dicemus.) Vel posset dici ꝙ primo docet cognoscere cõplones ꝓprias. Et secũdo virtutes illas ꝯsequentes large sumẽdo virtutes. ibi quarto caplo. (Dicemus.) Prima ibi. ⁊ primo pmittit modos. Secũdo exeqtur. ibi (Dicimus.) ¶ Considerãdum ꝙ illud qḋ precessit est notitia cõplonis medicinarum idest qd sit cõplexio ⁊ quid virtus: hic autẽ precedit: ⁊ ideo stat loco radicis. ¶ Considerãdum ꝙ virtus accipitur duplr. large. i. pro complexione vt hic. ⁊ pro forma specifica: ⁊ est in virtute a cõplexione distincta. nõ sumitur sic hic: sed forsan ĩfra quarto cap̃. ⁊ ideo Auic. distincte fac̃ areolam de complexione ⁊ de ꝓprietate. ¶ Cõsiderandum ꝙ ratio qꝛ medicine his duabus vijs cognoscãtur est: qꝛ est duplr via ad cognoscendũ scibilia medicine: vt in prima aforismoꝝ cap̃. p̃. ⁊ in 9° terapẽtice. quarto caplo. ⁊ secũdo de creticis primo caplo. ⁊ quinto colliget. caplo. 25. Huius ratio est ꝺm Dynum qꝛ ars vniuersalis operatiua est circa particularia: tamen medicina potest acquiri inuentiue: ⁊ sicut experimentum precedit doctrinaz: ⁊ sic sequetur vnde experimentũ apparet. Gal. caplo primo primi de interioribus. ⁊ nono terapẽtice. 8. capitulo. ¶ Considerãduz ꝙ ab experimento incipit quia notius ⁊ quia prius.

¶ Dicimus ergo ꝙ expimẽtũ ad cognitionẽ vtutꝭ medicie cũ fiducia nõ ꝑducit nisi post obseruatiões cõditionũ.

¶ Primo docet cognoscere virtutes medicinaꝝ per expimẽtum. Scḋo per rõnẽ. ibi (Cognitis.) Pria in duas. Primo pmittit cõditiones forte obseruãdas. Secũdo exeqtur. ibi (Una.) ¶ Considerãdũ ꝙ Aui. solum ponit cõditiones ⁊ nõ cañ. attẽdendos in experimento: qꝛ erat radix. est enim hic si medicina calefacit est cal'a ⁊ si infrigidat est frigida. hoc autẽ nõ potest fieri sine conditione.

¶ Una eaꝝ est vt sit medicina vacua a q̃litate acqsita ex cal'itate accñtali: aut a frigiditate accñtali: aut q̃litate que accidat ei cũ alteratõe in sua suba aut vicinitate alterius. Aqua enĩ q̃uis frigida sit nã: tñ cũ calefit calefacta pmanẽs calidat. Et euforbiũ q̃uis sit nã calidũ: tñ cum infrigidatur ĩfrigidat dũ pmanet frigidum. Et amigdala q̃uis sit equalis subtilis: tñ cuz fit rancida calefacit potẽtia. Et caro pisciũ q̃uis sit frigida: tamẽ cum salitur calefacit potentia.

¶ Hec ps hꝫ septẽ ptes sicut sunt septẽ ꝯditiones. ¶ Cõsiderãduz ꝙ rõ qr ista cõditio reqrit̃ est vt in experiẽtia non caderet error. nã expiẽtia ẽ ab effectu. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ qualitas accñtal' tripliciter acqrit̃. s. alteratione permutatione permixtione vicinitatis: lꝫ cum omnibus sit alteratio: ⁊ ideo etiam tria exẽpla. ¶ Tertio considerandũ ꝙ rancidatio est modus putrefactionis vnctuosorum. vnde Auicẽ. cap̃. de amigdalis ⁊c̃.

¶ Et scḋa ẽ vt illḋ in q̊ expit̃ egritudinẽ hẽat singularẽ. nã si egritudo ẽ cõposita ⁊ ĩ ea sunt due res sigñantes duas curatiões ꝯrias ⁊ experiat̃ in ambabꝰ medicina ⁊ cui ꝯferat nescimꝰ cãz in illo vere. vbi gr̃a cũ hõ hꝫ febrẽ flegmaticã ⁊ dat̃ ei in potu agaricus ⁊ remouet̃ febris eiꝰ nõ opꝫ vt iudicemꝰ agaricũ eẽ fridũ: qm̃ cõfert egritudini calide que est febris: ĩmo forsitan nõ ꝯfert nisi ꝓpea ꝙ resoluit mãm flegmaticã ⁊ euacuat eãdẽ: ⁊ cũ deficit mã remouetur febris flegmatica. Et hoc quidem vere est iuuamentũ per se permixtuz iuuamẽto per accidens: per se quidẽ cum cõparatione ad mãm: ꝫ per accidens cũ comparatione ad febrem.

¶ Et considerãdum ꝙ ista conditio est sumpta ex parte corporis. sed prima ex parte medicine.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat̃ qꝛ expiẽtia docet in corꝑe distẽperato cũ Gal. 3. de simplici medi. ca. 2. dist. 2. ponat corpus tẽperatũ esse regulã: ⁊ etiã in thegni. Dicẽdum ꝙ expimentuz de medicina põt fieri in corꝑe tẽperato: tñ in distẽperato põt fieri: ⁊ ideo. 3. de complonibꝰ cap̃. 5. in vtrisq̧ docet expiri. s. in hñte egritudinẽ. Causa ãt q̃re in distẽperato egro est: qꝛ plus reperitur: ⁊ qꝛ manifestior oꝑatio curatiua

q̃z ꝯseruatio: ⁊ qꝛ ꝯueniẽtior cũ sit iuuatiua sibi. ¶ Cõsiderandũ ꝙ aliqua egritudo dꝛ cõposita. Uno modo cũ alia egritudie vt mala cõplo ⁊ soluta ꝯtinuitas. Scḋo cũ sua cã hñte siue potẽte hꝛe eãdẽ ĩdicationẽ vt chol'a cũ se. vel hñte aliã vt feb. flegmatica h̃ cuz dat̃ agaricus ⁊c̃. vno mõ cãz. s. pria ꝯsideratione. Tertio iuuamentũ dꝛ p accñs: qꝛ non p̊: nõ tñ dꝛ ꝑ accñs: qꝛ nõ per se. rõ qꝛ qḋ per se admouet cãz ⁊ ꝑ se remouet dispõnẽ. ⁋ Iste ꝺmo Dy. põt impugnari dicẽdo ꝙ remotio feb. ꝑ agaricũ sit ꝑ accñs vt distiguit̃ ꝯ ꝑ se: ⁊ non solũ vt distiguit̃ ꝯ p̊. ⁊ ꝙ ꝓpositio que dicit ꝙ remouet ꝑ se cãm ⁊ remouet ꝑ se effectuz est difficilis sic ꝙ ꝑ se remouet cãz quãtũ ad illud qḋ causat siue qḋ est. rõ formalis cãndi ꝑ se remouet cãtionẽ vt ꝙ infridat calefaciẽs ꝑ se tollit calefactionẽ q̃ fit a cã calefaciẽte. ſꝫ qḋ ꝑ se remouet cãz q̃tũ ad illud qḋ ẽ ꝯditio agẽtis sic ẽ approximatio nõ ꝑ se tollit rõnẽ formalẽ causandi vl' causantis sed est ꝯditio: sed qꝛ ista verba sunt logica: ideo non curo.

¶ Et tertia est vt medicina sit expta iã in duobꝰ ꝯrijs: ita vt cũ vtriq̧ eoꝝ simul ꝯferat nõ iudicet̃ ꝙ sit ꝯria cõploni alicuius eoꝝ: ⁊ fortasse ꝯfert vni eoꝝ ꝑ se ⁊ alteri per accñs sicut scamonea si experiamur ipsam in egritudie frida nõ est longinquũ quin ꝯferat ⁊ calefaciat. Et cũ expimur ipsaz in egritudine calida sicut est febris tertiana nõ elõgat̃ quin ꝯferat in euãdo cholerã. Cũ ergo ita sit nõ acqrit nobis experimẽtũ ⁊ fiduciã caliditatꝭ aut friditatis: nisi post q̃z scimus ꝙ vnã duarũ reꝝ efficit per se ⁊ efficit alterã per accidens.

¶ Cõsiderãdũ vt ĩ. 3. de cõplonibꝰ penul. ca. ꝙ illa sumit̃ ex mõ operationis medicie. s. ꝑ accñs vel ꝑ se: ⁊ iudicat̃ ex ꝑ se nõ ex ꝑ accñs. exẽplũ Aui. scamonea in morbo cal'o ⁊ ĩ frido. exẽplũ ibi. al's aqua frida in morbo cal'o ⁊ in frido morbo. ⁊ h̃ sumit Dy. ꝙ ꝑ accñs large vt distiguit̃ ꝯ ꝑ se in exẽplo de frigida aqua que calefacit.

¶ Dubitat̃ qꝛ illa ꝯditio ꝯdicit secũde: qꝛ 2ª ꝯditio ꝓhibet expientiã fieri in dispõne ꝯiũcta cũ sua cã. ſꝫ hic ꝯcedit eã fieri vt in feb. tertiana. Sed ista instantia Dyni fuit aliqñ molesta: qꝛ laborat in dãdo drĩas inter ꝯditionẽ secũdã ⁊ istã tertiã: ⁊ ĩnuit tres differentias. Pria illa ꝓhibet fieri expientiã in dispõne composita cuz cã a qua depẽdet. ista facit in duabꝰ dispõnibꝰ que adinuicẽ nõ depẽdent. Secũda illa est ex pte dispõnis corporis ista ex mõ operandi. Tertia illa p̃supponit experientiã fieri in vnica dispõne ista in duabꝰ ꝯrijs vnã alteri cõparando. ¶ Considerãdũ ꝙ lꝫ ista cõditio videat̃ cõpletiua secũde: ⁊ q̃si declaratiua illiꝰ: tñ differt. illa enim vult fieri experiẽtia solũ in vna dispõne ⁊ non in cõposita cuz sua cã. ista in duabꝰ ꝯrijs siue vna sit composita cũ cã vt tertiana: siue nõ vt morbꝰ fridus: siue pñtia frigide materie. Impossibile est. n. ꝙ vna medicina duobus ꝯrijs per se cõferat: ergo vni per accñs. ⁋ Considera ergo ꝙ est ꝑ accñs. v. g. ꝙ fit euacuãdo mãm scamonea vel poros claudendo frigida aqua: ergo reliqua oꝑatio est per se. ⁋ Considerãdũ ẽt ꝙ fortasse: qꝛ aliqñ ꝓprietate cõfert sicut credit̃ de endiuia ⁊ phisticis in epate ⁊c̃. ⁋ Ad ꝯriuz cum dꝛ: illa conditio ꝓhibet experientiã ad egritudinẽ compositã cuz sua cã. Dicendũ ꝙ nõ cõ ꝙ verum est ꝙ iudices per accidens esse. Vel dicendum ꝙ nõ cõtradicit primo facere experientiam in simplici dispositione. secũdo in contrarijs dispositionibus: quasi dicat experiaris primo in vna dispositione: ⁊ secũdo in contrarijs dispositionibus.

¶ Et q̃rta est vt sit virtꝰ q̃ ẽ in medicia opposita ei qḋ equat̃ ei de potẽtia egritudis. Sũt enĩ medicie q̃dam quaꝝ cal'itas miorat̃ a friditate egritudis alicuiꝰ: q̃re penitꝰ in eã nõ agit. Et q̃nq̧ cũ administrat̃ in ĩfrigidatiõe aliqua leuiore illa facit calefactionẽ. Opꝫ ergo vt experiat̃ prius in debiliori ⁊ ꝺm gradus fiat processio paulatiꝫ donec sciat̃ virtus medicine ⁊ nõ dubitet̃.

¶ Considerãdũ ꝺꝫ Dy. illa ꝯditio vel canon p̃cipit vt vtꝰ medicine sit eq̃ta egritudini. rõ qꝛ potenter curat: qꝛ al'r noceret. Prio si sit feb. ⁊ paꝝ frida oppilat. Scḋo in feb. ardẽtissima aq̃ cucumeris ĩfrigidat: vt. 7. coll'3. ca. 12. Tertio in chol'ica remisse cal'a nocẽt ⁊c̃.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Dubitat̃: qꝛ vna conditio ĩpertinens. nã p̃supponit ꝙ cognoscat̃ virtꝰ medicine. Rñdet Dy. ꝙ iste canon non solũ ꝑ se sed cuz p̃dictis est verus. ⁊ est nõ solũ de ĩuestigãdo complonez sed gradum. Contra: quero vtrũ aliqd addat p̃dictis. certũ est ꝙ sic. ſꝫ illud nõ est nisi ꝙ medicina sit equalis: ergo cognita. ⁋ Itẽ tu dicis ad cognoscendũ gradum. Contra: ergo gradus prius est cognitꝰ: qꝛ dicis ꝙ sit equalis. Dicẽdũ ergo al'r ꝙ plurime medicie quas experimur sunt ille de qbus nos habemus aliquã cognitionẽ: ſꝫ tñ ꝯfusam et incertã. ista ãt ꝯditio est ad certificãdũ ⁊ clarificãdũ istã notitiam ꝯfusaz. notitia ãt ꝯfusa hꝛ testimonio auctoris vel aliq̊ signo. Exẽplũ. in

Dubᵐ 3ᵐ

plũ.in nobis est notitia de melliloto ⁊ eupatorio.dr̃ ꝙ est calidum in primo.tu nũꝗ vidisti nec exptus fuisti.modo pñtatur tibi vt tu gustes ⁊ inuenis in eupatorio aliquã amaritudinez ⁊ in melliloto aliquã dulcedinẽ meo testimonio.⁊ hoc signo habes aliquã cõfusam notitiam.vis certificari experiaris in habẽte equalem frigiditatem in primo gradu:⁊ si inuenis curam eris certus.

Dub^{m} 4^{m}

¶Dubitatur:qꝛ videt̃ cõtradicere primo dicto:precipit primo ꝙ virtus medicine sit equata.secũdo p̃cipit ꝙ experiaris in egritudine debiliori.Dy.perpẽdit de ista contradictione ⁊ voluit fugere.Primo sic.medicina dr̃ equalis egritudini dupl'r.Primo sic:qꝛ in vna approximatiõe in quãtitate debita curat egritudinẽ.Alio mõ in effectu ꝑ multã iteratiõnẽ.Si ḡ hõ est fortis põt in vna approximatiõe medicĩa applicari ꝯ̃ria eq̃lis.Prĩo mõ si ẽ ꝺbilis tũc per iteratiõnẽ.ista solõ ab eomet nõ laudat̃:qꝛ hic nõ debẽt poni cañ.curatiui.Scõo sic:qꝛ iste cañ.est ad sciẽdũ gradũ medicine:⁊ iõ p̊ debes experiri in debili:⁊ postea in forti.si enĩ ista medicĩa ĩfrigidat vel calefacit debilẽ caliditatez:⁊ postea experior in forti caliditate ⁊ ĩfrigidat illã:ergo ipsa vere põt iudicari multũ frĩda.Nõ video ꝙ sit ad ꝓpositum dicere p̃mo ꝙ sit equata:⁊ postea dic̃ ꝙ experiaris in debili egritudine:ergo nõ equata.Dicit̃ igit̃ aliter p̃ ꝙ fiat experientia de vna medicina in debiliori morbo:sed equali medicine per diminutionẽ dosis.⁊ qꝛ in morbis fortib⁹ est periculum de experiẽtia.sed in morbis debilib⁹ qꝛ virtus fortis non est sic timor si cadat error:⁊ tunc potes secure ire ad morbos fortes augẽdo dosiz.sed illa experiẽtia nõ ẽ sic certificata experiendo in morbo ꝺbili.ista solõ nõ placet mihi lz sit mea ⁊ põt saluari.Scõo ꝙ hec notitia ꝯfusa est de gradu:ergo p̃mũ qꝺ occurrit ĩtellectui est ꝙ sit equalis medicina egritudini.⁊ qꝛ est ꝯfusuz iudiciũ potest errari.statim Auicẽ.regulam dat ꝙ sit melius vel experiri in debiliori egritudĩe ꝗ̃ sit medicina:⁊ vult ꝙ nõ experiaris in fortiori egritudine.Ratio qꝛ non agit:hoc dixit vel qꝛ per accidens nocet hoc Aui.non dixit:sed vult ꝙ expiaris in debiliori egritudĩe et in parua dosi vt sis securus a nocumẽto.⁊ si illam nõ curat ꝓcede ad fortiorem.Hic tamẽ cadit nocumentuz:qꝛ ĩducit contrariã dispositionem ⁊ tu remoue illã ⁊c̃.¶Tunc ad contrarium dicenduz dupliciter.primo ꝙ sit equalis per expulsionẽ excessus egritudĩs supra medicinã:nõ aũt medicine supra egritudinem vel equalis.s.in cañ.regulari:sed põt fallere estimatiua.iõ põt expiri in ꝺbiliori ꝗ̃ sit illud qꝺ estimamus qꝺ sit equale illi medicine.

b^{m} 2^{m}

¶Et qnta ẽ vt obseruet̃ tp̃s in quo appet ei⁹ ĩpressio ⁊ oꝑatio.naz si in p̃mis cũ administrat̃ apparet confidere facit ꝙ efficit illud per se.Et si fuerit oꝑatio qua in p̃mis appet ex ea ꝯ̃ria ei que appet in fine:aut ĩ pn̄cipio rei nõ appet ex ea oꝑatio:deĩde in fine rei appꝫ ex ea oꝑatio:tũc erit locus ambiguitatis ⁊ dubietatꝭ:forsitan enĩ efficit illꝺ qꝺ oꝑatur per accñs quãdo efficit in primis oꝑationẽ occultã quã sequit̃ per accñs hec operatio alia apparẽs.Et hec qdẽ dubietas est ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatio in virtute medicine.

¶Hic ponit quintã conditionez.Primo ponit eã.Secũdo ostẽdit eius effectum.ibi(Et nõ fuerit.)¶Causa est ꝺm Dy.huius quinte conditionis ꝙ in omni actione tria requirunt̃ vel reperiunt̃.s.fortitudo agẽtis aptitudo ⁊ tp̃s.z.de accidẽti ⁊ morbo.ca.z.⁊ fen z^{a} primi ⁊c̃.Si Dy.ĩtelligit ex pte tẽporis absolute ꝙ reqrit̃ ĩ actiõe sermo eius nõ est ꝯueniẽs:qꝛ ẽt in actiõe ꝑ accñs reqrit̃ hoc tp̃s:sed ista ꝯditio est sumpta ex pte ptis tp̃is:qꝛ prima actio estimat̃ eẽ ꝑ se.vñ Aui.(nã si ĩ p̃mis ꝯsidẽ fac̃ ⁊c̃.)ita ẽt Albuguefit dic̃ ponẽs istã ꝯditionẽ que ẽ vt ꝯsiderat̃ an actio ĩ calefactiõe ⁊ ĩfrĩdatiõe sit hora que experit̃.¶Nã si ⁊c̃.)Cõtra.qꝛ aqua cal'a in p̃ma parte tẽporis calefacit:⁊ tñ operat̃ per accidẽs.Dicẽdũ primo ꝙ requirit̃ cõditio prima.Scõo dicẽdũ ꝙ intelligit ꝙ perseueret in actione qꝺ non facit aqua calida.¶Et si.)Hic ponit defectũ hui⁹ cõditionis vel regule.Primo facit hoc.Scõo ostẽdit semitã euadendi.ibi(Existimo.)¶Cõsiderãdum ꝙ duobus modis cadit ambiguitas ⁊ defectus in cõditione data.Primo si scõa oꝑatio est cõtraria prime nescimus que per se sit.Scõo si p̃ma est debilis non appens ⁊ scõa appeat:⁊ põt eẽ ꝑ accñs.¶Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a(forsitan)põt dupl'r exponi.Primo ꝙ sicut duo ponit ponendo duos modos ambiguitatis ita duo ꝓbat.Prĩo ꝓbat ambiguitatẽ in primo.Scõo ꝓbat ãbiguitatẽ in z^{o} ⁊c̃.Alio mõ ꝙ totũ referat̃ ad ꝓbandũ scõaz ambiguitatẽ:qꝛ in p̃ma erat certũ ꝙ vna oꝑatio erat per accñs:sed in scõa ambiguitate nõ sic erat certũ ꝙ oꝑatio manifesta seq̃ẽs occultã eẽt per accidẽs:⁊ iõ dicit.forsitan efficit illud ⁊c̃.quare ⁊c̃.ambiguitas ⁊c̃.hesitatio.i.anxietas ⁊ dubitatio.

Dub^{m} 3^{m}

¶Existimo ṽo ꝙ eius oꝑatio nõ sit nisi ꝑ accñs qñꝗ vigorat̃ cũ ei⁹ oꝑatio non appet nisi post seꝑationem obuiationis mẽbri.nã si ꝑ se efficeret ⁊ oꝑaret̃ dũ obuiaret:⁊ ĩpoſ'e enĩ est vt deficiat dũ obuiat ⁊ opet̃ dũ nõ obuiat.Et h̄ qdẽ est iudiciũ plimũ sufficiẽs.Qñꝗ ṽo cõueniens est vt in qbusdã corporib⁹ efficiat suam oꝑationẽ q̃ ẽ ꝑ se post opõnẽ suã q̃ ẽ ꝑ accñs.Et illꝺ est cũ iã acqsierit ṽtutẽ exneã vincẽtẽ ṽtutẽ nãlẽ sicut aq̃ calida:in p̃nti enĩ calefacit:in die ṽo secũdo aut in hora in qua remouet̃ ab ea ei⁹ ĩpressio accñtalis facit ꝑuenire in corpore frigus ꝓculdubio ꝑꝑ ꝯuersionem ꝑtiũ peruiaꝝ ad dispõnẽ nãlẽ frigoris qꝺ dꝫ hr̃e.

¶Hic ostẽdit semitã euadẽdi ab ambiguitate scõa.Scõo a p̃^{o}.ibi(Qñꝗ.)Pr̃ia in duas.Prĩo fac̃ hoc.Scõo ostẽdit quãte veritatis est semita.Prima ista.ibi(Et hoc.)¶Cõsiderãduz ꝙ p̃ma lr̃a põt dupl'r exponi.Prĩo ꝺm Dynũ ꝙ Aui.docet cognoscere opõnẽ per se ab ea que est ꝑ accñs:⁊ hoc ex pte ꝓuẽtus opõnis:⁊ oñdit quãdo oꝑatio ꝑ accñs sequit̃ post oꝑationẽ ꝑ se.nã si oꝑatio nõ ꝓuenit ⁊ auget̃ nisi post seꝑõnẽ:tũc est ꝑ accñs vt aq̃ frigida calefacit:sed si ꝓuenit ⁊ auget̃ in occursu significat ꝙ est ꝑ se ⁊c̃.vt frĩda ĩfrigidat ⁊c̃.¶Alio mõ ꝙ doceat euitare scõaz ambiguitatem qua docebat̃ ꝙ medicina in p̊ occursu facit effectũ debilẽ postea aliuz qui auget̃.Si vis cognoscẽ an secunda oꝑatio sit ꝑ se vel ꝑ accñs:respice si remota medicina agẽte effect⁹ scõs augeat̃:qꝛ signũ est ꝙ est ꝑ accñs.exẽplũ.aqua frĩda p̃mo densat̃.scõo calefac̃.appet effect⁹ calefactiõis post seꝑationẽ.¶Sꝫ tu dices ꝯtra.prim⁹ effectus aque frĩde q̃ est ꝯdẽsatio est manifestus.Dõm ꝙ nõ ẽ sic manifestus sicut eius calefactio post.vel possemus dare exẽplum de medicina oppilãte quã seq̃tur feb.vt comestio pisciũ oppilãtiuz q̃ faciũt fe.Et hoc qdẽ iudiciũ nõ semꝑ qꝛ aliqua medicĩa inepta ꝓpter grossitudinẽ ꝑtiũ in primo occursu nõ agit:⁊ si aliqua mensura tẽporis steterit:⁊ postea dimittere post aliquas ꝑtes que reducent̃ ad actũ ⁊ agẽt.Ubi gr̃a cerusa prĩo ĩducit quãdã cutis lenitatẽ postea frigiditatẽ:⁊ ea remota postea apparet ĩfrĩdatio grossaruz ꝑtiũ.¶Qñꝗ.)Hic docet euitare scõam ambiguitatẽ qua dr̃ ꝙ medicĩa facit duas opões ꝯ̃rias mixtas.¶Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a põt dupl'r exponi.Primo ꝺm Dy.ꝙ hic docet cognoscẽ oꝑatiões accidentis ab ea que per se ex dispõne medicĩe:⁊ hoc si ꝓueniant a qualitate accñtali:illa est per accñs que primo prouenit.

Dub^{m} 5^{m}

¶Dubitat̃ qꝛ vr̃ ꝯdicere.primo dicit ꝙ oꝑatio ꝑ accñs auget̃ post seꝑõnẽ.scõo dicit ꝙ p̃mo ꝓuenit.Dõm ꝙ oꝑatio per accñs vl'ratione effect⁹ ꝑ se vt calefactio ab aqua frĩda ĩfrĩdatio a calida:⁊ iste nõ p̃mo ꝓuenit.Scõo põt exponi ꝙ remouet ambiguitatem p̃mã q̃ erat ꝙ medicĩa facit duas oꝑatiões ꝯ̃rias manifestas.via euadẽdi ẽ ꝙ videas que fit a qualitate accñtali qꝛ fieret primo.

Dub^{m} 6^{m}

¶Dubitat̃ vtrũ aqua cal'a redeat ad frĩditatẽ.Qꝛ nõ:qꝛ vel a se:et hoc nõ qꝛ idẽ nõ agit in se.vel a corꝑe nr̃o:⁊ hoc nõ qꝛ est caliduz.¶In ꝯ̃rium Aui.¶Sꝫ opi.ẽ ꝙ fit a frigore ṽtuali qꝺ ipsa hꝫ in se.Cõtra ꝑ Dy.vel cal'z ⁊ frĩdũ in eodẽ:⁊ hoc nõ.vel in alijs ⁊ alijs partib⁹:⁊ sic tota nõ simul calefit.¶Secũda opi.dicit ꝙ aliqua sunt in potentia accidẽtali ad primũ actũ:⁊ ista mouent̃ per agẽs extrinsecũ.Aliqua sunt in potẽtia accidentali:⁊ ista nõ ĩdigẽt nisi remouente ꝓhibẽs:vt.appet.s.physi.in cõmen.zz.¶Contra.calefactio vel est ꝑ admixtionẽ corpoꝝ igneoꝝ penetrabiliũ in aqua:⁊ sic nõ simul tota calefit.vel gñatur de aqua:ergo prius alterat̃.vel ẽ alteratio in ꝑtibus aque:tũc arguit̃ aliqd ĩtẽsiue de ꝑtib⁹ aque ẽ qꝺ prius nõ fuit.¶Quero a quo ĩducit̃ nõ remouẽte ꝓhibẽs qꝛ causa priuatiua nõ facit effectũ positiuũ.exẽplum de graui non valet:qꝛ graue hꝫ formã ⁊ nõ hꝫ opõnẽ:sed aqua frigida nõ hꝫ formã in suo gradu.Dõm ergo ꝙ si aqua subiectiue calefit qꝺ credo reducit̃ ad sui ṽtualitatẽ:⁊ iõ in locis multũ calidis nõ reuertit̃.Si aũt calefit ꝑ admixtiõez ⁊c̃.vt Auer.z.ꝺ aĩa cõ.115.tũc ꝑ exclusionẽ vapoꝝ ille ꝑtes vel sũt agẽtes ignẽ vel aquã rõne ignis ⁊ erit aq̃ mior ⁊c̃.

¶Et sexta ẽ vt obseruet̃ ꝓcessus opõnis eius ꝺm assiduationẽ:aut ꝺm pl'im.naz si nõ fuerit ita tunc ꝓcessio opõnis ab ea est per accñs:qm̃ res nãles procedunt a principijs suis:aut semper:aut ꝺm plurimum.

¶Ad ꝯsiderãdũ ꝙ ista cõditio est sumpta ab vl'itate opõnis ꝺꝫ tp̃s ⁊ ꝺꝫ corpora vt pip semꝑ calefacit:⁊ corpora oĩa aq̃ calefacit non semꝑ nec oĩa corpa ꝫ carnosa.(Qm̃ res)cã ẽ qꝛ si opões nõ ꝓcederẽt semꝑ vel vtpl'im:tũc res ĩ maiori ꝑte eẽnt ociose ⁊ sic nõ entes:auferẽs enĩ oꝑationẽ est auferẽs entitatẽ.9.meta.7.cõmen.

¶Et septima qdez est vt expimentũ sit in corꝑe hoĩs.nã si expiat̃ in corꝑe nõ hoĩs poſ'e est vt fallat duob⁹ modis.Un⁹ coꝝ est qm̃ poſ'e est vt sit medicĩa cõpa-

rata ad corpus hoīs cal'a ⁊ cōparata ad corpꝰ leonis
⁊ equi frigida cū hec medicīa est calidior hoīe ⁊ frigi-
dior equo vel leone: ⁊ videt̄ ſm ꝙ existimo ꝙ sit reu-
barbaꝝ frigidū cōparatū ad equū ⁊ sic cōparatuꝫ ad
hoīeꝫ calidū. Et scd̄o qm̄ qn̄qꝫ cōparata ad vnū duo-
rū corpoꝝ hꝫ ꝓprietateꝫ q nō hꝫ cōparata ad corpus
scd̄ꝫ sicut napellus. Cōparatus enī ad corpus hoīs hꝫ
ꝓprietateꝫ venenosaꝫ quā nō hꝫ cōparatus ad corpꝰ
turdi. Isti sunt ergo canones quos obseruare opꝫ ī co
gnitione virtutū medicinaꝝ ex via experimenti.

¶ Prīo ꝑmittit. Scd̄o ꝓbat. ibi (Nā.). ¶ Cōsiderādū ꝙ dixit hoīs ⁊ nō dixit tēꝑati nec egri. Nā si arguit sic. ī illo corpe nō dꝫ fieri exꝑiētia ī q̄ fallit. sꝫ ī oī nō hoīe fallit. Ponit minorē. Scd̄o ꝓbat. ibi (Unꝰ.) Iste sūt due cāe. vna ex rōne q̄litat̄. alia ex rōne ꝓꝑetatis.

Dub^{m} 7^{m} ¶ Dubitat̄ qd hꝫ ad h̄ agē forꝰ specifica cū hic loquat̄ d̄ opōne a q̄litate. Dōm ꝙ lꝫ vna nō sit alia: tn̄ ꝯueniūt multū sil'. Uel dōꝫ ꝙ arguet a sili. sic aliqd calefac̄ hoīeꝫ ⁊ nō turdū: ita ⁊ aliqd calefac̄ ⁊c̄. ¶ Itē ꝯsiderandū ꝙ oēs ꝯditiones ꝑter sextā pn̄t simul ꝯcurrere in vno actu expimētali an̄qꝫ nullus fiat actus expimētalis.

Dubiū 8^{m} ¶ Dubitatur vtrū cōditiones iste sint tm̄. 7. Uīr ꝙ sint plures qꝛ Albeguefit ⁊ Halya. 2. practice. 3. ca. addidit istā. s. in quātitate ⁊ q̄litate caloris. Itē. G. 3. de cōpl'onibꝰ. c. 3. ponit aliam. s. ꝙ medicia sit sufficiētis q̄titatis. ¶ In ꝯtriū Aui. ¶ Dōm ꝙ sunt. 7. qꝛ vel sumunt̄ ex parte medicine: ⁊ hoc vel ex parte qualitatis: ⁊ sic prīa. vl' quātitatis: ⁊ sic quarta. vel ex parte corpoꝝ absolute: ⁊ sic septima. vl' rōne dispōnis vel singl'is: ⁊ sic secūda. vel cōtrarie: ⁊ sic tertia. vel ex pte tpis vl' occursus: ⁊ sic qnta. vel ꝑseruatiue: ⁊ sic sexta. ¶ Ad Albeguefit ⁊ Halya. dicēdū ꝙ illa est ad distiguēdū an sit medicia vel cibꝰ. ¶ Ad. G. dicendū ꝙ datur intelligi per quartam.

¶ De cognitione virtutum medicinarum singularium per ratiocinationem. Cap. 3^{m}.

Cognitiōis āt v̄tutū mediciaꝝ singularium ꝑ rōcinationē canones. Aliȷ̄ sumūt̄ ex velocitate ꝯfusiōis eaꝝ ad ignē ⁊ calefactionē ⁊ ex tarditate ꝯfusiōis ipaꝝ: ⁊ ex velocitate ꝯgelationis eaꝝ ⁊ tarditate ꝯgelatōis ipaꝝ. Et aliȷ̄ sumūtur ex odoribꝰ: ⁊ aliȷ̄ ex saporibꝰ. Et qn̄qꝫ sumūt̄ ex coloribꝰ. Et qn̄qꝫ sumūt̄ ex opōnibꝰ ⁊ v̄tutibꝰ notat̄ ex qbꝰ acq runt̄ signatiōes sue manifeste suꝑ virtutes ignoratas.

¶ Hic ponit viā cognitionis per rationeꝫ. Et primo premittit vnū can̄. Secundo exequitur. ibi (Uia autem.)

Dubiū p^{m} ¶ Sꝫ ꝯ̈ vr̄ via expimētalis. Dōꝫ ꝙ ista via pōt dici expimētal' vno mō gn̄al'r ⁊ large: qꝛ ab effectibꝰ ⁊ posteriori sumpta ⁊ sic expimētalis. Alio mō ꝓp̄e ex effectu cuiꝰ eē q̄rimꝰ ⁊ q̄ distiguit̄ notitia ex signis posterioribꝰ ⁊ sic supra ē dicta. ¶ Scd̄o ꝯsiderādū tn̄ ꝙ via expimētalis ⁊ rōnis ꝯueniūt. Prīo qꝛ vtraqꝫ ex posterioribꝰ. Secūdo qꝛ vtraqꝫ ē iuestigatiua eē medicie. Sꝫ differūt qꝛ expientia īuestigat eē medicie respectu nr̄i: ⁊ in h̄ pōt cadē error: vn̄ postponit ꝯditiōes qnque: sꝫ rōcinatio īuestigat eē medicine in se: sꝫ in h̄ duplex error. Prīo qꝛ ista rōcinatio īuestigat nāꝫ priorē in opōne in nobis: sꝫ nō seqtur ē in se cal'a. ꝗ respectu nr̄i. Scd̄s error qꝛ ista signa nō sūt eq̄lia vt sapor acutꝰ ōndit calorē. sed nō oēs res calide hn̄t saporē acutū vt carnes pipionū. Ex qbꝰ accipimꝰ duo. Primo ꝙ nō pōt sciri absolute ꝙ medicia sit cal'a absolute ꝑ expimentuꝫ nisi cū via rōcinatiua. Scd̄o ꝙ iste vie iuuāt se. cū scio ꝙ medicia est cal'a in se tūc experior. vn̄ Halyab. 2° practice cap̄. 7. de cognitione ꝑ colorē ꝑcipit ꝙ prīo odoret̄ ⁊c̄. ne sit venenosa. ⁊ cū sis expertꝰ qꝛ calefacit: tunc iudica ꝑ colorē saporē ⁊ odorē ⁊c̄. nec in h̄ sufficit: qꝛ aliq̄ medicia boni saporis posset esse maligna: vt ponit Rabi moyses in ꝓhemio afoꝝ. Tertio ꝙ iste vie rōcinatiue decipiūt: ⁊ iō opꝫ ꝙ medicꝰ trāseat sic pōt. Nō dꝫ hō discretꝰ q̄rere sermocinari a traulo nec a muto loq: vt Auer. 5° coll'ꝫ cap̄. 25. ⁊ iō vt honoremꝰ Gal'. dixit ꝙ verificat̄ vtpl'm: ⁊ iō plus ē rōcinatio sermocinādi q̄ rō demr̄atiua. ¶ Cōsiderādū ꝙ v̄tutes mediciaꝝ sūt q̄tuor. s. ꝓprie: ⁊ iste cognoscunt̄ expimēto ⁊ rōne. Scd̄e āt virtutes cognoscunt̄ expimēto sumpto ex effectu eaꝝ: ⁊ hec ē via certior. Cognoscit̄ rōne sumpta ex coloribꝰ saporibꝰ ⁊ odoribꝰ vt substātia corpis istiꝰ medicie ⁊ sapor ē suauis: ꝯiecturādū ē ꝙ hꝫ calorē maturatiuū vel apitiuū ⁊c̄. Cognoscit̄ rōne sumpta ex primis qualitatibꝰ cognitis vt si cognosco ꝙ hec medicia calefac̄ in ꝑmo gradu: cognosco ꝙ pōt maturare ⁊c̄. ⁊ h̄ est qd̄ Auic. dic̄. (Et qn̄qꝫ sumit̄). s. can̄. cognitiōis virtutis medicinaꝝ. s. ex opōnibꝰ ex v̄tutibus notat̄: vt calidis ⁊ siccis ⁊c̄. Ex qbꝰ ⁊c̄. (suꝑ v̄tutes ignotas)

s. maturatiuas apitiuas ⁊c̄. hec tn̄ via fallit qꝛ res tēperata est icisiua vt capil'. veneris. Auerro. 5. coll'ꝫ. cap̄. 30. Uirtutes autē tertie cognoscunt̄ expimēto: sꝫ qd rōne. Uirtutes āt q̄rte cognoscuntur expimēto: vt Auer. 5. coll'ꝫ. ca. 21. ⁊ Gal'. 9. d̄ simp. medi. trac. 2. 1. ca. ⁊ Haly. tra. 3. thegni. 87. cō. ⁊c̄. ¶ Quarto ꝯsiderādū ꝙ occurrētia vel agētia ī nos sūt duplicia. q̄dā talia actu vt elr̄ta ⁊ expiētia cognoscunt̄. q̄dā sūt talia in potētia vt medicie q̄ nō sunt tales actu ⁊ iste cognoscunt̄ expimēto ⁊ rōne: ⁊ de istis est ſmo Auicē.

¶ Dubitat̄ qꝛ vr̄ Aui. īsufficiēs ī suis viȷ̄s: qꝛ sūt alie q̄s pōit Mes. s. duꝝ ⁊ molle. istd̄ fallax ē. Et itē ponit teneꝝ ⁊ tenax. iste sunt. suꝑ puro ⁊ nō puro. Itē sūt alie. s. eupotabile ⁊ dilatabile ⁊c̄. Dōꝫ ꝙ cognitio v̄tutū ē ex aliq̄ dispōne in mixt̄ arguente d̄ cōpl'one. Dispō aūt q̄dā ē cōis oī mixto ītrinseca: ⁊ ista ē que seqtur calidū fridum humidū ⁊ siccū īflāmabile coagulabile tenax ⁊c̄. q̄ sūt decē ⁊ octo quas ponit Aꝝ. 4. metheo. Quedā sunt dispōnes ꝓprie ītrīsece vt sapor odor. extrīsece color ex loco terre nascētiū qd̄. 5. coll'ꝫ. ca. 30. ponit. in schiauonia pinee: in terris Arabū tamarindi ⁊c̄.

Dub^{m} 2^{m}

¶ Uia aūt ꝑma est quoniaꝫ rerum similium in cōstitutione essentie. s. in raritate ⁊ spissitudine quecūqꝫ recipit calefactionem velocius est calidior: ⁊ quecūqꝫ recipit infrigidationem velocius est frigidior.

¶ Hic exeqtur ꝑ de cognitiōe virtutū per rōcinationē ex can̄. sumptis ex facili vel difficili īflāmatiōe ⁊ congelatiōe ⁊c̄. Scd̄o ex coloribꝰ ⁊c̄. ibi (Ex aliȷ̄s.) Prīa in duas. Prīo de facili vel difficili inflāmatōe. Scd̄o ex ꝯgelatiōe. ibi (Res.) Prīa in duas. Primo dat can̄. Secūdo decl'at. ibi (Et ex vna.) ¶ Cōsiderandū ꝑmo cām q̄re de can̄. istis simul est: qꝛ sumunt̄ ex dispōnibꝰ cōibꝰ ⁊ īmediatis calido ⁊ frigido: sicco ⁊ humido: nō aūt de oībus vt tenax ⁊c̄. qꝛ d̄dit intelligi. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. can̄. ponit. quecunqꝫ recipit calefactionē velocius ⁊c̄. dicit Dy. ꝙ dꝫ intelligi respectu temperati. sed ego dico respectu hoīs absolute. sed dꝫ ꝑmo iudicari calidior alia.
¶ Tertio cōsiderādū ꝙ idem est de sicca ⁊ humida.

¶ Et ex vna causarum in hoc est: quoniam res quandocunqꝫ calefit velocius alia agente existente vno: quoniam in seipsa est calidior altera: ⁊ neqꝫ infrigidat ipsam nisi frigus vincens. Cunqꝫ aduenit ei caliditas exterior ⁊ consentit ipsi virtus calida īnata que est in ipsa equatur aliȷ̄ in causa exteriore ⁊ superfluit illi in virtute que est in ipsa ⁊ fit calidior. Et ſm hoc cognosces dispositionem eius que infrigidatur velocius. Et post illud in danda causa eius est sermo prolixus de quo intromittit se ille qui loquitur in principiȷ̄s naturalibus preter medicum.

¶ Primo decl'at can̄. Scd̄o conditionē. ibi (Cūqꝫ.) Prima in duas. Prīo ⁊c̄. Scd̄o remittit. ibi (Et post.) Prīa in duas. Primo in calidis. Secūdo in frīdis. ibi (Et ſm h̄.) Primo dicit ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ vna res facilius calefit qꝛ agēs fortius: ⁊ suba rarior qꝛ sil'is est inter hn̄tia symbolū ⁊c̄. ergo si aliqua res sit calida ⁊c̄. arguit ergo sic. quotiēs aliqua medicina velocius calefit ⁊ nō est ⁊c̄. ¶ Secundo ꝯsiderādū ꝙ addit aliā ꝯditionē. s. agēte existēte vno tertio nec infrigidat dupl'r exponit̄. i. ista medicina pōt ad tactū appere frigida ꝑꝑ aerē: vt. 3. de simpli. medi. dist. 4. 3. ca. Secūdo vicēs. i. forte frigus vt dicat̄ facil'r calefit ⁊ difficulter infrigidat̄. ¶ Et sꝫ h̄) patet. Et post cadit questio vtrū preexistens gradus eoꝝ. pꝫ: ⁊ est questio de intēsione formaꝝ. ⁊ ideo dixit est sermo ꝓlixus ⁊c̄.

¶ Cum autem vna earum est maioris raritatis: ⁊ altera maioris spissitudinis: tunc illa que est maioris raritatis: quāuis non sit sil'is aliȷ̄ in frigiditate ⁊ caliditate ipsiꝰ: tn̄ patitur velocius ꝑꝑ debilitatem sui corporis.

¶ Raritas est q̄druplex. Prima multitudo poroꝝ sicut sumit̄ raritas in libro de optima habitudīe a Gal'. ca. 4. in multis locis. Secūda foramina ⁊ cauerne multe sicut vulgares dicunt sicut sumit Auer. 5. coll'ꝫ. ca. 26. ⁊ h̄ mō spōgia est rara: lꝫ iste modus posset ad priorē reduci. Tertia laxitas texture: vt Aui. capl'o de etatibus in mulieribꝰ. Quarta magna diuisio in pauca mā: sic aqua cū calefit rarefit. oēs faciūt ad facilē passionē incꝫtū ad diuisioneꝫ faciūt. Et ex h̄ appet ꝙ due res ꝯtriaꝝ cōpl'onū pn̄t hr̄e equalē raritatē.

Dub^{m} 3^{m} ¶ Dubitat̄. vtrū via sumpta ex facili ⁊ difficili īflāmatōe vl' calefactiōe medicie sit via bona ⁊c̄. Uidet̄ ꝙ nō. 3. de cōpl'onibꝰ. 1. ca. Itē via q̄ signat v̄tutē medicine in se nō est bona. 3. de simpli. medic. 2. ca. qꝛ medicina dicitur in potentia ⁊c̄. Tertio omnis plāta citius calefieret omni minerali: qꝛ oīs planta hꝫ de calido vnctuoso ⁊c̄. 5. colliget. 24. cap̄. ⁊ in cōmento de causis longitudinis ⁊ breuitat̄ vite.

vite. Quarto ſalamādra eſt calida q̄ꝛ aīal: ⁊ tñ nō īfrigidaṫ q̄ꝛ viuit in igne: vt. 3. de ſimplici medicina. 3. ca. Jtē ad īducēdū effectū nō ſolū formā agētis: ſed ēt aptitudo patiētis reqriṫ: ſed poſſe eſt ꝙ corpus humanū nō ſit paratū calefieri ab iſta medicina. ⁋ Jn ꝯ̄rium Aui. ⁊ Auer. 5. colli. ca. 26. Haly. 2. prac. ca. 3. ⁋ R̄ñdet Dy. ꝙ nec iſta via nec aliq̄ eſt nec̄ia: ſed ꝓbabilis ex qb⁹ habeṫ cognitio vera vel ꝯiecturatiua ꝓpinq̄ vere cognitioni: ſed vera cognitio eſt ꝑ experiētiā cū addet eā. H̄ pmiſſo addit ad iſtā regulā ꝯditiōes duas. Nā ſtāte eadē raritate ⁊ eodē agēte eſt poſſe ꝙ mixtū minus calm̄ citius calefiat q̄ꝫ mag̃ calm̄. Prīo q̄ꝛ mixtuꝫ mag̃ calm̄ hꝫ mag̃ humidū aqueū ꝑmixtū ſicco terreo groſſo vel ſubtili. ſ. nō vnctuoſuꝫ ⁊ aliud mixtū ſit vnctuoſum ⁊ minus calm̄. exēplū. lignuꝫ fici calidius ligno oliue. Simil̄r ꝯtingit ex ꝑte diſpōnis corꝑis: q̄ꝛ vna exiſtēte medicīa ⁊ vnū corp⁹ ſtrictaꝝ venarū in eo calefiet ⁊ iuuabit vt in turdis iuſqamū: ⁊ corp⁹ latarū viarū occidet vt in hoīe. ꝑſupponi ḡ dꝫ eadē forma ſpecifica ⁊ venaꝝ diſpō. dꝫ ḡ ꝙ ꝓ̄ter idētitatē agētis ⁊ idētitatē modi ſubē ſupponaṫ idētitas in alijs modis ſubē ⁊ ꝓprietas ſubē eadē. ⁊ ītellexit Aui. cū dixit īdiget ſermone ꝓlixo. ⁋ Ad ꝯ̄ria dicit ꝙ tenet ꝯ̄ñtia additis ꝯditionib⁹ vel ꝙ non hꝫ viā neceſſitātē. Cū dī de planta ꝙ eſt calidior oī minerali. R̄ñdet ꝙ nō ab eunte vita ⁊ plāta: vel ſi plāta eſſet ſimilis ſulphuri in oīb⁹ eſſet calidior ſulphure in cōparatiōe ad corp⁹. vel hoc facit ꝓprietas: q̄ꝛ lꝫ ſit calidior q̄ꝫ mineralia tñ hꝫ ꝓprietatē intrandi. Credo Dy. habuiſſe bonū ītellectū tñ ꝯfundit diſtinctas cōplexiones ⁊ veras. ⁋ Cōtra ꝓdicta ꝑmo ꝯ̄ ꝑmuꝫ dictū ꝙ ſit ꝯiecturatiua ſaltim in notitia medicine in ſe. notitia de medicine eſſe nō eſt notitia ꝯiecturabilis: q̄ꝛ demonſtraṫ a poſteriori: ſed ꝯiecturalis eſt pura eſtimatiua ⁊ arbitratiua: ſed iſta eſt demōſtratiua eſſe. Auer. 5. colliget. ca. 24. ⁋ Sed tu dices ꝯ̄ q̄ꝛ ſyll'us q arguit per accñs nō adequate nō eſt efficax: īmo fallit vt ſupra dcm̄ ē de ſapore acuto ⁊ amaro ſupra calorē: q̄ꝛ caro colūboꝝ eſt cal'a ⁊c̄. ſꝫ iſte eſt hmōi. Dōm ꝑmo ꝙ nō eſt de illis. Scd̄o ꝙ non eſt de ſubtis potiſſimis demōſtratiōis ſumēs mediū adequatū ꝯuertibile: ſed eſt talis. oē reſpirās eſt aīal: h̄ reſpirat: ḡ lꝫ nō ſit conuertibilis a cā: aīal reſpirat: ⁊ oē nō reſpirās ē nō aīal. vide Aui. q̄ꝛ nō dixit nō cito īfrigidaṫ: ḡ frida: ſed dixit cito infrigidaṫ ⁊c̄. Jtē q̄litates mixtoꝝ ſūt cognoſcibiles: ſed nō niſi per hoc ſignū. ⁋ Cōtra 2ᵐ dictū. ſ. ꝙ dn̄t addi ꝯditiōes: q̄ꝛ ille ꝯditiōes nō dn̄t poni que nō ſunt ītellecte vl' nō ſunt nec̄ie in hac via: ſed ꝯditiones addite a Dy. ſūt hmōi: ḡ ⁊c̄. Prīo ꝓ̄ᵃ ꝯditio de hūido vnctuoſo vel nō vnctuoſo dōm ꝙ īcludiṫ in idētitate raritatꝭ vel dēſitatis. ſi enī ſunt hmōi vel eiuſdē modi raritatis: igiṫ eiuſdē modi ꝑmixtionis aeris cū terra: ⁊ ſic eiuſdeꝫ modi vnctuoſi. Uel dōm ꝙ iſta via eſt ex facili calefactiōe vel difficili: nō ex facili vel difficili ꝯuerſione in ignē: ſed ſcd̄a calefactio hꝫ ſe in plus q̄ꝫ ignitio. aurū enī ⁊ cuprū citius calefit q̄ꝫ lignū ⁊ tñ tardius igniṫ: īmo forſan nō igniṫ. i. nō trāſmutaṫ in ignē. vnctuoſitas ḡ facit ad ignitionē: ſꝫ res nō vnctuoſa ſi plus cal'a citius calefit. Scd̄a ꝯditio nō eſt ad ꝓpoſituꝫ: q̄ꝛ illa eſt ꝯditio ex ꝑte corꝑis in qd̄ dꝫ agē ⁊ eſt q̄ reqriṫ ad viā exꝑimētalē. hic ꝑmo eſt de calefactiōe medicine ab aliq̄ calefaciēte ex̄ vt igne vel tactu vel ꝯſtrictiōe a manu nr̄a. ⁋ Sed tu dices iſta ꝯditio a ꝓꝑetate vel latitudīe venaꝝ ſi ꝑtinet ad exꝑimētalē debuit poni ſupra. Jtē ſaltiꝫ reqriṫ ꝙ medicina nō hēat ꝓꝑetatē nō patiēdi ab aere calefaciēte. Dōm ꝙ ſunt ītellecte cū dī ꝙ cauſent īpreſſionē ꝑ accñs: ſꝫ ꝑ accidēs eſt ꝙ hō nō calefiat a medicina cal'a: q̄ꝛ accidit ſibi vt reſpicit medicinā ꝙ hēat formā ſpecificā nō patiēdi vel venas latas ſiue ſtrictas. ⁋ Sed tu dices ſub q̄ ꝯditiōe reponiṫ. Dōꝫ ꝙ ſub aliq̄ q̄ dī ꝙ fiat experiētia in corꝑe hoīs. ſ. q̄ꝫtū ad cōplexionē ſequētē ſpēꝫ: ⁊ tūc accidit ſibi ⁊ excludiṫ ꝓꝑetas īdiuiſibilis ⁊ diuerſitas diſpōnis venaruꝫ cāta q̄ nō faciat pati vel pati ſic̄ in turdo ⁊ hoīe. ⁋ Ad 2ᵐ dōm ꝙ mixtis nō vī eē forma ſpecifica ꝑ quā ab igne nō calefiāt. Sed ph̄s ⁊ Albert⁹. 4. metheo. reducūt hec ī modos mixtionis vt ī hr̄e poros ſtrictos ⁊ tortos: tñ ſi ita ē dꝫ ꝑſupponi illa ꝓprietas. ⁋ His habitis dico ꝑ viā hāc poſſe ſignari de caliditate v. g. medicīe vt ſic eē bonā viā pōt dupl'r ītelligi. Uno mō mag̃ abſolute vt medicīa eſt aliqd̄ mixtoꝝ īde relatoꝝ ad alia mixta ⁊ ſic eſt via bona ⁊ pōt ſignari de cōplexione medicīe: iō ſignatio medicine eſt ſufficiēs de aliq̄ medicīa ꝙ ſit cal'a q̄ ſignant ꝙ calm̄ elemētare vincit: ſed ex hac via ⁊c̄. iſta Aui. ī textu. Alio mō qd̄ poſſit ſignari in cōꝑatiōe ad hoīem. ⁊ dī vno mō abſolute. alio mō reſpectiue vel cōparatiue. Et vno mō in cōpōne ſumit tres terminos. ſ. medicinā q̄ cito calefit: medicinā q̄ tarde: ⁊ hoīeꝫ. ⁊ ſic pōt iudicari demr̄atiue a poſteriori. rō. illa ē calidior alia q̄ reſpcū alteri⁹ hꝫ plus ꝑñᵐ calefactiuū: ſꝫ q̄ citi⁹ calefit ⁊c̄. ⁊ ſic ītelligit Aui. cū dicit eſt calm̄. ſ. reſpcū nr̄i q̄ꝫ ſit alia q̄ nō calefit. ⁋ Sed tu dices ꝯ̄. ille calor nō eſt q̊ calefacit. Dōm ꝙ vel īmo vel q̊ diſponit ⁊c̄. Jtē pōt in hoīe eē ꝓprietas nō calefaciēdi ab illa. Dōm ꝙ dꝫ ītelligi ꝙ nō reſiſtat iſta ꝓprietas. Cōtra: ḡ ꝯiecturabilis erit notitia ꝙ iſta cal'a ſit reſpcū hoīs cōparata alij medicine: q̄ꝛ notitia illi⁹ ꝓꝑetatis eſt ꝯiecturabilis. Dōm ꝙ cognitio forme ſpecifice ſequētis ſpēm nō eſt coniecturalis: ſed ex teſtimonio. Scd̄o ꝙ accidit ꝓdicte notitie ꝙ ſit ꝯiecturalis: q̄ꝛ ſubm̄ in qd̄ dꝫ agere hꝫ formā ſpecificā nō patiēdi ſicut iſto mō notitia experimētalis eſſet ꝯiecturalis: q̄ꝛ ꝑſupponit notitiā ꝓprietatis. Uel dōꝫ ꝙ de ſe pōt calefacē: accidit ḡ ꝙ ꝓhibeaṫ ꝓprietate. Alio mō cōparatione duoꝝ terminoꝝ medicine q̄ cito calefit ⁊ hoīs vt dicaṫ abſolute reſpcū hoīs ē cal'a: ⁊ iſta notitia eſt coniecturalis ⁊ eſtimatiua. rō medicine punctuali q̄ꝫtitate eſt eſtimatiua. 3. de inge. ſa. cap̄. 3. ⁊ in libro de flōmia noue trāſlationis ſūma ſcd̄a. cap̄. ꝑ̊. ſed hoc eſt hmōi q̄ꝛ eſtimatū: iō mouetur ad experientiā vt fiat certū. 5. colliget cap̄. 25. ⁋ Cōſiderādū ꝙ prauius qd̄ mihi videṫ in hoc eſt cognoſcere eas eſſe eq̄les in ſuba. ⁋ Ex his ad ꝯ̄ria. Ad ꝑᵐ dcm̄ Gal'. loquiṫ ꝯditionib⁹ nō obſeruatis. ⁋ Ad rōnē dōm ꝙ nō eſt bona ad oſtendendū ꝙ abſolute calefaciat: ſed per magis q̄ꝫ alia medicina vel minus in frīda eſt bona vis. ⁋ Ad rōnes dōm ꝙ cōparatio debet fieri de plātis ad plantas ⁊ de mineralib⁹ ad mineralia. Uel dōm ꝙ nō oīs plāta hꝫ plus de calido q̄ꝫ oē minerale: ſed hꝫ actualius ꝓpter aīaꝫ. ⁋ Ad tertiā dōm: q̄ꝛ ſi ſalamandra nō inflāmaṫ eſt ꝑꝑ ꝓprietatē vel aliter ꝑm qd eſt frigidū. ſ. eius venenuꝫ totaliter. 4. cañ. fen. 6. tracta. 1. ſūma 3. ca. 7. ⁊ tra. 6. ca. 20. vel al'r ꝙ Aui. arguit cito inflāmaṫ: ergo cal'a cito infrigidatur: ergo eſt frigida: ⁊ nō arguit nō cito infrigidatur: ergo frigida. vide Aui. ⁋ Ad quartā dōm ꝙ preſupponitur.

⁋ Res aūt q̄rū ꝓprietas eſt vt ꝯgelenṫ: ⁊ ille q̄rū proprietas eſt vt inflāmate igniantur poſſibile eſt vt adinuicē cōparenṫ: ergo quecunq̄ꝫ eſt velocioris ꝯgelationis ⁊ ei⁹ eſſentia eſt ſicut eēntia alterius eſt fridior: ⁊ q̄cūq̄ꝫ eſt velocioris iflāmatiōis ⁊ ei⁹ eſſentia eſt ſic̄ eſſentia alteri⁹ eſt calidior ꝑꝑ illud qd̄ diximus prius.

⁋ Hic oſtēdit qual'r cognoſcaṫ medicina calida vel frigida ex hoc ꝙ eſt inflāmabilis ⁊ ꝯgelabilis a cā extrinſeca. Primo ſuppoſita identitate ſubē in ambabus. Scd̄o diuerſitate. ibi (Cūq̄ꝫ aūt.) Prima in. 2. Prīo illud docet cognoſcere de cōplexione medicīe in ſe. Scd̄o in cōparatione ad corp⁹ humanū. ibi (Nos enī.) ⁋ Cōſiderādū ꝙ circa iſtas ꝑticulas notandū eſt ꝙ eſt duplex modus iudicādi de cōplexione in medicinis ⁊ alijs. vnū inq̄ꝫtū eſt tale mixtū ⁊ h̄ ꝓueniens ex elm̄tis ⁊c̄. ⁊ h̄ ph̄s nāl'is ⁊c̄. alius in cōparatiōe ad nos ⁊ eſt iſte nō cōplexione actuali ſed potētiali ex oꝑatiōe in corpus nr̄ꝫ ⁊c̄. ⁋ Cū āt due res.) nihil dicit vſq̄ꝫ ibi (Rerū.) Uel dixit expō ꝓpria ſuperius ⁊c̄. Hic ponit cañ. in cognitiōe virtutū medicinarū ſumpta ex ꝯgelatione ⁊ tarditate cōgelationis: velocitate ꝯuerſionis ad ignē ⁊ tarditate ⁊c̄. Et ꝑ̊ ponit cañ. ex ꝯgelatione ꝓprie dicta vel inflāmatione. Scd̄o ex ꝯgelatione dicta improprie que eſt coagulatio ſiue dēſatio. ibi (Res aūt.) Pria in duas. Prīo ꝑmittit iſta eſſe cōparatiua. ſ. coagulationem a frigido ⁊ inflāmationē. Scd̄o exequiṫ. ibi (Ergo.) ⁋ Cōſiderandū ꝙ ꝯgelatio ſumiṫ dupl'r. Uno mō ꝓprie vt differt vel diſtinguitur a coagulatione: ⁊ tūc ꝯgelatio eſt induratio a frigido in qua humiduꝫ nō cōmiſceṫ vel ꝯiungiṫ cū ſicco ſicut apparet cū eliquaṫ: q̄ꝛ humiduꝫ refluit ⁊ terreū ſiccū reſidet ⁊ remanet ſeparatū. Alio mō ſumiṫ ꝯgelatio ꝑ ꝯgelatione vel inſpiſſatione: ⁊ ſic eſt q̄dā ꝯſiſtentia ſiue ꝯdenſatio ſiue induratio a frigore vel calore: vnde ſiccū attingiṫ humido ⁊c̄. Jnflāmatio eſt q̄dā arſio. Ex qbus ꝑ̊ apparet ꝙ ꝯgelatio hꝫ duo. ſ. efficiēs frigus forte mā q̄cūq̄ꝫ ſit terrea ⁊ aquea ⁊ iſta ſunt ꝯgelabilia vt lutū: vt Auer. 4. metheo. cō. 36. ⁊. 4. celi. 32. cō. Scd̄o ꝓꝑe apparet ꝙ hic cañ. ſumpt⁹ ab inflāmatione ſed ſuperior a ſola calefactione que minus eſt q̄ꝫ inflāmatio ſicut infrigidatio q̄ꝫ ꝯgelatio. Tertio apparet q̄re iſta cōparanṫ q̄ꝛ iſte ꝓprie opponunṫ ſiue cōtrarianṫ: q̄ꝛ ꝯgelatio ꝓꝑe fit a frido: ⁊ īflāmatio fit a cal'o: ſꝫ nō ſic opponunṫ inflāmatio ⁊ coagulatio q̄ꝛ vtraq̄ꝫ pōt fieri a calido. ⁋ Cōſiderādū ꝙ oppō īflāmatiōis ⁊ ꝯgelatōis nō ē ꝓꝑe oppō formalis: q̄ꝛ oppoſitū ꝯgelatōis ē ꝓꝑe eliq̄tū vl' fluidū a calore ſic̄ ꝯgelatū ē ꝯſtās īduratū a frigore: ſꝫ ē oppō ī ꝑ̄nº effectiuo: q̄ꝛ ſic̄ ars fit a calore igneo ita ꝯgelatio fit a frigore forti: q̄ꝛ igiṫ opponunṫ ꝯgelatio ⁊ īflāmatio: iō dī poſſe ē vt cōꝑenṫ. i. ſil' de eis loq̄mur: q̄ꝛ ꝟo nō opponunṫ oīno formal'r: ſꝫ ī ꝑ̄nº effectiuo: iō dixit. poſſe eſt. ⁊ nō dixit. oīno cōparanṫ. Quarto appꝫ ꝙ coagulatio ex ꝑte efficiētis nō hꝫ vnā oppōnē: q̄ꝛ coagulatio fit a cal'o: vl' pōt fieri a cal'o ⁊ frigido: ſꝫ formal'r vnā oppōnē q̄ꝛ ēt opponiṫ ſibi eliq̄tio fluida. Ergo ꝑ̊ ponit cañ. ⁊ ꝯditionē ꝓbādo cañ. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Nos igiṫ.) Tertio ꝯditionē v̄ificat. ibi (Cū aūt.) Pria ī duas. Prīo pōit cañ. Scd̄o ꝓbat. ibi (Propṫ illd̄.) ⁋ Cōſiderādū ꝑ̊ ꝙ ꝯgelatio ſumi pōt ꝓꝑe ⁊ large. ſ. ꝑ oī forti īfridatiōe: q̄ꝫuis res illa nō ſit ꝯgelabilis. īflāmatio ꝑ vſtiōe ſiue arſione ꝓꝑe: vt īcineratiōe. large vt cōſūpta ab igne vt lapis. aliḋ. n. ē ab igne ꝯſumi: ⁊ aliḋ cōburi. ſumiṫ ḡ īflāmatio q̄ñō ē eleuatio ī flāmā: ſiue fiat carbo vt ī ligno: ſiue ñ vt ī ol'o ꝑꝑ hr̄e paucā terreſtreitatē ñ fit carbo: ⁊ iō ēt ñ fac̄ flāmā ꝑdurātē ſucceſſiōe. ⁋ Cōſiderādū ꝙ pōit cāꝫ ⁊ ē dcm̄ (Propṫ illḋ.) Notādū ꝙ dꝫ ſumē cāꝫ q̄ dcā ē (Agēte. n. exn̄te vno ⁊ eadē ſba ⁊c̄.)

⁋ Nos. n. nō dicimus ꝙ res ſit cal'ior ⁊ fridior niſi cuꝫ

cõpatiõe ad ĩpressionẽ cal'itatꝫ ĩnate ĩ ipsa q̃ ẽ ĩ nobis.
¶ Primo mouet dubitationem. Scđo soluit. ibi (Luz.) Tertio nos remittit. ibi (Principia.) ¶ Dubitatio est illa. nos loquimur de cõplexione medicine respectu nostri non in se.

¶ Et cũ ipsa est longinquior a ꝯgelatione ⁊ velocior ad inflãmationẽ: tũc iudicamus ꝙ ipsa est in ĩpressione a caliditate nr̃a ĩnata illo mõ. Principia v̄o ista demonstratione ostensa sunt: sicut opꝫ in scientia naturali.

¶ Rñdet ꝙ sicut medicina cito inflãmat̃ ab igne ita a nobis. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ medicina vel operat̃ calido qđ hꝫ vel qđ acqrit quocũqꝫ mõ si inflãmat̃ ꝯsumit̃ ⁊c̃. (Principia.) Ista sunt principia de motu alterationis ad simile vel ꝯtrariũ faciliter vel difficulter.

¶ Cũ aũt due res diuersificant̃ in raritate ⁊ spissitudine: deinde ĩuenit̃ spissior ex eis iflãmationis vehementioris ⁊ tardioris ꝯgelatiõis: tũc iudica ꝓculdubio ꝙ est calidioris substantie. Et sil'r cum inuenis rarã tardioris iflãmationis: tũc scias ꝙ est fortioris frigoris.

¶ Hic verificat ꝯditionẽ. Et p̊ oñdit qũo ꝯstãte ieq̃litate sube pôt argui de cõpl'one medicie. Scđo qũo nõ pôt. ibi (Si aũt inuenis.)

Dubm 4m ¶ Dubitatur an hic possit applicari ad cañ. de calefactione absolute. Dicendũ ꝙ sic: vel dedit intelligi.

Dubm 5m ¶ Dubitatur an si res densa citius ꝯgeletur q̃ꝫ rara: significetur ꝙ sit frigida. hoc est exercitandum. Et forsan ꝙ nõ: qꝛ densitas nõ cõtrariat̃ ꝯgelationi sicut ꝯriat̃ inflãmationi: imo est sibi ꝯformis. de his tñ infra sermo ꝓlixus ab Aui. imediate determinat̃. ibi (Et cũ sint q̃daꝫ.) Et sil'r qꝛ sigñat ꝙ raritas nõ tm̃ disponit calefactionem q̃ꝫtũ ꝯdicit aliud: sed illud nõ est nisi frigiditas: ğ erit frigida.

¶ Si aũt inuenis rarã ex eis velocioris inflãmationis non conuenit tibi vt iudicium des: ⁊ ponas ipsam ꝓpter hanc causam fortioris caliditatis. Fortasse enim raritas est causa in velocitate inflãmationis eius.

¶ Prio oñdit qũo nõ licet argui ex ĩflãmatione. Scđo qũo nõ licet arguẽ ex ꝯgelatiõe. ibi (Sic̃ si tu.) Cã dicti pôĩt ab. A. qꝛ qñ effect⁹ pôt hr̃e duas cãs: nõ licet arguẽ sup̱ vna ꝺtermiate qꝛ pôt eẽ alia.

¶ Sicut si tu ĩuenis rarã ex eis velocioris ꝯgelationis nõ ꝯuenit tibi omnino vt des iudiciũ ⁊ ponas causaꝫ ꝑꝑ hanc cãm velocioris frigoris. Forsitan. n. raritas est cã in velocitate ꝯgelationis ei⁹ ꝑꝑ debilitatẽ corporis ipsius ⁊ velocitatẽ passibilitatis ei⁹. Sicut vinũ q̃ꝫuis enim ipm̃ sit calidioris cõplexionis q̃ꝫ oleuꝫ de cucurbita: tñ velocius ꝯgelat̃ q̃ꝫ illud oleũ: imo illud oleũ densatur ⁊ nõ ꝯgelat̃: sed vinũ ꝯgelat̃.

¶ Hic ostendit quomodo non licet arguere ex congelatione. Primo hoc. Secundo declarat in exemplo.

¶ Dubitat̃ vtꝝ ex iflãmatione facili vel difficili possum⁹ arguẽ de cõplexione cal'a medicie vel frida. Videt̃ ꝙ nõ: p̊ p̱ Gal'ꝫ. de cõplexionib⁹. ca. 1. ⁊ exẽplo stupa ⁊ pẽna cito ĩflãmant̃ ab igne ⁊ nos calefaciũt ⁊ nõ sũt calida. euforbiũ tarde ab igne ĩflãmat̃ respcũ stupe: ⁊ tñ nos calefacit: ⁊ ẽ calidius stupa. Scđo p̱ rõneꝫ Albeguesit quã ẽt inuit Auer. 5. colli. ca. 24. siqdẽ ĩflãmat̃ ab igne nõ ĩflãmat̃ a nobis: ğ nõ dr̃ cal'm respcũ nr̃i: sed sic est ꝙ cal'm nr̃i corp̱is ẽ vaporosuꝫ suaue: sed cal'm ignis acutũ ⁊c̃. Tertio res hũidi vnctuosi ĩflãmat̃ faciliter: sed nõ a nobis: igit̃. Quarto posset eẽ ꝓp̄etas in nobis nõ patiẽdi a re tali inflãmabili ab igne. ¶ Rñ. Dy. ꝙ via illa nõ hꝫ necitatẽ: sed aliq̃ꝫ ꝓbabilitatẽ q̃ vt in plurib⁹ est nõ. ꝓbabile enĩ est ꝙ cũ cal'itas nr̃i corp̱is sit virtualis sicut ignis actualis ⁊c̃. Scđo ꝙ nõ est necia. p̄mo pôt obuiare ꝓprietas. iusqam⁹ turdos calefacit ⁊ nutrit: hoĩes occidit. Tertio posset adiungẽ ꝙ calor nr̃ pôt dupl'r ꝯsiderari. Primo vt calor absolute: ⁊ sic pôt agẽ: qꝛ dr̃nt fm̃ mag̃ ⁊ minus. Alio mõ vt nãlis ⁊ sic dr̃t spẽ a calore ignis ⁊ nõ verificat̃: qđ ĩflãmat̃ ab igne: inflãmat̃ a nobis. hec igit̃ via lꝫ ꝓbabilis ⁊ in plurib⁹ sit vera nõ tñ hꝫ necessitatẽ. ¶ Sed Dy. intelligit per ꝓbabilitatẽ ꝯiecturabilẽ vt supra nõ verificat̃ quo ad qd: siue ꝯiecturabilis extimatiua siue ꝯiecturabilis itellectiua que notitia sine aliquo principio ꝓpinq̊. Dđm igit̃ ꝙ sicut supra in cañ. ⁊c̃. ita hic: vel querimus cognitionẽ in se: ⁊ sic est vera stãtib⁹ ꝯditionib⁹. vel cõp̱atiue: ⁊ h̄ vel respcũ alteri⁹ medicie ⁊ sic ẽ ꝯa vt hec medicina citius ĩflãmat̃ alia: ğ plus hꝫ de gradu caloris respectu hoĩs: ⁊ de se deberet hoĩeꝫ calefacẽ vl' respcũ solius hoĩs. Dico ꝙ ẽ notitia estimatiua. s. velle arguẽ: igit̃ hoĩeꝫ calefaciet. ¶ Notandũ tñ ꝙ hec dictio dꝫ itelligi ex p̱te eiusdẽ sube vl' agẽtis ⁊c̃. Et cũ vis expiri ꝙ ita erit ex p̱te corp̱is: ita ꝙ nõ sit ꝓp̄etas nõ patiẽdi. ¶ Ad rõnes. ¶ Ad p̄mã dđm ꝙ pẽna ⁊ euforbiũ nõ sunt cõp̱abilia: qꝛ nõ eiusdẽ modi sube. ¶ Ad scđaꝫ dđꝫ ꝙ medicia in corp̱e nõ cõuertitur in flãmaꝫ. sed dico ꝙ medicina que ab igne inflãmat̃ vel que faciliter suscipit ignẽ a calido nostro faciliter calefiet ⁊ euaporabit: ita ꝙ in vaporẽ ꝯuertetur. ¶ Ad tertiã dđꝫ ꝙ dꝫ esse par in mõ sube vnctuose. ¶ Ad q̃rtã dđm ꝙ si vis experiri dꝫ p̄suppo ni: tñ tm̃ scis ꝙ de se hꝫ principiũ alterãdi ⁊ patiendi.

¶ Rerum enim quedã sunt que congelantur absq̃ꝫ cõdensatione. Et sunt quedam earuꝫ que condensantur absq̃ꝫ ꝯgelatione. hui⁹ aũt cognitio in scĩa existit nãli.

Dubiũ 6m ¶ Hic vult incip̱e ponẽ cañ. in cognitione virtutũ medicinarũ fm̃ pliciũ sumptos ex ꝯgelatiõe vt se extẽdit ad coagulationẽ. Et prio p̄mittit q̃dã. Scđo exeq̄t̃. ibi (Rex aũt.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ iste fm̃o fuit scđs modus. Prio. n. ꝙ p̄misit de vino ⁊ oleo de cucurbita ĩ q̃ enumerat ꝙ ꝯgelatio ⁊ dẽsatio erãt diuersa. hic ꝓbat ꝙ adiuiceꝫ pñt separi. res. n. absq̃ꝫ ꝯgelatiõe dẽsari pñt. Scđo seruit dicẽdis. Jã. n. apparuit qũo ex ꝯgelatõe opposita ĩflãmatiõi sigñam⁹ de cõplexione medicie. hic qũo ex ꝯgelatõe q̃ sibi opponit̃ q̃ fit a cal'o q̃ ĩ p̄n. effectiuo ꝯuenit cũ ignitiõe siue ĩflãmatõe. ¶ Cõsiderãdũ qd ẽ ꝯgelatio coagulatio ĩspissatio vel dẽsatio ⁊ ĩpiguatio. Cõgelatio ẽ ĩduratio facta a frĩdo. Dy. dic̃ ꝙ ꝯgelatio debet̃ simplici aq̃: sed si ignis ꝯgelatio debet̃ aq̃ sic̃ arsio igni vt q̃rto celi ⁊ mũdi cõmẽ. 32. ⁊ igni debetur arsio ex̃ suũ locũ. s. igni nõ puro: ita ꝙ ꝯgelatio se hẽbit ꝙ debet̃ sibi ex̃ suũ locũ ⁊ aq̃ nõ pure. Sꝫ coagulatio ẽ ĩduratio a frigido vt in metallis vel a cal'o vt in latẽ. Jnspissatio vel dẽsatio est qñ hũidũ p̱miscet̃ cũ sicco ꝙ hũidũ fit dẽsius ⁊ nõ fluẽs: nõ tñ p̱uenit ad duritiẽ p̱fectã: ⁊ hec ĩspissatio siue ꝯdẽsatio aliqñ fit a cal'o: vt qñ in re mag̃ abũdãt p̱tes aquee ⁊c̃. vt in mixto qñ cogt̃. q̃dã a frĩdo vt q̃ hñt p̱tes terreas a dñio vt mel aut cõia terre ⁊ aerei vt oleũ. ¶ Sed tu dices nõ video ꝙ Dy. possit saluare fundamẽtũ suũ cũ dr̃ ĩspissatio ẽ qñ hũidũ miscet̃: qꝛ frĩdũ nõ miscet. Dđm ꝙ miscet p̄medõ. vel dđm ꝙ nõ miscet sed iuuat illud mixtũ: lꝫ igrossat ꝯuertẽdo ad nãꝫ aq̃. Sed ĩpinguatio est q̃dã p̱ticularis ĩspissatio q̃ est p̱mixtio hũidi aerei cũ sicco terreo: sicut fit in coagulatione ⁊ ĩspissatione piguedinis ⁊ rerũ vnctuosaꝝ: ⁊ iõ ĩpinguatio est q̃dã spẽs coagulatiõis ⁊ dẽsatiõis vel grossatõis. Dy. nõ declarat se in h̊ qd vult: an piguedinis fluẽtis ꝯgelatio possit dici ĩpiguatio: sed oꝫ dicẽ ꝙ ẽ piguedinis factio. hñt igit̃ se ista p̱ ordinẽ fꝫ sup̱i⁹ ⁊ ĩferius fm̃ Dy. qꝛ ꝯgelatio large accepta dr̃ de oĩ ĩduratiõe simplicis corp̱is aquei vel saltẽ de ĩduratiõe facta a frĩdo. sꝫ coagulatio tm̃ dr̃ de oĩ ĩduratiõe mixti siue a cal'o siue a frĩdo. sed large dr̃ de ĩduratõe diminuta: sꝫ p̱fecta ĩduratio dr̃ coagulatio. diminuta aũt dr̃ ĩspissatio: ⁊ hec ĩspissatio large accepta dr̃ de ĩspissatõe hũidi oĩs sꝫ ĩ spãli dr̃ de ĩspissatiõe hũidi vnctuosi. s. ĩpiguatio. ¶ Sed vr̃ dđꝫ ꝙ ꝓp̱rie cõgelatio est ĩduratio a frĩdo. nã in ꝯgelatiõe large ẽ oĩs ĩduratio facta a frĩdo accẽtrato hũido in sicco sic̃ in glacie app̱et q̃ fit de luto. ¶ Cõtra qꝛ aurũ ꝯgelat̃ a frĩdo: ⁊ humidũ nõ accẽtrat̃. Dđm p̊ ꝙ nõ est ꝓp̱e ꝯgelatio: sꝫ coagulatio: vel ꝙ illud nõ fit a frigido: sed frĩdũ ĩuenit humidũ cõmixtũ p̄us. Scđo coagulatio ꝓp̱e distĩcta ꝯ verã ꝯgelationẽ est ĩduratio facta a cal'o. ⁊ humidũ qđ remanet al'r ẽ accẽtratũ sicco sic̃ in latere q̱ post assationẽ pôt dici ꝙ est aliq̄l'r digest⁹: vñ later est hõtenus. 4. metheo. tex. cõmẽ. 23. ¶ Cõtra: qꝛ homotesis est ĩdigestio. Dđm ꝙ ẽ verũ ꝙ later crudus est homotenus ĩp̱roprie: ⁊ iõ coct⁹ ẽ fact⁹ pepen⁹ lꝫ ĩp̱roprie vel al'r ꝙ oĩa passa homotesim sunt aliqual'r digesta. Jnspissatio est ĩduratio vel ĩgrossatio sine ĩduratiõe: ⁊ iõ fit a cal'o ⁊ a frigido. App̱et igit̃ ꝙ in his vocabulis cadit multa varietas: qꝛ oĩs coagulatio pôt large vocari densatio vel ĩspissatio ⁊ eꝯ: sed ꝓp̱rie dr̃nt.

Dubm 7m ¶ Dubitat̃ de oleo qꝛ si est terreũ ꝺberet a cal'o coagulari vt later: si aqueũ a frĩdo vt aq̃: ⁊ tñ a neutro. Dđm ꝙ oleũ hꝫ p̱tes aereas valde mixtas terreis: ⁊ hꝫ multũ de aere: ⁊ iõ elõgat̃ ab ĩduratõe: sꝫ a cal'o sꝫ dẽsat̃ a cal'o ⁊ a frĩdo. a frĩdo p̱ ꝯuersioneꝫ aeris in aq̃ꝫ: sꝫ a cal'o dẽsat̃ p̱ euaporationẽ calidi nãlis: vt illđ qđ remanet de humido aereo ꝑꝑ ꝺfectũ calidi nãlis vertit̃ in aq̃ꝫ. ¶ His habitis dđm qꝛ rerũ q̃dã ꝯgelantur ⁊ nõ ĩspissantur: qꝛ congelatuꝫ est durum ⁊ inspissatum nõ est durũ: vel ꝯgelatũ frigido inspissatur nõ cõmiscendo humidũ: sed inspissata habent humidũ valde sicco cõmixtũ ⁊c̃.

¶ Rerum autem recipientium cõdensationẽ cũ equantur in constitutione substantie que magis recipit condensationem ex frigore est frigidior earum.

¶ Hoc premisso ponit cañ. Et primo ex coagulatione vt differt a propria cõgelatione que solũ fit a frigido: ⁊ sumendo large coagulationem pro densatione cum induratione siue a calido siue a frigido. Secundo ex densatione proprie vt distinguitur contra indurationem. ibi (Condensatio.) Prima in duras. Primo ponit cañ. ⁊ conditionem. Secundo conditionẽ ꝓbat. ibi (Et cũ sint quedã.) Prima in duas. Primo facit hoc. Scđo declarat quedam vel re-

mouet dubiū.ibi(Calor aūt.)Prima in tres.Primo ponit cañ.in cognitiōe friditatis ex ꝯgelatiōe.Scđo calitatis.ibi(Et plurime.) Tertio docet distinguere.ibi(Et res.)¶Dicit pmo rerū aūt respicientiū ꝯdensatioē.i.coagulatioē large sumēdo coagulationez. ¶Considerandū ꝙ in superiori cañ.cū dixit(Ergo quecūqꝫ ⁊c̃.)sumebat ꝯgelatio vt opponit iflāmatiōi:⁊ vt erat īduratio a frido:⁊ iō dixit absolute que est velocioris ꝯgelatōis est frigida:sed hic densatio sumit pro coagulatiōe siue durescat siue nō durescat pōt fieri a calido vel frigido:⁊ iō dixit a frigido.Cā cañ.est qꝛ si res faciliter densatur.i.coagulatur siue durescat siue nō:⁊ non fit ex mō substantie:sed ꝙ fit ꝑpter frigiditatē assentientē illi densationi.

¶Et plurime quidē res nō congelantur nisi in calore.

¶Hic vult ponē cañ.in cognitiōe caliditatis ex coagulatiōe:⁊ dicit plurime res.i.mlte.nō ꝯgelant nō coagulant nisi a calido.¶Cōsiderādū ꝙ ꝯgelatio hic large.i.iproprie sumit ꝑ dēsatione vel inspissatione cū duritie vel terrestrificatiōe.De reb⁹ aūt mixtis plurima ꝯstāt calore:qꝛ plurima ꝯstāt ꝑ actū digōnis:⁊ sic sumit ꝯgelatio.4.celi cōmē.32.¶Scđo ꝯsiderandū ꝙ Aui.vult ex hoc habere cañ.ꝯgelatio enim fit a frigido:sicut enim que a frigido coagulatur similia in essentia sunt calidiora.¶Tertio apparet ꝙ hic docens cognoscere ex ꝯgelatione se extendit ad coagulationē large sumendo vt fit a calido ⁊ frigido ⁊ cum induratione ⁊ sine.

¶Et res quarum propriū est in calore ꝯgelari omnes resoluuntur per frigus sicut res que ꝯgelantur ex frigore omnes resoluuntur calore.

¶Hic docet distinguere.¶Cōsiderādū ꝙ illud qđ supra dixit ꝯdensari hic dicit coagulari:ergo large sumitur vtrobiqꝫ.

Dubiū 8m

¶Scđo dubitat qꝛ vī falsum crystallus a frigido ꝯgelat.Horibasius.5.ꝑti.afoꝛ.in cōmē.25.Frigida velut nix.dicit ꝙ crystallus est glacies que stetit triginta ānis:nō tñ liquat.later calido dēsat nō tñ eliquat.¶Rñsio cōis.coagulata a frido que sunt aquea nō fortiter coagulata vt glacies eliquant a calido:sed aque pri⁹ fortiter coagulate vt crystallus non eliquant vel difficulter.Si aūt sunt terrea nō fortiter vt lutū eliquant a calido.Si aūt sint fortiter facta multa calidi nālis exꝑssione ⁊ humidi vt ferrū plūbū ⁊ stannū cornu nō eliquant sed mollificant.Si aūt a calido fit coagulatio ⁊ sint cōia terre ⁊ aque vel relinquunt cū poris raris vt humidum possit itrare:⁊ sic liqnt sales vel pori stricti vt later nō pōt liqri a frido humido.Si aūt fit coagulatio a calido ⁊ frido vt pmo a calido deide a frido:ista nō soluunt qꝛ calm ꝯsumpsit humidū:⁊ parū qđ remāsit est per fridū cōpressum vt qdā gña lapidū vt later panis ⁊c̃.¶Sed tu.d.Auic.dicit oēs.Dōm ꝙ intelligit te scire hec in nāli phia.Uel dōm ꝙ loquit de reb⁹ que ante coagulationē ⁊ post seruāt formā eandē vt aurum qđ coagulatū est a frigido.

¶Calor aūt ꝯgelat siccitate ⁊ frigus ꝯgelat spissitudine ꝺm sniam Gal.Uerūtñ snia phi pmi diuersa est ab ea in re modica:sed illi⁹ ꝑscrutatio in alia ꝯtinet scia.

¶Hic remouet dubiū.posuerat enim ꝙ cōgelatio.i.coagulatio fit a calido ⁊ a frido.¶Cōtra:qꝛ vnus effect⁹ nō fit a ꝯtrarijs.Rñdet ꝙ nō fit eodē modo sed calidū exiccando ⁊c̃.¶Cōsiderandū ꝙ calidū congelat.i.coagulat exiccando ꝺm Aristo.4.metheo.tract.3.⁊ ꝺm Gal.4.de simplici medicina cap.3.pōt sumi ita ꝙ ambo conueniūt.euaporāte eni humido remanet corpus terrestre durū cū suo humido mixto cū pauco sicco vt later.fridū coagulat īspissando.Sed Gal.4.de simplici medicina.in q̄ īspissatione ⁊ adunatiōe fit induratio vel ingrossatio.ꝺm Ari.4.metheo.fridū educit calm ꝓprie vaporosuz rei:⁊ iō remanet humidū igrossatū:⁊ iō quotiēs reingredit illud calm totiēs eliquat vt plūbū ⁊ lutū.Ista ꝟba sunt suꝑficialiter lōginq̄ a vero:sed ita ꝓferunt:nec eni egrediēte nec ingrediente aurū liquefit siue ꝯgelatur siue densat:ergo Gal.dicit inspissando ꝯgelat.Arist.dicit extra ducēdo.illa est modica diuersitas.vterqꝫ eni mediate ꝓcedit calidi corruptionē:sed extra ducēdo dicit Arist.Gal.forsan nō:sed int⁹ corrūpendo.ambe tūc forsan sufficiūt.Possent forsan Arist.⁊ Gal.in hoc discordare ꝙ frigidū ingrossat.Si eni intelligitur inspissat miscēdo esset falsum:qꝛ Ari.hoc nō vult cū solius calidi sit miscere.Sed si itelligatur inspissat in se:qꝛ ingrossat vertendo ad naturā terreā vel aqueā sic verificatur vel inspissat premendo humidū in siccum.

¶Et cū sint quedā medicinarū calidiores:ꝫ sunt grossiores possibile est vt ipse suscipiāt ꝯgelationē sicut suscipiūt ille que sunt frigidiores eis ꝑpter grossitudinē suā.Et cū sint quedā frigidiores eis:sed sunt subtiliores:possibile est vt suscipiāt iflāmationē sicut recipiūt ille que sunt calidiores eis ꝑpter subtilitatē sui.

¶Uerificat canonē.s.qꝛ ille medicine debēt esse eq̄lis subē.Et arguitur sic.si rēs calida pōt dici ꝯgelari a frigido ꝑꝑ densitatē ⁊c̃.sic ⁊ res frigida pōt inflāmari per subtilitatē:ergo opꝫ ponē subē equalitatē.sed sic est:ꝫ nō licet arguē cito densat a frigido:ꝫ frigida.sed sic est.ꝓbat antecedēs per ꝯ̄riū ⁊c̃.¶Cōsiderādū ꝙ supra illa parte(Cū aūt due res)deficiebat vnū mēbrū in pᵃ cōbinatiōe scꝫ si res spissa velocit ꝯgelat ꝙ indiciū dat nō oꝫ ꝙ sit frida:deficiebāt a D yno 2ᵃ ⁊ 4ᵃ cōbinatiōes.si res subtiles vl rare subē tarde ꝯgelant.ñ licet arguē:ꝫ calā:qꝛ posset eē ꝑꝑ raritatē q̄ distat a ꝯgelatōe.hic ista duo mēbra cōplēt:qꝛ 2ᵐ dat itelligi ex opposito.

Dubᵐ 9ᵐ

¶Dubitat vtrū res per grossitudinē citius cōdēset.Ur ꝙ nō ꝑ.A.supra ꝑ ca.de tēporib⁹ fen.2.ca.3.vbi vult ꝙ aq̄ calefactiua citius ꝯgelat.Et Ari.1.metheo.ca.4.vñ piscatores calefaciūt aquā.Itez supra illo.§.cū aūt subā illarū.dicit ꝙ res rara velocius patit ꝑꝑ debilitatē sui corꝑis.¶Rñdet Dy.ꝙ ꝯgelatio accipit dupl r.Uno mō ꝓprie:⁊ sic fit in simplicib⁹ vt in aq̄:⁊ disponit ad eā raritas.Alio mō large pro coagulatione ⁊ dēsatione:⁊ sic fit in mixtis que ꝯuertunt ad terrestrius ⁊ durius:⁊ sic q̄to grossiora tanto magis apta cōdensationi ⁊ coagulationi.Cōtra.qꝛ experimur nō ⁊c̃.simplicia solū vel illa ꝓpositio ⁊c̃.¶Scđa solo Dy.ad aquā coagulādam vt est coagulāda disponit grossities:qꝛ hꝫ de terreo ad quez.sed ad passionē absolute disponit raritas:ꝫ res subtilis pōt vincē per raritatez per quā absolute patit ⁊ citius coagulari res grossa pōt ꝑꝑ densitatē ⁊ grossitiē per quā determinate patit vincē.⁊ sic citius ꝯgelabit.¶Tertia solo mea:⁊ quasi declarat ꝺm Dy.in qua ipse laborat.Sciēduz ꝙ hic est ꝺmo de ꝯgelatione facta a frigido.Qđ appꝫ pmo qꝛ loquit de ea cui opponit inflāmatio.Scđo qꝛ loqtur de ea cui indisponit calor.qđ apparet cū dicit(Cū sint qdā medicinarū calidiores)⁊ res aūt ꝯgelata hꝫ in termino ꝯgelati eē grossitiē siue dēsitatē ⁊ frigiditatē:ignita hꝫ subtilitatē ⁊ caliditatem.¶Cōtra.nō oē ꝯgelatū est densum.Dōm ꝙ veꝝ est.i.nō est durum vel tenerū per cōmixtionē humidi cū sicco ⁊ actionē humidi ad siccū:sed per ingrossationē depressuz.Grossities ꝫ per se disponit ad ꝯgelationē.per accidēs aūt indisponit nō ꝑmittēdo frigidū penetrare.sed subtilitas per accidēs pōt facere ad ꝯgelationem:sed subtilitas per se ad inflāmationē.Causa aūt per accidēs qñqꝫ plus operatur q̄ cā per se:⁊ iō subtilitas qñqꝫ plus pōt facere ad ꝯgelationē q̄ densitas siue grossities vt vinū respectu olei:⁊ ideo cū dubio dixit supra(Fortasse raritas est cuz velocitate inflāmationis ⁊ densitatis.)que est tñ per se qñqꝫ plus pōt.exēplū mellis.⁊ ideo ēt dixit(Possibile est.)¶Sed tu dices q̄re de facto raritas in aq̄ plus disponit ad ꝯgelationē.Dōm ꝙ de se nō hꝫ densitatem ꝓpriā:sed pōt multū rarefieri:⁊ ideo quedā semicongelata citius ꝯgelatur q̄ rarefacta.¶Quarta solutio est duplex grossum.s.grossum densum difficile ⁊ subtile rarum ⁊ facile vt aqua vitis.

¶Condensatio autē ⁊ congelatio non significant augmentū in caliditate neqꝫ augmentum in frigiditate.Plerūqꝫ eni condensatur terreitas que est in eis.

¶Hic ꝺm Dy.ifert ꝙ ꝯgelatio nō solū significat caliditatē vel solū frigiditatē:vel hic docet signāre suꝑ qualitates passiuas.Primo ꝑmittit.Scđo declarat.ibi(Plurimū.)Tertio ꝯcludit.ibi(Nō ꝓhibet.)¶No.ꝙ ꝯgelatio nō significat caliditatē solū qꝛ pōt ⁊c̃.vl nō signāt caliditatē vel frigiditatē:qꝛ nō solū fit a calido vel frigido sed diuersitate passiuarū.s.humido vel sicco.¶Plerūqꝫ enīz.)Primo ostēdit ꝙ ex passiua q̄litate que est terreitas res ꝯdensat.Scđo ex passiua que est humiditas res ꝯdensat ⁊ ēt ꝯgelatur.ibi(Et multotiēs.)Tertio declarat.ibi(Queādmodū.)¶Notādū ꝙ cā est qꝛ terra est subē grosse:⁊ iō cū dñat ī mixto mixtū igrossat.aer ⁊ aq̄ est subē subtilis:⁊ iō cū dñat rarefit.i.fluit:deide nō dixit qꝛ nō hꝫ principij passiui.¶Cōdēsatio.)Superi⁹ posuit cañ.in cognitiōe virtutū medicinaꝝ sumptos ex coagulatiōe vel ꝯgelatōe:hic ex densitate.Primo premittit cañ.Scđo ꝓbat.ibi(Plerūqꝫ.)

Duᵐ 10ᵐ

¶Dubitatur enim cū Aui.locutus sit sufficiēter de ꝯgelatione q̄re resumpsit.Dōm ꝙ Aui.processit semper ꝯcatenādo sermonē istū.prius enim locutus est de congelatione sola opposita inflāmationi.postea voluit loqui de coagulatione facta a calido ⁊ resumpsit de ꝯgelatione.hic vult loqui de cōdensatione.ideo etiā resumpsit de congelatione.s.congelatione ⁊ coagulatione:⁊ maxime hoc facit qꝛ vellet intelligi ꝙ posita idētitate substantie possit significari de calido ⁊ frigido:sed stante inequalitate substātie vel subiecti nō pōt.Et ideo dicit condensatio ⁊ cōgelatio nō significat augmētum in caliditate ⁊ frigiditate absolute sed cum cōditione.(Plerūqꝫ.)arguit sic.si res terreitate.i.dispositione cito densatur.i.congelat a frigido:⁊ res aereitate ⁊ aqueitate densat a calido coagulatio nō significat in illa re frigiditatē vel caliditatem:⁊ densatio non significat esse caliditatem neqꝫ frigiditatem:sed sic est ꝙ ⁊c̃.¶Sed circa istā rationē primo ponit conclusionē quā premittit condensatio ⁊c̃.Scđo ponit rōnez minoris.hic(Plerūqꝫ.)Tertio declarat rōnē.hic(Et nō prohibet.)Minor est nota vt Aui.ponit supra ꝑmittit qꝛ si res terreitate coagulat a frido aduenīete pos-

sibile est q illi terreitati ꝯiungat calitas: ⁊ iō sola terreitas dispo nit ⁊ nō friditas: nō ꝗ licet arguē: ꝗ frida. Silr si res aquea ⁊ aerea dēsat calore nō licet arguē: ꝗ cal'a: q2 poſſe est q in re q densat calo re vincāt ꝑus ptes aquee: ⁊ erit frida. Minor hȝ duas ptes. Pria res coagulat vel ꝯgelat terreitate. i. grossitie. Scda ps aqueitate ⁊ aereitate dēsat. Tertiā partē ibi ꝓbat vel declarat (Et res pp.) ¶ Cōsiderādū. pleruq̄. n. ꝯdensat. ꝯdēsatio hic sumit pro coagula tione ꝓprie: ⁊ pōt sumi large pro coagulatione. sed si sumatur pro ꝯgelatione a frigido ꝯformius est sequentibus. Expedit autem se breuiter: q2 satis supra dixit de ꝯgelatione ꝓprie dicta. ¶ Cōside randuȝ tertio q res per congelationem venit ad duritiē vel gros sitiem: ideo terreitas operatur. s. preparat vel aptat.

¶ Et res pp multitudinē aqueitatis ⁊ aereitatis rarifi cant. Et multotiēs accidit aereitati vt infrigidet ⁊ cō uertat in aqueitatē ⁊ rarificet cōpositū ⁊ fiat fridū. Et multotiēs in alio resoluit aqueitas frida pp igneitatē feruētē in eis ⁊ ꝯuertit eā in aereitatē ⁊ ꝯdensat ipsam quēadmodū accidit spmati ex ꝯdēsatiōe. Cū ergo se parat ab eo calor igneus subtiliat: ⁊ nō ꝓhibet terrei tas qn sit cū ea igneitas supflua: q̄re possibile est vt sit diuisio prima vehementis caliditatis. Et nō ꝓhibet aqueitas quin eā ingrediat aereitas nō superās virtu tē ei9: ⁊ sit diuisio secūda vehementis frigiditatis aut igneitatis vincat ⁊ sit vehementis caliditatis valde.

¶ Hic declarat scdam partē Aui. ⁊ declarat ꝓprie q2 de ꝯdēsatio ne ꝓprie dcā q est coagulatio nō veniēs ad terminū duritiei nō di xerat pfecte ⁊ explicite: ⁊ q2 ꝯdēsabile est pri9 liqdū: iō pri9 ōndit ex qb9 est liqda vel nō fixa. Scdo ōndit qualr ꝯdēset. ibi (Et mlto tiēs resoluit.) Tertio declarat i exēplo. ibi (Quēadmodū accidit spmati.) Prima in duas. Primo ponit principia mālia liqda fluxi bilitatis. Scdo efficiēs. ibi (Multotiēs.) ¶ Cōsiderādū q duplex ē pncipiū māle. s. aereū ⁊ aqueū ⁊ efficiēs calor: quēadmodū hic de clarat in exēplo in quo appet q res aerea ⁊ aquea vt sperma sit fluidū frigore. ꝯstat aūt calore. (Et nō ꝓhibet.) declarat maiorem. silr arguit p viā ꝯñtis ⁊ añtis: ꝓbat ꝯñtiā: ⁊ ꝓbatio stat in h: res q terreitate ꝯgelat frigore pōt esse cal'a: ꝗ nō licet arguē: ꝯgelat fri gore: ꝗ frida res aquea dēsata calore pōt eē frida: ꝗ nō licet arguē est densata calore: ꝗ calida. Scda ibi (Et nō ꝓhibet.) Per h scdm remouet dubiū. ibi (Aut.) Per h qd dicit nō superās: sȝ superata: ⁊ sic vincente aqua res erit frigida. Diuisio prima terreitate ꝯge lat. Diuisio scda aereitate ⁊ aqueitate densat: aut igneitas.

Dub^m 11^m ¶ Diceret aliqs qñ res aquea ⁊ aerea est ꝯdēsata actu ab igne vin cēte erit ne frigida vel calida. Dicit q calidū fortiter sic spma. rō q2 fit p spumificationē vt dicet: sȝ terreitate ꝯgelata a frigore nō sunt frida vt aurū aut stānū. Vel aliter tu. d. q aliqñ supat aq̄ ⁊ nō aer: ⁊ res erit multū frida vt spma añ digōnē vel postq̄ est ifri gidatū. Diceres nūqd cū illo aqueo vincē pōt calȝ igneū. Rñdet q sic: ⁊ erat añ dēsationē cal'a res: igit aq̄ dēsibilis pōt eē frida: q2 vi cit aqua sperma ante digōnē. 4. ꝓble. ꝓble. 32. ⁊ vltimo. Genitura est frigida pōt ēt esse calida: q2 vincit ignis calidū. balsamus ē res terrestreitate ꝯgelabilis pōt esse cal'a: vt arsenicū cū aqua malas satū pōt esse frigida vt lutū ⁊ nō expssit q2 notū est. Ex qb9 iferas q posita eq̄litate sube aeree ⁊ aquee licet arguē: res ista densatur calore: ꝗ calida citius ꝯdensat frigore ꝗ frida: sed posita ineq̄lita te nō licet: sic ēt dicebat de ꝯgelatiōe vel absolute arguē nō licet.

Du^m 12^m ¶ Dubitat q2 Aui. vi ꝯdicere. Primo. n. q res est rara fluida ex aq̄ ⁊ aere: postea dicit q ex ꝯuersione aqueitatis ad aerē pp igneita teȝ res densat. Itē sic ꝯuersione aeris in aquā fluida fit: ⁊ aque in aerē ⁊c. Scdo dicit q ex ꝯuersione aeris i aq̄ res fit fluida. Cōtra q2 aq̄ est dēsior. Itē oleū i spissat ex ꝯuersione aeris in aquā: vt. 4. metheo. tracta. 4. ⁊. 5. colliget ca. 26. ⁊. 24. Rñdet Dy. ꝯuersio aq̄ in aerē ⁊ ecōuerso fit duplr. s. p alterationē: ⁊ si res mutat in aquā fit dēsior vt oleū: si in aerē fit rarior. rō: q2 aq̄ ē dēsior aere: ex vno pugillo aq̄ fiūt. x. aeris. Alio mō ꝯuertit aqueitas in aerē ⁊ ecōtra per inclusionē: ⁊ tūc dicimus q aq̄ ꝯuertit in aerē qñ aer miscet aq̄: ⁊ qñ ab aqua excludit aer ⁊ remanet aqua: ⁊ tūc aliqd di raruȝ ⁊ dēsuȝ duplr. vel rarū. i. porosum. vel rarū. i. fluidū ⁊ dēsuȝ. i. ꝑuatū poris vel paucoꝝ poroꝝ ⁊ nō latoꝝ. vel dēsuȝ. i. ꝯstās ⁊c. Ex ꝯuer sione igit aeris in aquā factā a frigore. s. excludēdo ptes aeris res fit rara. i. fluida ⁊ nō ꝯstās vt in spmate ⁊c. ⁊ iō oleū dēsat ⁊ albifi cat a calore ꝯuertēte ptes ei9 in aerē. Ex h apparet ꝯcordia inter Ari. ⁊ Auer. q2 in cā ꝯgelatiōis olei a frigore ꝯueniūt: sed in causa dēsationis nō tñ vtraq̄ cā simul est sufficiēs. Ad Aui. sicut res ter restreitate est grossa: ita aq̄ ⁊ aere est rara: ⁊ hec res aquea ⁊ ae rea postea fit fluida p exclusionē aeris. ¶ Cōtra. pmo est ꝯ Aui. q vult q cōpositū ex aq̄ ⁊ aere vt spma p alterationē aeris in q̄lita te ⁊ ꝯuersione in subaȝ vñ fiat aq̄ fit fluidū ⁊ nō dicit p exclusionē: q2 Dy. dicit q expsso aere fit fluidū spma: sȝ ꝯuersiōe in aq̄ q2 aq̄ est densior vt in oleo ⁊c. Scdo nō vi dña iter aquā factā ex aere per ꝯuersionē ⁊ factā p exclusionē dūmō dñet in mixto. vtraq̄. n. aq̄ vi q faciat fluidū: sed nō est sic q2 per ꝯuersionē ex aere dēsat vt in oleo. per exclusionē vo fluidū facit vt in spmate. Amplius si spma occupet frigore. Amplius plus dñat aq̄ in mixto cui9 aer fit aq̄ vt oleuȝ q̄ a quo exprimit aer vt spma ⁊ remanet aq̄. v. g. q lȝ hēat prius. ʒ. j. aq̄: ꝗ illud plus dȝ eē fluidū. Amplius textū nō soluit q2 textū q dicit (Res pp multitudinē aqueitatis ⁊ aereitatis rari ficat.) exponit in pncipio. i. fluidū. q̄uo ꝗ prima pōt saluari q Aui. nō ꝯdicat. ¶ Dico igit q̄tuor ꝯclusiones. Pria. oīa mixta sunt flui da siue icōstātia aere ⁊ aq̄: rō p illud mixta sunt fluida p qd sunt i terminata: sed aq̄ ⁊ aere hec hñt q2 eis. s. aq̄ ⁊ aere hȝ eē fluidū vel hūidū: cui9 humidi est nō terminari ꝓprio termino. Cōsideran dū tñ q fluidū est ꝓpriū aq̄. s. cursibile: determinatū aūt est aque ⁊ aeris cōe: ⁊ h Aui. vocat rarū cū dicit. res pp mltitudinē aqueitatis rarificat. Exēplū rei icōstātis siue interminate siue fluide p aquā est argētū viuū ⁊ spma ifridatū ⁊ vinū ⁊ multa sūt. Exēplū rei icō stātis siue iterminate iproprie fluide p aerē ē vapor siue nebula ⁊ argētū viuū in vaporē ꝯuersum. ¶ Scda ꝯclusio est mixtū hñs a pdominio aq̄ ⁊ aerē siue ꝯuertat de aq̄ in aerē siue de aere i aq̄ ē fluidū siue itermiatū p se. rō qd p se mouet ad terminū rei fluide siue fluiditatis siue ideterminatiōis ē fluidū siue idetermiatū: sȝ qd mouet ad aerē ex aq̄ ⁊ eꝯ mouet ad terminū rei fluide siue inter minate ⁊c. Cōsiderādū tñ q res mouet ex aqueo i aereū p calin agēs: sȝ ex aereo i aqueū p fridū agēs: rō appet. ¶ Tertia ꝯclusio in ꝯuersiōe aeris mixti ad aq̄sitatē pōt fieri ꝯstās siue ꝯtingēs est q fiat ꝯstans siue idē terminatū ⁊ nō fluidū. h declarat q2 accidit huic mixto qd ꝯuertat vltra formā aqueitatis ad aliq̄ terrestrifi catione sicut in oleo ꝯdensat ⁊ sic in niue pluuia ⁊ māna. qñ. n. ae reū fit aqueū in istis gñatis actu vt oleū vel in gnōne cuȝ fiunt vt nix ⁊c. p se fierēt fluida iquātū p se fiunt aquosa siue cū ꝯuertit ad aquā. sed q2 vltra h mouet aquositas ad aliq̄ ꝯgelatione iō ꝯstat. Sed tu dices q̄re igit oleū nō ꝯgelat ita q iduret. Dōm q2 mul tū aereū qd est in eo valde resistit iduratiōi. iō lȝ aquositas in quā ꝯuertit aer ⁊ que prius existebat per frig9 aliqualr terrestrificat tñ stati forma olei nō pōt idurari pp multū aereū ⁊ pp esse multū mixtū aereū cū aqueo. imaginor igit oleū in sui nā aereuȝ multū ⁊ lucidū ex h. vñ naute ꝓfundātes se in mari portāt oleū vt spargāt sub aq̄ q2 facit lucē. postea oleū cū occurrit frigori anteq̄ denset: credo q hēat aliq̄ obscuritatē respcū sui pri9 vel aliq̄ viriditatē pp ꝯuersionē aeris i aq̄ q aliqualr colorē hȝ. ¶ Quarta ꝯclusio in ꝯuersiōe aq̄sitatis mixti ad aerē pōt fieri ꝯstās siue ꝯtigēs ē q fiat ꝯstās. rō q2 si p se fiat incōstās ex h q mouet ad erē q est incōstās impossibile est q p se fiat ꝯstās. erit igit hoc p accidēs. Istud aūt p accidēs ē duplr. Uno mō q2 accidit illi aeri ⁊ diuidi ⁊ icludi i ptes aque pvas vñ fiunt pue āpulle q simul iuncte sunt spuma q spuma aque ꝯstat ex h q aer subleuat ptes aq̄ ne cadat: ⁊ hāc cāȝ scit Dy. Alio mō fit ex h qd accidit calori ꝯuertēti aq̄ i aerē q digerat ⁊ aqueū ⁊ h mō sicco cōmisceat. Accidit dico calori vt calor ꝯuertēs i aerē: ⁊ h mō cū spma ꝯstat duplici ꝯ cā. Una cā ē digō hūidi aquei vñ cōmiscet cū suo sicco terreo. sperma. n. ante digōnē est aqueū. vñ Ari. ꝓble. 4. in fine dicit q genitura est frigida. Scda cā est ꝯuersio aque in ae reȝ ⁊ aeris iclusio i aqueo sicut fit in spuma. ⁊ hāc cāȝ vidit Ari. 2. de gnōne aīalis. 5. ca. al's. 8. vbi dicit q dēsatio nō est solū terre ⁊ aq̄ sȝ aque ⁊ aeris. Ex qb9 cessant ꝯria: cū. n. p. A. dicit (Res pp mltitu dinē aque ⁊ aeris rarificat.) i. fit icōstās itelligit hoc p se eē vex. ⁊ h cū dicit multotiens necessitati accidit vt rarificet. i. fluidū fiat ⁊ h est p se. ⁊ iō dicit multos accidit. i. euenit multos. ⁊ nō pp. q2 q̄nq̄ est p accidēs totū ꝯriū. s. ꝯstās. in ꝯuersiōe. n. spmatis ex aere ⁊ aq̄ fit spma fluidū ⁊ h p se. Sȝ si frigus ꝓcederet ꝯgelādo ꝯstaret vt glacies: ⁊ sic in oleo ꝯstat aqueū. Et cū subdit multos resoluit. hoc verificat p accidēs: q2 p se ꝯuertit in aerē ⁊ fit icōstās vt apparuit.

als ideter minatum.

¶ Ex alijs aūt canonib9 necesse est medicos rē vnam scire: qm̄ nō est poſſe vt sapores dulcis ⁊ amar9 ⁊ acut9 sint nisi in suba cal'a: neqȝ pōticus stiptic9 ⁊ acetosus nisi in suba frida. ⁊ silr odores boni acuti nō sunt nisi in suba calida. ⁊ colores albi in corporib9 ꝯgelatis in qb9 est humiditas nō sunt nisi in suba frida: ⁊ in corpo rib9 in qbus est siccitas ⁊ pulverizatio non sunt nisi in suba calida: ⁊ nigri in vtrisqȝ reb9 sunt ecōtrario. Fri gus. n. albificat humidā substantiā ⁊ denigrat siccaȝ: ⁊ calor denigrat humidā ⁊ albificat siccam.

¶ Superius posuit cañ. in cognitiōe virtutū ⁊c. sumptos ⁊c. hic ex alijs. Primo in gñali. Scdo in spāli. ibi (Et postq̄.) Pria in duas. Prio pmittit intētionē suā. Scdo exeqt. ibi (Qm̄.) ¶ Cōsiderādū

ꝙ res ista vna est vnus cañ. ⁊ ꝯditio ponēda vt appebit qñq;. Pri
mo ponit cañ. Scðo ꝯditionē. ibi (Et hoc qdē.) Prima in. 3. ſm ꝙ
cañ. est de. 3. s. saporib⁹ odorib⁹ ⁊ colorib⁹ ⁊c. ¶ Cōsiderādū ꝙ lȝ sa
pores sint nouē: solū tñ sex posuit qr alij intelligunt ex his: salsus
ad amarū vnctuosus ad dulce isipidus nō est sapor. ¶ Cōsiderādū
scðo ꝙ sapor est eq̄litas siue dispō fundata in humido aqueo ꝯtē
perato sicco agēte calido vel frigido. i. debili calido. est qdē funda
ta in humido aqueo: qr ipm̄ est dr̄ia nutribilis ⁊ h̄ est humidū: ⁊ ēt
qr imutatiuū lingue est tale hūidū illa hn̄s: ⁊ ēt ꝯtēperatum sicco
calō agēte qr hmōi est miscet: ⁊ h̄ facit cū sicco qð ꝯriū est hūido.

Dubium 13m ¶ Dubitat vtꝝ dulce oē sit calm̄. Cōtra cerasa psica cucumeres sūt
dulcia ⁊ tñ nō sunt calā. ⁊ In ꝯriū Aui. hic ⁊. 4. de sim. dis. 3. cap. 1. ⁊
Almāso. 3. cap. 1. ⁊c. Rñdet Dy. ⁊ cōis est ⁊ Aui. inuit quatr sapor
dulcis vel est purus ſm p̄mā mixtionē signat calorē ⁊c. vel cōposi
tus ſm scðam cōpōnē pōt ⁊c. Uide Dy. Aliter pōt dici ꝙ dulce ab
solute nō signat calorē: sed respectu eius qð fuit ante dulce in plu
rib⁹ signat caliditatē. ¶ Et silr ꝯsiderandū ꝙ odor fundat in suba
sicca vaporabili siue fumali: ⁊ iō nā ei⁹ calā est ⁊ sicca. Cōtra rosa.
Dōm ꝙ hȝ ꝑtes diuersas: ⁊ iō instrm odoratus in hoīe est fridū ⁊
hu. ꝑꝑ multū cerebrū: ⁊ iō fuit mali odorat⁹: ⁊ iō fuit ꝓpe cerebrū
vt iuuaret cerebrū a calidis ⁊ siccis cuiusmodi sunt odoramēta: ⁊
iō hō nō bene cōprehēdit odoris dr̄ias sicut saporꝝ: ⁊ iō dr̄ias odo
rū noīat ꝑ dr̄ias saporꝝ: ⁊ iō dixit Auic. acuti sicut dicim⁹ de sapo
rib⁹. de frigidis aūt dedit intelligi qr sermo spālis eriā post.

Dubium 14m ¶ Dubiū eēt cui⁹ cōplexionis eēt istrm odorat⁹. ⁊ vr̄ ꝙ iquātū alte
rabile realr est fridū ⁊ hu. qr alterat ad calm ⁊ siccū. sed iquātū al
terabile itētionaliter: vr̄ in media ꝓportiōe calidi ⁊ sicci sicut oīa
odorabilia sunt talia sic nos dicim⁹ ꝙ tact⁹ est in media ꝓportiōe
tāgibiliū q̄litatū. ¶ Dubiū eēt an carūcule eēnt istrm. ¶ Et colo
res.) Cōsiderādū ꝙ sūma ē hec hui⁹ cañ. color alb⁹ in reb⁹ hūidis
signat friditatē qr fit a frido luci ꝯgelato. in reb⁹ siccis signat cali
ditatē: qr fit a calido vt color als cineris. Color ꝯo niger in rebus
hūidis signat calitatē: qr fit a calō vt in carbone: sȝ in rebus siccis
signat friditatē: qr fit a frigore: sic ē cinis cōmassat⁹ obscur⁹ ⁊ lana
cōmassata. ¶ Cōsiderādū ꝙ color paucā dat notitiā de cōplexiōe
rei respcū saporꝝ ⁊ odorꝝ. p̄mo idē color appet cū oppositis albedo
cāphore ⁊ salis. scðo qr in supficie. 5. colliget cap. 29. tertio qr nō
fit necio itrinseca mixtione. exemplū cornu nigrū ꝯtusuȝ fit albū.

Dubium 15m ¶ Dubitat qr vr̄ ꝙ albū ꝯgelatū sit caliduȝ qr ibi est nā lucis ⁊ per
cōsequēs nā caloris. Dōm ꝙ res prius diafana nō alba nō plus hȝ
de luce nunc alba q̄ȝ prius diafana: sed hȝ de luce terminata. plus
ergo facit frigus ꝯgelans ad cōplexionē frigidā q̄ȝ lux terminata
ad cōplexionē calidā. Uel dōȝ ꝙ lux pōt eē minus calā q̄ȝ tenebra
fumosa ignea. Exēplū flāma clara q̄ ē vitis: flāma turbida eris vel
grossi corporis. Cōsiderādū ꝙ calm ⁊ frigidū ꝯsiderant vt instrā
agētiū nāliū ⁊ sic ꝯalbāt ꝯnigrāt rubificāt ⁊c. Cōsiderant vt agūt
absolute ⁊c. vel ad formas simpliciū ⁊ sic nō colorāt. vel in corpib⁹
mixtis ⁊ sic ꝯificat ſmo Aui. hic: ⁊ sup libro p̄ ⁊c. Considerādū ꝙ
hūidū corp⁹ pōt mutare ſm ꝙ terminat existēs diafanū ⁊ sic fit a
calido ⁊ frido albū. Exēplū albū oui glacies vel mouet humidū ⁊c.

¶ Et hoc quidem verū est ⁊ necessariū: verūtñ hic est
cā alia ꝑꝑ quā significationes iste qñq; diuersificant
⁊ proprie in odore ⁊ colore ⁊ ꝓprie in colore suo.

¶ Superi⁹ posuit rē vnā. i. cañ. cōeȝ ⁊ gn̄alē in cognitiōe ꝯtutū me
diciaꝝ simpliciū ꝑ sapores odores ⁊ colōes: hic pōit ꝯditionē req
sitā. Et p̄ facit h̄. Scðo ꝯditione supposita cōparat iudicia colorꝝ ⁊
saporꝝ ⁊ odorꝝ adiuicē. ibi (Horꝝ.) Pria in duas. Prio p̄mittit. Se
cūdo declarat. ibi (Et illud.) Cōsiderādū ꝙ accipim⁹ cāȝ ꝑꝑ quā
diuersificat iudiciū datū ꝑ colores odores ⁊ sapores: ⁊ ista cā est
cōpō rei scða vt appebit. Scðo ꝯsiderādū ꝙ accipim⁹ ordinē di
uersitatꝭ i iudicio ꝑ istos: qr plus cadit diūsitas i iudicio ꝑ colorē:
vnde dixit ꝓprie i colore: rō qr q̄ȝto q̄litas est remotior a mixtio
ne elemētoꝝ tāto minus indicat: ⁊ magis diuersificat iudiciū per
illa datū de cōplexione. color aūt minus sequit mixtionē ⁊c.

Dubium 16m ¶ Dubitat qr vr̄. A. ꝯdicē. Prio. n. dic: ⁊ h̄ qdē veꝝ est ⁊ certū. Scðo
dicit qñq; diuersificant. Dōm ꝙ cañ. dict⁹ ſm se mō ꝓlato est ver⁹
tñ diuersificat mō alio. s. ex scða cōplexione medicinarū vt appe
bit. ista aūt nō ꝯdicūt: ⁊ iō dȝ dici ꝙ cañ. est ver⁹ cū ꝯditiōe dicta.

¶ Et illud est qð nos iam ostendimus ꝙ corpora me
dicinalia cōmiscent ex elementis ꝯtrarijs qñq; com
mixtione prima: ⁊ qñq; cōmixtione nō prima: imo ma
gis digna vt vocet cōplexio secūda. possibile est ergo
in hac cōplexione secūda vt vni duoꝝ elementoꝝ iaȝ
aduenerit cōplexio qua mereat colorē aut odorē aut
saporeȝ ⁊ aduenerit ei illud quod iam mereretur: ⁊ vt
alij elemento iam aduenerit cōplexio diuersa illi cō
plexioni: ⁊ sit possibile vt in ea mereatur colorē ꝯtra
rium illi colori: aut odorē aut saporē contrarios pri
mis: ⁊ sit possibile vt ea nō mereatur cōtrariū primo.

¶ Cōsiderādū ꝙ ꝯditio ista ē corpus sic simplex qr habētib⁹ scðaȝ
cōplexionē pōt diuersificari cañ. dictus. Prio ḡ resumit diuisionē
q̄ȝdā suppositā p̄mo caplō. Scðo ex hac narrat ꝓpositū ostendēs
ꝙ in re pōt esse alia cōplexio ab illa q̄ȝ color aut sapor aut odor si
gnificat. Scðȝ dcm̄ cañ. ibi (Possibile est.) Nomē eīi sumit large.
Incipe ibi (Et hoc qdē.) ⁊ dicam⁹. Post q̄ȝ Aui. posuit cañ. vnū: hic
vult ponere ꝯditionē requisitā ostēdēs ꝙ cañ. ille lȝ sit in se verus
tñ qñq; nō verificat: sȝ diuersificat ab eo qð dcm̄ est. Et p̄ p̄mittit.
Scðo ꝯclarat. ibi (Et illð.) Sūma est ista: iste cañ. in se est ver⁹: tñ
qñq; nō iuenit verus ꝑꝑ aliā cām ⁊c. (Et illud.) Primo ꝯclarat ꝙ
diuersificat. Scðo ꝙ ꝓprie in colore ⁊c. ibi (Horꝝ qdē qualitatū.)
Prima in duas. Primo p̄mittit fundamētū qðdā. Scðo ex h̄ de
clarat ꝓpositū. ibi (Possibile est.) Prio ponit qð posē est accidē
mixtis ex hac scða mixtōe q̄ sunt mixta ex mixtis. Scðo oñdit ꝙ
in mixtis scða cōpōne nō possum⁹ arguere ex colore nec ex sapore
nec odore ſm cañ. dictos vel dictuȝ ibi (⁊ q̄si illud.) Prima ibi ⁊ p̄
ostēdit qd resultat vel pōt resultare in partib⁹ cōponētib⁹ mixtū
hac scða mixtiōe. Scðo oñdit qð pōt resultare vel resultat i toto
aggregato siue in sūma. ibi (Qr si iā meret.) ¶ Cōsiderāduȝ ꝑ vnū
duoꝝ elmtoꝝ itelligit vnū duoꝝ mixtoꝝ q̄ sūt corpa cōponētia ⁊c.
¶ Cōsiderādū cōplexio diuersa pōt eē vel qr ꝯria: ⁊ tūc merebitur
colorē ꝯriū ⁊ silr odorē ⁊ saporē. vel qr nō ꝯria: sȝ alia tūc hēbit co
lorē nō ꝯriū: ⁊ hic dicit vel diuersum corpori vel nō ꝯtrariū.

¶ Qr si iā meret colorē ꝯtrariū illi deinde sint equalis
quātitatis ꝑuenit in cōmixto scðo color cōpositus ex
duob⁹ colorib⁹. Et si sunt diuersa ꝯtinent in scðo cō
mixto color magis decliuis ad vnū duoꝝ colorꝝ.

¶ Hic ostēdit qd resultat in toto. Et primo qñ ꝑtes habēt colores
ꝯrios. Scðo qñ vna nō hȝ colorē respcū alteri⁹. ibi (Si aūt.) ¶ Cō
siderādū ꝙ lȝ Aui. loquat de colore itelligit tñ eodē mō de odore ⁊
sapore: ⁊ ideo subdit post. ⁊ similr odorē aut saporeȝ. sed color est
qualitas multū manifesta ⁊ fallit plus cañ. predictus in colore vt
apparebit ideo plus de colore loquit. ¶ Cōsiderandū equalis q̄ȝti
tatis color. sed Dy. videtur qr dicit equalis in quātitate ⁊ virtute
vel qualitatū ex qb⁹ ꝑuenit color: ista tamē debet esse equalitas
ꝓportionalis talis que actioneȝ saluat: qr oīmoda equalitas ſm
quosdā tollit actionē vt apparet in cā motus aīaliū Ari. ⁊ cā ē qr
in oī mixto ex ꝯtrarijs opȝ vnū esse sicut formā: vt 10° metaphy.
23. cōmē. ⁊ colliget scðo in fine. ¶ Consideranduȝ ꝙ per equalita
tem possemus hic intelligere solū in quātitate ꝑtiū coloratarū: qr
Aui. hic nō vult aliud ostendere nisi quis color in sūma resultat in
cōposito qr medius si quātitas coloratoꝝ sit eq̄lis: ⁊ iō exponat: ⁊
si sunt diuersa. s. in equalitate quantitatis qr partes quedam colo
rate sint pluris quātitatis alijs ꝯtrarij coloris.

¶ Si auteȝ scðȝ nō meretur colorem omnino ⁊ simili
ter odorem aut saporem ⁊ sint equalia qui in eis repe
ritur color est primus ⁊ odor est primus.

¶ Hic ostēdit qs color vel odor vel sapor resultat vel appet in cō
posito qñ altera ꝑs nō hȝ colorē ꝯtrariū. s. qr nullū hȝ colorem vel
odorem vel saporem. Et primo facit hoc. Scðo declarat qðdam.
ibi (Et si.) ¶ Dicit p̄mo (Si aūt scðm.) i alterū istoꝝ que cōponūt
istud mixtū. nō meret ⁊c. (⁊ sint.) i. lȝ sint equalia.

Dubium 17m ¶ Dubitat qr vr̄ difficili⁹. nā nō oñdit qd sit qñ altera ꝑs meret co
lorē: sȝ nō ꝯriū. Dōm ꝙ dedit itelligi ꝑ illð qð dixit de colore ꝯrio:
qr nullus color est q alteri sit diuersus q nō hēat aliq; ꝯrietatē in
quātū saluat qlibet virtutē albi i nigri respcū alteri⁹ ꝑticipati ſm
plus vel min⁹. Appet igr̄ ꝙ color ꝑꝑ. 3. p̄° ꝑꝑ q̄ȝtitatē ⁊c. vide Dy.

¶ Et si sint iam fracta ꝑꝑ cōmixtionē partiū minutaꝝ
alijs ꝯrijs ⁊ colori scðo non sit ipressio penit⁹ qm̄ h̄ ēt
frangit fractiōe peruij ꝑmixti colorato: ⁊ q̄si illð cor
pus vr̄. v̄. g. albū ⁊ est possibile vt sit virt⁹ ei⁹ nō virt⁹
albi ꝑ h̄ qð est albū: sed est ei virt⁹ alia opposita prie.
Nā cū est corpus ꝑmiscēdū ꝓuatū colore ita vt sic est
eq̄lis q̄ȝtitatis sit equalis in potētia est virt⁹ cōprehē
sa inter duas virtutes eq̄les. Si aūt est forti⁹ plurimū
colorato ē ipressio virtuti ꝯrie virtuti corpis associati
albedini. Et est albedo. v̄. g. faciēs neciuȝ vt sit friduȝ
⁊ ipm est calidū subito hoc est qñ est eq̄lis quātitatis.
Cū aūt ē. v̄. g. hoc qð nō hȝ colorē aut hȝ colorē ꝯriuȝ

pauce quãtitatis cum cõparatiõe ad illud plurime q̃li tatis: ꝛ virt⁹ nõ imprimit penitus ip̄ressione in colore illi⁹ alteri⁹: ꝛ vincit illud virtute victoria vehemẽti ita vt sit color eius quasi nõ hẽat virtutẽ ĩnatã omnino.

❡ Exponit̃ primo ſm Dy. vt ostendat qs color vincit vel appet qñ altera ps hȝ ꝯriũ colorẽ. ſed est color valde debilis: qꝛ tũc vicit color ptis hñtis colorẽ fortẽ: qꝛ ps debilis coloris nõ agit in ptẽ fortis coloris niſi debiliter ſic̃ peruiũ agit in coloratũ. h̾ est (Et ſi ſint iã fracta.) i. q̃uis duo cõponẽtia ſint iã fracta pp cõmixtionẽ partiũ minutaꝝ alijs ꝯrijs. i. cũ alijs ptib⁹ eis ꝯrijs: ꝛ colori 2°.) i. colori ſecũdi cõponẽtis nõ fit ip̄reſſio penit⁹ qꝛ ſit debilis color: qm̃ hic ſcȝ hñs colorẽ debilẽ frãgit̃ ꝛc̃. ſic̃ puiũ ꝛ tunc qꝛ puio pmixtũ ꝛc̃. ⁋ Scd̃a expõ tua dicẽt aliqs ſi vna ps nõ hȝ oĩno colorẽ vel hȝ colorẽ ſed nõ ꝯriũ: q̃uo põt reſultare cõpoſit⁹ color fract⁹ ſiue p ꝯfractionẽ. Rñdet ꝙ h̾ fit alia ꝯrietate. ſ. q̃litatuȝ: lȝ nõ ſit ꝯrietas coloris ſicut ẽt iſto mõ frãgit̃ coloratũ cũ puio: ꝛ fit cõpoſituȝ q̃uis 2° colori. i. colori alterius partis q eſt color nõ ꝯrius vel eſt color im propri⁹. ſ. puietas nõ fit ĩp̄reſſio. i. actio penit⁹. iſta expõ nõ placet qꝛ ꝯcedit colores eſſe actiuos cui⁹ ꝯriũ p° elemẽtoꝝ ꝛc̃. ⁋ Tertia expõ tua dicit aliqs qñ cõpoſituȝ ex ptib⁹ eq̃lib⁹ coloratis ꝛ puijs eſt ne ibi in colore aliq̃ ꝯfractio. Rñdet ꝙ ſic: ſed nõ ip̄reſſio q̃ mutet̃ in aliũ colorẽ ſicut coloratũ mixtũ diafano frangit̃: ſed nõ ĩprimit in eo coloratio ſic ꝙ mutet ſpẽm coloris. ꝛ ſi ſint iã fracta iſta cõponẽtia p cõmixtionẽ ptiũ minutaꝝ alijs ꝯrijs a ꝯrietate coloris: vel alijs. ſ. ptib⁹ ꝯrijs. ſ. exiſtentib⁹. ꝛ colori 2°. i. colori cõpoſito ſcd̃a cõpone nõ fit ip̄reſſio ſi que pmutet̃ de ſpecie in ſpẽm: ſed fit fractio quedã qꝛ peruiũ diſgregat colorẽ ꝛ ſic frãgit: qm̃ h̾. ſ. color cõpoſiti. ſcd̃a cõpõne frãgitur ꝛc̃. i. ſicut color frangit̃ a peruio ꝛc̃. Exempluȝ rubeuȝ ponit̃ in vitro clareſcit ꝛ elõgat̃: ꝛ vt ſic loquar ꝛ nõ pmutat̃ in aliũ colorẽ. ❡ Et quaſi illd̃. Iã oſtẽdit qd reſultat de colore odore ꝛ ſapore in partib⁹ cõponẽtib⁹ mixtuȝ. Scd̃m qd in toto appet de colore ꝛc̃. Hic oſtẽdit ꝙ nõ licet arguere in illis. Et p̃mo pmittit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Nam.) Tertio declarat in exempla. ibi (Cõſidera.) ❡ Dicit p̃mo illd̃ corpus. ſ. mixtũ ſcd̃a mixtione videt̃ albũ ꝛc̃. Cõſiderãdũ ꝙ dixit. v̾. g. albuȝ ꝛc̃. Nã primo ꝓbat qñ mixtuȝ eſt in partib⁹ eq̃lis q̃titatie. ſ. q̃tum ad molẽ vel mẽſuraȝ. Scd̃o qñ q̃titatis ineq̃lis. ibi (Cum aũt.) Prima in duas. Primo qñ eſt virtus eq̃lis. Scd̃o ineq̃lis. ibi (Si aũt.) Tertio ꝯcludit. ibi (Hic qñ.) ❡ Cõſiderãdũ p̃mo arguit ſic. corp⁹ cõpoſitũ ex albo ꝛ puio eq̃lis molis ſiue q̃titatis põt eſſe cõplexionis medie inter duo ꝯria que ſint eq̃lis virtutis vel cõplexionis coloris puij ſi vincit eius virtus: ergo non licet arguere eſt albuȝ: ergo eſt cõplexionis frigide cõplexionẽ ponit ꝛ virtutes ponit. ❡ Cõſiderãdum ꝙ ponẽs exempluȝ de corporib⁹ eq̃lis q̃titatis ponit exemplum in puio ꝛ colorato ꝛ ponit exẽpluȝ in coloratis duob⁹ ꝯrijs colorib⁹: qꝛ tũc reſultat color medius ꝛ nõ eſſet color vnus exẽpluȝ: ꝛ iõ nõ eſſet deceptio per arguitionẽ ex colore extremo v̾bi gratia albo.

Du[m] 18[m] ❡ Sed tu dices ſi puiũ eſſet ſuperantis q̃titatis. Dõm ꝙ multum frangeret illuȝ colorem ꝛ nõ eſſemus audaces in arguẽdo ex illo.

❡ Conſiderandum ꝙ ponens exemplum quãdo quantitates ſunt ĩequales qꝛ eſt pauca q̃titas vnius: dixit colorati vel puij qꝛ inde permutabit colorem ex quo pauca moles poterit vicere virtutẽ.

❡ Cõſidera ambas diſpõnes in libra lactis cui ſi permiſceas duos aureos euforbij ita permiſcẽdo vt ſint quaſi res vna eſt permixtuȝ ex eis calefaciens in vltimo. ꝛ ſenſus nõ diſcernit euforbiuȝ ex eis vtriſq; neq; colorẽ ei⁹ neq; priuationẽ ipſius a colore ſi eſt priuatuȝ colore ꝛ neq; videt niſi albedinẽ purã: ꝛ nos qdẽ veraces erimus ꝙ hec albedo eſt ſube fride. v̾. g. ſi poſuerimus ꝙ lac eſt frigidũ: ꝛ mentiemur ſi dixerimus ꝙ hec ſuba ꝯfuſa eſt frigida. Et illud ideo qm̃ hec albedo nõ eſt color huius corporis cõfuſi pmixti ex pte vñ eſt ꝯfuſuȝ ꝛ pmixtũ: ſed eſt color vni⁹ ſimpliciũ ei⁹ vincentis quãtitate victi virtute que ſenſata eſt ex eo.

❡ Hic declarat p exẽplũ. Et p° ĩ artificialib⁹. Scd̃o adaptat ad mixta vlĩa. ibi (Et ita.) ❡ Cõſidera ãbas diſpõnes. ſ. mixtionẽ cũ colore colorato ꝛ cũ colore p̃uato colore: qñ q̃titas eſt ineq̃lis. li. j.. ȝ. y.

Du[m] 19[m] ❡ Sed tu dices q̃re non dixit qñ quãtitas equalis. Dõm qd̃ multo magis ſequit̃ qꝛ põt eſſe virtutis equalis ꝛ inequalis. ⁋ Cõſiderandum ꝙ ſic poteſt intelligi de odore ꝛ de ſapore.

❡ Et ita opȝ vt tu formes diſpõnẽ in albo nã q̃ eſt cõmixtiõi q̃ eſt in vltimo calitatis: ꝛ vĩ ꝙ ſit fridũ ſic̃ pip albũ. Queãdmodũ. n. hoc eſt pmixtũ arte: ſimil'r q̃nq;

cõmiſcet̃ natura ꝛ eſt forma exiſtens hec forma.

❡ Conſiderandum ꝙ ex dictis habemus cañ. conditionem qd̃ verificatur nec mixtis ſecunda mixtione ſed prima.

❡ Harũ qdẽ q̃litatũ ſenſataruȝ q̃dã ſunt digniores vt efficiat in eas ip̄reſſionẽ manifeſtã illd̃ qd̃ eis pmiſcet̃ ex ꝯrio: ꝛ dũ pſeuerant q̃litates eaꝝ vere ſenſate ꝛ nõ ſentiunt̃ in eis ꝯrie eaꝝ ſunt vincentiũ virtutũ: ꝛ hoc qdẽ eſt in ſaporib⁹ nõ ſm ꝙ ſit necĩũ: ſed ſm ꝙ eſt plurimũ: ꝛ poſt ſapores eſt in odorib⁹: ꝛ poſt vtraq; eſt ĩ colorib⁹: ꝛ in colorib⁹ qdẽ eſt ſicut ſine fiducia cũ eo.

❡ Iam declarat cãm pp quã iſte ſigñationes diuerſificant̃ qꝛ erat ſcd̃a mixtio: hic declarat qd̃ dixit ꝙ illa diuerſitas ꝓpe ẽ in odore ꝛ ꝓprius in colore. Primo facit hoc. Scd̃o q̃dã dicta declarat. ibi (Ampli⁹.) Pria ĩ. ȝ. Prio pmittit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Et cãs.) Tertio ꝯcludit. ibi (Et ſapores.) ❡ Dicit p° ꝙ de iſtis q̃litatibus ſenſitiuis odore colore ꝛ ſapore: q̃dã hñt iſtã p̄rogatiuã ſiue ſunt digniores ꝙ ꝯtrariũ pmixtuȝ agit in ea: ꝛ iõ ſi cõponat̃ medicina ex contrarijs ꝛ ſuperet ſapor: ſigñat̃ ẽt ꝙ virt⁹ ſuperat ꝛc̃. ſicut in ſapore nõ tñ ꝛc̃. ⁋ Cõſiderãdũ ꝙ error q cadebat in cañ. erat qꝛ in re cõpoſita ex partib⁹ ꝯriaꝝ virtutuȝ apparebat color vnius ptis ꝛ altera ps cui⁹ color nõ apparebat erat fortior ꝛ potẽtior. Hoc autẽ minus accidit in ſapore qꝛ eſt talis q̃litas ꝙ ſuum ꝯriuȝ ſapor cõtrarius ĩprimit ꝛ alterat ſaporeȝ ꝯtrarie partis. ꝛ iõ ſi ſapor dñat̃ eſt ſignuȝ ꝙ dñat̃ virtus: nõ tñ ꝙ hoc ſit neceſſariuȝ: ſed plus eſt h̾ in ſapore minus in odore ꝛ adhuc minus in colore.

❡ Et ex cauſis quidẽ in quib⁹ ſapores vincũt odores in hoc capitulo eſt aduẽt⁹ eoꝝ ad ſenſuȝ cũ obuiatione. Sunt ergo digniores vt perducãt ex oĩb⁹ partib⁹ medicine virtutẽ: ſed odores ꝛ colores imprimũt ſine obuiatione ſuoꝝ corpoꝝ: q̃re poſſibile eſt vt pueniat ad ſenſum ex partibus habẽtib⁹ odorẽ vapor ex ſubtili partiũ eius ꝛ inobediens fiat vapor ſpiſſus partiũ eius ꝛ nõ vaporet: ꝛ poſſibile eſt vt perueniat ad ip̄m color manifeſti: ꝛ eſt vincẽs ſine victo occulto.

❡ Hic ꝓbat ꝙ iſta diuerſitas eſt plus in colore ꝛ ꝙ nõ habet̃ ex ea fiducia. Sed ſapores ſunt veriores ꝛ poſtea odores ꝛ minus oĩb⁹ colores. Primo g̾ ꝙ ſapores ſint veriores colorib⁹ ꝛ odorib⁹. Secũdo ꝙ odores veriores colorib⁹. ibi (Et qm̃.) ❡ Dicit p° ꝛc̃. arguit g̾ ſic. illa q̃litas eſt verior in h̾ caplõ. i. in ſigñando que aduenit ſenſui ex oĩb⁹ partib⁹ medicine: ſed ſapores reſpectu odoris ꝛ coloꝝ ſunt hmõi: qꝛ occurrit cũ obuiatiõe ꝛc̃. ponit mino. ⁋ Cõſiderãduȝ ꝙ ſenſibilia q̃dã ĩprimunt obuiãdo ſiue occurrẽdo cũ ſua corpulẽtia vt ſine extrĩſeco medio: q̃dã ſine obuiatiõe vt cuȝ medio extrĩſeco vt odores ꝛ colores. Cã aũt eſt mãlitas tactus ꝛ guſtus: ꝛ nõ mãlitas olfatus auditus ꝛ viſus. ſi g̾ res ſaporabilis eſt ꝯrioruȝ ſapoꝝ ſi tota ipſa occurrit lingue: quelibet pars ei⁹ ĩprimet: ꝛ ſic nõ erit deceptio ꝛc̃. Si aũt res odorabilis occurrat mediãte aere: tũc pars poterit in aerẽ eleuari alia remanente. ſimil'r res colorata.

Du[m] 20[m] ❡ Dubitat̃ q̃uo obuiatiõe ſiue occurſu mãli: cũ oĩs ſenſus recipiat ſine mã ꝛ ſenſibile poſitũ ꝛc̃. Itẽ q̃uo ſine extrĩſeco medio cuȝ oĩs ſenſus ĩdigeat medio extrĩſeco: vt Auer. 2. de aĩa. cõmen. 115. cum vult ꝙ ẽt in tactu cadat mediũ extrĩſecũ. ⁋ Ad p̃m rñdet ꝙ ſenſuũ q̃dã pcipiũt cũ obuiatione ꝛ mãliter q̃tuȝ ad pticulã q̃ eſt mediuȝ ĩtrinſecuȝ ſicut guſtus ꝛ tact⁹: ſed oĩs ſine obuiatione q̃tuȝ ad p̄ncipalẽ particulã que eſt cor ſm pħos vel cerebrum ſm medicos. Uel aliter ꝙ obm̃ põt mãliter occurrere vel occurrere cũ ſua corpulentia particule que eſt pars noſtra: ꝛ hoc in ſenſu guſtus ꝛ tactus: tamẽ recipitur ſua alteratio ĩmaterial'r ſiue recipiat̃ in particula cognoſcente ſiue in deferenti vt defert ad cognitionẽ. ⁋ Ad ſecundã q̃dã negat Auer. vel non intelligit vbi ſit ſed ꝙ duo egent ſoluȝ intrinſeco medio: vel ꝙ manifeſtius requiritur aliqd̃ extrinſecum mediuȝ in viſu auditu odoratu q̃ȝ in tactu ꝛ guſtu. Aliter ẽt melius ſm Auer. ꝙ mediuȝ in tactu nõ eſt neceſſarium in cã ſicut in viſu eſt neceſſariuȝ: ſed ineſſe neceſſario ꝯuenit. ꝛ ideo cum ſumus in naturali diſpoſitione nõ percipimus aerem nec aquatilia aqua ꝛc̃. Et ideo Auer. credo ꝙ crederet ꝙ ſi aer vel aqua in mediatare tangeretur eſſe alterata ꝙ perciperet (color manifeſti). i. ſuperficiei vel rei cuius color vincit vt in lacte cum euforbio.

❡ Et qm̃ odores q̃nq; ſignificant ſapores ſicut odor dulcis ꝛ acetoſi ꝛ acuti ꝛ amari: tunc ſunt odores ſequentes ſapores. Sapores ergo in ſignificatione ſunt plus veri: deinde odores poſt colores.

℄ Cōſiderādū ꝙ odores plus appropinquāt ſaporibꝰ q̃ colores: qꝛ ſiccus ſapor eſt ſicci cum humido ita odor ſicci eleuati qꝛ ꝯuenit cū aliq̄ ſuba fumoſa. Et iō odoribꝰ ponimꝰ noīa ſapoꝝ. Et iō odor dulcis rē dulcē in ſapore amarus amarā: ergo odores veriores coloribꝰ. Arguit ḡ ſic. per iſtā qualitatē certius ſignificamꝰ que plus appropiquat. ſed odor plus q̃ color ⁊c̄. ſignū qꝛ ſignificāt ſapores. Sapores igiť di. ⁊ iō homo primo videt ſcd̄o odorat. tertio guſtat.

℄ Amplꝰ ſi in saporibꝰ nō caderet ēt hec cōpō ꝑdicta nō eſſet opiū in amaritudine ſua cuꝫ friditate ſuꝑflua.

℄ Hic remouēdo errorē declarat q̄dā. ſ. illud dcm̄ nō ꝙ ſit necium. Prīo vnū. Scd̄o aliud. ibi (Hic.) ℄ Tu dixiſti ꝙ ſapores ſunt veriores ſunt ne ſemꝑ. Rn̄det ꝙ nō. ⁋ Sꝫ tu dices ſolue argumētū ſupra factū ab Aui. Dōm ꝙ lꝫ qn̄ res occurrit obuiādo ex ip̄a obuiatiōe ōbeat a q̄libet ꝑte aliō occurrere tn̄ qn̄q̃ fallit qꝛ vna ps pōt eē alia habilior ⁊ penetrabilior ſic̄ eſt opio ps amara cal'a. ℄ Cōſiderādū ꝙ ſoluiť a Dy. de opio qꝛ eſt amaꝝ ⁊ friduꝫ in q̄rto gra. ⁊c̄.

℄ Hic aūt error qui accidit in saporibꝰ cadit in ꝑte frigoris plus q̃ in latere caloris. ſ. vt inſit medicie ſapor ſigñans cal'itatē cū ſit frida. hec enī plus eſt q̃ vt medicie inſit ſapor ſigñans frigꝰ cū ſit calida. Qm̄ calor in pluribꝰ diſpōnibꝰ eſt fortioris inſpiſſationis ⁊ manifeſtioris opōnis ⁊ magis penetrās. Si ergo frigido ſit permixtū in cōplexione naturali calidū ſumma virtutis cuius ſit ſumma frangens frigus qd̄ ei opponiť eſt dignius vt appareat ei ſapor frāgēs saporē ipſius cū ſit calidū in oībus diſpōnibꝰ magis penetrans ⁊ magis vincens ⁊ dignius vt ferat ſapores ⁊ odores.

℄ Hic remouēdo aliū errorē ōclarat aliud. dixerat ꝙ in ſapore ēt cadit error. crederet qs ꝙ eq̄lē in oībꝰ saporibꝰ. oñdit ꝙ nō. Prīo ꝓponit. Scd̄o ꝓbat. ibi (Qm̄.) Prīo ꝓbat ꝑ rōnē. Scd̄o īferēdo īducit ſignū ſiue exēpla. ibi (Et ꝑꝑ.) In pluribꝰ diſpōnibꝰ: qꝛ per ſe lꝫ Di. iſtā partē nō exponat qꝛ dicit eā eſſe leuem.

Du^m 21^m

℄ Tamē dubitať qꝛ. A. arguit vel ꝓbat ꝯ̄riū eiꝰ qd̄ vult. dꝫ. n. ꝓbare qd̄ plus cadit error in saporibꝰ calidis deſignādo calorē q̃ poſſit ſigñare vel ſtare cū frigore q̃ in fridis ⁊c̄. Et ip̄e dicit ꝙ qꝛ calidū eſt potētiuſ q̃ fridū qn̄ miſceť ſic̄ frāgiť frigꝰ a calore: ita ſapor frigidus a ſapore: ḡ a ſapore calido arguimꝰ caliditatē vincētē q̄ vincit friditatē. Dōm ꝙ. A. ſubtil'r ꝓbat ꝓpoſitū in occulto. arguiť ſic. ille ſapor plus decidit q̄ eſt ꝯiunctꝰ q̄litati mag̃ penetratiue ⁊ magis motiue: ſꝫ ſapor ſigñans calorē ⁊c̄. iſtā rōnē īnuit. ibi (Calor eſt mag̃ penetrās.) ⁊ ibi (Dignius eſt vt ferat.) in manifeſto ſic̄ ꝓbat. Prīo p̄mittit ꝓpōneꝫ. calor in pluribꝰ diſpōnibꝰ. Scd̄o ꝓbat via diuiſiua. ibi (Si ḡ) ⁊ arguit ſic. ꝑtes calide mixte fridis aut frāguntur aut frāgunt ꝑtes fridas: ⁊ tūc ēt frāgūt saporē ⁊ apparebit ſapor calide rei vincēs ſicut caliditas vincit ⁊ tūc iudiciū oñdit verū ⁊ h̄ dicit. Si ḡ frido ⁊c̄. vſq̃ ibi (Et dignius.) ibi aūt nō frāgit ſed partes frigide remanēt vincētes: ita ꝙ res eſt frigida in ſūma. tn̄ approbabit ſapor calidius. i. partiū calidarū qꝛ calor dignius fert ſapores ⁊ mouet eos appꝑt qꝛ magis penetrat. ⁋ Ad ꝯ̄riū dōm ꝙ illud tm̄ dcm̄ nō eſt ad ꝓbādū ꝓpoſitū: ſed eſt altera ps diuiſionis in qua ponitur ꝙ calidū pōt vincere frigidum in re.

℄ Et ꝑꝑ hāc cām nō inuenis acetoſum aut ponticū in quo nō eſt ꝑmixtio ſenſu ꝙ ſit cal'm ſꝫ plurimū ſue cōplexionis ſicut nō iuenis amaruꝫ ⁊ mordicatiuū fridū ſm plurimū ſue cōplexionis. Verūtn̄ h̄ eſt plurimuꝫ ⁊ multo pluris plurimitatꝭ q̃ aliud: ḡ nō eſt neceſſariuꝫ.

℄ Inducit ſignū īferēdo. Prīo h̄. Scd̄o remouet errorē. ibi (Verūtamē.) ℄ Cōſiderādū in q̄ nō eſt ꝑmixtū ſenſu. i. pōticū vl' acetoſuꝫ purū qꝛ acetoſuꝫ ꝑmixtū tu iuenis ſigñare calorē vt acetū acutuꝫ viride eris vl' cū euforbio. (Verūtn̄.) qꝛ diceret aliq̄s acetoſū ⁊ pōticū nō eē cal'm eſt ſꝑ ne veꝝ. Rn̄det ꝙ vtpl'm: ſꝫ nō ē neciuꝫ. verū tn̄ h̄. i. pōticū ⁊ acetoſuꝫ nō eſſe cal'm vel fridū eſt vtpl'm. ⁊ multo pluris plurimitatis q̃ aliud. ſ. q̃ amarū ⁊ acutū nō eē fridū vel eē cal'm. ſed nō eſt neciuꝫ. ſ. ponticū vel acetoſuꝫ nō eſſe cal'm vel eſſe frigidū. exēplū alumē ſquinātū lētiſcus ſerapinū. Tres ſunt ꝓpōnes in iſta ꝑte. (Verūtn̄.) Primo ponticū nō eſſe cal'm eſt vtplurimū verū. Scd̄o ponticū nō eſſe cal'm eſt plus q̃ eſſe amarū nō eſſe frigidū. Tertio ponticū ⁊ acetoſuꝫ nō eſſe cal'm nō eſt neciuꝫ. Apparet igitur vt dicit Dy. cañ. generalis ⁊ conditio.

Du^m 22^m

℄ Dubitať q̄re nō docuit ſigñare ex q̄litatibꝰ tāgibilibꝰ. Rn̄det Dy. ꝙ tactꝰ nō iudicat niſi de q̄litatibꝰ q̄ ſunt tales in actu. Nūc aūt in pluribꝰ medicis q̄litates nō ſunt tales in actu: ſꝫ in potētia vt piꝑuari. ⁋ Tamē ꝯ̄tra tactus iudicat de qualitatibꝰ qbꝰ pōt īmutari: ſed a calore frigido virtuali ⁊ nō actuali pōt īmutari. vnus eſt calor q̄ fit a calido v̄tuali ⁊ qui fit ab actuali ſiue formali ſicut ignis a motu ⁊ igne vt. 7. metaphy. cōmē. 31. ⁊. 12. cōmē. 18. Itē q̄dā ſapor pōt dici nō in actu vt amarus. Aliter dōm ꝙ illud ꝑtinet ad experimētalē viā nō ad ſol'onē ꝓbabilē. vel pōt ꝑtinere ad iudiciū rōnale de facili vel difficili inflāmatione vel calefactiōe ⁊c̄.

Du^m 23^m

℄ Dubitať vtrū ex ſono poſſumus arguere de cōplexione medicinarū. Videť ꝙ ſic. ſimile eſt de ſono ex alijs. Iteꝫ ſi ex colore: ḡ ex ſono. Itē faber mortificat metalla ꝑ ſonū. ⁋ In ꝯ̄riū. A. ⁋ Cōſiderādū ꝑꝑ ſol'onē ꝙ alie q̄litateſ ſequunť mixtionē: ſonus nō ſic: ſꝫ motū localē ⁊c̄. iō ſonus nō eſt in ꝑcutiēte nec in ꝑcuſſo: ſꝫ eſt in aere vel in eis vt localiter mota: ⁊ eſt ille ſp̄us mālis mag̃ in viſu rōne localis motꝰ ⁊c̄. Et res diuerſificata ſola figura variat ſonū ⁊ ꝯcaua plana ⁊c̄. Apparet ḡ ꝙ nō ſigñat. rō qꝛ nō ſigñat mixtione. Dy. dicit ꝙ nō in oībꝰ: tn̄ ſi aliq̄d ſigñat in medicina ꝑcutiēte vel ꝑcuſſa eſt velocitate vel tarditate motus ꝯcauitate vel planitie raritate vel dēſitate: vide qd̄ ſcripſi ſupra de ꝯſolatiōe mediciaꝝ Meſue.

℄ Et poſt q̃ ſcis canonē iſtū opꝫ nūc vt narremꝰ tibi illud qd̄ dicūt medici de saporibꝰ ⁊ odoribꝰ ⁊ coloribꝰ.

℄ Superiuſ in gñali docuit ſigñare ex ſapore odore ⁊ colore. hic in ſp̄ali ꝑmittit. Scd̄o exequiť. ibi (Ip̄m.) Aliter. poſt q̃ poſuit cañ. ꝙ eſt neceſſariū medico ſcire ſm principia phyſica: hic ſm medicos. Et p̄mo p̄mittit. Scd̄o exequiť. ibi (Ipſi.) Cañ. eſt iſte ꝙ sapores amarus acutus ⁊ dulcis ſignificant calorē ⁊c̄. Cōditio eſt ⁊c̄.

℄ Ipſi enī ponunt ſapores ſimplices nouem: ⁊ quāuis ſint penitus octo ſapores ⁊ vnus priuatꝰ ſapore: ⁊ eſt inſipidus vel almaſch vel ex quo cuius ſapor penitus non comprehenditur ſicut aqua.

℄ Primo docet cognoſcere virtutes mediciaꝝ ꝑ sapores. Scd̄o ꝑ odores. ibi (Odores.) Tertio ꝑ colores. ibi (De coloribꝰ.) Pria in duas. Primo facit h̄. Scd̄o īponit finē. ibi (Hec ḡ ſunt.) Prima in tres. Primo ponit numeruꝫ ſapoꝝ. Scd̄o modū gnōnis. ibi (Et dicunt.) Tertio ex h̄ docet cognoſcē cōplexionē ⁊ virtutes medicinaꝝ ꝑ ſapores. ibi (Acutū aūt.) Pria in duas. Prīo ponit numeruꝫ sapoꝝ. Scd̄o declarat. ibi (Ipſi. n. ⁋ Cōſiderādum ꝙ res priuate ſapore ſunt ſimplices vt aqua: cōpoſite vt ferrū: albumē oui ⁊c̄. ⁊ hn̄t diuerſa noīa apud arabes inſipiduꝫ apoguindeſien almozen.

℄ Ipſi. n. noīant saporē oē qd̄ guſtu iudicať tali iudicio qd̄ ē actu: aut iudicio qd̄ ē potētia nō efficiēs oīo.

℄ Prīo notat saporē īſipiduꝫ. Scd̄o alios. ibi (Sapores aūt.) Pria in duas. Prīo p̄mittit modos qbꝰ aliq̄d dr̄ saporoſuꝫ cōprehēdēs in h̄ īſipiduꝫ. Scd̄o declarat. ibi (Et eſt ſm duos modos.) ⁋ Cōſiderānduꝫ qūo accipiť īſipidū eſt ſapor qꝛ iudicať in guſtu. Ad eundē enī ſenſuꝫ ꝑtinet iudiciū hitus ⁊ ꝑuatiōis: vt. 5. colliget. cap. 27. de cognitiōe ꝑ ſapores. accipiť ēt ꝙ nō eſt ꝓꝑe ſapor. ſapor. n. ꝓꝑe iudicať iudicio qd̄ eſt actu ſꝫ ꝑ ſuā ſpēm. Dr̄ia īter ſapores ⁊ īter calidū ⁊ fridū. ⁊ ēt medicinaꝝ ſapor ꝓprie iudicať iudicio potētia. i. priuatione: qꝛ ꝑ ſpēm hitus (non efficiēs oīno.) ſ. actu in guſtum.

Du^m 24^m

℄ Dubitať qūo ꝑuatio ſētiť ꝑ hitū. Nā Auer. arguit. 2. d̄ aīa. cōmē. 133. Cōtinuū iudicať eētial'r: ḡ ſua priuatio nō accidētaliter. ⁋ Rn̄det primo Dy. cōprehēdi priuationē ꝑ ſpēm hitus ſm Dy. eſt qꝛ cōprehēdit ſe nō īmutari. Sꝫ mirādū eſt ſi ſenſus particularis eſt reflexiuꝰ. Amplꝰ ꝑuatus oculis cōprehēdit ſe nō īmutari. Itē nulla ſpē p̄exiſtēte in ligua vel oculo iudicať tenebra ab oculo ⁊ īſipidū a ligua. ⁋ Scd̄a ſol'o ꝙ ꝑuatiōes hn̄t ꝓpriā ſpēm: qꝛ ꝑuatio eſt aliq̄d: tenebra enī vel ē aliq̄d poſitiuū vel nihil: nō nihil: ḡ ⁊c̄. ⁋ Cōtra Auer. 2. de aīa. ſepe vult ꝙ priuatio nihil eſt: vñ p̄ter ſubm qd̄ cōprehēdiť a cogitatiua: ſpēs dr̄ ſubm: ⁊ ſubm eſt: ḡ ſpēs cōprehendetur. ⁋ Al's tenui ꝙ in q̄libet ſenſu ꝑticulari eſt ſua eſtimatiua q̄ cōprehēdit ītētiōes: ⁊ tūc cōprehēſio tenebre ab oculo ē ꝑ ſpēꝫ coloris al's appꝑhēſaꝫ ⁊ ſuatā in memoria ꝯſuatā ī eſtimatiua ⁊ nūc iudicatā qn̄ hō ē ī tenebra. ⁊ iō q̄ nunq̃ vidit nō diſtinguet tenebrā ꝑuatiuā coloris a tenebra nō ꝑuatiua q̄ eſt nō color vt cal'm vel albū: ⁊ tn̄ ſeqť ꝙ alia virtꝰ q̃ viſiua iudicat ꝑuationē. ⁋ Cōſiderāduꝫ (ꝙ eſt potentia) h̄ dixit qꝛ īſipidū eſt duplex. negatiue vt aq̄ īquātū aq̄: iſtud nō eſt potētia ad h̄: iō nō exequiť. ꝑuatiue vt mixtū: ⁊ h̄ potētia qꝛ ſapor ſequēs mixtū. ⁊ h̄ duplex. vel nō hꝫ vt albū oui. vl' hꝫ ſed nō īprimit vt ferrū ⁊c̄. Cōprehenſio priuationis ſimplex ab eodē ſenſu fit quo hitus: argumētatiua q̄ ꝓbať h̄: ⁊ tūc ꝯcurrit vl' cogitatiua vel ſenſus cōis. ⁋ Tertia ſol'o. p̄mo dicā dr̄iaꝫ q̄ ē inter viſuꝫ moueri a tenebra ⁊ nō moueri a dulci ī h̄ ꝙ dulce nō ē potēs mouē: ita ꝙ cū trāſmutať in lucidū mouebit: ita de īſipido. Vñ. A. (eſt potēs nō efficiēs.) affirmat ḡ cū dicit (potēs.) ⁊ negat cum dic (nō efficiēs.) rō qꝛ poſt tenebra dicit priuationē in ſubto apto nato ſicut eſt de nā priuationis. tenebra ergo cōprehēdi vel eſt ſubiectū cōprehendi ⁊ hoc eſt eſtimatiue. vel oppoſitū. i. lucē cōprehēdi ⁊ hoc eſt recordari. Si ḡ cogitatiua eſt in oī particulari ſenſu:

tūc sic cōprehēdere priuatiōe difficile est mihi:ita differt iudiciū de tenebra in habēte oculos aptos ꝛ ꝑuato oculis tenebra:ꝫ seipa cōprehēdit.Et cū dr̄ nō est.Dōm ꝙ veꝝ est:iō nō cōprehēdit ꝙ sit. Siqs aūt vellet dicē de tenebra ꝑ seipsa cōprehēdit:ꝛ h̄ est ꝙ sit oculus potēs ꝛ nō agens:ꝛ sic res potēs est in ꝯ̄riū trāsmutabit ꝛ nō agēs.cecus ergo nō cōprehēdit tenebrā:qꝛ nō est potens.simi/liter nō moueri visum sapore nō est cōprehēsio tenebre:sed cōpre hensio tenebre arguitiue ꝛ fit per cogitatiuā sicut ēt coloris ꝛc̄.

¶ Et est illd̄ qd̄ nō hꝫ saporē. Et ē ẜm duos modos.s. aut isipidū priuatū sapore ẜm veritatē:aut isipidū pri uatū eo apd̄ sensuꝫ. Insipidū aūt ẜm veritatē ē cui nō iest sapor ẜm veritatē. Et isipidū apd̄ sensum est illud qd̄ in seipō hꝫ saporē. Verū ꝑꝑ vehemētiā sue spissitu dinis nō resoluit̄ ex eo aliqd qd̄ lingue admisceat̄ ꝛ cō prehēdat ipm:deide cū igeniat̄ vt resoluant̄ ꝑtes ei9 ꝛ vt subtilient̄ sentit saporē ei9 sic̄ es adustū ꝛ ferrū:lin gua.n.nō ꝯsequit̄ ex eis saporē qm̄ nō resoluit̄ ex suba amboꝝ aliqd perueniēs ad humiditatē positā in lin gua que est media in sensu gustus. Et si ingeniet̄ vt in ꝑtes minimas ꝯuertat̄ apparebit eius sapor fortis.

¶ Primo ꝓponit diuisionē.Scd̄o d̄clarat.ibi(Insipidū.)Dicit de ambab9 ꝑtib9 ꝛc̄.¶ Cōsiderandū dixit(priuatū sapore)ẜm verita tem ꝙ qꝛ intelligit de mixto nō habēte saporē vt albumē oui:ꝛ iō non omne mixtum habet saporem.

Du^m 25^m ¶ Sed tu dices quomodo cognoscam.Dōm ꝙ mixtū qd̄ nō hꝫ sa porem nisi in potentia priuans actum quātūcunqꝫ terat̄ ꝛ subtili ter nō est saporitū:vt albumē oui ꝛ cerusa.sed mixtum qd̄ hꝫ ꝛ nō mouet actu sed subtiliatum imprimit vt ferrum.s.tersum polituꝫ nō habens rubiginem nec aliquā aliam infectionem ꝛc̄.

¶ Sapores aūt sunt octo quos ipsi dicūt q sūt vere sa pores post isipidū. Et sūt dulcedo amaritudo acuitas salsedo acetositas pōticitas stipticitas ꝛ vnctuositas.

¶ Patet per se.

¶ Et dicūt ꝙ suba ferēs saporē:aut ē spissa terrea:aut est subtilis:aut media:ꝛ ei9 virt9 est cal'a:aut frida:aut eq̄lis. Spissa igit̄ terrea si est cal'a tūc est amara:ꝛ si ē frida est pōtica:ꝛ si est eq̄lis tūc ē dulcis. Et subtilis si est cal'a tūc est acuta:ꝛ si est frida tūc est acetosa:ꝛ si ē eq̄lis tūc est vnctuosa. Et media in spissitudine ꝛ subti litate si est cal'a tūc est salsa:si est frida tūc stiptica:ꝛ si est eq̄lis tūc dicūt ꝙ est isipida ꝛ insipida sunt verba.

¶ Hic ostendit modū ꝓductionis sapoꝝ ẜm medicos.suba grossa calida amarus.eq̄lis dulcis frida ponticus.suba subtilis frigida acetosus.eq̄lis vnctuosus.calida acutus.suba media cal'a salsus. eq̄lis insipidus.frigida stipticus.(Insipida sunt v̄ba.)qꝛ posuerūt insipidū inter sapores:qꝛ cās sapoꝝ nō bene inuestigāt.nō enī est suba cū calido frido ꝛ equali.sed humidū cū sicco coagente calido intenso vel remisso qꝛ reperiūt amara subtiliora quibusdā aceto sis:vt calida subtilior q̄ꝫ acetosa.etiā vinū aliqd̄ dulce subtile.

¶ Acutū aūt est calidus:deinde amarū:deide salsum.

¶ Docet significare sup cōplexione ꝛ virtute medicinarū.Primo ꝑ sapores simplices.Scd̄o ꝑ cōpositos.ibi(Qn̄qꝫ gn̄ant̄.)Prima in duas.Prio docet cognoscē scire v̄tutes ꝑmas.Scd̄o scd̄as.ibi (Opōnes aūt dulcis.)Pria ī duas.Prio docet cognoscē virtutes ꝑmas q sūt caliditas ꝛ friditas.Scd̄o hūiditas ꝛ siccitas:ꝛ semp dat in notitiā modi sub̄e.ibi(Et vnctuosuꝫ.)Prima in q̄tuor.Prio docet sign̄are per sapores sup caliditate.Scd̄o sup friditate.ibi (Ponticū.)Tertio iterū sup caliditate.ibi(Acutū.)Quarto super eq̄litate.ibi(Dulce v̄o.)Prima in duas.Prio ꝑmittit.Scd̄o red dit cām.ibi(Quoniā.)¶ Cōsiderādū ꝙ accipimus qui sunt sapo res significantes caliditatē:quia sunt tres.accipimus ordineꝫ:qꝛ acutū calidius:deide amarū:deide salsum.qd sit de dulci infra pꝫ.

¶ Quoniam acutum est fortius ad resoluendum ꝛ ad incidendum ꝛ abstergendum q̄ꝫ amarum.

¶ Ponit ordinē datū:ꝛ cū hoc semper innuit probationē ꝙ signifi cent calorem.Primo probat ꝙ acutū est calidius q̄ꝫ amaruꝫ.Se cūdo ꝙ amarū est calidius q̄ꝫ salsuꝫ.ibi(Deinde.)Prio arguit sic. qd̄ fortius resoluit incidit ꝛ abstergit est calidius.sed acutum est hmōi.¶ Cōsiderādū ꝙ res acuti saporis hꝫ caliditatē cū substātia subtili:ꝛ ideo est incisiua abstersiua ꝛ resolutiua.

¶ Deide salsuꝫ est sicut amarū ꝯfractuꝫ cū humiditate frigida qd̄ sign̄at illud qd̄ diximus in mō generatiōis eius.ꝛ similiter cū salsum calefit a sole aut igne aut se paratiōe aqueitatis frāgent̄ virtutē caloris fit amaꝝ. silr̄ ēt baurach ꝛ sal amaꝝ calidius ē sale qd̄ comedit̄.

¶ Primo ꝑmittit.Scd̄o ꝓbat.ibi(Cōfractū.)Exponat̄(Deinde).s. post amarū(salsum est sicut amarū).i.similat̄ amaro.nō tn̄ hꝫ tan tū caloreꝫ(confractū)ꝓbat per tres rōnes.Prima salsedo fit per fractionē amari in humido aqueo:vt p̄° ꝑma caplo de humorib9. ꝫ ꝛc̄.Scd̄a per alterationē ꝛ d̄coctionē fit amarū.ꝫ ꝛc̄.Tertia spe cies salis habētis amaritudinē sunt calidiores sale cōmuni come stibili ꝛc̄.¶ Cōsiderādū ꝙ additio caloris in salsa re fit aut per ca lefactionē manifestā solis aut ignis aut ꝑ paulatinā occultā.s.ae ris:ꝛ iō subdit.aut separatiōe q̄uis in oībus fiat talis separatio.s. in igne vel sole.Propter qd sal in igne crepitat ꝓblematuꝫ.11.26° ꝓblemate.Quare accendit ignē.Propter quid in aquis salsis ma gis natare possumus problematū.23.13.ꝛ.14.problemate.

¶ Ponticū v̄o est frigidius deinde stipticū postea ace tosum:ꝛ ꝑꝑ hoc in oībus fructib9 qui dulcescūt prius est ponticitas vehementis infrigidationis. Cum ergo currunt in eis aqueitas ꝛ aereitas ita vt tēperent̄ pa rūper cū aereitate ꝛ calefactione solis digestiua decli nāt ad acetositatē sicut agresta:ꝛ īter illud trahūt ad stipticitatē parūper cū ponticitate:deinde permutant̄ ad dulcedinē cū agit in eis caliditas digestiua.

¶ Primo ꝑmittit.Scd̄o ꝓbat.ibi ꝙ īnuit.(Et ꝑꝑ h̄.)¶ Cōsideran dū duo q sint fridi.Scd̄o īnuit ordinē.(Et ꝑꝑ hoc.)Prio ꝓbat ꝙ ponticū sit fridius acetoso in quo īnuit̄ qd̄ sit fridius stiptico.Se cūdo ꝙ pōticū est fridius stiptico vl' cōparat pōticū ꝛ stipticū.ibi (Pōticū.)Prima in duas.Prio facit hoc.Scd̄o remouet dubiū. ibi(Et qn̄qꝫ.)¶ Cōsiderādū ꝙ pōticū ꝛ stipticū sunt mag̃ ꝛ minus. Et arguit̄ sic.Ille sapor est fridior q pri9 repit̄ in fructib9 qui ten dūt ad dulcedinē anteq̄ꝫ dulcescāt.¶ Cōsiderādū ꝙ dulcescūt qꝛ q dā nō dulcescūt vt mirabolani ꝛc̄.¶ Scd̄o ꝯsiderādū q ē cā diuersi tat̄ sapor in fructib9 diuersa.s.dispō ꝑ terreū siccū ꝛ hūidū aqueū ꝛ acetosuꝫ calore solū.Primo enī abūdāte terreo crudo cū pōtico aqueo sunt pōtici.ex quo appet ꝙ acetosuꝫ minus fridū stiptico. ¶ Tertio ꝯsiderādū ꝙ ex.4.de simplici medi.ca.1.3.dist.auct̄e Ari. ꝛ Theophrasti duplex est caliditas.s.solis ꝛ planete manifestior.

¶ Et quādoqꝫ permutantur ex ponticitate ad dulce dinem absqꝫ acetositate sicut oliue.

¶ Primo remouet dubiū.Scd̄o aliud.ibi(Acetosuꝫ.)¶ Pria dubi tatio crederet aliqs ꝙ semꝑ ante dulcedinē esset acetosus.¶ Cōsi derādū ꝙ fruct9 qdā icipiūt cū terrestri vel trahit̄ multa aquosi tas ꝛ sic fiūt stiptici post pōticū:vl' nō trahit̄ ꝫ trahit̄ multa aerei tas vt oliue:ꝛ silr̄ glādes ꝛ castanee ꝑ nō trahi aqueū ꝫ calefactōe sola.Serap̄.ꝑte.1.ẜmone.2.Et qdā sūt fruct9 q icipiūt cū aqueo ꝛ sunt insipidi vt nucleus amigdalarū,cucumer frumētū:ꝛ qꝛ plāte ꝓpe terrā sunt plus abūdātes aqueo:ideo sunt insipidiores.

¶ Acetosum v̄o quāuis sit minus frigiduꝫ q̄ꝫ stipticū: tamen in pluribus est pluris infrigidationis eo ꝓpter sui subtilitatem ꝛ penetrationem suam.

¶ Remouet dubium aliud.¶ Considerandum ꝙ illa sunt vel stant simul aliqua esse in se frigidiora ꝛ minus infrigidare.

¶ Ponticū aūt ꝛ stipticū sunt in sapore ꝓpinq̄:ꝫ stipti cū nō ꝯtrahit nisi qd̄ de lingua manifestū est.ponticū v̄o ꝯtrahit ꝛ exasperat qd̄ manifestū est ꝛ occultum.

¶ Comparat ponticum ꝛ stipticum.Et primo premittit.Secundo probat.ibi(Et ex eis.)Prima patet.

¶ Et ex eis qdē que valēt ad exasperationē eius est ꝙ ipm nō diuidit̄ ꝑꝑ sui spissitudinē in ꝑtes minimas ve lociter neqꝫ ꝯtinuant̄ adinuicē velociter. Et propter has duas causas ipsarū casus in lingua separat̄ sensi biliter quare diuersificat̄ ꝓpter stipticitatē suā in par tibus eius ꝛ diuersificat̄ situs earū ꝛ exasperat̄.

¶ Ista lr̄a in ꝑma sui ꝑte dupl'r exponit̄.Dōm ꝫ ꝙ hic ostēdit q̄re ponticū mag̃ exasperat.Et p̄ ꝑ cām ex ꝑte sui.Scd̄o ex ꝑte mēbri ibi(Et ad illā.)¶ Quātū ad p̄^m modū exponit̄ vult dicē ꝙ pōticū est magis terrestre q̄ꝫ stipticū.ꝛ iō diuidit̄ ꝛ difficulter vnit̄ qꝛ sic cū est difficulter passibile(Et ꝑꝑ has duas cās ipsarū)ꝑtiū pōtici (casus

(casus in liguā sensibil'r sepaꝛ.)i.spargiꝛ.i.occurrunt inequal'r(qꝛ diuersificanꝛ ꝑꝑ stipticitatē.)i.pōticitatē suā(in ꝑtib⁹ eius.)s.lingue(⁊ diuersificaꝛ ⁊c̄.)stat ꝗ hoc qꝛ ponticū ē aspeꝝ:iō exasperat sicͣ puluis de gallis vel lapidis ē aspioꝛ q̄ꝫ de ligno vel paleis.⁋ Sꝫ tu.d.quō ergo diceꝛ magis exasperare ꝫm ꝓfundū.Dōm ꝙ illa rara corpora sunt ꝓfundiora in suis dimēsionib⁹:⁊ ideo ipꝛopꝛie dr̄. ⁋ Scd̄a expō stat in h̄ ꝙ pōticū cū nō sit diuisibile:⁊ diuisuꝫ non sit miscibile cū humido:remanet sibi ꝟtus exasperādi:sed stipticum qꝛ diuisibile ⁊ vnibile cū hūido saliuali:iō tollit exasperatiōis ꝟtutē:⁊ h̄ ē qd̄ dic̄.(Ex eis q̄ valēt ad exasperationē ei⁹ pōtici ē ꝙ ipm nō diuidiꝛ ꝑꝑ suā spissitudinē ⁊c̄.Et ꝑꝑ has duas scias.)s.ꝑꝑ non diuidi ⁊ nō vniri(ipsaꝝ).s.ꝑtiū pōtici.(diuersificaꝛ)sepaꝛ.(casus) s.a ꝑtib⁹stiptici.(ꝑꝑ stipticitatē)scꝫ maiorē factā a ꝑtibus pōtici stiptici q̄ꝫ stiptici.(in ꝑtib⁹ei⁹)scꝫ ligue.(⁊ diuersificaꝛ sit⁹ earuꝫ) ꝑtib⁹stiptici ⁊ pōtici.(⁊ exasperatur).s.diuersimode ligua ex eis. ⁋ Sꝫ tu.d.ita dicā ꝙ acetosuꝫ qꝛ diuisibile nō plus īfrigidat q̄ꝫ stipticū.Dicēdū ꝙ veꝝ est in lingua.Uel dicēdum ꝙ humiditas saliualis plus remouet asperitatē miscendo se q̄ꝫ frigiditatem.

¶ **Et ad illam diuersitatem iuuat diuersitas partium mēbri in poris suis ⁊ suis continuationibus. Et pōticum quidem est subtilians ⁊ magis intrans.**

¶ Hic ponit secūdā cām ꝑꝑ quā ponticū magis exasperat liguam in ꝓfundo.Exponiꝛ dupl'r.Pꝛīo qꝛ ligua est in ꝑtib⁹ suis diuersa: qꝛ quedā sunt magis porose:⁊ quedā magis ꝯtinue:iō pōticū non bn̄ diuisibile stabit ī ꝑtib⁹ porosis:⁊ faciet eas differre a ꝑtib⁹continuis.i.nō porosis:⁊ sic magis exasperabit.sꝫ stipticū qꝛ subtilius penetrabit in vtrasq̄ꝫ:⁊ iō diceꝛ:⁊ pōticū.i.stipticū est subtilius ⁊c̄. Scd̄o mō exponiꝛ ꝙ qꝛ ligua differt ab alijs ꝑtib⁹ corꝑis in eē porosam ⁊ esse cōtinuam qꝛ est rarū mēbꝛū:ideo ponticum q̄ꝫuis sit grossum penetrat:ideo ponticum plus exasperat.Ponticum subtilius.s.super lingua q̄ꝫ super alia membra.

Dum 26m ¶ Dubitaꝛ.vtrū pōticū magis exasperet.⁋ Cōtra.qd̄ magꝭ exaspat magis penetrat:sed stipticū ⁊c̄.⁋ In ꝯꝛiū Gal'.i.de simpli.penulti. ca.⁊ Aui.⁊ Albeguefit.⁋ Rn̄det Dy.ꝙ pōticū magis exasperat linguā:qꝛ magis ꝯhit ⁊ spissat qꝛ fridioꝛ ⁊ grossioꝛ:⁊ qꝛ magis distat a dulci.⁋ Ad rōnē dōꝫ ꝙ veꝝ est si hn̄t equalē virtutē exasperatiuā.⁋ Cōsiderādū ꝙ Aui.īnuit solōnē:qꝛ asperitas ꝑ subti potētiaꝫ plus fit a pontico:qꝛ difficulter diuidiꝛ:iō stat ineq̄lis per alterationē plus a stiptico in ligua:qꝛ rarū mēbꝛū vt 10ͣ ꝑticu.pꝛoble.19. ꝓble.⁊ 3ͣ ꝑti.ꝓblemate.32.⁋ Ad rōnē dōm ꝙ ligua cū sit rara est penetrabilis ab vtroq̄ꝫ sapore.

Dum 27m ¶ Scd̄a dubō.vtrū pōticū sit sb̄tili⁹.Rn̄deo ꝓ ꝙ lr̄a ē corrupta vel ꝙ ē sb̄tili⁹opōne:vl'pōticū ē sb̄tili⁹.s.ī mēbꝛo raro q̄ꝫ ī nō raro.

¶ **Acutū vͦo ⁊ amaꝝ sunt linguā radētia rasiōe:ꝫ amarū nō radit nisi qd̄ de lingua appet.Acuti aūt abrasio ⁊ eius separatio est ꝓfunda:qm̄ est subtilis substantie profundās:sed amaꝝ est grauis substantie sicce.**

¶ Hic reuertiꝛ ad sapores sigñantes cal'itatē:qꝛ ꝯueniūt in exasperando.Primo comparat. Secundo pꝛobat. ibi (Quoniam.)Tertio declarat corꝛelaria.ibi(Et pꝛopter.)¶ In secunda parte arguit sic.illud ⁊c̄.Considerandū ꝙ amaꝝ ⁊ acutum q̄ꝫ ponticū ⁊ stipticū exasperāt.sed differūt qꝛ amaꝝ ⁊ acutū abrasiōe:vt Aui.ponticū ⁊ stipticū ꝯctōe.rō ē qꝛ aspitas ē ieq̄litas ꝫꝫ duꝝ corp⁹.illd̄ igꝛ qd̄ radit remouet hūiditates a supficie mēbꝛi. Scd̄o dr̄t abrasio amari ab abrasiōe acuti:qꝛ abrasio amari ē supficial' acuti ꝓfūda.

Dum 28m ¶ Tertio dubitaꝛ exasperatio est effect⁹sicci terrei pōtici ⁊ stiptici.abrasio ēt sicci acuti ⁊ amari:quare exaspatio magis fit a sicco grosso.s.pōtico ⁊ stiptico.sed abrasio magis a sicco subtili vt acuto.Sed dicēdū abrasio fit qꝛ medicina ponit se īter mēbꝛū ⁊ māꝫ: ⁊ separat eā a facie siue supficie mēbꝛi:ergo subtilis plus facit h̄: sed exaspatio pōt fieri ꝑ potētiā sicci terrei asperi vt ineq̄lis esset puluis:⁊ quāto res grossioꝛ ⁊ asperioꝛ:tāto plus h̄ facit:qꝛ magis est aspera sicͣ pōticū.⁋ Cōsiderādū ꝙ exasperatio a pontico facta nō est solū per potētiā sicci terrei:imo ꝑ effectū:siccū enim terrestre grossius ē min⁹ diuisibile ab hūiditate ligue:⁊ sic remanet magis exasperās actiue.sꝫ siccū terrestre magis subtiliatū ī aqueo vt stipticū magis ē diuisibile:⁊ statiꝫ ex h̄ sua v̓t⁹ exaspatiua remittiꝛ.⁋ Tertio cōsiderandū ꝫm Dy.ꝙ amarum cū acuto opaꝛ ꝫꝫ ꝓfundū:qꝛ grossities nō ꝑmittit recedere:exēplū aloes ⁊ agaric⁹.

¶ **Et ꝑꝑ illd̄ ipsi⁹ puꝝ nō recipit putrefactionē ex qua aial gn̄eꝛ.Neq̄ꝫ puꝝ ipsius nutrit aial:⁊ ꝑꝑ siccitatem suā amaꝝ qd̄ abradit:abradit cū exaspatiōe aliqua.**

¶ Hic ponit corꝛelaria vel exēpla decl'atiua.Et ꝓ qd̄ dixit d̄ amaro.Scd̄o qd̄ dixit d̄ acuto.ibi(Et ex eis.)¶ Cōsiderādū ꝙ tria signa pōit ad ꝓbādū ꝙ amaꝝ sit sub̄e sicce grosse.⁋ Primū qꝛ puꝝ nō putrefit.puꝝ ī sapore:qꝛ nō ex alio sapore:⁊ ꝑ ꝯn̄s sb̄a putrefieri ꝑt vt citrulli ⁊ opiū.puꝝ ī sb̄a nō putrefit.sꝫ aloes aspsū aq̄ n̄ putrefit putredie q̄ gn̄eꝛ aial:qꝛ putredie absolute ⁊c̄.⁋ Scd̄ꝫ signuꝫ (neq̄ꝫ puꝝ nutrit)qꝛ nutrimētū fit ex hūido nō ex sicco.6.d̄ accn̄ti ⁊ moꝛ.cap̄.3.⁊.5.coll'ꝫ.cap̄.3.⁊.2.27.⁊ iō in lacu amaro nō viuit aial: īmo flumē iordāis ⁊c̄.4.de simp.ca.2.4.dis.⁋ Tertiū signū qꝛ radēdo exasperat:lꝫ ergo acutū exasperet:tn̄ plus hoc amarum.

¶ **Ex eis aūt que caliditatē acuti amari caliditate fortiorem efficiūt est ipsius penetratio:quare vehemēter incidit ⁊ vehementer resoluit:ita vt corꝛodat ⁊ putrefaciat ⁊ perueniat ad hoc vt interficiat.**

¶ Hic decl'at qd̄ acutū sit calidi⁹:illd̄ ē calidi⁹qd̄ magis penetrat: ⁊ magis resoluit ⁊ corꝛodit vt euforbium scamonea ⁊c̄.

¶ **Dulce vͦo ⁊ vnctuosum ambo dilatant linguā.Et leniūt eā faciēdo currere illud qd̄ frigus lesit ⁊ cōgelauit absq̄ꝫ resol'one ⁊ remouent ipsius asperitatem.**

¶ Hic ponit sapores significātes equalitatē.Et ꝓ facit h̄. Secūdo remouet dubiū.ibi(Et nō oꝫ.)Pꝛia in tres.Pꝛīo oñdit q̄ sint opatiōes istoꝝ sapoꝝ ex qb⁹arguimus eoꝝ cōpl'onē.Scd̄o confirmat auc̄te medicoꝝ.ibi(Debēt.)Tertio remittiꝛ.ibi Sermo ꝟo.)Pꝛima in duas.Pꝛīo oñdit opōnes istoꝝ sapoꝝ.Secūdo ponit dr̄iaꝫ. ibi(Ueꝝ.)¶ Cōsiderādū gn̄al'r ꝙ qn̄ dicimus sapoꝛ agit hoc.ꝟ.g. dulce dilatat ⁊c̄.ītelligit ꝙ hoc facit forma saporis vel qualitas.s. cōpl'o ex pꝛimis q̄litatib⁹associata illi sapori.qd̄ aūt illoꝝ sit ē difficile videre ⁊ difficile eēt demonstrare in eo.⁊ Auer.excitat.2.de aīa.cō.126.¶ Secūdo ꝯsiderandum(dilatat)dilatatio opponiꝛ ꝯtrictioni.sicut igiꝛ ꝯctatio fit attractiōe:ita dilatatio ꝑ motū ad superficiē ⁊ ex̄ replēdo vacuitatē:⁊ hoc facit dulce ⁊ vnctuosum:qꝛ cal'a penetrātia ⁊c̄.scd̄o hoc facit:qꝛ dulce dr̄ia nutrimēti.sꝫ nutrimēto mēbꝛa dilataꝛ.⁋ Sꝫ tu dices pōticū intrās ꝑtes ꝯhit ⁊ tn̄ replet.Dōm ꝙ stant simul ⁊c̄.¶ Tertio ꝯsiderādū(leniūt)lenitio opponiꝛ asperitati q̄ fit a frido extrinseco vel a pōtico. Fit autēꝫ tripl'r:qꝛ vel ingrossat humorē:vel qꝛ deponit corpus terreuꝫ:vel qꝛ ꝓmit ista.dulce facit debita cal'itate.¶ Quarto absq̄ꝫ resol'one qꝛ q̄dā remouet nocumētū frigiditatis cum resol'one vt acutum ⁊ exasperat.q̄dā sine vt dulce ⁊c̄.¶ Quinto ex h̄ cui⁹compl'onis sit dulce ⁊ vnctuosuꝫ qꝛ equalis.rō qꝛ dilatāt ⁊ leniūt sine resol'one.

¶ **Uerum vnctuosam facit illud absq̄ꝫ calefactiōe manifesta:⁊ dulce facit illud cum calefactione.Quapropter digerit dulce plus.**

¶ Hic ponit dr̄iam.Cōsiderādū ꝙ lꝫ sapoꝛ dulcis ⁊ vnctuosus sint equales:nō est tn̄ equalitas eiusdē modi:qꝛ dulce īter amaꝝ ⁊ pōticū ⁊ vnctuosuꝫ inter acutū ⁊ acetosuꝫ:qꝛ dulce plus calefacit ꝑ se ⁊ digerit:⁊ potentioꝛ est caloꝛ qui facit dulcedinem.

¶ **Dicūt medici.dulce nō factū ē suaue vel d̓lectabile: nisi qꝛ taliꝛ vadit ⁊ abstergit grossitudineꝫ ꝙ eā aptat ⁊ lenit eā:⁊ currere facit ipsaꝫ ⁊ remouet īpedimētum ꝯgelatiōis ei⁹absq̄ꝫ īcisione ⁊ sepōne ꝯtinuitatis ⁊ obuiatiōe laboriosa:⁊ neq̄ꝫ calefacit cū calefactiōe nociua:imo delectabili:sicut ē delectatio aque temperate calide cū effundiꝛ super corpus.Sermo vͦo differētie in hoc apud illū ē q̄ est altioris gradus q̄ꝫ medici.**

¶ Cōsiderādum ꝙ duo iuuamēta īnuit.Unum qꝛ remouet impedimēta alioꝝ sapoꝝ.Secūduꝫ ēt qꝛ si lingua sit sana nō īpedita alijs saporibus iuuat.⁋ Sermo Dy.qꝛ duos innuerat modos delitie.s. occursum ad organum egrum ⁊ occursum ad organum sanum ⁊c̄. Sermo in hoc est naturalis.s.que sit magis causa delitie:vel sit h̄ de esse saporum aliter.Sermo differentie in hoc an vnctuosuꝫ sit minus vel plus temperatum dulci:vel īnuerat ꝙ dulce est sicͣ medium vt sicut aqua tēperata.Sꝫ Ari.vult ꝙ sit extraneum.

¶ **Et nō oꝫ q̄dē vt sit illd̄ qd̄ ē dulci⁹ nutribili⁹:neq̄ꝫ illud qd̄ ē suaui⁹ nutribili⁹:q̄ꝫuis sit ipol'e q̄n in oī nutriēte apud medicos sit dulcedo aliqua:verūtn̄ nutrimētū alijs indiget ꝯditionib⁹ꝓter dulcedinē hanc.**

¶ Remouet dubiū qꝛ dixerat ꝙ dulce digerit ⁊ est suaue:crederet aliq̄s ꝙ q̄ꝫto dulci⁹ ⁊c̄.⁋ Cōsiderādū tria ponit.⁋ Pꝛimum:oē nutriēs hꝫ aliqualē dulcedinē.Rō Dyni oē nutriēs est familiare:sed dulcedo ē illi⁹signū.Contra.familiaritas est specifica forma cuius dulce nō ē signū.ēt nō oīa dulcia nutriūt.Secūdo qꝛ sanguis ē dulcis:sicut enī sol trahit a reb⁹dulcedinē:ita caloꝛ nālis nr̄.Arist.de sensu ⁊ sensato.Tertio qꝛ nutriēs dꝫ habere bonā mixtionē:istud fit a cal'o debito:⁊ hoc facit dulcedinē.⁋ Secundū:nō omne dulci⁹ nutribili⁹.rō qꝛ nimis dulce nauseat ⁊ supernatat.⁊ iō alij sapores mixto de sensu.Secūdo qꝛ requiritur familiaritas vel ꝓpꝛietas:

ſed pōt eſſe dulcis nō familiaris caſſia xylocaracta reſpectu carnium. Tertio regritur dulcedo ſanguis: ſed in cibo ex̄ ſufficit poſſe fieri ſanguis ⁊ potētia dulcedo. ¶ Tertium: aliā opꝫ hr̄e cōditionē: qꝛ ꝓprietatē generalē ⁊ qn̄qꝫ ſpecialem: lꝫ eni oē qđ nutrit aliquā habeat dulcedinē: nō tn̄ oē qđ hꝫ dulcedinē nutrit: qꝛ poſſꝫ eē dulce ⁊ nō hr̄e proprietatem: imo multa habent ſaporem dulcem que ſunt venenū: vt Rabi moyſes in p̄mo cōmē. aforī. Sunt eni dulcia diuerſaꝝ ſpērum in ſe ⁊ in dulcedine diuerſa: vt lac panis caro ⁊c̄. quarto de ſimplici medici. cap̄. 5. 3. diſtin.

¶ Et vnctuoſum cōparatū ē dulci. Spiſſum v̄o qđ ad vtrūqꝫ eoꝝ ꝯuertit̄ cōparatione caliditatis ꝓportionalis ꝯuertit̄ ad dulcedinē cū eſt i initio ſue ſubtilitatꝭ cū aq̄itate ⁊ pauca aereitate: ⁊ ꝯūtit̄ ad vnctuoſitatē cū ē itētio ſue ſubtiliatōis cū aq̄itate ꝺlectabili ⁊ ꝑmiſceat̄ ei aeritas pl'ima cꝰitroitꝰ ad aq̄itatē ſit vehemēs.

¶ Hic oñdit modū ſub̄e iſtoꝝ ſapoꝝ: ⁊ in hoc cōpl'onez in hūido et ſicco. Primo dulcius ⁊ vnctuoſius. ¶ Cōſiderandū ꝙ lr̄a pōt dupl'r exponi. Prīo ꝙ ſit de ꝑte p̄cedēti: ſic̄ eni nō dulciꝰ nutrit ſic nec oē vnctuoſiꝰ. Alio mō ꝙ ſit de ſequēti. ¶ Cōſiderādū ꝙ tāgit modum gn̄ationis iſtoꝝ ſapoꝝ vt iueſtiget ſub̄az. Prīo tāgit ꝯuenientiam vnā ⁊ iueſtigat general'r. Secūdo tāgit ſpālem modū. Et p̄mo principia materialia: ſpiſſum eſt materia dulcis: vnctuoſi aqueūz aereū. Secūdo efficiens caliditas: rō qꝛ ſapores frigidi per vlteriorem ⁊c̄. Tertio modū per imixtionē. Quarto diuerſitatem ⁊c̄.

Du. 29m ¶ Dubitat̄ q̄s ſapor ſignificet maiorē caliditatez: an dulcis: an vnctuoſus. Ur̄ ꝙ dulcis ſupra. ¶ In ꝯriū hic plus aeris ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ dulce p̄ ſigno caro cal'ior piguedie ⁊c̄. Scđo rōne: res ē cal'ior que maiori digōne cātur: ſed dulcis ⁊c̄. Tertio illa res ē cal'ior cuiꝰ effectꝰ ē digerē ⁊ nutrire: q̄ꝫ illa cuiꝰ effectꝰ eſt lubricare paꝝ coquere. ¶ Sꝫ aduertēdū ꝙ aliqđ dr̄ calidiꝰ alio ſcđo de ꝑtibꝰ. cap̄. 2. dupliciter. actu aq̄ feruēs. potētia qꝛ pōt tranſmutare olea reſpectu aq̄ feruētis. Ex quo appꝫ q̄re an̄ponūt piguedinē fridā vt ꝑs aīalis ⁊c̄. ¶ Sꝫ tu. d. ꝗ dulce ē minꝰ calidū ⁊ minꝰ inflāmabile reſpectu nr̄i q̄ꝫ pigue. Rn̄. ꝙ pn̄t cōparari ad cal'm abſolute: ⁊ ſic vnctuoſuz magis iflāmabile vel ad cal'm determiatū. ſ. nāle: ſic dulce magis inflāmabile. ⁊ iō qn̄ calꝫ magis diſtēperat̄ vt in febricitantibꝰ pinguia iflāmant̄ valde vt carnes. ¶ Aliter poſſet dici ꝙ lꝫ ex principio māli vnctuoſum ſit calidius: tn̄ ex ꝑte forme derelicte in mā. ſ. caloris cū dulci eſt calidiꝰ: qꝛ eſt mā dēſa groſſa magis retinens ⁊ magis iprimēs calorē q̄ꝫ mā ſubtilis vnctuoſi q̄ nō eſt ignea ſic̄ acuti in terreū groſſum imiſceri aqueo fit a fortiori calore q̄ꝫ terreuz qđ nō ē ſic groſſuz miſceri aqueo ⁊ aereo ml'to qꝛ aereū iuuat ⁊c̄.

Du. 30m ¶ Dubitat̄ vtrū amaꝝ ſit cal'm. Uidet̄ ꝙ nō: imo fridū ꝑ Auer. ſcđo de aīa cōmē. 105. ⁊ coll'ꝫ. 5. cap̄. 27. ⁊ in cōmento de ſenſu ⁊ ſenſato. Itē opiū eſt amaꝝ: ⁊ tn̄ eſt fridū. Itē q̄dā fructꝰ a p̄ncipio ſūt amari: ⁊ in fine ſūt dulces ⁊c̄. Itē ſil'e eſt de coloribꝰ ⁊ ſaporibꝰ: ſꝫ extremi colores vt albi ⁊ nigri pn̄t fieri a cal'o ⁊ frido. Itē qđ reſiſtit putrefactioni ē fridū: ſed amaꝝ reſiſtit putrefactioni ⁊c̄. Itē digeſtibile eſt frigidū: ſed amaꝝ eſt digeſtibile ⁊c̄. vt ꝓblematū p̄ma. 42. ꝓblemate. Itē terreū eſt fridū ⁊c̄. ¶ In ꝯriū Gal'. 4° de ſimp. ca. 2. 4. diſtin. Aui. hic. Serapio ⁊ Albeguefit oēs medici. ¶ Dicendū ꝙ amara cal'a. Ariſto. ꝓblematū. 23. 35. ꝓblemate. Amaro ⁊ ſalſo ſil'r vtūtur. Itē penultīo ꝓblemate amaꝝ aduſtū. Itē ꝓblematuꝫ. 24. penultimo ꝓblemate. amara appellat cinerē ⁊ ſumit̄ in de ſenſu ⁊ ſenſato. Itē 2° metheo. cap̄. 1. cauſas ſalſedis ⁊ amaritudis eaſdē ponit rōne ꝙ abradit reſoluit ⁊ ap̄it orificia venaꝝ ſitiꝫ iduc̄. ē calidū: h̄ ē amaꝝ puꝝ vt dicūt medici quoꝝ expiētie ſtant ⁊c̄.

¶ Amaꝝ āt ⁊ ſalſuꝫ liguā abradūt: verūtn̄ ſalſuꝫ abradit leuiter ⁊ lauat ⁊ nō exaſꝑat ⁊ iuuat ip̄m ad illđ aduētus obuiationis ſue mēbro ad oēs partes eiꝰ cū eq̄litate ꝑꝑ ſui ſubtilitatē: ſed tamē ipſum ledit os ſtomachi. amaꝝ v̄o abradit vehementer ita vt exaſꝑet: ⁊ iuuat ipꝫ ad illđ diuerſitas locoꝝ ſuoꝝ ſ꞉ꝫ ꝙ diximus.

¶ Poſuit modū ſubſtātie dulcis ⁊ vnctuoſi vt habꝫ q̄litates paſſiuas: hic amari ⁊ ſalſi ponit oꝑationes. ¶ Cōſiderādū ꝙ habemus modū ſub̄e: qꝛ amaꝝ eſt terreſtre: vn̄ nō eliquat̄ nec diuidit̄ nec cōtinuat̄ ſicut ſalſuꝫ: ⁊ iō capit loca diuerſa in ligua. ¶ Cōſiderādum ꝙ habemus quare amara plus ꝯferūt ſtomacho q̄ꝫ ſalſa.

¶ Acutū v̄o ⁊ acetoſum mordicāt linguaꝫ. ſed acutum mordicat eaꝫ vehementer cū calefactione: ⁊ acetoſuꝫ mordicat eam mediocriter abſqꝫ calefactione.

¶ Hic cōparādo acutū ⁊ acetoſuꝫ iueſtigat modū ſub̄e. Et p̄ fac̄ h̄. Scđo oſtēdit modū gn̄atiōis ſalſi ⁊ acetoſi. ibi (Et ſalſuꝫ.) ¶ Cōſiderādū ꝙ mordicatio eſt q̄dā modus doloris ex ꝑua ſol'one continui i multꝭ ꝑtibꝰ: ⁊ ē q̄ſi totū eēt vnꝰ dolor. ⁊ qꝛ acutū ⁊ acetoſuꝫ hꝫ ſub̄am ſubtilē penetratiuā: iō mordicāt. ¶ Cōſiderādū ꝙ mordicatio: vt. 4. đ ſimpli. 3. ca. fit a cal'o diſgregādo ⁊ a frigido ꝯgregādo: acutū ꝗ calore ⁊ ſubtili ſb̄e acute ſubtilitate ſb̄e: ⁊ iō dixit abſqꝫ calefactiōe. ¶ Sꝫ tu dicis q̄re nō dixit cū ifridatōe. dr̄ ꝙ nō mordicat fridū lꝫ ifrīdet plus q̄ꝫ pōticū. vel forſan loq̄tur de aceto acuto.

¶ Et ſalſum q̄dē ꝓuenit ex reſol'one amari in inſipido aq̊ſo: cū ꝗ ꝯgelat̄ ſic̄ aq̄ cineris fit ſalſuꝫ. Et acetoſum ꝓuenit ex ꝯūſiōe dulcedis cū diminutiōe cal'itatꝭ: aut digōne pōticitatꝭ augmēto humiditatis ⁊ cal'itatis.

¶ Hic ponit modū gn̄atiōis ſalſi ⁊ acetoſi. Prīo h̄. Scđo ex h̄ colligit modū ſub̄e quorūdā ſapoꝝ. ibi (Et eiꝰ ſb̄a.) ¶ Qđ primo dic̄ de ſalſo iā appꝫ. Cōſiderādū ꝙ inuit duplicē modū gn̄atiōis acetoſi. Primo ꝑ ꝯuerſionē rei dulcis cum caliditatis diminutiōe. ſ. nālis ꝑꝑ putredinem. Secūdus modus per digeſtionē pontici.

¶ Et eius ſubſtantia ſ꞉m ſūmam rei eſt ſubſtātia humida ⁊ ſimiliter dulce. ſubſtantia eni eius ad humiditatē pertinet. ſed ſub̄a amari ⁊ pontici ad ſiccitatem.

¶ Hic ponit modos ſb̄e. Et p̄ acetoſi ex pōtico cuꝫ dixit (Et eiꝰ). ſ. acetoſi facti ex pontico. ⁊ (humida) ſ꞉m mēſurā ⁊c̄. qꝛ ſunt diuerſe res pōtice ⁊c̄. Scđo acetoſi ⁊ dulcis cū dicit (Et ſil'r dulce.) ſ. ꝯuerſum in acetoſum per putrefactionez: vnde inducitur frigiditas q̄ ſaltem nō conſumit humidū. ⁊ loq̄tur abſolute de dulci qđ eſt humidū: qꝛ eſt digeſtū ꝓprie vbi hūiditas eſt ſicut forma ſicco. (Sed ſub̄a) pōt eē ꝑs per ſe quarta. ⁊ pōt eē tertia pars. hoc patet.

Du. 31m ¶ Dubitat̄ vtrū acetoſa ſint cōpl'onis cal'e vel fride. Uidet̄ ꝙ cal'e. ¶ In primo qꝛ fit a calore hic: ſecūdo qꝛ a diſtēperato vt putredie. ¶ In ꝯriū. A. ſupra. ⁊ 4. de ſimp. ca. 1. 2. diſt. ¶ Dōm ꝙ omne acetoſuꝫ i quātū tale eſt fridū. rō. A. acetū fit per ꝯuerſionē dulcis vel ꝑ ꝯuerſionē pōtici. ¶ Cōſiderādū ꝙ dn̄t iſti modi acetoſitatꝭ. Uide. 4. de ſimp. ca. vlti. p̄e diſt. ca. 1. ⁊ 6. 2. ⁊ 10. terap̄. 9. ca. ⁊ 5. coll'ꝫ. 27.

Du. 32m ¶ Dubitat̄ vtrū ſapor acetoſus ſit hūidus. Et vr̄ ꝙ ſic: ꝑ Auer. 5. colliget. cap̄. 27. ſapor acetoſus fit a frido cū hūiditate. ¶ In ꝯtrariū Iſaac in dietis vl'ibꝰ capl'o de ſapore vnctuoſo. Itez Auicen. ⁊ hic Alāgi. 23. ¶ Dicēdū ꝙ aliq̄d dr̄ humidū actu. Acetū ē hūidū ꝑ viaz cōuerſionis pōtici: qꝛ fit ex hūido aquoſo ⁊c̄. ſupra Auic. ⁊ Gal'. 4. de ſimp. medi. ca. 3. 3. diſt. ponticū ꝑmutat̄ calore ⁊ fit dulcis caſtanea hūiditate aquea. ſtipticū aerea ſil'r cū aqua. acetoſuꝫ hūiditate ⁊ cal'itate: qꝛ iā eſt calidū ⁊ humidū. dulcis ⁊ vnctuoſus ꝑ viaz putredinis. appꝫ in vino ⁊ hmōi que fiūt acetoſa nō ſunt hūida virtute. Exēplificat p̄ mā aceto p̄ſeruat̄ putredie. Scđo acetū acetoſuꝫ lꝫ multa hūiditas ſit i eo: tn̄ hꝫ multū terreſtre quo ꝯſtrigit. ſignum vigoratio appetitus ⁊ ille partes plus poſſunt in exiccando: ⁊ qꝛ humidū minus acetum: tn̄ plus ifrigidat q̄ꝫ exiccet. Acetū acetoſum qđ eſt per viam putrefactionis fortiter exiccat ⁊ plus q̄ꝫ ifrigidet ſi multū acutuꝫ. Cauſa exiccatiōis qꝛ acute ꝑtes reſoluunt ⁊ exiccāt: ſed nō pōt apparere effectꝰ cal'itatis ꝑꝑ frigiditatē partium aliarum: ſed effectus ſiccitatis apparet: qꝛ partes humide nō ſic poſſunt reſiſtere exiccationi. Contraria ceſſant.

¶ Oꝑōnes aūt dulcis ſunt digeſtio ⁊ lenificatio ⁊ multiplicatio nutrim̄ti ⁊ nā diligit ipꝫ: ⁊ v̄tꝰ attractiua attrahit ipꝫ. Et oꝑōnes amaritudis ſūt abſterſiua ⁊ exaſꝑatiua. Et oꝑatio pōticitatꝭ ē ꝯ̄ctio ſi ē ꝺbilis ⁊ exp̄ſſio ſi ſit fortꝭ. Et oꝑōnes ſtipticitatꝭ ſūt ꝯ̄ctio ⁊ iſpiſſatio ⁊ iduratio ⁊ retētio. Et oꝑōnes vnctuoſitatꝭ ſūt lenificatio ⁊ lubrificatio ⁊ coctio ꝑua. Et oꝑōnes acuitatꝭ ſūt reſol'o ⁊ iciſio ⁊ putrefactio. Et oꝑōnes ſalſedinis ſūt abſterſio ablutio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet putrefactionē. Et oꝑōnes acetoſitatꝭ ſunt ifrigidatio ⁊ iciſio.

¶ Hic docet cognoſcere virtutes ſecūdas que ſunt maturatiua reſolutiua ⁊c̄. ⁊ hoc fit ꝑ oꝑōnes ⁊c̄. hꝫ tot partes quot ſunt ſapores.

¶ Et qn̄qꝫ aggregāt̄ duo ſapores i ſub̄a vna ſic̄ ē aggregatio amaritudis ⁊ ſtipticitatis in lycio ⁊ noiatur horribilitas: ⁊ ſic̄ aggregatio amaritudis ⁊ ſalſedis i lacubus ⁊ noiat̄ turpitudo: ⁊ ſicut aggregatio acuitatis ⁊ dulcedis in melle cocto: ⁊ ſic̄ aggregatio amaritudinis ⁊ acuitatis ⁊ ſtipticitatꝭ i melongena: ⁊ ſic̄ aggregatio amaritudis ⁊ acuitatꝭ ⁊ iſipiditatꝭ i endiuia.

¶ Hic ponit indicia que ſequunt̄ ſapores cōpoſitos. Et p̄ nā. Scđo arte. ibi (Et qn̄qꝫ fit.) Prima ibi. A. p̄ p̄mittit q̄dā de ſapoꝝ cōpoſitiōe. Scđo oſtēdit illoꝝ effectū. ibi (Cū ꝗ.) Pria in. 3. ſicut p̄mittit. Primo oſtēdit cōpōnē in extremo. Secūdo q̄ūo ſe iuuāt vel ipediant.

diant. Tertio quõ sapores cõpositi tempore pmutenť. scḋa ibi (Et qñqꝫ adiuuãt.) ¶ Cõsidera cõbinatões possibiles amari cũ alijs. s. ⁊ sic de quolibet: ⁊ eorũ combinationes vtiles. 36. Prima verbi grã de dulci cum alijs. Secũda de amaro cum alijs. Tertia de salso cũ alijs. Quarta de pontico cum alijs. Quinta de stiptico cũ alijs q̄tuor. Sexta de acetoso cũ alijs. Septima de acuto cũ alijs. Octaua de insipido cum alijs. Nona de vnctuoso cum alijs.

¶ Et qñqꝫ adiuuãt se ea que ꝓueniũt ex duob⁹ saporib⁹ ad ꝯfortãdũ illud qḋ ꝓuenire dẽat ex vno sapore. Acuitas eñi ⁊ mordicatio remanẽtes i aceto ex vio faciũt ipꝫ vehemẽtioris ĩfridatiõis: qm̄ acuitas ⁊ mordicatio apiũt trãsit⁹ ⁊ adiuuãt ad penetrãduꝫ: ⁊ nõ ꝓueniũt in aceto ad h̄ vt ipꝫ calefaciãt: ita ꝙ ide sit curãdũ: ergo fit ĩfridatio aceti magis ꝓfundãs. Et qñqꝫ iuuant se ea que proueniunt ex duobus saporib⁹ ad cõfortandũ illud qḋ prouenit ex vno sapore: sicut acetositas ⁊ ponticitas in acresta: põticitas eñi acreste ꝓhibet eius acetositatẽ ab infrigidatione vltima. Et quãdoqꝫ essentia iuuat qualitatẽ: ⁊ quãdoqꝫ est cõtraria. Juuãs quidem est sicut subtilitas que associať acetositati: ⁊ ponit infrigidationem eius magis profundantem. Cõtraria v̄o est sicut spissitudo que associať lacti acetoso: ⁊ ponit infrigidationẽ eius breuiori spatio.

¶ Jã p̄misit cõpõnẽ sapoꝝ: hic oñdit quõ iuuãt se ⁊ impediũt ⁊ hꝫ 3. legať siĺ. ¶ Cõsiderãduꝫ remanẽtes. i. q̄ p̄fuerint: ⁊ h̄ ẽ falsuꝫ qꝛ vinũ nõ p̄fuit acetũ: vel. i. q̄ sũt in aceto de vino ⁊ nõ i alio aceto vt ꝺ alijs succis: ⁊ cã est calor vini: vñ forti⁹ calefit i putredie. (Et qñqꝫ eẽntia.) i. suba. Cõsiderandũ ꝙ dicit (iuuat) qꝛ aliud est iuuare non addẽdo v̄tutẽ vt oleũ aque vinũ opio. aliud virtutẽ addẽ vt iusgamus oleo. 2° de simplici. pe. ca. alr̄. 3. de simpli. ca. 2. 4. distin.

¶ Et qñqꝫ accidit vt sint qdã sapores nõ puri: ⁊ deide purificenť fm tp̄s sicut aq̄ acreste. cũ eñi sup ipaꝫ ꝓlõgať tẽpus purificať eius acetositas ꝑꝑ multitudinem eius qḋ residet ex põtico ⁊ reliquis. ⁊ qñqꝫ accidit vt sint qdam sapores puri ⁊ permiscet eos tp̄s cum alijs sicut mel. tẽpus enim ipꝫ amaꝝ efficit ⁊ acuit augmentata acuitate ⁊ amaritudine: ⁊ sicut vigorat amaritudo tẽporis quã facit tempus ⁊ eius acuitas exp̄ssionẽ vue: nã tp̄s in primis dat ei amaritudinẽ ꝑmixta terra: deide incipit in ipsa puritatẽ ⁊ clarificationẽ facẽ.

¶ Hic ostendit quid facit tempus in saporibus ⁊c̄.

¶ Cũ g̊ ꝑmiscenť põticũ ⁊ amaꝝ fit abstersio cũ stipticitate et est ꝯueniẽs cõsolidationi exituraꝝ in qb⁹ est laxitas pauca: ⁊ ꝯuenit oi solõni: cui⁹ cã est oppilõ: et cõfert spleni vehemẽter si amaritudo nõ est in eo v̄bilis: et oia qdẽ que sũt hmõi cõferũt stomacho ⁊ epati. Amaꝝ eñi absolutũ et acutũ absolutũ nocent visceribus: et si associať eis stipticũ ꝯferũt: nã ipsa sua amaritudie radũt: et qḋ est eis de stipticitate seruat v̄tutẽ viscеꝝ. Et qñqꝫ est in stiptico amaro: imo in stiptico i q̊ nõ appet multitudo amaritudis v̄tus soluẽs cholãm citrinã et aquositatẽ cũ exp̄ssiõe: et nõ est in ipso v̄tus soluẽs flegma viscosuꝫ: ⁊ ꝓprie si stipticitas est fortior amaritudie ⁊ h̄ est sicut absinthiũ. Oẽ aũt dulce cũ stipticitate viscerib⁹ est amicũ: qm̄ est suaue ⁊ ꝯfortãs ẽt ⁊ ꝓhibet exasperationẽ meri: qm̄ est siĺe tẽperato. Et oẽ exiccatiuũ ꝑꝑ põticitatẽ suã aut stipticitatẽ cũ ẽ in eo vnctuositas: aut ĩsipiditas: aut dulcedo: ⁊ vlr̄ qḋ ꝓhibet mordicationẽ est gñatiuũ carnis. Si ãt est stipticũ cũ acuitate ⁊ amaritudie ⁊ ẽ cõpositũ ex suba ignea ⁊ terrea est ꝯueniẽs vlcerib⁹ ⁊ exituris in qb⁹ ẽ hũiditas mala ⁊ ẽ ꝯueniẽs valde ad ꝯsolidãdũ. Et qñqꝫ fit cõpositio ex v̄tutib⁹ istis fm cõpõnẽ materieꝝ earũ ⁊ saporẽ fm rõcinationẽ quaꝫ ꝯditionauimus añ. Hec ergo sunt que diximus de saporib⁹ ⁊ q̄ sequunť fꝫ iporũ pricipia. Sermo ãt verificãs in his reb⁹ est sapienti nãli: sed medico quãtitas hec sufficit assũpta ex eis.

¶ Hic ostẽdit qd ex saporibus cõpositis ꝓuenit. (Et qñqꝫ fit cõpositio) lr̄a ista dupl'r exponiť. Primo ꝙ loquatur de cõpositiõe fꝫ artem. Scḋo ꝙ qꝛ non plene dixerat cõpõnẽ vult dare cano. ꝙ quãdoqꝫ fit cõpositio fm cõpõnẽ materierum. i. substantie ⁊ forme saporis. verbi gratia substãtia subtilis: vel cum sapore dulci amaro acuto: ita ꝙ vnicuiqꝫ põt attribui alter ⁊ alter modus substãtie: lꝫ sit dictum supra (Qḋ ⁊c̄.) tamẽ fm magis ⁊ minus.

¶ Odores v̄o ꝓueniũt a caĺitate ⁊ ꝓueniũt a friditate: ꝟ eoꝝ olfatio ⁊ ipsoꝝ sternutatio ẽ caĺitas fꝫ pl'm. Qm̄ cã plurima in ꝓpinqtate odoꝝ ad v̄tutẽ odorãdi est suba subtilis vaporosa: ꝗuis sit iã ꝯcessuꝫ ꝙ sit fm semitã ꝯuersiõis aeris ꝑꝑ resolõnẽ alicuius rei ex hñte odorẽ: verũtñ est primũ fm plurimum.

¶ Prima in duas. Primo p̄mittit. Secũdo ꝓbat. ibi (Qm̄.) ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ odores habẽt duplex esse: vt 2° de aĩa. 97. cõmẽ. Unuꝫ in odorabili ⁊ fit a calido ⁊ a frigido. signuꝫ qꝛ reperitur in calidis ⁊ in frigidis rebus. ratio quia subiectum saporis ⁊ odoris propinquum: sicut enim subiectum saporum ponitur humidum corpulẽtum perfectum sicco agente calido vel frigido: ita subiectum odoris est humidũ subtiliatum ⁊ siccũ leuatum ab humido corpulẽto agẽte calido vel frigido. Aliud autẽ eẽ hñt in medio vsqꝫ ad organũ: ⁊ istud fit a calido qꝛ plurimũ cũ euaporatione: sed euaporatio fit a calido: ex quo appet quõ odor est passio humidi euaporati inquãtũ humidũ: qḋ cũ sicco remanet ẽ subtiliatũ. Est ãt odor passio sicci subtiliati ⁊ leuati ab humido grosso: vñ euaporare aptum.

¶ Sꝫ qr̄ calidũ ⁊ frigidũ agentia ingrossant ad sapores ⁊ subtiliant ad odores. Dicẽdum ꝙ hoc est saporabile illud odorabile. Dub^m 32^m

¶ Sꝫ tu dices quõ fm vnã ꝑtẽ põt eẽ sapor ⁊ odor. Quidã dixerunt ꝙ sapor sit in re ⁊ odor est in aere. vel aliter humidũ rei vt cũ sicco est sapor: ⁊ illud siccũ vt dñans est odor ⁊ mouet ⁊c̄. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ Aui. dixit (olfatio) quãtuꝫ ãd occursuꝫ ad nares. dixit (sternutatio) quãtuꝫ ad recessuꝫ. ¶ Sꝫ tu dices calidũ debile qḋ dꝛ frigidũ põt in subtili terreo subtiliare aqueũ: vñ fit odor fridus i re frigida: ꝟ poterit euaporationẽ facere. Dicendũ ꝙ ista actio ẽ maior. s. euaporatio siue ꝯuersio i fumuꝫ. ¶ (Qm̄) ꝓbat ⁊ arguit sic. ꝓuẽt⁹ odoꝝ fit in suba vaporosa: sed euaporatio fit a caĺo ⁊c̄. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ duplicẽ ponit modũ euent⁹ odoꝝ ꝑ euaporationẽ fꝫ plꝫ vt intẽtionalr̄. Et iõ rõ Auer. 2. de aĩa cõmen. 97. nõ est ꝯtra Aui. vide hic 2. 6. de nãlibus parte. 2. 5. cap̄. fm expõnem nostram. Dub^m 33^m

¶ Oẽs g̊ odores ex qbus sentiť mordicatio: aut declinãt ad latus dulcedis sũt calidi: ⁊ illi ex qb⁹ sentiť acetositas ⁊ charagiati roralis oẽs sũt fridi. Et bñ redolẽtia fm pl'm sũt caĺa nisi illa qb⁹ associať roralitas: vt muscus ⁊ sedatio sp̄ũs ⁊ anhelitus vt cãphora ⁊ nenufar. Corpora eñi amboꝝ nõ eũanť ex substãtia in frigiditate associata odori vsqꝫ ad cerebrum. Omne ergo bñ redolens est calidũ: ⁊ similiter omne alefeniati q̄re ꝓpter illud sunt facientia dolorem capitis.

¶ Primo in gñali. Secundo in speciali. ibi (Et bñ redolẽtia.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ drĩe odoꝝ sunt nobis incognite: ⁊ ideo per sapores notificamus: sicut ergo sapoꝝ alij calidi alij frigidi: ita odorum acuti dulces calidi acetosi charagiati roralis. i. qualis odor roris: qꝛ insipidius vt est odor opij. dicit Dynus vel lẽticule aque melius. Exẽplum (Et bene redolẽtia.) i. valde cito redolẽtia. Rõ Dyni est cõis qꝛ lꝫ possit fieri sine euaporatione: tñ vtplurimũ fit cũ euaporatõe ⁊ qñ res valde redolet fit cũ ⁊c̄. Signũ corrugatio corpoꝝ redolentiũ ⁊ paꝝ thuris calefactũ plus redolet ꝙ̃ multũ nõ calꝫ. euaporatio fit a caĺo. Jsta rõ nihil ꝓbat. Arguit ẽt ꝙ reqriť calor ex: sꝫ nõ ꝓbat ꝙ res in se sit calida. Et ideo dicẽdũ ꝙ res odorabilis ẽ apta effumare: ⁊ per ꝯñs habet humidũ ⁊ siccum subtiliata ista arguũt calor est vtpl'm. ¶ Cõsiderãduꝫ (nisi roralitas.) i. insipiditas (sedatio.) i. quietatio: qꝛ ista fiunt per frigidum. ¶ Cõsiderãduꝫ (corpa) idest camphore ⁊ nenufaris. in hoc ostẽdit modum quomodo infrigidant res odorifere. Omne ergo est calidum. s. inquãtum tale: quapropter quia replent: ⁊ qꝛ calefaciunt ⁊ attrahunt materias ⁊ dissoluunt: vt Mesue caplõ de soda. ⁊ iõ muliebria educit ⁊c̄.

Dub^m 35^m ¶ Dubitaͣ vtruz odorabile sit calidū. Et videtur ꝙ sic. Arist. de sensu odoris nā calida. ⁊ Gal. 4° de simplici. distin. 5. caplo pmo. ⁊ 2° alimentoꝝ cap. 14. de iunipero. Itē effumās est calim: sed odorabile est effumans vtplim: ergo. Auer. 3. colliget ca. 34. ⁊ 36. ⁋ In ꝯriuz Aui. ⁋ Dicēdū pmo ꝙ odorabile qōdā calm qōdā frigidū sicut experientia rosa nenufar cāphora sunt frigida. Scdo ratiōe: sile de odoribus ⁊ saporib⁹: sed sapores calidi ⁊ frigidi. Tertio nō est icōueniens ꝙ res habeat partē odorabilē calidā ⁊ ptē fridā vicentē nō olfatibilē. Scdo posset teneri ꝙ olfatibile iquātū h eēt calz vt appet ex dictis. rō q2 olfatibile est de nā sicci apti effumare: ⁊ hec aptitudo ē a calo igneo ⁊ sicco. Sz p pbaͣ qūo soluiͣ rō q pbat ꝙ olfatibile inquātū olfatibile est calm vel frigidū sicut sapor. Dicēdum ꝙ nō est simile: q2 olfatibile est aptum euaporare.

Dub^m 36^m ¶ Scdo dubitaͣ qūo fridū ē odorabile. Dōm p p itētionalē alteratione. vn in aq odoramus. Scdo q2 res scda cōpōne pōt hīe ptes fridas mixtas fortiter ptib⁹ calis olfatibilib⁹. vn sil eleuabunͣ et frigide vincere pnt. ⁊ sm hec viola ⁊ nenufar ifrigidāt. h Aui. corpora eni amboꝝ ⁊c. ⁋ Ad Aristo. dicēdū ꝙ loqtur ex pte principy actuātis fumū. Scdo loqtur ex parte mālis principy vt aptū valde eleuationi vtplm videͣ esse pp caliditatē que ptes subtiliat.

¶ De colorib⁹ iā locuti fuimus ⁊ fecimus te scire ꝙ ipsi diuersificātur sm plm nō sunt: sicut odores sm plm: h ipsi demōstrāt in itētione vna demōstrationē plimaz. Et est qdē cū spēi vnius diuersificanͣ modi: ⁊ qdā eorū sunt decliues ad albedinē: ⁊ qdā eoꝝ sunt decliues ad tincturā rubeā aut nigrā. Tunc ad albedinē declinātes si sunt in specie frigida natura sunt frigidiores ⁊ declinātes ad alia duo sunt minus frigidi. Et si nā trahit ad caliditatem: tunc res est ecōuerso. Et hoc qdez quādoqz diuersificatur in rebus: verūtamen illud qd est sm plurimū est qd dixi ante. Loquamur ergo nūc de operationibus medicinarum singularium.

¶ Primo cōparat ad iudicia odoꝝ ⁊ per ꝯns sapoꝝ. Secūdo ostendit quale iudiciū sumiͣ. ibi (Sz ipsi.) ¶ Cōsiderādū (diuersificanͣ) s. in significando: q2 idem color calido ⁊ frigido albedo cāphore et calcis. hoc aūt non ꝯtingit de sapore ⁊ duo diuersi colores possunt eē in reb⁹ eiusdē cōplexionis vt rubedo in sandalo albedo in sandalo nigredo ⁊ albedo in iusquiamo. ¶ Sed ipsi) colores vel ipse medicine diuersificanͣ. s. ab alia specie. i. inter se vt rosa alba ⁊ rubea: ⁊ h pprie videͣ itelligere Aui. in genere siue in specie medicinaꝝ frigidaꝝ in qbus est albū ⁊ nigrum vel rubeū vt papauer. Rō Dy. q2 res frigida vtplm est humida: ⁊ frigidū in humidum dealbat: quāto albior tāto frigidior vt rosa. ⁊ hoc vult Dy. cū dicit (tūc ad albedinē.) Contra. papauer rubeū minus frigidū in genere colorum in qbus est album ⁊ nigrū vel rubeum siue tinctū quāto rubicūdior ⁊ tinctior tanto calidior. Exemplum. cepe lilium fabe cicer ⁊c. Albeguesit ⁊ Gal. 4. de simpli. ca. vlti. Dynus dicit quāto albior tāto calidior: ⁊ sic intelligiͣ cum dicit. tunc res est ecōtrario. Rō est: q2 calida mā est sicca ⁊c. nec ponit exēplū. Cōtra reperitur vinū albū qnqz calidū ⁊c. Apparet ergo ꝙ iudiciū super cōplexiōe absolute non verificatur: q2 album cū calido ⁊ sicco. Secūdo verificaͣ cū cōditione pdicta de cōgelatis ⁊ de vstis ⁊c. Tertio verificaͣ in eadē specie pcognitio ꝙ sit calida: possumus dicē hec est calida: nō tn semp ⁊c. Remāserūt due qōnes qs disputauit Dy. supra in primo caplo. ¶ Prima est de reductiōe medicinaꝝ ad actuz: et de hac iā dictum est: quia eam determinatam habes.

Du^m 37^m ¶ Scda qō est: vtrum sit reperire medicinaz tēperatam. Videͣ ꝙ nō: q2 Gal. 1. de simplici medicina p cap. ⁊ 3. lib. ca. 2. ⁊ 3. de cōplonibus ca. 4. ⁊ Auer. 5. colliget. 2. ca. ponunt ꝙ hec est differētia inter cibum ⁊ medicinam ⁊c. Itē Auer. 3. ca. dicit melius attribuere distemperantiā medicinis. rō est q2 qd pmutat ⁊ alterat nos non est tēperatū. sed oīs medicina permutat nos: vt p de simpli. 1. cap. ⁋ In ꝯrium est Aui. ⁋ Solutio cōis. est dare medicinā tēperataz. pbaͣ p per Gal. 2. de simplici. ca. 1. ⁊ 2. distin. 3ᵉ. ⁊ 3. de simplici. ca. 2. ⁊ 3. ⁊ 4. distin. 2ᵉ. ⁊ per Auic. ca. de complexionibus ⁊ hic. ⁊ oēs auctores affirmāt vt est oleū dulce. capil. ve. hyacintus vestis ⁊c. ratio est q2 si est dare rem que non operatur a mā sed a qualitate que iducit effectū nō trāsgredientē cōplonez nostri corporis i caliditate vel frigiditate ⁊c. est dare medicinā temperatā. sz sic ē ⁊c. Pro mi. pmo res que extra occurrit: vestis tēperata fricatio cuz oleo dulci ab itra sic hyacintus auꝝ ⁊c. Scdo est dare medicinas distēperatas. Cōsequētia tz ex 2° celi. Itē est dare imperfectū ex nā: ergo pfectū est dare: extrema pnt ꝯiugi ⁊ frāgi ad formam mediam. ¶ Cōsiderādū ꝙ sicut colligitur ex 2° de simplici medicina in plurib⁹ caplis. Medicina aliqua dī tēperata dupl'r. Per accns vt vestis. Scdo p se ⁊ hoc vel in potētia vt hyacitus ⁊c. vl in actu vt hō homini. ¶ Cōsiderādū ꝙ aliter dī cibus temperatus: ⁊ aliter dicitur medicina: q2 cib⁹ vndiqz ꝯuertiͣ ⁊ assimilatur: sed medicina stat nō ꝯuersa. hoc itellexit Auer. 5. coll. ⁊ iō distēperātia dz attribui medicine: vt dixit Auer. ⁊ ideo p alimētoꝝ. 1. ca. Gal. vult ꝙ res vere tēperate sint alimētū. seqtur ex hoc ꝙ si de cibo detur quātitas magna nutrit: sed si de medicina deͣ tm iducit rē extneā. Rō q2 cib⁹ dz reponere partes cibati: ⁊ ideo ad quālibet ptē dbet ire. s. ad quēlibet porum: sed vt medicina tēperet calorē nrm sufficit ꝙ disponat spiritū cordis. Itē vnā ptē alia mediāte: q2 sufficit quātitas parua si addeͣ augeri poterit virtus ⁊ alterare. ⁋ Ad rōnem dōm ꝙ ista actio est ꝯseruatio. ⁋ Sz apud me est difficultas q2 cōplo in medicia tēperata cū ē reducta ad actū est aliq cōplo ⁊ pricipiū alicui⁹ actiōis. ⁋ Quero g ad qd agit vel ad calorē q pexistit in hoīe ⁊ hoc ipossibile. vel ad maiorē ⁊ tūc addit. vel ad minorē ⁊ tūc minuit. vel ad tātū quātū est: ⁊ tūc calor est duplat⁹. ⁋ Secūdo ista ꝯseruatio vel est puatio actionis vel aliq actio positiua. nō priuatio p q2 oē nō agēs in nos diceret ꝯseruās qd tn vī falsuz. Itē nos pcipimus ꝙ res tēpate iducūt sensuz in nobis: vt. v. g. hō amplexatus: ergo ibi est actio positiua: tunc qraͣ qd agriͣ. actio eni sua nō est nisi ad calorē aut frigus. Gal. autē nō fuit facile videre hic. Et ideo dicamus quosdā dixisse ꝙ medicia tēperata cōseruet sua opōne que est puatio actiōis non actio positiua: sed p assistentiā ad corpus phibz corp⁹ pmutari ab alys alterātib⁹. ⁊ h apparet p Gal. 2. de simp. ca. 2. 3. dist. q ponēs exēplū de medicia temperata ponit exēplū de aere tēperato quā notificat p exclusionez actiōis calefactiōis vl ifridatiōis: ⁊ ē talis ꝙ corp⁹ nō trāsmutaͣ ab eo ⁊ nō iuenit ei tactū. ⁊ q2 exēplū nō erat claꝝ dat aliō exēplū de duob⁹ hoīb⁹. ⁊ vult ꝙ vn⁹ nō alteraͣ aliū alteratiōe penitus. ⁊ si dī ꝙ vn⁹ calefacit aliū ē dcm iproprie: q2 est dicē ꝙ phibet vt aer frigidus ifrigidet ⁊c. Hec via nō est bn euidēs. vidimus eni ꝙ vn⁹ hō pcipit calorez alteri⁹ cū occurrūt sibi pectorib⁹: g sit alteratio aliqua. ⁊ ad Gal. dicemus ꝙ vult ꝙ medicina tēperata nō alteret penit⁹. s. alteratiōe q est extremoꝝ. ⁋ Scda via ē ꝙ medicia tēperata iducit quādā formā que est quedā calitas alia specie a caliditate corpis quā ꝯseruat ⁊ nō addit nec minuit illi. Exēplū. pono ꝙ in luce sit calor virtualis dīns spē a colore ignis: lz qbusdā non placeat. sol igiͣ debite occurrēs ꝯseruat ignē iducēdo quedā calorem q nec addit nec minuit de calore ignis: sed est sibi qdā pfectio qua ꝯseruaͣ: sic ēt locus nālis facit in oī locato sz opiōnē nostrā. ⁋ Tertia via est ꝙ medicia tēperata ꝯseruat alterādo ad qlitatez que facit vnū nūero cū calitate nostra nāli p cuius itellectu pmitiͣ. Primo oīs tēperantia caloris nālis sani hoīs hz latitudinē sibi qua semp variatur vsus sua extrema. Exēplū. hō sanus dū gescit dum dormit ifrigidaͣ ⁊ est sanū dū est gaudēs ⁊ dum tristaͣ: dum mouetur exercitaͣ ⁊ vigilat ⁊c. moueͣ versus caliditatē in eadez latitudīe. Scdo oīs res que inducit caliditatē stātem itra terminos hui⁹ latitudīs dicitur ꝯseruare: vel dī medicina tēperata. Rō q2 in tota ista latitudine dicitur hō sanus: ⁊ per ꝯns temperatus. Actio ergo medicine tēperate est positiua ad aliquā ptē caliditatis vincētē in ista latitudine. Cōtra. ergo medicina tēperata reperiͣ calida ⁊ frigida. Itē pono hoīem in extremo latitudinis ⁊ approximo medicinā tēperatā: ergo distēperabit. ⁋ Ad pmū dōz ꝙ quelibet dz dici tēperata: sicut quelibet ps illius caloris est tēperata: q2 in latitudīe sani ⁊ tēperati calidi sicut iueniͣ somnus temperatus ⁊ vigilia tēperata. ⁋ Ad 2^m dōm primo ꝙ nunqz poniͣ i perfecto esse in illo extremo: q2 extremū diuidiͣ in infinituz. Ad huc posito ꝙ sit: dōm igiͣ primo ꝙ medicina aliqua nihil agit: q2 iam egit formā quā dz inducere. Secūdo ꝙ aliqua medicina temperata agit. s. que mouet ad ꝯrium. Tertio ꝙ si aget poterit distēperare: ⁊ hoc ēt per accidēs ⁊ ex dispōne passi: consegtur ergo aliqua forma mālis nō pōt ꝯseruari. Dicēdū ꝙ veꝝ ē vt que ē in extremo. v. g. vltimū forme an corruptionē si est dare vltimuz. ⁋ Ad rōnē cū dī. aut ⁊c. dico ꝙ ad nouā calitatē. Et cū dī aut maior. dicēdū ꝙ est maior illa: sed talis ꝙ est pars totius ⁊ nō corrūpēs sicut partes albedinis que acquirūtur super albedine precedente.

Dub^m 38^m ¶ Dubitaͣ vtrū dulce ⁊ amaꝝ sint sapores extremi sic albū nigruz sunt colores extremi. Et vī ꝙ sic p Aꝝ. ⁊ Cōmētatorē. 2. de aīa cōmēto. 105. ⁊ de sensu ⁊ sensato. ⁊ coll. 3. 3. cap. 34. de accntib⁹ sensus gustus. Et rōnib⁹ p ista opione. ⁋ Pria. sapores sūt extremi qbus fiūt aly: sed ex dulci ⁊ amaro aly fiūt: vt p Arist. de sensu ⁊ sensato ⁊ Auer. 3. coll. vbi sapor amar⁹ ⁊ dulcis sūt elnta sapoꝝ sm ꝙ albū ⁊ nigrū sunt extrema coloꝝ. ⁋ Ampli⁹ sapores isti occurrunt nobis cū maiori ꝯrietate: q2 cū delectatiōe ⁊ tristitia: g magis ꝯry. ⁋ Tertia ⁊ est rō cōis qua teneͣ ista opio. sapor ē passio humidi actiuati a sicco: g dulcis ⁊ amarus sapor sunt ꝯry vel extremi. pbaͣ ꝯsequētia: q2 in dulci ē optima pmutatio ⁊ actuatio hūidi a sicco ⁊ in amaro ē sepatio: g magis ꝯrianͣ. Probaͣ ans. illi⁹ est passio sapor qd est aptū illabi ⁊ replere: sed hūiduz est hmōi. g maior appet: q2 sapor h mō mouet. Scdo. illi⁹ ē passio sapor cui⁹ nutrimētū ē dīa. sed humidi euchimi nutrimētū est dīa siue dispō. Maior ē nota: q2 sapor ē ad iuestigādū dīas nutrimēti. minor est nota. Tertio si

sapor

sapoꝛ nō est actu nisi humectet̃:ꝰ sapoꝛ est passio hūidi.sed sic ē vt Auer.de sensu ⁊ sensato.⁊.4.de accñti ⁊ moꝛbo.cap.6.pōt itelligi igit̃ extremi sapoꝛes sūt dulce ⁊ amaꝝ.¶ In ꝯꝛiū ponit Auer.z.ꝺ aīa cōmēto p̄dicto.⁊ sil'r ponit̃ in.4.de simp.medi.ca.7.z.dist.⁊ ca.5.3.dist.¶ In h̄ est opio Auer.⁊ vr̄ multū ad mētē Aꝝ.ponētis ꝙ distictio sapoꝝ nō est ꝑ cal'm ⁊ fridū:qꝛ ꝯꝛij ⁊ diuersi sapoꝛes iueniunt̃ ab vna q̄litate vt amaritudo a cal'itate ⁊ ēt dulcedo:⁊ fridi/tate:igit̃ opꝫ ꝙ distictio fit ſꝫ ꝙ humidū est passum a sicco.sed in dulci est passūꝫ ⁊ cōmixtū.in amaro ꝰo sepatū. Iste modus dicendi statiꝫ hꝫ istā suspitionē.si eni fit dulce hūido passo a sicco cōpleta ⁊ ꝑfecta digōne nō vr̄ ꝙ possit fieri a frido.⁊ si amaꝝ fit sicco separato ⁊ hūido educto vt q̄si ꝙ remanet discōtinuet̃ nō vr̄ ꝙ possit fieri a frido.¶ Sꝫ tu dices fridū exiccat exp̄mēdo.¶ Dōm ꝙ nō vr̄ ita posse exprimē qn itus icludat ⁊ coartet aliqꝺ hūidū.d.nos. Uidimꝰ i hyeme folia exiccari ⁊ puluerizari.dr̄ in cōibꝰdict́ q̄rti metheo.ꝙ illꝺ fit a frido ꝑ accñs.s.claudēdo itus cal'm qꝺ ꝯsūpsit hūidū paucū qꝺ ab estate remāsit in eis.¶ Scꝺa opio ē Ant.⁊ Dy.

In oppᵐ Auer.

Ant.⁊ Dy.

⁊ ē ꝙ sapoꝛes ꝯsideramꝰ vel quātū ad effectū p̄maꝝ q̄litatū:⁊ ſꝫ h̄ sapoꝛ pōticꝰ qꝛ fridioꝛ ꝑ se magis ifridat:sapoꝛ acutꝰ qꝛ cal'ioꝛ et magis calefac̃ sunt sapoꝛes extremi vel ꝯsiderant̃ q̄tū ad effectuꝫ sapoꝝ:⁊ tūc ꝯsiderant̃ vt i gustū ipꝛimūt:⁊ h̄ dr̄ vel delectabil'r vl' idelectabil'r:⁊ sic sapoꝛ dulcis ⁊ amarus sūt extremi vel ad excellētiā alteratiōis i tali passiōe:⁊ sic sapoꝛ dulcis ē mediꝰ. Tertio ꝯsiderant̃ bi sapoꝛes q̄tū ad modū ſꝫ quē gn̄ant̃ ex suis pꝛincipijs:⁊ sic dulcis ⁊ amarꝰ sūt extremi sapoꝛes vt pꝫ ex supꝛa dict́. Cū hac opione posset trāsiri:ſꝫ tñ ex ea itell's nō clarescit.nescimꝰ eni adhuc q̄ ē nā foꝛme q̄ dr̄ sapoꝛ. Amplíꝰ nescimꝰ q̄ sit opatio i sapoꝛibꝰ ſꝫ effectū humidi ⁊ sicci.appebit eni ꝙ nō ē dulcis ⁊ amari oppō. ¶ Pro iuestigatōe igit̃ citiꝰ q̄ possumꝰ i h̄ abire p̄mitto ꝓpōnem istā. Sapoꝛ ē q̄dā foꝛma absoluta alia a foꝛma cōpl'onali.qꝺ eni sit alia a caloꝛe sono ⁊ odoꝛe nō dubitat̃:q̄uis ad nāꝫ sit ꝓpiqua ⁊ cōfoꝛmis vt post appebit. Ista ꝓpositio ꝓbat̃. Pꝛio ꝑ rōneꝫ illoꝛuꝫ qui tenerēt dicta Auer.nā foꝛma q̄ stat cū opposit́ cōpl'onibꝰ nō ē cōpl'o:sed sapoꝛ vnus stat cū opposit́ vt amarus in opio ⁊ aloe. Secūda rō gn̄alis qꝛ sensibilia sunt res p̄ter sensuꝫ.z.de aīa cōmē.71. ⁊.119. Exēplū coloꝛ.ꝰ ita de alijs.difficile tñ de sono est. Cōtra:quia Auer.ibidē de mēte Aꝝ.cōmē.126.ponit quasdaꝫ sensibiles q̄litates ⁊ foꝛmas ſm relationē:qꝛ coloꝛ nō agit nisi in visuꝫ:sonꝰ in auditū:odoꝛabile in olfatū:de sapoꝛe aūt est dubiū:sed p̄me q̄litates agūt in tactū ⁊ in alias res. Tertia rō.si sapoꝛ esset ipa cōpl'o:tunc non plus differret tactꝰ a gustu q̄ tactꝰ q̄dā a quodā tactu.ꝟ.g.tactus manꝰ ⁊ tactꝰ pedis.h̄ aūt est falsuꝫ:qꝛ sensus eēnt q̄tuoꝛ. Cōtra:qꝛ dictū ē.z.de aīa cōmē.94.ꝙ gustus ē q̄dā tactꝰ. Sol'o nō dꝫ intelligi ꝙ sit in eadē specie cum tactu:qꝺ tñ sequeret̃ si gustabile eēt foꝛmal'r tāgibile:ſꝫ dꝫ itelligi ꝙ q̄uis gustus ⁊ tactꝰ diant spe:hec tñ spēs vt gustꝰ multū appꝛopinquat spēi vt tactꝰ:⁊ est sil'e de alijs spēbꝰ:asinus eni ⁊ mulus plus appꝛopiquāt q̄ asinꝰ ⁊ symia. Appꝛopinquatio aūt gustus ad tactū est p̄ in nā obti:qꝛ sapoꝛ ē q̄litas mālis ꝓpinqua calido ⁊ frigido:vñ variat̃ multū ſꝫ illa non tñ coloꝛ. Scꝺo in nā cognitiōis:fit eniꝫ vtriusq̃ sensus cōpꝛehēsio cum tactu ⁊ medio intrinseco.s.tactus carne vel alia re ⁊ gustꝰ saliua ⁊c̃.¶ Et si tu dices mihi que res est iste sapoꝛ:Dicā tibi q̄ res ē iste coloꝛ. Si cui nō placet sapoꝛes ponē foꝛmas absolutas alias a qualitatibus pꝛimis hꝫ viā qua dicat ꝙ ipsa compl'o tali mō subē agit in ligūā actionē quā dicimꝰ h̄ est amaꝝ:⁊ illa amaritudo non erit alia res nisi ipsa cōpl'o ⁊ talis modus subē. Hoc autē dico ꝓꝑ difficultatē q̄ occurreret ꝺ sapoꝛe ⁊ odoꝛe.si vtraq̃ ē foꝛma absoluta vt post appebit:ꝰ tūc sapoꝛ sic̃ sonus q apꝺ aliq̊s nulla q̄litas est in se:sed ipse motꝰlocalis talis a talibꝰ coꝛpibꝰagit in oꝛganuꝫ auditus actionē qua dicimus hic est sonus vel hoc sonat.

Dubᵐ 39ᵐ

¶ Qꝺ q̄dā igitur sit dubitabile:est cuiꝰ sit passio sapoꝛ. Et vult sic intelligi qꝺ cū nos videamus foꝛmas nō pꝛius exñtes in mā ⁊ mō exñtes iduci vel educi aliquo determiato patiēte ⁊ aliquo determinato agēte:⁊ videamus sapoꝛē nūc eē in mixtis:⁊ tñ in el'nt́ nō est sapoꝛ opꝫ videre qūo patit̃ vt foꝛma sapoꝛis resultet:vel si nō est foꝛma vt p̄nᵐ sit in re qꝺ possit imutare gustū. Nec valet dicere patiunt̃ el'nta:qꝛ sapoꝛ est vnius ꝯꝛietatis ſm quā subm succedit vt dulce ⁊ amaꝝ:igit̃ opꝫ ꝙ hēat nām cōem in ratiōe subti:qd igit̃ hoc an calidū:an frigidū:an humidū:an siccū.¶ Et vr̄ p̄ ꝙ humido patiēte fiat sapoꝛ ꝑ Aꝝ.de sensu.⁊ Auer.vr̄ ꝙ nō fiat cal'o patiēte vel frido:qꝛ iste qualitates sūt actiue.ꝙ nō sicco:qꝛ nō sūt sapoꝛabilia:vt.4.de accñti.c.6.¶ In ꝯꝛiū.h̄.4.de simpli.medi.c.7.z.dist.q patiēte cal'o a frido ⁊ hūido a sicco:⁊ ecōtra iuestigat sapoꝛes.¶ Dicēdū p̄ ꝙ sapoꝛ est passio humidi:⁊ qꝛ humidū patit̃ a sicco:iꝺ est passio hūidi actuati accñti sicco:h̄ appet qꝛ Aꝝ.in de sensu ꝓbat sic.ꝰ qꝛ aque fiūt sapoꝛose trāseuntes ꝑ loca sulphurea et alia. Itē sic fiūt sapoꝛes sic̃ si lauent̃ coloꝛes in aq̄. Itē res nō sapoꝛat̃ nisi humefiat:vñ est humiditas in ligua vt.z.de aīa cōmē.102. ⁊ ꝓbat̃ rōne.illius est passio sapoꝛ qꝺ sapoꝛ significat:sed sapoꝛ significat humidū vt patit̃ a sicco:ꝰ sapoꝛ est passio humidi passi.ēt qꝛ humidū patit̃ a sicco calido mediante:igit̃ sapoꝛ ē passio hūidi passi a sicco ⁊ cal'ꝫ est cū ca.vt dic̃ Aꝝ.ꝰ diffinitio sapoꝝ. Sapoꝛ est passio humidi facta a sicco motiua gustus ſꝫ actū vt Aꝝ.sensit de sensu ⁊ sensato.¶ Scꝺo dico ꝙ sapoꝛ non est passio humidi cuiuscūq̃ sed aquei.signū qꝛ humidū sapoꝛosum est nutrimētū:tale āt ē coꝛpulētū ⁊ h̄ ē aqueū.¶ Tertio dico ꝙ nō ē passio humidi aquei simplicis sed hūidi aquei mixti.¶ Propter qꝺ sciēdū ꝙ in mixtōe cōsideramus duplex humidū.vnū qꝺ est puꝝ aqueū elementare ⁊ illud dico ꝙ nō est illud qꝺ passum a sicco est vapoꝛosum. Aliꝺ est humidū cōpositū qꝺ est ex.4.elemētis:sed dicit̃ hūidū dn̄io humide qualitatis:⁊ sil'r siccū sibi oppoᵐ est siccū ex quatuoꝛ el'ntis cōpositū:sed dr̄ siccū ꝓꝑ sicci virtutē in eo dn̄antē.¶ Dico ꝰ ꝙ mixta fiunt sapoꝛosa nō q̄dē patiēte humido aqueo simplici a sicco terreo simplici:sed hūido cōposito a sicco cōposito:⁊ hāc credo fuisse mētē Aꝝ.⁊ alioꝝ ph'oꝝ. Cōtra:ergo in mixto supposito ponis duo coꝛpoꝛa. Dōm ꝙ Dynus ⁊ Anto.hoc ꝯcedūt:ego ēt si ꝯcedo.s.ꝙ oē mixtū est diffoꝛme ⁊ ꝙ nō est dare ꝑtē in qua nō sit ignis terra et aq̄ ⁊ aer:⁊ cū h̄ nō est dare sil'itudo q̄ nō sit diffoꝛmis:ita ꝙ illiꝰ ꝑtꝭ vna ps est aquosioꝛ:altera terrestrioꝛ:ita ꝙ q̄cūq̃ ꝑte signata est dare istā diuersitatē in ifinitū. Scꝺs modus quo ego ꝯcedo istud est:qꝛ mixtionē el'ntoꝝ ex nā rei imaginoꝛ duplicē. Unā p̄mā qua ipsa sola simplicia miscent̃:⁊ istā mixtionē nō dico mereri sapoꝝ foꝛmā. Alia est mixtio secūda que est ex el'ntatis:⁊ istā dico suscipere foꝛmā sapoꝝ:⁊ has mixtiōes non dico fieri tꝑe successiue in oibꝰ mixtis:sed sil'tꝑe ꝙ iueniunt̃ in eis:⁊ ideo in oibꝰ mixtis ꝑfectis reperiunt̃ iste due mixtiōes vt in hoīe ⁊ in oī mixto supposito:⁊ tñ sil'tꝑe fiūt vel fieri pñt. Cōtra:mineralia hñt sapoꝛes ⁊ sulphur:⁊ tñ imediate fiūt ex el'ntis.nego minoꝛeꝫ.fiūt mediate alio mō mixtionis pꝛioꝛi tēpoꝛe vel nā.¶ Dico igit̃ ꝙ sapoꝛ est passio humidi aquei mixti patiētis a sicco qꝺ est mixtū:⁊ ſm h̄ oē sapoꝛosuꝫ secūdā mixtionē hꝫ.ꝓbat̃ rōnibꝰ. Pꝛima nulla foꝛma ꝑfecta imediate resultat ex vniōe simpliciū el'ntoꝝ:sed sapoꝛ vel gustabile hꝫ foꝛmā ꝑfectā in gn̄e mixtoꝝ inaīatoꝝ:ergo ma.est nota:qꝛ ſꝫ ꝙ foꝛme hñt gradus:ita se hñt in sequela mixtionis:iperfectissime de foꝛmis mixtoꝝ sunt que de pꝛima ⁊ imediata el'ntoꝝ cōmixtione ꝯsurgūt.ꝑfectioꝛes āt ꝯsurgūt secūda mixtione mixtoꝝ:et sic ꝑ oꝛdineꝫ vt diximus in q̄ōne de equali ad pōdus.foꝛme ꝰ ꝑfecte nō ꝯsurgūt ex pꝛima et imediata el'ntoꝝ cōmixtione. Et ꝯsidera sicut dixi pꝛius ꝙ nō intelligo pꝛima ⁊ secūda tꝑe:sed natura ⁊ ꝑfectione.minoꝛ est nota qꝛ mixta ſꝫ ꝙ sapoꝛita sunt immediate mā nutrimēti aīaliū qꝺ nutrimētū hꝫ foꝛmā perfectā ꝓpinquam foꝛme aīati:ergo opꝫ ꝙ sapoꝛita quecūq̃ nutritiua sint mixta ꝑfecta.¶ Cōtra maioꝛē:coloꝛ est de foꝛmis ꝑfectis:⁊ tñ appet i grādine ⁊ niue ⁊ nube roꝛida ⁊ iride.¶ Cōtra ꝓbationē minoꝛis:qꝛ nutrimētum plātaꝝ circa radices existens in terra est sapoꝛituꝫ.ꝓbatur:qꝛ mineralia minus perfecta sunt sapoꝛita:⁊ tñ nutrimentuꝫ illud nō est mixtuꝫ ꝑfectum.¶ Ad p̄mum dōm ꝙ sermo est de foꝛmis sequētibꝰ veras mixtiones:⁊ varietatem in eis solū.coloꝛ aūt seq̄tur ꝓpter hoc lucē que cadit in coloꝝ cōpōne:vt pōt intelligi ex Auer.z.de aīa cōmē.67.ſm sn̄iaꝫ Auēpace.¶ Ad scꝺm dꝫ ꝙ illud nutrimentū ēt est ꝑfectū cū sit ꝓpinquū disponi ꝑ aīaꝫ nutritiuā:tñ sapoꝛ nō est eius passio qua distiguat̃ a plātis.¶ Secunda rō.illius est passio sapoꝛ cuiꝰ est passio nutrimētū vl' nutritiuū eē:sed humidi coꝛpulēti qꝺ est q̄d mixti digesti a cal'o mixtiōe sicci:etiā qꝺ est mixtū est passio nutritiuū eē vel nutrimētū:ꝰ ⁊c̃.maioꝛ est nota:qꝛ differētie sapoꝝ sunt signa differētiaꝝ nutrimētoꝛū. Minoꝛ est nota:qꝛ illud qꝺ est nutritiuū hꝫ decoctionē siue mixtionē multā perfectā quā significat dulcedo:sed ꝑfecta decoctio nō fit in pꝛima elemētoꝝ mixtione qua fit mixtio vt mixtio:ſꝫ videmus eā fieri in mixtionibꝰ determiatis qua fiūt q̄dā determiata mixta.s.ꝑfecta:vñ hic sapoꝛ reperit̃ i granis ⁊ plātis ⁊ partibꝰ aīaliū:que oia hñt humidū mixtū sicco:quoꝝ vnūquodq̃ est quid mixtū ſm modū dcm̄ supꝛa.¶ Cōtra maioꝛē.sapoꝛ reperit̃ in mult́ que nō sunt nutritiua imo occisiua vt sapoꝛ amarus ⁊ acutꝰ.¶ Cōtra minoꝛē.nutritiuū eē est eē ipossibile vel receptibile foꝛme mēbꝛi:sed receptibile eē ⁊ figurabile hꝫ res per h̄ ꝙ est humida soluꝫ nō per hoc ꝙ est ex quatuoꝛ el'ntis. Itē nō videt̃ ꝙ nutritiuum sit passio humidi imo sicci:vt Aꝝ.de sensu ⁊ sensato. Itē passio nutrimēti intelligit̃ ꝙ est passio mixti:hoc appetit̃ foꝛme.¶ Ad p̄mum dicēdū ꝙ qn̄ nos dicimus ꝙ sapoꝛ est passio nutrimēti itelligit̃ ꝙ est passio mixti qꝺ hꝫ dispōnē ꝑ quā pōt trāsmutari actu.s.in nutrimētū vltimū.s.sanguinē vel chiluꝫ:⁊ hoc intelligimus de dulci. vel ꝙ est aptum hr̄e hāc dispōnē:sed actu est illa pꝛiuatū sic̃ amarum ⁊ pōticum ⁊ acutū ⁊ hmōi sapoꝛes.res ergo sapoꝛite sapoꝛibus nō nutritiue sunt pꝛiuate dispōne nutribilitatis ⁊ nō negate:⁊ ideo cum miscebunt̃ ꝑfecte nutriunt:sic amara cū dulcescunt ⁊ ēt pōtica.oīs ergo sapoꝛ inquantū hmōi significat aliqꝺ mixtū perfectum:vel qꝺ est perfectibile alia mixtione:vñ nutriet quātuꝫ est ex hoc nisi ꝓpꝛietas cōtradicat.est ergo sapoꝛ passio nutrimēti.s. rei hñtis dispōnem ad nutrimētum:vel rei pꝛiuate illa:vel rei iuuātis in nutricatiōe:vñ alij sapoꝛes iuuāt:vt Arist.dixit in de sensu ⁊ sensato:⁊ hoc inuebat cum dixit. Sicci nutritiui sapoꝛes sunt

passionẽs aut priuationes. Uel alr̃ qḋ cũ dicimus. sapor est passio nutrimẽti. intelligit. i. sapor est qualitas qua inuestigamus nutrimẽtũ sicut dulce: vel rem ineptã nutrimẽto sicut amarꝝ. ¶ Ad scḋz dicẽduz ꝙ nutrimẽtum nõ est absolute: vel absolute ĩpressibile: sꝫ hoc determinatum: ⁊ ideo mixtum ꝑfectum: ⁊ ideo mixtione ꝑfecta factum. ¶ Ad tertiũ dõm ꝙ nutrimẽtuz est sicci ⁊ humidi corpulenti. ¶ Prima igit cõclusio est ꝙ sapor est passio hũidi actuati sicco calido miscente. ¶ Secunda cõclusio est ꝙ vtrũqꝫ istoruz est corpus mixtum. Et si placet tibi secunda conclusio tene eam: ⁊ si non dimitte: qꝛ nihil horum sequuntur que dicentur.

Dub. ¶ Sed dubitat qꝛ vĩ ſm h̃ ĩpossibile ꝙ in vna ꝑte sit sapor ⁊ odor: qꝛ sapor est passio humidi corpulẽti eũantis siccum vel actuati a sicco: sed odor est passio sicci quasi lauati ⁊ emundati ab humido. signũ eius est euaporatio fumalis ad quã sunt apta saporita. sed ĩpossibile est eãdẽ ꝑtẽ esse humidã corpulẽtã sicco ĩpressam ⁊ siccã fumosam. ¶ Secũdo sic. qꝛ humiduz patiẽs est vt fiat sapor est cõstans ex quatuor elementis: igitur debẽt resultare sapores diuersaꝝ ꝯrietatum ſm spẽm. s. quodã patiente humido a sicco: ⁊ quodã patiẽte calido a frigido vel ecõtra: ⁊ sic gustus nõ erit vni⁹ contrarietatis: ⁊ per ꝯñs non erit vnus sensus. ¶ Tertio dubitat: qꝛ si sapor sit humido patiẽte a sicco cũ hoc fiat digõne siue cõmixtõe: ⁊ digestio fiat a calido principalr̃: ergo calor erit principalis causa saporꝝ: ⁊ nõ est cum causa qḋ est cõtra Aristotelẽ. ¶ Quarto dubitat. si humidũ qḋ patit qñ fit sapor est humidũ mixtũ. s. calidum frigidũ ⁊ humidũ siccum: quare illud dĩ plus calidũ qꝫ humidũ frigidũ qꝫ siccum. Silr̃ si humidũ nutritiuũ est calidũ siccũ ⁊ humidũ: quare plus dĩ humidũ qꝫ caliduz frigidũ qꝫ siccũ. ¶ Ad ꝑmũ dḋz ꝙ dari põt triplex responsio. Una ꝙ sapor ⁊ odor nõ sunt alique forme absolute in re: sed humidũ ⁊ siccuz certe mẽsure ⁊ ꝓportionis ignote nobis cũ agunt in linguã ⁊ imprimunt sensationẽ hãc quaz describimus hoc vocabulo sapor siue gustatio: ⁊ de re extra dicimus ꝙ est sapor: ita ⁊ eadẽ res ĩprimens in odoratũ causat aliam sensationẽ: ⁊ tũc qualitates in re extra sensate nõ sunt nisi caliduz frigidũ siccũ ⁊ humidũ ⁊ colores ⁊ lux. sonus enĩ erit nisi mot⁹ localis cõparatus auri patiẽti. Istã opinionẽ dimitto alijs. ¶ Secũda respõsio est ꝙ sapor actu reperit in reb⁹: sed odor non reperitur in eis nisi cuz euaporant. Et ſm hoc vĩ dicere Auer. de sensu et sensato ꝙ sapor est mã odoris. Modus igit erit iste ꝙ humidum terminatũ actuatũ sicco est subm̃ forme q̃ est sapor. ip̃m autẽ humidũ subtiliatũ ⁊ exiccatũ vt sit vere fumale acq̃rit formã que est odor: ⁊ iõ si nõ trãsmutet saporosus nõ fit odor ⁊ non reperit odor nisi in re saporosa. ¶ Sꝫ tu dices ergo odor non fit absqꝫ euaporatiõe. qḋ vĩ ꝯ opinãtes cõiter. Dõm ꝙ vaporatio in toto spatio. s. in toto aere nõ req̃rit: vt Auer. determinat. 2. de aĩa cõmẽ. 97. sed in reipsa a qua surgit vapor opꝫ ꝙ aliq̃ euaporatio fiat in quo vapore fundetur forma q̃ est odor: qꝫuis ergo solũ in poris rei vl' circuitu aliqs surgat fumus siue vapor fit odor in actu q prius nõ erat: ⁊ illa opi. põt satis applicari dictis Arꝝ. in de sensu ⁊ sensato. qui loquẽs de odore loq̃tur de eo vt est in fumo siue vapore: ⁊ multa signa sunt de h̃. res enĩ in frigore nõ sunt odorabiles. silr̃ odorabilia sunt diuretica vt ꝓble. 13. 3. ꝓble. ⁊ multa signa sumẽdo ex. 13. ꝑticula ꝓblematũ. ¶ Tertia rñsio ꝙ siccũ eo patiẽte ab humido ẽ subm̃ odoris nõ est subtile actu sed subtiliabile: lꝫ sit actu grossuz mixtũ: ergo hoc ẽ subm̃ saporꝝ rõne humidi: ⁊ est subm̃ odoris rõne sicci. ¶ Sꝫ tu dices ista sunt vna forma in mixto: qꝛ siccũ ⁊ humiduz cõstituunt vnã cõplõnẽ. Solõ: lꝫ sit vna in actu: tamẽ ibi sunt due res duoꝝ ꝯrioꝝ. s. res humidi ⁊ res sicci ex qb⁹ forma media cõponit. ¶ Ad 2ᵃᵐ dubitationẽ dicẽduz ꝙ qꝫuis humiduz patiẽs sit qḋdaz mixtũ: ⁊ siccũ ẽt sit quoddã mixtum: tñ sapor resultat ex humido mixto patiẽte sicco inquãtũ est illud humidũ: ⁊ hoc siccũ nõ inqꝫtuz calidũ vel friduz: ⁊ iõ resultat sapor vnius ꝯrietatis. Uel aliter ꝙ forma que est sapor nõ resultat ex humido ⁊ sicco sicut complõ ex illis: sed ẽ alia forma a forma cõplonali: ⁊ iõ stãtib⁹ plurib⁹ ꝑncipijs actiuis ⁊ passiuis põt resultare forma vnius ꝯrietatis sic reperit vna forma a diuersis vt calor ab igne ⁊ motu. silr̃ qꝛ vna cõtrarietas põt principalius disponere qꝫ alia: sicut ad formaz ignis principalius disponit caliditas qꝫ siccitas. agẽte ergo sicco in humidũ ⁊ calõ in frigidũ põt resultare sapor vnius ꝯrietatis. Ul' tertio dicẽdum ꝙ sapores sunt duaꝝ ꝯrietatuz: ⁊ sic gustus erit duo sensus: sed latet ei⁹ multiplicitas sicut in tactu. ¶ Ad 3ᵃᵐ dubitationẽ cũ dĩ: ꝙ si sapores fiunt per digestionẽ: ergo principalr̃ a calõ: ⁊ tamẽ Aristo. dicit ꝙ calor est cũ cã. Dicẽduz ꝙ aliqd dĩ cum causa duplr̃. Uno mõ non per se nec principalis cã sicut calidum balnei ad digestionẽ cibi in stomacho: ⁊ hoc mõ calor nõ est cum cã: ⁊ ratio qꝛ sapor fit a digõne vt ꝑfectus sapor. s. dulcis: sed calor ẽ ꝑncipalr̃ digerens: ergo ⁊c̃. Alio mõ dĩ cum cã. i. causa scḋa siue mediata qꝫuis per se: ⁊ hoc mõ caliduz est cum cã. nã humidũ patiẽs fit saporitũ: sed per se ⁊ ĩmediate humidum patit a sicco: calꝫ aũt est mouẽs ⁊ isto mõ calm̃ est cũ cã. ¶ Ad 4ᵃᵐ dubitationẽ ꝙ lꝫ humidũ qḋ est subm̃ saporis sit cõpositum ex q̃tuor elñtis: ⁊ silr̃ humidum qḋ patit a sicco vt fiat sapor sit humidũ mixtũ: tñ plus ab humido dñatur qꝫ a sicco vel calõ siue frido. rõ qꝛ esse passiuũ plus est per humidũ qꝫ per siccũ calidũ vel frigidũ. silr̃ qꝛ sapor magꝭ appropriat sibi hoc corpus mixtũ in rõne sub̃e inquãtũ humidum qꝫ inquãtũ siccũ frigidũ vel calm̃. Probat signo Arꝝ. ⁊ Auer. 2. de aĩa tex. cõ. 102. ⁊. 104. qꝛ vt sapores fiãt in actu ĩdigẽt humido liquido vt saliua: vt Gal. 4. de accñti ⁊ morbo. ca. 6. dixit gustus nõ sentit nisi subam humidã. ¶ Ex his appꝫt quare nutrimẽtũ dĩ humiduz qꝫuis ip̃m fit ex quatuor elñtis factum. rõ est: qꝛ eẽ nutritiuum est esse passiuũ ⁊ viuificabile mẽbris ⁊ eẽ corpulentũ: ⁊ iõ diximus ꝙ est grossuz hu. ⁊ ideo dĩ qñqꝫ siccũ respectu rei potabilis. ¶ Ex his soluit qõ qua querit cuius passio sit sapor: qꝛ appꝫt ꝙ passio humidi. ⁊ cuius humidi ⁊ qualr̃ patiens iã est dcm̃. ⁊ hoc Arꝝ. ⁊ Auer. sensit ⁊ ẽt Gal. ¶ Ad ꝯriuz qḋ ĩducit. s. ꝙ Gal. sensit ꝙ calido frido sicco ⁊ humido patiẽtib⁹ fit sapor. dico ꝙ ſm has qualitates oẽs fit trãsmutatio cũ fit sapor: principalr̃ tñ fit trãsmutatio in humido a sicco mouẽte calõ. ⁊ dico calido ſm oẽm suũ gradum quo põt fieri talis mot⁹. vñ calidũ factiuũ acetosi ⁊ põtici voco calm̃ lꝫ respectu caloris hoĩs sit frigidũ. ¶ Ex ꝑdictis ĩfero vnã ꝯclõnẽ ãnexam ꝙ aliqḋ humidũ mixtũ nullius saporis ꝑ actionẽ sicci mixti põt fieri saporitũ: sed humidũ aqueũ simplex. s. aqua nõ fit saporita sicco puro: ⁊ tũc apparẽt quatuor ꝯclusiones ex predicta qõne antecedẽtes principalẽ qõnez. ¶ Prima: sapor est alia forma a cõplexiõe. ¶ Scḋa: sapor fit nõ solo patiẽte humido a sicco sed frido a calõ: ⁊ ideo seq̃tur cõplõnẽ factã ex calido ⁊ frido sicco ⁊ humido. ¶ Tertia ꝯclõ: ꝙ humidũ est ꝑncipalius subm̃ saporꝝ. ¶ Quarta: ꝙ sapor fit ꝓprie ⁊ principalr̃ humido patiente a sicco. ¶ His habitis ostẽdo ꝓbabilr̃ ꝙ amarꝝ ⁊ dulce nõ sunt extremi sapores. Primo per Gal. 4. de simp. ca. 7. 2ᵉ disti. ⁊ ca. 5. 3ᵉ disti. Et rõnibus. Nulla forma sensibil' occurrẽs cum ꝯueniẽtia multa videt eẽ extrema: sed dulce est hmõi. ergo. Maior nota a simili in colorib⁹ sonis ⁊ tãgibilib⁹. ¶ Scḋa rõ. quotiẽs in multis formis vnius gñis aliq̃ ex eis sic se hꝫ: ꝙ oẽs vel sunt in illã tẽdẽtes: vel ab illa cadẽtes siue recedẽtes: videt ꝙ illa forma nõ sit extrema: sed mediũ. sꝫ in genere formaꝝ que sunt sapores: dulcedo est forma ad quã alij qdaz sapores tẽdunt: ⁊ alij qdam recedunt. ergo ⁊c̃. Maior est nota: qꝛ tũc forme extreme ex alijs formis que distĩgui. nec enĩ extra se habẽ formã que tẽdat in eã formã que ẽ extremũ. Exẽplũ de calõ. Minor est nota. in ꝓductione fructuũ qui cũ sint ĩperfecti tẽdũt de sapore in saporẽ dulcẽ vt ꝑficiãtur: ⁊ ex eis ꝑfectis fiũt amari ⁊ acuti per additionez caloris: sicut ẽt appꝫt in melle. vel sic. oẽs sapores tẽdunt ad dulcedinẽ via ꝑfectionis humidi: vel recedũt via separatiõis humidi a sicco ⁊c̃. ¶ Tertia rõ. ab extremis vltimis mediatis nõ videt posse trãsire nisi aliquo medio: sed a dulci in amarũ ĩmediate absqꝫ sapore aliquo: ergo nõ sunt extremi sapores. Maior est nota ⁊ cõcessa per Auer. 2. de aĩa cõ. 105. minor est nota. mel enĩ fit amarꝝ absqꝫ alio sapore ⁊ san. ⁊c̃. solues ꝙ vadit ꝑ mediũ sꝫ latet. Cõtra: qꝛ medium ſm formã: ⁊ ideo nõ poterit latere oĩo: ex quo appꝫt insufficiẽtia rõnis Auer. 2. de aĩa. qui vult ꝙ qꝛ ex aliq̃ amaro itur in dulce ꝑ media: ideo sunt extremi sapores. nã ꝓpositio que dicit. forme a qb⁹ itur sine medio non sunt extrema vltia mediata. est ꝓpositio sufficiẽs. sed illa que dicit. forme a qbus itur cũ medio aliquo sunt vltime extreme. est ꝓpõ ĩsufficiens. Itẽ arguere de rubeo in citrinũ ꝑ mediũ ⁊ nõ sunt extremi colores vltimi. ¶ Quarta rõ. sapor est passio humidi aquei siue sumat hũiduz aqueũ elñtale siue mixtũ. ergo sapores extremi nõ sunt amarus ⁊ dulcis. Añs est oĩum. Cõsequẽtiã ꝓbo. quotiẽs alique forme in sui ꝓductione sequunt aliq̃ duo ꝑncipia: ille forme sunt magis adiuicẽ ꝯrie in qb⁹ repꝑitur maior ꝯrietas principioꝝ: ⁊ ille non sunt extreme ꝯrie in qb⁹ nõ repꝑit pricipioꝝ vltima ꝯrietas. Exẽplũ. colores sequunt opacũ cũ luce: ⁊ qꝛ in albo est multa lux ⁊ pauca opacitas ⁊ eꝯ in nigro: iõ sunt extrema ꝯria. sed viride ⁊ nigrũ nõ sunt ꝯria. sed ꝯcesso ꝙ amarꝝ sit vnũ extremũ ⁊ in eo vincat siccũ dulce non põt poni aliqḋ extremũ: qꝛ vĩcat humidũ: qꝛ sunt alij sapores humidiores dulci: ergo dulce nõ est extremũ amaro oppoᵐ. ¶ Dices ideo in dulci vincit humidũ in h̃ qḋ est eẽ bñ cõmixtum cuz sicco. Scḋo. d. si dulce nõ est extremũ da ergo mihi extremũ respectu amari. ¶ Ad ꝑmũ dõm ꝙ oẽ mixtũ ꝑfectũ nõ facit extremũ: qꝛ tũc color viridis eẽt extremus respectu nigri: qꝛ est perfectior cõmixto. ¶ Ad 2ᵐ dicam ꝙ sapor ĩsipidus aquosus est extremuz: solues qꝛ insipidũ nõ est saporosuz. Solõ. primo dicã ꝙ amarꝝ non est saporosuz. Probo ꝑmo per Auer. in de sensu. Scḋo sicut mixtũ insipidum nõ hꝫ saporẽ ꝯfectu sicci ĩficiẽtis vt albumẽ oui: ita res amare vt cineres non hñt saporem defectu humidi: ⁊ ideo amara non hñt saporita nisi humectẽtur: vt Auer. in de sensu ⁊ sensato. Scḋa solutio. sufficit mihi ꝙ dulce nõ sit extremũ aliquod. ⁊ si nõ vis ꝙ aliud extremũ sit ĩsipidus aquosus qꝛ nõ est sapor: do acetosum ꝓ vno extremo ⁊ amarꝝ pro alio. de amaro est iã ꝯcessum ab oĩb⁹: qꝛ ibi est dñans siccũ vere ꝑfectũ nõ cõmixtũ cuz humido. sed in acetoso dñat aqueuz plus qꝫ dulci ⁊ nõ est cõmixtũ sicco terreo: ergo erit extremũ aliud. Contra dices: acetosa hñt plus de sicco qꝫ dulcia: signũ qꝛ acetosa siccãt: ⁊ ideo plus ꝯueniunt cũ amaro qꝫ dulcia. Solõ.

cia.Solõ.nego añs ⁊ dico ꝙ acetosa pura non hñt plus de terre/
stri ꝙ̃ dulcia.hoc posset colligi ab Auer.5.colľz ca.27.dicit.fit a fri
giditate mixta in pte humiditatis.Ad ꝓbationē dico primo sicut
rñdet Auer.cuidã rõni.2.de aĩa.cõmẽto.105.dr̃ eñi a Gal.⁊ sequē/
tibus ꝙ oĩa dulcia ⁊ amara sunt calida:⁊ ideo nõ sunt ꝯria ⁊ extre
ma:ĩmo in vnũ ꝯcurrũt.Auer.negat.⁊ cũ ꝓbat ꝙ dulcia videntur
nos calefacere.rñdet ꝙ hoc est veꝝ respectu corpis humani:non
aũt respectu nature ipsius rei.Ita dicã ꝙ lz acetosa exiccãt:hoc
est veꝝ respectu hoĩs non in se.Uel aliter ꝙ nõ sequitur:exiccat
nos:ergo est siccũ:qꝛ in acetoso lz sit plus aque ⁊ minus terre re/
spectu aque ꝙ̃ in dulci:tã illud terreũ ē separatũ:⁊ ideo exiccat.sz
in dulci est cõmixtũ:iõ non exiccat.⸿ Quinta rõ.reperit sapor sic/
cior ꝙ̃ amarus:ergo amarus nõ est extremũ.Cõsequẽtia est nota.
Probat añs:qꝛ sapor acutus est siccior:qꝛ siccuz in quarto gradu
amaꝝ in scđo.Isaac in dictis vl̃ibus.Dices ꝓ illud siccũ ē igneum.
Scđo ꝙ nõ seqtur:exiccat nos:ergo in se ē siccũ.Solõ.dicã ꝙ est
terreũ subtiliatum ab igne.Solõ.dico ꝙ habeo istud signũ ꝙ oĩa
⁊ nõ solũ hõ exiccant plus ab acuto ꝙ̃ ab amaro vt lapides ferrũ
ab aceto ⁊ nõ a lupinis.⸿ Sexta rõ.sapor q plus distat a dulci ſm
ꝙ dulce ē signũ rei nutribilis ē magis extremũ respectu dulcis.sz
sapor acut⁹ plus distat ⁊c̃.ꝙ̃ amaꝝ ⁊c̃.nã nutribile est patiēs qđ ꝗ
nõ põt nutrire:qꝛ defectu hũidi nõ patit:⁊ cũ hoc vt plus distat ꝙ̃
qđ defectu humidi nõ põt pati:sz acutũ nõ patit:⁊ ē agēs in mem/
bra plus ꝙ̃ amaꝝ qđ solũ defectu humidi non patit.⸿ Sz tu dices
ꝯtra:qꝛ acuta repiunt semꝑ humida vt allia cepe ⁊c̃.Dõm ꝙ illõ
arguit ꝯriũ:qꝛ eñi terreũ acuti ꝯuersuz est ad igneũ non põt per se
distinctim in reb⁹ reperiri:⁊ iõ q̃si ꝓ subto ⁊ in quo tenet repit in
humidis ⁊ in aliis reb⁹:⁊ iõ acutũ cineris stat ĩ cinere vel liscinio.
Rõnes sex ꝑmisse sunt fundate suꝑ ꝑncipia Aꝝ.⁊ Auer.Rõnes ãt
que sequunt sunt fundate suꝑ pricipia Gal.⁊ medicoꝝ q tenent ꝙ
forma saporis seqtur calm ⁊ fridũ siccũ ⁊ humidũ.⸿ Septima rõ.
illi sapores nõ sunt extremi vltimi q ambo sunt calidi.sed dulcis ⁊
amarus sũt hmõi.Soluũt ꝓ ꝙ sapor nõ seqtur calm nec fridũ:sed
humidũ ⁊ siccũ.iã ē ꝓbatũ ꝯriũ.Scđo dicũt ꝙ sic colores sequunt
calidũ ⁊ fridũ ita sapores:vñ amarus fit a calõ ⁊ frido ⁊ silr dulce.
Solõ.dcm̃ est ꝓ falsuz:qꝛ colores sũt forme magis ĩmãles ⁊ min⁹
sequela cõplõni:sz supra ē reprobatũ ⁊ dcm̃ ꝙ amaꝝ est calidum.
⸿ Octaua rõ.illi sapores sũt extremi in qb⁹ ē maior ex̃mitas siue
ꝯrietas calidi ⁊ fridi.sz põticũ acutũ sũt hmõi:qꝛ põticũ friduz acu
tuz calm.⸿ Nona rõ.illi sapores sunt extremi q cũ maiori ꝯrieta/
te occurrũt gustui:sed põticũ ⁊ acutũ sunt hmõi:qꝛ põticũ stringit
⁊ aggregat:acutum ꝟo separat sicut album ⁊ nigrum in visu.

Cõclo pñ/cipalis.

¶ Sz tu dices qd in sũma tenẽdũ est de ex̃mis saporib⁹.Dõm ꝙ si
vniuersitas sapoꝝ diuidit in duas vniuersitates sic ponit q̃litates
tãgibiles in duas ꝑmas ꝯrietates.s.calĩ ⁊ fridi hũidi ⁊ sicci:tũc ex/
tremi sapores de sequẽtib⁹ calz ⁊ fridũ sũt põticũ ⁊ acutũ:⁊ ex̃mi
sequẽtes hũidũ ⁊ siccũ corpulẽtũ sũt acetosa vl̃ isipida ⁊ amar⁹:tñ
ad vnãquãq ꝯcurrũt vnaqueq q̃litas.s.calĩ fridi hũidi ⁊ sicci.dul
ce ꝟo ⁊ amaꝝ ponunt ex̃mi sapores ĩ h ꝙ in vno ē ꝑfecta mixtio
hũidi cũ sicco:⁊ in alio ꝑfecta seꝑatio hũidi a sicco:⁊ hec ē ĩpropa
ꝯrietas vl̃ nõ ꝑncipal̃ ꝯrietas.Ad Aꝝ.dđz ꝙ loqt ꝓ hz famositatez.
Scđo ꝙ loqtur ad delectabil̃r vl̃ indelectabil̃r ĩprimẽ.Tertio ꝙ
vocat dulce ex̃mũ respectu amari via ꝑfectiõis:qꝛ ꝑfectũ ꝑt dici
vnũ ex̃muz a q̊ oĩa ĩperfecta cadũt ⁊ dant ex̃ma:tñ situal̃r vel for/
mal̃r ē mediũ respectu oppositoꝝ ex̃moꝝ.⸿ Ad rõnes.⸿ Ad ꝑmaz
illi sapores sũt ex̃mi ex qbus fiunt alij.ꝯcedat.sz alij fiũt ex dulci ⁊
amaro.nego.Ad Aꝝ.dic ꝙ ĩtelligit ĩproprie fieri.i.opari ad dulce
sic ad ꝑfectũ ⁊ ad amaꝝ sic ad ĩꝑfectũ.⁊ iõ oĩs sapor ĩquãtũ hz cõ/
mixtionẽ hũidi cũ sicco tm̃ ⁊ ꝑticipat nã dulcis ĩquãtuz hz siccum
suũ nõ ꝑmixtũ hũido ĩmo seꝑat:ĩtãtũ hz de nã amari.Nec voluit
Aꝝ.semꝑ in factõe hoꝝ sapoꝝ preesse dulce ⁊ amaꝝ vt notum est.
⸿ Ad 2^am illi sapores sunt magis ex̃mi q nobis occurrũt cũ maio
ri ꝯrietate.Dõm ꝙ ꝯrietas illa vel ē ĩtrĩseca ⁊ formal̃ ⁊ h ē verũ.
vel ē extrĩseca sic ꝺlectatio ⁊ tristitia:⁊ h ē falsuz.⸿ Ad mĩorẽ cuz
dr̃ ꝙ dulcis ⁊ amarus occurrũt nobis cũ maiori ꝯrietate.Dõm ꝙ
veꝝ ē extrĩseca.s.ꝺlectatiõe ⁊ tristitia:⁊ h nõ fac ꝯrietatẽ maiorẽ.
Exẽplũ.color viridis ⁊ color alb⁹ vl̃ niger occurrũt cũ maiori ꝯrie
tate ꝙ̃ color alb⁹ ⁊ niger:qꝛ viridis cũ delectatione ⁊ alb⁹ ⁊ niger
cũ tristitia.silr aq̃ tepida ⁊ aq̃ frida respectu tact⁹:⁊ tñ aq̃ frida ⁊
tepida nõ sunt ex̃ma:sz aq̃ calĩa ⁊ frida.⸿ Sz tu dices q̃o effectu
cognoscã ꝯrietatẽ ĩtrĩsecã formalẽ sapoꝝ.Dõm ē ꝙ cũ gust⁹ sit q/
dã tact⁹:⁊ ꝑ ꝯñs gustabile qđdã tãgibile nunq̃ aliq̊ effectu sapoꝝ
possumus cognoscẽ formalẽ ꝯrietatẽ eoꝝ nisi illo effectu q magis
appropinquat nãe q̃litatũ primaꝝ.inest ãt calõ ⁊ frido ꝯgregare
⁊ disgregare.⁊ hi duo effect⁹ apparẽt plus in põtico ⁊ acuto.Inest
etiã humido ⁊ sicco mollificare ⁊ exiccare sicco vel ĩdurare:⁊ hoc
appet ĩsipido ⁊ amaro:⁊ dico exiccare sicco ꝑꝑ põticũ.⸿ Ad 3^am q̃
est rõ positiõis tenẽtiũ ꝯriũ cuz dr̃.sapor ē passio hũidi actuati sic/
co.ꝯcedo ⁊c̃.ꝗ dulcis ⁊ amarus sũt ex̃mi.nego ꝯñaz.Ad ꝓbõnẽ cuz
dr̃.in dulci est maior actuatio humidi cũ sicco:⁊ in amaro ē seꝑa/
tio.dico ꝙ veꝝ ē.Et ideo rõ arguit ꝯriũ:qꝛ enim in dulci est maior
actuatio hũidi cũ sicco:⁊ h ē mediũ hñs ꝑfectissimuz eẽ saporis:⁊
iõ opponit amaro in q̊ ē seꝑatio hũidi a sicco sic opponit mediuz
ex̃mo.⁊ aliud ex̃mũ est sapor in quo est humiduz sicco nõ mixtuz:
siue sit ĩsipidus siue acetosus.Exẽplũ silĩs argumẽti est h.Cõplõ ē
qualitas resultãs ex cõmixtiõe calidi cũ frido:ergo cõplõ tẽpera
ta ⁊ frida sunt ex̃ma.negãda est ꝯñtia:iõ cõplõ calĩa ⁊ cõplõ frida
sunt extrema.cõplõ aũt tẽperata est mediũ:⁊ sic est de sapore dul
ci ⁊ sapore amaro:sapor enĩ dulcis hz rõnez medij ſm modos di/
ctos.⸿ Ad alias rõnes aliis dimitto soluẽdas:sz credam eas bñ in/
tellectas nõ esse contra Aristo.nec Auer.pro maiori parte.

¶ De oꝑationib⁹ medicinaꝝ singularium. Cap.4^m.

Dicemus ꝙ medicĩe simplices hñt oꝑatiões
vl̃es ⁊ oꝑõnes ꝑticl̃ares ⁊ oꝑẽnes sil̃es vl̃i/
bus.Oꝑõnes itaq vl̃es sũt sic calefactio ⁊ ĩ/
fridatio ⁊ expulsio ⁊ attractio ⁊ vlceratio et
ꝯsolidatio ⁊ q̃ sũt silĩa illis.Et oꝑõnes ꝑticulares sunt
sic iuuamẽtũ ĩ cãcro ⁊ iuuamtũ ĩ hemorroidib⁹ ⁊ iuua
mẽtũ in icteritia ⁊ silĩa his.Et oꝑõnes q̃ sũt sil̃es vl̃i/
bus sunt sicut ꝓuocatio ⁊ solutio ⁊ que sunt silĩa illis.
he enĩ q̃uis sint ꝑticulares:qꝛ sunt oꝑõnes in mẽbris
ꝓpriis:⁊ cũ instr̃is ꝓpriis:tñ sunt sil̃es vl̃ibus qm̃ sunt
oꝑõnes reruz quaꝝ iuuamenta ⁊ nocumẽta sunt cõia
cũ hoc ꝙ patit ab eis corpus totũ nõ per accidẽs.

¶ Hoc caplm sic introducit Dy.suꝑius docet cognoscẽ cõplõnes ⁊
virtutes medicinaꝝ via exꝑimẽti ⁊ rõnis:hic decl̃at de oꝑõnibus
ipsaꝝ:quaꝝ principiũ est cõplõ ⁊ virt⁹.Et qꝛ oꝑõnũ q̃dã sũt quarũ
principiũ est virtus ⁊ cõplõ ĩtrinseca:⁊ quedã sunt quaꝝ ꝑn^m vir/
tus ⁊ cõplõ ab extrĩseco acq̃sita:iõ ꝓ primã.2° scđaz.ibi in sequẽ/
ti caplõ.Pria in duas.Prĩo distĩguit modos gñales taliũ oꝑõnũ.
Secũdo ꝓseqtur declarãda.ibi(Et añ.)¶ Aliter.suꝑius docet co/
gnoscere cõplõnes:hic docet cognoscẽ virtutes.has enĩ decl̃at in
libro ꝓ:⁊ vocat virtutes oẽs potẽtias que nõ sũt calm nec fridum
sic nec humidũ:qb⁹ potẽtiis trãsmutamur vt virt⁹ maturatiua ⁊c̃.
⁊ qꝛ hec cognoscunt per oꝑõnes:iõ determinat de oꝑatiõib⁹:⁊ iõ
caplm loqtur de oꝑõnib⁹ ⁊ rubrica dicit.caplm ⁊c̃.Prĩo ꝑmittit
diuisionẽ.Scđo exeqtur.ibi(Et añ.)¶ Aliter Aui.in pricipio ꝑce/
dentis caplĩ dixerat ꝙ cognitio cõplõnũ erat ex facili vel difficili
ꝯgelatione odore ⁊ sapore ⁊c̃.ab h se expedit:⁊ dixerat ꝙ ex oꝑa/
tionib⁹ ẽt manifestis ⁊ virtutib⁹ ẽt manifestis siue noĩs sumit co/
gnitio de virtutib⁹ occultis:⁊ hoc vult in hoc caplõ facere.

¶ Sz tu dices qd vult h dicẽ.Dõm ꝙ virt⁹ nota ē calĩa frida hũida
⁊ sicca.oꝑatio manifesta ē resolõ saniatio putrefactio ⁊c̃.Ex his
ꝗ arguimus hãc virtutẽ occultã que ē maturatiua resolutiua ⁊c̃.

Dub^m p^m

¶ Sz dices q̃re Aui.in caplõ distincto fecit.Dõm ꝙ Auic.debebat
dare effectus medicinaꝝ cognitaꝝ.s.effectus calidi fridi sicci hu/
midi:⁊ dare notitiã de occultis virtutib⁹:⁊ h regrebat ꝑ se cap^m.

Dub^m 2^m

¶ Primo ꝗ duo necessaria ꝑmittit.Scđo exeqtur.ibi(Medicia/
rũ aũt oꝑõnes.)Pria in duas sicut duo ꝑmittit.Scđa ibi(Et anq̃
loquamur.)Primũ neciuz est diuersitas vel diuisio oꝑationuz de
quibus determiare intẽdit.Scđa ibi(Oꝑatiões itaq.)Tertia ibi
(Nos.)¶ Prĩo ꝯsiderandũ ꝙ dixit.simplices.nõ ꝙ etiã in cõposi
tis nõ reperiant sed dixit:qꝛ de simplicibus est sermo.¶ Cõside/
rãdũ secundo ꝙ accipimus in quo stat tota vniuersalis rõ opera/
tionis:qꝛ in omnibus his simul ꝙ nõ approprieꝛ vni medicine ca
lefactio ĩfrigidatio resolõ ⁊c̃.nec vni ꝑncipio solũ:qꝛ non vni for/
me specifice nec determinate dispositioni:qꝛ nõ soluz cancro nec
vni mẽbro qꝛ non capiti soli ⁊c̃.¶ Cõsiderãdũ ꝙ iuuamentuz põt
fieri in cancro resoluẽdo acuitatem materiei remittẽdo virt⁹ ab/
stergẽdo ⁊c̃.sed iste oꝑõnes sunt vniuersales:vel põt fieri a ꝓprie/
tate respiciẽte hanc medicinam ⁊ hanc egritudinez:⁊ ista dr̃ oꝑa/
tio particularis:qꝛ determinati agentis ⁊ determinati patiẽtis.

¶ Cõtra ista dicã ꝙ cõsolidatio siue incarnatio respicit hãc egritu
dinẽ ⁊ hãc medicinã.Dđz ꝙ est ex ꝑte medicine per ꝑn^m cõe:⁊ sic
ex parte mẽbri vt solutum est:⁊ esse solutũ nõ ponit aliquam for/
mam specificã passiuam:sed cancer ponit mãm talis ꝓprietatis.

Dub^m 3^m

¶ Et oꝑõnes.ꝓuocatio)scilz vrine vel a sudoris.(solõ)scilz vẽtris
⁊ his similia.vt vomitatio siue eductio a proprietate.

¶ Dubitat qꝛ solutio est expulsio siue attractio:sed attractio ⁊ ex/
pulsio est operatio vniuersalis ⁊ nõ est similis vniuersali.Dđz ꝙ
attractio quedaz est absoluta sicut dicimus medicina attractiua
que calore acuto trahit de qua infra dicet:⁊ talis oꝑatio est vl̃is.
Alia est attractio que fit a proprietate vt scamonea ⁊c̃.⁊ talis di/
citur particularis inquãtum per specificã formam ⁊ determina/
tum membrum vt intestina ⁊c̃.sed similatur vniuersali qꝛ totum
corpus patitur.i.indifferẽter a quacũq parte corporis trahit hu/

Dub^m 4^m

morem:⁊ sic per se agitur in totum:⁊ ideo sortitur hoc nomen.di-
xit non per accidens:quia medicina iuuans in cancro agit in totū
per accidens q꞉ sanatur pars:⁊ sic totum iuuatur per partem.

¶ Nos vero non rememoramur hic nisi operationū ea-
rum vniuersalium ⁊ similium vniuersalibus. Uniuer-
salium itaq꞉ operationum alie sunt que sunt prime:et
alie sunt secunde. Et prime quidem sunt operationes
quatuor que sunt īfrigidatio calefactio humectatio et
exiccatio. Secūdarum vero alie sunt que sunt iste eedē
operationes:sed sunt mensurate aut comparate cum
termino additionis aut diminutionis:sicut adustio et
putrefactio:⁊ sicut cōgelatio.nam iste eedem sunt ca-
lefaciētes ⁊ infrigidātes:sed sunt mensurate ⁊ compa-
rate. Et alie sunt que sunt operatiōes alie:sed sunt p-
cedentes ab istis:sicut stupefactio ⁊ sigillatio ⁊ attra-
ctio ⁊ lubrificatio:⁊ operatio ⁊ cōglutinatio:⁊ que sunt
similia illis. Uniuersalibus vero similes sunt sicut ven-
tris solutio ⁊ prouocatio ⁊ sudoris eductio.

¶ Nota primo eligit. Secūdo declarat amplius.ibi(Uniuersaliū.)
Et causa quia particulares pertinēt ad particularem sciētiā ca-
pitulorum cuiuscūq꞉ medicine simplicis:⁊ non hꝫ aliam scientiā.
¶ Uniuersaliū itaq꞉.) Cōsiderādū ꝙ accipimus ꝙ operationes
vniuersales quedā sunt vniuersales:⁊ iste dicūtur prime vniuer-
sales que fiunt ab vniuersalibus.i. cōmunioribus omni generali si-
cut calefactio infrigidatio.quedā secūde ⁊ iste quedā valde pro-
pinque primis:q꞉ sunt prime mēsurate ⁊ comparate.i.quia sūt ca
lefactio talis mensure comparata ad hoc.s.humorē vel mēbrum:
vel ad hanc substātiam grossam vel subtilē que est in materia:⁊
istam comparationem credo ꝙ magis intelligat Aui. Sed de alia
ponatur exemplū q꞉ manifestius est. Ubi gratia resolutio nō est
aliud q̄ acquisitio certe mensure caloris in hunc humorē qua mē
sura conuertitur in fumum siue vaporem.hec ergo cōseruando gra
dum additionis vel diminutionis caloris ⁊ cōparationem ad sic-
cum vel humidū:⁊ conseruādo comparationem ad hoc patiens
cū tanta mensura ⁊ cū tali substantia medicine putresceret:ergo
apparet ꝙ quedā secunde operationes non sunt nisi prime mēsu-
rate ⁊ comparate:sed licet ista comparatio quedam:tamen compa-
ratio per quā proprie dicimus has medicinas facere tales opera
tiones est cōparatio qualitatis medicine ad substātiam suā pro-
pter qd talis medicina est apta resoluere ⁊ talis putrefacere.⁊ di
stinguūtur secundum hoc medicine secundum genera ista.s.alia est oppilatiua ⁊c.
sed per cōparationem ad mām respiciētem non sic fit distinctio:
quia tunc vnamet medicina diceretur resolutiua ⁊ putrefactiua:
q꞉ in hoc facit vnum ⁊ in alio aliud.sed medicina que de sui quali-
tate ⁊ substātia est apta facere euaporationē dicitur resolutiua:
que aperitionē aperitiua:que putrefactionē putrefactiua ⁊c. Et
ex hoc apparet quare Auicē.non vult ꝙ virtutes que sunt prin-
cipia istarū operationū sint quedā forme distincte a calido et
frigido:sed calidum ⁊ frigidum mensurata comparata ad substan
tiam ⁊ ad obiectū in qd agunt.⁊ hoc apparebit posterius in vna-
quaq꞉ medicina vbi ostēdit operationes ex principio qd est cali-
dum frigidū siccū ⁊ humidū:⁊ modos substantie qui faciunt diuer
sos:⁊ ideo iste sunt eedē operationes sed sunt comparate ⁊ mēsu-
rate. Et summa huius sentētie est hec:ꝙ iste operationes nō sunt
nisi operationes calidi frigidi sicci ⁊ humidi que sunt mensura-
te secundum diuersitates graduū qualitatum ⁊ sunt comparate:⁊ hoc tri-
pliciter. Primo adinuicē vt qualitates passiue ad actiuas ⁊ econ-
tra. Secūdo ad substātiam medicine secundum ꝙ grossa vel subtilis vel
viscosa ⁊c. Tertio ad substantiā qd recipit actionē medicine agē-
tis. ¶ Quedā alie sunt distantes ⁊ dicuntur alie operatiōes vt stu
pefactio:licet enim necessario fiat a frigiditate:non tamē dicitur talis ali
quo istorum modorum:q꞉ mensurata additione ⁊ diminutione:q꞉ frigi
diora non magis stupefaciunt:nec q꞉ cōparatū ad modū substā-
tie:q꞉ in grossis ⁊ subtilibus reperitur.nec cōparata ad mēbrū hoc:
q꞉ omne mēbrum stupefactiuum stupefacit igitur ibi aliqua proprie-
tas. Et imaginatur Aui.ꝙ quedā stupefactio operatio fridi alicuius
proprietatis.i.forme specifice:⁊ ista forma specifica ⁊ istud frigus apud
me nō est due res:nec est frigus vt additū:sed frigus hoc ita imaginatur
ꝙ sigillatio.i.cicatrizatio vt ibi est generatio aliqua ⁊ latitudo:⁊ cū
qualitatibus primis cū aliqua proprietate.de his tamen infra videbitur.

¶ Et ante quidem quā loquamur de operationibus ea-
rum loquamur de proprietatibus quas in seipsis hñt.
Dicimus ergo ꝙ proprietates quas medicine in seipsis
hñt:alie sunt ipse qualitates quatuor note:⁊ alie sunt
odores ⁊ colores:⁊ alie sunt proprietates famose: quarum
sunt iste subtilitas ⁊ spissitudo ⁊ puluerizādi proprietas
⁊ viscositas ⁊ cōgelatio ⁊ cursus ⁊ mucilaginositas et
oleaginositas ⁊ spōgiositas ⁊ leuitas ⁊ grauitas.

¶ Hic premittit scḋm necessariū ad suū propositū ⁊ est diuersitas di
uersarum proprietatū que in medicinis repiuntur. Et primo pmittit. Se
cūdo declarat.ibi(Dicimus.) Tertio exeqtur ad vnāquāq꞉.ibi(Me
dicina aūt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ necessitas fuit ꝙ q꞉ cū Aui.deberet
loqui de operationibus virtutum:cōueniēs erat ꝙ sicut dedit mo-
dos operationū:ita daret modos virtutū:⁊ ideo dixit de proprieta-
tibus.i.virtutibus. ¶ Cōsiderādum ꝙ eadem res dicitur proprietas ⁊
virtus.nā caliditas dicitur proprietas:q꞉ est forma propria:q꞉ sic cali
ditas ꝙ non suba non albedo dicitur virtus inquātū est principiū actio-
nis:⁊ sumo actionē large ad actionē.s.⁊ iuuamentum in actione.
¶ Dicimus ergo.) Cōsiderādū ꝙ istis dispōnibus quedā habēt nomē
proprie virtutis vt calidū fri.⁊c.quedam virtutes dicuntur pro-
prietates.i.dispōnes:quedā a proprietate que non sunt principium actiōis
in nos vt subtilitas ⁊c.sed iuuant ⁊c. ¶ Secundo cōsiderādum ꝙ
Aui.vult ꝙ caliditas fri.sic.⁊ hu.sint forme in medicis sicut quasi
color ⁊ odor.⁊ in hoc vult ꝙ nō oīno reducantur ad actū a nostro ca
lore.⁊ de hoc vide in qōne nostra. ¶ Tertio cōsiderādū(quarū iste
sunt.)i.que iste sunt.i.vel de numero:quarum.q.d.ꝙ alie sūt proprieta
tes famose pter istas ⁊ nō iste sole.sed cū his sunt alie que sūt ei p
prietates siue virtutes.sed differunt ab istis que sunt.ii.q꞉ iste sunt
virtutes agētes vt apparebit.sed iste sūt iuuātes in actiōe cū sint plēs
ex eis modi qdā substātie ⁊ tales modi nō agūt sed iuuant.

¶ Medicina autem subtilis est cuius proprietas est vt
cum a virtute patitur naturali que in nobis est: diui-
datur in corporibus nostris in partes minimas sicut
crocus ⁊ cinamomum.⁊ hec quidem medicina magis
confert in omnibus suis impressionibus q̄ omnes me-
dicine:ita vt licet in eius desiccatione non sit mordica-
tio:tamen consequitur desiccationem rei fortis mor-
dicantis. Et intelligo per spissam cuius non est istud de
suis proprietatibus sicut cucurbita ⁊ gipsum.

¶ Prosequtur ⁊ pōt diuidi in decē partes cū simul ptrāseat de gra
ui ⁊ leui ⁊ pꝫ. ¶ Cōsiderādum ꝙ de calido ⁊ frigido non oportebit
loq:q꞉ note sunt ⁊ inuestigate ⁊c.de coloribus ⁊c.nō q꞉ vt mouent vi-
sum ⁊ auditū est scīa nālis vt aliqua significāt vel sapores causant
dictū est supra. Restat ergo loq de subtilitate ⁊ grossitie ⁊c.que sūt
proprietates que ⁊ si nō agāt in nos iuuāt in actione vel īpediunt vt
apparebit.⁊ ex hoc actu ꝙ caliditas ⁊ frigiditas variant operatio-
nes secundum ꝙ coniungūtur alij ⁊ alij mō substātie.⁊ hoc est ex quo re-
sultant diuerse virtutes vt aperitiua resolutiua putrefactiua ⁊c.
licet etiā ⁊ alia requirantur ad diuersitates taliū virtutum:tamē modi
substātiarum faciunt ad hoc. Et hoc ꝙ supra Auic.dixit operare ⁊c.
Primo medicina dicitur subtilis substantie effectiue:q꞉ subtiliat vt oxy
mel:⁊ hoc mō nō sumitur hic:q꞉ est virtus de qua agitur. Scḋo mō dicitur
medicina subtilis in diametris vt capillus filus plumbi:⁊ hoc modo
nō sumitur hic:q꞉ grossum frustū cinamomi esset grossum ⁊ subti-
le frustum gipsi esset subtile. Tertio mō in modo substantie:q꞉ est
aereum siue aptū aereari ⁊ dilatari in oēm diametrum vt fiat va
por subtilis:⁊ isto modo sumitur hic ⁊ talis dispositio licet non sit actu
in medicina est apta fieri in ea actu a calido naturali:⁊ hoc est di-
uidi ad minima ⁊ non est puluerizari.

¶ Sed tu dices ergo saltim nō habet istā formam medicīa:sed dat
eam calor nālis. Dicendum ꝙ non curo de hoc cū talis forma nō
sit agens sed iuuās. Uel aliter ꝙ nō dat eā sed remouet phibēs si-
cut ignis non dat plūbo humidum quo fluit:q꞉ fluit argēto viuo.i.
aqueo fixo prius:sed remouet frigus congelans.vnde plūbum ita
est plumbum eliquatum sicut nō eliquatū. ¶ Tertio cōsiderandū
(magis cōfert)pōt intelligi meliorem ⁊ vtiliorem homini effectū
⁊ hoc est falsum:q꞉ effectus eius pōt esse nociuior ex hoc vt vene-
num napelli citius occidit sui subtilitate:īmo hec subtilitas iuuat
effectus venenorum nociuorum: vt.3.de simpli.medici.cap.2.dist.4. Alio
mō magis cōfert.i.magis facit suā operationē:⁊ hoc idem dupliciter.
Primo.i.intēsius facit cū magis ad minima in profundū tāgit pa-
tiens. Secūdo idem citius in tēpore inchoat.i.cū citius reducatur
ad actū.regritur enim talis subtiliatio in medicina si dꝫ agē vt di-
ximus in nostra qōne de hoc:tamē nō moratur in actiōe vt grossa
medicina. Exēplū.balsamū cum cera. ¶ Quarto cōsiderādum ꝙ
vtilitas siue iuuamētum subtilitatis in medicina est respectu sue
operationis:q꞉ si est calida vel frigida ⁊c.⁊ hanc Aui.tetigit cū di
xit,medicina fortius exiccat per subtilitatem:ita ꝙ cōsequatur effe-
ctum

ctum sicci mordicãtis. est ẽt respectu alterius medicine q̃ dat pe-netratione᷑ alijs ⁊ hoc ptinet ad sciam de cõpositis medicis: ⁊ iõ cibus sit ẽt q2 itelligit. ¶ Et intelligo) ꝙ gipsum sit spissũ terreũ. apparet ẽt de cucurbita ꝙ spissa ⁊ aquea. vnde cepe coquit cũ eis vt subtiliet ⁊c. Cõsidera ꝙ vtilitas est figere alias sicut medicias.

¶ Per viscosaꝫ vo lubricã signamꝰ oẽꝫ medicinã cuiꝰ proprietas ẽ actu aut potẽtia q̃ ẽ eiꝰ opatio cũ cal'itas inata i eã ipressione᷑ efficit vt recipiat extẽsione᷑ suspẽdẽdo ⁊ nõ abscindat qñ extẽdit: ⁊ est illa cuiꝰ duabus extremitatibꝰ cũ duo adherent corpora ⁊ mouent ad elongationem possibile est vt cum eis moueatur preter illud qδ est inter eas abscindatur sicut mel.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ medicina viscosa actu est sicut viscus mel potẽtia fungi portulaca ⁊ oẽ ex quo fit humor viscosus cõicant in hoc q2 cũ recipiũt extensione᷑ nõ separat. s. hoc actu ⁊ hoc potentia. ⁊ erit actu cũ calor egerit. ⁊ hoc est qδ dicit. aut potẽtia que virtꝰ. i. que viscositas est eiꝰ opõ. i. ꝯsistit in eiꝰ opõne qñ calor egerit ⁊c. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ viscositas est vtilis medicie in se. s. respectu sue operationis qñ est medicina simplex: q2 adheret mẽbro vt meliꝰ calefaciat ⁊ infrigidet ⁊c. q2 partes medicie separatas applicet. ⁊ ideo aliqua operatio nõ solũ iuuamentũ. albugo oui in vulneribus ꝓhibet fluxũ humoꝝ ⁊c. ⁊ quedaꝫ viscosa tenax qñ volumus fuere vulnera: q2 ꝓhibet mordicationes materierũ: aut se miscendo cũ materiebꝰ acutis vt portulaca stando ad superficie᷑ membri vt sepum caprinũ in dissinteria: q2 obturat vias apertas vnde cõfert fluxui sanguinis. Et vtilis in cõpõne aliarũ medicinarũ. Primo q2 tenet eas vt fermententur. Scδo q2 eas fermentatas tenet ne ab aere corrumpant: ⁊ ideo in tyriaca ãtiqua reponimus mel vt al's diximus. Tertio q2 tenet medicinas ad membrũ applicatas: vnde fiunt ꝓpter hoc vnguenta vt diximus in quinto cañ.

¶ Et puluerizabilis quideꝫ est que in partes diuiditur paruas propter compressionem paruam cuꝫ siccitate aut congelatione sicut aloes bonum.

¶ Considerãduꝫ ꝙ puluerizabile est cõminuibile vel diuisibile in partes paruas ⁊ est aliud q̃ꝫ frangibile: est nõ tamẽ: puluerizabile cã eius est siccitas. Auicẽ. dicit cũ siccitate aut frigore ꝯgelatiuo: vnde dixit (congelatiõe.) hoc aũt siccũ habens poros magnos ẜm quãdam dimensione᷑ est frangibile nõ puluerizabile.

Dubm 6m ¶ Cõtra glacies nõ est puluerizabilis: tñ hꝫ poros q2 nũc aq̃ hꝫ poros. Soluit Albertus. 4. metheo. ꝙ aq̃ que ꝯgelat nõ est pura sed hꝫ corpora alia vaporabiliter mixta secũ ⁊ hoc hꝫ difformitatem ẜm oẽm dimensione᷑ ⁊ talis diuersitas stat loco poroꝝ. ¶ Considerandũ (in partes diuidit paruas) differt diuisio in ptes puas medicine subtilis ⁊ puluerizabilis. Primo q2 in subtili fit a calore nãli vt crocꝰ: in puluerizabili fit a re extra vt a pistello vt pix greca vernix scriptorum. Scδo q2 dicit puluerizabile est vere diuisio in partes que discernunt: sed diuisio subtilis iproprie est diuisio. sed trãsmutatio de mõ substãtie dense in aerea᷑ rarã. Tertio rõne substantie: q2 puluerizabile est siccũ ⁊ induratũ frigore. sed medicina subtilis est habẽs de aereo in potẽtia. ⁊ tales medicine debẽt dici euaporabiles vel inflãmabiles a nr̃o calore ex euaporatiõe vel inflãmatione nõ ducẽte fece᷑ nec cinere᷑. ¶ Scδo notãdũ ꝙ vtilitas puluerizabilis est: q2 facit ꝑuenire virtutes medicine ad ptes ad quas nõ peruenirẽt sicut cyminũ puluerizatũ ꝓuocat vrinã qnto cañ. Scδo est vtile scire vt nõ elaboretur in eius trituratione.

¶ Et ꝯgelatiua est illa cuiꝰ ꝓprietas est vt ꝑueniat taliter ꝙ mouet partes eiꝰ ad dilatione᷑ a quocũq̃ꝫ loco ponit: verũtñ actu est fixa ẜm suã figurã ⁊ suũ sitũ ꝓpter cãm frigidã valde sicut cera ⁊ vniuersaliter est cuius proprietas est vt fluat non tamen actu fluit.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ nõ oẽm medicinã ꝯstantẽ a frigore vocat ꝯgelatam: sed illã que agente calido cũ discõgelat fluit vt cera sepũ ⁊c. Si aũt ꝯgelatio esset talis ꝙ nõ flueret vt later vel crystallus vel ferrũ: nõ dĩ ab ea ꝯgelata. Cõtra: ẜ glacies est medicina ꝯgelata ⁊ tñ dĩ puluerizabilis. Et appet ex dictis ꝙ nõ oportuit Dynũ laborare in dãdo dĩam inter medicinã ꝯgelatã ⁊ viscosam: q2 nõ hñt ꝯueniẽtiã quã ipse opinat. nõ eni ꝯueniũt per id qδ est ꝯgelatũ in actu: q2 ꝯgelatũ est actu fixũ nõ sic est actu fixũ. Nec per id ꝯgelatũ est in potẽtia: q2 est fluidũ currẽs vt oleũ vel aq̃: ita cera etiam fluit. ¶ Cõsiderãdũ scδo ꝙ vtilitas medicine ꝯgelate. s. que statiꝫ ꝯgelat vt cera ⁊ sepũ est eius in se: q2 ipa põt approximari fluida: ⁊ tũc in loco vbi opꝫ ꝯgelat ⁊ inducit iuuamentũ sicut cera in dissinteria intrans est liquida: in intestinis ꝯgelatur ꝓpter paucitatem caloris intestinoꝝ. est etiã vtilitas cũ alijs medicinis: q2 tenet illas in mẽbro in dissinteria: ⁊ cũ vnguẽtis etiã: q2 facit eas illabi in ꝓfundum sicut cera in vnguentis vulnerum cum eliquat ⁊ hoc facit inquantũ currens: q2 dant in vnguẽtis extra fixione᷑ quã possumus palpare ⁊ extra distendere per pecias ⁊c.

Dubm 7m ¶ Dubitatur quare cera plus vtimur. Dicendum ꝙ temperata et odorifera: ⁊ ideo conuenientior.

¶ Et medicina qdẽ decurrẽs est medicina que nõ firmat ẜm suã figurã ⁊ sitũ suũ cuꝫ sistit sup corpꝰ durũ: sed mouent ptes eius superiores ad iferiores in ptibꝰ ad quas earũ ꝓcessus est pol's sicut fluxibilia oĩa.

¶ Cõsiderãdũ ista medicina est humida actu humido aqueo nõ fixione vt oleũ decoctiones vsuales syrupi: ⁊ iõ currit q2 humiduꝫ nõ terminatũ ꝓprio termino. dixit (supra corpꝰ durũ) q2 molle ꝑ raritate᷑ biberet illã vt pãnus. dixit (in partibꝰ ad q̃s) q2 posset esse ps iferior ad quã nõ iret: q2 aliqd obstaret. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ vtilitas huius medicine est eiꝰ penetratio ⁊ dare alij penetratione᷑ ad loca lõginq̃: ⁊ iõ res quas volumus nõ stare in stõcho sed fluere ⁊ ire versus venas ⁊ partes renũ damꝰ in forma liqda vt syrupali.

¶ Et medicina mucilaginosa est illa cuiꝰ ꝓprietas est vt cũ ifundit in aq̃ aut in corpe aquoso separent ex ea partes permixte illi humiditati vt ꝑueniat substantia aggregata ex eis ad lubricitate᷑: sicut psiliuꝫ ⁊ altea ⁊ semina mucilaginosa soluũt cũ lubricitate nisi assent: ⁊ fiat coꝝ mucilaginositas ⁊ ꝯglutinositas retineat.

¶ Considerandum ꝙ differt medicina mucilaginosa ⁊ viscosa: q2 viscosa hꝫ suam viscositate᷑ actu vel potẽtia reducibilia a nostro calore. sed mucilaginosa nõ hꝫ actu viscositate᷑ sed potentia q2 reducit aqua exterior vt apparebit in psilio semine cydonioꝝ. Secundo q2 mucilaginosa nõ tota est talis sed aliquas hꝫ partes ⁊c. vt superficies psilij. sed viscosa tota est viscosa. Tertio q2 mucilaginosa. i. mucilago est humidior q̃ꝫ viscosa.

Dubiũ 8m ¶ Sed tu dices mucilago actu videt esse viscosa medicina. Dõm dupliciter. Primo ꝙ mucilaginosa est viscosa medicina nõ tamẽ mucilaginosa est mucilago. Scδo ꝙ mucilago est viscosa scꝫ in se nõ tñ ꝙ sit inuiscans aliã secũ ⁊ applicans: imo lubricãs est. ¶ Cõsiderandũ ꝙ Auicẽ. ostendit vtilitatem huius medicine. soluit. s. lubricando. Cõtra: q2 ista est operatio vna de. 49. famosis: ẜ ista nõ distinguitur ab illa: cũ tñ iste sint. 11. ꝓprietates alie ab illis. Dõm ꝙ mucilago si facit hoc humectãdo sicut facit prima: tunc vocat lubrificatio de qua infra dicetur. si aũt sua corpulentia lubricat se ponẽdo: tunc hoc nõ vocat ꝓprie operatio. ⁊ possemus dicere ꝙ iuuamẽtum lubrificantis siue mucilaginose esset cito face᷑ descendere vel se vel alias medicinas a stõcho ꝯsus itestina: vt cũ vellẽt infrigidare intestina sub stõcho citius darẽt mucilagineꝫ psilij q̃ꝫ papauer: ẜ mucilaginosa medicina vt sic iuuat hꝫ ꝓprietate᷑ de. 11. ꝓprietatibꝰ: sed vt lubricat est de. 49. ¶ Cõsiderandũ tertio ꝙ cũ medicia lubrica hꝫ multũ de humido si assetur: tũc miscetur siccũ cũ humido fluido ⁊ fit viscosa tenax: ⁊ qδ priꝰ erat lubricũ soluẽs fit mõ viscosum tenax: ⁊ ideo psilio assato vtimur in fluxibus.

¶ Et oleagina est medicina in cuius substantia est aliquid vnctuositatis sicut grana.

¶ Cõsiderãdũ aliqd nõ aliqd parũ q2 in oĩ re est aliqd paruꝫ oleosum. vnde archimiste trahũt oleũ a q̃libet re vt habet. 4. metheo. sed aliqd mãifestũ vt nux pine: granũ been: ⁊ hmõi. Que est vtilitas dicit ꝙ iuuat ad ꝯseruãdũ alias medicias ꝓhibẽdo ab exiccatione ⁊ q2 iuuat lubricãdo. ⁊ nos dicemus ꝙ sunt cã corruptionis qñq̃ꝫ q2 rancidant. Iuuamentũ aũt est vel lubricãdo vt diximꝰ. vel est iuuamẽtũ q̃le est medicia currẽtis q2 oleosuꝫ facit penetrare.

¶ Et spõgiosa est medicina que est sicca in actu terrea cuiꝰ ꝓprietas est vt cũ obuiat ei aqua aut humiditas liquida profundet aq̃ in ipsa ⁊ penetret aqua in meatibus eiꝰ occultis: ita vt videat sicut calx nõ extincta. In leui aũt ⁊ grani res est manifesta.

¶ Quia hꝫ cauernas vel ibibit sicut spõgia calx cinis. vtilitas aũt est q2 cũ eis alias medicinas tenemus sicut spõgiã ⁊ filtrũ tenemꝰ sup mẽbra que volumꝰ ⁊c. Scδo q2 talis medicia est labilis ⁊ remouibilis a sui acuitate ẜm oẽm pte᷑ sicut cũ calx lauat ⁊ remanet exiccãs sine mordicatiõe: vñ ẽ medicia bona cõbustiõi ignis. In leui) ẽ notũ ad sensuꝫ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ vtilitas pª ẽ q2 leuitas iuuat ad vomitũ ğuitas ad fluxũ vt sumit a Meſ. de ꝯsolatione. z. cap. ⁊ ab Ari. ꝓble. 1. 41. ꝓble. ¶ Alia vtilitas est q2 de medicia ğui nõ dꝫ medicus multũ ponere cũ itelligit ꝙ medicie remaneãt in stõcho vel penetrẽt in venas q2 ğue descẽdit ⁊ facit descẽdere sicut aurũ de q̃ in cordialibꝰ nõ dꝫ multũ poni vt Arnaldus in suis afoꝛ.

Dubm 9m ¶ Dubitatur quare non dixit de rara ⁊ densa medicina. Dicendum

ꝙ datur intelligi ex subtili ⁊ grossa vel ex graui ⁊ leui ⁊ spōgiosa.

Medicinaꝝ aūt opōnes famosas opꝫ nos numera-rare ſm ꝯditiões ꝑdictas: deīde ꝯsequēter ponamus descriptiões ⁊ expōnes noīuꝫ eaꝝ ſm ordinē vnū.

Premissis duob⁹ necessarijs ꝓsequiť. erat aūt ꝓpositū suū ꝑ virtutes manifestas ⁊ opōnes māifestas docē cogſcē virtutes occultas. hoc aūt fit declarādo ⁊ ponēdo siue iuuādo has opōnes manifestas. Prīo ꝑmittit intētionē suā ⁊ modū ꝓcedendi. Scđo exeqť ibi (Diciť ergo.) Cōsiderādū ꝙ duo īuit. Prīo intētionē cū diċ. medicinarū opōnes famosas opꝫ ꝑmittere. i. numerare ſm conditiones: ⁊ ponamus descriptiones: qꝛ de vniuersalib⁹ ⁊ de similib⁹ vniuersalib⁹: nō aūt de particularib⁹ ⁊ de vniuersalib⁹ que sunt prime ⁊ que sunt secūde: ⁊ de secūdis que sunt ille eedē sed sunt mensurate ⁊ cōparate ⁊ que sunt alie sed sunt ꝓcedētes ab istis sicut stupefactio ⁊c̄. Diciť aūt iste opationes famose qꝛ sunt vl'es vel similes vl'ib⁹: ⁊ vl'ia sunt magis nota ⁊ famosa: qꝛ testificata vl' cōcessa ab oīb⁹. Scđo īuit modū ꝓcessus: qꝛ ꝑmo enumerabit. 2° ꝓsequeť. Ponit descriptiones ⁊ noīum expōnes. i. notificationes cuiuscūq3 operationis ſm ordinē vnū qꝛ ſm ordinē vnū datū.

Diciť ergo medicina calefactiua subtiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vel exiccatiua exasperatiua apitiua mollificatiua maturatiua digestiua īcisiua frāgitiua vētositatis attractiua mordicatiua rubificatiua pruritū faciēs vlceratiua corrosiua adustiua frāgēs disrūpēs putrefactiua cauterizatiua excoriatiua. Iste ḡ sunt. xxij. opōnes. Et est ordo alius. infrigidatiua ꝯfortatiua repcussiua īgrossatiua crudū faciēs stupefactiua: ⁊ iste sunt sex opōnes. Et est ordo ali⁹: humectatiua īflatiua lauatiua sordidatiua lubrificatiua planatiua. iste itaq3 sīt sex opōnes. Et ē ordo ali⁹. dsiccatiua exꝑssiua ꝯctiua oppilatiua glutinatiua ꝯsolidatiua gn̄atiua carnis sigillatiua. iste ḡ sūt octo opōnes. Et est aliud genus ꝓprietatū medicinarū ſm operationes earū pernitiosa venenosa tyriaca bezabar.

Primo enumerat opōnes has ſm ꝯditiones ꝑdictas. Scđo assumit numerū. ibi (Oīs.) Tertio ponit descriptionē cuiuscūq3 ⁊ noīs expōnē. ibi (Subtiliatiua.) Prima in duas. Primo enumerat vl'es opōnes siue prime siue secūde. ⁊ secūde siue ille eedē sed cōparate ⁊ addite vel diminute siue alie sed ꝓcedunt ab illis. Scđo enumerat opōnes similes vl'ibus. ibi (Est etiaꝫ solutiua.) Prima in duas. Primo de vl'ib⁹ q̄rū ꝑncipiū est q̄litas. Scđo quaꝝ ꝑncipiū est forma specifica. ibi (Est aūt ⁊ aliud.) Ad primi euidētiā ꝯsiderāduꝫ ꝙ oēs opōnes vl'es: vel erant prime. s. calefactio ⁊ īfrigidatio. vel secūde: ⁊ iste vel erant idē ꝙ prime differētes additione vel diminutione. vel ab eis ꝓcedebant: ⁊ cū h̄ erant alie sicut stupefactio. ḡ oēs opatiōes vl'es reduciť finaliter in q̄litates primas: ⁊ ideo ſm ordinē q̄litatū primarū ordināt has opationes vl'es. Prīo eas que a caliditate. Scđo a friditate. ibi (Et ē ordo.) Tertio ab hūiditate. ibi (Et ē ordo.) Quarto a siccitate. ibi (Et ē ordo.) Cōsiderādū ꝙ d̄bēs notificare opōnē notificat in ꝯcreto qꝛ ex h̄ notificabiť operatio. nā dicet subtiliatiua est que hoc ⁊ hoc opabiť: ⁊ tūc habebis ex h̄ virtutē subtiliatiuā: ⁊ scies qd est: qꝛ illa q̄ est ꝑnm operationis hui⁹. Scđo ꝯsiderādū ꝙ semꝑ ꝑmittit opationē ꝑme q̄litatis: ⁊ postea alias ponit vt faciat te reminisci ꝙ iste opōnes oriuntť a primis tal'r ꝙ q̄dā sunt isti ⁊ isti eedē opōnes sed sunt cōparate: ⁊ quedā que nō sunt eedē ab his tn̄ ꝓcedūt vt stupefactio.

Dum 10m

Dubitať q̄re opōnes reducibiles in caliditatē sunt plures qꝛ. zz. in frigiditate sunt. 6. cū quotiens dicať vnū oppositoꝝ ⁊ reliquuꝫ. Diciť primo qꝛ calidū efficacius est q̄ frigidū: ⁊ frigidū efficaci⁹ q̄ humidū: ⁊ tn̄ vtrūq3 hꝫ. 6. Scđo ꝙ q̄tū ad effectū mediatum ⁊ manifestū ꝯtraria nō equaliter diuiduntť: ⁊ tales sunt isti effectus scꝫ plures ex eis: sed quātū ad effectū īmediatū equaliter vt calidum calefacit ⁊ frigiduꝫ infrigidat. Tertio ꝙ effectus ⁊ operationes sunt equales: sed noīa nō sunt īposita. (Et est aliud.) Considerandū ꝙ ꝓprietas sumitur pro omni qualitate vt supra. Secūdo pro q̄litate que iuuat sicut. 11. ꝓprietates. Tertio ꝓ forma specifica: ⁊ sic sumiť hic: ⁊ vult Dynus ꝙ iste sint operationes vl'es.

Dubm 11m

Sed tūc est dubiū que vl'es sint: qꝛ nō prime vt pꝫ. neq3 scđe que sunt idē ꝙ prime addite ⁊ cōparate. neq3 scđe que sunt a ꝑmis: sed sunt alie vt stupefactio. Prīo dōꝫ ꝙ sunt vl'es que sunt opōnes alie a primis: sed sūt a ꝑmis. forma. n. specifica est alia a q̄litatib⁹ ꝑmis: sed est a ꝑmis q̄litatib⁹. ſm. n. diuersitatē mixtionū ⁊ alterationū resultat vt. 5. coll'ꝫ. ca. 21. ⁊ sic opō a forā specifica est alia ab operatione a qualitate: sed est ab illa ꝓcedens. cuꝫ ḡ dicit postea.

Et etiaꝫ est solutiua prouocatiua sudoris eductiua. Omnes ergo iste sunt. xlix. operationes quas eligim⁹ de summa operationum proportionatarum vel pertinentium: ⁊ nos quidem narrabimus vnāquāq3 harū operationum sua descriptione.

Hic enumerat operationes que nō sunt vniuersales sed sunt similes vniuersalib⁹. Scđo possemus dicere ꝙ operatio venenose medicine operatio tyriace ⁊c̄. sunt operationes non vniuersales sed similes vniuersalibus. Sed tunc dicit qūo iste operationes sunt cū instrumentis ꝓprijs. s. ⁊ membris ꝓprijs. Dōm ꝙ medicina venenosa operatur ꝓprio instrumento: qꝛ forma specifica que est appropriatius ꝑncipium q̄ qualitates. 4. ⁊ operatur in membro proprio: qꝛ quodlibet venenum determinatius respicit vnum membrū. s. aliud vt napellus cor. lepus marinus pulmonem ⁊c̄. cū hoc tamē essentialiter ⁊ nō per accidens patitur ab eis totū corpus: omnes igitur iste operationes dicuntur similes vniuersalib⁹ scꝫ medicine pernitiose operatio ⁊ venenose ⁊ tyriacalis ⁊ bezahar ⁊ solutiue ⁊ ꝓuocatiue: ⁊ per solutiuā intelligo ⁊ vomitiuam.

(Oēs ḡ) qꝛ a calido. zz. a frido. 6. ab hu. 6. a sicco. 8. ⁊ a ꝓpetate. 5.

Cōsiderādū ꝓportionataꝝ. s. ad calidū vel frigidū ⁊c̄. ita ꝙ etiā operationes a forma specifica ꝓportionanť ad calidū ⁊ frigidum inquantū calidū ⁊ frigidū sunt pria ꝑcipia oīum trāsmutationū.

Calefactiua est nota.

Et patet.

Subtiliatiua ergo est medicina cui⁹ ꝓprietas est vt ponat al's faciat eēntiā humoris subtiliorē cū calitate temperata sicut hyssopus ⁊ albasce ⁊ camomilla.

Primo notificat has opatiōes qn̄ sunt sole. Scđo qn̄ cōponunť ibi in fine capl'i (Oīs ꝟo medicina.) Pria in duas. Prīo de vl'ib⁹. Scđo de similib⁹ vl'ibus. ibi (solutiua.) Prima in duas. Primo de vl'ibus quarū principiū est q̄litates prime. Scđo quarū est forma specifica. ibi (Medicina ꝟo ꝑnitiosa.) Prima in q̄tuor ⁊c̄. Prima ꝑs hꝫ. 21. qꝛ nō notificat opationē calefactiuā qꝛ est nō. Cōsiderandū primo q̄dā generale oībus q̄ apparet qūo ex virtutibus notis ⁊ opationib⁹ notis cognoscimus virtutē occultā. virtus eni subtiliatiua erat nobis īcognita: sed notificatur ex q̄litate nō: scꝫ caliditate ⁊ opatione manifesta siue nota que est subtiliatio. scio ḡ virtutē esse subtiliatiuā que hoc agit: ⁊ ipsa nihil aliud est q̄ calidū mēsuratū ⁊ cōparatū ad siccū ⁊ substantiā medicine ⁊ humorem siue materiā. Considerandū (cuius ꝓprietas) qꝛ nō est caliditas vt caliditas sed talis mensure: ⁊ ideo vocat virtutē istā ꝓprietatē. vel dixit. ꝓprietas. i. cui appropriať hoc. Tertio ꝯsiderandū ꝙ notificat hanc medicinā per ꝯsequēs operationē ex parte operationis in se qꝛ ponit subtiliorē. Ista ergo potētia medicine est sua virtus: sed supra subtilitas erat dispositio in medicina sicut medicina dr̄ subtilis que subtiliať a calore: ⁊ tūc calor hꝫ potentiā subtiliādi sic̄ medicina subtiliatiua est que humores subtiliat ⁊ moueť a terrestreitate ad aereū. Scđo ex ꝑte ꝑncipij ex caliditate tēperata. Tripl'r dr̄ tēperata. Primo respectu temperati corpis. Scđo respcū cuiuscūq3 qꝛ ꝯseruat respcū q̄si extremitatē qꝛ nō multū calida uec valde remisse calida. ⁊ hoc dicūt aliqui respectu humoris. ⁊ hoc mō dr̄ temperata: qꝛ nō dꝫ esse fortis calor: tūc enī reseruaret vel īduraret: nec valde d̄bilis qꝛ nō īprimeret: sed satis suauis vt caliditas circa ꝑm gradū ⁊ est simile sicut bene dicit Dynus: sicut cū dicimus medicina gn̄atiua carnis est sicca ꝑ gradu nō absolute sed respectu membri in quo carnem gn̄at. Tertio in exemplo. hyssopus que venit de armenia vel hyssopus herba que est calida circa tertiū gradū: ⁊ etiā thimus que pn̄t dici tēperate respectu humoris: qꝛ eniꝫ humores differūt in grossitie: iō calor subtilians opꝫ ꝙ differat: ⁊ iō numerabit camomillā que in primo gradu: hyssopum vel thimū que in secundo vel tertio.

Dum 12m

Contra nō poterunt distingui medicine subtiliatiue: qꝛ quelibet medicina poterit dici talis. quilibet enī calor respectu mãe alicuius est subtiliās. Dōm ꝙ lꝫ calor subtiliatiu⁹ habeat latitudinē: tn̄ est determinata mensura infra quā nō subtiliaret aliquā mām: ⁊ supra quā resolueret vel purificaret vel adureret q̄libet mām: ⁊ debem⁹ imaginari ꝙ talis calor est indeterminato modo sube: qꝛ in suba subtiliori vt camomille hyssop⁹ ⁊c̄. nō in grossa suba sicut mineraliū calor: ⁊ ꝙ humidū ⁊ siccū hꝫ aliq3 determinationeꝫ nobis aūt nō multū scitā: tamē videnť esse medicine habentes aliq3 siccitatē qua calor magis agit. Istas latitudines ⁊ ꝓportiones cognabimur cognoscē q̄tū poterimus: qꝛ nō in omnibus bene note.

Resolutiua ꝟo est medicina cuius proprietas est vt separet humorē faciendo ipsuꝫ taporē ⁊ extrahendo ipsuꝫ a loco in quo fuit detētus. s. partē post partē do-

nec assiduatione illius opõnis finiat illud qđ ex eo remanet fortitudine sue caliditatis sicut castoreũ.

¶ Cõsiderandum ꝙ notificat operationem ⁊ est nota. Scđo exprimit caliditate forti: qꝛ ɔuertere in vaporez est fortis operatio ⁊c. nõ opꝫ ꝙ sit humidioꝛ: qꝛ putrefaceret.

Dub 13 ¶ Contrarium ponit Gal. in thegni. 3. 163. cõmen. solum loquitur de mollificatiua: ⁊ intelligit eam cuꝫ dicitur resolutiua: vel aliter ꝙ aliquando est temperate caliditatis in quadam materia.

Dub 14 ¶ Tertio exẽplo cũ dic (castoreũ) q̃re nõ dicit mãs ita in hoc. Dõm ꝙ dedit intelligi vel vtplurimũ resoluim⁹ materias frigidas ⁊c.

¶ Et abstersiua qdẽ est medicina cui⁹ ꝓꝓetas est vt moueat humiditates viscosas ⁊ ɔgelatas ab orificijs poroꝝ in supꝑficie mẽbri ita vt elõget eas a loco sic̃ aqua mellis. Oĩs aũt medicina abstersiua eẽntialr̃ lenit nãꝫ: lꝫ in ea nõ sit virt⁹ solutiua. Et oẽ amarũ ẽ abstersiuũ.

¶ Primo notificat ex pꝫte opõnis. Scđo ponit exẽplũ ex opõne q̃dã ɔsequẽte. ibi (Lenit nãm.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ pori qdaꝫ supꝑficiales in cuti ⁊ istos abstergit aqua mellis. qdam ꝓfundiores ⁊ istos abstergit amarũ. pori qdã exteriores aqua mellis. interiores stomachi ⁊ itestinoꝝ aq̃ mellis. ⁊ ẽt amara pticipãt nã apitiue: ⁊ tũc leniunt ĩmo ꝓfundans abstergẽs põt dici apitiua. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ medicina amara stiptica interius abstergit ⁊ aperit: qꝛ nõ ꝓhibet penetrare. 5. de simplici. ca. 1. distin. 3. ⁊ 5. colliget. ca. de medicinis aperitiuis ⁊ abstersiuis. s. ca. 9. exterius aũt nõ.

¶ Exasperatiua vͦo est medicina que ponit supꝑficiẽ mẽbri diuersarũ partiũ in latitudine ⁊ ꝓfunditate aut ꝓꝑ fortitudinẽ ɔ̃ctionis sue cũ spissitudine subẽ sue fm̃ ꝙ ꝑmissum est: aut ꝓꝑ vehementiã sue acuitatis cũ subtiliatione subẽ ⁊ secat eã ⁊ destruit eq̃litas: aut ꝓꝑ suaꝫ abstersionẽ a supꝑficie aspera in pꝛicipio vel in radice plana ꝑ accidẽs: qm̃ cũ abstergit a mẽbro grosse eẽntie cui⁹ supꝑficies ẽ aspa ⁊ ꝑtiũ situs diuersus hũiditatẽ viscosaꝫ currẽtẽ supꝑ eã ⁊ faciẽtẽ ꝓuenire superficiem extraneã planam egredit asperitas plurima ⁊ ꝓcedit. Et hec medicina est sicut corona regia. Et magis manifesta oꝑatio ipsi⁹ in exiccãdo nõ est nisi in oĩbus ossibus ⁊ cartilaginibus ⁊ minus manifesta in cute.

¶ Cõsiderãdũ p̃ ꝙ notificat eã ex pꝫte opõnis que apparet per diffinitionẽ asperitatis positã in. 2. thegni tract. de vẽtre ter. cõmẽ. 12. fm̃ haly. ⁊ 75. fm̃ ꝓlusq̃ꝫ. ¶ Scđo ex pꝫte cãe ꝑ quaꝫ exasperat ⁊ sunt tres. Primo fortis ɔ̃ctio a stiptico ⁊ põtico. Scđo fortis acuitas vnde partẽ scindit ⁊ illã exiccat ⁊ aliã dimittit. Tertio abstersio: ⁊ qꝛ due cãe fiunt a caloꝛe: iõ ponit iter calidas. ¶ Tertio exẽplo (corona regia.) i. mellilotũ, qđdã repit valde acutũ calꝫ. Quarto ĩnuit ꝑncipiũ per qđ oꝑat: qꝛ calitas vel friditas fortis. ¶ In cute) ɔ̃bilis abstersiue respcũ ei⁹ q in ossib⁹ plus appet ei⁹ effect⁹: qꝛ in mẽbris nãliter asperis: ⁊ iõ exponi põt ipsi⁹. s. exasperatiue. secũdo mõ. i. oĩs exasperatiue: qꝛ talia membra de se sunt aspera.

¶ Aperitiua aũt est medicina cui⁹ ꝓꝓrietas est vt moueat mãꝫ exñtẽ itra ɔcauitatẽ meatuũ ad exteriora vt remanere faciat ɔcauitatẽ meatuũ aꝑtã. ⁊ hec qdẽ est fortioꝛ abstersiua sic̃ petrosillinũ. Et ipsa qdẽ nõ efficit hoc nisi qꝛ est subtilis ⁊ resolutiua: aut qꝛ est subtilis ⁊ ĩcisiua: ⁊ tu scies ĩtẽtionẽ ĩcisiue iã: aut qꝛ est subtilis ⁊ lauatiua: ⁊ scies intẽtionẽ lauatiue post. Omne aũt acutũ est aꝑitiuũ. Et oẽ amarũ subtile est aꝑitiuũ. Et oẽ subtile liq̃dũ ẽ aꝑitiuũ: cũ ad caliditatẽ aut ad eq̃litatẽ declinat. Et oẽ subtile acetosuꝫ est aꝑitiuũ.

¶ Cõsiderandũ ꝙ notificat aꝑitiuã medicinã ꝑmo ex oꝑatione ⁊c. ex quo differt aꝑitiua ⁊ abstersiua: qꝛ abstersiua a supꝑficie: aꝑitiua a meatu. ¶ Sed tu dices vtraq̃ꝫ ẽ supꝑficies. Dõm ꝙ abstersiua separat a supꝑficie ꝑma vt cutis stõchi ⁊ intestinoꝝ. sed aperitiua a superficie viarũ lõginquarũ. Scđo. s. viã qua oblõgat a via. ⁊ videt ex hoc ꝙ nõ solũ facit separationẽ a supꝑficie sed elõget a cãnali: iõ facit remanere aꝑitiua: ⁊ possem⁹ imaginari ꝙ solũ a supꝑficie cannalis amoueret: ⁊ tũc dı̃ cãnalis apert⁹: qꝛ ad supꝑficiẽ in q̃ est virtus motiua mãerũ nõ stat mã mala: ex quo apparet ꝙ fortioꝛ est abstersiua: qꝛ in ꝓfundo magis vadit sicut petrosillinũ. ¶ Scđo notificat eã ex pꝛicipijs qb⁹ oꝑat: qꝛ virtute resolutiua ⁊ incisiua lauatiua cũ subẽ subtili plus inuenit in reb⁹ calidis: ⁊ iõ nulla medicina aperitiua est posita nisi in sũma medicinarũ calidarũ ꝙ ista aperiãt est notũ. ¶ Tertio notificat medicinã aperitiuã ponẽdo medicinas que hoc faciũt: qꝛ oẽ acutũ oẽ amarũ subtile resolutiuũ: omne liquidũ subtile lauatiuũ: oẽ acetosum subtile incisiuũ.

¶ Mollificatiua vͦo medicina est cuius proprietas est vt ponat eẽntiã mẽbroꝝ habẽtiũ spissos poros leniorẽ caliditate ⁊ humiditate sua: ⁊ accidit ex hoc vt pori fiant latiores ⁊ expulsio superfluitatũ que in eis ɔtinẽtur facilioꝛ sicut emplastrũ de anheto ⁊ semine lini.

¶ Credit Dy. ⁊ cõiter expositores ꝙ ista sit medicina quã Ga. vocat lenitiuã ⁊ Serap. Albeguefit mollificatiuã ⁊ ẽ medicina q̃ opponit duritiei apatis: qꝛ illa apata sũt de mã grossa ɔgelata ⁊ indurata: iõ iste medicie debẽt esse calide vt eliquent ⁊ dissoluãt istas mãs: sed nõ debẽt esse multũ sicce: qꝛ petrificarẽt: ⁊ iõ nõ dꝫ poni sal in eis. ⁊ iõ Aui. cũ dicit hũiditate ĩtelligi pauca siccitate. ⁊ sic dic̃ Gal. ⁊ Serap. ꝙ si vis eas noĩare hũidas potes. Nos aũt dicamus ꝙ Aui. ꝑ mollificatiuas ĩtelligit poroꝝ dilatiuas: vñ ꝑpat mã expulsioni. s. resolõni. ⁊ has Gal. aꝑitiuas. s. poroꝝ cui. Aui. vͦo de virib⁹ cõdis vocat eas flaxatiuas. ⁊ has vocat Albuguefit rarificatiuas.

Dub 15 ¶ Sed tu dices vbi ergo facit Aui. mẽtionẽ de mollificatiuis oppositis duro apostemati. Dõꝫ ꝙ supra qñ vocauit eas subtiliatiuas: ille eniꝫ sunt que a Gal. vocant lenitiue. ⁊ a Serap. mollitiue. Aui. subtiliatiue. 4. cañ. caplõ de sephiros dicitur lenificatiua.

¶ Maturatiua est medicina cuius ꝓꝓrietas est vt acq̃rat humori digõnẽ: qm̃ calefacit cuꝫ eq̃litate ⁊ in ipsa est virtus ɔtractiua retinẽs humorẽ vsquequo digerat ⁊ nõ resoluat laboriose ⁊ separet humidũ ipsi⁹ ab eius sicco ⁊ est adustio qꝛ facit adustio vt separet.

¶ Considerandũ ꝙ notificat opõnẽ vt acquirat digõnẽ. ¶ Cõsiderandũ ꝙ alteratio nutrimẽti in nobis est triplr̃. i. simplr̃ nãlis cibi in membra sicut ꝑter nãm oĩno corruptio: q̃re media sanatio vel maturatio: ⁊ de hac hic. secũdo principio effectiuo caliditate substantia retinens. exemplum. farina tritici cum oleo.

Dub 16 ¶ Dubitat vtꝝ eq̃lis ɔtra Auer. 5. colliget. ca. 5. 3. cañ. fen. 12. de apatib⁹ mamillarũ ad maturãdũ sterc⁹ colũbinũ. Itẽ caput ⁊ flegmonis cũ psilio ⁊c. 4. cañ. fen. 3. Dõm medicina maturatiua q̃dã ꝑ se q̃dã per se ⁊ directe hoc facit: ⁊ talis est eq̃lis caliditatis: ⁊ iõ nihil ita bene maturat vt caloꝛ nostermet: ⁊ saliua in maturatiõe furunculoꝝ. rõ qꝛ maturãs est caloꝛ nãlis q ex tẽperatis medicinis ɔfortat. Cõtra: qꝛ oĩs medicia q̃cũq̃ꝫ opõnẽ agẽs ɔ̃beret eẽ tẽꝑata: eo ꝙ nãlis caloꝛ facit ꝑncipalr̃ oẽs opõnes ⁊ medicine sunt ĩstrumẽta. Dõm ꝙ iter oẽs opõnes factas a secũdis virtutib⁹ medicinaꝝ oꝑatio que est digõ dꝫ attribui calori nãli ꝑncipalius q̃ꝫ medicine per hoc ꝙ mãe recipiũt determinatã formã vel formas de dispõnibus mẽbri: vnde dicemus ꝙ sanies est alba: qꝛ mẽbra radicalia sunt alba: ⁊ iõ dixim⁹ al̃s ꝙ digõ ĩ nocitiuo. s. saniatio est acq̃sitio dispõnũ aliquoꝝ ꝑcedẽtiũ actũ nutricatiõis. sed alie opõnes lꝫ ex eis possint multe fieri a calido nãli vt resolutio mollitio ⁊c. tñ cuꝫ fiunt a medicinis ꝓꝓrie ⁊ directe medicinis agentibus pñt attribui. ipsa enim medicina põt sui virtute ꝓꝓrie agere effectuꝫ q est resolutio. sed nõ est sic de saniatione. ¶ Considerãdũ tñ ꝙ diuerse sunt fm̃ corpora ⁊ mẽbra: vt Auer. 5. colliget. decisione. 1. ca. 5. Alia medicina est maturatiua disponẽs mãm: qꝛ nimis feruida vel nimis frigida. ⁊ talis põt esse calida vel frigida ⁊c.

Du 17 ¶ Dubitat scđo vtꝝ medicia saniatiua debeat eẽ ɔ̃ctiua. Cõtra: qꝛ tũc eẽt stiptica qđ nõ ponit. Itẽ in mã putrida ɔ̃ctio recludit vapores putridos: ꝫ nõ fiet maturatio sed corruptio. Dõm ꝙ medicina maturatiua dꝫ eẽ per se retẽtiua. s. clausiua poroꝝ. rõ qꝛ reflectit calm̃ qđ maturat. Scđo qꝛ ꝓhibet exiccari mãm per accñs: aut qm̃ maturatio nõ fit nisi aperiant pori: vt qñ suffocat caloꝛ ex multa mã: vnde scarificationes facimus. ¶ Ad ɔ̃ria dõm ꝙ dꝫ esse ɔtractiua quadã viscositate cũ qua stare põt caliditas ɔueniẽs: ⁊ humiditas ꝓhibẽs exiccationẽ qđ nõ stat cũ stiptico. ¶ Ad scđm dõm ꝙ si materia esset multũ mala putrida: ita ꝙ oĩno vinceret putredo: nõ competerent ista oppilatiua siue ɔtractiua.

¶ Et digestiua est cui⁹ ꝓꝓrietas est vt acq̃rat cibo digestionẽ: ⁊ tu iã sciuisti illud in his que ꝑterierunt.

¶ Digestiua cibi ĩ stõcho ⁊ epate ⁊ mẽbris ⁊c. pꝫ qꝛ ĩtelligit iuuãs digõnẽ: vt catulus amplexat⁹ ⁊c. ⁊ spẽs aromatice in qb⁹ expedit.

¶ Frangens aũt ventositates est illa cui⁹ ꝓꝓrietas est vt essentiã efficiat vẽtositatis subtilẽ aereã ꝓꝑ caliditatẽ ⁊ desiccationẽ suã: quare resoluit ⁊ fugat ab eo in quo retenta erat sicut semen ruthe.

¶ Notificat primo operationẽ vẽtositatis siue vaporis. detinet. n. de se grossitie vnde nõ penetrat: ⁊ ideo cum subtiliatur ⁊c. ¶ Secundo notificat principiũ ꝓpter caliditatẽ ⁊ siccitatẽ. ratio est q2 calor subtilians opz ꝙ sit fortis. ⁊ iste est calor siccus.

Dub.m 18.m ¶ Tertio exẽplo ⁊c. dubitat̃ que fortioris caliditatis an resolutiua an vẽtositatis disruptiua. Dicitur a Dyno ꝙ frãgens ventositatez debet esse calidior ⁊ siccior. ratio q2 resolutiua ꝯuertit in vaporez aereũ ⁊ igneũ. Scḋo q2 de forti calore dubitat̃ ne fiat ꝯuersio in lapidẽ qñ medicina resoluit: sed de hoc nõ dubitat̃ in frangẽte ventositatẽ. debet etiã esse siccior: q2 illud qḋ ingrossat ventositatẽ nõ nisi vapor humidus sicut appet in aere. de sicco igit̃ est cã ꝙ ducatur ad nãm aereã. cũ hoc dicit ꝙ si mã cũ vẽtositate est nõ dentur fortiter calida: q2 vẽtositatẽ augẽt. ⸿ Cõtra dicta primo rutha nõ est calidior castoreo sed vel minus vt rutha domestica: vel nõ magis vt rutha sylueris. Jtẽ qḋ hz humorẽ ducere ad subam subtilẽ fortioris caloris est q̃ qḋ vẽtositatem ducere: sed resolutiua ⁊c. ⸿ Ad primũ ꝯtrariũ cũ dr̃ ꝙ medicina resolutiua ꝯuertit in vaporem: qḋ nõ ꝯuertit in aqueũ sed in subtilẽ: ita ꝙ põt exire per poros: ⁊ ita facit frangens. ⸿ Ad scḋm dḋm ꝙ lz timeamus de induratione hic ⁊ nõ ibi: tñ nõ arguit ꝙ ḋbet esse calida minus q̃ frangens vẽtositatẽ: sed minus calida q̃ que petrificaciens. ⸿ Cõtra 2m dictũ. nõ est verũ ꝙ semꝑ sit grossa vẽtositas ꝑꝑ humiditatẽ imo ꝑꝑ melancholicã subam: lz illud qḋ dicit Dy. plus accidat. ⸿ Dico igit̃ ꝙ resoluẽs vẽtositatẽ facit h̃ qñq3 aꝑiendo poros: ⁊ de hoc est dcm̃. ⁊ hãc resolutiuã vẽtositatis dicũt auctores eẽ tẽperati caloris: vl' nõ multi caloris: ⁊ ponũt eã in capl'o mediciaꝝ aperiẽtiũ. s. poros cutis. ⁊ isto mõ loqt̃ de ea Sera. cũ facit caplm de medicia carminatiua: ⁊ illa cadit in capl'o mollitiue apud Aui. Et Gal'. qñq3 vocat eã extenuatiuã aperitiuaz poroꝝ. 5. de simplici cap. 1. prime dist. qñq3 disponẽdo mãm ventosam ⁊ eã subtiliando: ⁊ ita dz esse calidior q̃ rarificatiua: nõ tñ vt opinor calidior q̃ resolutiua humoꝝ: sed põt ꝯcurrere in eodẽ gradu cõplexiõis: tñ siccitas est minus suspecta in frangẽte ventositatẽ q̃ in resoluente: ⁊ q2 medicine resoluentes humores ipse possunt resoluere vẽtositatẽ: iõ plures auctores nõ fecerunt mentionẽ per se de resolutione venti: ⁊ hec operatio includitur in operatione resoluentis ⁊ rarificantis.

¶ Et icisiua est medicina cui9 ꝓprietas est vt penetret subtilitate sua in id qḋ est iter duas suꝑficies. s. hũoris viscosi ⁊ suꝑficiẽ in q̃ est iuiscat9 ⁊ remouet ipm ab ea: ⁊ ꝑꝑ h̃ aduenĩũt partib9 eius suꝑficies diuerse operationis ꝑꝑea ꝙ ipsa separat eas: q̃re fit facilis expulsio earũ a loco in quo fixe erãt sicut synapis ⁊ oxymel.

¶ Notificat pr̃io ei9 operationẽ in se. Scḋo cõparãdo ad alias. ibi (Et incisiua.) Notificat opõnez que est sepatio a mẽbro ⁊ in suas ꝑtes. primũ inuit cũ dicit (Jnter ⁊c.) Scḋm ṽo. s. icisionẽ in frusta inuit cũ dicit (Et ꝑꝑ h̃.) i. ꝓpter hãc subtilitatẽ sube ⁊c. Et aduenĩũt partib9 eius superficies diuerse aꝑtiõis vel opõnis: ⁊ sumit̃ large opatio. s. diuersi modi fm ꝙ frusta sunt diuersa: ⁊ in hoc differt abstersiua. Scḋo notificat ꝑcipio aperitiuo subtilitate: siue dicãt ꝙ principal'r in cõplexione. sed dubiũ est qũo sigñat q̃litate siue cõis opatio per se calidi frigidi ⁊c. ⁊ indiget cõsideratione.

¶ Et icisiua qdẽ opposita est viscose faciẽti adherere: sicut resolutiua est opposita igrossatiue: ⁊ subtiliatiua opposita est ispissatiue. Et numerãt vnãquãq3 earũ ⁊ diffiniũt ex ea que cõpar est ei in rememoratione ⁊ nõ est qdẽ ꝯditionis icisiue vt efficiat in eẽntiã humoris aliqd: sed in ꝯtinuatõe ei9 ⁊ fortasse sepat ipm in ꝑtes: ⁊ vnaqueq3 ipsarũ est fm similitudinẽ essentie prime.

Du.m 17.m ¶ Hic cõparat ad ãlias viscosuz tenax: ⁊ ẽ ad mẽbrũ: ⁊ in suis partibus: ⁊ ideo incisiua scḋo agit. Scḋo grossum est terreũ fixũ imobile oppositũ vapori existenti in aere: ⁊ ideo resolutiua cõtra oppositũ. Tertio spissum est sine dubio idẽ qḋ grossuz: sed spissum notificatur vt oppositũ raro. si ṽo subtiliatiua: tamen nõ remouet a forma humorali sed resolutiua remouet: ⁊ tamẽ vtraq3 subtiliat. ¶ Diffiniunt.) i. notificãt ex ꝓpria operatione: vel. i. notificant ex sua opposita. ⁊ hoc facit Gal'. 5. de simplici medicina. ¶ Et nõ est) quasi velit ꝙ si solũ a mẽbro decideret dicit̃ incisiua q̃uis ꝯtinuũ habuerit non diuidat: ⁊ ideo dixit fortasse ꝙ lz humor possit qñq3 a membro diuidi: nõ põt forsan in se diuidi. apparet ꝙ nõ facit aliquid in essentiã: q2 solũ diuidit nihil facit si diuidit in frusta. lignũ enim ⁊ aurum diuisum est aurum ⁊ lignum.

¶ Attractiua ṽo est illa cuius ꝓprietas est vt moueat hũiditates ad locũ cui obuiat: ⁊ illud est ꝓpter subtilitatem sui ⁊ caliditatẽ suã sicut castoreũ. Et medicina vehemẽtis attractiõis est ea cui9 ꝓprietas est vt moueat humiditates ⁊ extrahat eas ex ꝓfundo. Et est cõferens valde sciatice passioni ⁊ doloribꝰ iũcturarũ ꝓfundarũ emplastrata post purgationẽ ⁊ per eam euelluntur spine ⁊ sagitte ex locis in quibus retinentur.

¶ Notificat per operationẽ scḋo principio caliditate ⁊ subtilitate: q2 calidi est attrahere. ⸿ Cõtra q2 talis est incisiua. Dḋm ꝙ synapis est attractiua respectu cineris vt apponit̃: ⁊ incisiua mãeꝝ viscosarũ sicut etiã tapsia. ¶ Cõsiderandũ ꝙ caliditas attractiua vel est naturalis rei vt castoreum euforbium: vel accidentalis vt stercoꝝ ⁊ fermenti: sed de fermento opz dicere etiã infra. ¶ Considerandũ etiã ꝙ forma specifica vt caput lacerte: radix cãne ⁊c. Notificat tertio ordine vel gradu: q2 quedam trahit fortiter ⁊c. Quarto iuuamento sciatice ⁊c. Quinto exemplo castoreum.

¶ Mordicatiua ṽo medicina est in q̃ est q̃litas penetratiua valde subtilis faciẽs ꝑuenire in ꝯcauitate separationẽ pl'imi numeri iordinati situs ꝑue q̃titatis: q̃re vnaqueq3 eaꝝ nõ sentit̃ singulariter h̃ sentit̃ totũ q̃si dolor vnus sic ẽpl'm synapis cũ aceto ⁊ acetũ ipz.

¶ Notificat operationẽ scḋo principio subtilitate substantie.

Du.m 19.m ¶ Sed tu dices cui9 cõplexionis. Dḋm cal'e ⁊ fride: q2 vtraq3 mordicat. 4. de simp. cap. 3. ꝯgregãdo vt fridũ distrahẽdo vt calidũ.

Du.m 20.m ¶ Dubitat̃ q̃re in nuõ calidoꝝ ponit̃. Dḋm ꝙ plus est mordicatio.

Du.m 21.m ¶ Quomodo differt a medicina incisiua. Dḋm ꝙ ista in humorez illa in membrũ agit. Notificat tertio exemplo ⁊c.

¶ Sed rubificatiua est medicina cuius ꝓprietas est vt calefaciat mẽbrũ cui obuiat fortiter: ita ad ipm vehemẽti attractiõe sanguinẽ attrahat ꝑueniẽtẽ ad ei9 exteriora ⁊ rubefacit ipm ⁊ hoc est sicut synapis ⁊ napellus ⁊ calamentũ. Et medicine rubificãtes efficiũt operationem cauterizationi propinquam.

¶ Quia differt ab attractiua nõ in alio: nisi ꝙ ista ẽ q̃dã ꝑticularis attractiua. illa. n. trahit absolute humores spinas ⁊c. ista sanguinẽ bñ rubefacit: ⁊ facit hãc attractionẽ calore nõ forã specifica: ⁊ forsan ꝙ nescit trahẽdo sanguinẽ: ⁊ iõ dixit. faciũt ꝓpinq3 opõnẽ ⁊c.

¶ Prurituz aũt faciens est medicina cuius proprietas est ꝓpter acuitatẽ ⁊ calefactionem sui vt attrahat ad poros humorẽ mordicatiuũ pruritũ faciẽtẽ ⁊ nõ ꝑueniẽtẽ ad hoc vt exulceret. Et qñq3 adiuuãt ipm spine pilose duroꝝ corpoꝝ nõ sensate sicut kebikengi.

¶ Considerandũ ꝙ humor faciens pruritũ est subtilis acutus non vlcerans q2 faceret scabiẽ ⁊ excoriationẽ. medicina igit̃ debet habere qualitatẽ qua attrahat: ⁊ qua hunc faciat si nõ est in corpore ⁊c. Apparet igitur ꝙ medicina faciens pruritũ est quedã attractiua siue spẽs attractiuarũ medicinarum. quedam mordicatiua. ⸿ Kebikengi est species apy habentis pilositatem.

¶ Et vlceratiua quidem medicina est cuius ꝓprietas est vt ꝯsumat ⁊ resoluat humiditates ꝯtinuantes iter partes cutis ⁊ attrahat materiam malam ad eam ita vt perueniat vlcus sicut anacardus.

¶ Considerandum ꝙ duo sunt de operatione medicine. s. desiccatio discontinua ⁊ attractio.

¶ Sed adustiua est medicina cuius proprietas est vt resoluat subtile qḋ est in humorib9 ⁊ membris ⁊ faciat remanere cinereitatẽ eorum sicut euforbium.

¶ Nota est ex nomine.

¶ Et corrosiua est medicina cui9 ꝓprietas est vt resoluat ⁊ ꝯsequat̃ ex eius resolutione ⁊ vlceratiõe quatenus de substãtia carnis minuat̃ sicut flos eris.

¶ Jmaginatur Dy. ꝙ corrosiua non igitur agit in cuti. ¶ Considerandum ꝙ omnes tres conueniunt in forti calore.

¶ Rumpitiua aũt medicina est cui9 ꝓprietas est vt cuz humorẽ iuenit lapideũ minoret ꝑtes eius ⁊ ꝯterat eas sicut saxifragia ⁊ sicut lapis iudaicus ⁊ reliqua.

¶ Considerandum ꝙ hec operatio fit a caliditate non multa ⁊ subtilitate multa incisiua ⁊c. ¶ Considerandum ꝙ quedam qualitate saxifragia: quedam proprietate lapis iudaicus ⁊c.

¶ Putrefactiua vͦo est illa cuius ꝓprietas est vt corrū‑pat cōplexionē spiritꝰ ꝓueniētis ad mēbrū ⁊ cōplexio‑nē humiditatis mēbri eiꝰ cū resolōne: ita ꝙ nō est cō‑ueniēs vt sit pars illius mēbri ⁊ non ꝓuenit ad hoc vt adurat ipm̄ ⁊ corrodat ⁊ resoluat humiditatē eiꝰ: imo dimittit in ipso humiditatez corruptā in qua agit nūc calor innatus ⁊ putrefit: ⁊ huiusmodi quidez exemplū est arsenicum ⁊ gūma rutbe agrestis.

¶ Considerādū vt dicit de viribꝰ cordis notificat mō quo putrefa‑cit agēdo in spiritū agēdo ī mēbrū aliqñ humiditatē nō cōburēdo vel corrodēdo. Ex hoc appet ꝙ nō est tāte caliditatis ꝙ̄te cōbusti‑ua cauterizatiua ⁊c̄. nec est saniatiua ⁊c̄. exemplū arsenicū ex quo apparet ꝙ nō ꝓprie dicit̄ putrefaciēs sed facit dispōnem ad quā ꝓprie sequit̄ putrefactio ⁊ fetor ⁊c̄. 5. de simplici medicina.

¶ Cauterizatiua aūt est medicia que carnē corrodit ⁊ cutim adurit ita ꝙ indurat ⁊ exiccat eā ⁊ ponit ipsam q̄si adustā ⁊ fit substātia illius cutis obstaculuz meatꝰ humoris currētis: aut eiectio in facie ipsiꝰ ⁊ noiat̄ esca‑ra: ⁊ administrat̄ in retētiōe sanguinis ex arterijs capi‑tis fluentis ⁊ his similibꝰ sicut dragagātū ⁊ colcotar.

¶ Cōsiderāduz de viribꝰ cordialibꝰ ꝙ operatio istius medicine est sicut opatio ignis qui cōburit ⁊ facit crustā siue escaraz sicut illa medicina. ¶ Cōsiderādū ostēdit modū q̊ fit escara. nā calor igneus corrodit carnē. i. eliquat carnē sub cute: ⁊ adurit cutim: ⁊ tūc tra‑ctato humido carneo ⁊ humoꝝ ad siccū cutis ꝯstrictis poris a sic‑co ꝓprie stiptico siue grosso sicut est in medicina cōburēte deter‑minet̄ illud humidū ⁊ assat̄ in illo sicco cutis aduste ꝺm hoc fit cru‑sta. ¶ Tertio ꝯsiderādū ꝙ suba cutis. s. assate in humido ⁊ hec est escara: aliqñ est obstaculū fluētis humiditatis: ⁊ hoc qñ multū hu‑midū trahebat̄ prius qꝺ currebat extra sicut in escara fluxus san‑guinis ꝓhibitiua: ⁊ h̄ itelligit cū dicit. obstaculū ⁊c̄. Aliqñ aūt sim‑pliciter stat nō ꝓhibēs: q̄ nō trahebat̄: ⁊ q̄tū ad hoc dicit eiectio. ¶ Cōsiderādū ꝙ escara nō fit solo assato humido ī cuti adusta: sed ēt si nō esset cutis h̄ faceret q̄ pars cui mediate cauteriū occurrit adurit: ⁊ hūiditates īteriores trahit ad h̄ cōbustū ⁊ ibi assat cū eo. ¶ Dragagātū. i. vitriolū gegi dcm̄. ¶ Et colcotar species vitrioli.

¶ Excoriatiua aūt est medicina cuius ꝓprietas est ꝓ‑pter nimietatem sue abstersionis: vt abstergat partes cutis corruptas sicut costus ⁊ aristologia: ⁊ omne qꝺ ꝯfert morphee ⁊ pāno ⁊ similibus.

¶ Considerandū ꝙ partē cutis intelligit partē cutis superficialez: que cōmuniter dicit̄ hymen que est sicut superfluitas vere cutis: qñq̄ igit̄ ista pars vere cutis corrūpit̄ vt in morpheis ⁊c̄. ⁊ īdiget amotione: que amotio est separatio eiꝰ a cuti cui adheret: ⁊ iō est quedam abstersio: sed q̄ difficilius est eam amouere ꝙ̄ superflui‑tates in superficie ꝯgelatas: ideo indigēt fortiori abstergēte ⁊c̄.

Duᵐ 22ᵐ ¶ Dubitat Dynus vtrum medicine excoriatiue intestinorum ⁊ ve‑sice vt cantarides sint de sūma excoriatiuarum. Et in fine dicit ꝙ non: immo debent dici vlcerantes ⁊c̄.

¶ Infrigidatiua vͦo nota est.

¶ Hic ex q̄litate nota que est frigiditas ⁊ opationibꝰ manifestis q̄ ꝓueniunt a frigiditate docet cognoscē virtutes occultas q̄ ad fri‑giditatē reducunt̄: enumerat ḡ ⁊ declarat medicinas que hn̄t has virtutes ⁊ opationes. Erunt aūt sex. s. īfrigidatiua: ꝯfortatiua ⁊c̄. Breuius pōt dicit: hic determinat de medicinis que sunt in ordi‑ne frigidarū. Et primo que est medicina infrīdatiua q̄ nota est ⁊c̄.

¶ Et ꝯfortatiua est medicia cuiꝰ ꝓpetas est vt tēperet eēntiā mēbri ⁊ cōplexionē eiꝰ donec ꝓhibeat̄ accipe superfluitates ad ipsum effusas ⁊ impedimēta: aut ꝓ‑pter ꝓprietatē que est in ea sicut terra sigillata ⁊ tyria‑ca: aut ꝓpter equalitatē cōplexionis sue q̄re īfrigidat illud qꝺ est calidius: ⁊ calefacit qꝺ est frigidius ꝺm ꝙ visum est Gal. de oleo rosaceo.

¶ Cōsiderādū ꝙ notificat istā medicinā opōne: q̄ tēperat eēntiaz. Scꝺo pnͦ ꝓprietas q̄litatꝭ ⁊c̄. Tertio exēplo ⁊c̄. Hic ꝑ vide dicta Dy. que sunt mlta ⁊ vera in se: nō tn̄ ex eis appet q̄ fuerit. A. itētio.

Dubᵐ 23ᵐ ¶ Illis ḡ omissis dubitat̄ q̄re medicia ꝯfortatiua ponit̄ in nuō me‑dicinaꝝ fridaꝝ. Videt̄ ꝙ in nuō calarū: nā fortitudo virtutꝭ q̄ resi‑stit̄ occurrētibꝰ plus stat cū caliditate ꝙ̄ cū frigiditate. ꝓbat̄ ꝑ q̄ corpꝰ tēperatū maxime resistit vt in thegni tracta. 2. cōmē. 16. ꝺm Haly. ⁊ corpꝰ tēperatū ad caliditatem declinat: vt Auer. ꝑ cātice cōmē. 19. ⁊ fen. 2. ꝑmi cap̄. de signis cōplexionū. Scꝺo q̄ resistē oc‑currentibꝰ fit maxime per actū nāliū virtutū. per has enī resisti‑mus morbis ⁊ crises per eas fiunt: vt ꝑ de virtutibꝰ nālibꝰ. 13. cap̄. sed virtutes nāles opant̄ calido cōidato a corde vel epate: vt col‑liget scꝺo cap̄. 4. ⁊ ꝺm Gal. 9. terap. ca. 10. ⁊ de virtutibꝰ dispēsan‑tibꝰ nr̄m corpꝰ. ¶ Dōm ꝙ ꝯfortatio virtutis est duplex. Una gn̄a‑lis que est oīum virtutuz ꝯfortatio que sunt in corpe vel mēbro: ⁊ de hac logt̄ Aui. frequēter. vn̄ de cura putridarū in gn̄ali. Si inue‑nis virtutē fortē resistētē tolerātē ⁊c̄. ⁊ huic opponit̄ gn̄alis debi‑litas oīum virtutū sicut in exēplo de virtute nāli ⁊ in tali dr̄ forti‑tudo in his qñ oīs opō cordis ⁊ epatꝭ ⁊ opatio cuiuscūq̄ ꝟtutis. s. attrahere: digerere: expellere: retinē bene se hn̄t: ⁊ opposito mō dr̄ debilitas vl̄is. De hac ꝑmo gn̄aliter fit in lib. 1. fen. 2. cap̄. de cau‑sis debilitatis mēbroꝝ. ⁊ spāliter in ca. de debilitate visus. de sto‑macho. de epate ⁊c̄. Alia est ꝯfortatio virtutis determinata. s. re‑spectu determinati actꝰ. v̄. g. in h̄ ꝙ est mēbrū nō pati a q̄libet re occurrēte: ⁊ in h̄ qꝺ ē a se repellere: ⁊ de illa ꝯfortatione logt̄ Aui. 4. cañ. fen. 1. de cura variolaꝝ: cū dicit. In ꝑmis fiat ablutio cū eis in qbꝰ est ꝯfortatio cū repcussione ⁊ extinctiōe ⁊c̄. Gn̄alis ꝯforta‑tio fit per illud qꝺ bene disponit gn̄ale instr̄m oīum virtutū. s. spi‑rituū ꝓprie cordis ⁊ cōplexiōes mēbroꝝ ⁊ in dispōne sana ⁊ egra ⁊ cū assumabunt̄ res que hoc faciūt. Sūt aūt que forma specifica hoc agūt vt lapides ꝑciosi aut que spūm multiplicāt ꝯueniētē sic̄ vinū ꝯueniēs ⁊ aromatica: aut que ptes mēbroꝝ reponūt ꝯueniē‑tiori mō quo est pōle vt meliora cibaria: aut res que alterāt calo‑re ꝯformi nr̄o calori sicut est medicina tēperata. v̄. g. macis ⁊ que‑cūq̄ res calefaceret caliditate ꝯformi spiritibꝰ nostris ⁊ mēbris. de hac virtutis ꝯfortatione nō logt̄ Aui. hic qꝺ appet q̄ illa est ta‑lis q̄lis fit a terra sigillata ⁊ oleo ro. sed illa nō ꝯfortat a forma spe‑cifica gn̄aliter ꝯfortatiua sanoꝝ ⁊ egroꝝ: sed terra sigillata hꝫ ter‑miatā formā specificā. s. ꝯfortādi. v̄. g. venenatū. s. nec mltiplicādo spiritū nec nutriendo nec ponēdo caliditatē ꝯformē: q̄ oleū rosa. lꝫ sit tēperatū: tamē declinat ad frigiditatem vt infra. ⁊. 2. de sim‑plici medicina cap̄. vlt. ⁊. 3. cap̄. 4. dist. 2. ⁊ probat̄ q̄ rosa est frida ⁊ oleū tēperatū. ḡ ⁊c̄. Specialiter ꝯfortatio virtutis est ꝓhibitio receptiōis mār̄ū ⁊ ipressionis nocentiū: ⁊ vigoratio expulsionis: ⁊ de hac est hic sermo Aui. cū dicit. donec ꝓhibeat̄ ⁊c̄. ⁊ illa ꝯforta‑tio fit a ꝓprietate per terrā sigillatā que dat vnā formā membris venenatis ꝙ nō cessant expellere venenū donec liberetur: vt Aui. fen sexta quarti. ⁊ illa est spālis cōfortatio q̄ est in repulsione ve‑neni: sed si dat̄ homini sano nō adderet sibi talē vigorē gn̄alē sicut faceret vinū ⁊ cibus fit etiā q̄litate. Sed si volumus scire que q̄li‑tas ꝯfortet membra hac ꝯfortatione: opꝫ scire qua q̄litate mem‑brū est aptū in se recipere materias ⁊ nocumēta ipimētiū ⁊ non posse a se repellere: ⁊ appet nobis ꝙ q̄litate que est modus sube qua laxū stans siue rarū recipit: ⁊ q̄litate que est caliditatis excel‑sus vnde mās ad se trahit: medicina igit̄ ꝯfortatiua a q̄litate hac speciali ꝯfortatione: est que essentiaz membri stiptico adunat: ⁊ caliditatē tēperat: ⁊ hoc dicit Aui. tēperat essentiā. i. subam aggre‑gādo ⁊ cōplexionem modicū infrigidando.

¶ Sed dubitatur circa ꝑdicta. Primo pone ꝙ mēbrum aliqꝺ reci‑piat pp frigiditatē debilitatē illud ꝯfortabit̄ cal̄a medicia. Scꝺo q̄re dicit. infrigidādo modicū. Tertio cū sit dare medicinā ꝯfortā‑tem generali ꝯfortatione: q̄re nō dixit de illa. Quarto hoc dicit de tyriaca: qꝺ est de illis: sed tyriaca confortat generali ꝯfortatione. ¶ Ad primū dōm ꝙ plus de facto euenit ꝙ membrū rarificatione ⁊ calore disponit̄ receptioni ⁊ ipressioni ꝙ̄ frigido: ⁊ ideo medici‑na ꝯfortatiua posita est in sūma frigidarū. ꝯfortat enī ꝯstringēdo ⁊ tēperādo calorē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illa medicina nō dꝫ esse multuz frigida: q̄ diceret̄ tūc repercussiua: ⁊ hoc signū inducit oleū rosa‑tum qꝺ est modici frigoris: vn̄ hꝫ rōnē medij ⁊ mediū ꝯtiat̄ vtriq̄ extremo: tamen plus declinat ad frigiditatez: ⁊ ideo corpora que infrigidat oleū rosatū plura sunt ꝙ̄ que calefacit vt scieᵗ. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ de illa medicina nō pōt fieri sermo in hoc capitulo. sed di‑citur de illa qñ ponunt̄ cordialia vera: ⁊ qñ fit sermo de cibis ⁊ po‑tibus laudabilibus: ⁊ qñ fit sermo de medicina tēperata. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ hic per tyriacā itelligimus illā de terra sigillata de q̄ fen 6. vel ꝙ tyriaca Alfaret vel Andromachi nō hꝫ ꝓprietatē gn̄alez ꝯfortationis: q̄ nō confortat sanos: ⁊ tūc hic logtur Aui. ꝺm alioꝝ opinionem ⁊ nō ꝺm suam. vel ꝙ accipitur hic tyriaca nō ꝓut facit generalem confortationem sed specialem habens de virtute in‑frigidatiua per opium: ⁊ erit tunc sermo de recenti tyriaca.

Dubium

¶ Repercussiua vͦo medicina est cōtraria attractiue ⁊ est medicina cuiꝰ ꝓprictas est ꝓpter frigiditatē suam vt in mēbro faciat ꝓuenire frigus ⁊ inspisset̄ ea ⁊ con‑stringant̄ pori ipsius ⁊ frāgat̄ caliditas eiꝰ attractiua ⁊ ꝯgeletur illud qꝺ ad ipsum currit ⁊ inspisset ipsum ⁊ prohibeat ipsum ne ad membrum currat ⁊ prohibeat

membrū a receptione ipsius sicut solatrū in apatibus.

¶ Cōsiderādū ꝙ medicinā repcussiuā notificat. Primo cōparādo ipsaʒ ꝯtrario. Scḋo ṗncipio actiuo q̄ꝛ frigiditate agit. Tertio mō operationis: q̄ꝛ inspissat ꝯtū ad ꝓpiquationē poroꝝ ꝯstringit: q̄ꝛ ad spatia siue vacuitatē: ⁊ frangit caliditatē q̄ꝛ ꝯgelat ⁊c̄.

Du^{m} 24^{m}

¶ Quarto exemplo (solatrum.) Contra quartum: q̄ꝛ dicit ꝙ resoluit apostemata. Dōm ꝙ large sumitur resoluit: vel ꝙ sunt species diuerse eius: vel ꝙ habet partes diuersas.

Dub^{m} 25^{m}

¶ Dubitaẗ vtꝝ medicia repcussiua debeat esse stiptica vel pōtica. videẗ ꝙ sic ṡm Sera. exṗsse in caṗ. de repcussiuis: ⁊ ꝑ Haly. z. practice ca. 23. ⁊ Gal'. 5. de simplici medi. ca. 1. dist. 4. ⁋ In ꝯriū Aui. hic q̄ꝛ frido hoc aūt tribuit. ⁋ Dōm ꝙ repcussiuū pꝛicipaliter pꝛimo per se est medicamē frigidū. rō pꝛima Aui. repcussiua opponiẗ attractiue: sed attractiua est calida pꝛincipal'r: ergo ⁊c̄. scḋa rō ad attractionē māe tria ꝯcurrūt. s. māe mobilitas: membꝛi raritas ⁊ caloꝛ trahens. sed frigidū opponiẗ oībus istis: ergo medicina repercussiua est frigida ꝓpter solutionē ṗdicte ꝯdic. lʒ Dy. non ponat tn̄ vt effugiat dicit ꝙ repercussio fit dupl'r. s. per viā trāsmissionis ⁊ sic fit a stiptico. vnde Gal'. in. 3. thegni tex. cōmen. 160. ṡm Halya. dixit ꝙ transmittūt vasa ꝯfoꝛtata stipticis pharmacijs. Alio mō ꝑ viā repulsus: ⁊ sic fit a medicina frigida: q̄ꝛ per hāc dispōnē quā in mēbꝛo facit frigidū repellit: sed stipticū ꝯfoꝛtādo virtutē. ⁋ Cōtra oī circūspecta virtutis ꝯfoꝛtatiōe stipticū est repercussiuū vel repulsiuū. s. ꝯstrictiōe quā facit: sic̄ si aliqd digitis ṗmereẗ vt spongia ⁊c̄. sumiẗ. 5. de simplici caṗ. 1. dist. 4. ⁋ Dico igiẗ ṗ ꝙ lʒ repercussiuū ṗncipaliter faciat hoc per frigiditatē: tn̄ si sibi ꝯiungiẗ suḃa grossa. s. stiptica foꝛtius pꝛemiẗ ⁊ repellit intus vt notū est: ⁊ sic loquūtur Seraṗ. Halya. ⁊ Gal'. vt apparet. ⁋ Scḋo dico ꝙ oē repcussiuū in quocūq; mēbꝛo ⁊ in quacūq; mā de intentione Aui. dʒ esse frigiduʒ in māebus calidis nō dubitaẗ: sed in materieb⁹ frigidis ēt repercussiuū vt tale dʒ esse frigidū. sed ꝑꝑ qualitatē māe miscebim⁹ calida cū frigidis: vt apparet de cura vndimie: ⁊ caṗ. de cura obthalmie frigide ⁊ lib. 1. fen. 4. de cura apatuʒ ⁊c̄. Qꝛ ēt in omni mēbꝛo cū fridis repcutiam⁹ est notuʒ. ⁋ Tertio dico ꝙ nō in oī membꝛo nec in oī materia sumus audaces repcussiuū frigidū vigoꝛare stiptico. nō qdē in omni mā: q̄ꝛ si mā sit grossa īmobilis grossitie terrea stipticitate addit in īmobilitatē ꝑꝑ quā nō pōt expellere siue pꝛemere. ⁋ Sed tu dices istud idē facit frigidū. Dōm ꝙ frigidū lene verbi grā albumen oui cum succo poꝛtulace nō sic īmobilitat. i. nō sic īdisponit motui sic̄ facit stipticū: ⁊ iō in herisipila q̄ꝛ mā subtilis expꝛimibilis securi⁹ ꝯcediẗ repcussiuū fridū cū multa stipticitate q̄ꝫ ī flegmone vt apꝑet. 4. can̄. fen. 3. ḋ cura herisipile. Nec ēt ī oī mēbꝛo: vt apꝑet in repcussiōe māerū ab oculo ī obthalmia: nisi q̄ꝛ. stipticū exasꝑat: ⁊ hec nocēt oculo: iō nō sum⁹ audaces in ṗn. repellere cū fridis stipticis: ſʒ fridis lenib⁹: ergo Aui. dās hic sciaʒ gn̄alē repcussionū dixit illa debere eē frida: nō dicēs de stiptico. ꝙ. n. sit stipticū nō est de mā ꝑticulari: sed ṡm mēbꝛa ⁊ ṡm materias.

¶ Et ingrossatiua est ꝯꝛia subtiliatiue: ⁊ est medicina cui⁹ ꝓpꝛietas est vt faciat essentiā hūiditatꝭ grossioꝛē: aut ꝯgelando ipsam: aut inspissando: aut permiscēdo.

¶ Vocaẗ ꝯꝛia sḃtiliatiue. Scḋo effectu ⁊c̄. Tertio mō ponēdo tres modos īgrossatōis. Unus ē a frido ꝯgelāte cui opponiẗ subtiliatiua: q̄ꝛ hʒ cal'm tēperatū discōgelās. Scḋs est a calido qḋ facit euapoꝛare hūidū: reliquūq; dimisit terrestre: ⁊ huic ēt opponiẗ subtiliatiua q̄ꝛ caliditas tēperata opponiẗ ītēperate calitati: vn̄ cal'm tepidū actu in illo sicco terreo subtiliat aliqḋ hūidū. Terti⁹ ē a calido digerēte: q̄ꝛ digō inspissat: ⁊ tūc inspissatiua est mā: ⁊ tūc dicit Dy. ꝙ subtiliatiua nō opponitur in qualitate q̄ꝛ est qualitatis temperate: sed opponitur in effectu ⁊c̄. Credo ꝙ sibi ꝯtrarietur incrudatiua quantum ad partem humidi aquei diuisi impermixti.

¶ Crudum ṽo faciens contraria est digestiue ⁊ maturatiue: ⁊ est medicina cuius pꝛopꝛietas est vt sua frigiditate destruat oꝑōnē caloꝛis īnati: ⁊ ēt exṫnei in cibo ⁊ humoꝛe ita vt remaneat indigestus ⁊ nō coctus.

¶ Notificat ꝯtrario. Cōsiderādū digōni in cibo vt fiat mēbꝛū opponiẗ cruditas q̄dā digōni. i. maturatiōi in humoꝛe: vt ṗpareẗ expulsioni opponiẗ cruditas. ¶ Scḋo cruditas est duplex. q̄dā pꝛiuatiue opposita digōni vt chilus q nō est ꝑfect⁹ ſʒ apt⁹ ꝑfici: vel vt est sang. vel flegma ⁊c̄. q̄dā negās actū ⁊ potētiā sicut chilus coꝛrupt⁹ san. ex toto putridus: ⁊ iō dixit īdigestus negatiue nō ineptus pꝛiuatiue. ¶ Tertio ꝯsiderandū ꝙ caloꝛ digestiuus q̄dā simpl'r nāl'is vt q ꝯuertiẗ in sanguinē laudabilē ⁊ membꝛa: q̄dā q participat de extremo vt qui ꝯuertiẗ in saniē crudā egrofaciēs q̄ꝛ ꝯꝛiaẗ dispōni ⁊ maturationi opʒ ꝙ ꝯꝛieẗ vtriq; caloꝛi: ⁊ iō dixit īnati ⁊ exṫnei. ¶ Cōsiderādū quarto ex sua frigiditate ex quo dī ꝙ medicina vere ⁊ per se maturatiua est calida sicut incrudatiua est frida: ⁊ iō si medicine sicce aut distēꝑate in caloꝛe maturāt h̄ ē ꝑ accn̄s ⁊c̄.

¶ Et stupefactiua est medicia frida ex īfridatione eius quā in mēbꝛo facit ꝓuenit vt ponat suḃam spūs defe rētis ad ipm virtutē mot⁹ ⁊ sensus fridā in cōplexione sua ⁊ grossaʒ in suḃa sui: q̄re nō vtunẗ eo virtutes animales: ⁊ resoluiẗ cōplexio mēbꝛi ꝓpter illud ⁊ nō recipit ipꝛessionē virtutū aīaliū sicut opiū ⁊ iusquiamuʒ ⁊ lactuca ⁊ papauer nigrū ⁊ mādragoꝛa ⁊ similia eis.

¶ Considerandum ꝙ tangit pꝛincipiū quo operatur frigida ⁊c̄. cōtraria est calida. Secundo modum quia agendo in spiritū q̄ꝛ agendo in membꝛum resoluitur. i. destruitur.

¶ Humectatiua aūt est nota.

¶ Hic ponit oꝛdines medicinarum humectatiuarum diuersificatarum in secundis qualitatibus.

¶ Et inflatiua est medicina in cui⁹ suḃa est humiditas extranea grossa in qua cū caloꝛ īnat⁹ operaẗ nō velociter resoluiẗ sed ꝯuertiẗ in vētositatē sicut sunt faseoli. Et oīa in qbus est īflatio sunt faciētia scda nocētia oculis. Ex medicinis ṽo ⁊ cibis sunt quoꝝ humiditatē pꝛima resoluit digestio ad vētositatē q̄re fit īflatio coꝝ in stōcho ⁊ resol'o inflationis coꝝ in ipso ⁊ in itestinis. Et ex eis sunt quoꝝ humiditas suꝑflua que est in eis ⁊ est mā īflationis nō patiẗ in stōcho aliqd donec ad venas vadat: aut nō patiunẗ in stōcho total'r: sed ꝑs coꝝ: ⁊ remanet ex eis q̄ patiẗ in venis. Et ex eis sunt que patiunẗ total'r in stōcho ⁊ ꝯuertunẗ in vētositatē: ſʒ nō resoluiẗ sua vētositas ꝑ seiṗam in stōcho: īmo penetrat ad venas: ⁊ vētositas ei⁹ remanet ī iṗo. Et vniul'r qdē cū oī medicina in qua est humiditas superflua extranea ꝓpter illud qḋ ei permisceẗ est īflatio sicut zinziber ⁊ semē eruce. Et oīs medicina cuius est inflationē facere in venis est virilis mēbꝛi īflatiua.

¶ Pꝛimo notificat eā. Scḋo ponit diuersitatē in eis. ibi (Ex medicinis.) Tertio ꝯcludit quedā. ibi (Et vniuersaliter.) ¶ Cōsiderādū inflatiua est ex qua vētus fit: ⁊ ideo inflat humiditas extranea. i. superflua q̄uis sit cōplexionalis eis sicut rutha legumina ⁊c̄.

¶ Lauatiua ṽo est oīs medicia cui⁹ ꝓṗetas est vt abstergat nō virtute agēte in iṗa sed virtute patiēte quā iuuat mot⁹. Et significo ꝑ virtutē patiētē hūiditatē: ⁊ ꝑ motū significo cursuʒ. Currēs. n. subtile cū vadit suꝑ oꝛificia venaꝝ lenit hūiditate sua suꝑfluitates ⁊ remouet eas suo cursu sicut aq̄ oꝛdei ⁊ aqua cucurbite.

¶ Patet ⁊c̄.

¶ Soꝛdidās ṽo vlcera est medicina humectatiua que permisceẗ humiditatib⁹ vlcerum ⁊ facit eas plures: ⁊ pꝛohibet desiccationem ⁊ ꝯsolidationem.

¶ Hoc etiam patet.

¶ Lubꝛificatiua aūt est cui⁹ ꝓpꝛietas est vt hūectet suꝑficiē coꝛꝑis obuiātis meatui ⁊ recēti in iṗo: ita vt remoueaẗ ipm ab ea ⁊ faciat ꝑtes eius susceptibilioꝛes cursus ꝓpter lenitatē eaꝝ acq̄sitā per admixtionē ei⁹: deinde moueanẗ a loco suo grauitate sua nāli ⁊ virtute expulsiua sicut pꝛuna in solutione sua.

¶ Cōsiderādū ꝙ accipim⁹ in q̊ differt a lauatiua q̄ꝛ illa humiditate mollificat ⁊ cursu mouet: ſʒ ista mollit siue lenit siue humectat superficiē hūoꝛis obuiātis meatui mēbꝛi: ⁊ tūc hūoꝛ expelliẗ nō cursu sed virtute expulsiua mēbꝛi q̄ mō pōt suꝑ eo: vel mō expelliẗ sua grauitate ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū lubꝛificatiua respectu superficiei humoꝛis labificatiua respectu superficiei mēbꝛi. Et ideo Aui. distinxit q̄ꝛ eadem medicina vtrūq; facit vel foꝛsan dicitur.

¶ Applanatiua ṽo est medicina viscosa cuius ꝓpꝛietas est vt dilateẗ suꝑ suꝑficiē mēbꝛi asperi dilatatiōe plane suꝑficiei ⁊ fiat manifestū illius coꝛpoꝛis per eaʒ

planum recte asperitatis aut currat ad ipsuꝫ humiditas dilatata hac extensione.

¶ Applanatiua dicitur ab Aui. de viribus cordis inuiscatiua lenificatiua vt mucilagines. ⁊ fit corpore medicine vel humoris hanc substantiam mucilaginosam ⁊c̄.

¶ Et desiccatiua quidem medicina est que ꝯsumit humiditates sua resolutione ⁊ subtiliatione.

¶ Considerandum ꝺm vnam litteram solum tangit exiccationem per viam consumptionis humidi: eo ꝙ exiccatio per viaꝫ alterationis a qualitate sicca erat nota sicut ĩfrigidatio ⁊ calefactio. sed ꝺm aliam litteram tangit vtrāqꝫ exiccationem.

¶ Cōtractiua v̄o medicina est que facit euenire in mēbri partibus superfluū motū currentē ad aggregationem vt inspissent̄ in suo situ ⁊ oppilentur meatus.

¶ Considerādū ꝙ q̄ꝛ hec actio est pontici ⁊ stiptici ⁊ de his dictuꝫ est supra cuius complexionis sint ⁊ que sint: ideo omisit hic.

¶ Sed expressiua est medicina ex qua ꝓuenit̄ ꝓpterea ꝙ ꝯtrahit ⁊ aggregat partes ad hoc vt necessario faciat peruenire humiditates subtiles in vacuitatibꝰ earum ad compressionem ⁊ separationem.

¶ Considerandū ꝙ expressiua ⁊ ꝯtractiua nō differunt nisi q̄ꝛ contractiua nō dicit̄ nisi respectu dispositionis membri. expressiua v̄o respectu humoris q̄ꝛ premitur. ¶ Sc̄do ꝯsiderādū (humiditates subtiles) iste sunt apte exprimi: sed humiditates grosse nō sūt fluxibiles: ⁊ ideo occurrente stiptico sunt potius apte quietari ⁊ ĩmobilitari ab eo q̄ꝫ currere: ⁊ ideo m̄ie subtiles a stiptico exprimunt̄: grosse aūt nō sic vt superius dictū fuit. ⁊ Gal. vult in thegni tex. cōmē. 161. ibi (Relicto v̄o.) Ex hoc cessat argumētū q̄ꝺ al's feci q̄ꝛ videtur ꝙ grosse magis ⁊ facilius exprimant̄ eo ꝙ minus opꝫ contrahi membrum ad eas expellendas ⁊c̄.

¶ Oppilatiua aūt est medicina sicca que retinet̄ ꝑꝑ sui spissitudinē ⁊ siccitatē: aut ꝑꝑ suaꝫ glutinationē in trāsitu ⁊ facit euenire in ipso oppilationem.

¶ Est nota.

¶ Cōglutinatiua est medicina sicca in qua est humiditas pauca viscosa que adheret suꝑ orificia ⁊ oppilat ea ⁊ tenet m̄ām currentē. Oē aūt currēs lubricū cū in ip̄o operat̄ ignis fit ꝯlutinatiuū oppilatiuū retentiuū.

¶ Est nota.

¶ Cōsolidatiua est medicina que exiccat ⁊ inspissat humiditatē stantē inter duas suꝑfices vulneris propinquas: ita vt ꝯuertant̄ ad ꝯglutinationē ⁊ viscositatē ⁊ adhereat vna eaꝝ alteri sic̄ sanguis draconis ⁊ aloes.

¶ Considerandum ꝙ consolidatiua est illa que simplex vulnus incarnat ⁊ ideo dicitur incarnatiua. ¶ Considerandū secūdo ꝙ notificat operatione generali exiccat. ratio est: q̄ꝛ lꝫ incarnatio principaliter fit nature operatio: tamen iuuatur a medicinis exiccātibus remouendo prohibens. sed prohibēs est putredo que est cito apta fieri propter superfluitates que in nobis generantur grosse ⁊ subtiles vt Gal. 3. de inge. cap. 3. medicina ergo exiccans prohibet: ⁊ q̄ꝛ cito opꝫ fieri ideo in sc̄do gradu tamen respectu eius cuius est ⁊ ideo in corporibus humidis parū sicca sufficiunt vt thus ca. tamē tēperata in calido ⁊ frigido. Sc̄do notificat operatione speciali quātū ad operationem inspissat ita vt conuertatur ad cōglutinationē que debet fieri cābium quātū ad materiā in quā humiditatem stantem q̄ꝛ nō aliunde venientē vt generatiua carnis inter duas suꝑficies ꝓpinq̄s: q̄ꝛ si distarēt nō fieret incarnatio vel mala q̄ꝛ mēbrū esset longinquū: ⁊ iō ab extra debet poni nō intus.

¶ Carnis v̄o gñatiua est medicina cuiꝰ ꝓprietas est vt ꝑmutet sanguinē suꝑueniētē vulneri in carne ꝑꝑea ꝙ equat cōplexionē eius ⁊ coagulat ip̄m cū exiccatione.

¶ Considerandū ꝙ notificat istā medicinaꝫ operatione: q̄ꝛ dicit ꝙ permutat sanguinem superuenientē. differt igitur incarnatiua ⁊ generatiua: q̄ꝛ incarnatiua agit in sanguinē stantē: sed generatiua in superuenientem: ergo nō stiptica nō multū sicca. Tertio mō q̄ꝛ equat: ⁊ iō cōplexionis similis complexioni mēbri exiccatiue q̄ꝛ etiā timet̄ putredo q̄ꝛ dꝫ fieri grossuꝫ viscosuꝫ vt cābiuꝫ ⁊ gluten.

¶ Et sigillatiua est medicina exiccatiua q̄ exiccat suꝑficiē vulneris ita vt fiat cortex suꝑ ip̄aꝫ custodiēs ex nocumētis vsqueq̄ gñet̄ cutis n̄ālis. Et est oīs medicina equalis in duabꝰ actiuis exiccās absqꝫ mordicatiōe.

¶ Considerandū dicitur alio modo cicatrizatiua q̄ꝛ cicatricē facit q̄ꝛ sigillū vltimū perficit vnde nō restat plus fieri. Consideranduꝫ ꝙ notificat istā medicinā operatione q̄ꝛ exiccat. i. indurat vsquequo. Contra cutis nō generat̄. Dōm vsquequo ⁊c̄. i. vsquequo perfecte induretur ⁊ tunc cortex stat loco cutis. Sc̄do notificat ꝑncipio quo agit equalis in actiuis exiccans absqꝫ mordicatione ⁊c̄.

¶ Dubitatur quare nō facit mentionē de medicinis sedatiuis doloris de quibus locuti sunt Sera. ⁊. H. 5. de simplici. dist. 5. ca. vnico. Dōm ꝙ locutus est de eis lib. 1. fen. 2. ⁊. 4. vel aliter ꝙ medicie sedatiue doloris sunt cōprehēse in ꝑdictis: q̄ꝛ vel sunt stupefactiue vel remouentes cām vt calefacientes infrigidantes ⁊c̄. ⁊ cōtinuitatem solutionis reponentes: ⁊ sunt dicte vel sunt medicine anodine: ⁊ sunt dicte quare fuerint dicte mollificatiue vel resolutiue. Dubm 25m

¶ Medicina v̄o pernitiosa est medicina que cōuertit complexionem suam ad corruptionē superfluaꝫ sicut euforbium ⁊ opium. Et venenū est medicina que corrumpit complexionem nō cū ꝯtrarietate t̄m: sed cum proprietate que est in ipso sicut napellus. Albezahar aūt ⁊ tyriaca sunt oēs medicine quarum ꝓprietas est vt ꝯseruent sanitatem ⁊ virtutē in spiritu vt ex eis expellat nocumentū veneni a se. Et quasi nomē tyriace ab artificialibꝰ dignius ꝯuenit ⁊ nomē albezahar singularibus cadentibus ꝺm nām dignius. Et videt̄ ꝙ vegetabilia ⁊ mineralia ex artificialibus dignius nomen tyriace sumant ⁊ mineralia nomē albezahar. Et videtur etiā ꝙ nō sit inter ea magna differentia.

¶ Hic ꝺm Dy. loquitur de operationibus: quarū principiū est specifica forma: vel ꝫ nos loquitur de operationibus similibus vniuersalibus. ¶ Considerandū ꝙ venenū ⁊ medicina venenosa differunt vt hic apparet. ⁊ primo libro fen. 2. Primo q̄ꝛ medicina venenosa operatur a qualitate ⁊ nō absoluitur a ꝓprietate aliqua: q̄ꝛ operantes a qualitate nō absoluuntur a proprietate. Etiā sc̄do q̄ꝛ medicīa venenosa prius permutatur q̄ꝫ permutet: sed operās a forma specifica vt venenenū nō patitur a corpore passionem de qua sit curandum. Tertio differunt q̄ꝛ venenuꝫ principalius agit in corde sed medicina in totū ⁊ in quodcūqꝫ membrū.

¶ Sed tu dices quare locutus est de medicinis venenosis cū non agant a proprietate. Dōm ꝙ nō de principali intentione sed vt venenuꝫ magis notificaret cū quo ꝯuenit in occidendo. Uel dōm ꝙ medicina venenosa nō caret operatione ⁊ ꝓprietate. Albezahar primo cōprehēdit ꝯueniētiā q̄ꝛ cadunt ista super oēm medicinaꝫ ꝯseruantē sanitatē. i. cōplexionē ⁊ virtutē. i. aīam vel virtutem ex hoc in spiritu ⁊c̄. Sc̄do cōprehendimus differentiā. tyriaca dicit̄ de cōpositis artificialibus ⁊ simplicibus vegetabilibus vt cortex citri semen anisi ⁊c̄. Albezahar dicit̄ de simplicibus naturalibus ⁊ mineralibus. ¶ Sc̄do ꝯsiderandū ꝙ ꝓprie est nomē lapidis mineralis cōtra venena valentis de quo Serap. Al's aūt declarauimus ꝙ ē duplex. s. albezahar mīerale ⁊ albezahar aīale. s. lachryme ceruī vel pupille de quibꝰ scripsimus super q̄nto cañ. dicitur vtrū tyriaca ꝯfortet spiritus. de hoc ꝓlixe scripsi super q̄nto cañ. Dum 26m

¶ Solutiua autem ⁊ prouocatiua ⁊ sudoris eductiua sunt note.

¶ Considerādum ꝙ solutiua que a forma specifica nota est primo lib. fen. 4. ca. 4. cōpressiua labificatiua lenitiua sunt note ex hcapitulo. Prouocatiua vrine est que aquosuꝫ sanguis ē̄t acutū mouet per vrinā ⁊ est subtiliatiua quasi eliquatiua humoꝝ mouens subtile eoꝝ ad vias vrine: ⁊ ideo calida ⁊ sicca: sed t̄n est aliq̄ ꝓuocatiua quasi substātia sua sit aquosa que nō faciunt mouendo materias sed ipsas faciunt vrinare: ⁊ ista possunt esse frigida ⁊ humida. Sudatiua mouet subtile ⁊ aquosuꝫ versus cutim sicut facit vinū quādoqꝫ: ⁊ ideo vna medicina pōt esse ⁊ in hoc homine sudatiua ⁊ in alio prouocatiua ꝺm aptitudinem partium ad recipiendū.

¶ Oīs v̄o medicina in qua solutione ꝯiungit̄ cū ꝯtractione sicut hermodactylus est ꝯferēs in doloribꝰ iuncturaruꝫ q̄m virtus solutiua incipit ⁊ attrahit m̄ām: ⁊ virtus ꝯtractiua incipit ⁊ ꝯtrahit meatū mere: quare nō redit ad ip̄m materia neqꝫ succedit ei alia.

¶ Hic ostendit effectus ⁊ vtilitatem medicinarum habentiū cōpositas virtutes. Et primo composite ex virtute solutiua ⁊ cōtractiua sicut hermodactyli. Patet secundo.

¶ Oīs medicina resolutiua in qua est ꝯtractio est eq̄lis ⁊ confert mollificationi iuncturarum ⁊ spasmo earum ⁊ apostematibus flegmaticis: ⁊ ꝯtractio ⁊ resolutio in vnaquaqꝫ earum ꝯfert in exiccando. Cum ergo aggregantur ꝯtractio ⁊ resolutio fit fortior siccitas.

¶ Ostendit vtilitatē quādo cōponitur resolutiua ⁊ stiptica. ¶ Cōsiderandum (Equalis.) s. virtutis. Secunda q̄ iam conseruat. stipticum enim remouet subtiliatiui grauamē vt primo quarta ⁊c. ¶ Considerandum vtraqꝫ. s. resolutio ⁊ contractio exiccat) de resolutione est notum. contractio etiam exiccat q̄ contractum est siccum: q̄ imprimit materias vt expellat vel etiā expellit.

¶ Medicine v̄o solutiue ⁊ ꝓuocatiue ſm plurimū post oꝑatōes eaꝝ sunt ꝓhibentiū oꝑationū: nā ꝓuocatiue ſm plurimū exiccāt fecē. Et medicine in q̄bus aggregant̄ virt⁹ calefactiua ⁊ virtus infrigidatiua sunt iuuatiue valde in aꝑatib⁹ calidis quādo ad statū suum perueniūt: quoniā ipse propterea ꝙ ꝯtrahunt repercutiunt: ⁊ ꝑpterea ꝙ calefaciunt resoluunt.

¶ Ostendit effectum solutiue ⁊ prouocatiue.

Duᵐ 27ᵐ ¶ Dubitatur vtrū ⁊c. ꝙ sic: q̄ apiuꝫ fen. ⁊ huiusmodi miscemus cū scamonea ⁊ alijs. Dōm ꝙ mixtio pōt fieri intētiōe ꝓuocatiōis: ⁊ sic īpediūt se. vel ītētiōe ꝯsolatiōis solutiui: ⁊ h̄ fit paꝝ miscēdo de ꝓuocatiuo vt nō agat effectū ꝓuocationis: sꝫ aut vt ducat ad alia loca vel vētositatē resoluat vel vt aꝑiat vias oppilatas solutiuo.

¶ Et medicine in quib⁹ aggregatur virtus tyriace cuꝫ frigiditate sunt iuuatiue ethice vehemēter: ⁊ ille in q̄bus aggregatur virtus tyriace cum caliditate conferunt frigiditati cordis plus q̄ꝫ alie.

¶ Considerandum ꝙ virtus tyriacalis sumitur hic large. i. virtus cordialis q̄ habet proprietatem iuuandi cor.

¶ Uirtus aūt que diuidit ⁊ ponit vnāquāqꝫ cōplexionem ad partē quā meret̄: ita vt nō ponat virtutē resolutiuā in partem materiei que effundit̄ ad membrum neqꝫ infrigidatiuaꝫ in latere materiei effuse ab eo est natura docta obedire creatori sublimi ⁊ glorioso.

¶ Dynus dicit ꝙ nō est illa diuisio separatio vnius virtutꝭ ab alia sed est regulatio: sicut enī nā mēbri vtit̄ cōplexione in qua est frigida cali. sic. ⁊ hu. ⁊c. vide Dy. ⁊ sunt dicta nō ꝯformia dictꝭ nostris super primo can̄. fen. i. vide tractatū de corde in fine ⁊c.

¶ De iudicijs q̄rūdā medicinaꝝ extrīsecis. Cap. 5ᵐ.

MEdicinis accidūt iudicia ſm dispōnes q̄ cis eueniūt per artē ⁊ ille q̄dē sunt sicut decoctio ⁊ ꝯtritio ⁊ adustio cū igne ⁊ ablutio ⁊ ꝯgelatio in frigore ⁊ positio in ꝓpinq̄tate aliarum medicinaꝝ. Sūt enī medicine q̄ꝝ iudicia alterant̄ per illud q̄ꝺ eis accidit ex istis dispōnib⁹: ⁊ q̄nqꝫ alterant̄ earū iudicia ꝑpterea ꝙ alijs ꝑmiscent̄ medicis: q̄uis de hoc loq̄ sit ꝯueniēs in cōpositione medicinarū.

¶ Jam docuit cognoscē virtutes medicinaꝝ quas h̄n̄t a se. s. a ꝓ̄ncipijs intrinsecis: hic quas h̄n̄t ab extrinsecis vel artificio vt in h̄ capitulo vel collectione ⁊ ꝯseruatione vt in sequenti. caplo: ⁊ hoc dicit rubrica. Prima in duas. Primo ostēditur quot sunt que medicia per artē acquirit: vnde diuersificat̄ iudiciū eaꝝ. s. de eoꝝ virtutibus. Scđo declarat ⁊c. ibi (Dicamus.) ¶ Considerandū ꝙ dicuntur iudicia q̄ sicut ars diuersimode disponit: ita diuersum iudiciū dat medicus per hanc scientiā de medicina illa. ¶ Scđo cōsiderandū ꝙ nō dicit de infusione: vel q̄ reducitur ad lauationem vel ad associationem vel compositionem.

¶ Dicamus ergo ꝙ medicinarum sunt quedam spissa habētes corpora quare suas virtutes in decoctōe nō amittūt: nisi nimiū in decoquēdo eas laboret̄ sicut radix capparis ⁊ aristolo. ⁊ ꝫedoaria ⁊ que sunt illis similia. Et eaꝝ sunt q̄dā medicine eq̄les q̄bus mediocris sufficit decoctio: ⁊ si in eis violēter laboret̄ resoluent̄ eaꝝ v̄tutes ⁊ recedēt sicut semina vrinā ꝓuocātia vt sticados ⁊ sibi sil'ia. Et ex eis sunt medicie quaꝝ decoctione nō ꝑuenit̄ ad decoctionē eq̄lē: imo modica eis sufficit decoctio: q̄re si addat̄ vltra feruorē ꝑmū ebullitio vna resoluunt̄ earū virtutes ⁊ separant̄ cū decoctione ⁊ nō remanet eis īpressio sicut epithimū. nā cuꝫ eius decoctio fit multa destruit̄ eius virtus oīno.

¶ Habet q̄nqꝫ partes. Primo ostēdit vel dat iudiciū decoctionis. Scđo ostēdit q̄d acq̄rit decoctio. ¶ Cōsiderādū ꝙ medicia dicit̄ spissa dupl'r. Primo. i. ꝓ̄uata poris. s. paucoꝝ poroꝝ sicut mineralia q̄uis ēt sint dura. Scđo dicit̄ spissa. i. dura solida sicut ligna vel radices q̄uis sint porosa ⁊ per oppositū nō spissa medicia dicitur vel porosa vel laxa nō compacta nec indurata sicut folia ⁊ flores. ¶ Cōsiderādū ex hoc sumitur diuersitas decoctionis q̄ q̄dā multū decoctiones tolerāt vt spissa habētes corpora radices: q̄dā mineralia. q̄dā paucissimā vt rarā habētes subam sicut flores. q̄dam mediocrē vt medie sicut folia herbe ⁊ semina. Et ex hoc habetur vtilitas in modis decoctionū sicut apparet in cōpositionib⁹ syrupoꝝ ⁊ decoctionū ex multis reb⁹. Primo enī ponamus ad coquēdum medicinas ligneas vt radices postea folia semina ⁊ herbas vltimo flores. ⁊ q̄ epithimū modicū tolerat de decoctione ⁊ similat̄ in hoc florib⁹: ideo semꝑ ꝑ̄cipit̄ vt vltimo in decoctione ponatur vt. 9. Almāsoris cap̄. de melācholia. ⁊ Meſ. in antidotario distinctione. 5. in decoctione epithimi. ⁊ de ꝯsolatione medicinaruꝫ cap̄. de ꝯsolatione vel ꝑ̄paratiōe per decoctionē. ¶ Tertio ꝯsiderandū ꝙ rē nō amittere per decoctionē multā virtutē est rē manē q̄si cū sua virtute q̄uis multū bulliat in aq̄ sic radix aristolo. ⁊c. ⁊ q̄ virt⁹ harū rerū nō trāsit in decoctionē nisi cū essentia earū illam perdūt: opꝫ ergo multū decoq̄ eas: ⁊ q̄ virtus medicinaꝝ decoctionis est per partes istaꝝ medicinarum in eaꝫ dissolutas lꝫ fit per alterationē: iō decoctio illa fortis est in tenendo illā virtutem vnde si cū transiuit virtus bulliat: nō ꝑpterea virtutē perdit illa decoctio. medicine aūt rare ⁊ cito passibilis vt epithimū statiꝫ in vna ebullitione transit virt⁹ ei⁹ in decoctione: ⁊ si illa decoctio facta virtuose bulliat resoluit̄ virtus quā aquisiuit: ⁊ ideo nō debet elaborari in decoctione. medicie aūt medie medio mō h̄n̄t. perfectiorem autem doctrinam huius scientie quere a Mesue.

¶ Et ex medicinis sunt quedā quarū virtus ꝑpter cōtritionē destruit̄ sicut scamonea: q̄re opꝫ vt vltima facilitate cōterat̄ ne ex ꝯtritione caliditas eā ꝯsequatur corrūpens eius virtutē. Plurime ꝑ̄terea gūmarū sunt huiusmodi: ⁊ ipsaꝝ q̄dē resolutio in humiditate ꝯueniētior est q̄ꝫ ꝯtritio: ⁊ oīum medicinarū in quarū cōtritione superflue elaborat̄ operationes destruunt̄.

¶ Hic dat iudiciū de eo q̄ꝺ accidit medicinis ꝑ triturationē. Et ꝑ̄mo ꝑ̄mittit ꝙ trituratio multa destruit q̄sdā medicinas ḡn̄alizās ꝙ suꝑflua destruit oēm medicinā. Scđo ꝓbat. ibi (Nō enim.) Tertio ꝯcludit ostēdēdo que medicine ꝑn̄t laboriose teri ⁊ que nō. ibi (Opꝫ ergo.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex Aui. q̄tuor accipimus circa sciaꝫ triturationis. Primū est que sunt medicine que nō tolerāt forteꝫ nec multā triturationē: iō pauca īdigēt ea ⁊ artificiosa ⁊ sunt scamonea ⁊ gumme. per has dictas intellige oēs medicinas subtilis sub̄e acute vel rare sicut scamonea ⁊ aloes ⁊ oēs medicinas inflāmabiles vt gūme. s. bdelliū ⁊ serapinū ⁊c. ¶ Scđm q̄ꝺ accipim⁹ est ꝑꝑ q̄d trituratio destruit haꝝ mediciaꝝ virtutē: q̄ ex īflāmatiōe que acq̄rit̄ per triturationē corrūpit̄ virtus eaꝝ. fit aūt īflāmatio ꝑꝑ motū q̄ calefacit. ⁊ iō medicine sunt apte inflāmationi subtilitate sub̄e vt scamonea: ⁊ oleagineitate ⁊ vnctuositate vt gūme. ex hac aūt īflāmatiōe ⁊ motu duo fiunt. vnū q̄ ꝑtes subtiles. ꝓ̄. g. euolāt. aliud q̄ īp̄a intēsio corrūpit illas medicinas ⁊ ēt diuisio vt ꝓ̄babit Aui. ¶ Tertiū q̄ꝺ accipim⁹ est q̄liter artificiose opꝫ teri: aut q̄d fieri si volum⁹ triturare eas puras. Primo q̄dē si trituramus fiat leuiter q̄re opꝫ vt vltima ⁊c. Scđo eas cuꝫ alia re terimus vt ꝑtes ei⁹ nō pure occurrāt terēti: ⁊ fit res que virtutē medicine nō corrūpat sic terunt q̄dā scamoneā cū zucharo. Tertio dissoluim⁹ eas cū aliq̄ humido sicut muscū in aq̄ ro. q̄ paꝝ de eo cōiter terit̄ q̄ ꝑderet̄ in mortario. vel dissoluim⁹ in oleo sic collogntidā vt huiꝰ tor docet. zo. lib. sicut ēt gūmas q̄nqꝫ dissoluimus in aliq̄ humido oleoso vel alio sicut ꝯtigit cōpōni medicine: vn̄ gūmas que in tyriaca ītrāt dissoluim⁹ in oleo balsami ꝙ ītrat in tyriaca vt appꝫ in ea descriptōe tyriace. q̄nqꝫ aūt gūmas dissoluim⁹ in aceto sicut in vnguētis ad splenē: ⁊ h̄ q̄ splen diligit acetū vt. 7. colliget. trac. de cura aꝑatū. ca. 31. Quarto subuenimus d̄fectui triturati ōis per eliquationē sicut mixtōe sicut eliq̄mus laudanū pistello ignito q̄n̄ cerotū facē volum⁹ ꝯsiderātes ꝙ laudanū nō est teribile: imo si laboret̄ in ei⁹ trituratiōe. i. pistatiōe pri⁹ corrūpet̄ q̄ꝫ fiat malaxabile. ¶ Quartū q̄ꝺ accipim⁹ est ḡn̄alis can̄. ꝙ oēs medicine in quarū trituratione laborat̄. i. suꝑflue ꝑdūt v̄tutes: ⁊ hoc ꝓbat cū subdit.

¶ Non

¶ Non enī quotiēſcūq3 minorat corp⁹ virtutē suā ſm qualitatē suā ⁊ ſ3 ꝓportionē minoratiōis eius seruat: imo possibile ē vt diminutio corporis ꝑueniat vſq3 ad terminū: ne post ipm corp⁹ aliqd ſue opōnis que sibi ꝓpria ē agat: qm̄ nō ē necessariū qn̄ virtus alicui⁹ corporis facit motu3 aliquē vt medietas illi⁹ corporis moueat illud qđ ē motū ab eo oīno: ſicut decē hoīes mouēt onus aliqđ in die vno per miliare vnū. Nō ergo ē necessariū vt qnque moueāt illud aliquātulū: nedū ꝙ ipsum moueant per medietatem miliaris.

¶ Jam dixit ꝙ opōnes medicinaꝝ q̄ ſupflue terūtur destruuntur. Hoc ꝓbat. Et primo absolute ꝙ destruūtur. Scđo ꝙ talr̄ aliqn̄ destruunt ꝙ aliā opōnē acqrūt. ibi (Et medicine.) Pria in duas. Primo ponit duas rōnes. Scđo ↄcludit duas ↄclōnes imediatas ex illis: quaꝝ vnaqueq3 īfert ↄclusionē ꝑncipalē. ibi (Et ꝑꝑ h̄.) Tertio errorē quorūdā abycit. ibi (Licet.) Prima in duas ſic̄ ⁊ rōnes adducit. Scđa ibi. (Neq3 medietas.) Primo arguit ſic. corpus ꝑ diminutionē ſiue pulueri3ationē nō seruat in qualibet ꝑte virtutē ſm ꝓportionē ſue quātitatis: imo ꝑ diuisionē ↄuenit ad ꝑtē tāte ꝑuitatis ſiue diuisiōis ꝙ illa ꝑs nullā virtute3 opandi hēbit: igiť ſupflua ↄtritio destruit medicine virtutē. Cōclōnē iā ſuppono vera3. Ponit ğ añs. Scđo ꝓbat illud. ibi (Qm̄ nō est neciu3.) ꝓbat añs ꝑ exēplū ⁊ est notum. ¶ Considerandū ꝙ forme naturales que sunt principiū opationis reqrūt terminatā quātitatē in mā: vt. 8. phi. cōmē. 62. pōt igiť ꝑueniri ꝑ diuisionē ad tātā quātitatē ⁊ ita ꝑua3 ꝙ cum ista nō stabit forma: ⁊ ꝑ ↄsequens nec operatio.

Dubm 3m
Dubm 2m

¶ Sed tu dices quid est corrumpens in diuisione.

¶ Scđo q̄res an ꝑ diuisionē possit deueniri ad quātitatem qua saluet forma rei ⁊ nō opatio. ¶ Ad primū dōm ꝙ Alexāder athenīēsis dubitauit in hoc. Et nos dicamus ꝙ corrūpēs vel diuidēs est ꝑ qualitates que sūt in corpore diuidēte. ⁋ Contra. q2 ille qualitates corrūperēt nō diuidēdo. ⁋ Solō. in diuisiōe paucificat ꝑs talr̄ ꝙ pōt recipe alterationē in qualitatib⁹ diminutis quā nō pōt recipe totū nō diuisu3. Uel dicem⁹ ꝙ corrūpēs est ↄtinēs. ⁊ ſeqtur ex h̄ ꝙ ſi ponať ī vacuo nō corrūpeť ⁊ ē veꝝ ſi ī vacuo nō fit actio. ⁋ Ad 2m vr̄ ꝙ minor q̄ntitas sufficiat ad formā q̄3 ad opōnē. ꝑuus enī ignis nō cōburit: vt. 3. de cōplōnib⁹. ca. 4. tñ illa forma saluať: ſ3 tendit in corruptionē: cū ēt forme nō ſint niſi ꝑ opōnes: vñ auferēs opōne3 aufert entitatē. 9. meta. cō. 7. l3 igiť rō Aui. ſiue ↄueniať ad ꝑuitatē in qua nō seruať forā ſiue ↄueniať ad ꝑuitatē in q̄ nō ſuať opatio: tñ geti⁹ ⁊ securi⁹ ↄducit rō ꝑ h̄ ꝙ dic̄ ꝑducit ad q̄ntitatē vbi nō saluať forma ꝓportionalr̄: vñ ex toto forma ꝑexistēs corrūpiť ſi ↄcē hoīes agūt opōnē que est tract⁹ nauis ꝑ miliare: ⁊ h̄ ꝑ potentiā in eis hoīb⁹ exñte3 nō sufficit ꝙ. 5. soli faciant medietatē illi⁹ mot⁹ ſiue tractionis ꝑ mediū miliare: imo per nullū spatium trahunt.

¶ Neq3 medietas illius oneris ita iam ſit singularis vt quinque singularē eā assumāt ⁊ valeant ipsi⁹ facere ꝑmutationē. Jmmo ipossibile est vt suscipiens ꝑmutationē nō patiať a medietate virtutis penit⁹ cū ip3 est cū singularitate id qđ est cū totalitate: ⁊ medietas ei⁹ nō est recipiēs a medietate illius qđ recipit in singularitatis dispōne: qm̄ est cōtinua cū medietate altera nō preparata ad hoc vt moueať ab ea singulariter.

¶ Hec scđa rō. ⁊ arguit fundādo rōnem in p̄dicto exēplo. ſi medietas oneris trahibilis ab. x. hoībus nō occurrit diuisa. 5. hoīb⁹ diuisis ab alys. 5. igiť hoc onus. ſ. nauis nō patieť aliqd: q2 nullo mō mouebiť a solis qnque hoīb⁹: sed ſic est vt p̄supponit: q2 supponiť ꝙ nauis nō diuidať. Hui⁹ rōnis p̄ ponit añs. Secūdo ↄñs. ibi (Jmmo possibile.) Tertio ꝓpositionē cōem. ibi (Cū ipsi cū singularitate.) ¶ Antecedēs est h̄. medietas oneris nō diuisa ⁊c̄. ↄñs est h̄. nauis nō patieť a medietate virtut̄ p̄me. ꝓbať ↄña. ibi (Cum ip3 est ⁊c̄.) Arguit ſic. ꝑs singularis. i. vnaqueq3 isti⁹ oneris est sub actu toti⁹ ⁊ nō sub actu ſue singularitat̄ ſ3 totalitatis: igiť ista ꝑs medietas nō pōt recipe a medietate virtut̄. ſ. a. 5. hoīb⁹ illō qđ potest recipe ab eis qn̄ est diuisa. q2 qn̄ est diuisa pōt ꝑs moueri a. 5. hoībus vt medietas nauis a medietate. 10. hoīu3: ğ qn̄ est sub totalitate non poterit moueri ↄñtiā vltimā. ſ. ꝙ ſi exñs pars. ſ. singularis diuisa pōt moueri ꝙ exñs sub actu totius non pōt moueri: qm̄ exñs sub actu totius est cōtinua cū medietate altera: ⁊ ex h̄ non p̄parata vt moueať singulr̄. i. diuisa: ⁊ cā quare nō est p̄parata est ↄtinuitas cū altera q̄ est sub actu totalitat̄. ſi enī ꝑs ista ↄtinua moueref o3 ꝙ altera ꝑs moueref ⁊ ſic totū. ↄtinuū enī ē cui⁹ ꝑtes ſil̄ mouenť: vt. 5. metheo. tex. cō. 8. S3 iā p̄suppositū est ꝙ totū onus non mouebať nisi a. 10. hoīb⁹: ⁊ totū o3 moueri mota ꝑte ↄtinua altera: igiť. 5. homines nō poterūt mouē aliq̄ mō nauim. ¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ ista rō ſurgit ex remotiōe dubōnis. Circa primā rōnē diceret enī aliquis ꝙ ꝑ diuisionē ſi forma corrūpiť nō saluať opatio aliquo mō: ſed ſi nō corrūpiť forma: imo ꝑs forme ⁊ virt⁹ saluať in q̄libet parte adhuc pōt saluari opatio aliq̄ vna ꝑticula hñte formā occurrētē patiēti: q̄uis oēs ꝑtes nō occurrāt: q2 ꝑs agit in ꝑtē patient̄. h̄. A. remouet dicēs: ꝙ aliq̄ ꝑs virtut̄ diuise nō neciō agit in ꝑtē patient̄: ⁊ h̄ q2 ꝑs patiētis rñdēs illi ꝑti nō ē diuisa ab alia ꝑte: imo est sub actu toti⁹. Exēplū ð onere ⁊c̄. ꝙ ꝑ triturationē ꝑdit opōnē: ꝑ triturationē deueniť ad ꝑtē q̄ l3 seruet formā ⁊ opōnē in ꝑtē q̄ ſibi diuisa ab alia patereť: tñ corp⁹ nr̄m patiēs nō occurrit ꝑti medicīe diuisim: ſed ↄtinue in ſuis ꝑtib⁹: igitur ꝑs nō patietur a ꝑte medicine: q2 ꝑs corporis est cū actu totalitatis ⁊ nō singularitat̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ hec rō differt a pria: q2 pria ꝓbat ꝙ medicīa ꝑdit virtutē ꝑ diuisionē ex hoc ꝙ ꝑtes ꝑdunt formā ⁊ opōnē. S3 ista rō scđa ꝓbat ꝙ l3 in aliqua ꝑte medicine diuise ab alia ꝑ triturationē vel diuisionē salueť virt⁹ ⁊ opatio ſm mēſurā illius virtutis: nō tamē opabiť in corp⁹ ꝙ ſibi occurrit cū ꝑte diuisa q̄ rñdeat illi ꝑti medicine. Jsta subtilr̄ itellexit Gerardus glo. vt apparebit in q̄ōne.

¶ Et ꝑꝑ hoc nō quotiēſcūq3 minoratur corpus medicine ⁊ minorať virtus īuenit patiētē in minore ſibi ſimili: neq3 etiā op3 vt hoc cū quātitate ꝓportionis ſue minorationis efficiat in patiēte a toto oīno opōnē: l3 qbusdā videať ꝙ ꝑꝑ minorationē nō destruať forma ⁊ virtus: ſed coꝝ v̄ba in cōpositis sunt viciniora ad h̄ vt coꝝ incredulitas vires nō sumat. Et medicine qdē cū aliquā opōnē hñt: ſi in eaꝝ ↄtritione ſupflue elaboreť possibile est vt ad spē3 alterā opōnis ꝑmuteñť. nā v̄. g. ſi potētes sunt in eūando humorē aut fecē ↄficiūt ab h̄ ⁊ fiūt eūantes aquositatē ꝑꝑ casu3 v̄tutis eaꝝ: et qm̄ ipse ꝑꝑ ꝑuitatē suā fiūt magis penetrātes: q̄re velociter ꝑueniūt ad mēbrū aliud a mēbro in quo stant cū sūt magne ⁊ ꝓcedit opatio ab eis. Et in ipso ſic̄ narrat Gal. ſibi accidisse. Jnqt enī ſupflue ↄtriui ciminu3 quare ꝑmutatū ē ⁊ factū est vrine ꝓuocatiuū: cū prius fuerit in nā ſui solutiuū nāe. Op3 ğ ne ad summū ꝑueniať in ↄterendo medicinas subtilis substātie: imo nō op3 vt ad sūmū perueniať niſi in cōterēdo medicinas spisse substātie: ⁊ ꝓprie cū est volūtas vt eaꝝ penetratio perueniat ad fine3 elōgationis: ⁊ sunt spisse difficil' motus: ſic̄ medicine pulmonis cū sunt facte ex corallo ⁊ margaritis ⁊ lapide scedenegi: ⁊ q̄ illis sunt ſil'ia.

¶ Hic ponit duas ꝓpōnes q̄ sunt ſicut due ↄclōnes. Et pria habeť ex scđa rōne. ſ. ꝙ nō quotiēſcūq3 minorať corp⁹: ⁊ ēt virt⁹ ꝓportionalr̄: nō dico īuenit patiēte ī miore ſibi ſil'i. i. ꝑte patiētis ſibi ꝓportionali ſ3 ꝑuitatē ſic̄. 5. hoīes medietatē naui3 ⁊c̄. Scđa ꝓpō habeť ex p̄ma rōne ⁊ ē ꝙ nō op3 vt cū q̄ntitate ꝓportōis ſue miorationis efficiat aliqd in patiēte a toto: ⁊ h̄ q2 ꝑs nō h3 virtutē. Jste due ꝓpositiōes īferūt istā: ergo trituratio ſupflua destruit virtutē medicine. ſ3 ille due ꝓpōnes ꝑñt eē vna q̄ accipiť a scđa rōne.

Dubm 3m

¶ Dubitať. vtrū ſupflua trituratio medicinaꝝ possit destruē virtutē medicīe ⁊ eius opōnē. Ur̄ ꝙ nō p̄ rōnib⁹. Pria q2 diuisio p̄a medicinaꝝ ad minima nō destruit opōnē medicinaꝝ. Jtē. 6. phy. tex. cō. 20. poniť ꝙ ſi aliqđ mouēs mouet in tāto tp̄e ꝙ medietas mouētis mouebit medietatē mobilis ī eodē tp̄e: ſ3 ſemꝑ ē accipe medietatē post medietatē. igiť trituratio nō ↄstruit opōnē medicīe. Jtē oēs ꝑtes illi⁹ pulueris ſil' date deberēt ſil' opari ſicut decē homines ſil' iuncti debēt ſimul opari tractū nauis. Jlle sūt rōnes fortiores istis q̄ sunt nr̄e. Quarta cōbustio in cinerē nō tollit virtute3 medicīe in ſirico cōbusto: ğ multo minus vt pulueri3atio. Ampli⁹ alcofel est vltīa trituratio possibilis hoī: tñ nō tollit virtute3 thucie ⁊ coralloꝝ ⁊ hmōi medicīaꝝ occultaꝝ. Ampli⁹ scđa rō Auic. nō vr̄ militare: q2 Aui. vult ꝙ ſi diuisio fiat ad ꝑtes saluātes formā ſiue virtutē: ſiue ꝓportionē ꝑuitatis ꝙ ꝑs vna nō agit: ⁊ hoc q2 īuenit ꝑtē in ꝑuitate ſibi ſile3: partē dico mobilis ſiue patiētis alteri⁹ ↄiūctā. ⁋ S3 tu dices ego dabo oēs istas ꝑtes ⁊ nō vnā tm̄. Ampli⁹ dico nō est ſil'e de motu locali ⁊ motu alteratiōis: q2 l3 ꝑs mobilis localiter ↄtinui nō possit moueri ſine alia ꝑte ↄtinua: ⁊ h̄ dico ð toto loco ad totū locū vl' manēs ↄtinuū veꝝ qđ dico ꝑꝑ fluxibilia: tñ ꝑs alterabil' ↄtinua alteri ꝑti p̄t alterari nō alterata alia ꝑte: imo

fic successiue fiūt alteratiōes.ꝑs ꝗ̄ vna medicīe triturate seruans
ꝟtutē sic qnqꝫ hoīes seruāt poterit agē ī ꝑtē corꝑis hūani ꝙ̄ ſm ꝓ-
portionē sibi correspōdet ī ꝑuitate ⁊ alterabit illā sine alia ꝑte si-
bi ꝯtinua: ⁊ tūc cū h̄ stat ꝙ qnque hoīes nō pn̄t ꝑmutare medieta
tē nauis ꝯtinuā alteri medietati nauis. Ampliꝰ tūc nullus hō mū-
di sciet triturare: q2 nullus scit ꝑtes mīmas nō saluātes formaꝫ et
saluātes. Ampliꝰ tūc oīs trituratio mediciaꝝ eēt medico suspecta
q2 vl' triturares ad ꝑtes mīmas ī qbꝰ nō saluat' forma: ⁊ h̄ nō dꝫ fie
ri ꝑ ꝑmā rōnē: vl' saluat' forma ī ꝑtibꝰ: ⁊ h̄ ē suspectū ꝑ 2ᵃᵐ rōnem.
¶ In ꝯtriū Aui. ¶ Dicamꝰ ꝙ virtutes mediciaꝝ q̄dā sūt q̄ nō sequūt'
formas subāles eaꝝ siue spāles modos mixtōis: ſꝫ modos mixtio-
nis gn̄ales sequūt' vt q̄cūqꝫ sint sicca terrea sūt exiccatiua cū stipti
co: ⁊ sic cū ꝯfortatōe q̄dā. q̄cūqꝫ acuta sūt ignea sūt calefactiua ⁊ di
uisiua: ⁊ ī sūma sūt oēs virtutes sequētes post elīta ⁊ gn̄ales mo-
dos mixtionū: q̄dā āt sūt ꝟtutes sequētes termīatas formas spe-
cificas vt virtꝰ attractiua chol'e formā scamonee formaꝫ reubar-
bari ⁊c̄. ⁊ ꝯfortatio cordis crocū. Dico igit' ꝙ vltiata trituratione
nō ē neciū ꝙ deꝑdat' ī re virtꝰ cōis. ꝟ.g. virtꝰ exiccatiua ī corallo ⁊
anthimonio: rō q2 illd̄ ī qd̄ trāsmutat' ꝑ puluerizationē nihilomi-
nus exiccat: q2 siccitas ⁊ terreitas ē cōis dispō vtrisqꝫ. isto modo
q̄uis alcofol corrūpat formā reꝝ q̄ alcofollant': tn̄ saluāt virtutem
exiccatiuā vl' lenitiuā vl' aliā q̄ ē ī re d̄ q̄ fit: ⁊ ī quā trāsmutat. ¶ Cō
tra. alcofol d̄ margaritꝭ ē d̄termīate ꝯfortatōis occulte: ⁊ alterius
ꝯfortatiōis ab alcofol d̄ āthimonio: ⁊ hec ē d̄termīata oꝑatio: igr̄
corrupta forma margaritaꝝ nō saluabit' virtꝰ illa in alcofol. Dōm
ad h̄ ꝙ ꝯfortatio alcofol d̄ margaritꝭ nō ē ꝑ formā margaritaꝝ q̄ ī
alcofol trāsit: ſꝫ ꝑ formā ī quā ē trāsmutatū alcofol ad quā ꝑpara-
uit forma margaritaꝝ: ⁊ sic alcofol d̄ margaritꝭ dīt spē ab alcofol
de āthimonio: ⁊ diuersimode ꝯfortāt: nō hec ꝑ formā margaritaꝝ
⁊ ille ꝑ formā āthimonij: ſꝫ ꝑ alias formas acq̄sitas ad q̄s ille ꝑpa
rāt. Ul' posset dici al'r adhuc ꝙ dicimꝰ d̄ alcofol vt saluat' argᵐ sup̄
factū ꝙ nūq̄ ars tātū pōt terrere mīeralia ꝙ ꝑ triturationē pos-
sit eis tollē formā: ⁊ huiꝰ signū ē ī auro qd̄ ē d̄ mineralibꝰ ꝑfectꝭ qd̄
vltīe reductū ad folia: ⁊ postea tritū ī mortario vt oēꝫ colorē auri
ꝑdiderit: adhuc ē sub forma auri subāli: statiꝫ enī cū ponit' ad ignē
cuiꝰ ē vnire homogenea recōtinuāt' ꝑtes: ⁊ appet auꝝ. nec ē dd̄ꝫ ꝙ
ignis gn̄et nouā formā auri. nā gn̄atio auri nō ē circularis cū sit d̄
mixtꝭ ꝑfectꝭ. Id āt qd̄ h̄ d̄clat ē lꝫ nō ꝓbet cū mīma reꝝ terrearuꝫ:
vt mineralia sūt lōge mīora q̄ mīma aereaꝝ ⁊ igneaꝝ vt sūt medi
cine d̄ plātꝭ ⁊ d̄ aīalibꝰ: ⁊ iō ad mīma valde reducta adhuc tenent
formā ad q̄ mīma si reducent' cinamomū nō possꝫ saluare formaꝫ.
Res igit' minerales ex qbꝰ fiūt alcofol: q̄uis vltīate terant': tn̄ non
ꝑdūt formā. ¶ Sꝫ tu dices pone ꝙ ī trituratiōe q̄ fit alcofol mine-
raliū sit d̄uētū ad illa mīma cū ars trituratiōis adhuc ꝓcedat: igit'
fiet corpꝰ illaꝝ mediciaꝝ. ¶ Et dicamꝰ ꝙ nos sumus hic īter duo.
Unū ē ꝙ dicamꝰ ꝙ illd̄ ē ita mīmū qd̄ nō pōt aliq̄ igneo frāgi tritu
ratōe vl' diuidi. Et h̄ q2 nulla duo corꝑa violētia vel machinātia in
suis suꝑficiebꝰ sūt ita eq̄lia ⁊ applicabilia ꝙ possint colligere illud
mīmū ⁊ cōprimē ita ꝙ frāgat'. ¶ Cōtra. q2 hic nō eēt nisi q2 ī suꝑ-
ficie violaꝝ sūt ꝓfunditates in q̄ īmergunt' illa mīma: ſꝫ nec visus
nec tactꝰ iudicat illas ꝓfunditates. Exēplū ī suꝑficie speculi. ꝗ̄ nec
iudicabit d̄ illis mīmis illoꝝ mineraliū: ꝗ̄ mīma h̄ꝫ formā reꝝ ali-
quaꝝ nāliū nō sūt cōprehēsibilia sensu. Dd̄ꝫ ꝙ hec mīma lꝫ effugi-
ant sensuꝫ ⁊ tactū h̄ꝫ ꝙ quātū: nō tn̄ h̄ꝫ ꝙ agēs: q2 calefaciet ⁊ īfri-
dabit ⁊c̄. Aliđ īter qd̄ sumꝰ ē ꝙ cū ē d̄uētū ad illa mīma si ꝓcedat
trituratio corrūpet' virtꝰ mediciaꝝ. Dico 2ᵒ ꝙ si virtꝰ mediciaꝝ
seq̄ret' formas d̄termīatas h̄ꝫ spēs mediciaꝝ vt virtꝰ solutiua ꝟtꝰ
ꝯfortatiua: ⁊ talis d̄termīati modi calefactiua vl' īfrīdatiua ꝙ su
perflua trituratōe hec virtꝰ ꝑdit': ⁊ ꝑ ꝯn̄s oꝑatio: rō ē dupl'x quam
Aui. ponit. ¶ Pꝛia rō ē ꝑncipal'r ad h̄: q2 ꝑ diuisionē suꝑfluā pōt de-
ueniri saltiꝫ ī aliqbꝰ ad q̄titates ita ꝑuas ꝙ nō saluat' forma ī aliq̄
ꝑtiū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec oꝑatio: ⁊ oīno lꝫ oēs illas ꝑtes des. ꝟ.g. totū reu-
barbaꝝ tritū trituratōe q' ī oī ꝑte est ꝑdita forma reubarbari: nec
tn̄ oꝑabit' cū nō sit reubarbaꝝ. ¶ Scd̄a rō quā pōit Aui. vt opior n̄
est ꝑncipal'r rō: ſꝫ ad eā d̄uenit ex ꝯn̄tia ſmonis. q2 enī dixerat ꝙ si
decē hoīes mouēt nauiꝫ: qnque nō pn̄t ea mouē: ⁊ aliqs dic̄ saltem
qnque mouebūt medietatē. ¶ Rn̄det Auicē. ꝙ. 5. hoīes nō īueniūt
nauiꝫ diuisaꝫ ꝑ mediū ſꝫ ꝯtinuā. ¶ Arguit igit' Auic. ex suppōne si
istā rōnē applicamꝰ ad triturationē. nā ꝑ triturationē sit d̄uētū ad
ꝑtes q̄rū q̄libꝫ saluat virtutē h̄ꝫ ꝓportionē sue ꝑuitatis: sic̄. 5. hoīes
saluāt virtutē h̄ꝫ q̄titatē eoꝝ: q2 ī. 5. hoībꝰ ē mediū potētie q̄ ē ī de-
cē: ⁊ supponat' ꝙ vna ꝑs illiꝰ medicīe det' vl' applicet' corpori sic̄. 5.
applicant' naui ꝯtinue: tūc illa ꝑs nō aget. Et rō ē ista: q2 ꝑs ꝯtinua
nō pōt moueri nisi moueat' totū: ſꝫ. 5. hoīes nō pn̄t mouē totā naui:
ꝗ̄ nec medietatē: quā si mouerēt: mouerēt totā nauiꝫ. ¶ Ex his ad
ꝯtria. ¶ Ad pᵐ dd̄ꝫ ꝙ illa diuisio ad mīma de q̄. G. logt' ē q̄dā subti-
liatio: nō āt puluerizatio. ¶ Ad 2ᵐ dd̄ꝫ ꝙ Aꝝ. logt' qn̄ h̄ꝫ corꝑis diui
dit' virtꝰ ⁊ nō corrūpit' ꝑ diuisionē sic̄ appꝫ ex illa sua ꝓpōne q̄ vult
ꝙ duo motores mouēt duo mobilia. si vniant' mouebūt vnitū illđ
mobile. ¶ Ad 3ᵐ dd̄ꝫ ꝙ lꝫ des totū sil' reubarbaꝝ corruptū ꝑ diui-
sionē ī ꝑtes: nihil tn̄ oꝑabit'. ¶ Ad rōnes nr̄as. ¶ Ad ꝑmam dico ꝙ
adustio īcinerās vltīe tollit virtutē sequētē formā. si tn̄ adurit' si-
ricū: dico ꝙ nō dꝫ eē adustio īcinerās: īmo prudēter fieri dꝫ tal'r ꝙ
siricū sit puluerizabile: ⁊ sit siricū h̄ꝫ formā. Et sic dico ꝙ nulla me-
dicīa hn̄s oꝑōnē sequētē formā dꝫ cōburi tal'r ꝙ ꝑdat formaꝫ. ſꝫ si
virtꝰ acq̄rat' ei ꝑ cōbustiōeꝫ dꝫ cōburi sic̄ es vstū ⁊ multa d̄ qbꝰ for
san ē spodiū cāne. ¶ Ad 2ᵃᵐ d̄ alcofol iā ē solutū. ¶ Ad 3ᵃᵐ dōm ꝙ
Dy. vī tenuisse istā rōnē: q2 eā nō tetigit: ſꝫ dixi ꝟba ex qbꝰ pōt hri
instātie remotio apđ eū. Dic̄ enī ꝙ si ꝯtritio fiat ad ꝑtes saluantes
formā: q2 cū h̄ ē cā ꝙ nō tota ꝑueniat ad locū semꝑ: iō d̄struit' eius
oꝑatio. forte āt si ꝑueniret ad locū possꝫ agē ī ipso. Nos āt dicamꝰ
ꝯ Dy. ꝙ illa ē dubitatio siue suspitio ī oī trituratiōe ⁊ nullā debe-
remꝰ facē. Al'r igit' dicemꝰ vt diximꝰ supra ꝙ illa rō Aui. nō ē ꝑnci
palis. Pꝛicipal'r enī Auic. itēdit ꝓbare ꝙ vltīa trituratio destruit
oꝑōnē medicīe: ⁊ h̄ ꝓbat solū pꝛia rō. Rō āt 2ᵃ nō ꝓbat cū ꝑsuppo
nat triturationē saluare formā ⁊ virtutē ī ꝑtibꝰ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eē vlti
matā triturationē. s. vltra q̄titatē in q̄ saluat' forma. Exit āt illa rō
a pꝛia vt diximus: ⁊ iō arguit ex suppōne. s. supposito ꝙ vna ꝑs il-
liꝰ medicīe det'. Probat āt ꝙ nō oꝑet' aliqd sic̄ nec. 5. hoīes in naui
mouēdā. ¶ Ad 4ᵃᵐ dōm ꝑ̊ ꝙ sil'e ē de motu locali ⁊ alteratōe: ⁊ cū
dī ꝙ ꝑs alterabilis ꝯtinua pōt alterari a ꝑte alterātis: dico ꝙ nō
pōt saltē ita vltīe siue ꝑfecte alterare sic̄ alteratio a toto alteran-
te. h̄ ꝓbat': q2 si sint duo corꝑa eq̄lis q̄titatis: quoꝝ vnuꝫ sit altero
grossiꝰ: actio grossioris ē maior: vt Auer. 2. celi cōmē. 4. cū igit' q̄-
libet ꝑs alterabilis sit grossior qn̄ alterabile ē ꝯtinuū q̄ q̄libꝫ ꝑs ꝓ
portionalis alterātis diuisi actu in ꝑtes: q2 q̄libet ꝑs alterabil' cōti
nui cū sit sub actu totiꝰ ē totū: ⁊ resistit ꝑ rōnē totiꝰ non poterit ꝑs
diuisa medicine alterare ꝑtē mēbri totius ꝯtinuā eo ꝙ totū mem
brū ē alterabile adeq̄tū' toti medicīe alterāti: ⁊ iō lꝫ ʒ.j. ꝑipis cale-
faciat stomachū totū vt suū mobile alterabile: tn̄ qnta ꝑs. ʒ. nō po-
terit calefacere qntā ꝑtē stomachi taꝫ ꝑfecte sic̄ fuisset alterata a
tota medicīa alterāte totū. Exēplū huius est. q2 vnum magnū vas
aque cal'e plus calefaciet manū tuā ꝑ horā q̄ paruū vas eiusdē aq̄
aque cal'e: ⁊ h̄ est q2 tota aq̄ magni vasis resistit tibi tāgēti eā lꝫ tangas
ꝑtē: ⁊ sic tota aq̄ ꝑui vasis: ſꝫ aque maioris vasis est maior virtꝰ q̄
aque minoris vasis. Al's dōm ꝙ hec rō verificat' in medicis: qua-
rū oꝑatio cōplet' cuꝫ motu locali: sic̄ est medicina solutiua. Si igit'
ʒ.j. reubarbari mouet chol'aꝫ tātā que est a sanguīe seꝑata: nō seq̄t'
ꝙ cētesima ꝑs. ʒ. eūet cētesimā ꝑtē chol'e: q2 hoc fit cū motu loca-
li: q2 opꝫ ex͠here cētesimā ꝑtē chol'e a tota chol'a: q̄uis h̄ nō fiat si-
ne motu alteratiōis preuio: ⁊ h̄ ītellexit glosa cū dixit. Hoc dic̄ ꝑꝑ
māꝫ ad quā mouēdā dat' medicina: ꝗ̄ exn̄tibꝰ multꝭ frustis in cor-
pore chol'e hincinde ꝑ venas stātibꝰ vel alibi data dosis reubarba
ri sufficiēti mouebit' alteratiue ⁊ post local'r: sed dare vnā ꝑtē do-
sis nō poterit fieri eductio ꝑtis oneris: q2 non poterit separari ab
alia parte cholere cōtinua sicut nec pars nauis ⁊c̄. ⁊ ad hūc intelle
ctū vadit qd̄ seq̄tur de glosa. ¶ Ad 5ᵃᵐ dico ꝙ nullus scit tritura-
re nisi estimabil'r ⁊ experimētal'r. ¶ Ad 6ᵃᵐ dico ꝙ nō oīs tritura-
tio est suspecta. Sꝫ debes triturare sic ꝙ saluet' forma: ⁊ d̄bes da-
re totam medicinā trituratā in sua dosi: sed supposito ꝙ des ꝑteꝫ
nō agit (lꝫ ⁊c̄.) totū euidēs qd̄ dicit Dy. de trituratione.

¶ Judicia ꝟo adustiōis sūt ista. nā ex medicis sūt q̄daꝫ
que adurunt' vt ꝟtꝰ eaꝝ miōret': ⁊ q̄dā sūt q̄ adurūtur
vt ꝟtꝰ eaꝝ augmētet'. Et oēs q̄dē medicīe acute subtil'
sube: aut eq̄lis cū adurunt': minuit' eaꝝ cal'itas ⁊ ipaꝝ
acuitas: ꝑꝑ illđ qd̄ ex suba ignea resoluitur ītra in eis
sicut attrimētū ⁊ colcotar. Medicis ꝟo quaꝝ suba est
spissa: ⁊ ipsaꝝ virtꝰ est nō acuta: neqꝫ cal'a adustio acq̄
rit virtutē calidā sic̄ cal'x. Ista enī fuit lapis in quo nō
fuit acuitas. Cū ꝗ̄ adurit' conuertit' in acuitatem.

¶ Hic dat iudicia medicinaꝝ ex adustiōe. Et ꝑ̄ iudicia gn̄alia. Se-
cūdo spālia. ibi (Medicia ꝟo.) ¶ Cōsiderādū adustio ē d̄coctio si-
ue exarsio facta a cal'o sicco extrinseco: in hoc nō differt ab elixa-
tione ⁊ putrefactiōe: nisi ꝙ nō fit tāta cōbustio: ⁊ hic sumitur com
bustio cōiter ad vtrūqꝫ. ¶ Cōsiderādum 2ᵒ ꝙ res q̄dā īmediate cō
burit' suꝑ ignē: vt cornu cerui q2 est solidū obsistēs: nec curamꝰ si d̄
eo aliqd ꝑdit'. Quedā mediāte graticula: vt reubarbaꝝ mirabola-
ni ⁊ hmōi: ⁊ hoc ne quātitas eoꝝ ꝑdat': ⁊ q2 cōbustioni nō sic ob-
stant. Quedā virtute corporis cū eis cōiuncti vt metalla. s. aurum
plūbū ⁊c̄. comburentur miscendo sulphur: vt docetur. 28. lib. Aza-
rauij: lꝫ plumbum purum. s. solum possit calcinari vt Musaias. cā
eius qd̄ dicit est: q2 motus est de contrario in contrariū ⁊c̄.

¶ Medicina ꝟo ꝑꝑ vnū qnque accn̄tiū adurit': aut vt
frāgat' de eiꝰ acuitate: aut vt acq̄rat acuitatē: aut sub-
tiliet' suba eiꝰ spissa: aut vt ꝑparet' ad ꝯterēdū: aut vt
destruat' malitia q̄ est in eiꝰ suba. Exēplū ꝑmi ē attri-

mentum

mētū ⁊ colcotar. Exēplū scđi ē calx. Exēplum tertij ē cācer ⁊ cornu ceruinū qđ adurit. Exēplū q̄rti ē siricū: nā ipm administrat in ꝯfortādo cor: ⁊ si administret icisum est ēt ꝯueniētius q̄ȝ si administret adustū: ȝ qm̄ icisuȝ nō seq̄tur minorationē partiū sufficiētē nisi cū labore aduritur. Exēplum quinti est adustio scorpionis in intētione administrationis eius ad lapidem.

Dub. 4m ¶ Dubitat. quare Mes. de ꝯsolatiōe medicinaꝝ ponit solū tres cās ꝑꝑ q̄s assat medicia. s. vt vigoret opatio sic sq̄lla: siue vt ꝺbilitetur vel tollat vt psiliū: vel vna reprimat ⁊ alia augeat sic mirabolani. Dōm ꝙ sermo Mes. ē ꝓprior medicis solutiuis. Hic āt ſmo Aui. est gn̄alis ad oēs medicias. Nā adustio fit vel gr̄a virtutis tollēde vel acgrēde vel meliorande: ⁊ sic sunt tres cāe ꝑ q̄s fit adustio vel gr̄a substātie subtiliāde vel ꝑparande triturationi: ⁊ sic sunt due.

¶ Ablutiōis āt iudicia sūt: qm̄ remouet ab oi medicina illđ qđ ei ꝑmixtū ē de suba acuta subtili: ⁊ sedat illđ in ea: ⁊ tēperat ipsaȝ. Et sūt ex eis q̄s ifridat post calitatē sup̄fluā. Et ꝑꝑ h̄ ablutio ab oi medicia terrea remouet igneitatē quā ab adustiōe acq̄siuit sic calx abluta: remanet eni tēperata: ⁊ aufert eiꝰ adustio. Et sᷓt ex eis in q̄bus nō est intētio eius in infrigidatione tm̄: imo intentio eius est possibilitas minorādi partes eaꝝ: ita vt ad vltimū finē ꝑueniant: sicut ablutio thutie in aq̄. Et ex eis sunt que abluunt vt remoueatur ab eis virtus q̄ nō placet sicut sūmū studiū in abluēdo lapideȝ armenū ⁊ lazuli: ita vt separet ab eis virtus nauseatiua.

¶ Hic dat iudicia ꝺȝ dispōnē q̄ aduenit ex ablutiōe. Et p̊ i gn̄ali. Secūdo i spāli. ibi (Et sūt.) Hic ponit tres cās ꝑꝑ q̄s fit ablutio: ⁊ per ꝯn̄s tres modos dispōnū: ⁊ sic tria iudicia. ¶ Cōsiderādū ꝙ ablutio ē ifusio ⁊ nutritio. dr̄ ablutio qn̄ res i aliq̄ liquore lauant: ⁊ liq̄r ꝓpiciat sic lauātur radices sordide: ⁊ hic ē finis eiꝰ vnꝰ vlꝰ ꝙ remoueat eiꝰ ꝑs aliq̄ ⁊c̄. vt lauat lapis lazuli ⁊ armenꝰ. ¶ Infusio est qn̄ aliq̄ res liquore q̄escit: ⁊ tūc vel liquor ꝓpicit sic facimꝰ q̄escere cerusaȝ ⁊ calcē vt penetret ab aq̄: ⁊ ꝓpicimꝰ aquā: ⁊ ista infusio nihil aliđ ē q̄ȝ lotio: vt dicamꝰ ꝙ lotio fit quodāmō nō ꝑmittēdo q̄escē: ⁊ h̄ ē ꝺȝ ꝙ vides de necītate actionis aque ad ꝑtes rei lote. Aliqn̄ fit ifusio ⁊ accipit liquor: ⁊ nō accipit res que ifundit sic accipimꝰ infusionē reubarbari ⁊c̄. ⁊ talis ifusio nō cadit hic: ſȝ est de caplo cōpōnis medicinaꝝ. isto eni mō syrupi fiūt. ¶ Nutritio vo est qn̄ res i hūido aqueo ponit vel aliq̄ ⁊ silr̄ cū illo ibibit: ⁊ totū h̄ accipit sicut thutia i succo maiorane vt docet Musaias. ¶ Scđo ꝯsiderādū ꝙ ifusio vel lotio vel nutritio fit qn̄q̄ȝ in aq̄ simplici: qn̄q̄ȝ in succis vt maiorane ⁊ ruthe vel alijs liquoribꝰ vt aloes in aq̄ spērū alefangine vel aq̄ masticis: ⁊ h̄ est ſm ꝙ rei infuse virtutē volumꝰ acgrere: aut eius malitiā rectificare: qđ totū lege a Mesue.

Dub. 5m ¶ Dubitat q̄d facit ifusio ad triturationē. Dōȝ p̊ ꝙ ꝑtes grosse meliꝰ separant a ꝑuis qn̄ in aq̄ residet: ⁊ tūc illas grossas ꝑ se accipimꝰ: ⁊ ꝑ se terimꝰ ⁊ illas subtiles ꝑ se. Scđo ꝙ illa ifusio facit eas non sic duras: ⁊ ꝺȝ h̄ mag̃ ꝑtibiles siue diuisibiles. Tertio ifridādo illas ꝑtes ꝓhibet eas iflāmari iflāmatione que medicias corrūpit qn̄ triturat: de quo sup̄ ⁊c̄. ¶ Cōtra. q2 thutiā iflāmamꝰ ⁊ ibibimus eā aq̄ feñ. Solō. aliud est eā totā iflāmare ea existēte ꝯiūcta: ⁊ aliđ est eam puluerizatā: ista tertia nō mihi placet sed due prime.

¶ Congelationis autem iudicia sunt: quoniaȝ in omni medicina congelata virtus subtilis destruitur ⁊ addit frigus sicut est frigide substantie.

¶ Cōsiderādū ꝙ ꝯgelamus vnguēta ⁊c̄. cōgelamus mucilagines. i. infrigidamus in aqua vnde igrossantur: ⁊ subtilitas eaꝝ tollit ad mitigandū caliditatem ⁊ ariditatē lingue: in febribꝰ cōgelamus cibaria ⁊ facimus salcias. Dixit si est frigide substātie. i. cōplōnis: q2 cōgelatio. i. inspissatio calide medicie addere posset in calefactione vt balsami inspissatio vnde plus moratur.

¶ Vicinitatis vo iudicia sunt: qm̄ medicine aliqn̄ acq̄rūt ꝑ vicinitatē q̄litates exꝰneas: ita vt resoluant earuȝ opōnes: nā mlr̄e mediciaꝝ fridaꝝ fiūt calē ipressiōis: ꝓpea ꝙ acq̄rūt ex vicinitate ase fetide ⁊ euforbij ⁊ castorei ⁊ musci q̄litatē calidā. Et plurime medicinaruȝ calidarum facte sunt frigide impressiōis: ꝓpea q2 adeꝑte sūt ex vicinitate cāphore ⁊ sandali qualitatē frigidam: oportet ergo vt scias hoc de esse medicinarum ⁊ aliena genera diuersa quarūdam a vicinitate aliaꝝ.

¶ Cōsiderādū ꝙ vicinitas ē duplex. q̄dā loci generatiōis vt quando due plāte in eadē fouea nascunt: vna eniȝ aliā ꝑmutat: q2 permutant aerem ⁊ terram: sicut si elleborus nascatur iuxta arboreȝ fructiferā: dr̄ ꝙ fructus arboris fit soluēs vt Mesue ca. de elleboro. Alia est loci ꝯseruatiōis vt pȝ. (Et aliena.) i. fac distare abinuicē ⁊c̄. Aliter etiam ſm Dy. aliena. i. humiditas ⁊ siccitas.

¶ Judicia vo permixtionis sunt: quoniam medicinaꝝ operatiōes quādoq̄ȝ fiūt fortes ꝓpter permixtionē: ⁊ quādoq̄ȝ destruunt ipsaꝝ operatiōes ꝑꝑ administrationē: ⁊ qn̄q̄ȝ rectificant ⁊ remouet ipsaꝝ malitia.

¶ Hic dat indicia que medicinis accidūt ſm dispōnē acq̄sitā ꝑ ꝑmixtionē. Et p̊ ꝑmittit has dispōnes quas medicie ex ꝑmixtione cōsequunt. Scđo exēplis declarat. ibi (Exēplū ꝑmi.) ¶ Cōsiderandū: dicūt hic in hac mā Cōciliator dr̄ia. 210. ⁊ Dynus ꝙ necessitas cōpōnis medicinaꝝ est ex parte rei naturalis: vt cōplexio diuersa in hoībus. Scđo ex re nō nāli: vt aeris estate vel hyeme ⁊c̄. Tertio rei cōtra naturam quādo componuntur. Quarto ex parte medicine ipsius: ⁊ hoc vel rōne compositionis vel cōiunctionis sicut mel in confectionibus magnis ⁊ cera in vnguentis. vel ratiōe virtutis: ⁊ hoc vel vt augeatur vel corrumpatur vel rectificetur: ⁊ de hac cōpōne medicinaꝝ hic loquitur: q2 ex hoc vna simplex medicina virtutē acq̄rit vel perdit. De complexione autem medicinarum quātū ad alias intētiones expectat loqui ad quintū librū.

¶ Exēplū primi est: qm̄ q̄dā medicie sunt in q̄bꝰ ē v̄tus solutiua: ȝ tn̄ idigēt virtute adiuuatiua cū in ipsaꝝ nā nō sit adiutoriū forte. Cū g̃ eis adiutoriū associat operant fortiter sicut turbith. inest eni ipsi virtꝰ solutiua: ȝ ipsa est debilis: q̄re resoluere nō pōt: eūat g̃ qđ ꝑn̄s ē ex subtili flegmate. Cū ergo ei associat. ȝȝ. soluit cū adiutorio sue acuitatꝫ humorē viscosum plm̄ vitreū: ⁊ fit velocior eiꝰ solō. Et silr̄ epithimū tarde solōnis ē: cuȝ ergo associat ei pip ⁊ medicine subtiles soluit velocit: qm̄ ipse adiuuāt ipm in soluēdo. Et silr̄ in reubarbaro est virtꝰ ꝯ̄ctionis fortis: ȝ tn̄ cū ea est virtꝰ apitiua minuēs eiꝰ opōnē: si g̃ ꝑmisceat cū bolo armeno aut cuȝ achacia ꝯ̄hit vehemēter. Et qn̄q̄ȝ ꝑmiscent vt penetrare faciāt ⁊ repellāt sic crocus ꝑmiscet cū rosa ⁊ cāphora ⁊ corallo vt faciat ea penetrare ad cor. Et qn̄q̄ȝ ꝑmiscēt eas ꝑꝑ ꝯ̄riū illiꝰ: sic semē raffani ꝑmiscetur cū subtiliatiuis ⁊ penetratiuis vt retineat ea in epate tāto spatio q̄ cōpleat in ipso opatio que itēdit: qm̄ ipe cū in epate subtilitate sua penetrāt ꝑtrāseūt velociter an̄ cōplemētū opōnis. Semen g̃ raffani ꝯuenit ad vomitū: q̄re figit ad illđ qđ ad venas mouet ꝑ ꝯ̄rium.

¶ Hoc hȝ tres ꝑtes ⁊c̄. Pr̄ia hȝ q̄nque sicut q̄nque ponit exēpla. ¶ Cōsiderādū circa ꝑmū exēplū ꝙ si turbith vis non pōt fortiter nec ad distātia loca opari: nō expedit ponē. ȝȝ. vn̄ i pillulis aureis Mesue ſm cōeȝ ꝺscriptionē non ponit. ȝȝ. ¶ Circa tertiū ꝯsidera: reubarbaꝝ nō ponit solutiuū ab Aui. ⁊ ita erat forsan suo tp̄e sic ꝺ eo dic̄ Auēzoar lib. p̊ trac. 21. z. ca. Sufficiētia q̄dē istoꝝ. 5. modorū ꝯfortatiōis virtutis medicie est ꝙ virtꝰ medicie ꝯfortat: vt dādo sibi virtutē: ⁊ hoc tribꝰ modis: aut adiuuātem ꝓprietate qualitatis. ȝȝ. turbith: aut adiuuāteȝ q̄litate cōi subtiliatiua sicut pip epithimo: aut ꝑ eādē v̄tutē vt achacia reubarbaꝝ: ⁊ sic soluto solutiuo: aut appropriādo ad locū: ⁊ h̄ duplr̄: vl̄ portādo vl̄ tenēdo ⁊c̄.

¶ Ille āt q̄ destruunt ꝑꝑ cōmixtionē sūt: sic si sint due medicie vnā efficiētes opōnē: ȝ duabꝰ potētijs ꝯ̄rijs: aut q̄si ꝯ̄rijs: tūc qn̄ aggregant si ꝯtigat ꝙ vna earuȝ an̄cedat ad opōnē suā efficiet opōnē: ⁊ si non an̄cedit vna eaꝝ ad aliā ꝓhibent se sicut viola ⁊ mirabolani. viola eni soluit leniēdo ⁊ mirabolani soluūt exꝑmēdo ⁊ ispissando. Cū ergo supueniūt materiei amboꝝ opatiōes ꝺstruunt vel destruūt se. si myrabolani an̄cedūt deide supuenit viola nō inest alicui ipsoꝝ opatio: ⁊ si

antecedat viola ⁊ leniat: deinde superueniant mirabolani ⁊ exprimāt erit operatio fortior. Tertij vero exemplum sunt aloes ⁊ bdelliū ⁊ dragagātū. Aloes enim soluit ⁊ mūdat intestina: sed tamē excoriat ⁊ aperit venarum orificia. Cū ergo associatur ei dragagātuz ⁊ bdelliū: conglutinat dragagātuz qd abrasit aloe: ⁊ cōfortat bdellium venarum orificia ⁊ est incolume. Isti vero sunt canones ⁊ exempla iuuantia ad cognoscendas naturas medicinarum ⁊ earum administrationem.

¶ Aut quasi contrarijs) qr stipticum ⁊ lenitiuum inquantum solutiuum nō est ꝯtrariū. Unde 3° de simplici medicina. cap. 7. 3° de simplici medicina. cap. primo. distin. 3. dicit. ꝙ stipticum non est contrarium solutiuo: est ergo quasi contrarium: qr ex parte quadam contrarium: ⁊ ex parte quadam non contrarium.

¶ De collectiōe medicinarum ⁊ ipsarum ꝯseruatiōe. Cap. 6m.

Medicinarum alie sunt de plantis: alie sunt de mineris: alie de animalibus.

¶ Vult loqui de ꝯseruatione ⁊ collectiōe medicine: ⁊ in hoc dat iudicia de medicinis que medicine iudicia ꝯsequunt ex hoc. Et primo distīguit medicinas sm ea a qb⁹ sumūt. Scdo exequtur. ibi (Earum.) ¶ Causa primi dicti est: qr medicinas sumimus ꝓprie a mixtis: nō aūt ab elementis: cū nō sint ꝯtraria: ⁊ cū sint talia in actu: ⁊ si sumunt ab eis reducunt ad mineralia: vt cauterium ab igne. mixta aūt sunt vel inaīata aīa vegetatiua vel sensitiua.

¶ Earū vero que sunt de mineris meliores sunt que sunt de mineris quibus cognoscitur sicut calcadis cubrusi ⁊ attrimentum carmeni: deinde sunt munde a permixtione extranea: immo sit illud qd collectum in ipsa pura substantia de suo genere non fractum in suo colore ⁊ gustu qui sunt ei proprie.

¶ Primo docet colligere. i. accipere medicinas de mineris. Secūdo de plātis. ibi (Earum.) Tertio de animalibus. ibi (Illas.) ¶ Cōsiderandum ꝙ non docet conseruationem ipsarum: qr sunt bn̄ cōseruabiles: colligere autem docet ex loco ⁊ ligno ⁊c.

¶ Earuz vero que sunt de plantis: alie sunt folia: alie semina: alie radices: alie virge: alie flores: alie fructus: alie gūme: alie tota planta sicut est.

¶ Primo ondit que sunt que colligimus de plantis. Scdo ꝓsequit de eis. ibi (Folia aūt.) ¶ Cōsiderandum ꝙ generaliter est verū: nō tamē ꝙ de qualibet planta omnia accipiamus: sed de quadaz folia vt scolopendria: de quadā radices vt fen. ⁊c. ¶ Considerādū ꝙ per gūmas intelligimus succum: oleum: fungum ⁊ agaricū ⁊c.

¶ Folia āt colligē oz postq̄ integre icipiūt hr̄e quātitatē quā debēt: ⁊ remanent sm formā anq̄ ipsorum color alteretur ⁊ frangatur nedum ꝙ cadant ⁊ attrita sint.

¶ Habet partes sex ⁊c. ¶ Cōsiderādū ꝙ verificat qn̄ volumus folia conseruare: qr tunc hz esse perfectum. verificat etiā in singulari collectione: coacti tamen qnq̄ festinamus vt quando volumus succum arnoglosse semperuiue ⁊c. ad infrigidandum.

¶ Sed semia sunt colligēda postq̄ ipsorum terminus figitur ⁊ exiccatur ab eis cruditas ⁊ aquositas.

¶ Ratio qr sunt completa ⁊ bene conseruantur: tamen ꝓpter speciales causas ante colligimus q̄ maturentur: sicut ordeū imaturum ad faciendum samech ordei: vt Simoni ianuensis.

¶ Et radices sumēde sunt cū casus foliorum tēpus est.

¶ Scilicet tēpore autūni: ideo quia tunc virtus est cōpleta vel reuersa ad radicem: non nutriens folia ⁊ parum repressa intus in frigore: nō exhalata sicut in estate: nec posita sicut in hyeme: nec depressa ad puluerizādū sicut in vere: tn̄ in oī tpe eas colligimus.

¶ Flores vero colligere opz post apitionē integrā an̄ extenuationē ⁊ casuz. Sz virge sunt colligēde cū iam ad integritatē puenerint ⁊ nō inceperint inde extenuari et ꝯbi. Et fructus qdē sunt colligēdi postq̄ finit cōplemētū eorum: ⁊ anteq̄ sint preparati ad cadēdū. Illud vero qd sumit totuz opz vt sumat sm vigorē suū: ⁊ cū ipsi⁹ semina terminū suū sunt ꝯsecuta: ⁊ quotiēscunq̄ radices fuerint. minus ꝯcte ⁊ virge minus extenuate: ⁊ semina piguiora ⁊ plus plena: ⁊ fructus solidiores ⁊ pōderosiores erūt meliores: ⁊ nō excusat magnitudo cuz extenuatiōe ⁊ arefactione: sz si est cū pōdere est valde melior. Ille preterea que in claro aere colligunt sūt meliores collectis in dispōne hūiditatis aeris ⁊ vicinitatis tpis pluuie. Syluestres quoq̄ oēs domesticis sūt fortiores ⁊ mioris quātitatis sm plīm: ⁊ de syluestrib⁹ montane sūt fortiores: ⁊ ille quarū collectiōis loca sunt vētosa ⁊ sublimia sūt fortiores alijs: ⁊ ille hore collectiōis: quarum pluuia nō defuit sūt fortiores eis qb⁹ defuit pluuia in tpe q̄ debuit: ⁊ totū hoc sz plīm: ⁊ qtiēscūq̄ fuerit earum color magis tinct⁹: ⁊ sapor magis apparēs: ⁊ odor fortior erūt fortiores in gn̄e suo. Ampli⁹ herbe debilitant post duos aut tres annos: nisi medicie nūerate q̄ excipiunt sic duo ellebori: ipsi enī ambo longiori tpe pmanēt. Gūme vero colligēde sunt post ꝯgelationem ⁊ post exiccationē pparatā puluerizatiōi: ⁊ virt⁹ plīmarū earum nō remanet post tres annos ⁊ ꝓpe euforbij. verūtn̄ fortiorum cuiuscūq̄ ordis spatiū duratiōis ꝓlōgat sz ipsarum bonitatē. Cū āt recēs fuerit deficit fortis ꝓcul dubio stat duplū veteris debilis loco ei⁹ in oī re. Illas vero q̄ sūt ex aīalib⁹ assumere opz ex aīalib⁹ viuētib⁹ tpe veris: ⁊ eligant aīalia seniora corpa hn̄tia ⁊ integriora mēbra. Et opz vt qcqd de eis tollit tollat cū decollata sūt: ⁊ caueat ne illd qd assumit sit ex aīalib⁹ mortuis ab egritudib⁹ eis accn̄tibus. Isti g̃ sunt canones vl'es quos apd medicū pparatos eē opz i cē medicinarum singulariū. Nūc vero in scdo tractatu icipe volo. Loqmur g̃ de naturis mediciarum singulariū a nobis cognitarum: ⁊ earum quarum cognitio nobis possibilis erit: ꝯsequemur earum impressiones attēdēdo signa i eis vera. Et dimittemus narrare medicinas de qbus nihil nouimus nisi noīa tm̄ ⁊ ordinabimus areolas pdictas cū suis coloribus. Et signabimus in pmis numerum egritudinū cuiusq̄ tabule: ⁊ sm tincturam cuiuscūq̄ egritudinis cū voluntate dei excelsi ⁊ bonitate ipsius auxilij.

¶ Primū p se pz. ¶ Illd vero qd.) Docet colligere totā plantā. Et p docet hāc collectionē per dispōnem aeris ⁊ loci. Scdo ex cā eorum que dicit sunt nota. Dicit sm plurimū: qr quedā sunt nō syluestria fortiora vt vinū ex vite domestica ⁊c. Hic Dy. dicit de collectione carapucie sursum ⁊ deorsum ⁊c. ꝙ apud nos est famosum de quodam ligno dicto aliformus. Gumen ⁊c. Illas vero ⁊c.

¶ Tractatus scds Libri secūdi vba pricipis Aboali.

Iam significauimus in tractatu p ordine areolarum quas ordinauimus. Et nos etiā volumus hic afferre illd qd significat res cadētes in oī areola ⁊ tincturas q̄ sunt eis ꝓprie. Areolarum aūt triū primarum res apparētes sūt. In illis vero q̄ sūt post eas. s. q̄ idigēt distōne caplorum ⁊ tincturarum nō existimes nos voluisse studere in inuestigatiōe nūeri ei⁹ qd numerauim⁹. Nos enī nō fecim⁹ illd: sz attulim⁹ qd inuenim⁹ de iuuamētis ⁊ iudicijs sibi ꝓprijs in caplis medicinarum singulariū quas narrauim⁹. Et areola pma hui⁹ sūme quā igrediunt tincture est areola opōnū ⁊ ꝓpetatū.

¶ Areola operationum ⁊ proprietatum.

Subtilis: spissa: viscosa: exiccatiua: subtiliatiua: ispissatiua: iuiscatiua: resolutiua: abstersiua: ꝯglutinatiua:

uã:conglutinatiua:exasperatiua:applanatiua: aperi-
tiua orificiorum venarum:laxũ faciens: incisiua:disrũ
pens ventositates:attractiua:mordicatiua: repercus-
siua:mũdificatiua:sedatiua doloꝝ:⁊ est ꝓhibēs effu-
sionē materieꝝ:rubificatiua:pruritũ faciēs: vlcerati-
ua:corrosiua:adustiua:rectificatiua putredis: putrefa
ctiua:cauterizatiua:roboratiua:digestiua:crudũ faci-
ens:stupefactiua:oppilatiua laxi ⁊ rari īflatiua:laua-
tiua:lubrificatiua:exp̄ssiua:ꝯctiua:extictiua:clarifica-
tiua sanguis:sudoris ꝓuocatiua:retētiua sanguis:retē
tiua sudoris:laudabil' chimi:vitupabil' chimi:expulsi-
ua nocumēti:cibi mlˀti nutrimēti:pauci nutrimēti:con
fortās mēbra:ꝯfortās viscera mali hũoris:ꝯuertit̃ ad
oēm humorez:ꝯfert egritudinibus melˀie:generat me
lãcholiã:generat cholˀaz citrinã:gñat flegma:expellit
nocumētũ flegmatis:ꝯfert senibus:opationes exnee:
operatio eius in aere facit penetrare solutiua.

¶ Areola decorationis.

MUndat:ꝯturbat:remouet sahafat:ꝯfert mor
phee ⁊ sordibꝰ:⁊ albaras:fac̃ ꝓuenire alba-
ras:īpetigini:pãno:lētigibꝰ:fac̃ euēire pãnũ
lētigies:vestigijs vlceꝝ:vestigijs variolaꝝ:fissuris la
bij:fissuris faciei ⁊ capilloꝝ:rubificat colorē:ꝯfert fis-
suris pedũ:eradicat barulos verrucas:odori ascellaꝝ
⁊ corpis:lepre:fac̃ possidē leprã:exhibit surculos ⁊ sagit
tas ⁊ spinas:abluit dētes:eradicat dētes:⁊ odori na-
riũ:fetori oris:fac̃ possidē fetorē ãhelitꝰ: īpinguatiua:
fac̃ macrescē:pedicul':fac̃ pediculos: ꝯfert panaritio:
dētibꝰ muris:vnguibꝰ tortꝫ:vnguibꝰ corrosiꝫ:pũctꝫ alb
in eis:custodit mamillam ⁊ testiculum:facit bonũ co-
lorem:anhelitum efficit bonum:dnigrat capillos:de-
albat capillos:prolongat magnificat rubificat cõfor-
tat incrispat applanat findit prohibꝫ fissurã tyrie:alo-
picie ꝓstrationi:ꝓhibet caluitium: facit cadere : facit
caluitium:abradit:facit nasci capillos.

¶ Areola apostematum ⁊ bothor.

APostematibꝰ calidis : apostematibus frigi-
dis:apostematibꝰ ītrisecis:flegmoni: ⁊ apo-
stematibus fluxis:inflationi:cãcro:apãtibus
duris:scrofulis:assudh:aldubelleth īteriorībꝰ : herisi-
pile:formice:escere:dsudatiōibus:vesicis: igni psico:
pestilētie ãbulatiue:apãtibus vlcerosis:alasaph: bo-
thor lacteo:apãtibꝰ neruoꝝ:apãtibꝰ lacertoꝝ: apãti-
bus q̄ sũt sub auribꝰ:apãtibꝰ sub ascellis:ramici aq̄se:
ramici ex ītestis:ramici vētose:apãtibꝰ epatꝫ:apãtibus
splenis:apãtibus stõchi:apãtibus veretri:apãtibꝰ ma
tricis:apãtibus vesice:apãtibus mamillaꝝ:apãtibus
testiculoꝝ:apostematibus renum:apostematibus fi-
cteris:generat apostemata calida: gñat apostemata
fluxa:generat apostemata dura:generat cãcrum.

¶ Areola vulnerum ⁊ vlcerum.

VLceribꝰ ãbulatiuis:vlceribꝰ malignis:vlce-
ribꝰ vetustis:vlceribꝰ sordidis:sordidat vlce
ra:fistul' ꝯfert colubrese:cõsolidat:gñat car-
nē:dstruit carnē augmtatã:sigillat:ꝯfert scabiei ⁊ pru
ritui:scabiei vlcerose:scabiei melancholice : adustioni
ignis:estiomeno:vlceribus lacteis:pustulis oris: pu-
trefactioni membroruꝫ:igni persico:ossibꝰ:lenit esca-
ras infixas in membris.

¶ Areola instrumentorum iuncturarum.

DOlori iũcturaꝝ:duritiei lacertoꝝ alfase: al-
heik:ꝯtorsiōi:ꝯtusiōi:laxitati:dolori neruoꝝ
duritiei iũcturaꝝ:egritudini iũcturaꝝ fride:
dsiccat neruos:ꝯfortat neruos:apãti neruo-
rum:vlceribus neruoꝝ:nocet neruis: doloribꝰ dorsi:
sciatice:casui:pcussiōi:spasmo:thetão:alcuzez:palysi:
tremori:dislocatōi:ramicibꝰ:rupturis:dolori disloca
tiōis:dolori pedis:podagre:fac̃ egredi cortices ossiũ.

¶ Areola membrorum capitis.

SOde calˀe:sode fride:emigranee : galee: no-
cet cerebro dbili:facit sodã: cõfortat caput:
augmētũ fac̃ i cerebro:purgat cerebrũ:resol
uit vētositates i cerebro:apit oppil'ones cerebri tortu
re apoplˀie:grauat caput:fac̃ subeth:fac̃ sõnũ:fac̃ sco-
thomiã:tardat ebrietatē:ꝯfert vtigini ⁊ scothomie:cõ
fert subeth:ꝯfert melˀie ⁊ timori:ꝯfert manie:ꝯfert epi
lepsie:mouet epilˀiã:timori pueroꝝ in somno ⁊ alioꝝ:
ꝯfert tremori:ꝯfert frenesi calˀe subeth asahari ꝯgela-
tiōi:ꝯfortat ꝯgelationē memorie ⁊ ꝯsuationē:fac̃ pos
sidē obliuionē:ꝯfert ebrietati:ꝓhibꝫ ebrietatē:cõfert
dolori auris:ꝯfert sonitui ⁊ tinitui:ꝯfert surditati forti
⁊ debili:ꝯfert catarro ⁊ corize:cõfert fluxui sanguis ex
naribꝰ:fac̃ fluere sanguinē ex naribꝰ:fac̃ sternutare:re
mouet sternutationē:ꝯfert bothor oris ⁊ alcola:ꝯfert
egritudibꝰ oris:ꝯfert fluxui saliue:ꝯfortat dētes:ꝯfert
dolori dētiũ:facilē efficit eradicationē dētiũ:ꝯfert na
tiuitati dētiũ īfantiũ:facit cadere dētes:ꝯfert stupori:
ꝯfert apãtibus lingue:ꝯfert ranule:ꝯfert vlceribꝰ gin
giuaꝝ:cõfert gingiuis sanguineis:⁊ ꝯfert furfuribus.

¶ Areola membrorum oculi.

OBthalmie calˀe:obthalmie vetuste:sebel:vl-
cera:lippitudini albe:altarafati:vestigia viri
dia:varietati: albugini : exiture grossitudini
cornee:lachrymis:attrahit lachrymas:ꝯfortat visuꝫ:
ꝓhibet catarrũ:aptiōi:ꝯstrictōi pupille:aq̄ fistule:vn
gule:lippitudini:ꝯseruat sanitatē oculi:scabiei ⁊ pruri
tui:silac:pilis īpediētibꝰ almusarã:vlceribus oculi.

¶ Areola mēbroꝝ pectoris ⁊ anhelitꝰ.

COnfortat mēbra ãhelitꝰ:nocet mēbris ãheli
tꝰ:ꝯfert apãtibꝰ vtrarũqꝫ amigdalaꝝ:⁊ vuu-
le:synãtie ⁊ sqnãtie:sanguisuge: īpedimentis
anhelitꝰ:asmati:dilatatiōi ãche:aspitati pectoris:de-
structōi voc|:clarificat vocē:fac̃ bonã vocē:tussi sicce:
tussi antiq̄:pleuresi:pipleumōie:saniei:ethice: mũdifi-
cat vlcera velamis:sputo sanguis:dolori lateris:san-
guini ꝯgelato i pulmōe:ꝯfortat cor:rectificat itellˀm:
malitie cõplˀonis cordis calˀe:malitie cõplˀonis cordis
frigide:syncopi:tremori cordis frido: tremori cordis
calido:apãtibus mamille:facit abundare lac.

¶ Areola membrorum nutrimenti.

COnfortat stõchũ: debilitat stõchuꝫ:digerit:
malã effic̃ digõnē:disrũpit desideriũ: deijcit
desideriũ:desiderio corrupto:mala stõcho:
ꝯfert singultui:nausee:fac̃ nauseã:facit angustiã:eru-

ctuatõi:fac̃ eructuare:mollificat stõchũ:apit oppil'o-nes epatis ⁊ stõchi:prepat stõchũ:mordicat stõchuz: lubricitati stõchi:cãcro in stõcho:fac̃ sitiz:sedat sitiz: ĩfridat stõchũ:sedat ĩfridationẽ stõchi:confert dolori stõchi:apati stõchi:cõfortat epar:nocet epati:dolori epatꝭ:oppil'oni epatꝭ:fac̃ epar possidẽ oppil'onẽ: apati epatꝭ cal'o:apostemati epatꝭ frido:duritiei epatꝭ:indu-rat epar:debilitat epar:icteritie citrine:icteritie nigre: facit possidere icteritiã:hydropisi asciti:hydropisi hy posarche:hydropisi tympaniti:facit possidere hydro-pisiz:dolori splenis:apati splenis:inflationi splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

Soluit chol'as:soluit hũiditatẽ ⁊ hũores gros sos:soluit mel'iaz:soluit aq̃sitatẽ:soluit vẽto sitatẽ:soluit sãguinẽ ⁊ strĩgit:ꝯfert sol'oni flu xui sanguis cũ egõne:facit excoriationẽ: chol'ice pas-sioni:fac̃ possidẽ cholericã passionẽ:lubricitati visce-rũ:tardat̃ in ĩtestinis:dissinterie:⁊ vlcerib⁹ ĩtestinorũ: pũgitiuo dolori:fac̃ pũgitiuũ dolorẽ tenasmon:coli-ce frigide:colice calide:colice ventose: colice aposte-mose:apostemati ĩtestinoꝝ:ileos: v̈mib⁹:dolorib⁹ vi-scerũ:fetori stercoris:fac̃ fetere sterc⁹:ꝓuocat vrinã: ꝓuocat mẽstrua:ꝓuocat vtrũq̧:retẽtiõi vrine:ardo-ri vrine:distillatiõi vrine:lenitati vrine:mictui sangui nis:mictui puris:ꝯfortat renes:nocet renib⁹: diabeti: lapidi renũ:lapidi vesice:apati renũ:apati vesice:do lori renũ:vlcerib⁹ renũ: vlcerib⁹ vesice:scabiei vesice: ⁊ pruritui ei⁹:dolori vesice:mollificatiõi vesice: ꝯfor-tat vesicaz:nocet vesice:dolori m̃ricis:retinet fluxum m̃ricis:mũdificat m̃ricẽ:retinet mẽstrua:ꝯfert aposte matib⁹ m̃ricis:duritiei m̃ricis:coarctatiõi oris m̃ricis: ꝑfocatiõi orificij m̃ricis:calefac̃ m̃ricẽ:ꝯstrĩgit m̃ricẽ: ꝯfert vẽtositatib⁹ m̃ricis:vlcerib⁹ m̃ricis:eminẽtie ma tricis:ꝓhibz ĩpregnatiõez:fac̃ hereditare sterilitatez: ꝯfortat embrionẽ:eduĉ fetũ:⁊ deijcit ipsuz:⁊ interficit eũ:iuuat ad ĩpregnãdũ:fac̃ egredi scdinã:facilẽ efficit ꝑtũ:mũdificat parturiẽtẽ:ꝓuocat mẽstrua:retinet mẽ strua:ĩcitat appetitũ coeũdi:multiplicat spma:miorat spma:miorat pollutiõem:pollutiõi pl'ime:multiplicat pollutionem:erigit:cõfert satyriasi:apatibus veretri: vlcerib⁹ veretri:egressiõi ani:ꝯfortat anũ:ꝯfert apati-bus ani:vlceribus ani:ragadijs ani: fluxui sanguinis ani:mollificationi ani:hemorroidibus ani.

¶ Areola febrium.

Febribus cal'is antiqs tẽporalib⁹ fridis:febri bus ꝑmixtꝭ:tertiane:causonidi: synocho: q̃r-tane:quotidiane:pestilẽtiali:ethice:febribus effimeris:febri diei oppilatiue: febri diei apose: febri antiq̃:medie tertiane ꝑmixte:tremori:febri syncopali.

¶ Areola venenorum.

Tyriaca bezahar ĩterficit venenosa:expellit ve nenosa:venenũ medicia pernitiosa napello: extremitati caude cerui: felli vipe:iusqam o nigro:opio:beriz:lythargirio:fungis:cãtaridib⁹:strã gulatori leopardi:⁊ thib:lepori marino:interficit mu-res:morsui serpẽtis:vipe:scorpioni:rutele:aranee:al-tararati:iterfectori vulturis:morsui canis:morsui bo-mis:cani rabioso:dracõi mario:danule mugali:sagit-tis veneficatꝭ:albeleil:sagitte armene:felli leopardi.

¶ De aniso. Cap. p^m^.

Anisum qd ẽ. Est semẽ feniculi romani ⁊ est mioris acuitatꝭ q̃ nabathi:⁊ in ipso ẽ dul-cedo ⁊ ẽ acuti⁹ q̃ nabathi. Electio. Ro manũ põderosus ẽ. Natura. Inqt Gal. est cal'z in scdo:siccũ in tertio. dixit Diasco. est vtrũq̧ in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est apitiuũ cuz stipticitate pauca:⁊ est sedatiuũ doloꝝ ⁊ resolutiuum vẽtositatũ ⁊ ꝓprie si asseꝛ:⁊ in ipso qdez ẽ acuitas qua medicinis adurẽtib⁹ fit vicinum. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert ĩflationi faciei ⁊ apatib⁹ extremitatũ. Mẽbra capitis. Si ex eo fiat euaporatio:⁊ narib⁹ vapor ei⁹ attrahat̃ sedat sodã ⁊ v̈tiginẽ:⁊ si terat̃ ⁊ misceat̃ cum oleo rosa. ⁊ distillet̃ in aure sanat qđ accidit in ĩteriori ꝑte ei⁹:⁊ sodã a cõpressiõe aut ꝑcussiõe:⁊ dolores etiã eius. Egritudies oculi. Cõfert sebel antiq̃. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Prouocat lac. Mẽbra nutrimẽ ti. Abscidit sitiz factã ex hũiditatib⁹ baurachijs:⁊ cõ fert oppil'oni epatꝭ ⁊ splẽis gñate ex hũiditatib⁹. Mẽ bra expulsiõis. Prouocat vrinaz ⁊ mẽstrua:⁊ mũdat m̃ricẽ a fluxu hũiditatũ albarũ:⁊ ẽ motiuum coitus:⁊ qñq̧ ꝯstrĩgit vẽtrẽ. Et adiuuat ipz ad illđ ei⁹ ꝓuoca-tio. Et apit oppil'ones renũ ⁊ vesice ⁊ m̃ricis. Febres. Cõfert feb. ãtiq̃. Vene. Expellit nocumẽtũ venenoꝝ ⁊ venenosoꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ carni q̃tũ ẽ ipz.

¶ Anisuz nabathi.i.orientale:vel.i. feniculus:ita q̧ cũ vĩ ꝯdicere in ꝑn° capl'i non ꝯdicit:sed cõparat anisum ad feniculũ:⁊ vult q̧ anisum:siue sit romanum:siue nabathum est minoris acuitatꝭ q̃ nabathi.i.q̃ feniculus. ⁊ postea vult q̧ anisum romanuz habeat dulcedinẽ:⁊ est acutius q̃ anisuz nabathi.i.orientale:al's littera est corrupta ⁊ debet dicere est acutius q̃ nabath qđ apud Sim. est fructus arboris dicte sedar. ẜm Auic. autẽ apud Dynũ vocat̃ acufoliũ. M. Frãciscus de Bononia sic exponit dicẽs:q̧ lr̃a dꝫ sic stare:⁊ in ipso est dulcedo ⁊ est acuitas:⁊ iam ĩueni in aliquo Aui. ⁊ est verisimile vt s̃nia huius littere corespõdeat v̈bis eius statim in areola operationis ⁊ proprietatis in fine vbi dicit. ⁊ in ipso est acuitas qua medicinis adurẽtibus fit vel fit vicinum.

¶ De absinthio. Cap. 2^m^.

Absinthiũ qd ẽ. Est herba sil'is folijs origa ni. Et ĩ ipo ẽ amaritudo ⁊ stipticitas ⁊ acui tas. Inqt Humain. Absinthiũ ẽ pluriũ spe cieꝝ. Ex eo eni ẽ corascenũ. Et ex eo ẽ ori-entale ⁊ alatũ đ mõte lukeni ⁊ susin ⁊ nabathi ⁊ tarsen-se. Et dixerũt alij antiq̃rũ:spẽs ei⁹ qnque sũt: tarsense: ⁊ susin:⁊ nabathi:⁊ corasceni:⁊ romanũ. Et ĩ nabathi qdẽ est bonus odor. Et ad vltimũ ĩ ipso est suba ter-rea qua ꝯhit:⁊ suba subtil' qua soluit ⁊ apit. Et ẽ ẽt ex spẽbus sceba:⁊ ꝑꝑ hoc vocauerũt ipsuz qdã sapiẽtes sceba romanũ. Et eius succus est fortior folijs ipsi⁹:⁊ est cõparatiõe succi prassij. Electio. Qđ ex eo me-li⁹ est susin ⁊ tarsense:⁊ ẽ mirabil' coloris ⁊ odoris alo-es cũ ꝯterit̃. Et qđ ex ipso ẽ recẽs ⁊ syluestre. Rectifi-catio potiõis fit cũ corasceni.ʒ.iij. Nã. Est cal'm ĩ ꝑ siccũ in scđo:⁊ eius succus est calidior. Et dicũt qdã ẽ siccuz in tertio:⁊ est q̃si verius. Opa. ⁊ ꝑ. Est aperi-tiuuz ⁊ stipticũ:⁊ eius stipticitas ẽ fortior ipsi⁹ amari-tudie:ẜ nabathiũ ẽ fortioris stipticitatis ⁊ mioris ca-liditatis:quapꝑ nõ soluit flegma ẽt ex stõcho: neq̧ ꝑ

ipsum

ipsuꝫ fit iuuamentuꝫ in hoc: ⁊ eius oꝑatio in flegmate ⁊ mel'ia. Et in ipso ēt est resol'o. Et ex ꝓprietatibꝰ eius est vt ꝓhibeat pãnos a tineis ⁊ corruptione vermiũ: ⁊ ꝓhibet encaustrũ ab alteratõe ⁊ chartas a corrosiõe. In deco. Facit bonũ coloreꝫ. Confert tyrie ⁊ alopicie: ⁊ remouet vestigia sub oculo ⁊ in alijs locis: ⁊ confert grossitiei palpebraꝝ. Vul. ⁊ vlc. Confert duritijs intrĩsecis in emplastro positũ aut bibitũ. Egritu. mē. ca. Exiccat caput: ⁊ ipsiꝰ succꝰ fac̃ soda: ⁊ existimo ꝙ illď ē ꝓꝑ suũ nocumētum qď in stõcho fac̃: ⁊ vapor decoctiõis eiꝰ ꝯfert dolori auris. Et qñ bibif añ vinũ ꝯfert ebrietati: ⁊ qñ ex eo fit empl'm iterius in palato: ꝯfert prefocatiõi itrinsece. Et ꝯfert apostematibꝰ que sũt post ambas aures: ⁊ ꝯfert dolori auris ⁊ fluxui humiditatũ: ⁊ ꝯfert apopl'ie bibitũ cũ melle. Egri. ocu. Confert obthalmie antique ⁊ ꝓprie anabathicũ cũ ex eo fit empl'm sub oculo ⁊ pãno. Et si ex eo fiat empl'm cũ careno: sedat pulsationē oculi ⁊ apata eius: ⁊ confert ꝑcussioni in eo. Egritu. mē. anhel'. Syrupus eiꝰ ꝯfert thetano qui est sub hypocũdrijs. Egritu. mem. nutri. Reducit appetitũ: ⁊ est medicia mirabilis ad illud cũ bibif ďcoctiõis eiꝰ: aut succi ipsius deceꝫ diebꝰ s. quacũqꝫ die tres anulasat. Et syrupus eiꝰ ꝯfortat stomachũ: ⁊ effic̃ opõnes alias: ⁊ ꝯfert icteritie: ⁊ ꝓprie si bibanf succi eius decē diebꝰ. s. quacũqꝫ die tres. ʒ. ⁊ cõfert hydropisi. Et sil'r empl'm factũ ex eo cũ ficubus ⁊ nitro ⁊ farina lolij: ⁊ empl'm splenis ēt: ⁊ qñqꝫ fit emplastrũ ambabus ex eo cũ ficubꝰ ⁊ farina lolij ⁊ nitro: ⁊ iterficit ṽmes ꝓprie cũ decoqtur cũ lētibꝰ aut rizi et comedif. Succus eius est malus stõcho: ⁊ semia eius etiã nocumētũ faciũt ori stõchi ꝓprie ꝓꝑ eiꝰ salsedineꝫ preter nabathi: ⁊ qñqꝫ ꝑmiscef cũ spica vtile ē dolori stõchi. Et si empl'm fiat ex eo epati ⁊ stõcho ⁊ alijs cõfert doloribus eoꝝ. Epati qdē ⁊ alijs cũ oleo de alcãna facto cerato: ⁊ stõcho qdē cũ oleo ro. aut ꝑmixtuꝫ cũ rosis: ⁊ ꝯfert durit(ijs) ipsoꝝ. Egri. mē. expul. Est ꝓuocatiuũ vrine ⁊ mēstruoꝝ fortiter: ēt suppositũ cuꝫ hydromelle: ⁊ soluit chol'aꝫ: ⁊ neqꝫ ꝑ ipm fit iuuamentũ eius in flegmate: nec ēt in illo qď est stans in itestinis. Sit quoqꝫ potio ĩfusi aut decocti a qnque. ʒ. vsqꝫ ad septē. Et pulueris eiꝰ ab vna. ʒ. vsqꝫ ad. ij. 5. Et potus syrupi eiꝰ ēt ꝯfert hemorroydibꝰ ⁊ ragadijs ĩ ano. Et qñ coquif solũ aut cũ rizi ⁊ bibif cũ melle interficit vermes cũ sol'one vētris leui: ⁊ sil'r qñ coqtur cũ lentibus. Et eius qdē syrupꝰ ꝯfert oibꝰ illis: ⁊ mũdificat venas ab hũore chol'ico ⁊ aquoso: ⁊ ꝓuocat ipm. Feb. Cõfert antique ⁊ ꝓprie eius succꝰ sic̃ eupatorij. Ven. Cõfert morsui draconis marini ⁊ scorpionis ⁊ morsui mugali: ⁊ iusqamo cũ vino ⁊ suffocationi fungoꝝ: ⁊ ꝓprie cũ bibitur cũ aceto. Et eius oleũ ꝯfert cimicibꝰ: ⁊ cũ infundif ꝓprie in aqua encaustri nõ corrodũt mures librũ. Permu. Loco eius ponif poliũ aut sceha armenum. Et in ꝯfortãdo stomachuꝫ ex assaro quãtũ ipsum est cũ medio pondere mirabolanorum.

¶ Absinthiũ est herba sil'is folijs origani. textus est corruptus vt dicit Sim. ianuēsis in capl'o de abrotano: ⁊ dꝫ dicere folijs ascę idest abrotani. ⁊ Gal'. 6º de simplici medi. cap. ꝑ. ponit absinthiuꝫ quãdam spēm abrotani vt syudonicum. Spēs absinthij possunt distingui loco: ⁊ sic ponit quatuor vel qnque species vel tot quot sunt loca. ¶ Electio absinthij apud nos est ꝙ si volumus sol'onē eligimus amarum. ⁊ est mirabilis coloris ⁊ odoris aloes. dicit h ꝙ est coloris entatij: ⁊ herba deberet habere colorē virideꝫ: ⁊ est talis coloris propter partes terrestres: que in superficie dominantur. Succus eius est malus stomacho. contra. quia syrupꝰ cõfert stomacho: ergo succus. Dicendum ꝙ est malus stomacho: qr minus stipticum. Ad contrarium dicendum ꝙ in syrupo absinthij ponitur vinum cydoniorum ⁊ rosarum.

¶ De achacia. Cap. 3m.

Achacia qd est. Est succus alcharthi exiccatꝰ: deide in trociscos mutatꝰ. Et in ipa ē mordicatio que ablutiõe remouef: qm̃ est cõposita ex substantia terrea stiptica: ⁊ ex substãtia subtili ex qua est eius mordicatio q̃ destruif ablutione: ⁊ ꝓpter suam acuitateꝫ mordicat ⁊ infrigidat. Elec. Melior ex ea est que est melioris odoris viridis declinãs ad nigredinem põderosior ⁊ durior. Nã. Que ex ea abluta est: frigida est ⁊ desiccat in secũdo. ⁊ non abluta frigida est in primo: ⁊ eius siccitas est in termino secũdi. Opa. ⁊ ꝓ. Est stiptica ꝓhibēs cursum sanguis. In deco. Denigrat capillos ⁊ colorem efficit bonum: ⁊ cõfert fissuris accidentibus ex frigore. Apo. ⁊ bo. Cõfert omnibus que diximus in myrto. Et cõfert panaritio: ⁊ cum albumine oui ꝯfert adustioni ignis ⁊ apatibus calidis. Instra iũ. Prohibet mollificationem iuncturaꝝ. Egritudi. ca. Cõfert vlceribus oris. Egritu. membroꝝ ocu. Cõfortat visum ⁊ subtiliat ipsum: ⁊ nõ est conueniens oculo ea nisi albassari: sedat obthalmiã ⁊ rubedinem que accidunt in eis. Et ingredif in medicinis vngule. Egri. mem. expul. Constringit naturã bibita ⁊ clysterizata ⁊ pro emplastro posita: ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ sol'oni sanguiee: ⁊ abscidit fluxũ mr̃icis: ⁊ remouet eminētiã ani ⁊ eminētiã mr̃icis: ⁊ cõfert mollificationibꝰ amboꝝ.

¶ Achacia vr̃ qñqꝫ sumi ꝓ q̃dã re calida 3º canone fen 9º: ⁊ 4º canone fen 7º. in cura fistulaꝝ vel fissuraꝝ. ca. 16º. trac. 3º. ¶ Alcarthi est arbustũ qď nõ est apud nos in quo discordat Dynꝰ a Serapione ⁊ pl'imi ab eis. Nos ṽo ꝓ ea succo prunebriaꝝ ĩmaturarũ. Diasco. Achacia ex fructu fit arboris spinose: q̃ maxie in Egypto nascif. hic fructus velut oliua premif: ⁊ succꝰ in sole siccaf. In libro ṽo Serapionis folijs. 57. ex ṽbo Diascoridis hr̃ qď fit ex spina: cuius magnitudo est sicut arbor: ⁊ hꝫ semē sicut lupinus ĩ vaginis: ⁊ florē albũ: tãdem dicit ꝙ est arbor gummi arabici.

¶ De assaro. Cap. 4m.

Asaruꝫ qd est. Est herba hñs semina plurima radicũ cuius nodus est tortus: ⁊ simulanf piperi boni odoris mordicãtis liguã: ⁊ hꝫ florem inter folia apud radicē suã: cuius color est purpureus similis flori iusquiami: ⁊ radix quidem ipsius est magis iuuãs q̃ⷨ aliqd qď sit in ipso: ⁊ eius virtus est virtus acori aut est eo fortior. Elec. Ex eo melius est qď est fortioris odoris. Nã. Calidum est ⁊ siccũ in tertio: ⁊ dicitur ꝙ eius siccitas ē maior ipsiꝰ caliditate. Opa. ⁊ ꝓprie. Aperit ⁊ sedat dolores intrinsecos omnes: ⁊ ꝓprie eius infusio quã dicturi sumus in capitulo hydropisis: ⁊ subtiliat ⁊ resoluit: ⁊ calefacit mēbra frigida ⁊ abstergit. Instra iũ. Cõfert sciatice ⁊ dolori anchaꝝ antiquo: ⁊ ꝓprie eius infusio ꝑ̃dicta in capl'o hydropisis. Egri. ocu. Cõfert grossitudini cornee. Mē. nutri. Cõfert oppil'oni epatis ⁊ duritiei ipsius: ⁊ ꝯferũt icteritie ⁊ hydropisi infusionis eius tres aurei in. xij. cotilis musti q̃ post

duos mẽses colēt: ⁊ iuuamẽtũ in febrib⁹ ẽ maius: ⁊ cõ
fert duritiei splenis valde. Mem.expul. Prouocat
vtrũq3: ⁊ ꝯfortat vesicã ⁊ renes: ⁊ soluit sic̃ elleborus
alb⁹ in purgatione vẽtris. Et eius qdem potio sit se-
ptẽ aureoꝝ cum aqua mellis: ⁊ in spermate augmẽtũ
efficit. Permu. Loco ipsius ponitur pondus ipsius
⁊ medium acori: ⁊ sexta ponderis eius amomi.

¶Assaꝝ Dias. assaꝝ quã multi nardũ agrestẽ appellant: folia hab3 hedere similia tenacia ⁊ rotunda: florem inter folia iuxta radicẽ purpurei coloris in similitudine iusquiami: semẽ simile ꝑuis apõ Serap. simile carthamo. Sim. assarus aliud ⁊c̃.

¶De abbel. Cap. 5m.

Abbel quid est. Est fructus iuniperi similis
arur: sed tñ est vehementius niger: ⁊ est bo
ni odoris ⁊ acuti. Arboris vo ei⁹ due sunt
spẽs. Una spẽs cuius folia sũt sic̃ folia cu-
pressi: multas hñs spinas que dilatat̃ ⁊ nõ elõgat̃. Et
alia est cui⁹ folia sũt sic̃ tamarisci: ⁊ sapor ei⁹ est sic̃ cu-
pressi: ꝫ est siccior ⁊ minus cal'a: ⁊ cũ de ea assumit̃ du
plũ cinamomi ponit̃ loco eius. Na. Dixerunt qdaȝ
ꝙ est calidus ⁊ siccus in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Vehemẽ
tis est resol'onis: ⁊ inest ei exiccatio cũ mordicatiõe: et
in ipso est stipticitas leuis: ⁊ ponit̃ i oleis calefactiuis:
⁊ in oleis aromaticis. Et pl'm ponit̃ in oleo qđ fit ex-
primẽdo. In vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. Cõfert eius pul-
uerizatio in herpete ⁊ hestiomeno ⁊ vlcerib⁹ putridis
cũ melle: ⁊ ꝓhibet ambulationeȝ ambulatiue ⁊ vlcera
denigrata: ⁊ qñqȝ fit ex eo empl'm: q̃re nõ ꝯsolidat ꝓꝓ
sui mordicationẽ: ⁊ ꝓꝓ vehementiã cal'itatis ⁊ siccita-
tis sue: imo exiccat. Egritudies mẽ. cap. Cũ bullitur
nux abbel i oleo sisamio in cocleari ferreo donec nux
nigra fiat ⁊ distillatur in aurem cõfert surditati valde.
Mẽ. expul. Prouocat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ eijcit fe-
tum ⁊ educit sanguinẽ. Permu. Loco eius ponitur
cassialignea: ⁊ dicitur ꝙ pondus eius de nuce cupres-
si: ⁊ dicitur ꝙ põdus eius de folijs cupressi.

¶Alibel siue abbel. Sim. vult ꝙ sit sauina. ⁊ Sera. folijs. 71. ẽt cõ uenĩũt cuȝ operatiõe iuniperi ⁊ sauine: sed sauine sunt fortiores. Zarur vel zaror vel zarini est fructus sil'is piro: sed paruus est et non est sorba nec nespilla: hic ꝫm Sim. deficit areola mẽbroꝝ ex- pulsionis: ꝓuocat vrinã ⁊ menstrua: eijcit fetũ ⁊ educit sanguinẽ.

¶De adrimia. Cap. 6m.

Adrimia. Na. Est calidũ ⁊ siccũ in tertio.
Deco. Cõfert alopicie tritum cum aceto.
Instra iũc. Cinis eius cũ aceto supposit⁹
cõfert sciatice. Mẽ. exp. Ingt Dias. cum
mulier tãgit mõtanũ ⁊ sibi supponit ilico fac̃ abortuȝ.
Vene. Cõfert venenis oĩbus ⁊ proprie morsui.

¶Adrimia. i. panis porcinus vel ciclamẽ ꝫm Sim. aliud capl'3 fac̃ Aui. de pane porcino ĩfra sub numero. 277. sub noĩe facailesus.

¶De anthimonio. Cap. 7m.

Anthimoniũ qd est. Est substãtia plũbi mor-
tui: ⁊ ei⁹ virtus est similis virtuti plũbi adu-
sti. Elec. Qđ ex eo bonũ est: est laminosuȝ
frustis ꝯfractis cui est splẽdor: ⁊ cui non admiscet̃ ali-
quid ex̃neũ: ⁊ neqȝ est sordidum ⁊ valde velociter frã-
gitur. Na. Est frigidũ in ꝑmo: siccũ in secũdo: ⁊ est
vehemẽtioris desiccationis q̃ȝ atrimẽtũ rubeũ ⁊ ẽ sy-
ruȝ Ope. ⁊ ꝓprie. Cõfringit ⁊ exiccat sine mordica-
tione: ⁊ abscindit fluxũ sanguis. Vul. ⁊ vlce. Cõfert
vlceribus: ⁊ destruit carnes additas ⁊ consolidat. Et
ponit̃ cũ adipe recẽte suꝑ adustiõeȝ: q̃re nõ vlcerat ⁊
si vlcerat ꝯsolidat ipsaȝ cũ ꝑmiscet̃ cũ adipe ⁊ cerusa.
Mẽ. cap. Prohibet fluxũ sanguis ex narib⁹ q ẽ exve-
laminibus cerebri. Mẽ. ocu. Cõseruat sanitatẽ ocu-
li: ⁊ remouet sordes vlceꝝ suoꝝ. Mẽ. expul. Cũ suꝑ
ponit̃ cõfert fluxui sanguinis matricis. Permu. Lo-
co eius ponitur stãnum adustum.

¶Anthimoniũ est qđdã minerale: ⁊ quãdoqȝ inuenitur artificia- le: ⁊ est plumbum adustum: ⁊ est medicina valde ocularis.

¶De ammoniaco. Cap. 8m.

Ammoniacũ qd ẽ. Est gũma atorthut: ⁊ no-
minat̃ qñqȝ id quo auruȝ adheret: qm̃ ꝑga-
mena ⁊ mẽbrana ⁊ libri eo deaurant̃. Na.
Est cal'3 i fine tertij ⁊ siccũ in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓ.
Ei⁹ resol'o ⁊ exiccatio ẽ fortis: ⁊ nõ ẽ mordicatio eius
fortis. Et ex ipsi⁹ qdẽ apitiõe ꝑuenit̃ ad h vt faciat cur-
rere sanguinẽ ex orificijs venaꝝ: ⁊ ĩgredit̃ in rectifica
tiõe solutiuoꝝ: ⁊ in ipso ẽ lenificatio ⁊ attractio. Apo.
⁊ bo. Lenit̃ ⁊ fit ex eo empl'm: ⁊ cõfert scrophulis ⁊
duritieb⁹ ⁊ aꝑatib⁹ i pricipio ꝑuis: ⁊ postea magnis si-
ne capite. Vul. ⁊ vl. Cõfert vulnerib⁹ mal': ⁊ corro-
dit carnẽ malã: ⁊ fac̃ nasci carnẽ bonã. Instr. iũ. Cõ
fert dolori sciatice ⁊ ilioꝝ: ⁊ iũcturaꝝ bibitũ cũ melle:
aut aq̃ ordei. Et cũ ex eo fit empl'm cũ melle ⁊ oleo re-
soluit duritiẽ iuncturaꝝ. Et qñ ꝑmiscet̃ cũ aceto ⁊ bau
rach ⁊ rosis ⁊ oleo de alcanna ꝯfert lassitudini. Mẽ.
ocu. Lenit asperitatẽ palpebraꝝ ⁊ scabiẽ ⁊ abstergit
albuginẽ: ⁊ ꝯfert humiditatib⁹ oculi. Mẽ. ãhe. ⁊ pec.
Cõfert disnie ⁊ difficultati anhelit⁹: ⁊ ei⁹ dilatatiõi cũ
trãsglutit̃ cũ melle aut aq̃ ordei ⁊ mũdat vlcera vela-
minis: ⁊ ꝯfert ꝑfocatiõi que est ex flegmate ⁊ cholera
nigra. Mẽ. nu. Cũ bibit̃ ex eo aure⁹ confert duritiei
splenis ⁊ duritiei epatꝭ: ⁊ sil'r cũ linit̃ cum aceto ⁊ ꝯfert
hydropisi. Mẽ. ex. Prouocat vrinã ita vt sanguinẽ
migẽ faciat ⁊ iterfic̃ ascarides ⁊ sol'one educ̃: ⁊ fac̃ exi
re embrionẽ: siue viuũ: siue mortuum: ⁊ ꝓuocat men-
strua: ⁊ lenit̃ suꝑ duritiẽ testicl'oꝝ cũ aceto ⁊ lenit eos.
Permu. Loco ei⁹ ponit̃ sordities aluearij apum.

¶Ammoniacum quandoqȝ pro balaseia vt dixit Sim. Dias. solu- tiuorum: qr acuit ⁊ facit accelerare.

¶De auiuden. Cap. 9m.

Aniuden qd est. Ex ea est alba ⁊ nigra que ẽ
fortior: ⁊ hec nigra nõ igredit̃ in cibis: ⁊ ipsi⁹
radix est ꝓpiqua sapori alastirgar: ⁊ eius nã
est aerea: ꝫ alastirgar est tarde digõnis: ⁊ nõ est h in
ordine ei⁹: q̃uis sit etiaȝ digestionis valde tarde. Alse
vo que est eius gũma capituluȝ singulare faciã aliud:
⁊ melius quidẽ est vt admistret̃ ei⁹ decoctio: aut ipsi⁹
acetũ q̃ȝ corpus eius. Na. Cal'a est ⁊ sicca in tertio.
Opa. ⁊ ꝓ. Est subtiliatiua valde. Et radix ei⁹ iflat: ⁊
cũ corp⁹ ex ea fricat̃ ⁊ ꝓprie cũ lacte ei⁹ trahit mãs ad
exteriora vtuose. Deco. Alterat vẽtositatẽ corꝑis.
Et si ex ea fiat ẽpl'3 cũ ol'o sanat aggregatiões sãguis
sub oculo. Apo. ⁊ bo. Cõfert dubelleth itrisecis. Et
qñ ꝑmiscet̃ ipsa ⁊ radix cũ empl'is confert scrophulis.
Instra iũ. Qñ ꝑmiscet̃ cũ ol'o irino aut ol'o đ alcãna
ꝯfert dolorib⁹ iũcturaꝝ ꝓpe. Mẽ. nu. Radix ei⁹ fac̃
eructuare

eructuare ⁊ strigit vẽtrẽ: ⁊ est tarde digõnis: ⁊ digerit ⁊ calefac stõchũ: ⁊ ꝯfortat eũ ⁊ disrũpit appetitũ. Mẽ. ex. Qñ decoquit cũ corticib⁹ granatoꝝ i aceto sanat hemorroidas ani ⁊ ꝓuocat: ⁊ facit fetere odorẽ sterco ris ⁊ ventositatem exeuntem per anũ ⁊ est nociua vesice. Vene. Est bazahar venenis.

¶ Aniuden est herba de qua fit asa fetida vel radix alkalsilechiuz siue silphium. sed Sim. alibi est siseleos vt infra capitulo de siseleos. 629. ⁊. 3. cañ. fen. 14. de cura hydropisis.

¶ De astirgar. Cap. 10m.

Astirgar qd est. Recti⁹ est vt ei⁹ acetũ administret. Et est ꝓpinq̃ aniudẽ in nã sua ꝫ est calidior ea. Nã. Cal'a est ⁊ sicca i fine tertij. Mẽ. nut. Ei⁹ acetũ ẽ bonũ stõcho ⁊ purgat ipm ⁊ ꝯfortat eũ: ⁊ disrumpit appetitũ. Sed corpus ipsius facit nauseã mordicatione sua: ⁊ tardat mora ipsi⁹ in stomacho ⁊ eius digestio in ipso. Feb. Proprietas eius est iuuamentum febris quartane.

¶ Astirgar est species aniuden. i. silphium al's leuisticum: al's est species arboris asse.

¶ De amirberis. Cap. 11m.

Amirberis qd est. Est azarasch: ⁊ ex eo est rotũdũ rubeũ cãpestre: ⁊ nigrũ lõgũ arenosuz: aut mõtanũ ⁊ est fortius. Nã. Frigiduz est ⁊ siccũ in fine tertij. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est vincẽs cholerã valde. Apa. ⁊ bo. Ex ꝓprietatib⁹ eius est suũ iuuamentũ qd ꝯfert apostematib⁹ calidis sicut emplastruz superpositũ. Mẽ. nut. Confortat stomachũ ⁊ epar ⁊ abscindit sitim valde. Mẽ. expul. Cõstringit ⁊ cõfert rasure etiã fluxui sanguinis inferius.

¶ Amirberis. i. berberis siue berberi: ⁊ ẽ fruct⁹ plãte cuiusdã que vocat rispinũ: q2 hz tres spinas. Alij dicũt cuspinũ qd fit de ea vinũ qd vocat rispinũ al's crispinũ ⁊ ifrigidat ⁊ extinguit sitim.

¶ De alaunocb ⁊ alababar. Cap. 12m.

Alaunocb ⁊ alababar qd ẽ. Vtrũq3 ẽ plũbũ nigrũ i q̃ ẽ suba aq̃sa multa quã ꝯgelauit frig⁹. Et i ipo st acreitas ⁊ t'reitas si vehemẽtis ml'titudis. Signũ aũt hũiditatꝭ ei⁹ sicẽ existimat Gal. ẽ velocitas liq̃factiõis ei⁹ ⁊ aereitatꝭ ipi⁹ ⁊ vehemẽtia raritatꝭ ei⁹: ⁊ ꝙ ip3 crescit cũ diminuitur i hũorositate t're ⁊ iflat: ⁊ ẽ vehemẽter ifridãs apata. Nã. Est fridũ ⁊ hũidũ i scdo. Apa. ⁊ bo. Fiãt ex eo pistillũ ⁊ tabula ⁊ fricet vnũ eoꝝ sup aliud cũ aliq̃ ex oleis: ⁊ tũc illud qd ex ipo resoluit ꝯfert apatib⁹ calidis ⁊ ifridat ea: ⁊ saniosa ex ipsis ita ꝙ curant: ⁊ ligat ex eo lamina sup scrophulas ⁊ glãdulas: ⁊ vlcera iuncturaꝝ: ⁊ ipaꝝ glãdulas ⁊ dstruunt. Vul. ⁊ vl. Ipsius fricatio ṗdicta ⁊ ei⁹ adustũ ꝓpe ablutũ ꝯfert vulnerib⁹ malignis vlcerib⁹ cãcrosis ⁊ vlcerib⁹ iũcturarũ. Instr. iũ. Cõferũt ipsi⁹ fricatio ⁊ adustio ṗdicte vlcerib⁹ iũcturaꝝ. Et si stricte liget sup torsionẽ iũcturarũ ⁊ suas glãdulas liquefac eas. Mẽ. ocu. Qd ex ipso adustũ ẽ: est iuuatiuũ i vlcerib⁹ ꝓprie cũ abluit: ⁊ sil'r obthalmie sicce. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Qd ex eo adustũ est: iuuatiuũ est vlcerib⁹ mamille: ⁊ sil'r eius fricatio ⁊ adustio ṗdicte. Mẽ. exp. Cõfert hemorroidib⁹: ⁊ ligat lamina sup locũ renũ: ⁊ ꝓhibet pollutionẽ frequẽtem: ⁊ sedat desideriũ coit⁹. Et vtrũq3 eoꝝ ꝯfert vlceribus veretri: ⁊ testiculoꝝ: ⁊ apostematib⁹ ipsoꝝ.

¶ Alaunocb: vel alalonet ⁊ alababar. i. plumbum.

¶ De amumeli. Cap. 13m.

Amumeli qd ẽ. Est oleũ dulce valde spissũ sicẽ mel: ⁊ spissi⁹ eo exhit ex crure arboris q̃ ẽ i t'ra murzie d'cis: ⁊ fit ex eo oleũ si cũ eo admiscet ẽt oleũ de flore ei⁹: ⁊ noiat amumel ⁊ oleũ mellis. Elec. Ex eo ẽ meli⁹ qd est magis clarũ ⁊ spissi⁹ ⁊ ãtiq̃s. Nã. Cal'z ẽ ⁊ hũidũ: ⁊ ipi⁹ calitas pl'ima ẽ hũiditate ei⁹. Vul. ⁊ vl. Cõfert vulnerib⁹ vlcerosis illinitũ. Instr. iũ. Cõfert dolorib⁹ iũcturaꝝ. Mẽ. ca. In ipo ẽ vt⁹ faciẽdi subeth: ⁊ fac pigritiã. Mẽ. ocu. Cõueniẽs ẽ tenebrositati ocl'oꝝ cũ ex eo fit collyriũ. Mẽ. exp. Tres. ʒ. ipsi⁹ cũ. ix. ʒ. aq̃ solone educũt chol'az ⁊ hũores crudos: ⁊ faciũt pigritiã ⁊ mollificãt: verũtñ nõ ẽ sollicitudo habẽda: neq3 timẽdũ est ex eo qd ipsum soluit: qm̃ est iuuatiuũ cũ eo qd ex ipo appet icolume. op3 tñ ne sup ip3 dormiãt oino.

¶ Amumeli: vel aumesi: vel aueli nõ inuenit expositũ: nec habet apud nos. Et nota de eo solutiuum super quo nõ dormit.

¶ De agalugin. Cap. 14m.

Agalugin qd ẽ. Lignũ idũ aut arabicũ boni odoris hñs cutẽ cooptã itrãs i nuõ spẽrũ q̃ vẽdunt. Et i ipo ẽ stipticitas cũ amaritudĩe pauca. Mẽ. cap. Collutio oris fcã ex ipsi⁹ dcoctõe odorẽ oris effic bonũ. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Cõfert dolori lateris. Mẽ. nut. Cõfert dolori epatis. Et aureus vnus ex eo ꝯfert viscositati stõchi ⁊ dbilitati ipsius. Mẽ. expul. Cum bibitur cũ aqua cõfert vlceribus intestinoꝝ ⁊ dolori pungitiuo calido.

¶ Agalugin est lignum aloes: l3 infra fiat aliud capitulum. non habemus: prouenit de india.

¶ De amgailem. Cap. 15m.

Amgailẽ qd ẽ. Est arbor locoꝝ rusticoꝝ nõ. Nã. Est frida ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est stiptica ꝓhibẽs sanguinẽ ⁊ spẽs fluxus. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Prohibet sputum sanguinis. Mẽ. expl. Prohibet fluxum matricis.

¶ Amgailem est arbor gũmi arabici ꝺm Simonem.

¶ De atharachic. Cap. 16m.

a Tharachic qd ẽ. Hec ẽ medicia acuta q̃ nõ bibit ꝓꝓ suã acuitatẽ: ꝫ i epithimatib⁹ admistrat post fractionẽ sue acuitatꝭ. Nã. Est cal'a ⁊ sicca valde. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Permutat cõplexionẽ malã frigidã ad cõplexionẽ malã calidã. Et neq3 sit audax aliquis sup ipsuz nisi epithimãdo. In deco. Cõfert panno. In apa. ⁊ bo. Cõfert bothor lenibus. In vul. ⁊ vlc. Cõfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini. Instr. iun. Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

¶ Atharachic vl' atharashic nõ hĩ cõiter ꝙ sit medicia cõposita.

¶ De azedaraeth. Cap. 17m.

a Zedaraeth qd ẽ. Arbor nõ hñs fructũ sil'e3 nabach. Et noiant eã i rechi mirabolanũ ⁊ in tabrastẽ ⁊ kien ⁊ thahcich: ⁊ ẽ arbor magna: ⁊ est ex magnis arborib⁹. Nã. Qd ẽ supra ipsaz ẽ cal'm i ṗ siccũ in fine ṗmi. Opa. ⁊ ꝓ. Ei⁹ focha apit oppil'ones. In deco. Aq̃ folioꝝ iterficit pediculos ⁊ ꝓlõgat capillos: ⁊ ꝓpe radices ei⁹ cũ admistrant cũ vio. Mẽ. cap. Ei⁹ flos aperit oppil'ones cerebri. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Eius fructus nociuus est pectori valde: ⁊ est pernitiosus. Mẽ. nut. Eius fructus est malus sto-

macho ꝯturbans. Feb. Dicitur ꝙ decoctio corticũ eiꝰ cũ fumoterre ⁊ mirabolanis ꝺfecata ꝯfert febribꝰ fl'aticis. Uene. Succꝰ exmitatũ eiꝰ cũ melle resistit venenis oibꝰ. Et eiꝰ fructꝰ interficit fortasse. Permu. Loco eiꝰ i elõgatiõe capilloꝝ ponunt folia canabis.

Azedaraeth vel azedame est magna arbor dicitur berberis ab Aui. supra capl'o. 11. Alias est arbor cerese syluestris ⁊ non habemus. ⁊ nota diuersitates extremitatum ⁊ arborum ⁊ fructus.

De auricula muris. Cap. 18m.

Auricula muris qd ẽ. Est herba cuiꝰ ꝺtꝰ ẜ Gal'. ẽ ꝓpinq ꝺtuti herbe q̃ vitrũ abstergit. Et h nomẽ absolutũ ẽ duabꝰ herbis: q̃rũ vna est quã noiat Gal'. ⁊ odorat ex ea odor malus ⁊ ñ hꝫ duritiẽ. Et altera quã noiauit Dia. ⁊ existiauit ꝙ sit sil'is volubi: nisi q2 miora hꝫ folia cõparata ad ipaꝫ: ⁊ ẽ herba expãsa suꝑ faciẽ terre: ꝑuos hñs stipites: domestica bona sine odore: ⁊ nõ hꝫ sapore forte: azulinos hñs flores: cuiꝰ semẽ semini coriãdri sil'at: ⁊ hirũdines ex ipo cõedũt: ⁊ ẽ cal'a ⁊ ꝓpe cuiꝰ origo ñ ẽ iuxta aq̃. Jnqt Musaibach. iuuamẽtũ eiꝰ ẽ iuuamẽtũ absinthij: ⁊ ẽ res q̃ ñ ẽ iuẽta i duabꝰ plãtis sil'. Na. Que ex eis nõ ẽ ẜ Gal'. ẽ frida ⁊ hũida in p̊ gradu. Et altera ẽ ex sũma mediciaꝝ cal'aꝝ. Opa. ⁊ ꝓp. Jn pma nõ est stipticitas: ⁊ altera est desiccatiua rubificatiua. Uul. ⁊ vl. Jlla quã noiauit Dia. extrahit spinas ⁊ surculos: ⁊ facit adherere plagas. Mẽ. cap. Cõfert epilepsie bibita: ⁊ torture sternutatiõe facta ex ea vehementer: ⁊ eius sternutatio mũdificat cerebrũ.

Auricula muris. i. anagallus: vt quarto cañ. fen. 6. capl'o de cura morsus viperarũ ⁊ est spẽs maiorane: sed Simon nõ vult sed vocat eã sicut Aui. ⁊ videt ꝙ ipse ignoret eaꝫ sicut Auicẽ. ẜm Gal'. 6. de simplici medicina cap. 25. Dicebat Gal'. ꝙ est maiorana arabica inuenta in duabus plantis simul. s. ꝙ ita appropinquet ⁊ virtute sicut absinthiũ: ⁊ illa auricula vel in duabus plantis. i. in duabꝰ speciebus auricule muris: q2 non illam quam Gal'. vocat sic ⁊c̃.

De abugilise. Cap. 19m.

Abugilise qd ẽ. Est lactuca asini ⁊ noiat ẽt simarẽ ⁊ sincarẽ. Et est pilosa: spinosa: aspera: nigra: pl'ima hñs folia suꝑ radicẽ ãnexa ei. Et eiꝰ radix i grossitudinẽ digiti coloris rubei valde q tigit cũ tãgit in estate. Et ex ea est spẽs alia citrina folia hñs coloris rubei: ⁊ eiꝰ spẽs st̃ q̃tuor Abugilise: itisanius: amelenius: ãsubesin. Ele. Fortiores oibꝰ sũt due prime spẽs. Na. Dixit Gal'. ꝙ ex abugilise ẽ q̃ ẽ cal'a ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝓpe. Que ex ea noiat abugilise ẽ subtiliatiua cũ stipticitate ⁊ ꝑꝑ h est põtica amara: ꝫ põticitas est i reliqs magis apparẽs. Relique ꝺo due spẽs sũt acutiores primis ⁊ fortioris cal'itatꝫ: ⁊ radix eiꝰ fortioris ẽ cal'itatꝫ q̃ꝫ folia. Jn deco. Qñ linit cũ aceto ꝯfert morphee. Et ipa excoriat cutiꝫ. Et eiꝰ folia st̃ ꝺbiliora radice eiꝰ. Jn apa. ⁊ bo. Probibet radix abugilise q̃ ẽ ex eis cũ faria ordei fracti herisipilã: ⁊ sil'r radix amelenius: ⁊ ipa resoluit scrophulas cũ supponit eis cũ adipe. Jn vul. ⁊ vl. Põit cũ cera suꝑ vlcera oia ⁊ adustiõe ignis ꝓpe. Mẽ. nu. Radix abugilise aptat stõchũ. Et eiꝰ ꝺcoctio cũ aq̃ alcharatim vꝫ icteritie ⁊ dolori splenis. Mẽ. exp. Decoctio eiꝰ cũ aq̃ alcharatim aut aq̃ chartami ꝯfert dolori renũ ⁊ lapidi in renibꝰ. Cũq̃ꝫ mulier sibi supponit radicẽ eiꝰ abortũ facit: ⁊ eiꝰ folia fusa cũ vio strigũt vẽtrẽ: sed abugilise resoluit hũores cholicos ⁊ radix habẽtis citrina folia ex eo cũ ipo ⁊ synapi iterficit ꝺmes ⁊ educit eos. Et sil'r alsimarẽ absolute q̃ ex ea citrina ẽ ⁊ reliq̃: ꝫ citrina ẽ fortior i h. Feb. Decoctio radicũ abugilise cũ aq̃ alchararin ꝯfert febribus antiqs. Uene. Qñ masticat ex citrina habente folia citrina rubei coloris ⁊ ꝓijcit suꝑ venenosa iterficit ea. Et due alie spẽs ꝯferũt morsure viꝑe bibite ⁊ linite ⁊ sputate.

Albugilise. i. cardus asininus vel lactuca asini. de illa herba sunt quatuor capitula. primũ est hoc. scõm est lactuca asini ⁊ ponitur infra sub numero. 453. tertiuꝫ est sciniar ⁊ ponit sub nuõ. 664. ⁊ vocatur a Gal'. asinar. 6. de simplici medicina. 4. cap. Sim. dicit ꝙ sunt tres species. Auicẽ. etiã in littera hic vult dicere tres.

De almesu. Cap. 20m.

Almesu qd ẽ. Di ꝙ rectiꝰ eẽt vt de ea loq̃remur i capl'o ꝺ min. verũtñ nos attulimꝰ narrationẽ eiꝰ in h capl'o: vt sit magis nõ ⁊ magis famosa. Na. Dixerũt qdã ꝙ ẽ frida ⁊ sicca. Et dixerũt alij ꝙ ẽ cal'a ⁊ sicca cũ ꝺtute. Opa. ⁊ ꝓp. Est vehemẽtis abstersiõis. Et apꝺ Dia. ẽ adustiua ⁊ putrefactiua. Jn ꝺco. Abstergit dẽtes fricãdo. Mẽ. cap. Dixerunt qdã ꝙ cũ tenet in ore frãgit dẽtes. Et dixerũt aut ꝓpetate sua aut ꝑꝑ venenũ viꝑe q̃ multiplicat i locis i qbꝰ ipa ẽ. Et h qdẽ ꝺba sũt eiꝰ q multa fabulose narrat: ⁊ nõ cog̃scũt ꝺ opõne veneni viꝑe qꝺ cũ positũ ẽ ad aliqꝺ mẽbꝝ nõ efficit hãc opõnẽ ꝓprie cũ tp̃s supra ipm ꝓlõgatũ fuerit. Mẽ. exp. Dicũt ꝙ cũ ex ipsa adheret granũ vnũ in extremitate siringe annexũ glutini romano ⁊ intromittitur in vesica frangit lapidem. Sed hoc est ex eis que a me elongantur. Uene. Est venenum mortale.

Almesu vel almesus. i. adamas. Dicit Simon ꝙ dꝫ dici Almes ⁊ est lapis cũ quo icidit vitrũ q dicit smerillus: credo tñ ꝙ sit adamas. nã sil'ia ꝺba ponit Serapio capl'o de lapide adamante.

De armech. Cap. 21m.

a Rmech qd est. Est herba iameni boni odoris sil'is cinamomo g̃sso. Jn ꝺco. Efficit odorẽ oris bonũ. Apa. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ cal'is ꝓpe sic ẽpl'm supposita. Jn vul. ⁊ vl. Prohibet dilatationẽ vlcerũ: ⁊ ꝯsolidat ea siccãdo ꝑꝑ desiccationeꝫ que est in ea sine mordicatõe ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ mẽbrorũ. Mẽ. ca. Cõfortat cerebrũ ⁊ strigit gigiuas ⁊ ꝯuenit egritudinibꝰ oris. Mẽ. ocu. Ex ea comestũ ꝯfert obthalmie. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Cõfortat cor ⁊ oia viscera. Mẽ. exp. Stringit naturam.

Armech Serap. capitulo de egritudinibus gingiuarũ ⁊ dicit ꝙ est medicina inda similis cĩnamomo: est bona vt dicunt vlceribꝰ oris prohibens dilatationem eoꝝ. Simon.

De allabuch. Cap. 22m.

a Llabuch qd est. Dicũt ꝙ ẽ asadar. dico aũt ꝙ siue nõ sit h allabuch aut sit de ꝺitate ꝑtinet ei vt dicamꝰ in capl'o de len. Et est ex magnis arboribꝰ: ⁊ forsitan permutat ad egyptũ ⁊ alterat illic nã eius. Opa. ⁊ ꝓp. Cõfert fluxui sanguinis etiã si super mẽbrum ponatur ⁊ abscindit cursum.

Allabuch nõ habemus. Uide ꝙ ignoramus quid sit. Sim. Sal. vrinarum fit: quia colligitur vrina ⁊ semper proijcitur qꝺ superest ⁊ semper tollit residentiam. Seruitor.

De athamaraet. Cap. 23m.

a Thamaraet qd est. Est medicina inda efficiẽs peonie operationẽ. Mẽ. cap. Ex folijs eius

fiat epithima illi ad cuius caput eleuatur vapoꝛ ⁊ ꝓhibetur epilepsia.

¶ Anathamaraet vel athamaraet non habemus sed per aliquos dicitur ꝙ sit marubium.

¶ De alblage. Cap. 24m.

Alblage qd ē. Est medicia marina sil'is alcoth que oꝛit̃ in vere: ⁊ est sil'is ēt andachoche plurimos hñs stipites. Et eiꝰ semen est sicut semē baucie. Mē. nut̃. Cōfert spleni valde. Mē. exp. Prouocat vrinā.

¶ Albage vel Alblage est leuisticum apud quosdam dicit Simon.

¶ De asefeni. Cap. 25m.

Asefeni qd ē. Existio ꝙ ē pastura camelloꝝ. Mē. exp. Mūdificat renes. Vene. Plurimū ꝯfert iuuamētū moꝛsure canis rabiosi.

¶ Asefeni vel Alsefen est squinantum.

¶ De alguasen. Cap. 26m.

Alguasen qd est. Est herba sil'is lilio. Et noiat̃ ꝑꝑ illd liliał. Nā. Est cal'a ⁊ sicca i ꝑ. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Desiccat cū eq̃litate ⁊ abstergit. In dco. Cōfert pāno ⁊ r̃soluit totū illd cū eq̃litate. Vene. Hał. dixit ꝙ est iuuatiua ꝓprie moꝛsure canis rabiosi: ⁊ iaꝫ sanati sunt multi: ⁊ ꝑꝑ illud noiat̃ grece alguasen.

¶ Alguasen non habemus. Arabice dicitur alusen.

¶ De atratisus. Cap. 27m.

Atratisus qd est. Est medicina cognita cū chali. Nā. In ipa ē paꝝ ifridatiōis ⁊ nō est in ea stipticitas. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Desiccat cū eq̃litate: ⁊ eiꝰ virtꝰ est virtus resolutiua cū infrigidatione. Apa. ⁊ bo. Cōfert apostematibꝰ emunctorioꝝ more emplastri superposita ⁊ suspensa.

¶ Attratisus dicunt quidam ꝙ sunt iringi.

¶ De ardifrigi. Cap. 28m.

Ardifrigi qd ē. Est herba sil'is cappi acuti odoris valde ⁊ grauis hñs fructū iferiꝰ. Nā. Dixit alchāzi ⁊ arabib ꝙ ē foꝛtioꝛ i nā sua ꝙꝫ solatrū ⁊ alkekēgi. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ itrisecis ẜm v̄ba arabib. Et potio ipiꝰ sit vsqꝫ ad. ij. ʒ. Et liniat̃ suꝑ apata cal'a extriseca ⁊ erit mirabilis valde vbicūqꝫ apposita. Vene. Cū linit̃ suꝑ pūcturaꝫ vespe sanat ilico.

¶ Ardifrigi: vel ardifidui non habemus.

¶ De abutilon. Cap. 29m.

Abutilon qd ē. Est planta sil'is cucurbite. Et dixit alchanzi ꝙ hoc noie est nō. Vul. ⁊ vl. Dicit̃ ꝙ est res magis iuuatiua vulneribus recētibꝰ ⁊ ꝯglutinat ⁊ ꝯsolidat ea statim.

¶ De asio. Cap. 30m.

Asius qd ē. Est lapis suꝑ quē nascit̃ sal: cuius flos noiat̃ asius: ⁊ vĩ ꝙ sit eiꝰ gnō ex rore maris ⁊ ibꝛe q cadit suꝑ eū. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Virtꝰ eiꝰ ⁊ v̄tus floris eiꝰ est apitiua: carnis gñatiua: putrefactiua paꝝ cū liq̃factiōe carnis putrefacte absqꝫ moꝛdicatiōe. Apa. ⁊ bo. Resoluit exituras more empl'i suppoſita cū terbentina aut pice. In vul. ⁊ vl. Valet vulneribꝰ difficilibꝰ ⁊ ātiqs ⁊ magnis ⁊ ꝓfundis. Instr. iun. Cuꝫ farina oꝛdei superposita valet podagre: ⁊ qñ ponunt̃ extrema ipsius in decoctione eius iuuant̃. Mē. āhe. ⁊ pec. Si transglutiat̃ cū melle ꝯfert vlceribꝰ pulmonis. Mē. nut̃. Cuꝫ linitur cum calce ⁊ aceto super splenē ꝯfert.

¶ Asius a Dia. vocat̃ lapis asius: in Alexandria tātūmō inuenitur optimus coloꝛe candidus ⁊ leuis in modum pumicis.

¶ De atuit. Cap. 31m.

Atuit. Nā. Cal'm est in scdo: humidū in ꝑ. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Inest ei abstersio vltima. In deco. Abstergit moꝛpheā foꝛtiter.

¶ De absio. Cap. 32m.

Absius quid est. Medicina charmeni ⁊ persica. Nā. Calida subtilis.

¶ Absius aliter dicitur moꝛsus galline.

¶ De anagale. Cap. 33m.

Anagalis qd ē. Est duobꝰ modis. Unꝰ coꝝ ē cuiꝰ flos ē citrinꝰ. Et aliꝰ cuiꝰ flos ē celest̃. In vul. ⁊ vl. Cōueniūt ābo vulneribꝰ ⁊ ꝓhibēt ipoꝝ aptionē: ⁊ extbūt surculos ⁊ sil'ia ⁊ ꝓhibēt vlceꝝ āpliationē. Mē. ca. Si ex aqs āboꝝ fiat gargarismꝰ ⁊ fiat caputpurgiuꝫ cū eis ꝓuocat fl'a pl'm a capite: ⁊ sedāt doloꝛē mole q̃ ē i pte illa. Mē. exp. Qñ bibit̃ cū vio ꝯfert doloꝛi renū. Et existimauerūt qdā ꝙ varia dclinās ad coloꝛē cieris r̃duc̃ anū ꝓminētē exterius: ⁊ rubeū hñs floꝛē augmētat ei eminētiā. Vene. Qñ bibit̃ cū vino ꝯfert veneno vipe.

¶ Anagalis Dy. quā multi cicoꝛium dicunt falso: species sunt due. Una que floꝛem hyacinticum profert que ⁊ femina est. Alia que floꝛem dactyli coloꝛem habentem fert. Sim.

¶ De abrich. Cap. 34m.

Abrich qd est. Est medicina persica. Mē. ca. Est bona seruationi ⁊ rationi.

¶ Abrich sonat in arabico vas aque. s. qδdā genus hydrie. Sim.

¶ D ausid. Cap. 35m.

Ausid qd est. Est species nenufaris indi. Nā. Dixit filius Mesiriohe. Est calida ⁊ sicca.

¶ De ardiud. Cap. 36m.

Ardiud qd est. Est medicina sicut cepe scissum.

¶ Ardiud non habemus.

¶ De aribut. Cap. 37m.

Aribut qd ē. Est medicia cabꝛusia q̃ assūpta est ex re q̃ assil'at̃ ostraco. Nā. Dixit Ha. Est frigidū i scdo: siccū i ꝑ. Et eiꝰ fructꝰ est calidus ⁊ ꝯctiuus in pꝛincipio pꝛimi: exiccatiuꝰ in scdo. Opa. ⁊ ꝓpꝛie. Cōseruat femur pueroꝝ vt nō oꝛiant̃ pili i ipso spatio lōgo. Mē. nut̃. Fructus eius confert icteritie.

¶ De adrumilon. Cap. 38m.

Adrumilon qd est. Est medicina que noiatur bipēnis: habet enĩ duas acies sicut bipēnis. Nā. Est cal'a: ⁊ in ipsa sunt amaritudo ⁊ pōticitas. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Aperit oppilationes visceruꝫ. Instr. iun. Cōfert doloꝛibus iuncturarum ⁊ tali.

¶ Adrumilon non habemus. Si. nescio quid sit.

¶ De atinat. Cap. 39m.

Atinat qd ē. Est medicia ida i v̄tute testiculoꝝ vulpis. Et opꝫ vt consideret̃ ita vt nō sit atuit. Nā. Cal'a est ⁊ hūida. Mē. expl'. Augmētat coitū.

¶ De ata. Cap. 40m.

Ata quid est. Est arboꝛ algarab dicta in capitulo de Haim.

¶ De anacardo. Cap. 41m.

Anacardus qd est. Est fructus sil'is ossi dactyli. Et medulla eius est sil'is medulle nucis dul-

cis in quo nõ est nocumẽtũ. Et cortex ipsius est rarus
frangibilis in cuius raritate est mel viscosum habens
odorẽ. Et sunt hoĩes qui ipm masticãt: ⁊ nõ nocet eis
⁊ ꝓprie cum nuce. Nã. Calidus est ⁊ siccus in q̃rto.
Opa. ⁊ ꝓpe. Ei⁹ mel est vlceratiuũ apatũ ⁊ adustiuũ
sanguis ⁊ humoꝝ. Deco. Eradicat v̾rucas ⁊ aufert
albaras ⁊ eradicat barulos: ⁊ sanat alopiciã flegmati-
cã. Apa. ⁊ bo. Cõmouet cal'a apata in iterioribus.
Instr. iun. Cõfert frigori neruoꝝ ⁊ coꝝ mollificatiõi
⁊ paralysi ⁊ torture. Mẽ. cap. Cõfert corruptiõi me
morie cũ ei⁹ ꝯfectio nõ anacardinũ sumit̃: ꝫ tñ cõmo-
uet alienationẽ ⁊ mel'iã. Mẽ. exp. Suffumigant̃ cũ
eo hemorroides ⁊ exiccant̃. Vene. Est ex sũma ner
uoꝝ: ⁊ adurit hũores ⁊ iterficit. Et ei⁹ qdẽ tyriaca est
lac vaccinũ butyro ide exĉto. Et oleũ nucis ei⁹ frãgit
virtutẽ. Permu. Loco eius ponit̃ quintuplũ põde-
ris eius de bondacha: ⁊ q̃rta ponderis ipsius de oleo
balsami: ⁊ tertia ponderis ipsius de napta alba.

¶ Anacardus non inuenitur expositum nisi ꝙ est nomen ponde-
ris qꝫ est auellana: ⁊ sic pro auellana potest sumi.

¶ De anate. Cap. 42^{m}.

Anas. Nã. Cal'ior ẽ oĩbus auib⁹ domesti
cis. Et dicũt qdã ꝙ ipa calefacit ifridatũ:
⁊ fac̃ calefactũ possidẽ febrẽ. Opa. ⁊ ꝓꝓ.
Ei⁹ piguedo ẽ maxia i sedãdo mordicatio
nẽ i ꝓfundo corpis ⁊ ẽ melior piguedib⁹ auiũ. Ei⁹ ca-
ro vẽtositatẽ dissoluit ipsi⁹ stõchi ⁊ ẽ pl'imi nutrimẽti.
In deco. Ei⁹ piguedo clarificat colorẽ: ⁊ caro ipsi⁹
ipinguat. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Clarificat vocẽ. Mẽ. nu.
Ei⁹ caro tardat̃ i stõcho ⁊ ẽ grauis ⁊ ꝓprie caro anse
ris: sed leuius qđ ẽ i ipsa ⁊ meli⁹ sũt ale. Cũ aũt digerit̃
caro haꝝ auiũ ẽ nutribilior oĩb⁹ carnib⁹ auiũ. Mẽ.
exp. Augmẽtũ efficit in coitu ⁊ multiplicat sperma.

¶ Anas est nutribilioꝝ plurimi nutrimẽti vel magis remanẽtis.

¶ De auellana. Cap. 43^{m}.

Auellana qd ẽ. Est nõ. Et ei⁹ qdẽ terreitas
maior ẽ t̃reitate nucis: qm̃ ẽ magis solida
⁊ min⁹ vnctuosa ⁊ tardioris digõnis. Nã.
Decliuis ẽ ad cal'itatẽ q̃ꝫdã ⁊ siccitatẽ par
uã. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Gñat̃ ex ea chol'a. Et i ipa ẽ stiptici-
tas maior q̃ꝫ i nuce: ⁊ i ipa ẽ iflatio ⁊ gñat vẽtositates
i vẽtre iferiori. Deco. Qđ ex ea adustũ ẽ tigit capil
los. Mẽ. cap. Fac̃ sodã ⁊ assat̃ ⁊ comedit̃ cũ pauco
pipe ⁊ maturat corizã. Hippo. igt: auellana i cerebro
fac̃ augm̃tũ. Mẽ. ocu. Existiauerũt qdã ꝙ ipsa lini
ta sup v̾ticẽ pueroꝝ varios hñtiũ oculos delet varie-
tatẽ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Comedit̃ cũ aq̃ mellis ⁊ ꝯfert
tussi antiq̃ ⁊ adiuuat ad spuẽdũ. Mẽ. nut. Est tarde
digõnis ⁊ excitat vomitum ⁊ est tardioris digõnis q̃ꝫ
nux. Mẽ. expul. Eius cortex est stipticus ⁊ stringit
ventrẽ. Vene. Cõfert venenis ⁊ morsibus ⁊ p̃cipue
cũ ficubus ⁊ rutha ⁊ puncture scorpionis.

¶ Auellana est etiam nomen ponderis: ⁊ est aureus vnus qui est
ʒ. j. ⁊ dimidia. Existimauerunt quidam ꝙ ipsa linita) hoc exponi-
tur. 3. cañ. fen. 3. tractatu. 2. vltimo cap̃.

¶ De agnocasto. Cap. 44^{m}.

a Gnuscastus qd ẽ. Est plãta ⁊ ẽ fortasse ꝑꝑ sui
magnitudinẽ arbor ⁊ nascit̃ i locis ꝓpiqs aqs:
⁊ ei⁹ qdẽ rami s̃t duri ⁊ folia ipsi⁹ s̃t sic̃ folia oliue ꝫ sũt
leniora: ⁊ ei⁹ lignũ ñ igredit̃ i medicia ꝫ flos ei⁹ ⁊ folia
⁊ fruct⁹. Et i fructu qdẽ ei⁹ ⁊ i reliqs q̃ ex eo admistrãt̃
ẽ subtilitas ⁊ acuitas ⁊ põticitas: ⁊ ẽ ifra ruthã siccã.
Nã. Cal's i p̃: sicc⁹ i scđo. Opa. ⁊ ꝓ. Est r̃solutiu⁹ ⁊
subtiliatiu⁹ ⁊ disgregatiu⁹ vẽtositatũ. Et i ipo ẽ aptio
cum stipticitate. Deco. Est mũdificatiuus coloris.
Instr. iũ. Fit ex eo ẽpl'ꝫ cũ folijs suis torsiõi neruoꝝ
⁊ r̃mouet lassitudinẽ. Mẽ. ca. Fac̃ sodã ⁊ subeth bi-
bit⁹. Et qñ fit ex eo empl'ꝫ ꝯfert soda. Et qñ illđ qđ ex
eo ẽ fusuꝫ cõedit̃ min⁹ effic̃ soda. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Est
ex eis q̃ ml'tiplicãt lac miorãdo spma: fitq3 ei⁹ potio. ʒ.
j. vsq3 ad. ʒ. ij. Mẽ. nu. Apit oppil'ones epatꝭ: ⁊ oppi
latões splenis: ⁊ valde iuuat duritiẽ. Et cũ bibit̃ ex eo
cũ oxymelle q̃ꝫtitas. ʒ. ij. ꝯfert hydropisi. Mẽ. ex. Se
det̃ i ei⁹ đcoctiõe ꝑꝑ dolorẽ m̃ricis ⁊ apa eius: ⁊ bibit̃
cũ mentastro: ⁊ vaporat⁹ desiccat spma: ⁊ qñ aliqd ex
stipitibus eius sternit̃ sub dorso ꝓhibet pollutionẽ ⁊
virge erectionẽ: ⁊ suffumigant̃ mulieres cũ vehemẽs
desideriũ adest. Et est ꝓuocatiu⁹: ⁊ ꝯfert p̃cipue semẽ
ei⁹ fissuris ani: ⁊ fit ex eo ẽpl'm cũ butyro duritiei testi
culi p̃cipue cũ semĩe ei⁹. Vene. Cõfert morsui sp̃eꝝ
cuꝫ bibit̃ ex eo. ʒ. j. ⁊ sil'r morsui canis ⁊ lupi supposito
ẽpl'o ⁊ fumigatõe f̃cã ex eo: ⁊ ei⁹ folia fugãt venenosa.

¶ Agnuscastus facit soda ⁊ subeth ⁊c̃. Est ĩfra ruthã siccã. i. mino-
ris virtutis q̃ꝫ rutha sicca. Quomõ tñ sit calidus ⁊ siccus. Dõm ꝙ
proprietate vel mouendo vapores ad caput.

¶ De alis. Cap. 45^{m}.

Ale. Ele. Meliores eaꝝ sũt ale galliaꝝ: ⁊
ale anserũ s̃t bõe digõnis ⁊ nutrim̃ti. Et ñ s̃t
leues nisi ꝑꝑ ml'titudinẽ mot⁹ ⁊ exercitij sui.
Et carñ nutrim̃tũ ñ ml'tiplicat̃ nisi ꝑꝑ ml'ti-
tudinẽ carnis q̃ est in eis. Apa. ⁊ bo. Di ꝙ qñ pẽne
alaruꝫ alguarascẽ miscent̃ cũ eq̃litate sui de iusgamo
⁊ adurunt̃ ⁊ terunt̃ ⁊ ponunt̃ in pane sicut sal resoluũt
scrophulas in collo absq3 ferro. Et simil'r qñ pulueri-
zant̃ sup panẽ ⁊ comedit̃. Mẽ. expul. Dicitur ꝙ pa
nis factus cum eo qđ dictum est soluit valde.

¶ Ale sunt ossa posita in spondibus a dextris ⁊ a sinistris.

¶ De acoro. Cap. 46^{m}.

Acor⁹ qd ẽ. Est radix plãte q̃ ẽ sic̃ papyr⁹. Et
orit̃ pl'm ei⁹ i locis aq̊sis ⁊ i aqs. Et s̃r hãc ra
dicẽ s̃t nodi ad albedinẽ đclinãtes i q̃ ẽ odor
horribil': ⁊ paꝝ boni odoris ⁊ ẽ cal's acut⁹. Et Hal'. di
xit ꝙ ñ admistrat̃ nisi radix ei⁹ cui⁹ v̾tus ẽ ꝓpinq̃ v̾tuti
aristologie ⁊ ireos. Ele. Melior ex eo ẽ ille q ẽ spis
sior ⁊ magis solidus: ⁊ dulcior: ⁊ melioris odoris. Nã.
Cal's ẽ ⁊ sicc⁹ i p̃ncipio scđi vsq3 ad mediũ. Opa. ⁊ ꝓ.
Est resolutiu⁹ iflatõis ⁊ vẽtositatũ subtiliatiu⁹: abster
git sine mõdicatõe apitiu⁹. Et apđ Ga. ei⁹ odor ñ ẽ ni
si bon⁹. Et r̃ꝫ ꝙ nos s̃etim⁹ ñ bon⁹. Deco. Clarificat
colorẽ ⁊ ꝯfert morphee ⁊ albaras. Instr. iũ. Cõfert
spasmo ⁊ ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ đcoctio ei⁹ ẽt ẽbrocata ⁊
bibita. Mẽ. ca. Cõfert dolori dẽtis valde ⁊ graui-
tati lingue. Mẽ. ocu. Attenuat g̃ssitudinẽ cornee ⁊
ꝯfert albugini: ⁊ ꝓpe in vtrisq3 succ⁹ ei⁹. Mẽ. anhe. ⁊
pec. Ei⁹ decoctio est bona dolori lateris ⁊ pectoris.
Mẽ. nut. Cõfert dolori epatꝭ frigido ⁊ ꝯfortat ipm ⁊
ꝯfert stomacho ⁊ ꝯfert duritiei splenis: imo extenuat

ſplenē multū:⁊ mūdificat ſtōchū. Mē.exp. Cōfert dolori pūgitiuo vētris⁊ rupture. Et eiꝰ ꝺcoctio vȝ ad dolorē mricis:⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ ꝯfert diſtil latiōi vrine ſm ꝙ dixerūt qdā. Et in coitu augmentū efficit:⁊ excitat deſideriū ipſiꝰ. Et ꝯfert dolori inteſtinoꝝ ⁊ raſure eoꝝ fridis. Uene. Cōfert pūcture ver miū venenoſoꝝ. Permu. Loco eius ponit in depel lendis vētoſitatibꝰ ⁊ iuuamēto qꝺ facit epati eq̄le pō dus de cimino cuȝ tertio pōderis ſui de ariſtologia.

¶ Acorus eſt planta in aquis oriens: habens folia lata ⁊ longa aliqualiter vt ſpate.

¶ De argento viuo. Cap.47m.

Argētū viuū qd ē. Argētū viuū aliꝺ ē purgatū ex minera ſua:⁊ aliꝺ exhibit ex lapidibꝰ minere ſue ſic cū igne fit aurū ⁊ argētū. Lapis ꝟo minē ipiꝰ cū ē purꝰ:⁊ ñ ꝑmiſcent ei terra ⁊ lapides hȝ colorē vzifur: imo vzifur hȝ colorē eiꝰ:⁊ nō ꝯſeqt eū. Et Ga. qdē ⁊ aliȷ̄ exiſtimauerūt ꝙ ipȝ ſit arte factū ſic lytargiriū: qm̄ ē excttū cū igne: oȝ ḡ vt aurū ſit arte factū ſic lytargiriū: qm̄ ē exctū cū igne:⁊ qm̄ ſuba eiꝰ ē ſilis ſube vzifur. Exiſtimauit itaqȝ ꝙ ipȝ ñ ſit niſi vzifur i vaſe linito luto ⁊ accēdit ignis ſuꝑ ipȝ ⁊ ſublimatur: ȝ nō eſt ita: imo vzifur fit ex eo cū ſulphure: deide poſe ē vt exhat ex eo ſic exhibit ⁊ vzifur mierali qꝺ ē ꝺ ſba argēti viui. Na. Et fridū ⁊ hūidū i ſcꝺo. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Sublimatū ē ſtipticū. Deco. Qꝺ ex eo extinctū eſt: eſt medicamē pediculoꝝ ⁊ lendinū cū oleo ro. Uul.⁊vl. Extinctū vȝ ſcabiei cū oleo roſaceo aut cū medicis ſcabiei:⁊ vlceribꝰ malis. Inſtr.iun. Eiꝰ vapor facit accidē paralyſim ⁊ tremorez ⁊ rectat mēbra. Mē.cap. Fumꝰ eiꝰ ꝺſtruit auditū:⁊ fumꝰ eiꝰ facit accidē fetorē oris cū trāſit ꝑ ipm. Mē.ocu. Fumꝰ eiꝰ ꝺſtruit viſuȝ. Mē.expl. Dixit Paulus. Ex oībꝰ fuerūt q biberūt extinctū in ileon. Uene. Argētū viuū ſublimatū ē iterficiēs ꝓꝑ vehemētē icīſionē. Et eiꝰ cura fortis ē bibē lac ⁊vomē. Et Ga. qdē dixit ꝙ nō expertꝰ ē illꝺ in ipo. Et dicūt qdā ꝙ extictū iterficit grauitate ſua. Ipſum.n. corrodit qꝺ ſibi obuiat grauitate ſua. hoc aūt ꝟbū nō eſt cōprehēſuȝ. Et ipȝ iterficit mures. Et ex fumo eiꝰ fugiūt ꝟmes venenoſi ⁊ ſerpentes.

¶ Argētū viuū fit ex plūbo ſm Azarauiū. Utrū argentū viuū reponat iter metalla. Qꝫ nō: qꝛ ē mā metalloꝝ. nā oē metallū ē cōpoſitū ex argēto viuo ⁊ ſulphure ſm magis ⁊ minꝰ ꝫ ꝙ diuerſa metalla: vñ argētū viuū eſt venenū caſm corroſiuū. ⁊ Ari. in libello de mineralibus ponit argentū viuū ſiccum in compoſitione.

¶ De attramento. Cap.48m.

Attramētū qd eſt. Dña iter attramēta alba ⁊ rubea ⁊ citria ⁊ viridia ⁊ iter colcotar ⁊ alcalcadis ⁊ alcalcātū ⁊ alſurie ē: ꝙ attramēta ſūt ſube recipiētes ſolōnē ꝑmixte lapidibꝰ nō ſuſcipiētibꝰ ſolōnē:⁊ iſte ſūt ipſemet ſube recipiētes ſolōnē que iā fuerūt liqde ⁊ coagulauerūt ſe. Alcolcotar ꝟo ē citrinū. ⁊ alcalcadis ē albū. ⁊ alcalcātū ē viride. ⁊ alſurie ē rubeū. Et oia hec ſumunt i aq̄ ⁊ ꝺcoctiōe ꝑter alſurie: ipȝ.n. ē vehemētis corporeitatꝭ ⁊ ꝯgelatōis. Et viride ē vehemētiꝰ ꝯgelatū q̄ȝ citrinū ⁊ vehemētiores hȝ tunicas. Et oē qdē attramētū in nā ē ſile vni eoꝝ colori cuiꝰ aſſilat. Galeni ꝟo iā ꝑmiſſuȝ ē ad itellectū ꝙ attramētū rubeū gñat ex colcotar:⁊ vidit ſuꝑ colcotar vna viſce cooꝑtū attramēto rubeo puluerizato ȝ in ꝟ ē ꝯſideratio. Elec. Uiride egyptiū ē fortiꝰ q̄ȝ alchabruſi: ȝ i egritudibꝰ oculi alchabruſi ē fortiꝰ. Et nō ē aduſtū fortiꝰ. Et aduſtū ē ſubtiliꝰ. Et ſubtiliora eis ſūt alcalcadis ⁊ viride. Et eq̄liꝰ eoꝝ ē alcolcotar. Et ḡſſius eoꝝ ē alſurie ⁊ ꝓꝑ ꝟ nō reſoluit i aq̄. Et ꝟtꝰ qdē attramēti i q̄ ſūt ſplēdores auri ꝓpinq̄ eſt ꝟtuti alcolcotar. Et meliꝰ alcolcotar ē illꝺ qꝺ velocit frāgit ereū mūdū nō ātiquū. Ex attramēto ꝟo qꝺ i ēcauſtro pōit qꝺ noiat ſabira: meliꝰ ē duꝝ hñs q̄ſi aureū ſplēdorē ⁊ ꝟtꝰ eiꝰ ē ſic alcolcotar. Et meliꝰ alſurie eſt qꝺ affert ꝺ egypto ⁊ frāgit a nigredie:⁊ eſt hñs venas plimas rācidi guſtꝰ ſtipticū:⁊ ſilr eiꝰ odoratꝰ. Na. Eſt calȝ ⁊ ſiccū i tertio. Opa.⁊ ꝓꝓ. Oia ſūt adurētia faciētia ꝓueni re cruſtā ſtipticā. Attramētū ꝟo rubeū minꝰ ē mordicatiuū q̄ȝ alcolcotar:⁊ attramētuȝ ad coria ſtipticꝰ eſt oiuȝ:⁊ alcolcotar ē eq̄lis ſtipticitatꝭ. Apa.⁊ bo. Alcolcotar ꝓhibet heriſipilā ⁊ apata ābulatiua. Uul.⁊ vl. Oia ꝯferūt ſcabiei humide ⁊ ſabaſat. Et ex colcotar qdē ⁊ aliȷ̄s qñq̄ȝ fiunt lycinia:⁊ ponunt in fiſtulis ⁊ extirpāt vētoſitatē. Inſtr.iun. Alſurie clyſterizat cū vio ⁊ ꝯfert ſciatice. Mē.ca. Sufflat i naribꝰ ꝓꝑ fluxū ſanguis nariū ꝓpe alcolcotar. Et ꝯferūt oia herpetieſtiomeno ⁊ apatibꝰ malis i gigiuis. Et qñ lyciniū cū melle iuoluit ipo ⁊ pōit i aurē ꝯfert vlceribꝰ auris ⁊ ſaniei i ipa. ⁊ ſilr qñ cū ſufflatorio in ea iſufflat ⁊ ꝓhibet corroſionē dētiū: rubeū ꝟo cognitū aſſurie ꝯfirmat dētes ⁊ molares motos. Et attramētū aduſtū qñ ꝯiūgit cū hermodactylꝰ ⁊ pōit ſub ligua ꝯfert ranule. ⁊ ceratū factū ex eo ⁊ ꝓpe ex rubeo ꝯfert herpetieſtiomeno i ore ⁊ nare ⁊ vlceribꝰ eoꝝ. Mē.ocu. Alcolcotar ꝓprie ⁊ rliq̄ cōit ꝯfert duritiei palpebraꝝ ⁊ aſpitati eaꝝ. Mē.ābe.⁊ pe. Deſiccat pl̄monē: ita ꝙ fortaſſe iterficit. Uene. In ipo ē ꝟtꝰ venenoſa ꝺſiccās pl̄monē.

¶ Attramentum .i. vitriolum. Alſurie accipit zinabriuȝ pro vitriolo. etiam Galꝰ. de ſimplici medi. tracta.3. cap.12.

¶ De arſenico. Cap.49m.

Arſenicū qd eſt. Aliꝺ eſt albū:⁊ aliꝺ citrinū:⁊ aliꝺ ē rubeū. Ele. Meliꝰ ex rubeo ē rubeū ibibitū rubedie hñs albaras qꝺ ē aptū teri:⁊ ſuo odore ſilat odōi ſulphuris. Et meliꝰ ex citrio ē qꝺ ē pl̄uerizabile armenū aureū lamioſuȝ ſubtile q̄ſi ipm eēt talk citrinū. Calȝ ē i tertio ſiccū i ſcꝺo. Opa.⁊ ꝓ. Oia ſt putrefactiua mōdicatiua. Et qꝺ ex eo rubeū ē: meliꝰ ē q̄ȝ alcalcodicō. Deco. Abradit pilos:⁊ ē gūma pini ꝯueniēs alopicie. Uul.⁊ vl. Fit ex eo ēplm cū adipe ſuꝑ vulnera. Apa.⁊ bo. Cū adipe ⁊ olo cōfert ſcabiei ⁊ ſaphati hūide ⁊ putredini:⁊ abſtergit ⁊ adurit cutē:⁊ ꝑmiſcet cū myrra ad pediculos ⁊ veſtigia ſanguis. Et cū pice veſtigiȷ̄s vnguis. Et qñq̄ȝ admiſtrat cū oleo ad pediclos. Mē.ca. Ceratū factū ex eo ꝯfert ⁊ ꝓpe ex rubeo herpetieſtiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlceribꝰ eoꝝ. Mē.ābe.⁊ pec. Dat ad potandū iflatis cū aumeli ⁊ hydromelle:⁊ aſſumit cū gūma pini ad tuſſim antiq̄ȝ ⁊ ſputū ſaniei ⁊ ſanguis. Et qñq̄ȝ ponit in pillis que ſunt ad aſma. Mē.exp. Cōmiſce cū oleo ro. ad bothor ⁊ hemorroidas in ano. Uene. Qꝺ ex eo ſublimatū eſt iterficit ⁊ albū ex eo interficit.

¶ Arſenicũ.i.auripigmẽtũ:⁊ qñ Aui.dic̃. ℞.arſenici:ĩtellige de au/ripigmento.due ſunt eiꝰ ſpecies.citrinũ.ſ.aureũ.laminoſuꝫ qđ ſandaraca apud Diaſ.dicitur.quidã lẽmans vocauerunt.Sim.

¶ De ariſtologia. Cap̃.50m.

ARiſtologia qd ẽ.Jnqt Dia.Et ea q̃dã ẽ rotũda:⁊q̃dã lõga:⁊q̃dã ẽ ſil'is palmiti vitis rotũda q̃ dĩ femina.Et ẽ ẽt ex lõga ⁊ rotũda ⁊ ẽ femia cuiꝰ folia ſũt ſil'ia folijs plãte q̃ dĩ fulos q̃ ẽ maneries volubilis:⁊ ẽ bõi odoris cũ acuitate ⁊ ad rotũditatẽ ꝺclinãs tenera:hñs ramos pl'imos ex vna radice lõgos.Et iter florẽ eiꝰ ẽ qdã rubeũ fetidi odoris pileatã hñs formã.Lõge ꝟo ⁊ ẽ maſculus folia ſt' lõgiora:⁊vnuſq́ꝫ thyrſus hꝫ lõgitudinẽ vniꝰ palmi:purpureũ hñs florẽ fetidũ ſuꝑ quẽ appet ſil'e qddã flori porri:⁊ radix eiꝰ i lõgitudie ẽ vniꝰ palmi:⁊ ĝſſitudinẽ digiti hñs.Et eiꝰ q̃ vitis palmiti ſil'is ẽ lõge thyrſi ſunt ꝑui ⁊ folia ſũt ſic̃ folia ſempuiue:⁊ eiꝰ flos ẽ ſic̃ flos ruthe:⁊ ipſiꝰ radix ẽ ſuꝑflue lõgitudis:groſſuꝫ hñs corticẽ q̃ vẽditores medicinaꝝ vtunt̃ in creatione oleoꝝ. Ꝟlã. Oẽs ſpẽs eiꝰ ſũt cal'e ad tertiũ ꝑueniẽtes:ſicce i ſcđo. Opa.⁊ ꝓꝑe. Et abſterſiua:apitiua:ſubtiliatiua:attenuatiua:attractiua:ex̃bit ſpinas ⁊ ſurculos.Et lõga ẽ dignior i naſcẽtijs ⁊vlceribꝰ qm̃ ẽ magis abſterſiua ⁊ cal'ior:ſꝫ i reliqs oꝑõnibꝰ rotũda:qm̃ ẽ fortiõis aptionis ⁊ ſubtiliatiõis:⁊ virtꝰ lõge ſil'is ẽ ꝟtuti rotũde i calefactiõe:imo forſitan ſuꝑfluit ei niſi i ſubtiliatiõe.Rotũda.n.ẽ ſubtilior:⁊ ꝑꝑ h̾ ſedat dolores vẽtoſitatũ fortiꝰ.Et tertia ẽ ꝺbilior ex eis. Dec. Cõfert morphee ⁊ corrodit dẽtes ⁊ ꝯfert ſordibꝰ eoꝝ ⁊ ꝓprie rotũda:⁊ clarificat colorẽ. Vul.⁊vl. Eſt mũdificatiua vlcerũ ſordidoꝝ ⁊ malignoꝝ:⁊ ꝯfert excoriatõi:⁊ gñat carnẽ ⁊ ꝓꝑe lõga:⁊ ꝓhibet fraudẽ vlcerũ putridoꝝ ꝓfundorũ:⁊qñ ẽ cũ ireos replet ea carne. Jnſtr.iun. Cõfert ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ ẽ ꝯueniẽs epithima ſuꝑ podagrã ⁊ ꝓꝑe rotũda.Et ipſaꝫ qdẽ bibit hñs podagrã ⁊ iuuat̃ ab ea. Mẽ.cap. Mundificat ſordes auris ⁊ ꝯfortat auditũ qñ ponit̃ i ipa cũ melle:⁊ ꝓhibet ſaniẽ ſi gñat̃ i ea.Et qñ admiſtrat̃ cũ piꝑe mũdificat ſuꝑfluitates cerebri:⁊ ipa ꝯfert epilepſie ⁊ ꝯſtrigit gigiuã. Mẽ.ãbe. ⁊ pec. Eſt bona aſmati ⁊ ꝓꝑe rotũda:⁊ mũdificat pectus ⁊ pl'monẽ:⁊ ꝯfert dolori lateris bibita cũ aq̃:⁊ rotũda i oibꝰ illis ẽ fortior. Mẽ.nut̃. Bona ẽ ſingultui ⁊ ſil'r ſpleni cũ oxymelle:⁊ qñq́ꝫ linit̃ ſuꝑ ſplenẽ cũ aceto:⁊ ꝯfert ẽt valde:⁊ rotũda in oibus illis eſt fortior. Mẽ.exp. Qñ ſumit̃ ex ea aure.⁊ terit̃ ⁊ bibit̃ ſoluẽdo educ̃ hũores flegmaticos ⁊ chol'icos:⁊ ꝯfert ſtõcho:⁊ qñ bibunt̃ lõga ⁊ rotũda cũ myrra ⁊ piꝑe purgãt ſuperfluitates m̃ricis parturiẽtiũ ⁊ ꝓuocat mẽſtrua ⁊ ex̃bit fetũ. Feb. Eſt bona rigori. Vene. Cõfert pũcture ſcorpionis ⁊ ꝓꝑe lõga.Quidã aũt dixerũt ꝙ qñ ex longa bibunt̃.ʒ.ij.cũ vino:aut empl'm fit ex ea ꝯfert pũcture vermiũ venenoſoꝝ ⁊ venenis. Permu. Loco rotũde ponit̃ põdus eq̃le zurũbet ⁊ t̃tia põderis de macis ⁊ medietas ſui põderis ꝺ coſto.Et loco lõge ponit̃ ponꝺ.eq̃le zurũbet ⁊ medietas põderis ſui ꝺ piꝑe.

¶ Eius tria ſunt genera:rotũda longa ⁊ clematitis.Rotunda dicit̃ femina folia habẽs hedere ſimilia odorata cũ viciſſitudine obrotunda ⁊ mollia ⁊ lenia tactu.multas virgas ex vna radice habẽs lõgas.Longa ꝟo ariſtologia maſculus eſt:que ⁊ dactylus vocatur:folia habet oblonga:⁊ virgas tenues lõngitudine duarũm palmarum.Jlla que dicitur clemaritis virgas habet tenues ⁊ lõgas ⁊ folia obrotunda ſimilia ordio minori.Sim.

¶ De alcanna. Cap̃.51m.

ALcanna qd eſt. Ꝟlã. Frida eſt in p̃ ſicca in ſcđo. Opa.⁊ ꝓꝑ. Jn ipa eſt reſol'o ⁊ ſtipticitas ⁊ exiccatio ſine nocumẽto:⁊ ẽ reſolutiua ⁊ carminatiua ⁊ apitiua orificioꝝ venarũ.Et eius oleũ hꝫ ꝟtutẽ calefactiuã ⁊ lenitiuã. Apa.⁊ bo. Eiꝰ ꝺcoctio ꝯfert apatibꝰ calidis flegmaticis ꝑꝑ ſuã exicationẽ:⁊ apatibꝰ iguinũ. Vul.⁊vl. Eiꝰ ꝺcoctio cõfert aduſtiõi ignis embrocata:⁊ dĩ ꝙ efficit i vulneribus oꝑõneꝫ ſanguis draconis:⁊ ſuꝑ fracturã oſſiũ ſola cũ cerato. Jnſtr.iũ. Eiꝰ ſuꝑmũ ꝯfert doloribꝰ neruoꝝ ⁊ igredit̃ i empl'is paralyſis ⁊ thetani:⁊ ipſiꝰ oleũ reſoluit laſſitudinem ⁊ lenit neruos ⁊ confert fracture oſſiũ. Mẽ.cap. Linit̃ cũ aceto ſupra frõtẽ ad ſoda:⁊ ſil'r ẽt ꝯfert vlceribꝰ oris. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõueniẽs eſt pleureſi ⁊ ingreditur in emplaſtris ſquinantie. Mẽ.exp. Conueniens eſt doloribus matricis.

¶ Alcãna nõ habemus:ſed in ſicilia eſt in magna copia.Sarraceni ⁊ ſiculi linunt vngues ex ea ⁊ facit vngues rubere.

¶ De amomo. Cap̃.52m.

AMomũ qd eſt.Eſt arbor ſiue botrꝰ ligni ſic̃ rhete iuoluti:⁊ hꝫ florẽ ſil'eꝫ emathiti in colore ⁊ eiꝰ folia ſunt ſic̃ folia vitis albe quoꝝ color eſt ſic̃ aureũ:⁊ color ignis eiꝰ eſt ſic̃ hyacinti boni odoris.Et ẽ eiꝰ ſpẽs viridis ⁊ groſſa naſcẽs in locis hũidis:⁊ eiꝰ odor eſt ſic̃ odor ruthe.Et eſt ſpẽs egiptiaca eſt q̃ nõ eſt lõga neq́ꝫ lata neq́ꝫ ꝺbilis neq́ꝫ grauis ad frãgẽdũ:imo vueal':⁊ eiꝰ odor exuberat ſuꝑ trãſitũ vue. Elec. Meliꝰ eſt ꝑmũ aureũ recẽs armenũ amarũ boni odoris:⁊ ſcđꝫ qđ hꝫ viride lignũ ẽ malũ ꝺbilis coloris naſcẽs i locis humefactis ⁊ petroſis:⁊ illo meliꝰ ẽ tertiũ illꝺ qđ ẽ recẽs ꝺclinãs ad albedinẽ ⁊ rubedinẽ:⁊ ſpiſſuꝫ planũ extẽſuꝫ abſq́ꝫ tortuoſitate ſolidũ mordicatiuũ acutũ:puluerizabile ꝟo alienet̃ ⁊ eliget̃ illꝺ cuiꝰ virgulta ſũt ex radice vna nec ſit adulteratũ.Jnqt Dia.ex eo meliꝰ albũ:aut ad rubedinẽ ꝺclinãs plenũ ſemie ſic̃ botrꝰ:grauis odoris abſq́ꝫ fetore:vniꝰ coloris nõ diuerſuꝫ:mordicãs liguã i q̃ nõ eſt ꝯctio. Ꝟlã. Cal'in ẽ ⁊ ſiccũ i ſcđo. Opa.⁊ ꝓ. Subtiliat ⁊ maturat ⁊ in ipo ẽ ſtipticitas:⁊ virtꝰ q̃ eſt ſicut virtꝰ acori:imo eſt vehemẽtioris digõnis ⁊ maturationis:ſed acorus eſt vehemẽtius exiccatiuus q̃ꝫ ipꝫ. Apa.⁊ bo. Maturat apata calida. Jnſtr.iun. Eiꝰ decoctio bibit̃ ad podagrã:⁊ ſedet̃ in ea etiã ad illꝺ. Mẽ.cap. Grauat caput ⁊ facit ſoda ⁊ facit ſomnum. Et quidã dixerũt ꝙ qñ ex eo linit̃ frons remouet ſodã:⁊ eſt ex inebriantibꝰ dormire faciẽtibꝰ. Mẽ.ocu. Fit embroca ex decoctiõe eiꝰ opthalmie cal'e. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõfert pleureſi frigide. Mẽ.nut̃. Aperit oppilationes epatis ⁊ bibit̃ eiꝰ decoctio ad egritudines epatis ⁊ eſt plurime digõnis q̃ꝫ acorus. Mẽ.expul. Facit eis ꝓuocationẽ:⁊ ꝯfert doloribꝰ matricis ⁊ itrat in peſſarijs matricis:⁊ ſedetur in decoctione eius ad dolorẽ renũ:⁊ bibit̃ ex eo ad dolores matricis omnes. Vene. Emplaſtrũ factũ ex eo cũ bedarongi valet puncture ſcorpionis.

¶ Habemus de eo granū: ⁊ est semen minutū q̄d a b oriēte defert. Dias. Est genus herbe odoratissime: cui⁹ frutex silis est botruo in circuitu cuiuslibet arboris nascēs: ramulos habēs siccos ⁊ duros virgis assimiles: coloris subruffi: circa quos folia iūcta ⁊ copiosa ex tyrso: botruosuz semē reddēs ⁊ sibi cōnexū florem albū veluti viole folijs similib⁹ brionie. Sz ei⁹ spēs sūt tres. Et q̄d appellatur armenicū ceteris meli⁹ aurei coloris vel fului odoris boni. Aliud ē q̄d appellat̄ medicon ꝑ īferi⁹: nascit̄ in locis hūidis: ⁊ ꝓpea fora mai⁹ atq̄ viride ⁊ leue tactu: saporē origani hn̄s. Tertiū q̄d appel lat̄ pōticū: ruffuz ē ⁊ nō lōgū nec difficile frāgibile: botuosuz. n. semē hn̄s plenū ⁊ odore ꝑcussibile. i. stipticū. ēt arabice dr̄ ameme.

¶ De asa. Cap. 53m.

Asa qd ē. Duaꝝ ē spēꝝ: q̄rū vna est fetida: ⁊ alia est odorifera: nō fortē hn̄s odorē: ꝫ calidior ē fetida: ⁊ ē herba vehemētis igneitatis in se tota. Et plīm qdē hui⁹ spēi ē carmēse: ⁊ ē gūma al maroth. Na. Est cal'a i ꝑn° q̄rti. sic. i scd'o. Opa. ⁊ p. Frāgit vētositates: ⁊ effugit eas ꝑp suā resol'onē: ⁊ est cū h īflatiua: icidit ⁊ resoluit sanguinē ꝯgelatū i vētre. Deco. Cōfert alopicie illinita cū aceto ⁊ pipe. Et qn̄ admistrat̄ in cibarijs facit bonū odorē: ⁊ abscidit verrucas q̄ sṫ vt claui. Apa. ⁊ bo. Cū icidunt̄ recte apata fraudulētia mortificātia mēbrū ⁊ ponit̄ asa sup ea ꝯfert: ⁊ ē bona i cura dubellet apparētiū ⁊ occultarū. Vul. ⁊ vl. Cōfert ipetigini. Instr. iun. Qn̄ bibit̄ cū aq̄ granatoꝝ ꝯfert ꝯtritiōi lacertoꝝ ⁊ ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ sic̄ thetano ⁊ paralysi si accipiat̄ ex ea cumulus ꝑm ꝙ dr̄ ⁊ misceat̄ cū cera: ⁊ ꝺglutiat̄: aut si bibat̄ cū vino ⁊ pipe ⁊ rutha. Mē. cap. Implent̄ ea mole mote: ⁊ ꝑmiscent̄ cū thure ⁊ pōit̄ sup dētē ⁊ effic̄ opōnē peonie i epil'ia. Et cū ex ea fit gargarism⁹ eradicat sanguisugā gutturi ānexā. Mē. ocu. Est bōa initio aq̄ alcofol facto ex ea cū melle. Mē. anhe. ⁊ pec. Cū dissoluit̄ in aq̄ ⁊ fit ex ea gargarism⁹ ⁊ sorbet̄ clarificat vocē statiz. Et ꝯfert aspitati gutturis ātiq̄: ⁊ si sorbeatur cū ouis ꝯfert tussi antiq̄ ⁊ pleuresi frigide ⁊ efficit opōnē fenugreci i apate vulue. Mē. nu. Si administrat̄ cū ficub⁹ siccis ꝯfert icteritie: ⁊ ipa qdē ē ex eis q̄ nocēt stōcho ⁊ epati. Mē. exp. Cōfert hemorroidib⁹ ⁊ i coitu fortitudinē ꝑbet: ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ vrinā ⁊ ꝯfert dolori vētris ꝑūgitiuo ⁊ vlcerib⁹ itestinoꝝ. Et Gal'. qdē existimauit in ipa eē ꝟtutē solutiuā parūper cū stipticitate sua: sed scitū est apd' oēs ꝙ ipa ꝯfert solutioni antique fride. Feb. Est bona febri q̄rtane. Vene. Ponit̄ sup morsurā canis rabiosi ⁊ ꝟmiū venenosoꝝ ⁊ ꝓp̄e scorpionis ⁊ rutele: ⁊ ꝯfert oib⁹ illis bibita ⁊ linita cū oleo: ⁊ expellit nocumētū sagitte venenose. Permu. Loco fetide eq̄le pōdus ipsi⁹ de odorifera ponit̄ ⁊ pōdus semis de serapino ⁊ tātūdem de maroth ⁊ medietas pōderis eius de gūma ruthe.

¶ Assa est quoddam gūmi ꝑm Dia. grece dicitur lasar. Aly laserpitium vocant. Quedam est fetida que vbiq̄ reperitur: alia dulcis quā nunq̄ vidi nec audiui aliquem vidisse. Sim.

¶ De acetosa. Cap. 54m.

Acetosa qd ē. Alia ē domestica ⁊ alia ē syluestris. Et syluestris qdem dr̄ sicla syluestris: ⁊ nō est in syluestri ēt sic̄ dicūt acetositas: imo forsitan ē in q̄dā ex ea acetositas: ⁊ syluestris ē fortior in oi re. Na. Frida est in ꝑ°: sicca i scd'o. Et ei⁹ semē fridū ē in ꝑ°: siccū in scd'o Opa. ⁊ ꝓp. In ipa ē stipticitas: ⁊ in īsipida ex ea ē resol'o ꝑua: ⁊ acetosum ē magis stipticū: ⁊ illa q̄ nō est vehemētis rubedis plus nutrit: ⁊ hec qdē ē sil'is endiuie ⁊ oīs supat cholerā: ⁊ ei⁹ humor ē laudabilis. Deco. Radix ei⁹ cū aceto ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ excoriatiōi vnguis: ⁊ qn̄ coq̄t̄ cū vino ꝯfert empl'z ei⁹ albara ⁊ īpetigini. Apa. ⁊ bo. Ex ea fit empl'm scrophulis: ita ꝙ dr̄ ꝙ si ei⁹ radix suspendat̄ in collo habētis scrophulas iuuet̄ ea. Vul. ⁊ vl. Ei⁹ radix cū aceto ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Et ei⁹ ꝺcoctio cū aq̄ cal'a pruritui ⁊ sil'r ipsamet i balneo ē vltima. Mē. cap. Soluit̄ ei⁹ suba cū succo ei⁹ ad dētē dolorosuz: ⁊ sil'r cū ꝺcoctiōe ei⁹ in vīo: ⁊ ꝯfert apatib⁹ q̄ sunt sub aurib⁹. Mē. nu. Cōfert icteritie nigre cū vino ⁊ sedat nauseā: ⁊ comedit̄ ꝑp desideriū luti. Mē. exp. Ipa ⁊ semē ei⁹ strigūt ⁊ ꝓprie ei⁹ q̄ ex ea magna ē: ⁊ dr̄ qdē ꝙ in ei⁹ folijs ē lenitas q̄dā: ⁊ in semīe ipsi⁹ ē ꝯstrictio. Et dixerūt qdā ꝙ in semīe acetose nō fixo est lubricitas ⁊ lenificatio: ⁊ radix ei⁹ trita ꝯfert fluxui matricis: ⁊ frangit lapidē in renib⁹ qn̄ bibit̄ in vino: ⁊ viscositas que est in ipsa ꝯfert rasure intestinoꝝ que accidit ex siccitate sup̄fluitatis: ipsa eniz cū iuuamēto q̄d ꝯfert rasure lubrificat. Vene. Cōfert pūcture scorpiōis ⁊ ꝓp̄e syluestris: ⁊ si admistret̄ semē ei⁹ an̄ pūcturā scorpiōis nō nocebit ei⁹ pūctura.

¶ Acetosa idem est ꝙ lapatium apud Aui. Dias. ⁊ Sera. Uerū hoc nomen acetosa proprie conuenit illi speciei agrestri que acetosi est saporis: que non videtur fuisse cognita ab Auicen. cum dicit. Et nō est in syluestri sicut dicunt acetositas. quasi dicat quā nō noui. Dias. quatuor dicit eius species vt infra in lapatio. Sim.

¶ De asino. Cap. 55m.

Asinus. Deco. Cinis carnis asini ⁊ epatis ei⁹ cuz oleo valz suppositus fissuris frigoris. Apa. ⁊ bo. Cinis epatis asini cū oleo vz sup scrophulas. Vul. ⁊ vl. Sanat leprā. Instr. iū. Cōtracti ex siccitate sedēt in iure carnis ⁊ fit iuuamētū: ⁊ ēt caro ei⁹ est iuuatiua. Mē. cap. Epar ei⁹ assatū ⁊ a ieiuno comestū ꝯfert epilepsie: ⁊ simil'r eius vngula adusta: ⁊ sit ei⁹ potio oī die duo coclearia. Mē. exp. Dicit̄ ꝙ ei⁹ vrina ꝯfert dolori renū: ⁊ vrina syluestris frangit lapidem in vesica ꝑm ꝙ dicit Gal'.

De apio. Cap. 56m.

Apiū. Aliud est mōtanuz: ⁊ aliud syluestre: ⁊ aliud domesticū: ⁊ aliud est q̄d orit̄ in aq̄ minus domestico cui⁹ virt⁹ est sicut virt⁹ domestici. Et ei⁹ spēs est alia que nominat̄ sumurion min⁹ domestico habēs crus ꝯcauū ad albedinē decliue: ⁊ diuersificant̄ ēt in regionib⁹. Ei⁹ eni aliud ē romanū: ⁊ aliud est aliud: ⁊ neq̄ est oīno mōtanū petrosillinū: imo est aliud petrosuz. Elec. Forti⁹ est romanum mōtanū. Na. Est cal'm in ꝑ°: ⁊ siccū in scd'o. Ruffus ꝟo dixit ꝙ domesticū est humidū: verūtn̄ radix ei⁹ est sicca cū ꝯueniētia. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Est resolutiuū iflatiōis aperitiuū oppil'onis faciēs sudare sedatiuū doloꝝ: ⁊ syluestre est ipediēs vlceratiuū: ⁊ q̄d ex eo nutritū est: est magis ꝯueniēs calefactis. Deco. Syluestre ꝯfert habēti alopiciā ⁊ fissuris vnguis ⁊ verrucis ⁊ fissuris frigoris: ⁊ domesticū oris odorem efficit bonū valde. Apa. ⁊ bo. Resoluit flegmatica in ꝑncipio ⁊ dura ⁊ cal'a ꝓp̄e q̄d noiat̄ sumurion. Vul. ⁊ vlc. Syluestre vlcerat qn̄ ex eo fit emplastrū: ⁊ simi-

liter ɔfert scabiei ⁊ ipetigini ⁊ vulnerib⁹ vsqꝫ ad sigilla
tionē ⁊ ꝓprie sumurion. Instr.iun. Sumurion ɔue
niētes sūt oēs ꝑtes ei⁹ sciatice. Mē.cap. Est maluꝫ
epilepsie excitās epilepsiā epilepticoꝝ. Et dr̄ ꝙ si su-
spēdit̄ radix ei⁹ in collo ɔfert dolori dētis: verūtamē
frāgit ipꝫ. Mē.ocu. Apiū domesticū igredit̄ in em-
plastris doloꝝ oculi. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert tussi ⁊
ꝓprie sumurion ⁊ asmati ⁊ stricture anhelit⁹ ⁊ difficul
tati ei⁹. Et apiū qdē est ex empl'is apatū mamille cali
doꝝ. Mē.nut. Cōfert epati ⁊ spleni: mouet eructua
tionē ꝑꝑ resol'onē suā: ⁊ nō est velocis digōnis ⁊ dscē
sionis: ⁊ in semie qdā apij ē aliqd qđ facit nauseā ⁊ vo
mitū nisi assect. Quidā aūt dixerunt ꝙ oēs spēs ei⁹ ɔfe
rūt stōcho. Et Ruffus dixit sꝫ: imo qñqꝫ trahit ad ipꝫ
hūiditates malas acutas: ⁊ crudū de eo in stōcho ꝓ-
lōgat̄ ⁊ facit nauseā: verūtn̄ romanū stōcho meli⁹ est.
Et Gal'. qdē dixit ꝙ ipm est ex eis que ɔueniēs est co
medere cū lactuca. Ipm.n. tēperat friditatē lactuce: ⁊
ɔueniēs est vt ei⁹ acceptio sit post cibū: ⁊ semē ei⁹ cō-
fert hydropisi: ⁊ mūdificat epar: ⁊ calefacit ipꝫ. Mē.
exp. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ est malū p̄gnātib⁹
⁊ purgat renes ⁊ vesicā ⁊ mr̄icē: ⁊ oēs spēs ei⁹ ⁊ ꝑtes
ipsi⁹ ɔferūt. Et semē ei⁹ ⁊ folia nō soluūt: sed in radice
ei⁹ est solutio: ⁊ montanū frangit lapidē: ⁊ apiū qdem
ɔfert difficultati vrine: ⁊ extrahit secūdinā ꝓpe sumu-
rion ⁊ replet hūiditate acri matricē cū comestio ei⁹ est
in ɔsuetudie. Quidā aūt dixerūt apiū excitat coitū ita
donec dixerūt opꝫ vt ablactās ꝓhibeat̄ ab acceptiōe
ei⁹: vt nō corrūpat̄ lac ei⁹ ꝑꝑ excitationē desiderij coi
tus. Et romanū qdē est bonū colon ⁊ vesice ⁊ renib⁹.
Vene. Ei⁹ decoctione cū lētib⁹ fit vomit⁹ post potū
veneni: ⁊ sumurion est ex eis magis ɔueniēs. Et cum
scorpio pūgit comedentē ipm fortior fit res ꝓpter id.

¶ Apij duo sunt genera: domesticum scilicet quod est notū ⁊ agre
ste. Sed agrestis quinqꝫ sunt species.

¶ De azulo. Cap. 57^m.

Azul qd est. Virt⁹ ei⁹ est sicut virt⁹ ei⁹ quo ad-
heret aurū. Nā. Est cal'in in scđo siccuꝫ in
tertio. Opa.⁊ ꝓpe. Inest ei virt⁹ eradica-
tiua putrefactiua: ⁊ abstersio ei⁹ cū acuitate ⁊
stipticitate pauca: ⁊ i ipo ē adustio ⁊ vlceratio. Deco.
Deijcit v̄rucas. Mē.ocu. Bonos effic̄ pilos palpe-
brarū ⁊ ꝓlōgat eos: ⁊ est vltimū sicut dr̄ in illo ꝑꝑ ꝓ-
prietatē que est in ipo. Et dr̄ p̄terea ꝙ ipm eūat hūo-
res malos prohibētes oriri pilos bene. Mē.anhe.⁊
pec. Cōfert asmati. Mē.exp. Prouocat menstrua
sufficiēter bibitū ⁊ in matrice suppositū: ⁊ sol'one edu-
cit mel'iam ⁊ quicquid sanguini est cōmixtū in quo est
grossitudo: ⁊ ɔfert dolori renū: ⁊ ei⁹ potio est vsqꝫ ad
iiij. kermet: ⁊ vsqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊. s. permixtuꝫ medicinis.

¶ Azul est lapis lazuli: sed arabice scribitur lazurd. Sim.

¶ De amigdalis. Cap. 58^m.

Amigdale qd sunt. Note sunt: eoꝝ vnctuosi-
tas minor est vnctuositate nucis: cū tn̄ in eis
sit vnctuositas plīma cui⁹ cā rancidant̄. Flux
v̄o velocioris est digōnis q̄ȝ ipse ⁊ velocio-
ris ɔuersionis ad cholerā: ⁊ gūma qdē ei⁹ que dulcis
est sꝫ ꝙ qdā existimāt est ꝓxima dispōnib⁹ gūmi ara-

bici. Nā. Que dulcis est eq̄lis est ad humiditatē pa
rū declinās. Et amara est sicca in scđo. Opa.⁊ ꝓpe.
Hūmi amigdale amare ɔstringit ⁊ calefacit: ⁊ in oib⁹
spēb⁹ amigdale est mūdificatio ⁊ abstersio ⁊ aptio: sꝫ
dulcis est plurimū dbilior q̄ȝ amara in aptiōe sua qm̄
est subtiliatiua abstersiua: ⁊ est ꝑ accidēs iflatiua: ⁊ dr̄
ꝙ in ipa oino nō est stipticitas: ⁊ ei⁹ nutrimētū est par
uū: sꝫ ꝓꝑetas amare est ꝙ ipa nō strigit oino: ⁊ ꝙ ipsa
iterficit vulpē: ⁊ amara est medicia absqꝫ nutrimēto:
dulcis v̄o bonū p̄bet nutrimentū: lꝫ ꝑuū. Et oleū qdē
amigdalarū leui⁹ est corꝑe ipsi⁹. Deco. Amara cō-
fert posita sup pānū ⁊ lētigines ⁊ cicatrices ⁊ ꝑcussio-
nes: ⁊ applanat ɔctionē faciei. Et qñ radix amare co-
quit̄ ⁊ linit̄ sup pānū est medicia fortis: ⁊ comedē ami
gdalas dulces ipinguat. Apa.⁊ bo. Amara cū vio
est bona ad escere. Vul.⁊ vl. Liniunt̄ cuꝫ melle sup
ābulatiua ⁊ formicā: ⁊ cuꝫ aceto ⁊ vino sup impetigi-
nē. Et amara est magis vltima in oib⁹ illis. Mē.cap.
Sunt bone valde dolori auris ⁊ sonitui in ea ⁊ ꝓprie
oleū amare: ⁊ ɔtrita cū sua dispōne: ⁊ cū caput abluit̄
cū eis ⁊ cū vino purgat humiditatē ⁊ furfures: ⁊ faciūt
somnū. Et cū amigdale amare bibunt̄ ante vinū ꝓhi-
bēt ebrietatē: ⁊ ꝓprie. l. nuō. Et arbor qdē amigdalaꝝ
amaraꝝ qñ optime terit̄ ⁊ ꝑmiscet̄ cū aceto ⁊ oleo ro.
⁊ fit ide empl'm fronti ɔfert soda: ⁊ sil'r oleuꝫ amigda-
larū amararum ɔfert ei. Mē.ocu. Cōfortat visum.
Mē.anhe.⁊ pec. Amigdale amare cum amilo tritici
sunt bone sputo sanguinis ⁊ ɔferūt tussi antiq̄ ⁊ asmati
⁊ pleuresi: ⁊ ꝓprie oleū amigdal'. dulciū. Et sauich de
amigdalis ɔfert tussi ⁊ sputo sanguis. Mē.nu. Ape
riūt oppil'ones epatꝪ ⁊ splenis ⁊ ꝓpe amare. Ipe nāqꝫ
aperiūt oppil'ones accidētes in extremitatib⁹ venarū
⁊ cū comedunt̄ recētes cū corticib⁹ mūdificāt hūecta-
tionē stōchi: ⁊ sūt difficilis digōnis ⁊ boni humoris: ⁊
pauci nutrimēti. Et qñ comedunt̄ cū zuccharo descē-
dūt velocit̄: ⁊ eaꝝ sauich est cōmouēs chol'aꝫ sua dul
cedine. Mē.exp. Que amare sunt aꝑiūt oppil'ones
renū: ⁊ oleū amaraꝝ mūdificat renes ⁊ vesicā: ⁊ frāgit
lapidē ⁊ ꝓprie cum ireos bibituꝫ. Et qñqꝫ ɔfert facto
emplastro cū eo ⁊ oleo rosa. Et ɔfert dolorib⁹ mr̄icis
⁊ apatib⁹ ei⁹ calidis ⁊ duritieb⁹ ei⁹ ⁊ p̄focationi ipsi⁹
⁊ difficultati vrine ⁊ dolori renū ⁊ supponit̄ ⁊ ꝓuocat
mēstrua. Et dulces ɔferūt colice ꝑꝑ suā abstersioneꝫ:
⁊ amare sunt magis iuuatiue: ⁊ earū oleū est leui⁹ cor-
pore earū. Vene. Cōferūt morsui canis rabiosi.

¶ Amigdala pro fructu dulcis esui: amara medicine aptior. Inde
amigdalon earum oleum. Amigdale pro morbo sunt due eminen-
tie iuxta radicem lingue in faucibus similes capitibus mamilla-
rum que ⁊ branchi dicuntur. Sim.

¶ De aqua. Cap. 59^m.

Aqua. Elec. Aquas bonas ⁊ laudabiles iā
dixi i p̄ lib. Illic igit̄ sciant̄. Male aūt aq̄ sūt
stātes: ⁊ q̄ sūt in lacunis: ⁊ sup q̄s dn̄at̄ sapor
exn̄eus: ⁊ ɔturbate spisse grauis pōderis: ⁊ q̄
cito i lapidē ɔuertunt̄: ⁊ sup q̄s natat spuma alba ma
la: ⁊ in q̄rū supmo ɔgelat̄ res exn̄ea mala. Et scias ꝙ
nitrositatꝪ nocumēto in aqs succurrit̄ cū lacte ⁊ vino
q̄sso ⁊ amilo: ⁊ meli⁹ ē cū vio subtili odorifero ⁊ anti-
quo crudo

quo crudo ⁊ cucumeribꝰ imaturis ⁊ oleribꝰ solutiuis ⁊ cū ꝓuocatiuis. Aquas vō grossas cōturbatas rectificāt subtiliatiua sicut alliū cepe porri: ⁊ bibē vinū post eas remouet malitiā eaꝝ ⁊ ꝓprie ꝑmixtū eis. Et aq̄ qdez aspera nō ē nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: ⁊ dī qñqꝫ aq̄ aspera illa que vehemēter mūdificat illū q ea abluit. Amarā āt rectificāt dulcia: ⁊ aquā salsaz rectificāt xylocaracte syrie ⁊ gña myrti ⁊ poma que dicunt zaror ⁊ lutū calidū ⁊ sauich: ⁊ aq̄s malas vlr rectificat acetū. Nā. Aq̄ maris ē acris cal'a. aq̄ nitrosa ē calefactiua exiccatiua. aq̄ enea ferrea ꝯferūt visceribus. Opa. ⁊ ꝓpe. Aq̄ frida nocet hn̄tibꝰ oppil'ones: veꝝ ipsa ꝯfert hn̄tibꝰ raritatē ⁊ cursuz qcunqꝫ cursus fuerit: ⁊ ex quocūqꝫ mēbro fuerit: ⁊ eis q hn̄t egritudines cā eius ⁊ ꝯfortat oēs v̄tutes in opationibꝰ suis qñ sūt cū eq̄litate. s. digestiuā: attractiuā: retētiuā: ⁊ expulsiuā. Deco. Aq̄ maria ꝯfert fissuris accn̄tibꝰ ex frigore añqꝫ vlcerent̄: ⁊ necat pediculos ⁊ resoluit sanguinē cōgelatū sub cute. Et aq̄ sulphuree sunt bone morphee ⁊ baras. Apa. ⁊ bo. Aq̄ sulphuree ꝯferūt apatibꝰ iūcturaꝝ ⁊ duritijs ⁊ verrucis pēdētibꝰ. Vul. ⁊ vlc. Aq̄ dulcis ad bibēdū est mala vlceribꝰ: ꝓpea ꝙ humectat ⁊ est diuersa ei qd̄ ꝯuenit regimini vlceruz. Aq̄ marine vsus ꝯfert pruritui ⁊ scabiei ⁊ ipetigini: et aque sulphuree ēt sunt bone ipetigini ⁊ scabiei si ex eis fiat balneatio: ⁊ silr sabafati. Instrā iūc. Aq̄ maria ⁊ sil'es ꝯferunt egritudibꝰ neruoꝝ ⁊ ꝓprie qñ balneatio fit cū eis sicut tremor ⁊ paralysis ⁊ stupor ⁊ sil'es: ⁊ aq̄ sulphuree ēt silr: ⁊ ꝯferūt oibꝰ doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ neruoꝝ fridis. Mē. cap̄. Epileptici iuuant̄ ab aq̄ tepida ⁊ ledunt̄ ab aq̄ cal'a. Vapor āt marie ꝯfert epilepsie. Et aq̄ erea ꝯfert ori ⁊ auri. Mē. oc. Aq̄ aspalti est mala oculo. Mē. anhe. ⁊ pec. Aq̄ frida valde ē mala pectori: q̄zuis aqua est nociua cāne pulmonis, ꝓpter humectationē que est in ipsa cū ipsa idigeat exiccatione. Aq̄ tepida est bona apatibus gutturis ⁊ pectoris. Ex aqua marina fit embroca apatibꝰ mamille. Aqua nitrosa quādoqꝫ cōfert pulmoni. Aqua aluminosa cōfert sputo sanguinis. Aqua ferri cōfert spleni ⁊ stomacho: ⁊ aqua erea ꝓxima est illi. Mē. nut̄. Aq̄ frigida valde ꝓprie nocet hn̄tibꝰ oppil'ones. Aq̄ marina ⁊ similes male sūt stomacho. Vapor aque marine ꝯfert hydropisi. Aqua nitrosa quādoqꝫ ꝯfert propter nitrositatē stōcho humido. Aq̄ aluminosa cōfert vomitui ⁊ ꝓhibet ipm: ⁊ simil'r aque thermarum stiptice. Aque sulphuree cōferunt apatibus splenis ⁊ doloribꝰ eius ⁊ sil'r epatis. Mē. expul. Ex aq̄ marina fit clystere ad dolorē pungitiuū vētri: ⁊ qñqꝫ bibit̄ ⁊ soluit: deide post ipsaz bibit̄ ius galline: ⁊ sedat̄ mordicatio eius. Aq̄ aluminosa ꝓhibet abortū ⁊ fluxū sanguinis mēstrui. Aque sulphuree ꝯferūt doloribus matricis. Aq̄ frigida valde mala est coitui ⁊ strigit vētrez ⁊ sedat motū sꝑmatis ⁊ eius cursuz. Aq̄ salsa soluit: deinde stringit exiccatione sua. Et oēs aque minerales faciūt vrīe difficultatē ⁊ ꝑturiēdi ⁊ mēstruoꝝ: ⁊ pl'in earū soluit ⁊ exiccat. Et quedā eaꝝ sicut aluminosa strigit. Et qñqꝫ faciūt euenire colicā ēt. Aq̄ vō ferree et eree sunt bone renibꝰ ⁊ colice. Et aque turbate faciūt euenire lapidē in renibꝰ ⁊ vesica. Et aq̄ qdē in qua extinguitur ferrum confert sputo sanguinis. Feb. Aq̄ sulphuree ⁊ lutose ⁊ turbide ⁊ fetide faciunt accidē febres: ⁊ grosse faciūt euenire quartanas. Vene. Ad morsum vipere sedetur in aq̄ marina ⁊ iuuatur ab ea: ⁊ simil'r fit in reliquis vermibus pernitiosis.

De amilo. Cap̄. 60m.

Amilū. Nā. Frigidū est ⁊ siccū in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipso sūt mūdificatio ⁊ lenificatio. Et opꝫ qdē vt vna ꝑs amili coquat̄ cuz triplo sui d̄ aq̄. Deco. Cū croco suppositū pāno delet ipꝫ. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vlcera ⁊ sanat ea. Mē. ocu. Prohibet cursuz mēbroꝝ ad oculū. Mē. āhe. ⁊ pec. Lenit pectꝰ ⁊ sorbitiōe facta ex eo ꝓhibet fluxum a pectore. Mē. expul. Amilū solū ⁊ cum lentibus stringit naturam ⁊ prohibet fluxum cholere.

Amiluz fit ꝑ īfusionē frumēti in aq̄: ergo adarmata ⁊ amilū acq̄runt aliqd ab aq̄: sed adarmata minus: ⁊ iō cū sepe quod ex ꝓxia est eo calidior: qr amilum hꝫ plus de aque frigiditate: farina cōis nō hꝫ viscositatē ꝑ aquā sed ꝑ nām: sed amilum hꝫ arte: ⁊ sic adarmata hꝫ aliqd viscositatis arte per aquā respectu farine cōis.

De ameos. Cap̄. 61m.

Ameos qd ē. In ipō est amaritudo pauca et acuitas. Elec. Magis iuuatiuū qd̄ ē i ipō ē semē eiꝰ. Nā. Calidū ē ⁊ siccū i t̄tio. Opa. ⁊ ꝓp̄. Apit oppil'ones. Et i ipso ē cū exiccatōe lenificatio. Deco. Eiꝰ potꝰ ⁊ linimtū cū eo factū ꝯuertūt colorē ad citrinitatē ⁊ ponit̄ in medicis q̄ sūt ad morpheā ⁊ albaras: ⁊ ꝯficit̄ cū melle: ⁊ ponit̄ ex eo emplastrū suꝑ occultationē sāguis vbi ē. Mē. āhe. ⁊ pec. Cōfert sanici pectoris. Mē. nu. Cōfert madefactiōi stōchi ⁊ sedat nauseā stōchi ⁊ subūsionē aie: ⁊ ē bonū epati ⁊ stōcho fridis. Mē. expul. Dat̄ ad bibēdū cū vio: ⁊ ꝓuocat ⁊ comedit̄ ⁊ remouet difficultatē vrīe: ⁊ exhit lapidē fractū. Et vl'r mūdificat renes ⁊ vesicā: ⁊ ꝯfert vētositatibꝰ ⁊ dolori vētris pūgitiuo ⁊ suffumigat̄ cuz eo matrix cū gūma pini ⁊ mūdificat eam. Feb. Cōfert febribꝰ ātiq̄s. Vene. Decoctio ameos effundit̄ suꝑ mordicationez scorpionis ⁊ sedat. Et bibitur ad puncturam vermium venenosorum.

Ameos Dia. sc. multi ciminū ethiopicum dicunt aut basilicē: sed ameos alteriꝰ ē nāe: ē qdē semē pene ethiopico cimino sile: sꝫ minutiꝰ ⁊ exalbidiꝰ ⁊ q̊dāmō spissiꝰ gustū hn̄s similem origano.

De artanita. Cap̄. 62m.

Artanita qd ē. Illō qd̄ de eo admistrat̄ ē radix eiꝰ: ⁊ ē buchormariē. Et nos qdē i ipō locuti fuimꝰ ſm v̄ba Dia. ꝙ hꝫ capita sic̄ capita ciceris: ⁊ folia eiꝰ sunt sicut folia caulis: et eiꝰ radix ē nigra silis radici rape: ſꝫ h̄ spēs nō ē spēs q̄ cognoscit̄ i nr̄o tꝑe. nā q̄ nūc artanita. cognoscit̄ ē spine spisse breues q̄ hn̄t radicē q̄ lana lauat̄. Et ꝓprietates q̄s narrauimꝰ sūt iste. Et vī ꝙ sit error trāslatoris. Opa. ⁊ ꝓ. Est icisiuū resolutiuū. Instrā iū. Est bonū doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ vtriusqꝫ āche. Mē. ca. Fac̄ sternutationē ⁊ vehemēter apit ꝯstrictionē narium ⁊ oppil'onē colatorij. Mē. nu. Cōfert singl'tui. Mē. exp. Eijcit fetū. Vene. Eiꝰ d̄coctio valet pūcturis venenosis: ⁊ sil'r syrupꝰ eiꝰ. Permu. Loco eiꝰ ponit̄ i

[Marginal note, in manuscript: Cyclaminus, nunc [illegible] Trusci porcinu panem dicunt.]

abortu ⁊ in iuuamēto qđ efficit in venenis pōdus eq̄le de aristo.longa ⁊ semine citri ⁊ mentastro.

¶Artanita.Diasc.narrat ſmonē de q̄dā plāta q̄ grece dr̄ lentopodion:deinde dic̄ q̄ nō est illa artanita q̄ habet̄ in vsu suo tp̄e:q2 illa est spinosa.Ubi in Almāsore caplo de apoplexia.in clysteri ponit̄ artanita.in practica greca q̄ est eadē cum eo ponit̄ saponistice herbe radix:⁊ vbi in Almāsore hr̄ buchormariē qđ ē fumigiū marie dict᷒.liber hʒ maria capnusa.capnos grece ē fumus.Sim.

¶De ambra. Cap̄.63m.

Ambra qd ē.Ambra ſm q̄ existimo ē manatio font̄ i mari.Illđ v̄o qđ dr̄ q̄ ē de spuma maris:aut stercore aīalis maris lōgiquū est. Elec. Melior ē grissia fort̄ aselebeti: deide varia post eā citrina ⁊ đterior ē nigra mala multotiēs assumit̄ ex vētre piscis q̄ eā comedit ⁊ morit̄. Nā. Est cal'a ⁊ sicca.Et vr̄ q̄ sit cal'itas ei᷒ i scđo:⁊ siccitas ipi᷒ i p̄. Opa.⁊ ppe. Cōfert đcrepit̄ sōtilitate sue calefactōis. Deco. Dealmēdi ē spēs q̄ lituris đnigrat cōp᷒ ⁊ ꝯuēit ad ꝯfidū p̄ncipia đlinitiōis. Mē.ca. Cōfert cerebro ⁊ sensibus. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert cordi.

¶Ambra ſm quosdā est spma ceti piscis:⁊ ſm quosdā ē fruct᷒ arboris sub mari crescētis:vel gūmi:vel manatio fontis in mari:et ſm quosdā est iecur piscis:⁊ ſʒ quosdā spuma maris:⁊ ſʒ alios est stercus aīalis maris:sed falso:qm̄ ambra generat̄ in terra.

¶De aranea. Cap̄.64m.

Aranea. Apa.⁊ bo. Tela ei᷒ strigit fluxū sanguis qñ ponit̄ sup vulnera. Uul.⁊ vl. Qñ ponit̄ tela ei᷒ sup vlcera:p̄hibʒ ea apari:⁊ super vulnera. Feb. Dixerūt qdā q̄ tela aranee cū miscet̄ q̄busdā emplastris:⁊ ponit̄ sup frōtez ⁊ timpora sanat febrē tertianā.Et existimauerūt qdā et tela spēi cuius tela ē spissa alba qñ strigit̄ in cute ei᷒ et suspēdit̄ sup collū'aut adiutoriū sanat febrē tertianā.

¶Aranea.Cassi᷒ felix araneas greci a serpēdo quod erpez dicunt. nos aūt ſilr latino ſmone a serpēdo serpusculos noīauim᷒.Sim.

¶De argento. Cap̄.65m.

Argētū. Nā. Est ifridatiuū:exiccatiuū. Op.⁊ ppe. Scoria ei᷒ ē stiptica valde i ipa ē attractio ⁊ exiccatio.Et qñ pmiscet̄ cōfricatio eius medicis aliꝭ ꝯfert hūiditatib᷒ viscosis. Uul.⁊ vl. Est bonū valde scabiei ⁊ pruritui. Mē.ca. Confricatio eius confert fetori cum permiscet̄ pmixtionibus aliꝭ. Mē.anhe.⁊ pe. Confricatio eius cum cōmixtionibus confert tremori cordis.

¶De fagara. Cap̄.66m.

Fagara qd ē.Granū sil'e ciceri hñs granū sic̄ mahaleb.Et i ꝯcauitate eius ē granū nigruz sic̄ ascedenegi semē canapis ⁊ asportat̄ đ aselati. Nā. Calʒ ē ⁊ sic.i tertio. Opa.⁊ p. In eis ē sol'o ⁊ stipticitas. Mē.nu. Pōit̄ medicis rectificātibus stōchū ⁊ epar frida:⁊ expellit malitiā đigōnis fridā. Mē.expl'. Cōfert sol'oni fride:⁊ strigit vētrē.

¶De aloe. Cap̄.67m.

Aloes qd ē.Est succus ꝯgelatus iter rubedinē ⁊ citrinitatē exñs.Et eius aliđ ē succutrinū aliđ arabicū ⁊ aliđ ē semegeniū:⁊ dixerūt qdā q̄ plāta eius ē sic̄ plāta enule:ʒ nō ē ita. Elec. Illđ qđ melius ē:ē succutrinū:cui᷒ aq̄ ē sic̄ aq̄ croci:⁊ odor eius ē sic̄ odor myrre:splēdidus frāgibilis mūdus a gipso.Et arabicū ē minus eo i citrinitate ⁊ pōderositate ⁊ i splēdore.Et viscosuʒ eius ē illđ qđ duresc it.Et alsemegenꝭ ē fetidi odoris cooptū pue citrinitat̄ cui nō iest splēdor.Cūq̄ȝ aloes antiquat̄ fit nigrior. Nā. Est cal'ʒ vsq̄ȝ ad tertiū:siccū i p̄o:⁊ dr̄ q̄ ē cal'ʒ ⁊ siccū i tertio:ʒ nō ē ita. Opa.⁊ ppe. Uirt᷒ ei᷒ est stiptica exiccatiua corpis:faciens somnū. Et idus qdē plurimi ē iuuamēti.ē eni exiccatiuus sine mordicatiōe:⁊ i ipso ē stipticitas pua.Et de paucitate mordicatiōis ei᷒ ē q̄ ipse n̄ mordicat vlcera mala. Deco. Cum melle sup vestigia pcussiōis ꝯfert ⁊ ꝯsolidat panaritiū vlceratū.Et qñ i vino ponit̄ sup capillos cadētes p̄hibet casuz eoꝝ. Apa.⁊ bo. Cōfert apatib᷒ ani ⁊ testiculoꝝ:⁊ pprie apatibus lacertoꝝ q̄ sūt ab vtroq̄ȝ latē ligue cū ē cū melle aut cū vio. Uul.⁊ vl. Et ē ꝯueniēs vlceribus difficil' ꝯsolidatiōis:⁊ pprie i ano:⁊ v̄ga:⁊ naso:⁊ ore ⁊ fistul'. Instr̄a iūc. Cōfert doloribus iūcturaꝝ. Mē.ca. Mūdificat supfluitates cholericas q̄ sūt i capite:⁊ qñ linit̄ sup frōtē cū oleo rosaceo ꝯfert soda ⁊ sanat eā:⁊ ꝯfert vlceribus nasi ⁊ oris:⁊ ē ex medicis ꝯferētibus ꝯtusiōi nasi ⁊ auris:⁊ apatibus lacertoꝝ q̄ sūt i vtroq̄ȝ lacertoꝝ ligue linitus cuʒ vino ⁊ melle.Et i medicina antiq̄ aloes sol'one educit chol'aʒ nigrā ⁊ ꝯfert melie.Et aloes qdē p̄sicus acuit rōnē:⁊ acuit os stōchi. Mē.oc. Cōfert vlcerib᷒ ocl'i ⁊ apatibus eius:⁊ dolorib᷒ ipsius:⁊ cursui lachrymal' āguli:⁊ exiccat hūiditatez eius. Mē.nu. Mūdificat supfluitates chol'icas ⁊ flegmaticas q̄ sunt in stōcho. Et qñ bibunt̄ ex eo duo coclearia cū aq̄ frida aut tepida ifringit appetitū falsuz ⁊ corruptū.Et ē ꝯueniēs adustiōi ⁊ iflatiōi fact̄ in vua ex cal'itate chol'e in stomacho.Et qñ assumunt̄ de eo i mane ⁊ sero pill'e permixte cū rectificātibus ipʒ soluūt vētrē ⁊ nō corrumpunt cibū.Et qñq̄ȝ ꝯfert doloribus stōchi in die vna. Et apit oppil'ones epat̄:sed ipse ledit epar.Et aufert icteritiā soluēdo ipsaʒ. Mē.ex. Aureus ⁊.ʒ.đ eo cū aq̄ cal'a soluūt:⁊ tres aurei mundificāt cōplete ⁊ tēperate:duo aurei cū aq̄ mellis educūt flegmata ⁊ cholerā sol'one.Et cū ponit̄ i medicis solutiuis expellit nocumētū eaꝝ a stōcho:⁊ ipse est ꝯuenientius solutiuis aliꝭ stōcho.Et ille q̄ ē ablutus debilioris ē sol'onis:ʒ est magis ꝯferēs stōcho.Et pmixtio ipsius cum melle minuit v̄tutē eius:adeo vt forsitā nō soluat attrahendo:ʒ ex̄hat qđ ei obuiat:cū tñ virtus ei᷒ qđ puꝝ ē nō penetret ad illa q̄ in corpe sūt lōgiqua:imo nō ptranseat epar.Et qñ arabicus i potu sumit̄ ꝯturbat ⁊ facit dolorē vētris pūgitiuū ⁊ soluit ⁊ remanet v̄tus eius in tunicis stōchi i die vno ⁊ duob᷒ diebus.Dare āt aloē in potu i diebus frigoris ē timorosuʒ.Qñq̄ȝ eni educ̄ sanguinē sol'one q̄liscūq̄ȝ sit aloes ⁊ qcunq̄ȝ aloes.Et qñq̄ȝ ponit̄ cū vino dulci sup hemorroidas eminētes ⁊ fissuras i ano ⁊ abscidit sanguinē currētē ex eis ⁊ sanat apostemata ani ⁊ virge linitus cum vino. Quando datur ad potandū in diebus frigoris timet̄ q̄ faciat solutione exire sanguinē. Permu. Loco ei᷒ ponitur duplum ipsius de lycio.

¶Aloes Dy.succ᷒ ē herbe q̄ folia hʒ vt squilla: sed pinguiora ⁊ latiora ⁊ obrotūda:circa q̄ hʒ spinas raras:virgā hʒ silem anterico:florē albū ad citritatē tēdētē:⁊ semē affodillo silem:odorē grauē:gustu amarum:radicē hʒ vnā sicut ligmuʒ.In India nascit̄ ⁊ in locis maritimis ⁊ in Asia ⁊ in aliꝭ locis.Duo sūt genera aloes:vnū

fragile

fragile:7 aliud quod dicitur epaticee. Sim.

¶ De arundine. Cap. 68m.

A Rũdo. Nã. Est vehemẽs ifridatõis 7 cinis ei⁹ ẽ cal's. Opa. 7 p. In radice ei⁹ ẽ abstersio pauca sine acuitate: 7 i folijs ipsi⁹ ẽt. Deco. Cortices ipsi⁹ 7 radix ei⁹ ꝯferũt alopicie: 7 cortices ipsi⁹ 7 radix abstẽgũt sordes: 7 radix ei⁹ cũ cepe sylvestri ex̃bit carni ifixa. Apa. 7 bo. Ponũf folia ei⁹ sup herisipilã 7 ꝯferũt. Instra iũ. Sedat torsiões neruoꝝ. Mẽ. ca. Lanugo q̃ ẽ flos ei⁹ qñ cadit i aurẽ facit euenire surditatem: quoniã iuiscaf 7 nõ egredif. Mem. expul. Prouocat vrinaꝫ 7 menstrua. Uene. Confert mordicationi scorpionis.

¶ De abrotano. Cap. 69m.

A Brotanũ. Nã. Est calꝫ i ꝑ sic. i scdo. Opa. 7 ꝑpe. Est subtile amarꝫ: 7 i ipõ sũt terreitas 7 subtiliatio. Jnqt Gal'. flos ei⁹ ẽ magis ad finẽ ꝯueniẽs q̃ absinthiũ 7 ipso ẽ aptio. Deco. Illð qð ẽ adustũ ꝯfert alopicie ꝑpe: 7 cũ alkerua: aut oleo de raffano. Et abrotanũ qdẽ ꝯfert ad h̃ vt nascaf barba q̃ ẽ tarde natiuitatꝭ qñ ꝺcoqf cuꝫ qbusdã oleis ꝑꝑ suã aptionẽ 7 ꝯstrigit sãguinẽ gigine. Apa. 7 bo. Resoluit apata flatica. Et qñ ꝺcoquif cũ cydonijs cõfert apatib⁹ difficil' resol'onis. Uul. 7 vl. Nõ ẽ ꝯueniẽs vlcerib⁹ recẽtib⁹: imo mordicat ea. Instra iũ. Ei⁹ ꝺcoctio ꝯfert ꝯtusiõi neruoꝝ 7 sciatice antique 7 difficili. Mẽ. ca. Qñ ꝺcoqf cũ ol'o calefac̃ caput 7 remouet frigiditatẽ ei⁹. Mẽ. ãbe. 7 pe. Ei⁹ ꝺcoctio ꝯfert difficl'tati anhelit⁹ dilatiõis. Et qð ꝺ eo meli⁹ ẽ ẽ ꝺcoctio ei⁹ qð ẽ i ipso supi⁹. Mẽ. nuf. Qñ ꝺcoqf cũ ol'o calefac̃ stõchũ 7 remouet friditateꝫ ei⁹. Mẽ. ex. Prouocat mẽstrua 7 ex̃bit fetũ: 7 frãgit lapidẽ vesice 7 renum: 7 oleũ eius ꝯfert coartationi m̃ricis 7 difficultati vrine. Feb. Cõfert rigori qñ cõprimẽdo ex eo cũ oleo fit iunctio. Uene. Qñ bibif cũ vino ꝯfert venenis. Et qñ sternif iterficit vermes venenosos: imo fugat eos.

¶ Abrotanũ Dias. abrotanũ qð m̃lti etacbleã vocant falso. nã alia herba ẽ gliconion aut gliriatemon est femina: cuius fruter ẽ arbori similis cum albis folijs 7 minutis 7 diuisis sicut erifion: duoruꝫ traditur generum: campestre ac mõtanum: hoc feminam: illð marem intelligi volumus: amaritudo absinthy in vtroq; sponte prouenit cacumine suo se propagat: vt Dias.

¶ De arbore marie. Cap. 70m.

A Rbor marie qd ẽ. Est buchormariẽ 7 iã dictũ ẽ de ea: 7 ẽ triũ spẽrũ. vna spẽs ei⁹ est sine fructu: 7 due cũ fructu. Opa. 7 p. Confert corize fride. Mẽ. ocu. Cõfert ꝺscẽsui aque in oculũ.

¶ Arbor marie est buchormarien: qð significat fumigium: vel vapor marie. Uerum apud Sera. est planta quã Dias. libanotis vocat 7 omnes dicũt ꝙ habet tres species. Sim.

¶ De alumine. Cap. 71m.

A Lumẽ qd ẽ. Jnqt Dias. spẽs alumis sũt plurime: ꝫ ille q̃ ex eis cursu medicie igrediũtur sũt tres: scissũ: hũidũ: 7 rotũdũ. Scissuꝫ ꝟo est aliameni: 7 ẽ albũ ad citrinitatẽ ꝺclinãs: 7 stipticũ i q̃ est acetositas: 7 ẽ qsi sit flos alumis. Et iuenif spẽs petrosa i q̃ nõ iuenif stipticitas apð gustũ. Et ipꝫ qdẽ ẽ ꝺ gñe alumis. Nã. Est cal'm 7 siccũ ad tertium. Opa. 7 ꝑpe. In ipõ ẽ ꝓhibitio 7 exiccatio: 7 ꝓhibet fluxũ ois sanguis: 7 ꝓhibet cursuꝫ supfluitatuꝫ 7 effusionẽ eaꝝ: 7 ei⁹ stipticitas maior ẽ stipticitate hedeoard: 7 ꝑprie corticis 7 radicis ei⁹: sil'r ẽ forti⁹ omni re. Deco. Cũ aq̃ iterficit alcarad 7 pediculos 7 fetorem oris. Uul. 7 vl. Cũ fece vini tãtũdẽ alumis desiccat vulnera difficilia 7 herpeten estiomenũ: 7 cũ sili põdẽ sui de salgẽma corrosiuo: 7 adustiõi ignis. Mẽ. cap. Ei⁹ ꝺcoctio ꝯfert qñ ex eo colluif os dolori dẽtiũ.

¶ Alumen tres hꝫ spẽs medicine aptas. s. iameni 7 est scissum: qð de pluma vulgo di: 7 est rotũdũ qð zuccharinuꝫ vocaf ob silitudinẽ zucchari: 7 liqdũ qð vocaf de rocha vel lipparinũ. Sim.

¶ De anheto. Cap. 72m.

A Nhetũ. Nã. Ei⁹ calefactio ẽ iter scðꝫ 7 tertiũ: 7 ei⁹ exiccatio iter ꝑmũ 7 scðm: 7 qñ adurif fit ei⁹ exiccatio i scðo. Opa. 7 ꝑpe. Est maturatiuũ fridoꝝ hũidoꝝ: 7 sedatiuũ doloꝝ 7 carminatiuũ vẽtositatũ: 7 sil'r ei⁹ oleũ 7 i ipõ ẽ lenificatio vltima: 7 ei⁹ cõpl'o ẽ ꝓpinqua maturatiuo apitiuo: 7 qð siccũ ẽ: vehemẽs ẽ resol'onis. Apa. 7 bo. Est maturatiuũ apatũ. Uul. 7 vl. Ei⁹ cinis ꝯfert vlcerib⁹ tremulis. Instra iũc. Oleũ ei⁹ ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ 7 similiũ. Mẽ. cap. Fac̃ somnũ ꝑprie ei⁹ oleũ 7 ei⁹ succus ꝯfert dolori auris mel'co 7 exiccat hũiditatẽ auris. Mẽ. ocu. Assiduatio comestiõis ei⁹ ꝺbilitat visuꝫ. Mẽ. anhe. 7 pec. Anhetũ 7 semẽ ei⁹ lac abũdare fac̃: 7 ꝑpe i sorbitiõib⁹ lenib⁹: q̃ multiplicãt lac. Mẽ. nuf. Cõfert singultui repletiõis facto ex natatõe cibi in stõcho. Jnqt Gal'. Et nocet stõcho 7 i semie ei⁹ est vomitatio. Mẽ. expul. Cõfert dolori vẽtris pũgitiuo 7 intersecat sperma quãdo fit clystere ex eo: aut sedere in ipso: 7 eius semen abscindit hemorroidas ortas: 7 eius cinis est bonus ano 7 virge 7 testiculis.

¶ Anhetum greci anithon inde anethileon oleum inde factuꝫ. Arabice ꝟo rebeth dicitur. Sim.

¶ De adipe. Cap. 73m.

A Deps. Nã. Adeps anatꝭ ẽ cal'ior 7 siccior: deinde adeps castrati: 7 adeps castrati ꝺcrepiti ẽ lenior. Opa. 7 ꝑpe. Adeps anatis ẽ subtil' valde: 7 ẽ cal'ior adipe galline. Et adeps galli 7 adeps cerui sũt vehemẽs calefactionis. Et adeps vacce ẽ media iter adipẽ leoninã 7 capnã. Et adeps adip ẽ subtil'. Et adeps masculi i oib⁹ eiꝫ ẽ fortior. Et adeps ꝺcrepiti ẽ lenior. Et adeps capna ẽ magis stiptica oib⁹. Et adeps hircia ẽ vehemẽtioris resol'onis. Deco. Adeps vrsi 7 adeps anseris ꝯferũt alopicie. Et adeps asini vꝫ ad vestigia cutꝭ. Et adeps anseris valꝫ ad fissuras faciei 7 labiꝫ. Apa. 7 bothor. Adeps porci valet ad apata: 7 adeps leonis resoluit durities apatũ. Uul. 7 vl. Adeps porcina valet ad adustionẽ ignis. Mẽ. cap. Adeps anseris sedat dolorẽ auris: 7 sil'r adeps vulpis: ipa enĩ ẽ iuuatiua ad illud valde. Adeps gallie ꝯfert apati ligue. Mẽ. ocu. Adeps piscis ꝯfert aq̃ oculi: 7 acuit visum cũ melle: et adeps vipe recẽs ꝯfert pãno 7 aq̃ 7 vt nõ nascanf pili euulsi ex palpebris. Instra iunc. Adeps cerui ꝯfert spasmo. Mẽ. expul. Adeps capna ꝯfert mordicationi intestinoꝝ qñ administraf: 7 ꝯfert vlcerib⁹ eoꝝ. Et adeps qdẽ capna fortior ẽ in cura vlceꝝ itestinoꝝ q̃ adeps porcina: 7 illð ẽ ꝑꝑ velocitatẽ ꝯgelatiõis ei⁹: ꝫ adeps porcia vehemẽti⁹ sedat mordicationẽ. Adeps

que ē in gibbo camelli suffumigata ꝯfert hemorroidi-bus:⁊ oēs adipes leues sicut adipes gallie ⁊ alioꝝ cōferūt doloribꝰ mr̄icis:⁊ ātique sūt eis male:⁊ silr̄ adeps āseris ꝯfert mr̄ici. Vene. Adeps porcia ꝯfert puncture vermiū venenosoꝝ:⁊ adeps elephantis ⁊ cerui quādo fit ex eis linimentū:⁊ fugāt venenosa:⁊ adeps caprina confert cantarididibus.

Cap.74m.

De arbore cimicum.

Arbor cimicū. Nā. Est frida in p:⁊ sicca in ipō. Deco. Linit̄ sup excoriatiōez cū aceto. Vul.⁊ vl. Cōsolidat vulnera recētia:⁊ linit̄ sup excoriationē cū aceto ⁊ sanat eam ⁊ inuoluitur cortex eius sup vulnera ⁊ cōsolidat ea.

Arbor cimicum est vlmus vt dicunt.plura eius genera.

Cap.75m.

De allio.

Allium qd ē. Alliū aliud ē domesticū ⁊ est notū:aliud ē alliū porrinū:⁊ aliud syluestre:⁊ i syluestri qdē sūt amaritudo ⁊ stipticitas:⁊ ē illud qd noiat̄ alliū serpentꝫ.porrinū āt ē cōposite vtutꝫ ex allio ⁊ porro. Nā. Est calefactiuū exiccatiuuz i tertio vsqꝫ ad q̄rtū:⁊ syluestre plus illo. Opa.⁊ ꝓpe. Resoluit iflationē valde:⁊ ē vlceratiuū adustiuuz cutꝫ ⁊ ꝯfert ad mutationē aq̄rū. Deco. Bibit̄ decoctio mōtani ⁊ iterfic̄ lēdes ⁊ pediculos ⁊ inūgit̄ sup eos:⁊ eiꝰ cinis qn̄ lenit̄ cū melle sup morpheā ⁊ occultationē oculi ꝯfert:⁊ ꝯfert alopicie ex materijs putridis. Apo.⁊ bo. Apit dubellet itrisecas ⁊ cinis eiꝰ est ꝯueniēs sup bothor. Vul.⁊ vl. Exulcerat cutē ⁊ cinis eiꝰ cū melle sup ipetiginē ⁊ scabiē vlcerosaz:⁊ alliū qdē syluestre fac̄ coherē vulnera fraudulēta qn̄ ponit̄ sup ipa recens. Instra iūc. Qn̄ ex eo fit clystē ꝯfert sciatice:qm̄ solōne educ̄ sanguinē ⁊ hūorē cholicum. Mē.cap. Alliū fac̄ soda:⁊ decoq̄t alliū ⁊ assat̄ ⁊ sedat dolores dētiū:⁊ collutio oris ex decoctiōe eiꝰ:ꝯfert ēt doloribꝰ dētiū:⁊ ꝓpe qn̄ pmiscet̄ ei olibanū. Mē.oc. Debilitat visuz ⁊ attrabit bothor i oculū. Mē.ābe.⁊ pec. Clarificat vocē ⁊ guttur decoctū ⁊ ꝯfert tussi antique:⁊ doloribꝰ pectoris ex frigore ⁊ ex̄bit sanguisugas ex gutture. Mē.nu. Cōfert timori ⁊ ꝓprie decoctio q̄ chriani vtunt̄ q̄ fit cū oliuis ⁊ nuce. Mē.expl. Qn̄ sedet̄ i decoctōe folioꝝ allij ⁊ cruriū eiꝰ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua:⁊ ex̄bit secūdinā:⁊ silr̄ qn̄ supponit̄ ⁊ bibitur:⁊ silr̄ cibꝰ chrianoꝝ p̄dictꝰ factꝰ ex eo ꝯfert valde:⁊ qn̄ terit̄ de eo q̄ntitas aurei cū aq̄ mell̄ ex̄bit flegma:⁊ ipz ex̄bit vmes:⁊ i ipō ē solō nāe. Eiꝰ āt opatio i coitu ē:qm̄ ipz pp vehemētiā sue exiccatōis ⁊ resolōnis qn̄qꝫ nocet:ꝙ si decoquat̄ i aq̄ donec eiꝰ acuitas resoluat̄ nō elōgat̄ qn sit illud qd de eo remanet in elixatura eius pauce calitatꝫ qd nō exiccat ⁊ gn̄at̄ ex eo mā spmatis: ita vt ponat mās flaticas i cōplōnibꝰ flegmaticis cinerē ⁊ nō possit eas carminare. Et qn̄ in venis ꝯuertit̄ in ventositates non elongatur quin adiuuet ad desiderium coitus. Vene. Confert puncture vermium venenosorum ⁊ morsui serpentum quādo bibitur cuz vino. Et nos qdem iam experti sumus illud. Et silr̄ morsui canis rabiosi. Et quādo fit emplastruz ex allio ⁊ folijs ficus ⁊ cimino super morsum mugali confert.

Cap.76m.

De althea.

Althea qd ē. Nomē eiꝰ i greco deriuatū est ex noie pluriū iuuamētoꝝ. Nā. Calz ē cū eq̄litate. Opa.⁊ ꝓpe. In ipa sit lenificatio et maturatio ⁊ mollificatio ⁊ resolō:⁊ semē ⁊ radix ipsiꝰ sūt i vtute eiꝰ:⁊ fortiora plīn ⁊ exiccatiua subtiliatiua. Deco. Linit̄ sup morpheā cū aceto:⁊ sedet̄ i sole ⁊ semē eiꝰ ē fortiꝰ i illo. Apo.⁊ bo. Mollificat apata et ꝓhibet ea ⁊ resoluit sanguiea ⁊ maturat vulnera:⁊ cōfert apatibꝰ iflatꝫ ⁊ scrophulis:⁊ supponit̄ cū gūma albotin ad duritiē mr̄icis:⁊ ponit̄ cū caulibꝰ super scrophulas. Instra iūc. Sedat dolorē iūcturaꝝ:⁊ ꝓpe cū adipe anseris:⁊ ꝯfert sciatice ⁊ tremori ⁊ attritioni medij lacertoꝝ:⁊ extēsiōi neruoꝝ. Mē.cap. Qn̄ fit ex ea emplz ꝯfert apatibꝰ q̄ sūt i glādibꝰ auriuz. Mē.ocu. Resoluit tumorē ⁊ iflatiōez que fiūt i palpebris. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfert semē eiꝰ tussi calē ⁊ facile effic̄ sputū:⁊ ꝓhibz sputū sanguis cū vtute sue stipticitatꝫ q̄ ē i ipō:⁊ ꝯferūt folia eiꝰ apatibꝰ mamille ⁊ ponit̄ i emplastris pleuresis ⁊ ꝑipleumonie. Mē.nut. Eiꝰ gūma sedat sitiz. Mē.ex. Decoctio radicis eiꝰ ꝯfert qn̄ bibit̄ ardori vrie:⁊ ardori itestioꝝ:⁊ ēt apatibꝰ ani:et silr̄ folia eiꝰ:⁊ silr̄ solōni male:⁊ supponit̄ semē eiꝰ cuz gūma albotin ad duritiē mr̄icis ⁊ coartationē eiꝰ. Et silr̄ decoctio eiꝰ solūmō:⁊ mūdificat supfluitates fetarū:⁊ decoctio radicis eiꝰ qn̄ dat̄ i potu cū vio ꝯfert difficultati vrine ⁊ lapidi:⁊ ꝓprie semē eiꝰ ⁊ gūma eiꝰ retinet ventrem. Vene .Quando linitur cum aceto et oleo prohibet nocumētum venenosoꝝ vermiuz:⁊ cōfert decoctio eius cuz aceto cōmixta aut vino pūcture apis:⁊ illud fit liniendo sicut existimo.

Althea dias.siue molochisagia:⁊ est dictum malua agrestis.latini maluauiscum vocant:hec euiscus ⁊ ebiscum dicitur. Macer: altheā malue spēz nullus negat esse. Alteāqꝫ vocāt illā que crescit in altum ⁊c.⁊ sm̄ hoc nō dz habere.h.litteram. Sim.

Cap.77m.

De afodillo.

Afodillus qd ē. Folia eiꝰ sūt sic̄ porrū de sceni:⁊ n̄ hz eiꝰ planū sup cuiꝰ caput ē flos ⁊ hz radices lōgas rotūdas sicut glās ⁊ est acris. Nā. Est cals ⁊ sic. Quidā vo dixerūt ꝙ ē frigidus ⁊ hūidus ⁊ elōgati sūt. Opa.⁊ ꝓpe. Est abstersiuꝰ resolutiuꝰ:⁊ ꝓpe radix eiꝰ:⁊ qn̄ terit̄ fit calefactiuꝰ ⁊ exiccatiuus:⁊ plus eo radix eiꝰ ⁊ vtꝰ eiꝰ ē sic̄ vtꝰ dragōtee crispe. Deco. Cōfert alopicie ⁊ ꝑpigini ⁊ ꝓpe cinis radicis eiꝰ:⁊ qn̄ linit̄ ad augmētū morphee albe ⁊ sedet̄ in sole ꝯfert. Apo.⁊ bo. Radix eiꝰ cuz fece vini ponit̄ sup apata glādulosa oīa ⁊ super carbūculos. Et qn̄ ex ea fit ēplz cū faria ordei ꝯfert i iceptiōe apatū caloꝝ. Vul.⁊ vl. Qn̄ ponit̄ radix eiꝰ cū fece vini sup vlcera fraudulēta sordida ꝯfert eis. Instra iū. Cōfert ꝯtritiōi lacertoꝝ ⁊ ꝯtorsiōi. Mē.ca. Qn̄ distillat̄ succꝰ eiꝰ solus:aut cū thure ⁊ melle ⁊ myrra ⁊ vio ꝯfert saniei i aure. Et qn̄ distillat̄ i aurē diūsam dolori molaris ꝯfert dolori molaris. Mē.oc. In succo radicis eiꝰ ē iuuatiuū ad oculū. Mē.ābe.⁊ pe. Cū sumit̄ i potu de eo pōdus aurei cū vio ꝯfert dolori vtriusqꝫ lateris ⁊ tussi. Et eiꝰ radix cū fece vini ē bona apatibꝰ mamille. Mē.nu. Cōfert icteritie. Mē.ex. Prouocat vrinaz ⁊

nā ⁊ mēstrua: ⁊ ei⁹ fruct⁹ ⁊ flos qn̄ i potu danť cū vino soluūt: ⁊ ex radice ei⁹ cū fece vini fit ēpl'z apati testiculoꝝ. Uene. Danť d̄ eo tres aurei ad morsuz v̄miuz venenosoꝝ. Et qn̄ dāť ad bibēdū fructus ⁊ flos ei⁹ in vino cōfert magnifice mordicationi scorpionis: ⁊ habentis quadragintaquatuor pedes cū h̄ q̄ soluit.

¶ De aceto. Cap̄. 78m.

A Cetū. Nā. Est cōpositū ex calitate ⁊ friditate: ⁊ ābe sube sūt subtiles: ⁊ frida qdē ē magis dn̄ans: ⁊ illd̄ i q̄ ē acredo ē cal'i⁹. Si v̄o nō ē: ē fridū ⁊ h̄ūidū: ⁊ d̄coctio minuit de ei⁹ friditate aliqd. Opa. ⁊ p. Est fort̄ exiccatōis ⁊ phibz effusiones mēbroꝝ ad iteriora: ⁊ subtiliat ⁊ incidit. Et qn̄ bibiť aut effūdiť sup fluxū sāguis si ē exteri⁹ phibet ipz: ⁊ phibz apa vbi ē p̄patio vt accidat: ⁊ adiuuat ad digōnē: ⁊ adūsať fl'ati: ⁊ ipz est ɔferēs cholicis: ⁊ nocēs melicis. Deco. Liniť cū melle sup vestigia sāguis ⁊ ɔfert: vex ipsi⁹ ml'titudo citrinat. Apo. ⁊ bo. Prohibet aduētū apatū ⁊ ābulatōez cācrenaꝝ ⁊ sanat herisipilā comestū ⁊ bibitū: ⁊ linitū: ⁊ phibz ambulatiōem apat̄ ois. Et ɔfert panaritio ⁊ formice ⁊ herisipile qn̄ ex eo liniūť: ⁊ phibet vt nō eueniat apa. Uul. ⁊ vlce. Qn̄ poniť sup vulnera lana infusa in aceto phibet ea apari ⁊ ɔfert vlcerib⁹ ⁊ ābulatiuis ⁊ scabiei ⁊ ipetigini ⁊ ɔfert adustiōi ignis veloci⁹ oi re. Instr̄a iūc. Est nociuū neruis. Et qn̄ ēbrocať sup podagra cū furfure ɔfert. Mē. ca. Qn̄ misceť cū vncto ol'i aut ol'o rosaceo: ⁊ ɔquassať ⁊ effūdiť i eo lana nō abluta ⁊ poniť sup caput ɔfert soda cal'e ⁊ fortitudini ei⁹: ⁊ sil'r ēbrocatio ex eo ⁊ oris collutio ⁊ p̄prie cū alumie ɔfert motui dētiū: ⁊ vaporatio aceti cal'i ɔfert difficl'tati audit⁹ ⁊ acuit ipz: ⁊ apit oppil'onē colatorij fortiť ⁊ resoluit sonitū. Mē. oc. Liniť cū melle sup occultatiōez sanguis q̄ ē sub ocl'o: h̄ ei⁹ assiduatio d̄bilitat visū. Mē. ābe. ⁊ pec. Minorat vuā. Et abscidit gargarism⁹ ex eo fluxū h̄ūoris ad guttur. Et sanat vuā q̄ cecidit. Et sorbeť ad sāguisugas ⁊ ad tussiz ātiquā aut difficl'tatē dilatatiōis calefactū. Mē. nu. Est ɔueniēs stōcho calido ⁊ h̄ūido disrūpēs appetitū: ⁊ adiuuās ad digerēdū: ⁊ totū illd̄ ē q̄ p̄pat stōchuz: ⁊ vaporatio aceti resoluit hydropisim: h̄ ei⁹ assiduatio qn̄q; adduc̄ ad hydropisiz. Mē. ex. Infridat m̄rīcē ⁊ fit clystē ex eo calefacto ⁊ sale ad vlcera itestioꝝ ābulatiua post clystē lenitiuū. Uene. Effūdiť sup morsus venenosoꝝ et ɔfert ei q i potu sūpsit opiū ⁊ iusqamū. Et acetū assumptum de vua agresti cum sale cōfert morsui canis rabiosi et reliquis. Et quandoq; bibitur calefactū post medicinas mortales ⁊ confert.

¶ De auro. Cap̄. 79m.

A Urū. Nā. Est eq̄le subtile. Opa. ⁊ p̄pe. Limatura ei⁹ igrediť i medicis mel'ie ⁊ meli⁹ cauteriū ⁊ veloci⁹ sanabile ē qd̄ fit cū cauterio auri. Deco. Retētio ipsi⁹ i ore remouet fetorez oris: ⁊ igrediť limatura ei⁹ i medicis alopicie ⁊ s̄pigis liniēdis ⁊ i eis q̄ bibūť. Mē. oc. Cōfortat oculū i alcohol positū. Mē. ābe. ⁊ pe. Cōfert dolorib⁹ cordis ⁊ tremori ipsi⁹ ⁊ malitie aie: ⁊ ei qui solus loquitur.

¶ Aurū. Pli. in li. 33. ca. 4. ingt. Auro effosso inest argētū vario pondere alibi dena alibi nona alibi octaua pte in vno tm̄ gale metelle loco qd̄ vocant albicrarense tricesimasexta portio inueniť: iō ceteris preest. Ubicūq; quinta argēti portio est electrū vocāt. Sim.

¶ De aromatico. Cap̄. 80m.

A Romaticū qd ē. Dicim⁹ i capl'o calami aromatici. Mē. nuť. Di q̄ nō ē res melior eo ad adustionē ignis cū ol'o rosaceo ⁊ aceto: ⁊ confert apatib⁹ stomachi ⁊ epat̄ ⁊ hydropisi.

¶ Aromaticum est calamus aromaticus. Sim.

¶ De agarico. Cap̄. 81m.

A Garicū qd ē. Ingt fili⁹ Mesaugue ē masculus ⁊ femia. Et est agaricū qd̄ ē simile radici aniuden: h̄ exterior ps ei⁹ nō ē rara sic̄ exterior ps radicis aniuden. Et dixerūt qdā q̄ gn̄ať i arbore corrosa s̄z semitā putrefactiōis ⁊ corruptiōis ⁊ i sapore ei⁹ sūt acredo ⁊ stipticitas: ⁊ ei⁹ suba ē aerea terrea subtil'. Elec. Illd̄ qd̄ ē meli⁹ ē albū velociť frāgibile porosuz valde plenas h̄ñs extremitates i cuius amaritudie iueniť dulcedo: ⁊ fractū h̄ñs frusta supposita ⁊ ē femia. Illd̄ v̄o qd̄ ē masculū nō ē bonū ⁊ duꝝ ⁊ nigrū: ābo sūt mala valde. Nā. Cal'z i p̄ siccū i secūdo. Op. ⁊ p. Est resolutiuū icisiuū grossoꝝ h̄ūoꝝ apitiuū oiuz oppil'onū subtiliatiuū. Et dixerūt qdā in ipso ē v̄t⁹ stiptica ⁊ in p̄ncipio gust⁹ sui ē q̄si dulcedo: deide amaritudo. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatib⁹ oibus. Instr̄a iū. Dať i potu cū syrupo acetoso ad sciaticā: ⁊ ē ex eis q̄ mūdificāt supfluitates neruoꝝ p̄prietate q̄ est i ipo: ⁊ ɔfert egritudib⁹ lacertoꝝ ⁊ casui: ⁊ potio ex illo sit tres kirates: ⁊ cū adest febris tunc dať cū mellicrato aut iulep. Mē. ca. Cōfert patiētibus epil'iā: ⁊ mūdificat supfluitates cerebri p̄prietate que ē i ipso. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert asmati ⁊ vlceri pulmonis qn̄ i potu dať cū rob ⁊ sit potio eius vsq; ad auř. j. Et qn̄ ex eo i potu danť tres anulusat cū aq̄ ɔfert sputo sāguis ex pectore. Mē. nutri. Confert icteritie ⁊ dať ad bibēdū cū oxymelle ad apa splenis. Et quādo solū masticať ⁊ degflutiť ɔfert dolori stōchi: ⁊ eructuatiōi acetose: ⁊ dať i potu de eo ad dolorē epat̄ aureus. Mē. expul. Sol'one educ̄ h̄ūores grossos diūsos mel'ie et flegmat̄ ⁊ chol'e rubee cum sumiť ex eo ab auř. j. vsq; ad. ij. p̄prie cū mellicrato. Et qn̄q; adiuuat medicias solutiuas: ⁊ facit eas puenire vsq; ad extrema corpis: ⁊ puocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ sedat dolorē renū: ⁊ eius potio ad illd̄ ē aure⁹ ⁊ ɔfert p̄focationi m̄rīcis. Feb. Cōfert tremori ⁊ febrib⁹ antiqs grossis qn̄ bibiť ex eo aure⁹ cū vino: ⁊ vsq; ad gluticē dragme Uene. Cū ex eo i potu dať cū vio vsq; ad auř. ē magni iuuamēti ad illd̄: ⁊ fit ex eo ēpl'z ad pūcturā v̄miū veneni fridi.

¶ Agaric⁹ qdē est de gn̄e fungoꝝ nascēs in arborib⁹ vetustis. apud Dias. ē sil'is radici silfij: ⁊ distiguiť ab eo masculus ⁊ femia. Nā femina est dēsior ⁊ tunicosa: masculus leuior albior ⁊ ɔtinue substātie ⁊ melior. ē āt fungus cādidus odorat⁹ antidotis efficax: sūmis arborib⁹ nasciť ⁊ nocte relucens. Signū h̄ est q̄ tenebris decerpitur ⁊c̄. Arabes garicon dicūt: a nobis h̄ñt: multūq; diligūt. Sim.

¶ Caplm de littera. B.

¶ De blacte bizantie. Cap̄. 82m.

B Lacte qd ē. Sūt frusta sil'ia vnguib⁹ boni odoris aromatica q̄ admistranť i suffumigatiōib⁹. Ingt Dia. ē d̄ gn̄e ostracoꝝ. As-

sumunẗ ex isula q̄ ē i mari Indie i loco eius vbi ē spica. Et sūt ex eis q̄ sūt ex mari rubro. Et alie sūt babylonice nigriores pue: ⁊ ambe sūt boni odoris. Et existio ꝙ ille q̄ sūt de mari rubro sunt ille q̄ noiant curascie: ⁊ dr̄ ꝙ ipe sūt adherentꝫ carnis ⁊ cutꝫ. Et qn̄qꝫ cadit aliqd de albedine ⁊ plīme eaꝝ sunt mechie: ⁊ exhunẗ ex gedde. Et iste qdē medicanẗ ⁊ purganẗ ⁊ fiunt bone. Ele. Ex eis meliores sūt ille q̄ ad albedinē dclināt iuēte i mari rubro: ⁊ i aliemen: ⁊ duobꝰ maribꝰ: ꝫ babylonice sūt nigre pue valde. Vēditores vō mediciarū dicūt ꝙ bone ex eis sūt duoꝝ mariū: deide mechie: deinde algeddin: ⁊ fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinē. Nā. Cal'a sunt ⁊ sicca in scdo ⁊ coꝝ siccitas fortasse vicina est tertio. Opa. ⁊ ppe. Sūt subtiliatiue. Mē. ca. Eaꝝ suffumigatio cōfert epilepsie. Mem. expul. Ipsarum suffumigatio excitat illam que hꝫ p̄focationem matricis. Et cum bibuntur cuꝫ aceto mouent ventrem quodcūqꝫ genus earum fuerint.

Blacte bizātie sūt qdā squāme pisciū sic̄ vngues: al's sūt cooptoria ostracoꝝ marinoꝝ sīliuꝫ limacijs: ⁊ sūt sīles vnguibꝰ. Simon.

De ben. Cap. 83m.

Ben qd ē. Est semē magnū maiꝰ cicere declinās ad albedinē q̄ꝫdā: ⁊ hꝫ medullā lenē vnctuosaꝫ. Nā. Cal'ꝫ i tertio: siccū in secūdo. Opa. ⁊ ppe. Et mūdificatiuū ⁊ ppie ipsiꝰ medulla: ⁊ incisiuū hūiditatū grossaꝝ: ⁊ apit cū aceto ⁊ aq̄ oppilatiōes visceꝝ: ⁊ in arbore ipsiꝰ ē amaritudo plus ⁊ stipticitas: ⁊ pp illd ē i ipso vtus cauterizatiua: ⁊ eiꝰ cortex ē stipticus plus: ⁊ oleū ipsiꝰ nō euaẗ a stipticitate: ⁊ in ipso toto ē abstersio ⁊ icisio. Deco. Semē eiꝰ confert lētigibꝰ magnis ⁊ puis: ⁊ pāno: ⁊ morphee: ⁊ vestigijs vlceꝝ: ⁊ sil'r eiꝰ oleū. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ duris oibꝰ cū poniẗ in ēpl'is ⁊ verrucis. Vulne. ⁊ vl. Cōfert cū aceto vlceratiōi ⁊ scabiei vlcerate ⁊ excoriationi: ⁊ ꝯfert bothor lacteis ⁊ sabafati. Instr̄a ni̇ctu. Calefac̄ neruos ⁊ lenificat spasmū ⁊ duritiē neruoꝝ ⁊ ppie oleū eiꝰ. Mē. ca. Abscidit fluxū sanguis stipticitate sua ⁊ ꝯuenit oleū eiꝰ dolori auris ⁊ sonitui q est in ipsa ppie cū adipe anatꝫ. Et decoctio radicis eiꝰ cōfert dolori dētiū cū os ex ea colluiẗ. Mē. nu. Cōfert duritiei epatꝫ ⁊ splenis qn̄ bibiẗ cū aceto mixtum ex eo pōdus duaꝝ. ʒ. Et qn̄ ꝯiūgiẗ cū frumēto aut farina lilij ⁊ aq̄ alkarati: aut faria herbi: aut lupini: ⁊ fit ex eo empl'ꝫ spleni. Et ipꝫ qdē ē malū stōcho faciēs nauseā: ⁊ si bibiẗ ex eo aur̄. j. cū melle facit vomē fortiter ⁊ soluēdo educ̄ ⁊ sil'r eiꝰ fructꝰ. Mē. ex. Aureus. ʒ. eiꝰ soluēdo educ̄ flegma crudū cū bibiẗ cuꝫ melle: ⁊ sil'r eius oleū: ⁊ sil'r cū supponiẗ lyciniū ifusuꝫ in ipso. Permu. Loco eiꝰ poniẗ quātū ipm ē de rubea: ⁊ medietas sui de cortice cassie lignee: ⁊ dcima pōderis eiꝰ d mace.

De bedeoard. Cap. 84m.

Bedeoard qd ē. Est spina alba: ⁊ ē sil'is albasseketi: verūtn̄ ē vehemētiꝰ alba ⁊ hꝫ longiores spinas ⁊ similanẗ spine eiꝰ folijs amomi: verūtn̄ sūt subtiliores ⁊ vehemētiꝰ albe: ⁊ eiꝰ qdeꝫ stipes qn̄qꝫ puenit ad duos cubitos: ⁊ eiꝰ flos ē purpureꝰ: ⁊ semē ipsiꝰ ē sic̄ semē carthami: verūtn̄ ē vehemētioris rotūditatꝫ. Nā. In radice eiꝰ ē ifridatio ⁊ exsiccatio cū resol'one q̄dā. Semē vō eiꝰ ē calidū ⁊ subtile: ⁊ dixerūt qdā ꝙ tota ē cal'a valde. Opa. ⁊ ppe. In ipsa ē vtus resolutiua ⁊ apitiua: ⁊ ppie in semīe eiꝰ: ⁊ in ipsa ē retētio fluxus sanguis: ⁊ eiꝰ retētio ē equalis. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ f'laticis pp illd qd ē i ipso de resol'one ⁊ ꝯctiōe: q̄re fiat ex ea empl'm: ⁊ ex radice eiꝰ ppie. Instr̄a iūc. Cōfert spasmo pp illd qd ē de ꝯctione eq̄li cuꝫ resol'one: ⁊ semē eiꝰ ꝯfert infantibꝰ qn̄ bibūt ipm pp corruptionē in motibꝰ lacertoꝝ. Mē. cap. Collutio oris facta ex succo eiꝰ sedat dolorē dētiū. Mē. pec. Cōfert sputo sanguis ⁊ ppie eius radix. Mē. nuẗ. Cōfert dbilitati stōchi: ⁊ apit oppil'ones. Mē. expul. Cōfert sol'oni antique: ⁊ p̄cipue stomatiche: ⁊ ppie radix eiꝰ ⁊ ē puocatiua. Feb. Valet febribꝰ f'laticis lōgis: ⁊ eiꝰ cā ē dbilitas stōchi ⁊ oibus febribꝰ antiqs. Vene. Cōfert si masticeẗ ⁊ postea superponaẗ puncture scorpionis. Attrahit eni venenū ⁊ si bibitur: semē eius ꝯfert morsure venenosorū reptiliū. Permu. Loco eiꝰ i febribꝰ poniẗ fumꝰ tre.

De balsamo. Cap. 85m.

Balsamus qd ē. Est arbor Egypti nascēs i loco q dr̄ oculus solis tm̄: cuiꝰ folia ⁊ odor ruthe similanẗ: ꝫ tn̄ ipsa dclināt ad albedineꝫ: ⁊ eiꝰ statura ē statura arboris euisci: ⁊ eiꝰ qdē oleū est meliꝰ semīe ipsius: ⁊ semē fortiꝰ ligno ipsiꝰ i oibꝰ modis eiꝰ. Eiꝰ vō oleū sumiẗ ita vt icidatur cū ferro post ortū ascerabe: ⁊ aggregaẗ qd d eis resudat cū cotto: ⁊ neqꝫ ptrāsit i āno qd ē iter qnquaginta vsqꝫ ad sexagita lib. Elec. Expiētia olei ipsiꝰ ē ꝯgelatio lactꝫ statiꝫ cū sup ipꝫ distillaẗ: ⁊ pmixtio eiꝰ cum aq̄: ⁊ ispissatio ipsiꝰ ⁊ ꝯꝟuatio sue soliditatꝫ i aq̄: ⁊ ablutio ipsiꝰ a cotto ⁊ subtilitas odoris eiꝰ. Adulteraẗ āt cū ol'o d pino ⁊ ol'o d mastice ⁊ cera dissolutꝫ i ol'o d alcāna. Et qd ex eo meliꝰ ē: ē recēs: grossiuꝫ āt ⁊ vetꝰ n̄ hꝫ vtutē. Nā. Eiꝰ lignū ē cal'ꝫ ⁊ siccū i scdo. Et ipsiꝰ semē ē cal'iꝰ eo paꝝ: ⁊ oleū eiꝰ ē cal'iꝰ vtrisqꝫ: ⁊ ē i p̄ncipio tertij cal'ꝫ ⁊ nō ē i ipso de calefactiōe qd existimāt. Opa. ⁊ p. Apit oppil'ones ⁊ cōfert viscerib ꝰ grossis. Vul. ⁊ vl. Mūdificat vlcera ppe cū ireos ⁊ exhbit fracturas ossiū. Instr̄a iūc. Cōfert sciatice bibitū ⁊ ppt spasmum bibiẗ eiꝰ dcoctio. Mē. ca. Cōfert vlceribꝰ capitꝫ ⁊ mūdificat caput ipꝫ: ⁊ ꝯfert epil'ie ⁊ vertigini. Mē. ocu. Abstergit pānū eiꝰ ipꝫ ⁊ eiꝰ oleū. Mem. āhe. ⁊ pec. Lignū eiꝰ ⁊ ipsiꝰ semē ꝯferūt dolori vtrorūqꝫ lateꝝ: ⁊ ꝯfert asmati grosso ⁊ stricture ānhelitus ⁊ dolori pulmōis: ⁊ ꝯfert semē eiꝰ pipleumonie fride: ⁊ tussi: ⁊ sil'r ipsiꝰ oleū: ⁊ ad sūmū ē iuuatiuuꝫ visceꝝ que sūt sup myrach. Mē. nu. Cōfert dbilitati digōnis et ipsiꝰ dcoctio dissoluit malitiā digōnis: ⁊ mūdificat stomachū ⁊ ꝯfortat epar. Mē. exp. Prouocat vrinā et ꝯfert dolori pūgitiuo: ⁊ ꝯfert doloribus mr̄icis: ⁊ exiccat hūiditates eius vaporatū ⁊ bibitū: ⁊ ꝯfert ipsiꝰ frigori: ⁊ exhbit embrionē ⁊ scdinā: ⁊ ꝯfert cū ex eo fit suffumigatio oibus doloribus mr̄icis: ⁊ ipsius decoctio apit os mr̄icis: ⁊ ceratū ex ipso cū oleo roſ. ⁊ cera confert frigori mr̄icis ⁊ ē iuuatiuū difficultati vrie. Feb. Eius oleū aufert rigores. Vene. Resistit venenis ⁊

ꝯfert

ↄfert morsure vipere:⁊ eius oleũ ↄfert iusq̄amo cũ bibitur cum lacte ⁊ venenosis ⁊ proprie scorpionibus.

¶ De been. Cap̃.86m.

Been qd ẽ. Frusta aspera q̄ sũt radices ex siccitate ↄcte carnose ⁊ sunt duaꝝ spẽrũ:quaꝝ vna ẽ alba:⁊ altera ẽ rubea. Nã. Cal'z ẽ ⁊ siccũ in scđo. Deco. Est ipiguatiuuz. Mem.ãbe. ⁊ pe. Cõfortat cor valde ⁊ ↄfert tremori cordis. Mẽ. expul. Manifeste augmẽtat sperma. Permu. Loco eius ponitur quantum est ipsum tuderi:⁊ medietas ponderis eius lingue auis.

¶ Been est radix que de Armenia defertur:⁊ est de eo albuz ⁊ rubeum. Sim.

¶ De berengesif. Cap̃.87m.

Berengesif ẽ abrotanũ:⁊ ẽ planta sĩl's absinthio cui inest hũiditas viscosa:⁊ ei⁹ qdez est vna spẽs thirsos hñs breuiores ⁊ miora folia ẽt:sũt eni folia minuta pua subtilia alba ⁊ citrina ⁊ appet i estate. Jnqt Gal'.sũt due herbe vicini saporis noiate ẟ noĩe. Nã. Cal'a ⁊ hũida ẽ i p̃. Op.⁊ ꝓpe. Est subtiliatiua apitiua valde cui⁹ ẽpl'z ꝓhibet attractionẽ morboꝝ ad mẽbra. Mẽ.ca. Cõfert soda frigide loco empl'i supposita ⁊ embrocata:⁊ in aq̄ cocta fit magis secura:⁊ ↄfert oppilationi narium ⁊ corrize. Mẽ.ex. Frãgit lapidẽ i renib⁹:⁊ ꝓuocat mẽstrua sedendo in eius decoctione:⁊ ↄfert vlceribus ei⁹ ⁊ eĳcit secũdinã ⁊ fetum:⁊ cõfert coadunationi oris mr̃icis:⁊ aperit ipsuz ⁊ duritiei eius bibita:⁊ more emplastri superposita:⁊ potatur ex ea vsq̃ ad.ʒ.v.

¶ Berẽgesif ẽ ꝓprie artemisia.nã Gal'.i.6.ẟ simpli.medi.ca..58.exponit ꝙ dr̃ artemisia apđ Dias.videbis ꝙ idẽ dicũt apđ Haly.in 2° practice.ca.34.bereniastũ scribif:alibi bereniaseton.Sim.

¶ De baurach. Cap̃.88m.

Baurach qd ẽ. Est forti⁹ sale:⁊ ẽ ex gñe virtutis ei⁹:ẟ stipticitas nõ iest ei:⁊ qñq̃ aduritur in ostraco super carbones iflãmatos donec assef. Elec. Ex eo meli⁹ ẽ armenuz leue laminosum frãgibile spõgiosuz albũ aut purpureũ aut roseũ mordicatiuũ:⁊ cõparatio qdez africani ad reliq̃ baurach est cõparatio baurach ad salẽ:ẟ baurach nõ comedif nisi ꝑꝑ magnam cãm:⁊ spuma baurach ẽ subtilior q̃ baurach:⁊ in ei⁹ ṽtute:⁊ ex ea melior est spuma marmorea facile frãgibilis. Nã. Cal'z ⁊ siccũ i fine scđi:⁊ eius siccitas fortasse ẟclinat ad tertiũ. Opa.⁊ ꝓpe. Abstergit fortiter lauat ⁊ ꝓprie africanũ:⁊ mũdificat ⁊ excoriat ⁊ icidit hũores grossos. Et i baurach qdẽ ẽ stipticitas pauca cũ abstersiõe bona ꝑꝑ sui salsedinẽ: nisi i africano. Jn eo enim nõ ẽ stipticitas:ẟ abstersio pura multa:⁊ i sale ẽ stipticitas:⁊ nõ ẽ in ipso nisi resolutio ꝑua. Deco. Attenuat capillos puluerizatum sup eos:⁊ qñ ex eo fit ẽpl'z attrahit sanguinez ad illud qđ appet ẟ corpore:⁊ fac.vt color sit bonus ⁊ ↄfert:ẟ fortasse ẟnigrat eius pl'ima comestio colorẽ. Vul.et vlc. Cõfert pruritui ꝑꝑea ꝙ resoluit virus ⁊ ꝓpe africanũ cum aceto:⁊ ↄfert ẽt scabiei. Jnstrũ iunc. Fit ex eo ceratuz paralysi ꝓprie postreme:⁊ precipue cuz iam declinat ⁊ cõfert corrosiõi neruoꝝ. Mẽ.ca. Cõfert furfurib⁹ ⁊ cũ spuma eius cuz melle distillatur in aurẽ mũdificat ⁊ aperit ⁊ ↄfert surditati:⁊ cũ vino aut cũ syrupo cũ hyssopo cõfert sonitui. Mem.nut. Est malũ stomacho corrũpẽs ipz:⁊ africanũ cõmouet vomitũ:⁊ si nõ faceret vomere eẽt plus incisiuuz humorũ stõchi q̃ reliqua baurach. Et ex eo qdẽ cũ ficubus fit empl'z hydropisi ⁊ extenuat eã. Mẽ. expul. Soluit cũ supponif. Et qñ comedif cũ rutha ⁊ cimino aut decoctiõe ruthe ⁊ anheti sedat dolorez vẽtris pungitiuum:⁊ cũ hoc ⁊ sĩl'ibus vincit salem:⁊ bibitum cũ q̄busdã medicinis iterficiẽtibus vermes educit eos:⁊ similr̃ cum linif ex eo vẽter ⁊ sumen ⁊ sedet q̄ linitus est iuxta ignẽ interficit eos:⁊ per hec ⁊ sĩl'ia distinguif inter ipm̃ ⁊ salẽ. Vene. Cõfert oẽ baurach ⁊ precipue africanuz prefocationi fungoꝝ valde:siue sit adustuz aut nõ adustũ:⁊ silr̃ eius spuma ⁊ potus cũ adipe asini:aut suis sup morsuz canis:⁊ bibif cũ aq̄ frida ꝑꝑ potũ cantaridaꝝ:⁊ qđ ex eo noiaf baurachiũ nitrũ bibif cũ aniuden ꝓpter nocumẽtum sanguinis thauri.

¶ Baurach arabice est qđ grece dicitur afronitrum ⁊ est spuma nitri:vt apparet per Auicen.hoc capitulo.per Diasco.caplõ de afronitro.nitrum est baurach rubeum.Sim.

¶ De bulbo. Cap̃.89m.

Galbus qd ẽ. Est cepe qđ comedif ꝑuũ simile cepe narcisci:⁊ ei⁹ folia sunt sĩl'ia folĳs porri:⁊ ei⁹ rosa est sĩl'is viole:⁊ est q̄dã eius spẽs que cõmouet vomitũ. Quidã ṽo dixerũt ꝙ ipse est cepe azir:⁊ dixerũt qdã alĳ nõ:ẟ est de genere porri: et videf ꝙ sit anagallis.ꝑmutemus ẟ intẽtiões nr̃as ab hoc. Nã. Propiquus ẽ nãe cepe:⁊ fortasse ẽ sicc⁹ in p̃mo cũ hũiditate supflua. Opa.⁊ ꝓpe. Est iflatiu⁹ ⁊ sudatiuus ⁊ exasperat liguã. Deco. Linif sup pãnũ ꝓprie in sole ⁊ ↄfert:⁊ silr̃ ↄfert vestigĳs vlceꝝ:⁊ ẽ exasperãs palatũ ⁊ linguã:⁊ linif cũ vitello oui super verrucas ⁊ oxymelle sup vlcera leuia. Vul.⁊ vl. Qñ assaf cũ capite piscis ⁊ aloe ⁊ ponif super vlcus menti eradicat ipsuz. Jnstrũ iũc. Cũ ex eo fit empl'm cum aceto ẽ ↄueniẽs attritioni medĳ lacertoruz:⁊ fit ex eo ẽpl'z podagre ⁊ dolorib⁹ iũcturaꝝ:⁊ fit ex eo solo ẽpl'z torsiõi neruoꝝ:⁊ ẽ empl'm vnguis ⁊ auris ⁊ sĩl'iũ:⁊ fit ex eo ẽpl'z cũ sauich. Mẽ.ca. Est medicamẽ furfurib⁹ ⁊ vlcerib⁹ capitĳ:⁊ linif sup plagas capitĳ q̄ nõ sũt fracte:⁊ ꝑmiscef cũ vitello oui ⁊ linif. Mẽ.ocu. Solus admistref ⁊ cũ vitello oui:⁊ cũ adiũgif ei acetuz ẽ medicamẽ bonum ad garab ⁊ apatib⁹ lachrymalium. Mẽ.nu. Qui ex eo ẽ dulcis ⁊ rube⁹ ẽ bonus stõcho:⁊ fit ex eo ẽpl'z cũ melle dolorib⁹ stõchi:⁊ amarus est melior ⁊ digerit cibũ:⁊ multiplicaf eius nutrimentum in ipso lz non sit nutrimentuz suum laudabile:⁊ precipue eius qđ est crudum:⁊ quando non digeritur pungit ⁊ inflat. Mem.expul. Excitat coitum.

¶ Bulbus ẟm Dias.duas habz species differentes colore.⁊ dicit ꝙ rubeus est bonus stomacho:⁊ amarior est melior:ambe spẽs comestibiles. Jtem Diasco.caplõ de cãna.vbi dicit ꝙ radix eius cuz bulbo extrahit infixa corpori. Jtẽ Joan.serap̃.capitulo de augentibus in coitu.dicit ꝙ est cepe campestre. Et ex libro alhaux bube rigi inquit.habet cepas paruas similes floribus viole ⁊c.Sim.

¶ De bugenis. Cap̃.90m.

Bugenis qd ẽ. Magis qđ ex ea admistraf ẽ radix ei⁹:⁊ ipsa qdẽ hz gũmã ⁊ succuz:⁊ ei⁹ gũma ẽ fortior succo ipsi⁹:⁊ qñq̃ ꝑmiscef cũ oleo ⁊ muri ⁊ pauco vino:⁊ cõcutif do-

nec grossuz fiat: ꝛ ſm quātitatez equalitatis quā hȝ in grossitie ꝛ eius bonitas. Nā. Est cal'a in tertio sicca in ipso. Opera. ꝛ ppe. Est resolutiua. Uul. ꝛ vlce. Abradit ossa corrupta pp vehemētiā desiccationis ꝛ mūdificat vlcera. Instra iūc. Cōueniēs est neruis. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert supfluitatibus grossis in pectore: ꝛ ꝯuenit pulmoni ꝛ vlceribus eius bibita ꝛ suffumigata. Mē. nutri. Cōfert duritiei splenis.

¶ Bugenis: sed arabice bulanis: ꝛ vocatur apud Serapionē herbaturum. Simon.

¶ De busuro. Cap. 91^m.

Busurū ꝛ baluū qd sūt. Nota sūt. Nā. Frigida sūt ꝛ sicca i scdo: ꝛ albusuꝝ magis ē stipticus q̄ cassab. Opa. ꝛ p. Inflāt ꝛ ppꝛie cū post ipsa bibiꝭ aqua: ꝛ cū sunt dulcia faciūt euenire rugitū plim: ꝛ faciūt euenire oppil'ones in visceribus. Et decoctio abusuri sedat iflationē cū ꝯseruatōe caloris innati: ꝛ plimus vsus amboꝝ gn̄at in corpore humores grossos. Mē. ca. Abusurū facit soda ꝛ inebriat plurimū ꝛ ambo sūt bona carni q̄ ē iter dētes ꝛ gigiuas. Mē. ābe. ꝛ pec. Ambo sūt mala pectori ꝛ pulmoni. Mē. nut. Preparāt stomachū ꝛ faciūt cōtingere oppil'ones epatꝭ ꝛ ipsoꝝ digestio ē tarda: ꝛ frāgibile est mioris digōnis: ꝛ nutrimētū ipsoꝝ ē puuz: ꝛ algesaguerui est mioris tarditatꝭ. Mē. expul. Unūquodqꝫ eoꝝ strigit vētrē ppꝛie cū misceꝭ cū vino pontico: aut cū aceto ꝛ albala facit abūdare lac: ꝛ quādo bibiꝭ cū aceto pontico prohibet fluxū matricis: ꝛ phibꝫ fluxum sanguinis hemorroidaꝝ. Feb. Usus eoruz plimus facit cadere in tremorē ꝛ horripilationem.

¶ Busuꝝ ꝛ baluū sūt dactyli imaturi: ꝛ oia noia repta in h̄ cap'lo sunt noia dactyloꝝ. nā apud Arabes diuersis noib' vocanꝭ ſm varietates ꝛ spēs ipsoruz: cōiter Arabice oēs tamar vocāt. Simon.

¶ De buncho. Cap. 92^m.

Bunchum qd est. Est res delata de iamen. Quidā aūt dixerūt q̄ est ex radicib' aniagailen cū moueꝭ ꝛ cadit. Elec. Meli' est citrinū ꝛ leue boni odoris. Albū v̄o ꝛ graue est malum. Nā. Est calidum ꝛ siccum in p̄mo ſȝ quosdam est frigidum in primo. Opera. ꝛ ppꝛie. Cōfortat membra. Deco. Mundificat cutem ꝛ exiccat humiditates que sūt sub ea: ꝛ facꝭ odorē corpis bonū: ꝛ abscidit odorē psilotri. Mē. nu. Est bonū stōcho.

¶ Bunchum est qd Almansor bunca vocat. In Arabico tamē scribitur buncheum. Simon.

¶ De batecha. Cap. 93^m.

Batecha qd est. Notuz est. Nā. Frigida ē in principio secūdi: ꝛ humida in fine ei'. Et cuz eius semē desiccaꝭ nō est humectatiuū: imo desiccat in primo: ꝛ eius radix est desiccatiua. Opa. ꝛ ppꝛie. Que matura est: est subtilis ꝛ imatura est spissa. Batecha preterea cineritia matura in nā existit cucumeris: ꝛ in ipso est apitio quocunqꝫ mō sit. Melo autē melioris est humoris q̄ reliqua: et eius caro est digestiua abstersiua: ꝛ ppꝛie eius semen: matura v̄o ꝛ imatura ambe sūt abstersiue: ꝛ semen ei' est fortioris abstersiōis. Et ipsa qdē cōuertiꝭ ad quēcūqꝫ humorē quē in stomacho iuenit: ꝛ est ad flegma vehemētius decliuis q̄ sit ad cholerā: qual' ergo ad

[margin, handwritten:] Sine dicas qd batecha est nomen cōe ad plures spes melonum

meliaz melo v̄o nō ꝯuertitur velociter. Deco. Mūdificat cutem ꝛ proprie semen eius: ꝛ illud qd est in interiori pte ipsi': ēt ꝯfert pāno ꝛ morphee et furfurib': ꝛ ppꝛie qn̄ ꝯficiꝭ qd ē ei' iteri' sic ē cū oleo de frumēto ꝛ exiccaꝭ i sole. Mē. oc. Fiat vt cortex ei' frōti adhereat: ꝛ phibet fluxū ad oculū fieri. Mē. nu. Est vomitiua ꝛ ppꝛie radix ei'. Nā. ij. ȝ. ei' cū vino mouēt vomitū sine labore cū bibiꝭ ex eis obolus. Cūqꝫ batecha nō digeriꝭ bn̄ gn̄at cholicā passionē. Melo āt est tarde digōnis nisi qn̄ comediꝭ cū eo qd est interius ei': ꝛ ipsi' qdē nutrimētū ē recti' ꝛ ei' hūor est cōuenientior. Opȝ p̄terea vt cibū sequaꝭ aliū: batecha eni si nō seqꝭ aliqd aliud facit nauseā ꝛ vomitū. Post autē ipm calefact' bibat oxymel: ꝛ humectatus olibanū aut ziziber nutritum ꝛ vinum. Mem. exp. Prouocat vrinaz qd ex eo maturum est ꝛ crudum ipsius: ꝛ cōfert lapidi in renibus ꝛ vesica cum est paruus: ꝛ precipue lapidi renum. Et melo quidem est minoris penetrationis: ꝛ est magis abstersiuus ꝛ velocioris descensiōis precipue qui est mollis. Uene. Cum corrumpitur in stomacho conuertitur ad naturam venenosaz. Oportet ergo vt cum grauat extrahatur velociter.

¶ Batecha Arabice melo magnus viridis: que anguria a qbusdā dr̄: vel alius melo q apud tuneciȝ vocaꝭ sic. Simon. Et est frigida. Cōtra: qꝛ hȝ vim abstersiuā ꝛ dulcedinē. Dōȝ q̄ hȝ diuersas ptes: ꝛ iō nō abstergit: nec est vere dulcis. Melon aūt ſȝ Judeū est Indus vel saracenus: qui hȝ longitudinez interius est solidū ꝛ semina torta. Uide qd melon Indus cañ. 4. fen. 1. ca. de cibatione ethicoꝝ. Melon v̄o conuertitur velociter. s. in bonum nutrimētū.

¶ Opȝ p̄terea vt cibū sequaꝭ aliū. Iste textus est corrupt': vn̄ apd Judeū ita stat. opȝ aūt vt plus: melonē autē seqtur cibus: q̄ si non seqtur alius cibus post melonem facit vomitū ꝛ nauseam.

[margin:] Dubiū p^m

¶ Dubitaꝭ vtrū melones ꝛ citrulli competāt in febrib'. Qꝫ non: q̄ oēs fruct' nocēt febriētib' ꝛc̄. In ꝯriū: qꝛ infrigidant citrulli: et conceditur ab alijs in cura tertiane. melon Indus est magni iuuamēti. Dōm q̄ solonem inuit Aui. de cura putridaꝝ in gn̄ali. nam gratia extinctionis competunt. sed inquātuz materiam multiplicant nocent: ergo vbi est maior cura de calore forti dareꝭ ꝛc̄.

[margin:] Dub^m 2^m

¶ Et vinum super ipsuz. Cōtra: qꝛ tertia fen primi negatur vinum. Dōm q̄ parua quātitas qua corrigiꝭ malitia ꝛ non portatur de ipso in membra cōceditur: sed in ampliori quātitate delatiua negaꝭ supra libro primo fen tertia.

[margin:] Dub^m 3^m

¶ Dubitatur vtrum melones sint ante cibū vel post cibū sumendi. Qꝫ post per Auicen. hic Aristo. in pblematibus. 22. problemate. 1. fructus dicit comedendos post cibū. In contrarium est Auic. 1. cañ. fen. 3. ca. de regimine per cibū. vbi dicit q̄ fructus sunt añ comestionē sumendi cum melones persica ꝛc̄. Item Isaac in dietis particularibus. cap'lo de melonibus. dicit necesse est illos comedi ante cibuz videtur q̄ post ipsos alius cibus sumatur. Itē de quadaz specie melonis ponitur q̄ inter duo fercula dȝ sumi. Itē vult Halya. 5. theorice. 18. ca. Item. 2. alimētorum. Gal. ca. 3. de peponibus que sunt species melonis dicit q̄ nisi aliquid edulioruz euchimorum sumaꝭ post: mouent vomitum. Dicēdum q̄ melones qdam sunt abstersiui ꝛ lenitiui: isti antea bene debent sumi sicut est canon oium lenietium. Cōcedenduz tamē q̄ si homo est tarde descensionis cibi possunt in medio cibi sumi: vnde Halya. comedendus est inter duos cibos. ꝛ credo q̄ loquaꝭ de melone lōgo maturo. Alij sunt imaturi duri frigidi humidi plus q̄ maturi: ꝛ istorum est vsus vel rōne cibi vel medicine. Si cibi ante cibū vt illi soli digerātur. Si ratione medicine vel alteratiue vel vomitiue. Si alteratiue vel ēt lenitiue sic ante cibū: qꝛ proprius ꝛ magis ꝛ purius alterāt: nisi timeas eoꝝ vomitum. Et sic consideratū vtimur loco cibi coapti vel alia causa vel vacuo stomacho sumaꝭ: si nō timeas vomitū. Et sic intelligit Isaac. Si enim timeas vomitū deneꝭ cum cibo vel post cibū: vt misceantur aliqualiter: ꝛ reprimatur vis vomendi: tūc mendi. Et sic intelligit Auic. Si autem dentur causa vomēdi: tūc sine alio cibo. Si hō est facilis ad vomitū ꝛ muteꝭ super eis: ꝛ forsan q̄ textus nūc est corruptus. Si eni gratia depōnis post cibuz. Dicendum. Sȝ tu dices si est vomitiuū magis faciet post cibum. Dicēdum q̄ si textus Auicē. nō est corrupt' de grauitate ꝛ de comestione: fructus eni sunt graues: vt Aristo. pblematū. 22. pblemate. 1. ꝫ. 6. pblemate ad aliā intētionē tēdat: sed qꝛ illa lr̄a Auicē. hic videꝭ

videt corrupta ſm Auicē. iudeuz: iō dōm alr ꝙ abſolute melones debēt ꝑcedere cibum. rō q2 vel maturi: ꝛ ſic lenitiui ꝛ abſterſiui: ꝛ hi debēt ꝑcedere vt notū eſt. vel imaturi ꝛ iſti etiā ante cibū. ſ. ſto macho vacuo pp duo. Primo q2 imaturi lȝ ſint imaturi: ꝛ iō ante dent ne cibū indigeſtū faciāt trāſire. Scđo q2 hi imaturi dant ad īfrigidandū ꝛ extinguēdū flāmā ſtōchi ꝛ membroꝝ. hoc melones faciunt quando ſtomacho nudo occurrunt ꝛc̄.

Dub^m 4^m ¶ Scđa dubitatio: ꝯceſſo ꝙ ante cibū dent: vtrū debeat ſtatim ali quid ſeq cibi ſup eos. vr̄ ꝙ nō ſm Iſaac. ¶ In ꝯriuȝ Gal. ¶ Dōm ꝙ aut times ab eis vomitū: ꝛ nō vis vomitū: ꝛ tūc des ſup eos ciba ria: q2 reprimēt eoꝝ īpreſſionē ne faciāt vomitū. ¶ Sed tu dices il le cib⁹ deſcēdit anteꝗ̄ ſit digeſtus. Dōm ꝙ forſan nā retinebit ci bum ꝛ dimittet melones: vel aliter ꝙ caſus eſt in quo magis vis cibi corruptionē ꝗ̄ extrahes cū clyſteri ꝗ̄ velis vomitū per melo nes quos concedis coactus vel alia cauſa iuuatiua. Times autē vomitū ꝙ forſan eſt aptus rumpere venas in pectore.

Dub^m 5^m ¶ Tertia dubitatio vtruȝ in medio ciboꝝ. Q2 ſic ex Halyabate ꝛ cacumo. ¶ In ꝯriū Iſaac ꝛ alij. ¶ Dōm ꝙ auctores medicine poſt canones ſciētiales vl'es demōſtrabiles ꝓceſſerūt ad particulares indemrābiles ſolo quodā arbitrio aut ꝯiectura poſſibili verificari pro ꝛ ꝯtra ꝓpter diuerſas ꝯtingētias. Ergo ſicut aliqs melon leni tiuus abſterſiuus ꝛ incitatiuus ad vomitū ex canone gn̄ali leniti uoꝝ debet ante alia cibaria dari. ꝛ ſic ēt Halyabas ꝯſentit. Sȝ tn̄ pōt ꝯtingere ꝙ opȝ iungi cū cibo alia ex cā qua vomitiua: ꝛ timet Halyabas ꝙ det poſt q2 faceret cibū indigeſtū deſcēdere de quo nō ꝯfidit ꝙ trahat faciliter: ꝛ iō vult ꝙ vt ſimul cū alijs digerat: det īter duos cibos ꝛ iuuabit ſua vl'i motiōe. ſ. abſterſione ad illaȝ penetrationē. Gal. xo ꝛ Aui. ſm lr̄am Iudei plus timēt vomitum ꝗ̄ deſcenſum indigeſti: ꝛ vtriuſꝗ̄ dictū pōt de facto ꝯtingere.

Dubiū 6^m ¶ Quarta dubitatio vtruȝ aliq̄ via poſt cibū debeat dari. Et videt ꝙ nō: q2 leuet nām. ſi timet vomit⁹ nō q2 magis mutauit ad illum attingēs fridiora ſtōchis. Sed ꝙ regulariter nō eſt dādus melon poſt alia cibaria. Unde text⁹ Aui. eſt corrupt⁹. Si aūt ſit aliq̄ poſſi bilitas eſt ſi aliqs hȝ ſupiora ſtōchi inflāmata ꝛc̄. Un̄ tu qn̄ꝗ̄ poſt cibū dediſti lactucas: ꝛ īueniſti vtilitatē. ¶ Ad Aui. dōm ꝙ lr̄a eſt corrupta. Uel dōm ꝙ ꝯfidit plus de grauitate eoꝝ. ¶ Ad ariſtote lem dōm ꝙ loqtur de fructib⁹ ꝯtrarijs aut de his que incitant ad aliquē potū: vt ꝓble. zz. 6. ꝓble. ¶ Ad Halyabatē patet ſolutio.

¶ De bule. Cap. 94^m.

Bule qd eſt. Dixit Alcāzi ꝙ eſt cucumer i dus: ꝛ eſt ſil'is cucumeri capparis ꝛ ſil'is zi ziberi. Nā. Caliduȝ eſt ꝛ ſiccū in ſcđo: ꝛ apđ quoſdā i tertio. Opa. ꝛ ꝓpe. Eſt ſti ptic⁹ ꝯfortās viſcera. Inſtr. iun. Cōfert duritiei neruoꝝ ꝛ humiditati eoꝝ ꝛ egritudinib⁹ ipo rū fridis ſic̄ paralyſi ꝛ torture. Mē. nut. Accendit ignē ſtomachi ꝛ ꝯfert vomitui ꝛ ītrat in algeguarſet. Mē. expul. Cōſtringit ventrē ꝛ ſiccat ventoſitatem.

¶ Bule ab Auicen. ſic ſcribitur ſed arabice bel dicitur. ꝛ ſunt tres medicine. ſ. ſel bel ꝛ fel que ſimul apud Serapionez deſcribuntur: ꝛ ſunt fructus indie. Simon.

¶ De belliricis. Cap. 95^m.

Bellirici qd ſunt. Sūt ꝓpinq nāe emblico rū: ꝛ eoꝝ medulla eſt dulcis ꝓpinq̄ albun dacha. Nā. Fridi ſūt in ꝑmo: ſicci in ſe cūdo. Opa. ꝛ ꝓpe. In ipſis eſt ſubtilia tiua ꝛ virt⁹ ꝯctiua. Mem. nut. Cōfortāt ſtōchū cū aptatione ꝛ aggregatione ꝛ ꝓhibēt mollifi cationē eius ꝛ humiditatē ipſius: ꝛ nihil eſt ꝙ ita pre paret ſtomachū ſicut ipſi. Mē. expul. Fortaſſe ſtri gunt vētrē: ꝛ apud quoſdā leniūt ventrē tn̄ ꝛ eſt ma nifeſtū: ꝛ ipſi quidem conferunt inteſtino recto ꝛ ano.

¶ Bellirici emblici ꝛ bel apud arabes inter mirabolanos nō com putantur: ꝛ iō faciūt cap'la eoꝝ ſeparata a mirabolanis. Simon.

¶ De bederenzego. Cap. 96^m.

Bederēzegū qd eſt. Nā. Eſt cal'a ꝛ ſicca in ſcđo. Opa. ꝛ ꝓpe. Cōfert oib⁹ egritudini bus flegmaticis et mel'icis. Deco. Efficit odorē oris bonū. Uul. ꝛ vl. Cōfert ſcabiei mel'ice.

Mē. capi. Cōfert oppil'onib⁹ cerebri: ꝛ remouet fe torē oris. Mē. anhe. ꝛ pec. Lenificatiua eſt ꝛ ꝯfor tatiua cordis: aufert tremorē cordis. Mē. nut. Iu uat digeſtionē: ꝛ ꝯfert ſingultui. Permu. Loco ei⁹ ponitur in lenificando pōdus ipſius de ſeta ꝛ due ter tie ponderis ipſius de cortice citri.

¶ De baurach chebuli. Cap. 97^m.

Baurach chebuli qd eſt. Eſt ſemē ſendiū aut indū ꝛ hȝ duas ſpēs: q̄rū vna ē ꝑua abſꝗ̄ ru gis: ꝛ alia magna cū rugis: ꝛ earū melior eſt ꝑua. Inſtr. iun. Eradicat flegma ex iūctu ris. Mē. expul. Soluit ex iteſtinis vermes ꝛ aſcari des ꝛ eſt in hoc valde bona.

¶ Baurach chebuli dicitur ꝙ eſt cataputia.

¶ De beberenegi. Cap. 98^m.

Beberenegi qd ē. Eſt ex aromaticis. Opa. ꝛ ꝓpe. Reſoluit iflationē in oī loco ei⁹ em brocatio. Mē. capi. Ei⁹ flos eſt bonus vē toſitatib⁹ groſſis in capite: ꝛ cū ei⁹ folia odo rantur ſimiliter. Mē. expul. Soluit ventrem.

¶ Berenegi eſt ſpecies geneſemin ſeu zanbach: vel ē ſpecies ſaty ridis que dicitur palma chriſti. Sim.

¶ De buzeiden. cap. 99^m.

Buzeiden qd eſt. Eſt medicia lignea ida in q̄ eſt virt⁹ ſil'is ꝯtuti been. Ele. Illa q̄ ex ea bona eſt: eſt alba groſſa multaꝝ lineaꝝ aſpe ra: lenis xo ꝛ tenuis ligni ꝛ pauce albedinis ē mala ꝛ adulterāt eā cū luabati barbarica. Nā. Ca lida ē i ſcđo: ſicca i ꝑ. Opa. ꝛ ꝓpe. Eſt ſubtiliatiua. Inſtr. iun. Cōfert dolori iūcturaꝝ ꝛ podagre. Mē. expul. Augmentat coitū. Vene. Cōfert venenis.

¶ Buzeiden arab. dicebat Iudeus ꝙ eſt biſtorta eſtimatione po tius ꝗ̄ qđ ſciret. In gloſis xo Almanſoris libro tertio ſuper ſaty rion ſcribitur ꝙ eſt ſpecies ſatyrionis: cuius radix habet velut di gitos. quod ſi eſt veruȝ ipſa eſt illa que palma chriſti a modernis vocatur. nam ſine dubio ipſa eſt ſpecies ſatyrionis. Sim.

¶ De buckida. Cap. 100^m.

Buckida. Nā. Frida ē. Opa. ꝛ ꝓpe. Eſt abſterſiua ꝛ ē in ipa ſtipticitas: ꝛ in tecis ꝛ in fructu ei⁹ eſt hūiditas. Deco. Abſtergit fa ciē. Uul. ꝛ vl. Ponit ſup vlcera ꝛ ſcabiē ꝛ ꝯglutiat plagas pp ſtipticitatē ꝛ abſterſionē ſuā: ꝛ ꝓ prie cortex arboris ei⁹ ꝛ aſpergit cū aq̄ ſua ꝛ fit embro ca cū decoctiōe radicis ei⁹ ꝛ folioꝝ etiaȝ ipſi⁹ ſup oſſa fracta. Mē. expul. Cortex ei⁹ groſſus ſoluit flegma quando bibitur ex eo aur̄. cum aqua frigida ꝛ vino.

¶ De bibar. Cap. 101^m.

b Bibar qd ē. Eſt illa q̄ vocat keuſeȝ. ſ. ocl'us vac ce. roſa ei⁹ citrini coloris: rubea i medio: ꝗ̄ſſior roſa camomille. Nā. Cal'a ē i ſcđo: ſicca i ꝑ. Mē. ca. Ei⁹ odor ꝯfert vētoſitatib⁹ groſſis in capite.

¶ Bibar arabi. puto ꝙ ſit cotula ꝛ eſt dictu oculus vacce: q̄ apud Diaſco. vocatur butalmos. Sim.

¶ De buſiri. Cap. 102^m.

b Buſiri. Opa. ꝛ ꝓpe. Reſoluit ꝓprie cui⁹ flos eſt bn̄ apparēs ꝛ abſtergit cū eq̄litate. Deco. Syluestris habēs florē bene apparētē rubifi cat capillos. Apa. ꝛ bo. Deco. Foliorum illius cō fert apoſtematibus. Uul. ꝛ vlce. Cum melle more emplaſtri ponit ſuper vulnera ꝛ vlcera. Inſtr. iun.

Eiꝰ decoctio ꝯfert attritioni lacertoꝝ. Mē.ca. Colluit̃ os cū ꝺcoctiōe eiꝰ ꝓpter dolorē dētiū. Mē.ocu. Eius decoctio ꝯfert obthalmie calide. Mē.anhe.⁊ pec. Decoctio ipsiꝰ ꝯfert tussi antiq̄. Mē.expl. Habēs folia alba ⁊ hñs folia nigra ꝯferūt sol'oni vetuste.

☞ Busiri apud Dia. vocatur flomos: qδ latini taxum barbassuz dicunt. ☞ No. tamen ꝙ vbicūq; in hoc cap'lo habetur flos bene apparens: in arabico habetur aureus ⁊ sic concordat cuz Diasco. cetera δo cap. concordant nisi q2 Aui. plura omisit. Sim.

☞ De babeke. Cap. 103m.

Babeke qd est. Sil'is est ꝟtuti lētiū ⁊ est difficilioris digōnis. Na͂. Est equalis declinās ad siccitatē. Opa.⁊ ꝓpe. Est stiptica sic̄ lens ⁊ gñat mel'iaz. Apa.⁊ bo. Est bona vtrisq; ⁊ fit ex ea emplastrum hernie ⁊ rupture infantium. Mē.expul. Stringit ventrem.

☞ De besceguascen. Cap. 104m.

Besceguascen qd est. Est coriādrū putei: ⁊ ꝑsice ē besceguascen ⁊ syriace est capillus porcinus: ⁊ ara. est capillus algul: ⁊ est herba pua cuiꝰ ortus est in saltibꝰ ⁊ cursibus aquarū ⁊ fluminū: ⁊ intꝰ in puteis ⁊ est sil'is coriādro hūido: ꝫ eiꝰ thyrsi ad rubedinē ⁊ nigredinez declinat sine stipite exñs. Na͂. Gal.ē eq̄lis. Ego aūt dico ꝙ fortasse declinat ad cal'itatē valde parū ⁊ siccitatē. Opa.⁊ ꝓpe. Est resolutiuꝰ subtiliatiuꝰ aperitiuꝰ: ⁊ i ipo ē stipticitas ꝓhibēs cursuz. Et qñ ꝑmiscet̃ cibo galloꝝ ⁊ coturnicū facit eos fortes ⁊ ad dimicādū ⁊ ad iterficiēdū. Deco. Eiꝰ cinis cū aceto ⁊ oleo ꝯfert alopicie ⁊ tyre: ⁊ ipe cū oleo myrtino ⁊ vino ꝓlōgat capillos ⁊ ꝓhibet eoꝝ casuz. Apa.⁊ bo. Cōfert aldubellet ⁊ delet scrophulas. Vul.⁊ vl. Cōfert fistulis ⁊ vlceribꝰ fraudulētis ⁊ hūidis. Mē.ca. Eius cinis confert furfuribus. Mē.ocu. Cōfert algarab. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert pulmoni purgādo ipm valde. Mē.nut̃. Cōfert cū vio fluxui sup̄fluitatū ad vētrē ⁊ stomachū ⁊ ꝯfert dolori splenis ⁊ ꝯfert icteritie. Mē.expul. Prouocat vrinā: frangit lapidē: ꝓuocat mēstrua: ⁊ ex̃hit secūdinā: ⁊ purgat mulierē fetā: ⁊ abscindit fluxū sanguis: ⁊ apud plures stringit ventrē: ⁊ ꝟm filiū Mesague soluit. Vene. Ipse cū vino ꝯfert morsibus serpentuz ⁊ canis rabiosi ⁊ venenosis alijs. Permu. Loco eiꝰ in asmate ponit̃ pōdus ipsiꝰ.5. de flore viole cū medietate pōderis ipsiꝰ δ succo liq̄ritie.

Dubium ☞ Besceguascen est capillus veneris. Sim. ☞ Abscindit fluxū sanguinis. Cōtra: ꝓuocat mēstrua vt dixit. Rn̄. dōm ꝙ in diuersis pōt facē diuersa. Cōfert mulieri ⁊ ꝯfortādo m̃ricē pōt ꝯstringere. Vel loquitur de sicco. Vel loquit̃ de fluxu a pectore: vt videt̃ Serapio dicere. ⁊ hoc q2 in diuersis membris habet diuersas ꝓprietates. Ad casum. Facit Aui. capitulo de venenis sub nomine capillus.

☞ De bedarungi. cap. 105m.

Bedarūgi qd ē. Est ozimū fluuiale: ⁊ dicūt hoies qdā ꝙ est bedarābina: ⁊ est alnach ⁊ est notū: ⁊ oleū eiꝰ in po. ē oleū alcheiri: verūtñ est debiliꝰ eo: in ipo qdē sunt virtutes ꝯrie. Na͂. Calidū est in ꝑmo δclinās ad scδm: siccū in ꝑmo: ⁊ in ipo ē hūiditas sup̄flua cuiꝰ fortassis hūiditatis sūma ad scδm declinat nō in suba. Opa.⁊ ꝓpe. In ipo ē stipticitas ⁊ sol'o: ꝯhit eni nisi iueniat sup̄fluitatē ꝑparatā. Si aūt iuenit humorē soluit: ⁊ in ipo sūt resol'o: ⁊ digō: ⁊ iflatio: ⁊ velocitas ad putrefactionē: ⁊ gñat humorē malū mel'icū: ⁊ eiꝰ semē ꝯfert ei in quo gñat̃ mel'ia. Apa.⁊ bo. Cōfert qñ cū aceto ⁊ oleo rosaceo linit̃ sup̄ apata cal'a. Mē.capi. Eiꝰ succꝰ distillatꝰ ꝯfert fluxui sanguis ex naribꝰ ꝑcipue cū aceto vini ⁊ cāphora: facto lycinio ⁊ itincto in ipo ⁊ remouet stuporē dētiū: ⁊ est ex eis q̄ sedāt sternutationē in cōplexione vna ⁊ mouet eam in cōplexione alia. Mē.ocu. Cōfert pulsationi oculi more empl'i suppositū: ⁊ fac̃ ꝑuenire tenebrositatē visus comestū: ꝓpterea q2 cōmouet humiditatē eiꝰ ⁊ ꝯturbat eā ⁊ eiꝰ succꝰ ꝯfortat visum facto collyrio ex ea. Mē.anhe.⁊ pect. Cōfortat cor valde: ⁊ δsiccat pulmonē ⁊ pectꝰ: ⁊ sacraiati ex aq̄ eiꝰ ꝯfert stricture anhelitꝰ: ⁊ eiꝰ aq̄ est bona sputo sanguinis ⁊ facit abundare lac. Mē.nut̃. Difficilis est digōnis ⁊ putrefactiōis velocis ⁊ est malū stōcho ꝓprie folia eiꝰ. Mē.expul. Cōstringit ꝙ si iuenerit humorē ꝑparatū soluit ⁊ prouocat ⁊ nocet ano: ⁊ eiꝰ semē ꝯfert difficultati vrine. Vene. Ponitur sup̄ pūcturā vespe ⁊ scorpionū ⁊ draconis marini.

☞ Bedarungi. i. basilicum.

☞ De bertanichi. Cap. 106m.

Bertanichi qd ē. Dicit̃ ꝙ ē acror: ⁊ di ꝙ ē foliū qδ assimilat̃ folijs acetose syluestris: verūtñ est vicinior nigredini ⁊ est grossior. Opa.⁊ ꝓpe. Eiꝰ folia sunt stiptica. Vul.⁊ vl. Consolidat vulnera ⁊ vlcera. Mē.cap. Eiꝰ succꝰ est melior res vlceribꝰ antiq̄s que sunt in ore ⁊ alcola. Et opꝫ vt fiat ex eo rob: ⁊ ꝯfert alcola.

☞ Bertaniki est acetosa nigra. i. bethonica. alij dicunt semen granatorum syluestrium vel lapatium rotundum.

☞ De bilomon. Cap. 107m.

Bilomon qd ē. Est alfarfac syluestris ⁊ est ex titimalis ⁊ eius semen est igneū sicut sunt titimala. Mē.expul. Soluit.

☞ Bilomon est portulaca habens lac vel lactycinium simile portulace. portulaca delet stuporem dentium. Aristo. problematum primo. 37. problemate ⁊c.

☞ De bebilisi. Cap. 108m.

b Bebilisi quid est. Est illδ qδ dicit papauer cordosum ⁊ spumosuz: ⁊ ipsum efficit operationē titimali in solutione sua. Na͂. Calidū est multum. Mē.expul. Soluit sicut titimali.

☞ De benecguariden. Cap. 109m.

b Benecguariden. Mē.expul. Cōfert doloribꝰ m̃ricū ⁊ renū postq̄ eiꝰ frāgit̃ resol'o cū oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui q̄re ñ idurat̃ ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ fac̃ abortū: ⁊ cū cordumēi vꝫ hemoroidibꝰ. Feb. Cōfert rigori. Vene. Cōfert venēis q̄ sꝰ ex venenosis minoribꝰ. Per. Loco eiꝰ pōit̃ chossore.

☞ Benecguariden. i. cicada. Simon. sunt scarabei qui nascuntur in balneis: vt dixit mihi quidam arabs.

☞ De barasican. Cap. 110m.

b Barasican quid est. Bedelkesis ex cuius semine nigri armillas faciunt ⁊ est herba. Gal. calida in principio primi: sicca in secūdo.

☞ De bithar. Cap. 111m.

b Bithar qd ē. Est virga pastoris: ⁊ nos qdē narrabimꝰ ꝓꝑetates ꝟge pastoris in cap. de bain.

Bithar vel bihar arabice puto q sit cotula: et est dictum oculus vacce que apud Dia. vocatur butalmos. Simon.

De busderbendio. Cap. 112m.

Busderbendium qd est. Est collyriū albū allatū de armenia. Apa. et bo. Administratur in apostematibus calidis et bothor calidis. Instr. iunc. Fit emplastrū ex eo super podagram calidam.

De balaustia. Cap. 113m.

Balaustia qd est. Est flos granati sylvestris psici aut egyptij: et ipa qdē qñq est rubea: et qñq ē alba: et qñq rosea. Et succi ei⁹ nā est sic succi barbe hirci. Inqt Paulus. virtus ei⁹ ē sic virt⁹ pulpe granati. Na. Frigida ē i fine pmi: sicca in scdo. Opa. et ppe. Glutinatiua ē et retinet fluxū et gñat meliam. Deco. Bona ē gigiue sanguinee. Vul. et vl. Cōsolidat plagas et vlcera antiq et alcobor et pcussionē pulverizata. Apa. et bo. Fit ex ea emplm qd adheret rupture. Mē. cap. Fortes efficit dētes motos. Mē. anbe. et pec. Prohibet fluxū sanguis. Mē. expul. Stringit et ɔfert vlcerib⁹ intestinoꝝ et fluxui matricis et fluxui sanguinis. Perm. Loco ei⁹ pōit cortex glādis et caput granati.

Balaustia apud Dia. caplo de malis granatis agresti. inquit: maloꝝ granatoꝝ flores greci balaustion vocaverunt: quoꝝ alij albi: alij purpurei: alij rosei reperiunt: exiccant vt hypoquistidos etc. Latini pro balaustia caducum granati accipiunt. ego vo vidi balaustias delatas ab egypto dissimiles nostris. Simon.

De butyro. Cap. 114m.

Butyrū. Na. Calidū est et humidū in pmo et ei⁹ gradus in humiditate est altior. Opa. et ppe. Est maturatiuū resolutiuū mollificatiuū: et ei⁹ resolō est in corporib⁹ medijs nō duris et in corporib⁹ teneris est cū facilitate: et eius fumus exiccatiuus est: et est sedatiuus doloꝝ interioꝝ: et māerū effusarū ad mēbra. Deco. Linit ex eo corp⁹ et vēter et nutrit et ipinguat. Vul. et vl. Cōfert vlceribus nervoꝝ et iplet vlcera et purgat ea. Mē. ca. Bibunt cū eo medicine que sunt ad exituras velaminum cerebri: et ad apata radicū aurium et narū et oris et ad apata gingiue et ad cola: et linit ex eo caro gingiuarū ifantiū: et fit facilis ort⁹ dentiū. Mē. anbe. et pec. Cōfert tussi sicce et frigide: et pprie cū amigdalis et zuccharo: et silr in pleuresi et peripleumonia et sputū facit facile et maturat: et similr cū oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solū aūt cū est eius mūdificatio est minor maturatione ei⁹ et cū zucchаro est econverso: et phibet sputū sanguinis: et ɔfert vomitui sanguis et saniei cū ex eo lambit qtitas. ℥. i. ʒ. cū melle. Mē. expl. Lenificatiuū est et plurimus vsus ei⁹ soluit: et fit ex eo clystē ad apata cala et dura in itestis et mrice et testiculis: et ponit in medicis vulnerū orificij vesice. Vene. Resistit venenis pcipue cū ex eo linit morsus vipere.

De barba hircina. Cap. 115m.

Barba hircina qd est. In ipa est parū caliditatis et friditatis: ita q tepefacit caliditatem ei⁹ et qsi nō sit vehemētis friditatis: imo frigiditas ei⁹ est in fine pmi: et siccitas ei⁹ est vehemens perveniēs ad tertiū. Opa. et ppe. Est stiptica vsq ad terminū: et radix ei⁹ ē fortioris stipticitatis: et ponit in tyriaca ad ɔstrigēda mēbra: et succ⁹ ei⁹ est in stipticitate semis rosarū. Vul. et vl. Folia ei⁹ cū exiccātur ɔsolidāt et ɔferūt vlcerib⁹ antiqs: et ei⁹ flos in oib⁹ illis est fortior. Mē. ca. Radix ei⁹ est ex medicis abstergētib⁹ sorditiē auris et exiccātib⁹ vlcera ei⁹ et ɔferētib⁹ odoratui. Mē. anbe. et pec. Flos et folia et radix ei⁹ qtcūq fuerit cū bibit cū aq ordei vlcerib⁹ pulmonis ɔfert et succ⁹ eius sputo sanguis. Mē. nu. Cōfert stōcho et phibet effusiones māerū ad ipz et ppe succ⁹ ei⁹. Mē. expl. Et fortior medicia ad vlcera itestinorū qñ bibit: aut flos ei⁹ ppe: aut succ⁹ cū vio ad fluxū sanguis ex mrice in modū empli supposit⁹ aut bibit⁹.

Barba hircina est secunda species salicicis que oritur in locis vmbrosis. Immo est quedam parvarum butyrositatum: congregatur ad modum fungi que oritur ad pedem rose canne: cuius succus est hypoquistidos: als herba iouis.

De bdellio. Cap. 116m.

Bdellium iudaicū et bdelliū mechiuz quid est. Bdelliū iudaicū: aliud ē siclū: et aliō arabicū qd ē aliō a bdellio palmarū sylvestriū: et ābo sunt ex palmis sylvestrib⁹. Mechiuz aūt ē ex fructu arboris palmaruz sylvestriuz. Elec. Melior duaꝝ gūmaꝝ est q est varia clara et amari saporis: et ē mūda a lignis: et ē facilis resolōnis boni odoris: cui⁹ fum⁹ hz odorē picis: et cū antiquat bdelliū iudaicum egredit a lenificatiōe ad exiccationē. Na. Mechiū est fridū et siccū: et aliō est calm in fine primi lenitiuū et ppe siclū: et arabicū exiccat tps. Opa. et ppe. Resolvit itaq sanguinē ɔgelatū: et est lenificatiuū maturatiuū: dirūpit vētositates. Et siclū est vehemētis lenificationis: et arabicū est sicci⁹ eo nisi recēs. Apa. et bo. Resolvit apata dura: et ppe dissolutū cū saliua ieiuni: et similr resolvit reliq frida. Et mechiū qd nō ē ex fructu palmarū sylvestriū et ē bdelliū iudaicū aufert scrophulas: et bibit decoctum ad apata intrinseca et dura. Vul. et vl. Linit cuz aceto sup sabafat. Instr. iunc. Confert ēt ɔtusioni lacertoꝝ et spasimo et duritiei nervoꝝ et coagulationi ipsoꝝ. Mē. anbe. et pec. Cōfert doloribus cāne pulmonis et apostematibus eius: et cōfert tussi antique et dolorib⁹ lateris. Et arabicū. Confert apatib⁹ epiglot et gutturis. Mē. expul. Cōfert hemorroidib⁹ bibitū et suppositū et suffumigatū: et retinet sanguinē earū: et ɔfert lapidi renū: et quādo ponit in solutiuis phibet abrasionē intestinoꝝ: et provocat vrinā et mēstrua. Et de mechio etiā existimat q ipsuz pnocet: sed nō dubitat quin ipsum stringat et frangit lapidem. Bdelliū vo arabicum clarum rubeuz quando teritur ex eo quātitas duoꝝ aur. et bibit cum aqua mellis minuit flegma: et bdelliuz vtrūq resolvit ramicem aque et aperit os matricis clausuz et educit fetum: et mundificat matricē et resolvit apata ani et testiculorū. Vene. Cōfert morsibus venenosorum.

In bactria nascitur bdellium nominatissimū cuius arbor est nigra magnitudine olee: folijs roboris: fructu caprifici: cui⁹ gummi alij procon appellāt: alij malachbin: hoc nomē arabes imitant. nā dicūt mokal alij maldacon. nigrum vo et inefans cōuolutū badrobolon esse autē debet translucidum: simile cere odoratum: et cum fricatur pingue gustu amaruz: nascitur in arabia indiaq et media ac babylone. aliqui barthircū vocāt i media auectū: hoc et crusto-

ſius amarius ⁊ gūmoſum ⁊c̄. Dia. in armenia naſci dicit laudatꝗ̄ lucida ſubalbida lenis eq̄liter cerea: ⁊ que facile mollitur pinguis vt chryſocolla mūda a ligno ⁊ ſordibus amara odoris boni in ſufmigatione hꝫ odorē blacte bizantie. ex India aūt afferť ſordida nigra maioris glebe odorem aſphati habens ⁊c̄. Sim.

¶ De butyro. Cap. 117[m].

Butyrū recēs qd ē. Eſt faciēs opōnes butyri crudi: ⁊ fortius in maturatiōe: ⁊ mollificatiōe: ⁊ lenificatiōe: ⁊ calefactiōe. Permutemꝰ ꝗ̄ de ipo qđ dcm̄ eſt in caplo de butyro crudo in lr̃a tertie: ⁊ adiūgamꝰ ad B. Na̅. Calm̄ eſt in p̄: hūidū in ipo. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt maturatiuū reſolutiuū: ⁊ ipꝫ qdē nō opať niſi in corꝑibꝰ teneris medijs: nō in duris. Apa. ⁊ bo. Maturat apata ꝓpe illa q̄ ſunt in radice auris: ⁊ ꝓpe īfantiū ⁊ mulierū: neqꝫ pōt tale aliqd ī corꝑibꝰ duris. Mē. capi. Maturat apata q̄ ſūt poſt aures in corꝑibꝰ teneris. Mē. anhe. ⁊ pec. Lenit pectꝰ ⁊ maturat ſuꝑfluitates in ipo proprie cuꝫ melle ⁊ zuccharo ⁊ amigdalis amaris. Mē. expul. Ipſum cū amigdalis q̄nqꝫ ſtringit ventrē ꝓpter ſtipticitatē que eſt in ipſo: ⁊ q̄nqꝫ ſoluit. Vene. Eſt tyriaca venenis in potu ſumptis.

¶ De bitumine iudaico. Cap. 118[m].

Bitumē iudaicū qd eſt. Dixerūt ꝙ bitumē aliđ ē qđ manat de q̄buſdā mōtibꝰ: ⁊ aliđ eſt qđ natat in q̄buſdā meatibus aq̄. Et nigrū qdē ē malū ſil'e pici: ⁊ ē fruſtū nigrū leue ex q̄ cuꝫ maſticať egrediť ſapor picis: ꝫ ipm ē frāgibile. Ele. Illđ qđ meliꝰ eſt: eſt purpureū clarū cū ſplēdore forte pōderoſuꝫ. Nigrū vo ſordidū eſt malū. Na̅. Calm̄ ē in tertio ſiccū ad ipm. Opa. ⁊ ꝓpe. Virtꝰ eiꝰ eſt ꝓpinq̄ v̄tuti picis: ⁊ ipm ꝯfortat mēbra ⁊ liq̄facit ſanguinē ꝯgelatū in ventre q̄n bibiť. Deco. Cōfert albedini vnguis linitum. Apa. ⁊ bo. Cōfert ſcrophulis. Vul. ⁊ vl. Liniť ſuꝑ ipetiginē: ⁊ ſuꝑ apationeꝫ vulnerū ⁊ nō ꝑmittit ea apari. Inſtr. iunc. Eſt empl'm podagre ⁊ bibiť ⁊ liniť ad ſciaticā. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert tuſſi ⁊ vlceribꝰ pulmonis et iuuat ad ſpuēdū: ⁊ extrahit ſaniem ex pectore: ⁊ ꝯfert apatibꝰ ambarū amigdalarū ⁊ ſquinātie. Mē. expul. Cōfert duritiei matricis: ⁊ quādo ſupponiť fumus eiꝰ confert exitui matricis ⁊ doloribus eius: ⁊ quando fit clyſtere ex eo cū aqua ordei cōfert diſſinterie.

¶ Bitumē iudicaicū dictū eſt ꝙ in iudea inueniť ſcilꝫ in ſtagno qđ mare mortuū dr̄ in qđ igrediť flumē Jordanus: ſic̄ pꝫ ꝑ Serap. ac ipm eſt ſpēs napte: vt per eūdem pꝫ: ⁊ per ꝯcordiā Aui. cap. de petroleo qđ eſt napta. hoc diciť aſpaltū ⁊ ſtercus demonis. Sim.

¶ Capitulum de littera. C.

¶ De coagulo. Cap. 119[m].

Coagulū qd ē. Coagula ſūt pl'ima: ⁊ nos dicturi ſumꝰ vnūqđqꝫ coagulū ī caplo rememoratōis aialis cuiꝰ ē. Ele. Ex eis meliꝰ eſt ī ſpē coagulū leporis. Na̅. Oia ſť calida ⁊ ſicca ignea. Opa. ⁊ ꝓpe. Reſoluit oē coagulatū ſanguis ⁊ lacť caſeati ⁊ hūoris groſſi: ⁊ coagulat oē liqdū: ⁊ oē ē icīſiuū ⁊ ꝓhibet oēm fluxū ſanguis: ⁊ curſuꝫ ſanguis mulierū: ⁊ oē ē ſubtiliatiuū: ⁊ nō eſt dubiū q̄n cū h̄ ſit deſiccatiuū. Inq̄t Gal'. nō admiſtreť qđ ex coagulis acutū ē ī loco vbi nec̄ia eſt ꝯſtrictio. Mē. ca. Cōferūt oia cū bibunť epilepſie ⁊ ꝓpe camellinū.

Mē. ahe. ⁊ pec. Reſoluit ſanguinē coagulatū in pulmone. Mē. nuť. Reſoluit lac calefactū ī ſtōcho q̄n bibiť cū vīo: ⁊ reſoluit ſanguinē coagulatū ī ſtōcho: ⁊ ē malū ſtōcho. Mē. expul. Cū ſupponiť poſt purgationē mēſtruoꝝ iuuat ad impregnādū: ⁊ ſi bibať poſt purgationē iuuat ad ipregnādū ⁊ ꝯfert ꝓuocatiōi matricis: ⁊ ꝓpe coagulū camellinū ꝯfert vlceri iteſtinoꝝ: ⁊ ꝓpe coagulū pulli eq̄ni. Vene. Oia ſūt bezabar: ꝯferūt iuſq̄amo nigro: ⁊ magis iuuatiua ad illud ſunt coagula hedi ⁊ muli ⁊ ceruoꝝ ⁊ vituli ⁊ agni: ⁊ ſanat a venenis ⁊ mōſibꝰ oibꝰ tres anuloſet. Sitq̄ꝫ potio ipoꝝ x. kirat cū linimito: ⁊ coagulū hedi ē bezabar euforbij.

¶ Coagulū nō poſuit gradū ꝓpter diuerſitatē animaliū: tamē modus loquēdi facit ītelligē ꝙ tēdūt verſus tertiū ḡdū cū ſint ignea. Dubiū p[m]

¶ Dubitatur vtrū in quolibet lactāte reperiať coagulū. Et videtur ꝙ ſic: q2 coagulū eſt lac caſeatū in vētre aialis: vt ſumiť tertio de hiſtorijs in fine. ſed in quolibꝫ aiali pōt caſeari: ꝗ ⁊c̄. ¶ In ꝯtrariū eſt Ariſto. de hyſtorijs aialiū. 3. cap. penul. ⁊ Auicē. 3. de aialibus in fine cap. 3. ⁊ Albertus. 3. de aialibus cap. vlti. dicentes ꝙ non reperitur niſi in ruminantibus. ¶ Dōm ꝙ reperiri pōt in omnibus animalibus. ratio q2 coagulū nō fit niſi ex lacte qđ per decoctionē in ventre acquiſiuit acuitatē in partibꝰ: ſed in quolibet pōt fieri ſiue ſit ruminās ſiue nō: vt Gal'. 10. de ſimplici medicina cap. de coagulo. nā reperiť in equo: vt Gal'. 4. de ſimplici medicina cap. de medicina. ⁊ reperiť in mure: vt Auic. 4. can̄. fen. 6. de cura morſus in equo ⁊c̄. tamē reperiť in ruminantibꝰ ꝓpter duas cās. Una q2 nutrimentū eſt groſſius in eis: ⁊ iō lac eſt caſeabile in ſtōcho: ⁊ magis ſubſiſtēs ſiue recipiēs calores. Scđa cauſa eſt: q2 habēt duos ventres: natura moranti ibi amplius reperitur. Natura enim nō dedit cibū ruminantibꝰ anteq̄ꝫ ruminent: ⁊ videť ſententia Haly. in expoſitione vocabuloꝝ cū dicit ⁊c̄. vide tertio de partibꝰ aialiū in fine. ¶ Cōtraria ceſſant: q2 q̄q̄ꝫ in ruminātibꝰ reperiať magis: nō tamē ſequiť ꝙ in nō ruminātibꝰ nō reperiať. ¶ Ad Ariſto. dōm ꝙ Auic. dearticulat dictū Ariſto. dicens. Et nullū aialiū hꝫ coagulum niſi ruminans preterq̄ꝫ lepus. Et dico ꝙ inueni in ventre vt ſit coagulū ⁊ forſan pōt reperiri in alio animali. Dub[m] 2[m]

¶ Dubitatur quomodo faciant ſubeth cum ſint calida ⁊ ſicca. ¶ Di cendum vel proprietate vel eliquando materias vel multa quantitate replendo: vel q2 habetias partes frigidas.

¶ De citro. Cap. 120[m].

Citrū qd ē. Eſt notū: ⁊ oleū ipſiꝰ factū ex eo ⁊ ex cortice eiꝰ eſt forte: ⁊ factū ex flore ipſiꝰ eſt debilius in oī caplo. Na̅. Cortex citri ē calidus in p̄mo: ſiccꝰ in fine ſcđi: ⁊ eius caro eſt frical'a in p̄mo ⁊ hūida in ipo. Quidā aūt dixerūt ꝙ ē frigida ⁊ hūida in p̄ ⁊ eiꝰ friditas magis eſt. Et ipſiꝰ acetoſitas frida eſt ⁊ ſicca ī tertio. Et eiꝰ ſemē eſt calm̄ in p̄mo ⁊ ſiccū in ſcđo. Opa. ⁊ ꝓpe. Caro eiꝰ iflat ⁊ folia ipſiꝰ ſedāt iflationē: ⁊ eiꝰ flos ē ſubtilior eis: ⁊ eius acetoſitas eſt ſtiptica frāgēs cholerā rubeā. Et eiꝰ ſemē ⁊ cortex ipſiꝰ ſunt reſolutiua. Et cū poniť eiꝰ cortex in pānis ꝓhibet tineas ⁊ eiꝰ odor rectificat corruptionē aeris ⁊ peſtilētiā. Deco. Eiꝰ acetoſitas abſtergit colorē ⁊ aufert pānū. Et qđ ex cortice eiꝰ aduſtū ē bonū ē albaras linitū. Et decoctio eiꝰ bonū efficit odorē oris: ⁊ eſt ipinguatiua corꝑis: ⁊ cortex eiꝰ retētꝰ odorē oris bonū efficit: ⁊ eius decoctio ēt ſil'r cū teneť in ore. Apa. ⁊ bo. Acetoſitas eius valet impetigini illinita. Inſtr. iun. Eiꝰ oleū valet mollificatiōi neruoꝝ ⁊ nō fiat niſi ex cortice eius ⁊ ꝯfet paralyſi ⁊ ipſius acetoſitas eſt mala neruis. Mē. capi. Cōfert torture oris. Mē. ocu. Fit collyriū cum acetoſitate eius ⁊ remouetur icteritia oculi. Mē. anhe. ⁊ pect. Eius acetoſitas ſedat tremorem cordis calidum: ⁊ nutritum eſt bonum gutturi ⁊ pulmoni: ⁊ eius acetoſitas eſt mala

pectori. Et medulla citri cuꝫ cogꝛ cũ aceto ⁊ ponitꝛ ex ea medietas asacraiati iterficit sanguisugas trãsglutitas ⁊ eas educit. Mẽ.nut. Caro ipsiꝰ ẽ mala stõcho inflatiua tarde ðigõnis quã opꝫ vt comedatꝛ cũ almuri: ⁊ silr mixta cũ melle est sanior: ⁊ magis recipiẽs digestionẽ nisi sit plima. Et eiꝰ qdẽ folia ↄfortãt stõchũ ⁊ viscera: ⁊ postea flos ipsiꝰ ⁊ cortex ipsiꝰ cuꝫ ponitꝛ in cibarijs sic̃ semina q̃ ꝓ ↄdimẽto ponuntꝛ adiuuãt digestionem. Ipse tñ cortex nõ digeritꝛ ꝑꝑ duritieꝫ sui. Et ipsiꝰ ðcoctio sedat vomitũ. Et rob eiꝰ ẽ rob acetositatꝭ ꝑparat stõchũ: ⁊ aq̃ acetositatꝭ eiꝰ valet icteritie: ⁊ sedat vomitũ cholericũ: ⁊ facit appetitũ. Et opꝫ qdẽ vt citrũ comedatꝛ singulare ꝙ nõ cõmisceatꝛ cibo ante se neqꝫ post se. Mẽ.expul. Eiꝰ caro facit vtẽtẽ se possidere colicã: ⁊ ipsiꝰ acetositas retinet vẽtrẽ ⁊ ↄfert solutioni cholice: ⁊ eiꝰ semẽ ↄfert hemorroidibꝰ: ⁊ in eiꝰ semie ẽ virtꝰ solutiua: ⁊ succꝰ acetositatꝭ eiꝰ sedat infirmitatẽ mulieris. Vene. Semis eiꝰ põdus.ʒ.ij. cũ vino ⁊ melle ⁊ aq̃ cal'a illinitũ resistit venenis oibꝰ: ⁊ ꝓprie veneno scorpiõis bibitũ aut linitũ: ⁊ eiꝰ cortex est vicinus illi: ⁊ succus corticis ↄfer morsioni vipe bibitus: ⁊ cortex eiꝰ ꝓ emplastro suppositꝰ est vicinus illi.

Citrũ pomũ citrinũ notũ, citrãgulũ ꝟo alteriꝰ gñis ẽ: cuiꝰ acetositas solũ i vsu venit. ħ citromilũ grece dꝛ. de citrãgulo nusqꝫ mentionẽ repi nisi i 5°. A. ca. ð syrupo alkedre ex cõpõne sua. Simon. Cortex citri est cal's in ꝑ. Sera. dic̃ eqlis vel parũ i ꝑn°. Dõm ꝙ Serap. logꝛ de cortice ꝓfundiore: ſꝫ. A. ð extriseco. Asacraiati ẽ nomẽ põderis ⁊ ẽ.ʒ.vj. ſꝫ qr ẽ medicia secura potes ponẽ q̃tũ tibi placet. Infirmitatẽ mlierꝭ. i. ifirmitas mlieris ẽ malus appetitꝰ.

De cerusa. Cap.121[m]

Cerusa qd ẽ. Est cinis plũbi aut alaunoch: ⁊ tñ i ea q̃ fit ex alaunoch multũ elaboratꝛ in adurẽdo. Fit alasreng: ⁊ acqrit supfluã subtiliationẽ: qñqꝫ ꝟo fiunt oẽs ceruse cũ aceto: ⁊ qñqꝫ cũ salibꝰ: ⁊ qñqꝫ fiũt pluribꝰ modis ſꝫ ꝙ scitꝛ i libris huiꝰ artis. Nã. Frida ⁊ sicca ẽ i scðo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Que fit cũ aceto ẽ vehemẽtis subtiliatiõis ⁊ magis ꝓfundãs: i alia nõ ẽ vehemẽs subtiliatio ⁊ ẽ glutiatiua: ⁊ ꝓꝑe alasreng. Apa. ⁊ bo. Lenificat apata dura ⁊ frida. Vul. ⁊ vl. Ponitꝛ in empl'is ⁊ replet vlcera ⁊ gñat i eis carnẽ ⁊ corrodit: ⁊ ꝓꝑe alasreng carnẽ malaꝫ: ⁊ alasreng ẽt fortior est in generatione carnis. Mẽ.ocu. Cõfert bothor oculi. Mẽ.expul. Est ex medicis que ↄferũt ex fissuris ani. Vene. Est ex venenis: ⁊ expositio rememorationis eius est in capitulo de venenis.

Cerusa alaunoch. i. plũbũ nõdũ mũdatũ. ſimlr ⁊ alahabar. Sim.

De camomilla. Cap.122[m].

Camomilla qd ẽ. Ex ea ẽ alia cuiꝰ flos est citrinus: ⁊ alia cuiꝰ flos ẽ purpureꝰ: ⁊ alia cuiꝰ flos ẽ albꝰ ⁊ nota. Et folia qdẽ ipsiꝰ ⁊ flos reseruantꝛ si fiãt ex eis trocisci: ⁊ eiꝰ radix desiccat: ⁊ ipa qdẽ ẽ ſꝫ Gal'. ꝓpinq̃ ṽtuti rose i subtiliatiõe sua: ħ est cal'a: ⁊ eiꝰ cal'itas ẽ sic̃ cal'itas olei. s. ↄueniẽs. Nã. Cal'a est ⁊ sicca in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est apitiua subtiliatiua spissitudis mollificatiua r̃solutiua cũ pauca attractõe: imo absqꝫ attractõe: ⁊ ẽ ħ eiꝰ ꝓꝑetas iter medicias. Apa. ⁊ bo. Sedat apata cal'a mollificando: ⁊ resoluẽdo apa lenificat dura q̃ nõ sũt stricta valde ⁊ bibitꝛ ꝑꝑ apata viscerũ spissa. Instr.iun. Mollificat thetanũ ⁊ ↄfortat mẽbra neruosa oia: ⁊ ẽ ex medicinis plus ↄferentibꝰ laxitudini q̃ꝫ reliq: qm̃ cal'itas eiꝰ ẽ silis cal'itati aialis. Mẽ.ca. Est ↄfortatiua cerebri ↄferẽs sode fride: ⁊ ad eũandas mãs capitis qm̃ resoluit absqꝫ attractiõe: ⁊ ħ est eiꝰ ꝓꝑetas: ⁊ ↄfert pustulis oris. Mẽ.ocu. Sanat algarab disruptũ more empl'i supposita. Mẽ.ãbe. ⁊ pec. Alleuiat sputũ. Mẽ.nutꝛ. Aufert icteritiaꝫ. Mẽ.expul. Prouocat vrinã ⁊ egredi facit lapidẽ ⁊ ꝓꝑe que ex ea ẽ purpurei floris ⁊ cũ camomilla qdẽ vaporatꝛ vesica ꝑꝑ dolores fridos ⁊ ꝓuocat mẽstrua bibita: ⁊ sedẽdo in aq̃ ipsius educit embrionẽ ⁊ secũdinã ⁊ ↄfert iliace. Feb. Fit inũctio ex oleo eiꝰ i febribꝰ ꝑiodicis ⁊ bibitꝛ ꝑꝑ febres ãtiqs i fine eaꝝ: ⁊ ↄfert oi febri absqꝫ forti acuitate cũ apa cal'm nõ ẽ i visceribꝰ existẽs i ea: ⁊ qñqꝫ ↄfert apostemose cũ nõ ẽ cal'm: ⁊ ẽ eiꝰ maturatio ẽt cũ iã firmata ẽ digõ. Permu. Loco ipsiꝰ põitꝛ i ↄfortatõe cerebri ⁊ iuuamẽto qð ↄfert i sodo berẽgesitꝛ: ⁊ ẽ abrotanũ.

Camomilla ſm Gal'.ʒ. de simplici.6.ca. ⁊.4.ʒ.ca. ſm grecã trãslationem. Inueni in illa postilla tertio de simplici medicina. ⁊ sexto 45.cap. ſm grecam translationem al'.cap.ʒ.⁊. distin.

De cepe. Cap.123[m].

Cepe qd ẽ. Notũ ẽ: imo i ipo ẽ acuitas icisiua ⁊ amaritudo ⁊ stipticitas: comestuꝫ ꝟo ex eo qð ẽ lõgius ẽ cautius. Et rubeũ ẽ acutius albo: ⁊ siccũ hũido: ⁊ crudũ assato. Nã. Est cal'm i tertio: ⁊ ẽ i ipo hũiditas supflua. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est subtiliatiuũ icisiuũ ꝓꝑe qð comeditꝛ: ⁊ i ipo cũ stipticitate quã hꝫ ẽ abstersio ⁊ apit fortius: ⁊ i ipo ẽ inflatio ⁊ i ipo ẽ attractio sanguis ad exteriora q̃re ẽ rubificatiuũ cutis: ⁊ i nõ cocto qdẽ nõ gñatꝛ nutrimẽtũ de q̃ sit curãdũ: ⁊ ziribeza cũ cepe minus ẽ iflatiuũ eo qð ẽ sine cepe: ⁊ nutrimẽtũ eiꝰ qð ðcogꝛ ẽt ẽ hũor grossus. Cepe ꝑterea qð comeditꝛ ꝓꝑe ↄfert nocumẽto aq̃rũ: ⁊ ex eis q̃ delẽt serpiginẽ ẽ ipm cũ ꝓijcitꝛ eius scopha. Deco. Rubificat faciẽ: ⁊ semẽ eiꝰ ðlet morpheã: ⁊ cũ fricatꝛ ex eo in circuitu loci alopicie ↄfert valde: ⁊ ipm cũ melle eradicat verrucas. Vul. ⁊ vl. Aq̃ eiꝰ valet vlceribꝰ sordidis: ⁊ ↄfert cũ adipe galline excoriatiõi q̃ fit ex calciamẽtis. Mẽ.ca. Qñqꝫ fit caputpurgiũ cũ aq̃ ipsiꝰ: ⁊ ↄfert capiti: ⁊ mũdificat ipꝫ: ⁊ distillatꝛ in aurẽ ꝑꝑ grauedinẽ capitꝭ ⁊ tinitũ ⁊ putredinẽ i auribꝰ ⁊ aquã: ⁊ ẽ ex eis q̃ faciũt soda. Et plimꝰ eiꝰ vsus facit subeth. Et ẽ ex eis q̃ nocẽt itellectui ꝑꝑea ꝙ gñat humorẽ malũ ⁊ ipꝫ mltiplicat saliuã. Mẽ.ocu. Succꝰ eiꝰ qð cõeditꝛ ↄfert aq̃ ðscẽdẽti i oculũ: abstẽgit visuꝫ: ⁊ ex seie eiꝰ fit alcofol cũ melle ad albulã oculi. Mẽ.ãbe. ⁊ pe. Aq̃ cepe cũ melle ↄfert ꝑfocatõi. Mẽ.nu. Syluestre est difficilis digõnis: ⁊ q̃dã spẽs eiꝰ mouet vomitũ: ⁊ qð ex eo comeditꝛ ꝑꝑ suã caliditatẽ ↄfortat stõchũ ðbilẽ: ⁊ fac̃ appetitũ: ⁊ qð bis ðcoctũ ẽ: ẽ multi nutrimẽti faciẽs sitim: ⁊ ↄfert icteritie. Mẽ.expul. Apit orificia hemorroidaruꝫ: ⁊ oẽs spẽs cepe excitãt coitũ. Et aq̃ qdẽ cepe cocti ꝓuocat mẽstra ⁊ lenit nãꝫ. Vene. Cõfert morsui canis rabiosi cũ linitꝛ sup ipm aq̃ eiꝰ aut ẽpl'atꝛ ex eo cũ sale ⁊ rutha ⁊ cepe qð cõeditꝛ expellit nocumẽtũ vẽtositatꝭ venenosoꝝ. Et dixerũt ꝙ

ip̄m generat in stōcho humorē humidū plurimū frangentem nocumentum venenosorum.

Dubium primum ¶ De quo dubitat̄ ꝑꝑ qđ cepe odoratum facit lachrymare: ⁊ synapis ⁊ rutha ⁊ allia ⁊ nasturtiū ⁊ multa acuta nō faciunt hoc. Dōm ꝙ res solide nō euaporatiue nō faciūt lachrymare odorate q̄uis sint acute vt synapis. Sed si masticent̄ vt vapor ascēdat faciūt lachrymare vt synapis. Res aūt euaporatiue vt rutha nasturtiuȝ ⁊ multa nisi hēant hūiditatē aliq̄ȝ viscosaȝ ꝑ quā ꝑs acuta pūgēs in oculo ꝯseruet̄: tūc nō fac̄ lachrymā sic̄ rutha nasturtiū. s₃ hn̄s ꝑtē acutā ⁊ hūidū vaporosuȝ ⁊ ēt viscosum vt cepe ꝓuocat lachrymā q₂ acutū adheret cū hūido circa oculos ⁊ facit lachrymaȝ mordicando: sed comestum nō sic facit q₂ ꝯtundit̄ acuitas a saliua. Ista sumuntur ab Aristo. zo. ꝓblematū. zz. ꝓble.

Dubium secundum ¶ Utrum positum cum aceto sit bonum. Dōm ꝙ sic si times calorem: vt Rasis tertio Almāso. capitulo de cepe. Si times ⁊c̄.

¶ De corallo. 124m.

Corallus nascit̄ in marib⁹ q̄ sunt in africa: ⁊ dr̄ ꝙ si terat̄ ⁊ ipleant̄ eo ꝯcauitates dētiū īfirmoꝝ eradicat eos ⁊ ꝯfortat gigiuas: ⁊ ē summ⁹ i ꝯfortatiōe gigiue. Et Gal'. qdē existimauit ꝙ cuȝ ex corallo adusto ⁊ abluto sumit̄ pōdus. ʒ. j. cū q̄ terit̄ pōdus danich gūme arabice ⁊ ꝯficit̄ cū albumine oui ⁊ bibit̄ cū aq̄ frigida ꝯfert sputo sanguis ⁊ ei⁹ eleuatiōi: ⁊ suo fluxui bene ⁊ ꝓprie corallus rube⁹ ⁊ ꝯfert oīb⁹ egritudinib⁹ stōchi: ita vt suspēdat̄ sup ip̄m directe. Et dixit Gal'. Ego expt⁹ suȝ ⁊ suspēdi in collo ei⁹ q hēbat dolorē stōchi: ita vt eēt corallus sup os stōchi ⁊ remot⁹ fuit dolor. Cū g̊ accepi ip̄ȝ rediꝫt sic̄ exptus fui lignū crucis in habēte epilepsiam. Et q suspēderit in collo suo in dieb⁹ sanitatꝭ sue corallū rubeū securus erit a dolore stōchi: ⁊ ꝑꝑ h̄ appēdunt̄ in collis pueroꝝ. Quid est. Notus est. Et corallus qdē alius est alb⁹: alius rubeus: ⁊ alius niger. Na. Frigidū est in p̄mo: siccū in scđo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Stiptic⁹ est ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis: ⁊ ei⁹ exiccatio maior est q̄ȝ ipsi⁹ ꝯctio. nā eius exiccatio est vehemens. Uul. ⁊ vl. Abscidit carnē additā. Mē. ocu. Cōfortat oculū abstergēdo ⁊ exiccādo hūiditates infixas in eo: ⁊ ꝓp̄e qđ est adustū ex eo qđ est ablutū: ⁊ abstergit vestigia vlcerū ⁊ est ꝯueniēs lachrymis. Mē. anhe. ⁊ pec. Retinet fluxū sanguis ⁊ adiuuat ad expuēdū: ⁊ silr̄ niger p̄cipue qđ ex eo adustū ē ⁊ ablutū: ⁊ ē ex medicis ꝯfortātib⁹ cor ⁊ ꝯferētib⁹ tremori cordis. Mē. nut. Bibit̄ cū melle ꝑꝑ apostema splenis ⁊ est iuuatiuū ei⁹. Mē. expul. Cōfert apostematib⁹ itestinoꝝ.

¶ Corallus est plāta q̄ nascit̄ in mari vt portulaca i terra: ⁊ nota ē.

¶ De cepe azir. Cap. 125m.

Cepe azir qd ē. Est similis cepe muris i virtute ⁊ sapore suo: ⁊ admistrat̄ loco ei⁹ sed est debilior eo. Mē. expul. Sedat dolores m̄ricis fridos. Uene. Confert venenis ⁊ pūcture scorpiōis ⁊ rutelle bibitū ⁊ more emplastri suppositū cū miscet̄ cū ficub⁹. Permu. Quātuȝ ip̄m est de zedoaria ⁊ due tertie ipsius de gariofilis.

¶ Cepe azir est simile squille ⁊ pro ea ponit̄ sed debili⁹ ē ea. Sim.

¶ De castoreo. Cap. 126m.

Castoreū qd est. Est testiculus aīalis marini qđ submergit̄ ⁊ īuenit̄ par suspēsuȝ ex radice vna sic̄ duo fella vaccina exiccata: ⁊ h₃ corticē subtilē q q̄libet tactu frāgit̄. Elec. Electū ex eo ē ꝙ duo testiculi sūt sil' adherētes pares. illđ enī nō adulteratū ē, ⁊ ei⁹ qdē adulteratio fit ex opoponaco ⁊ gūmi ꝯfecꝭ cū oleo ⁊ pauco castoreo ⁊ đsiccat̄ in vesica. Qui aūt laborat accipe h̄ mēbrū aīalis opȝ vt qn̄ findit cutē q̄ ē supra ip̄ȝ ext̄hat hūiditatē cū eo qđ in ipso ꝯtinet̄: ⁊ est hūiditas sic̄ mel ⁊ exiccet eā sil'. Na. Est subtilius ⁊ forti⁹ oī qđ calefac̄ ⁊ exiccat: ⁊ oȝ vt sit cal'm in fine tertiꝫ vsq̄ȝ ad q̄rtū: siccū i scđo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Resoluit iflationē: ⁊ qn̄ ex eo linit̄ calefacit corp⁹: ⁊ res gūmosa q̄ ē i medio ei⁹ mordicatiua ē vehemētis calefactōis. Apa. ⁊ bo. Cōfert apātib⁹ calidis. Uul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ ꝑnitiosis. Instr. iun. Cōfert neruis ⁊ calefac̄: ⁊ ꝯfert tremori ⁊ spasmo hūido ⁊ alcuzeȝ hūido ⁊ stupori ⁊ paralysi. Mē. ca. Cōfert obliuioni ⁊ lythargie cū aceto ⁊ ol'o rosacceo ⁊ subeth ēt: ⁊ si sit cū febre tūc si bibat̄ cū melle ⁊ pipere ꝯfert ⁊ n̄ nocet: ⁊ sit ei⁹ potio coclearīū: ⁊ resoluit spēs sode fride ⁊ vētose more empl'i suppositū ⁊ ꝯfert surditati fride: ⁊ neq̄ȝ ē aliqd magis iuuatiuū vētositati in aur̄ q̄ȝ ip̄ȝ cū ex castoreo accipit̄ q̄ȝtū ē lens vna: ⁊ dissoluit̄ i oleo nardino ⁊ distillat̄ i eā. Mē. anhe. ⁊ pec. Attractio ꝑ narcs ex suffumigatiōe ei⁹ ꝯfert apātib⁹ pl'monis ⁊ īfirmitatib⁹ ei⁹. Mē. nut. Bibit̄ cū aceto ꝑꝑ singultū ⁊ fac̄ sitiȝ. Mē. expul. Delet dolorē vētris pūgitiuū bibitū cū aceto resoluit vētositatē ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ ext̄hit secūdinā cū bibunt̄ ex eo. ʒ. ij. cum mētastro ⁊ melle post flōmiā saphene: ⁊ qm̄ tūc ꝓuocat sine nocum̄to ⁊ ext̄hit fetū ⁊ remouet frig⁹ m̄ricis ⁊ ei⁹ vētositatē ⁊ frig⁹ testiculi. Uene. Cōfert morsui venenosoꝝ ꝑuoꝝ: ⁊ ē tyriaca p̄focatiōi ellebori: ⁊ qđ ex eo ē variū đclinās ad nigredinē ē venenū. Et qn̄q̄ȝ īterficit i die vna: ⁊ cadit q ab eo euadit in birsen. Ei⁹ đo bezahar est acetositas citri: ⁊ ēt acetū de vino: ⁊ ēt lac asine. Permu. Ponit̄ loco eius quātum ip̄m est de acoro: ⁊ quantum medietas ipsius de pipere.

¶ Castoreū latie grece castor vl' anfinia: arabice đo āchian: vel anguidebel dustor. i. guidebel dustorchian. aucto. Diasco. āchian. i. anguidebel dustor. i. testiculi castorei ⁊ sunt testiculi aīalis qđ grece dr̄ castor ⁊ ē aīal qđ viuit extra aq̄ȝ ⁊ in aq̄: sed in aq̄ plus: q₂ nutrit̄ ex piscib⁹ ⁊ cancris. Et ex his eligēdi sunt testiculi gemini pēdētes ex vna radice: īterius habētes sicut mel: ⁊ ipsi sunt similes cere in colore sanguinis coagulati: ⁊ q sunt in pelliculis suis g̊uis odoris pingues: ⁊ qn̄ separat̄ īueniunt̄ ibi tunice multe a qb⁹ facile separant̄: debent g̊ mundari ab ipsis pelliculis: ⁊ sic poni in medicinis. adulterat̄ cuȝ armoniaco ⁊ gūmi confectus cum sanguine ipsius animalis.

¶ De caseo. Cap. 127m.

Caseus qd ē. Caseus qn̄q̄ȝ fit ex lacte: qn̄q̄ȝ ex sero: ⁊ ē ille q noiat̄ recocta. Na. Recēs ē fridus ⁊ hūidus i tertio: ⁊ salit⁹ ātiqu⁹ ē calidus ⁊ sicc⁹ i eo: i aq̄ đo casei ꝑꝑea ꝙ i ip̄a sūt calinitrositas acq̄sita ex sanguie p̄mū ⁊ ꝑs cholica ē caliditas q̄dā. Ele. Melior ē q medi⁹ ē iter illū q extēdit̄ vt visc⁹ ⁊ frāgibilē. ābo. n. sūt mali. ⁊ q ē p̄uat⁹ sapore: ⁊ đcliuis ad dulcedinē ⁊ sanitatē eq̄lis in sale q nō remanet i viscerib⁹ plurimū: ⁊ fact⁹ ex acetoso melior est eis. Et subtiliātia qdē augmētāt malitiā ei⁹: qm̄ faciūt ip̄m penetrare ⁊ ipellunt eū. Et caseus caprarum que vescunt̄ subtiliatiuis melior est caseo capraꝝ que vescunt̄ nil ⁊ robillis. Opa. ⁊ ꝓp̄e. In ip̄o ē abstersio: ⁊ recēs ē nutritiu⁹ ⁊ ipiguatiu⁹: ⁊ comedit̄ post ip̄ȝ mel: ⁊ vet⁹ ē cal'us abstersiu⁹ mūdificatiu⁹: ⁊ comest⁹ efficit cholicū hūorē: ⁊ salit⁹ nō vetus est iter vtrūq̄ȝ.

Aqua vͦo casei impinguat canes ⁊ nutrit eos. Et in recocta ex sũma caseoꝝ ē virtꝰ rsolutiua. Deco. Bibere aquã casei cũ medicis mũdificatiuis meliꝰ ꝯfert pãno: ⁊ recẽs cocta cũ tãto vīo q̄tũ ipa est in cortice granati donec ꝯsumat̃ ꝓhibet spasmũ faciei. Et caseꝰ qdẽ salitꝰ vetꝰ extenuat. Apa. ⁊ bot. Recẽs nõ salitꝰ ꝓhibet apari plagas. Vul. ⁊ vl. Vetꝰ bonus est vlceribꝰ malis ⁊ vulneribꝰ: ⁊ recẽs vulneribꝰ leuibꝰ recẽtibꝰ. Recẽs enī fortioꝛ est in h ⁊ ꝓhibet apationem eoꝝ p̃cipue cuꝫ folijs dub. ⁊ acetose syluestris: ⁊ bibit̃ eiꝰ aq̃ ꝑꝑ scabiẽ. Instru. iũc. Terit̃ vetꝰ cũ oleo aut cũ aq̃ pedũ poꝛcoꝝ salitoꝝ ⁊ fit ex eo emplm̃ sup duritiẽ iuncturarũ: ⁊ exhibit ab eis sicut gipsuꝫ sine ipedimẽto: ⁊ est valde magni iuuamẽti. Mẽ. ocu. Ex nõ solito ⁊ solito fit ẽplm̃ obthalmie ⁊ extremitati palpebre ꝑcusse. Mẽ. ãbe. ⁊ pecto. Qñ coqt̃ in aq̃ ⁊ dat̃ i potu ablactãtibꝰ mltiplicat̃ lac eaꝝ. Mẽ. nut. Salitꝰ est malus stõcho: ⁊ similr̃ nõ salitus. In salito vͦo est aliquãtula expulsio. Et Dya. qdẽ dixit ꝙ recẽs est bonꝰ stõcho: ⁊ illud est ex eis in qbus est ambiguitas. Salitus aũt nõ vetus est itra eos: ⁊ est velocioꝛ in digõne q̄ꝫ ille ⁊ velocius descẽdit. Recocta vͦo est minus nociua stõcho q̄ꝫ caseus nouꝰ. Mẽ. expl. Generat lapidẽ in renibꝰ ⁊ vesica ⁊ ꝓpꝛie humidus: ⁊ ꝓpꝛie q comedit̃ cũ seminibꝰ penetrare faciẽtibꝰ. Nõ salitus vͦo lenit nãm: ⁊ eiꝰ aq̃ soluendo educit cholerã ⁊ adiuuat ipaꝫ abstersio eiꝰ ꝑꝑ nitrositatẽ q̄ est in ipa ⁊ miscet̃ cũ melle ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina qdẽ que ex eo administrat̃ fit ex illo q fit ex lacte capraꝝ ⁊ ouiũ: ⁊ caseus qdẽ ꝯfert vlceribꝰ que sunt in itestinis ⁊ ꝓpꝛie assatus ⁊ ꝓhibet soloñẽ. Et qñq̄ꝫ terit̃ ille qui est assatꝰ: ⁊ fit ex eo clystere cũ oleo rosaceo ⁊ olo ⁊ ꝯfert surgẽti ad ascellãdũ cũ sanguine. Vene. Dicit̃ ꝙ cũ calamento montano epithimatur super venena.

Dubiũ p̃m ❡ Dubitat̃ vtꝝ caseus ꝯueniat sanis. videt̃ ꝙ sic: vt Rasis. 3. Almã. ca. 15. dicit: cũ post cibuꝫ parua ex eo q̄titas gustat̃: os stõchi coꝛroboꝛat. Itẽ Sera. ca. de lacte coagulato. dat caseũ recentẽ ꝓ nutrimẽto bono: ⁊ ꝙ ꝯfert stõcho. ⁋ In ꝯ̃riũ Isaac ca. de caseo. ⁊ A. hic: q salitũ ⁊ nõ salituꝫ vituperat. ⁋ Dõm ꝙ bene sanis caseus nõ cõpetit. rõ q2 tã antiquꝰ q̄ꝫ nouꝰ ẽ cachochimus. i. mali grossi nutrimẽti. ⁊ Gal. in libͦ de cuchima ⁊ cachochimia ca. 3. Et rõ ẽ: q2 caseꝰ est ꝑs terrestris lactis: vt Gal. 4. de simplici medi. ca. 5. 3. distĩ. Tñ dico ꝙ diminute sanis põt ꝯcedi ꝑꝑ multas ꝑticulares cãs. si enĩ alicuiꝰ stõchi os nõ bene cõpꝛimit̃ sup cibo vñ nauseat ⁊ fastidit ⁊ hꝫ ibi aliqd friditatis. Itẽ caseus siccus cõpꝛimẽdo ⁊ calefaciẽdo põt bene iuuare: ⁊ sic intelligit tertio Almã. In stõcho aũt aliqualiter calido indigente grosso ⁊ frigido nutrimento: põt cõcedi caseus recens. Contraria cessant.

Dubm̃ 2m̃ ❡ Scđa dubitatio qs caseus sit minus malus an nouus an mediꝰ. dr̃ ꝙ medius sit melioꝛ: q2 Rasis. 3. Almã. cap. 15. vetustũ ⁊ nouum deuitat. Itẽ Isaac cõmẽdat mediũ: ⁊ Rasis. 21. ꝯtinẽ. ca. 198. ⁊ Tacuinus. ⁋ In ꝯ̃riũ supꝛa ⁊ Dia. ampliꝰ recẽs est ꝓpinquꝰ bonitati lactis. ⁋ Dõꝫ ꝙ bonitate ex ꝑte sub̃e est melioꝛ recẽs: q2 nõ sic terrestris nec grossus: sꝫ ex ꝑte cõplonis est melioꝛ mediꝰ: q2 nõ ẽ frigidius vt recẽs: nec calidius vt vetꝰ: & ꝺm coꝛpa erit eoꝝ bonitas ãplioꝛ diuersa: tñ ãbo via nutrimẽti sũt meliores q̄ꝫ siccꝰ siue ãtiquꝰ.

Dubm̃ 3m̃ ❡ Tertia dubitatio vtꝝ cũ caseo d̃beãt subtiliatiua vt vinũ ⁊ semina diuretica assumi. vr̃ ꝙ sic ex canone gñali supꝛa in lib. 1. fen. 3. ꝺ regi. ꝑ cibũ. vñ dicit cibaria mala cũ ꝯ̃rijs rectificari. Itẽ hic ꝯcedit mel post caseũ. ⁋ In ꝯ̃riũ Aui. ⁊ Isaac in dietis ꝑticularibꝰ ca. de caseo. ⁋ Dõꝫ ꝙ pauca q̄titas que in stõcho ad diuisionẽ ꝯfert: põt sumi: sꝫ mlta q̄titas q̄ subito deferat ad vias vꝛīe nõ dꝫ sumi.

Dubm̃ 4m̃ ❡ Quarta dubitatio qs caseus sit melioꝛ spõgiosus vel ꝯtinuꝰ solidus. vr̃ ꝙ spõgiosus: vt Rasis. 21. ꝯtinẽ. cap. 198. de caseo. vbi dicit spõgiosus est melioꝛ solido. Preterea simile vr̃ de caseo ⁊ pane: q2 vtrobiq̄ꝫ fit aliq̃ fermentatio: sed panis spõgiosus est melioꝛ: & ⁊c̃. ⁋ In ꝯ̃riũ est cõis vsus ⁊ experiẽtia cõis. ⁋ Dõm ꝙ caseus solidus melioꝛ est. Rõ q2 spõgiosus sequit̃ foꝛtẽ ipꝛessionẽ coaguli: vñ itẽdit̃ ⁊ acuit̃ caseus. ⁋ Ad ꝯ̃riũ dõm ꝙ accipit solidũ ꝓ terreo exiccato: vel foꝛsan q2 h est ꝺm climata ⁊c̃. ⁋ Ad rõnẽ dico ꝙ nõ est simile de pane ⁊ caseo: q2 pasta panis est qd viscosuꝫ: vñ in fermentatione digerit̃ ⁊ diuidit̃ ⁊ nõ acuit̃ ꝑꝑ h: neq̄ꝫ ꝑꝑ sui nãꝫ q2 viscosa: neq̄ꝫ ex ꝑte fermẽti q2 nõ est sic acuti caloꝛis sicut coaguluꝫ. sed caseus cum sit qͦd terrestre habẽs de nitrositate ⁊ butyrositate ⁊ coagulũ sit foꝛtiter calidũ si ipꝛimat foꝛtiter: qͦd appꝫ in spõgiositate: tunc caseus fit acutus malus.

Dubm̃ 5m̃ ❡ Quĩto querit̃ qs caseus sit magis cã lapidis an humidus an siccus. Videt̃ ꝙ siccus: q2 ꝓpinquioꝛ idurationi. ⁋ In ꝯ̃riũ Aui. gñat lapidẽ in renibꝰ ⁊ vesica ꝓpꝛie humidus in areola expulsionis: ⁊ Rasis. 10. ꝯtinẽ. ca. 2. de lapide renũ ⁊ vesice. vbi dicit Sera. ⁊ Gal. estimãt ꝙ caseus recẽs ꝯferat plus ad gñõnem lapidis q̄ꝫ caseus siccus. ⁋ Dõm ꝙ caseus recẽs plus facit ad gñõnem lapidis. rõ q2 plus penetrat etiã q hꝫ humiduꝫ inuiscabile ⁊ coagulabile. sed caseus siccus cũ tarditate penetrationis per caloꝛẽ puluerizat̃ ⁊ nõ redit ad coꝛpꝰ solidũ ꝯtinuũ. ⁋ Ad rõnẽ dõm ꝙ lꝫ sit ꝓpinqoꝛ ⁊ ꝓpioꝛ idurationi hꝫ actũ: tñ potẽtia ẽ pulu[e]rizabilis vl̃ puluerizabile.

❡ Sexto dubitat̃ qñ caseus sit comedendus an ante cibũ vel post. Dõm ꝙ caseus antiquus stipticitate sui post cibũ põt sumi: ⁊ sui exiccatione ad secessum ꝑꝑ acuitatẽ põt ante cibũ assumi: ⁊ sic ẽt recẽs stipticitate sui aliq̃ põt sumi: sed sui actuali lenitate assumi põt ante: ergo hoc soluitur ꝺm argumenta ⁊ modos coꝛpoꝝ ⁊c̃.

❡ De cinamomo. Cap. 128m̃.

Cinnamomũ qd est. Notũ est: ⁊ eiꝰ qdẽ ẽ vna spẽs bona ad aliquãtulã declinãs nigredinẽ mõtana grossa bꝛeuis: ⁊ ex eo ẽ albũ latũ inflatũ frãgibilẽ hñs radicẽ ꝺclinatã ad mollitiẽ: ⁊ spẽs nigra ẽ plana paꝝ nodosa: ⁊ est ex eo spẽs odoꝛẽ hñs sic̃ cassia lignea ad viriditatẽ declinãs cuius coꝛtex est sic̃ coꝛtex eiꝰ rubeꝰ: ⁊ ẽ ex eis quoꝝ virtꝰ lõgo durat tẽpoꝛe ⁊ ꝓpꝛie si terat̃ ⁊ fiunt ex eo trocisci cũ vino. Cinamomi p̃terea est spẽs que noiat̃ cinamomũ mẽdosuꝫ ⁊ hꝫ odoꝛẽ quẽdã ⁊ est asperũ: ⁊ ipsiꝰ virtus est debilis ⁊ fit ex eo oleũ. Elec. Meliꝰ est illud qͦd est boni odoꝛis ⁊ acutũ hꝫ sapoꝛẽ sine moꝛdicatione ⁊ coloꝛ eiꝰ est purus nõ cõmixtus. Inqt Dia. Melius est nigrũ ad igneitatẽ ⁊ rubedinẽ declinãs planũ ramos hñs ꝓpinquos subtiles in quo sunt dulcedo ⁊ salsedo: ⁊ moꝛdicatio parua: ⁊ nõ est valde frãgibile. Et ex bonitate qdẽ ipsius est vt vincat omnẽ odoꝛeꝫ p̃ter suũ ⁊ nõ sentiat̃ cũ eo. Malũ vͦo ẽ in quo ẽ odoꝛ myrti aut thuris aut salsedo aut aliquãtulũ mali odoris ⁊ albũ frãgibile: ⁊ ẽt ꝯtractũ ⁊ planũ grosse radicis est malũ. Eius aũt virtꝰ ꝯseruat̃ si ex ipso fiant trocisci post ꝯtritionẽ: ⁊ si nõ debilitat̃ post spatiũ. xv. ãnorum ⁊ infra. Et opꝫ vt ex illo assumat̃ qͦd sup vnã existit radicẽ: ⁊ fractũ eius est falsificari aptũ. Nã. Calidũ est ⁊ siccũ in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Vltimũ est in subtiliatione attractiuũ aperitiuũ: rectificans putrefactionẽ ⁊ oẽm virtutẽ coꝛruptã: ⁊ oẽm saniositatẽ humoꝝ coꝛruptoꝝ. Oleũ vͦo eius est calidũ valde resolutiuũ ⁊ liquefactiuũ. Deco. Ponit̃ sup pãnũ ⁊ maculas lentiginosas ⁊ cũ aceto est ꝯueniẽs bothoꝛ leni. Vul. ⁊ vl. Est ꝯueniẽs ipetigini ⁊ vlceribꝰ. Instrã iunc. Oleũ cinamomi est mirabile in tremoꝛe. Mẽ. cap. Cõfert coꝛize ⁊ eiꝰ oleũ grauat caput: ⁊ ipm mũdat caput attrahẽdo humiditates ex eo: ⁊ est ex sũma eoꝝ que sedãt doloꝛẽ auris ⁊ ponit̃ in medicinis eius. Mẽ. ocu. Cõfert pãno ⁊ tenebꝛositati comestũ ⁊ collyrio ex eo facto: ⁊ liquefacit hũiditatẽ grossam oculi. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Est lenificatiuũ ⁊ ꝯfert tussi ⁊ mũdificat qͦd est in pectoꝛe. Mẽ. nut. Aperit oppilõnes

epatis ⁊ ꝯfortat stomachũ ⁊ desiccat humiditatẽ eius ⁊ ꝯfert hydropisi .Mẽ.ex. Cõfert dolorībꝰ mrīcũ ⁊ renũ: ⁊ apātibꝰ eoꝝ postq̃ꝫ frãgit̃ eiꝰ resolr̃o cũ pauco oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui vt nõ sup̃fluat ⁊ īduret: ⁊ ip̄m ꝓuocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ facit abortũ: ⁊ cũ cordumine ni ꝯfert hemorroidibꝰ. Eiꝰ v̊o oleũ ꝯfert dolorībꝰ matricis qñ frãgit̃ cũ oleo ⁊ cera: ⁊ si nõ īdurat vehementia sue resol̃onis vltra h̃ ꝙ eo indiget̃. Feb. Cõfert rigori ꝓp̄e eiꝰ oleũ linitũ. Uene. Cõfert morsui vermiũ venenosoꝝ ⁊ fit ex eo ẽpl̃m cũ myrra p̄ũcture scorpiõis. Permu. Loco eiꝰ ponit̃ cortex cassielignee stipticꝰ: aut duplũ ipiꝰ d̃ cubebe: aut duplũ eiꝰ ex heabel.

De cerebro. Cap.129m.

Cerebrũ. Elec. Meliora eoꝝ sũt cerebra volatiliũ ⁊ ꝓprie mõtanoꝝ: ⁊ ex cerebris q̃drupedũ cerebrũ arietis deide vituli. Nã. Frigidũ est ⁊ hũidũ. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Gñat flegma ⁊ hũores grossos. Mẽ.ca. Cerebrũ gallinarũ ꝯfert fluxui sanguĩs nariũ ex velamine: ⁊ cerebrũ camelli cũ exiccat̃ ⁊ bibit̃ cũ aceto vini ꝯfert epilepsie. Mẽ.nu. Ip̄m facit nauseã apud digõnẽ suã: ⁊ delet appetitũ. Et opꝫ qdẽ vt comedat̃ cũ seminibꝰ. Qui aũt post cibũ vomẽ vult sumat ip̄m sup̄ cibũ suũ ⁊ ẽ tarde digõnis inuolutũ faciẽs stõchũ. Mẽ.ex. Lenit vẽtrẽ: ⁊ cerebrũ anatis est ex medicis apātũ ani. Uene. Cerebella salubria sunt in haustu venenorũ ⁊ morsibus animalium cum comeduntur.

Cerebrum habet malitiã propter humiditatem: ⁊ ideo cerebrũ animalium siccarum complexionum est melius.

De croco. Cap.130m.

Crocus. Elec. Melior ẽ recẽs boni coloris subtilis odoris sup̄ cuiꝰ pilos est paululũ albedinis nõ plurimũ: grossus sanus nõ velociter tigẽs nõ īuiscãs nꝫ frãgit̃. Nã. Calidus est in scd̃o: siccus in p̄. Opa. ⁊ ꝓprie. Est stipticꝰ resolutiuus maturatiuus ⁊ p̄p̄ illud qd̃ in eo est de stipticitate ipsiꝰ glutinatiuus: ⁊ eiꝰ caliditas tẽp̄ata est aperitiuus. Gal'. v̊o dixit ꝙ eiꝰ cal'itas est fortior stipticitate ipsiꝰ. Et eiꝰ oleũ est calefactiuũ. Alkanzi ingt: ipse nunq̃ꝫ alterat humorẽ: imo ꝯſuat eũ s̃m eq̃litatẽ ⁊ rectificat putrefactũ ⁊ ꝯſuat viscera. Deco. Potꝰ ipiꝰ colorẽ effic̃ bonũ. Apa. ⁊ bo. Resoluit apāta ⁊ linit̃ ex ea herisipila. Mẽ.ca. Facit soda ⁊ ip̄e nocet capiti ⁊ bibit̃ cũ rob ad ebrietatẽ ⁊ est faciẽs somnũ ⁊ obtenebrãs sensus. Cũ eni bibit̃ in vino īebriat ita vt ad roona perducat ⁊ ꝯfert apāti cal'o in aure. Mẽ.ocu. Abstergit visũ ⁊ ꝓhibet fluxũ ad ip̄m: ⁊ vꝫ ad pãnũ: ⁊ fit ex eo alcofol ad varietatẽ acq̃sitaꝫ in egritudibꝰ. Mẽb.anhe. ⁊ pec. Cõfortat cor ⁊ est lenificatiuus: ⁊ odorat ip̄m hñs pleuresiꝫ ⁊ patiẽs birsen vt dormiat: ⁊ ꝓprie ipsiꝰ oleũ: ⁊ facit anhelitũ facilẽ: ⁊ ꝯfortat instrumẽta ãhelitꝰ. Mẽ.nut̃. Ip̄e fac̃ nauseã ⁊ deĳcit appetitũ: ꝓpterea ꝙ oppositꝰ est acetositati que est in stõcho ex q̃ est appetitꝰ: sed ipse ꝯfortat stõchũ p̄p̄ illud qd̃ in ip̄o est ex caliditate ⁊ p̄paratiõe ⁊ stipticitate: ⁊ dixerũt qdã ꝙ crocꝰ est bonꝰ spleni. Mẽ.expul. Excitat coitũ ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ cõfert duritiei mrīcis ⁊ eius ꝯstrictioni: ⁊ vlceribꝰ fraudulẽtis in ipsa cũ administrat̃ cũ fauo: aut cũ medulla cũ duplo ipsius de oleo. Quidã aũt dixerunt ꝙ ip̄m in potu dederũt ad ꝓlixũ partũ: ⁊ factꝰ ẽ p̄tus statiꝫ. Uene. Dĩ ꝙ tres aurei d̃ ip̄o īficiũt lenificãdo vel letificãdo. Permu. Simile pondus ipsius de costo: ⁊ q̃rta p̄noderis eius de spica: ⁊ pondus ipsius de corticibus cassie lignee.

Crocus alius cõis q orĩetalis dĩ: alius dĩ hortulanus ⁊ infectiuꝰ: vocatꝰ eo ꝙ ex ipso siricũ tingit̃ ⁊ est flos cartami: a Diaſ. cincũ ⁊ gincũ vocat̃ cuiꝰ semẽ īter laxatiua ponit̃: quo psitacus nutrit̃ ⁊c̃.

De colloquintida. Cap.131m.

Colloquintida qd est. Collogntida alia est masculus ⁊ alia est femina. Masculus v̊o est villosus: ⁊ femina est laxa alba facilis. Elec. Que ex ea eligẽda ẽ: est alba vehemẽtis albedinis lenis. que eni est ex nigra: est mala: ⁊ dura mala est. Et opꝫ qdẽ vt nõ extrahat̃ cũ colligit̃ eiꝰ pulpa ex vẽtre ipsiꝰ: imo dimittat̃ in ip̄o sicut est. ipsa eni debilitat̃: nõ fiat illud: ⁊ neqꝫ colligat̃ dũ nõ īcipit ī citrinitatẽ mutari: ⁊ nõ expoliat̃ ab ea viriditas ītegre: ⁊ si nõ: tũc ip̄a est nocẽs ⁊ mala. Et dixerũt qdã opꝫ vt alienet̃ cortex ⁊ semen eiꝰ. Et cũ nõ est sup̄ arborẽ nisi collogntida vna ẽ p̄nitiosa. Et masculus qdeꝫ villosus fortior est femina laxa. Et opꝫ vt in eiꝰ ꝯtritiõe ad sũmũ p̄ueniat̃. Et neqꝫ sit aliq̃s ꝯtẽtus ꝙ ip̄a sit valde trita. p̄s eni minima eiꝰ in sensu cũ inuenit humiditatẽ inflat̃ ⁊ adheret p̄tibꝰ stõchi ⁊ inuolutionibꝰ ītestinoꝝ ⁊ apātibꝰ: q̃re opꝫ vt cũ terit̃ hydromelle īfundat̃: deide siccet̃ ⁊ ꝯterat̃. Et rectificatio q̃dẽ eiꝰ ⁊ expulsio sue malitie est cũ dragagãto melior q̃ꝫ cũ gũmi: q̃m gũmi magis vincit fortitudinẽ medicine. Nã. Calida ẽ ī tertio sicca in ip̄so. Alkindus v̊o existimauit ꝙ ip̄sa sit frida ⁊ humida: ⁊ elõgatus est a v̄tute vehemẽter. Opa. ⁊ p̄p̄. Est resolutiua īcisiua attractiua ex lõginq̃: ⁊ eiꝰ qdẽ folia viridia abscindũt fluxũ sanguis. Deco. Fricat̃ sup̄ leprã ⁊ elephãtiã. Apa. ⁊ bot. Eiꝰ folia viridia resoluunt apāta ⁊ maturant ea. Inst.iũc. Cõferũt dolorībꝰ neruoꝝ ⁊ iuncturarũ ⁊ sciatice ⁊ podagre fride. Mẽ.ca. Purgat cerebrũ ⁊ decoq̃t radix eiꝰ cũ aceto ⁊ colluit̃ ex ea os ad dolorẽ dẽtiũ: aut ap̄it̃ ⁊ ꝓĳcit̃ qd̃ est in ip̄a ⁊ coq̃t acetũ in ip̄a cũ cinẽ cal'o: ⁊ cũ coq̃t in ol'o est ill'd oleũ distillatũ ꝯferẽs sonitui in aure: ⁊ facit eradicationem dẽtiũ facilẽ: ⁊ cũ extrahit̃ ill'd qd̃ ẽ in collogntida ⁊ iplet̃ aceto ⁊ d̃coq̃t sup̄ cinerẽ ⁊ colluit̃ ex eo os ꝯfert dolori dẽtiũ. Mẽ.ãhe. ⁊ pec. Cõfert eũo facta p̄ eã dilatatiõi anhelitꝰ vehemẽter. Mẽ.nut̃. Radix eiꝰ ꝯfert hydropisi: ⁊ ẽ mala stõcho. Mẽ.exp. Sol'one educ̃ flegma grossũ ex iũcturis ⁊ neruis ꝓp̄e: ⁊ soluit etiaꝫ chol'aꝫ: ⁊ ꝯfert colice hũide ⁊ vẽtose valde: ⁊ fortasse soluit sanguinẽ ⁊ supponit̃ ⁊ īterficit fetũ: ⁊ velocitate sui exitꝰ ex ītestis nõ p̄uenit in ip̄ressionibꝰ q̃ timent̃ ex amaritudine sua: ⁊ ꝯfert egritudinibꝰ renũ ⁊ vesice: ⁊ ipsiꝰ qdẽ potio sit duo hermet.s.xĳ.kirat: ⁊ opꝫ vt ꝯterat̃: ⁊ q̃nqꝫ extrahit̃ qd̃ est in eiꝰ ꝯcauitate a sup̄iori p̄te ⁊ iplet̃ rob de vuis aut vino veteri dulci ⁊ dimittitur die ac nocte: ⁊ q̃nqꝫ ponit̃ sup̄ cinerẽ ignis vsq̃ꝫ calefiat sat̃ ⁊ dat̃ in potu. Uene. Que colligit̃ viridis soluit sup̄flue ⁊ facit vomẽ superflue: ⁊ ꝯturbat ita vt

fortasse

fortaſſe iterficiat ⁊ daꝛ ad potãdũ cũ eq̄li põdere ſui de dragagãto ⁊ ex ſingulari naſcẽte ſuꝑ radicẽ ſuam ſolã: fortaſſe iterficiũt duo danich: ⁊ ex ſemie ſuo ⁊ cor tice ipſiꝰ danich vnus: ⁊ radix eiꝰ ꝯfert morſui vipe: et eſt ex medicis magnis iuuãtibꝰ ad pũcturaꝫ ſcorpiõis. Et quidã iaꝫ narrauit ꝙ vni arabũ dedit in potu quẽ ſcorpiones i q̄tuor locis pupugerãt. ʒ.j. ex ea ⁊ ſanatꝰ ẽ ſtatim: ⁊ ſimiliter confert epithima factũ ea. Permu. Loco eiꝰ poniꝛ g̃na alkerua. ⁊ dixerunt triplũ eiꝰ de cucumere aſinino: ⁊ diciꝛ feniculum ſiccum in melle.

¶ Colloqntida vtrũ debeat multũ teri. ꝙ ſic Auicẽ. hic ⁊ Serap. 7. breuiari cap. 12. de medicis ſolutiuis. ⁊ Meſue de rectificatione mediciaꝝ ꝑ triturationẽ ca. 4. ſũme. 2. auctoritate filij Serapiõis: ⁊ Azarauiꝰ. 28. lib. cap. de ꝑparatiõe colloqntide. rõne Auic. hic ꝙ ſi nõ multũ teraꝛ adheret ⁊ iflãmaꝛ ⁊ apoſtemat. ¶ In ꝯtrariũ eſt Serap. ſiue aggregator de ſimplicibꝰ. cap. de colloqntida. nõ teraꝛ multũ ne adhereat iteſtis ⁊ ſtõcho ⁊ vlceret ea. Et Auẽzoar libro 26. trac. 7. ca. 8. vbi diē colloqntida icidẽda ẽ cũ forficibꝰ minutiꝫ. ⁊ trac. 20. ꝑmi lib. ca. 4. Itẽ Aui. 3. cañ. fen. 16. ca. de clyſterijs ad coli caꝫ frida. Rõne ꝓbaꝛ. illa ꝑparatio eſt fiẽda qua minꝰ adheret col loqntida iteſtinis: ſꝫ ꝑꝑ groſſam triturationẽ fit h: q꞉ ſubtiliſcito penetrat ⁊ magis: ⁊ nõ ſic expelli põt ſicut non põt bñ colligi: quẽ admodũ paruus lapis minus ꝓijciꝛ ꝯbire magno: vt Ar. ꝓblema. 5. 8. ꝓblemate. ⁊ ꝓble. 23. 29. ꝓble. Amp. ſcamonea nõ multũ teriꝛ Meſ. cap. de ſcamonea q꞉ amittit virtutẽ: ergo nec colloquitida. Amp. oĩs medicina trita iducit laborẽ ſtomacho: vt Serap. ca. de mirabolanis. in fine. Auer. vidẽs iſtã ꝯtrouerſiã in practica canti. ꝑte. 2. 8. cõmẽ. dicit ꝙ ẽ ſtãdũ exꝑimẽto: q꞉. ſ. illis auctoribꝰ magis credas quos credis magis exꝑtos fuiſſe. Cõciliator tꝫ i dĩa. 152. ꝙ trituratio ẽ duplex: oĩno ſubtilis: groſſa multũ: ⁊ media. Media ẽ abijciẽda: q꞉ ꝑtes ille ſũt potẽtes in actiõe ⁊ adherẽt ⁊ aꝑanꝛ: ſed oĩno ſubtil'r tritã laudat: ⁊ ſic cũ eo teneo. Rõ q꞉ eiꝰ malitia magis frãgiꝛ: ⁊ meliꝰ cũ alijs ꝯſolaꝛ: ⁊ hoc vult Meſue cap. de colloqnti da. ⁊ appꝫt q꞉ groſſa icisa ẽ minꝰ mala q̃ꝫ mediocriter trita q꞉ non ſic adheret: ⁊ magis expellibilis ẽ. ¶ Ad ꝯria dõꝫ ꝙ auctores ꝓce dũt cuꝫ ſua eſtimatiua. ¶ Ad rõnes dõm ꝙ q̃uis ſubtiliſſime trita plus adhereat: tñ minus hꝫ de ꝟtute. ¶ Ad ſcdam dõm ꝙ ſcamo nea q꞉ lacticiniũ eſt ex toto corrũpi poſſet ex trituratiõe vltima. Sꝫ colloqntida dubitaꝛ in hoc. ¶ Ad tertiam dõm ꝙ Sera. cõpa rat ibi medicinã datã in ſubſtãtia quã vocat tritam ad medicinaꝫ datã in decoctiõe. In ſubſtãtia eni magis eſt laborioſa ſtomacho.

¶ Alkindus ꝟo exiſtimauit. Credo ꝙ Alkindus nõ fuit tãte amen tie ꝙ crederet colloquintida ꝙ eſſet frigida ⁊ humida. ſed ipſe in tellexit per colloquintidã cucurbitam: q꞉ colloquintida eſt ſpẽs cucurbite. ſed reꝑhendendus eſt de ſua ſimplici locutione.

¶ De cicere. Cap. 132m.

Cicer qd eſt. Aliud eſt albũ: aliꝺ rubeũ: aliꝺ nigrũ vt herbũ. Et haꝝ ſpẽrũ aliud eſt do meſticũ: aliꝺ ſylueſtre. Et ſylueſtre qdeꝫ eſt meliꝰ ⁊ digeſtibilius ⁊ vehemẽtioris calefa ctiõis ⁊ efficit oꝑõnẽ domeſtici in potẽtia. Veꝝ nutri mẽtum domeſtici ẽ meliꝰ nutrimento ſylueſtris. Nã. Albũ ẽ cal'ꝫ ⁊ ſiccũ in ꝑ: ⁊ nigrũ eſt fortius. Opa. ⁊ ꝓ. Ambo ſunt iflatiua ⁊ lenitiua ⁊ in ipſo ẽ iciſio: ⁊ nutri mẽtũ qꝺ ꝑbet eſt fortiꝰ nutrimẽto fabaꝝ ⁊ magis ſoli dũ: ⁊ neqꝫ eſt aliqd in ſuis figuris qꝺ magis ipo nutri at pulmonẽ: ⁊ qꝺ ex ipſo ẽ humidũ plus ẽ g̃natiuũ ſu perfluitatũ q̃ꝫ qꝺ ex eo ſiccũ ẽ. Deco. Abſtergit len tigines ⁊ colorẽ efficit bonũ linitũ ⁊ comeſtũ. Apo. ⁊ bo. Cõfert aꝑatibus calidis ⁊ duris ⁊ reliqs apoſte matibus que ſunt ex eis i glãdulis. Vul. ⁊ vlc. Eius oleũ ꝯfert impetigini: ⁊ ipſius farina vlceribꝰ fraudu lẽtis ⁊ canceroſis ⁊ prurituí. Inſtra iũc. Cõfert do lori dorſi. Mẽ. ca. Cõfert bothor humido in capi te: ⁊ cõfert eius iſuſio dolori molariũ: ⁊ ꝯfert aꝑatibꝰ gingiue calidis ⁊ duris: ⁊ aꝑatibꝰ que ſunt ſub auribꝰ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Clarificat vocẽ: ⁊ nutrit pulmonem melius q̃ꝫ res aliq̃: ⁊ ꝑꝑ hoc fiũt ex eo ſorbitiones. ſ. ex farina ciceris. Mẽ. nuꝛ. Eius decoctio vtilis eſt hy dropiſi ⁊ icteritie: ⁊ aꝑit ⁊ ꝓprie qꝺ eſt vt herbũ: ⁊ ni gruꝫ oppil'ones epatis ⁊ ſplenis: ⁊ opꝫ vt cicer come daꝛ neqꝫ in pricipio cibi: neqꝫ in fine ipſiꝰ: imo in me dio eius. Mẽ. exp. Decoctio nigri frangit lapidẽ in veſica ⁊ renibꝰ cũ oleo amigdalino ⁊ raffano ⁊ apio: ⁊ totũ qꝺ ex ipſo eſt extrahit fetũ: ⁊ eſt malũ vlceribꝰ ⁊ veſice: ⁊ vehemẽter addit i coitu: ⁊ ꝑꝑ hoc nutrit ma ſculina aĩalia ⁊ camellos: ⁊ eius iſuſio facit erigẽ mẽ brũ fortiter quãdo bibiꝛ cũ vino. Et totũ lenit nãm ⁊ aperit oppil'ones renũ ⁊ proprie nigrũ ⁊ qꝺ eſt vt her buꝫ. Et dixerũt qdam ꝙ quãdo ifundiꝛ in aceto: ⁊ ali quis ex eo comedit ieiunus ⁊ moraꝛ ſuper ipſuꝫ ꝑ me diũ diẽ iterficit vermes. Hip. dixit. ꝙ in cicere ſũt due ſubſtantie que ſeparanꝛ cũ decoctiõe: quaꝝ vna ẽ ſal ſa ⁊ lenit naturã: ⁊ altera eſt dulcis ⁊ ꝓuocat vrinã: et dulcedo in ipſo eſt inflatiua ⁊ excitat coitum.

¶ Cicer vt nõ comedaꝛ in ꝑnᵒ neqꝫ in fine cibi: rõ põt eẽ: q꞉ ſic põit Gal. 2ᵒ elemẽ. Cicer paulo minꝰ fabis vẽtoſuꝫ ẽ. Si g̃ comedeꝛ in ꝑnᵒ mẽſe ſui vẽtoſitate ſubleuãdo cibũ ſequẽtẽ ad os ſtõchi dige ſtionẽ ꝯbilitat ⁊ corrũpit. Si ꝟo comedaꝛ in fine ſil'i vẽtoſitatꝫ vi tio corruptiões mouet: ⁊ aꝑit os ſtõchi. Et in h digeſtio debilitaꝛ dupl'r: ⁊ q꞉ calor digerẽs exhalat aꝑto ſtõcho: ⁊ q꞉ cibꝰ tũc flumi nat ⁊ moueꝛ. Et itellige de cicere q̃tũ ad ſubaꝫ ſuã: ⁊ maxie qñ de diſſolutiuis vẽtoſitatis paraꝛ. Et qꝺ diē hic de cicere ꝟificaꝛ ꝺ fa ba ⁊ oĩ cibario vẽtoſo. Aq̃ eius dꝫ ſumi añ cibũ: ⁊ melior ad nutri endũ de ciceribꝰ eſt albus: q꞉ tẽperamẽto eſt vicinior alijs.

¶ De columbis. Cap. 133m.

Colũbe qd ſunt. In pullis q volare nõ pñt eſt cal'itas ⁊ humiditas ſuꝑflua: ꝫ ille q̃ vo lãt ſunt leuiores: ⁊ oua eaꝝ ſũt cal'a valde. Opa. ⁊ ꝓꝑe. In pullis eſt groſſitudo ꝑꝑ humiditatẽ ſuꝑfluã. Mẽ. capi. Sãguis colũbe ab ſcindit fluxũ ſanguis nariũ q eſt ex velamine cerebri. Mem. nutri. Volantes ſunt leuioris digõnis ⁊ me lioris humoris q̃ꝫ pulli: ⁊ oportet quidem vt calefacti comedant eos cum agreſta ⁊ coriandro ⁊ medulla ci trulli: ⁊ eius oua ſunt mali ſaporis.

¶ De camphora. Cap. 134m.

Camphora qd eſt. Cãphore ſpẽs ſunt alkã ſuri ⁊ ariagie: deide alczeid: ⁊ aleſcek: ⁊ eſt illa q̃ ẽ ꝑmixta ex ligno ſuo: ⁊ ex eo qꝺ ſub limatũ eſt ex ligno eiꝰ. Quidaꝫ aũt dixerũt ꝙ eſt arbor magnã faciẽs vmbraꝫ hoibꝰ cui leopardi adherẽt. nõ ergo ꝑueniꝛ ad eã niſi in tꝑe noto anni: et eſt ſpõgioſa marina: h eſt ſꝫm ꝙ exiſtimauerũt qdam. Lignũ ꝟo eiꝰ iã multotiẽs vidimus: ⁊ eſt lignũ albuꝫ frãgibile leue in cuiꝰ ramis qñqꝫ cõtineꝛ aliqd de ve ſtigijs camphore. Nã. Eſt frigida ⁊ ſicca in tertio. Deco. Accelerare facit caniciẽ vſus eiꝰ. Apa. ⁊ bo. Prohibet aꝑata cal'a. Mẽ. cap. Prohibet cũ ace to fluxũ ſanguis ex naribꝰ: aut cũ exꝑſſione dactylorũ imaturoꝝ: aut cuꝫ aqua myrti: aut aqua albedarũgi ⁊ ꝯfert ſode cal'e. Feb. Facit vigilias ⁊ ꝯfortat ſenſus calefactoꝝ: ⁊ ꝯfert alcola vehemẽter. Mẽ. ocu. Cõ fert medicinis obthalmie calide. Mem. expul. Ab ſcindit coitum ⁊ generat lapidem renum ⁊ veſice: ⁊ cõ ſtringit fluxum ventris cholericum.

¶ Cãphora eſt gũma cuiuſdã arboris. Sim. Et dicit Serap. ꝙ qñ in anno ſunt multa tonitrua: tunc eſt de camphora in copia.

¶ De camepitheos. Cap. 135m.

Camepitheos qd ē. Stipites ⁊ flores rubei ꝺcliues ad nigredinē ⁊ virides subtiles: et eiꝰ flos ē amari saporis cū stipticitate pauca: ⁊ eiꝰ acrimonia ē mior amaritudīe ⁊ eiꝰ folia sūt herbalia subtilia icedētia sup terrā: ⁊ sūt sīlia folijs albehar: verūtn̄ sūt subtiliora ⁊ molliora ⁊ maioꝝ floꝝ q̄z ipa: ⁊ eiꝰ flores sūt citrini. Nā. Cal'e ē i scꝺo: siccꝰ i t'tio. Opa. ⁊ p. Est apitiuus abstersiuꝰ: ⁊ eiꝰ abstersio i mēbris iterioribꝰ ē maior calefactiōe ipsiꝰ ⁊ i ipō ē vtꝰ solutiua. Apo. ⁊ bo. Ponit' sup durities: ⁊ ꝓprie duritiē mamillaꝝ ⁊ ꝓhibz icēsionē formice. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vulnera cū melle facto ēpl'o ex eo ⁊ vlcera putrida. Instra iūct'. Cōfert sciatice ⁊ ꝓp̄e qn̄ bibit' cū aq̄ mell'. Et dixerunt qdā ꝙ cū bibit' cū hydromelle. xl. diebꝰ sanat sciaticā ⁊ resoluit duritiē podagre. Mē. nu. Apit oppil'ōnes epatꝭ ⁊ eiꝰ egritudīes ⁊ splenis: ⁊ ꝯfert icteritie nigre cū bibit' vij. diebꝰ ꝯtinuis. Mē. expul. Apit oppil'ōnes mrīcis ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ remouet difficl'tatē eiꝰ ⁊ ꝓhibz dolores renū: ⁊ supponit' cū melle ⁊ mūdificat mrīcē: ⁊ qn̄ ex. ij. aur'. ꝺ eo cū ficubꝰ aut melle fiūt collyria ꝺpōit fl'a sufficiēt'. Ven. Cōfert nocumēto veneni noiati ofiston. Permu. Loco eiꝰ ponit' medietas pōderis ꝺ siseleos ⁊ q̄rta pōderis ipsiꝰ ꝺ cassialignea.

¶ Camepitheos iterp̄tat' īfima pinus: eo ꝙ h̄z oēs suas spēs odorē hēat pini h̄z Dias. ⁊ Sera. ⁊ ꝑpea meliꝰ vocat' apꝺ Dias. camepitis. Jnqt: camepitꝭ spēs sūt tres. Una quaꝝ spāsa ē sup terrā gibberosa h̄ns folia aizo miori sīlia. Scꝺa spēs masclus dr̄: vgas h̄z cubiti vniꝰ lōgas teneras ⁊ obtortas comā sīlez sup̄dicte ⁊ folia. ⁊ flores: semē vo nigrū. Tertia spēs h̄z Sera. dr̄ masculas h̄ns folia sbtilia miuta sbalbida pilosa vgā asperā ⁊ albā: ⁊ florē albū minutū: semī nigrū sup ramulos: odor sic pᵉ. Sim. Camepitheos ē q̄rcula maior.

¶ De camedreos. Cap. 136m.

Camedreos qd ē. Stipites ⁊ folia frāgibilia i grossitudīe myrti ⁊ maiores ad viriditatē ꝺcliues. Et herba eiꝰ noiat' apꝺ grecos q̄rcus terre: q̄m h̄z folia ꝑua sīl'ia folijs q̄rcꝰ amara ⁊ eiꝰ radix ꝺcliat ad purpureitatē. Elec. Opz vt colligat' dū h̄z semē. Nā. Jnqt Gal'. ē cal's ⁊ siccus i t'tio: eiꝰ tn̄ calefactio fortior ē desiccatiōe ipsius. Opa. ⁊ p. Est apitiuꝰ icisiuꝰ subtiliatiuꝰ: ⁊ i ipō ē calefactio corpoꝝ. Vul. ⁊ vl. Cōfert cū melle vlceribꝰ antiq̄s. Instra iū. Qn̄ qꝺ ex eo recēs ē bibit' aut eiꝰ ꝺcoctio ꝯfert ꝯtritiōi lacertoꝝ: ⁊ eiꝰ syrupꝰ ꝯfert spasmo: ⁊ q̄to plus ātiquat' ē melior. Mē. ocu. Fiūt ex eo pill'e ⁊ exiccāt' ⁊ admistrāt' i vlceribꝰ oculi: ⁊ sīl'r eiꝰ ꝺcoctio i ol'o: aut qꝺ ex eo tritū ē ꝯfert fistulis lachrymaliū. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert tussi antiq̄. Mē. nut'. Detumescē fac' grossitiē splenis ⁊ ꝯfert icteritie nigre ⁊ h̄z syrupū q ꝯfert malitie digōnis valde: ⁊ q̄to magis ātiquat' ē melior: ⁊ ꝯfert p̄ncipio hydropisis. Mē. ex. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ exbit fetū. Vene. Fit ex eo ēpl'z morsibꝰ vermiū venenosoꝝ. Permu. Loco eius ponuntur folia eupatorij ⁊ scolopēdrie.

¶ Camedreos ē dictꝰ īfima q̄rcus humilis vel terrena: eo ꝙ folia eiꝰ sīlia sūt folijs q̄rcꝰ. Latini q̄rculā minorē dicē possunt. Sim.

¶ De cundes. Cap. 137m.

Cundes qd ē. De h̄ qdē pl'z admistrat' radix ⁊ ē notū. Nā. Est cal'z ⁊ siccū i t'tio ꝑueniens ad q̄rtū. Opa. ⁊ p. Est abstersiuū mūdificatiuū vlceratiuū acre: mordicatiuūz excitans vomitū icidit flegma ⁊ chol'az ni. Deco. Abstergit albaras ⁊ morphea ⁊ ꝓp̄e nigrā. Apa. ⁊ bo. Cōfert scabiei. Mē. ca. Fac' sternutationē ⁊ ē ex sūma mediciaꝝ mūdificātiū aurē ⁊ abstergētiū sordes q̄ sūt i ea: ⁊ ꝺ ꝓprietatibꝰ eiꝰ ē resol'o vētositatū ex naribꝰ: ⁊ ꝯfert alchasem apiēdo oppil'ōnes colatorij fortit'. Mē. nu. Fac' vomere fortiter ⁊ soluit duritiē splenis. Mē. expulsiōis. Est solutiuūz prouocatiuum vrine: ⁊ supponit' ⁊ ꝓuocat menstrua: ⁊ extrahit fetū: ⁊ frāgit lapidē. Permu. Loco eius in vomitu ponitur nux vomica eiusdē pōderis cum tertia sui ponderis de pipere.

¶ De cubebis. Cap. 138m.

Cubebe qd ē. Eiꝰ vtꝰ ē sīl'is rubee: verūtn̄ ē subtilior. Nā. Dixerūt qdā i ipa ē cū caliditate vtꝰ ifridatiua: ⁊ ē vere cal'a ⁊ sicca ꝑueniēs vsq̄z ad scꝺz. Opa. ⁊ p. Est apitiua subtil' ad acuitatē ꝺcliuis: ⁊ neq̄z ꝑuenit ad h̄ vt loco cinamomi ponat'. Vul. ⁊ vl. Est bona vlceribus putridis i mēbris ⁊ gigiuis. Mē. ca. Est bōa alcola putridis i ore. Mē. ābe. ⁊ pec. Qn̄ tenet' i ore clarificat vocē. Mē. nut'. Est fortꝭ i apiēdo oppil'ōnes in epate. Mem. expulsionis. Mundificat vrine vias ⁊ ꝓuocat arenosam: ⁊ extrahit lapidem renū ⁊ vesice: ⁊ sputū masticātis eam delectat eum qui vtitur.

¶ Cubebe sunt ex eis domestice ⁊ syluestres: ⁊ est nomen arabicū: ⁊ est quoddam granum vt piper. Sim.

¶ De cuscute. Cap. 139m.

Cuscute qd ē. Res iuoluta sup spinas ⁊ arborē sīl'is villis mechijs: ⁊ nō h̄z folia: sed h̄z florē ꝑuū albū i q̄ sūt amaritudo ⁊ stipticitas: h̄ qꝺ i ipō magis vicit ē suba amara. Nā. Est cal'z parūper i p̄ncipio p̄mi: siccū i fine scꝺi: q̄uis ipz sit h̄ns vtutes ꝯrias. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Est mūdificatiuū ⁊ exbit supfluitates subtiles ex venis ⁊ grauat in stōcho ꝑp suā stipticitatē: ⁊ mūdificat venas et exbit supfluitates q̄ sūt i eis cū facilitate lubrificās supfluitates subtiles. Mē. nu. Cōfortat stōchū ꝓp̄e qꝺ ex eo frixū ē: ⁊ qn̄ bibit' cū aceto sedat singultum et apit oppil'ōnes epatꝭ ⁊ stōchi ⁊ ꝯfortat ea. Et eiꝰ aq̄ ē mirabil' ad icteritiā: ⁊ succꝰ eiꝰ qꝺ ꝺ eo ē syluestre cum terit' ⁊ ꝓijcit' sup vinū fortē efficit stōchū ꝺbilē. Mē. expul. Et ipz qdē mūdificat sordes vētris fetꝰ: ꝑpea qr mūdificat venas ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ ꝯfert dolori ꝑūgitiuo vētris ⁊ supponit' ⁊ retinet fluxū sanguis: ⁊ qꝺ ex eo frixū ē ꝯstrigit ⁊ mūdificat fluxū mrīcis. Feb. Cōfert valde febribꝰ ātiq̄s semī eiꝰ ⁊ aq̄ ipiꝰ.

¶ Cuscute rescalini podagralini: eo ꝙ linū nectat al's necat. Sim.

¶ De cimino. Cap. 140m.

Ciminū qd ē. Eiꝰ aliꝺ ē charmeniū: ⁊ aliud ꝑsicū: ⁊ aliꝺ emiū: ⁊ aliꝺ nabathiū. Carmeniū vo ē nigri coloris: ⁊ ꝑsicū ē fortiꝰ emio. nabathiū vo ē illꝺ qꝺ iuenit' in alijs locis. Et ex oibꝰ aliꝺ ē syluestre: ⁊ aliud domesticū. Syluestris itaq̄z acrimonia fortior ē. Et de syluestri qdem ē spēs q̄dā cuiꝰ semē ē sīl'e semini lilij. Elec. Charmeniū ē fortiꝰ q̄ ꝑsicū: ⁊ ꝑsicū fortiꝰ alijs. Nā. Est cal'z in tertio:

in tertio: siccũ ĩ scđo. Opa. ⁊ p. Expellit vẽtositates ⁊ resoluit ⁊ ĩ ipo ẽ icisio ⁊ exiccatio: ⁊ in ipso ẽ stipticitas. Deco. Cũ lauat̃ facies ex aq̃ ipsi⁹ clarificat eã: ⁊ silr̃ ei⁹ vsus ⁊ acceptio ei⁹ cũ mẽsura. Ei⁹ nãq; nimius vsus faciẽ citrinat. Apo. ⁊ bo. Admistrat̃ cũ cerato aut ol'o ⁊ farina fabaꝝ sup apata ĩ testicul': imo cũ ol'o aut ol'o ⁊ melle. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat vulnera ꝓprie syluestre c⁹ sem̃ ẽ sil'e semini lini cũ ex eo ẽpl'et̃ sup vulnera. Mẽ. ca. Cũ terit̃ ciminuz cũ aceto ⁊ fit odoramẽtũ ex eo abscidit fluxũ sanguis nariũ. Et silr̃ cuz ex eo itromittit̃ lyciniũ ĩ nares. Mẽ. ocu. Qñq; masticat̃ ⁊ miscet̃ cũ ol'o ⁊ distillat̃ sup vngulã: ⁊ sup coagulatũ sanguinẽ sub oculo ⁊ ꝯfert. Et qñq; masticat̃ cuz sale ⁊ distillat̃ sputũ sup scabiẽ ⁊ sebel ⁊ vngulã abscisaz ꝓhibz adherẽtiã: ⁊ succ⁹ syluestris abstergit visuz ⁊ attrahit lachrymas: ⁊ noiat̃ grece fum⁹: ⁊ ipz ẽt ponit̃ in cauterijs euulsiõis piloꝝ ĩ oculo ⁊ nõ nascit̃. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Qñ bibit̃ cũ aceto mixto cũ aq̃ ꝯfert difficultati ãhelit⁹: ita dixit Gal'. ⁊ anhelitui dilatatiõis: ⁊ tremori cordis frido. Mẽ. expul. Admistrat̃ cum oleo sup apata testiculi: ⁊ qñq; admistrat̃ cũ cerato: ⁊ qñq; admistrat̃ cũ ol'o ⁊ farina fabaꝝ ⁊ frãgit lapidẽ: ⁊ ꝓpe syluestre: ⁊ ꝯfert distillatiõi vrie ⁊ mictui sanguinis: ⁊ dolori pũgitiuo vẽtris ⁊ iflatiõi: ⁊ succ⁹ syluestris triti cũ aq̃ mellis soluit vẽtrẽ. Jnqt Ruffus. Ciminuz nabathiũ soluit vẽtrẽ: karmeniũ vo nõ soluit imo strigit. Et herba syluestris ꝓuocat chol'az ĩ vria. Vene. Datur in potu cũ vino ad morsuz vermiũ venenosoꝝ ⁊ ꝓprie syluestre cui⁹ semẽ ẽ simile semini lini.

¶ Ciminũ carmeniũ exponit̃ in secretis Gal'. in medicĩa quã fecit herodi ad stõchũ ꝙ ẽ siseleos: qđ nõ credo bñ expositũ. nã apud Sera. exponit̃ ꝙ ẽ regale: ⁊ ẽ boni saporis: puta melius alijs spẽbus ei⁹: ⁊ ẽ ƀz Aui. nigri coloris. Est ẽt ciminũ agreste: v̾gã hz lõgaz duob⁹ palmis tenuẽ: in qua folia nascunt̃. 4. aut. 5. tenuissima ⁊ diuisa: sic gignidiuz. i. fumus terre: vt apud Sera. in qua virga capitella sunt qnq; rotũda ⁊ mollia in qb⁹ semẽ est: qđ si gustui applicueris viscidior est nostro: nascit̃ in locis humectis ⁊c. Sim.

¶ De carui. Cap. 141^m.

Carui qd ẽ. Est ꝓimũ dispõnis anisi. Nã. Cal'z ẽ ⁊ siccũ ĩ scđo. Opa. ⁊ ꝓpe. Expellit vẽtositates ⁊ exiccat: ⁊ nõ ẽ ĩ subtiliatõe cimini. Mem. ãhe. ⁊ pec. Cõfert tremori cordis. Mẽ. ex. Est bonũ v̾mib⁹: ĩterficit eni eos.

¶ De cappare. Cap. 142^m.

Capparis qd ẽ. Est fruct⁹ ⁊ hz radicẽ: ⁊ hz fructũ aliũ q ẽ sic cucumeris nõ capparis: ⁊ ẽ acris cal'a q̃ ponit̃ in musto: ⁊ cõseruat ipz ab ebullitiõe sic synapis: ⁊ ei⁹ radix est amara acris: ⁊ q̃dã spẽs ei⁹ ẽ culzumia faciẽs ĩ ore bothor vsq; ad terminũ q̃ vesicet̃ ⁊ apat gigiuã. Elec. Juuãtius qđ ĩ ipa ẽ sũt cortices radicis ei⁹. Nã. Generata ĩ terra cal'a ẽ cal'ior ⁊ calor toti⁹ ⁊ ei⁹ siccitas ẽ ĩ scđo. Opa. ⁊ ꝓpe. Est resolutiua apitiua ⁊ abstersiua: ⁊ ipsi⁹ radix ẽ icisiua subtiliatiua mũdificatiua apitiua ĩ cui⁹ cortice sũt amaritudo ⁊ acrimonia ⁊ stipticitas ⁊ nutrimẽtũ: fruct⁹ ei⁹ ẽ ꝑuus ꝑcipue cuz salit̃ ⁊ qđ ex ea ẽ hũidũ ẽ magis nutritiuũ q̃3 qđ siccũ ẽ. Apo. ⁊ bo. Ei⁹ radix resoluit scrophulas ⁊ durities ⁊ admiscet̃ ei qđ frãgit v̾tutẽ ei⁹: ⁊ folia ei⁹ iã expta sũt ad illđ.

Vul. ⁊ vl. Cortices radicis ei⁹ ponunt̃ sup fraudulẽta ⁊ sordida. Jnstrã iñ. Cortices radicis ei⁹ ꝯferunt sciatice ⁊ dolorib⁹ anche: ⁊ qñq; fit clystẽ ex succo ei⁹ ⁊ ꝯfert palysi ⁊ stupori: ⁊ strigit mẽbra ꝑꝑ stipticitatẽ q̃ est ĩ ipsa: ⁊ silr̃ ꝯfert attritõi accñti ĩ capitib⁹ lacertorũ ⁊ in medio eoꝝ. Mẽ. ca. Cortices radicis ei⁹ masticate exhũt hũiditatẽ a capite: ⁊ sedãt dolorẽ friduz in eo: ⁊ ei⁹ succ⁹ distillat̃ in aurẽ ꝑꝑ v̾mes ipi⁹. Et qñq; strigit̃ cortex radicis ei⁹ cũ dẽte solo: ⁊ ꝯfert ⁊ ꝓpe cuz est hũida: aut folia ei⁹: ⁊ silr̃ collutio oris cũ aceto ĩ q̊ decoq̃t̃: aut vino: aut qñq; cũ aceto: ⁊ qñq; cuz vino. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert qđ ex eo salitũ ẽ patiẽtib⁹ asma. Mẽ. nu. Jpa ẽ res magis ꝯferẽs spleni ⁊ duritiei ei⁹ bibita ⁊ more ẽplastri supposita cũ faria ordei ⁊ sil'ib⁹ ⁊ ꝓprie cortex radicis eius. Et multotiẽs eũat ex splene mãz grossaz mel'icã ⁊ succedit ei sanitas. Mẽ. expul. Sol'one educ̃ hũorẽ crudũ grossum ⁊ ꝓuocat mẽstrua: ⁊ interficit serpentes ⁊ vermes in intestis. Et cõfert hemorroidibus. Et augmentat coitũ. Et qđ ex ea salitũ ẽ añ cibũ sumptũ soluit. Vene. Est tyriaca.

¶ Capparis radix est medicine apta: flores ⁊ folia cibo: Arabice dicitur cabar. Dias. multi caprion vocant. Plinius: quidam cinosbatin dicunt alij ophus. Sim.

¶ De caule. Cap. 143^m.

Caulis. Nã. Corp⁹ hũidi⁹ ẽ folijs: ⁊ syluestris cal'ior ẽ ⁊ siccior: ⁊ ipse tot⁹ ẽ cal's ĩ ꝑ: siccus ĩ scđo. Et caulis qdẽ ali⁹ ẽ domesticus: ⁊ ali⁹ syluestris: ⁊ ali⁹ marinus: ⁊ alius caulis aq̃. Syluestris vo ẽ amarior acutior ⁊ remotior ab ƀ vt sit cibus. Et đcoctio qdẽ radicis caulis cũ aq̃ granatoꝝ ẽ bona. Canabit ꝑterea ẽ grossi nutrimenti igrossans sanguinẽ cũ nõ dissoluit̃: ⁊ iflat vsq; ad partes furcule ⁊ lateris: ⁊ fac̃ dolorosuz corp⁹ ⁊ nõ ẽ mutabil' sic vẽtosus. Opa. ⁊ p. Est maturatiuus lenificatiuus đsiccatiuus ꝓpe qñ đcoquit̃ ⁊ effundit̃ ab eo aq̃ ꝑma. Et cinis qdẽ stipitũ eius ẽ fortꝭ exiccatiõis: ⁊ hz ꝓprietatẽ ĩ sedatiõe doloꝝ: ⁊ eius nutrimẽtũ ẽ paruuz: ⁊ hũidius nutrimẽto lẽtiũ: ⁊ sanguis ei⁹ ẽ malus. Cũ g̊ coq̃t̃ cũ carne pigui ⁊ gallinis fit bonus parum. Apo. ⁊ bo. Syluestris ⁊ marinus ⁊ domesticus maturãt flegmones ⁊ durities. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat ⁊ ꝓhibz ambulationẽ fraudulẽtis: ⁊ ponit̃ cum albumine oui sup adustionẽ. Jnstrã iñ. Cõfert tremori ⁊ qñq; ponit̃ cũ fenugreco sup podagrã: ⁊ embrocat đcoctio ei⁹ sup dolores iũcturaꝝ. Mẽ. ca. Ei⁹ đcoctio ⁊ ipi⁹ semẽ đtardãt ebrietatẽ: ⁊ ꝯfert furfurib⁹: ⁊ qñ cũ succo eius fit caputpurgiũ purgat caput: ⁊ ex ꝓpetatibus ei⁹ fit exiccatio ligue ⁊ fac̃ somnũ. Mẽ. oc. Obtenebrat visuz: cũ ƀ tñ ꝙ ponit̃ in alcofol. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Fit gargarismus cũ succo eius: aut đcoctio ipsius cũ ol'o sisamino: ⁊ ꝯfert ꝑfocatiõi: ⁊ comestiõi: ⁊ comestio ei⁹ clarificat vocẽ. Mẽ. nu. Est malus stõcho: ⁊ ei⁹ succus cũ vino de passis ꝯfert spleni ⁊ icteritie: ⁊ eius canna ẽ tarde digõnis. Mẽ. expul. Prouocat vrinaz et mẽstrua: ⁊ eius semẽ cũ aq̃ lupinoꝝ iterfic̃ v̾mes: ⁊ ei⁹ ꝓuocat mẽstrua ẽt. Cũ g̊ supponit̃ ẽt ipse ⁊ succus ei⁹ cũ farina sceilen iterfic̃ fetũ: ⁊ qñ supponit̃ eius semen post coitũ corrũpit spma: ⁊ cinis radicis ei⁹ frãgit la-

pidē. Et caulis q̄ ē marinꝰ ꝺclinat ad salsedinē ⁊ ama-
ritudinē: ꝑꝑ illud q̄ lenit nām: ⁊ soluit ꝓprie cū carne
pigui: ⁊ folia eius sunt sicut folia aristo. que ex vna ra-
dice oritur. Vene. Eius succus cū vino cōfert mor-
sibus: ⁊ est conferens morsui canis rabiosi.

¶ Caulis corpꝰ ē hūidū. Ar. ꝓblematū 3ª. 17. ꝓblemate dic̄ q̄ ē fri-
gidus: ⁊ sūt diuerse species caulis: vel fuerūt diuerse opiones: vel
Aui. itelligit quātū ad ptē supficialē q̄ ē cal'a ⁊ sicca. Et ē thirsus cu
iuslibet plāte: ⁊ sic habet̄ a Plinio per totū librum suum.

¶ De coriandro. Cap. 144^m.

Coriādrū qd ē. Aliud ē humidū ⁊ aliḋ sic-
cū. Dixit Gal. q̄ ꝟtus eius ē cōposita ⁊ qḋ
in eo ꝺn̄at̄ ē terreitas q̄n̄qꝫ ⁊ aqueitas te-
pida: ⁊ i ipso ē pōticitas ꝑua a stipticitate.
Apḋ me ꝟo aqueitas i ipō frida ē nō tepida oino nisi
sit ꝑꝑ subāz subtilē cal'az ꝑmixtā eiꝰ cuiꝰ sepatio ab eo
fit velox. Et Hunaiz qdē dixit ēt q̄ Gal. remouet fri-
gus a coriādro ꝯdicēdo Dias. Ego āt dico q̄ testifi-
cati sunt iā frigus eius Ruffus ⁊ Archigenes ⁊ aliȷ̄ ab
eis. Nā. Fridū ē i fine ꝑmi vsqꝫ ad scḋz: siccū i scḋo:
⁊ apḋ filiū Viregi i tertio. Apḋ me ꝟo ē ꝺclinās ad ca
liditatē ꝑuā. Sꝫ Gal. i toto fac̄ ꝺclinationē ad cal'ita-
tē: ⁊ forsitan illḋ ē ꝑꝑ subāz in ipō subtilē q̄ resoluit̄ et
nō remanet cū bibit̄: ⁊ si nō ꝑꝑ qd opꝫ vt sit ml'titudo
succi eiꝰ iterficiēs cū ifridatiōe. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipō
est stipticitas ⁊ stupor: ⁊ succꝰ eiꝰ cū lacte sedat oēz for
tē pulsationē. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ cal'is cū ace
to ⁊ cerusa ⁊ ol'o rosa. ⁊ cū melle ⁊ ol'o scere: ⁊ vestigiȷ̄s
ignis ꝑsici. Et cū faria fabaꝝ: aut sauich: aut faria ci-
ceris scrophulis: q̄n̄ ꝑmiscet̄ cū eis succus eius. Inqt
Gal. cū resoluat scrophulas: q̄uo q̄ ē fridū. Et pol'e q̄-
dē est vt dicat̄ ei ꝑꝑ ipsiꝰ ꝓprietatē: ⁊ q̄m̄ i ipso ē suba
subtil' ꝓfundās penetrās ⁊ ꝓfundat̄: ⁊ nō ꝓfundatur
suba frida: ꝫ q̄n̄ bibit̄ resoluit̄ cal'z velociter ⁊ remāet
agēs fridū. ⁊ dixit nō sanat ex herisipila nisi qḋ ifrida-
tū: aut ꝑmixtū hūori melico: aut fl'atico. Mē. capitꝭ.
Cōfert ꝟtigini facte a vapore cholico aut flegmatico:
⁊ epil'ie facte ex h̄: ⁊ eiꝰ ꝓprietas ē ꝓhibē vaporē a ca-
pite: ⁊ ꝑꝑ h̄ ponit̄ in cibo patiētis epil'iā ex vapore sto
machi: ⁊ multitudo eiꝰ hūidi ⁊ eiꝰ sicci ꝑmiscet sensū.
Et qḋ hūidū ē facit somnū ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis. Et
pulueriꝫatio sicci ⁊ collutio oris ex succo hūidi cōfert
cola. Mē. ocu. Gn̄at tenebrositatē visus: ⁊ succꝰ eiꝰ
distillatꝰ sedat pulsationē i oculo: ⁊ ꝓpe cū lacte mu-
lieris: ⁊ q̄n̄ ex foliȷ̄s eiꝰ fit ēpl'z ꝓhibꝫ fluxū mēbrorū
ad oculū. Mē. āhe. ⁊ pec. Cōfert tremori cordis ca-
lido ⁊ potāt̄ ex eo. ʒ. iiȷ̄. cū aq̄ ligue arietꝭ ⁊ retinet spu-
tū sanguis. Mem. nut. Est tarde digōnis ⁊ ꝯfortat
stōchū calefactū: ⁊ qḋ de eo torrefactū ē ꝓhibet vo-
mitū. Et dr̄ q̄ ipꝫ sedat eructuationē acidā post cibū:
⁊ si ita ē tūc fac̄ illḋ ꝑꝑea q̄ ꝓhibꝫ vaporē ⁊ vomitū
eiꝰ. Mē. exp. Cōstrigit semē eiꝰ torrefactū: ⁊ dr̄ q̄ se
mē eiꝰ cū rob sol'one educ̄ ꝟpētes. Et coriādrū qdem
hūidū cū melle ⁊ ol'o ꝯfert apatibꝰ cal'is testiculorū.
Et qḋ ex eo hūidū ē: ⁊ qḋ siccū frāgit ꝟtutē coitꝰ ⁊ ere
ctionē ꝟge ꝺsiccādo spma. Vene. Cū ex succo bi-
bit̄ circiter. ʒ. iiiȷ̄. iterficit q̄m̄ facit hoiēz possidere tristi
tiā ⁊ syncopiz: ⁊ nō opꝫ vl'r vt de eo multū sumat̄.

¶ De cane. Cap. 145^m.

Canis. Deco. Vrina canis admistrat̄ sup
verrucas: ⁊ qḋ dr̄ ꝺ lacte eiꝰ q̄ ipꝫ abradit
pilos: ⁊ ꝓhibꝫ ortū piloꝝ euulsoꝝ ē vanū
ꝫ q̄ existiauit Gal. i locis pl'ibꝰ: ⁊ Gal. q̄-
dē scripsit canōes i q̄bꝰ dixit q̄ sāguis canis ꝓhibꝫ or-
tum piloꝝ euulsorum. Mem. expul. Inqt Gal. De-
structus est sermo eiꝰ qui existimauit q̄ sanguis canis
extrahat fetum. Vene. Sanguis canis rabiosi con
uenit morsui ipsius: ⁊ veneno sagitte armene.

¶ De carne. Cap. 146^m.

Caro qd ē. Carnes bone sunt: caro ouina q̄
cū cal'itate ē subtil': ⁊ iuuenū tauroꝝ: ⁊ ca-
praꝝ: ⁊ carnes illoꝝ q̄ ꝺ eis sūt ꝑui sūt ma-
gis susceptibiles digōnis ⁊ subtilioris nutri
mēti. Et hedina qdē ē minoꝝ supfluitatū q̄ꝫ arietina.
Caro āt lactētꝭ a lacte laudabili ē bōa. A lacte ꝟo nō
laudabili ē mala. Et caro ꝺcrepiti qḋ ē ex ouibꝰ ē ma-
la: ⁊ sil'r caro extenuati. Et caro nigri ē leuior ⁊ suaui-
or. Et sil'r caro masculi ⁊ rubea diuisa ex aialibꝰ pl'ime
piguedis ⁊ alba sūt leuiores: ⁊ varia ē mīoris nutrimē
ti: ⁊ natat i stōcho. Elec. Melior caro ⁊ digestibili-
or ē illa q̄ ē circa os. Et ꝺxtra qdē leuior ē: ⁊ melior ē
sinistra: ⁊ q̄ ē i medio lacertoꝝ mūdior ē carne neruo-
rū. Caro āt laxa sup quā nō ē neruꝰ fortasse ē suauis: ⁊
ꝓpe q̄ ē ꝑꝑ gn̄ōnē lactꝭ sic̄ caro mamille: aut ꝑꝑ gn̄a-
tionē saliue sic̄ caro radicis ligue. Et eiꝰ qdē nutrimē
tū q̄n̄ digerit̄ ē bonū: ⁊ i q̄busdā horis ē fl'aticū. Ml'ti-
tudo ꝟo nutrimēti eiꝰ nō ē nisi ml'titudo nutrimēti reli-
quaꝝ carniū: ⁊ caro lacertoꝝ nisi caro mamille ⁊ caro
testiculoꝝ galloꝝ. minꝰ ꝟo bona est q̄ creata ē ad h̄ vt
sit sustētaculū sic̄ q̄ texit̄ iter venas epatꝭ ⁊ reliq̄. Et ca
ro cordis ⁊ radicis eiꝰ sil'is moro. Et mamille qdē nu-
trimētū ē bonū. Or si i ea ē lac ē grossū. Testiculorū
ꝟo caro ē melior aliȷ̄s. Et volucris ꝟo caro melior est
q̄ꝫ alduragi ⁊ gallinaꝝ ⁊ subtilior eaꝝ: ⁊ nō sūt cū nu-
trimēto carniū alcubegi ⁊ atheiz ⁊ alderarim. Ois ꝑ-
terea aialis sicce cōpl'onis caro ꝑui est melior sic̄ caro
hedi. Ipa eni ē bōa. Capna ꝟo nō ē bona multū: ⁊ eiꝰ
hūor fortasse ē malus valde. Hircina āt caro ē mala
absolute. Et caro lupoꝝ ē mala. Et oēs volucres ma
gne aq̄tice ⁊ hn̄tes colla longa: ⁊ pauo ⁊ miluꝰ ⁊ palū-
bus dure ⁊ alcata: ⁊ q̄rū pl'ima gn̄atio ē mel'ia: ⁊ q̄ eis
sūt sil'ia: ⁊ passeres oēs male sūt. Ale ꝟo auiū grossaꝝ
magnaꝝ exercitātiū sūt bōi chimi: caro aūt syluestris
melior ē carne gazel cū sua ꝺcliatōe ad mel'iā. Chria-
ni ꝟo dicūt ⁊ q̄ eos imitant̄ q̄ melior caro syluestris ē
caro porci syluestris. Naz cū h̄ q̄ ē leuior carnibꝰ do-
mestici ē fortꝭ nutrimēti ⁊ pl'imi: ⁊ ē velocis digōnis: ⁊
est melior q̄ꝫ eē ꝑt i hyeme. Opꝫ ꝑterea vt ꝯsideret̄ in
dispōnibꝰ aialiū ēt i etate: ⁊ i loco sui pastꝰ: ⁊ sui exerci
tiȷ̄ ⁊ reliquoꝝ q̄ dcā sūt i lacte. Nā. Caro auis oino
siccior ē carne q̄drupedis: ⁊ caro vaccina siccior ē car
ne capna. Caro āt capna ē sicca ⁊ difficilioris digōnis
carne ouina. Et caro veteꝝ ē grossi nutrimēti ⁊ vehe-
mētis calefactionis. Leporis ꝟo caro est cal'a ⁊ sicca.
Carnes magnaꝝ auiū ⁊ anseꝝ ⁊ miluorum est grossa.

Anatio

Anatis v̄o caro ⁊ aquaticaꝝ est vehemētis hūiditatꝭ: ⁊ est ꝓpinqua in h̄ carni ouine. Et existimauerūt qdaꝫ ꝙ caro ericij est humectatiua ⁊ caro piguis: ⁊ natium caro ē cal'a ⁊ humida. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Caro ē cib⁹ ꝯfortās corpus ⁊ ē cib⁹ magis ꝓpiq̄ ꝯuersiōis ad sanguinē: ⁊ nutrimētū qdē eius q̄ in patella cocta ē: ⁊ ei⁹ que assata est: ē sicci⁹: ⁊ nutrimētū eius q̄ elixata est: est humidius. Et eius qdē q̄ cocta est cū semib⁹ ⁊ muri ⁊ sil'ibus v̄tus est v̄tus seminū eius. Pinguedo āt ⁊ adeps sūt mali nutrimēti ⁊ pauci ⁊ subleuāt cibū: ⁊ nō ē cōueniēs ex eis: nisi q̄ntitas pua ꝑm mēsurā q̄ delectet. Salita v̄o caro q̄uis in p̄ncipio fuerit hūida: tñ facta est desiccatiua vehemētiorē hñs desiccationē q̄ ois caro. Et eius nutrimētū est puū. Et caro qdē piguis lenit vētrē cū paucitate sui nutrimenti: ⁊ velocitate sue ꝯuersiōis ad fumositatē ⁊ chol'aꝫ ⁊ digerit᷑ velociter. Et caroilioꝝ natiū deterior ē carne pigui: ⁊ ē mala i digōne ⁊ nutrimēto: ⁊ est calidior ⁊ grossior piguedine. Caro vaccina pl'imi est nutrimēti grossa mel'ica generās egritudies mel'icas: ⁊ q̄ melior est eius est caro vituloꝝ. Carnē p̄terea vaccinā dissoluūt cortices melonū. Et melior qdē hora in qua comedit᷑ ē ver ⁊ principia estatꝭ. Chriani āt ⁊ q eos imitant᷑ dicūt ꝙ nō hñt cū grossitudie sua viscositatē nutrimēti porci: neq̄ ei⁹ spissitudinē. Porcelloꝝ āt caro pui est nutrimenti ꝑꝑ fortitudinē sue resol'onis: ⁊ vehemētiā sue hūiditatis. Et caro qdē anatꝭ est pl'imi nutrimēti: nō tñ existit in bonitate nutrimēti gallinaꝝ ⁊ siliuꝫ: ⁊ vētres eaꝝ sunt suaues: ⁊ epata eaꝝ sūt bona suauia in cibo ⁊ boni humoris. Caro ascecrach ē frāgitiua vētositatū: ⁊ d̄ carnib⁹ lōginqor ab h̄ vt putrefiat: ⁊ q̄ paꝝ est piguis est cuius suba est siccior. Deco. Caro vaccina generat morpheā: adeps asini syluestris est bona pāno linita: ⁊ sil'r adeps anatꝭ ipinguat: ⁊ illd̄ qd̄ est adustū de carne arietū linitū suꝑ morpheā est vtile: ⁊ qd̄ adustū est de carne ranaꝝ alopicie. Apo. ⁊ bo. Caro vaccina gñat cancrū: ⁊ sil'r carnes grosse ⁊ resoluunt᷑ apata dura eis. Vul. ⁊ vl. Caro vaccina gñat scabiē ⁊ ipetiginē malas: ⁊ sil'r carnes grosse: ⁊ caro arietꝭ adusta linit᷑ suꝑ ipetiginē ꝯueniēter. Instr̄a iūc. Caro vaccina gñat leprā ⁊ elephātiā ⁊ varices: ⁊ sil'r carnes grosse ⁊ pigues: ⁊ alleliati more empl'i supposita ē bōa neruis iflatis: in iure carnis leporis sedēt podagrici ⁊ habētes dolores iūcturaꝝ: ⁊ eius opatio ē ꝓpria opōni iuris vulpis. Caro dānule admistrat᷑ more empl'i super dolores iuncturaꝝ posita. Caro dorsi asini syluestris cū ol'o costino ēpl'at᷑ suꝑ dolores iūcturaꝝ. Adeps asini syluestris cū ol'o costino mollificata more empl'i ponit᷑ suꝑ dolores dorsi ⁊ vētositatib⁹ grossis. Et caro vipere ꝯfert lepre ꝑꝫ ꝙ dcm̄ ē i cap̄. ei⁹. Et caro ericij est bona lepre. Mē. ca. Caro vaccina ⁊ relique carnes grosse male faciūt euenire alienationē ꝑꝑ exiccatiōeꝫ. Et caro dānule miscet᷑ cū vino ⁊ bibit᷑ ꝑꝑ soda. Mē. ocu. Cinis carnis arietū ꝯfert albugini oculi: carnes lupoꝝ ⁊ hñtiū rostra ⁊ vngues ꝯferūt oculo ⁊ ꝯfortāt ip̄m. Mē. anhe. ⁊ pec. Cācer fluuialis ꝯfert extenuatis valde: ⁊ carnes pulloꝝ excitāt p̄focationē nisi acetose. Mē. nut᷑. Carnes grosse p̄dicte igrossant splenē: veꝝ acetosuꝫ vaccinū cū coriādro sicco ⁊ croco ꝓhibet cursum mēbroꝝ ad stōchū: ⁊ caro alcata rememorat᷑ in sūma eoꝝ que ꝯferūt corruptiōi cōpl'onis et hydropisi ⁊ oppil'oni splenis ⁊ epatꝭ: ⁊ melius est vt in hydropisi ꝯgelata sumat᷑ vt nō cōmoueat sitim. Quidā āt hoiuꝫ sunt q laudāt carnes lupoꝝ ad frigus stomachi: ⁊ hūiditateꝫ ⁊ d̄bilitatē ei⁹: ⁊ velocitas qdē digestiōis ⁊ d̄scensiōis: ⁊ ambaꝝ tarditas nō sūt ꝑꝫ grossitudineꝫ cibi ⁊ subtilitateꝫ ei⁹. Caro enim porci syluestris ⁊ domestici ꝑꝫ ꝙ dr̄ est velocis digōnis ⁊ descensiōis: ⁊ est fortꝭ nutrimēti viscosi ⁊ grossi: ⁊ carnes ceruoꝝ cū grossitudie sua sunt velocis descēsiōis: ⁊ caro qdeꝫ ericij cū oxymelle ꝯfert hydropisi: ⁊ caro alcata ꝯfert oppil'oni epatꝭ ⁊ debilitati eius: ⁊ corruptiōi cōpl'onis ⁊ hydropisi: ⁊ carneꝫ lupoꝝ ⁊ hñtium rostra ⁊ vngues abhorret stōchus. Mē. expul. Carnes vaccine ꝓhibent attractioneꝫ chol'e ad stōchū. Caro leporis assata est bona vlcerib⁹ itestinoꝝ. Caro ericij exiccata cū oxymelle est bona dolori renū: ius galli decrepiti est bonū colice: ⁊ egritudib⁹ mel'icis: ⁊ adeps asini syluestris cū ol'o costino est bona dolori renū ⁊ ventositatib⁹ grossis: ⁊ caro lupoꝝ ⁊ hñtium rostra ⁊ vngues est bona hemorroidib⁹. Jus carnis vaccine acetosuꝫ est bonū sol'oni chol'ice. Abscidit eni ipsam ⁊ sil'r ꝯgelatio carnis eius cū coriādro ⁊ aceto: ⁊ acetositatib⁹ ei sil'ib⁹: ⁊ coriādro sicco ⁊ pauco croco. Et simil'r carnes auiū assate aut nō assate ꝯstrigūt ventrē ⁊ ꝓp̄e alcubegi ⁊ ateiagi ⁊ eis fortior ē alcata ⁊ alchanebiri: ⁊ ꝓp̄e cū elixat᷑ ⁊ auferat᷑ ab ea aq̄. Caro āt camelli ꝓuocat vrinā ⁊ carnes pigues vehemētius leniūt nām q̄ alie. Feb. Caro vaccina ⁊ ceruoruꝫ ⁊ hircoꝝ syluestriū ⁊ magnaꝝ auiuꝫ facit euenire febres q̄rtanas. Vene. Caro dānule exiccata cū vino i potu accepta cōfert venenis. Caro arietū adusta ꝯfert morsib⁹ serpentū ⁊ scorpionū ⁊ algerarat: ⁊ cū vino canis rabiosi: ⁊ caro rane puncture vermium venenosorum.

¶ De chrysomillis. Cap. 147^m.

Chrysomilla. Elec. Meliora sunt armenia: nō eni cito aduenit eis corruptio ⁊ acetositas. Et cuꝫ sumunt᷑ chrysomilla opꝫ vt accipiat᷑ masticis ⁊ anisi equal'r pōdus. ʒ. j. vsq̄ ad. ʒ. ij. i vino puro: aut vino de passis: aut paruꝫ mellis. Nā. Sūt frida ⁊ hūida i scd̄o: ⁊ oleū nucleorū est cal'm ⁊ siccū in scd̄o. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Eoꝝ humor est velocis putrefactiōis. Mē. nutri. Eoꝝ ifusio sedat sitim. Et chrysomilla quidem conuenientiora sunt stomacho q̄ persica. Et armenia non corrumpunt᷑ in stomacho neq̄ acescunt velociter. Ex eis v̄o que eorum expellunt nocumentū est vt post ea sumātur anisum ⁊ mastix in miua: aut vino de passis ⁊ infrigidati cum melle puro. Mem. expul. Oleum nuclei ipsoꝝ confert hemorroidibus. Feb. Generant febres ꝓpter velocitatem sue putrefactiōis: verum infusio siccorum confert febribus acutis.

¶ Chrysomilla dicit Plinius in lib. 15. ca. 11. vocari speciem cydoniorum incisuris distincta colore ad aurum declinante.

¶ De calce. Cap. 148m.

Calx qd ē. Per calcē significamꝰ cinereitatē corpoꝝ lapidosoꝝ ⁊ ostracoꝝ. Nā. Illa qdē quā nō tetigit aqua: ⁊ illa quā aq̄ tetigit cum remanet extincta duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ: tūc nō adurit: imo calefacit tm̄: ⁊ abluta qdē est sicca. Opa. ⁊ p. Abscidit sanguis fluxū: ⁊ abluta est exiccatiua sine mordicatōe: ⁊ calx qdē qn̄ bibit̄ cū olꝭ fit maturatiua. Vul. ⁊ vlce. Corrodit carnem additā ⁊ abluta cōsolidat ⁊ ↄfert adustiōi ignis valde.

¶ De cypero. Cap. 149m.

Cypeꝝ qd est. Est radix plāte silꝭ porro et segeti ēt nisi qꝛ est subtilior ⁊ lōgior in pluribꝰ regionibꝰ. Verūtn̄ meliꝰ ē alcusi. Et dr̄ ꝙ cypeꝝ idū cū croco abradit pilos. Elec. Melius est illd̄ qd̄ est spissuz graue difficile ad frāgēdū aromaticū: cuiꝰ herba est breuis: ⁊ cuiꝰ acredo est vehemēs. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipo est stipticitas ꝑua et exiccat sine mordicatiōe: ⁊ apit orificia venaꝝ: ⁊ extenuat ventositates: ⁊ adurit sanguinē ⁊ ponit̄ in ēplꝭ. Deco. Colorē efficit bonū: ⁊ facit bonū odorez oris: ⁊ indū sic dr̄ abradit pilos. Apa. ⁊ bo. Cōsolidat ea que sūt difficilis ↄsolidatiōis: ⁊ fissa ⁊ putrida ⁊ corrosa cū olō de grano alchadra. Instr̄a iun. Valet ad dolorē in ilijs ⁊ strīgit dorsuz ⁊ neruos: ⁊ ipsiꝰ multitudo acqrit leprā. Mē. cap. Confert putredini narīū ⁊ oris ⁊ alcola: ⁊ mollificatiōi gigiue: ⁊ augmētum efficit in seruatiōe. Mē. nut. Calefac̄ stōchū ⁊ epar. Mē. expul. Extrahit lapidē ⁊ frāgit ipm: ⁊ cōfert distillationi vrine: ⁊ debilitati vesice valde: ⁊ frigori eiꝰ vehementer: ⁊ similiter operatur in renibus: ⁊ confert frigori matricis valde: ⁊ ↄfert hemorroidibus. Feb. Confert febribus antiquis.

¶ Cyperum Dia. siue vt alij dicunt eriscepton aut aspaltum. sed falsum est. folia hꝫ similia porro sed oblōga ⁊ tenuiora ⁊ dura. ascendit aūt de terra cubito vno ⁊ semi. hastā hꝫ angulosaz silem iunco: que hasta semē in capite generat. radices sub terra hꝫ oblōgas et rotūdas sicut oliua: qd̄ a Plinio in lib. 21. ca. 18. Cipiron vocari puto. Cipiron aūt a Plinio dicit̄ palustris gladiolus. Sim.

¶ De cupresso. Cap. 150m.

Cupressus qd est. Ploiat̄ i syria arbor alheret ⁊ romane cupssus: ⁊ i sapore eiꝰ sūt acredo ⁊ stipticitas pauca: ⁊ amaritudo plurima: ⁊ pōticitas eiꝰ est plus q̄ꝫ amaritudo ⁊ calitas eiꝰ: acuitas est f'm q̄ꝫtitatē qua eiꝰ v̄tus in mēbris ꝓfundat̄: ⁊ fac̄ ꝓuenire stipticitatē siue mordicatione ⁊ diuersificat̄ a reliqs calefactiuis: qm̄ nō attrahit. Nā. Calā ē in p̄ sicca i scd̄o. Quidā tn̄ existimauerūt ꝙ ē frida valde: ⁊ iudicauerūt ꝙ virtꝰ eiꝰ ē cōposita: ⁊ calitas eiꝰ ē f'ꝫ q̄ꝫtitatē qua fac̄ penetrare stipticitatē: ⁊ qua stipticitas eiꝰ ꝓfundat̄ ⁊ ꝓuenit i mēbris. Opa. ⁊ ꝓpe. Folia ⁊ nux eiꝰ sūt stiptica: ⁊ in ipsa ē resolō ⁊ resoluit hūiditates: ⁊ nux qdē eiꝰ fortior est oi req̄ꝫ folia ipsiꝰ: ⁊ in ipsa ē vis faciēdi adherere ⁊ abscindit sanguinē: ita ꝙ remouet putredinez. Deco. Qn̄ decoquit̄ cuz aceto ⁊ lupinis ⁊ linit̄ sup vnguē remouet eiꝰ vestigia: ⁊ eiꝰ folia delēt morpheā. Vul. ⁊ vlc. Folia eiꝰ recētia ⁊ nux eiꝰ ↄsolidāt vulnera q̄ sūt i mēbris duris cū fuerint recēter collecta: ⁊ ↄferūt formice ⁊ herisipile: ⁊ ꝓprie cū farina ordei. Instr̄a iū. Nux ⁊ folia ipsiꝰ bona sūt collo cū ex eis fit ipsi ēplꝫ: ⁊ cōferūt cū farina ordei supposita herisipile ⁊ silibꝰ: ⁊ cōfortāt neruos ⁊ extenuāt ramicē more emplī supposita: ⁊ roborāt mollificationē ⁊ stringūt eam. Mē. ca. Qn̄ terit̄ nux cupssi multū cū ficubꝰ ⁊ ponit̄ lycinīū de eis in narē sanat carnē additā: ⁊ d̄coctio eius cū aceto sedat dolorē dētiū. Mē. ābe. ⁊ pec. Dat̄ ad bibēdum cū vino nux eiꝰ ad sputū sanguis ⁊ ad difficultatē ābelitꝰ: ⁊ ābelitū dilatatiōis ⁊ ad tussim antiquā: ⁊ silr̄ eiꝰ d̄coctio. Mē. expl. Bibūt̄ folia eiꝰ cū vino: ⁊ ↄferūt difficultati migēdi ⁊ cursui sup̄fluitatū ad vesicā: ⁊ cōferūt ēt vlceribꝰ que sunt in intestinis. Permu. Loco eius ponitur medietas ponderis ipsius de cortice granati: ⁊ pōdus ipsius de sarcocolla rubea.

¶ De cancro. Cap. 151m.

Cancer fluuialꝭ qd ē. Plotꝰ ē. Opa. ⁊ ꝓpe. Est difficilꝭ digōnis ⁊ plīmi nutrimti: ⁊ ipꝫ qdē rectificat decoctio cū mes: ⁊ exhit res acutas ifixas carni ⁊ spinas: ꝫ marinꝰ ē subtilior. Deco. Cinis eiꝰ ē bonꝰ fixuris pedū ex frigore: ⁊ qd̄ d̄ eo adustū ē ponit̄ i medicamētꝭ morphee ⁊ pāni ⁊ ↄfert. Apo. ⁊ bo. Cācer fluuialꝭ resoluit apa magnū qn̄ ponit̄ sup ea. Mē. ābe. ⁊ pec. Caro eiꝰ ↄfert ptisi: ⁊ ꝓprie cū lacte asine: ⁊ ius ipsiꝰ ēt. Mē. ex. Cinis eiꝰ ē bonꝰ fixuris ani. Vene. Cōfert morsui scorpionū ⁊ rutele more ēplī suppositꝰ aut comestꝰ: ⁊ cinis eius cū melle ↄfert ad morsuz canis rabiosi bibitus: et quādoq̄ꝫ sumitur ex eo cum frumento ad morsum canis rabiosi: ⁊ est notuz. Et scies modum cure in caplo de venenis. Et existimauerunt etiam ꝙ quādo cū bedarūgi approximat scorpioni moritur scorpio.

¶ De cancro marino. Cap. 152m.

Cancer marinꝰ qd ē. Cū dr̄ cācer marinꝰ nolumus itelligere ꝑ h' oēꝫ cācrū maris: imo spēꝫ cācri q ꝓprie hꝫ oia mēbra dura vt lapis. Opa. ⁊ ꝓprie. Qd̄ de eo adustuz est subtilius est reliqs adustis. Deco. Qd̄ d̄ eo adustū est abstergit dētes: ⁊ d̄let pānū ⁊ lētigines. Vul. ⁊ vl. Qd̄ de eo adustuz est desiccat vlcera: ⁊ ↄfert scabiei. Mē. ocu. Prohibet lachrymas ⁊ resoluit cū sale vngulā ⁊ fit ex eo collyriū: ⁊ fricatur cum eo scabies palpebrarum. Feb. Prohibet quartanam.

¶ De chrysolocāna. Cap. 153m.

Chrysolocāna qd ē. Est atriplex que plīmuz inuenit̄ in scemi. Nā. Frigidus ⁊ humidus est in primo: ⁊ apud quosdā temperatus.

¶ Chrysolocāna olus aureum significat a colore aureo. Pliniꝰ lib. 27. cap. 8. chrysolocānum in pineto lactuce simile nascitur. Item alibi genus chrysolocāni traditur flore aureo folijs oleris: coctuz est vt olus molle. Sim.

¶ De coturnicibus. i. qualeis. Cap. 154m.

Coturnices quid sunt. Ex comestione carnis earum timetur thetanus ⁊ spasmus: nō quia comedant elleborum tm̄: imo quia in substantia earum est hec virtus: ⁊ existimo ꝙ nutrimentum earum ab elleboro est ꝓpter spissitudinem complexionis.

¶ De casia.

¶ De casia. Cap.155m.

Casia qd ē. Di ꝙ ē cortex radicis mori alsceni. Et ē spērū pluriū: quaꝝ vna ē rubea boni saporis ⁊ odoris. Et altera spēs ei⁹ est cui⁹ sapor ē sapor spice. Et ē spēs nigra ad purpureitatē ꝺclinās cui⁹ odor ē sil'is sandalo. Et est spēs altera nigra horribil' odoris subtil' corticis fissa. Et ē altera spēs ad albedinē ꝺclinās porrini odoris. Et ē spēs nigra subtilis cāne ꝯcaua. Et dixerūt qdam ꝙ iuenit̄ sil'e casie qꝺ ꝯuertit̄ ad cinamomū. Et dixerūt alij ꝙ iuenit̄ sup̱ arborem cinamomi casia hm̄oi. Et qn̄qꝫ ē ꝯiūcta ipsi cinamomo: ⁊ casia existit i ꝺtute cinamomi: ꝫ ē ꝺbilior. Et bona ē illa q̄ cōseqt̄ cinamomū. Elec. Melior ē illa q̄ est rubei coloris pura plana: longi ligni: grosse cāne: subtilis foraminis: solida grossa boni odoris q̄ mordicat liguā ⁊ strigit eaꝫ. Nigra ꝟo ē mala ⁊ qꝺ de ea admistrat̄ ē cortex ipsi⁹. Et i ligno ei⁹ nō ē bonitas. Na. Cal'a ē ⁊ sicca in secūdo. Opa. ⁊ p̱p̱e. Est resolutiua ventositatū grossaꝝ: ⁊ in ipa qdē sūt stipticitas ⁊ resol'o cū acredie pl'ima: ⁊ subtiliatio multa: ⁊ icisio p̱p̱ acredinē q̄ ē in ipa ⁊ adiuuat stiptica: ⁊ sua resolutiōe adiuuat solutiua: ⁊ ipa cū eo qꝺ ē in ipsa de resol'one ⁊ stipticitate: ⁊ subtiliatiōe cōfortat mēbra. Apo. ⁊ bo. Resoluit apata cal'a ⁊ frigida in viscerib⁹. Vul. ⁊ vl. Linit̄ cū melle super lactea. Mē. ocu. Ponit̄ i medicis oculi p̱p̱ illꝺ qꝺ i ea est de stipticitate ⁊ resol'one. Mē. āhe. ⁊ pec. Cōfert pectori. Mē. nut̄. Syrup⁹ ei⁹ ꝯfert epati: ⁊ vinū in q̄ casia ifundit̄ ꝯfert stōcho. Mem. expul. Prouocat vtraqꝫ p̱p̱rie in q̄cūqꝫ coꝝ amboꝝ fuerit cā humoris grossi: ⁊ ꝯfert doloribꝰ renū ⁊ vesice: ⁊ qn̄ fit enchatisma in ꝺcoctiōe ei⁹ valet dilatatiōi mr̄icis: ⁊ ei⁹ lubrificationi: ⁊ sil'r fumus ei⁹ ⁊ syrup⁹ ei⁹: ⁊ vinū in q̄ ipa infundit̄ ē bonū difficultati vrine: ⁊ existimauerūt qdaꝫ ꝙ ipa fac̄ abortū. Ven. Dat̄ i potu ad venenū tyrie.

¶ Casia. Dias. facit capitulū de casialignea: ⁊ icipit casiafistula inquit pl'es hꝫ spēs: sed optia ē arabica: q̄ est grauissima colore subruffo coralli sil'is tenuis lenissima tactu lōga fistula gustu submordax nescio cū qua calefactōe odore aromatico plena: ⁊ i ore missa vini subtrahēs saporem. Est ēt altera subnigella colore purpureo plena odore minime suauis maxie nec̄ia medicine arti. Scꝺa eni est hec a supra dicta. Est tertia casia q̄ appellat̄ blataos suaui odore: ⁊ q̄uis mlte alie sint casie: tn̄ inanes ⁊ irrōnabiles sūt. Sim.

¶ De cydonio. Cap.156m.

Cydoniū qd ē. Qn̄ abluit̄ cinis ramoꝝ ⁊ folioꝝ ei⁹ ē sic̄ thutia: ⁊ folia ipsi⁹ remanēt p̱p̱ puritatē stipticitatꝭ eius: ⁊ rob pomoꝝ acescit p̱p̱ illꝺ qꝺ i ipo ē ꝺ hūiditate aquea frigida. Elec. Assatū ē meli⁹ ⁊ magis ꝯferēs: ⁊ ei⁹ qdē assatio fit qm̄ ꝯcauat̄: ⁊ deijciunt̄ grana ei⁹: ⁊ ponit̄ in ipo mel ⁊ linit̄ luto corp⁹ ei⁹ ⁊ ponit̄ i cinē. Na. Frigidū ē i fine p̄mi: siccū i p̄ncipio scꝺi. Opa. ⁊ p̱. Est stipticū ꝯfortatiuuꝫ fortiter: ⁊ flos ei⁹ ēt stiptic⁹ ē ⁊ sil'r oleū ei⁹: ⁊ dulce ē min⁹ stipticū: ⁊ semē ei⁹ ē lenitiuū sine stipticitate: ⁊ p̱hibꝫ ipꝫ cursuꝫ sup̱fluitatū ad viscera. Deco. Retinet sudorē ⁊ ꝯfert oleū ei⁹ fissure frigoris. Apo. ⁊ bo. Cōfert oleū ei⁹ formice. Vul. ⁊ vl. Oleū ei⁹ ē vtile vlcerib⁹ scabiosis. Instr. iūc. Multitudo comestiōis ei⁹ gn̄at dolorē neruoꝝ. Mē. ocu. Assatū ponit̄ sup̱ apata oculi cal'a. Mem. āhe. ⁊ pec. Ei⁹ succ⁹ ꝯfert dilatatiōi āhelit⁹ ⁊ asmati: ⁊ p̱hibꝫ sputū sanguis: ⁊ semē ei⁹ ꝯfert asp̱itati gutturis: ⁊ lenit cānā pulmonis: ⁊ mucilago eius ēt humectat ipaꝫ cānā. Mē. nu. Cōfert vomitui ⁊ ebrietati ⁊ sedat sitiꝫ: ⁊ cōfortat stōchū recipiētē sup̱fluitates syrup⁹ ei⁹ ⁊ ipsi⁹ i fusio: ⁊ qꝺ ꝺ ipo elixatū ē: ⁊ ipo vtunt̄ i scꝺa mēsa sup̱ vinū ⁊ p̱hibꝫ ebrietatē: ⁊ fit ex eo syrup⁹ ꝯfortās appetitū deiectū valde ⁊ mortuū: ⁊ ꝯfortat stōchū: ⁊ p̱hibꝫ vomitū fl'aticū. Mē. exp. Est p̱uocatiuū ⁊ iā dcm̄ ē ꝙ illꝺ ē p̱ accn̄s ꝯn̄s ꝯstrictionē ei⁹: ⁊ illꝺ qꝺ cū melle elixatū ē: ē vehemēti⁹ p̱uocatiuū: verūtn̄ qn̄qꝫ soluit vētrē ⁊ nō ꝯstrigit ⁊ gn̄at colicā ⁊ dolorē vētris pūgitiuū: ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ retinet fluxū mēstruoꝝ: ⁊ confert arsure vrine qn̄ distillatur succus eius aut oleum ipsius in virgā: ⁊ ꝯfert oleū eius renibus ⁊ vesice: ⁊ qn̄ assumit̄ post cibū soluit: adeo ꝙ quādo plurimū ex eo sumit̄ extrahit cibum ante digestioneꝫ ⁊ clysterizatur decoctio eius ad eminentiam ani ⁊ matricis.

¶ Cydoniuꝫ. Plini⁹ i lib.15. cap.11. Cydonia mala grece cydonia ex creta isula aduecta plura eoꝝ gn̄a chrysomella incisuris disticta colore ad auꝝ iclinato: q̄ ꝟo cādidiora nr̄a tia cognoiant odoris p̄stātissimi: miora ex eodē gn̄e struthea p̄cocia ꝟo mustea ⁊c. Sim.

¶ De croco hortulano. Cap.157m.

Croc⁹ hortulan⁹. Na. Est cal's i p̄: sicc⁹ i scꝺo. Opa. ⁊ p̱. In ipo ē stipticitas eq̄lis cū maturatiōe. Deco. Mūdificat pānū ⁊ morpheā. Vul. ⁊ vl. Ponit̄ cū aceto sup̱ ipetiginē. Mē. ca. Ex croco hortulano syluestri cū fit linimentum cū melle confert cola puerorum.

¶ De calamento. Cap.158m.

Calamētū qd ē. Eius aliꝺ ē fluuiale: ⁊ aliud mōtanū sil'e hyssopo i sapore: ⁊ sil'r folia ei⁹ sūt ei sil'a. Et ē alia spēs eius q̄ noiat̄ albauiū. Et ē q̄dā spēs ei⁹ q̄ vocat̄ calamītū hirci: ⁊ ꝺtus ei⁹ ē sic̄ ꝺtus alioꝝ acris: ⁊ ꝺtus syrupi ipsi⁹ est sil'is ꝺtuti syrupi albahasce: ⁊ calamētū qdē ē sube subtil' ⁊ mōtanū forti⁹ ē fluuiali. Opa. ⁊ p̱. Subtiliat fortiter sua acuitate ⁊ amaritudie sui ⁊ p̱p̱e syluestre: ⁊ p̱p̱ illꝺ ē rubificatiuū vlceratiuū: ⁊ cū bibit̄ solū p̱uocat sudorē: ⁊ calefac̄ vehemēter p̱ id qꝺ extrahit ex p̱fundo corporis: ⁊ icidit ⁊ exiccat: ⁊ calefac̄ valde. Deco. Qn̄ ꝺcoqt̄ ⁊ p̱p̱rie qꝺ recēs ē cū vino: ⁊ fit ex eo ēpl'ꝫ remouet vestigia nigra a corp̱e ⁊ occultationē q̄ accidit sub oculo. Vul. ⁊ vl. Mōtanū ꝯfert rasure intestinoꝝ ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex ꝺcoctione mōtani ad pruritū ⁊ scabiē. Instr̄a iūc. Potus decoctionis eius cōfert cōtractiōi lacertoꝝ in carnibus ⁊ extremitatibus suis. Et qn̄qꝫ fit ex eo emplastrū ad sciaticā et ad cutē ⁊ p̱mutat cōpl'onē: ⁊ extrahit ex p̱fundo: ⁊ qn̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ post ipꝫ aqua casei diebus ꝯtinuis cōfert elephātie ⁊ varicibus. Et illud qꝺ noiat̄ fel albauiū quādo bibit̄ ꝯfert spasmo ⁊ linit̄ ex eo podagra et cōfert: ⁊ suffumigat̄ cū eo: ⁊ cōfert potus calamēti lepre nō resol'one sua tm̄: sed sua icisiōe ⁊ subtiliatiōe ēt. Mē. ca. Succus eius iterficit ꝺmes in aure: ⁊ in ipso est virtus faciēdi soda. Et mōtanū qdē ꝯfert vlcerib⁹ oris: ⁊ extrahit sup̱fluitates ex vtrisqꝫ narib⁹: ⁊ illꝺ qꝺ est

adustū de albauiū strigit gigiuas. Mē.anhe.⁊ pect. Eius decoctio ꝯfert dilatationi anhelitus ⁊ est fortis in ex̄ctiōe humoꝝ viscosoꝝ ex pectore ꝓprie cū comedit̄ cū ficub⁹:⁊ ꝯfert dolori lateꝝ. Et mōtanū qdē est fortius illo:⁊ albauiū fac̄ illud totū:sup albauiū v̄o rorat̄ acetū ⁊ sumit̄ acetū ex eo qđ est vicini tp̄is cū acetositate:⁊ odorat ip̄z syncopizatus ⁊ sanat̄:⁊ calamentū hirci ꝯfert tremori cordis. Mē.nu. Cōfert paucitati appetitus ⁊ debilitati stōchi:⁊ ꝓprie syluestre singultui:⁊ ꝯfert patiētibus icteritiā cū abstersione ⁊ apertione sua ⁊ subtiliatiōe sua melĭcā ⁊ cholĭcā ⁊ sil'r đcoctio eius:⁊ qn̄qꝫ fit balneatio ex decoctiōe mōtani ad illđ:⁊ sepat̄ icteritia:ꝯfert hydropisi qn̄ comedit̄ cum ficub⁹:⁊ i mōtano qdē est virtus faciendi appetitū cibi:⁊ succus eius ē ꝯferēs hydropisi ēt:⁊ albauium sedat nauseā:⁊ fit ex eo ēpl'z cū cerato sup splenē ⁊ extenuat eū:⁊ sil'r calamētū hirci:⁊ est vehemēter cōferēs tremori cordis stōchi ⁊ ꝯturbatiōi ⁊ nausee. Mē.ex. Eius đcoctio ꝓuocat vrinā:⁊ ꝯfert dolori pungitiuo vētris ⁊ cholĭce passioni:⁊ qn̄ terit̄ cū dispōne sua aut decoqtur ⁊ bibit̄ cū melle iterficit fetū:⁊ ꝓuocat menstrua:⁊ qn̄qꝫ fac̄ vomere flegma. Et dixerūt qdā mōtanū abscidit coitū ⁊ ꝓprie syluestre:⁊ ꝓhibꝫ pollutionē. Et syluestre qdē soluit vētrē sufficiēter ⁊ ꝯfert matrici:⁊ iterficit v̄mes p̄cipue syluestre. Et mōtanū solutione educit cholĭaꝫ nigrā:⁊ sit qđ de eo sumit̄ in potu ℥.x.kirat cū iulep:⁊ illud qn̄qꝫ opat̄ sp̄ēs calamēti syluestris:oia illa ꝯfortant̄ qn̄ ꝑmiscent̄ cum aceto ⁊ rob pauco:⁊ rectius qdē est vt terat̄ ⁊ spargat̄ sup acetuꝫ cōmixtū cū aq̄ ⁊ sale ⁊ bibat̄:⁊ illđ qđ noiat̄ albauiuꝫ ex̄hit supfluitates melĭcas ex via vrine:⁊ calamētum syluestre qn̄qꝫ opat̄ oia illa. Feb. Bibit̄ đcoctio ei⁹ ⁊ ꝯfert rigori:⁊ sil'r inunctio ex olĭo in q̄ ip̄z est đcoctū. Vene. Qn̄ bibit̄ aut ex eo fit ēpl'z ꝯfert pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ approximat liniri ex eo in illo operi cauteriū:⁊ qn̄ p̄mit̄ ⁊ bibit̄ cuꝫ vino expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos:⁊ quādo sternitur etiā. Et syluestre est bonuꝫ puncture scorpionis. Et montanū quādo bibitur succus eius cū decocto cōfert morsui luporum.

¶ Calamētū a greco calamitis:⁊ nos nepitā vocam⁹. Macer herbam quā nepitā vulgari more vocam⁹:hāc medici greco calamitꝭ nomine dicunt calamentū montanū interdū cāpestre:vt Jo.sera. dicunt Arabes de pulegio:fluuiale v̄o vocant calamētū cōe vt pꝫ ꝗ legatur confectio Dias.calamenti in antidotario vniuersali cuꝫ eo qđ scribitur in antidotario Jo.sera.⁊ Aui.Sim.

¶ De cardamomo. Cap.159m.

Cardamomū qd ē. Aliđ est magnū sic̄ cicer nigrū:qđ cū frāgit̄ iterius hꝫ granū album mordicās liguā:sic̄ cubebe in q̄ est aromaticitas:⁊ aliđ est ꝑuū sic̄ lens aromaticū ēt. Nā. Calidū ē ⁊ siccū in tertio. Opa.⁊ ꝓp̄e. In ip̄o cū calefactiōe est stipticitas ⁊ ꝓprie i illo qđ hꝫ caput:⁊ ꝓprie in capite ipso. Mē.nutri. Cōfert vomitui et nausee cum aqua masticis ⁊ vtriusqꝫ granati.

¶ Cardamomū duas hꝫ sp̄ēs.ē nāqꝫ mai⁹ qđ dr̄ Arabice heil:⁊ minus qđ dr̄ helbane ⁊ ē masculus:vt pꝫ ꝑ Sera. Sꝫ Pli.lib.12.cap̄.13.q̄tuor ei⁹ gn̄a.viridissimū ac pigue acutꝭ angulis ꝯtumax fricāti:qđ maxīe laudat̄.ꝓximū ei⁹ ruffo candicās.tertiū breui⁹ atqꝫ nigrius:peius tn̄ variū ⁊ facile tritu odorisqꝫ ꝑui ꝙ verius costo vicinus eē dꝫ:hoc ⁊ apud medos nascit̄. Reperitur ēt cardamomuꝫ apud Dias. Cardamomum semen qđ nascit̄ in Arabia ⁊ in alijs locis:melius aūt est de Armenia ⁊ comagemi:⁊ de bosphoro veniens. Sꝫ eligendū est fragile ⁊ flauum plenū semine graue duruꝫ et quasi lentū nō rugosuꝫ inclusum:⁊ si frāgatur puluerulentū ē:⁊ gustu subamaꝝ calefaciens odore suaui ⁊ graui ⁊c̄.Sim.

¶ De cordumeni. Cap.160m.

Cordumeni. Nā. Cal'z ē ⁊ siccū in tertio. Opa.⁊ ꝓp̄e. Est ex rubificātib⁹:⁊ i ip̄o est virt⁹ liquefactiua:⁊ ꝓprietas ei⁹ ē ꝯfortare mēbra itriseca. Vul.⁊ vl. Cōfert scabiei ⁊ ipetigini linitū cū aceto. Instr.iū. Cōfert egritudinib⁹ neruoꝝ ⁊ dolori anche ex flate:⁊ ꝯfert ꝑalysi ⁊ cōtusioni lacertoꝝ. Mē.ca. Cōfert epil'ie bibitū in aq̄. Mē.āhe.⁊ pe. Cordumeni ē mūdificatiuū pectoris: sedatiuū tussis. Mē. ex. Cōfert dolori pūgitiuo vētris ⁊ v̄mib⁹ ⁊ ascaridib⁹:⁊ cū vino dolori renū ⁊ difficultati vrine. Et dat̄ i potu de eo drakimet vnuꝫ cum cortice radicis lauri ad lapidē:⁊ ei⁹ fum⁹ iterfic̄ fetum. Vene. Cōfert mordicatiōi scorpiōis ⁊ reliqs pūcturis. Permu. Loco ei⁹ ponit̄ harmel ⁊ sqnantum.

¶ Cordumeni Arabice est a greco extortum cardamomi da sylla ba longa mo breui. Joannes serap̄.in descriptione tyriace exponit ꝙ est carui agreste.Sim.

¶ De calamo aromatico. Cap.161m.

Calam⁹ aromatic⁹. Elec. Melior ē ille q̄ ē hyacitini coloris ꝓpinq̄s hn̄s nodos: q in ꝑl'ima frāgit̄ frusta:⁊ c⁹ cāna ē plena re sili tele aranee:⁊ i administratōe ei⁹ ē acuitas et ei⁹ ꝯtritū ē bōi odoris:⁊ ē đclinās ad citrinitatē ⁊ albedinē. Nā. Cal's ē ⁊ sicc⁹ vsqꝫ ad scđꝫ. Opa.⁊ ꝓp̄e. Est subtiliatiu⁹ ⁊ i ip̄o ē stipticitas pauca cū acredie: ⁊ i suba ei⁹ sc̄ terreitas ⁊ acritas:⁊ ē bōe cōmixtōis ad eq̄litatē ꝑtinēs:ꝭ ei⁹ exiccatio ē maior:⁊ i ip̄o est suba subtil'sic̄ i reliqs sp̄ēb⁹ q̄ sc̄ vt pip ⁊ cinamomū. Deco. Cōfert occultatiōi sanguis mortui. Apo.⁊ bo. Resoluit ap̄ata. Instr̄a'iū. Cōfert ꝯtritiōi lacertoꝝ. Mē.ocu. Abstergit visuꝫ. Mē.āhe.⁊ pec. Fit cū eo eupatorio i traicctorio in gutture:⁊ ꝯfert tussi solus:aut cū gūma alboti. Mē.nu .Cōfert ap̄ati epatꝭ ⁊ stōchi cū melle ⁊ semie apij:vt ē valēs ad timorē. Mē.expl. Prouocat ābo:⁊ ip̄e cū semie apij ꝯfert renib⁹:⁊ distillatiōi vrie ⁊ ꝯfert ei⁹ đcoctio dolori m̄ricis bibita ⁊ sedēdo i ea:⁊ bibit̄ cū melle ⁊ seie apij ad ap̄ata m̄ricis.

¶ Calamus aromaticus defertur ab India ꝭm Dias.dicitur Arabice casa helderice.Sim.

¶ De centaurea. Cap.162m.

Centaurea qd ē. Duaꝝ ē sp̄ērū.s.maior ⁊ minor q̄ nascūt̄ i fine veris:⁊ folia sūt sic̄ alethil:⁊ grossa duas hꝫ sp̄ēs:albā ⁊ citrinaꝫ i quaꝝ capitib⁹ ē viriditas:⁊ plāta ei⁹ ē magna sic̄ almekenesati:⁊ ipsi⁹ potio ad febricitantes est ⁊ ē vsqꝫ ad.ʒ.ij.herba v̄o ei⁹ ē sil'is albausegi mōtano ⁊ farecon:⁊ ei⁹ folia sc̄ sic̄ folia ruthe:⁊ assumit̄ qn̄qꝫ succus ex ea q̄ ē viridis:⁊ qn̄qꝫ ex ea q̄ ē sicca:đcoqt̄.n.in aq̄ donec aq̄ ei⁹ v̄tutē assumat:deide aq̄ illa rectificatur. Nā. Cal'a ⁊ sicca i t̄tio. Opa.⁊ ꝓp̄e. In ip̄a sc̄ abstersio ⁊ stipticitas ⁊ acredo:⁊ ꝑaꝝ dulcedis ⁊ exiccatio:⁊ ē sine mordicatōe:⁊ dr̄ ꝙ si coquat̄ cū carne icisa ꝯiūgit eā. Vul.⁊ vl. Que recēs ē mūdificat vulnera ⁊ sigillat vlcera ātiq̄:⁊ q̄ sicca ē ponit̄ i empl'is ⁊ ꝯsolidat

ꝯsolidat fistulas ⁊ vlcera ꝓfunda ⁊ vulnera mala: ⁊ qñ replenť fistule ð cẽtaurea ⁊ ligať rectificať eaꝝ dispõ. Instr.iiij. Cõfert attritiõi in lacertꝭ ⁊ saniei i eis: ⁊ minor ꝓpe. Et qñqꝫ ꝯfert clistẽ factũ ex ea sciatice ⁊ doloribꝰ neruoꝝ ⁊ ꝯtusiõi coꝝ: ꝫ mior ẽ magis iuuatiua ad oĩa illa. Cũ ğ illa soluit solõne educ̃ aliqd sanguis subito: ⁊ qñqꝫ fit clistẽ ex cinẽ eiꝰ cũ aq̃ ad illð. Mẽ. ãbe ⁊ pe. Prohibet sputũ sanguis ꝑꝑ suã stipticitatẽ ⁊ ꝯfert q̃ ğssa ẽ: ⁊ q̃ miuta difficltati ãbelitꝰ: ⁊ dať i potu ð ea ponð. ʒ. ij. cũ vĩo i pleuresi frida ⁊ sputo sãguis. Mẽ.nuť. Cõfert oppilationi epatꝭ ⁊ duritiei splenis. Mẽ.ex. Prouocat mẽstrua ⁊ ex̃bit fetũ ⁊ iterfic̃ vermes ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ dať i potu ð ea põð. ʒ. ij. ad dolorez vẽtris pũgitiuũ: ⁊ dolorẽ mr̃icis ⁊ ꝯfert colice. Et mioris qdẽ ðcoctio qñqꝫ soluẽdo educ̃ cũ flegmate ⁊ crudo humore cholerã. Et potꝰ duarũ spẽrũ eius qñ superfluit educit sanguinẽ solutione ⁊ ꝓprie minoris.

¶ Cẽtaurea duas hꝫ spẽs: est maior ⁊ mior. mior noscit apud oẽs: maior ꝟo nõ ẽ nõ: nec fuit tpe Macri. Pliniꝰ in lib. 25. cap. 6. hac dicť curatꝰ Chirõ cũ Herculis exceptꝰ hospitio ꝯtractãti arma sagitta ei excidisset in pedẽ: q̃re aliq chyroniũ appellãt: folia sũt lata ⁊ oblõga serrata ambitu dẽsa ab radice caules ternũ geniculata cubitoꝝ in his capita ceu papauerũ ⁊c̃. vt Diasco. Sim.

¶ De cartamo. Cap. 163m.

Cartamꝰ qd ẽ. Aliꝰ ẽ domesticꝰ: ⁊ aliꝰ syluestris. Nã. Qui syluestris ẽ cal's ẽ in scðo: siccꝰ in tertio: ⁊ notꝰ ẽ cal's in p̃ siccꝰ in scðo. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Oleũ eiꝰ ẽ ꝓpinquũ oleo vrtice: verũtñ ẽ ðbiliꝰ: ⁊ ẽ ex eis q̃ caseãt lac currẽs: ⁊ nutrimẽtũ eiꝰ est mlťe ꝑuitatꝭ. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Mũdificat pectꝰ ⁊ clarificat vocẽ. Mẽ.nu. Est malus stõcho ⁊ ip̃e caseat lac i stõcho. Mẽ.exp. Cõfert colice ⁊ solõne educit flegma adustũ qñ misceť cũ ficubus aut melle: ⁊ ꝯfert coitui. Et oleũ eiꝰ q domesticꝰ ẽ soluit vẽtrẽ: ⁊ qñqꝫ fit solõ ꝑ ipꝫ si ponať medulla granoꝝ eiꝰ i iure: aut fiãt ex eo ⁊ ex amigdalis ⁊ melle pill'e: ⁊ sit qð ð eis i potu sumiť põdus auř. iiij. Et qñ sumunť ð medulla eiꝰ ⁊ costo ⁊ amigdalis amaris tres anulusat: ⁊ anisi ⁊ nitri cuiusqꝫ eoꝝ auř. cũ ficubꝰ siccis ⁊ melle: ⁊ r̃cipiť ð eo nux aut nuces due soluẽdo educ̃ aq̃sitatẽ: ⁊ qñqꝫ fit ex eo natif ad illð. Et eiꝰ ꝯfectio est vt sumať ⁊ ꝑmisceať cũ amigdal' excõticatꝭ ⁊ aniso ⁊ melle ðcocto natifen: ⁊ sumať ð eo sparsiz: ⁊ qñqꝫ bibunť ð medulla eiꝰ recẽte. ʒ. x. ĩfuse in lib. aq̃ cũ. ʒ. penidiarũ albaꝝ tritaꝝ ⁊ solõne educ̃ fl'a. Vene. Cõferũt folia syluestris aut fructꝰ eiꝰ aut ãboꝝ cõmixtio qñ in potu tribuunť cũ vino ad pũcturã scorpiõis. Quidã aũt hoĩes dixerũt ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia syluestris ⁊ fructꝰ eius nõ sentiet dolorẽ: ⁊ quãdo ea a se ꝓiecerit redibit dolor.

¶ Cartamꝰ vel cartamum ẽ crocꝰ hortulanus: cuiꝰ flore tingiť sericũ: cuiꝰ semẽ ĩter laxatiua poniť: ꝫ gnicus vocať. gre. ⁊ cicũ. Dia. gnicũ folia hꝫ oblonga ⁊ diuisa ⁊ aspera ⁊ spinosa ⁊ thyrsum bene longũ ⁊ spinosum in quo sunt capita rotũda cũ flore croceo: semẽ album habet oblongũ ⁊ angulosum ⁊c̃. dicitur arabi. kartai. Sim.

¶ De chitran. Cap. 164m.

Chitran qd est. Est arbor q̃ noiať alscerbin: ⁊ virtꝰ fumi eiꝰ est sic̃ virtꝰ fumi picis: ⁊ fit ex eo oleũ cuiꝰ seꝑatio est cũ lana sic̃ seꝑať ex pice. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in q̃rto. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Cõseruat corpꝰ mortuũ ⁊ rubificat ⁊ cauterizat. Deco. Cõfert lẽdinibꝰ ⁊ pediculis: ⁊ iterficit vtrũqꝫ adeo ꝙ ẽt i aĩalibꝰ. Vul. ⁊ vl. Fortẽ effic̃ carnẽ laxã: ⁊ ꝯfert scabiei vsqꝫ ad scabiẽ aĩaliũ: ⁊ ꝓp̃e eiꝰ oleũ habẽtibꝰ q̃tuor: ⁊ canibꝰ ⁊ camellis. Instr.iiij. Cõfert ꝯtusioni lacertoꝝ ⁊ aggregatiõi puris ⁊ sanguis in eis ⁊ est medicamẽ elephãtie ⁊ varicibꝰ deglutitũ ⁊ linitũ. Mẽ.cap. Est res maxima in sedando sodã frigidã linitũ capiti. Et distillať in aurem ⁊ interficit vermes auris. Et distillatur cũ aqua hyssopi in eaz ad tinnitũ ⁊ sonitũ. Et distillať de ipso cũ aqua hyssopi in dentẽ dolorosum ⁊ sedat dolorẽ eius: ⁊ ꝯfert dentibus corrosis. Mẽ. ocu. Acuit visuz ⁊ abstergit vestigia vlcerũ in oculo. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Liniť suꝑ guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores earũ: ⁊ ꝯfert deglutire ex eo. ʒ. j. ß. vlceribus pulmonis ⁊ sanat ea ⁊ ꝯfert tussi antiq̃. Mẽ.nu. Fructus arboris eiꝰ est stomacho malus. Mẽ.exp. Interficit vermes in visceribus: ⁊ ꝓprie clisteri facto cũ eo ⁊ interficit vermes oẽs: ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ interficit fetũ ⁊ corrumpit sperma: ⁊ quãdoqꝫ liniť ex eo virga ante coitũ ꝓhibet ipregnationẽ. Et fructus eiꝰ que nominať scerbin est malus stomacho: ⁊ ꝯfert distillationi vrine. Vene. Fit ex eo emplastruz super morsum serpentis habentis cornua: ⁊ datur cuz vino ad potũ leporis marini ⁊ soluiť i adipe cerui ⁊ liniunť ex eo mẽbra ⁊ nõ approximãt eis venenosi vermes.

¶ De costo. Cap. 165m.

Costus quid est. Eius spẽs sunt tres. Una earũ est arabicus: ⁊ est albus lenis aromaticus. Et secũda est indus qui est magis lenis. Et iste amarus est spẽs grauis odoris qui nominať gariofilatꝰ. Et istarũ specieꝝ minor est illa cuius odor est odor pini: ⁊ est ad nigredinem tendens. Et qui de istis speciebus est romanus est similis aseunir: ⁊ habet odorem latũ. Bonus autez costus quandoqꝫ falsificatur cũ radicibus enule duris: ⁊ propter illud nõ mordicat linguã neqꝫ hꝫ odorem fortẽ. Ele. Melior est ille qui est albus rectus plenus nõ corrosus: neqꝫ fetidi odoris mordicãs ⁊ linguã ledens: deinde indus niger lenis ⁊ niger ascemiꝰ: ⁊ melior est marinus subtiles habens cortices. Nã. Est calidus in tertio siccus in scðo. Opa. ⁊ ꝓp̃e. In ipso est q̃litas amara ⁊ acris valde ⁊ caliditas ⁊ acredo adeo ꝙ ip̃se vlcerat ⁊ ꝯfert oĩ membro qð indiget calefactione: ⁊ vt ex eo extrahať humor ex profundo. Deco. Abstergit pãnũ cutis linitus cũ aqua ⁊ melle. Vul. ⁊ vl. In ipso est vlceratio: ⁊ ille qui est amarus exiccat vlcera humida. Instr.iiij. Cõfert mollificationi neruoꝝ ⁊ ꝯtritioni lacertoꝝ: ⁊ est bonus sciatice superpositus vt emplastrũ. Mẽ.ca. Cõfert lythargie. Mẽ. ãbe. ⁊ pe. Cõfert doloribꝰ pectoris. Mẽ. exp. Prouocat mẽstrua bibitꝰ ⁊ suffumigatꝰ in traiectorio: ⁊ iterfic̃ fetũ: ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ ex̃bit ascarides ⁊ vermes: ⁊ dat vires ad coitũ: ⁊ ip̃e supponiť ad dolores mr̃icis ⁊ ꝯfert dolori mr̃icis frido bibitꝰ: ⁊ sedẽdo i ðcoctõe eiꝰ: ⁊ mouet nãz qñ bibiť cũ vĩo: ⁊ ip̃e nõ dat vires ad coitũ nisi ꝑꝑ hũiditatẽ suꝑfluã iflatiuã q̃ est in ip̃o. Feb. Cõfert rigori linitꝰ cũ oleo. Vene.

Confert morsibꝰ oibꝰ.s.morsui vipere ⁊ aliis qñ bibit cũ vino aut absinthio. Permu. Loco eius ponitur piretri medietas ponderis ipsius.

¶ Costus radix amara: iuenit aũt in mult̃ locis costũ dulce scriptũ in ꝯfectionibꝰ. Sed nec vidi nec audiui ab aliquo vidisse. Simon.

¶ De crocoma. Cap. 166m.

Crocoma qd ẽ. Dicit ꝙ ẽ fex olei de croco. Ele. Melior crocoma ẽ illa q̃ ẽ bõi odoris põderosa nigra in q̃ nõ sunt ligna: ⁊ qñ soluit tigit aq̃ colore croci: ⁊ qñ masticat tingit dẽtes tictura vehemẽti remanẽte. Opa. ⁊ pp̃. Est calefactiua maturatiua. Mẽ. ocu. Virtus eius est abstersiua oculi: ⁊ oleũ eiꝰ cõfert tenebrositati eiꝰ. Mẽ. exp. Prouocat vrinam.

¶ Crocoma ẽ fex olei d̃ croco s̃z Aui. S̃z al̃r Dia. ⁊ Sera. ẽ nãq̃ cõfectio in antidotario scripta q̃ recipit in diahirũdinis ⁊ i aliis ꝯfectionibꝰ: ⁊ sũt ei diuerse cõpõnes: q̃rũ vnã Cassius in suo antidotario scribit: ⁊ Joãnes Serap̃. in. s. cap̃. de diahirũdinis. dicẽs ꝙ qñ inuenit crocus ꝑmixtus: itelligi debet de hac ꝯfectione. Sim.

¶ De cambil. Cap. 167m.

Cambil qd ẽ. Semẽ est arenosũ qđ coopit rubedo q̃ ẽ mĩor rubedie lapidis i felle bouis repti. Nã. Cal̃z ⁊ sic. ẽ i t̃tio. Opa. ⁊ pp̃. Filiꝰ Mesaugue ingt. i ip̃o ẽ stipticitas vehem̃s. Mẽ. exp. Interficit v̄mes ⁊ ascarides ⁊ expellit eos.

¶ Cambil arabice in tertio Almãsoris. vbi dicit glo. ꝙ est terra rubea minuta: que affertur de media vt arena: que cũ fricat sup manũ ingreditur cito: de qua fit vnguentũ qđ penetrat manũ. Sim.

¶ De climia auri. Cap. 168m.

Climia auri. Ele. Melior ẽ illa q̃ aurea ẽ vt cicinus glaciei cinericii coloris recẽs ⁊ lamiosa grossior. Nã. Est eq̃lis ad siccitatẽ d̃clinãs in tertio. Opa. ⁊ pp̃. Ip̃a ⁊ qđ ablutũ est de ea sunt subtiliora climia argẽti: ⁊ in ip̃a sunt exiccatio ⁊ abstersio. Vul. ⁊ vl. Implet vulnera ⁊ mũdificat sordities eoꝝ: ⁊ corrodit carnes eoꝝ additas: ⁊ incarnat vulnera fraudulenta. Mẽ. ocu. Confert albugini oculi ⁊ initio aque ⁊ ꝯfortat oculuz.

¶ De climia argenti. Cap. 169m.

Climia argẽti qd est. Qñq̃ assumit climia ex auro ⁊ argẽto ⁊ qñq̃ assumit ex ere ⁊ ex marchasita: ⁊ ẽ fex q̃ eleuat sup locũ i quo fundit aut fumꝰ: ⁊ illđ qđ submergit ẽ laminosuz. Nã. Est ꝓxima climie auri: s̃z ẽ fridiõ. Opa. ⁊ pp̃. In ip̃a s̃t exiccatio ⁊ abstersio cũ eq̃litate absq̃ mordicatiõe ⁊ ꝓp̃e qđ ablutũ ẽ d̃ ea: ⁊ ẽ ꝯueniẽtior in ẽpl̃is ⁊ eiꝰ exiccatio ⁊ abstersio i corpibꝰ tẽpat̃ s̃t minꝰ q̃ i duras h̃ñtibꝰ carnes. Vul. ⁊ vl. Cõfert vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ difficilibꝰ ⁊ h̃ũidis puluerizata in empl̃is.

¶ De calcanto. Cap. 170m.

Calcãtũ. Nã. Cal̃m est ⁊ siccũ ad quartũ. Opa. ⁊ pp̃. Est exiccatiuũ iduratiuũ ispissatiuũ corpis ⁊ i ip̃o sũt ꝯstrictio ⁊ adustio. Vul. ⁊ vl. Cõfert fistulis nasi. Mẽ. cap. Prohibet fluxũ sanguis nariũ: ⁊ qñ d̃ eo distillat vna stilla dissoluto in aq̃ in nares mũdificat caput: ⁊ radix eiꝰ est de sũma medicinarũ mundificantiũ aurẽ ꝯferẽs doloribꝰ eiꝰ fridis ⁊ iterficit vermes. Mẽ. exp. Datur in potu. ʒ. j. de eo cuz melle ad vermes ⁊ ascarides. Vene. Expellit nocumentum fungoꝝ.

¶ Calcantũ ⁊ calcitis gre. sp̃ẽs vitrioli. simil̃r ⁊ colcotar qđ est nomẽ arabicũ. Calcantos v̄o exponit in lib. de doctrina greca qđ est flos eris: ⁊ sine dubio h̃ sonat nomẽ. nã chalcos grece est es: antos v̄o flos. Pli. li. 34. ca. 12. atramentũ sutoꝝ qđ calcãtũ vocãt. Sed Diascorides calcãti ingt sp̃ẽs tres sũt. Una est que distillat ab aliquibꝰ cloacis ⁊ spissatur. ⁊ hec aq̃ ex metallicis fabricis distillat ⁊ coaugeť ⁊ colligit. Secũda sp̃ẽs in spelũcis inuenitur qđ collectũ in vasis refunditur ⁊ ibi coagulatur. Tertia v̄o species que dicit epton in hispania fit imbecillum decoloratum. Sim.

¶ De colcotar. Cap. 171m.

Colcotar qd ẽ. Ingt Ga. alcalcadis qñq̃ cõuertit ⁊ fit colcotar. Nã. Est cal̃m ⁊ siccũ i tertio. Opa. ⁊ pp̃. In ip̃o sũt adustio vehemẽs ⁊ ꝯstrictio cursuũ sanguineoꝝ ⁊ exiccatio: ⁊ adustũ est plurime exiccatiõis ⁊ minoris mordicatiõis ⁊ in ip̃o ẽ cũ stipticitate pl̃ima cal̃itas pl̃ima. Ap̃a. ⁊ bo. Cõfert formice ⁊ herisipile qñ linit cũ aq̃ coriandri: ⁊ puluerizat sup fraudulẽtũ ⁊ ambulatiuũ ⁊ adurit carnẽ additã ⁊ facit euenire escarã. Mẽ. ca. Cõfert fluxui sanguis nariũ ⁊ ap̃atibꝰ gigiue. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Cõfert apostemati gauonis. Mẽ. ocu. Ponit in alcofol ad abstergendũ ⁊ subtiliandũ grossitudinẽ palpebrarũ. Mẽ. exp. Prohibet fluxũ matricis.

¶ Colcotar sp̃ẽs vitrioli: vt supra in calcantum dictum est. Sim.

¶ De canebiri. Cap. 172m.

Canebiri. Nã. Est cal̃m in p̃. Opa. ⁊ pp̃e. Est s̃btile abstẽsiuũ icisiuũ. Ingt Pau. g̃ñat mel̃iam ⁊ ꝓp̃rie illđ qđ coqt cũ sale. Deco. Abstergit pãnũ ⁊ morpheã: ⁊ s̃z veritatẽ ẽ res magis iuuatiua ad sorditiẽ: comestũ. n. ⁊ suppositũ vt empl̃m r̃mouet ip̃z i diebꝰ paucis ⁊ h̃ sciũt arabes. Vul. ⁊ vl. Qñ ex foliis eiꝰ fit ẽpl̃z ꝯfert vlceribꝰ fraudulẽtis i mamilla. Mẽ. ca. Cũ ex eiꝰ radice fit caputpurgiũ ꝯfert h̃ũiditatibꝰ g̃ssis i cerebro. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Ap̃it oppil̃ones pl̃monis ⁊ mũdificat ip̃z. Mẽ. nu. Ap̃it oppil̃ones epat̃ ⁊ splenis. Mẽ. exp. Aq̃ eiꝰ soluit ventrẽ ⁊ ẽ ẽpl̃m ad hemorroidas: ⁊ r̃mouet dolorẽ vẽtris pũgitiuũ ⁊ r̃soluit duritiẽ m̃ricis: ⁊ exhit chimos grossos malos: ⁊ ap̃it oppil̃ones epatis ⁊ splenis. Vene. Alcanebiri ẽ empl̃m ꝯueniẽs v̄mibꝰ venenosis oibꝰ.

¶ De cuso. Cap. 173m.

Cusus qd est. Eiꝰ sp̃ẽs s̃t tres: nigra: alba: ⁊ rubea: ⁊ oẽs sunt acres ⁊ stiptice. vna qdẽ sp̃ẽꝝ eiꝰ ẽ qddã qđ noiat laudanũ: ⁊ cusus qdẽ i radice ẽ laudanũ aut aliđ: ãbo. n. sũt ꝓpinq̃rũ dispõnũ. Nã. Nã eiꝰ ad cal̃itatẽ d̃clinat ⁊ fortasse i q̃busdã g̃ñibꝰ eiꝰ ẽ frigꝰ: s̃z laudanũ ip̃z ẽ cal̃z in fine t̃tii. Opa. ⁊ pp̃. Est nociuꝰ neruis ⁊ i ip̃o ẽ stipticitas: ⁊ ꝓp̃e i foliis eiꝰ: ⁊ i floribꝰ ip̃iꝰ ẽ ꝯstrictio. Ille v̄o q ex tota eiꝰ sũma noiat laudanũ ẽ calefactiuꝰ apitiuꝰ orificioꝝ venaꝝ ⁊ lenificatiuꝰ. Dec. Lachryma aũt cũ eiꝰ ẽ iterficiẽs pediculos abstersiua. Laudanũ cũ vio ⁊ oxymelle abstẽgit vestigia vlceꝝ ⁊ asp̃itatẽ eoꝝ: ⁊ qñ misceť cũ vio ⁊ myrra ⁊ oleo d̃ myrto ꝓhibet casuz capilloꝝ: verũtñ ñ ꝑuẽit ad h̃ vt ꝯferat eis q̃ s̃t sic alopicia q̃m eiꝰ resol̃o ẽ pauca. Vul. ⁊ vl. Decoctio eius cũ vino ꝯfert plurimũ vlceribꝰ: ⁊ fit ex eo emplastrum ⁊ cõfert ambulationi fraudulenti: ⁊ fit ex eo ceratuz ad adustionẽ ignis Instr. iun. Nocet neruis. Mẽ. ca. Qñ admistrat succꝰ eiꝰ cũ oleo irino ⁊ mel-

le ⁊ nitro soluit soda ātiq̄. Et qñ accipit succꝰ eiꝰ q niger ē ⁊ calefit i cortice granati ⁊ distillat i aurē diūsaꝫ pti dentis dolorosi ꝯfert. Et caputpurgiū factū ex aq̄ eiꝰ ē bonū ad purgādū caput: ⁊ sanat cursuꝫ ātiquū ad aurē: ⁊ exiccat vlcera eiꝰ. Mē. nut. Qñ ex recēti fit ēpl'ꝫ spleni cū aceto ꝯfert. Mē. exp. Qñ bibunt tres anulusat ꝺ flore albi cū vīo ꝯfert dissinterie ⁊ bibat in die bis. Et qñ fit ex eo qꝺ recēs ē empl'm ⁊ ex capitibꝰ eiꝰ ꝓuocat mēstrua. Et qñ fit ex eo suffumigatio post purgationē mēstruoꝝ ꝓhibet ipregnationē. Et ille q puꝰ ē cū suppōit ex pte capitꝭ eiꝰ ꝓuocat mēstrua ⁊ exbit fetū. Et ex laudano qdeꝫ fit suffumigatio ad secūdinā: ⁊ vt abortū faciat: ⁊ flos eiꝰ stringit nāꝫ. Vene. Qñ bibit radix eiꝰ cū aceto ⁊ vino ꝯfert morsui rutele.

¶ Lusus grece dicit kissos: ⁊ puto Aui. sic voluisse dicere. aliqui dicunt ciseos. Dia. multe sunt eius spēs: sed gñā sunt tria: alba ⁊ nigra ⁊ elix. alba vo semē albū affert: nigra nigrū aut croceū: quam multi dionysiam vocant. elix vo nō hꝫ semē sed folia minuta ⁊ angulosa ⁊ grossa ⁊c. est hedera. Sim.

¶ De canabe. Cap. 174m.

Canabes. Opa. ⁊ pp̄. Semē eiꝰ fugat vētositates ⁊ exiccat: ⁊ ē difficilis digōnis et mali hūoris ⁊ fortꝭ calefactōis: ⁊ qꝺ fixū ē: ē minoris nocumēti: ꝫ syrupꝰ acetosus ꝺ zuccharo expellit eiꝰ nocumētū. Apa. ⁊ bo. Ex ꝺcoctiōe radicis eiꝰ q ē syluestris fit ēpl'm apatibꝰ cal'is ⁊ herisipile. Mē. cap. Cōferūt succꝰ eiꝰ ⁊ oleū ipiꝰ dolori auris. Et lauat cū succo folioꝝ eiꝰ caput ⁊ ꝯfert surfuribꝰ. Et semē eiꝰ facit soda pp vehemētiā calefactiōis ⁊ vaporationē ipsiꝰ. Mē. nu. Grana eiꝰ sunt difficilis digōnis ⁊ sunt mala stōcho. Mē. exp. Ex corticibꝰ eius qñ plurimū sumit ipse intersecat sperma.

¶ De chimolea. Cap. 175m.

Chimolea qd ē. Est lamiosa sic marmor alba splēdida bōa in sapore suo ē cāphoreitas. Et ꝺ ipa est q̄dā q̄ splēdorē nō hꝫ: oīs velociter est frāgibilis. Vul. ⁊ vl. Cōfert adustioni ignis ꝓprie cū aq̄ ⁊ aceto: ⁊ qꝺ ē ex ea adustū ⁊ lotū ꝯfert vlceribus difficilibꝰ ad incarnandū.

¶ Chimolea a Dy. gimolea vocat. alia inqt alba atq̧ dēsa. alia purpurea ⁊ q̄si piguis q̄ ꝓbabilior ē: valde. n. frida ē tactu ⁊c. Plinius lib. 35. ca. 17. i creta nascit. duo eiꝰ sūt gñā cādidū ⁊ ad purpurismū iclināš. Cornelius celsus cymoliā laudat sub cerulei coloris. Sim.

¶ De culcasia. Cap. 176m.

Culcasia qd ē. Est plāta i q̄ ē assimilatio ꝺ alusnē. Nā. Cal'a ē ⁊ sicca in ꝑ. Opa. ⁊ pp̄. In ipa ē salsedo cū stipticitate: ⁊ partes eiꝰ ñ sꝭ sil'es ⁊ ē cū iflatōe pauca. Mē. ābe. ⁊ pec. Fit ex ea gargarismꝰ cū lacte ⁊ sale ipiꝰ: ⁊ i egypto decoqt cū ea caro ⁊ frigit cū oleo ⁊ ē cibꝰ illic. Mē. nut. Sol'one educit aq̄ꝫ citrinā: ⁊ ꝓpe semē eiꝰ ⁊ succꝰ ipsiꝰ ⁊ minoret ex ea vt nō debilitet. Mē. exp. Prouocat vrinā ⁊ generat sperma ⁊ expellit choleraꝫ ⁊ aquositateꝫ cum facilitate: ⁊ potus ipsius fit ab vna tertia libre vnius vsq̧ ad duas tertias libre.

¶ Culcasia que ⁊ culcas dicitur: sed tamen nōnulli faciunt differētiam. Culcas eniꝫ satis nota est apud mercatores nostros vtētes in syria: ⁊ ego vidi. Plinius in lib. 21. ca. 29. colocasiaꝫ vocat. Sim.

¶ De charta. Cap. 177m.

Chartas. Nā. Cal'a est in prio: sicca i scꝺo. Opa. ⁊ ꝓpe. Prohibet qꝺ adustū est de ea fluxū sanguinis. Apa. ⁊ bo. Qꝺ de ea adustum est ꝓhibet sabasat. Mē. ca. Qꝺ de ea adustū est prohibet fluxum sanguinis narium.

¶ De cataf. Cap. 178m.

Cataf qd est. Est illꝺ qꝺ dī chrysolocāna. Nā. Est cal'a ad 2m: hūida i ipo. Opa. ⁊ ꝓ. In seie eiꝰ ē vtꝰ lauatiua hn̄tiū chol'aꝫ.

¶ Cataf hꝫ. A. ē chrysolocāna: q ē atriplex: ⁊ ē vtrūq̧ a greco. nā vt ait Dia. catafora dī grece atriplex. sed vulgo chrysolocāna. Sim.

¶ De cucurbita. Cap. 179m.

Cucurbita. Nā. Est frida ⁊ hūida i scꝺo. Opa. ⁊ ꝓpe. Illa q̄ ē elixata nutrit aliq̄ꝫtulū: ⁊ ē velocis ꝺscēsiōis si nō corrūpit añ digōnē pp cām aliq̄ꝫ ⁊ nō gñat ex ea hūor malus: aut si corrūpit i stōcho ⁊ miscet ei hūor malus ē tarde ꝯsistētie sic reliq fructꝰ: ⁊ hūor q ex ea gñat ē insipidus nisi dñet ei aliqd qꝺ sibi sit cōmixtū. nā si cū cydonijs cōmiscet hūor eiꝰ ē laudabil' chol'icis: ⁊ sil'r si aq̄ agreste ⁊ aq̄ granati: veꝝ nocumētū qꝺ ipa affert colō duplicat: ⁊ ꝺ ꝓpetate qdē eiꝰ ē qꝺ gñat ex ea nutrimētū homogeneū ei qꝺ ei associat. Nā si comedat cū synapi gñat ex ea hūor malus acris: aut cū sale generat ex ea hūor salsus: aut cū stipticis gñat ex ea humor stipticꝰ: ⁊ ē oīno nocitiua qbꝰ dñat mel'ia ⁊ fl'a ⁊ bōa chol'ic: ⁊ illa qdē q̄ ē romana ñ igredit i medicis neq̧ aliqd iprimit ifridatōis neq̧ calefactōis: ꝫ qñq̧ admistrat pp ꝺlectationē. Mē. ca. Succꝰ eiꝰ sedat dolorē auris cal'ꝫ ⁊ ꝓpe cū oleo ro. ⁊ ꝯfert apatibꝰ cerebri ⁊ sirsen: ⁊ ē ꝯferēs dolori guttur. Mē. ābe. ⁊ pec. Sauich cucurbite ꝯfert tussi ⁊ dolori pectoris factꝭ ex cal'itate. Mē. nu. Eiꝰ ꝺcoctio ꝯfert supfluitatibꝰ calidis i stōcho ⁊ rmouet eas: ⁊ sil'r vinū effusuꝫ i vacuitatē eiꝰ: deide admistratū: ⁊ fit ex succo eiꝰ caputpurgiū ad dolorē dētiū valde: ⁊ abscidit sitim: ⁊ ē ex eis q̄ gñant egritudinē stōchi valde vt ita stōchis pueroꝝ ⁊ adolescētiū ⁊ ñ ē medicamē nocumēti stōchi nisi vomitꝰ: ⁊ nocumētū qꝺ affer colō maximū est. Mē. exp. Qñ eius aq̄ coquit cū melle ⁊ ponit in ipsa nitrū lenit ventreꝫ: ⁊ sil'r qñ sepelit in prunis ⁊ decoquit sicut est ⁊ bibit eius aq̄ cū zuccharo ipsa vehemēter nocet intestinis ⁊ colon ꝓpe. Fe. Cōfert febribꝰ cholericis.

¶ Cucurbita. i. cocoza ⁊ est bara.

¶ De cucumere. Cap. 180m.

Cucumer qd ē. Semē eiꝰ ē meliꝰ seie citrulli: ⁊ ille q ē meliō ⁊ sbtilior ē maturꝰ. Nā. Fridus ē ⁊ hūidus ad scꝺꝫ. Opa. ⁊ ꝓpe. Sedat cal'itatē ⁊ chol'aꝫ: ꝫ eiꝰ chimꝰ ē malus ꝑpatꝰ ad putrefactionē: ⁊ excitās putrefactionē ⁊ febres ꝑuas. bathecha vo ē velocioris corruptōis q̄ꝫ ipe: ⁊ i eo qdē q maturus ē: ē abstersio: ⁊ semē eiꝰ ē meliꝰ seie citrulli. Citrullus vo lōgioris ē digōnis ⁊ discurrit i vēis crudus ⁊ gñat febres chronicas cuiꝰ qdē nocumētū expellit ameos a vehemētia iflationis stōchi. Apa. ⁊ bo. Ponūt folia eiꝰ cū melle sup scer flaticū ⁊ ꝯfert ei. Mē. ca. Qñ hn̄tes syncopim cal'aꝫ ipꝫ odorāt riuiuiscūt. Mē. nu. Qñ admistrat sedat sitim ⁊ ē bonꝰ stōcho: verūtñ ipse raro digerit hñ: ⁊ qñ bibunt de radice eius duo anulusat cū hydromelle facit vomere humorē subtilē. Mē. exp. In ipo sunt ꝓuocatio ⁊ lenificatio: ⁊ ꝯfert doloribus testiculoꝝ ⁊ est cō-

ueniens vesice: sed est minor batheca in ꝓuocatione. Vene. Folia eius conferunt morsui canis rabiosi.

¶ De cucumere asinino. Cap. 181m.

Cucumer asininus qd ē. Est arbor cuiꝰ colligit̃ succꝰ h̃ mō. Accipit̃ fructus eiꝰ in fine estatꝫ postq̃ʒ ē citrinꝰ ⁊ suspēdit̃ in pāno vt currat eiꝰ aq̃ ⁊ colet̃ ⁊ exiccat̃ i scutella sup cinerē ⁊ ponit̃ sup tabulā i vmbra. Ele. Bonꝰ ē ille q ē citrinꝰ rectꝰ sic̃ cucumer vere amaritudinis. Et bonus succꝰ ē ille q ē albꝰ planus q ē sil'is cepe: ⁊ sup quē iā p̃terijt ānus. Na. Est cal's ⁊ siccꝰ i tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Est subtilis r̃solutiuꝰ: ⁊ radix ⁊ folia eiꝰ ⁊ fructꝰ ipsiꝰ abstergūt ⁊ resol'one exiccāt: ⁊ cortex eiꝰ magis: ⁊ virtꝰ succi radicis ⁊ fructꝰ ipsiꝰ ē vna. Deco. Succꝰ eiꝰ aut succꝰ radicis ⁊ folioꝝ ipsiꝰ ꝯfert icteritie. Et pulverizatio eiꝰ qꝺ de ipo siccū ē delet vestigia i ꝯsolidationibꝰ nigra ⁊ mūdificat sorditiē faciei. Apa. ⁊ bo. Cū fit ex radice ipsiꝰ empl'm cū faria ordei resoluit oē apa fl'aticū ātiquū: ⁊ ē disruptiuū exituraꝝ ꝓpe cū gūma albotin ⁊ ꝓprie succꝰ eiꝰ. Vul. ⁊ vl. Qñ pulverizatur qꝺ de eo siccū ē sup scabiē ⁊ ipetiginē ꝯfert eis. Instr. iū. Cōfert doloribꝰ iūcturaꝝ: ⁊ eiꝰ ꝺcoctio clysterizata ꝯfert sciatice: ⁊ fit ex eo ēpl'ʒ cū aceto sup podagrā. Mē. ca. Succꝰ eiꝰ resoluit emigraneā gsſaʒ caputpurgio fcō ex eo cū lacte. Et si liniant̃ cū eo nares cū lacte eūabit supfluitates plurimas. Et ꝯfert galeate passiōi ⁊ soda ātiq̃. Et succꝰ qdē folioꝝ eiꝰ ē debilior. Cūq̃ʒ distillat̃ succꝰ i aurē sedat eiꝰ dolorē. Mē. ābe. ⁊ pec. Sol'o cū succo eiꝰ fcā vehemētis ē iuuamēti ei q anhelitꝰ malitiā hʒ ⁊ linit̃ palatū ad p̃focationē fl'aticā ex succo eiꝰ cū melle ⁊ oleo. Mē. nut. Cōfert hydropisi exhendo aq̃sitatē mirabil'r sine nocumēto qñ i potu dat̃ ꝺ radice eiꝰ anulusat vnꝰ ⁊ semis. Et qñ ꝺcoq̃t̃ media lib. eiꝰ cū duobꝰ kist vini ⁊ dant̃ i potu oi die tres anulusat vsq̃ʒ ad. 5. ⁊ qñ assumit̃ de radice eiꝰ anulusat. j. 5. aut ꝺ cōtice eiꝰ q̃rta anecsune i die fac̃ vomē fl'a ⁊ cholerā rubeā. Et bibit̃ cū aq̃ mellis: ⁊ ꝯfert vehemēter ⁊ māifeste: ⁊ ꝓuocat ābo facile sine lesiōe: ⁊ ñ ē stōcho nociuꝰ. Ex eis aūt q̃ faciūt sol'onē q̃ eo fit bōa ēvt succo eiꝰ duplū salis admisceat̃: deide fiāt ide pill'e sic̃ herbꝰ ⁊ bibant̃ cū aq̃: in vomitu aūt sumit̃ aliqd de eo dissolutū aq̃: ⁊ linit̃ ex eo radix ligue ⁊ qꝺ seq̃t̃ ipaʒ. Et si vis vt velocius fiat ⁊ fortius fiat illꝺ ex eo cū oleo ⁊ oleo de lilio. Et si supfluit det̃ i potu ei q bibit vinū cū oleo: qm̃ q̃escē facit statiʒ. Si aūt nō cōfert det̃ sauich de ordeo cū aq̃ frigida ⁊ aceto. Mē. exp. Sol'one educit flegma ⁊ sanguinē. Et succus eiꝰ ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ corrūpit fetuʒ suppositus.

¶ Cucumer asininus vel agrestis appellat̃ arabice reso. Serapio libro aggre. reso aucto. Dia. planta eiꝰ est diuersa in fructu eiꝰ: qm̃ ipse est minor satis cucumē domestico ⁊ est in figura sua sil'is glādi'lōge: ⁊ folia eiꝰ silia folijs citrulli: sed radix eiꝰ est alba: nascitur in rupibꝰ ⁊ campis: ⁊ qꝺ de ea administrat̃ est succus fructꝰ eius: suba eiꝰ est subtilis: ⁊ sapor eiꝰ est amarus: virtꝰ eiꝰ est que calefacit ⁊ desiccat in scꝺo gradu. Gal'. s. simpliciū pharmacoꝝ. cap. 93. i. cap'lo sykirij agri. i. cucumeris sylvestris: succuʒ eius fructus elacterium nominant. cucurbita agrestis. i. brionia.

¶ De cornu. Cap. 182m.

Cornu qd est. Cornu cerui ⁊ capre adustū abstergit dētes fortit̃ ⁊ strigit gigiuā: ⁊ sedat dolorē gingiue inflate: ⁊ oʒ vt adurat̃ donec albescat. Mē. ocu. Cornu cerui adustuʒ albificatū sicut sal ablutum ꝓhibet materias ab oculo. Mē. anhe. ⁊ pec. Cornu cerui adustuʒ ablutū sputo sanguinis ꝯfert. Mē. nut. Detumescere facit latus ⁊ nō nocet stōcho ⁊ confert icteritie. Mē. exp. Cornu cerui adustum ablutū confert dissinterie.

¶ De curace. Cap. 183m.

c Uracis quid est. Est vrtica.

¶ De catatul. Cap. 184m.

Catatul. Na. Est ꝺbilis cal'itatꝫ ⁊ vehemētis siccitatꝫ. Opa. ⁊ ꝓpe. Gñat melācholiaʒ. Mē. nut. Confert hydropisi. Mē. expul. Confert solutioni ventris.

¶ De cokio. Cap. 185m.

Cokiū qd est. Est aīal marinuʒ: cuiꝰ virtus est ꝓpinq̃ ꝟtuti aīalis castorei. Mē. cap. Caro eius ꝯfert epilepsie. Mē. exp. Cōfert prefocationi matricis.

¶ Cokium est quoddam animal marinum: quod vulgo dicitur vitulus marinus pilosum. Sim.

¶ De cubugi. Cap. 186m.

Cubugi qd ē. Attuiugi cōicat ei in formis suis. Na. Caro eiꝰ est de subtilioribꝰ carnibꝰ. Deco. Caro eiꝰ ipiguat. Mē. ābe. ⁊ pec. Caro eius abstergit cor. Mē. nut. Cōfert caro alcubugi hydropisi ⁊ ꝯfert stōcho. Mē. exp. Caro eiꝰ ē leuis strigit ⁊ augmētū facit in coitu.

¶ Cubugi arabice perdix ⁊ algel. Sim.

¶ De cambura. Cap. 187m.

Cambura. Mē. nut. Quādo digeritur nutrit plurimum: sed est tarde digestionis.

¶ De cathimūkureis. Cap. 188m.

c Athimūkureis. Dictuʒ est in capitulo de nun. Mē. exp. Est bonū vlceribus renū ⁊ vesice.

¶ De calab. Cap. 189m.

Calab qd ē. Est almes idū: ⁊ ē sil'e semini lini ⁊ maiꝰ aliq̃ʒtulū ad cinereitatē ꝺclinās. Na. Est frigidū in scꝺo humidū in p̃mo. Mē. nu. Delet singultū. Mē. exp. Frāgit lapidē renū ⁊ vesice: ⁊ est bonū solutioni ventris.

¶ De caisur. Cap. 190m.

c Aisur quid est. Est alased: ⁊ iam dictum est de eo in capitulo spume maris.

¶ De cot. Cap. 191m.

Cot qd ē. Est alistiscat ⁊ noiat̃ ēt alfasasat. s. viridis ⁊ est cibus aīaliū oium. Instr. iun. Oleū alcot est res magis cōferens tremori ⁊ remouet eum fm omnes.

¶ Cot ⁊ alisti ⁊ alfasafat ⁊ radhab: ⁊ ē eiꝰ expō hūida seu virēs. apō Dia. vocat̃ medica: ⁊ puto q̃ sit spēs trifolij sic̃ vꝫ p Serap. Sim.

¶ De cinere. Cap. 192m.

Cinis. Opa. ⁊ ꝓpe. Ois ē abstersiuꝰ exiccatiuꝰ q̃ʒuis diuisificet̃: ⁊ ablutio minuit eiꝰ abstersionē ⁊ acq̃rit ei glutinationē ⁊ exiccationē sine mordicatōe. Aq̃ ꝟo cieris igredit̃ i medicis putrefaciētibꝰ. Et fortior eaꝝ ē cinis fici ⁊ lacticinij. Et abstēsio reliq̃rū aq̃rū cineris ⁊ siccitas sūt miores q̃ʒ istaꝝ duaꝝ: ⁊ cinis almezeriō ē abstersiuꝰ ⁊ putrefactiuus: ⁊ cinis lignoꝝ stipticoꝝ sicut quercus ⁊ reliquoꝝ sup scaretiet sāguinē. Apa. ⁊ bo. Cinis alatbabagi sup sca

biē ⁊ ĩpetiginē linit̃ ⁊ ꝯfert. Mē.ocu. Cinis almeze rion acuit visuz. Mē.anhe.⁊ pec. Cinis almezerion ꝯfert ſquinantie ⁊ ꝓprie cum diahirundinis.

Cinis latine arabice dicitur mamad: grece teſa.

De cera. Cap. 193m.

Cera qd eſt. Dicta ē ĩ capitulo de min. Mē. expul. Addit in coitu ⁊ ꝓuocat.

De capillo algul. Cap. 194m.

Capillus algul qd ē. Eſt plāta q̄ cū ſuis era dicat̃ venis: ⁊ color ipſiꝰ eſt iter rubedinē ⁊ nigredinē: ⁊ vene eiꝰ ⁊ ſup̄ma eiꝰ ſūt plana curuata. Nā. Eſt calidus ⁊ ſiccꝰ. Mē. āhe.⁊ pec. Mūdificat pectꝰ ⁊ pulmonez.

Capillus algul arabice: ſed perſice berſcegaſten. latine coriādrū putei: vel capillus porcinus: vel capillus veneris: grece ꝺo adian ton. Sera. libro aggrega. ca. berſcegaſten aucto. Dia. berſcegaſtē. i. capillus veneris: eſt herba cuiꝰ folia ſĩlia ſunt folijs coriādri ⁊ hꝫ ſtipites duros ſubtiles lōgitudine palmi vnius: ⁊ nō hꝫ crus: neqꝫ florē: neqꝫ fructū ſiue ſemē: ⁊ hꝫ radicē in qua nō ē vtilitas. naſcit̃ locis vmbroſis ⁊ parietibꝰ ſpeluncarū humidarū ⁊c̄.

De capillis. Cap. 195m.

Capilli. Nā. Capilli aduſti ſt̃ calefactiui ⁊ exiccatiui fortit̃ Dec. Aduſti abſtergūt dentes: ⁊ aq̄ eoꝝ fac̄ naſci capillos. Gul. ⁊ vl. Exiccāt capilli aduſti vlcera hūida ⁊ ſordida ⁊ tremula fortiter. Mē.cap. Capilli aduſti abſtergūt dētes. Vene. Capilli hoīs cum aceto in modū emplaſtri ponunt̃ ſuꝑ morſuz canis rabioſi.

De caſurudar. Cap. 196m.

Caſurudar qd ē. Meſaugue ingt ē galāge. Nā. Eſt cal'm ⁊ ſiccū. Opa.⁊ ꝓpe. Eſt r̃ſolutiuū liquefactiuū. Mē.exp. Cōfert colice ⁊ dolori renū: ⁊ augmentū efficit in coitu: ⁊ plurimū ꝓprietatis eius eſt in dolore renū.

Caſurudar ſm̄ Aui. aucto. Meſaugue eſt galanga. Sim.

De caſſia fiſtula. Cap. 197m.

Caſſia fiſtula qd ē. Alia ē kebulta: alia egy ptia. Ele. Melior ē illa q̄ ſumit̃ a cāna ⁊ q̄ eſt ſplēdidior ⁊ piguior. Et melior cāna ipſiꝰ ē illa q̄ ſplēdida ē ⁊ plana. Nā. Eſt eq̄lis ĩ cal'itate ⁊ ſiccitate: ⁊ ē hūida. Opa.⁊ ꝓp. Eſt r̃ſolutiua lenitiua. Apa.⁊ bo. Cōfert apatibꝰ cal'is ĩ viſceribꝰ ⁊ ꝓprie gutture qn̄ ex ea fit gargariſmꝰ cū aq̄ ſolatri: ⁊ linit̃ ſuꝑ apata dura ⁊ ꝯfert eis. Inſtr.iunc. Liniunt̃ ex ea podagra ⁊ iūcture doloroſe. Mē.āhe. ⁊ pec. Qn̄ diſſoluit̃ manibꝰ ĩ aq̄ coriādri hūidi cū ſpu ma pſilij: ⁊ deīde fit ex ea gargariſmꝰ ꝯfert p̄focatiōi. Mē.nut̃. Mundificat epar ⁊ ꝯfert icteritie ⁊ dolori epat̃. Mē.exp. Eſt lenificatiua vētris: ⁊ educ̄ cho lerā aduſtā ⁊ flegma: ⁊ ſoluit ſine nocumento ⁊ abſqꝫ mordicatiōe adeo ꝙ ip̄a eſt ꝯueniēs p̄gnātibꝰ ⁊ ſoluit eas. Perm. Loco eiꝰ pōit̃ pond̄. ʒ. ipiꝰ d̄ tereniabin: ⁊ triplū pōderis ipſiꝰ de carne paſſe: ⁊ octaua pōderis ⁊ ipſius de turbith: ⁊ qn̄qꝫ ponit̃ loco paſſe liquiritia.

Caſſia fiſtula. Dy. facit cap'lm de caſſia lignea: ⁊ incipit caſſia fi ſtula. inquit plures habet ſpecies ſed optima eſt ara. que eſt gra uiſſima colore ſubruffo corallis ſimilis tenuis leniſſima tactu lon ga fiſtula guſtu ſubmordax neſcio cū qua calefactione odore aro matico plena: ⁊ in ore miſſa vini ſubtrahens ſaporē ⁊c̄. Sim.

De carnub. Cap. 198m.

Carnub. Ele. Melior ē illa q̄ ē d̄ ſcemi alna batbia. Nā. Nabatbia ē vehemētioris ſic citatis ⁊ frigiditatis. Opa.⁊ ꝓpe. Illa que eſt de ſce mi eſt exiccatiua ſtiptica: ⁊ ſimiliter fructus eiꝰ: verū tamē in ipſa ē dulcedo ⁊ cū h̄ ſtrigit. Et nabatbia qdē ē vehem̄tioris ſiccitat̃ ⁊ exiccatiōis: ⁊ n̄ mordicat. Et nabatbia comedit̃ hūida: ⁊ hūor eiꝰ eſt grauis malus. Deco. Qn̄ fricant̃ v̄ruce cū carnub nabatbia imatu ra vehem̄t̃ delet eas oīno. Mē.ca. Collutio eiꝰ ex d̄ coctōe eiꝰ ē bōa dolori dētiū. Mē.nu. Illa q̄ ē d̄ ſce mi hūida ſtōcho mala ē ⁊ n̄ digerit̃: ⁊ ſicca ē tardioris digōnis ⁊ d̄ſcēſiōis. Ingt Gal'. medulla huiꝰ fructꝰ nō d̄fert̃ ad r̃gionē aliā: ⁊ aliēbut ē bōa icteritie. Mē.ex. Encatiſma ĩ d̄coctōe eiꝰ ſcm̄ ꝯfortat anū: ⁊ ĩ ip̄a ē ꝓuo catio: ⁊ ꝓpe q̄ nutrita ē cū ꝯgelato vue: ⁊ illa d̄ ſcemi q̄ hūida ē ſoluit: ⁊ ſicca ſtrigit: ⁊ ꝯfert ſol'oni vētr̄. Et na batbia ꝯfert fluxui mēſtruoꝝ ſuꝑfluo comeſta ⁊ ſup poſita. Et aliēbut ē bōa dolōi vētr̄ ꝓ̄gitiuo ⁊ ſol'oni.

Carnub ara. carubia xilliqua que xillocaracta grece dicitur: ſed arabice carnub. Simon.

Cehul qd ē dr̃ ꝙ ē tebiderē. Nā. Frida ē ⁊ ſicca ĩ p̄ ⁊ ꝓpe radix eiꝰ recēs. Opa.⁊ ꝓp. Virtꝰ eiꝰ ē ſtiptica ⁊ ĩ ip̄a ē mordicatio ⁊ ꝓhibet eiꝰ ſuccꝰ attractionē mãeꝝ ad viſcera. Gul.⁊ vl. Cō fert vulneribꝰ recētibꝰ qn̄ pōit̃ ſuꝑ ea ⁊ ꝓpe radix eiꝰ ⁊ ĩ ip̄a ē ꝯſolidatio. Mē.ca. Prohibet catarros oēs. Mē.ocu. De ſucco eiꝰ ⁊ ip̄a d̄cocta ĩ vīo ⁊ melle ⁊ in pōdē eq̄l'r ſūptū pōit̃ ĩ medicamīe qd̄ ad ocl'm ē bonū: ⁊ illiꝰ qdē medicamīs cōpō ē h̄. Sumit̃ ſuccus eiꝰ ⁊ me dietas eiꝰ d̄ myrra ⁊ 3a eiꝰ d̄ pipe ⁊ 3a eiꝰ d̄ olibano ⁊ ꝑ miſcent̃ ⁊ ē medicamē bonū. Et oꝫ qdē vt r̃ponat̃ ĩ va ſe eneo. Mē.nu. Abſcidūt ſemē ⁊ radix eiꝰ vomitū ⁊ ꝓhibēt attractionē fieri ad ſtōchū: ⁊ ſem̄ eiꝰ oīno ꝯue niēs ē ſtōcho. Semē eiꝰ d̄glutitū ē ꝓuocatiuū ⁊ diſru ptiuū lapidiſ ꝑꝑ illd̄ qd̄ ĩ ip̄o d̄ ſiccitate cū amaritudīe Et ſil'r radix eiꝰ ⁊ decoctio eius ꝯfert vlceribꝰ veſice.

AD. DI TIO

De cubeze. Cap. 199m.

Cubeze qd ē. Eſt ſpēs malue: ⁊ dicūt qdā ꝙ cubeze ē ſylueſtris: ⁊ muluchia ē domeſtica. Et cubeze qdē ē ſpēs q̄dā q̄ dr̃ muluchia ar borea ⁊ ip̄a ē altera ⁊ ē olus iudaicū: ⁊ n̄ ē lōgū qn ſit ſpēs eiꝰ ⁊ ē melior q̄ ſit ĩ ip̄a. Ele. Sylueſtris ē ſubti lior ⁊ ſicciō: ⁊ fortitudo aqueitat̃ domeſtice miorat ex v̄tute eiꝰ. Nā. Eſt frida ⁊ hūida ĩ p̄: dr̃ ꝙ domeſtica eſt cal'a ⁊ ſicca: ⁊ huiꝰ qdē v̄bi dictor fuit Paulus: ⁊ vr̃ ꝙ fuit eiꝰ ĩtētio ad olus iudaicū qm̄ ipꝫ noīat̃ almulu chia. Opa.⁊ ꝓpe. In ip̄a ē lēificatio: ⁊ ē ſubtilior q̄ꝫ atriplex: ⁊ g̊ſſior ſicla ſylueſtri: ⁊ ſb̄tilior ⁊ ſiccior: ⁊ dr̃ ꝙ domeſtica calefac̄ parūꝑ ⁊ d̄ſcēdit velocit̃ ꝑꝑ hūi ditatē ⁊ viſcoſitatē ſuā: ⁊ ꝓpe cū almuri ⁊ oleo: ⁊ ē eq̄ lis digōnis: ⁊ eiꝰ hūiditas ſꝫ ꝙ dr̃ ē g̊ſſior hūiditate la ctuce. Ingt Paulus: ⁊ ip̄a ꝯſtrigit ⁊ carniat ⁊ r̃ſoluit ſine mordicatōe: ⁊ vr̃ ꝙ ip̄e voluit ꝑ illd̄ olus iudaicū. Apa.⁊ bo. Ip̄a ꝯfert formice ⁊ heriſipile: folia ſylue ſtris cū oliuis ꝯferūt aduſtioni ignis: ⁊ ſil'r eiꝰ d̄coctio embrocata: ⁊ domeſtica qdē ꝯfert iceptiōi apatis ca lidi ⁊ additōi eiꝰ. Gul.⁊ vl. Qn̄ maſticat̃ cū ſale cru da ⁊ ponit̃ ſuꝑ fiſtulas ꝯfert eis ⁊ ꝓpe ꝑuis ⁊ ĩ oculo. Mē.ca. Fit ex ea empl'm vlceribꝰ capit̃ cū vria. ⁊ cō fert eis valde ⁊ maſticat̃ ad cola. Mē.ocu. Qn̄ ma ſticant̃ folia eiꝰ ⁊ admiſtrant̃ ex eis cū pauco ſale mū

dificat fistulas oculi ⁊ facit nasci carnē. Mē.anbe.⁊ pec. Folia ⁊ flos eiꝰ leniunt pectꝰ:⁊ faciūt exuberare lac ⁊ sedāt tussim euenietē a calitate ⁊ siccitate:⁊ semē eiꝰ est illud qđ de ea est meliꝰ in remouēdo asperitatē pectoris. Mē.nuf. Domestica est mala stōcho:⁊ in ipa est aptio epatꝫ. Mē.exp. Flos eiꝰ ꝯfert vlceribꝰ renū ⁊ vesice bibitū cū oleo ⁊ linitū. Et semē mulucbie ꝯfert rasure ⁊ vlceribꝰ itestinoꝝ:⁊ rami alcubeze domestice ꝯferūt itestis ⁊ vesice leniēdo nām ⁊ doloribꝰ eoꝝ:⁊ illud qn̄ bibif aq̄ eoꝝ ⁊ fit ex ea syrupꝰ. Et eius decoctio ꝯfert duritiebꝰ mr̄icis sedēdo i ea ⁊ faciēdo cū ea enema:⁊ in ipsa est virtus ꝓuocās vrinā. Et de alcubeze qdē syluestri que cū sole reuertif est que soluit humorē crudū ⁊ cholerā:⁊ qn̄qꝫ supfluit ⁊ sol'one educit sanguinē. Vene. Folia eius sedant pūcturā vespe more emplastri supposita ⁊ ꝓprie cū oleo:⁊ silr̄ bibif semē eius ⁊ vomif semꝑ ⁊ ꝯfert morsui rutele.

¶ Lubeze fm Aui. hoc caplo est malua:cubezi arabicū.

¶ De caucho. Cap.200m.

Cauchū qd est. Dixerūt qdaꝫ ꝙ ē vene. Et ipsa qdē dicif memirē. Et dixerūt alij que deest est parua memiren:⁊ que magna est alguardaione. Opa.⁊ ꝓꝓ. Est qđdā genus eiꝰ paruū calidū vlceratiuū. Apa.⁊ bo. Ponif cū vino sup formicā ⁊ ꝯfert. Vul.⁊ vl. Que ꝑua est eradicat scabiē. Mē.cap. Masticaf eius radix ⁊ sedat dolorē dentis. Mē.ocu. Quando bibif succus eiꝰ super prunas donec ad medietatē deueniat acuit visum. Et quādo excecatur pullus hirūdinis affert ei mater hanc plantam ⁊ redit ad ipsum visus ⁊ additur visus eius ⁊ ꝓpter hoc nominatur hirūdina.

i.celidōia

¶ De canderos. Cap.201m.

Canderos qd ē. Est triticū romanū. Nā. Eiꝰ nutrimētū est fridius nutrimēto tritici ⁊ minoris nutrimēti:⁊ est cū h̄ bone digestionis plurimi nutrimenti fortis grossi.

¶ Lāderos arabi. vel cāderusum.gre. candros vel canderos. latine ꝟo triticū romanū vel ordeū romanū: ⁊ ē ordeū cui nō est cortex.

¶ De cameleon. Cap.202m.

Cameleon. Opa.⁊ ꝓpe. Nō bibif i aliq̄: sed administraf exterius. Et est in summa abstergentiū exterius ⁊ in emplastris lenificantiū ⁊ resoluentiū. Deco. Linif sup morpheā. Vul.⁊ vl. Linif sup scabiē ⁊ ipetiginē:⁊ fit ex eo emplm̄ vlceribꝰ corrosiuis. Mē.nuf. Daf in potu de radicibꝰ albi ⁊ suthesin in vino:⁊ iuuaf ide habēs hydropisim. Mē.exp. Radices albi interficiunt vermes. Vene. Qđ nigrū est interficit.

¶ Cameleon an sit cameleonta ignoro. In aliquibꝰ videf ꝯcordare cū Diasco. ⁊ sicut cōfuse de vtraqꝫ loquif:sic scribitur. Sim.

¶ De charatin. Cap.203m.

Charatin. Nā. Opꝫ fꝫ ꝙ existio ꝙ sit calidū. Vul.⁊ vl. Ex eo qđ ꝯtritū ē fit emplastrū vulneribꝰ neruoꝝ ⁊ nō dissoluif ab eis ꝑ tres dies ⁊ est iuuatiuū valde. Mē.ca. Eiꝰ decoctio cū adipe anseris ꝯfert dolori auris: ⁊ qn̄qꝫ distillaf cū oleo sup latꝰ diuersum a dēte doloroso. Mē.nuf. Sanat qn̄ bibif cū vino ab icteritia. Mē.exp. Terif multū ⁊ datur ad bibendū cuꝫ vino ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ cōfert lapidi illud etiā.

¶ Charatin arabi. lumbrici terrestres isculi. Sim.

¶ De cobzbague. Cap.204m.

Cobzbague qd ē. Est granū ꝑuū sile cardamomo qđ afferf đ sclauonia. Nā. Est calidū ⁊ siccū i tertio. Opa.⁊ ꝓpe. Eiꝰ vtꝰ ē vtꝰ gariofil. ⁊ abstēgit ⁊ subtiliat:⁊ ē subtiliꝰ cardamomo. Mē.nu. Est bonū stōcho ⁊ epati frigidis:⁊ est melius stōcho ꝗꝫ cardamomū ⁊ retinet vomitum.

¶ Cobzbague sic ab Aui. scribif:ſꝫ in arabico cobzbaca. dixit mihi arabs ꝙ ē nux xarch:q̄ vulgo dr̄ melegeta eo ꝙ gn̄a eiꝰ silanf meli ce granis. ⁊ si h̄ ē:falsū ē qđ scribif ꝙ portauit de sclauonia. Sim.

¶ De cauda equi. Cap.205m.

Cauda eq̄ qd ē. Est plāta nascēs in locis cōcauis ⁊ i vallibꝰ:hn̄s stipites ꝯcauos ad rubedinē declinātes aspꝛos duros nodosa cū nodis itrātibꝰ:⁊ apđ nodos sf̄ sic folia squināti minuta spissa:⁊ adhēt arbori cui appropinq̄t:deide gn̄anf ex ea extrēitates plēs sic cauda eq̄ ⁊ hꝫ radicē durā. Nā. Est frida i p̄:sicca i scđo. Opa.⁊ ꝓpe. Est stiptica ⁊ ꝓpe succꝰ eiꝰ:⁊ ē vehemētis exiccatōis sine mordicatiōe:⁊ ē valde iuuatiua ad fluxū sang. Vul.⁊ vl. Cōsolidāt vlcera ⁊ vulnera mirabilr̄:⁊ si i eis sf̄ nerui ꝯsolidat ēt. Instr.iun. Cōfert qn̄ linif:aut fit ex ea emplastꝝ attritiōi mediꝫ lacertoꝝ ⁊ fit ex ea ēplm̄ itestis. Mē.nu. Cōfert apatibꝰ stōchi ⁊ epatis ⁊ hydropisi.

¶ Cauda eq̄. Dy. hipporis aut anabasis:nascif locis humidis ⁊ in monumētis:hastas hꝫ ruffas ⁊ asperas ⁊ nodosas:que haste qcq̄d vicinū hn̄t alligāt:in q̄bꝰ folia sunt acuta ⁊ tenera ⁊ iunci similia ⁊ spissa sursum ascendētia. hecqꝫ aliquotiēs de pariete depēdet comis plena abundantibꝰ ⁊ nigris sicut cauda equi que sunt lignose ⁊ dure. est alia hipporis comas minores hn̄s ⁊ albas ⁊ molles ⁊c. aliqn̄ iposeia vocatur. sed arabice dhene balchul. Sim.

Calmairā qd ē. Est scesabran albumemu. Nā. Inq̄t filiꝰ mesaugue:⁊ in ipo ē calitas ⁊ ē siccū i scđo:⁊ plēs hoīuꝫ dicūt ꝙ ē fridū cū eiꝰ calitate calefactꝰ nō ledaf:ſꝫ iudiciū frigoris eiꝰ ē i p̄. Sꝫ qđ veriꝰ ē:ē ꝙ vtꝰ eiꝰ ē cōposita ex calitate ⁊ friditate ⁊ poſſe ē vt sit friditas i ipo vincēs. Opa.⁊ ꝓpe. Cōfert calefactis ⁊ ꝓpe qn̄ roraf sup eū aq̄ ro. Vul.⁊ vl. Fit ex eo ēplm̄ adustiōi. Mē.ca. Cōfert valde ad cola alumemu:⁊ aperit oppilōnes cerebri. Mē.exp. Alumemu daf in potu semē frixū ad fluxū vētris antiquū cū oleo ro.⁊ aqua frigida.

¶ De cantaridibus. Cap.206m.

Cantaris. Nā. Dixerūt qdā ꝙ ē supflue calitatꝫ:⁊ dixerūt alij ꝙ ē cal'a ⁊ sicca i tertio:ſꝫ p̄m ē veriꝰ. Opa.⁊ ꝓ. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Dec. Eradicat verrucas linita ⁊ fit ex ea ceratū ⁊ linif ex eo albedo vnguis ⁊ ꝯfert ei:⁊ eradicat vnguē mollificatā velocif qn̄ fit ex ea ēplm̄ ⁊ r̄mouet morpheā:⁊ albaras linita cū aceto:⁊ qn̄ ex ea trita cū synapi fit linimētū fac̄ nasci capillos:⁊ silr̄ qn̄ cogf cū oleo donec ispissef. Apa.⁊ bo. Linif sup apata cancerosa ⁊ resoluit ea. Vul.⁊ vl. Linif sup scabiē ⁊ ipetiginē. Mē.ocu. Inq̄t filiꝰ mesaugue. Ipa icidit vngula valde. Mē.nu. Parū de ea ꝓuocat vrinā valde adeo ꝙ vꝫ ēt hydropisi. Mē.expl. Parū de ea ꝓuocat vrinā valde:⁊ paruꝫ de ea ēt adiuuat medicias ꝓuocatiuas ad ꝓuocādū absqꝫ nocumēto ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ facit abortū. Dixerūt qdā. Daf in potu vna eaꝝ ei q cōquerif de vesica sua ⁊ si ꝯfert i ea cura ⁊ ꝯfert:⁊ danf i potu tres ta

ſanagi de ea ⁊ exulcerāt veſicā. Jnqt Gal. ꝙ ipa exul cerat veſicā: ꝓpea q꜠ facit mās acutas ꝺclinare ad eā a qbus corp⁹ nō euacuat̄ cū ꝓprietate que eſt in ipa.

℄ Cantaris cantarida etiam dicitur apud Auicē. arabice ṽo vocatur dherire. Sim.

℄ De cola. Cap̄. 207m.

COla. Nā. Cola cutiū cal'a ē ⁊ ſicca i p̄: ⁊ cola piſciū mioꝛis ē cal'itat̄ vez ē ſicca. Opa. ⁊ ꝓpe. Vi cole ieſt ṽt⁹ glutinatiua exiccatiua. Deco. Cola ꝺ piſcib⁹ pōit̄ i ſymplaſmatib⁹: ⁊ pōit̄ in medicis albaras. ⁊ qn̄ adurit̄ cola ꝺ coꝛijs ⁊ cola coꝛij vaccini ⁊ lauat̄ ſtat loco thutie i curatiōe lēdinū. Apa. ⁊ bo. Cola de coꝛijs linit̄ ſup ſabafat: ⁊ ꝯfert veſicis aduſtiōis: ⁊ ſil'r cola de piſcib⁹: ⁊ cola de coꝛijs vaccinis qn̄ linit̄ cū aceto ſup ipetiginē ⁊ ſcabiē excoꝛiabilē cū n̄ ē vehemētis ꝓfunditat̄ ꝯfert: ⁊ qn̄ linit̄ cū melle ⁊ aceto ſup vulnera ꝯfert eis ⁊ pōit̄ cola de piſcib⁹ in emplaſtris ſcabiei vlceroſe ⁊ cōfert. Mē. cap. Cola de piſcib⁹ ponit̄ in emplaſtris vlcerū capitis ⁊ ꝯfert. Mē. anhe. ⁊ pec. Cola ꝺ piſcib⁹ dat̄ in potu cum aceto ad ſputū ſanguinis: ⁊ ingreditur in ſoꝛbitionibus que fiunt ad ſputum ſanguinis.

℄ Cola eſt gluten. ide taurocola que fit de coꝛijs. icticola que fit de piſce: ſarcocola ꝙ carnes glutinet. chꝛiſocola ꝙ aurū. xylocola ꝙ lignū ⁊ cetera hmōi multa a quo coleſis: apud nos cola ꝓ glutino qꝺ fit de coꝛijs vel de piſce tm̄ accipitur. Sim.

℄ Capitulum de littera. D.

℄ De digitis citrinis. Cap̄. 208m.

DJgiti citrini qd ē. Ei⁹ figura ē ſic vola man⁹ cōmixta ex citrinitate ⁊ albedine: ⁊ ē dura i q̄ ē paꝝ dulcedinis ⁊ ex ea eſt citria cū ꝑua alteratiōe abſqꝫ albedine. Nā. Eſt cal'a ⁊ ſicca i ſcꝺo fere. Opa. ⁊ ꝓpe. Reſoluit ſupfluitates groſſas valde. Dec. Jneſt ꝓpetas mūdificādi cutē. Jnſtr. iun. Cōfert mēbꝛis neruoſis i ipedimētis ſuis. Mē. ca. Cōfert manie ꝓpe. Perm. Loco ei⁹ iuuamēto manie ponit̄ q̄tū ipa eſt ⁊ medietas ei⁹ ex hezeriaſcē cū duab⁹ tertijs ipi⁹ ꝺ ſod.

℄ Digiti citrini. i. palma chꝛiſti: vel eſt ſpecies celidonie eſt palma que dicitur palma chꝛiſti: ⁊ eſt ſpecies ſatyrionis. Sim.

℄ De digitis hermetis. Cap̄. 209m.

DJgiti hermetis qd eſt. Eſt flos hermodactyli: ⁊ eius virtus eſt virt⁹ hermodatyli.

℄ Digiti hermetis hermodactyli atha. i. ſalix.

℄ De durungi. Cap̄. 210m.

DVrūgi qd ē. Herba lignea radicalis cui⁹ q̄titas ē modus pollicis vſqꝫ ad extremū vnguis ⁊ min⁹: hn̄s qꝺ ē iteri⁹ albū: ⁊ qꝺ ē exteri⁹ cineritiū ꝺclinās ad duritiē ⁊ grauitatē. Nā. Eſt cal'a ⁊ ſicca i tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Extenuat ꝓpetates. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfoꝛtat coꝛ ⁊ ꝯfert tremoꝛi ei⁹ valde. Mē. exp. Diſſoluit vētoſitates q̄ ſūt in mrice. Vene. Cōfert venenis ⁊ pūcture vermiū venenoſoꝝ ſcoꝛpionū ⁊ rutele bibita: ⁊ ēpl'o fcō ex ea cū ficub⁹. Perm. Loco ei⁹ pōit̄ zurūbet eq̄le pōꝺ. aut due t'tie pōderis ipi⁹ ꝺ gariofilis.

℄ Durungi. i. doꝛonigi eſt notum in apothecis.

℄ De darſciſcaban. Cap̄. 211m.

DArſciſcaban qd ē. Eſt arboꝛ ꝙſſa hn̄s ſpinaꝫ grādē qua vēditoꝛes mediciaꝝ ſua vnguēta expiunt̄: ⁊ ē cōpoſita ex ꝑtib⁹ diſſilib⁹. Coꝛtex nāqꝫ ei⁹ ē acut⁹: ⁊ ei⁹ flos ē cal's: ⁊ lignū ei⁹ ē pōticū in q̊ ē friditas q̄dā. nā i ipo ēt ē ṽt⁹ cōpoſita ⁊ i ipo ē acuitas ⁊ ſtipticitas. Acuitate ḡ ſua calefac̄ ⁊ ſua ſtipticitate ifrigidat. Sūt aūt qdā q dicūt ꝙ ipa ē radix ſpice idice: ꝫ n̄ affirmat̄. Ele. Jlla q̄ ē bōa ē grauis ſub cui⁹ cōtice egredit̄ rubeū ad purpureitatē tēdēs bōi odoꝛis ⁊ ſapoꝛis: ꝫ alba ꝑuata odoꝛe ē mala. Nā. Cal'a eſt i p̄: ſicca i fine ſcꝺi vſqꝫ ad tertiū. ⁊ dr̄ i p̄: ꝫ ipa ē foꝛtioꝛis ſiccitat̄ q̄ꝫ illud. qdā ṽo dicūt ꝙ ē frida. Opa. ⁊ ꝓpe. Jn ipa eſt reſol'o ⁊ ſtipticitas: reſoluit. n. vētoſitates ⁊ retiet curſus ⁊ flux⁹ ſanguis ⁊ rectificat putrefactionē. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ ābulatiuis ⁊ putrefactiuis. Jnſtr. iun. Cōfert ꝓpe mollificatiōi neruoꝝ. Mē. ca. Aldarſciſcaban ē bona fetoꝛi nariū ⁊ fit ex ea lyciniū: ⁊ ex ꝺcoctōe ei⁹ colluit̄ os ꝑꝑ cola: ⁊ ꝯfuat dētes ⁊ ꝯfert valde. Mē. anhe. ⁊ pec. Aq̄ ꝺcoctiōis ei⁹ ꝓhibet ſputū ſanguis ex pectoꝛe. Mē. nut. Cōfert inflatiōi ſtōchi. Mē. exp. Ei⁹ ꝺcoctio ꝯſtrigit vētrē ⁊ ꝯfert iflatiōi ⁊ difficl'tati vꝛie ⁊ ſupponit̄ ⁊ exhit fetū: ⁊ pl'uerizat̄ ſupvlcera caude ⁊ teſticl'oꝝ: ⁊ ꝯfert duritiei ipoꝝ ⁊ ābulatiōi coꝝ. Perm. Loco ei⁹ ponunt̄ fruct⁹ aliēbut due t'tie pōderis ipſi⁹ ⁊ i iuuamēto neruoꝝ pōdus ei⁹ de aſſaro ⁊ medietas ei⁹ pōderis ꝺ durūgi.

℄ Darſciſcabā arab. arboꝛ quā Dia. aſpaltū vocat quā ignoꝛo. Joſe. in. 20. ca. de trifera maioꝛe dicit ꝙ eſt hederamē. ⁊ apud Sera. aucte cuiuſdā vocat̄ airac: ⁊ ē arboꝛ ḡnati ſylueſtr: ⁊ fruct⁹ ei⁹ vocat̄ hel: ē arboꝛ ſpinoſa: cui⁹ lignū ē rubeū vl' citrinū. Jn africa vocat̄ aldhai. Jngredit̄ i trociſcis ādromachi tyriace maioꝛis. Sim.

℄ De dethiu. Cap̄. 212m.

DEthiu qd ē. Eſt granū ſil'e oꝛdeo: ⁊ lōgi⁹ ⁊ ſtricti⁹: ⁊ magis ſolidū amaꝝ. Nā. Jnqt fili⁹ Meſague ꝙ ē fridū ⁊ ſani⁹ ē ꝙ ipꝫ ꝺclinet ad cal'itatē: ⁊ ē ſiccū i tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt ſtipticū ꝯſtrigēs vētrē: ⁊ cū eo qꝺ ē i ipo ex ſtipticitate ꝯſeruat vinū de dactylis ab acetoſitate. Apa. ⁊ bo. Jn ipo ē lenificatio bōa duritieb⁹. Mē. ca. Eſt faciēs ſcotomiā. Mē. exp. Cōſtringit ⁊ valde ꝯfert doloꝛib⁹ ani: ⁊ mollificatiōi ei⁹ ſedēdo i eius ꝺcoctiōe. Et qn̄ ex eo ꝯficit̄ pōdus. ʒ. ij. cū oleo ⁊ trāſglutit̄ ꝯfert hemoꝛroidib⁹. Vene. Cōfert venenis. Permu. Loco ei⁹ ponunt̄ in reſol'one duritierū due tertie pōderis ſui de kur: ⁊ medietas pōderis ipſi⁹ de abbel: verūtn̄ in ipregnatione nō adminiſtret̄ abbel.

℄ De dulb. Cap̄. 213m.

DVlb. Nā. Coꝛtex ⁊ nux eius ſunt vehementis ſiccitatis ⁊ eſt frigidus in pꝛimo. Opa. ⁊ ꝓpe. Coꝛtex ⁊ abꝛaſio ipſius ſunt vehementis abſterſionis ⁊ deſiccationis: ⁊ ſenſibus eſt deſiccatiuus: ⁊ ſcarabei moriunt̄ ex folijs eius ⁊ abꝛaſione eius: ⁊ coꝛtex eius eſt vehemētis exiccationis. Puluis ṽo folioꝝ ei⁹ eſt ſenſibus ⁊ reliqs deſiccatiuus valde ⁊ malus ei⁹. Deco. Jn coꝛtice eſt virt⁹ abſterſionis ⁊ exiccatiōis: ⁊ qn̄qꝫ ꝯfert albaras. Apa. ⁊ bo. Cōferūt folia ei⁹ ap̄atib⁹ flegmaticis: ⁊ ap̄atib⁹ iūcturarū ⁊ genuū. Vul. ⁊ vl. Cinis ipſius ponit̄ ſuper excoꝛiationem ⁊ ſup vulnera putrida ⁊ ſanantur: ⁊ coꝛtex eius coctus cum aceto cōfert aduſtioni ignis. Jnſtr. iun. Eius folia dolo-

ribꝰ iũcturaꝝ sũt vtilia: ⁊ apãtibꝰ calidis i eis ⁊ ꝓprie geniculoꝝ. Mẽ.ca. Eiꝰ cortex decoctꝰ cũ aceto est bonꝰ dolori dẽtiũ: ⁊ puluis eiꝰ ẽ malus auditui ⁊ auri. Mẽ.ocu. Puluis folioꝝ eiꝰ nocet oculo. Verũ ipsiꝰ folia hũida cũ lauant̃ ⁊ decoquunt̃ ⁊ fit ex eis empl'm retinent fluxũ ab oculo: ⁊ ꝯferũt iflationi obthalmie. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Puluis eiꝰ nociuꝰ ẽ pl'moni ⁊ voci. Vene. Fructꝰ eiꝰ recẽs cũ vio ꝯfert pũcture vermiũ venenosoꝝ. Et ex nuce eiꝰ cũ adipe fit empl'm pũcture ⁊ morsui. Et iã qdẽ diximus ꝙ ipse est venenũ scarabeis: ⁊ scarabei moriunt̃ ex foliis eiꝰ ⁊ ex corticibꝰ eiꝰ.

Dulb arabi. platanus arbor: vt pꝫ hoc capl'o ꝑ Aui. ⁊ ꝑ Dy. ca. de platano. ⁊ ꝓfert velut nuces: vt Joã. Serap. ca. de dẽtifrigiis. Itẽ Dy. arabi. platanus est dulb. Itẽ Ste. platanus est dulbũ. Sim.

De demest. Cap. 214m.

Demest qd est. Est arbor lauri: ⁊ eiꝰ grana admĩstrant̃ ⁊ folia: ꝫ grana sũt meliora ⁊ fortiora eis q̃ sũt i ipa. Deide cortex radicis de cuiꝰ operibꝰ aliqd dicemꝰ hic: ꝫ cõplemẽtũ eoꝝ erit in capl'o de gain vbi loquemur de lauro. Nã. Est calida i tertio: sicca in scdo. Instr.iun. Est bona mollificationi neruoꝝ ⁊ paralysi ⁊ torture. Mẽ.cap. Qd ex ea tritũ ẽ bonũ ẽ sternutationi. Mẽ.nu. Cõfert apostematibus epatis ⁊ splenis. Mẽ.expl'. Confert colice.

Demest vt hoc loco exponit Aui. est laurus: que ẽt gar dicitur: ⁊ ꝓpter hec duo noĩa duo de ipsa facit caplm: vnuꝫ in lr̃a. l. aliud in lr̃a. g. hoc idem facit de aliquibus aliis medicinis: q2 diuersis nominibus vocantur: plura facit capitula.

De deuser. Cap. 215m.

Deuser qd ẽ. Est herba cuiꝰ folia sũt silia foliis tritici: ꝫ sũt leuiora: ⁊ fructꝰ eiꝰ hꝫ velamina duo aut tria: ⁊ suꝑ ipa sunt q̃dã silia pilis ⁊ sumit̃ succꝰ eiꝰ ⁊ suat̃ ⁊ ẽ melior herba. Nã. Calida est in pmo: sicca in scdo. Opa. ⁊ ꝓpe. In ea sunt exiccatio ⁊ resolutio. Apa. ⁊ bo. Lenit apãta que indurari incipiunt ⁊ prohibet ipsoꝝ duritiẽ. Deco. De ꝓprietatibꝰ eius est vt deleat alopiciã. Mẽ.ocu. Confert algarab.

Deuser. i. auena vt exponit Ser.

De dirdar. Cap. 216m.

Dirdar qd est. Est arbor cimicũ ex q̃ egrediunt̃ capita iflata sic̃ granata i qbꝰ ẽ hũiditas q̃ fiũt cimices. Cũ. n. apiunt̃ egrediũt̃ cimices: ⁊ eiꝰ folia comedunt̃ virida sicut olera. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipsa sũt stipticitas ⁊ abstersio ⁊ cõtex ẽ stipticꝰ ⁊ radix ẽ ei ꝓpinq̃. Deco. Hũiditas capitũ eiꝰ abstergit faciẽ: ⁊ cortex eiꝰ cũ aceto cũ ẽ hũidũ abstergit albaras. Vul. ⁊ vl. Inuoluit̃ cortex eiꝰ sic̃ ligamẽtũ suꝑ ꝑcussiões ⁊ vulnera: ⁊ ꝯsolidat ea ⁊ sil'r folia eiꝰ ⁊ cortex ⁊ flos ipsiꝰ ꝯueniũt vulneribꝰ: ⁊ sil'r illd qd cadit de cortice: ⁊ res q̃ ẽ ex ea cadit sic̃ farina ⁊ ꝓhibet ãbulationẽ fraudulẽtis: ⁊ ꝓpe cuꝫ eq̃li põdẽ sui de aniso ꝯfecta cũ decocto. Instr.iun. Ex decoctiõe radicis ⁊ folioꝝ ipsius embrocant̃ ossa fracta. Mẽ.expul. Cũ ex eius cortice grosso bibitur aureus cuꝫ decocto aut aqua frigida expellit flegma.

Dirdar. Cõstantinus exponit ꝙ ẽ fraxinus: sed in libro de doctrina arabica fraxinus scribit̃ dirdal per. l. Apd Aui. do ꝑ. r. Stephano in synonymis: ptelea ingt est derdaꝝ arabi. ⁊ arbor cimicũ ⁊c. grece est vlmus. nã ptelea grece est vlmus. ⁊ ita est apd Dia. Sim.

De deindar. Cap. 217m.

Deindar qd ẽ. Est ex gñe abhel q̃ dr̃ pinus ida. Et eiꝰ lignũ silat̃ ligno gurũbet. In q̃ ẽ acuitas ꝑua ⁊ syru. deidar ẽ eiꝰ lac qd est cal'm acutũ faciẽs sitiꝫ. Nã. Eiꝰ siccitas ẽ in tertio maior cal'itate eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓpe. In eiꝰ lacte ẽ acuitas adherẽs ⁊ in suba eiꝰ est stipticitas. Instr.iun. Bona ẽ mollificatiõi neruoꝝ ⁊ paralysi ⁊ torture vltime: ⁊ neqꝫ ẽ aliqd meliꝰ ea. Mẽ.ca. Cõfert apãtibꝰ fridis i cerebro ⁊ apoplexie ⁊ epilepsie. Mẽ.nut. Lac eiꝰ fac̃ sitim. Mẽ.exp. Frangit lapidẽ renuꝫ ⁊ vesice ⁊ retinet ventrem ⁊ remouet mollificationẽ ani sedendo in eius decoctione.

Deindar arabice ꝫm Aui. est species abhel: ergo sauine. Sim. Et arbor iuniperi apud alios.

De dauco. Cap. 218m.

Daucꝰ qd ẽ. Est semẽ dautie syluestris. dicto ṽo esse eiꝰ dicet̃ in capl'o daucie syluestris. Nã. Calidus i tertio: siccꝰ i pncipio ipsiꝰ. Opa. ⁊ ꝓpe. Est aperitiuus valde. Mẽ.expul. Prouocat vrinã ⁊ menstrua.

Daucus ẽ semẽ daucie agrestis: vt Jo. sera. in. c. d tyriaca. Sim.

De dende. Cap. 219m.

Dende qd ẽ. Que ẽ sceni ex ea est sic̃ fisticiꝫ alscetrie ẽ sil'is alkerua rubeo hñs pũcta nigra: ⁊ ida ẽ mior alsceni ⁊ maior alscetrie: ⁊ eiꝰ medulla ẽ cineritia dclinãs ad citrinitatẽ ⁊ d ꝓpetatibꝰ eiꝰ ẽ ꝙ ipiꝰ medulla mioraf̃ cũ tpe dõec ꝯsumat̃. In terra ṽo magis remanet. Ele. Alsceni melior ẽ ⁊ fortior ida: ⁊ alscetrie ẽ mala tarde opõnis faciẽs turbationẽ ⁊ dolorẽ pũgitiuuꝫ: ⁊ oꝫ vt excorticet̃ scenia cũ ferro ⁊ ñ tãgat labia: qm̃ ipe dlet eoꝝ colorẽ ⁊ fac̃ q̃si albaras: ⁊ qñ excõticat̃ egredit̃ ex cortice eiꝰ ligua ꝑua ꝓxima medietati grani: oꝫ g̃ vt reliquat̃ illa ligua ⁊ accipiat̃ medulla. Nã. Est cal'a valde. Deco. Eũo fcã cũ dẽde mixta cũ eo qd ipsi ꝑtinet ꝯsuat nigredinẽ capilloꝝ. Mẽ.exp. Soluit cũ suꝑfluitate: ⁊ potio qdẽ eiꝰ ẽ granũ. i. 5. ⁊ ipa soluẽdo ñ educit nisi hũiditates ⁊ meliã ⁊ flegma q̃ sũt in iũcturis ⁊ neqꝫ bibit̃ sola. Qñqꝫ ṽo ꝑsumit aliqs dãs ad bibẽdũ de ea q̃ ꝑꝑata ẽ duos dauich. s. ei q ẽ fortꝫ cõpl'onis tolerãs fluxũ. Opꝫ g̃ vt terat̃ ⁊ ꝑmisceat̃ cũ medicis sosceseenegi ⁊ aliq̃ꝫto croco. Et si miscet̃ cũ medicis solutiuis nõ oꝫ vt cũ eis misceat̃ opiũ: neqꝫ q̃libꝫ medicina: imo oꝫ vt misceat̃ cũ tali q̃lis ẽ turbith ⁊ lac sicꝰ ⁊ succus absinthii ⁊ semẽ nil ⁊ keriken q̃ntis duabus.

Dende est species resine similis est: ⁊ alia de india: alia de seni: ⁊ dende quandoqꝫ vocantur cataputie.

De dinaraguadi. Cap. 220m.

Dinaraguadi quid est. Est plãta albasce ⁊ zufere ⁊ dicemus ipsum in capitulo de. z.

Dinaraguadi hoc mõ scribit̃ ab Aui. sed in arabico est dinaruie que est planta albaze ⁊ zufore: ⁊ infra est etiã in capitulo de zufore. Sim. Dicunt aliqui ꝙ est species ellebori.

De duram. Cap. 221m.

Durã qd ẽ. Nõ ẽ: caro eiꝰ ẽ melior carne pulloꝝ ⁊ alfaguakit ⁊ magis tẽꝑata ⁊ subtilior ⁊ siccior carne atadrogi ⁊ mioris caliditatꝭ q̃ꝫ ipa. Mẽ.ca. Caro aldurã i cerebro ⁊ itell'u augmẽtum efficit

tū effic̄. Mē.ex. Caro aldurā auget spma ⁊ coitū.
¶ Duram. i. turtur auis. Sim. Aui. dicit ꝙ est perdix primo capitulo de soda ex potu vini.

¶ De dedikisa. Cap. 222m.

Dedikisa qd ē. Cortex indus stipticꝰ valde. Opa. ⁊ ppe. Est stipticꝰ. Mē. ābe. ⁊ pe. Bonꝰ est sputo sanguis ex pectore ⁊ pleuresi ⁊ clarificat vocem. Mē. expul. Cōfert vlceribus intestinorum.
¶ Dedikisa dic̄ Aui. ꝙ hoc loco est cortex indus stipticus. In arabico tn̄ scribit darkase. Judeꝰ vo asserebat sic vocari melicā i arabico. vex in libro de doctrīa arabica katine pro melica scribit.

¶ De durusataris. Cap. 223m.

Durusataris qd ē. Res q̄ voluit sup arborē antiquaȝ q̄ fert glādes: ⁊ silis ē asarach mior tn̄ ea ⁊ minꝰ frustulosa: ⁊ hȝ radicē itextā vt rete i qua ē dulcedo cū acuitate ⁊ amaritudo ⁊ stipticitas cuȝ ṽtute putrefactiua. Na. Est calīa fortē hn̄s calitatē ⁊ siccitatē. Deco. Sbtiliat capillos ⁊ abradit eos: ⁊ dlet eos pp suā putrefactōeȝ ⁊ acuitatē suā. Instr. iū. Cōfert palysi ⁊ tortur.
¶ Durusataris. i. res q̄ voluit sup arborē antiquā q̄ fert glādes: ⁊ vocat arabice alhurab: ⁊ syrice vua dmōis ⁊ ē lanugo q̄ pēdet ⁊ voluit i magnis arborībꝰ sic̄ vua. ⁊ dicūt ꝙ est hedera arborea.

¶ De draganto. Cap. 224m.

Dragantū qd est. Est gūma alcuted. Na. Est fridū ad siccitatē dclinās. Opa. ⁊ pp. Eiꝰ ṽtus ē sic̄ virtꝰ gūmi: ⁊ in ipo ē exiccatio pauca q̄ ē sic̄ illa q̄ ē in gūmi. Mē. ocu. Ponitur in alcofol eo modo quo ponitur gūmi.

¶ De dracone marino. Cap. 225m.

Draco marinus. Opa. ⁊ p. Inqt Gal. scindit ⁊ ponit sup morsuȝ suum ⁊ confert.

¶ De dhab. Cap. 226m.

Dhab qd ē. Dhab aliđ ē a lacerto iueto in regiōe nr̄a: ꝗuis sit ei silis: ⁊ hēat dispositiōes ⁊ ṽtutes ei ꝓprias ⁊ aldhab qdē raro ē nisi i regiōibꝰ arabū. Deco. Linit stercus eiꝰ sup pānū ⁊ lētigies ⁊ ꝯfert. Mē. oc. Stercꝰ eiꝰ ꝯfert albugini oculi: ⁊ ꝯfert dscēsiōi aque.
¶ Dhab est quoddā animal vt lacerta magna ventricosuȝ: ⁊ latine vocat ballecola: stercus eius linitur super pānū ⁊ lentigines ⁊ cōfert albugini oculi ⁊ descensioni aque ad eum. Sim.

¶ De dhoboha. Cap. 227m.

Dhoboha. Iā diximꝰ i caplo de. k. sūma iuuamēti ipiꝰ qđ fac̄ i podagra ⁊ dolore iūcturaꝝ.

¶ Capitulum de littera. E.

¶ De emblico. Cap. 228m.

Emblicꝰ qd ē. Est notꝰ: ⁊ ē dbilior mirabol. nutriꝫ: ⁊ ē i eoꝝ semita. Cūqȝ in lacte ifūdit noiat sirembleȝ. Na. Apđ iudeū ē cals ⁊ apđ pl'es alioꝝ ē fridus i tertio: ⁊ apđ scirek indū i ipo ē calefactio ⁊ forsitā ṽitas ē ꝙ ipe succꝰ est paꝝ hn̄s friditaꝫ. Opa. ⁊ ppe. Extiguit calitatē sanguis. Deco. Fortes effic̄ radices capilloꝝ ⁊ dnigrat capillos. Instr. iū. Cōfert neruis valde. Mē. ocu. Cōfortat oculū. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ subtiliat ipȝ ⁊ itellectui pbet augmētū. Mē. nu. Cōfortat stōchū ⁊ pparat ipȝ: ⁊ sedat sitiȝ ⁊ vomitū ⁊ fac̄ appetitū cibi. Mē. exp. Cōfortat anū ⁊ exiccat coitū ⁊ apud quosdā strigit ventrem. Vex qđ ex ipo nutritum est lenit ventrem absqȝ labore: ⁊ ꝯfert hemorroidibus: ⁊ soluit flegma ⁊ melancholiam.
¶ Emblicus emblici ⁊ bellirici apđ arabes iter mirabolanos non cōputant: ⁊ ideo vides ꝙ diuersa faciūt capitula Auicē. ⁊ Sera. ⁊ aliȷ ꝗuis similis sint operationis: amblegi arabice dicunt. Sim.

¶ De epithimo. Cap. 229m.

Epithimū quid ē. Est semē ⁊ flos ⁊ stipites pui ꝯfracti: ⁊ ē acutū calȝ pūgitiui saporis semia hn̄s rubea: cuiꝰ plāte ṽtꝰ est sic̄ ṽtꝰ albasce: vex albasce ē dbilior eo: ⁊ dr ꝙ ē de gn̄e albasce. Elec. Qđ ex eo bonū ē: ē cretēse ⁊ hierosolymitanū ⁊ ē dcliue ad rubedinē: ⁊ qđ ē vehementiꝰ rubeū ⁊ acutioris odoris meliꝰ. Et meliꝰ ē illđ qđ affert d isula crete. Et affert ēt ex horꝫ domꝰ scē hierlm ⁊ ex aliȷs vicinis sibi: ꝫ rubedo pmi ē fortior ⁊ silat semini cuscute. Na. Est calȝ ⁊ sic. i t'tio sȝ Gal. ⁊ dixit Humain ꝙ ē calȝ i tertio: siccū i fine pmi. Opa. ⁊ p. Sedat iflatiōnē ⁊ ꝯuenit ꝯsistētibꝰ ⁊ senibus: ⁊ remouet egritudies oppil'onū. Instra iū. Cōfert spasmo. Mē. ca. Cōfert mel'ie ⁊ epil'ie. Mē. nut. Cōturbat eos i quoꝝ cōpl'onibꝰ chol'a rubea vicit ⁊ fac̄ eis nauseā: ⁊ ē ex eis q̄ sitire faciūt. Mē. ex. Potio epithimi sit. iiiȷ. aur. bibat cū melle ⁊ sale: ⁊ soluēdo educ̄ melancholiā fortiter ⁊ educ̄ ēt flegma. Quidā vo dixerūt qđ ex eo bibit sit vsqȝ ad. ʒ. ȷȷ. ⁊ dcoctio sit vsqȝ ad. iiiȷ. aur. ⁊ opȝ vt voluat qđ ex eo bibit cuȝ oleo amigdalino: ⁊ nō opȝ vt in decoquēdo ipm multum elaboretur.
¶ Epithimū grece suppositio emplȝ molle vl' aquosum. Cassius fe. Epithima dicunt grece medicamētū: qđ stomacho ⁊ pcordȷs simul ⁊ ventri supponit cum fuerit pāno intinctum. Si.

¶ De ebeno. Cap. 230m.

Ebenꝰ qd ē. Est nō. Elec. Que ex ea melior ē: ē nigra eq̄lis i q̄ nō sūt linee: ⁊ silat i suo tactu cornu tornatili: ⁊ est valde cōpacta ⁊ solida: i cuiꝰ sapore ē mordicatio: ⁊ cū ponit sup carbonē odorat ex eo odor bonus acutus. Na. Cal'a ē ⁊ sicca i scđo. Et existimāt qdā ꝙ ipa cuȝ calitate extiguit calitatē sanguis. Opa. ⁊ p. Fricat in aq̄ sic̄ pl'es lapidū: ⁊ ē subtiliatiua abstersiua. Mē. ocu. Abstergit pānū oculi ⁊ albuginē: ⁊ ex ipsiꝰ fricatiōe fiūt collyria: ⁊ fit ex eo alcofos ad medicias oculi pp vehemētiā ꝯueniētie eiꝰ: ⁊ cuȝ adurit eiꝰ serratura sup sartaginē: deide abluit ⁊ ꝯfert vlceribꝰ antiquis ⁊ obthalmie sicce ⁊ scabiei oculi. Mem. expul. Dixit Alcāzi ꝙ ipsa frangit lapidem in renibus: ⁊ dicitur ꝙ ipsa est resolutio inflationis ventris.
¶ Ebenus est quoddam lignum magnum de quo chirugici faciunt cutes super quas dissoluunt collyria ⁊ sief.

¶ De eruca. Cap. 231m.

Eruca qd ē. Ex ea alia est syluestris: ⁊ alia hortulana. Semē āt eruce ē illđ qđ i decoctiōe ponit loco synapis. Na. Cal'a ē in scđo: sicca i p: ⁊ i hūida qdē ē hūiditas i p. Opa. ⁊ p. Est apitiua lenitiua. Deco. Aq̄ eruce cū felle vaccino vestigȷs vlceꝝ ꝯfert ⁊ semē eiꝰ aut aqua ipsiꝰ cū melle lētigibꝰ Mē. ca. Fac̄ soda ⁊ ppe si comedat sola. Lactuca vo remouet nocumentū ab eo: ⁊ silr ēdiuia ⁊ portulaca. Mē. ābe. ⁊ pe. Fac̄ lac abū-

dare. Mē.nut. In ipa ē digō cibi. Mē.exp. Syl⸗
uestris facit abūdare vrinā remouēs coitū: ⁊ faciēs ei
erectionē ⁊ ꝓpe semē eiꝰ. Uene. Qñ comedit ⁊ bi⸗
bit post eā vinū odoriferꝝ est tyriaca morsui mustelle.
⁋Eruca a Dias. a Plinio domestica ⁊ syluestris asserit. Pli. in ꝯdi⸗
endis obsonijs. i. salsamētis in qbꝰ carnes ⁊ pisces intigunt tanta
suauitas eis est vt greci heuzomon appellauerunt ⁊c. euzomiū vo
cari reperi in ꝗpluribus. arabice vo iergir dicitur. Sim.

⁋De elbue. Cap. 232m.

Elbue qd ē. Est vizbue: ⁊ ē subtilior ꝗ̃ ka⸗
cula. Nã. Cal'a ē i p̃: sicca i scdo. Opa. ⁊
ꝓpe. Est subtil'. Mē.nu. Cōfortat epar
⁊ stomachū frigida: ⁊ digerit cibum.
⁋Elbue. i. cardamomum grossum.

⁋De endiuia. Cap. 233m.

Endiuia qd ē. Alia ē syluestris: ⁊ alia hortu
lana: ⁊ ē duarꝝ spērūꝫ: hñs lata folia: ⁊ hñs
stricta folia: ⁊ ipa ꝓcedit cursu lactuce: ve⸗
rūtñ sic dixerūt ē mior ea i suis opōnibus.
apud me vo ābe vicūt eā i apiēdo ⁊ i ꝯstādo iuuamē
tū oppil'oni epatꝫ: ꝗ̃uis miorent ab ea i extinguēdo ⁊
ꝯfortādo. Elec. Magis iuuatiua ex eis epati ē q̄ est
magis amara. Nã. Endiuia frida ē i p̃: ⁊ siccitas sic⸗
ce ē i p̃: ⁊ hūiditas hūide ē i fine p̃mi: ⁊ hortulana qdē
est fridior ⁊ hūidior: ⁊ eiꝰ qdē amaritudo i estate fit for
tis: ⁊ dclinat ad ꝑuā calitatē q̄ nō effic̄ ipressionē. Syl
uestris vo ē mioris hūiditatꝫ ⁊ ē taraxacō. Opa. ⁊ ꝓ.
Apit oppil'ones viscerꝝ ⁊ venarꝝ: ⁊ i ipa qdē ē stiptici⸗
tas aliquātula: ꝫ nō ē vehemēs: ⁊ eiꝰ aqua cū cerusa ⁊
aceto ē mirabile epithima i ifridādo illd cuiꝰ infrida⸗
tio q̄rit. Instra iū. Fit ex ea ēpl'ꝫ podagre. Mē.oc.
Cōfert obthalmie cal'e: ⁊ lac qdē endiuie syluestris ab
stergit albuginē oculi. Mē.ābe. ⁊ pec. Fit ex ea cuꝫ
farina ordei empl'ꝫ tremori cordis ⁊ ꝯfortat cor: ⁊ qñ
dissoluit cassiafistula i aq̄ eiꝰ: ⁊ ex ea fit gargarismꝰ cō
fert ap̄atibꝰ gutturis. Mē.nu. Sedat nauseā ⁊ exic⸗
cationē chol'e: ⁊ ꝯfortat stōchū: ⁊ ē de melioribꝰ medi
cinis stōchi: cuiꝰ cōpl'o ē cal'a: ⁊ syluestris qdē ē meli⸗
or stōcho ꝗ̃ hortulana: ⁊ dr̄ ꝙ ē ꝯueniēs empl'ꝫ oppi
latiōi epatꝫ q̄cūqꝫ mō sit. Cal'e qdē ē vehemēter cōue⸗
niēs: ⁊ nō ē nocumētū ipsiꝰ fride nocumētū reliquarū
spērū olerꝝ fridorꝝ. Mē.ex. Qñ comedit cum aceto
strigit vētrē ꝓprie syluestris. Feb. Cōfert q̄rtane et
febribꝰ fridis. Uene. Qñ ponit ēpl'm cū radice sua
suꝑ pūctura scorpiōis ⁊ ōmiū ꝑuorꝝ venenosorꝝ ⁊ ve⸗
spe ⁊ serpētis guasseuabras ꝯfert: ⁊ sil'r cū sauich.
⁋Endiuia latinū nomē ē: greci intubā vocāt: arabes vndebe: hanc
dicūt eē domesticā ⁊ syluestrē: ⁊ domestica duas habꝫ spēs. sylue⸗
strem vo Aui. vocat taraxacon imitādo grecū qui dicit troxia qd
seruatū fuit in 3º Almāsoris: vbi troxia scribitur apud Diasco. se⸗
ris vocat: que i spēs diuidit: grecꝰ ētibion scribit ⁊ idiuion legit:
cicorion ē spēs eiꝰ. Ste. chicorion hēdeba ituba: hec ꝫ Dia. Si.

⁋De epate. Cap. 234m.

Epar. Opa. ⁊ ꝓpe. Humor gñatꝰ ab epa
tibꝰ ē grossiꝰ. Et saniꝰ ex eis ē epar anatis
piguis ⁊ gallinarꝝ piguiū. Mē.ca. Epar
caprarꝝ ⁊ ꝓprie hircorꝝ detegit esse epil'ici.
Et qñ epil'icꝰ ipm comedit icurrit epil'iā. Epar stellio
nis suꝑ molares corrosos positū sedat dolores eorū.
Mē.ocu. Aq̄ epatis caprini ꝯfert pāno comesta ⁊ in
alcosol posita: ⁊ iclinatio suꝑ vaporē eius. Mē.nut.
Epar adip ꝯfert doloribꝰ epatꝫ oibꝰ. Inqt Gal'. Ego
qdē posui ipꝫ in medicamēto eupatorij ⁊ nō repi ipm
augere iuuamtū vltra illd qd ex eo solet ꝓuenire. Am
pliꝰ epar ē tardi icessus i venis nisi epar anatꝫ piguis.
Uene. Epar canis rabiosi si det in morso ab ipo et
ꝯfert. Et iā dcm̄ ē ꝙ ipꝫ ꝓhibet metū aque: ⁊ iaꝫ vixe⸗
rūt ꝑ illd qdā eorꝝ ⁊ fuerūt curati ēt curatōibꝰ alijs.

⁋De ere. Cap. 235m.

Es qd ē. Es alid ē rubeū ad citrinitatē dcli
nās: ⁊ ē achabruse qd ē meliꝰ: ⁊ aliud ē ru⸗
beū clarꝝ: ⁊ alid rubeū ad nigredinē decli⸗
nās: ⁊ ē genꝰeris qd dr̄ talacō. Et es qdem
adustū ē acre in q̄ ēt ē stipticitas. Cūqꝫ abluit ē medi⸗
camē bonū ad sigillādū i corꝑibꝰ lenibus: ⁊ sine ablu⸗
tiōe ē meliꝰ. Elec. Flos eris subtiliꝰ ē ipo. Nã. Ca
lidus ē ⁊ siccꝰ i tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. In ere adusto ē
stipticitas ⁊ acuitas ⁊ cōsolidatio: ⁊ ex eis qui de ipso
dicunt est ꝙ si cum forꝑicibꝰ de talacon fiat pilorum
euulsio ꝓhibet ortū eorꝝ. Deco. Denigrat capillos.
Uul. ⁊ vl. Ipsum cōsolidat vlcera maligna ambula
tiua: ⁊ ꝓhibet ea ab ambulatiōe: ⁊ corrodit carnē au⸗
gmentatā: ⁊ ablutū consolidat vulnera: ⁊ dr̄ ꝙ si linit
cum melle cōueniens ē vlceribꝰ duris adustis in cor⸗
poribus duris. Mē.ocu. Acuit visum ⁊ cōfert du⸗
ritiei palpebrarꝝ. Mem.expul. Soluit aquā citrinā
quādo bibit cū melle: ⁊ si ex eo liniat palatum excitat
vomitū: ⁊ potio quidē eius sit aur. j. s. ⁊ extrabit aquo
sitatem absqꝫ nocumēto. Uene. Opꝫ quideꝫ vt ca
ueat vsus dimittendi illud in quo est salsedo ⁊ amari⸗
tudo aut pinguedo: sic̄ sunt olera ⁊ carnes: aut aceto⸗
sitas: aut dulcedo in vasibꝰ eris ⁊ bibēdi ex eis: ipa. n.
trāsmittūt ꝓculdubio zinariā ⁊ ziniar ē venenuꝫ.
⁋Es vstum nominant latini greco nomine corrupto calcucecau⸗
menon dicentes. Sim.

⁋De euforbio. Cap. 236m.

Euforbiuꝫ qd ē. Est gūmi calidū cuius virtꝰ
alteratur post tres aut quatuor annos: ⁊ qd
antiquat tendit ad palliditatē ⁊ citrinitatem
⁊ nō dissoluit in oleo nisi cū difficultate: ⁊ re⸗
cens est ecōtrario illius: sed dixerūt qdā seruat v̄tuteꝫ
suā quādo ponit cuꝫ fabis excorticatis in vase. Elec.
Qd de eo bonū est recēs ē clarꝝ citrinuꝫ ad pallorem
declinans acuti odoris vehemētis acredinis. Alid vo
ab hoc ē adulteratuꝫ cū sarcocolla ⁊ gūmi. Opa. ⁊ ꝓ.
Est abstersiuuꝫ ⁊ habꝫ virtutē subtilem adustam ab⸗
stersiuaꝫ: ⁊ qd ē recēs ē vehementioris calefactōis ꝗ̃
assa: cuꝫ tamē nō sit gūma sicut assa in calefactiōe sua.
Instra iūctu. Miscet cum q̄busdaꝫ positionibꝰ factꝫ
cuꝫ spēbus que sunt sicut piper ⁊ cinamomū ⁊ silia: et
confert sciatice ⁊ eijcit cortices ossiuꝫ in die vna. Uerꝝ
opꝫ vt minuat caro que ē in circuitu ossium cū cerato
tepefacto in vnguēto ⁊ cōprimēdo inūgit ex eo para⸗
lysis ⁊ stupor ⁊ cōfert valde. Mē.ocu. Qñ ex eo fit
collyriuꝫ ē abstersiuum: ꝫ ꝑdurat eiꝰ mordicatio tota
die: ⁊ ꝓpter hoc miscet cum melle ⁊ reliquis collyrijs.
Mē.nu. Cōfert aque citrine ⁊ frigori renū: ⁊ confert
habentibus

habẽtib⁹ colicaz: ⁊ potio de eo cũ qbusdã seminib⁹ boni odoris ⁊ aqua mellis triũ anulusat: dixit Alcãzi ꝙ coarctat os matricis vehemẽter: adeo vt ꝓhibeat medicinas abortũ facientes eijcere fetuz. Mem. expul. Soluẽdo educit flegma viscosuz retentũ in vtrisq́ʒ anchis ⁊ dorso ⁊ ĩtestinis ſm ꝙ dixerunt. Vene. Dixerũt qdã ꝙ si illi⁹ quẽ aliqs vermiũ venenosoꝝ pupugit cutis capitis scindit̃: ⁊ qđ eã seqtur vsquequo craneũ appareat ⁊ ponat̃ in ea hoc gũmi tritum ⁊ suatur nõ adueniet ei nocumẽtũ illius: ⁊ ẽt interficiũt tres.ʒ. eius in dieb⁹ trib⁹ exulcerãdo stõchuz ⁊ intestina.

¶ Euforbiũ grece gũmi notũ: ⁊ vĩ sonare apđ grecos bonuz formidari. nã dicũt euforuiõ: ⁊ forios grece ẽ timor: q̃si bonũ sit timẽ ꝑꝑ sui violẽtiã. Dias. euforbiũ arbor ẽ sĩl'is ferule albe: nascit̃ ĩ mauritania cesariẽsi: q̃ arbor plĩm lachrymũ fac̃ viscosuz qđ lachrymum multi colligũt sic ꝓ vicissitudĩe: ꝑ arbori pellẽ veruecinã illigãt: ⁊ sic de lõge astilib⁹ iaculant̃ in radicẽ: ⁊ cũ ꝑcussa fuerit radix vno flumĩe statiʒ ꝓfluet lachrymis: ⁊ cũ coagulat⁹ fuerit sic eũdẽ colligũt đ pellib⁹ substrat̃. est ãt optimũ qđ ẽ recẽs subalbidũ ⁊ glutinosuz ex lẽto liguã vehemẽter submordẽs ⁊ calefaciẽs: ei⁹ gñ̃a sũt duo: vnũ qđ colligit̃ substratis pellib⁹ qđ meli⁹ est: alteꝝ qđ cadit in terrã ⁊c̃. Pli. lib.25. ca.7. Rex Juba ĩuenit herbã euforbiã medici sui tꝑis noĩe ⁊ fratris muse eius regis: de ea volumẽ extat: ĩuenit eã in mõte athlante spectat̃ folijs acanthinis: eius tanta est vis vt succus eius e lõginquo recipiatur ĩcise conto suscipit̃ extipalis vẽtriculo hedino humor lactis videtur effluere. Sim.

¶ De equo. Cap.237^m.

Quus. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Facit sterc⁹ ei⁹ opationẽ stercoris asini. Apa. ⁊ bo. Corium pulli si adurat̃ ⁊ liniat̃ ex eo cuz aq̃ suꝑ bothor ĩfrigidat eas. Mẽ.ca. Dicit̃ ꝙ additiões ille que sunt in genu equi qñ terunt̃ ⁊ bibũtur cũ aceto sanãt soda. Mẽ.ex. Coagulũ equi ꝓꝑe cõueniẽs ẽ fluxui antiquo ⁊ vlcerib⁹ visceꝝ ⁊ fluxui ꝓꝑe.

¶ De erugine ferri. Cap.238^m.

Rugo ferri. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Jn ipsa ẽ ĩfridatio ⁊ stipticitas. Mẽ.ex. Cõfert fluxui ꝑturiẽtiũ.

¶ De eritio. Cap.239^m.

Ritius qd ẽ. Syluestris ẽ notus: ⁊ mõtan⁹ est aduldul hñs spinas sagittales ꝓpiquus nãe syluestris vel terreni. Jlle võ qui ẽ marinus ẽ spẽs hñtiuz ostraca. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Eius adeps ꝓhibet effusiones materieruz ad viscera: ⁊ sĩl'r eius epar: ⁊ in cinere qdem terreni ⁊ marini sunt abstersio ⁊ resolutio ⁊ acuitas ⁊ exiccatio. Deco. Qđ de eritio terreno salitũ ẽ cõfert elephantie. Et caro eius qui terrenus ẽ cõfert lepre: ⁊ illud ꝑꝑ vehemẽtiam resol'onis ⁊ exiccatiõis: ⁊ qđ adustũ ẽ de cute eritij cõfert alopicie mixtũ cum pice. Apa. ⁊ bo. Cutis eritij marini ponit̃ in medicinis scabiei: ⁊ caro eius ꝯfert valde scrophulis. Vul. ⁊ vlc. Cinis cutis eius ꝯfert vlcerib⁹ sordidis: ⁊ mũdificat carnẽ additã: ⁊ caro eius ꝯfert scrophulis valde ⁊ nodis prauis duris. Jnstr̃a iũc. Caro terreni salita cõfert paralysi et spasmo ⁊ egritudinibus neruoruz oibus ⁊ elephantie. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Caro eritij terreni cõfert extenuatiõi. Mẽ.nutri. Cõfert malitie cõpl'onis: ⁊ qđ de eo salitũ ẽ cuz oxymelle ẽ bonuz hydropisi: ⁊ sĩl'r ei⁹ epar exiccatũ in sole suꝑ pãnũ. Mem.expul. Eritius terrenus est bonus stõcho ⁊ lenit ventrem ⁊ ꝓuocat. Et caro eritij terreni saliti cũ oxymelle confert dolori renum. Et caro eritij terreni cõfert ei qui mingit in lecto de pueris: adeo ꝙ assiduatio comestionis eius fortasse faciet vt vrina cũ difficultate egrediat̃. Feb. Cõfert caro eius qui terrenus ẽ febribus antiqs. Vene. Eritij caro ꝯfert morsui vermium venenosorum.

¶ Eritius alius marinus: alius terren⁹: ambo in spinis similes: grece echinus vocatur vterq́ʒ. Sim.

¶ De enula. Cap.240^m.

Nula qd ẽ. Eius qdeʒ est hortulana: ⁊ ẽ q̃dã spẽs ei⁹: cuius folia sunt ab vno palmo vsq́ʒ ad cubitũ vnũ expãsa suꝑ terraz sic̃ sisimber ⁊ folia lẽtis. Et qđ in ipsa magis est iuuatiuũ ẽ radix eius. Elec. Virt⁹ syrupi ei⁹ ẽ fortis in opõnib⁹ suis: ⁊ melior nutritura eis ẽ cuz aceto fracte cal'itatis. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in scđo: ⁊ in ipsa ẽ hũiditas suꝑflua: ⁊ ꝑꝑ illđ nõ calefacit corp⁹ statiʒ cuz ei occurrit. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Cõfert oibus lesiõib⁹ ⁊ doloribus fridis ⁊ cõmotionibus vẽtositatũ ⁊ ĩflationis. Et in ipsa est virtus rubificatiua: ⁊ ẽ in ea abstersio vltima. Jnstr.iun. Cõfert sciatice ⁊ dolori iũcturaruz: ⁊ empl'm factũ ex radice eius ⁊ ex folijs ipsi⁹ ꝯfert dolorib⁹ fridis ⁊ ꝯtusiõi lacertoꝝ. Mẽ.ca. Facit soda: verũtñ soluit emigraneã flegmaticã ⁊ ꝓprie embrocata. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Adiuuat ad expuẽdũ deglutita cũ melle. Et ẽ bone opõnis qñ admiscet̃ cum electuarijs mũdificãtibus pect⁹. Et ẽ ex eis que letificãt ⁊ cõfortãt cor. Et qñq́ʒ fit ex ea vinũ h̃ mõ. Sumunt̃ đ ea aur̃.l. ⁊ ponunt̃ in.vj. anulusat musti ⁊ bibit̃ post tres mẽses: ⁊ mũdificat pectus ⁊ pulmonẽ. Mẽ.ex. Decoctio radicis ei⁹ ꝓuocat vtrũq́ʒ ⁊ ꝓprie syrup⁹ ei⁹. Et q assuete vtit̃ enula nõ ĩdiget vt mĩgat oĩ hora. Vesi. Cõfert morsui venenosoꝝ v̾miũ ⁊ ꝓprie egyptia.

¶ Enula vocatur elna ⁊ elemũq́ʒ dĩ a medicis. Macer enula quam vulg⁹ elnã vocat: elemũq́ʒ dĩ a medicis ⁊c̃. ſʒ Dia. elemũ vocat. Si.

¶ De emathite. Cap.241^m.

Mathites qd ẽ. Qñq́ʒ ĩuenit̃ in mineris et qñq́ʒ subtiliant̃ aliq in adurẽdo magnetẽ: ⁊ qđ ꝓuenit ide ẽ emathites in opõnib⁹ suis. Elec. Melior alscedenegi ẽ ille q ẽ velociter frãgibilis eq̃lis duritiei cui non admiscent̃ sordes ⁊ ĩ quo sunt vene. Nã. Nõ ablutus ẽ cal's in ꝑ: siccus ĩ scđo: ⁊ ablut⁹ ẽ fridus ad scđm ꝑꝑ ablutionẽ: siccus in tertio. Opa. ⁊ ꝑ. Jn ipso ẽ stipticitas vehemẽs: ⁊ appet qñ fricat̃ in aq̃ donec in ipsa resoluat̃ eius sordities. Et ei⁹ virt⁹ est ꝓhibẽs. Et in ipso ẽ calefactio q̃dã: ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio vltima. Et dixerũt qdã ꝙ ipse est in virtute marchasite: ſʒ est siccior: ⁊ minoris cal'itat̃ ꝑter ĩ subtiliatõe ⁊ abstersiõe. Vul. ⁊ vl. Admĩstrat̃ sic pulueriʒat̃ ⁊ asꝑgit̃ suꝑ carnẽ additã et extenuat eã. Mẽ.ocu. Abstergit vlcera oculi ⁊ consolidat ea qñ administrat̃ cũ albugĩe oui. Et qñq́ʒ cõfert solus asperitati palpebraꝝ. Et si fuerit illic apa calidũ: administret̃ prius cũ aqua deinde ĩspisset̃ gradatim: aut spargat̃ sicut puluis suꝑ carnem additam. Et qñq́ʒ ꝯfert vlcerib⁹ oculi solus. Mẽ.expul. Dat̃ in potu cũ vino ad difficultatẽ vrine ⁊ ad fluxũ mẽstruorũ. Et ĩ emathite est ꝓprietas rectificãdi gonoreaz.

¶ Emathites sanguineus lapis: cuius tritura ⁊ confricatura san-

guinis colorem representat: que fluxui cuicȝ sanguinis apta est: a
quocūcȝ horum nomen accepisse potest. Sim.

De elleboro. Cap. 242m.

Elleborus qd ē. Ille q niger ē: ē frusta ici-
sa: ⁊ eius acuitas ē fortior acuitate albi. Et
illi qui ipm colligūt p̄seruanꝫ ab eius nocu
mēto comedēdo allia ⁊ bibēdo vinum. Et
folia qdē plante eius sunt sīlia folijs aldulb: sed sūt ve
hemētioris nigredinis q̄ȝ ipsa: ⁊ hȝ crus breue ad pur
pureitatē declinās: ⁊ eiꝰ figura est sicꝫ figura racemi: ⁊
in ipsa est fructus ⁊ habȝ venas subtiles nigras: ex cu-
iuscȝ quarꝫ radice sicꝫ duo capita ceparꝫ egrediunꝫ: et
qđ de ea administraꝫ sūt vene iste ⁊ oriꝫ i siccis. Elec.
Melior est ille q est medius iter veterē ⁊ nouū ⁊ gros
sum ⁊ extenuatū hn̄s colorē cineritiū velociter frāgi-
bilis: nō pōderosus in cuiꝰ vacuitate est qddā sil'e tele
aranee saporē hn̄s acutū ⁊ mordicās linguā: ⁊ bonuȝ
qđ de eo administraꝫ est vt assumaꝫ lignū puū qđ est
apud radicē eius: ⁊ īfundaꝫ pua aqua ⁊ excorticetur ⁊
assumanꝫ cortices illiꝰ ⁊ exiccenꝫ in vmbra ⁊ admini-
strenꝫ triti ⁊ cribellati: ⁊ potio eiꝰ sit tres kermet: ⁊ me
lius est vt in potu deꝫ cū petrosillino ⁊ dauco: ⁊ qn̄cȝ
daꝫ ex eo vscȝ ad auꝫ. ij. Na͞. Cal's est ⁊ siccꝰ vscȝ ad
scđm. Opa. ⁊ p̄pe. Est resolutiuus subtiliatiuus ⁊ ē
fortis abstersiōis: adeo q̄ corrodit carnem mortuā: ⁊
qn̄ nasciꝫ apđ radicē vitis fit virtus vini eiꝰ solutiua: ⁊
de p̄prietatibꝰ qdē ellebori est q̄ ipse pmutat corpꝰ a
sua cōpl'one ⁊ facit ipm cōpl'onē bonā iuuenilez acq-
rere: ⁊ multi sunt q elleborꝫ albū sumūt ad vomēdū et
nō facit vomere ⁊ nō soluit: ȝ facit illud qđ facit vomi
tus ⁊ sol'o: ⁊ ꝯueniētia eiꝰ ad viros ⁊ viragines mulie
res ⁊ fortiores ⁊ adolescētes: ⁊ eos q hn̄t carnes tene-
ras in corpore: ⁊ multitudinē sanguis est pl'ima: ⁊ non
est ꝯueniēs castratis necȝ mollibꝰ. Et ipse qdē est cō-
ueniēs in martio: deide in septēbri: verūtn̄ opȝ vt ante
ipm p̄cedāt tres dies penitꝰ in qbꝰ abstineaꝫ a come-
stione ⁊ potatiōe grossorꝫ: ⁊ vt administrenꝫ ea q̄ gau
dere faciāt ⁊ delectari: ⁊ vt euomat: ⁊ vt eijciat post ce
nā duabꝰ vicibꝰ aut tribus deinde assumatur. Deco.
Liniꝫ sup morpheā cuȝ aceto: ⁊ sil'r loca in qbus sunt
sordes: ⁊ sil'r sup albā morpheā: ⁊ eradicat verrucas:
⁊ eūatio que fit cū eo ꝯfert albaras: ⁊ sil'r albus. Vul.
⁊ vl. Liniꝫ niger ⁊ albus cū lacte sup scabiē ⁊ ipetigi-
neȝ cū aceto ⁊ ad excoriationē linitus valet: ⁊ fit cū eo
eūatio: ⁊ fiūt ex eo sicut lycinia ⁊ imittunꝫ fistulis ⁊ di-
mittunꝫ per diē: ⁊ qn̄ exbunꝫ ex eis eradicanꝫ corpo-
ra earꝫ. Instr͞a isī. Cōfert paralysi ⁊ dolori iūctura-
rum: ⁊ eūatio facta per ipm est medicamē eorꝫ omniū
forte. Mē. cap. Qn̄ decoquiꝫ cū aceto ⁊ distillaꝫ in
aurē sedat sonitū: ⁊ quādo os colluiꝫ ex illo aceto se-
dat dolorē dentiuȝ: ⁊ quando distillaꝫ decoctio eiꝰ in
aurē debilis auditus ꝯfortat ipm: ⁊ ꝯfert mel'ie que ē
cū aliquis solus aliena loqtur: ⁊ emigranee antique et
egritudinibus capitis. s. epil'ie ⁊ mel'ie. Mē. ocu. Cō
fortat visuȝ qn̄ poniꝫ in alcofol. Mē. expul. Cōfert
mel'ie ⁊ dn̄io eiꝰ ⁊ soluēdo educit ex toto corpe abscȝ
horribilitate ⁊ extrahit chol'am ēt ⁊ flegma: ⁊ extrahit
oēm superfluitatē mixtā sanguini: ita q̄ ab extremita-
tibus corporis ⁊ acute: ⁊ opȝ vt fiat velocis solutiōis
cuȝ scamonea: ⁊ misceanꝫ ei petrosillinū ⁊ daucus. Et
quādocȝ datur in potu hoc mō: infundiꝫ in oxymelle
aut vino dulci: ⁊ dimittiꝫ in ipso aliquo spatio: deinde
coquiꝫ vinum illud cū lentibꝰ: aut cū ordeo: aut galli-
na: ⁊ ad sorbendū datur ius eius: ⁊ quādocȝ admisceꝫ
duobus aureis de eo quātitas triū anulusat de scamo
nea: ⁊ quādocȝ decoquiꝫ cū lentibus. Et iam qdeȝ di
ctum est in tabulis proprietatū de regimine eiꝰ qđ opȝ
fieri in hoc loco etiam. Et ipse valde cōfert apatibus
in intestinis ⁊ vesica: ⁊ prouocat vrinam ⁊ menstrua.
Permu. Loco nigri poniꝫ mediū pōdus ipsiꝰ de me-
zereon ⁊ due tertie pōderis eiꝰ de agarico. Filius aūt
Mesaugue dixit q̄ loco eius ponitur condes.

Elleborus hȝ duas spēs albꝰ ⁊ niger. Sȝ albꝰ ē ꝫȝ Dias. plāta hȝ fo
lia sil'ia plātagīs vl' blete syluestris sȝ mīora ⁊ plus ad nigredineȝ
⁊ rubedinē ꝺclinātia: virgā duorꝫ palmorꝫ rugosaȝ cito putrescen-
tē: hȝ radiculas subtiles multas egrediētes ab vna radice oblon-
ga: nasciꝫ locis mōtuosis: tpe messis effodi dȝ. Sȝ niger q polirizō
dr: aut melāpodion: eo q̄ melāpus qdā filias suas curauit eo a ma
nia: folia hȝ sil'ia platano viridia: sȝ mīora sicꝫ folia afodilli ⁊ diui-
sa pluribꝰ locis q̄ȝ folia platani ⁊ nigriora ⁊ aspera vgā breuē flo-
rē albū ad purpureitatē tēdētē. In sūmitate hȝ velut racemū in q̄
est semē simile cartamo: hȝ multas radiculas nigras egredientes
ab vna radice velut cepe radicule: nascitur locis siccis ⁊ asperis
agrestibꝰ nemorosis. Iste radicule in vsu sunt. Sim. Elleborus ve-
ratrum dicebaꝫ antiqtus: vt Macer ca. de absturtio: ⁊ Persiꝰ pria
satyra: grecus elleboron dicit: exponitur in libro de doctrina gre-
ca. i. veratrum vel verucarici al'r veratanum vel venurac.

De elleboro albo. Cap. 243m.

Elleborus albus qd est. Cortex corticū ra-
morꝫ diuerse figure similis rei veteri albe
in quo nō est grauitas: ⁊ similaꝫ etiam ra-
dicibꝰ altee cuiꝰ amaritudo est vehemētior
amaritudine nigri. Et eius plāta est sicut arnoglossa:
aut sicut sicla syluestris: ȝ est breuior ea rubei coloris.
Et lōgitudo cruris eiꝰ ē vscȝ ad q̄tuor digitos ꝯiun-
ctos in latitudīe cōcauū. Et hȝ venas plurimas a ra-
dice vna p̄cedētes sicut cepe: ⁊ nascitur in locis mon-
tuosis: ⁊ colligiꝫ in tēpore messis ⁊ exiccaꝫ. Elec. Il
le q est electꝰ est planā habens superficiē cū equalita-
te albꝰ velociter frāgibilis: plurima habēs grana mi-
nuta: nō mordicans linguam statim vehemēter: ⁊ at-
trahit saliuam. Qui aūt vehemēter mordicat statiȝ est
prefocatiuus: sed opationes regiminuȝ in ipso p̄dicte
sunt in capl'o p̄prietatū. Na͞. Calidus est ⁊ siccus in
medio secūdi. Opa. ⁊ p̄pe. Albus est vehemētioris
amaritudinis. Et niger est vehemētioris cal'itatis: et
cū mus comedit ipm moriꝫ: ⁊ ex industria pbaꝫ illđ et
comedit de ipso mus in sauich ⁊ melle. Et qn̄ coquiꝫ
cū carne dissoluit eā: ⁊ debilitat eā. De ipso v̊o iciso su
munꝫ qnque aurei ⁊ ponūtur in nouē. ȝ. aque pluuialis
⁊ dimittunꝫ in ea tribꝰ diebꝰ ⁊ colaꝫ: ⁊ fit tepida ⁊ bi-
bitur ⁊ hic est infusus. Deinde est ille q est decoctꝰ qui
hoc mō preparatur libra vna de eo iciso in duobꝰ kist
aque pluuialis posita tribꝰ diebꝰ infundaꝫ ⁊ decoquiꝫ
donec eius tertia ps remaneat: deinde exhiꝫ ab ea el-
leborus ⁊ proijciꝫ super aque mellis boni colati quan
titas duarꝫ lib. ⁊ inspissaꝫ ⁊ sumiꝫ ex eo cocleariuȝ ma-
gnū sicut est: aut cū aq̄ calida: ⁊ hoc est sanū ⁊ tutum.
Deinde est cortex incisus post cōfractus in eo positꝰ:

qđ ꝫt

qd̄ sit sicut aq̄ ordei vt nihil remaneat in gutture ⁊ stomacho: deīde ē ille q̄ est puluerizatꝰ p̄paratus cuꝫ aq̄ mellis: ⁊ iste est ille qui plı̄m nocet ꝓpterea ꝙ remanet in meatibꝰ: q̄re opꝫ bibētē ipꝫ p̄parare res qbꝰ medicaſ ille q forsitan icidit in spasmū sic̄ ius galline ⁊ syrupū de hyssopo cū mētastro ⁊ rutha ⁊ lētes ⁊ olera boni odoris: sic̄ factū ē de cyperis ⁊ lilio ⁊ narcisco: ⁊ vt sint apd̄ eū acetū acuti odoris: ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ panis cal'ꝺ ⁊ vinū odoriferꝝ ⁊ medicamē sternutatoriuꝫ: ⁊ pēna ⁊ cōdisi ⁊ anbetū: ⁊ lectus stratꝰ ⁊ vētose diūse: ⁊ qn̄ ascellat cū facilitate sorbeat aquā fridā ⁊ odoret odores bonos: cibeſ ex eis quoꝝ chimus bonꝰ est. Et si iā accidit ei spasmus ⁊ d̄bilitas: tūc deſ ei panis fractꝰ in vino: aut aq̄ mellis: ⁊ qn̄qꝫ opꝫ vt reitereſ et cibeſ pane īfuso in aq̄ frida: ⁊ si accidat ei singultus in medio opōnis detur ei aq̄ mellis in qua decoctꝰ sit rafſanus: ⁊ si medicia in ipso nō moueſ post aliquātulum spatiū bibat aquā mellis cū aq̄ cal'a in qua decocta sit rutha: aut deſ in potu aq̄ ⁊ oleū: ⁊ vomat cū pēna intincta in oleo de cyperis ⁊ de lilio: ⁊ eleueſ in suspēsorio. ꝙ si acciderit ei sic̄ p̄focatio sumat in potu de d̄coctiōe ellebori quātitatē triū. ʒ. illud eniꝫ adiuuat medicinā ⁊ remouet accñs. Si v̄o nō iuuerit faciat clystere acutū: ⁊ in potu deneſ tres anulusat de eo nō vt vomē faciat: ꝫ vt expellat p̄focationē ⁊ fiat vt sternutet cum sternutatorijs. ꝙ si singultꝰ vomitu nō remoueſ: administremus tūc vētosas super spōdiles magnas q̄ sunt inter spatulas ⁊ suꝑ aliq̄s dorsi spōdiles. Ventose enī equant cōtorsionē accidētem post singultum: ⁊ infīge mēbra spasmata cū oleo vehemētis calefactiōis ⁊ cuꝫ aqua balnei in tina: operaſ enī in isto caplō opōnē nigri. Mē.ca. Qn̄ odoraſ ille q puluerizatus est excitat sternutationē. Mē.ocu. Acuit visuꝫ. Mē.nuſ. Elleborus albꝰ cōfortat fortiter: sed in ipso est timor: qm̄ p̄focat. qn̄qꝫ v̄o ponitur ī pane vt vomere faciat. ⁊ oportet vt illi in quo timeſ p̄focatio non in potu tribuatur stomacho existente vacuo. huiusmodi eniꝫ debilis etiam. Vene. Interficit qd̄ de eo superfluum est homines: ⁊ est veneuꝫ canibus ⁊ porcis ⁊ stercus bibentis ipsum interficit gallinas.

De eupatorio. Cap. 244m.

Eupatoriuꝫ qd est. Est ex herbis aromaticis ⁊ hꝫ folia sicut folia canabis ⁊ flos eius sicut nenufar: ⁊ est illd̄ qd̄ admistraſ ⁊ succus eius. Nā. Est cal'ꝫ in p̄: siccū in secūdo. Opa. ⁊ ꝑ. Est subtiliatiuū icisiuum valde: ⁊ abstersiuū sine attractione: ⁊ sine cal'itate manifesta: ⁊ in ipso ē stipticitas pauca ⁊ ponticitas ⁊ amaritudo fortꝫ sicut est amaritudo aloes. Dec. Est bonū initio alopicie ⁊ tyrie. Vul. ⁊ vlc. Liniſ cū adipe veteri super vlcera difficilis ꝯsolidationis: ⁊ eius succus ꝯfert scabiei ⁊ pruritui qn̄ bibiſ cuꝫ aq̄ fumiterre ⁊ oxymelle: et sil'r flos eius ⁊ succus ipsiꝰ est fortior. Mē. nu. Confert doloribꝰ epatis ⁊ oppil'onibꝰ eius: ⁊ cōfortat ipꝫ: ⁊ ꝯfert duritiei splenis ⁊ ap̄atibꝰ epatis: ⁊ ap̄atibꝰ stomachi: ⁊ eius herba ⁊ succus ꝯferūt malitiei forme: et accñtibus hydropisis. Mē. expul. Daſ in potu cuꝫ vino ⁊ ꝯfert vlceribꝰ intestinoꝝ. Feb. Cōfert febribus chronicis ⁊ antiq̄s proprie succus eius: ⁊ ꝓprie cū succo absinthij. Permu. Loco eius poniſ pōdus d̄ assaro ⁊ medietas pōderis ipsius de absinthio.

Eupatoriū Diaſ. frutex est sarmētosa hastā hn̄s rectā ⁊ lignosam ⁊ tenuē ⁊ nigrā ⁊ asperosaꝫ in cubiti vniꝰ lōgitudine porrectā: aut ampliꝰ folia sunt ei in gyro diuisa sic̄ pētafilon aut canabꝰ: in capite sunt icisa vt serra: semē in media hasta asperrimū: ⁊ subtus decliuū ē ei ⁊c̄. Aui. ēt dicit ꝙ hꝫ folia sil'ia folijs canabi: ⁊ apd̄ Sera. sil'is est descriptio vt supra. Miror: q̄re medici nr̄i tp̄is nō aduertētes v̄ba Diaſ. ⁊ Aui. creduli herbularijs saluiā agrestē eupatoriū dicētes q̄ nec in sapore nec in odore cū eo ꝯuenit. Si āt in ip̄a virtutes eupatorij īuenerūt ⁊ ꝑ. i. cōponere voluerūt: nō licebat dicē ꝙ idē eēt. Pli. lib. 25. ca. 6. eupatoria regiā hꝫ auctoritatē caulis lignosi nigricātis hirsuti cubitalis aliqn̄ ⁊ amplioribꝰ folijs ꝑ interualla q̄nquefolij: aut canabis per margines icisis: ⁊ ipsis plumosis radice superuacua ⁊c̄. Eupatorium ſm Diaſ. vocauerunt greci radicem agrimonie: eo ꝙ diuretica sit valde. Item ſm eundē marubium etiam quidam eupatorium vocauerunt. Sim.

Capitulum de littera. F.

De fabis. Cap. 245m.

Fabe qd sunt. Note sūt: ⁊ alie sūt egyptiace: ⁊ alie nabathie: ⁊ nabathie q̄dē sunt vehemētius stiptice: ⁊ egyptiace sūt hūidiores ⁊ minoris nutrimēti: virides v̄o sūt plı̄me superfluitatꝫ: ⁊ si nō esset tarditas sue digōnis ⁊ multitudo iflationis eaꝝ nō eēnt minores in nutriendo hn̄ q̄ꝫ pultes ordei: ꝫ sanguis eaꝝ ē grossior ⁊ fortior. Ele. Meliores ex eis sūt grosse albe q̄ a gurgulionibꝰ non ꝑforanſ ⁊ d̄teriores eaꝝ sūt recētes: ⁊ eaꝝ q̄dē rectificatio ē ꝑlōgatio ifusiōis eaꝝ ⁊ bonitas d̄coctiōis ⁊ comedere eas cū pipe sale ⁊ hasce ⁊ origano ⁊ sil'ibꝰ cum oleis. Nā. Proxie sūt eq̄litati ꝫ sūt d̄clives ad frigiditatē ⁊ siccitatē plus ⁊ ī ipsis ē hūiditas suꝑflua ⁊ ꝓprie in viridibꝰ. De veritate v̄o viridū ē vt iudicentur fride ⁊ hūide. Quidā āt q ponūt friditatē fabaꝝ ī gradu secūdo: modū excedūt. Opa. ⁊ ꝑ. Abstergūt parūper ⁊ inflāt valde: ⁊ eaꝝ decoctio hn̄ fiat: ⁊ liniātur sic̄ pultes ordei: tūc decoctio vehemēter iterata cū aq̄ remouet eaꝝ iflationē. veꝝ cū fabe excorticanſ ⁊ molunſ ⁊ coquunſ in vase sine motu: ⁊ minoraſ eaꝝ inflatio. ⁊ q̄ ex eis frixe sūt pauce sūt iflatiōis: ꝫ sunt tardioris digōnis. ⁊ cocte cū suis corticibꝰ sūt plus iflatiue: ꝫ sunt tardioris digōnis: ⁊ fortasse eaꝝ farina ē mīoris iflationis. ꝫ eaꝝ q̄ sūt nabathie ē virtꝰ stiptica: ⁊ earuꝫ cortex ē fortioris stipticitatꝫ ⁊ nō abstergit. ⁊ egyptiaca ē stipticior oībꝰ: ⁊ in ipsa ē abstersio ⁊ gn̄aſ ex ea caro mollis: ⁊ gn̄at hūores grossos. Hip. quoqꝫ testificatꝰ est bonitatē nutrimēti eaꝝ: ⁊ ꝯseruationē sanitatis ab eis: ⁊ qn̄ scinduntſ in duo media ⁊ ponunſ super fluxū sanguis icisiōis valēt. Ex ꝓprietatibꝰ q̄dē caruꝫ est ꝙ abscindunt oua gallinaꝝ cū nutriunſ ex eis ⁊ ꝙ faciūt videre somnia cū alienatione ꝑturbata: ⁊ ꝙ faciūt accidere pruritū ꝓprie recētes. Dec. Qn̄ ex corticibus eaꝝ fit empl'm capillis subtiliat eos: ⁊ qn̄ fit ex eis empl'ꝫ suꝑ femur ifantꝫ ꝓhibet hortuꝫ piloꝝ: ⁊ sil'r qn̄ cepe iteraſ suꝑ locū rasuꝫ ⁊ abstergūt morpheā in facie p̄cipue cū cortice ⁊ pānuꝫ ⁊ lētigines ⁊ faciūt colorē bonū. Ap̄a. ⁊ ho. Fit ex eis empl'm cū vino suꝑ ap̄ata testiculi. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ lacertoꝝ. Instrā iunc. Cōfert spasmo lacertoꝝ ⁊ more empla-

ſtri ponunꝣ cū decoctiōe ſua podagre cū adipe porci. Mē.ca. Faciūt ſoda ⁊ nocēt oibus qbꝰ accidit ſoda ⁊ res viridis que ē in ꝯcauitate eaꝝ q̄ ſūt egyptiace cu ius ſapor ē amarus cū teriꝣ ⁊ miſceꝣ cū oleo roſaceo ⁊ diſtillaꝣ in aure ꝯfert dolori eiꝰ. Mē.ocu. Ipſe cuꝫ melle ⁊ fenugreco more empl'i ſuppoſite faciūt offuſcationi oculi ⁊ palpitatiōi: ⁊ ex eis cū thure ⁊ roſis et albugine oui fit empl'm exitui oculi ꝓprie q ē pupille. Mē.āhe.⁊ pe. Bone ſūt pectori ⁊ ſputo ſanguis: ꝯferūt ēt tuſſi: ⁊ ſi miſceanꝣ cū melle ⁊ farina fenugreci cōferūt apatibꝰ gutturis cal'is ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ: ⁊ earū empl'm ē bonū apatibꝰ mamille ⁊ caſeitati lactis in ea. Mē.nuꝣ. Sūt difficilis digōnis: ⁊ non tarde deſcēſionis ⁊ exitꝰ. Et nō ſunt gn̄atiue oppil'onū. Et decocte cū corticibꝰ ſuis i aceto ꝓhibent vomitū. Mē. expul. Que ex eis ꝺcocte ſūt cū aceto ⁊ aq̄ ꝯferūt ſolutiōi antique: ⁊ cū ꝓprie fuerint cū corticibꝰ ſuis: ⁊ cōferūt diſſinterie ⁊ ꝓprie nabathie: ⁊ eaꝝ ēt ſauich confert ad illud: ſicut ēt eaꝝ ſorbitio. Et eaꝝ ſorbitio confert apati teſticuloꝝ ꝓprie decoctarum cum vino.

Fabe ſi coquunꝣ ſine motu minoraꝣ vētoſitas: q2 in motu feruoris icludiꝣ in eis multꝰ aer. Faba egyptiaca ē lupinꝰ: vt poniꝣ caº de lupino. faciūt accidē pruritū ꝓprie recētes. Uꝣ magis de ſiccis: q2 pruritꝰ fit a mā ſicca. Dōm ꝙ magis virides: q2 ſunt magis nocibiles ſtōcho ꝑ viā idigōnis: ⁊ q2 ſunt maioris hūiditatis: q̄ mora ad cutiꝫ faꝣ pruritū. Faba egyptiaca ē legumē diſſil'e nr̄e fabe ſm Gal.lib. ꝭ de alimētis cap̄.15. nec eſt lupinus vt putauerūt aliq. nam facit aliud capitulū de lupinis. Sꝫ apud Aui. faba egyptiaca que ⁊ faba ſyra: ⁊ apud Jo.ſera. eſt nomē pōderis ponderās ſemimer.iiij. ſm arabes: ⁊ ſunt oboli quatuor: ⁊ ſunt grana .xlviij. Diaſ. fabam egyptiacam multi polliticon appellant. Sim.

De fece. Cap̄.246m.

Fex. Elec. Melior fex ⁊ ſanior ē fex vini veteris: deīde que ſil'is ē ei. Et fex qdē aceti ē vehemētis virtutꝭ. Et opꝫ vt aduratur poſt ipſiꝰ exiccationē bn̄ ſic aduriꝣ ſpuma maris iuitreata linita ex luto aut olla. Et finiꝫ aduſtionis eiꝰ ē vt albeſcat ⁊ pulueriꝫeꝣ. Et ſil'r ois fex. Et oꝫ qdē vt fex admiſtreꝣ dū ē recēs: ⁊ fiat qꝺ neciū eſt de aduſtiōe eius ⁊ tūc adminiſtreꝣ. que eni ex ea vetꝰ eſt: ē debilis virtutꝭ. Et opꝫ qdē vt cooperiaꝣ in vaſe ⁊ non appeat aeri: ⁊ qn̄ꝫ abluiꝣ ſic lauaꝣ thutia. Opa.⁊ ꝓ. Fex aceti fortior ē aliꝭ fecibꝰ: ⁊ virtꝰ abſterſiōis eiꝰ ē ſtiptica ⁊ aduſta ē aduſtiua ⁊ putrefactiua ꝩtute alia. Deco. Que aduſta ē admiſtraꝣ in vngue albificato cū gūma pini ⁊ rectificat ipſum. Apa.⁊ bo. Fex non aduſta ē bona iflationi ſola: ⁊ cum myrto ēt: ⁊ exiccat bothor cū quo ſunt vlcera. Mē.āhe.⁊ pec. Fex non aduſta extiguit iflationē capitꝭ in q̊ cōſtrictꝰ ē ſanguis. Mē.nu. Fex non aduſta ꝓhibet fluxū māeꝝ ad ſtomachū. Mē.ex. Qn̄ exteriꝰ apponiꝣ mr̄ici empl'ꝫ ex fece nō aduſta cōfert fluxui ſanguinis menſtrui.

De fumo. Cap̄.247m.

Fumus qd ē. Eſt terreꝰ ſubtilis: ⁊ diūſificaꝣ eiꝰ ſuba: ⁊ oēs eiꝰ ſpēs ſūt exiccātes ſubſtātia ſua terrea: ⁊ ē in eis igneitas parua. Elec. Fortior eoꝝ ē fumꝰ alchitrā: deīde fumꝰ picis hūide: deīde fumꝰ ſtoracis poſtea myrrhe: deinde thuris poſtea terbētine. ⁊ vī ꝙ fumꝰ napte ſit fortior oibꝰ. Opa.⁊ ꝓ. Fumꝰ ē ſuba terrea ſubtil' digeſtiuus ⁊ reſolutiuus. Mē.ocu. Fumus thuris ⁊ fumus terbētine ēt ponūꝣ i medicamētꝭ vlceꝝ ocl'i: ⁊ ꝓhibēt ortū piloꝝ additoꝝ ⁊ curſuꝫ ⁊ corroſionē ⁊ hūiditates cū qbꝰ nō ē obthalmia ⁊ vlcera lachrymaliū.

De flore eris. Cap̄.248m.

Flos eris. Opa.⁊ ꝓ. Eſt ſtipticꝰ corroſiuus mordicatiuus. Uul.⁊ vlc. Corrodit carnē additā. Mē.ca. Poniꝣ in deſiccatiuis vlceꝝ auris: ⁊ qn̄ illud qꝺ ex eo albuꝫ eſt teriꝣ: ⁊ ſufflaꝣ i aurē delet ſurditateꝫ antiquā: ⁊ cotāgiꝣ palatum cum melle ꝑꝑ apoſtemata gule ⁊ vue. Mem.expul. Quatuor anuluſat eius ſoluunt humorem groſſuꝫ: ⁊ ſoluunt aquam citrinā: ⁊ pōiꝣ i exiccatiuis hemorroidarum ⁊ exiturarum ani.

Flos eris aliꝺ ē ab erugīe: vt pꝫ ꝑ Aui.⁊ ꝑ Serap̄. ēt q docet cognoſcere ipꝫ ⁊ qualiter oriatur. Pli.lib.34.ca.11. Flos eris fit ere fuſo ⁊ in aliam fornacē tranſlato ibi flatu crebriore excutiunꣻ velut milij ſquame quas vocāt lepida. cadunt autē cū panes eris aq̄ refrigerantur rubentqꝫ. dr̄ia inter florem ⁊ ſquamā que eodē modo oritur eſt: q2 ſquama vi excutiꝣ a panibꝰ flos ſponte cadit. Sim.

De fiſtula paſtoris. Cap̄.249m.

f Fiſtula paſtoris. Nā. Cal'a ē ⁊ ſicca ⁊ forſitan in pricipio ſcꝺi: ⁊ dꝛ qm̄ reſoluit augmētationē. Mē.ex. Exptꝰ ē Gal'. ꝙ ſuccꝰ eiꝰ frangit lapidē in renibꝰ: ⁊ dixerūt qdā ꝙ ꝯfert vlceribꝰ iteſtinoꝝ ⁊ pūgitiuo dolori ⁊ īfirmitatibꝰ mr̄icis ⁊ facit ꝓuocationē vtriuſqꝫ ⁊ ꝯfert fixuris. Ven. Et aureus aut duo aurei in potu accepti conferūt ei q bibit leporem marinum ⁊ opium ⁊ reliqua.

De frumento. Cap̄.250m.

f Frumentū. Elec. Melꝰ ē illud qꝺ ē medium inter duritiē ⁊ raritatē magnū pigue recēs planū qꝺ ē iter rubedinē ⁊ albedinē. Frumētū vo nigrū ē mali nutrimēti. Nā. Eſt calidū ⁊ tēperatum in hūiditate ⁊ ſiccitate: ⁊ ipſiꝰ ſauich declinat ad ſiccitatē. Opa.⁊ ꝓꝓe. Triticū plurime rubedinis pl'imi eſt nutrimēti. Et frumētū elixatū ē tarde digōnis inflatiuuꝫ: veꝝ eius nutrimētū cū digeriꝣ eſt plurimuꝫ. Et adarmacha qdē eſt ꝓxima amilo ſed ē cal'ior: ⁊ farina viſcoſa ꝑ nām eſt nō viſcoſa arte. Et neqꝫ ē viſcoſum nā ſicut viſcoſuꝫ arte. Sauich ꝑterea tritici ē tarde deſcēſiōis: ⁊ pl'm inflatiuū idigēs dulcedine faciēte ipſuꝫ deſcēdere velociter ⁊ ablutiōe cū aqua cal'a: ita vt remoueaꝣ inflatio eiꝰ ⁊ humor ſauich ē paruus. Amiluꝫ ꝩo ē frigidū ⁊ humidū viſcoſuꝫ: ⁊ frumētum ē magis nutritiuū corporis oibꝰ granis. Deco. Triticū mūdificat faciē ⁊ eiꝰ farina ⁊ amilū cū croco ē medicamē pāni. Mē.nuꝣ. Sauich tritici ⁊ ordei grauat. Mē. expul. Triticum crudum ⁊ ēt decoctū elixatū nō molituꝫ neqꝫ fractū neqꝫ coctū ita vt ſit puls ⁊ fractuꝫ ēt ſil'r qn̄ comediꝣ generat vermes. Vene. Triticū trituꝫ pulueriꝫatū ſuꝑ morſuꝫ canis rabioſi ē iuuatiuū.

De fenugreco. Cap̄.251m.

f Fenugrecū qd ē. Notū ē. Nā. Cal'm ē in fine primi: ſiccū in ꝭ. Et nō euaꝣ ex hūiditate extranea. Opa.⁊ ꝓꝓe. Eius virtꝰ ē digeſtiua lenitiua. Et illud ꝑꝑ illud qꝺ in ipſo aggregaꝣ de calitate cū viſcoſitate: ⁊ ipſiꝰ viſcoſitas ꝓhibet dn̄iuꝫ nocumēti caliditatis eiꝰ: ⁊ eiꝰ cal'itas opaꝣ cū facilitate: ⁊ eius

humor

humoꝛ eſt malus: lꝫ nō ſit paucus. Deco. Eiꝰ oleum qđ fit cū myrto ꝯfert capillis ⁊ veſtigijs vlcerū ⁊ confert fiſſuris fridis ꝑ mucilaginoſitatē ſuā ꝓpꝛie cū oľo roſaceo. Et igredit̄ in medicis pāni: ⁊ fac̄ coloꝛeꝫ bonū: ⁊ alterat odoꝛē oꝛis: ⁊ facit fetere odoꝛē coꝛpis et ſudoꝛis. Apa. ⁊ bo. Reſoluit apata flegmatica ⁊ dura: ⁊ eiꝰ farina ad apata caľa apparētia ⁊ occulta cum nō ſunt iflāmata: ꝫ ſunt declinātia ad duritiē quādā ⁊ lenit dubellet ⁊ maturat. Vul. ⁊ vl. Confert cū oleo ro. aduſtiōi ignis. Mē. ca. Mūdat furfures ablutōe capit̄ facta ex eo facit ſoda capiti ⁊ ꝓpꝛie cuꝫ comedit̄ cū muri: q̄uis ſit cū almuri minꝰ nocumētum ſtōcho. Mē. ocu. Decoctio fenugreci ſanat atarafa. Mem. anheľ. ⁊ pec. Clarificat vocē ⁊ pulmoni tribuit aliqđ nutrimētū: ⁊ lenit pectꝰ ⁊ guttur ⁊ ſedat tuſſiꝫ ⁊ diſniā: ⁊ ꝓpꝛie qñ coquit̄ cū melle aut dactylis aut ficubus: ⁊ meliꝰ ē vt ꝯiungat̄ cū dactylis carnoſis ⁊ ſumat̄ ſuccꝰ amboꝝ ⁊ miſceat̄ cū melle plīmo: ⁊ ſuꝑ pꝛunas tēperate caleſiat ⁊ aſſumat̄ añ cibuꝫ tpe longo. Mē. nut. Cū nitro emplꝫ factū ex eo ꝯfert ſpleni: ⁊ eius đcoctio cū aceto đbilitati ſtōchi: ⁊ ꝓpꝛie qđ ex eo recēs ē: ⁊ eiꝰ electuariū fac̄ nauſeā: ꝫ acetum ⁊ muri expellūt nocumētū comeſtiōis eiꝰ. Mē. expul. Fit encatiſma i decoctiōe eiꝰ ad apa mr̄icis ⁊ doloꝛē eiꝰ ⁊ decoꝛationem ipſiꝰ. Et eiꝰ đcoctio cū aceto ꝯuenit vlceribꝰ iteſtioꝝ: ⁊ ſiľr recēs cū aceto qñ comedit̄ fractum. Et đcoctio eiꝰ cū aq̄ caľa ē bona tenaſmon ⁊ ſoľoni. Et eiꝰ oleuꝫ ē bonū apatibus ani ⁊ clyſterizat̄ ēt ad tenaſmon ⁊ doloꝛē vētris ꝓ̄gitiuū ꝓꝑe almuri añ cibuꝫ: ⁊ nō mouet ad expellēdā fecē niſi ꝑꝑ ſuā acrimoniā ⁊ ꝓꝑe cū melle nō plīmo vt nō moꝛdicet foꝛtit̄: ⁊ eiꝰ đcoctio cū melle fac̄ đſcēdere hūiditates groſſas ab iteſtis: ⁊ ꝓuocat vꝛinā ⁊ ſupponit̄ cū anatis adipe: ⁊ ꝯfert duritiei mr̄icis: ⁊ facit generationē matricis facilem: cuiꝰ gñatio ē difficilis ꝑꝑ deſiccationē: ⁊ eſt bonū hñtibꝰ hemoꝛroidas: facit ſtercus boni odoꝛis: ⁊ fac̄ fetere vꝛinaꝫ ⁊ ſudoꝛē: ⁊ nō eſt ſicut lupini in difficultate ſui exitus.

¶ Fenugrecū. Diaſ. fenugreci farinā multi bucerō aut egocerō aut lothō appellauere: vtꝰ ē ei ⁊c. iſta noīa nō ſunt referēda farine: ſꝫ ipſi fenugreco. bucerō. n. ſonat bouis coꝛnu: egocerō đo capꝛe coꝛnu. nā ſemina in coꝛniculis ſilibus coꝛnibꝰ ſunt. Pli. in lib. 24. cap. 19. fenugrecū qđ telim vocāt: alij carphos: alij buceras: alij egoceras: qm̄ coꝛniculis ſemē eſt ſimile: nos đo ſilitiā ſiue ſiliculam dicimus ⁊c. telim greci dicunt: arabes đo hulbe. Sim.

¶ De ferro. Cap. 252m.

Ferrū qđ ē. Eſt tres ſpēs: ſeneburucan: ⁊ liceremehe ⁊ fuludeth. Seneburucan ꝗ̄ ē alfuledh nāle: alfuledh artificiale ē puruꝫ ex liemereben ⁊ ſcoꝛia eleſeneburucan ꝓpinqua ē ſcoꝛie eris. Et ego qdē ſcoꝛie ſingulare faciā capitulū i capľo đ. k. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Eiꝰ ziniar ſtipticū ē coꝛroſiuū: ⁊ ſcoꝛia ipſiꝰ ē đbilioꝛ ziniar eiꝰ: ⁊ ipſa ē foꝛtioꝛis exiccatiōis oī ſcoꝛia. Deco. Erugo eiꝰ ſuppoſita pāniculo cū vino ē bona. Apa. ⁊ bo. Erugo ferri cū vino ſuꝑ beriſipilā ⁊ bothoꝛ vtilis ē. Inſtr. iūc. Erugo eiꝰ cū vino ſuꝑ podagram ꝯfert ei. Mē. capi. Qñ terit̄ cū aceto foꝛti ⁊ coqtur in ipſa ē illđ acetum medicamē ſaniei antique currenti ex aure. Mē. ocu. Eſt bona aſperitati palpebꝛaꝝ ⁊ vngule. Mē. nutri. Vinū ⁊ aq̄ i qbꝰ extiguit̄ ferrū confert apati ſplenis ⁊ mollificationi ſtōchi ⁊ đbilitati eiꝰ. Mē. exp. In eiꝰ ſcoꝛia ē virtꝰ ſoluēs aliq̄: đbilioꝛ ea q̄ ē in ſcoꝛia eris: ⁊ eiꝰ erugo ē ſtiptica: q̄re ſuppoſita abſcidit fluxū ſanguis ex matrice: ⁊ eiꝰ erugo ſtiptica exiccat hemoꝛroidas: ⁊ vinū i quo extiguit̄ ferrū retinet ſoľonē antiquā ⁊ diſſinteriā: ⁊ confert mollificationi ani ⁊ iſenſibilitati vꝛine ⁊ fluxui mēſtruoꝝ ⁊ confoꝛtat coitum.

¶ Ferrū. nullus auctoꝛ ponit cōpľonē iter calꝫ ⁊ fridū: tñ credit̄ ꝙ ſit fridū ſiccū. (Seneburucan.) i. aſuriū. Raſis. 21. ꝯtinētis cap. 233. dicit auctoꝛitate filij Meſue ꝙ eſt calidū ⁊ ſiccū in tertio.

¶ De faſeolis. Cap. 253m.

Faſeoli. Nā. Rubei caľioꝛes ſūt eoꝝ. Filiꝰ Meſaugue ⁊ Arſaianis dixerūt ꝙ ſunt fridi ⁊ ſicci: ⁊ apud me ſuba eoꝝ ē ſicca i q̄ eſt hūiditas ſuꝑflua ⁊ ipſi ad caľitatē đclināt: ꝫ rubei ſūt calidioꝛes. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Sūt velocioꝛes digōnis ⁊ egreſſiōis q̄ꝫ mes: ⁊ nō ſūt minus nutritiui eis. Et dixerūt ꝙ ſunt mioꝛis inflationis: ⁊ ē in eo ꝯſideratio: ⁊ verius eſt ꝙ ipſi ſūt magis iflatiui q̄ꝫ eſt mes: veꝝ fabe ſunt magis iflatiue eis: ⁊ humoꝛ faſeoloꝝ eſt humidus flegmaticus: ⁊ faciūt videre ſomnia mala. Mē. āhe. ⁊ pec. Sūt boni pectoꝛi ⁊ pulmoni. Mē. nut. Generāt humoꝛē groſſum: ꝫ ſynapis ꝓhibet nocumētū eoꝝ: ⁊ ſiľr acetū cū ſale ⁊ pipe ⁊ oꝛigano: ⁊ bibat̄ ſuꝑ eos vinū paſſuꝫ puꝝ: ⁊ q cū aceto ſunt nutriti: pauce ſunt hūiditatis. Mē. expul. Prouocāt mēſtrua ꝓpꝛie rubei ⁊ ꝓpꝛie cū oleo denereiden.

¶ De fiſtula paſtoꝛis. Cap. 254m.

Fiſtula paſtoꝛis. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Virtus eiꝰ eſt virtus abſterſiua. Apo. ⁊ bo. Reſoluit apoſtemata fluxa ⁊ grauia in viſceribꝰ. Mē. expľ. Confert lapidi renuꝫ ⁊ frangit ipſuꝫ: decoctio eiꝰ ⁊ radix ipſius confert vlceribus inteſtinoꝛum.

¶ Fiſtula paſtoꝛis appellat̄. g. almea aut damaſimon: folia hꝫ ſiľia arnogloſſe ſed anguſta ⁊ ſuꝑ terrā ſparſa haſtā tenuē ſolā vniꝰ cubiti mō altā: ⁊ ſuper capitellum floꝛem viridem. i. croceū ꝓferens radices tenues hꝫ ſicut elleboꝛus odoꝛatas ⁊ viſcidas ⁊ pingues: naſcitur in aquoſis locis ⁊c. Stephanus in ſynonymis ⁊ virtutes quas Diaſ. ei aſcribit ſunt eedem quas etiam Auicen. ei ſcribit in pꝛimo eius capitulo. nam duo facit capitula. Sim.

¶ De felle. Cap. 255m.

Fel. Elec. Foꝛtioꝛa fella quadrupedū ſūt fel vaccinuꝫ: deide fel adubua ⁊ vꝛſi: deide capꝛinum: poſt ouinū. Et magis icolume felliū auiū eſt fel galli ⁊ duragi ⁊ cubugi. Reliq̄ autē fella auium ſunt foꝛtioꝛa fellibus quadrupedum quādo cōparantur rapaces earū cum paſcētibus ⁊ venātes cum feris ſylueſtribꝰ: ⁊ fel qdem foꝛte valde viſcoſum eſt fel rapaciū ⁊ ꝓpꝛie magnoꝝ: ⁊ de eis electū eſt illđ cuiꝰ coloꝛ eſt citrinus nāliter. Illud đo qđ eſt vt ziniar: ⁊ qđ eſt vt azul ſunt mala: ⁊ ſiľr qđ eſt pure rubeū. Debiliꝰ aūt fel eſt fel poꝛcinū: ⁊ fel qdē aſabut ⁊ piſcis qui nominat̄ ſcoꝛpio ⁊ teſtudis eſt foꝛtius fellibꝰ quadrupedū. Ingt Dy. ſtringat̄ extremitas fellis ⁊ bulliat in aq̄ ſm quātitatē quā hō tres eiꝰ feruoꝛes cōputet: deinde extrahat̄ ⁊ exiccet̄ in vmbꝛa in qua nō ſit ros ⁊ reſeruetur. Nā. Oia calida ſunt ⁊ ſicca in quarto. Opa. ⁊ ꝓpꝛie. Fel omne eſt caliduꝫ abſterſiuum ⁊ diuerſificatur ſm maſculum ⁊ feminam: ⁊ ſm diſpoſitionem

sitis ⁊ famis ⁊ dispositionem saturitatis ⁊ dispositiōez quietis ⁊ exercitij. Deco. Fel asini syluestris eradicat morum ⁊ confert linituz super vestigia apostematuz: ⁊ ponitur in emplastris herisipile ⁊ prohibet ipsaz. Vul. ⁊ vlc. Quādo fel miscetur cum nitro ⁊ gūma pini ⁊ chimolea confert scabiei vlcerose: ⁊ fel vaccinum ponit̄ in emplastris conferentibus vulneribus que sūt ab herisipila ⁊ doloribus vehemētibus: ⁊ fel hircinuz eradicat carnem malam: ⁊ necessitas quidez vlcerum vt eis adhibeatur fel forte ⁊ debile diuersificatur fm suas horas: ⁊ fm mūdificationez ⁊ sordidationez eorum: ⁊ fel quidem adip est bonum vulneribus neruosis ⁊ in tēpore frigoris prohibet spasmū ⁊ alcuzez qui timentur in similibus eoruz. Mem. iunc. Fel hircinuz super elephantiaz ⁊ varices confert: ⁊ similiter fel asini syluestris proprie: ⁊ fel adip prohibet spasmum ⁊ alcuzez qui sequuntur vulnera neruoruz proprie ex frigore. Mem. capi. Fel hircinuz ⁊ taurinuz conferūt vlceribus recentibus in aure. Fel arachā cuz oleo distillatur in aurem grauem: ⁊ cum qua est surditas: ⁊ cū succo porri nabathi ad tinitum ⁊ ad grauitatem auditus. Et fel bouinuz cum nitro ⁊ chimolea: ad furfures valet cuz lauatur ipso caput. Et dictuz est iaz ꝙ quādo fel adip lambendo sumitur prohibet epilepsiā. Et fel testudinis confert alcula fraudulento in orib⁹ puerorum fm ꝙ dicitur. Et confert attractio odoris eius cuz naribus epileptico. Et omne quidez fel cōfert stricture narium aperiendo valde oppilationes que sunt in colatorio. Mē. ocu. Omne fel confert obscuritati visus. Et fel quidez rapaciuz proprie siccum confert initio aque ⁊ dilatationi pupille. Et neq̄ cōcedit̄ vt administret̄ nisi post mundificationem corporis ⁊ capitis. Et fel magis cōferens oculo ex quadrupedibus quidez est fel gazel. Et auium quidem fel alcubugi. Et ex piscibus fel asabut. Et fel caprinuz confert cecitati ⁊ proprie montani. Mē. anhe. ⁊ pect. Ex felle bouis linitur palatum cuz melle ad prefocationem: et silr̄ ex felle testudinis. Mē. expul. Fel bouis aperit orificia hemorroidaruz. Et omne quidem fel est solutiuum: ita etiaz ꝙ fel porcinuz: ⁊ quando cum eo linit̄ sumē ⁊ supponitur: ⁊ fel tauri cuz melle linitur ad vlcera q̄ sūt in ano: ⁊ fit ex eo linimētuz ad dolorē mr̄icis ⁊ testiculoꝝ: ⁊ ponit̄ sup apata osei. Vene. Fel hirci syluestris ē tyriaca morsib⁹ venenosis ⁊ silr̄ fel tauri.

De fuligine. Cap. 256m.

Fuligo. Elec. Melior est illa que est leuioris pōderis ⁊ magis intense nigredinis. Flā. Omnis est calida exiccatiua nisi ida: quoniaz indi ⁊ Paulus numerāt eam inter infrigidantia. Opera. ⁊ ꝓprie. Omnis est exiccatiua. Apa. ⁊ bo. Existimant quidaz. ꝙ inda ponit̄ super apata calida ⁊ confert eis. Vul. ⁊ vlc. Jlla que assumitur ex fumo ligni pini cuz gūma ⁊ bdellio ponit̄ super adustionez ignis ⁊ dimittitur donec cadat.

Fuligo liber antiquus d̄ simpli. medi. dicit a fumo dicta: eo ꝙ ex fumo gn̄at̄. fit aūt sic. lucerna testea oleo repleta accēdit̄: cui eneū vas superponit̄: ⁊ ꝯsumata fuligo in pixide cyprea collecta recondit̄ ⁊c. fm hūc modum docetur colligi fumus thuris ⁊ butyri: ⁊ cuiuscūq̄ rei fumus. queraт̄ in libro de ꝑparatiōe medicinaꝝ. Sim.

De fistula. Cap. 257m.

Fistula qd est. Stipites albi pilosi silr̄s polio: sed sunt plus pilosi: imo sūt toti q̄si pili: ⁊ odor ei⁹ est sic̄ odor myrre. Flā. Est calida ꝺclinās ad aliquātulū aromaticitat̄.

De furfure. Cap. 258m.

Furfur. Flā. Calidus est ⁊ siccus in primo.

f Opa. ⁊ ꝓprie. Jn ipso est abstersio ⁊ lenificatio ⁊ mundificatio plurima: ⁊ herbus quidem ipsius finē nō cōsequit̄ ⁊ resoluit vētositates ⁊ flegma. Apo. ⁊ bo. Est bon⁹ cū aceto forti i initio apat̄ cal'i ⁊ madefit cū vio: ⁊ fit ex eo empl'm ad apa qđ est in mamilla caliduz: ⁊ rarificat apata flegmatis ⁊ vētositat̄. Vul. ⁊ vlc. Cū aceto forti ponit̄ sup vlceratione scabiei facto empl'o ex eo calido. Mē. anhe. ⁊ pec. Lenit pect⁹ sua abstersiōe ⁊ ꝓprie sorbitio aqueitat̄ ei⁹ cū zucchar0 ⁊ oleo amigdalino: ⁊ ifundit̄ cū vino ⁊ ꝯfert apatibus mamille. Mē. expul. Mouet intestina ad expellendum qđ in eis est: ⁊ eius sorbitio cuz sorbetur lenit ventrem. Vene. Confert puncture scorpionis ⁊ serpentis more emplastri superpositus.

De folio. Cap. 259m.

Foliū qd est. Est ꝓximū virtuti spice: est tn̄ leuius ⁊ ei⁹ folia ⁊ rami sūt sic̄ sebesabrā: ⁊ hz florē frāgibilē qđ nascit̄ in terra Jndie: ⁊ sūt ei aq̄ infuse in terris lacunalib⁹ ⁊ erigit̄ sup faciē aque sicut plāta q̄ noiat̄ lēticula aque absq̄ suspēsione radicis: ⁊ q̄nq̄ ligat̄ in loco cū filo ⁊ exiccat̄: ⁊ fortasse existiauerūt qdā ꝙ est folia nereidē inde ꝑꝑ sil'itudinē quaz cū ea hz i v̄tute sua: oleū v̄o ei⁹ virtutez hz olei alacuhen ⁊ olei de croco ꝫ est fortius. Elec. Meli⁹ ē recēs ad albedinē ꝺclinās qđ non frangit̄ in mima: ⁊ est ei⁹ odor māifest⁹ vt nereiden odor ⁊ nō ē limosuz neq̄ salitū neq̄ mollificatū. Flā. Calz ē ⁊ siccū in secūdo. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Qñ in pānis spargit̄ ꝯseruat eos a tineis. Apo. Dec. Odorē oris effic̄ bonū retētū sub ligua. Apo. ⁊ bo. Decoquit̄ in aq̄ rosacea: ⁊ fit ex eo empl'm sup apa cal'z post ꝯtritionē: ⁊ est medicamē bonuz apatibus oculi calidis. Mē. nut̄. Est magis ꝯferens stomacho ⁊ epati q̄ꝫ nereiden. Mē. expul. Jp̄m vehementius ꝓuocat vrinā q̄ꝫ nereiden. Permu. Loco eius ponit̄ pondus ipsius de mace aut etiā spica.

Folium induz aliud est aquosum qđ in stagnis nascit̄ ⁊ est malabatrū: aliud arborosum qđ ad nos defert̄: quo cōiter vtimur. de ꝗ apud Dias. duo reperiūtur capitula: vnuz sic. folium vel folia sunt ex herba que in Jndia nascitur locis hūidis ⁊ paludosis. colligūt autem folia hec in aqua supernatantia. Sim.

De salamamiski. Cap. 260m.

Salamamiski qd ē. Dr̄ ꝙ salamamiski ē ozimū f gariofilatū. nā ip̄z ē odoris sil'is gariofilo: ⁊ ē magis tēpatū q̄ꝫ maiorana ⁊ sisimbriuz ⁊ min⁹ siccū. Mē. ca. Apit oppil'ones accn̄tes i cerebro et ambab⁹ narib⁹ comestū ⁊ odoratū. Mem. ābe. ⁊ pec. Cōfert tremori cordis accn̄ti ex flegmate ⁊ mel'ia i corde comestū. Mē. ex. Est bonū hemorroidibus.

De su. Cap. 261m.

Su qd est. Folia ei⁹ sunt sicut folia apij magna f hn̄tis folia ⁊ stipites: ⁊ ei⁹ crus est vni⁹ cubiti ⁊ plus planū teneꝝ: cuius sup̄muz est grossuz ꝓximum

ꝓimũ grossitudini digiti purpureũ habẽs nodos ⁊ hꝫ florẽ sicut narcisꝰ aut maiorẽ narcisco. Et in albo ipsius est q̃si purpureũ: ⁊ iferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: ⁊ virtꝰ eiꝰ est similis spice in rebꝰ plurimis. Nã. Virtꝰ radicis eiꝰ est aromatica: ⁊ virtꝰ eius est sil'is spice calefaciẽs. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Confert dolori lateris. Mẽ. expul. Prouocat vrinã si bibat̃ sicca: ⁊ eiꝰ decoctio ꝓuocat mẽstrua. Et eius prouocatio maior est prouocatione spice inde ⁊ romane: ⁊ est sicut almẽtasina in illo.

¶ Fu valeriana potẽtilla amãtilla: vt dic̃ Dia. fu multinardũ agrestẽ appellãt: nascit̃ i põto: folia hꝫ sil'ia elleboro vl' hyposelino siue apio saluatico: hasta est illi leuis ⁊ mollis subpurpurea ⁊ nodosa crescẽs ꝯ terra cubito vno aut ãpliꝰ: flores hꝫ narcisco sil'es factura: colore veluti purpureo: radices sũt illi i robore digiti minoris similes iunco aut elleboro nigro colore ruffo cũ odore grato ⁊c̃.

¶ De fufel. Cap̃. 262m.

Fufel qd est. Virtꝰ eiꝰ est ꝓpinq̃ v̄tuti sandali. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est ifridatiuũ cũ virtute stiptica. Apa. ⁊ bo. Est bonũ a̅patibꝰ calidis grossis. Mẽ. ocu. Est ꝯueniens ei qui habet inflationem in oculo suo.

¶ De fangenkest. Cap̃. 263m.

f Angenkest quid est. Dictum est de eo in capitulo de he.

¶ De fael. Cap̃. 264m.

Fael qd ẽ. Est fructꝰ sup̱ quẽ est cortex sil'is in colore corticibꝰ auellanaruꝫ. Et figura eiꝰ ẽ sic̃ fistici. Et itra ipꝫ ẽ granũ pigue simile grano pini qd̾ noiat̃ granũ regũ: cuiꝰ color ẽ iter albũ ⁊ nigrũ ⁊ citrinũ: ⁊ est illd̾ qd̾ administrat̃ ⁊ asportat̃ de terra idie. Et albel ⁊ alfel oẽs calidi sũt ⁊ ꝯferũt mollificatiõi neruoꝝ ⁊ vẽtositatibꝰ hemorroidarũ ⁊ sanat eas: ⁊ est medicina inda nota cuiꝰ virtꝰ est sicut virtꝰ mãdragore ⁊ pomoꝝ eiꝰ. Mẽ. cap. Si fiat emplastrũ ex ea ꝯfert soda.

¶ De fal. Cap̃. 265m.

f Al. Nã. Calidus est in secundo ⁊ siccus.

¶ De fagara. Cap̃. 266m.

Fagara qd ẽ. Granũ sil'e ciceri hñs granuꝫ sic̃ mahalep: ⁊ i ꝯcauitate eiꝰ ẽ granũ nigꝝ sicut scehedenigi ⁊ asportat̃ de asiekelati. Nã. Cal'm ẽ ⁊ siccũ i tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓe. In eis est resol'o ⁊ stipticitas. Mẽ. nut̃. Ponit̃ in medicinis rectificãtibꝰ stõchũ ⁊ epar frida: ⁊ expellit in eis malitiã digõnis fridã. Mẽ. exp. Cõfert solutioni frigide ⁊ constringit ventrem.

¶ De fulfulminue. Cap̃. 267m.

Fulfulminue qd est. Est radix pipis. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Di ꝙ ꝓprietas eiꝰ est ꝯferre doloribꝰ frigidis ⁊ spasmo valde. Instr. iun. Cõfert podagre. Mẽ. expul. Est ei proprietas vt iuuamen afferat colice ⁊ ventositatibus frigidis.

¶ Fulfulminue sic scribit̃ arabice: sed in latino fulfulmine: ⁊ est radix piperis ẜm ꝙ exponit̃ apud Aui. ⁊ aliquoꝝ synonymoꝝ. verũ Halya. in scd̾o practice inter herbas posuit. Cõstãtinus ꝟo ꝗuis ẽt inter herbas ipm describat: exposuit tñ ꝙ est piper. Sim.

¶ De fesurigo. Cap̃. 268m.

f Esurigum. Opa. ⁊ ꝓprie. Est vehementioris exiccationis q̃ꝫ alcolcotar: cum hoc ꝙ est minoris mordicationis ⁊ est subtilius. Vul. ⁊ vl. Remouet scabiem.

¶ De fesire. Cap̃. 269m.

Fesire quid est. Est albazarascen ⁊ est vitis alba. Nã. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. Est acris mordicatiua abstergit ⁊ exiccat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit tẽperate. Deco. Radix eiꝰ cũ herbo ⁊ fenugreco abstergit pãnũ ⁊ vestigia nigra remanẽtia post vlcera: ⁊ similiter qñ coquit̃ cũ oleo donec dissoluat̃ ⁊ aufert occultationem sanguinis ab oculo. Apa. ⁊ bo. Eius radix abscindit verrucas ⁊ bothor leuia: ⁊ cũ vino sedat panariciũ ⁊ resoluit apostemata dura ⁊ disrumpit aldubellet: ⁊ si vnaquaqꝫ triginta dierũ bibatur ex eo tres anulusat cũ aceto resoluit a̅pata splenis: ⁊ emplastrum factũ de ea cũ ficubus etiã est cõueniẽs spleni ⁊ sedat panariciũ qñ ex eo fit emplastrũ cũ vino. Vul. ⁊ vl. Ex radice eius fit emplastruꝫ cũ sale sup̱ vlcera mala: ⁊ ponit̃ i emplastris corrosiuis carnis: ⁊ ex fructu eiꝰ delinit̃ scabies vlcerosa ⁊ nõ vlcerosa. Instr. iun. Emplastrũ factũ ex radice eius cũ vino extrahit ossa ⁊ bibitur de ea quaqꝫ die aure. i. ad paralysim et ad attritionẽ lacertoꝝ valet linita ⁊ bibita. Mẽ. cap. Bibitur de ea oi die aure. ⁊ ꝯfert epilepsie ⁊ vertigini ⁊ facit qñqꝫ in rõne accidere permixtionẽ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Quãdoqꝫ assumit̃ de ea cũ melle deglutienda ad prefocatos ⁊ ad corruptionẽ anhelitus ⁊ ad tussim ⁊ ad doloreꝫ lateris. Et quãdo bibitur succus eius cũ frumẽto decocto facit exuberare lac. Mẽ. nut̃. Inquit Hal'. comestio extremitatũ eius est in primis cum eleuatur cõfert stomacho cũ sua stipticitate: ⁊ gustus eius est inter paucã amaritudinem ⁊ acredinẽ. Mẽ. expul. Cor huius plante in primis cũ eleuatur comeditur ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ soluit ventrẽ: ⁊ de radice eius aure. interficit fetũ. Cum ergo supponit̃ extrahit fetuꝫ ⁊ mundificat matricem sedendo in decoctione eius: ⁊ succus eius solutiõe educit flegma: ⁊ est ex medicinis bonis spleni. Vene. De radice eius aur̃. i. ꝯfert morsui vipere ⁊ similiter pũcture oiuꝫ vermiũ venenosoꝝ. Permu. Loco eius ponit̃ pondus ipsius de durũgi ⁊ due tertie ponderis ipsius de macis.

¶ Fesire arabice est ꝙ ampelos lenuce apud Dia. ⁊ est vitis alba: que ⁊ brionia dicitur: sicut pꝫ per Dia. ⁊ chironidan: vocatur etiã arabice bazarasem ẜm Aui. ⁊ carimboade qd̾ est dictu vitis alba. Joã. Sera. in cap̃. de barassesire est vitis alba.

¶ De fesiresin. Cap̃. 270m.

Fesiresin quid est. Est de genere alfesire habens folia sicut volubilis maior: ⁊ radix eius est nigra exterius ⁊ citrina interius. Opa. ⁊ ꝓprie. Est similis alfesire in operationibus suis: sed est debilior parũper. Instr. iun. Cõfert paralysi etiã. Mẽ. cap. Cor eius imprimis cũ eleuatur comedit̃ ⁊ cõfert epilepsie. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Mundificat pectus. Mẽ. expul. Cor alesiresin si comeditur cum eleuatur prouocat vrinam.

¶ Fesiresin apud Aui. hoc mõ scribitur sed in arabico fesiresetara scribitur: ⁊ est vitis nigra: ⁊ charinseude: ⁊ est illa que apud nos vulgo vocatur tãnus: ⁊ a quibusdam viticella ⁊ volubilis eo ꝙ inflectitur circũstantibus arbustis ⁊ muris ⁊ sepibus. Sim.

¶ De fagama. Cap. 271m.

f Agama dictum est in capitulo de ba.

¶ De feluzebaragi. Cap. 272m.

F Eluzebaragi qd est. Est arbor litij: q̄ hʒ fructū sic piper. Et litiū qn̄qʒ sumit̄ ex eo ⁊ qn̄qʒ sumit̄ ex aderescech ⁊ arabicū ē spēs altera: ⁊ vtꝰ alfeluaragi ꝓpinq̄ ē v̄tuti litij qđ ex ea fit sed est d̄bilior parū. Deco. Cōfortat capillos linitū. Mē.nut̄. Decoquunt̄ rami eius cuʒ aceto ⁊ bibit̄ ad splenē ⁊ ꝯfert vltime ⁊ sil'r icteritie. Mē.expl'. Decoctio ramoꝝ eius ꝓuocat mēstrua ⁊ simil'r ipsa: ⁊ si de fructu eius bibatur pondus matuleʒ soluendo educit humorem flegmaticū plurimum.

¶ Feluzecharagi arabice. sʒ melius felezabarag vt in arabico est arbustum vnde fit litium: vt Joā. Serap. in cap. 7. ca. 29. de epithimatibus. ⁊ Aui. in capitulo de litio in scđo cañ. hoc quidam vocauerunt caprifolium: gre. auteʒ lithios. Sim.

¶ De fath. Cap. 273m.

F Ath qd est. Est medicia turchia. Vene. Est bona ad potū iusqami ⁊ pūcturā vermiū venenosoꝝ data in potu cū aq̄ frida: ⁊ sil'r nucimethel ꝯfert ⁊ oībꝰ venenis.

¶ De farfag. Cap. 274m.

f Arfag quid est. Est portulaca.

¶ De fungis. Cap. 275m.

F Ungi. Elec. Melior spēs ē nō q̄ noiat̄ alchalahie: neminē. n. iterficit ʒ aduenit ex ea cholerica passio: ⁊ illi qdē q sūt sicci minus sūt mali. Nā. Fridi sūt in fine tertij: hūidi in p̄ncipio eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. G̃nant humorē grossuʒ malū. Eoꝝ aūt rectificatio ē vt elixētur ⁊ ponant̄ cū eis pira hūida ⁊ sicca ⁊ ozimū mōtanū: ⁊ bibat̄ sup ipos vinū purū. Mē.ca. G̃nant stuporē ⁊ apoplexiā. Mē.āhe. ⁊ pec. Accidit ex illis q nō iterficiūt p̄focatio: ⁊ ꝓp̄e ex iterficiētibꝰ. Mē.nu. Accidit ex illis q nō iterficiūt cholerica passio qn̄ multiplicant̄ ⁊ sūt difficilis digōnis ⁊ multi nutrimēti. Et accidit ex mortiferis syncopis ⁊ sudor frigidus. Mē.exp. Faciūt possidere difficl'tatē vrine. Vene. De eis q sunt mortiferi ⁊ sunt illi qui nascunt̄ in vicinitate ferri eruginosi ⁊ rerū putridaꝝ aliaꝝ: aut in ꝓpingtate māsionis reptiliū venenosoꝝ: aut apđ aliq̄ʒ arboꝝ q̄rū ꝓpriū est vt corrūpat fungos qui apud eas nascūtur sicut oliue. De signis qdeʒ eoꝝ est ꝙ super eas est humiditas viscosa putrefacta: ⁊ cito aduenit eis alteratio ⁊ putrefactio: ⁊ prouenit ex ipsis ꝯstrictio anhelitus ⁊ syncopis. Et cura eoꝝ est cū icisiuis ⁊ oxymel. cum calamēto: ⁊ qn̄qʒ interficiunt statim.

¶ Fūgi vocant̄ arabice fathar: grece ṽo micete: spēs ṽo eoꝝ multe sūt. Pliniꝰ sil'es tuberibꝰ sūt q ī cyrenaica vocant̄ missi p̄cipui suauitate odore ac sapore sʒ carnosiores taberibꝰ ⁊c. ⁊ īfra sc̄ ī fungoꝝ gñe dcē a grecꝭ pozide q̄ sine radice aut pediculo nascunt̄. Si.

¶ De fistico. Cap. 276m.

F Isticū. Nā. Di ꝙ ē vehemētioris cal'itatꝭ q̄ʒ nux ⁊ amigdala. Et ē cal'm in fine scđi. Et est ī ꝑ hūiditas: ⁊ existimauerūt qdā ꝙ ē frigidū: sʒ errauerūt. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Apit oppil'ones epatis ꝓꝓ suā amaritudinē ⁊ aromaticā v̄tutē sui ⁊ in ipo est pōticitas: ⁊ nutrimētū eiꝰ est parū valde. Mē.nu. Est bonū stōcho ꝓprie ascemiū sil'e grano pini ꝓꝓ illud qđ est in ipso de amaritudine cū pōticitate: ⁊ apit oppil'ones epatis ꝓꝓ amaritudinē ⁊ aromaticitatem suā: ⁊ mūdificat ipʒ ꝓp̄e ⁊ apit meatꝰ nutrimēti: ⁊ oleū eiꝰ ꝯfert doloribꝰ epatis eueniētibꝰ ex hūiditate g̊ssa. Jngt qdā. Nō iueni ipm faciēs in stōcho nocumētuʒ multū neqʒ iuuamētū. Ego aūt dico imo ꝓhibet nauseā ⁊ subuersionē stōchi ⁊ ꝯfortat os eiꝰ. Mē.expul. Nō lenit vētrē neqʒ ꝯstringit. Vene. Cōfert morsui vermiū venenosoꝝ ꝓprie decoctū cum vino forti.

¶ Fisticū dicitur arabice fistac: grece ṽo pistachia. Sim.

¶ De fesefisis. Cap. 277m.

F Esefisis qd est. Est aial sic̄ alcorat notū in scemi existēs in lectis: ⁊ vr̄ ꝙ sit illđ qđ dr̄ apđ nos igil. Mē.ca. Qn̄ bibit̄ cū aceto aut cū vino extrabit sanguisugā ex gutture. Mē.exp. Qn̄ odorat̄ valet p̄focationi m̄ricis ⁊ facit parere: ⁊ cū terit̄ ⁊ ponit̄ in foramine virge sanat difficultatē vrīe. Feb. Qn̄ de eis assumunt̄. vij. nuō ⁊ ponunt̄ in faba ⁊ deglutiunt̄ anteq̄ʒ iuadat febris q̄rtana ꝯferunt. Vene. Qn̄ deglutiunt̄ absqʒ faba valent ad puncturam vermium venenosoꝝ.

¶ Fesefisis arabice cimex que est vt alcorat ꝺm Auicen. ⁊ est vermis lecti fetens: que apud eū vocat igil: verum in libro de doctrina arabica vocatur buchuc. Sim.

¶ De facaileso. Cap. 278m.

F Acailesus qd est. Di ꝙ est spēs buchormarien: ⁊ est genus hartanite. Opa. ⁊ ꝓprie. Virtꝰ eiꝰ est mūdificatiua cū abstersione ⁊ icisione: ⁊ est calefactiuū resolutiuū: ⁊ ē sudorē faciēs valde qn̄ bibit̄ eiꝰ radix ⁊ vigorat. Deco. Si bibant̄ de eo tres aure. nō ꝑtrāseūtes illđ cū vino aut mellicrato ꝑmixto aq̄ sanat icteritiā: ⁊ opʒ tunc vt iaceat ⁊ coopiat̄ pānis pluribꝰ vt sudet vehemēter ⁊ sit sudor coloris cholere: ⁊ eiꝰ radix mūdificat cuteʒ ⁊ delet pānū: ⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio scissure accidēti ex frigore: ⁊ sil'r eiꝰ oleū qđ calefit in eius radice tepefactū sup cinerē cal'm. Apa. ⁊ bo. Radix eiꝰ delet bothor ⁊ succus eius resoluit durities ⁊ apata splenis ⁊ scrophulas ⁊ vulnus recēs aut siccus ⁊ aufert sabafati ēt. Vul. ⁊ vl. Qn̄ ꝑmiscet̄ radix eius cū aceto aut melle aut sola ⁊ administrat̄ sanat vulnera anteq̄ʒ antiquentur. Et qn̄ effundit̄ decoctio eiꝰ sup caput est ꝯueniēs vlceribꝰ que sunt in ipso. Jnstr. iun. Cōfert torsioni neruoꝝ ⁊ podagre: ⁊ totū illud operat̄ superpositū vt emplastrū. Mē.cap. Qn̄ permiscet̄ cū vino iebriat magnifice. Et qn̄qʒ fit ex aqua eius caputpurgiuʒ ad caput ꝯfortandū. Et quādo effunditur decoctio eius super caput est ꝯueniēs vlceribꝰ que sunt in ipso et sedat sodā frigidā. Mē.ocu. Aqua eius cuʒ melle est ꝯueniens aque accidenti in oculo ⁊ debilitati visus: et similiter caputpurgiū ex ea factū. Mē.anhe. ⁊ pecto. Sunt qdā hoium qui in potu dant radicē eiꝰ patiētibus asma. Mē.nut̄. Fit empl'm ex eo spleni cū aceto. Mē.expl'. Quādo bibit̄ cū hydromelle soluēdo educit flegma aquosum: ⁊ prouocat menstrua bibituʒ ⁊ suppositum. Et existimauerunt quidam ꝙ ambulatio per ipsum facit abortuʒ. Et qn̄ ligatur in collo aut

in adiutorio ꝓhibet ĩpregnationẽ. Et supponit cũ lana vt soluat vẽtrẽ. Et silr qñ liniunt ex eo sumẽ ⁊ myrach ⁊ ilia linit vẽtrẽ. Et eijcit fetũ: ⁊ ĩterficit fetũ fortit. Et ei⁹ succ⁹ ẽ fortior ĩ h. Et si misceat ei⁹ aq̃ cũ acetor liniat sup anũ ex egrediẽtẽ reducit ip̄z ad ĩteriora. Et succ⁹ ei⁹ apit orificia venaꝝ q̃ sũt ĩ ip̄o ano ⁊ radix ei⁹ ꝓuocat mẽstrua bibita ⁊ supposita. Et si de radice ei⁹ bibant. ʒ. v. cũ melle soluũt fortiter. Sitq̧ potio ei⁹ vsq̧ ad. iiij. aur. Vene. Bibit cũ vino ad medicias mortiferas: ⁊ venena proprie ad lepus marinum.

¶ Facailesus ita scribitur ab Aui. sed in arabico faclaminos: ⁊ est error in prima syllaba: naz voluit dicere kichlaminos vt grecus. est autem apud arabes kaf littera similis littere fe. nec differunt nisi in punctis. ✠. g. hoc est kaf. hoc est fe. ex hoc fuit error. est aũt id capitulum de ciclamine: vt manifestabitur legenti illud capitulum cum capitulo de ciclamine apud Diasco. Sim.

¶ De fuca. Cap. 279^m.

Fuca. Elec. Cõueniẽti⁹ ẽ illd qd fit d pane adarmachio ⁊ mẽtha ⁊ apio. nõ eiz ẽ sic illd qd fit de pane cocto: ⁊ sic illd qd fit de massa azima. Opa. ⁊ ꝓ. Alfuca gñat humorẽ malũ ⁊ est mali nutrimẽti: ⁊ nocumẽtũ ei⁹ membris aĩalis est ita q̧ si in ipso ĩfundit os elephantis sentit ip̄m ⁊ fit artificiale opari in ipso. Et illd qd fit ex pane adarmache ⁊ apio ⁊ mẽtha est boni chimi ⁊ est cõueniens calefactis. Instr. iun. Nocet neruis valde. Mẽ. cap. Nocet velamini cerebri. Mẽ. nut. Illud qd factum est ex adarmacha est bonum stomacho calido. Mẽ. exp. Factum cum ordeo prouocat vrinã ⁊ nocet renibus ⁊ vesice.

¶ Fuca potus fucadion dicit grecus. Sim.

¶ De fasuricon. Cap. 280^m.

Fasuricon qd est. Est medicamẽ ad scabiẽ factũ ex merdasengi ⁊ duplo ipsi⁹ d calcadis tritis cũ aceto vehemẽter forti ⁊ põit ĩ vase nouo linito ex luto ⁊ sepelit ĩ fimo. xl. dieb⁹ in tp̄e estiuo.

¶ Fasuricon est medicia ad scabiẽ ſm Aui. ⁊ facit aliud caplm de eadẽ. scribit fessurugiz: sz ĩ arabico vtrobiq̧ fesuricon scribit. Si.

¶ De feniculo. Cap. 281^m.

Feniculũ ⁊ ẽ psice baralme qd ẽ. Illi⁹ ṽtus cui⁹ semẽ silat semini coriãdri ẽ ꝓpinq̃ virtuti syluestris: h ẽ debilius: verũtñ ẽ forti⁹ syluestri magno. Nã. Syluestre ẽ vehemẽtioris caliditatis ⁊ siccitat: ⁊ est dignius tertio. Hortulani aũt calitas est in scdo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Apit oppilones. Mẽ. ocu. Acuit visuz ⁊ ꝓp̄e gũma ei⁹ ⁊ cõfert initio aq̃ ⁊ apd ipsi⁹ descensuz. Et Democrit⁹ qdẽ existimauit q̧ venenosi ṽmes pascũt feniculi recentis semẽ vt eoꝝ visus ꝯfortet: ⁊ vipe ⁊ serpẽtes fricãt oculos suos cũ egrediũt d cauernis suis post hyemẽ sup ip̄z vt illuminent oculi. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Qd hũiduz est lac exuberare facit: ⁊ ꝓprie hortulanũ. Mẽ. nut. Qñ bibit cũ aq̃ frida ꝯfert nausee ⁊ ĩflationi stõchi: ⁊ ei⁹ digõ est tarda: ⁊ ei⁹ nutrimẽtũ est malũ. Mẽ. exp. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ syluestre ꝓprie frãgit lapidẽ: ⁊ ĩ terreno qdẽ ⁊ fluuiali est iuuamẽtũ ad renes ⁊ vesicã: ⁊ ꝯfert ꝓprie illud qd est syluestre distillationi vrie ⁊ mũdificat fetas: ⁊ qñ comedit ei⁹ radix cũ semine suo stringit. Feb. Cõfert febrib⁹ antiq̄s ⁊ dat in potu cũ aq̃ frida ⁊ ꝯfert nausee in febrib⁹ ⁊ ĩflationi stõchi ex eis. Vene. Cõfert ei⁹ decoctio cum vino morsui vermiũ venenosoꝝ ⁊ cũ aqua: ⁊ terit ei⁹ radix ⁊ ponit super morsum canis rabiosi ⁊ confert.

¶ De fumoterre. Cap. 282^m.

Fumusterre. Elec. Melior ẽ ille q ẽ viridis recẽs acut⁹ amar⁹. Nã. Di q̧ ẽ frigidus ĩ p̄: sicc⁹ ĩ scdo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Purificat sanguinẽ ⁊ apit ⁊ ĩ ip̄o ẽ frig⁹ pp illd qd ĩ ip̄o ẽ de sapore stipticitat: ⁊ calor pp illd qd in ip̄o ẽ de sapore amaritudis: h q̃si frig⁹ ei⁹ ẽ forti⁹. Vul. ⁊ vl. Bibit ad pruritũ ⁊ scabiẽ. Mẽ. cap. Strigit linguã. Mẽ. nut. Cõfortat stõchuz ⁊ apit oppilones epatis. Mẽ. expul. Lenit nãm ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ potio eius sit a põdere. ʒ. x. vsq̧ ad lib. s. ⁊ vsq̧ ad duas tertias libre cũ zucchar o: ⁊ de eo q succ⁹ ẽ cũ medicinis in decoctione vsq̧ ad. ʒ. x. Et de trito sicut est a trib⁹ vsq̧ ad. vij. Permu. In scabie ⁊ febrib⁹ antiquis q̃tum est medium ponderis ipsius de sene de meccha.

¶ Fumusterre arabice dicitur sterig.

¶ De ficubus. Cap. 283^m.

Ficus qd ẽ. Fic⁹ in seipsa nãm hz. Et folijs ⁊ lacti ei⁹ inest virt⁹ lacticinij: ⁊ cũ nõ reperiũtur folia ei⁹ rami ei⁹q syluestris ẽ decoquunt ꝯfracti ⁊ ꝯtriti: ⁊ assumit eoꝝ aq̃: ⁊ de ea accipit succ⁹ sic accipit in reliq̄s herbis: ⁊ gemine qdẽ fic⁹ melli similes existũt in opõnib⁹ suis. Elec. Melior ẽ alba: deide rubea: deide nigra. Et qñ vehemẽter matura ẽ: est melior ⁊ ꝓxima ad h vt nõ noceat. Et sicca qdẽ in suis opõnib⁹ ẽ laudabilis: verũtñ sanguis ex ea gñat⁹ nõ ẽ bon⁹: ⁊ pp h fac pediculos: veꝝ si sit cũ nuce: tũc ei⁹ chimus fit bon⁹: ⁊ post nucẽ cũ amigdala: ⁊ leuior oĩb⁹ ẽ alba. Nã. Illa q̃ ẽ hũida ẽ cal'a parũp: ⁊ q̃ est hũida plime ẽ aq̃itat: ⁊ paꝝ ẽ medicialis. Que ṽo imatura ẽ: ẽ abstersiua ad friditatẽ aliq̃ztulã declinãs nisi lac ei⁹: ⁊ q̃ ẽ sicca ẽ cal'a in p̄ ⁊ in fine ip̄i⁹ ⁊ est subtilis. Opa. ⁊ ꝓp̄. Que sicca ẽ ⁊ ꝓp̄e acris fort ẽ abstersiõis maturatiua resolutiua ⁊ carnosa ⁊ ẽ plime maturationis: ⁊ ĩ ip̄a ẽ ꝯglutinatio ⁊ icisio ⁊ subtiliatio. Et syluestris ẽ acutior ⁊ fortior ĩ h: ⁊ fic⁹ qdẽ nutribilior ẽ reliq̄s fructib⁹. Et q̃ vehemẽtis ẽ maturatõis ꝓpinq̃ ẽ ad h vt nõ noceat ⁊ ĩ ip̄a ẽ ĩflatio: ⁊ qñq̧ ĩgredit q̃ acris ẽ ⁊ sicca de abstersione ad vlcerationẽ ⁊ adeo vt sicca. Et folia ei⁹ cũ decoquunt cũ radice almezerion nigri fit cura scabiei aĩaliũ. Et succ⁹ folioꝝ ei⁹ vehemẽtis ẽ calefactiõis ⁊ abstersiõis. Et ĩ ip̄a qdẽ ẽ lenificatio vltima ⁊ expellit sup̄fluitates ad cutẽ ⁊ facit sudare: ⁊ in ei⁹ acceptiõe ẽ sedatio caliditat: ⁊ silr ſm q̧ ego existimo sicca ẽt expellit ad exteriora ⁊ facit sudare. Et lac qdẽ ei⁹ coagulat liq̃factionẽ sanguis ⁊ lact ⁊ liq̃facit ꝯgelatũ. Et illa qdẽ q̃ hũida est velocis est nutrimẽti ⁊ penetratiõis in stõcho ⁊ corpe. Nutrimẽtũ ṽo ficus lz nõ existat in robore nutrimẽti carnis ⁊ granoꝝ: ẽ tñ vehemẽtioris roboris q̃z nutrimẽtũ oĩuz fructuũ. Et virt⁹ succ⁹ ramoꝝ ei⁹ anteq̃z frondescãt ꝓpinq̃ ẽ virtuti lactis ei⁹. Et aqua quidẽ cineris ligni eius iterata in potu datur ad coagulationẽ lactis in vẽtre. Et aq̃ cineris ligni quercus ꝓpinq̃ est in intẽtione. Vinũ ṽo

ficus est subtile mali humoris:⁊ ramis q̄dem fici inest tātū subtiliatiōis ꝙ qñ caro coquit̄ cū eis dissoluit̄:⁊ in iumeiʒ q̄dē est virtus attractiua ex ꝓfundo corꝑis ⁊ resoluēdi illud q̄d attractū est. Deco. Jlla que est īmatura linit̄ ⁊ fit ex ea emplm̄ suꝑ hailē ⁊ verrucas ⁊ spēs ipsarū ⁊ morphea ⁊ folia eius. Et acceptio eiꝰ rectificat colorē corruptū cā egritudinū ⁊ apātū calidorū molliū:⁊ maturat carbūculos ⁊ ꝓprie cū ireos ⁊ nitro aut calce. Et cū cortice granati ponit̄ suꝑ panaritiū. Et lac q̄dē aliumeiʒ ꝯfert apātibꝰ difficilis resolutionis ⁊ scrophulis ⁊ lacertis:⁊ silr̄ decoctio aliumeiʒ ⁊ ꝯfert moro ⁊ ꝓprie aliumeiʒ. Et succꝰ foliorꝝ eiꝰ abscindit vestigia alguassez ⁊ cū cerato ponit̄ suꝑ fixurā frigoris:⁊ silr̄ lac eiꝰ in oībꝰ illis. Et est īpinguatiua ⁊ eiꝰ tñ īpinguatio facile resoluit̄. Et est faciēs pediculos:⁊ illud q̄dē ꝯtingit ab ea ꝑꝑ corruptionē hūoris eiꝰ:⁊ dr̄ ꝙ ipsa est velocis expulsionis ad exteriora:⁊ ꝯueniētis humoris aīalibꝰ. Apa.⁊ bo. Fit ex ea emplastrū apātibꝰ duris ⁊ herisipile decocta cū faria ordei. Et que īmatura ē ponit̄ suꝑ morphea. Et ipa maturat carbūculos ⁊ facit accidē q̄ humida est albasaf qñ admistrat̄:⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio apātibꝰ gutturis ⁊ apātibꝰ radicū auriū gargarizata ad illud cū cortice granati ⁊ panaritio cū penitheo. Et sicca q̄dē nocet apātibꝰ epatꝭ ⁊ splenis ꝑꝑ suā dulcedinē. Et qñ apa ē durū nō nocet neqꝫ ꝯfert:verūtñ si ꝯiungat̄ cū subtiliatiuis ⁊ resoluētibꝰ ꝯfert valde. Et aliumeiʒ q̄dē vehemēter resoluit apāta difficilia. Vul.⁊ vl. Succꝰ foliorꝝ eiꝰ exulcerat:⁊ linit̄ ꝺcoctio eiꝰ cū spuma saponis suꝑ scabiē. Et folia eiꝰ ponunt̄ suꝑ escere:⁊ suꝑ vlcera grossarū humiditatū. Et aq̄ q̄dē in q̄ iterat̄ cinis ligni eiꝰ est corrosiua mūdificatiua vlcerū putridorꝝ antiquorꝝ. Et si admistret̄ cū cortice granati sanat panaritiū. Et cū calcāto valet ad vlcera cruriū fraudulēta. Et lac aliumeiʒ facit adherē vulnera. Jnstr.iun. Ponunt̄ cū īmaturo ex eis ⁊ folijs folia papaueris:⁊ ponunt̄ suꝑ cortices ossiū. Et aq̄ cineris ligni eiꝰ iterata effundit̄ suꝑ neruos dolorosos. Et qñqꝫ dat̄ de ea in potu q̄ntitas vniꝰ.ʒ.⁊.ʃ. Mē.ca. Cōfert q̄ hūida ē ⁊ q̄ sicca epilepsie:⁊ distillat̄ eiꝰ ꝺcoctio cū spuma synapis in aurē in q̄ est tinitꝰ. Et ꝯferūt lac eiꝰ ⁊ succꝰ ramorꝝ ipiꝰ anteq̄ frōdescāt cū ponunt̄ in dēte corroso. Et ꝯfert eiꝰ admistratio suꝑ apāta q̄ sunt sub aure cū fit ex ea emplm̄:⁊ illa q̄ est īmatura sanat vlcera capitꝭ puluerizata. Mē.ocu. Lac eiꝰ cū melle ꝯfert pāno humido ⁊ īceptiōi aq̄ descēdētis ⁊ grossitudini palpebrarū ⁊ cū folijs eiꝰ fricat̄ asperitas palpebrarū ⁊ scabies earū. Mē.anhe.⁊ pec. Confert que hūida est ⁊ que sicca asꝑitati gutturis:⁊ est ꝯueniēs pectori ⁊ cancre pulmonis. Et vinū ficꝰ ꝓuocat mēstra ⁊ vrinā. Et silr̄ vinū eiꝰ ꝯfert tussi ātiq̄ ⁊ doloribꝰ pectoris:⁊ ꝯfert apātibꝰ cāne pulmonis. Mē.nu. Aperit oppilōnes epatis ⁊ splenis. Jnq̄t Gal. Que humida est mala est stōcho:⁊ que sicca est nō est mala. Et qñ comedit̄ cū almuri mundificat suꝑfluitates stōchi:⁊ est ex eis que ītersecant sitim que est ex flegmate salso:⁊ excitat sitiʒ que est ex hydropisi ꝓprie cū absinthio:⁊ silr̄ bibere vinū eiꝰ ꝯfert stōcho ⁊ īcidit appetitū cibi. Et ficꝰ q̄dē est velocis descēsionis ⁊ velocis penetratiōis ꝑꝑ suā abstersionē. Et sicca nocet epati ⁊ spleni apātꝭ ꝑꝑ suā dulcedinē:sed si apa est durū nō nocet neqꝫ iuuat. Et admistratio ipsiꝰ cū ieiuniū adest:ē mirabilis iuuamēti in aperiēdo vias cibi ⁊ ꝓprie cū nuce ⁊ amigdala:cū tñ eius nutrimētū cū nuce fit plus q̄ȝ cū amigdala. Si aūt comedat̄ cū īgrossatiuis fit tūc nocumētū eiꝰ maximū:⁊ aliumeiʒ est mala stōcho ꝑui nutrimēti:ȝ est ꝯferēs duritiei in splene facto emplō ex ea cū āmoniaco. Et oēs q̄dē spēs ficꝰ sunt īcōueniētes cursui mr̄icū ad stōchū. Mē.exp. Cōfert renibꝰ ⁊ vesice q̄ hūida est ⁊ que sicca. Et iuuat ad tolerādū retētionē vrine:⁊ nō est ꝯueniēs cursui mācꝝ ad ītestia:⁊ succꝰ foliorꝝ eius aꝑit orificia venarꝝ ani. Et que hūida est lenit ⁊ soluit parūper:⁊ ꝓp̄e qñ assumit̄ de ea cū amigdala ꝯtrita:⁊ silr̄ duritiei mr̄icis:⁊ silr̄ si misceat̄ cū nitro ⁊ cartamo ⁊ assumat̄ añ cibū. Et supponit̄ lac eiꝰ cū vitello oui:⁊ mūdificat mr̄icē ⁊ ꝓuocat mēstrua:⁊ fit ex ea ēplm̄ ad mr̄ices cū fenugreco:⁊ in clisteri ad dolorē vētris pūgitiuū ponit̄ cū rutha. Et ficꝰ q̄dē ⁊ ꝓp̄e lac ipsiꝰ exhibit a renibꝰ arenā qñ admistrat̄:⁊ qñ assumit̄ aq̄ casei cū lacte eiꝰ distillata suꝑ lac motū cū ramo eiꝰ parūꝑ erit fortior ī soluēdo vētrē ⁊ in mūdificādo renes. Et dat̄ in potu de aq̄ cīeris ligni eiꝰ iterata ei q̄ hȝ solōnē ⁊ dissinteriā.ʒ.j.ʃ.⁊ clisterizat̄ ex ea:⁊ ī vtrisqꝫ dispōnibꝰ miscet̄ cū oleo. vinū aūt ficꝰ ꝓuocat ⁊ lenit:⁊ ē ꝑꝑ suā abstersionē velocis descēsionis ex vētre ⁊ velocis penetratiōis. Vene. Lac eiꝰ ꝯfert pūcture scorpiōis inūctū:⁊ silr̄ rutele:⁊ silr̄ ponit̄ illa q̄ est īmatura aut folia recētia super morsum canis rabiosi ⁊ cōfert:⁊ fit ex ea emplastrū cū herbo super morsum mustele ⁊ cōfert:⁊ aqua cineris eius iterata cōfert morsui rutele in potu data ⁊ facta inūctione ex ea ⁊ aliumeiʒ cōfert puncturis venenosis bibita ⁊ linita.

¶ Ficus grece dr̄ sicca arabice cui Se. libro aggre. ca. fin. auct. Gal. s. de simplici. cap̄. 122. Sūt ex eiꝰ syluestres:domestice:⁊ mōtane. Et ex domesticis q̄dā sunt recētes:q̄dā nō:ȝ sunt sicce:⁊ recentiū virtꝰ est debilis ꝑꝑ hoc ꝙ admiscet̄ eis de humiditate:⁊ sicce sūt meliores:⁊ maxime carnose:⁊ ille in q̄bꝰ est acuitas ⁊ pūctio abstergūt magis ⁊ resoluūt ⁊ hñt in se humiditatē subtilē ⁊c. Sim.

Cap̄. 284m.

¶ De fece.

Fex. Ele. Melior est fex olei de croco granis. Nā. Fex expressionis olei est in ꝑ caliditatꝭ. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Jā diximus ꝙ fex olei de croco tingit linguā ⁊ dentes taliter ꝙ perdurat sic tinctura sex horis. Vul. ⁊ vl. Fex expressiōis olei est ex ꝯsolidatiuis vlcerū accidentiū in corporibus siccis.

Cap̄. 285m.

¶ De fermento.

Fermētū. Nā. Jn ipo ē caliditas:hūiditas ꝟo eiꝰ ⁊ siccitas sūt ꝭȝ q̄ntitatē multitudīs salsedinis ⁊ nitrositatꝭ eorꝝ. Opa. ⁊ ꝓ. Jn ipo ē vtꝰ abstersiua ꝑꝑ salē ⁊ nitrositatē ⁊ fermētationē:⁊ in ipo est virtꝰ īfridatiua ꝑꝑ suā acetositatē attrahētē mās ꝓfundas ad exteriora corꝑis ⁊ resoluit. Jnstr. iun. Fit ex ea ēplʒ ad dolorē q̄ ē ī īferiore ꝑte pedis.

¶ Fermentū latine grece zemi vel zima vel sparsum:arabice chamir. Dia. caplo zemi. i. fermentū:virtus eius est extenuatoria:mediocriter calefacit:ꝓpter q̄d sine mordicationis molestia extrahit de profundo humores ⁊ digerit ⁊ euacuat.

¶ Capitulum de lr̃a. G.

¶ De glãde ⁊ castanea. Cap̃. 286m.

Glans qd ẽ. Nõ ẽ ⁊ est stiptica: ꝫ castanea minꝰ ea ẽ stiptica: qđ ṽo in glãde vehemẽtius ẽ stipticũ ẽ cortex eiꝰ q ẽ cortex eiꝰ iterior. Nã. Glãs frida ẽ ⁊ sicca: ⁊ siccitas ipsiꝰ ẽ in scđo: friditas ṽo in p̃. In castanea aũt ẽ paꝝ caliditaꝫ pp̃ sui dulcedinẽ: ⁊ folia qdẽ glãdis sũt vehemẽtioris stipticitaꝫ ⁊ mioris exiccatiõis. Opa. ⁊ pp̃. In castanea ẽ abstersio: ⁊ i eis oibꝰ ẽ iflatio i vẽtre iferiore: ⁊ stipticitas: ⁊ ꝓhibꝫ fluxũ sãguis ⁊ ꝓpe cõtex eiꝰ iterior: ⁊ oẽs ꝯfortãt mẽbra: ⁊ castanea qdẽ ẽ tarde digestiõis: ꝫ ẽ boni nutrimẽti. Si ꝗ cũ zucchmaro misceaꝛ eiꝰ nutrimẽtũ fit bonũ. G. quoqꝫ dixit ꝙ est nutribilior oibꝰ granis: adeo ꝙ ẽ ꝓxima granis panis: verũtñ castanea pp̃ illđ qđ in ip̃a ẽ ex dulcedine nutribilior est ea: cũ tñ nutrimẽtũ oiuꝫ sit hoibꝰ illaudabile: ꝫ fortasse eaꝝ nutrimẽtũ porcis laudaꝛ. Apa. ⁊ bo. Ip̃a cũ adipe hedi ⁊ porci salita ꝯfert duritiebꝰ: ⁊ fructꝰ qdeꝫ glãdis ꝯfert in p̃nº ap̃atibꝰ calĩs. Vul. ⁊ vl. Probibet ãbulationẽ alcula ⁊ vlcera ãbulatiua qñ aduriꝛ ⁊ admistraꝛ. Folia p̃terea glãdis coherẽ faciũt plagas cũ teruntꝛ ⁊ puluerizanꝛ desup̃. Mẽ. cap. Facit soda ppea ꝙ coartat vaporẽ ꝯstrigẽdo nãm. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Cõfert sputo sanguis Mẽ. nuꝛ. Cõfert hũiditati stõchi. Mẽ. ex. Cõstrigit ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ ⁊ fluxui sanguis ⁊ multiplicat vrinã. Vene. Cõfert venenis venenosoꝝ. Et ꝺcoctio qdẽ corticũ eiꝰ cũ lacte vaccino ꝯfert veneno sagittarum armeniarũ: ⁊ caro qdẽ castanee est bona venenis.

¶ De geloum. Cap̃. 287m.

Geloum qd ẽ. Notũ ẽ: ⁊ ẽ granũ pini maioris. Et ẽ melioris nutrimẽti ꝗ̃ nux: ꝫ ẽ tardioris digõnis. Et est cõpositum ex suba aq̃a et terrea. Et acritas i ip̃o ẽ pauca. Et opꝫ qdẽ vt cõplemẽtũ ſmonis in ip̃o regraꝛ in ca. de pino. Nã. Est tẽperatũ ⁊ in ipso tñ est caliditas pua. Opa. ⁊ ꝓpe. Nutrimẽtũ p̃bet forte nõ malũ ⁊ rectificat hũiditates corruptas in itestis ⁊ ẽ tarde digõnis. Eiꝰ ṽo digõ rectificaꝛ in ifridaꝫ qdẽ cũ melle ⁊ in calefactꝫ cũ tabarzet ex zucchbaro: ⁊ pp̃ ꝟ augeꝛ bonitas nutrimẽti eiꝰ. Eiꝰ ṽo qđ in aq̃ ifusuꝫ est deleꝛ acuitas ⁊ acrimonia ⁊ mordicatio: ⁊ fit in vltima ṽtute nutriẽdi: ita vt puũ in q̃ nõ ẽ nutrimẽtũ pueniat ad nutrimẽtũ a mediatiõe. ꝟ aũt puũ ẽ granũ pini pue repte in oĩ regione. Instr. iun. Sanat dolores neruoꝝ ⁊ dorsi ⁊ sciatice ⁊ vꝫ mollificatiõi. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Magnũ mũdificat pulmonẽ valde ⁊ exꝫbit qđ i ip̃o ẽ de sanie ⁊ de hũoribꝰ ꝗ̃ssis. Mẽ. ex. Exiccat coitũ ⁊ ꝓpe qđ ex eo nutritum ẽ ⁊ confert saniei ⁊ lapidi in vesica. Vene. Cũ ficubꝰ ⁊ dactylis ꝯfert p̃cture scorpiõis.

¶ Geloum ẽ granũ pini maioris. verũ ꝟ nomẽ apud arabes est de auellana maiore quã nos nucellã dicimꝰ. nã silr est apud eos dimi nutiuũ. nucisgeũ. n. est nux: ⁊ ꝟ ẽt dicebãt oẽs arabes a qbꝰ quesiui ⁊ sic habeꝛ in libro de doctrina arabi. ẽt Aui. in p̃nº capĩi vꝫ loq de ip̃a qñ cõparat ipsaꝫ nuci: ꝗ̃uis postea de grano pini videꝛ iterdũ ꝓseq. de grano ṽo pini sicut ꝓmittit in cap̃. de pino: ita tractat in lr̃a ba. nec dicit ibi nec alibi ꝙ loqꝛ de ipso in lr̃a giꝫ. q̃re vꝫ corruptio in textu: vel aliq̃ ꝯculcatio: sicut ꝯsueuit facẽ i pluribꝰ capitulis vt patebit in suis locis. Stephanꝰ in synonymis: carea põtles est nucella in greco: ⁊ exponit ꝙ ẽ auellana: cũ dic̃ bẽdocũ ⁊ gelousuꝫ ꝓ gelouũ ẽt ꝓ auellana accipiꝛ sed ꝓ maiori vt dcm̃ est. Sim.

¶ De gentiana. Cap̃. 288m.

Gentiana qd est. Eiꝰ folia q̃ sunt iuxta radicẽ ipsiꝰ sunt silĩa folĳs nucis ⁊ folĳs arnoglosse: ⁊ eiꝰ color est rubeꝰ: ⁊ ipsiꝰ mediuꝫ ⁊ extrema sunt ibibita: ⁊ eiꝰ crus ẽ ꝯcauũ planũ in grossitudine digiti ⁊ lõgitudine duoꝝ cubitoꝝ: ⁊ ipsiꝰ folia adiuicẽ sunt elõgata: ⁊ fructꝰ eiꝰ est in suis capitibꝰ: ⁊ radix ipsiꝰ est lõga silĩs radici aristol̃. q oriꝛ in mõtibꝰ ⁊ in vmbra ⁊ in locis hũidis eoꝝ: ⁊ dꝛ ꝙ nõ noiaꝛ gẽtiana nisi qꝛ p̃mꝰ q eã agnouit fuit genitꝰ rex: ⁊ ip̃a qdẽ crescit in mõtibꝰ altis. Ex ea ṽo assumiꝛ succus: qm̃ ip̃a ifundiꝛ in aq̃ vsqꝫ ad qnqꝫ dies: deide coquiꝛ: postea trãsmutãdo ꝺsiccaꝛ: deide ꝯgelaꝛ postea ispissaꝛ sicut mel. Ele. Melior est romana: ⁊ ip̃a est vehemẽtius rubea ⁊ durior ⁊ est lignũ ⁊ vene sic̃ grossitudo digiti: ⁊ maius ⁊ minus: ⁊ eius color est citrinus declinãs ad nigredinẽ: ⁊ qđ ex ea fractũ est: est vehementius citrinũ ꝓpinquũ reubarbaro. Nã. Calida est in tertio: sicca in scđo. Opa. ⁊ pp̃. Est aperitiua ⁊ in ipsa est stipticitas: ⁊ eius radix vltima est in apertione ⁊ subtiliatione ⁊ abstersione. Deco. Radix eiꝰ abstergit morpheam precipue succus eius predictus. Vul. ⁊ vl. Sanat plagas ⁊ vlcera corrosiua ⁊ p̃cipue succus eius predictus. Instr. iun. Bibunꝛ ex eo. ʒ. ĳ. cũ vino ꝓpter torsionez neruoꝝ ⁊ est iuuatiua ei qui cadit ex loco alto. Mẽ. ocu. Fit ex ea linimẽtũ obthalmie. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Due. ʒ. succi eius sunt bone pleuresi. Mẽ. nuꝛ. Apitiua est oppilationũ epaꝫ ⁊ splenis: ⁊ pondus. ʒ. ĳ. ex ea cũ vino vꝫ dolori epatis ⁊ splenis ⁊ frigiditati amboꝝ ⁊ apostematibꝰ eoꝝ: ⁊ syrupus radicũ eius ꝯueniẽs est stõcho ifirmo ex frigore. Mẽ. exp. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ supponiꝛ radix eius sicut collyriũ ⁊ extrahit fetum ⁊ facit ipsum abortiri. Vene. Est vltima medicina p̃cture scorpionis. Et põdus. ʒ. ĳ. ex ea cũ vio ꝯfert p̃cture oiuꝫ vermium venenosoꝝ ⁊ morsui canis rabiosi ⁊ morsui oiuꝫ lupoꝝ. Vermu. Quãtũ ipꝫ ẽ ⁊ medietas eiꝰ ex assero: ⁊ ꝗ̃tũ medietas eius de radice capparis.

¶ De gilbenec. Cap̃. 289m.

Gilbenec qd est. Eius operatio est ꝓxima operationi ellebori. Quidã aũt dixerũt est semẽ turbith nigri: ⁊ cortex radicis eiꝰ est turbith citrinũ ⁊ oriꝛ in said: verũtñ qđ ex eo bonũ est: est induꝫ ⁊ est simile papyro. Instr. iun. Quidã iã ꝺderũt ex eo in potu paralytico vsqꝫ ad põdus. ʒ. j. ⁊ vomuit ⁊ sanatꝰ ẽ. Mẽ. nu. Est vomitiuũ ⁊ qñqꝫ ẽ mortificatiuũ pp̃ fortitudinẽ vomitꝰ. Mẽ. exp. Soluit ⁊ potio ex ipso est medietas. ʒ. sed. ʒ. est timorosa. Vene. In ipso est virtus venenosa.

¶ Gilbenec arabi. est medicina acuta vomitiua: ⁊ Auicen. ignorauit eam. Sim.

¶ De geferefrẽd. Cap̃. 290m.

Geferefrend qd est. Res pinealis figure in cuius capite sunt sicut due spine. ⁊ diciꝛ etiaꝫ ꝙ est similis amigdale: ⁊ qñqꝫ findiꝛ ⁊ aperiꝛ. Mẽ. exp. Facit augmentũ in coitu valde.

¶ De gepsin. Cap.291m.

GEpsin qd ē. Est lapis gipsi lamiosus alb⁹ pu⁹ cuius subtilitas augmētaꝛ cū aduriꝛ. Nā. Fridus ē ⁊ sicc⁹. Opa. ⁊ ꝓpe. Est glutinatiu⁹ ⁊ ponitꝛ sup ptes fluxuū sāguis: ⁊ strigit ſm ꝙ in suo di ca. qm̄ in ipso cū glutinatione est virt⁹ faciēs adherē: ⁊ in ipo ē stipticitas cū viscositate: ⁊ qn̄ aduritꝛ subtiliatꝛ ⁊ additꝛ ei⁹ exiccatio. Mē. ca. Linitꝛ ex eo frons aut coopitꝛ ex eo caput cū pileo ⁊ retiet fluxū sanguis ex narib⁹. ⁊ qđ ex eo egipsatuꝫ ē ēt ꝓcipue cū bolo armeno frixo ⁊ lētib⁹ mixtū ⁊ ipꝫ distillatꝛ cū aq̄ myrti ⁊ pauco aceto. Mē. ocu. Miscetꝛ cū albugine oui vt nō fiat lapis: ⁊ pōitꝛ sup obthalmiā sanguineā. Vene. Est ex sūma venenoꝝ ꝓfocātiū.

¶ Gepsin arabi. gipsum. Dia. de gipso. Gipsum genus est lapidis similis nitro: cuius est optimū qđ hꝫ venas latas. gipsum ꝟo nō coctum desiccatiuū ⁊ stipticum ⁊ parū plausticū ⁊ collectū est ⁊c̄.

¶ De gyps. Cap.292m.

GIps quid est. Est sicut gipsum.

¶ De gemsesimi. Cap.293m.

GEmsesimi qd ē. Ei⁹ ꝟt⁹ est sil'is ꝟtuti sceba cū vua lupina. Opa. ⁊ ꝓpe. Est mūdificatiuū aperitiuū sedatiuū īflatiōis ⁊ vētositatū ꝓpe. Mē. nutꝛ. Resoluit humiditates viscosas in stomacho: ⁊ ꝯfert stomachis infantiū. Mē. exp. Cōfert ventositatibus matricum.

¶ De gezar. Cap.294m.

GEzar qd ē. Nō ē. Forti⁹ semē ei⁹ ē semē syluestris. Inqt Dia. Est vna spēs ei⁹ cui⁹ folia sūt miora folijs feniculi: ⁊ ē i ei⁹ forma: ⁊ ei⁹ crus ꝑuenit vsqꝫ ad q̄ntitatē palmi. Et qđ ē supi⁹ ei⁹ ē citria ⁊ hꝫ sūmitatē sic̄ coriādrū ⁊ ābetū. Et hꝫ fructū acutū albū bōi odoris ⁊ masticatōis. Et nascitꝛ i locis spatiosis solitarijs lapidosis. Et q̄ ex ea ē hortulana similatꝛ apio romano acuta adustiua bōi odoris. Ei⁹ folia sūt sic̄ folia coriādri c⁹ supi⁹ ē albū: ⁊ ābeto sil'es sūt sūmitas ⁊ fruct⁹ ei⁹. Et hꝫ sic̄ capita nucis plena seie qđ est sic̄ cyminū i forma ⁊ acuitate sua. Nā. Cal'a ē in fine scđi hūida i ipo. Vul. ⁊ vl. Semē ⁊ folia ipi⁹ cū terūtur ⁊ ponuntꝛ sup vlcera corrosiua ꝯferunt eis. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert pleuresi ⁊ tussi ātiq̄. Mē. nu. Est difficil' digōnis: ⁊ nutrita faciliores est digōnis ⁊ ꝯfert hydropisi. Mē. ex. Sedat dolorē vētris pūgitiuū ⁊ ꝓpe dauc⁹. Et ꝓuocat vehemēter ꝓpe syluestris ⁊ ꝓprie semē ei⁹: ⁊ silr ei⁹ folia: ⁊ excitat coitū ⁊ ꝓpe semē domestice: ē. n. vehemētis īflatōis: ⁊ semē syluestris n̄ ē illi⁹ opōnis. Si āt secakul ⁊ baucia syluestris nūerentꝛ i baucia: tūc ipa magis excitat coitū q̄ꝫ hōtulana: ⁊ ꝓuocat mēstrua. ⁊ vrinā ꝓpe syluestris bibita ⁊ supposita: ⁊ ꝯferūt semē ei⁹ ⁊ radix ei⁹ difficultati ipregnatōis.

¶ Gezar arab. baucia. Dia hec scripta q̄ a giꝫ lr̄a arabica incipiūt: melius per. i. ꝯsonās scribuntꝛ: sed qꝛ sepi⁹ per. g. scripta repiuntꝛ: vsuꝫ secutus sum: vt magis in promptu sint ſm vsum. Sim.

¶ De geguers. Cap.295m.

GEguers qd ē. Tres hꝫ spēs ⁊ silatꝛ rizi i ꝟtute sua. Verūtn̄ rizi nutribili⁹ ē: ⁊ panicū meli⁹ ē i oib⁹ dispōnib⁹ suis q̄ꝫ miliū: ꝫ tn̄ ē forti⁹ ꝯstrictiuū. Ele. Coqtꝛ cū lacte aut aq̄ furfuris sil'e: ⁊ oleo amigdalino ⁊ ꝓbet nutrimētū bonū. Nā. Frigidū ē ⁊ siccū i fine scđi. qdā aūt dicūt ipꝫ eē cal'm i ꝓ: ⁊ ꝓmū sani⁹ ē. Opa. ⁊ ꝓp. In ipo ē stipticitas ⁊ exiccat sine mordicatiōe: ⁊ ei⁹ vaporatio ē sedās dolores. Cū ꝟo nō regitꝛ gn̄at sanguinē malū ⁊ nutrit minus q̄ꝫ grana reliq̄ ex qb⁹ fit panis: ⁊ ei⁹ nutrimētū est paruū viscosum: ⁊ in ipso est subtilitas q̄dā sicut existimāt qdam. Verūtamē cū coquitꝛ cū lacte aut furfure simile fit eius nutrimentū bonū ꝓcipue cuꝫ butyro aut oleo amigdalino. Mē. nutꝛ. Est tarde digōnis in stōcho in sua substantia ⁊ in suo pane. Mē. exp. Cū eo vaporatꝛ dolor ventris pungitiuus ⁊ ꝓuocatiuus.

¶ De gallinis ⁊ gallo. Cap.296m.

GAlline ⁊ gallus qd est. Ius galloꝝ veterū ꝓprietatē hꝫ quā dicem⁹. Modus ꝟo quē Gal. narrauit i ꝯcoctiōe eoꝝ ē vt ꝯcollentꝛ postq̄ꝫ cibantꝛ ⁊ nutriuntꝛ: fatigentꝛ. n. faciēdo eos currē ⁊ cadāt ⁊ ꝯcollentꝛ: deide extꝛhatꝛ qđ i vētrib⁹ eoꝝ ē: ⁊ īpleantꝛ vētres eoꝝ sale ⁊ sumantꝛ ⁊ coquātur. xx. kist aq̄ vsqueq̄ ꝑueniat ad tres cotilas: ⁊ bibatꝛ totū i loco vno: postea addatꝛ illđ qđ dicturi sum⁹ i oi loco. Ele. Ruffus galloꝝ melior est ille q̄ nō cātat adhuc: ⁊ gallinaꝝ melior ē q̄ nōdū parit oua: ātiq̄ ꝟo sūt mali. Nā. Adeps pulloꝝ calior ē adipe gallinarū magnaꝝ. Opa. ⁊ ꝓpe. Testiculi galloꝝ laudabiles sūt velocis digōnis. Instr. iun. Ius galloꝝ ꝓdictū ꝯuenit tremori ⁊ dolori iūcturaꝝ: ꝫ opꝫ vt coquatꝛ cū polypodio ⁊ ābeto ⁊ sale i. xx. cotilis dōec remaneant tres aut q̄tuor. Mē. ca. Caro gallinaꝝ q̄ sūt pulle i ītellectu augmētū efficit: cerebrū gallinaꝝ ꝓhibet fluxū sanguinis nariū accidētē ex velaminib⁹ cerebri. Mē. ābe. ⁊ pe. Ius galloꝝ ꝓdictū ꝯfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocē. Ius galli vetustissimi cū ābeto ⁊ cartamo ꝯfert oib⁹ illis: ⁊ issidebegi pulloꝝ sedat inflationē stōchi. Mē. nu. Ius galloꝝ ꝯfert dolori stōchi ex vētositate. Mē. exp. Ius galli veteris cuꝫ polypodio ⁊ ābeto ꝯfert colice valde. Caro gallinarū que pulle sunt augmētat ſpma. Et ius ꝓdictū cū polypodio soluit mel'iā ⁊ cū cartamo soluit flegma. Qn̄qꝫ ꝟo decoquitꝛ cū medicis stipticis ad dissinteriā ⁊ cū lacte ad vlcera vesice. Vene. Galline scisse super corsuū aut gallus ponuntꝛ super locuꝫ lesum a vermibus venenosis ⁊ permutatꝛ quaqꝫ hora ⁊ ꝓhibet nocumētū venenoꝝ: ⁊ in venenis bibitis etiā sorbetꝛ eoꝝ ꝯcoctio cum anbeto ⁊ sale ⁊ euomitur.

¶ Galline ⁊ gallus. ¶ Dubitatꝛ ꝓp qđ posteriora pulloꝝ ꝑuoꝝ sunt meliora ⁊ molliora: ꝫ āteriora sūt duriora: ⁊ nō sic masticabilia: ꝫ cū crescūt ē eꝫ. Dōꝫ ꝙ pulli ⁊ sic volatilia portāt totū corp⁹ sup pedes: ⁊ iō ptes ille sūt neruose ⁊ ligamētales multū ⁊ iō sicce. Cōtēperantꝛ ꝗ ex etate: ⁊ cū ꝓcedūt idurantꝛ: ꝫ anteriores sūt facte ex humido viscoso crudo n̄ bn̄ digesto ad tutelā ⁊ ꝯfensionē ſpūaliū. Signū tal' cōpōnis ē albedo ⁊ tenacitas a ꝓn°: ꝗ nō sūt ille ptes digestiue: ꝫ ꝓcedēte tpe cal'o vincēte meli⁹ rectificatꝛ a cal'o ipsi⁹ pulli. Dub^m p^m

¶ Dubitatꝛ q̄ testiculi sint meliores an galloꝝ coeūtiū an n̄ coeūtiū. Aliq̄ dicūt ꝙ coeūtiū. Rō illoꝝ est ꝙ ꝓp exercitiuꝫ sunt meliores: qm̄ mēbra exercitata sunt meliora. Kist qn̄qꝫ ꝓ lib. j. ⁊. 5. qn̄qꝫ pro duab⁹ cotilis qn̄qꝫ pro cado. Cotila qn̄qꝫ pro. ix. ℥. qn̄qꝫ pro. iiij. ℥. Dub^m 2^m

¶ De guasmeim. Cap.297m.

GVasmeim qd est. Est foliū nil. Nā. Est in fine primi cal'm: ⁊ in scđo siccū. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipso sunt stipticitas ⁊ abstersio. Deco. Tingit capillos.

¶Guasmeim ſm Aui.eſt foliū nil.ſ.idici.Jn tertio Almā.ca.33.ſcribit̄ guaſmia:ſ3 in arabico eſt guaſme:ſ3 Albaui eſt plāta q̄ eleuat̄ ſup ſtipitē circa vniꝰ cubiti mēſurā:in cuiꝰ extremitatibꝰ ſūt ramuſculi ſicut flores coriādri q ſiccant̄ ⁊ terunt̄ ⁊ miſcent̄ cū alkāna:⁊ tingunt vt alkāna:ꝑ ſe ſ͛o colore citrino:⁊ ide tingunt̄ cāni.oīa ſupradicta q̄ ſcribunt̄ ꝑ gua meliꝰ ſcribent̄ ꝑ va.v.vocali:ꝓferendo tamē ſonū inter.u.⁊.o.vel etiā per.o.trahendo ad ſonū.u.Sim.

¶De gures. Cap̄.298m.

Gares qd ē.Res rubea ꝺclinās ad pallorē ſil'is ticture croci ⁊ aſportat̄ ꝺ iamē ⁊ dr̄ ꝙ abradit̄ de arbore ſua. Na͞. Cal'a ē ⁊ ſic. in ſcꝺo. Opa.⁊ ꝑꝑ. Eſt ſtiptica. Deco. Confert pāno ⁊ lentiginibꝰ.Cū ꝗ bibit̄ ꝯfert ſorditiei. Apa.⁊ bo. Confert bothor. Uul.⁊ vl. Cōfert ſcabiei ⁊ prurituí ⁊ ſabafati ⁊ impetigini.

¶De guaraſcen. Cap̄.299m.

Garaſcē. Mē.ocu .Sāguis alguaraſcē ē bonꝰ vlceribꝰ ocl'i. Mē.nu. Caro eiꝰ difficil' ē digōnis. Mē.ex. Caro eiꝰ ꝯſtrigit vētrē.

¶Guaraſcen.i.turtur ſm Guil.Judeus dicit ꝙ eſt turdus:alij ꝙ ē columbus ſylueſtris.Sim.

¶De guaril. Cap̄.300m.

Garil qd ē.Eſt maxia figuraꝝ alguaſgon ⁊ ſamābras lōgā hn̄s caudā:⁊ ꝑuū caput ⁊ n̄ ē lacertꝰ:lacertꝰ.n.n̄ ē:aut raro ē niſi i ruribꝰ:⁊ caput ⁊ cōpꝰ ipiꝰ diu'ſa ſūt alguaril:ſ3 fortaſſe ꝓximꝰ ē ei i naturis ſuis. Na͞. Caro eiꝰ cal'a ē ml'tū. Dec. Cōfert ſtercꝰ eiꝰ pāno ⁊ lētigibꝰ ⁊ ipiguāt fortit' adeps ⁊ caro eiꝰ ⁊ ꝑꝑe q̄ſdā mulieres. Opa.⁊ ꝑꝑ. Jn ipo ē ṽtꝰ extrhēs ſurculos ⁊ ſpias. Apa.⁊ bo. Tritū ſtercꝰ eiꝰ eradicat verrucas. Mē.ocu. Stercus eiꝰ ſil'e ē ſtercori lacerti:v3 eni ad albuginē oculi.

¶Guaril.i.ſtellio ſm alios ē ſtincus.dr̄ ꝙ guaril ſiue ſtellio eſt aīal ſil'e draconi ſiue mario:ſed eſt maius ⁊ eſt aīal valde timidū ītātū ꝙ ex timore rapaciū in die nō exit:ſ3 i occaſu ſolis exit ⁊ paſcit̄ ex muſcis:⁊ ē in ſupꝰficie ſua lucidū vt ſtella:⁊ iō dicit̄ ſtellio:ēt inuenit̄ in appulia:⁊ nō parat̄ locꝰ ita delicatꝰ ſuper quē nō aſcendat.

¶De guadai. Cap̄.301m.

Gadai qd ē.Eſt oſtracū. Opa.⁊ ꝑꝑ. Exbit ſurcl'os ⁊ ſpias. Deco. Qꝺ ex eo tritū ē abſcindit verrucas īfuſas:⁊ pēdētes ꝯtritū.

¶De grano ben. Cap̄.302m.

Granum ben.Jam diximus operationes eius in capitulo b.cum diximus ben.

¶Granū ben eſt granu3 albi coloris ſimile cartamo ſed maius:ex cuius medulla fit oleū de ben:qꝺ oleū muſtellinū appellāt:a Diaſ. vocatur balanus reſſico:⁊ oleum balaninum.Sim.

¶De grano lauri. Cap̄.303m.

Granū lauri.Jp̄m ē granū ademeſt:⁊ ē ſic̄ auellana ꝑua:⁊ cortex eiꝰ ad nigredinē tēdit ſubtilis:qꝺ cū ꝓmit̄ in duas ſepat̄ ꝑtes duras ꝺcliues ad citrinitatē in qbꝰ ē ꝑuū boni odoris ⁊ nos dicemꝰ opōnes eiꝰ i capl'o de gain.

¶De grano azelem. Cap̄.304m.

Granū azelē qd ē.Dr̄ pip ni.⁊ ē granū boni odoris ⁊ ſaporis valde:⁊ orit̄ i ꝑtibꝰ ſcebe razura. Na͞. Eſt cal'3 in ſcꝺo:hūidū in ꝓ. Deco. Eſt ipiguatiuū. Mē.exp. Augmētat ſꝑma.

¶Granū azele3 ſūt radicule ꝑue dulces ꝺlectabil' ſaporis:⁊ ſūt citrini coloris:q̄ afferunt̄ a tuneci ⁊ barbaria:⁊ augmētāt ſperma.Sim.

¶De grano aneſcen. Cap̄.305m.

Granū aneſcen qd ē.Eſt granū exn̄s in q̄ntitate pipis ⁊ in colore eiꝰ:verūtn̄ ē faciliꝰ frāgibile ſcindit̄ a medulla vehemētis albedinis cuius odor eſt bonus. Na͞. Eſt cal'm ⁊ ſiccū in ſcꝺo. Mē.nut. Eſt bonum ſtomacho frigido valde.

¶Granū aneſcen ē fructꝰ arboris magne q̄ lothos vocat̄:ē ḡnū ſil'e iūipo ſ3 maiuſculū hn̄s iteriꝰ nucleū durū cū ſua medulla tectū carne pauca dl'cl ſapor'l:nigꝝ cū maturauē it:ml'ti fabā grecā dn̄t.Si.

¶De grano nil. Cap̄.306m.

Granū nil qd eſt.Eſt cartamū indū. Ele. Meliꝰ eſt eiꝰ pōderoſu3 planū recēs. Na͞. Dixerūt qdā.Eſt cal'm ⁊ ſic.i ꝓ:⁊ veꝝ ē ꝙ ē cal'3 ⁊ ſic.ꝑueniēs ad t'tiū. Dec. Cōfert albaras ⁊ mōphee albe. Mē.nu. Eſt ꝯturbatiuū faciēs nauſeā. Mē.exp. Sol'one educ̄ hūores ḡſſos.ſ. mel'ia3 ⁊ flegma fortiter ⁊ ṽmes ⁊ aſcarides. Permu. Loco eius in ſolutione ⁊ iuuamento in melancholia ponitur medietas ponderis de pulpa collogntide cū ſexta ponderis ſui de lapide armeno.

¶Granum nil arabice eſt ſemen indici quo pāni tinguntur.Sim.

¶De grano aſumne. Cap̄.307m.

Granū aſumne qd eſt.Eſt arbor ſylueſtris ſm quātitatē brachij hn̄s alba folia nō tn̄ vehemētis albedinis cuiꝰ fructꝰ eſt ſic̄ pip: vnctuoſus lacteus.Et dixerūt qdā.Eſt ſemē ſamenona. Na͞. Eſt cal'm ꝑuū hn̄s humiditatꝭ. Deco. Eſt ipinguatiuū. Mē.nu. Tardat̄ eiꝰ digō in ſtomacho ⁊ cū digerit̄ multiplicat̄ eius nutrimētū. Mē.exp. Augmentat ſperma ⁊ excitat coitum.

¶Granum aſumne.i.ſemen canabis.

¶De grano pini. Cap̄.308m.

Granū pini qd ē.Granū pini ē minꝰ fiſtico corticē hn̄s minutū frāgibilē rubeū findit̄ a medulla alba vnctuoſa ſuauis:⁊ h̄ ſūt magna q̄ ſūt pini q̄ noiat̄ biſſus:ꝑuū ṽo ē granū triāgulatū duriōis corticis ⁊ acutioris medulle:⁊ i ipo ē acrimonia ⁊ pōticitas ⁊ ꝑuū ē meliꝰ ad medicinā q̄ȝ ad cibū. Na͞. Magnū ē ſic̄ eq̄le ad cal'itatē ꝺclinās ⁊ augm̄tat̄ hūiditas ipiꝰ.Et ꝑuū ē cal'm ⁊ hūidū i t'tio. Opa.⁊ ꝑꝑe. Jn ipo ē maturatio ⁊ lenificatio ⁊ reſol'o ⁊ mordicatio:⁊ ꝑꝑe i recēte:ſ3 eius mordicatio ꝺlet̄ ſi īfundat̄ i aq̄ ⁊ cōplent̄ tūc eiꝰ applanatio ⁊ glutinatio q̄ȝuis ſint an̄ illꝺ ambo repta i ipo itegre:⁊ eiꝰ ſuba ē terrea aquea i q̄ ē ꝑuū aereitatꝭ. Deco. Eſt ipiguatiuū. Jnſtr.iun. Granū pini magnū ꝯfert mollificatiōi ⁊ debilitati corꝑis comeſtū ⁊ exiccat hūiditatē corruptā que eſt in eo. Mē.anhe.⁊ pec. Paruū ⁊ magnū ꝯfert humiditatibꝰ pulmonis putrefactꝭ ⁊ puri ſanguis fluxui ⁊ tuſſi:⁊ ꝑꝑe cū rob recēte ꝑꝑ amaritudinē paucā que eſt in ipo.Et qn̄ coquit̄ cū vino dulci eſt ad mūdādū pus pl'monis bonū valde:⁊ ſil'r eiꝰ cortex ⁊ lignu3 qn̄ ponunt̄ in electuarijs. Mē.nut. Qn̄ ex eo fit emplaſtrū cū abſinthio ſuꝑ ſtomachū ꝯfortat ipm̄.Et eſt difficilis digōnis liniēs cibū:virtꝰ eiꝰ mordicat ſtōchū niſi īfundat̄ in aq̄ calida.Comedāt ergo ipm̄ calefacti cū tabarzet ⁊ infrigidati cū melle:⁊ tūc digerit̄ ⁊ fit bonū:⁊ bonū ſtōcho.Jnq̄t Dia.Eſt malū ſtōcho.Sed videt̄ ꝙ nō ſit ita niſi qn̄ adurit̄ aut rācidat̄:⁊ ꝙ ſit īfuſu3 bonū qm̄ rectificat̄ eiꝰ corruptio ⁊ frāgit̄ eiꝰ vētoſitas.Et qn̄ bibit̄ cū portulaca ſedatur eiꝰ mordicatio oīno:ita vt nō ſit mordicās. Mē.ex.

Augmentũ facit in coitu plurimũ cum comeditur cuz sisamo ꝛ tabarzet ꝛ melle ꝛ penidijs: ꝛ saturati ex eo faciũt dolorẽ vẽtris pũgitiuũ: ꝫ ei⁹ tyriaca ẽ granũ granati amarũ qꝺ suggiť post ipm vehementer abstergit humiditates renũ ꝛ vesice: ꝛ ꝯfortat eos ad retẽtionẽ vrie: ꝛ sanat distillationẽ: ꝛ ꝓhibet vlcera vesice ꝛ lapidẽ: ꝛ ꝓuocat ꝛ ꝯfert ex eo cũ absinthio facto empl'o.

¶ Granũ pini. supra fecit aliꝺ capl'z gelonũ ꝛ ĩfra fac̃ capl'z ꝺ pino.

¶ De grano alkilkil. Cap̃. 309ᵐ.

Granũ alkilkil qd ẽ. Est sic̃ pip albũ mai⁹ cartamo ñ pure rotũdũ ꝛ frãgiť a medulla vnctuosa boni saporis. Quidã ãt dixerũt ẽ semẽ ğnati syluestris. ꝛ dixerũt isti ei⁹ radix est almugat. Instr. iun. Cõfortat corpa mollificata. Opa. ꝛ ꝓ. Qꝺ ex eo frixũ ẽ: ẽ sicci⁹. Deco. Est ipinguatiuũ. Mẽ. ca. Facit soda: ꝛ ꝓp̃e qñ in scꝺa mẽsa comediť sup vinũ. Mẽ. nu. Plurim⁹ vsus ei⁹ facit fastidiũ ꝛ cholericã passionẽ: ꝛ cũ comediť cũ tabarzet ꝛ zucchаro ꝛ melle digeriť: ꝛ qꝺ ex eo frixũ ẽ: ẽ meli⁹ ꝛ ñ est ei⁹ hũor malus ꝛ ꝓuũ vehemẽter mordicat stõchũ.

¶ Granũ alkilkil. Joã. Sera. ca. de dolore algomor calido sunt granata syluestria. Itẽ idẽ cap̃. de sputo sanguinis ex corrosione.

¶ De grano viridi. Cap̃. 310ᵐ.

Granũ viride qd ẽ. In fructu ei⁹ est stipticitas: ꝛ ipi⁹ iuuamẽtũ sil'e ẽ iuuamẽto masticis: ꝛ ei⁹ gũma ẽ melior gũmis post masticẽ: ꝛ q̃ ex ea magna ẽ dr̃ arthаro: ꝛ ei⁹ qdẽ arbor noiať albotin. Rã. Dixerũt qdã ꝙ i ei⁹ oleo ẽ lenificatio ꝛ stipticitas sic̃ ẽ i oleo ro. ꝛ veritas est. calefactio grani viridis ẽ calefactio nõ mior: ei⁹ ṽo exiccatio dũ ꝑseuerat hũida ẽ ꝑua: ꝛ cũ exiccať ẽ i ťtio: ꝛ ei⁹ gũma ẽ cal'a i q̃ ẽ siccitas pauca. Opa. ꝛ ꝓ. Est calefactiuũ lẽificatiuũ ꝛ mũdificatiuũ: ꝛ i ipo ẽ stipticitas: ꝛ ei⁹ gũma ẽ pl'ime r̃sol'onis q̃z mastix qm̃ ẽ amarior: ꝛ in ipa sť paꝝ stipticitatꝭ: ꝛ ẽ fortꝭ abstersionis: ꝛ ipa est aptio bõa ꝛ maturatio ꝛ lenificatio: ꝛ ex̃hit ex ꝓfundo ꝛ i pl'ib⁹ horis põiť loco masticis: ꝛ suffumigatio albotin elõgať a motu sic̃ suffumigatio thuris: ꝛ ei⁹ oleũ est cõpositũ ex ṽtutib⁹ trib⁹ cũ ṽtute ꝯstrictiua: ꝛ existimauerũt qdã ꝙ i ei⁹ oleo ẽ ifridatio q̃dã. Dec. Abstergit pãnũ ꝛ faciẽ: ꝛ viscus albotin ꝯfert scissuris faciei. Apa. ꝛ bo. Ei⁹ gũma maturat exituras duras. Uul. ꝛ vl. Abstergit scabiẽ ꝛ ipetiginẽ: ꝛ igrediť ei⁹ gũma i empl'is ad purgãda vlcera ꝛ exiccat saniẽ ꝛ sanat vlcera mãifesta: ꝛ ꝯfert pruritui vlcerũ ꝛ scabiei vlcerose ꝛ scabiei flegmatice ꝛ bothor flegmatice. Instr. iũ. Poniť ei⁹ oleũ i oleis q̃ sũt ad lassitudinẽ ꝛ empl'is ad palysiz ꝛ torturã. Mẽ. ca. Ei⁹ gũma cũ melle ꝛ oleo ẽ bõa hũiditati auris. Mẽ. ocu. Ei⁹ fum⁹ igrediť in alcofol oculi ꝛ ꝯfuatiõe capilloꝝ ꝛ medicamẽto corrosionis palpebraꝝ. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Cõfert doloríb⁹ pectoris more ẽpl'i suppositũ ꝛ inũctũ: ꝛ ei⁹ gũma est bõa vlcerib⁹ pulmonis ꝛ tussi antiq̃ deglutita sola aut cũ dulcib⁹. Mẽ. nuť. Juuatiua est splenis ꝛ ꝓprie ex albotin: sed ipsa delet appetitũ cibi: ꝛ sil'r mundificat epar. Mẽ. exp. Prouocat ꝛ excitat coituz: ꝛ gũma eius etiã ꝓuocat ꝛ lenit ventrẽ cũ accipiť ex ea auellana ꝛ nux in ieiunio absq̃ nocumẽto: ꝛ mundificat viscera ꝛ abstergit renes. Uene. Bibitur gũma eius ꝛ fructus eius cum vino ad morsum rutelle.

¶ Granum viride est fructus arbo. terebinthi: vnde terebinthina colligiť que arbor arabi. vocatur botin. Sim. Aliud cap̃. facit Aui. sub nomine algenbut. arbor eius vocatur terebut.

¶ De gento. Cap̃. 311ᵐ.

Gentuz quid est. Est thephisie. s. gũma ruthe montane.

¶ De gẽbut. Cap̃. 312ᵐ.

Gembut qd ẽ. Est rosa vinee sic̃ qdã sapiẽtes dixerũt: ꝛ ẽ alcharnub anabathiũ: ꝛ ꝺ ipo qdẽ iaz dcm̃ est in capl'o de cha. Rã. Ei⁹ frig⁹ ꝛ caliditas sunt ꝑua: ꝛ est siccũ in scꝺo. Opa. ꝛ ꝓp̃e. Eius fructus vomitum facit sine mordicatione. Mẽ. exp. Prohibet fluxum ventris. Uene. Decoctio algẽbut interficit pulices.

¶ Gẽbut apꝺ. A. ẽ xylocaracta nabatia vt ipe exponit i eodẽ ca. dicit. n. ẽ alcharnub nabatiũ ꝺ q̃ dcm̃ ẽ i l'ra. r. ꝛ verũ. d. q̃r i ca. ꝺ charnub vel xylocaracta loqť de gẽbut: meli⁹ tñ scribiť iembut per vocalẽ vt in arabi. pꝫ etiã ꝑ eius cap̃. in l'ra. ie. nõ gym. Sim.

¶ De gramine. Cap̃. 313ᵐ.

Gramen. Uul. ꝛ vl. Fac̃ coherere plagas sanguineas. Mẽ. exp. Ei⁹ decoctio ex̃bit lapidẽ. Et semen ipsius ꝓuocat ꝛ ꝯstringit.

¶ De glutine. Cap̃. 314ᵐ.

Glutẽ qd ẽ. Jã locuti fuim⁹ de glutine alimbat ꝛ resina pini ꝛ reliquis in loco suo. Rã. Glutẽ alimbat est cal'm: deinde glutẽ cupressi: deinde est gũma pini. Opa. ꝛ ꝓp̃. Est resolutiuũ: sed gũma pini ꝛ glutẽ cupressi nõ sunt vehementioris resolutionis q̃z glutẽ alimbat q̃uis sint calidiora eo.

¶ Glutẽ. i. colla. Alia ex ĩtestinis pisciũ: ꝛ dr̃ gre. ictio colla. Alia ex corijs q̃drupedũ taurocolla: ꝛ apꝺ Dia. vtraq̃ est glutẽ lignarioꝝ. Itẽ aliꝺ ẽ glutẽ auri fabroꝝ: q̃ꝝ aliꝺ ẽ borax: ꝛ aliꝺ ticar: aliꝺ artificiale qꝺ fit cũ vrĩa ĩfantiũ: ꝛ de vtroq̃ loquunť Aui. ꝛ Dy. ꝛ aliud auri qꝺ ẽ pictoꝝ ꝛ ẽ amoniacũ vt Aui. de eo q̃ aurũ adheret. Sim.

¶ De gallis. Cap̃. 315ᵐ.

Galle. Ele. Meliores sť imature ꝛ põderose dure. glauce ṽo molles sť ꝑue virtutꝭ: ꝛ aduruntť sup prunas. Rã. Sũt fride in ꝑ: hũide i scꝺo. Opa. ꝛ ꝓ. Cõstrictio eaꝝ ẽ vehemẽs ꝛ ꝓhibet hũiditates a cursu: ꝛ suba eaꝝ est frigida terrea. Deco. Denigrat aq̃ earum capillos. Uul. ꝛ vl. Liniunť i aceto sup ipetiginẽ ꝛ auferũt eã: ꝛ si puluis earũ sternať sup carnẽ additã remouet eã. Mẽ. ca. Prohibet cursuz humiditatũ corruptaꝝ ad linguã ꝛ gingiuã ꝛ ꝯferũt cola ꝛ ꝓprie cũ aceto: ꝛ ꝯferũt cũ ponunť in corrosione dẽtiũ. Mẽ. exp. Spargiť puluis eaꝝ sup aquã ꝛ bibiť ad vulnera intestinorum ꝛ ad fluxum antiquũ: ꝛ similiter qñ poniť in medicinis ꝯueniẽs est ad hanc operationem.

¶ Galle. Galla ꝺm Dy. est dendrios cuius vltimum genus onfancitis dr̃: minor est rotunda ꝛ grauis ꝛ nodosa sine ꝑtusura. alia leuis ꝛ pertusa. eligẽda est onfancitis que ꝛ virture fortior est ꝛc. Sim.

¶ De gallia. Cap̃. 316ᵐ.

Gallia qd est. Gallia vera est sinia facta ex emblicis. nũc aũt qm̃ illud est difficile sumitur põdus ipsoꝝ de gallis ꝛ albella ꝛ fit ꝺm ꝙ fit alkimek. Rã. Que pura est: est calida in prio: sicca in secundo. ꝛ aromatica calida est in secũdo. Opa. ꝛ ꝓp̃. Est stiptica ꝯfortãs viscera: ꝛ in

aromatizata sī aptio ⁊ resol'o. Instr.iū. Est bōa dolo ri neruoꝝ. Mē.ex. Existiauerīt qdā ꝙ galia aromatica augm̄tū effic̄ i coitu ⁊ strigit vētrē ⁊ ꝯfert fluxui.

¶ Galia. Gal'.mu s.ē qdā cōfectio q̄ descri.in anti. Nico. intrās in cōfectionib⁹ p̄ciosis. veꝝ galia que vti debe.in cōfectiōib⁹ iuētis in lib.de ara.trāslatis ē diuersa ab illa:cui⁹ cōfectio h̄r in.2s.lib. Aza.Albucasim:⁊ in Ser.de sim.me.⁊ in li.Abē me.de qua.A.ca. facit in 2° sub lr̄a sin.nā ipsa vocaī arab.such ⁊ ipa fit ex ramich vt pꝫ in p̄noīatis li.⁊ scri.ara.p vnū.l.tm̄ galia:ſꝫ alia galia de q̄ A.vī facere aliud cap̄.⁊ est vlti.in 2° can̄.quā dicebat Ju.vocari zebet ara.nos seuerā vocam⁹ quā dicunt quidā ꝙ ē sudor abrasus a quodā aiali.veꝝ in li.Aza.18.scri.eius cōfectio facta ex musco ⁊ ambra.est aūt super omne aromaticū redolēs ⁊c̄.Sim.

¶ De gummi. Cap̄.317^m^.

Gummi. Elec. Qd̄ meli⁹ ē:ē arabicū puruꝫ paꝝ hn̄s ligni. Ha. Spēs gūmi oēs cal'e sī. Opa.⁊ p. Est stipticū ⁊ glutinatiuū cū exiccatōe ⁊ glutinatōe.Et gūmi q̄dē achacie ē forti⁹ valde:⁊ pōiī pp̄ h̄ i medicis tyriace. Mem.ābe.⁊ pe. Linit tussiꝫ cal'aꝫ ⁊ expellit nocumentuꝫ vlcerum pulmonis ⁊ clarificat vocē. Mē. nutri. Confert stomacho.

¶ De gariofilo. Cap̄.318^m^.

Gariofilus qd ē.Est sic̄ sambac⁹: ſꝫ ē nigrior:⁊ q masculus ē:ē sic̄ nucle⁹oliue ⁊ lōgior ⁊ vehemēti⁹ niger:⁊ ē fruct⁹ arboris i insula idie:⁊ glutē ipsi⁹existit i v̄tute glutis albotin. Ele. Ille q ē melior ē sil'is nucleo sicco suauis odoris ⁊ acuti. Ha. Cal's ē ⁊ sic.i t̄tio. Dec. Corpis odoreꝫ bonum efficit. Mem. ocu. Abstergit visum ⁊ confert panno. Mem.nutri. Confortat stomachū ⁊ epar ⁊ confert vomitui nausee.

¶ Gariofilus lati.dr̄:ſꝫ gre.chariophilos:vn̄ Gal'.in.6.de sim.me. nō sunt ingt gari, fo.nucis vt sonat nomē ipsoꝝ:sed sūt ligna parua ⁊c̄.describēs eos.karea enī gre.nux.s.arbor:filon v̄o foliuꝫ:et ꝓpter hoc dixit.ara.v̄o vocatur karunfel.Sim.

¶ De galbano. Cap̄.319^m^.

Galbanū qd ē.Est duaꝝ sp̄erū:vna spes ei⁹ ē ꝙ ē spumosuꝫ leuis pōderis vehem̄tioris albedis:⁊ altera ē ei⁹ qd̄ ē spissi⁹⁊ graui⁹. Ele. Meli⁹ āboꝝ ē illd̄ qd̄ ē spissi⁹. Ha. Est calꝫ i scd̄o: ēt exiccatiuū i t̄tio. Opa.⁊ p. Virt⁹ē lenitiua resolutiua carmiatiua vētositatū:⁊ ē ex eis q̄ corrūpūt carnē:⁊ i ip̄o sūt calefactio ⁊ iflāmatio:⁊ attractio ⁊ resolutio. Dec. Eradicat lētigies. Apo.⁊ bo. Confert ap̄atib⁹ ⁊ scrophul'. Vul.⁊ vl. Liniī sup̄ vlcera lenia cū aceto. Instr̄a iūc. Cōfert lassitudini ⁊ alcuzeꝫ ⁊ spasmo lacertoꝝ. Mē.cap. Cōfert sode ⁊ epil'ie:⁊ qn̄ epil'ic⁹ipꝫ odorat reuiuiscit:⁊ ꝯfert scothomie:⁊ cōfert dolori molaris ⁊ dēti corroso subito:⁊ ꝯfert doloribus fridis i aure:⁊ resoluit ap̄ata ei⁹⁊ dolores ipi⁹sine īpedimēto:⁊ illd̄ qn̄ soluiī i ol'o d̄ lilio ⁊ tepidū fit ⁊ distillaī i aurē. Mē.ābe.⁊ pe. Cōfert asmati ⁊ tussi āti que. Mē.ex. Prouocat mēstrua fortiter ⁊ exbit fetus:⁊ fac̄ eos abortiri suppositū:⁊ ꝯfert p̄focatōi mr̄icis bibitū cū vino:⁊ remouet difficultatē vrie. Ven̄. Est tyriaca venenis q̄ ibibūt sagittas qn̄ bibiī cū vio ⁊ venenis serpētū ⁊ scorpionū:⁊ fum⁹ ei⁹ fugat venenosos v̄mes:⁊ qn̄ fit ex eo linimētū nō approximāt ei q linit⁹ē:⁊ qn̄ ex eo fit linimētū cū sacudulion ⁊ ol'o iterficiī ille q d̄ v̄mib⁹ venenosis ei q linit⁹ē appropin-

quat.Et ip̄m q̄dē oi veneno resistit:min⁹ tn̄ ꝙꝫ sit resistētia serapini. Permu. Loco ei⁹ serapinū poniī.

¶ Galbanū ſm̄ Dia.ē lachrymū cuiusdā herbe sil'is ferule:q in nicomedia nasciī:⁊ ēt in syria multi metop onō vocāt.ē autē vtile galbanū thuris hn̄s colorē ⁊ grana hn̄s vt faba:limpidū ⁊ sine ligno:⁊ hn̄s in se aliqd' seminis sui:⁊ de ferula sua nō graue nec liquidū:nec nimie siccū ⁊c̄. Pli.galbanū ex ar.ferule ei⁹ quā stagonitū vocāt distillat resine mō in syria ara.ꝓprio noie kenich galbanū vocāt.veꝝ ꝓpter ꝓprietatē quā hꝫ cōtra venena vocāt bezard qd̄ est nomē cōe ad oēm medicinam contra venena.Sim.

¶ De granato. Cap̄.320^m^.

Granatū. Ha. Illd̄ qd̄ ē dulce ē fridū ad p̄mū ⁊ hūidū i ip̄o:⁊ acetosuꝫ ē fridū ⁊ sic.i scd̄o. Opa.⁊ p. Acetosuꝫ rep̄mit chol'aꝫ ⁊ ꝓhibet cursuꝫ sup̄fluitatū ad viscera:⁊ ꝓprie vinū ei⁹ ⁊ i oib⁹ sp̄ēb⁹ ei⁹ vsqꝫ ad acetosuꝫ ē abstersio cū stipticitate. Apo.⁊ bo. Grana granati cū melle liniūī ad panaritiū. Vul.⁊ vl. Grana granati cuꝫ melle liniūī ad vlcera fraudulēta:⁊ ei⁹ capita ad vulnera:⁊ p̄cipue adusta:⁊ balaustie q̄dē cuꝫ cal'itate sua faciūt adherere vulnera.Et dulce q̄dē lenificat ⁊ totū ipsi⁹ ē p̄ui nutrimēti ⁊ ē bonuꝫ.Muzū v̄o qn̄qꝫ ē magis iuuatiuū stōcho ꝙꝫ poma ⁊ cydonia:ſꝫ ei⁹ granū ē malū:⁊ qd̄ d̄ p̄tib⁹ ei⁹ē magis stipticū sūt capita:⁊ grana ei⁹ stiptica sī:siue sint grana dulciū aut nō dulciuꝫ. Mē.ca. Grana granati cū melle ꝯferūt dolori auris:⁊ sūt linimētū iterioris nariū:⁊ ꝯferūt grana g̃nati cuꝫ melle cōtrita ⁊ cōmixta cola linita.Et si grana dulcia d̄coquanī cū vino:deide teranī sic̄ sūt ⁊ fiat ex eis emplastrū auri ꝯfert ap̄ati ei⁹ bn̄.Et vinuꝫ granati ⁊ rob ei⁹ ꝯferūt ebrietati ⁊ rob acetosi ꝓp̄e:⁊ ꝯfert cholere. Mē.oc. Succ⁹ acetosi ꝯfert vngule. Mē.ābe.⁊ pe. Acetosuꝫ exasp̄at pectus ⁊ dulce linit ipꝫ ⁊ ꝯfortat pectus:⁊ qn̄ danī i potu grana granatoꝝ in aq̄ pluuiali valēt ad sputū sanguis:⁊ ipꝫ totū ꝯfert tremori cōdis:⁊ abstergit os stōchi. Mē.nu. Granatū muzū ꝯfert iflatiōi stōchi.Et dulce ē ꝯueniēs stōcho pp̄ illd̄ qd̄ ē in ip̄o d̄ stipticitate subtili.Et acetosuꝫ nocet stōcho:⁊ cū h̄ grana granati sūt mala stōcho.Et eius sauich ē ꝯueniēs d̄siderio p̄gnātiū:⁊ sil'r rob eius ꝓp̄e acetosi. Et vt suggat febriēs d̄ ip̄o post cibū suū ⁊ ꝓhibeat eleuationē sapoꝝ ē melius ꝙꝫ vt p̄mittat ipꝫ:⁊ subleuenī māe ab iferiorib⁹. Mē.ex. Acetosum ē pl'ime ꝓuocās vrinā ꝙꝫ dulce ⁊ ābo sūt ꝓuocatiua:⁊ grana granati cū melle ꝯferūt vlcerib⁹ ani:⁊ qd̄ acetosū ē nocet stōcho ⁊ itestis:⁊ ei⁹ sauich ꝯfert sol'oni chol'ice ⁊ ꝯfortat stōchū:⁊ cortex radicis granati cū vio exbit v̄mes ⁊ ascarides:⁊ assumiī cū sua dispōne:aut sumiī ei⁹ d̄coctio. Feb. Granatū muzū ꝯfert febrib⁹ acutꝭ ⁊ iflatōi stōchi:ſꝫ dl'ce ml't otiēs nocet acutas hn̄tib⁹ febres.

¶ Granatū latine:arabice hurnā:grece v̄o malū punicū.Ser.lib° aggre.capl'o hurnā.sūt ex eis acetosa ⁊ dulcia:⁊ virt⁹ cuiuscūqꝫ illoꝝ ē ſm̄ illū saporē:⁊ sapor ipsius granati toti⁹ ⁊ granoꝝ ipsoꝝ est plus stipticus ꝙꝫ sapor succi eius ⁊ pluris desiccatiōis.Cortex v̄o eius in hoc est fortior grano ipsius:⁊ corpuꝫ granati qd̄ cadit ab arbore est plus in hoc ꝙꝫ cortex ⁊c̄.Sim.

¶ De galanga. Cap̄.321^m^.

Galāga qd ē.Frusta inuoluta rubea ⁊ nigra mesiriobe ⁊ ē casurudaru ipꝫ. Ha. Est calidū ⁊ sic.i scd̄o. Opa.⁊ p. Est subtile resolutiuū vētositatū. Deco. Odorē oris effic̄ bonū.

Mẽ.nu. Est bonũ stõcho: ⁊ ẽ digestiuuz cibi. Mẽ. expul. Cõfert colice ⁊ dolori renũ ⁊ iuuat ad coituz. Permu. Loco eius ponit kerlat gariofilatum.

¶ De gubera. Cap.322m.

Gubera. Nã. Frida ẽ i p̃: sicca i fine scdi. Opa.⁊p. Retinet oẽz fluxũ: ⁊ ẽ mioris cõstrictiõis ⁊ stipticitatꝫ q̃ȝ zarur ⁊ repugnat chol'e effuse ad viscera: ⁊ qñ ipa admistrat in scda mẽsa ꝯtardat ebrietatẽ. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Cõfert tussi calide. Mẽ.nu. Retinet vomitũ. Mẽ.exp. Confert rasure cholerice ⁊ retinet vẽtrez ⁊ vomitũ: et similiter zarur ⁊ confert multitudini vrine.

¶ Gubera vel guberia vel goberia quocunqȝ modo dicas est mespila. Sim.

¶ De guasmeo. Cap.323m.

Guasmeũ qd ẽ. Est foliũ nil. Nã. Est cal'z in fine p̃mi: siccũ i scdo. Opa.⁊p. In ipo sũt stipticitas ⁊ abstersio. Deco. Tigit capillos.

¶ Guasmeũ ƀz Aui. ẽ foliũ nil. f. indici. In 3o Alm̃. ca. 33. scribit guasmia: ſʒ in arabico ẽ guasme. ƀz Albaui ẽ plãta q̃ eleuat sup stipitẽ circa vniꝰ cubiti mẽsurã: in cuius extremitatibꝰ sũt ramusculi sic̃ flores coriãdri q siccant ⁊ terunt ⁊ miscent cum alkãna: ⁊ tingũt vt alkãna: per se vo colore citrino: ⁊ inde tingunt cani. Sim.

¶ De gagate. Cap.324m.

Gagates qd ẽ. Lapis leuis hñs odorem aspalti. Instrã iũ. Cõfert podagre. Mẽ. ca. Qñ suffumigat ex ipo epil'cꝰ ꝯfert ei. Mem.expul. Cõfert p̃focationi matricis. Vene. Effugat fumus eius vermes venenosos.

¶ Gagates lapis niger splẽdẽs leuis vt solus sup aquã natet iter alios lapides vt dicũt iuenit in lycia circa ripã flumis gãges ari dus quasi luminosus mediocriter leuis valde: cuiꝰ ẽ melior q facile exarserit igni: ⁊ odorẽ aspalti hʒ: medicine aptus est. Sim.

¶ De gailim. Cap.325m.

Gailim. Deco. Est boni odoris. Opa.⁊p. Est exiccatiuum ꝯgelatiuum lactis: ⁊ in ipso est parum acuitatis: ⁊ ꝓhibet eruptionez sanguinis. Vul.⁊ vlc. Confert adustioni ignis.

¶ De gusume. Cap.326m.

Gusume qd ẽ. Est qddã genꝰ tuberꝝ fungorꝝ qd exiccat ⁊ coarctat sic̃ cartilago: cuiꝰ figura ẽ sic̃ figura vasis pui ꝯcti q̃ pãni lauãt: ⁊ igredit in acetosis ⁊ inest ei suauitas: sicut ẽ suauitas cartilaginũ ⁊ plus. Nã. Nõ existit in frigore reliquoꝝ tuberꝝ: neqȝ ẽ mali humoris sicut tubera ⁊ existit in sapore eius carnositas quedaz ⁊ aquositas.

¶ De garab. Cap.327m.

g Garab qd ẽ. Admistrat cortex eiꝰ: ⁊ admistrat gũma eiꝰ: ⁊ egredit cũ icisiõe ⁊ gñat sup ipsam borach bonuz: ⁊ ẽ ꝺ melioribꝰ spẽbꝰ borach ad comedẽdũ. Opa.⁊p. Flos eiꝰ ⁊ folia ipsiꝰ ⁊ amborꝝ succꝰ st̃ ex exiccatiuis sine mordicatiõe: ⁊ i ipsa ẽ stipticitas: ⁊ eiꝰ cortex ẽ i ꝩtute eiꝰ: ƀ ẽ siccior. Et ex folijs q dẽ eiꝰ sumit succꝰ ⁊ exiccat sine mordicatõe. Dec. Cinis arboris eiꝰ cũ aceto exiccat verrucas ⁊ icidit eas: siue sint iuerse: siue nõ iuerse: ⁊ cortex radicis eiꝰ igredit ad linimẽtũ capilloꝝ. Vulne.⁊ vlc. Cortex ⁊ folia eiꝰ trita qñ ponũt sup icisionẽ ⁊ vulnera recẽtia ꝯferũt. Instrã iũ. Decoratio eiꝰ ẽ embroca bõa podagre. Mẽ.ca. Qñ distillat succus folioꝝ eius cũ oleo rosaceo bulliro i cortice granati in aurẽ cõfert dolori auris: ⁊ sil'r cortex eius hũidus qñ fit eo illud: ⁊ eiꝰ decoctio ẽ ablutio furfuruz. Mẽ.oc. Abstergũt gũma flos eiꝰ obscuritatẽ visus. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Fructꝰ eꝰ ꝯfert sputo sanguinis ⁊ cortices eius etiam. Mẽ.nu. Succus eius extrahit sanguisugas.

¶ Garab ⁊ algarab vocat arabi. fistula lachrymalis oculi: vt apõ Aui. in tertio. Sim.

¶ De galia. Cap.328m.

g Galia. Aposte.⁊ bo. Galia lenit apata dura. Mẽ.ca. Dissoluit i ol'o ꝺ ben aut keiri ⁊ distillat i aurẽ dolorosaz ⁊ eiꝰ odoramẽtũ ꝯfert epileptico ⁊ apopl'ico ⁊ viuificat eos ⁊ sedat sodã fridã: ⁊ qñ dat ꝺ ea i vio iebriat. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Odor galie ꝯfortat cor. Mẽ.ex. Algalia ꝯfert doloribꝰ mr̃icis fridis supposita ⁊ apatibꝰ eiꝰ duris ⁊ flegmaticis: ⁊ ꝓuocat mẽstrua: ⁊ fac̃ mr̃icẽ descendẽ p̃focatã ⁊ inclinatã: ⁊ mũdificat eã: ⁊ p̃parat ipsaz ad ipregnatiõem.

¶ Capitulum de littera. H.

¶ De homine. Cap.329m.

Homo. Deco. Dr̃ ꝙ spma hois abstergit morpheã: ⁊ sil'r sal vrinaꝝ ifantiũ assumptꝰ in ore abstergit pãnũ: ⁊ forsitan eiꝰ stercꝰ cõfert sorditiei. Apa.⁊ bo. Fex vrie hois sedat herisipilã ƀz ꝙ dr̃: ⁊ sil'r eiꝰ stercꝰ cal'z: ⁊ cinis capilloꝝ ipsiꝰ sanat bothor: ⁊ qñ pmiscet cũ butyro ꝓhibet apata ãbulatiua. Vul.⁊ vl. Eiꝰ vrina abstergit scabiẽ vlcerosaz ⁊ pruritũ: ⁊ ꝓhibʒ serpiginez ⁊ ꝓp̃e spma eiꝰ ꝯfert ipetigini. Instrã iũ. Dr̃ ꝙ sanguis mẽstruꝰ sedat dolorẽ podagre: ⁊ sil'r spma hois ⁊ eiꝰ cũ opio et cũ cera ⁊ ol'o. Mẽ.ca. Adustio capilloꝝ eiꝰ cũ oleo rosaceo distillat i aurẽ: ⁊ dẽs dolẽs sedat ƀz ꝙ dixerit. Et saliua ieiuni ex̃hit ꝩmes ex aure: ⁊ os hois adustũ dat i potu epil'ico: ⁊ sordities auris hois ꝯfert emigranee. Mẽ.oc. Vria eiꝰ qñ coqt cũ melle i vase eneo abstergit albuginẽ oculi ⁊ ꝯfert palpitatiõi: ⁊ adustio capilloꝝ eius cũ lythargirio ꝓhibʒ scabiẽ ⁊ pruritũ in oculo. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Dr̃ ꝙ vria ifantiũ cũ bibit cõfert difficultati ãhelitꝰ ⁊ distillatiõi eiꝰ: ⁊ ẽ curatio mala. Et lac ml'ieris ꝯfert valde i ꝯsumptionẽ ⁊ ẽ cura leporis marini. Mẽ.nut. Dicunt ꝙ lac mulieris sedat mordicationẽ stõchi: ⁊ ꝙ ascaraiatu vrie eiꝰ ꝯfert icteritie ꝓp̃e cũ aq̃ mellis ⁊ aq̃ ciceris: ⁊ simil'r stercus eiꝰ. Mẽ.ex. Lac hois ꝓuocat vrinã ⁊ dr̃ si supponat sanguis mẽstruus purus ꝓhibʒ ipregnationẽ. Lac mulieris ꝯfert vlceribꝰ mr̃icis ⁊ vulneribus eius ẽbrocatũ ⁊ suppositũ. Et vria hois dr̃ abscidere sol'onẽ ⁊ purgare mr̃icẽ ƀm quãtitatez duaꝝ tertiaꝝ libre ꝺcocta cuz porris. Feb. Stercus siccũ cũ melle aut vino qñ bibit in febribus piodicis ꝓhibet earũ piodos. Vene. Lac mulieris ẽ tyriaca leporis marini. Et dẽtes hois triti ⁊ puluerizati sup morsurã vipere aut adusti puluerizati. Et stercus eiꝰ puluerizat sup morsurã hoiꝫ: ⁊ eiꝰ sputũ dũ ẽ ieiunus iterficit scorpiones ⁊ serpentes.

¶ De holere aliameni. Cap.330m.

h Holus aliameni qd ẽ. Scdꝫ Dy. In ipso nõ est ꝩtus medicie oino. Et ẽ aq̃sum sic̃ atriplex qd

saporem

saporē nō hꝫ: ⁊ i h̄ plus abūdat oībꝰ oleribꝰ. Et ē vehemētioris hūiditatꝭ ꝙ̄ lactuca ⁊ cucurbita. Et eiꝰ nutrimētū ē paucū. Et eiꝰ penetratio nō ē velox ꝓpea ꝙ penitꝰ nitrositate ꝑuatū ē. Naꝰ. Inqt Gal. Fridū ⁊ hūidū ē i scđo. Apa. ⁊ bo. Fit ex eo empl̄z apatibus cal̄is. Vul. ⁊ vl. Fit ex eo empl̄z ex radice eiꝰ mellio vlceri. Mē.ca. Permiscet eiꝰ succus cū ol̄o rosato: ⁊ ꝯfert soda accīti ex adustiōe solis. Mē.ābe. ⁊ pect. Cōfert tussi ⁊ sedat eam ⁊ ꝓprie decoctū cū ol̄o amig. ⁊ aqua granati dulcis: ⁊ sil̄r sedat tussim calidam.

¶ De herba iudaica. Cap. 331m.

Herba iudaica. Naꝰ. Caliditas eius est supra equalitatem ⁊ est herbū. Gal. calidū in principio primi: siccum in secundo.

¶ Herba iudaica est sicut lenticula nascit ⁊ serit.

¶ De hezeriascē. Cap. 332m.

Hezeriascē qd ē. Fructꝰ eiꝰ ē sil̄is albanakid ⁊ vtunt ipo ꝑparatores corioꝝ: ⁊ qn̄qꝫ sunt apđ eos q faciūt syrupū ex ipo frusta grossa sil̄ia frustis ꝑsici sicci. Et est in principio sue masticationis rancidum: deinde apparet ei amaritudo: ⁊ loquemur de eo exquisite in cap. de fesire.

¶ Hezeriascē arabi. vitꝭ alba vel spēs eiꝰ: ⁊ hoc loco ꝯclarat. A.

¶ De bareoman. Cap. 333m.

b Bareomā qd ē. Est granū cuiꝰ virtus ē sic virtus ordei: imo ipe ē mediū iter triticū ⁊ ordeū: ⁊ ipsius sauich ⁊ pultes eiꝰ magis sūt stiptice ꝙ̄ sauich ordei ⁊ eius pultes. Naꝰ. Est equale declinās ad humiditatem. Opa. ⁊ ꝓprie. Exiccat sine mordicatione: ⁊ in ipso est resolutio ⁊ stipticitas simul.

¶ Bareomā ꝯm Aui. ē granū: cuius virtꝰ est sicut v̄tus ordei: imo ipse mediū est iter triticū ⁊ ordeū. ⁊ ipsiꝰ sauich ⁊ pultes sūt mag̃ stiptice ꝙ̄ ordei. Ste. v̄o in synonymis scripsit bartemuꝫ: ⁊ dixit ꝙ in greco vocat subomō. In albaui exponit ꝙ ē spelta. Sim.

¶ De benfistides. Cap. 334m.

b Benfistides qd ē. Succꝰ plāte q̄ dr̄ herba hircina: ⁊ eiꝰ succꝰ ē fridus ⁊ stipticꝰ: ⁊ dr̄ i capl̄o herbe hircine. Naꝰ. Declinat ad siccitatem.

¶ De bernue. Cap. 335m.

b Bernue qd ē. Est simile piperi nisi qꝛ citrinitati appropiquat boni odoris simile xyloaloes qđ fert de regione sclauoꝝ. Natura. Est equale. Mē.nutri. Cōfortat stomachū ⁊ digestionem.

¶ De bearfelo. Cap. 336m.

b Bearfelus qd ē. Est lactuca asini q̄ dicet in. c. đ cha. Naꝰ. Est frigida ⁊ humida: ⁊ in ipsa est exiccatio ⁊ calefactio ꝑua. Opera. ⁊ ꝓprieta. In ipsa est stipticitas.

¶ De bestdeen. Cap. 337m.

b Bestdeen qd ē. Lignū idū notum. Instru.iun. Eius ꝓprietas est iuuamētū forte podagre.

¶ Bestdeen est lignum aloes.

¶ De baasce. Cap. 338m.

b Baasce qd est. Est herba hn̄s florē albū ꝯclinātē ad rubedinē ⁊ cānas subtiles plurimas sil̄es cāne sq̄nāti aut calami aromatici. Et flos eiꝰ ē flos rotūdus. Et folia eiꝰ ꝑua subtilia pl̄ima. Et super ipiꝰ extmitatē sūt capita ꝑua purpurea. Dy. dic ē arbor cuiꝰ spine sūt ꝑue in quaꝝ circuitu sunt folia ꝑua subtilia q̄ pl̄m nascit sup lapides. Naꝰ. Cal̄a ē ⁊ sicca ꝑueniēs vsqꝫ ad tertiū. Ruffus v̄o inqt. Est siccior calamēto. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiua icisiua ita vt ēt sanguinē ꝯgelatū icidat ⁊ resoluat: ⁊ ē calefactiua ita vt eiꝰ syrupus ꝓhibeat horripil̄onē hyemis. Deco. Resoluit verrucas. Apo. ⁊ bo. Fit ex ea empl̄z cū aceto apatibꝰ flegmaticis recētibꝰ. Instra iū. Bibit ad ꝯbilitatē neruoꝝ. Et cū sauich ⁊ vio fit ex ea ēpl̄z sup sciaticā: ⁊ syrupꝰ eiꝰ ꝯfert doloribꝰ q sūt sub hypocūdrijs. Mē.ocu. Miscet cū cibis ⁊ seruat virtutē visus: ⁊ remouet eiꝰ ꝯbilitatē. Mē.ābe. ⁊ pe. Mūdificat pectꝰ ⁊ pulmonē ⁊ adiuuat ad spuēduꝫ: ⁊ sedat dolores hypocūdrioꝝ ⁊ pulmōis cocta ⁊ ꝯglutita cū melle: ⁊ ꝑꝑ suā exiccatiōeꝫ ꝓhibꝫ sputū sanguis. Mē.nu. Adiuuat digōnē ⁊ eiꝰ syrupꝰ remouet malitiā digōnis ⁊ paucitatē appetitꝰ. Mē.ex. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ sol̄one educit vermes. Et cū bibit ex ea qđ est inter ʒ. ij. vsqꝫ ad. iiij. soluēdo educit flegma absqꝫ ipedimēto sufficienter. Permu. Ponit loco eius origanum mōtanū: ⁊ dicitur epithimū: ⁊ basce loco eius.

¶ De basek. Cap. 339m.

Basek qd ē. Qui syluestris ē terreitatꝭ ē plurime. Et domesticꝰ ē pl̄ime aq̄itatꝭ: ⁊ vl̄r ē sube hūide: ⁊ eiꝰ friditas nō ē pl̄ima ⁊ sube sicce cuiꝰ friditas nō ē pauca. Naꝰ. Basek ꝯꝫ Dias. duas hꝫ spēs q̄ sūt fride ⁊ sicce. Alij āt dixerūt ꝙ ē cal̄s i pricipio ꝑmi: ⁊ siccꝰ i ꝯ. Et ē magis sil̄e basek nr̄e terre. Opa. ⁊ ꝓ. In ipso ē ꝓhibitio effusiōis materieꝝ ꝑꝑ suā stipticitatē ⁊ maturatio ⁊ lenificatio. Apo. ⁊ bo. Prohibꝫ accidē apata cal̄a ⁊ effusionem materieꝝ: ⁊ ē bonꝰ apatibꝰ gutturis. Vul. ⁊ vl. Confert vlceribꝰ antiq̄s ⁊ putridis i carne cū melle. Mē.ca. Est bonus vlceribꝰ gigiue putridis. Mē.oc. Intrat succus eius i alcofol. Mē.ābe. ⁊ pe. Cōfert apostematibus circūdātibus lacertos gutturis. Mē.ex. Augmētū efficit in coitu ⁊ frāgit lapidē renū ⁊ vesice: ⁊ simil̄r eius succus ⁊ cōfert difficultati vrine ⁊ colice. Vene. Due. ʒ. fructus syluestris morsui vipere: ⁊ due ʒ. eius cū vino venenis ꝑniciosis ꝯferūt: ⁊ ex ꝯcoctiōe eius aspergitur locus ⁊ interficit pulices.

¶ De barmel. Cap. 340m.

Barmel qd ē. Nota ē. Opa. ⁊ ꝓ. Est icisiua ⁊ subtiliatiua. Instra iū. Est bona dolori iūcturaꝝ ⁊ sciatice cū ꝯsup linit. Mē.ca. In ipsa ē v̄tꝰ faciēs ebrietatē q̄ ē sicut ebrietas vini. ꝟ.g. Mē.ocu. Dia. dixit ꝙ ipa trita cū melle ⁊ vino ⁊ felle alcubugi ⁊ gallinaruꝫ ⁊ aq̄ feniculi ꝯueniēs est ꝯbilitati visus. Mē.nu. Fac nauseā fortiter. Mē.ex. Prouocat vrinā ⁊ menstrua cuꝫ v̄tute bibita ⁊ linita: ⁊ ꝯfert etiā colice vētose bibita ⁊ linita.

¶ De altit. Cap. 341m.

Haltit qd est. Est medicia ida sil̄is bermodactylo albo. Naꝰ. Cal̄a ē ⁊ sic. i t̄tio. Instra iū. Potus eius ꝯfert podagre ⁊ dolori iuncturaꝝ. Mē.ex. Sol̄one educit flegma ⁊ humorem crudū ⁊ vermes ⁊ ascarides ⁊ humores grossos.

¶ Haltit apud Auic. h̄ loco est medicina in India similis hermodactylo; arabice asa; que grece lasar dicitur. Sim.

¶ De barsafo. Cap.342m.

Barsafum qd ē. Est q̄dā ex spēbus alcūker.
Flā. Est tēpata ad calitatē ↄclinās humi
da ad scdz puenies. Alcāzi inqt. Est frida
7 hūida. Inqt Musaia. Est sic aspagus in
opōnib⁹ suis: cal'a 7 hūida i p̄. Alij vo dixerūt q̄ ē ca-
lida i p̄: hūida in scdo: 7 iā cōparata fuit. Gal'. q̄ ipsa ē
apd eā cal'a i scdo. Apd me vo ē q̄ ei⁹ grana pl'ima sit
diuersaꝝ nārū. Opa. 7 p. Mūdificat pānū 7 exiccat
7 i ipsa ē subtilitas. Alcāzi dixit q̄ ipsa gn̄at meliam 7
elōgat⁹ ē. Deco. Cōfert linita alopicie: 7 aq̄ eius ne-
cat pediculos in capite abluto ex ea 7 remouet fetorē
ascellaꝝ: 7 p puocationē suā vrinā fetidā: 7 cuz sua p-
prietate quā hz i se. Apo. 7 bo. Resoluit apata du-
ra. Uul. 7 vl. Aqua eius cōfert pruritui duro sicco.
Mē.ca. Aq̄ ei⁹ delet furfures. Mē.nut. Fac̄ nau-
leā 7 pprie mōtana 7 p̄cipue radix ei⁹: 7 ei⁹ gūma est al
cunkar: 7 de ipo loquar postea in capl'o de kef. Mē.
ex. Addit in coitu 7 addit in puocatiōe vrine: 7 exhibit
vrinā fetidā 7 lenit nām: 7 educit flegma 7 multotiens
cōstringit ventrē quando bibitur cum vino.

¶ De handachocha. Cap.343m.

Handachocha qd ē. Ex ea alia ē syluestris:
7 alia ē domestica: 7 alia est egyptiaca: 7 fit
ex ei⁹ semie panis. Flā. Inqt fili⁹ Juragi.
Cal'a ē 7 sicca i fine scdi. Inqt fili⁹ Mesau-
gue. cal'a ē i medio scdi. Et vi q̄ domestice calitas sit
ppiqua i fine p̄mi. Opa. 7 p. Domestica ē eq̄lis ab-
stersiōis 7 exiccatiōis: 7 i syluestri ē stipticitas cū cale-
factōe: 7 ei⁹ oleū valz ad vētositates grossas. Deco.
Syluestris ↄfert pāno: 7 sil'r domestica. Uul. 7 vlce.
Succ⁹ domestice cū melle mūdificat vlcera. Instr̄a
iū. Ei⁹ oleū ē bonū dolorib⁹ iūcturaꝝ ex vētositate: 7
apd timorē ↄctiōis: 7 iā sanati sūt eo qdā. Mē. capi.
Fac̄ soda: 7 qn̄ fit caputpurgiū ex succo ei⁹ cōfert ei q
cadit ex epil'ia. Mē.oc. Succ⁹ domestice ↄfert albu
gini oculi 7 pāno ipsi⁹ 7 pprie cuz melle. Mē.anhe. 7
pec. Cōfert dolori lateꝝ ex flegmate 7 ppe syluestris:
7 fac̄ accidē dolorē gutturis ad p̄focatōes: s3 nocumē
to ei⁹ succurrit̄ cū coriādro 7 lactuca 7 endiuia. Mē.
nu. Cōfert dolori stōchi fridi 7 vētositati: 7 eius oleū
cōfert pricipio hydropisis. Mē.exp. Prouocat vri-
nā 7 mēstrua: 7 syluestris cū vio 7 semie molochie ē bo
na dolori vesice: 7 ei⁹ oleū vtile ē dolori intestinoꝝ 7
dolori mr̄icū: 7 syluestris ↄfert cholice passiōi: 7 ↄstrin
git ventrē: 7 ipsa 7 semē ei⁹ excitat coitū. Feb. Di vt
hn̄s tertianā in potu sumat tria ex folijs ei⁹: aut tria ex
granis ipsi⁹: 7 alterabūt circuit⁹ febris 7 q̄rtane q̄tuor
ex qbus illoꝝ duoꝝ voluerit. Uene. Qn̄ aspgit̄ aq̄
eius sup pūcturā scorpionis sedat dolorē stati: 7 si asp
git̄ sup mēbrū sanū excitat mordicationē 7 dolorem: 7
eius semē est fortius in curatiōe pūcture scorpionis.

¶ hādachocha ara. pl'es hz spēs. Dy. d̄ ipsa tria facit capl'a: duo
sb h̄ noie lothos: 7 vnū de trifolio. Cū duob⁹ predictis concordat
Se. aucto. Dya. tertiū de trifolio omisit. Auic. vo totū in h̄ capl'o
colligit: qcqd Dy. in illis trib⁹ capl'is dic̄. ego querēs a q̄dā sara-
cena de alef sat̄ sciola in herbis qd eēt hādachocha. ōndit mihi
quādā spēz trifolij meliorē alijs 7 albidiorib⁹ folijs 7 minutioris
haste: veritas tn̄ ē q̄ hādachocha 7 trifoliū idē sūt: herba tn̄ que
vocat̄ plāta leōis: 7 herba flaura ē spēs trifolij: 7 ē illa de q̄ mag̃
psegt̄ Dia. in ca. d̄ trifolio. d̄ qua dic̄ q̄ hz odorē aspalti. Infra i
tri. Aui. aliō capl'm fac̄ puū de trifolio: 7 tarifolon scribit̄: sed in
arabico trifoliū hī. Stephan⁹ trifoliū hēdachochū scripsit. Si.

¶ De hauro romano. Cap.344m.

Haurū romanū qd ē. Noiat̄ achirosa. Flā.
Calefac̄ vehemēter in tertio 7 exiccat i p̄.
Et eius flos est vehementioris calefactio
nis: 7 ipsius gūma est vltia i calefactione.
Mē.ca. Eius fructus cū aceto confert epilepsie.

¶ hauꝝ romanū: de h̄ duo Aui. facit capl'a: vnū de hauro: aliō est
hoc hauꝝ romanū cui cōsonat caplz Dia. d̄ agrios qd̄ ēt expōit
Dia. q̄ ē ppl's arbor. 7 Aui. dic̄ q̄ ē achirosa: volēs dicē agiros: s3
in arabico ē achiros: cui⁹ gūmi vt dic̄ Aui. ē karabe. due igit̄ viīr
eē spēs h⁹ arboris: vna cal'e cōpl'onis: alia fride: sic̄ p vtriusq3 te-
xtū coll'it̄: q̄cq̄ apd Dy. ca. d̄ agiros sit pximū cū alio ca.° c⁹ error
vl'a trāslatorib⁹: vl'a scriptorib⁹ pcessisse phibet̄ p testimonium:
Se. ex dictu Dy. i vtroq3 ca.° aliō p̄terea caplz fac̄ Aui. 7c. Sim.

¶ De hascech. Cap.345m.

Hascech qd est. Dixerunt quidaz q̄ est balau
stia alhaure. Instru. iunctu. Nocet neruis:
7 facit euenire spasmum.

¶ De herba vitri. Cap.346m.

Herba vitri qd ē. Hec ē herba qua vitrū ablui-
tur. Opa. 7 p. In ipsa ē stipticitas cū hūidi-
tate: 7 est faciēs adherere lenificatiua mūdifi-
catiua. Apa. 7 bo. Sedatiua ē apatū. Et dant̄ i po-
tu folia eius ad herisipilā 7 adustionez ignis: 7 p̄cipue
apata flegmatica: 7 eius succus cū cerusa d̄ plūbo po
nit̄ sup herisipilā 7 formicam: 7 fit ex ea gargarism⁹ ad
apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Instr̄a iū. Cū cerato su-
per podagrā ponit̄. Mē.capi. Eius succus cū oleo
ro. cōfert dolori auris: 7 ex succo eius cū police ponit̄
in palato ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Mē. anhe. 7
pec. Sorbetur succus eius ad tussiz antiquā. Mem.
expul. Remouet hemorroidas.

¶ herba vitri est paritaria vitriola. apud Dia. alsinem 7 p diciū
sed greca herbaria vocabat perdiculi 7 interdū pditiados. Pli.
lib. zz. cap. 17. herbam vrceolarem vocat. Sim.

¶ De barbato. Cap.347m.

Barbatū qd ē. Et di angustus: semē ei⁹ triāgula
latū est sic̄ lācea: 7 eius folia sūt triāgulata sil'ia
folijs scolopēdrie. Flā. Domestice calitas ē
pauca: 7 syluestris calitas est in scdo. Uul. 7 vl. Cō-
solidat recens vulnera. Mē. nu. Eius cortex cū ace
to sup splenem cōfert: 7 eius folia sicca qn̄ in potu su-
munt̄ sanāt splenem. Mē.ex. Prouocat pprie folia
illius cuius folia sunt similia folijs scolopendrie.

¶ barbatū ara. 7 di argastus: 7 est plāta que a Diasco. vocat̄ son
citis. quid sit ignoro. Sim.

¶ De balibio. Cap.348m.

Balibiū qd ē. Plāta q̄ noiat̄ alibiē: qm̄ ei iest p-
prietas sanādi apata emūctorij more ēpl'i sup-
posita 7 suspēsa: 7 pp h̄ noiat̄ alibiē. Et est cō-
positaꝝ virtutū sicut rosa. Flā. In ipsa est virt⁹ ifri-
gidatiua cū acrimonia q̄ est in ea Opa. 7 p. Est reso
lutiua 7 in ipsa est v̄tus ifrigidatiua prepatiua. Apo.
7 bo. Sanat apostemata accn̄tia in emūctorio cuz su-
spendit̄ sup ipsa nedū si more emplastri supponat̄.

¶ halibitū puto q̄ voluit dicē irigū. duo ex eo fac̄ cap. vnū h̄. ali-
ud qd̄ scribit atracisus: s3 i ara. ē astaraticos 7 vtrūq3 ē irigū. Si.

¶ De haze. Cap.349m.

Haze qd est, Est zufere: 7 est aldinarugia. Et iā
diximus

diximus de ipso in his que preterierunt.

¶ Haze.ingt Aui.h cap̄.qd sit.ipse tñ de eo tria fac̄ ca.iux̄ ei⁹ tria noia.nã sub lr̄a de haze:sub lr̄a delde dinar.sb lr̄a zain de zufare vbi plus de ipsa loqt̄ dicēs q̄ ē silis ruthe:nec scio ipsaꝫ.Sim.

¶ De basaio. Cap̄.350^m.

Basasum qd ē. Est medicia armena.ꝛ dr̄ ēt psica.ꝛ dixerūt alchuꝫ q̄ est fortior euforbio:ꝛ cū ei⁹ potio augm̄tat̄ supra.ꝫ.iterfic̄. Nã. Cal'a ē ꝛ sicca i q̄rto. Opa.ꝛ p. Est Adustiua saporis mali. Mem.nutri. Est adurēs stomachum ꝛ faciens vomitum.

¶ De bauro. Cap̄.351^m.

Haurū qd ē. Dr̄ q̄ gūma ei⁹ q̄ ex hac arbore ē romana ē karabe:ꝛ nos qdē d̄ karabe singulare faciem⁹ capl'ꝫ. Nã. Est eq̄lis ad siccitatē declinās paucā. Opa.ꝛ p. Est subtil'ꝛ ei⁹ semē subtili⁹ ē:ꝛ nō ē vehemenꝫ cal'itatis. Instr̄a iū. Aur̄.ex fructu ipsi⁹ arboris ꝯfert sciatice:ꝛ empl'ꝫ factū ex folijs romāe cū aceto ꝯfert dolori podagre. Mē.ca. Tepefit succ⁹ folioꝝ ei⁹ ꝛ distillat̄ i aurē ꝛ sedat dolorē ei⁹:ꝛ fructus ei⁹ ꝯfert epil'ie. Mē.ocu. Ex ei⁹ fructu cū melle fit alcofol ꝛ ē ꝯfortatiuū oculi. Mē.ex. Aur̄.ex fructu eius ꝯfert distillatiōi vrine:ꝛ aur̄.ex fructu ei⁹ cū aceto post purgationē menstruoꝝ ꝓhibet ip̄regnationē:ꝛ sil'r folia eius.

¶ De barbe. Cap̄.352^m.

b Arbe qd est. Nota est. Mem.ocu. Dr̄ q̄ ei⁹ sanguis ꝓhibꝫ pilos oculi euulsos oriri. Ven̄. Dicitur q̄ eius ouum est venenū pernitiosuꝫ:ꝛ nos dicturi sumus illud in lib.quarto.

¶ De herbo. Cap̄.353^m.

b Erbū qd est. Dixerūt qdā est granū minus q̄ꝫ almelic in magnitudie lentis nō cū cōpressione rotūdū ꝫ lateratū. Et eius color est iter cineritiū ꝛ citrinū:ꝛ ipsi⁹ sapor est iter saporē almes ꝛ lentis qd̄ comedūt boues ꝛ nutriunt̄ ipso. Alcanzi v̄o existimauit q̄ est granū sil'e grano cydonij.apd̄ me v̄o ē almelic ꝛ ꝓprie illd̄ qd̄ est syluestre. Ipsuꝫ p̄terea qn̄qꝫ ē albū decliue ad citrinū sic̄ dr̄:ꝛ qn̄qꝫ est rubeuꝫ. Ingt Diasco. Herba eius est p̄ua minuta hn̄s folia:ꝛ semē eius est nitētius. Nã. Est cal'm in p̄ vsqꝫ ad scd̄m:ꝛ siccū i tertio. Opa.ꝛ p. Est abstersiuū ap̄itiuū:ꝛ inest ei humor malus:ꝛ ipsi⁹ rectificatio est sic̄ rectificatio lupinoꝝ:qd̄ aūt de ipso d̄clinat ad albedinē min⁹ est medicinale q̄ꝫ rubeuꝫ. Cū ḡ decoquit̄ bis destruit̄ eius abstersio ꝛ remanet terreitas ipsi⁹ q̄r nutrimētuꝫ p̄bet siccū. Deco. Linitū sup̄ morphea pānū ꝛ lētigines ꝛ cicatrices ē bonū:ꝛ colorē effic̄ bonuꝫ:ꝛ fit ex eo sauich:ꝛ dat̄ de eo extenuatꝫ sic̄ nux ꝛ remouet̄ extenuatio:ꝛ ei⁹ d̄coctio ponit̄ sup̄ fixuras frigoris ꝛ pruritū ei⁹ accītes manib⁹ꝛ ꝯfert lactee. Apo.ꝛ bo. Lenit durities:ꝛ mamillaꝝ duritiē ꝓp̄e. Vul.ꝛ vl. Mūdificat vulnera cū melle:ꝛ ꝯfert sabafat ꝛ lenit durities vlceꝝ mortificātiū carnē ꝛ mēbrū:ꝛ ꝯfert igni p̄sico ꝛ mellino. Mē.āhe.ꝛ pec. Cōfert duritiei mamillaꝝ:ꝛ facile effic̄ sputū.saniei grosse. Mē.ex. Plim⁹ vsus ipsi⁹ fac̄ migere sanguinē p̄p̄ fortitudinē sue ꝓuocatiōis ꝛ soluit nāꝫ. Et qn̄ cū aceto miscet̄ ꝛ bibit̄ confert difficultati vrie:ꝛ sedat tenasmon ꝛ dolorē p̄ūgitiuū vētris. Vene. Fit ex eo empl'ꝫ cū vio sup̄ morsuꝫ vip̄e ꝛ morsuꝫ canis rabiosi ꝛ hois ieiuni.

¶ Herbum orobū idem Diaſ.nascit̄ vt lenticula:serit̄ ēt:cui⁹ aliq̄d est pallidum:aliud subruffum:ꝛ aliud album ꝛc̄.Sim.

¶ De hermodactylo. Cap̄.354^m.

Hermodactylus qd ē. Est radix plāte hn̄ꝫ rosas albas ꝛ citrinas. Et ap̄it̄ i p̄mis cuꝫ ap̄iunt̄ flores ꝛ existit in planitieb⁹ mōtiuꝫ ēt i angul' eoꝝ:ꝛ folia ei⁹ expāsa sūt sup̄ terrā. Elec. Melior ē alb⁹ i itroitu:ꝛ iteri⁹ dur⁹ ad frāgēdū. Et niger ꝛ rube⁹ sūt mali ambo. Nã. Cal's ē ꝛ sicc⁹ p̄ueniēs ad scd̄ꝫ. Et i ipso ē hūiditas sup̄flua. Et existimauerūt qdā q̄ in albo ē cal'itas subtil':ꝛ in alijs virt⁹ fortis:ꝛ si nō solueret. Et existimauerūt alij q̄ si eēt cal's mordicaret vlcera purus:ꝫ i ipso nō ē mordicatio penit⁹. Et existiauer̄t alij q̄ ē cal's valde. Opa.ꝛ p. Cū ipso ē virt⁹ solutiua:ꝛ si sit in ipso stipticitas. Vul.ꝛ vl. Alb⁹ ē bon⁹ vlcerib⁹ ātiqs. Instr̄a iū. Cōfert podagre ꝛ sedat dolorē statiꝫ more empl'i supp̄osit⁹. Et cū ex eo multotiēs fit empl'ꝫ idurat ap̄a ꝛ in lapideā nāꝫ ꝯuertit:ꝛ ē ꝯferēs tyriaca oib⁹ dolorib⁹ iuncturaꝝ:ꝛ ꝓprie i horis fluxuū. Mē.nut̄. Est malus stōcho d̄bilitās eū ꝛ rube⁹ ꝛ niger retinēt medicias solutiuas i stōcho:ꝛ attrahūt nocumētū maximū. Mē.exp. In ipso ē virt⁹ solutiua ꝛ efficit augmētū i coitu ꝓprie cū zizibere ꝛ mētastro ꝛ cimino. Ven̄. Rube⁹ ꝛ niger sūt venenū. Hermu. Loco ei⁹ ponit̄ in doloribus iūcturarum pondus eius de folijs alcāne:ꝛ medietas ponderis ipsius de bdellio vario.

¶ Hermodactylus est dictu gre.hermeꝫ digit⁹.Diaſ.sub hoc nomine coltico vr̄ de hermodactylo tractare.nā hoc app̄ꝫ p̄ Sera.cap̄.de hermodactylo:ꝛ per Diaſ.cap̄.de coltico.Sim.

¶ De heiren. Cap̄.355^m.

b Eiren. Opa.ꝛ p. Est resolutiuū. Mē.capi. Cōfert egritudib⁹ fridis i cerebro:ꝛ ꝓhibet corizā friditatꝫ. Mē.ocu. Aq̄ ei⁹ acuit visum.

¶ De hausegi. Cap̄.356^m.

b Ausegi qd est. Est rubeus ꝛ in ꝯcauitatib⁹ fructus a quib⁹ ꝓcedit stipes quo tenetur sunt folia. Apo.ꝛ bo. Folia omniuꝫ specierum eius conferunt herisipile supp̄osita vt emplastrum.

¶ Hausegi arabice vl' hausigi rānus:vt pꝫ p̄ ꝯcordiā Aui.Diaſ.et Sera.exponit̄ tñ apd̄ Auic.q̄ ē rubus in aliqb⁹ exēplarib⁹ falso.nā rubus vocat̄ haleich.Stephanus ausegum scribit.Sim.

¶ De hausuro. Cap̄.357^m.

b Ausuꝝ qd ē. Arbor arabica iamena ꝛ ē vnū d̄ lacticinijs:ꝛ qdā dixerūt q̄ desuꝝ ē:q̄dā sp̄ēs iterficiēs sedētē i vmbra ei⁹. Nã. Est cal'a et sicca ad tertiuꝫ:ꝛ siccitas ipsi⁹ ē in q̄nto. Opa.ꝛ ꝓp̄e. In ipsa est stipticitas tēperata. Apo.ꝛ bo. Confert sabafati linita ꝛ ipetigini. Vul.ꝛ vl. Linit̄ cū melle sup̄ alcola in ore isantiū ꝛ remouet̄. Mē.ex. Soluit ventrē ꝛ debilitat viscera. Vene. Quedā sp̄ēs eius est que nocet sedenti in vmbra eius:ꝛ quandoqꝫ iterficit eū. Caueat̄ ergo ab eo:ꝛ lactis ei⁹ tres.ꝫ.iterficiūt in duob⁹ dieb⁹ frāgendo epar ꝛ pulmonem.

¶ Hausuꝝ dr̄ ēt auxer in arabico ē lacticiniū qd̄dā sup̄ qd̄ iuenit̄ zuccharꝝ:d̄ q̄ zuccharo Aui.fac̄ sp̄āle capl'ꝫ post caplm zucchari imediate:ꝛ in Sera.iuenies i cap̄.d̄ zuccharo.Capl'ꝫ āt illd̄ qd̄ in

hausuꝝ eodē mō scribit in arabico sicut plāta dicta.s.hauxer:ꝛ i hoc caplo vƺ loq de eadē plāta:ꝛ cū h de arbore quā Dias.vocat taxū sub cuiꝰ vmbra dicit dormiētes piclitari.Appet igit ibi cōfusio illoꝝ duoꝝ capl'oꝝ aliogn ee mirādū qꝺ dic.s.ꝙ ē spēs illiꝰ hauxer sub cuiꝰ vmbra moriunt sedētes:sicut dixit Dia.de taxo qual'r eē posset vniꝰ spēi:nā hauxer ē lacticinium:ꝛ taxus arbor magna vmbrifica.Sim.

De hirundine. Cap.358m.

Hirūdo. Mē.ca. Dixit Dias.ꝙ qn pmus vēter hirūdinis scidit iueniunt in ipso duo lapides:quoꝝ vnꝰ hꝫ vnū colorē:ꝛ alter hꝫ colores plimos:ꝛ qn ponunt in pelle vituli anq̄ ei accidat vt coire appetat ad coitū icitet:ꝛ ponunt sup adiutoriū epil'ici:aut collū eiꝰ iuuat ide. Inqt iā exptꝰ illꝺ fui:ꝛ sanatꝰ est epil'icꝰ. Mē.oc. Comedere hirūdinē acuit visuꝫ:ꝛ qnq̄ exiccat ꝛ dat i potu de ea quaq̄ die.Et ē potio eius aur.j.Et ꝓprie adustū mr̄is ꝛ filij in vitro qn ex eo fit alcofol cū melle cōfert.Et dī ꝙ cerebrū eiꝰ cū melle ꝯfert pricipio aq̄.Et silr cerebrū vesptiliōis. Mē.ābe.ꝛ pec. Tāgit palatū ex cinē eiꝰ ad sqnātiā ꝛ ꝯfert:ꝛ silr qn salit ꝛ exiccat ꝛ bibitur de ea pondus aur.confert squinantie.

Capitulum de littera. I.

De ireos. Cap.359m.

Ireos qd ē.Est radix lilij celesti:ꝛ ē ex herbis hn̄tibꝰ stipitē:ꝛ sup ipꝫ sūt flores diūsi cōpositi ex albo ꝛ citrino ꝛ celesti ꝛ purpureo:ꝛ pp h noiat ireos.s.arcꝰ cusa. Et iste radices sūt nodose:ꝛ folia eiꝰ sūt pua.Et qn veterascit a vmibꝰ pforat. Elec. Qꝺ ex ea bonū ē:ē duꝝ spissuꝫ cōpactū breue ꝺclinās ad rubedinē aliquantulā boni odoris: nō odorat ex ea odor limi.Et est mordicatiua ligue ꝛ mouet sternutationē cū fortitudie. Flā. Est cal'a et sicca i fine tertij. Opa.ꝛ p. Est digestiua apitiua abstersiua mūdificatiua:ꝛ eiꝰ succꝰ resoluit cū aq̄ mellis ꝛ purgat flegma grossuꝫ:ꝛ educ ipꝫ. Deco. Cū equali quātitate ellebori purgat pānū ꝛ lētigies ꝛ effic illꝺ sola. Apa.ꝛ bo. Que ex ea elixata ē lenificat durities ꝛ apata grossa:ꝛ scrophulas ꝛ bothor lenes. Uul. et vlc. Cōfert vlceribꝰ sordidis:ꝛ fac carnē nasci i fistul' ēt si puluerizet ꝛ vestit os carne. Instra.iū. Eiꝰ oleū resoluit laxitudinē:ꝛ qn bibit cū aceto aut vino ꝯfert spasmo ꝛ ꝯtritiōi lacertoꝝ:ꝛ clysterizatio eiꝰ ꝯfert sciatice. Mē.ca. Fac dormire ꝛ remouet sodā antiquā: ꝛ qn pmiscet cū ol'o ro.ꝛ aceto vini ꝓhibet soda sola: ꝛ facit sternutationē:ꝛ collutio oris ex ꝺcoctōe ipsius sedat dolorē dentiū:ꝛ sedat oleū eiꝰ cū aceto sonitū auris:ꝛ ꝓhibet reumatismos antiquos:ꝛ aufert oleū eiꝰ fetorē nariū:ꝛ eiꝰ decoctio ēt ꝯfert tremori. Mē.ocu. Attrahit lachrymas. Mē.ābe.ꝛ pect. Sedat dolorē lateris ꝛ pleuresis:ꝛ ꝯfert tussi ꝛ pcipue ab hūiditate grossa ꝛ pipleumonie ꝛ difficultati ābelitꝰ et sqnantie. Et expellit supfluitates i pectore retētas:quaꝝ expulsio ē difficilis cū subtiliatōe sua vltia cū aptione et bibit in egritudibꝰ pectoris cū rob:et collutio oris ex eo facta nocet vulue. Mē.nu. Sedat dolorē epatis et splenis frigidoꝝ qn bibit cuꝫ aceto:et ꝓprie splenis ꝛ ꝯfert hydropisi. Mē.exp. Apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ ꝛ remouet dolorē pūgitiuuꝫ:ꝛ aufert gonoreā ꝛ plimaꝫ pollutionē:ꝛ ꝓuocat mēstrua cū vio: ꝛ fit encatisma in decoctiōe eiꝰ pp duritiē mr̄icis ꝛ dolores eiꝰ fridos:ꝛ admistratio suppositorij eiꝰ cū melle fac abortiri:ꝛ eius oleū iuuatiuū ē mr̄icis: ꝛ soluendo educ aquā citrinā ꝛ chol'aꝫ ꝛ flegma qn bibit ex veteri eiꝰ ꝯfracto:ꝛ eiꝰ qdē potio dꝫ eē ab.ʒ.5.vsq̄ ad aur. vij. Feb. Eius oleū remouet frigꝰ ꝛ tremorē. Ueñ. Quādo bibitur cū aceto cōfert venenis omnibus.

Ireos est species lilij fm auctores:ꝛ est iris.Sim.

De iusquiamo. Cap.360m.

Iusqamū qd ē.Ex eo deteriꝰ ꝛ fraudulentiꝰ ē nigrū:deide rubeū:ꝫ albū ē magis icolume:ꝛ est illꝺ qꝺ admistrat.Et meliꝰ ē vt non admistret.Et flos qdem nigri ē armeni coloris:ꝛ flos rubei est citrinus:ꝛ flos albi est albus:ꝛ ꝺclinat ad citrinitatē.In eo vō quo vtunt ē vnctuosa hūiditas. Elec. Ex eo meliꝰ ē albū.Si ꝗ non repit admistret rubeū ꝛ alienet nigrū semp:verūtamē succus thyrsoꝝ eiꝰ qnq̄ admistrat loco opij. Flā. Nigrū fridū ē ꝛ siccū in fine tertij:ꝛ albū in pncipio ipsiꝰ. Opa.ꝛ p. Est stupefactiuū ꝛ abscidit fluxū sanguis: ꝛ sedat sua stupefactōe dolores pcussiuos. Dec. Ingredit in ipiguādo ppea ꝙ coagulat sanguinē ꝛ cōgelat ipꝫ. Apa.ꝛ bo. Sedat dolores coꝝ ꝛ resoluit duritiē testiculoꝝ:ꝛ ꝯfert herisipile. Instru.iunc. Sedat dolorē podagre epithimatū:ꝛ bibūtur tres kirat ex eo cū hydromelle ante:ꝛ si bibant ex folijs eiꝰ tria aut quatuor cū vino sanat corrosionē ossiū. Mē.cap. Succus cuiuslibet gn̄is ipsiꝰ acceptꝰ sedat dolorē auris:ꝛ cū aceto ꝛ oleo ro.dolorē dentiū.Et silr eius semē ꝛ radix ipsius decocta in aceto ꝛ eius oleuꝫ in oibꝰ illis:ꝛ est faciēs subeth ꝛ facit dormire.Et si ex folijs ipsius comedat aliqd quātitatē hn̄s ꝯturbat rōnē.Et silr si fiat clystere ex decoctiōe folioꝝ eiꝰ ꝛ ex ol'o ipsiꝰ ꝛ distillet in aurē sedat doloreꝫ eius. Mē. ocu. Linit sup oculū semē eius aut succus folioꝝ ipsius:ꝛ tūc sedabunt dolores oculi pui:ꝛ admistret rob eius:aut succus folioꝝ ipsius:aut semē eius linitū:ꝛ ꝓhibēt fluxus ad ipm. Mē.anhe.ꝛ pec. Cū bibunt ex semie eiꝰ duo anulusat ꝯferūt sputo sanguis supfluo:ꝛ fit ex folijs eius empl'm apatibus mamille:ꝛ qnq̄ ponit i medicis q̄ sūt ad sedādā tussiꝫ.Et linit sup apata mamillaꝝ post pgnationeꝫ ꝛ ꝓhibet ꝛ delet ipsa. Mē. exp. Eius succus valet dolori mr̄icis ꝛ abscindit fluxū sanguis eius:ꝛ fit empl'm cū folijs ipsius sup apostemata testiculi. Uene. Est venenū q̄ rō pmiscet:ꝛ ꝺstruit memoriā:ꝛ facit ꝓuenire prefocationē ꝛ maniam.

Iusqamū est dens caballinus. Thyrsoꝝ.i.fustium vel capitum. Tres kirat est pōdus quatuor granorum ordei.ꝗ tres kirat sunt xij.grana ordei:ꝛ credo ꝙ non sit magnum pondus.Sim.

De iumar. Cap.361m.

Iumar quid est. Flotū. Flā. Est fridū in secūdo:siccū i p. Opa.ꝛ p. Est stipticū. Mē. anhe. ꝛ pe. Cōfert asperitati gutturis. Mē. exp. Cōstringit sol'onē ꝛ fluxū sanguis. Uene. Est bonū puncture vespe more emplastri suppositum.

Iumar arabice eissilio qꝺ est germē palme syluestris quod in ortu suo dum est adhuc recens ꝛ molle comeditur:ponitur in cōfectione almuri.xxviij.Azarauij.Sim.

De iumeim.

¶ De iumeim. Cap. 362m.

Iumeim qd est. Inuenit in egypto ⁊ syria similis ficui: ⁊ dicetur de ipso in cap. de ficu.

¶ Jumeim arabice iumeim qd grece sycomorus ⁊ dicitur ficꝰ fatua ⁊ ficus Pharaonis. Sim.

¶ De iar fluminis. Cap. 363m.

Iar flumis qd ē. Est plāta floris silis nenufari: ⁊ ē sbmersa i aq̄ ex qua pars apparet: ⁊ ipsa qdez est ꝓpiqua virtuti albithat. Na. Frigida est ⁊ stiptica. Uul. ⁊ vlce. Conueniens est vlceribus fraudulentis ⁊ prurituí.

¶ De iesu. Cap. 364m.

Iesus. Proprie. Est ꝓxima nāe ⁊ ṽtuti gilbenech. ⁊ eius qdē potio est pōdus. ʒ. 5.

¶ De ipericon. Cap. 365m.

Ipericon ⁊ noiat arabice alharib: ⁊ noiat syriace vua demonis: qd ē. Thyrsi ⁊ flos pulueruletus ⁊ eiꝰ granū ē citrinū ad rubedinē ᵭclinās: ⁊ est silis figure sumach: verūtñ nō est in eius rubedie. Elec. Gal. dixit: det in potu ex semine eiꝰ: ⁊ non sit ɔtētꝰ aliqs flore eiꝰ solo. Na. Cal's ē in scdo: siccꝰ i fine eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est subtiliatiuū apitiuū liq̄factiuū resolutiuū. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatibus fridis ⁊ duris magnis. Uul. ⁊ vlce. Empl'm foliorꝫ eius ɔfert adustiōi ignis: ⁊ ɔsolidat plagas ⁊ vlcera mala: ⁊ qñ terit ⁊ pulueriзat sup vlcera tremula ⁊ putrida ɔfert. Instra iūctu. Cōfert dolori anche ⁊ sciatice decoctū cū vino ꝓpe cū bibit. xl. diebꝰ ɔtinuis. Ipsuз. n. sanat sciaticā. Mē. ex. Prouocat vrinā ⁊ ꝓuocare mēstrua ē eiꝰ ꝓprietas: ⁊ eiꝰ succꝰ soluēdo educit chol'aз. Permu. Loco eiꝰ ponit pondus ipsiꝰ de squinanto: ⁊ pondus ipsius de radice capparis.

¶ Ipicō. i. pforata: siue vua demōis: siue herba sci Joānis. Sim.

¶ De isopo humida. Cap. 366m.

Isopus hūida qd ē. Est sorditíes aggregata super lanā iliorꝫ ouiū i armenia ⁊ sternit sup herbas titimallorꝫ: ⁊ accipit ṽtutes ⁊ lac earū: ⁊ fortasse ē currēs: q̄ coqtur ⁊ ꝓparat ibi. Na. Cal'a est in tertio hūida in ꝓ. Opa. ⁊ ꝓpe. Est maturatiua resolutiua. Apo. ⁊ bo. Resoluit apata dura cuз ex ea fit empl'm. Mē. ocu. Cōfert apatibꝰ oculi linita ⁊ bibita. Mē. nu. Cōfert frigiditati epatis linita ⁊ bibita. Mē. ex. Resoluit durities que sunt in partibus vesice ⁊ matricis: ⁊ cōfert frigiditati earum ⁊ frigiditati renum.

¶ Isopus humida. Cōsidera ꝙ isopꝰ hūida hꝫ cal'itatē tēperataз: qꝛ non sternuntur lane: huius sunt loca titimallorꝫ vt in illa de armenia: ⁊ Serapion capitulo de isopo humida docet modum faciendi: ⁊ similiter Azarauius. Sim.

¶ De isopo sicca. Cap. 367m.

Isopus sicca qd ē. Alia ē mōtana: ⁊ alia ē hortiua. Na. Cal'a ē ⁊ sic. i tertio: ⁊ ē subtil' sic origanū. Deco. Eiꝰ potꝰ colorē effic̄ bonū: ⁊ eiꝰ gūma abstergit vestigia i facie. Apo. ⁊ bo. Resoluit apata dura bibita cū vio. Mē. cap. Eiꝰ ᵭcoctio cū aceto ⁊ oxymelle: sedat dolorē dētis: ⁊ vapor ᵭcoctōis eiꝰ cuз ficubꝰ ɔfert sonitui i aure cū traiectorio sūptus. Mē. ocu. Coqtur deide fit ex ea empl'm tarfati ⁊ sanguini mortuo sub palpebra. Mē. ābe. ⁊ pe. Cōfert pectori ⁊ pulmoni patiētibꝰ a disnia ⁊ tussi antiqs: ⁊ eius ᵭcoctio cuз ficubꝰ ⁊ melle sil'r: ⁊ apatibꝰ duris ⁊ anhelitui dilatatiōis: ⁊ gargarismꝰ ex ea ɔfert ēt ꝓfocatiōi itrisece. Mē. nu. Emplꝫ factū ex ea cuз ficubꝰ ⁊ baurach ɔfert spleni: ⁊ ifusio eiꝰ bibita ⁊ ɔfert hydropisi. Mē. exp. Soluēdo educ̄ flegma ⁊ ascarides ⁊ ṽmes: ⁊ qñ miscet cū cordumeni ⁊ ireos ɔfortat eiꝰ sol'o. Permu. Loco eius ponit sansuci tātūdem ⁊ medium.

¶ De iabrol. Cap. 368m.

Iabrol qd ē. Radix mādragore syluestris: ⁊ ē radix ois mādragore magna silis forme hois: ꝓp h̄ q̄ noiat mādragora. Mādragora eni ē nomē imagis nālis. s. sic̄ plāta exñs in forā hois. Eq̄le eni ē siue sit itētio huiꝰ nois inuēta: aut nō iuēta: multa nāq; noia signāt s̄z itētiōes nō iuētas. Forma āt mādragore iuēta ē lignū cineritiū ᵭclinās ad ɔtritionē magnā sic̄ costꝰ magnꝰ. Na. Est frida i tertio: sicca i ipso: ⁊ i ipso ē aliquātulū cal'itatꝫ s̄z ꝙ existimāt qdā. Radix ṽo ē fortꝫ ᵭsiccatiua ⁊ cōtex radicis ē ᵭbil'. folia āt admistrant exiccata ⁊ hūida ⁊ ɔferūt: ⁊ i mādragora ipsa ē hūiditas. Opa. ⁊ ꝓ. Est narcotica ⁊ hꝫ lachrymā: ⁊ hꝫ succū: s̄z eiꝰ succꝰ ē fortior lachryma ipsiꝰ. Qui āt vult vt aliqd ex mēbris suis secet bibat tres anulusat ex ea i vio ⁊ faciet subeth. Et dr̄ ꝙ qñ cū radice eiꝰ coqt dens elephātꝫ. vj. horis lenit ipm ⁊ fit facil' obediētia eiꝰ. Deco. Fricat cū folijs eius albaras ꝑ hebdaз ⁊ ᵭlet absq; vlceratōe ⁊ ꝓpe si iueniunt hūida ⁊ lenia: ⁊ lac mādragore euellit lētigies ⁊ pānū sine mordicatione. Apo. ⁊ bo. Admistrat sup apata ⁊ bothor dura: ⁊ dubelleth ⁊ scrophulas ⁊ confert. Et qñ terit radix eius multū: ⁊ ponit cū aceto sup herisipilā sanat eā. Instra iū. Ex radice eius cū sauich fit empl'm ad dolorē iūcturarꝫ. Mē. cap. Facit subeth ⁊ fac̄ somnū: ⁊ qñ ponit i vio inebriat vehemēter: ⁊ qñq; supponit i ano ⁊ fac̄ subeth: ⁊ odoratio eiꝰ facit subeth vehemēter: ⁊ h̄ ē hñs folia alba q̄ crus nō hꝫ ⁊ dr̄ masculus: ⁊ qñq; fit ex ea ad expellēdas vigilias ⁊ ad attrahēdū sōnū syrupꝰ ⁊ remouet vigilias: et est vt ponant ex corticibꝰ radicū eiꝰ tres emie i metrolijs vini dulcis ⁊ bibūt ex eo tres anulusat. Et qñq; ᵭcoquunt cortices ēt i vio donec assumat vinū fortitudinē eiꝰ: ⁊ admistrat ex eo ad h̄ vt faciat subeth plus: ⁊ ad h̄ vt dormire faciat minꝰ. Et qdā medicorꝫ faciunt vtētē eo sedē i aq̄ vehemēter frida donec sanet. Et existimo ꝙ itētio i h̄ ē aggregatio cal'itatꝫ. Mē. oc. Eiꝰ lachryma i medicis oculi sedat dolorē supfluū: ⁊ fit ex folijs eius ēt emplꝫ. Mē. nutri. Sumit ex lachryma eius. ʒ. j. cū mellicrato ⁊ vomitu educ̄ chol'aз ⁊ flegma sic̄ elleborus. Mē. exp. Supponit medietas anulusat ex lachryma eiꝰ ⁊ ꝓuocat ⁊ exhit fetū. Et semē mādragore mūdificat mr̄icē qñ bibit: ⁊ si misceat cū furfure qd ignis nō tetigit: ⁊ supponat ipsuз mulier abscidet fluxū mr̄icis. Lac mādragore soluēdo educit flegma ⁊ chol'aз. Cū. n. puus puer mādragorā errādo assumit accidūt ei vomitꝰ ⁊ sol'o vētris: ⁊ fortasse morit. Ueñ. Cū melle ⁊ ol'o ponit sup pūcturas. Et dixerūt ꝙ ꝓpe spēs q̄ vr̄ hīe folia alba: verūtñ folia eius pua sūt bezabar vue lupine pniciose: ⁊ illa q̄ ex ea pniciosa

est añcedūt accñtia ꝓfocatiōis matricis:⁊ rubedo fa-
ciei:⁊ exitus oculoꝝ ⁊ tumor faciei ēt:ac si eēt ebrius.
Cuius qdē cura sunt butyꝝ ⁊ mel ⁊ vomitus.
¶ Jabrol arabice dicitur mādragora:sed Aui.sic appellat.Alij ia-
broa aliquando iabrot inuenitur non recte.Sim.

¶ De eo quo aurū adheret. Cap̄.369[m].

Id quo auꝝ adheret qd ē. Hoc nomē ꝯue-
nit āmoniaco d̄ q̄ nos iā locuti fuimus.Et
qñqꝫ ꝯuenit cuidā rei q̄ fit ex vria īfantiuz
mota ī mortario ereo cū aceto ī sole donec
coaguleť.Et qñqꝫ ē ex minera.gñať enim ī minera ex
vapore ⁊ resoluiť aq̄ cal'a:deīde coagulať.Et h̄ ē illd̄
de q̄ nūc loqmur. Elec. Claꝝ mūdū ⁊ ꝓprie tertiū:⁊
artificiale ē forti⁹ ⁊ subtili⁹:deide minerale adustum.
Na. Calꝫ est valde. Opa.⁊ ꝓ. Est abstersiuū con-
strictiuū calefactiuū putrefactiuū subtiliatiuū mordi-
ficatiuū paꝝ resolutiuū cū fortitudie.Et ei⁹ resol'o est
vehemētior mordicatiōe ei⁹:⁊ sil'r ei⁹ d̄siccatio.Et ipꝫ
dissoluit absqꝫ mordicatōe plīma:⁊ qd̄ de eo est arti-
ficiale ē vehemētis exiccatiōis:⁊ mioris mordicatiōis
ꝓꝑ s̄btilitatē suā additā.Cūqꝫ minerale aduriť augmē
tať ei⁹ subtilitas:⁊ ē ꝑueniēs ad sūmū ī his cap. Vul.
⁊ vl. Eliq̄t carnē:⁊ ē medicamē optimū vlcerib⁹ diffi
cilis ꝯsolidatōis. Mē.nu. Est d̄siccatiuū ꝯstrictiuū.

¶ De iunipero. Cap̄.370[m].

Iuniperus qd ē. Est cupressus syluestris:⁊ ei⁹
qdē alia ē ꝑua:alia magna.Et arbor multipli
cať ī terris romanoꝝ ⁊ in occidēte:⁊ assumunť
ex ea ligna ad fabricas magnas. Na. Et d̄clinās ad
cal'itatē ⁊ siccitatēꝫ:⁊ semē ei⁹ est calꝫ ī ꝑ:siccū in scd̄o.
Opa.⁊ ꝓꝓe. Est calefactiua subtiliatiua carminati-
ua:⁊ in fructu ei⁹ cū h̄ est stipticitas:⁊ nō ē ī ipsa stipti
citas in reliq̄s ꝑtib⁹ arboris ei⁹. Instr̄a iū. Est bona
attritiōi lacertoꝝ. Mē.ābe.⁊ pec. Est bona dolori-
bus pectoris ⁊ tussi. Mē.nuť. Mūdificat ⁊ apit op-
pil'ones ī eis:⁊ est bona stōcho bibita ⁊ ad īflationē ī
ipō. Mē.ex. Prouocat ambo ⁊ ē bōa ꝓfocatōi mr̄i-
cis ⁊ dolorib⁹ ei⁹. Ven. Expellit nocumētū ꝑcture
d̄miū venenosoꝝ:⁊ suffumigatio ex q̄libet eaꝝ ⁊ ex q̄-
libet ꝑte arboris ei⁹ facta effugat d̄mes venenosos.
¶ Juniperus Diaſ.est arbor alia ꝑua:alia magna:sꝫ vterqꝫ acrio-
ris virtutis sunt ⁊c̄.Scito q̄ in hmōi capl'o circa finem īsertuz ē
de alia plāta a loco illo.s.vbi legiť succus eius medeť vipa vera
tis ⁊c̄.ab illo enī loco vsqꝫ ad finē capl'i nō est de iunipo: qd̄ pa-
tet per Seraꝑ.Juniperus vocatur.g.arkeutos:antiqui arceoti-
des corrupte dicebant:arabice d̄o vocatur harhar.Sim.

¶ De iuiubis. Cap̄.371[m].

Iiube. Elec. Meliores sūt maiores earuꝫ.
Na. Fride sūt ī ꝑ eq̄les ī siccitate ⁊ hūiditate
⁊ sūt d̄clinātes paꝝ ad hūiditatē. Opa.⁊ ꝓꝓe.
Cōfert acuitati san.cal'i:⁊ existimo q̄ illd̄ ē ꝓꝑea q̄ i-
grossant san.⁊ viscosuꝫ faciūt ipꝫ:⁊ illoꝝ existimatio q̄
putāt q̄ ipe clarificēt san.⁊ lauēt eū:ē existimatio cor-
rupta ad quā ego nō declino:⁊ nutrimētū eaꝝ ⁊ dige
stio sūt difficilia:⁊ fmo qdē ī eis bon⁹ est ille quē dixit
Gal'.Nō reperi iuiubas ī ꝯseruāda sanitate ⁊ remouē
da egritudine aliqd opantes:ħ repi eas difficil' digō-
nis ⁊ pauci nutrimenti. Mē.ābe.⁊ pec. Cōferūt pe-
ctori ⁊ pulmoni. Mē.nu. Sunt male stomacho dif-

ficilis digestionis. Mē.ex. Existimāt quidam q̄ cō
ferunt dolori renum ⁊ vesice.

¶ De interfectione adeib. Cap̄.372[m].

Interfector adeib. Opa.⁊ ꝓprie. Virt⁹ eius
est virtus strāgulatoris leopardi:nisi quia ei⁹
proprietas est in adib est.
¶ Interfector adeib.i.lupi herba est species santonici que inter-
ficit lupos.Sim.

¶ De interfectore canis. Cap̄.373[m].

Interfector canis. Mē.ca. Fac̄ accidē fluxū
san.nariū. Mē.ābe.⁊ pe. Facit accidē sputū
sanguis. Ven. Interficit canes velociť ⁊ fac̄
euenire ī hoib⁹ fluxū sanguis nariū ⁊ sputū sanguis.
¶ Interfector canis est alia species aconiti:⁊ est planta veneno-
sa interficiens canes.

¶ Capitulum de littera. K.

¶ De karabe. Cap̄.374[m].

Karabe qd ē. Gūma sic̄ sandaracha tēdēs ad
citrinitatē ⁊ albedinē ⁊ ꝑuitatē:⁊ qñqꝫ d̄cli-
nat ad rubedinēꝫ q̄ attrahit paleas ⁊ fractu-
ras plantaꝝ ad se:⁊ ꝓꝑ h̄ noiať karabe.s.ra-
piēs paleas ꝑsice.Ex ipsa qdē cōposita ē ex aqueitate
tepida ⁊ terreitate iā subtiliata:⁊ ē gūma arboris q̄ dr̄
nux romana q̄ ē cōposita ex terreitate subtili ⁊ aquei-
tate sicca. Na. Est cal'a parūper:sicca ī scd̄o. Opa.
⁊ ꝓꝓe. Est restrictiua ⁊ ꝓprie sanguis cuiuscūqꝫ loci
fuerit:⁊ ei⁹ virtus est sil'is d̄tuti floris sue arboris.s.flo
ris nucis ħ ē eo fridior. Apo.⁊ bo. Dixerūt qdaꝫ q̄
suspēdiť suꝑ apostemata calida ⁊ ꝯfert eis. Mē.cap.
Retinet fluxuꝫ sanguis narium ⁊ descēdentis a capite
ad pulmonē. Mē.anhe.⁊ pec. Karabe confert tre-
mori cordis cū bibiť ex eo medietas auř.cū aq̄ frigida
⁊ ꝓhibet sputū sanguis valde. Mē.nuť. Retinet vo
mitū ⁊ ꝓhibet mās malas a stōcho:⁊ cū mastice ꝯfor
tat stōchū. Mē.expul. Retinet fluxū sang.ex matri-
ce ⁊ ano ⁊ fluxū ventris ⁊ ꝯfert tenasmoni.
¶ Karabe vel vt qdā kakabre ē gūmi arboris ħꝫ Aui.⁊ Ser.dicte
haurromi.⁊ ħꝫ Dia.est spēs ppl'i arboris iuxta rhodanū fluuiū na
scētis ⁊ ꝑm Ouidiū iuxta eridanū.h̄ gūmi vocāt succinū:vt dicit
cap̄.de agyros.diciť ēt electrū sicut iā ostēsum est supra in haur.
differt tñ a q̄dā spē vernicis:quā multi hodie ponūt ꝓ karabe:q̄
asportať ad nos ī frustis magnis.differt soliditate dico ⁊ duritie:
q̄ in igne nō liquescit sic̄ vernix:q̄uis eo mollescat.vernix d̄o di-
cta ⁊ fragilior ē ⁊ liq̄scit in igne ⁊ aliū odorē emittit q̄uis fricata
attrahat paleas vt karabe.multa.n.sunt illa que sic attrahūt pa-
leas.qd̄ aūt repiť h̄ loco apud Aui.q̄ est gūmi arboris dicte nux
romana:ēt error fuit a sil'itudine litteraꝝ:nā haur arab.sic scri-
biť vide q̄ eisdē litteris scribunť:nec differūt nisi in pūctis:⁊.A.
dicit de haurū vel haur romana est karabe vt dr̄ ⁊c̄.Sim.

Kalkille qd ē. Est herba ad citrinū paꝝ d̄cli-
nās:⁊ ei⁹ odor ē velut odor marin⁹:
que āt ex ea laudať ⁊ ē bōa:illa ē cui⁹ folia sīt gssa ⁊ oli
ue folijs sil'ia:ħ lōgiora ⁊ latiora:⁊ mordicāt linguā cuꝫ
eoꝝ salsedie ⁊ sternutatōeꝫ excitāt. Na. Cal'a ē ī scd̄o
scd̄i ⁊ sicca ī ꝑ. Opa.⁊ ꝓ. Digerit apit eūat ⁊ mūdi-
ficat. Apo.⁊ pustu. In emplis posita mollificat apa
ta dura ⁊ scrophulas ⁊ fistulas curat putridas:⁊ pul-
uerizata suꝑ ossa d̄nudata illa coopit carne. Mē.iū.
Si ex ea coclearia duo cū cocleario vno mell' bibanť
ꝯfert oī spasmo:⁊ posita in clysteri aufert in ipsa hora
sciaticā. Mē.ca. Succus ei⁹ cū aceto vini ⁊ ol'o ro.
capitꝭ dolorē ineteratū remouet:ei⁹ decoctio dētiū do-
lorem

AD. DI.

loꝛẽ tollit. Et ei⁹ oleũ cũ aceto auriũ tinitum remouet. Mẽ.ocu. Ei⁹ succ⁹ cortices vngule sepat ac eã remouet. Ei⁹ aq̃ sblimata oculoꝝ maculas subtiles abscidit. Mẽ.ãbe. Lateris doloꝛẽ sedat: ⁊ ãbelit⁹ difficltatẽ remouet ⁊ gšsas supfluitates expellit ⁊ sbtiliat. Mẽ.nu. Fridũ splenis ac epatꝭ doloꝛẽ cõpescit: ⁊ vsus ei⁹ ẽ malus stõcho. Et hydropisi opitulaẗ. Mẽ.ex. Orificia venaꝝ apit: ⁊ menstrua ac hemoꝛroidas ꝓuocat. Et aq̃ dcoctõis ei⁹ cũ melle sũpta fetũ educ: ⁊ vrinã mirabilr̃ fluere faċ: aquasq̃ citrinas eũat. Succ⁹ ei⁹ cũ melle lapidẽ ĩ vesica frangit. Cui⁹ dosis est ab.ʒ.5. vsq̃ ad vnã. Ven. Moꝛsui canis rabidi supposita confert. Loco eius ponitur medietas põderis eius ireos: ⁊ duplum eius cretani marini.

Ɑ De karmezik. Cap.375^m.

Armezik qd est. Est fruct⁹ tamarisci de quo iã locuti fuimus in cap. de tamarisco. Nã. Est frigidus in pꝛimo: siccus in secũdo.

Ɑ De kusele. Cap.376^m.

Usele qd ẽ. Est lignũ sicut rubea qđ nigredo coopit. Nã. Est cal'm ⁊ humidũ in terminis pmi. Opa.⁊ ṗ. Est glutiatiuũ: ⁊ frãgit vtutẽ medicinaꝝ acutaꝝ sicˀ gũmi. Deco. Est ĩpiguatiuũ.

Ɑ De kemileo. Cap.377^m.

Emileũ qd est. Est spẽs mezerion nigra moꝛtifera ⁊ est etiã notũ nomine hameliũ. Et nos quidem iam dixĩmus ipsum in cap. de ha.

Ɑ De kebikengi. Cap.378^m.

Ebikengi qd ẽ. Ei⁹ spẽs sunt q̃tuoꝛ dixit Dia. Una spẽs ei⁹ est cuius folia sunt silia folijs coriandri: sed sunt latioꝛa folijs ei⁹ ad albedinẽ declinãtia ⁊ flos ei⁹ est citrinus: ⁊ qñq̃ est purpureus cuius lõgitudo ꝑuenit vsq̃ ad duos cubitos ⁊ ei⁹ radix est nõ grossa: ⁊ ipsi⁹ radix est alba ⁊ hꝫ virgulta similia virgultis elleboꝛi: ⁊ oriẗ in ripis cursus aquarũ. Et est spẽs ei⁹ alia forti⁹ cineritia q̃ȝ illa lõgioꝛẽ hñs radicẽ folia habẽs regulata que noiaẗ lupinus syluestris. Et est alia pua valde aurei coloꝛis. Et q̃rta est silis tertie: verũtñ flos ei⁹ est alb⁹ lacte⁹. Nã. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa.⁊ ṗṗ. Oẽs sũt cal'e acute vlceratiue abstersiue excoꝛiatiue moꝛdicatiue cuꝫ faciẽtis pruritũ. Deco. Folia ⁊ stipites ei⁹ anteq̃ȝ dsiccenẗ eradicãt albaras ⁊ albedinẽ vnguiũ. Apa.⁊ ho. Eradicat scabiẽ ⁊ sanat vrucas ⁊ q̃ sunt vt claui ⁊ glãdulas pẽdẽtes qb⁹ nocet frig⁹. Vul.⁊ vl. Decoq̃ẗ embꝛocaẗ saphat cũ aq̃ eius tepida ⁊ ꝓfert. Mẽ.oc. Ei⁹ radices sunt exiccantes sternutationib⁹ foꝛtib⁹: ⁊ qđ ex eis tertiũ est ꝓfert percussionibus dentiũ.

Ɑ Kebikengi arabice apud Auicẽ. est botrachion: apud Dia. ⁊ est apiũ raninũ cũ suis speciebus: que sunt quatuoꝛ fm Dia. Sim.

Ɑ De kekengi. Cap.379^m.

Ekengi quid est. Virtus eius est ꝓxima virtuti vue lupine ⁊ pꝛopꝛie virtus folioꝝ ei⁹. Nã. Est frigida ⁊ sicca ad scðm perueniẽs. Vul.⁊ vl. Suo succo conseruat vlcera ⁊ delet duritiẽ fistularum ⁊ vlcera auris antiqua. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõfert asmati ⁊ iflationi ⁊ difficultati anheli. Mẽ.nuẗ. Cõfert icteritie. Mẽ.exp. Cõfert vlcerib⁹ viaꝝ vrĩe.

Ɑ Kekengi arabice spẽs solatri ꝓferens granũ rubicũdum simile ceraso in vesica inclusuꝫ citrina in coloꝛe: q̃re a multis vesicaria vocaẗ. Dia. cacabuꝫ vocat cũ de stringo loquiẗ. hec in ãtiq̃s libꝛis vocaẗ fisalides: a qua noiãnẗ trocisci diafisalidos ⁊ electuariuꝫ. etiã hec vesicago vocaẗ. Pli.lib.21.cap.31. hãc qdam callion vocãt. nostri aũt vesicariã: qm̃ vesice ⁊ calculis pꝛosit ⁊c̃. Sim.

Ɑ De kenkezred. Cap.380^m.

Enkezred quid est. Est gũma alcoꝛsof: ⁊ iã dictuꝫ est de eo q̇ est kurket. Natura. Est calidum ⁊ siccum in secundo.

Ɑ Kenkezred arabice fꝫ Aui. est gũma alcoꝛsof: qđ est spẽs cardi: cardus vocaẗ cũ car lege cap. de harsas cũ hoc cap. Sim.

Ɑ De kustberkusti. Cap.381^m.

Ustberkusti quid est. Est similis folijs inuolutis ad inuicem quoꝝ numerus fm plurimũ est quinq̃ ⁊ inuoluunẗ super radicẽ vnam: ⁊ eius coloꝛ ad nigredinẽ declinat ⁊ citrinitateꝫ: ⁊ nõ habet plurimum sapoꝛem. Et dixerunt quidam q̇ est albarsekar. Alij vo dixerunt q̇ virtus eius est sicut virtus albarsekar ⁊ hoc est sanius. Nã. Est calidus ⁊ sicc⁹ in scðo. Opa.⁊ ṗṗe. Est subtilis.

Ɑ De kildaru. Cap.382^m.

Ildaru qd est. Est asarazi: ⁊ nos quidẽ loquemur de ipso in sequẽtibus in cap. de sin.

Ɑ Kildaru arabice est saraim que est filix. Sim.

Ɑ De kemescir. Cap.383^m.

Emescir qd ẽ. Est in dispõnib⁹ alieusir: fꝫ ipm est foꝛtius plurimũ. Nã. Est cal'm ⁊ siccũ in tertio virtuose. Opa.⁊ ṗṗ. Est liquefactiuũ resolutiuũ. Mẽ.expul. Pꝛouocat vrinã ⁊ mẽstrua: ⁊ eijcit fetũ virtuose: ⁊ virtus eius in hoc cõparẽ nõ habet: ⁊ neq̃ habet comparem soluendo aquositatem.

Ɑ Kemescir fm Auicẽ. est in dispositionibus alieusir quod est opoponax. Sim.

Ɑ De koꝛmidenen. Cap.384^m.

Oꝛmidenẽ qd ẽ. Est granũ qđ medici laudãt. Mẽ.exp. Pꝛouocat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ calefacit vuluã valde: ⁊ soluit saniẽ ⁊ aquã.

Ɑ De keuzauguen. Cap.385^m.

Euzauguen quid est. Est nomen herbe: ⁊ existimo q̇ keuzauguen est lingua bouis persice. Mẽ.anhe.⁊ pec. Pꝛopꝛietas eius est letificare ⁊ tristitiam remouere.

Ɑ De karon. Cap.386^m.

Aron qd ẽ. Est lignũ ĩdũ cui⁹ allatio ad terrã nr̃aꝫ multiplicaẗ: nõ q̃ elongaẗ qn sit almugat indũ. Instr.iun. Est magni iuuamenti in negocio fracture ⁊ toꝛsionis ⁊ dislocationis.

Ɑ De keisin. Cap.387^m.

Eisin. Nã. Semen ⁊ radix eius calefactiua sunt. Et semẽ ipsi⁹ est calefactiuũ ⁊ exiccatiuuꝫ in scðo. Opa.⁊ ṗṗe. Expellit ventositates ⁊ aperit. Mẽ.nuẗ. Est maturatiuũ digestiuuꝫ resolutiuũ vẽtositatꝭ ṗcipue in stõcho ⁊ ꝯfoꝛtat ipm. Mẽ.expul. Põdus.ʒ.j. ex eo solõne educit vermes ⁊ ascarides: ⁊ ꝓuocat mẽstrua virtuose. s. semẽ eius. Vene. Confert puncture vermium venenosoꝛum.

Ɑ Keisin arab. leuisticum: vt patet ex cõcoꝛdia Dias. ⁊ Aui. ⁊ etiã in oĩbus alijs libꝛis de greco translatis: vbi habetur leuisticũ in similibus locis apud Auicẽ. ⁊ Aben. Mesue ⁊ alijs de arabico habetur keisin: sed kaisum est abꝛotanum. Sim.

¶ De kuzkenden. Cap. 388m.

Kazkēden qd est. Est res leuis sic albusnati lutea: ⁊ in rakia noiat̄ stercꝰ colūbaꝝ: ⁊ i baldach ⁊ i egypto noiat̄ kenden. Elec. Que ex ea melior ē barbarica ē: ſ; rakia ē ꝯbilis. Na͞. Est cal'a ⁊ hūida in ꝑ: ⁊ dr̄ ꝙ īfridat parūper: ſ; nō ē firma tū. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Exiccat ⁊ i ipsa ē extinctio: ⁊ dixerūt qdā ꝙ ipa icidit sanguinē ⁊ ex ꝓꝑetatibꝰ qdē eiꝰ est ꝙ assumunt̄. x. lib. mellis ⁊. xx. lib. aq̄ ⁊ kileie ex ea: ⁊ ꝯcutiunt̄ bn̄ ⁊ coopit̄ os vasis ⁊ fit vinū stati. Deco. Impinguat. Mē. expl'. Augmētū efficit in coitu.

¶ De kebenzkesenz. Cap. 389m.

Kebēzkesenz qd est. Quidā de gn̄e tuberū solidū adunatū in magnitudine testiculi: verūtn̄ ē verrucatū hn̄s verrucas ꝓfundas qd nascit̄ in arena sic nascunt̄ tubera ⁊ fungi suaue valde qd i nr̄a terra multiplicat̄ in locis q̄ sunt vltra fluuiū: ⁊ in corasceni ēt: ⁊ nos qdē n̄ audiuimꝰ ab aliq̄ vnq̄ ꝙ tātū infe rat nocum̄tū q̄ tū fungi ⁊ tubera. Cūq; ipoꝝ sapor turbeꝝ sapori cōpat̄ ē parūꝑ ꝯclinās ad dl'cedinē. Na͞. Hꝫ friditatē maiorē friditate reliquoꝝ tuberū ⁊ fungoꝝ: ⁊ neq; est vacuū ab hūiditate ex̄nea cū siccitate sube. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est extinguens grossum.

¶ De kerse aromatico. Cap. 390m.

Kerse aromaticū qd ē. Est cortex grossius colorez hn̄s purpureū qd hꝫ saporē gariofili absq; dulcedine cinamomi q̄uis sit dulciꝰ q̄ gariofilus: ⁊ est debilius in operationibus suis q̄ gariofilus. Na͞. Est calidū ⁊ siccū in secūdo.

¶ Kerse aromaticū kerse arabice cortex arboris dr̄ ēt kiserec. A. duo facit cap. vnū ꝯ kerse arōatico: aliū de kerse cinamomi. Si.

¶ De kerse cinamomi. Cap. 391m.

Kerse cinamomi qd est. Dr̄ ꝙ est ꝯ cinamomo ⁊ dr̄ ꝙ est alteriꝰ gn̄is: ⁊ ipm qdē est durū sicut cinamomū: de ipso tn̄ est qddā qd nō durescit: ⁊ de ipso est qd est lineatum: ⁊ aliud est albū frāgibile velociter: ⁊ ipm quidē cinamomū est debilius: ⁊ dictū est de ipso in capitulo cinamomi.

¶ De keiken. Cap. 392m.

Keiken qd est. Est gūma horribilis saporis: ⁊ asportat̄ de regione occidētis: ⁊ existimauerūt qdā ꝙ ē sandaraca: ſ; nō est firmū: ⁊ qn̄q; qdē suffumigat̄ ex eo cū myrra ⁊ sigia. Opa. ⁊ ꝓꝓ. In ipa est nutrimētū ꝑuū. Deco. Mūdificat vlcerū vestigia velociter: ⁊ in ipsa est extenuatiua ꝟtus qn̄ quaq; die bibunt̄ de ea tres q̄rte. ʒ. j. cuꝫ oxymelle aut aqua. Mē. cap. Nihil eq̄parat̄ ei in remouēdo dolorē dētiū ⁊ casuꝫ gigiue. Mē. ocu. Acuit visuꝫ. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert asmati cum melle ⁊ vtunt̄ ea lactantes. Mē. nut̄. Qn̄ de eo bibit̄ tribus diebꝰ cuꝫ oxymelle extenuat splenem valde. Mē. exp. Prouocat menstrua cum aqua mellis.

¶ Keikē sed in arabico est kancamon: ⁊ dicit Aui. ꝙ est gūmi horribilis saporis: ⁊ vr̄ ignorasse qd esset ⁊ ipm est lacca: vt pꝫ legenti cap. hoc cū cap. de lacca apud Serap. ⁊ q2 ignorauit quid esset scripsit aliud cap. de lacca in littera bem. Sim.

¶ De kotto. Cap. 393m.

Kottū. Na͞. Semē eiꝰ est calefactiuū lenitiuū. Mē. anhe. ⁊ pec. Grana eiꝰ sunt bona pectori ⁊ tussi. Mē. exp. Semina eius sunt lenitiua vētris: ⁊ succus folioꝝ eiꝰ ꝯfert solutioni pueroꝝ.

¶ De keted. Cap. 394m.

Keted qd ē. De gūma eiꝰ dcꝫ ē i ca. ꝯ kef. cuiꝰ qdē gūma ē dragagātū. Na͞. Est fridū ⁊ siccū.

¶ De kali. Cap. 395m.

Kali. Opa. ⁊ ꝓ. Est cal'ꝫ adustiuū abstersiuū corrosiuū fortiꝰ q̄ sal. Dec. Cōfert mōphee. Vul. ⁊ vl. Cōfert scabiei ⁊ corrodit carnē additā.

¶ Kali arabice est planta in littoribus maris nascens similis vermiculari pinguis ⁊ salsa ⁊c. Sim.

¶ De kimolea. Cap. 396m.

Kimolea qd est. Laminosa ē sic marmor alba splēdida bona: i sapore suo est cāphoreitas: ⁊ de ipa est q̄dā que splēdorē nō hꝫ: ois velociter est frangibilis. Vul. ⁊ vl. Cōfert adustioni ignis ꝓꝑrie cū aqua ⁊ aceto. Et qd ex ea est adustū ⁊ lauatū ꝯfert vlceribus difficilibus ad incarnanduꝫ.

¶ Kimolea Joā. Sera. cap. de tumore pedū ꝓgnātiū est ingt marmor inuētū in luto viridi. Stepha. kimolea tēaci. Inueni tn̄ i lib. de doctrina. g. kimolea expositū creta alba: ſ; nō assero. ml'ti lutū gn̄atū sb rota fabri q̄ acuunt̄ gladij accipiūt ⁊ kimolea dicūt. Si.

¶ Capitulū de lr̄a. L.

¶ De lepore syluestri. Cap. 397m.

Lepꝰ syluestris qd ē. Coagulū huiꝰ leporis facit oia q̄ diximꝰ i cap. ꝯ coagulis subtiliꝰ ⁊ meliꝰ: ⁊ iest opōnis additio. Na͞. Fridus est ⁊ siccꝰ: ⁊ rectificatio ē cū melle. Elec. De eo q i domibꝰ nutrit̄ adusto sumit̄ i potu medietas. ʒ. Deco. Eiꝰ sāguis mūdificat pānū: ⁊ cinis capitꝫ eiꝰ est ēt medicamē bonū habēti alopiciā: ⁊ ꝓꝑe marini. Cūq; vēter leporis sumit̄ sic est cū viscéribꝰ ⁊ frigēdo sup sartaginē adurit̄ ē medicamē originis piloꝝ sup caput cū ꝯterit̄ ⁊ admistrat̄ cū oleo ro. Instr. iun. Eiꝰ cerebrū assatū ꝯfert tremori accn̄ti ex successiōe egritudis. Mē. cap. Cū inūgunt̄ gigiue īfantis ex cerebro ipsiꝰ ꝓꝑetate q̄ est in ipso velociter oriunt̄ dētes ⁊ facile exeūt sine dolore: ⁊ sil'r cū soluit̄ cū butyro veteri aut recēti aut melle: ⁊ cū bibit̄ eiꝰ coagulū cū aceto ꝯfert epil'ie. Mē. nu. Mūdificat stōchū. Mē. exp. Coagulū eiꝰ cū bibit̄ tribus diebꝰ cū aceto post purgationē menstruoꝝ ꝓhibet ipregnationē: ⁊ mūdificat humiditatē currētē ex mr̄ice. Et sanguis qdē leporis frixus ꝯfert dissinterie ⁊ apati intestinoꝝ ⁊ col'oni antiq. Vene. Coagulū leporis cū aceto est tyriaca ⁊ bezahar venenis. Et sanguis leporis frixus aufert venenū sagitte.

¶ Lepus syluestris: lepus est duplex: qdā syluestris vt lepꝰ cōiter dictus. qdaꝫ domesticus q in domibꝰ stat ⁊ vocat̄ conilus: fridus est ⁊ siccus cōparādo totū leporē ad totam spēm hominis: vel ad totū hoieꝫ: ⁊ ita hic Aui. dicit. Nā ipse dicit frigidus est ⁊ siccus. lepus cōparādo ipm ad totū hoiem infridat nō cōparādo leporē ad corpꝰ humanū: sed cōparat ꝑtes leporis sibimet. nā ipse dicit ibi: leporis ꝟo caro est cal'a ⁊ sicca. s. in respcū ad alias ꝑtes leporis. ¶ Et rectificatio est cū melle) nō vr̄ laudabilis rectificatio: q2 lepꝰ est siccus: ⁊ mel siccū. Dōm ꝙ mel rectificat friditateꝫ. Et iō cū dicit rectificatio. s. friditatis eiꝰ est cū melle: vel al'r ꝙ rectificatio fit ex ꝑte siccitatis est notū. Saluat̄ q2 mel ē dulce: ⁊ dulcedo fundat̄ in calido ⁊ hūido mellis: q̄re rectificat̄ siccitas leporis. Et rectificatio est cū melle. s. cāne vel atabarzet qd est zuccharꝫ: ⁊ saluat̄ cū zuccharo sit cal'm i ꝑ hūidū in eodē ꝑ: vt pꝫ per Aui. ifra ca. de zuccharo. ⁊ ēt ca. ꝯ melle: i areola nāe ꝯ pūctiōe gigiue īfantis cū cerebro ⁊c. pōit idē ab Aui. fen. 3. ꝓmi ca. ꝯ rectitudīe lactatiōis ⁊ rēotiōis a lacte in fine ca. ¶ Coagulū eiꝰ) cū aceto ꝓhibet

ĩpregnationẽ: ⁊ sine aceto ↄfert ad ĩpregnãdũ ex sui mã hũida: ⁊ iõ rõne partiũ humidarũ de qbus in caplõ de coagulo. Sim.

De locustis. Cap. 398m.

Locuste. Elec. Ex eis sũt meliores grosse que alas non habent. Deco. Pedes earum eradicant verrucas fm q dicitur. Mẽ. nuť. Sumuntur ex rotundis earuz. duodeciz grana: ⁊ abijciunť capita ⁊ extremitates earum ⁊ ponitur cũ eis paꝝ myrti sicce ⁊ bibunť ꝓpter hydropisim sicut sunt. Mẽ. exp. Conferunt guttationi vrine: ⁊ qñ cũ eis fit suffumigatio ↄferunt difficultati eius: ⁊ p̃cipue in mulieribꝰ: ⁊ fit cuz eis eupatorio hemorroidibus. Vene. Grosse que alas nõ habẽt assanť ⁊ comeduntur ꝑꝑ puncturã scorpionis.

De lepore marino. Cap. 399m.

Lepꝰ marinꝰ qd ẽ. Est aĩal ostracũ lutosum declinãs ad rubedinẽ aliquãtulã: iter ꝑtes eiꝰ sũt q̃dã silĩa folijs alusnẽ. Deco. Eius sanguis est cal's mũdificãs morpheã ⁊ pãnũ. Et eiꝰ caput adustũ gñat pilos in alopicia ꝓprie cũ adipe vrsi ⁊ in tyria valde. Cũ ꝫ ex eo fit empl'm sicut est abradit pilos. Mẽ. ocu. Abstergit visuz more empl'i suppositũ: ⁊ sicut collyriũ. Vene. Numeratur iter venenosas medicinas q̃ interficiũt cũ vlceratione pulmonis.

De longo pipere. Cap. 400m.

Longũ pip̃ qd ẽ. Res ꝑua sic̃ digiti in figura floris salicis q cecidit: ꝫ ipz ẽ minꝰ: ⁊ est durũ solidũ: ⁊ sapor eiꝰ i acuitate ꝓximꝰ est sapori pipis ⁊ est primꝰ fructꝰ pipis: q̃ ꝑꝑ ẽ hũidus ⁊ comediť ⁊ nõ mordicat i p̃mis gustũ. Elec. Bonũ ẽ illd̃ qd̃ nõ ẽ fractũ ⁊ nõ dissoluiť in aq̃ tepida ẽt si i ipa remaneat tota die: ⁊ ẽ sil'e pipi in sapore suo. Nã. Cal'm est in tertio: siccũ in scd̃o. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuũ ⁊ remouet egritudines frigidas. Mẽ. ocu. Cũ aqua epatis caprini assati ↄfert pãno oculi. Mẽ. nuť. Digeriť ⁊ facit appetitũ ⁊ ↄfortat stõchũ. Mẽ. exp. In spermate facit augmentũ ⁊ valet vt zinziber.

De licio. Cap. 401m.

Liciũ qd ẽ. Magis vincẽs fm existimationẽ est qd̃ idũ ẽ: ⁊ est succꝰ alfeluzabaragi ⁊ falsificať: ita q latet ꝓbos medicos: ⁊ illd̃ fit cũ succo azerese: cogť. n. i aq̃ donec coaguleť: ⁊ virtꝰ eiꝰ ẽ ꝓpinq̃ sube ignee subtili ⁊ terree frigide. Qd̃ aũt de mecha est: est res artificialis. Elec. Indũ est fortiꝰ q̃z illd̃ de mecha in re capilloꝝ ⁊ ↄfortatione eoꝝ: ⁊ illd̃ de mecha i ap̃atibꝰ est fortiꝰ. Nã. Est tẽperatũ in caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ siccũ in scd̃o. Opa. ⁊ ꝓꝓe. In ido est resol'o ⁊ stipticitas ꝑua ⁊ cõfert oĩ fluxui sang. ⁊ eiꝰ resol'o ẽ pl'ima stipticitate ipsiꝰ ⁊ est in scd̃o i resol'one: ⁊ est stipticitas eiꝰ mior exiccatione ipsiꝰ ⁊ in ipso ẽ virtꝰ subtilis. Deco. Rubificat capillos ⁊ ↄfortat os ⁊ ꝓprie idũ ⁊ sanat pãnũ: ⁊ ↄfert oẽ lyciũ pãnaritio. Ap̃a. ⁊ bo. Cõfert ap̃atibꝰ fluxꝰ ⁊ formice. Vul. ⁊ vl. Cõfert vtrũq3 vlceribꝰ fraudulentis. Instr. iun. Cõstringit h̃ mẽbra. Mem. cap. Indũ ↄfert fluxui saniei ab aure ⁊ vlceribꝰ eiꝰ: ⁊ cũ eo tãgiť palatũ ꝑꝑ alcola ⁊ sanať ⁊ vlcera gigiue: ⁊ egritudines eius curat. Mẽ. ocu. Cõfert obthalmie ⁊ abstergit corneã ⁊ remouet pãnũ eiꝰ ⁊ sanat scabiẽ oculi. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Indũ in potu dať ad sputũ sanguis ⁊ ad tussim. Mẽ. nuť. Bibiť indũ ⁊ ꝓhibet icteritiã nigrã ⁊ splenẽ: ⁊ sil'r linitũ ⁊ ipsius arbor operať illd̃: ⁊ ↄfert fluxui stomatico. Mẽ. expl'. Cõfert fissure ani ⁊ bibiť aut suppponiť sol'oni ãtique: ⁊ ei que est ex debilitate stõchi ⁊ dissinterie: ⁊ ꝓuocat mẽstrua: ⁊ eiꝰ fructus recẽs soluẽdo educit flegma aquosum: ⁊ ↄfert vlceribus ani: ⁊ ꝓhibet sciaticã ⁊ ↄfert hemorroidibus. Vene. Eius fructꝰ ↄfert ꝑniciosis ⁊ indũ dať in potu ad morsum canis rabiosi. Permu. Loco eius ponitur feluzabaragi equale pondus ⁊ aggregatis fausel ⁊ sandalo equale pondus ipsius.

Liciũ. Dia. eligẽdũ est intus colore ruffo ⁊ de foris nigro: qd̃ diuisuz al's brioniũ brunũ ñ hz stipticũ ⁊ coloris ruffi ⁊ crocei appz cũ gustu amaro sic̃ est indicũ: qd̃ ⁊ meliꝰ est. arbor vñ fit ẽ lithios appellata siue exacãthon folia buxo sil'ia atq3 spinosa gñans: nasciť in dumosis locis: cuiꝰ folia ⁊ grana ⁊ radix in vnũ ↄtũdũť ⁊ ex aq̃ dulci coquunť vsq3 ad crassitudinẽ ⁊c̃. apud Serap̃. nõ hz folia spinosa ⁊ hz ramos longitudine duoꝝ bracchioꝝ ⁊c̃. Sim.

De lacerto. Cap. 402m.

Lacertꝰ qd est. Est athab ⁊ eiꝰ nã vicina est nãe stellionis: sed est melius stellione ꝑꝑ illud quo nutriť. Mẽ. ocu. Eius stercus albugini ⁊ prurituí ↄfert ⁊ acuit visuz.

De limacia. Cap. 403m.

l Limacia qd est. Est ex sũma ostracoꝝ. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Extinguit sanguinẽ. Mẽ. ocu. Eius stercus adustũ ↄfert vlceribus oculi.

De lapide iudaico. Cap. 404m.

Lapis iudaicꝰ qd est. Est lapis sicut nux ꝑua ad lõgitudinẽ paucã declinãs ꝓximꝰ figure amigdale aut dactyli quẽ secant linee in suis extremitatibꝰ: ⁊ linee alie latitudinales ei eq̃distãtes q̃re se secãt ⁊ remanẽt ex eis sicut squame ꝑue lucide. Mẽ. nuť. Debilitat stõchuz ⁊ nõ ↄuenit ei ⁊ deijcit appetitũ. Mẽ. exp. Cõfert lapidi renuz ⁊ extrahit ipm: ⁊ potio eiꝰ sit decẽ anulusat cũ aq̃ calida: ⁊ dixerũt q̃dã q ipse ↄfert lapidi vesice: sed nõ est ita: ⁊ ipse est ex eis que abscindunt sanguinem ani.

Lapis iudaicus de regione iudee deferť: vt Joã. Serap̃. cap'lo de lapide: cuius formam describit Sim.

De lapide tauri.

Lapis fellis tauri qd est. Est lapis q iueniť in bursa fellis tauri ⁊ est magnus sic̃ oui gallie: ⁊ est coloris citrini trahẽs ad rubeũ: ⁊ est saporis amari pungẽs linguã ⁊ est leuis põderis: ⁊ si ibidẽ permanet lõgo tempore scindiť. Mẽ. cap. Prodest corige frigide. Europus dixit q expertꝰ est ad epelimantiã si distilleť in naribꝰ cũ aq̃ ruthe: ꝓuocat sternutationẽ ⁊ abbreuiat ꝑoxismuz epilepsie. Mẽ. ocu. Remouet oẽm malã cõplexionẽ oculoꝝ: ⁊ stringit lachrymas. Mẽ. ãhe. Iunctus cũ butyro valet cõtra asma. Mẽ. nuť. Debilitat os stõchi ⁊ deijcit appetitũ. Mẽ. exp. Cõfert habẽtibꝰ arenulas in renibꝰ ⁊ ꝓuocat mẽstrua. Gal'. dixit. Nõ ꝓdest nisi capiti.

ADDITIO.

Est spẽs epilepsie ĩ q̃ fit ↄctio nẽuoꝝ: vt dixit Lazarus hebreꝰ arabicꝰ q traduxit h̃ capitulũ d̃ arabico in latinum.

De lapide vesice. Cap. 405m.

Lapis vesice. Mẽ. expul. Diciť q ipse frangit lapidem renum ⁊ vesice Gal'. võ dixit q nihil horum est.

¶ Lapis vesice est qui in vesica generatur. Sim.

¶ De lapide spongie. Cap. 406m.

LApis spõgie qd ẽ. Est lapis iuẽt9 i corpe spõgie. Mẽ. exp. Frãgit lapidẽ renũ.

¶ De lapide lacteo. Cap. 407m

LApis lacteus qd est. Cũ iste lapis fricat cũ aq̃ egredit ex eo qddã qd est sicut lac: 7 hic qdẽ lapis est ciericij coloris dulcis saporis: 7 terit cũ aq̃ 7 fuat qd resoluit ex eo in pixide plũbi. Nã. Est tẽperatus. Apa. 7 bo. Cõfert initio apatũ calidoꝝ: sed nõ peruenit ad hoc vt tale iuuamẽtũ ꝯferat apud statũ ipsoꝝ quo cõsequat sanitas. Mẽ. ocu. Ex fricatione eius cũ aqua fit alcofol: 7 ꝓhibet cursuz superfluitatum ad oculũ 7 vlcera accidentia in ipso.

¶ Lapis lacteus grece galatides. Dia. colore est cinericius gustu dulcis qui tritus lacteũ colorẽ emittit: vnde sic dicitur 7c. Sim.

¶ De lapide molari. Cap. 408m.

LApis molaris. Apa. 7 bo. Vapor aceti ab eo ꝓhibet fluxũ sang. 7 apata calida.

¶ Lapis molaris ẽm Aui. oĩbus est notus 7 est stipticus. Sim.

¶ De lapide in quo acuit. Cap. 409m.

LApis in quo acuit. Deco. Fricatio eius sup mamillã 7 testiculũ ponit vt nõ magnificent. Apa. 7 bo. Fricatio ei9 bona est apostematibus mamille calidis.

¶ Lapis in q̃ acuit ẽ cos: arabice dr almesen: grece vo alkom. Si.

¶ De lapide alagi. Cap. 410m.

LApis alagi. Opa. 7 ꝓpe. Exiccat 7 abstergit 7 retinet sanguinẽ. Vul. 7 vl. Prohibet fluxũ sanguinis ex vulneribus 7 vlceribus.

¶ De lapide alkali. Cap. 411m.

LApis alkali qd ẽ. Est lapis q hz fricationẽ superflue dulcedinis: verũ est sicut lapis lacteus in oib9 suis opationib9. Nã. In ipso est caliditas quedã 7 hz virtutẽ alscedenegi.

¶ De lapide lune. Cap. 412m.

LApis lune qd ẽ. Ipse dr splẽdor lune 7 iuenit apd augmẽtũ lune: 7 iuenit i t̃ra arabũ lenis. Opa. 7 ꝓp. Suspẽdit fz q dr sup arborẽ 7 fructificat. Mẽ. ca. Sanat epilepsiã 7 suspẽdit sr epilepticũ q fz t̃minũ assũit ab ea.

¶ De lapide semeito. Cap. 413m.

LApis semeit9 qd est. Iste lapis in operationibus suis est sicut emathites: sed est minor.

¶ De lapide nigroꝝ. Cap. 414m.

LApis nigroꝝ qd est. Lapis q defert ex nigris declinãs ad citrinitatẽ fricat 7 egredit ex eo fricatio mordicãs linguã similis lacti. Mẽ. ocu. Mũdificat pãnũ oculi cũ nõ ẽ cũ apate 7 obthalmia: 7 ꝯfert vestigijs vlcerũ in eo: 7 eradicat vngulã lenẽ.

¶ Lapis nigrorum est lapis ẽm Aui. qui defertur ex nigris declinans ad citrinitatem.

¶ De lapide afrogion. Cap. 415m.

LApis afrogion. Opa. 7 ꝓp. Exiccat cũ stipticitate 7 mordicatione 7 resolutione.

¶ De lapide serpentis. Cap. 416m.

LApis serpẽtis. Mẽ. expl. Dr q ipse frãgit lapidẽ in vesica: sz Gal. negat illud. Vene. Dr q ipse ꝯfert sua suppositione morsui serpẽtis, Inquit Gal. Retulit illud quidam homo verax.

¶ De lapide q extiguit i oleo. Cap. 417m.

LApis q extinguit in oleo. Opa. 7 ꝓp. Lapis iste extinguit oleo 7 inflat aqua. Vene. Ex lapide isto fugiunt vermes venenosi.

¶ De lapide anesep. Cap. 418m.

LApis anesep. Mẽ. nut. Est iuuatiu9 stõchi valde. Et Gal. qdẽ dixit q qñ fit ex eo suspensoriũ eqdistãs stõcho 7 suspẽdit ꝯfert meri 7 stõcho.

¶ De lapide alesekisa. Cap. 419m.

LApis alesekisa. Mẽ. pec. Cõfert apostematibus 7 vlceribus que sunt in vua valde.

¶ De lapide armeno. Cap. 420m.

LApis armenus qd ẽ. In ipso ẽ aliquãtulũ azuli coloris: nõ tñ ẽ in colore azuli: 7 nõ ẽ in ei9 soliditate: sz ẽ in eo arenositas q̃dã: 7 qñq3 vtunt eo tictores 7 pictores loco azuli 7 est lenis tact9. Mẽ. nut. Est malus stõcho: 7 ille q est ablutus nõ facit nauseã: 7 in dispõnib9 est malus stõcho. Mẽ. exp. Soluẽdo educit meli9 7 forti9 q̃ lapis azuli: 7 iã ꝯtẽti sunt eo 7 dimittũt elleboꝝ nigrũ ꝓp illud qd inueniũt in eo ad egritudines mel'icas.

¶ Lapis armenus in albaui ex auctoritate Constan. est inquit in colore similis lapidi lazuli 7 pictores pingunt cum eo loco azuli. inquit filius Mesue est diaphanus 7 leuis 7c.

¶ De luto sigillato. Cap. 421m.

LUtũ sigillatũ qd ẽ. Hoc lutũ affert de termino rubeo q noiat lacuna: 7 nõ noiat lacuna nisi qr ipa est terra plana ꝓfunda i q̃ nõ est herba oĩno neq3 lapis. Et iã retulit mihi qdã ꝓprio ore q vidit eã. Hoc aũt lutũ dr lutuz diuinũ. Et illd iõ qm prim9 q ip3 accepit fuit mlr diuina in diebus. s. pteritis 7 ipm qdẽ dr magra diuina: qm ipm vere ẽ magra quã dina q̃ noiabat bartamise accipiebat 7 ad ciuitatẽ dferebat 7 ponebat in aq̃ 7 fiebat sic puls 7 dimittebat ipsam post motionẽ fortẽ qescẽ dõec residebat 7 effũdebat ab ea illã aq̃3 7 accipiebat rẽ g̃ssam 7 ꝓijciebat eã: 7 vtebat qd ex ea pigue erat 7 viscosuz: 7 faciebat ex eo lutũ sic cera. Apd Dia. vo ẽ lutũ spelũce illi9 loci ꝯfectũ cũ sãguie hircoꝝ: 7 ip3 qdẽ qñq3 adulterat ita vt penit9 nõ cog̃scat. Elec. Meli9 ẽ illd qd nõ hz odorẽ nisi odorẽ alumis 7 retiet sanguinẽ cũ currit ex ore: 7 ãnectit lingue: 7 pendet ex ea. Opa. 7 ꝓp. Inqt Paulus. Nõ ẽ medicia magis abscindẽs sanguinẽ q̃3 ipm 7 ẽ forti9 q̃3 lutũ scemi9 ita q mẽbra nõ tolerãt fortitudinẽ ei9 cuz hñt apa cal'm ꝓprie tenera: imo sentiũt ex eo aspitatẽ q̃3dã 7 est ifridatiuũ glutinosuz. Apa. 7 bo. Cõfert in pncipio apatũ calidoꝝ. Vul. 7 vl. Cõsolidat vulnera recẽtia 7 vlcera difficilia 7 ꝓhibet vlceratiõnẽ adustiõis 7 sanat vlceratiõnẽ ei9. Instr. iun. Cõseruat mẽbra apd casuz 7 restaurat 7 ꝓhibet effusionẽ mãeꝝ ad man9 7 pedes 7 ꝓhibet corrosionẽ. Mẽ. cap. Prohibet catarrũ 7 ꝓhib3 cursuz oris 7 gigiue. Mẽ. ãhe. 7 pe. Cõseruat viscera apd casuz 7 ꝯfert extenuatõi: 7 ẽt sputo sãguis ꝓpea q exiccat vlc9 pl'monis. Mẽ. ex. Cõfert rasure itestioꝝ maligne bibitũ 7 clysterizatũ 7 ꝓpe p9 clysterizatiõez cũ hydromelle dclivi ad puritatẽ: deide aq̃

salis. Vene. Resistit venenis ⁊ morsibꝰ bibitū cū vino ⁊ linitū cū aceto. Et qđ ex eo parū ē cū bibit nō cessat facē nauseā: ⁊ fac venenū vomitu exire: ⁊ ꝓpe cū aī ipz bibit. Inqt Ga. medicamē gargarismatꝫ fcti ex eo exptꝰ suz i lepore mario ⁊ cātaridibꝰ: ⁊ iueni ipz vomitu educēs ea stati. Et iā qdē exptꝰ fui ipz i mōsu canis rabiosi cū vio ⁊ liniui ipz sr morsuz vipe cū aceto ⁊ posui sup ipz post linimētū folia scordeon aut cētaureā.

¶ Lutum sigillatum est terra sigillata: que a Dia. vocatur lennias frigidos ⁊ est rubea ſm omnes auctores. Sim.

¶ De luto absolute. Cap. 422[m].

Lutū absolute. Na. Lutū oē ifridatiuū ē. Opa. ⁊ p. Est dſiccatiuū abstersiuū: ⁊ lutū qdē calīn tre solaris ē dſiccatiuū corpoꝝ laxoꝝ absqꝫ mordicatiōe ꝓꝓ suā glutinositatē: ⁊ cuz ei nō admiscet nisi adustū qđ est sicut testa ⁊ pietes adusti in sole tūc in ipso ē virtꝰ resolutiua: ꝙ si vice alia lauet fit desiccatiuū cū eq̄litate in caliditate ⁊ frigi. subtile. Deco. Cōstringit carnē laxā. Apa. ⁊ bo. In cerato ponit super scrophulas ⁊ durities. Mē. nu. Ex luto terre solaris liniunt hydropici ⁊ splenetici ⁊ iuuāt māifeste ⁊ sanat carnē mltotiēs.

¶ Lutū absolute vocat ab Aui. qđ a Dia. gicenon. i. canū. Sim.

¶ De luto armeno. Cap. 423[m].

Lutū armenū qd ē. Est lutū rubeū dclinās ad cineritiū notū ⁊ alemū est ei ꝓpinquū in opōne. Na. Fridū est in p̄: siccū in scdo. Opa. ⁊ p. Retiet sanguinē: qm̄ eiꝰ exiccatio ē i vltio. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ pestilētialibꝰ bibitū ⁊ linitū ⁊ ꝓhibet ābulationē putredinis mēbroꝝ. Vul. ⁊ vl. Mirabile ē i re vulneꝝ. Mē. ca. Prohibet catarrū ⁊ ꝯfert cola. Mē. ābe. ⁊ pec. Est bonū sputo sāguis ⁊ ꝓhibet ptisiz: ꝓꝑea qꝛ exiccat vlcꝰ plmonis: ⁊ ē cura stricture ābe. ex catarris. Mē. ex. Est bonū vlceribꝰ ītestioꝝ ⁊ soloni ⁊ fluxui sāguis mrīcis. Feb. Cōfert febribꝰ ethicis ⁊ pestilētialibꝰ ꝓpe: ⁊ ples qdē iā sanati sūt ex pestilētia magna ꝓꝓ ꝯsuetudinē bibēdi ipz in vino subtili. Et si bibit in febre pestilētie neciuz est vt vinū ꝓducat ipz ad cor ⁊ misceat vinū illud cū aq̄ ro.

¶ Lutum armenum est idem ꝙ bolus armenus apud Auicen.

¶ De luto samio. Cap. 424[m].

Lutū samiū qd ē. Inqt Gal. Nos vtimur eo ex h̄ ꝙ noiat stella samia. ego āt dico ꝙ hoibꝰ vi ꝙ illđ sit talk. veꝝ de talk iā dixerūt veridici ꝙ ipz iuenit in t̄ra grecoꝝ i isula cypri. Opa. ⁊ pp. Lutū samiū dixit Gal. eē sic sigillatū in retētiōe sāguis ⁊ rebꝰ aliꝭs: ⁊ ē pluris aeritatꝫ q̄ꝫ sigillatū: q̄ꝓꝓ ē leuiꝰimo ē vehemētis leuitatꝫ: ⁊ ē tenatiꝰ ⁊ viscosiꝰ q̄ꝫ sigillatū: ꝫ sigillatū ē fortiꝰ eo. Na. Hoc ē viscosum tenax glutinatiuū n̄ idigēs ablutōe: ⁊ ifridatio ē ꝑua ⁊ sedatio plima. Apa. ⁊ bo. Prohibet apata calīa i iceptōe ⁊ bothor vehemētiꝰ q̄ꝫ rliq̄ luta: ⁊ ꝯfert apatibꝰ mamillaꝝ. Et si ifundat n̄ sētit i eo asꝑitas calefaciēs sic sētit ex sigillato. Vul. ⁊ vl. Et ꝓꝓ vehemētiā sue tenacitatꝫ n̄ ꝯfert vlceribꝰ adustiōis ignis sic sigillatū. Instr. iun. Cōfert i p̄ncipio podagre linitū. Mē. ca. Cōfert apatibꝰ q̄ st post aures. Mē. exp. Cōfert eruptiōi sanguis a mrīce: ⁊ egressiōi sanguis cū egestiōe.

¶ Lutū samiū apud Aui. est qđ apud Dia. dicit gissamia. Sim.

¶ De luto qđ comedit. Cap. 425[m].

Lutū qđ cōedit. Opa. ⁊ p. Est oppilatiuū corruptiuū cōplonis. veꝝ ipz ꝯfortat os stōchi: ⁊ dlet eleuationē cibi: ⁊ cū h̄ ego n̄ diligo vt admistret. Et hz ꝓpetatē i ꝓhibēdo vomitū. Qđ aūt i ipo dī de bonitate anhelitꝰ est ſm cōparationē dsiderātiū ipm ⁊ dlectātiū in ipo ꝓꝓ illđ qđ accidit de gaudio ꝑ acq̄sitionē eiꝰ qđ dsiderat.

¶ De luto terre masticis. Cap. 426[m].

Lutū terre masticis. Opa. ⁊ ꝓpe. Est abstersiuū lauatiuum generatiuum carnis.

¶ Lutum terre masticis est quod apud Dia. gischia: nam in insula chio solum mastix nascitur: vt dicunt. Sim.

¶ De luto cretico. Cap. 427[m].

Lutū creticū. Opa. ⁊ ꝓpe. Est plurime aeritatis: ⁊ est sile reliq̄s lutis p̄dictis: verū est debilius reliq̄s ⁊ abstergit absqꝫ mordicatione ⁊ debilitat sensus. Mē. ocu. Cōfert vlceribꝰ orū ⁊ inflāmationi eoꝝ. Mē. exp. Alleuiat parturitionē ſm ꝙ dicitur ⁊ ꝯseruat pregnātes suspensum super eas.

¶ De luto kimolea. Cap. 428[m].

Lutū kimolea. Opa. ⁊ pp. Qđ de eo purū est plimi existit iuuamēti: ⁊ i ipo ē ifridatio ⁊ resolō: ꝫ cū lauat destruit eiꝰ resolō. Apa. ⁊ bot. Cuz aceto ponit sup apata que sub stōcho sunt. Vul. ⁊ vl. Prohibet initiū adustionis ab vlceratiōe.

¶ Lutum kimolea apud Aui. est id qđ apud Dias. gimolea. Sim.

¶ De luto vitis. Cap. 429[m].

Lutum vitis. Opa. ⁊ ꝓpe. Exiccat: nō lōge a mordicatōe: ⁊ in ipso est aliquātulū resolōnis.

¶ Lutum vitis apud Aui. est qđ apud Dias. gisapelos: ⁊ tu habes supra in a. ꝙ ampelos est vitis. Sim.

¶ De luto magra. Cap. 430[m].

Lutū magra. Elec. Meliꝰ ē baldagdiū purū nō ꝑmixtū brunū declinās ad rubedinē: ⁊ illđ est qđ dī ꝑsice culsara. Opa. ⁊ ꝓprie. Existimauit Paulus ꝙ ipm est in opōnibꝰ stipticitatis ⁊ exiccatiōis meliꝰ q̄ꝫ sigillatū. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vlce. Mē. exp. Interfic vmes ⁊ sorbet sup oua sorbilia: ⁊ retinet nām ⁊ ꝯfert valde.

¶ Lutum magra ſm Aui. est sinopida terra rubea carpentarioꝝ.

¶ De lacticinio. Cap. 431[m].

Lacticiniū qd est. Est oīs plāta que hz lac acutū solutiuū icisiuū adustiuū. Ex eo aūt famosa sūt septē: albascir ⁊ alscebrā ⁊ aleibe ⁊ hartanite ⁊ almemethena ⁊ almezerion ⁊ pētaphili qđ est hn̄t folia qnqꝫ: oia v̄o sūt mortifera. Plurima v̄o itētio in eis est in lacte ipsoꝝ ⁊ inueniunt qdē lacticinioꝝ spēs que sunt p̄ter hec famosa sicut q̄dā spēs auricule muris ⁊ q̄dā spēs volubilis ⁊ portulaca agrestis ⁊ reliq̄. Lac aūt lacticiniꝭ absolute est lac aleibe ⁊ videt sit illud qđ nominat tyriaca alkarnē ⁊ albuseugi. Et dixerūt etiā ꝙ lacticinia sūt septē gn̄a ad vltimū lacticiniū qđ dī masculus: ⁊ eiꝰ nomē est karakilus ⁊ post ipm oēs sūt femie: ⁊ eoꝝ fortius ē qđ silat myrto ⁊ noiat burastiꝰ deide ē arboreū gn̄atū iter lapides: deide illđ qđ assilat citrullo: ⁊ nominat caurape scias. i. scirū: deide albaus lithoreū qđ

noiaẗ marinũ qm̃ nasciẗ ĩ ipſo. Et dixerũt vice alia lacticinioꝝ fortiꝰ ē maſculus ꝑdictꝰ ⁊ radix eiꝰ lõgioꝛ cubito ad rubedinē ꝺclinãs plena lacte: ⁊ eius rami ſunt ſiľes ramis oliue: ſed ſũt lõgioꝛes ⁊ ſtrictioꝛes: ⁊ radix mõtana ⁊ oꝛiẗ in altis locis aſꝑis mõtanis. Femie aũt q̃ ēt noiaẗ nucalis: plãta eiꝰ eſt ſiĉ plãta herba muris ꝫ eſt maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ⁊ capita folioꝝ ſũt ſpinoſa: ⁊ egrediunẗ ex radice eiꝰ ſtipites lõgitudinē palmi habẽtes. ⁊ fructificat vno ãno ⁊ nõ fructificat alio: ⁊ fructꝰ iſte moꝛdicatiuꝰ eſt lingue ſiľis nuci: ⁊ ē iferiꝰ ꝑ in faciẽdo vomitũ: ⁊ oꝛigo eſt ſiĉ oꝛigo maſculi. Marinũ aũt qꝺ ꝺꝛ panaritiũ hꝫ ſtipites palmoꝝ ꝺclinãtes ad rubedinē ꝑparatos ſuꝑ quos ſunt qncꝫ aut ſex folia ſubtilia ꝑua lõga parũper: ⁊ eiꝰ fructꝰ eſt ſiĉ herbũ: ⁊ ſunt eiꝰ folia ſiľia folijs lini: ⁊ eiꝰ capita ſunt dupla rotũda: ⁊ floꝛes ipſiꝰ al. ⁊ dixerũt ꝫ eſt lacticiniuꝫ qꝺ ꝺꝛ almeſenis qꝺ eſt poꝛtulaca: ꝫ eiꝰ folia ſũt ꝑlima: ꝫ ſũt ſtrictioꝛa ⁊ vehemẽtiꝰ rotũda ex cuius radice egrediunẗ ſtipites rubei pleni lacte quoꝝ numerꝰ eſt. iiij. aut. v. ⁊ ipſiꝰ ſtipites hñt comas ſiĉ ãbetũ: ⁊ in ipſis ē fructꝰ eiꝰ: ⁊ eiꝰ oꝛigo ſũt domꝰ deſerte ⁊ circuitꝰ ciuitatũ ſm̃ pliñ. Scirũ aũt hꝫ ſtipitē ĩ mẽſura vniꝰ palmi ⁊ maioꝛē: ⁊ ſũt folia eiꝰ ſiľia folijs cupſſi ⁊ pini: ꝫ ſũt ſubtilioꝛa ⁊ hũidioꝛa. Petroſuꝫ aũt qꝺ noiaẗ arboꝛeũ hꝫ folia ſiĉ folia myrti ꝑua ⁊ ſiĉ folia lacticinij maſculi ⁊ ipm̃ ſuꝑma hꝫ humida ⁊ plurimas hꝫ comas: ⁊ ꝫ eſt ſpẽs lacticinij alia ſiľis citrullo: ⁊ radix eiꝰ ⁊ folia ipſiꝰ ſoluũt oẽꝫ aqueitatē. Elec. Foꝛtiꝰ qꝺ in lacticinijs eſt: eſt eoꝝ lac: deinde ſemē poſtea radix: deide folia: cũ ꝺꝛ lac lacticinij ē lac aleibe. Nã. Eiꝰ lac eſt caľm ⁊ ſiccũ in q̃rto: reliq̃ vo ipſiꝰ ſũt in ſcꝺo vſqꝫ ad tertiũ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Eſt vlceratiuũ iterfectiuũ: cũqꝫ in lacunaꝫ poniẗ piſces oẽs eleuanẗ ſuꝑ aqꝫ. Deco. Eradicat moꝛa ⁊ ṽrucas ⁊ alchanelim: ⁊ carnes augmẽtatas in laterib⁹ vnguis: ⁊ eiꝰ lac abradit pilos cũ liniunẗ ex eo ⁊ ꝓꝓꝛie in ſole: ⁊ qui naſcunẗ poſt illud ſunt debiles: ⁊ cũ iteraẗ nõ naſcunẗ oino: ⁊ qñ ꝑmiſceẗ cũ oleo vt frangaẗ eiꝰ malitia ⁊ adminiſtraẗ ad abradẽdũ. Vul. ⁊ vl. Ex eiꝰ radice cuꝫ aceto liniẗ durities que eſt in circuitu fiſtularũ: ⁊ reſoluit eã: ⁊ eradicat ĩpetiginē: ⁊ eſt ꝯueniẽs vlcerib⁹ putridis ⁊ coꝛroſis cũ poniẗ in cerato ⁊ ſcabiei mľice ⁊ igni ꝑſico ⁊ herpetieſtiomeno ⁊ cãcrenis. Mē. cap. Eiꝰ lac diſtillatũ ſuꝑ dẽtē coꝛroſum frangit ipm̃ ⁊ deijcit ipm̃: ⁊ qñqꝫ poniẗ cũ alkitrã vt ſit magis frangẽs virtutē eiꝰ: ſed meliꝰ eſt vt ſanus locꝰ muniaẗ cera: deide diſtilleẗ in ipm̃ poſt illꝺ lac: ⁊ qñ eiꝰ radix in aceto decoquiẗ ⁊ ex eo os colluiẗ ſedaẗ doloꝛ dẽtiũ. Mē. ocu. Lac eiꝰ eradicat vngulã. Mē. ex. Eradicat hemoꝛroidas ⁊ ſoluit flegma ⁊ aquoſitatē: ⁊ ſi diſtilleñẗ ex lacte eius due gutte aut tres ſuꝑ ficuꝫ ⁊ deſicceẗ ⁊ aſſumaẗ ſoluit ſufficiẽter: ⁊ ſimiľr in ſauich ⁊ pane: ⁊ qñ bibiẗ ⁊ eſt purũ tũc eſt melius ⁊ aſſumaẗ in cerato aut in cera ⁊ fauo vt nõ vlceret os ⁊ guttur. qñqꝫ aũt aſſumũtur ſtipites lacticinij hũidi ⁊ toꝛrefiũt ſuꝑ ꝯchã oſtraci paulati ⁊ terunẗ ⁊ daẗ ex eis q̃ꝫtitas duoꝝ chermet cũ ſauich ⁊ effũdiẗ deſuꝑ aq̃ ⁊ bibiẗ. Eiꝰ nãqꝫ ſtipites ſicci debiles valde ſunt, ⁊ ſpẽi q̃dē que noiaẗ carupeſion ſtipites aſſumunẗ ⁊ in vmbꝛa ſiccanẗ de q̃bꝰ coꝛtices aſſumunẗ ⁊ accipiunẗ ex eis nouē charmet ⁊ infundunẗ in vino veteri die ⁊ nocte: deide colaẗ ⁊ fit tepidum poſtea bibiẗ ⁊ ſoluit abſqꝫ ĩpedimẽto. Permu. Loco eiꝰ poniẗ in euacuãdo aquoſitatē ⁊ flegma triplũ ponderis eiuſdem ireos ⁊ due tertie ponderis ſui.

¶ Lacticinia dicuntur plante habentes lac maxime acutum que vocantur arabice iechia: de quibus titimalus pꝛincipalioꝛ: cuius ſpecies ſm̃ Dia. ⁊ Pli. lib. 26. cap. 8. ſunt ſeptem vel octo.

¶ De laudano. Cap. 432m.

Laudanũ q̃d eſt. Eſt humiditas pendẽs in pilis capꝛarũ paſcentiũ ⁊ barbis earũ cum paſcunt plantã que noiaẗ cuſus. Cadit eni ſuꝑ eaꝫ ros ⁊ aggregaẗ in ea humiditas ⁊ permiſceẗ ille ros reſudationi folioꝝ illius plante. Cũ ergo inficiunẗ eo pili capꝛaruꝫ ⁊ ſuſpendiẗ in eis aſſumiẗ ab eis laudanũ: ⁊ illud q̃dē qꝺ purũ eſt: eſt qꝺ pẽdet in barbis earũ: in pilis earũ qui a terra eleuati ſũt. Et malũ erit qꝺ pendet in partib⁹ inferioꝛib⁹ eaꝝ: qm̃ ꝯculcãt ipſum cũ harena ⁊ terra. Elec. Melius eſt illud qꝺ eſt pingue ponderoſuꝫ ⁊ cabꝛoſi boni odoꝛis qꝺ ad citrinitatē declinat: ⁊ in quo non eſt arenoſitas ⁊ reſoluiẗ totum in oleo: ⁊ ex quo nõ remanet fex. Aligrũ vo piceũ eſt nõ bonũ. Nã. Eſt caľm in fine pꝛimi: ſiccũ in ſcꝺo. Et dixit Alcãzi qꝺ eſt frigidũ ⁊ ſtipticũ: ſed nõ eſt ita. Qꝺ aũt eſt in regionib⁹ meridionalibus eſt calidius. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Eſt ſubtile valde ⁊ eſt in ipſo pauca ſtipticitas: ⁊ eſt maturatiuũ humiditatũ groſſaꝝ viſcoſarũ quas cũ eq̃litate reſoluit in quo eſt virtꝰ attractiua. Et eſt calefactiuũ aperitiuũ oꝛificiorũ venarũ ⁊ igrediẗ in ſedatione doloꝝ. Deco. Facit naſci pilos ⁊ inſpiſſat eos ⁊ ꝓlongat eos ⁊ ꝯſeruat ꝓꝓꝛie cũ oleo myrtino ⁊ cum vino ⁊ nõ facit hoc niſi qm̃ ipm̃ eſt ſubtile ⁊ ꝓfundaẗ reſolutiuũ ⁊ mundificat corruptionē coꝛrodentē carneꝫ ⁊ attractiuũ: attrahit eni mãm bonã ad pilos: verũ ipm̃ nõ valet ꝯferre caluiciei cũ incipit ⁊ caſui piloꝝ cũ apparet cutis ⁊ fluxui capilloꝝ ⁊ nõ peruenit ad hoc vt ſaluet alopiciã: qm̃ mãm alopicie nõ reſoluiẗ niſi ṽtute que eſt ſupꝛa virtutem reſolutionis eiꝰ ⁊ virtute ſubtilioꝛe magis vacua ſtipticitate eius. Vul. ⁊ vl. In cathagenis laudanũ ꝯſolidat vlcera dure ꝯſolidationis. Mē. ca. Diſtillanẗ cũ oleo ro. in aurē doloꝛoſam ⁊ ingrediẗ in medicinis ſoda ⁊ pulſationis. Mē. anhe. ⁊ pec. Confert tuſſi. Mē. expľ. Reſoluit apoſtemata matricis ſuppoſitũ in peſſario: ⁊ extrahit fetũ moꝛtuũ ⁊ ſecundinã ſuffumigatione facta ex eo in traiectoꝛio: ⁊ qñ bibitur cũ vino antiquo ꝯſtringit ventrē ⁊ ꝓuocat vꝛinã.

¶ Laudanum eſt ſoꝛdities que aſpoꝛtatur de cypꝛo. Sim.

¶ De lubue. Cap. 433m.

Lubue q̃d eſt. Eſt arboꝛ ſigie: arboꝛ lubue ē magna cuiꝰ folia ⁊ lignũ ſt ſiľia arboꝛi cydonioꝝ ⁊ hꝫ fructũ albũ ſiľeꝫ galle: ⁊ ĩ ipo ē granũ pigue. Et illꝺ qꝺ ē ĩ ipſa ē meliꝰ ex q̃ expꝛimiẗ oleũ: ⁊ coꝛtex huiꝰ arboꝛis ē ſtoꝛax ſicca: ⁊ eiꝰ aq̃ accipiẗ cũ icidiẗ ita vt exeat ⁊ ē mel lubue. Et illud qꝺ egrediẗ ex granis eiꝰ ꝺꝛ ſciregi ſtoꝛacis ſicce: ⁊ gũma huiꝰ ē ſtoꝛax heremitaꝝ: ⁊ ē gũma alba. Quid ē

lubue ē storax. Et dr̄ illa q̄ liqda est mel allubue ⁊ sto-
rax: ⁊ ē lachryma arboris q̄ ē sic̄ cydonioꝝ. Et nos q-
dē iā diximꝰ i cap. storacis illd̄ qd̄ diximꝰ. Et nos reite
ramꝰ ſmonē illū q̄uis in eo sit iteratio. Et iā dr̄ ꝙ est
oleū arboris alterꝰ romane. Elec. Melior spēꝝ sto
racis ē illa liqda p̄ seipsaꝫ mellina gūmosa bōi odoris
ꝑueniēs ad citrinitatē ⁊ n̄ ē nigra fursurea. Et qn̄qꝫ i-
uenit̄ d̄ ea liqda sil'is saniei: ⁊ qn̄qꝫ adulterat̄ cū oliuis
⁊ melle: ꝓijcit̄. n. i eis i sole: deīde exp̄mit̄. Nã. Cal'a
ē i p̄: sicca i scd̄o. Opa. ⁊ ꝓp̄. Inest ei v̄tꝰ maturati-
ua lenitiua valde calefactiua resolutiua: ⁊ eiꝰ fumꝰ est
sil'is fumo olibani ⁊ i ipso est stupefactio nā: ⁊ eiꝰ oleū
qd̄ ex ea fit sceni lenificat fortit̄: ⁊ eiꝰ fumꝰ ē sic̄ fumꝰ oli
bani. Apa. ⁊ bo. Cōfert duritijs in carne ⁊ linit̄ sup̄
bothor hūidū ⁊ siccū cuꝫ oleis. Vul. ⁊ vl. Linit̄ sup̄
scabiē siccā ⁊ hūidā ⁊ ē epithima bonū sup̄ eā. Instr.
iun. Cōfortat mēbra ⁊ ꝓhibet spasmū ⁊ ꝯctionē iun-
cturarū bibita ⁊ linita ⁊ ponit̄ i oleis lassitudis. Mē.
cap. Retinet qd̄ ex ea hūidū ē ⁊ qd̄ ex ea siccū ē catar
rū suffumigatū ⁊ ad corizā ē vltima: ⁊ i ipsa ē v̄tus fa-
ciēs subeth ⁊ p̄cipue i oleo eiꝰ. Mē. anhe. ⁊ pec. Cō
fert tussi ātiq̄ ⁊ fl'ati ⁊ dolori gutturis ⁊ clarificat vocē
arteriaci cum lenitate vehemēti. Mē. nut̄. Digerit.
Mē. exp. Lenit subtil'r ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ ꝓuocat mē
strua ꝯueniēter bibita ⁊ supposita ⁊ lenit duritiē mr̄i-
cis: ⁊ qd̄ ex ea siccū est strigit vētrē: ⁊ cū ex storace aut
ex liqda bibit̄ aur. cū eq̄li pōdē d̄ gūma amigdalaꝝ sol
uit fl'a viscosuꝫ absqꝫ ipedimēto. Permu. Loco eiꝰ
ponit̄ eq̄li pōdē castoreū ⁊ duplū eiꝰ de oleo sisamino.
¶ Lubue arabice apud Aui. arbor sigie. i. storacis: etiam sepe pro
storace ponitur. Sim.

¶ De lacca. Cap̄. 434[m].

Lacca qd ē. Dixerūt qdā de qbꝰ ē Paulus
ē hec gūma herbe sil'is myrre boni odoris
⁊ opꝫ qdē vt admistret̄ cū cautela. Alij v̄o
errauerūt ⁊ dixerūt h̄ ē karabe. Et dixerūt
qdā ꝙ hec est lacca. verum lacca in plerisqꝫ ꝓprieta-
tibus est in virtute karabe. Deco. Est extenuatiua
virtute vehementi. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert tremo-
ri cordis. Mē. nut̄. Cōfert epati ⁊ ꝯfortat stōchū: ⁊
ꝯfert icteritie ⁊ hydropisi ⁊ doloribus epatis.
¶ Lacca est gūmi rubicūdū quo tincture fiunt. arbor eiꝰ est in ara
bia sil'is arbori myrre. Aui. de ea duo facit cap̄. vnū hoc. aliud ici-
pit keiken qd̄ penitꝰ ignorasse videt̄. arabi. vocat̄ lech. Sim.

¶ De lehibach. Cap̄. 435[m].

Lehibach qd est. Est arbor rara h̄ñs rosas
bōi odoris paꝝ quā apes pascūt. ⁊ vī ꝙ sit
arbor q̄ noiat̄ farara q̄uis illd̄ nō v̄e scio.
Et eiꝰ qdē v̄tus ē ꝓportiōalis prassio: ve-
rūtn̄ est debilior ipso ⁊ est lacticiniuꝫ. Nã. Est cal'a
⁊ sicca in scd̄o. Et dr̄ ꝙ est cal'a ⁊ sicca vsqꝫ ad q̄rtum.
Opa. ⁊ ꝓp̄e. Cū ꝓijcit̄ ex lacte eius in gurgite pisciū
aliqd sup̄ aquā eleuat eos. Mē. nut̄. Facit virtuose
vomere. Mē. expul. Soluēdo educit aquā.

¶ De luhabat barbarica. Cap̄. 436[m].

Luhabat barbarica qd ē. Est qddaꝫ qd̄ ē sic̄
hermodactyli ⁊ affert̄ d̄ ꝑtibꝰ Africe ⁊ adul-
terant̄ cuꝫ eo hermodactyli. Nã. Cal'm est
⁊ siccū in scd̄o. Mē. exp. Mouet coitū.

¶ De lingua auis. Cap̄. 437[m].

Lingua auis. Nã. Est cal'a in tertio: hu-
mida i p̄. Opa. ⁊ ꝓp̄. Est i folijs eiꝰ ꝯstri
ctio ⁊ mūdificatio ⁊ vis ꝯsolidādi. Vul. ⁊
vl. Folia eiꝰ ꝯsolidāt ⁊ vlcera hūida car-
ne replēt. Instr. iun. Cortices eiꝰ cū aceto sup̄ ꝯstri
ctionem lacertorum positi ꝯferunt. Mē. anhe. ⁊ pec.
Cōfert tremori cordis. Mē. expul. Addit in coitu.
Permu. Loco eiꝰ in mouēdo coitū ponit̄ eq̄le pon-
dus de nuce excorticata: ⁊ pōdus eiꝰ de tuderi rubeo.
¶ Lingua auis est semē fraxini: qdā herbā putāt ſm Ioā. Serap̄.
cap̄. de augētibus in coitu. vocat̄ lingua passerū. Itē idē in septio
in cōfectione pillularū indarū dicit ꝙ assimilat̄ pellicule vel cor-
ticule que est in medio bacce lauri. Aui. cap̄. de augētibꝰ in coitu
inter medullas cōputat: non est ergo herba. Sim.

¶ De lingua bouis. Cap̄. 438[m].

Lingua bouis qd ē. Herba lata h̄ñs folia
sic̄ almaru. ⁊ cāna eiꝰ ē plana: ⁊ rami cāne
eiꝰ sūt sic̄ pedes locustaꝝ ⁊ color eiꝰ ē ex vi
ridi ⁊ citrio. Elec. Opꝫ vt admistret̄ illa
q̄ corasceni grossa h̄ñs folia sup̄ q̄rū facie sūt pūcta q̄
sunt radices spinaꝝ ⁊ piloꝝ exeūtiū ab ea. Que aūt in
hac terra repit̄ ⁊ q̄ vtunt̄ medici pl'm eiꝰ ē genꝰ alma-
ru: ⁊ nō est lingua bouis: ⁊ neqꝫ ꝯfert vt iuuamētū illiꝰ
est. Nã. Proxima est eq̄litati i calore: ad cal'itatē. n.
declinat ꝑuā: ⁊ est in fine p̄mi hūiditate: ⁊ q̄ sicca ē: est
minoris hūiditatꝭ. Et dixerūt aliq ꝙ est frida ⁊ humida
in fine scd̄i: ꝫ illd̄ est lōginquū. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Virtus
eiꝰ q̄ adusta est remouet alcola q̄ sunt in ifantibꝰ ⁊ se-
dat iflāmationē oris: ⁊ sil'r ipsamet: ꝫ ipsa est d̄bilior.
Mē. āhe. ⁊ pec. Est lenitiua ꝯfortatiua cordis bona
mel'ie ex sollicitudīe ⁊ tremori cōdis i vio ⁊ dispōnibꝰ
mel'icis: ⁊ qdā i potu eā tribuūt ad tremorē cordis ca
lidū cū luti armeni pōdere. ij. ʒ. ⁊ ꝯfert tussi ⁊ asperitati
cāne ⁊ ꝓp̄rie cū coq̄t̄ cū hydromelle ⁊ zucharo.
¶ Lingua bouis buglossa gre. est syluestris. Borago v̄o eiusdem
speciei est domestica. Sim.

¶ De lingua arietis. Cap̄. 439[m].

Lingua arietis qd ē. Est duoꝝ generū. s. ꝑua
⁊ magna. Inq̄t Dia. ipa noiat̄ pluriū costaꝝ
⁊ hꝫ. vij. costas. Et folia qdē magne maiora
sūt folijs ꝑue: ⁊ eiꝰ suba est cōposita ex aqueitate ⁊ ter
reitate: ⁊ aqueitate qdē infridat: ⁊ terreitate ꝯstringit.
Ele. Eaꝝ iuuatiua ē maior: ⁊ fructꝰ qdē ⁊ radix sunt
ꝓpinq nā folijs: veꝝ sunt magis sicci ⁊ minus frigidi.
Nã. Est radix eiꝰ siccior ⁊ minus humida: ⁊ frigꝰ eiꝰ
est minus stupefactiōe ipsiꝰ: ⁊ siccitas eiꝰ est ifra ipsius
mordicationē: ⁊ ꝑꝑ illd̄ est vltima ad vlcera ⁊ est sub-
tilis ⁊ ꝓp̄rie cū siccat̄. Inq̄t Gal'. Est frigida ⁊ sicca in
tertio. Opa. ⁊ ꝓp̄. Folia ipsiꝰ sunt ꝯstrictiua reꝑcus
siua cū aqueitate frigida: ⁊ ꝑꝑ illd̄ sūt vincētia cursum
sanguis ⁊ siccitas eiꝰ nō est mordicatiua: ⁊ ꝑꝑ illud est
iuuatiua ad ꝯsolidāda vlcera antiq̄ ⁊ recētia: ⁊ neqꝫ ē
aliqd melius ea: ⁊ in ea est aptio ꝑꝑ abstersioneꝫ que
est in ea. Sꝫ ⁊ radix eiꝰ suspēdit̄ sup̄ collū habētis scro
phulas. Apa. ⁊ bo. Est bona apātibꝰ calidis ⁊ adu
stiōi ignis ⁊ formice ⁊ scere ⁊ herisipile ⁊ apātibꝰ radi-
cū auris ⁊ scrophulis. Vul. ⁊ vl. Est bona vlceribꝰ
fraudulētis ⁊ igni ꝑsico ambulatiuo ⁊ vlceribꝰ antiq̄s

ꝛ vulnerib⁹ ꝓfundis: ꝛ ē subtilis vl'r in his capl'is: ꝛ cō
fert cuz kimolea ꝛ cerusa qñ ponit̃ super herisipilam.
Instr.iū. Fit ex ea empl'z ad elephātiā ꝛ ꝓhibet au-
gmētū ei⁹ ꝛ ipsaz detumescē facit. Mē.cap. Cōfert
dolori auris ex cal'itate: ꝛ dcoctio radicis ore ea collu
to ꝯfert dolori dētis: ꝛ pulmētū lētiū i q̄ pōit̃ ipa loco
sicle ꝯfert epilepsie: ꝛ qñ distillat̃ succ⁹ folioꝝ ei⁹ in au
rē illi⁹ q dolorē patit̃ auris sedat dolorē. Et qñ masti-
cat̃ radix ei⁹ aut colluit̃ os ex succo ipsi⁹ sedat dolorē
dētiū: ꝛ sil'r aq̄ folioꝝ ei⁹ sanat alcola. Mē.ocu. Cō
fert obthalmie ꝛ dissoluunt̃ collyria obthalmie cū suc
co ei⁹ ꝛ ꝯferūt. Mē.ābe.ꝛ pec. Semē ei⁹ ꝯfert sputo
sanguieo: ꝛ pulmētū lētiū i q̄ pōit̃ ipe loco sicle ꝯfert
asmati. Mē.nu. Radix ꝛ semē ꝛ folia ipsi⁹ sūt bōa in
cura oppil'onū epatꝫ ꝛ renū: ꝛ ex ea qdē dcoqt̃ pulmē-
tū lētiū ꝛ ponit̃ ipa loco sicle ꝛ ꝯfert hydropisi. Mē.
exp. Cōfert vl.itestinoꝝ ꝛ sol'oni aq̄se pot⁹ seis ei⁹: ꝛ
clisterizatio cū succo ipi⁹ fluxū sanguis hemorroidaꝝ
retiet: ꝛ bibunt̃ folia ei⁹ cū vino ad dolorē vesice ꝛ re-
nū. Feb. Dicit̃ ꝙ ꝯfert febri triāgule.s.tertiane: ꝛ ꝙ
oz vt ad tertianā bibant̃ tres radices ei⁹ in.ʒ.iiij.ʒ.vi-
ni cōmixti: ꝛ ad quartanaz quatuor radices ei⁹ simil'r.
Vene. Ponit̃ cū sale super morsum canis rabiosi.

¶ Lingua arietis lingua agni arnoglossa plantago. Sim.

¶ De lingua. Cap. 440m.

Lingua quid est. Substantia cōposita ex car
ne laxa in qua penetrant vene ꝛ nerui ꝛ lacer
ti: ꝛ humor eius est humidus.

¶ De lucharidis. Cap. 441m.

Lucharidis qd ē. Est lapis egypti⁹ q̊ fullo
nes vtunt̃ i dalbatōe pānoꝝ lax⁹ q i aq̄ ve
locit̃ soluit̃. Opa.ꝛ ꝓꝓ. Est glutiatiuus
exiccatiu⁹ absq3 mordicatiōe stiptic⁹ ꝓhi-
bēs fluxū māerū ad mēbrū. Vul.ꝛ vl. Est iuuatiuū
vulneꝝ ꝛ vlceꝝ ꝛ ꝓꝓe i mēbris lenib⁹. Mē.ocu. Cō
fert fistul' ꝛ igredit̃ i medicis vlceꝝ oculi. Mē.ābe.ꝛ
pe. Est bon⁹ sputo san. Mē.ex. Cōfert sol'oni ātiq
ꝛ dolori vesice: ꝛ suppōit̃ ad abscidēdū fluxū sāguis.

¶ Lucharidis sic scribit̃ ab Aui.sz i arabico ē luphahanidis: ꝛ dic
ꝙ ē lapis egyptius quo fullones vtunt̃ ad dealbationē pānoꝝ lax⁹
qui i aq̄ velociter soluit̃ ꝛc. credo me vidisse. nā est in colore lapi-
dis boracis ꝛ est lubricus vt sapo durus sed est durior. Sim.

¶ De luf. Cap. 442m.

Luf qd ē. Alia ē plana: ꝛ alia ē crispa: ꝫ cri
spa ē cal'ior ea q̄ dr̄ luf ꝑpētis ꝛ plana. Et i
plana qdē ē terreitas ꝓlima: q̄ꝓꝓ minorat̃
ei⁹ abstersio ab abstersiōe crispe ꝛ si ābe sſt
abstergētes. Inqt Dia. Folia ei⁹ sſt sil'ia folijs dracoi-
tū ꝛ minora ꝓꝓ diūsitatē vestigioꝝ i eis. Et radix ei⁹ ē
vni⁹ palmi ꝛ ei⁹ radix ē sic radix medicie ꝑdicte silis pi
stello mortarij ꝛ fruct⁹ ei⁹ ē citrin⁹. Crispa aūt ē sic oli
ua. Nā. Plana ē cal'a i fine ꝑmi ꝛ sicca: ꝛ crispa i fi-
ne scdi: ꝛ i calefactōe: ꝛ forti⁹ qd ē i ipa ē semē ei⁹ ꝛ iu-
uāti⁹ qd ē i ipa ē radix ei⁹. Opa.ꝛ ꝓꝓe. Est apitiua
oppil'onū icisiua hūidoꝝ ḡssoꝝ viscosoꝝ cū eq̄litate ꝛ
in ipa ē abstersio. Et crispa qdē i oib⁹ istis ē fortior q̄z
alie ꝛ ꝓꝓe plana terrea. Deco. Radix crispe abster-
git pānū ꝛ morpheā ꝛ lētigies ꝑuas ꝛ magnas: ꝛ ꝓꝓe
cū melle ꝛ linit cū vīo super fissuras frigoris. Apa.ꝛ
bo. Cōfert apatib⁹ idigētib⁹ abstersione. Vul.ꝛ vl.
Permiscet̃ radix ei⁹ ꝛ ꝓꝓe radix crispe cū vite alba: ꝛ
pōit̃ i ēpl'is fraudulentꝫ. Et illa i q̄ ē hūiditas ē ꝯueniē
tior vulnerib⁹ q̄z sicca q̄ ē acutior q̄z illd q̄ idiget̃ i vul
nerib⁹. Et qñq3 ꝯtusa sumit̃ loco lycinij ēpl'i ad oia vl
cera ꝛ fistulas ꝛ fiunt ex radice ei⁹ glādes ad fistulas.
Et folia ei⁹ sſt bōa vulnerib⁹ malis Instr.iū. Radix
alluf cū stercore vaccio vz supra podagrā ꝛ ꝯtusionē
lacertoꝝ. Mē.ca. Succ⁹ vue ei⁹ q̄ ē domestica ꝯfert
dolori auris. Et qñ pōit̃ i aures cū ol'o ro. ꝓhibet cor
rosiōes ꝛ cācrū factū in eis. Et cū accipit̃ succ⁹ vue luf
ꝑpētis q̄ ē sup ei⁹ extmitatē: ꝛ qñ miscet̃ succ⁹ ei⁹ cū oleo
ꝛ distillat̃ i aurē sedat dolorē. Et radix qdē ei⁹ ē ex me
dicis abstergētib⁹ sordes ei⁹ exiccātib⁹ vlc⁹ ei⁹ ꝯferēti-
b⁹ auditui. Et semē luf sanat hemorroidas q̄ sſt i nari-
b⁹: ita ꝙ cācerositatē eaꝝ: imo cācrū ip3: ꝛ ꝯsiliū ē vt
pōat̃ i narib⁹ cū lana. Mē.ocu. Cōfert radix ei⁹ vlce
rib⁹ oculi. Mē.ābe.ꝛ pec. Fac̃ spuē ꝛ ꝯuēit asmati ꝛ
dilatatōi ābe. ꝛ coqt̃ i aq̄ aliq̄tiēs dōec remoueat̃ me
dicialis vis ei⁹: deide cōedit̃ i dilatatōe ābe. ꝛ i asma-
te ātiq̄: ꝛ radix ei⁹ fac̃ illd: ꝫ i crispa fortius. Mē.nut.
Ex ei⁹ cōestiōe gñat̃ hūor ḡssus. Mē.ex. Crispa mo
uet coitū i vīo ꝛ mūdificat renes ꝛ ꝯfert hemorroidi-
bus: ꝛ dr̄ ꝙ cū ex fructu crispe sumunt̃ triginta nuō cū
aceto mixti aut vīo eijcit fetū. Et qñq3 suppōit̃ glans
ex ea fcā ꝛ fac̃ abortū: ꝛ qñq3 fac̃ abortū odoramtū h⁹
plāte apd arefactionē floris ei⁹: ꝛ qñq3 ꝓuocat vrinā.
Vene. Qñ fricat̃ radix ei⁹ sr̄ corp⁹ ñ mōdet ip3 vipa.

¶ Luf plāta est laurus que aliter dicitur pes vituli: sed Simon di
cit ꝙ est serpentaria dracontea.

¶ De liminio. Cap. 443m.

Liminiū qd ē. Fruct⁹ ei⁹ ē stiptic⁹. Mē.exp.
Cōfert sol'oni vētris ꝛ sanguis ꝛ dat̃ ad ℔ in
vīo: ꝛ sil'r fluxui sāguis ꝛ potio ei⁹ ē heesunesi.

¶ Liminiū est herba thyrsum habens lilio similem ꝛ folia bete ſi
milia: semen plurimū rubeū ꝛc. Pli.lib.25.cap.9. succū lacteū mit
tit cōcrescentem gūmi modo humidis locis ꝛc. sed lemoniū voca
tur. vide an sit idem. Alij appellant lymonion: vt Dia. Sim.

¶ De lacte. Cap. 444m.

Lac qd ē. Lac ex trib⁹ cōpositū ē substātijs
aq̄itate ꝛ caseitate ꝛ butyrositate: ꝛ i vacci
no qdē ml'tiplicat̃ butyrositas. Lac v̊o ca
mellaꝝ ꝑtui viciaꝝ min⁹ hz butyrositatꝫ ꝛ
caseitatꝫ: ꝛ ē subtile valde. Et lac asinaꝝ ēt min⁹ exñs
butyrosuz ē subtile. Capraꝝ v̊o lac ē tēꝑatū: ꝛ lac oui
nū ē ḡssuz valde. Et lac vaccinū ē pigui⁹ ꝛ ḡssi⁹. Eq̄rū
v̊o lac ē sic lac camellaꝝ ꝑtui viciaꝝ subtile aquosuz.
Ele. Lac qd meli⁹ ē oib⁹ ē lac muliebre: ꝛ lac meli⁹ ē
qd ex vbē suggēdo bibit̃ aut sic ml'get̃: ꝛ melius ipi⁹ ē
qd ē vehemētis albedis eq̄lis eēntie qd sup vnguē di
stillatū figit̃ ꝛ ñ currit: ꝛ ē past⁹ aial'ipi⁹ plāta bōa: ꝛ ñ
ē i ipo sapor extne⁹ dclinās ad acetositatē: aut amari-
tudinē: aut acredinē: aut odor extne⁹ horribil'. Et oz vt
admistret̃ stati vt mulget̃ añq̄z ꝯūtat̃. Et lac qdē ois
aial' cui⁹ ꝑgnatio ē ꝓlixior ꝑgnatōe mulierū ē malū q̄-
ꝓꝓ ꝓportiōale ē illd qd ē ꝓximū sicut vaccinū. Nā.
Aq̄itas ē cal'a ꝛ butyrositas ad eq̄litatē tēdit: lz ad ca
liditatē dclinet. Et lac acetosuz ē fridū ꝛ siccū. Opa.
ꝛ ꝓꝓ. Aq̄itas ei⁹ ē subtiliatiua lauatiua solutiua. Et i
ipsa nō

ipsa nō ē mordicatio. Et lac qdē est nutritiuū ⁊ equat chimos ⁊ ꝯfortat corpꝰ ⁊ abluit. Et qñ bibiť cū melle mūdat vlcera iteriora ab hūoribus grossis ⁊ maturat ea ⁊ lauat: ⁊ ē boni chimi: ⁊ fac̄ exuberare sanguinem: augmētū faciēs i cerebro: ⁊ ꝓꝑe lac muliebre: ⁊ lac qdez ē ꝓpique digōnis: ⁊ quō nō cū sit gn̄atū ex sanguine qđ ē i sūmo digōnis cui supuenit digō q̄dā alia: q̄z uis sit ex mēbro qđ ad frigꝰ ꝺclinat: nō enim nutriť ab eo dōec fiat i dispōne cibi q idiget dispōne p̄lima ⁊ clarificatiōe post clarificationez: imo qñ dn̄ať ei caľitas bona reduc̄ ipz ad nāz sanguinis eq̄lis velociť. O q̄z bonū est qđ Ruffus dixit de eo: ⁊ si nō ei ꝯdicať: ⁊ ꝑꝑ declinationē suā ad frigus aliqđ nocet fľaticis: qm̄ caliditas eoꝝ nō ꝯuertit ipsuz ad sanguinē sicut opz. Et corpꝰ vtiť ipso añ ꝯuersionē eiꝰ: ꝑꝑea ꝙ ē ei ꝓpiquū: ⁊ ꝑꝑ h̄ ꝯfert h̄ntibꝰ cōpl'onez caľaz ⁊ siccā: cū i ipsoꝝ stomachis nō est choľa. Ampliꝰ lac cū corꝑibꝰ ꝓportionalitatez hz q̄rū cāe nō cōprehenduntᷣ. Illū āt q bibit lac post ipsuz qesc̄ē oz vt nō corrūpať ⁊ nō acescat. verū opz vt nō sup ipsuz dormiat: neq̄z suscipiat sup ipsū cibū aliū dōec ꝺscendat: ⁊ ē magis ꝯueniēs ꝯsistētibꝰ q̄z adolescentibꝰ caľaz h̄ntibꝰ cōpl'onē. nā ꝯūtiť i ipsis ad choľaz. Et ꝯfert senibꝰ ēt ꝑꝑea ꝙ h̄uectat ⁊ remouet pruritū q eis ē ꝓpriꝰ: ƀ opz vt iuueniť ad ipsuz digerēdū cū melle. Et multotiens qdē icipit lac soluē ⁊ expellere supfluitates q̄ sūt i ꝑtibꝰ itestinoꝝ: deide icipit nutrire ⁊ expādiť i corpꝰ ⁊ retinet nāz: ⁊ ē iflatiuū q̄usq̄z feruere icipiat: ⁊ est cōpositū ex soluente qđ est eiꝰ aq̄itas ⁊ cōstrigente qđ ē caseitas ipsiꝰ. Et colostra ē tarde digōnis ⁊ grossi h̄ūoris ⁊ tarde descēsiōis. Mel v̄o ipsaz rectificat ⁊ acq̄rit ex ea corpꝰ nutrimētū p̄lim. Et acetosi crudi h̄ūoris ⁊ qđ ꝺcoctū est ⁊ ꝓꝑe qđ ē g̃ssiꝰ ē magis ꝯstrictiuū: ⁊ oē qdez lac fac̄ possidē oppil'ones ⁊ ꝓꝑe i epate nisi lac camellaꝝ fetaꝝ ⁊ silium ꝑꝑ paucitatez caseitatꝭ eiꝰ ⁊ abstersiōez aqueitatꝭ ipsiꝰ: ⁊ ꝯfert materiebꝰ q̄ effunduntᷣ ad membra iteriora ⁊ ledūt ea sua acuitate ⁊ mordicatiōe. debilitat eni eas: qm̄ lauat ipsas vltra ablutiōez aq̄ ꝑꝑ abstersionē q̄ est i aq̄itate sua: ⁊ nō est i aq̄: ⁊ equat eq̄litatez eaꝝ: ita vt ꝯūtanť ⁊ fiāt siľes mēbro: deide glutinat eas sup ipsuz. s. iter mēbrū ⁊ iter h̄ūorē malū: nō ǵ obuiat ei humor nudo. Et ipz nocet h̄ntibꝰ fluxū sanguis. ¶ Lac p̄terea nō ē bonū viscéribꝰ: ⁊ lac capraꝝ est minꝰ nocens viscéribꝰ q̄z aliđ. Nam pľz eius q̄ pasciť est ꝯstrictiuū. Ouinum v̄o lac acetosuz est ꝯ̄trio: ⁊ nō est laudabile ⁊ i ipso ē iflatio. Et lac qdez i sua suƀa est velocis ꝯūsiōis ⁊ ꝓꝑe ad caľitatez: ⁊ neq̄z est aliqd nocibiliꝰ corꝑi q̄z lac malū. Et lac qdez asinaꝝ est aq̊suz: ⁊ lac scrophinū aq̊suz ē nō matuꝝ: ⁊ lac v̄nale est aq̊suz cōparatū ad estiuū: ⁊ siľr lac aīalis cuiꝰ pastus est ripa: aut terra limosa: qm̄ plāte veris sūt aq̊se cōparate ad plātas estatꝭ. Et q̄zto magis igrediť vľ accedit estas ad autūnū tāto fit magis g̃ssuz: ⁊ qđ meliꝰ est: est illđ qđ ē i medio estatꝭ: verūtñ timeť i ipso ꝙ calor ipsuz ꝯuertat postq̄z potatū fuerit. Illđ v̄o nō timeť i vere. ¶ Vaccinū p̄terea est p̄limi butyri. Et ouinū p̄lime est caseitatꝭ ⁊ butyrositatis: ƀ caseitas i lacte camellino est pauca postea i lacte egno deide asinino: ⁊ ꝑꝑ h̄ raro caseať i stōcho ⁊ superioribꝰ ventris plusq̄z aliđ. Et i lacte qdē camellino ē salsedo: ꝑꝑea q̄ diligūt acetosum: ⁊ h̄ est melius lac: ⁊ cū h̄ dr̄ ꝙ est vehementꝭ taritatꝭ i stōcho ⁊ suꝑioribꝰ ventris. Et scias ꝙ lac diūsificať ƒm spēs aīaliū: ⁊ ƒm etatez si est ꝑuū aut magnū aut mediocre: ⁊ ƒz formaz si est leuis carnis: aut dure pigue: aut extenuatū albū aut aliū h̄ns colorez. Et ꝺbiliꝰ qdē lac ƒm ꝙ dr̄ est lac albi ⁊ est velocioris ꝺscensiōis. Deco. Plimus vsus lactꝭ gn̄at pediculos ƒm ꝙ qdā existimauerūt ⁊ nō elōgať: veꝝ ipz abstergit cicatrices fedas in cute linitū et colorez effic̄ valde bonū bibitū: veꝝ ipsuz fac̄ multotiens accidē sordes nisi lac camellaꝝ recent̄ fetaꝝ: ex ipso eni raro timenť sordities. Et qñ bibiť cū zuccharo colorez effic̄ valde bonū ⁊ ꝓprie mulieꝝ ⁊ ipiguat: ita ēt ꝙ aq̄ casei ipinguat h̄ntes cōpl'ones caľas ⁊ siccas cū soluunť potu eiꝰ ꝑꝑ suā cāz: ⁊ nō impiguat eos nisi ꝑꝑea ꝙ humectat ⁊ exh̄ibit h̄ūorez malū q̄re rectificat nutrimentū. Et lac qdez alraib cū scoria ipiguat illos velociter. Aq̄ v̄o casei delet pānuz ⁊ cicatrices linitū: ⁊ qñq̄z ꝯfert eis bibitū. Apo. ⁊ bo. Multotiēs sananť illi qbꝰ accidūt aꝑata mala ⁊ carbūculi ⁊ almescere ⁊ scabies ⁊ pruritꝰ bibitiōe lactꝭ: cū i cōpl'onibus eoꝝ nō fuit qđ corrūpat ipsuz ⁊ ꝯūtat ad choľam. Et lac qdez nociuū est h̄ntibꝰ aꝑata itriseca. Vul. ⁊ vlc. Lac rectificat vlcera itrinseca ꝑ h̄ ꝙ lauat: ⁊ ꝙ glutinat ⁊ ꝙ mūdificat: ⁊ cū nō est in cōpl'one qđ corrūpat ipz ⁊ ad choľaz ꝯuertať h̄ntibꝰ vlcera: ⁊ aq̄ qdez casei cū mirabol'. scabiei est ꝯueniens. Instra iū. Lac malū est neruis ⁊ h̄ntibꝰ egritudies neruoꝝ ꝓꝑe fridas et flegmaticas. Mē. ca. Lac caꝑnū ꝯfert catarris ⁊ retinet eos ⁊ ipsoꝝ acredinē meliorat ⁊ ꝯfert vlceribꝰ palati. Et lac est cura obliuionis sicce ⁊ tristitie ⁊ alienatiōis. Et lac qdē nocet dentibꝰ ⁊ corrodit eos ⁊ concauat ⁊ ꝯsumit eos: ⁊ ꝓꝑe cū dens est fride cōpl'onis ⁊ laxā effic̄ gigiuā: imo oz vt post ipsuz colluať os cū melle ⁊ vio ⁊ oxymelle. Lac asininū ƒm ꝙ dr̄ cū colluiť ex eo os ꝯfirmat dentes ⁊ gigiuā: ⁊ nō est cōueniens h̄ntibꝰ soda ⁊ v̄tiginē ⁊ tinitū: ⁊ ꝓprie dormire sup ipsuz: ⁊ vľr nocet ꝺbilia h̄ntia capita. Mē. ocu. Lac facit euenire tenebrositatē visus ⁊ caliginē: verūtñ cū mulgeť in oculo ꝯfert obthalmie ⁊ nocumento materierū caľaꝝ effusaꝝ ad oculuz ⁊ asꝑitati. Et siľr qñ ꝑmisceť cū albumine oui ⁊ oľo ro. crudo: ⁊ poniť sup oculuz et ꝯfert emulsio eius i ipso tarfacti. Mē. ābe. ⁊ pe. Lac asininū ⁊ caprinū bona sūt tussi ⁊ extenuationi ⁊ sputo sanguis ƒz ꝙ significat locus eius. Et lac ouinū iuuatiuū est sputo sanguis. Et iteꝝ lac est medicis vlceruz pulmonis extenuatiōis: ⁊ confert ore colluto ex ipso ⁊ gargarizato p̄focatiōi ⁊ sq̄nātie ⁊ aꝑatibꝰ vue ⁊ amigdalaꝝ: verūtñ est nocitiuū h̄ntibꝰ tremorē cordis humidū q̊cūq̄z mō sit ex sanguie aut flegmate: ⁊ lac qdez camellaꝝ nouiter fetaꝝ ꝯfert asmati ⁊ frequētie spūs. Et lac est ꝯuenientiꝰ pectori q̄z capiti ⁊ stōcho. Mē. nuť. Lac fac̄ possidē oppil'ones. i meseraicis: ⁊ aq̄ casei ꝯfert icteritie. Et lac caprinū ⁊ lac camellaꝝ recent̄ fetaꝝ ambulātiū: ⁊ lac asinaꝝ ꝯfert hydropisi ⁊ con

ferũt oĩa illa duritiei splenis. Lac camellarũ nouiter fetarũ cũ oleo de alcãna ẽ cõueniẽs duritieb⁹ itrisecis ⁊ facit euenire iflationẽ i stõcho ⁊ dolorẽ ⁊ ppe colostra: ⁊ ambo cõmouẽt singultũ ⁊ eructuationẽ fumosam et ppe lac: ⁊ nocet splenetico ⁊ epatico ⁊ idigentib⁹ regimine subtiliatiuo nisi lac camellarũ fetarũ: ipsuz eni cõfert egritudib⁹ plimis splenis ⁊ epat ⁊ renouat epar. Et lac qdẽ camellarũ nouiter fetarum cõfert hydropisi valde ⁊ ppe qñ bibit cũ vrina camellarũ nouiter fetarũ arabicarũ: ⁊ excitat desideriũ cibi ⁊ fac tussim. Et lac qdẽ acetosuz est tarde digõnis valde ⁊ ẽ crudi hũoris: verũ stõchus cal's nãl'r aut accñtal'r digerit ipm ⁊ nutrit ipso ⁊ nõ eructuat fumose pp ablutiõez butyri ab ipso. Mẽ. ex. Aq̃ casei soluẽdo educ chol'az adustã ⁊ cũ epithimo soluit mel'az adustã. Et lac fac euenire lapidẽ: ⁊ lac qdez decoctũ donec cõsumat ei⁹ aq̃itas cõstrigit vẽtrez ⁊ retinet fluxũ sanguis p iferiora. Et lac qdẽ camellarũ nouiter fetarũ puocat mẽstrua. Et illud de q̃ extctũ est butyrũ est bonũ sol'oni chol'ice ⁊ fit clystẽ ex lacte nouiter mulcto ad vlcera itestinorũ ⁊ mrĩcis. Lac capnũ valet vlcerib⁹ vesice ⁊ lac succurrit nocumento coit⁹: ⁊ vigorẽ fert ad coitũ: ⁊ fac puenire iflãmationez i viscerib⁹. Oẽ preterea lac grossuz excitat chol'az ⁊ gñat lapidez ⁊ colostra ppe: ⁊ lac qdẽ excitat coitũ: ita q etiã lac acetosuz ⁊ mesir i corpib⁹ calide cõpl'onis h fac: ppea q hũectat ⁊ q iflat ⁊ sepe lenit ventrez: ⁊ ppe lac eqnũ camellinũ ⁊ asininũ: deide lac vaccinũ postea lac capnuz: ⁊ quãto plus minuitur aqueitas: ⁊ qñq3 soluit vẽtrem multitudo ipsi⁹: qm nõ digerit. Et sal qdez iuuat ad sol'onez ipsi⁹ ⁊ ad sol'onẽ aque lact. Decoctũ vo ⁊ in q̃ extincti sũt carbones ⁊ calefactũ cũ lapidib⁹ ignit ⁊ laminis ferri pculdubio vẽtrez cõstrigit. Et lac qdez cõfert rasure itestinorũ. Et lac acetosuz cõstrigit fluxũ chol'icũ ⁊ sanguineũ. Et lac qdez camellarũ recenter fetarũ cõfert hemorroidib⁹: ⁊ qñ lac ponit sup apata ani ⁊ vlcera ei⁹ ⁊ apata femoris ⁊ vlcera ipsi⁹ cõfert: ⁊ sedat dolorẽ accñtez i his mẽbris. Feb. Lac capnũ ⁊ lac asininũ sũt bona ethice sm q determiat i loco suo. Et lac acetosuz multotiẽs expellit febres ethicas qñ aufert ei⁹ butyrũ ⁊ fuerit ita q bñ digerat. Lac vo recẽter mulctũ grossuz multotiẽs fac icurrere febres: ⁊ nõ opz approximare ei patientez febrẽ penit⁹. Ven. Lac cõfert potui medicîarũ mortaliũ: ⁊ ei q sũpsit i potu leporez marinum: ⁊ gũmã ruthe agrestis ⁊ iusqamũ ⁊ benz ⁊ ppe q in potu sũpsit cãtarides ⁊ elleborum ⁊ strangulatorez adib ⁊ leopardi ⁊ oẽs medicias putrefactiuas: ⁊ est cura eius q in potu sumpsit benz: reducit eni ipsuz ad rõnem suam.

¶ Dubitat cui⁹ cõpl'onis sit totũ lac. vr q cal'z p Isaac. ¶ In oppositũ Gal'. 4. de simp. medi. ca. 5. 3ª distin. ¶ Dõm q frigidũ: qr acescit: ⁊ qr repmit apata cal'a: qr fit a frido mẽbro: qr nocet flegmaticis. ¶ Ad Isaac dõm q loqtur mãliter: qr cõuertit in sanguinẽ.

¶ De lampade alcutrub. Cap. 446m.

Lampas alcutrub qd ẽ. Est plãta pxia hyssopo. Ele. Qd de ea admistrat ẽ semẽ ipi⁹. Nã. Est cal'a i p sicca i scdo: ⁊ ẽ in fine secũdi. Opa. ⁊ p. Est apitiua ⁊ magis dominãs i ea est stipticitas ⁊ abscidit fluxũ q̃cũq3 modo sit. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat. Mẽ. ca. Fit ex ea empl'm ⁊ abscindit fluxũ sanguinis ex narib⁹. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Prohibet sputum sanguinis. Mẽ. expul. Cõfert vlceribus intestinorum clysteri facto ex ea.

¶ Lãpas alcutrub est plãta similis hyssopo ⁊ vocat arabice siragi alcutrub. sed siragi in. lib. de doc. arabi. iuenio expositum q est lucerna vel candela ardens. Sim.

¶ De lilio. Cap. 447m.

Liliũ qd ẽ. De ireos qdez iã dixim⁹. Et i illo qdez hortulano est terreitas subtil' acqrẽs amaritudinez: ⁊ in ipso est aq̃itas eq̃lis cõpl'onis. Nã. Albũ hortulanũ qd noiat liliũ azeth est cal'z ⁊ siccũ i scdo: ireos vo syluestris est vehementioris exiccatiõis. Opa. ⁊ p. Radix eius est magis abstersiua. Et oleũ ei⁹ est vehemẽtioris resol'onis ⁊ lenificatiõis: siue sit aromatizatũ: siue nõ sit aromatizatũ: ⁊ ireos qdez i oib⁹ illis est fortior: ⁊ ẽ stipticus cũ h: ⁊ i ipso est virt⁹ sanãdi dolores ⁊ putrefactiones. Deco. Cõfert pãno ⁊ lentigib⁹ ⁊ ppe radix ei⁹ ⁊ mũdat faciez abluẽdo ⁊ retinet cõctiõem ei⁹. Apa. ⁊ bo. Si terant folia ⁊ semia multũ ⁊ fiat ex eis empl'm sup herisipilã cũ vio cõfert ei valde: ⁊ simil'r sup apata flegmatica imatura ⁊ scabiẽ vlcerosaz ⁊ escaras ⁊ sahef ⁊ ppe cuz pmiscem⁹ ea alijs medicis. Vul. ⁊ vlce. Radix ei⁹ cõfert adustiõi aq̃ cal'e: qm exiccatiua ẽ mollificatiua abstersiua cũ eq̃litate: ⁊ sil'r folia ei⁹ decocta ⁊ cõsolidat. Et meli⁹ qdẽ est vt sit admistratio ei⁹ cũ oleo ro. Succ⁹ vo ireos ⁊ reliquorũ decoqt i aceto ⁊ melle ⁊ in vase ereo: ⁊ valz ad vlcera antiq̃ ⁊ vulnera. Et domesticũ qdẽ est meli⁹ mediciarũ q̃ sũt adustiõi aq̃ cal'e. Instru. iun. Est bonũ icisiõib⁹ neruorũ. Mẽ. ca. Ex decoctiõe radicis ei⁹ fit oris collutio ad dolorẽ dẽtiũ ⁊ ppe ei⁹ qd syluestre est. Et oleũ qdẽ ei⁹ est cõueniẽs vlcerib⁹ capit ⁊ furfurib⁹ ei⁹: ⁊ qñ distillat i aurẽ sedat dolorẽ ei⁹ ⁊ sonitũ. Mẽ. anhe. ⁊ pe. Cõfert radix ei⁹ anhelitui dilatatiõis ⁊ ppe ireos. Mẽ. nutri. Cõfert spleni ⁊ ẽ malũ stõcho ppe oleũ ei⁹. Mẽ. ex. Oleuz ei⁹ est resolutiuũ apitiuũ lenitiuũ duritiei mrĩcis ⁊ bibitũ ⁊ inunctũ. Et sil'r qd decoqt radix ei⁹ cũ ol'o ro. ⁊ nõ est ei par in egritudib⁹ mrĩcis: ⁊ sil'r oleũ ireos: ⁊ exhibit fetũ: ⁊ cõfert dolori vẽtris pũgitiuo. Et si decoquat radix ei⁹ sola cũ aceto: aut cũ semie iusqami ⁊ faria tritici sedat apata cal'a accñtia testiculis. Et qñ bibit ex ol'o ei⁹ ℥. 5. soluit: ⁊ ẽ cõueniẽs hñti ileos chol'icũ. Oleuz vo irinũ apit orificia venarũ hemorroidarũ: ⁊ sil'r radix lilij quocũq3 mõ sit. Vene. Cõfert pũcture omniũ venenosorũ ⁊ pprie scorpionis ipsum: ⁊ succus eius: ⁊ syrupus ⁊ semẽ ipsius bibita conferunt oibus pũcturis: ⁊ oleum eius est tyriaca coriandri ⁊ fungorum.

¶ Lilij plura sunt gñа. Pli. lib. 21. ca. 5. Sunt purpurea lilia: aliqñ gemino caule carnosiore tm̃ radice maioris q̃ bulbi ⁊c. Sim.

¶ De liquiritia. Cap. 448m.

Liqritia. Nã. Radix ei⁹ tẽpata ẽ: ⁊ si declinat ad aliqd decliat ad cal'itatẽ ⁊ hũiditatẽ. Apa. ⁊ bo. Succ⁹ ei⁹ cõfert sup panaritiũ: ⁊ sil'r radix eius. Vul. ⁊ vl. Ei⁹ succ⁹ vz ad vulnera. Mẽ. oc. Radix ei⁹ cõfert vngule ⁊ succ⁹ ei⁹ ẽ fortior. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Lenit cãnã pulmõis ⁊ mũdificat eã: ⁊ cõfert pulmoni ⁊ gutturi: ⁊ clarificat vocem. Mẽ. nu. Sedat sitiz pp humiditatẽ suã: ⁊ similr cõfert

inflationi

inflationi stomachi. Mē.expul. Cōfert ardori vrine ⁊ valet ad vlcera renuȝ ⁊ vesice ⁊ scabiei ipsius. Feb. Confert febribus antiquis.

¶ Ligritia latine: grece coriza ais. Serap. lib. aggre. ca. ais. aucto. Dia. ais ē arbustū hñs ramos longos duob⁹ brachys hȝ folia sil'ia folijs arboris masticis: ⁊ sup folia ē hūiditas q̄ adheret manui ⁊ flos ei⁹ sil'is herbe flori dicte brachion: est ⁊ purpurei coloris ⁊c̄.

¶ De lente. Cap. 449[m].

Lens qd est. Lenꝫ qðdā gen⁹ qð comedit ⁊ ē notū. Et ē aliꝺ gen⁹ syluestre malū: ⁊ ē lens amara ⁊ māifeste cal'itatꝫ in qua ē sic-citas ⁊ parꝫ stipticitatꝫ: ⁊ ē ꝭȝ ꝙ dixit Dias. herba lōga pluriū stipitū subtiliū ramorꝫ colorē hñtiū cydonij lōgiorꝫ ⁊ strictorꝫ i qb⁹ ē aspitas q̄dā: ⁊ sūt ꝺ-cliues ad albedinē. Elec. Melior ē illa q̄ est velo-ci⁹ matura ⁊ ē al. lata: ⁊ qñ cadit i aq̄ nō ꝺnigrat eā: et opȝ vt bñ maturet i ꝺcoctiōe. Nā. Gal'. visuȝ est ꝙ ipsa ē eq̄lis i cal'itate ⁊ siccitate: aut est ꝺcliuis parꝫ ad cal'itatē: ⁊ pp illꝺ nō ifrīdat apꝺ comestioneȝ sui: neqȝ cū est i stōcho: neqȝ ꝺscēdens. Opa. ⁊ p. Est iflatiua ⁊ cōposita ex virtute ꝯstrictiua ⁊ abstersiua: ⁊ facit vi dere somnia mala ⁊ stipticitas corticis ei⁹ ē plima: ⁊ in ipsa tota ē iflatio plima: ⁊ ispissat sanguinē ⁊ nō currit in venis: ⁊ ipsa miorat vrinā ⁊ mēstrua pp illꝺ: ⁊ gñat ex ea hūor melicus ⁊ egritudies melice: ⁊ fortasse kist ordei ē ei ꝯriū: ⁊ q̄si aggregat ex comestiōe eorꝫ nutri mētū valde bonū: ⁊ fortasse erit ex sūma meliorꝫ nutri mētorꝫ. Et opȝ qdē vt sit kist ordei min⁹ q̄ntitate lētis: ⁊ lētis ēt cū sicla nutrimentū est laudabile: qm̄ sunt ꝯ-riarū dispōnū: q̄ ābe sunt tēpate: ⁊ ponunt i ipa ordeū ⁊ mentastrū ⁊ ꝺteri⁹ qꝺ ꝺcoqt cū lente nēkesut. Et oȝ qdē vt ꝓijciant sup vnā eminā lentꝫ nouē emine aq̄ ⁊ decoquant valde. Apo. ⁊ bo. Qñ ꝺcoqt cū aceto ⁊ fit ex ea empl'ȝ resoluit scrophulas ⁊ apata dura. Et in ipsa qdē cū repcussiōe ē aggregatio saniei: ⁊ ipsi⁹ mul-titudo gñat cācrū ⁊ apata dura q̄ nominant susidus. Vul. ⁊ vl. Qñ coqt cū aceto replet vlcera ꝓfunda ⁊ eradicat sordes vlcerꝫ ⁊ miorat sordities eorꝫ: ⁊ si fue-rit magna: tūc apponant cū eis q̄ sūt magis stiptica si-cut sūt cortices granatorꝫ ⁊ reliq̄. Et cū aq̄ marina ad herpetē estiomenū ⁊ formicā ⁊ fissuras accñtes ex fri-gore. Instra iū. Est mala neruis: ꝭȝ si ex ea cū sauich ponit ēpl'ȝ sup podagrā ꝯfert: ⁊ multitudo ei⁹ fac̄ pos-sidere leprā. Mē. oc. Illi⁹ q plm̄ eius comestiōe vtit visus obtenebrat pp vehemētiā exiccationis eius. Et qñ ex ea fit empl'm cuȝ corona regia ⁊ cydonio ⁊ oleo ro. sanat apata oculi cal'a. Mē. ābe. ⁊ pec. Fit ex ea empl'm ꝺcocta i aq̄ maris sup apata mamille facta ex ꝯstrictōe sanguīs ⁊ lactꝫ. Mē. nutri. Est difficil' dige stionis mala stōcho ⁊ gñat iflationeȝ ⁊ grauat. Et qñ excorticant de ea. xxx. grana ⁊ ꝺglutiunt ꝯferūt ꝭm ꝙ ꝺī mollificatiōi stōchi. Et nō oȝ qdē vt lēti admisceat dulcedo. Ipsa eni tūc faciet possidē oppil'ones pluri-mas i epate. Et ex eis q̄ sūt necīa i esse lentꝫ est ꝙ ipa ē iuuatiua hydropisis: ⁊ vī pp exiccationē ei⁹. Mē. ex. Qñ ꝺcoqt absq̄ȝ cortice suo strigit vētrē: aut cū cor-tice suo qñ ꝺcoquit cū aq̄ ⁊ expellit ab ea aq̄ pria: illa nāq̄ȝ pma aq̄ soluit vētrē. Et ꝺcocta qdem cū cortice ꝓiecta aq̄ magis ē strictiua q̄ȝ excorticata: qm̄ in cor-tice ipsi⁹ ē virt⁹ stipticitatꝫ valde vehemēs: ⁊ fit fortior strictura ei⁹ vētris qñ ꝺcoqt cū endiuia ⁊ ligua arietꝫ ⁊ portulaca: ⁊ cū sicla q̄ noiat nigra pp vehemētiaȝ sue virtutꝫ: aut cū rosa: aut cuȝ aliq̄ stipticorꝫ postq̄ȝ bñ sit elixata añ illꝺ: ⁊ sic nō mouebit vētrē. Et ex ea fit em-plastrū cū mellicrato ⁊ cydonio ⁊ ol'o ro. ad apa ani. Et si fuerit maximū cū eo qꝺ ē magis stipticū. Et lens qdē syluestris ⁊ est lens amara soluit sanguinē. Et lēs minorat vrinā ⁊ mēstrua: ppea q̄r ipsa ispissat sangui-nē ⁊ non prouocat penitus: nō ergo approximet ei ha-bens lesionem in vrina ex parte distillatiōis: sed ama-ra facit ambo descendere ⁊ prouocat vrinam.

¶ De lana. Cap. 450[m].

Lana. Vul. ⁊ vlce. Adusta confert vlceribus ⁊ carni addite.

¶ Lana aliq̄ñ pro auripigmēto reperit. S. ad patermanū. c. s. Si.

¶ De lupino. Cap. 451[m].

Lupin⁹ qd est. Est granū compresse figure amari saporis pcussum in medio ⁊ ē faba egyptiaca. Elec. Syluestris ē fortior in oīb⁹ q̄ narrant ꝺ opib⁹ ei⁹: ꝭȝ ē mior. Nā. Est cal's i p̄: siccus i scꝺo. Opa. ⁊ p. Est stiptic⁹ cuȝ virtute. Et lupinus i q̄ est amaritudo abstergit ⁊ resol uit sine mordicatiōe: ꝺ q̄ inqt Gal'. Lupin⁹ a q̄ ablata est amaritudo ē grossus ⁊ nō ē lōgū qn sit glutinatiu⁹ ⁊ nō remanet i eo abstersio ei⁹: ⁊ ex toto qdē ē malus difficilis digōnis gñans humorē crudū i venis qñ nō digerūt ipm̄ bñ. Ille vō q cū bonis ꝯdit⁹ est plimi est nutrimēti. Et qñ eius ꝺcoctio fit bona: ⁊ digerit ē nō mali hūoris: ⁊ i ipso sūt siccitas ⁊ viscositas. Et ipse q-deȝ ifundit vt eius amaritudo remoueat: deide deco-quit ⁊ penit⁹ ē medicie ꝓpinqor q̄ȝ cibo. Dec. Sub-tiliat capillos ⁊ abstergit pānuȝ ⁊ morpheā ⁊ vestigia ⁊ occultationē ⁊ bothor ⁊ abstergit faciē: ⁊ ꝓpe qñ ꝺ-coquit cū aq̄ pluuiali donec dissoluat: ⁊ ꝯfert admini stratio libre de decoctiōe ei⁹ ad albaras. Apo. ⁊ bo. Cōfert bo. i facie ⁊ vlcerib⁹ ⁊ apatib⁹ cal'is ⁊ scrophul' ⁊ duritieb⁹: aut cū aceto ⁊ melle: aut sic̄ opȝ in vnoq̄ȝ corpe. Et ei⁹ ꝺcoctio qñ fundit sup cācrenas ꝯfert cor ruptiōi eorꝫ. Vul. ⁊ vl. Cōfert scabiei ita ꝙ ipse cuȝ radice almezerion nigri remouet scabiē bestiarꝫ ⁊ con fert herpetiestiomeno ⁊ albasaf ⁊ vlcerib⁹ malis ⁊ frau dulētꝫ: ⁊ sedat faria ei⁹ cū faria ordei dolorē vulnerꝫ: ⁊ ꝯfert igni psico. Instra iū. Mē. ca. Fit ex eo em-plastrū sup sciaticā ⁊ ꝯfert. Farina ei⁹ ꝯfert vlceribus capitꝫ hūidis. Mē. nu. Apit oppil'ones epatꝫ ⁊ sple-nis ⁊ ꝓpe qñ ꝺcoqt cū aceto ⁊ melle ⁊ ꝓpe cū melle et rutha ⁊ pipe. Et ille q amaritudinē non hȝ sedat nau-seā: ⁊ disrūpit appetitū: ꝭȝ ille cuius amaritudo egredit est difficilis penetratiōis. Mē. exp. Exhit vermes ⁊ ascarides ꝺcoct⁹ ⁊ linitus sup sumē ⁊ ꝺglutit⁹ cū melle aut potat⁹ cū aceto cōmixto. Et ꝯfert dolorib⁹ mulierꝫ ⁊ ꝓuocat mēstrua: ⁊ exhit fetus cū rutha ⁊ pipe suppo situs ⁊ bibitus: ⁊ q̄ñq̄ȝ supponit cū rutha ⁊ melle ad il lud: ⁊ extrahit vermes bibit⁹ cū melle ⁊ aceto. Et sil'r ꝓuocat vrinā ⁊ i ipso ē ꝯstrictio ventris: dulcorat⁹ vō ꝭm ꝙ quidā dicunt: neqȝ soluit: neqȝ stringit.

¶ Lupinus semē notū. multi fabā egyptiacā dixerūt ꝓ pōdere eo vtentes apud Jo. sera. in 2°. c. de probatione tyriace. est pōderās aurꝫ semis: sed nostri lupini nō sunt tāti pōderis. icertus sū3 vtrū sit faba egyptiaca. gre. lupinaria vocant lupinos. Sim.

¶ De lactuca. Cap. 452^m.

Lactuca qd ē. Illa q̄ ē syluestris ī v̄tute existit papaueris nigri. Nā. Gal'. nō ē ī frigiditate ei⁹ q̄ hortulana ē applicatio ad vltimū: ꝫ est sic̄ frigus aq̄ lactuce. Et hūiditas eius ē grossior humiditate sicle ꝛ atriplicis ꝛ subtilior hūiditate malue. Et dr̄ ꝙ ipsa ē ī hūectatiōe ꝛ exiccatiōe iter caules ꝛ atriplices ꝛ blites. Dico aūt ꝙ ille q dixit ꝙ ē frida ī tertio iudicauit de ipsa ꝙ ē mali nutrimēti ꝛ pauci: ꝛ nō ē ita: ꝛ vr̄ ꝙ ipsa sit ī scd̄o. Opa. ꝛ p̄. Nō est in ipsa abstersio: neqꝫ stipticitas: neqꝫ solo ꝑꝑ eiōnē suā a salsedie ꝛ pōticitate ꝛ reliqs. Sāguis v̄o ex ea gn̄atus ē melior sanguie gn̄ato ex olerib⁹: ꝛ q̄ nutribilior est: ē illa q̄ ē elixata: ꝛ ipsa ꝯfert diūsitati aquarū. ꝛ illa qdē q̄ nō ē abluta ē melior. Ablutio eni addit ei īflationē: ꝛ silr̄ oib⁹ olerib⁹ fridis: ꝛ ē velocis digōnis: ꝛ qn̄ admistrat̄ in medio vini ꝓhibet egritudines ebrietatꝭ. Et illa qdē q̄ ē syluestris ī v̄tute existit papaueris nigri. Apo. ꝛ bo. Cōfert apātib⁹ cal'is ꝛ herisipile linita qn̄ vtraqꝫ non fuerint magna vehementia. Vul. ꝛ vl. Est empl'm ꝯueniēs sup ꝯtorsionē. Mē. cap. Facit somnū ꝛ remouet vigilias elixata ꝛ cruda ꝛ ꝯfert alienatiōi ꝛ adustiōi solis ī capite: ꝛ ē medicamē oppil'onis ī narib⁹ facte. Mē. ocu. Lac ei⁹ q̄ syluestris ē abstergit vlcera cornee: ꝛ lac domestice ꝓpiquū est ei: ꝛ ex ea fit empl'z obthalmie cal'e. Et lac syluestris ꝯfert fistulis lachrymaliu3: ꝛ assiduatio comestionis ei⁹ obtenebrat oculū. Mē. ābe. ꝛ pec. Addit in lacte. Mē. nut. Cōfert tussi ꝛ cal'itati stōchi ꝛ īflatiōi ei⁹. Et hortulana qdē est bona stōcho: ꝛ ē velocis digōnis: ꝛ acceptio ei⁹ cū aceto fac̄ appetitū: ꝛ ꝯfert ei⁹ comestio icteritie. Mē. ex. Eius semē exiccat spma ꝛ sedat d̄siderīū coitus: ꝛ ꝯfert ml'titudini pollutōis: ꝛ oleū eius minus est in illo q̄ꝫ semē eius. Et de lacte quidez lactuce cū ī potu dat̄ medietas. ʒ. cū aq̄ ꝛ melle solutiōe educit chimū aquosum. Et lac hortulane ꝓpinquū ē lacti syluestris. Jpsa v̄o lactuca nō stringit neqꝫ soluit: qm̄ nō est salsa neqꝫ abstersiua: ꝫ est ꝓuocatiua. Et syluestris qdez lac ꝓuocat mēstrua. Vene. Lac syluestris in potu datur morsui rutele ꝛ scorpionis.

¶ Lactuca. Plini⁹ lactuce spōte nascētis primū gen⁹ ē quā caprinā vocāt: qua pisces in mare deiecta ꝓtin⁹ necant̄ q sunt in ꝓrio. alterꝫ ē qd̄ greci esopon vocāt. tertiū isatin dicūt. q̄rto īsectores lanaꝝ vtūt̄ qd̄ glastū vocāt sil'e laphato syluestri folijs nisi ꝙ pl'a h3 ꝛ nigriora hec ꝓpa singulis cōia spōte nascētib⁹ cādore caulis īterdū cubitali lōgitudie thyrso ꝛ folijs scabricia. ex his rotunda folia ꝛ breuia hn̄tē sūt q hyeraciā vocēt: qm̄ accipitres scalpēdo eā succoqꝫ oculos tigēdo obscuritatē cū sensere discutiāt ꝛc. Si.

¶ De lactuca asini. Cap. 453^m.

Lactuca asini qd ē. Est sic̄ folia lactuce subtilis pluris nūeri ad nigredinē d̄clinans plus pilosa: ꝛ folia ei⁹ radici adherent nata ab ea grauia: ꝛ color radicis ei⁹ ad rubedinē ē d̄cliuis ꝛ tigit terrā ꝛ manū colore rubeo. ꝛ orit̄ ī terra rubea bona ꝛ ē ex sb̄a aq̄a ꝛ terrea: ꝛ ē asiniar: ꝛ iā dcm̄ ē d̄ ea. Ele. Citrina ē fortior ꝛ alba ē aquea d̄bil'. Nā. Cal'a ē et sicca ī ꝓricipio scd̄i. Opa. ꝛ p̄. Est abstersiua apitiua ꝛ qd̄ d̄ flore ei⁹ ē siccū est forti⁹ ī illo: ꝛ nā qdē radicis ei⁹ ē ꝓpria nāe semini ei⁹: ꝫ radix ē fortior ꝛ ꝓp̄e sicca. Jnqt Paulus: ꝛ ī ipsa ē virt⁹ attractiua ex ꝓfundo adeo ꝙ extrahit surculos. Apo. ꝛ bo. Cōfert apātibus duris vbicūqꝫ sint. Vul. ꝛ vl. Qn̄ ex eo fit ceratū cōsolidat: ꝛ silr̄ aq̄ ei⁹ ī cerato. Jnstra iū. Est notū emplastrū sup podagrā: ꝛ silr̄ cū aceto sup sciaticā. Mē. ca. Succ⁹ ei⁹ ē mūdificatiuus capitꝭ facto caputpurgio ex eo: ꝛ admistrat̄ cū melle in cola ꝛ ꝯfert linitum. Mē. ocu. Qd̄ d̄ ea siccū ē mūdificat vestigia remanētia ī oculo ꝛ ꝗssitudinē extremitatū palpebraꝝ. Mē. nu. Mūdificat epar: ꝛ q̄ cū aceto ꝯdita ē val3 ad splenem comesta: ꝛ vt ēpl'z supposita. Mē. ex. Prouocat mēstrua fortit̄ ꝛ interfic̄ embrionē viuū: ꝛ extrahit fetū mortuū: ꝛ ꝯfert apātib⁹ duris ī m̄ricē supposita: ꝛ sedēdo ī aquā ei⁹: ꝛ ē res magis ꝓuocās mēstrua ꝛ magis ꝯueniēs. Et qd̄ d̄ ea ī vltio admistrat̄ ē aureus bibit⁹ ꝛ suppositus. Et administrat̄ cū cerato sup ragadias ani.

¶ Lactuca asini apud Pliniū li. 22. ca. 21. ē plāta que vocat̄ a Dyanchusa de qua facit Auic. quatuor cap̄. Gal'. v̄o in 6° de simp. medicinis. c. 4. quatuor dicit esse eius sp̄ēs: quaꝝ vnam vocat onocalia: secūdam locasus. tertiam abugelabus. quartam dicit carere nomine: ꝛ omnes dicit esse species asiniar. Sim.

¶ De lentisco. Cap. 454^m.

Lentiscus qd est. Est nota. Et rob qdē lētisci: et gūma ei⁹ defert̄ ad mechā: ꝛ noiat̄ h̄ noie. Nā. Cal'a ē ī t'tio: hūida ī p̄. Opa. ꝛ p̄. Est abstersiua resolutiua attractiua ex ꝓfundo corꝑis. Et gūma ei⁹ ē gūma ī arbore alkēkem ꝛ ē sic̄ laudanū in potētia: ꝛ ē boni odoris: ꝛ igredit̄ ī odoramentꝭ mulierū ī halep. Mē. ca. Rob lētisci ꝯfert valde fluori oris ꝛ vlcerib⁹ ei⁹. Mē. ex. Jn ipa ē v̄t⁹ ꝯstrigēdi ventrē.

¶ Lētiscus arbor nota multas h3 sp̄ēs ēt apd̄ nos: quaꝝ cuiusdaꝫ est mastix gūmi marie in īsula chio in grecia: ꝛ apd̄ nos ēt qdaꝫ facit gūmi in corniculis qbusdā qd̄ h3 colorē masticis. Sim.

¶ De lauro. Cap. 455^m.

Laurus qd ē. Granū ei⁹ est f3 figurā auellanę que sup qd̄ sūt cortices nigri subtiles qd̄ compressiōe frāgit̄ ī duas ꝑtes q̄ st̄ grani nigri ad citrinitatē boni saporis: ꝛ ei⁹ odor ē redolēs: ꝛ eius folia sūt sic̄ folia myrti p̄ter ꝙ sūt maiora ꝛ ei⁹ fruct⁹ ē rube⁹. Jpsa v̄o orit̄ ī locis mōtuosis: ꝛ virt⁹ eius ē in folijs ꝛ fructu. Nā. Grana eius sunt cal'iora ꝛ cortices ei⁹ sūt mioris cal'itatꝭ: ꝛ est oino cal'a ꝛ sicca in secūdo. Opa. ꝛ ꝓp̄e. Jn granis ei⁹ ē mollificatio ꝛ in ipsa tota ē calefactio. Et grana ei⁹ sūt calidiora folijs ipsi⁹: ꝛ calefactio ꝑtiū ipsi⁹ ꝛ exiccatio eaꝝ ē fortꝭ: ꝫ grana sūt vltia: ꝛ cortex ē debilior ꝛ mioris caliditatꝭ: ꝛ ei⁹ oleū ē calidi⁹ oleo nucis. Deco. Linit̄ sup morphea cū vino. Apo. ꝛ bo. Cōfert cū pane ꝛ sauich apātib⁹ calidis. Jnstra iūc. Cōfert dolorib⁹ neruoꝝ oib⁹ ꝛ eius oleū resoluit laxitudinē. Mē. ca. Resoluit soda ꝛ ei⁹ oleū ēt: ꝛ silr̄ ambo faciūt ad dolores auris fridos: et elōgatiōe3 audit⁹: ꝛ ꝯferūt tinitui ꝛ catarro. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert stricture anhelit⁹ ꝛ difficultati dilatatōis d̄glutita cū melle aut cū rob: ꝛ silr̄ cursui superfluitatū ad pulmonē: ꝛ fiūt ex ea loch cū melle ad vlcera pulmōis ꝛ anhelitū dilatatiōis ꝛ ꝓp̄e ex granis ei⁹.

Mē. nu.

Mē.nu. Oleū eius ꝯfert dolori epatis qñ bibiť cum vino odorifero: ⁊ siłr cortex eiꝰ: vex ipsa ⁊ grana eiꝰ sť mollificātia stōchū ⁊ cōmouētia vomitū. Mē.expul. Eiꝰ oleū fac̄ nauseā ⁊ fac̄ vomitū: ⁊ i ipsa est ꝓuocatio mēstruoꝝ ⁊ vrie: ⁊ ꝺcoctio folioꝝ eiꝰ ꝯfert egritudibꝰ vesice ⁊ mr̄icis: adeo ꝙ sedēdo i ea: ⁊ potio eius ad solutionē sit. ʒ. ij. cū aq̄ mellis ⁊ oxymelle. Et qñ de cortice eius bibiť auť. frāgit lapidē ⁊ interficit fetū ꝑꝑ suam amaritudinē additā suꝑ amaritudinē alioꝝ: ⁊ sit potio ix. kerates ⁊ grana eiꝰ frāgūt lapidē etiā. Feb. Oleū eius ꝯfert horripiłoni inunctū. Ven. Cōfert mordicationi scorpionis cū vino ⁊ rob ⁊ ē bona vespe ⁊ api: qm̄ pungunt ⁊ oīno est tyriaca venenis bibitis oībus. Permu. Loco eius ponuntur folia sisimbrij.

¶ Capłm de littera. M. ¶ De melliloto. Cap. 456m.

Ellilotū quid ē. Flos plāte coloris palee i q̄ est lunaris figura cū raritate sua quādā hñs duritiem. Et ex eo qdē aliud est album ⁊ aliꝺ citrinū. Et elec. Ex eo meliꝰ ē qꝺ est durius ⁊ cuiꝰ color ꝺclinat ad albedinē parūper: ⁊ sapor ipsiꝰ amarior sentiť ⁊ cuiꝰ odor ē manifestior. Inqt Diasco. Meliꝰ ex eo ē illꝺ i q̄ ē croceꝰ color ⁊ ē acutioris odoris: q̄uis odor spēi ipsiꝰ i pricipio sit ꝑuus ⁊ ꝺbilis: et sit in colore eius color fenugreci. Nā. Est całm in p̊ siccū i eodē. Et ad vltimū ē cōpositū ⁊ całitas ipsiꝰ est ꝺñantior friditate ipsiꝰ. Inqt Dia. Est eq̄le i friditate ⁊ całitate. Opa. ⁊ p. In ipso ē stipticitas pauca cuz resołone: ⁊ ꝑꝑ illꝺ digerit. Inqt Dias. Est liq̄factiuuz suꝑfluitatū. Et dixerūt alij: eiꝰ succus cū careno sedat dolores: ⁊ ē resolutiuū subtiliatiuū ⁊ ꝯfortatiuū membroꝝ. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ całis ⁊ duris ꝓprie cū careno: ⁊ ēt ꝑmixtū cū vitello oui ⁊ farina fenugreci ⁊ se. lini ⁊ papaueris sꝫ locū. Vul. ⁊ vlc. Cōfert vlceribus hūidis ⁊ ꝓpe mellino linitū cū aq̄ ⁊ cū aliq̄ ꝺsiccatiuoꝝ apposito cū eo qꝺ sit sic̄ galle ⁊ lutū lene et lentes. Mē.ca. Cōfert apatibꝰ auriū ⁊ dolori ābaꝝ suꝑposito empło ex eo cū careno ⁊ reliq̄s q̄ dicta sūt ⁊ distillatōe facta i eis ex succo eiꝰ: ⁊ eius iuuamētū i doloribꝰ ē velocius. Ex ipso quoq̄ fiūt embroce ⁊ sedāt soda. Mē.ocu. Cōfert apatibꝰ oculi facto empło ex eo cū careno: ⁊ cū eis q̄ dicta sūt. Mē.expul. Cōfert apostematibus ani ⁊ testiculoꝝ facto empło ex eo cuz careno ⁊ cū eis que dicta sunt decocto cum vino.

¶ Mellilotū videť eē cōpositū a melli ⁊ lothos qꝺ est trifoliū. nā ipm̄ sine dubio vr̄ eē spēs trifolij: cuius flos ē mellini coloris. sic nāq̄ sepe Dy. talē colorē vocat mellinū. Dy. duas spēs eiꝰ eē asserit: vna cui ē odor bonꝰ crocei coloris: alia q̄ magis fenugreco similis. sꝫ Pli. cū de coronis loq̄ť in lib. xxi. ca. 9. Mellilotuz qꝺ sertulā cāpanā vocāt: ē eni in cāpania Italie laudatissima a grecis i sūmo mox chalcidica ⁊ cretica: vbicūq̄ ꝺo aspis ⁊ syluestribꝰ nata: coronas ex eo antiq̄tꝰ factitatas īdicio ē nomē sertule qꝺ occupauit: odor eiꝰ croco vicinꝰ ē ⁊ flos: ipsa cāna placet maxie folijs breuissimis ⁊c̄. vide ꝙ sertula vocataꝰ ē a serto quo coronabātur ātiq̄: ēt arab. elkilelmelich vocať qꝺ ē dictu corona regia. Si.

¶ De myrto. Cap. 457m.

m Yrtus qd ē. Nō ē. Et i ipsa ē amaritudo cū pōticitate ⁊ dulcedie ⁊ friditate ꝑꝑ pōticitatē suā ⁊ ipsiꝰ bunchū ē fortiꝰ ⁊ fiūt ex eo trocisci cū syrupo stiptico. Et i ipsa qdē ē suba terrea ⁊ suba subtił pauca: ⁊ ipsiꝰ qdē bunchū ē qddā suꝑ ꝺgultū eiꝰ i colore virgulti eiꝰ hñs formā plāte vel vole manꝰ ⁊ figurā eiꝰ. Et i oleo ipsius sūt oīa iuuamēta q̄ dicunť. Elec. Fortior q̄ ad nigredinē ꝺclinat ⁊ ꝓpe rotūda hñs folia ⁊ ꝑcipue mōtana ex ea tota. Et flos eiꝰ melior ē albus ⁊ succꝰ fructꝰ eiꝰ ē melior: ⁊ eiꝰ qdē succꝰ cū veterascit ꝺbilitať ⁊ fit cortex: ideo oꝫ vt ex eo trocisci fiāt. Nā. In ipsa ē całitas subtił ⁊ magis ꝺñans: i ipsa ē friditas: ⁊ eiꝰ qdē stipticitas ē maior friditate eius. Et vr̄ ꝙ eiꝰ friditas sit i p̊: ⁊ siccitas ipsius i termio secūdi. Opa. ⁊ p. Retinet sołonē ⁊ sudorē ⁊ oēm fluxū sanguis: ⁊ oēm cursuz ad mēbrū: ⁊ qñ cū eo fit fricatio in balneo ꝯfortať corpꝰ ⁊ ꝺsiccanť hūiditates q̄ sunt sub cute. Et embroce qdē ꝺcoctiōis eiꝰ cū suꝑ ossa effunduntť velociꝰ fit ipsoꝝ restauratio: ⁊ qꝺ ex ea adustū ē loco thucie poniť ad h̄ vt bonꝰ fiat odor corꝑis: ⁊ cōfert oī fluxui sanguis linitū ⁊ loco ēpłi suꝑpositū ⁊ bibitū: ⁊ siłr eiꝰ rob ⁊ rob fructꝰ ⁊ eiꝰ ꝯctio fortior ē ifridatiōe eiꝰ. Et ipsiꝰ qdē nutrimētū ē ꝑuū: ⁊ i syrupis qdez nō ē q ꝯstrigat dolores pulmōis ⁊ tussiz p̄ter syrupuz eiꝰ. Deco. Eiꝰ oleū ⁊ succꝰ ⁊ ꝺcoctio ipsiꝰ ꝯfortat radices capilloꝝ: ⁊ ꝓhibꝫ casuz ⁊ ꝓlōgat eos ⁊ ꝺnigrat: ⁊ ꝓpe ipsiꝰ semia. Et ꝺcoctio seminū eiꝰ i butyro ꝓhibet sudorē: ⁊ rectificat rasurā venaꝝ: ⁊ folia eiꝰ sicca ꝓhibēt fetorē ascellaꝝ: ⁊ ipsiꝰ cinis loco thucie poniť et ꝯfert pāno. Apa. ⁊ bo. Sedat apata cała ⁊ herisipilā ⁊ formicā ⁊ bothor ⁊ vlcera: ⁊ qꝺ ē suꝑ ambas volas: ⁊ adustionē ignis cū ołō ⁊ vio post ipsiꝰ comestionē cū eis: ⁊ siłr eiꝰ oleū ⁊ vnguētū factū ex ipsiꝰ ołō: et ꝯfert ipsiꝰ succꝰ cū ꝓijciť suꝑ panaritiū: ⁊ siłr ceratum ex eo. Et cū ꝺcoq̄ť ēt eiꝰ fructꝰ cū vio ⁊ fit ex eo empłꝫ sanat vlcera q̄ sūt ābabꝰ volis manuū ⁊ i vtrisqꝫ pedibus ⁊ adustionē ignis: ⁊ ꝓhibꝫ eos a vesicatiōe: ⁊ siłr eiꝰ cinis cū cerato. Instra iū. Empłꝫ factū ex fructibus eiꝰ ꝺcoctꝫ cū vio ē ꝯueniēs mollificatōi iūcturaꝝ. Mē.ca. Retiet fluxū sanguis ex naribꝰ ⁊ abstergit furfures ⁊ exiccat vlcera capitꝭ: ⁊ vlcera auris ⁊ ipsiꝰ pus cū ex ipsiꝰ aq̄ i ipaꝫ distillať: ⁊ ꝯfert ipsiꝰ syrupꝰ mollificatiōi gigiue: ⁊ eiꝰ folia cū i vio ꝺcoquūť: ⁊ fit ide ēpłꝫ sedāt soda vehemēter. Mē.oc. Sedat obthalmiā ⁊ exitū: ⁊ cū coq̄ť cū ordeo sanat eaꝝ apata ⁊ ipsiꝰ cinis igrediť i medicis vngule. Mē.ābe. ⁊ pe. Cōfortat cor ⁊ aufert tremorē cordis: ⁊ ꝯfert fructꝰ ipiꝰ tussi ꝑꝑ dulcedinē suā ⁊ retiet vētrē vtēꝫ eo si ē solutꝰ sua stipticitate: ⁊ ꝯfert fructꝰ ipiꝰ sputo sanguis: ⁊ ēt ipsiꝰ rob siłr. Mē.nu. Cōfortat stōchū ꝓpe. Mē.ex. Succꝰ fructuū eiꝰ ē ꝓuocatiuꝰ: ⁊ ipsemet ꝯfert ardori vrie ⁊ vesice ⁊ ē bonū i ꝓhibēdo ꝓuocatōeꝫ mēstruoꝝ. Et eiꝰ aq̄ strigit nāꝫ ⁊ retiet sołonē cholericā ⁊ mełicā linita. Et ipa cū ołō sisamio exꝑmit fła ⁊ cū sołone emittit ipm̄. Et ꝺcoctio fructuū eiꝰ ꝯfert fluxui hūiditatū mr̄icis et ꝯfert ēpłō ide facto hemorroidibꝰ ⁊ ꝯfert apati testiculi: ⁊ eius decoctio ꝯfert exitui ani ⁊ mr̄icis. Vene. Cōfert morsui rutele ⁊ similiter fructus eius cū potať cū vino ⁊ similiter puncture scorpionis.

¶ De melongena. Cap. 458m.

m Elōgena qd ē. Nō ē. Elec. Que ex ea ē ātiq̄ ē mala. Et eiꝰ nā ē sic̄ frixi eiꝰ: recēs ꝺo ē sanior.

Flā. Scđz filiū Mesaugue ē frida: verūtñ veꝝ est ꝙ vt⁹ i ipa dñans ē cal'itas ⁊ siccitas i scđo ꝑꝑ amaritudinē ⁊ acuitatē ipsi⁹. Opa. ⁊ ꝓ. Gñat mel'iā ⁊ gñat oppil'ones. Deco. Corrūpit colorē ⁊ đnigrat sup̄ficiez corpis ⁊ citrinat colorē: ⁊ q̄ ex melōgenis st̄ pue comedant excorticate: ⁊ ipe qdē faciūt possidē pānū. Apo. ⁊ bo. Gñat cācros ⁊ duritiē ⁊ leprā. Mē. ca. Gñat soda ⁊ oppil'ones ⁊ fac̄ m'ltiplicare tristitiā i eis. Mē. nu. Gñat oppil'ones epatꝭ ⁊ splenis nisi illa q̄ cocta ē in aceto: ipa. n. apit oppil'ones epatꝭ fortasse. Mē. ex. Gñat hemorroidas: verūtñ si ex capitib⁹ ei⁹ in vmbra siccis ⁊ ɔtritꝭ fiat epithima ɔfert hemorroidib⁹. Et melōgena qdē nō hꝫ ꝑportionē ad strigēduz aut soluendū: verūtñ cū cogꝰ in oleo soluit ⁊ in aceto stringit.

¶ Melōgena arabi. gre. melōgia vel melōgea: latine melongiana. Sera. li. aggre. ca. de melōgiana. melōgiāe fruct⁹ sunt oblōgi medij intra rubedinem ⁊ inueniuntur ex eis citrini ⁊ albi ⁊c̄.

¶ De mace. Cap. 459[m].

m Acis qd est. Est sil'is folijs cōpositꝭ venenosis siccis đclinās ad rubedinē ⁊ citrinitatē sic̄ cortex ⁊ ligna ⁊ folia mordicās linguā sicut cubebe. Filius Mesaugue est cortex nucis muscate.

¶ Macis apud Aui. aucto. Abē mesue ē cortex nucis muscate: qđ nec negat nec affirmat. ⁊ apđ Sera. aucto. Isaac benerā dicit ꝙ bistesse est cortex nucis muscate: ⁊ addit qđ dicūt aliqui ꝙ ē macis. Itaqꝫ nō est certum apud auctores an macis sit cortex nucis muscate an sit idem cum machir ⁊ cū talisafar. Sim.

¶ De musaiaba. Cap. 460[m].

Usaiaba qd ē. Est sil'is vtuti neremisk: sꝫ ē sbtilior eo. Flā. Inqt Paulus ē eq̄lis. Et dixerūt alij ē cal'a ⁊ sicca i scđo. Et nō ē dubitatio qdē i cal'itate ⁊ siccitate ipi⁹. Opa. ⁊ ꝓ. Resoluit iflationē ⁊ i ipsa est stipticitas. Apo. ⁊ bo. Resoluit durities grossas cum ponunꝰ in cerato. Deco. Oris odorē bonū effic̄. Mē. ca. Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgiū ad soda facta ex vētositatib⁹ grossis i capite ⁊ ad emigraneā. Mē. nu. Cōfortat epar ⁊ stomachū. Mē. expul. Constrigit iliacam ⁊ confert dissinterie: ⁊ est bona matrici.

¶ De mirabolanis. Cap. 461[m].

m Irabolāi qd st̄. Eoꝝ alij citrini imaturi: ⁊ alij sūt nigri idi ⁊ sūt illi q vltimi sūt i maturitate et sūt piguiores: ⁊ alij sūt chebuli q sunt maiores oiuz: ⁊ alij sinij q sūt miuti ⁊ leuiores. Elec. Meliores sūt citrini vehemētꝭ citrinitatꝭ: ⁊ đclives ad viriditatē graues ḡssi duri. Chebuli āt sūt meliores q st̄ ḡssiores ⁊ grauiores: ⁊ submergūꝰ i aq̄ ⁊ sūt đclives ad rubedinē. Et sinij meliores sūt illi q rostrū hñt. Flā. Dꝫ ꝙ citrini cal'iores sūt nigris ⁊ dꝫ ꝙ idi sūt mioris friditatꝭ q̄ꝫ chebuli. Et oēs qdē st̄ fridi i ꝑmo: sicci in scđo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Oēs extiguūt chol'az ⁊ ɔferūt ei. Deco. Nigri clarificāt colorē. Apo. ⁊ bo. Mirabolani oēs ɔferūt lepre. Mē. ca. Chebuli ɔferūt sensib⁹ ⁊ ꝯuatiōni ⁊ rōni: ⁊ ɔferūt ēt soda. Mē. oc. Citrini valēt oculo mollificato ⁊ ɔferūt materieb⁹ q̄ currūt facto ex eis alcofol. Mem. ābe. ⁊ pec. Cōferūt tremori cordis ⁊ tristitie ex amore bibiti. Mē. nutri. Cōferūt dolori splenis ⁊ ɔferūt nutrimēti istꝭis oib⁹ ꝓꝑe ambo nigri. Ambo eni ɔfortāt stōchū ⁊ ꝓꝑe nutriti ⁊ digerūt cibū ⁊ ɔfortāt stōchū total'r ꝑparādo ipꝫ ⁊ nutriēdo ⁊ exiccādo. Et citrini qdē optie ꝑparant stōchū ⁊ sil'r nigri. Et sinij sūt đbiles i eo qđ agūt ⁊ chebuli. Et i chebul' qdē ē vis faciēdi nauseā: ⁊ chebuli cōferūt hydropisi. Mē. ex. Chebuli ⁊ idi frixi cū ol'o strigūt ⁊ citrini soluūt chol'az ⁊ paꝝ fl'atꝭ. Et nigri soluūt mel'iaz ⁊ ɔferūt hemorroidib⁹: ⁊ chebuli soluunt mel'iā ⁊ fl'a. Et dꝫ ꝙ chebuli ɔferūt colice: chebuloꝝ āt potio ad soluēduz infusoꝝ sit. a. v. ʒ. vsqꝫ ad. ʒ. xi. ⁊ nō ifusoꝝ vsqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊ dico ꝙ sit vsqꝫ ad plus. De citrinis v̄o qñqꝫ sumiꝰ in potu vsqꝫ ad. x. ⁊ tritis ⁊ infusis in aqua. Feb. Conferunt chebuli febribus antiquis.

¶ Mirabolani ⁊c̄. alij sūt nigri. si referaꝰ ad citrinos. s. ꝙ nigri sūt citrini qñ sunt maturi sermo nō posset saluari: sꝫ ad aliam spēz ⁊ arborē referēdo v̄ificaꝰ: ⁊ Mesue vꝫ afferre plus ꝙ sit ex diuersis arborib⁹. Mirabolanoꝝ spēs sūt apđ arab. tm̄ tres. sūt. s. citrinoꝝ chebuloꝝ ⁊ idoꝝ. nā belliricos ⁊ emblicos nō cōputāt inter mirabolanos: q̄r semper de ipsis capl'a separata faciūt. Sim.

¶ De musco. Cap. 462[m].

Uscū qd ē. Fluuiale ē aqueū terreū ⁊ marinū ē vehemētioris st ipticitatꝭ: sꝫ muscuz petrosuz ē furfur lapidū ⁊ nos iā diximꝰ. Flā. Est fridū. Opa. ⁊ ꝓ. Retiet sanguiez i oi loco linitū ⁊ marinū vehementi⁹. Apo. ⁊ bo. Poniꝰ sup āpata cal'a ⁊ herisipilā ⁊ formicā: ⁊ sil'r qđ ē vt lentes muscū cū sauich. Instꝭa iū. Sup podagrā cal'az ⁊ dolores iūcturaꝝ calidos valꝫ: ⁊ qñ feruet i ol'o āti quo lenit neruos. Mē. ex. Fit ex eo empl'm ramici intestinoꝝ ⁊ detumescere facit eam ⁊ glutinat.

¶ Muscus equocū ē ad odoriferꝫ ⁊ ad lanuginē q̄ est in epatica q̄ vestit lapides maris ⁊ vocaꝰ musc⁹ maris vel lapides torrētis: ⁊ est muscus aq̄ q fac̄ labere pedes: ⁊ sil'r ē equocū ad lanuginē que vestit arbores ꝓ illo q ē lanugo ⁊ ꝓ musco odorifero. Est ali⁹ muscus q vocaꝰ muscus regis: ⁊ est basilicon cū folijs paruis.

¶ De mandragora. Cap. 463[m].

m Andragora qd ē. Nota ē. Et nos iaz ꝑscrutati fuimus eius narrationē in capl'o đ iabro. Flā. Secūdū me ē frida vsqꝫ ad tertiū ⁊ humida.

¶ De musco. Cap. 464[m].

m Uscus qd ē. Musc⁹ ē folliculus aial' sic̄ gazel ipse nisi q̄ hꝫ duos dētes albos flexos ad interiora sic̄ duo cornua. Elec. Melior ē s̄ꝫ suā minerā antebiū: ⁊ dꝫ imo ascilite: deide iurgiū: deinde idus marin⁹ ⁊ ex ꝑte past⁹ ꝙ pascit vtrūqꝫ been ⁊ spicaz: deide almaru. Et melior ex ꝑte coloris ⁊ odoris ē pomal' citrin⁹. Flā. Est cal's ⁊ sicc⁹ i scđo: ⁊ qđ ex eo siccū ē apđ q̄sdā ē mai⁹. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtil' ɔfortatiuus. Deco. Uaporat qñ poniꝰ i cibo. Mē. capi. Qñ fit caputpurgiū ex musco cū croco ⁊ pauca cāphora ɔfert soda fride: ⁊ solus ēt ꝑꝑ illđ qđ i ipso ē đ resolutiōe ⁊ v̄tute: ⁊ ipse ɔfortat cerebrū tēpatū. Mē. oc. Cōfortat oculū ⁊ exiccat humiditatez eius ⁊ abstergit albuginē subtilem. Mē. anhe. ⁊ pec. Confortat cor ⁊ sanat tremorē cordis ⁊ mel'iaz ex sollicitudie. Ueñ. Est tyriaca venenorum ⁊ proprie napelli.

¶ De mastice. Cap. 465[m].

m Astix qd ē. Ali⁹ ē romanus alb⁹: ⁊ ali⁹ ē nabathi ad nigredinē đclinās: ⁊ arbor qdē ei⁹ ē composita ex aqueitate pauca ⁊ terreitate pl'ima: ⁊ ē subtilior ⁊ magis iuuās q̄ꝫ olibanū. Elec. Melior

est ille

est ille q̄ est albus magnus mũdus. Et eius rectifica-
tio est resol'o ipsiꝰ: ⁊ dimisso in aceto ꝑ aliq̄t dies dei-
de exiccat̃. Nã. Cal'is est ⁊ siccus i scdo: ⁊ est mioris
calefactiõis ⁊ exiccatiõis q̃ꝫ olibanũ: ⁊ in arbore qdeꝫ
eius nõ ē ifridatio ⁊ calefactio vehemẽs: ⁊ in ipso ē ca
lefactio maior q̃ꝫ ea q̄ est i arbore eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓ. Est
stipticus resolutiuus ⁊ oẽs ꝑtes eiꝰ ⁊ arboris sue sunt
stiptice. Et eiꝰ qdeꝫ est cõpõ ex suba aquea ⁊ tepida ⁊
suba terrea. Et radices eiꝰ ⁊ corticũ radicũ eiꝰ ponunt̃
loco achacie ⁊ benfistides ⁊ loca eiꝰ ⁊ sil'r succus folio
rũ eiꝰ. Et ex fructu qdē eiꝰ fit oleũ vehemẽtis stiptici-
tatis. Galenus ãt vꝫ vidē in oibꝰ ꝑtibꝰ eius cũ stiptici-
tate lenificationē: ⁊ sil'r sunt olera eiꝰ. Nabathi v̄o qui
trahit ad nigredinē stipticitas ē mior ⁊ exiccatio ē ma
ior: ⁊ ē magis ꝯueniēs in eo qꝺ̄ nec̃e ē resolui fortiter.
Et totũ qꝺ̄ i ipso ē ꝺ̄ stipticitate ⁊ lenificatiõe ⁊ exicca
tiõe ē sine ipedimẽto: ⁊ ē subtile valde: ⁊ liq̄fac̃ ꝑꝑ suã
subtiliationē ⁊ lenificationē ⁊ cal'itatē suã subtileꝫ fle-
gma: ⁊ ē cũ h̄ mioris acuitatꝫ ⁊ spissitudis q̃ꝫ reliq̄ gũ-
me. Deco. Ponit̃ i dẽtifricijs ⁊ i gomaris ⁊ fac̃ pos-
sidere pulchritudinē. Apo. ⁊ bo. Cõfert ꝑꝑ illud qꝺ̄
in ipso ē de stipticitate ⁊ lenificatiõe apatibꝰ visceruꝫ.
Et nigꝛ nabathi ē ꝯueniētiꝰ duritiebꝰ itrisecis: ⁊ nigꝛ
ꝯfert apatibꝰ formicalibꝰ. Ul. ⁊ vl. Probibet succꝰ
eiꝰ ⁊ decoctio folioꝛ ipsiꝰ ambulatiua ⁊ oleũ arboris
huiꝰ ꝯfert scabiei: ita ꝙ scabiei pecudũ ⁊ canuꝫ. Et ef-
fundit̃ ꝺ̄coctio folioꝛ ⁊ succꝰ suꝑ vlcera: ⁊ gñat carnē:
⁊ sil'r suꝑ ossa fracta ⁊ restaurat. Mē. ca. Mastica-
tio ipsiꝰ extbit flegma ex capite: ⁊ mũdificat ipm: ⁊ sil'r
collutio oris ex eo facta ꝯfirmat gingiuas. Mē. ocu.
Adherẽt eo pili iuersati. Mē. ãbe. ⁊ pe. Cõfert tussi
⁊ sputo sanguis ⁊ ꝓprie decoctio radicis eiꝰ ⁊ corticis
eiꝰ. Mē. nu. Cõfortat stõchũ ⁊ epar ⁊ apit appetitũ
⁊ stõchũ effic̃ bonũ ⁊ mouet eructuationē ⁊ liq̄fac̃ fle-
gma eiꝰ: ⁊ ꝯfert apatibꝰ stõchi ⁊ epatꝫ statiꝫ. Mē. ex.
Cõfortat epar ⁊ itestia: ⁊ ꝯfert apatibꝰ eoꝛ: ⁊ ꝺ̄coctio
radicis eiꝰ ⁊ corticis ipsiꝰ ꝯfert fluxui sanguis ꝑ iferio-
ra ⁊ dissinterie ⁊ rasure. Et sil'r ipsa folia fluxui sãguis
mr̃icis ⁊ oibꝰ doloribꝰ matricis ⁊ cursui humiditatꝫ ea
rum malo ⁊ augmẽto matricis ⁊ ani: ⁊ sil'r oleũ arbo-
ris eius ⁊ seminis eius prouocat menstrua.

¶ Mastix est gũmi cuiusdã spẽi lẽtisci in sola insula chio vt fert̃
nascens. Dy. mastix inq̄t genus est resine: q̄ in modũ gũmi ab ar-
bore manat que sinus dr̃: nascit̃ v̄o locis aspis ⁊ petrosis: cuiꝰ alia
est subuiridis: alia subalbida: veꝛ optima est candidissima ⁊ plu-
cida. Pli. in lib. 12. ca. 18. tres ponit species nõ veri masticis simi-
les tamen mastici: verum in sola chio generari dicit. Sim.

¶ De mu. Cap. 466m.

Mu qd ē. Est frusta diuerse figure in colore
agarici: ⁊ hꝫ pulnerē trahẽs ad stipticitatē
⁊ amaritudinē: ⁊ ē boni odoris pũgẽs lin-
guã: ⁊ ē radix plãte: nõ eni admĩstrat̃ de eo
nisi radix eiꝰ: ⁊ m'tiplicat̃ i terra megdũa. Elec. Me
liꝰ ē illud qꝺ̄ ē albũ magnũ mũdũ. Et ipsiꝰ qdē rectifi-
catio ē resol'o ipsiꝰ ⁊ dimissio eiꝰ in aceto ꝑ aliq̄t dies:
deide exiccatio ipsiꝰ. Nã. Est cal'ꝫ ⁊ siccũ i tertio ⁊ i
ipso ē hũiditas exnea nõ matura inflatiua. Opa. ⁊ ꝓ.
Est subtile abstersiuũ apitiuũ sil'e spice i v̄tute: veruꝫ
ipꝫ ē fortioris calefactiõis ⁊ stipticitatis. Instra iun.

Cõfert bibitũ ⁊ linitũ doloribꝰ iuncturaꝛ. Mē. capi.
Fac̃ soda plimꝰ vsus eiꝰ: ⁊ illꝺ̄ ꝑꝑ suꝑfluitatē hũidita-
tis eiꝰ ꝯgelate in ipso. Mē. ex. Cõfert difficultati vri
ne bibitũ ⁊ more ēpl'i suppositũ: ⁊ sil'r doloribꝰ vesice
⁊ ꝯstrictiõi suꝑfluitatũ i ea: ⁊ ꝓuocat menstrua ⁊ ꝯfert
doloribꝰ matricũ: ita ꝙ encatisma in aq̄ eiꝰ: ⁊ ꝯfert do
lori pũgitiuo ventris ⁊ rugitui ⁊ inflationi.

¶ Mu meu dicitur ꝙ est anhetum agreste ⁊ terciens tinias sicut
feniculus ⁊ loquitur hic de radice.

¶ De mezerion. Cap. 467m.

Mezerion qd ē. Est lacticiniũ magnũ qꝺ̄ ē duo-
rũ modoꝛ. vnuꝫ eoꝛ ē magna hñs folia subti-
lia. ⁊ alteꝛ ē ꝑua hñs folia spissa: ⁊ h̄ ē ꝺ̄terius
amboꝛ. ⁊ qꝺ̄ nigrũ ē: ē ꝑniciosuꝫ. Elec. Meliꝰ me-
zerion ē in q̊ sũt folia pl'ima ⁊ sil'ia folijs oliue ⁊ subti-
liora. Qꝺ̄ v̄o folia ꝑua hꝫ q̄ sunt crispa ē malũ: ꝫ qñq̄ꝫ
malitia almezerion frãgit̃ cũ resol'one. Nã. Est cali
dũ ⁊ siccũ i q̄rto. Opa. ⁊ ꝓ. Est acutũ mũdificatiuuꝫ
excoriatiuũ ⁊ eiꝰ acrimonia ē vehemẽs. Deco. Oẽs
spẽs admĩstrant̃ ad morpheã ⁊ ad albaras ⁊ ad lẽtigi-
nes linite exteriꝰ: ⁊ qñꝫ admiscet̃ ei sulphur i ipo. Ul.
⁊ vlc. Oẽs spẽs eiꝰ admĩstrant̃ ad ipetigineꝫ ⁊ vlcera
sordida cũ melle ⁊ eradicãt cortices ꝑꝑ illꝺ̄ qꝺ̄ ē in eis
de suba resolutiua corrosiua: ⁊ simil'r exiccant scabiē.
Mē. ca. Colluit̃ os cũ decoctiõe eiꝰ ⁊ ꝓꝑe ꝺ̄coctione
nigri ⁊ sedat̃ dolor dentis. Et qñq̄ꝫ aliq̄d eis adheret
cũ pipere ⁊ frusto faui suꝑ dẽtē corrosuꝫ ꝑꝑ dolorem.
Mē. nu. Nocet epati valde. Mē. ex. Soluẽdo edu
cit aquã ⁊ ꝓprie qꝺ̄ accipit̃ humidum hora sui floris.
Eius ãt acuitas frãgit̃ si ifundat̃ in aceto: deinde exic
cet̃. Et ex eo qdē ifuso in potu sumunt̃ sex aurei deco-
cto i lib. j. ⁊ 5. aque donec de ea remaneat medietas et
quarta: ⁊ bibit̃ ⁊ sol'one educit lũbricos ⁊ ascarides et
ꝓprie acsunesi: ⁊ in decoctione calamenti mõtani. Et
qñq̄ꝫ sumunt̃. ʒ. xxij. de eo ⁊ posite in duobꝰ vrceis vini
dimittunt̃ sic duobꝰ mẽsibꝰ: deide colant̃ ⁊ post dimit
tunt̃ duobꝰ mẽsibꝰ: deide dant̃ in potu ad hydropisiꝫ
ad purgationē mulieꝛ que peperunt ⁊ cõferũt: ⁊ eius
decoctio cõfert difficultati vrine vehementi. Et dixe-
rũt ꝙ ipm ēt sol'one educit mel'iaꝫ ⁊ humores flegma-
ticos ⁊ ꝓprie quãdo miscetur cũ duplo absinthij quã-
tuꝫ ipm est. Et qdaꝫ eoꝛ sunt q̄ assumũt de eo aur̃. cuꝫ
duplo ipsius de absinthio cõfecto cũ melle decocto ⁊
faciũt ex eo collyria. Et oportet quideꝫ vt si sit ad sol-
uenduꝫ aquam citrinam admisceant̃ ei alia solutiua q̄
ipsam soluit. Et si querit̃ vt eo soluatur melãcolia fiat
ex eo similiter ⁊ misceatur ei qꝺ̄ soluat melancoliam.
Uene. Mezerion bibitur cũ vino ad morsum v̄miuꝫ
venenosorum: ⁊ est proprie nigrum venenum mortife
rum. Et quando miscetur cum sauich ⁊ coniungit̃ cuꝫ
aqua ⁊ oleo interficit mures ⁊ canes ⁊ porcos. Et qꝺ̄
de eo interficit homines est pondus. ʒ. ij. interficit eniꝫ
cum turbatione ⁊ vomitu ⁊ solutione.

¶ Mezerion est lacticiniũ hñs folia sil'ia folijs oliue: ⁊ iꝺ̄ vocatur
camela: semē eiꝰ est coco guiduꝫ. ꝙ hoc sit veꝛ vide capl'm de ca
mela apud Diascoridē cũ capl'o de mezerion. apud Auic. ⁊ Sera.
veruꝫ Jo. serapio capitulo de hydropisi dicit ꝙ mezerion ē mir-
dane: nescio vtrum voluit dicere mẽdane: sed alia est. hanc inue-
nio ab antiquis alipiados ⁊ elipium vocari. Simon.

¶ De maru. Cap. 468m.

Maru qd est. Dicunt indi ꝙ est spēs plures. Est enī q̄dā spēs eius que est boni odoris ⁊ est marmacor et calidior ⁊ siccior. Et est spēs alia que est mīoris odoris: ⁊ dr̄ fumuse ⁊ est cal'a ⁊ lenis. Et tertia spēs noiat̄ almaru albuz que est tēperata: ⁊ in ipsa est virtus lenificatiua. Et existimo ꝙ illa in qua est virtꝰ lenificatiua est lingua bouis. Et alia spēs que noiat̄ marumeꝰ: ⁊ est calida ⁊ sicca subtiliatiua. Et est spēs que noiat̄ merscebar ⁊ ē frigida s̄m ꝙ dicit narrator eius. Nā̄. Est calidū ⁊ siccum in scđo: deinde diuersificat̄. Opa. ⁊ ꝓ. Oēs species sunt rarificatiue subtiles resolutiue inflationum ⁊ flegmatis: aperitiue oppil'onū vbi sunt. Mē. ca. Distillatur cum aqua lactis in aurē dolorosam. Et merscebar quidē cōfert soda calide: ⁊ relique spēs almaru cōferūt soda frigide: sed qđ de eo odorifeꝝ est facit soda ꝓprie quādo odorat̄ super vinū. Mē. nu. Resoluit flegma ex stōcho ⁊ ꝯfert dolori stomachi ⁊ cōfortat ipm̄. Mē. ex. Cōfortat intestina ⁊ semen eius cuz frangitur confert rasure intestinorum ⁊ dissinterie: ⁊ si non frangitur solutione educit flegma.

¶ Maru Auicēna in plures distinguit spēs: vnam quaruz dicit eē marmacor: simil'r ⁊ Stephanus iudeus affirmabat ꝙ est marubiū: ⁊ ꝙ Auicēna duo facit capl'a in hoc. s. ꝙ maru īcipit. partem operationū eius cū distōne spērum ipsius scribit. In alio vō capitulo qđ īcipit prassium cōplet sermonem de virtutibꝰ ipsius maxime speciei note ⁊ vsitate: cui ꝓprium nomē attribuit prassiuz. Causa autem huius potest esse; quia binominum inuenitur. nam in littera min scripsit maru: ⁊ in littera fe. fraxium nomen grecū vt potuit scribens. f. littera pro. p. qua carent arabici. Sim.

¶ De marmacora. Cap. 469m.

m Armacora qd est. Nota est. Et flos qdem eius est cineritius ad duritiē declinans ⁊ boni odoris q de eo est aromaticus. Nā̄. Inqt Diasc. Almarmacora est cal'ior maiorana ⁊ fortior: ⁊ ē cal'a in tertio sicca in scđo. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtilis resolutiua sedatiua vētositatū apitiua oppil'onuz flegmaticaꝝ vbi sunt. Mē. cap. Inebriat velociter cū ponit̄ in vino ⁊ facit soda odoratꝰ eius vltime: veꝝ resoluūt odoratꝰ eius: ⁊ multitudo ipsius ⁊ declinatio sup embrocā ipsius oēs vapores ⁊ soda fridos: ⁊ ē sil'is sceba in primo. Mē. nu. Confortat stomachū ⁊ aperit oppilationes viscerum ⁊ exiccat humiditatem stomachi. Mem. expul. Confortat intestina.

¶ Marmacora vel marmacor arabi. inqt Sera. bēderagie. i. turūgē. ⁊ dr̄ marmacor ⁊ ē melissa. nā ꝙ sequit̄ s̄m Dia. ē de millefolio. in antiq̄ trāslatiōe. Aui. tñ facit diuersa cap. ⁊ putat̄ ꝙ turūgē est ozimū citratū cuiꝰ odor ē citri vt odor melisse ⁊ ē eiusdez v̄tuꝰ quare vterqꝫ ꝓ altero poni pōt. Stepha. marmaziū scripsit. Si.

¶ De mugath. Cap. 470m.

m Ugath quid est. Dixerunt quidam ꝙ est vene granati syluestris: sed non est conueniens hoc qđ dixerunt: quoniā semen eius est conueniēs coitui ⁊ mouet ipsum fortiter. Nā̄. Est calidum perueniens ad tertium: ⁊ humidū in secūdo. Opera. ⁊ ꝓ. Est cōfortatiuū mēbroꝝ. Deco. Est impinguatiuū. Instr̄a iunctu. Cōfert cuz ex eo fit empl'm torsiōi fracture ⁊ attritioni lacertoꝝ ⁊ dislocationi: ⁊ cōfert podagre ⁊ spasmo: ⁊ est bonū tesabuch ⁊ duritiei iūctura rum. Mē. anhe. ⁊ pec. Lenificatiuum est duritieruz

i. cū vnus pes offendit alium.

que sunt in gutture ⁊ pulmone. Mem. expul. Mouet coitum ⁊ proprie semen eius.

¶ Mugath in antiqs synonymis ē radix ḡnati syluestris 3° lib. de macie renū ē ꝯsolida. Aui. redarguit dicētes ꝙ ē radix ḡnati syluestris. ⁊ vr̄ igrare qd eēt. ego vō repi ꝙ ē radix ḡnati syluestri.

¶ De merdesenz. Cap. 471m.

Erdesenz qd ē. merdesenz ē plūbū adustū: est ⁊ qñqꝫ fit absqꝫ plūbo ⁊ ꝑuenit̄ ad sūmū rectificatiōis ipsiꝰ: aut q̄ ꝺcoqt̄ i aceto aut vino puro: deide adurit̄ vice vna aut duabus: aut adurit̄ sup prunas ⁊ aufert̄ ab eo qđ sup ipm̄ eleuat̄: aut ꝺcoquit̄ cū aq̄ ⁊ frumēto ⁊ cū ordeo donec findat̄: ⁊ remouet̄ ab eo frumētū: ⁊ illa aq̄ ꝺcoquit̄ cū aq̄ recēti donec purificet̄: deide submergit̄ ab illa aq̄. Fit h̄ de eo multotiēs: deide mūdificat̄ cū sale multotiēs sic scis ⁊ qñqꝫ fit aliđ. Nā̄. Inqt Gal'. Decliue est ad exiccatiōez: ꝫ ē ꝺbil' calefactiōis ⁊ īfridationis. Apđ alios vō ē decliue ad aliquātuluz frigoris. Et illud qđ ē ablutū ē ꝓculdubio fridū. Opa. ⁊ ꝓpe. Est ꝯstrictiuū ⁊ exiccatiuū ⁊ abstergit parūper cū stipticitate ⁊ glutinatiōe: ⁊ subtiliat grossuz ⁊ stipticitas ⁊ abstersio ipsiꝰ sūt ꝑue. Et ipꝫ qdē ē mā̄ empl'oꝝ. Aggregat enī medicias ⁊ frāgit sup̄fluitatē resol'onis ⁊ corrosiōis ⁊ stipticitatꝭ etiā. Deco. Effic̄ odorē corꝑis bonū ⁊ ascellaꝝ: ⁊ ꝓhibꝫ rasurā coxaꝝ ⁊ abstergit pānū ⁊ cicatrices nigras ⁊ sanguinē mortuū ⁊ ꝓpe illđ qđ ē ablutū ⁊ delet vestigia variolarum ⁊ ꝓhibet sudorem. Aul. ⁊ vl. Creat carnē in vlceribꝰ ꝑ accn̄s. Sꝫ Gal'. ē ex eis q dicūt ꝙ ipm̄ nō mūdificat ⁊ nō sordidat ⁊ non ḡnat ⁊ nō ꝯhit: ꝫ est mā̄ empl'oꝝ ⁊ ꝯfert rasure intestinoꝝ ⁊ rasure almagabin ⁊ coxaꝝ. Mē. ocu. Illđ qđ est albū ablutū ponit̄ i alcofol ⁊ abstergit oculū. Mē. expul. Si bibat̄ ꝓhibet vrinā. Et multotiēs qdē i regiōe nr̄a dant ipsuz in potu ꝑꝑ fluxum ventris ⁊ vlcera intestinoꝝ: ⁊ qñqꝫ ꝓȳciunt ipm̄ in vasis aque ⁊ minuitur eius nocumētum. Vene. Est pernitiosum retinens vrinam ⁊ inflat ventrem: ⁊ duo emūctoria ⁊ cōstringit linguā ⁊ prefocat ⁊ stringit anhelitum.

¶ Merdesenz. i. lythargirium.

¶ De mescatramescir. i. diptamo. Cap. 472.

m Escatramescir qd est. Stipites sil'es alscebesebrā sicco ex q̄ nō assumit̄ in ꝑncipio cibi sapor plurimꝰ neqꝫ odor: deide succedūt amaritudo ⁊ acuitas. Et qñ pascūt ipm̄ pecudes fac̄ emulgē sanguinē: ⁊ excusat a calamēto: imo ē eo fortiꝰ pl'in. Et est duaꝝ spērū: quaꝝ vna ē mescatramesar: veꝝ ⁊ altera est mēdosuz falsum ⁊ ē ei sil'e: veꝝ h̄ꝫ dispōnes ꝺbiliores dispōnibꝰ illiꝰ. Nā̄. Est cal'ꝫ ⁊ siccū ad tertiū ꝑueniēs. Mē. āhe. ⁊ pec. Ipm̄ extrahit hūiditates viscosas ex pectore ⁊ pulmone. Mē. nut. Syrupꝰ eius ꝯfert ꝯturbationi ⁊ nausee. Mē. ex. Prouocat menstrua fortiter ⁊ vrinam: ita ꝙ facit mingere sanguinez ⁊ extrahit fetum bibitum ⁊ suffumigatum ⁊ suppositū: ⁊ eius syrupus prouocat sanguinem partus.

¶ Mescatramescir ara. vel vt in arabico mescatramesciha ē diptamus: vt pꝫ cōsideranti capl'm eius apud Auic. cum cap. de diptamo apud Dias. ⁊ Sera. apud arabes vō putatur pulegiū: apđ Auic. in. 5. cap. de descriptione tertia tyri. ⁊ Tuctamenis inquit est pulegiū: ⁊ dꝫ esse diptamus: sicut dicit grecus: ⁊ legi sic in Aui. arabico iudei; ⁊ etiam in alio arabico in ambobus sic: diptamus etiam

etiã est mescatramesciha. Apud Aui. sermo de pulegio ⁊ origano simul confusa sunt in cap̃. de calamẽto: sed apud Sera. diptamus est spẽs origani: vel pulegij: ⁊ dicit ibi ꝙ est mescatramescir. Si.

De mum. Cap̃. 473^m.

Mum qd est. Muz purũ ẽ parietes domorũ apũ in qbꝰ faciũt oua ⁊ pullos ⁊ aduenit in eis mel. Et muz qꝺ nigrũ ẽ: ẽ sordes fenestrarũ forinsecaꝝ. Nã. Est equale. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est linitiuũ ⁊ replet vlcera sorditie ⁊ humectat ꝑ accidẽs: qm̃ ꝯglutinat ⁊ oppilat poros ⁊ est mã emplꝛoꝝ infrigidãtiũ ⁊ calefacientiũ diuz: ⁊ nõ est dubitatio: qm̃ in eo fit maturatio pua ⁊ aliqñtulũ resolutionis ex multitudine resolõnis mellis. Et in mum qdẽ nigro qꝺ est sordes fenestrarũ forinsecꝰ est attractio vehemẽs ex ꝓfundo. Attrahit eni astellas q̃ carni ĩfixe sunt ⁊ spinas: ⁊ in ipso sunt subtilitas ⁊ mũdificatio pauca ⁊ lenitas vltima. Apa. ⁊ bo. Lenit duritiẽ apatũ. Vul. ⁊ vl. Lenit escaras ⁊ iplet vlcera sorditie ⁊ nigrum exhit surculos ⁊ spinas. Instr. iun. Lenit neruos. Mẽ. cap. Mum nigꝝ sui odoris fortitudine facit sternutationẽ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert asperitati pectoris linitũ ⁊ deglutitũ ꝓprie: ⁊ qñqꝫ cõcutit cũ oleo violaceo ⁊ ꝓhibet lac coagulari in mamillis ablactãtiũ. Mẽ. exp. Bibunt de eo. x. rosetin in qbusdã sorbitionibꝰ de milio ⁊ rizi ad vlcera itestinoꝝ. Vene. Dicit ꝙ ipm̃ extrahit venena ⁊ ponit sup vulnera sagittarũ venenosarum linita ⁊ nõ nocẽt.

Muz apud Auicẽ. est cera: verũ cera arabice vocat xamacha. ⁊ mum vt pꝫ ꝑ Sera. est sordities qdã domoꝝ apũ: qꝺ Auic. vocat mum nigrũ: ⁊ gre. vocat ꝓpolis: vl' cera ꝓpoleos vt supra in melle est calidius cera ⁊ fortiter attractiuũ. Sim.

De magnete. Cap̃. 474^m.

Magnetes qd ẽ. Est lapis q attrahit ferrũ: cũ g̃ adurit fit emathites ⁊ virtꝰ eiꝰ est sic virtꝰ illiꝰ. Elec. Melior est niger bibitꝰ rubedine purꝰ: in q̃ nõ est ꝑmixtio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est abstersiuꝰ mũdificatiuꝰ. Mẽ. exp. Dat i potu ad bibitionem limature ferri cũ retinet in vẽtre scoria ferri. Ipsa eni extrahit ipsam ⁊ associat ei apud exitũ. Et dꝛ ꝙ qñ in potu sumunt ex eo tres anulusat cũ mellicrato educit solõne humorẽ grossum malũ.

De marchasita. Cap̃. 475^m.

Marchasita quid est. Est plurium specierũ: alia enim est aurea ⁊ alia argẽtea ⁊ alia erea ⁊ alia ferrea. Et omnis species similat substantie cui comparatur in colore suo: ⁊ ipse quidem nominãt eaz lapidẽ adestẽni: scilicet lapidẽ luminis propter iuuamentum quod visui affert. Nã. Calida est in secundo: sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓe. In ipsa est constrictio ⁊ calefactio ⁊ maturatio ⁊ resolutio ⁊ abstersio ⁊ est virtus eius fortis: verumtamen dum eius cõtritio nõ bene fit nõ apparet eius iuuamentũ. Deco. Confert quando linitur cum aceto super morpheam ⁊ baras ⁊ lentigines ⁊ resoluit humiditates contentas sub cute ⁊ subtiliat capillos ⁊ crispat eos. Aposte. ⁊ bo. Quãdo permiscetur cũ gũma pini confert apostematibus duris ⁊ resoluit ea ⁊ ponitur in emplastris resolutiuis ꝓpter illud qꝺ in ipsa est de resolutione ⁊ maturatione. Vul. ⁊ vl. Cũ gũma pini cõsolidat vlcera: ⁊ eradicat carnem augmentataz. Instr. iun. Resoluit qꝺ aggregatur in partibꝰ lacerti de materia simili saniei. Mẽ. cap. Dicit ꝙ si suspendat super collum infantis nõ timebit. Mẽ. ocu. Abstergit oculũ ⁊ ꝯfortat ipm̃ adusta ⁊ nõ adusta.

Marchasita est duplex. s. argentea ⁊ aurea.

De magnesia. Cap̃. 476^m.

Magnesia quid est. Est in dispositionibus marchasite ⁊ est melior ea.

De maiorana. Cap̃. 477^m.

Maiorana. Nã. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Est subtilis resolutiua aperitiua cũ fortitudine ⁊ virtꝰ olei eiꝰ est calefactiua subtiliatiua acuta. Dec. Aq̃ eius ponit in vẽtosis ⁊ ponit super membrum post expletionẽ ventosationis. prohibet eni albedinẽ que accidit a carasationibꝰ post ventosationẽ. Et qꝺ ex ea siccũ est linit cũ melle sup nigredinẽ sanguinis ⁊ viriditatẽ eius ⁊ ꝓprie sub oculo. Apa. ⁊ bo. Est epithima super apostemata flegmatica. Instr. iunc. Ponitur in ceratis ⁊ linitur super torsionẽ neruoꝝ ⁊ confert dolori inguinũ: ⁊ similiter cuz melle ad laxitudinẽ. Et oleũ eius etiã est medicamen paralysis declinantis collum ad posteriora ⁊ relique paralysi. Mẽ. cap. Aperit oppilationes cerebri ⁊ cõfert emigranee ⁊ soda ⁊ humiditati ⁊ soda melãcholice ⁊ ventositatibus grossis ⁊ dolori auris embrocata distillata ⁊ ponit in ipsa cottũ infusuz in oleo maiorane ⁊ cõfert oppilationi eius. Mẽ. nut. Cõfert decoctio eiꝰ initio hydropisis. Mẽ. expul. Cõfert decoctio eius difficultati vrine ⁊ dolori ventris pungitiuo ⁊ oleum eius calefacit ⁊ subtiliat ⁊ cõfert coarctationi matricis deducenti ad ꝑ̃focationem ipsius. Vene. Ex ea cum aceto fit emplastrũ ad pũcturã scorpionis.

Maiorana sansucus: quidam amaracuz dixerunt: arabice merzemus vocatur. Sim.

De mũmia. Cap̃. 478^m.

Mummia qd est. Ipa ẽ in virtute piscis ⁊ aspalti cõmixtoꝝ ⁊ maturis vtrorũqꝫ: verũtñ est vltima ⁊ amplũ est eiꝰ iuuamẽtũ. Nã. Est calida in scꝺo. Opa. ⁊ ꝓprie. Est subtilis ⁊ resolutiua. Apa. ⁊ bo. Cõfert apatibus flegmaticis. Instr. iun. Est bona doloribꝰ desiccationis ⁊ fracture ⁊ casus ⁊ ꝑcussionis ⁊ paralysi ⁊ torture bibita ⁊ cũ cõpressione iuncta. Mẽ. cap. Cõfert emigranee ⁊ soda frigide ⁊ epilepsie ⁊ vertigini ⁊ fit caputpurgiũ ex ea ẛm quãtitatẽ vnius grani cũ aqua maiorane: ⁊ in aurẽ ponitur dolorosaz vnũ granũ cũ sambacino: ⁊ ad fluxũ saniei ex aure ponit de ea q̃ꝫtũ est vnũ granũ ordei cũ oleo rosaceo ⁊ aqua agresti cũ lycinio: ⁊ ad grauitatez lingue kirat vnum cum decoctione origani persici: ⁊ ad galeatam passionem ⁊ ad sodã antiquã granũ vnum cum grano vno castorei cum oleo de ben facto caput purgio. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Prohibet sputum sanguinis ex pulmone. Sitqꝫ qꝺ de eo in potu sumit quantũ sunt tria grana ordei in vino cõmuni. Et iam quidem experta est kirat ad prefocationes cum oxymelle. Et ad dolorem gutturis kirat cum rob de moris aut de

decoctione lenticule. Et ad tussim tafugi cū aq̄ iuiuba rū ꝛ aq̄ ordei ꝛ sebesten trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis cū est ieiunus. Et ad tremorez cordis kirat cum aqua cymini ꝛ ameos ꝛ carui. Mē.nut. Et ad ꝺbilitatē stōchi kerates cū aq̄ cymini ꝛ ameos ꝛ carui. Et sil'r ad nauseā fl'aticā ꝛ ad casum sup pectus ꝛ stōchū ꝛ epar kirat cū duob⁹ dauich de luto armeno ꝛ dauich vno croci in aq̄ solatri aut cassiefistule. Et ad singultū granū vnuz cū ꝺcoctiōe semis apij. Et dolorē splenis kirat cū aq̄ zucchari. Mē.exp. Est bōa ad vlcera q̄ st̄ i foramie ꝺge ꝛ vesica ꝛ bibit̄ de ea q̄ztitas kirat cū lacte: ꝛ si aliqd de ea misceat̄ cū faria ꝛ suppōit̄ ꝯfert paucitati tolerātie ad retētionē vrie. Vene. Et ad venena duo grana cū ꝺcoctōe hasce ꝛ aniudē: ꝛ ad scorpionē kirat cū vio puro ꝛ ad pūcturā ei⁹ kirat cū butyro vaccino.

¶ Mūmia est sanguis congelatus in ore mortuorum: adinuentus in sepulchris: ꝛ constat ex substantia ipsorum cadauerū: ꝛ mixtura condimentorum quibus condiebantur siue myrra ꝛ aloe siue quibuscunq; alijs nobis ignotis.

¶ De myrra. Cap. 479m.

Myrra qd ē. Est gūma currēs sup arborē iameni q̄ dimittit̄ dōec ꝯgelet̄ deide colligit̄ sic̄ galbanū ꝛ oppoponacū i terra nr̄a. Et ei⁹ qdē alia est parua ꝛ alia est adulterata. Elec. Melior est illa que ad albedinē declinat ꝛ rubedinē nō cōmixta ligno ꝛ cui⁹ arbor est boni odoris. Qn̄q; ꝺo adulterat̄ cū quodā lacticinio ꝑnitioso ꝛ fit ipsa ꝑnitiosa. Et h̄ qdē lacticiniū noiat̄ alfersius ꝛ est arbor ꝑnitiosa. Nā. Est cal'a ꝛ sicca i scđo. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Est apitiua resolutiua vētositatū ꝛ in ipa sūt stipticitas ꝛ adherētia ꝛ lenificatio: ꝛ ei⁹ fum⁹ ē ꝯueniēs ei cui ipa ꝯuenit: ꝫ ē vehemētioris exiccatiōis subtilis absq; mordicatōe ꝛ ē in hōgeneositate fumi olibani ꝛ ponit̄ i medicis magnis ꝑꝑ ml'titudinē sui iuuamēti ꝛ ꝓhibet putrefactionē: ita ꝙ ipa retinet mortuū ꝛ ꝯseruat ipz ab alteratōe ꝛ fetore ꝛ ex̄bit supfluitates crudas. Illa ꝺo q̄ asportat̄ ꝺ clita ē vehemētioris calefactōis ꝛ maturatōis ꝛ lenificatōis. Deco. Qn̄ miscet̄ cū oleo myrtio ꝛ laudano iuuat ad ꝯfortādū capillos ꝛ ad ispissanduz eos ꝛ abstergit vestigia vlcerū: ꝛ oris odorē bonū efficit qn̄ in ipo retinet̄: ꝛ remouet fetorē oris ꝛ illinit̄ ꝑmixta cū vio ꝛ alumie sup ascellas ꝛ remouet fetorē eaꝝ ꝛ ꝑmixta cū melle ꝛ casiali. illinit̄ sup ꝺrucas. Apa. ꝛ bo. Cōfert apatib⁹ fl'aticis. Vul. ꝛ vl. Cōsolidat ꝛ coopit ossa nuda ꝛ admistrat̄ cū aceto sup ipetiginē ꝛ sanat vulnera putrefacta. Mē iun. Ipa ꝑmixta cū carne ostracoꝝ illinit̄ sup cartilagies lesas sic̄ est auris ꝛ reliq̄. Mē.cap. Inqt Gal'. odor myrre sanis facit soda nedū patiētib⁹ soda ꝛ ipa est ex medicis ꝓprijs memithe ꝛ opio ꝛ castoreo q̄ ꝯferūt cōtusiōi auris ꝛ fac̄ scothomiā ꝛ somnū ꝛ colluit̄ ex ea os cū vio ꝛ ol'o ꝛ ꝯfirmat dētes valde ꝛ ꝯfortat eos ꝛ ꝓhibet corrosionē eoꝝ ꝛ ꝯstrigit eos ꝛ remouet hūiditatē eoꝝ ꝛ spargit̄ sup vlcera capit̄ ꝛ exiccat ea ꝛ administrat̄ cū castoreo ꝛ memithe ꝛ opio ad vlcera auris dolorose ꝛ ad saniē. Et liniunt̄ ex ea nares āhe ad fluxus antiq̄s ꝛ ꝯstrigit eos. Et qn̄q; fit caputpurgiū cū pōdere dauich de ea ꝛ mūdificat cerebrū. Mē. ocu. Abstergit vestigia vlcerū in oculo ꝛ iplet vlcera ei⁹ ꝛ abstergit albuginē ipi⁹ ꝛ ꝯfert aspitati palpebraꝝ ꝛ resoluit saniē i oculo absq; mordicatiōe. Et qn̄q; resoluit aq̄z i ꝑncipio sui ꝺscēsus cū ē subtilis: q̄ aūt fortior ē i alcosol ē illa que ē adulterata cū lacticinio. Mē. anhe. ꝛ pec. Est bōa tussi āntiq̄ hūide ꝛ asmati ꝛ ābelitui dilatatōis ꝛ dolorib⁹ lateris: ꝛ clarificat vocē ꝛ totū illō ꝑꝑ suā abstersionē subtilē absq; aspitati: ꝛ pōit̄ sub lingua ꝛ trāsglutit̄ aq̄ eius ad asperitatē gutturis. Mē.nut. Cōfert myrra pura mollificatōi stōchi ꝛ aq̄ citrie ꝛ iflatōi i stōcho. Mē.exp. Prouocat mēstrua ꝛ ꝓp̄e clysterizata cū aq̄ ruthe ꝛ aq̄ absinthij aut aq̄ lupinoꝝ ꝛ ex̄bit fetū ꝛ ꝺmes ꝛ ascarides ꝑꝑ suā amaritudinē ꝛ lenit coarctationē oris mr̄icis: ꝛ sumit̄ i potu q̄ztitas fabe de ea ad vlcera itestinoꝝ ꝛ rasurā ꝛ solutionē. Feb. Faba ꝺ ea accepta cū pipe ꝛ aq̄ ad initiū rigoris ꝓhibet ipz. Vene. Dat̄ ad bibēdū ad pūcturas scorpionū cū vino. Vermu. Loco ei⁹ ponit̄ medietas pōderis sui de pipe nigro ꝫ ꝙ dr̄: ꝫ nihil ē.

¶ Myrra latine: arabi. ler vel mura: gre. smirā vl' achātus. Serali. aggre. cap̄. hoc aucto. Dia. Myrra est gūmi arboris que nascit in terris arabū similis arbori que dr̄ in greco spina babylonica: naz fiunt scissure in ligno arboris vnde egredit̄ gūmi qđ emanat cadens super sextoria que sternuntur sub arbore ꝛc̄. Sim.

¶ De murā. Cap. 480m.

Murā qd ē. Est fruct⁹ q arboris cōedit̄ cū tn̄ sit vehemēs pōticitas i ipo ꝛ supflua. Opa. ꝛ ꝓ. In ipo ē stipticitas ꝛ exiccatio. Vul. ꝛ vl. Qđ ꝺ cortice ei⁹ adustū ē cū aq̄ st̄ scabiē vlcerosaz pōit̄. Et ipa pēit⁹ tātā stipticitatis vehemētiā ꝯsecuta ē ꝙ fruct⁹ ei⁹ ꝯsolidat vulnera g̃ssa. Ven̄. Si succus almurā cū vio bibat̄ aut ex eo fiat ēpl'z ꝯfert morsui vipe. Et dr̄ ꝙ seratura ligni ei⁹ interficit qn̄ bibit̄.

¶ De memithe. Cap. 481m.

m Emithe qd est. Est sil'e glādib⁹ citrini coloris ad nigredinē ꝺclinās facile frāgibile ꝛ in ipo ē amaritudo ꝛ sub̄a aquea ꝛ terrea ꝛ friditas aquea nō ē vehemēs: ꝫ sic̄ lacunaꝝ ꝛ ei⁹ ꝑnm ē herba q̄ ē i mēbige ꝛ i littorib⁹ sceni ꝛ ē māifesti odoris ꝛ amari saporis ꝛ crocei succi. Nā. Est frida ꝛ sicca i p̄. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Stipticitatē hz multā. Apa. ꝛ bo. Cōfert apatib⁹ calidis g̃ssis ꝛ sanat herisipilā nō fortē magnā i corꝑib⁹ duris: nō ꝑuā i corꝑib⁹ teneris: qm̄ i eis ē supflue exiccatōis. Mē.ocu. Cōfert i medicis obthalmie i ꝑn°.

¶ Memithe est herba de qua fit sief memithe qđ ponit Mesue que vocatur in libris de greco translatis glautiuz. In quo ꝛ apud Dias. cap̄. de glaucio: est inquit succus herbe eiusdez nominis: est enim herba simillima papaueri cornuto: vt Dia. cap̄. de micōceratides: ꝛ ꝓpter hoc multi errātes pro memithe vtunt̄. Sim.

¶ De mahalep. Cap. 482m.

m Ahalep. Ele. Melior ē q ē albi coloris pur⁹ Nā. Est cal's i p̄ ꝛ nō ē vehemētis siccitatis. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Est abstersiu⁹ subtilis resolutiu⁹ sedatiu⁹ doloꝝ. Instr.iun. Est bon⁹ dolorib⁹ q sunt i alijs ꝛ dorso. Mē.anhe. ꝛ pec. Cōfert syncopi bibit⁹ cū aq̄ mell'. Mē.ex. Cōfert colice ꝛ lapidi i renib⁹ ꝛ vesica.

¶ Mahalep est cerasum syluestre apud Serapionem.

¶ De magra. Cap. 483m.

m Agra. Elec. Melior est mūda ꝛ que crescit ꝛ augmētat̄ i aq̄. Nā. Est frida in p̄: sicca in

ſcđo. Opa.⁊ ꝑꝑ. In iṗa eſt glutinatio ⁊ ſtipticitas. Mé.nuť. Cõfert doloꝛibꝰ epis. Mé.ex. Eſt foꝛtioꝛ in ꝯſtrictiõe vẽtris ꝙ̃ lutũ ſigillatũ ⁊ iterficit vermes.

❡ Magra eſt ſpẽs chimolee: dr̃ magra arabice ſynopida terra rubea q̃ carpẽtarij ligna ſignãt. marga dicũt tñ greci. Sim.

❡ De mehenbethene. Cap.484m.

Mebẽbethene qd ẽ. Eſt illđ qđ dr̃ granũ regũ ⁊ arboꝛ eiꝰ noiať i terra nr̃a aſubet ⁊ folia eiꝰ ſũt ſilia pici i lõgitudie vniꝰ digiti ⁊ fructꝰ ẽ ſilis auellane maioꝛi: ⁊ qñqꝫ eſt minoꝛ ⁊ hꝫ i floꝛe cuiuſqꝫ fructus tria grana nigra. Nã. Eſt cal'a ⁊ ſicca i tertio. Inſtr.iũ. Sua ſol'one ꝯfert doloꝛibꝰ iuncturaꝝ ⁊ podagre. Mẽ.nuť. Cõfert hydropiſi ⁊ facit vomere foꝛtiter ⁊ neqꝫ ꝯuenit ſtõcho. Mẽ.expul. Soluit ſic̃ lacticinia ⁊ đcoquunť folia eiꝰ i iure galli đcrepiti ⁊ ꝯfert colice ⁊ ꝓuocat: ⁊ qñ ex granis eiꝰ ſumunť. vij. grana aut. vj. ⁊ fiũt pill'e aut bibũť: ita ꝙ ide nõ fiũt pill'e: deide poſtea potať aq̃ frida ſolutione educit cholerã ⁊ flegma. Et ſepe qdẽ ſumunť in potu đ eis. x. grana ex ſuis granis ⁊. xx. grana ex ſuis granis ꝑuis. Cũqꝫ volũtas adeſt vt ſit ſol'o eiꝰ magis ad ſũmũ ꝑueniẽs fit bona eiꝰ maſticatio. Et qñ ẽ volũtas vt ſit eiꝰ ſol'o leuioꝛ deglutiať cũ ſua diſpõne.

❡ De maroth. Cap.485m.

Maroth qd eſt. Eſt radix aniudẽ ⁊ ẽ minꝰ aſa in ꝟtute ⁊ iuuamto. Et iã qdẽ dcm̃ ẽ i ca. aniudẽ. Illđ qđ opꝫ ꝑmutari ad moꝛoth. Opa.⁊ ꝑ. Eſt lenificatiua maturatiua. Mé.nuť. In iṗa ẽ difficultas digõis ⁊ nocet ſtõcho niſi ſit frida: qm̃ tc̃ ꝯfoꝛtať iṗa.

❡ Maroth ſm Aui. eſt radix aniuden: ergo eſt radix ſilfij: ⁊ eſt radix herbe de qua fit aſa fetida.

❡ De meſcim. Cap.486m.

Meſcim qd eſt. Eſt ſil'is in oĩ re albotin triãgulate foꝛme ad citrinitatẽ declinãs boni odoꝛis. Arboꝛis eiꝰ alia eſt domeſtica tria hñs folia: ⁊ alia eſt ſylueſtris ⁊ egyptiaca ⁊ ex ea fit panis ⁊ videť ꝙ ſit ipſa alharba. Nã. Domeſtica eſt tẽperata ⁊ ſylueſtris eſt in ſcđo in cal'itate ⁊ ſiccitate. Opa.⁊ ꝑꝑ. Domeſtica que hꝫ tria folia eſt foꝛtis exiccatiua parũper: ⁊ ſylueſtris eſt foꝛtioꝛ.

❡ De melguab. Cap.487m.

Melguab qd ẽ. Eſt medicia đ ſceni cognſciť illic ꝭ noie ⁊ eſt lignũ ſicut nodi pũctati ⁊ eſt decline ad nigredinẽ parũper. Inſtr.iun. Auť.j.ꝫ eo cũ mellicrato acceptus ꝯfert attritioni lacertoꝝ.

❡ De muredaſcon. Cap.488m.

Muredaſcon qd eſt. Eſt flos ⁊ ſtipites ſubtiles frãgibiles hꝫ: ad cinereitatẽ ⁊ citrinitatẽ đclinãs. Et eiꝰ ꝟtꝰ ẽ ſic̃ bedeoard apđ q̊ſdã: ⁊ eſt de eo q ẽ vehemẽtiꝰ đcliuis ad albedinẽ: ⁊ eſt de eo q magis eſt decliuis ad citrinitatẽ. Inqt filiꝰ Meſaugue eſt ſic̃ bedeoard ⁊ dixit ꝙ eſt myrtꝰ ſylueſtris: ⁊ dixerũt alij ꝙ eſt ſpẽs romana. Et dixit Alcãzi eſt i ꝟtute abſinthij romani ⁊ vehemẽtiꝰ ſtipticꝰ. Nã. Eſt cal's ⁊ ſiccꝰ in ſcđo. Mé.cap. Cõfert ad ſoda ⁊ hũiditates in cerebꝛo. Mé.nuť. Cõfoꝛtat ſtõchũ ⁊ epar ꝯfert ⁊ caſui ſuꝑ viſcera. Mẽ.exp. Supponiť ad vermes ani.

❡ Muredaſcon apud Auicen. ſic ſcribitur: ſed in arabico murdaſefram ſcribitur: quid ſit neſcio. apud Halya. vo in ſecundo praetice murdaſeferum inter herbas deſcribitur. Sim.

❡ De melha. Cap.489m.

Melba quid eſt. Eſt ſicut rãnus ⁊ folia eius ſunt ſicut folia oliue ⁊ latioꝛa ⁊ comeduntur ſicut olera. Opa.⁊ ꝑ. In iṗo ſũt ſalſedo ⁊ ſtipticitas ⁊ hũiditas cruda iflat. Mẽ. ãbe. ⁊ pe. Auť. cũ mellicrato exuberare fac̃ lac. Mẽ. nuť. Auť. cũ mellicrato ſedat doloꝛẽ vẽtris pũgitiuũ.

❡ Melba arabice eſt id quod Diaſc. alunus vocat: ⁊ eſt frutex naſcens iuxta hoꝛtos: ſicut rãnus. Gal'. in libꝛo de ſimplici medicina in. 6. capl'o. zz. vocat almalhe. Sim.

❡ De memirem. Cap.490m.

Memirẽ qd eſt. Eſt lignũ ſic̃ nodi đclinãs ad nigredinẽ i q̊ ẽ reflexio ꝑua ⁊ ẽ cal'ius ꝙ̃ vene tictoꝝ. Nã. Eſt cal'm ⁊ ſiccũ i fine ſcđi. Opa.⁊ ꝑꝑe. Eſt abſterſiuũ mũdificatiuũ. Deco. Abſtergit albedinẽ vnguiũ. Mẽ.cap. Eius succꝰ extbit humiditatẽ groſſaꝫ ex capite ⁊ mũdificat ſuꝑfluitates cerebꝛi ⁊ radix eiꝰ ꝯfert doloꝛi dẽtiũ. Mẽ.ocu. Mũdificat albuginẽ in oculo ⁊ acuit viſuꝫ cũ ex eo fit alcofol ⁊ abſtergit humiditatẽ groſſam ⁊ ꝑpꝛie succꝰ eius. Mẽ.nuť. Radix eius confert icteritie. Mẽ.expl'. Cõfert doloꝛi ventris pungitiuo ⁊ in ipſo eſt pꝛouocatio.

❡ Memirẽ ara. apđ Aui. ẽ celidonia: ſi ꝯſiderant diligẽter capl'm de memirẽ ⁊ capl'm de cautin cũ capl'o de celidonia maioꝛi ⁊ minoꝛi: apđ Dia. ⁊ Sera. videbiť ꝙ vtroꝛũqꝫ opõnes cõmiſcet Alexãder ca. đ collyrijs ad cicatrices collyriũ đ memirã ſcribit. Si.

❡ De mehezeberegi. Cap.491m.

Mehezeberegi qd ẽ. Eſt arboꝛ ſic̃ arboꝛ ſcebꝛã verũtñ ẽ lõgioꝛ i cuiꝰ ẽ coloꝛe cinereitas ad citrinitatẽ declinãs. Quidã ꝟo hoĩes nũeraucrũt ipſaꝫ iter lacticinia. Nã. Calida eſt i tertio: ſicca in codẽ. Opa.⁊ ꝑꝑ. Qñ de ea aliqd ꝓijciť in gurgitẽ iebꝛiat piſces ⁊ eleuat eos. Inſtr.iun. Confert podagre ⁊ doloꝛi ſcie ⁊ iuncturarũ ⁊ doꝛſi ⁊ anche ⁊ deſtruit vẽtoſitates qñ poniť in medicinis ſolutiuis. Mẽ.expl'. Solutione educit humoꝛes groſſos ⁊ flegma.

❡ Mehezeberegi arabi. eſt vnum de lacticinijs: ſed in arabico eſt mehetzarag. Sim.

❡ De meiſce. Cap.492m.

Meiſce qd eſt. Eſt ꝑximus ſube fabarũ. Et melioꝛ hoꝛarũ vſus eiꝰ eſt eſtas. Nã. Eſt tẽperatus in humiditate ⁊ ſiccitate: ille qui eſt excoꝛticatꝰ eſt tẽperatus: ⁊ nõ excoꝛticatus ad ſiccitatẽ declinat: qm̃ in coꝛtice eius eſt ponticitas. Opa.⁊ ꝑꝑe. Nõ ineſt ei inflatio fabarũ quãuis ſit in ipſo inflatio q̊dã: imo eſt in ipſo minoꝛ ꝙ̃ in eis: ⁊ nõ eſt abſterſio fabarũ in ipſo ⁊ neqꝫ eſt in ipſo frigus lẽticule: ⁊ quãdo cũ eo poniť paꝝ cartami rectificať eo. Inſtru.iun. Eſt emplaſtrũ iuuatiuũ ad doloꝛẽ mẽbꝛoꝝ ꝑpꝛie cũ vino vue ⁊ vino decocto cũ croco ⁊ ſuper ꝯtuſionẽ ⁊ intrinſecã carnis rupturã. Mẽ.nuť. Chimus eius eſt laudabilis ⁊ ꝑpꝛie excoꝛticati ⁊ nõ eſt in iṗo tarditas deſcenſionis fabarũ. Et qñ decoquiť cuꝫ oleo amigdalino dulci eſt laudabilioꝛis humoꝛis. Mẽ.ex. Quãdo decoquiť in aqua poſt aquam in qua decoctus eſt expulſaꝫ ab eo ſtrigit nãm ꝑpꝛie cũ fit acetoſa cũ granis granati ⁊ ſumach: ⁊ in ipſo eſt nocumentũ coitus ſm ꝙ dixerunt quidam.

❡ Meiſce ſed in arabico eſt mes: ⁊ eſt id qđ vocať ab Iſaac in di

ctis particularibus robilia. ꝯsiderãti capl'm vtriusq; appebit sic esse: verũtñ apud Almã. sunt diuersa: nam capl'm eiusdẽ mes cõcordat cũ hoc caplo ⁊ cũ caplo de robilijs Jsaac: sed aliud facit capl'm de robilijs qd non concordat cum eis: ⁊ ista diuersitas est propter nomina imposita a translatoribus latina. Sim.

¶ De mãna. Cap. 493m.

MAnna qd est. Est oĩs ros cadẽs sup lapidez aut arborẽ ⁊ fit dulcis ⁊ coagulat̃ sicut mel ⁊ exiccat̃ sicut gũma queãdmodũ tereniabĩ ⁊ ascerachost ⁊ mel asportatũ de terra cusurã syluestri. Et nos qdẽ iã diximꝰ vnũqdq; in suo capitulo. Et ipm assumit de nã eiꝰ sup qd cadit virtutẽ ⁊ adiungit illã ad id qd exigit lenitas ⁊ dulcedo sui.

¶ Manna est ros cadẽs super lapides ⁊ plãtas: ⁊ hz plures spẽs ⁊ denominatũ est tereniabin ⁊ xyracost ⁊ zuccharũ haoxoz est de spẽbus eiꝰ: ⁊ vt ait Aui. mãna diuersificat̃ ſm diuersitatẽ rex sup quas cadit recipiens ab eis diuersas virtutes: apud nos in duas diuidit̃ spẽs: vna quarũ est granulosa nõ cõiunctis granulis: alia cõglobata que magis videt̃ artificio sophystica ex zuccharo cocto ⁊ folijs sene quox frustula imixta vident̃ saporẽq; scene ostẽdit. mãna ſm veritatẽ est neutri generis indeclinabile. Sim.

¶ De muluchia. Cap. 494m.

MUluchia quid est. Est malua ⁊ nos qdẽ perscrutabimur eiꝰ rememorationẽ in capitulis de k. Nã. Frida est in pmo: humida in secũdo. Mẽ. nut̃. Aperit oppilationẽ epatis.

¶ De musa. Cap. 495m.

MUsa qd ẽ. Nõ ẽ. Opa. ⁊ ppe. Nutrit velocit̃ ⁊ ẽ lenificatiua: ⁊ multitudo eiꝰ gñat oppil'ones ⁊ addit in chol'a ⁊ fl'ate ſz cõplexionẽ. Mẽ. ãbe. ⁊ pe. Cõfert adustiõi gutturis ⁊ pectoris. Mẽ. nut̃. Stomacho ꝯueniẽs est: ⁊ multitudo eiꝰ stõcho est grauis valde. Et oz qdẽ vt sumãt post ipaz calefactꝰ oxymel cũ seminibꝰ ⁊ ifridatꝰ mel. Mẽ. expl'. Augmẽtũ efficit in spermate ⁊ ꝯuenit renibꝰ ⁊ ꝓuocat vrinã.

¶ Musa est pomum paradisi: al's mellicratũ: ⁊ est fructus in quo peccauit primus parens. Sim.

¶ De medulla. Cap. 496m.

MEdulla. Elec. Cõueniẽtior est medulla vitulox ⁊ ceruí: deide tauri ⁊ postea caprax deide ouiũ. Et medulle qdẽ hircox cũ testiculis ⁊ taurozuz ppe nõ castratox ẽ magis sicca. Et medulla extremitatũ ẽ magis piguis. Opa. ⁊ pp. Est calefactiua lenitiua abstersiua mlti nutrimẽti si digerat̃. Apa. ⁊ bo. Est bona duritiebꝰ ⁊ lapidositati q ẽ sic medulla vitulox ⁊ cerui nõ sic medulla hircox syluestriũ hircox: illox eni sicca est ⁊ neq; est bonũ in ea. Mẽ. nut̃. Cõturbat stõchũ ⁊ delet appetitũ ⁊ opz vt comedat̃ cum piperibꝰ ⁊ seminibꝰ. Mẽ. exp. Supponit̃ ex medullis laudabilibꝰ pessarium in matrice ⁊ confert duritiei eius. Vene. Dicitur q linimentum ex ea ⁊ pprie ex medulla cerui fugat vermes venenosos.

¶ Medulla latine arabice dr̃ lochalcada. Diasco. cap. de medulla. Medulla oĩs recẽs sine sale mollitiue atq; mirifice virtutis est. Jnueterata vo sine sale recorporatiua efficit̃ laxãdo: vex melior est ceruina: scõo vitullina: tertio taurina: qrto caprina: qnto veruecina: verũ medulle autũno colligende sunt: qr reliqs tẽporibus mixte sunt sanguini: ⁊ in eo tpe ossa fragilia sunt: ⁊ tũc demũ medullas eximere debes cũ tu ipse osse fracto eas eximeris ⁊c. Si.

¶ De muri. Cap. 497m.

MUri. Nã. Est cal'z ⁊ siccũ ꝑueniẽs ad tertiũ. Filius Mesague inqt. Ex piscibꝰ factũ ẽ minoris cal'itatis ⁊ siccitatis q; qd ex ordeo: ſz ego illud nõ credo. Opa. ⁊ ppe. Abstergit humores grossos ⁊ lenit ⁊ exiccat ⁊ in ipo ẽ stipticitas ⁊ mũdificatio fl'atis. Deco. Oris odorẽ bonũ efficit. Vul. ⁊ vl. Est bonũ vlceribꝰ putridis: ⁊ factũ ex piscibꝰ ⁊ carnibꝰ salitis ꝓhibet ambulationẽ fraudulẽtis. Jnstr. iũ. Cõfert dolori anche ⁊ sciatice. Mẽ. ocu. Fit ex eo alcofol in pricipio variolax ⁊ ꝓhibet bothor ab oculo. Mẽ. nut̃. Cõfert ad humiditatẽ stõchi ⁊ abstergit humiditates a visceribꝰ. Mẽ. exp. Ponit̃ in enemate colice ⁊ enemate mũdificationis vlcerũ abrasionis proprie. Vene. Confert morsui canis rabiosi.

¶ Muri ara. vel almuri est liquor salsus quo multi ꝑ salsamento vtunt̃: ⁊ est duox modox: vnũ qd fit ex pisciculis salsis: cuiꝰ cõfectionem scripsit Pli. iunior in lib. 31. cap. 8. aliud ex farina ordei ⁊ salse facto pane: cuius cõfectio simplex inuenit̃ in. 19. Azara. ⁊ est aptum etiam in enematibus clysteriox ⁊c. Sim.

¶ De masal. Cap. 498m.

MAsal. Opa. ⁊ p. Est malũ habẽtis mel'iaz valde. Et qñ decoqt̃ cũ carne pigui rectificat̃ parũper. Mẽ. nut̃. Est nocitiuũ stomacho. Mẽ. expul. Nocitiuũ est ano.

¶ Masal arabice cibꝰ q fit ex lacte acetoso ⁊ faria ordei ifantibꝰ vel ipm lac acetosum vt apud Alman. in cap. de diabete. Sim.

¶ De mentha. Cap. 499m.

MEntha. Nã. Calida ⁊ sicca in scõo ⁊ in ipso est humiditas supflua. Opa. ⁊ ppe. Jn ipsa est virtꝰ calefactiua stiptica ꝓhibẽs ⁊ est subtilioris sube olerũ que comedunt̃. Cũq; frusta ipsiꝰ in lacte dimittunt̃ nõ caseat̃. Et cũ bibit̃ ex ea eiꝰ succꝰ cũ aceto abscindit cursum sanguis ab iteriorĩbꝰ. Apa. ⁊ bo. Fit ex ea cũ sauich ẽpl'm ad dubellet. Et ipa qdẽ nõ est sil'is mẽtastro qm in mẽtastro nõ est põticitas ⁊ sunt in ipo resol'o ⁊ calefactio ⁊ exiccatio supflua ipediẽs. Mẽ. cap. Ex ea fit empl'm frõti ad soda ⁊ ppe cũ sauich d ordeo: ⁊ fricat̃ cũ illo aspitas ligue ⁊ remouet̃: ⁊ syrupꝰ eiꝰ miscet̃ cũ mellicrato ⁊ distillat̃ in aurẽ dolorosaz. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Probibet fluxũ sanguis ⁊ sputũ eiꝰ ⁊ coagulationẽ lactis in mamillis more emplastri supposita ⁊ sedat eox apata. Mẽ. nut̃. Confortat stõchũ ⁊ calefacit ipm ⁊ sedat singultũ ⁊ digerit ⁊ ꝓhibet vomitũ fl'aticũ ⁊ sanguineũ ⁊ ꝯfert icteritie ⁊ ppe syrupꝰ eiꝰ. Mẽ. exp. Adiuuat ad coitũ pp iflationẽ q est in ipa ⁊ hũiditatẽ hortulanã q nõ ẽ i mẽtastro ⁊ oppilat vasa spmat̃ ⁊ iterficit vmes: ⁊ qñ supponit̃ añ horã coitꝰ ꝓhibet ipregnationẽ. Et qñ bibunt̃ de ea frusta cũ granis granat̃ sedat colicã passionem. Vene. Cõfert morsui canis rabiosi ⁊ ẽ ꝓpa ad illud.

¶ Mentha apud Dia. vocat̃ ediosmũ: duas facit eiꝰ spẽs: vna est hortiua: ⁊ altera agrestris: cuiꝰ folia asperiora ⁊ maiora brumosa inutilis ad curã hominũ ⁊c. ⁊ dicit Aristo. ꝓblematũ. zz. ꝓblemate dicit q est frigida ⁊ sicca qr infrigidat. Sim.

¶ De melle. Cap. 500m.

MEl qd est. Mel est ros occultus cadẽs sup flores ⁊ sup reliq qd colligũt est apes ⁊ vapor qui eleuat̃ ⁊ ꝯuertit̃ ⁊ maturat̃ in aure ⁊ ꝯuertit̃ ⁊ ingrossat̃ in nocte: ⁊ mel factum cadit: ⁊ qñq; cadit mel sicut est circa caserã: diuersificat̃ aũt ſm ea sup que cadit q sunt arbor ⁊ lapis ⁊ mãifestũ ipsiꝰ colligũt hoĩes. Qd vo occultũ ẽ colligũt apes: ⁊ existimo q apũ labor in ipso aliq; hz ipressionẽ que qdẽ ipz nõ colligũt nisi vt

eo nutriant ⁊ ipm reponant. Et mellis est genus acre venenosuz. Elec. Meliꝰ mel est illud qd̓ ē vere dulcedinis boni odoris declinās ad acredinē ⁊ ad rubedinē: ⁊ qd̓ est vt palea in colore qd̓ nō est subtile ⁊ viscosuz qd̓ nō abscidit: ⁊ meliꝰ est vernale: deīde estiuū: hyemale aūt est malū. Naā. Mel apū ē calm ⁊ siccū in scd̓o. Mel tabarzet ⁊ de cānis est calm in p̄: ʒ nō ē siccū ⁊ pōt eē vt sit hūidū in p̄. Opa. ⁊ p̄pe. Uirtus eiꝰ est abstersiua apitiua orificioꝝ venarū: resolutiua hūiditatū: ⁊ expellit hūiditates ex pfundo corpis ⁊ phibet putrefactionē ⁊ corruptionē carnis. Deco. Linimētū factū ex eo phibet pediculos ⁊ lēdines ⁊ interficit ābos. Et cū costo ē linimētū pāno pprie antiquū: ⁊ mel cū sale est ꝯueniēs vestigijs pcussionis melogenicis. Uul. ⁊ vl. Mūdificat vulnera sordida pfūda ⁊ qd̓ coctū est donec igrossaꝛ facit adherere vlcera recētia: ⁊ qñ coquiꝛ cū aceto sanat ipetiginē. Mē. cap. Admisceꝛ ei salgēma ⁊ distillaꝛ tepidū in aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ exiccat eā ⁊ ꝯfortat auditū ⁊ olfatus: eius qd̓ est acre ⁊ venenosum aufert rōnē: qūo ꝗ eiꝰ comestio. Mē. ocu. Mel abstergit tenebrositatem visus. Mē. ābe. ⁊ pec. Tāgere cū ipso palatū ⁊ gargarismū facē sanat pfocationē ⁊ ābas amigdalas. Mē. nuꝛ. Aqua mellis ꝯfortat stōchuz ⁊ facit appetere cibum. Mē. exp. Mel cānarū lenit ventrem ⁊ mel tabarzet. Et mel cuiꝰ spuma nō est eiecta inflat ⁊ soluit ventrē: ⁊ si auferaꝛ spuma ipsius minoraꝛ illud. Et decoctum nō mouet ventrē: imo qñ qꝫ stringit flegmaticos ⁊ nutrit plurimū ⁊ decoctū cū aq̄ puocat vrinā plīm. Et dico ꝙ mel ⁊ eiꝰ aq̄ si inuenerint p̄parationē cibi vt penetret stringūt: ⁊ si dederint motū ⁊ paucitatē p̄parationis cibi ad penetrādū soluūt. Uene. Si bibatur mel calefactū cū oleo ro. ꝯfert morsui vermium venenosoꝝ ⁊ ei qui bibit opiū: deglutitio ipsiꝰ est cura morsus canis rabiosi. Et radici fungi pernecātis ⁊ illd̓ qd̓ est decoctū cōfert venenis: ⁊ qui per ipsum vomit sanatur. Et mel acre cuiꝰ odor facit sitire ⁊ ipsius comestio facit possidere ablationez rationis subito ⁊ sudorem frigidum: ⁊ eius cura est comestio piscis saliti ⁊ bibere aquam mellis ⁊ vomere cum eo.

¶ Mel apud antiquos in vsu fuit plus ꝗ̄ apud modernos: moderni v̄o magis zuccharo vtunꝛ in cōfectionibꝰ tēperādis ꝗ̄ antiq: ⁊ videꝛ ꝙ antiq grecoꝝ nō habuerūt notitiā zucchari cānaꝝ: vt vī apd̓ Sera. describētē zucchaꝝ aucto. Dia. s. māne spēm iuētā sup cānas: quā dicit spēm mellis: nō illud zucchaꝝ qd̓ ex succo cānaꝝ fit. Qd̓ aūt antiq vsuz zucchari huius nō habuerint pꝫ ēt: q2 cōfectiones antiq antidotarij oēs cū melle tēperari iubentur. Gal. ēt acuitatē mellis reprimere docet per decoctionē cū multa aqua: vt in libro. 3. de alimētis. cap. 38. ⁊ in libro de p̄paratione medicinaꝝ Albucasiz auctoritate ipsius ē tñ mel cāne apd̓ Aui. ⁊c. Sim.

¶ De mure. Cap. 501m.

Mus. Deco. Sanguis eius eradicat verrucas. Et stercus muris sup alopiciā ꝯfert ⁊ pprie linitū cū cepe ⁊ pprie illd̓ qd̓ est adustū. Mē. cap. Qñ assaꝛ ⁊ siccaꝛ ⁊ daꝛ ad comedēdū ifanti abscidit fluxū saliue ab ore eiꝰ. Mē. exp. Si bibaꝛ stercus muris cū ture ⁊ aq̄ mellis frangit lapidē. Et si supponaꝛ collyriū eius soluit ventrē pueri: ⁊ qñ decoquiꝛ cū aq̄ ⁊ sedet in ea qui difficultatē patiꝛ vrine cōfert ei. Uene. Cōuenerūt homines in hoc ꝙ qñ findiꝛ ⁊ poniꝛ super pūcturā scorpionis sanat eā.

¶ Mus oībꝰ notus est. Dia. cap. fimus vulturis. stercus muris tritum ⁊ vmbilico infantium impositum ventrem exponit.

¶ De moris. Cap. 502m.

Morū qd est. Mori sunt due spēs. Una eaꝝ ē alfirsedu qd̓ est dulce ⁊ currit s̄m semitā ficꝰ in maturatiōe: ʒ est d̓terioris nutrimēti ⁊ minoris ⁊ siccioris ⁊ magis d̓struēs sanguinē ⁊ deterius stōcho. Reliqs v̄o ficꝰ dispōnes hꝫ: est tñ inferius ea. Amaꝝ aūt qd̓ noiaꝛ moꝝ d̓ sceni sit nūc illd̓ de q̄ plim loqmur. Qd̓ igiꝛ imaturū est cū exiccatur stat loco sumach. Naā. Dulce ē calm ⁊ hūidū: ⁊ acetosuz alsceni ē ad friditatē ⁊ hūiditatē decliue. Opa. ⁊ p̄p. In ipo est stipticitas ⁊ ifridatio. Et succꝰ mori est stipticꝰ ⁊ p̄pe qñ decoqꝛ in vase ereo ⁊ phibet fluxū mēruz ad mēbra ⁊ qd̓ imaturū ē p̄pe: ⁊ imaturū ē sic̄ sumach. Deco. Qñ coquunꝛ folia eiꝰ ⁊ folia vitis ⁊ folia ficꝰ nigre cū aqua pluuie denigrant capillos. Apa. ⁊ bo. Acetosuz retinet apa oris ⁊ gutturis: ⁊ folia eiꝰ sūt vltima ad sqnantiā ⁊ pfocationē. Uul. ⁊ vl. Qd̓ acetosum est ꝯfert vlceribꝰ fraudulētis. s. siccū ipsiꝰ ⁊ succus eiꝰ. Mē. cap. Rob eius acetosum est ꝯferēs bothor oris. Et decoctio radicis eiꝰ mollificationi dentiū. Et collutio oris ex succo folioꝝ acetosi ⁊ d̓coctio radicis eiꝰ est bona dēti doloroso. Mē. nuꝛ. Moꝝ est malū stōcho: corrūpiꝛ enī in eo pprie alfirsedu: ⁊ cū non corrumpiꝛ in stōcho alfirsedu velociter nō nocet. Et opꝫ quidē vt comedanꝛ oēs spēs eius ante cibū ⁊ recipianꝛ in stōcho in quo non sit corruptio. Illud v̄o de sceni nocet stōcho cholico ⁊ nō ē i ipso d̓ malaꝯueniētia stōcho qd̓ ē i firsedu: quāuis sit in ipso malitia: ⁊ nō est nausea in ipso: ⁊ nutrimētū eius est paruū ⁊ facit appetitū cibi: ⁊ facit ipsum lubricū ⁊ extrahit ipsum velociter: ⁊ oino descēsus eius a stōcho fit velociter: sed eius descensus ex intestinis est tardus. Mē. expl. Moꝝ qd̓ salitū est ⁊ exiccatū retinet ventrē vehemēter: ⁊ ꝯfert dissinterie. Et lachryma quidē mori soluit: ⁊ in cortice eiꝰ sunt mūdificatio ⁊ solutio: ⁊ solutio eiꝰ est plurima. Et in moro quidē dulci est velocitas descensionis: aut pp suā humiditatē aut pp̄ter acredinē ei admixtā. Ingt Archigenes. Est tarde egressiōis ⁊ est puocatiuū. Existimo aūt acetosuz eē: ⁊ cū h̄ qd̓ est in ipo de nā solutiua phibet qñ qꝫ solōnē antiqꝫ ⁊ vlcera itestinoꝝ ⁊ pprie qd̓ exiccatū est. Et in oībꝰ qdē spēbꝰ mori est puocatio vrine. Et moꝝ de sceni q̄uis velociter a stōcho egrediaꝛ: ipm tñ est in itestinis tardū. Ueñ. Cortex arboris mori est tyriaca insgami. Et qñ bibiꝛ de succo folioꝝ eius. ʒ. 5. ꝯfert morsui ruthele ⁊ lenit nām lubricitate sua ⁊ inflatione.

¶ Capitulum de littera N.

¶ De napello. Cap. 503m.

Napellus qd est. Uenenū perniciosum. Naā. Est in summo caliditatis ⁊ siccitatis. Deco. Delet albaras linituz: ⁊ bibitū etiā cū ex eius gegueriscet in potu sumitur: ⁊ similiter confert lepre. Opa. ⁊ p. Est venenū destruēs bibentez se: maior v̄o potio est medietas. ʒ. j. ⁊ s̄m me minus h̄ interficit. Tyriaca v̄o eius est mus napelli: et ipse

gdē est mus q eo nutrit. Coturnices vō ex eo cibant 7 nō moriunt: 7 ex oib⁹ ɔfectiōib⁹ diamuscū ei resistit.

¶ Napellus fit de eo venenum quod ponitur. Sim.

¶ De napello moysi. Cap. 504m.

Napellus moysi qd est. Jngt Joānes. Est herba nascēs cū napello 7 qcūqz ei appropinquat nō crescit arbor ei⁹: 7 est maior tyriaca napello: 7 in ipso sunt iuuamēta que sunt in napello 7 albaras 7 lepra. Napellus vō moysi est aial 7 similat illi qd morat i radice napelli sic mus. Deco. Confert albaras. Jnstr. iun. Confert lepre. Vene. est tyriaca oi veneno 7 vipere.

¶ Napellus moysi aliud pallidum: aliud subrubeum: aliud album: Sim. 7 dicit moysi: qz huius naturalem virtutē contra napelluz primo inuenit vt Albertus sexto libro vegetabilium.

¶ De nuce. Cap. 505m.

Nux qd ē. Nō ē. Et ē cal'a cui⁹ tyriaca ē cū dat calefact; oxymel 7 habētib⁹ debilē stōchū muri cū aceto. Nā. Cal'a ē in tio: sicca in pncipio scdi. Et ei⁹ siccitas ē mior cal'itate ipi⁹: 7 i ipa ē hūiditas gssa q dlet cū ātiquat. Opa. 7 p. Jn ipa ē stipticitas plima 7 solida 7 cortex ipi⁹ oia st strigētia flux⁹ sāguis. Et cortex ei⁹ adust⁹ ē dsiccatiu⁹ sine mordicatōe: oleū vō vetuste ē sic oleū vet⁹ 7 abstersio antiq ē fort. Deco. Ex recētib⁹ fit empl'm sup vestigia pcussionis. Apa. 7 bo. Masticata medulla ei⁹ ponit sup apa melācholicū vlcerosuz 7 ɔfert. Vul. 7 vl. Ei⁹ gūma cōfert vlcerib⁹ cal'is sparsa sup ea in empl'is. Jnstr. iun. Cum melle 7 rutha ɔfert torsioni neruoꝝ. Mē. cap. Facit soda 7 distillat succ⁹ folioꝝ i aurē 7 ɔfert saniei in aure: dixit Alcāzi q ipa grauat liguā 7 ē faciēs bothor i aure. Mē. ocu. Ei⁹ oleū ɔfert herpetiestiomeno 7 herisipile 7 fistulis i ptib⁹ oculi. Mē. ābe. 7 pec. Succ⁹ corticū ei⁹ 7 rob ipi⁹ phibet pfocationē 7 nocēt tussi. Et oleū antiqrū facit euenire dolorē gutturis: 7 ex oib⁹ gdē spēb⁹ nucis dixit Alcāzi fieri ēpl'm mamille apostemose 7 ppe ex regali magna. Mē. nut. Est difficilis digōnis 7 mala stomacho: ꝫ nutrita 7 recēs est melior stōcho 7 mioris nocumēti 7 illō qn frāgit a duob⁹ corticib⁹ suis. Et nux gdē nutrita cū melle cōfert stōcho frido. Dico aūt q nux nō est nō ɔueniens nisi stōcho cal'o tm. Mē. expul. Facit bothor 7 sedat dolorē vētris pūgitiuū 7 retiet pcipue frixa. Et ei⁹ cortex retiet fluxū sanguis mēstrui 7 q nutrita ē ɔfert renib⁹ fridis valde: 7 cinis corticis ei⁹ phibet mēstrua cū vio 7 supposit⁹. Et qn comedit cū muri soluit: multus vō vsus eius educit vermes puos 7 ascarides. Et est ex eis que ɔferūt orbo. Vene. Et cū ficub⁹ 7 rutha medicina oibus venenis: 7 ex ea cuz cepe 7 sale fit empl'm sup morsum canis rabiosi 7 reliquoꝝ.

¶ Quare nux nocet ori 7 ligue. Dōz ē q siccitate 7 cal'itate aq exiccat ptes 7 mōdicat: 7 pp vnctuositatē ptes sicce 7 acute penetrātes retinent: 7 forsan ē ppetas. Sꝫ remouet nocumētū q incidit vnctuositatē 7 abstergit 7 nō remanet in partib⁹ lingue. Sim.

¶ De nuce muscata. Cap. 506m.

Nux muscata qd est. Ex nux quātitas galle facile frāgibilis subtilis corticis bonū hñs odorem acutū. Nā. Dixit Musa: est cal'a 7 sicca in fine scdi. Opa. 7 pp. Jn ipa ē stipticitas. Deco. Cōfert lētiginib⁹: 7 odorē oris bonū efficit. Mē. ocu. Cōfert asebel: 7 ɔfortat visum. Mē. nut. Confortat epar 7 splenē 7 stōchū 7 ppe os ei⁹. Mē. exp. Cōstringit 7 puocat 7 ɔfert difficultati vrie. Et cū in oleis ponit ɔfert dolorib⁹: 7 simil'r in pessarijs: 7 phibet vomitū. Permu. Loco ei⁹ ponit spice equale pōdus.

¶ Nux muscata habetur: sed non arbor eius apud nos.

¶ De nuce benden. Cap. 507m.

Nux bendē qd est. Est terra granosa sic cicer alba dclinās ad citrinitatē q exportat ex barcha 7 ex corasceni ex q cuz melle fit vinū. Nā. Jngt Paulus: hꝫ vtutē ifrigidatiuā extictiuā exiccatiuā parūp. Opa. 7 p. Abscidit fluxū sanguis. Deco. Jmpiguat. Vul. 7 vl. Sanat ipetigines. Mē. expul. Excitat coitū.

¶ Nux benden ex algaui appellatur inquit araiungēde 7 nux benden: 7 alibi idem est terra barbarica. in barcho vocatur stercus colūbe: tamen in badach dicitur nux benden: est de his que cōferunt corrupto appetitui. biticus est nux benden. Sim.

¶ De nuce cupressi. Cap. 508m.

Nux cupssi. Vul. 7 vl. Est empl'm rupture.

¶ De nuce indica. Cap. 509m.

Nux idica qd ē. Est neregil. Elec. Que ex ea bona est: est recens vehementis albedinis: 7 aqua que est in ipsa est suauis: 7 cū in ipsa non inuenit aqua significat q est antiqua: 7 opꝫ gdem vt ab eo tollat cortex medulle eius. Nā. Calida est in principio secundi: sicca in primo: 7 in ipsa quidem est humiditas supflua de q curat: imo que ex ea viridis est: est humida in pmo. Opa. 7 pprie. Est gñatiua nō mali nutrimēti. Jnstr. iun. Oleū veteris neregil confert dolorib⁹ dorsi 7 geniculoꝝ. Mē. nut. Grauis est stomacho: sed cū pauco nocumēto suo est boni nutrimenti: 7 cortex medulle eius non digerit: ergo auferat: 7 oportet vt post ipsum non sumat cibus nisi post horam. eius autez oleū recens melioris chimi est qꝫ butyrū: nō enim lubrificat stomachū neqꝫ mollificat ipsum. Mē. expul. Augmentat in coitu. Et eius oleū est bonū hemorroidibus 7 proprie oleū antique precipue cū oleo de chrysomilis cū in potu sumitur ex vnoquoqz eoꝝ aur. Et cū antiquatur iterficit ascarides 7 vermes 7 solutione educit eos comesta.

¶ De nuce romana. Cap. 510m.

Nux romana quid est. Nominat acrufex. Nā. Calefacit vehemēter in tertio: 7 dsiccat in primo. Et eius gūma est vltima in calefaciendo. Mē. cap. Eius fructus cū aceto cōfert epilepsie.

¶ Nux romana. fm Aui. nux ro. est haurū ro. nā in hoc capl'o idez dicit qd in ca. de hau. rom. potuit aūt hoc cōtingere eo q Aui. vt aggregator ex multis libris in aliq lib. in capl'o de haur. 7 in aliq alio inuenit cap. de eodē: 7 nō aduertit vtrū dicat haur vel geur qd est nux: eo q ambo hec nomina eisdez litteris scribunt apud ar. differūt nisi in pūctis. nā haur sic scribit: hoc eodē noie erratum fuit vt puto a translatore in cap. de karabe. habetur enim in latino q est gūmi nucis romane: sed in ara. est haur. rom. Sim.

¶ De nuce tamarisci. Cap. 511m.

Nux tamarisci quid est. Est alkarmezith. Nā. Jn caliditate est qsi eqlis aut in pricipio pmi. Et ei⁹ exiccatio est in fine pmi aut vltra ipm. Et apud qsdā eoꝝ est frida in prio. Opa. 7 pp. Est bona ad abscindenduz fluxū sanguinis. Mē. cap. Colluit ex

ea os cum aceto ad dolorem dentiũ. Mē. nuᷣ. Decoctio eius cũ aqua ⁊ aceto valet duritiei splenis.

❡ Nux tamarisci. apud nos nō est visus tamarisci fructus similis nuci nec que nux posset dici. s Pli. lib. 13. cap̄. 21. Miricen i Italia quā alij tamaricen vocant. Achaiam autem bryan sylvestrem insignem in ea q̄ satiua tātũ ferat galle similem fructum in syria ⁊ in egypto copiosa hec est.

❡ De nuce methel. Cap̄. 512ᵐ.

Nux methel qd est. Est venenũ ⁊ est stupefactiua similis nuci sup̄ quaz sunt spine grosse breues ⁊ est similis nuci vomice ⁊ ei⁹ semen est simile semini citri. Opa. ⁊ ꝓ̄ꝑe. Est stupefactiua. Mē. cap. Facit subeth: ⁊ est mala cerebro: ⁊ pondus dauich vnius ex ea iebriat. Vene. Est inimica cordi. Et. ʒ. j. ex ea sumpta est venenũ diei sue.

❡ Nux methel ex Albam bimbatrix est similis nuci vomice sed granum eius assimilatur grano citri. Sim.

❡ De nasturtio. Cap̄. 513ᵐ.

Nasturtiũ qd est. Notũ est. Et virt⁹ ei⁹ similis est v̄tuti synapis ⁊ sem̄s raffani cōiunctoꝝ. Et dicit̄ q̄ synapis ⁊ semen eruce ꝯiuncta ⁊ folia ei⁹ minorant̄ in opationib⁹ suis ab eo ꝑꝑ suā humiditatē ⁊ cũ desiccant̄ sunt ꝓpinq̄ similitudini eius ⁊ fortasse ꝯsequit̄ ip̄m. Nā. Cal'm est ⁊ siccũ ad tertiũ ꝑueniēs. Opa. ⁊ ꝓ̄ꝑe. Est resolutiuũ maturatiuum cuz lenitate ⁊ exiccat putredinem vacuitatis ventris. Deco. Retinet capillos cadentes bibitum ⁊ linitum. Apa. ⁊ bo. Est bonũ apostematib⁹ flegmaticis ⁊ carbũculis emplastro facto ex eo cũ aq̄ ⁊ sale. Vul. ⁊ vl. Cōfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini ⁊ cũ melle mellino ⁊ eradicat ignē persicũ. Instr. iun. Cōfert sciatice bibitũ ⁊ emplastro facto ex eo cuz aceto ⁊ sauich de ordeo. Et q̄n̄q̄ fit clystere ex eo sciatice ⁊ ꝯfert ꝓp̄rie cũ soluēdo educit aliqd cui admixt⁹ sic sanguis: ⁊ ꝯfert oī mollificationi neruoꝝ. Mē. anbe. ⁊ pec. Mũdificat pulmonē ⁊ cōfert asmati ⁊ ponit̄ in medicinis asmatis ⁊ in sorbitionib⁹ que fiunt asmati ꝓpter illud qđ est in ipso de incisione ⁊ subtiliatione. Mē. nuᷣ. Calefacit stōchũ ⁊ epar ⁊ ꝯfert grossitiei splenis ⁊ proprie q̄n ex eo fit emplastrũ cũ melle ⁊ est malũ stōcho: ⁊ videt̄ q̄ sit ꝓpter vehemētiā mordicationis sue ⁊ ip̄m facit cibi appetituz. Et q̄n bibit̄ ex eo hecsunesi facit vomere cholerā rubeā ⁊ educit eā sol'one ⁊ faciũt illud tres q̄rte. ʒ. j. Mē. exp. Augmētũ efficit in coitu ⁊ soluendo educit vermes ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ eijcit fetũ: ⁊ qđ ex eo frixũ est retinet ⁊ ꝓp̄rie cũ nō terit̄: destruit̄. n. eius viscositas ꝯtritione ⁊ ꝯfert colice. Et cuz bibunt̄ ex eo trito. ʒ. iiij. vel. v. cuz aq̄ calida soluũt nām ⁊ resoluunt vētositates itestinoꝝ. Et dicũt qdā q̄ babylonicũ cũ ex eo bibit̄ hecsunesi soluēdo educit chol'az ⁊ facit vomitu eā exire ⁊ facit illđ vsq̄ ad tres q̄rtas. ʒ. Vene. Cōfert pũcture venenosoꝝ v̄miũ bibitũ ⁊ more empl'i suppositũ cũ melle: ⁊ cũ ex eo suffumigat̄ effugat eos.

❡ De narcisco. Cap̄. 514ᵐ.

Narciscus qd est. Notus est. Opa. ⁊ ꝓp̄rie. Eius radix extrahit ex ꝓfundo ⁊ abstergit ⁊ lauat ⁊ exiccat ⁊ eius oleũ est in dispōnibus olei sambacini: sed est đbilius. Deco. Radix ei⁹ extrahit spinas ⁊ stipites ⁊ ꝓp̄rie cũ faria lolei ⁊ melle. Et narciscus qdē abstergit pānũ ⁊ morpheā ⁊ proprie radix eius cum aceto ⁊ ꝯfert radix eius alopicie. Apa. ⁊ bo. Radix ei⁹ ꝯficit̄ cuz melle ⁊ herbo ⁊ rumpit aldubellet difficilis maturatiōis: ⁊ ex radice ei⁹ fit emplastrũ apostematib⁹ neruoꝝ. Vul. ⁊ vl. Desiccat vulnera ⁊ facit eo coherere vehementer: ita q̄ sectionē corde ⁊ trita cum melle ꝯfert adustioni ignis ⁊ vulneribus neruoꝝ ⁊ vlcerib⁹ ꝓfundis: ⁊ si misceatur cũ herbo ⁊ melle mũdificat sordes vlcerũ. Instr. iun. Cōfert oleũ eius neruis: ⁊ ex radice eius fit emplastrũ apostematib⁹ neruoꝝ ⁊ duritiei siue ꝯtractioni ⁊ nodationi ipsoꝝ ⁊ dolorib⁹ iuncturaꝝ. Mē. cap. Aperit oppilationē cerebri ⁊ ꝯfert soda humide ⁊ melancholice ⁊ similiter eius oleũ ⁊ est magis ꝯueniens ⁊ facit soda capitib⁹ calidis. Mē. anbe. ⁊ pec. Eius oleũ resoluit apostemata dura ⁊ frigida in velamine quando cōprimendo inungit̄ super pectus. Mē. nuᷣ. Radix ei⁹ quādo comedit̄ sicut est exiccat vomitũ ⁊ similiter succus eius. Mē. expl'. Cōfert dolorib⁹ matricis ⁊ vesice: ⁊ quādo bibunt̄ ex eo. iiij. ʒ. cũ aqua mellis eijcit fetus viuos ⁊ mortuos: ⁊ oleũ eius aperit coarctationē oris matricis ⁊ ꝯfert dolorib⁹ eius.

al's cordis

❡ Narciscus siue bulb⁹ ematicus. Dia. siue vt latini bulb⁹: bulbus vomificus: multi libiũ dixerũt: folia sil'ia porro hz sed miora: hastas habēs duaꝝ palmaꝝ inanes. i. sine folijs: flos est illi albus in gyro: in medio croceus aut purpureus: radicē hz rotũdā sicut bulbus: ⁊ semē nigrũ ⁊ oblōgũ vt in mēbranis: nascit̄ locis mōtuosis cuius flos suauē lōge iactat odorē: in reliqs porro hz sil'itudinē: ⁊ viride est. Pli. lib. 21. cap̄. 19. duo ei⁹ sunt gn̄a: medici vnuz in vsu recipiũt: vnum purpureo flore ⁊ alterũ herbaceũ. Sim.

❡ De nereiden. Cap̄. 515ᵐ.

n Ereiden. Dicetur in capitulo de spica ⁊ ip̄a est spica romana.

❡ Nereiden apud Auicen. est spica romana. i. species celtice in. 2. ⁊ in. 5. cap̄. de tyriaca. Sim.

❡ De nil. Cap̄. 516ᵐ.

Nil quid est. Eius aliud est domesticũ ⁊ aliud sylvestre. Opatio est opatio domestici. Nā. Calidũ est in p̄mo: siccũ in scđo. Opa. ⁊ ꝓ̄ꝑ. Est stipticũ ⁊ ꝓhibet fluxũ sanguinis: ⁊ qđ est domesticuz exiccat fortiter sine mordicatione: ⁊ in sylvestri est acuitas ⁊ est vehemētioris exiccationis ⁊ extrahit mām ex ꝓfundo. Deco. Abstergit pānũ ⁊ morpheā ⁊ cōfert alopicie. Apa. ⁊ bo. Nil detumescere facit apostema ⁊ ꝯfert exituris malis in mēbris duris ⁊ vniuersaliter ꝯuenit oī apostemati in principio ⁊ formice ⁊ herisipile ⁊ administrat̄ cum farina ordei super ea. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vulnera calida in corporib⁹ duris ꝓpter fortitudinē sue exiccationis: hoc quidē fructus domestici efficit. Et in sylvestri quidē est acuitas ⁊ est bonũ vlcerib⁹ putridis ⁊ est mirabilis operationis in eis: sed domesticũ est melius in cura vlcerũ ꝓpter paucitatē sue acuitatis: ⁊ cōfert vlcerib⁹ putridis cũ melle tritũ sup̄ adustionē ignis ⁊ vulnera neruoꝝ ⁊ extrahit spinas ⁊ surculos ⁊ proprie cum farina lolij. Mē. anbe. ⁊ pec. Cōfert tussi pueroꝝ vehemēti que facit eos vomere: ⁊ succus eius vlcerib⁹ pulmonis ⁊ ꝯfert succus eius etiā pleuresi mel'ice. Mē. nuᷣ. Cōfert spleni ⁊ proprie sylvestre.

❡ Nil arabice. i. indicus: quo pāni tingũtur: ⁊ est succus plante similis volubili: semen eius inter laxatiua ponitur. Sim.

¶ De nefrin. Cap.517m.

NEfrin qd ē. Est sic̄ sambacꝰ in virtute ꝫ est ꝯbilior eo ⁊ sic̄ narciscꝰ: ⁊ oleū eiꝰ est ꝓximū ꝟtuti olei sambacini ꝫ est ꝯbiliꝰ. Nā. Calidus ē ⁊ siccꝰ i tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Ois spēs eiꝰ ē mūdificatiua subtiliatiua ⁊ flos eiꝰ ē magis appropriatꝰ in ħ. Instr. iun. Cōfert frigori neruoꝝ. Mē. cap. Interficit ꝟmes i aure ⁊ ꝯfert tinitui ⁊ sonitui ⁊ ꝯfert dolori dentiū. Et ex syluestri quidem linit̄ frons ⁊ sedat soda: ⁊ species ipsius aperiūt oppil'ones nariū. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert apātibꝰ gutturis ⁊ amigdalarum. Mē. nut̄. Qñ de eo bibunt̄. iiij. aur̄. sedat vomitum ⁊ sedat singultum ⁊ proprie syluestre.

¶ Nefrin ē sambucꝰ syluestris vt in Almā. alij rosa syluestris. Si.

¶ De nemen. Cap.518m.

NEmen qd ē. Est sisimbriū. Nā. Cal'm ē i scd̄o siccū i ꝑ r̄sistēs putrefactōibꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Interfic̄ pediculos. Apa. ⁊ bo. Cōfet apātibꝰ fridis ⁊ flegmoni vehemētis duritiei. Mē. cap. Decoqt̄ cū aceto ⁊ miscet̄ cū ol'o ro. ⁊ ꝯfert obliuioni qñ linit̄ ex eo caput ⁊ sil'r cōmixtioni sensus lythargie ⁊ karabito: ⁊ ꝯcoqt̄ cū aceto ⁊ ponit̄ cū oleo ro. sup tipora ⁊ ꝯfert. Et fit ēpl'm ex folijs syluestris sup caput ⁊ frōte ad soda ⁊ ꝯfert. Mē nu. Cōfert singultui cū ex eo bibit̄ cū vio ⁊ semē eiꝰ est fortiꝰ ⁊ ꝯfert apātibꝰ epatis frigidis. Mē. expl'. Cōfert vermibus ⁊ ascaridibus ⁊ extrabit fetū mortuū ⁊ ꝓuocat vtrūqꝫ ⁊ ꝓprie petrosuz: ⁊ illud qd̄ est syluestre qñ bibit̄ cū vino ꝓhibet distillationē vrine ⁊ extrabit lapidem: ⁊ ꝯfert dolori vētris pūgitiuo cū vio ēt. Vene. Cōfert pūcturis ⁊ ex eo fit empl'z pūcture vespe: ⁊ bibit̄ ad pūcturā eius pōdus. ʒ. ij. de eo cū oxymelle.

¶ Nemen arabice vbiqꝫ exposuit trāslator Aui. ꝙ est sisimbriū: ⁊ in hoc ēt errauit Cōstantinus. veritas aūt est ꝙ ipm est serpillū lege hoc capl'm Aui. ⁊ capl'm de serpillo apud Dias. ⁊ videbis ꝙ idem dicunt qd̄ etiā per Serap̄. apparet. sisimbriū ꝟo arabice dicitur sisnabar. Stephanus etiā in synonymis nemanum. i. serpillum. Item alibi idem eripellon qd̄ serpillū. i. nemanium. Sim.

¶ De nenufare. Cap.519m.

NEnufar qd ē. Qñqꝫ vocauit ipz Gal'. caulē aq̄: ⁊ noiat granū eiꝰ granū spōsi r̄z ꝙ dr̄: ꝫ i ipo ē ꝯrietas. Et radix qdē nenufaris idi exit i iudicio mādragore. Ele. Fortiꝰ ē illud qd̄ hꝫ albā radicē: ē. n. fortiꝰ eo qd̄ hꝫ radicē nigrā ⁊ eiꝰ semē ē fortiꝰ semie ipiꝰ. Nā. Flos eiꝰ ē fridus ⁊ hūidus i scd̄o: ⁊ syrupꝰ eiꝰ ē vehemētis extictōis. Et nā idi ē nā mādragore. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Eiꝰ syrupꝰ est subtiliatiuꝰ valde. Deco. Radix eiꝰ supposita morphee cū aq̄ ꝯfert ⁊ ꝓꝑe nigre. Et radix eiꝰ cū pice sup alopiciā vtil'ē ꝓꝑe nigrū radicis eiꝰ. Apa. ⁊ bo. Radix eiꝰ cōfert bothor ⁊ apātibꝰ cal'is ⁊ apāti splenis. Vul. ⁊ vl. Semē ⁊ radix ipiꝰ ꝯferūt vlceribꝰ. Mē. cap. Fac̄ somnū ⁊ sedat sodā cal'az cholicā: ꝫ tñ debilitat. Mē. āhe. ⁊ pe. Syrupꝰ eiꝰ ē bonꝰ tussi ⁊ pleuresi. Mē. nut̄. Cōfert radix eiꝰ apātibꝰ splenis bibita ⁊ vt ēpl'z supposita. Mē. exp. Minuit pollutionē ⁊ frāgit desideriū coitꝰ cū de eo bibit̄. ʒ. i. cū syrupo de papauē ⁊ ꝯgelat spma cū ꝓꝑetate q̄ ē i ipa ⁊ ꝓꝑe radix eiꝰ: ⁊ ꝯfert radix eiꝰ sol'oni ātique ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ: ⁊ ꝯfert radix eiꝰ doloribꝰ vesice in modū empl'i supposita. Semen ꝟo eiꝰ est fortiꝰ in oi re: ita ꝙ ꝓhibet dolores vesice ⁊ fluxū mēstruoꝝ: ⁊ radix eiꝰ qd̄ citrinū ē ⁊ semē eiꝰ qñ bibūtur cū lacte multotiēs ꝯferūt cursui humiditatꝫ ātique ex m̄rice. Et syrupꝰ eiꝰ lenit ventrē. Feb. Syrupus eiꝰ ꝯfert febribꝰ acutis ⁊ est vehemētis extinctionis.

¶ Nenufar dicitur anilofar: grece ꝟo nymphea. Sim.

¶ De neremisch. Cap.520m.

NEremisch qd ē. Est flos ⁊ cortex ⁊ capita silant̄ macis: ꝫ ē minꝰ rubeus ad citrinitatē ꝯclinās ⁊ ē aromaticꝰ ⁊ hꝫ paꝝ pōticitatꝫ ⁊ appropinqt nereidē i ꝟtute. Nā. Est calidus ⁊ siccꝰ in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est subtilis resolutiuus. Mē. nut̄. Est bonus stōcho ⁊ epati frigidis ⁊ ꝯfert sic̄ est iuuamētū spice. Permu. Loco eiꝰ ponit̄ quarta pōderis ipsius de zinzibere ⁊ medietas pōderis eiꝰ de phisticis ⁊ sexta pōderis ipsius de spica.

¶ Neremisch sed in arabico neresmuch est. Sim.

¶ De narikas. Cap.521m.

NArikas qd est. Est medicia acuta ⁊ in vētre eiꝰ ē pulpa viridis stiptica ⁊ cū oleo ꝓuocat sudorē. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Insufflat̄ in nares ⁊ abscindit fluxū sanguis nariū. Mē. āhe. ⁊ pec. Medulla eiꝰ recēs vꝫ ad spuēdū qd̄ aggregat̄ i pectore de sanguine. Mē. exp. Medulla eiꝰ ꝓhibet fluxū antiquū. Vene. Qñ linit̄ cū vino ꝯfert morsui vipere.

¶ De nitro. Cap.522m.

n Itruz quid est. Est baurach armarū ⁊ de ipso quidem iam dictum est.

¶ Nitrum Ioā. Serap̄. cap̄. de tinnitu auriū est baurach rubeum. Diasco. nitrum est eligendū leue ⁊ colore rubeū ꝑtusuras habens sicut spongia: albū ꝟo acre est: ⁊ gustu amarū ⁊c. Sim.

¶ De nerscescendaru. Cap.523m.

NErscescendaru qd est. Existimo ꝙ in ipso est permutatio i arabico ⁊ est berscesēdaru per be non per zin ⁊ est virga pastoris.

¶ De nabach. Cap.524m.

NAbach. Nā. In ea q̄ est hūida ⁊ q̄ sicca exiccatio ē ⁊ subtiliatio. Et illd̄ ē i oibꝰ ꝑtibꝰ sue arboris: ⁊ suffumigatio qdē alsadar ē vehemētis stipticitatꝫ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est stiptica ⁊ ꝓꝑe eiꝰ sauich. Dec. Prohibet casuz capilloꝝ ⁊ ꝓlōgat eos ⁊ ꝯfortat ⁊ lenit ipos. Et gūma qdē sadar ꝯlet furfures ⁊ supfluitates miutas q̄ st̄ cū eis ⁊ bonificat capillos. Apa. ⁊ bo. Folia alsadar leniūt apa cal'm ⁊ resoluūt ipz. Mē. cap. Gūma alsadar ꝯlet furfures ablutione facta cuz ea. Mē. anhe. ⁊ pec. Folia eiꝰ ꝯferūt asmati ⁊ egritudibꝰ pulmonis. Mē. nut̄. Cōfortat stōchū. Mē. exp. Stringit nām ⁊ cōfert fluxui sanguis ⁊ mēstrui ⁊ nō mēstrui ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ ⁊ ꝓprie eiꝰ sauich. Et ꝯfert sol'oni facte ꝑꝑ ꝯbilitatē stōchi ⁊ fit clystere ex ꝯcoctōe alsadar ⁊ bibit̄ ad has egritudines ⁊ ad fluxū m̄ricis ⁊ iudiciū eiꝰ que recēs est: est iudiciū eiꝰ qd̄ est homogeneū cū ea de cydonijs ⁊ zarur ⁊ pomis ⁊ piris: nam qd̄ de ea est eq̄le stringit. Et que nō est matura ꝓpterea ꝙ nō digerit ⁊ ꝙ expellit eā nā excitat cholericam passionē.

¶ Nabach ẜm Aui. est fructꝰ arboris dicte sadar q̄ apd̄ Dia. vocatur agrifoliū; vex apd̄ Serap̄. est aliud nabach. s. cortex arboris:

que a Diasco. vocatur nascarimon aliter nastaturion. In tacuino scribitur ꝙ nabach comparaẽ mespilis ⁊ zaroꝛ: quod est magis odoꝛiferum mespilis. Sim.

¶ De nucleis. Cap̃. 525ᵐ.

Nucleꝰ. Opa. ⁊ ꝓ. In ipso ẽ stipticitas et glutinatio. Vul. ⁊ vlc. Qd̓ ex eo adustuꝫ est ꝯfert vlceribꝰ fraudulentꝭ. Mem. ocu. Adurit ⁊ extiguit ⁊ abluit ⁊ stat in alcofol loco thucie ⁊ retinet pilos palpebꝛaꝝ: ⁊ fac̃ eos nasci cũ nereiden ⁊ est bonũ vlceribꝰ oculi ⁊ oꝛtui piloꝝ.

¶ Nucleus de nucleo dactyli intelligit. Sim.

¶ De nabam. Cap̃. 526ᵐ.

Nabam qd est. Quidã medicoꝝ magnifice laudauerũt carnẽ eiꝰ. Nã. Dixerũt qdã medicorum ꝙ caro eiꝰ est cal̓a piguis: facit desiderare cibũ ⁊ cõfoꝛtat coꝛpus ⁊ ẽ ꝯueniẽs quãdo digerit: verũtñ ipsa est debilis ⁊ vacua grossa ⁊ nõ digeritur. Mem. expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ Nabam arabice strutio auis magna que volare non põt: grece strutio camelon: demonstrat in kiranida. Sim.

¶ De nigella. Cap̃. 527ᵐ.

Nigella. Nã. Cal̓a ẽ ⁊ sicca ĩ tertio. Opa. et ꝓpꝛie. Est acris ĩcisiua flegmatꝭ abstersiua et resoluit vẽtositates ⁊ ĩflationem: ⁊ eiꝰ mũdificatio ẽ vltima. Deco. Abscĩdit verucas ĩuersas ⁊ colorẽ palidũ ⁊ moꝛpheã ⁊ bara ꝓpꝛe. Apo. ⁊ bo. Ponit cũ aceto sup bothoꝛ lenes ⁊ resoluit ap̃ata flegmatica ⁊ dura. Vul. ⁊ vl. Ponit cũ aceto sup vlcera fl̓atica ⁊ scabiẽ vlceratã. Mẽ. ca. Cõfert coꝛize ꝓpꝛe toꝛrefacta ⁊ posita in pãno lineo ⁊ ligata: ⁊ linit sup frõtem illiꝰ q hꝫ sodã fridã. Et qñ ĩfundit in aceto ꝑ noctem: deide terit in mane ⁊ fit ex ea caputpurgiũ ⁊ añ infirmũ adeo fit ꝓxia vt ipsaꝫ naribꝰ attrahẽdo odoꝛet cõfert doloꝛibꝰ antiqs ĩ capite ⁊ toꝛture ⁊ ẽ medicis aperiẽtibꝰ valde oppil̓onẽ q̃ est in colatoꝛio. Et decoctio eiꝰ cũ aceto ꝯfert doloꝛi dẽtiũ oꝛe ex eo colluto ⁊ ꝓpꝛe cũ ligno pini. Mẽ. ocu. Qñ ex ea trita fit caputpurgiũ cũ ol̓o irino ꝓhibet initiũ aq̃. Mẽ. ãbe. ⁊ pe. Cõfert ẽt dilatatiõi anhelitꝰ qñ bibit cũ nitro. Mẽ. exp. Interficit vermes ⁊ ascarides ẽt si liniat sup sumen et ꝓuocat mẽstrua. Et qñ admistrat aliquãtꝭ diebꝰ ⁊ dat in potu cum melle ⁊ aqua calida ad lapidẽ in vesica ⁊ in renibꝰ cõfert. Feb. Resoluit febꝛes fl̓aticas ⁊ melãcholicas pꝛopꝛie ⁊ remouet eas. Vene. Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. Et existimauerũt qdam ꝙ de ea multitudo interficit: ⁊ est ex eis que cõferũt ad moꝛsuꝫ rutele quãdo de ea bibitur aur̃.

¶ De niue. Cap̃. 528ᵐ.

Nix. Opa. ⁊ ꝓ. Est mala senibꝰ ⁊ eis ĩ qbꝰ generant hũoꝛes fridi. Mẽ. ca. Aq̃ niuis sedat doloꝛẽ dẽtiũ calꝫ. Instr̃a ĩiũct. Nix ẽ nociua neruis: ꝑꝑea ꝙ coarctat vapoꝛes cal̓os currẽtes ĩ eis ⁊ retinet eos ne soluãt. Mẽ. nu. Est nocitiua stõcho ꝓpꝛie illi in q̃ gñant humoꝛes fridi. Et aq̃ niuis qñqꝫ facit sitim: ꝓpterea qꝛ coadunat caliditatem.

¶ Capl̓m de l̓ra. O. ¶ De opio. Cap̃. 529ᵐ.

Opiũ qd est. Est succꝰ papaueris nigri: ⁊ egyptĳ ipm seminãt. Et eiꝰ qdẽ potio non addit supꝛa duos dauich. Qñqꝫ vͦ fit opium ẽt ex semine lactuce agrestis ⁊ ẽ stupefactiuũ d̓bile subtile. Opiũ p̃terea assat sup laminã ferreã ignitam ⁊ fit rubeũ. Elec. Qd̓ ex eo electũ ẽ: est grauiꝰ acuti odoꝛis frãgibile ⁊ facile resoluit ĩ aq̃ ⁊ nõ ꝯgelat ĩ liq̃factione ⁊ resoluit ĩ sole ⁊ nõ extiguit cãdelaꝫ qñ ex eo ĩflãmat. Citrinũ ãt tigẽs aquã aspeꝝ d̓bil̓ odoꝛis clari coloꝛis hoc tale ẽ falsificatũ cũ memithe: ⁊ qñqꝫ adulterat cũ lacte lactuce syluestris: ⁊ ẽ d̓bil̓ odoꝛis ⁊ adulterat cũ gũmi ⁊ ẽ splẽdidũ claꝝ valde. Nã. Fridũ ẽ ⁊ siccuꝫ in q̃rto. Opa. ⁊ ꝓ. Est narcoticũ sedatiuũ ois doloꝛis: siue sit bibitũ: siue linitũ. Et potio ipsiꝰ sit q̃ñtitas lẽticule magne. Apo. ⁊ bo. Cõfert ap̃atibꝰ ⁊ p̃cipue calidis. Vul. ⁊ vl. In ipso ẽ exiccatio vlcerũ. Instr̃a iũ. Permisceat cũ vitello oui assati ⁊ liniat ex eo podagra: ⁊ tũc sedat doloꝛ ⁊ ꝓpꝛe cũ lacte. Mẽ. capi. Facit doꝛmire ẽt si supponat cũ lycinio aut absqꝫ lycinio. Et sedat ẽt cũ distillat ꝯtritũ ĩ ol̓o ro. in aurẽ ĩfirmã cũ myrra ⁊ croco ⁊ sedat sodã antiquam ⁊ sanat ex ea. Et ipꝫ ẽ ex eis q̃ d̓struũt ĩtellectũ ⁊ sensuꝫ. Mẽ. oc. Sedat doloꝛes obthalmie ⁊ ap̃ata eiꝰ cũ lacte mulieris. Pl̓es ãt antiquoꝝ fuerũt q nõ fuerũt eo vsi obthalmia ꝑꝑ nocumẽtũ qd̓ visui ĩfert. Mẽ. anhe. ⁊ pe. Sedat tussiꝫ ꝯtinuã ⁊ pl̓m sedat eo illa q̃ ex ea clamosa ẽ. Mẽ. nu. Stõchus qñqꝫ iuuat eo ⁊ aggregat ⁊ illud cũ ẽ laxus ex caloꝛe ⁊ hũiditate. Et ĩ pl̓ibꝰ dispõnibus cũ bibit solus absqꝫ castoꝛeo d̓struit digõnẽ aut diminuit eã valde. Mẽ. exp. Retinet sol̓onẽ ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ. Vene. Interficit ꝯgelãdo virtutes ⁊ extiguẽdo caloꝛẽ ĩnatũ: ⁊ eius qdẽ tyriaca ẽ castoꝛeũ. Permu. Loco ipsiꝰ ponit triplum semis iusq̃ami: ⁊ duplũ eius de semine mãdragoꝛe.

¶ Opiũ. quãta sit dosis eiꝰ ĩ moꝛbo cal̓o coꝛdis dr̃. 3. cañ. fen. II. ca. 4. 2. trac. quarta. 3. mandragoꝛe: ⁊ dr̃ ab opos qd̓ est lachꝛymus. opium vͦ qd̓ est melius fit scissis leuiter capitellis papaueꝝ nigroꝝ adhuc virentiũ terre: ita ne scissura ĩterioꝛa penetret: ⁊ lac qd̓ egredit collectũ ĩ vasculis desiccat: tale thebaicũ vocat. sꝫ qñ capita ipsa cũ suis folĳs cõtunduntur exprimiturqꝫ succus atqꝫ siccatur fit aliud opiũ qd̓ miconis dicitur: qd̓ patet per Dias. cap̃. de opio ⁊ capi. de miconio. qd̓ est papauer. Sim.

¶ De ouis. Cap̃. 530ᵐ.

Oua. Nota sũt. Elec. Melioꝛa ex eis sunt oua galline recẽtia. Et meliꝰ qd̓ ẽ ĩ eis ẽ vitellus. Et meliꝰ eoꝝ artificiũ est vt nõ cum alio ꝯgelent. Post ãt oua galline sunt oua auiũ q̃ cursu eiꝰ ꝓcedũt sic atederã ⁊ odoꝛã ⁊ alcubegi ⁊ atehenugi. Oua vͦ anatꝭ ⁊ sil̓iuꝫ sunt mali hũoꝛis. Nã. Sũt ad eq̃litatẽ tẽdẽtia: ſꝫ eoꝝ albumẽ ad fridi tatẽ: ⁊ vitellus ad caliditatẽ: ⁊ ambo sũt hũida p̃cipue albumẽ: ⁊ ex eis siccioꝛa sũt oua anseris ⁊ strutĳ. Opa. ⁊ ꝓpꝛe. In ipsis ẽ stipticitas ⁊ ꝓpꝛe in vitello eoꝝ assato. Eoꝝ autẽ albumẽ sedat doloꝛes moꝛdicatiuos ꝑꝑ sui glutinationẽ: ⁊ qm̃ ipm tenet ⁊ remanet q̃re nõ remouet velociter sic lac: magis ꝯgelata vͦ sũt tardioris digõnis ⁊ plurimi nutrimẽti: ⁊ melioꝛa eoꝝ sũt soꝛbilia cocta ĩ aq̃: ⁊ sunt melioꝛis penetrationis. Deco. Fiat epithima ex albumie eoꝝ: ⁊ tũc ꝓhibebit coꝛruptionẽ coloꝛis a sole ⁊ remouet eã: ⁊ cũ vitellus assat ⁊ terit est epithima vtile pãno ⁊ nigredini. Oua ãt auis tarde sũt tictura bona ſm ꝙ dr̃ ⁊ experit hoꝛa qua p̃-

parata sunt ad illꝺ cũ filo lane penetrãte ĩ eis ⁊ dimit⸗
tiꝛ donec ꝯsidereꝛ an nigrescat: ⁊ siľr oua alocloe ꝭ ꝙ
dĩ. Apo. ⁊ bo. Ponunꝛ in empľis apãtũ ⁊ in clysteri⸗
bus ꝑꝑ vlcera ⁊ apãta: ⁊ liniunꝛ super herisipilã cum
oleo. Vul. ⁊ vlce. Cõferunt exituris ani ⁊ pectinis ⁊
adustioni ignis: vtere eis cũ lana ⁊ ꝯferunt ad vlcera:
⁊ siľr in adustione aque ẽt. Instrã iũ. Ambo leniũt
neruos ⁊ ꝯferũt oibꝰ doloribꝰ iũcturaꝝ. Mẽ.ca. Po
nunꝛ in medicamẽtis abscindẽtibꝰ fluxũ sanguis pãni⸗
culi cerebri ⁊ ꝯferũt corize. Et vitellus oui galline cõ⸗
fert apãtibus calidis in aure. Et dĩ ꝙ oua testudinis
syluestris cõferũt epiľie. Mẽ.ocu. Ipsoꝝ albumen
sedat dolorẽ oculi ⁊ vitellus cũ croco ⁊ oleo roſ. con⸗
fert percussioni oculi valde. Et cũ ex eo fit ẽpľm cũ fa
rina ordei ꝓhibet fluxũ ab oculo: ⁊ siľr linitur cũ thure
sup frõtem ꝑꝑ fluxũ oculi. Mẽ.ãbeľ. ⁊ pec. Cõferũt
aspitati pectoris ⁊ gutturis sorbilia ex eis ⁊ tussi ⁊ pleu
resi ⁊ ethice ⁊ raucedini vocis ex caliditate ⁊ stricture
anhelitꝰ ⁊ sputo sanguis ꝓprie cũ sorbeꝛ vitellus eoꝝ
tepidus: ⁊ oua qdẽ testudinis syluestris expta sũt tussi
infantiũ. Mẽ.nu. Cocta sicut sũt in aceto ꝓhibẽt ef⸗
fusionẽ materieꝝ ad stõchũ ⁊ ĩtestina: ꝓhibẽt asperi⸗
tatẽ meri ⁊ stõchi: ⁊ que ex eis sunt assata ꝑmutanꝛ ad
fumositatẽ. Mẽ.ex. Cocta sic̃ sũt in aceto: ꝓhibent
fluxũ vẽtris ⁊ dissinteriã: ⁊ ipsoꝝ vitellus cõfert vlceri
renũ ⁊ vesice: ⁊ ꝑcipue si sorbeaꝛ crudus: ⁊ q̃ ex eis sũt
assata sup cinerẽ sine fumo ꝯferunt soľoni vẽtris ⁊ dis
sinterie qñ comedunꝛ cũ aliqbꝰ stipticis ⁊ aq̃ acresti: ⁊
ꝯferũt asperitati ĩtestinoꝝ ⁊ vesice. Et ex albumie qdẽ
ipsoꝝ fit clystere cũ melliloto ꝑꝑ vlcera ĩtestioꝝ ⁊ pu⸗
trefactionẽ eoꝝ: ⁊ ꝯferũt exituris ani ⁊ pectis: ⁊ suppo
niꝛ lyciniũ ĩfusuz in eis ⁊ in oleo roſ. ꝑꝑ apãta ani ⁊ ꝑ⸗
cussionẽ eiꝰ. Ex albumie ꝑterea ouoꝝ fit pessariũ cum
oleo de alcãna: ⁊ ꝯfert vlceribꝰ mr̃icũ ⁊ lenit mr̃icẽ: et
qñ sorbeꝛ sic̃ ẽ crudũ ꝯfert fluxui sanguis ⁊ mictui eiꝰ.
Ampliꝰ oia oua ꝑcipue oua passeꝝ augmẽtũ faciũt in
coitu: ⁊ dĩ ꝙ cũ oua ãseris miscẽꝛ cũ oľo ⁊ distillãꝛ te⸗
pida in mr̃icẽ ꝓuocãt mẽstrua post q̃tuor dies.

¶ De oppoponaco. Cap. 531[m].

OPpoponacũ qd ẽ. Arbor ẽ q̃ nõ eleuaꝛ a t̃ra
⁊ similanꝛ ipsiꝰ folia folijs sicꝰ vehemẽꝫ viri⸗
ditaꝫ rubea: ĩcisas hñtia ꝑtes rotũdas: ⁊ eiꝰ
crus ẽ sic̃ cucumeris sup qꝺ sũt pili pulueru⸗
lẽti: ⁊ eiꝰ folia sũt ꝑua valde sup cuiꝰ extremitatẽ ẽ co⸗
rona siľis corone anheti: ⁊ eiꝰ flos ẽ citrinꝰ: ⁊ folia flo⸗
ris sũt boni odoris ⁊ vene ipsiꝰ sunt pľime que ramifi⸗
canꝛ ex radice vna grossuz hñte corticẽ ⁊ ĩ eiꝰ odorẽ ẽ
grauitas. Eiꝰ ãt gũma exhit cũ ĩcisiõe sue radicis ĩ pri⸗
mis cũ crus appꝫ: ⁊ qñ fricaꝛ ẽ eiꝰ ĩcisio ꝭ colore cro
ceũ. Que ãt huic spẽi siľaꝛ nũeraꝛ de spẽbꝰ oppopona
ci: ꝫ crus ẽ minꝰ qꝺ eleuaꝛ vno cubito: deinde ramifi⸗
caꝛ sic̃ folia feniculi: ꝫ ẽ debiliꝰ: ⁊ ẽt mechais chubrur
cuiꝰ folia sũt sic̃ folia camomille al. ⁊ qꝺ ẽ supra ipm est
aureũ. Elec. Qꝺ ĩ radice eiꝰ meliꝰ ẽ: est illud qꝺ ẽ al.
mordicãs liguã in q̃ nõ est ꝯctio boni odoris: ⁊ ex fru⸗
ctu eiꝰ meliꝰ ẽ illꝺ qꝺ ẽ sup crus ⁊ terminũ mediũ: ⁊ qꝺ
ex gũma eiꝰ ẽ meliꝰ ẽ illꝺ qꝺ ẽ valde amaꝝ ĩtrisecꝰ al⸗
bũ ⁊ extrĩsecus croceuz frãgibile qꝺ dissoluiꝛ in aq̃: ni⸗
grũ vͦo lene ẽ adulteratũ cũ ãmoniaco. Nã. Calꝫ ẽ
⁊ siccũ in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuũ vẽtosita⸗
tũ lenificatiuum abstersiuum. Apo. ⁊ bo. Lenificat
durities ⁊ qꝺ super ipsum est lenificat valde bothor.
Vul. ⁊ vl. Eius radix est ad medicãdum ossa nuda ⁊
cũ melle est ꝯueniẽs vlceribꝰ antiqs ⁊ igni ꝑsico: ⁊ qꝺ
sup ipsuz est ẽt vulneribꝰ ⁊ bothor: ⁊ ad sũmũ oẽs par
tes eiꝰ ꝯferũt vlceribus fraudulẽtis. Instrã iũ. Bi⸗
biꝛ cũ aqua alcharatim ⁊ cũ vino ꝑꝑ attritionẽ lacer⸗
toꝝ ex ꝑcussione. Quidã vͦo dixerũt ꝙ est maluz ner⸗
uis: ⁊ vĩ ꝙ sit malũ neruis sanis: siue humectatis: ⁊ est
ꝯferens sciatice ⁊ bibiꝛ ad ipm succꝰ eius ẽt ⁊ remouet
lassitudinẽ: ⁊ cõfert doloribꝰ iũcturaꝝ oiuz ⁊ podagre
more empľi suppositũ. Mẽ.ca. Cõfert corrosiõi dẽ⸗
tiuz cũ eo iplenꝛ ⁊ sedat dolores eoꝝ ⁊ confert soda ⁊
epiľie ⁊ matri ĩfantium. Mẽ.ocu. Acuit visuz qñ ex
eo fit collyriũ. Mẽ.ãbe. ⁊ pec. Ex folijs eiꝰ fit empľz
sup dolores lateris. Oppoponacũ quoqꝫ ꝯfert dolori
vtrorũqꝫ laterum ⁊ tussi cũ sunt frigidi. Mẽ.nu. Eiꝰ
succus ꝯfert duritiei splenis more empľi superpositus
⁊ bibitus cuz aceto. ponuntur ex eo. x. auꝛ. in duobꝰ vr⸗
ceolis musti: ⁊ clarificaꝛ post duos mẽses ⁊ ꝯfert sple⸗
ni valde. ⁊ mustuz hoc cõfert hydropisi. Mẽ.ex. Le
nit duritiem matricuz ⁊ cõfert guttationi vrine: ⁊ auel
lana vna ex eo bibiꝛ cum aqua calida ad ꝓuocandaz
vrinam ⁊ mẽstrua ⁊ ad matricẽ frigidã: ⁊ eius etiã fru⸗
ctus abũdare facit mẽstrua ⁊ ꝓprie cũ absinthio ⁊ in⸗
terficit fetũ ⁊ ꝓprie radix eius. Ipsa nãqꝫ abortũ facit
supposita ⁊ bibita: ⁊ cõfert prefocatiõi mr̃icis: ⁊ exte⸗
nuat vẽtositatẽ ⁊ duritiẽ eius: ⁊ ꝯfert colice ⁊ soluẽdo
educit humorem crudũ: ⁊ cõfert pruritui vesice. Feb.
Bibitur cuz aqua karatiz ad rigores ⁊ febres periodi
cas. Vene. Ex eo cum pice fit emplastruz ⁊ adhere
mẽtum bonum morsui canis rabiosi ⁊ cum aristoľ. ad
puncturas bibitum est tyriaca: ⁊ similiter eius succus.
Permuta. Loco eius poniꝛ ficus ⁊ existimo ꝙ am⸗
moniacum est ei propinquum.

¶ Oppoponacuz karatim sunt lumbrici terrestres. Oppoponax
enim est succus vel lachrymus panacis herbe.

¶ De oleandro. Cap. 532[m].

OLeander qd ẽ. Eiꝰ alia ẽ syluestris ⁊ alia flu
uialis. Syluestris vͦo folia sũt sicut folia por⸗
tulace: ꝫ sunt strictiora: ⁊ eius thyrsi sunt lon
gi expãsi sup terrã: ⁊ apud folia sunt spine: et
nascitur in domibus desertis. Fluuialis autẽ oritur in
ripis fluuioꝝ: cuius thyrsi a terra eleuanꝛ: ⁊ spine eius
sunt occulte: ⁊ ipsius folia sunt sicut folia salicis ⁊ folia
amigdali lata: ⁊ saporis valde amari ⁊ superiora cru⸗
ris eius sunt grossiora ĩferioribus ipsius: ⁊ eius flos ẽ
sicut rosa rubea bonus valde: ⁊ super ipsuz egrediꝛ q̃⸗
dam simile pilis ⁊ eius fructꝰ est durus aptus plenus
re que est sic̃ lana. Nã. Caľa est in tertio: sicca in se⸗
cũdo. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiua valde: ⁊ ex eius ꝺco⸗
ctione sternunꝛ domus ⁊ interficit pulices ⁊ ṽmes ter
raneos. Apo. ⁊ bo. Ponunꝛ folia eiꝰ sup apãta du⸗
ra: ⁊ sunt in eis iuuamenti valde magni. Vul. ⁊ vlce.
Bona est pruritui ⁊ scabiei ⁊ excoriationi ⁊ ꝓprie suc⸗

cus folioꝝ eius. Instrã iũc. Dolori dorsi antiquo ⁊ geniculi valꝫ more emplr̃i supposita. Mē.cap. Flos eius facit sternutationē. Vene. Est venenũ ⁊ qñqꝫ miscetur cum vino ⁊ rutha ⁊ potatur ⁊ liberat a venenis vermium venenosorum. Ego tamen dico ꝙ est in hoc timorosum: ⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenuꝫ hominibus ⁊ bestijs ⁊ canibus: verũtamē confert cuꝫ bibit̃ cum vino decocta cum rutha ſm ꝙ dicitur.

¶ Oleander est herba habēs folia similia amigdale ⁊c. iumētis capris ꝗ venenum. Sim. qdam credunt ꝙ sit oliuella: sed nõ est verum. apud Diasco. oleander dicitur nereon neredendron rodasiũ neceo rododendron ⁊ rododaphnis.

¶ De oleo. Cap. 533m.

Oleũ. Oleũ de balsamo iã dcm̃ ē. Oleũ vº de kerua ⁊ oleũ de raffano sunt silr̃s virtutꝫ: sũt eñi ambo resolutiua: ꝫ ipsoꝝ fortius ē oleum de kerua: ⁊ oleũ de raffano est calm̃: ⁊ ē silr̃e oleo antiquo. Nã. Calm̃ est ⁊ siccũ in tertio. Oleuꝫ de lilio ⁊ oleũ sambacinũ calr̃a sũt in tertio. Oleũ ꝺ vrtica ⁊ oleũ de cartamo calr̃a sunt in p̃: humida in scđo. Oleũ aũt de narcisco calr̃ꝫ in scđo: humidũ in p̃. Oleũ de keiri est calm̃ ⁊ humidũ in scđo: ⁊ silr̃ oleũ de ben ⁊ silr̃ oleũ amigdalinũ amaꝝ. Oleũ de extremitatibꝰ vitium ⁊ almabuꝫ ⁊ mãdragoratũ ꝓxima sunt in infrigidatiõe ⁊ stipticitate: ⁊ oleũ de cydonijs ēt. Et oleuꝫ camomillinũ calm̃ est cũ equalitate: ⁊ oleũ anhetinũ silr̃e est ei: ꝫ est eo calidius. ⁊ oleũ narciscinũ ꝓximũ ē i virtute ⁊ oꝑatione oleo anhetino: ꝫ est acuti odoris: ⁊ nõ est ꝯueniēs hoibꝰ eo mõ quo oleũ ãhetinũ. In olr̃o vº violaceo nõ est stipticitas: ꝫ ē in ipso ifridatio quedã. oleũ vº rutbaceũ ē resolutiuũ. Nos aũt nõ dicemꝰ hic artificiũ oleoꝝ: imo dicemus ea i antidotario. Et nos ēt non dicemus olea cõposita ex medicis pluribꝰ sicut oleũ costinũ ⁊ oleũ de darsisabã eoꝝ cõpõnē ⁊ eoruꝫ iuuamēta nisi i ãtidotario. Oꝑa. ⁊ ꝓ. Oleũ amigdalinũ ⁊ ꝓprie amaꝝ ē aꝑitiuũ. Et in oleo de pomis ⁊ cydonijs ꝓprie ē stipticitas ⁊ ifridatio. Oleuꝫ vº camomillinũ sedatiuũ est doloꝝ ablatiuũ spissitudinũ resolutiuũ vapoꝝ. Et oleũ de lilio ē lenitiuũ cõfortãs mēbra ⁊ ꝯfortat ea ⁊ ifrigidat ea plus ꝗ̃ꝫ illꝺ ꝺ cydonijs: ⁊ ꝓhibꝫ mãs aduenietes. Et oleũ ꝺ rutha ē resolutiuũ inflatiõis valde: ⁊ est sicut oleũ laurinũ: ꝫ ē calidiꝰ eo ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ: ⁊ resolutiua ventositatũ. Oleũ de costo iuuat in diuersitatibꝰ dispõnuꝫ pestilētie ⁊ effic̃ doloreꝫ nasis ⁊ aeris bonum. Deco. Oleũ laurinũ alopicie ē vtile. Oleũ myrtinũ ꝯstringit origies capilloꝝ: ⁊ ꝯfortat eos ⁊ denigrat. Oleũ costinũ ꝯſuat iuuētutē i capillis. Oleũ amigdalinũ cũ melle ꝓp̃e amaꝝ ⁊ radix lilij ⁊ cera liq̃facta ꝯferũt aragdani in facie ⁊ pãno ⁊ vestigijs ⁊ silr̃ibꝰ: ⁊ ꝯfert qñ linit̃ cũ decocto suꝑ squamas ⁊ furfures. Oleũ de kerua ē bonũ lētiginibꝰ ⁊ pãno. ⁊ oleũ de fenugreco est bonuꝫ colori corrupto ꝓprie in albis oculoꝝ. Apo. ⁊ bo. Oleũ amigdalinũ cõfert aꝑati mamille: oleũ de lilio duritiē antiquã resoluit. Vul. ⁊ vl. Oleũ de kerua valꝫ bothor grosso ⁊ scabiei: ⁊ de fenugreco sahafati. Oleuꝫ myrtinũ ꝯfert vlceribꝰ: oleũ de costo remouet scabieꝫ ⁊ pruritũ velociter. Instrã iun. Oleũ amigdalinum ꝯfert lilgueti: oleũ camomillinũ ꝯfert laxitudini ⁊ olr̃uꝫ de lilio ēt: ⁊ oleũ ꝺ ãheto ⁊ ēt ei quē frigus lesit. Mē. cap. Oleũ amigdalinũ cõfert soda ⁊ pulsationi auris ⁊ tinitui ⁊ sibillatiõi in aure. Oleũ amigdalinũ amaruꝫ plurimi ē iuuamēti subtile ⁊ plurimi iuuamēti ipsiꝰ ē in aure ⁊ oppilr̃onibꝰ eiꝰ: ⁊ tinitui ipsiꝰ ⁊ vᷓmibꝰ sacris i ea. Et oleũ ro. est valde bonũ iflãmationi stõchi ⁊ principio apparitiõis aꝑatũ ⁊ augmētũ effic̃ in vᷓtutibꝰ cerebri ⁊ in itellectu: ⁊ ē ꝺcliue ad eq̃litatem. Et ꝓp ħ dixit Galr̃. ꝙ ipꝫ calefac̃ corpꝰ vehemētis friditatꝫ ⁊ infridat calr̃ꝫ. Et magis vicēs ex iudicio eiꝰ apꝺ me ē ꝙ corꝑa calr̃a q̃ ipm̃ tēperat sũt plura corꝑibꝰ fridis q̃ ipꝫ calefacit. Oleũ laurinũ ⁊ oleũ rutbaceũ sũt bona doloribꝰ capitꝫ antiqs. ⁊ oleũ ꝺ fenugreco ꝯfert furfuribꝰ. oleuꝫ de kerua ꝯfert alopicie ⁊ vlceribꝰ i capite ⁊ aꝑatibꝰ factis i eo ⁊ dolori auris. Mē. nu. Oleũ amigdalinũ ē bonũ spleni: ꝫ grauat stõchũ. Mē. ex. Oleũ ꝺ vrtica ⁊ oleũ de semie croci hortēsis soluũt vētrē. ⁊ oleũ roſ. qñ ꝗ soluit. s. cũ iuenit mãm que idiget lubrificatiõe: ⁊ qñ ꝗ retinet solr̃onē cholericã. ⁊ oleũ de kerua soluit ⁊ educ̃ ascarides. Oleũ amigdalinũ ē bonũ doloribꝰ renũ ⁊ difficultati vrie ⁊ lapidi ⁊ doloribꝰ vesice ⁊ matricis ⁊ p̃focatiõi mr̃icis. Et oleũ de lilio ꝑtũ efficit facilē ⁊ sedat dolores mr̃icis bibitũ ⁊ pessarizatũ. Et in oibꝰ illis oleũ de fenugreco iuuatiuũ ē: ⁊ ēt duritiei mr̃icis ⁊ dubellet eiꝰ ⁊ difficultati partꝰ. oleuꝫ de kerua ꝯfert aꝑatibus ani ⁊ pũgitiuo dolori mr̃icis ⁊ eiꝰ cõuersiõi. Feb. Oleũ camomillinũ in febribꝰ ꝓlixis meliꝰ ē olr̃o roſ. oleũ anhetinũ bonuꝫ est rigori. Permu. Ponit̃ loco olei de balsamo myrra liq̃da: aut eq̃le põdus olr̃i adedhij cũ medio põdere sui de oleo alneregil ⁊ q̃rta põderis sui de olr̃o antiq̃: ⁊ ꝑmutatio olei laurini ē pix humida: ⁊ permutatio olei de vrtica est oleũ de cartamo: sed est debilius eo: ⁊ loco olei de alcanna ponitur oleũ sansucinũ: ⁊ loco olei ro. oleum nenufarinũ ⁊ oleũ violaceũ: ⁊ loco olei de kerua oleum raffaninũ ⁊ oleũ lini preter conuersionem in oleo de lino.

¶ Oleũ balsami est qꝺ ex ligno balsami manat: ꝗ̃uis oleũ dicat̃ a multis ſm veritatē oleũ nõ est: sed est de genere gũniarũ: ⁊ sic vocat grecus opobalsamum. s. succus balsami: ipm̃ eñi in aq̃ dissoluit̃ ipsiꝗ admiscet̃ facile qꝺ olei nõ est. Simon. ¶ Oleũ de kerua. i. de pētadactylo. Simon. ¶ Oleũ sambacinũ ex floribꝰ zambach qꝺ ieusemuꝫ dr̃. Sim. ¶ Oleum laurinũ aliꝺ fit ex baccis: ⁊ hoc diuersimode: aliud ex folijs lauri ⁊c. Sim. ¶ Oleuꝫ camomillinũ satis notũ est cum floribus camomille fit. Simon.

¶ De oliuis. Cap. 534m.

Oliue qd sunt. Oleuꝫ qñ ꝗ exprimit̃ ex oliuis imaturis: ⁊ qñ ꝗ exprimit̃ ex oliuis vltie maturis. Et oleũ onfacinuꝫ ē illꝺ qꝺ exꝑssuꝫ est ex imaturis. Et qñqꝫ exp̃mit̃ ex oliuis rubeis medijs iter imaturas ⁊ vltie maturas: cuiꝰ oꝑatio ē iter illas duas res. Oleuꝫ p̃terea qñqꝫ fit ex oliuis domesticis: ⁊ qñqꝫ fit ex oliuis syluestribꝰ. Oleũ vº vetꝰ in emplr̃is in vᷓtute est olei de kerua ⁊ olei de raffano ⁊ de lilio: sed est calidius ⁊ est ꝓpinquũ oꝑationi ipsoꝝ. Cũqꝫ aliqs vult adurere ramos oliuaꝝ ⁊ folia earum opꝫ vt liniant̃ cuꝫ melle. Elec. Oleũ sanis melius est onfacinũ: ⁊ melior gũma ipsius ē gũma syluestris que mordicat linguã: si eñi nõ mordicat linguã: tũc nõ est

ꝓficuuʒ in ipsa. Na. Onfacinū frigiduʒ est ⁊ siccū in ꝑmo. Ruffus vō in ipso dicit eē humiditatē: ⁊ oleū de oliuis vltime maturis est calidū cōmēsurate ⁊ ꝺclinat ad humiditatē. qꝺ si lauet̃ est tēperatuʒ in humiditate ⁊ siccitate ⁊ minus calidū. ⁊ vl'r oliue mature sunt calide: ⁊ eaꝝ oleū ad humiditatē declinat tēperatā. ⁊ imature sunt fride ⁊ ligna ⁊ folia eaꝝ sunt frigida. Cū autē antiquat̃ oleū onfacinuʒ valde fit in nā olei de oliuis dulcib⁹. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Oēs olei spēs corꝑa ꝯfortant motū alleuiāt ⁊ sunt extictiue. Et oleum qdē de oliuis syluestrib⁹ decoquit̃ in vase ereo donec coagulet̃ ⁊ fit ꝓximū virtuti lycij. Et aq̃ de oliuis salitis fortior ē aq̃ oliuaꝝ in mūdificatiōe. Et oleū qdē sanis meli⁹ ē oleū onfacinū. olei vō antiqui acuitas nō ꝯseqtur mordicationē: ⁊ oliue qdē sunt ex eis q̄ nutriūt parūper. Deco. Folia oliuaꝝ syluestriū bona sunt panaritijs ⁊ ꝓhibēt sudorē infuscta. Oleū de oliuis syluestrib⁹ ē sic oleū ro. in plurimis intētionib⁹: ⁊ ꝯseruat capillos: ⁊ ꝓhibʒ velocitatē canitiei cū admistrat̃ oī die. Et folia qdeʒ oliue decoquunt̃ in aq̃ acresti donec fiat sicut mel ⁊ linit̃ suꝑ dētes corrosos ⁊ euellit eos. Apo. ⁊ bo. Et syluestres herisipilā ⁊ formicā ⁊ scere ⁊ apata calida soluunt: ⁊ hūiditas currēs a lignis eaꝝ cū iflāmant̃ cōuenit scabiei ⁊ ipetigini: ⁊ fex olei ē medicamē apatū calidoꝝ in glādulis ⁊ ꝓprie cū folijs suis. Vul. ⁊ vl. Oleū de oliuis syluestrib⁹ expressuʒ de imaturis ꝯfert vlceribus humidis ⁊ siccis ⁊ scabiei. Et folia oliuaꝝ syluestrium vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ fraudulentis ⁊ sordidis ⁊ formice ⁊ scere: ⁊ quādo permiscet̃ fex olei cuʒ cameleonta sanat scabiē: ita ꝙ etiā bestiaꝝ scabiei ꝯueniat ꝓprie in infusiōe lupinoꝝ. Cū ex oliuis de aqua condi tis cū aq̃ ⁊ sale fit empl'm ad adustionē ignis nō vesicatur ⁊ purgat vlcera sordida: ⁊ gūma oliuaruʒ syluestriū cōfert scabiei ⁊ vlcerib⁹ ⁊ impetigini ⁊ ponitur in empl'is vulneꝝ. Instra iūct. Aq̃ oliuaꝝ salitaꝝ clysterizat̃ ad siccitatem. Et oleū ablutū est cōueniēs doloribus neruoꝝ ⁊ sciatice: ⁊ oleū vetus ꝯfert podagricis cū liniunt̃ ex eo. Mē. ca. Oleū oliuaꝝ syluestriū est sicut oleū roſ. in iuuamēto suo soda: ⁊ assumit̃ succus syluestriū ⁊ exiccatur ⁊ fiunt ex eo trocisci ⁊ reseruant̃ ad curādum fluxū auris. Et oleū de oliuis syluestribus cōfert gingiue sanguinee colluēdo os ex eo et ꝯfirmat dentes motos: ⁊ gūma syluestrium ꝯfert dolori dētiuʒ corrosoꝝ quādo implētur ea. Et oleum de scorpionibus est ex sublimiorib⁹ medicinis dolori auriū distillatuʒ: ⁊ oliuaꝝ syluestriū folia bona sunt cola masticata. Mē. ocu. Fit collyriuʒ ex antiquo tenebrositati oculi: ⁊ fex eius ponit̃ in medicinis oculi: ⁊ folia eaꝝ adusta ponunt̃ loco thucie oculo. Et gūma earum antiqua ꝯfert pāno ⁊ albugini ⁊ grossitudini ei⁹ ⁊ grossitudini cornee: ⁊ succus folioꝝ eaꝝ egressiōi oculoꝝ ⁊ vlceribus cornee ⁊ fluxib⁹: ʒ domestica sunt cōueniētiora oculo q̄ʒ syluestria: ⁊ gūma eaꝝ ēt abstergit oculū ⁊ sordes vlceꝝ eius ⁊ abstergit aquā ⁊ albuginē. Mē. anhe. ⁊ pe. Oliue nigre cū flore suo sūt ex sūma vapoꝝ qui fiunt asmati ⁊ egritudinib⁹ pulmōis. Mē. nu. Fex olei vtilis est suꝑ vētrem hydropici. Et oliue qdē cum dispōne sua sunt difficilis digestiōis: ⁊ grosse eaꝝ salite subleuāt appetitū ⁊ ꝯfortāt stōchuʒ ⁊ generant humorē stipticū: ⁊ acetose magis receptibiles sunt digōnis q̄ʒ oēs ⁊ velocius: ⁊ etiā oleū onfacinū bonū est stōcho. Mē. ex. Comedūtur cū muri an cibū ⁊ leniūt ⁊ assumunt̃. ʒ. ix. cuʒ aqua cal'a: aut aq̃ ordei ⁊ soluūt ⁊ coquunt̃ cū rutha ad dolorē vētris pungitiuū ⁊ vermes: ⁊ ꝯferūt colice apostemose: ⁊ fit ex eo clystere colice facte ex fece: ⁊ supponit̃ succus eaꝝ fluxui matricis ⁊ fluxui sanguis eius: ⁊ fit ex eis empl'ʒ cū farina ordei ad cursuʒ antiquū: ⁊ oleū vetus ꝑparatū cum aqua acresti ꝯfert cū ex eo fit clystere vlcerib⁹ ani intrinsecis ⁊ sil'r matricis: ⁊ eaꝝ gūma ꝓuocat vtrūq̄ʒ ⁊ extrahit fetū. Vene. Cū oleo ⁊ aq̃ calida fiat nausea ⁊ rumpit virtutem neruorum. Gūma oliuaruʒ syluestrium numerat̃ inter medicinas mortiferas.

¶ Oleū onfacinum ē qꝺ ex oliuis imaturis fit qꝺ ⁊ oleū expēsaꝝ: ⁊ gremiale dr̃ eo ꝙ in gremio collectis oliuis an̄ maturitatē nimio ac ꝓcelloso vēto arbore deiectis anteq̄ʒ maturaꝝ oleuʒ fiat: sicq̄ʒ expensis ad maturū conficiēdū subueniat. hoc ⁊ omotribum dr̃: ex tali oleo fit roſ. violaceū nenufarinū mādragoratū ⁊ omne aliꝺ quodcūq̄ʒ frigidum virtutem volumus possidere cōfici dʒ: vt pʒ in antidotario vl'i quo carentes cum oleo amigdalaꝝ dulciuʒ facere possumus ꝺm consilium Abumerā. Sim.

¶ De olibano. Cap. 535m.

Olibanū qd est. Notū est: ⁊ ipʒ qdē alteratur cū gūmi ⁊ gūma pini: ʒ olibanū iflāmatur: gūma vō pini fumat ⁊ nō iflāmat̃: ⁊ sil'r oē adulteratū nō iflāmat̃. Et olibanū qdē qꝺdā est qꝺ est indū ad viriditatē decliue: ⁊ qꝺdā ē rotūdū qꝺ colligit̃ quadratū: deinde cōcutit̃ in vase donec rotūdū fiat ⁊ volubile: ⁊ ꝧ quādo inueterat̃ fit rubeū: ⁊ de eo est albū lene humiduʒ sic mastix: qn̄q̄ʒ vō ex olibano admistrant̃ in anis minutū ⁊ cortex ⁊ fum⁹ ⁊ ꝑtes arboris eius oēs: ⁊ ꝓprie folia. Elec. Meli⁹ est masculū albū rotūdū iteri⁹ tenax ⁊ aureū cū frāgit̃. Na. Cortices ei⁹ sunt exiccatiui i scꝺo: ⁊ sunt paꝝ frigidiores olibano: ⁊ olibanū cal'ʒ ē i scꝺo: exiccatiuū in ꝑ: ⁊ cortex ei⁹ exiccatiuus est i termis scꝺi. Opa. ⁊ ꝓ. Nō inest ei exiccatio fort̃ neqʒ stipticitas nisi debil' et exiccatio corticib⁹ eius inest: ⁊ in ipso qdē est maturatio ⁊ nō est in cortice ei⁹ acuitas: ⁊ neqʒ corrodit carnē ⁊ retinet sanguinē: ꝑlimus vō vsus eius adurit sanguinē. Et fumus eius est vehemētioris exiccationis ⁊ stipticitatis. Quidā autē dixerūt rubeū est magis abstersiuū albo: ⁊ virtus minuti est debilior virtute olibani. Deco. Ponit̃ cuʒ melle suꝑ panaritiuʒ ⁊ delet ipm: ⁊ eius cortices sunt boni vestigijs vlcerū: ⁊ ꝯferūt cum aceto ⁊ oleo liniti dolori q noiat̃ cōpositus ⁊ ē dolor ex quo ꝓueniūt in corꝑe sicut verruce cū q̄dā re q̄ ē sicut ambulatio formice. Apo. ⁊ bo. Cū chimolea et oleo ro. ponit̃ suꝑ apata calida in mamillis: ⁊ igredit̃ in empl'is remouētib⁹ apata visceꝝ. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat valde ⁊ ꝓꝑe vulnera recētia: ⁊ ꝓhibet fraudulēta dilatari: ⁊ suꝑ ipetiginē ponit̃ cū adipe anat̃ ⁊ cum adipe porci suꝑ vulnera ostracata ⁊ suꝑ fissuras frigoris: ⁊ est ꝯueniēs vlcerib⁹ factis ex adustiōe. Mē. ca. Cōfert sensui ⁊ ꝯfortat ipm. Et qdā homiʒ sunt qb⁹ ꝑcipit̃ vt ex infusione ei⁹ ieiuni assuete in potu sumāt: ʒ

eius

eius plurimus vsus facit sodā ⁊ lauatur ex eo caput: ⁊ qñqʒ miscet̃ cū nitro ⁊ mūdificat furfures ⁊ exiccat vlcera ei⁹: ⁊ distillat̃ in aurē dolorosaʒ cū vino: ⁊ qñ ꝑmiscet̃ cuʒ oleo aut pice aut vino de vuis passis ꝯfert cōtritioni circuit⁹ auris linitū ⁊ abscindit fluxū sanguinis nariū ⁊ eū q est ex velamīe: ⁊ est ex medicis ꝯferentib⁹ cōtritioni auris. Mē.ocu. Cōsolidat vlcera oculi ⁊ replet ea ⁊ maturat apā antiquū in eo: ⁊ iterū fum⁹ eius ꝯfert apāti calido: ⁊ abscindit cursuʒ humiditatū que sunt in oculo ⁊ ꝯsolidat vlcera mala ⁊ ꝓhibet cancrū in oculo. Mē.ābe.⁊ pec. Cū ꝑmiscet̃ cuʒ chimolea ⁊ oleo ro. ꝓhibet apāta calida que accidūt in mamillis mulierꝝ: ⁊ ingredit̃ in medicamētis cāne pulmonis. Mē.nut̃. Retinet vomituʒ: ⁊ cortices ei⁹ cōfortāt stōchū ⁊ strigūt eū: ⁊ est magis calefaciēs stōchuʒ: ⁊ in digōne magis iuuās ⁊ cortices magis colligūt stomachū mollificatū. Mem. ex. Retinet fluxuʒ vētris ⁊ fluxū vētris cū sanguie ⁊ fluxuʒ sanguis ex matrice ⁊ ano. Et ꝯfert dissinterie ⁊ ꝓhibet expāsionē vlcerꝝ malignorꝝ in ano cū ex eo fit lycinium. Feb. Confert febribus antiquis flegmaticis si eius vsus cum vino plurimus sit interficit: ⁊ similiter cum aceto.

¶ De origano. Cap. 536m.

ORiganū qd est. Est in potētia sic̃ hasce ⁊ syrupus ei⁹ est sic̃ syrup⁹ albasce. Elec. Qd̄ fortius existit syluestre est. Fiā. Est cal'z ⁊ siccū in sc̄do. Opera.⁊ ꝓ. Est resolutiuū carminatiuū subtiliatiuū: ⁊ est vehemētis abstersiōis: ⁊ in ipso est acuitas: ⁊ illud ꝑꝑ illud qd̄ in ipso est de virtute adurēte. Deco. Est bonum ꝯcauationi dentium. Instr̃a iūc. Cōfert dolorib⁹ vtriusqʒ anche. Mē.ca. Masticat̃ ⁊ sedat dolorē dentis ⁊ sanat gingiuā fluxā ꝓpter virtutem suam adurētem. Mem. anhe.⁊ pec. Oleū eius confert pectori ⁊ pulmoni. Mē.nu. Confert epati ⁊ stomacho. Mē.expul. Prouocat vtrūqʒ ⁊ extrahit vermes ⁊ ascarides.

¶ Origanū Diasc. oīb⁹ est notū ei⁹ spēs sunt tres. Pria appellata eracleotica hñs folia in si'litudinē hyssopi velut scissa vmbraculo cū semīe ī sūmitate virgaꝝ nō frequēti vl' denso. Altera onitis appellata si'lis hyssopo: ſʒ subalbidior ī folijs ⁊ semīe iugi al'r nigro ac dēso ī coronaꝝ vice pēdētiū. Tertia a grecis appellata ē panaces vl' asclepias aut cōile: vt Nicāder posuit: hec virgis est bipalmis tenuib⁹ cuʒ vmbraculo si'li āheto ⁊ florib⁹ albis radice tenui. ꝑma virgā hʒ ꝯcliuē sup quā vgā semē hʒ nō spissuʒ gustu sbamarū ⁊c̃. ⁊ ita origano greci tria noīa posuerūt: ex qb⁹ vnuʒ tragoriganū vocauerūt: qd̄ maioris efficacie atqʒ vtūq sentit̃ in rōne medicine ⁊c̃. Pli. in lib. 20. ca. 17. origanū qd̄ ī sapore cunilaʒ emulat̃ plura hʒ gñā in medicina onitin vl' prasion appellāt origanon nō dissimile hyssopo: tragoriganū si'le est serpillo syluestri ⁊c̃. Sim.

¶ De ossibus. Cap. 537m.

OSsa. Opa.⁊ ꝓ. Ossa adusta sunt exiccatiua resolutiua. Deco. Dicit̃ ꝙ calcaneus porci qñ ex eo fit linimētum super albaras confert. Instr̃a iū. Dicit̃ ꝙ ossa hōis ꝯferūt in potu data dolori iuncturaꝝ. Mē.ca. Dicitur ꝙ hōis ossa in potu dant̃ ad epiliam. Inquit Hal'. Fuit hō q secrete dabat hoc in potu ⁊ auferebat̃ eoꝝ epilepsia ⁊ ē existimatio illius hōis. Mē.nu. Di꞉ ꝙ calcane⁹ hirci cū oxymelle aufert splenē. Mē.ex. Dicit̃ ꝙ calcaneus hircinus excitat coitum ⁊ crura vaccina adusta abscindūt fluxū sanguinis ⁊ solutionem ventris.

¶ De ostraco. Cap. 538m.

OStracū. Opa.⁊ ꝓ. Caro ostraci syluestris cū terit̃ ⁊ linit̃ ex ea corp⁹ ꝯsiccat fortiter: ⁊ qd̄ de ostraco purpureo adustū ē virtutē hʒ carminatiuā abstersiuā: ⁊ virt⁹ ei⁹ ē virt⁹ cadens cito ⁊ in toto ipsi⁹ ē attractio eoꝝ q̄ carni īfixa sūt ⁊ ossiū qñ admistrat̃ cū dispōne sua. Deco. Oēs tunice ostraci ⁊ cortices ipsi⁹ cū adurūt̃ abstergūt morpheā: ⁊ si'r ostracū cū dispōne sua extrahit astellas magnas carni īfixas. Et ostracū purpureū cū ꝯcoquit̃ cū ol'o ⁊ inungunt̃ capilli ex eo retinet casum eoꝝ. Apo.⁊ bo. Viscositas limaciaꝝ q̄ noīat̃ virus eaꝝ cū olibano et aloe ⁊ myrra ꝯquassata donec fiat ī spissitudine mellis exiccat apāta accñtia in radice auris. Et si inuenit humiditatē ꝓfundā ī ea exhit eā ⁊ sanat ab ea. Vulne.⁊ vlc. Qd̄ de ostraco purpureo adustū ē abstergit vlcera ⁊ ꝯsolidat ea ⁊ mūdificat ea: ⁊ qd̄ de eo adustuʒ ē cū sale ꝯfert adustiōi ignis pulueriʒatū desup ⁊ dimissuʒ donec exiccet̃: ⁊ totū qd̄ adustū ē de ostraco ꝯfert scabiei. Et ostracū qdē cū carne sua ꝯfert vulnerib⁹ et ꝓprie illis q̄ sūt sup neruos ꝯtritū cū thure ⁊ myrra et positū sup ea: ⁊ si'r cū puluē molēdini. ⁊ Hal'. qdē expertus ē limacias sic̃ sūt. Instr̃a iūc. Sedat dolorē podagre ⁊ apātū ei⁹: ⁊ fit empl'm ex eo sic̃ ē sup oia apāta iūcturaꝝ. Mē.cap. Qd̄ adustū ē de ostraco purpureo abstergit dētes ⁊ ꝑcipue qd̄ adurit̃ cū sale. ꝙ si ostracū terat̃: sic̃ ē cū aceto abscidit fluxū sanguis nariū. Mē.ocu. Qñ abluit̃ qd̄ adustuʒ ē de oī ostraco cū carne sua: ⁊ ponit̃ ī alcofol delet grossitudinē palpebraꝝ ⁊ albuginē in oculo ⁊ pānū: ⁊ qñ adurit̃ caro ei⁹ qd̄ noīat̃ latalis antiq ⁊ miscet̃ cuʒ alkitrā ⁊ terit̃ ⁊ distillat̃ sup palpebrā nō ꝑmittit pilos nasci: ⁊ viscositas que ē sup illud qd̄ syluestre ē facit coherere pilos ꝑmutatos sup palpebras. Et viscositas limaciaꝝ q̄ dicta ē ante cū ex ea linit̃ fridas ꝓhibet mās ad oculū effusas ⁊ facit pilos ēt adherere sup palpebrā. Mē.nu. Caro ostraci qd̄ noīat̃ carufis est bona stōcho: ⁊ carnes ostracoꝝ nō ꝯcocte aq̄ neqʒ assate sedāt dolorē stōchi. Ostracū purpureū qñ bibit̃ cū aceto extenuat splenem: ⁊ qñ fit empl'z ad hydropisiʒ ex ostraco nō sepet̃ donec minoret eā: ⁊ opʒ vt dimittat̃ donec cadat per se: ⁊ ostracū syluestre ē forti⁹ in illo ꝑꝑ vehementiam exccatiōis. Mē.ex. Caro purpurei nō lenit nām et caro ostraci noīati sentialis cū ē recēs lenit vētrē ⁊ ꝓprie ius ei⁹: ⁊ si'r ius ꝑuoꝝ ostracoꝝ: ⁊ qñ mr̃icis ꝑfocationē hñtes ex ostraco suffumigant̃ purpureo iuuātur: ⁊ h' suffumigatū exhit sc̄dinā: ⁊ suffumigatio ei⁹ qd̄ est aromatici odoris ⁊ albelili ⁊ ꝑsici qd̄ est sup littora ēt ꝯfert in ꝑfocatione matricis ⁊ excitat epilepticos ēt ⁊ in ipso est castoreitas in odore. Et ostracuʒ ꝓuocat mēstrua suppositū. Inqt ⁊ illud qd̄ noīat̃ caugilel est abstersiuū cū aduritur sicut est: ⁊ est permixtū cū cinere gallaꝝ viridiū ⁊ pipere albo cōfert vlcerib⁹ accidētibus in intestinis dum recentia remanent ⁊ nō putrefiunt magnifice: ⁊ pōdus qdē cineris ostraci sit q̄tuor partes ⁊ gallaꝝ due ⁊ piperis pars. j. ⁊ pulueriʒet̃ sup cibum ⁊ in vino detur ad potandum. Vene. Con-

fert caro eius morsui canis rabiosi.

¶ Ostracum. ostraca grece testosa aĩalia. ostracodema eadẽ animalia maxime pisces testosi: vt Ale. in pluribus locis. Sim.

¶ De ordeo. Cap. 539ᵐ.

Ordeũ qd ẽ. Est notũ. Et siligo ẽ spẽs eiꝰ sine cortice. Et eiꝰ opatio est ꝓpiqua opõni ipsiꝰ. Flã. Est fridũ ⁊ siccũ in p̃. Opa. ⁊ ꝓp̃. In ipso est abstersio ⁊ eiꝰ nutrimẽtũ minꝰ est nutrimẽto tritici. Et aq̃ ordei ẽ nutribilior sauich ipsiꝰ: et ambo frãgũt acuitatẽ humoꝝ: ⁊ aq̃ ordei alselech est humidior: ⁊ oĩs aq̃ ordei ẽ iflatiua. Deco. Sup pãnũ administraꝫ de eo epithima calꝫ. Apo. ⁊ bo. Fit ex eo decocto cũ aq̃ sicut sorbitiões cũ pice ⁊ colophonia emplꝰm sup apata dura ⁊ solo ⁊ cũ furfure suo sup apata calida. Vul. ⁊ vlc. Qñ fit linimẽtũ ex eo cum aceto forti ⁊ poniꝫ more emplĩ sup scabiẽ vlceratã sanat eã. Instrã iũ. Fit ex eo emplastrum cum cydonijs ⁊ aceto super podagram ⁊ ꝓhibet fluxũ humiditatũ ad iũcturas. Mẽ. ãbel. ⁊ pec. Aqua eiꝰ confert egritudibꝰ pectoris: ⁊ qñ bibiꝫ cũ semine feniculi facit abũdare lac: ⁊ fit emplꝰm ex farina eiꝰ ⁊ melliloto ⁊ cortice papaueris ad dolorẽ lateris: ⁊ aqua eius est mala stõcho. Mẽ. ex. Eius sauich retinet vẽtrẽ: ⁊ silr̃ decoctio sauich eiꝰ ⁊ furfur eiꝰ ꝓuocat vrinã: ꝫ aq̃ furfuris tritici qñ bibiꝫ est vehementioris ꝓuocationis. Feb. Aq̃ eiꝰ ẽ ifridatiua hũectatiua febriũ: i calꝫis qdẽ pura ⁊ i fridis cũ apio ⁊ feniculo. Et daꝫ i potu ẽt illꝺ qꝺ coctũ ẽ cũ ficubꝰ ꝑmixtũ cũ mellicrato ad febres flaticas.

¶ De obalmaram. Cap. 540ᵐ.

Obalmaram qd ẽ. Est scehesabraꝫ albumeimi. Flã. Inqt filiꝰ Mesaugue. In ipso ẽ caliditas: ⁊ ẽ siccũ i scꝺo. Et plures hoĩuꝫ dicũt ꝙ est fridũ cũ eiꝰ calꝫitate calefactꝰ nõ ledaꝫ: ꝫ iudiciũ frigoris eius est in p̃: ꝫ qꝺ verius est: ẽ ꝙ virtus eiꝰ est cõposita ex calꝫitate cũ friditate ⁊ possibile ẽ vt sit friditas in ipso vincẽs. Opa. ⁊ ꝓ. Cõfert calefactis ⁊ ꝓprie qñ moraꝫ sup ipm aq̃ ro. Vul. ⁊ vlc. Fit ex eo emplꝰm adustioni. Mẽ. capi. Cõfert valde ad cola albumeimi ⁊ apit oppilꝰones cerebri. Mem. ex. Albumeimi datur in potu semen frixum ad fluxũ ventris antiquum cũ oleo ro. ⁊ aqua frigida.

¶ Capitulum de littera. P.

¶ De prunis. Cap. 541ᵐ.

Pruna qd sũt. Nota sunt. Elec. Illa que hñt colorẽ palee sũt fortiora nigris: ⁊ citria fortiora rubeis: ⁊ alba sꝫ magis grauia ꝑ ue solꝰonis: ⁊ armena sũt meliora oibꝰ ⁊ vehemẽtiꝰ soluẽtia ⁊ meliora sũt magna piguia. Flã. Frigida sũt in p̃ncipio scꝺi: humida i fine tertij. Opa. ⁊ ꝓ. Eius gũma ẽ subtiliatiua icisiua ⁊ glutinatiua ⁊ in damascenis ẽ ꝯstrictio ⁊ stipticitas apꝺ Diasco. nõ apud Gal. Et i crudis q̃ nõ sũt matura ẽ stipticitas ⁊ eoꝝ nutrimẽtũ ẽ paucũ. comedanꝫ ãt añ cibũ ⁊ bibat q humectatꝰ ẽ postea aquã mellis ⁊ vinũ de passis. Vul. ⁊ vl. Eius gũma ꝯsolidat vlcera ⁊ cũ aceto abscindit ipetiginẽ: ⁊ ꝓprie si fuerit cũ ea mel aut zucchaꝝ ⁊ p̃cipue in pueris. Mẽ. ca. Cũ ex folijs prunoꝝ colluiꝫ os ꝓhibet fluxũ fieri ad vtrãq̃ amigdalã ⁊ vuã. Mẽ. oc. Eius gũma ꝯfortat visum cũ fit ex ea collyriuꝫ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Muza ex eis sedant iflãmationẽ cordis. Mẽ. nu. Que dulcia sunt ex eis mollificãt stõchũ humiditate ⁊ ifrigidant eũ ⁊ penitus nõ sunt ei ꝯuenientia: muza vͦo ex eis fortiꝰ resistũt cholere q̃ꝫ illa. Mẽ. expul. Que ex eis sũt dulcia vehemẽtius soluẽdo educũt cholꝰaꝫ: ⁊ humida ẽt sũt vehementioris solꝰonis q̃ꝫ sicca: ⁊ eoꝝ solꝰo fit ꝑꝑ viscositatẽ eoꝝ. Damascena ãt stringũt ventrẽ ẜm quosdã. Et in sylvestribꝰ cũ nõduꝫ sunt decocta valde est stipticitas ab oibꝰ ꝯcessa. Inqt Gal. Errauit Dias. in verbis suis cũ dixit. damascena ꝯstringũt: imo soluũt: ⁊ gũma eoꝝ frangit lapidẽ vesice: ⁊ eorum aqua ꝓuocat menstrua: ⁊ quanto plus sũt minora tanto plus est eorum solutio minor.

¶ Pruna. illa que hñt colorẽ palee sũt fortiora nigris. s. girlerãdo vẽtrẽ: ⁊ in alterãdo vͦsus fridũ ⁊ humidũ. Sꝫ in h ꝙ ẽ faciliꝰ digeri ⁊ minus nocere stomacho nigra sũt meliora: q̃ magis calida ⁊ minꝰ humida: ⁊ quantũ ad hec Isaac plus laudat nigra q̃ꝫ alia. ¶ Dubitaꝫ vtrũ i syrupis debeamꝰ ponere pruna hũida vel sicca. Dõm ꝙ si vis maiorẽ solꝰonẽ ventris humida. Sꝫ si non curas de hoc: ⁊ vis solum infrigidationẽ in substãtia grossa: q̃ dubitas de humiditate corruptibili prunorum: tunc ponimus sicca.

¶ De psilio. Cap. 542ᵐ.

Psilium qd est. Est duoꝝ coloꝝ hyemale ⁊ estiuũ: ⁊ potio cuiuslibet illoꝝ sit põdus. ʒ. ij. Elec. Melius est illꝺ qꝺ ẽ maiꝰ grossuꝫ qꝺ submergiꝫ in aq̃. Flã. Est frigiduꝫ ⁊ humidũ in scꝺo. Opa. ⁊ ꝓ. Qꝺ ex eo frixũ est iuolutũ in oleo ro. stipticũ est ⁊ sedat dolores more emplꝰi suppositum cũ aceto. Apo. ⁊ bo. Administraꝫ cõquassatũ cũ aceto sup apata calida: ⁊ formicã ⁊ herisipilaꝫ ⁊ ꝓprie que sunt sub aure ⁊ sup flegmatica. Instrã iũ. Fit ex eo emplꝰm torsioni neruoꝝ ⁊ ipsoꝝ spasmo ⁊ podagre ⁊ doloribꝰ iũcturaꝝ calidis cũ aceto ⁊ oleo ro. Mẽ. capi. Qui ex eo superponit suo capiti emplastrũ confert soda eius calide. Mem. anhel. ⁊ pec. Lenit pectus. Mem. nutri. Eius mucilago cum oleo ros. cõfert siti vehemẽti Mem. ex. Eius qꝺ frixũ est põdus. ʒ. ij. inuolutũ in oleo ro. stringit ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ proprie infantiũ: ⁊ qꝺ ex eo mucilaginosuꝫ est: ⁊ ipsa mucilago eius cũ oleo violaceo soluũt. Feb. Bibatur: ⁊ tunc sedabit inflationem febrium acutarum.

¶ Psiliũ dictũ eo ꝙ semen eius pulicibꝰ assimileꝫ. Demostenes. c. ꝺ obthalmia. eiꝰ herba psilotina vocaꝫ ⁊c. antiq vͦo latini pulicariã dicebãt: vt Theo. Prisci. ⁊ alij plꝰes. Dy. psiliũ ãt grofalion: vl qꝺ siculi dicũt crystalion aut gnomelã: folia hꝫ silꝰia coronopodio ⁊ aspa: virgas duobꝰ palmis longas cuiꝰ frutex pilosus ẽ ⁊c. Si.

¶ De portulaca. Cap. 543ᵐ.

Portulaca qd est. Nota est. Elec. Succꝰ eiꝰ est illꝺ qꝺ in ea est magis vltime opationis. Flã. Frida est in tertio: humida i fine scꝺi. Opa. ⁊ ꝓ. In ea est stipticitas et ꝓhibet fluxuꝫ sanguis ⁊ fluxus antiquos ⁊ ipsiꝰ nutrimẽtũ est paruũ illaudabile: ⁊ est resistẽs cholꝰe valde. Deco. Ex ea fricanꝫ verruce ⁊ eradicat eas ꝓprietate sua non qualitate sua. Apo. ⁊ bo. Fit ex ea emplꝰm apatibꝰ calidis in qbus timeꝫ putrefactio ⁊ herisipila. Mẽ. ca. Cõfert bothor in capite abluto ex ea capite cõmixta cũ vino: ⁊ delet stuporẽ dentiũ: ꝑꝑea ꝙ lenit asperitatẽ ⁊ sedat sodã calꝰaꝫ pulsatiuã. Mẽ. oc. Cõfert obthalmie ⁊ igrediꝫ in alcofol: ⁊ nimiꝰ vsus eiꝰ facit

accidere pãnũ in oculo. Mẽ. ãbel. ⁊ pec. Eius succꝰ ꝓhibet fluxũ sanguis ꝑꝑ virtutẽ suã põticã. Mẽ. nu. Cõfert iflãmatiõi stõchi bibita ⁊ more empl'i supposita: ⁊ ꝯfert epati iflãmato: ⁊ ꝓhibet vomitũ chol'icũ ⁊ debilitat appetitũ. Mẽ. ex. Fit ex ea clystere dissinterie itestioꝝ ⁊ sol'oni cholerice: ⁊ ꝯfert doloribꝰ renũ ⁊ vesice ⁊ vlceribꝰ eoꝝ: ⁊ abscidit ſm plĩ desiderium coitꝰ. Et existimauit filiꝰ Mesaugue ꝙ augmẽtũ fac̃ i coitu: ⁊ videtur ꝙ sit illõ in complexione calida ⁊ sicca: ⁊ ipsa retinet fluxum menstruorum: ⁊ confert vlceribus matricis: ⁊ confert aqua eius hemorroidibꝰ sanguineis ⁊ eius succus extrahit ascarides. Et si assetur portulaca ⁊ comedatur abscindit solutionem. Feb. Confert febribus acutis.

¶ Portulaca delet stuporẽ dentiũ. Aristoteles ꝓblematũ p̊.37. ꝓblemate. ⁊ ꝓble. 7. penul. ꝓble. assignat cãm q2 trahit acredinez: siue acetositatem: augmentum efficit in coitu: q2 addit humiditates in eis; ⁊ temperat flãmam consumptiuam ventositatis.

¶ De polypodio. Cap. 544m.

Polypodiũ qd ẽ. Est lignũ cineritiũ nodosũ declinãs ad rubedinez ⁊ nigredinẽ parũper minutos hñs ramos sic̃ vmis pluri moꝝ pedũ: ⁊ in sapore ipsiꝰ ẽ dulcedo cum stipticitate. Dixerũt qdã ꝙ nascit̃ sup arborẽ i nemore: ⁊ dixerũt ꝙ nascit̃ sup lapidẽ. Elec. Meliꝰ ex eo est qȯ ẽ fisticũ iteriꝰ grossũ sic̃ annularis ⁊ declinans ad rubedinẽ ⁊ citrinitatẽ solidũ recẽs in quo ẽ amaritudo occulta ⁊ bonꝰ sapor cũ põticitate ⁊ in eiꝰ sapore est sapor gariofil'. Nã. Cal'z ẽ in scdo: siccũ i tertio: vltimũ in exiccatiõe. Opa. ⁊ p. Est resolutiuũ vẽtositatũ ⁊ humiditatũ. Instra iũc. Empl'm factũ ex eo ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mẽ. exp. Soluẽdo educ̃ melãcholiaz sine pũctiõe ⁊ soluit flegma ⁊ chimũ aquosũ ⁊ decoquit̃ in iure galloꝝ ⁊ iure pisciũ ꝑꝑ colicã aut in iure oleꝝ. Si ḡ spargit̃ radix eius sup aquã alcharatim ⁊ bibit̃ soluit chol'az ⁊ flegma. Et potio qdẽ eiꝰ fit sex kermet: kermet eniz est sex kerates: imo sit vsq3 ad ʒ. ij. Et oportet vt bibat̃ cuz syrupo de melle mixto cũ aqua ⁊ ante ipsuz aliquid de tarachis: ⁊ in decocto fit vsq3 ad. iiij. Permu. Loco eius ponitur epithimuz ⁊ medium ponderis ipsius de sale indo.

¶ Polypodium. Aliqui vocãt filicẽ arborẽ: q2 sil'at̃ filici vel filicez arborem: q2 semꝑ stat eques super arbores. ¶ Sex kermet. kermet est pondus vigintiquatuor granoruz ordei, ergo sex kermet sunt centum ⁊ quadragintaquatuor grana.

¶ De papyro. Cap. 545m.

Papyrus qd ẽ. Notꝰ est. ⁊ ex ipso qdez fiunt charte: ⁊ ipse qdẽ in potẽtia ẽ charta: ⁊ qȯ ex eo adustũ est vehemẽtioris ẽ exiccatõis. Nã. Est fridus ⁊ siccus. Opa. ⁊ p. Cõfert fluxui sanguis: ⁊ ꝓhib3 eũ ipsiꝰ cinis. Vul. ⁊ vlce. Puluerizat̃ sup vlcera recentia ⁊ ꝯsolidat ea. qñq3 vȯ ĩfundit̃ i aceto ⁊ exiccat̃ ⁊ itromittit̃ fistulis ⁊ oibꝰ vlceribꝰ ambulatiuis ⁊ vulneribꝰ. Mẽ. ca. Eiꝰ cinis confert corrosioni oris. Mẽ. anbe. ⁊ pe. Eius cinis retinet sputum sanguinis. Mẽ. ex. Sumatur ⁊ inuoluatur lino ⁊ dimittatur donec exiccetur: deinde ponatur super hemorroidas ⁊ confert eis.

¶ Papyrus est genus iunci. Sim.

¶ De polio. Cap. 546m.

Poliũ qd est. Est spẽs de sceha in qua ẽ caliditas ⁊ acuitas pauca: ⁊ qȯ ex eo minꝰ ẽ: est acutiꝰ ⁊ amariꝰ: ⁊ sunt in eo thyrsi ⁊ flores ⁊ ip3 ẽ pilosuz albũ ȯcliue ad citrinitatẽ vsq3 ad mẽsurã palmi plenũ semĩe: ⁊ eiꝰ caput ẽ sic̃ sphera in q̄ sũt sic̃ pili albi grauis odoris cũ q̄dã aromaticitate: maiꝰ ãt est debiliꝰ qȯ ẽt est amaꝝ ⁊ in ipso est acuitas q̄dã: ⁊ mõtanũ ẽ minꝰ. Nã. Minꝰ ẽ cal'm in tertio: siccũ i scdo: ⁊ maiꝰ ẽ cal'z ⁊ siccũ i scdo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est apitiuũ subtiliatiuũ ⁊ ꝓprie minꝰ ẽ ad aperiẽdũ oppil'ones itrisecas. Vul. ⁊ vlc. Cõsolidat qȯ ex eo viride ẽ plagas recẽtes ⁊ ꝓꝑe maius: ⁊ qȯ ex eo est siccũ vlcera fraudulẽta ꝑcipue minꝰ siccũ. Mẽ. ca. Facit soda capit̃. Mẽ. nu. Ipm cũ aceto est epithima ꝯueniẽs apatibꝰ splenis ⁊ duritiei ipsiꝰ: ⁊ nocet stomacho: ⁊ ꝯfert icteritie nigre ⁊ ꝓprie ȯcoctio eiꝰ qȯ ex ipso maiꝰ ẽ: ⁊ ꝯfert hydropisi ⁊ est vl'r malum stõcho. Mẽ. ex. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ soluit vẽtrez: et ꝯfert ascaridibꝰ valde. Feb. Confert febribꝰ antiq̄s. Vene. Cõfert pũcture scorpiõis: ⁊ decoctio maioris morsui vermiũ venenosoꝝ oiuz: ⁊ eo suffumigat̃ ⁊ sternit̃ ⁊ fugat venenosa minora. Permu. Loco eiꝰ ponunt̃ in extiõe vermiũ ⁊ ꝓuocatiõe vrĩe ⁊ mẽstruorũ põdus equale de lignis granati viridibus ⁊ tertie due põderis ipsius ⁊ corticibꝰ lignoꝝ cassie lignee.

¶ Poliũ Dia. ẽ montuosuz est ⁊ alteꝝ. montuosuz vȯ qȯ nobis venit in vsuz: frutex est illi alba ⁊ tenera folia hñs: virga ẽ ei vnius cubiti sup quã virge sunt cũ capitellis semine plenis a quo semine exit q̄si lanities alba ⁊ oblonga velut capilli odorẽ grauẽ hñs cũ suauitate ⁊c̃. In Se. ex verbo Dia. est plãta parua exilis cuius longitudo ẽ circa palmũ ⁊c̃. Pli. in lib. 21. cap. 7. Museus ⁊ Hesiodus laudibꝰ iclitã ꝑdicãt: supq3 cetera ad famam ẽt dignitatis prorsusq3 miram: si modo vt tradũt: folia eiꝰ mane cãdida: meridie purpurea: sole occidẽte cerulea aspiciũt̃: duo eiꝰ genera: campestre maius ⁊ syluestre: qȯ minus est quidã theucrion vocãt: folia canis hoĩs similia habens a radice ꝓtinus nunq3 palmo altiora ⁊c̃. polium vocatur arab. iahade. al's iahadir. Sim.

¶ De pellibus. Cap. 547m.

Pelles. Elec. Meliores ex eis sunt pelles lactẽtiũ ꝑꝑ hũiditatez ipsoꝝ. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Nutrimẽtũ eaꝝ ẽ ꝑuũ viscosuz ⁊ ꝓpiquũ ẽ in viscositate ⁊ dispõnibus suis nutrimẽto pedũ: ⁊ rasura qdẽ pellis caprine cũ ponit̃ sup cursum sanguis retiet eũ. Deco. Pellis viꝑe adusta ⁊ linita sup alopiciã ꝯfert. Apo. ⁊ bo. Di2 ꝙ pellis eq q̄ ẽ in aq̄ cũ ponit̃ sup bothor ĩfridat ip3. Vul. ⁊ vl. Ponit̃ cinis pellis mulaꝝ ⁊ sil'iũ sup adustionẽ ignis ⁊ vlcera cal'a cũ nõ sũt cũ apate: ⁊ ẽ medicamẽ excoriatiõi pedũ ex calciamẽto ⁊ coxaꝝ ⁊ fistulis: ⁊ pellis recẽs ouis super ꝑcussionẽ ponit̃ i hora ⁊ ꝓhib3 nocumẽtũ ex ea ⁊ ẽ ꝯueniẽs vlceribꝰ frauduleñ ⁊ scabiei ⁊ prurituí. Mẽ. nu. Pellis itriseca q̄ ẽ i stõchis auiũ ⁊ i gutture earuz ꝑcipue galloꝝ qñ siccat̃ ⁊ terit̃ ⁊ bibit̃ cuz vino cõfert dolori stomachi. Vene. Dicit̃ ꝙ recens pellis cal'a capre qñ ponit̃ sup morsuz vipere attrahit venenuz.

¶ De pice. Cap. 548m.

Pix qd ẽ. Est duaꝝ spẽruz: vna ẽ marina nigra liq̄da q̄ ponit̃ in empl'is: ⁊ ẽ ȯ genere piscis: ⁊ alia est mõtana syluestris: ⁊ syluestris

alia est liquida:ꝛ est ex arboꝛe aliembut ꝛ modis aliȷ̄s pini.in ꝑma vͦo ē spēs eiꝰ humida: deinde desiccatur cū ꝺcoctiōe:ꝛ plimū qdē ipsiꝰ ē ex iembut ꝛ ē arboꝛ ca diz koꝛasc.Oleū vͦo piscis ꝓximū ē alchitrā.Et eiꝰ olꝫ sit vt distillet eiꝰ hūidū vbi ꝺcoqͭ vt ꝺsiccet aut suspē dat supra ipꝫ lana ꝛ madefiat ex vapoꝛe eiꝰ ꝛ cuꝫ ma- defacta fuerit exꝑmat in vase alio.cū tñ sit poſſe vt di- stillet i cucurbita ꝛ alēbico melius ꝙ̄ illo mō ꝛ magis seruat illꝺ qꝺ sublimat. Opa.ꝛ ꝓ. Est maturatiua hūoꝝ ꝗſſoꝝ abstersiua calefactiua ꝛ hūida ē vehemē tiꝰ maturatiua ꝛ sicca foꝛtiꝰ ē ꝺsiccatiua ꝛ pōit i ēplis. Deco. Extirpat albedinē vnguis ꝛ attrahit sanguīeꝫ ad mēbꝛa ꝛ ipinguat ea ꝓpꝛie cū iterat eiꝰ adherētia ꝛ euulsio subito cū violētia ꝛ linit sup fixuras pedū ꝛ re liqͥrū mēbꝛoꝝ vt sanet eas:ꝛ ēplꝫ factū ex ea fac̄ nasci pilos i alopicia. Apo.ꝛ bo. Lenit aꝑata dura ꝛ ꝓꝑe hūida ꝛ admistrat cū faria oꝛdei sup scrophulas ꝛ ꝓ- hibꝫ cū ꝑmiscet sulphuri aut coꝛtici arboꝛis aliembut ambulatōeꝫ foꝛmice ꝛ ꝓhibꝫ exituras glādulaꝝ oīuꝫ. Vul.ꝛ vl. Delet ipetiginē ꝛ ḡnat carnē i vulneribꝰ ꝓ fundis ꝓꝑe cū puluē thuris ꝛ cū melle ꝛ mūdificat vl- cera coꝛruptaꝝ hūiditatū:ꝛ sicca i ħ ꝛ i vulneribꝰ ē ve hemētioꝛis exiccatiōis. Instrā iū. Cōfert aꝑatibꝰ i la certꝭ. Mē.ca. Sicca ꝛ hūida bona ē vlceribꝰ capitꝭ. Mē.oc. Fumꝰ picis bonū effic̄ marginē oculi ꝛ facit oꝛiri pilos palpebꝛaꝝ:ꝛ ꝓhibꝫ lachꝛymas eiꝰ ꝛ implet vlcera i oclͦo ꝛ ꝯfoꝛtat visuꝫ. Mē.āhe.ꝛ pec. Cōfert tussi fride ꝛ sicce ꝛ ꝓꝑe cū amigdalꝭ ꝛ zuccharo i pleu- resi ꝛ ꝑipleumōia ꝛ fac̄ sputū facilē ꝛ maturat:ꝛ silr̄ cū olͦo amigdalino ē eiꝰ maturatio plīma.Sola vͦo cū est tūc eiꝰ mūdificatio ē mioꝛ maturatiōe eiꝰ:ꝛ cū zuccha ro ē eꝫ.Et ꝓhibꝫ sputū sanguis ꝛ ꝓhibꝫ sputum saniei cū lābit ex ea ꝙ̄titas.ʒ.ꝛ.ʒ.cū melle.Ex pice aūt hūida cū linit palatū ē vtilis ꝑsocatiōi. Mē.ex. Lenifica- tiua est ꝛ plurimus vsus eiꝰ soluit:ꝛ fit ex ea enema ad aꝑata calida ꝛ dura in itestinis ꝛ mt̄rice ꝛ testiculis.Et ponit in medicinis vulneꝝ oꝛificiȷ̄ vesice.Et quādo li nit pix super fixuras ani sanat eas. Ven̄. Resistit ve nenis ꝛ confert cum linit super moꝛsum vipere.

¶ Pix Pli.in lib.16.ca.12.liquida in europa e teda coquitur naua libus muniendis:multosqꝫ alios ad vsus:lignum eius ꝯcisuꝫ fur- nis vndiqꝫ igni extra circundato terra vt pꝛimus sudoꝛ aque mō fluat in cānali.hec in syria cedriū vocat vel cedria:cui tanta vis est vt in Egypto coꝛpoꝛa hoīuꝫ defunctoꝝ eo perfusa seruent:se- quens liquoꝛ crassioꝛ iā picem fundit:hec rursus in coꝛtinas ere- as cōfecta aceto spissat:ꝛ coagulata bꝛutie cognomē accepit:do- liȷ̄s dūtaxat vasisqꝫ ceteris vtilis lētoꝛe ab alia pice differēs. Itē coloꝛe rutilante ꝛ ꝙ pinguioꝛ est ꝛc.Sim.

¶ De poꝛro. Cap.549ᵐ.

POꝛrū qd ē. Poꝛri aliꝺ ē scemiū ꝛ aliꝺ ē na- bathiū:ꝛ aliꝺ ē qꝺ dr̄ poꝛrū syluestre:ꝛ ē il- lud qꝺ ē iter poꝛrū ꝛ alliū qꝺ ē meliꝰ i medi dicia ꝙ̄ i cibo:ꝫ nabathiū magis igredit in curatiōibꝰ ꝙ̄ scemiū. Nā. Nabathiū ē calꝫ i t̄tio sic- cū i scꝺo.Et syluestre ē calꝭius ꝛ sicciꝰ:ꝛ ꝑꝑ illꝺ ē dete riꝰ. Deco. Scemiū cū sumach ꝯfert verrucis. Apo. ꝛ bo. Scemiū cum sumach delet essere. Vul.ꝛ vlce. Scemiū cū sale ꝯfert vlceribꝰ fraudulētꝭ. Et qꝺ ex eo ē syluestre vlcerat coꝛpꝰ. Mē.ca. Abscidit fluxū san guis ex naribꝰ ꝛ suffumigat ex semine eius cū alchitrā

dens i q̄ ē vermis ꝛ iterfic̄ vermē ꝛ eiȷ̄cit illū:ꝛ ipsiꝰ co mestio fac̄ soda:ꝛ fac̄ imaginari ꝛ vidē somnia mala ꝛ ipsiꝰ cinis cū olͦo ro.ꝛ aceto vini ē ꝯueniēs auri dolo- rose.Et ē ex eis q̄ coꝛrūpūt gigiuā ꝛ dētes:ꝛ findit eos ꝛ ꝓꝑe scemiū. Mē.ocu. Nocet visui. Mē.āhe.ꝛ pe. Cū aq̄ oꝛdei ꝯfert asmati facto ex mā grossa ꝛ ꝓꝑe na bathiū ꝛ ꝓꝑe cū melle:ꝛ ꝯfert ad aꝑata pulmōis ꝛ ma turat ea ꝛ dant ex semīe eius.ʒ.ij.cū eq̄li pōdere sui de granis myrti ad sputū sanguis. Mē.nu. Est maluꝫ stōcho ꝛ syluestre ē ꝺteriꝰ domestico:qm̄ ē amarius ꝛ acutiꝰ ꝛ magis moꝛdicatiuū ipso.Et poꝛrū qdē totū ē iflatiuū:oꝫ ꝗ vt elixet i duabꝰ aq̄s:qꝛ alleuiant infla- tio ꝛ nocumētū ipsiꝰ. Ruffus vͦo dixit ꝙ ipsum abscidit eructuationē acetosaꝫ ꝛ ē vlr̄ tarde digōnis. Mem. expul. Prouocat vꝛinā ꝛ mēstrua ꝓꝑe nabathiū ꝛ syl uestre ꝛ nocēt ambo vesice ꝛ renibus vlceratꝭ:ꝛ ꝯfert hemoꝛroidibꝰ qꝺ ex eo elixū ē comestuꝫ ꝛ moꝛe empli suppositū:ꝛ cōmouet coitū:ꝛ silr̄ eiꝰ semē toꝛrefactuꝫ. Et semē qdē eiꝰ toꝛrefit cū granis myrti ad tenasmon ꝛ sanguinē:ꝛ sedet i ꝺcoctiōe folioꝝ eiꝰ cū aq̄:ꝛ cōfert coartatiōi mt̄icis ꝛ duritiei q̄ est in ipsa:ꝛ ꝺcoctio ra- dicis eiꝰ cū ifīdebeget cum oleo de cartamo aut oleo amigdalino:aut sisamio ꝯfert colice:ꝛ eiꝰ succꝰ siccus ē ex sūma coꝛum que soluunt sanguinē. Vene. Succꝰ eius cuꝫ mellicrato est conueniens moꝛsibus.

¶ De piris. Cap.550ᵐ.

PIra qd sunt. In ipsis sūt terreitas ꝛ aquei- tas:ꝛ in nr̄a qdē terra ē spēs que dr̄ scena- bꝛud:ꝛ hꝫ magnā capacitatē ꝛ ē vehemētꝭ rotūditatꝭ ꝛ subtilꝭ coꝛticis boni coloꝛis q̄si peruiū:ꝛ q̄si ipm̄ sunt aq̄ zucchari coagulata ꝯgelata plīn:ꝫ nō ꝑꝑ spissitudinē substātie boni odoꝛis valde qꝺ cū ab arboꝛe sua cadit sup terrā destruit:ꝛ ista sūt in qbꝰ nō ē nocumentū de spēbꝰ piroꝝ. Nā. Pira q̄ noīant scemia sūt frida i ꝑ sicca in scꝺo:scenabꝛud vͦo tēperate hūida. Opa.ꝛ ꝓ. Oēs spēs eiꝰ sūt stiptice i- trantes in emplꝭis retētiōis materieꝝ.Et q̄nqꝫ abster gūt parūper ꝛ eoꝝ humoꝛ ē plīmus ꝛ laudabilioꝛ hu- moꝛe pomoꝝ ꝫꝫ ꝙ dixit Ruffus.Ea āt que dicta sunt scenabꝛud in terra coꝛasceni absqꝫ aliȷ̄s sūt lenitiua na ture ꝛ boni chimi valde. Vul.ꝛ vlc. Cōsolidāt vul- nera ꝓpꝛie syluestria exiccata. Mē.nu. Sūt ꝑparā- tia stomachū ꝛ scemia ꝓpꝛie ꝯfoꝛtāt stōchū ꝛ abscin- dūt tussiꝫ ꝛ sedāt cholꝭaꝫ. Mē.ex. Cōstrigūt vētrē ꝓ pꝛie q̄ sunt exiccata:ꝛ in piris qdē est ꝓpꝛietas faciēdi euenire colicā:qꝛ opꝫ vt bibat post ipsa hydꝛomel cū spēbus que sunt vt piper ꝛ cinamomū ꝛ his silꝭia:ꝛ eo- rū rob ꝯfert fluxui ventris cholerico. Vene. Cinis speciei eoꝝ vehemētis stipticitatis ꝛ tarde maturatio- nis est cura fungoꝝ moꝛtificātiū.Et q̄n coquuntur isti fungi cū piris minoꝛatur nocumentum ipsoꝛum.

¶ De pedibus. Cap.551ᵐ.

PEdes. Opa.ꝛ ꝓ. Ḡnant humoꝛē visco- suꝫ nō grossuꝫ:ꝫ ipe ē laudabilis ꝛ paucaꝝ supfluitatū. Mē.anhe.ꝛ pec. Cōfert tus- si calide ꝓꝑe cū pultibꝰ oꝛdei. Mem. nut. Boni sꝫ digestiōis boni chimi viscosi nō grossi.Et si-

gnificatio bonitatis digõnis eoꝝ est velocitas infla-
tionis ipsoꝝ ⁊ dissolutionis in decoctione: veruz eoꝝ
nutrimentũ nõ est multũ. Mẽ.expul. Soluunt cum
viscositate que est in eis.

C De palma. Cap̃.552m.

P Alma quid est. Est arbor dactylorum nota:
⁊ omnes partes ei⁹ sunt stiptice: ⁊ sermo da-
ctylorum iam preterijt.

C De petroleo. Ca.553m.

P Etroleũ qd est. Albũ note spẽi est ⁊ nigrum
est colamentũ picis babylonice ⁊ reliquarũ.
Nã. Cal'm est ⁊ siccũ vsq; ad q̃rtũ. Opa. ⁊
ꝓꝓ. Est subtile ⁊ ꝓꝓe albũ resolutiuũ liquefactiuum
aperitiuũ oppilationũ. Instr.iunc. Cõfert dolorib⁹
ancharũ ambarũ ⁊ dolorib⁹ iuncturarũ ⁊ ꝓprie albũ.
Mẽ.ca. Petroleũ variũ ꝯfert dolorib⁹ auris fridis.
Mẽ.ocu. Cõfert albugini oculi ⁊ aque descẽdẽti ⁊ ni
grũ ex eo ẽt. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Confert asmati ⁊ tussi
antiq: bibit̃.n.parũ ex eo cũ aq̃ cal'a. Mẽ.exp. Se-
dat dolorẽ vẽtris ꝑsigitiuũ ⁊ vẽtositates. Et q̃n fit ex
eo lyciniũ iterficit vermes ⁊ ꝓprie nigrũ: ⁊ comedere
pondus.ʒ.j. de eo frangit ventositatez vesice ⁊ frigus
matricis. Vene. Cõfert pũcture epithimatũ.

C De pentaphilone. Cap̃.554m.

P Entaphilon qd est. Est noiatus q̃nq; folia.
Opa. ⁊ ꝓprie. Est fortis exiccationis sine
acuitate ⁊ adustione ⁊ mordicatione ⁊ fit ex
eo empl'm ad fluxũ ⁊ sedat ipm. Apã. ⁊ bo.
Fit ex eo emplastrũ ad dubellet ⁊ scrophulas ⁊ duri-
ties flegmaticas ⁊ panaritios. Vul. ⁊ vl. Decoctio
radicis ei⁹ valet ad vlcera ambulatiua: ⁊ quod de eo
decoctũ est cũ aceto ad formicã ⁊ ꝯfert in herisipila ⁊
panaritijs ⁊ scabie. Instru.iun. Cõfert dolorib⁹ iun
cturarũ ⁊ sciatice: ⁊ ꝯfert ramici bibitus ⁊ more empla
stri superpositus. Mẽ.capi. Decoctio radicis eius
valet ad linguã dolorosam cuz ex ea fit emplastrũ ad
cola. Et folia eius cũ vino ad epilepsiam valet bibita
xxx.dieb⁹. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Fit gargarisma cũ deco
ctione eius ad asperitatem gutturis: ⁊ succus radicis
eius ad dolorẽ pulmonis. Mẽ.nut. Succus radi-
cis eius valet ad dolorẽ epatis ⁊ icteritiam cũ bibitur
per aliquot dies cum sale ⁊ melle ⁊ potio eius fit tres
anulusat. Mẽ.exp. Confert radix solutioni ⁊ vlceri-
bus intestinoꝝ ⁊ hemorroidibus: ⁊ similiter decoctio
radicis eius. Feb. Folia eius cum aumeli aut cum
vino cõferunt quartane ⁊ quotidiane. Vene. Suc-
cus radicis eius est medicina pernitiosa.

C Pentaphilon grece est dictu quinq; folioꝝ. Diasc. pentaphilon
aut pentapẽtes aut pentaston aut pẽtadactylon aut psendofeli-
nũ hastas hʒ semine plenas tenues ⁊ lõgas duob⁹ palmis in qb⁹
semen est: folia hʒ ocliosmo similia ⁊ in q̃nq; partibus diuisa: sin
gula folia in singulis hastis florem viridem habent: nascitur lo-
cis humidis ⁊ in vijs: radix est ei russa ⁊ oblõga plus elleboro ha
bens grossitudinẽ ⁊c. Plinius in libro.25.caplo.9. preter horum
quedam ⁊ hoc vocatur chamezeleon radix eius sparganion vo-
cat̃ que cũ rubea sit inarescẽs nigrescit ⁊ angulosa fit: herba ipsa
incipit ⁊ desinit cum vite ⁊c. puta pullulare. Sim.

C De piscibus. Cap̃.555m.

P Isces. Elec. Meliores pisces sunt illi qui nõ
sunt magni valde neq; habent carnem duram
neq; siccam: ⁊ in quibus nõ est pinguedo: ita ꝙ quasi
frangatur neq; mucilago: ⁊ in quibus non est malus
sapor vel odor ⁊ quoꝝ sapor est suauis. Suauis enim
saporis sunt ꝯuenientes: ⁊ qui sunt pingues nõ super-
fluã pinguedinẽ habentes neq; grossam neq; vt sepũ
neq; acre: ⁊ illi quibus nõ cito aduenit fetor cũ ab aq̃
separantur. Et eligitur quidẽ ex piscibus duram car-
nem habentibus ille qui est minor. Et ex habentibus
mollẽ carnem ille qui est maior ad terminũ aliquẽ. Et
ille qui habet duraz carnẽ salitus melior est eo qui est
recens. In generib⁹ aũt a sabotb sunt meliores: dein-
de alebani postea almerenuse ⁊ alsceba: marini nõ sũt
mali: sed molles ⁊ pigues ambo sunt grossi: alchanab
autẽ almerenuse ⁊ alcursul sunt boni valde. In locis
aũt in quibus morant̃ est electio: q̃m illi qui morãtur
in locis petrosis sũt meliores: deide in arenosis ⁊ aq̃s
dulcibus currentib⁹ in quibus nõ sunt sordes ⁊ nõ sũt
limose neqz lacunales neqz campestres ⁊ non sunt de
lacunis paruis que flumina non imbibũt: ⁊ in quibus
non sunt fontes: ⁊ pisces quidem marini sunt laudabi-
les subtiles. Et melior species coꝝ est illoruz qui non
sunt nisi in mari ⁊ pelagini: ⁊ illi qui morãtur in aquis
discoopertis flatui ventoꝝ super se sunt meliores eis
qui sunt econtrario: ⁊ illi qui morantur in aquis mul-
tarum agitationũ ⁊ vndarũ sunt meliores ⁊ vehemen
tiori indigent exercitio q̃z illi qui habitãt in aquis stã-
tibus. Et pisces quidẽ marini sunt optimi subtilis car
nis precipue cum ipsoꝝ habitatio est in littoribus pe
trosis aut arenosis. Et pelagini quidẽ qui sunt de ma
ri plurimi sunt exercitij. Et illi qui vadunt de mari ad
flumina dulcia: quoꝝ cursui contraria existit aqua: na
tura etiã sunt subtiles ⁊ plurimi exercitij. Secũdũ cibũ
aũt illi qui cibantur herbis bonis ⁊ radicibus planta-
rum sunt meliores his qui comedunt sordes que ꝓij-
ciuntur in ciuitatibus ad loca infusionũ ⁊ radices plã
tarũ malarũ q̃uis sit in vltimo boni saporis. Modus
ṽo melior in quo pisces comedũtur est alessidabegi:
deinde illoꝝ qui sunt assati super testaz. Frixi ṽo sunt
conuenientes habentibus fortem stomachum ⁊ cum
seminibus: ⁊ assati quidem sunt nutribiliores ⁊ tardio
ris descensionis ⁊ elixati sunt ꝯtrario. Et melior ipso-
rum decoctio est vt coquat̃ aqua donec ferueat: dein
de proijciant̃ in eam. Saliti aũt sunt meliores qui sunt
recẽtes: deinde illi qui sunt ꝓpinqui termino quo sunt
saliti. Et meliores istoꝝ sunt illi qui sunt cõditi cũ ace
to ⁊ cũ rebus condientib⁹ cibaria. Et aqua quidem in
qua elixant̃ pisces saliti ⁊ ꝓprie alierui sunt vehemen-
tis mundificationis ⁊ ponitur in clysteribus exiccati-
uis. Nã. Omnis piscis frigidus est ⁊ humidus: ve-
rum quidã pisces sunt calidiores ſm cõparationez ad
cõplexionem pisciũ sicut alcuseigi ⁊ alierui ⁊ almerẽ-
negi. Et saliti quidẽ sũt calidi ⁊ sicci: ⁊ q̃to plus anti-
quantur tanto plus in ambob⁹ augmentant̃. Et aqua
q̃dem piscium salitorum similis est almuri in disposi-
tionibus suis. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Qui sunt recentes gene-
rant flegma aquosum ⁊ mollificant neruos ⁊ nõ sunt
ꝯueniẽtes nisi stomacho calido valde: ⁊ sanguis eoꝝ

ad ſubtilitatẽ declinat ⁊ cutis piſcis q noiaꝛ ſakiaſon ⁊ eſt in partib⁹ dom⁹ oratoris cũ cinis pulueriʒaꝛ i. ocu los aialiũ delet eoꝝ albuginẽ: ⁊ ſpẽs qdẽ piſciũ ſalito rũ exhĩt ea que infixa ſunt in carne ex locis in qb⁹ te nenꝛ ⁊ ꝓprie aliarie. Aul. ⁊ vl. Capita ſemeros adu ſta eradicãt carnẽ additã in vlcerib⁹ ⁊ ꝓhibẽt earum ambulationẽ ⁊ eradicãt v̄rucas ⁊ motũ. Et aq̃ piſciũ ſalitoꝝ cõfert vlcerib⁹ putridis ⁊ abluit ea. Et aſauie ⁊ piſciculi ſunt boni in cutis vlcerũ putridoꝝ. Inſtr. iun. Qñ clyſteriʒaꝛ cũ ſucco ſalitoꝝ multotiẽs ꝯfert valde dolori ãhelit⁹. Et q recẽtes ſunt mollificãt ner uos. Mẽ. cap. Piſces qui quos illi de ſcemi noiant aſir cũ colluũt os habẽtes alcola fraudulentas ex al muri qui fit ex eis ꝯferũt ⁊ cũ alrabeda viuus appro ximaꝛ capiti patiẽtis ſoda ſtupefacit ipm̃ ne ſentiat ſo da. Mẽ. ocu. Cũ cuti ſua ꝯfricanꝛ palpebre ſcabio ſe ⁊ ꝯfert. Et cutis ei⁹ aduſta etiã igrediꝛ in medicinis oculi: ⁊ alcofol facto ex eo cũ ſale delet vngulã: ⁊ co meſtio turefule cũ eſt recẽs acqrit cecitatẽ oculo: imo oẽs piſces. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Aliarie recens mũdifi cat cãnã pulmonis ⁊ clarificat voceʒ: ⁊ ſil'r ſalitus. Et capita piſciuʒ ſalitoꝝ exiccatoꝝ ꝯferunt vue apate: ⁊ glutẽ quidẽ piſciũ poniꝛ in ſorbitionib⁹ ⁊ ꝓhibet ſpu tum ſanguinis. Mẽ. exp. Vẽter ſacaidicon lenit vẽ trem cũ difficultate ſue digõnis. Et caro aliarie lenit ventrẽ ⁊ oĩa iura piſciũ leniunt ventrẽ. Et capita piſci culoꝝ ſalitoꝝ recõditoꝝ ſunt medicamẽ bonũ fixure ani ⁊ cauſigi ꝓprie ⁊ tebeul ⁊ almerẽnegi ⁊ alcauſigi ⁊ aliarie oẽs augmẽtãt coitũ. Et oĩs piſcis recẽs come ſtus dũ eſt calidus auget in coitu. Vene. Capita ſu meros ſalitoꝝ aduſta ponunꝛ ſuper morſum canis ra bioſi ⁊ pũcturã ſcorpionis ⁊ ꝯferũt: ⁊ ſimil'r oẽs piſces ⁊ iura eoꝝ ⁊ ius oĩs piſcis confert in venenis bibitis ⁊ pũcturis: ⁊ piſcis qui noiaꝛ cutaras ius bibitũ ⁊ vomi tus poſt ipm̃ multotiens prouocatus ſm̃ cõtinuatio nem ꝯfert morſui ſerpentis cornuti ⁊ canis rabioſi.

¶ Piſces. Raſis 7° ꝯtinẽris. oĩs piſcis eſt difficilis digõnis.

¶ De piretro. Cap. 556m.

Pyretrũ qd eſt. Plurimũ qđ de hac planta adminiſtraꝛ eſt radix ei⁹. Elec. Melius eſt illud qđ acutũ eſt ⁊ mordicatiuũ ligue: ⁊ magnitudo eius eſt ſm̃ quãtitatẽ digiti. Nã. Exiſtimauit quidã eoꝝ in qb⁹ nõ eſt vſus ꝙ eſt frigidũ ſubtile: ſed ipm̃ nõ eſt niſi calidũ ⁊ ſiccũ in ter tio. Opa. ⁊ ꝓpe. Extrahit flegma maſticatũ ⁊ virt⁹ ei⁹ eſt aduſtiua ⁊ ꝓuocat ſudorẽ cũ ex eo cũ oleo ab ſtergẽdo inũgiꝛ corp⁹. Deco. Si miſceaꝛ cũ oleo ⁊ abſtergẽdo inungaꝛ ex eo ꝓuocat ſudorẽ. Inſtr. iun. Fricatio facta ex eo ⁊ decoctione ipſius ⁊ oleo ei⁹ cõ fert mollificationi neruoꝝ antique ⁊ ſtupori eoꝝ ⁊ ꝓ hibet gnõnem alcuʒeʒ ab eo a quo gñatur alcuʒeʒ. Mẽ. cap. Vehementer aperit oppilationes colato rij ⁊ conſtrictionẽ nariũ ⁊ eius decoctio confert dolo ri dentiũ ⁊ ꝓprie frigido: ⁊ eius acetũ ꝯfirmat dentes motos ſi decoquatur cuʒ aceto ⁊ teneaꝛ in ore. Feb. Quãdo fricaꝛ cũ eo corpus ante paroxiſmum rigoris cũ oleo cõfert rigori facto cũ febre ⁊ abſq; febre.

¶ Pyretrũ vel pyretron a pyr qđ eſt ignis: eo ꝙ igneã virtutẽ ha beat. Diaſ. pyretrũ herba ẽ: folia habẽs ſimilia dauco agreſti aut maratro: ⁊ virgã ſimilẽ illius: in qua virga capitellũ eſt ſil'e anhe to: ⁊ obrotũdũ: ⁊ radix ei⁹ groſſitudinẽ hñs digiti vni⁹ guſtu exca lefaciẽs vehemẽter: ⁊ ſaliuã ꝓuocãs. Pli. pyretron pyretrõ vo cãt q̃ nunq; floret: arabice dr̃ achiraraha ſiue akareharaha ⁊ her ba ei⁹ vocaꝛ tarcon. Ste. pyretrõ barchãcataba ⁊ ẽ pyretrũ. Si.

¶ De penidijs. Cap. 557m.

Penidij. Nã. Calidi ſunt ⁊ humidi in pri mo ⁊ proprie albi ⁊ ſunt humidiores alijs. Opa. ⁊ ꝓpe. Sunt groſſiores ʒuccharo. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Sũt boni tuſſi. Mẽ. exp. Sunt lenitiui ventris.

¶ De pipere. Cap. 558m.

Piper qd eſt. Ingt Gal'. in ꝑmis cũ eleuaꝛ fruct⁹ eius eſt longũ piper: deide ſeparaꝛ in grana piperis: ⁊ ꝓpter hoc eſt lõgũ pip̃ humidius: ⁊ iõ corrodit ⁊ mordicat paruʒ poſt principiũ ſui guſtus: ⁊ radix eius eſt ſimilis coſto nigro: ſed eſt vehementius acris: ⁊ albũ eſt debilioris caliditatis ⁊ humiditatis. Quidã v̄o dixerũt ꝙ nigrũ iaʒ exiccatũ eſt ⁊ cecidit virt⁹ acuitatis ei⁹ ⁊ remãſit in albo qđ nõ ꝑuenit ad vehementiã exiccationis. Nã. Eſt calidũ ⁊ ſiccũ tendens ad q̃rtũ. Opa. ⁊ ꝓp. In ipſo eſt attractio ⁊ reſol'o ⁊ abſterſio ⁊ maſticaꝛ cum vua paſſa ⁊ eradicat flegma viſcoſuʒ. Et eſt ex ſedati uis dolorũ ⁊ calefacit neruos ⁊ eſt conueniens ſanis. Deco. Ipm̃ cũ nitro abſtergit morpheã ⁊ extenuat cũ nitro. Apa. ⁊ ho. Ipm̃ cũ pice reſoluit ſcrophu las. Inſtr. iun. Calefacit neruos ⁊ lacertos adeo ꝙ in hoc aliud nõ eſt ei par. Mẽ. cap. Cũ aceto ꝯfert dentib⁹. Mẽ. ocu. Cõfert albugini poſitũ in alcofol ⁊ abſtergit. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Qñ adminiſtraꝛ in ele ctuarijs eſt ꝯueniẽs tuſſi ⁊ dolorib⁹ pectoris ⁊ eſt cõ ueniẽs cũ melle poſitũ in palato ad ſquinantiã ⁊ mũ dificat pulmonẽ. Mẽ. nuꝛ. Eſt digeſtiuũ faciẽs ap petitũ ⁊ bibiꝛ cũ folijs lauri recentibus ⁊ ꝯfert dolori vẽtris pũgitiuo ⁊ inflationi ⁊ eſt cũ aceto bibitũ ⁊ lini tum bonũ apoſtematib⁹ ſplenis. Et albũ magis ꝯue niens eſt ſtõcho ⁊ vehemẽtius ꝯfortat ipm̃: ⁊ longuʒ piper facit cibũ deſcendere facile. Mẽ. exp. Prouo cat vrinã ⁊ eijcit fetũ ⁊ poſt coitũ corrũpit ſemẽ cũ for titudine ⁊ paucũ ei⁹ ꝓuocat vrinã ⁊ multũ eius ſoluit ventrẽ ſm̃ ꝯtrariũ ſcamonee ⁊ eſt exiccatiuũ ⁊ ꝯſumit ſperma. Longũ v̄o piper ⁊ albũ augmẽtum efficit in coitu ꝓpter humiditatẽ ſuã ſuꝑfluã. Et qñ bibiꝛ cum melle ⁊ folijs lauri recẽtib⁹ ꝯfert dolori vẽtris pũgiti uo. Feb. Fricãdo fit inunctio ex ipſo cum vnguẽto ⁊ confert rigori. Vene. Ponitur illud quod eſt al bum in tyriacis: ⁊ ſimiliter longũ piper ⁊ ꝯfert morſui venenoſoꝝ vermiũ linitũ cum oleo.

¶ Piper dicũt greci vt nos: arabes v̄o fufel: eſt ex eo longũ qđ eſt notũ: ⁊ eſt minoris ſiccitat̃ ⁊ maturitatis ceteris: ⁊ eſt anteq; ſe paret in racemos: vt pʒ per Serapionẽ ꝓprio capl'o: deide ſepa raꝛ ⁊ fit piper albũ anteq; matureꝛ cõplete: ⁊ eſt ſm̃ Gal'. maioris acuitatis q; nigrũ. Aui. 5. cap. de diacimino: eſt piper albũ illõ qđ eſt paruũ neq; ꝯctũ. ſ. rugoſuʒ: ⁊ neq; eſt cortex eius groſſus: imo eſt grauis põderis: ſed nigrũ eſt perfecte maturũ ⁊ eſt notũ. Si.

¶ De pipere aque. Cap. 559m.

Piper aq̃ qd ẽ. Eſt herba que ẽ vt olus naſcẽs in aqua ⁊ approximat ei in guſtu ſuo ſapor pi

periſ:ſed non eſt ei acuitas piperiſ. Opa.⁊ ꝓꝓ. Ca
lefacit ſufficienter ſed minus ꝙ piper.

¶ De petroſillino. Cap̃.560m.

P Etroſillinum dictum eſt in cap̃.de apio.

¶ De praſſio. Cap̃.561m.

PRaſſiũ qd ē. Eſt herba amari ſaporis. Nã.
Jnqt Oribaſius. Nõ ſunt calefactio ⁊ exic-
catio ipſiꝰ fortes. Aliũ aũt dixerũt ꝙ eſt cali
dũ in tertio:ſiccũ in ſcdo. Opa.⁊ ꝓꝓ. Eſt
aperitiuũ abſtergit ⁊ liquefacit ⁊ reſoluit et
incidit. Mē.cap. Eius ſuccus ꝯfert dolori auris an
tiquo ⁊ mũdificat ⁊ aperit meatꝰ auditꝰ ⁊ remouet an
tiquũ dolorē eius. Mē.ocu. Succꝰ eiꝰ cũ melle eſt
ꝯueniēs ad acuendũ viſuz. Mē.ãhe.⁊ pec. Mũdifi
cat pectꝰ ⁊ pulmonē ꝓductione ſputi. Mē.nuť. Eſt
aperitiuũ oppilationũ i epate ⁊ ſplene ⁊ renibꝰ. Mē.
exp. Prouocat mēſtrua ⁊ mũdificat matricē. Veñ.
Fit ex eo empl̃m cũ ſale ad morſum canis rabioſi.

¶ Praſſium grece marubium album.praſſium.Sim.

¶ De peonia. Cap̃.562m.

PEonia qd eſt. Eius alia eſt maſculus:⁊ alia
eſt femina. Maſculus qdē radices hꝫ albas
groſſas vt digiti ſtipticũ habētes guſtũ:⁊ fe-
mina hꝫ radicē in plurimas partes diuiſam ⁊ ramos.
Nã. Eſt cal̃a ⁊ ſicca vehemēter. Opa.⁊ ꝓpe. Jn
ipa ſũt exiccatio ⁊ ſtipticitas cuz reſol̃one ⁊ aptione ⁊
ſubtiliatione ⁊ iciſione ⁊ abſterſione:⁊ qñ maſticatur
vna hora appet poſt eã in ipſa acuitas ad ſtipticitatē
declinans. Deco. Abſtergit veſtigia nigra in cute.
Jnſtr.iun. Cōfert podagre. Mē.cap. Cōfert epile
pſie adeo ꝙ ēt ſuſpēſa:⁊ iam qdē expta eſt eiꝰ apēſio
⁊ inuēta eſt ꝓhibere epilepſiã ꝙdiu remanet ⁊ cũ eiꝰ
ablatiōe cōpertũ eſt redire epilepſiã. Et Judeus qdã
inqt. Suffumigatio facta cũ ſemie eiꝰ ꝯfert demonia-
cis ⁊ epilepticis ⁊ ſanat eos:⁊ ſilr ſi ſumať fructꝰ eiꝰ ⁊
bibať cũ melle roſa.ꝯfert vehemēter. Ego aũt dico ꝙ
forſitan hec ē ſpēs peonie romane.nã illa que ex idia
ferť ad nos nõ hꝫ magnũ effectũ i hoc capl̃o:⁊ bibũ-
tur ex ſemine eiꝰ.xv.grana cũ mellicrato aut vino ⁊ cō
ferũt incubo valde. Mē.nuť. Retinet nãm qñ ꝯco-
quiť cũ ſyrupis ponticis ⁊ ꝓhibet mãs effuſas ad ſto
machũ:⁊ ſemē eiꝰ ꝯfortat ſtõchũ ⁊ ſedat dolores eiꝰ ⁊
mordicationē eius. Et ꝯfert radix eiꝰ icteritie ⁊ aperit
oppilationē que eſt in epate. Mē.expl̃. Et qñ bibiť
cũ vino ⁊ ꝓuocãtibꝰ mouet mēſtrua:⁊ potꝰ eius ꝓuo-
cat vrinã ēt. Et qñ ſumunť de ſemine eiꝰ.xv.grana cũ
mellicrato ꝯferũt ꝑfocationi matricis:⁊ ſi bibanť.xij.
grana eiꝰ cũ vino abſcindũt fluxũ ſanguinis. Et qñ in
potu dať fetis de radice eiꝰ ꝙtitas amigdale mũdifi-
cat eas a ſuperfluitatibꝰ partus ꝓuocatiue educente
ſuperfluitates:⁊ confert de radice eius quãtitas auel-
lane dolori renum ⁊ veſice:⁊ decoctio eius cum vino
ſtringit ventrem ⁊ ꝓuocat.

¶ Peonia.Diaſco.hanc herbam multi pentorobon aut gideũ da-
ctylum vocant:⁊ radicem eius peoniã:haſtas habet duobꝰ pal-
mis longas cũ ramulis:folia vͦo fert maſculus ſimilia nuci rega
li:femina vͦo folia diuiſa hꝫ ſicut ſmirnion ⁊ in ſummo ſicut ca-
riolas cucurbitarũ ex ſe dimittens folliculos habens velut ami-
gdala:in qbus ſemē eſt minutũ ⁊ ruffum ſimile mali granati:ſed
in medio ſunt quinqꝫ aut ſex grana magna ⁊ ſuppurpurea.radix
vͦo maſculi groſſitudinē digiti hꝫ ⁊ eſt lõga duobus palmis:alba
eſt ⁊ guſtu ſtiptica.femina vͦo radicem habet diuiſam ſicut bala
nus in.vij.aut.viij.partes ſimilē afodillo. Plinius in lib.25.cap̃.
4. Peonia nomen auctoris retinet:vocať a quibuſdaz pentoro-
bon:ab alijs glycyſiden:naſcitur in opacis montibus caule iter
folia digitorum quatuor aut quinqꝫ ferente in cacumine veluti
grecas nuces quatuor aut quinqꝫ:ineſt his ſemen copioſum ni-
grum rubrumqꝫ ⁊c.hec ⁊ gliſcidis dicitur.Sim.

¶ De pino. Cap̃.563m

PJnus qd eſt. De grano aũt pini iam diximꝰ
in cap̃.de ha ⁊ nos nolumus niſi vt loqua-
mur de reliquis partibꝰ arboris pini. Elec.
Virtus corticis maioris fortior eſt ⁊ cortex
eiꝰ que noiať fuſi eſt debilior. Opa.⁊ ꝓꝓ. Jn corti-
ce eiꝰ eſt ſtipticitas plurima:⁊ vermis q ē in ipa exiſtit
in vͦtute cãtaridis. Vul.⁊ vl. Cortex eiꝰ ꝯfert vlceri-
bus corticalibꝰ:⁊ in ipſo eſt virtꝰ ꝯſolidatiua ⁊ in cor-
tice ipſiꝰ eſt de ſtipticitate que ꝑuenit ad hoc vt ſanet
abraſionē qñ ſuꝑ eam poniť vt empl̃z:⁊ pulueriʒatio
corticis ꝯfert aduſtiōi aque calide:⁊ folia eius faciũt
coherere vulnera pulueriʒata:⁊ cortex eiꝰ eſt ꝯueniēs
locis ꝑcuſſionis ⁊ ꝯſolidat:ſed folia eiꝰ ſũt ꝯueniētio-
ra ad illud qm̃ ſunt humidiora. Mē.cap. Gargari-
ſmus factus ex decoctione radicis eiꝰ attrahit flegma
plurimũ:decoctio corticis eiꝰ cũ aceto eſt ꝯueniēs qñ
colluiť ex ea os ad doloreʒ dentium ⁊ qñ poniť in eo
acetũ ⁊ ex eo gargariſmus attrahit flegma plurimuʒ.
Mē.ocu. Fumus eius ꝯfert caſui palpebrarũ ⁊ cor-
roſioni anguli lachrymalis. Mē.anhe.⁊ pec. Gra-
num eius ꝯfert tuſſi antique. Mē.nuť. Cortices fo-
liorum eius quãdo bibuntur conferunt dolori epatis.
Mē.exp. Granum eius retinet menſtrua ⁊ fructꝰ cuʒ
ſe.cucumeris in vino ꝓuocat ⁊ ꝯfert vlceribꝰ in reni-
bus ⁊ veſica:⁊ cortex eiꝰ retinet ventrē etiam. Vene.
Vermis viridis qui eſt in pino eſt in nã cãtaridis.

¶ De pupilla oculi.i.creſione vel ſenation. Ca.564m.

PVpilla oculi qd ē. Eſt eruca aq̃ ⁊ diʒ ēt apiũ
aq̃ ⁊ eſt boni odoris ⁊ ortꝰ eiꝰ eſt in aqs ſtan
tibꝰ. Opa.⁊ ꝓ. Eſt calefactiua reſolutiua.
Mē.exp. Prouocat mēſtrua ⁊ vrinã ⁊ fran
git lapidē in renibus ⁊ veſica ſi comedatur cruda aut
elixata ⁊ confert vlceribus inteſtinoꝝ.

¶ De paſto colũbarũ ⁊ camelloꝝ. Cap̃.565m.

PAſtus columbarũ ⁊ camelloꝝ quid eſt. Eſt
herba habens granum ſicut granum myrti
⁊ eſt ei proximum:verũtamen eſt vehemē-
tioris cinereitatis ipo ⁊ ſimulatur in medul-
la eiꝰ in colore ⁊ guſtu lenti excorticate:in qua eſt ali-
quantulũ dulcedinis. Nã. Eſt calida in primo:hu-
mida in ſecundo. Opa.⁊ ꝓpe. Eſt ſubtilis ⁊ nõ no-
cet camellis qui paſcunt ipſam. Vene. Eſt venenũ
vermibus venenoſis. Deco. Eius decoratio deni-
grat capillos.

¶ De pede locuſte. Cap̃.566m.

P Es locuſte qd eſt. Currit curſu oleris iameni.
Memb.anheli.⁊ pectoris. Datur cibus ex eo
⁊ confert extenuationi. Feb. Juuamentum
decoctionis eius eſt:ſicut iuuamentum chryſolocan-

ne ⁊ reliquoꝝ i febrib⁹ q̄rtana synocho ⁊ hemitr iteo.

¶ De pede coruino. Cap̄. 567^m.

PEs coruin⁹. Mē. exp. Radix hui⁹ herbe cū decoquit̄ ꝯfert sol'oni antiq̄. Et dixerūt Paulus ⁊ alij ꝙ ꝯfert colice etiaꝫ ⁊ efficit opōnē hermodactyloꝝ absq̧ nocumēto.

¶ De pulmone. Cap̄. 568^m.

PUlmo. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Eius nutrimētū est paruū declinās ad flegmaticū: ⁊ in hoc est ꝯsideratio. Uul. ⁊ vl. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calamēto qn̄ sup ip̄aꝫ ponit̄ cal's. Mē. nut. Ei⁹ digō est facilis. Mē. exp. In ipso est ꝯstrictio ventris.

¶ De pomis. Cap̄. 569^m.

POma. Elec. Magis tēꝑata s̄t alscemia ⁊ illa q̄ s̄t īsipida s̄t mala ⁊ ꝑui iuuamēti ⁊ nō agūt aliq̄d: ⁊ sil'r imatura. Na̅. Illa q̄ sūt ꝯcta sūt fridiora ⁊ hūidiora ꝑꝑ illd̄ qd̄ ē in eis d̄ aqueitate: ⁊ pōtica ⁊ stiptica ⁊ acetosa sūt frida ꝗssa: ⁊ dulcia sūt aquea ⁊ sūt decliuiora ad cal'itatē q̄ꝫ alia q̄ꝫuis magis dn̄ans i eis sit frig⁹: ⁊ sūt diu̇sa: ⁊ sil'r folia eoꝝ ⁊ arbores sūt diu̇sa. Et oīno illd̄ qd̄ in suba dn̄at̄ est hūiditas sup̄flua frida ⁊ fortasse illa q̄ sūt vehemētis dulcedis i cal'itate tn̄ sūt tēꝑata aut declināt ad eā. Opa. ⁊ ꝑꝑ. In ipsis ē ꝓhibitio sup̄fluitatū ⁊ ꝓprie in folijs eoꝝ: ⁊ in pomis q̄dē est iflatio ⁊ ꝓprie in eis que nō sūt dulcia: ⁊ illa q̄ sūt pōtica ⁊ stiptica sūt aquea terrea. Et dulcia sūt aquea ⁊ īsipida sūt aquea valde ad ꝑtē hūiditat̄ sup̄flue decliuia: ⁊ ꝑꝑ h̄ feruet eoꝝ succus velociter ⁊ mel ꝯseruat succū eoꝝ. Et generat̄ q̄dē ex ponticis ⁊ ex eis que sunt stiptica humor terreus: ⁊ acetosa ⁊ imatura gn̄ant flegma ⁊ putredines ⁊ febres ꝓprietate sui hūoris ⁊ sue cruditatis ⁊ q̄r recipiūt putrefactionē: humor v̄o acetosoꝝ est subtilior hūore stipticoꝝ. Et vinū q̄dē pomoꝝ ⁊ reliquoꝝ antiquū meli⁹ est q̄ꝫ recēs ꝑꝑ resol'onē vapoꝝ maloꝝ ab eo. Ap̄a. ⁊ bo. Cōferūt folia eoꝝ ⁊ succus eoꝝ inceptioni ap̄atū calidoꝝ. Uul. ⁊ vl. Folia ⁊ cortices eoꝝ ꝯsolidāt: ⁊ similiter succus eoꝝ que sunt stiptica. Instr. iun. Assiduatio comestionis pomoꝝ facit euenire doloreꝫ neruoꝝ ⁊ ꝓprie v̄nalia. Mē. āhe. ⁊ pec. Confortant cor ꝓprie odorifera de scemi ⁊ odorifera dulcia ⁊ acetosa. Et si sit illic āgustia ex caliditate sūt magni iuuamēti ⁊ eoꝝ sauich etiā. Mē. nut. Cōfortant debilitatē stōchi ⁊ que stiptica sūt ꝯferūt stōcho si est cuꝫ caliditate aut humiditate: ⁊ simil'r pontica ⁊ acetosa ꝯferūt debilitati stōchi si est in eo hūor grossus frigidus valde ꝓpter suā grossitudineꝫ. Et assant̄ q̄dē in pasta ⁊ ꝯferūt paucitati appetitus: ⁊ sauich pomoꝝ ꝯfortat stōchū ⁊ ꝓhibet vomitum. Mē. expul. Dulcia ⁊ acetosa qn̄ i stōcho iueniūt humorē grossuꝫ qn̄q̧ d̄ponūt ip̄ꝫ in egestiōe: ⁊ si ē vacu⁹ retinēt. Et q̄ in massa assata sunt ꝯferūt ad v̄mes ⁊ dissinteriā. Et q̄ ex eis sūt ꝯueniētiora dissinterie s̄t pōtica ⁊ eoꝝ sauich nisi ꝯuertat ip̄a lenitas zucchari. Feb. Qn̄q̧ gn̄ant̄ ab illis q̄ s̄t imatura febres pl'ime ꝓꝑetate sui hūoris. Uene. Cōferūt venenis ⁊ sil'r succ⁹ ⁊ folia ipsoꝝ.

¶ De papauere. Cap̄. 570^m.

PApauer q̄d ē. Papaueris sūt sp̄ēs hortulana ⁊ cāpestris: ⁊ sil'r ē nigrū: ⁊ sp̄ēs cornuti qd̄ ē marinū: ⁊ fruct⁹ ei⁹ ē curu⁹: ⁊ sp̄ēs spumosi heracliēsis. Elec. Qd̄ meli⁹ ⁊ sani⁹ est: est albū. Et oꝫ q̄dē vt terant̄ capita papaueris cuiusq̧ sp̄ēi recētia ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ resuent̄ ⁊ administrent̄. Na̅. Hortulanū ē fridū ⁊ siccū i scd̄o: ⁊ nigrū i tertio: ⁊ d̄r ꝙ vsq̧ ad q̄rtū. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Sp̄ēs papaueris sūt ifridatiue: ⁊ nō ē in ip̄o glutinatio de q̄ sit curādū. Et illd̄ q̄dē qd̄ ē nigrū ē igrossatiuū exiccatiuū: ⁊ papauer marinū cornutum cui⁹ fruct⁹ ē curuat⁹ sic̄ cornua tauri ē abstersiuū icisiuū ⁊ ē vehemētis abstersiōis. Et flos q̄dē cāpestris mūdificat vestigia vlcerū in oculis aīaliū. Ap̄a. ⁊ bo. Liniunt̄ sp̄ēs ei⁹ p̄ter marinū sup̄ herisipilaꝫ. Uul. ⁊ vl. Folia cornuti valēt ad vlcera sordida ⁊ corrodūt carneꝫ additā ꝑꝑ suā abstersionē ⁊ eradicāt escaras: ⁊ sil'r flos ei⁹ ⁊ nō ē ꝯueniēs vlcerib⁹ māifestis ꝑꝑ sup̄fluitatē sue abstersionis. Et ex cāpestri q̄dē fit ēpl'm cū oleo sup̄ vlcera ⁊ eradicat ea. Instr. iun. Linit̄ cū sale sup̄ podagrā ⁊ ꝯfert: ⁊ qn̄ d̄coq̄t̄ radix papaueris cāpestris in aqua donec ꝯsumat̄ medietas ⁊ dat̄ in potu ꝯfert sciatice. Mē. cap. Facit somnū ⁊ ꝓprie illd̄ qd̄ nigrū ē: ⁊ ē stupefactiuū ⁊ in lycinio supponit̄ ⁊ facit dormire ⁊ ꝓhibet catarrū: ⁊ cū habētis vigilias fronti ex eo empl'm supponit̄ iuuat̄ ide: ⁊ simil'r qn̄ embrocat̄ decoctio ei⁹ ⁊ cū ex eo spumoso fit vomit⁹ bibito f'm q̄ꝫtitatē exuthe in mellicrato iuuant̄ ipso epileptici. Et oleū ei⁹ cū oleo rosa. est ꝯueniēs soda qn̄ ex eo inungit̄ caput: cū tn̄ ab eo abstinet̄ q̄ꝫtū plus pol'e est sit meli⁹. Et qn̄q̧ distillat̄ ei⁹ decoctio in aurē fortis doloris ⁊ sedat dolorē ei⁹. Mē. ocu. Administrat̄ illud qd̄ frigidū est in dolorib⁹ oculi vehemētib⁹ ap̄d necītatē: sed in ip̄o est cautela obseruāda sicut dixim⁹ in opio. Mē. āhe. ⁊ pec. Cōfert tussi calide ⁊ fluxib⁹ ad pectus ⁊ sputo sanguis. Et sumit̄ ex eo loch ꝯferēs tussi calide valde ⁊ ꝑꝑe qn̄ miscet̄ cū achacia ⁊ succo barbe hircine. Filius v̄o Mesaugue inq̄t. Semē nigri mūdificat pect⁹. Corticis aūt māifestior dispōnū ē ꝙ adiuuat ad spuendū ⁊ in toto semie est mūdificatio. Mē. nut. Cōfert humiditatib⁹ stōchi. Et qn̄ radix ei⁹ qd̄ marinuꝫ est. s. cornutū decoq̄t̄ in aq̄ dōec mediet̄ aq̄ ꝯfert egritudinib⁹ epat̄ ⁊ illi in cui⁹ vētre est hūor grossus. Et semē spumosi facit vomē. Et d̄r simile ēt huic in campestri. Mē. exp. Albū ⁊ nigrū qn̄ terunt̄ multū ⁊ dant̄ in potu cū vino nigro ⁊ pontico secāt fluxū vētris antiquū: ⁊ nā q̄dē ei⁹ nō est vacua a virtute solutiua ⁊ cū h̄ resolutiua resoluit̄ in aq̄ ⁊ ex decoctione eius vehemēti qn̄ fit clystere ꝯfert dissinterie: ⁊ qn̄ bibit̄ semen ei⁹ cū syrupo cartami lenit vētrē ⁊ qn̄ in potu dat̄ d̄ spumoso q̄ꝫtitas exuthe vnius in mellicrato facit vomere: ⁊ simil'r soluit semē spumosi flegma ⁊ humorē cruduꝫ: ⁊ semē sp̄ēi egyptij dat̄ ad bibēdum in natif ⁊ tri: ⁊ semē ei⁹ qd̄ domesticū est cū melle augmētat sperma.

¶ Papauer etiam rubeū qd̄ in vineis ⁊ segetib⁹ nascit̄ improprie papauer vocat̄: naꝫ a Diasco. dicitur aminonis: ⁊ arabice rachaiach vt ap̄d Aui. multi putauerūt h̄ papauer nigꝝ eē ponētes lo-

co eius in ꝯfectione vnguēti populeon: multū errātes eo ꝙ sit calide cōplexionis: nigrū vō papauer frīdissime de īproprie dictis. Pli. lib. 20. cap. 19. iter satiua ⁊ syluestria ē mediū gen⁹ qđ nisi in aruis esset spōte nascereť rhiā vocauim⁹ ⁊ erraticū. Et īfra syluestriū vnū gen⁹ ceraticū vocāt: nigrū cubitali altitudīe: radice crassa ⁊ corticosa cauliculo īflexo vt cornicula: folia mioꝛa ⁊ tenuioꝛa ꝙ̄ ceteris syluestribus: semen exile hꝫ: quidā hoc genus glaution vocant: aliȷ paralion. nascitur enī in afflatu maris aut in nitroso loco ⁊c̄. hoc est cornutū. Alterū est in syluestrib⁹ gn̄ib⁹ heraclion vocať ab aliȷs aphron foliȷs si procul intueať spēm passerū p̄sentātib⁹ radice in sūma terre cute: semine spumeo: ex hoc lina splendorem trahūt estate ⁊c̄. Tertiū genus est thytimalon mecona vocant: aliȷ archalion: folio leui albo capite magnitudinis fabe: colligitur yua florente siccatur in vmbra ⁊c̄. Sim.

¶ De persicis. Cap. 571m.

Persica. Nā. Sūt frida in fine scđi: hūida ī p̄mo: īfra tn̄ finē ei⁹. Opa. ⁊ pp̄. Que sunt hūida velocis sūt putrefactōis lenificatiua ⁊ ī ipsis ē stipticitas aliquātula: ꝫ eis stipticioꝛa sť ea q̄ sūt īcisa exiccata ⁊ in ipsis est ꝓhibitio cursus ⁊ īmatura sūt stiptica ēt. Deco. Abscidūt folia ei⁹ qn̄ ex eis fit linimētū odorē psilotri. Mē. cap. Distillať succ⁹ folioꝝ ei⁹ in aurē ⁊ īterficit v̄mes ⁊ ꝯfert oleū eoꝝ emigranee ⁊ doloꝛib⁹ auris calidis ⁊ frigidis. Mē. nuť. Matura sūt bona stōcho ⁊ in eis est virt⁹ faciēdi appetitū cibi. Et opꝫ qđē vt nō comedanť post aliū cibū qm̄ corrūpunť post eū ⁊ corrūpūt ip̄m: sed p̄cedāt an̄ cibū: ⁊ ea que sicca sunt: sunt tarde digōnis ⁊ non sunt boni nutrimēti ꝙ̄uis sint plurimi nutrimēti. Mē. ex. Fit ex eis ⁊ foliȷs ipsoꝝ empl̄m sumini ⁊ īterficit vermes vētris: ⁊ simil'r si bibať succus eoꝝ ⁊ que sūt eoꝝ superioꝛa ⁊ folioꝝ ipsoꝝ: ⁊ illa que matura sunt leniūt ventrē ⁊ īmatura stringūt. Et dixerūt qdā ꝙ ipsa addunt in coitu ⁊ vī ꝙ illđ sit in corpoꝛib⁹ siccis ⁊ cal'is.

¶ Persica triuꝫ generum apud auctores inuenio: duracina vbiqꝫ nota: armenia ⁊ p̄coqua: que microtera grece vocantur: arabice mirmix: latine autem persica. Plinius tamen lib. 15. cap. 12. a regionibus distinguit genera. Sim.

¶ De pane. Cap. 572m.

Panis qđ ē. Oꝫ vt sit panis mūdus salit⁹: massaꝫ hn̄s ꝯfectā: fermētat⁹: coct⁹ bn̄ ī altanoꝛ vltie vna nocte p̄manēs. Et nō comedať calidus sic̄ ē. Panis. n. cal's nō est apđ nāꝫ receptibilis: ⁊ acceptio ei⁹ q ē de furno ⁊ reliquoꝝ sibi sil'iuꝫ ē mala: ⁊ panis de simila ē melioꝛ eo q ē đ faria: ⁊ ꝙ̄to plus fuerit mūdioꝛ oꝫ vt fermēteť ⁊ dimittať đōec ꝯsequať pl'ꝫ. Et panis qđē furni nō ē sic̄ panis altanoꝛ si suscipiet đcoctionē ab vtroqꝫ latē. Et panis đ patella est crudus iteri⁹: ⁊ ablut⁹ qđē ē īfridatiu⁹ ⁊ ē pauci nutrimēti ⁊ natat ī stōcho ⁊ ē ꝯueniēs calefactiuis ⁊ nō generat oppil'ones ⁊ nō calefacit. Modus v̄o ablutiōis ei⁹ ē vt sumať medulla panis q iacuit vna nocte ⁊ īfundať ī aq̄ cal'a: deide effundať ab eo aq̄ q̄ sup̄ ip̄ꝫ natat ⁊ remoueť sup̄ ip̄ꝫ aq̄ đōec ab eo remoueať virt⁹ fermēti ⁊ reliquoꝝ ⁊ ꝯsequanť finē sue īflationis. Elec. Panis de simila nutribilioꝛ ē ꝙ̄ ali⁹: ⁊ ei⁹ nutrimētū ē meli⁹: ꝫ ē tardioꝛis penetratiōis ⁊ aldarmach sequiť ip̄m ī suis dispōnib⁹. Opir⁹ v̄o q ē plurimi furfuris velocis ē penetratiōis: ꝫ ē mioꝛis nutrimēti ⁊ đterioꝛis. Et ille q nō đcoqť bn̄ ē pl'imi nutrim̄ti: ⁊ sil'r paꝝ hn̄s fermēti: ꝫ ei⁹ nutrimētū oppilat nisi illos q sunt pl'imi exercitȷ: ⁊ panis de patella ē hui⁹ gn̄is: ei⁹ nāqꝫ p̄s īterioꝛ raro đcoqť bn̄. Et panis qđē ablut⁹ p̄ui ē nutrimēti elōgat⁹ a similagieo leuis digōnis ⁊ pōderis. Et panis frumēti rari ī iudicio existit opiri. Et panis alcataif gn̄at hūoꝛē grossuꝫ ⁊ alfatit ē īflatiu⁹ tarde digōnis: ⁊ q melioꝛ de eo ē: ē ille q ē mixt⁹ cū oleo amigdalino: ⁊ opꝫ qđē vt ei⁹ exiccatio sit in vmbra: ⁊ panis fact⁹ ī lacte pl'imi ē nutrimēti ⁊ tarde đscēsiōis ⁊ ē oppilatiu⁹. Et ēpl'm qđē fcm̄ ex pane calidi⁹ est ēpl'o fcō ex frumēto. Deco. Panis q est de frumēto nouo īpinguat velociť. Apa. ⁊ bo. Panis de frumēto cū mellicrato ⁊ succis ꝯueniētib⁹ bon⁹ ē ap̄atib⁹ cal'is: lenit enī ea ⁊ īfridat. Vul. ⁊ vl. Qn̄ panis decoqť cū aq̄ ⁊ sale ⁊ īfundiť ex eo īpetigo ꝯfert. Mē. nuť. Panis cal's facit sitim sua cal'itate ⁊ natat p̄p suā humiditatē vaporosam ⁊ satiat velociter p̄p illđ: ⁊ cal's qđē ē velocis digōnis ⁊ tarde descēsionis. Mē. exp. Panis opirus est lenitiu⁹ nāe ⁊ aldarmach. stringit ⁊ fermētat⁹ lenit ⁊ azimus stringit vētrē: ⁊ ille q ē ī patella coctus ē ex eis q̄ stringūt: ⁊ panis antiqu⁹ sicc⁹ stringit si nō admisceť ei aliud: ⁊ panis alcataif strīgit ventrē: ⁊ panis subtilis strīgit vētrē plus ꝙ̄ ille q ē de simila.

¶ Capitulum de l'ra. Q.

¶ De quinquefolio. Cap. 573m.

Quinquefolium quid est. Est pentaphilon etiam dictum est de ipso.

¶ Quinquefoliū Plinius in lib. 25. cap. 9. nulli ignotū est: cū etiam fraga gignendo cōmendeť: greci vocāt pētapentes siue chamezeleon: siue pētaphilon: rubrā hꝫ radicē: hec cū inarescit: nigrescit: ⁊ angulosa fit: herba incipit ⁊ desinit cum vite: eius radix sparganion vocatur ⁊c̄. mirum dixit fraga gignere. Sim.

¶ Capitulum de l'ra. R.

¶ De rizo. Cap. 574m.

Rizū qđ est. Nā. Est cal'm ⁊ siccū ⁊ siccitas ipsi⁹ ē māifestioꝛ cal'itate sua: verūtn̄ qdā dicūt ꝙ ē cal'ius frumēto. Opa. ⁊ pp̄. Nutrimētū p̄bet ml'tū ad ꝙ̄dā siccitatē đclinās. Et cū đcoqť cū lacte ⁊ oleo amigdalino maius dat nutrimētū ⁊ meli⁹ ⁊ remoueť ab eo exiccatio ⁊ ꝯstrictio quā facit ⁊ ꝓprie cū infundiť nocte vna in aq̄ furfuris. Et ip̄ꝫ est ex eis q̄ tarde infrigidanť ⁊ in ipso est ꝯstrictio. Mē. exp. Decoctū cū aq̄ strīgit vsqꝫ ad terminū: ⁊ decoctū cū aq̄ in spermate efficit augmentū: ⁊ neqꝫ strigit nisi p̄pareť frixiōe in cortice suo: ⁊ studeať in destruēdo aquositatē eius ⁊ ꝓprie eius qđ īfusum est in aqua furfuris ꝓpter quā destruiť eius siccitas.

¶ De rosis. Cap. 575m.

Rosa qđ est. Est v̄tutꝭ cōposite ex suba aquea ⁊ terrea ⁊ ī ip̄a sūt acuitas ⁊ stipticitas ⁊ amaritudo cū stipticitate ⁊ pauca dulcedine: ⁊ in aqueitate paꝝ cal'itatꝭ cā rei p̄p quā ē dulcis ⁊ amara ⁊ ī ip̄a ē sb̄tilitas faciēs ip̄i⁹ stipticitatē penetrare q̄re accidē facit corizā. Et v̄tus qđē amara ī ip̄a remanet dū est recēs: cū aūt siccať mioꝛať ei⁹ amaritudo: ⁊ p̄p h̄ q̄ recens est soluit cū pōdus. ʒ. x. ex ea in potu sumiť. Illa v̄o q̄ noīať rosa fetida ē cal'a ⁊ est radix ei⁹ sicut piretrū adustiua. Nā. Dixit Gal'. ꝙ rosa nō ē vehemētis frīditatꝭ cōp̄ōne sui fcā ad nos: ⁊ dixit opꝫ vt sit frida ī p̄. Ego aūt dico ꝙ ei⁹ siccitas est in p̄ncipio secūdi p̄cipue ī đsiccata. Opa. ⁊ p. Ei⁹ exiccatio ē foꝛ-

tioꝛ sua stipticitate: qm̄ amaritudo eiꝰ est fortioꝛ stipticitate sui saporis ⁊ ē apitiua valde ⁊ sedat motū chol'e ⁊ ē semē eiꝰ fortiꝰ stipticū qđ ē in ipa: ⁊ sil'r pili q sūt in medio eiꝰ: ⁊ in toto ipsiꝰ ē ꝯfortatio mēbroꝝ īterioꝝ ⁊ eiꝰ stipticitas nō ꝑtrāsit cū resol'one. Et sicca qdez est magis stiptica ⁊ fridioꝛ. Et iā dr̄ ꝙ i ea ē virtꝰ exbēs surculos ⁊ spinas ⁊ reliq̄ carni ifixa. Et eiꝰ succꝰ bonꝰ ē exūgulate.s.albi abscisi vnguibus ⁊ exiccat̄ in vmbra. Deco. Rectificat fetorē sudoris qñ i balneo administrat̄. Ex ea q̄q3 fiūt ablutiōes s̄m hūc modū. Sumit̄ rosa cui ros nō aduenit ⁊ dimittit̄ dōec extenuet̄: deinde sumunt̄ ex ea.xl.aur̄. ⁊ ex spica bōi odoris.l.aur̄. ⁊ ex myrra.vj.aur̄. ⁊ fiūt ide trocisci ꝑui: qñq3 vō addūt in eis costi ⁊ lilij: āboꝝ añ.ʒ.ij. ⁊ qñq3 ponunt eos mulieres i maniki ⁊ abluūt malū odorē sudoris. Apa. ⁊ bo. Dixerūt qdā ꝙ ipa abscidit v̄rucas oēs qñ admistrat̄ trita: ⁊ qñ rosa cogt̄ ⁊ terit̄ ⁊ nō exp̄mit̄ ⁊ fit ex ea ēpl'z apatibꝰ calidis soluit ea: ⁊ sil'r ꝯfert herisipile. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ p̄cipue abrasionibꝰ i coxis ⁊ i ancha ⁊ gn̄at carnē i ꝓfundis. Et dixerūt qdā ꝙ ipa exbit ea q̄ ifixa sūt i carne ⁊ spinas trita. Mē.cap. Sedat soda qđ ex ea hūidū ē. Et đcoctio aq̄ eiꝰ ⁊ oleū eiꝰ faciūt sternutationē cū odorant̄. Et dixerūt qdā sternutatio ex ipa fit: ꝓpterea q2 retinet vaporē ⁊ fortasse illđ ēt ē ꝑꝑ v̄tutē suā abstersiuā ⁊ ꝓꝓhibitionē i cerebris hn̄tibꝰ subtiles sup̱fluitates. Et ipamet facit sternutare illū cuiꝰ cerebrū ē cal'z ⁊ eiꝰ semē strigit gigiuas ⁊ sil'r succꝰ eiꝰ cū đcocto: ⁊ ꝯfert ēt dolori auriū. Mē.ocu. Sedat dolorē i oculo ex cal'itate: ⁊ sil'r đcoctio ex sicca est ꝯueniēs grossitiei palpebraꝝ cū ex ea fit alcofol: ⁊ sil'r eiꝰ oleū ⁊ succꝰ ipsiꝰ: ⁊ ipa qdē nō ꝯfert obthalmie nisi cū ex ea abscidunt̄ additamēta ipsiꝰ alba. Mē.ābe. ⁊ pec. Cū aq̄ ro. bibit̄ ꝯfert syncopi ⁊ eiꝰ succus: ꝫ eiꝰ virgulta sūt bona sputo sanguis: ⁊ sil'r capita ipsiꝰ. Mē.nut. Aq̄ ro. ē bona epati ⁊ ꝯfortat q̄ ex ea nutrita ē cū melle stōchū ⁊ ē geleniabi ⁊ iuuat ad digerēdū. Et rosa qdē ⁊ eiꝰ succꝰ ꝯferūt hūorositati stōchi. Oleū vō ros. extiguit inflationē stōchi. Et sil'r epithima factū stōcho ex rosa ipa: ⁊ eius syrupꝰ ꝯfert ei q in stōcho mollificationē h3. Mē.expl'. Sedat dolorē ani linita sup̱ eū cū pēna ⁊ dolorē matricis ex caliditate: ⁊ sil'r decoctio que fit ex sicca ⁊ ꝯfert doloribꝰ recti intestini. Et fit clystere ex decoctione eius vlceribꝰ intestinoꝝ: ⁊ simil'r syrupꝰ eius bibit̄ ad illud: dormire vō super locū ex ea stratū abscindit desideriū. Et que recens est fortasse soluit si sumat̄ pondus.ʒ.x. ex ea decies. Sicca vō nō soluit. Et oleū ro. soluit ventrē.

De renibus. Cap. 576m.

Renes qd sᵗ. Floti sūt: laudabiliores ex eis sᵗ renes hedi lactētis. Nā. Sūt eq̄les ad siccitatē đclinātes. Opa. ⁊ p. Parui sūt nutrimēti ⁊ hūoꝛ eoꝝ ē malus ⁊ laudabiliores eoꝝ sᵗ renes hedi. Mē.nu. Sūt difficil' dīgōis ⁊ horridi saporis.

De rob. Cap. 577m.

Rob. Mē.anhe. ⁊ pec. Iuuat ad spuendū ⁊ ponit̄ in syrupo de papauere noto. Mē.expl'. Cōfert dolori renū ⁊ vesice.

Rob arabice est succus cuius fructus coctus ad spissitudinē vt seruari possit. Sim.

De rutha. Cap. 578m.

Rutha qd ē. Syluestris vehemētioris ē nigredis q̄3 albharmel. Elec. Cōueniētioꝛ rutha ē domestica q̄ nascit̄ apđ arborē fici. Nā. Hūida cal'a est ⁊ sicca i s̄cđo. Et sicca ē cal'a ⁊ sicca i tertio: sicca vō syluestris ē cal'a ⁊ sicca i q̄rto. Opa. ⁊ p̄p̄. Est icisiua resolutiua carminatiua valde mūdificatiua venaꝝ vlceratiua stiptica. Deco. Cū nitro ponit̄ sup̱ morphea albā ⁊ sup̱ v̄rucas ⁊ moꝝ: ⁊ r̄mouet odorē allioꝝ ⁊ cepaꝝ ⁊ ꝯfert alopicie. Apa. ⁊ bo. Syluestris qñ terit̄ ⁊ fit ex ea ēpl'm mēbro sup̱ qđ ē apa cal'z ꝯfert: ⁊ qñ pōit̄ sup̱ scrophulas gutturis ⁊ ascelle resoluit eas: ⁊ gūma eiꝰ ē fortioꝛ i oibꝰ illis. Vul. ⁊ vl. Pōit̄ cū butyro ⁊ melle sup̱ ipetiginē: ⁊ cū aceto ⁊ cerusa sup̱ formicā: ⁊ herisipilā sanat ātiq3. Instr.iun. Cōfert paralysi ⁊ sciatice ⁊ doloribꝰ iūcturaꝝ bibita ⁊ more ēpl'i supposita cū melle. Mē.ca. Aufert odorē allioꝝ ⁊ cepaꝝ ⁊ fit ex ea ēpl'z cū sauich ad sodā ātiq3. Et qñq3 fit ex ea ēpl'z cū aceto i naso ad fluxū sanguis nariū ⁊ retiet ipm. Et succꝰ eiꝰ calefactꝰ i cortice granati distillat̄ i aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ sedat dolorē ⁊ tinitū ⁊ sonitū ⁊ iterficit v̄mes ⁊ liniunt̄ cū ea vlcera capit̄. Mē.ocu. Ipa acuit visum ⁊ ꝓprie succꝰ eius cū succo feniculi ⁊ melle collyrio facto ex ea aut comesta. Et qñq3 fit ex ea ēpl'z sup̱ pulsationē oculi. Mē.ābe. ⁊ pec. Decoctio eiꝰ q̄ humida ē cū āheto sicco ꝯfert dolori pectoris ⁊ difficultati anhelitꝰ s̄m testimoniū ruffi. Mē.nut. Fit ex ea ēpl'm cū ficubꝰ ad hydropisim hyposarchā ⁊ dat̄ i potu vinū i q̄ decogt̄ rutha ēt. Et qñ đ semie eiꝰ bibit̄ ab vna.ʒ. vsq3 ad.ʒ.ij. ad singl'tū fl'aticū sedat ipm. Et ipa qdē digerit ⁊ facit appetitū cibi ⁊ ꝯfortat stōchū splenī. Mē.exp. Exiccat sperma ⁊ abscindit ipm ⁊ deijcit desideriū coitꝰ ⁊ ꝯcubitꝰ ⁊ vtraq3 spēs eiꝰ stringit ⁊ sedat dolorē pūgitiuū. Et fit ex ea clystere cū oleo ad dolores colice ⁊ ponit̄ cū melle sup̱ vlcera ani ⁊ bibit̄ cū oleo ⁊ bibit̄ ꝑꝑ v̄mes: ⁊ ābe spēs expellūt sup̱fluitates corporis cū ꝓuocatione: ⁊ sil'r retinet egestionē. Et fit ex ea empl'm cū folijs lauri super testiculos ad apata ipoꝝ. Feb. Et sil'r ꝯfert rigori comestio ipsiꝰ ⁊ inūctio ex oleo eiꝰ. Vene. Resistit venenis ⁊ bibat qui sibi timet ne in potu sumat venenū ⁊ pūgi a venenosis de semine eiꝰ pōdus.ʒ.j. cū folijs suis cu3 vino ⁊ ꝓprie si bibit̄ cū nuce ⁊ bolo oibꝰ ꝯtritis ⁊ cōmixtis: ⁊ plurimū ipsius sumere de syluestri est pernitiosum.

Rutha tres h3 spēs: domestica vbiq3 nota: ⁊ ē agrestis ⁊ in nullo a domestica differēs nisi loco natiuitatis: ⁊ vlceratiua est: ⁊ facie odorata v̄it: tertia est harme. Diasco. Ruthe duo sunt genera: domestica ⁊ agrestis: montuosa viscidioꝛ est hortiua: escis nō apta: sed melioꝛ est que circa cucumeres nascit̄ ⁊c. Sim.

De rubo. Cap. 579m.

Rubꝰ qd ē. Dixerūt qdā ꝙ ē alhausegi ⁊ ē q̄dā spēs eiꝰ q̄ noiat̄ rubꝰ canis ⁊ h3 fructū qui est sicut oliua habēte iteriꝰ lanā. Ele. Succus eiꝰ coagulatus cū exiccatione in sole forti. Nā. Est fridus ⁊ siccꝰ ⁊ i fructu eiꝰ maturo est caliditas quedā. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Est stipticꝰ de-

ſiccatiuus cū oib⁹ partib⁹ ſuis ⁊ folia ei⁹ ſunt minora in hoc pp ſuā aqueitatē. Deco. Decoctio ſtipitu꞉ ⁊ folioꝝ eius tingit capillos. Apa. ⁊ bo. Prohibet ex folijs ei⁹ empl'm ambulationē fraudulētis ⁊ formice: ⁊ eſt bonū ſup hereſipilā: ⁊ ei⁹ humor eſt groſſus. Illō eni qd̄ de eo exiccatū eſt ſtringit manifeſte: ⁊ ſil'r flos ei⁹. Et in radice qdē ruffi eſt ſubtilitas cū ſtipticitate ⁊ pp hoc frāgit lapidē. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ que ſunt ſup caput ⁊ ꝯſolidat vulnera. Mē. cap. Qn̄ maſticanť folia ei⁹ ſtrigūt gigiuā ⁊ ſanāt alcola: ⁊ ſil'r fructus ei⁹ ⁊ folia ipſi⁹ ſanāt dolores gingiue: ⁊ ſuccus folioꝝ ei⁹ ſanat os calidū ⁊ folia ei⁹ ſanāt vlcera capitis ⁊ multitudo fructus albauſegi facit ſoda. Mē. ocu. Cōfert exiture oculi. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōferūt ptes ei⁹ ſputo ſanguis. Mē. nuť. Ex folijs ei⁹ fit empl'm ſtōcho debili recipiēti mās ⁊ ꝯfortat eū. Mē. expul. Strigit vētrē ⁊ rub⁹ qde꞉ canis cū accipiť a fructu ei⁹ lana q̄ ē in eo ⁊ decoqť ſtrigit ei⁹ decoctio vētrē ⁊ abſcindit curſu꞉ humiditat꞉ antiq̄ ex mřice ⁊ ꝯfert hemorroidib⁹ natis in ano ex qb⁹ currit ſanguis facto ex eo empl'o. Et ipſe ⁊ flos ei⁹ ꝯferūt vlcerib⁹ iteſtinoꝝ ⁊ ſolutioni ⁊ frāgūt lapidē ſubtilē in eis. Vene. Eſt cōueniēs morſui aīalis qd̄ nominať karites.

¶ Rubus alius bat⁹ ferēs mora: alius rub⁹ canis: q grece cinoſbatus vocať: ⁊ eſt ſpina q̄ nr̄o idiomate rozagna vocať q̄ſi roſa acuta: ei⁹ ſemē vel fruct⁹ eſt ſimilis fructui roſe: in cui⁹ ſūmitatibus oriť q̄dā tuberoſitas tecta lanugine aſpera habēs intus vermiculos: quā moderni q̄dā falſo bedeguard vocauerūt: profert flores vt roſa: virgas h꞉ rectas ⁊ vncis ſpinis fortib⁹ armatas. Pli. lib. 16. ca. 38. Rubi ingt mora ferūt ⁊ alio gn̄e ſimilitudine roſe: q̄ vocať cinoſbatos. tertiū genus ideū vocant greci a loco: tenuior al'r tenerior q̄ꝫ cetera minoribuſq꞉ ſpinis ⁊ minus adūcis. Sim.

¶ De rubea tinctoꝝ. Cap. 580m

Rubea tinctoꝝ qd eſt. Eſt pontici ſaporis. Opa. ⁊ pp̄. Abſtergit cū eq̄litate ⁊ poniť ſup ipetiginē cū aceto ⁊ ſanat eā ⁊ mūdificat cutim ab oī veſtigio. Inſtr. iun. Dať in potu cū mellicrato ⁊ ꝯfert ſciatice ⁊ paralyſi q̄ eſt cū nocumēto in vtriſq꞉ lateribus ⁊ in ſenſu ⁊ dať in potu de ea. ʒ. j. cū duab⁹. ʒ. rauedſceni ad pcuſſionē ⁊ caſum cū vaſe vitreo terreo de vīo paſſarū. Mē. nuť. Dať in potu fruct⁹ eius cū oxymelle ad apata ſplenis ⁊ mūdificat epar ⁊ ſplenē ⁊ aperit oppil'ones eoꝝ ⁊ ē ei ꝓprietas in hoc. Mē. exp. Prouocat vrinā adeo vehemēter q̄ꝫ q̄n̄q꞉ facit mingere ſanguinē. Et op꞉ vt q eā bibit quaq꞉ die balneeť. Et q̄n̄ ſupponiť prouocat mēſtrua ⁊ extrahit fetū. Vene. Stipites eius cū folijs ſuis conferunt morſui venenoſoꝝ vermium.

¶ Rubea tinctoꝝ que ⁊ rubia dr̄. Dy. rubia quā alij eritrodanū: latini vō rubiā dicūt: herba eſt oībus nota: eius ſpēs due ſunt: vna agreſtis: alia que appellať ſparthos: ramulos ſiue thyrſos h꞉ tenues ⁊ q̄ſi nodos: folia per interualla diſtantia atq꞉ per ſingulas anodationes veluti ſtellarū imaginē metiētia: fructus ſiue ſemē eſt ei rotundū ⁊ viride: dehinc rubeū aut circa maturitatē nigrū: radicem h꞉ longam ⁊ tenuem ⁊ rubicundam ⁊c̄. Sim.

¶ De raffano. Cap. 581m.

Raffanus qd eſt. Fortius qd̄ eſt in ipſo eſt ſemē ipſi⁹: deide cortex ei⁹ poſtea folia ipſius: deide caro ei⁹. Et oleū qdē ei⁹ exiſtit in virtute olei de kerua: niſi q꞉ eſt vehemētioris caliditat꞉ ipo ⁊ ſylueſtre in oib⁹ narrationib⁹ cōicat ei: ꞉ fortius eo. Ele. Fortius qd̄ eſt in ipſo eſt ſemē ei⁹. Et ille q magis tēperat⁹ ē: ē ille q eſt elixat⁹. Nā. Lignū ei⁹ eſt calidū in pmo ⁊ humidū: ⁊ ſemē ei⁹ eſt cal'm in tertio. Opa. ⁊ pp̄. Sn̄at vētoſitates: ꞉ ſemē ei⁹ ipas ſoluit ⁊ in ipſo eſt ſubtiliatio fort꞉ ⁊ ꝓprie in ſemie ei⁹: ⁊ q eſt ſylueſtris eſt iflatiu⁹. Et ille q eſt elixat⁹ eſt nutribilior pp ſepationē illi⁹ ab eo qd̄ ē mediciale. Et nutrimētū qdē ei⁹ ē flaticū ⁊ paucū cū ꞉. Et in ipſo eſt ſuba q̄ velox eſt ad putrefiendū: ⁊ illud pp illō qd̄ in ipſo eſt de nocumētis. Folia aūt vernalia q̄n̄ elixanť ⁊ comeduntur cū oleo ⁊ almuru nutriūt plus q̄ꝫ radix. Dec. Si miſceať cū oleo faria lolij facit naſci pilos ī alopicia. Et q̄n̄ fit ex eo empl'm cū melle eradicat veſtigia accidētia ſub oculo q̄ ſunt cū occultatiōe: ⁊ ꝯfert ſemē ei⁹ lentiginib⁹ factis in mēbris ⁊ reliqs colorib⁹ exneis ⁊ veſtigijs ⁊ percuſſionib⁹ ⁊ pāno: ⁊ ipm cū ꝯdiſi linitu꞉ remouet morpheā nigrā ꝓprie in balneo. Et ipſe multiplicat pediculos in corporib⁹. Apa. ⁊ bo. Cū faria lolij adhibit⁹ bothor lenib⁹ abſtergit eas. Vul. ⁊ vl. Quando ex eo fit emplaſtrū cū melle eradicat vlcera fraudulēta ⁊ vlcera lenia: ⁊ ſemē ei⁹ cū aceto eradicat vlcus cācrenarū itegre: ⁊ ſimil'r operať ſup ipetiginē. Inſtr. iun. Semē ei⁹ expellit pulſationē que ē in iuncturis ⁊ eſt bonū dolori iuncturarū valde. Mē. cap. Nocet capiti ⁊ dētib⁹ ⁊ palato: ⁊ ſuccus eius ⁊ oleum ipſi⁹ ꝯferūt vētoſitatib⁹ ī aure valde. Mē. ocu. Nociuus eſt oculo verūtn̄ abſtergit ipm q̄n̄ in eo diſtillať aq̄ ei⁹ ⁊ delet veſtigia que ſūt in oculo ſub lachrymali. Ingt filius Meſaugue: folia ei⁹ acuūt viſu꞉. Mē. anhe. ⁊ pec. Qui eſt elixatus eſt ꝯueniens tuſſi antiq̄ vetuſte ⁊ chimo groſſo generato in pectore: ⁊ ipſe cōfert prefocationi accidenti ex fungis mortiferis. Et ſi decoquať cū oxymelle: deide fiat ex eo gargariſmus cōfert prefocationi. Et in ipſo cū hoc eſt nocumentū gutturis ⁊ eſt addens in lacte. Mē. nuť. Eſt malus ſtōcho faciēs eructuare. Et poſt cibū lenit ventrem ⁊ facit cibū penetrare ⁊ ante cibū facit natare cibū ⁊ nō quieſcit ⁊ ꝓpter hoc facilē efficit vomitū ⁊ ꝓprie cortex eius cū oxymelle ⁊ cōuenit lateri ⁊ ſpleni ſuperpoſitus vt emplaſtrū. Et ſemē eius cū aceto facit nauſeā valde ⁊ reſoluit apoſtema ſplenis. Filius vō Meſaugue dixit. Si comedať poſt cibū digerit ⁊ ꝓprie folia eius. Et aq̄ folioꝝ ei⁹ aperit oppilationes epatis ⁊ remouet icteritiā. Et dixerūt qdā folia ei⁹ digerūt ⁊ corpus eius facit nauſeā: ⁊ ſemē ipſius reſoluit inflationē in ventre ⁊ facit facilē egreſſionē cibi ⁊ facit appetitū ⁊ aufert dolore꞉ epatis ⁊ aq̄ eius eſt bona hydropiſi. Vene. Cōfert morſui vipere ⁊ cū vīo morſui cornute etiā. Et ſemē eius ꝯfert venenis ⁊ vermib⁹ venenoſis. Et ſi ponať fruſtū ei⁹ ſup ſcorpionē moriť: ⁊ aqua eius experta eſt in hoc: ⁊ ē fortior. Et ſi momorderit aliquē ſcorpio qui raffanū comedit nō nocebit ei.

¶ Raffanus. Pli. lib. 19. ca. 5. gn̄a ei⁹ greci fecerūt tria: folioꝝ dr̄ia criſpi atq꞉ lenis: ⁊ tertiū ſylueſtre: atq꞉ huic leuia qdē folia: ſ꞉ breuiora ac rotūda copioſaq꞉ atq꞉ fructicoſa: ſapor aūt aſper: ⁊ medicamenti iſtar ad eliciendas aluos. Et infra noſtri alia fecere genera: algidenſe a loco longum atq꞉ tranſlucidum: alterum rapi figura qd̄ vocant ſyria cum ſuauiſſimum fere atq꞉ tenerum hyemiſq꞉ patiens: aliud ſylueſtre: greci cheriam appellant: pōtici armon: alij leucē: noſtri armoraciā fronde copioſius q̄ꝫ corpore ⁊c̄. ⁊ alij marmoracium vocant hoc. Sim.

¶ De reban. Cap. 582m.

r Eban. Mem. expul. Confert hemorroidibus.

¶ Reban. de hoc Aui. duo facit capitula: vnū hoc qd̄ est breue qd̄ q̄si notū sibi nō notificat: aliud de Reban salamonica qd̄ sequit̄: qd̄ oīno sibi ignotū fuit: vt apparet ex textu eius. Sim.

¶ De reban salamonica. Cap. 583m.

REban salamonica qd est. Inuenit̄ i mōtibus spahā ⁊ ē sil'is anheto humido. Et dixit q̄ folia eiꝰ sunt sic̄ malua ⁊ poma eius sunt pua ⁊ iuoluit̄ sup arborē sic̄ volubilis. Et vi q̄ sit in ipo diūsitas ⁊ vi q̄ fmo verꝰ sit inuēs ad h̄ q̄ ipa ē plāta q̄ noiat̄ basaserū. Vulgꝰ. n. existimat q̄ ē rebā salamonica. Opa. ⁊ ppie. Est subtilis exiccatiua resolutiua Apa. ⁊ bo. Cōfert posita cū aceto super herisipilaȝ ⁊ linitur sup apostemata flegmatica. Vul. ⁊ vl. Linitur cum aceto super vlcera ambulatiua. Instrumenta iuncturarū. Linitur sup podagraȝ ⁊ cōfert ei ⁊ est eius proprietas. Mē. ca. Cōfert torture. Mē. exp. Supponit̄ cum oleo ro. ad dolorem matricis. Vene. Linit̄ sup mordicationē scorpiōis.

¶ De roba. Cap. 584m.

ROba qd est. Et auellana indica ⁊ ē fructꝰ magnꝰ i magnitudine auellane similis papauero ⁊ separatur a grano sicut neregil. Nā. Et ē calida ⁊ sicca. Apa. ⁊ bo. Est epithima super scrofulas cū aceto conueniens. Vul. ⁊ vl. Cōfert scabiei ⁊ pruritui. Instr. iun. Disrūpit vētositates ipediētes i dorso. Mē. cap. Fit ex ea caputpurgiū ad torturā ⁊ plīm ꝯfert ei: ⁊ simil'r ꝯfert emigranee ⁊ soda. Et est caputpurgiū ꝯferēs epil'ie ⁊ scothomie ⁊ manie ⁊ mel'ie. Et iā qdē exptū ē caputpurgiū eiꝰ in tortura tribꝰ diebꝰ ⁊ fecit currē hūiditatē ex naribꝰ ⁊ fecit fluē flegma plīm ⁊ remouit egritudinē in tribꝰ diebꝰ. Et opȝ vt patiēs torturā moret̄ in domo tenebrosa: ⁊ ꝯfert vētositatibꝰ crudis. Mē. ocu. Cōfert aq̄ in oculo alcofol facto ex ea ⁊ ppe succꝰ mioris eiꝰ ⁊ ventositati asebel ⁊ pāno ⁊ caputpurgio facto ex ea cū aq̄ amaraci: ⁊ fit ex ea alcofol cū āthimonio tortos hūtibꝰ oculos. Mē. ābe. ⁊ pec. Dat̄ i potu de radice eiꝰ pōdus. ʒ. ij. cū vio ad pleuresim fridā ⁊ asma ⁊ tussiȝ ātiq̄ȝ ⁊ sputū sanguis ex pectore pp illd̄ qd̄ i ipa ē stipticitas. Mē. exp. Cōfert chol'ice passioni ⁊ dat̄ d eo i potu pōdus. ʒ. ij. ad anū ⁊ dolorē mr̄icis. Et pessariū suppositū de eo qd̄ ex ipa fricatiōe dissolutū ē ꝓuocat mēstrua ⁊ exhibit fetū: ⁊ sil'r succꝰ eiꝰ ⁊ sol'one educit chol'aȝ nigrā ⁊ fl'a ⁊ aq̄sitatē ēt ⁊ chol'am ex corpe toto absq̄ȝ difficl'tate: ita q̄ sanat albaras ⁊ remouet eā ⁊ icteritiā ⁊ pānū ⁊ sil'ia: ⁊ resoluit colicā: ⁊ eiꝰ potio ē triū kermet ⁊ kermet ē sex kerates. Et bibit̄ cū vino dulci: aut oxymelle ⁊ dat̄ cū petrosillino ⁊ dauco. Et scamonea mouet eiꝰ sol'onē: q̄n ipa admiscet̄ ⁊ ꝯfortat ipaȝ ⁊ q̄ȝtitas eiꝰ est cū vnoq̄ȝ aur̄. ipsiꝰ ponant̄ tres anulusat de scamonea: ⁊ q̄nq̄ȝ assumit̄ de ea pōdus. ʒ. ij. ⁊ terit̄ ⁊ ponit̄ cū vio dulci: aut in oxymelle ⁊ dimittitur aliquāto spatio: deinde coquit̄ vinū illud cū lentibꝰ: aut ordeo cū carne galline ⁊ dat̄ ad sorbēdū ius eius ⁊ miscet̄ ei de scamonea. Feb. Confert febribꝰ quartanis. Vene. Est tyriaca morsui scorpionis ⁊ ruthele. Et qdam student ad hoc vt sumāt de cortice eius superiore sicut lens ⁊ ꝓijciāt in fissurā puncture.

¶ De reubarbaro. Cap. 585m.

REubarbarū. Elec. Q̄nq̄ȝ adulterat̄ h̄ mō. Decoq̄t ⁊ assumit̄ eiꝰ aq̄sitas ⁊ desiccat̄ succꝰ eiꝰ: deide exiccat̄ suba eiꝰ post illd̄ ⁊ vēdit̄ sic̄ ē. Vex ipȝ ē tūc spissius ⁊ vehemētiꝰ stipticū ⁊ purū ē vehemētiꝰ rarū ⁊ minus stipticū ⁊ est crocee tincture. Opa. ⁊ pp. Suba arboris eiꝰ ē cōmixta ex aqueitate ⁊ aereitate: ⁊ i ipo ē terreitas amara pp actionē ignei tat̄ i ipȝ: ⁊ sil'r eiꝰ mollities ⁊ stipticitas sūt ex terreitate eiꝰ ⁊ seq̄t ipm in stipticitate eiꝰ terreitas: imo ē iuuamētū i ea: ⁊ cōplet̄ eiꝰ opō cū q̄litate sue terreitatis: ⁊ qd̄ de ipo purū ē: ē minꝰ stipticū. Deco. Cōfert pāno ⁊ vestigijs remanētibꝰ sup cutes: q̄n linit̄ cū aceto ⁊ fit eūo cū eo. Apa. ⁊ bo. Fit ex eo ēpl'ȝ cū qbusdā hūiditatibꝰ ad apata cal'a. Vul. ⁊ vl. Cōfert ipetigini epithimatū cū aceto. Instr. iun. Cōfert valde casui ⁊ pcussiōi. Et inq̄t Alcāzi potio eiꝰ sit. ʒ. ij. in vio ꝑmixto ⁊ ꝯtusionibꝰ: q̄n dat̄ in potu cū vio odorifero: ⁊ sil'r q̄n inūgit̄ ex oleo eiꝰ ad ꝯtusionē lacertoꝝ ⁊ dolorē eoꝝ ⁊ extēsionē ⁊ ꝯfert rupture. Mē. anhe. ⁊ pect. Cōfert asmati ⁊ sputo sanguis. Mē. nu. Est ꝯferēs epati ⁊ stōcho ⁊ d̄bilitati āboꝝ ⁊ doloribꝰ eoꝝ ⁊ doloribꝰ itrinsecis ⁊ singultui ⁊ rupture ⁊ extenuat splenē. Mē. exp. Cōfert adhereb ⁊ dolori pūgitiuo vētris ⁊ dissinterie ⁊ dolori renū ⁊ vesice ⁊ doloribꝰ mr̄icis ⁊ fluxui sanguis. Feb. Cōfert febribꝰ antiq̄s ⁊ hn̄tibꝰ ꝑiodos. Vene. Cōfert morsui vermiū venenosoꝝ ⁊ serpētis ⁊ q̄ȝtitas potꝰ eiꝰ est sicut q̄ȝtitas potus agarici.

¶ Reubarbarū est frigefaciēs equū ⁊ calefaciēs hominē. Sim.

¶ De ramech. Cap. 586m.

RAmech. Nā. Est frida ⁊ sicca. Opa. ⁊ p. Est stiptica exiccatiua subtiliatiua cōstrictiua: ꝓhibēs effusiōes māꝝ ⁊ sedat cal'itatē. Mē. nut̄. Confortat stōchū q̄n in potu dat̄ cū aqua myrti. Mē. exp. Constringit ventrem.

¶ Ramech est confectio ex galia ⁊ passulis: ex qua fit galia muscata: ⁊ debent esse passule imature.

¶ De ratienigi. Cap. 587m.

RAtienigi qd est. Nominat̄ colofonia: ⁊ ē gūma pini ⁊ noiat̄ arbor eius in scemialberez. Nā. Est cal'a ad tertiū: sicca in p̄. Opa. ⁊ ppe. Generat carnē corpoꝝ teneroꝝ: sed cōmouet dolores in corporibꝰ teneris: ⁊ q̄nq̄ȝ sanant̄ ea vlcera cū balaustijs ⁊ venis ⁊ similibus.

¶ Ratienigi in. 7. Joā. Serap̄. in vnguento aselemanum aliter alseleuiabin ⁊ est vnguentum apostolorum: ⁊ in alijs multis locis exponitur q̄ est colofonia.

¶ De ribes. Cap. 588m.

r Ibes qd est. Inest ei virtus acetositatis citri ⁊ agreste. Nā. Est frigida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ pp. Est exiccatiua ⁊ abscindit sanguinē sedatiua caliditatis ⁊ ꝯfert apostematibꝰ pestilentie que subito interficiūt. Mē. ocu. Acuit visum q̄n fit alcofol ex succo eius. Mē. expl'. Cōfert solutioni cholerice. Apa. ⁊ bo. Confert variolis ⁊ morbillo ⁊ apostematibus pestilentialibus ⁊ pestilentie.

¶ Ribes

¶ Ribes arabice plāta in mōtib⁹ syrie nascēs: ⁊ sub niuib⁹ virens acetosi saporis vtilis vētris fluxui cholico p̄cipue: ex cui⁹ succo syrup⁹ sepe ad nos d̄fert: fruct⁹ ēt ei⁹ vsui medicinaꝝ apt⁹ vī: ex auc̄te Ras. in Almāsorē: q iter fruct⁹ ip̄z cōputat. Albaui ē planta stipitē hn̄s rubeū ad viriditatē decliuez teneꝝ: cui⁹ sapor ē dulcis acetositate mixt⁹: folia rotūda viridia ⁊ magna: cui⁹ granuz portat de corascē acidi saporis: de quo fit rob ⁊c̄. nos āt loco ei⁹ succuz acetose que est lapaciū agreste ponere possumus. Sim.

¶ De rachamat. Cap. 589m.

Rachamat. Mē. capi. Distillat fel ei⁹ cuz ol̄o violaceo in latere diuerso ad emigraneā ⁊ diuerso ad dolores auris. Et fit ex eo caputpurgiū ifantib⁹: aut distillat i narib⁹ ipsoꝝ pp illd̄ qd̄ i eis ē de vētositatib⁹ pueroꝝ. Mē. ocu. Fit alcofol ex felle ei⁹ ad albedinē oculi cuz aq̄ frida. Mē. ex. Dī q̄ sterc⁹ ei⁹ eiicit fetū vaporatuz. Uene. Jnqt fili⁹ Alapatrich. Ei⁹ fel exiccat in vase vitri in vmbra ⁊ fit ex eo alcofol i latere morsus vipe: sed non credo illud. Et quidam dixerunt q̄ exptū fuit ad venenum scorpionis ⁊ serpentis ⁊ vipere maioris ⁊ iuuat. Et videt mihi q̄ liniendo factum est.

¶ De rasas. Cap. 590m.

Rasas qd est. Jā dcm̄ est in capl̄o de plūbo: ⁊ h̄ est stānū: ei⁹ āt cerusaz ⁊ spēs faciēdi eā dicem⁹ in antidotario. Elec. Qd̄ in eo subtile ē: est qd̄ adustum est ex cerusa: ⁊ opz vt timeat odor ei cum adurit. Na. Est fridū ⁊ humidū. Opa. ⁊ p. Jn eo qd̄ ē adustū est lenificatio ⁊ subtiliatio ⁊ resol̄o ⁊ iterfectio sanguis. Et ei⁹ cerusa ē glutinatiua ifridatiua: cuius virt⁹ est virt⁹ thutie aduste. Et scoria qdē rasas ē in sil̄itudie virtutꝫ rasas adusti. Apo. ⁊ ho. Qn̄ fricat cū vino aut alio aut aliq̄ succoꝝ fridoꝝ ꝯfert apatib⁹. Uul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ fraudulētis ⁊ ambulatiuis. Et cerusa replet vlcera ⁊ glutinat ea. Uene. Quando fricat eius cerusa super pūcturam scorpiōis marini ⁊ draconis marini ꝯfert. Et oportet vt timeatur eius odor apud adustionem.

¶ De rabadat. Cap. 591m.

Rabadat. Mē. ca. Dicit q̄ rabadat positus sup caput patiētis soda remouet soda. Hal. vo ingt. Existimo q̄ ipsa facit illud dū ē viua: mortuam enim iam expertus fui ⁊ nihil inueni.

¶ Rabadat est piscis stupefaciens torpendo.

¶ De reiben. Cap. 592m.

Reiben qd ē. Est lapis q ē sic̄ cācer. Na. Est fridus ⁊ humidus in scd̄o. Opera. ⁊ p. Exiccat ⁊ abstergit ⁊ eius virtus est proxima virtuti cancri. Mem. ocu. Acuit visum.

¶ De rubien. Cap. 593m.

Rubien. Opa. ⁊ p. Est ꝯueniēs cib⁹: h̄ salit⁹ antiquus generat melancholiam. Mē. expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ Rubien in. vij. Serapionis in medicis oculoꝝ sepe reperitur: ⁊ est os sepie: alij vo rubie dicunt: sed ab Auicen. rubien vocat ipsa sepia. Sim.

¶ De rebithe. Cap. 594m.

Rebithe. Na. Filius Mesangue ingt. Est calidior q̄z rubiē. Mem. ex. Exiccat coitum.

¶ De ratuba. Cap. 595m.

Ratuba quid est. Est alcot. Et iaz diximus de ea.

¶ De ranis. Cap. 596m.

Rana. Opa. ⁊ p. Cinis ranaꝝ qn̄ ponit super locū sanguis retiet eū. Deco. Et ipsa qn̄ dcoqt cū sale ⁊ ol̄o ē fm q̄ dī bezabar lepre ⁊ venenosoꝝ v̄miū comesta. Jnstra iūc. Ei⁹ ius ꝯfert apatib⁹ chordaꝝ qn̄ sup ea effunditur. Mē. ca. Dī q̄ ex succo rane fluuialis colluit os ad dolorē dētiū ⁊ sedat si ē i ea qd̄ ē i ea. Et corp⁹ rane ⁊ p̄pe piguedo ei⁹ ē ex eis q̄ facilē dētiū eradicationē faciūt. Et existimo q̄ ē h̄ ex petrosa nō domestica: hec eni spēs est ex eis que testant medici ⁊ experimentatores cōitatis eiicere dētes aialiū qn̄ ipsaz sumūt in cibo ⁊ i pastu. Uene. Siqs comedit sanguinez eius aut corus ipsi⁹ apat corp⁹ ei⁹: ⁊ fit ipsi⁹ color plūbe⁹ ⁊ expellit spma donec morit. Et dī q̄ qn̄ coqt cū sale et ol̄o ⁊ comedit ē bezabar lepre ⁊ v̄mib⁹ venenosis.

¶ Capitulum de littera. S.

¶ De squilla. Cap. 597m.

Squilla qd ē. Est cepe muris q̄ sic noiatur: ppea q̄ ipsa iterficit murē. Et est p̄ūgitiua acuta: h̄ dcoctio ⁊ assatio frāgūt ei⁹ fortitudinē. Et forma ipsi⁹ cū assata ē: ē forma pisci dsiccati. Et color ei⁹ ē citrina dclinās ad albedinez ⁊ ex ea ē gen⁹ venenosuz mortale. Et existimauerūt qdā q̄ ipa sit napellus pp qddā signū qd̄ i ea repit: sed errauerūt. Elec. Que ex ea bona ē fortꝫ coloris splēdida i ei⁹ sapore ē dulcedo cuz acuitate ⁊ amaritudie. Na. Cal̄a ē i t̄tio: sicca i termis scd̄i. Opa. ⁊ p. Est resolutiua attractiua sanguis ad exteriora ⁊ supfluitatuz adustiua vlceratiua subtiliatiua valde chimorum grossoꝝ icisiua cū v̄tute vltra v̄tutē sue calefactionis. Et ipsi⁹ acetū ꝯfortat corp⁹ dbile ⁊ acqrit ei sanitatez. Deco. Eradicat verrucas illinita cū ol̄o ⁊ gūma pini. Et fac̄ pilos nasci i alopicia ⁊ tyria illinita ⁊ fricata ⁊ fixuris calcanei p̄pe. Et syrup⁹ ei⁹ ⁊ ipsi⁹ acetū bonuz efficiūt colorē. Uul. ⁊ vl. Desiccat vlcera exteriora ⁊ nocet vlcerib⁹ visceruz comesta ⁊ exulcerata fricata. Jnstra iū. Nocet neruis sanis parūper ꝯferēdo dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ ⁊ paralysi ⁊ sciatice p̄pe: ⁊ simil̄r ei⁹ acetū ⁊ syrup⁹ ipsi⁹. Mē. ca. Cōfert soda et mel̄ie ⁊ ꝯstrigit ei⁹ acetū gigiuas: ⁊ ꝯfuat dentes motos ⁊ ꝯfert fetori oris. Mē. ocu. Ei⁹ comestio acuit visuz. Mē. āhe. ⁊ pec. Cōfert asmati valde ⁊ tussi antique ⁊ aspitati vocis ⁊ ponāt ex ea tres anulusat cum melle ⁊ ꝯfortat guttur ei⁹ acetū ⁊ cepe ipsi⁹. Mē. nu. Cōfert duritiei splenis ⁊ ꝯfortat stōchū ⁊ digōnē ⁊ cōfert subleuatiōi cibi. Et sil̄r acetū ei⁹ ⁊ succ⁹ ipsi⁹ bibitū pp splenē dieb⁹. xl. Et dī q̄ si suspēdat sup illū q habz splenē dieb⁹. xli. liq̄fac̄ ipsi⁹ splenē ⁊ ꝯfert hydropisi et icteritie. Mē. ex. Prouocat vrinaz fortiter: ⁊ sil̄r ei⁹ acetū ⁊ syrup⁹ ipsi⁹ ꝯferunt difficultati vrine: ⁊ puocat mēstrua: donec ēt faciāt abortū: ⁊ sil̄r acetū ⁊ syrupus ei⁹ ꝯferūt p̄focatiōi mr̄icis: ⁊ soluit grossos hūores p̄cipue qd̄ ex ea assatū ē aggregata cū sexcuplo salis: ⁊ ei⁹ potio sit duoꝝ mubaraheni cū est ieiunus: ⁊ sil̄r qd̄ ex ea ē elixatū: ⁊ ei⁹ semē hn̄ tritū ⁊ positū i vase ficco ⁊ pmixtū cū melle ⁊ comestū lenit nām ⁊ ꝯfert dolori ani

⁊ mr̄icis ⁊ stõchi: ⁊ ꝯfert dolori pũgitiuo. Feb. Acetũ exꝰ ꝯfert tremori antiquo. Vene. Cũ suspẽdiť eiꝰ totum sup̱ portas fm̄ ꝙ diciť ꝓhibet venenosa ab eis ⁊ est tyriaca venenosis: ⁊ interficit mures. Permuta. Tantũ quãtũ ipsa est de cordumeni: ⁊ tãtũ quãtũ ipsa est: ⁊ tertia ipsius acori ⁊ tertia ipsius amomi.

¶Squilla cepe muris arabi. dĩ ansel. Vex apđ Auicẽ. imitamine grecoꝝ scribiť aschil. Pli. lib. 20. cap̄. 9. duo eiꝰ sũt gn̄a: masculus albis folijs: femĩa nigris: tertiũ genꝰ ẽ cibis gratũ epimenidium vocãt angustiꝰ folio ac minꝰ aspo ⁊c̃. Et alij q̃ candidissima fuerit vtilis eri .liber antiquus. cãpestris q̃ ruffa ẽ vel rubra vitanda ẽ: montana que alba est potius eligenda est ⁊c̃. Sim.

¶De squinãto ⁊ flore eius. Cap̄. 598ᵐ.

Squinãtũ ⁊ flos eiꝰ qd ẽ. Ex eo aliđ ẽ arabicũ ⁊ boni odoris: ⁊ aliđ ẽ qđ ẽ minimũ agriniũ ⁊ ẽ duriꝰ: ⁊ ẽ grossũ: ⁊ ẽ terreũ: ⁊ nõ hꝫ odorẽ. Inqt Dia. Sqnãtũ ẽ duaꝝ spẽrũ. vna earũ ẽ q̃ ñ hꝫ fructũ: ⁊ alťa q̃ hꝫ fructũ nigꝝ. Ele. Meliꝰ ex eo ẽ arabicũ rubeũ fortioris odoris: ꝫ illđ qđ ẽ supra ipꝫ ad aliquãtulã ꝺcliat rubedinẽ: ⁊ cũ scidiť fit purpureũ mordicãs liguã ⁊ adurens eã sua acuitate. Nã. In agrinio ẽ virtꝰ ifridatiua: ⁊ apđ filiũ virezeg: totũ ẽ frigidũ: ⁊ eiꝰ radix ẽ vehemẽtioris stipticitatꝫ ⁊ eiꝰ flos calefac̃ parũper: ⁊ eiꝰ stipticitas ẽ mior calefactiõi eiꝰ: et fortasse ẽ arabicũ: ꝫ i sua nã ẽ calꝫ ⁊ siccũ i scđo. Opa. ⁊ p̱. In ipso ẽ stipticitas: quap̱p̱ cõfert eiꝰ flos fluxui sanguis vñcũqꝫ: ⁊ in eiꝰ olo sũt resolo ⁊ ꝯtritio: ꝫ ipiꝰ radix ẽ fortior i h̄: ⁊ ꝯstrigit nãꝫ: ⁊ i ipso sũt digõ ⁊ lenificatio. Et orificia venaꝝ ap̱it ⁊ sedat itrisecos dolores ⁊ ꝓp̄e i mr̄ice ⁊ resoluit ventositates. Vul. ⁊ vlce. Eiꝰ oleũ ꝯfert pruritui ita vt illđ etiã agat i aialibus. Apo. ⁊ bo. Cõfert ap̄atibꝰ calis eiꝰ ꝺcoctio ⁊ duritiebus itrisecis bibitũ ⁊ suppositũ pro emplo ⁊ ꝺcoctũ in ap̄atibꝰ fridis i viscoribꝰ. Instr̄a iũ. Cõfert lacertꝫ et spasmo cũ ex eo bibiť q̃rta aurei cũ pip̱e. Et ipꝫ remouet lassitudinẽ. Mẽ. ca. Grauat caput ꝓp̄e illud qđ ex eo ẽ agriniũ: ꝫ minutũ eiꝰ fac̃ soda ⁊ grossioris semẽ fac̃ dormire: ⁊ stupefacit: ⁊ totũ ipsiꝰ ꝯfortat carneꝫ rubeã q̃ ẽ iter gigiuas: ⁊ desiccat humiditatẽ eaꝝ: ⁊ eius flos purgat caput. Mem. anhe. ⁊ pec. Cõfert dolori pulmonis ⁊ eiꝰ flos ꝯfert sputo sanguis. Mem. nutri. Eiꝰ radix ꝯfortat stõchũ ⁊ facit appetitũ ⁊ sedat nauseã accepto aureo ex ea ⁊ ꝓp̄e cũ põdere sui ex pipere ⁊ ipsiꝰ flos sedat dolorẽ stõchi: ⁊ ꝯfert ap̄atibꝰ eiꝰ ⁊ ap̄atibꝰ epatꝫ. Mem. ex. Cõfert doloribꝰ mr̄icis ꝓp̄e ⁊ encatisima i ꝺcoctiõe eiꝰ ap̄atibꝰ mr̄icis calis. Et similr̄ cũ distillať i eã: aut vaporať aq̃ eiꝰ ⁊ frãgit lapidem ⁊ ꝯstrigit nãꝫ ꝓp̄e qđ ex eo ẽ agriniũ. Et abscidũt fluxuꝫ sãguis mr̄icis ⁊ ꝓp̄e eiꝰ flos. Et ꝯfert dolori renũ ⁊ fluxui sanguinis ipsorum: ⁊ cum bibitur ex radice eiꝰ aur̄. cum pipere confert hydropisi: ⁊ ipsius flos ꝯfert apostematibus ani. Vene. Species eius grossa cũ ex folijs eius recentibus que sunt iuxta radiceꝫ fit emplastrum est iuuatiua morsure venenosorum.

¶Squinãtũ qꝫ palea camelloꝝ dĩ. Dia. sũmũ nasciť i p̱tibꝰ libye ⁊ in arabia ⁊ i babylonia: veꝝ libye nugax ẽ: nã arabicũ ⁊ babylonicũ eligẽdũ ẽ recẽs ⁊ ñ vetꝰ fuluũ m̃ltifloꝝ scissile purpureũ tenue ⁊ odorꝫ rose cuiꝰ spica p̱tibꝰ sep̱ata ẽ: qđ cũ fricueris mãibꝰ mirificũ reddit odorẽ ore masticatũ mordax ⁊ calꝫ sentiť ⁊c̃. Ex alaui liᵒ expositũ sqnãtuꝫ dĩ arabice adher: ⁊ dĩ thebneniecha. i. palea de mecha: ⁊ ẽ herba hñs stipites ⁊ folia dura ⁊ sb̄tilia i capitibꝰ ramoꝝ hꝫ coronã pilosaꝫ: q pili dñr flores eiꝰ: hꝫ radices ĩterius albas: exteriꝰ ꝟo nigras boni odoris: nasciť i bizeg ⁊ africa ⁊c̃. Si.

¶De sarcocolla. Cap̄. 599ᵐ.

Sarcocolla qd ẽ. Est gũma arboris spinose ⁊ i ipsa ẽ amaritudo. Elec. Que ex ea bona ẽ: ẽ illa q̃ ad citrinitatẽ declinat ⁊ ẽ silr̄is olibano. Nã. Dicũt qdã ꝙ ẽ cala i scđo: sicca i p̄. Inqt filiꝰ Iuregi ẽ cala valde. Opa. ⁊ ꝓp̱ri. Est glutinatiua ⁊ p̱p̱ h̄ ꝯsolidat ⁊ creat carnẽ ⁊ administrať i ẽplis. Et i ipsa qdẽ ẽ virtꝰ adherere faciẽs oppilatiua ⁊ alia amara: ⁊ p̱p̱ h̄ i ipsa ẽ digõ ⁊ resolutio. Deco. Caluitiũ fac̃ potus eiꝰ frequẽs ⁊ ꝓp̄e senibus. Apo. ⁊ bo. Sedat ap̄ata oĩa more empli superposita. Vul. ⁊ vl. Corrodit carnẽ mortuã ⁊ ꝯsolidat plagas recẽtes: ⁊ restaurat ꝯtorsionẽ. Et admistrať resolo eiꝰ ⁊ resolo radicis eiꝰ ꝺsiccata ad illđ silr̄. Mẽ. ca. Si lyciniũ sumať ⁊ melle illinitũ voluať i sarcocolla puluerizata ⁊ mittať i aurẽ ex qua egrediť virus: sanať h̄ facto p̱ aliq̃t dies. Mẽ. oc. Cõfert obthalmie ⁊ lippitudini ꝓp̱rie ⁊ fluxui oculi: ⁊ ꝓp̄e nutrita cum lacte asine: ⁊ educit lippitudinẽ ex oculo. Mẽ. ex. Soluit hũorẽ crudũ: ⁊ flegma g̃ssuꝫ ⁊ ꝓp̄e ex ãcha ⁊ iũcturis.

¶Sarcocolla grece carnis glutẽ significat. Dias. Sarcocolla ẽ velut lachrymum arboris ꝓut resina nascẽs in persia ruffa ⁊ gustu amara ⁊c̃. ⁊ infra alij sarcocollaꝫ agrimonẽ dicũt ⁊c̃. Pli. lib. 24. cap̄. 14. sunt inquit qui sarcocollam spine lachrymã putant pollini thuris similem cũ quadam acrimonia dulcem: melior est que candidior: ⁊ hec maxime vetustate nigrescit ⁊c̃.

¶De storace. Cap̄. 600ᵐ.

Storax qd ẽ. Dixit Dias. ꝙ ipsa ẽ spẽs storacis ⁊ apđ quosdã gũma oliue: ⁊ ipsiꝰ qdẽ suffumigatio poniť loco suffumigatiõis thuris i oĩ re. Elec. Melior ex ea ẽ q̃ ẽ acutioris odoris. Nã. Est cala i tertio: sicca in p̄. Opa. ⁊ p̱. Lenificatiua ẽ valde. Instr̄a iũc. Permisceť cũ medicinis laxitudinis. Mẽ. ca. In ip̄a ẽ virtꝰ faciẽdi subeth ⁊ grauat caput ⁊ fac̃ soda ⁊ ꝯfert corize ⁊ catarro. Mem. ãhe. ⁊ pec. Cõfert tussi ⁊ raucedini vocis. Mem. ex. Eiꝰ oleuꝫ ꝯfert duritiei mr̄icis: ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ ap̱it mr̄icẽ ⁊ cũ trãsglutiť cũ aliquãta terbentina linit naturam.

¶Storax Dias. lachrymũ est arboris eiusdẽ nõis: cuius virge ĩtra canicule ortũ interius ex se mittũt scobẽ serre similẽ: que cauernate lachrymũ pluunt. eius distillatio in terra veniẽs mũda nõ ẽ: illa aũt que procedens virgis inheserit cum siccatur munda est ⁊ alba: dehinc fulua fit solis causa ⁊ murosa ⁊c̃. Sim.

¶De sticados. Cap̄. 601ᵐ.

Sticados qd est. Est plãta hñs spicaꝫ sic̃ spica grani ordei: ꝫ eiꝰ folia sũt lõgiora: ⁊ i ipso sunt stipites cineritij sic̃ in epithimo: ⁊ est sine semine acutꝰ cũ amaritudĩe pauca cõpositꝰ ex sub̄a terrea frida ⁊ ignea subtili. Nã. Est cals i p̄: siccus i scđo. Op̱. ⁊ p̱. Resoluit ⁊ sb̄tiliat amaritudĩe sua. Et silr̄ eiꝰ syrupꝰ ⁊ ap̱it oppilões ⁊ abstergit: ⁊ in ipso qdẽ ẽ stipticitas pauca ⁊ ꝯfortat corpꝰ ⁊ viscera ⁊ ꝓhibꝫ putrefactionẽ. Instr̄a iũ. Eius ꝺcoctio sedat dolores neruoꝝ ⁊ iũcturaꝝ ⁊ lateꝝ: ⁊ ipsiꝰ syrupꝰ est res magis iuuatiua egritudinũ frigidaꝝ in neruis: q̃re opꝫ vt assidue vtať eo q ꝺbiles hꝫ neruos: ⁊ q ex friditate i ipsis patiť. Mẽ. ca. Cõfert melie ⁊ epilepsie. Mem. nu. Cõturbat illũ in cuius cõplone chola dñatur ⁊ fac̃ eũ vomere: ⁊ est ex eis que faciũt sitim. Mẽ. ex. Cõfortat instra

tat instr̃a vrine ⁊ soluẽdo educit flegma ⁊ melĩá. Gal. ꝺo non dixit hoc eẽ eius: ⁊ vltima qdẽ potio ipsiꝰ ẽ .xij. kesumẽ cũ vino puro ⁊ oxymelle ⁊ modico sale.

¶ Sticados ſm ꝙ describit ab Aui. nõ ꝯcordat cũ eo quo vtimur: neqꝫ cũ Dia. q̃re videt ꝙ aliã plãtã accipiat sub hoc noĩe. In hoc autem cõueniunt oẽs ꝙ vnã solã spẽm eius ponunt. Sim.

¶ De spongia maris. Cap. 602m.

Spongia maris qd est. Corpꝰ marinũ laxũ raꝝ sicꝰ filtrũ. Et dr ꝙ hꝫ aial motũ ĩ eo cui adheret ⁊ nõ sepat ab eo. Elec. Illa q̃ ẽ recẽs est fortior ⁊ vehemẽtioris exiccationis ꝑꝑ fortitudinez nãe maris. Nã. Est cal'a ĩ p̊: sicca in scꝺo: ⁊ ipsiꝰ lapis ẽ ei ꝓpinquus ⁊ minus calidus. Opa. ⁊ ꝓ. Fortis ẽ exiccatiõis ꝓp̃e qꝺ ex ea ẽ recẽs qñ aduritꝰ cũ ol'o. Et sil'r eiꝰ cinis cõfert disruptiõi sanguis ꝑꝑ incisionẽ aut aptionez. Inflãmatꝰ enim ex ea ignis suꝑ locũ: ⁊ cauterizatꝰ cuꝫ ħ ꝙ ipsa est suba retinẽs sanguinẽ: ⁊ ẽt fiunt ex ea lycinia ⁊ in orificijs venaꝝ ponuntꝰ ⁊ retinẽt sanguinẽ ⁊ fluxũ sanguis: ⁊ eiꝰ lapis subtiliat absqꝫ calefactione ⁊ exiccat ⁊ abstergit. Apo. ⁊ bo. Exiccat apãta flegmatica. Vul. ⁊ vlce. Infunditꝰ in aceto ⁊ ponitꝰ suꝑ plagas ⁊ ꝯsolidat ⁊ decoqꝰ cũ melle ⁊ ꝯsolidat vlcera ꝓfunda: ⁊ sil'r ponitur sicca suꝑ ipsa aut ĩfusa in aq̃ aut ĩ vino ⁊ exiccat hũida antiq̃. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Qñ spõgia aduritꝰ cũ oleo est conueniens curationi sputi sanguis. Mẽ. ex. Lapis in ea inuentus frangit lapidẽ vesice apꝺ alios a Gal. Gal. enim ab hoc elongatur vt virtus eius ad vesicã penetret: sed ad lapidem renum.

¶ Spõgia. Dia. duo eiꝰ sunt genera masculus ⁊ femina. masculus q ꝑtusuras minutas hꝫ ⁊ spissa ⁊ alba ẽ. femĩa ꝺo rotũda ⁊ cauernas maiores hñs. Est ⁊ tertium genus qꝺ ⁊ tragõ dr duꝝ est ẽt lapides intra habens ⁊ plurimas cauernas: cõburitꝰ vt alcioniũ ⁊c̃. Pli. in lib. 31. ca. 11. similia his spõgos grecus vocat: spoggos scribit: arabes ꝺo sfengi dicunt. Sim.

¶ De stinco. Cap. 603m.

Stincꝰ qd ẽ. Est guaril aq̃ticꝰ q ripis nili egypti capitꝰ. Et dr ꝙ ẽ de nã altinsa: qm̃ cuꝫ parit ex aq̃ ⁊ creatꝰ ex̃ ⁊ ẽ hꝫ formã altinsa. Ele. Qui ẽ eo melior ẽ ille q ĩ vere capitꝰ ⁊ in hora qua seruet ad coitũ: ⁊ q ex eo ẽ maior ẽ melior. Et magis piguis ẽ melior: ⁊ ex mẽbris eiꝰ meliꝰ ẽ sumẽ. Instr̃a iũc. Cõfert egritudibꝰ fridis in neruis. Mẽ. ex. Eius sal excitat coitũ quãto plus caro eiꝰ ⁊ ꝓp̃e caro sumis ⁊ que sequitꝰ renes ⁊ ꝓprie adeps eorum.

¶ Stincus animal in aquis degẽs similis lacerte: nisi ꝙ cauda nõ est rotunda: sed lateraliter pressa vti piscibus natatui apta: arabice etiam sinchor dicitur vel kin. Sim.

¶ De spinachijs. Cap. 604m.

Spinachia Nã. Frida sũt ⁊ hũida ĩ fine primi. Opa. ⁊ ꝓ. Sũt lenificatiua ⁊ ipsiꝰ nutrimẽtũ meliꝰ ẽ nutrimẽto chrysolocãne: ⁊ dico ꝙ in ipsis est virtus abstersiua lauatiua ⁊ vincunt cholerã. Et fortasse refugit stomachus a iure eorum: ergo auferantur a iure suo ⁊ comedantꝰ. Mem. anhel. ⁊ pec. Conferunt anhe. ⁊ pec. ⁊ pulmoni calido. Instr̃a iũct. Conferunt doloribus dorsi sanguineis. Mẽ. ex. Lenificatiua sunt ventris.

¶ De scolopendria. Cap. 605m.

s Colopẽdria dicetur in capitulo de sin. si deus voluerit.

¶ De semine lini. Cap. 606m.

Semẽ lini qd ẽ. Virtꝰ eiꝰ ẽ ꝓxima ꝟtuti fenugreci. Nã. Cal'm ẽ in p̊ cõmẽsuratuꝫ ĩ hũiditate ⁊ siccitate. Et dr qdẽ ꝙ ꝺcoctio lini ẽ ꝺcoctio recẽtis eiꝰ: in ipso enĩ ẽ humiditas suꝑflua. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est maturatiuũ ⁊ abstergit ⁊ ĩflat ꝑꝑ hũiditatẽ suã suꝑfluã: ita ꝙ illꝺ qꝺ ex eo frixũ ẽ ẽt ħ agit cũ stipticitate ĩ frixo manifesta ⁊ cõmẽsurata ⁊ in nõ frixo manifesta ꝑmixta cũ lenificatiõe: ⁊ est sedatiuũ doloꝝ minus q̃ꝫ camomilla. Deco. Ex ipso fit empl'm cũ nitro ⁊ bolo ⁊ panno ⁊ bothor lenit ⁊ ꝯfert ꝯtritiõi vnguiũ ⁊ fixuris ⁊ fracturis eaꝝ cũ ꝑmiscetꝰ cũ eq̃li mẽsura nasturtij ⁊ ꝯficitꝰ cũ melle. Apo. ⁊ bo. Lenit apãta cal'a exteriora ⁊ ĩteriora ⁊ apã qꝺ est post aures cũ aq̃ cineris ⁊ apãta dura. Instr̃a iũ. Prohibet spasmũ ⁊ ꝯctionẽ vnguiũ cũ ꝑmiscetꝰ cũ cera ⁊ melle. Mẽ. cap. Eiꝰ suffumigatio ꝯfert corize ⁊ sil'r suffumigatio ipsiꝰ lini. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Cõfert tussi flegmatice ⁊ ꝓp̃e qꝺ ex eo assatũ ẽ. Mẽ. nu. Malũ ẽ stomacho ⁊ difficilis digõnis ⁊ pauci nutrimenti. Mẽ. ex. Qꝺ ex eo frixũ ẽ ꝯstrigit vẽtrẽ ⁊ nõ frixũ est cõmẽsuratũ: ⁊ eiꝰ ꝓuocatio ẽ ꝺbilis ꝫ ꝯfortatꝰ cũ assatiõe. Et qñ sumitꝰ cũ melle ⁊ piꝑe mouet coitum. Et ex decoctione ipsiꝰ fit pessariũ m̃rici: ⁊ sedetꝰ in ea ⁊ iuuatꝰ ea a mordicatiõe que est in ipsa ⁊ apãtibꝰ: ⁊ sil'r in itestinis ⁊ ab ea fit iuuamẽtũ ad vlcera vesice ⁊ renũ. Et ex decoctione qdẽ semis lini fit clystere cũ oleo ro. magnificatꝰ iuuamẽtũ eius in vlceribus intestinorum.

¶ De saliua. Cap. 607m.

Saliua. Elec. Fortis opõnis ẽ illa q̃ est famelici ⁊ ieiuni ⁊ ꝓp̃e cuiꝰ cõpl'o ẽ cal'a. Deco. Valet ad ĩpetiginẽ. Mẽ. ocu. Cõfert palpitationi palpebre ⁊ albugini. Vene. Interficit venenosa oĩa ⁊ serpentẽ ⁊ scorpiones.

¶ De stercore animalium. Cap. 608m.

Stercꝰ aĩaliũ. Deco. Stercꝰ adip ꝯfert lẽtiginibꝰ magnis ⁊ pãno ꝑꝑ suã abstersionẽ. Et stercꝰ camelli mũdificat ⁊ ꝺstruit verrucas ẽt que magne fiũt. Mẽ. ca. Stercꝰ adip ꝯfert furfuribꝰ ꝑꝑ suã abstersionẽ: ⁊ stercꝰ camelli abscidit fluxũ sanguis ex naribꝰ ⁊ qñ bibitꝰ cũ medicis epil'ie ꝯfert. Mẽ. ocu. Stercus adip abstergit albuginẽ oculi. Vul. ⁊ vlc. Stercus camelli resoluit bothor ⁊ vlcera. Et sil'r stercꝰ pecudis suꝑ mellinũ. Apo. ⁊ bo. Stercus capraꝝ resoluit scrophulas fortiter: ⁊ sil'r stercꝰ camelli ⁊ stercꝰ pecudis herisipile. Instr̃a iũ. Stercꝰ camelli sedat dolores iũcturaꝝ ⁊ apãta caꝝ. Mẽ. ex. Stercus caprarũ siccũ cuꝫ lana ꝓhibet fluxũ m̃ricis. Veñ. Rectificatꝰ stercus capraꝝ decoquẽdo. ℥. ex eo cũ val. sacraiati vini nigri ⁊ recẽs ex eo ẽt: ⁊ fit ex eo ẽpl'ꝫ morsui viꝑe faciẽtis sitim: ⁊ stercus pecudis adustum ꝓcipue ꝯfectũ cum aceto linitꝰ super morsuꝫ canis rabiosi.

¶ Stercꝰ aĩaliũ. tria capl'a fac̃ de eo. Adip arabice ẽ lupus: vel species lupi: sed diuersuꝫ vr̃ per Aui. cap̃. de cane rabioso. Nã postq̃ꝫ narrauit dispõnes canis rabiosi ait. Et adip deterior est eo. Sim.

¶ De sanguine draconis. Cap. 609m.

s Anguis draconis ⁊ ẽ sceꝫ qd ẽ. Est succꝰ rubeꝰ notꝰ. Nã. Nõ ẽ eiꝰ cal'itas multa. Et dicũt q-

dam ꝙ est frigidus:eius ṽo siccitas est i scđo. Opa. ⁊ ꝓꝑie. Est ꝯstrictiuus ⁊ ꝓhibȝ fluxũ sanguis. Uul. ⁊ vlce. Glutinat vlcera ⁊ plagas recẽtes. Mẽ. nut. Cõfortat stomachũ. Mẽ.ex. Constringit ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ fissuris ani. Permu. Loco eius ſm ꝙ existimant qdam ponit lactuca in oibus operibus eius.

¶Sanguis draconis est succus plante que apud Sera.describit auctoritate Diasc.quam dicit vocari sideritis qđ nomen multis plãtis attribuitur.sanguis draconis arabice vocatur denelachiten vel alachdoni.Sim.

¶De sanguine. Cap.610m.

Sanguis qd ẽ.Sãguis hoīs ⁊ sanguis porci sũt sĩles in oi re.Et carnes amboꝝ sũt ꝓꝑie in oi re:ita ꝙ qdã fuerũt q vẽdebãt carneȝ hoīs:ac si eẽt caro porci:⁊ occultatũ fuit illud vsquequo iuẽti fuerũt digiti hoīs in ea.Et dixerũt qdã ꝙ q experiri volũt aliqd i sanguie hoīs expiant illud in sanguie porci:nã lȝ sit đbilioris ṽtutis sanguie hoīs:tñ est ei sĩlis.Et nos qdẽ iã scribemꝰ nũc q̃ dicta sũt de sanguie:ȝ plurima eoꝝ sũt de qbꝰ nõ curat:⁊ sẽ q̃dã de qbꝰ curat. Elec. Opȝ vt sanguis q i medicis administrat sit assumptꝰ ex aialibꝰ sanis i cuius colore nõ dñet humor neq̃ putredo. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Sãguis equi ẽ adustiuꝰ ⁊ putrefactiuus.Et totꝰ ẽ đbilis digestiõis ṗcipue q grossus ẽ. Deco. Sãguis leporis calidus supponit morphee ⁊ pãno ⁊ ꝯfert eis. Sanguis vespertilionis ſm ꝙ dī ꝓhibet ortũ piloꝝ ⁊ nõ ẽ ei veritas.Sãguis ṽo ranaꝝ viridiũ ⁊ sanguis albelẽ ẽ magis ꝓhibẽs.Et sanguis vespertiliõis ſm ꝙ dī ꝯseruat mamillã ſm dispõnẽ suã ȝ non verificat. Apo. ⁊ bo. Sãguis leporis maturat apata calđa cito.Et sĩlr sanguis hirci administrat post ꝯgelationem. Et sanguis mẽstruus ſȝ ꝙ dī linit sup herisipilã.Et sanguis tauri calđs sup apata dura.Et sanguis leporis calđs super apata calđa lenia. Instra iũ. Dī ꝙ sãguis mẽstruus distillat sup podagrã calđs ⁊ ꝯfert ei.Sãguis colũbe ⁊ guarascẽ ⁊ turturis distillat calđs sup excoriationẽ cõtritã ⁊ dolorosaȝ ⁊ ꝓhibet gñari apa qđ ꝓuenit a casu cũ cõmiscet cũ olo ros.tepido.Dixit Gal.illđ ẽ ꝑꝑ tempore q̃litatis sue nõ ꝑꝑ rẽ aliã:⁊ si dimittat ⁊ administret loco eiꝰ oleũ ro.effic oppõnẽ eiꝰ:⁊ sĩlr dī in sanguine gallinaꝝ.Sãguis ṽo asini ꝓhibet fluxũ sang.nariũ ex velamine cerebri.Et sanguis testudis syluestris sanat epilĩam cũ vino:⁊ sĩlr sanguis agni.Et dī ꝙ sanguis camelli ꝯfert epilĩe.Illđ ṽo nõ ẽ veꝝ dixit Gal. qm ipse nõ ẽ cũ icisiõe forti.Ego aũt dico forsitan si illud verificat cũ expimẽto nõ cõparat ad virtuteȝ apparẽtẽ:imo ad ꝓprietatẽ q̃ ẽ in ipso. Mẽ.ocu. Sanguis guaril ⁊ lacerti ꝯfortat visuȝ:sanguis albarbe ꝓhibet oriri pilos i palpebris.Et sĩlr sanguis ranaꝝ viridiũ ſm ꝙ dī:ȝ expimẽtũ nõ verificauit illđ. Sãguis columbe ⁊ alguarascẽ ⁊ turturũ ⁊ ꝓꝑie sanguis venarum ale distillatur super arfati:⁊ sĩlr sanguis alfabakit:⁊ sĩlr si distillent radices pẽnarum sanguinee baꝝ auium super eam.Et dixit Gal.sine illo est excusatio. Mẽ.anhe.⁊ pec. Sanguis bubonis valde cõfert asmati:⁊ simul ius eius ⁊ caro ipsius.Et dixerũt qdã ꝙ sanguis vespertilionis cõseruat mamillã:ita vt remaneat stans ⁊ nõ est ei radix.Ex sanguine aũt hedi recẽte anteq̃ cõgelet si accipiat.ʒ.j.⁊ cõmiscetur cũ aceto ⁊ bibat in tribꝰ diebus calefactuȝ quidã testificati sũt ꝙ ꝯfert ẽt ad h̃. Mẽ.ex. Sanguis mẽstruus suppositus ꝓhibet iꝑgnationẽ ſm ꝙ qdã existimauerunt. Sanguis hirci ⁊ capre ⁊ camelli exiccatꝰ ⁊ frixus retinet fluxuȝ.Et sanguis capre qñ bibit cũ melle confert dissinterie.Et sanguis hirci exiccatus frãgit lapidẽ renũ. Uene. Sãguis hirci ⁊ camelli ⁊ leporis frixꝰ cõfert nocumẽto sagitte armene qñ bibit cuȝ vino:⁊ sĩlr sanguis canis ⁊ ẽt sanguis rabiosi ſm ꝙ dicit vulgariter cõfert morsui canis rabiosi ⁊ ꝓꝑie Diascorides.

¶Sanguis grece vocatur hema:inde hemagoguȝ hematices hemoragia ⁊ multa alia:arabice ṽo dem.Sim.

¶De sparago. Cap.611m.

Sparagus qd ẽ. Nã. Eq̃lis est apđ Gal. Dixit eni ꝙ in ipso nõ ẽ calefactio neq̃ ifrigidatio apparẽs nisi in petroso. Ego autẽ dico nõ elongat a caliditate:⁊ quãto plus incipit idurari roborat caliditas:⁊ appet sup ipȝ vestigium titimalloꝝ mordicans valde. Opa. ⁊ ꝓ. Uirtus eius est abstersiua aperit oppilões oium viscerũ ꝓꝑie epatis ⁊ renũ:⁊ in ipso est resolđ ꝓꝑie i petroso. Instra iun. Bibit eius decoctio ꝑꝑ dolorẽ dorsi ⁊ sciatice. Mẽ.ca. Decoctio eius ⁊ ꝓꝑie radicis eiꝰ quãdo coquit cũ aceto:⁊ sĩlr ipsa radix ⁊ semẽ eius bona sunt oia dolori dentiũ. Mem. nut. Aperit oppilationes epatis ⁊ ꝯfert icteritic:⁊ in ipso est virtꝰ faciendi nauseã. Mẽ.expul. Existimauit Ruffus ꝙ ipse stringit:⁊ forsitan illud est ꝑꝑ eiꝰ ꝓuocationẽ.Aliĳ ṽo dixerũt ꝙ elixꝰ lenit:plures ṽo dixerũt ꝙ ipse confert cholerice flegmatice ⁊ vẽtose:⁊ đcoctio radicis eiꝰ ꝓuocat vrinam ⁊ ꝯfert difficultati vrine ⁊ augmẽtat in spermate ⁊ coitu ⁊ ꝯfert difficultati iꝑgnatiõis:⁊ sĩlr semẽ eius qñ supponit ꝓuocat mẽstrua ⁊ aperit oppilationes splenis. Uene. Qñ coquit cũ vino confert ꝑũcture rutele.Et eiꝰ đcoctio ſȝ ꝙ dī interficit canes.

¶Sparagus.i.asparagus.Diasco.asparagus asꝑatilis quã multi miacanton aut inion appellãt ⁊c.asꝑatilis dicit q̃ asper. Pli.li.20.ca.10.syluestrẽ asparagũ aliq corrudã:aliq libycũ vocãt:attici hominiũ ⁊c. Paulus de cura empicoꝝ eliũ asparagum vocat:⁊ arabice vocat haliũ:q̃uis vulgo sepe aasbarãgi dicat:⁊ vtrũq̃ a greco.Sim.Asparagus apud Gal.libro de cibis.s.z.de alimẽtis.cap.55.vocatur ois sũmitas plante dum est in teneritudine sua: sicut est asparagi sũmitas quando comeditur.Sim.

¶De sorditie. Cap.612m.

Sordities. Nã. Sordities aluearis calefactiua est in fine secundi:⁊ melior ex ea ẽ viridis:⁊ sordities balnei que est in parietibꝰ eius est calefactiua cũ equalitate:⁊ sordities luctãtiũ ẽt ꝓxima ẽ sorditiei balnei. Luctãtiuȝ ṽo sordities duas hȝ spẽs. Una eaꝝ est que aggregat in corporibꝰ coꝝ:qñ q̃.n. inungunt oleo ⁊ ꝑmiscet pulueri.Et scđa ẽ illa q̃ congregat sup parietes ex vaporibꝰ ⁊ sudoribꝰ coꝝ:⁊ que cõgregat super terrã ludi. Opa. ⁊ ꝓ. Ambe sunt resolutiue maturatiue cuȝ eq̃litate.Sordities ṽo aluearis abstergit cũ equalitate ⁊ attrahit valde.Et oẽs extrahũt surculos ⁊ spinas. Deco. Sordities auris cõfert panaritio ⁊ linitur super fluxum labĳ. Apo. ⁊ bo. Resoluit exituras:sordities luctantiũ ẽ bona apatibꝰ

mamille

mamille ꝛ sorditiessbalnei vesicis. Vul. ꝛ vl. Sorditiessparietū luctātiū ē vtil' vlcerib⁹ senū ꝛ rasuris. Sorditiessalvearis abstergit ipetiginē valde. Instra iūc. Sorditiess corpoꝝ luctātiū vtilis ē sciatice cū ponitur sup eā spissa sic̄ empl'z ꝛ ꝯfert duritieb⁹ matricis.

¶ Sorditiess. de hac Aui. vnū facit capl'm in q̄ loquit̄ de sorditie alvearis apū de qua ꝛc̄. singulare facit cap̄. quā vocāt inū: ꝛ de alijs etiā sorditieb⁹ de qb⁹ Dias. duo facit cap̄. ꝛ vocat ribus. Si.

¶ De spuma maris. Cap̄. 613m.

Spuma maris qd est. Spēs ei⁹ sunt qnque. Spōgiosa in figura sua: rācida i odore suo sil'is odori pisciū graui: ꝛ est spissa littorosa maris ꝛ spōgiosa lenis: longa lenis teololij odoris: ꝛ rosea ꝛ purpurea sil'is lane sordide lēis: ꝛ qnta hꝫ formā fungi exteri⁹ plana iterius aspera q̄ nō hꝫ odorē. Nā. Cal'a est ꝛ sicca in tertio. Opera. ꝛ ꝓp. Mūdificatiua est sorditiei abstersiua adustiua: ꝛ tertia est subtilior alijs. Deco. Adusta ꝛ ꝓpe tertia fac̄ alopicie. Et fungalis administrat̄ i abrasiōe piloꝝ: et ꝯfert morphee: ꝛ due qdē spōgiose ingrediunt̄ in ablutionib⁹ ꝛ in medicis bothor lactei ꝛ pāni ꝛ vestigiorū in facie ꝛ reliq̄ in abrasiōe piloꝝ. Mē. ca. Et plana est magis ꝯueniens abstersioni dentiū: ꝛ est vl'r vehemētis abstersionis dētiū. Apo. ꝛ bo. Plana est conueniens apatibus que sūt vt claui superposita ꝛ rosea scrophulis. Vul. ꝛ vl. Cōferunt scabiei vlcerose ꝛ ipetigini ꝛ ꝓprie spōgiosa. Instra iū. Rosea valꝫ podagre cum cera ꝛ oleo rosaceo. Mē. nu. Rosea cōfert spleni ꝛ hydropisi. Mem. expul. Rosea confert difficultati vrine et ad purgandam arenam que est in vesica ꝛ dolori renum.

¶ Spuma maris quinque spēs habet ſm Aui. ꝛ Sera. ꝛ ſm Dias. qui vocant ipsam altionium: ꝛ ſm Pliniū lib. 32. cap̄. 5. qui similiter vocat: sed q̄tuor species tm̄ describit. Si.

¶ De stercore. Cap̄. 614m.

Stercus. Stercora diuersificant̄ ſm diuersitates spērum aialiuꝫ: imo quādoq꜒ diuersificant̄ ſm diuersitatē idiuiduoꝝ speciei vnius ꝛ ꝓprie hominū. Stercus anatis nō administrat̄ ꝓpter superfluitateꝫ caliditatis sue. Et stercus accipitris ꝛ crystalete ꝛ basilib ꝛ reliquoꝝ rapacium raro administrat̄: qr superflua sunt valde. Nā. Nullū ex stercorib⁹ est infrigidatiuū neq꜒ humectatiuū. Et stercus colūbarū est calidissimū stercoꝝ que administrantur: ꝛ eoꝝ que in domib⁹ nutriuntur minorant̄ a stercore eaꝝ que pascunt. Opa. ꝛ ꝓ. Stercus capraꝝ ꝛ ꝓprie montanaruꝫ administrat̄ in cursu sanguinis. Stercus asini adustum ꝛ nō adustū in omni cursu sanguinis. Stercus colūbarum est ex rubificātibus ꝛ cū farina ordei est resolutiuum. Stercus capraꝝ adustuꝫ fit subtilius ꝛ nō calidius. Deco. Stercus ouiū cuꝫ aceto est cōueniēs verrucis formicalib⁹: ꝛ que sūt vt claui ꝛ vt mora. Et stercus locustaꝝ cōfert pāno ꝛ morphee: ꝛ sil'r stercus turdoꝝ comedētium rizi: ꝛ sil'r stercus lacerti ꝛ stellionis: ꝛ facit colorē bonū. Stercus capraruꝫ ꝛ ꝓpe mōtanarum adustuꝫ cōueniens est alopicie: ꝛ sil'r stercus talpe est magni iuuamēti. Stercus colūbaꝝ est ex medicinis bonū facientib⁹ colorē. Stercus lacerti abstergit pānum ꝛ expertū est. Apo. ꝛ bo. Stercus vaccinum cū aceto super exituras calidas positū sedat eas. Stercus capraꝝ ꝛ stercus ouiū cum aceto super adustionē ignis cū cera ꝛ oleo ro. cōueniens est. Stercus colūbaꝝ cū melle ꝛ semine lini vtile est escare ignie ꝑfici ꝛ adustioni ignis. Sterc⁹ capraꝝ valet excoriatiōi. Stercus colūbarum ꝛ stercus auis turde valet impetigini: ꝛ sil'r turdoꝝ comedētiū rizi. Vul. ꝛ vlc. Stercus canis ab ossibus cū melle confert vlcerib⁹ antiqs. Instra iun. Ex stercore vaccaꝝ fit empl'm sup sciaticam. Stercus capraꝝ ꝓprie montanaꝝ cuꝫ adipe porci podagre superpositū cōueniens est ꝛ super sciaticā. Stercus porci siccū cum aceto bibit̄ ad infirmitatem lacertoꝝ: ꝛ cū cerato ponit̄ super torsionē in neruis et super durities oēs. Stercus columbaꝝ super dolores iscturarum cōueniens est. Stercus capraꝝ est ex eis que sunt experta duritieb⁹ iūcturaꝝ ꝛ apostematibus eaꝝ proprie cū aceto cōmixtum: ꝛ est ex experimentis Gal'. ꝛ simil'r cū farina ordei: ꝛ est ei cuius caro est durior ꝛ spissior magis cōueniens. Mē. ca. Sterc⁹ asini odorat̄ ad fluxum sanguinis nariū fortem: aut exprimitur humiditas eius in narē ꝛ retineatur: ꝛ sterc⁹ colūbaruꝫ ꝯfert sabafati. Inquit Gal'. Cū administratur stercus colūbaꝝ nutritarum in domo cū semine eruce in soda que noiatur galea est vtile. Stercus vaccinuꝫ apatib⁹ que sunt post aures cōuenit. Mē. ocu. Stercus stellionis ꝛ lacerti ꝛ crocodilli valet albugini oculi. Stercus hyrūdinum mirabile est in hoc: iā expt⁹ suꝫ ipsuꝫ. Mē. āhe. ꝛ pe. Stercus porcinū cū aqua ꝛ vino cōfert sputo sanguinis ꝛ dolori lateris. Sterc⁹ canum ossa comedētium cū digito in palato ponitur ad squinātiam: ꝛ simil'r stercus infantium ita vt qn̄qꝫ excuset a flōmia: sed oportet vt infans cibet̄ pane cuꝫ lupinis vt minoret̄ fetor. Stercus vaccinū est ex eis que dant̄ pulmoni in ptisi ꝛ sil'ib⁹. Mē. nu. Stercus caprarum ꝛ ꝓprie mōtanaꝝ ad icteritiā bibit̄ cum aliqbus spēbus que sunt vt piper ꝛ cyminū ꝛ sil'ia: ꝛ est expertum ꝛ cōfert hydropisi more emplastri superpositum ꝛ bibitum: sed emplastruꝫ ex eo ꝛ epithima fiat in sole. Mem. expul. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminētie matricis. Stercus capraruꝫ ꝛ ꝓprie montanarum bibit̄ cum aliquib⁹ speciebus que sunt vt piper ꝛ cinamomuꝫ ꝛ ꝓuocat menstrua: ꝛ facit abortuꝫ ꝛ resoluit duritiem splenis: ꝛ qd̄ siccum est teritur ꝛ supponitur fluxui sanguinis ex matrice ꝓprie cuꝫ thure ꝛ est expertum. Stercus gallinaꝝ valet colice. ꝛ sterc⁹ adip conuenit etiam colice que nō est ex apate bibitū in aq̄ aut decoctio aut in decoctione specierum que sunt vt piper ꝛ cinamomum: ꝛ reliqua que assumunt̄ ex spinis aut ex plāta eleuata a terra. Albū in quo sunt ossa: ita vt suspendatur in pelle athib salita aut in lycinio de lana ouis euadentis athib: aut cute camelli: aut sicut fecit Gal'. cum posuit ipsum in vase argenteo. Et opꝫ qdem vt apud ilium suspendat̄ ꝛ confert colice: ꝛ cū bibitur ꝛ administratur in ora quietis eius ꝓhibet ipsuꝫ ſm ꝙ testificatus est Gal'. oīno aut gradatim ordinat cum lenitate ꝓhibēdo. Stercus arachamati fac̄ abortum suffumigādo. Stercus muris cum thure bibitum

frangit lapidē ⁊ supponit̃ ⁊ soluit vētrē īfantiū: ⁊ ster-
cus colūbaꝝ ꝯfert dolori colice cū administrat̃ in clyste
ri. Et stercus canis comedētis ossa ꝯfert colōni ⁊ vlce
rib⁹ itestinoꝝ clysterizatū aut bibitum in lacte ꝺcocto
cū ferro: aut lapidib⁹ suppositū. Stercus elephātis ſ₃
ꝙ ꝺı̄ ꝓhibet iꝑgnationē. Vene. Stercus capraꝝ
⁊ ꝓprie mōtanaꝝ decoctū cū aceto ⁊ bibitū ꝯfert pun
cture vermiū venenosoꝝ: imo ꝯfert teste Gal. morsui
vipere. Et stercus asini pascētis siccū cū vino pūcture
scorpionis est valde bonū. Stercus gallinaꝝ tyriacaꝫ
esse fungis strangulantibus expertum est: ⁊ facit spuē
humorem viscosum grossum: ⁊ in stercore caprarū est
virtus attractiua: attrahit enim venenum vespe. Ster
cus tauri ꝓprie effugat vermes venenosos ⁊ cimices
quando cum eo fit suffumigatio.

De semperuiua. Cap. 615[m].

Semperuiua quid est. Est succutuꝫ ⁊ dicetur in
capitulo de succuto.

Semperuiua vocat̃ a Dia. azion: sed de hac Aui. nullū aliꝺ facit
capl'm p̄ter hoc. ⁊ dicit ꝙ semperuiua est succutū ⁊ dicet̃ in capl'o
de fin. ⁊c. ibi dicit succutum dicitur fide ꝙ est semperuiua ⁊c. ⁊ i-
fra in succutum vbi ostendet̃ qualiter euande errauit.

De serpente. Cap. 616[m].

Serpēs qd ē. Qꝺ ex serpēte coctū ē cū aq̄ ⁊
sale ⁊ anbeto administrat̃: ⁊ addit̃ ei qn̄ꝫ
oleū ⁊ administrat̃ ei⁹ sal q̄ ē ī virtute carnis
ei⁹ ⁊ administrat̃ cutis ei⁹. Nos v̄o serpētum
spēs in libro q̄rto dicem⁹. Elec. Ei⁹ caro melior est
caro femīe. Et melior cut̃ eius est cutis masculi. Nā.
Exiccatio in carne ei⁹ ē fortꝫ: ꝫ calefactio nō est vehe-
mēs. Et ei⁹ cut̃ est vehemētis exiccatiōis ēt. Op. ⁊ ꝑ.
Proprietas carnis ei⁹ ē ꝙ ipsa facit penetrare super-
fluitates ad cutē ⁊ ꝓp̄e cū hō nō ē mūdificat⁹. Cuidaꝫ
enī accidit ex comestiōe ei⁹ exitura in collo ei⁹ magna
quā aperuit ⁊ exiuit caro ei⁹ tota ꝯūsa in pediculos: ⁊
caro qdē ei⁹ cū in vsu habet̃ ꝓlōgat vitā ⁊ ꝯfortat v̄tu
tē ⁊ ꝯseruat sensus ⁊ iuuētā. Deco. Comestio ei⁹ fac̄
pediculos ⁊ corrūpit: ꝓpea q̄r expellit supfluitates ad
cutē: ⁊ ꝯfert lepre magnifice: ⁊ cū administrat̃ ī alopi-
cia magnū affert iuuamētum. Apo. ⁊ bo. Caro ⁊ ius
ei⁹ post ꝓiectionē extremitatū suaꝝ ꝓhibēt augmēta-
tionē scrophulaꝝ ⁊ silr̃ ei⁹ cut̃. Instr̄a iūc. Eius ius
postq̄ꝫ ex capite ⁊ cauda ipsius ꝓp̄e mēsurā q̄tuor di-
gitoꝝ abscissum fuerit ⁊ decoquit̃ ſm ꝙ diximus cum
sorbet̃: ⁊ silr̃ eius caro cuꝫ comedit̃ cōferūt doloribus
neruoꝝ: ⁊ silr̃ cutis. Mē. ca. Cū cutis ei⁹ coquit̃ ī vi-
no ⁊ distillat̃ in aurē sedat dolorē ei⁹: ⁊ colluitur os ex
aceto in quo cutis ei⁹ decoquit̃ ad dolorē dentis. Cut̃
autem eius melior est cutis masculi. Et Gal. qdeꝫ exi-
stimauit ꝙ quādo accipiunt fila plurima ⁊ ꝓprie tin-
cta ex sanguine muricis ⁊ strangulatur eis vipera ⁊ in
uoluitur vnuꝫ eorum in circuitu colli habētis aposte-
mata vue ⁊ gutturis apparet ex eo iuuamētū maximū
⁊ mirabile. Mē. ocu. Jus serpētis ⁊ caro eius p̄di-
cta confortant visum. Et ꝯuenerunt quidaꝫ ꝙ adeps
vipere prohibet descensum aque in oculum: sed hō nō
audet facere illud. Vul. ⁊ vlce. Finditur ⁊ ponit̃ su
per morsum vipere ipsius ⁊ sedat dolorem.

De spodio. Cap. 617[m].

Spodiū qd est. Radices cannarū aduste. dı̄
enī ꝙ ipse adurunt̃ ꝑ fricationē suarū ex-
tremitatū cū vētus eas perflat. Nā. Fri-
gidū est in scꝺo: ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝑ.
In ipso est stipticitas ⁊ p̄paratio ⁊ paꝝ resolōnis ⁊ ei⁹
infrigidatio est plurima: ⁊ ei⁹ resolō est ꝑ amaritudi
nē paucaꝫ in ipso. ex resolōne igit̃ eius ⁊ stipticitate fit
exiccatio fortis ⁊ ē cōpositaꝝ virtutū sicut rosa. Mē.
cap. Confert alcola ⁊ melīe ꝓueniēti ex sollicitudīe.
Mē. ocu. Spodiū cōfert a̅patibus oculi calīs. Mē.
anhe. ⁊ pe. Cōfortat cor ⁊ cōfert tremori eius calō et
syncopi facte ex effusiōe cholē ad stōchū ⁊ bibitū ⁊ li-
nitū: ⁊ ꝯfert melīe ex sollicitudīe ⁊ timori de p̄teritis et
terrori de futuris. Mem. nu. Cōfert tussi ⁊ īflāma-
tioni stōchi ⁊ ꝺbilitati ei⁹: ⁊ ꝓhibet effusionē cholere
ad ip̄m: ⁊ ꝯfert cōturbationi. Mē. ex. Prohibet so-
lutionē cholericā. Feb. Cōfert febribus acutis.

Spodiū est res cuius origo nos latet: res tn̄ adusta videt̃. Auic.
dicit radices cānaꝝ adustaꝝ. Sim. Spodiō quidā vocāt erugineꝫ
eris ⁊ ios vt liber antiquus de simplici medicina.

De splene. Cap. 618[m].

Splen. Elec. Melior splenum est splen porci:
cū hoc tamē est mali chimi. Opa. ⁊ ꝓpri. In
ipso est stipticitas quedaꝫ: ⁊ generat sanguinē
melancholicum. Mē. nutri. Est tarde digestionis
propter suam stipticitatem.

Splē grecū ē latīe lien. spleneticos splenetic⁹ splenades silr̃. Si.

De sabuco. Cap. 619[m].

Sabucus. Nā. Alba est calidior citrina ⁊ ci-
trina purpurea: ⁊ est vl̃r calida ⁊ sicca ī tertio.
Opa. ⁊ ꝑ. Est subtiliatiua humiditatū ⁊ con-
fert senib⁹ ei⁹ oleū. Deco. Delet pānū qꝺ ex ea hu-
midū est ⁊ qꝺ siccū ⁊ facit possidere rubedinē multitu-
do odoramēti ei⁹. Instr̄a iūc. Ei⁹ oleū ꝯfert egritu-
dinib⁹ frigidis in neruis ⁊ senib⁹. Mem. capi. Eius
odor facit soda: verūtamē cuꝫ hoc resoluit soda factā
a flegmate quādo odorat̃: ⁊ purū oleū eius facit flue-
re sanguinē ex naribus calefacti cū ipsum odorat.

De sulphure. Cap. 620[m].

Sulphur qd ē. Notū ē. Nā. Calꝫ ē ⁊ siccū ad
quartū ꝓueniēs. Opa. ⁊ ꝑ. Est subtiliatiuuꝫ
attractiuū. Deco. Est ex medicis albaras ꝑ
pric dū nō tāgit ipꝫ ignis. Et qn̄ miscet̃ cū gūma albo
tin eradicat vestigia q̄ sūt in vnguibus: ⁊ cū aceto po-
nit̃ sup morpheā. Apo. ⁊ bo. Ponit̃ sup adustioneꝫ
⁊ vlcerationē: ⁊ abstergit ipetiginē ⁊ ꝓp̄e cū visco ali-
bat: ⁊ ꝓprie etiā cū aceto ⁊ cū nitro ꝓpter pruituꝫ la-
uat̃ ex eo corpus. Instr̄a iū. Ip̄m est cuꝫ nitro ⁊ aq̄
super podagram linimētū conueniens. Mē. ca. Re
stringit corizam suffumigatuꝫ ⁊ administratur cū ace-
to ⁊ melle super contritionem auris.

De saliua. Cap. 621[m].

Saliua qd est. Diuersificat̃ ſm spēs ⁊ ſm cōple-
xiones singulariū: ⁊ virtus ei⁹ oīno est matura
tiua. Deco. Abstergit pānū ⁊ lētigines ⁊ san
guinem mortuū. Vul. ⁊ vl. Fricat̃ impetigo cū sali-
ua hois ieiuni ⁊ cāphora. Mem. cap. Saliua ieiuni

cũ distillat̃ in aurẽ lesam a vermib⁹ iterficit eos ⁊ educit eos statim. Vene. Salua resistit venenis. Et cũ ieiunus expuit sup̱ scorpionem multotiens morit̃.

¶ De staphisagria. Cap̃. 622[m].

STaphisagria qd ẽ. Est vua passa mõtana et ẽ granũ capitis: ⁊ i mõte lybano iuenit̃ ꝺ ea plurimũ ⁊ ẽ granũ nigrũ sic̃ cicer nigrũ. Nã. Est cal'a ⁊ sicca i tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Est adustiua corrosiua acuta ⁊ acris. Deco. Interfic̃ pediculos ⁊ ꝓprie cũ arsenico ⁊ ꝯfert alopicie antique linita. Vul. ⁊ vl. Staphisagria cũ arsenico aut sola ponit̃ sup̱ scabiem ⁊ excoriationẽ. Mẽ. cap. Masticat̃ ad extrahendum flegma ⁊ humiditatẽ ex cerebro ⁊ coquitur in aceto ⁊ colluit̃ ex ea os ad dolorẽ dentium ⁊ humiditatem gingiue ⁊ sanat cũ melle alcula malum. Mẽ. nu. Bibunt̃ de ea. xj. grana cum mellicrato ⁊ facit vomere chimũ viscosum. Mẽ. expul. In bibitiõe ipsius est timor: ipsa enim vlcerat vesicã: sed qñ fuerit cũ rectificãtib⁹ ⁊ cũ q̃ztitate tẽperata mũdificat eaz.

¶ Staphisagria grece sonat vua agrestis: vñ exponit̃ apꝺ Sera. passule mõtane. Dias. staphisagria quã latini pediculariã vocant nascit̃ vmbrosis locis hñs folia similia viti agresti diuisa ⁊ scissa taq̃ȝ malua agrestis ⁊ hastas lõgas ⁊ erectas ⁊ nigras: sem̃ illi sil'e isati ⁊ flores qꝺ sem̃ i folicul' viridiorib⁹ obrectũ triũ ãguloꝝ ẽ ⁊ nigrũ: ſȝ iterius albũ cũ gustu viscido acri ⁊ cal'o: vocat̃ habelras. i. granũ capitis ꝑꝑ excellẽtẽ opationẽ eius in caputpurgio. Sim.

¶ De storace. Cap̃. 623[m].

STorax qd est. Dixerũt storax humida alia ẽ que extrahit̃ ꝑ seipsaȝ gũma: ⁊ alia est q̃ extrahit̃ cũ ꝺcoctiõe: per se aũt extracta est citrina ⁊ qñ antiquat̃ declinat ad aureũ colorẽ: ⁊ est abũdãs: ſȝ que extrahit̃ ex cortice ẽ nigra: ⁊ illꝺ iꝺ qm̃ exhit̃ cũ decoctiõe corticis illi⁹ arboris: ⁊ qꝺ extrahit̃ est storax humida: ⁊ qꝺ remanet sicut fex ⁊ vinacia est sicca. Opa. ⁊ ꝓ. Jam diximus de virtute humide ⁊ sicce qꝫ in eis est stipticitas ⁊ exiccatio. Et dixerunt q̱dam qꝫ est calida ⁊ sicca ⁊ remouet humiditateȝ ex cerebro ⁊ mundificat ipsum. sed hoc est contrariuȝ ei qꝺ creditur in ipsa: quoniaȝ ipsa facit soda. Mem. nutri. Sicca confert humorositatibus stomachi. Mẽ. exp. Storax sicca retinet ventrem.

¶ Storax liqda Jo. serap̃. in. 7. cap̃. ꝺ ꝯfectiõe dicta hes recte dic̃ qꝫ est mel storacis calamite. Jtẽ alibi est mel lubue: ⁊ lubue apud Aui. est arbor sigie: ergo sigia est storax liqda: ſȝ grec⁹ vocat stacꝭ sigiaȝ. sed stactis ex arbore myrre videt̃ manare nõ storacis. veritas huius dubitationis vix põt declarari ob id qꝺ stactis grece est gutta: ⁊ sigia est gutta arboris storacis: ⁊ gutta arboris myrre nõ habuit aliud nomẽ nisi stactis. i. gutta per excellentiã sic̃ greci vocãt radicem raffanum per excellentiam. Sim.

¶ De sale. Cap̃. 624[m].

SAl quid est. Jn sale sunt amaritudo ⁊ stipticitas: ⁊ sal quideȝ est proximus baurach. Et alius est rarus frangibilis: ⁊ alius ast cauat⁹: ⁊ alius est salgẽma que est sicut crystallus: et alius est napticus niger cuius nigredo est ex parte napticitatis que est in ipso: qui cũ tãdiu suffumigatur donec ab eo napticitas remoueatur remanet sicut salgẽma: ⁊ aliud est indus qui est niger non nigredie napticitatis que sit in ipso: sed ꝓpter substantiam ipsius: et marinus quidem cuȝ aque obuiat ilico liquefit ⁊ non est ita terrenus. Nã. Calidus ⁊ siccus in secundo: et quãto plus est amarior tanto plus est calidior. Opa. ⁊ pro. Est abstersiuus resolutiuus ꝯstrictiuus exiccatiuus: cuius fortitudo operationũ est ꝓpter resol'oneȝ ⁊ stipticitatem suam ⁊ est disruptiuus vẽtositatum: et ille q est adustus vehemẽtioris est desiccatiõis ⁊ resolutionis: ⁊ ipse ꝯfert putrefactiõi ⁊ ꝯfert humoꝝ grossitiei: ipsi⁹ aũt flos eo est subtilior: ⁊ illo q est adustus: ⁊ puluis eius est ipsi ꝓpiquus ⁊ ambo resoluũt plus q̃ȝ sal: ⁊ sunt ꝯstringẽtes minus: ⁊ cauatus est minoris resolutionis ⁊ minus subtilis nisi sit pauci saporis sic̃ aluminosus: ipse eni est stipticus resolutiuus: ⁊ cauat⁹ qñ lauat̃ multotiẽs exiccat sine mordicatiõe: ⁊ frãgibilis est magis abstersiuus: ⁊ qñ admiscet̃ cibis frigidis dissoluit eos. Salgẽma vͦo effugat vẽtositates ⁊ niger ẽ fortioris resol'onis. ⁊ oẽs isti liquefaciũt hũores cõgelatos: ⁊ amarus est vehemẽtioris resol'onis ⁊ calefactionis. Deco. Sal adustus mũdificat dẽtes a lapidibus ⁊ remouet nigredinẽ sanguis vbicũq̃ȝ est linit⁹: ⁊ eius vsus cum melle bonũ efficit colorẽ. Apo. ⁊ bo. Ex ipso cũ melle ⁊ passis fit emplastrũ cõueniens carbũculis: ⁊ cum mentastro ⁊ melle a̅patibus flegmaticis: ⁊ ꝓhibet formicã a dilatatione. Vul. ⁊ vl. Corrodit carnem additã ⁊ morsam: ⁊ ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini: ⁊ ex ipso cũ aceto ⁊ ol'o fit delinitio iuxta ignẽ vt sudare faciat ⁊ sedat pruritũ ⁊ ꝓprie flegmatũ ⁊ cũ oleo super adustionẽ ignis ⁊ ꝓhibet vesiccationẽ ⁊ ꝓprie ille qui est baurachius ⁊ africanus. Baurachũ vͦo nõ ꝯsequunt̃ aliquem salẽ in adunãdo ⁊ exiccãdo. Sal eni vehementius resoluit ⁊ exiccat illud qꝺ est ex humiditate: deide fortius adiuuat ⁊ fortius ꝯstrigit illud qꝺ remanet: ⁊ in partib⁹ eius mẽbri. Instr̃a iũc. Cũ farina ⁊ melle ponit̃ sup̱ torsionẽ neruoꝝ: ⁊ fit emplastrũ ex eo podagre ⁊ miscet̃ cũ oleo: ⁊ fit ex ipso inunctio cõprimendo ad laxitudinem. Mẽ. ca. Lenit ex eo cuȝ pulpa collogntide bothor capitis. Et salgẽma qdẽ acuit sensum ⁊ sal ꝯstringit gingiuã mollificatam ⁊ ꝓprie salgẽma: ⁊ cuȝ aceto confert dolori auris more emplastri suppositus. Mẽ. ocu. Corrodit carnem additam in palpebris ⁊ vnguium: ⁊ flos eius ꝓprie cõfert pãno ⁊ albugini oculi: ⁊ ex sale quidem cuȝ oleo ⁊ melle fit emplastrum super oculũ: ⁊ resoluit offuscationem sanguinis cõgelati in ipso. Mem. ãhe. ⁊ pec. Ex eo qui est napticus linitur palatuȝ cum melle ⁊ aceto ⁊ ꝯfert squinantie ⁊ apostematibus vue ⁊ garuoni: ⁊ salgẽma quideȝ ⁊ napticus ⁊ relique species salis incidunt flegma vitreũ ⁊ viscosuȝ in pectore. Mẽ. nutri. Sal iuuat ad vomitum ⁊ ꝓprie napticus ⁊ salgẽma eius proprie cõfert dolorib⁹ stomachi frigidis. Mẽ. ex. Sal omnis facilẽ efficit superfluitatis egressionem ⁊ descẽsionem cibi: ⁊ napticus expellit flegma putridũ ⁊ aquã ⁊ chol'aȝ melãcholicã ⁊ ponit̃ in enematibus: ⁊ niger q est vehemẽtis nigredinis qui nõ ẽ ꝓprie napticus sol'one educit flegma ⁊ melãcholiam. ⁊ sal amarus ẽt sol'one educit melãcholiam fortiter. ⁊ salgẽma educit flegma crudũ fortiter ⁊ soluit mel'iam: ⁊ sal qdẽ ipse vltimus ẽ ad dissinteriam ⁊ adiuuat medicinas solutiuas ad eradicãdũ mel'iam ⁊ humidita-

tes viscosas de ptibus mēbri. 7 cū mētastro mōtano 7 butyro 7 fermēto ɔfert apatibus testiculoꝝ flegmaticis: 7 silr cū mentastro 7 melle confert vlcerib⁹ virge. Vene. Fit ex eo emplꝫ cū semie lini ad pūcturā scorpionum: 7 cum mentastro montano 7 hyssopo 7 melle ad morsum cornute. Et cum aceto 7 melle ad morsum habentis. xliiij. 7 vespe: 7 cū oxymelle nocumento opij 7 fungorum mortiferorum.

¶ Plinius lib. 31. ca. 7. sal oīs aut fit aut gignit vtrūqꝫ plurib⁹ modis sꝫ cā gemina coacto hūore vel siccato: siccat i qbusdā locis 7 in aliqb⁹ extremitates tm̄ inarescūt: 7 i aliqb⁹ vsqꝫ ad mediuꝫ lacū: sūt 7 amnes secū salē a mōtib⁹ trahētes: 7 sūt alij quoꝝ sūma densant in sale amne reliq̊ velut sb gelu fluēte que salis flumina appellāt: aliō gen⁹ ex aqs maris spōte gignit spuma in extremis littorib⁹ ac scopulis derelicta. hic eni rore densat: 7 ē acrior q in scopulis iuenit. sunt 7 mōtes natiui salis in qb⁹ lapidicinaꝝ more cedit: renascensqꝫ effodit e terra humore densato alibi 7c. Sim.

¶ De serratura. Cap. 625m.

Serratura. Nā. Nā ei⁹ ē sicut arboris ipsi⁹. Opa. 7 p. Serratura corrosionis est mūdificatiua: 7 inest ei resol'o 7 exiccatio si fuerit in arbore ipsius Vul. 7 vlce. Serratura ligni corrosi cōsolidat 7 ꝓprie que ē accepta ex arboribus stipticis: sic q̄daꝫ gn̄a spinaꝝ: 7 deide aggregatur cū tāto aniso quātū ipsa est cū vino 7 adurit deide terit. Nā cū spargit sup vlcera formicalia ɔfert eis.

¶ Serratura ligni loquit hic de carie siue tritura ligni corrosi.

¶ De sale ammoniaco. Cap. 626m.

Sal āmoniac⁹. Elec. Jlle ē melior q ē vt borax clarus crystallinus. Nā. Cal's ē 7 sicc⁹ in fine tertij. Opa. 7 p. Est subtiliatiu⁹ liquefactiuus. Mē. ocu. Cōfert albugini oculi. Mē. capi. Cōstringit vuam que casum patit 7 ɔfert squinantie.

¶ Sal āmoniac⁹. Pli. i li. 31. ca. 7. Jnuenit iux̄ pelusiū Ptolomeus rex cū castra facere: quo exēplo postea inter Egyptū 7 Arabiā ēt squalētib⁹ locis cept⁹ est iueniri detractis arenis: qualr 7 p africe sitiētia vsqꝫ ad hāmonis oraculū: is qdē crescēs cū luna noctibus. nā cyrenaici tract⁹ nobilitant āmoniaco: 7 ipso qꝛ sb arenis his iueniat appellato: silis ē colore alumini qō schistonvocāt lōgis glebis: neqꝫ plucidis igrat⁹ sapore: sed medicie vtilis: ꝓbat qꝫ maxime pspicuus rectis scissuris isigne de quo ꝓdit qꝫ leuissim⁹ est 7c. q ad nos defert sblimata res appet. Pau. in ca. ō noctilopa. vbi ponit salē defossuꝫ. ibidē i sili loco Aui. ponit salē āmoniacum. Jtē vbi in practica simili Almā. cap. de debilitate visus: ponit salis saparij. eodē loco in Almā. ponitur salis āmoniaci.

¶ De sandaraca. Cap. 627m.

Sandaraca. Nā. Cal'a est 7 sicca in secundo Opa. 7 p. Jn ipsa ē stipticitas 7 ꝓprietas retinēdi sanguinē: 7 luctatores ipsa vtūtur vt lenes 7 fortes fiāt: 7 nō icurrāt difficultatem anhelitus. Deco. Jn ipsa ē virt⁹ macredinē faciēdi valde qn̄ bibuntur de ea quaqꝫ die tres q̄rte. ʒ. j. in aq̄ 7 oxymelle. Vul. 7 vlc. Desiccat fistulas qn̄ cum ea suffumigant. Mē. ca. Ei⁹ fumus ꝓhibet catarros 7 ipsi⁹ iuuamentū in sedādo dolorē dētiū vehemēs est 7 magnū valde: neqꝫ aliqd iuenit cōpar ei in h 7 rectificat gingiuā. Mē. anhe. 7 pec. Prohibet tremorē cordis sicut karabe: 7 ꝓhibet fluxum sanguinis: 7 ꝓhibet asma humiduꝫ sua exiccatiōe. Et silr vtunt ea luctatores vt difficultatē anhelit⁹ nō incurrāt. Mem. nu. Dat de ea in potu spleneticis 7 ɔfert. Mē. expul. Est bona solutioni antique: 7 fumus eius ɔfert hemorroidib⁹.

¶ Sādaraca apud Diasc. 7 oēs libros de greco trāslatos pro auripigmento accipit rubeo. Jnquit Dia. sandaraca in ijsdē nascitur locis in qbus auripigmentū: eligenda est que est colore ruffa valde 7 facile teribilis 7 cripula munda colorē cinabari al's cinabanhīs 7 odorem sulphuris: virtus est ei 7 coctura silis arsenico 7c. Sādaraca v̊o in libris de arabico trāslatis pro gūmi vernicis. nā arabes vernicem sandaros vocant a quo sandaraca corruptum vocabulum latini dicunt. Sim.

¶ De sarace. Cap. 628m.

Sarax qd ē. Est illō qō pisce noiat childaru: 7 frusta radicis ei⁹ sūt cōposita ex ptib⁹ sup q̄s sūt cortices q̄ velociter ab eis tollūtur. Et ei⁹ qdē ali⁹ ē masculus 7 ali⁹ femia: ꝫ masculus ē fortior. Nā. Cal's ē 7 sicc⁹ i scdo. Op. 7 p. Exiccat sine mordicatiōe: 7 i ipso ē amaritudo 7 stipticitas. Vul. 7 vl. Cōsolidat vulnera. Mē. ex. Interficit vermes 7 ascarides 7 ꝓprie cū syrupo mellis. Sitqꝫ potio ipsius pondus aur. iiij. 7 ꝓprie cuꝫ scamonea aut elleboro: opꝫ quideꝫ vt comedant an̄ ipsi⁹ potionem allia: 7 similiter interficit fetum.

¶ Sarax ara. sic vocat: sꝫ latie dr̄ filix: alia ē masculus: 7 alia femina que in toto maior ē masculo. Dia. de ipsa duo capl'a facit 7c.

¶ De sulen. Cap. 629m.

Sulen qd est. Est medicina romana. Nā. Calida est 7 sicca apud quartū. Opa. 7 p. Adurit cutē. Mē. capi. Cōfert torture cum fit caputpurgium ex vno grano ipsius cū aqua sicle. Mē. ocu. Rarificat apostemata palpebrarum 7 inflat ea 7 apostemata accidentia sub oculo.

¶ De scordeon. Cap. 630m.

Scordeon qd ē. Est allium agreste min⁹ plīn qꝫ hortulanū: 7 hꝫ folia 7 crus longū: 7 sup qō est flos alb⁹: 7 ipsi⁹ qdē rememoratio iā an̄cessit in cap. nū. Nā. Cal'ꝫ est 7 siccū ad quartum ꝓueniens. Opa. 7 p. Est subtile aperitiuū abstersiuum. Vul. 7 vlc. Cōsolidat vulnera magna 7 frauduléta. Jnstrumenta iūct. Est bona attritioni neruorum.

¶ De sadar. Cap. 631m.

Sadar quid est. Diximus dispositiōes eius vbi diximus nabach.

¶ De spolio serpentis. Cap. 632m.

Spolium serpentis. Dictum est de eo in capitulo de serpente.

¶ De sedeguaram. Cap. 633m.

Sedeguaram. Nā. Frigidū est in secūdo: siccum in tertio. Opa. 7 ꝓprie. Retinet sanguinem. Deco. Prohibet casum capilloꝝ. Permuta. Loco eius ponitur pondus eius de feluzabarā 7 tertia ponderis ipsius de radice canne.

¶ De siseleos. Cap. 634m.

Siseleos qd ē. Est alaniuden romanuꝫ: 7 ē sile alaniuden: verūtn̄ ē lōgi⁹ eo parūper 7 vehemētius albū. Nā. Cal'ꝫ ē 7 siccū i scdo. Op. 7 p. Est subtiliatiuū resolutiuū mūdificatiuū carminatiuū. Et silr radix ei⁹ 7 semē ipsi⁹ sūt sedatiua doloꝝ interioꝝ 7 liquefac̄ flegma cōgelatū: 7 de ipō qdē dat in potu aīalib⁹ 7 multiplicat part⁹ ipsoꝝ 7 bibit i vino 7 ꝓhibꝫ frigus 7 nocumētū ipsi⁹ i itinere 7 ꝓp̄e cuꝫ pipere. Jnstra iun. Cōfert dolorib⁹ dorsi. Mē. cap. Cōfert valde soda. Mē. āhe. 7 pec. Cōfert asmati 7

difficultati

difficultati anhelitꝰ ⁊ ãhelitui dilatatiõis ⁊ tussi antiq̄ ꝓprie radix ipsiꝰ ⁊ semē eius simul. Et qñ ɔficit̃ radix eiꝰ cū melle ⁊ deglutit̃ mūdat pectꝰ ab hūiditatibꝰ viscosis. Mē.nut. Resoluit inflationē ⁊ sedat dolores viscerū ⁊ digerit radix eiꝰ ꝓꝑe cibū ⁊ est bonū stõcho. Mē.exp. Resoluit dolorē pūgitiuū vētosum ⁊ facilē efficit ꝑtū in oibꝰ aialibꝰ ⁊ remouet difficultatē vrīe ⁊ resoluit dolores mr̃icis ⁊ ꝓ̃focationē eiꝰ ⁊ ɔfert doloribꝰ viscerū. Et succꝰ cruris huiꝰ plãte ⁊ semē ipsiꝰ cū sūt recētia ⁊ bibunt̃ ex eis tres anulusat cū arob.x. diebus sanãt dolorē renū ⁊ est iuuamētū penitꝰ renū.

Siseleos est siler montanus: ⁊ est semen sicut feniculū grossuꝫ.

De sirengi. Cap. 635m.

Sirengi qd est. Est ꝑximꝰ virtuti alsedinegi: imo est fortior. Nã. Fridus est ⁊ siccus. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est stipticꝰ ⁊ in ipo est ex cerusa frigus: veruꝫ subtilior plı̄m exn̄s ꝓhibet fluxus. Uul. ⁊ vl. Ponit̃ in cerato suꝑ adustionē ignis. Mē.exp. Prohibet fluxū sanguinis.

De scamonea. Cap. 636m.

Scamonea qd ē. Succꝰ volubilis cuiusdaꝫ cuiꝰ virtꝰ vsq̄ȝ ad.xxx. ꝑdurat ãnos. Elec. Melioris ꝓꝑetatꝫ ē illa q̄ ē varia ad albedinē declinãs ⁊ ē q̄si sit fragmētū ostracit ⁊ est puluerizabilis velocit̃ solubilis varia q̄ cū resoluit̃ in aq̄ facit ipaꝫ sic̃ lac. Et melior qdē q̄ est vtēduꝫ est q̄ assat̃ ī pomo ⁊ cū q̄ admiscet̃ aq̄ apij: qm̄ remouet̃ eiꝰ malitia: ⁊ aliarmakã qdē est mala. Qñq̄ȝ v̄o rectificat̃ scamonea cū assat̃ in pomo preparato in massa ⁊ permiscet̃ cū aniso ⁊ dauco ⁊ soluit̃ cū oleo amigdalino. Nã. Calida est ⁊ sicca in tertio ⁊ eius caliditas maior est siccitate ipsiꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝑ. In ipa sunt abstersio ⁊ resol'o ⁊ ē inimica stomacho ⁊ epati. Deco. Mūdificat morpheã ⁊ albaras ⁊ pãnum. Uul. ⁊ vl. Qñ decoquit̃ cuꝫ melle ⁊ passis ⁊ fit ex ea empl'm suꝑ vulnera resoluit ea. Apa. ⁊ bo. Ponit̃ cū aceto suꝑ scabiē vlceratã. Instr.iun. Cū aceto ⁊ sauich ponit̃ super dolores iuncturarum ⁊ anche more emplastri. Mē.cap. Radix eius ⁊ succus radicis ipsius ponitur super sodã antiq̄ȝ cū aceto ⁊ oleo rosa. Et qñ ipsa scamonea admiscet̃ eis ambobꝰ ⁊ ponit̃ suꝑ caput eiꝰ qui hꝫ sodã antiquã sanat eū. Mē.ãbe. ⁊ pec. Est ex eis que nocēt cordi. Mē.nut. Nocet stomacho ⁊ epati valde: sed eius malitia frangit̃ cuꝫ assatione ⁊ semine apij: ⁊ ipa qdē est ɔturbatiua ⁊ facit nauseã ⁊ destruit appetitū cibi ⁊ facit sitim. Mē.expul. Sol'one educit choleraꝫ fortiter: ipsa v̄o in regionibꝰ diuersificat̃ adeo ꝙ ego vidi in q̄busdã libris medicoꝝ dosim eiꝰ plurimi põderis: ⁊ etiã ipsa nocet itestinis ⁊ supponit̃ ad abortū: ⁊ cū ex radice arboris eiꝰ bibit̃ põdus aurei soluit cholerã citrinã ⁊ flegma. Et dixerūt qdã qñ ex scamonea bibit̃ plurima quãtitas ⁊ superflua ⁊ est medietas.ʒ. retinet primū: deinde ɔturbat ⁊ facit nauseam ⁊ ꝓuocat sudorē frigidū: deinde quãdoq̄ȝ aduenit eius solutio cū superfluitate ⁊ est interficiēs. Et dixerūt quidã ꝙ quãdo ex antiqua sumit̃ quãtitas parua prouocat ⁊ nõ soluit: ⁊ potus ipsius cū aloe est minor ad ista: ⁊ similiter cum lupinis salitis ⁊ seminibus redolētibus: ⁊ quãdo supponit̃ in lana interficit fetū: ⁊ cū eius timemus melãcholiã rectificamus eam qm̄ cõficimꝰ ipsaꝫ cū aqua cydonioꝝ acetosoꝝ ⁊ pomoꝝ aut aqua ro. ⁊ qñq̄ȝ ponit̃ in ipsa sumach ſm q̄ȝtitateꝫ qua possit cõfici ⁊ fiunt inde trocisci subtiles ⁊ exiccantur in vmbra ⁊ administrant̃ ſm quãtitatē necessariã. Uene. Cõfert pūcture scorpionū bibita ⁊ linita.

Scamonea. Dia. frutex est hastas hn̄s multas ex vna radice lõgas tres aut q̄tuor digitis pingues ⁊ asperas sil'r ⁊ folia aspera hꝫ similia helsine: ⁊ apud Serap. similia lebleb agreste aut hedē mollia triū ãguloꝝ ⁊ flores albos ⁊ rotūdos ⁊ altos: ⁊ apð Serapionē ɔcauos cū odore g̃ui: radix ē illi grossitudine pollicis alba g̃uis odoris ⁊ lachrymo plena q̄ lachrymis colligit̃: hasta ⁊ radice incisa ⁊ reponit̃ in cõcas: multi v̄o terrã fodiūt in gyro ⁊ substernunt ⁊c. Piniꝰ lib. 26. ca. 8. Scamonea ingt est succus herbe a radice ramose pinguibꝰ folijs triãgulis albis: radice crassa madida nausiosa: nascit̃ pingui ⁊ albo solo: radix circa canis ortū excauat̃ vt in ipsa cõfluat succus qui sole siccatus ⁊c. Sim.

De serapino. Cap. 637m.

Serapinū qd est. Serapinū est gūma arboris in qua nõ est iuuamētū: sed in gūma eiꝰ ⁊ dr̄ ꝙ est q̄dã spēs galbani q̄ resoluit̃ ⁊ fit serapinū. Elec. Melior duarū spērū eiꝰ est illa que spissior ⁊ clara cuiꝰ pars iterior ad rubedinē ɔ̃clinat ⁊ exterior ad albedinē: ⁊ resoluit̃ velociter in aq̄ nõ sicut adulteratuꝫ cū galbano q̄ȝuis galbano albo sit simile ⁊ qð meliꝰ est de eo est illð de spabano. Nã. Cal'm est in tertio: siccum in scðo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est resolutiuū subtiliatiuū carminatiuū calefactiuum abstersiuū. Instr.iun. Cõfert paralysi ⁊ rupture lacertoꝝ ⁊ chordaꝝ eoꝝ. Et soluit materias que sunt in vtrisq̄ȝ ãchis clysterizatū ⁊ bibitū: ⁊ simil'r doloribus iuncturarū malis. Mē.cap. Resoluit sodã frigidã ⁊ vētosam ⁊ ɔfert epilepsie. Mē.ocu. Cõfert obscuritati oculi in alcofol ⁊ grossitudini palpebrarū ⁊ vestigijs in oculo: ⁊ est de melioribꝰ medicinis que sunt ad aq̄ȝ descēdētē in oculū: ⁊ si terat̃ cū aceto ⁊ ponat̃ suꝑ ordeolum delet ipm. Mē.ãbe. ⁊ pec. Cõfert dolori pectoris ⁊ lateris ⁊ tussi antiq̄: ⁊ bibunt̃ cum aq̄ ruthe exp̄sse tres quarte.ʒ.j. ad malitiã anhelitꝰ ⁊ ipm mūdificat pectus fortiter ⁊ extrahit hūores crudos. Mē.nut. Cõfert hydropisi ⁊ extrahit aquã citrinã. Mē.exp. Cõfert colice bibitū ⁊ clysterizatū ⁊ dolori ventris pūgitiuo ⁊ extrahit lapidē ex ambobꝰ ⁊ augmētū efficit in coitu ⁊ ɔfert doloribus matricū. Et qñ bibit̃ cū oxymelle ꝓuocat mēstrua ⁊ interficit fetū: ⁊ ipsum quidē lenit ventrē cū facilitate ⁊ extrahit humorē viscosum ⁊ aquã citrinã. Feb. Cõfert febribꝰ periodicis. Uene. In vino dat̃ ad bibenduꝫ ad pūcturam vermium venenosoꝝ ⁊ ad omnia venena mortifera: ⁊ eius operatio est fortior operatiõe galbani: ⁊ qñq̄ȝ cõfert delinitū in oibus locis. Permu. Loco eius ponit̃ gūma cedri ⁊ dixerūt gūma pini masculi ⁊ dixerūt põdus ipsius ⁊ mediū de oppoponaco.

De scolopendria. Cap. 638m.

Scolopēdria qd ē. Dicit̃ ꝙ ē plãta petrosa q̄ nascit̃ in loco pl'imoꝝ fontiū: ⁊ dixerunt qdã ꝙ est spēs silique ⁊ dr̄ alið. Nã. Calida est in p̄mo: sicca in scðo. Opa. ⁊ ꝓꝑe.

Est subtilis resolutiua ⁊ in ip̄a nõ est plima caliditas. Mẽ.nut. Cõfert spleni magnifice: q̃n.n.sumit̃ cũ oxymelle facto ex aceto in quo decocta sunt folia eius.xl. dieb⁹ delet splenẽ: ⁊ cõfert singultui ⁊ icteritie. Mẽ. exp. Frangit lapidẽ in renib⁹ ⁊ vesica. Et dicitur ꝙ suspensa ad collum prohibet impregnationem.

¶ Scolopẽdria fm modernos est lingua ceruina: ⁊ dicitur herba scripta: fm Diasco. vo est alia: ex cuius descriptione putauit quidam ipsam esse quam dicunt moderni ceterach ⁊ forte nõ male. Stepha. ipsam vocari caferrescet arabi. ait. Aui. scolofendrion f. lr̃a pro ph. quo carent arabes. Simon.

¶ De subal. Cap̄.639[m].

Subal quid est. Est ex suba cal'a acri. Nã. Est cal'a ⁊ acris cum eq̃litate. Ap̄a. ⁊ bo. Folia ei⁹ rũpũt aldubelet ⁊ resoluũt ea in dispõne p̃ncipij eoꝝ: ⁊ que recẽs est maturat ap̄ata inobediẽtia maturationi. Vul. ⁊ vl. Que recẽs est eradicat scabiẽ vlceratã. Mẽ.ocu. Ponit̃ in medicinis acuentibus visuz. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Dicitur ꝙ est optima medicĩa tussi ⁊ anhelitui dilatationis adeo ꝙ ex ea fit suffumigatio ⁊ confert.

¶ De seisaron. Cap̄.640[m].

Seisaros qd est. Est lignũ visus ⁊ est in ip̄o amaritudo ⁊ stipticitas. Nã. Cal'm est ⁊ siccũ i scd̃o. Op̄a. ⁊ pp̄. In ip̄o ẽ resol'o ⁊ stipticitas pauca. Mẽ.nut. Decoctio radicis eius ꝯfert dolori stomachi. Mẽ.expul. Decoctio radicis eius prouocat.

¶ De sumio.i.cresione. Cap̄.641[m].

ſ Sumiũ qd est. Est curati albani exñs in aquis stãtib⁹ ⁊ in ipso est bonus odor ⁊ dicet̃ in capitulo de caf. Mẽ.exp. Medulla ei⁹ decocta ⁊ nõ decocta ꝯfert lapidi ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯfert dissinterie.

¶ De sucuto. Cap̄.642[m].

ſ Sucutũ qd ẽ. Dĩ ꝙ ẽ semꝑuiua. Et dĩ ꝙ ẽ sp̄ẽs seis mãdragore: ⁊ dĩ aliđ: ⁊ ẽ duaꝝ sp̄ẽꝝ: q̃rũ vna ẽ petrosa: ⁊ alia ẽ nõ petrosa. Nã. Qđ i ea magis dñat̃ ẽ frig⁹ ⁊ siccitas: ⁊ i ip̄a ẽ hũiditas cal'a tẽꝑata ⁊ subtilitas ⁊ icisio ⁊ viscositas ⁊ neq̧ hz odorẽ ⁊ hz dulcedinẽ q̧dã: ⁊ aq̃ ei⁹ attrahit sputuz: ⁊ aggregãdo ꝑtes carnis in vase fac̃ eas rẽ vnã. Op̄a. ⁊ ꝓp̄e. Est eq̃lis ⁊ subtilis ⁊ incidit ⁊ viscositate cepali resoluit: ⁊ aliqd est in ipso ꝑ qđ aggregat ⁊ ꝯstringit. Instr.iun. Decoctio ei⁹ ꝯfert attritõi neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ in medio eoꝝ i ex̃mitatib⁹ ip̄oꝝ ⁊ recẽs ꝯsolidat. Mẽ.ãhe. ⁊ pec. Sanat asp̄itatẽ gutturis ⁊ ꝓhibz sputũ sanguis: ⁊ i aq̃ mellis mũdificat pl'monẽ. Mẽ.exp. Cõfert vlceribus intestinoꝝ ⁊ abrasioni ⁊ rupture inguinis aquose ⁊ doloribus renum ⁊ retinet fluxũ sanguinis menstrui. Permu. Loco ei⁹ ponitur succus foliorum lactuce aut aqua solatri.

¶ Sucutũ ita scribit̃ ab Aui. sed in arabico ẽ sinfitũ. nã illđ capl'm de sinfito sic̃ appet mãifeste legẽti capl'm illđ cũ capl'o de sinfito apud Dia. error aũt scripture ꝯtingit ob silitudinẽ lr̃arũ. nã eisdẽ litteris scribit̃ vtrũq̧: nec differũt nisi per pũcta. nã hoc dicit sucutũ: ⁊ h̊ sinfinitũ. Aui. nihilominus ignorauit qd esset cũ dixit dĩ fida est semperuiua: ⁊ dĩ ꝙ est sp̄ẽs seminis mãdragore: ⁊ dicitur aliđ ⁊c̃. sinfitũ a modernis vocat̃ ꝯsolida maior ⁊ anagalicũ. Si.

¶ De sumach. Cap̄.643[m].

ſ Sumach qd ẽ. Aliđ ẽ corasceni: ⁊ aliđ ẽ scemimin⁹ corasceno rubeũ: lẽtis similitudinẽ hñs: ⁊ est ꝯueniẽs ei cui ꝯueniũt achacia ⁊ rosa. Et q̃n decoquit̃ cũ aq̃: deide ei⁹ decoctio ispissat̃ sicut mel ꝯuenit ei cui ꝯuenit lutũ. Nã. Est fridũ i scd̃o siccũ i tertio. Op̄a. ⁊ pp̄. Est stipticũ ꝯfortatiuũ ꝯstrictiuũ ⁊ acetũ est subtilius eo ⁊ ꝓhibet fluxũ: ita ꝙ qdã dicũt ꝙ appẽsuz retinet illđ ⁊ ꝓhibet attractionẽ chol'e ad viscera. Deco. Decoctio sumach q̃ tinctores vtunt̃ ⁊ corioꝝ ꝑpatores denigrat capillos. Ap̄a. ⁊ bo. Fit ex eo empl'm sup ꝑcussionẽ ⁊ ꝓhibet ap̄ata ⁊ viriditatẽ ⁊ ꝯfert panaritio ⁊ ꝓhibet additionẽ ap̄atũ. Vul. ⁊ vl. Prohibet ãbulationẽ frauduletis. Instr.iun. Embrocat̃ ex decoctiõe eius torsio ⁊ nõ ap̄at̃. Mẽ.cap. Prohibet saniẽ auris: ⁊ gũma ei⁹ q̃n põit̃ i corrosionẽ dentiũ sedat dolorẽ eoꝝ. Mẽ.nut. Preꝑat stõchũ ꝯfortãs ip̄m ⁊ ꝯfortat sitim ⁊ facit appetitũ acetositate sua ⁊ sedat nauseã cholericã. Mẽ.exp. Cõstrigit ⁊ retinet mẽstrua ⁊ fluxũ ⁊ ꝓhibet rasurã: clarificatur ad dissinteriã ⁊ cursum matricis ⁊ hemorroidas.

a.l.clysterizatur

¶ De sicla. Cap̄.644[m].

Sicla qd ẽ. Est duaꝝ sp̄ẽꝝ: vna ẽ nigra ꝑꝑ vehemẽtiã viriditatꝭ: ⁊ altera ẽ illa q̃ ẽ nõ. Nã. Apud quẽdã est cal'a ⁊ sicca in ꝑ̊. Et fm veritatẽ est cõpositarũ virtutũ: ⁊ apud quosdã est frida ⁊ nõ dubiũ qn in ei⁹ radice sit hũiditas. Op̄a. ⁊ ꝓ. In sicla ẽ virt⁹ baurach subtiliatiua: ⁊ in ip̄a ẽ resol'o ⁊ aꝑtio fortior resol'one atriplicũ: ⁊ lenificatio ⁊ in ea q̃ ẽ nigra ẽ stipticitas ⁊ ꝓp̄e cũ lẽtib⁹. Et bauracitas q̃ ẽ i ip̄a ẽ resolutiua ⁊ terreitas ẽ ꝯctiua ⁊ totũ elixatũ ẽ mali chimi ⁊ totũ ei⁹ ẽ ꝑui nutrimẽti sic̃ reliq̃ olera. Deco. Prohibẽt succ⁹ eius ⁊ decoctio folioꝝ ei⁹ fixuras frigoris: ⁊ ꝯfert alopicie ⁊ ꝯfert pãno cũ ex folijs ei⁹ admistrat̃ empl'm post ablutionẽ loci cũ nitro: ⁊ q̃nq̧ abscindit v̄rucas succ⁹ ei⁹ ⁊ iterficit pediculos. Ap̄a. ⁊ bo. Ex ea elixata fit ẽpl'z ap̄atib⁹ ⁊ resoluit ⁊ maturat ea. Vul. ⁊ vl. Folia ei⁹ bõa sunt decocta adustiõi ignis ⁊ ꝯferũt ipetigini linita cũ melle. Mẽ.cap. Ex aq̃ eius cũ felle gruis fit caputpurgiũ ⁊ vẽlet torturã ⁊ vz ad vlcera nariũ: ⁊ ei⁹ aq̃ tepida distillat̃ in aurẽ ⁊ sedat dolorẽ: ⁊ lauat̃ caput cũ aq̃ ei⁹ ⁊ aufert furfures. Mẽ.nut. Radix ei⁹ ẽ mala stõcho faciẽs nauseã: ⁊ pl'm illi⁹ ẽ ꝑꝑ bauracitatẽ ei⁹ mordicatiuã ⁊ est mali chimi: ⁊ lauat bauracitate sua adeo vt mordicet stõchũ fortꝭ sẽsus: ⁊ ei⁹ nutrimẽtũ ẽ paucũ ⁊ aꝑtio ei⁹ ẽ ꝑua ⁊ ad oppil'ones epatꝭ fortior ẽ aꝑtiõe malue ꝓp̄e cũ synapi ⁊ aceto. Et silr̃ ẽt splen: ⁊ oz vt comedat̃ cũ muri ⁊ cũ sp̄ẽb⁹ q̃ st̃ ad ꝯdiẽda cibaria. Mẽ.exp. Dĩ ꝙ illa q̃ est nigra strigit ⁊ ꝓprie cũ lentib⁹ q̃m altera lenit ⁊ ꝓp̄e cũ lentib⁹: ꝫ nõ est dubiũ qn elixata ꝓiecta ei⁹ aq̃ cũ patella i furno põit̃ ꝯstringat ⁊ fit cũ ea clystẽ ad extrahẽdũ fecẽ: ⁊ totũ ei⁹ g̃nat iflationẽ ⁊ rugitũ ⁊ dolorẽ vẽtris ꝑũgitiuũ. Et est bona colice cũ assumit̃ cũ specieb⁹ cõdientib⁹ ⁊ muri.

¶ Sicla bleta que ⁊ bleta.

¶ De stinco. Cap̄.645[m].

Stincus qd ẽ. Est guaril de nilo q capit̃ i egypto. Et existiauerũt qdã ꝙ sit đ ꝑtu crocodilli in cãpos. Elec. Meli⁹ qđ ẽ in ip̄o est illđ qđ

Consolida. symphyti Solidago

est in pte renũ. Mẽ.exp. Qñq͛ auget coitũ adeo vt nõ sedet nisi sorbitione iuris lactucarũ ꝛ lentiũ.

¶ Stincus aĩal in aquis degens simile lacerte: nisi q꞉ cauda nõ est rotunda: sed lateraliter pressa vti piscibus natatui apta: arabice etiã finchor dicit vel kin al's stincor vel strin. Sim.

¶ De seuesten. Cap. 646m.

Seuesten ꝛ noiat mukeita. Nã. Sunt qsi tẽpate. Opa. ꝛ pp. Sũt lenitiue. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Leniũt pect⁹ ꝛ guttur. Mẽ. nut. Sedant sitim ꝛ ppꝛie semẽ eius cum sagzenea. Mẽ. expul. Leniunt ventrem.

¶ De semabras. Cap. 647m.

Semabras. Deco. Fit ex eo ẽplm sup spinas ꝛ ea q̃ carni sunt isixa ꝛ sup v̾rucas ꝯtrito ꝛ extrahit eas: ꝛ sup ea q̃ sũt vt claui ꝛ euellit: ꝛ dr ꝙ illud qđ d̾ eo siccũ ẽ cũ cõmiscet cũ oleo fac nasci capillos sup tineã. Mẽ. ca. Dr ꝙ epar ipsi⁹ sedat dolorẽ molaris dẽtis. Mẽ. exp. Vria ei⁹ ꝛ sanguis ipsi⁹ mirabilis iuuamẽti sũt i ruptura ĩfantiũ cũ sedẽt in decoctiõe ei⁹: ꝛ qñq͛ põit i vria ei⁹ vt i sanguie ipsi⁹ aliqd d̾ musco ꝛ põit i virga ĩfantis ꝛ fit vltimi iuuamẽti in ruptura. Vene. Findit ꝛ ponit sup pũcturã scorpiõis.

¶ Semabras exponit a Gal. in. 3. de simpli. medi. ca. 1. x. dist. circa pñm ꝙ est salamãdra: salamãdra v̾o ab Isidoro iter serpẽtes numerat. Ingt salamãdra dicta eo ꝙ ꝯtra icẽdia valeat que nõ solũ in ignẽ illesa viuit verũ extinguit: oĩa aĩalia suo veneno interimit: si arboribus irrepserit: oĩa poma veneno exitialia facit ꝛc. Pli. lib. 10. ca. 67. salamãdra est aĩal lacerti figura stellatũ nunq͛ nisi magnis ĩbrib⁹ ꝓueniẽs ꝛ serenitate deficiẽs: huic tant⁹ rigor est vt ignẽ tactu extiguat nõ alio mõ q͛ glacies: eiusdẽ saliua que lactea ore vomit quacũq͛ pte corpis humani ꝯtacta toti defluũt pili: idq͛ qđ ꝯtactũ est colorẽ in vitiligiñe mutat ꝛc. Sim.

¶ De spica. Cap. 648m.

Spica qd est. Spica est due spẽs: quaꝝ vna est spica aromatica ꝛ est spica auiũ: ꝛ altera est nereiden ꝛ est spica romana. Et alithitia debilior est inda ꝛ syra in oĩbus ꝓpꝛietatib⁹ suis nisi in prouocatione: ꝛ alithitia est in virtute ꝓxima syre: ꝛ ei⁹ qdez arbor ꝑua est ꝛ euellit cũ luto suo ꝛ egredit que qñq͛ adulterat cũ planta que est sibi similis. Inter eas v̾o discernit qm̃ planta illa est horribilis odoris. Et nereidẽ preterea q̃dã est montana cuius folia sunt sicut folia croci hortulani: ꝛ simil'r stipites ei⁹: sed sunt citrini plani nõ i modũ rhetis iuoluti plures hꝫ radices. s. duas aut plures ꝛ nõ hꝫ crus neq͛ frustũ neq͛ florez. Elec. Ingt Diasco. melior est cuius pili sunt plures ꝛ declinat ad rubedinẽ ꝛ est boni odoris sicut cyperi ꝛ parua spica mordicãs linguam ꝛ hec est syra. Inda v̾o est debilior ꝛ lõgior ꝛ plus oĩ spica iuoluta horribilis odoris ꝛ rumpit velociter cũ sũma suoꝝ villorũ ꝛ cadit ex ea puluis niger magnus ꝛ adulterat: q꞉ decoquit post infusionẽ cũ aqua calida: deinde fit granis cũ anthimonio postea vẽdit. Ipsuz v̾o significat ei⁹ albedo ꝛ color anthimonij ꝛ debilitas virtutis ei⁹ ꝛ debilitas saporis ipsius ꝛ odoris ei⁹. Nigra v̾o inda melior est rubea: ꝛ nereiden qdẽ melior est illa que est recẽs boni odoris plures hꝫ radices grossa q̃ nõ frangit. Illa v̾o que hꝫ crus d̾clinãs ad albedinẽ ꝛ ꝓpꝛie in medio sui nõ est aliqd ꝓpꝛie que est horribilis odoris. Nã. Cal'a est in ꝑ sicca in scđo. Opa. ꝛ p. Est apitiua resolutiua. Et in ida qdẽ ẽ stipticitas plurima ꝛ caliditas ei⁹ mior est: ꝫ est leuis: ꝛ in ꝑmis cũ gustat est rãcida: deide ꝓcedunt ex ea cal'itas ꝛ acuitas: ꝛ ex spica aromatica fit puluis ꝓhibẽs sudorẽ plm: ꝛ lutũ qdẽ spice est abluẽs corp⁹ ꝛ est bonũ ad bonũ odorez faciẽdũ. Apa. ꝛ bo. Resoluit apata ꝛ bothor. Mẽ. cap. Prohibꝫ reumatismos ꝛ ꝯfortat cerebꝝ. Mẽ. ocu. Facit nasci pilos in palpebris qñ ponit in alcofol ꝛ trahit radi⁹ iuolut⁹ in puluẽ sup palpebras: ꝛ nereiden est fortior in hoc ſm ꝙ existimo. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Cõfert tota tremori cordis ꝛ mũdificat pectus ꝛ pulmonẽ ꝛ ꝓhibet effusionẽ mãerum ad ea ꝛ fluxus. Mẽ. nut. Apit oppil'onis epatꝭ ꝛ stõchi ꝛ ꝯfortat ea ꝛ ꝯferũt oẽs icteritie ꝛ ꝓhibent effusiones mãerũ ad stõchũ ꝛ sedãt mordicationẽ ei⁹. ꝛ qñ bibit q̃cũq͛ spẽs ipsi⁹ fuerit cũ vĩo ꝯfert spleni. Mẽ. exp. Oẽs ꝓuocãt ꝛ alithitia est fortior qm̃ est calidior ꝛ mioris stipticitatis ꝛ ꝓhibet apata mr̃icis oĩa sedẽdo in ea: ꝛ ꝯfert doloꝛib⁹ renũ ꝛ ꝓhibet cursuꝫ mãerũ ad itestina ꝛ hꝫ ꝓpꝛietatẽ in retinẽdo fluxũ superfluũ a matrice.

¶ Spica multas habet species.

¶ De sauich. Cap. 649m.

Sauich quid est. Jam dictũ est i capitulo tritici ꝛ ordei. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Confert pectori ꝛ pulmoni.

¶ Sauich vel sadich al's saoich ara. ſm Almã. cap. de fluxu vẽtris fit qñ ordeũ fractũ operit aqua ꝛ bullit vsq͛ ad spissitudinẽ aque deinde colat ꝛ qđ descẽdit est sadich al's saoich: verũ vt accepi a peritis oriẽtalib⁹: sauich vocat cũ accipit ordeũ nouũ anteq͛ plena maturitate induret ꝛ ponit in vase eneo vel terreo ꝛ sup ignẽ leuiter torrefit: deinde tũsum vẽtilat donec tot⁹ cortex abscedat: deinde frangitur in frusta: sicut id qđ far dicimus: ꝛ hoc vocatur sauich quo vtuntur cocto sicut volũt: ꝛ etiã estate potãt ipm crudum: sicut est cum iulep ad cholerã reprimendã ꝛ sitim. Sim.

¶ De sisamo. Cap. 650m.

Sisamũ qd est. Est semẽ pluris vnctuositatis q͛ reliq̃ semina: ꝛ ꝓpter hoc rancidũ fit facile. Quidã aũt dixerũt ꝙ ei⁹ oleũ nõ cõfert nisi melãcholicis vt eos ipinguet ꝛ humectet. Et ersimũ qd est: est genus qđdaꝫ sisami abominabilis saporis. Elec. Corp⁹ eius est fortior oleo ipsi⁹. Nã. Cal'm est in medio ꝑmi hũiduꝫ in fine ei⁹. Opa. ꝛ pp. Est glutinatiuũ lenificatiuũ eq̃lis calefactiõis: ꝛ sil'r oleũ ei⁹ ꝛ decoctio ipsius: ꝛ est mollificatiuũ ꝛ in oleo ei⁹ est grossitudo: ꝛ qđ torrefactũ est minoris est nocumẽti. Deco. Resoluit viriditatẽ percussionis ꝛ sanguinẽ ꝯgelatũ: ꝛ ꝯfert fissure ꝛ asperitati melãcholicoꝝ bibitũ ꝛ linitũ: ꝛ est ipinguatiuũ ꝛ ꝓpꝛie excorticatũ ꝛ ꝓlõgat capillos ꝛ ꝓpꝛie succ⁹ arboris ei⁹ ꝛ folioꝝ ipsius ꝛ lenit eos ꝛ remouet furfures: ꝛ oleũ ei⁹ in quo decoquit myrtus ꝯseruat capillos ꝛ facit eos fortes ꝛ duros. Apa. ꝛ bot. Resoluit apata cal'a. Vul. ꝛ vl. Ponit sup adustionẽ ignis ꝛ oleum ei⁹ bibitũ aufert pruritũ flegmaticũ ꝛ sanguineũ ꝓpꝛie cũ infusione aloes ꝛ aque vue passe. Instr. iun. Ex eo fit emplastrũ ad grossitudinem neruoꝝ. Mẽ. cap. Cõfert oleũ ei⁹ cũ virtute rose soda adustiue: ꝛ succus arboris eius sanat furfures. Mẽ. ocu. Cõfert suppositum pulsationi oculi ꝛ apati eius. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Est bonum ꝯstrictioni anhelitus ꝛ asmati. Mẽ. nut. Est malum stomacho faciens nauseam prosternens

desideriũ satiãs velocit᷑: ƺ qñ comedit᷑ cũ melle remo-
uet᷑ ei⁹ malitia ⁊ tardat᷑ eius digõ ⁊ mollificat viscera.
Et qđ torrefactũ est: est minoris nocumẽti: ⁊ ei⁹ nutri
mentũ est vnctuosum valde: ⁊ in ipso est virtus faciẽ-
di sitim ⁊ fit velox eius descẽsio cũ cortice suo: cũ aũt
excorticat᷑ tardat᷑ ei⁹ descẽsus. Mẽ.exp. Cõfert inte
stino colon: ⁊ infusio quidẽ sisami est vehemẽs in ꝓ-
uocatione mẽstruoꝝ adeo ꝙ ipã eijcit fetũ: ⁊ qñ fran
git᷑ ⁊ comedit᷑ cũ se.papaueris ⁊ semi.lini cũ equalitate
augmẽtat sperma ⁊ coitũ. Vene. Cõfert morsui ca-
nis rabiosi ⁊ serpentis lenticularis.

¶ Sisamum semen ex quo oleũ sisaminũ exprimitur. Plinius lib. 18. cap. 10. sisima vocat. Sim.

¶ De sacundulion. Cap. 651m.

Sacũdulion. Apa.⁊ ho. Ponit᷑ cũ rutha
sup formicã ⁊ ad fistulas. Mẽ.cap. Suf
fumigat᷑ cũ eo patiẽs subeth ⁊ cõprimẽdo
inũgit᷑ ex ipõ cũ acetosa hñs karabitũ ⁊ ly
thargiã ⁊ distillat᷑ succ⁹ hũidi in aurẽ saniosaƺ: ⁊ ꝯfert
valde soda. Mẽ.ãhe.⁊ pec. Cõfert difficultati anhe
litus ⁊ asmati. Mẽ.nut. Cõfert radix ei⁹ doloribus
epatis ⁊ ꝯfert icteritie. Mẽ.exp. Solutione educit
flegma: ⁊ confert prefocationi matricis.

¶ Sacũdulion est portulaca syluestris que est laxatiua valde.

¶ De safid. Cap. 652m.

Safid. Nã. Calidũ ẽ ⁊ siccũ in tertio. Opa.
⁊ ꝓꝓe. Est mordicatiuum acre. Vene. Cõ-
fert venenis omnibus.

¶ De semurion. Cap. 653m.

Semurion quid est. Est apium syluestre: ⁊ iam
dictum est de eo.

¶ De squilla. Cap. 654m.

Squilla qđ ẽ. Est cepe muris: ⁊ ei⁹ folia sũt
sicut folia lilij: ⁊ hƺ oleũ ad nigredinẽ ocli
nãs. Nã. Est cal'm ⁊ siccũ i scđo. Opa.
⁊ ꝓꝓe. Est incisiuũ ⁊ in ipso est viscositas
adustiua. Deco. Ponit᷑ cõfectũ cũ melle sup alopi-
ciã ⁊ serpiginẽ. Mẽ.anhe.⁊ pec. Eius acetũ exaspe
rat guttur ⁊ indurat carnem ipsius: ⁊ est bonũ asmati
⁊ oregmoni ⁊ tussi antique.

¶ De solatro. Cap. 655m.

Solatrũ. Elec. Meli⁹ qđ de ipõ admistrat᷑ ẽ
hñs folia viridia ⁊ citrinũ semẽ: ⁊ ẽ qnqꝫ spẽꝝ.
Nã. Fridũ ẽ i p̃ siccũ in scđo: ⁊ stupefactiuũ ẽ
fridũ ⁊ siccũ i tertio. Opa.⁊ ꝓꝓ. Hortulanũ ẽ ifrida
tiuũ ꝯstrictiuũ: ⁊ ẽ qđdã gen⁹ ipsi⁹ stupefactiuũ faciẽs
somnũ simile opio in ꝓprietatib⁹ suis nisi qꝛ est debi-
lius eo: ⁊ est qđdã gen⁹ ei⁹ qđ est mortale. Apa.⁊ ho.
Est empl'r bonũ apatib⁹ calidis oib⁹ itrisecis ⁊ extrin
secis ⁊ bibit᷑ aq̃ ei⁹ ad apata cal'a itrinseca: ⁊ ponit᷑ aq̃
eius cũ cerusa ⁊ oleo ro. sup herisipilã ⁊ formicã more
empl'i: ⁊ cortex radicis ei⁹ est vehemẽtis exiccationis.
Mẽ.cap. Si bibat᷑ ex eo qđ ẽ stupefactiuũ vltra. xij.
grana fac᷑ euenire maniã: ⁊ qñ ex aq̃ ei⁹ fit gargarism⁹
ꝯfert apatib⁹ lingue. Et si bibat᷑ ex cortice radicis põ
dus aurei cũ vino attrahit somnũ: ⁊ cũ solatrũ optime
terit᷑ ⁊ fit ex eo empl'ƺ capiti sanat soda ⁊ resoluit apa-
ta radicis auris ⁊ apata velais cerebri: ⁊ ꝯfert distil-
latũ dolori auris. Mẽ.ocu. Sanat fistulas oculi la
chrymalis: fruct⁹ ⁊ succ⁹ spẽrũ eius vsqꝫ ad illã q̃ facit
somnũ cũ fit ex ea alcofol ꝯfortat visum. Mẽ.expul.
Semẽ stupefactiui est ꝓuocatiuũ vrine mũdificatiuũ
renũ ⁊ vesice: ⁊ oẽs spẽs cũ supponunt᷑ abscindũt flu-
xũ mẽstruoꝝ: ⁊ est ex eis que ifrigidãt ⁊ ꝓhibẽt pollu-
tionẽ: ⁊ ẽ spẽs solatri p̃ter alkekẽgi ⁊ p̃ter hortulanũ
⁊ p̃ter stupefactiuũ p̃dictũ cũ comedunt᷑ ex eo. iiij. aur.
interficiũt: ⁊ aqua folioꝝ eius facit possidere maniã: ⁊
nõ est in eo iuuamẽtũ solatri nisi ad empl'm faciẽdũ.

¶ Solatrum strignus maurella vua lupina apud grecos: ⁊ apud arabes vua lupi interdum solaria vocatur. Sim.

¶ De scorpionibus. Cap. 656m.

Scorpiones. Mẽ.cap. Oleum scorpionũ cõ-
fert doloribus auris valde.

¶ De sudore. Cap. 657m.

Sudor qđ ẽ. Est aqueitas sãguis cui plus
cholericũ ẽ admixtũ: ⁊ oƺ vt admistret᷑ dũ
nõdũ ẽ exiccat⁹: imo dũ in eo ẽ hũiditas: ⁊
ipse qdẽ magis ẽ digest⁹ ꝙꝫ vrĩa: est.n. sup-
fluitas vnctuositatis ⁊ hũiditatꝭ post digõnẽ vltimã:
est vrina scđe digõnis sup̲fluitas. Opa.⁊ ꝓꝓe. Est
magis digestus ꝙꝫ vrina ⁊ diuersificat᷑ ƒm aĩalia ⁊ in
ipso ẽ resol'o nõ pauca. Apa.⁊ ho. Sudor athleta-
rum cõfert apatibus inguinis: imo resoluit ea. Mẽ.
anhe.⁊ pec. Sudor sicc⁹ luctãtiũ cuƺ oleo de alcãna
ponit᷑ sup apata mamille ⁊ resoluit ea ⁊ cũ oleo ro. ad
ꝯgelationẽ lactis in mamilla: alteratio võ magne ⁊ al
teratio parue fiunt cũ centaurea maiore ⁊ minore.

¶ De sandalo. Cap. 658m.

Sandalus. Elec. Dixerũt. H. ⁊ filius Mesau
gue. Rube⁹ est fortior. ⁊ dixerũt alij alb⁹ est for
tior. Nã. Est fridus in fine scđi vsqꝫ ad ter-
tiũ p̲ueniens: siccus in scđo. Opa.⁊ ꝓꝓe. Prohibet
attractionẽ ⁊ ꝓꝓe rube⁹. Apa.⁊ ho. Resoluit apa-
ta acuta ⁊ ꝓprie rubeus ⁊ linit᷑ ex eo herisipila. Mẽ.
cap. Cõfert soda. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõfert tremori
cordis accidenti in febre linitus ⁊ bibitus. Mẽ.nut.
Confert debilitati stomachi calidi bibitus ⁊ linitus.
Feb. Confert febribus calidis ⁊ ꝓprie albus.

¶ Sandali tres sunt spẽs: albũ. s. rubeũ ⁊ citrinũ: qđ ceteris p̃cio-sius ⁊ magis odoriferũ est: ⁊ ꝙuis a modernis citrinũ vocet᷑: albi dius tñ est altero. hoc vocat Aben Mesue maƺahari. Sim.

¶ De sapone. Cap. 659m.

Sapo. Opa.⁊ ꝓꝓe. Est vlceratiuus putrefa-
ctiuus. Mẽ.expul. Resoluit colicam ⁊ soluit
humorem crudum.

¶ De sabane. Cap. 660m.

Sabane. Opa.⁊ ꝓ. e. Est abstersiuũ exicca-
tiuũ mali humoris. Vul.⁊ vl. Facit posside
re scabiem ⁊ pruritũ. Instr.iun. Cõfert dolo
ri anche flegmatico. Mem.cap. Remouet fetorem
oris factũ ex stomacho ⁊ corruptionem eius ⁊ abster
git humiditatem stomachi ⁊ exiccat eam.

¶ Sabane est cibus factus ex piscibus salitis paruis: vel salsamẽ-tum factũ ex pisciculis salitis cũ nucib⁹ ⁊ specieb⁹ ⁊ alijs. Sim.

¶ De sasurubun. Cap. 661m.

Sasurubun quid est. Est auis cuius nomen est
hoc nomen in francia.

¶ De sarsar. Cap̃.662^m.

Sarsar qd est. Est ferrũ. Mẽ.cap. Quã- do coquit cũ oleo aut infundit in ip̃o: dei- de coquit ⁊ distillat in aurẽ remouet dolo- rem eius ⁊ pulsationem ipsius.

¶ Sarsar arabice ferrum. Sim.

¶ De sasaf. Cap̃.663^m.

Asaf quid est. Est salix.

¶ De sakaik. Cap̃.664^m.

Akaik qd est. Noiat sakaik anebamẽ ⁊ est ro- sa ru. vehemẽter. Nã. Est cal'a in sc̃do humi- da in ipso. Opa.⁊ pp̃. Est abstersiua resolu- tiua. Inquit Gal'. Est abstersiua lauatiua attractiua apitiua resolutiua. Deco. Denigrat capillos mixta cũ corticibꝰ nucis ⁊ qñ admĩstrant folia eiꝰ ⁊ stipites ipsiꝰ sic sũt aut ꝺcocta cũ sorbitiõe ordei ⁊ decoquunt ꝓuocãt lac. Ap̃a.⁊ bo. Linit ex ꝺcoctiõe sup ap̃ata q̃ nõ sũt dura ⁊ fit eũo p eã sup carbũculos ⁊ bothor- cal'as. Vul.⁊ vl. Illꝺ qꝺ de eo siccũ ẽ ꝯfert vlceribꝰ sordidis ⁊ icarnat ea ex excoriatõe ⁊ ip̃a mũdificat vl- cera ꝯferẽs excoriatõibꝰ ⁊ scabiei vlcerose. Mẽ.cap. De eiꝰ succo fit caputpurgiũ ad purgãdũ caput ⁊ cere- brũ: ⁊ eiꝰ radix masticat ad extrahẽdas hũiditates a capite. Mẽ.ocu. Succꝰ eiꝰ ꝯfert tenebrositati oculi ⁊ visus ⁊ albugini eiꝰ ⁊ vestigijs vlcerũ: ⁊ qñ decoqt cũ vino ⁊ fit inde empl'm sanat ap̃ata dura in partibꝰ oculi. Mẽ.ãhe.⁊ pec. Si coquant folia eius cũ suis stipitibꝰ ⁊ cũ succis ordei sorbilibꝰ ⁊ comedat facit abũ- dare lac. Mẽ.exp. Prouocat menstrua.

¶ De sebedenigi. Cap̃.665^m.

Ebedenigi qd est. Est semẽ arboris canabis ⁊ iaz locuti fuimꝰ de canabe: opz ḡ vt ꝯiũgamꝰ iter ꝯsiderationẽ q̃ ẽ in vtrisqꝫ capitulis simul. Et de sebedenigi qdẽ aliud est hortulanũ notũ: ⁊ aliꝺ est cãpestre. Humaiz ṽo dixit ꝙ arbor cãpestris egre- dit in desertꝭ ꝭm q̃ztitatẽ cubiti ⁊ sup folia eiꝰ dñat al- bedo. Et eiꝰ fructꝰ est sicut pip ⁊ similat eiꝰ granũ gra- no assunnati qꝺ est granũ de quo exp̃mit oleũ. Et nos iaz locuti fuimꝰ de grano assunnati. Nã. Est calidũ ⁊ siccũ in tertio. Opa.⁊ pp̃. Canabis cãpestris resol- uit vẽtositates ⁊ exiccat fortiter ⁊ humor eiꝰ est paucꝰ malus. Ap̃a.⁊ bo. Canabis cãpestris qñ eius radix decoquit ⁊ fit ex ea empl'm ap̃atibꝰ calidis in locis du- ris in qbꝰ sunt chimi viscosi sedat caliditatẽ ⁊ resoluit duritiẽ. Mẽ.cap. Facit soda sua caliditate ⁊ eiꝰ suc- cus distillat ad dolorẽ auris oppilatiuũ ⁊ ad humidi- tatẽ auris: ⁊ sil'r oleũ eiꝰ ⁊ folia eius eradicãt furfures in capite. Mẽ.ocu. Obtenebrat visum. Mẽ.nut. Nocet stõcho. Mẽ.exp. Exiccat sperma: ⁊ lac qdẽ alsebedenigi campestris soluit cuz facilitate ⁊ medie- tas lib. de succo eius resoluit cõstrictionem ⁊ solutio- nem ⁊ educit flegma ⁊ cholerã ⁊ ꝓcedit ꝭm senitam seminis croci hortulani in constrictione.

¶ Sebedenigi arabice canabs: vel semen eius: melius per.s. vel per.x. scribitur. Simon.

¶ De seitaragi. Cap̃.666^m.

Eitaragi qd est. Ille q est idus ẽ frusta liguri ꝑua subtilia ⁊ cortices sic gariofili. Et ille gꝰest fructꝰ declinat ad rubedinẽ ⁊ nigredinẽ. Et seitaragi qdẽ orit in parietibꝰ antiquis ⁊ vbi nõ ningit ⁊ hꝫ fo- lia sicut sunt folia nasturtij: ⁊ in estate sunt folia pluri- ma ⁊ miorant ⁊ augmẽtat minoratio adeo vt forsitã nõ appareat ⁊ nõ sit in eo odor ⁊ est sicut nasturtiũ cu- ius sapor ⁊ odor similant cordumeni ⁊ folia eius sunt ipsi similia. Nã. Est calidus ⁊ siccus in fine secundi. Opa.⁊ pp̃. Est acutꝰ aperitiuus. Similat eni sapor ⁊ odor cordumeni ⁊ simil'r virtus eius. Deco. Con- fert linitus cũ aceto super morpheã albam ⁊ albaras. Vul.⁊ vl. Linit sup excoriationẽ ⁊ scabiẽ cũ aceto ⁊ eradicat eã. Instr.iun. Bibit ad dolorẽ iuncturaꝝ ⁊ confert. Mẽ.nut. Linit super splenem ⁊ extenuat ipsum. Mẽ.expul. Suspendit eius radix super aurẽ eius qui habet dolorem vesice ⁊ sedat ipsum ꝭm ꝙ di- citur. Permu. Loco eius ponitur rubea.

¶ Seitaragi ara. est planta quã Dia. lepidũ vocat: sicut pꝫ per cõ- cordiã cap'oꝝ vtriusqꝫ apud Aui. ⁊ Dia. ⁊ Sera. Aui. ṽo distiguit indũ ex eo: ⁊ vocat ip̃m iterdũ capsiã ⁊ capsiã indã vt in ꝯfectiõe dicta alfanginus in. v. nã vbi ipse ponit capsiã indã: Ioã. Sera. in eadẽ ꝯfectiõe trac.7.ca.20. ponit seitaragi. Exponit ẽt in synony- mis arabicis ꝙ seitaragi est capsia: alicubi tñ iuenit corrupte ta- psia per.t. Albau dr̃ geumel aramil.s. nux viduarũ ⁊ ẽ herba q̃ na- scit in sepulchris ⁊ parietibꝰ vetustis ⁊ locis in qbꝰ cadit nix ⁊ iu- giter iuenit recẽs: sꝫ in estate ẽ coloris rubei ⁊ folia eiꝰ sũt vt na- sturtij. Adueniẽte ṽo frigore q̃dã folia siccant: ⁊ q̃dã remanẽt pe- nes radicẽ. In estate ṽo reuirescũt ⁊c. Pau. ca. de sciatica. vberi- dos inqt que lepidũ alij agricardamũ. i. nasturtiũ agrestre appel- lant: que aũt apud nos nascit q̃si frutex ꝓxima lauro folia maio- ra multo hñs ⁊c. Aui. ca. de faciẽdo aborsu. Capsia inqt ẽ sil'is na- sturtio: ⁊ ẽ ei odor nasturtij ⁊c. Nõ vidi hñ certitudinẽ huiꝰ plãte. nã auctores ẽt vident ambigẽ: qdã nucẽ captiuã vocauerũt: seita- ragi ara. scribit sic. sed fumus terre ꝙ scebeterigi vocãt sic. Si.

¶ De sceilem. Cap̃.667^m.

Sceilem. Nã. Gal'. ponit ꝙ est in p̃ calefa- ctiõis. Opa.⁊ pp̃. Est subtile abstersiuũ resolutiuũ. Deco. Linit sup morpheã cũ sulphure. Ap̃a.⁊ both. Resoluit ap̃ata ⁊ scrophulas cũ semine lini ⁊ disrũpit ea cũ stercore co- lumbino ⁊ semine lini. Vul.⁊ vl. Linit illud qꝺ orit cũ tritico sup vlcera ⁊ pulueriʒat sup ea ⁊ ꝯfert ⁊ linit sup ipetiginẽ ⁊ qñqꝫ ponit sup vlcera cũ corticibꝰ raf- fani vt empl'm ⁊ ꝯfert. Instr.iun. Decoquit cũ mel- licrato ⁊ fit inde empl'm sciatice. Mem.cap. Sedat scotbomiã. Mẽ.expul. Quãdo fit ex eo euaporatio adiuuat ad impinguandũ ⁊ proprie cum ordeo.

¶ De sceba. Cap̃.668^m.

Ceba qd est. Sceba sunt due spẽs: vna carum est spinosa habẽs folia sedreia cõcauũ lignũ ⁊ nõ administratur nisi in suffumigatione: ⁊ alia hꝫ folia vt tamariscus: ⁊ reperit ei spẽs tertia que no- minat serbun armena citrina ⁊ noiat absinthiũ mari- nũ. Elec. Melior est armena. Nã. Est cal'a in se- cũdo: sicca in tertio. Opa.⁊ ppe. Oẽs spẽs eiꝰ sunt icisiue resolutiue vẽtositatũ ⁊ in ip̃a est stipticitas mi- nor stipticitate absinthij ⁊ eiꝰ calefactio maior ẽ cal'ita- te ipsiꝰ ⁊ amaritudo ẽ maior: ⁊ in ip̃a ẽ salsedo. Deco. Eiꝰ cinis cũ ol'o aut oleo amigdalino linitꝰ ꝯfert alopi- cie. Et eiꝰ oleũ facit nasci barbã q̃ tardat. Ap̃a.⁊ bo. Sedat ap̃ata ⁊ carbũcl'os. Vul.⁊ vl. Prohibet her- petem estiomenũ. Mẽ.ca. Fac̃ soda. Mẽ.oc. Fit vaporatio ex aqua eiꝰ iclinando caput ad obthalmiã

ꝛ resoluit eā. Mē.ābe.ꝛ pec. Cōfert difficultati ābe lit⁹. Mē.nuť. Nocet stōcho ꝛ ꝑꝑe tertia. Mē.exp. Extrahit v̄mes ꝛ ascarides ꝛ interficit eos ꝛ ꝓuocat mēstrua ꝛ vrinā ꝛ est fortior absinthio in p̄mo. Feb. Eius oleū confert frigori rigoris. Vene. Confert puncture scorpionū ꝛ rutele ꝛ venenis.

¶ De sciniar. Cap̄.669ᵐ.

Sciniar qd est. Est lactuca asini hn̄s folia q̄ sūt sic̄ folia lactuce acuta: ꝛ ē spinosa ad nigredinē d̄clinās ꝛ in estate rubefit ei⁹ lignū sic̄ sanguis: ita ꝙ tīgit manū. Ele. Folia ei⁹ sūt d̄biliora q̄ sūt i ip̄a. Na. Frida est ꝛ sicca in p̄ vsq₃ ad scd̄z. Opa.ꝛ ꝑꝑe. Illa q̄ noiať absinthiū ē stiptica ꝛ i ip̄a ē amaritudo: ꝛ illa q̄ noiať fulusia ē vehementioris stipticitatis: ꝛ illa que noiať anulus vehemētioris ē q̄₃ ābe ꝛ ē acrior: ꝛ illa q̄ nomē nō h₃ ꝓpinq̄ ē ei ꝛ in oib⁹ eis ē stipticitas ꝛ exiccatio: ꝛ qn̄ misceť cū oleo ꝛ fit inūctio ex ip̄a cōprimēdo fac̄ sudare. Deco. Linita ꝯfert morphee ꝛ icteritie. Apa.ꝛ bo. Fit ex ea ēpl'z scrophulis cū adipe ꝛ liniť sup excoriationē ꝛ cū farina ordei sup herisipilā ꝛ ꝓprie spēs que noiať anulus. Vul.ꝛ vl. Incarnat vlcera qn̄ i ceroto admistrať. Mē.cap. Est res q̄ magis ꝯfert dolori auris. Mē.nuť. Cōfert icteritie bibita ꝓprie acuthia ꝛ ꝓprie dolorib⁹ splenis ꝛ cortices eius p̄parant stōchū. Mē.exp. Qn̄ in potu dať de ea que nomen nō h₃ auť.i.S.cum cordumeni aut hyssopo ꝛ nasturtio extrahit vermes ꝛ ascarides: ꝛ illa que noiať acuthia ꝯfert dolori renū. Vene. Illa que nominať anulus ꝯfert morsui vipere valde qn̄ administrať vt empl'm ꝛ bibita: ꝛ illa que nomen nō h₃ est illi propinqua.

¶ Sciniar ara. lactuca asini.s. vna ex spēb⁹ ei⁹. In.3. Almā.ca.48. corrupte scribiť sencar. Ste. seniar scripsit. Albaui xinar ara. ē: ꝛ d̄r ēt hormera vel hominera ꝛ ē pes colūbinus: ei⁹ radices sūt coloris cū qb⁹ multi tigūt cerā ꝛ oleū: ꝛ ē herba cui⁹ folia sūt subtilia vt folia lactuce pilosa ꝛ nigra: q̄ ex eis oriunť iuxta radicē adherēt terre ꝛ sūt spinosa: ꝛ radix ei⁹ ē grossa ad modū digiti cui⁹ color in estate ē coloris sanguis tingēs manū tangētis ꝛc̄. q̄ȯ dic̄ est pes colūbinus nō credo. nā puto a trāslatore additū. Sim.

¶ De scel. Cap̄.670ᵐ.

Scel qd ē. Est medicia ida sil'is zinziberi. Na. Cal'a est ꝛ sicca in tertio. Opa.ꝛ ꝓprie. Est amara stiptica acuta disrūpit vētositates ꝛ est in virtute mellis: ꝛ ēt est resol'o mirabilis ꝛ subtiliatio. Instr.iun. Confert venenis ꝛ ꝯtritionibus.

¶ De sucaram. Cap̄.671ᵐ.

Sucarā qd est. Inqt Dias. Crus hui⁹ plāte est sicut crus ferule ꝛ folia ei⁹ sunt sicut folia cucumeris ꝛ h₃ florē albū ꝛ semē sicut anisum. Rufus v̄o dixit folia ei⁹ sunt sicut folia mādragore ꝛ minora ꝛ vehemētioris citrinitatis: ꝛ radix ei⁹ est minuta fructū nō hn̄s. Et semē ei⁹ existit in colore ameos: sed est maius eo sine sapore ꝛ sine odore ꝛ h₃ mucilaginē. Inqt Mesaia. Est q̄dā spēs albes ꝛ nō hn̄ dixit. Ego aūt dico ꝙ in libris inuētū fuit ꝙ ē euforbiū i greco ꝛ trāslatū fuit sucarā ꝛ iā trāslatū fuit albes. qn̄q₃ enim ꝓportionanť ad euforbiū accn̄tia albes: ꝛ hoīes diuisificanť in eis. Na. Fridū est ꝛ siccū in tertio vsq₃ ad q̄rtū. Opa.ꝛ ꝑꝑ. Prohibet fluxū ꝛ ꝯgelat sanguinē ꝛ stupefacit. Deco. Qn̄ liniť ex eo sup locū euulsionis pilorum ꝓhibet frigiditate sua nasci pilos ꝛ fit ex eo ēpl'm mamille ꝛ nō magnificať. Apa.ꝛ bo. Succus ei⁹ sedat herisipilā ꝛ formicā. Instr.iun. Liniť super podagrā calidā. Mē.ocu. Succus ei⁹ administrať in dolorib⁹ oculi. Mē.cap. Succus eius est bonus humiditatibus que accidūt in aure. Mē.ābe. ꝛ pec. Fit ex eo empl'm mamille ꝛ nō magnificať ꝛ ꝓhibet exuberationē lactis. Mē.expul. Retinet menstrua ꝛ cōfert dolori matricū: ꝛ fit ex eo empl'm testiculo ꝛ nō magnificať: ꝛ inūguntur ex eo membra spermatis ꝛ prohibet pollutionē. Vene. Est venenū mortale. Et eius cura est vinū purū.

¶ Sucarā vel in arabi. zucharaz. errauerūt arabes i h̄ putātes ꝙ sit spēs iusqami eo forte ꝙ eiusdē virtutis videať: sed vide apud Serap̄. ꝙ oēs spēs iusqami vno cap'lo determinate sunt sic̄ apud Dias. ꝛc̄. hoc faciunt cap'lm de sucarā: ꝛ sil'r ēt Auic. diuersa facit cap'la: veritas aūt est ꝙ cap'lm de sucarā est de cicuta: ꝛ idē est vide cap'lm de conios q̄ȯ est cicuta apȯ Dia. ꝛ cap̄. de cicuta apud Macrū: ꝛ ca. de sucarā apud Auic. siml'r ꝛ videbis ꝙ idē dicūt. q̄ȯ aūt ab Auicen. scribiť ꝙ h₃ folia sil'ia folijs cucumeris: falsus est textus: d₃.n. dicē h₃ stipitē nodosam sicut ꝛ feniculus ꝛ folia sil'ia ferule sicut habeť in Serap̄. cap̄. de sucarā: cetera ꝯcordant: sil'is ēt error apparebat in Serap̄. arabi. in cap̄. de tapsia vbi Diasco. habet folijs ferule in arab. erat cucumeris ꝛc̄. Sim.

¶ De secacul. Cap̄.672ᵐ.

Secacul. Na. Est cal'm in scd̄o ad hūiditatē q̄₃dā tēdēs. Opa.ꝛ ꝑꝑe. In ip̄o est lenitas ꝛ virt⁹ ei⁹ q̄ȯ nutritū est: ē sicut virtus haucie. Mē.exp. Excitat appetitū coitus. Permu. Loco eius poniť buzeiden.

¶ Secacul arabi. est radix boni saporis esui apta ꝛ condituris: putauerunt quidam falso ꝙ esset iringus. Sim.

¶ De sehemenigi. Cap̄.673ᵐ.

Sehemenigi qd est. Est iurasabram campestre. Na. Cal'm est ꝛ siccū in tertio. Opa.ꝛ ꝓprie. Est resolutiuū ꝛ subtiliatiuū valde: ꝛ qn̄ poniť sub ceruicali infantiū cōfert fluori oris eoꝝ. Instru. iunc. Confert paralysi linitū ꝛ caputpurgio ex eo facto cū vino. Mē.cap. Quādo fit capurgiū ex aqua eius mundificat cerebrū ꝛ confert etiā torture ꝛ epilepsie bibitū cū vino. Mem.nuť. Confert humiditatibus stomachi ꝛ fluori oris infantiū quādo poniť sup capita eoꝝ f̄m ꝙ existimauerunt quidā. Mē.expul. Confert ventositatibus matricū.

¶ Sehemenigi vt dicit Aui. est virasabrā: s₃ vtrūq₃ ignoro. Sim.

¶ De suchaba. Cap̄.674ᵐ.

Suchaba. Mē.cap. Cōferūt ip̄sa ꝛ radix ei⁹ ꝛ fruct⁹ ip̄sius dolori vue. Mē.nuť. Cōfert stomacho ꝛ epati. Mē.exp. Decoctio radicis ei⁹ ꝓhibet fluxū mulierū: ꝛ ip̄a supposita ꝛ encatismate facto in eo ꝯfert apostematib⁹ ani. Feb. Confert febrib⁹ antiquis ꝛ ꝓprie infantiū.

¶ Suchaba arab. vel zuchaba apȯ Aui. est q̄ȯ a Dia. acātis. ara. i. spina arab. vocať. ꝛ Rasis vocat megaielū. Hal'. v̄o in.6. de simplici medicina. ca.17. dicit sucha habere virtutē hedorad. ibidē dicit Halyabas in scd̄o practice. ca.34. sed scribiť ibi secha. Sim.

¶ De scebram. Cap̄.675ᵐ.

Scebrā qd ē. Oriť i hortꝭ hn̄s cānā subtilē eq̄lē ꝛ h₃ pilos ꝛ folia sunt sicut tarcon f̄m ꝙ existimo ꝛ h₃ lac. Elec. Illud q̄ȯ melius est: est leue ad rubedinē declinās sicut cutis inuoluta subtilez

bñs cortice: ꝛ illud qd est cũ duab⁹ cãnis ꝛ ẽ levis carnis ꝛ ğssuȝ pue rubedis ꝛ durũ: ꝛ qd est vt filũ ẽ malũ ꝛ psicũ ẽ malũ: ꝛ nõ oȝ vt aliqd d eo admistref. Nã. Jngt Humain. Est cal'm i pncipio scdi: siccũ in fine tertij. Lac vo ei⁹ ẽ vltimũ i ãbob⁹ sil'imo in q̃rto gradu. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Jn ipo sũt stipticitas ꝛ acuitas ꝛ disruptio orificioꝝ venarũ ꝛ illd ẽ vnũ ꝑꝑ qd repellit: ꝛ qñ rectificaf nõ ẽ iuuamẽtũ in eo in suo loco ꝑꝑ illud qd diximꝰ: ꝛ est ex toto nociuũ ꝛ ꝓprie cõplexiõib⁹ calidis. Mẽ. cap. Lac ei⁹ adiuuat i eradicãdo dẽtes. Mẽ. nuf. Nocet stõcho ꝛ epati ꝛ daf ad bibẽdũ i curatiõe hydropisis. Et opȝ q̃dẽ vt pri⁹ ĩfundaf i succo endiuie ꝛ feniculi ꝛ solatri trib⁹ dieb⁹: deide exiccef ꝛ fiãt ide trocisci cũ modico sal'idi ꝛ turbith ꝛ mirabol'. aut aloes ꝛ erit fortis iuuamenti. Mẽ. exp. Solõne educit mel'iaȝ ꝛ flegma ꝛ aquã. Et antiqt⁹ q̃dẽ fuit ei⁹ admistratio ꝯsueta in solutiuis: deide fuit dimissuȝ ꝓpterea q: nocet coitui ꝛ spermati: ꝛ q: disrũpit venas ani ꝛ qñ rectificaf nõ ẽ iuuamẽtũ i ipo: ꝛ illd iõ qm ei⁹ rectificatio fit h mõ. Jnfundif nõ ꝯtritũ i lacte recẽter mĩcto die ꝛ nocte ꝛ renouaf illd multotiẽs: ꝛ illd ẽ ex eis q̃ dbilitãt ipȝ ꝛ destruũt opõnẽ ei⁹ in hũorib⁹ malis. Qui vo excusationẽ nõ iuenit qn in ipo vtaf ꝓmisceat ipsi anisuȝ ꝛ feniculũ ꝛ ciminũ. Et qd de eo i potu sumif sit ab vno dauich vsq ad q̃tuor. Et hec q̃dẽ de herba ei⁹. Jn lacte vo ipsi⁹ nõ est bonitas: ꝛ nõ vr mihi ꝙ sit i potu dãdũ: ꝛ cũ ei⁹ sol'o supfluit ex eis que ipa abscidũt ẽ sedẽ i aq̃ frida ꝛ qñ i potu daf colice bibẽ cũ ãmoniaco ꝛ bdellio ꝛ sapino ꝛ modico stercoris adip narrato i capl'o colice. Feb. Repellif ꝓpterea q: gñat febres. Vene. Põdus. ʒ. ij. de ea interficit.

De selgen. Cap. 676m.

Selgen quid est. Est napus qui iam dictus est ante in capitulo de lem.

De scerbin. Cap. 677m.

Scerbin q̃d ẽ. Est arbor alkitrã: ꝛ nos q̃dẽ iã locuti fuim⁹ de alkitrã. Nũc vo narrem⁹ opõnes q̃ sũt ꝓpe arbori ipsi⁹. Et h q̃dẽ arbor ẽ d gñe arboris pini ꝛ hȝ fructũ similẽ fructui cupssi: ꝫ ẽ mior eo: ꝛ hȝ spinas ꝛ ẽ duaꝝ spẽrũ: q̃rũ vna ẽ lõga: ꝛ altera curta. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Jn cortice hui⁹ arboris ẽ stipticitas. Mẽ. cap. Siqs d fructu hui⁹ arboris pl'm assumit facit soda ꝑꝑ calefactionẽ ꝛ ꝓpterea q: cõicat stõcho i mordicatiõe quã ei facit: ꝛ qñ colluif os ex aceto: i q̃ dcoquunf folia ei⁹ sedat dolorẽ dẽtiũ. Mẽ. ãbe. ꝛ pec. Fructus eius ꝯfert tussi. Mẽ. nuf. Fruct⁹ ei⁹ ẽ malus stõcho mordicãs ipm: ꝫ ipe ꝯfert epati. Mẽ. exp. Ei⁹ fruct⁹ ꝯfert distillatiõi vrine. Et si bibaf cũ pipe ꝓuocat vrinã. Et qñ ex cortice eius fit suffumigatio extrahit fetũ ꝛ secundinã. Et qñ bibif stringit ventrẽ ꝛ q̃nq stringit vrinã. Vene. Daf in potu fructus eius cũ vino ad potũ leporis marini. Et si misceaf cũ adipe cerui ꝛ inungaf ex eo corpus nõ approximent ei vermes venenosi.

De scenescbic. Cap. 678m.

Scenescbic q̃d est. Est sil'is abrotano in vtute. Nã. Est cal'm ꝛ siccũ in scdo. Mẽ. cap. Cõfert epilepsie ꝛ abscindit fluorẽ saliue currẽtis ꝛ ꝓprie ex oribus pueroꝝ. Permu. Loco eius in iuuamento fit epilepsie ꝛ alijs ponitur sansucus.

De sucudo. Cap. 679m.

Sucudus. Nã. Virt⁹ ei⁹ ẽ cal'a. Opa. ꝛ. p. Bibif ei⁹ succ⁹ ad dolores. Deco. Recẽs cũ vio linif sup morpheã. Vul. ꝛ vl. Fac coherẽ vlcera ãtiq̃ ꝛ puluerizaf sup carnẽ additã. Jnstr. iun. Linif cũ aceto sup podagrã ꝛ fit ex eo ceratũ ad dolorẽ dorsi. Mẽ. ãbe. ꝛ pe. Fiũt ex eo cũ dulcib⁹ bucelle ad tussiȝ. Mẽ. nuf. Bibunf ex eo. ʒ. ij. cũ hydromelle ad mordicationẽ stõchi. Mẽ. exp. Due. ʒ. cũ hydromelle valẽt ad dissinteriã ꝛ difficl'tatẽ vrie. Et cũ ml'ier sbijc sibiipsi ꝓuocat mẽstrua.

Sucudus vel vt in arabico sucudus voluit arabs dicere vt grecus spodius supra in pontifilix hic sucudus hic sfodius. Sim.

De spina alba. Cap. 680m.

Spina alba q̃d ẽ. Est bedeoard. Nã. Frida est ꝛ sicca in primo. Jnstr. iunc. Eius decoctio ꝯfert instrumentis iuncturarũ ꝛ podagre. Mẽ. nuf. Confert mollificationi stomachi.

Spina alba que a Dia. vocaf achãtis leuce est idẽ ꝙ bedeguard apud ara. lege capl'm de achãtis leuce. a Dia. cũ ca. d bedeguard. apud Aui. ꝛ videbis ꝯcordiã. Aui. ẽt dicit: spina alba ẽ bedeguard ꝛ est planta similis cameleonte albe. Sim.

De spina indica. Cap. 681m.

Spina idica. Nã. Est cal'a. Opa. ꝛ ꝓꝓ. Est subtiliatiua resolutiua. Jnstr. iũ. Cõfert alcuseȝ. Mẽ. cap. Colluif os ex decoctiõe ei⁹ ad dolorẽ molariũ. Mẽ. ãbe. ꝛ pec. Cõfert sputo sanguinis.

De spina egyptia. Cap. 682m.

Spina egyptia. Nã. Est frigida in prio: sicca in scdo. Opa. ꝛ ꝓpe. Est abstersiua abscindens catarros. Vul. ꝛ vl. Radix ei⁹ ꝛ ꝓprie semẽ vehemẽtis sunt ꝯsolidationis. Mẽ. ãbe. ꝛ pec. Cõfert ap̃ati gutturis. Mẽ. nu. Cõfert ap̃ati stõchi.

Spina egyptia que est arbor Pli. lib. 13. cap. 35. nigra est cuius lignũ incorruptũ in aquis durat. ob id vtilissima nauiũ costis candida ex eo facile putrescit. Aculeus spinaruȝ est in folijs: semẽ in siliquis quo coria ꝑficiunf galle vice: flos ꝛ coronis iocũdis ꝛ medicamentis vtilis: manat ꝛ gũmi ex ea cui ꝑcipua vtilitas ꝙ cesa anno tertio resurgit. Et in regali dispõne exponif ꝙ est argailẽ. ꝛ ex hoc videtur ꝙ sit arbor gũmi arabici. Simon.

De synapi. Cap. 683m.

Synapis. Nã. Cal'a est ꝛ sicca vsq ad q̃rtum. Opa. ꝛ ꝓpe. Jncidit flegma ꝛ oleũ eius est calidius oleo raffani. Et fugiũt ex fumo eius vermes venenosi: ꝛ illa que est syluestris generat humorẽ malum ꝛ in ipsa sunt abstersio ꝛ resolutio: ꝛ hoies quidẽ comedũt folia eius ꝛ radicẽ ipsius elixata. Deco. Mundificat facieȝ ꝛ aufert occultationẽ ꝛ vestigia sanguinis mortui: ꝛ syluestris emplastrũ bonũ sorditiei ꝛ exiccat linguã ꝛ cõfert alopicie. Ap̃a. ꝛ bo. Resoluit ap̃ata calida ꝛ oẽ apostema antiquũ ꝛ ponif cuȝ caulib⁹ super scrophulas. Vul. ꝛ vl. Confert scabiei ꝛ impetigini. Jnstru. iunct. Confert dolori iuncturarum sciatice. Mẽ. cap. Mundificat humiditates que sunt in capite ꝛ fit ex ea empl'm capiti ei⁹ qui patif lytbargiaȝ. Et aq̃ ei⁹ distillaf ad oẽm dolorẽ auris ꝛ molaria: ꝛ sil'r eius oleuȝ ꝛ ꝓprie qñ decoqf in ea assa ꝛ est de medi-

cinis aperiētib⁹ colatorū oppilōnē. Et dixerūt qdā q̄ si bibat a ieiuno itellectū effic̄ bonū. Mē.ocu. Administraf in alcofol oculi ad pānū ⁊ aspitatē. Mē.ābe. ⁊ pec. Si teraf ⁊ bibaf cū aq̄ mellis aufert asperitatē ātiq̄ꝫ i cāna pulmonis. Mē.nuť. Extenuat splenē ⁊ facit sitiz. Mē.exp. Cōfert ꝓuocationi mr̄icis ⁊ facit ↄ̈sideriū coit⁹. Feb. Cōfert febrib⁹ ꝑiodicis ⁊ ātiqs.

℄ Synapis grece synapi dicif. Pli.lib.19.ca.8.tria sunt eius gn̄a: vnū gracile: alterū simile rapi folijs: tertiū eruce semini. Stephanus synapi seu eruca: ⁊ est semē hēne. nescio qd voluit dicere. nā hēne est alchāne ⁊ synapi dicif arabice cardel. Sim.

℄ De strangulatore adip. Cap.684^m.

STrangulator adip quid est. Presocat adip ⁊ porcos ⁊ canes ⁊ est ꝓfocatiuus ⁊ non administratur interius necꝫ exterius.

℄ Strangulator adip.i.lupi ⁊ canis dicif a Dia. aconitum. Sim.

℄ De strangulatore leopardi. Cap.685^m.

STrangulator leopardi qd ē. Suffocat leopardos ⁊ lynces ⁊ reliq̄. Et n̄ admistraf itus necꝫ extra. Et dr̄ q̄ qn̄ appropinquat scorpioni cōgelat eū. Vene. Ipse iterficit adip: ⁊ iā dcm̄ ē ꝺ eo.

℄ De salice. Cap.686^m.

SAlix qd ē. Qn̄qꝫ egredif ex folijs ei⁹: qn̄qꝫ findif gūma forꝫ. Opa.⁊ ꝓꝓ. Fruct⁹ ⁊ folia ei⁹ sunt stiptica sine mordicatione: ⁊ iest eis exiccatio sufficiēs. Et cinis ei⁹ est vehemētis exiccationis: ⁊ qn̄ ex ea fit empl'm retinet fluxuz sanguinis: ⁊ qn̄qꝫ findunf folia ei⁹ ⁊ egredif gūma ab ea vehemētis abstersionis subtiliatiua. Deco. Eius cinis eradicat ꝟrucas linit⁹ cū aceto. Vul.⁊ vl. Fit ex eo empl'm ad vulnera magna ⁊ ꝓprie ex fructu ei⁹ ⁊ folijs ei⁹ ⁊ cinis ei⁹ remouet formicā qn̄ linif cuz ea cū aceto. Mē.cap. Qn̄ est ei⁹ supius ⁊ aq̄ ei⁹ sunt sedantia soda: ⁊ nō est aliqd magis vltimū q̄ꝫ succus foliorꝫ eius in cura saniei que currit ex aure. Mē.ocu. Ponunf fruct⁹ ⁊ aq̄ ei⁹ sup ꝑcussionē pupille: ⁊ ei⁹ gūma ꝯfert valde visui debili. Mē.nuť. Aqua ei⁹ cōfert oppilationi epatis ⁊ icteritie. Mē.expl. Fruct⁹ eius confert habētibus fluxū sanguinis.

℄ Salix. Pli.lib.16.ca.38.salicis in asia tria gn̄a obseruāt: nigram vtiliorē viminib⁹ cādidā agricolarū vsib⁹. tertiā q̄ breuissima est elicē vocāt. apud nos quoqꝫ multi totidē gn̄ib⁹ noia ponūt. vimineā vocāt eādē purpureā. alterā nicelinā a colore que sit tenuior tertiā gallicā que tenuissima est. Et alibi. Salicis succus est triuz generū. vnū arbor ipsa exudat gūmi mō. alterū manet cū flore in plaga exciso cortice triū digitorꝫ magnitudine. tertius succus de trūcatione ramorꝫ a falce distillaf ⁊c. Sim.

℄ De scarabeo. Cap.687^m.

SCarabe⁹. Mē.cap. Oleū in quo frigif valet ad dolorē auris qn̄ in eam effundif: ⁊ similiter corpus eius qđ optime ꝯtritū est.

℄ De scoria. Cap.688^m.

SCoria. Elec. Scoria fortioris exiccatōis est scoria ferri. Nā. Scoria ferri est sicca in tertio: ⁊ scoria eris est ei ꝓpinq̄. reliq̄ ꝟo scorie sunt minus cal'e. Opa.⁊ ꝓꝓ. Oēs sunt exiccatiue: ⁊ q̄ fortioris est exiccatiōis eis oib⁹ est scoria ferri: ⁊ oēs exiccāt hūiditates. Apa.⁊ bo. Scoria ferri r̄soluit apa ta cal'a. Vul.⁊ vl. Scoria argēti ꝯfert scabiei ⁊ sabafat ⁊ ꝯsolidat vlcera ⁊ ꝓhibet fluxū hemorroidaruz ⁊ fistularū. Mē.ocu. Scoria ferri ꝯfert asperitati palpebrarū: ⁊ scoria stanni ꝯfert vlcerib⁹ oculi: ⁊ i h̄ loco merdasengi. Mē.nuť. Scoria ferri ꝯfortat stōchuz ⁊ exiccat supfluitates ei⁹ ⁊ remouet mollificationē ei⁹ qn̄ in potu daf in vino antiq̄ aut bibif cū vino. Mē. expl'. Scoria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidarꝫ ⁊ ꝓꝓe qn̄ sedef in vīo antiq̄ ⁊ admixto: ⁊ ꝓhibet ipregnationē ⁊ abscidit fluxū sanguis mēstrui ⁊ est in eo vltia: ⁊ sil'r i vr̄ia: ⁊ coarctat anū linita. Vene. Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocumēto medicie q̄ noiaf conitū.

℄ Scoria est fex cuiuscūqꝫ metalli que i ꝑtē iferiorē ipsi⁹ fornacis descēdit. scoria ferri dr̄ aliqn̄ cacaferri. Pli.lib.33.c.6. spurcitia in oī metallo vocaf scoria. sed Stepha. scoriā batiturā eē dixit: ⁊ vocari ara. argobasi. per batiturā itellexit scoriā: errauit: ipsa enim nō est scoria: apud Aui. vocaf chebeth ⁊ squama tubel. Sim.

℄ Capitulum de lr̄a. T.

℄ De tri. Cap.689^m.

TRi qd est. Est sic̄ corrigie factū ex azimo qđ coqf i aq̄ cū carne ⁊ noiaf in terra nr̄a rusne. Nā. Est calidū. Et hūiditas ei⁹ est supflua. Opa.⁊ ꝓ. Nō ē dubiū qn sit tarde digōnis ⁊ ↄ̈scēsionis a stōcho: qm̄ ē azimū nō fermētatū. Et coctū sine carne ē leui⁹ apđ q̄sdā: ꝫ fortasse res nō ē ꝭꝫ q̄ dicūt: ⁊ qn̄ cū eo ꝑmiscef pipis parꝫ ⁊ oleū amigdalinū rectificaf ei⁹ dispō parū: ⁊ cū digerif multiplicaf ei⁹ nutrimētū valde. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfert pulmoni remouēdo tussim ⁊ sputū sanguis ⁊ ꝓprie cū decoqnif cum portulaca. Mē.expul. Est lenificatiuū vētris.

℄ Tri fiunt ex pasta azima sicut fila longa ⁊ vocaf ara. atria. Si.

℄ De terbētina. Cap.690^m.

TErbentina dicef in cap'lo de grano viridi.

℄ De tarcone. Cap.691^m.

TArcō qd ē. Est notū. Et dixerūt q̄ piretū est radix altarcon mōtani. Nā. Manifestū est q̄ est calidū ⁊ siccū in scđo q̄ꝫuis sit in ipso virt⁹ stupefactiua. Quidā ꝟo dixerūt de qb⁹ nō est curādū q̄ ipm est fridū ⁊ siccū. Opa.⁊ ꝓꝓ. Est desiccatiuū hūiditatū ⁊ exiccatiuū earꝫ: ⁊ in ipso est infridatio q̄dā. Mē.cap. Cōfert cola cū masticaf ⁊ tenef in ore. Mē.anhe.⁊ pec. Facit accidē dolorē gutturis. Mē.nuť. Est difficilis digōnis. Mē.exp. Abscindit desideriū coeūdi.

℄ De taraxacon. Cap.692^m.

TAraxacō qd ē. Notū ē: ē spēs ēdiuie. Nā. Frig⁹ ei⁹ ē plus hūiditate ipi⁹ cū h̄ q̄ i ipsa ē humiditas. Opa.⁊ ꝓꝓ. Est ifridatiua apitiua. Mē.ocu. Ei⁹ lac abstergit albuginē. Mē.nu. Ei⁹ succ⁹ ꝯfert hydropisi valde ⁊ aperit oppil'ones epaꝭ. Vene. Resistit venenis ⁊ ex ea fit empl'm ad pūcturas ⁊ ꝓꝓe ad pūcturā scorpionis.

℄ Taraxacon ara. dicit. A. q̄ ē spēs ēdiuie. ⁊ i.c.ꝫ ēdiuia dic̄ ē endiuia syluestris. Itē i.3.ca. de asclite ex cā calida. s. sequēs apa cal'm taraxacon ingt ē aliadaid amara: taraxacō ē a gre. troxina. Sim.

℄ De tamarisco. Cap.693^m.

TAmarisc⁹. Opa.⁊ ꝓꝓ. In ipa ē stipticitas ⁊ abstersio ⁊ mūdificatio absqꝫ exiccatiōe vehemēti: ⁊ ei⁹ aq̄ ē abstersiua ↄ̈siccatiua cui⁹ abstersio ē plus exiccatiōe ei⁹. Et ipi⁹ exiccatio ē cū stipticitate: ꝫ ei⁹ fruct⁹ ē vehemētioris stipticitaꝭ: ⁊ i tamarisco qdē ē subtilitas pauca ⁊ in reliqs reb⁹ alijs adm̄istraf loco galle viridis. Deco.

Eius decoctio

Eius decoctio admistraꝛ i embroca ad pediculos 7 iterficit eos. Apo. 7 bo. Ex ei⁹ folijs fit empl'z super apata fluxa. Vul. 7 vl. Ei⁹fum⁹ exiccat vlcera hũi-da 7 variolas 7 spargiꝛ qd ex ea tritũ ẽ 7 cinis ei⁹ super adustionẽ ignis 7 vlcera hũida: 7 fruct⁹ ei⁹ 7 cinis ipsi⁹ exiccãt vlcera difficilia 7 corrodunt carnem additam. Mẽ. cap. Decoctio folioꝝ eius cũ vino ꝯfert dolori dẽtiũ colluto ore ex ea 7 ꝓhibet corrosionẽ eoꝝ ꝓprie fruct⁹ ei⁹. Mẽ. ocu. Eius fruct⁹ stat loco lycij 7 galle in egritudib⁹ oculi. Mẽ. ãbe. 7 pe. Cõfert sputo antiquo 7 ꝓpe fruct⁹ ei⁹. Mẽ. nu. Eius rami dissoluti i aceto ꝯferũt spleni emplastro ex eis facto: 7 ad splenez bibiꝛ vinũ in quo decocta sunt folia eius 7 ipsius virgulta: 7 faciunt splenetici ex ligno eius vasa. Mẽ. ex. Cõfert solutioni antique 7 sedẽt in ꝺcoctiõe ei⁹ ad cursuz matricis 7 supponiꝛ granũ ei⁹ ei 7 bibiꝛ fructus ei⁹ etiã. Vene. Cõfert fructus eius morsui vipere.

¶ Tamariscus Dia. est ingt arbor erecta que nasciꝛ in aqs intellige iuxta aquas vel locis aquosis hꝫ fructũ q assimilaꝛ floribus et est similis in fluxibilitate sua vsnee: 7 est in babylonia 7 in sceni alia tamariscus domestica que noiaꝛ carmezith similis agresti in oib⁹ ꝑter in fructu q est similis gallis dentatis: 7 est stiptic⁹ 7 poniꝛ loco gallaꝝ in multis medicinis 7c̃. Istã scdaz spẽm nũq͂ vidi de hac dr̃ ab Aui. 7 ab alijs qñ noiatur fructus tamarisci. Pli. lib. 13. cap. 20. muricẽ in Italia nasci quã tamaricen vocãt: achiã aũt bryan sylvestrẽ insignem: 7 ꝙ eam sativam tãtũ ferat cum galle similis fruct⁹ in syria 7 Egypto copiosus 7c̃. ara. tarfa vocaꝛ. Si.

¶ De tarathit. Cap. 694ᵐ.

Tarathit qd ẽ. Crusta ligni nodosi grossitudinẽ digiti hñtis 7 ei⁹ lõgitudo ẽ minor. Et pl'z ei⁹ ẽ stiptici saporis 7 ẽ cinerītij coloris. Et virt⁹ ei⁹ ẽ sic̃ virt⁹ balaustie: 7 dr̃ ꝙ ipse afferꝛ ex rurib⁹. Opa. 7 ꝓ. Est stiptic⁹ 7 ꝓhibẽs motũ sanguinis in mẽbris oibus. Instr̃a iũc. Cõfortat iũcturas mollificatas. Mẽ. nu. Cõfert mollificatiõi stõchi 7 epatꝭ. Mẽ. ex. Strigit 7 retinet fluxũ sanguinis 7 ꝺscẽsionẽ sanguis in egestione 7 dissinterie bibitũ in lacte capraꝝ decocto. Permu. Medietas põderis eius de cortice oui adusto abluto 7 sexta ponderis ei⁹ ꝺ gallis 7 decima põderis de gũmi arabico.

¶ De talk. Cap. 695ᵐ.

Talk qd ẽ. Dixerũt qdaz ꝙ in bibitiõe ei⁹ ẽ timor ꝑꝑ illud qd in ipso est ex retẽtione sui cũ partib⁹ stõchi 7 villositate eius 7 cũ gutture 7 mery. Et qñ necessariũ est vt solvaꝛ i pãno in quo ponanꝛ frusta glaciei aut lapides 7 ꝑcutiaꝛ donec resolvaꝛ: 7 si fuerint lapides nec̃ium est vt submergãtur in aqua: 7 si voluerit hõ dimittat ip̃m in pãno: deinde excutiat ip̃m in vase 7 excipiat qd excussuz ẽ 7 vtaꝛ eo cũ aq̃ gũme 7 erit bonũ sue itẽtõi. Ele. Qd ex eo calcinatũ est forti⁹ 7 subtili⁹. Nã. Frigidũ est in ꝑ: siccũ in scd̃o. Opa. 7 ꝓ. Stipticuz est 7 retinẽs sanguinẽ: 7 admistraꝛ in psilotro sicut existimauit Paulus 7 alij: vt sit eius desiccatio maior. Ip̃m enim nõ adurit ignis nisi cum arte. Apo. 7 bo. Prohibet apata mamillaꝝ 7 testiculorũ 7 q̃ post aures sũt 7 reliquaꝝ carniũ laxaꝝ in ꝑncipio. Dẽ. ãbe. 7 pe. Retinet sputũ sanguis cũ aqua plãtaginis. Mẽ. ex. Retinet sanguinem matricis 7 ani bibitum: 7 qd ex eo ablutum est 7 linitum confert dissinterie.

¶ Talk ara. est stella terre: 7 dicũt arabi. stella semus: sed grec⁹ samia: vt apud Dias. 7 vocatur grece gisasteros. i. terra astrea: 7 est vna ex speciebus luti: 7 est similis gipso: nisi q2 est vltime diaphaneitatis 7 separatiõis in laminas pertenues: si cõburaꝛ ꝑdit diaphaneitatez: 7 vertitur in colorem argenti. Sim.

¶ De talisafar. Cap. 696ᵐ.

Talisafar qd ẽ. Est cortices idi i qb⁹ ẽ stipticitas 7 acuitas 7 odoris boni paꝝ: 7 i ipsis est suba terrea plurima 7 subtilitas pauca. Nã. Apd̃ Gal. nõ ẽ ostẽsuz ipsos hr̃e caliditatẽ neq͂ friditatẽ de q̃ sit curãdũ. Quidã aũt dixerũt ꝙ sũt cal'i 7 sicci in scd̃o. Opera. 7 ꝓ. In ipsis sũt stipticitas 7 exiccatio fortes 7 resol'o: 7 sũt cõpositi ex substãtijs pl'ib⁹: 7 terreitas i eis ẽ plus. Mem. ex. Cõferũt dissinterie 7 vlcerib⁹ intestinorum 7 fluxui sanguinis matricis 7 ani: 7 conferunt hemorroidibus.

¶ Talisafar vel talisfar: sꝫ in ara. ẽ talixfar ẽ cortex sil'is macis maioris q̃titatꝭ 7 durioris sb̃e 7 minoris odoris. Serapio ꝺ ipso loqꝛ in cap. de mace. Jo. sera. in. 7. cap. 20. de electuarijs facit electuariũ de talisfar: 7 statim poniꝛ aliud cap. de mace eiusdem virtutꝭ: vnde vr̃ ꝙ ꝭm ipsum ꝙ sit idẽ cũ mace: vel ei proximũ. Sim.

¶ De tarifilon. Cap. 697ᵐ.

Tarifilon qd ẽ. Plãta nascẽs i vere 7 flos ei⁹ est sil'is croco hortulano. Vene. Decoctio eius cũ effundiꝛ sup morsuz vipe sedat dolorẽ eius. Et si effundiꝛ sup mẽbrũ sanũ fac̃ i ipso ꝯtigere sil'e illi qd contingit ex morsu vipere de dolore.

¶ Tarifilon sed in Arabi. est trifilon vt gre. dicit de trifolio 7 ẽ andachocha. Sim.

¶ De tuberibus. Cap. 698ᵐ.

Tubera qd sũt. Sũt ex suba terrea plus 7 aquea min⁹. Et i ipsis ẽ areitas 7 subtilitas pauca: 7 sũt priuata sapore. Elec. Meliora eoꝝ arenosa alba i qb⁹ nõ ẽ odor malus: 7 q̃ ex eis sũt sicca deteriora sũt hũidis: 7 illa qdẽ q̃ elixanꝛ post excoriationem 7 scissionẽ cũ cultello cũ aq̃ 7 sale: deide coquunꝛ cũ ol'o 7 almuri 7 spẽb⁹ ꝯdiẽtib⁹: aut altit sũt meliora. Et ꝺteriora eoꝝ gña sũt fungi 7 ꝓpe cũ nascunꝛ sub arboribus 7 i terra mala. Opa. 7 ꝓ. Sũt grossa valde 7 ꝑbẽt nutrimẽtũ grossum mel'icũ 7 nõ appropiquat eis i hoc aliqd. Et eoꝝ qdẽ tyriaca sũt vinũ puꝝ 7 ꝯdiẽtes spẽs. Et si elixenꝛ deide coquanꝛ cũ eis gñaꝛ nutrimẽtũ grossuz nõ malũ: verũtñ saporẽ nõ hñt. Instr̃a iũ. Timetur ex eis paralysis. Mẽ. ca. Timeꝛ ex eis apoplexia. Mẽ. ocu. Eoꝝ aq̃ sic̃ ẽ abstergit oculũ: 7 ꝭ quidã laudauerũt 7 ꝯcessit illd Musaia medic⁹ 7 alij. Mẽ. nu. Sunt tarde digestionis impediẽtia grauãtia stomachum grossi chimi. Gal. vo in quodam loco ait non sunt mali chimi. Mem. expul. Faciũt incurrere colicam 7 difficultatem vrine.

¶ Tubera. hic loqtur de fungis: 7 ꝓpe de taritusalis: vulg⁹ arguit tubera eẽ rẽ calidissimã ex duob⁹. Primo q2 sup loca in qb⁹ sunt nõ colligiꝛ nix. Scd̃o q2 excitãt ad coitũ vt dicũt. ⁋ Ad pmũ dõm ꝙ calor in viscerib⁹ terre excitat vaporẽ ꝑ steriles ptes aqueas tuberis que ẽt de se hñt aliquẽ calorẽ: signũ ꝙ abstergũt ille vapores est ꝙ dissoluunt niuẽ. ⁋ Ad scd̃m dõm ꝙ non oino veꝝ est qd vulgus affirmat. Et si est: est ꝓpter ventositatẽ quã faciunt.

¶ De tinctura. Cap. 699ᵐ.

Tinctura qd ẽ. Elec. Melior ẽ illa q̃ ẽ leuioris põderis 7 magis itẽse nigredis. Nã. Ois ẽ cal'a exiccatiua nisi ida: qm̃ idi 7 Paulus nu-

merāt eā iter ifridatiua. Opa.⁊ ꝓ. Ois ē exiccatiua. Apo.⁊ bo. Existimauit qdā ꝙ ida poniť sup aposte- mata calida ⁊ confert eis. Uul.⁊ vlce. Jlla que assu mitur ex fumo ligni pini cum gumma ⁊ bdellio poniť super adustionem ignis donec cadat.

¶ De testudine. Cap̄.700^m.

TEstudo. Mē.ca. Sāguis eiꝰ q syluestris est iā dcm̄ ē ꝙ ꝯfert epil'ie adherēs. Et fel testudis valꝫ ad cola ⁊ distillať i nares epi lepticoꝝ. Mē.ābe.⁊ pe. Ouū eius valet ad tussim infantium: ⁊ fel ipsius illinitum ad scrophu- las. Uene. Jlla que est marina cū coagulo ē bona morsui vermiū venenosoꝝ ⁊ ei q bibit lacticinium.

¶ De tamarindis. Cap̄.701^m.

TAmarindi. Elec. Meliores sūt teneri recen- tes q nōdū senescūt ⁊ nō exiccanť ⁊ quoꝝ ace- tositas ē vera. Nā. Fridi sūt ⁊ sicci i secūdo. Opa.⁊ ꝓ. Sūt solutiui ⁊ sūt meliores prunis ⁊ mioris hūiditaťs. Mē.nu. Cōferūt multitudini vomitꝰ ⁊ siti in febribꝰ: ⁊ strigūt stōchū mollificatū ex multitudine vomitꝰ. Mē.ex. Sol'one educūt chol'am. Et potio ex decoctione eorum sit propinqua medie libre. Feb. Conferunt febribus habentium syncopim ⁊ conturba tionē ⁊ ꝓprie cum necesse est naturam linire.

¶ Tamarindi. Tamar ara. dactylus: inde tamarindi. i. dactyli in- di: grecus vo oxyfenchia ⁊ est dictu acetosi dactyli. Sim.

¶ De tuderi. Cap̄.702^m.

TUderi qd ē. Jnqt Dia. Est herba hn̄s folia si milia folijs prassij ⁊ radicē q̄drată: ⁊ eius radix mēsurā hꝫ medij cubiti ⁊ hꝫ capita i qbꝰ sūt se- mina lōga nigra: ⁊ ē hec vsitata tuderi. Syluestris vo semē est rotūdū. Nā. Cal'a ē i scdo: hūida i ꝓ. Opa. ⁊ ꝓ. Jnest ei acredo nasturtij. Et i ipsa est vlceratio. Apo.⁊ bo. Cōfert cācris q nō sūt vlcerati linita cum aq̄ mellis. Et ꝯfert oibꝰ apatibꝰ duris: ⁊ fit ex ea ēpl'm sup tumorē. Jnstra iū. Fit ex ea ēpl'ꝫ sup duritiē po dagre. Mē.ca. Cōfert apatibꝰ radicū auriū. Mē. ocu. Cū ex ea fit collyriū cū melle mundificat vlcera oculi. Mē.anhe.⁊ pe. Adiuuat qn̄ poniť in electua rijs in expuēdo humores postq̄ꝫ infundiť ⁊ bullitur in aqua: deinde ponitur in vase ⁊ assatur. Mē.ex. Ad- iuuat in coitu ⁊ ꝓprie in decocto quod est ex vino.

¶ De tenub. Cap̄.703^m.

TEnub qd ē. Arbor nota ⁊ causi ē spēs eiꝰ ⁊ cas- mecoras ē semen arboris eiꝰ: ⁊ pix syluestris ex ea assumiť. Opa.⁊ ꝓ. Semē āt eiꝰ casmeco- ras: ⁊ virtꝰ ipsius est stiptica: ⁊ ē subtilis calefactionis. Apo.⁊ bo. Ex folijs huiꝰ arboris fit ēpl'ꝫ apatibꝰ ca- lidis. Uul.⁊ vl. Folia ⁊ semē eiꝰ qn̄ misceňť cū adi- pe anseris ⁊ merdasengi: ⁊ cū farina thuris cōferūt vl- ceribꝰ manifestis: ⁊ cū ꝑmisceť cū cera ⁊ ol'o myrtino ꝯfert vlceribꝰ teneroꝝ corpoꝝ ⁊ oibꝰ vlceribꝰ recētibꝰ cal'is: ⁊ cortex eiꝰ ē ꝯueniens vlceribꝰ puluerizatꝰ: ⁊ qn̄ admistranť folia eiꝰ sup vlcera recētia ꝓhibēt corru- ptionē eoꝝ. Mem.ca. Colluiť os ex ea ⁊ d̄coctione eiꝰ ⁊ ꝓp̄e cū aceto ad dolorē dētium: ⁊ qn̄q̄ꝫ fundiť li- gnū eiꝰ ⁊ coqť i aceto ad illď. Mē.ocu. Fumꝰ eiꝰ in alcofol ꝯfert oculo. Mē.ābe.⁊ pec. Semē eiꝰ qď est casmecoras adiuuat ad spuēdū ex pectore: ⁊ gūma q- dē tenub maximi ē iuuamēti ad tussim antiquā valde: ⁊ est spēs picis. Mē.nu. Confert ad ea pōdus auř. cum aqua mellis ad epar lesuꝫ. Mem.expul. Si bi- batur stringit ⁊ retinet ventrem.

¶ Tenub ara. est species arboris pini sicut habetur hoc loco per Aui. nam dicit ꝙ ex ea fit pix syluestris. Sim.

¶ De tereniabin. Cap̄.704^m.

TEreniabin qd ē. Hic ē ros q pl'm cadit in corasceni ⁊ i locis q sť vltra fluuiū ⁊ pl'ꝫ ca sus eiꝰ i regiōe nostra ē sup lapides. Elec. Melior ē recēs albū. Nā. Est eq̄le ad ca liditatē ꝑueniēs. Opa.⁊ ꝓ. Est lenitiuū ꝯueniēs ad abstergēdū. Mē.ābe.⁊ pe. Cōfert tussi ⁊ lenit pectꝰ. Mē.nu. Sedat sitiꝫ. Mē.ex. Sol'one educit cho- lerā facile: ⁊ eiꝰ sol'o est cuꝫ ꝓprietate que est in ipso: et eius quidem potio est a. x. auř. vsq̄ꝫ ad. xx. auř.

¶ Tereniabin ara. ē spēs māne ſm ꝙ apparet hoc loco per Aui. ⁊ in libro de doctrina arabica scribiť tereniabin est māna. Sim.

¶ De thutia. Cap̄.705^m.

THutia qd ē. Origo thutie ē fumꝰ q eleuať vbi purificať es a lapidibꝰ q ei admiscenť ⁊ a stāno qď ei admisceť: ⁊ qn̄q̄ꝫ sublimať climia ⁊ illď qď sublimať ē thutia bona: ⁊ qď residet iferiꝰ ē climia que noiať sucudus. Thutia vo alia ē alba ⁊ alia ē citria: ⁊ alia ad rubedinē d̄clinās: ⁊ ida qdē ē illď qď i ablu- tiōe thutie aggregať sic fex sub aq̄ qua ipsa abluiť: ⁊ il lud ē sucudus. Dřia vo inter sucudū ⁊ thutiā ē ꝙ thu- tia sublimať ⁊ illď nō sublimať: ſꝫ remanet iferiꝰ i cāna- libꝰ ꝑ qď currit es: ⁊ h̄ ē sic climia eris: ⁊ qn̄ h̄ sublimať sublimať ex eo thutia. Elec. Melior ē alba volatil': deide citrina: deide q̄ hꝫ colorēꝫ fisticoꝝ alcarmeni: ⁊ illa q̄ ē minꝰ vetusta oibꝰ ē melior. Nā. Frida ē i ꝓ: sicca i scď. Opa.⁊ ꝓ. Est d̄siccatiua sine mordica- tiōe: ⁊ illa q̄ ē abluta ē melior d̄siccātiū. Deco. Con fert lēdibꝰ. Uul.⁊ vlc. Jlla q̄ ē abluta ꝯfert vlceri- bus cācerosis. Mē.oc. Cōfert dolori oculi ⁊ ꝓhibꝫ supfluitates fraudulētas coarctatas i venis oculi pe- netrare i tunicas ꝓp̄e illa q̄ ē abluta. Mē.ex. Cōfert vlceribus ani ⁊ testiculoꝝ ⁊ apostematibus eorum.

¶ Thutie nomē cadit sup tres res: ꝓ sup id de quo Aui. h̄ capl'ꝫ fa cit ⁊ Dia. sub hoc noīe ponfilix: cui sunt due spēs: vna quaꝝ diciť ponfilix a Diaſ. alia spodius q̄ ab Auic. dř sucudus: ⁊ ambe sūt fu ligo ex fumo eleuato in fornace in qua fit auricalcū: ⁊ leuať ille fu mus a lapide calamiari quo es tingiť ⁊ fit auricalcū ⁊c̄. Sim.

¶ De tincar. Cap̄.706^m.

TIncar qd ē. Aliď ē minerale: ⁊ aliď ē artificia- le: ⁊ dř capistrū auri. Mem.ca. Confert do lori molaris ⁊ corrosioni dētiū sua ꝓprietate.

¶ Tincar ara. borax: qď capistrū auri dř: eo ꝙ cū ip̄o aurifabri au rū auro ꝯsolidāt. Aui. duo capl'a faċ: vnū ē istď: aliď in q̄ auꝝ adhe ret: cuiꝰ due sūt spēs: vna artificialis: altera mineralis ⁊c̄. Sim.

¶ De tasmarach. Cap̄.707^m.

TAsmarach. Natura. Cal'm est ⁊ siccū. Opa. ⁊ proprie. Est stipticum fortiter.

¶ De tinsa. Cap̄.708^m.

TInsa. Mē.ocu. Stercus eius cōfert albugi- ni oculi. Fit emplastrum ex adipe eius sup mor sum ipsius ⁊ sedatur dolor eius statim.

¶ Tinsa ara. crocodillus vt in libro de doctrina ara. ē aīal quadru pes ingens simile stinco in nilo flumine degēs in terrā ꝑdať iter- dum pecudes

dum pecudes ⁊ vitulos. Aui. de stinco duo facit cap̄. in vno dic̄ q̄ parit eum tinsa: in alio q̄ pit eum crocodillus. Sim.

¶ De tembul: Cap̄. 709[m].

Tembul. Naā. Fridū ē ī pncipio: siccū ī secūdo. Opa. ⁊ p. Est stipticū exiccatiuuz. Mē. ca. Cōfortat carnē q̄ est iter dētes ⁊ masticāt ip̄z idi ad illō semp. Mē. nu. Cōfortat stomachū: ⁊ pp illud masticant semp indi.

¶ Tēbul ara. apō Aui. hoc loco: alicubi tenub: nō recte inuenit̄: et est folium: sed qō in hoc cap̄. in textu habet̄ est frigidum: est falsus textus: nam in ara. habetur est calidū: sicut est in margie correctum in q̄pluribus exemplaribus. Sim.

¶ De tesisie.   Cap̄. 710[m].

Tesisie qd ē. Est gūma ruthe agrestis ⁊ iā dictū fuit ī the. Elec. Nō ꝯfert nisi q̄ ē recēs: ⁊ cuz sup ipsa ptrāsit ānus ōbilitat̄. Et nō ē ī ipsa iuuamētū pp resol'onē hūiditatū q̄ sūt ī ipsa sup̄fluaruz. Naā. Est cal'a valde adustiua fort̄ calefactiōis ⁊ exiccatiōis. Et ī ipsa ē hūiditas sup̄flua ex̄nea cā cuiꝰ non mordicat statiz. Opa. ⁊ p. Est mūdificatiua solutiua maturatiua disruptiua: ⁊ pp hūiditatē suā sup̄fluaz nō adurit nisi post horā: ⁊ ē ex eis q̄ attrahūt vehemēter ⁊ violēter ex pfundo corpis: ꝫ post spatiū pp hūiditatē suā sup̄fluā: ⁊ nō ē ei par in alterādo cōpl'onez ad caliditatē. Deco. Facit nasci pilos ⁊ ꝯfert alopicie valde: ⁊ raro iuenit̄ par ei ī illo: ⁊ iā diximꝰ administrationē eiꝰ ī capl'o ipsiꝰ: ⁊ ꝯfert occultatiōi sanguis: ꝫ nō dimittit̄ sup ipsam pter horā. Et sil'r ꝯfert vestigijs ⁊ pāno ⁊ albaras. Instr̄a iūc. Iniūgunt̄ cū cōpressione sup mollificationē neruoꝝ: ⁊ sup podagraz: ⁊ sup iūcturas fridas: ⁊ clysterizat̄ cū ea ad arteticaz. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert sputo saniei ⁊ difficultati ānhelitꝰ: ⁊ ꝯfert dolori amboꝝ lateꝝ ⁊ p̄pe dolori ipsorum antiq̄ linita ⁊ vt empl'z supposita: ⁊ cū ea eūando ⁊ adiuuat ad expuēdas sup̄fluitates linita ⁊ s̄btilitate repta ī ea ī admistrādo eā ī electuarijs. Mē. ex. In radice eiꝰ ⁊ corticibꝰ ipsiꝰ ⁊ lachryma eius ē sol'o. Feb. Sumant̄ de corticibꝰ eiꝰ tres aur̄. ⁊ succis tres anulusat: ⁊ de lachryma eius aur̄. ij. ⁊ cū multiplicat̄ eiꝰ vsus nocet. Permu. Loco eius ponunt̄ due tertie pōderis eius de granato: ⁊ tertia eius de euforbio.

¶ Tesisie est thapsia.

¶ De turbith.   Cap̄. 711[m].

Turbith. Elec. Meliꝰ ē albū visibil'r ⁊ cōtritū hn̄s foramia q̄ st̄ sic̄ cāne subtilis foramia: ⁊ planū velociter frāgibile ē: ⁊ nō ē grossuz: ⁊ ip̄z corrodit̄ ⁊ ōbilitat̄: ⁊ leue valde ⁊ pforatū ē ōbile: sed eiꝰ rectificatio ē vt fricet̄ cortex eiꝰ cineritiꝰ donec remaneat albꝰ: ⁊ ꝯiūgat̄ qō ō eo ꝯtritū ē cū ol'o amigdalino. Opa. ⁊ p. Acqrit vsus eiꝰ siccitatē ⁊ exiccationē ī corpe: qm̄ ex̄hit hūiditates subtiles: ⁊ pp h̄ administrat̄ cū ol'o amigdalino. Instr̄a iūc. Cōfert egritudibꝰ neruoꝝ. Mē. ex. Sol'one educ̄ flegma plm ⁊ soluit aliqd ex hūoribꝰ adustis paruper: ⁊ h̄ qn̄ assumitur tritū: ōcoctū vō ex̄rio. Inquit Mesaugue: sol'one educ̄ hūores viscosos grossos. Et dixerunt qdā: sol'one educ̄ hūorē crudū ex anchis. Et qō veriꝰ ē: ē qō solutiōe educ̄ fl'a subtile: ⁊ si ꝯfortet̄ cuz zizibere ⁊ eo qō hz acuitatē v̄tut̄ educ̄ g̃ssum ⁊ crudū hūorē. Solū vō nō soluit grossuz nisi iueniat ī stōcho fixū ⁊ in itestinis. Sitq̄ȝ potio eiꝰ vsq̄ȝ ad. ʒ. ij. ⁊ ī ōcoctōibꝰ vsq̄ȝ ad. iiij.

¶ Turbith ē tripolion vel tripofilon: ⁊ apud Serap̄. tariaconion vel triconion vl' tricomori. Dias. nascit̄ ī locis maritimis. i. littoribꝰ ipsis: folia hz apio sil'ia ⁊ grossa ⁊ hastā lōgā duobꝰ palmis in capite diuisa: florē dr̄ mutare ter in die: nā mane colorē albuz fac̄ ⁊ media die purpureum sero feniceuz: radix est illi alba ⁊ odorata: virtus est illi calidissima ⁊ gustu similis ⁊c̄. Sim.

¶ De tursie.   Cap̄. 712[m].

Tursie quid est. Est āmoniacum ⁊ iam dictum est de eo in capitulo alif.

¶ De tubel.   Cap̄. 713[m].

Tubel qd ē. Fortiꝰ tubel est tubel ferri: deinde eris ⁊ ē illud qō cadit ex pcussiōe sup ea. Et oē quidē est exiccatiuū: ⁊ iā qdē dcm̄ est de eo.

¶ Tubel ara. squama seu batitura cuiusq̄ȝ metalli: q̄ cadit ab incude qn̄ malleat que grece lipides vocatur: ⁊ videtur vnius nature cum ere vsto: nā purgat aquam citrinam vt ipsum. Sim.

¶ De thymo.   Cap̄. 714[m].

Thymum. Naā. Semē eius est fort̄ caliditat̄. Mē. exp. Prouocat ⁊ extrahit embrionē mortuū: ⁊ sol'one educit sanguinē ⁊ humorē cholericū. Et potio eiꝰ sit medietas. ʒ. ⁊ extrahit vermes.

¶ Thymum sic est scriptum in arabico: alij vō thymen: ⁊ est plāta fortiter laxatiua. Sim.

¶ De theil.   Cap̄. 715[m].

Theil qd ē. Dr̄ q̄ ē teideken. Naā. Frida est ⁊ sicca ī p̄: ⁊ p̄pe radix eiꝰ recēs. Opa. ⁊ p. Virtus eiꝰ ē stiptica. Et ī ipsa ē mordicatio ⁊ phibet eiꝰ succꝰ attractionē materieꝝ ad viscera. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ recētibꝰ qn̄ ponit̄ sup ea ⁊ p̄pe radix eiꝰ: ⁊ ī ipsa ē ꝯsolidatio. Mē. ca. Prohibz catarros oēs. Mē. ocu. De succo eiꝰ ⁊ ipsa ōcocta ī vino ⁊ melle ī pōdere eq̄liter sumptū ponit̄ ī medicamie qō ad oculū ē bonū. Et illiꝰ qdē medicamis cōpō ē hec. Sumit̄ succꝰ ⁊ quātū ē medietas eiꝰ de myrra ⁊ tertia eiꝰ ō pipe ⁊ tertia ipsiꝰ ō olibano ⁊ pmiscent̄: ⁊ ē medicamē bonū: ⁊ opz qdē vt reponat̄ ī vase ereo. Mem. nu. Abscidūt semē ⁊ radix eiꝰ vomitū. Et phibēt attractionē fieri ad stōchū: ⁊ semē eiꝰ oīno ē ꝯueniēs stomacho. Mē. ex. Semē eiꝰ ōglutitū ē puocatiuum ⁊ disruptiuum lapidis pp illō qō in ipso ē ō siccitate aut amaritudine. Et simil'r radix eiꝰ: ⁊ decoctio eius confert vlceribus vesice.

¶ Theil ara. gramē: sed grece agrostis. Theilū Stepha. scripsit.

¶ De thesisie.   Cap̄. 716[m].

Thesisie quid est. Iam dictum est in the. Et iaz diximus eam.

¶ De testiculo vulpis.   Cap̄. 717[m].

Testiculus vulpis qd ē. Est qddā bonū dulce. Naā. Est cal's ī p̄: hūidus ī ipō ⁊ ī ipō ē hūiditas sup̄flua. Instr̄a iū. Cōfert spasmo ⁊ thetāo q̄ sūt ī posterioribꝰ ⁊ palysi. Mē. exp. Fac̄ appetituz coitꝰ ⁊ adiuuat ad ip̄z ⁊ p̄pe cū vino ⁊ stat loco stinci.

¶ Testiculus vulpis ⁊ testiculus canis sp̄es sunt satyrionis: vnde Dias. orchiꝰ quā cinosorchiz dicunt. s. testiculum canis: orchi eniz grece testiculus est. Sim.

¶ De testiculo canis.   Cap̄. 718[m].

Testiculus canis qd ē. Est sic̄ testiculus vulpis ⁊ ē duaꝝ spērū. Vna eaꝝ ē mior ⁊ ē hn̄s mollitiē: ⁊ ē duoꝝ pariū: quoꝝ vnū par ē iferiꝰ: ⁊ aliō par ē

surſuȝ: ⁊ vnũ eoꝝ ẽ molle: ⁊ alteꝝ ẽ plenũ: ⁊ ẽ ſpẽs maioꝛ: ⁊ in ſpecie maioꝛe ẽ hũiditas ſupflua. Apo. ⁊ bo. Reſoluit apãta flatica. Vul. ⁊ vl. Mũdificat vlcera ⁊ ꝓhibȝ formicã dilatari: ⁊ apit fiſtulas ⁊ icarnat vlcera frauduléta ⁊ corroſiua. Mẽ.ca. Cõfert alcola. Mem.ex. Qñ vir maioꝛẽ amboꝝ ſumit fit maſculus foꝛtioꝛ. Et ſi mulier ſumat ꝺbilioꝛeȝ fit magis femina. Et dĩ ꝙ ille q̃ ẽ hũidus fac̃ augmẽtũ in coitu: ⁊ ſiccus abſcidit ipſuȝ: ⁊ vnuſqſqꝫ amboꝝ deſtruit alteri⁹ opationẽ ⁊ iã dcm̃ eſt totũ illud in maioꝛe ⁊ minoꝛe.

De teſticulo. Cap̃. 719[m].

Teſticulus qd eſt. Eſt ꝺ gñe carnis mollis. Elec. Melioꝛ teſticulus ẽ illi⁹ cui⁹ bon⁹ ẽ teſticulus: ⁊ q̃ ẽ adoleſcentiũ. Et teſticulus q̃ ẽ magnoꝝ hircoꝝ ⁊ q̃ eis ſil'anr̃ ꝺ arietibus ⁊ tauris nõ digerir̃: ⁊ nõ ẽ ſic̃ teſticulus galloꝝ p̃cipue ĩpiguatoꝝ: nã ipſe ẽ bon⁹ valde. Opa. ⁊ ꝓꝑie. Nõ hȝ bonitatẽ nutrimẽti mamillarum niſi teſticulus galloꝝ ĩpiguatoꝝ. Ipſe nãqꝫ eſt boni nutrimẽti plȝ: ⁊ oẽs ſpẽs teſticuli qñ digerunr̃ ꝓꝑie q̃ ſunt difficilis digõnis plĩn nutriũt. Mẽ.nu. Plurimi ipſoꝝ ſũt difficilis digeſtionis plurimi nutrimenti ⁊ ꝓꝑie qui ſunt de animalibus magnis groſſe carnis.

De teſta. Cap̃. 720[m].

Teſta. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt exiccatiua abſterſiua et ꝓꝑe teſta olibani: ⁊ ſubtilioꝛ qdẽ teſta eſt teſta cãcri marini: ⁊ tegula qdẽ ẽ i ꝺtute foliȷ̃. Deco. Teſta cãcri marini ẽ exiccatiua ⁊ abſtergit pãnũ ⁊ lentigines. Apo. ⁊ bo. Fit ex teſta ceratuȝ ſup ſcrophulas. Vul. ⁊ vl. Emplȝ factũ ex teſta ẽ foꝛꝭ ꝯſolidatiõis et ꝯfert vlcerib⁹: ⁊ i ipſa abſtergit ſcabiẽ ⁊ ꝓꝑe teſta cancri marini. Inſtr̃a iũ. Teſta olibani inungir̃ ſup podagrã. Mẽ.ocu. Cõfert cũ ſale metallino vngule.

De thalio. Cap̃. 721[m].

Thalium quid eſt. Dictum eſt de eo in capitulo de ſtrutione.

Thalium grece eſt ramus arboꝛis. Sim.

De littera. V.

De vſnee. Cap̃. 722[m].

Vſnee qd ẽ. Coꝛtices tenues ſubtiles circũuoluti ſup arboꝛẽ ferẽtẽ glãdes ⁊ pinũ ⁊ nuceȝ: ⁊ hȝ odoꝛẽ bonum. Elec. Que ex ea bona ẽ: ẽ alba: nigra mala ẽ. Nã. In ipa eſt friditas pauca ⁊ ad ꝺbilitatẽ declinãs ⁊ ſtipticitas eq̃lis: ⁊ exiſtimauerũt qdã ꝙ ẽ cal'a i ꝑ: ⁊ ſicca in ſcꝺo. Inqt Alcãzi. Eſt frida vehemẽꝭ ſiccitaꝭ. Opa. ⁊ ꝓ. Inſũt ei ꝺt⁹ ſtiptica ⁊ reſol'o ſil'r ⁊ lenificatio: ⁊ p̃cipue q̃ ẽ ꝺ pino ⁊ ei⁹ ſtipticitas ẽ eq̃lis: ⁊ aromaticũ ei⁹ apit oppil'ones ⁊ ſtringit carnes mollificatas. Apo. ⁊ bo. Linir̃ ſup apãta cal'a ⁊ ſedat ea ⁊ reſoluit durities et ſedat apãta carnoſa fluxa. Inſtr̃a iũ. Cadit i vnctionib⁹ laxitudis ⁊ reſoluit duritiẽ iũcturaꝝ ⁊ ſil'r ei⁹ ꝺcoctio. Mẽ.ca. Cũ ĩfundir̃ i vĩo fac̃ dormire potanteȝ ipȝ. Mẽ.oc. Abſtergit viſuȝ. Mem.ãhe. ⁊ pe. Cõfert tremoꝛi coꝛdis. Mẽ.nu. Retinet vomitũ ⁊ cõfoꝛtat ſtõchũ ⁊ remouet inflationẽ eius precipue ei⁹ ĩfuſio in vino ſtiptico: ⁊ cõfert doloꝛi epaꝭ debilis. Mẽ. expul. Aperit oppilationeȝ matricis. Et quãdo ſeder̃ in aqua eius cõfert doloꝛi matricis ⁊ prouocat menſtrua. Permu. Pondus ipſius de coꝛdumeni.

Vſnee arabice ab Auicẽ. deſcribir̃ qꝺ ſit. Albaui in libro expoſitionũ vſnee inquit: eſt res collecta ſuper arboꝛes glandiũ vel nucis vel pini vel oliue ⁊ ſuper alias diuerſas arboꝛes: ⁊ dicir̃ canĩ vetule: eſt albi coloꝛis ⁊ boni odoꝛis ⁊c. arabice ſcribitur vſnee. nam in littera alif ſcribitur. Sim.

De vchuen. Cap̃. 723[m].

Vchuen qd eſt. Ex ea alia eſt alba ⁊ alia eſt citrina: ȝ alba ẽ foꝛtioꝛ. Et ẽ virge minute ſup q̃s ſt̃ floꝛes minuti alba hñt folia ſil'es floꝛib⁹ maro: acuti odoꝛis ⁊ ſapoꝛis. Nã. Cal'a eſt in tertio: ⁊ ſicca in ſcꝺo. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Eſt digeſtiua ⁊ apitiua oppilationũ: ⁊ in ea que eſt rubea eſt ſtipticitas ⁊ ꝓhibitio ſpẽrũ ſol'onis cũ eo qꝺ in ipſa eſt de reſol'one: ſed ei⁹ ſtipticitas eſt ꝑꝑ ipſi⁹ exiccationẽ ⁊ eſt ꝓuocatiua ſudoꝛis: ⁊ ſil'r ei⁹ oleũ inũctũ ⁊ aperit oꝛificia venaꝝ reſolutiuũ ſubtiliatiuũ. Elec. Recẽs viridis. Apa. ⁊ bo. Reſoluit apãta cal'a in ſtõcho ⁊ ſanguinẽ ꝯgelatũ in ipſo ⁊ ꝯfert apatib⁹ fridis. Vul. ⁊ vl. Cõfert fiſtulis ⁊ excoꝛiat coꝛtices ⁊ vlcera: ⁊ cõfert vulnerib⁹ neruoꝝ. Inſtr.iũ. Cõfert toꝛſioni neruoꝝ cũ in decoctiõe ipſi⁹ ĩfundir̃ ſpõgia ⁊ ponir̃ ſuper eos. Mẽ.ca. Facit ſubeth ⁊ qñ odoꝛar̃ humidũ ei⁹ facit doꝛmire: ⁊ ei⁹ oleũ ꝯfert doloꝛibus auris. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Cõfert aſmati cũ bibir̃ ſicca ſicut bibitur epithimũ. Mẽ.nut. Mala ẽ oꝛi ſtõchi verũtñ reſoluit ⁊ exiccat qꝺ ad ipȝ attrahir̃ ⁊ reſoluit ſanguinẽ cõgelatũ i eo. Mẽ.exp. Prouocat foꝛtir̃ ⁊ reſoluit ſanguinẽ ꝯgelatũ in veſica cũ aq̃ mellis ⁊ frãgit lapidẽ: ⁊ qñ bibir̃ cũ floꝛe ſuo ⁊ cũ eo qꝺ eſt ſup ipm̃: imo ꝓuocat mẽſtrua: ⁊ ſil'r ſuppoſitoꝛiũ olei eius: ipm̃ eni foꝛtiter ꝓuocat: ⁊ ſuppoſitoꝛiũ olei eius ẽt reſoluit duritiẽ matricis ⁊ aperit oppilationẽ mr̃icis: ⁊ ipſa qdẽ bibir̃ ſicca in oxymelle ſicut epithimũ ⁊ ſoluit melãcholiam ⁊ flegma ⁊ ꝯfert apatib⁹ ani calidis ⁊ aperit hemoꝛroidas ipſa: ⁊ ei⁹ oleũ ⁊ ꝯfert ramici ex aq̃ poſtq̃ ſcindir̃: ⁊ ꝯfert colice ⁊ doloꝛi veſice ⁊ duritiei ſplenis.

Vchuen apud Auicẽ. eſt achauen: ſic melius proferr̃: nã ipſuȝ in littera alif ſcribir̃. Stephanus acauanũ ſcripſit inach. Sim.

De vſnen. Cap̃. 724[m].

Vſnẽ qd eſt. Eſt pluriũ ſpẽrũ: ſubtilioꝛ eaꝝ ẽ alba ⁊ noiar̃ ſterc⁹ paſſerũ: ⁊ calidioꝛ eaꝝ ẽ viridis. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Eſt abſterſiua mũdificatiua apitiua. Mẽ.exp. Põdus. ʒ. ſ. ipſi⁹ reſoluit difficultatẽ vꝛine. Et pondus. ʒ. ſ. deȷ̃cit ꝑtũ viuũ ⁊ moꝛtuũ: ⁊. ʒ. ſ. ꝑſice vſqꝫ ad. ʒ. i. ꝓuocat mẽſtrua: ⁊ ponꝺ. ʒ. iȷ̃. ſoluẽdo educ̃ aq̃ſitatẽ hydropiſis. Vene. Põdus. ʒ. x. ei⁹ eſt venenũ ꝑnitioſuȝ: ⁊ ex ſuffumigatõe ei⁹ q̃ ex ipa ẽ viridis effugiũt venenoſa ꝑua.

Vſnẽ. i. ſalaria vñ fit ſal alkali: ⁊ hȝ folia ſic̃ ꝺmicularis: oꝛir̃ iux mare: ⁊ eſt hñs multas ſpẽs ꝺm Sera. in cui⁹ alkali eſt vna ſpẽs: alia eſt puluis qdã cũ quo ſaraceni lauãt pãnos ſuos ⁊ manus.

De vꝛtica. Cap̃. 725[m].

Vꝛtica qd ẽ. Coloꝛ ſemis ei⁹ eſt ſil'is coloꝛi poꝛri: ȝ tñ eſt min⁹ ⁊ ſubtili⁹ ⁊ nõ ẽ in ei⁹ lõgitudĩe ⁊ moꝛdicat qꝺ ei obuiat: ita ꝙ ẽt i teſtina. Nã. Vrtica ⁊ ſemẽ ei⁹ ſũt cal'a in ꝑncipio tertiȷ̃: ⁊ ſicca in ſcꝺo: ȝ ſemẽ ẽ mioꝛis ſiccitaꝭ q̃ ipſa

ꝗ̃ ipſa. Opa.⁊ ꝓ̃. Eſt attractiua vlceratiua reſolutiua ⁊ in virtute aduſtiua:⁊ ſunt qdã q dicũt calefactionẽ eiꝰ nõ eẽ fortẽ:ꝫ in ipa qdẽ ẽ virtꝰ apitiua:⁊ in ipſa eſt abſterſio fortꝫ:⁊ in ipſa nõ eſt mordicatio vlcerũ:⁊ qñ cũ carne coqt̃ caro ſoluit iter vrticã ⁊ opõnez eiꝰ. Apa.⁊bo. Emplm̃ eiꝰcũ raffano diſrũpit dubellet ⁊ ↄfert eis:⁊ ↄfert duritiebꝰ ⁊ ↄfert ſemẽ eiꝰ cãcro i ẽplõ:⁊ ſilr̃ eiꝰ cinis. Vul.⁊ vl. Eiꝰcinis cũ ſale ↄfert vlceribꝰ q̃ accidũt a morſura canũ ⁊vlceribꝰmalignis ⁊ cãcro. Inſtr.iũ. Emplm̃ ex ea cũ ſale ↄfert torſiõi neruoꝝ. Mẽ.cap. Eiꝰ folia ↄtrita abſcindunt fluxũ ſãguis ex naribꝰ:⁊ ſemẽ eiꝰↄfert ſtricture nariũ ⁊ apit oppilõnes colatorij fortit̃:⁊ ex ſemie eiꝰfcm̃ ẽplm̃ fac̃ eradicationẽ dẽtiũ facilẽ:⁊ ẽplm̃ ex ea ↄfert apar ibꝰq̃ ſũt poſt aurẽ ⁊ ẽ abſterſiuũ. Mẽ.anbe.⁊ pec. Qñ bibit̃ cũ aq̃ ordei mũdificat pectꝰ:⁊ cũ decoquunt̃ folia eiꝰ i aq̃ ordei educit hũores groſſos q ſũt in pectore:ꝫ eiꝰ ſemẽ ẽ fortiꝰ⁊ ipm̃ remouet aſma:⁊ ipaz dilatationẽ ⁊ fridã pleureſiz. Mẽ.exp. Excitat coitũ ꝓp̃e ſemẽ eiꝰcũ vino ⁊ apit orificiũ mr̃icis q̃re matrix recipit ſpma. Et ſilr̃ ſi comedat̃ cũ cepis ⁊ ouis:⁊ qñ ſupponitur cũ myrra ꝓuocat mẽſtrua ⁊ apit mr̃icẽ:⁊ ſilr̃ ſi bibat̃ eiꝰdecoctio cũ myrra:⁊ folia eiꝰ recentia reducũt mr̃icẽ exeũtẽ loco ẽpli poſita:⁊ ſoluẽdo educ̃ flegma ⁊ hũorẽ crudũ ſua abſterſione nõ cũ v̓tute ſolutiua q̃ ſit i ipa:⁊ oleũ eiꝰ plus ſoluit flegma ꝗ̃ oleũ cartami:⁊ d̓coctio folioꝝ cũ oſtracis lenit vẽtrẽ:⁊ ſi vis vt ipa faciliꝰ ſoluat accipe medullã ſemis eiꝰ ⁊ ↄtere ipaz cũ ſauich ⁊ ꝓijce eã i vio ⁊ bibe eã:⁊ oꝫ vt poſt eiꝰ hauſtũ bibat̃ aliqd de oleo ro.ne adurat̃ guttur bibẽtꝫ. Et qñqꝫ fiũt ex ipa collyria cũ melle ⁊ ſupponũt̃ ⁊ ſoluũt.

¶Urtica Dia.acalifex:ſiue vt alij gnida:latine dr̃ vrtica:eiꝰ altera maior q̃ ⁊ vſualis eſt ⁊ ſimplex cũ tenui ſemine ac folijs minutis aſperis:altera agreſtis eſt dẽſioribꝰ folijs atqꝫ latioribꝰ nigrioribus ⁊c̃. Pli.lib.21.ca.15.due eiꝰ d̓ñe:domeſtica q̃ femia vocat̃ minor:⁊ ſylueſtrꝭ que dr̃ cãia acrior caule quoqꝫ mordaci fimbriatꝭ folijs:que ẽt odorẽ fundit herculanea vocat̃:ſemẽ oĩbꝰ copioſuz ⁊ nigrũ ⁊c̃. Uidi apud nos duas d̓ñas:vnã cũ folijs latioribꝰminꝰ aduſtiuã:alterã breuioribꝰ ⁊ acutioribꝰ quã grecã vocãt:ambobꝰ ſemẽ i racemis coloris ſubalbidi ad cinereitatẽ tẽdẽtis minutũ. Aliã vidi rome folijs ẽt minoribꝰacutiſſime vrẽtẽ:ſemẽ v̓o i granulis mĩoribꝰ cicere armatis ſpinis patẽtibꝰ:ſemẽ v̓o qd̓ intꝰ nigrũ ⁊ dux ſplẽdẽs vt pſiliũ putes:niſi ꝙ eſt rotũdius ⁊ groſſius ⁊ nigriꝰ parũ in q̊ ſemĩe iuenio v̓tutes laudatas ab auctoribꝰ. Dia. acalifex duo ſunt gñ̃a qd̓ mlt̃i vrticã dicũt:agreſtis v̓o aſpiora ⁊ latiora ⁊ nigra folia hꝫ:ſemẽ v̓o ſil̓e ſemini lini ꝓfert ⁊ minus.alterũ v̓o genus ſemen minutũ hꝫ:⁊ nõ ſic aſpera eſt ⁊c̃.Sim.

¶De viola. Cap̃.726m.

Viola qd eſt. Nota eſt eiꝰ eſſentia:⁊ opatio radicis eiꝰ ẽ vicina opõni ipſiꝰ. Nã. Frigida eſt ⁊ hũida in p̃:⁊ dicũt qdã ꝙ eſt calida in p̃:ꝫ in friditate folioꝝ eiꝰnõ eſt dubitatio. Opa.⁊ ꝓ. Di ꝙ ipa gñat ſanguinẽ equalẽ. Apa.⁊ bo. Sedat apata cal̓a more empl̓i ſuppoſita cũ ſauich de ordeo:⁊ ſilr̃ eiꝰ folia. Vul.⁊ vl. Viola epithima bona ẽ ſcabiei. Mẽ.cap. Sedat ſodã ſanguineã odorata ⁊ illinita. Mẽ.ocu. Cõfert obthalmie cal̓e. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Cõfert tuſſi cal̓e ⁊ lenit pectus ⁊ ꝓprie que ex ea ↄtrita eſt cũ zuccharo ⁊ ipſiꝰſyrupꝰ ↄfert pleureſi ⁊ pulmoni:⁊ eſt melior ꝗ̃ iulep in h̓ capl̓o. Mẽ.nut̃. Valet iflatiõi ſtõchi. Mẽ.exp. Syrupꝰ eiꝰ ↄfert dolori renũ ⁊ ꝓuocat vrinã. Et que ex ea ſicca eſt ſoluẽdo educit cholerã. Et ipſius ẽt ſyrupus lenit nãm cũ facilitate ⁊ ↄfert eminẽtie ani.

¶Uiola Dy.tres hꝫ ſpẽs:eſt vna ex his alba:altera purpurea:tertia auroſa ⁊c̃. Pli.lib.21.ca.6.viole plura genera: purpuree lutee ⁊ albe plantis omnes vt holus ſate ⁊c̃.Sim.

¶De vrina. Cap̃.727m.

Urina qd ẽ. Nota ẽ. Ele. Ex vrinis iuuatiuis magis ẽ vrĩa camelli arabici q ẽ anegib:⁊ vrĩa hoĩs ẽ d̓bilior vrĩs:tñ ea ſũt d̓biliores vrĩe porcoꝝ domeſticoꝝ caſtratoꝝ ⁊ eis fortiores ſũt antiq̃:⁊ vrĩa qdẽ caſtrati oĩs gñis ẽ d̓bilior:⁊ ex vrĩs magis abſterſiua ẽ vrina hoĩs. Nã. Eſt cal̓a ⁊ ſicca. Opa.⁊ ꝓ. Oẽs abſtergũt:⁊ vrĩa qdẽ hoĩs ponit̃ cũ cinere vitꝭ ſup locũ fluxus ſanguis et ſiſtit̃. Urĩa v̓o camelli ↄfert furfuribꝰablutõe facta ex ea:⁊ ſilr̃ vrĩa tauri. Deco. Abſtergit morpheã. Vul.⁊ vl. Urĩa aſini ↄfert vlceribꝰ ãbulatiuis ⁊ hũidis et vrĩa hoĩs ẽt ꝓprie antiq̃:⁊ ↄfert excoriatiõi ⁊ prurituꝭ ⁊ albaras:⁊ p̃cipue cũ nitro ⁊ aq̃ acetoſe:⁊ fex vrĩe ponit̃ ſup heriſipilã:⁊ ↄfert linita ſcabiei ⁊ ſabafath ⁊ vlceribꝰneruoſis ⁊ vlceribꝰpedũ q̃ migit̃ ⁊ dimittit̃ donec ſanent̃. Inſtr̃a iun. Cõfert doloribꝰ neruoſis et p̃cipue vrĩa capraꝝ domeſticaꝝ ⁊ montanaꝝ ⁊ ꝓprie ſpaſmo ⁊ extẽſiõi:⁊ ſimilr̃ fit caputpurgium ⁊ extẽſiõi. Mẽ.cap. In vrĩa tauri cũ diſſoluit̃ myrra ⁊ diſtillat̃ in aure ſubtilr̃ ſedat dolorẽ eiꝰ. Et ſilr̃ vrĩa caprarum ſola ⁊ cũ myrra. Et vrĩa hoĩs antiq̃ ꝓhibꝫ fluxũ putredinis ab aure. Et vrĩa camelli ↄfert fetori nariũ ⁊ apit oppil̓ones colatorij cũ vehementi v̓tute. Mem.ocu. Coagulet̃ in vaſe ereo ⁊ ↄfert albugini ⁊ ſcabiei ⁊ ꝓp̃e vrĩa pueroꝝ:⁊ ſilr̃ cocta cũ porris. Mem.ãbe.⁊ pec. Urĩa ĩfantiũ lactẽtiũ ↄfert dilatatiõi ãhelitꝰ. Mẽ.nu. Quidã hõ ſpleneticꝰſomniauit ꝙ p̃cipiebat̃ ei in ſõno vt vrinã ſuã biberet oĩ die ter ⁊ ſanaret̃:q exptꝰẽ illd̓ ⁊ ĩuenit mirabile. Et vrĩa qdẽ hoĩs ⁊ vrĩa camelli cõferũt hydropiſi ⁊ ea linit̃ ſplen p̃cipue cũ lacte camelli:⁊ vrĩa capraꝝ valꝫ hypoſarche eaꝝ p̃cipue q̃ ſũt mõtane:⁊ p̃cipue cũ ſpica boni odoris:⁊ ſilr̃ vrĩa antiq̃ porcoꝝ i hmõi ẽ bona cũ vio forti. Mẽ.ex. Urĩa porcĩ frãgit lapidẽ i renibꝰ ⁊ veſica:⁊ ꝓuocãdo educ̃ ex ambobꝰ:⁊ vrĩa aſini ↄfert dolori renũ. Et vrĩa hoĩs d̓cocta cũ porris ↄfert doloribꝰmr̃icũ qñ ſedẽt i ea mulieres vnaquaqꝫ qnque dieꝝ ſemel. Vene. Urĩa hominis confert morſui vipere bibita ⁊ effundit̃ ſup cuz ⁊ ꝓprie vipere petroſe ⁊ cũ nitro ſup morſuz canis rabioſi ⁊ omni morſui ⁊ p̃ucture valꝫ. Et que ex ea antiqua eſt ↄfert venenis omnibus ⁊ lepori marino.

¶Utrũ vrine pueroꝝ ſint fortiores. Qꝫ nõ:qꝛ vrine ex aĩalibꝰ calidioribꝰ ſunt fortiores:vt Gal̓.10.de ſimp.medi.ca.8.ſꝫ iuuenes ſũt calidiores ſaltꝫ in acuitate:neceſſe ꝫ ⁊c̃. In ↄ̃riũ Halya.2o practice cap̃.de vrina.vbi dicit.pueroꝝ ãt vrine q nõ nouerũt coituz fortiter opant̃. Itẽ in paſſionibꝰ oculoꝝ in qbꝰ q̃rimꝰ abſterſiõez ſumimꝰ vrinã pueroꝝ ⁊ auctores cõiter illis vtunt̃. vñ Aui.ꝓprie vrine pueroꝝ.⁊ Seruitor docet eas colligere a pueris. Dõm ꝙ vrina iuuenũ in ſe eſt fortior ⁊ acutior ꝗ̃ pueroꝝ nõ coeũtiũ. Rõ. qꝛ hꝫ plus de chol̓a ſecũ mixta. Signũ ticture ſꝫ per accñs ſũt fortiores. Hoc dr̃ vt ſaluet̃ Halyab. poſſet ẽt dici ꝙ eligunt̃ plus:qꝛ cũ caliditate hñt humiditatẽ:vñ non ſic mordicant oculos. Dubium

¶De viſco. Cap̃.728m.

v Viſcus qd ẽ. Eſt notꝰ:⁊ eiꝰ qdẽ fructꝰ ẽ ſil̓is ciceri nigro nõ ſincere rotũditatꝭ virgulatꝰfran-

gibilis ex quo manꝰ iuiſcanť: eiꝰ aūt minera ē arboꝛ ferēs glādes ⁊ malus ⁊ purus ı̄ q̄ ſūt virtꝰ aerea ⁊ aquea multiplicate valde. Elec. Qui ex eo bonꝰ ē: ē recēs planꝰ coloꝛis puri iteriꝰ viridis exteriꝰ teriť ⁊ lauať deinde coquiť. Nā. Nō calefac̄ niſi poſt morā lōgā ſic̄ gūma ruthe agreſtis: ⁊ ē ꝯbilioꝛ ea ı̄ h̄: ⁊ ı̄ ipſo qdē eſt hūiditas ſupfluēs nō digeſta ⁊ ē calꝭs ⁊ ſiccꝰ in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt reſolutiuꝰ: reſoluit eni hūiditates gſſas ex ꝓfundo p̄ter foꝛtitudinē v̄tutꝭ attractiue ⁊ lenit. Et dixerūt qdā: nō ieſt ei opatio in hūiditatibꝰ tenuibus. Deco. Eradicat vngues malos cū ſup eos poniť cū arſenico. Apo. ⁊ bo. Reſoluit apāta frida ⁊ ꝓp̄e cō-foꝛtatꝰ cū calce: ⁊ ꝯfert ſyrie ⁊ filiabꝰ noctꝭ. Vul. ⁊ vl. Lenit vlcera ātiq̄ ⁊ vlcera mala. Inſtr̄a iū. Lenit iūcturas cū tāta cera q̄ʒtꝰ ipſe ē ⁊ ſuo eq̄li pōdē ꝯ reſina pini. Mem. cap. Confert apoſtematibꝰ frigidis poſt aures mixtus cum gūma pini ⁊ cera. Mem. nuť. Extenuat ſplenem cum ponitur ſuper ipſum cum aliquā-tis rebus ipſuʒ ꝯfoꝛtātibus ſicut eſt calx.

¶ Viſcus Dia. lachꝛymū eſt arboꝛis leuis ⁊ viridis coloꝛis: deintꝰ obꝛuffuʒ: ⁊ nihil aſperum hn̄s: colligiť ⁊ de ſemine obꝛotūdo: qꝺ in arboꝛe ꝺꝛio naſcitur: folia habet ſimilia buxo: hoc ſemen p̄mo tunditur ⁊ lauatur: poſtea coquitur. Sim.

¶ De verme. Cap. 729m.

Vermis qd ē. Eſt v̄mis grane ⁊ ē v̄mis tinctoꝝ: cuiꝰ virtꝰ ē ſic̄ virtꝰ ceruſe: verūtn̄ eſt ſubtilioꝛ ⁊ magis vadēs ı̄ ꝓfundū. Quidaʒ aūt dixerūt ꝙ colligiť hic v̄miculus ex rebus pluribꝰ: ita ꝙ colligiť ex arboꝛibꝰ glādes ferētibꝰ. Nā. Vermiculus grane recēs ı̄fridatiuus ē: ⁊ ı̄ ipſo ē ſiccitas q̄ʒtitatē hn̄s. Opa. ⁊ ꝓ. Vermiculus grane q ē v̄mis tictoꝝ ē purpureꝰ ⁊ exiccat ſine moꝛdicatōe. Et Gal. qdē dic̄ ꝙ ı̄ ipſo ē ſtipticitas tēperata. Vul. ⁊ vl. Vermiculus grane ꝯfert vulneribꝰ neruoꝝ tritꝰ cū vīo aut aceto cū melle: dr̄ aūt ꝙ v̄mis pluriū pedū q moꝛať ſub lagenis ſʒ ꝙ dr̄ cū bibiť ex eo auř. remouet ſpaſmū ⁊ alcuzeʒ nocētes. Mē. ca. Vermis pluriū pedū q ē ſub amphoꝛis cū teriť cū coꝛtice granati ⁊ cū ol̄o ro. ⁊ diſtillať ı̄ aurē ſedat doloꝛē. Mē. anhe. ⁊ pec. Vermis rubeꝰ q ē ſub vꝛceis aq̄ q hʒ pedes pl̄imos ⁊ cū tāgiť rotūdať qn̄ cū eo tāgiť palatū cū melle valʒ ſ̄focatiōibꝰ: ⁊ ſil̄r cū comediť ꝯfert aſmati ⁊ dilatatiōi ābelitꝰ ſm ꝙ dr̄. Mē. nuť. Predictꝰ hn̄s pl̄es pedes ꝯfert icteritie bibitus cuʒ vino. Mē. ex. Vermis pluriū pedū q ē ſub ciſternis ⁊ vꝛceis bibitꝰ cū vino ē bonus difficultati vꝛie. Vene. Vermis oleoꝝ ꝯtritꝰ liniť ſup pūcturā vermiū venenoſoꝝ ⁊ ꝯfert ei.

¶ Vermis dicitur ꝙ eſt quedā plāta que naſciť in burgūdia: de q̄ fit coloꝛ pānoꝛum: que vocatur grana. Sim.

¶ De vzifur. Cap. 730m.

Vzifur qd ē. Dixerūt qdā ꝙ eiꝰ virtꝰ ē virtꝰ ceruſe: ⁊ dixerūt alij virtꝰ eiꝰ ē v̄tꝰ alſcedenegi. Nā. Veriꝰ ē vt ſit calidū ⁊ ſiccū ⁊ vt quaſi ſint ambo in fine ſcꝺi: qꝺ aūt dr̄ p̄ter h̄ eſt ꝺcm̄ ꝑ ignoꝛātiā. Opa. ⁊ ꝓ. Apud quoſdā eius ſtipticitas eſt foꝛtioꝛ q̄ʒ ipſius acuitas: ⁊ apꝺ alios eiꝰ acuitas eſt foꝛtioꝛ ſtipticitate ipſiꝰ. Vul. ⁊ vl. Cōſolidat vulnera ⁊ generat carneʒ in vlceribꝰ ⁊ ꝓhibet aduſtionē ignis ⁊ oſtracoſitatem. Mē. cap. Pꝛohibet coꝛroſionem dentium.

¶ Vzifur ſeu vzufar ſiue vſufur quodcunq̄ʒ dicas coꝛruptuʒ eſt: nā ara. zengifur dicitur ⁊ eſt zunabꝛium. Sim.

¶ De vitro. Cap. 731m.

Vitrū qd ē. Vitrū ıter lapides ē ſic̄ ſtultꝰ inter hoı̄es: ꝯclinat. n. ad oēʒ tı̄cturā ⁊ tingiť ea ⁊ frāgiť ⁊ abſcidiť cū eo. Nā. Calʒ ē ı̄ ꝑ: ſiccū ı̄ ſcꝺo. Deco. Abſtergit dentes ⁊ facit oꝛiri pilos qn̄ cū ol̄o ſambacino inūgiť. Opa. ⁊ ꝓ. In ipſo ē ſtipticitas ⁊ ſubtilitas. Mē. ca. Mundat furfures quādo cū eo fit ablutio ⁊ abſtergit dētes. Mē. ocu. Abſtergit oculū ⁊ ꝺlet eiꝰ albuginē ⁊ aduſtū ē foꝛtiꝰ. Mē. ex. Qꝺ ex eo tritū eſt ⁊ aduſtū confert valde lapidi veſice ⁊ renū cū bibitur cū vino.

¶ De vua paſſa. Cap. 732m.

Vua paſſa dicetur in capitulo de vua.

¶ De ventre. Cap. 733m.

Venter. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Parui ē nutrimēti malichimi: ⁊ ſil̄r qꝺ ſil̄ať ei ex viſceribꝰ: q̄ʒuis eiꝰ bona fiat digō: verūtn̄ pluris ē nutrimn̄ti q̄ʒ pl̄mo. vētres āt auiū qn̄ digeruntť ſt melioꝛis nutrimn̄ti ⁊ pl̄imi: ⁊ p̄cipue galliaꝝ ⁊ āſeꝝ. Mē. nu. Eſt tarde digōnis.

¶ De vite. Cap. 734m.

Vitis qd ē. Inq̄t Dia. vitis ſylueſtris ⁊ mōtana hʒ ramos lōgos ſil̄es illis q̄s fac̄ vitꝭ: ⁊ eaꝝ folia ſūt ſic̄ folia vue lupine domeſtice: ſʒ ſt latioꝛa ⁊ flos eiꝰ piloſus ē: ⁊ fructꝰ eiꝰ ē ſic̄ vua q fit rubeꝰ apꝺ maturationē: ⁊ granū eiꝰ ē rotūdū: ⁊ comeduntť folia eiꝰ ſtatiʒ cū naſcunť. Opa. ⁊ ꝓp̄. Cinis ramoꝝ eiꝰ poniť in medicis cauterizātibꝰ: ⁊ oleū vitꝭ ē ſic̄ oleū roſ. verūtn̄ nō ē ı̄ eo illiꝰ ſb̄tilitas: ⁊ oleū qdē muſti ē ſedatiuū ⁊ calefactiuū: ⁊ flos ſylueſtris ē vehemētꝭ ſtipticitatꝭ. Dec. Lachꝛyma eiꝰ valʒ ſup verrucas foꝛmicales: ⁊ vitꝭ qdē ſylueſtris abſtergit pānū ⁊ lētigies: ſʒ domeſtica eſt ꝯbilis: ⁊ lachꝛyma ſylueſtris foꝛſan eradicat pilos cuʒ ol̄o ⁊ ꝓp̄e q̄ aſſumiť ex ramis eiꝰ recētibꝰ cū ı̄flāmať et oleū eiꝰ ē foꝛtiꝰ oībꝰ oleis. Vul. ⁊ vl. Lachꝛyma vitꝭ eſt bona ſcabiei ⁊ ı̄petigini: ⁊ fructꝰ vitꝭ ſylueſtris ꝓhibet apāri vulnera. Inſtr̄a iūc. Cinis vinacie eiꝰ qꝺ remanet cū aceto ꝯfert toꝛſiōi neruoꝝ: ⁊ cinis ramoꝛū eiꝰ cū ol̄o poniť ſup ꝯtuſionē lacertoꝝ ⁊ mollificatōeʒ iūcturaꝝ ⁊ qn̄q̄ʒ bibiť cinis eiꝰ ꝑꝑ caſuʒ: ⁊ oleū muſti ē bonuʒ doloꝛibꝰ lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ ⁊ laxitudini. Mē. ca. Folia eiꝰ ponunť ı̄ empl̄o ad ſodā cal̄am: ⁊ radix vitꝭ nigre ⁊ albe ſylueſtris ē ex ſūma mediciaꝝ abſtergētiū ſoꝛdes auris: ⁊ ē ex medicis ꝯferētibꝰ ſurditati: ⁊ coꝛtex eiꝰ q̄ ſylueſtris ē cū melle ſanat gingiuā ſanguineā. Mē. oc. Folia vitꝭ cū ſauich oꝛdei moꝛe empl̄i ſuppoſita oculo ꝓhibēt fluxꝰ ad ipʒ. Mē. anhe. ⁊ pec. Succꝰ folioꝝ domeſtice ꝯfert ſputo ſanguis: ⁊ ſil̄r fructus ſylueſtris bibitꝰ. Mē. nu. Empl̄ʒ factū ex folijs ⁊ filis eiꝰ cū ſauich oꝛdei valʒ ſup apāta ſtōchi ⁊ inflatiōeʒ eiꝰ: ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ ꝯfert doloꝛi ſtōchi ex cal̄itate: ⁊ qn̄ bibiť radix eius cū aq̄ ſylueſtris aut vino ꝯfert hydropiſi ⁊ ſol̄one educ̄ aquā: ⁊ fructꝰ vitꝭ ſylueſtris ē bonꝰ ſtōcho ⁊ nauſee ⁊ ꝯturbationi ⁊ acetoſitati cibi. Mē. ex. Succꝰ folioꝝ eiꝰ ē ꝯueniēs diſſinterie ⁊ doloꝛi ani ex cal̄itate: ⁊ eiꝰ lachꝛyma que eſt ſic̄ gūma bibiť

cum vino

cū vino ⁊ frāgit lapidē: ⁊ cinis ei⁹ qd̓ remanet post expressionē cuȝ aceto ponit̄ sup̄ hemorroidas ⁊ mora: ⁊ fruct⁹ ei⁹ bonus est ano: ꝓuocat eni ⁊ strigit. Vene. Cinis eius qd̓ remanet est tyriaca morsui vipere.

¶ Vitis est alba ⁊ nigra: alba que grece ampelos leubi dr̄: ⁊ ipa est brionia: vt apud kiranidā. Pli. lib. 23. cap. 1. vitis alba quam greci ampelo leucen vocāt alij ophio staphilō alij melothron alij philotrō alij archezostin alij cedrostin alij madon appellāt. Vitis nigra. Pli. suprascripto loco est ⁊ nigra: quā qdā ꝓpe brieniā vocāt: alij chironiā: alij ginecantē: aut aproniā silē m̄ priori pterq̄ colore hui⁹ colorē nigrū esse dixim⁹ ⁊ asparago similē: in frutetis ⁊ arūdinetis maxime nascit̄: radix foris nigra: intus buxeo colore. Diocles ꝓtulit veris asparag̃ in cibo hāc vrine ciēde lieniq̄ minuēdo ⁊c.

¶ De volubili. Cap. 735[m].

Volubilis. Nā. Est eq̄lis ad calitatē quandā declinās ⁊ siccitatē plurimā ⁊ est lenificatiua ⁊ apud Alcāzi ē frida. Opa. ⁊ ꝓp. Est resolutiua apitiua: ⁊ nota q̄ noiat̄ cinis pauperū ꝯstat ex terreitate ꝯstrictiua ⁊ aqueitate lenitiua ⁊ acredine ignea: ȝ exiccatio destruit aqueitatē ei⁹ ⁊ in ipsa est mundificatio. Deco. Lac volubilis magne abradit pilos ⁊ iterficit pediculos. Vul. ⁊ vl. Folia funis pauperū recētia ꝯueniētia sūt vlcerib⁹ magnis ⁊ ꝯsolidāt ea decocta in vino ⁊ ex eis empl'm factū sup̄positū adustioni ignis ⁊ ꝓprie cū cerato ⁊ ad h̓ nō ē ei par. Mē. cap. Distillat̄ succ⁹ ei⁹ in aurē dolorosam cū cotto ꝓpe cū oleo ro. ⁊ ꝓpe qn̄ ē apa calȝ ⁊ ꝯfert soda antiq̄: ⁊ succ⁹ ei⁹ ꝯfert māei attracte ad aureȝ si est antiq̄ ⁊ vlceribus antiqs in ea. Mē. āhe. ⁊ pec. Est bona pectori ⁊ pulmoni ⁊ mūdificat asma. Mē. nut̄. Aperit oppil'ones epatis ⁊ folia ei⁹ cū aceto sunt bona spleni. Mē. expul. Aq̄ eius soluēdo educit cholerā adustaȝ ⁊ qn̄ nō decoquit̄ est fortior: ⁊ est quedā spēs volubilis mala solutione educens sanguinē.

¶ Volubilis multas hȝ spēs: ꝭm q̄ hoc nomē multis plantis attribuit̄: nā large sumptū pro omni plāta que circūuoluit̄ cuicūq̄ arbori dici pōt: vt ēt de hedera: ara. dicunt lebleb. Sim.

¶ De virga pastoris. Cap. 736[m].

Virga pastoris qd est. Est albatbat ⁊ ē masculus ⁊ femia: ȝ masculus ē fortior. Opa. ⁊ ꝓp. In ipa est stipticitas: ȝ ps aquea in ipsa est plurima ⁊ ꝓp multitudinē repulsionis māerū effusarū existimāt q̄ est exiccatiua: ⁊ silr̄ ꝓhibet fluxū. Apa. ⁊ bo. Fit ex ea empl'm flegmoni ⁊ herisipile ⁊ formice ⁊ est valde ꝯferēs apatib⁹ vlceratis. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vulnera recētia. Mē. cap. Succus ei⁹ interficit vermes auris ⁊ exiccat vulnera eius. Mē. anhe. ⁊ pec. Aqua ei⁹ ꝯfert sputo sanguinis. Mē. nut̄. Fit ex ea emplastrū ad inflāmationeȝ stomachi infrigidati. Mē. expul. Prohibet fluxum sanguis ex matrice ⁊ sanat vlcera intestinoꝝ. Et Dia. quidem existimauit q̄ ipsa ꝓuocat vrinam ⁊ sanat illum qui retinet eam ⁊ non potest mingere.

¶ Virga pastoris poligonia grece sanguinaria corigiola centinodia geniculata ꝓserpinata polycarpos idē vt supra in polygonia. Stephanus polygonos virga pastoris.

¶ De vua. Cap. 737[m].

Va. Elec. Alba laudabilior est q̄ȝ nigra cū equant̄ in reliquis ꝓprietatib⁹ spissitudinis ⁊ subtilitatis ⁊ dulcedinis ⁊ reliquoꝝ: ⁊ dimissa post collectioneȝ duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ melior est collecta in eadeȝ hora. Nā. Cortex vue frigidus est ⁊ sicc⁹. Opa. ⁊ ꝓpe. Collecta in eadem hora est inflatiua ⁊ suspensa donec detumescat: cortex est boni nutrimēti ⁊ est ꝯfortās corp⁹: ⁊ ei⁹ nutrimentū est simile nutrimēto ficuū in paucitate malitie ⁊ est plurimi nutrimēti q̄uis sit minus nutrimento ficuū: ⁊ matura mioris ē nocumēti q̄ȝ nō matura: ⁊ qn̄ nō digerit̄ vua ei⁹ nutrimētū ē crudū: ⁊ nutrimētū qdē vue cū sua dispōne plus ē nutrimēto succi ei⁹: ȝ succ⁹ ei⁹ ē velocioris penetratiōis ⁊ dscēsiōis: ⁊ vuā stipticā spat̄ q̄ resoluat appēsio. Acetosa v̓o n̄ ē ita. Mē. nu. Vua passa ē amica epati ⁊ stōcho. Mē. exp. Vua ⁊ vua passa cū suis iterior⁹ hōe sr̄ dolorib⁹ itestinoꝝ: ⁊ vua passa ꝯfert renib⁹ ⁊ vesice: ⁊ vua qdē i eadē hora collecta mouet vētreȝ ⁊ inflat: ⁊ ois vua nocet vesice.

¶ De venis tinctoꝝ. Cap. 738[m].

Vene tinctoꝝ. Nā. Sūt cal'e ⁊ sicce dclinātes ad scdȝ. Opa. ⁊ ꝓp. In ipsis ē abstersio fortꝭ. Mē. cap. Cōfert eaꝝ masticatio dolori dētiū. Mē. ocu. Succ⁹ eaꝝ ē bon⁹ i acuēdo visuȝ ⁊ abstergēdo qd̓ est corā pupilla de aq̄ ⁊ albugine. Mē. nut̄. Cōfert icteritie facte ex oppilationibus ⁊ ꝓprie cū aniso ⁊ vino albo.

¶ Vene tinctorum. i. rubea tinctorum.

¶ De ventribus. Cap. 739[m].

Ventres. Opa. ⁊ ꝓpe. Vētres auiū pluris sunt nutrimēti ⁊ illi q̄ sūt gallinaꝝ nō digerūtur velociter. Mē. nut̄. Existimauerūt q̄ tunica interior vētriū exiccata ꝯfert ori stōchi ⁊ dolori ei⁹. Fili⁹ Mesaugue: ⁊ ꝓpe vētris galli.

¶ Venter animaliuȝ difficilis digestionis ⁊ horridi saporis paruí nutrimēti mali chimi generatiuus: ⁊ similatur visceribus: pluris est tamen nutrimenti q̄ȝ pulmo: sed ventres auium quando digeruntur sunt melioris nutrimenti. Sim.

¶ De vulpibus. Cap. 740[m].

Vulpes. Opa. ⁊ ꝓp. In ipsa est resol'o: ⁊ ei⁹ pellis est calidior pelliū ⁊ ei⁹ qdē pelle iuuant̄ hūectati ꝓp ipsi⁹ resol'onē. Instr. iūc. Qn̄ vulpes coquunt̄ in aq̄ ⁊ embrocant̄ iūcture dolorose ex ea ꝯfert vehemēter: ⁊ simil'r oleū qn̄ viua decoquit̄ in ipso: imo hoc est valde fortius: ⁊ opȝ qdē vt ꝓlonget̄ ei⁹ sessio in ipō: ⁊ meli⁹ est vt sit post eūonē ⁊ purgationē vt nō attrabat cū fortitudine sue acuitatis ⁊ resol'onis hūores ad iūcturas: ⁊ qn̄ eūat̄ corp⁹ post illud nō attrabit̄ ad iuncturas aliqd: q̄ si resideat erit leue. ⁊ silr̄ adeps vulpis qn̄q̄ attrabit aliqd plus eo qd̓ resoluit ⁊ qn̄q̄ decoq̄t̄ in ipso decolata: ⁊ quecūq̄ ambarū administret̄ resoluit illd̓ qd̓ ē i iūcturis. Mē. cap. Ei⁹ adeps sedat dolorē auris qn̄ i ea distillat̄. Mē. āhe. ⁊ pec. Ei⁹ pulmo sicc⁹ ꝯfert asmaticis valde ⁊ ei⁹ potio est pōdus. ʒ. j.

¶ De vespertilione. Cap. 741[m].

Vespilio qd ē. Dr̄ q̄ sceirazirac ē lac ei⁹ ⁊ dr̄ q̄ ē vria ipi⁹. Nā. In sceirazirac ē abstersio ⁊ vehemēs calefactio. Opa. ⁊ ꝓ. Vnguētū vespiliōis ꝓhibet mamillas puellaꝝ a magnificatiōe ⁊ ꝓhibet ortū piloꝝ ꝭm q̄ dr̄: ȝ nō est verū. Mē. ocu. Cerebrū ei⁹ cū melle ꝯfert p̄ncipio aque descēdētis in oculū ⁊ ei⁹ cinis acuit visuȝ ⁊ sceirazirac ꝯfert vngule.

¶Vespertilio vespertilion latine: arabice stera zirach. Vnguentũ vespertilionis ꝓhibet mãmas puellarũ a magnificatione: ⁊ ꝓhibet ortũ piloꝝ ſm ꝙ dicit ⁊ nõ est verũ. Cerebrũ eius cũ melle cõuenit principio aque descendentis in oculũ: ⁊ eius cinis acuit visum ⁊ conuenit vngule ⁊ albugini. Sim.

¶De vbere. Cap. 742[m].

Vber. Na. Est fridũ ⁊ siccũ pp neruos plurimos q̃ sũt in ipso. Elec. Nutrimẽtũ vberis pleni lacte qñ digerit ꝓpiquũ est nutrimẽto carnis: ⁊ illd est melius in quo est lac ⁊ qđ est alafegueiati qm̃ ipe velociter faciũt descendẽ ipm ⁊ est de aiali bone carnis boni humoris grossi fortis.

¶De vngula. Cap. 743[m].

Vngula quid est. Cuz ex cinere vngule caprine cum aceto linitur alopicia confert valde.

¶Capitulum de littera. X.

¶De xyloaloe. Cap. 744[m].

Xyloaloes. Elec. Melior spẽs xyloaloes ẽ almũdiliũ: ⁊ asportat de medio regionis idie ſm quosdã: deide est illud qđ dicit indũ ⁊ est mõtanũ ⁊ supfluit sup almũdiliũ qm̃ nõ gñat pediculos ⁊ est magis dãs odorẽ panis. Quidã tamẽ hoies sũt q nõ discernũt iter mũdiliũ ⁊ idũ bonũ: ⁊ de meliori xyloaloe est alsemẽduri qđ est de abstersiõe indi: deide alcumari qđ est de abstersione idi: postea alsenasiuz ⁊ est spẽs tersi: ⁊ post illud est athetiliũ alsebriũ ⁊ alkadiũ ⁊ alsiniũ ⁊ noiat alcasumurũ ⁊ est bonũ dulce: ⁊ iferius illo est algeliu ⁊ almẽtali ⁊ alguasi ⁊ alrãtac: ꝫ almũdiliũ totũ est bonũ: deide melius de alsemẽduri est variũ põderosuz ⁊ durũ plurime aque grossum in quo nõ est albedo ⁊ remanens super ignẽ. Quidã vo extollũt nigrũ sup variũ: ⁊ meli⁹ alcumari est nigrũ mũdũ ab albo põderosuz remanẽs sup ignẽ grossuz plurime aque: ⁊ vniulr melius xyloaloes est illud qđ magis submergit in aq̃. Natãs vo est priuatuz vita ⁊ spũ ⁊ ẽ malũ. Et xyloaloes qdẽ ẽ vene arboris que eradicant ⁊ sepeliunt in terra donec earũ lignũ ⁊ cortex putrefiãt ⁊ remanet xyloaloes purũ. Na. Calidũ est ⁊ siccũ i scđo: sicut existimo. Opa. ⁊ ꝓp. Est subtile apitiuũ oppilõnũ frãgitiuũ ventositatũ remouẽs supfluitates hũiditatũ: ⁊ ꝯfortat viscera ⁊ ꝓhibet irã. Deco. Masticatio eius facit oris odorẽ bonũ. Instr. iun. Cõfortat neruos ⁊ acqrit eis vnctuositatẽ ⁊ viscositatẽ subtilẽ. Mẽ. cap. Xyloaloes ꝯfert cerebro valde ⁊ ꝯfortat sensus. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfortat cor ⁊ letificat ipz. Mẽ. nu. Si bibat de xyloaloe põđ. ʒ. i. ʒ. remouet hũiditatẽ putrefactã stõchi ⁊ ꝯfortat ipm ⁊ epar. Mẽ. expul. In ipso est virtus ꝯstringens naturã ⁊ confert dissinterie melancholice.

¶Xyloaloes. i. lignum aloes.

¶Capitulum de litttera. Z.

¶De zedoaria. Cap. 745[m].

Zedoaria qd est. Portiones siles aristologie: miores tñ ea ⁊ est in sua ṽtute. Et melior qdẽ est illa q̃ cũ napello crescit: ⁊ ei⁹ vicinitas debilitat plãtã napelli. Fili⁹ Mesaugue dixit ꝙ ipa in opõne sua est sic durũgi: verũtñ ẽ ṽbilior ea. Dico aũt ꝙ si ipe voluit ꝑ h ꝙ zedoaria ẽ ṽbilior ea tũc iã errauit ſꝫ ꝙ existiauit: ⁊ si voluit ꝑ h ꝙ durũgi ẽ durior: nũc nõ elõgat illud. Apđ me vo nõ ꝯstat ꝙ filius Mesaugue cũ hui⁹ discretionẽ expt⁹ est habuit i hac ꝯsideratiõe electionẽ ꝑtinẽtẽ pectori firmo pp ſmonẽ ei⁹. Et iam sciuerũt ꝙ zedoaria resistit napello: qũo ꝗ est debilior durungi. Vene. Est tyriaca venenosoꝝ oium vipere ⁊ napelli ⁊ aliorum. Permu. Triplũ põderis zurũbet ꝓ vno tyriace.

¶Zedoaria latine grece zerũbet: radix ẽ cuiusdã herbe in trãsmarinis ꝑtib⁹ inuẽte. Dia. calide est ṽtutis ⁊ viscide: vñ lũbricos occidit: ructũ facit: est stõcho aptũ: cui⁹ dolorẽ antiquũ ieiune sumptum masticatione tollit. Paulus cap. de zedoaria. cal'a est in 3° gdu: sicca in. z. radix est cuiusdã herbe: que ꝑ. 10. ãnos seruat. Serapio. zerũber. i. zedoaria: ⁊ sunt radices rotũde siles in sapore ⁊ colore zinziberi: ⁊ affert de seni. Aui. de viribus cordis dicit ꝙ est calida ⁊ sicca in tertio gradu ⁊ hꝫ cõfortare cor.

¶De zinzibere. Cap. 746[m].

Zinziber qd est. Notũ ẽ ⁊ est sile pipi in naturis suis: ꝫ nõ iest ei ipsi⁹ subtilitas: ⁊ accidit ei vt corrodat pp humiditatẽ suã supfluã: ⁊ pp illđ calefactio ei⁹ durabilior ẽ calefactõe pipis ⁊ illđ est pp spissitudinẽ suã ẽt sic in nasturtio ⁊ synapi ⁊ gũma ruthe agrestis. Na. Calidũ est in fine tertij: siccũ in scđo: ⁊ in ipo est hũiditas supflua ⁊ nutritũ cal'm est ⁊ siccũ ⁊ nõ ẽ in ipso multitudo hũiditatis supflue. Opa. ⁊ ꝓp. Ei⁹ cal'itas est fortꝭ: ꝫ non calefacit nisi post tẽpus ꝓpter illud qđ in ipso est de humiditate supflua: sed ei⁹ calefactio est fortꝭ. Est lenitiuũ resolutiuũ inflationis. cũ ꝗ nutrit mel accipit qddã humiditatꝭ eius supflue ⁊ exiccat plurimuz eius. Mẽ. cap. Augmentũ efficit in seruatione: ⁊ abstergit hũiditatẽ a partib⁹ capitꝭ ⁊ gutturis. Mẽ. ocu. Abstergit tenebrositatẽ oculi pp humiditatẽ suã facto ex eo alcofol ⁊ bibitũ. Mẽ. nut. Digerit ⁊ ꝯuenit frigiditati epatis ⁊ stõchi ⁊ exiccat humorositatẽ stõchi: ⁊ qđ accidit i eo ex hũiditatib⁹ ⁊ cõestiõe fructũ. Mẽ. expul. Excitat coitũ nutritũ ⁊ nõ nutritũ ⁊ lenit ventrẽ leuiter dixit Alcãzi imo retinet. Ego aũt dico cuz fiunt a malitia digõnis ⁊ lubricitate humoris viscosi. Vene. Confert venenis vermiũ venenosoꝝ.

¶Zinziber ꝓferunt greci ⁊ scribũt ziggiber per geminũ g: zinziber vo arabes. Dia. arbor est nascẽs in arabia plurimũ: cui⁹ coma frequẽter vtunt incole sicut nos rutha maxime ad mãducãdũ ⁊ bibendũ: sũt vere radices minute sicut cyperi subalbido colore habẽtes sicut piperis gustũ odore suaui: eligẽdũ vo est nõ ꝑtusum ⁊ graue: qđ multi cõdiũt pro putredine ⁊ mittũt in vasis cui addũt mel coctũ ⁊ reponunt ⁊ italis transmittunt. Sim.

¶De zurumbet. Cap. 747[m].

Zurũbet qd est. Est herba silis cypero: sed est maior ⁊ min⁹ odorifera. Na. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Resoluit vẽtositates. Deco. Est ipinguatiua ⁊ abscidit odorẽ vini ⁊ alliorũ ⁊ cepaꝝ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Lenificatiua est cordis. Mẽ. nut. Retinet vomitũ. Mẽ. exp. Stringit nãm ⁊ ꝯfert vẽtositatib⁹ mñcũ. Vene. Cõfert mordicationi venenosoꝝ vermiũ valde: ita vt ꝓpinq̃ sit zedoarie. Permu. Ponit loco ei⁹ in venenosis q̃ñtũ ipsa ⁊ medietas ei⁹ đ durũgi ⁊ due tertie põderis ei⁹ đ taraxacon syluestri ⁊ medietas põderis ei⁹ de granis citri.

¶Zurũbet. i. zedoaria ſm aliquos: sed Auic. diuersa cap. de vtroq; scribit: est tñ eiusdez spẽi: sed inferior est ea: sunt radices similes cypero in figura: sed multo maiores ⁊ duriores intus subcitrini coloris odore ⁊ sapore zedoarie remissis tamẽ. Sim.

¶ De zinzibere canino. Cap. 748m.

ZInziber caninũ qd est. Est olus notũ ⁊ est sicut piper aque: ⁊ ei⁹ folia sunt sicut folia salicis nisi qꝛ sũt magis citrina: ⁊ ei⁹ virgulta sunt rubea habẽtia saporẽ zinziberis: ⁊ ipm iterficit canes. Nã. Calim est in scdo: siccum in primo. Deco. Recẽs ꝯtritũ cũ semine suo abstergit vestigia que sunt in facie ⁊ pãnũ ⁊ lẽtigines antiquas. Apa. ⁊ bo. Recens resoluit apata dura qñ terit̃ ⁊ semẽ ei⁹ cũ fit ex eo emplastrum similiter.

¶ Zinziber caninum apud Auicen. exposuit quidaꝫ ꝙ est persicaria: tu vo considera. Sim.

¶ De zarnabo. Cap. 749m.

Arnabũ qd est. Arboꝛ magna ⁊ nõ fructificãs existẽs in monte libano de scemi cui⁹ folia administrant̃: ⁊ ei⁹ virgulta sunt virgulta parua rotũde figure iter grossitiẽ magne acus qua subsellia sumunt̃ ⁊ grossitiẽ calami cũ quo scribit̃: nigra ad citrinitatẽ declinãtia que nõ hꝫ multũ saporeꝫ neqꝫ odorem: ⁊ parũ odoꝛis quẽ habꝫ est bonũ ⁊ est odoꝛ citri: ⁊ virtus eius est virtus nucis musc. sed est subtilioꝛ ea parũper: ⁊ quãdoqꝫ stat loco cinamomi. Nã. Calida est ⁊ sicca in scdo. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipsa est stipticitas ⁊ resolutio ventositatũ. Mẽ. cap. Fit ex ea caputpurgiũ cũ aqua ⁊ oleo ro. ad sodã fridã. Mẽ. nu. Confert epati ⁊ stomacho infrigidatis. Mem. expul. Stringit ventrem.

¶ Zarnabum est arboꝛ similis salici. Sim.

¶ De ziniar. Cap. 750m.

Iniar qd est. Species faciendi ziniar sunt cuꝫ exasperatione eris in fece aceti ⁊ roꝛatione limature eius cuꝫ aceto ⁊ sepultura ipsi⁹ in loco humoꝛoso. Et inclinat̃ vas ereuꝫ super vas in quo est acetũ ⁊ dimittat̃ quousqꝫ in ipso fiat ziniar: deinde fricat̃ ziniar ex eo ⁊ ꝑmisceat̃ cũ sale ãmoniaco: ⁊ sepultura ei⁹ in loco humoꝛoso est nota: ⁊ fit ex ziniar spẽs subtilis valde. Assumit̃ eni acetũ sublimatũ ⁊ ponit̃ in moꝛtario ereo cũ pistello ex ere ⁊ sine intermissione terit̃ in sole calido estiuo donec exasperet̃: deide ponit̃ in ipso alumen ⁊ sal cũ mẽsura ⁊ sine itermissione teritur. Qñqꝫ ꝯficit̃ illd qd terit̃ ⁊ exiccat̃ aspergunt̃ suꝑ ipm acetũ ⁊ vꝛina infantiũ ⁊ terit̃ ⁊ dimittit̃ in loco humoꝛoso: deinde aggregat̃ ⁊ exiccat̃: ⁊ qñqꝫ inuenit̃ ziniar qd gñat̃ suꝑ lapidẽ in mineris eris: ⁊ qñqꝫ inuenit̃ aliqd ex eo in mineris. Elec. Illud qd est meli⁹ est minerale ⁊ foꝛtius qd est assumptuꝫ ex coꝛijs ⁊ ere adusto: ⁊ acetosuꝫ est leui⁹ eo qd factũ est cũ sale amoniaco. Nã. Calidũ est ⁊ siccũ ad q̃rtũ ꝑueniens. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Est abstersiuũ coꝛrosiuum carnis dure ⁊ lenis simul acutũ: sed ceratũ tẽperat ipm ⁊ facit ipsum desiccatiuũ sine moꝛdicatione. Vul. ⁊ vl. Pꝛohibet vlcera ambulatiua ⁊ ꝯsolidat cũ cerato: mũdat vlcera soꝛdida: ⁊ ipm cũ aelch alimbati ⁊ aceto ⁊ est medicamẽ scabiei vlcerose ⁊ albaras ⁊ moꝛphee. Mẽ. ca. Alziniar assumptũ cũ sale ãmoniaco ⁊ alumine ⁊ aceto cũ terit̃ ⁊ sufflat̃ in narib⁹ ⁊ iplet̃ os aq̃ vt nõ ꝑueniat ad guttur ꝓhibet fetoꝛẽ narium ⁊ vlcera mala in ipsis: ⁊ ziniar ferreũ cũ aceto stringit gingiuas ⁊ fit ex ipso ceratũ ad apata gingiuarũ: ⁊ simil'r ziniar ereum. Mẽ. ocu. Pꝛohibet grossitudinẽ palpebꝛarũ ⁊ earũ inflationẽ ⁊ abstergit oculũ: ⁊ ponit̃ in medicinis vlcerum oculi ⁊ pꝛouocat lachꝛymas valde. Cũqꝫ ziniar administrat̃ in alcofol: rectius est vt oculus vapoꝛet̃ spongia infusa in aqua calida. Mẽ. expul. Ponitur in medicinis hemoꝛroidaruꝫ: ⁊ fit ex ipso ⁊ ammoniaco lycinium ⁊ adimplent̃ eo hemoꝛroidibus.

¶ Ziniar arabi. erugo eris.

¶ De zufere. Cap. 751m.

ZUfere qd est. Arboꝛ cui⁹ granũ simile est aliũden q̃ dicit̃ albaze ⁊ est similis ruthe ⁊ dicit̃ dinarugiua. Nã. Calida est ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝓpꝛie. Resoluit inflationem. Mẽ. expul. Radix eius ⁊ semen in exiccatione spermatis sunt similis virtutis cum rutha. Vene. Confert puncture scoꝛpionis bibita ⁊ linita.

¶ Zufere ab Aui. satis exponitur quid sit.

¶ De zerideraet. Cap. 752m.

Erideraet. Instr. iun. Cõfert sciatice. Mẽ. expul. Aqua folioꝝ eius cum rob ꝯfert difficultati vꝛine ⁊ menstruoꝛuꝫ ⁊ extrahit sanguinem congelatum in vesica. Vene. Confert moꝛsui venenosoꝛum vermium.

¶ De zarur. Cap. 753m.

Arur qd est. Alzarur alia est nota ⁊ nominat̃ triãgulus latinoꝝ: ⁊ ex zarur est species quam nominãt greci tesselimon ⁊ sentabinuꝫ: ⁊ qñqꝫ nominãt eã malũ syluestre. Arboꝛ eni eius similis est arboꝛi maloꝝ: ita ꝙ ẽt in folijs suis nisi qꝛ minoꝛ ⁊ est sapoꝛis pontici. Opa. ⁊ ꝑ. Est stiptica que est magis stiptica q̃ꝫ algobera vincens cholerã ⁊ retinet cursum plus omni fructu. Mem. ca. Tesselimon est faciens soda. Mẽ. nut̃. Tesselimon est mala stomacho. Mẽ. expul. Stringit ⁊ retinet vꝛinam.

¶ Zarur vel zaroꝛ vel zariꝫ est fruct⁹ similis piro: sed paru⁹ est: ⁊ nõ est soꝛba: nec nespilla: hic ẜm Sim. deficit areola mẽbꝛoꝝ expulsionis: ꝓuocat vꝛinã ⁊ mẽstrua eycit fetũ ẽt educit sanguineꝫ.

¶ De zeduar. Cap. 754m.

Eduar quid est. Inquit Dia. Est algeduarser quod existimo.

¶ Zeduar ara. zebdoaria: sed apd Auic. zedoar vocat̃: ⁊ zurũbet est spẽs ei⁹: ⁊ est differẽtia inter vtrasqꝫ. Aui. diuersa facit ca. Sim.

¶ De zabarat. Cap. 755m.

Abarat qd ẽ. Est plãta cui⁹ vna spẽs folia hꝫ vt lenticula ⁊ thyrsos erectos ⁊ leuia folia paruas radices ⁊ nascit̃ in terra salita exposita soli ⁊ in ipsius sapoꝛe est salsedo ⁊ altera est similis camepitheos ⁊ est melioꝛis coloꝛis ⁊ purpureitatis. Vul. ⁊ vlc. Et consolidatiua eoꝝ. Mẽ. capi. Subtiliat superfluitates: ita ꝙ secunda confert epilepsie bibita cum oxymelle.

¶ Zabarat Sim. dicit ꝙ est antillos: de q̃ Dia. facit capitulũ.

¶ De zinzania. Cap. 756m.

Inzania qd ẽ. Dico ꝙ zinzania ab oib⁹ di ẜm duas res: vna eaꝝ est granũ simile frumẽto ex quo hoies faciũt panẽ: ⁊ dicunt ꝙ zinzania est plurima: ⁊ qdã alij noiant rẽ q̃ꝫdã inebꝛiantẽ malam q̃ in granis ꝓuenit: ꝫ loq de hoc ꝑter illud in quo su-

mus. Elec. Melior est illa que est leuis põderis nõ vetus neq3 frãgibilis:sed est viscosa cuz masticať de‑clinãs ad rubedinẽ : ⁊ in ipsa est ponticitas parua.

Zinzania.i.lolium:zizanion dicitur grece.

De zuccharo. Cap.757[m].

Zuccharuz qd est. Arundo zucchari in nã zucchari existit ⁊ est vehemẽtioris exicca‑tionis q̃3 ipsuz. Aã. Frigidius tabarzet ⁊ est subtilius. Et vniuersaliter est calidu3 in fine primi. Et antiquũ declinat ad siccitatẽ in p̃mo ⁊ est humidũ in ipso:⁊ qñ magis antiquať tanto plus exiccať. Opa.⁊ pp̃. Est lenificatiuũ abstersiuũ laua tiuũ. Et sulimenũ est magis lenitiuũ ⁊ ꝓprie alfenid: imo mel arũdinis ⁊ zuccharũ nõ sunt iferiora melle in abstergẽdo ⁊ mũdificãdo:⁊ q̃3to plus antiquať zuc‑charũ tãto fit subtilius. Mẽ.ocu. Assumptũ sič gũ‑ma ab arũdine abstergit oculũ. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Le nit pect⁹ ⁊ remouet ipsius asperitatẽ. Mẽ.nuť. Est bonũ stõcho in quo nõ gñať cholera. Ip̃m eniz ledit ꝓpterea q2 ad cholerã ɔuertiť ⁊ est aperitiuũ oppila‑tionũ:⁊ in ipso est virt⁹ faciẽs sitim minorem:tñ sitim quã facit mel ꝓprie antiquũ gñat ⁊ ẽt antiquũ sangui nem feculẽtum ⁊ abstergit flegma stõchi:⁊ in arũdine qdem zucchari est iuuamẽtũ ad vomitũ. Mẽ.expul. Soluit ⁊ ꝓprie illud qd̃ sup arũdinẽ iueniť sicut sal : ⁊ sulimenũ quidẽ rubeũ vehemẽtioris sunt lenificatio‑nis:⁊ quãdoq3 inflat ⁊ qñq3 sedat iflationẽ:⁊ ip̃3 qdẽ cũ oleo amigdalino confert colice.

Serap̃.libro aggrega.cap̃.zuccharũ aucto.Gal.prima ei⁹ virt⁹ est que siccat.scda que abstergit ⁊ resoluit.⁊ dixit de igenio sani‑tatis ꝙ igrediť in medicinis que aperiũt oppiľones ⁊ abstergũt ⁊ mũdificãt vias:⁊ est lõginquũ a nocumẽto stõchi ⁊ a b eo qd̃ fa cit sitim sicut mel:⁊ efficiť per exp̃ssionẽ cãnarũ:⁊ succus earum coagulat⁹ vocať zuccharũ. Et idẽ auct. Dia. est fiľr zuccharũ spẽs que est ex spẽb⁹ mellis:⁊ vocať mel cãnarũ:⁊ est aliud zuccharũ qd̃ est ita pigue ꝙ nõ iduratť:s3 remanet liqdũ ad modũ mellis:⁊ cũ plus morať durescit:cuius suba coagulať sup cãnas in india ⁊ arabia:⁊ est aliud zuccharũ amarum qd̃ colligiť in plãta hauser. Pau.ca. de zuccharo. zuccharũ est caľm ⁊ humidũ in p̃ g̃du v̓tutẽ h3 nutriẽdi ⁊ ifrigidãdi ⁊ relaxãdi ɔtra dolorẽ oculoꝝ:⁊ si distẽpe reť zuccharũ cũ lacte mulieris ⁊ distilleť in oculo: ꝓbatũ est.

De zuccharo albusar. Cap.758[m].

Zuccharũ albusar qd ẽ. Mãna cadẽs sup albusar ⁊ est sicut frusta salis:⁊ in ip̃o qdẽ est cum abstersione ⁊ resoľone põticitas ⁊ amaritudo : ⁊ de ip̃o aliud ẽ iamenũ albũ ⁊ aliud est agiziuz ad nigredinẽ ɗclinãs. Opa.⁊ pp̃. Est abstersiuũ cũ põticitate in ip̃o. Mẽ.oc. Zuccha rũ albusar acuit visuz. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõfert pul‑moni. Mẽ.nuť. Confert hydropisi cũ lacte camelle nouiter fete:⁊ nõ facit sitim sicut relique spẽs zuccha‑ri:qm̃ eius dulcedo ẽ parua:⁊ est bonũ stõcho ⁊ epa‑ti. Mẽ.exp. Confert renibus ⁊ vesice.

Secundus liber Canonis Auicenne de simplicibus medicinis nouiter cognitus:atq3 erroribus expurgatus: nõnullisq3 additionibus auctus:veluti marginalis nota ADDITIO. indicat:feliciter explicit.

Venetijs ere ac sollerti cura heredũ olim Dñi Octaui‑ni Scoti ciuis ac patritij Modoetiensis:⁊ socioꝝ. Anno a dñica incarnatione. 1520. Die 3° mensis Julij. Ad lau‑dem qui est maior omni laude.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ɔ ꝝ A B.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL.

B Quinternus. LL Ternus. Ceteri alij Quaterni.

Michelangeli angelei de borga

Nunc p̃mãgeli niccolij de borga

Nunc matthei carrarij Bargeatis.